

Avukat

TALİH UYAR

(Dokuz Eylül Üniv. Huk. Fak. E. Öğr. Görv.)

İCRA ve İFLÂS HUKUKUNA İLİŞKİN

(Uygulamaya Yönelik)

"Makale ve İnceleme Yazıları" ile "Hukuki Mütalâalar"

ve

Yüksek Mahkemenin Önemli İçtihatları

VII. CİLT

**Bilge Yayınevi
Ankara - 2024**

BİLGE Basım Yayım Tic. Ltd. Şti.

Hukuk Yayınları Dizisi - 822

ISBN: 978-605-168-555-7

1. Baskı: Temmuz 2024

*Bilgiyi Paylaşan **Bilge**'dir.*

Eti Mah. Strazburg Cad. Toros Sok.

No: 43/B ÇANKAYA / ANKARA

Tel ve Faks : 0 (312) 230 87 74

www.bilgeyayinevi.com bilgeyayinevi@hotmail.com

Dizgi ve Kapak: BİLGE Yayınevi

Her türlü hakkı **BİLGE Basım Yayım Tic. Ltd. Şti.**ne aittir. Adı geçen yayınevinin yazılı izni olmadan hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamı fotokopi, faksimile ve başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz.

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Rek. San ve Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı No: 48/48 İskitler/ANKARA
Tel: 0.312 341 22 06 & 0 (312) 341 36 67
Sertifika No: 25931

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

- (381) KONU:** Borçlunun, “İcra Takibinin ve İcra Emrinin İptali İsteminin Reddine” Dair Verilen İcra Mahkemesi Kararını İstinaf Etmesi Halinde, Bu Kararın İstinafı Üzerine Verilecek Karar Beklenmeden İhale Yapılabilir mi? İİK. mad. 363/IV, c:1 ile 149/a-2 Hükümleri ‘İhalenin Feshi’ Şikâyetinde Nasıl Yorumlanır? 1
- (382) KONU:** Borçlunun, Davacıya Borçlandıktan Sonra ‘Ticari İşletme’ Niteliğindeki ‘Tekstil Atölyesi’ni İİK. 280/III’de Öngörülen İlan Formalitesini Yerine Getirmeden, Aralarında Ticari İlişki Bulunan ve Aynı Sektörde Çalışan, Uzun Süredir Tanıdığı Bir Kişiye Satması ve Satıştan Sonra Uzun Bir Süre Aynı İş Yerini Çalıştırmaya Devam Etmesi, Tapuda Gösterilen Satış Bedeli ile İş Yerinin Rayiç Değeri Arasında Bir Mislinden Fazla Fark Bulunması, Tasarrufun İptaline Neden Olur mu? 8
- (383) KONU:** Kendisi *Emekli Bir Bankacı*, Karısı Davalının Mimarlık Bürosunda – On Beş Yıl- *İşçi* Olarak Çalışmış Olan Ve Davalıya 415.000 Dolar + 798.000 Euro (=9.406.455,48 TL. + İşleyecek Faiz) Borç Olarak Verebilecek *Mali Gücü Bulunduğunu* Kandılayamamış Olan Bir Kişinin Bu Miktarın Ödenmesi İçin Borçlu Olarak Gösterdiği Kişi Hakkında İcra Takibinde Bulunması “*Hayatın Olağan Akışını*” a y k ı r ı Sayılmaz mı? 52
- (384) KONULAR:**
- a) Alacaklı, Borçlu İle Arasındaki “*Müteahhitlik Sözleşmesi*” Uyarınca ‘*Denetim Şirketi*’ Tarafından Onaylanmış Ve Altında Borçlunun Da İmzası Bulunan ‘*Kesin Hakkedilmiş Belgesi*’nden Kaynaklanan Alacağının Ödenmesi İçin Yaptığı Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takibe Borçlunun –Alacaklı İle Arasındaki Borç Doğuran Hukuki İlişkiyi Kabul Edip- ‘*Takas-Mahsup İtirazı*’nda Bulunması Halinde, Alacaklı ‘*Kesin Hakkedilmiş Belgesi*’ne Dayanarak İcra Hukuk Mahkemesinden “*Borçlunun İtirazının Kesin Olarak Kaldırılmasını*” (İİK. m. 68) Talep Edebilir mi?
- b) İcra Hukukunda “*Takas/Mahsup İddiası*” Nasıl İleri Sürülür? 106
- (385) KONU:** İstihkak Davalarında, “Takibe Konu Alacağın Gerçek Olup Olmadığı” Nasıl İncelenir? Üçüncü Kişi Şirket Ortaklarının %45 Hisse Sahibi Oldukları Takip Borçlusu Şirketlerin Yönetiminden Saf Dışı Bırakılmış Olması, Borçlu Şirketlerin Bu Ortaklara Haber Vermeden Genel Kurul Toplantıları Yaparak İdare ve Temsil Edilmesi, Borç Altına Sokulması Durumunda, “Organik Bağın Varlığı” İstihkak Davasında Nasıl Değerlendirilir? Üçüncü Kişi Şirketin Adresinde Yapılan Hacizde, Borçlu Şirketin Fiilen Kullanmadığı 12 M2’lik Bir Alanı Şube Olarak Göstermiş Olması, İstihkak Davasında Nasıl Değerlendirilir? Haciz Sırasında Bulunan Belge, Mal ve Evrakların Borçluya Ait Olup Olmadığı Değerlendirilirken Nelere Dikkat Edilmelidir? Hayatın Olağan Akışına Aykırı (İddia ve) Durumların İstihkak Davasında Önemi Nedir?..... 116
- (386) KONU:** İcra Takibine Konu Bononun Zorunlu Koşulları Taşımaması Durumu, Takip Borçlusunun Yapmış Olduğu Şikâyet ve Açtığı Menfi Tespit Davasında Nasıl Değerlendirilir?..... 150

Sayfa No:

(387) KONU: “Mersin Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 2020/... Esas Sayılı Dosyasına Konu Olan ‘Tasarrufun İptali Davası’ndaki Davacının Taleplerinin (İleri Sürdüğü İptal Sebeplerinin “İİK. m. 277-284; TBK. m. 19”) Yerinde Olup Olmadığı” **160**

(388) KONU: İstihkak Davalarında, “Takibe Konu Alacağın Gerçek Olup Olmadığı” Nasıl İncelenir? Üçüncü Kişi Şirket Ortaklarının %45 Hisse Sahibi Oldukları Takip Borçlusu Şirketlerin Yönetiminden Saf Dışı Bırakılmış Olması, Borçlu Şirketlerin Bu Ortaklara Haber Vermeden Genel Kurul Toplantıları Yaparak İdare ve Temsil Edilmesi, Borç Altına Sokulması Durumunda, “Organik Bağın Varlığı” İstihkak Davasında Nasıl Değerlendirilir? Üçüncü Kişi Şirketin Adresinde Yapılan Hacizde, Borçlu Şirketin Fiilen Kullanmadığı 12 m²’lik Bir Alanı Şube Olarak Göstermiş Olması, İstihkak Davasında Nasıl Değerlendirilir? Haciz Sırasında Bulunan Belge, Mal Ve Evrakların Borçluya Ait Olup Olmadığı Değerlendirilirken Nelere Dikkat Edilmelidir? Hayatın Olağan Akışına Aykırı (İddia ve) Durumların İstihkak Davasında Önemi Nedir? **256**

(389) KONU: İcra Hukuk Mahkemesinde Açtığı ‘İhalenin Feshi Davası’ Reddedilen Borçlu, Bu Kararın Kesinleşip Dava Konusu Taşınmazın ‘Alıcı’ Adına Tapuda Tescil Edilmesinden Sonra, Alıcı Aleyhine ‘Yolsuz Tescil Nedeniyle Tapu İptali Ve Tescil Davası’ Açabilir mi? Nasıl? **289**

(390) KONULAR:

1- a) Tasarrufun İptali Davalarında, Davacının Talebi Üzerine, “İhtiyati Haciz” mi “İhtiyati Tedbir” mi Verilmesi İsabetli Olur? Şufa Davası Neticesinde Bedele Dönüşen Tasarrufun İptali Davasında Bu Uygulama Nasıl Olmalıdır?

b) Farklı Alacaklılar (Davacılar) Tarafından Birden Fazla Tasarrufun İptali Davasının Açılması ve Tasarrufun İptali Davasına Konu Taşınmazın Aynı Zamanda Şufa (Önalım) Davasına Konu Olması Halinde, Tasarrufun İptali Davasına Bakan Mahkemenin, “İhtiyati Hacze (Tedbire) Konu Önalım Bedelinin Sıra Cetveli Yapmak Üzere İsteyen İcra Dairesine Gönderilmemesi” Konusunda Görüş Belirtmesi İsabetli Bir midir? **301**

(391) KONU: Müvekkilinin Alacağını Tahsil Etmek İçin Yaptığı İcra Takibinde, Borçlunun Taşınmazlarına Haciz Koyduktan Sonra, Süresi İçinde (İİK.m. 59, 106/I, 110/I) Satış Giderini Yatırmadığı İçin Konulan Hacizlerin Düşmesine Neden Olan Avukat Hakkında (Bu Taşınmazları Borçlunun Hemen -Yakını Olan, Aynı Köyde Yaşayan- Üçüncü Bir Kişiye, Gerçek (Rayiç) Değerinin Çok Altında Bir Bedelle Satması Üzerine), Müvekkili Tarafından Açılan ‘Tazminat Davası’nda Avukatın Sorumluluğunun Kapsamı Nedir?

Müvekkilin, Takip Borçlusu Hakkında ‘Tasarrufun İptali Davası’ (İİK.m. 277 vd.; TBK.m. 19) Açmamasından Kaynaklanan ‘Birlikte (Müterafik) Kusuru’nun (TBK.m. 52), Hükmedilecek Tazminat Miktarına Etkisi Olur mu? Nasıl? **330**

Sayfa No:

(392) KONU: “Örnek No: 7” Ödeme Emrini Alan Borçlu Adına Vekili Tarafından 7 Günlük ‘İtiraz Süresi’ (İİK.m. 62/I) İçinde Ödeme Emrini Gönderen İcra Dairesine Başvurarak;

• “Müvekkilimizin, Ödeme Emrinde Yazılı Miktarda (A. B.)’ne Gerek Döviz Cinsinden Gerekse Türk Lirası Cinsinden Borcu Yoktur. Haksız Açılan İşbu İcra Takibine, Ödeme Emrine, Asıl Alacağı, İşlemiş ve İşleyecek Faize ve Fer’ilerine İtiraz Etmek Zorunluluğu Hasıl Olmuştur.”

• “Yukarıda Açıklanan Nedenlerle; Yasal Süresi İçinde İstanbul ... İcra Müdürlüğü’nün 2020/... Sayılı Takibine ve Ödeme Emrine”,

• “Müvekkilimizin Alacaklı Karşı Tarafa Herhangi Bir Nam Altında Borcu Bulunmamasına Rağmen Haksız Açılan İstanbul ... İcra Müdürlüğü’nün 2020/... Sayılı Takibine ve Ödeme Emrine, Asıl Alacağı, Borca, İşlemiş ve İşleyecek Faize ve Fer’ilerin Tümüne Yasal Süresi İçinde İtiraz Eder, Takibin Durdurulmasına”

‘ k a r a r v e r i l m e s i n iTalep Ederiz’ Şeklinde İtiraz Etmiş Olan Borçlu Vekili;

A- İcra Dosyasında Takip Konusu Yapılmış Olan b o r c u n t a m a m ı n a (İİK. m. 62/I, 66/I, C:1) mı İtiraz Etmiştir?

B- İcra Dosyasında Takip Konusu Yapılmış Olan b o r c u n b i r k ı s m ı n a (İİK. m. 62/IV, 66/I, C:2) mı İtiraz Etmiştir? Yani, Borçlu k ı s m i t i r a z d a m ı Bulunmak İstemiştir?..... 348

(393) KONU: Hakkında, Takip Alacaklısı (Son Hamil) Tarafından Süresinde Protesto Edilmemiş Bir ‘Bono’ya Dayalı Olarak ‘Kambiyo Senetlerine Mahsus Yolu ile’ Takip Yapılmış (İİK. m. 167 vd.) Olan Borçlu (Ciranta); ‘İcra Takibinin İİK. m. 170/a Uyarınca İptali İçin İcra Hukuk Mahkemesi’ne Yaptığı Başvurunun (Şikayetin) -‘5 Günlük Süre’den Sonra Yapılmış Olması Nedeniyle ‘Süre Aşımından Reddi’ Üzerine-Asliye Hukuk Mahkemesi’ne Başvurarak “İcra Takibinde Bulunmuş Olan Alacaklının - TTK.M. 778, 714 Ve 730 Uyarınca- Takip Konusu Bonoyu Süresi İçinde Protesto Ettirmemiş Olması Nedeniyle Ciranta-Lehtar Durumunda Bulunan Kendisi Hakkında ‘Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takip (İİK. m. 167 vd.) Yapamayacağını” İleri Sürerek “Takip Konusu Yapılmış Olan Bono ve İcra Takibi Nedeniyle Borçlu Olmadığının Tespiti İçin” M E N F İ T E S P İ T D A V A S I (İİK. m. 72) Açabilir mi?.... 356

(394) KONU: Borçlu Tarafından, Alacaklısına Borçlandıktan Sonra, Dava Konusu (2) Taşınmazdaki Hisselerini ‘Hala’ları ve ‘Üvey Annesi’ne Satması Halinde (İİK. M. 278/III-1 ve 280/I), Bu ‘Satış Tasarrufu’nun Hangi Koşulların Gerçekleşmesi Halinde ‘iptali’ Mümkün Olur? Ya da Hangi Koşulların Gerçekleşmesi Halinde Mahkemece ‘iptaltalebinin reddine’ Karar Verilebilir?..... 361

(395) KONULAR:

A) Muhammen Bedeli 21.456.922 TL Olan Bir Fabrikanın, Yapılan İhalede “İhaleye Tek Başına, Alacağına Mahsuben Katılmış Olan Alacaklıya 10.950.00 TL’ye Satılmış Olması” Satış İlanının Herkese Yeterince Duyurulmamış Olduğunu Gösterir ve İhalenin Feshine Neden Olur Mu? Bu İlanın, Tirajı ‘Elli Binin Hemen Üzerinde’ Olan Millî Gazete’de Yayınlanmış Olması, İhalenin Feshine Engel Teşkil Eder mi?

B) Kimse Tarafından Çalıştırılmayan Ancak Tuttuğu Bekçiler Vasıtasıyla Fabrikayı Gözetiminde Tutan Alacaklının, Fabrikayı Gezip Görmek İsteyen Alıcıları Fabrikaya Sokmaması ve Alacaklının, İhaleye Girmek İsteyen Kişilerin İhaleye Katılmalarını Önlemiş Olması İhalenin ‘Fesat Nedeniyle’ Feshine Neden Olur mu? 413

Sayfa No:

- (396) KONU:** “*Karşılıksız Çek Keşide Etmek*” Suçunun Unsurlarının Neler Olduğu ve Çekin Karşılıksız Çıkması Halinde, Çek Arkasına Muhatap Banka Tarafından Vurulan Kaşede, Çeki İbraz Etmiş Olan Gerçek Kişinin/Tüzel Kişinin Temsilcisinin ‘*Ad ve Soyadı*’nın Yazılmamış Olmasının, “*Mahkûmiyet Kararı*” Verilmesine Engel Teşkil Edip Etmeyeceği **429**
- (397) KONU:** “*Yukarı Doğru Aşırı Oransızlık*” (İİK m.280) ve “*Ticari İşletmenin Devrine Yönelik İptal*” (İİK m.280/III) Sebepleriyle Açılan Tasarrufun İptali Davasının Düşündürdükleri **434**
- (398) KONU:** Tasarrufun İptali Davalarında, ‘Borçlunun Mali Durumunu Bilebilecek Durumda Olma’, ‘Parasal (Mali) Güç’, ‘Alacağın Doğum Tarihi’, ‘Gerçek Satış Bedeli ile Satın Alınan Taşınır/Taşınmaza Ödenen Bedel Arasında Aşırı Oransızlık (Fark) Bulunması’ ve ‘Yapılan İşlemden Hayatın Olağan Akışına Aykırılık Bulunması’ Koşullarının Hangi Durumlarda ‘Tasarrufun İptaline’ Neden Olacağı Yaratdığı Sorunlar..... **477**
- (399) KONU:** Konya İcra Ceza Mahkemesi’nin 2019/... Esas ve 2020/... Karar Sayılı Dosyasına Konu Olan, “*Taahhüdü İhlal Suçu*”ndan (İİK m.340) Dolayı, Sanık Hakkında Verilmiş Olan ‘*Beraat Kararı*’nın İsabetli Olup Olmadığı..... **526**
- (400) KONU:** Kuşadası İcra Ceza Mahkemesinin 2019/... Esas Sayılı Dosyasına Konu Olan “*HACİZ İHBARNAMESİNE GERÇEĞE AYKIRI BEYANDA BULUNMA SUÇUN*”ndan (İİK M.338/I,89/IV) Dolayı Sanık Hakkında ‘*Mahkumiyet Kararı*’ Verilip Verilemeyeceği..... **532**
- (401) KONULAR:**
- Tasarrufun İptali Davalarının ‘*Özel Dava Şartları Nelerdir*’?
 - İİK. 278/III-2 ve 280/I Uyarınca *Hangi Koşullarla İptal Kararı Verilebilir*?
 - Tasarrufun İptali Davalarında ‘*Alıcının Satın Alma (Mali) Gücü*’ Araştırılabilir mi?..... **537**
- (402) KONU:** Borçlu Şirketteki Hisselerini Devreden Ortağın, Aynı Sektörde Kurmuş Olduğu Üçüncü Kişi Konumundaki Yeni Şirketin Adresinde -Hisse Devir Tarihinden 5 Yıldan Fazla Bir Süre Geçtikten Sonra-Gerçekleştirilen Hacizde Üçüncü Kişi Şirketin ‘İstihkak İddiası’ Yerinde Midir? Üçüncü Kişi Şirketin Ticaret Sicilinde Kayıtlı Adresinde Haciz Sırasında Bulunan Belge ve Evraklar Nasıl Değerlendirilmelidir? Üçüncü Kişi Şirketin Açmış Olduğu İstihkak Davasında İcra Mahkemesince Araştırılacak Hususlar Nelerdir? **561**

Sayfa No:

- (403) KONULAR:** 500.000 USD Bedelli, 29.07.2018 Keşide Tarihli Bir ‘Çek’ Hakkında ‘*Teminat Çeki*’ Olduğu İddiası İle Açılan ‘*Menfi Tespit Davası*’nda Davacı Tarafından Bu İddia n a s ı l İspat Edilebilir?
- a) Bu Konuda, İki De Tacir Olan Tarafların Ticari Defterlerinde ‘*Bilirkişi İncelemesi*’ Yapıtırılabilir mi ya da Mahkemece ‘*Bilirkişi İncelemesi*’ Yapıtırılmış Olması İsbetli midir?
- b) Bu Uyuşmazlıkta ‘*Hayatın Olağan Akışına Aykırılık*’ Ölçütü Uygulama Alanı Bulabilir mi?
- c) Bu Uyuşmazlıkta ‘*Dava Konusu Çekin Düzenlenme Nedenini, Taraflar Arasındaki Temel İlişkiyi Saptamak İçin*’ Tarafların ‘*İsticvabı*’ (HMK.m. 169 vd.) Yoluna Gidilebilir mi?
- d) Davalı Tarafın İleri Sürdüğü ve Yerel Mahkemenin Benimsediği Gibi ‘*Mücerretlik İlkesi*’ Gereğince ‘*Taraflar Arasında Geçerli Bir Hukuki İlişki Bulunup Bulunmadığı*’ Araştırılmaksızın, ‘*Çekin Bir Ödeme Aracı*’ Olduğu İleri Sürülerek ‘*Dava Konusu Çekin Teminat Senedi (Çeki) Olduğu Konusunda Açık Bir Yazılı Belge Sunulmadığı*’ g e r e k ç e s i y l e Verilmiş Olan “Davanın Reddine” Dair Karar İsbetli Sayılır mı?
- e) Hamil Lehtara Temel İlişki Dahil Tüm Defiler İleri Sürülebilir mi? 580
- (404) KONU:** Tasarrufun İptali Davasının “*Özel Dava Koşulu*” Olan “*Dava Konusu Alacağın Gerçek Bir Alacak Olması*” Koşulunun Anlam ve İçeriği Nedir?..... 592
- (405) KONU:** Tapu Kayıtlarında “Mesken Niteliğinde Bir Taşınmaz” Olduğu Öngörülen ve Gerek ‘Dava Dilekçesi’nde, Gerek 05.04.2018 Tarihli ‘Bilirkişi Raporu’nda ve Gerekse ‘Yerel Mahkemenin Gerekeçli Kararı’ ile ‘Bölge Adliye Mahkemesi Kararı’nda ‘Mesken Niteliğinde Bir Taşınmaz’ Olduğu Açıklanan Dava Konusu Taşınmazı, Üzerindeki İpotekle Birlikte Satın Aldıktan Sonra İpotek Borcunu Ödeyerek, İpoteği Terkin Ettiren, Dava Dilekçesinde Kötüniyetli Olduğu İleri Sürülmeyen ve Yargılama Sırasında Da Mahkemeye Bu Konuda Davacı Tarafından Tatmin Edici Kanıt Sunulmayan Son Malik Hakkında “Taşınmazın İpotek Kaydının Bu Kişi Tarafından Kaldırıldığı” Gözönünde Bulundurulmadan, ‘Tapuda Gösterilen Bedel’ ile ‘Taşınmazın Rayiç Değeri’ Arasında ‘Fahiş Fark’ Bulunduğu Gerekeçsi ile Verilen ‘İptal Kararı’nın ve Bu (Hatalı) Karara Yönelik İstinaf Başvurusunu Reddeden ‘BAM. Kararı’nın Tahlil ve Eleştirisi 628
- (406) KONU:** Borçlunun Doğacak Hakedişleri Üzerine Muhtelif Alacaklılar Tarafından, Bu Hak Edişleri Ödeyecek Üçüncü Kişiye ‘Haciz İhbarnamesi’ Gönderilerek Haciz Konulmasından Sonra, Üçüncü Kişi, Doğan Hakedişi -Bunun Üzerine 6183 s. Kanun Hükümlerine Göre Haciz Koymamış Olan- Vergi Dairesine Öderse, Alacaklılara Karşı- TBK m.77’e Göre mi- Sorumlu Olur, Yoksa Kendisine Hatalı/Haksız Ödeme Yapılmış Olan Vergi Dairesinden, Hatalı/Haksız Ödenen Para, Yapılacak Ve Kesinleşecek “Sıra Cetveli”nin Sonucuna Göre mi İstenir? 643
- (407) KONULAR:**
- a) Kambiyo Senetlerindeki “*Mücerretlik İlkesi*”, Senet (Bono) Keşidecisi Tarafından Senet Lehtarını Hakkında “*Bu Senetten Dolayı Borçlu Olmadığının Tespiti*” Konusunda ‘Menfi Tespit Davası’ Açılmasına Engel Teşkil Eder mi?
- b) Senet (Bono) Keşidecisi Tarafından Senet Lehtarını Hakkında “*Senedin Teminat Senedi*” Olduğu İddiasıyla Açılan Menfi Tespit Davasında, Davacı Bu İddiasını nasıl (Hangi Delillere Dayanarak) İspat Edebilir? 650

Sayfa No:

- (408) KONULAR:** A- İhalenin Talimatla -Taşınmazın Bulunduğu İcra Dairesince-Yapılmış Olması Halinde, “Sıra Cetveli”nin Hangi İcra Dairesince (‘Takibin Yapıldığı Asıl İcra Dairesi’nce Mi Yoksa ‘Talimat İcra Dairesi’ Tarafından mı) Düzenleneceği?
B- Satılan Taşınmaz Üzerinde, Taşınmazı İhalede ‘Alacağına Mahsuben’ Satın Almış Olan Alacaklının Alacağından Önce Başka Bir Alacaklının (veya Alacaklıların) Haczinin Bulunması Halinde, İcra Müdürlüğünce Alacaklı-Alıcıya İhale Bedelinin Yatırılması İçin ‘Ne Zaman ve Nasıl’ Süre Verileceği? İcra Müdürlüğünce Böyle Bir İşlem Yapılmamasının Müeyyidesi Nedir?
C- Takip Borçlusunun Takip Alacaklısı Aleyhine Açmış Olduğu *Menfi Tespit Davasını* Kazanarak, Mahkemece “*Davacı-Borçlunun, Davalı-Takip Alacaklısına Hiç Borcu Bulunmadığına*” Karar Verilmiş Olması, Takip Dosyasında, Borçluya Ait Taşınmazın İhalesinin ‘Alacağına Mahsuben’ Alacaklıya Yapılmış Olmasına Ne Şekilde Etki Eder? .664
- (409) KONULAR:** İhalede Satılmış (Satın Alınmış) Taşınmaz (Taşınır) Üzerinde Alacaklının Yaptığı Takip Nedeniyle Koydurduğu *Hacizden Önce Konulmuş Başka Haciz(ler)* ya da *İpotek(ler)* Varsa, Alacaklının Alacağına Mahsuben Taşınmazı (Taşınırı) Alması Nasıl Mümkün Olur?
Haczin (ve Daha Sonra; *Satışın*) Takibin Yapıldığı ‘*Asıl İcra Dairesinin Talimatı Üzerine Talimat İcra Dairesince Uygulanmış / Yapılmış Olması Halinde*’ Sıra Cetveli Hangi İcra Dairesi Tarafından Düzenlenir?
İcra Mahkemesinden İİK. m. 134’e Göre ‘İhale Feshi’ni İstemesi, İcra Müdürlüğünün İİK. m. 133’e Göre ‘İhale Kararının Kaldırılması’na (İhaleyi Kendiliğinden Feshetmesi’ne) Ne Şekilde Etki Eder?.....672
- (410) KONU:** Banka Tarafından Borçluya Ait Taşınmaz Üzerinde Tesis Edilen ‘*Konut Finansmanı Kredisinden Kaynaklı İpotek*’, Neleri-Alacaklı Bankanın Hangi Alacaklarını- Kapsar?
Tapu Sicil Müdürlüğünce Düzenlenen ‘*İpotek Resmi Senedi*’nde Yer Alan, “*İpoteğin, (Bankanın) Nakdi ve Gayri Nakdi Diğer Tüm Kredi Sözleşmelerinden Kaynaklanan Doğmuş Ve Doğacak Tüm Alacaklarının Teminatı Olmak Üzere Tesis Edildiğine*” Dair Kayıtların ‘*Tüketici-Borçlular Bakımından Da*’ Geçerli (Bağlayıcı) Olup Olmayacağı?..679
- (411) KONU:** İcra Dairesince 27.02.2018 Tarihinde Kıymet Takdiri Yapılan -ve Bu Kıymet Takdiri Kesinleşen- Taşınmazın 1. Satış Günü Olarak 27.02.2020, 2. Satış Günü Olarak da 31.03.2020 Tarihi Tespit Edilebilir mi?684
- (412) KONU:** Aleyhine Açılan Tasarrufun İptali Davasında Davalı-Üçüncü Kişi “Davacının Alacağına Gerçek Bir Alacak Olmadığını”, “Borçlu Hakkında Yapılmış Olan İcra Takibinin Ve Takip Dayanağı Senedin Muvazaalı Olduğunu” ve “Davacının Takip Konusu Yaptığı Alacağı Talep Etmesinin Hayatın Olağan Akışına Aykırı Olduğunu” İleri Sürerek, ‘Tasarrufun İptali Davasının Reddini’ Sağlayabilir mi? Nasıl?688
- (413) KONU:** “Malen” Kaydını Taşıyan ‘Bono’ya Dayalı Olarak Keşideci Tarafından Lehtar Hakkında “Kedisine Herhangi Bir Mal Teslim Edilmediği” İddiasıyla Açılan Menfi Tespit Davasında Kimin, Neyi ve Nasıl İspat Etmesi Gerekir?.....721

Sayfa No:

(414) KONU: Hakkında kesinleşen takip nedeniyle tüm malvarlığına haciz konulan bir borçlu, “*maddi hukuk bakımından aslında borçlu olmadığını*” ileri sürerek konulan bu hacizlerin kaldırılmasını, İİK. m. 72. çerçevesinde “*menfi tespit davası*” açmadan, başka bir şekilde (yolla) kaldırtabilir mi? Nasıl? [(Takip alacaklısı hakkında elinde “*dolandırıcılık (TCK. m. 157,158)*” veya “*evrakta sahtecilik yapmak (TCK. m. 204, 207)*” suçlarından dolayı (kesinleşmiş) “*mahkûmiyet kararı*” bulunan bir borçlu, TBK. m. 74’e dayanarak da “*tüm malvarlığı üzerine konulan hacizlerin kaldırılmasını*” sağlayabilir mi?]...... 729

(415) KONULAR:

a) Tasarrufun iptali davaları için İİK m. 284’te öngörülen 5 yıllık hak düşürücü süre iflasın ertelenmesi davası sırasında (davalı-borçlu hakkındaki takip yasağına ilişkin ihtiyati tedbir boyunca) işler mi?

b) Gerçek bir alacağına karşılık borçlusundan taşınmaz devralan davalı üçüncü kişi ile davalı borçlu arasındaki bu işlem muvazaalı sayılır mı, bu durumda taşınmazını devreden davalı-borçlunun bir başka alacaklısı TBK m. 19’a dayalı olarak bu işlemin iptali için dava açabilir mi? * 755

(416) KONU: a) İpotekli alacaklının alacağı karşılanmadan satışın yapılabileceği durumlar? (Hangi durumlarda, ipotekli alacaklının alacağı karşılanmasa dahi satış yapılabilir?)

b) İpotekli alacaklının “alacağı karşılanmadan satışın yapılmasına muvafakatının alınmasına gerek bulunmayan” durumlar? (Hangi durumlarda ipotekli alacaklıya “alacağı karşılanmasa dahi satışın yapılmasına muvafakat edip etmediği” sorulmadan satış yapılabilir?)..... 781

(417) KONU: İcra Müdürlüğü’nce taşınmaza takdir edilen satışa esas kıymete alacaklı/borçlu tarafından süresi içinde icra hukuk mahkemesine başvurularak itiraz edilmesi halinde, mahkemece oluşturulacak bilirkişi heyetince “*icra müdürlüğünce yapılan değer tespitinin, taşınmazın gerçek değerini yansıtıp yansıtmadığının belirlenmesi*” gerekeceği, çünkü “*kıymet takdirine itiraz davasının hukuki niteliğinin ‘icra müdürlüğünce satışa konu taşınmazın değerinin bilirkişiler marifetiyle yaptırılan değer tespitinin yerinde olup olmadığını tespite yönelik bir şikayet’ olduğu*” – Bu nedenle; icra hukuk mahkemesince tayin edilmiş bilirkişilerce “*icra müdürlüğünce kıymet takdirinin yapıldığı tarih itibarıyla, icra müdürünün tayin ettiği bilirkişilerce belirlenmiş olan değer, taşınmazın gerçek değeri ile örtüşüp örtüşmediğinin belirlenmesi*” gerekeceği, çünkü Yargıtay 12. Hukuk Dairesi ile Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun yerleşmiş içtihatlarının da bu doğrultuda olduğu. 787

YÖNETMELİK VE TEBLİĞLER

2024 İCRA VE İFLÂS KANUNU UYARINCA YAPILACAK SATIŞLARIN İLANLARINA İLİŞKİN PARASAL LİMİTLER..... 795

İFLÂS İDARE MEMURLUĞU YÖNETMELİĞİ 797

BANKADA PARALARIN NE ŞEKİLDE NEM’ALANDIRILACAĞI HAKKINDA..... 809

İCRA VE İFLÂS KANUNUNUN GEÇİCİ 20 NCİ MADDESİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA TEBLİĞ 811

Sayfa No:

İCRA DAİRELERİ BAŞKANLIKLARININ KURULUŞ VE GÖREVLERİ İLE ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	819
ÇOCUK TESLİMİ VE ÇOCUKLA KİŞİSEL İLİŞKİ KURULMASINA İLİŞKİN İLAM VE TEDBİR KARARLARININ YERİNE GETİRİLMESİNE DAİR YÖNETMELİK.....	826

ÖNEMLİ BİLGİ NOTLARI

İCRA MAHKEMELERİNDE YARGILAMA USULÜ	845
İcra (ceza) mahkemesince verilen «tazminat kararı» n e z a m a n icraya konulabilir? Bu kararın k e s i n l e ş m e s i gerekir mi? İcraya konulan bu karar hakkında, Yargıtay'dan t e h i r i i c r a k a r a r ı getirmek üzere -icra dairesinden- İİK. mad. 36 çerçevesinde "süre" istenebilir mi?	969
“MUVAZAA (TBK.m. 19) NEDENİNE DAYALI TASARRUFUN İPTALİ DAVALARI” İLE “İİK.m. 277 vd. DAYALI TASARRUFUN İPTALİ DAVALARI”NIN KARŞILIKLI ÖZELLİKLERİ VE SONUÇLARI HAKKINDA ‘BİLGİ NOTU’	970
“Takip Konusu Kambiyo Senedinin Teminat Senedi Olduğu İddiası ile Takibin İptali Ya Da Borca İtiraz Edilerek Takibin Durdurulması İçin” Borçlu Tarafından İİK.m.170/a’ya mı yoksa İİK.m.169, İİK.m.169/a’ya mı Dayanılması Gerekir?	975
UYGULAMADA İCRA ve İFLÂS HUKUKUNUN TARTIŞILAN YÖNLERİ (İCRA ve İFLÂS HUKUKUNA İLİŞKİN, DOĞRU BİLİNEN YANLIŞLAR)	1008

MAKALELER

(1) Hakkında kesinleşen takip nedeniyle tüm malvarlığına haciz konulan bir borçlu, “maddi hukuk bakımından aslında borçlu olmadığını” ileri sürerek konulan bu hacizlerin kaldırılmasını, İİK. m. 72. çerçevesinde “menfi tespit davası” açmadan, başka bir şekilde (yolla) kaldırtabilir mi? Nasıl? [(Takip alacaklısı hakkında elinde “dolandırıcılık (TCK. m. 157,158)” veya “evrakta sahtecilik yapmak (TCK. m. 204, 207)” suçlarından dolayı (kesinleşmiş) “mahkûmiyet kararı” bulunan bir borçlu, TBK. m. 74’e dayanarak da “tüm malvarlığı üzerine konulan hacizlerin kaldırılmasını” sağlayabilir mi?]	1013
(2) İcra Müdürlüğü’nce Taşınmaza Takdir Edilen Satışa Esas Kıymete Alacaklı/Borçlu Tarafından Süresi İçinde İcra Hukuk Mahkemesine Başvurularak İtiraz Edilmesi Halinde, Mahkemece Oluşturulacak Bilirkişi Heyetince Taşınmazın Hangi Tarihteki Değerinin Belirlenmesi Gerekeceği?	1027
(3) İpotekli alacaklının alacağı karşılanmadan satış yapılabilen durumlar ile ipotekli alacaklıya “Alacağı Karşılanmasa Dahi İpotek Alacağının Altında Satış Yapılmasına Muvafakat Edip Etmediği” konusunda icra dairesine bildirimde bulunmasına gerek kalmadan satış yapılabilecek durumlar	1035

KARARLAR

(1) "Senet Bedelinin Yazı ile Gösterilen Kısmı ile Rakamla Gösterilen Kısmında Fark Bulunması Halinde, Yazı ile Gösterilen Kısmına İtibar Edileceğini" Bertilen Hükmün (TTK. 676/I) Uygulanmadığı Durumlar:

a) Bononun miktara ilişkin yazı ile yazılan kısmında tahrifat yapıldığı bilirkışı tarafından tespit edilmiş ve takip dayanağı bonoda tahrifat yapıldığının saptanması halinde senedin tahrifattan önceki miktar için geçerli sayılması gerekli olsa da, bononun düzenlenme tarihindeki Türk lirasının değeri göz önüne alındığında, 275.00 TL için bono düzenlenmesi hayatın olağan akışına aykırı olduğundan, bononun miktarının yazı ile bono metnine yazılırken "bin" kelimesinin maddi hataya dayalı olarak yazılmadığının kabulü gerektiği; mahkemece; "ikiyüzyetmişbeş" ibaresinin arkasına (bin) yazısının sonradan eklendiğini tespit edildiğinden, icra takibinin 274.725,00 TL'lik kısmının durdurulmasına karar verilmesinin kabulünün aşırı şekilcilik olup, ağır hak kaybına neden olacağı- 1041

b) Senet bedeli hem yazı hem de rakamla gösterilir ve iki bedel arasında fark bulunursa yazı ile gösterilen bedele itibar olunacağı kabul edilmişse de, senedin düzenlenme tarihindeki Türk Lirasının değeri göz önüne alındığında hiçbir alım gücü olmayan 35 TL üzerinden bono düzenlenmesi hayatın olağan akışına uygun düşmediği ve bu yöndeki kabulün, aşırı şekilcilik olup, ağır hak kaybına neden olacağı; mahkemece rakam kısmında "35.000", yazı kısmında ise "otuzbeş" olarak senet bedelinin, "otuzbeş TL" olarak kabulü ile istemin kısmen kabulüne karar verilmesi yerine borçlu itirazının reddine karar verilmesi gerektiği- 1042

(2) Haciz İhbarnameleri Sonucu Şeklen Borçlu Durumuna Düşürülen Üçüncü Kişi, İİK'nin 72. Maddesindeki Genel Hükümden Yararlanarak Menfi Tespit Davası Açabilir Mi?

A) İkinci haciz ihbarnamesine itiraz etmeyen ve 15 günlük süre içinde menfi tespit davası açmayan üçüncü kişinin, daha sonra İİK. m. 72'ye göre menfi tespit davası açamayacağı- 1043

B) "İkinci ihbarnameye süresi içinde itiraz etmeyen ve zimmetinde sayılan borcu icra dairesine ödemeyen üçüncü şahsın on beş gün içinde menfi tespit davası açması gerekeceğinden ikinci ihbarnameye süresi içinde itiraz etmeyen ve zimmetinde sayılan borcu icra dairesine ödemeyen üçüncü şahsın on beş gün içinde menfi tespit davası açması gerekeceği" gerekçesi ile davanın hak düşürücü süre nedeniyle reddine, karar verilmişse de; davacı istinaf dilekçesinde; eldeki davanın İİK'nun 72. maddesi uyarınca açılan genel menfi tespit davası olduğunu, bu nedenle süreye tabi bulunmadığını belirterek istinaf yoluna başvurmuş olup, istinaf edenlerin sıfatı ve istinaf sebepleri ile sınırlı olarak yapılan incelemede; davanın İİK'nun 72. maddesi uyarınca açılan genel menfi tespit davası olduğunu, bu nedenle süreye tabi bulunmadığı gözönünde tutulduğunda davacı vekilinin istinaf talebinin kabulü ile kararın HMK 353/1-a/4 maddesi uyarınca kaldırılması gerektiği- 1044

Sayfa No:**(3) İİK. m. 94 Hakkında İçtihatlar**

- a) İİK. mad. 94. maddesi uyarınca, alacaklının, borçlunun iktisap eyleyip de, henüz tapu siciline tescil ettirilmeyen mülkiyet veya diğer aynı hakları borçlu namına tescilini isteyebileceği- Dava konusu bağımsız bölümün tapu kaydında bir kısım haciz şerhleri bulunduğu anlaşılmış olup, anılan taşınmazın, bu haciz yükleri ile birlikte davacıların alacaklarını karşılayıp karşılamayacağı ya da ne kadarını karşılayacağı üzerinde durulmamış olduğundan, bilirkişiden, açıklanan bu hususla ilgili olarak ek rapor alınarak, karara en yakın tarih itibarıyla, icra dosyalarında davacıların alacaklarının ulaştığı miktarlar da göz önünde bulundurularak, mevcut hacizler nedeniyle bu taşınmazın muhtemel satış bedelinden davacıların alacaklarını tahsil edemeyecekleri, duruma göre diğer bağımsız bölümlerin de yüklenici adına tescilinin gerekip gerekmediği ya da bu bağımsız bölüm dışında başka bağımsız bölümlerin tesciline karar verilip verilemeyeceğinin değerlendirilmesi gerektiği- İİK'nın 94. maddesine dayalı olarak açılan davanın amacı, taşınmazların borçlu adına tescili yoluyla, davacıların alacaklarını tahsil etme imkanına kavuşmalarını sağlamak olup, tapu iptal ve tescil talebi reddedilen bağımsız bölümlerin değerleri üzerinden davacılar aleyhine yargılama giderleri ve vekalet ücretine hükmedilmesinin isabetsiz olduğu, davacıların icra dosyalarındaki alacaklarının ulaştığı miktarlar dikkate alınarak, gerekirse eksik harcın tamamlattırılması ve sonuç olarak dava konusu edilen miktar üzerinden yargılama giderleri ve vekalet ücretinin belirlenmesi gerektiği- 1046
- b) İİK'nın 94. maddesine dayalı olarak açılan tapu iptali ve tescil istemine ilişkin davada, icra müdürlüğünce, davacıya İİK. mad. 94 uyarınca, borçlunun iktisap ettiği ve henüz tescil ettirmediği mülkiyet veya diğer hakların borçlu namına tescili veya bu nedenle doğan alacağın tahsili için dava açmak üzere yetki verilmesi, davacı tarafından da bu yetkiye dayanarak, davanın açılması gerektiği- Mahkemece, dava açmak üzere icra müdürlüğünden yetki alması için HMK. mad. 52, 53, 54 ve 77/1 hükümleri uyarınca, uygun bir kesin süre verilmesi, noksan olan bu usuli işlemler yerine getirildikten sonra esasa girilmesi; verilen süre içinde bahsi geçen yetkinin alınamaması durumunda ise, davanın HMK. mad. 54/son ve 77/1 uyarınca açılmaması sayılmasına karar verilmesi gerektiği- 1048
- c) Yüklenici kendi edimini yerine getirmedikçe, karşı taraftan edimini ifa etmesini talep edemeyeceğinden, İİK. mad. 94/2 uyarınca, alacaklının, borçlu adına tescil isteyebilmesi için, yüklenicinin dava konusu bağımsız bölümleri haketmiş olması gerektiği- Mahkemece, dava konusu bağımsız bölümlerin davalı yüklenici tarafından sözleşmelere göre hakedilip edilmediğinin, bu hususta davalı arsa sahibince dosya kapsamına sunulan tüm delillerin incelenip, gerekirse konusunda uzman bilikşilerden rapor alınmak suretiyle, tespit edilerek sonucuna uygun bir hüküm kurulması gerektiği- 1049
- (4) Davacı vekilinin arabuluculuk görüşmelerine katıldığı, davalılara kargo yoluyla belirtilen adres ile ticaret sicilindeki adreslerine davetiye gönderildiği, ayrıca mevcut telefonları arandığı gibi toplantının yapıldığı gün ve saatinin SMS yolu ile bildirildiği halde gönderilen davetin iade geldiği, gönderilen SMS'lere yanıt verilmediğinden anlaşmama tutanağının tutulduğu anlaşılmakla davalıların buna yönelik istinaf başvurularına itibar edilmeyeceği- Kötü niyet tazminatına hükmedilebilmesi için borçlu aleyhine başlatılan icra takibinin haksız olmasının yanı sıra kötü niyetli olarak başlatılması gerektiği- 1052**

Sayfa No:

- (5) Davacı tarafın bonoda imzası bulunmayıp gerçek bir ticari ilişkiye dayanmadığı halde muvazaalı olarak bononun tanzim edildiği iddiasında bulunduğu, davalının savunmasında, adi ortaklık ile ilgili olarak yapılacak işlemler için müvekkilinden borç aldığını, müvekkilinin ise tanıyıp bildiğinden senedin tarafından keşide edildiğini ve adi ortaklığın da aval olarak eklendiğini, adi ortaklığın yaptığı iş miktarı ve bono miktarı göz önünde bulundurulduğunda bononun muvazaalı düzenlendiği değerlendirildiğinden davalılara asıl borç ilişkisini ispata yarar yazılı belge sunmaları için kesin süre verilmiş ancak davalılar mahkememize yazılı bir belge sunmayarak alacak iddialarını ispat edemediklerinden davanın kabulüne, takibin haksız ve kötü niyetle yapıldığı ispat olunamadığından davacı tarafın tazminat talebinin reddine karar verilmesinin doğru olacağı- 1067
- (6) Davalı şirketin kuruluş adresinin sonradan değiştirildiği de gözetildiğinde, şirketlerin adreslerinin aynı olmadığı, ortaklık yapılarının ve yönetim kurulları ile temsilcilerinin farklı olduğu, hisse devirleri ve muvazaalı işlemlerin tespit edilemediği, davalı şirketin davalı borçlu şirketin aldığı ihaleyi devam ettirmediği, sırf alacaklıdan mal kaçırmak ve onu zarara uğratmak amacıyla kötü niyetli işlemler yapıldığının da somut verilerle ispatlanamadığı anlaşıldığından davalı şirketin yönünden de davanın reddi gerektiği- 1079
- (7) Nispi ve mutlak ticari dava türlerinden olmayan tasarrufun iptali talebiyle açılan davalarda görevli mahkemenin tarafların tacir ve işin de ticari işletmeleri ile ilgili olup olmamasına bağlı olarak belirlenmesi gerektiğine ilişkin değerlendirmeye itibar edilmediği, son dönemde verilen kararlarla tüm tasarrufun iptali davalarının Asliye Hukuk mahkemesinde bakılması gerektiği yönünde verildiği- Tasarrufun iptali davaları ticari davalardan olmayıp arabuluculuğa başvurmak dava şartı olmadığı- 1087
- (8) Nam-ı müstear işleminde bazen bir sözleşme yapmak isteyen kimse çeşitli düşünce ve hesaplarla o sözleşmenin tarafı olarak gözükmeyi istemez ve sözleşmede kendi yerine bir başkasının yer almasını sağladığı- Nam-ı müstear, sözleşmeyi kendi adına ancak gizlenmek isteyen kişi hesabına yapar ve onun bu sözleşmenin gerçek tarafı olmasının ve bilinmesini önlediği- Böylece genel anlamda danışıklı bir işlem yapılmış olduğu; çünkü nam-ı müstear işleminin bir danışıklı işlem olup, muvazaanın alt kategorisini oluşturduğu- Sözleşmede taraf gözükmeyen kişinin, sözleşmenin kendi hesabına yapılmış olduğunun tespitini isteyebileceği- Tasarrufun iptali davası yönünden ise; alacaklıdan mal kaçırmak isteyen borçlunun kendi adını gizli tutarak hukuki işlemi kendi hesabına, başka bir kişiye yaptırmış olduğu- Ticaret şirketlerinde sınırlı sorumluluk ya da ayrı malvarlığı ilkesinin alacaklıların menfaatlerine zarar verecek şekilde kötüye kullanılması durumunda, alacaklıların hak ve menfaatlerini korumak için hukuk sistemlerinde hakkaniyet gereği “Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması Teorisi”nin geliştirilmiş ve tüzel kişiliğin arkasına sığınarak durumu kötüye kullanan ortakları, şirket borçlarından şahsen sorumlu tutma imkanı getirilmiş olduğu- 1090

Sayfa No:

- (9) İİK 281/2'de (tasarrufun iptali davalarında) düzenlenen ihtiyati haczin HMK 389 vd'nda düzenlenen ihtiyati tedbir niteliğinde olmadığı, İİK 257 vd'nda düzenlenen ihtiyati hacizden farklı olduğu ve iptal davasını kazanan davacı alacaklının ihtiyati haczin dayanağı olan iptale ilişkin ilamı bir aylık süre içinde, icra dairesine ibraz etmesinin zorunluluğu bulunmadığı ve İİK 264/3 hükmü burada uygulanmayacağından, tasarrufun iptali davası sırasında verilen ihtiyati haciz, tasarrufun iptali kararı ile kesin hacze dönüşeceğinden, ihtiyati haciz kararının, asıl icra dosyasından infazı gerektiği- İptal davasında İİK 281/2 uyarınca verilen ihtiyati haciz kararı icra takip dosyasında infaz edilse de, şikayetçi üçüncü kişinin borçlu sıfatının bulunmadığı ve hakkında herhangi bir icra takibinin başlatılmadığı, sadece hakkında, tasarrufun iptali davasının yargılaması sırasında verilen ihtiyati haciz kararı infaz edildiğinden, İİK 266'nın uygulanma imkanının bulunmadığı- Şikayetçi üçüncü kişinin, iptal davası nedeniyle İİK 281/2 uyarınca mal varlığı üzerinde tatbik edilen ihtiyati hacizlerin banka teminat mektubu karşılığında kaldırılması isteminin, tasarrufun iptali davasının yargılamasında görevli olan ve ihtiyati haciz kararını veren asliye hukuk mahkemesince değerlendirilmesi gerektiği- 1094
- (10) İhale edilen mal muhammen bedelin üstünde bir bedelle satılmış olmakla beraber yapılan usulsüzlük malın daha yüksek bedelle satılmasını önlemiş ise, malın daha yüksek bir bedelle satılamamış olmasından zarar görmüş olan ilgilinin ihalenin feshini istemekte hukuki yararı bulunduğu kabulü gerekeceği- Asıl olan malın gerçek değerinden ihale edilmesi olduğundan, malın salt muhammen değer üzerinde satılmış olması halinde, her zaman "zarar unsurunun oluşmadığını" göstermeyeceği ve "malın gerçek değerini bulduğu" anlamında yorumlanamayacağı- 1096
- (11) "İhalenin feshi sebepleri" konusunda Yargıtay 12. Hukuk Dairesince görüş değişikliğine gidilme suretiyle; ihale edilen mal muhammen bedelin üstünde bir bedelle satılmış olmakla beraber yapılan usulsüzlük malın daha yüksek bedelle satılmasını önlemiş ise (ihalenin feshi sebebi olarak dayanan yolsuzluk yapılmamış olsa idi mal daha yüksek bedelle satılabilecek idi ise) "malın daha yüksek bir bedelle satılamamış olmasından zarar görmüş olan ilgilinin, ihalenin feshini istemekte hukuki yararının bulunduğu" nun kabul edilmeye başlandığı- Malın salt muhammen değer üzerinde satılmış olmasının, her zaman "zarar unsurunu oluşturmayacağı ve malın gerçek değerini bulduğu" anlamında yorumlanamayacağının kabul edilmeye başlandığı- 1098
- (12) Sıra cetvelinin iptali davası sırasında nemalandırılan bedelin "Hazineye değil", mülkiyet hakkı gözetilerek alacaklıya ödenmesi gerektiği- 1100
- (13) Alacağı rehinele temin edilmiş olan rehine alacaklısı (kural olarak) ilk önce rehine paraya çevrilmesi yolu ile takip yapmak zorunda olduğundan, mükerrerlik iddiasının ancak rehine paraya çevrilmesi yolu ile yapılan takip dışındaki diğer takipler yönünden ileri sürülebileceği (İİK 45/1)- Alacaklı vekili tarafından genel haciz yolu ile ilâmsız takibe girildikten sonra tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla başlatılan ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile ilâmlı takibin mükerrerlik nedeniyle iptaline karar verilemeyeceği-Alacaklı vekili tarafından kambyo senetlerine özgü takip başlatılmadığından, İİK 45/3 ve 167/1'in somut olayda uygulanma kabiliyeti olmadığı (alacaklı vekilinin tercih hakkı bulunmadığı)- 1103
- (14) Davalı 3. kişi aynı zamanda borçluyla birlikte eskiden beri şirket ortağı ve kurucusu olmakla borçlunun amacını ve mali durumunu bilebilecek mevkiide olduğu- Kaldı ki, borçlunun kimi yerde aldığı borç karşılığında hisselerini devrettiğini söylemesine rağmen bazı aşamalarda ise bedeli karşılığında devir yaptığı biçiminde çelişkili beyanlarda bulunduğu görüldüğü- Anılan kayıtlı değer elden ödendiği savunması da hayatın olağan akışına uygun olmadığı- "Anonim şirket hissesinin devir (satış) bedelinin elden ödendiği" savunmasının hayatın olağan akışına uygun olmadığı-1108

Sayfa No:

- (15) Tasarrufun iptali davaları ile muvazaa davalarının farklı niteliklere sahip davalar olup, farklı sonuçlar doğurduğu-1111
- (16) Türk Borçlar Kanunu'nun 19. maddesi gereğince muvazaa hukuksal sebebine dayalı iptal davalarında kural olarak üçüncü kişiler, danişıklı işlem nedeniyle hakları zarara uğrattığı takdirde tek taraflı veya çok taraflı olan bu hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilecekleri- Danişıklı bir hukuki işlem ile üçüncü kişilere zarar verilmesi onlara karşı işleniş bir haksız eylem niteliğinde olduğu- Ancak üçüncü kişinin danişıklı işlem ile haklarının zarara uğrattığının benimsenebilmesi için onun danişıklı işlemde bulunmandan alacaklı olması ve danişıklı işlemin alacağının ödenmesini önlemek amacıyla yapılmış bulunması gerekeceği- Muvazaa davasının borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tespit ettirmeyi amaçladığı- Davacının bu davadaki amacının alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamak olduğu- Muvazaaya dayalı davalarda davacının icra takibine geçmesinin ve aciz belgesi almasına gerek bulunmadığı- Muvazaaya dayalı iptal davasında ise davacının muvazaalı işlemle kendisinin zararlandırıldığını ileri sürmekte olduğu- Davacının iddiasını kanıtlaması halinde, iddianın, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK. m. 283/I maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacıya haciz ve satış isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerekeceği- 1119
- (17) Tüzel kişilik perdesinin kaldırılması (aralanması)- Davanın genel kredi sözleşmesinden kaynaklanan alacağın tüzel kişilik perdesi aralanarak tahsili istemine ilişkin olduğu- Uyuşmazlığın, davalı şirketler arasında organik bağ bulunup bulunmadığı, tüzel kişilik perdesinin aralanması ilkesinin uygulanıp uygulanamayacağı, davacının davalı anonim şirketten olan ve genel kredi sözleşmelerinden kaynaklanan alacağını davalılardan talep edemeyeceği, talep edebilecek ise miktarı hususlarından kaynaklanmakta olduğu- 1123
- (18) Borçlar Kanunu'nun 19. maddesinde düzenlenen dava konusu işlemin danişıklı (muvazaalı) yapıldığı iddiasına dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğu, BK'nın 19. maddesine dayalı olarak açılan muvazaa davasında, asıl amaç borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tespit ettirmek ve bu suretle borçludan olan alacağın tahsilini sağlamak olduğu- İİK. 277. maddesinde sözü edilen iptal davalarının borçlu tarafından geçerli olarak yapılmış bazı tasarrufların hükümsüz kılınması için açılacağı, oysa muvazaa davasının borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tespit ettirmeyi amaçladığı- Kural olarak muvazaa nedeniyle hakları ihlal olunan ve zarar gören üçüncü kişilerin tek taraflı veya çok taraflı hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebileceği- Muvazaaya dayalı iptal davasında, davacının muvazaalı işlemle kendisinin zararlandırıldığını ileri sürebileceği- Davacının iddiasını kanıtlaması halinde davacının tasarruf üzerinde haciz ve satışını isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerekeceği- 1128
- (19) Taşınmazın usulüne uygun olarak haczedildiğinin kabulü için, icra müdürlüğünce 'haciz kararı' verilmesi yeterli olup, haczin geçerliliği ve tamamlanmış sayılması için ayrıca tapu siciline şerh verilmesinin zorunlu olmadığı- Konuya ilişkin tasarruf yetkisi kısıtlamalarının tapu kütüğüne şerh verilebileceğini hükme bağlayan TMK'nun 1010. maddesi emredici nitelikte olmayıp, aynı maddenin son fıkrası uyarınca haciz şerhi verilmekle, taşınmaz üzerinde sonradan kazanılan hakların sahiplerine karşı ileri sürülebileceği- Tapuya işlenmesi, haczin kurucu unsuru olmayıp, bildirici nitelik taşıdığı; ne var ki 3. kişilere karşı ileri sürülebilmesi için haczin tapu siciline işlenmesi gerektiği- İİK.nun 106-110.maddeleri uyarınca haczin düşmüş olup olmadığı belirlenirken, sürenin başlama tarihi olarak icra müdürlüğünce haciz kararının verilme tarihinin esas alınması gerektiği- Süresinde satış istenmemesi durumunda, taşınmaz, tahmini bedelin üstünde satılsa da ihalenin feshini isteminin kabulü gerektiği- 1135

Sayfa No:

- (20) Borçlu şirkete ait banka hesap hareketlerinin istenebileceği, üçüncü kişi bankanın, müşteri sırrı iddiasıyla icra müdürlüğünün bu yöndeki kararının iptalini talep edemeyeceği- 1137
- (21) "Senedin tanziminden 12 yıl sonrasına vade tarihi yazılmasının hayatın olağan akışına uygun düşmediğini" iddia ederek bedelsizlik ve sahtelik sebeplerine dayalı açılan menfi tespit davasının reddi gerekeceği- 1138
- (22) Borçlunun, aleyhinde başlatılan genel haciz yolu ile ilamsız takibin dayanağı faturalara dayalı olarak daha önce icra takibi yürütüldüğünü ve halen derdest olduğunu ileri sürerek icra mahkemesinden mükerrer takibin iptalini talep etmiş olup, mükerrerlik iddiası borca itiraz niteliğinde olduğundan, bu itirazın genel haciz yolu ile ilamsız icra takibinde İİK.nun 62/1.maddesi uyarınca, ödeme emrinin tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde icra müdürlüğüne yapılması gerektiği- İcra müdürlüğü yerine icra mahkemesine yapılan itiraz fuzuli olup bir hukuki sonuç doğurmayacağı- 1139
- (23) Açılmış olan tasarrufun iptali davası sırasında mahkemece alacaklının talebi üzerine davalının araçları hakkında verilmiş olan ihtiyati haciz kararının, 'araç kayıtları üzerine yakalama şerhi işlenerek" uygulanmasının mümkün olmayacağı- 1140
- (24) İİK. 281/II uyarınca açılan tasarrufun iptali davası sırasında verilen ihtiyati haciz kararının, taşınmazın tapu kaydı üzerine işleneceği, bunun dışında İİK.'nun 92. maddesinin de uygulanarak, taşınmazda bulunan kiracıya 'kira paralarını icra dosyasına yatırmasına' dair haciz ihbarnamesi gönderilemeyeceği- 1143
- (25) 14.10.1999 tarihli ve 23846 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik'te muayenehanelerde bulundurulması zorunlu tıbbi cihaz, araç ve gereçler ile ilgili düzenlemelerin de dikkate alınması ve Yönetmelikte sayılmayan ancak günümüz koşullarında diş hekimi mesleğinin icrası için gerekli görülen eşyaların haczedilen eşyalar arasında olup olmadığının tespitinin gerektiği- Alınacak bilirkişi raporunda haczedilen menkullerin mesleki faaliyetin sürdürülebilmesi için gerekli olduğu tespit edildiği takdirde ise İİK'nın 82. maddesinin 3. fıkrası uyarınca hâline münasip alabileceği alet ve edevatın değeri belirlenip, haczedilen mahcuzların değerinin bundan fazla olması durumunda, bedelinden hâline münasip bir kısmı ihtiyacını karşılayabilmesi amacıyla borçluya bırakılmak üzere haczedilerek satılmasına karar verilmesinin zorunlu olduğu- 1147
- (26) Dava İİK'nın 72. maddesi kapsamında genel hükümlere göre açılmış menfi tespit talebine dayandırılmış ise de, davanın hukuki nitelendirmesi hâkime ait olup; davanın İİK'nın 89. maddesi kapsamında açıldığı anlaşılmakla, İİK'nın 72. maddesinde düzenlenen menfi tespit davası, takip borçlusunun takip alacaklısına karşı açacağı bir dava türü olup, somut olayda davacı takip borçlusunu olmadığından, belirtilen kanun hükmünün uygulanmasının mümkün olmadığı, takip kapsamında davacı tarafça yapılmış herhangi bir ödeme bulunmadığından davaya istirdat davası olarak da devam edilemeyeceğine göre, davanın tümünden reddine karar verilmesi gerekirken, hukuki nitelendirmede yanlıya düşülerek genel hükümlere göre açılan menfi tespit davası kapsamında yapılan değerlendirme sonucu davanın kabulüne karar verilmesinin doğru olmadığı- 1153

Sayfa No:

- (27) İİK'nun 286,287 maddeleri gereğince üç aylık konkordato mühleti verilmesine ve alacaklılar bakımından; İİK'nun 289. maddesi gereğince mühlet içinde borçlu aleyhine 6183 Sayılı Kanuna göre yapılan takiplerde dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamayacağı ve evvelce başlamış takiplerin duracağı, ihtiyati haciz kararlarının uygulanmayacağı, bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetlerin işlemeceği, mühlet sırasında taşınır veya taşınmaz rehni ile temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehlin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabileceği veya başlamış olan takiplere devam edilebileceği ancak bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınmayacağı ve rehlinli malın satışının gerçekleştirilemeyeceği- Mühlet içerisinde tahliye takibi yapılamayacağı- Mühlet içinde tahliye takibi yapılamayacağı- 1155
- (28) İstihkak davasının asıl icra takibinin yapıldığı yer mahkemesi ile davalının yerleşim yeri mahkemesinde (davalının birden fazla olması halinde bunlardan birinin yerleşim yeri mahkemesinde) açılabilceği-..... 1159
- (29) Kambyo hukuku ilkeleri ve hayatın olağan akışı kavramı bir bütün olarak değerlendirildiğinde; davaya konu kambyo senedinin alacaklı ve borçlu dışında bir şahıs tarafından düzenlendiği, senedin rakam ve yazı ile yazılan bedelleri ile alacaklı ve borçlu isimlerinin tek bir seferde bu şahıs tarafından yazıldığı, senette herhangi bir tahrifat bulunmadığı, davalının, bankadan kredi çekmek suretiyle kendisinden toplam 67.000,00TL bedel ile daire satın alan davacıya 900.000,00TL gibi davacının mali durumu ile izah edilemeyecek yüksek meblağı herhangi bir teminat olmaksızın elden verdiği iddiasının hayatın olağan akışına aykırı olduğu, hayatın olağan akışına dayanan kişinin, artık iddiasını ispatla yükümlü olmadığı, senedin tanzim edildiği 2009 tarihi itibarıyla 900.000,00TL miktarında bir paranın genellikle banka aracılığıyla el değiştirdiği, 5083 s. Kanun uyarınca 01.01.2009 tarihinden itibaren YTL kullanımından vazgeçilerek yeniden TL ibaresine geçildiği, bu nedenle senetteki bedelin tanzimi sırasında kavram karışıklığı nedeniyle senetteki yazı ile gösterilen bedelin, rakamla gösterilen bedelden bin kat fazla olduğu dikkate alındığında mahkemece menfi tespit davasının kabulüne yönelik kararda direnilmesinin yerinde olduğu-..... 1161
- (30) İcra ve İflas Kanunu'nda –İİK.m. 134 dışında- “icra dairelerine/mahkemelere yatırılan paraların nem’alandırılıp nem’alandırılmayacağına” dair açık bir düzenleme mevcut değilse de, “icra dosyasına tehiri icra (İİK.36) talebiyle yatırılan paranın nem’alandırılması hem alacaklının ve hem de borçlunun menfaatine olduğundan, icra mahkemesince ‘borçlunun şikayetinin reddine’ karar verilmiş olmasının isabetli olmadığı-..... 1166
- (31) Alacağın tahsili amacıyla borçlu aleyhine başlatılan icra takibi sırasında borçluya ait taşınmazların satışından elde edilen bedelin, yaklaşık dokuz yıl süren sıra cetvelinin kesinleşmesi sürecinde nemalandırılmamış olması nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği-..... 1169

Sayfa No:

- (32)** İİK. mad. 94. maddesi uyarınca, alacaklının, borçlunun iktisap eyleyip de, henüz tapu siciline tescil ettirilmeyen mülkiyet veya diğer aynı hakları borçlu namına tescilini isteyebileceği- Dava konusu bağımsız bölümün tapu kaydında bir kısım haciz şerhleri bulunduğu anlaşılmış olup, anılan taşınmazın, bu haciz yükleri ile birlikte davacıların alacaklarını karşılayıp karşılamayacağı ya da ne kadarını karşılayacağı üzerinde durulmamış olduğundan, bilirkişiden, açıklanan bu hususla ilgili olarak ek rapor alınarak, karara en yakın tarih itibarıyla, icra dosyalarında davacıların alacaklarının ulaştığı miktarlar da göz önünde bulundurularak, mevcut hacizler nedeniyle bu taşınmazın muhtemel satış bedelinden davacıların alacaklarını tahsil edip edemeyecekleri, duruma göre diğer bağımsız bölümlerin de yüklenici adına tescilinin gerekip gerekmediği ya da bu bağımsız bölüm dışında başka bağımsız bölümlerin tesciline karar verilip verilemeyeceğinin değerlendirilmesi gerektiği- İİK'nın 94. maddesine dayalı olarak açılan davanın amacı, taşınmazların borçlu adına tescili yoluyla, davacıların alacaklarını tahsil etme imkanına kavuşmalarını sağlamak olup, tapu iptal ve tescil talebi reddedilen bağımsız bölümlerin değerleri üzerinden davacılar aleyhine yargılama giderleri ve vekalet ücretine hükmedilmesinin isabetsiz olduğu, davacıların icra dosyalarındaki alacaklarının ulaştığı miktarlar dikkate alınarak, gerekirse eksik harcın tamamlattırılması ve sonuç olarak dava konusu edilen miktar üzerinden yargılama giderleri ve vekalet ücretinin belirlenmesi gerektiği- 1180
- (33)** Bononun miktara ilişkin yazı ile yazılan kısmında tahrifat yapıldığı bilirkişi tarafından tespit edilmiş ve takip dayanağı bonoda tahrifat yapıldığının saptanması halinde senedin tahrifattan önceki miktar için geçerli sayılması gerekli olsa da, bononun düzenlenme tarihindeki Türk lirasının değeri göz önüne alındığında, 275.00 TL için bono düzenlenmesi hayatın olağan akışına aykırı olduğundan, bononun miktarının yazı ile bono metnine yazılırken "bin" kelimesinin maddi hataya dayalı olarak yazılmadığının kabulü gerektiği; mahkemece; "ikiyüzyetmişbeş" ibaresinin arkasına (bin) yazısının sonradan eklendiğini tespit edildiğinden, icra takibinin 274.725,00 TL'lik kısmının durdurulmasına karar verilmesinin kabulünün aşırı şekilcilik olup, ağır hak kaybına neden olacağı- 1183
- (34)** Senet bedeli hem yazı hem de rakamla gösterilir ve iki bedel arasında fark bulunursa yazı ile gösterilen bedele itibar olunacağı kabul edilmişse de, senedin düzenlenme tarihindeki Türk Lirasının değeri göz önüne alındığında hiçbir alım gücü olmayan 35 TL üzerinden bono düzenlenmesi hayatın olağan akışına uygun düşmediği ve bu yöndeki kabulün, aşırı şekilcilik olup, ağır hak kaybına neden olacağı; mahkemece rakam kısmında "35.000", yazı kısmında ise "otuzbeş" olarak senet bedelinin, "otuzbeş TL" olarak kabulü ile istemin kısmen kabulüne karar verilmesi yerine borçlu itirazının reddine karar verilmesi gerektiği- 1184
- (35)** İcra emrinin iptali talebiyle yapılan şikâyet başvurusunda icra hukuk mahkemesince şikâyet dilekçesi karşı tarafa tebliğ edilmeden dosya üzerinden karar verilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiği- 1185
- (36)** İİK'nın 94. maddesine dayalı olarak açılan tapu iptali ve tescil istemine ilişkin davada, icra müdürlüğünce, davacıya İİK. mad. 94 uyarınca, borçlunun iktisap ettiği ve henüz tescil ettirmediği mülkiyet veya diğer hakların borçlu namına tescili veya bu nedenle doğan alacağın tahsili için dava açmak üzere yetki verilmesi, davacı tarafından da bu yetkiye dayanarak, davanın açılması gerektiği- Mahkemece, dava açmak üzere icra müdürlüğünden yetki alması için HMK. mad. 52, 53, 54 ve 77/1 hükümleri uyarınca, uygun bir kesin süre verilmesi, noksan olan bu usuli işlemler yerine getirildikten sonra esasa girilmesi; verilen süre içinde bahsi geçen yetkinin alınamaması durumunda ise, davanın HMK. mad. 54/son ve 77/1 uyarınca açılmamış sayılmasına karar verilmesi gerektiği- 1192

Sayfa No:

- (37) Yüklenici kendi edimini yerine getirmediğçe, karşı taraftan edimini ifa etmesini talep edemeyeceğinden, İİK. mad. 94/2 uyarınca, alacaklının, borçlu adına tescil isteyebilmesi için, yüklenicinin dava konusu bağımsız bölümleri haketmiş olması gerektiği- Mahkemece, dava konusu bağımsız bölümlerin davalı yüklenici tarafından sözleşmelere göre hakedilip edilmediğinin, bu hususta davalı arsa sahibince dosya kapsamına sunulan tüm delillerin incelenip, gerekirse konusunda uzman bilirkişilerden rapor alınmak suretiyle, tespit edilerek sonucuna uygun bir hüküm kurulması gerektiği-..... 1194
- (38) Taşınmazın usulüne uygun olarak haczedildiğinin kabullü için icra müdürlüğünce "haciz kararı" verilmesi yeterli olup, haczin geçerliliği ve tamamlanmış sayılması için ayrıca tapu siciline şerh verilmesinin zorunlu olmadığı, tapuya haciz hususunun işlenmesinin "haczin kurucu unsuru" olmayıp, "bildirici" nitelik taşıdığı; bu nedenle süresinde satış istenip istenmediği dolayısıyla satış tarihinde geçerli bir haciz bulunup bulunmadığı hususunun "haczin tapuya şerh verildiği tarih"e göre değil "haciz kararının verildiği tarih"e göre saptanması gerekeceği- 1195
- (39) Haciz tarihi itibarı ile yürürlükte bulunan İİK'nun 106. maddesine göre taşınırlarda satış isteme süresi altı ay olup, kıymet takdirine itiraz ile 3. kişinin açtığı istihkak davası satış isteme süresini durdurmayaacağından, haciz tarihi ile alacaklı tarafından satış talep tarihi olan 11.04.2014 tarihi arasında yasal altı aylık sürenin geçtiği bu itibarla İİK'nun 110. maddesi gereği haciz kalkmış olduğundan yapılan iş bu ihalenin feshine karar verilmesi gerektiği- 1197
- (40) İcra müdürlüğünün haczin kaldırılması talebinin reddine ilişkin ilk kararına karşı borçluların şikayeti, öğrenme tarihinden itibaren 7 günlük sürede olduğu gibi, bu talep İİK'nun 16/2 maddesi uyarınca süreye tabi de olmadığı- Aynı kanunun 17. maddesine göre; icra mahkemesince şikayetin kabulü halinde, şikayet olunan işlem ya bozulacağı veya düzeltileceği ya da memurun sebepsiz yapmadığı veya geciktirdiği işlerin icrasının emrolunacağı- Haciz, satılarak paraya çevrilmesi zorunlu mala değil bankalardaki hak ve alacaklar üzerine konulmuş olup İİK'nun 106. maddesinin 2. fıkrası hükmüne göre borçlunun üçüncü kişi bankadaki alacağı menkul hükmünde ise de mahcuz para alacağı için satış söz konusu olmadığından, paranın icra dosyasına celbi talebi satış talebi gibi değerlendirilip buna göre inceleme yapılarak hüküm kurulması gerektiği-..... 1199
- (41) "Menfi tespit davasının kabulü"ne ilişkin kararın Yargıtayca bozulması halinde takibin durmaya devam edeceği- (yani bu durumda alacaklının, yerel mahkemece verilen "olumsuz tespit davasının kabulüne" ilişkin kararla durmuş olan icra takibine, bu karar Yargıtayca bozulsa dahi devam edemeyeceği)..... 1201
- (42) Yargılama gideri olarak hükmolunan avukatlık ücretinin taraf lehine hükmedileceği, ödenmeyen avukatlık ücretinin ancak asil adına takibe konulabileceği, icra takibinin vekil vasıtasıyla yapılması nedeniyle, İİK. mad. 138 maddesi uyarınca, avukatlık ücreti hesaplanacağından, icra takibinde icra vekalet ücreti istenmesinde yasaya aykırılık bulunmadığı, vekalet ücretinin tahsili için vekil vasıtasıyla yapılan icra takibinde icra vekalet ücreti verilmeyeceğine ilişkin yasal bir düzenleme de bulunmadığı-..... 1202
- (43) İcra ve İflas Kanununda ihtiyati tedbirin ihtiyati hacze iştirak edeceğine dair bir hüküm bulunmadığı, ihtiyati tedbir mahiyetindeki ihtiyati haczin sıra cetvelinde yer alamayacağı- 1203
- (44) Satışı yapılan ihale konusu aracın plakası, aracın ayrılmaz parçası olduğundan aracın cebri icra yoluyla satışının, plakayı da kapsayacağı, aracın mülkiyetinin üzerindeki plaka ile birlikte ihale alıcısına geçeceği- 1204

Sayfa No:

- (45) Mahkemece verilen karar gereği trafik kaydına "ihtiyati haciz nevinden ihtiyati tedbir" konulmuş olması halinde, bu kararın ihtiyati haciz olarak değerlendirilemeyeceği ve bunun sonucu olarak sıra cetvelinde bu alacaklıya pay ayrılamayacağı- 1205
- (46) Alacaklının "itirazın iptali davası" açmasından sonra, borçlu "menfi tespit davası" açabilir mi? Bu davayı açmakta "hukuki yararı" var mıdır? Yapılan bir icra takibine itiraz üzerine, alacaklı tarafından "itirazın iptali" davası açılması durumunda, menfi tespit davasında ileri sürülebilecek iddialar, "itirazın iptali" davasında savunma sebebi olarak ileri sürülebileceğinden, bu durumda borçlunun ayrı bir menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmadığı- 1206
- (47) Borçlunun İİK'nun 72/3. madde koşullarında menfi tespit davası açması halinde alacağın %15'inden aşağı olmamak üzere teminat karşılığında mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmemesi istenebileceği- Borçlunun, Mahkemece tayin edilen teminattan ayrı olarak icra müdürlüğüne talep anına kadar icra dosyasında ferileri ile birlikte hesaplanan dosya borcunun tamamını karşılar ve her an paraya çevrilebilir muteber kesin banka teminat mektubu vermesi halinde alacaklı tarafından takibe devam edilemeyeceği-..... 1209
- (48) Borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla, üçüncü kişilerle yaptığı muvazaalı işlemlerin, iyiniyetli alacaklıların haklarını ihlal etmeyeceği (onlara karşı hüküm ifade etmeyeceği)-..... 1210
- (49) Kural olarak, borçlu tarafından İİK' nun 72/3. madde koşullarında menfi tespit davası açılması halinde, alacağın %15'inden aşağı olmamak üzere teminat karşılığında mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmemesinin istenebileceği; borçlunun, mahkemece tayin edilen teminattan ayrı olarak, icra müdürlüğüne talep anına kadar fer'ileri ile birlikte hesaplanan dosya borcunun tamamını karşılayan teminat mektubu vermesi halinde, alacaklı tarafından takibe devam edilemeyeceği-..... 1211
- (50) Borçlunun, mallarının haczedilmesini ve satılmasını önlemek için, takip giderleri ve faizleri ile birlikte alacağın tamamını karşılayacak parayı veya teminatı icra müdürlüğüne yatırarak menfi tespit davasına bakan mahkemeden bu paranın alacaklıya verilmemesi için tedbir kararı alabileceği, bu durumda alacağın tamamını karşılayacak ve her an paraya çevrilebilecek muteber ve kesin banka teminat mektubunun ibrazı halinde bunun icra dairesince kabulü gerektiği-..... 1212
- (51) Konusu belli bir miktar para olan ilâmlar (ve her türlü davalarda hükmedilen vekalet ücreti ve yargılama giderleri) için, alacaklı vekilinin borçlu idareye yazılı olarak bildireceği banka hesabına ödeme yapılacağı ve öngörülen yazılı bildirim yapıp belli süre beklenilmeden doğrudan genel hükümlere göre idare aleyhine takip yapılmasının usul ve yasaya aykırı olacağı, ancak İYUK. mad 28/2'de (6352 s. Kanun mad. 58 ile) öngörülen bu değişikliğin adli yargı mahkemeleri tarafından verilen ilamların infazında uygulanma olanağı bulunmadığı-..... 1213
- (52) Kira sözleşmesini "garantör" (BK. mad. 110, şimdi; TBK. mad 128) sıfatıyla imzalayan kişinin sorumluluğunun -"kefil" sıfatıyla- imzalayan kişiden farklı olarak- kira sözleşmesi boyunca devam edeceği- 1214
- (53) Borçlu şirket temsilcisinin imzaladığı senetten dolayı şahsen sorumlu olması için, borçlu şirket kaşesi dışında senet üzerinde açığa atılmış bir imzasının bulunması gerektiği (sadece şirket kaşesi üzerine temsilci tarafından atılan iki imzanın, şirket temsilcisini şahsen sorumlu kılmayacağı)- 1215

Sayfa No:

- (54)** 1- Borçlunun “menfi tespit davası” açmasından sonra, alacaklı “itirazın iptali davası” açabilir mi? Bu davayı açmakta 'hukuki yararı' var mıdır? 2- Alacaklının “itirazın iptali davası” açmasından sonra, borçlu “menfi tespit davası” açabilir mi? Bu davayı açmakta “hukuki yararı” var mıdır?
- Borçlunun "menfi tespit davası" açmasından sonra, alacaklı "itirazın iptali davası" açabilir mi? Bu davayı açmakta 'hukuki yararı' var mıdır? Menfi tespit davasında verilen hüküm, davacı-alacaklının ilamsız takibine devamını sağlamayacağından ve davacı alacaklının itirazın iptali davası açmasında hukuki yararının bulunduğu- Mahkemece davacının icra takip tarihi itibarıyla alacaklı olduğu miktarın belirlenmesi gerektiğinden ve menfi tespit davası karara bağlanmış olduğundan, menfi tespit davası alacak miktarı yönünden HMK. mad. 165 uyarınca bekletici mesele yapılarak menfi tespit davasının kesinleşmesinden sonra varılacak sonuca göre, itirazın iptali davasında karar verilmesi gerekirken, davanın reddine karar verilmesinin isabetsiz olduğu-..... 1216
- 2- Alacaklının “itirazın iptali davası” açmasından sonra, borçlu “menfi tespit davası” açabilir mi? Bu davayı açmakta “hukuki yararı” var mıdır?
- Yapılan bir icra takibine itiraz üzerine, alacaklı tarafından “itirazın iptali” davası açılması durumunda, menfi tespit davasında ileri sürülebilecek iddialar, “itirazın iptali” davasında savunma sebebi olarak ileri sürülebileceğinden, bu durumda borçlunun ayrı bir menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmadığı- 1217
- (55)** Borçlu İİK'nun 72/3. madde koşullarında menfi tespit davası açması halinde alacağın %15'inden aşağı olmamak üzere teminat karşılığında mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra vizesindeki paranın alacaklıya ödenmemesi istenebileceği- Borçlu, mahkemece tayin edilen % 15 teminattan ayrı olarak icra müdürlüğüne talep anına kadar icra dosyasında ferileri ile birlikte hesaplanan dosya borcunun tamamını karşılar ve her an paraya çevrilebilir muteber kesin banka teminat mektubu vermesi halinde alacaklı tarafından takibe devam edilemeyeceği- 1222
- (56)** İcra takibi de vekil vasıtasıyla yapıldığına göre alacaklı yararına İİK. nun 138. maddesi uyarınca avukatlık ücreti hesaplanacağından, icra takibinde, icra vekalet ücreti istenmesinde yasaya aykırılık olmadığı; vekalet ücretinin tahsili için vekil vasıtasıyla yapılan icra takibinde icra vekalet ücreti verilmeyeceğine ilişkin yasal bir düzenlemenin de bulunmadığı- 1223
- (57)** Davaya konu icra takibinin saat 14:39'da başlatıldığı, davacının takip konusu borcu saat 15:41'de banka aracılığıyla davalının hesabına ödediği, davacının ödemesinin icra takibinden sonra olması sebebiyle, davalının masrafı ve takip vekalet ücretine hak kazanacağı- 1224
- (58)** Kişinin ad ve soyadını kitap harfleri ile yazmakla yetinmiş olmasının imza yerine geçmeyeceği- 1225
- (59)** İİK.128/a uyarınca borçlunun yatırması gereken bilirkişi ve keşif masrafları için, mahkemece yatırılması gereken miktarın kendisine bildirilmesi gerekeceği; mahkemece böyle bir bildirim (tebligat) yapılmadan 7 günlük sürenin işlemeye başlamayacağı- 1226
- (60)** Kıymet takdirine ilişkin talep edilen kıymete itirazın, İİK'nun 106. maddedeki süreleri kesmeyeceği- 1228
- (61)** Kitap harfleri ile senedin altına «isim ve soyadı»ndan ibaret olarak yazılan yazının borçlu tarafından yazıldığı kanıtlanırsa dahi «imza» olarak kabul edilemeyeceği ve bu nedenle düzenlenen senedin ne «bono» ve ne de «adi senet» olarak geçerli olmayacağı- 1229

AV. TALİH UYAR'IN ESERLERİ	1231
AV. TALİH UYAR'IN TÜM MAKALE VE İNCELEME YAZILARI	1235

KONU: Borçlunun, “İcra Takibinin ve İcra Emrinin İptali İsteminin Red-dine” Dair Verilen İcra Mahkemesi Kararını İstinaf Etmesi Halinde, Bu Kararın İstinafı Üzerine Verilecek Karar Beklenmeden İhale Yapılabilir mi? İİK. mad. 363/IV, c:1 ile 149/a-2 Hükümleri ‘İhalenin Feshi’ Şikâyetinde Nasıl Yorumlanır?

*

I- Bilindiği gibi, “icra mahkemesi kararlarının istinafu/temyizi” satışı durdurur. Bu husus, İcra ve İflâs Kanunu’nun 363¹ ve 364.² maddelerinde açıkça düzenlenmiştir.³

İstinaf başvurusu, satıştan başka icra işlemlerini durdurmaz (İİK. mad. 363/IV, c:1). Bu nedenle, örneğin; icra mahkemesinin takibe yönelik *itiraz* ve *şikâyetler* hakkında vermiş olduğu kararlar istinaf edilmiş olsa da, alacaklı *“haciz ettirdiği taşınır/taşınmazın kıymetini takdir ettirebilir, muhafaza altına alabilir”* fakat hacizli malın satışını isteyeemez...

“İstinafın/temyizden satıştan başka icra işlemlerini (muamelelerini) durdurmaya-cağı” na ilişkin İİK. hükümleri, icra mahkemelerinin takip hukukuna ilişkin kararları için uygulanır; mahkeme ilamları hakkında uygulanmaz. Bu nedenle *“genel mahkemelerce verilen ‘itirazın iptali’ ilamının hüküm fıkrasının %20 inkar tazminatı ve vekalet ücreti ile yargılama giderlerine ilişkin kısmı, ilamlı takibe konu edilmişse, “Yargıtay’dan alınmış bir tehiri icra kararı bulunmadıkça”* bu ilam kesinleşmeden takibe konulabilir...⁴

“Takibe yönelik itiraz ve şikâyetler hakkında verilen icra mahkemesi kararları kesinleşmeden satışa gidilemeyeceği” ve -aksine bir uygulama ile ihalenin gerçekleştirilmesi durumunda- bu hususun, *“icra mahkemesince re’sen dikkate alınarak ihalenin feshine karar verilmesi gerektiği”* **Yüksek mahkemenin** de birçok içtihadında açıkça ve -isabetli olarak- ifade edilmiştir. Buna göre, ihale tarihi itibarıyla, borçlunun önceden yapmış olduğu şikâyete ilişkin icra mahkemesince verilen kararın istinaf edilmiş olması halinde, ihalenin feshi istemini inceleyen icra mahkemesince, *satışın durdurulması gerekirken ihalenin yapılmış olması İİK.nun 364/3. maddesine aykırı olduğundan, (kendiliğinden) ihalenin feshi isteminin kabulüne karar verilmelidir.* Burada (örneğin, ‘takibin

¹ “...İstinaf yoluna başvuru satıştan başka icra işlemlerini durdurmaz...” İİK. mad. 363/IV, c:1

² “...Temyiz yoluna başvurma, satıştan başka icra işlemlerini durdurmaz...” İİK. mad. 364/III, c:1

³ Karar düzeltme yoluna gidilmesi halinde satışın kendiliğinden durup durmayacağına ilişkin doktrindeki görüşler ve bu konudaki içtihatlar için Bknz: **KURU, B./ARSLAN, R./YILMAZ, E.** İcra ve İflâs Hukuku (Ders Kitabı), 2. Baskı, 2013, s:75, 529, dipn. 125 - **KURU, B./ARSLAN, R./YILMAZ, E.** İcra ve İflâs Hukuku (Ders Kitabı), 27. Baskı, 2013, s:49 - **UYAR, T.** İcra Hukukunda Yetki-Görev ve Yargılama Usulü «Tetik Mercii», 2. Baskı, 1991, s:759 - **PEKCANİTEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** İcra ve İflâs Hukuku, 11. Bası, 2013, s:118 vd. - **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, C:1, 6. Baskı, 2013, s:57 - **OSKAY, M./KOÇAK, C./DEYNEKLİ, A./DOĞAN, A.** İİK. Şerhi, C:5, 2007, s: 6844 - **POSTACIOĞLU, İ.** İcra Hukuku Esasları, 1982, 4. Bası, s:80 - **POSTACIOĞLU, İ./SÜMER, A.** İcra Hukuku Esasları, 2010, 5. Bası, s:272 - **ÜSTÜNDAĞ, S.** İcra Hukukunun Esasları, 2004, 8. Bası, s:30 - **KARSLI, A.** İcra Tetkik Mercii Kararlarının Temyizi, 1995, s:157 - **KORKUSUZ, R.** İcra Hukuku ve Uygulaması, 2004, s:20 - **ERİŞ, G.** İcra ve İflâs Kanunu, 2005, s:1253 - 12. HD. 9.9.2013 T. 1855/27604; 26.3.2013 T. 642/11598; 29.4.2008 T. 6332/8961; 15.9.1998 T. 6278/8809; 12. HD. 3.12.1998 T. 12894/13875; 15.9.1998 T. 6278/8809; 12. HD. 9.9.2013 T. 18550/27604; 19.3.2013 T. 2585/10062; 18.3.2013 T. 14972/3747; 27.9.2012 T. 9705/28326; 7.7.2011 T. 33306/14570; 10.5.2011 T. 28314/9174; 25.4.2011 T. 9457/7322; 25.4.2002 T. 7479/8636; 5.3.2002 T. 3526/4486; 12.10.2001 T. 15087/16195; 24.4.2001 T. 5895/6957 (www.e-uyar.com Erişim: 23.04.2021)

⁴ Bknz: 12. HD. 30.1.2006 T. 24237/869 (www.e-uyar.com Erişim: 23.04.2021)

iptali, ‘*haczin usulsüzlüğü*’, ‘*meskeniyet*’ konulu) şikâyet ve itiraza ilişkin icra mahkemesi kararının ihaleden önce istinaf edilmiş olması, ihalenin feshi isteminin kabulü için yeterlidir. İstinaf/temyiz edilen kararın ihalenin feshi istemine ilişkin yargılama sırasında borçlu aleyhine sonuçlanması da, ihalenin aslında ayakta olduğu (usulüne uygun yapılmış olduğu) sonucunu doğurmaz. Önemli olan ihale tarihinde istinaf/temyiz edilen takibe yönelik bir şikâyet/itiraz olup olmadığıdır.

Gerçekten **Yüksek mahkeme**, bu konuya (İİK. mad. 363/IV, c:1 ve 364/III, c:1) ilişkin olarak,

√ “*İpotekli taşınmaz maliki, ‘takibin iptalini isteminin reddine’ dair verilen kararı istinaf ettiği*nden, bu kararın istinafi üzerine verilecek karar beklenmeden **ihale yapılmayacağı**nu, bu durumun, icra mahkemesince re’sen dikkate alınması gerektiğini”⁵,

√ “*‘Kendisine TMK 887 gereğince muacceliyet ihbarnamesi gönderilmediğinden’ bahisle takibin iptali istemine yönelik şikâyet yoluna başvuran ipotekli taşınmaz malikinin verilen kararı istinafi üzerine verilecek karar beklenmeden **ihale yapılmasının mümkün olmadığını** (İİK. mad. 363/4)- Bu durumun icra mahkemesince re’sen dikkate alınması gerektiğini- İpotek veren yönünden satış mümkün olmadığından bu durumda zorunlu takip arkadaşı olan borçlu şirket yönünden de taşınmazın satışının mümkün olmadığını*”⁶,

√ “*Taşınmaz maliki ipotek takibinde kendisine TMK. 887 gereğince muacceliyet ihbarnamesi gönderilmediğinden bahisle ‘takibin iptali’ istemine yönelik şikâyette bulunduğu*ndan, bu kararı istinafi üzerine verilecek karar beklenmeden **ihale yapılmasının mümkün olmadığını** (İİK. 363/4), bu durumun, mahkemece gerek istem üzerine gerek re’sen dikkate alınması gerektiğini, ipotek veren yönünden satış mümkün olmadığından bu durumda zorunlu takip arkadaşı olan borçlu şirket yönünden de taşınmazın satışının mümkün olmadığını”⁷,

√ “*İstinafin, satıştan başka icra işlemlerini durdurmayacağını- Takibe yönelik itiraz ve şikâyetler hakkında verilen icra mahkemesi kararları kesinleşmeden **satış yapılmaz** ise de; satış talebi icra işlemi olduğundan, takibe yönelik şikâyette bulunulması veya itiraz edilmiş olmasının alacaklının satış talebinde bulunmasına engel olmayacağını”⁸,*

√ “*Hacze ilişkin şikâyete dair kararın temyizi üzerine verilecek karar beklenmeden **ihale yapılmasının yasaya aykırı olduğunu**, bu durumun, mahkemece gerek istem üzerine gerek re’sen dikkate alınması gerektiğini”⁹,*

√ “*Takibe yönelik itiraz ve şikâyetler hakkında verilen icra mahkemesi kararları kesinleşmeden **satışa gidilemeyeceğini**- Şikâyetçinin, ‘ipotek verenin takipte borçlu olarak gösterilmesi gerekirken bunun yapılmadığından bahisle takibin iptali’ istemine yönelik şikâyetine ilişkin verilen kararın temyizi üzerine verilecek karar beklenmeden ihale yapılamayacağını”¹⁰,*

√ “*İpotek takibinin iptaline ilişkin kararın bozulması üzerine icra mahkemesince istemin reddine karar verilmesi üzerine, borçlunun bu kararı temyiz ettiği ve ret kararının bozulduğu, kararın temyiz tarihinin, satış kararı ve ihale tarihinden önce olduğu*

⁵ Bknz: 12. HD. 04.02.2021 T. 8186/1099 (www.e-uyar.com Erişim: 23.04.2021)

⁶ Bknz: 12. HD. 21.09.2020 T. 3459/7229 (www.e-uyar.com Erişim: 23.04.2021)

⁷ Bknz: 12. HD. 03.02.2020 T. 14139/669 (www.e-uyar.com Erişim: 23.04.2021)

⁸ Bknz:12. HD. 04.06.2020 T. 670/ 3797 (www.e-uyar.com Erişim: 23.04.2021)

⁹ Bknz: 12. HD. 15.11.2018 T. 14659/11639 (www.e-uyar.com Erişim: 23.04.2021)

¹⁰ Bknz: 12. HD. 12.02.2018 T. 4795/1103 (www.e-uyar.com Erişim: 23.04.2021)

görülmekle, icra mahkemesi kararının kesinleşmesi beklenmeden **ihale yapılmasının doğru olmadığını**¹¹,

√ “Takibe yönelik itiraz ve şikâyetler hakkında verilen icra mahkemesi kararları kesinleşmeden **satışa gidilemeyeceğini**- Takibin iptali talebinin reddine ilişkin kararın temyiz edilmesi halinde, icra mahkemesi kararının kesinleşmesi beklenmeden ihale yapılması doğru olmadığından, ihalenin feshine karar verilmesi gerektiğini”¹²,

√ “Ödeme emrinin iptaline ilişkin verilen karar kesinleştiğinden, takip kesinleşmeden taşınmaz üzerine haciz konularak yapılan **ihalenin de feshine karar verilmesi** gerektiğini”¹³,

√ “Meskeniyet şikâyetine ilişkin kararın temyiz edilmiş olması halinde, **satışın durdurulmasına karar verilmesi** gerekeceğini, buna rağmen ihalenin yapılmış olması ya-
saya aykırı olduğundan, ihalenin feshine karar verilmesi gerekeceğini”¹⁴,

√ “Borçlunun ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile takibe karşı ‘takibin iptaline’ karar verilmesi isteğiyle yaptığı şikâyetin reddedilmesinden sonra, bu karar temyiz edildiğinden, icra mahkemesi kararının kesinleşmesi beklenmeden **ihale yapılmasının hatalı olduğunu**”¹⁵,

√ “İİK’nun 364/III maddesi uyarınca temyiz, satıştan başka icra işlemlerini durdurmayaacağından, takibe yönelik itiraz ve şikâyetler hakkında verilen icra mahkemesi kararları kesinleşmeden **satışa gidilemeyeceğini**, satışa gidilmişse şikâyet üzerine icra mahkemesince yapılan ihalenin feshine karar verilmesi gerekeceğini”¹⁶,

√ “İİK. 170/I uyarınca ‘imzaya itiraz’ - ‘borca itiraz’ gibi (İİK. 169)- satışı durdurduğundan, ‘imzaya itiraz’ hakkında icra mahkemesince verilen karar kesinleşmeden yapılan ihalenin feshi gerekeceğini”¹⁷,

√ “Haczedilmezlik şikâyeti kesin olarak sonuçlanmadan yapılan ihalenin feshi gerekeceğini”¹⁸

belirtmiştir...

Hemen belirtelim ki, İİK. mad. 363/IV. (ve 364/III.) hükmü “*genel hüküm*” niteliğindedir. Aşağıdaki ayrık (istisnai) durumlarda satış durmaz:

a) İstinaf yoluna başvurma, *yasal süre geçtikten sonra yapılır* veya istinaf yoluna başvurulmasına olanak bulunmayan bir karara veya vazgeçme nedeniyle itiraz veya şikâyetin reddine yahut süresi geçmiş bir şikâyete ilişkin olursa, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun ilgili hükümleri gereğince istem icra mahkemesince reddedilir (İİK. mad. 365/I). *Bu durumda, istinaf, satışa engel olmaz.*

b) İstihkak iddiası reddedilen üçüncü kişi, *tehiri icra kararı getirmediği sürece*, hükmü istinaf/temyiz etse de, *satışa engel olamaz* (İİK. mad. 97/XIV).

c) *Rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takipte, itirazın kaldırılması ve icranın geri bırakılması* isteminin reddine ilişkin kararın istinafi halinde, takip konusu *alacağı*n

¹¹ Bknz: 12. HD. 28.09.2017 T. 4587/11634 (www.e-uyar.com Erişim: 23.04.2021)

¹² Bknz: 12. HD. 15.12.2016 T. 20240/25497 (www.e-uyar.com Erişim: 23.04.2021)

¹³ Bknz: 12. HD. 10.10.2016 T. 19787/ 21086 (www.e-uyar.com Erişim: 23.04.2021)

¹⁴ Bknz: 12. HD. 18.06.2015 T. 15136/17114 (www.e-uyar.com Erişim: 23.04.2021)

¹⁵ Bknz: 12. HD. 2.10.2014 T. 20684/23115 (www.e-uyar.com Erişim: 23.04.2021)

¹⁶ Bknz: 12. HD. 25.04.2011 T. 9457/7322 (www.e-uyar.com Erişim: 23.04.2021)

¹⁷ Bknz: 12. HD. 09.11.1995 T. 15248/15559 (www.e-uyar.com Erişim: 23.04.2021)

¹⁸ Bknz: 12. HD. 04.10.1991 T. 2496/10097 (www.e-uyar.com Erişim: 23.04.2021)

%15’i teminat olarak yatırılmazsa, istinafa rağmen satış durmaz (İİK. mad. 150a/2, 149 a/II).

d) Kambyo senedine dayanan takiplerde, borca itiraz (İİK. mad. 168/5) üzerine verilen “itirazın reddi kararı”nın istinafi -İİK. mad. 33/III gereğince *güvence gösterilmedikçe*- hiçbir icra işlemini durdurmaz (İİK. mad. 169 a/son).

Sayılan istinaslar dışında, “genel hüküm” niteliğindeki İİK. mad. 363/IV (ve 364/III hükmü) uygulanır, yani satış yoluna gidilemez.

*

II- İİK.’nun 149/a. maddesinde belirtilen istisna, şikâyet konusu uyuşmazlıkta önem arz ettiğinden, bu maddeye ayrıntılı olarak değinmek isabetli olur.

İİK.’nun 149/a. maddesinde, -“*kayıtsız şartsız bir para borcu ikrarı*”nı içeren *akit tablosuna dayalı* ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile yapılan ilamlı takiplerde- borçlunun icra emrine itirazı -daha doğrusu; “*icra mahkemesince icranın geri bırakılması*”- düzenlenmiştir. Buna göre, “Örnek: 6 icra emri”ni alan borçlu; İİK. mad. 33’e göre icra mahkemesinden¹⁹ “*icranın geri bırakılmasını*” isteyebilir (yani, “icra emrine” itiraz edebilir).

İcra mahkemesinin gerek “*icranın geri bırakılmasına*” ve gerekse “*icranın geri bırakılması talebinin reddine*” ilişkin kararı -alacakta ihtilaflı olan değer ve miktarın istinaf/temyiz sınırını geçmesi koşulu ile- istinaf/temyiz edilebilir (İİK. mad. 363/I, 364/I).

İcra mahkemesi, “borçlu” ya da “taşınmaz maliki üçüncü kişi”nin, “**icranın geri bırakılması istemi’ni reddederse**; bu karar -İİK. mad. 33/III’den²⁰ farklı olarak- hiçbir güvence göstermeden istinaf/temyiz edilebilir.²¹ Çünkü, İİK. mad. 149a/I’de, İİK. mad. 33/III’e yollama yapılmamıştır. Ancak, bu istinaf/temyiz, **satışı durdurmaz**. *Satışın da durması isteniyorsa*, “alacağın % 15’i oranında” güvence gösterilmesi (teminat yatırılması) gerekir.²² Bu güvencenin, İİK. mad. 33/III’de gösterilenlerden olması gerekir.

Bu nedenle, diğer takiplerde olduğu gibi, bu tür takiplerde de **şikâyet hükümleri uygulama alanı bulduğundan**, icra mahkemesine yapılan “başvurunun niteliği” önem taşır. Çünkü başvurunun, “icranın geri bırakılması” değil de, “**şikâyet**” olarak yapılması durumunda, *istinaf/temyiz istemi, satış durduracaktır...*

Yüksek mahkeme de bu konuda, açıkça;

“*İcranın geri bırakılması hakkındaki talebi reddeden icra mahkemesi kararını (istinaf) temyiz eden borçlu veya üçüncü kişi takip konusu alacağın yüzde onbeşi nispetinde teminat yatırmadığı takdirde satışın durmayacağını, ancak istemin, icranın geri bırakılması değil de, İİK’nun 16-18. maddeleri kapsamında **şikâyet olması halinde**, İİK’nun 364/3. maddesi uyarınca (istinaf) temyiz isteminin **satışı durduracağını***”²³

-isabetli olarak- belirtmiştir...

¹⁹ Bknz: 12. HD. 10.09.1999 T. 8822/9902; 27.05.1999 T. 5906/6990; 14.10.1996 T. 11718/12265 (www.e-uyar.com Erişim: 23.04.2021)

²⁰ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:2, 2004, s: 3045

²¹ Bknz: İİD. 30.11.1976 T. 10850/12354 (www.e-uyar.com Erişim: 23.04.2021)

²² Bknz: 12. HD. 18.02.2021 T. 832/1753 (www.e-uyar.com Erişim: 23.04.2021)

²³ Bknz: 12. HD. 26.04.2017 T. 28044/6539; 03.04.2017 T. 28668/5249; . 29.01.2015 T. 32765/2251 (www.e-uyar.com Erişim: 23.04.2021)

III- Hangi nedenlerle, **ihalenin bozulmasının** -icra mahkemesinde- istenebileceği İİK. mad. 134’de “bozulma nedenleri” teker teker belirtilerek gösterilmemiştir. Sadece, ihalenin “Türk Borçlar Kanunu”nun 281. maddesinde yazılı”, “satış ilanının tebliğ edilmemiş olması”, “satılan malın esaslı niteliklerindeki hata” yahut “ihaledeki fesat (hile)” nedeniyle bozulabileceğine değinilmiştir.²⁴

Doktrindeki²⁵ gruplandırmaya uyarak, “ihalenin bozulma nedenleri”;

- a) “İhaleye fesat karıştırılmış olması”,
- b) “Arttırmaya hazırlık aşamasındaki hatalı işlemlerle ilgili bozma nedenleri”,
- c) “İhalenin yapılması sırasında doğan -ihalenin yapılması sırasındaki hatalı işlemlerle ilgili- bozma nedenleri”,
- d) “Alıcının taşınmazın önemli nitelikleri hakkında hataya düşürülmüş olması” şeklinde sıralanabilir.

*

IV- Mütalâa konusu ihalenin feshi şikâyetine ilişkin uyuşmazlıkta;

Şikâyet eden-borçlu; (E.) İmalat San. ve Tic. Ltd. Şti.,

Şikâyet edilen-alacaklı; (O.) Bank A.Ş.,

Şikâyet edilen-alıcı ise (T.) Ltd. Şti.’dir.

a- Şikâyetçi-borçlu (E.)... Ltd. Şti. vekili, 30.03.2021 tarihli ihalenin feshi istemli “şikâyet dilekçesi”nde, diğer şikâyet sebeplerinin yanında;

“...*Dava konusu icra takibine ilişkin, ‘**takip talebinin ve icra emrinin usul ve yasa aykırı olması**’ nedeniyle yaptıkları şikâyetin Ankara ... İcra Hukuk Mahkemesi'nin 16.01.2020 T. ... s. kararı ile reddedildiğini, karar karşı **10.02.2020 tarihinde** -yasal sürede- **istinaf yoluna başvurduklarını** ve halen istinaf incelemesinin sürdüğünü, İİK. 363/son uyarınca, istinaf yoluna başvurulması halinde satış yapılamayacağından yapılan ihalenin bu nedenle feshi gerektiğini...*”

ileri sürmüştür.

b- Şikâyet edilen-alacaklı (O.) Bank A.Ş. vekili 30.04.2021 tarihli “cevap dilekçesi”nde, ileri sürülen bu ihalenin feshi nedenine ilişkin olarak, özetle,

“...*Huzurdaki şikâyete konu ihale, ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile başlatılan ilamlı icra takibi kapsamında yapılan bir ihale olduğundan, İİK'nun 148 ila 153. maddeleri arasında yer alan düzenlemelerin uygulanması gerektiğini, burada icra emrine karşı itirazın özel olarak düzenlendiğini, **genel hüküm niteliğindeki İİK. 363/4 gerekçe gösterilerek satışın durması gerektiğinin ileri sürüleceğini**, somut olayda %15 teminat yatırılmadan satışın durdurulmasının mümkün olmadığını...*”

belirtmiştir.

²⁴ UYAR, T. İhalenin Bozulma Nedenleri (Terazi Huk. Der. S:5, s:83-96)

²⁵ ARSLAN, R. İhale ve İhalenin Feshi, 1984, s: 76 vd. – KURU, B. İcra ve İflas Hukuku, C: 2, 1990, s: 1430 vd. – KURU, B. El Kitabı, s: 701 vd. – POSTACIOĞLU, İ. İcra Hukuku Esasları, 1982, s: 521 vd. – ÜSTÜNDAĞ, S. İcra Hukukunun Esasları, s: 284 vd. – PEKCANİTEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.Ş./ÖZEKES, M. İcra ve İflâs Hukuku, 11. Bası, s: 383 vd. – MUŞUL, T. İcra ve İflâs Hukuku, 6. Baskı, C: 1, s: 862 vd.

c- Şikâyet edilen-ihale alıcısı (O.)... Ltd. Şti. vekili 26.04.2021 tarihli “cevap dilekçesi”nde ileri sürülen bu ihalenin feshi nedenine ilişkin olarak, özetle,

“...İpoteğin para çevrilmesi yolu ile takip usulünün İİK.nun 148-153. maddeleri arasında düzenlendiğini, burada yer alan hükümlerin İİK.'nun 363/4 hükmü karşısında özel hükümler olduğunu, İİK. 149/a takip konusu alacağın %15'i oranında teminat yatırılmadığından satışın durmasından da söz edilemeyeceğini, borçlu 'icranın geri bırakılmasını' talep etmediği, **'takip talebi ile icra emrine' yönelik bir şikâyette bulunduğu ileri sürüyorsa, bunun da 'hakkın kötüye kullanılması' niteliğinde olduğunu...**”

belirtmiştir.

V- Somut uyuşmazlıkta;

Şikâyetçi (borçlu) (E.)... Ltd. Şti.'nin Ankara ... İcra Müdürlüğü'nün 2019/... sayılı dosyasından başlatılan icra takibine karşı, 31.10.2019 tarihinde **'icra takibinin ve icra emrinin iptaline karar verilmesi'** istemiyle yaptığı başvuru, Ankara ... İcra Hukuk Mahkemesi'nin E: 2019/..., K: 2020/... sayılı kararı ile **16.10.2020 tarihinde** reddedilmiştir. Söz konusu icra mahkemesi kararına karşı, şikâyetçi-borçlu **10.02.2020 tarihinde** “istinaf” yoluna başvurmuştur. Şikâyetçinin feshini talep ettiği ihale ise, **24.03.2021 tarihinde** yapılmıştır.

Şikâyetçi-borçlunun 31.10.2019 tarihinde yaptığı şikâyet, **'icra takibinin ve icra emrinin iptaline'** yönelik olduğundan, **söz konusu icra mahkemesinin istinafi, satışa engeldir.**

Gerçekten “İİK. mad. 149/a gereğince, icra takip konusu alacağın %15'i nispetinde teminat alınmaksızın satışın durdurulmasına karar verilemeyeceğini” ileri sürmek somut uyuşmazlık açısından mümkün değildir. Çünkü Ankara ... İcra Hukuk Mahkemesi'nin (E: 2019/1211, K: 2020/64 sayılı) dosyasında şikâyetçinin yapmış olduğu başvuru “icranın geri bırakılmasına” yönelik değildir.

Somut uyuşmazlıkta, -ihalenin feshini talep eden- şikâyetçi-borçlunun önceki başvurusu “icra takibinin (ve icra emrinin) iptali istemini” içermektedir.

Takibin ipoteğe dayalı olması, peşinen “İİK. 149/a-2 uyarınca, ancak teminat yatırılması halinde, satışın durdurulabileceği” anlamına gelmez, şikâyetin niteliğini önem taşır.

Söz konusu şikâyet -kanunda sayılan diğer istisnalara ilişkin de olmadığından- İİK. mad. 363/IV, 364/III uyarınca satış yapılamaz ve bu nedenle “ihalenin feshi” gerekir. İhalenin feshi istemini inceleyen icra mahkemesi, “takibin iptali”ne ilişkin şikâyet istinaf edilmesine karşın ihale yapıldığından, bu nedenle ihalenin feshi istemini kabul etmemelidir. Öte yandan, bilindiği gibi, her dava ve şikâyet, açıldığı tarihteki hukuki durum gözetilerek hükme bağlanır,²⁶ sonradan gelişen, değişen olaylar, değerlendirmeye katılamaz.²⁷

Sonuç: Yukarıda **doktrindeki** bilimsel görüş ve **Yargıtay'ın** içtihatlarına²⁸ atıfta bulunarak, ayrıntılı şekilde arz ve izah ettiğimiz nedenler ile, somut uyuşmazlıkta,

²⁶ Bknz: Yargıtay İBK. 28.11.1956 T. 15/15; 12. HD. 17.09.2020 T. 3855/7222; 12. HD. 19.11.2019 T. 12757/16733; 12. HD. 17.09.2019 T. 9482/12853; 12. HD. 10.10.2018 T. 4183/9608; 8. HD. 23.09.2013 T. 12725/12869 (www.e-uyar.com Erişim: 23.04.2021)

²⁷ Bknz: Yargıtay İBK. 28.11.1956 T. 15/15; HGK. 11.05.2011 T. 12-177/300; 12. HD. 17.09.2020 T. 3855/7222; 8. HD. 23.09.2013 T. 12725/12869 (www.e-uyar.com Erişim: 23.04.2021)

²⁸ Bknz: Yuk dipn. 5-18 ve 62

“Borçlu, ‘icra takibinin iptalini isteminin reddine’ dair verilen -Ankara ... İcra Hukuk Mahkemesi’nin 16.01.2020 T. ... sayılı kararını- 10.02.2020 tarihinde istinaf ettiğinden, bu kararın istinafı üzerine verilecek karar beklenmeden ihale yapılamayacağı, bu durumun, icra mahkemesince re’sen dikkate alınması ve ‘24.03.2021 tarihinde yapılan ihalenin feshine’ karar verilmesi gerektiği”

görüşünde olduğumuzu, takdiri muhterem mahkemeye ait olmak ve şikâyetçi vekili Av. tarafından ilgili İstinaf Mahkemesi’ne “uzman görüşü” (HMK. m. 293) olarak sunulmak üzere, hazırladığımız “hukuki mütalâa”ımızı saygıyla sunarız. 24.06.2021

BENZER MÜTALADAN NOTLAR

Şikâyetçi vekilinin ihalenin feshine ilişkin sunmuş olduğu şikâyet dilekçesinde -isabetli olarak- belirttiği gibi, “...uyuşmazlıkta, icranın geri bırakılmasına dair itirazları kapsayan İİK.’nin 149/a maddesi göndermesiyle İİK.’nin 33. maddesinin uygulama yeri bulunmamaktadır. Tam tersine İİK.’nin 363/son maddesi gereği teminat aranmaksızın icra mahkemesi kararının kesinleşeceği ana kadar satışın durdurulması gerekmektedir. Nitekim kanunun açık hükmü gereği bu husus emredici nitelikte olup icra müdürlüğüne ve mahkemelerce resen gözetilmesi gereken bir husustur...”

İzmir Bam benzer bir uyuşmazlıkta, Borçlunun bu başvurusunda İİK.nun 33. maddesi kapsamında borca ve faize yönelik itirazların olmadığı, yapılan başvurunun, **İİK.’nin 16. maddesi kapsamında şikâyet mahiyetinde bulunduğu, bu taleplerin reddine karar verildiği ve kararın istinaf aşamasında olduğu, İİK.’nin 363/4. maddesi ve 364/3. maddesi uyarınca karar kesinleşmeden satışa gidilemeyeceği** ve bu halde İİK.’nin 149/a-2. maddesinin uygulama yeri bulunmadığı anlaşıldığından, ihalenin feshi isteminin bu nedenle kabulü gerekir.” (EK BAM)

(382)

KONU: Borçlunun, Davacıya Borçlandıktan Sonra ‘Ticari İşletme’ Niteliğindeki ‘Tekstil Atölyesi’ni İİK. 280/III’de Öngörülen İlan Formalitesini Yerine Getirmeden, Aralarında Ticari İlişki Bulunan ve Aynı Sektörde Çalışan, Uzun Süredir Tanıdığı Bir Kişiyi Satması ve Satıştan Sonra Uzun Bir Süre Aynı İş Yerini Çalıştırmaya Devam Etmesi, Tapuda Gösterilen Satış Bedeli ile İş Yerinin Rayiç Değeri Arasında Bir Mislinden Fazla Fark Bulunması, Tasarrufun İptaline Neden Olur mu?

*

Tasarrufun iptali davası, İcra ve İflâs Kanunu’nun 277-284’üncü ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında (ki) Kanunu’nun 24-31’inci maddelerinde düzenlenmiştir. Bu hükümler yakın zamana kadar İcra ve İflâs Kanununun diğer hükümlerine göre, daha sınırlı bir uygulama alanı bulmuştur. Bunun başlıca nedeni, iptal davası açabilecek durumda olan alacaklıların -genel hükümlere (TBK. mad. 19) göre açılan «*muvazaa davası*» ile «*tasarrufun iptali davaları*»nı aynı nitelikte görüp- borçluların «mal kaçırma kasdı»nın isbatı konusundaki güçlüğü dikkate alarak, çekingen davranmış olmalarıdır. Halbuki, İİK. mad. 277 vd.’da düzenlenmiş bulunan «*tasarrufun iptali davası*» ile TBK. mad. 19’da düzenlenmiş bulunan «*muvazaa davası*»nın gerek ‘açılma koşulları’ ve gerekse bu davalarda ‘isbatı gereken hususlar’ birbirinden farklıdır. İptal davalarında, davacı-alacaklı; çok kez «iptale tâbi tasarruf»un belirli bir zaman kesiti - (örneğin; «haciz»den, «aciz»den yahut «iflâsın açılması»ndan önceki *bir yıl* (İİK. mad. 279/I) ya da *iki yıl* (İİK. mad. 278/II)- içinde yapılmış olduğunu veya «işlem (tasarruf) tarihinden itibaren *beş yıl* içinde borçlu aleyhine haciz veya iflâs yoluyla takipte bulunmuş olduğunu» (İİK. mad. 280/I) ve borçlu ile hukuki işlemde (tasarrufta) bulunan üçüncü kişinin, borçlunun belirli derecede - (örneğin; birinci, ikinci, üçüncü derecede (İİK. mad. 278/III-1; 280/II)- *kan* ya da *sihri hismü* olduğunu kanıtlamak suretiyle, ayrıca borçlunun «mal kaçırma kasdı»nı kanıtlamadan davasını (iddiasını) isbat edebilir...

Tasarrufun iptali davaları ne kadar geniş bir uygulama alanı bulur ve borçluların «*alacaklılarından mal kaçırma kasdıyla yaptıkları kötüniyetli tasarruflar*» ne kadar fazla iptale tâbi tutulursa, kötüniyet «o kadar az» ödüllendirilmiş (!) olacaktır.

I- Hakkında «haciz» (İİK. m. 78 vd.) işlemine girişilen (iflâsta; «iflâs kararı verilmiş» (İİK. mad. 165, 191/I) borçlunun *tasarruf yetkisi*, bu tarihten itibaren kısıtlanır.

«*Malları üzerine haciz konulması*»ndan (veya *haklarında iflâs kararı verilmesi*)nden önce, malları üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabilen borçlular, henüz alacaklıların -haciz ve iflâs yolu ile- takibine hedef olmadan, onlardan «mal kaçırma» (yani, onların haklarında yapacağı takibi semeresiz bırakmak) amacı ile, malvarlığının tamamını ya da bir kısmını, bir takım «hileli» işlemlerle (yani, bedelsiz olarak ya da çok ucuz bedelle) başkalarına (özellikle, yakınlarına, kendilerinin bu amacını bilen veya bilebilecek durumda bulunan arkadaşlarına/tanıdıklarına) devredebilirler ya da bedelini kendileri ödeyerek yakınları üzerine taşınır/taşınmaz mal satın alarak malvarlığını azaltabilirler...

İşte, bu gibi kötü niyetli borçluların «*alacaklılarından mallarını kaçırma kasdı ile*» yaptıkları bu tür işlemlerden zarar gören alacaklıları korumak amacı ile, onlara «*tasarrufun iptali davası*» denilen bir ‘dava açma hakkı’ tanınmıştır.

«Tasarrufun iptali davası»nı «*bir borçlunun, alacaklılarına zarar vermek kasdıyla, mallarının haczinden veya hakkında iflâs kararı verilmeden önce, yani henüz tasarruf yetkisinin kısıtlanmadığı dönemde, alacaklılarından mallarını kaçırma için yapmış*

olduğu tüm tasarrufların, sadece davacı-alacaklı bakımından hükümsüz sayılmasını sağlamak için, ‘kural olarak’ kesin ya da geçici aciz belgesine sahip alacaklılarca, kanunda öngörülen sebeplere dayanarak, beş yıllık hak düşürücü süre içinde açılabilen, ‘borçlunun malvarlığından çıkardığı’ dava konusu mal ve haklar üzerinde davacı-alacaklıya ‘cebri icra yetkisi’ tanıyan, şahsi nitelikte bir eda davasıdır» ş e k l i n d e tanımlayabiliriz.^{29 30}

Bu davanın amacı³¹; borçluların henüz tasarruf yetkilerinin kısıtlanmamış olduğu dönemde (yani; «malları üzerine haciz konulmadan» veya «hakkında iflâs kararı verilmeden» önce) alacaklılarından mal kaçırmak kasdı ile, kötü niyetle yapmış oldukları hukukî işlemleri, davacı-alacaklı bakımından hükümsüz sayarak, borçlunun malvarlığından uzaklaştırdığı (çıkardığı) dava konusu mal ve haklar üzerinde, alacaklının -sanki, bu mal ve haklar halâ borçluya aitmiş gibi- cebri icra yolu ile alacağını elde etmesini -bu malın haciz ve satışını isteyerek- sağlamaktır.³²

²⁹ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İcra ve İflâs Hukuku’nda Tasarrufun İptali Davaları, 7. Baskı, 2021, s:3 vd.

³⁰ Benzer tanımlar için Bknz: KURU, B. «Bir borçlunun, mallarının haczinden veya iflâs etmeden önce, alacaklılarından mal kaçırmak için yapmış olduğu bağışlamalar ve şüpheli (hileli) tasarrufların iptal ettirilebilmesi için alacaklılara bir dava açma hakkı tanınmıştır ki, buna iptal davası denir (m. 277-284)» (İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 2013, s: 1397; İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, 2016, s: 663) - MUŞUL, T. «İİK. m. 97/sondan 2. fıkradaki ve iflâstaki haller (İİK. m. 277/b.2, m.245 ve 255/3) hariç olmak üzere, kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, kanunda öngörülen sebeplere istinatla, kabili iptal olduğunu iddia ettiği tasarrufi işlemin, sadece kendisi açısından ve aciz vesikasına bağlanmış olacağı ve ferileri nisbetinde iptal edilmesini talep ederek, borçlu ile lehine tasarrufi işlemin yapıldığı üçüncü kişiye karşı açtığı, 5 yıllık hak düşürücü süreye ve basit yargılama usulüne tâbi olan, şahsi nitelikte bir davadır» (Tasarrufun İptali Davaları, 2017, s:17) - ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. «İcra ve İflâs takibinden önce veya takip sırasında, borçlunun alacaklının haklarını ihlâl edecek şekilde yaptığı tasarruf işlemlerinin iptali için başvuru yola tasarrufun iptali davası denir» (İcra ve İflâs Hukuku, 2020, s: 715) - EROĞLU, O. «Kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak kasdıyla yaptığı tasarruflarını, alacağı ile sınırlı olmak kaydıyla, icra takip sahasına sokmasını sağlayan, beş yıllık hak düşürücü süreye tâbi, kişisel nitelikte bir eda davasıdır» (Tasarrufun İptali Davası, 2020, s: 24; İslah, 2021, s:192) - BERKİN, N.M. «Borçlunun alacaklılarına zarar veren bazı tasarruflarını -davacı alacaklı bakımından, onun alacağı ölçüsünde- hükümsüz hale getirmeye yarayan bir dava» (İflâs Hukuku, 1972, s: 489)

³¹ KURTOĞLU, S. İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukukî Niteliği (İBD. 1973/7-8, s: 776-780) - UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 44 vd.; 359 vd. - UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:2 vd.; 16 vd.; 141 vd.; 297 vd.; 379 vd.; 463 vd.; 683 vd.; 920 vd. - UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarının Hukukî Niteliği ve Amacı (Manisa Bar. D. Temmuz/2008, s: 79-86) - YAVUZ, N. Alacaklılardan Mal Kaçırmaya Yönelik İşlemlerin Hukukî Nitelendirilmesi Sorunu ve Bu Amaçla Yapılan Muvazaalı İşlemler Hakkında Yargıtay Uygulamasından Örnekler (Yargıtay Der. Temmuz/1999, s: 217-241) (Tür. Not. Bir. Der. 1999/102, s: 1 vd.) - YAVUZ, N. Alacaklılardan Mal Kaçırmak Amacı ile Yapılan İşlemlerin Hukukî Nitelendirilmesi Sorunu (Yargıtay Der. Ocak-Nisan/1986, s: 101-107)

³² UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s:4 vd. - MUŞUL, T. Tasarrufun İptali Davaları, 2. Baskı, 2017, s: 23 - EROĞLU, O. age. s: 30 - ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E. İcra ve İflâs Hukuku, 2020, s: 556 - KURU, B. El Kitabı, s: 1397 - ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. age. s: 726 - PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M. İcra ve İflâs Hukuku, 2013, s: 857 - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s:5 - ÇETİN, H.E. Tasarrufun İptali, 2016, s:17 - GÜNEREN, A. Tasarrufun İptali Davaları, 2012, s:40 - ÇAM, U.M. Kamu Alacağının Korunmasında Tasarrufun İptali Davaları, 2017, s:58 - COŞKUN, M. İtirazın İptali, Menfî Tespit ve İstirdat, Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s:887 - ÇETİNEL, T. Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Yapılan Tasarruflar Bağlamında Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, 2020, s: 29

Yüksek mahkeme, çeşitli içtihatlarında «tasarrufun iptali davasının amacı» hakkında;

√ «İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarındaki amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»³³

√ «Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasına ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»³⁴

√ «Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»³⁵

√ «Tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»³⁶

√ «İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»³⁷

√ «Davacının tasarrufun iptali istemine ilişkin bu davayı açmaktaki amacının ta-kibe koyduğu alacağın tahsili olduğundan, davanın kabulüne karar verildiğinde, davacının bu alacak ve fer'ileri ile sınırlı olarak dava konusu edilen tüm taşınmazlar yönünden şartları oluşması halinde tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekirken hatalı değerlendirme ile 'dava konusu edilen taşınmazlardan sadece bir tanesinin davacının alacağını karşılayacağı' düşüncesiyle, yalnızca bir taşınmaz yönünden davanın kısmen kabulüne karar verilmesinin doğru olmadığını»³⁸

√ «İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla, alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»³⁹

√ «Tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun aciz ya da iflâs etmeden önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına

³³ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230 (www.e-uyar.com)

³⁴ Bknz: 17. HD. 19.11.2018 T. 946/10870 (www.e-uyar.com)

³⁵ Bknz: 17. HD. 05.11.2018 T. 6517/10079 (www.e-uyar.com)

³⁶ Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 4016/9049 (www.e-uyar.com)

³⁷ Bknz: 17. HD. 09.10.2018 T. 8503/8819 (www.e-uyar.com)

³⁸ Bknz: 17. HD. 17.09.2018 T. 4747/7826 (www.e-uyar.com)

³⁹ Bknz: İzmir BAM. 5. HD. 18.04.2018 T. 55/585 (www.e-uyar.com)

aykırılık’ nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla, alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»⁴⁰

√ «*Tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların ‘geçersizlik’ ya da ‘iyiniyet kurallarına aykırılık’ nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla, alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»⁴¹*

belirtmiştir...

II- Yapılan açıklamalardan anlaşıldığı gibi iptal davası, «dava konusu malın aynına ilişkin bir dava olmayıp kişisel bir dava»dır.⁴² Yani bu dava sonunda, tasarrufa konu

⁴⁰ Bknz: 17. HD. 05.04.2018 T. 17130/3875 (www.e-uyar.com)

⁴¹ Bknz: 17. HD. 27.03.2018 T. 15813/3307 (www.e-uyar.com)

⁴² **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2017, s: 44 vd.; 359 vd.; s: 1570 vd. - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Hukuki Niteliği ve Amacı (Manisa Bar. D. Temmuz/2008, s: 79-86) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:2 vd.; 14 vd.; 52 vd.; 88 vd.; 294 vd.; 324 vd.; 378 vd.; 405 vd.; 462 vd.; 506 vd.; 537 vd.; 655 vd.; 683 vd.; 776 vd.; 920 vd.; 1303 vd. – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age., s: 19 vd. - **UMAR, B.** Türk İcra-İflas Hukuku’nda İptal Davaları, 1963, s: 19 - **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, s: 664 - **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, 1997, s: 3409 - **KURU, B.** El Kitabı, s: 1397 - **BERKİN, N.M.** İflâs Hukuku Rehberi, 1980, s: 111 - **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflâs Hukuku, 8. Baskı, 2009, s: 300 - **ÖNEN, T.** İptal Davaları (Ank. İk. Tic. İl. Ak. D., 1969/1, s: 39-49 - **KURTOĞLU, S.** İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD. 1973/7-8, s: 776 vd. - **GÜRDOĞAN, B.** İflâs Hukuku, 1966, s: 223 - **EROĞLU, O.** age. s: 33 vd. - **ESENER, T.** Muvazaalı Muameleler, 1956, s: 105 - **BÖRÜ, L.** İcra ve İflâs Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal «İİK. m. 280» (AÜHFĐ. 2009, S: 3, s: 486) - **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s: 557 - **YILMAZ, E.** İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 2016, s: 1252 - **UYAR, T.** «Muvazaa» Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının Koşul ve Sonuçları (ABD. 2017/3, s: 266 vd.) - **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** age. s: 716 vd. - **ARSLAN, A.S.** Tasarrufun İptali Davasından Sonra Açılan Menfi Tesbit Davasında Bekletici Mesele Yapma Sorunu (Prof. Dr. Ejder Yılmaz’a Armağan, C: 1, 2014, s: 254) - **ALBAYRAK, H.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHF D. 2015, S: 4, s: 933 - **KORKUSUZ, M.R.** İcra ve İflâs Hukuku Uygulaması, 2004, s: 312 - **ALBAYRAK, H./AĞAR, S.** Tasarrufun İptali Davalarının Kamu İcra Hukuku ve Genel İcra Hukuku Çerçevesinde Özel Dava Şartları Bakımından Karşılaştırılması (Tür. Bar. Bir. Der. Mayıs-Haziran/2016, s: 435) - **KOVAN, H.** 100 Soruda Muris Muvazaası Nedeni ile Tapu İptal ve Tescil Davaları ile Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 278 - **ÇETİN, H.E.** age. s: 18 - **ÖZSUNAY, E.** Türk Hukuku’nda ve Mukayeseli Hukukta İnançlı Muameleler, 1968, s: 233 - **KOSTAKOĞLU, C.** Takip Hukukunda İptal Davaları (Yasa D. 1989/8, s: 1039 - Adalet D. 1989/6, s: 9) - **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 2, 2013, s: 1744 - **AKŞENER, S.H.** Tasarrufun İptali Davaları, 2013, s: 27 - **AKKAYA, T.** «Alacaklıdan Mal Kaçırmaya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve İflâs Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu (Legal Medeni Usul ve İcra İflâs Hukuku Dergisi, 2006/3, s: 672) – **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** Tasarrufun İptali Davaları, 1998, s: 17 - **ULUKAPI, Ö.** İcra ve İflâs Hukuku, 2015, s: 499 - **GÜNEREN, A.** İcra ve İflâs Hukukunda İstihkak Davaları ile Tasarrufun İptal Davaları, 2004, s: 1015 - **GÜNEREN, A.** age., s:49 - **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** age. s: 858, 878 - **YILDIRIM, M.K./YILDIRIM, N.D.** İcra ve İflâs Hukuku, 2016, s: 565 - **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 18 vd. - **KAZANCI, T.İ.** Tasarrufun İptali Davalarında İspat, 2015, s: 76 - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, 2014, s: 4309 - **AKYAZAN, S.** Takip Hukukunda İptal Davası (Ad. D. Mart-Nisan/1963, S: 3-4, s: 237) - **SARISÖZEN, İ.** İcra ve İflâs Hukukuna Göre İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s: 56) – **KARAMERCAN, F.** Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Eşin Üçüncü Kişilere Karşı Dava Hakkı, 2020, s:158 - **YILMAZ, E.** age. s: 1203 - **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** age., s: 7 – **ÇETİNEL, T.** age. s: 9 – **KURU, B./AYDIN, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku «Ders Kitabı», 2020, s: 489

mal, alıcı (veya devir alan)ın malvarlığından çıkarılarak, tekrar borçlunun malvarlığına geri verilmez. Tasarrufa konu mal, yine alıcı (veya devir alan)ın malvarlığında kalmakla beraber, davayı kazanan davacı-alacaklı, o malı haciz ettirip sattırma ve satış bedelinden alacağını (*kişisel hakkını*) alma imkanını elde etmiş olur. Davanın konusunun *taşınmaz* olması halinde, dava sonunda verilen hükümle, taşınmazın tapu kaydında bir değişiklik yapılmaz... «Davanın kabulüne» karar verilmesi halinde, bu hükümden sadece ‘davacı-alacaklı’ yararlanır. ‘Davalı-borçlu’dan alacaklı olan diğer alacaklılar, bu hükümden yararlanmazlar. Zaten «davanın kabulüne» karar veren mahkeme «...*dava konusu şey üzerinde, davacı-alacaklıya ‘aciz vesikasında belirtilen -eğer mahkemeye kesin aciz vesikası sunulmamışsa; icra dosyasındaki alacak ve fer’ileri ile sınırlı olarak- cebri icra yetkisi tanınmasına*» şeklinde karar verir...

Yüksek mahkeme, iptal davalarının bu *niteliğini*, çeşitli içtihatlarında;

√ «İptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»⁴³

√ «İptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»⁴⁴

√ «İptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»⁴⁵

√ «Tasarrufun iptali, davaları mutlak ticari dava niteliğinde olmayıp, şahsi nitelikte ve borçlunun tasarruflarına yönelik bulunduğundan, asliye hukuk mahkemelerinin görevine girdiğini»⁴⁶

√ «İcra ve İflas Kanunu’nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların ‘geçersizlik’ ya da ‘iyiniyet kurallarına aykırılık’ nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu, davacının, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde edeceğini ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan, o taşınmazın haciz ve satışını isteyebileceğini, bu yasal nedenle iptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»⁴⁷

√ «Tasarrufun iptali davasının taşınmazın aynına yönelik aynı bir dava olmadığı, alacağın tahsiline yönelik şahsi nitelikte bir dava olduğunu»⁴⁸

√ «İptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»⁴⁹

belirtmiştir...

⁴³ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230 (www.e-uyar.com)

⁴⁴ Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 13062/9065 (www.e-uyar.com)

⁴⁵ Bknz: 17. HD. 04.10.2018 T. 5240/8614 (www.e-uyar.com)

⁴⁶ Bknz: 17. HD. 09.04.2018 T. 8983/3951 (www.e-uyar.com)

⁴⁷ Bknz: 17. HD. 12.12.2017 T. 3577/11571 (www.e-uyar.com)

⁴⁸ Bknz: 17. HD. 20.06.2017 T. 5549/7016 (www.e-uyar.com)

⁴⁹ Bknz: 17. HD. 06.06.2017 T. 7321/6418 (www.e-uyar.com)

III- İİK. mad. 277/1’de; iptal davasının, «İİK. 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı tasarruflar nedeniyle açılableceği» belirtilmiştir (İİK. mad. 277)*.

Bu maddeler gereğince iptali söz konusu olan tasarruflar; «hukukî işlem» kavramından daha geniş olan, onu da içeren ve **doktrinde**⁵⁰ «kendisine hukuk düzenince hukukî bir sonuç bağlanmış olan beşeri (insan) fiilleri» olarak tanımlanan, **hukukî fiiller**’dir.^{51 52} Nitekim kaynak yasanın Almanca metninde, bu konuda «tasarruf» değil «hukukî fiil» kavramı yer almaktadır.⁵³ Bu nedenle, İİK. mad. 277 vd. geçen «tasarruf» kavramını, «hukukî işlem»leri, «hukukî fiil»leri de içerir şekilde, en geniş anlamıyla kabul

* **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 362-377; s: 428-439; s: 759-790; s: 1072-1076; s: 1251-1257; s: 1433-1442; s: 1510 vd.; s: 1572 vd. - **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 51-86; s: 803-828 - **UYAR, T.** Tasarrufun İptal Davalarının Konusu (İBD. Temmuz-Ağustos/2017, s: 74-132) - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının Uygulamada Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Haziran/2014, s: 169-176) - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (Manisa Bar. Der. 2013, S: 125, s: 8-41) - **UYAR, T.** İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Konusu (ABD. 2011/1, s: 211-231) - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (Tür. Bar. Bir. Der. Eylül-Ekim/2008, s: 287-313) - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Ticari İşletmenin Devri», «İptale Tâbi Tasarrufların Kapsamı» ve «Mahkemeye Aciz Vesikasının Sunulması» Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar Çankaya Huk. Fak. Der. (Araş. Görv. Ceren Damar Armağanı), 2020, C: 3, s: 3941-3978) - **UYAR, T.** Borçlunun Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek ‘Alacağın Temlikî’ Tasarrufları (Legal Huk. Der. Mayıs/2017, s: 2411-2437) - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449-4513) - **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S: 190, s: 4729-4801) - **UYAR, T.** «Muvazaalı İcra Takipleri» (Borç İkrarları) ile «Borçlunun Süresi İçinde Zamanaşımı İtirazında Bulunmaması»nın Tasarrufun İptali Davasına Konu Edilmesi (İBD. Mayıs-Haziran/2014, s: 282-295) - **UYAR, T.** Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s: 175-187) - **UYAR, T.** İİK.’nin 280. Maddesi Uyarınca İptale Tâbi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s: 415-448) - **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? (ABD. 2015/1, s: 369-397) - **AKKAYA, T.** «Alacaklılardan, Mal Kaçırma Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve İflâs Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu (MİHDER, 2006/3, s:661-684) - **AKKAYA, T.** İcra ve İflâs Hukukunda İptale Tabi Tasarruflar «İİK. m. 277-284» (Eskişehir Bar. D. Ekim/2006, s:13-49) - **ÇETİNEL, T.** Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, s: 30 vd. - **GÜRDOĞAN, B.** İptal Davaları «İcra ve İflâs Kanunu Değişiklik Tasarısı Hakkında Seminer’e Sunulan Bildiri», 1963, s:38-42 - **OLGAÇ, S.** Yargıtay İçtihatlarının Işığında Altında İcra ve İflâs Hukukunda İptal Davaları (Dr. Recai Seçkin’e Armağan, 1974, s:457-480) - **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 31 vd. - **ÖNEN, T.** İptal Davaları (Ankara İktisadı ve Tïc. İlimler Ak. D. 1969, S:1, s:39-49) - **EROĞLU, O.** Tasarrufun İptali Davası, s: 147 vd.

⁵⁰ **ATAAY, A.** age. s: 310 vd. - **OĞUZMAN, M.K.** age. s: 99 - **ÖZSUNAY, E.** age. s: 319 - **İMRE, Z.** age. s: 207 - **ZEVKLİLER, A./ACARBAY, M. B./GÖKYAYLA, K.E.** age. s: 129 - **DU-RAL, M./SARI, S.** age. s: 159

⁵¹ **UMAR, B.** age. s: 54 vd. - **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 33 vd. - **GÜRDOĞAN, B.** İflâs Hukuku, s: 222, dipn. 615 - **SARISÖZEN, İ.** İcra ve İflâs Hukukuna Göre İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s: 52 vd.) - **ERDÖNMEZ, G.** Tasarrufların İptali, s: 124 - **KAZANCI, T.İ.** İspat, s: 34 - **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: IV, s: 3410 - **KARSLI, A.** age. s: 541 - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4313 - **UYAR, T.** İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Konusu (ABD. 2011/1, s: 212) - **UYAR, T.** «Muvazaalı İcra Takipleri (Borç İkrarları) ile «Borçlunun Süresi İçinde Zamanaşımı İtirazında Bulunmaması»nın Tasarrufun İptali Davasına Konu Edilmesi (İBD. 2014/3, s: 282-295) - **EROĞLU, O.** age. s: 40

⁵² **Yüksek mahkeme** de aynı doğrultuda içtihatla bulunmuştur: Bknz: 17. HD. 28.01.2020 T.1405/120; 20.06.2013 T. 8604/9398 (www.e-uyar.com)

⁵³ **UMAR, B.** age. s: 54 vd. - **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflâs Hukuku, s: 295

etmek gerekir.⁵⁴ Örneğin, borçlunun «*protesto çekmemesi*», «*haksız bir ödeme emrine itiraz etmemesi*», «*zamanaşımı def'inde bulunmaması*», «*aleyhine açılan davayı kabul etmesi*», «*davadan feragat etmesi*», «*yeminden çekinmesi*», «*kanun yoluna başvurmadan kaçınması*», «*hukukî işlem*» olmadığı halde birer «*hukukî fiil*» sayılır ve iptal davasına konu yapılabilir.⁵⁵ Nitekim, **İsviçre Federal Mahkemesi**;⁵⁶ «*borçlunun anlaşmalı olarak hakkında icra takibine geçen alacaklının yaptığı takibe itiraz etmemesi yani 'itirazdan kaçınması' halinde, bu davranışa karşı, asıl alacaklıların iptal davası açabileceğine*» karar vermiştir. **Yargıtay** da -ileride ayrıntılı olarak, örnekler vererek belirteceğimiz gibi-, «*borçlunun 'muvazaalı olarak borçlanıp, kendisi hakkında takip yaptırıp, taşınmazlarını haciz ettirmesi işleminin, iptal davasına konu edilebileceğini*»⁵⁷, «*'tasarruf' kavramı, borçlunun malvarlığını azaltıcı nitelikteki hukuki işlemleri ve hukuki fiilleri de içerdiğinden, davalılar arasındaki senet düzenleme fiilinin, 'tasarruf' kavramı içinde bulunduğu, davacının bu tasarrufu iptal ettirmekte hukuki yararının bulunduğu*» belirtmiştir...

«*Haksız fiil*»⁵⁸ teşkil eden eylemler de, tasarrufun iptali davasına konu teşkil edebilir...

Şu halde, borçlunun gerek «*dava dışındaki*», gerek -sulh, feragat, kabul gibi- «*icra takibi içindeki*» en geniş anlamı ile **hukukî işlemleri**, iptal davasına konu olabilecektir.⁵⁹ Kısaca, borçlunun; «*alacaklıları aleyhine malvarlığını azaltıcı nitelik taşıyan*» her türlü -en geniş anlamı ile- **hukukî işlemleri**, iptal davasına konu olabileceği gibi «*malvarlığının artışını önleyici işlemleri*» de (örneğin; borçlunun kendisine miras bırakanından gelecek mirası reddetmesi gibi) tasarrufun iptali davasına konu olabilir.^{60 61}

⁵⁴ **KURU, B.** a.g.e., C: 4, s: 3410 - **KURU, B.** El Kitabı, s: 1398 - **KURU, B.** Ders Kitabı, s: 490 - **GÜRDOĞAN, B.** age. s: 222 - **ÜSTÜNDAĞ, S.** a.g.e., s: 294 - **ARSLAN, A.S.** Tasarrufun İptali Davasından Sonra Açılan Menfi Tesbit Davasında Bekletici Mesele Yapma Sorunu (Prof.Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan, 2014, C: 1, s: 253) - **KAZANCI, İ.T.** a.g.e., s: 34 - **BÖRÜ, L.** İcra ve İflâs Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal Davası «İİK. m. 280» (AÜHFD. 2009/3, s: 487) - **EROĞLU, O.** age. s: 40

⁵⁵ **UMAR, B.** age. s: 54, dipn. 4 - **ÜSTÜNDAĞ, S.** age. s: 294 - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4313 - **SARISÖZEN, M.S.** a.g.m., s: 233, dipn: 1 - **ARSLAN, A.S.** a.g.m., s: 255 - **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** age. s: 10 - **BÖRÜ, L.** a.g.m., s: 487 - **GÜNEREN, A.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 56 - **ERDÖNMEZ, G.** a.g.e. s: 124

⁵⁶ Bknz: BGE. 65 III, s: 133 (Naklen; **ÜSTÜNDAĞ, S.** Medeni Yargılama Hukuku, s: 762)

⁵⁷ Bknz: 15. HD. 15.9.1990 T. 3485/3290 (www.e-uyar.com)

⁵⁸ **YILDIRIM, M.K.** age. s: 142 - **ERDÖNMEZ, G.** age. 1. Baskı, s: 99; 2. Baskı, s:125

⁵⁹ **ÜSTÜNDAĞ, S.** age. s: 294

⁶⁰ **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** a.g.e., s: 10 - **COŞKUN, M.** İçtihatlı İİK. C: 4, s: 4537

⁶¹ Bknz: 17. HD. 11.03.2013 T. 6602/3146; HGK. 08.12.2010 T. 17-596/641

‘İptal davasına konu olan işlemler’⁶² -kural olarak- «*maddi hukuk bakımından tamamen geçerli olan ve alacaklıları zarara sokan işlemler*»⁶³. U y g u l a m a d a n sık karşılaşılan *tasarrufun iptali davasına konu olabilen belli başlı işlemler şunlardır*⁶⁴:

√ «*Mirasçılar arasında yapılmış olan ‘miras taksim sözleşmesi’*»⁶⁵

√ «*Mirasçılar arasında yapılmış olan ‘rızaî taksim sözleşmesi’*»⁶⁶

√ «*Devredilen şirket hisseleri*»,⁶⁷

√ «*Devredilen miras hisseleri*»,⁶⁸

√ «*Tapuya şerh verilerek güçlendirilen satış vaadi sözleşmeleri*»,^{69 70 71}

√ «*Satılan taşınmazlar*»,⁷²

√ «*Boşanma protokolü uyarınca devredilen taşınır ve taşınmazlar*»,^{73 74}

√ «*Havale işlemleri*»,⁷⁵

√ «*Borçlunun malvarlığının artışı önleyen işlemler*»,⁷⁶

⁶² UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, 2014, s: 4314 vd. - UYAR, T. Gerekçeli-İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C: 11, 3. Baskı, 2010, s: 18691 vd. - UYAR, T. Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi?» «İİK. 280; TBK. 19» (ABD. 2015/1, s: 370 vd.)

⁶³ KURU, B. El Kitabı, s: 1397 - MUŞUL, T. age. s: 20 vd. - ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E. age. s: 533 - KURU, B./ARSLAN, R./YILMAZ, E. İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, 2013, s: 614 UYAR, T./UYAR, C./UYAR, A. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4314 vd. - PEK-CANITEZ, H./ ATALAY, O./ ÖZKAN, M.S./ ÖZEKES, M. İcra ve İflas Hukuku, 2013, s: 859 - GÜNEREN, A. a.g.e., s: 40 - KURTOĞLU, S. İcra ve İflas Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD., 1973/7-8, s: 776) - ULUKAPI, Ö. age. s: 497 - SARISÖZEN, M.S. a.g.m., s: 233, dipn: 5

⁶⁴ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s:37 vd.

⁶⁵ Bknz: 17. HD. 06.07.2020 T. 4035/4370 (www.e-uyar.com)

⁶⁶ Bknz: 17. HD. 13.05.2019 T. 4751/5978 (www.e-uyar.com)

⁶⁷ Bknz: 17. HD. 19.4.2010 T. 2848/3607; 22.2.2010 T. 9772/1356; 12.11.2009 T. 8068/7497 vb. (www.e-uyar.com)

⁶⁸ Bknz: 17. HD. 23.2.2010 T. 9831/1437 (www.e-uyar.com)

⁶⁹ Bknz: 17. HD. 03.05.2016 T. 4425/5341; 21.05.2013 T. 7284/7365; 22.2.2010 T. 10739/1362; 5.5.2008 T. 1637/2353; 15. HD. 30.9.2002 T. 3158/4300; 15.05.2002 T. 1010/2526; 15. HD. 26.01.1990 T. 5253/160; 13. HD. 29.09.1977 T. 3322/3948 vb. (www.e-uyar.com)

⁷⁰ MUŞUL, T. age. s: 40 vd.

⁷¹ UYAR, T. «Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesi» Hakkında Açılan Tasarrufun İptali Davasının Sonuçları (İBD. Kasım-Aralık/2012, s:137-233)

⁷² Bknz: 17. HD. 18.12.2019 T. 3305/12145; 10.12.2019 T. 3905/11724; 09.12.2019 T. 3798/11647; 09.12.2019 T. 217/11680; 25.11.2019 T. 4543/10999; 18.04.2018 T. 4221/4327; 18.04.2017 T. 8620/4167; 19.04.2016 T. 603/5011; 02.04.2013 T. 7471/4619; 11.04.2011 T. 2867/3346; 15.02.2010 T. 503/1144 (www.e-uyar.com)

⁷³ Bknz: 17. HD. 11.2.2010 T. 10940/1042; 24.3.2009 T. 4342/1702; 17.2.2009 T. 3448/733; 08.09.2014 T 2006/11251; 11.02.2014 T. 13647/1487 vb. (www.e-uyar.com)

⁷⁴ Bu konuda ayrıca Bknz: KAZANCI, T.İ. a.g.e., s: 244 vd. - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e., s: 25 vd.

⁷⁵ Bknz: 17. HD. 28.12.2009 T. 6547/8779 (www.e-uyar.com)

⁷⁶ Bknz: 17. HD.11.03.2013 T. 6602/3146; 4.5.2009 T. 148/2805 vb. (www.e-uyar.com)

- √ «Borçlunun, aleyhine açılan tapu iptali ve tescil davasını kabul etmesi»,⁷⁷
- √ «Borçlunun, miras bırakandan kalan taşınmazlardan pay istemeyip, kendisine intikal edecek payları kardeşlerine devretmesi işlemi»,⁷⁸
- √ «Üst yapı hakkının devrine ilişkin tasarruflar»,⁷⁹
- √ «Hastane işletme ruhsatının devrine yönelik tasarruflar»,⁸⁰
- √ «Borçlunun, malvarlığını azaltıcı bir işlem olan bono düzenleme işlemi»⁸¹
- √ «Yapılan ipotek işlemleri»⁸²
- √ «Borçluların, mirasın reddi konusundaki işlemleri»,^{83 84}
- √ «Kişisel hakların kuvvetlendirilmesi için tapuya verilen şerhler»,⁸⁵
- √ «Borçlu tarafından düzenlenmiş muvazaalı senetlerin iptali için»⁸⁶
- √ «Nam-ı müstear (bedeli borçlu tarafından ödenip, üçüncü kişi adına kayıt ve tescil edilen şeyler) konusu işlemler»,^{87 88}
- √ «İnançlı işlemler»^{89 90}
- √ «Adi ortaklığın feshine ilişkin sözleşmeler»,⁹¹
- √ «Borçlu tarafından yapılan ölünceye kadar bakma sözleşmesi»⁹²,

⁷⁷ Bknz: 17. HD. 14.4.2009 T. 5384/2350 (www.e-uyar.com)

⁷⁸ Bknz: 17. HD. 14.2.2008 T. 4110/617 (www.e-uyar.com)

⁷⁹ Bknz: 17. HD. 31.01.2017 T. 7913/792 (www.e-uyar.com)

⁸⁰ Bknz: 17. HD. 11.04.2017 T. 541/3933; 11.04.2017 T. 2161/3948; 05.06.2014 T. 13391/8983; 05.06.2014 T. 6354/8985 vb. (www.e-uyar.com)

⁸¹ Bknz: 15. HD. 21.10.2004 T. 3131/5291 (www.e-uyar.com)

⁸² Bknz: 17. HD. 21.02.2017 T. 5280/11575 (www.e-uyar.com)

⁸³ Bknz: 17. HD. 08.11.2016 T. 19558/10239; 28.02.2013 T. 4777/2421; 11.2.2008 T. 5540/513 vb. (www.e-uyar.com)

⁸⁴ SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. a.g.e., s: 43

⁸⁵ Bknz: 15. HD. 15.05.2002 T. 1010/2526 (www.e-uyar.com)

⁸⁶ Bknz: «Tasarruf kavramı ‘borçlunun malvarlığını azaltıcı nitelikteki hukuki işlemleri’ ile ve ‘hukuki fiillerini’ de içerdiğinden, davalılar arasındaki senet düzenleme fiilinin tasarruf kavramı içinde olduğunu, davacının bu tasarrufu iptal ettirmekte hukuki yararı bulunduğu kabulü gerektiğini...» (17. HD. 28.01.2020 T. 1405/120) (www.e-uyar.com)

⁸⁷ Bknz: 17. HD. 17.12.2019 T. 669/12066; 25.11.2019 T. 3551/11086, 15.03.2017 T. 22269/2789; 24.05.2016 T. 11539/6283; 23.02.2016 T. 10807/2099; 23.02.2016 T. 11352/2105; 22.06.2015 T. 8287/8983; 15.06.2015 T. 3457/3457/8622; 01.06.2015 T. 19635/8006; 24.02.2015 T. 5559/3322; 18.11.2014 T. 10438/16219; 03.11.2014 T. 6147/14975; 21.05.2013 T. 7646/7370; 04.04.2013 T. 8194/4806; 26.03.2013 T. 72061/4179; 14.09.2009 T. 6101/5325; 5.11.2013 T. 12075/15090; 09.09.2013 T. 7129/11624; 18.03.2013 T. 6263/3521; 14.02.2013 T. 4164/1515; 08.05.2007 T. 2583/1574; 14. HD. 19.10.2001 T. 5932/6946; 15. HD. 29.4.1993 T. 2212/2029; 26.04.1984 T. 775/1466 vb. (www.e-uyar.com)

⁸⁸ UYAR, T./UYAR, C./UYAR, A. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4332 vd. - TOKTAŞ, M. Tasarrufun İptali Davaları, 2009, s: 78 - COŞKUN, M. İtirazın İptali, Menfi Tespit, Tasarrufun İptali Davaları, 2017, s: 913 vd. - SERTAKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e, s: 30 – ÇAM, U.M. age. s:79

⁸⁹ BÖRÜ, L. a.g.m., s: 494 - KAZANCI, T.İ. a.g.e., s: 252, 266 vd. - TOKTAŞ, M. a.g.e., s: 82 - ÇETİN, H.E. age. s: 280 vd. – ÇAM, U.M. age. s:82

⁹⁰ Bknz: 17. HD. 14.03.2017 T. 8538/2734; 17.02.2017 T. 10199/1109 vb. (www.e-uyar.com)

⁹¹ Bknz: 13. HD. 3.5.1982 T. 2826/3119 (www.e-uyar.com)

⁹² Bknz: 13. HD. 16.4.1974 T. 640/925 (www.e-uyar.com)

- √ «*Tapuya şerh verilmiş kira sözleşmeleri*»,^{93 94}
- √ «*Borçlunun, üçüncü kişideki alacağını kızına devretmesi işlemi*»,⁹⁵
- √ «*Ticari işletme rehnine konu olan mallar*»,⁹⁶
- √ «*Borçlunun bir taşınır ya da taşınmaz malın başkasına bağışlaması*»,
- √ «*Borçlunun yemin etmekten kaçınması*»,⁹⁷
- √ «*Borçlunun kanun yoluna başvuru hakkını kullanmaktan kaçınması*»,⁹⁸
- √ «*Borçlunun tenkis davası açmaktan kaçınması*»,^{99 100}
- √ «*Borçlunun ticari işletmesini üçüncü bir kişiye devretmesi*»,^{101 102}
- √ «*Borçlunun taşınmazı üzerinde -gerçekte borçlu olmadığı halde- ipotek tesis etmesi*»,¹⁰³
- √ «*Borçlunun ödeme emrine itiraz etmemesi*»,^{104 105}
- √ «*Borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla üçüncü kişi tarafından kendisi aleyhine açılan haksız davayı kabul etmesi*»,¹⁰⁶
- √ «*Borçlunun zamanaşımı def'inde bulunmaması*»,^{107 108}
- √ «*Borçlunun icranın geri bırakılması (İİK. mad. 71) talebinde bulunmaması*»,¹⁰⁹
- √ «*Karşılıksız olarak yapılan ciro işlemi*»,¹¹⁰

⁹³ Bknz: 17. HD. 07.04.2011 T. 335/3215 (www.e-uyar.com)

⁹⁴ **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 35

⁹⁵ Bknz: İİD. 4.11.1968 T. 9095/9886 (www.e-uyar.com)

⁹⁶ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23337/1446 (www.e-uyar.com)

⁹⁷ **ERDÖNMEZ, G.** Alacaklılara Zarar Verme Kasdıyla Yapılan Tasarrufların İptali, 2020, s: 125, 147

⁹⁸ **ERDÖNMEZ, G.** a.g.e., s: 125, 147

⁹⁹ **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** age. s. 42

¹⁰⁰ Bknz: 17. HD. 02.03.2015 T. 17841/3683 (www.e-uyar.com)

¹⁰¹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s:546 vd.

¹⁰² Bknz: HGK. 13.11.2013 T. 17-297/155; 30.05.2007 T. 21-295/319; 17. HD. 30.06.2015 T. 5449/9348; 09.06.2015 T. 5703/8442; 08.06.2015 T. 7076/8297; 12.05.2015 T. 19970/7295; 29.11.2012 T. 10872/13291; 30.05.2012 T. 4133/7029; 26.04.2012 T. 2021/5218 vb. (www.e-uyar.com)

¹⁰³ **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** a.g.e, s: 1

¹⁰⁴ **GÜNEREN, A.** a.g.e., s: 56, 80, 114 vd.- **ÜSTÜNDAĞ, S.** Medeni Yargılama Hukuku, C: 1-2, s: 762 - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4315 - **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** a.g.e., s: 40 - **UYAR, T.** a.g.m. (ABD. 2015/1, s: 370) - **BÖRÜ, L.** agm. s: 488

¹⁰⁵ Bknz: 17. HD. 12.05.2015 T. 21042/7303; 24.06.2014 T. 17392/9848 vb. (www.e-uyar.com)

¹⁰⁶ **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** a.g.e., s: 39 - **GÜNEREN, A.** age. s: 56 - **UYAR, T.** a.g.m. (ABD. 2015/1, s: 370) - **BÖRÜ, L.** agm. s: 488 - **ERDÖNMEZ, G.** a.g.e, s: 140 vd.

¹⁰⁷ **GÜNEREN, A.** a.g.e., s: 56 - **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** a.g.e., s: 40 - **UYAR, T.** a.g.m. (ABD. 2015/1, s: 370) - **BÖRÜ, L.** agm. s: 488

¹⁰⁸ Bknz: 17. HD. 24.06.2014 T. 17392/9848 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁹ Bknz: 17. HD. 24.06.2014 T. 17392/9848 (www.e-uyar.com)

¹¹⁰ **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** a.g.e., s: 438

√ «Borçlunun aleyhine yapılan haksız takip nedeniyle menfi tesbit davası açmaması»¹¹¹,

√ «Kooperatif payının satışına ilişkin tasarruflar»,¹¹²

√ «Teminat amacıyla yapılan temlikler»,¹¹³

√ «Borçlunun kendisine miras yoluyla gelen malvarlığını ‘resmi taksim sözleşmesi’ ile diğer mirasçılara devretmesi»,^{114 115}

√ «Kat karşılığı inşaat sözleşmesi gereğince borçlu yüklenici tarafından hak edilmiş taşınmazların, kendi üzerine alınmadan, arsa sahibi vasıtasıyla üçüncü kişiler adına tescilinin sağlanması işlemleri (tasarrufları)»,^{116 117}

√ «Gizli tahsil cirosu»,¹¹⁸

√ «Borçlunun itiraz sürelerinden vazgeçip takip konusu borcu kabul etmesi»,^{119 120}

√ «Cebri icra yoluyla yapılan satışlar»¹²¹

√ «Alacağın -muvazaalı olarak yapılmış- temliki tasarrufları»,^{122 123}

√ «Borçlunun muvazaalı borç ikrarında bulunması»nın (gerçekte borcu bulunmadığı halde güvendiği bir kişi -arkadaşı, akrabası, aynı iş kolunda çalışan bir kişi vs.-

¹¹¹ Bknz: 17. HD. 02.03.2015 T. 17841/3683 (www.e-uyar.com)

¹¹² Bknz: 17. HD. 16.04.2013 T. 6996/4145; 03.04.2014 T. 15293/4892; 27.01.2015 T. 13436/1098; 22.01.2015 T. 20240/723 vb. (www.e-uyar.com)

¹¹³ KAZANCI, T.İ. a.g.e., s: 269 vd.

¹¹⁴ SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e., s: 45

¹¹⁵ Bknz: 17. HD. 24.02.2015 T. 13444/3343; 13.05.2014 T. 2583/7531 (www.e-uyar.com)

¹¹⁶ SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e., s: 52

¹¹⁷ Bknz: 17. HD. 28.05.2013 T. 3396/7849; 21.05.2013 T. 7646/7370; 16.03.2015 T. 18016/4287 vb. (www.e-uyar.com)

¹¹⁸ KAZANCI, T.İ. a.g.e., s: 274 vd.

¹¹⁹ UYAR, T. a.g.m.(ABD. 2015/1, s: 370) - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. a.g.e., C: 3, s: 4315 - COŞKUN, M. İçtihatlı İİK. C: 4, s: 4638 - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e., s: 40

¹²⁰ Bknz: 17. HD. 19.04.2016 T. 11699/4946; 15. HD. 13.06.2006 T. 1663/3523; 21.11.2006 T. 4991/6698; 17. HD. 04.11.2008 T. 3947/5089; 4. HD. 08.11.2007 T. 12753/13696; 17. HD. 12.05.2015 T. 21042/7303 (www.e-uyar.com)

¹²¹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s:189 vd.

¹²² Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s: 175 vd.

¹²³ Bknz: 17. HD. 02.03.2020 T. 577/2386; 16.12.2019 T. 5508/11991; 04.12.2019 T. 3841/11462; 03.12.2019 T. 4057/11412; 13.11.2019 T. 915/10552; 01.10.2019 T. 851/8709; 08.04.2019 T. 16227/4264; 09.10.2018 T. 10604/8888; 17.09.2018 T. 3403/7852; 26.06.2018 T. 1610/6384; 11.10.2016 T. 18995/8786; 13.10.2015 T. 1313/10510; 04.05.2015 T. 20059/6441; 21.04.2015 T. 21344/6051; 24.03.2015 T. 19052/4805; 05.06.2014 T. 1044/9011; 13.02.2014 T. 14266/1605; 01.10.2013 T. 10340/13129; 09.04.2013 T. 7533/5111 vb. (www.e-uyar.com)

*lehine muvazaalı senet düzenleyip, bu senedi kendisi hakkında icraya koydurtması),*¹²⁴
125

√ «Başkasının borcu için bir malın teminat olarak gösterilmesi»¹²⁶

√ «Borçlunun, kendi borçlusunu ibra etmesi»¹²⁷

√ «Borçlunun, başkasının borcunu ödemesi»¹²⁸

√ «Borçlunun yaptığı ‘bağışlamalar’ ve ‘ivazsız (karşılıksız)’ tasarruflar» (İİK. mad. 278/I,II),¹²⁹

√ «Borçlunun ‘bağışlama hükmünde sayılan’ tasarrufları» (İİK. mad. 278/III),¹³⁰

√ «Borçlunun aciz halinde iken yaptığı tasarruflar» (İİK. mad. 279),¹³¹

√ «Borçlunun zarar verme kasdı ile yaptığı hileli tasarruflar» (İİK. mad.280)¹³²

i ç i n «tasarrufun iptali davası» açılabilir.

¹²⁴ UYAR, T. «Muvazaalı İcra Takipleri (Borç İkrarları)» ile «Borçlunun Süresi İçinde Zamanaşımı İtirazında Bulunmaması»nın Tasarrufun İptali Davasına Konu Edilmesi (İBD. Mayıs-Haziran/2014, s: 283 vd.) - UYAR, T. Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (Ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? «İİK. 280; TBK. 19» (ABD. 2015/1, s: 369-398) - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4315 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 2011, C: 1, s: 65 - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e., s: 12, 36 - KURU, B. El Kitabı, s: 1398 - EROĞLU, O. age. s: 153 - AKŞENER, S.H. a.g.e., s: 96; 2. baskı, 2014, s: 118 - GÜNEREN, A. a.g.e., s: 80, 114 vd. - COŞKUN, M. İçtihatlı İİK. C: 4, 2016, s: 4638 - TOKTAŞ, M. age., s: 76 - KAPLAN, N. Güncel İçtihatlarla İcra ve İflas Hukuku Uygulama Notları, 2014, s: 1401 - ÇAM, U.M. age., s:78

¹²⁵ Bknz: 17. HD. 29.12.2016 T. 12281/12178; 08.11.2016 T. 19673/10240; 19.04.2016 T. 4439/5019; 24.12.2015 T. 7251/14929; 05.05.2015 T. 21179/6688; 14.04.2015 T. 19827/5866; 17.03.2015 T. 2203/4344; 04.11.2014 T. 7947/15062; HGK. 02.02.2014 T. 4/1016-436; 17. HD. 18.04.2013 T. 6634/5626; 4. HD. 09.05.2011 T. 3449/5298; 01.05.2008 T. 2996/6066; 08.11.2007 T. 12753/13696; 17. HD. 04.04.2011 T. 7832/3036; 24.01.2011 T. 1847/544; 26.10.2010 T. 5337/8808; 16.09.2008 T. 1246/4471; 15.04.2008 T. 1204/1936; 4. HD. 24.03.2010 T. 2797/3315; 11.03.2010 T. 15119/2684; 01.05.2008 T. 2996/6066; 08.11.2007 T. 12753/13696; 31.05.2007 T. 4760/7445; 15. HD. 20.02.2002 T. 5385/865; 15.11.1999 T. 4175/4058; 15.09.1990 T. 3485/3290 vb.

¹²⁶ Bknz: 15. HD. 13.12.1984 T. 3306/3923 (www.e-uyar.com)

¹²⁷ Bknz: 17. HD. 12.12.2017 T. 9120/11580; 12.3.2013 T. 4282/1407 vb. (www.e-uyar.com)

¹²⁸ GÜNEREN, A. age. s: 330

¹²⁹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4392 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s: 209 vd.

¹³⁰ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4398 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s: 227 vd.

¹³¹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4421 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s: 338 vd.

¹³² Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. a.g.e., C: 3, s: 4434 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s: 374 vd.

IV- «Muvazaalı işlem»ler (TBK. mad. 19) hakkında iptal davası açılmasına gerek olup olmadığı * ** doktrinde tartışmalıdır. Doktrinde «tarafaların yaptıkları sözleşmenin hiç hüküm doğurmaması veya görünüşteki sözleşmeden başka bir sözleşmenin hükümlerini doğurması hususundaki anlaşmaları»¹³³ «tarafaların gerçek anlaşmalarını kendileri dışındaki üçüncü kişilere karşı farklı aksettirmeleri konusunda yapmış oldukları anlaşma»¹³⁴ şeklinde tanımlanan muvazaalı işlemler hakkında «iptal davası açılmasına gerek bulunmadığını» ileri sürenler bulunduğu gibi, «iptal davası açılabileceğini» kabul edenler de vardır.

«Muvazaalı işlemler hakkında iptal davası açılmasına gerek bulunmadığını» ileri sürenlere göre;¹³⁵ İİK. 277 vd. göre iptal davasına konu olan tasarruflar, ‘geçerli

* **AKKAYA, T.** «Alacaklıdan Mal Kaçırmaya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve İflâs Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu (MİHDER, 2006/3, s:661/684) – **KAZANCI, T.İ.** Tasarrufun İptali Davalarında İspat, s:252 vd. – **OĞUZ, A.** Muvazaa Kuramının ‘Justinianus’tan Günümüze Modern Kanunlaştırma Hareketlerine Kadar Gelişim Çizgisi (AÜHFĐ, 1996/, S:4, s:453-481) – **ÖZKAYA, E.** Açıklamalı-İçtihatlı İnançlı İşlem ve Muvazaa Davaları, 8. Baskı, 2020, s:175 vd. – **YAVUZ, N.** Alacaklılardan Mal Kaçırmaya Yönelik İşlemlerin Hukuken Nitelendirilmesi Sorunu ve Bu Amaçla Yapılan Muvazaalı İşlemler Hakkında Yargıtay Uygulamasından Örnekler (Yargıtay Der. Temmuz/1999, s:217-241) (Tür. Not. Bir. Der. 1999/103, s:1 vd.) – **YAVUZ, N.** Doğrudan Doğruya Temsil/Nam-ı Müstear-Dolayısıyla Temsil/İnançlı İşlem/Tarapta Muvazaa/ Nam-ı Müstear ile Muvazaa İlişkisi/İspat Rejimi ve Kanuna Karşı Hile Kavramları ile Bunlara İlişkin Yargıtay Uygulaması (Yarg. Der. 2001/1-2, s:63-100) – **EROĞLU, O.** – age, s: 246 vd.; 285 vd. – **YAVUZ, N.** Muvazaa, İnançlı İşlem, Nam-ı Müstear ve Kanuna Karşı Hile Davaları, 2008 - **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 368 vd.; 772-783; s: 1436-1442; s: 1448-1451 - **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 1239-1285 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. S: 190, Yıl: 2018, s: 4729-4801) - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davası ve Muvazaa, Nam-ı Müstear, İşletmenin Devri, Kanuna Karşı Hile ve Perdeyi Kaldırma Teorisi (ABD. 2016/2, s: 343-403) - **UYAR, T.** Muvazaa (TBK. m. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. m. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s: 175-187) - **UYAR, T.** İİK’nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tâbi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s: 415-448) - **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? (ABD. 2015/1, s: 369-397) - **UYAR, T.** Muvazaalı İcra Takipleri ile Borçlunun Süresi İçinde Zamanaşımı İtirazında Bulunmaması’nın Tasarrufun İptali Davasına Konu Edilmesi (İBD. Mayıs-Haziran/2014, s: 282-295) - **UYAR, T./UYAR, C.** Borçlunun, Borçlanma Tarihinden Önce Yapmış Olduğu Mal Kaçırma Amacına Yönelik Tasarrufları Hakkında, Alacaklıları Tarafından «Genel Muvazaa Davası» (TBK. m. 19) Açılabilir mi? (İBD. Tem.-Ağustos/2020, s:43-61)

** «Muvazaa Davası ile Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Yapılan Tasarrufların İptali Davası Arasındaki İlişki» hk. Bknz: **ÇETİNEL, T.** age. s. 151 vd. - «Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davalarının Karşılaştırılması» hk. Bknz: **ÇETİNEL, T.** age. s: 189 vd. – **EROĞLU, O.** age. s: 277 vd.

¹³³ **OĞUZMAN, K.M./SELİÇİ, Ö./ÖZDEMİR, O.S.** Eşya Hukuku, s:429

¹³⁴ **POSTACIOĞLU, E.İ.** Şehadetle İspat Memnuniyeti, s:218

¹³⁵ **UMAR, B.** age. s: 17 - **KURU, B.** age. C: 4, s: 3413 vd. - **KURU, B.** El Kitabı, s: 1400 vd. - **GÜRDOĞAN, B.** age. s: 222 - **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, s: 1751 - **MUŞUL, T.** İflâs Suçları, s: 95, dipn. 285a - **MUŞUL, T.** Mütalâalar, s: 833 vd., 899 vd., 907 vd. 1000 vd. - **ÜSTÜNDAĞ, S.** age. s: 286 - **ÜSTÜNDAĞ, S.** İcra ve İflâs Hukukçuları Toplantısı, s: 207 vd. - **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, İ.** age. s: 133 vd. - **DELİDUMAN, S.** Medeni Usul, İcra ve İflâs Hukukçuları Toplantısı, s: 211 - **AKŞENER, H.Ş.** age. s: 117 - **ASLAN, K.** İstihkak Davası, s: 492 vd. - **ALTAY, S.** İflâs Hukuku, s: 670 - **PEKCANİTEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** age. s: 859 - **PEKCANİTEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** Ders Kitabı, s: 601 - **ERCAN, İ.** age. s: 985 - **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ,**

tasarruflar’dır. İşlemin muvazaalı olması halinde, işlem konusu taşınır/taşınmazın mülkiyeti, borçlu ile işlemde bulunan üçüncü kişiye geçmemiş olduğundan, bu durumda iptal davası açılmaz. Şeklen üçüncü kişinin üzerinde gözükten örneğin; aracın/taşınmazın alacaklı tarafından haciz ve satışının istenmesi gerekir...

Muvazaalı işlemler hukuki sonuç doğurmadığından, «*iptal davası*»na değil «*istihkak davası*»na konu yapılabilir: Eğer, muvazaalı tasarrufa konu yapılmış olan mal, *borçlunun elinde bulunduğu için* üçüncü kişi, «istihkak davası» açarak (İİK. mad. 97) ‘malın kendisine ait olduğunu’ ileri sürerse, davalı-alacaklı veya iflas masası, «muvazaa» iddiasını -tıpkı «hükümsüzlük» iddiası gibi- davaya vereceği cevapta ileri sürebilir. Eğer mal *üçüncü kişinin elinde bulunduğu için* (İİK. mad. 99), alacaklı ya da iflas masası, üçüncü kişiye karşı «istihkak davası» açmak zorunda kalmışsa, bu davada alacaklı veya iflas masasının ‘üçüncü kişinin, o malı muvazaalı bir işlem sonucunda ele geçirdiğini’ ileri sürmesi ve bunu kanıtlaması gerekir. Bir işlemin muvazaalı olmasından dolayı iptali, TBK’nun 19. maddesi gereğince mümkün değildir... Zira, muvazaada, malvarlığı devri muvazaalıdır ve bu hali ile de devir gerçekten arzu edilmiş değildir. Bu nedenle de, İİK. mad. 277 vd. eden hükümlerin uygulanmasına ihtiyaç ve zaruret yoktur. Burada, İİK. mad. 277 vd. hükümlerinin uygulanamamasının nedeni, muvazaalı işlemler ile borçlu malvarlığı dışına çıkarılmış gibi görünen malların, yine borçlu malvarlığında kalmış olması ve bu nedenle de alacaklıların müdahale alanı dışına çıkarılmamış olmasıdır... Bu bakımdan, «*muvazaa iddiası*» ile «*tasarrufun iptali davası*»nın bir arada bulunması mümkün değildir...

«**Muvazaalı işlemler hakkında iptal davası açılabileceğini**» kabul edenlere göre¹³⁶ borçlunun muvazaalı tasarrufları hakkında İİK. mad. 277 vd. göre iptal davası ya da TBK. mad. 19’e göre muvazaalı işlemin hükümsüzlüğünün tesbiti için dava açılabilir.

Muvazaa davasının iptal davasını bertaraf ettiği kabul edilecek olursa, İİK’nun 277 vd.’da öngörülen iptal davasının pratik öneme kaybolmuş olur ve bu yorum şekli borçlu ile borçlunun mal kaçırma fiiline katılan kötü niyetli üçüncü kişileri koruyucu bir sonuç yaratacağından hukuk mantığı ile bağdaşamaz.

Yargıtay’ın «*muvazaa nedenine dayalı iptal davaları*» konusundaki tutumu nedir?

Yerel mahkemeler tarafından İİK. 277 vd. dayanılarak açılan davalar sonucunda verdikleri kararlar, önceleri temyizden **Yargıtay 15. Hukuk Dairesi** tarafından incelenmekteyken (daha önce bu kararlar **Yargıtay İİD. ve 12. Hukuk Dairesi ile Yargıtay 13. Hukuk Dairesi** tarafından inceleniyordu) 1.2.2007 tarihli Yargıtay Başkanlar

T.Ş./HANAĞASI, E. age. s: 558 - MUŞUL, T. İptal Davaları, s: 49 vd. - EROĞLU, O. age. s: 277 vd. - ERDÖNMEZ, G. Tasarrufların İptali, s: 30 vd. - KAZANCI, T.İ. İspat, s: 255, 260 - ATALI, M./EMENEK, İ./ERDOĞAN, E. age s: 717

¹³⁶ BÖRÜ, L. Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal Davası, s: 492 vd. - ESENER, T. Türk Hususi Hukukunda Muvazaalı Muameleler, s: 108 - KOSTAKOĞLU, C. Takip Hukukunda İptal Davaları (Yasa D. 1989/8, s: 1040 - Adalet D. 1989/6, s: 263 vd.) - GÜNEREN, A. age. s: 67 vd. - AKKAYA, T. Muvazaalı Tasarruflar, s: 681 - YILDIRIM, K.M. age. s: 142 - ÜLKÜ, F.M. Muvazaa Davaları, s: 84 - YAVUZ, N. Muvazaalı İşlemler (İBD. 1986/1-2, s: 106 vd. - Yarg. D. 1999/3, Tem./1999, s: 224 - Tür. Not. Bir. Huk. D. Ağustos/1999, S: 103, s: 8 vd.) - UYAR, T. İcra ve İflas Yasasında Düzenlenen İptal Davasının Hukuki Niteliği ve Konusu (İBD. 1984/10-11-12, s: 574 vd; 581)- YAVUZ, N. Muvazaa Davaları, s. 140 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 4. Bası, s: 68 vd. - COŞKUN, M. İptal Davaları, s: 899 - TOKTAŞ, M. a.g.e., s: 74 - ÇETİN, H.E. age. s: 167 - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e., s: 13 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4321 vd. - ÇAM. U.M. age. s:75 - ÖZDİL, Z. Sözleşmenin Tarafı Olmayan Kişinin Muvazaa İddiası (Yargıtay Der. 1984/10 S: 4, s: 444) - KAPLAN, H. A. age. s: 31 vd. - AKİL, C. Hukuki Nitelik, s: 86 - ÇETİNEL, T. age. s: 182 vd.

Kurulu Kararı ile 29.1.2007 tarihinden itibaren **Yargıtay 17. Hukuk Dairesi** tarafından incelenmeye başlanmıştır.¹³⁷ Ayrıca, «muvazaa (TBK. mad. 19) nedenine dayalı iptal» (veya «iptal ve tescil) istemleri hakkında yerel mahkemeler tarafından verilmiş olan kararlar öteden beri -«haksız fiil»den kaynaklanmaları nedeniyle- temyizden **Yargıtay 4. Hukuk Dairesi** tarafından incelenmekteyken; Yargıtay Başkanlar Kurulunun 21.01.2013 tarihli kararı¹³⁸ ile «tüm TBK. 19'dan kaynaklanan muvazaa davaları» **Yargıtay 17. Hukuk Dairesince** temyizden incelenmeye başlanmıştır.

Yargıtay Büyük Genel Kurulunun 23.01.2020 tarih, 2020/1 sayılı kararından itibaren, «muvazaa nedenine dayalı tasarrufun iptali davaları» sonucunda verilen kararları inceleme görevi yeniden **Yargıtay 4. Hukuk Dairesine** verilmiştir.

Yargıtay 1. Başkanlık Kurulunun 03.11.2020 T. ve 245 sayılı kararı ile 17. Hukuk Dairesinin 08.04.2021 tarihinden itibaren **4. Hukuk Dairesine** devredilmesine karar verilmiştir.

Gerek **Yargıtay 4. Hukuk Dairesi** ve gerekse **Yargıtay 17. Hukuk Dairesi** öteden beri “muvazaa nedenine dayalı tasarrufun iptali davası açılabilirliğini” çeşitli içtihatlarında açıkça belirtmiştir. Gerçekten *Yargıtay 4. Hukuk Dairesi* bu konudaki içtihatlarında;

√ «TBK'nun 19. maddesinde düzenlenmiş bulunan davaya konu işlemin, danışıklı (muvazaalı) yapıldığı iddiasına dayalı icra takibinin iptali istemine ilişkin davada kural olarak üçüncü kişilerin, danışıklı işlem (muvazaalı muamele) sebebiyle hakları zarara uğratıldığı takdirde tek taraflı veya çok taraflı olan bu hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilecekleri, çünkü danışıklı bir hukuki işlemle üçüncü kişilere zarar verilmesinin, onlara karşı işlenmiş bir 'haksız eylem' niteliğinde olduğu, ancak, üçüncü kişilerin danışıklı işlemle haklarının zarara uğratıldığı benimsenebilmesi için onların, danışıklı işlemde bulunandan alacakları bulunmalı ve danışıklı işlemin o alacağın ödenmesini önlemek amacıyla yapılmış olması gerektiğini»¹³⁹

√ «'Danışıklı' (muvazaalı) yapılmış olan icra takibinin (işleminin) iptali istemiyle açılmış olan tasarrufun iptali davasında mahkemece '... hakkında ... icra müdürlüğünün ... sayılı dosyasında yapılmış olan icra takibinin, davacının, davalılardan ... hakkında ... icra müdürlüğü'nün ... sayılı dosyasında yaptığı icra takibinin geçersiz bulunduğu tespitine' ya da 'danışıklı olduğu saptanan icra takibinin iptaline gerek kalmaksızın, davalılar arasındaki icra takibinin davacı yönünden geçersiz olduğunun tespitine' şeklinde karar verilmesi gerekeceğini»¹⁴⁰

√ «'Muvazaalı' borç ikrarının (ve icra takibinin) iptali için tasarrufun iptali davası açılabilirliğini- Mahkemece, 'davalı borçlunun defterlerine takibe konu bononun kaydının yapılmadığını, bu şekildeki bir bononun her zaman düzenlenebileceği' gerekçesiyle 'açılan tasarrufun iptali davasının kabulüne' ilişkin olarak verilmiş kararda isabetsizlik bulunmadığını»¹⁴¹

√ «Temyizen *Yargıtay 4. Hukuk Dairesince* incelenecek olan 'muvazaa' (BK. 18; şimdi; TBK. mad. 19) iddiasına dayalı olarak açılan tasarrufun iptal davalarına, davacı tarafından 'aciz belgesi' ibraz edilmese dahi bakılması (sonuçlandırılması) gerekeceğini»¹⁴²

¹³⁷ Bknz: Yargıtay Kararları Dergisi, Mart/2007, s: 424

¹³⁸ Bknz: R. G. 26.01.2013 T. sayı: 28540 (www.e-uyar.com)

¹³⁹ Bknz: 4. HD. 26.09.2011 T. 9810/9599 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁰ Bknz: 4. HD. 09.05.2011 T. 3449/5298 (www.e-uyar.com)

¹⁴¹ Bknz: 4. HD. 04.04.2011 T. 7832/3036 (www.e-uyar.com)

¹⁴² Bknz: 4. HD. 28.03.2011 T. 2023/3257 (www.e-uyar.com)

√ «Temyizen Yargıtay 4. Hukuk Dairesince incelenecek olan ‘muvazaa’ (BK. 18; şimdi; TBK. mad. 19) iddiasına dayalı olarak açılan tasarrufun iptal davalarına, davacı tarafından ‘aciz belgesi’ ibraz edilmese dahi bakılması (sonuçlandırılması) gerekeceğini»¹⁴³

√ «Muvazaa iddiasına dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkin davalarda, davacının zararının, dolayısı ile de, alacak hakkının ‘desteğinin ölüm gününde’ doğmuş sayılacağını, bu davada davacının borçlu hakkında icra takibine geçmiş olmasına ve onun hakkında aciz belgesi almış olmasına gerek bulunmadığını, ancak davacının açmış olduğu tazminat davasının sonucunun beklenerek tasarrufun iptali davasının sonuçlandırılması gerekeceğini»¹⁴⁴

√ «Temyizen Yargıtay 4. Hukuk Dairesince incelenecek olan ‘muvazaa’ (BK. 18; şimdi; TBK. mad. 19) iddiasına dayalı olarak açılan tasarrufun iptal davalarına, davacı tarafından ‘aciz belgesi’ ibraz edilmese dahi bakılması (sonuçlandırılması) gerekeceğini»^{145 146}

belirtmiştir...

Yargıtay 17. Hukuk Dairesi de bu konudaki içtihatlarında;

√ «TBK. mad. 19 uyarınca muvazaalı işlemin iptali istemine ilişkin davada, hatalı tespit ve eksik incelemeye dayalı olarak İİK. mad. 277 vd. uyarınca değerlendirme yapılarak davanın kabulüne karar verilmesinin hatalı olduğunu»¹⁴⁷

√ «Mahkemece, davalının emekli olduğu aylık 1.000,00 TL gelirin bulunduğu, diğer davalının ise 1.750.00 TL gelirin bulunduğu, icra dosyasına konu bononun her zaman düzenlenmesinin mümkün olduğu davaluların aynı iş yerinde çalışan arkadaş oldukları, belirtilen takip dosyasında maaş haczi ve tapu kaydına haciz konulmasından sonra aradan geçen süreye rağmen alacağın tahsiline yönelik başkaca icrai bir işlemin yapılmadığı hususları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, icra dosyasındaki icra takibinin muvazaalı olduğu, davacının alacağını tahsil etmesini engellemek amacı taşıdığı kanaatine varıldığından bahisle tasarrufun iptali davasının kabulüne karar verileceğini»¹⁴⁸

√ «Davalı borçlu hakkında muvazaalı olarak senede dayalı icra takibi açan eski öğrencisi davalı-üçüncü kişinin, borçlunun maaşına başka haciz koydurması halinde, açılan tasarrufun iptali davasının kabulü ile ‘muvazaalı icra takibinin, davacının icra takibine konu ettiği alacak ve ferileriyle sınırlı olmak üzere iptaline’ karar verilmesinin isabetli olduğunu»¹⁴⁹

√ «Borçlu tarafından borcun doğumundan sonra oğluna yapılan hisse satışlarından sonra, davalı-üçüncü kişi oğul tarafından devir yapılmadığından, TBK. mad. 19 uyarınca açılan davada, bu satışların muvazaalı olduğunun kabulüne karar verilmesi gerektiğini- Borçlu tarafından önce olduğuna, üçüncü kişi oğlu tarafından da, borçlu ve üçüncü kişinin muhasebecisi olan, taşınmazların bulunduğu yerde oturan ve apartman

¹⁴³ Bknz: 4. HD. 14.03.2011 T. 717/2586 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁴ Bknz: 4. HD. 08.03.2011 T. 407/2480 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁵ Bknz: 4. HD. 28.02.2011 T. 3088/2012 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁶ Bu konudaki diğer içtihatlar için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s: 67 vd.

¹⁴⁷ Bknz: 17. HD. 19.02.2020 T. 3916/1693 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁸ Bknz: 17. HD. 18.02.2020 T. 641/1633 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁹ Bknz: 17. HD. 29.01.2020 T. 1762/244 (www.e-uyar.com)

yöneticiliği yapan dördüncü kişiye devredilen bağımsız bölümler yönünden de ‘davanın kabulü’ ile davacıya haciz ve satış isteme yetkisi verilmesi gerektiğini»¹⁵⁰

√ «Davalı-borçlunun annesi olan davalı-üçüncü kişi, “davaya konu taşınmazın gerçekte müvekkiline ait olduğunu, taşınmazın bulunduğu yerde olmadığından, davalı (oğlu) borçlu adına satın alındığını, peşinatın ve çekilen kredinin kendisinde ödendiğini, sonrasında borçlunun kardeşlerinin razı olmaması sebebiyle, taşınmazın, boşanma davası açılmadan önce geri alındığını, muvazaa bulunmadığını” savunmuşsa da, “boşanma davasının sonuçlarını bertaraf etmek için dava konusu taşınmazın muvazaalı olarak devredildiği” iddiasıyla açılan tasarrufun iptali davasının kabulü ile taşınmaz üzerinde –icra dosyalarındaki asıl borç ve fer’ilerini aşmayacak şekilde- cebri icra yetkisi tanınmasına karar verilmesinin isabetli olduğunu»¹⁵¹

√ «TBK. mad. 19 uyarınca açılan davalarda İİK. mad. 283’ün kıyasen uygulanması gerektiğini»^{152 153}

belirtmiştir...

V- İptal davaları, diğer hukuk davaları gibi, genel hükümlere göre açılır.

Dava dilekçesinde, dava konusu iptale tabi tasarrufun ne olduğu belirtilir. Ancak, bu tasarrufun İİK. mad. 278, 279 ve 280’den hangisinin kapsamına girdiği ve hangi hukukî sebeple iptal edileceğini saptamak hakimnin görevi olduğundan (HMK. mad. 33), dava dilekçesinde belirtilen *hukukî sebeple* hakim bağlı olmadığından, davacının «dava konusu tasarrufun iptal nedenini» yanlış belirtmiş olması ya da hiç belirtmemiş olması önem taşımaz.^{(*) 154}

Yüksek mahkeme, bu hususta (yani; «tasarrufun iptali» istemini içeren «dava dilekçeleri» ve «HMK. mad. 33» ile ilgili olarak);

√ «Davacı tarafından İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağlı olmayıp, diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceğini»¹⁵⁵

√ «Tasarrufun iptali davasında davacı tarafından İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağlı olmayıp, diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceğini»¹⁵⁶

√ «Davacı tarafından İİK’nun 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağlı olmayıp, diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceğini»¹⁵⁷

¹⁵⁰ Bknz: 17. HD. 24.12.2019 T. 5456/12399 (www.e-uyar.com)

¹⁵¹ Bknz: 17. HD. 16.12.2019 T. 4532/11992 (www.e-uyar.com)

¹⁵² Bknz: 17. HD. 03.12.2019 T. 4057/11412 (www.e-uyar.com)

¹⁵³ Bu konudaki diğer içtihatlar için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s: 74 vd.

(*) UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:51-86; s:877-010 – UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:139 vd.; s:767-772; s:1534-1536 – UYAR, T. Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S:177, s:4449-4513)

¹⁵⁴ KURU, B. İcra ve İflas Hukuku, C: 4, s: 3546 - KURU, B. El Kitabı, s:1398; 1414 – KURU, B. İstinaf, s:665 - ERDÖNMEZ, G. Alacaklılara Zarar Verme Kastı ile Yapılan Tasarrufların İptali, s:12 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4508 – EROĞLU, O. Tasarrufun İptali Davası, s:130 – MUŞUL, T. İptal Davaları, s: 450

¹⁵⁵ Bknz: 17. HD. 09.06.2020 T. 2699/3269 (www.e-uyar.com)

¹⁵⁶ Bknz: 17. HD. 09.06.2020 T. 708/3260 (www.e-uyar.com)

¹⁵⁷ Bknz: 17. HD. 15.01.2019 T. 5727/104 (www.e-uyar.com)

√ «*Davacı tarafından İİK'nin 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi mahkeme bununla bağlı olmayıp diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceğini*»¹⁵⁸

√ «*Davacı tarafından İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağlı olmayıp, mahkemece diğer maddelerden birine göre iptal kararı verilebileceğini*»¹⁵⁹

belirtmiştir...

VI-Tasarrufun iptali davasının esasına girebilmesi için gerçekleşmesi gereken «dava şartları» nelerdir?

Bilindiği gibi «*dava şartı*» ‘*davanın esası hakkında yargılama yapılabilmesi ve karar verilebilmesi için varlığı veya yokluğu gerekli olan şartları*’dır.¹⁶⁰

Yeni HMK.’nun 114. maddesinin **1. fıkrasında** ‘*dava şartlarının neler olduğu*’ (12) bent halinde sayılarak belirtildiği gibi; **2. fıkrasında** ‘*diğer kanunlarda yer alan dava şartlarının ilişkin hükümlerin saklı olduğu*’ açıklamıştır.

HMK.’nun 114. maddesinde (12) bent halinde sayılan –ve tüm davalar için geçerli olan- dava şartları «**genel dava şartları**», buna karşın HMK. m. 114/2’de belirtilen dava şartlarına ise, bazı davalar için öngörülmüş olduğu için «**özel dava şartı**» olarak nitelendirilir. Örneğin; İİK. m. 277/I-1’de öngörülen ‘*tasarrufun iptali davası açabilmek için kesin ya da geçici aciz belgesi ibraz etme zorunluluğu*’, İİK. m. 69/II’de öngörülen ‘*borçtan kurtulma davası açabilmek için % 5 oranında teminat gösterme zorunluluğu*’ birer «özel dava şartı»dır.¹⁶¹

Acaba HMK. m. 114’de öngörülenler dışında, yargı kararları ile başka «dava şartları» öngörülebilir. mi.? Çünkü uygulamada, **yüksek mahkeme** (Yargıtay 17. Hukuk Dairesi); **a)** ‘*İcra takibinin kesinleşmiş olması*’nı, **b)** ‘*Alacaklının alacağının gerçek bir alacak olması*’nı, **c)** ‘*Davacının alacağının, dava konusu tasarruftan önce doğmuş olması*’nı, tasarrufun iptali davasının «**özel dava şartı**» olarak kabul etmekte ve açılmış olan tasarrufun iptali davasının bu şartlar gerçekleşmeden açılmış olduğunu, yargılamanın her aşamasında tesbit ettiği taktirde, kendiliğinden ‘davanın usulden reddine’ karar vermektedir.

Doktrinde¹⁶² «*HMK döneminde, ‘dava şartları’nın neler olduğu HMK m. 114’de sayılarak belirtilmiş olduğundan, burada öngörülmemiş olan hususların Yargıtay içtihatları ile kabul edilmesinin, kanun sistematğine uygun olduğunun düşünülemezliği*» ifade edilmiştir.

¹⁵⁸ Bknz: 17. HD. 03.03.2020 T. 4073/2449 (www.e-uyar.com)

¹⁵⁹ Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 13062/9065 (www.e-uyar.com)

¹⁶⁰ **KURU, B.** Medeni Usul Hukuku El Kitabı, 2020, C: 1, s: 375-398 – **KURU, B.** Dava Şartları (Ord. Prof. Dr. Sabri Şakir Ansay’ın Hatırasına Armağan, 1964, s: 109-147) – **ARSLAN, R.** Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun Medeni Usul Hukukuna Getirdiği Başlıca Yenilikler (Prof. Dr. Gürkan Çelebican’a Armağan, 2011, s: 439-459) – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** Medeni Usul Hukuku, s: 310 vd. – **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M.** Medeni Usul Hukuku (Ders Kitabı), 4. Baskı, s: 243 vd. – **GÖRGÜN, Ş. İ.** Medeni Usul Hukuku, 3. Bası, s: 144 vd. – **ALBAYRAK, H.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHF. 2015/4, s: 931-974) – **ÇETİNEL, T.** age. s: 75 vd. – **PEKCANITEZ, H.** Pekcanitez Usul Hukuku, s: 925 vd.; 950 vd. - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s:749 vd.

¹⁶¹ **ALBAYRAK, H.** agm. s: 934

¹⁶² **ALBAYRAK, H.** agm. s: 937

Yargıtay içtihatları ile kabul edilen “özel dava şartları” şunlardır:

- a) *Takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olması gerekir.*
- b) *‘Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması’ gerekir.*
- c) *‘Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibinin ve alacağın kesinleşmiş olması’ gerekir.*
- ç) *‘Borçlu hakkında kesin aciz belgesi ya da geçici aciz belgesi’ (niteliğinde haciz tutanağı) düzenlenmiş olmalıdır.*

VII- Hakim, iptal edilmesi istenen tasarruf konusu mallar hakkında davacının istemi üzerine -davacının alacak ve fer’ileri ile sınırlı olarak¹⁶³ *ihtiyati haciz* kararı verebilir (İİK. mad. 281/II).(*)

a) ‘İptal davalarında ihtiyati haciz’ konusunu düzenlemiş olan İİK.’nun 281/II. maddesinde bu husus;

“Hakim, iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebilir. Teminatın lüzum ve miktarı mahkemece takdir ve tayin olunur. Şu kadar ki, davanın elden çıkarılmış mallar yerine kaim olan kıymete taluklu halinde, teminat göstermeksizin ihtiyati haciz kararı verilemez.”

ş e k l i n d e düzenlenmiştir.

Görüldüğü gibi burada (3) hususa değinilmiştir:

- 1) Mahkemece; “iptal davasına konu olan (iptale tabi tasarrufların konusu olan) mallar hakkında” –alacaklının talebi üzerine- ‘ihtiyati haciz kararı’ verilebilir.
- 2) “Teminatın lüzum ve miktarı” mahkemece takdir ve tayin olunur.
- 3) “İptal davası bedele dönüşmüşse (İİK. 283/II)” (yani ‘iptal davası, elden çıkarılmış mallar yerine kaim olan kıymete ilişkinse’); mahkemece, teminat gösterilmeden ihtiyati haciz kararı verilemez.

Bu düzenleme, *‘iptal davasının bedele dönüşmüş olması halinde’* “hangi konuda ihtiyati haciz kararı verilebileceği” konusunu açıkça düzenlemediği (aydınlatmadığı) için yeterli değildir. Kanun’un bugünkü mevcut düzenlemesinden sanki bu durumda da *“iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında”* ihtiyati haciz kararı verilebileceği izlenimi uyanmaktadır. U y g u l a m a d a da, bu konuda sık sık tereddüde düşülmektedir... Halbuki, bu durumda, ‘davanın kabulü’ halinde, mahkemece “dava bedele dönüşmüş olduğundan, dava konusu şeyin üçüncü kişinin elinden çıktığı tarihteki değeri oranında -davacının alacağından fazla olmamak üzere- davalı üçüncü kişi, davacıya

¹⁶³ Bknz: 17. HD. 14.10.2019 T. 175/9302; 09.10.2019 T. 393/9197; 01.10.2019 T. 979/8710; 23.09.2019 T. 12885/8379; 16.09.2019 T. 15616/8043; 16.09.2019 T. 13953/8047; 25.06.2019 T. 17506/7853; 18.06.2019 T. 12796/7713; 20.05.2019 T. 8955/6312; 14.05.2019 T. 9240/6025 vd. (www.e-uyar.com)

(*) **AKŞENER, H.S.** Tasarrufun İptali Davalarında İhtiyati Haciz (Legal Huk. Der. Ağustos/2013, s: 115-121) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 140-169; s: 1124-1164 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 273-278; s: 387-392 – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S: 190, s: 4729-4801) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Veilmesii» Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S: 135, s: 517-575) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davası (İİK. 277 vd.) ve İtirazın İptali Davası (İİK. 67) Sırasında Konulan «İhtiyati Haciz» Ne Zaman ve Nasıl Kesin Hazce Dönüşür.? (Legal Huk. Der. 2017/Şubat, s: 751-755)

tazminat ödemeye” mahkum edilecektir. Bu nedenle, bu durumda, davacı-alacaklının mahkemeden ‘ihtiyati haciz kararı verilmesini’ istemiş olması halinde -teminat mukabilinde- “Dava Konusu (İptale Tabi Tasarrufların Konusu) Olan Mallar Hakkında” değil “Davalı Üçüncü Kişinin Taşınır ve Taşınmaz Malları ile Üçüncü Kişilerdeki Hak ve Alacaklarına, İİK. m. 281/II gereğince İhtiyati Haciz Konulmasına” ş e k l i n d e karar verilmesi isabetli olacaktır.

b) Genel hükümlerden (İİK. mad. 259) farklı olarak, burada ihtiyati haciz kararı alabilmek için *güvence* göstermek zorunlu değildir. «*Güvence gösterilmesine gerek bulunup bulunmadığını ve miktarını*» hakim takdir eder. Ancak, davanın konusu, İİK. mad. 283/II gereğince, üçüncü kişinin elinden çıkardığı malların değerine ilişkinse, *güvence* gösterilmesi zorunludur (mad. 281/II).¹⁶⁴

c) İptal davası açmış olan davacı-alacaklı, dava dilekçesinde (ya da daha sonra) -dava konusu taşınmazın başkasına devrinin önlenmesi için ‘*ihtiyati haciz*’den başka ‘*ihtiyati tedbir karar*’ verilmesini de isteyebilir.¹⁶⁵

ç) U y g u l a m a d a, davacıların ‘dava dilekçeleri’nde mahkemeden;

aa- Hem; ‘*ihtiyati haciz kararı*’ verilmesini (İİK. m. 281/II),

bb- Hem; ‘*ihiyati tedbir kararı*’ verilmesini (HMK. m. 389 vd.)

cc- Hem de –dava konusu taşınır/taşınmazın kaydı üzerine- ‘*davalıdır şerhi*’ konulması istedikleri görülmektedir...

‘Tasarrufun iptali davaları’ a y n i d a v a olmamasına –yani; dava konusu taşınırın/taşınmazın aynı ile ilgili olmayıp ‘*şahsi dava*’ niteliğinde bulunmalarına- rağmen, bu davalarda, mahkemece ‘*ihtiyati tedbir kararı*’ verilmemiş olmasından faydalanan davalı-üçüncü kişilerin dava konusu şeyi başkalarına devrettikleri çok sık karşılaşılan bir durum olduğundan, **doktrinde**¹⁶⁶ «*bu davalarda da, alacaklının dava konusu taşınmazın başkasına devrinin önlenmesi için ihtiyati tedbir kararı (HMK. m. 389 vd.) verilmesini talep edebileceği*» belirtilmiştir...

‘*Dava konusu şeyin kaydına «davalıdır şerhi» konulması*’ HMK’da özel olarak düzenlenmemişse de, u y g u l a m a d a, mahkemelerce tasarrufun iptali davalarında, dava konusu taşınırın/taşınmazın kaydına –davacıdan herhangi bir teminat istenmeden- davalının talebi üzerine ‘*davalıdır şerhi*’ konulmasına» karar verilmektedir...

Yüksek mahkeme, öteden beri bu konudaki içtihatlarında, «*davalıdır şerhi*»nin ‘*ihtiyati tedbir kararı niteliğinde olmadığını, bu nedenle taşınmazın devrini önlemeyeceğini ancak taşınmazı devralan kimsenin iyiniyet iddiasında bulunmasını engelleyeceğini*’ açıkça belirtmiştir. Gerçekten yüksek mahkeme;

√ «*Mahkemece tapu kaydına düşülen ‘davalıdır’ şerhinin tedbir niteliğinde olmayıp, cebri icra yolu ile yapılacak satışa engel olmayacağı*»¹⁶⁷

¹⁶⁴ Bknz: 17. HD. 03.12.2018 T. 2674/11572; 21.11.2018 T. 12832/11023; Samsun BAM. 1. HD. 21.03.2018 T. 568/582; 07.02.2017 T. 24014/1098; 31.01.2017 T. 7257/791; 21.01.2017 T. 6323/789; 15.06.2015 T. 4180/8631; 25.05.2015 T. 2642/7567 vb. (www.e-uyar.com)

¹⁶⁵ **KURU, B.** El Kitabı, s: 1430, dipn. 61 - **KURU, B.** İstinaf Hükümlerine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, s: 676, dipn. 10

¹⁶⁶ **KURU, B.** El Kitabı, s:1430, dipn. 61 – **KURU, B./AYDIN, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku «Ders Kitabı», s:499, dipn. 4

¹⁶⁷ Bknz: 12. HD. 05.07.2017 T. 28553/10126 (www.e-uyar.com)

√ «Davanın açıldığı tarihte taşınmazın tapu kaydına, “**davalıdır**” şerhi konulmuş olup, ikinci el konumundaki son kayıt malikinin ‘iyiniyet iddiası’nda bulunamayacağını; TMK. m. 1023’ün koruyuculuğundan yararlanamayacağını»¹⁶⁸

√ «Dava konusu taşınmazı tapu kaydında ‘**davalıdır şerhi**’ olmasına rağmen satın alan davalı dördüncü kişinin, tasarrufun iptali davasında iyiniyet iddiasında bulunamayacağını»¹⁶⁹

√ «Tasarrufun iptali davalarında alacaklının talebi üzerine teminatın lüzum ve miktarı mahkemece tayin olunmak üzere **ihtiyati haciz kararı** verilebileceğini- Davanın elden çıkarılmış mallar yerine kaim olan kıymete taalluku halinde, teminat göstermeksiz ihtiyati haciz kararı verilemeyeceğini- Taşınmazların tapu kayıtlarına **davalıdır şerhi** konulmuş olmasının ihtiyati haczin sonuçlarını doğurmayacağı gibi dava dışı kişilere satışını da engellemeyeceğini»¹⁷⁰

√ «Davalının dava konusu taşınmazı ‘**davalıdır şerhi**’ ile diğer davalıdan yargılama sırasında almış olduğundan, borçlunun durumunu ve amacının bilebilecek kişilerden olmaları nedeniyle, tasarrufların İİK. mad. 280 gereğince iptale tabi bulunduğunu»¹⁷¹

√ «Davanın açıldığı tarihte taşınmazın tapu kaydına ‘**davalıdır**’ şerhi konuluş olup, ikinci el konumundaki son kayıt malikinin iyiniyet iddiasında bulunamayacağını; TMK. mad. 1023’ün koruyuculuğundan kararlanamayacağını»¹⁷²

√ «Tapu kaydı üzerine konulan ‘**davalıdır**’ şerhinin, taşınmazın devir ve temlikini önleyici bir etkisi olmayacağını»¹⁷³

belirtmiştir.

VIII-«Tarafların iddia ve savunmaları çerçevesinde yaptığı usul işlemlerini, kanunda öngörülen sınırlar içinde düzeltmeye yarayan, iddia ve savunmanın genişletilmesi veya değiştirilmesi yasağının istisnası olan bir hukuki imkan»¹⁷⁴ ya da daha kısa olarak «**taraflardan birinin yapmış olduğu bir usul işlemini tamamen veya kısmen düzeltmesi**»¹⁷⁵ «**taraflara hatalarını düzeltmeleri için bir defaya mahsus olarak tanınmış bir**

¹⁶⁸ Bknz: 1. HD. 19.06.2017 T. E:2015/633, K:2017/3592 (UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. «Bibliyografyalı-Gereççeli-İçtihatlı» Türk Medeni Kanunu «Eşya Hukuku», C:30, 2019, s:3139 vd.)

¹⁶⁹ Bknz: 17. HD. 01.11.2016 T. 20571/9660 (www.e-uyar.com)

¹⁷⁰ Bknz: 17. HD. 16.02.2016 T. 226/1734 (www.e-uyar.com)

¹⁷¹ Bknz: 17. HD. 10.11.2015 T. 10042/11889 (www.e-uyar.com)

¹⁷² Bknz: 1. HD. 18.12.2013 T. 14597/18235 (www.e-uyar.com)

¹⁷³ Bknz: 1. HD. 29.02.2012 T. 2886/2157 (www.e-uyar.com)

Aynı doğrultuda:

1.HD. 16.05.2019 T. 2016/8826 E., 2019/3069 K.; 1. HD. 16.10.2018 T. 2018/4349 E., 2018/13544 K.; 1. HD. 10.09.2018 T. 2015/14457 E., 2018/12119 K.; 1. HD. 18.09.2017 T. 2015/4962 E., 2017 4378 K.; 1. HD. 27.02.2017 T. 2014/19609 E., 2017/901 K.; 1. HD. 26.01.2017 T. 2017/87 E., 2017/505 K.; 1. HD. 23.01.2017 T. 2017/18310 E., 2017/380 K.; 1. HD. 20.09.2016 T. 2016/12379 E., 2016/8372 K.; 1. HD. 30.11.2015 T. 2014/11637 E., 2015/13813 K.; 1. HD. 05.03.2015 T. 2014/3880 E., 2015/3345 K.; 1. HD. 10.03.2015 T. 2013/17923 E., 2015/3529 K.; 1. HD. 29.01.2015 T. 2014/18341 E., 2015/1444 K.; 1. HD. 11.02.2014 T. 2013/4638 E., 2014/2187 K.; 1. HD. 30.04.2014 T. 2013/20757 E., 2014/8988 K.; 1. HD. 27.05.2013 T. 2013/5411 E., 2013/8489 K.; 1. HD. 24.05.2012 T. 2012/6976 E., 2012/6023 K.; 12.10.2011 T. 2011/8341 E., 2011/10226 K.; 1. HD. 13.11.2006 T. 2006/8949 E., 2006/11084 K. vb. (www.e-uyar.com)

¹⁷⁴ ÖZEKES, M. Pekcanitez Medeni Usul Hukuku, 15. Bası, s: 1487

¹⁷⁵ KURU, B. Medeni Usul Hukuku El Kitabı, C:II, s:1193

hukuki çare»¹⁷⁶ *ş e k l i n d e* diye tanımlanan ı s l a h (HMK. mad. 176) yoluna, tasarrufun iptali davalarında da başvurulur.

Yüksek mahkeme, bu konuyla ilgili olarak;

√ «*İİK. 277 vd. maddeleri uyarınca açılmış olan ‘tasarrufun iptali davası’nın, ‘ıslah dilekçesi’ verilerek ‘BK. 18’e (şimdi; TBK. 19’a) dayalı taşınmazın muvazaalı satışının iptali’ davasına dönüştürülmüş olması halinde, temyiz incelemesinin Yargıtay 4. Hukuk Dairesi’nce yapılacağını*»¹⁷⁷

√ «*İİK. 277 vd. göre açılan ‘tasarrufun iptali davası’nın, ıslah yolu ile BK. 18’e (şimdi; TBK. 19’a) dayalı ‘tapu iptali ve tescil davası’na dönüştürülebileceğini ve bu durumda, davanın ‘taşınmazın aynına ilişkin bir dava’ haline gelmiş olacağını ve HUMK.’nun 13. (şimdi; HMK.’nun 12.) maddesi gereğince, taşınmazın bulunduğu yerdeki mahkemenin yetkili olacağını*»¹⁷⁸

belirtmiştir...

IX- Her davada olduğu gibi, «*tasarrufun iptali davaları*»nda da «*ispat yükünün hangi tarafa ait olduğu*» konusu önem taşır. Hukukumuzda, bu konuya ışık tutan hüküm «*Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür*» şeklindeki MK. mad. 6’dır.¹⁷⁹ Bu davalarda *ispat yükü* -kural olarak- davacı alacaklıdır.¹⁸⁰ Örneğin; «*davalılar arasında herhangi bir akrabalık, ‘önceye dayanan arkadaşlık’ bulunduğu, davacı tarafından ispat edilmesi gerekir.*»¹⁸¹

Doktrinde¹⁸² -oybirliği ile- «*ispat yükünün, ‘hayatın olağan akışına aykırı iddia ve savunmada bulunana düştüğü*» kabul edilmekte olduğu gibi, **Yargıtay** da bu konuya ilişkin içtihatlarında öteden beri bu doğrultuda içtihatla bulunmaktadır...

Davalı-borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin iddia ve savunmalarında «*hayatın olağan akışına aykırılık*» bulunması halinde, bu tutarsız iddia ve savunmalar, taraflar arasında yapılmış olan tasarrufların iptaline neden olur.

«*Hayatın olağan akışına aykırılık*»^(*) ne demektir? «*Hayatın olağan akışı*» kriteri, hukukçuların olaylara yorum getirmede kullandıkları ölçülerden ve prensiplerden

¹⁷⁶ **EROĞLU, O.** *Islah*, s: 39

¹⁷⁷ Bknz: 17. HD. 18.2.2010 T. 10728/1316 (www.e-uyar.com)

¹⁷⁸ Bknz: HGK. 7.4.2004 T. 4-206/197 (www.e-uyar.com)

¹⁷⁹ Bu hükmeye ait «1998/1999 Tasarısı» ile «1984 Tasarısı» ve «1971 Tasarısı»ndaki gerekçeler için Bknz: **UYAR, T.** *Gerekçeli-İçtihatlı Türk Medeni Kanunu*, 2002, C: 2, s: 1507

¹⁸⁰ **KAZANCI, T.İ.** *age.* s: 147; 163; 185

¹⁸¹ Bknz: 17. HD. 09.12.2019 T. 4668/11642 (www.e-uyar.com)

¹⁸² **TAŞPINAR, S.** *Fiili Karinelerin İspat Yükünün Dağılımında Rolü* (AÜHFĐ. 1996/1-4, s: 551) - **ALANGOYA, Y.** «*Senede Karşı Senetle İspat*» Kuralı ve «*Hayatın Olağan Akışı*» Kavramı (Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan, 2004, s: 523) - **KURU, B.** *Hukuk Muhakemeleri Usulü*, 6. Baskı, C: 2, s: 1989 - **POSTACIOĞLU, İ.** *Medeni Usul Hukuku Dersleri*, 6. Bası, s: 537 - **UMAR, B./YILMAZ, E.** *İspat Yükü*, 2. Bası, s: 60 - **BERKİN, N.** *Medeni Usul Hukuku Rehberi*, s: 172 - **ANSAY, S.Ş.** *Hukuk Yargılama Usulleri*, 1960, s: 248 - **ÜSTÜNDAĞ, S.** *Medeni Yargılama Hukuku*, 7. Baskı, s: 616 vd. - **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** *Tasarrufun İptali Davaları*, s: 352

(*) **ALANGOYA, Y.** «*Senete Karşı Senetle İspat*» Kuralı ve «*Hayatın Olağan Akışı*» Kavramı (Prof. N. Koca Yusufpaşaoğlu, Armağan, 2004, s: 521-531) - **DEMİR, A.** *Yargıtay İçtihatlarındaki «Hayatın Olağan Akışı» Kriteri ve İslam Hukukundaki, «Zahiri Kal Delili»* (Terazi Huk. Dr. Aralık/2008, s: 129-133) - **UYAR, T.** *Hukuki Mütalâalar*, 3. Baskı, 2020, s: 87-124; s: 505-535; s: 747-759; s: 776-802; s: 877-919; s: 999-1024- **UYAR, T.** *Hukuki Mütalâalar*, 2. Baskı, 2017, s: 11-

birisidir. Buna göre insanların genelinin, sosyal yapı içerisinde yapageldikleri davranışlar «*hayatın olağan akışı*» kriterini oluşturmakta ve bu kriter de hukuki problemlerin yorumlanmasında kullanılmaktadır.¹⁸³

Başka bir deyişle; tecrübe (hayatın olağan akışı) kuralları «*hayatta sık tekrar eden, tekrarlanması ihtimal dahilinde olan olayların veya bilimsel ve teknik bilgilerin oluşturduğu ve kendilerini oluşturan somut olaylardan bağımsız hale gelmiş kurallar*»dır; vak’a tesbitinde, hukukun olaya uygulanmasında, hakimin bir değer hükmü vermesinde, delillerin değerlendirilmesi ve bir delilin ispat değerinin saptanmasında, muhtevası belli olmayan kuralların (kötüniyet gibi) uygulanmasında önemli rol oynar.¹⁸⁴

«*Hayatın olağan akışı*» kriteri, Yargıtay ve diğer üst derece mahkemelerinde, pek çok alandaki hukuki problemlerin çözülmesinde bir yorum kuralı olarak kullanılmaktadır. Yargıtay «*hayatın olağan akışı*» kriterini, «*olayların sebep-sonuç ilişkisine uygun olarak gerçekleşip gerçekleşmediğinin irdelenmesi, sosyal yapı içerisinde olağan karşılanacak türden olup olmadığının belirlenmesi*» şeklinde anlamaktadır. Söz gelimi «*bir ikrarının delil değerinin ortaya konulması için diğer şartların yanında hayatın olağan akışına uygun düşüp düşmediğinin de araştırılması gerektiği*» ifade edilmektedir.¹⁸⁵

«*Hayatın olağan akışı*» kriterinin uygulama alanı oldukça geniştir. Aynı zamanda, «*aksi ispatlanana kadar doğru kabul edilen bir karine*» olduğundan, hukukçular için adaletli karar vermede kullanılan, oldukça pratik bir kriter niteliğini taşımaktadır.

Sonuç olarak «*hayatın olağan akışı*» kriteri, mevcut hukukumuzda hukukçuların hemen her alanda uygulayabildikleri, onların işlerini kolaylaştıran önemli bir prensiptir.¹⁸⁶ Hangi olayların ‘*hayatın olağan akışına aykırı olduğu*’ tasarrufun iptali davasına bakan mahkeme tarafından takdir edilecektir.¹⁸⁷

13; s: 65-71; s: 134-139; s: 269-272; s: 381-382; s: 576-578; s: 1086-1089; s: 1097 vd.; s: 1159 vd. – UYAR, T., Tasarrufun İptali Davasının Uygulamada Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Haziran/2014, S. 169-176) – UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarında «Alacağın Gerçek Olması» ve «Hayatın Olağan Akışına Uygunluk» Koşullarının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Legal Huk. Dr. Ocak/2020, s: 267-302) – UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarında «Ticari İşletmenin Devri» (İİK. 280/III), «İptal Tabi Tasarrufların Kapsamı» (İİK. 278, 279, 280) ve «Mahkemeye Aciz Vesikası Sunulması» (İİK. 277) Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar (Ceren Damar Şenel Armağanı, C:3, 2020, s: 3941-3978) – UYAR, T. Tasarrufun İptali Davasında Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449-4513) – UYAR, T. Borçlunun Tasarrufun İptali Davasında Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018, S: 190, s: 4729-4801) – UYAR, T. Uygulamada Tasarrufun İptali Davasının Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Temmuz 2017, s: 497-543) – UYAR, T. Muvazaa Nedeniye Dayalı Tasarrufun İptal Davalarının (İİK. m. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. S: 139, Temmuz/2014, s: 175-187) – UYAR, T. Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) “Muvazaalı Olduğu” İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası» Açılabilir Mi.? (ABD. S: 2015/1, s: 369-397) – UYAR, T. Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında Borcun Doğum Tarihi Nasıl Belirlenir Tasarrufun İptali Davasının «Bedele Dönüşmesi» (İİK. m. 283/II) Halinde Tazminata Esas «Gerçek Değer»in Hesaplanma Yöntemi (Legal Huk. Der. Nisan/2018, S: 184, s: 1739-1758)

183 DEMİR, A. agm. s: 129

184 ALANGOYA, Y. agm. s: 528; dipn. 32

185 DEMİR, A. agm. s:130

186 DEMİR, A. agm. s:133

187 ERDÖNMEZ, G. age. S:197

● Uygulamada, **yüksek mahkeme;**

√ «Anılan taşınmaz hissесinin borçlu tarafından davalıya satılmasına rağmen haciz tutanağından anılan tarihte **taşınmazın borçlu tarafından kullanıldığı**, borçlunun mal beyanı dilekçesinde dava konusu taşınmazın adresini kendi adresi olarak bildirmesi gibi maddi ve hukuki olgular gözönüne alınarak, tasarrufun İİK 280 kapsamında iptale tabi olup olmadığı belirlenmesi gerektiğini»¹⁸⁸

√ «Dava konusu aracın **3. ve 4. kişiye satıldıktan sonra dahi borçlu tarafından kullanılmaya devam etmesinin**, hayatın olağan akışına uygun düşmediğini»¹⁸⁹

√ «Taşınmazın gerçek bedeli arasında fahiş fark olacak şekilde satın almasının iptalini gerektireceğini- **Yapılan satışa rağmen borçlunun taşınmazda oturmaya devam etmesinin yaşam deneyimlerine uygun olmadığını**»¹⁹⁰

√ «Borçlu ile davalı arasında ticari ilişki bulunduğu dosya kapsamından anlaşıldığından bu durumda davalı borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle İİK 280/1-2 madde gereğince tasarrufun iptale tabi olduğu; diğer tasarruf yönünden ise **dava konusu taşınmazın halen borçlu tarafından kullanılıyor olmasının hayatın olağan akışına aykırı olması** ve davalı borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle İİK 280/1 madde gereğince iptale tabi olması nedeniyle davanın kabulü ile dava konusu her iki tasarrufun da davacının alacak ve ferrerileriyle sınırlı olarak iptaline karar verilmesi gerekeceğini»¹⁹¹

√ «Dava konusu taşınmazın, **davalı 3. kişiye satıldığı halde taşınmazın halen borçlu tarafından kullanılması**, yine davalı 3. kişi vekilinin temyize cevap dilekçesinde ‘müvekkilinin davacı ve davalı borçluyu tanıdığını’ beyan etmesi, taşınmaz üzerine haciz konulup aynı gün kaldırılması (davalı 3. kişinin haczi bilmesi) gibi maddi ve hukuki olgular karşısında, dava konusu tasarrufun İİK 280/1 madde kapsamında iptale tabi olup olmadığı değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»¹⁹²

√ «Dava konusu taşınmazda, borçlu tarafından davalıya **satış tarihinden sonra davacı takibinde yapılan haciz sırasında dahi borçlunun karısının oturmakta olduğu**, borçlunun eşinin dava konusu evin eşyaları ile satıldığı beyan ettiği ve üçüncü kişinin de boşanmış olduğu için kendisinin oturmasına izin verdiğini belirtmesinin, hayatın olağan akışına uygun olup olmadığı üzerinde durulmadan karar verilmesinin doğru olmadığını»¹⁹³

√ «**Borçlunun** alacaklılardan mal kaçırma amacı ile takip mallarını ihale ile sattığı, yapılan satışa rağmen fiilen kullanmaya devam ettiği, yapılan işlemlerin danışıklı olduğunun kabulü gerekeceğini»¹⁹⁴

√ «**Borçlu tarafından, davalı üçüncü kişiye satılan taşınmazın, borçlunun ailesi tarafından kullanılıyor olmasının**, hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğini (ve bu nedenle; yapılmış olan satışın, alacaklılardan mal kaçırma amacına yönelik muvazaalı bir satış olarak kabulünü gerektireceğini)»¹⁹⁵

¹⁸⁸ Bknz: 17. HD. 17.03.2015 T. 879/4339 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁹ Bknz: 17. HD. 16.03.2015 T. 25038/4293 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁰ Bknz: 17. HD. 10.03.2015 T. 16376/4094 (www.e-uyar.com)

¹⁹¹ Bknz: 17. HD. 24.02.2015 T. 16719/3317 (www.e-uyar.com)

¹⁹² Bknz: 17. HD. 23.09.2014 T. 13771/12425 (www.e-uyar.com)

¹⁹³ Bknz: 17. HD. 20.05.2014 T. 363/7857 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁴ Bknz: 17. HD. 13.05.2014 T. 21461/7574 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁵ Bknz: 17. HD. 26.03.2013 T. 7090/4175 (www.e-uyar.com)

√ «**Borçlu tarafından satılan taşınmazların yine borçlunun kullanımında olmasının hayatının olağan akışına uymadığını**»¹⁹⁶

√ «**Davaluların komşu olmaları, borçlu davalının taşınmazı sattıktan sonra da aynı yerde oturmaya devam etmesi ve taşınmazın satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen gerçek değeri arasında bir mislini aşan fahiş fark bulunması nedeniyle tasarrufun iptali gerektiğini**»¹⁹⁷

√ «**Dava konusu taşınmazın -tasarruftan sonra dahi- borçlu tarafından kullanılıyor olmasının, tasarrufun kötünîyetle yapıldığını göstereceği ve hayatın olağan akışına aykırı olacağını (uygun bulunmayacağını)**»¹⁹⁸

√ «**Dava konusu taşınmazın -tasarruftan sonra dahi- borçlu tarafından kullanılıyor olmasının, tasarrufun kötünîyetle yapıldığını göstereceğini ve hayatın olağan akışına aykırı olacağını (uygun bulunmayacağını)**»¹⁹⁹

√ «**Satışa konu dairede, satış yapan kişinin (borçlunun) oturmaya devam etmesinin, hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğini**»²⁰⁰

belirtmiştir...

X- «Borçlunun, alacaklılarına zarar vermek kasdıyla yaptığı tüm (hileli) tasarrufların iptali davalarında», borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin, ‘borçlunun mâli durumunu ve zarar verme kasdını bildiğine’ dayanak teşkil eden emarelerden bir diğeri ise, «borçlu ile üçüncü kişinin aynı sektörde faaliyet göstermesi»dir.(*)²⁰¹

Borçlunun tasarrufta bulunduğu (taşınır ve taşınmaz mallarını devrettiği, üçüncü kişilerdeki hak ve alacaklarını temlik ettiği) üçüncü kişinin, «borçlu» ile **aynı sektörde (işkolunda)** -örneğin; inşaat sektöründe, tekstil sektöründe, özel hastane işletme sektöründe, ilaç sektöründe, basın sektöründe, petrol işletmeciliği sektöründe, turizm ve otelcilik sektöründe, taşımacılık sektöründe, gıda sektöründe, tarım sektöründe, emlak sektöründe vb. çalışıyor olmaları veya «borçlu» ile «**üçüncü kişi**» arasında taşeronluk ilişkisi bulunması halinde- «**üçüncü kişi**»nin «borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve alacaklılarına zarar verme kasdını bilmediğini» ileri sürmesi hayatın olağan akışına aykırı bulunacağından, yüksek mahkeme öteden beri verdiği bütün kararlarında bu durumda, ‘borçlu ile üçüncü kişi arasındaki tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekeceğini’ istikrarlı bir şekilde belirtmiştir. Gerçekten, **yüksek mahkeme;**

¹⁹⁶ Bknz: 17. HD. 26.03.2013 T. 7419/4185 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁷ Bknz: 17. HD. 30.09.2010 T. 2595/7565 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁸ Bknz: 17. HD. 20.09.2010 T. 5770/7046 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁹ Bknz: 17. HD. 17.12.2007 T. 4360/4303; 19.02.2009 T. 192/803; 31.03.2009 T. 4674/1889; 04.06.2009 T. 1714/3941; 23.06.2009 T. 2632/4557; 13.10.2009 T. 4442/6278; 09.02.2010 T. 8835/960; 16.02.2010 T. 9932/1204; 15.04.2010 T. 10440/3517; 27.05.2010 T. 2345/4795; 08.07.2010 T. 4667/6627; 26.04.2011 T. 12744/3911; 27.01.2011 T. 3453/422; 08.07.2010 T. 4667/6627; 17.05.2011 T. 9069/4908; 22.02.2011 T. 9870/1461; 07.02.2011 T. 6542/892; 30.09.2010 T. 2595/7565; 20.09.2010 T. 5770/7046 vb. (www.e-uyar.com)

²⁰⁰ Bknz: 17. HD. 10.7.2007 T. 3405/2424 (www.e-uyar.com)

(*) **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı 2020, s: 14-31; s: 920-969; s: 1124-1164 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2 Baskı 2017, s: 72-75; s: 382-386; s: 581 vd.; s: 1401-1404 – **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi.?» «İİK. 280; TBK. 19» (ABD. 2015/1, s: 369-397) – **UYAR, T.** Borçlunun Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S: 190, s: 4729-4801)

²⁰¹ **ERDÖNMEZ, G.** age., s: 225 vd.

√ «İİK'nun 280/I maddesi gereğince aynı sektörde faaliyette bulunan davalı şirketin, borçlunun mali durumu ve alacaklılarını ızzar kastını bildiğinin de kabulü ile dava konusu gemi satışına ilişkin tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekeceğini»²⁰²

√ «Üçüncü kişinin borçlu ile yakın yerlerde aynı konuda faaliyette bulunması halinde, İİK. mad. 280 gereğince değerlendirme yapılıp yapılmayacağını araştırılması gerektiğini»²⁰³

√ «Davalı borçlu ile aynı sektörde faaliyet gösterdiği, aralarında geçmişten gelen ticari ilişki bulunan davaluların, dinlenen tanık beyanlarına göre 'faaliyet gösterdiği sektörün küçük bir sektör olduğu', 'birbirini tanıdığı' beyan edildiğinden, davalı üçüncü kişinin borçlunun mali durumu ve alacaklılarını ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olup olmadığı hususu değerlendirilmeksizin davanın reddine karar vermesinin doğru olmadığını»²⁰⁴

√ «Radyatör imalathanesi olduğu bilirkşi raporunda belirtilen taşınmaz yönünden, bu işyerinin öncesinde borçluların faaliyette oldukları bir işyeri niteliğinde olup olmadığı yönünde bir araştırma yapılmadığında, bu bölümlerin devirden önce borçlu veya borçluların faaliyette olduğu işyeri olup olmadığı araştırılarak, borçlular ile üçüncü kişilerin aynı işkolunda faaliyette olduklarına ilişkin somut delillerin de ne olduğu ortaya konularak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»²⁰⁵

√ «Mahkemece, davalıların tamamı aynı sektörde çalışan aynı sitede işyerleri olan ve birbirleriyle ticari alışverişleri olan kişiler olduğu, davalının bu borçların doğumundan sonra çok sayıda yaptığı tasarrufların, mahkemeye ait dosyalarla iptal edildiği, tüm olgular birlikte değerlendirildiğinde davaluların birlikte hareketle davacının alacağının tahsilini engellemek amacıyla devir işlemlerini yaptıkları sonucuna varıldığından bahisle davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»²⁰⁶

√ «Dava konusu taşınmaz fabrika işyeri olup İİK. mad. 280'e uygun olarak bir devrin yapıldığı iddia ve ispat edilmediği gibi, özellikle aynı iş kolunda faaliyet gösteren davalı üçüncü kişinin, diğer davalı borçlu şirketin durumunu bilebilecek kişilerden olduğu ve takibine konu çek mesnetlerinin tasarruf tarihinden önceki tarihler olduğu anlaşıldığından, tasarrufun iptali gerektiğini»²⁰⁷

√ «Davalı üçüncü kişi, davacı ve davalı borçlu şirket gibi "kuyumculuk" işi ile uğraşmakta olup, davalı şirketin, yine aynı sektörde faaliyet gösteren davacı şirkete borçlu olduğunu bilebilecek komumda olduğunu»²⁰⁸

√ «Davaya konu araçların borcun doğumundan sonra üçüncü kişiye rehnedilmiş olması, bu üçüncü kişinin borçludan daha önce alacağı olduğuna dair sulh ve ibra başlıklı belge ibraz etse de, bu belgede alacağın dayanağı olarak çekler gösterilmediği ve bu belgenin her zaman düzenlenebilecek belge niteliğinde olduğu, davalı üçüncü kişi ile diğer davalıların aynı şehirde akaryakıt işi ile uğraştıkları ve birbirlerini tanıdıkları anlaşıldığından, rehin işleminin iptaline ilişkin davanın da kabulü gerektiğini»²⁰⁹

²⁰² Bknz: 17. HD. 29.06.2020 T. 4212/4098 (www.e-uyar.com)

²⁰³ Bknz: 17. HD. 10.12.2019 T. 5552/11728 (www.e-uyar.com)

²⁰⁴ Bknz: 17. HD. 23.10.2019 T. 4452/9821 (www.e-uyar.com)

²⁰⁵ Bknz: 17. HD. 18.06.2019 T. 13586/7714 (www.e-uyar.com)

²⁰⁶ Bknz: 17. HD. 06.11.2018 T. 11139/10499 (www.e-uyar.com)

²⁰⁷ Bknz: 17. HD. 24.04.2018 T. 1701/4425 (www.e-uyar.com)

²⁰⁸ Bknz: Antalya BAM. 4. HD. 20.02.2018 T. 1303/189 (www.e-uyar.com)

²⁰⁹ Bknz: 17. HD. 06.02.2018 T. 9029/651 (www.e-uyar.com)

√ «Aynı sektörde faaliyet gösteren ve borçlu şirketin mali durumu ile alacaklıları ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğu anlaşılan 4. kişi hakkında da tasarrufun iptali davasının kabulünün isabetli olduğunu»²¹⁰

√ «Mahkemece, ivazlar arasında fahiş fark bulunduğu, davalının eşinin borçlularının kız kardeşleri olduğu gibi aynı işkolunda faaliyette buldukları İİK'nun 278/2 ve 280. maddelerine göre tasarrufun iptali gerektiği, diğer davalının da borçlular ile aynı iş kolunda faaliyette bulunduğundan borçlunun mali durumunu bilebilecek şahıslardan olduğundan bahisle davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»²¹¹

√ «Davalının borçlu şirket ile aynı işkolunda faaliyette bulunan şirketin ortağı olduğu, anılan bu şirketin yöneticisinin borçlulardan birinin kız kardeşinin eşi olduğu; üçüncü kişinin, bu kişinin yeğeni olduğu ve borçlu şirket ile aynı adreste faaliyette bulunduğundan İİK. mad. 280. maddesi gereğince borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi gereken şahıslardan olduğu»²¹²

√ «Davalının borçlu şirket ile aynı işkolunda faaliyette bulunan Ltd.Şti ortağı olduğu, anılan şirket yöneticisinin borçlulardan birinin kız kardeşinin eşi olup, üçüncü kişinin ...nin yeğeni olduğu ve borçlu şirket ile aynı adreste faaliyette bulunduğu anlaşıldığından, İİK. mad. 280 gereğince borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi gereken şahıslardan olduğu»²¹³

√ «Davalı üçüncü kişinin müdürü olduğu dava dışı şirkette borçlulardan birinin hissedar olduğu, diğer borçlunun ise diğer bazı ortaklara vekaleten genel kurula katıldığı ve aynı iş kolunda faaliyette bulduklarından borçlunun mali durumu ve alacaklılarını ızzar kastını bildiği ve bilmesi gereken şahıslardan olduğu ve bu durumda İİK. mad. 280 uyarınca tasarrufların iptaline karar verilmesi gerektiğini»²¹⁴

√ «Dava konusu araç davalı borçlu şirket tarafından üçüncü kişiye, onu tarafından da dördüncü kişiye satılmış, üçüncü kişinin borçlu ile aynı iş hanında faaliyette bulunduğunu, diğer davalı dördüncü kişinin de hem iş yeri hem de oturduğu yer olarak borçluların komşuları olduğunu iddia edildiğinden, belirtilen firma kayıtlarının getirilerek borçlu ile aynı faaliyet alanında iş yapıp yapmadığı, borçlular ile aynı iş hanında faaliyette bulunup bulunmadığı ve dördüncü kişinin de borçluların komşusu olup olmadığı araştırılarak İİK. mad. 280 kapsamında borçluların mali durumları ve alacaklılarını ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiğini»²¹⁵

√ «Taşınmazın tapudaki satış bedeli ile rayiç değeri arasında ipotekler dikkate alındığında fahiş bedel farkı olmamakla birlikte davalı üçüncü kişinin, borçlu ile aynı alanda faaliyette oldukları ve borçluyu eskiden beri tanıdığı yönündeki açıklamaları karşısında borçlunun mali durumu hakkında bilgi sahibi olduğunun anlaşılmış olduğundan dava konusu taşınmazın davalı üçüncü kişi tarafından satın alınmasından 6 gün sonra dava dışı Esnaf ve Sanatkarlar Odasına satılması mal kaçırma amacına yönelik olduğundan iptali gerektiğini»²¹⁶

210 Bknz: 17. HD. 11.04.2017 T. 541/3933 (www.e-uyar.com)

211 Bknz: 17. HD. 07.03.2017 T. 23904/2420 (www.e-uyar.com)

212 Bknz: 17. HD. 07.03.2017 T. 25136/2419 (www.e-uyar.com)

213 Bknz: 17. HD. 07.03.2017 T. 23902/2418 (www.e-uyar.com)

214 Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23898/1459 (www.e-uyar.com)

215 Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23903/1462 (www.e-uyar.com)

216 Bknz: 17. HD. 12.04.2016 T. 9909/4624 (www.e-uyar.com)

√ «Aralarındaki ticari ilişki ve aynı sektörde faaliyet göstermeleri nedeniyle 3. kişi konumundaki davalı şirketin borçlu davalının mali durumu ile alacaklılarını ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunu»²¹⁷

√ «Davalı borçlu ile 3.kişinin aynı sektörde ve yan yana fabrikalarda faaliyet gösterdikleri anlaşıldığından dava konusu tasarrufun 6183 sayılı AATUHK'nun 30.maddesi gereğince, ayrıca dava konusu taşınmaz üzerindeki fabrika binası ve teferruatları ile birlikte satılmış olduğundan ticari işletme devri mahiyetinde olması nedeniyle kıyasen İİK'nun 280/3 maddesi gereğince iptale tabi olduğunu»²¹⁸

√ «Davalıların savunmalarından dava konusu taşınmaz devirlerinin borca mahsuben yapıldığı anlaşıldığından dava konusu dört adet taşınmaz hisse devrine ilişkin davalılar arasındaki 04.04.2011 tarihli tasarrufun İİK'nun 279/1-2. maddesi gereğince (borca mahsuben yapılan taşınmaz devrinin mutad ödeme olmaması nedeniyle) ve yine davalı A. K.. 'nun borçlu Halit'in kefilî olması, aynı işkolunda çalışmaları nedeniyle davalı A. K.. 'nun borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle İİK'nun 280/1 madde gereğince 09.09.2011 tarihli aciz belgesinde belirtilen alacak miktarıyla sınırlı olarak iptaline karar verilmesi gerektiğini»²¹⁹

√ «Davalıların gıda sektöründe faaliyette buldukları, aynı zamanda villa komşuları olduğu, tanık beyanlarının ağırlıklı olarak 'dava konusu taşınmazın borçlular tarafından kullanıldığı' yönünde olduğu, dava konusu taşınmazın davalı 3. kişi tarafından kullanılmaması ve kiraya verilmemesine rağmen yapılan keşif sırasındaki mahkeme gözleminde evin eşyalı olduğunun tespit edildiği, yatırım amacıyla alınan lüks villanın sekiz yıl boyunca kiraya verilmemesi ticaretle uğraşan davalı 3. kişi açısından hayatın olağan akışına uygun olarak değerlendirilemeyeceği gözetildiğinden, davalı 3. kişinin borçluların durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğunun kabulü ile dava konusu tasarrufun davacıların alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak İİK. mad. 280/1 madde gereğince iptaline karar verilmesi gerektiğini»²²⁰

√ «Borçlu ile aynı iş kolunda faaliyette bulunan üçüncü kişinin yetkilisi olduğu şirketin borçlu hakkında icra takibi yaptığı, dolayısı ile borçlunun mali durumunu bilebilecek şahıslardan olduğu anlaşıldığından, iyiniyetli olduğundan söz edilemeyeceğini»²²¹

√ «Davalıların aynı iş kolunda faaliyet göstermeleri nedeniyle, davalı üçüncü kişinin, diğer davalı borçlunun mali durumu ile alacaklılarını ızzar kastını bilen veya bilmesi gereken kişilerden olup olmadığının irdelenerek, ondan sonra toplanan tüm delillerin birlikte değerlendirilerek hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini»²²²

√ «Aralarındaki ticari ilişkiler, aynı sektörde faaliyet göstermeleri, davalı tarafından ibraz edilen sözleşme örneği ve tüm dosya kapsamından diğer davalının, borçlu davalının mali durumu ile alacaklıları ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen konumda olduğu, bu nedenle satışın muvazaalı olduğu kabul edilerek, tasarrufun iptaline karar verilmesinin isabetli olduğunu»²²³

²¹⁷ Bknz: 17. HD. 15.02.2016 T. 634/1577 (www.e-uyar.com)

²¹⁸ Bknz: 17. HD. 10.11.2015 T. 5118/11878 (www.e-uyar.com)

²¹⁹ Bknz: 17. HD. 29.09.2015 T. 978/9814 (www.e-uyar.com)

²²⁰ Bknz: 17. HD. 25.06.2015 T. 18016/7756 (www.e-uyar.com)

²²¹ Bknz: 17. HD. 27.10.2014 T. 7882/14410 (www.e-uyar.com)

²²² Bknz: 8. HD. 01.07.2014 T. 7981/10397 (www.e-uyar.com)

²²³ Bknz: 17. HD. 01.07.2014 T. 7633/10394 (www.e-uyar.com)

√ «İİK.nun 280.maddesine göre, malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceğini- Davalıların aynı iş kolunda faaliyet göstermeleri nedeniyle, davalı üçüncü kişinin, diğer davalı borçlunun mali durumu ile alacaklılarını ızzar kastını bilen veya bilmesi gereken kişilerden olup olmadığına irdelenerek, ondan sonra toplanan tüm delillerin birlikte değerlendirilerek hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini»²²⁴

√ «Tasarrufa konu edilen hastane işletme ruhsat devrinin bir karşılık alınarak devir sözleşmesine ve alım satıma konu olduğu, ruhsatların üzerine haciz konulabildiğinden maddi bir değerinin olduğunun kabulü ile borçlu ile aynı sektörde faaliyet gösteren 4. kişi konumundaki davalı şirketin borçlu davalının mali durumu ile ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunun anlaşıldığına»²²⁵

√ «Tasarrufa konu edilen hastane işletme ruhsatının alım satıma konu olduğu ve ruhsatların üzerine haciz konulabildiğinden maddi bir değerinin olduğunun saptanmasına, aynı sektörde faaliyet göstermeleri ve tüm dosya içeriğinden de 4. kişi konumundaki davalı şirketin borçlu davalının mali durumu ile alacaklıları ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunun anlaşılmasına göre hastane işletme ruhsatının devrine yönelik tasarrufun iptali gerekeceğini»²²⁶

√ «Tasarrufa konu edilen hastane işletme ruhsat devrinin bir karşılık alınarak devir sözleşmesine ve alım satıma konu olduğu, ruhsatların üzerine haciz konulabildiğinden maddi bir değerinin olduğunun kabulü ile borçlu ile aynı sektörde faaliyet gösteren 4. kişi konumundaki davalı şirketin borçlu davalının mali durumu ile ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunun anlaşıldığına»²²⁷

√ «Davalı üçüncü kişi şirketin davalı borçlu şirketten olan alacağına mahsuben taşınmazları satın alması ve her iki davalının da aynı sektördeki bir markanın satıcısı ve yetkili servisi olması (yani, üçüncü kişinin, borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızzar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olması -İİK. mad. 280/I-, tasarrufa konu taşınmazın satış bedeli ile gerçek değeri arasında fahiş fark bulunması karşısında yapılan tasarrufun iptali karar verilmesi gerekeceğini)»²²⁸

√ «Davalıların ortağı oldukları şirket ile davalı borçlu şirket aynı işkolunda faaliyet gösterip fabrikaları da aynı sanayi bölgesinde bulunduğundan, taşınmazların, borçlu şirketten davalı üçüncü kişiye satışı, üçüncü kişiden de dördüncü kişilere satışı arasında ise sadece bir haftalık süre olduğundan, taşınmazların, tapu kaydında da muvazaaya dayalı olduğu anlaşılan, taşınmazların gerçek değerinin çok üzerinde miktarlı ipotekler bulunduğundan ve tanık ifadesine göre taşınmazların doğrudan borçlu şirketten alınmadığı, arada bir kişinin olduğu hususu dördüncü kişilerce ifade edilmiş olduğundan, davalı dördüncü kişilerin de borçlunun, alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızzar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olduğu kabul edilerek, bu davalılar açısından da davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»²²⁹

²²⁴ Bknz: 8. HD. 01.07.2014 T. 7981/10397 (www.e-uyar.com)

²²⁵ Bknz: 17. HD. 05.06.2014 T. 6358/8986 (www.e-uyar.com)

²²⁶ Bknz: 17. HD. 05.06.2014 T. 13391/8983 (www.e-uyar.com)

²²⁷ Bknz: 17. HD. 05.06.2014 T. 6682/8988 - Aynı doğrultuda; 17. HD. 05.06.2014 T. 6683/8989; 05.06.2014 T. 6684/8990; 05.06.2014 T. 6685/8991; 05.06.2014 T. 6686/8992; 05.06.2014 T. 6358/8986; 05.06.2014 T. 6681/8987 vb. (www.e-uyar.com)

²²⁸ Bknz: 17. HD. 16.04.2013 T. 5986/5535 (www.e-uyar.com)

²²⁹ Bknz: 17. HD. 2.5.2012 T. 3773/5423 (www.e-uyar.com)

√ «Borçlunun ortağı olduğu şirket ile 3. kişinin şirketi aynı işkolunda faaliyet göstermediği gibi adresleri itibariyle de birbirine komşu olmadıkları ve taşınmazın şirketten değil ortağından vekil kullanılmak suretiyle satın alınmış olmasından dolayı davalı 3. kişinin borçlunun alacaklılarından mal kaçırarak ya da alacaklılarını ızzar kastı ile hareket ettiğini bilmesini zorlaştıracaklarını»²³⁰

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²³¹

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²³²

√ «Davalı-borçlu ile diğer davalı üçüncü kişinin aynı sektörde faaliyette bulunmaları nedeniyle, birbirlerini tanıdıklarından, davalı üçüncü kişinin, diğer davalı borçlunun mali durumu ile alacaklılarını zarar kasdını bilen veya bilebilecek kişilerden sayılacağı»²³³

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²³⁴

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²³⁵

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²³⁶

√ «Borçlu tarafından, bir mahalli gazetede «isim hakkı»nı, aynı şehirdeki başka bir şirkete devretmesinin, İİK. 280/III’de düzenlenen «ticari işletmenin devri» niteliğinde olduğu -Benzin istasyonunun devrinin borçlu ile davalı üçüncü kişinin aynı sektörde faaliyet göstermeleri nedeniyle, davalı üçüncü kişinin, «borçlunun vergi borcu bulunduğunu ve mal kaçırma kasdını» bilebilecek kişilerden olduğu 6183 s. K.’dan kaynaklanan tasarrufun iptali davalarında da, İİK. 280/III hükmünün kıyasen uygulanması gerekeceğini»²³⁷

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²³⁸

²³⁰ Bknz: 17. HD. 03.12.2012 T. 12662/13378 (www.e-uyar.com)

²³¹ Bknz: 17. HD. 30.11.2010 T.8438/10371 (www.e-uyar.com)

²³² Bknz: 17. HD. 01.07.2010 T.3114/6223 (www.e-uyar.com)

²³³ Bknz: 17. HD. 17.06.2010 T. 2098/5632 (www.e-uyar.com)

²³⁴ Bknz: 17. HD. 15.12.2009 T. 8003/8465 (www.e-uyar.com)

²³⁵ Bknz: 17. HD. 26.10.2009 T. 7756/6765 (www.e-uyar.com)

²³⁶ Bknz: 17. HD. 8.10.2009 T. 4700/5799 (www.e-uyar.com)

²³⁷ Bknz: 17. HD. 17.9.2009 T. 6102/5519 (www.e-uyar.com)

²³⁸ Bknz: 17. HD. 23.6.2009 T. 2033/4554 (www.e-uyar.com)

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²³⁹

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²⁴⁰

√ «Borçlu tarafından, bir mahalli gazetede ‘isim hakkı’ni, aynı şehirdeki başka bir şirkete devretmesinin, İİK. 280/III’de düzenlenen ‘ticari işletmenin devri’ niteliğinde olduğunu- Benzin istasyonun devrinin borçlu ile davalı üçüncü kişinin aynı sektörde faaliyet göstermeleri nedeniyle, davalı üçüncü kişinin, ‘borçlunun vergi borcu bulunduğunu ve mal kaçırma kasdı’ni bilebilecek kişilerden olduğu 6183 s. K.’dan kaynaklanan tasarrufun iptali davalarında da, İİK. 280/III hükmünün kıyasen uygulanması gerekeceğini»²⁴¹

√ «‘Borçlu’ ile aynı işkolu olan tekstil sektöründe faaliyet gösteren ‘davalı dördüncü kişi’nin, borçlunun mali durumunu ve alacaklılardan mal kaçırma kasdını bilebilecek durumda (İİK. 280/I) olduğunu»²⁴²

√ «Davalı-borçlu ile, dördüncü kişi konumunda olan hükmü temyiz eden davalının, aynı işkolu olan tekstil sektöründe faaliyette bulunmaları nedeniyle, borçlunun mali durumunu ve mal kaçırma kasdını bilebilecek durumda sayılması gerekeceğini- Dava konusu taşınmazın birer ikişer gün arayla üçüncü ve dördüncü kişilere satılmış olmasının, alacaklıdan mal kaçırma kasdı’ni ortaya koyacağını»^{243 244}

belirtmiştir.

XI- «Borçlu ile üçüncü kişi arasında ticari ilişki bulunması» da **Yargıtay**’ca ‘yapılmış olan tasarrufun iptali sebebi’ olarak kabul edilmektedir.

√ «Dava konusu ilçesinde mevcut gayrimenkullerin kaydında yer alan ipotek yükleri ile birlikte alınmasına, ödemelerin banka kanalı ile yapılmasına ve ipotek alacaklısı bankanın cevabına göre de kredi borcunun tahsil edilip ipoteklerin kaldırıldığıнын belirtilmesine göre davalıların ticari sicil kayıtları ve ticari defterleri dosya arasına alınmaksızın, davalıların aynı iş kolunda çalışıp çalışmadıklarının araştırılmaksızın, davalı borçlular ile davalı arasında dava konusu satım ilişkisi haricinde başkaca bir ticari ilişki olup olmadığı bilirkişi raporu ile belirlenmeksizin, yazılı gerekçe ile karar verilmesinin doğru olduğunu»²⁴⁵

√ «Davalı borçlu ile üçüncü kişi arasında, satıştan önce ticari ilişki olduğundan, bu hali ile davalı üçüncü kişinin, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğunu»²⁴⁶

²³⁹ Bknz: 17. HD. 11.6.2009 T. 1719/4135 (www.e-uyar.com)

²⁴⁰ Bknz: 17. HD. 22.04.2009 T. 163/2613 (www.e-uyar.com)

²⁴¹ Bknz: 17. HD. 07.04.2009 T. 5331/2168 (www.e-uyar.com)

²⁴² Bknz: 17. HD. 09.03.2009 T. 5118/1201 (www.e-uyar.com)

²⁴³ Bknz: 17. HD. 19.02.2009 T. 4840/798 (www.e-uyar.com)

²⁴⁴ **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 523-532

²⁴⁵ Bknz: 17. HD. 11.12.2019 T. 560/11817 (www.e-uyar.com)

²⁴⁶ Bknz: 17. HD. 25.11.2019 T. 4869/11077 (www.e-uyar.com)

√ «Aralarındaki ticari ilişki ve aynı sektörde faaliyet göstermeleri nedeniyle 3. kişi konumundaki davalı şirketin borçlu davalının mali durumu ile alacaklılarını ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunu»²⁴⁷

√ «Aralarındaki ticari ilişkiler, aynı sektörde faaliyet göstermeleri, davalı tarafından ibraz edilen sözleşme örneği ve tüm dosya kapsamından diğer davalının, borçlu davalının mali durumu ile alacaklıları ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen konumda olduğu, bu nedenle satışın muvazaalı olduğu kabul edilerek, tasarrufun iptaline karar verilmesinin isabetli olduğunu»²⁴⁸

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²⁴⁹

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²⁵⁰

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²⁵¹

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²⁵²

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²⁵³

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²⁵⁴

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»²⁵⁵

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»^{256 257}

belirtmiştir.

²⁴⁷ Bknz: 17. HD. 15.02.2016 T. 634/1577 (www.e-uyar.com)

²⁴⁸ Bknz: 17. HD. 01.07.2014 T. 7633/10394 (www.e-uyar.com)

²⁴⁹ Bknz: 17. HD. 30.11.2010 T. 8438/10371 (www.e-uyar.com)

²⁵⁰ Bknz: 17. HD. 01.07.2010 T. 3114/6223 (www.e-uyar.com)

²⁵¹ Bknz: 17. HD. 15.12.2009 T. 8003/8465 (www.e-uyar.com)

²⁵² Bknz: 17. HD. 26.10.2009 T. 7756/6765 (www.e-uyar.com)

²⁵³ Bknz: 17. HD.08.10.2009 T. 4700/5799 (www.e-uyar.com)

²⁵⁴ Bknz: 17. HD. 23.06.2009 T. 2033/4554 (www.e-uyar.com)

²⁵⁵ Bknz: 17. HD. 11.06.2009 T. 1719/4135 (www.e-uyar.com)

²⁵⁶ Bknz: 17. HD. 22.04.2009 T. 163/2613 (www.e-uyar.com)

²⁵⁷ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s: 532 vd.

XII- «*Borçlunun ticari işletmesinin ya da işyerinde bulunan ticari mallarının tamamını veya önemli bir kısmını borçludan devir veya satın alarak işyerini işletmeye başlayan yahut bu malların bir kısmını borçludan almakla beraber, işyerini sonradan işgal eden üçüncü kişinin, borçlunun alacaklılarına zarar verme kasdını bildiği ve borçlunun da bu hallerde alacaklılarına zarar verme koşulu ile hareket ettiği*» kabul edilir.^(*)

«*Esnaf sınırını aşacak surette ticarethane veya fabrikacılık sayılabilecek faaliyetleri devamlı olarak yapan veya ticarethane ve fabrika kavramlarının kapsamı dışında kalsa bile ticari muhasebenin tutulmasını gerekli kılacak büyüklükte bir örgüte sahip, bağımsız işletme*»²⁵⁸, «*ticaret yapmak için emek, sermaye, doğal kaynak ve tekniği, sisteme ve amaca yönelik olarak plan ve uyumlu biçimde bir araya getirip, ekonomik mal veya hizmet üretmek üzere işleyen birim*»²⁵⁹ vb. **şeklinde** tanımlanan ‘**ticari işletme** den söz edebilmek için, orada ‘işçi’ çalıştırılması da gerekli değildir.²⁶⁰

Yüksek mahkeme, *tasarrufun iptali davalarında*, İİK. mad. 280/III’deki ‘*ticari işletme*’ kavramını daha geniş yorumlamakta ve «*ticari bir aracın (taksinin, kamyonun, iş makinesinin) devrini*» ‘**ticari işletme devri**’ olarak algılamaktadır.²⁶¹

Ayrıca belirtelim ki «*bir malvarlığının veya işletmenin*»²⁶² *devri halinde*» malvarlığının veya işletmenin aktifinde yer alan borçların tümünün bir kişiden (devredenden),

(*) **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 51-86; 536-554; 877-919 - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davası ve Muvazaa, Nam-ı Müstear, İşletmenin Devri, Kanuna Karşı Hile ve Perdeyi Kaldırma Teorisi (ABD. 2016/2; s: 343-403) - **UYAR, T.** Ticari İşletme Devirlerinin Muvazaa Nedeniyle İptali «İİK. m. 280/III» (ABD. 2014/4, s: 623-656) - **UYAR, T.** İİK. ’nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tabi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s: 415-448) – **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 2.Baskı, 2017, s: 13-17; s: 787-789; s: 1089-1097 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Ticari İşletmenin Devri» (İİK. 280/III), «İptale Tabi Tasarrufların Kapsamı» (İİK. 278, 279, 280) ve «Mahkemeye Aciz vesikası Sunulması» (İİK. 277) Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar [Çankaya Üniv. Huk. Fak. Der. (Araştırma Görv. Ceren Damar Şenel Armağanı), C: III, Nisan/2020, s: 3941-3981] – **BAHTİYAR, M.** Yeni Ticaret Kanunu ve Borçlar Kanunu’nun Ticari İşletmenin Devri Konusunda Getirdikleri (Legal Huk. Dr. Ekim/2011, S: 106, s: 3889-3910) – **DURMAN, O.** İcra ve İflas Hukuku, Açısından Malvarlığı veya Ticari İşletmenin Devri, 2009- **ERİŞİR, E.** Ticari İşletmenin Devrinde İtihtak ve Tasarrufun İptali Davaları Arasındaki İlişki (BATIDER, Aralık/2008, S: 4, s: 271-301) – **ERTAŞ, Ş.** Ticari işletmenin Devrinde Hakların ve Borçların İntikali (Terazi Huk. Dr. Mart/2020, s: 572-579) – **ÜLKÜ, M.F. / KARAASLAN, E.** Alacaklılardan Mal Kaçırarak Amacıyla Ticari İşletmenin Devri ve Türk Hukukunda Bir Bilinmeyen: BY. m. 179 (Manisa Bar. Der. Temmuz – Ekim/1999, s: 47-67) – **YILDIRIM, M. K.** Tasarrufun İptali Davasında Ticari İşletme Devri Karinesi (Prof. Dr. Nur Cantel’e Armağan, 2013/2, s: 471-482)

²⁵⁸ **BİRSEL, M.T.** Ticari İşletme Hukuku, 1970, s: 75

²⁵⁹ **DURMAN, O.** age. s: 26

²⁶⁰ **KAR, B.** İşletme, İşyeri ve İşin Gereklerinden Kaynaklanan Nedenlere Dayalı Fesihlerde Yargısal Denetim (Çalışma ve Toplum Ekonomi Dergisi, S: 17, s: 105 vd. - **GÜNER, S.** 6102 sayılı TTK ve 4857 sayılı İş Kanunu Düzenlemeleri Işığında İşyeri Devri ve İş İlişkilerine Etkisi (Legal Der. Kasım/2015, s: 114) - **ÖZKARACA, E.** İşyeri Devrinin İş Sözleşmelerine Etkisi ve İşverenlerin Hukuki Sorumluluğu, 2008, s: 20

²⁶¹ Bknz: 17. HD. 09.06.2014 T. 2388/9209; 06.02.2012 T. 13158/1129

²⁶² **ACEMOĞLU, K.** Malvarlığı veya Ticari İşletmenin Devri, 1971 - **ÇİÇEK, M.** İşyerinin Devri, 2017 - **KILIÇOĞLU, A.M.** Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), 19. Bası, 2015 - **KARA, A.** Ticari İşletmelerin Devri ve İş İlişkilerine Etkisi (İBD. Ocak-Şubat/2017, s: 133 vd.) - **ERDEM, H.E.** Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Ticari İşletmenin Devri (Prof. Dr. Aydın ZEVKLİLER’e Armağan, 2013, C: 1, s: 987-1018) - **DEMİR, K.** Ticari İşletmenin Devrinde Yeni Devrinde Yeni Dönem: Eski ve Yeni Sorular (İst. Huk. Fak. Mec. C: LLI, 2013, S: 2, s: 103-120) - **USLUEL, G.** Ticari İşletmelerin Devri, Yapısal Değişiklik ve Ticari Şirketlerine Aynı Sermaye Getirmesi

diğer bir kişiye (devralana) -TBK’nun 202. maddesinde öngörülen koşullar çerçevesinde- geçer.²⁶³

Bu karine, ancak *iptal davası açan alacaklıya* ‘sözü geçen devrin, satış veya ticari işletmenin (işyerinin) terk edildiği tarihten en az üç ay önce durumun yazılı olarak bildirildiği’ veya ‘ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhaların asılmasıyla’ birlikte ‘ticaret sicili gazetesiyle’, bu mümkün olmadığı takdirde, ‘bütün alacaklıların öğrenmelerini temin edecek şekilde münasip vasıtalarla ilân olduğu’ ispat edilerek çürütülebilir (İİK. mad. 280/III)

Başka bir deyişle, kanun koyucu İİK. mad. 280/III’de «tacir olan borçlular için» özel bir durum öngörerek, bu halde, gerek «*borçlunun alacaklılarına zarar verme kasdını*» ve gerekse üçüncü kişinin «*bu kasdı bildiklerini*» farzetmiştir.

Bu hükme göre, üçüncü kişi; borçlu – tacirden; **a)** «Ticari işletmesinin veya işyerinin önemli bir kısmını devralmış veya satın almışsa, **b)** Yahut, işyerindeki ticari mallarının tamamını veya önemli bir kısmını devralmış veya satın almışsa», **c)** Ya da; ticari işletmesinin/işyerinin bir kısmını iktisap ettikten sonra ticari işlemeyi/işyerini sonradan işgal etmişse, **borçlunun alacaklılarına zarar verme kasdı** ile hareket etmiş sayılır.

Başka bir deyişle, böyle bir durumda, İİK. m. 280/III’de yer alan bu ‘karine’ nedeniyle, «üçüncü kişinin borçlunun borca batık olduğunu» ve ‘alacaklılara zarar verme kasdıyla hareket ettiğini’ bildiği» kabul edilmektedir.²⁶⁴

Kanunun kabul ettiği bu karine ancak iki şekilde çürütülebilir:

√ «*Borçlu ya da üçüncü kişi, devir, satış veya terk tarihinden itibaren en az üç ay önce, durumu iptal davasını açan alacaklıya yazılı olarak bildirdiklerini*» ya da,

√ «*Borçlu ya da üçüncü kişi, yine devir, satış veya terk tarihinden itibaren en az üç ay önce, ticari işletmenin bulunduğu yerde, bu durumu belirten, görülebilir levhalar asmakla beraber ayrıca Ticaret Sicili Gazetesiyle, bu mümkün olmadığı takdirde, bütün alacaklıların öğrenebilecekleri şekilde, uygun vasıtalarla ilan ettiklerini*» isbat ederlerse, aleyhlerindeki karineyi çürütebilirler.²⁶⁵

Açıklanan bu hükümle, iptal davalarına konu olabilecek tasarruflar arttırılmıştır.²⁶⁶

Yüksek mahkeme, buraya kadar açıklanan İİK. mad. 280/III’de öngörülen bu ‘karine’ ile ilgili olarak;

√ «*Dava konusu çelik yakıt tanklarının borçlu şirketin ticari emtiyasından biri olduğu, bu emtinanın borçlu şirketin ticari işletmesinin önemli bir kısmını oluşturması halinde İİK’nun 280. maddesi gereğince yapılan devir, ticari işletmenin devri niteliğinde alacağından, mahkemece satış tarihinde dava konusu geminin, borçlunun ticari işletmesinin önemli bir mal varlığını oluşturup oluşturmadığı araştırılarak, oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceğini*»²⁶⁷

√ «*Taşınmazlar üzerinde taşınmazın değerinden fazla ipotek bulunduğu, bu itibarla ivaz farkından bahsedilemeyeceği, davalı borçlular ile diğer davalılar arasında İİK’nun*

İşlemlerinde, Ticaret Sicili Müdürlüğünün Bildirim Yükümlülüğü ve Hukuki Sorunlar (İst. Huk. Fak. Mec. C: LLI, 2013, S: 2, s: 145-164)

²⁶³ OĞUZMAN, M.K./ÖZ, T. Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), C: 2, s: 621 vd.

²⁶⁴ Bknz: ÇETİNEL, T. age. s: 69

²⁶⁵ Bu konuda ayrıca Bknz: KAZANCI, T.İ. age., s: 180 vd.

²⁶⁶ SARISÖZEN, İ. Yargılama Usulü, s: 54

²⁶⁷ Bknz: 17. HD. 29.06.2020 T. 4212/4098 (www.e-uyar.com)

280/2 maddesinde sayılan bir yakınlık olmadığı ve taşınmazların tapudaki niteliklerinin mesken oluşu dikkate alınarak ticari işletme hükmünde de olmadığı anlaşıldığından tasarrufun iptali davasının reddine karar verilmesi gerektiği»²⁶⁸

√ «Davalılar arasındaki işlemlerin örtülü işyeri devri mahiyetinde olduğunun tespit edilerek İİK 280/3 gereğince iptale tabi bulunduğu»²⁶⁹

√ «Davalı borçlunun satılan taşınmazda bir ticari faaliyeti olmadığından, taşınmazın işyeri vasfında olmasının İİK'nun 280. madde anlamında bir işyeri devri sonucunu doğurmayacağı»²⁷⁰

√ «Davalı takip borçlusu şirket tasfiye halinde olduğundan ‘taşınmazı alan davalının bunu bilerek aldığı, İİK 280/3 maddedeki karinenin aksi davalılar tarafından yasa da belirtildiği şekilde çürütülemediği’nden bahisle ‘davanın kabulüne’ karar verilmesi gerekeceği»²⁷¹

√ «Borçlu şirkete ait fabrikanın diğer davalı şirkete devredilmiş olması nedeniyle, İİK'nun 280/3. maddesi gereğince ‘işyerini devir alan şirketin borçlunun alacaklarını ızzar kastını bildiği ve borçlunun da bu hallerde ızzar kasdıyla hareket ettiğinin kabul edilmesi gerektiği, bu karinenin davalı şirketlerce devir işlemine ilişkin keyfiyetin İİK'nun 280/3. maddesinde belirtildiği şekilde ilan edilmemesi nedeniyle çürütülmediği’nden bahisle, davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»²⁷²

√ «Borçlu şirket tarafından iş makinelerinin devredilmesinin İİK. mad. 280/3 gereğince iptale tâbi olduğunu- Dava konusu iş makinalarının davalı borçlu firmanın İİK'in 280/3. maddesi gereğince ticari işletmesinin mühim bir kısmını oluşturup oluşturmadığı hususu karar yerinde tartışılmadan ve dosya içerisindeki belgelerden de davalılar arasında, iştigalleri ve ortakların adresleri hususlarında irtibat olduğu, bunun davaya etkisi değerlendirilmeden ‘davanın reddine’ karar verilmesinin doğru olmadığını»²⁷³

√ «Dava konusu gayrimenkullerin davalı borçlu şirketin İİK. mad. 280/3 gereğince ticari işletmesinin mühim bir kısmını oluşturup oluşturmadığı araştırılmaksızın, ‘tasarrufun iptali davasının reddine’ karar verilmesinin hatalı olduğunu»²⁷⁴

√ «Davacının takibe esas bononun lehartı iken senedi ciro ederek borçlu konumuna geldiği ve davalı şirket yönünden borç senedin tanzim tarihinde doğduğu, takip konusu alacağın davalı tarafından temlik alınması durumunda, borcun temlik tarihinde doğmuş olduğu sonucunu doğurmadığı, tasarruf, borcun doğumundan sonra yapıldığından ve dava konusu taşınmaz aynı zamanda petrol işyeri olduğundan, İİK. mad. 280/3 uyarınca tasarrufun iptali gerektiğini»²⁷⁵

√ «Borçlunun iflasına karar verilen dosyadaki bilanço verileri de dikkate alınarak, davalıya yapılan taşınmaz satışının İİK. mad. 280 kapsamında iflas eden şirketin mal varlığının önemli bir kısmını oluşturup oluşturmadığı araştırılarak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»²⁷⁶

²⁶⁸ Bknz: 17. HD. 03.02.2020 T. 5150/349 (www.e-uyar.com)

²⁶⁹ Bknz: 17. HD.18.12.2019 T. 5577/12150 (www.e-uyar.com)

²⁷⁰ Bknz: 17. HD.17.12.2019 T. 609/12065 (www.e-uyar.com)

²⁷¹ Bknz: 17. HD.03.12.2019 T. 5264/11413 (www.e-uyar.com)

²⁷² Bknz: 17. HD.25.11.2019 T. 2426/11070 (www.e-uyar.com)

²⁷³ Bknz: 17. HD. 17.09.2019 T. 14452/8174 (www.e-uyar.com)

²⁷⁴ Bknz: 17. HD. 17.09.2019 T. 14723/8173 (www.e-uyar.com)

²⁷⁵ Bknz: 17. HD. 09.04.2019 T. 457/4362 (www.e-uyar.com)

²⁷⁶ Bknz: 17. HD. 05.03.22019 T. 3011/2449 (www.e-uyar.com)

√ «*Taşınmazın hem şirket üzerine kayıtlı olması hem de bilirkişilerce belirlenen gerçek değerinin 2.000.000,00 TL gibi yüksek bir bedel olması karşısında, İİK. mad. 280/son gereğince şirketin sermayesinin mühim bir kısmını oluşturup oluşturmayacağı konusunda bir değerlendirme yapılması gerektiğini- Mahkemece davalı borçlu şirketin tüm ticari sicil kayıtları ve tüm ticari defterleri getirilerek üzerinde inceleme yapılarak, şirketin sermayesinin belirlenip, dava konusu taşınmazın değerinin (bilirkişi tarafından belirlenen 2.000.000,00 TL) söz konusu şirketin belirlenen sermayesinin mühim bir kısmını oluşturup oluşturmadığı konusunda ayrıntılı ve denetime elverişli bir rapor alınarak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»²⁷⁷*

√ «*Davalı-borçlu şirket adına kayıtlı ‘fabrika’ vasıflı gayrimenkulün devrinin, ‘şirket mallarının devri’ niteliğinde olması nedeniyle İİK mad. 280/III gereğince iptale tabi olduğunu»²⁷⁸*

√ «*Bozma sonrasında yapılan tasarrufun iptali davasında satışa konusu taşınmazın sadece fabrika binası olmadığı, bir kısım demirbaşların da borçlu tarafından davalı üçüncü kişiye satıldığı anlaşıldığından, bu tasarrufun İİK. mad. 280/son kapsamında (ticari işletme devri) iptale tabi olduğunu»²⁷⁹*

√ «*Tasarrufa konu gayrimenkulün niteliğinin ‘fabrika binası’ olması nedeniyle, yapılan tasarrufun İİK mad. 280/III hükmü gereğince ‘ticari işletme devri’ sayılması gerektiği, bu nedenle iptaline karar verilmesi icap edeceğini»²⁸⁰*

√ «*Davalı borçlu ve üçüncü kişi arasındaki boş fabrika binası satışının, makinaların ayrı binanın ayrı satılmasının çalışan bir işyerinin işletme olarak satılmadığının göstergesi olamayacağından ticari işletme devri olmadığı yönündeki görüşün isabetli olmadığını»²⁸¹*

√ «*Dava konularından biri olan taşınmazda borçlu şirketin faaliyette bulunduğu çeltik fabrikasının olduğu, İİK. mad. 280’de belirtilen devir koşullarının gerçekleştiğinin iddia ve ispat edilmediği, davalı üçüncü kişi şirketin grup şirketlerinin de aynı adada komşu işyeri malikleri olduğu anlaşıldığından, davalılar borçlu şirket ile üçüncü kişi şirket arasındaki taşınmaz satış işleminin işyeri devri mahiyetinde olduğu ve bu bağlamda diğer dava konusu taşınmaz yönünden de anılan şirket yetkililerinin komşu işyeri sahipleri olarak borçluyu önceden tanıdıkları dolayısı ile mali durumu ve alacaklılarını ızzar kastını bildikleri anlaşıldığından, davanın tüm taşınmazlar yönünden İİK. mad. 280 gereğince kabulüne karar verilmesi gerektiğini»²⁸²*

√ «*Ticari işletmenin veya işyerindeki mevcut ticari emtianın tamamını veya mühim bir kısmını devir veya satın alan yahut bir kısmını iktisapla beraber işyerini sonradan işgal eden şahsın, borçlunun alacaklılarını ızzar kastını bildiği ve borçlunun da bu hallerde ızzar kastıyla hareket ettiğinin kabul edildiği, bu karinenin, ancak iptal davasını açan alacaklıya devir, satış veya terk tarihinden en az üç ay evvel keyfiyetin yazılı olarak bildirildiğinin veya ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhaları asmakla beraber Ticaret Sicili Gazetesiyle; bu mümkün olmadığı takdirde bütün alacaklıların itti-lamı temin edecek şekilde münasip vasıtalarla ilan olunduğunun ispatla çürütülebileceğini»²⁸³*

²⁷⁷ Bknz: 17. HD. 24.12.2018 T. 17281/12670 (www.e-uyar.com)

²⁷⁸ Bknz: 17. HD. 21.11.2018 T. 7197/11030 (www.e-uyar.com)

²⁷⁹ Bknz: 17. HD. 05.06.2018 T. 7340/5854 (www.e-uyar.com)

²⁸⁰ Bknz: 17. HD. 16.05.2018 T. 18908/5098 (www.e-uyar.com)

²⁸¹ Bknz: 17. HD. 13.12.2017 T. 10986/11644 (www.e-uyar.com)

²⁸² Bknz: 17. HD. 12.12.2017 T. 8999/11577 (www.e-uyar.com)

²⁸³ Bknz: 17. HD. 12.12.2017 T. 8999/11577 (www.e-uyar.com)

√ «Dava konusu taşınmazın borçlunun da faaliyette bulunduğu ‘işyeri’ olduğu ve İİK. mad. 280’de belirtilen devir koşullarının gerçekleştiği iddia ve ispat edilmediğinden, davalı üçüncü kişilerin daha önce avukatlığını yapan kişinin borçlunun teyzesinin oğlu olduğu ve bu nedenle satıştan önce tanışıyor oldukları ve kimi zaman borçluya borç para verdikleri ve bunları iade etmediği de davalılar vekilinin dilekçelerinde açıkça belirtildiğinden, satış işleminin ‘işyeri devri’ mahiyetinde olduğunun kabul edileceği ve şirket yetkililerinin borçluyu önceden tanıdıkları dolayısı ile mali durumu ve alacaklılarına ızzar kastını bildikleri anlaşıldığından davanın kabulü gerektiğini»²⁸⁴

√ «Tapuda 1.380 metrekare miktarlı tarla olarak gözükmese rağmen bilirkişi raporunda taşınmazın 258 metrekarelik bölümünde dava konusu parsel üzerinde yer alan yoğurt imalathanesinin ek binasının (alt katta buzhaneler ve bulaşıkhanesi, ikinci katta idari bölüm) bulunduğu belirtildiğinden bu durumun İİK’nun 280/3-son madde kapsamında (ticari işletmenin tamamen veya kısmen devri) değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»²⁸⁵

√ «Davalılar arasındaki ticari minibüs satışının işyerinin devri mahiyetinde olduğu ve tarafların birbirlerini tanıdıkları ve borçlunun mali durumu hakkında bilgi sahibi olduğu anlaşıldığından İİK 280.madde gereğince davalılar arasındaki tasarrufun iptaline karar verilmesi gerektiğini»²⁸⁶

√ «Tasarrufun iptali davasına konu taşınmazın tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen bedeli arasında fahiş fark bulunmasa da, taşınmazın borçlunun da faaliyette bulunduğu ‘işyeri’ olduğu ve İİK.mad. 280’de belirtilen devir koşullarının gerçekleştiğinin ispatlanamaması durumunda, davalılar arasındaki satış işleminin işyeri devri mahiyetinde olduğu anlaşıldığından davanın İİK. mad. 280 gereğince kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»²⁸⁷

√ «Davalı borçlu ‘1993 yılından beri ekonomik sıkıntı içinde olduğunu, 2001 yılında daha da fazla ekonomik sıkıntıya düştüklerini, 1993 yılından beri 1.800 dönüm arazi sattıklarını’ belirtirken, davalı 3.kişiler ‘2001 yılında da borçlu şirketten iki taşınmaz aldıklarını, borçludan aldıkları taşınmazları yine borçlu şirkete kiraladıklarını, kira bedeline ilişkin rehin sözleşmeleri yaptıklarını’ belirterek bu yöndeki kira ve rehin sözleşmelerini delil olarak sunduklarından, dava konusu taşınmazlar üzerinde davacı şirketin ticari faaliyetinin konusuna uygun olarak yem fabrikası, konut, bekçi kuliyesi, tavuk kümesleri, ofis, yem depoları ve atölye olduğu anlaşıldığından, dava konusu tasarrufun İİK. mad. 280/3 gereğince ‘ticari işletme devri’ niteliğinde olduğu, davalı 3.kişilerin borçlunun durumunu ve amacını 2001 yılından beri bildikleri, dolayısıyla dava konusu tasarrufların İİK. mad. 280/1 madde gereğince de iptale tabi olduğunu»²⁸⁸

√ «Taşınmazın seramik fabrikası kurmak üzere davalılardan ... Seramik Ltd.Şti.ne tahsis edildiği ve bu şirket tarafından fabrikanın 2008 yılı Mart-Nisan aylarında üretime başlandığı, ancak işletmesel sebeplerle meydana gelen ekonomik zorluklar yaşandığı, borçları sebebiyle elektrik, su ve doğalgazın kesilmesinden sonra faaliyetine devam edemeyerek 2008 yılı Kasım ayında faaliyetine son verildiği, bunun sonucu olarak yıl sonuna kadar personelin iş sözleşmelerinin aynı şirket tarafından feshedildiği, işyerinin kurulu olduğu taşınmazın ... Seramik Ltd.Şti ne devredildiği, yaklaşık 3 yıl sonra bedelsiz olarak iade edildiği, bu tarihten sonra arsa olan cinsinin ‘seramik fabrikası’ olarak

284 Bknz: 17. HD. 20.06.2017 T. 18113/6991 (www.e-uyar.com)

285 Bknz: 17. HD. 09.06.2015 T. 4523/8439 (www.e-uyar.com)

286 Bknz: 17. HD. 16.05.2017 T. 6070/5512 (www.e-uyar.com)

287 Bknz: 17. HD. 09.05.2017 T. 4923/5240 (www.e-uyar.com)

288 Bknz: 17. HD. 07.03.2017 T. 24872/2454 (www.e-uyar.com)

değiştirildiği, taşınmazın 2010’da ... Ltd.Şti. ne satış suretiyle devredildiğini, taşınmaz üzerindeki taşınmazların da ... Ltd.Şti. tarafından işlendiğinin bildirildiği, 2008’de kapanmasından ve işçilerin iş akitlerinin sona ermesinden sonra işyerinin 1,5 yıl kadar kapalı kaldığı, işyeri kapatılmadan ve işçilerin iş akitleri feshedilmeden ya da en azından iş sözleşmesinin feshi anına kadar işyerinin davalılardan ... Ltd.Şti. ye devredildiğine dair yapılmış bir hukuk işlemine ilişkin belge veya delilin bulunmadığı, işyerinin kapatulmasından ve işçilerin iş akitlerinin feshedilmesinden uzunca bir süre sonra işyerini devralmayı düşünen bir şirket tarafından eski borçların ödenmesi veya haczedilenlerin hacizden kurtarılması, fabrikanın kurulu bulunduğu arsanın devralınması gibi işlemlerin yasanın öngördüğü koşullarda birlikte sorumluluğu gerektiren işyeri devrine ilişkin hukuki işlemler olarak nitelendirilemeyeceği, iş sözleşmesi mevcut iken davalı iki şirket arasında yapılmış bir işyeri devri söz konusu olmadığı gerekçesiyle (genel anlamda da her iki şirket arasında organik bağ bulunmadığı da gözetildiğinde) tasarrufun iptaline dair davanın reddine karar verilmesinin isabetli olduğunu»²⁸⁹

√ «Davacının ticari defterleri üzerinde yaptırılan bilirkişi incelemesi ile borcun tasarruftan önce doğduğu anlaşıldığından ve borçlu ve davalı üçüncü kişi arasındaki taşınmaz satışının işyeri devri niteliğinde olduğundan İİK. mad. 280 uyarınca gerekli işlemlerin yapılmaması karşısında tasarrufun iptaline karar verilmesi gerektiğini»²⁹⁰

√ «Davalılar arasında satış işleminin işyeri devri mahiyetinde olduğu anlaşıldığından tasarrufun iptaline ilişkin davanın İİK. mad. 280 gereğince kabulüne karar verilmesi gerektiğini»²⁹¹

√ «Davacının ticari defterleri üzerinde yaptırılan bilirkişi incelemesi ile borcun tasarruftan önce doğduğu anlaşıldığından ve borçlu ve davalı üçüncü kişi arasındaki taşınmaz satışının işyeri devri niteliğinde olduğundan İİK. mad. 280 uyarınca gerekli işlemlerin yapılmaması karşısında tasarrufun iptaline karar verilmesi gerektiğini»²⁹²

√ «Dava konusu taşınmazın tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen bedeli arasında fahiş fark bulunmamasıyla birlikte, dava konusu taşınmazın fabrika işyeri olduğu sabit olup maddede belirtilen devir koşullarının gerçekleştiği iddia ve ispat edilmediği, bu durumda davalılar arasındaki satış işleminin işyeri devri mahiyetinde olduğu anlaşıldığından davanın İİK 280. madde gereğince kabulüne karar verilmesi gerekeceğini, ancak dosya içerisindeki belgelerden, dava konusu taşınmazın dava dışı banka tarafından davalı üçüncü kişi şirkete borcundan dolayı ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile takip yaptığı anlaşıldığından, mahkemece, anılan takip dosyasının da incelenerek İİK’nun 283. maddesi gereğince davanın bedele dönüşüp dönüşmediğinin de değerlendirilmesi gerekeceğini»²⁹³

√ «Davalı 3. kişinin 1994 yılından beri ticaretle uğraştığı, birden fazla aile şirketine ortak ve müdür olduğu, mevcut taşınmazları bulunduğu, banka hesap hareketlerinden dava konusu taşınmazı alabilecek ekonomik güce sahip olduğu anlaşıldığından ‘dava konusu taşınmazı alabilecek ekonomik gücü olmadığı’ şeklindeki gerekçe hatalı ise de, dava konusu taşınmaz üzerinde fabrika binası olduğu, taşınmazın yani fabrikanın içindeki tüm demirbaşlarla birlikte davalı 3. kişiye satıldığı, borçlu şirket ortağı ve müdürünün beyanı, icra dosyası ve haciz tutanağından borçlu şirketin aciz halinde olduğu

²⁸⁹ Bknz: 17. HD. 01.03.2017 T. 24550/2172 (www.e-uyar.com)

²⁹⁰ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 24001/1455 (www.e-uyar.com)

²⁹¹ Bknz: 17. HD. 07.02.2017 T. 17421/1093 (www.e-uyar.com)

²⁹² Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 24001/1455 (www.e-uyar.com)

²⁹³ Bknz: 17. HD. 24.01.2017 T. 22302/495 (www.e-uyar.com)

anlaşıldığından, dava konusu tasarrufun İİK. mad. 280/son gereğince iptale tabi bulunduğunu»²⁹⁴

√ «Davalı 3.kişinin borçlunun komşusu, diğer davalı 3.kişinin ise borçlunun vekili olduğu, aynı gün borçlu tarafından davalı 3. kişiye sekiz araç, diğer davalı 3. kişiye farklı iki günde 6 araç satılmış olması nedeniyle, davalı 3.kişilerin borçlunun durumunu ve amacının bilebilecek kişilerden olması ve bu durumun ticari işletmenin kısmen devri mahiyetinde olması nedeniyle, reddedilen araçlar yönünden de davanın, İİK'nun 280.mad-desi gereğince kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»²⁹⁵

√ «Protokole göre çeklerin bedelsiz olduğu, asıl davalı şirketin aktiflerini devralan şirketin İİK. mad. 280/4 ve TTK.mad. 687/1 gereği davacı borçlunun bilerek zararına hareket ettiği gerekçesiyle, dava konusu çeklerden dolayı davacının davalılara borçlu olmadığına tespiti gerektiğini»²⁹⁶

√ «Bir ticari işletmenin ya da işyerindeki mevcut ticari emtianın tamamını veya önemli bir kısmını iktisapla beraber işyerini sonradan işgal eden şahsın borçlunun alacaklılarını ızzar kastını bildiği ve borçlunun da bu halde ızzar kastı ile hareket ettiğinin kabul olunacağı»²⁹⁷

√ «Dava konusu hisse devirlerinin iptali gerektiği, taşınmaz üzerinde borçlu işyeri olduğundan yapılan devrin aynı zamanda işyeri devri niteliğinde olduğu, taşınmaz borçlu şirketten satın alanların yakın akrabalık ve iş ilişkisi nedeni ile olduğu, davalı şirketin ise ticari işletme niteliğinde olan taşınmazları satın almış olması ve satın alan davalı şirket ile satılan işletmenin bitişik konumda bulunması dava konusu parsellerin bitişik olduğu komşu işyeri olarak aynı alanda faaliyette bulunduğu ve iyiniyetli sayılmayacağından bahisle davanın kabulüne karar verilmesinin isabetli olduğunu»²⁹⁸

√ «Dava konusu iptali istenen tasarrufların tarafı olmayan davalılar hakkındaki davanın husumet yokluğundan reddi gerektiğini- Davalı borçlu şirket tarafından davalı 3.kişi şirkete satışı yapılan taşınmazın üzerinde benzin istasyonu bulunduğundan dava konusu tasarrufun ticari işletme devri niteliğinde olması nedeniyle İİK. mad. 280/3 gereğince, bayilik sözleşmesinden davalı borçlu şirketin davalı 3.kişi şirketin bayisi olduğu, borç tasfiye ve yenileme protokolü ile borç tasfiye ve işletme ortaklık protokolünden de davalı borçlu şirketin davalı 3.kişi şirkete borçları olduğu dolayısıyla davalı 3. kişi şirketin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle dava konusu tasarrufun İİK'nun 280/1 madde gereğince iptale tabi olduğu, davalı borçlu şirketin (18,9 hissesi oranında) dava konusu parsellerin davalı 3.kişi şirkete devrine ilişkin tasarrufun davacının alacak ve ferileriyle iptaline karar verilmesinin isabetli olduğunu»²⁹⁹

√ «Dava konusu tesisine ilişkin tasarruflar İİK. mad. 280/1 madde gereğince iptale tabi olup anılan tesis halen davalı elinde olduğundan davacının dava konusu alacak ve ferileriyle sınırlı olarak dava konusu tesisinin devrine ilişkin tasarrufların davacının alacak ve ferileriyle sınırlı olarak iptaline karar verilmesi gerekirken elden çıkmış gibi düşünülerek davalıların tazminatla sorumlu tutulmasının hatalı olduğunu»³⁰⁰

294 Bknz: 17. HD. 17.01.2017 T. 12059/167 (www.e-uyar.com)

295 Bknz: 17. HD. 04.10.2016 T. 14167/8533 (www.e-uyar.com)

296 Bknz: 19. HD. 22.09.2016 T. 18158/12599 (www.e-uyar.com)

297 Bknz: 17. HD. 22.11.2016 T. 14599/10736 (www.e-uyar.com)

298 Bknz: 17. HD. 20.09.2016 T. 4982/7977 (www.e-uyar.com)

299 Bknz: 17. HD. 21.06.2016 T. 5636/7564 (www.e-uyar.com)

300 Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 14749/6338 (www.e-uyar.com)

√ «*Taşınmazın tapudaki satış bedeli ile rayiç değeri arasında taşınmaz üzerindeki ipotek dikkate alındığında fahiş bedel farkı olmamakla birlikte davalı üçüncü kişi ile borçlu arasındaki taşınmaz satışı işyeri devri niteliğinde olduğundan, İİK. mad. 280 gereğince iptali gerektiğini*»³⁰¹

√ «*Dava konusu taşınmazın aynı zamanda borçlunun işyeri niteliğinde olduğu, ödeme emrinin borçluya bu işyerinde tebliğ edildiği anlaşıldığından, tasarrufun İİK. ’nun 280.maddesi kapsamında ticari işletme devri şeklinde gerçekleştiğinin kabulü gerektiğini- Dava konusu taşınmazın borçlu ile ilişkisi olduğu anlaşılan kişilerce kurulan 3.kişi şirket tarafından, kuruluşundan iki gün sonra satın alınmış olduğu, davalı 3.kişi şirket ortağının taşınmaz üzerinde ipotegi olup bu itibarla borçlunun içinde bulunduğu durumu, alacaklıları, ızzar kasdını bilebilecek kişilerden olduğu gözetildiğinde, davanın kabulü ile tasarrufun iptaline karar verilmesi gerektiğini*»³⁰²

√ «*Taşınmazı satın alan üçüncü kişiler arasındaki yakın irtibat nedeni ile davalının borçlu şirketin amacını ve durumunu bilebilecek kişilerden olduğu gibi taşınmazın şirketin malvarlığının önemli bir kısmını oluşturduğundan dava konusu tasarrufun İİK 280/1.maddeler gereğince 5 yıllık süreye tabi olduğu, dava tarihi itibari ile 5 yıllık sürenin henüz dolmadığından, İİK. mad. 280 uyarınca davanın bu taşınmaz yönünden de kabulüne karar verilmesi gerektiğini*»³⁰³

√ «*İşçilik alacağına dayanan davacı alacaklının borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleştiği, kati aciz belgesi bulunduğu, borçlu şirketin iki ortağından birinin borçlu şirketteki hisselerini takip konusu alacaktan sonra devrederek, davalı 3.kişi şirkette ortak olduğu, borçlu şirketin üç adet bilet satış noktası ve yazıhanesinin davalı 3.kişi şirket tarafından kullanıldığı anlaşıldığından, davalılar arasındaki işlemlerin örtülü işyeri devri mahiyetinde olup İİK. mad. 280/3 gereğince iptale tabi olduğunu- İİK. mad. 283/1 uyarınca, kati aciz belgesi ile belirlenen meblağ ile sınırlı olarak davalı 3.kişinin malvarlığı üzerinde haciz ve satış yetkisi verilmesi gerektiğini*»³⁰⁴

√ «*Tasarrufa konu taşınmazın dükkan niteliğinde olması ve o taşınmaz üzerinde borçlunun ortağı olduğu şirkete ait lokanta bulunmasının taşınmazı ticari işletmenin mühim bir parçası olduğunun kabulünü gerektirmediği, davalı borçlunun tasarrufu, lokanta işletmeciliği yapan şirkete ait hisse satışı değil, dükkanın mülkiyetine ait hisse satışı (dükkan satışı) olduğu anlaşıldığından, İİK ’nin 280/son maddesinin uygulanma imkanının bulunmadığını*»^{305 306}

belirtmiştir...

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

● Davacı vekili, 10.05.2020 tarihli “*dava dilekçesi*”nde özetle;

“- Davalı-borçlu (M. Ş. D.) tarafından müvekkili (B. B.)’ye verilmiş bulunan 10.01.2014 ve 17.01.2014 vade tarihli 250.000 TL. bedelli 2 adet bononun vadesinde

³⁰¹ Bknz: 17. HD. 12.04.2016 T. 14542/4637 (www.e-uyar.com)

³⁰² Bknz: 17. HD. 18.02.2016 T. 20766/1876 (www.e-uyar.com)

³⁰³ Bknz: 17. HD. 16.02.2016 T. 7649/1742 (www.e-uyar.com)

³⁰⁴ Bknz: 17. HD. 16.02.2016 T. 18812/1732 (www.e-uyar.com)

³⁰⁵ Bknz: 17. HD. 15.02.2016 T. 17984/1574 (www.e-uyar.com)

³⁰⁶ Bu konudaki diğer içtihatlar için Bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 558-570

ödenmemesi üzerine, İstanbul ... İcra Müdürlüğü'nün 2018/... sayılı dosyası ile bu senetlerin icra takibine taraflarınca konu yapıldığını ve takibin kesinleştiğini,

- Borçlunun malvarlığı hakkında yaptıkları araştırma sonucunda borçlunun ... plaka sayılı araç dışında herhangi bir malvarlığına rastlanmadığını, bu araç üzerinde de elli dosyadan konulmuş haciz bulunduğunu,

- Borçlunun adresine fiili haciz için gidildiğinde haczi kabil mal bulunmadığını, bu hususun haciz tutanağında açıkça belirtildiğini,

- Yapılan araştırmada borçlunun İstanbul ili, ... ilçesi, 442 ada, 1 parselde kayıtlı gayrimenkuldeki hissesini 12.02.2014 tarihinde diğer davalı (N. G.)'ye devrettiğini öğrendiklerini,

- Takip konusu her iki senedin düzenlenme tarihi 03.01.2014 olduğundan, borçlunun müvekkiline borçlandıktan sonra taşınmazdaki hissesini diğer davalıya devretmiş olduğunu,

- Davalı-borçlunun, dava konusu taşınmazdaki hissesini diğer davalıya devrettikten sonra da fiilen taşınmazı kullanmaya devam ettiğini, bu hususun 17.11.2016 tarihinde İstanbul ... İcra Müdürlüğü'nün 2016/... Talimat sayılı dosyasından yapılan haciz sırasına tespit edildiğini,

- Dava konusu taşınmazın ticari işletme niteliğinde olduğunu, buna rağmen tarafların satıştan 3 ay önce İİK. m. 280/III'teki ilan formalitesini yerine getirmediklerini,

- Ayrıca taşınmazın tapuda gösterilen satış bedelinin, gerçek değerinin çok altında bulunduğunu vb.”

b e l i r t e r e k “İİK. 'nun 283. maddesine göre kendilerine satış ve icraen tahsil yetkisi verilmesini” talep etmiştir.

- Davacı vekili, daha sonra 18.05.2021 tarihli “*ıslah dilekçesi*”nda özetle;

“- İİK. 'nun 277 vd.na göre açmış oldukları davanın hukuki sebebinin TBK. 'nun 19. maddesi olarak ıslah ettiklerini,

-Davalı-borçlu (M. Ş. D.)'nin 10.01.2014 ve 17.01.2014 vade tarihli 250.000'er lira bedelli 2 adet bonoyu müvekkiline ödemediğini, bunun üzerine bu bonoların İstanbul ... İcra Müdürlüğü'nün 2018/... sayılı dosyası kapsamında kendilerince icraya konulduğunu, takibin kesinleştiğini,

- Davalı-borçlunun ... plakalı araç dışında herhangi bir malvarlığının bulunmadığını, bu hususun borçlunun adresinde yapılan haciz sırasında öğrenildiğini, borçlunun sahip olduğu araç üzerinde de elli dosyadan haciz bulunduğunu, bu nedenle haciz tutanağının geçici aciz belgesi niteliğinde olduğunu,

- Davalı-borçlunun müvekkiline olan borcunun doğum tarihinin, senetlerin düzenlenme tarihi olan 03.01.2014 tarihi olduğunu, borçlunun bu tarihten sonra 12.02.2014 tarihinde İstanbul ili, ... ilçesi, Çekmeköy'de bulunan 442 ada, 1 parselde kayıtlı gayrimenkuldeki hissesi diğer davalı (N.G.)'ye devrettiğini, davalı borçlunun bu devre rağmen taşınmazı (işyerini) kullanmaya devam ettiğini, bu hususun bir başka icra dosyasından (İstanbul ... İcra Müdürlüğü'nün 2016/1050 Talimat sayılı dosyasından) 17.11.2016 tarihinde yapılan haciz işlemi sırasında tespit edildiğini,

- Dava konusu taşınmazın ticari işletme niteliğinde olduğunu, ancak davalı-borçlu tarafından İİK.m. 280/III'de öngörülen ilan yükümlülüğünün yerine getirilmemiş olduğunu,

-Davalıların her ikisinin de aynı sektörde (tekstil sektöründe) faaliyet gösterdiklerini, davalı-borçlu (M. Ş. D.)’nin, diğer davalıdan iplik satın alarak kumaş ürettiğini, aralarında yoğun bir ticari ilişki, dostluk/ahbaplık ilişkisi bulunduğunu, bu ilişkinin 20 yıldan fazla süredir devam ettiğini, borçlunun dava konusu taşınmazı üzerindeki tekstil fabrikası ile birlikte diğer davalı (N.G.)’ye satmış olduğunu,

-Taraflar arasındaki ticari ilişkinin dosyaya sunulmuş olan resmi muhasebe kayıtlarının incelenmesi sonucunda anlaşılacağını, ayrıca 10.12.2019 tarihli duruşmada dinlenen tanıklarının bu ilişkiyi açıkça beyan ettiklerini vb.”

b e l i r t e r e k “*müvekkilinin borçludaki alacağını almasını önlemek amacıyla, her iki davalının somut olaydaki muvazaalı satışı gerçekleştirdiklerini, TBK. m. 19 uyarınca taraflar arasındaki satış işleminin iptaline ve İİK. m. 283 uyarınca kendilerine satış ve icraen tahsil yetkisi verilmesini*” talep etmiştir.

• Davalı borçlu (M. Ş. D.), 24.05.2018 tarihli “*beyan dilekçesi*”nde özetle;

“- Kendisinin tekstil işiyle uğraştığını, borçları nedeniyle sahip olduğu iş yerinin alacaklıları tarafından haczedilip muhafaza altına alınmamasını sağlamak için dava konusu senetleri davacı (B. B.) adına düzenleyip verdiğini, senetlerdeki tanzim ve vade tarihleri dışındaki tüm yazı ve imzaların kendisine ait olduğunu, gerçekte kendisinin davacıya herhangi bir borcu bulunmadığını,

-Davacının kötüniyetli olarak senetlere geçmiş bir tarih atarak icraya koyduğunu vb.”

b e l i r t e r e k “*haksız ve kötüniyetli olarak açılmış olan bu davanın reddine karar verilmesini*” istemiştir.

•Davalı-üçüncü kişi (N.G.) vekili 07.06.2018 havale tarihli “*cevap dilekçesi*”nde özetle;

“- Müvekkilinin dava konusu taşınmazı bedelini ödemek suretiyle aldığını, ödenen bedelin tapu kayıtlarında belli olduğunu,

-Taşınmazın diğer hissesinin de davalı-borçlunun kardeşinden satın alındığını, taşınmazın yatırım amaçlı olarak müvekkilince satın alındığını,

-Davacı tarafın borçlu ile birlikte hareket ederek muvazaalı bir icra takibi yapmış olduğunu,

- Davacı tarafın yasal süresi içinde kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip yapmak yerine ilamsız takip yaptığını,

-Senetlerin tarihlerinin sonradan davacı tarafından atıldığını, mürekkep yaşının belirlenmesi halinde bu hususun ortaya çıkacağını,

- Dava konusu taşınmazın fiilen borçlu tarafından kullanılmadığını, müvekkili tarafından kullanıldığını vb.”

i l e r i s ü r e r e k “*haksız, dayanaksız ve kötüniyetli olarak açılmış olan davanın reddine karar verilmesini*” istemiştir.

• Yerel İstanbul Anadolu ... Asliye Hukuk Mahkemesi, 21.05.2018 tarihli “*ara kararı*”nda; davacı vekilinin talebi doğrultusunda; “*teminatsız ihtiyati haciz kararı vermiştir.*”

Yerel mahkemece, 24.05.2019 tarihinde, davalı-üçüncü kişinin itirazını kabul ederek “*ihtiyati haciz kararının devamı için %15 teminat (75.000,00 TL.) yatırılmasına*” karar verilmiştir.

• Davacı tarafın “*%15 teminatı yatırmayacaklarını*” belirtip, “*dava konusu taşınmazın kaydına ‘davalıdır şerhi’ konulmasını*” talep etmeleri üzerine, yerel mahkemece bu talep kabul edilip “*dava konusu taşınmazın tapu kaydına teminatsız, ‘davalıdır şerhi’ konulmasına*” karar verilmiştir.

• Davalı üçüncü kişinin, yerel mahkemece verilmiş olan “*tapu kaydı üzerine teminatsız davalıdır şerhi konulmasına*” ilişkin karara itiraz etmesi ve itirazının mahkemece reddedilmesi üzerine, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi ... Hukuk Dairesi’ne yaptığı i s t i - n a f başvurusu, adı geçen mahkemece –kararın istinafa tabi kararlardan olmaması nedeniyle- 07.11.2019 tarihinde reddedilmiştir.

• Dava konusu taşınmazın satış tarihindeki rayiç değerini belirlemek için yerel mahkemece BİLİRKİŞİ İNCELEMESİ yaptırılmış ve alınan 04.11.2019 tarihli RAPOR’da taşınmazın satılmış olan hissesinin satış tarihindeki değerinin **555.253,00 TL.** olduğu saptanmıştır. (Davalılar, dava konusu taşınmazın satış bedelini **78.345,50 TL.** olarak tapuda göstermişlerdir.)

• Davacının “*mali durumu*” hakkında dosya içinde yer alan belgelerden, davacının

- Oto alım satım işleri ve emlakçılık yaptığı,
- Aylık gelirinin 30.000,00 TL. civarında olduğu,
- Eşinin üzerine kayıtlı İstanbul’un çeşitli yerlerinde (4) dükkanının ve (10) daire-sinin bulunduğu,
- Eşinin üzerine kayıtlı (3) aracın bulunduğu,
- Kendi üzerine kayıtlı ... plaka sayılı 2009 model Mitsubishi L 300 aracı bulunduğu,

t e s p i t edilmiştir.

• Yukarıda³⁰⁷ ayrıntılı olarak belirttiğimiz *tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi* (davanın esasına girilip, karar verilebilmesi) için varlığı aranan “*özel dava şartları*” somut olayda gerçekleşmiştir. Yani;

a) Takip konusu alacak (03.01.2014 tarihinde), iptali istenen tasarruftan (12.02.2014 tarihinden) ö n c e doğmuştur.

b) “Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olduğu” (Dosya içeriğinden anlaşıl-maktadır.)

c) “Borçlu hakkında yapılmış olan takip (ve alacak) kesinleşmiştir.”

ç) “Borçlu hakkında kesin ya da geçici aciz belgesi bulunmalıdır.” (Davacı; 18.05.2021 tarihinde davasını **islah ederek, davasını TBK. m. 19’a dayalı ‘*muvaazaa ne-denine dayalı tasarrufun iptali davasına*’ dönüştürmüş olduğundan, bu tür davalarda *aciz vesikası* ibrazına gerek olmadığından³⁰⁸ somut olayda –davacı vekili; “davalı-borçlunun**

³⁰⁷ Bknz. Yuk. dipn: 132-134

³⁰⁸ Bknz: 4. HD. 28.03.2011 T. 2023/3257; 14.03.2011 T. 717/2586; 28.02.2011 T. 3088/2012; 08.03.2011 T. 407/2480; 17.03.2008 T. 6100/3475; 17.03.2008 T. 1813/3444; 21.02.2008 T. 5775/2100 vb. – 17. HD. 14.10.2020 T. 937/5567; 25.12.2019 T. 3373/12468; 25.11.2019 T. 4106/11047; 13.05.2019 T. 19287/5985; 02.04.2019 T. 14064/3930; 20.03.2019 T. 13902/3255;

hiçbir malvarlığı bulunmadığını, bu hususun *Haciz Tutanağı*’nda belirtilmiş olduğunu” dava dilekçesinde açıklamış olmasına rağmen- davanın görülebilmesi için somut olayda ‘*aciz vesikası*’ bulunması şartı aranmayacaktır...)

- Dava konuş devredilen taşınmaz “(3) katlı, imalat yapan, tekstil atölyesi” niteliğinde bulunduğundan, yukarıda³⁰⁹ belirttiğimiz gibi; burada bir “*ticari işletme devri*” söz konusu olduğundan, davalı-borçlu tarafından, devir tarihi olan 12.02.2014 tarihinden 3 AY ÖNCE, Kanun’da öngörülen *ilan formalitesi* yerine getirilmemiş olduğundan, yapılan iş yeri devrinin iptaline karar verilmesi gerekecektir.

- Yine yukarıda³¹⁰ ayrıntılı olarak açıkladığımız gibi; davalı-borçlu ile davalı-üçüncü kişinin *aynı iş kolunda (sektörde)* çalışmış olmaları ve aralarında *ticari ilişki* bulunması, her ikisinin birbirlerini tanıdıklarını, üçüncü kişinin ‘*borçlunun mali durumunu bildiğini*’ gösterdiğinden ve üçüncü kişinin “*borçlunun mali durumunu bilmediğini*” ileri sürmesi, yine yukarıda³¹¹ belirttiğimiz gibi “*hayatın olağan akışına aykırı*” bir davranış olur.

Davalı-üçüncü kişi *kumaş üreten* bir kişi olup davalı-borçludan aldığı iplikleri, kumaş üretiminde kullanmıştır. Bu kadar yakın işbirliği içinde çalışan iki kişinin, ‘*diğer kişinin mali durumunu bilmediği*’ düşünülemez. Bu husus yukarıda sunduğumuz içtihatlarda açıkça belirtilmiştir...

SONUÇ: Buraya kadar ayrıntılı olarak açıkladığımız nedenler ve atıfta bulunduğumuz içtihatlar doğrultusunda –takdiri muhterem mahkemeye ait olmak üzere- ‘*açılmış olan tasarrufun iptali davasının kabulü gerekeceği*’ konusundaki hukuki mütalâamızı davacı vekili Av. ... tarafından İstanbul ... Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 2018/236 Esas sayılı dosyasına “*uzman görüşü*” (HMK.m. 293) olarak ibraz etmek üzere, saygı ile sunarız...21.05.2021

16.10.2018 T. 5102/9156; 03.07.2018 T. 2357/6670; 22.05.2018 T. 19401/5330; 26.09.2017 T. 7033/8145; 17.05.2016 T. 14573/6009; 08.06.2016 T. 12952/2876; 23.02.2016 T. 11349/2104 vb. (UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s: 1097, dipn: 17, 18)

³⁰⁹ Bknz. Yuk. dipn: 231-279

³¹⁰ Bknz. Yuk. dipn: 174-217; 218-230

³¹¹ Bknz. Yuk. dipn: 156-173

(383)

KONU: Kendisi Emekli Bir Bankacı, Karısı Davalının Mimarlık Bürosunda – On Beş Yıl- İşçi Olarak Çalışmış Olan Ve Davalıya 415.000 Dolar + 798.000 Euro (=9.406.455,48 TL. + İşleyecek Faiz) Borç Olarak Verebilecek Mali Gücü Bulundugunu Kanıtlayamamış Olan Bir Kişinin Bu Miktarın Ödenmesi İçin Borçlu Olarak Gösterdiği Kişi Hakkında İcra Takibinde Bulunması “Hayatın Olağan Akışını” a y k ı r ı Sayılmaz mı?

*

Tasarrufun iptali davası, İcra ve İflâs Kanunu’nun 277-284’üncü ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında (ki) Kanunu’nun 24-31’inci maddelerinde düzenlenmiştir. Bu hükümler yakın zamana kadar İcra ve İflâs Kanununun diğer hükümlerine göre, daha sınırlı bir uygulama alanı bulmuştur. Bunun başlıca nedeni, iptal davası açabilecek durumda olan alacaklıların -genel hükümlere (TBK. mad. 19) göre açılan «*muvazaa davası*» ile «*tasarrufun iptali davaları*»nı aynı nitelikte görüp- borçluların «mal kaçırma kasdı»nın isbatı konusundaki güçlüğü dikkate alarak, çekingen davranmış olmalarıdır. Halbuki, İİK. mad. 277 vd.’da düzenlenmiş bulunan «*tasarrufun iptali davası*» ile TBK. mad. 19’da düzenlenmiş bulunan «*muvazaa davası*»nın gerek ‘açılma koşulları’ ve gerekse bu davalarda ‘isbatı gereken hususlar’ birbirinden farklıdır. İptal davalarında, davacı-alacaklı; çok kez «iptale tâbi tasarruf»un belirli bir zaman kesiti - (örneğin; «haciz»den, «aciz»den yahut «iflâsın açılması»ndan önceki *bir yıl* (İİK. mad. 279/I) ya da *iki yıl* (İİK. mad. 278/II)- içinde yapılmış olduğunu veya «işlem (tasarruf) tarihinden itibaren *beş yıl* içinde borçlu aleyhine haciz veya iflâs yoluyla takipte bulunmuş olduğunu» (İİK. mad. 280/I) ve borçlu ile hukuki işlemde (tasarrufta) bulunan üçüncü kişinin, borçlunun belirli derecede -(örneğin; birinci, ikinci, üçüncü derecede (İİK. mad. 278/III-1; 280/II)- *kan* ya da *sihri hismü* olduğunu kanıtlamak suretiyle, ayrıca borçlunun «mal kaçırma kasdı»nı kanıtlamadan davasını (iddiasını) isbat edebilir...

Tasarrufun iptali davaları ne kadar geniş bir uygulama alanı bulur ve borçluların «*alacaklılarından mal kaçırma kasdıyla yaptıkları kötüniyetli tasarruflar*» ne kadar fazla iptale tâbi tutulursa, kötüniyet «o kadar az» ödüllendirilmiş (!) olacaktır.

I- Hakkında «haciz» (İİK. m. 78 vd.) işlemine girişilen (iflâsta; «iflâs kararı verilen» (İİK. mad. 165, 191/I) borçlunun *tasarruf yetkisi*, bu tarihten itibaren kısıtlanır.

«*Malları üzerine haciz konulması*»ndan (veya *haklarında iflâs kararı verilmesi*»nden) önce, malları üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabilen borçlular, henüz alacaklıların -haciz ve iflâs yolu ile- takibine hedef olmadan, onlardan «mal kaçırma» (yani, onların haklarında yapacağı takibi semeresiz bırakmak) amacı ile, malvarlığının tamamını ya da bir kısmını, bir takım «hileli» işlemlerle (yani, bedelsiz olarak ya da çok ucuz bedelle) başkalarına (özellikle, yakınlarına, kendilerinin bu amacını bilen veya bilebilecek durumda bulunan arkadaşlarına/tanıdıklarına) devredebilirler ya da bedelini kendileri ödeyerek yakınları üzerine taşınır/taşınmaz mal satın alarak malvarlığını azaltabilirler...

İşte, bu gibi kötü niyetli borçluların «*alacaklılarından mallarını kaçırma kasdı ile*» yaptıkları bu tür işlemlerden zarar gören alacaklıları korumak amacı ile, onlara «*tasarrufun iptali davası*» denilen bir ‘dava açma hakkı’ tanınmıştır.

«Tasarrufun iptali davası»nı «*bir borçlunun, alacaklılarına zarar vermek kasdıyla, mallarının haczinden veya hakkında iflâs kararı verilmeden önce, yani henüz tasarruf yetkisinin kısıtlanmadığı dönemde, alacaklılarından mallarını kaçırma için yapmış olduğu tüm tasarrufların, sadece davacı-alacaklı bakımından hükümsüz sayılmasını*

sağlamak için, ‘kural olarak’ kesin ya da geçici aciz belgesine sahip alacaklılarca, kanunda öngörülen sebeplere dayanarak, beş yıllık hak düşürücü süre içinde açılabilen, ‘borçlunun malvarlığından çıkardığı’ dava konusu mal ve haklar üzerinde davacı-alacaklıya ‘cebri icra yetkisi’ tanıyan, şahsi nitelikte bir eda davasıdır» ş e k l i n d e tanımlayabiliriz.^{312 313}

Bu davanın amacı³¹⁴; borçluların henüz tasarruf yetkilerinin kısıtlanmamış olduğu dönemde (yani; «malları üzerine haciz konulmadan» veya «hakkında iflâs kararı verilmeden» önce) alacaklılarından mal kaçırmak kasdı ile, kötü niyetle yapmış oldukları hukukî işlemleri, davacı-alacaklı bakımından hükümsüz sayarak, borçlunun malvarlığından uzaklaştırdığı (çıkardığı) dava konusu mal ve haklar üzerinde, alacaklının -sanki, bu mal ve haklar halâ borçluya aitmiş gibi- cebri icra yolu ile alacağını elde etmesini -bu malın haciz ve satışını isteyerek- sağlamaktır.³¹⁵

³¹² UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İcra ve İflâs Hukuku’nda Tasarrufun İptali Davaları, 7. Baskı, 2021, s:3 vd.

³¹³ Benzer tanımlar için Bknz: KURU, B. «Bir borçlunun, mallarının haczinden veya iflâs etmeden önce, alacaklılarından mal kaçırmak için yapmış olduğu bağışlamalar ve şüpheli (hileli) tasarrufların iptal ettirilebilmesi için alacaklılara bir dava açma hakkı tanınmıştır ki, buna iptal davası denir (m. 277-284)» (İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 2013, s: 1397; İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, 2016, s: 663) - MUŞUL, T. «İİK. m. 97/sondan 2. fıkradaki ve iflâstaki haller (İİK. m. 277/b.2, m.245 ve 255/3) hariç olmak üzere, kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, kanunda öngörülen sebeplere istinatla, kabili iptal olduğunu iddia ettiği tasarrufi işlemin, sadece kendisi açısından ve aciz vesikasına bağlanmış olacağı ve ferileri nisbetinde iptal edilmesini talep ederek, borçlu ile lehine tasarrufi işlemin yapıldığı üçüncü kişiye karşı açtığı, 5 yıllık hak düşürücü süreye ve basit yargılama usulüne tâbi olan, şahsi nitelikte bir davadır» (Tasarrufun İptali Davaları, 2017, s:17) - ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. «İcra ve İflâs takibinden önce veya takip sırasında, borçlunun alacaklının haklarını ihlâl edecek şekilde yaptığı tasarruf işlemlerinin iptali için başvuru yola tasarrufun iptali davası denir» (İcra ve İflâs Hukuku, 2020, s: 715) - EROĞLU, O. «Kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak kasdıyla yaptığı tasarruflarını, alacağı ile sınırlı olmak kaydıyla, icra takip sahasına sokmasını sağlayan, beş yıllık hak düşürücü süreye tâbi, kişisel nitelikte bir eda davasıdır» (Tasarrufun İptali Davası, 2020, s: 24; İslah, 2021, s:192) - BERKİN, N.M. «Borçlunun alacaklılarına zarar veren bazı tasarruflarını -davacı alacaklı bakımından, onun alacağı ölçüsünde- hükümsüz hale getirmeye yarayan bir dava» (İflâs Hukuku, 1972, s: 489)

³¹⁴ KURTOĞLU, S. İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukukî Niteliği (İBD. 1973/7-8, s: 776-780) - UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 44 vd.; 359 vd. - UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:2 vd.; 16 vd.; 141 vd.; 297 vd.; 379 vd.; 463 vd.; 683 vd.; 920 vd. - UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarının Hukukî Niteliği ve Amacı (Manisa Bar. D. Temmuz/2008, s: 79-86) - YAVUZ, N. Alacaklılardan Mal Kaçırmaya Yönelik İşlemlerin Hukukî Nitelendirilmesi Sorunu ve Bu Amaçla Yapılan Muvazaalı İşlemler Hakkında Yargıtay Uygulamasından Örnekler (Yargıtay Der. Temmuz/1999, s: 217-241) (Tür. Not. Bir. Der. 1999/102, s: 1 vd.) - YAVUZ, N. Alacaklılardan Mal Kaçırmak Amacı ile Yapılan İşlemlerin Hukukî Nitelendirilmesi Sorunu (Yargıtay Der. Ocak-Nisan/1986, s: 101-107)

³¹⁵ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s:4 vd. - MUŞUL, T. Tasarrufun İptali Davaları, 2. Baskı, 2017, s: 23 - EROĞLU, O. age. s: 30 - ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E. İcra ve İflâs Hukuku, 2020, s: 556 - KURU, B. El Kitabı, s: 1397 - ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. age. s: 726 - PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M. İcra ve İflâs Hukuku, 2013, s: 857 - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s:5 - ÇETİN, H.E. Tasarrufun İptali, 2016, s:17 - GÜNEREN, A. Tasarrufun İptali Davaları, 2012, s:40 - ÇAM, U.M. Kamu Alacağının Korunmasında Tasarrufun İptali Davaları, 2017, s:58 - COŞKUN, M. İtirazın İptali, Menfî Tespit ve İstirdat, Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s:887 - ÇETİNEL, T. Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Yapılan Tasarruflar Bağlamında Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, 2020, s: 29

Yüksek mahkeme, çeşitli içtihatlarında «tasarrufun iptali davasının amacı» hakkında;

√ «İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarındaki amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»³¹⁶

√ «Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasına ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»³¹⁷

√ «Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»³¹⁸

√ «Tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»³¹⁹

√ «İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»³²⁰

√ «Davacının tasarrufun iptali istemine ilişkin bu davayı açmaktaki amacının takibe koyduğu alacağın tahsili olduğundan, davanın kabulüne karar verildiğinde, davacının bu alacak ve fer'ileri ile sınırlı olarak dava konusu edilen tüm taşınmazlar yönünden şartları oluşması halinde tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekirken hatalı değerlendirme ile 'dava konusu edilen taşınmazlardan sadece bir tanesinin davacının alacağını karşılayacağı' düşüncesiyle, yalnızca bir taşınmaz yönünden davanın kısmen kabulüne karar verilmesinin doğru olmadığını»³²¹

√ «İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla, alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»³²²

√ «Tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun aciz ya da iflâs etmeden önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına

³¹⁶ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230 (www.e-uyar.com)

³¹⁷ Bknz: 17. HD. 19.11.2018 T. 946/10870 (www.e-uyar.com)

³¹⁸ Bknz: 17. HD. 05.11.2018 T. 6517/10079 (www.e-uyar.com)

³¹⁹ Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 4016/9049 (www.e-uyar.com)

³²⁰ Bknz: 17. HD. 09.10.2018 T. 8503/8819 (www.e-uyar.com)

³²¹ Bknz: 17. HD. 17.09.2018 T. 4747/7826 (www.e-uyar.com)

³²² Bknz: İzmir BAM. 5. HD. 18.04.2018 T. 55/585 (www.e-uyar.com)

aykırılık’ nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla, alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»³²³

√ «*Tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların ‘geçersizlik’ ya da ‘iyiniyet kurallarına aykırılık’ nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla, alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»³²⁴*

belirtmiştir...

II- Yapılan açıklamalardan anlaşıldığı gibi iptal davası, «dava konusu malın aynına ilişkin bir dava olmayıp kişisel bir dava»dır.³²⁵ Yani bu dava sonunda, tasarrufa konu

³²³ Bknz: 17. HD. 05.04.2018 T. 17130/3875 (www.e-uyar.com)

³²⁴ Bknz: 17. HD. 27.03.2018 T. 15813/3307 (www.e-uyar.com)

³²⁵ **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2017, s: 44 vd.; 359 vd.; s: 1570 vd. - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Hukuki Niteliği ve Amacı (Manisa Bar. D. Temmuz/2008, s: 79-86) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:2 vd.; 14 vd.; 52 vd.; 88 vd.; 294 vd.; 324 vd.; 378 vd.; 405 vd.; 462 vd.; 506 vd.; 537 vd.; 655 vd.; 683 vd.; 776 vd.; 920 vd.; 1303 vd. – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age., s: 19 vd. - **UMAR, B.** Türk İcra-İflas Hukuku’nda İptal Davaları, 1963, s: 19 - **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, s: 664 - **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, 1997, s: 3409 - **KURU, B.** El Kitabı, s: 1397 - **BERKİN, N.M.** İflâs Hukuku Rehberi, 1980, s: 111 - **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflâs Hukuku, 8. Baskı, 2009, s: 300 - **ÖNEN, T.** İptal Davaları (Ank. İk. Tic. İl. Ak. D., 1969/1, s: 39-49 - **KURTOĞLU, S.** İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD. 1973/7-8, s: 776 vd. - **GÜRDOĞAN, B.** İflâs Hukuku, 1966, s: 223 - **EROĞLU, O.** age. s: 33 vd. - **ESENER, T.** Muvazaalı Muameleler, 1956, s: 105 - **BÖRÜ, L.** İcra ve İflâs Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal «İİK. m. 280» (AÜHFĐ. 2009, S: 3, s: 486) - **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAGASI, E.** age. s: 557 - **YILMAZ, E.** İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 2016, s: 1252 - **UYAR, T.** «Muvazaa» Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının Koşul ve Sonuçları (ABD. 2017/3, s: 266 vd.) - **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** age. s: 716 vd. - **ARSLAN, A.S.** Tasarrufun İptali Davasından Sonra Açılan Menfi Tesbit Davasında Bekletici Mesele Yapma Sorunu (Prof. Dr. Ejder Yılmaz’a Armağan, C: 1, 2014, s: 254) - **ALBAYRAK, H.** Tasarrufun İptali Davalarının Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHF D. 2015, S: 4, s: 933 - **KORKUSUZ, M.R.** İcra ve İflâs Hukuku Uygulaması, 2004, s: 312 - **ALBAYRAK, H./AĞAR, S.** Tasarrufun İptali Davalarının Kamu İcra Hukuku ve Genel İcra Hukuku Çerçevesinde Özel Dava Şartları Bakımından Karşılaştırılması (Tür. Bar. Bir. Der. Mayıs-Haziran/2016, s: 435) - **KOVAN, H.** 100 Soruda Muris Muvazaası Nedeni ile Tapu İptal ve Tescil Davaları ile Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 278 - **ÇETİN, H.E.** age. s: 18 - **ÖZSUNAY, E.** Türk Hukuku’nda ve Mukayeseli Hukukta İnançlı Muameleler, 1968, s: 233 - **KOSTAKOĞLU, C.** Takip Hukukunda İptal Davaları (Yasa D. 1989/8, s: 1039 - Adalet D. 1989/6, s: 9) - **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 2, 2013, s: 1744 - **AKŞENER, S.H.** Tasarrufun İptali Davaları, 2013, s: 27 - **AKKAYA, T.** «Alacaklıdan Mal Kaçırmaya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve İflâs Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu (Legal Medeni Usul ve İcra İflâs Hukuku Dergisi, 2006/3, s: 672) – **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** Tasarrufun İptali Davaları, 1998, s: 17 - **ULUKAPI, Ö.** İcra ve İflâs Hukuku, 2015, s: 499 - **GÜNEREN, A.** İcra ve İflâs Hukukunda İstihkak Davaları ile Tasarrufun İptal Davaları, 2004, s: 1015 - **GÜNEREN, A.** age., s:49 - **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** age. s: 858, 878 - **YILDIRIM, M.K./YILDIRIM, N.D.** İcra ve İflâs Hukuku, 2016, s: 565 - **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 18 vd. - **KAZANCI, T.İ.** Tasarrufun İptali Davalarında İspat, 2015, s: 76 - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, 2014, s: 4309 - **AKYAZAN, S.** Takip Hukukunda İptal Davası (Ad. D. Mart-Nisan/1963, S: 3-4, s: 237) - **SARISÖZEN, İ.** İcra ve İflâs Hukukuna Göre İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s: 56) – **KARAMERCAN, F.** Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Eşin Üçüncü Kişilere Karşı Dava Hakkı, 2020, s:158 - **YILMAZ, E.** age. s: 1203 - **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** age., s: 7 – **ÇETİNEL, T.** age. s: 9 – **KURU, B./AYDIN, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku «Ders Kitabı», 2020, s: 489

mal, alıcı (veya devir alan)ın malvarlığından çıkarılarak, tekrar borçlunun malvarlığına geri verilmez. Tasarrufa konu mal, yine alıcı (veya devir alan)ın malvarlığında kalmakla beraber, davayı kazanan davacı-alacaklı, o malı haciz ettirip sattırma ve satış bedelinden alacağını (*kişisel hakkını*) alma imkanını elde etmiş olur. Davanın konusunun *taşınmaz* olması halinde, dava sonunda verilen hükümle, taşınmazın tapu kaydında bir değişiklik yapılmaz... «Davanın kabulüne» karar verilmesi halinde, bu hükümden sadece ‘davacı-alacaklı’ yararlanır. ‘Davalı-borçlu’ dan alacaklı olan diğer alacaklılar, bu hükümden yararlanmazlar. Zaten «davanın kabulüne» karar veren mahkeme «...*dava konusu şey üzerinde, davacı-alacaklıya ‘aciz vesikasında belirtilen -eğer mahkemeye kesin aciz vesikası sunulmamışsa; icra dosyasındaki alacak ve fer’ileri ile sınırlı olarak- cebri icra yetkisi tanınmasına*» şeklinde karar verir...

Yüksek mahkeme, iptal davalarının bu niteliğini, çeşitli içtihatlarında;

√ «İptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»³²⁶

√ «İptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»³²⁷

√ «İptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»³²⁸

√ «Tasarrufun iptali, davaları mutlak ticari dava niteliğinde olmayıp, şahsi nitelikte ve borçlunun tasarruflarına yönelik bulunduğundan, asliye hukuk mahkemelerinin görevine girdiğini»³²⁹

√ «İcra ve İflas Kanunu’nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların ‘geçersizlik’ ya da ‘iyiniyet kurallarına aykırılık’ nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu, davacının, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde edeceğini ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan, o taşınmazın haciz ve satışını isteyebileceğini, bu yasal nedenle iptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»³³⁰

√ «Tasarrufun iptali davasının taşınmazın aynına yönelik aynı bir dava olmadığı, alacağın tahsiline yönelik şahsi nitelikte bir dava olduğunu»³³¹

√ «İptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»³³²

belirtmiştir...

III- İİK. mad. 277/İ’de; iptal davasının, «İİK. 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı tasarruflar nedeniyle açılacağı» belirtilmiştir (İİK. mad. 277).

³²⁶ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230 (www.e-uyar.com)

³²⁷ Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 13062/9065 (www.e-uyar.com)

³²⁸ Bknz: 17. HD. 04.10.2018 T. 5240/8614 (www.e-uyar.com)

³²⁹ Bknz: 17. HD. 09.04.2018 T. 8983/3951 (www.e-uyar.com)

³³⁰ Bknz: 17. HD. 12.12.2017 T. 3577/11571 (www.e-uyar.com)

³³¹ Bknz: 17. HD. 20.06.2017 T. 5549/7016 (www.e-uyar.com)

³³² Bknz: 17. HD. 06.06.2017 T. 7321/6418 (www.e-uyar.com)

‘İptal davasına konu olan işlemler’³³³ -kural olarak- «*maddi hukuk bakımından tamamen geçerli olan ve alacaklıları zarara sokan işlemler*»dir.³³⁴ U y g u l a m a d a e n sık karşılaşılan *tasarrufun iptali davasına konu olabilen belli başlı işlemler şunlardır*³³⁵:

√ «*Mirasçılar arasında yapılmış olan ‘miras taksim sözleşmesi’*»³³⁶

√ «*Mirasçılar arasında yapılmış olan ‘rızaî taksim sözleşmesi’*»³³⁷

√ «*Devredilen şirket hisseleri*»,³³⁸

√ «*Devredilen miras hisseleri*»,³³⁹

√ «*Tapuya şerh verilerek güçlendirilen satış vaadi sözleşmeleri*»,^{340 341 342}

√ «*Satılan taşınmazlar*»,³⁴³

√ «*Boşanma protokolü uyarınca devredilen taşınır ve taşınmazlar*»,^{344 345}

√ «*Havale işlemleri*»,³⁴⁶

√ «*Borçlunun malvarlığının artışı önleyen işlemler*»,³⁴⁷

√ «*Borçlunun, aleyhine açılan tapu iptali ve tescil davasını kabul etmesi*»,³⁴⁸

333 **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, 2014, s: 4314 vd. - **UYAR, T.** Gerekliliği-İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C: 11, 3. Baskı, 2010, s: 18691 vd. - **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi?» «İİK. 280; TBK. 19» (ABD. 2015/1, s: 370 vd.)

334 **KURU, B.** El Kitabı, s: 1397 - **MUŞUL, T.** age. s: 20 vd. - **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s: 533 - **KURU, B./ARSLAN, R./YILMAZ, E.** İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, 2013, s: 614 **UYAR, T./UYAR, C./UYAR, A.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4314 vd. - **PEK-CANITEZ, H./ ATALAY, O./ ÖZKAN, M.S./ ÖZEKES, M.** İcra ve İflas Hukuku, 2013, s: 859 - **GÜNEREN, A.** a.g.e., s: 40 - **KURTOĞLU, S.** İcra ve İflas Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD., 1973/7-8, s: 776) - **ULUKAPI, Ö.** age. s: 497 - **SARISÖZEN, M.S.** a.g.m., s: 233, dipn: 5

335 **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s:37 vd.

336 Bknz: 17. HD. 06.07.2020 T. 4035/4370 (www.e-uyar.com)

337 Bknz: 17. HD. 13.05.2019 T. 4751/5978 (www.e-uyar.com)

338 Bknz: 17. HD. 19.4.2010 T. 2848/3607; 22.2.2010 T. 9772/1356; 12.11.2009 T. 8068/7497 vb. (www.e-uyar.com)

339 Bknz: 17. HD. 23.2.2010 T. 9831/1437 (www.e-uyar.com)

340 Bknz: 17. HD. 03.05.2016 T. 4425/5341; 21.05.2013 T. 7284/7365; 22.2.2010 T. 10739/1362; 5.5.2008 T. 1637/2353; 15. HD. 30.9.2002 T. 3158/4300; 15.05.2002 T. 1010/2526; 15. HD. 26.01.1990 T. 5253/160; 13. HD. 29.09.1977 T. 3322/3948 vb. (www.e-uyar.com)

341 **MUŞUL, T.** age. s: 40 vd.

342 **UYAR, T.** «Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesi» Hakkında Açılan Tasarrufun İptali Davasının Sonuçları (İBD. Kasım-Aralık/2012, s:137-233)

343 Bknz: 17. HD. 15.2.2010 T. 503/1144 (www.e-uyar.com)

344 Bknz: 17. HD. 11.2.2010 T. 10940/1042; 24.3.2009 T. 4342/1702; 17.2.2009 T. 3448/733; 08.09.2014 T 2006/11251; 11.02.2014 T. 13647/1487 vb. (www.e-uyar.com)

345 Bu konuda ayrıca Bknz: **KAZANCI, T.İ.** a.g.e., s: 244 vd. - **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** a.g.e., s: 25 vd.

346 Bknz: 17. HD. 28.12.2009 T. 6547/8779 (www.e-uyar.com)

347 Bknz: 17. HD.11.03.2013 T. 6602/3146; 4.5.2009 T. 148/2805 vb. (www.e-uyar.com)

348 Bknz: 17. HD. 14.4.2009 T. 5384/2350 (www.e-uyar.com)

- √ «Borçlunun, miras bırakandan kalan taşınmazlardan pay istemeyip, kendisine intikal edecek payları kardeşlerine devretmesi işlemi»,³⁴⁹
- √ «Üst yapı hakkının devrine ilişkin tasarruflar»,³⁵⁰
- √ «Hastane işletme ruhsatının devrine yönelik tasarruflar»,³⁵¹
- √ «Borçlunun, malvarlığını azaltıcı bir işlem olan bono düzenleme işlemi»³⁵²
- √ «Yapılan ipotek işlemleri»³⁵³
- √ «Borçluların, mirasın reddi konusundaki işlemleri»,^{354 355}
- √ «Kişisel hakların kuvvetlendirilmesi için tapuya verilen şerhler»,³⁵⁶
- √ «Borçlu tarafından düzenlenmiş muvazaalı senetlerin iptali için»³⁵⁷
- √ «Nam-ı müstear (bedeli borçlu tarafından ödenip, üçüncü kişi adına kayıt ve tes-cil edilen şeyler) konusu işlemler»,^{358 359}
- √ «İnançlı işlemler»^{360 361}
- √ «Adi ortaklığın feshine ilişkin sözleşmeler»,³⁶²
- √ «Borçlu tarafından yapılan ölünceye kadar bakma sözleşmesi»³⁶³,
- √ «Tapuya şerh verilmiş kira sözleşmeleri»,^{364 365}

349 Bknz: 17. HD. 14.2.2008 T. 4110/617 (www.e-uyar.com)

350 Bknz: 17. HD. 31.01.2017 T. 7913/792 (www.e-uyar.com)

351 Bknz: 17. HD. 11.04.2017 T. 541/3933; 11.04.2017 T. 2161/3948; 05.06.2014 T. 13391/8983; 05.06.2014 T. 6354/8985 vb. (www.e-uyar.com)

352 Bknz: 15. HD. 21.10.2004 T. 3131/5291 (www.e-uyar.com)

353 Bknz: 17. HD. 21.02.2017 T. 5280/11575 (www.e-uyar.com)

354 Bknz: 17. HD. 08.11.2016 T. 19558/10239; 28.02.2013 T. 4777/2421; 11.2.2008 T. 5540/513 vb. (www.e-uyar.com)

355 SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. a.g.e., s: 43

356 Bknz: 15. HD. 15.05.2002 T. 1010/2526 (www.e-uyar.com)

357 Bknz: «Tasarruf kavramı ‘borçlunun malvarlığını azaltıcı nitelikteki hukuki işlemleri’ ile ve ‘hukuki fiillerini’ de içerdüğinden, davalılar arasındaki senet düzenleme fiilinin tasarruf kavramı içinde olduğunu, davacının bu tasarrufu iptal ettirmekte hukuki yararı bulunduğu kabulü gerektiğini...» (17. HD. 28.01.2020 T. 1405/120) (www.e-uyar.com)

358 Bknz: 17. HD. 17.12.2019 T. 669/12066; 25.11.2019 T. 3551/11086, 15.03.2017 T. 22269/2789; 24.05.2016 T. 11539/6283; 23.02.2016 T. 10807/2099; 23.02.2016 T. 11352/2105; 22.06.2015 T. 8287/8983; 15.06.2015 T. 3457/3457/8622; 01.06.2015 T. 19635/8006; 24.02.2015 T. 5559/3322; 18.11.2014 T. 10438/16219; 03.11.2014 T. 6147/14975; 21.05.2013 T. 7646/7370; 04.04.2013 T. 8194/4806; 26.03.2013 T. 72061/4179; 14.09.2009 T. 6101/5325; 5.11.2013 T. 12075/15090; 09.09.2013 T. 7129/11624; 18.03.2013 T. 6263/3521; 14.02.2013 T. 4164/1515; 08.05.2007 T. 2583/1574; 14. HD. 19.10.2001 T. 5932/6946; 15. HD. 29.4.1993 T. 2212/2029; 26.04.1984 T. 775/1466 vb. (www.e-uyar.com)

359 UYAR, T./UYAR, C./UYAR, A. İK. Şerhi, C: 3, s: 4332 vd. - TOKTAŞ, M. Tasarrufun İptali Davaları, 2009, s: 78 - COŞKUN, M. İtirazın İptali, Menfi Tespit, Tasarrufun İptali Davaları, 2017, s: 913 vd. - SERTAKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e., s: 30 – ÇAM, U.M. age. s:79

360 BÖRÜ, L. a.g.m., s: 494 - KAZANCI, T.İ. a.g.e., s: 252, 266 vd. - TOKTAŞ, M. a.g.e., s: 82 - ÇETİN, H.E. age. s: 280 vd. – ÇAM, U.M. age. s:82

361 Bknz: 17. HD. 14.03.2017 T. 8538/2734; 17.02.2017 T. 10199/1109 vb. (www.e-uyar.com)

362 Bknz: 13. HD. 3.5.1982 T. 2826/3119 (www.e-uyar.com)

363 Bknz: 13. HD. 16.4.1974 T. 640/925 (www.e-uyar.com)

364 Bknz: 17. HD. 07.04.2011 T. 335/3215 (www.e-uyar.com)

365 MUŞUL, T. İptal Davaları, s: 35

- √ «Borçlunun, üçüncü kişideki alacağını kızına devretmesi işlemi»,³⁶⁶
- √ «Ticari işletme rehnine konu olan mallar»³⁶⁷
- √ «Borçlunun bir taşınır ya da taşınmaz malın başkasına bağışlaması»,
- √ «Borçlunun yemin etmekten kaçınması»,³⁶⁸
- √ «Borçlunun kanun yoluna başvuru hakkını kullanmaktan kaçınması»,³⁶⁹
- √ «Borçlunun tenkis davası açmaktan kaçınması»,^{370 371}
- √ «Borçlunun ticari işletmesini üçüncü bir kişiye devretmesi»,^{372 373}
- √ «Borçlunun taşınmazı üzerinde -gerçekte borçlu olmadığı halde- ipotek tesis etmesi»,³⁷⁴
- √ «Borçlunun ödeme emrine itiraz etmemesi»,^{375 376}
- √ «Borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla üçüncü kişi tarafından kendisi aleyhine açılan haksız davayı kabul etmesi»,³⁷⁷
- √ «Borçlunun zamanaşımı def'inde bulunmaması»,^{378 379}
- √ «Borçlunun icranın geri bırakılması (İİK. mad. 71) talebinde bulunmaması»,³⁸⁰
- √ «Karşılıksız olarak yapılan ciro işlemi»,³⁸¹
- √ «Borçlunun aleyhine yapılan haksız takip nedeniyle menfi tesbit davası açmaması»³⁸²,

³⁶⁶ Bknz: İİD. 4.11.1968 T. 9095/9886 (www.e-uyar.com)

³⁶⁷ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23337/1446 (www.e-uyar.com)

³⁶⁸ **ERDÖNMEZ, G.** Alacaklılara Zarar Verme Kasdıyla Yapılan Tasarrufların İptali, 2020, s: 125, 147

³⁶⁹ **ERDÖNMEZ, G.** a.g.e., s: 125, 147

³⁷⁰ **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** age. s. 42

³⁷¹ Bknz: 17. HD. 02.03.2015 T. 17841/3683 (www.e-uyar.com)

³⁷² Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufların İptali Davaları, s:546 vd.

³⁷³ Bknz: HGK. 13.11.2013 T. 17-297/155; 30.05.2007 T. 21-295/319; 17. HD. 30.06.2015 T. 5449/9348; 09.06.2015 T. 5703/8442; 08.06.2015 T. 7076/8297; 12.05.2015 T. 19970/7295; 29.11.2012 T. 10872/13291; 30.05.2012 T. 4133/7029; 26.04.2012 T. 2021/5218 vb. (www.e-uyar.com)

³⁷⁴ **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** a.g.e, s: 1

³⁷⁵ **GÜNEREN, A.** a.g.e., s: 56, 80, 114 vd.- **ÜSTÜNDAĞ, S.** Medeni Yargılama Hukuku, C: 1-2, s: 762 - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4315 - **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** a.g.e., s: 40 - **UYAR, T.** a.g.m. (ABD. 2015/1, s: 370) - **BÖRÜ, L.** agm. s: 488

³⁷⁶ Bknz: 17. HD. 12.05.2015 T. 21042/7303; 24.06.2014 T. 17392/9848 vb. (www.e-uyar.com)

³⁷⁷ **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** a.g.e., s: 39 - **GÜNEREN, A.** age. s: 56 - **UYAR, T.** a.g.m. (ABD. 2015/1, s: 370) - **BÖRÜ, L.** agm. s: 488 - **ERDÖNMEZ, G.** a.g.e, s: 140 vd.

³⁷⁸ **GÜNEREN, A.** a.g.e., s: 56 - **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** a.g.e., s: 40 - **UYAR, T.** a.g.m. (ABD. 2015/1, s: 370) - **BÖRÜ, L.** agm. s: 488

³⁷⁹ Bknz: 17. HD. 24.06.2014 T. 17392/9848 (www.e-uyar.com)

³⁸⁰ Bknz: 17. HD. 24.06.2014 T. 17392/9848 (www.e-uyar.com)

³⁸¹ **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** a.g.e., s: 438

³⁸² Bknz: 17. HD. 02.03.2015 T. 17841/3683 (www.e-uyar.com)

√ «Kooperatif payının satışına ilişkin tasarruflar»,³⁸³

√ «Teminat amacıyla yapılan temlikler»,³⁸⁴

√ «Borçlunun kendisine miras yoluyla gelen malvarlığını ‘resmi taksim sözleşmesi’ ile diğer mirasçılara devretmesi»,^{385 386}

√ «Kat karşılığı inşaat sözleşmesi gereğince borçlu yüklenici tarafından hak edilmiş taşınmazların, kendi üzerine alınmadan, arsa sahibi vasıtasıyla üçüncü kişiler adına tescilinin sağlanması işlemleri (tasarrufları)»,^{387 388}

√ «Gizli tahsil cirosu»,³⁸⁹

√ «Borçlunun itiraz sürelerinden vazgeçip takip konusu borcu kabul etmesi»,^{390 391}

√ «Cebri icra yoluyla yapılan satışlar»³⁹²

√ «Alacağın -muvazaalı olarak yapılmış- temlik tasarrufları»,^{393 394}

√ «Borçlunun muvazaalı borç ikrarında bulunması»nın (gerçekte borcu bulunmadığı halde güvendiği bir kişi -arkadaşı, akrabası, aynı iş kolunda çalışan bir kişi vs.-

³⁸³ Bknz: 17. HD. 16.04.2013 T. 6996/4145; 03.04.2014 T. 15293/4892; 27.01.2015 T. 13436/1098; 22.01.2015 T. 20240/723 vb. (www.e-uyar.com)

³⁸⁴ KAZANCI, T.İ. a.g.e., s: 269 vd.

³⁸⁵ SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e., s: 45

³⁸⁶ Bknz: 17. HD. 24.02.2015 T. 13444/3343; 13.05.2014 T. 2583/7531 (www.e-uyar.com)

³⁸⁷ SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e., s: 52

³⁸⁸ Bknz: 17. HD. 28.05.2013 T. 3396/7849; 21.05.2013 T. 7646/7370; 16.03.2015 T. 18016/4287 vb. (www.e-uyar.com)

³⁸⁹ KAZANCI, T.İ. a.g.e., s: 274 vd.

³⁹⁰ UYAR, T. a.g.m.(ABD. 2015/1, s: 370) - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. a.g.e., C: 3, s: 4315 - COŞKUN, M. İçtihatlı İİK. C: 4, s: 4638 - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e., s: 40

³⁹¹ Bknz: 17. HD. 19.04.2016 T. 11699/4946; 15. HD. 13.06.2006 T. 1663/3523; 21.11.2006 T. 4991/6698; 17. HD. 04.11.2008 T. 3947/5089; 4. HD. 08.11.2007 T. 12753/13696; 17. HD. 12.05.2015 T. 21042/7303 (www.e-uyar.com)

³⁹² Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s:189 vd.

³⁹³ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s: 175 vd.

³⁹⁴ Bknz: 17. HD. 02.03.2020 T. 577/2386; 16.12.2019 T. 5508/11991; 04.12.2019 T. 3841/11462; 03.12.2019 T. 4057/11412; 13.11.2019 T. 915/10552; 01.10.2019 T. 851/8709; 08.04.2019 T. 16227/4264; 09.10.2018 T. 10604/8888; 17.09.2018 T. 3403/7852; 26.06.2018 T. 1610/6384; 11.10.2016 T. 18995/8786; 13.10.2015 T. 1313/10510; 04.05.2015 T. 20059/6441; 21.04.2015 T. 21344/6051; 24.03.2015 T. 19052/4805; 05.06.2014 T. 1044/9011; 13.02.2014 T. 14266/1605; 01.10.2013 T. 10340/13129; 09.04.2013 T. 7533/5111 vb. (www.e-uyar.com)

lehine muvazaalı senet düzenleyip, bu senedi kendisi hakkında icraya koydurtması),³⁹⁵
396

√ «Başkasının borcu için bir malın teminat olarak gösterilmesi»³⁹⁷

√ «Borçlunun, kendi borçlusunu ibra etmesi»³⁹⁸

√ «Borçlunun, başkasının borcunu ödemesi»³⁹⁹

√ «Borçlunun yaptığı ‘bağışlamalar’ ve ‘ivazsız (karşılıksız)’ tasarruflar» (İİK. mad. 278/I,II),⁴⁰⁰

√ «Borçlunun ‘bağışlama hükmünde sayılan’ tasarrufları» (İİK. mad. 278/III),⁴⁰¹

√ «Borçlunun aciz halinde iken yaptığı tasarruflar» (İİK. mad. 279),⁴⁰²

√ «Borçlunun zarar verme kasdı ile yaptığı hileli tasarruflar» (İİK. mad.280)⁴⁰³

i ç i n, «tasarrufun iptali davası» açılabilir.

IV- Tasarrufun iptali davasının esasına girebilmesi için gerçekleşmesi gereken «dava şartları»:

³⁹⁵ UYAR, T. «Muvazaalı İcra Takipleri (Borç İkrarları)» ile «Borçlunun Süresi İçinde Zamanaşımı İtirazında Bulunmaması»nın Tasarrufun İptali Davasına Konu Edilmesi (İBD. Mayıs-Haziran/2014, s: 283 vd.) - UYAR, T. Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (Ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? «İİK. 280; TBK. 19» (ABD. 2015/1, s: 369-398) - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4315 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 2011, C: 1, s: 65 - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e., s: 12, 36 - KURU, B. El Kitabı, s: 1398 - EROĞLU, O. age. s: 153 - AKŞENER, S.H. a.g.e., s: 96; 2. baskı, 2014, s: 118 - GÜNEREN, A. a.g.e., s: 80, 114 vd. - COŞKUN, M. İçtihatlı İİK. C: 4, 2016, s: 4638 - TOKTAŞ, M. age., s: 76 - KAPLAN, N. Güncel İçtihatlarla İcra ve İflas Hukuku Uygulama Notları, 2014, s: 1401 - ÇAM, U.M. age., s:78

³⁹⁶ Bknz: 17. HD. 29.12.2016 T. 12281/12178; 08.11.2016 T. 19673/10240; 19.04.2016 T. 4439/5019; 24.12.2015 T. 7251/14929; 05.05.2015 T. 21179/6688; 14.04.2015 T. 19827/5866; 17.03.2015 T. 2203/4344; 04.11.2014 T. 7947/15062; HGK. 02.02.2014 T. 4/1016-436; 17. HD. 18.04.2013 T. 6634/5626; 4. HD. 09.05.2011 T. 3449/5298; 01.05.2008 T. 2996/6066; 08.11.2007 T. 12753/13696; 17. HD. 04.04.2011 T. 7832/3036; 24.01.2011 T. 1847/544; 26.10.2010 T. 5337/8808; 16.09.2008 T. 1246/4471; 15.04.2008 T. 1204/1936; 4. HD. 24.03.2010 T. 2797/3315; 11.03.2010 T. 15119/2684; 01.05.2008 T. 2996/6066; 08.11.2007 T. 12753/13696; 31.05.2007 T. 4760/7445; 15. HD. 20.02.2002 T. 5385/865; 15.11.1999 T. 4175/4058; 15.09.1990 T. 3485/3290 vb.

³⁹⁷ Bknz: 15. HD. 13.12.1984 T. 3306/3923 (www.e-uyar.com)

³⁹⁸ Bknz: 17. HD. 12.12.2017 T. 9120/11580; 12.3.2013 T. 4282/1407 vb. (www.e-uyar.com)

³⁹⁹ GÜNEREN, A. age. s: 330

⁴⁰⁰ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4392 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s: 209 vd.

⁴⁰¹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4398 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s: 227 vd.

⁴⁰² Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4421 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s: 338 vd.

⁴⁰³ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. a.g.e., C: 3, s: 4434 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s: 374 vd.

Bilindiği gibi «dava şartı» ‘davanın esası hakkında yargılama yapılabilmesi ve karar verilebilmesi için varlığı veya yokluğu gerekli olan şartlarıdır.’⁴⁰⁴

Yeni HMK.’nin 114. maddesinin **1. fıkrasında** ‘dava şartlarının neler olduğu’ (12) bent halinde sayılarak belirtildiği gibi; **2. fıkrasında** ‘diğer kanunlarda yer alan dava şartlarının ilişkin hükümlerin saklı olduğu’ açıklamıştır.

HMK.’nin 114. maddesinde (12) bent halinde sayılan –ve tüm davalar için geçerli olan- dava şartları «**genel dava şartları**», buna karşın HMK. m. 114/2’de belirtilen dava şartlarına ise, bazı davalar için öngörülmüş olduğu için «**özel dava şartı**» olarak nitelendirilir. Örneğin; İİK. m. 277/I-1’de öngörülen ‘tasarrufun iptali davası açabilmek için kesin ya da geçici aciz belgesi ibraz etme zorunluluğu’, İİK. m. 69/II’de öngörülen ‘borçtan kurtulma davası açabilmek için % 5 oranında teminat gösterme zorunluluğu’ birer «özel dava şartıdır».⁴⁰⁵

Acaba HMK. m. 114’de öngörülenler dışında, yargı kararları ile başka «dava şartları» öngörülebilir. mi.? Çünkü uygulamada, **yüksek mahkeme** (Yargıtay 17. Hukuk Dairesi); **a)** ‘İcra takibinin kesinleşmiş olması’ nı, **b)** ‘Alacaklının alacağının gerçek bir alacak olması’ nı, **c)** ‘Davacının alacağının, dava konusu tasarruftan önce doğmuş olması’ nı, tasarrufun iptali davasının «**özel dava şartı**» olarak kabul etmekte ve açılmış olan tasarrufun iptali davasının bu şartlar gerçekleşmeden açılmış olduğunu, yargılamanın her aşamasında tesbit ettiği taktirde, kendiliğinden ‘davanın usulden reddine’ karar vermektedir.

Doktrinde⁴⁰⁶ «HMK döneminde, ‘dava şartları’nın neler olduğu HMK m. 114’de sayılarak belirtilmiş olduğundan, burada öngörülmemiş olan hususların Yargıtay içtihatları ile kabul edilmesinin, kanun sistematığına uygun olduğunun düşünülmemeyeceği» ifade edilmiştir.

a) Takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olması gerekir.

b) ‘Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması’ gerekir.

c) ‘Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibinin ve alacağın kesinleşmiş olması’ gerekir.

ç) ‘Borçlu hakkında kesin aciz belgesi ya da geçici aciz belgesi’ (niteliğinde haciz tutanağı) düzenlenmiş olmalıdır.

V- Az önceki paragrafta belirttiğimiz gibi; *tasarrufun iptali davalarında davacının, davalı-borçludaki alacağının ‘g e r ç e k’ bir alacak olması gerekir.**

⁴⁰⁴ **KURU, B.** Medeni Usul Hukuku El Kitabı, 2020, C: 1, s: 375-398 – **KURU, B.** Dava Şartları (Ord. Prof. Dr. Sabri Şakir Ansay’ın Hatırasına Armağan, 1964, s: 109-147) – **ARSLAN, R.** Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun Medeni Usul Hukukuna Getirdiği Başlıca Yenilikler (Prof. Dr. Gürkan Çelebican’a Armağan, 2011, s: 439-459) – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** Medeni Usul Hukuku, s: 310 vd. – **PEKCANİTEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M.** Medeni Usul Hukuku (Ders Kitabı), 4. Baskı, s: 243 vd. – **GÖRGÜN, Ş. İ.** Medeni Usul Hukuku, 3. Bası, s: 144 vd. – **ALBAYRAK, H.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHFD. 2015/4, s: 931-974) – **ÇETİNEL, T.** age. s: 75 vd. – **PEKCANİTEZ, H.** Pekcanitez Usul Hukuku, s: 925 vd.; 950 vd. – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s:749 vd.

⁴⁰⁵ **ALBAYRAK, H.** agm. s: 934

⁴⁰⁶ **ALBAYRAK, H.** agm. s: 937

* **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:378-392; s:405-411; s:655-668; s:877-919 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:18 vd. – s:827-837; s:980-990; s:1287-1312 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında “Alacağın Gerçek Olması” ve “Hayatın Olağan Akışına

İptal davalarında, «*davacının, davalılardan borçluda bir alacağının bulunması*» ve «*davacının; borçlu hakkında yaptığı icra takibinden bir sonuç elde edilmemiş –yani alacağın kısmen- tamamen tahsil edilmemiş olması*» **ön koşul** olduğundan, mahkeme iptal davasının yargılması sırasında öncelikle bu ön koşulun gerçekleşmiş olup olmadığını kendiliğinden araştırır. Bunu yaparken davacının alacağının «*geçerli olup olmadığını*» araştıramayacağı –örneğin; ‘alacağın kumar alacağı olduğunu’ ileri sürerek iptal davasını reddedemeyeceği⁴⁰⁷ gibi, «*icra dairesinin düzenlediği aciz belgesinin geçerli olup olmadığını*» da tartışamaz.⁴⁰⁸ Tersine, aciz belgesinin iptali için icra mahkemesine yapıldığı ileri sürülen şikayetin sonucunu, kendisi için ‘bekletici mesele’ sayması gerekir.⁴⁰⁹ Fakat, davalı-üçüncü kişi (veya borçlu) «*davacının alacağının mevcut olmadığını*» -örneğin muvazaaya dayandığını- iddia ve ispat edebilir.⁴¹⁰ Davalı-üçüncü kişi bu iddiasını ispat için ‘tanık’ dinlenebilir...⁴¹¹ Yani bu durumda HMK. mad. 200 uygulanmaz.⁴¹² Çünkü, davalı - üçüncü kişi, davacı - alacaklı ile borçlu arasındaki alacak ilişkisinde ‘üçüncü kişi’ durumdadır.⁴¹³ Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için, öncelikle davacının, davalı-borçluda ‘*gerçek bir alacağı*’nın bulunması, diğer bir deyişle tasarrufta bulunan kimsenin gerçekten ‘borçlu olması’ gerekir. Eğer ‘*gerçek bir borç*’ yoksa ‘*alacak*’ da söz konusu olamayacağından, tasarrufun iptali davası dinlenmez.⁴¹⁴

Uygunluk” Koşullarının Uygulamada Yaratdığı Sorunlar (Legal Huk. Der. Ocak/2020, s:267-309) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında “Son İki Yıl İçinde Yapılan Tasarruflar (İİK. m. 278/I, II) ve “Taşınmazın ‘Tapuda Gösterilen Satış Bedeli’ le ‘Rayiç Bedeli’ Arasında Bir Mislini Aşan Fark Bulunması” (İİK. m. 278/III-2) Koşulu ile “Davacının, Davalı-Borçludaki Alacağının ‘Gerçek Bir Alacak Olması’ Koşulunun Uygulamada Yaratdığı Sorunlar... (Prof. Dr. N.M. Berkin Armağan’da yayımlanacak) – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S:190, s:4729-4801) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında “Davacının, Borçluda Gerçek Bir Alacağı Bulunması” Koşulunun Uygulamada Yaratdığı Sorunlar (İBD. 2015/2, s:351-362) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında “Tasarrufun İptali Davalarında “Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi” Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018; S:135, s:517-575) – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018, s:4729-4801) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında “Alacağın Gerçekliği” (Muvazaalı Olmaması) Koşulunun Düşündürdükleri (Legal Huk. Der. 2017, S:180, s:5915-5942) – **UYAR, T.** Ticari Defter Kayıtlarına Göre “Alacaklı” Gözüken Ancak Borçlusu Hakkında Takip Konusu Yaptığı Çekleri Ticari Defterlerine İşlememiş Olan Alacaklı, Yaptığı “Takip Dosyası”na Dayanarak “Borçlusu” ve “Lehine Tasarrufta Bulunulan Üçüncü Kişi” Hakkında ‘Tasarrufun İptali Davası’ Açılabilir mi? (Terazi Huk. Der. Kasım/2017, S:135, s: 90-101)

⁴⁰⁷ Bknz: 15. HD. 14.5.1990 T. 800/2146 (www.e-uyar.com)

⁴⁰⁸ Bknz: 15. HD. 18.5.1990 T. 1755/2258; 13. HD. 9.11.1981 T. 5203/7058 vb. (www.e-uyar.com)

⁴⁰⁹ Bknz: 15. HD. 7.5.1992 T. 2135/2460; 4.3.1992 T. 869/1042 vb. (www.e-uyar.com)

⁴¹⁰ **KURU, B.** age. C:4, s:3506

⁴¹¹ Bknz: 17. HD. 26.03.2013 T. 7206/4176

⁴¹² **KURU, B.** El Kitabı, s:1420

⁴¹³ **KURU, B.** El Kitabı, s: 1430 – **ARSLAN, R/YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s. 563 – **KURU, B./AYDIN, B.** age. s: 499

⁴¹⁴ **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C:3, s:4524 vd. – **GÜNEREN, A.** age. s:379 – **UMAR, B.** age. s:41 vd. – **TAZE, M.** Tasarrufun İptali Davası (Yayımlanmamış Yük. Lisans Tezi, s:120) – **KAPLAN, H.A.** 4949 sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Işığında İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, s:45 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, 2011, C:2, s:1266 – **COŞKUN, M.** Tasarrufun İptali Davaları, s:937 – **GÜNAY, E.** age. s:80 – **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** age. s:175 – **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s:443 – **EROĞLU, O.** age. s:59 – **ATILI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** age., s:729 – **OSKAY, M./KOÇAK, C./DEYNEKLİ, A./DOĞAN, A.** İİK. Şerhi, s:586 – **ÇETİN, H.E.** age. s:15 – **ALBAYRAK, T.** agm. s: 943 vd. – **ÇETİNEL, T.** age. s: 79

Davacı-alacaklı, tasarrufun iptali davasını, ‘ilama dayalı icra takibi’ne dayandırmışsa, ‘tasarrufun iptaline’ karar verilebilmesi için, ‘ilamın (alacağın) kesinleşmiş olması’ gerekir.^{415 416}

Tasarrufun iptali davalarında, davalı-3. kişi (ya da davalı-borçlu), “*davacı alacaklının davalı borçluda gerçek bir alacağının bulunmadığını*” ileri sürerse, mahkemece bu durumda nasıl bir yol izlenecektir?

“*Bu iddianın tasarrufun iptali davasında araştırılmayacağı*”na mı karar verilecek, yoksa “*bu iddianın tasarrufun iptali davasında incelenebileceği*” belirtilip “davacı alacaklı tacir ise ticari defterleri⁴¹⁷ ve banka hesap hareketleri⁴¹⁸ üzerinde mali müşavir(ler) vasıtasıyla bilirkişi incelemesi yaptırılarak, davacı-alacaklı ile davalı-borçlu arasındaki ticari ilişkinin, davacı alacaklıya takip konusu yaptığı alacak kadar bir alacak doğuracak boyutta olup olmadığı” irdelenecek midir?

Eğer davacı-alacaklı tacir ise; hem kendisinin ve hem de –tacir ise davalı- borçlunun ticari defterlerinde inceleme yapılarak, takip konusu borcun defterlerde kayıtlı olup olmadığının araştırılarak, kayıtlarda var (yazılı) olduğu ölçüde ‘davanın kabulüne’, aksi takdirde “ön koşul yokluğundan davanın reddine”⁴¹⁹ karar verilmesi gerekir.

Eğer davacı-alacaklı tacir değil ise; davacı ve davalı borçlunun takip konusu senetlerin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında banka kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak, mali durumlarının araştırılması,⁴²⁰ yıllık gelirlerinin ne olduğu,⁴²¹ ve davacının böyle bir borç parayı verebilecek ekonomik gücünün bulunup bulunmadığı⁴²² saptanarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekir.

Bazen, davacı-alacaklının borçludaki alacağı muvazaalı değildir; fakat davacı-alacaklının borçluda “*takip konusu yapılan miktarda*” bir alacağı da yoktur. Örneğin; davacı-alacaklı takip borçlusu hakkında, borçluya ait senette tahrifat (sahtecilik) yaparak takipte bulunmuştur. Borçlunun imzasın taklit ederek veya senedin “alacak miktarı”nda tahrifat yapmıştır. Hatta borçlu tarafından bu nedenle davacı-alacaklı hakkında “menfi tespit davası”⁴²³ açılmış ya da icra mahkemesinde “imza inkarında”⁴²⁴ bulunulmuş olabilir. Yahut da Cumhuriyet Savcılığına –“sahtecilik” ya da “bedelsiz kalan senedin kullanılması”, “açığa atılan imzanın kötüye kullanılması” suçlarından dolayı⁴²⁵ - ‘kamu davası’ açılması için şikayette bulunulmuş ve Cumhuriyet Savcılığınca, davacı-alacaklı hakkında ceza mahkemesinde ‘kamu davası’ açılmıştır. Bu gibi durumlarda, tasarrufun

⁴¹⁵ Bknz: HGK. 08.03.2006 T. 15-34/36; 17. HD. 20.09.2010 T. 5787/7047 (www.e-uyar.com)

⁴¹⁶ **ALBAYRAK, H.** agm. s: 956

⁴¹⁷ Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 16639/5946; 17.04.2014 T. 15081/5942; 16.01.2014 T. 16850/455; 8.03.2013 T. 14204/4372; 24.04.2012 T. 32/5008; HGK. 13.10.2010 T. 17-398/497 vb. (www.e-uyar.com)

⁴¹⁸ Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 15081/5942 (www.e-uyar.com)

⁴¹⁹ Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 7423/5597; 11.09.2018 T. 2770/7624; 28.02.2017 T. 11975/234; 24.05.2016 T. 11364/6282; 24.05.2016 T. 10582/6278; 14.04.2015 T. 1798/5869; 4. HD. 04.04.2011 T. 7832/3036 vb. (www.e-uyar.com)

⁴²⁰ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23545/1450 (www.e-uyar.com)

⁴²¹ Bknz: 17. HD. 21.03.2017 T. 2235/3008 (www.e-uyar.com)

⁴²² Bknz: 17. HD. 26.12.2017 T. 3393/12139; Samsun BAM. 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55; 17. HD. 13.10.2015 T. 2595/10520 vb. (www.e-uyar.com)

⁴²³ Bknz: 17. HD. 29.09.2011 T. 6626/8230; 31.03.2011 T. 6372/2899; 07.03.2011 T. 11643/2001; 30.10.2007 T. 4626/3300 (www.e-uyar.com)

⁴²⁴ Bknz: 17. HD. 10.03.2009 T. 3533/1270 (www.e-uyar.com)

⁴²⁵ Bknz: 17. HD. 29.09.2011 T. 6626/8230 (www.e-uyar.com)

iptali davasına bakan mahkemenin, borçlu tarafından açıldığı/açılması sağlandığı bildirilen bu davaların –kesinleşecek sonucunun “bekletici mesele” yapılması gerekir...

Davalı-3. kişi de, davacı-alacaklının “*takip konusu yaptığı senedin (belgenin) gerçek bir alacağı aksettirmedeğini*” –borçlu gibi- tasarrufun iptali davasına bakan mahkeme ileri sürebilir. Keza, takip konusu senedin “*teminat ve tahsil amacıyla verilmiş olduğu*” –yani gerçek bir alacağı ifade etmediği- de hem davalı-borçlu ve hem de davalı-3. kişi tarafından ileri sürülebilir.⁴²⁶ Bunun kanıtlanması halinde mahkemece davacı-alacaklının talebi doğrultusunda “tasarrufun iptaline” karar verilemez.

Yüksek mahkeme kimi kararlarında⁴²⁷ «davacının gerçekten alacaklı olup olmadığının yerel mahkemece kendiliğinden araştırılması gerektiğini» kimi kararlarında⁴²⁸ ise, «bu hususun davalılarca ileri sürülmesi halinde mahkemece araştırılabileceğini» belirtmiştir...

«*Davacı –alacaklının gerçek bir alacağının bulunmadığı*» hususu, ‘*davalı borçlu ve üçüncü kişi tarafından birlikte ileri sürülebileceği*’ gibi, ‘*sadece davalı üçüncü kişi tarafından da yani «davalı-borçlu ile davacının anlaşarak, kendisine zarar vermek amacı ile muvazaalı olarak bir alacak yarattıkları» iddia edilerek- de ileri sürülebilir.*’^{429 430}

Yüksek mahkeme, bu konu (yani; ‘*alacağın gerçek bir alacak olması gerektiği*’ konusu) ile ilgili olarak;

√ «*Tasarrufun iptali davasında, davacının dava dayanağı takip konuları olan alacağının varlığının mahkeme kararı ile tespit edildiği ve kesinleşip kesinleşmediği, bu alacağın takibe konulması ve diğer dava koşullarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılması gerektiğini*»⁴³¹

√ «*Tasarrufun iptalini isteyen davacının açtığı takibin gerçek bir alacağa ilişkin olması gerektiği- Davacının alacağının asıl borçlu şirketin ticari kayıtlarında yer almadığı, ‘borçlu şirkette önceden sigortalı işçi olarak çalışan davacının gemi satışından elde ettiği gelirden borç verdiği’ iddiasını ilişkin iddiasının somut bilgi ve belgelerle ispatlayamadığı anlaşıldığından, ablalarının banka kayıtlarında 1.000.000,00 USD ‘lk gemi satış parasının yatırıldığı ya da borç verilen para ile ilgili bir çıkış ve bilginin olmadığı anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasının ‘ön koşul yokluğundan reddine’ karar verilmesi ve davalılar lehine maktu vekalet ücreti takdir edilmesi gerektiğini*»⁴³²

√ «*Davacının gerçek bir alacaklı, borçlunun da gerçek borçlu olmadığını anlaşılması halinde, tasarrufun iptali davasının, ‘önkoşul yokluğu’ nedeniyle reddine karar verilmesi gerektiğini*»⁴³³

⁴²⁶ Bknz: 17. HD. 21.01.2014 T. 19964/669 (www.e-uyar.com)

⁴²⁷ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282; 12.04.2016 T. 14267/4635; 21.01.2014 T. 19964/669 vb. (www.e-uyar.com)

⁴²⁸ Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 13103/5606; 19.02.2019 T. 1554/1781; 05.06.2018 T. 4533/5858; 15.05.2018 T. 3037/5045; Samsun BAM. 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55; 17. HD. 07.03.2017 T. 10146/2457; 14.02.2017 T. 23545/1450; 25.10.2016 T. 18010/9337; 20.10.2016 T. 17910/9000; 07.06.2016 T. 20994/6940 vb. (www.e-uyar.com)

⁴²⁹ **ALBAYRAK, H.** agm. s: 941 vd. – **ÇETİNEL, T.** age s: 78 – **TAŞ, K. H./KORKMAZ, Ö.** Tasarrufun İptali Davalarında Davacı Alacağının Muvazaalı Olduğu İddiası ve Bu İddianın Hukukun Temel Hak ve İlkeleri ile Bağlantısı (Fasikül Huk. Dr. C: 11, S: 111, Şubat/2019, s: 645 vd.)

⁴³⁰ Bknz: HGK. 26.03.1997 T. 15-890/127 (www.e-uyar.com)

⁴³¹ Bknz: 17. HD. 18.02.2020 T. 427/1638 (www.e-uyar.com)

⁴³² Bknz: 17. HD. 18.02.2020 T. 5545/1647 (www.e-uyar.com)

⁴³³ Bknz: 17. HD. 09.12.2019 T. 3821/11646 (www.e-uyar.com)

√ «Tasarrufun iptali davasında, “davacının alacağının gerçek olmadığını” ileri sürülmesi halinde, mahkemece davacı alacaklı ile davalı borçlu arasında gerçek bir alacak borç ilişkisinin olup olmadığının incelenmesi gerektiğini- Davacı alacaklının ‘alacağının gerçek bir alacağa dayandığını ve bu nedenle taraf sıfatına sahip olduğunu ispatlaması gerektiğini- Tarafların, kendilerinin veya karşı tarafın delil olarak dayandıkları ve ellerinde bulunan tüm belgeleri mahkemeye ibraz etmek zorunda olduğu, belgeyi ibraz etmesine karar verilen tarafın, kendisine verilen sürede belgeyi ibraz etmemesi ve aynı sürede, delilleriyle birlikte ibraz etmemesi hakkında kabul edilebilir bir mazeret göstermemesi ya da belgenin elinde bulunduğunu inkar etmesi ve teklif edilen yemini kabul veya icra etmemesi, halinde, duruma göre belgenin içeriği konusunda diğer tarafın beyanının kabul edileceğini; bu hususun, mahkemece, davalı borçluya HMK. mad 220/3 uyarınca ihtar edilmesi ve davalının defterlerini ibraz etmemesi halinde yine bu maddeye göre bir değerlendirme yapması gerektiğini»⁴³⁴

√ «Davacının, alacağının gerçek bir alacak olduğunu ispatlayamadığı ve yapılan bilirkişi incelemesinde de ‘alacak ile ilgili bir hususa rastlanılmadığı’ gerekçesi ile, ‘ön şart yokluğundan açılan tasarrufun iptali davasının davanın reddine’ karar verileceğini»⁴³⁵

√ «Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.nun 277 md) bulunması gerektiğini»⁴³⁶

√ «Tasarrufun iptali davalarının görülebilirlik şartlarından birisinin de gerçek bir alacağın varlığı (tasarrufta bulunan kişinin borçlu olması) olduğunu- Gerçek bir borç yoksa alacak da söz konusu olamayacağından iptal davasının dinlenmesinin mümkün olmayacağını- Davalılar alacaklı davacının alacağının gerçek olmadığını savunmuş, yargılama boyunca davacı alacaklı alacağın dayanağı konusunda bir açıklama yapmamış ve davalı üçüncü kişinin tanıdığı aynı zamanda borçlu şirket ortağı ifadesinde “kendisinin ve kardeşinin borçlu şirket ortağı oldukları, üçüncü kişinin öz yeğenleri olduğunu, dava konusu kağıt fabrikası binasını sattıklarını ve başka bir yere taşındıklarını, ancak satılan yerin daha sonra kıymetlendiğini, davacıya bildiği kadarı ile borcu olmadığını” yönündeki beyanı karşısında davanın reddine ilişkin mahkeme kararının yerinde olduğunu»⁴³⁷

√ «Tasarrufun iptaline ilişkin davasında tacir olan davalı alacaklı ve borçlunun ticari defterleri üzerinde konuşan uzman bilirkişi aracılığı ile inceleme yapılarak takip konusu bonoya dayalı bir alacağın gerçekte var olup olmadığının tespiti gerektiğini»⁴³⁸

√ «Tasarrufta bulunanın, alacaklıya gerçek bir borcu olmadığı iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf sahibinin öncelikle borçlu sıfatı çözümlenmesi gerektiğini, bu nedenle, üçüncü kişi-davalının, borcun gerçek olmadığı iddiası ve muvazaanın varlığı yönündeki savunmasının araştırılmasında zorunluluk bulunduğunu»⁴³⁹

√ «Taraf ehliyeti dava koşullarından olup mahkemece öncelikle ve re’sen incelenmesi gereken hususlardan olduğu, somut olayda borçlu konumundaki kişinin karardan

434 Bknz: 17. HD. 03.12.2019 T. 3921/11416 (www.e-uyar.com)

435 Bknz: 17. HD. 06.11.2019 T. 1133/10255 (www.e-uyar.com)

436 Bknz: 17. HD. 23.10.2019 T. 4452/9821 (www.e-uyar.com)

437 Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 13103/5606 (www.e-uyar.com)

438 Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 7423/5597 (www.e-uyar.com)

439 Bknz: 17. HD. 19.02.2019 T. 1554/1781 (www.e-uyar.com)

sonra ölmüş ve mirasçılarının bir kısmı sulh hukuk mahkemesinde mirası red ettiklerini belirttiği dikkate alındığında, öncelikle anılan kararın kesinleşip kesinleşmediği araştırılarak, sonucuna göre taraf teşkilinin sağlanması gerektiğini- Salt takibin kesinleşmiş olması alacağın gerçek olduğu anlamına gelmediğini»⁴⁴⁰

√ «Tasarrufun iptali davasında, üçüncü kişinin dayandığı ancak irdelenmeyen alacaklı ...'in borçlunun iş yerinde çalışıp çalışmadığının sosyal güvenlik kayıtları da getirtilerek, dava dayanağı takip konusu alacağın gerçek olup olmadığı bir başka ifadeyle muvazaalı olarak yapıldığı iddiasının yeniden ayrıntılı olarak taraf delilleri toplandıktan sonra, değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»⁴⁴¹

√ «Davalı üçüncü kişiler, asli müdahilin takip konusu alacağının gerçek olmadığını ileri sürdüklerinden bu iddianın ön sorun olarak incelenip değerlendirilmesi gerektiği; takibin kambiyo hukukuna ilişkin olmasına ve kesinleşmesinin alacağın gerçek olmadığı iddiasının incelenmesine engel olmadığını»⁴⁴²

√ «3. kişi vekilleri, “takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığı”nı ileri sürdüğünden, mahkemece bu savunma üzerinde durularak davacı vekilinden bu yöndeki açıklamaları ve delillerinin sorulması, özellikle takip konusu senedin vade tarihi, davacı ile borçlu davalının akraba-arkadaş, kapı komşusu olup olmadığı da göz önünde bulundurularak davacı vekilinin bildireceği deliller ile davalılar 3. kişi vekilleri tarafından bildirilen delillerin tamamının toplanması, gerektiğinde davacı ve davalı borçlunun takip konusu senedin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında zabıta araştırması yaptırılması, banka kayıtları, vergi ve ticaret sicil kayıtları istenerek tarafların ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması toplanacak tüm delillerin birlikte değerlendirilmesi ve ön koşulların bulunması halinde ise davanın esası yönünden İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerektiğini»⁴⁴³

√ «Takip dayanağı 55.000,00 TL senet, 30.09.2010 tarihinde düzenlenmiş 30.09.2011 vadeli olup 13.03.2013 tarihinde icraya konulduğu, dava dışı Hayri Ç. Tarafından aynı tasarrufun iptali için açılan davadan 21.01.2013 tarihinde feragat ettiği, dava feragat ile sonuçlanarak kesinleşmiş ancak daha sonra davalı üçüncü kişinin tehdidi ile feragat ettiğini belirtmiş ise de tehdit ispatlanmadığından dikkate alınmadığı, davalı borçlu bu davadan elde edilmeyen sonucun tekrar sağlanması amacı ile kendisine boş senet imzalatırıldığını ileri sürdüğü, mahkemece zabıta araştırılması yapıldığı ve dinlenen tanıkların bir kısmı davacının böyle bir parayı verme gücünün olmadığını belirttiği, mahkemece, takip dayanağı senedin vadesinden yaklaşık 2 yıl sonra takibe konulması ve belirtilen maddi ve hukuki olgular değerlendirilerek alacağın gerçekliğinin tartışılması ve oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»⁴⁴⁴

√ «Tasarrufun iptali davalarının kabulü için dava dayanağı takibin gerçek bir alacağa ilişkin olması gerektiği- Mahkemece dava dışı (borçlunun ortağı olduğu) Ltd. Şti ticari defterleri üzerinde inceleme yapılarak takip konusu senet borcunun var olup olmadığı ve neye ilişkin olduğu tespit edilerek, davacının anılan şirkette sigortalı işçi oluşu ve diğer delille birlikte değerlendirilerek alacağın gerçekliğinin araştırılması gerektiğini»⁴⁴⁵

⁴⁴⁰ Bknz: 17. HD. 26.06.2018 T. 1875/6392 (www.e-uyar.com)

⁴⁴¹ Bknz: 17. HD. 05.06.2018 T. 4533/5858 (www.e-uyar.com)

⁴⁴² Bknz: 17. HD. 15.05.2018 T. 3037/5045 (www.e-uyar.com)

⁴⁴³ SAMSUN BAM 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55 (www.e-uyar.com)

⁴⁴⁴ Bknz: 17. HD. 26.12.2017 T. 10994/12126 (www.e-uyar.com)

⁴⁴⁵ Bknz: 17. HD. 19.12.2017 T. 4594/11844 (www.e-uyar.com)

√ «Her iki davanın da görülebilmesi için diğer dava koşullarının yanında davacının borçludan olan alacağının gerçek bir alacak olması gerektiğini»⁴⁴⁶

√ «Tasarrufun iptali davalarında, alacağın gerçek bir alacak olması gerektiğinden, tasarrufun iptali davasının gerçek olmayan alacaklar için dinlenmeyeceğini»⁴⁴⁷

√ «Tasarrufun iptali koşullarından birinin de, ‘dava dayanağı takibin gerçek bir alacağa ilişkin olması’, olduğunu»⁴⁴⁸

√ «1941 doğumlu ticaretle uğraşmayan ev hanımı borçlunun kiracısından 20.000,00 TL borç alıp senet vermesini gerektirecek hukuki ilişki net olarak ortaya konulmadığı gibi, hasta olduğu için ihtiyaç duyduğu ve bu nedenle borç aldığı iddiası inandırıcılıktan uzak olup, yargılama sırasında alacağın bu kez borçlunun damadına tahsil edilmemesi halinde rücu edilmeme koşulu ile temlik edilmesi de yaşam deneyimlerine aykırı olduğundan alacağın gerçek olduğundan söz edilemeyeceği ve bu durumda “davalıların anne-kız olmaları nedeni ile aralarındaki tasarrufun bağış niteliğinde olduğu ve ivazlar arasında oransızlık olduğundan” bahisle davanın kabulüne karar verilmesini isabetsiz olduğunu»⁴⁴⁹

√ «Mahkemece davalı üçüncü kişinin “takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığı” yönündeki savunması üzerinde durulmamasının hatalı olduğunu- Mahkemece, davalının bu yöndeki savunması doğrultusunda davacı ve davalı delillerinin toplanması, gerektiğinde alacaklı ve borçluların banka hesap hareketleri, ticari ve vergi kayıtları istenerek ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması, Savcılığın takip konusu senetle ilgili yürütülen hazırlık dosyası; dava açılmış ise dava dosyası, ticaret mahkemesi dava dosyasının sonucunun beklenmesi ve tüm delillerin birlikte değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»⁴⁵⁰

√ «Tasarrufun iptali davasında, tacir olan ve ticari defter tutmak zorunda olan davalı borçlu şirketin ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak dava dayanağı takip dosyasındaki senetlerin dayanağı ve dolayısı ile alacağın gerçekliği araştırılarak muvazaalı alacak olup olmadığı toplanan delillere göre değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»⁴⁵¹

√ «Tasarrufun iptali davasında, davalı 3. kişinin ‘alacağın gerçek olmadığı’ yönündeki savunması üzerinde durularak, özellikle takip konusu senetlerin vade tarihi davacı ile borç şirket temsilcisinin hemşeri olması da gözönünde bulundurularak, davacı vekilinin bildireceği deliller ile davalı 3. kişi vekili tarafından bildirilen delillerin tamamının toplanarak, gerektiğinde davacı ve davalı borçlunun takip konusu senetlerin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında zabıta araştırması yaptırılıp, banka kayıtları, vergi ve ticaret sicil kayıtları istenerek tarafların ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılıp toplanacak tüm delillerin birlikte değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»⁴⁵²

√ «Gayrimenkul satışının veya gayrimenkul satış vaadi sözleşmesinin yazılı (tapu, noter) yapılması gerektiğini; davacının Suriye vatandaşı olup orada oturduğu ve Türkçe bilmediği, borçlunun ticari faaliyetinin otobüs işletmeciliği olduğu anlaşılmakta olup,

446 Bknz: 17. HD. 19.12.2017 T. 18804/11841 (www.e-uyar.com)

447 HGK. 15.11.2017 T. 17-2361/1371 (www.e-uyar.com)

448 Bknz: 17. HD. 31.05.2017 T. 254/6191 (www.e-uyar.com)

449 Bknz: 17. HD. 14.03.2017 T. 2363/2732 (www.e-uyar.com)

450 Bknz: 17. HD. 07.03.2017 T. 10146/2457 (www.e-uyar.com)

451 Bknz: 17. HD. 28.02.2017 T. 11975/2134 (www.e-uyar.com)

452 Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23545/1450 (www.e-uyar.com)

borçlu tarafından davacıya satıldığı iddia edilen daireyle ilgili somut hiçbir belgenin sunulmaması, davacının iki yıl içinde teslimi gereken daire konusunda teslim süresi bitiminden sonraki iki yıl içinde herhangi bir işlem yapmaması, davalı borçlunun şirket ortağı ve temsilcisi olmasına rağmen, davacı tarafından elindeki senetle ilgili takip işlemlerine başlamaması, takip işleminin dava konusu tasarruftan sonra yapılması, sunulan adi belgenin gayrimenkul alım-satımı konusunda geçerli bir belge olarak kabulünün mümkün görülmemesi ve dosya kapsamındaki maddi ve hukuki olgulardan davacının gerçek bir alacaklı borçlunun da gerçek olmaması karşısında, tasarrufun iptaline ilişkin davanın ‘önkoşul yokluğu’ nedeniyle reddine karar verilmesi gerektiğini»⁴⁵³

√ «Davalı 3. kişi vekili, ‘borçlunun, eşini dava konusu taşınmaz için öldürdüğünü, takip konusu senedin ve takibin muvazaalı’ olduğunu belirterek ‘davacının, borçludan alacaklı olmadığını’ ileri sürdüğünden, mahkemece öncelikle davacı ile davalı borçlu arasındaki akrabalığın tespiti ile davacıdan takip konusu alacağa ilişkin temel ilişki konusundaki delillerinin sorularak toplanması ve ceza dosyası da incelenerek takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığının belirlenmesi gerektiğini»⁴⁵⁴

√ «Davalı üçüncü kişi dava dayanağı alacağın gerçek olmadığı iddiasında bulunduğu, mahkemece bu husus üzerinde durulması gerektiği- Davalı borçlu ile üçüncü kişi şirket arasında organik bağ olduğu, dava konusu taşınmazın satışından sonra borçlunun organik bağ içinde olunan diğer şirket ortaklığından ayrıldığı satıştan sonra ancak dava dayanağı takipten önce aralarında uyuşmazlık çıktığı ve davaların bulunduğu, takip dayanağı 900.000 USD olarak büyük miktardaki borcun 30.05.2008 tarihinde verilmiş olmasına rağmen senedin vadesinin 30.12.2011 tarihine verildiği, alacaklı tarafından dava konusu taşınmazın tapu kayıtlarının istendiği anlaşıldığından, mahkemece, davacı alacaklının takip konusu bononun düzenlendiği 30.05.2008 tarihinde 900.000 USD elden borç verebilecek mali duruma sahip olup olmadığı kolluk aracılığı ile araştırılması, davacının şirketi var ise bu şirket kayıtlarında böyle bir alacak borç ilişkisinin varlığı ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak, alacağın gerçek olup olmadığının tespiti gerektiğini- Mahkemece, alacağın gerçek olmadığı tespit edilirse, davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁴⁵⁵

√ «Borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olmasının, her zaman takip konusu alacağın gerçek bir alacak, yani davacının gerçekten alacaklı, borçlunun da gerçekten borçlu olduğunu göstermeyeceğini, davacının gerçekten alacaklı olup olmadığını mahkemece res’ en değerlendirilmesi gerektiğini- Mahkemece, borçlu şirket ile davacı alacaklı arasındaki takip konusu çek düzenlenmesini gerektirecek bir alacak borç ilişkisinin bulunup bulunmadığı, gerekirse tacir olan borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak, alacağın gerçek olduğunun tesbiti halinde, aciz hali var ise şimdiki gibi davanın kabulüne, aksi durumda davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»⁴⁵⁶

√ «Davacı, ‘iflastan önce kesinleşmiş takip dolayısıyla alacağının olduğunu’ iddia etmiş ise de, İİK. mad. 193 uyarınca, iflas kararının kesinleşmesi ile takiplerin düşeceğini, davacının iddia ettiği alacağın iflas masası tarafından kabul edilmediği, bu konudaki talebinin reddine karar verildiği, davacının alacağın mevcudiyetini ispatlamak için sıra cetveline itiraz ya da kayıt kabul davası gibi davalar açmadığı, mevcut alacağın varlığını gösterir mevcut bir ilam bulunmadığı, takibin düştüğü anlaşıldığından varlığı

453 Bknz: 17. HD. 13.12.2016 T. 16866/11513 (www.e-uyar.com)

454 Bknz: 17. HD. 25.10.2016 T. 18010/9337 (www.e-uyar.com)

455 Bknz: 17. HD. 20.10.2016 T. 17910/9000

456 Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282 (www.e-uyar.com)

ispatlanmış ve masa tarafından kabul edilmeyen bir alacak iddiasıyla ilgili tasarrufun iptali davasının görülemeyeceğini»⁴⁵⁷

√ «Tasarrufun iptali davalarında takip konusu davacının alacağının gerçek olması gerektiğini- Gerçek bir alacak olmadığından, davanın ön koşulu yokluğundan reddine karar verilmesi halinde, maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiğini»⁴⁵⁸

√ «Dava koşulları yönünden dosya incelendiğinde, davacının alacağının 20.1.2012 tanzim 25.4.2012 vadeli senetle doğduğu; borçlu hakkındaki takibin kesinleştiği; alacağın gerçek olduğu; 7.8.2012 tarihli haciz tutanağının İİK. mad. 105 kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde olduğu; iptali istenen tasarrufun ise takip konusu alacaklardan sonra 3.5.2012 tarihinde yapıldığı; davanın süresinde açıldığı anlaşıldığından dava ön koşullarının gerçekleştiği; davalıların kardeş olması nedeniyle dava konusu tasarrufun İİK. mad. 278/3-1, 280/1 ve borca mahsuben devredilmesi nedeniyle İİK. mad. 279 gereğince iptale tabi olması nedeniyle dava konusu taşınmazın 1/4 satışına ilişkin 3.5.2012 tarihli tasarrufun davacının alacak ve ferileriyle sınırlı olarak iptaline karar verilmesi gerektiğini»⁴⁵⁹

√ «Tasarrufun iptali istemine ilişkin davada, davanın dinlenebilmesi için davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenilen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması gerekeceğini- Tasarrufun iptali davalarında vekalet ücretinin takibe konu alacak ile tasarrufun değerinden hangisi az ise o miktar esas alınmak suretiyle nisbi tarifeye göre hesaplanması gerekirken taşınmazın gerçek değeri tespit edilmeksizin fazla miktar üzerinden vekalet ücretine hükmedilmesi de doğru olmayacağı»⁴⁶⁰

√ «Davalı borçlu alacağın gerçek olmadığını iddia etmişse de, bu konuda açtığı itiraz ve takibin iptali davasının icra mahkemesince reddedildiği ve borçlu tarafından açılmış menfi tespit davası bulunmadığından, senede dayalı yapılan icra takibinin kesinleştiği ve alacağın gerçek olduğu, haciz tutanağının İİK. mad. 105 kapsamında ‘geçici aciz belgesi’ niteliğinde olduğu, iptali istenen tasarrufun ise takip konusu alacaklardan sonra yapıldığı ve davanın süresinde açıldığı anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasının ön koşullarının gerçekleşmiş olduğunu- Davalı üçüncü kişinin borçlunun kayınbiraderi olduğu ve aralarında alacak borç ilişkisi bulunduğu, ayrıca dava konusu taşınmazların kısmen alacağa mahsuben devredilmiş olması nedeniyle dava konusu tasarrufların İİK. mad. 278/3-1, 279/1 ve 280/1 gereğince iptale tabi olduğunu»⁴⁶¹

√ «Davacı alacaklı, borçlunun nişanlısının annesi olduğu ve paranın kuyumcu olan borçluya elden verildiği iddia edilirken, davalı üçüncü kişinin, alacağın gerçek olmadığını senedin sonradan düzenlendiğini ileri sürdüğü, öte yandan, dosya kapsamından borçlu ve taşınmazın ilk maliki babası arasında bu taşınmazın satışı ile ilgili olarak arasında husumet olduğu, karşılıklı olarak sürekli uyuşmazlık içinde bulunduğu, bu durumda, mahkemece yapılacak işin, kuyumcu olan borçlunun ticari defterlerinde senedin düzenlendiği tarihte bu miktar bir para girişi olup olmadığı, alacağın gerçek olup olmadığı araştırılarak toplanan ve toplanacak deliller birlikte değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar vermekten ibaret olduğunu»⁴⁶²

457 Bknz: 17. HD. 17.05.2016 T. 5195/6019 (www.e-uyar.com)

458 Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 10582/6278 (www.e-uyar.com)

459 Bknz: 17. HD. 23.02.2016 T. 10575/2094 (www.e-uyar.com)

460 Bknz: 17. HD. 28.01.2016 T. 7479/1060 (www.e-uyar.com)

461 Bknz: 17. HD. 26.01.2016 T. 8807/933 (www.e-uyar.com)

462 Bknz: 17. HD. 24.11.2015 T. 4375/12653 (www.e-uyar.com)

√ «Davacının alacağına kira alacağına ilişkin olduğu ve borçlu hakkındaki takip-lerin kesinleştiği, haciz tutanaklarının İİK. mad. 105 kapsamında ‘geçici aciz belgesi’ niteliğinde olduğu, alacağın gerçek olduğu, iptali istenen tasarrufun ise takip konusu alacaklardan sonra yapıldığı, davanın süresinde açıldığı anlaşıldığından tasarrufun iptali davasının ön koşullarının gerçekleşmiş olduğunu- Dava konusu taşınmazın tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen gerçek değeri arasında ‘misli fark’ bulunduğu, dosya kapsamından davalının borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğu anlaşıldığından ve davalı, kendi muvazaasına dayanamayacağından, dava konusu tasarrufun davacının dava konusu alacak ve ferileriyle sınırlı olarak İİK. mad. 278/3-2, 280/1 gereğince iptaline karar verilmesi gerektiğini»⁴⁶³

√ «Mahkemece öncelikle İİK’nun 282. maddesi gereğince aralarında zorunlu dava arkadaşlığı bulunan davalı borçlunun taşınmazı sattığı ilk kişiye dava dilekçesinin tebliği ile duruşmaya katılımının sağlanması, bildireceği delillerin toplanması gerektiğini- Davalı borçluya delillerini bildirmesi için süre verilmediği anlaşıldığından davalı borçluya da delillerini sunması için süre verilmesi ve bildireceği delillerin toplanması, özellikle takip konusu alacağın gerçek bir alacak olduğunun tespitine yönelik Cumhuriyet Başsavcılığının Hazırlık dosyası da incelenerek dava koşulları yönünden dosyanın incelenmesi, dava koşullarının mevcut olması halinde dava konusu tasarrufların İİK’nun 278, 279, 280. maddeleri gereğince iptale tabi olup olmadığı değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»⁴⁶⁴

√ «Alacağın gerçek olduğu, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapıldığı ve davanın beş yıllık hak düşürücü süre içinde açıldığı anlaşıldığından tasarrufun iptali davası ön koşullarının gerçekleşmiş olduğunu»⁴⁶⁵

√ «Tasarrufun iptali davalarında alacaklıya alacağını tahsil imkanı sağlanırken, alacaklının alacağının şeklen varlığı değil, gerçekliğinin de amaçlandığının gözardı edilmemesi gerektiğini- Davalı üçüncü kişi, ‘davacı alacaklının borçluya, 400.000 TL ödünç para verecek kadar ekonomik gücü olmadığını, borçlu ile aralarında husumet olması nedeniyle icra takibinin başlatıldığını’ belirterek ‘alacağın muvazaalı olduğunu’ iddia ettiğinden, mahkemece gerekirse davacının alacağının dayanağının da açıklattırılarak takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı tartışılarak sonuçta göre bir karar verilmesi gerektiğini»⁴⁶⁶

√ «Davanın İİK.nin 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılan tasarrufun iptali isteğine ilişkin olduğu- Eğer tasarrufta bulunanın alacaklıya gerçek bir borcu olmadığı iddia ediliyorsa bu durumda tasarruf sahibinin öncelikle borçlu sıfatının çözümlenmesi gerektiği, bu nedenledir ki, borcun gerçek olmadığı iddiası ve muvazaanın varlığı yönündeki savunmasının mahkemece incelenmesi gerektiğini»⁴⁶⁷

√ «Davanın İİK.nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılan tasarrufun iptali isteğine ilişkin olduğunu- Borçlunun, ‘alacaklıya gerçek bir borcu olmadığı’ iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf sahibinin öncelikle ‘borçlu sıfatı’ çözümlenmesi gerektiği ve borcun gerçek olmadığı iddiası ile muvazaanın varlığı yönündeki savunmanın mahkemece incelenmesi gerektiğini»⁴⁶⁸

463 Bknz: 17. HD. 17.11.2015 T. 5455/12881 (www.e-uyar.com)

464 Bknz: 17. HD. 10.11.2015 T. 5368/11883 (www.e-uyar.com)

465 Bknz: 17. HD. 26.10.2015 T. 3468/11290 (www.e-uyar.com)

466 Bknz: 17. HD. 13.10.2015 T. 2595/10520 (www.e-uyar.com)

467 Bknz: 17. HD. 15.06.2015 T. 8803/8659 (www.e-uyar.com)

468 Bknz: 17. HD. 15.06.2015 T. 8553/8662 (www.e-uyar.com)

√ «Davalı-borçlunun borçlu bulunmadığının tespitine dair verilen menfi tespit kararı kesinleşmiş olduğundan, tasarrufun iptali davasına bakan mahkemece ‘davacının gerçek bir alacağının bulunmaması’ nedeniyle davanın reddine karar verilmesi gerektiğini»⁴⁶⁹

√ «Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığının tespiti amacıyla ceza dosyası ile asliye hukuk mahkemesi dava dosyasının incelenmesi, tüm delillerin birlikte değerlendirilmesi, takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmaması halinde davanın önkoşul yokluğundan reddine; aksi halde yani takip konusu alacağın gerçek bir alacak olduğunun belirlenmesi halinde iptal koşullarının değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»⁴⁷⁰

√ «Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için; “davacının borçludaki alacağının gerçek olması”, “borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması”, “iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması” ve “borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması” gerektiğini, bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK’nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerekeceğini- Açılmış olan davada aciz belgesinin mahkemeye sunulmamış olması halinde “davanın önkoşul yokluğu nedeniyle” reddine karar verilmesi gerekeceğini- Bu davalarda “takip konusu alacak” ile “iptali istenen tasarrufun değerinden hangisi az ise harç ve vekalet ücretinin bu daha düşük değer üzerinden hesaplanması gerekeceğini»⁴⁷¹

√ «Mahkemece, temlik dayanağını oluşturan alacak borç ilişkisinin varlığı ve gerçekliği araştırılarak, sonucuna göre temlik işleminin iptaline veya iptal talebinin reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁴⁷²

√ «İptal davasının dinlenebilmesi için öncelikle davacının gerçek bir alacaklı bulunması gerektiğini- Davalılar ‘dava konusu alacakların gerçek bir alacak olmadığını, takip konusu bonoların muvazaalı düzenlendiğini, zamanaşımına uğrayan bonolar nedeniyle yapılan icra takiplerine borçlunun itiraz etmediğini, davayı kabul ettiğini, bu konuda borçlu ile abileri arasında ceza soruşturması bulunduğunu’ belirterek ‘takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığı’ni savunmuş olduğundan, bu konudaki delillerinin toplanması ve sonucuna göre karar verilmesi gerekeceğini- Temlik eden yönünden temlik nedeniyle davacı sıfatı kalmadığından hakkındaki davanın husumet yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»⁴⁷³

√ «Dava konusu hisse senetlerinin rayiç bedelle borçlu tarafından davalı holdinge devredildiği bilirkişi raporu ile belirlenmiş ise de gerek davalı holding vekilinin savunması, gerekse davalı holdingin ortakları ve yönetim kurulu üyeleri (borçlunun ailesine alt şirket) ile borçlu arasındaki yakın akrabalık bağının varlığı nedeniyle davalı 3. kişi holdingin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle dava konusu tasarrufun İİK. 280/1. madde gereğince iptale tabi olduğu, ancak dava koşulları yönünden dosya incelendiğinde, davacının alacağının 9.3.2009-21.7.2009 tarihleri arasında düzenlenen altı adet bonoya dayalı olduğu, borçlu hakkındaki 2010/6470 ve 2010/6471 sayılı takip dosyalarının kesinleştiği, kati aciz belgelerinin sunulduğu, iptali istenen tasarrufların takip konusu borçtan sonra yapıldığı anlaşılacakla birlikte davalı 3. kişi holding vekili takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığını savunduğundan mahkemece adi

469 Bknz: 17. HD. 15.06.2015 T. 8803/8659 (www.e-uyar.com)

470 Bknz: 17. HD. 01.06.2015 T. 19404/8009 (www.e-uyar.com)

471 Bknz: 17. HD. 27.05.2014 T. 2571/8414 (www.e-uyar.com)

472 Bknz: 17. HD. 25.05.2015 T. 1534/7639 (www.e-uyar.com)

473 Bknz: 17. HD. 12.05.2015 T. 21042/7303 (www.e-uyar.com)

geçen davalının bu yöndeki savunmasının mevcut delillere göre değerlendirilmesi, alacağın gerçek olduğunun belirlenmesi halinde dava konusu tasarrufların davacının takip konusu alacak ve ferileriyle sınırlı olarak İİK. 280/1. madde gereğince iptaline; aksi takdirde yani takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığının belirlenmesi halinde ise davanın önşart yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁴⁷⁴

√ «Davacının gerçekte alacaklı olup olmadığının tespiti amacıyla, borcun doğumuna ilişkin 3. kişilerce ileri sürülen savunmanın üzerinde durulması, bu konuda davacı ve davalı 3. kişilerin bildirdiği ve bildireceği delillerin toplanması, maddi hasarlı kaza ile ilgili müracaat tutanağı ve anılan tutanağa dayalı olarak yapılan işlemlere ait belgeler, tarafların sosyal ve ekonomik durumları, banka kayıtları celp edilerek, gerektiğinde davacının ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi de yaptırılması, takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı, gerçek bir alacak ise borcun doğum tarihinin tespiti ile sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»⁴⁷⁵

√ «Takip konusu borcun davacı ile borçlu arasındaki ne tür bir ilişkiden ve ne zaman doğduğu konusunda davacıya delillerini sunması için süre verilmesi, bildireceği delillerin toplanması taraflar arasındaki borca ilişkin temel ilişkinin tasarruf tarihinden önce doğduğunun davacı tarafından ispatlanması halinde, davanın esasına girilerek dava konusu tasarrufun İİK 277, 278, 279, 280 maddeler gereğince iptale tabi olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiğini- İİK. mad. 277 vd. uyarınca açılan tasarrufun iptali istemine ilişkin davada, takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığının tespiti için ceza dosyası ve icra takip dosyasının incelenmesi gerektiğini»⁴⁷⁶

√ «Alacaklı aleyhine açılan menfi tespit davası kabul edilmiş ve dosya temyiz aşamasında iken borçlu tarafından verilen feragat dilekçesi gereği bozulmuş, bozmadan sonra davanın feragat nedeniyle reddine karar verilmiş ve hüküm kesinleşmiş ve davacı ile davalı borçlu şirket arasında protokol yapılarak borç yeniden yapılandırılmış olup, davalı, ‘takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığını, gerçek bir alacak olsa bile iptali istenen tasarruftan sonra doğduğu’nu ileri sürdüğünden, mahkemece öncelikle bu hususta menfi tespit dosyasının incelenmesi; davacı ile davalı borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması, davalı 3. kişi şirketin savunmasının değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»⁴⁷⁷

√ «İİK. mad. 277 vd. gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.nun 277 md) bulunması gerektiğini»⁴⁷⁸

√ «Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için davacının alacağının gerçek bir alacak olması gerektiğini- Mücerret borç ikrarı olarak düzenlenen bononun ileriye yönelik olarak tanzim edilmesi mümkün olduğu gibi geriye yönelik olarak da düzenlenmesi mümkün olduğu, borcu doğuran ilişkinin mevcudiyetine yönelik diğer delillerin de birlikte nazara alınması gerektiği, bononun vade tarihi ile takip tarihi arasında 11 ay gibi bir zaman aralığı bulunması ve davalı borçlunun, ceza soruşturmalarından ve hukuk davalarından da anlaşıldığı üzere taşınmazı geri alma ya da satış bedeline ek bir para elde etmeye

474 Bknz: 17. HD. 05.05.2015 T. 19250/6671 (www.e-uyar.com)

475 Bknz: 17. HD. 05.05.2015 T. 20593/6680 (www.e-uyar.com)

476 Bknz: 17. HD. 05.05.2015 T. 21092/6686 (www.e-uyar.com)

477 Bknz: 17. HD. 14.04.2015 T. 1798/5869 (www.e-uyar.com)

478 Bknz: 17. HD. 17.02.2015 T. 15483/2855 (www.e-uyar.com)

yönelik olarak işbu davanın temelini oluşturan takipteki bononun tanzimi ile gerçek olmayan bir borç altına girdiği anlaşıldığından davanın reddi gerektiğini»⁴⁷⁹

√ «Tasarrufun iptali davalarında davacı alacaklının, davalı borçludaki alacağının gerçek bir alacak olması koşulu ile borcun (davacının alacağının) iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olmasının davanın ön koşulları olduğunu- Tasarrufun iptali davasının önkoşul yokluğu nedeniyle reddi halinde, davalı lehine maktu vekalet ücreti takdiri gerekeceğini»⁴⁸⁰

√ «Tasarrufun iptali istemine ilişkin davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması gerekeceği, alacaklı borçlu hakkında ihtiyati haciz kararı üzerine takibe geçmediğinden takibin geçersiz hale geldiği, davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verileceğini»⁴⁸¹

√ «Gerçek bir alacağı bulunan alacaklıya borçlunun bir başkasından olan para alacağını temlik etmesinin ticari örfe dayalı geçerli bir ödeme aracı olduğunu- Davalılar arasındaki ticari ilişkinin temliklerin yapıldığı sıradaki miktarı, kimin alacaklı olduğu giderek yapılan temliklerin alacak durumu ile münasip olup olmadığı hususları tarafların ticari defterleri üzerinde yaptırılacak bilirkişi incelemesi ile açıklığa kavuşturularak oluşacak sonuca göre tasarrufun iptali davasında bir hüküm kurulması gerekeceğini»⁴⁸²

√ «Tasarrufun iptali davalarının koşullarından birinin de kesinleşmiş gerçek bir alacağın varlığı olduğunu- Menfi tesbit davası sonucu bakiye kalan alacak yönünden tasarrufun iptali davasının esasa girilmesi gerektiğini»⁴⁸³

√ «Davacı alacaklı tarafından yapılan takibin itiraza uğramadan kesinleşmiş olması, davalı borçlu hakkında kesin aciz vesikası alınması, bir kişinin alacağını tahsil etmeden aynı kişiye yeniden borç verilmesinin olağan olmamasının tek başına alacağın, ‘gerçek bir alacak olmadığı’nin kanıtı sayılamayacağı; alacaklı davacı aleyhinde menfi tespit davası açılmadığı gibi her hangi bir suç duyurusunda da bulunulmadığından, alacağın gerçek alacak olduğunun kabulü ile işin esasına girilmek suretiyle toplanan ve toplanacak tüm delillerin birlikte değerlendirilerek hasil olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerektiğini»⁴⁸⁴

√ «Alacaklı İİK. mad. 280 uyarınca tasarrufun iptali isteminde de bulunduğu ve dava İİK.nun 97/17. maddesi gereğince karşı dava olarak açılmış bir tasarrufun iptali davası olmadığından istihkak davasıyla birlikte ele alınıp sonuçlandırılmasının mümkün bulunmadığı, mahkemece öncelikle tasarrufun iptali davasına dair ayırma kararı verilerek ayrı bir esas numarasına kaydının yapılması gerekeceğini- Üçüncü kişi, alacaklı ve borçlu arasında danışıklı icra takibi yapıldığını ileri sürdüğünden, mahkemece iki şirketin ticari kayıtları üzerinde yaptırılacak bir bilirkişi incelemesiyle takibe konu senetlerin verilmesine neden olan hukuki ilişkinin varlığı ve gerçek olup olmadığının saptanması, gerçek bir alacak yoksa üçüncü kişinin istihkak iddiasında haklı olduğu sonucuna varılması gerektiği, aksi halde ise; borçlu şirket borcun doğum tarihinden sonra malvarlığının neredeyse tamamını üçüncü kişi şirkete devrettiği ve bununla ilgili İİK.nun 44. maddesindeki gereklerin yerine getirildiğini de iddia ve ispat edemediği için

479 Bknz: 17. HD. 19.01.2015 T. 19782/436 (www.e-uyar.com)

480 Bknz: 17. HD. 23.12.2014 T. 8622/19259 (www.e-uyar.com)

481 Bknz: 17. HD. 25.11.2014 T. 8007/16833 (www.e-uyar.com)

482 Bknz: 17. HD. 25.11.2014 T. 6331/16831 (www.e-uyar.com)

483 Bknz: 17. HD. 27.10.2014 T. 10344/14415 (www.e-uyar.com)

484 Bknz: 17. HD. 23.10.2014 T. 7638/13957 (www.e-uyar.com)

devralan üçüncü kişinin de işletmenin borçlarından borçluyla birlikte iki yıl süreyle müteselsilen sorumlu olacağı kuralı dikkate alınması gerektiği, buna göre; işletmeyi devralanın, devraldığı mal varlığıyla sınırlı olarak sorumlu olmasını öngören yasal bir düzenleme yer almadığından davaya konu hacizli malların tamamına dair davanın kabulüne yani istihkak iddiasının reddine karar verilmesi gerektiğini»⁴⁸⁵

√ *«Alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı ve borcun doğum tarihi hususunda yeterli araştırma yapılarak ve açılan ceza davasının da sonucu beklenerek bir karar verilmesi gerekeceğini»⁴⁸⁶*

√ *«Tasarrufun iptali davalarında, davalı borçlu ile davacı arasındaki alacağın gerçek olmadığını ileri sürülmesi halinde bu hususun araştırılmasının zorunlu olduğu zira alacaklının gerçek bir alacağının olmadığı hallerde tasarrufun iptali davasının dinlenmesine imkan bulunmadığını»⁴⁸⁷*

√ *«Davacının takip konusu alacağın gerçek bir alacak olduğunu kanıtlayamadığı, edimler arasındaki nispetsizlik iddiasının yerinde olmadığı, dava dilekçesinde ileri sürülen diğer koşulların gerçekleştiğine ilişkin iddianın da kanıtlanamadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesinin isabetli olduğunu- Dava, önkoşul yokluğu nedeniyle reddedildiğinden kendisini vekille temsil ettiren davalı yararına maktu vekalet ücreti takdiri gerekirken nispi vekalet ücreti takdirinin doğru olmadığını»⁴⁸⁸*

√ *«Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için; “davacının borçludaki alacağının gerçek olması”, “borçlu hakkındaki icra takibini keskinleşmiş olması”, “iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması” ve “borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması” gerektiği; bunların tasarrufun iptali davasının “önkoşulları” olduğunu»⁴⁸⁹*

√ *«Tasarrufun iptali davalarında, davacının gerçekten ‘alacaklı’ olup olmadığını mahkemece resen değerlendirilmesi gerektiğini- Teminat ve tahsil amacıyla verilen dava konusu çekler nedeniyle davacının alacağı ‘gerçek bir alacak’ sayılmayacağından, açılan olumsuz tespit davasının önkoşul yokluğu nedeniyle reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁴⁹⁰*

√ *«Tasarrufun iptali davasının görülebilirlik şartlarından birisinin ‘alacağın varlığı’ diğer söyleyişle ‘tasarrufta bulunan kişinin borçlu olması’ bir diğeri de ‘alacağın aciz vesikasına bağlanmış olması’ olduğu; bu özelliği nedeniyle aciz nedenine dayalı tasarrufun iptali davasında davalı 3. kişinin ‘aciz belgesine dayanan alacağın gerçekte olmadığını’ iddia ve ispat edebileceği, çünkü bunun dava şartlarından olduğu, eğer tasarrufta bulunanın, alacaklıya gerçek bir borcu olmadığı iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf sahibinin ‘borçlu sıfatı’nın çözümlenmesi gerektiği, bu nedenledir ki 3. kişi davalının ‘borcun gerçek olmadığı’ iddiasının ve ‘muvazaanın varlığı’ yönündeki savunmasının mahkemece incelenmesi gerektiği, eğer gerçek bir borç yoksa alacak da söz konusu olmayacağından, iptal davasının dinlenmesinin mümkün olmayacağı, tasarrufun iptali davalarında alacaklıya, alacağını tahsil olanağı sağlanırken, bu alacaklının alacağının şeklen varlığını değil, gerçekliğinin amaçlandığının gözardı edilmemesi gerektiğini»⁴⁹¹*

485 Bknz: 8. HD. 10.07.2014 T. 11304/14720 (www.e-uyar.com)

486 Bknz: 17. HD. 08.05.2014 T. 2942/7251 (www.e-uyar.com)

487 Bknz: 17. HD. 06.05.2014 T. 6344/7114 (www.e-uyar.com)

488 Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 3483/5953 (www.e-uyar.com)

489 Bknz: 17. HD. 24.02.2014 T. 16901/2405 (www.e-uyar.com)

490 Bknz: 17. HD. 21.01.2014 T. 19964/669 (www.e-uyar.com)

491 Bknz: 17. HD. 16.01.2014 T. 15104/446 (www.e-uyar.com)

√ «Tasarrufun iptali davasında öncelikle davacının borçludan gerçek bir alacağı-
nın bulunması ve yapılan tasarrufun da alacaklılardan mal kaçırma amacına yönelik
olması gerekeceği, bu nedenle davacı ile borçlu davalının mali durumlarının araştırıla-
rak, borcun doğum tarihinde aralarında bu denli bir para alışverişinin olup olmayacağı-
nın ve borcun gerçek olup olmadığı belirlenmesi gerekeceğini»⁴⁹²

√ «Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için; alacaklının borçluda gerçek bir
alacağının olması gerektiğini- tasarrufun iptali davasında, davalı 3. kişinin ‘aciz belge-
sine dayanan alacağın gerçek olmadığını’ iddia ve ispat edebileceği, çünkü dava şartla-
rından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin ‘borçlu’ olması gerektiği, eğer tasarrufta
bulunanın alacaklıya gerçek bir borcunu olmadığı iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf
sahibinin öncelikle borçlu sıfatının çözümlenmesi gerekeceği, bu nedenledir ki, 3. kişi -
davalının borcun gerçek olmadığı iddiası ve muvazaanın varlığı yönündeki savunması-
nın araştırılmasında zorunluluk bulunduğu, bu davalarda alacaklıya alacağını tahsil
olanağı sağlanırken, bu alacaklının alacağının şeklen varlığının değil, gerçekliğinin
amaçlandığının gözardı edilmemesi gerektiği, sonuç olarak tasarrufun iptali davasının
görülebilirlik şartlarından birisi olan ‘alacağın varlığının gerçek olması’ hususunun
araştırılmasında zorunluluk bulunduğunu»⁴⁹³

√ «Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için; “davacının borçludaki alaca-
ğının gerçek olması”, “borçlu hakkındaki icra takibini kesinleşmiş olması”, “iptali iste-
nen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması” ve “borçlu hakkında alın-
mış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması” gerektiği, bu koşulların davanın “ön
koşulu” olduğunu»⁴⁹⁴

√ «Tasarrufun iptali davalarında görülebilirlik şartlarından birisinin ‘gerçek bir
alacağın varlığı’ diğer bir anlatımla tasarrufta bulunan kişinin gerçekten ‘borçlu’ ol-
ması gerektiğini; eğer gerçek bir ‘borç’ yoksa ‘alacak’ da söz konusu olmayacağından,
iptal davasının dinlenmesinin mümkün olmayacağını, bu nedenle bu tür davalarda da-
valıların ‘alacağın gerçek olmadığını’ iddia ve ispat edebileceklerini- Alacaklı tarafın-
dan takip konusu yapılan senette tahrifat yapıldığı iddiası üzerine açılan ceza davası
sonucunun, tasarrufun iptali davasında bekletici mesele yapılması gerekeceğini»⁴⁹⁵

√ «Tasarrufun iptali davasının önkoşullarının ‘takip konusu alacağın, iptali iste-
nen tasarruftan önce doğması’, ‘alacağın gerçek bir alacak olması’, ‘borçlu hakkındaki
takibin kesinleşmiş olması’ ve ‘borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesini
bulunması’ olduğunu- Tasarrufun iptali davalarında davalı borçlu ile davacı arasındaki
alacağın gerçek alacak olmadığını ileri sürülmesi halinde bu hususun araştırılması ge-
rektiğini, zira alacaklının gerçek bir alacağının bulunmadığı hallerde, tasarrufun iptali
davasının dinlenmesine imkan bulunmadığını- Borçlunun, ‘takibe konu senedin sahte
olarak alacaklı tarafından icra takibine konduğu’ iddiası ile suç duyurusunda bulunduğu
ve icra ceza mahkemesince alacaklı aleyhine mahkûmiyet hükmü kurulduğu görüldüğün-
den, ceza dosyasının celbi ile davacı alacağının gerçek bir alacak olup olmadığı konu-
sunda değerlendirme yapılması gerektiğini»⁴⁹⁶

⁴⁹² Bknz: 17. HD. 05.11.2013 T. 11822/15085 (www.e-uyar.com)

⁴⁹³ Bknz: HGK. 23.10.2013 T. 17-224/1478 (www.e-uyar.com)

⁴⁹⁴ Bknz: 17. HD. 24.09.2013 T. 8620/12713 (www.e-uyar.com)

⁴⁹⁵ Bknz: 17. HD. 06.06.2013 T. 3904/8424 (www.e-uyar.com)

⁴⁹⁶ Bknz: 17. HD. 30.05.2013 T. 6432/8055 (www.e-uyar.com)

√ «Tasarrufun iptali davasında, davacı alacaklı ile davalı borçlu arasındaki ilişkinin ne olduğunun ve alacağın muvazaalı olup olmadığının üzerinde durularak (araştırılarak) varılacak sonuca göre uyumsuzluğun çözümlenmesi gerekeceğini»⁴⁹⁷

√ «Davacı tarafından SSK emeklisi ev hanımı olan bir kişiye senedin düzenlendiği tarih itibarıyla yüksek bir miktar sayılabilecek 80.000,00 TL borcun ‘ne karşılığı verildiği’ açıklanmamış olması ve ayrıca hayatın olağan akışına uygun olmayacak şekilde bononun tanzim tarihi ile vade tarihi arasında beş buçuk yıl, tanzim tarihi ile takip tarihi arasında ise yedi yıldan fazla bir süre bulunmasının davacı ile davalı arasında alacak borç ilişkisinin gerçek olmadığını göstereceğini»⁴⁹⁸

√ «Takibe konu senedin düzenlenme tarihi, tasarruf tarihinde sonra ise de, davacı vekili, ‘iptali istenen tasarrufların, alacağın kaynağı olan –müvekkili davacı-alacaklı ile davalı borçlular arasındaki- akaryakıt ticaretinden sonra yapıldığını’ iddia ettiğinden, bu yönde delil olarak sunulan fatura, sevk irsaliyeleri değerlendirilerek davacıya ait şirket defterleri ile akaryakıt alımında ilişki kurulan dava dışı şirkete ait defterler üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması davacı tarafından gösterilen (dava dışı şirket yetkilisi) tanıkların dinlenmesi, davacı ile dava dışı şirket arasında ticari ilişki belirlendiği takdirde, davacı ile davalı borçluların ticari defterleri üzerinde söz konusu akaryakıt alış-verişinin varlığı yönünden bilirkişi incelemesi yaptırılması, savcılık iddianamesinden davacı ile davalı borçlu arasında 18 yıllık ticari ilişki olduğu, bu davanın konusunu oluşturan akaryakıt ticareti ve bu ticarete istinaden gönderilen çeklerle ilgili dolandırıcılık ve zincirleme şekilde sahte resmi belge kullanmak suçu nedeniyle davalı borçlu hakkında ağır ceza mahkemesinde dava açıldığı anlaşıldığından, ilgili ceza dosyasının istenmesi, davacı ve davalı tanıklarının dinlenmesi tüm deliller birlikte değerlendirilerek takip konusu borcun doğumunun tespit edilmesi gerektiğini»⁴⁹⁹

√ «Alacaklının gerçek bir alacağının bulunmadığı hallerde tasarrufun iptali davasının dinlenemeyeceğinden, davacı ile borçlunun oğlunun bahsedilen şirkette birlikte çalışıp çalışmadıkları, takip dayanağı bononun hangi gerekçe ile ne zaman davacıya verildiği hususları üzerinde durularak hasıl olacak duruma göre bir karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁰⁰

√ «İtirazın iptali davası sonucunda davanın kabulüne karar verilerek takibin kesinleşmiş olması halinde dahi, tasarrufun iptali davasındaki davacı-alacaklının alacağın gerçek bir alacak olup olmadığının- muvazaaya dayanıp dayanmadığının- araştırılması gerekeceğini»⁵⁰¹

√ «Tasarrufun iptali davasının görülebilmesi için, davacının borçlu-davalıdan ‘gerçek bir alacağının bulunması’ ve ‘icra takibine konu edilip kesinleşmiş olması’ gerektiğini- Davalı borçlunun müşteki sıfatıyla yaptığı şikayet üzerine alacaklı hakkında silahlı yapma suçundan dolayı ceza davası açılığı gözetilerek alacağın gerçek olup olmadığı hususunda araştırma ve inceleme yapılması gerektiğini»⁵⁰²

√ «Alacaklının, borçluda gerçek bir alacağının bulunması”nın tasarrufun iptali davasının dinlenme koşullarından olduğu- Davalı 3. kişinin borçlulardan birisinin kızı, diğeri de ablası olan davalı 3. kişinin, bedeli borçlular tarafından ödenerek davalı 3.

497 Bknz: 17. HD. 20.05.2013 T. 3894/7243 (www.e-uyar.com)

498 Bknz: 17. HD. 19.03.2013 T. 5481/3666 (www.e-uyar.com)

499 Bknz: 17. HD. 10.02.2013 T. 4326/1955 (www.e-uyar.com)

500 Bknz: 17. HD. 13.11.2012 T. 602/12443 (www.e-uyar.com)

501 Bknz: HGK. 19.09.2012 T. 3-101/597 (www.e-uyar.com)

502 Bknz: 17. HD. 11.07.2012 T. 5955/8883 (www.e-uyar.com)

kişi adına tescil yaptırılmış olan araçlar hakkında (nam-ı müstear) açıdan tasarrufun iptali davasının davalı 3. kişinin dava konusu araçları alabilecek ekonomik güç ve sosyal yapıya sahip olup olmadığının araştırılması gerekeceğini»⁵⁰³

√ «İİK.nun 277 vd maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin ‘borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu’ ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceğini, çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin ‘borçlu’ durumunda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten ‘alacaklı’ sıfatını taşıması gerektiğini»⁵⁰⁴

√ «İİK.nun 277 vd. maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin “borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu” ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceği, çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin “borçlu” durumda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten “alacaklı” sıfatını taşıması gerektiğini»⁵⁰⁵

√ «Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için öncelikle davacının davalı borçluda gerçek bir alacağının bulunması, diğer bir anlatımla, tasarrufta bulunan kişinin gerçekten ‘borçlu’ olması gerektiğinden davalı borçlu tarafından, davacı alacaklıya karşı açıldığı bildirilen dava konusu senetlerle ilgili menfi tespit davasının kesinleşmesi beklenerek alacağın gerçek bir alacak olup olmadığının belirlenip sonucuna göre bir karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁰⁶

√ «Davacı tarafından davalı borçluya faizle para verildiği, bundan dolayı vergi inceleme raporları çerçevesinde davacı hakkında asliye ceza mahkemesince mahkûmiyet kararı verildiği anlaşıldığından mahkemece açılmış iptal davasının ‘davacının, davalı borçludan gerçek bir alacağı mevcut olmadığı’ gerekçesiyle ‘reddine’ karar verilemeyeceğini»⁵⁰⁷

√ «İİK. 277 vd.na göre tasarrufun iptali istenebilmesi için, “borcun tasarruf tarihinden önce doğmuş olması”, “alacaklının borçluda gerçek bir alacağının olması”, “borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması” ve “borçlu hakkında alınmış, aciz belgesinin bulunması” gerektiğini»⁵⁰⁸

√ «İİK.nun 277 vd maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin “borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu” ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceği, çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin “borçlu” durumda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten “alacaklı” sıfatını taşıması gerektiğini»⁵⁰⁹

503 Bknz: 17. HD. 11.06.2012 T. 1710/7561 (www.e-uyar.com)

504 Bknz: 17. HD. 11.04.2012 T. 1729/4537 (www.e-uyar.com)

505 Bknz: 17. HD. 11.07.2012 T. 5955/8883 (www.e-uyar.com)

506 Bknz: 17. HD. 31.03.2011 T. 6372/2899 (www.e-uyar.com)

507 Bknz: 17. HD. 07.02.2012 T. 12468/899 (www.e-uyar.com)

508 HGK. 13.10.2010 T. 17-399/498 (www.e-uyar.com)

509 Bknz: 17. HD. 01.07.2010 T. 2225/6230 (www.e-uyar.com)

Aynı doğrultuda:

Bknz: 17. HD. 11.07.2012 T. 5955/8883; 11.04.2012 T. 1729/4537; 02.02.2010 T. 9029/703; 07.04.2004 T. 4841/2160; 29.01.2009 T. 3815/258; 18.01.2009 T. 8764/17; 30.10.2007 T. 4356/3297; HGK. 19.06.2002 T. 15-495/528; 26.02.1997 T. 15-890/127; 15. HD. 18.06.1996 T.

√ «3. kişi savunmasında ‘davacı ve borçlu arasında danışıklı icra takibi yapıldığını, alacağın gerçek olmadığını’ ileri olduğundan, 3. kişinin savunmasının araştırılması gerektiğini»⁵¹⁰

√ «İİK.nun 277 vd. maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin “borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu” ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceği; çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin “borçlu” durumunda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten “alacaklı” sıfatını taşıması gerektiğini»⁵¹¹

√ «İİK.’nun 277 vd. maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin ‘borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu’ ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceğini, çünkü iptal davasının, dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin ‘borçlu’ durumunda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten ‘alacaklı’ sıfatını taşıması gerektiğini»⁵¹²

√ «İİK.nun 277 vd maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin “borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu” ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceği; çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin “borçlu” durumda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten “alacaklı” sıfatını taşıması gerektiğini»⁵¹³

√ «İİK.nun 277 vd. maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin “borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu” ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceği; çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin “borçlu” durumda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten “alacaklı” sıfatını taşıması gerektiğini»⁵¹⁴

√ «İİK.nun 277 vd maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin “borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu” ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceği; çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin “borçlu” durumda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten “alacaklı” sıfatını taşıması gerektiğini»⁵¹⁵

√ «İİK.nun 277 vd maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin “borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu” ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceği; çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin “borçlu” durumda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten “alacaklı” sıfatını taşıması gerektiğini»⁵¹⁶

√ «İİK.nun 277 vd maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin “borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu” ileri

3294/342; HGK. 09.03.1997 T. 13-288/234; 13. HD. 27.02.1979 T. 5645/878; 30.04.1976 T. 5638/3529 vb. (www.e-uyar.com)

⁵¹⁰ Bknz: 17. HD. 05.04.2010 T. 435/3080 (www.e-uyar.com)

⁵¹¹ Bknz: 17. HD. 18.01.2009 T. 8764/17 (www.e-uyar.com)

⁵¹² Bknz: 17. HD. 30.10.2007 T. 4356/3297; Aynı doğrultuda; 15. HD. 10.06.2003 T. 587/3094; HGK. 19.06.2002 T. 15-495/528; 15. HD. 01.04.1997 T. 1262/1778; 15. HD. 01.04.1997 T. 1262/1778; HGK. 26.02.1997 T. 15-890/127; 15. HD. 18.06.1996 T. 3294/342; HGK. 09.03.1979 T. 13-288/234; 13. HD. 27.02.1979 T. 5645/878; 13. HD. 30.04.1976 T. 5638/3529 vb. (www.e-uyar.com)

⁵¹³ Bknz: 15. HD. 10.06.2003 T. 587/3094 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁴ HGK. 19.06.2002 T. 15-495/528 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁵ Bknz: 15. HD. 01.04.1997 T. 1262/1778 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁶ HGK. 26.02.1997 T. 15-890/127 (www.e-uyar.com)

sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceği; çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin “borçlu” durumda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten “alacaklı” sıfatını taşıması gerektiğini»⁵¹⁷

√ «İİK.nun 277 vd maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin “borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu” ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceği; çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin “borçlu” durumda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten “alacaklı” sıfatını taşıması gerektiğini»⁵¹⁸

vurgulamıştır...

VI- ● Bir alacaklının sadece elindeki senede dayanarak, şeklen «hak sahibi olduğunu» ileri sürüp, senet bedelini senet borçlularından talep etmesinin **hayatın olağan akışına aykırı olduğu durumlarda**, alacaklının alacaklılık sıfatı tartışılabilir hale gelir ve Yargıtayımızın bu konuda çeşitli içtihatlarında kabul ettiği ölçütler (kıstaslar) çerçevesinde alacaklının elindeki senede dayanarak «alacak» talep etmesine izin verilmez.

Her davada olduğu gibi, «tasarrufun iptali davaları»nda da «ispat yükünün hangi tarafa ait olduğu» konusu önem taşır. Hukukumuzda, bu konuya ışık tutan hüküm «Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür» şeklindeki MK. mad. 6’dır.⁵¹⁹ Bu davalarda ispat yükü -kural olarak- davacı alacaklıdır.⁵²⁰ Örneğin; «davalılar arasında herhangi bir akrabalık’, ‘önceye dayanan arkadaşlık’ bulunduğu, davacı tarafından ispat edilmesi gerekir.»⁵²¹

Doktrinde⁵²² -oybirliği ile- «ispat yükünün, ‘hayatın olağan akışına aykırı iddia ve savunmada bulunana’^(*) düştüğü» kabul edilmekte olduğu gibi, **Yargıtay** da bu konuya ilişkin içtihatlarında öteden beri bu doğrultuda içtihatla bulunmaktadır...

⁵¹⁷ Bknz: 15. HD. 18.06.1996 T. 3294/3421 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁸ Bknz: 13. HD. 30.04.1976 T. 5638/3529 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁹ Bu hükme ait «1998/1999 Tasarısı» ile «1984 Tasarısı» ve «1971 Tasarısı»ndaki gerekçeler için Bknz: **UYAR, T.** Gerekeçeli-İçtihatlı Türk Medeni Kanunu, 2002, C: 2, s: 1507

⁵²⁰ **KAZANCI, T.İ.** age. s: 147; 163; 185

⁵²¹ Bknz: 17. HD. 09.12.2019 T. 4668/11642 (www.e-uyar.com)

⁵²² **TAŞPINAR, S.** Fiili Karinelerin İspat Yükünün Dağılımında Rolü (AÜHFĐ. 1996/1-4, s: 551) - **ALANGOYA, Y.** «Senede Karşı Senetle İspat» Kuralı ve «Hayatın Olağan Akışı» Kavramı (Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan, 2004, s: 523) - **KURU, B.** Hukuk Muhakemeleri Usulü, 6. Baskı, C: 2, s: 1989 - **POSTACIOĞLU, İ.** Medeni Usul Hukuku Dersleri, 6. Bası, s: 537 - **UMAR, B./YILMAZ, E.** İspat Yükü, 2. Bası, s: 60 - **BERKİN, N.** Medeni Usul Hukuku Rehberi, s: 172 - **ANSAY, S.Ş.** Hukuk Yargılama Usulleri, 1960, s: 248 - **ÜSTÜNDAĞ, S.** Medeni Yargılama Hukuku, 7. Baskı, s: 616 vd. - **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 352

(*) **UYAR .T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 87-124, s: 505-535; s: 747-759; s: 776-802; s: 877-919; s: 999-1024 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 8-13; s: 65-71; s: 134-139-269-272; s: 381-382; s: 56-578; s: 1086-1089; s: 1097 vd.; s: 1159 vd. – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının Uygulamada Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Haziran/2014, s: 169-176) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Alacağın Gerçek Olması» ve «Hayatın Olağan Akışına Uygunluk» Koşullarının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Legal Huk. Der. Ocak/2020, S: 267-309) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Ticari İşletmenin Devri» (İİK. 280/III), «İptale Tabi Tasarrufların Kapsamı» (İİK. 277 vd.) Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar [Çankaya Üniv. Huk. Fak. Der. (Arş. Gör. Ceren Damar Şenel Armağanı), 2020, C: III, s: 3941-3978)] – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449-4513) – **UYAR, T.** Borçlunun Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S: 190, s: 4729-4801) – **UYAR, T.** Uygulamada

Davalı-borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin iddia ve savunmalarında «*hayatın olağan akışına aykırılık*» bulunması halinde, bu tutarsız iddia ve savunmalar, taraflar arasında yapılmış olan tasarrufların iptaline neden olur.

«*Hayatın olağan akışına aykırılık*»** ne demektir? «*Hayatın olağan akışı*» kriteri, hukukçuların olaylara yorum getirmede kullandıkları ölçülerden ve prensiplerden birisidir. Buna göre insanların genelinin, sosyal yapı içerisinde yapageldikleri davranışlar «*hayatın olağan akışı*» kriterini oluşturmakta ve bu kriter de hukuki problemlerin yorumlanmasında kullanılmaktadır.⁵²³

Başka bir deyişle; tecrübe (hayatın olağan akışı) kuralları «*hayatta sık tekrar eden, tekrarlanması ihtimal dahilinde olan olayların veya bilimsel ve teknik bilgilerin oluşturduğu ve kendilerini oluşturan somut olaylardan bağımsız hale gelmiş kurallar*»dır; vak’a tesbitinde, hukukun olaya uygulanmasında, hakimin bir değer hükmü vermesinde, delillerin değerlendirilmesi ve bir delilin ispat değerinin saptanmasında, muhtevası belli olmayan kuralların (kötüniyet gibi) uygulanmasında önemli rol oynar.⁵²⁴

Tasarrufun İptali Davasının Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Temmuz/2017, s: 3497-3543) – **UYAR, T.** Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s: 175-187) – **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi?» (ABD. 2015/1, S: 369-397) – **UYAR, T.** Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında «Borcun Doğum Tarihi» Nasıl Belirlenir.? Tasarrufun İptali Davasının «Bedele Dönüşmesi» (İİK. 283/II) Halinde, Tazminata Esas «Gerçek Değer»in Hesaplama Yöntemi (Legal Huk. Der. 2018, S: 184, s: 1739-1758)

** **ALANGOYA, Y.** «Senete Karşı Senetle İspat» Kural ve «Hayatın Olağan Akışı» Kavramı (Prof. N. Koca Yusufpaşaoğlu, Armağan, 2004, s: 521-531) – **DEMİR, A.** Yargıtay İçtihatlarındaki «Hayatın Olağan Akışı» Kriteri ve İslam Hukukundaki, «Zahiri Kal Delili» (Terazi Huk. Dr. Araştırma/2008, s: 129-133) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 87-124; s: 505-535; s: 747-759; s: 776-802; s: 877-919; s: 999-1024- **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 11-13; s: 65-71; s: 134-139; s: 269-272; s: 381-382; s: 576-578; s: 1086-1089; s: 1097 vd.; s: 1159 vd. – **UYAR, T.**, Tasarrufun İptali Davasının Uygulamada Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Haziran/2014, S. 169-176) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Alacağın Gerçek Olması» ve «Hayatın Olağan Akışına Uygunluk» Koşullarının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Legal Huk. Dr. Ocak/2020, s: 267-302) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Ticari İşletmenin Devri» (İİK. 280/III), «İptal Tabi Tasarrufların Kapsamı» (İİK. 278, 279, 280) ve «Mahkemeye Aciz Vesikası Sunulması» (İİK. 277) Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar (Ceren Damar Şenel Armağanı, C:3, 2020, s: 3941-3978) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasında Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449-4513) – **UYAR, T.** Borçlunun Tasarrufun İptali Davasında Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018, S: 190, s: 4729-4801) – **UYAR, T.** Uygulamada Tasarrufun İptali Davasının Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Temmuz 2017, s: 497-543) – **UYAR, T.** Muvazaa Nedenine Dayalı Tasarrufun İptal Davalarının (İİK. m. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. S: 139, Temmuz/2014, s: 175-187) – **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) “Muvazaalı Olduğu” İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası» Açılabilir Mi.? (ABD. S: 2015/1, s: 369-397) – **UYAR, T.** Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında Borcun Doğum Tarihi Nasıl Belirlenir Tasarrufun İptali Davasının «Bedele Dönüşmesi» (İİK. m. 283/II) Halinde Tazminata Esas «Gerçek Değer»in Hesaplanma Yöntemi (Legal Huk. Der. Nisan/2018, S: 184, s: 1739-1758)

⁵²³ **DEMİR, A.** agm. s: 129

⁵²⁴ **ALANGOYA, Y.** agm. s: 528; dipn. 32

«Hayatın olağan akışı» kriteri, Yargıtay ve diğer üst derece mahkemelerinde, pek çok alandaki hukuki problemlerin çözülmesinde bir yorum kuralı olarak kullanılmaktadır. Yargıtay «hayatın olağan akışı» kriterini, «olayların sebep-sonuç ilişkisine uygun olarak gerçekleşip gerçekleşmediğinin irdelenmesi, sosyal yapı içerisinde olağan karşılanacak türden olup olmadığının belirlenmesi» şeklinde anlamaktadır. Söz gelimi «bir ikrarının delil değerinin ortaya konulması için diğer şartların yanında hayatın olağan akışına uygun düşüp düşmediğinin de araştırılması gerektiği» ifade edilmektedir.⁵²⁵

«Hayatın olağan akışı» kriterinin uygulama alanı oldukça geniştir. Aynı zamanda, «aksi ispatlanana kadar doğru kabul edilen bir karine» olduğundan, hukukçular için adaleli karar vermede kullanılan, oldukça pratik bir kriter niteliğini taşımaktadır.

Sonuç olarak «hayatın olağan akışı» kriteri, mevcut hukukumuzda hukukçuların hemen her alanda uygulayabildikleri, onların işlerini kolaylaştıran önemli bir prensiptir.⁵²⁶ Hangi olayların ‘hayatın olağan akışına aykırı olduğu’ tasarrufun iptali davasına bakan mahkeme tarafından takdir edilecektir.⁵²⁷

Hukukumuzda «senede karşı senetle ispat kuralı» ya da kanunun deyiimiyle «senede karşı tanıkla ispat yasağı» HMK. mad. 201’de (HUMK. mad. 290’da) düzenlenmiştir. Bu kurala göre; «senede bağlı her çeşit iddiaya karşı ileri sürülen ve senedin hüküm ve kuvvetini ortadan kaldıracak veya azaltacak nitelikte bulunan hukuki işlemler, ikibin beşyüz Türk Lirasından az miktar olsa bile, tanıkla ispat olunamaz»⁵²⁸.

HMK.’nun 201. maddesinin (HUMK.’nun 290. maddesinin), doktrin ve Yargıtay içtihatlarında öngörülen istisnaları⁵²⁹:

Doktrinde ve Yargıtay içtihatlarında; «hayatın olağan akışı ölçütünün HMK.’nun 201. (HUMK.’nun 290.) maddesinin istisnalarından biri olduğu» açık ve kesin bir biçimde aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir:

aa- Doktrinde bu konuda; “hayatın olağan akışına aykırılık” kriteri pek çok ‘bilimsel makale’ye konu olmuştur⁵³⁰.

⁵²⁵ DEMİR, A. agm. s:130

⁵²⁶ DEMİR, A. agm. s:133

⁵²⁷ ERDÖNMEZ, G. age. S:197

⁵²⁸ Ayrıntılı bilgi için Bknz: YAVAŞ, M. Senetle İspat ve Senede Karşı Senetle İspat Kuralları İle Bu Kuralın İstisnaları, 2009, s:363 vd. – KARSLI, A. Medeni Muhakeme Hukuku, 2012, s:596 – YILMAZ, E. Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, 2021, C:3, s:3700 vd. – ALANGOYA, Y./YILDIRIM, M.K./YILDIRIM, N.D. Medeni Usul Hukuku Esasları, 2011, s:393 vd. – KURU, B. Medeni Usul Hukuku “El Kitabı”, 2020, C:2, s:716 vd. – GÖZÜTOK, Z./ALBAYRAK, A. Alfabetik Medeni Usul El Kitabı, 2021, s:694 vd.

⁵²⁹ UYAR.T./UYAR, A./UYAR, C. Olumsuz (Menfi) Tespit Davaları, s: 695 vd.

⁵³⁰ UYAR, T. Çek Hamili Hakkında Keşideci Tarafından ‘Dava Konusu Çekin Teminat Çeki Olduğu İddiasıyla’ Açılan Menfi Tespit Davasının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (İBD. 2020/6, s:15-29 – UYAR, T. Takibe Konu Edilmiş Senedin ‘Hayatın Olağan Akışına Aykırılık’ ve ‘Tefecilik Suçuna Konu Olması’ Nedenleriyle İptali (Legal Huk. Der. Temmuz/2016, s:3657-3672) – UYAR, T. ‘Hayatın Olağan Akışına Aykırı Olduğu’ Gereğiyle ‘Bir Senedin İptaline’ Karar Verilebilir Mi? (Legal Huk. Der. Temmuz/2015, s:195-201) – DEMİR, A. Yargıtay İchtihatlarındaki ‘Hayatın Olağan Akışı’ Kriteri ve İslam Hukuku’ndaki ‘Zahiri Hal Delili’ (Terazi Der. Aralık/2008, S:28, s:129-133 – ALANGOYA, Y. ‘Senede Karşı Senetle İspat’ Kuralı ve ‘Hayatın Olağan Akışı’ Kavramı (Prof. Dr. N. Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan, 2004, s:521-531) – GÖKSOY, Y.C. Kambiyo Senedine Dayalı Menfi Tespit Davalarında İspat Yükü Açısından Hayatın Olağan Akışı Kavramı (Ticaret Hukuku Sempozyumu 2021 Bildiri Kitabı, 2021)

√ “İspat yükü açısından “hayatın olağan akışı” kavramı, ‘fiili karineler’ kapsamında mütalaa edilmektedir⁵³¹. Fiili karineler, herhangi bir hukuk kuralı bağlantılı olmaksızın, hakimın hayat konusunda sahip olduğu tecrübe kurallarından yararlanmak suretiyle belli olmayan olaylar hakkında sonuç çıkarmasına yöneliktir. Bu haliyle, ‘fiili karineler’ hayat tecrübelerinden ortaya çıkan kurallara dayanmaktadır.

Fiili karine lehine olan taraf, o vaktayı ispat etmiş sayılır. Karşı taraf fiili karinenin aksini ispat edebilir⁵³². Bazı HMK hükümlerinde (HMK m. 38/2, 41/1-b, 97, 203/1-e, 264/1) yer alan “emare” ibaresi, fiili karineleri ifade etmek üzere kullanılmıştır⁵³³.

Yargıtay kararlarında, hayat tecrübe kurallarına (yaşam deney kurallarına) sıklıkla başvurulmakta ve bu konuda “hayatın olağan akışı” kavramı kullanılmaktadır⁵³⁴. Söz konusu kararlarda, genellikle “fiili karinelerin, ispat yükünü karşı tarafa geçirdiği” kabul edilmekte ve normal durumun aksini iddia eden tarafın bunu ispat yükü altında olduğu görüşü benimsenmektedir⁵³⁵. Bu çerçevede, “hayatın olağan akışı” kavramından kaynaklanan fiili karineler, çeşitli hukuk dallarına ilişkin Yargıtay kararlarında, ispat yükünün belirlenmesine yönelik olarak uzun yıllardan beri kabul görmektedir. Uygulamada Yargıtay tarafından geliştirilen “hayatın olağan akışı” veya “güçlü delil” gibi kavramlar vasıtasıyla, senetle ispat kuralından doğan ispat güçlüklerinin aşılmasına gayret edilmektedir⁵³⁶.

Davanın dayandığı maddi vakıalar ile bunların meydana getirdiği emareler bütün olarak değerlendirildiğinde, davacının ‘borçlu olmadığı’ yönündeki iddiaları, genel yaşam tecrübelerine göre anlaşılabilir ve kabul edilebilir olduğu halde, sadece ‘senede karşı kesin delillerle ispat yükünün yerine getirilmediği’ gerekçesiyle davanın reddedilmesi, maddi gerçeğin göz ardı edilmesine yol açar. Böyle bir yaklaşım, somut olay adaletine aykırı sonuçlar meydana getirir. Bu bakımdan, menfi tespit davalarında kambiyo senetlerine karşı ileri sürülen temel borç ilişkisine yönelik bedelsizlik iddialarının ispatında, mahkemelerin genel hayat tecrübelerine göre herkes tarafından açıkça anlaşılabilen emare delillerini dikkate almasına cevaz verilmelidir...

Kambiyo senetlerine dayalı menfi tespit davalarında ispat konusunda Yargıtay, genellikle senede karşı senetle ispat kuralına dayalı olarak katı bir yaklaşım

⁵³¹ TAŞPINAR, S. Fiili Karinelerin İspat Yükünün Dağılımındaki Rolü” AÜHFD, 1996, Cilt 45, S. 1 – 4, s. 536; BAŞÖZEN, A. Medeni Usul Hukukunda İlk Görünüş İspatı, Ankara, 2010, s. 70 – UMAR, B./YILMAZ, E. İspat Yükü, 1980, s. 165-166.

⁵³² KURU, B. Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 2018, s. 239.

⁵³³ KURU, B. age., s. 240.

⁵³⁴ “... Nitekim Yargıtay da kararlarında tecrübe (yaşam deneyi) kurallarına dayanmakta ve bu konuda genellikle “hayatın olağan akışı” kavramını kullanmaktadır (Hukuk Genel Kurulunun 21.04.1982 tarihli ve 1979/4-1528 E., 1982/412 K.; 17.12.2003 tarihli ve 2003/13-787 E., 2003/774 K.; 06.06.2007 tarihli ve 2007/2-331 E., 2007/332 K.; 08.12.2010 tarihli ve 2010/19-590 E., 2010/640 K.; 12.09.2012 tarihli ve 2012/8-365 E, 2012/561 K.; 28.03.2014 tarihli ve 2013/21-2219 E., 2014/411 K. sayılı kararları) ... ” (Y. HGK, 18.6.2019, E. 2017/19-827, K. 2019/689) (Bkz. www.kazanci.com.tr)

⁵³⁵ “... Gerçekten de, olağan bir duruma dayanan tarafın, bu iddiasını kanıtlama yükümlülüğü altında olmadığı, ispat yükünün, normal durumun aksini iddia eden tarafın üzerinde olduğu; başka bir anlatımla, belli olaylardan, belli olmayan bir olay için çıkarılabilen durumlara dayalı fiili karine lehine olan tarafın, ispat yükü altında bulunmadığı, karinenin aksini kanıtlama yükümlünün bunu iddia edenin üzerinde olduğu, yargılama hukukunun temel ilkelerindedir...” (10. HD, 20.10.2009, E. 2009/8955, K. 2009/15860). Bu karar hakkında bkz. GÖKSU, M. 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde Senetle İspat Kuralları ve Bunların İstisnaları, (Hacettepe Hukuk Fak. Dergisi, 1(1) 2011, s. 53–65, s. 63)

⁵³⁶ ÇİFTÇİ, P. Medeni Yargılama Hukukunda İspat Hakkı ve Sınırları, 2018, s. 371.

göstermektedir. Şöyle ki, dava tarafları arasında kambiyo senedi düzenlenmesini olası kılan herhangi bir ticari ya da hukuki ilişkinin bulunmaması, kambiyo senedi borçlusunun ekonomik durumuna nazaran mümkün olmayacak kadar büyük miktarlarda borç altına girmesi, borçlunun ekonomik ve sosyal konumu ile bağdaşmayacak bir şekilde kambiyo senedi ile borçlanması ve normallik ölçütünü esas alan benzeri emarelere dayandırılan menfi tespit talepleri, Yargıtay tarafından soyutluk ilkesi ve senede karşı senetle ispat kuralı gerekçe gösterilerek genellikle isabetli bulunmamaktadır. Özellikle Yargıtay 19. Hukuk Dairesi'nin konuyla ilgili kararlarında, senede karşı senetle ispat kuralı gerekçe gösterilmek suretiyle, “hayatın olağan akışı” kavramına dayanan menfi tespit taleplerine istikrarlı olarak cevaz verilmediği görülmektedir.

Örnek olarak, Yargıtay 19. Hukuk Dairesi'nin 3.5.2016 tarihli ve E. 2015/17199, K. 2016/8177 sayılı kararında⁵³⁷; “ ... Mahkemece toplanan delillere ve benimsenen bilirkişi raporuna göre, taraflar arasında davacıya ait olan 3 adet gayrimenkulün davalıya satışı konusunda harici satım sözleşmesi bulunduğu, davalı davaya konu bononun davacıya ödenen satış bedeli karşılığında verildiğini savunmuş ise de, 305.000 TL gibi bir satış bedelinin davacı tarafından elden alındığının hayatın olağan akışına aykırı olup, davalının satış bedelini davacıya elden ödediğine dair herhangi bir belge sunmadığı gerekçeleriyle davanın kabulüne karar verilmiş, hükmü davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir. Dava, İİK'nun 72.maddesine göre takip ve davaya konu bononun hile ile alınması sebebiyle borçlu bulunulmadığının tespiti istemine ilişkindir. İspat külfeti davacı tarafta olup, bononun hile ile alındığını kanıtlamakla yükümlüdür. Mahkemece “hayatın olağan akışı” şeklinde yasal olmayan bir gerekçe ile kambiyo senedi niteliğinde olan bononun yorum ile geçersiz kılınması doğru görülmemiştir ... “ gerekçelerine dayalı olarak, taşınmaz satış bedelinin elden ödenmesinin hayatın olağan akışına aykırı olduğu gerekçesiyle, bononun hile ile alındığı iddiasıyla açılan menfi tespit davasını kabulüne dair yerel mahkeme kararı bozulmuştur. Yargıtay, bu kararında, kambiyo senedine karşı “hayatın olağan akışına aykırılık” temeline dayalı olarak bedelsizlik iddiasında bulunulamayacağını açıkça vurguladığı gibi, her türlü delille ispatlanması mümkün olan hile iddiasının dahi bu şekilde ispatlanamayacağını da belirtmiştir.

Yargıtay 19. Hukuk Dairesi'nin 11.10.2017 tarihli ve E. 2016/12608, K. 2017/6829 sayılı kararında da⁵³⁸, davalının davacıya borç vermiş olduğu dönemde 50 milyar miktarındaki bir paranın borç verilmesinin hayatın olağan akışına aykırı olduğu ve davacının davalıya borçlu olduğu miktarın yalnızca 5.000,00 TL olduğu iddiasıyla kambiyo senedine ilişkin olarak açılan bir menfi tespit davası kapsamında, kambiyo senetlerinin sebepten mücerret olduğu borçlu tarafın senedin aksini aynı ölçüde yazılı bir belge ile ispatlaması gerektiği halde böyle bir ispat vesikası sunmadığı gerekçesiyle verilen yerel mahkeme kararını onadıği görülmektedir.

Yargıtay 19. Hukuk Dairesi'nin 27.9.2017 tarihli ve E. 2016/11418, K. 2017/6326 sayılı kararında⁵³⁹, davaya konu 54.000 TL. bedelli bononun sözleşme gereği davalının davacıya teslim edilmek üzere yapacağı inşaat bedelinin bakiyesi için teminat olarak verildiği, ancak davalının inşaaat başlamaması üzerine davacının ödemeleri durdurduğu iddialarıyla açılan menfi tespit davasının, ev hanımı olan davacının arsa temin etmek üzere davalıdan avans para aldığı iddiasının hayatın olağan akışına aykırı olduğu gerekçeleriyle kabulüne dair yerel mahkeme kararının, “ ... Dava, kambiyo senedine karşı açılmış menfi tespit davasıdır. Davacı taraf senedin taşınmaz satışı için verildiğini ileri sürmüş ancak sunulan satış sözleşmesinde dava konusu bononun kayıtlı olmadığı

⁵³⁷ Bknz. Kazancı Veri Tabanı.

⁵³⁸ Bknz. Kazancı Veri Tabanı.

⁵³⁹ Bknz. Kazancı Veri Tabanı.

görülmüştür. Davalı taraf ise "nakit verdim" diyerek davacıya borç verdiğini belirtmiştir. Bu durumda senede karşı senetle ispat külfeti gereğince sunulan deliller karşısında davanın kanıtlanmadığı dikkate alınarak reddi gerekirken yazılı şekilde hayatın olağan akışı gerekçe gösterilerek hüküm kurulması isabetsizdir “ gerekçeleriyle bozulduğu görülmektedir. Yargıtay 19. Hukuk Dairesinin bu kararından, senede karşı senetle ispat kuralı gereğince, kambiyo senedine dayanan alacağa karşı hayatın olağan akışı kavramına dayanan filli karinelerin ileri sürülemeyeceği sonucu çıkmaktadır.

Yine Yargıtay 19. Hukuk Dairesi'nin 4.4.2016 tarihli ve E. 2015/15240, K. 2016/5702 sayılı kararında⁵⁴⁰; “ ... davacı şirket ile davalı arasında herhangi bir ticari ilişkinin bulunmadığı, takibe konu bononun düzenlenme tarihi itibarıyla davacı şirket ile davalı arasında para giriş çıkışını gösterir belge olmadığı, taraflar arasında ticari alım-satım ilişkisi olmadığı ve davalının davacı şirkete para göndermediği, takibe konu bononun düzenlenme tarihi itibarıyla ile dava dışı bono keşidecisi M. E. Soysal veya Soysal Ltd. Şti. arasında bono bedeli kadar herhangi bir ödemenin bulunmadığı, bu tarih itibarıyla davalı ile Soysal Ltd. Şti. arasında 24.900,00 TL'nin dava dışı Soysal Ltd. Şti. hesabına davalı tarafından gönderildiği, ancak 24.900,00 TL'ye karşılık 100.000,00 TL'lik bononun verilmesinin ticari örf ve teamüllerle ve hayatın olağan akışı ile açıklanamayacağı ... “ gerekçelerine dayalı olarak yerel mahkemenin vermiş olduğu menfi tespit davasının kabulüne dair kararın, “ ... Kambiyo senetleri illetten mücerret olup senet borçlusu tarafından senedin gerçek bir borç ilişkisini göstermediği senede karşı senetle ispat kuralı çerçevesinde ispatlanmalıdır. Mahkemece bu yön göz ardı edilmek suretiyle taraflar arasındaki hesap hareketleri ve hayatın olağan akışı gibi soyut değerlendirmeler üzerinden gerekçe oluşturmak suretiyle davanın kabulü yoluna gidilmesi isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir ... “ gerekçeleri ile bozulduğu görülmektedir. Bu kararda Yargıtay 19. Hukuk Dairesi'nin, taraflar arasındaki hesap hareketlerine dayanarak davaya konu bononun bedelsizliği iddiasını “hayatın olağan akışı” kavramına istinaden kabul eden yerel mahkeme kararının, “soyut değerlendirmeler” üzerinden verildiğini belirttiği ve kambiyo senedine karşı filli karinelerin ileri sürülmesini temelden reddettiği görülmektedir.

Diğer taraftan, Yargıtay'ın kambiyo senetlerine ilişkin menfi tespit davalarına ilişkin bazı kararlarında, “hayatın olağan akışı” kriterini kullandığı da görülmektedir. Dolayısıyla, Yargıtay'ın bu kararları değerlendirilmek suretiyle, hayatın olağan akışı kavramından kaynaklanan filli karinelerin kambiyo senetlerine karşı açılan menfi tespit davalarında ileri sürülen bedelsizlik iddiaları bakımından ispat yükünü borçlu lehine değiştirmesinin mümkün olup olamayacağı üzerinde durmakta yarar vardır.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun E. 2017/19-827 – K. 2019/689 sayılı ve 18.6.2019 tarihli kararında⁵⁴¹, “ ... Ancak davalının, bankadan kredi çekmek suretiyle kendisinden toplam 67.000,00TL bedel ile daire satın alan davacıya 900.000,00TL gibi davacının mali durumu ile izah edilemeyecek yüksek meblağı herhangi bir teminat olmaksızın elden verdiği iddiasının hayatın olağan akışına (genel hayat tecrübelerine) aykırı olduğu, hayatın olağan akışına dayanan kişinin, artık iddiasını ispatla yükümlü olmadığı, senedin tanzim edildiği 2009 tarihi itibarıyla 900.000,00TL miktarında bir paranın genellikle banka aracılığıyla el değiştirdiği, 5083 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanun ve bu kapsamda çıkarılan Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca 01.01.2009 tarihinden itibaren YTL kullanımından vazgeçilerek yeniden TL ibaresine geçildiği, bu nedenle senetteki bedelin tanzimi sırasında kavram karışıklığı nedeniyle senetteki yazı ile gösterilen bedelin, rakamla gösterilen bedelden bin kat fazla

⁵⁴⁰ Bknz. Kazancı Veri Tabanı.

⁵⁴¹ Bknz. Kazancı Veri Tabanı.

olduğu dikkate alındığında mahkemece eldeki menfi tespit davasının kabulüne yönelik önceki kararda direnilmesi yerindedir ... “ gerekçelerine yer verilmek suretiyle, davalıdan 67.000 TL. bedelle daire satın alan davacının davalı lehine 900.000 TL. tutarında bono düzenlemesinin hayatın olağan akışına aykırı olduğu değerlendirilmiştir ve buna bağlı olarak, kambiyo senedine dayalı menfi tespit davasında, “hayatın olağan akışı” kavramından kaynaklanan fiili karinelere göre ispat yükünün davacıdan davalıya geçtiği kabul edilmiştir. Aynı kararda, senette yazı ile gösterilen bedelin rakamla gösterilen tutarın bin katı olması da hayatın olağan akışına aykırı kabul edilmek suretiyle, TTK m. 676/1 hükmünün aksine rakamla gösterilen bedelin esas alınması gerektiği de vurgulanmıştır. Söz konusu kararda, kambiyo senetlerine ilişkin menfi tespit davalarında, hayatın olağan akışı kavramından doğan fiili karinelere hareketle, ispat yükünün borçlu lehine yer değiştirmesinin mümkün olduğu açıkça benimsenmiştir.

Yargıtay 22. Hukuk Dairesi'nin 2019/5179 E. – 2019/15608 K. sayılı ve 9.9.2019 tarihli kararında⁵⁴² ise, davalıya ait işyerinde satış müdürü olarak iş sözleşmesi ile çalışan davacı tarafından davalıya verilen bononun teminat senedi olduğu iddiasıyla açılan menfi tespit davasına ilgili olarak; “ ... Her ne kadar davacı ...'ın şikayetçi olduğu açığa imzanın kötüye kullanılmasına ilişkin suçtan ötürü ceza mahkemesince davalı yönünden beraat kararı verilmiş ise de; tüm dosya kapsamından davacının işyerinde çalıştığı süre, yaptığı iş, dinlenen tanık beyanları, senedin düzenleme, ödeme tarihi ile takibe konulmasına ilişkin aradan geçen üç yıla yakın süre, işyerinde yapılan uygulamalar ve hayatın olağan akışına göre takibe konu senedin, davacılarından işe girerken teminat olarak alınan senet olduğu anlaşılmaktadır. Belirtilen sebepten ötürü mahkemece davanın reddine karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir ... “ gerekçelerine yer verilmek suretiyle, davacının işyerinde çalıştığı süre, yaptığı iş ve senedin düzenleme tarihi ile takibe konulması arasında üç yıla yakın sürenin geçmiş olması gibi durumlar dikkate alınarak, hayatın olağan akışına aykırılık kavramından hareketle davacının iddialarının ispatlanmış sayıldığı görülmektedir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 20.03.2002 tarihli ve E. 913-77, K. 206 sayılı kararında⁵⁴³; “ ... Davacının, belgede belirtilen miktarda parayı borç verecek mali gücünün olmadığı, davalıların mirasbırakanın da bu miktarda borç almasını gerektirecek herhangi bir durumun mevcut olmadığı’ davalı tarafından savunulmuş olduğuna göre bu durumun araştırılarak “işçi emeklisi olduğu dosya kapsamından anlaşılan davacının herhangi bir işinin, gelirin ve malvarlığının bulunduğu” kanıtlanmamış ve ‘davalıların mirasbırakanı ise yılından itibaren oto tamirhanesi işlettiği, gayrimenkullerinin ve özel otomobilinin bulunduğu, kira geliri elde ettiği’ anlaşılmış olduğundan, bu durumda davacının, davalıların mirasbırakanına 1.8.1997 tarihinde 10 milyar TL. borç para vermesinin hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceği ...”, herhangi bir işi, geliri ve malvarlığı olmayan işçi emeklisi davacının davalıya 10 milyar TL. borç para vermesinin hayatın olağan akışına uygun olmadığı gerekçesiyle, davacının yazılı belgeye dayanan alacağı karşı ileri sürdüğü menfi tespit talebi isabetli bulunmuştur⁵⁴⁴.

Yargıtay 19. Hukuk Dairesi'nin 4.10.2001 tarihli ve E. 2001/2057, K. 2001/6148 sayılı kararında⁵⁴⁵; “Kiracının, ev sahibine daha önce vermiş olduğu borç paranın kendisine ödenmemesine rağmen, tekrar ev sahibine borç vermesinin ve aldığı senedi iki yıl sonra takibe koymasının, hayatın olağan akışına aykırı olduğu” görüşü benimsenmiştir.

⁵⁴² Bknz. Kazancı Veri Tabanı.

⁵⁴³ Bknz. İstanbul Barosu Dergisi, 2003/1, s. 158 vd.

⁵⁴⁴ Bknz. ALANGOYA, Y. agm., s. 521-531

⁵⁴⁵ Bknz. Kazancı Veri Tabanı.

Yargıtay 19. Hukuk Dairesi'nin 16.9.1996 tarihli ve E. 1996/6123, K. 1996/7805 sayılı kararında⁵⁴⁶; “Davalı-alacaklının, 1986 ve öncesi yıllarda, devlet memuru olarak 200.000.000 TL.'yi temin edip, davacı şirkete herhangi bir belge almadan vermesinin ve yedi yıl gibi uzun bir süre bunun geri verilmesini istememesinin hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceği” değerlendirilmesine yer verilmiştir.

Yargıtay 19. Hukuk Dairesi'nin 13.6.1996 tarihli ve E. 1996/3770, K. 1996/6011 sayılı kararında⁵⁴⁷; “davacı şirketin malvarlığının bu tür borçlanmaya, davalının da mâli içtimai durumunun bu miktar borç para vermeye müsait olmadığı” gerekçesiyle menfi tespit davasının kabulüne dair verilen yerel mahkeme kararı, “... davaya konu senetlerin A. E. ve Ö. M. isimindeki keşidecilerce, davacı şirket ortaklığından ayrıldıktan sonra tanzim edilmiş olduğunun, davacı şirket kayıtlarında böyle bir borç ilişkisinin yer almadığının saptanmış olması” gerekçeleri ile onanmıştır.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 27.11.1992 tarihli ve E. 1992/6477, K. 1992/10946 sayılı kararında⁵⁴⁸; “Davacı (borçlu) tarafça, davalı (alacaklı) tarafa boş olarak verilmiş bononun, lehtar (alacaklı) tarafından aradan onaltı yıl geçtikten sonra doldurulup takibe konulmuş olmasının hayatın olağan akışına aykırı olacağı, bu durumda alacak tutarını ispat külfetinin davalı alacaklıya düşeceği” belirtilmiştir.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 3.11.1990 tarihli ve E. 7621, K. 7506 sayılı kararında⁵⁴⁹; “Yabancı şirket kaşesi altında yer alan borçlunun imzasının üst kısmının daktilo ile büyük harflerle, aralarında boşluklar olacak şekilde, bono biçiminde doldurulmuş olmasının, hayatın olağan akışına ters düşeceği” ifade edilmiştir.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 24.12.1982 tarihli ve E. 5239, K. 5604 sayılı kararında⁵⁵⁰; “... Bir iki sene önce Almanya'da bir kez görüp tanıdığı bir kişiye bir kimsenin güvenerek, dostluk ve yardım duygusuyla borç para vermesinin yaşamın olağan akışına uygun düşmeyeceği ...” sonucuna varılmıştır.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2.6.1981 tarihli ve E. 2722, K. 2776 sayılı kararında⁵⁵¹; “Önceki senetli borçlarını ödememiş olan borçluya, bu senetler ödenmeden veya ayrıca teminat alınmadan ikinci kez yeniden borç verilmesinin hayat tecrübelerine ve olayların normal akışına aykırı olacağı” görüşü ortaya konulmuştur.

Kanımızca, kambiyo senedine dayalı menfi tespit davalarında, temel borç ilişkisine yönelik bedelsizlik iddialarının ispatında hayatın olağan akışından kaynaklanan fülü karinelerin dikkate alınması, somut olay adaletinin gerçekleştirilmesine hizmet eden yararlı bir yaklaşım olacaktır. Uygulamada kambiyo senetlerinin soyutluğu ilkesi kötüye kullanılmak suretiyle, gerçek ve geçerli hiçbir dayanağı olmayan borçların yaratılması sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Böyle hallerde, borçlunun elinde kambiyo senedine karşı ispat aracı olarak kullanabileceği temel borç ilişkisine dair düzenlenmiş bir senedin genellikle bulunmadığı göz önünde tutulduğunda, ancak “hayatın olağan akışı” kavramına dayalı olarak böyle kötüye kullanmaların engellenmesi mümkün olabilecektir. Böylelikle, maddi gerçeğin şekil kurallarına feda edilmesinin de önüne geçilmesi sağlanacaktır...”⁵⁵²

546 Bknz. Kazancı Veri Tabanı.

547 Bknz. Kazancı Veri Tabanı.

548 Bknz. Kazancı Veri Tabanı.

549 Bknz. www.e-uyar.com

550 Bknz. www.e-uyar.com

551 Bknz. www.e-uyar.com

552 GÖKSOY, Y.C. agm., s:14

√ « ‘Hayatın olağan akışı’ kriteri, hukukçuların olaylara yorum getirmede kullandıkları ölçütlerden ve prensiplerden birisidir. Buna göre, insanların genelinin sosyal yapı içerisinde yapageldikleri davranışlar, ‘hayatın olağan akışı’ kriterini oluşturmakta ve bu kriter de hukukî problemlerin yorumlanmasında kullanılmaktadır.

‘Hayatın olağan akışı’ kriteri, Yargıtay ve diğer üst derece mahkemelerinde, pek çok alandaki hukukî problemlerin çözülmesinde, bir yorum kuralı olarak kullanılmaktadır. Yargıtay, ‘hayatın olağan akışı’ kriterini, ‘olayların, sebep sonuç ilişkisine uygun olarak gerçekleşip gerçekleşmediğinin irdelenmesi, sosyal yapı içerisinde olağan karşılanacak türden olup olmadığının belirlenmesi’ şeklinde anlamaktadır.

Yargıtay, tarafların yapmış oldukları bir sözleşmenin gerçeği yansıtıp yansıtmadığını belirlerken, bu durumun olayların (hayatın) olağan akışına uygun olup olmadığını da göz önünde bulundurmaktadır. Ortada ‘normal şartlar altında insanların yapmayacağı’ bir sözleşme varsa, muvazaalı olması kuvvetle muhtemeldir. Dolayısıyla sözleşmenin tarafları, kuvvetli şüpheyi ortadan kaldıracak açıklamaları yapmak durumundadırlar.

Üçüncü kişilerin iyiniyet iddialarının gerçeği yansıtıp yansıtmadığının belirlenmesinde de bu kriter kullanılmaktadır. Sözelimi ‘malvarlığı borca batık bir kimseden bir gayrimenkul satın alan üçüncü kişinin, bu durumu bilmediğini, dolayısıyla iyiniyetli olduğunu tespit edebilmek için’, olayların (hayatın) olağan akışına uygun bir satımdan bahsetmek gerekmektedir. Herkesçe tanınan ve batmakta olduğu gazetelerde ve televizyonlarda haber olan bir işadamından gayrimenkul satın alan kimsenin, ‘bu durumu bilmediğini, dolayısıyla iyiniyetli olduğunu’ iddia etmesi, hayatın olağan akışına uygun düşmez. Bu kimse, normal şartlar altında herkesin bildiği bu durumu bilmemesinin haklı gerekçelerini (o dönemde yurt dışında olması gibi) gösterilmelidir. Aksi halde kötüniyetli olduğu kabul edilecek ve satım sözleşmesi iptal edilecektir...

Yukarıdaki örneklerde de görüldüğü gibi, ‘hayatın olağan akışı’ kriterinin uygulama alanı oldukça geniştir. Aynı zamanda ‘aksi ispatlanana kadar doğru kabul edilen bir karine’ olduğundan, hukukçular için adaletli karar vermede kullanılan, oldukça pratik bir kriter olmaktadır.»⁵⁵³

√ “Hemen bütün ilim adamlarının birleştiği ve Yargıtay uygulamasında kararlılık ifade eden ölçüte göre, ispat yükü, hayatın olağan akışına aykırı iddia ve savunmada bulunana düşer.

‘Hayatın olağan akışı’ ölçütü, HUMK. ’nun 290. (yeni HMK. ’nun 201.) hükmünün istisnalarından birisidir...”⁵⁵⁴

√ ‘Hayatın olağan akışına aykırılık’ (= ‘yaşam deneyi’ = ‘hayat tecrübesi’) kuralı hakim tarafından kendiliğinden dikkate alınır...”⁵⁵⁵

bb- Yüksek mahkeme bu konuya ilişkin içtihatlarında;

√ “...Dava, ‘davalıya olan 900 TL’lik borç için verilen ve ödenen bononun, açık olan yazı ile yazılan kısmına “dokuz yüz bin lira” yazılarak davalı tarafından takibe konulduğu, davalıya 900.000 TL borcunun bulunmadığı’ iddiasıyla borçlu olunmadığının tespiti istemine ilişkindir.

553 DEMİR, A. agm., s:129 vd.

554 ALANGOYA, Y. agm., s:523 vd.

555 UMAR, B./YILMAZ, E. age., s:28 – TAŞPINAR, A.S. agm., s:545

Mahkemece, toplanan deliller ve bilirkişi raporuna göre; taraflar arasındaki tek ilişkinin polis memuru olan davacının müteahhütlik yapan davalıdan daire satın alınmasına ilişkin olduğu, bunun dışında aralarında başkaca ilişki bulunduğu davalı tarafın defterlerinde de kayıtlı olmadığı, TTK'nun 588. maddesi gereğince her ne kadar 'senette rakam ve yazı ile yazılan bedeller arasında fark bulunması halinde yazıya itibar edilebileceği' hükme bağlanmış ise de, Yargıtay içtihatlarında belirtildiği üzere; bu kuralın senetteki yazı hanesinin borçlu tarafından doldurulmuş olması haline münhasır olduğu, yazı hanesinin borçlu tarafından doldurulmadığı ve rakam hanesinde de tahrifat yapıldığı hallerde bu kuralın uygulanamayacağı, dava konusu senetteki rakam ve yazı ile yazılan bedelleri ile alacaklı ve borçlu isimlerinin tek bir seferde dava dışı E. K. adlı şahıs tarafından yazıldığı ve senette bir tahrifat olmadığı hususlarında taraflar arasında uyumsuzluk bulunmadığı, senedin gerçek bedeli olan 900 TL'nin davacı tarafından ödendiği, borçlu tarafından doldurulmayan ve yazı ile yazılmış kısmındaki bedelin borç verilmesinin tarafların ekonomik durumlarına, hayatın olağan akışına aykırı olması, senetteki rakamla yazılan bedelin dosyadaki diğer delillerle desteklenmesi, senet üzerindeki rakamla yazılı bedelin kenarlarının sıkıca kapatılmış olması nedeniyle TTK 588. maddesindeki kuralın dava konusu olayda uygulanmasının hakkaniyet duygusunu zedeleyeceği ayrıca Medeni Kanunu'nun 2. maddesi de gözönüne alınarak davacının takipte talep edilen miktarda borcu olmadığı hususunda kanaat oluştuğu, davalının senedi takibe kymada kötüniyetli olduğunun ispat edilemediği gerekçeleriyle, davanın kabulü ile takip konusu senet nedeniyle davacının borçlu olmadığına tespitine, davacının kötüniyet tazminatı talebinin reddine karar verilmiş, hüküm taraf vekillerince temyiz edilmiştir.

Dava konusu bononun keşidecisi davacı M. A., lehdarı davalı M. O. olup, 28.11.2009 tanzim tarihli olduğu, vade tarihinin yazılı olmadığı, verilmiş nedeninin 'nakden' olduğu, rakamla bedel hanesinde '900 TL', yazıyla bedel hanesinde ise 'dokuz yüz bin lira' yazılı olduğu, dosya içerisinde bulunan bono fotokopisinden anlaşılmaktadır.

Bonoda vade tarihi ihtiyari unsurdur; vadenin yazılmaması 6762 sayılı TTK. 689/2. maddesi hükmü gereğince 'görüldüğünde ödeneceği' anlamına gelir. Söz konusu bononun rakamla bedel hanesinde '900 TL' yazılı iken, yazı ile bedel hanesinde 'dokuz yüz bin lira' yazması sonucu, rakamla yazılı bedel hanesi ile yazı ile yazılı bedel hanesi arasında farklılık oluşmuştur. Bu durumda yazı ile yazılan bölümün bononun bedeli olarak kabulü anılan yasanın 588. maddesi hükmü gereğidir.

Hal böyle olunca mahkemece yukarıda açıklanan hususlar ve yasa maddesi gözetilerek bir karar verilmesi gerekir iken, davacı iddialarına dayanılarak yasa hükümleri gözardı edilmek suretiyle 'hayatın olağan akışı' gerekçesiyle yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırıdır ...”

HUKUK GENEL KURULU KARARI

Davacı vekili; müvekkilinin polis memuru olduğunu, geçimini maaşı ile sağladığını, davalıdan Ankara ili ... ilçesi, 308 ada, 12 parselde bulunan binadaki 20 nolu bağımsız bölümü 67.000,00 TL bedelle, 8.000,00 TL'si peşin, kalan 59.000,00 TL'si de kredi yoluyla ödenmek üzere satın aldığı, davalı tarafın evi '2009 yılı Haziran ayında teslim edeceğini' taahhüt ettiğini, ancak taahhüt ettiği tarihte teslim edemediğini, davacı ile davalı arasında ev satın alınması dışında hiç bir ticari ilişki bulunmadığını, davacının 17.09.2009 tarihinde evin tam olarak bitmemiş olmasına rağmen taşınmak zorunda kaldığını, kendisinin dışında 21 nolu daireye de komşusu M. O.'nun aynı şekilde taşındığını, taşındıkları tarihte evin iskanının henüz iskan raporunun alınmamış olduğunu, bu nedenle elektrik ve suyunun bağlanmadığını, davacı ve komşusu M. O.'nun şantiye elektrik

ve suyunu kullanmak zorunda kaldıklarını, ancak 19.01.2010 tarihinde elektrik borcu nedeniyle şantiye elektriğinin ... tarafından kesildiğini, kış ortasında davacı ile komşusunun elektriksiz kalması üzerine davacı ile komşusu M. O. ve diğer komşuları E. K., A. Ş.'in hep birlikte ödenmeyen elektrik borçlarının hesabını yaptıklarını ve problemin çözülmesi için elektriğe abone olunması amacıyla davalının talebi üzerine 900,00TL ödemeyi kabul etmek zorunda kaldıklarını, davalının bu bedeli hemen talep ettiğini, ancak davacı ile M.O.'nun parayı peşin ödeyemeyeceklerini söylediklerini, bunun üzerine davalının da kendisine senet verilmesini istediğini, M.O.'nun '900,00 TL bedeli 3 taksitte ödeyeceğini söylemesi üzerine onun için 3 ayrı senet düzenlendiğini, davacının da 900,00 TL'nin tümünü 3 ay sonra ödeyeceğini' beyan etmesi üzerine, 900,00 TL bedelli senedin komşuları E. K. tarafından düzenlenerek davacı tarafından imzalandıktan sonra davalıya verildiğini, dava dışı M. O.'nun 3 adet senedi emlakçi aracılığıyla ödediğine dair tutanak düzenlendiğini, davacının ise davalı ve kardeşleri ile aralarında mevcut Savcılık şikâyetleri nedeniyle davalıya borçlu kalmamak amacıyla bu bedeli Nisan ayında ödemek istediğini, ancak davalının parayı almaktan imtina ettiğini, PTT aracılığıyla parayı havale ettiğini, ancak davalının yine almadığını, bunun üzerine Ankara ... Sulh Hukuk Mahkemesinin 2010/... D. İş sayılı dosyası üzerinden tevdi mahalli tayini ile parayı yatırmış olduğunu, ancak düzenlenen senette bonoyu düzenleyen E. K.'nin TL ve YTL'yi karıştırarak rakam kısmına 900,00 TL yazmasına rağmen yazı ile yazılan kısma 'dokuz yüz bin lira' yazdığını, davalının da senedi haksız ve kötü niyetli olarak 900.000,00 TL üzerinden icra takibine konu ettiğini, davacının davalıya 900.000,00 TL borcu bulunmadığını, tarafklar arasında ev alım satımı dışında hiçbir ticari ilişki olmadığını, davalının davacıya nakden para vermesinin de söz konusu olmadığını, bunun hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, hiç kimsenin kendisinden ev satın alan şahsa 900.000,00 TL gibi bir parayı nakit olarak vermesinin mümkün olmadığını, her iki tarafın banka kayıtları ile davalının defter kayıtları da incelendiğinde böyle bir paranın alınıp verilmesinin söz konusu olmadığını anlaşılabacağını ileri sürerek 'davacının Ankara ... İcra Dairesinin 2010/... sayılı dosyasından borçlu olmadığını tespitine, davalının kötü niyetli olması nedeniyle tazminata mahkûm edilmesine karar verilmesini' talep etmiştir.

Davalı vekili; 'davacının iddialarının gerçeği yansıtmadığını, TTK'nun hükümleri ve Yargıtay içtihatlarında belirtildiği şekilde senet bedeli hem yazı hem de rakamla yazıldığına ikisi arasında fark bulunması hâlinde, yazı ile yazılan bedele itibar edileceği kuralının geçerli olduğunu, bu nedenle davacının borcunun 900.000,00 TL olduğunu, bedel kısmının sonradan doldurulduğuna ilişkin bir iddia var ise bunun da yazılı delille ispatlanmasının gerektiğini' belirterek 'davanın reddine karar verilmesini' savunmuştur.

Yerel mahkemece; toplanan deliller ve bilirkişi raporuna göre; tarafklar arasındaki tek ilişkinin polis memuru olan davacının müteahhitlik yapan davalıdan daire satın alınmasına ilişkin olduğu, bunun dışında aralarında başkaca ilişki bulunduğunun davalı tarafın defterlerinde de kayıtlı olmadığı, TTK'nın 588. maddesi gereğince her ne kadar senette rakam ve yazı ile yazılan bedeller arasında fark bulunması hâlinde yazıya itibar edilebileceği hükme bağlanmış ise de, Yargıtay içtihatlarında belirtildiği üzere bu kuralın senetteki yazı hanesinin borçlu tarafından doldurulmuş olması hâline münhasır olduğu, yazı hanesinin borçlu tarafından doldurulmadığı ve rakam hanesinde de tahrifat yapıldığı hâllerde bu kuralın uygulanamayacağı, dava konusu senetteki rakam ve yazı ile yazılan bedeller ile alacaklı ve borçlu isimlerinin tek bir seferde dava dışı E. K. adlı şahıs tarafından yazıldığı ve senette bir tahrifat olmadığı hususlarında tarafklar arasında uyuşmazlık bulunmadığı, senedin gerçek bedeli olan 900,00 TL'nin davacı tarafından ödendiği, borçlu tarafından doldurulmayan ve yazı ile yazılmış kısımdaki bedelin borç verilmesinin tarafkların ekonomik durumlarına, hayatın olağan akışına aykırı olması, senetteki rakamla yazılan bedelin dosyadaki diğer delillerle desteklenmesi, senet

üzerindeki rakamla yazılı bedelin kenarlarının sıkıca kapatılmış olması nedeniyle, TTK'nın 588. maddesindeki kuralın dava konusu olayda uygulanmasının hakkaniyet duygusunu zedeleyeceği, ayrıca Türk Medeni Kanununun 2. maddesi de gözönüne alınarak, davacının takipte talep edilen miktarda borcu olmadığı hususunda kanaat oluştuğu, 'davalının senedi takibe koymakta kötü niyetli olduğunun ispat edilemediği gerekçeleriyle davanın kabulü ile takip konusu senet nedeniyle davacının borçlu olmadığına tespitine, davacının kötü niyet tazminatı talebinin reddine' karar verilmiştir.

Davacı vekili ve davalı vekilinin ayrı ayrı temyizi üzerine karar, Özel Dairece yukarıda başlık kısmında açıklanan gerekçelerle 'oy çokluğu ile' bozulmuştur.

Taraflar arasındaki uyuşmazlığın çözümü için gerekli ve uygulanması gereken hukuki kurum ve kuralların ne olduğunun tespitinde yarar vardır.

Yargıtay da kararlarında tecrübe (yaşam deneyi) kurallarına dayanmakta ve bu konuda genellikle "hayatın olağan akışı" kavramını kullanmaktadır (Hukuk Genel Kurulunun 21.04.1982 tarihli ve 1979/4-1528 E., 1982/412 K.; 17.12.2003 tarihli ve 2003/13-787 E., 2003/774 K.; 06.06.2007 tarihli ve 2007/2-331 E., 2007/332 K.; 08.12.2010 tarihli ve 2010/19-590 E., 2010/640 K.; 12.09.2012 tarihli ve 2012/8-365 E., 2012/561 K.; 28.03.2014 tarihli ve 2013/21-2219 E., 2014/411 K. sayılı kararları).

Delillerin gösterilmesi ve bunun hâkim tarafından ispat vasıtası olarak kabulünden sonraki aşamada delillerin değerlendirilmesi gündeme gelmektedir. Kural olarak (kanunda gösterilen istisnalar dışında), hâkim delilleri serbestçe değerlendirecektir.

Yukarıda yapılan açıklamalar, dosya kapsamı itibariyle taraflar arasındaki maddi ve hukuki olguların gerçekleşme biçimi, kambiyo hukuku ilkeleri ve hayatın olağan akışı kavramı bir bütün olarak değerlendirildiğinde; davaya konu kambiyo senedinin alacaklı ve borçlu dışında E. K. adlı bir şahıs tarafından düzenlendiği, senedin rakam ve yazı ile yazılan bedelleri ile alacaklı ve borçlu isimlerinin tek bir seferde bu şahıs tarafından yazıldığı, senette herhangi bir tahrifat bulunmadığı hususu taraflar arasında uyuşmazlık konusu değildir. Ancak davalının, bankadan kredi çekmek suretiyle kendisinden toplam 67.000,00 TL bedel ile daire satın alan davacıya 900.000,00 TL gibi davacının mali durumu ile izah edilemeyecek yüksek meblağı herhangi bir teminat olmaksızın elden verdiği iddiasının hayatın olağan akışına (genel hayat tecrübelerine) aykırı olduğu, hayatın olağan akışına dayanan kişinin, artık iddiasını ispatla yükümlü olmadığı, senedin tanzim edildiği 2009 tarihi itibariyle 900.000,00 TL miktarında bir paranın genellikle banka aracılığıyla el değiştirdiği, 5083 sayılı Türkiye C.i Devletinin Para Birimi Hakkında Kanun ve bu kapsamda çıkarılan Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca 01.01.2009 tarihinden itibaren YTL kullanımından vazgeçilerek yeniden TL ibaresine geçildiği, bu nedenle senetteki bedelin tanzimi sırasında kavram karışıklığı nedeniyle senetteki yazı ile gösterilen bedelin, rakamla gösterilen bedelden bin kat fazla olduğu dikkate alındığında mahkemece eldeki menfi tespit davasının kabulüne yönelik önceki kararda direnilmesi yerindedir.

Açıklanan nedenlerle yerel mahkeme kararı usul ve yasaya uygun olup direnme kararının onanması gerekir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davalı vekilinin temyiz itirazlarının reddi ile direnme kararının ONANMASINA, aşağıda dökümü yazılı (46.104,00 TL) harcın temyiz edenden alınmasına, aynı Kanun'un 440. maddesi uyarınca kararın tebliğinden

itibaren on beş gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere 18.06.2019 tarihinde oy birliği ile karar verildi.”⁵⁵⁶ (www.e-uyar.com)

√ “...Davacı vekili, davalıların davacı aleyhine bonoya dayalı icra takibi başlatılmalarını, takip dayanağı bononun davacı tarafından tanzim edilerek davalılara verilen bir bono olmadığını, bono altındaki imzanın davacıya ait olmadığını, ait olsa bile bononun davalılar tarafından davacıya emeklilik işlemleriyle ilgili evrakların imzalatılması sırasında davacıya fark ettirilmeden imzalatılmış olabileceğini, taraflar arasında davacının davalılara bono vermesini gerektirecek başkaca bir hukuki işlem bulunmadığını ileri sürerek davacının davalılara takibe konu bonodan dolayı borçlu olmadığını tespiti ve kötüniyet tazminatının davalılardan tahsilini talep ve dava etmiştir.

Davalılar vekili, ‘kambiyo senetlerinin illetten mücerret mahiyette kıymetli evrak olduğunu, dava konusu takipteki imzanın davacıya ait olduğunu, davacının borcunu ödemediğini’ savunarak ‘davanın reddini’ istemiştir.

Mahkemece yapılan yargılama ve toplanan delillere göre, ‘davalıların sosyal ve ekonomik düzey olarak 1.200.000,00 TL gibi çok yüksek bir nakdi davacıya elden ödemiş olmalarının hayatın olağan akışına ve genel hayat tecrübelerine uygun düşmediği, dava konusu bononun karşılığı bulunduğu kabulünün yaşamın gerekçelerine, akıl ve adalet ilkelerine aykırı düştüğü, bu hususun davacı lehine fiili karine olup davacının senet bedeli 1.200.000,00 TL’yi davalılardan almadığını ispat etmiş sayıldığı, hayatın olağana akışına aykırı olan bir durumun aksini ispat yükünün davalı tarafa düştüğü, davalıların dava ve takip konusu senet bedeli 1.200.000,00 TL’yi davacıya ödediğini belge veya benzeri delillerle ispatlayamadığı, davalıların, davacı hakkında hukuka aykırı ve kötü niyetli şekilde icra takibi yaptığı’ gerekçesiyle ‘davanın kabulüne’..... karar verilmiştir.”⁵⁵⁷ (www.e-uyar.com)

NOT: “Hayatın olağan akışı” kriterinin tartışıldığı diğer Hukuk Genel Kurulu kararları için bknz: HGK. 06.04.2016 T. E: 19-505, K: 480 (www.e-uyar.com) – HGK. 25.03.2015 T. E: 19-2238, K: 1062 (www.e-uyar.com) – HGK. 28.03.2014 T. E: 21-2219, K: 411 (www.e-uyar.com) - HGK. 12.09.2012 T. E: 8-365, K: 561 (www.e-uyar.com) – HGK. 08.12.2010 T. E: 19-590, K: 640 (www.e-uyar.com) – HGK. 06.06.2007 T. E: 2-331, K: 332 (www.e-uyar.com) – HGK. 17.12.2003 T. E: 13-787, K: 774 (www.e-uyar.com) – HGK. 21.04.1982 T. E: 4-1528, K: 412 (www.e-uyar.com)

√ «Kiracının, ev sahibine daha önce vermiş olduğu borç paranın kendisine ödenmemesine rağmen, tekrar ev sahibine borç para vermesinin ve aldığı senedi iki yıl sonra takibe koymasının hayatın olağan akışına aykırı olduğunu»⁵⁵⁸

√ «Davalı-alacaklının, 1986 ve öncesi yıllarda, devlet memuru olarak 200.000.000 TL.yi temin edip, davacı şirkete herhangi bir belge almadan vermesinin ve yedi yıl gibi uzun bir süre bunun geri verilmesini istememesinin hayatın olağan akışına uygun düşmeceğini»⁵⁵⁹

√ «Alacaklının, nakit verdiği para karşılığında borçludan ‘teminat senedi’ adı altında senet almasının hayatın olağan akışına aykırı olacağını»⁵⁶⁰

⁵⁵⁶ Bknz: HGK. 18.06.2019 T. 19-827/689 (www.e-uyar.com)

⁵⁵⁷ Bknz: 19. HD. 22.10.2019 T. 3244/4871 (www.e-uyar.com)

⁵⁵⁸ Bknz: 19. HD. 04.10.2001 T. 2057/6148 (www.e-uyar.com)

⁵⁵⁹ Bknz: 19. HD. 16.09.1996 T. 6123/7805 (www.e-uyar.com)

⁵⁶⁰ Bknz: 15. HD. 27.02.1995 T. 870/1073 (www.e-uyar.com)

√ «*Senet arkasındaki ‘bu senet teminat senedi olup üçüncü kişilere ciro edilemez’ serhinin, senedi ciro yoluyla devralan hamil (ciranta) tarafından değil, lehtar tarafından pulla kapatılmış olduğunu kabul etmenin, hayatın olağan akışına uygun düşeceğini*»⁵⁶¹

√ «*Davacı (borçlu) tarafça, davalı (alacaklı) tarafa boş olarak verilmiş bononun, lehtar (alacaklı) tarafından aradan 16 yıl geçtikten sonra doldurulup takibe konulmuş olmasının hayatın olağan akışına aykırı olacağını, bu durumda alacak tutarını ispat külfetinin davalı-alacaklıya düşeceğini*»⁵⁶²

√ «*Borçlunun, kendi adına işlem yapmasına zımnen izin verdiği oğluna yapılan ödemenin, ticari hayatın akışına göre, ‘borçluya yapılmış bir ödeme’ olarak kabulü gerekeceğini*»⁵⁶³

√ «*Yabancı şirket kaşesi altında yer alan borçlunun imzasının üst kısmının daktilo ile büyük harflerle, aralarında boşluklar olacak şekilde, bono biçiminde doldurulmuş olmasının hayatın olağan akışına ters düşeceğini*»⁵⁶⁴

√ «*Bir kimsenin alacaklı olduğu senetleri, vadesi dolduğu halde zamanaşımına uğratacak şekilde uzun bir zaman arayıp sormamasının hayatın olağan akışına aykırı düşeceğini*»⁵⁶⁵

√ «*Bir iki sene önce Almanya’da bir kez görüp tanıdığı bir kişiye bir kimsenin güvenerek, dostluk ve yardım duygusuyla borç para vermesinin yaşamın olağan yapısına uygun düşmeyeceğini*»⁵⁶⁶

√ «*Önceki senetli borçlarını ödemiş olan borçluya bu senetler ödenmeden veya ayrıca teminat altına alınmadan ikinci kez yeniden borç verilmesinin hayat tecrübelerine ve olayların normal akışına aykırı olacağını*»⁵⁶⁷

√ «*Ev kadını olan davacı borçlunun, ev kadını olan davalı - alacaklıya karşılıksız senet vermesinin hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğini*»⁵⁶⁸

√ «*Hayatın olağan akışına göre, müteahhitlerin aldıkları bonoların dışında ayrıca kendi yararlarına ipotek kurdukları da bir gerçek olduğundan, satışı yapılan dairenin, satış tarihindeki değeri (vâde durumu da düşünülerek) uzman bilirkişilerce saptandıktan sonra kurulan ipoteğin ‘senetlerin teminatı’ olarak mı yoksa ‘geri kalan borç için’ mi kurulduğu kesinlikle saptandıktan sonra karar verilmesi gerekeceğini*»⁵⁶⁹

√ «*“Çekin ‘ödeme aracı’ olduğunu, ticari teamüllere göre teslim edilmeyen malın bedelinin çekle ödenmesinin düşünülmemeyeceğini*»⁵⁷⁰

√ «*Şirket kayıtları üzerinde yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucunda, şirket kayıtlarına geçirilen senet karşılığında yaptırılan iş nedeniyle alınan faturaların defterlere işlenmiş olduğunun anlaşılması halinde, hayatın olağan akışına göre şirket yetkililerince imza edilmemiş dahi olsa, şirketçe benimsenen senedin, şirketi bağlayacağını*»⁵⁷¹

561 Bknz: 19. HD. 29.12.1992 T. 11913/6978 (www.e-uyar.com)

562 Bknz: 11. HD. 27.11.1992 T. 6477/10946 (www.e-uyar.com)

563 Bknz: 11. HD. 17.06.1991 T. 73/3233 (www.e-uyar.com)

564 Bknz: 11. HD. 03.11.1990 T. 7621/7506 (www.e-uyar.com)

565 Bknz: 11. HD. 21.12.1987 T. 6478/7427 (www.e-uyar.com)

566 Bknz: 11. HD. 24.12.1981 T. 5238/5604 (www.e-uyar.com)

567 Bknz: 11. HD. 02.06.1981 T. 2722/2776 (www.e-uyar.com)

568 Bknz: 11. HD. 10.04.1981 T. 1445/1635 (www.e-uyar.com)

569 Bknz: 11. HD. 05.06.1980 T. 2409/2941 (www.e-uyar.com)

570 Bknz: 11. HD. 01.04.1991 T. 808/2307 (www.e-uyar.com)

571 Bknz: 11. HD. 24.03.1987 T. 8195/1688 (www.e-uyar.com)

√ «Çeklerin/senetlerin ortasından yırtılmış olmasının, hayatın olağan akışına göre ödendiğine karine teşkil edeceğini»⁵⁷²

√ «Davacı şirketin malvarlığının senette yazılı miktar kadar borçlanmaya, davalının da mali ve sosyal durumunun bu miktar borç para vermeye müsait olmadığına anlaşılmaması halinde, dava konusu senetlerden dolayı davacının borçlu bulunmadığının tespitine karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁷³]

√ «Ehliyetli bir kişi için hile ya da hata sayılmayan bir oluşumun, yaşlı olan kişiler için kandırıcı sayılabileceğini, bir neden yokken zengin bir kişinin fakir bir kişiden yüksek miktarda bir parayı ödünç almasının her zaman rastlanırlı olaylardan olmadığına»⁵⁷⁴

belirtmiştir...

*

§A.Bursa ... Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E:2018/..., K:2021/... sayılı dosyasında;

• Davacı (G. P.) 05.04.2018 tarihli “dava dilekçesi”nde özetle;

“-Davalı-borçlu (Ş. U.)’nun müvekkiline vermiş olduğu 20.11.2017 düzenleme ve 11.12.2017 vade tarihli 415.000 Dolar bedelli bono ile 22.11.2017 düzenleme ve 11.12.2017 vade tarihli 790.000 Euro bedelli bonoyu, ... İcra Müdürlüğü’nde (Dosya No: 2018/...) takip yaptıklarını,

-Borçlunun, ödeme emrini aldıktan sonra, Bursa ... İcra Hukuk Mahkemesi’nde (Dosya No:2018/... Esas) ‘imza inkarı’nda bulunduğunu,

-Yaptıkları araştırmada davalı-borçlunun altı parça taşınmazını 06.04.2018 tarihinde satmış olduğunu öğrendiklerini, satılan taşınmazların;

√ Bursa ili, ... ilçesinde bulunan, 5516 ada, 11 parselde kayıtlı (1) mesken,

√ Aynı yerde kayıtlı (1) dükkan,

√ Bursa ili, ... ilçesinde bulunan (1) dubleks mesken,

olduğunu, bu taşınmazı satın almış olan kişinin de; borçlunun kız kardeşinin kocası (S. U. Ö.) olduğunu,

-Yapılmış olan satışın ‘muvazaalı olduğunu’ ve ayrıca ‘tapuda çok düşük değer gösterilerek satışın gerçekleştirildiğini’”

belirterek “TBK.m. 19 uyarınca yapılmış olan satış işleminin iptali ile kendilerine cebri icra yetkisi tanınmasını” talep etmiştir...

• Davalı-borçlu (Ş. U.) ve (S. U. Ö.) vekili 08.06.2018 tarihli “cevap dilekçesi”nde özetle;

“-Bu davada görevli mahkemenin ticaret mahkemesi olduğunu, ayrıca harcın noksan yatırıldığını,

-İcra mahkemesine yapılan ‘borca itiraz ve şikayet’ nedeniyle henüz takibin müvekkili hakkında kesinleşmemiş olduğunu,

⁵⁷² Bknz: 12. HD. 16.06.2015 T. 15137/16694; 03.12.1999 T. 14229/15633; 28.11.1995 T. 16913/16841; 22.11.1994 T. 14612/14728 (www.e-uyar.com)

⁵⁷³ Bknz: 19. HD. 13.06.1996 T. 3770/6011 (www.e-uyar.com)

⁵⁷⁴ Bknz: 19. HD. 03.03.2003 T. 4632/1661 (www.e-uyar.com)

-Tasarrufun iptali davalarında, davacı-alacaklının alacağıının ‘gerçek bir alacak’ olmasının arandığını, bu olayda ise bu şartın gerçekleştirmediğini, dava konusu senetlerin müvekkili tarafından ‘senet düzenleme iradesi ile’ imzalanmadığını, bu imzaların başka amaçla atılmış olduğunu, davacı-alacaklı hakkında ‘dolandırıcılık’ ve ‘sahte evrak düzenlemek’ suçlarından dolayı ... Cumhuriyet Başsavcılığı’na şikayette bulduklarını, bu soruşturmanın ve ayrıca ... İcra Hukuk Mahkemesi’nde açtıkları davanın sonucunun beklenilmesi gerektiğini,

-Davacının gerek mesleği ve gerekse sosyo-ekonomik durumu gereği, müvekkiline 415.000 Dolar ile 798.000 Euro’yu n a k d e n v e b o r ç olarak elden vermesinin ‘hayatın olağan akışına aykırı’ olduğunu, davacının ‘elden ödeme’ iddiası kabul edilirse, bunun 7980 adet 100 Euroluk ve 4150 adet 100 Dolarlık banknotlar halinde olması gerekeceğini, bunların müvekkiline bu şekilde elden teslim edilmesinin ‘hayatın olağan akışına aykırı’ olduğunu, bu tür ödemelerin uygulamada kolaylıkla bankalar aracılığı ile yapıldığını,

-*Davacının kendisinin eskiden bankada çalışmış sıradan bir eleman, davacının eşinin ise, mimar olan müvekkilinin ofisinde çalışan bir işçi olduğunu*, bu nedenle bu kadar fahiş miktardaki parayı, elden müvekkiline –borç olarak- vermesinin ‘hayatın olağan akışına aykırı’ olduğunu,

-İptali istenen satışın gerçek bir satış olduğunu”

b e l i r t e r e k “haksız ve yersiz açılan davanın reddine karar verilmesini” istemiştir.

• Yerel mahkeme (Bursa ... Asliye Hukuk Mahkemesi) 04.03.2021 tarihli nihai kararında;

-Davacı-borçlu tarafından Bursa ... Asliye Ticaret Mahkemesi’nde açılmış olan ‘menfi tespit davası’ nın tasarrufun iptali davasından sonra açılmış olduğunu, bu konudaki Yargıtay uygulamasına göre bu davanın sonucunun beklenilmesinden vazgeçildiğini,

-Mahkemelerindeki davanın TBK. m. 19’a göre açılmış olan muvazaalı işlemin iptaline ilişkin bir dava olduğunu,

-Dava konusu satışların akrabalar arasında düşük bedelle olması ve birden fazla taşınmazın devredilmiş olması nedeniyle “davanın kabulüne” karar vermiştir.

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

• Davacı-borçlu vekili yargılama sırasında; “Bursa ... Asliye Ticaret Mahkemesi’nin 2019/... Esas sayılı dosyasında müvekkili tarafından açılan m e n f i t e s p i t d a v a s ı n ı n devam etmekte olduğunu, bu davanın sonucunun beklenilmesi gerektiğini” talep etmişse de bu talebi önce kabul etmiş olan mahkemenin 04.03.2021 tarihli 11. celsede bu karardan dönerek yargılamaya devam edip “davanın kabulüne” karar vermiştir.

Bu karar isabetli midir?

Yüksek mahkeme⁵⁷⁵ “borçlunun, tasarrufun iptali davasından ö n c e açtığı menfi tespit davasının sonucunun ‘bekletici mesele’ yapılmasını ancak aleyhine tasarrufun iptali davası açılmasından sonra açtığı menfi tespit davasının ‘bekletici mesele’ yapılmasını –‘bu davanın kötüniyetle ve tasarrufun iptali davasının sonucunu geciktirmek, zaman kazanmak amacıyla açılmış olduğunu’ farzederek-“ istemektedir....⁵⁷⁶

⁵⁷⁵ Bknz: 17. HD. 02.04.2019 T. 16155/3936; 21.05.2018 T. 3604/5264; HGK. 15.11.2017 T. 17-2361/137 vb.

⁵⁷⁶ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s:931 vd.

Bilindiği gibi “bir davanın görülmesi sırasında ortaya çıkan ve bu davanın incelenbilmesi veya sonuçlandırılabilmesi için mahkemenin görevi dışında kalması sebebiyle, görevli yargılama makamınca çözümlenmesine kadar beklenilmesi gereken sorunlara *bekletici sorun* (mesele-i mütekaddime; mesele-i müstehire) denir.”⁵⁷⁷

Yüksek mahkemenin bu tutumu **doktrinde** eleştiri konusu olmuştur. Gerçekten;

√ “Öğretide ve bazı içtihatlarda kesinleşmiş icra takibinden sonra borçlu menfi tespit davası açmışsa, bu davanın ‘bekletici sorun’ yapılmasına gerek olmadığı görüşü benimsenmiştir... Yargıtay da menfi tespit davasının açılma tarihine göre bir değerlendirme yapmaktadır... Menfi tespit davasının açılma tarihi esas alınarak ‘bekletici sorun’ ile ilgili bir karar verilmesi halinde, hakkaniyetsiz sonuçlarla karşılaştırılabilir. Bu nedenle, menfi tespit davasının açılma zamanının ‘tek kıtas’ olarak alınmaması gerektiği görüşündeyiz.”⁵⁷⁸

√ “Tasarrufun iptali davasında davacı-alacaklı ile davalılardan borçlu arasında ‘gerçek bir alacağın olmadığına’ dair bir menfi tespit davası açılması halinde, iptal davasına bakan mahkemenin bunu ‘bekletici sorun’ yapması gerekip gerekmediği de ayrıca incelenmelidir...”

Yargıtay’ın, menfi tespit davasının açılma zamanını, tasarrufun iptali davasında, sorunun ‘bekletici mesele’ yapılıp yapılmayacağına ilişkin olarak tek ölçüt olarak kabul etmesi kanaatimizce doğru değildir. Hakimin her somut duruma göre ayrı ayrı bir değerlendirme yapabilme yetkisinin olması gerekir... Bu nedenle her somut olaya göre davalı-borçlu tarafından açılan menfi tespit davasının tasarrufun iptali davasını uzatmak maksadıyla açılıp açılmadığının incelenmesi ve bu inceleme neticesinde varılacak hükme göre ‘bekletici sorun’ yapma kararı alınmalıdır.”⁵⁷⁹

√ “Kanımızca, her somut olayda durumun değerlendirilerek ve özellikle borçlunun ‘neden menfi tespit davasını bu kadar geç açtığını’ haklı gerekçelerle kanıtlayıp/kanıtlamayamasına göre bu konuda bir sonuca varılması daha isabetli olacaktır.”⁵⁸⁰

Bu nedenle somut olayda; yerel mahkemece, davalı-borçlunun Bursa ... Asliye Ticaret Mahkemesi’nde (Dosya No: 2019/... E. sayılı) açılmış olan menfi tespit davasının sonucunu “sırf bu davanın tasarrufun iptali davasından sonra açılmış olması nedeniyle” beklememiş olması hatalı olmuştur.

*

• Yukarıda⁵⁸¹ belirttiğimiz gibi; tasarrufun iptali davasının esasına girilebilmesi için gerçekleşmesi gereken “dava şartları”;

a) *Takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olması gerekir.*

⁵⁷⁷ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **YILMAZ, E.** Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, 2021, C:3, s:3190 –**KURU, B.** Medeni Usul Hukuku (El Kitabı), 2020, C:1, s:919 – **GÖZÜTOK, Z./AL-BAYRAK, A.** Alfabetik Medeni Usul Hukuku El Kitabı, 2021, s:158 – **PEKCANITEZ, H.** Bekletici Sorun (EÜHFD. 1980/1, s:35 vd.) – **ARSLAN, S.A.** Tasarrufun İptali Davasından Sonra Açılan Menfi Tespit Davasında Bekletici Mesele Yapma Sorunu (Prof. Dr. Ejder Yılmaz’a Armağan, 2014, C:1, s:266 vd.)

⁵⁷⁸ **EROĞLU, O.** Açıklamalı-İçtihatlı Tasarrufun İptali Davası İle Muvazaa Davası Ve Karşılaştırılması, 2020, 2. Baskı, s:82

⁵⁷⁹ **ALBAYRAK, H.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHFD. 2015/4, s:954 vd.)

⁵⁸⁰ **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, s:931 vd.

⁵⁸¹ Bknz. Yuk. dipn: 93-95

b) ‘*Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması*’ gerekir.

c) ‘*Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibinin ve alacağın kesinleşmiş olması*’ gerekir.

ç) ‘*Borçlu hakkında kesin aciz belgesi ya da geçici aciz belgesi*’ (niteliğinde haciz tutanağı) düzenlenmiş olmalıdır.

Bu husus **yüksek mahkemenin** içtihatlarında⁵⁸² da öteden beri açık seçik ifade edilmiştir.

• Somut olay bakımından, bu “*özel dava şartları*”ndan (HMK.m. 114) ‘**takip konusu alacağın g e r ç e k bir alacak olması**’ şartı⁵⁸³ önem taşımaktadır.

Yüksek mahkemenin pek çok kararında⁵⁸⁴ açıkça ifade ettiği gibi, “*davacının, davalı-borçludan ‘gerçekten’ alacaklı olup olmadığıнын yerel mahkemece k e n d i l i ğ i n d e n araştırılması gerekir*”.

Yukarıda⁵⁸⁵ çok ayrıntılı olarak ifade ettiğimiz gibi;

-*Eğer davacı-alacaklı tacir ise*; hem kendisinin ve hem de –tacir ise davalı- borçlunun ticari defterlerinde inceleme yapılarak, takip konusu borcun defterlerde kayıtlı olup olmadığıнын araştırılarak, kayıtlarda var (yazılı) olduğu ölçüde ‘davanın kabulüne’, aksi taktirde “ön koşul yokluğundan davanın reddine”⁵⁸⁶ karar verilmesi gerekir.

-*Eğer davacı-alacaklı tacir değil ise*; davacı ve davalı borçlunun takip konusu senetlerin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında banka kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak, mali durumlarının araştırılması,⁵⁸⁷ yıllık gelirlerinin ne olduğu,⁵⁸⁸ ve davacının böyle bir borç parayı verebilecek ekonomik gücünün bulunup bulunmadığı⁵⁸⁹ saptanarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekir.

Yüksek mahkeme, çeşitli içtihatlarında ‘*davacının, borçluda var olduğunu ileri sürdüğü alacağın g e r ç e k bir alacak olup olmadığı*’nın mahkemece n a s ı l araştırılması gerekeceğini açıkça ve ayrıntılı biçimde belirtmiştir. Gerçekten yüksek mahkeme bu konuya ilişkin olarak;

√ «*Tasarrufun iptali davasında, “davacının alacağının gerçek olmadığını” ileri sürülmesi halinde, mahkemece davacı alacaklı ile davalı borçlu arasında gerçek bir alacak borç ilişkisinin olup olmadığıнын incelenmesi gerektiğini- Davacı alacaklının ‘alacağının gerçek bir alacağa dayandığını ve bu nedenle taraf sıfatına sahip olduğunu ispatlaması gerektiğini- Tarafların, kendilerinin veya karşı tarafın delil olarak dayandıkları ve ellerinde bulunan tüm belgeleri mahkemeye ibraz etmek zorunda olduğu, belgeyi ibraz etmesine karar verilen tarafın, kendisine verilen sürede belgeyi ibraz etmemesi ve aynı sürede, delilleriyle birlikte ibraz etmemesi hakkında kabul edilebilir bir mazeret*

⁵⁸² Bknz. Yuk. dipn: 152, 163, 170, 181, 186, 188, 201 vb.

⁵⁸³ Bknz. Yuk. dipn: 96-207

⁵⁸⁴ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282; 12.04.2016 T. 14267/4635; 21.01.2014 T. 19964/669 vb. (www.e-uyar.com)

⁵⁸⁵ Bknz. Yuk. dipn: 96-207

⁵⁸⁶ Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 7423/5597; 11.09.2018 T. 2770/7624; 28.02.2017 T. 11975/234; 24.05.2016 T. 11364/6282; 24.05.2016 T. 10582/6278; 14.04.2015 T. 1798/5869; 4. HD. 04.04.2011 T. 7832/3036 vb. (www.e-uyar.com)

⁵⁸⁷ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23545/1450 (www.e-uyar.com)

⁵⁸⁸ Bknz: 17. HD. 21.03.2017 T. 2235/3008 (www.e-uyar.com)

⁵⁸⁹ Bknz: 17. HD. 26.12.2017 T. 3393/12139; Samsun BAM. 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55; 17. HD. 13.10.2015 T. 2595/10520 vb.

göstermemesi ya da belgenin elinde bulunduğunu inkar etmesi ve teklif edilen yemini kabul veya icra etmemesi, halinde, duruma göre belgenin içeriği konusunda diğer tarafın beyanının kabul edileceğini; bu hususun, mahkemece, davalı borçluya HMK. mad 220/3 uyarınca ihtar edilmesi ve davalının defterlerini ibraz etmemesi halinde yine bu maddeye göre bir değerlendirme yapması gerektiğini»⁵⁹⁰

√ «Davacının, alacağının gerçek bir alacak olduğunu ispatlayamadığı ve yapılan bilirkişi incelemesinde de ‘alacak ile ilgili bir hususa rastlanılmadığı’ gerekçesi ile, ‘ön-şart yokluğundan açılan tasarrufun iptali davasının davanın reddine’ karar verileceğini»⁵⁹¹

√ «Tasarrufun iptali davalarının görülebilirlik şartlarından birisinin de gerçek bir alacağın varlığı (tasarrufta bulunan kişinin borçlu olması) olduğunu- Gerçek bir borç yoksa alacak da söz konusu olamayacağından iptal davasının dinlenmesinin mümkün olmayacağını- Davalılar alacaklı davacının alacağının gerçek olmadığını savunmuş, yargılama boyunca davacı alacaklı alacağın dayanağı konusunda bir açıklama yapmamış ve davalı üçüncü kişinin tanığı aynı zamanda borçlu şirket ortağı ifadesinde “kendisinin ve kardeşinin borçlu şirket ortağı oldukları, üçüncü kişinin öz yeğenleri olduğunu, dava konusu kağıt fabrikası binasını sattıklarını ve başka bir yere taşındıklarını, ancak satılan yerin daha sonra kıymetlendiğini, davacıya bildiği kadarı ile borcu olmadığı” yönündeki beyanı karşısında davanın reddine ilişkin mahkeme kararının yerinde olduğunu»⁵⁹²

√ «Davalı üçüncü kişiler, asli müdahilin takip konusu alacağının gerçek olmadığını ileri sürdüklerinden bu iddianın ön sorun olarak incelenip değerlendirilmesi gerektiği; takibin kambiyo hukukuna ilişkin olmasına ve kesinleşmesinin alacağın gerçek olmadığı iddiasının incelenmesine engel olmadığını»⁵⁹³

√ «3. kişi vekilleri, “takep konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığı”nı ileri sürdüğünden, mahkemece bu savunma üzerinde durularak davacı vekilinden bu yöndeki açıklamaları ve delillerinin sorulması, özellikle takep konusu senedin vade tarihi, davacı ile borçlu davalının akraba-arkadaş, kapı komşusu olup olmadığı da göz önünde bulundurularak davacı vekilinin bildireceği deliller ile davalılar 3. kişi vekilleri tarafından bildirilen delillerin tamamının toplanması, gerektiğinde davacı ve davalı borçlunun takep konusu senedin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında zabıta araştırması yaptırılması, banka kayıtları, vergi ve ticaret sicil kayıtları istenerek tarafların ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması toplanacak tüm delillerin birlikte değerlendirilmesi ve ön koşulların bulunması halinde ise davanın esası yönünden İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerektiğini»⁵⁹⁴

√ «Takep dayanağı 55.000,00 TL senet, 30.09.2010 tarihinde düzenlenmiş 30.09.2011 vadeli olup 13.03.2013 tarihinde icraya konulduğu, dava dışı Hayri Ç. Tarafından aynı tasarrufun iptali için açılan davadan 21.01.2013 tarihinde feragat ettiği, dava feragat ile sonuçlanarak kesinleşmiş ancak daha sonra davalı üçüncü kişinin tehdidi ile feragat ettiğini belirtmiş ise de tehdit ispatlanmadığından dikkate alınmadığı, davalı borçlu bu davadan elde edilmeyen sonucun tekrar sağlanması amacı ile kendisine boş senet imzalatırıldığını ileri sürdüğü, mahkemece zabıta araştırılması yapıldığı ve

⁵⁹⁰ Bknz: 17. HD. 03.12.2019 T. 3921/11416 (www.e-uyar.com)

⁵⁹¹ Bknz: 17. HD. 06.11.2019 T. 1133/10255 (www.e-uyar.com)

⁵⁹² Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 13103/5606 (www.e-uyar.com)

⁵⁹³ Bknz: 17. HD. 15.05.2018 T. 3037/5045 (www.e-uyar.com)

⁵⁹⁴ SAMSUN BAM 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55 (www.e-uyar.com)

dinlenen tanıkların bir kısmı davacının böyle bir parayı verme gücünün olmadığını belirttiği, mahkemece, takip dayanağı senedin vadesinden yaklaşık 2 yıl sonra takibe konulması ve belirtilen maddi ve hukuki olgular değerlendirilerek alacağın gerçekliğinin tartışılması ve oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»⁵⁹⁵

√ «Mahkemece davalı üçüncü kişinin “takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığı” yönündeki savunması üzerinde durulmamasının hatalı olduğunu- Mahkemece, davalının bu yöndeki savunması doğrultusunda davacı ve davalı delillerinin toplanması, gerektiğinde alacaklı ve borçluların banka hesap hareketleri, ticari ve vergi kayıtları istenerek ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılmasını, Savcılığın takip konusu senetle ilgili yürütülen hazırlık dosyası; dava açılmış ise dava dosyası, ticaret mahkemesi dava dosyasının sonucunun beklenmesi ve tüm delillerin birlikte değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»⁵⁹⁶

√ «Tasarrufun iptali davasında, tacir olan ve ticari defter tutmak zorunda olan davalı borçlu şirketin ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak dava dayanağı takip dosyasındaki senetlerin dayanağı ve dolayısı ile alacağın gerçekliği araştırılarak muvazaalı alacak olup olmadığı toplanan delillere göre değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»⁵⁹⁷

√ «Tasarrufun iptali davasında, davalı 3. kişinin ‘alacağın gerçek olmadığı’ yönündeki savunması üzerinde durularak, özellikle takip konusu senetlerin vade tarihi davacı ile borç şirket temsilcisinin hemşeri olması da gözönünde bulundularak, davacı vekilinin bildireceği deliller ile davalı 3. kişi vekili tarafından bildirilen delillerin tamamının toplanarak, gerektiğinde davacı ve davalı borçlunun takip konusu senetlerin tanzım tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında zabita araştırması yaptırılıp, banka kayıtları, vergi ve ticaret sicil kayıtları istenerek tarafların ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılıp toplanacak tüm delillerin birlikte değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»⁵⁹⁸

√ «Davalı üçüncü kişi dava dayanağı alacağın gerçek olmadığı iddiasında bulunduğu, mahkemece bu husus üzerinde durulması gerektiği- Davalı borçlu ile üçüncü kişi şirket arasında organik bağ olduğu, dava konusu taşınmazın satışından sonra borçlunun organik bağ içinde olunan diğer şirket ortaklığından ayrıldığı satıştan sonra ancak dava dayanağı takipten önce aralarında uyumsuzluk çıktığı ve davaların bulunduğu, takip dayanağı 900.000 USD olarak büyük miktardaki borcun 30.05.2008 tarihinde verilmiş olmasına rağmen senedin vadesinin 30.12.2011 tarihine verildiği, alacaklı tarafından dava konusu taşınmazın tapu kayıtlarının istendiği anlaşıldığından, mahkemece, davacı alacaklının takip konusu bononun düzenlendiği 30.05.2008 tarihinde 900.000 USD elden borç verebilecek mali duruma sahip olup olmadığına kolluk aracılığı ile araştırılmasını, davacının şirketi var ise bu şirket kayıtlarında böyle bir alacak borç ilişkisinin varlığı ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak, alacağın gerçek olup olmadığının tespiti gerektiğini- Mahkemece, alacağın gerçek olmadığı tespit edilirse, davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁵⁹⁹

√ «Borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olmasının, her zaman takip konusu alacağın gerçek bir alacak, yani davacının gerçekten alacaklı, borçlunun da gerçekten borçlu olduğunu göstermeyeceğini, davacının gerçekten alacaklı olup olmadığına

⁵⁹⁵ Bknz: 17. HD. 26.12.2017 T. 10994/12126 (www.e-uyar.com)

⁵⁹⁶ Bknz: 17. HD. 07.03.2017 T. 10146/2457 (www.e-uyar.com)

⁵⁹⁷ Bknz: 17. HD. 28.02.2017 T. 11975/2134 (www.e-uyar.com)

⁵⁹⁸ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23545/1450 (www.e-uyar.com)

⁵⁹⁹ Bknz: 17. HD. 20.10.2016 T. 17910/9000 (www.e-uyar.com)

mahkemece res’ en değerlendirilmesi gerektiğini- Mahkemece, borçlu şirket ile davacı alacaklı arasındaki takip konusu çek düzenlenmesini gerektirecek bir alacak borç ilişkisinin bulunup bulunmadığı, gerekirse tacir olan borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak, alacağın gerçek olduğunun tesbiti halinde, aciz hali var ise şimdiki gibi davanın kabulüne, aksi durumda davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»⁶⁰⁰

√ «Davacı alacaklı, borçlunun nişanlısının annesi olduğu ve paranın kuyumcu olan borçluya elden verildiği iddia edilirken, davalı üçüncü kişinin, alacağın gerçek olmadığını senedin sonradan düzenlendiğini ileri sürdüğü, öte yandan, dosya kapsamından borçlu ve taşınmazın ilk maliki babası arasında bu taşınmazın satışı ile ilgili olarak arasında husumet olduğu, karşılıklı olarak sürekli uyuşmazlık içinde bulunduğu, bu durumda, mahkemece yapılacak işin, kuyumcu olan borçlunun ticari defterlerinde senedin düzenlendiği tarihte bu miktar bir para girişi olup olmadığı, alacağın gerçek olup olmadığı araştırılarak toplanan ve toplanacak deliller birlikte değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar vermekten ibaret olduğunu»⁶⁰¹

√ «Tasarrufun iptali davasında öncelikle davacının borçludan gerçek bir alacağının bulunması ve yapılan tasarrufun da alacaklılardan mal kaçırma amacına yönelik olması gerekeceği, bu nedenle davacı ile borçlu davalının mali durumlarının araştırılarak, borcun doğum tarihinde aralarında bu denli bir para alışverişinin olup olamayacağını ve borcun gerçek olup olmadığını belirlenmesi gerekeceğini»⁶⁰²

belirtmiştir...

Yerel mahkeme, davacının takip konusu yaptığı 415.000 ABD. Doları +798.000 Euro = **7.000.000,00 TL. tutarındaki** – taraflar için çok yüksek miktardaki- **alacağın gerç e r ç e k b i r a l a c a k** olup olmadığı konusunda –**banka kayıtları, tarafların ticari defterleri üzerinde + zabıta araştırması vb.-** hiçbir araştırma yapmamıştır.

Yargılama sonunda verilmiş olan “davanın kabulü”ne ilişkin karar bu nedenle Yargıtay’ın –yukarıda sunduğumuz- içtihatlarıyla uyumlu değildir...

• Yine yukarıda⁶⁰³ -bu konudaki gerek **doktrinde** ileri sürülen görüşlere⁶⁰⁴ ve gerekse **yüksek mahkemenin çeşitli içtihatlarına**⁶⁰⁵ atıfta bulunarak belirttiğimiz gibi; tasarrufun iptali davalarında; bir alacaklının sadece elindeki senede dayanarak şeklen «hak sahibi olduğunu» ileri sürüp, senet bedelini senet borçlularından talep etmesinin **hayatın olağan akışına aykırı olduğu durumlarda**, alacaklının alacaklılık sıfatı tartışılabilir hale gelir ve Yargıtayımızın bu konuda çeşitli içtihatlarında kabul ettiği ölçütler (kıstaslar) çerçevesinde alacaklının sadece elindeki senede dayanarak «alacak» talep etmesine izin verilmez.

Doktrinde⁶⁰⁶ -oybirliği ile- «*ispat yükünün, ‘hayatın olağan akışına aykırı iddia ve savunmada bulunana’(*) düştüğü*» kabul edilmekte olduğu gibi, **Yargıtay** da bu konuya ilişkin içtihatlarında öteden beri bu doğrultuda içtihatla bulunmaktadır...

⁶⁰⁰ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282 (www.e-uyar.com)

⁶⁰¹ Bknz: 17. HD. 24.11.2015 T. 4375/12653 (www.e-uyar.com)

⁶⁰² Bknz: 17. HD. 05.11.2013 T. 11822/15085 (www.e-uyar.com)

⁶⁰³ Bknz. Yuk. dipn: 213-263

⁶⁰⁴ Bknz. Yuk. dipn: 217-244

⁶⁰⁵ Bknz. Yuk. dipn: 245-263

⁶⁰⁶ **TAŞPINAR, S.** Fiili Karinelerin İspat Yükünün Dağılımında Rolü (AÜHFĐ. 1996/1-4, s: 551) - **ALANGOYA, Y.** «Senede Karşı Senetle İspat» Kuralı ve «Hayatın Olağan Akışı» Kavramı (Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan, 2004, s: 523) - **KURU, B.** Hukuk

Davalı-borçlu vekili cevap dilekçesinde ısrarla;

●● Davacının, eskiden bankada çalışmış sıradan bir eleman, davacının eşinin ise davalı-borçlunun mimarlık ofisinde çalışan bir işçi olduğunu, sosyo-ekonomik durumu bu şekilde olan ve müvekkiline kendisini ‘broker’ olarak tanıtmış olan davacının, müvekkiline 7.000.000,00 TL.’den daha fazla parayı b o r ç o l a r a k vermesinin **hayatın olağan akışına aykırı olduğunu**,

●● Bu miktardaki paranın “*müvekkiline elden verilmiş olmasının*” da **hayatın olağan akışına aykırı olduğunu**, çünkü bu durumda, davacının takip konusu yaptığı 415.000 Dolar’ı 100’er Dolarlık halinde 4150 adet, 798.000 Euro’yu 100’er Euro halinde 7980 adet şeklinde müvekkiline teslim etmiş olmasının **hayatın olağan akışına aykırı olduğunu** (halbuki bu miktarın kolaylıkla davacı tarafından müvekkilinin banka hesabına yatırılacakken, davacının böyle hareket etmeyip bunu elden müvekkiline vermiş olmasının düşünülmemeyeceğini),

belirtmiştir...

Yerel mahkemenin, davalı-borçlu vekilinin “*cevap dilekçesi*”nde dile getirdiği, tamamiyle yerinde olan bu hususlar üzerinde herhangi bir değerlendirme yapmadan “*davanın kabulüne*” karar vermiş olması isabetli olmamıştır. Çünkü **yüksek mahkeme** yurtdışı⁶⁰⁷ sunduğumuz içtihatlarında açıkça;

√ “*Tarafların ekonomik durumlarına göre davacı müteahhidin, kendisinden daire satın almış müşterisine elden 900.000,00 TL. borç vermesinin hayatın olağan akışına aykırı olduğunu*”⁶⁰⁸

Muhakemeleri Usulü, 6. Baskı, C: 2, s: 1989 - **POSTACIOĞLU, İ.** Medeni Usul Hukuku Dersleri, 6. Bası, s: 537 - **UMAR, B./YILMAZ, E.** İspat Yüğü, 2. Bası, s: 60 - **BERKİN, N.** Medeni Usul Hukuku Rehberi, s: 172 - **ANSAY, S.Ş.** Hukuk Yargılama Usulleri, 1960, s: 248 - **ÜSTÜNDAĞ, S.** Medeni Yargılama Hukuku, 7. Baskı, s: 616 vd. - **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 352

- (*) **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 87-124, s: 505-535; s: 747-759; s: 776-802; s: 877-919; s: 999-1024 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 8-13; s: 65-71; s: 134-139-269-272; s: 381-382; s: 56-578; s: 1086-1089; s: 1097 vd.; s: 1159 vd. – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının Uygulamada Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Haziran/2014, s: 169-176) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Alacağın Gerçek Olması» ve «Hayatın Olağan Akışına Uygunluk» Koşullarının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Legal Huk. Der. Ocak/2020, S: 267-309) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Ticari İşletmenin Devri» (İİK. 280/III), «İptale Tabi Tasarrufların Kapsamı» (İİK. 277 vd.) Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar [Çankaya Üniv. Huk. Fak. Der. (Arş. Gör. Ceren Damar Şenel Armağanı), 2020, C: III, s: 3941-3978] – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449-4513) – **UYAR, T.** Borçlunun Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S: 190, s: 4729-4801) – **UYAR, T.** Uygulamada Tasarrufun İptali Davasının Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Temmuz/2017, s: 3497-3543) – **UYAR, T.** Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s: 175-187) – **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi?» (ABD. 2015/1, S: 369-397) – **UYAR, T.** Birden Fazla Kredili Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında «Borcun Doğum Tarihi» Nasıl Belirlenir.? Tasarrufun İptali Davasının «Bedele Dönüşmesi» (İİK. 283/II) Halinde, Tazminata Esas «Gerçek Değer»in Hesaplama Yöntemi (Legal Huk. Der. 2018, S: 184, s: 1739-1758)

⁶⁰⁷ Bknz. Yuk. dipn: 245-263

⁶⁰⁸ Bknz. Yuk. dipn: 245

√ “*Davalıların sosyal ve ekonomik düzey olarak 1.200.000,00 TL gibi çok yüksek bir nakdi davacıya elden ödemiş olmalarının hayatın olağan akışına ve genel hayat tecrübelerine uygun düşmediğini*”⁶⁰⁹

belirtmiştir...

*

ŞB. Bursa ... Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E: 2018/..., K: 2020/... sayılı dosyasında;

• **Davacı** (G. P.) vekili “*dava dilekçesi*”nde özetle;

“*Davalı-borçlu (Ş. U.)'nun, İstanbul ili, ... ilçesinde bulunan 1880 ada, 30 ve 31 parsellerde kayıtlı 'bahçe' niteliğindeki taşınmazını, diğer davalı, kızı (Y. U.)'ya satışına ilişkin tasarrufunun muvazaalı olduğu gerekçesiyle TBK.m. 19 uyarınca iptalini*” istemiştir.

Tasarrufun iptali davası, davacı-alacaklının Bursa ... İcra Müdürlüğü'nün 2018/... sayılı dosyasında takip konusu yapılmış olan 415.000,00 ABD. Doları bedelli senetle 798.000,00 Euro bedelli alacağın tahsilini sağlamak için açılmıştır.

Davalılar (Ş. U.) ve (Y. U.) vekili “*cevap dilekçesi*”nde özetle;

Yukarıda Bursa ... Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E: 2018/..., K: 2021/... sayılı dosyasında özetlediğimiz “*cevap dilekçesi*” bu dosya için de aynen geçerlidir.

Yerel mahkeme 19.11.2020 tarihli oturumda; “*davalılardan dava konusu taşınmazları satın almış olan (Y. U.)'nun, diğer davalı-borçlu (Ş. U.)'nun kızı olduğundan ve satılan taşınmazların resmi satış senedinde gösterilen satış bedeli ile satış tarihindeki gerçek (rayiç) değeri arasında -alınan Bilirkişi Raporu'na göre- iki mislinden fazla fark olduğu” gerekçesiyle-“Bursa ... Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2019/... sayılı dosyasındaki borçlu (Ş. U.) tarafından alacaklı (G. P.) hakkındaki menfi tespit davasının (İİK.m. 72), tasarrufun iptali davasından sonra açılmış olması nedeniyle, bu davanın sonucunun tasarrufun iptali davasında beklenmesi konusundaki talebin reddedildiği” belirterek- “*tasarrufun iptali davasının kabulüne*” karar vermiştir.*

Bu davanın ‘ *tarafları*’ ile ‘ *konusu*’ yukarıda ŞA’da incelenen **Bursa ... Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E: 2018/..., K: 2021/... sayılı dosyası** ile yakın bir benzerlik gösterdiğinden, o dosya hakkında yaptığımız **eleştiri** ve **açıklamalarımız** ve **vardığımız sonuç** –hem mahkemece; davalı-borçlunun Bursa ... Asliye Ticaret Mahkemesi’nde açmış olduğu menfi tespit davasının sonucunun beklenmemiş olması yönünden ve hem de tasarrufun iptali davasının kabul edilmiş olması yönünden- bu dosya için aynen geçerlidir.

Yani; yukarıda ŞGİRİŞ bölümünde⁶¹⁰ ayrıntılı olarak izah ettiğimiz gibi; somut olayda “*tasarrufun iptali davasının esasına girilebilmesi için gerçekleşmesi gereken*” ‘*dava şartları*’ndan⁶¹¹ “**takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması**”⁶¹² şartı gerçekleşmemiştir.

Yine yukarıda⁶¹³ belirttiğimiz gibi açılmış olan tasarrufun iptali davasının kabulüne karar verilmesi “*hayatın olağan akışına aykırı*” olacaktır.

⁶⁰⁹ Bknz. Yuk. dipn: 246

⁶¹⁰ Bknz. Yuk. dipn: 1-269

⁶¹¹ Bknz. Yuk. dipn: 93-95

⁶¹² Bknz. Yuk. dipn: 96-115

⁶¹³ Bknz. Yuk. dipn: 214-269

Bütün bu nedenlerle yukarıda⁶¹⁴ ayrıntılı olarak açıkladığımız gerekçe ile, yerel mahkemece –tarafklar arındaki diğer ‘tasarrufun iptali davalarında’ olduğu gibi- ‘tasarrufun iptali davasının reddine’ karar verilmesi isabetli olacaktır...

*

§C. Bursa ... Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 2018/... Esas sayılı dosyasında;

Davacı (G. P.) vekili “*dava dilekçesi*”nde özetle;

“*Davalı-borçlu (Ş. U.)’nun İstanbul ili, ... ilçesinde bulunan, 1 ada, 135 parselde kayıtlı 135 parselde kayıtlı, ‘konut’ niteliğindeki taşınmazın, diğer davalı kızı (P. U. H.)’ya satışına ilişkin tasarrufun muvazaalı olduğu gerekçesiyle TBK.m. 19 uyarınca iptalini*” istemiştir.

Tasarrufun iptali davası, davacı-alacaklının Bursa ... İcra Müdürlüğü’nün 2018/... sayılı dosyasında takip konusu yapılmış olan 415.000,00 ABD. Doları bedelli senetle 798.000,00 Euro bedelli senetteki alacağın tahsilini sağlamak için açılmıştır.

Davalılar (Ş. U.) ve (P. U. H.) vekili “*cevap dilekçesi*”nde;

Yukarıda Bursa ... Asliye Hukuk Mahkemesi’nin E: 2018/..., K: 2021/... sayılı dosyasında özetlediğimiz “*cevap dilekçesi*” bu dosya için de aynen geçerlidir.

Dava konusu uyuşmazlıkta; yukarıda ŞGİRİŞ bölümünde⁶¹⁵ ayrıntılı olarak izah ettiğimiz gibi; somut olayda “*tasarrufun iptali davasının esasına girilebilmesi için gerçekleşmesi gereken*” ‘dava şartları’ndan⁶¹⁶ “**takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması**”⁶¹⁷ şartı gerçekleşmemiştir.

Yine yukarıda⁶¹⁸ belirttiğimiz gibi açılmış olan ‘tasarrufun iptali davasının kabulüne’ karar verilmesi, “*hayatın olağan akışına aykırı*” olacaktır.

Bütün bu nedenlerle yukarıda⁶¹⁹ ayrıntılı olarak açıkladığımız gerekçe ile, yerel mahkemece –tarafklar arındaki diğer ‘tasarrufun iptali davalarında’ olduğu gibi- ‘tasarrufun iptali davasının reddine’ karar verilmesi isabetli olacaktır...

*

§D. Bursa ... Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 2020/... Esas sayılı dosyasında;

Davacı (G. P.) vekili “*dava dilekçesi*”nde özetle;

“*Davalı-borçlu (Ş. U.)’nun, (E. Y.) San. AŞ.’deki 22430 hissesini ölen kocasının kuzeni (amcasının oğlu) (M. S. U.)’ya devrettiğini, bu devrin muvazaalı olduğu gerekçesiyle ve gösterilen satış bedelinin çok düşük olması nedeniyle iptaline karar verilmesini*” talep etmiştir.

Tasarrufun iptali davası, davacı-alacaklının, davalı-borçludaki Bursa ... İcra Müdürlüğü’nün 2018/... sayılı icra dosyasındaki –kapak hesabına göre- 9.406.455,48 TL. alacağının tahsilini sağlamak için açılmıştır.

Davalı (M. S. U.) vekili 16.06.2020 tarihli “*cevap dilekçesi*”nde özetle;

⁶¹⁴ Bknz. Yuk. dipn: 273 vd.

⁶¹⁵ Bknz. Yuk. dipn: 1-269

⁶¹⁶ Bknz. Yuk. dipn: 93-95

⁶¹⁷ Bknz. Yuk. dipn: 96-115

⁶¹⁸ Bknz. Yuk. dipn: 214-269

⁶¹⁹ Bknz. Yuk. dipn: 273 vd.

“Müvekkiline yapılan hisse devrinin muvazaalı olmadığını, çünkü müvekkilinin (Ş. U.)’nun hisselerini 220.430,00 TL. bedelle devraldığını, bu bedelin satıcının banka hesabına gönderildiğini, müvekkilinin (Ş. U.) hakkında davacının yaptığı icra takibinden haberi olmadığını, hisse devrinin yapıldığı tarihte (E. Y.) San. AŞ.’nin zarar etmekte olduğunu, bu nedenle ödenen satış bedelinin düşük olmadığını vb.” belirtmiştir.

Davalı-borçlu (Ş. U.) vekili “cevap dilekçesi”nde özetle;

“-Müvekkili tarafından ‘virman talimatı’ olarak imzalanmış evrakın davacı tarafından ‘bono’ya dönüştürülerek gerçekte müvekkilinin davacıya herhangi bir borcu olmadığı halde, borçlu duruma getirilerek hakkında 798.000,00 Euro ve 415.000,00 Dolar’ın ödenmesi için icra takibinde bulunulduğunu,

-Davacının, müvekkiline –borç olarak- verdiğini iddia ettiği paraları ticari defterleri ile tevsik etmesi gerektiğini,

-Takip konusu bonoların, müvekkili tarafından –bono düzenlemek iradesiyle- düzenlenmemiş olduğunu,

-Davacının kendisinin eskiden bankada çalışmış sıradan bir eleman olduğunu,

-Davacının karısının, on beş yılı aşkın bir süredir müvekkilinin mimarlık bürosunda çalışan bir işçi olduğunu, davacının takip konusu kadar müvekkilinden alacaklı olmadığını, bunun hayatın olağan akışına aykırı olduğunu,

-HMK. m. 222/5 uyarınca davacı tarafın ticari defterlerindeki kayıtları kabul ettiklerini”

belirterek, ‘açılmış olan davanın reddine karar verilmesini’ istemiştir.

Yerel mahkemede halen dava dosyasının yargılaması devam etmektedir...

ŞGİRİŞ bölümünde⁶²⁰ ayrıntılı olarak izah ettiğimiz gibi; somut olayda “tasarrufun iptali davasının esasına girilebilmesi için gerçekleşmesi gereken” ‘dava şartları’ndan⁶²¹ “**takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması**”⁶²² şartı gerçekleşmemiştir.

Yine yukarıda⁶²³ belirttiğimiz gibi açılmış olan tasarrufun iptali davasının kabulüne karar verilmesi “hayatın olağan akışına aykırı” olacaktır.

Bütün bu nedenlerle yukarıda⁶²⁴ ayrıntılı olarak açıkladığımız gerekçe ile, yerel mahkemeye –tarafar arasındaki diğer ‘tasarrufun iptali davalarında’ olduğu gibi- ‘tasarrufun iptali davasının reddine’ karar verilmesi isabetli olacaktır...

SONUÇ: Buraya kadar (4) tasarrufun iptali dosyası (**a-** Bursa ... Asliye Hukuk Mahkemesi’nin E: 2018/..., K: 2021/... s. dosyası; **b-** Bursa ... Asliye Hukuk Mahkemesi’nin E: 2018/..., K: 2020/... s. dosyası; **c-** Bursa ... Asliye Hukuk Mahkemesinin E: 2018/... s. dosyası; **d-** Bursa ... Asliye Hukuk Mahkemesi’nin E: 2020/... s. dosyası) hakkında yaptığımız ayrıntılı açıklamalar sonucunda, açılmış olan (4) tasarrufun iptali davasında – “**davacının alacağının gerçek bir alacak olması**” ‘dava özel şartı’ının somut olayda gerçekleşmiş olması nedeniyle ‘davanın kabulüne’ karar verilmesinin –kendisi eski bir banka çalışanı olan, karısı davalı-borçlunun mimarlık bürosunda (15 yıl) işçi olarak çalışmış olan ve takip konusu **9.406.455,48 TL. + işleyecek faizi** (yani;

⁶²⁰ Bknz. Yuk. dipn: 1-269

⁶²¹ Bknz. Yuk. dipn: 93-95

⁶²² Bknz. Yuk. dipn: 96-115

⁶²³ Bknz. Yuk. dipn: 214-269

⁶²⁴ Bknz. Yuk. dipn: 273 vd.

798.000,00 Euro +415.000,00 ABD. Doları) davalıya b o r ç o l a r a k verebilecek *mali gücü* bulunduğunu kanıtlayamamış olan davacı lehine karar verilmesinin- **“hayatın olağan akışına aykırı olacağını”**, takdiri muhterem mahkemeye ait olmak ve davalı-borçlu vekilleri tarafından ilgili dosyalara *“uzman görüşü”* (HMK. m.293) olarak sunulmak üzere, hazırlamış olduğumuz *‘hukuki mütalâamızı’* saygıyla sunarız...16.05.2021

(384)

KONULAR:

a) Alacaklı, Borçlu İle Arasındaki “Müteahhitlik Sözleşmesi” Uyarınca ‘Dene-tim Şirketi’ Tarafından Onaylanmış Ve Altında Borçlunun Da İmzası Bulunan ‘Kesin Hakdediş Belgesi’nden Kaynaklanan Alacağının Ödenmesi İçin Yaptığı Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takibe Borçlunun –Alacaklı İle Arasındaki Borç Doğuran Hukuki İlişkiyi Kabul Edip- ‘Takas-Mahsup İtirazı’nda Bulunması Halinde, Alacaklı ‘Kesin Hakdediş Belgesi’ne Dayanarak İcra Hukuk Mahkemesinden “Borçlu-nun İtirazının Kesin Olarak Kaldırılmasını” (İİK. m. 68) Talep Edebilir mi?

b) İcra Hukukunda “Takas/Mahsup İddiası” Nasıl İleri Sürülür?

*

a) • Alacaklının, genel haciz yolu ile ilamsız takipte gönderttiği (Örnek No:7) Ödeme Emrine borçlunun *borca itiraz* ederek takibi durdurması üzerine⁶²⁵, elinde İİK. m. 68’de öngörülen belgelerden birisi bulunan alacaklı, icra mahkemesinden “*itirazın kesin olarak kaldırılması*”nı⁶²⁶ isteyebilir.

İtirazın kesin olarak kaldırılmasında amaç, borçlunun “*takip konusu borca*” itirazının kesin biçimde ortadan kaldırılmasıdır. Borçlunun “*imzaya itirazı*”, *itirazın geçici olarak kaldırılmasına* (İİK. mad. 68a) konu olur.⁶²⁷

İcra mahkemesi, “*itirazın kesin olarak kaldırılmasına*” karar verince, alacaklı, itiraz ile duran icra takibine devam edilmesini -yani borçlunun mallarının haczini- isteyebilir. Bunun için, itirazın kesin olarak kaldırılması kararının *kesinleşmesine* gerek yoktur.

• Alacaklının, yapmış olduğu genel haciz yolu ile ilamsız takibe (*borca*) itiraz ederek, takibi durdurmuş olan borçlusunun itirazının “*kesin olarak kaldırılmasını*” icra mahkemesinden isteyebilmesi için; ne gibi belgelere sahip olması gerekir? Alacaklıya “*itirazın kesin olarak kaldırılması*”nı isteme yetkisi veren belgeler 68. maddenin 1. fıkrasında birer birer sayılarak belirtilmiştir. Bu belgeler şunlardır⁶²⁸:

- 1) Belirli bir para borcun ikrarını içeren ve imzası ikrar edilmiş bir adi senet,
- 2) Belirli bir para borcu kabulünü içeren noterlikçe düzenlenmiş senetler,

⁶²⁵ KURU, B. İcra ve İflas Hukuku (El Kitabı), 2. Baskı, 2013, s:277 vd. – KURU, B. İstinaf Sisteminde Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, 2016, s:155 vd. – ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E. İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, 2020, s: 194 vd. – UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C:1, 2013, 3. Baskı, s:1107 vd.

⁶²⁶ UYAR, T. İcra Hukukunda İtirazın Kesin Olarak Kaldırılması “İİK. mad. 68” (Legal Huk. Der. Ocak/2005, s:61-88; Şubat/2005, s:577-589; Mart/2005, s:905-921) – BİNGÖL, E. İcra Hukukunda İtirazın Hükümden Düşürülmesi (İBD. Kasım-Aralık/2013, s:316-348)

⁶²⁷ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. İcra Hukukunda İtirazın Geçici Olarak Kaldırılması “İİK.mad. 68a” (İzmir Bar. Der. Ocak/2005, s: 11-30) – UYAR, T. İcra Hukukunda İtiraz, 2. Baskı, s:176 vd. - UYAR, T./UYAR, A./ UYAR, C. age., C:1, s: 1188 vd.

⁶²⁸ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./ UYAR, C. age., C:1, s:1117 vd. – KİRAZ, Ö.T. İcra Mahkemesinde İtirazın Kaldırılması, 4. Baskı, s:119 vd. – YILMAZ, E. İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2016, s: 379 vd. – OSKAY, M./KOÇAK, C./DEYNEKLİ, A./DOĞAN, A. İİK. Şerhi, 2007, C:2, s:1441 vd. – YILDIRIM, K.M./YILDIRIM, D.N. İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, s:84 vd. – ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./ HANAĞASI, E. age., s:195 vd. – KURU, B. El Kitabı, s:278 vd. – ERCAN, İ. İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 7. Baskı, 2021, s: 308 vd.

3) Resmi dairelerin ya da yetkili makamların yetkileri dahilinde ve usulüne göre verdikleri makbuz ve belgeler,

4) Kredi kurumları (bankalar) tarafından düzenlenen “kredi sözleşmeleri”, “kredi sözleşmeleri ile ilgili süresinde itiraz edilmeyen hesap özetleri” ve “usulüne uygun düzenlenmiş belge ve makbuzlar” (İİK.m. 68b).

• Gerek doktrinde ve gerekse Yargıtay içtihatlarında;

A-Borçlunun, icra dairesine yaptığı itiraz sırasında veya ‘itirazın kaldırılması’ talebinin incelendiği sırada icra hukuk mahkemesinde “*alacaklı ile arasındaki borç doğuran hukuki ilişkiyi kabul etmiş*” ve “*itirazını ‘ödeme’, ‘takas/mahsup’ veya ‘faiz’e hasretmişse*” (yani; ‘ödeme’ ve ‘benzeri bir nedenle’ borcun sona erdiği olgusuna dayanmışsa) icra mahkemesi **alacaklının dayandığı belgenin İİK.m. 68/I’de öngörülen belgelerden olup olmadığına bakmaksızın** “*alacaklının, itirazın kesin olarak kaldırılması*” talebini kabul eder⁶²⁹.

Yüksek mahkemenin öteden beri devam eden uygulaması da bu doğrultudadır. Gerçekten, yüksek mahkeme;

√ “*Borçlu itirazını itfa olgusuna dayandırdığından, borcu doğuran abonelik ilişkisini ve dolayısıyla abonelik bedelinden doğan borcu kabul ettiği, ısınma bedelini ise kabul etmediği görülmekle, takibe dayanak yapılan abonelik bedeline ilişkin belgenin, artık İİK.mad. 68/I’de belirtilen belgelerden olup olmadığı üzerinde durulmasına gerek olmadığı ve bu durumda mahkemece borçlunun ödeme savunmasının ispatı için sunduğu ödeme belgelerinin, İİK. mad. 68/1-2’de öngörülen belge niteliğinin bulunup bulunmadığı, bu konuda alacaklının da beyanı alınıp değerlendirilmek suretiyle incelenerek sonuca gidilmesi gerektiğini*”⁶³⁰

√ “*Borçlunun borca itirazının açıklamalar kısmında ‘borcumu ödedim’ ödediğime dair elimde ‘tahsilat makbuzu’ bulunmaktadır şeklindeki beyanının, alacaklı ile aralarındaki hukuki ilişkiyi kabul ettiği ve itirazını ödeme olgusuna dayandırdığı anlamına geleceği, artık takip dayanağı belgenin İİK’nun 68/1. maddesindeki belgelerden olmasının aranmayacağı*”⁶³¹

√ “*Borçlunun alacaklı ile aralarındaki hukuki ilişkiyi kabul edip itirazını ödeme olgusuna dayandırması halinde, alacaklının itirazın kaldırılması isteminde İİK’nun 68/1. maddesinde belirtilen belgelere dayanmasının gerekmediğini- Kamu alacaklısının 6183 sayılı Yasa uyarınca tahsil yoluna başvurabileceği gibi genel haciz yolu ile takip yoluna da başvurabileceği- Mahkemece, borçlunun dayandığı ödeme iddiası yönünden inceleme yapılarak, oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken, ‘takip dayanağı belgenin İİK’nun 68/1. maddesinde yazılı belgelerden olmadığı’ ve alacağın 6183 sayılı Yasa uyarınca takip ve tahsilinin gerektiğinden bahisle, ‘istemin reddi’ yönünde hüküm tesisi isabetsiz olduğunu*”⁶³²

√ “*Borçlunun itiraz dilekçesinde ‘borcun 43.553,90 lirasının taraflarınca ödendiğini, kalanının da alacaklı taraftan olan kendi alacaklarına takas edilmek suretiyle ödendiğini’ belirtmiş olması halinde, alacaklının dayandığı belgenin İİK. 68/I’de öngörülen*

⁶²⁹ KURU, B. El Kitabı, s: 278 vd.- KURU, B. İstinaf Sistemine Göre....., s: 156 – UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s:1134 vd. – ERCAN, İ. age., s:301 – OSKAY, M./KOÇAK, C./DEYNEKLİ, A./DOĞAN, A. age., C:2, s: 1444 vd.

⁶³⁰ Bknz: 12. HD. 14.02.2018 T. E:2016/28249, K: 1320 (www.e-uyar.com)

⁶³¹ Bknz: 12. HD. 23.03.2017 T. E: 2016/23520, K: 4389 (www.e-uyar.com)

⁶³² Bknz: 12. HD. 23.02.2016 T. E: 2015/28002, K: 4883 (www.e-uyar.com)

belgelerden olup olmadığının araştırılmasına gerek kalmadan, icra mahkemesince 'borçlunun itirazının kesin olarak kaldırılmasına' karar verilmesi gerekeceğini”⁶³³

√ “İcra takibine dayanak yapılan fatura, İİK. 68/1’de yazılı belgelerden değilse de, borçlu vekilinin takip dosyasına verdiği itiraz dilekçesinde borç doğuran hukuki ilişkiye karşı çıkmadığı, ve ‘kısmi ödemenin faturadan doğan alacağa istinaden olduğu’ kabul edildiğine göre, artık itirazın kaldırılması isteminin icra mahkemesince incelenmesi sırasında, alacaklının dayandığı belgenin, İİK.nun 68/1. maddesinde belirtilen belgelerden olup olmadığının araştırılmayacağını, kabul edilen miktar yönünden itirazın kaldırılması isteminin incelenmesi gerekeceğini”⁶³⁴

√ “Borçlu, borç doğuran hukuki ilişkiyi kabul edip, itirazını ödeme olgusuna dayandırdığına göre, itirazın kaldırılması isteminin mahkemede incelenmesi sırasında alacaklının artık İİK. mad. 68/1’de belirtilen bir belgesinin mevcut olup olmadığı üzerinde durulamayacağını, borçlu hukuki ilişki ve borcu kabul edip ödemediğini ileri sürdüğüne göre, kabul edilen bir hususun ayrıca İİK. nun 68/1. maddesinde yazılı belgelerle ispatına yer olmadığını”⁶³⁵√ “Borçlu, borç doğuran hukuki ilişkiyi kabul edip, itirazını ödeme olgusuna dayandırdığına göre, itirazın kaldırılması isteminin mahkemede incelenmesi sırasında artık alacaklının İİK. mad. 68/1’de belirtilen bir belgesinin mevcut olup olmadığı üzerinde durulmasına gerek ve yer olmadığını”⁶³⁶

√ “Borçlunun borç doğuran hukuki ilişkiyi kabul edip, itirazını ‘ödeme’ olgusuna dayandırması halinde, itirazın kaldırılması talebinin icra mahkemesinde incelenmesi sırasında artık alacaklının, ‘İİK’ nun 68/1 maddesinde belirtilen bir belgeye dayanıp dayanmadığı’ hususu üzerinde durulmasına gerek bulunmadığını”⁶³⁷

√ “Borçlunun borç doğuran hukuki ilişkiyi kabul edip, itirazını ‘ödeme’ olgusuna dayandırması halinde, itirazın kaldırılması talebinin icra mahkemesinde incelenmesi sırasında artık alacaklının, ‘İİK’ nun 68/1 maddesinde belirtilen bir belgeye dayanıp dayanmadığı’ hususu üzerinde durulmasına gerek bulunmadığını”⁶³⁸

√ “Borçlunun borç doğuran hukuki ilişkiyi kabul edip, itirazını ‘ödeme’ olgusuna dayandırması halinde, itirazın kaldırılması talebinin icra mahkemesinde incelenmesi sırasında artık alacaklının, ‘İİK’ nun 68/1 maddesinde belirtilen bir belgeye dayanıp dayanmadığı’ hususu üzerinde durulmasına gerek bulunmadığını”⁶³⁹

√ “Alacaklının takip dayanağı yaptığı belgenin İİK. nun 68/1 maddesinde öngörülen belgelerden olmamasına rağmen, borçlunun borç ilişkisini kabul edip, ‘borcun ödenmediğini’ icra dairesine verdiği itiraz dilekçesinde ileri sürmesi halinde, itirazın kaldırılması aşamasında alacaklının artık İİK. nun 68/1 maddesinde belirtilen bir belgeye dayanmış olup olmadığının önem taşımayacağını, ‘borcu ödemediğini’ İİK. nun 68/1 maddesindeki nitelikteki belgelerle ispatlayamayan borçlunun itirazının kaldırılmasına karar verilmesi gerekeceğini”⁶⁴⁰

633 Bknz: 12. HD. 01.06.2015 T. E:5408, K: 14948 (www.e-uyar.com)

634 Bknz: 12. HD. 13.01.2015 T. E: 2014/26283, K: 358 (www.e-uyar.com)

635 Bknz: 12. HD. 07.06.2013 T. E: 11667, K: 21381 (www.e-uyar.com)

636 Bknz: 12. HD. 11.04.2013 T. E: 4135, K: 13729 (www.e-uyar.com)

637 Bknz: 12. HD. 26.12.2011 T. E:12831, K:30356 (www.e-uyar.com)

638 Bknz: 12. HD. 18.11.2011 T. E:18664, K:22833 (www.e-uyar.com)

639 Bknz: 12. HD. 03.10.2011 T. E:2566, K:19393 (www.e-uyar.com)

640 Bknz: 12. HD. 28.06.2011 T. E: 2010/32559, K: 13575 (www.e-uyar.com)

√ “*Borçlunun asıl borcu kabul edip, faiz yönünden takibe itiraz etmiş olması halinde, takip dayanağı belgenin niteliğine bakılmaksızın, alacaklının icra mahkemesinden itirazın kaldırılmasını isteyebileceğini*”⁶⁴¹

√ “*Borçlunun borç doğuran hukuki ilişkiyi kabul edip, itirazını ‘ödeme’ olgusuna dayandırması halinde, itirazın kaldırılması talebinin icra mahkemesinde incelenmesi sırasında artık alacaklının, İİK’nun 68/I maddesinde belirtilen bir belgeye dayanıp dayanmadığı’ hususu üzerinde durulmasına gerek bulunmadığını*”⁶⁴²

√ “*Borçlunun borç doğuran hukuki ilişkiyi kabul edip, itirazını ‘ödeme’ olgusuna dayandırması halinde, itirazın kaldırılması talebinin icra mahkemesinde incelenmesi sırasında artık alacaklının, İİK’nun 68/I maddesinde belirtilen bir belgeye dayanıp dayanmadığı’ hususu üzerinde durulmasına gerek bulunmadığını*”⁶⁴³

√ “*Borçlunun borç doğuran hukuki ilişkiyi kabul edip, itirazını ‘ödeme’ olgusuna dayandırması halinde, itirazın kaldırılması talebinin icra mahkemesinde incelenmesi sırasında artık alacaklının, İİK’nun 68/I maddesinde belirtilen bir belgeye dayanıp dayanmadığı’ hususu üzerinde durulmasına gerek bulunmadığını*”⁶⁴⁴

√ “*Borçlunun borç doğuran hukuki ilişkiyi kabul edip, itirazını ‘ödeme’ olgusuna dayandırması halinde, itirazın kaldırılması talebinin icra mahkemesinde incelenmesi sırasında artık alacaklının, İİK’nun 68/I maddesinde belirtilen bir belgeye dayanıp dayanmadığı’ hususu üzerinde durulmasına gerek bulunmadığını*”⁶⁴⁵

belirtmiştir...

Aynı doğrultuda bknz: HGK. 07.05.2019 T. E: 2017/12-724, K:529 (www.e-uyar.com), 12. HD. 02.11.2009 T. E:12819, K: 21167 (www.e-uyar.com), 12. HD. 09.11.2004 T. E: 19289, K: 2315 (KURU, B. El Kitabı, s:279), HGK. 29.06.2005 T. E: 12-387, K: 428 (www.e-uyar.com), 12. HD. 08.03.2007 T. E:1060, K: 4220 (www.e-uyar.com), 12. HD. 15.01.2007 T. E: 2006/22215, K: 136 (www.e-uyar.com), 12. HD. 24.11.2006 T. E:18947, K: 22094 (www.e-uyar.com), 12. HD. 27.06.2006 T. E:11094, K:14044 (OSKAY,M./KOÇAK,C./DEYNEKLİ,A./ DOĞAN,A. age., C:2, s:1469 vd.), 12. HD. 23.06.2006 T. E:10919, K: 13729 (www.e-uyar.com), 12. HD. 18.04.2006 T. E: 5057, K: 8306 (www.e-uyar.com) (OSKAY,M./KOÇAK,C./ DEYNEKLİ,A./DOĞAN,A. age., C:2, s:1474), 12. HD. 07.03.2006 T. E: 1392, K: 4427 (www.e-uyar.com), 12. HD. 07.06.2005 T. E: 8406, K: 12259 (www.e-uyar.com), 12. HD. 04.05.2004 T. E: 7133, K: 11097 (www.e-uyar.com), 12. HD. 03.03.2003 T. E: 1775, K: 4038 (OSKAY,M./KOÇAK,C./ DEYNEKLİ,A./DOĞAN,A. age., C:2, s:1501 vd.) vb.

B- Alacaklı, borçlu ile arasında düzenlenmiş olan, birbiri ile ilişkisi bulunan, birbirini tamamlayan, birden fazla belgeye (belgeler zincirine) dayanarak “*borçlunun itirazının kesin olarak kaldırılmasını*” isteyebilir⁶⁴⁶.

*

⁶⁴¹ Bknz: 12. HD. 27.06.2011 E:14528, K:13254 (www.e-uyar.com)

⁶⁴² Bknz: 12. HD. 21.06.2011 T. E:2010/31442, K:12734 (www.e-uyar.com)

⁶⁴³ Bknz: 12. HD. 16.05.2011 T. E:2010/29042, K:9554 (www.e-uyar.com)

⁶⁴⁴ Bknz: 12. HD. 10.03.2011 T. E:2010/22508, K: 3181(www.e-uyar.com)

⁶⁴⁵ Bknz: 12. HD. 28.02.2011 T. E:2010/21917, K:1973 (www.e-uyar.com)

⁶⁴⁶ **KURU, B.** El Kitabı, s: 283 vd. – **POSTACIOĞLU, İ.** İcra Hukuku’nun Esasları, 1982, s:192 vd. – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./ HANAĞASI, E.** age., s: 198 vd. – **UYAR, T.** Gerekçeli-İçtihatlı İİK. Şerhi, 4. Baskı, C:4, s: 5348 vd. – **KORKUSUZ, R.** İcra Hukuku ve Uygulaması, 2004, s: 97 – **ERCAN, İ.** age., s: 309 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age., C:1, s:1133

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

• Alacaklı (T.) AŞ., borçlu (Ç.) AŞ. hakkında, 16.09.2009 tarihli “(Ç.) Kompleksi İnşaat İşleri Müteahhitlik Sözleşmesi”nden kaynaklanan **‘müteahhit hakediş alacakları’** tutarı *93.990.447,60 TL.* ’nin ödenmesi için İstanbul ... İcra Müdürlüğü’nde (Dosya No: 2021/...) “*genel haciz yolu ile ilamsız takip*”te bulunup, borçluya “*Örnek No:7 ÖDEME EMRİ*” göndertmiştir...

Ödeme emrini alan borçlu-şirket, 29.01.2020 tarihinde “*takip konusu borca, faize, fer’ilerine*” itiraz ederek takibi durdurmuştur.

• Alacaklı vekili 04.02.2020 tarihinde İstanbul Nöbetçi İcra Hukuk Mahkemesi’ne başvurarak;

“-Taraflar arasında – “Müteahhitlik Sözleşmesi” ve “Satış Vaadi Sözleşmesi” olmak üzere- iki farklı hukuki ilişki bulunduğunu,

-Müvekkilinin, Müteahhitlik Sözleşmesi’nden kaynaklanan onaylı –ve altında borçlu şirketin de imzasının bulunduğu- **78.075.846,75 TL.** hakediş alacağının ödenmesi için Beşiktaş 26. Noterliği vasıtasıyla borçlu şirkete ihtarname gönderdiğini,

-Borçlu şirketin Beşiktaş 19. Noterliği vasıtasıyla bu ihtarnameye cevap verip “*kendilerinin de davacıdan 113.832.533,00 USD. alacakları bulunduğunu, bu alacaklarını –kendi borçlarından- mahsup ettiklerini*” bildirdiklerini ve müvekkilinin –aralarındaki sözleşmeye göre- (R.) LTD. ŞTİ. tarafından onaylanmış **78.075.846,75 TL.** tutarındaki hakedişlerinin borçlu şirket tarafından ödenmediğini,

-Bunun üzerine, borçlu şirket hakkında İstanbul ... İcra Müdürlüğü’nün 2020/... sayılı dosyası ile icra takibi başlattıklarını, borçlu şirketin tebliğ edilen ödeme emrine haksız ve kötüniyetli olarak itiraz edip takibi durdurduğunu,

-Bu nedenle durmuş olan icra takibini devam ettirmek için “*itirazın kesin olarak kaldırılması*” ve “*%20 oranında icra inkar tazminatına hükmedilmesi*” için, İstanbul İcra Hukuk Mahkemesi’ne başvurduklarını,

-Borçlu şirketin “*müvekkil şirkette 113.832.533,00 USD. alacağı bulunduğunu*” belirtirken, “*müvekkil şirketle arasındaki Müteahhitlik Sözleşmesini ve (R.) LTD. ŞTİ. tarafından onaylanmış hakediş miktarını inkar etmediğini*” bildirmiş,

-Kesin hakedişi hesaplamış olan (R.) LTD. ŞTİ.’nin, taraflar arasındaki Müteahhitlik Sözleşmesi’nin 1.2 maddesinin (e) bendi uyarınca bu konuda yetkili kılınmış bir kurum olduğunu,

-“Düzenlenmiş olan ve (R.) LTD. ŞTİ. tarafından onaylanmış olan hakedişlerde, borçlu şirketin de imzasının bulunduğunu, bu nedenle takip dayanağı olan bu belgenin İİK.m. 68/I anlamında “*itirazın kesin olarak kaldırılmasına olanak sağlayan borç ikrarını içeren belgeler*”den sayıldığını”,

-İİK.m. 68’in -538 sayılı Kanun’a ait gerekçesi’nde⁶⁴⁷ de belirtildiği gibi- alacaklının, birbirini tamamlayan birden fazla belgeye (belgeler zincirine) dayanarak da “*itirazın kesin olarak kaldırılmasını*” isteyebileceğini,

-*Yargıtay 12. Hukuk Dairesi’nin içtihatlarında da “kesin hakedişlerin 68/I’de öngörülen belgelerden sayıldığını”* belirterek “*İstanbul ... İcra Müdürlüğü’nün 2020/... sayılı dosyasında borçlu-şirketin yaptığı haksız ve kötüniyetli itirazın kesin olarak*

⁶⁴⁷ Bknz: UYAR, T. İİK. Şerhi, C:4, s:5326 vd.

kaldırılmasına (İİK.m. 68) ve %20 oranında icra inkar tazminatına hükmedilmesini” talep etmiştir.

● **Borçlu vekili** 12.03.2020 tarihli “*cevap dilekçesi*”nde özetle;

“İcra takibine konu alacak nedeniyle, davacının elinde İİK.m. 68 kapsamında yer alan bir belge bulunmadığını, bu nedenle, icra hukuk mahkemesinden ‘*itirazın kesin olarak kaldırılmasını*’ talep edemeyeceğini,

-Müvekkili şirketin, davacı şirketten, taraflar arasındaki sözleşme kapsamında *alacaklı olduğunu*, bu nedenle davacıya ödemesi gereken bir tutar bulunmadığını,

-Müvekkilinin, davacıya gönderdiği ihtarnamede ifade ettiği gibi *davacıdan 113.832.533,00 USD. alacaklı olduğunu*”

belirterek “*davanın genel mahkemede açılması gerektiğini, davacının haksız ve mesnetsiz davasının esastan reddine, icra takibinde kötüniyetli olduğundan, %20 icra inkar tazminatına hükmedilmesini*” bildirmiştir.

Somut olayda;

● **A-** Alacaklının “*itirazın kesin olarak kaldırılması*” talebini dayandırdığı ‘kesin hakediş belgeleri’nin, ‘İİK.m. 68/I’de öngörülen belgeler niteliğinde olduğu’ gerek **doktrinde**⁶⁴⁸ ve gerekse **Yargıtay içtihatlarında** tereddütsüz kabul edilmektedir. Gerçekten **yüksek mahkeme** bu konuyla ilgili olarak;

√ “*Kesin hesap sonunda düzenlenen kesin hakedişlerin İİK. 68/I maddesinde öngörülen belgeler niteliğinde olduğunu*”⁶⁴⁹

√ “*Kesin hesap sonunda düzenlenen kesin hakedişlerin İİK. 68/I maddesinde öngörülen belgeler niteliğinde olduğunu*”⁶⁵⁰

√ “*Kesin hesap sonunda düzenlenen kesin hakedişlerin İİK. 68/I maddesinde öngörülen belgeler niteliğinde olduğunu*”⁶⁵¹

belirtmiştir...

Bu nedenle somut olayda “**borçlunun itirazının kesin olarak kaldırılmasına**” karar verilmesi –takdiri muhterem mahkemeye ait olmak üzere- isabetli olacaktır...

B-Yukarıda belirttiğimiz gibi; borçlu vekili “*itirazın kesin olarak kaldırılması*” talebinin incelendiği İstanbul ... İcra Hukuk Mahkemesi’nin 2020/... E. sayılı dava dosyasına sunduğu “*cevap dilekçesi*”nde; müvekkili (borçlu) (Ç.) AŞ. ile (alacaklı) (T.) İnş. Tur. Madencilik Enerji Ürt. Tic. ve San. AŞ. arasındaki ‘*borç doğuran hukuki ilişki*’yi (‘Müteahhitlik Sözleşmesi’ni) ve takip dayanağı onaylı –altında müvekkili şirketin imzasının da yer aldığı- ‘*kesin hakediş belgesi*’ni inkar etmeksizin, “burada yer alan alacaklının alacağının gerçek dışı (fazla) olduğunu” ileri sürmeksizin “*müvekkilinin, davacı-alacaklıda 113.832.533,00 USD. alacağı bulunduğunu*” belirterek, “takip konusu borca itiraz ettiklerini” ifade etmiştir...

Bu durumda, yukarıda yaptığımız AÇIKLAMALAR ve tam metinlerini sunduğumuz YARGITAY İÇTİHATLARI (EK:1-EK:16) doğrultusunda “**borçlunun itirazının kesin olarak kaldırılmasına**” karar verilmesi –takdiri muhterem mahkemeye ait olmak üzere- isabetli olacaktır...

⁶⁴⁸ KİRAZ, Ö.T. age., s:196 – UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s:1123 – UYAR, T. İİK. Şerhi, C:4, s: 5341

⁶⁴⁹ Bknz: 12. HD. 04.04.2003 T. E: 4236, K: 7388 (www.e-uyar.com)

⁶⁵⁰ Bknz: 12. HD. 22.3.2002 T. E: 3685, K: 5961 (www.e-uyar.com)

⁶⁵¹ Bknz: 12. HD. 05.03.2002 T. E: 3518, K: 5106 (www.e-uyar.com) (

*

b) • Bilindiği gibi;

√ **Takas;** -Sözlüklerde- “*ödeşme, sayışma, aynı cinsten ikisi de muaccel, karşılıklı iki alacağın birbirine sayışılması*”⁶⁵², “*ödeşme, mahsup, sayışma*”⁶⁵³,

√ **Mahsup;** -Sözlüklerde- “*hesaplaşma, sayılmış, hesap edilmiş*”⁶⁵⁴, “*takas, hesaplaşmak*”⁶⁵⁵, “*bir alacak miktarının bazı sebepler dolayısıyla tenzile tabi tutulması*”⁶⁵⁶,

√ **Takas ve mahsup etmek;** -Sözlüklerde- “*sayışmak, vereceğini alacağına tutmak suretiyle ödeşmek*”⁶⁵⁷

ş e k l i n d e tanımlanmıştır.

“Hukuki kavram” olarak t a k a s (TBK. m. 139) “*karşılıklı, muaccel ve aynı cins iki borcun borçlulardan birinin tek taraflı irade beyanı ile sona erdirilmesi*”dir⁶⁵⁸.

• *Takas* yolu ile –takasta bulunarak- borçtan kurtulma şu faydaları sağlar⁶⁵⁹:

-*Takas*, ifanın yerini tutar ve karşılıklı borçları sona erdirir.

-*Takas*, tarafları borcun ifası için yerine getirilmesi gereken külfetten ve yapılması gereken masraflardan kurtarır.

Takas’ın hüküm ve sonuçlarını doğurabilmesi için ‘*ayrı bir dava açılmasına*’ ya da ‘*karşılık dava açılmasına*’ gerek yok ise de⁶⁶⁰ takas hakkı sahibinin açıkça ‘*takas beyanında bulunması*’ zorunludur⁶⁶¹. Çünkü, *icra dairesi* ve *icra hukuk mahkemesi* bu hakkın varlığını kendiliğinden dikkate alamaz.

• İcra hukukunda *takas hakkı nasıl* ve *ne zaman* kullanılabilir? Borçlu, takas istemini icra mahkemesine bildirebileceği gibi bu konuda i c r a d a i r e s i n e de başvurabilir⁶⁶². *Takas iddiası*, takibin her aşamasında ileri sürülebilir ve herhangi bir süreye tabi değildir⁶⁶³.

Yüksek mahkeme⁶⁶⁴ de bu görüştedir.

652 YILMAZ, E. Hukuk Sözlüğü, 8. Baskı, s:1171

653 ŞENER, E. Hukuk Sözlüğü, 2001, s:750

654 YILMAZ, E. age., s:763

655 ŞENER, E. age., s:491

656 Türk Hukuk Lügatı, 3. Baskı, s:317

657 Türk Hukuk Lügatı, s:316

658 ARAL, F. Türk Borçlar Hukuku’nda Takas, 2010, s:21

659 DEVELİOĞLU, M.H. Takas, 2. Baskı, 2012, s:8 vd.

660 Bknz: 15. HD. 05.07.2005 T. 5932/4036 (DEVELİOĞLU, M.H. age., s:212, dipn: 901)

661 DEVELİOĞLU, M.H. age., s:212 – PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M. İcra ve İflas Hukuku, 2007, s:123 – KURU, B./ARSLAN, R./YILMAZ, E. İcra ve İflas Hukuku, 2006, s:155 – POSTA+CIOĞLU, İ. age., s:161 – SEZER, T.S. Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku’nda Takas, 2010, s:64

662 ERCAN, İ. age., s:1528 – COŞKUN, M. Açıklamalı-İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu, 2016, C:1, s:936 vd. – UYAR, T. İİK. Şerhi, C:3, 2008, s:4138

663 UYAR, T. age., C:3, s: 4106 – ERCAN, İ. age., s:1528 – MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukuku Esasları, 5. Baskı, s:219

664 Bknz: 12. HD. 03.07.2018 T. E:3036, K:7231; 04.06.2018 T. E: 2950, K: 5740; 14.07.2009 T. E:7510, K: 15723; 07.06.1999 T. E: 7127, K: 7641; 10.05.1994 T. E: 6190, K:6336; 26.04.1994 T. E: 12244, K: 5099 (www.e-uyar.com)

‘*Takas talebi*’nde bulunan alacaklının bu talebinin - ‘*icra dairesi*’nce veya ‘*icra hukuk mahkemesi*’nce- kabul edilebilmesi için;

a) Takasa konu alacağın İİK.m. 68/I’de öngörülen belgelere dayanması,

b) Bu alacakla ilgili olarak başlatılan icra takibinin kesinleşmiş olması,

c) Veya alacağın ilama bağlanmış olması”

gerekir.⁶⁶⁵

Yüksek mahkeme de -öteden beri- bu görüştedir. Gerçekten, yüksek mahkeme;

√ “*Takip hukuku bakımından takas ve mahsup iddiası kural olarak; "takasa konu alacağın İİK'nun 68. maddesindeki belgelere dayalı bulunması" ve "bu alacakla ilgili olarak icra takibinin yapılmış ve takibin kesinleşmiş olması" ya da, "alacağın ilama bağlanması hallerinde" nazara alınabileceğini*”⁶⁶⁶

√ “*İcra mahkemesinde takas ve mahsup iddiasının kural olarak; takasa konu alacağın İİK'nun 68. maddesindeki belgelere dayalı bulunması, bu alacakla ilgili olarak icra takibi yapılmış ve takibin kesinleşmiş olması, ve alacağın ilama bağlanması hallerinde nazara alınabileceğini*”⁶⁶⁷

√ “*Takip hukuku bakımından takas ve mahsup iddiasının kural olarak; "takasa konu alacağın İİK.nun 68.maddesindeki belgelere dayalı bulunması", "bu alacakla ilgili olarak icra takibinin yapılmış ve takibin kesinleşmiş olması" veya "alacağın ilama bağlanması" hallerinde nazara alınabileceğini*”⁶⁶⁸

√ “*Vekalet ücreti alacaklılarının, vekalet ücretinin takas-mahsuba konu edilemeyeceği yönündeki yasal haklarından vazgeçebileceklerini- Takip hukuku bakımından takas ve mahsup iddiası kural olarak ; "takasa konu alacağın İİK'nun 68. maddesindeki belgelere dayalı bulunması", "bu alacakla ilgili olarak icra takibinin yapılmış ve takibin kesinleşmiş olması" ya da "alacağın ilama bağlanması" hallerinde nazara alınabileceğini*”⁶⁶⁹

√ “*Takasa konu alacağın İİK. mad. 68 hükmündeki belgelere dayalı bulunması, bu alacakla ilgili olarak icra takibi yapılmış ve takibin kesinleşmiş olması ya da alacağın ilama bağlanmış olması hallerinde takas ve mahsup itirazının nazara alınabileceği, bu istemin, takibin her safhasında ileri sürülebileceğini*”⁶⁷⁰

√ “*Takip hukuku bakımından takas ve mahsup iddiasının kural olarak; takasa konu alacağın İİK.nun 68. maddesindeki belgelere dayalı bulunması, bu alacakla ilgili olarak icra takibinin yapılmış ve takibin kesinleşmiş olması veya alacağın ilama bağlanması hallerinde nazara alınabileceğini*”⁶⁷¹

√ “*Takip hukuku bakımından takas ve mahsup iddiasının kural olarak; a-"takasa konu alacağın İİK'nun 68.maddesindeki belgelere dayalı bulunması", b-"bu alacakla ilgili olarak icra takibinin yapılmış ve takibin kesinleşmiş olması", c- "alacağın ilama*

⁶⁶⁵ KURU, B. El Kitabı, s:296 – MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukuku Esasları, 5. Baskı, s: 219 – ER-CAN, İ. age., s: 1528 – UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., C:1, s:114

⁶⁶⁶ Bknz: 12. HD. 25.10.2018 T. E: 14309, K: 10630 (www.e-uyar.com)

⁶⁶⁷ Bknz: 12. HD. 03.07.2018 T. E: 3036, K: 7231 (www.e-uyar.com)

⁶⁶⁸ Bknz: 12. HD. 04.06.2018 T. E: 2950, K: 5740 (www.e-uyar.com)

⁶⁶⁹ Bknz: 12. HD. 28.05.2018 T. E: 1932, K: 5296 (www.e-uyar.com)

⁶⁷⁰ Bknz: 8. HD. 13.02.2017 T. E: 2015/1045, K: 1671 (www.e-uyar.com)

⁶⁷¹ Bknz: 12. HD. 27.02.2014 T. E: 2953, K: 5680 (www.e-uyar.com)

bağlanması”, hallerinde icra mahkemesinde incelenerek sonuca bağlanmasının gerekeceğini”⁶⁷²

√ “İcra mahkemesinde takas ve mahsup iddiasının kural olarak; “takasa konu alacağın İİK. ’nun 68. maddesindeki belgelere dayalı bulunması” veya “takas edilmek istenen alacakla ilgili olarak icra takibinin yapılmış olması ve bu takibin kesinleşmiş bulunması” ya da “alacağın ilama bağlı olması” gerektiğini”⁶⁷³

√ “Borçlu takas talebini icra mahkemesine beyan edebileceği gibi, bu başvurusunu icra dairesine de yapabileceği, bu istemin, takibin her safhasında bildirilebileceğinden herhangi bir süreye de tabi bulunmadığını- Takip hukuku bakımından takas ve mahsup iddiasının kural olarak ; “takasa konu alacağın İİK.nun 68. maddesindeki belgelere dayalı bulunması” ve “bu alacakla ilgili olarak icra takibinin yapılmış ve takibin kesinleşmiş olması veya alacağın ilama bağlanmış olması” hallerinde nazara alınabileceğini”⁶⁷⁴

√ “Dar yetkili icra mahkemesinin yargılama usulü gözönünde tutulduğunda; takip hukuku bakımından takas ve mahsup iddiasının kural olarak; “takasa konu alacağın, İİK.nun 68. maddesindeki belgelere dayalı bulunması”, “bu alacakla ilgili olarak icra takibinin yapılmış ve takibin kesinleşmiş olması” veya “alacağın ilama bağlanması hallerinde” icra mahkemesinde incelenmesinin ve istemin sonuçlandırılmasının mümkün olduğunu”⁶⁷⁵

√ “Takip hukuku bakımından takas ve mahsup iddiasının kural olarak; “takasa konu alacağın İİK.nun 68. maddesindeki belgelere dayalı bulunması”, “bu alacakla ilgili olarak icra takibinin yapılmış ve takibin kesinleşmiş olması” veya “alacağın ilama bağlanması hallerinde” icra mahkemesinde incelenmesinin ve istemin sonuçlandırılmasının mümkün olduğunu”⁶⁷⁶

√ “Takip hukuku bakımından kural olarak takas ve mahsup iddiasının; “takasa konu alacağın İİK.nun 68.maddesindeki belgelere dayalı bulunması, “bu alacakla ilgili olarak icra takibinin yapılmış ve takibin kesinleşmiş olması” veya “alacağın ilama bağlanması” hallerinde icra mahkemesinde incelenmesinin ve istemin sonuçlandırılmasının mümkün olacağını”⁶⁷⁷

belirtmiştir...

Aynı doğrultuda bknz: 12. HD. 30.04.2019 T. E: 6679, K: 7324 (ERCAN,İ. age., s: 1529), 12. HD. 14.02.2017 T. E: 133, K: 1827 (ERCAN,İ. age., s: 1533), 12. HD. 14.03.2016 T. E: 5808, K: 7399 (ERCAN,İ. age., s: 1534 vd.), 12. HD. 28.02.2016 T. E: 21166, K: 26327 (www.e-uyar.com), 12. HD. 22.04.2005 T. E: 12463, K: 16277 (www.e-uyar.com), 12. HD. 20.10.2003 T. E: 16387, K: 20330 (MİHDER. 2010/2, s: 279 vd.), 12. HD. 07.03.2000 T. E: 3067, K: 3904 (www.e-uyar.com), HGK. 12.10.1994 T. E: 12-251, K: 593 (www.e-uyar.com)

Takas talebinde bulunan borçlu, eğer alacağını bu belgelerden biri ile ispat edemezse, icra mahkemesi “borçlunun itirazının kesin olarak kaldırılmasına” karar verir⁶⁷⁸.

⁶⁷² Bknz: 12. HD. 12.11.2013 T. E: 29519, K: 35604 (www.e-uyar.com)

⁶⁷³ Bknz: 12. HD. 08.07.2013 T. E:17451, K:25576 (www.e-uyar.com)

⁶⁷⁴ Bknz: 8. HD. 01.10.2012 T. E:7816, K:8359 (www.e-uyar.com)

⁶⁷⁵ Bknz: 8. HD. 28.09.2012 T. E:6602, K:8320 (www.e-uyar.com)

⁶⁷⁶ Bknz: 8. HD. 25.09.2012 T. E:6701, K:8039 (www.e-uyar.com)

⁶⁷⁷ Bknz: 12. HD. 09.12.2011 T. E:26654, K:27742 (www.e-uyar.com)

⁶⁷⁸ KURU, B. El Kitabı, s:296 – SEZER, T.S. age., s: 65

● Somut olayda, borçlu (Ç.) AŞ. vekili, müvekkili hakkında icra takibi başlatılmadan önce, davacı-alacaklının tebliğ ettiği ihhtarnameye cevaben gönderdiği ihtarnamede “*müvekkilinin, alacaklıdan 113.832.533,00 USD. alacaklı olduğunu*” bildirmiş, aynı hususu İstanbul ... İcra Hukuk Mahkemesi’nin 2020/136 Esas sayılı “İtirazın Kesin Olarak Kaldırılması” dosyasına verdiği 12.03.2020 tarihli “*cevap dilekçesi*”nde de “**müvekkili (borçlu) şirketin, davacı (alacaklı) şirketten alacaklı olduğunu, bu nedenle ödemesi gereken bir tutar bulunmadığını**” (sayfa:2), “*müvekkilinin davacıdan 113.832.533,00 USD. alacaklı olduğunu*” bildirmiş a n c a k açıkça “*bu alacaklarını, davacının takip konusu yaptığı 93.990.447,60 TL. alacağından takas ve mahpus ettiklerini*” bildirmemiştir.

Bu durumda, yukarıda⁶⁷⁹ belirttiğimiz gibi Takas’ın hüküm ve sonuçlarını doğurabilmesi için ‘*ayrı bir dava açılmasına*’ ya da ‘*karşılık dava açılmasına*’ gerek yok ise de takas hakkı sahibinin açıkça ‘*takas beyanında bulunması*’ zorunludur . Çünkü, icra dairesi ve icra hukuk mahkemesi bu hakkın varlığını kendiliğinden dikkate alamaz. Davacı vekili tarafından dosyaya iletilmiş geçerli bir takas beyanı mevcut olmadığından, davalı-borçlunun, davacının takip konusu yaptığı –“*kesin hakediş raporuna (belgesine) dayalı*”- **93.990.447,60 TL.** alacağına karşı takas beyanında bulunduğu düşünülemez...Kaldı ki, borçlunun ‘*mukabil alacağı*’ yukarıda⁶⁸⁰ belirttiğimiz gibi;

a) *Takasa konun alacak, İİK.m. 68/I’de öngörülen belgelere dayanmadığından,*

b) *Takasa konu alacak kesinleşmiş bir icra takibine dayanmadığından,*

c) *veya takasa konu alacak hakkında mahkemede dava açılıp bu alacak bir ilama bağlanmamış olduğundan,*

davalı-borçlu tarafın ‘*takas ve mahsup talebi*’ni icra hukuk mahkemesince reddedilip,

“*Alacaklının ‘itirazın kesin olarak kaldırılması talebinin kabulüne ve %20 icra inkar tazminatının borçludan tahsiline*’ karar verilmesi, takdiri muhterem İstanbul ... İcra Hukuk Mahkemesi’ne ait olmak üzere 2020/136 Esas sayılı dosyaya “*uzman görüşü*” (HMK. m. 293) olarak ibraz edilmek üzere, hazırlamış olduğumuz ‘hukuki mütalâamızı’ saygıyla sunarız...16.05.2021

⁶⁷⁹ Bknz. Yuk. dipn: 37, 38

⁶⁸⁰ Bknz, Yuk. dipn: 42 civarı

(385)

KONU: İstihkak Davalarında, “Takibe Konu Alacağın Gerçek Olup Olmadığı” Nasıl İncelenir? Üçüncü Kişi Şirket Ortaklarının %45 Hisse Sahibi Oldukları Takip Borçlusuz Şirketlerin Yönetiminden Saf Dışı Bırakılmış Olması, Borçlu Şirketlerin Bu Ortaklara Haber Vermeden Genel Kurul Toplantıları Yaparak İdare ve Temsil Edilmesi, Borç Altına Sokulması Durumunda, “Organik Bağın Varlığı” İstihkak Davasında Nasıl Değerlendirilir? Üçüncü Kişi Şirketin Adresinde Yapılan Hacizde, Borçlu Şirketin Fiilen Kullanmadığı 12 M2’lik Bir Alanı Şube Olarak Göstermiş Olması, İstihkak Davasında Nasıl Değerlendirilir? Haciz Sırasında Bulunan Belge, Mal ve Evrakların Borçluya Ait Olup Olmadığı Değerlendirilirken Nelere Dikkat Edilmelidir? Hayatın Olağan Akışına Aykırı (İddia ve) Durumların İstihkak Davasında Önemi Nedir?

*

I- “İstihkak” iddiası, borçlunun “*haczedilen malın üçüncü bir kişiye ait olduğunu veya üçüncü bir kişiye rehinli bulunduğunu*” ya da üçüncü kişinin “*o malın kendisine (veya başka bir üçüncü kişiye) ait olduğunu veya o mal üzerinde kendisinin (veya başka bir üçüncü kişinin) rehin hakkı bulunduğunu*” ileri sürmesidir (İİK. 96/I; 85/II, c: 1).⁶⁸¹

II- İİK. mad. 99 gereğince, “üçüncü kişinin elinde bulunan” ve üzerinde üçüncü kişinin “*istihkak iddiasında bulunduğu*”⁶⁸² bir malı haczedene icra müdürü, üçüncü kişinin istihkak iddiasını haciz tutanağına yazdıktan sonra, “*üçüncü kişi aleyhine -icra mahkemesinde- istihkak davası açmak üzere*” alacaklıya yedi günlük bir süre verir.⁶⁸³ Buna karşın, mal “*borçlunun elinde iken*”⁶⁸⁴ haczedilmişse (İİK. 96, 97) veya “*borçlu ile üçüncü kişinin müştereken elinde bulunuyorken*”⁶⁸⁵ haczedilmişse (İİK. 97/a-I), İİK. mad. 99 uygulanamaz. Bu durumda, İİK. mad. 96 ve 97’ye göre işlem yapılması gerekir.

Üçüncü kişinin elinde haczedilen ve onun istihkak iddiasında bulunduğu malların, *alacaklının talebi üzerine muhafaza altına alınması* mümkün değildir, *üçüncü kişinin kabulü halinde, üçüncü kişiye yediemin olarak bırakılması* gerekir.⁶⁸⁶

⁶⁸¹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. İİK. Şerhi, C:5, 3. Baskı, 2006, s: 7886 vd.

⁶⁸² “İstihkak iddiası” kavramı için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 2, 2013, s: 1826 vd.- UYAR, T. İİK. Şerhi, C:5, s: 7886 vd.

⁶⁸³ Üçüncü kişinin, “*icra müdürünün İİK.nun 99. maddesini uygulamadığından*” bahisle yaptığı şikâyet, süreye bağlı değildir. (Bknz: 12. HD. 25.11.1982 T. 8622/8763) (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁶⁸⁴ Bknz: 12. HD. 27.12.1990 T. 6445/13799; 12.04.1990 T. 11072/4286 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁶⁸⁵ Bknz: 12. HD. 26.03.1990 T. 10403/3204; 09.02.1990 T. 7566/942; 25.09.1987 T. 13203/9334 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁶⁸⁶ 6352 s. ve 02.07.2012 tarihli Kanun ile yapılan değişiklikten önce, İİK. 88/II, c: 3 “*üçüncü şahsın elinde bulunan mallar haczedilince, alacaklının muvafakatı ve üçüncü şahsın kabulü halinde üçüncü şahsa yediemin olarak bırakılır*” şeklindeydi. 6352 s. ve 02.07.2012 tarihli Kanun ile İİK’nun 88/2. maddesi “*... üçüncü şahsın elinde bulunan taşınır mallar haczedildiğinde, üçüncü şahsın kabulü halinde üçüncü şahsa yediemin olarak bırakılır. Mallar satış mahalline getirilmediği takdirde muhafaza altına alınabilir veya yediemin değişikliği yapılabilir.*” şeklinde değiştirilmiş, bu değişikliğe paralel olarak İİK’nun 99. maddesi de “*haczedilen şey borçlunun elinde olmayıp da üzerinde mülkiyet veya diğer bir ayni hak iddia eden üçüncü kişi nezdinde bulunursa, bu kişi yedieminliği kabul ettiği takdirde bu mal muhafaza altına alınmaz.*” şeklinde değiştirilmiştir. Önceki düzenlemenin eleştirisi için Bknz: UYAR, T. (www.e-uyar.com) 4949 sayılı, 17.7.2003 tarihli; 5092 sayılı, 12.2.2004 tarihli, 5311 sayılı 2.3.2005 tarihli ve 5358 sayılı, 31.5.2005 tarihli İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunların Getirdiği Yenilikler’ ve aynı isimli-

III- İİK. mad. 96 gereğince ileri sürülen istihkak iddiasına karşı, “alacaklı” ya da “borçlu” veya “her ikisi” üç gün içinde (İİK. 96/II) itiraz ederse, icra müdürü -tarafının ayrıca istemde bulunmasını beklemeden, kendiliğinden-^{687 688} gerekli kararın verilmesi için dosyayı hemen icra mahkemesine gönderir.⁶⁸⁹ Eğer itiraz, “üç günlük süreden sonra” yapılırsa, geçersiz olur ve sonuç doğurmaz.⁶⁹⁰ Bu durumda, icra müdürü dosyayı icra mahkemesine gönderemez. Çünkü; alacaklı (ve borçlu) “*istihkak iddiasını kabul etmiş*” sayılır.⁶⁹¹

İcra müdürünün istihkak iddiasına itiraz üzerine yapacağı işlem; takip dosyasını icra mahkemesine göndermekten ibaret olup, bunun yerine kendisi “istihkak davası açmak üzere” süre veremez.⁶⁹² Dosyayı alan icra mahkemesi; ya “takibin ertelenmesine” ya da “takibin devamına” karar verir. İcra mahkemesinin, istihkak iddiasının esası hakkında (yani mülkiyet ya da rehin uyumsuzluğunu çözümler biçimde) “*haczin kaldırılmasına*”⁶⁹³ (veya “*istihkak davasının kabulüne*”, “*dava konusu şeyin davacıya teslimine*”⁶⁹⁴ vb. şeklinde) karar vermesi isabetsiz ve yasaya aykırı olur... Yine bu durumda icra mahkemesi “*takibin iptaline*” de karar veremez.⁶⁹⁵

İcra mahkemesi bu kararı “*dosya üzerinde yapacağı inceleme ile*” ya da “*tarafaları çağırıp duruşma yaparak*” verir (İİK. 97/I).⁶⁹⁶ Uygulamada, genellikle duruşmaya gerek görülmemekte ve dosya üzerinde inceleme ile yetinilerek gerekli karar verilmektedir.

İstihkak iddiasına itiraz üzerine “*takibin devamına*” ya da “*takibin ertelenmesine*” karar verecek olan icra mahkemesi, asıl takibin yapıldığı icra müdürlüğünün bağlı olduğu icra mahkemesidir. İcra mahkemesince “*istihkak iddiasının sırf satışı geri bırakmak amacı ile, kötüniyetle (dürüstlük kuralına aykırı olarak)*”⁶⁹⁷ yapıldığını gösteren

İzmir Barosu tarafından Aralık/2005 tarihinde yaptırılmış- ayrı bası, s: 38 vd. - **UYAR, T.** 4949 sayılı ve 17.7.2003 tarihli İcra ve İflas Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un Getirdiği Yenilikler (Tür. Bar. Bir. D. 2003, S: 49, s: 173) - **ATALAY, O.** Taşınmaların Üçüncü Kişi Elinde Haczi ve Muhafaza Altına Alınması “İİK. m. 88/II Üzerine Bir Eleştiri” (Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi, 2005/1, s: 17 vd.) - **ASLAN, K.** Hacizde İstihkak Davası, 2005, s: 499 vd. - **PEKCANITEZ, H.** 4949 sayılı Kanunla, İcra Hukukunda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi (Tür. Bar. Bir. D. 2003, S: 49, s: 147 vd.) - **PEKCANITEZ, H. / ATALAY, O. / ÖZKAN, M. S. / ÖZEKES, M.** İcra ve İflas Hukuku, 2005, s: 191; 206.

⁶⁸⁷ **POSTACIOĞLU, İ.** İcra Hukuku Esasları, s: 392 - **AKYAZAN, S.** İnceleme ve Açıklamalar, s: 75 - **TEKİNAY, S. S.** İstihkak Davaları, s: 24 - **KAYGANACIOĞLU, M.** İcra Hukukunda İstihkak Davası (Yarg. D. 1983/1-2, s: 120) - **ASLAN, K.** age. s: 308

⁶⁸⁸ Karş: **BELGESAY, M. R.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 1954, s: 231 vd.

⁶⁸⁹ Bknz: 12. HD. 20.09.1993 T. 9587/13706; 15. HD. 01.11.1988 T. 2979/3499; 15. HD. 27.05.1983 T. 1275/1467 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁶⁹⁰ Bknz: 13. HD. 26.05.1977 T. 2518/3005 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁶⁹¹ Bknz: 15. HD. 23.05.1990 T. 1293/2379; 13.09.1988 T. 3210/2835 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁶⁹² Bknz: 21. HD. 05.12.2000 T. 2588/8350; 12. HD. 20.09.1993 T. 9587/13706 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁶⁹³ Bknz: 12. HD. 10.06.2004 T. 10540/14757; 02.12.1994 T. 15177/15358 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁶⁹⁴ Bknz: 17. HD. 15.11.2012 T. 11735/12571; 13.12.2012 T. 15150/13985; 12. HD. 04.02.2003 T. 29759/1965; 29.09.1998 T. 8827/9831 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁶⁹⁵ Bknz: 12. HD. 30.12.1997 T. 14373/14808 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁶⁹⁶ Bknz: 12. HD. 27.09.2011 T. 1649/16913 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021) - **UYAR, T.** İcra Hukukunda Yetki - Görev ve Yargılama Usulü, 2. Bası, 1991, s: 391 - **KUT, K. H.** İstihkak İddiasına İtiraz (İleride Hukuk Dergisi, 1951/Ağustos, s: 1243 vd.)

⁶⁹⁷ Bu konuda ayrıca Bknz: **ARSLAN, R.** Medeni Usul Hukukunda Dürüstlük Kuralı, 1989, s: 135 vd.

ciddi nedenler bulunduğu takdirde” “*takibin devamına*” aksi halde “*takibin ertelenmesine*” karar verilir.

IV- Haczedilen mal *borçlunun* ya da borçlu ile birlikte *üçüncü kişinin* (müşterek) zilyetliğinde (İİK. 96, 97) ise, *istihkak davası açma yükümlülüğü*, **istihkak iddiasında bulunan ‘üçüncü kişiye’** aittir.⁶⁹⁸ Haczedilen malın “*üçüncü kişinin elinde bulunması halinde*” açılan istihkak davalarında ise, davacı, kural olarak -icra müdürü tarafından kendisine istihkak davası açması için- yedi günlük süre verilen **‘alacaklı’dır**.⁶⁹⁹ *Borçlunun* ise istihkak davası açma hakkı yoktur.⁷⁰⁰

Üçüncü kişinin davacı olarak yer aldığı istihkak davası, *haciz koydurmuş olan ve üçüncü kişinin istihkak iddiasına itiraz etmiş olan alacaklıya* karşı açılır.⁷⁰¹ Bu davalarda uyumsuzluk “*istihkak iddiasında bulunan üçüncü kişi*” ile “*alacaklı*” arasında bulunduğundan, açılan istihkak davalarında mutlaka *alacaklının*, ‘davalı’ olarak gösterilmesi gerekir.⁷⁰² Alacaklı, haciz koydurmuş olmasına rağmen, üçüncü kişinin istihkak iddiasına itiraz etmemişse, ona karşı istihkak davası açılmaz...

Haczedilen malın “üçüncü kişinin elinde bulunması halinde” açılacak istihkak davalarında ise, *davalı*; “kural olarak” hacizli malı elinde bulunduran ve istihkak iddiasında bulunmuş olan⁷⁰³ **üçüncü kişidir**.

Yüksek mahkeme⁷⁰⁴ yokluğunda haciz yapılan -dolayısı ile istihkak iddiasını kabul edip etmediği belli olmayan- **‘borçlu’nun** da, istihkak davasında ‘davalı’ olarak gösterilmesi gerektiğini” belirtmiştir. **İstihkak iddiasına hem alacaklının ve hem de borçlunun itiraz etmiş olmaları halinde**, ‘*mevcuri dava arkadaşlığı*’ söz konusu olduğundan, açılmış olan davada alacaklı ve borçlunun her ikisinin de ‘davalı’ olarak gösterilmesi gerekir ve bunlardan birisinin davada yer almadığının anlaşılması halinde, davacı üçüncü kişiye, bu kişinin de davaya katılmasını sağlaması için süre verilir.⁷⁰⁵

V- “Yedi günlük” dava açma süresi; istihkak iddiasına itiraz edilmesi ve takip dosyasının icra müdürlüğüne **İİK. mad. 97/I** gereğince kendisine sunulması üzerine icra mahkemesinin vereceği “*takibin devamı*” ya da “*takibin ertelenmesi*” kararının

⁶⁹⁸ İcra müdürü bu durumda -hatalı olarak- haciz koydurmuş olan alacaklıya “istihkak davası açmak üzere” yedi günlük süre vermiş ve istihkak davası bu süre içinde alacaklı tarafından açılmışsa, icra mahkemesinin açılan bu davayı da incelemesi, yani, husumet yönünden reddetmemesi gerekir (Bknz: 21. HD. 15.04.2004 T. 2324/3827, 13. HD. 18.11.1981 T. 7033/76396) (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁶⁹⁹ Bknz: 21. HD. 23.12.2003 T. 9386/10803; 12. HD. 26.04.1995 T. 6309/6476 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁰⁰ Bknz: 17. HD. 15.11.2012 T. 4002/12567; 26.09.2011 T. 2042/8144; 05.07.2011 T. 2948/7091; 19.04.2011 T. 11717/3690; 1.7.2010 T. 10728/6168; 21. HD. 24.5.2004 T. 4186/4864; 17.11.2003 T. 7354/9429; 10.12.2002 T. 25046/26127 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁰¹ Bknz: 21. HD. 14.09.2004 T. 6135/6976; 13.04.2004 T. 207/3590; 21.01.2003 T. 10144/190 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁰² Bknz: 17. HD. 03.10.2011 T. 6682/5808; 22.09.2011 T. 6445/8003; 24.05.2011 T. 296/5192; 03.05.2011 T. 11788/4529

⁷⁰³ Bknz: 13. HD. 28.04.1981 T. 1638/3192 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁰⁴ Bknz: 15. HD. 24.09.1992 T. 3233/4267; 12. HD. 28.12.1981 T. 7406/8605 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁰⁵ Bknz: 17. HD. 24.05.2011 T. 296/5192; 24.06.2010 T. 703/6104; 29.06.2010 T. 1254/6047; 21. HD. 14.09.2004 T. 6135/6976; 13.04.2004 T. 207/3590; 21.10.2002 T. 7974/8776 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

üçüncü kişiye tefhim veya tebliğinden itibaren işlemeye başlar.⁷⁰⁶ **İİK. mad. 99** uyarınca ise, alacaklının yedi gün içinde istihkak davasını açması gerekir. Bu durumda yedi günlük dava açma süresi; “*alacaklının haczi öğrendiği tarihten*” değil, “*icra müdürünün, istihkak davası açması için süre verdiğini alacaklıya tefhim ya da tebliğ ettiği tarihten*” itibaren işlemeye başlar.⁷⁰⁷

VI- İstihkak davaları, icra mahkemesinde görülür (İİK. 97/VI). İstihkak davalarının hangi yerdeki mahkemelerde açılabilceği önceki 1086 sayılı HUMK.’dan farklı olarak yeni kanunda açıkça düzenlenmemiştir.⁷⁰⁸ Bugün, istihkak davalarına ilişkin kararları temyizen inceleyen **Yargıtay 8. HD.** “*İstihkak davalarının asıl icra takibinin yapıldığı yer mahkemesi ile davalının yerleşim yeri mahkemelerinde açılmasının mümkün olduğunu, davalının birden fazla olması halinde davanın, davalılardan birinin yerleşim yeri mahkemesinde açılabilceğini*”⁷⁰⁹ kabul etmektedir.

VII- İcra mahkemesi, istihkak davasına⁷¹⁰ genel hükümler dairesinde ve basit yargılama usulüne göre⁷¹¹ (HMK. 316-322) bakar.⁷¹²

İstihkak davasının görülebilmesi için şu özel **dava koşullarının** olayda gerçekleşmiş olması gerekir:⁷¹³

- a- Gerçek bir alacağa dayalı icra takibi bulunmalıdır.
- b- Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibi kesinleşmiş olmalıdır.
- c- Ortada hukuken geçerli bir haciz bulunmalıdır.

VIII- Mütalâa konusu uyuşmazlık açısından önem arz ettiğinden, istihkak davasının görülebilmesi “gerçek bir alacağa dayalı icra takibinin bulunması” özel dava koşuluna ayrıntılı olarak değinelim:

İstihkak davalarında, davacı (İİK. 96 vd.) -veya davalı (İİK. 99)- konumunda bulunan üçüncü kişi, “icra takibine konu alacağın gerçekte bulunmadığını ve bu alacağın borçlu ile alacaklı arasında muvazaalı olarak yaratılmış olduğunu” iddia edebilir. Bu durumda, icra mahkemesince, borçlu-alacaklı tacirse, ticari defterlerinde bilirkişi vasıtasıyla inceleme yapılarak, “*bu alacağın defterlerde kaydının bulunup bulunmadığının, taraflar arasında borç (alacak) miktarında bir ticari ilişki veya alışverişin bulunup*

⁷⁰⁶ Bknz: 17. HD. 14.07.2011 T. 3024/7487; 12. HD. 30.10.2003 T. 17305/21225; 08.10.2002 T. 17517/20289; 21. HD. 28.11.2000 T. 7195/8496; HGK. 22.11.2000 T. 21-1687/1728; HGK. 15.12.2004 T. 21-710/727, 27.09.2004 T. 6606/7623 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁰⁷ Bknz: 21. HD. 17.04.2007 T. 11107/6531; 08.10.2002 T. 6863/8221; 09.11.2000 T. 7777/7796; 15. HD. 02.10.1996 T. 2994/4898; 20.06.1995 T. 3556/3726, 13. HD. 03.11.1977 T. 4315/4816 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁰⁸ 6100 sayılı HMK.’da, HUMK.’un 512. maddesine tekabül eden yeni bir hükme yer verilmemiştir.

⁷⁰⁹ Bknz: 8. HD. 26.09.2016 T. 13780/12554; 8. HD. 20.06.2016 T. 20865/10822 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷¹⁰ İİK. 97/XI: “*İstihkak davasına umumi hükümler dairesinde ve basit yargılama usulüne göre bakılır.*” 97/XVII: “*...Dava ve müteakib davada tarafların göstereceği bütün delilleri hakim serbestçe takdir eder.*” 97/XVIII: “*İstihkak davaları süratle ve diğer davalardan önce görülerek karara bağlanır.*”

⁷¹¹ Ayrıntılı bilgi için Bknz. UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age. C: 1, İİK.18 - UYAR, T. İcra Hukukunda Yetki Görev ve Yargılama Usulü “Tetkik Mercii”, s: 382 vd.–UYAR, T. İİK. Şerhi, C:1, s: 1777 vd.

⁷¹² Bknz: 21. HD. 22.04.2003 T. 2878/3767; 21. HD. 27.04.2004 T. 3318/4140; 16.09.2003 T. 5653/6955; 25.02.2003 T. 11010/1347 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷¹³ GÜNEREN, A. İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları, 2014, s: 553 vd. - MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları, 2015 s: 7 vd.

bulunmadığının araştırılması” gerekir. **Yargıtay’ımızın içtihatları** da öteden beri bu doğrultudadır.⁷¹⁴ Çünkü, alacaklının gerçekte olmadığı halde alacaklıymış gibi icra takibine başlaması, borçlu ile muvazaalı olarak birlikte hareket etmesi hakkı kötüye kullanılması sayılır ve iyi niyet kuralları ile bağdaşmaz.⁷¹⁵ Bu nedenle de, takip hukukuna ilişkin istihkak davasının dinlenebilmesi için, diğer dava koşullarının yanında, **takep konusu alacağın gerçek bir alacak olması** da aranır.

Yüksek mahkeme bu konuda;

√ “İstihkak davasının dinlenebilmesi için, diğer dava koşullarının yanında, ‘takep konusu alacağın gerçek bir alacak olması’ gerektiğini”,⁷¹⁶

√ “Üçüncü kişinin istihkak iddiasına ilişkin açılan davada davacı-üçüncü kişinin haczin danışıklı olduğuna ilişkin iddiaları doğrultusunda, davalı alacaklı ve davalı borçlunun aynı adreste oturup oturmadıklarının tespiti amacıyla Adres Kayıt Sistemi üzerinde ve kolluk marifetiyle araştırma yapılması, ayrıca Vergi Dairesinden gelen müzekkere yanıtına göre **davalı borçlunun haciz adresinde faal olmadığı görüldüğünden**, borçlunun fiilen hangi adreste ticari faaliyet yürüttüğünün de yine kolluk aracılığıyla araştırılması, **davalılara borcun hangi ticari ilişkiden doğduğunun sorularak alacaklı ve borçlu arasında gerçek bir ticari ilişkinin olup olmadığının irdelenmesi gerektiğini**”,⁷¹⁷

√ “Borçlu ile alacaklının danışıklı sözleşme veya belgelere dayanarak, muvazaalı olarak birlikte hareket etmesi; çeşitli sebeplerle aralarında borç ilişkisi bulunmadığı halde alacaklının gerçekte olmadığı halde alacaklıymış gibi icra takibine başladığı durumlarda, bir kişinin, yasaların kendisine verdiği hakkı kötüye kullanarak yarar elde etmesi, iyi niyet kuralları ile bağdaşmayacağından, bu durumlarda, davacı üçüncü kişinin, istihkak davası içinde muvazaa iddiasında bulunarak, **muvazaa iddiasını muvazaalı işlemin tarafı olmadığından tanik ve yemin dahil her türlü delille ispat edebileceğini**-Geçerli bir borç ilişkisinin varlığının, istihkak davasının görülebilmesi için şart olduğu-Mahkemece, öncelikle davacı üçüncü kişinin takibe dayanak borç ilişkisinin muvazaalı olduğu yönündeki iddiasının değerlendirilerek, bu konuda **tarafaların tüm delilleri toplanarak**, bunun yanı sıra, bonoda yazan ‘**nakden**’ kaydı da **gözetilerek** ve ‘**nakden**’ kaydının aksinin iddia edilmesi halinde ispat külfeti de değerlendirilerek, alacaklının borç ilişkisinin doğduğu zaman itibariyle ekonomik durumunun ve takibe dayanak bonodaki miktar itibariyle ticari iş yapabilme olanağının bulunup bulunmadığının araştırılması, bu kapsamda gerek görülürse **zabita araştırması yapılması, banka kayıtlarının, borçlu şirket kayıt ve defterlerinin araştırılması gerektiğini**”,⁷¹⁸

√ “Üçüncü kişi, alacaklı ve borçlu arasında danışıklı icra takibi yapıldığını ileri sürdüğünden, mahkemece iki şirketin ticari kayıtları üzerinde yaptırılacak bir **bilirkişi incelemesiyle takibe konu senetlerin verilmesine neden olan hukuki ilişkinin varlığı**

⁷¹⁴ Bknz: 17. HD. 06.04.2015 T. 4931; 5404; 17. HD. 22.05.2014 T. 16397/8020; 06.05.2014 T. 1026/7088; 17. HD. 21.02.2012 T. 18333/9866; 17. HD. 2.09.2011 T. 3577/7913; 21.05.2012 T. 4098/6451; 17. HD. 26.09.2013 T. 11076/12858; 8. HD. 15.06.2017 T. 10332/9147; 8. HD. 18.04.2017 T. 14132/5683; 8. HD. 09.03.2015 T. 5811/5551; 8. HD. 30.09.2014 T. 2592/17526; 8. HD. 10.07.2014 T. 11304/14720 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷¹⁵ GÜNREN, A. İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları, Güncellenmiş 3. Baskı, Ankara, 2014, s: 1038 vd. – MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları, 2. Baskı, 2017, s: 9.

⁷¹⁶ Bknz: 8. HD. 15.06.2017 T. 10332/9147; 17. HD. 24.06.2014 T. 20114/9866; 17. HD. 06.04.2015 T. 4936/5405 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷¹⁷ Bknz: 8. HD. 18.04.2017 T. 14132/5683 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷¹⁸ Bknz: 8. HD. 09.03.2015 T. 5811/5551 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

ve gerçek olup olmadığının saptanması ve ortada gerçek bir alacak yoksa, üçüncü kişinin istihkak iddiasında haklı olduğu sonucuna varılması gerektiğini”,⁷¹⁹

√ “*Davalı 3. kişinin, ‘takip konusu alacağın gerçek olmadığını gerçek bir alacak ilişkisi bulunmadığını, takibin danışıklı olduğunu iddia ettiği’; takip dayanağı bono 250.000,00 TL üzerinden ve nakden alınan para için borçlanılmış olduğu, bu miktar paranın ne sebeple verildiği hususunun aydınlatılmamış olduğu, borçlu hakkında takip kesinleşmesine rağmen hakkında hiçbir işlem yapılmamış olduğu görüldüğünden, öncelikle, takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı hususunun, mahkemece, **takip dayanağı bononun düzenlenme nedeni ve tacir olan borçlu şirket kayıtlarında girdisinin olup olmadığı, borçlular ve alacaklı arasında bu borcun doğumunu gerektiren ticari ilişkinin bulunup bulunmadığı, gerekirse konusunda uzman bilirkişiler aracılığı ile alacaklı ve borçluların ticari defterleri üzerinde inceleme yapılarak saptanması gerektiğini**”,⁷²⁰*

√ “*Üçüncü kişinin, alacaklının açtığı icra takibinin danışıklı olduğunu ve amacın dava konusu makinelerin elinden alınmasının amaçlandığını iddia ettiği görüldüğünden, icra mahkemesince borç kaynağı **bono alacağının gerçek olup olmadığını** tacir olan borçlunun ticari defterleri üzerinde yapılacak inceleme ile araştırılması gerektiğini*”,⁷²¹

√ “*Dava konusu haciz borçlu adresi dışında 3. kişi adresinde yapılmış ve bu haciz işleminden sonra **takip dosyasında başka bir işlem yapılmamış olup davacı 3. kişi takibin danışıklı olduğunu ve amacın dava konusu iş makinesinin elinden alınmasının amaçlandığını** iddia ettiğinden, istihkaka davasına bakan mahkemece borç kaynağı bono alacağının gerçek olup olmadığını tacir olan borçlunun ticari defterleri üzerinde yapılacak inceleme ile araştırılarak, gerçek bir alacak olmadığı sonucuna varılması halinde davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini*”,⁷²²

√ “*İstihkak davasının dinlenebilmesi için alacaklının geçerli bir alacağa dayalı takip yapılmış olması gerektiği, takip dayanağı bono, nakden alınan para için borçlu şirketler tarafından düzenlenmiş olduğundan ve bu paranın ne sebeple verildiği hususu aydınlatılmamış olduğundan, alacaklının aynı zamanda ... şirketi'nin sahibi olmasına rağmen, senet şahsı adına düzenlenmiş ve nakden verilmiş olması ve bu miktar alacak için sadece fabrikadaki makineler hacedilmesi, ancak ‘istihkak iddiası’ nedeniyle muhafaza altına alınamamış olduğu halde başkaca hacedilebilir mal araştırmasına gidilmemiş olması karşısında, öncelikle, takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı hususunun araştırılması, **bononun düzenlenme nedeni ve tacir olan borçlu şirket kayıtlarında olup olmadığı, borçlular ve alacaklı arasında bu borcun doğumunu gerektiren ticari ilişkinin bulunup bulunmadığının, gerekirse konusunda uzman bilirkişiler aracılığı ile alacaklı ve borçluların ticari defterleri üzerinde inceleme yapılarak saptanması gerektiğini**”,⁷²³*

√ “*Davacı ile borçlu birlikte yaşamışlar ve bu ortak yaşam süresinde bir kısım ev eşyaları da alınmışsa da, anlaşmazlık üzerine borçlu davacıya ait olan adresten ayrıldıktan sonra, borçlu kendisi tarafından alındığı iddia ettiği ev eşyalarının iadesi için davacıya noterden ihtarname çekmesi ve davacının bu talebi reddinden hemen sonrasında, takibe geçildiği, **takip sırasında borçlunun hiçbir itiraz ileri sürmediği** ve mal beyanında davacıya ait evde bulunan eşyaları göstererek alacaklı ile birlikte giderek*

⁷¹⁹ Bknz: 8. HD. 10.07.2014 T. 11304/14720 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷²⁰ Bknz: 17. HD. 22.05.2014 T. 16397/8020 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷²¹ Bknz: 17. HD. 06.05.2014 T. 1026/7088 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷²² Bknz: 17. HD. 25.03.2014 T. 14725/4327 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷²³ Bknz: 17. HD. 21.02.2012 T. 8333/1945 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

eşyaların haczini sağladığından, bu hacizden sonra borçlunun gerçek ikametgah adresi veya işyeri araştırılarak **başka hacizler yapma yoluna gidilemediği görüldüğünden takibin danışıklı olduğunu**- Danışıklı icra takibi yapılması iyiniyet kuralları ile bağdaşmadığından, davacı 3. kişinin davasının kabulü gerektiğini”⁷²⁴

belirmiştir.

Bu konu **doktrinde** de aşağıdaki şekilde incelenmiştir:

- “...İstihkak davasının (m. 97) görülebilmesi için, takip konusu alacağın gerçek olması gerekir. İstihkak davacısı üçüncü kişinin, ‘davalı hâciz alacaklının alacağının gerçek olmayıp takibin danışıklı (muvazaalı) olduğunu’ iddia etmesi halinde, icra mahkemesince önce davalı hâciz alacaklının takip konusu alacağının gerçek olmadığı araştırılır...”⁷²⁵

- “...Üçüncü kişi, ‘haczin borçlu ile **danışıklı işlem** yapan alacaklı tarafından konulduğunu’ ileri sürebilir ve ispat edebilir...”⁷²⁶

- “...İstihkak davalarında, davacı (İİK. 96 vd.) -veya davalı (İİK. 99)- konumunda bulunan üçüncü kişi, ‘icra takibine konu **alacağın gerçekte bulunmadığını** ve bu alacağın borçlu ile alacaklı arasında muvazaalı olarak yaratılmış olduğunu’ iddia edebilir. Bu durumda, icra mahkemesince, borçlu-alacaklı tacirse, ticari defterlerinde bilirkişi vasıtasıyla inceleme yapılarak, ‘bu alacağın defterlerde kaydının bulunup bulunmadığının, taraflar arasında borç (alacak) miktarında bir ticari ilişki veya alışverişin bulunup bulunmadığının araştırılması’ gerekir...”⁷²⁷

IX- İcra mahkemesi, davanın esasını çözümlerken “tarafların gösterdiği bütün delilleri serbestçe takdir eder” (İİK. 97/XVII, c.2) ve tarafların gösterdiği tanıkları dinleyerek,⁷²⁸ bilirkişi incelemesi yaptırarak,⁷²⁹ keşif yaparak,⁷³⁰ davayı sonuçlandırır. İstihkak davalarında her türlü delil ileri sürülebilir. Başka bir deyişle, bu davalarda “delil ileri sürülmesi”⁷³¹ bakımından yasal bir kısıtlama söz konusu değildir.

İstihkak davalarında, “takip konusu alacak miktarı” ile “haczedilen malın kıymeti”nden⁷³² hangisi az ise, onun üzerinden *nispi* olarak **harç** alınır ve **vekalet ücretine** hükmedilir.⁷³³ Haciz tutanağında haciz uygulanan taşınırın değerini belirtmemiş

⁷²⁴ Bknz: 21. HD. 11.10.2005 T. 4335/9284 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷²⁵ MUŞUL, T. age. s: 9

⁷²⁶ GÜNEREN, A. age. s: 1038

⁷²⁷ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. 97/a, Açıklamalar (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷²⁸ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 2, s: 1975 vd. - UYAR, T. İİK. Şerhi, C:6, s: 8437

⁷²⁹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 2, s: 1976 vd. - UYAR, T. İİK. Şerhi, C:6, s: 8437

⁷³⁰ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 2, s: 1978 vd. - UYAR, T. İİK. Şerhi, C:6, s: 8437

⁷³¹ KURU, B. İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s: 562 - POSTACIOĞLU, İ. İcra Hukuku Esasları, 1982, s: 405 - BERKİN, N. İcra Hukuku Rehberi, 1980, s: 299 - GÜNEREN, A. İstihkak Davaları ile Tasarruf İptal Davaları, 2004, s: 489 - UYAR, T. İcra Hukukunda İstihkak Davası (ABD. 1974/1, s: 41 vd.) - DALAMANLI, L. Hacizden Mütevellit İstihkak Davası (Ad D. 1961/9-10, s: 910) - ASLAN, K. age. s: 402

⁷³² Eğer, istihkak davası sırasında, hacizli mal icra müdürlüğüne satılmışsa; ihale (satış) bedelinden (Bknz: 21. HD. 01.05.2003 T. 2796/4102; 18.03.2003 T. 880/250) (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷³³ Bknz: 8. HD. 01.04.2013 T. 3798/4715; 17. HD. 11.12.2012 T. 5495/13814; 05.04.2012 T. 1260/4122; 13.02.2012 T. 11814/1437; 06.02.2012 T. 11258/1066; 21. HD. 01.03.2005 T.

olması halinde, dava konusu hacizli malların dava tarihi itibarıyla değerlerinin uzman bilirkişi aracılığıyla saptanması gerekir.⁷³⁴

X-a İstihkak davalarında “ispat yükünün kimde olduğu” oldukça tartışılan bir konudur.

*Borçlunun elinde bulunduğu sırada (İİK. 96/I) haczedilen mallar hakkında -üçüncü kişi tarafından- açılan istihkak davalarında ispat yükü; üçüncü kişiye düşer.*⁷³⁵ *Haczedilen malın üçüncü kişinin elinde bulunması halinde”* ise, görülen istihkak davasında ispat yükü; **alacaklıdır.**⁷³⁶ Hacizli malı elinde bulunduran kişi, **“mülkiyet karanesi”**nden yararlanır.⁷³⁷

Uyuşmazlık konusu malın “borçlu”nun ya da “üçüncü kişi”nin elinde haczedilmiş olmasına göre ispat yükü yer değiştireceğinden, ispat yükünün hangi tarafa düştüğünün tespiti için, hakiki ziyedin -daha doğrusu; *hacizli malı gerçekte kimin elinde bulundurduğunun-* araştırılması gerekir. Bu nedenle “*borçlunun elinde bulunan -takip talebindeki ve ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste- malların haczedilmiş olması halinde, İİK. 96-97. maddelere göre işlem yapılarak istihkak davası açma külfetinin üçüncü kişiye, buna karşın üçüncü kişinin elinde bulunan malların haczedilmiş olması halinde ise, İİK. 99. maddeye göre işlem yapılarak, istihkak davası açma külfetinin alacaklıya yükletilmesi”* gerekir.⁷³⁸ Tekrar belirtelim ki, *icra müdürünün hatalı olarak örneğin, üçüncü kişi dava açma külfetini yüklemiş olması, ispat yükünün yer değiştirmesine neden olmaz.*

Yüksek mahkeme, bu konuda;

√ “*Haczedilen montlar üzerinde işçilik ve diğer malzeme bedelleri ödenmediğinden, davacı üçüncü kişinin hapis hakkının bulunduğu kabulü gerekeceğini, haciz, 3. kişinin iş yerinde yapıldığından, mülkiyet karanesinin davacı 3. kişi lehine olduğunu*”,⁷³⁹

√ “*Haciz işleminin takip adresi dışında başka bir adreste yapılmış olduğu, davalı borçlunun da haciz mahallinde bulunduğu ispat edilemediğinden, mülkiyet karanesinin üçüncü kişi lehine olduğunu ve bu doğrultuda ispat yükü davalı alacaklıda olduğunu*”,⁷⁴⁰

√ “*Haczin ‘borçlunun elverişli adresinde’, ‘borçlunun huzurunda’, ‘borçluya ödeme (icra) emri tebliğ edilen adreste’, ‘borçlunun ipotek verdiği taşınmazın adresinde’, veya ‘borçlu ile üçüncü kişinin birlikte ellerinde bulunan mallar üzerinde*

717/1907; 02.03.2004 T. 16414/1865; 24.06.2003 T. 4726/6065; 03.05.2004 T. 972/4388; 05.02.2002 T. 184/698; 26.09.2002 T. 6167/7654 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷³⁴ Bknz: 21. HD. 18.03.2004 T. 195/2615; 09.12.2003 T. 8181/10106 vb. (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷³⁵ Bknz: 15. HD. 19.06.1995 T. 3162/3653 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷³⁶ Bknz: 17. HD. 21.02.2012 T. 8333/1945; 21.02.2011 T. 1483/1455 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷³⁷ KURU, B. İcra ve İflas Hukuku, C: 2, 1990, s: 1135 - ERTEKİN, E./KARATAŞ, İ. İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları, 1998, s: 554 - ÖĞÜTÇÜ, T./ÇİTOĞLU, A. Uygulamalı İcra ve İflas Kanunu, 1977, s: 552 - GÜNEREN, A. İstihkak Davaları ile Tasarruf İptal Davaları, 2004, s: 821 - MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, C: 1, 2013, s: 737 - ASLAN, K. age. s: 542 vd. - YILMAZ, E. İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2016, s: 577

⁷³⁸ Bknz: 12. HD. 15.04.2003 T. 5883/8348; 24.10.2003 T. 6833/8134; 03.04.2003 T. 3902/7096 vb. (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷³⁹ Bknz: 8. HD. 22.02.2016 T. 11853/2999 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁴⁰ Bknz: 8. HD. 19.01.2015 T. 27417/1029 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

(hakkında)’ yapılmış olması halinde, ‘mülkiyet karinesi’nin borçlu (dolayısıyla alacaklı) lehine sayılacağına”,⁷⁴¹

√ *“Haczin, alacaklının gösterdiği borçlunun takip adresi dışındaki, tamamen üçüncü kişinin ev veya işyeri adresinde -İİK. 99’a göre- yapılmış olması halinde, ‘mülkiyet karinesi’nin üçüncü kişi lehine (yararına) sayılacağına, bunun aksinin alacaklı tarafından güçlü ve inandırıcı delillerle ispat edilmesi gerekeceğini”⁷⁴²*

belirtmiştir.

X-b: İstihkak davasında, ispat yükünün üçüncü kişiye düşmesi halinde, üçüncü kişi neyi ispat edecektir?

Borçlunun elindeyken haczedilen mallar hakkında açılan istihkak davalarında, davacı *“malı ne suretle iktisap ettiğini ve (hacizli) malın borçlunun elinde bulunmasını gerektiren hukukî ve fiili sebep ve olayları göstermek ve bunları ispat etmekle yükümlü”*dür (İİK. 97/a-II).⁷⁴³ Burada üçüncü kişinin iki hususu kanıtlaması gerekmektedir:

Doktrinde⁷⁴⁴ davacı üçüncü kişinin, kendisine ait olduğunu (kendisi tarafından satın alındığını) ileri sürdüğü *“dava konusu şey ya da şeyleri satın alma gücüne sahip olduğunu”* da- ispat etmesi gerektiği **-kanımızca** da isabetli olarak- ileri sürülmüştür.

X-c: İstihkak davasında, ispat yükünün üçüncü kişiye düşmesi halinde, üçüncü kişi ispat yükünü nasıl yerine getirecektir?

Bir taşınır malı “elinde bulunduran” borçlu, onun maliki sayılır. Bu suretle kanun koyucu, borçlunun elinde bulunan taşınır mallar için, borçlu lehine bir *mülkiyet karinesi* kabul etmiştir. Buradaki *“elde bulundurma”* kavramı, zilyetliğe nazaran, onu da kapsayan daha geniş bir anlam ve içeriğe sahiptir.⁷⁴⁵ “Elde bulundurma” ile kastedilen, taşınır bir mal üzerinde fiili hâkimiyet, fiili tasarruf kuvveti’dir. Başka bir deyişle, elde bulundurma” kavramı, zilyetliğin manevi unsurunu teşkil eden “irade”yi içermeyip, sadece “fiili hakimiyet” unsurunu ihtiva eder.⁷⁴⁶ “Borçlunun elinde bulunan taşınır malların, borçluya ait sayılması”nı öngören mülkiyet karinesi, borçlu (dolayısıyla; alacaklı) lehine olduğundan, borçlunun elinde haczedilen bir taşınır mal hakkında istihkak iddiasında bulunan üçüncü kişinin, bu karinenin aksini ispat etmesi yani karineyi çürütmesi gerekir.

⁷⁴¹ Bknz: 17. HD. 08.04.2013 T. 3566/5014; 01.04.2013 T. 5008/4557; 12.03.2013 T. 16284/3241; 07.03.2013 T. 15335/2926; 21.02.2013 T. 6296/2018; 21.01.2013 T. 7315/300; 21.01.2013 T. 7575/296; 15.01.2013 T. 15287/114; 18.12.2012 T. 3243/14281; 26.06.2012 T. 5011/8192; 25.06.2012 T. 7697/7940 vb. (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁴² Bknz: 17. HD. 16.10.2012 T. 10352/11174; 27.09.2012 T. 7695/10196; 20.09.2012 T. 4019/9642; 10.05.2011 T. 4369/4539; 07.04.2011 T. 11248/3225; 17.03.2011 T. 871/2408; 09.02.2012 T. 12783/1350; 09.12.2010 T. 9526/10789 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁴³ Bknz: 17. HD. 15.12.2009 T. 4143/8415; 21. HD. 28.10.2003 T. 8157/8604; 17.09.2002 T. 5884/7082; 15. HD. 05.02.1996 T. 409/589 vb. (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁴⁴ **COŞKUN, M.** Açıklamalı-İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu, 5. Baskı, C: 2, 2016, s: 2396 - **POSTACIOĞLU, İ.** age. 409 - **POSTACIOĞLU, İ.** 538 sayılı Kanunun İcra ve İflas Kanununa Getirdiği Yenilikler, s: 29 - **ÜSTÜNDAĞ, S.** İcra Hukukunun Esasları, 8. Bası, 2004, s: 220 - **ANIL, Y. Ş.** İstihkak Davalarında Menkul Mülkiyeti Karinesinin Aksini İspat Kuralları (Ad. D. 1988/2, s: 37 vd. - **OLGAÇ, S.** İcra-İflas, 1978, s: 850 - **KAYGANACIOĞLU, M.** İcra Hukukunda İstihkak Davası (Yarg. D. 1983/1-2, s: 129 vd.) - **BERKİN, N.** İcra Hukuku Rehberi, s: 30 - **ASLAN, K.** age. s: 450

⁷⁴⁵ **ASLAN, K.** age. s: 431 - **ANIL, Y. Ş.** agm. s: 33 - **KAYGANACIOĞLU, M.** agm. s: 128

⁷⁴⁶ **ASLAN, K.** age. s: 255, dipn. 76 - **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C: 2, 1990, s: 961 - **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, s: 542 vd. - **ERİŞ, G.** Hacizden Doğan İstihkak Davaları, 1994, s: 17 - **POSTACIOĞLU, İ.** age. s: 384 - **ERTEKİN, E./KARATAŞ, İ.** age. s: 19

X-d- İİK. mad. 99’a göre “haczedilen malın üçüncü kişi elinde bulunması halinde” açılan istihkak davalarında alacaklı neyi/nasil ispat edecektir?

“Haczedilen malın üçüncü kişinin elinde bulunması halinde”, ispat yükü kendisine düşen alacaklının, “haczedilen malın borçluya ait olduğunu, üçüncü kişiye ait olmadığını”⁷⁴⁷ -her türlü kanıtla- ispat etmesi gerekir.⁷⁴⁸

XI- İstihkak davasında, icra hâkimi, tarafların gösterecekleri bütün delilleri -kural olarak⁷⁴⁹ serbestçe takdir eder. Buna göre, istihkak davalarında “tanık” dinlenebilir, “bilirkişi incelemesi” yaptırabilir, “keşif” yapılabilir, “yemin” teklif edilebilir. İstihkak davalarında, ileri sürülen iddia, “ticari defter kayıtları” ile ispat edilebilir.⁷⁵⁰ Ayrıca belirtelim ki, istihkak davasında “hayatın olağan akışına ters biçimde” ileri sürülmüş iddialara itibar edilmemesi gerekir.

XII- İstihkak davalarında “borçluya ödeme emrinin hangi adreste tebliğ edildiği”, “borçlunun/temsilcisinin, haciz sırasında hazır bulunup bulunmadığı”, “organik bağ”, “haczin, nerede yapılmış olduğu”, “üçüncü kişinin alım gücü”, “ticari defterler ve faturaların delil değeri”, “hayatın olağana akışına aykırı iddiaların değerlendirilmesi” gibi konular ispat şekli açısından önem arz ettiğinden, bu konudaki içtihatlarla aşağıda ayrıca değinilmiştir:

Yüksek mahkeme,

a- “Borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adres” ile “haczin yapıldığı adres” konusunda;

√ “Dava konusu haczin, borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste yapılmadığı, haciz mahallinde bulunan elektrik faturasının, tek başına muvazaanın varlığının ispatı için yeterli olmadığını- Dava konusu hacizden önce, başka bir adreste gerçekleştirilen hacizde hazır bulunan kişi tarafından, borçlunun patronu olduğu ve adresin ona ait olmakla beraber şu an ödeme gücü olmadığını beyan edilmesi karşısında, borçlunun başka bir adreste faal olduğu anlaşıldığından, üçüncü kişinin açtığı davanın kabulüne karar verilmesinin gerektiğini”,⁷⁵¹

√ “Haczin, borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste yapılmadığı, haciz adresinin üçüncü kişi şirketin ticaret sicil kayıtlarında yer alan adresi olduğu, haciz esnasında borçluya ait güncel evraka rastlanmadığı, davacı üçüncü kişi şirketin borcun doğumundan çok önce kurulduğu, borcun doğum tarihinden öncesinde yapılan hisse devirleri sonucunda, borçlu ile üçüncü kişi arasında organik bağın olmadığını- Borçlu şirket yetkilisinin haciz mahallinde hazır bulunmasının, tek başına, mülkiyet karinesinin borçlu lehine işletilmesi için yeterli görülmediğini- Mülkiyet karinesi davacı üçüncü kişi lehine olup, davanın İİK’nin 97 maddesi gereğince 3. kişi tarafından açılmasının ispat yükünün yer değiştirmesine neden olmayacağını- Mülkiyet karinesinin alacaklı tarafından inandırıcı ve güçlü delillerle ispat edilmesi gerektiğini-

⁷⁴⁷ POSTACIOĞLU, İ. age. s: 410 vd. - GÜNEREN, A. İcra ve İflâs Hukukunda İstihkak Davaları, s: 1211 vd. - ASLAN, K. age. s: 545

⁷⁴⁸ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 2, s: 1963 vd.- UYAR, T. İİK. Şerhi, 2. Baskı, 2006, C: 6, s:8909 vd.

⁷⁴⁹ Kural olarak” diyoruz, çünkü, bu davalarda da icra hakimi, diğer davalardaki hakimler gibi; ikrar ve yemin ile bağlıdır. Bknz: UYAR, T. İİK. Şerhi, C:5, s:8186 vd.

⁷⁵⁰ Bknz: 8. HD. 09.12.2013 T. 17713/18622; 17. HD. 07.05.2012 T. 4588/5757; 21. HD. 30.01.2001 T. 123/426; 27.05.1997 T. 3427/3593; 15. HD. 05.06.1996 T. 2634/3163 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁵¹ Bknz: 8. HD. 16.04.2019 T. 9146/4152 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

Alacaklı tarafından delil olarak gösterilen icra dosyası, haciz tutanağı ve ticaret sicil kayıtlarının mülkiyet karinesinin aksini ispat için yeterli olmadığını”,⁷⁵²

√ “Dava konusu haczin, **borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği veya dayanak senette geçen adreste yapılmadığı**, haczin borçlunun icra müdürlüğüne yönelttiği dilekçesinde kendisine ait malların bulunduğunu belirttiği adreste, davalı üçüncü kişinin şantiyesinde yapıldığı görüldüğünden, mülkiyet karinesi davacı üçüncü kişi lehine olup karinenin aksinin davacı alacaklı tarafından inandırıcı ve güçlü delillerle ispat edilmesi gerekeceğini, davacı alacaklı, borçlu ile üçüncü kişi arasında yapıldığı iddia edilen taşeronluk sözleşmesini sunmadığı gibi delil olarak dayandığı borcun doğumundan sonraya ait ayırt edici özelliği bulunmayan faturaların karinenin aksini ispata yeterli görülmediğini”,⁷⁵³

√ “Haciz yapılan adreste **daha önce borçluların faaliyet gösterdiği**, borcun doğumundan sonra aynı yerde borçlulardan birinin torunu, diğerinin ise yeğeni olan, davacı 3. kişinin aynı faaliyet konusuna sahip iş yerini açtığı, ödeme emrinin haciz mahallinde tebliğ edildiği dikkate alındığında, İİK 97/a maddesinde düzenlenen **karinenin borçlu dolayısıyla alacaklı yararına olduğunu**”,⁷⁵⁴

√ “Haciz **ödeme emri tebliğ edilen adreste yapılması**, davacı üçüncü kişinin, borçlu şirketin ortağı ve yetkilisi olması davacı üçüncü kişi ile borçlunun ticaret unvanları ile faaliyet alanlarının aynı olması karşısında, üçüncü kişinin istihkak iddiasının reddine karar verilmesi gerekeceğini”,⁷⁵⁵

√ “Haczin, **borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste yapılmış olması halinde**, İİK.’nun 97/a maddesindeki mülkiyet karinesinin borçlu dolayısıyla alacaklı yararına sayılacağını”,⁷⁵⁶

belirtmiştir.

b- “Borçlunun/temsilcisinin, haciz sırasında hazır bulunması” konusunda;

√ “Haczin, borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste yapılmadığı, haciz adresinin üçüncü kişi şirketin ticaret sicil kayıtlarında yer alan adresi olduğu, haciz esnasında borçluya ait güncel evraka rastlanmadığı, davacı üçüncü kişi şirketin borcun doğumundan çok önce kurulduğu, borcun doğum tarihinden öncesinde yapılan hisse devirleri sonucunda, borçlu ile üçüncü kişi arasında organik bağın olmadığı- **Borçlu şirket yetkilisinin haciz mahallinde hazır bulunmasının, tek başına, mülkiyet karinesinin borçlu lehine işletilmesi için yeterli görülmediğini**- Mülkiyet karinesi davacı üçüncü kişi lehine olup, davanın İİK. m. 97 gereğince 3. kişi tarafından açılmasının ispat yükünün yer değiştirmesine neden olmayacağını- Mülkiyet karinesinin aksinin alacaklı tarafından inandırıcı ve güçlü delillerle ispat edilmesi gerektiğini”,⁷⁵⁷

√ “Dava konusu haciz adresi ile borçlu şirketin ticaret sicil kayıtlarında yer alan adresinin farklı olduğu, yine **haciz esnasında borçlu şirket yetkilileri hazır olmadığı gibi, borçlu şirketin haciz adresinde faaliyette bulunduğu dair bir delil elde edilemediği anlaşıldığından**, İİK’nun 97/a maddesinde öngörülen **mülkiyet karinesi üçüncü**

⁷⁵² Bknz: 8. HD. 03.04.2019 T. 8596/3653 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁵³ Bknz: 8. HD. 06.03.2019 T. 6705/2375 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁵⁴ Bknz: 8. HD. 2.03.2017 T. 3482/2872 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁵⁵ Bknz: 17. HD. 16.05.2013 T. 6349/7050 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁵⁶ Bknz: 17. HD. 12.11.2012 T. 11087/12398; 17. HD. 31.05.2012 T. 3078/7055; 17. HD. 12.04.2012 T. 1383/4549; 17. HD. 7.02.2012 T. 12413/1242; 17. HD. 22.12.2011 T. 9073/12761 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁵⁷ Bknz: 8. HD. 03.04.2019 T. 8596/3653 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

kişi yararına olup, karinenin aksinin alacaklı tarafından ispat edilmesi gerekeceğini”,⁷⁵⁸

√ “Dava konusu haciz, borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste yapılmadığı gibi, **haciz sırasında borçlu şirket ortağı veya yetkilisinin hazır olmadığı**, borçluya ait herhangi bir belgenin de bulunmadığı, haczin üçüncü kişi şirketler ortağının huzurunda yapıldığı, üçüncü kişi şirketler borcun doğumundan çok önce kuruldukları gibi kurucu ortaklarından borçlu şirket ortağı..... ’ın babası olup; ölümü ile miras hissesi nedeniyle üçüncü kişi şirketlerde pay sahibi olduğu ve buna göre mülkiyet karinesi davacı 3. kişi lehine olup, mülkiyet karinesinin aksinin davalı alacaklı tarafından inandırıcı ve güçlü delillerle ispat edilmesi gerekeceği, davalı alacaklı vekilince her ne kadar taraflar arasındaki **organik bağa dayanılmış ise de borçlu şirket ortağının, üçüncü kişi şirketlerde miras nedeniyle pay sahibi olmasının mülkiyet karinesinin aksini ispata yeterli olmadığını**”,⁷⁵⁹

√ “Haciz, dayanak ilamda geçen ve borçlunun faaliyet gösterdiği adreste borçlu şirket yetkilisinin huzurunda yapıldığı, **borçlu şirket yetkilisinin, 3. kişinin eşi olduğu ve haciz sırasında 3. kişinin hazır olmadığı**, borçlu şirket ile 3. kişinin faaliyet alanlarının da aynı olduğu görüldüğünden, İİK. mad. 97/a uyarınca, mülkiyet karinesi borçlu dolayısıyla alacaklı yararına olduğunu”,⁷⁶⁰

√ “Haczin, borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste ve huzurunda yapılmış olması halinde İİK. ’nun 97/a maddesindeki ‘mülkiyet karinesi’ nin borçlu dolayısıyla alacaklı yararına sayılacağı”,⁷⁶¹

√ “Borçlunun haciz sırasında hazır bulunduğu, haciz adresinde borçlunun üçüncü kişi ile birlikte yaşadığı anlaşıldığından, İİK. 97/a maddesindeki mülkiyet karinesinin borçlu dolayısıyla alacaklı yararına olduğunu”⁷⁶²

belirtmiştir.

c- “Borçlu şirket ile üçüncü kişi şirket arasında ‘organik bağ’⁷⁶³ bulunması” konusunda;

√ “Borçlu şirket ile davacı üçüncü kişi şirket arasında **organik bağ bulunmasının tek başına muvazaanın kanıtı olarak kabul edilemeyeceğini**, alacaklıdan mal kaçırmak için danışıklı işlemler yapıldığının ve **iki şirketin tek elden yönetildiği** yönünde delillerin de dosyaya yansımaları gerektiğinden mahcuz mallara ilişkin üçüncü kişinin sunduğu faturalar da dikkate alınarak yeterli araştırmayla sonuca gidilmesi gerektiğini”,⁷⁶⁴

⁷⁵⁸ Bknz: 8. HD. 12.03.2019 T. 926/2533 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁵⁹ Bknz: 8. HD. 05.02.2019 T. 13115/984 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁶⁰ Bknz: 8. HD. 18.10.2018 T. 1053/17559 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁶¹ Bknz. 17. HD. 19.04.2011 T. 10166/3671 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁶² Bknz: 8. HD. 26.11.2013 T. 16276/17631 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁶³ **Doktrinde** de, şirket ortaklık yapısı sebebiyle ORGANİK BAĞIN varlığı kabul edilse de, bu durumun, üçüncü kişinin istihkak iddiasının reddi için YETERLİ SAYILMAYACAĞI belirtilmiştir. Yani organik bağın yanında,

- Üçüncü kişi şirketin iş yerinin borçlu şirkete ait olup olmadığı,

- İstihkak davasına konu malların borçlu tarafından üçüncü kişiye (muvazaalı) olarak devredilip devredilmediği,

- Ödeme güclüğü içindeki borçlunun malvarlığını kaçırmak için devir işlemi yapıp yapmadığı vb. hususların da -her olayın özelliğine göre- değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır (Bknz. **MUŞUL**, T. İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları, 2015, s: 352).

⁷⁶⁴ Bknz: 8. HD. 13.01.2015 T. 13673/311 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

√ **“Davacı 3. kişi şirket ile dava dışı borçlu şirketin aynı alanda faaliyet göstermeleri ve ortaklarının kardeş olması nedeni ile organik bağ içinde olmalarının tek başına muvazaayı göstermeyeceğini”**,⁷⁶⁵

√ **“Üçüncü kişinin İİK’nun 96. vd. maddeleri uyarınca açtığı ‘istihkak’ davasında mahkemece; öncelikle, borçlu ve üçüncü kişi şirketler arasındaki organik bağın araştırılması için haciz mahallinde kolluk aracılığı ile inceleme yaptırılıp, Vergi Dairesi’ndeki kayıtlar üzerinden haciz adresinde, haciz tarihinden itibaren geriye doğru kimlerin faaliyet gösterdiğini de araştırarak, toplanacak delillerin sonucuna göre muvazaanın bulunup bulunmadığının tayin edilmesi gerektiğini”**,⁷⁶⁶

√ **“Bozma ilamında, ‘mülkiyet karinesinin kimin lehine olduğuna dair araştırma ve inceleme yapılması’ istenmişse de; borcun doğumundan evvel davacı üçüncü kişinin eşinin borçlu şirketten ayrıldığı, haciz yapılan yerin ödeme emrinin tebliğ edildiği adresten farklı bir yer olduğu, her ne kadar haciz mahallinde borçluya ait evraklara rastlanmışsa da, bu evrakların tamamına yakının davacının eşinin borçlu şirkette ortak olduğu döneme ait olduğu, bu evrakların tarihlerinin de borcun doğumundan önceye tekabül ettiği, eş anlatımla bu evrakların güncel evraklar olmadığı görüldüğünden ve dava konusu takibin dayanağı işçi alacağı olup, alacaklıların ‘döner ustası oldukları, yani borçlu şirketin fiilen gıda sektöründe faaliyet gösterdiği, davacının ise kuyumculukla iştigal ettiği nazara alındığında, davacı ile borçlu şirketin fiili olarak iştigal konularının da aynı olmadığı anlaşıldığından, İİK. mad. 96 vd.na dayalı olarak üçüncü kişinin açtığı istihkak talebine ilişkin açılan davanın kabulü gerektiğini”**,⁷⁶⁷

√ **“Davacı 3. kişi ve borçlu arasında 7 adet fatura kesilmesinden bahisle aralarında ticari ve organik bir ilişki bulunduğunun söylenemeyeceğini- Davacı tarafından dayanak olarak bildirilen ve mahcuzun dava dışı bir başka şirketten satın alındığını gösteren faturanın 3. kişi şirkete kesildiği ve envantere kaydedilmiş olduğu, 3. kişi şirket tarafından tutulan açılış ve kapanış tasdikleri yapılmış ticari defterlerin usulüne uygun olarak tutulduğu, kendisi lehine delil niteliği taşıdığı bildirilmiş olup, makine mühendisi bilirkişiden alınan raporda mahcuzların ayırt edici özellikleri itibari ile dayanılan fatura ile uyumlu olduğu hususu da tespit edildiğinden, bir başka hacze ilişkin tutanakta, davacı şirketin eski ortağının işyerinin daha önce borçlu şirket tarafından kullanıldığını belirtmesi ile ispat yükünün yer değiştirdiği kabul edilse de, davacı 3. kişinin mahcuzlara uyumlu fatura ve ticari defterler ile alacaklı yararına olan yasal karinenin aksini kesin ve inandırıcı delillerle kanıtlandığının kabulü gerektiğini”**,⁷⁶⁸

√ **“Alacaklının İİK. mad. 99 uyarınca açtığı ‘istihkak iddiasının reddi’ davasında, mahkemece, öncelikle; davacının dayandığı delillerden olan, dava dosyasına celbi sağlanmayan borçlu ve 3. kişi şirketlere ait ticaret sicil kayıtları ile bu şirketlerde çalışanları gösteren SGK sicil kayıtlarının dava dosyasına celbi sağlanarak, özellikle SGK sicil kayıtlarındaki bilgiler ile 3. kişi şirket ortaklarının ilişkisi değerlendirilerek 3. kişi ile borçlu arasında alacaklıdan mal kaçırma yönüne yönelik danışıklı işlemler yapıp yapılmadığının tartışılması gerektiğini”**,⁷⁶⁹

√ **“Davacı şirket ortakları ile borçlu arasındaki yakın akrabalık bağı ve ödeme emrine ilişkin tebligatın iade edilmemesi hususları tek başına muvazaayı göstermediğinden, bu hususun davanın reddi için de yeterli olmadığı, bu sebeplerle; üçüncü kişi**

⁷⁶⁵ Bknz: 8. HD. 23.03.2015 T. 21926/6642 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁶⁶ Bknz: 8. HD. 18.11.2014 T. 13672/21168 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁶⁷ Bknz: 8. HD. 20.04.2016 T. 1863/7246 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁶⁸ Bknz: 8. HD. 26.09.2016 T. 12709/12553 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁶⁹ Bknz: 8. HD. 20.10.2014 T. 19211/18765 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

davacının davasını kanıtladığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini”,⁷⁷⁰

√ “**Davalı borçlu şirket ile üçüncü kişinin şirketin organik bağ içinde olmasının tek başına muvazaanın kanıtı olarak kabul edilemeyeceğini-** İki şirketin iç içe girmiş tek şirket gibi yönetilip yönetilmediğinin ticari kayıtları üzerinde yaptırılacak bilirkişi incelemesi ile, gerekirse mahallinde yaptırılacak kolluk incelemesi ile araştırılması gerektiğini- **Tek şirket gibi yönetildikleri** belirlenirse bu kez borcun doğum tarihinden sonra alınan araç ve yine borcun doğum tarihinden sonra alınan diğer mahcuzlar yönünden alacaklıdan mal kaçırmak için danişıklı hareket edilip edilmediği üzerinde durulması gerektiğini”,⁷⁷¹

√ “**Organik bağın, tek başına muvazaanın kanıtı olarak kabul edilemeyeceğini-** Ticaret sicil ve SGK kayıtlarına göre iki şirketin ortaklık yapısı ve çalışanları farklı olmakla birlikte bir kısım ortakların soyadlarının benzer olduğu, diğer yandan borçlu şirketin faaliyet gösterip ayrıldığı adreste, davacı şirketin borcun doğumundan ve takip tarihinden sonra kurulmuş olduğu anlaşıldığından mahkemece, öncelikle, tarafların beyanı alınıp, ihtilaf varsa icra memurunun tanıklığına da başvurularak haciz adresi ile ilgili tereddüdün giderilmesi, diğer yandan, davacı ve borçlu şirket ortaklarının nüfus kayıt tabloları getirtilip incelenerek aralarındaki akrabalık bağının derecesinin belirlenmesi, bununla birlikte gerekirse ticaret sicil kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak (ticari emtia devri, vs. hususlara da bakılarak) ve mahallinde kolluk aracılığı ile araştırma yaptırılarak, davacı şirketin alacaklıdan mal kaçırmak için muvazaalı olarak kurulup kurulmadığının duraksamaksızın bir biçimde belirlenmesi gerekeceğini, bu şekilde toplanacak delillerin sonucuna göre, borçlunun davacı şirket üzerinden faaliyetini sürdürdüğü kesin olarak saptanırsa davanın reddedilmesi gerektiğini”,⁷⁷²

√ “**Borçlu şirket ortağının, aynı zamanda davacı üçüncü kişinin ortağı olmasının, organik bağın varlığı ve hacizli malların borçluya ait olduğu anlamına gelmeyeceğini**”,⁷⁷³

√ “**Ticari defter kayıtları ile ibraz edilen faturaların birbirini doğruladığı, çalışanların her iki şirkette de çalışmış olmalarının, iki şirket arasında hukuki bağ olduğuna dair karine oluşturmadığı, borçlu şirketin ortağı ve yetkilisi olan kişi ile yeğenin davalı şirkette sigortalı olarak gözükmemesinin tek başına karineyi tersine çeviremeyeceği, haciz mahallinde satın alınan makinelere ait faturalar dışında borçluya ait başkaca bir belgenin bulunmadığı dikkate alındığında, mülkiyet karinesinin davalı 3. kişi yararına olduğu ve alacaklı tarafından sunulan delillerle karinenin aksinin duraksamaya yer vermeyecek şekilde ispat edilemediğini**”,⁷⁷⁴

√ “**Borçlu ve 3. kişi şirketlerin görünürde farklı tüzel kişiliklere sahip olmalarına karşın, unvanları, ortaklık yapıları, iş kolları ve adresleri itibariyle iç içe ve tam bir organik bağ içerisinde bulunmaları halinde, aralarında alacaklılardan mal kaçırmaya yönelik yapılan danişıklı işlemlerin ise iyiniyetli alacaklının haklarını etkilemeyeceğini**”,⁷⁷⁵

belirtmiştir.

⁷⁷⁰ Bknz: 8. HD. 14.05.2015 T. 5960/11416 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁷¹ Bknz: 8. HD. 13.02.2014 T. 2528/2232 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁷² Bknz: 8. HD. 31.01.2014 T. 301/1393 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁷³ Bknz: 21. HD. 26.12.2006 T. 15286/16868 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁷⁴ Bknz: 8. HD. 25.04.2017 T. 5792/6126 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁷⁵ Bknz: 17. HD. 15.12.2011 T. 9081/12349 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

Ayrıca belirtelim ki **doktrinde**⁷⁷⁶ de, şirket ortaklık yapısı sebebiyle **ORGANİK BAĞIN** varlığı kabul edilse de, bu durumun, **üçüncü kişinin istihkak iddiasının reddi için yeterli sayılmayacağı** belirtilmiştir.

Üçüncü kişinin istihkak iddiasının reddi için, organik bağın yanında -her olayın özelliğine göre-;

- “Üçüncü kişi şirketin iş yerinin borçlu şirkete ait olup olmadığı”,

- “İstihkak davasına konu malların borçlu tarafından üçüncü kişiye (muvazaalı) olarak devredilip devredilmediği”,

- “Ödeme güclüğü içindeki borçlunun malvarlığını kaçırmak için devir işlemi yapıp yapmadığı”

vb. hususların değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

ç- Haczin, “borçlunun” veya “üçüncü kişinin” adresinde yapılmış olması konusunda;

√ “3. kişi şirketin borçlu şirketin sözleşmesi sona erdikten sonra başka bir akaryakıt firması ile anlaşarak akaryakıt istasyonu işletmeye başladığı, borçlu şirketin farklı bir firma adı altındaki işletmesine ait lisansının bittiği, 3. kişi şirketin yeniden bayilik başvurusu olduğunun bildirildiği, bu bakımdan lisans devrinin söz konusu olmadığı, mahcuzlara ilişkin faturalar ile EPDK lisansına ilişkin başvuru ve belgeler, iş yeri ruhsatı, bayilik sözleşmelerinin sunulduğu hacizde borçlu şirkete ait bir belgeye rastlanmadığı, şirketlerin ortaklık yapıları arasında da bir benzerlik bulunmadığı dikkate alındığında, davalı 3. kişinin İİK. mad. 97/a’de yer alan mülkiyet karinesinin aksini güçlü ve inandırıcı delillerle ispatladığının kabulü gerektiğini”,⁷⁷⁷

√ “Davalı borçlu şirket ile davalı 3. kişi şirketin faaliyet alanlarının farklı olduğu, ticaret sicil kayıtlarına göre davalı borçlu şirketin haciz yapılan adresten ayrıldıktan yaklaşık 3 yıl sonra, davalı 3. kişi şirketin söz konusu yeri kiraladığı, yine işletme devrinin düşünülebilmesi için önemli ölçüde emtia devri olması gerekmekte olup bu hususun da kanıtlanmadığı, kaldı ki haczin yapıldığı ve kiralanan yerin boş depo olduğu, ayrıca davalı 3. kişinin mahcuzlara ilişkin faturalar ibraz ettiği, bundan ayrı davalı 3. kişi şirket ile davalı borçlu şirket arasında organik bağın tespit edilemediği açıklanan nedenlerle İİK’nun 97/a maddesindeki mülkiyet karinesi davalı 3. kişi lehine olduğundan bu yasal karinenin aksinin davacı alacaklı tarafından, kesin ve inandırıcı delillerle ispat edilmesi gerekeceğini”,⁷⁷⁸

√ “Bozma ilamında, ‘mülkiyet karinesinin kimin lehine olduğuna dair araştırma ve inceleme yapılması’ istenmişse de; borcun doğumundan evvel davacı üçüncü kişinin eşinin borçlu şirketten ayrıldığı, haciz yapılan yerin ödeme emrinin tebliğ edildiği adresten farklı bir yer olduğu, her ne kadar haciz mahallinde borçluya ait evraklara rastlanmışsa da, bu evrakların tamamına yakının davacının eşinin borçlu şirkette ortak olduğu döneme ait olduğu, bu evrakların tarihlerinin de borcun doğumundan önceye tekabül ettiği, eş anlatımıyla bu evrakların güncel evraklar olmadığı görüldüğünden ve dava konusu takibin dayanağı işçi alacağı olup, alacaklıların ‘döner ustası oldukları, yani borçlu şirketin fiilen gıda sektöründe faaliyet gösterdiği, davacının ise kuyumculukla iştigal ettiği nazara alındığında, davacı ile borçlu şirketin fiili olarak iştigal konularının da aynı olmadığı anlaşıldığından, İİK. mad. 96 vd.na dayalı olarak üçüncü

⁷⁷⁶ Bknz. MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları, 2015, s: 352

⁷⁷⁷ Bknz: 8. HD. 04.04.2017 T. 5524/4989 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁷⁸ Bknz: 8. HD. 06.06.2016 T. 20017/9928 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

kişinin açtığı istihkak talebine ilişkin açılan davanın kabulüne ilişkin yerel mahkeme kararının onanması gerektiğini”,⁷⁷⁹

√ “Dava konusu haciz **üçüncü kişi şirket adresinde yapıldığından** mülkiyet karinesinin üçüncü kişi yararına olduğunu”,⁷⁸⁰

√ “**Haciz işleminin** takip adresi dışında başka bir adreste yapılmış olduğu, davalı borçlunun da haciz mahallinde bulunduğu ispat edilemediğinden, **bu davada mülkiyet karinesinin üçüncü kişi lehine olduğundan ve bu doğrultuda ispat yükü davalı alacaklı olduğundan, davalı alacaklının dosyaya sunmuş olduğu deliller ile üçüncü kişi lehine olan karineyi çürüttüğünden bahsedilemeyeceğinden, bu sebeple ispat külfeti kendisine düşen davalı alacaklının karinenin aksini ispatlayamadığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini**”,⁷⁸¹

√ “**Her ne kadar haciz mahallinde borçlunun adını ihtiva eden bazı kağıtlar görülmüş ise de borçlunun haciz adresinde daha önce kiracı olarak bulunduğu da nazara alındığında bu kağıtların tek başına mülkiyet karinesinin aksini ispata yeterli görülmediğini, mahkemece bu maddi ve hukuki olgular gözönüne alınarak üçüncü kişilerin açtığı davanın kabulüne ilişkin kurulan hükmün doğru olduğunu**”,⁷⁸²

√ “Dava konusu haciz sırasında **borçlunun haciz adresinde faaliyet gösterdiği** orada çalışan işçiler tarafından beyan edilip tutanağa geçirilmiş, aksi kanıtlanamamış olup, İ.İ.K.nun 97/a maddesindeki mülkiyet karinesi borçlu dolayısıyla alacaklı yararına olduğunu”,⁷⁸³

√ “Dava konusu haciz, **borçlunun eski faaliyet adresinde** yapılmış olduğundan; İİK’nun 97/a maddesindeki mülkiyet karinesinin borçlu, dolayısıyla alacaklı yararına olduğunun kabulü gerekeceğini”,⁷⁸⁴

√ “**Haczin borçlu şirketin adresinde ve takip dayanağı belgede borçlu adresi olarak gösterilmiş adreste** yapıldığı anlaşıldığından İ.İ.K.nun 97/a maddesinde öngörülen mülkiyet karinesinin borçlu/alacaklı yararına olduğunu”,⁷⁸⁵

√ “Dava konusu taşınır, **borçlu şirketin ticaret sicilinde kayıtlı takip talebinde belirtilen adreste** haczedilmiş olup, İİK.97/a maddesinde öngörülen mülkiyet karinesinin borçlu dolayısıyla alacaklı yararına olduğunu”⁷⁸⁶

belirtmiştir.

d- Borçlu ile üçüncü kişinin hacze konu taşınır “birlikte ellerinde bulundurmaları” konusunda;

√ “**Borçlu ile üçüncü kişilerin hacze konu taşınır malı birlikte ellerinde bulundurması halinde, İİK’nun 97/a maddesinde öngörülen mülkiyet karinesinin borçlu, dolayısıyla alacaklı yararına olduğunu**”,⁷⁸⁷

⁷⁷⁹ Bknz: 8. HD. 20.04.2016 T. 1863/7246 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁸⁰ Bknz: 17. HD. 18.06.2013 T. 7436/9304; 17. HD. 11.05.2011 T. 11381/4630 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁸¹ Bknz: 8. HD. 19.01.2015 T. 27417/1029 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁸² Bknz: 8. HD. 20.09.2018 T. 11145/15985 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁸³ Bknz: 17. HD. 4.11.2010 T. 6899/9423 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁸⁴ Bknz: 17. HD. 25.06.2012 T. 7697/7940 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁸⁵ Bknz: 17. HD. 17.03.2011 T. 11892/2329 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁸⁶ Bknz: 21. HD. 25.10.2005 T. 10407/10007 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁸⁷ Bknz: 8. HD. 19.02.2015 T. 22332/4642 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

√ “İstihkak davasında sağlıklı bir sonuca ulaşılabilmesi için öncelikle, **borçlu ile 3. kişi arasındaki hukuki-fülli ilişkinin saptanıp**, mahcuzların takip borçlusu ile davacı 3. kişi tarafından birlikte ellerinde bulundurup bulundurmadıklarının, İcra ve İflas Kanunu’nun 97/a maddesinde öngörülen mülkiyet karinesinin kimin lehine olduğunun, borçlu ile 3. kişiler arasında alacaklıdan mal kaçırmaya yönelik muvazaalı işlemler yapıp yapılmadığının belirlenip, ibraz edilen fatura ve belgelerin mahcuzlara uygunluğunun saptanarak, olayda mülkiyet karinesi borçlu ve dolayısıyla alacaklı yararına ise karinenin aksinin 3. kişi tarafından kesin ve güçlü nitelikteki delillerle ispatlanması gerekeceğini”,⁷⁸⁸

√ “Taraflar arasındaki istihkak davasında, haciz, borçlunun babası olan davacı 3. **kişi ile borçlunun birlikte buldukları** ve kredi sözleşmesinde gösterilen adresteki evde yapıldığından, mülkiyet karinesinin alacaklı yararına olacağı, bu yasal karinenin aksini 3. kişinin kesin ve inandırıcı delillerle ispat etmesinin gerekeceğini”⁷⁸⁹

belirtmiştir.

e- “Davacı-üçüncü kişinin alım gücü” konusunda;

√ “Faturaları düzenleyen firmanın ticari kayıtları ve fatura dip koçanları üzerinde yaptırılacak bir bilirkişi incelemesi ile bunların gerçekliği saptanabileceğini, ödemenin kimin tarafından yapıldığı, **üçüncü kişinin alım gücünün bulunup bulunmadığı** hususları da araştırılıp sonucuna göre karar verileceğini”,⁷⁹⁰

√ “Davacı üçüncü kişinin dava konusu **hacizli malları satın alma gücünün bulunup bulunmadığının** araştırılarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekeceğini”,⁷⁹¹

√ “Borçlunun hacizli taşınurlarını daha önce borçludan ya da üçüncü kişiden satın aldığını ileri süren kimsenin **-gelir ve kazancının bulunmaması**, ev kadını olması, bir işte çalışmaması vb. nedenlerle- bunları alabilecek ekonomik güçte olduğunu kanıtlayamaması halinde, İİK. 97/a’da öngörülen ve borçlu yararına olan mülkiyet karinesinin aksini kanıtlamamış sayılacağı ve mülkiyetin alıcıya geçmemiş olacağı”,⁷⁹²

√ “Davalı üçüncü kişinin hacizli malları ihaleden satın almaya yetecek **ekonomik güce** sahip olup olmadığı araştırılarak, ulaşılabilecek sonuca göre karar verilmesi gerekeceğini”⁷⁹³

belirtmiştir.

f- İstihkak davasının, “ticari defter kayıtları ile ispat edilmesi” konusunda;

√ “Mahkemece, davacı vekilinin dava dilekçesinde delil olarak ileri sürdüğü faturalar, **davacı üçüncü kişinin tutması zorunlu ticari defterler, borçluların işletme defterlerindeki kayıtlar** esas alınmak, davacı 3. kişi borçlularla ilgili ticaret sicil ve esnaf odası kayıtları, anılan taraflara ait Vergi Dairesi kayıtları da getirilmek suretiyle, makine mühendisi, mali müşavir bilirkişilerden oluşacak bilirkişi heyetine inceleme yaptırılarak haczedilen makinaların, davacının dayandığı faturada belirtilen makineler olup olmadığı, bu faturanın davacının ticari defterlerine işlenip işlenmediği, işlenmişse bu

⁷⁸⁸ Bknz: 17. HD. 07.05.2012 T. 4588/5757 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁸⁹ Bknz: HGK. 03.11.1999 T. 21-872/917 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁹⁰ Bknz: 17. HD. 08.04.2013 T. 5376/5021 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁹¹ Bknz: 17. HD. 14.03.2011 T. 9435/2195; 17. HD. 28.06.2011 T. 1776/6718; 17. HD. 26.12.2011 T. 9074/12915 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁹² Bknz: 21. HD. 27.09.2004 T. 6828/7627 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁹³ Bknz: 21. HD. 16.09.2003 T. 5646/6953 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

defterlerin usulüne uygun tutulup tutulmadığı, açılış ve kapanış tasdiklerinin yapılıp yapılmadığı hususlarının ticaret sicil ve vergi dairesi kayıtları da dikkate alınarak açıklığa kavuşturulması, ve bundan sonra uyuşmazlık hakkında bir karar verilmesi gerektiğini”,⁷⁹⁴

√ “*Davalı borçlu tarafından sanayi sitesi içerisindeki iş yerlerine ilişkin düzenlenen iş yeri teslim tutanakları ve enerji satışını içeren taahhütnameler de dikkate alınarak, hakediş raporları, banka ödeme kayıtları, borçlunun trafoyu satın aldığı şirketlerin ticari defterleri de incelenmek suretiyle (açılış ve kapanış tasdiklerinin yapılmış olması göz önünde bulundurularak) çok yönlü bir araştırma yapılması sonucunda karar verilmesi gerektiğini*”,⁷⁹⁵

√ “*Üçüncü kişinin İİK’nun 96 ve onu izleyen maddelerine dayalı açtığı istihkak davasında, faturayı düzenleyen firma defter ve kayıtları üzerinde bilirkişi aracılığıyla inceleme yaptırılarak faturaların ticari defterlerde, hacizli malların da şirket envanterinde kayıtlı olup olmadıkları, tespit edilerek rapor alınıp gerektiğinde firma yetkililerinin tanık sıfatıyla dinlenerek oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini*”,⁷⁹⁶

√ “*İstihkak davasına konu mahcuzlara ait olduğu ileri sürülen fatura ve serbest meslek makbuzu ile ilgili olarak, düzenleyen şirket ve kişiden dip koçanlarının istenmesi, daha sonra ticari defterler üzerinde araştırma yapılarak mahcuzlara ilişkin kayıt olup olmadığı, incelenen defterlerin açılış ve kapanış tasdiklerinin yapılıp yapılmadığı, defterlerin usule uygun tutulup tutulmadığı, sahibi lehine delil vasfı taşıyıp taşımadığı hususları da nazara alınarak araştırılması; bu araştırma sonucu elde edilecek bilgi ve belgelerin dosyada bulunan diğer deliller ile birlikte değerlendirilmesi ve oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceğini*”,⁷⁹⁷

√ “*Ticari defter kayıtları ile ibraz edilen faturaların birbirini doğruladığı, çalışanların her iki şirkette de çalışmış olmalarının, iki şirket arasında hukuki bağ olduğuna dair karine oluşturmadığı, borçlu şirketin ortağı ve yetkilisi olan kişinin ile yeğeninin davalı şirkette sigortalı olarak gözükmemesinin tek başına karineyi tersine çeviremeyeceği, haciz mahallinde satın alınan makinelere ait faturalar dışında borçluya ait başkaca bir belgenin bulunmadığı dikkate alındığında, mülkiyet karinesinin davalı 3. kişi yararına olduğu ve alacaklı tarafından sunulan delillerle karinenin aksinin duraksamaya yer vermeyecek şekilde ispat edilemediğini*”⁷⁹⁸

belirtmiştir.

g- İstihkak davalarında “faturaların ispat gücü” konusunda;

√ “*İspat yükü altında olan üçüncü kişi, mahcuzların kendisine ait olduğunu gösteren fatura içeriğindeki eşyaların tür olarak mahcuzlarla uyumlu olduğu anlaşılacakla birlikte, marka, model gibi hususlar açısından uygunluğunun ancak keşif ve bilirkişi incelemeleri ile saptanabilecek konular olduğunu*”,⁷⁹⁹

√ “*İstihkak davasında sağlıklı bir sonuca ulaşılabilmesi için öncelikle, borçlu ile 3. kişi arasındaki hukuki-fiili ilişkinin saptanıp, mahcuzların takip borçlusu ile davacı 3.*

⁷⁹⁴ Bknz: 8. HD. 31.03.2016 T. 15510/5879 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁹⁵ Bknz: 8. HD. 28.03.2016 T. 3915/5630 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁹⁶ Bknz: 21. HD. 29.01.2008 T. 2776/1278 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁹⁷ Bknz: 8. HD. 18.12.2018 T. 12751/20434 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁹⁸ Bknz: 8. HD. 25.04.2017 T. 5792/6126 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁷⁹⁹ Bknz: 8. HD. 21.11.2013 T. 7640/17241 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

kişi tarafından birlikte ellerinde bulundurup bulundurmadıklarının, İcra ve İflas Kanunu'nun 97/a maddesinde öngörülen mülkiyet karinesinin kimin lehine olduğunun, borçlu ile 3. kişiler arasında alacaklıdan mal kaçırmaya yönelik muvazaalı işlemler yapıp yapılmadığının belirlenip, **ibraz edilen fatura ve belgelerin mahcuzlara uygunluğunun saptanarak**, olayda mülkiyet karinesi borçlu ve dolayısıyla alacaklı yararına ise karinenin aksinin 3. kişi tarafından kesin ve güçlü nitelikteki delillerle ispatlanması gerekeceğini”,⁸⁰⁰

√ “Üçüncü kişi tarafından açılmış istihkak istemine ilişkin davada, davacı tarafından sunulan 12.3.2009, 30.5.2008, 13.6.2008 tarihli fatura içeriğindeki mallarla hacze konu malların aynı olup olmadığı yönünden mahallinde keşif yapılması, malların aynı olduğunun tespiti halinde, sunulan fatura dip koçanları istenerek **faturayı düzenleyen şirketle davacının ticari defterleri üzerinde yaptırılacak mali müşavir bilirkişi raporu** ve gerektiğinde faturayı düzenleyen şirket yetkilileri de tanık olarak dinlenerek varılacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini”,⁸⁰¹

√ “Üçüncü kişinin İİK'nun 96 ve onu izleyen maddelerine dayalı açtığı istihkak davasında, faturayı düzenleyen firma defter ve kayıtları üzerinde bilirkişi aracılığıyla inceleme yaptırılarak faturaların ticari defterlerde, hacizli malların da şirket envanterinde kayıtlı olup olmadıkları, tespit edilerek rapor alınıp gerektiğinde firma yetkililerinin tanık sıfatıyla dinlenerek oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini”,⁸⁰²

√ “İstihkak iddiasını ispat etmek için davacının mahkemeye sunduğu faturaların gerçekliğinin ve hacizli mallara uygunluğunun, dip koçanları ve satıcı firmaların ticari kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak araştırılması ve faturayı düzenleyen kişi ya da şirket yetkililerinin mahkemeye davet edilerek dinlenmesi varılacak sonuç çerçevesinde bir karar verilmesi gerekeceğini”,⁸⁰³

belirtmiştir.

h- İstihkak davalarında “hayatın olağan akışına aykırı iddialar” konusunda;

√ “Takibe konu bononun düzenlendiği tarihte, borçlu haczin yapıldığı serada kiracı ise de, haczin yapıldığı tarihte borçlunun kiracılık sıfatı bulunmadığı, davacı üçüncü kişinin kira ve satış tarihlerinde fiilen, sera işletmecisi olarak faaliyet gösterdiği uyumsuzlukta; haciz sırasında **davalı borçlunun malik veya kiracılık sıfatı bulunmamasına rağmen, haciz mahallinde hazır bulunması ve yenileme emrini de icra dairesine gidip tebellüğ etmesi, sonra da tüm yasal sürelerden feragat ettiğini beyan etmesi, normal bir davranış olmayıp, bu haller hayatın olağan akışına da aykırı olup, borçlu tarafından sergilenen bu tutumun ve yaptığı işlemlerin muvazaalı olduğunun kabulü ile üçüncü kişinin açtığı istihkak davasının kabulüne karar verilmesi gerektiğini**”,⁸⁰⁴

√ “Üçüncü kişi şirket yetkilisi ile borçlu şirketlerin eski hissedarının kardeş olması ve haciz mahallinde içinde borçlular ile birlikte borçlu şirketlerin eski hissedarına ait ihtarname bulunmasının **hayatın olağan akışına aykırı olmadığını**”,⁸⁰⁵

√ “**Haciz yapılan işletmenin niteliği nazara alındığında, borçlu adına düzenlenen ve borcun doğum tarihinden öncesine ilişkin olan Belediye işyeri teftiş defteri, denetim**

⁸⁰⁰ Bknz: 17. HD. 7.05.2012 T. 4588/5757 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁸⁰¹ Bknz: 17. HD. 11.10.2011 T. 4791/9069 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁸⁰² Bknz: 21. HD. 29.01.2008 T. 2776/1278 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁸⁰³ Bknz: 21. HD. 18.12.2006 T. 1860/15498 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁸⁰⁴ Bknz: 8. HD. 21.01.2016 T. 9507/727 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁸⁰⁵ Bknz: 8. HD. 19.03.2019 T. 1487/2868 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

*kontrol raporu, ilaçlama formu sureti, alarm sistemine ilişkin sözleşme, zabıta durum tespit tutanağı ve İlçe Tarım Müdürlüğü analiz belgesinin **haciz adresinde bulunmasının hayatın olağan akışına uygun olduğunu** ve bu belgelerin bulunmasının tek başına, mülkiyet karinesinin borçlu (dolayısıyla, alacaklı) lehine işletilmesi için yeterli olmayacağı”,⁸⁰⁶*

√ “*Haciz adresindeki evde, ‘önceki evliliğinden olan ve şehir dışından ya da yurt dışından gelen çocukları ile birlikte tatil dönemlerinde kaldığı’ şeklindeki borçlu iddiasının hayatın olağan akışına aykırı olmadığını*”,⁸⁰⁷

√ “*Üçüncü kişinin borçludan satın aldığı taşınması mümkün menkul malları teslim almayıp, davalı borçlunun hakimiyet alanında bırakmasının hayatın olağan akışına uygun olmadığını*”,⁸⁰⁸

belirtmiştir.

*

XIII- Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

Alacaklı: ‘(F.) Tekstil San. ve Tic. A.Ş.’

Borçlular: 1- (S.) Halı Tekstil San. ve Tic. A.Ş. ile 2- (H.) Teks. San. ve Tic. Ltd. Şti.

Üçüncü kişi ise: ‘Hatipoğlu Halıcılık San. ve Tic. A.Ş.’dir.

Alacaklının elinde, borçlu şirketler tarafından düzenlenen “**21 adet bono**” bulunmaktadır. Alacaklı, bu **bonolardan 2 tanesine davalı olarak** ‘ihtiyati haciz’ kararı aldıktan sonra, üçüncü kişinin yerinde -... İcra Hukuk Mahkemesi’nin 2020/... E. nolu dosyasında görülmekte olan (ilk) **istihkak davasına konu- 01.12.2020 tarihli (ihtiyati) haciz** işlemi gerçekleştirilmiş ve aynı gün takip borçluları hakkında kambiyo özgü genel haciz yoluyla icra takibi başlatılmıştır. Alacaklı, daha sonra, elindeki diğer **19 bonoya (ve muacceliyet sözleşmesine) davalı olarak**, 14.12.2020 tarihli başvurusu ile ... Asliye Ticaret Mahkemesinin 2020/... 7 D.İş ve 2020/... K. sayılı kararı ile yeni bir “ihtiyati haciz” kararı alıp, borçlular hakkında 16.12.2020 tarihinde esas takibe geçtikten sonra, yine aynı üçüncü kişinin yerinde -**mahkemenizin** (... İcra Hukuk Mahkemesi’nin) 2021/... E. nolu dosyasında **görülmekte olan istihkak davasına konu- 14.01.2021 tarihli (ihtiyati) haciz işlemi** gerçekleştirilmiş ve yine aynı takip borçluları hakkında kambiyo özgü genel haciz yoluyla ikinci icra takibini başlatılmıştır.

Alacaklı, üçüncü kişinin adresinde iki ayrı haciz işlemi gerçekleştirilmiş olup taraflar arasında farklı mahkemelerde görülmekte olan *iki ayrı istihkak davası* bulunduğundan, görüşümüz iki ayrı hukuki mütalâa olarak hazırlanmıştır.

XIV- Mahkemenizin (... İcra Hukuk Mahkemesi’nin) 2021/...E. nolu dosyasında görülmekte olan istihkak davasına konu 14.01.2021 tarihli (ihtiyati) haciz ile bu dosyada yapılan diğer icra takip işlemleri hakkında:

- Esas icra dairesi ve dosya nosu: ... İcra Müdürlüğü, 2020/94513
- Talimat icra dairesi ve dosya nosu: ... İcra Müdürlüğü, 2021/12 (Tal. No.)
- İhtiyati haciz karar tarihi: 14.12.2020

⁸⁰⁶ Bknz: 8. HD. 18.09.2019 T. 11165/ 7738 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁸⁰⁷ Bknz: 8. HD. 04.05.2015 T. 4780/9942 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁸⁰⁸ Bknz: 8. HD 21.01.2016 T. 13811/725 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

- İhtiyati haczin uygulandığı tarih: 14.01.2021
- İhtiyati haciz işleminin yapıldığı adres: ... Mah. ... Cd. No:24 Bağcılar/İstanbul
- İcra takip tairhi: 16.12.2020
- Takip çıkışı: 381.140,00 USD. (Harca esas değer 3.009.443,33 TL)
- Alacağın dayanağı: 19 adet bono (ve muacceliyet sözleşmesi)
- Ödeme emirlerinin tebliğ tairhi: 18.12.2020
- Ödeme emirlerinin tebliğ edildiği adresler:

Borçlu (S.) Halı Tekstil San. ve Tic. A.Ş. adına: ... Mahallesi ... Blv. Apt. No: 34/152 Şehitkamil/ Gaziantep

Borçlu (H.) Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti. adına: ... Mahallesi ... Blv. Apt. No: 34/152 Şehitkamil/ Gaziantep

Alacaklı şirketin başvurusu üzerine, ... Asliye Ticaret Mahkemesi, E: 2020/397 D. İş, K: 2020/396 s. ve **14.12.2020 tarihli kararı ile** “*alacak miktarının %15’i olan 453.720,00 TL. tutarında teminat yatırıldığında, 3.024.800,00 TL. üzerinden ihtiyati haciz talebinin kabulüne*” karar vermiştir.

Alacaklı şirket, borçluları olarak, yine, aynı şirketlerin yer aldığı aşağıdaki senetlere ve taraflar arasındaki 14.07.2020 tarihli “**muacceliyet sözleşmesine**” dayalı olarak 15.12.2020 tarihinde -bu kez tahsilde tekerrür olmamak üzere- ikinci bir (kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla) icra takibi daha başlatmıştır (... İcra Müdürlüğü’nün 2020/... nolu dosyası):

Her birinin düzenleme tarihleri 14.07.2011, vade tarihleri ise sırasıyla 10.11.2020 10.12.2020, 10.01.2021, 10.02.2021, 10.03.2021, 10.04.2021, 10.05.2021, 10.06.2021, 10.07.2021, 10.08.2021 (yazı ile ise, 10 Ağustos **2020**), 10.09.2021, 10.10.2021, 10.11.2021, 10.12.2021, 10.01.2022, 10.02.2022, 10.03.2022, 10.04.2022, 10.05.2022 olan, her biri 20.000 USD bedelli ve her birinde nakden ibaresi (paraflanmadan) kararlaştırılmış 19 adet bono.

Borçlu şirketlere gönderilen her iki ödeme emri de, aynı adreste, aynı kişi (daimi çalışan Cengiz Kaymak) tarafından 18.12.2020 tarihinde tebliğ alınmıştır.

Alacaklının esas icra dairesi olan Gaziantep İcra Müdürlüğü’ne (Dosya No: 2020/94513) başvurusu üzerine yazılan talimat uyarınca, talimat icra dairesi ... İcra Müdürlüğü’nce (2021/12 Tal. No.) **14.01.2021 tarihinde** mahkemenizde görülmekte olan davaya konu (ikinci) haciz gerçekleştirilmiştir.

Aynı adreste, **01.12.2020** tarihinde yapılan ilk hacze ilişkin istihkak davası, aynı taraflar arasında İcra Hukuk Mahkemesi’nin 2020/556 E. nolu dosyasında görülmektedir.

Dava konusu **14.01.2021 tarihli ‘haciz tutanağı’** incelendiğinde, şu hususlar tespit edilmiştir:

Haciz, “... Mahallesi ... Caddesi, **No26/A, No: 24 Bağcılar, İstanbul**” adresinde gerçekleştirilmiştir.

Aynı adreste yapılan (**01.12.2020 tarihli**) bir önceki hacizde olduğu gibi, bu hacizde de, hazır bulunan üçüncü kişi şirket yetkilisi (F. I.), özetle “*gelen adresin (üçüncü kişi) Hatipoğlu Halıcılık San. ve Tic. A.Ş.’nin ticaret sicilinde kayıtlı adresi olduğunu, şirketlerinin 1993 yılında kurulduğunu, adresin borçlular ile bir ilgisi*

olmadığını, burada bulunan tüm malların üçüncü kişi şirkete ait olduğunu” belirterek Ticaret Sicil Gazetesi örnekleri ile vergi levhası ve faturalar ibraz etmiştir.

Alacaklı vekili önceki haciz ve icra takip işlemlerine ilişkin evrakları da sunarak *“haciz mahallinde hazır bulunan (F. I.)’nin aynı zamanda borçlu şirketlerin yönetim kurulu üyesi ve ortağı olduğunu, gelinen adresin borçlu şirketin ticaret sicili adresi olduğunu, takip borçluları ile üçüncü kişi şirketin (S.) Halı altında birleşmiş olduğunu”* belirterek *“haciz ve muhafaza işlemleri yapılmasını”* talep etmiştir.

Üçüncü kişi vekili *“...’(H.)’ isminin esasen bir marka olduğunu, önceki haciz işlemine ilişkin istihkak davası açılmış olduğunu, ortaklık ilişkisinin, üçüncü kişinin adresinde haciz yapılması için yeterli olmadığını vb...”* ileri sürmüştü de, alacaklı vekilinin talebi üzerine haciz işleminin gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, alacaklı vekilinin talebini kabul eden icra memurunca **-3.273.400,00 TL. kıymet takdir edilen-** istihkak iddiasına konu **5036 adet halı** haczedilmiş ve muhafaza altına alınmıştır.

Üçüncü kişi vekili *“haczin İİK. 99’a göre yapılmış olduğunun kabulü ile istihkak davası açılmak üzere alacaklı vekiline süre verilmesi gerektiğini”* belirterek 19.01.2021 tarihinde Gaziantep İcra Müdürlüğüne (Dosya No:94513) ve yine aynı tarihte *“muhafaza kararının iptali ile haczin İİK 99’a göre yapılmış olduğunun kabulü ile hacizli malların yediemin olarak müvekkil şirket yetkilisine teslimi gerektiğini”* belirterek için ... İcra Hukuk Mahkemesi’ne (Dosya No: 2021/... E.) başvuruda bulunmuştur.

İcra dosyasında takip borçlularının adreslerinde yapılan hacizler hakkında:

-Üçüncü kişinin yerinde İstanbul’da gerçekleştirilen **14.01.2021** tarihli ihtiyati hacizden önce- **16.12.2020 tarihinde** takip borçlularının Gaziantep adreslerinde de hacze gidilmiştir.

Gaziantep İcra Müdürlüğü’nün 2020/94513 nolu dosyasında yer alan **16.12.2020 tarihli** (ilk) haciz tutanağı içeriğine göre, ... Mahallesi ... Bul. No: 34 ... K: 1 D: 152 Gaziantep adresine gidildiğinde hazır bulunan borçlu şirketler yetkilisi (V.)’nin borcu ödemek için süre istediği, *“alacaklı ile görüşüğünü, borcu karşılamaya yeter miktarda şirket adına kayıtlı taşınmaz bulunduğunu, muhafaza yapılmamasını”* talep ettiği, sonuçta borçlu şirket yetkilisinin ihtiyati haciz nedeniyle alınan -453.720,00 TL. tutarında olan- teminatın iadesine ilişkin muvafakat ettiği, *“borcu kabul ettiğini ve lehine olan tüm sürelerden feragat ettiğini”* beyan ettiği bunun karşılığında da alacaklı vekilinin muhafaza işleminin gerçekleştirilmesini talep etmediği **ve kıymet takdiri yapılmayan 2 adet Philips marka bilgisayar, 3 adet ofis masası, 1 adet Arçelik marka klima ile 2 adet ofis sandalyesinin haczedilerek yediemin olarak (V.)’ve bırakıldığı** görülmektedir.

... İcra Müdürlüğü’nün 2020/... nolu dosyasında yer alan **16.12.2020 tarihli** (ikinci) haciz tutanağı içeriğine göre, ... Bulvarı ... Cadde No: 5 Gaziantep adresine gidildiğinde, hazır bulunanın *“adresin (O.)Halı San. ve Tic. Ltd. Şti.’ne ait olduğunu, yaklaşık 2 ay önce burayı borçlu firmadan devraldıklarını”* beyan ettiği, alacaklı vekilinin de *“devir işleminin muvazaalı olduğunu, devrin borcun doğumundan sonra hacizden çok önce olması ve borçluların mal kaçırma eğilimleri gözlemlenerek şimdilik haciz talebinde bulunmayacaklarını”* beyan ettiği ve sonuç olarak **haciz mahallinde herhangi bir işlem yapılmadığı** görülmektedir.

... İcra Hukuk Mahkemesi’nin 2021/...E. nolu dosyasında görülmekte olan istihkak davasındaki taraf beyanları hakkında:

Davacı üçüncü kişi vekili 04.02.2021 tarihli dava dilekçesinde özetle;

- “...Alacaklı şirket tarafından **bu hacizden önce** 01.12.2020 tarihinde müvekkili şirketin adresinde yapılan ihtiyati haciz nedeniyle İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/... E. sayılı dosyasında müvekkil şirket tarafından **‘istihkak davası’** açılmış olduğunu ve bu dosyada satışın durdurulmasına karar verildiğini..., ...ayrıca söz konusu dava sırasında yapılan emniyet araştırması ile dosyaya sunulan vergi yoklama fişlerinin iddialarını doğrular nitelikte olduğunu... ”,

- “...Müvekkil şirketin 1993 yılında kurulduğunu, icra takibine konu borcun doğumundan yıllar önce kurulduğunu ve müvekkilinin **1998 yılından beri haciz adresinde faaliyet gösterdiğini...** ”,

- “...Takip borçluları olan şirketlere gönderilen ödeme emirlerinin aynı adreste aynı kişi tarafından tebliğ alındığını, **usulsüz olan bu tebliğ işlemine karşın her iki borçlunun da şikayet yoluna başvurmadığını...** ”, “...Borçlu şirkete ait işyerinde malvarlığı bulunmasına rağmen hiçbir işlem yapılmadığını... ”,

- “...Alacaklı şirket ile borçlu şirketlerin **muvaazalı** olarak borçlandırma işlemleri yaptığını... ”,

- “...Asıl **takip borçluları hakkında haciz işlemi dahi yapılmadığını**, müvekkilleri üçüncü kişi şirkete ait adreste haciz yapıldığını, **davalı-alacaklı ile borçluların muvaazalı işlemler yaptığını**, borçluların malvarlığı var iken, müvekkillerinin adresine gelindiğini... ”,

- “...Takibe konu senetlerde yer alan ‘nakden’ ibaresi paraflanmadan karalanmış olduğundan, bu değişikliklerin yapılmamış sayıldığını ve bu durumda, **alacaklının, 3.009.443,33 TL tutarında nakit’ olarak borç para vermiş olduğunu kanıtlaması gerektiğini**, alacaklı gözüken (F.)’nin birinci icra dosyasından sonra, borçlu şirketlere nakit ödeme yapmış olmasının da ayrıca hayatın olağan akışına aykırı olduğunu ”, “...Takibe konu senetlerden birinde (10.08.2021 ve 10 AĞUSTOS 2020 şeklinde) çift vadeye verildiğinden, **söz konusu senedin kambiyo vafından olmadığını**, ancak bu konuda da borçlu şirket vekillerinin bir itirazda bulunmadığını... ”,

- “...Davalılar arasında **muvaazalı senet düzenlendiğini**, üçüncü kişi şirketin davalılar arasındaki borç ilişkisinden 26 yıl önce kurulmuş olduğunu, alacaklı ile borçlu şirket arasında uzun yıllardır ticari ilişki olduğunu, alacaklı şirketin borçluya mal teslimi yaptığı adreste hacze gitmediğini, bunun yerine borçlu şirkette hissesi olan bir kişinin takip borçlusu olmayan şirketine ait malları hacze geldiğini, **borçlu şirketin 24.625 m2 halı fabrikasında haciz yapmak yerine haciz işlemi yapılmadan işlemlere devam edildiğini...** ”,

- “...Borçlu şirket yetkilisinin, şirket adreslerinde (usulen) yapılan ihtiyati haciz işlemi sırasında hemen **‘453.720,00 TL tutarında olan teminatın iadesine muvafakat ettiğini...**’ ‘...Borçlu şirket (S.)’ye ait fabrikada yapılan hacizde, **haciz mahallinde (O.) HALI adlı bir şirketin bulunduğunu**, şirket yetkilisinin (Ç.)’in ‘burayı iki ay önce (S.)’den devir aldık’ şeklindeki beyanına rağmen hiçbir **haciz işlemi yapılmadığını**, (O.) HALI adına dosyaya alınan vergi levhası kayıtlarının dahi farklı bir adresi göstermekte olduğunu, (O.) HALININ şirket yetkilisinin de (Ç.) olmadığını, alacaklının kötü niyetli olarak borçlu şirketlerle (borçlu şirketlerin temsile yetkili gözüken ve Gaziantep’te fiili olarak borçlu şirketleri yöneten ortağı ile) birlikte hareket ettiğini, borçlu (S.) şirketinin temsilcinin şirketin malvarlığını devir etmesi yönünde bir genel kurul kararı olmadığı gibi alacaklının borçlu şirkete ait fabrikada haciz işlemi yapmasının mümkün olduğunu, alacaklı ve borçluların yıllardır birbirini tanıyan Gaziantep’te aynı bölgede iş yapan şirketler olduğunu, müvekkilinin ise kurulduğundan itibaren İstanbul’da faaliyette olan bir şirket olduğunu ”,

- “Borçlu şirketlerin -İstanbul’da ikamet eden ve borçlu şirketlerde temsil ve fiili yönetimde yer almayan ve pasif bırakılan- ortakları (F. I.), (O. I.), (M. I.), (A. I.) tarafından, borçlu şirketleri fiilen yönetimini elinde bulunduran (B.) ve (V.) hakkında, **sah-tecilik, nitelikli dolandırıcılık, güveni kötüye kullanma, şirket mallarına zarar verme, genel kurul görevlerini usulüne uygun yerine getirmeme suçlarından suç duyurularında bulunulduğunu**, ve ayrıca borçlu şirketlere **kayyum atanması, borçlu şirket olarak gösterilen şirketlerin Genel Kurul Kararlarının yokluk-butlanının tespiti ve kayyum atanması için dava açıldığını**”,

- “(F. I.)’nın, **üçüncü kişi şirketin imzaya yetkili yönetim kurulu üyesi olarak haciz mahallinde bulunduğunu, bu kişinin borçlu şirketlerde sadece %10 oranında hisse sahibi olduğunu, borçlu şirketlerin %55 hissesinin ise (V.)’ye ait olduğunu, borçlu şirketlerin kuruldukları günden bugüne temsil yetkisinin (B.) ve (V.)’de olduğunu, borçlu şirketlerin alacaklıya karşı olan muvazaalı alacaklarından dolayı üçüncü kişinin adresinde haciz yapılmayacağını**”,

- “..... İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/556 E. sayılı (istihkak) dosyasına celp edilen ve borçlu şirketlerden (H.) **Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti’nin ... Mah. ... cadde, No:5 ... Gaziantep adresinde (V.) huzurunda 20.12.2019 tarihinde yapılan yoklamada ‘...iş yerini ödevlinin ofis olarak kullandığının, ödevlinin sigortalı personeli olmadığını, başkaca bir deposunun veya ambarının bulunmadığının, yoklama esnasında iş yerinde emtia mevcut olmadığı’ hususlarının tespit edilmiş olduğunu...**” “...aynı dosyaya celp edilen (H.) **Şube’** kaydına ilişkin olarak, e-yoklama fişinde, **10.01.2018 tarihinde, “Barbaros Mah. Mahmutbey Cd. No:26/A Bağcılar İstanbul” adresinde yapılan yoklamada, ‘söz konusu adreste mükellefin adresi ofis olarak kullandığı, aynı adreste 4590283691 vergi nolu, Hatipoğlu Halıcılık A.Ş.’nin de faal olduğu, adreste halı kilim satışının olduğu, (H.) Şirketinin Şubesi’ne ait olarak emtia bulunmadığı, ‘1 adet ofis takımı, 1 masa, 1 bilgisayar’ı olduğu, şubenin Hatipoğlu şirketinin kiracısı olduğu’ hususlarının belirlenmiş olduğunu, sonuç olarak her iki tespit de, borçlu gösterilen (H.) şirketinin mal varlığı olmadığını belirlendiğini, **çalışanı, malvarlığı olmayan (H.) Şirketinin, alacaklıya neye karşılık borçlanmış olduğunun açıklanması gerektiğini...**”, “...Borçlu (H.) Tekstil’in 2017 yılında, davacı Hatipoğlu’nun kiracısı olarak şube açılışının yapıldığını, ancak fiiliyatta hiçbir işleme konu olmadığını, kira bedeli için kesilen faturalar ödenmediği için 30.01.2020 tarihinde tahliye edilerek, mecur mal sahibi olan davacı Hatipoğlu şirketine teslim edildiğini, sicil kayıtlarının da kapatılması için gerekli işlemlerin yapılması talep edilse de, **sicil kayıtları üzerinde gerekli işlemler borçlu şirket sözde yetkilileri tarafından hiçbir işlem yapılmadığını, pandemi nedeni ile işlemlerin yapılamadığı müvekkil şirkete bildirildiğini, 01.12.2020 tarihinde davacı şirket adresinde yapılan haciz ile borçlu şirket yetkililerinin amaçlarının anlaşıldığını...**”,**

- “..... İcra Hukuk Mahkemesinin 2020/... E. Sayılı dosyası ile açılan istihkak davasında, tensip ile verilen ara kararda borçlu şirketler ile davacı-üçüncü kişi arasında organik bağ bulunup bulunmadığının araştırılması için **Bağcılar İlçe Emniyet Müdürlüğüne müzekkere yazılan yazıya verilen 11.01.2021 tarihli cevap yazısında, ‘...yapılan araştırmada bahse konu adreste (H.) Teks. San. ve Tic. Ltd. Şti. faaliyet göstermediği aralarında illiyet bağı bulunmadığı yapılan araştırma neticesinde öğrenilmiştir...**’ cevabının yere aldığını...”,

- “...Müvekkil şirketin haciz mahallinde toptan hali ticareti yaptığını, muhtelif şirketlerden halı aldığını, takip borçlularından (S.)’den bedeli karşılığında halı aldığını, diğer borçlu (H.)... Ltd.’den hiçbir alım yapmadığını, (H.)... Ltd. Şti.’nin bir tüzel kişi, **‘(H.) Halı’nın ise bir marka olduğunu, hatta bu markanın da (H.) .. Ltd.’Şti.ne ait olmadığını, aksine (S.)’ye ait tescilli bir marka olduğunu, müvekkillerinin de hahları**

(S.)’den aldığı, tüm bunların ticari defter kayıtlarında sabit olduğunu, ‘(H.) Halı’ ibaresi içeren eşya ve halıların borçlunun bu adreste faaliyette bulunduğu anlamına gelmeyeceğini, çünkü bu halı markasının, Türkiye’nin her yerinde halı mağazalarında satılan bir marka olduğunu, bu nedenle, (H.) Halı markasını içeren sticker, zarf, flama, katalog vb. eşyanın tüm halı mağazalarında bulunmasının doğal olduğunu, borçlu gözüken (H.)... Ltd. Şti.’nin 01.12.2017 tarihinde irtibat ofisi olarak 12 m2lik bir alanı kiraladığını, sicil gazetesinde de açılan şubenin 0 sermaye ile kurulduğunun ilan edildiği, bu adrese her hangi bir mal sevkıyatı yapılmadığını vb. ”,

belirterek “istihkak davasının kabulüne, hacizlerin kaldırılmasına, hacizli mal ve paraların üçüncü kişiye iadesine, kötüniyetli davalılar aleyhine %15 tazminata hükmedilmesine karar verilmesini” talep etmiştir.

Davacı üçüncü kişi vekili, dosyaya sunmuş olduğu beyan dilekçesi ile de, “aynı bölgede iş yapan davalıların birlikte kötü niyetli olarak hareket ettiklerini, ikinci hacizden sonra alacaklı gözüken davalı (F.) Şirketi’nin yetkilisinin (...) 30.01.2021 tarihinde saat 14.00’de 0532 2726368 nolu telefondan, davalı-borçlu şirketlerin İstanbul’da oturan, borçlu şirketleri temsil etmeyen ortağı konumundaki (A. I.)’yı arayarak ‘bir kısım ödeme yapmalarını, borçlu şirketteki hisselerini, Gaziantep’de şirketleri yöneten (V.)’ye devretmelerini’ talep ettiğini, (A. I.)’yı ikna etmek içinde ‘Diğer alacaklı bankalar bana haczi nasıl yaptığını soruyorlar, onlara bu bilgileri vermiyorum’ şeklinde konuşarak, esasen gerçek amaçlarının davalı-borçlu şirketlerin İstanbul’da ikamet eden ortaklarındaki hisseleri (V.)’ye devrini sağlamak olduğunu açıkça gösterdiğini, hacizler öncesinde de (V.)’nin hisselerin bedelsiz kendisine devir edilmesini istediğini, olmayınca da davaya konu hacizlerin gündeme geldiğini” ifade etmiştir.

Davalı alacaklı (F.) Tekst. San.ve Tic. A.Ş. vekili, cevap dilekçesinde özetle;

“Muhafaza altına alınan mahcuzların üzerinde, borçlu ‘(H.) halı’ ve ‘(S.) halı’ etiketlerinin bulunması, haciz yapılan yerin, borçlu (H.) Halı’nın Ticaret Sicil Kayıtlarına göre İstanbul Şube adresi olması”,

“Her iki borçlu şirket ile davacı şirketin aynı sektörde olması (halı işi), ortak ve yöneticilerinin aynı kişiler olması ve yine hepsinin hemşeri ve akraba olmaları, Ticaret sicil, vergi ve muhasebe kayıtlarının hepsinin borçlu şirketlerle davacı şirketin fiili ve organik bağı olduğunu göstermesi”,

“19 Aralık 2017 Tarih ve 9476 No’lu Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi’ne göre, borçlu (H.) Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.’nin ‘İstanbul Şubesi’ adresinin de, haciz yapılan adresin de ‘Barbaros Mah. Mahmutbey Cad. No:26/A, Bağcılar/İstanbul’ adresi olması”,

“Müzekkere cevaplarında, Ticaret Sicil Müdürlüğü kayıtlarına göre, şubenin temsilcisinin ise, aynı zamanda şirket ortağı olan ve haciz mahallinde hazır bulunan (F. I.) olması”,

“24 Kasım 2020 tarihli Ticaret Sicil Gazetesi kaydında, davacı Hatipoğlu .. A.Ş.’nin de adresinin, tıpkı borçlu şirket gibi haciz adresi olduğunun, şirket ortağı ve yönetim kurulu başkanı’nın (F. I.) olduğunun net bir şekilde ortaya çıkması, hatta, şirketin yeni atanan temsilcisi (F. I.)’nın münferiden temsile yetkili olduğu, yetki süresinin 16.11.2023 tarihine kadar olduğunun Ticaret Sicil Gazetesinde ilan edilmesi”,

“Haciz mahallinde borçlu şirket ile davacı şirketin kurucusu ve ortağı (O. I.) ve oğlu (F. I.)’nin hazır bulunması (... İcra Müdürlüğü’nün 01.12.2020 tarihli ilk haciz tutağına derc edilmiştir)”,

“Haciz mahallinde yine haciz tutanağında geçtiği şekilde, borçlu şirket logo, sticker ve amblem ve flamalarının kötünietli olarak söküldüğünün, kasa anahtarının kaybedildiği tespitinin yapılması (... İcra Müdürlüğü’nün 01.12.2020 tarihli ilk haciz tutanağına derc edilmiştir.)”,

“Esas borçlu (S.) Halı şirketi ile davacı şirket arasında ile defalarca ticari alışverişler ve cari işlemler de bulunduğu ikrar edilmiş olması”,

“Gaziantep İcra Müdürlüğü’nün 08/12/2020 tarihli karar tensip tutanağı ile; Bakırköy 17. İcra Müdürlüğü’nün 01.12.2020 tarihli ilk haciz tutanağından ötürü; isabetli olarak ‘...01/12/2020 tarihli haciz tutanağına yapılan inceleme neticesinde borçlu şirkete ait mahalde bulunan evraklar, flamalar, afişler, kasada bulunan (H.) halı stickerlı evrak zarfı ve (H.) halı isimli bir çok halı bulunduğu ve borçlu şirket ortağının da mahalde bulunduğu haciz tutanağında belirtildiği görüldüğünden haczin İİK 96/97 maddelerine yapılmış sayılmasına’ karar verilmesi ve yine; Gaziantep İcra Müdürlüğü’nün 28/01/2021 tarihli karar tensip tutanağı ile; ... İcra Müdürlüğü’nün 14.01.2021 tarihli ŞİKAYETE KONU haciz tutanağından ötürü; ‘...Müdürlüğümüz talimatıyla ... İcra Dairesinin 2021/... Tal. Sayılı dosyasından düzenlenen 14/01/2021 tarihli haciz tutanağı incelendiğinde istihkaklı olarak haciz ve muhafaza işlemlerinin yapıldığı ve istihkak hususunda karar verilmek üzere dosyanın Müdürlüğümüze gönderildiği anlaşılmakla haczin İİK.96/97 maddelerince yapılmış sayılmasına’ karar verilmesi” ve en önemlisi asıl icra dairesinin bu kararından dolayı ... İcra Hukuk Mahkemesi, 12.01.2021 tarih 2020/... Esas ve 2021/... Karar sayılı ilamı ile; ‘...tüm dosya kapsamı değerlendirildiğinde; her ne kadar dosyada haczedilen menkul malların 3. kişiye ait olduğuna dair iddia mevcut ise de; haciz mahallinde bulunan kimseler evraklar ve afişler ile tarafların iştiğal alanlarının ortak oluşu dikkate alındığında karinenin borçlu bir başka deyişle alacaklı yararına olduğu kanaatiyle, dosya münderecatına göre istihkak iddiasının doğruluğu ispat edilemediğinden, 3 kişinin istihkak iddiasının reddine ve ayrıca bir istihkak davası açması konusunda serbest olduğuna karar verilerek istihkak iddiasını reddine ve takibin şimdilik devamına, kararın istihkak iddiasında bulunan kişiye tebliğine (Hatipoğlu), tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde istihkak davası açmakta serbest olduğuna” kesin olarak karar verilmesi”,

“Haczedilen mahcuzlar borçluya ait değil ve borçlu şirketlerle hiçbir fiili ve organik bağı olmayan davacı Hatipoğlu’na aitse, haciz tarihinden 2 gün sonra adres değişikliği yapılmasının açıklanamaz olduğunu”,

“İstihkak iddia eden şirketin bizzat internet sitesinde geçen açıklamaların, borçlu şirketlerle istihkak iddiasında bulunan şirketin ortak olduğunu fiili ve organik bağı göstermesi”

karşısında “**haksız ve kötünietli şikayetin ve “istihkak davasının reddine karar verilmesi gerektiğini”** belirtmiştir.

Takip borçlusunu şirketlerde hissesi bulunan üçüncü kişi şirket ortaklarının, borçlu şirketler ve yetkileri aleyhine açtığı diğer davalar hakkında:

Takip borçlusunu şirketlerin muvazaalı davrandığı iddia eden üçüncü kişi şirket ortakları, takip borçlusunu şirketler aleyhine kayıym atanması, genel kurul kararlarının yoklukla tespitine ilişkin davalar da açmış olup borçlu şirket yetkilileri hakkında (Gaziantep C. Başsavcılığı’nın 2020/... ve 2021/... soruşturma no’lu dosyaları ile) suç duyurusunda bulunmuştur.

Üçüncü kişi şirket ortakları (A. I.), (F. I.) ve (O. I.), “davalı-borçlu (H.) Teks. San. ve Tic. Limited Şirketi’nde %45, diğer davalı borçlu (S.) Halı Tekstil Sanayi ve Ticaret

A.Ş'nde yine %45 hisse sahibi olsalar da, adı geçen borçlu şirketlerin yönetiminde saf dışı bırakıldıkları, borçlu şirketlerin kötüniyetli yöneticilerinin usulsüz işlemler yaptığını, şirketi battık olarak gösterip haksız kazanç elde ettiğini” iddia ederek,

- “*Takip borçluları olan (H.) Teks. San. ve Tic. Limited Şirketi'nin ve (S.) Halı Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş'nin çeşitli tarihlerdeki genel kurul kararlarının -kendileri davet edinmeden sahte imza ile, usulsüz olarak alınmış olmaları vb. nedenlerle- yoklukla mutlak butlanın olduğunun tespiti ile şirketlere genel kurulun yapılması için kayyım atanması ve gerekli görünen tüm tedbirlerin alınması*” istemiyle davalar açmıştır (... Asliye Ticaret Mahkemesi, Dosya No: 2021/... E. ve Asliye Ticaret Mahkemesi, Dosya No: 2021/... E.)

Söz konusu başvurular incelendiğinde, aynı zamanda borçlu şirketlerde hissedar olan üçüncü kişi şirket ortaklarının, “*şirketin fiili olarak (B.) ve (V.) tarafından yönetilmesi nedeniyle, kendilerinin Genel Kurul defterleri ve şirkete ait yapılan işlemlere inceleme sine izin verilmediği gibi bu hususta kendilerine bilgi dahi verilmediğini*”, “*(V.) ve (B.) hakkında ayrıca suç duyurusunda bulunulduğunu*”, “*(S.) Halı Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş'nin adresinde yapılan haciz sırasında 'şirkete ait yerde (O.)Halı Sanayi ve Ticaret Limited Şirketinin bulunduğu, borçlu gözüken (S.) şirketinin adreste bulunmadığının zapta geçtiğini' öğrenen müvekkillerinin bu tarihten itibaren hisse sahibi oldukları (S.)'ye ait fabrikada, (O.)Halı adında bir şirketin neden bulunduğu, (S.)'ye ait değerli halı makineler ile satışa hazır halıların, ham maddelerin akıbetleri ile ilgili bilgi verilmesinin talep edilmesine rağmen, müvekkillerine davalı şirket yetkili temsilcisi (V.) tarafından bilgi verilmediğini*” belirttiği görülmektedir.

Mahkemenizin (... İcra Hukuk Mahkemesi'nin) 2021/...E. nolu dosyasında görülmekte olan istihkak davasında, takibe konu alacağın dayanağı -toplam 381.140,00 USD. bedelli- çoğu henüz vade tarihi gelmemiş olan 19 adet bono ve taraflar arasında düzenlenen muacceliyet sözleşmesidir. Alacaklı daha önce de elindeki diğer 2 bonoya dayalı ayrı bir icra takibi başlatmıştır.

Aynı alacaklı ((F.) Tekstil San. ve Tic. A.Ş) aynı borçlular ((S.) Halı Tekstil San. ve Tic. A.Ş. ve (H.) Teks. San. ve Tic. Ltd. Şti.) hakkında -elindeki diğer 2 adet bonoya dayalı olarak- yine önce ihtiyati haciz kararı alarak ve daha sonra da bu borçlu şirketler aleyhine kambiyo senetlerine özgü icra takibi başlatmış ve yine üçüncü kişinin adresinde haciz işlemleri gerçekleştirilmiştir. Söz konusu 01.12.2020 tarihli ihtiyati hacze ilişkin olarak İcra Hukuk Mahkemesi'nde açılan istihkak davası (E: 2020/556) halen derdesttir.

Mahkemenizde görülmekte olan istihkak davasına konu 14.01.2021 tarihli (ihtiyati) haciz ile İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2020/... E. nolu dosyasında görülmekte olan istihkak davasına konu 01.12.2020 tarihli (ihtiyati) haciz birçok açıdan benzer özellikler taşımaktadır. Her iki uyuşmazlıkta da “*alacaklı*”, “*borçlular*” ve “*üçüncü kişi*” ile “*haciz adresi*” aynıdır.

XV-Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

- İcra takibine konu borçlu şirketlere gönderilen her 2 ödeme emrinin de, haczin yapıldığı üçüncü kişinin adresinde tebliğ edilmediği, borçluların adresinde tebliğ edilmiş olduğu ve bu adresin aynı (tek bir adres) olduğu,

- Üçüncü kişi şirketin **1993 yılında kurulduğu**, borçlu şirketlerden (S.) A.Ş'nin **2002 yılında kurulduğu**, üçüncü kişi şirket ortaklarının, diğer borçlu şirket olan (H.) Ltd. Şti.ne ait bir kısım hisseleri 2004 yılında devraldığı,

- Haciz sırasında hazır bulunan üçüncü kişi şirket temsilcisinin, aynı zamanda borçlu şirkette hisse sahibi olduğu ancak borçlu şirketleri hiçbir zaman temsil yetkisine sahip olmadığı,

- Üçüncü kişi konumunda olan şirket ortaklarının ((A. I.), (F. I.) ve (O. I.)’nın) davalı-borçlu (H.) Teks. San. ve Tic. Limited Şirketi’nde %45, diğer davalı borçlu (S.) Halı Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş’nde yine %45 hisse sahibi olduğu,

- Haciz mahallinin, üçüncü kişinin ticaret siciline kayıtlı adresi olduğu, aynı adresteki 26/A nolu bölümün 12 m2 alanın, borçlu şirketlerden (H.) Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti.’nin ‘şubesi’ olarak kiralanmış olduğu ve bu adres, “şube adresi” olarak ticaret siciline ilan edilmişse de, 2017 yılında, borçlu şirketlerden (H.) Teks. San. ve Tic. Ltd. Şti.’nin, üçüncü kişiye ait binanın 12 m2lik bölümünde ‘irtibat bürosu’ olarak kullanılmak üzere bir ofis kiraladığı ve bu adresin, şube adresi olarak sicilde kayıtlı olduğu, şubede faaliyet gösterilmediği ve bu nedenle buranın 30.01.2020 tarihinde tahliye edildiği, ancak pandemi nedeni ile şube kapanışlarının yapılamadığı, ihtiyati haczin, 12 m2’lik alanda değil, binanın tamamında yapıldığı,

- (İcra takibine konu edilen 19 bononun **14.07.2020 yılında** düzenlenmiş olduğu, üçüncü kişinin ise 1993 yılında kurulmuş olduğu gözetildiğinde) Üçüncü kişi şirketin, borcun doğumundan yaklaşık 27 yıl önce kurulmuş olduğu,

- Haczi mahallinde, bulunan flama, zarf, halı vs. gibi eşyaların üzerinde “(H.) Halı” ibaresinin yer aldığı, “(H.) Halı” ibaresinin (S.) Şirketine ait halı markası olduğu, hacze gelinen adreste diğer halı markaları ile birlikte bu halı markasına ait ürünlerin de borçlu (S.) Şirketinden satın alınarak, satışının yapıldığı,

- Halı ticareti yapan üçüncü kişi şirketin, haczedilen halıların bir kısmını, icra takip borçlusunu olan (S.)’den, diğer mahcuzları ise (satmak üzere) başka firmalardan satın almış olduğu,

- Aynı adreste önceden (01.12.2020 tarihinde) yapılan haczin, tarafları aynı olan bir başka istihkak davasına (... İcra Hukuk Mahkemesi’nin 2020/... E. nolu dosyasında) konu edilmiş olduğu,

- İstihkak davasına konu 14.02.2021 tarihli haciz ile ilgili olarak gönderilen 103 davetiyesi üzerine, borçlular vekilinin 11.02.2021 tarihinde verdiği cevapla “*haciz adresinin müvekkili borçlu şirketlerden (H.) Teks. San. ve Tic. Limited Şirketi’nin şube adresi olduğunu*” belirtmekle yetindiği

görülmektedir.

XVII- “Alacağın gerçek olup olmadığının” değerlendirilmesi gerekliliği:

a- İstihkak iddiasında bulunulabilmesi için uygulanan haczin, kesin (icrai) haciz olması zorunlu değildir. Uygulanan “*ihtiyati haciz*” de olabilir. Ancak ihtiyati haczin hükümsüz hale gelmesi -örneğin; alacaklı tarafından süresinde icrai hacze çevrilmemesi- ile, istihkak iddiası (ve davası) konusuz kalır. Somut olayda geçerli gözükken bir haciz olduğundan ve süresinde ihtiyati haczin hükümsüz hale gelmesi de söz konusu olmadığından, bir diğer dava şartlarının incelenmesi gerekir.

b- Yukarıda (VIII-’de) ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi, *istihkak davasının* görebilmesi için, “**gerçek bir alacağa dayalı icra takibi yapılmış olması**” özel dava koşulu olarak kabul edilmektedir.

Davacı-üçüncü kişi vekili, dava dilekçesinde, “**gerçek bir alacağa dayalı icra takibi yapılmadığı**” iddiasını,

- “*Davalı alacaklı ile davalı borçlu (H.) Teks. San. ve Tic. Ltd. Şti arasında **ticari bir ilişki olmadığını,***”

- “*(H.) Teks. San. ve Tic. Ltd. Şti.’nin Şubesi’nin “0” sermaye ile kurulmuş bir şirket olduğunu ve bu hususun ticaret sicilde ilan edildiğini,*”

- “*Kambiyo senetlerindeki ‘**nakden**’ ibaresi gözetildiğinde, alacaklının borçlu şirketlere nakit para veriyor gözüktüğünü, ancak muacceliyet sözleşmesi ve kambiyo senetlerinin düzenlenme tarihleri gözetildiğinde, bunun hayatın olağan akışına aykırı olduğunu,*”

- “*Davalıların birlikte ve kötüniyetle hareket ederek aralarında **anlaşmalı senetler (ve muacceliyet sözleşmesi) düzenlediğini** ve bu şekilde müvekkili üçüncü kişi şirketten para sızdırmaya çalıştıklarını, alacaklı ile borçlu arasında **temel ilişki bulunmadığını,***”

- “*Müvekkili üçüncü kişi şirketteki ortağının, borçlu şirketlerde hissesi olsa da, borcu şirketlerin hisse çoğunluğunu ve yönetimini elinde bulunduran asıl yetkilerin başka şahıslar olduğunu ve **borçlu şirketlerin, davalı-alacaklıya karşı muvazaalı borçlarından dolayı** müvekkili şirketin malvarlığının haczedilmesinin mümkün olmadığını,*”

- “*Alacaklının borçlu şirketin 24625 m2 büyüklüğündeki halı fabrikasında haberdar olduğunu, buraya mal teslimi yaptığını, buna karşın, burada göstermelik hacziler yapıldığını, **borçluların adreslerinde alacağı tahsile yönelik haciz işlemi yapılmadan haciz mahallinden ayrıldıklarını***”

ileri sürerek ifade etmiştir.

Bu durumda, **yüksek mahkeme (Yargıtay 8. HD., 17. HD. 21. HD.)** içtihatlarında ve doktrinde “**icra takibine konu alacağın gerçekte bulunmadığı, muvazaalı olarak yaratılmış olduğu**” iddiasının icra mahkemesince **-öncelikle-** araştırılması gerektiği açıktır.

Bu nedenle, davalıların ticari defterlerinde bilirkişi vasıtasıyla inceleme yaptırarak, “**icra takibine konu edilen alacağın ticari defterlerde kaydının bulunup bulunmadığını**” araştırılmalıdır.⁸⁰⁹ Alacaklının, gerçekte alacağı olmamasına karşın, icra takibine başlatması iyi niyet kuralları ile bağdaşmayacağından,⁸¹⁰ istihkak davasının görülebilmesi için, **alacaklı, “icra takibine konu alacak miktarı kadar (381.140,00 USD. tutarında “takip tarihi itibarıyla TL. 3.009.443,33 TL.”) alacaklı olduğunu”** ispatlamalıdır.

Bu konuda icra takibinin kesinleşmesinin bir önemi olmadığı gibi, alacaklı, “*icra takibine konu kambiyo senetlerinin mücerretliği nedeniyle borcun sebebinin açıklanmak zorunda olmadığını*” iddia edemez.

Yüksek mahkemenin⁸¹¹ de kabul ettiği gibi, tarafların bu konudaki tüm delilleri toplanarak;

⁸⁰⁹ Bknz: 17. HD. 06.04.2015 T. 4931; 5404; 17. HD. 22.05.2014 T. 16397/8020; 06.05.2014 T. 1026/7088; 17. HD. 21.02.2012 T. 18333/9866; 17. HD. 2.09.2011 T. 3577/7913; 21.05.2012 T. 4098/6451; 17. HD. 26.09.2013 T. 11076/12858; 8. HD. 15.06.2017 T. 10332/9147; 8. HD. 18.04.2017 T. 14132/5683; 8. HD. 099.03.2015 T. 5811/5551; 8. HD. 30.09.2014 T. 2592/17526; 8. HD. 10.07.2014 T. 11304/14720 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁸¹⁰ GÜNEREN, A. age. s: 1038 vd. - MUŞUL, T. age., s: 9 vd.

⁸¹¹ Bknz: 8. HD. 09.03.2015 T. 5811/5551; 8.HD. 10.07.2014 T. 11304/14720; 17. HD. 06.05.2014 T. 1026/7088; 17. HD. 21.02.2012 T. 8333/1945; 17. HD. 22.05.2014 T. 16397/8020; 17. HD. 25.03.2014 T. 14725/4327; 8. HD. 18.04.2017 T. 14132/5683; 8. HD. 09.03.2015 T. 5811/5551 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

- Mahkemece, öncelikle davacı üçüncü kişinin takibe dayanak borç ilişkisinin muvazaalı olduğu yönündeki iddiasının değerlendirilmesi ve bu konuda **bonoda yazan ‘nakden’ kaydının da gözetilmesi**”,

- “Alacaklı (F.) Tekstil San. ve Tic. A.Ş.’nin ve borçlu şirketlerin defterleri ve kayıtları üzerinde yaptırılacak **bilirkişi incelemesiyle takibe konu senetlerin verilmesine neden olan alacak ilişkisinin gerçek olup olmadığının ve miktarının saptanması**”,

- “Tacir borçlu şirket kayıtlarında bu **alacağa ilişkin girdi olup olmadığının incelenmesi**”,

- Davalılara **borcun hangi ticari ilişkiden doğduğunun** sorularak, davalılar arasında gerçek bir ticari ilişkinin olup olmadığının irdelenmesi”,

- “Alacaklı (F.) Tekstil San. ve Tic. A.Ş.’nin borç ilişkisinin doğduğu zaman itibarıyla ekonomik durumunun ve takibe dayanak bonodaki miktar itibarıyla ticari iş yapabile olanağının bulunup bulunmadığının araştırılması ve bu kapsamda gerek görülürse **zabita araştırması yapılması, banka kayıtlarının incelenmesi**”

ve ortada **gerçek bir alacak** yoksa, **üçüncü kişinin istihkak iddiasında haklı olduğu** sonucuna varılması gerekmektedir.

Yüksek mahkeme,^{812 a)} “icra takibine hiçbir itiraz etmeme, borçlunun mal beyanı ile üçüncü kişiye ait eşyaların haczin sağlanması ve bundan sonra borçlunun gerçek ikametgah adresi veya işyeri araştırılarak başka hacizler yapma yoluna gidilmemesi”, b) “haciz sırasında davalı borçlunun malik veya kiracılık sıfatı bulunmamasına rağmen, haciz mahallinde hazır bulunması ve yenileme emrini de icra dairesine gidip tebellüğ etmesi, sonra da tüm yasal sürelerden feragat ettiğini beyan etmesi” gibi borçlu tarafından sergilenen normal olmayan (**hayatın olağan akışına aykırı**) davranışların da istihkak davalarında dikkate alınması gerektiği görülmüştür.

Davacı-üçüncü kişi vekili “...Davalı borçluların **usulsüz tebligatlara itiraz etmediğini**...”, “...Takibe konu senetlerden birinin **kambiyo senedi niteliği taşımamasına karşın, bu konuda da her iki borçlu şirketin bir itirazının bulunmadığını**...”, “...Davaya konu icra dosyasında ilk senet vadesi 10.11.2020 tarihini taşımamasına ve ilk icra dosyası için ihtiyati haciz kararına 27.11.2020 tarihinde başvurulmasına karşın, davalılar arasında muaccelyet sözleşmesi de varken **tüm senetler yönünden ihtiyati haciz talep edilmemesinin hayatın olağan akışına aykırı olduğunu**...”, “...**Nakden** ibaresinin parafsız karalanması nedeniyle- takibe konu kambiyo senetlerinin ‘nakden’ düzenlenmiş olduğunun kabul edileceği gözetildiğinde, alacaklı gözüken şirketin ilk icra dosyasından sonra, **alacaklı olduğu borçlu şirketlere nakit ödeme yapmış olmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğunu**...”, “...**Malvarlığı, sermayesi, deposu, çalışanı olmayan borçlu (H.) şirketinin** kambiyo senetleri ve muaccelyet sözleşmesi ile bu kadar yüksek miktarda borç altına girmesinin açıklanması gerektiğini...”, “...Borçluların adreslerinde **göstermelik haciz tutanağı düzenlendiğini, ihtiyat haciz nedeniyle yatırılan teminatın, borçlular vekili tarafından haciz sırasında iade edilmesi konusunda hemen muvafakat edildiğini, borçlulara ait hiçbir malın haczi gerçekleştirilmeden, borçluların malvarlıklarına bilerek dokunulmadan, adeta borçlular hakkında icra takibini sürüncemede bırakarak, bir plan doğrultusunda üçüncü kişinin borçlulardan satın almış olduğu mallarda haciz işlemi uyguladığını**...” ileri sürdüğünden davacı-üçüncü kişinin vekilinin bu iddialarının da değerlendirilmesi gerekir.

⁸¹² Bknz: 21. HD. 11.10.2005 T. 4335/9284; 8. HD. 21.01.2016 T. 9507/727 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

XVIII- Üçüncü kişinin istihkak iddiasının yerinde olup olmadığı:

Davacı-alacaklının takip konusu kadar ‘gerçek alacağı’ olduğunun tespit edilmesi halinde, davacı-üçüncü kişinin ‘istihkak iddiasının yerindeligi’ konusunda işin esasına girilmesi gerekecektir.

Dava konusu (ihtiyati) haciz, davacı-üçüncü kişinin ticaret sicilinde kayıtlı (merkez) adresinde yapılmıştır. Ancak aynı **adresin 26/A nolu bölümünün 12 m2’lik alanı, 2017 yılında**, icra takip borçlusu şirketlerden birinin de “*şube adresi*” olarak ilan edilmiştir.

Davacı-üçüncü kişi “*davalı borçlu şirketin, bir şube adresi göstermek istediğini, bu nedenle kendi adreslerinde 12m2’lik bir yerin kiraya verildiğini, ancak borçlu şirketin fiilen burayı hiç kullanmadığını, davalı borçlu şirkette müvekkili üçüncü kişinin hissesi olsa da, borçlu şirketin yönetimi elinde bulunduran yetkililerin faal olmayan bu adresin varlığını kötüniyetle kullanarak, söz konusu adres, borçlunun adresiymiş gibi haciz işlemi yaptığını*” ileri sürmüştür.

Alacaklı ise “*haciz adresinin, borçlunun şube adresi olduğunu*” belirterek “*bu adreste üçüncü kişinin ileri sürdüğü istihkak iddiasının reddi gerektiğini*” ileri sürmüştür.

... İcra Hukuk Mahkemesi’nde görülen (2020/556 E. nolu) isihkak dosyasına celp edilen ve borçlu şirketlerden (H.) Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti’nin “... Mah. ... cadde, No: 5 Şehitkamil-Gaziantep adresinde” (V.) huzurunda **20.12.2019 tarihinde yapılan yoklamada**,

‘*...İşyerini, ödevlinin ofis olarak kullandığının, ödevlinin sigortalı personeli olmadığını, başkaca bir deposunun veya ambarının bulunmadığı, yoklama esnasında iş yerinde emtia mevcut olmadığını*’

... İcra Hukuk Mahkemesi’nde görülen (2020/556 E. nolu) istihkak dosyasına celp edilen ve borçlu şirketlerden (H.) Şirketinin Şube’ kaydına ilişkin olarak, **10.01.2018 tarihili e-yoklama fişinde**,

“*... Mah. ... Cd. No:26/A ... İstanbul adresini mükellefin ofis olarak kullandığı, aynı adreste 4590283691 vergi nolu Hatipoğlu Halıcılık A.Ş. ’nin de faal olduğu, adreste halı kilim satışının olduğu, (H.) Şirketinin Şubesine ait olarak emtia bulunmadığı, ‘1 adet ofis takımı, 1 masa, 1 bilgisayar’ı olduğu, şubenin Hatipoğlu şirketinin kiracısı olduğu*’

... İcra Hukuk Mahkemesi’nde görülen (2020/... E. nolu) isihkak dosyasında, “*borçlu şirketler ile davacı-üçüncü kişi arasında organik bağ bulunup bulunmadığının araştırılması*” için müzekkere yazılan ... **İlçe Emniyet Müdürlüğü’nün 11.01.2021 tarihli cevap yazısında**, ‘*...yapılan araştırmada bahse konu adreste (H.) Teks. San. ve Tic. Ltd. Şti.’nin faaliyet göstermediği, üçüncü kişi şirket ile aralarında illiyet bağı bulunmadığının yapılan araştırma neticesinde öğrenilmiş olduğu*’

hususlarının tespit edildiği görülmektedir.

Hacizden önce, haciz adresine yapılan yoklamada, bu adreste borçlu (H.) Şirketinin haciz mahallinde emtiasının bulunmadığı, (H.) Şirketinin Gaziantep adresinde yapılan yoklamada ise şirket yetkilisinin “başkaca bir deposunun veya ambarının bulunmadığını”, buradaki adreste de “emtiasının mevcut olmadığı” olgularının tespit edilmesi ve yine Emniyet Müdürlüğünce yapılan araştırma neticesinde ‘**haciz adresinde borçlunun faaliyet göstermediği**’ ve ‘**borçlu ile üçüncü kişi arasında organik bulunmadığı**’ sonuçlarına varılması, davacı- üçüncü kişinin iddialarını doğrular niteliktedir.

Alacaklı, elbette borçlunun tüm adreslerinde haciz yapabilir. Öyle ki, icra memurunun da haciz işlemini yapıp yapmama konusunda takdir yetkisi yoktur. İcra memuru, “istihkak iddiasını” tutanağa geçierek *istihkak prosedürünü* işletebilir. Ancak, iç içe geçmiş şirketler olan takip borçluları ile yan yana ticari faaliyetini sürdüren alacaklının, borçluların merkez adreslerinde usulen haciz işlemi yapması, icra takip işlemlerinin asıl takip borçlularının malvarlığına yönelmeden ilerletilmesi, borçluların da alacaklı ile ahenk içinde hareket ederek ihtiyati hacze ilişkin teminatın idadesine muvafakat etmesi “**hayatın olağan akışına**” uygun düşmemektedir.

Mal kaçırmak amacıyla muvazaa yapılabileceği gibi, alacaklı ile borçlunun birlikte hareket ederek ‘muvazaalı işlemler’ yapması da mümkündür. Bu nedenle, davacı-üçüncü kişinin bu iddialarının araştırılması gerekir. Muvazaanın tarafı, muvazaaya dayalı olarak hak elde edemeyeceği gibi, muvazaanın tarafı olmayan için bu iddia, *her türlü delille* ispat edilebilir.

Üçüncü kişi “*borçlu şirkette müvekkillerinin hisse sahibi olmasının kötüye kullanıldığını*” da iddia ettiğinden, bu konuda da borçlu şirketlerin idaresinin nasıl sağlandığının tespit edilmesi gerekir.

Borçlu şirketin idaresini elinde bulunduran kimselerin, üçüncü kişinin adresinde kağıt üstünde bir şube adresi göstererek ve aralarındaki hisse ilişkisini kullanarak, gerçekte üçüncü kişiye ait malların haczini sağlaması *hakkın kötüye kullanılması* niteliğinde bir davranıştır.

Uyuşmazlık konusu olayda ise, üçüncü kişi “*borçluda hisse sahibi olan müvekkillerinin, borçlu şirkette devre dışı bırakıldığını, yetkilerinin tek elde toplandığını*” vb. belirterek “*organik bağın adeta kendileri aleyhine kullanılarak bir tezgah yaratıldığını*” ileri sürmüştür.

Bu nedenlerle, -takibe konu alacağın, alacaklının ticari defterlerinde kayıtlı olduğu tespit edilerek, alacağın gerçek bir alacak olduğu sonucuna varılması durumunda, *istihkak iddiasının yerindeligi* konusunda, icra mahkemesince gerekli araştırmaların yapılması isabetli olur. Çünkü istihkak davalarında, icra mahkemesi, tarafların gösterdiği tanıkları dinleyerek, bilirkişi incelemesi yaptırarak, keşif yaparak, her türlü delili serbestçe takdir etme imkanına sahiptir.

Yukarıda belirttiğimiz gibi istihkak davalarında, organik bağın varlığı, -borçlu ile üçüncü kişi aynı alanda faaliyet gösterse de-⁸¹³ tek başına muvazaanın kanıtı kabul edilmez.⁸¹⁴

Mal kaçırma nedeniyle danışıklı işlemler yapıp yapılmadığı,⁸¹⁵ iki şirketin tek elden yönetilip yönetilmediği⁸¹⁶ önem taşıdığından ve somut olayın özelinde haciz adresinin niteliği ile şirket hissedarlığına ilişkin *taraf beyanları* da gözetildiğinde, icra mahkemesince,

- *Tarafların beyanı alınıp, ihtilaf varsa icra memurunun tanıklığına da başvuru olarak haciz adresi ile ilgili tereddütün giderilmesi*⁸¹⁷ ve haciz adresinde borçlu şirketin fiilen yer alıp almadığının araştırılması,

⁸¹³ Bknz: 8. HD. 23.03.2015 T. 21926/6642 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁸¹⁴ Bknz: 8. HD. 13.01.2015 T. 13673/311; 8. HD. 23.03.2015 T. 21926/6642; 8. HD. 14.05.2015 T. 5960/11416, 8. HD. 13.02.2014 T. 2528/2232; 8. HD. 31.01.2014 T. 301/1393; 8. HD. 25.04.2017 T. 5792/6126; 21. HD. 26.12.2006 T. 15286/16868 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁸¹⁵ Bknz: 8. HD. 13.01.2015 T. 13673/311 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁸¹⁶ Bknz: 8. HD. 13.01.2015 T. 13673/311 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁸¹⁷ Bknz: 8. HD. 31.01.2014 T. 301/1393 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

- *Borçlu ve üçüncü kişi şirketler arasındaki organik bağın araştırılması için haciz mahallinde kolluk aracılığı ile inceleme yaptırılıp, Vergi Dairesi’ndeki kayıtlar üzerinden haciz adresinde, haciz tarihinden itibaren geriye doğru kimlerin faaliyet gösterdiğini de araştırılması*⁸¹⁸,

- *Borçlu ve 3. kişi şirketlere ait ticaret sicil kayıtları ile bu şirketlerde çalışanları gösteren SGK sicil kayıtlarının dava dosyasına celbi sağlanması*”⁸¹⁹

- *“Borçlu iki şirketin iç içe girmiş ‘tek’ şirket gibi yönetilip yönetilmediğinin ticari kayıtları üzerinde yaptırılacak bilirkişi incelemesi ile gerekirse mahallinde yaptırılacak kolluk incelemesi ile araştırılması”*⁸²⁰

isabetli olacaktır.

Haciz mahallinde bulunan evrak, eşya, mal, belgelerin, “borçlunun o adreste faaliyette bulunduğu anlamına mı geldiği, yoksa, bulunan şeylerin üçüncü kişinin adresinde bulunmasının doğal mı olduğu” konusunda varılacak sonuç da ayrıca önem taşır. Örneğin, haciz mahallinde “borçluya ait **güncel olmayan kredi kartı ekstresi** ile borçlunun üçüncü kişiye sattığı hisseli gayrimenkul satış evrakı bulunması”,⁸²¹ “**borçluya ait elektrik faturası** bulunması”,⁸²² “haciz mahallinde borçluya ait bulunan evrakların tamamına yakının **davacının eşinin borçlu şirkette ortak olduğu döneme ait olması**”⁸²³ durumlarında, **yüksek mahkeme**, üçüncü kişinin adresinde bulunan borçluya ait bu evraklar nedeniyle, *alacaklının ‘muvazaa iddiasının’ ispat edilmiş sayılmayacağını*” kabul etmiştir.

Üçüncü kişi vekili “*(H.)’ın bir halı markası olduğunu, bu halıları takip borçlusundan satın aldıklarını, bu halıları satın almaları ve satmaları nedeniyle, buna ait katalog, zarf vb. **reklam ürünlerinin** de kendilerine gönderildiğini, (H.) yazısı içeren zarf, evrak vs.nin müvekkilli üçüncü kişinin adresinde bulunmasının olağan olduğunu, takip borçlusunun unvanında (H.) ibaresi geçmesinin bir anlam taşımadığını, (H.) marka halıların tamamının ve haczedilen malların bir kısmının diğer takip borçlusundan ((S.)’den) satın alındığını*” ileri sürmüştür. Bu nedenle, icra mahkemesince, davacı üçüncü kişinin, davalı-borçludan satın aldığı halılara dair ticari defterlerde bilirkişi incelemesi yapılarak **tarafklar arasındaki bu alışverişin belirlenmesi** ve davacı-üçüncü kişinin haciz mahallinde bulunan ve borçluya ait kabul edilen eşya ve mallara dair sunduğu delillerin incelenmesi gerekir.

Davacı-üçüncü kişi vekili, istihkak davasında mahcuz mallara ilişkin faturalarına ve ödeme belgelerine de delil olarak dayanmıştır. Bu nedenle, ibraz edilen fatura ve belgeler ile yediemine kaldırılan mahcuzlar üzerinde **bilirkişi incelemesi** yaptırılması gerekir.

Dava konusu haciz, borçlunun şube olarak gösterdiği adreste ve borçluda hisse sahibi olan üçüncü kişi şirket yetkilisinin huzurda gerçekleşmiş olsa da, söz konusu adres, üçüncü kişinin de ticaret sicilinde kayıtlı adresi olduğundan, üçüncü kişinin ileri sürdüğü iddiaların doğruluğunun tespiti halinde, üçüncü kişinin istihkak iddiasının haklı olduğu sonucuna varılmalıdır. Çünkü, borçlu şirketin fiilen kullanmadığı adresinde haciz yapılması, borçlunun, yönetiminden dışladığı hissedarının diğer şirketini organik bağdan yararlanarak adeta borçlu konuma getirmesi hakkın kötüye kullanılması niteliğindedir.

⁸¹⁸ Bknz: 8. HD. 18.11.2014 T. 13672/21168 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁸¹⁹ Bknz: 8. HD. 20.10.2014 T. 19211/18765 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁸²⁰ Bknz: 8. HD. 13.02.2014 T. 2528/2232 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁸²¹ Bknz: 8. HD. 02.04.2019 T. 9118/3548 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

⁸²² Bknz: 8. HD. 16.04.2019 T. 9146/4152 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021))

⁸²³ Bknz: 8. HD. 20.04.2016 T. 1863/7246 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

Üçüncü kişi vekilince sunulan ‘**vergi yoklamaları**’ ile ‘**Emniyet Müdürlüğünce yapılan araştırma**’ da üçüncü kişinin bu konudaki iddialarını doğrular niteliktedir.

Bu nedenle, tüm delilleri serbestçe değerlendirme imkanına sahip olan icra mahkemesinin,

- **Gerekli gördüğü hususlarda icra memurunun tanıklığına da başvurarak haciz adresi konusundaki tereddütleri gidermesi,**

- Bu konuda **haciz adresinde geriye dönük yapılan araştırma ve vergi yoklamalarına itibar edilmesi,** Vergi Dairesi’ndeki kayıtlar üzerinde, **haciz adresinde** haciz tarihinden itibaren geriye doğru **kimlerin faaliyet gösterdiğini tespit etmesi,**

- Takip borçlusu ile üçüncü kişi şirket çalışanlarına dair **SGK kayıtlarının getirilmesini istemesi,**

- Üçüncü kişiyi hacze konu malları alma konusunda **ekonomik gücünün olup olmadığını** değerlendirilmesi,

- Faturalar üzerinde yaptırılacak bilirkişi incelemesi ile faturaların ilişkin oldukları mallara uygunluğunun denetlenmesi gerekir.

*

SONUC: Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta,

a. Öncelikle ‘özel dava şartı’ (HMK. m. 115) olan alacağın gerçek olup olmadığının **takip alacaklısı (F.) Tekstil San. ve Tic. A.Ş.’nin ticari defterlerinde kayıtlı olup olmadığının** bilirkişi incelemesi yapılarak belirlenmesi, takibe konu 381.140,00 USD. tutarında **alacağın ‘gerçek olmadığı’** sonucunda varılması halinde,

“üçüncü kişinin istihkak iddiasının kabulüne” karar verilmesi;

b. Alacağın gerçek bir alacak olduğu sonucuna varılması halinde, istihkak davası sırasında tüm delilleri *serbestçe* değerlendirme yetkisine sahip olan icra mahkemesince;

- “Borçlunun fiilen haciz adresinde bulunmadığı, yapılan araştırma ve yoklama işlemlerinin ‘haciz adresinin gerçekte üçüncü kişinin adresi olduğunu, borçlunun bu adreste malının bulunmadığını’ gösterdiği”,

- “İcra takip işlemlerinin alacaklı ile takip borçluları arasında **hayatın olağan akışına aykırı** olarak ilerletildiği,

- “Halı ticareti yapan üçüncü kişide sattığı halılara ilişkin reklama yönelik flama, afiş, stickerlı zarf, katalog vb. ürünlerin bulunmasının doğal olduğu, ayrıca temsil yetkisine sahip olmadığı, aralarında husumet olan borçlu şirkette hissesi sahibi olan üçüncü kişi şirket yetkilisinin adresinde yapılan hacizde hazır bulunmasının, haczin borçlunun huzurunda yapıldığı anlamına gelmeyeceği”

gözetilerek “üçüncü kişinin istihkak iddiasının kabulüne” karar verilmesi gerektiği görüşünde olduğumuzu belirtir mütalâamızı, takdiri muhterem mahkemeye ait olmak ve üçüncü kişi ... Halıcılık San. ve Tic. A.Ş. vekili Av. ... tarafından, ... İcra Hukuk Mahkemesi’nin 2021/...E. nolu dosyasına sunulmak üzere saygıyla sunarız... 10.05.2021

(386)

KONU: İcra Takibine Konu Bononun Zorunlu Koşulları Taşımaması Durumu, Takip Borçlusunun Yapmış Olduğu Şikâyet ve Açtığı Menfi Tespit Davasında Nasıl Değerlendirilir?

*

I- Belirli şekil koşullarına bağlı ve belirli bir miktar paranın ödenmesi taahhüdünü içeren, “kıymetli evrak niteliğini taşıyan bir borç senedi”^{824 825} olan **bono** (*emre muharrer senet*), Ticaret Kanunumuzda i k i madde halinde (TTK. mad. 776-778) düzenlenmiş ve 778. maddedeki yollama gereğince “niteliğine aykırı düşmedikçe” poliçe hakkındaki hükümlerin bu kıymetli evrak türüne de uygulanması öngörülmüştür.

II- Bononun geçerlik (şekil) koşulları (öğeleri, unsurları) TTK. mad. 776 ve 777’de belirtilmiştir. Bu koşullardan herhangi birinin bulunmaması, senedin “bono” niteliğini kaybetmesine neden olur. Bu bakımdan bu koşullara; “zorunlu (*kesin*) şekil koşulları” denilmiştir.

İcra müdürü, alacaklının “kambiyo senetlerine ilişkin özel takip usulü”ne göre takibe koymak istediği senedi inceleyerek, zorunlu şekil koşullarının senette bulunup bulunmadığını araştırdıktan sonra, onun “takip talebi”ni kabul ya da reddedecektir (İİK. mad. 168/I). İcra müdürünün bu konudaki yanlış takdiri İİK. mad. 168/I-3 ve 170/a hükümlerine göre borçlunun ve İİK. mad. 16 hükmüne göre de alacaklının şikâyetine yol açar.

Gerek **icra müdürü** “takip talebi üzerine” -İİK. mad. 168/I-3 uyarınca- ve gerekse **icra hakimi** “*usulüne göre kendisine yapılan başvurularda*” -İİK. mad. 170a/II uyarınca- takip dayanağı senedin bono niteliğini taşıyıp taşımadığını ve dolayısıyla İİK. mad. 167-170b hükümlerine göre, alacaklının “*özel takip usulünden yararlanıp yararlanamayacağını*”, aşağıda belirtilen “zorunlu (*kesin*) şekil koşulları”na göre değerlendirilecektir.

III- TTK. mad. 776’de öngörülmüş olan **zorunlu (*kesin*) şekil koşulları** beş tanedir:

1- “Bono” ya da “emre muharrer senet” sözcüğü (TTK. mad. 776/(1)-a): Bu sözcüklerden birisi senet metninde yer almalıdır.⁸²⁶ Senedin altına ya da üstüne yazılmaz.⁸²⁷ Kanun koyucunun bu husustaki titizliğinin nedeni, bir “adi senet”e sonradan “bono” (ya da “emre muharrer senet”) sözcüklerinin eklenmek suretiyle adi senedin kambiyo senedi haline getirilmesini önlemektir.

⁸²⁴ **DOMANIÇ, H.** Kıymetli Evrak Hukuku ve Uygulaması, 1990, s: 465

⁸²⁵ Bono örneği:

Vade 2.12.2023 Türk Lirası 5.000 TL

Bu emre muharrer senet (1) karşılığında 2.12.2023 tarihinde (2) Ali Yıldırım’a (3) veya emruhavalesine, yalnız beş bin Lira (4) ödeyeceğim. Bedeli malen alınmıştır. Uyuşmazlık halinde İzmir mahkeme (ve icra daireleri) yetkili olacaktır. (5)

Borçlu Basri Borçsever (Atatürk Bulvarı No: 1, İzmir) (6) 2.6.2023 (7) İmza (8)

1) Emre muharrer senet (ya da bono) kelimesi, 2) Vade, 3) Lehhtarın ismi, 4) Ödenecek para miktarı, 5) Yetki sözleşmesi (Hemen belirtelim ki; HMK. 17 uyarınca yapılacak yetki şartının geçerli olabilmesi için "tacirler veya kamu tüzel kişileri arasında yapılmış olması" gerekir), 6) Düzenlenme (tanzim=keşide) yeri, 7) Düzenleme (tanzim=keşide) tarihi, 8) Borçlunun imzası

⁸²⁶ Bknz: 12. HD. 27.12.2005 T. 22094/26196 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸²⁷ **ÖZTAN, F.** Kıymetli Evrak Hukuku, 2. Bası, 1997, s: 983 - **ERİŞ, G.** Kıymetli Evrak ve Taşıma. s: 615 - **DOMANIÇ, H.** age., s: 468 - **İMREGÜN, O.** Kıymetli Evrak Hukuku, s: 110 - **ÜLGEN, H./HELVACI, M./KENDİGELEN, A./KAYA, A.** Kıymetli Evrak Hukuku, s: 110

2- Koşulsuz olarak (kayıtsız şartsız) belirli bir para ödeme vaadi (TTK. mad. 776/(1)-b): “Ödeme vaadi”, **a)** Hem koşulsuz (kayıtsız şartsız) olmalı ve **b)** Hem de belirli bir bedele (yani paraya) ilişkin olmalıdır.

3- Kime ya da kimin emrine ödenecekse onun adı ve soyadı (lehtarın ismi) (TTK. mad. 776/(1)-e): Bono, kime ya da kimin emrine düzenlenmişse, onun gerçek kişi ise; “*adı ve soyadı*”⁸²⁸, tüzel kişi ise; “*ticaret ünvanı*” (ticaret şirketlerinde), “*adı*” (derneklerde) belirtilmelidir.

Senette “*lehtar*” olarak gösterilen kişinin “*gerçek*” ya da “*tüzel kişiliğe sahip olması*” gerekir.^{829 830}

Bonoda “*lehtar*” ve “*keşideci*” sıfatları birleşmez, başka bir deyişle, keşideci kendisini “*lehtar*” olarak göstererek bono düzenleyemez.⁸³¹ Çünkü TTK. mad. 778’da, TTK.mad. 673’e yollama (atıf) yapılmamıştır. Yüksek mahkeme “Takip konusu senette lehtarın, avalist konumunda olması halinde, lehtar ile avalist (senet borçlusu) sıfatları birleşmiş olduğundan, bir kimse kendi lehine bono düzenleyemeyeceğinden, dayanak senet “bono” sayılmaz”⁸³² şeklinde içtihatla bulunmuştur.

Senedin “*lehtar*” bölümünde yapılan değişiklik ve ilaveler (çizme ve düzeltmeler), keşideci tarafından paraf (imza) edilmiş olmadıkça geçerli olmaz.⁸³³

4- Keşidecinin imzası (TTK. mad. 776/(1)-g): Bonoyu düzenleyen kişinin, bunu “el yazısı ile” imzalaması gerekir (TTK. mad. 756/(1)).

Poliçe (bono) üzerindeki beyanların el yazısı ile imza edilmesi gerektiğinden, el yazısı ile olan imza yerine, mihaniki herhangi bir vasıta veya el ile yapılan ve yahut tasdik edilmiş olan bir işaret yahut resmi bir şahadetname kullanılamaz.⁸³⁴

Vekil (TBK. mad. 504/2) ve **ticari vekil** (TBK. mad. 551); bono/çek düzenlemek için açık olarak yetki verildiği takdirde, vekili buldukları kişi adına bono/çek düzenleyebilir. Fakat, **ticari mümessil** (TBK. mad. 548/1), kendisine böyle açıkça yetki verilmiş dahi olsa, temsil ettiği kişi adına bono/çek düzenleyebilir.

Yüksek mahkeme, “Borçlu şirket temsilcisinin imzaladığı senetten dolayı şahsen sorumlu olması için, borçlu şirket kaşesi dışında senet üzerinde açığa atılmış bir imzanın

⁸²⁸ Bknz: 12. HD. 09.10.2012 T. 24652/28821 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸²⁹ Bknz: 12. HD. 27.12.2011 T. 12624/30936; 11.11.2008 T. 6430/19704; 28.10.2008 T. 15034/18620; 16.07.2007 T. 11699/14741; 16.07.2007 T. 11699/14741; 30.01.2007 T. 23951/1376; 16.11.2006 T. 17865/21407; 04.07.2006 T. 11906/14652 vb. (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸³⁰ Örneğin; «Firma» lehtar gösterilerek -lehtar hanesine; «Altıntop Kuruyemiş», «Mert Çamaşır Yıkama», «Kaza Tekstil», «Açı Dersanesi», «İkiler Mermer», «Koç Demir Doğrama», «Endüstriyel Kimya San.», «Lisa Tura», «Yaşar Kardeşler», «Kırboğa İletişim» vb. şeklinde- düzenlenen senet «bono» sayılmaz. Bknz: 12. HD. 25.04.2012 T. 29134/14182; 11.11.2008 T. 16430/19704, 24.05.2011 T. 29363/10322; 24.10.2011 T. 3903/22715; 20.10.2011 T. 2621/19577; 26.05.2011 T. 29924/10598, 05.03.2007 T. 1397/3881; 27.10.2005 T. 17045/20989; 09.09.2002 T. 15741/15789 vb. (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸³¹ Bknz: 12. HD. 16.11.2011 T. 6611/22377; 01.11.2011 T. 4943/21269; 07.07.2011 T. 16152/14698; 19.04.2011 T. 26500/6957; 12.12.2006 T. 20729/2355; 28.11.2006 T. 19212/22365; 26.04.2004 T. 6030/10263 vb. (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸³² Bknz: 12. HD. 14.01.2008 T. 22223/3 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸³³ Bknz: 12. HD. 04.12.2012 T. 16594/36360; 09.04.2012 T. 26942/11518; 12.12.2011 T. 10281/28978; 30.03.2006 T. 3235/6585; 14.2.2006 T. 26135/2429; 14.11.2005 T. 18062/22120 vb. (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸³⁴ Bknz: 12. HD. 10.10.2011 T. 2836/18167 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

bulunması gerektiğini (*sadece şirket kaşesi üzerine temsilci tarafından atılan iki imzanın, şirket temsilcisini şahsen sorumlu kılamayacağını*)⁸³⁵ belirtmiştir.

Yine, **yüksek mahkeme** “...*Apartman Yöneticiliği*”nin keşideci olarak düzenlediği senetlerin “*bono*” niteliğinde bulunmayacağını⁸³⁶ ifade etmiştir.

Bononun zorunlu unsuru olan imzanın⁸³⁷ metnin altına veya metni kapsayacak biçimde atılmış olması gerekir. Bononun arka yüzünde de keşideciye ait bir imzanın bulunmasının hiçbir önemi (hukuki sonucu) olmaz.⁸³⁸

Bonoda keşidecinin imzasının bulunması yeterlidir. Ayrıca, “*keşidecinin ismi*”nin (ad ve soyadının) yazılmış olması gerekli değildir.^{839 840 841} Ancak, *limited şirketlerde*, şirket adına bono düzenleyen yetkilinin -TTK. 372 uyarınca- “*şirket unvanını da tam olarak yazması*” gerekir.⁸⁴²

Bononun geçerli olabilmesi için ayrıca “*keşidecinin adresi*”nin de bonoya yazılmış olması gerekli değildir.

Keşideci (düzenleyen), bononun asıl borçlusudur. Keşidecinin imzası zorunlu şekil şartıdır, yok ise bono batıldır.⁸⁴³ **Bono birden fazla kişi tarafından düzenlenirse, bu durumda her biri ayrı ayrı imzalamalıdır.**⁸⁴⁴ Bonoda sorumlu gözükmeyen bir kimse için verilen aval geçersizdir.⁸⁴⁵

Senette keşidecinin imzasının bulunmaması halinde, senedi “kefil” (avalist) sıfatıyla imzalayan kişi de senet bedelinden sorumlu tutulamaz.⁸⁴⁶

Yüksek mahkeme bu konuda;

√ “*Keşidecinin imzasının bulunmaması halinde, keşideci için aval verenin senet bedelinden dolayı sorumlu tutulamayacağını ve mahkemece İİK. mad. 170/a uyarınca şikâyetçi borçlu aval hakkındaki ‘takibin iptaline’ karar verilmesi gerektiğini, ‘borçlu avalistin yetkisiz temsil hükümleri gereğince bonodan şahsen sorumlu olduğu’ belirtilecek davanın reddinin hatalı olduğunu*”⁸⁴⁷

⁸³⁵ Bknz: 12. HD. 12.12.2013 T. 32547/39974; 10.07.2012 T. 6961/24070 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸³⁶ Bknz: 12. HD. 31.05.2007 T. 9003/11462 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸³⁷ Bknz: 12.HD. 26.01.2012 T. 14253/1895; 5.5.1999 T. 5424/5822; 3.2.1988 T. 166/675 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸³⁸ Bknz: 12. HD. 28.11.2006 T. 19126/22460 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸³⁹ **POROY, R./TEKİNALP, Ü.** Kıymetli Evrak Hukuku Esasları, 14. Bası, s: 285 - **ÖZTAN, F.** age. s: 988

⁸⁴⁰ Aynı doğrultuda: Bknz: 12. HD. 27.4.2012 T. 27741/14170; 9.6.2011 T. 30852/12114, 7.7.2008 T. 11672/14498; 04.11.2008 T. 15756/19192; 3.10.2006 T. 18860/21677; 23.6.2003 T. 12013/14971 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁴¹ Karş: **ARSLANLI, H.** Ticari Senetler, s: 49

⁸⁴² Bknz: 12. HD. 10.10.2005 T. 15668/19473; 6.6.2003 T. 10683/13424 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁴³ **ÜLGEN, H./HELVACI, M./KENDİGELEN, A. KAYA, A.** Kıymetli Evrak Hukuku, 2015, s: 137

⁸⁴⁴ **ÜLGEN, H./HELVACI, M./KENDİGELEN, A. KAYA, A.** age. s: 138

⁸⁴⁵ **ÜLGEN, H./HELVACI, M./KENDİGELEN, A. KAYA, A.** age. s: 171

⁸⁴⁶ Bknz: 12. HD. 2.10.2003 T. 15321/18969; 23.9.2003 T. 14381/18183 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁴⁷ Bknz: 12. HD. 24.09.2018 T. 8410/8537 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

√ “Keşidecinin imzasının bulunmaması halinde, keşideci için aval vermiş olan şikâyetçinin, **senet bedelinden dolayı sorumlu tutulamayacağını**, kambiyo senedi tanzimi için vekaletname verilmesi halinde bu kuralın uygulanmayacağını”⁸⁴⁸

√ “Kambiyo takibine konu edilen bononun zorunlu unsurlarından olan keşideci imzasının senette bulunmadığı, senedin ön yüzünde bulunan **tek imzanın, keşideci şirketi temsilen değil, gerçek kişinin ismi yazılarak altına aval sıfatı ile atıldığı anlaşıldığından, bu hali bu hali ile takip dayanağı senedin kambiyo vasfında olmadığından, takibin İİK. mad. 170/a gereğince iptaline karar verilmesi gerektiğini**”⁸⁴⁹

√ “Bonoda lehine aval verilen kimsenin mutlaka ‘bono borçlusu’ olması gerektiğinden, bonoda sorumlu olarak görülmeyen bir kimse için verilen avalın geçersiz olacağını; senette **keşidecinin imzası bulunmaması halinde, keşideci için aval vermiş olan kişinin de senet bedelinden dolayı sorumlu tutulamayacağını**”⁸⁵⁰

√ “Keşideci için aval vermiş olan borçlu şirketin, senette keşidecinin imzasının bulunmaması nedeniyle senet bedelinden dolayı sorumlu tutulamayacağını, bu nedenle **her iki borçlu hakkında takibin iptaline karar verilmesi gerektiğini**”⁸⁵¹

belirtmiştir.

5- Düzenlenme (tanzim=keşide) tarihi (TTK. mad. 776(1)-f): Düzenlenme tarihi bulunmayan senet “bono” niteliğini taşımaz.⁸⁵² “Adi senet” sayılır.^{853 854} Düzenlenme tarihinin açıkça okunamaması halinde icra mahkemesince bilirkişi incelemesi yaptırılarak gerçek düzenlenme tarihinin belirlenmesi gerekir...⁸⁵⁵

IV- Yukarda sayılan zorunlu (kesin) şekil koşullarının dışındaki, alternatif zorunlu (mecburi) şekil (geçerlilik) koşulları ise şunlardır:

1- Düzenlenme (tanzim=keşide=ihdas) yeri (TTK. mad. 776(1)-f): Bonoda “düzenlenme yeri” açıkça gösterilmiş olmalıdır. Eğer, “düzenlenme yeri” gösterilmemişse “senedi düzenleyen kimsenin adının yanında yazılı olan yer” (idari birim) düzenlenme yeri sayılır.⁸⁵⁶ Bu da senette yazılı değilse, senet “bono” niteliğini taşımaz.⁸⁵⁷ “Adi

⁸⁴⁸ Bknz: 12. HD. 20.12.2016 T. 31366/25784 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁴⁹ Bknz: 12. HD. 03.10.2016 T. 13713/20287 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁵⁰ Bknz: 12. HD. 04.03.2008 T. 1110/4016; 07.05.2007 T. 7010/9206; 25.12.2006 T. 21995/24691 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁵¹ Bknz: 12. HD. 15.01.2008 T. 22136/218 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁵² Bknz: 12. HD. 07.09.2011 T. 30707/11988; 13.11.2006 T. 18003/21115; 12.12.2003 T. 24102/24637; 10.10.2003 T. 20478/19745 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁵³ **DOMANİÇ, H.** age. s: 473; 478 - **DOĞANAY, İ.** Türk Ticaret Kanunu Şerhi, 4. Bası, C: 2, s: 2087

⁸⁵⁴ Bknz: 11. HD. 28.5.2001 T. 228/4107 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁵⁵ Bknz: 12. HD. 22.06.2006 T. 10908/13501; 02.07.2001 T. 10937/11899 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁵⁶ Bknz: 12.HD. 20.02.2012 T. 17786/4344; 29.02.2012 T. 20841/5641; 26.05.2011 T. 29429/10648; 11.01.2010 T. 18748/137; 26.03.2004 T. 2443/7287; 13.03.2001 T. 3325/4166; 13.02.2001 T. 1602/2679 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁵⁷ Bknz: 12. HD. 28.11.2011 T. 27264/24857; 01.11.2011 T. 4910/21088; 17.10.2011 T. 3168/18914; 20.09.2011 T. 1179/16132; 07.07.2011 T. 33400/14799; 07.07.2011 T. 14857/14807; 07.06.2011 T. 31143/11971; 29.03.2011 T. 24290/4926; 22.3.2011 T. 5653/4311; 21.03.2011 T. 23937/3969; 17.03.2011 T. 23150/3824; 24.2.2011 T. 21244/1683; 19.2.2007 T. 176/2677; 30.1.2007 T. 23602/1396; 17.10.2006 T. 16565/19528 vb. (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

senet” sayılır. Keşidecilerden birisinin isminin yanında 'idari birim adı'nın yazılması yeterlidir.⁸⁵⁸

Takip dayanağı senette “tanzim yeri” belirtilmemiş ve ayrıca “tanzim edenin ad ve soyadı yanında da bir yer ismi yazılmamış” olduğu için, bu senet “bono” sayılmaz; “kefil” ise, “senedi tanzim eden” (keşideci) konumunda olmadığı için, kefilin ad ve soyadı yanında adresinin yazılı olması, bu eksikliği gidermez ve bu senedin “bono” sayılmasını gerektirmez.⁸⁵⁹ Düzenlenmiş olan bonoda ne “tanzim yeri” ve ne de “tanzim edenin ad ve soyadı yanında bir yer ismi” yazılı olmaması halinde, bu senet “bono” sayılmaz; senette avalistlerin adreslerinin yazılı olması, bu sonucu değiştirmez.⁸⁶⁰

2- Ödeme yeri (TTK. mad. 688/I-4): Bonoda “ödeme yeri” açıkça gösterilmelidir.

“Ödeme yeri” olarak -kent, ilçe, bucak, köy gibi- idari birim adının yazılması yeterli olup, ayrıca adres gösterilmesi zorunlu değildir.⁸⁶¹ Eğer, “ödeme yeri” gösterilmemişse, “düzenlenme yeri” ödeme yeri sayılır. “Düzenlenme yeri” de gösterilmemişse, “senedi düzenleyeninin adının yanında yazılı yer hem düzenlenme yeri ve hem de ödeme yeri sayılır.⁸⁶² Senedi düzenleyeninin adının yanında da herhangi bir yer yazılı değilse, senet “bono” niteliğini taşımaz (TTK. mad. 777/(3)). “Adi senet” sayılır.

*

V- Gerek icra müdürü; alacaklının “takip talebi” üzerine -İİK. 168/I uyarınca- ve gerekse icra mahkemesi; usulüne göre kendisine yapılan başvurularda -İİK. mad. 170/a-II uyarınca- takip dayanağı bonoda, yukarıda belirtilen “alternatif zorunlu şekil koşulları”nın bulunup bulunmadığını kendiliğinden araştırmak zorundadır. Çünkü, bu koşulların bulunmaması halinde, alacaklının elindeki senet “adi senet” sayılacağından, alacaklının “kambiyo senetlerine ilişkin özel takip yolu”na başvuramayacaktır.

Yukarıda ifade edildiği, alternatif zorunlu (mecburi) şekil (geçerlilik) koşulları bonoda ayrıca gösterilmediği takdirde, bonoda bulunan diğer bir kayıt, bu koşulun yerini alır. Ancak bu kayıt da senette yoksa, senet *bono* niteliğini taşımaz.⁸⁶³

Bilindiği gibi, “icra ve iflas hukukuna özgü bir kanun yolu” olan *şikâyet* hükümleri, kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takiplerde de uygulama alanı bulur.

İİK. mad. 16 vd.na göre kimi kez borçlu “alacaklının ‘kambiyo hukuku’ (veya ‘takip hukuku’) bakımından alacaklı sıfatı ile hakkında kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takipte bulunamayacağını” ileri sürerek “yapılan takibin” ya da “gönderilen -10 örnek- ödeme emrinin” iptalini icra mahkemesinden isteyebilir.

Borçlu, ‘genel şikâyet hükmü’ niteliğindeki İİK. mad. 16’dan yararlanarak kimi kez yedi günlük şikâyet süresine uyararak, kimi kez de şikâyet konusu işlemin kamu düzenine aykırı olması halinde “süresiz olarak” (İİK. mad. 16/II) “takibin iptalini” isteyebilir...

Borçlu ayrıca; ‘takip konusu senedin kambiyo senedi niteliğinde bulunmaması halinde’ veya ‘takip konusu senet kambiyo senedi niteliğini taşımasına rağmen, alacaklının bu senede dayanarak kambiyo hukukuna göre takipte bulunamayacağını’ -özel bir

⁸⁵⁸ Bknz: 12.HD. 14.02.2012 T. 17608/3662 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁵⁹ Bknz: 12. HD. 05.04.2007 T. 4127/6600 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁶⁰ Bknz: 12. HD. 03.03.2008 T. 1185/3982 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁶¹ ÖZTAN, F. age. s: 473

⁸⁶² Bknz: 12. HD. 13.12.2011 T. 11122/28571, 6.10.2000 T. 12984/14485 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁶³ Bknz: 12. HD. 15.1.2007 T. 22251/146; 22251/146; 15.12.2005 T. 21366/25090; 25.11.2005 T. 15123/23162 vb. (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

şikâyet hükmü niteliğindeki- İİK. mad. 170a uyarınca “beş gün içinde” icra mahkemesine -şikâyet yolu ile- bildirilebilir.

VI- Gerek İİK. mad. 168/3 ve gerekse İİK. mad. 170/a hükmü uyarınca, borçlunun icra mahkemesine şikâyetle⁸⁶⁴ bulunarak “yapılan kambiyo senetlerine ilişkin haciz yolu ile takibin iptalini” isteyebilir. Yaptığı şikâyetle; borçlu; “Takip konusu senedin kambiyo senedi niteliğinde bulunmadığını”⁸⁶⁵ ileri sürebilir. Yüksek mahkeme bu konuda; örneğin, “Tanzim yeri bulunmayan bono,”⁸⁶⁶ “Bononun aslı olmadan, ‘zayi belgesi’ne dayanılarak”,⁸⁶⁷ “Tahvil’e dayanılarak”,⁸⁶⁸ “Emre yazılı ödeme vaadi niteliğindeki belgeye dayanarak”⁸⁶⁹ kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip yapılamayacağını belirtmiştir.

Borçlu, takip konusu senet, “kambiyo senedi” niteliğinde olmasına rağmen -takip alacaklısının gerçekte (kambiyo hukuku bakımından) “alacaklı sıfatını”⁸⁷⁰ veya takip borçlusunun gerçekte (kambiyo hukuku bakımından) “borçlu sıfatını”⁸⁷¹ taşıması nedeniyle- “alacaklının, bu senede dayanarak kambiyo hukukuna göre takipte bulunamayacağını” da ileri sürebilir. Yüksek mahkeme bu konuda; örneğin, √ “İmzanın ıslak imza olması gerektiğini, imza unsurunu içermeyen takip konusu bononun,”⁸⁷² √ “Bono niteliği taşımayan senedin”⁸⁷³, √ “‘Bono’ veya ‘emre muharrer senet’ ibareleri bulunmayan belgenin”⁸⁷⁴, kambiyo senedi vasfını taşımadığını ve bu durumda, mahkemece İİK. mad. 170/a-2 gereğince istemin kabulü ile takibin iptaline karar verilmesi gerekeceğini belirtmiştir.

Yüksek mahkeme ayrıca,

√ “İİK.170/a-II uyarınca; ‘alacaklının kambiyo hukuku gereğince takip hakkının bulunup bulunmadığı’nın icra mahkemesince doğrudan doğruya araştırılacağı”⁸⁷⁵

√ “Keşidecisi tüzel kişi olmayan belge ‘bono’ sayılmayacağından, keşideci lehine verilmiş olan avalin de hüküm ifade etmeyeceğini, çünkü, aval verenin, kimin için aval vermişse, tıpkı onun gibi sorumlu olacağı”⁸⁷⁶

√ “Aval verenin, senedi tedavüle çıkaramayacağı”⁸⁷⁷

⁸⁶⁴ **Yüksek mahkeme**, borçlunun bu başvurusunu kimi kararlarında «şikâyet» (Bknz: 12. HD. 2.3.2000 T. 2987/3638; 10.2.2000 T. 1201/1973; 21.12.1999 T. 16400/17003) kimi kararlarında ise «itiraz» (Bknz: 12. HD. 11.4.2000 T. 4400/5634; 24.2.2000 T. 2716/2975; 30.11.1999 T. 14738/15370; 17.12.1997 T. 13634/14170) olarak nitelendirmiştir...

⁸⁶⁵ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T. İİK. Şerhi, C:8, s:13018 vd., 13279 vd., 13404 vd.**

⁸⁶⁶ Bknz: 12. HD. 4.7.2006 T. 11906/14652; 14.12.2004 T. 20879/25898; 27.9.2002 T. 17652/18734 vb. (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁶⁷ Bknz: 12. HD. 27.12.1996 T. 18584/18632 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁶⁸ Bknz: 12. HD. 7.4.1986 T. 10273/3990 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁶⁹ Bknz: 12. HD. 12.3.1970 T. 2489/2558 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁷⁰ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T. İİK. Şerhi, C:8, s:13419 vd.**

⁸⁷¹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T. İİK. Şerhi, C:8, s:13446 vd.**

⁸⁷² Bknz: 12. HD. 19.02.2014 T. 2124/4616 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁷³ Bknz: 12. HD. 13.12.2011 T. 11127/28566; 15.3.2002 T. 2949/5343; 2.2.1999 T. 15184/604; 10.7.1997 T. 7828/8297 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁷⁴ Bknz: 12.HD. 01.03.2012 T. 19160/5660 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁷⁵ Bknz: 12. HD. 07.06.2011 T. 30639/11911; 27.04.2010 T. 28633/2010 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁷⁶ Bknz: 12. HD. 31.05.2007 T. 9001/11464 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁷⁷ Bknz: 12. HD. 24.4.1985 T. 14156/3898 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

√ “Keşideci isminin karşısında sadece parmak izi bulunması halinde, bu haliyle belge kambiyo senedi niteliğini yitireceğinden, ‘aval’in senet bedelinden sorumlu tutulamayacağını ve ‘takibin iptaline’ re’sen karar verilmesi gerekeceğini”⁸⁷⁸

belirtmiştir.

*

VII- Bilindiği gibi, şikâyet başlı başına icrayı durdurmaz (İİK. mad. 22). Ancak, icra mahkemesi, ‘istem üzerine’ ya da gerek görürse, ‘kendiliğinden’⁸⁷⁹ ‘icranın (takibin) durdurulmasına’ karar verebilir.⁸⁸⁰

Hangi durumlarda «takibin durdurulması»na karar verilmesi gerektiği hususunda İİK.nda açık bir hüküm bulunmadığından, bunun takdiri tamamen icra mahkemesine aittir. Özellikle, ileride giderilmesi güç olan zararları önlemek için, şikâyet sebebine göre, şikâyetçinin haklı çıkacağına kuvvetle tahmin edilebildiği durumlarda icra mahkemesi, istem üzerine ya da kendiliğinden «takibin durdurulmasına» karar vermelidir. Örneğin, borçlu, alacaklının «kambiyo senetlerine özgü takip yoluna (İİK. mad. 167 vd.) başvurma hakkı bulunmadığını» ileri sürerek, takibin iptalini istemekte ise, **borçlunun bu isteminin ilk bakışta haklılığı anlaşılmakta** ise, icra mahkemesi, şikâyet üzerine hemen «takibin durdurulmasına» karar verebilir.⁸⁸¹

Doktrinde⁸⁸² de, “...Hukuka aykırı bir işlemin şikâyete rağmen icrasına devam edilmesi birçok halde zararlı sonuçlar doğurur.... Bu nedenle kanun koyucu, şikâyeti incelemekle yetkili icra mahkemesinin, işlemin icrasının durdurulmasına karar verebileceğini düzenlemiştir... İcra mahkemesi takibin taraflarının birbirine zıt yararlarını göz önünde tutmalıdır. Genel olarak, hukuka aykırı işlemlerin icra edilmesine karşılık, işlemin iptali halinde geri alınmaması nedeniyle doğacak zararların önlenmesi amacıyla, işlemin durdurulması gerektiğini söylenebilir...” denilmiştir.

*

VIII- Kambiyo senetlerine özgü yapılan takipte, senedin kambiyo vasfına haiz olmaması durumunda, takip borçlusu, borçlu olmadığının tespit için menfi tespit davası da açabilir. Öyle ki, bu konuda her iki başvuruyu yapması da mümkündür.⁸⁸³ Borçlunun her iki başvuru açısında da “**hukuki yararı**” vardır.

Yüksek mahkeme de,

√ “Aval veren kişinin ‘keşidecinin bonoda imzasının bulunmaması’na ilişkin noksanlığı ileri sürebileceğini, bu durumda, **aval şerhinin geçersiz olması nedeniyle menfi tespit davasının kabulü gerektiğini**”⁸⁸⁴

√ “Takibe konu belge, miktar hanelerinde aykırılık bulunduğundan şekil noksanlığı nedeniyle kambiyo senedi niteliğinde olmadığına göre, **kambiyo senedi niteliğinde**

⁸⁷⁸ Bknz: 12. HD. 01.12.2011 T. 7334/25792 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁷⁹ BELGESAY, M. R. İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 1954, s: 67 - KURU, B. İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, 2016, s: 70 -

⁸⁸⁰ PEKCANITEZ, H./SİMİL, C. İcra - İflas Hukukunda Şikâyet, 2017, s: 325 - MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukukunda Şikâyet, 2018, s: 561 - ERCAN, İ. (İstanbul BAM Üyesi) İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2021, s: 870.

⁸⁸¹ UYAR, T./UYAR. A./UYAR, C. İİK. Şerhi, 2014, C: 1, s:525

⁸⁸² PEKCANITEZ, H./SİMİL, C. age. s: 325 vd. - SALIS, L.R. Von agm. s: 140 vd – UYAR, T. İcra Hukukunda Şikâyet ve İtiraz, 1983, s: 154

⁸⁸³ Bknz: 19. HD. 12.07.2007 T. 5296/7411 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁸⁴ Bknz: 19. HD. 08.05.2017 T. 11423/3564 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

olmayan belge için verilen aval geçerli olmadığını, mahkemece bu yön gözetilmeden menfi tespit davasının reddine karar verilmesinin hatalı olduğunu”⁸⁸⁵

√ “**Kambiyo senedi, keşideci imzasının bulunmaması nedeniyle batıl olduğundan, aval veren davacının de senet bedelinden sorumlu tutulamayacağını, davacının kefil sıfatı ile senet üzerinde bulunan imzasının fer'i nitelikte olduğunu, asıl borçluyu bağlayacak bir durum söz konusu değilken, davacı kefilin sorumlu kabul edilemeyeceğini ve bu nedenle menfi tespit davasının kabulüne karar verilmesi gerektiğini**”⁸⁸⁶

√ “**Tanzim edenin imzasının bonoda bulunması gereken zorunlu unsurlardan olduğunu, bonoda keşidecinin imzasının bulunmaması halinde keşidecinin sorumluluğundan söz edilemeyeceği gibi, bu şekil noksanlığı nedeniyle, aval verenin taahhüdünün de geçerli olmayacağını**”⁸⁸⁷

√ “**Davacının aval olarak attığı iddia olunan imzanın sahte olması sebebiyle borçlu olmadığına tespitine ilişkin itirazın takip hukukuna ilişkin olarak kullanılan itiraz hakkını icra hukuk mahkemesinde ileri sürülmesi halinde de, İİK mad. 72’de düzenlenen menfi tespit davasını açma hakkını kullanmak suretiyle genel yetkili mahkemeye başvurmasını engelleyen bir hüküm bulunmadığını, hukuki yarar yokluğundan söz edilemeyeceğini**”⁸⁸⁸

belirtmiştir.

*

IX- Mütalaa konusu uyuşmazlıkta;

a- İstanbul İcra Dairesi’nin 2021/... sayılı icra dosyasında başlatılan kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile icra takibinde, takip dayanağı 15.12.2016 düzenleme ve 15.12.2018 vade tarihli, 1.250.000,00 USD bedelli bir belgedir.

Söz konusu belgede, (M. Y.) “lehtar”, (M. K.) ise “hamil” olarak yer almaktadır.

İstanbul İcra Dairesi’nin anılan dosyasında başlatılan kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile başlatılan icra takibinde hamil (M. K.), lehtar (M. Y.) ile birlikte (K.) Ticaret Limited Şirketi’ni de borçlu olarak göstermiştir.

Oysa bilindiği gibi, keşidecinin imzasını taşımayan bir belgeye dayalı olarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip başlatılamaz.

Takibe konu belgenin (sol alt) “ÖDEYECEK” kısmında, (K.) Kimya San. ve İnş. Tic. Ltd. Şirketi’nin kaşesi yer almakta olup, bu kaşe üzerinde herhangi bir imza bulunmamaktadır.

Takibe konu belgenin sağ alt kısmında ise, (K.) San. ve Tic. Ltd. Şirketi’nin, olun altında ise yine (K.) Kimya San. ve İnş. Tic. Ltd. Şirketi’nin (altı üstlü) kaşeleri bulunmaktadır.

Takibe konu belgenin sağ alt bölümünde (K.) San. ve Tic. Ltd. Şireti’nin kaşesi üzerinde atılı bir imza bulunmaktadır.

⁸⁸⁵ Bknz: 19. HD. 05.02.2018 T. 15472/398 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁸⁶ Bknz: 19. HD. 02.04.2012 T. 16449/5350 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁸⁷ Bknz: 19. HD. 15.04.2010 T. 7065/4482 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

⁸⁸⁸ Bknz: 19. HD. 12.07.2007 T. 5296/7411 (www.e-uyar.com Erişim: 08.05.2021)

Söz konusu imza, altta yer alan (K.) Kimya San. ve İnş. Tic. Ltd. Şirketi'nin kaşesine de bir miktar taşmışsa da, bu imzanın üzerinde bulunduğu şirketin temsilen atıldığı kabul edilmelidir.

Söz konusu belgede, “keşideci” olarak “(K.) Kimya San. ve İnş. Tic. Ltd. Şirketi'nin” yer aldığı, ancak onun adına atılan bir imzanın bulunmadığı, diğer şirket olan (K.) San. ve Tic. Ltd. Şirketi'nin ise avalist olduğu ve onun adına imza atıldığı görüldüğünden, **söz konusu belgenin, “bono” vasfında kabul edilemeyeceği** açıktır.

Yukarıda ayrıntılı olarak belirttiğimiz⁸⁸⁹ -ve yüksek mahkemenin de kabul ettiği gibi, ‘keşideci imzası’nın kambiyo takibine konu edilen bononun zorunlu unsurlarındandır.

Keşidecinin imzasının bulunmaması halinde, keşideci için aval veren de senet bedelinden dolayı sorumlu tutulamaz.

Senedin ön yüzünde bulunan tek imza, keşideci şirketi temsilen değil, avalisti temsilen atıldığından, bu hali ile takip dayanağı senet, ‘kambiyo senedi’ vasfında değildir.

Bu durumda, icra mahkemesince “İİK. mad. 170/a uyarınca icra takibinin iptaline” karar verilmesi gerektirir.

Esasen icra müdürü de, alacaklının “kambiyo senetlerine ilişkin özel takip usulü”ne göre takibe koymak istediği bu belgeyi inceleyerek, zorunlu şekil koşulları eksik olduğundan, “takip talebi”ni reddetmeliydi.

b- Takibe konu bonoda iki keşidecinin yer aldığı kabul edilse de, her biri şirket için ayrı ayrı imza arandığından ve tek imza ile iki farklı tüzel kişi adına imza atılamayacağından, bu durumda da, -keşideci imzasının takibe konu belgede eksik olması nedeniyle- icra takibinin iptaline karar verilmesi gerektiği tartışmasıdır.

c- Takibe konu bonoda keşidecinin “(K.) San. ve Tic. Ltd. Şirketi” olduğu kabul edilirse bu durumda da icra takibinin iptaline karar verilmesi gerekir. Çünkü icra takibi, (K.) San. ve Tic. Ltd. Şirketi aleyhine değil, (K.) Ticaret Limited Şirketi aleyhine başlatılmıştır. Ortada hakkında icra takibine geçilen şirket adına atılmış bir imza olmadığına göre, söz konusu şirketin ‘borçlu’ olarak gösterilmesi de kabul edilemez.

d- Keşidecinin imza eksikliği, bononun batıl olması sonucunu doğuracağı Türk Ticaret Kanunu’nda açıkça düzenlendiğinden ve söz konusu eksiklik kolayca fark edilen bir eksiklik olduğundan, icra mahkemesince (talep üzerine veya re’sen) “takibin durdurulmasına” karar verilmesi isabetli olur (İİK. mad. 22).

Yukarıda⁸⁹⁰ belirttiğimiz gibi, şikâyet tek başına icrayı durdurmayacağından ve 9.338.410,29 TL. alacağın tahsili için başlatılan bu icra takibinin devamı ileride giderilmesi güç olan zararlar oluşturacağından, üstelik borçlunun bu isteminin ilk bakışta haklılığı (takibe dayanak belgenin incelenmesi ile) anlaşıldığından, **takibin durdurulması** gerekir.

e- Hemen belirtelim ki, menfi tespit davasında da, davacı-borçlunun talebi aynı gerekçelerle kabul görmelidir. Gerçekten yüksek mahkemenin⁸⁹¹ de isabetli olarak belirttiği gibi, keşidecinin bonoda imzasının bulunmaması durumunda, aval veren kişi,

⁸⁸⁹ Bknz: Yuk. Dipnot 23-28

⁸⁹⁰ Bknz: Yuk. Dipnot 56 civarı

⁸⁹¹ Bknz: Yuk. Dipnot 61-65

bonodaki bu zorunlu unsur eksikliğini ileri sürebilir ve bu durumda ‘*aval şerhinin de geçersiz olması nedeniyle*’ **menfi tespit davasının kabulü** gerekir.

f- Hakkında kambiyo senetlerine özgü icra takibi başlatılan (K.) Ticaret Limited Şirketi’ni (keşideci veya avalist sıfatıyla) borçlu konumuna sokan bir imza, takibe konu belgede yer almadığından, borçlunun gerek *menfi tespit davası* açmakta gerekse *icra mahkemesine yaptığı başvuruda* haklı olduğu kabul edilmelidir.

Sonuç: Buraya kadar -gerek **doktrindeki** bu konudaki görüşlere ve gerekse **Yargıtay’ımızın içtihatlarına** atıf yaparak- ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi;

- *İcra takibine konu belgenin (kambiyo senedi) bono niteliğini taşımadığı anlaşıldığından*, (K.) Ticaret Limited Şirketi aleyhine kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takipte bulunamayacağı,

- Takip konusu belgede (K.) Ticaret Limited Şirketi’ne ait imza bulunmadığından takip konusu borçtan ve belgeden sorumlu tutulamayacağı,

- İcra mahkemesince *re’sen* takibin İİK. mad. 170/a gereğince iptaline karar verilmesi gerektiği,

- Esasen söz konusu *belge kambiyo senedi niteliğinde olmadığından*, icra dairesinin icra takip talebini kabul etmesinin de hatalı olduğu,

- İcra mahkemesince ‘*icra takibinin durdurulmasına*’ karar verilmesinin isabetli olacağı,

- Menfi tespit davasında, ‘*söz konusu belgenin kambiyo senedi niteliği taşımadığı*’ öncelikle tespit edilerek, borçlunun lehine hüküm kurulması gerektiği

sonuçlarına vardığımızı, takdiri muhterem mahkemelere ait olmak ve borçlu vekili Av. ... tarafından ilgili mahkemelere sunulmak üzere hazırlamış olduğumuz “*uzman görüşümüzü*” (HMK. m. 293) saygıyla sunarız...10.05.2021

(387)

KONU: “Mersin Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 2020/... Esas Sayılı Dosyasına Konu Olan ‘Tasarrufun İptali Davası’ndaki Davacının Taleplerinin (İleri Sürdüğü İptal Sebeplerinin “İİK. m. 277-284; TBK. m. 19”) Yerinde Olup Olmadığı”

*

Hakkında «haciz» (İİK. m. 78 vd.) işlemine girişilen (iflâsta; «iflâs kararı verilen» (İİK. mad. 165, 191/T) borçlunun *tasarruf yetkisi*, bu tarihten itibaren kısıtlanır.

I- «Malları üzerine haciz konulması»ndan (veya haklarında iflâs kararı verilmesi»nden) önce, malları üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabilen borçlular, henüz alacaklıların -haciz ve iflâs yolu ile- takibine hedef olmadan, onlardan «mal kaçırmak» (yani, onların haklarında yapacağı takibi semeresiz bırakmak) amacı ile, malvarlığının tamamını ya da bir kısmını, bir takım «hileli» işlemlerle (yani, bedelsiz olarak ya da çok ucuz bedelle) başkalarına (özellikle, yakınlarına, kendilerinin bu amacını bilen veya bilebilecek durumda bulunan arkadaşlarına/tanıdıklarına) devredebilirler ya da bedelini kendileri ödeyerek yakınları üzerine taşınır/taşınmaz mal satın alarak, malvarlığını azaltabilirler...

İşte, bu gibi kötü niyetli borçluların «*alacaklılarından mallarını kaçırmak kasdı ile*» yaptıkları bu tür işlemlerden zarar gören alacaklıları korumak amacı ile, onlara «*tasarrufun iptali davası*» denilen bir ‘dava açma hakkı’ tanınmıştır.⁸⁹²

«Tasarrufun iptali davası»nı «*bir borçlunun, alacaklılarına zarar vermek kasdıyla, mallarının haczinden veya hakkında iflâs kararı verilmeden önce, yani henüz tasarruf yetkisinin kısıtlanmadığı dönemde, alacaklılarından mallarını kaçırmak için yapmış olduğu tüm tasarrufların, sadece davacı-alacaklı bakımından hükümsüz sayılmasını sağlamak için, ‘kural olarak’ kesin ya da geçici aciz belgesine sahip alacaklılarca, kanunda öngörülen sebeplere dayanarak, beş yıllık hak düşürücü süre içinde açılabilen, ‘borçlunun malvarlığından çıkardığı’ dava konusu mal ve haklar üzerinde davacı-alacaklıya ‘cebri icra yetkisi’ tanıyan, şahsi nitelikte bir eda davasıdır*» ş e k l i n d e tanımlayabiliriz.⁸⁹³

⁸⁹² Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, C./UYAR, A. İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 6. Baskı, 2019, s:3 vd.

⁸⁹³ Benzer tanımlar için Bknz: KURU, B. «Bir borçlunun, mallarının haczinden veya iflâs etmeden önce, alacaklılarından mal kaçırmak için yapmış olduğu bağışlamalar ve şüpheli (hileli) tasarrufların iptal ettirilebilmesi için alacaklılara bir dava açma hakkı tanınmıştır ki, buna iptal davası denir (m. 277-284)» (El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s: 1397; İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, 2016, s: 663) - MUŞUL, T. «İİK. m. 97/sondan 2. fıkradaki ve iflâstaki haller (İİK. m. 277/b.2, m.245 ve 255/3) hariç olmak üzere, kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, kanunda öngörülen sebeplere istinatla, kabili iptal olduğunu iddia ettiği tasarrufi işlemin, sadece kendisi açısından ve aciz vesikasına bağlanmış olacağı ve ferileri nisbetinde iptal edilmesini talep ederek, borçlu ile lehine tasarrufi işlemin yapıldığı üçüncü kişiye karşı açtığı, 5 yıllık hak düşürücü süreye ve basit yargılama usulüne tâbi olan, şahsi nitelikte bir davadır» (Tasarrufun İptali Davaları, 2. Baskı, 2017, s: 17) - ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. «İcra ve İflâs takibinden önce veya takip sırasında, borçlunun alacaklının haklarını ihlâl edecek şekilde yaptığı tasarruf işlemlerinin iptali için başvuru yola tasarrufun iptali davası denir» (İcra ve İflâs Hukuku, 3. Baskı, 2020, s: 715) - EROĞLU, O. «Kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak kasdıyla yaptığı tasarruflarını, alacağı ile sınırlı olmak kaydıyla, icra takip sahasına sokmasını sağlayan, beş yıllık hak düşürücü süreye tâbi, kişisel nitelikte bir eda davasıdır» (Tasarrufun İptali Davası, 2. Baskı, 2020, s: 24) - BERKİN, N.M. «Borçlunun alacaklılarına zarar veren bazı tasarruflarını -davacı alacaklı bakımından, onun

II- Bu davanın amacı*; borçluların henüz tasarruf yetkilerinin kısıtlanmamış olduğu dönemde (yani; «malları üzerine haciz konulmadan» veya «hakkında iflâs kararı verilmeden» önce) alacaklılarından mal kaçırmak kasdı ile, kötü niyetle yapmış oldukları hukukî işlemleri, davacı-alacaklı bakımından hükümsüz sayarak, borçlunun malvarlığından uzaklaştırdığı (çıkardığı) dava konusu mal ve haklar üzerinde, alacaklının -sanki, bu mal ve haklar halâ borçluya aitmiş gibi- cebri icra yolu ile alacağını elde etmesini -bu malın haciz ve satışını isteyerek- sağlamaktır.⁸⁹⁴

Yüksek mahkeme, çeşitli içtihatlarında «tasarrufun iptali davasının amacı» hakkında;

√ «İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarındaki amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»⁸⁹⁵

√ «Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasına ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»⁸⁹⁶

√ «Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»⁸⁹⁷

√ «Tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»⁸⁹⁸

√ «İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»⁸⁹⁹

alacağı ölçüsünde- hükümsüz hale getirmeye yarayan bir dava» (İflâs Hukuku, 4. Baskı, 1972, s: 489)

* UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 2017, s: 44 vd.; 359 vd.; s: 1570 vd. - UYAR, T. Tasarrufun İptal Davaları-nın Hukuki Niteliği ve Amacı (Manisa Bar. D. Temmuz/2008, s: 79-86)

⁸⁹⁴ MUŞUL, T. age. s: 23 - EROĞLU, O. age. s: 30 - (A.), R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E. İcra ve İflâs Hukuku, 6. Baskı, 2020, s: 556 - KURU, B. El Kitabı, s: 1397 - ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. age. s: 726 - PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M. İcra ve İflâs Hukuku, 11. Bası, 2013, s: 857 - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 5 - ÇETİN, H.E. Tasarrufun İptali, 2016, s: 17 - GÜNEREN, A. Tasarrufun İptali Davaları, 2012, s:40 - ÇAM, Ü.M. Kamu Alacağının Korunmasında Tasarrufun İptali Davaları, 2. Bası, 2017, s:58 - COŞKUN, M. İtirazın İptali, Menfî Tespit ve İstirdat, Tasarrufun İptali Davaları, 5. Baskı, 2019, s:887 - ÇETİNEL, T. Alacaklılara Zarar Verme Kasıtlı Yapılan Tasarruflar Bağlamında Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, 2020, s: 29

⁸⁹⁵ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230 (www.e-uyar.com)

⁸⁹⁶ Bknz: 17. HD. 19.11.2018 T. 946/10870 (www.e-uyar.com)

⁸⁹⁷ Bknz: 17. HD. 05.11.2018 T. 6517/10079 (www.e-uyar.com)

⁸⁹⁸ Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 4016/9049 (www.e-uyar.com)

⁸⁹⁹ Bknz: 17. HD. 09.10.2018 T. 8503/8819 (www.e-uyar.com)

III- Yapılan açıklamalardan anlaşıldığı gibi iptal davasının *hukuki niteliği**; «*dava konusu malın ayınuna ilişkin bir dava olmayıp kişisel bir dava*»dır.⁹⁰⁰ Yani bu dava sonunda, tasarrufa konu mal, alıcı (veya devir alan)ın malvarlığından çıkarılarak, tekrar borçlunun malvarlığına geri verilmez. Tasarrufa konu mal, yine alıcı (veya devir alan)ın malvarlığında kalmakla beraber, davayı kazanan davacı-alacaklı, o malı haciz ettirip satırma ve satış bedelinden alacağını (*kişisel hakkını*) alma imkanını elde etmiş olur. Davanın konusunun *taşınmaz* olması halinde, dava sonunda verilen hükümle, taşınmazın tapu kaydında bir değişiklik yapılmaz... «Davanın kabulüne» karar verilmesi halinde, bu hükümden sadece ‘davacı-alacaklı’ yararlanır. ‘Davalı-borçlu’dan alacaklı olan diğer alacaklılar, bu hükümden yararlanmazlar. Zaten «davanın kabulüne» karar veren

* **KURTOĞLU, S.** İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD. 1973/7-8, s: 776-780) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 44 vd.; 359 vd. - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Hukuki Niteliği ve Amacı (Manisa Bar. D. Temmuz/2008, s: 79-86) – **YAVUZ, N.** Alacaklılardan Mal Kaçırmaya Yönelik İşlemlerin Hukuken Nitelendirilmesi Sonucu ve Bu Amaçla Yapılan Muvazaalı İşlemler Hakkında Yargıtay Uygulamasından Örnekler (Yargıtay Der. Temmuz/1999, s: 217-241) (Tür. Not. Bir. Der. 1999/102, s: 1 vd.) – **YAVUZ, N.** Alacaklılardan Mal Kaçırma Amacı ile Yapılan İşlemlerin Hukuken Nitelendirilmesi Sorunu (Yargıtay Der. Ocak-Nisan/1986, s: 101-107)

⁹⁰⁰ **UMAR, B.** age. s: 19 - **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, s: 664 - **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, 1997, C: 4, s: 3409 - **KURU, B.** El Kitabı, s: 1397 - **BERKİN, N.M.** İflâs Hukuku Rehberi, 1980, s: 111 - **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflâs Hukuku, 8. Bası, 2009, s: 300 - **ÖNEN, T.** agm. s: 39 - **KURTOĞLU, S.** İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD. 1973/7-8, s: 776 vd. - **GÜRDOĞAN, B.** İflâs Hukuku, 1966, s: 223 - **EROĞLU, O.** age. s: 33 vd. - **ESENER, T.** Muvazaalı Muameleler, 1956, s: 105 - **BÖRÜ, L.** İcra ve İflâs Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal «İİK. m. 280» (AÜHF D. 2009, S: 3, s: 486) - **(A.), R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAGASI, E.** age. s: 557 - **YILMAZ, E.** İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 2016, s: 1252 - **UYAR, T.** «Muvazaa» Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının Koşul ve Sonuçları (ABD. 2017/3, s: 266 vd.) - **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** age. s: 716 vd. - **(A.), A.S.** Tasarrufun İptali Davasından Sonra Açılan Menfi Tesbit Davasında Bekletici Mesele Yapma Sorunu (Prof. Dr. Ejder Yılmaz’a Armağan, C: 1, s: 254) - **ALBAYRAK, H.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHF D. 2015, S: 4, s: 933 - **KORKUSUZ, R.** İcra ve İflâs Hukuku Uygulaması, s: 312 - **ALBAYRAK, H./AĞAR, S.** Tasarrufun İptali Davalarının Kamu İcra Hukuku ve Genel İcra Hukuku Çerçevesinde Özel Dava Şartları Bakımından Karşılaştırılması (Tür. Bar. Bir. Der. Mayıs-Haziran/2016, s: 435) - **KOVAN, H.** 100 Soruda Muris Muvazaası Nedeni ile Tapu İptal ve Tescil Davaları ile Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 278 - **ÇETİN, H.E.** age. s: 18 - **ESENER, T.** age. s: 105 - **ÖZSUNAY, E.** age. s: 233 - **KOSTAKOĞLU, C.** Takip Hukukunda İptal Davaları (Yasa D. 1989/8, s: 1039 - Adalet D. 1989/6, s: 9) - **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, 6. Baskı, 2013, C: 2, s: 1744 - **AKŞENER, S.H.** Tasarrufun İptali Davaları, 2. Bası, 2007, s: 27 - **AKKAYA, T.** «Alacaklıdan Mal Kaçırmaya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve İflâs Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu (Legal Medeni Usul ve İcra İflâs Hukuku Dergisi, 2006/3, s: 672) – **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** Tasarrufun İptali Davaları, 1998, s: 17 - **ULUKAPI, Ö.** İcra ve İflâs Hukuku, 2015, s: 499 - **GÜNEREN, A.** İcra ve İflâs Hukukunda İstihkak Davaları ile Tasarruf İptal Davaları, 2004, s: 1015 - **GÜNEREN, A.** Tasarrufun İptal Davaları, 2012, s: 49 - **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** age. s: 858, 878 - **YILDIRIM, M.K./YILDIRIM, N.D.** İcra ve İflâs Hukuku, 7. Baskı, 2016, s: 565 - **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 18 vd. - **KAZANCI, İ.T.** Tasarrufun İptali Davalarında İspat, 2015, s: 76 - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, 2014, s: 4309 - **AKYAZAN, S.** Takip Hukukunda İptal Davası (Ad. D. Mart-Nisan/1963, S: 3-4, s: 237) - **SARISÖZEN, İ.** İcra ve İflâs Hukukuna Göre İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s: 56) – **KARAMERCAN, F.** Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Eşin Üçüncü Kişilere Karşı Dava Hakkı, s:158 - **YILMAZ, E.** age. s: 1203 - **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** age., s: 7 – **ÇETİNEL, T.** age. s: 9 – **KURU, B./AYDIN, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku «Ders Kitabı», 2020, s: 489

mahkeme «...dava konusu şey üzerinde, davacı-alacaklıya ‘aciz vesikasında belirtilen - eğer mahkemeye kesin aciz vesikası sunulmamışsa; icra dosyasındaki alacak ve fer’ileri ile sınırlı olarak- cebri icra yetkisi tanınmasına» şeklinde karar verir...

Yüksek mahkeme, iptal davalarının bu niteliğini, çeşitli içtihatlarında;

√ «Tasarrufun iptali istemine ilişkin davada, ‘dava konusu taşınmazın davalılar arasındaki satış işlemine ilişkin tasarrufun iptali ile davacı alacaklıya icra dosyasındaki alacak ve fer’leriyle sınırlı olarak haciz ve satış yetkisi verilmesine’ karar verilmesi gerektiğini, ‘taşınmazın önceki maliklere döndürülmesine’ şeklinde karar verilmesinin hatalı olduğunu- Alacağını temlik eden davacının, “davacı” sıfatının da ortadan kalkacağı ve onun lehine karar verilemeyeceğini»⁹⁰¹

√ «İptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»⁹⁰²

√ «İptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»⁹⁰³

√ «İptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»⁹⁰⁴

√ «Tasarrufun iptali, davaları mutlak ticari dava niteliğinde olmayıp, şahsi nitelikte ve borçlunun tasarruflarına yönelik bulunduğundan, asliye hukuk mahkemelerinin görevine girdiğini»⁹⁰⁵

IV- Tasarrufun iptali davasının esasına girebilmesi için gerçekleşmesi gereken «dava şartları»^(*) 906;

a) Takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olması (kanımızca; İsviçre’de olduğu gibi bizde de bu husus İİK.’da -örneğin; İİK. mad. 277’de ayrıca öngörülmemiş olduğu için, bu hususun **doktrinde** bazı hukukçularca ve **uygulamada Yargıtay’ca** «dava şartı» olarak kabul edilmesi isabetli değildir...) Bu konu, ileride; AÇIKLAMA:IX’da “s:12 vd.” ayrıntılı olarak incelenecektir...)

b) Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması (Bu konu, ileride; AÇIKLAMA: XII “s: 23 vd.” da ayrıntılı olarak incelenecektir...)

c) Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibinin ve alacağın kesinleşmiş olması (Bu konu, ileride; AÇIKLAMA:VIII’de “s:10 vd.” ayrıntılı olarak incelenecektir...)

ç) Borçlu hakkında kesin aciz belgesi ya da geçici aciz belgesi (niteliğinde haciz tutanağı) düzenlenmiş olmalıdır. (Bu konu, ileride; AÇIKLAMA:VII’de “s:8 vd.” ayrıntılı olarak incelenecektir...)

V- Dava dilekçesinde, dava konusu iptale tabi tasarrufun ne olduğu belirtilir. Ancak, bu tasarrufun İİK. mad. 278, 279 ve 280’den hangisinin kapsamına girdiği ve hangi hukukî sebeple iptal edileceğini saptamak hakimnin görevi olduğundan (HMK. mad. 33), dava dilekçesinde belirtilen *hukukî sebeple* hakim bağlı olmadığından, davacının «dava

⁹⁰¹ Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2397/10196 (www.e-uyar.com)

⁹⁰² Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230 (www.e-uyar.com)

⁹⁰³ Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 13062/9065 (www.e-uyar.com)

⁹⁰⁴ Bknz: 17. HD. 04.10.2018 T. 5240/8614 (www.e-uyar.com)

⁹⁰⁵ Bknz: 17. HD. 09.04.2018 T. 8983/3951 (www.e-uyar.com)

⁹⁰⁶ **EROĞLU, O.** age. s:59 vd. – **MUŞUL, T.** age. s:439 vd. – **COŞKUN, M.** İtirazın İptali, Menfi Tespit.....Tasarrufun İptali Davaları, 2019, 5. Baskı, s:928 vd.

konusu tasarrufun iptal nedenini» yanlış belirtmiş olması ya da hiç belirtmemiş olması önem taşımaz.^{(**) 907}

Yüksek mahkeme, bu hususta (yani; «*tasarrufun iptali*») istemini içeren «*dava dilekçeleri*» ve «*HMK. mad. 33*» ile ilgili olarak);

√ «*Davacı tarafından İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağlı olmayıp, diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceğini*»⁹⁰⁸

√ «*Tasarrufun iptali davasında davacı tarafından İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağlı olmayıp, diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceğini*»⁹⁰⁹

√ «*Davacı tarafından İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağlı olmayıp, diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceğini*»⁹¹⁰

√ «*Davacı tarafından İİK.nin 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi mahkeme bununla bağlı olmayıp diğer maddelerden birine göre ipal kararı verebileceğini*»⁹¹¹

√ «*Dava tarafından İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerinden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağlı olmayıp, mahkemece diğer maddelerden birine göre iptal kararı verilebileceğini*»⁹¹²

√ «*Kanunun, hangi tasarrufların iptale tabi olduğu hususunun tayinini hakimnin takdirine bıraktığını, bu nedenle, davacı tarafından İİK'nun 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağlı olmayıp, başka maddelere göre iptal kararı verebileceğini*»⁹¹³

√ «*Hakimin, Türk hukukunu re'sen uygulamak zorunda olduğunu (HMK. 33), bu nedenle tarafların hukuki nitelendirmesiyle bağlı olmadığını*»⁹¹⁴

belirtmiştir.

VI- Açılmış olan tasarrufun iptali davasında mahkemece ö n c e «dava önkoşulu» olan kesin (İİK. mad. 143, 105/I) ya da geçici aciz belgesinin (İİK. mad. 105/II) bulunup

* **SARISÖZEN, İ.** İcra ve İflas Hukukuna Göre İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s:50-28) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının “Usul”den ve “Esas”dan Reddine Neden Olan Durumlar (Nevşehir Bar. Dergisi’nde yayımlanacak) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargılama Usulü (Legal Huk. Der. Eylül/2008, s:3003-3020)

** **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:51-86; s:877-010 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:139 vd.; s:767-772; s:1534-1536 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S:177, s:4449-4513)

⁹⁰⁷ **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C: 4, s: 3546 – **KURU, B.** El Kitabı, s:1398; 1414 – **KURU, B.** İstinaf, s:665 – **ERDÖNMEZ, G.** Alacaklılara Zarar Verme Kastı ile Yapılan Tasarrufların İptali, 2. Baskı, 2019, s:12 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4508 – **EROĞLU, O.** age., s:125, 140 – **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 450

⁹⁰⁸ Bknz: 17. HD. 09.06.2020 T. 2699/3269 (www.e-uyar.com)

⁹⁰⁹ Bknz: 17. HD. 09.06.2020 T. 708/3260 (www.e-uyar.com)

⁹¹⁰ Bknz: 17. HD. 15.01.2019 T. 5727/104 (www.e-uyar.com)

⁹¹¹ Bknz: 17. HD. 03.03.2020 T. 4073/2449 (www.e-uyar.com)

⁹¹² Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 13062/9065 (www.e-uyar.com)

⁹¹³ Bknz: 17. HD. 04.10.2018 T. 2379/8613 (www.e-uyar.com)

⁹¹⁴ Bknz: 17. HD. 17.07.2018 T. 12561/7254 (www.e-uyar.com)

bulunmadığı ya da aciz belgesi ibrazına gerek bırakmayan BK. mad. 19’a dayalı (‘muvazaa’ nedenine) bir tasarrufun iptali davasının söz konusu olup olmadığı araştırılır.⁹¹⁵ Ondan sonra *iptal koşullarının* (İİK. mad. 278, 279, 280) bulunup bulunmadığı irdelenir. İptal davasının, üçüncü kişinin elinden çıkardığı malların yerine geçen *değere* ilişkin olması halinde n a k d e n t a z m i n e (İİK. mad. 283/II) karar verilir.

Hakim bu davada delilleri *serbestçe* takdir eder (İİK. mad. 281/I).

Yüksek mahkeme; bütün bu hususlar (yani delillerin serbestçe takdiri, ticari defterler üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması vb. konular) hakkında;

√ «*Tarafların, kendilerinin veya karşı tarafın delil olarak dayandıkları ve ellerinde bulunan tüm belgeleri mahkemeye ibraz etmek zorunda oldukları ve taraflardan biri tacir olmasa dahi, tacir olan diğer tarafın ticari defterlerindeki kayıtları kabul edeceği ancak, karşı taraf defterlerini ibrazdan kaçınırsa, ibraz talep eden taraf iddiasını ispat etmiş sayılacağı*»⁹¹⁶

√ «*Mahkemece davalı borçlu şirket ile fatura düzenlediği dava dışı şirketin ticari defter ve kayıtları üzerinde bilirkişi vasıtası ile inceleme yapılarak aralarındaki ticari ilişkinin ne zaman başladığı, tasarruf tarihi itibarıyla borçlu davalı şirketin dava dışı şirkete faturaya konu olacak bir borcu olup olmadığı belirlenmesi, temlik edilen alacağın varlığı e doğum tarihi araştırılarak, ondan sonra toplanan ve toplanacak olan tüm delillerin birlikte değerlendirilerek nasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini*»⁹¹⁷

√ «*İİK’nun 281/1. maddesi iptal davalarının basit yargılama usulü ile görülüp hükme bağlanacağını ve bu davalara ilişkin itilafların hal ve şartlar gözönünde tutularak serbestçe takdir ve halledileceğini, 2 fıkra ise hakim in iptale tabi tasarrufun konusunu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebileceğini, teminatın lüzum ve miktarının mahkemece takdir ve tayin olunacağını, ancak davanın elden çıkarılmış mallar yerine kaim olan kıymete taalluku halinde, teminat göstermeksizin ihtiyati haciz kararı verilemeyeceğini hüküm altına almıştır...*»⁹¹⁸

√ «*Dava İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir. Aynı yasanın 281/1. maddesi iptal davalarının basit yargılama usulü ile görülüp hükme bağlanacağını ve bu davalara ilişkin itilafların hal ve şartlar göz önünde tutularak serbestçe takdir ve halledileceğini, 2 fıkra ise, hakim in iptale tabi tasarrufun konusunu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebileceğini, teminatın lüzum ve miktarının mahkemece takdir ve tayin olunacağını, ancak davanın elden çıkarılmış mallar yerine kaim olan kıymete taalluku halinde, teminat göstermeksizin ihtiyati haciz kararı verilemeyeceğini hüküm altına almıştır...*»⁹¹⁹

√ «*Dava İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir. İİK’nun 281. maddesi ‘Mahkeme, iptal davalarını basit yargılama usulü ile görülüp hükme bağlar ve bu davalara mütaallik itilafları hal ve şartları gözönünde tutularak serbestçe takdir ve halleder. Hakim, iptale tabi tasarrufların konusunu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebilir. Teminatın lüzum ve miktarı Mahkemece takdir ve tayin olunur. Şu kadar ki, davanın elden çıkarılan*

⁹¹⁵ Bknz: 7. HD. 19.02.2013 T. 4941/1956 (www.e-uyar.com)

⁹¹⁶ Bknz: 17. HD. 09.12.2019 T. 4548/11640 (www.e-uyar.com)

⁹¹⁷ Bknz: 17. HD. 07.11.2019 T. 3110/10335 (www.e-uyar.com)

⁹¹⁸ Bknz: 17. HD. 26.09.2017 T. 2885/8155 (www.e-uyar.com)

⁹¹⁹ Bknz: 17. HD. 07.02.2017 T. 24014/1098; (www.e-uyar.com)

mallar yerine kaim olan kıymete taalluk etmesi halinde teminat göstermeksizin ihtiyati haciz kararı verilemez” hükmünü içermektedir.»⁹²⁰

ş e k l i n d e içtihatla bulunmuştur.

Hakimin, iptal davasına ilişkin uyuşmazlıkları «hal ve koşulları gözönünde tutarak serbestçe takdir ve halledeceğini» belirten mad. 281/I hükmü ile neyin ifade edilmek istendiği **doktrinde**⁹²¹ tartışmalıdır. **Bir görüşe göre;**⁹²² «bu ifadenin hiçbir anlamı yoktur. Bu davalarda hakim, genel usul hükümlerini gözönünde tutar», **ikinci bir görüşe göre;**⁹²³ «bu hüküm, hakimin iptal davalarına ilişkin kanun hükümleriyle sıkı sıkıya bağlı kalmaması için öngörülmüştür.» **Üçüncü görüşe göre**⁹²⁴ ise; «bu hüküm iptal sebeplerinin ispatında karşılaşılan güçlük nedeniyle, delil serbestisi getirmektedir.» **Kanımaızca**, üçüncü görüşün kabulü daha yerinde olacaktır.

Bu davalarda, hakim tanık dahil her türlü delile dayanarak karar verebilir.⁹²⁵ Senetle ispata ilişkin hükümler (HMK. mad. 200;201) bu davalarda uygulanmaz...Çünkü, davalı-üçüncü kişi, davacı-alacaklı ile borçlu arasındaki ilişkide ‘*üçüncü kişi*’ konumundadır.

VII- İptal davasını kimlerin açabileceği*, -yani; bu davada kimlerin «*davacı sıfatı*»ni taşıyabileceği- **İİK. mad. 277****’de sayılarak (tahdidi olarak) belirtilmiştir. Burada öngörülme-yen kişilerin dava açma hakkı yoktur.

⁹²⁰ Bknz: 17. HD. 1.06.2015 T. 4180/8631; 01.11.2016 T. 10070/9665 (www.e-uyar.com)

Aynı doğrultuda:

17. HD. 24.06.2014 T. 11496/9857; 17.04.2014 T. 4562/5955; 25.03.2014 T. 2077/4299; 12.12.2013 T. 18984/17574; 04.11.2013 T. 10653/14973 (www.e-uyar.com)

⁹²¹ **YILDIRIM, M.K.** İptal Davaları, s:165 vd. – **BAYKAL, E.U.** İptal Davasında Yargılama Usulü (Yasa Huk. D. Mayıs/1999 s:74 vd.

⁹²² **UMAR, B.** İptal Davası, 1963, s:96

⁹²³ **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C:4, s:3550 – **KURU, B.** El Kitabı, s:1220 – **BAYKAL, E.U.** agm. s:575

⁹²⁴ **ANSAY, S.Ş.** Hukuk, İcra ve İflas Usulleri, s:330 – **BELGESAY, M.R.** İcra ve İflas Hukuku (Sentetik Bölüm), 2. Cilt, s:169 – **GÜRDOĞAN, B.**, age., s:243 vd. – **SARISÖZEN, İ.** İptal Davasında Yetki ve Görev (ABD. 1977/3 s:454) – **EROĞLU, O.** age. s:123

⁹²⁵ Bknz: 17. HD. 26.03.2013 T. 7206/4179 (www.e-uyar.com)

* **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:51-86 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:2-7; s:47-52; s:262-266; s:710-715; s:744-749; s:1076-1079; s:1249-1251; s:1387-1394; s:1521-1530 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasını Açma Hakkı, Kötüye Kullanılabilir mi? Tasarrufun İptali Davasını Açma Hakkının Kötüye Kullanılmış Olmasının Yaptırımı Nedir? (legl Huk. der. Ekim/2015, S: 154, s: 195-215) – **UYAR, T.** Muvazaa (TBK 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz2014, s:175-187) – **UYAR, T.** Borçlunun Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018, s:4729-4801) – **UYAR, T.** İİK.’nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tabi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s:415-448) – **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin» (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? (İİK. 280; TBK. 19) (ABD. 2015/1, s:369-397)

** **İptal davası ve davacılar**

MADDE 277- «İptal davasından maksat 278, 279 ve 280. maddelerde yazılı tasarrufların butlanına hükmettirmektir. Bu davayı aşağıdaki şahıslar açabilirler.

1- Elinde muvakkat yahut kat’i aciz vesikası bulunan her alacaklı,

2- İflâs idaresi yahut 245. madde ve 255. maddenin 3. fıkrasında yazılı hallerde alacaklıların kendileri.»

a) Haciz yolu ile takiplerde, iptal davasını;*****I-aa) Kesin (kat'i) aciz belgesi** (İİK. mad. 143; 105/I) sahibi alacaklı açabilir.^{926 927}**bb) Geçici aciz belgesi** (İİK. mad. 105/II) sahibi alacaklı açabilir.^{928 929 930}

(Yukarıdaki k i d u r u m d a; borçlu hakkında alacaklı tarafından yapılmış birden fazla icra takibi varsa, alacaklı her icra takibi için ayrı ayrı aciz belgesi olarak iptal davası açabilir. Ayrıca, alacaklı bir icra takibinde aldığı aciz belgesine dayanarak, hakkında aciz belgesi almadığı icra takibine konu ettiği alacağı için iptal davası açamaz. Keza alacaklı, başka bir alacaklının almış olduğu aciz belgesine dayanarak, kendisi ayrıca aciz belgesi almadan, kendi alacağı hakkında iptal davası açamaz...)⁹³¹

cc) Ayrık olarak, kendisine karşı İİK. mad. 97/XVII'ye göre açılan⁹³² «istihkak davası»nda, alacaklı; aciz belgesi sunmadan⁹³³ «karşılık dava» olarak da iptal davası açabilir.⁹³⁴

Hemen belirtelim ki; **Yargıtay 17. Hukuk Dairesi⁹³⁵** -daha önce, bu konuda verilen kararları temyizden inceleyen **Yargıtay 13. Hukuk Dairesi** ve **Yargıtay 15. Hukuk**

*** **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 877-919– **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:2-7; s:47-52; s:262-266; s:710-715; s:744-749; s:1076-1079; s:1249-1251; 1387-1394; s:1521-1530 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Ticari İşletmenin Devri», «İptale Tabi Tasarrufların Kapsamı» ve «Mahkemeye Aciz Vesikası Sunulması» Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar (Dr. Ceren Damar Armağanı'nda yayımlanacak) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Ber. Bar. Der. 2018, S:135, s:517-575)– **UYAR, T.** Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s:175-187) – **UYAR, T.** İİK.'nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tabi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s:415-448)

⁹²⁶ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 2, 2014, s: 2082 vd.; 2682 vd.

⁹²⁷ Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2794/10194; 08.10.2019 T. 12648/9053; 01.10.2019 T. 19683/8716; 17.09.2019 T. 16250/8171; 22.05.2019 T. 18062/6611; 15.05.2019 T. 18878/6192; 08.05.2019 T. 6144/5718; 04.10.2018 T. 5240/8614; 13.03.2018 T. 12606/2252; 17.01.2018 T. 18904/170 vb. (www.e-uyar.com)

⁹²⁸ **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:920-969

⁹²⁹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. C: 2, s: 2084 vd.

⁹³⁰ Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2794/10194; 08.10.2019 T. 12648/9053; 01.10.2019 T. 19683/8716; 17.09.2019 T. 16250/8171; 20.06.2019 T. 6162/7019; 22.05.2019 T. 18062/6611; 15.05.2019 T. 188778/6192; 08.05.2019 T. 6144/5718; HGK. 30.04.2019 T. 17-1791/498; 17. HD. 19.04.2016 T. 603/5011; 10.04.2019 T. 4728/4472; 09.04.2019 T. 11037/4355; 04.03.2019 T. 11171/2346; 12.02.2019 T. 56/1292; 11.02.2019 T. 49/1269; 25.12.2018 T. 16643/12698; 05.12.2018 T. 7206/11758; 19.11.2018 T. 946/10870 vd. 17.09.2018 T. 507/7829 (www.e-uyar.com)

⁹³¹ **KURU, B.** El Kitabı, s:1416 vd.

⁹³² Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:5, s:8190 - **UYAR, T.** İcra Hukukunda İstihkak Davaları, 3. Baskı, 1994, s: 770 - **KAZANCI, İ.T.** age., s: 187 vd. – **EROĞLU, O.** age., 56 vd. – **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s:535 vd.

⁹³³ Bknz: **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:12, 2009, s: 19670 vd. - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. C: 2, s: 4360 – **EROĞLU, O.** age. s:104 – **MUŞUL, T.** age. s:535 – **KURU, B.** El Kitabı, s:1415 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** age., s:214

⁹³⁴ Bknz: 17. HD. 14.05.2018 T. 17250/4976; 8. HD. 16.01.2018 T. 12662/531; 17. HD. 22.05.2014 T. 16230/804; 28.06.2011 T. 1718/6117; 15. HD. 26.10.1988 T. 2869/3403; 27.10.1987 T. 2251/3709 (www.e-uyar.com)

⁹³⁵ Bknz: 17. HD. 08.05.2019 T. 6144/5718; 23.06.2016 T. 18039/7665; 21.03.2013 T. 12347/3975; 14.03.2013 T. 5988/3307; 14.03.2013 T. 5569/3301; 26.06.2012 T. 1921/8024; 19.01.2012 T. 1829/269; 18.04.2012 T. 12788/4874; 25.03.2013 T. 5561/4060; 04.04.2011 T. 7124/3028;

Dairesi⁹³⁶ ve **Hukuk Genel Kurulu**⁹³⁷ gibi- «*dava açarken veya daha sonra yargılama/temyiz aşamasında*» aciz vesikası ibraz edilmemesi halinde, «*davanın görüleme-yeceğini*» kabul etmiştir.

‘Muvazaa nedenine dayalı’ tasarrufun iptali davaları hakkında yerel mahkemelerce bu konuda verilen kararları temyizen incelemekte bulunan **Yargıtay 4. Hukuk Dairesi** «*muvaazaa nedenine dayalı iptal davaları*»nın, «*aciz vesikası ibraz edilmesine gerek kal-madan görülebileceği*»ni kabul etmektedir...⁹³⁸

Bugün ‘muvaazaa nedenine dayalı’ tasarrufun iptali davaları hariç diğer tüm tasarrufun iptali davalarında «tasarrufun iptali davalarına ilişkin olarak yerel mahkemelerce verilen kararları incelemekte olan **Yargıtay 17. Hukuk Dairesi** aciz belgesi aramaktadır.⁹³⁹

«*Kesin (kat’i) aciz belgesi*», haciz edilen malların paraya çevrilmesi sonunda, alacağı kısmen ya da tamamen alamamış olan alacaklıya verilen bir belgedir (İİK. mad. 143/I).⁹⁴⁰ Ayrıca «*borçlunun hiç haczi kâbil malı bulunmadığını saptayan haciz tutanağı*» (İİK. mad. 105/I) «*kesin aciz belgesi hükmünde*» olduğu gibi,⁹⁴¹ «*borçlunun bulunan ve haciz edilen mallarının icra dairesince takdir edilen kıymetlerine göre, borcu karşılamayacağını belirten haciz tutanağı*» (İİK. mad. 105/II) da «*geçici aciz belgesi*» yerine geçer.⁹⁴²

• Bilindiği gibi; «*mahkemenin davanın esası hakkında yargılama yapabilmesi (dava-yı esastan inceleyebilmesi) için, varlığı veya yokluğu gerekli olan haklara*» d a v a ş a r t ı denir (HMK. mad. 114/2)⁹⁴³ Mahkeme «*dava şartının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştırabileceği*» gibi, taraflar da «*dava şartı noksanlığını her zaman ileri sürebilirler*» (HMK. mad. 115).

27.01.2011 T. 5310/430; 20.01.2011 T. 7202/215; 30.09.2010 T. 3414/7574; 01.07.2010 T. 5069/6229 vb. (www.e-uyar.com)

⁹³⁶ Bknz: 15. HD. 15.01.2003 T. 6346/153; 20.02.2002 T. 642/862; 22.09.2004 T. 3920/4487; 03.11.2004 T. 1725/5593; 04.11.2004 T. 1832/5619; 19.02.2003 T. 6107/5900 vb. (www.e-uyar.com)

⁹³⁷ Bknz: HGK. 04.07.2007 T. 4-450/449; 14.04.2004 T. 15-182/220 (www.e-uyar.com)

⁹³⁸ Bknz: 4. HD. 28.03.2011 T. 2023/3257; 14.03.2011 T. 717/2586; 28.02.2011 T. 3088/2012; 08.03.2011 T. 407/2480; 17.03.2008 T. 6100/3475; 17.03.2008 T. 1813/3444; 21.02.2008 T. 5775/2100 vb. (www.e-uyar.com)

⁹³⁹ Bknz: 17. HD. 24.12.2018 T. 7645/12628; 19.12.2018 T. 17704/12442; 20.06.2017 T. 6509/7003; 20.06.2017 T. 11791/7010; 10.05.2017 T. 22775/5329; 17.04.2017 T. 3673/4077; 20.03.2017 T. 2064/2896; 06.02.2017 T. 23129/1053; 22.11.2016 T. 20871/16761; 24.05.2016 T. 11539/6283; 24.05.2016 T. 2682/6341; 14.03.2016 T. 3265/3119; 23.02.2016 T. 11349/2104; 22.10.2015 T. 11421/11025; 11.06.2015 T. 5605/8012; 17.3.2015 T. 2203/4344; 04.11.2014 T. 11472/15070; 04.11.2014 T. 8340/15066; 27.10.2014 T. 10682/14362; 10.06.2014 T. 3653/9318; 09.04.2013 T. 7539/5112; 28.03.2013 T. 6151/4361; 04.03.2013 T. 5918/2619; 02.04.2013 T. 7306/4613; 27.11.2008 T. 11563/13096 vb. (www.e-uyar.com)

⁹⁴⁰ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. İİK. Şerhi, C:8, 2008, 3. Baskı, s:11853 vd. - ÖZTEK, S. Aciz Vesikası (İİK. m. 143; m. 251), s:48 vd. - DELİDUMAN, S. Aciz Belgesi, s:28 vd.

⁹⁴¹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. İİK. Şerhi, C:6, 2. Baskı, 2006, s:9138 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 2, s: 2082 vd.

⁹⁴² Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. ag. şerh, C:6, s: 9139 vd. - ÖZTEK, S. age. s:22 vd. - DELİDUMAN, S. age. s:8 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 2, s: 2084 vd.

⁹⁴³ KURU, B. Usul El Kitabı, 2020, s:377

A c i z b e l g e s i, tasarrufun iptali davası için ‘*özel bir dava şartı*’dır.^{944 945}

VIII- Davacının, iptal davası açabilmek (ya da açtığı davanın görülmesini sağlayabilmek) için -kural olarak-⁹⁴⁶ *aciz belgesi* alıp, mahkemeye vermek zorunda olması,⁹⁴⁷ borçlu hakkında iptal davası açılmadan *ö n c e veya iptal davasından s o n r a* (dava sırasında)-⁹⁴⁸ alacaklı tarafından icra takibi yapılmış olmasını zorunlu kılmaktadır. Gerçekten, «*aciz belgesi*» -ya da «*aciz belgesi niteliğindeki haciz tutanağı*» -icra takibi sırasında ya da icra takibi sonunda verildiğinden, borçlusu hakkında icra takibinde bulunmamış olan alacaklıya, «*aciz belgesi*» verilmesi düşünülemez.

Nitekim, **yüksek mahkeme;**

√ «*Tasarrufun iptali davasında varlığı zorunlu olan icra takibini dava tarihinden önce yapılmış olması gerekmeyeceği, icra takibinin dava tarihinden sonra yapılmış olmasına bir önemi bulunmadığı, önemli olanın yargılama aşamasında borçlu hakkında icra takibinin var olması gerektiğini*»⁹⁴⁹

√ «*Borçlu hakkında düzenlenmiş kat’i veya geçici aciz belgesinin bulunması zorunlu bulunan icra takibinin, dava tarihinden önce yapılmış olmasının tasarrufun iptali davaları yönünden bir zorunluluk olmadığı, icra takibinin dava tarihinden sonra da açılabilceğini*»⁹⁵⁰

belirtmiştir.

Bu nedenle tasarrufun iptali davasının d i n l e n e b i l m e s i i ç i n «dava tarihinden *ö n c e veya s o n r a*»^{951 952} (yargılama sırasında) davacı-alacaklı tarafından yapılmış ve kesinleşmiş bir i c r a t a k i b i bulunması gerekir.^{953 (*)}

⁹⁴⁴ KURU, B. El Kitabı, s:1418 – (A.), R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E. age. s:537 – MUŞUL, T. İptal Davası, s:180 EROĞLU, O. age. s:86 – ÜSTÜNDAĞ, S. age., s:214, dipn. 238 – KURU, B. İstinaf, s:672 – YILMAZ, E. age., s:1208

⁹⁴⁵ Bknz: 17. HD. 08.04.2019 T. 16227/4264; 03.04.2019 T. 13056/4022; 01.04.2019 T. 15030/3914; 25.02.2019 T. 5604/1933; 26.12.2017 T. 1581/12138 vb. (www.e-uyar.com)

⁹⁴⁶ TBK. mad. 19’a dayalı tasarrufun iptali davaları hariç (Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR/C. İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, C:2, s:2970 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, C: 3, s: 4361

⁹⁴⁷ Bknz: 17. HD. 23.06.2016 T. 18039/7665; 24.05.2016 T. 10742/6335; 30.03.2015 T. 2487/5063; 18.04.2012 T. 12788/4874 vb. (www.e-uyar.com)

⁹⁴⁸ Bknz: 17. HD. 11.03.2013 T. 5718/3199; 19.02.2013 T. 4326/1955; 26.11.2012 T. 6703/13012; 15. HD. 18.11.2003 T. 5510/5515 vb. (www.e-uyar.com)

⁹⁴⁹ Bknz: 17. HD. 11.03.2013 T. 5718/3199 (www.e-uyar.com)

⁹⁵⁰ Bknz: 17. HD. 19.02.2013 T. 4326/1955 (www.e-uyar.com)

⁹⁵¹ GÜNEREN, A. age, s:403

⁹⁵² Bknz: HGK. 30.03.2016 T. 17-843/433; 17. HD. 27.06.2018 T. 4888/6487; 12.05.2015 T. 20399/7300; 23.09.2014 T. 4561/12417; 11.03.2013 T. 5718/3199; 11.03.2013 T. 5718/3199; 11.03.2013 T. 6602/3146; 11.03.2013 T. 6649/3148; 19.02.2013 T. 4326/1955; 08.05.2012 T. 1603/5902; HGK. 28.03.2012 T. 17-25/241 vb. (www.e-uyar.com)

⁹⁵³ GÜNEREN, A. age. s:403 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 4. Baskı, C:2, s:1558 - KOSTAKOĞLU, C. Takip Hukukunda İptal Davaları, (Ad. D. 1989/6, s:23 vd. - Yasa D. 1989/8, s:1050 vd.) - ŞİMŞEK, E. age. s:852 - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. age., s: 195 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4361 – EROĞLU, O. age. s:75 – KURU, B. El Kitabı, s:1416 – ÇETİN, H.E. age., s:14 vd. – KARSLI, A. age. s: 547

(*) ÖZTEK, S. Tasarrufun İptali Davalarında Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar ve Yargıtay’ın Bu sorunlara İlişkin Uygulaması (Prof. Dr. Ergun Önen’e Armağan, 2003, s:319-333) – UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarında “Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi” Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S:135, s:517-575) – UYAR, T. Muvazaa (TBK. 19) Nedenine

İptal davası mutlaka bir *icra takibine* dayalı olarak açıldığı ve dava sonucunda davacıyı haklı bularak «*davanın kabulüne*» karar verecek duruma gelen mahkemenin «*davacı-alacaklının sayılı icra takibine konu alacağını eklentileri ile birlikte karşılayacak miktarla sınırlı olarak dava konusu taşınmaz/taşınır üzerinde davacı-alacaklıya cebri icra yetkisi (haciz ve satış isteme yetkisi) tanınmasına....*» şeklinde karar vermesi gerekeğinden⁹⁵⁴ yargılama sona ermeden, davacı-alacaklı tarafından davalılardan borçlu hakkında yapılmış ve kesinleşmiş bir *icra takibi* nin bulunması gerekir.

Ayrıca, mahkemece tasarrufun iptali davası sonucunda karar verilebilmesi için, alacaklı tarafından takip konusu yapılmış olan *alacağın* da kesinleşmiş olması gerekir.⁹⁵⁵

Yüksek mahkeme;

√ «*Davalı borçlunun icra takibine itirazı üzerine hakkındaki takibin durduğu, alacağın kesinleşmediği, davacı alacaklı tarafından itirazın iptali veya kaldırılması yönünden dava açıldığının iddia ve ispat edilmemiş olması ve rehin açığı belgesi alınarak anılan belgeye istinaden davalı borçlu hakkında yapılmış bir icra takibi bulunmaması karşısında, dava şartı yokluğu nedeniyle tasarrufun iptali davasının reddi gerektiğini- Tasarrufun iptali istemine ilişkin dava, dava şartı yokluğu nedeniyle reddedildiğinden AAÜT'nin 7/2. maddesi gereğince kendisini vekille temsil ettiren davalı yararına maktu vekâlet ücreti takdiri gerekeceğini*»⁹⁵⁷

√ «*Davacı alacaklının açmış olduğu icra takibinin geri bırakıldığı ve bu konuda verilen kararın kesinleştiği anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasına bakan mahkemece, davacı-alacaklının, İİK. mad. 33/a-II uyarınca, icranın geri bırakılması kararının kesinleştiğinin kendisine tebliğinden sonra, zamanaşımının vaki olmadığını ispat için 7 gün içinde umumi mahkemelerde dava açıp açmadığının belirlenmesi gerekeceği- Tasarrufun iptali davasının açılması koşullarından birisi davacının kesinleşmiş bir alacağının bulunması olduğundan, bu dava koşulu gerçekleşir ise, mahkemece davalı üçüncü kişinin taşınmazı satın aldığı tarihte taşınmazın satış bedeliyle gerçek değeri arasında mislini aşan fark bulunup bulunmadığına yönelik olarak taşınmaz üzerinde satış tarihinde mevcut olan ipotek miktarının ne kadar olduğunun araştırılması ve taşınmazın son satışının da davalının, alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklarını ızzar kastıyla hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olup olmadığı üzerinde durularak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekeceğini*»⁹⁵⁸

belirtmiştir...

Tasarrufun iptali davasına bakan mahkemenin, yargılamayı sonuçlandırıp “*davanın kabulüne*” dair karar verebilmesi için, davadan önce veya davadan sonra borçlu hakkında açılmış bir *icra takibi* nin bulunup bulunmadığını araştırıp; **a)** Hem

Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Hük. Der. Temmuz/2014, s:175/187) – UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:1246-1249

⁹⁵⁴ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4362

⁹⁵⁵ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, C:2, s:1560 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4362 - GÜNEREN, A. age., s:398

⁹⁵⁶ Bknz: 17. HD. 16.12.2016 T. 20573/112209; 29.02.2016 T. 15827/2361; 23.02.2016 T. 1932/2118; 26.01.2016 T. 8807/933; 07.05.2015 T. 19279/6817; 10.03.2015 T. 25274/4097; 16.03.2015 T. 4691/4288; 12.05.2014 T. 1279/7418; 13.01.2014 T. 16871/34; 01.04.2013 T. 8176/4516; 11.03.2013 T. 5385/3137 vb. (www.e-uyar.com)

⁹⁵⁷ Bknz: 17. HD. 24.02.2015 T. 20008/6439 (www.e-uyar.com)

⁹⁵⁸ Bknz: 17. HD. 10.06.2013 T. 9308/8720 (www.e-uyar.com)

icra takibini b) Ve hem de icra takibine konu alacağı n kesinleşmiş olduğunu saptaması gerekir.

IX- Bir tasarrufun İİK. mad. 277 vd. göre iptal davasına konu olabilmesi için, «davacı-alacaklının alacağının doğumundan sonra yapılmış olması» gerekir mi?*

İptal davasının dinlenebilmesi için ayrıca, «davacı-alacaklının alacağının, dava (iptal) konusu tasarruftan önce doğmuş olması» gerekli midir? Başka bir deyişle, davacı-alacaklı, «kendi alacağının doğum tarihinden önce yapılan tasarrufların iptalini» isteyemez mi?

Hemen belirtelim ki, **İsviçre (ve Alman)⁹⁵⁹ Hukukunda** «alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğması» tasarrufun iptali davasının bir ‘ön şartı’ olarak öngörülmemiştir... Orada, alacağın ‘tasarrufun yapıldığı tarihten önce veya sonra doğmasına bir önem atfedilmemektedir.⁹⁶⁰

Bizim hukukumuzda ise; bu konu **doktrinde** tartışmalı olmakla beraber, **Yargıtay** öteden beri ‘alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olmasını, tasarrufun iptali davasının bir ön şartı olarak’ kabul etmiştir...⁹⁶¹

Borç, taraflar (davacı-alacaklı ile davalı-borçlu) arasında;

√ «Çek»den doğmuşsa, çekin bankaya/takas odasına ibraz edildiği tarih –kural olarak- ‘davacı-alacaklının alacağının doğum tarihi’ sayılır. Ancak, davacı-alacaklı, ‘alacağının, çekin düzenlendiği tarihten çok daha önce olan temel ilişki tarihinde doğduğunu’ iddia ve ispat edebilir. Bu durumda, ‘çekin düzenlendiği tarih’e değil, ‘temel ilişki tarihi’ne itibar edilir.»^{962 963}

* **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:505-535; s:536-554; s:570-586 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:1080-1084; s:1394-1396; s:1398-1401; s:1511-1513; s:1519-1521 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Verilebilmesi» Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S:135, s:517-575) – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S:190, S:4729-4801) – **UYAR, T.** Kefile Karşı veya Kefil Tarafından Açılan Tasarrufun İptali Davalarında «Borcun Doğum Tarihi» Hangi Tarihtir? (İBD. 2019/4, s:15-37) – **UYAR, T.** Yargıtay 17. Hukuk Dairesinin «Kıdem tazminatı», «İhbar tazminatı» ve «Diğer Sosyal Haklar» Davalı Olarak Açılan Tasarrufun İptali Davalarında, Bu Alacakların Doğum Tarihinin «İş Akdinin Feshedildiği Tarih» Değil «İşe Giriş Tarihi» Olduğuna Dair Yeni İçtihatlarının (Görüşünün) Düşüncükleri (İBD. 2017/1, s:42/46) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının “Usul”den ve “Esas”dan Reddine Neden Olan Durumlar (Nevşehir Bar. Dergisi’nde yayımlanacak) – **UYAR, T.** Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında «Borcun Doğum Tarihi» Nasıl Belirlenir? Tasarrufun İptali Davasının «Bedele Dönüşmesi» (İİK. 283/II) Halinde, Tazminatın Esas «Gerçek Değer»in Hesaplanma Yöntemi (Legal Huk. Der. 2018, S:184, s:1739-1758) – **UYAR, T.** İİK’nun 280. Maddesi Uyarınca İptal Tabi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s:415-448)

⁹⁵⁹ **YILDIRIM, K.M.** age. s:288 – **EROĞLU, O.** age. s:70

⁹⁶⁰ **ERDÖNMEZ, G.** age., s: 89

⁹⁶¹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, 6. Baskı, s:798 vd.

⁹⁶² Bknz: 17. HD. 16.10.2019 T. 2985/9454; 02.10.2019 T. 5952/8805; 16.09.2019 T. 17716/8039; 11.06.2009 T. 11566/7261; 20.03.2019 T. 13902/3255; 11.09.2018 T. 2770/7624; 05.09.2018 T. 2870/7403; 24.05.2018 T. 630/5465; 15.05.2018 T. 17101/5044; 21.02.2018 T. 12253/1199; 19.02.2018 T. 8069/1094 vb. (www.e-uyar.com)

⁹⁶³ Bu konuda ayrıca Bknz: **AKŞENER, H.S.** agm. s:4007 vd. – **KURU, B.** El Kitabı, s:1402 vd. – **GÜNEREN, A.** age. s:420 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, 4. Baskı, C:2, s:1567

Ayrıca **yüksek mahkeme**⁹⁶⁴ açılmış olan tasarrufun iptali davalarında « *tarafların isticvap edilerek takip dayanağı çekin/bononun keşidesine neden olan temel ilişkinin (hukuki ve ticari ilişkinin) ne olduğunun ve bunun doğum tarihinin taraflardan sorulmasını ve tarafların varsa buna ilişkin delillerini ibraz etmeleri için süre verilmesini, bu konuda tarafların ticari defter, belge ve kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılmasını*» istemektedir...

Tasarrufun iptali davasında, davacı-alacaklının alacağı;

√ «*“Alacak davası”ndan doğmuşsa, kural olarak dava tarihi ‘alacağın doğum tarihi’ sayılır.*»⁹⁶⁵

√ «*Eser sözleşmesi»nden doğmuşsa, ‘sözleşme tarihi’nde, davacı alacaklının alacağı doğmuş sayılır.*»⁹⁶⁶

√ «*Boşanma davası»ndan kaynaklanan ‘tazminat’ ve ‘nafaka’ alacakları -kural olarak- boşanma daasının açıldığı tarihte doğmuş sayılır. Ancak, iptal kararı verilebilmesi için, alacakların kesinleşmesi beklenir.*»⁹⁶⁷

√ «*Daire (taşınmaz) alım sözleşmesi»nden doğmuşsa, alacak ‘sözleşme tarihi’nde doğmuş sayılır.*»⁹⁶⁸

√ «*Kredi kartı sözleşmesi»nden kaynaklanmışsa, ‘borcun doğum tarihi’, ‘kredi kartı sözleşmesinin yapıldığı tarih’ tir.*»⁹⁶⁹

√ «*Bono»dan kaynaklanmışsa, senedin vade tarihinin ya da keşide tarihinin değil, bononun d üzenlenmesine neden olan temel ilişkinin yapıldığı (başladığı) tarih, ‘borcun doğum tarihi’ sayılır.*»⁹⁷⁰

√ «*Factoring sözleşmesi»nden kaynaklanmışsa, ‘factoring sözleşmesinin yazıldığı tarihte’, borç doğmuş sayılır.*»⁹⁷¹

√ «*Haksız fiil»den (örneğin; eşin, diğer eşi aldatmasından, onu yaralamasından, ona hakaret etmesinden) doğmuşsa, ‘borcun, boşanma davasının açılmasından önce, haksız fiil tarihinde doğmuş olduğu’ kabul edilir.*»⁹⁷²

√ «*Cari hesap ilişkisi»nden kaynaklanmışsa, ‘kredi sözleşmesinin düzenlendiği tarihte’ kefilin asıl borçludan olan alacağı doğmuş sayılır.*»⁹⁷³

⁹⁶⁴ Bknz: 17. HD. 28.03.2013 T. 14204/4372; 11.03.2013 T. 7006/3209; 04.03.2013 T. 1586/2620; 22.02.2012 T. 1172/1979; 06.11.2012 T. 2959/12122; 28.11.2012 T. 5128/11359; 09.05.2011 T. 9851/4454; 02.05.2011 T. 9032/4190; 15.03.2011 T. 12199/2285; 07.03.2011 T. 6758/1993; 30.05.2011 T. 10146/5438; 03.02.2011 T. 5065/674; 16.02.2010 T. 10122/1205; 02.02.2010 T. 8720/701 vd. (www.e-uyar.com)

⁹⁶⁵ Bknz: 17. HD. 19.09.2019 T. 19668/8266 (www.e-uyar.com)

⁹⁶⁶ Bknz: 17. HD. 14.05.2019 T. 2378/6032 (www.e-uyar.com)

⁹⁶⁷ Bknz: 17. HD. 13.05.2019 T. 19287/5985; 31.01.2017 T. 16188/828 (www.e-uyar.com)

⁹⁶⁸ Bknz: 17. HD. 08.05.2019 T. 7147/5714 (www.e-uyar.com)

⁹⁶⁹ Bknz: 17. HD. 06.05.2019 T. 19840/5554; 01.04.2019 T. 15235/3909; 19.10.2018 T. 9899/8826; Samsun BAM. 1. HD. 30.01.2018 T. 197/209; 21.02.2017 T. 274/1748 vb. (www.e-uyar.com)

⁹⁷⁰ Bknz: 17. HD. 02.05.2019 T. 15560/5474; 17.12.2018 T. 19357/12265; 09.10.2018 T. 8853/8821; 20.09.2018 T. 2899/8025; 20.06.2017 T. 9642/7008; 31.05.2017 T. 9034/6183 vb. (www.e-uyar.com)

⁹⁷¹ Bknz: 17. HD. 10.04.2019 T. 17220/4540; 03.04.2019 T. 13905/4018; 14.10.2014 T. 9652/13299 vb. (www.e-uyar.com)

⁹⁷² Bknz: 17. HD. 27.02.2019 T. 11311/2206; 12.03.2015 T. 18146/4159; 10.09.2013 T. 8434/11717; 28.11.2011 T. 5128/11359; 30.10.2007 T. 4395/3299 vb. (www.e-uyar.com)

⁹⁷³ Bknz: 17. HD. 17.09.2018 T. 2400/7837; 03.02.2014 T. 436/904 (www.e-uyar.com)

√ «Kefalet ilişkisi»nden kaynaklanmışsa, ‘kredi sözleşmesinin düzenlendiği tarihte’ kefilin asıl borçludan olan alacağı doğmuş sayılır.⁹⁷⁴

√ «Kredi sözleşmesi»nden kaynaklanmışsa, kredi sözleşmesinin düzenlendiği tarihte, alacaklı bankanın alacağı doğmuş sayılır.⁹⁷⁵

√ «Fatura»dan kaynaklanmışsa, ‘fatura’nın düzenlendiği tarihi borcun doğum tarihi sayılır.⁹⁷⁶

X- İİK. mad. 280’de malvarlığı, borçlarını ödemeye yetmeyen borçlunun alacaklarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm⁹⁷⁷ (hileli) tasarrufların iptale tâbi olduğu belirtilmiştir.*

Maddenin kenar başlığında «zarar verme kasdından dolayı iptal» denilmiş ve maddenin metninde «hileli tasarruflar» deyimine yer verilmemiş ise de, maddenin içeriğinden, borçlunun geniş anlamda hileli tasarruflarının iptalinin amaçlandığı anlaşılmaktadır.⁹⁷⁸ Bu hükmün kabul edilmesinin temelinde ‘alacaklıların müracaat edebilecekleri iptal sebeplerini, kanunda sayılanlarla sınırlı olmaktan çıkarma amacı vardır.⁹⁷⁹

«Malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun, alacaklılarına zarar verme kasdıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mâli durumun ve zarar verme

⁹⁷⁴ Bknz: 17. HD. 23.05.2018 T. 115/5391; HGK. 16.09.2015 T. 17-2350/1759; 09.03.2015 T. 17616/3986 vb. (www.e-uyar.com)

⁹⁷⁵ Bknz: 17. HD. 05.04.2018 T. 17130/3875; 04.10.2016 T. 9663/8542; 25.02.2016 T. 1648/2240; 24.02.2015 T. 14598/3346; 06.11.2012 T. 2454/12116 vb. (www.e-uyar.com)

⁹⁷⁶ Bknz: 17. HD. 04.04.2011 T. 71053027; 15. HD. 14.10.2003 T. 4002/4750 vb. (www.e-uyar.com)

⁹⁷⁷ Buna karşın, İİK. 278’de «ivazsız tasarruflar ile başıslama gibi kabul edilen tasarrufların»ın İİK 279’da ise «alacaklılara zarar veren belirli tasarrufların»ın iptali düzenlenmiştir. Bu nedenle, İİK. 280’de ‘genel bir iptal sebebi’ni düzenlediği söylenebilir (ERDÖNMEZ, G. age. s: 14 – CETİNEL, T. age. s: 63)

* UYAR, T. Hukukî Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 803-828 - UYAR, T. Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449-4513) – UYAR, T. ‘Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan (Hileli) Tasarruflardan Dolayı, İptal «İİK. m. 280» (ABD – 2017/4 s: 307-364) – UYAR, T. Aynı Zamanda ‘Hemşerisi’ Olan İki Kardeşten Birisine, Sahip Olduğu Taşınmazlardan (2) Tanesini ‘Değerinin Çok Altında Bir Bedelle’ Devrettikten Sonra, Aynı Gün Öteki Kardeşine de ‘Değerinin Çok Altında / Üstünde Bir Bedelle’, (4) Taşınmazını Devreden Borçlu Hakkında Tasarrufun İptali Davası (İİK. m. 278/III-2; 280/I) Açılabilir mi? (Yargı Düny. Huk. Der. Ocak-Şubat-Mart; S: 73-75, s: 17-36) - UYAR, T. İİK’nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tabi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s: 415-448) - UYAR, T. Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan (Hileli) Tasarruflardan Dolayı İptal (İBD. 2008/6 Kasım-Aralık, s: 2901-2929) - UYAR, T. Hukukî Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 9-12; s: 59-61; s: 132-134; s: 267 vd. - s: 578 vd. – AKÇAR, H. Zarar Verme Kasdından Dolayı Tasarrufun İptali Davaları «Yargıtay Kararı İncelemesi» (Eskişehir Bar. D. 2012/2, s: 67-70) – AKKAYA, T. İcra ve İflas Hukukunda İptale Tabi Tasarruflar «İİK. m. 277-284» (Eskişehir Bar. D. Ekim/2006, s: 13-49) – AKŞENER, H. S. İY. ’nin 280. Maddesinde 4949 Sayılı Yasa ile Yapılan Değişiklik Üzerine Bir İnceleme (Legal Huk. Dr. Eylül/2003, s: 2209-2212) – BÖRÜ, L. İcra ve İflas Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal Davası «İİK. m. 280» (AÜHFĐ. 2009/3, s: 487-537) – KAYIŞ, F. Ticari İşletmenin Devrinde Bazı Sorunlu Noktalar ve Buna İlişkin Tespitler (Legal Huk. Der. S: 215, Kasım/2020, s: 5009-5060) – ÖZTEK, S. / MEMİŞ, T. Şirketler Hukuku ve İcra İflas Hukuku İlkeleri Karşısında Borçlu Şirketin Alacaklılarının Hüküm Ortağa Karşı Korunması («Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması» isimli Sempozyuma Sunulan Tebliğ, 2008) – YAVUZ, N. Alacaklılardan Mal Kaçırma Amacı ile Yapılan İşlemlerin Hukuken Nitelendirilmesi Sorunu (Yargıtay Dr. Ocak-Nisan/1986, s: 101-107)

⁹⁷⁸ KURU, B. El Kitabı, s:1409 vd.

⁹⁷⁹ ERDÖNMEZ, G. age., s: 9

kasdının, işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde iptal edilebilir» (İİK. mad. 280/I, c:1).**

Bu madde uyarınca, borçlunun *alacaklarına zarar verme kasdıyla yapmış olduğu hileli işlemlerin (tasarrufların) iptal edilebilmesi için;*^{980 981}

a) Borçlu aleyhine tasarrufun yapıldığı tarihten itibaren beş yıl içinde ‘haciz’ veya ‘ıflâs’ yolu ile takipte bulunulmuş olmalıdır (İİK. mad. 280/I, c: 2).

b) Borçlunun malvarlığı, borçlarını ödemeye yetmemelidir. Burada ‘borca batıklık’ (borçlunun malvarlığının aktifinin pasifinden az olması) söz konusudur.⁹⁸²

c) Borçlu, alacaklılarına zarar verme (mal kaçırma) kasdı ile üçüncü kişilerle tasarrufta (işlemdede) bulunmuş olmalıdır. Eğer alacaklıya zarar veren tasarruf ‘ihmal suretiyle’ yapılırsa, bu tasarruf İİK m. 280’e göre iptal edilemez.⁹⁸³

Borçlunun ‘alacaklılara zarar verme kasdıyla hareket ettiği’ hususunun – yaklaşık ispat kurallarına göre – alacaklı tarafından ispat edilmesi gerekir.⁹⁸⁴

ç) Borçlunun tasarrufta (işlemdede) bulunduğu üçüncü kişiler iyiniyetli (MK. mad. 3) olmamalıdır. Borçlunun içinde bulunduğu mâli durumun (yani; borçlunun malvarlığının borçlarını karşılamadığının) ve alacaklılarına zarar verme kasdının, borçlu ile işlemde bulunan üçüncü kişilerce -tasarruf tarihinde- bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emareler (karineler) olmalıdır. Yani, borçlu ile işlemde bulunan üçüncü kişi, borçlunun kasdını biliyor olmalıdır. Bu şartın gerçekleşmiş olması için, «tasarruftan yararlanan üçüncü kişinin, gereken dikkati gösterdiği takdirde, borçlunun durumunu ve işlemin mahiyetini anlayabilecek durumda olması» yeterlidir. Başka bir deyişle, «üçüncü kişi,

** UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 9-13; s: 59-75; s: 132-139; s: 267-272; s: 584-589 - UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 14-31; 829-855; 877-919; 999-1024; 1124-1164 - UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi» Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S: 135, s: 517-575) - UYAR, T. Aynı Zamanda ‘Hemşerisi’ Olan İki Kardeşten Birisine, Sahip Olduğu Taşınmazlardan (2) Tanesini ‘Değerinin Çok Altında Bir Bedelle’ Devrettikten Sonra, Aynı Gün Öteki Kardeşine de ‘Değerinin Çok Altında / Üstünde Bir Bedelle’ (4) Taşınmazını Devreden Borçlu Hakkında, Tasarrufun İptali Davası (İİK. m. 278/III-2; 280/I) Açılabilir mi? (Yargı Düny. Ocak-Şubat-Mart, S: 73-75, s: 17-36) - UYAR, T. Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? «İİK. 280; TBK. 19» (ABD. 2015/1, s: 369-397) - UYAR, T. Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Deer. Temmuz/2014, s: 175-187) - UYAR, T. Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Eylül/2018, s: 4729-4801)

⁹⁸⁰ MUŞUL, T. İcra ve İflâs Hukuku, C: 2, s: 1828 vd. - MUŞUL, T. İptal Davaları, s: 373 vd. - AKKAYA, T. İptale Tabi Tasarruflar, s:40 vd.) - GÜNEREN, A. Tasarrufun İptal Davaları, s:816 vd. - EROĞLU, O. age. s: 182 vd. - KAZANCI, T. İ. age s: 171 vd. - ÇETİNEL, T. age. s: 93 vd.

⁹⁸¹ Bu konuda ayrıca Bknz: ERDÖNMEZ, G. age. s: 105 vd – YILDIRIM M. K. age. s: 161 vd. - ÇETİNEL, T. age. s: 64 vd.

⁹⁸² UYAR, B. age. s: 81 - KURU, B. El Kitabı, s: 1410 - MUŞUL, T. Davaları, s: 373 - BÖRÜ, L. agm. s: 503 - UYAR, T. Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan Hileli Tasarruflardan Dolayı İptal (ABD. 2017/4, s: 308) - ÇETİNEL, T. age. s: 93 - UYAR, B. Aciz Hali-Borca Batıklık Kavramlarının Farkı, s: 319 - EROĞLU, O. age. s: 182 vd. - YILDIRIM, K.M. age. s: 171 - ERDÖNMEZ, G. age. s: 76 vd.

⁹⁸³ UYAR, B. age. s: 55 - ERDÖNMEZ, G. age. s: 173 - ÇETİNEL, T. age. s: 95

⁹⁸⁴ ERDÖNMEZ, G. age. s: 189 - ÇETİNEL, T. age. s: 95

küçük bir soruşturma, dikkat veya gözlem ile borçlunun durumunu bilebilecek durumda ise», bu şart gerçekleşmiş kabul edilmelidir.⁹⁸⁵

Yüksek mahkeme, borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin «*borçlunun mâli durumunu ve alacaklılarına zarar verme kasdını bildiği*» konusunda -yani, İİK. mad. 280/1 kapsamındaki- konularla ilgili olarak;

√ «*Davalıların yöneticileri arasında organik bağ olduğundan, davalı-üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilen ve bilmesi gereken kişi olduğunun kabulü gerektiği*»⁹⁸⁶

√ «*Taraflar arasında herhangi bir tanışıklık olmadığından ve davalı taşınmaz yazlık ihtiyacı nedeniyle satın aldığından ‘davanın reddi’ gerekeceğini*»⁹⁸⁷

√ «*Taraflar arasında yakınlık olmayıp daha önce birbirlerini tanımadıkları ve davalı 3. kişinin borçlunun mali durumunu bilebilecek durumda olmadığını, yine tasarrufa konu ev için ödenen bedel ile devir tarihindeki gerçek değeri arasında bir misli fark olmadığı anlaşıldığından ‘davanın reddine’ karar verilmesi gerekeceğini*»⁹⁸⁸

√ «*Yapılan yargılama sonunda, davalılar arasındaki yakınlık ilişkisi bulunduğuna ya da en azından davalıların borçlunun mali durumu hakkında bilgi sahibi olduğuna dair dosyada bulgu bulunmadığı, yine davalıların davalılar vekili tarafından dosyaya ibraz edilen ikametgah belgeleri ve taşınmazın kullanımından doğan bir kısım fatura suretlerinden anlaşıldığı üzere; halen davaya konu taşınmazda ikamet ediyor oldukları anlaşıldığından davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini*»⁹⁸⁹

√ «*Davalı borçlu firma yetkilisi ile diğer davalının kardeşi olduğu, davalı 3. kişinin davalı borçlunun durumunu bilen ve bilmesi gereken kişilerden olduğunun anlaşılmasına göre davalıların davada haksız olduklarının sabit olduğu, yargılama giderinden müştereken ve müteselsilen sorumlu olmaları gerektiğini*»⁹⁹⁰

√ «*Dava konusu taşınmazın tapudaki satış bedeli ile rayiç değeri arasında önemli oransızlık olduğu gibi, davalı borçlu ile diğer üçüncü kişilerin birbirini yakından tanıdıklarından İİK'nun 280/1. maddesine göre de tasarrufun iptal edilmesi gerektiğini*»⁹⁹¹

√ «*Davalılar arasında arkadaşlık, komşuluk, iş ortaklığı bulunduğunu birbirlerini uzun yıllardan beri tanıdıklarını ve alacaklıları zarara sokmak kastıyla yapılan tasarrufların iptaline ilişkin kararın usul ve yasaya uygun olması nedeniyle onanması gerektiğini*»⁹⁹²

√ «*Dava konusu tasarruftan önce ve sonra davalılar arasında ticari ilişki bulunup bulunmadığı dolayısıyla davalı 3. kişinin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olup olmadığının, dava konusu tasarrufun İİK 280/1 kapsamında iptale tabi olup olmadığının mahkemece değerlendirilmesi gerekeceğini*»⁹⁹³

√ «*Borçlunun davalı 3. kişiden zaman zaman borç aldığı yine bir kısım banka kredi borçlarının davalı 3. kişi tarafından ödendiğinin her iki davalının kabulünde olduğu*

⁹⁸⁵ BERKİN, N. İflâs Hukuku, s:511 - AKKAYA, T. İptale Tâbi Tasarruflar, s: 42 - MUŞUL, T. age. s: 375

⁹⁸⁶ Bknz: 17. HD. 19.02.2020 T. 6036/1696 (www.e-uyar.com)

⁹⁸⁷ Bknz: 17. HD. 23.12.2019 T. 3976/12298 (www.e-uyar.com)

⁹⁸⁸ Bknz: 17. HD. 16.12.2019 T. 187/11980 (www.e-uyar.com)

⁹⁸⁹ Bknz: 17. HD. 16.12.2019 T. 4579/11993 (www.e-uyar.com)

⁹⁹⁰ Bknz: 17. HD. 11.12.2019 T. 3028/11823 (www.e-uyar.com)

⁹⁹¹ Bknz: 17. HD. 10.12.2019 T. 3905/11724 (www.e-uyar.com)

⁹⁹² Bknz: 17. HD. 09.12.2019 T. 4702/11648 (www.e-uyar.com)

⁹⁹³ Bknz: 17. HD. 02.12.2019 T. 4307/11389 (www.e-uyar.com)

gözetildiğinde, davalı 3. kişinin borçlunun içinde bulunduğu mali durum ile alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızzar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olduğunun sabit olduğunu»⁹⁹⁴

√ «Mahkemece, ‘dava konusu taşınmazların satış tarihindeki gerçek değerleri ile satış bedelleri arasında misli farka rastlanmaması, davalılar arasında yakın arkadaşlık, akrabalık gibi durumların bulunduğu ispatlanamaması’ gerekçesi ile ‘açılan davanın reddine’ karar verilmesi gerekeceğini»⁹⁹⁵

√ «İİK.nun 280. maddesine göre kötü niyeti kanıtlanma yükümlülüğü davacı tarafta bulunmakta olup, davalılar arasında akrabalık bağı, iş ortaklığı, arkadaşlık gibi kötü niyeti gösterir bir durumun kanıtlanmadığı, bu nedenlerle davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»⁹⁹⁶

√ «Davalı tanığının beyanları dikkate alındığında, İİK. mad. 280 kapsamında bu davalının, davalı borçlunun mali durumunu bildiğinin kabulü gerektiğini»⁹⁹⁷

√ «Borçlu şirket çalışanı olan davalı üçüncü kişinin davalı borçlu şirketin durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğunu»⁹⁹⁸

√ «Davalı borçlu ile davalı üçüncü kişinin uzun yıllardır ticari ilişkileri olması birbirlerini tanıdıkları anlaşıldığından, İİK. mad. 280 koşullarının gerçekleşmiş bulunduğunu»⁹⁹⁹

√ «Mahkemece; davalılar arasında İİK. mad. 280/1 uyarınca, arkadaşlık, akrabalık, ticari ilişki veya komşuluk olup olmadığı, üçüncü kişinin, borçlu davalının mali durumu ile alacaklıları ızzar kastını bilen veya bilmesi gereken kişilerden olup olmadığı irdelenmemiş olup, davalı üçüncü kişi, dava konusu taşınmazın yanında bulunan komşu parsellerin sahibi olduğunu ve parselleri birleştirmek için taşınmazı satın aldığını beyan etmiş olduğundan, bu husus da değerlendirilerek karar verilmesi gerektiğini»¹⁰⁰⁰

√ «Davalı borçlu ile davalı üçüncü kişi arasında; İİK. mad. 280/1 uyarınca tanışıklık, arkadaşlık, akrabalık, iş ilişkisi vs. gibi durumların olup olmadığı, davalı üçüncü kişinin borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olup olmadığı konusunda araştırma yapılması gerektiğini»¹⁰⁰¹

√ «3 adet taşınmazın aynı gün satın alınması ve davalıların aynı alanda mesleki faaliyette bulunmaları nedeniyle davalı 3. kişinin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle İİK’nun 280/1 maddesi gereğince tasarrufların iptale tabi bulunduğunu»¹⁰⁰²

√ «Davalıların birbirlerini tanıdıkları kabullerinde olup dosyada dinlenen tanık beyanları ile de sabit olduğu, dosyaya sunulan deliller birlikte değerlendirildiğinde, taşınmazları devralanın diğer borçlu davalının durumunu ve kastını bilecek kişilerden

⁹⁹⁴ Bknz: 17. HD. 20.11.2019 T. 1742/10931 (www.e-uyar.com)

⁹⁹⁵ Bknz: 17. HD. 18.11.2019 T. 4175/10768 (www.e-uyar.com)

⁹⁹⁶ Bknz: 17. HD. 11.11.2019 T. 3256/10454 (www.e-uyar.com)

⁹⁹⁷ Bknz: 17. HD. 11.11.2019 T. 3833/10387 (www.e-uyar.com)

⁹⁹⁸ Bknz: 17. HD. 04.11.2019 T. 1530/10068 (www.e-uyar.com)

⁹⁹⁹ Bknz: 17. HD. 08.10.2019 T. 12648/9053 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁰⁰ Bknz: 17. HD. 16.09.2019 T. 13366/8038 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁰¹ Bknz: 17. HD. 17.12.2018 T. 19357/12265 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁰² Bknz: 17. HD. 12.02.2018 T. 10637/843 (www.e-uyar.com)

olduğu, ödeme hususunun da ispat edilemediği, görülmekle, İİK'nun 280/1 maddesi gereğince de tasarrufun iptale tabi olduğunu»¹⁰⁰³

belirtmiştir...

XI- Taraflar arasında organik bağ bulunması (yani; «borçlu» ile «üçüncü kişi»nin şirket (tüzel kişi) olup, ortaklarının ve/veya yöneticilerinin aynı kişiler (ya da yakın akrabalar olması) halinde; borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişinin «borçlunun malvarlığını ve zarar verme kastını» bildiği farz edilerek, mahkemece dava konusu işlemin -davacı alacaklı bakımından- iptaline karar verilir.

Sorumluluğun genişletilmesi bakımından başvuru «organik bağ»^(*) kavramı Türk yargı kararlarında geliştirilen ve sıkça kullanılan bir kavramdır. Bu kavramla; farklı tüzel kişilerin sorumlu tutulabilmesine imkan sağlanmaktadır. Mahkemeler, özellikle bir tüzel kişiye olan alacakların takip edilmesinde, bu takibin asıl borçlu şirket ile birlikte onunla belirli bir düzeyde hukuki ilişkiye ve bağa sahip olan şirkete karşı da yapılabilmesi veya devam ettirilebilmesi için «organik bağ» kavramından faydalanmaktadır.

Doktrinde¹⁰⁰⁴ «organik bağın varlığını kabul edebilmek için belli bir ekonomik ve ticari bağımlılık, kader birliği, birlikte hareket olgusu veya benzer bir özelliğin varlığı» aranmaktadır.

«Perdenin kaldırılması teorisi» ile «organik bağ» kavramları arasındaki benzerlikler şu şekilde belirlenebilir. Bir kere; «perdenin kaldırılması teorisi»nde bazı şartların varlığı halinde, borçlu şirketten farklı ve ayrı kişiliği olan şirket ortaklarına müracaat edilebilmekte ve bu ortaklar borçtan şahsen sorumlu tutulabilmektedir. Bu yönüyle «organik bağ» ile «perdenin kaldırılması teorisi» birbirine benzemektedir. Çünkü organik bağın varlığı halinde de borçlu şirketin tüzel kişiliğinden ayrı ve bağımsız bir kişinin (tüzel kişinin) sorumluluğuna gidilmektedir. İkinci olarak; «perdenin kaldırılması teorisi»nin uygulanması ile «organik bağ» kavramının uygulanması genel olarak «dürüstlük kuralı»na ve «hakkın kötüye kullanılması» ilkesine dayanır.

«Organik bağ»ın varlığı için ayrı tüzel kişiler arasında belirli bir iktisadi ve ticari bağımlılığın, kader birlikteliğinin veya birlikte hareket olgusunun başka bir özdeşliğin bulunması gerekir. Yani «organik bağ»ın temelini de «perdenin kaldırılması teorisi»nde olduğu gibi **hakkın kötüye kullanılması yasağı** ve **dürüstlük kuralı** oluşturmaktadır.¹⁰⁰⁵

Yüksek mahkeme bu konuyla -yani; «organik bağ»la- ilgili olarak;

√ «Dava konusu araçların, borcun doğumundan sonra satıldığı, borçlu ve üçüncü kişi konumundaki şirketlerin aynı gruba ait olduğu, ortakları arasında yakın organik bağ olduğu anlaşıldığından, aralarındaki araç satışına ilişkin tasarrufun İİK. mad. 280

¹⁰⁰³ Bknz: 5. İzmir BAM. HD. 01.02.2018 T. 1183/158 (www.e-uyar.com)

(*) **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 323-347; s: 920-969 – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S: 190, s: 4729-4801) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 61-65; s: 811 vd. – **UYAR, T.** Borçlu Hakkında, Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) “Muvazalı Olduğu” İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin, Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi.?» “İİK. 280; TBK 19” (ABD 2015/1, s: 369-397)

¹⁰⁰⁴ **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 200 - **ÖZTEK, S./MEMİŞ, T.** Şirketler Hukuku ve İcra İflâs Hukuku İlkeleri Karşısında Borçlu Şirketin Alacaklılarının Hâkim Ortağa Karşı Korunması («Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması» isimli sempozyuma sunulan tebliğ, s: 211)

¹⁰⁰⁵ **ÖZTEK, S./MEMİŞ, T.** a.g. Tebliğ, s: 209 vd.; 213

gereğince iptali gerektiği- Yargılama devam ederken borçlunun iflası halinde, tüm mal varlığı iflas masasına geçeceğinden, tasarrufun iptali halinde satış isteme yetkisinin iflas idaresine verilmesi gerektiğini- Kendisine iflas idaresince yetki verilmeyen davacının taraf sıfatı kalmadığından, onun lehine yargılama gideri ve vekalet ücreti takdir edilmemesi gerektiğini»¹⁰⁰⁶

√ «Dosyadaki ticaret sicil kayıtlarından Ltd. Şti. ile borçlu şirketin ortakları arasında organik bağ içinde olduğu anlaşıldığından, anılan şirketin üçüncü kişi sıfatı ile davaya dahili sağlanarak, bu şirketin savunması alınıp, delilleri toplandıktan sonra oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»¹⁰⁰⁷

√ «Borç kaynağı senedin tanziminden sonra satışın yapıldığı, borçlunun aciz halinde olduğu, dava konusu taşınmazlarını bizzat senette borçlu olan kişinin büyük pay sahibi olduğu ve aynı zamanda kefil olduğu diğer borçlu şirketin müdürü ve akrabası olan üçüncü kişiye devrinin iptale tabi olduğunu»¹⁰⁰⁸

√ «Cebri icra satışlarına yönelik tasarrufun iptali davalarında, alıcıların borçlu ile organik bağının bulunup bulunmadığının ve satın aldıkları taşınmazları ödeme gücüne sahip olup olmadıklarının (yani; alıcıların, borçluların nam-ı müstearı olup olmadıklarının) araştırılması gerektiğini»¹⁰⁰⁹

√ «Tasarrufun iptali davasında; davalı şirketlerin kurucuları, işteğal konuları ve faaliyet adresleri itibarıyla aralarında organik bağ olduğu,Şti. 'nin davacıya borcu olduğunu diğer davalı ..Şti. 'nin bildiği veya aralarındaki bağ nedeniyle bilmesi gerekeceği, davalılar arasında dava konusu taşınmazın satış işlemine ilişkin fatura düzenlenip bedelin davalı ... şirketinin ortağının cari hesabına borç kaydedilip ödendi kaydının davalıların ticari defterinde yazılı olduğu, buna karşılık davalılar arasında para alışverişine dair herhangi bir kayda rastlanmadığı, taşınmaz satışının nakit para veya kredi ile yapılması mutad olup cari hesaba borç olarak kaydı şeklinde bedelin ödenmesinin mutad dışı bir durum olduğu hususları birarada değerlendirildiğinde, davalılar arasında yapılan satış işleminin muvazaalı olduğunu»¹⁰¹⁰

√ «Davalı tarafından sunulan dekontlardan 'dava konusu taşınmaz üzerindeki inşaatın yapım ve ortaklık ilişkisinden kaynaklandığı 'nin belirtildiği görüldüğünden, inşaatın yapımında davalılar arasında ortaklık ilişkisi olduğu ve organik bağ bulunduğunun da anlaşılmış olduğu ve bu durumda, satışın gerçek bir satış değil, alacaklılara zarar verme kastıyla yapılan hileli tasarruf olduğunun anlaşıldığını (İİK. mad. 280)»¹⁰¹¹

√ «Davalı 4. ve 5. kişiler, muhtelif şirketlerde ortak ve yönetici olarak bulunmalarına rağmen adı geçen kişiler ile ortağı oldukları şirketlerin davalı borçlu ve onun ortağı olduğu şirket ile ticari ilişkisi içinde bulunduğu, aralarında organik ve fiili bağ olduğu davacı tarafından ispatlanamadığından dolayısıyla davalı 4.ve 5 kişinin kötüniyetli oldukları davacı tarafından ispatlanamadığından, 4 ve 5 kişi durumundaki davalılar hakkındaki davanın reddine; bu durumda, davalı şirket hakkındaki davanın İİK'nun 283/2 madde gereğince bedele dönüşmesi nedeniyle davacının dava konusu alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak davalı 3.kişi şirketin dava konusu taşınmazı elden çıkardığı tarihteki bedeli olan 3.800.000,00 TL tazminatla sorumlu tutulmasına (aynı taşınmaza ilişkin

¹⁰⁰⁶ Bknz: 17.12.2019 T. 1754/12056 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁰⁷ Bknz: 17. HD. 04.12.2018 T. 15476/11645 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁰⁸ Bknz: 17. HD. 27.02.2018 T. 20061/1381 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁰⁹ Bknz: Antalya BAM. HD. 04.10.2017 T. 893/843 (www.e-uyar.com)

¹⁰¹⁰ Bknz: 17. HD. 29.05.2017 T. 6338/6063 (www.e-uyar.com)

¹⁰¹¹ Bknz: 17. HD. 11.04.2017 T. 4800/3961 (www.e-uyar.com)

olarak başka alacaklılar tarafından açılan ve tazminat olarak hükmedilerek kesinleşen dosyalar var ise o dosyalarla da tekerrür oluşturmayacak şekilde) karar verilmesi gerekeceğini»¹⁰¹²

√ «Davalı borçlu ile üçüncü kişi şirket arasında organik bağ olduğu, dava konusu taşınmazın satışından sonra borçlunun organik bağ içinde olunan diğer şirket ortaklığından ayrıldığı satıştan sonra ancak dava dayanağı takipten önce aralarında uyumsuzluk çıktığı ve davaların bulunduğu, takip dayanağı 900.00 USD olarak büyük miktardaki borcun 30.05.2008 tarihinde verilmiş olmasına rağmen senedin vadesinin 30.12.2011 tarihine verildiği, alacaklı tarafından dava konusu taşınmazın tapu kayıtlarının istendiği anlaşıldığından, mahkemece, davacı alacaklının takip konusu bononun düzenlendiği 30.05.2008 tarihinde 900.000 USD elden borç verebilecek mali duruma sahip olup olmadığı kolluk aracılığı ile araştırılması, davacının şirketi var ise bu şirket kayıtlarında böyle bir alacak borç ilişkisinin varlığı ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak, alacağın gerçek olup olmadığının tespiti gerektiğini»¹⁰¹³

√ «Takip konusu borcun tasarruftan önce olması, borçlu hakkındaki takibin kesinleşmesine, haciz tutanaklarının geçici aciz belgesi niteliğinde olması ve davanın beş yıllık hak düşürücü süre içinde açılmış bulunması, davalı borçlu ile diğer şirketler ve dahili davalı arasında organik ve hukuki bağ bulunması nedeniyle dava konusu satışların İİK'nun 280/1-3 maddesi gereğince iptale tabi olduğunu»¹⁰¹⁴

√ «Borçlunun aciz halinin sabit olduğu, alacaklı ile borçlu arasında yapılan borç ödeme planının bu durumu değiştirmeyeceği, 5 yıllık hak düşürücü sürede borçlu baba ile davalı kızı arasındaki tasarrufun iptali gerektiğini, diğer davalı şirket ortakları ile borçlu arasında organik bağ olduğundan, borçlunun mali durumu ve alacaklılarını ızzar kastını bildiğinin kabulü gerektiğini»¹⁰¹⁵

√ «Kural olarak çekte vade olmamakla birlikte ticari hayatta çeklerin de bono gibi vadeli kullanıldığının bilinen bir gerçek olduğunu, dosyada mevcut ticari sicil kayıtlarından davacının ticari ilişki içinde olduğunu ve borcun doğumuna ilişkin kereste sattıklarını beyan ettiği dava dışı şirket ile davalı borçlu şirket arasında ortak ve kurucuları bakımından organik bağ bulunduğunun anlaşıldığı, o halde mahkemece davacının borcun doğumuna ilişkin iddiasının değerlendirilmesi amacıyla davacı ile dava dışı şirkete ait ticari defterler üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması adı geçen taraflar arasında kereste satımına ilişkin ticari ilişki bulunup bulunmadığı, ticari ilişki var ise bu ilişkinin başlangıç tarihi, belirlenecek bu tarihin iptali istenen tasarruftan önce olması halinde bu defa davalı borçlu ile dava dışı şirketin ticari defterleri ve banka kayıtları üzerinde inceleme yapılarak birbirlerinin borçlarını ödeyip ödemedikleri, birlikte çalışıp çalışmadıkları değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekeceğini»¹⁰¹⁶

√ «Bozma ilamı doğrultusunda, 'davalı şirketler arasında organik bağ bulunduğu, dava konusu tasarrufların, İİK. mad. 280/1-2 gereğince iptale tabi olduğu gerekçesiyle davanın kabulüne, dava konusu tasarrufların iptaline, davacının alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak araç üzerinde cebri icra yetkisi tanınmasına, dava konusu dava dışı 4.kişiye satılan araç yönünden, değeri olan tutarın alacak ve fer'ilerle sınırlı olarak davalıdan tahsiline' karar verilmesinin isabetli olduğunu»¹⁰¹⁷

¹⁰¹² Bknz: 17. HD. 25.10.2016 T. 7077/9343 (www.e-uyar.com)

¹⁰¹³ Bknz: 17. HD. 07.06.2016 T. 20994/6940 (www.e-uyar.com)

¹⁰¹⁴ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 14749/6338 (www.e-uyar.com)

¹⁰¹⁵ Bknz: 17. HD. 03.05.2016 T. 3963/5340 (www.e-uyar.com)

¹⁰¹⁶ Bknz: 17. HD. 19.04.2016 T. 613/5012 (www.e-uyar.com)

¹⁰¹⁷ Bknz: 17. HD. 16.02.2016 T. 1050/1736 (www.e-uyar.com)

√ «Tarafların ticari defterleri üzerinde yapılan bilirkişi incelemesi sonucu alınan bilirkişi raporlarından, davalı firmanın borçlu ile ticari ilişkisinin olduğu, borçlunun ... TL borcu olduğu, daha sonra organik bağ içinde olduğu şirkete ait ... TL borcun da borçlu tarafından üstlenildiği, 3 adet çek bedeli karşılıksız çıkması nedeni ile ek masrafi dahil ... TL borcunda borçlu şirkete devredildiği bu borçlara karşılık ...tarihli ... TL'lık temlik yapıldığı anlaşıldığından, davalı, borçlu ile ticari ilişkisini temlik tarihinden öncesinde ve sonrasında devam ettirmiş ve temlik miktarı kadar gerçek bir alacağı olduğunu ispatladığından bu davalı yönünden davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»¹⁰¹⁸

√ «Borçlunun kendi yaptığı tasarruflar için dava açılması mümkün olduğu gibi parasını kendi verdiği ancak muvazaalı olarak başkası adına tescil edilen mallar için de dava açılmasının mümkün olduğu, bu gibi tasarrufların nam-ı müstear olarak adlandırıldığını- Somut olayda da davalı borçlu şirket tarafından diğer davalı adına taşınmaz satın alınması dava edilmiş olmasına göre gerçek kişilerin hangi şartlar dahilinde bu taşınmaza sahip olabilecekleri, davalılar arasındaki organik bağlantının olup olmadığı üzerinde de durularak hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerektiğini»¹⁰¹⁹

√ «Dava konusu araçların borcun doğumundan sonra borçlu tarafından mali durumunu bilen üçüncü kişi ve borçlu şirket ortakları ile organik bağ içinde bulunan şirkete yapılan satışların iptalinin yerinde olduğunu- Alacaklı tarafından 4. kişinin davaya dahil edilmemesi halinde davanın, 3. kişi yönünden mali elinden çıkardığı tarihteki rayiç değer üzerinden tazminata dönüştüğü kabul edilerek tazminatın hüküm altına alınması gerektiğini»¹⁰²⁰

√ «Borçlu ve diğer davalı şirket ortakları arasındaki yakın organik bağ nedeni ile İİK'nin 280. maddesi gereğince borçlunun içinde bulunduğu mali durum ve zarar verme kastının davalı şirket tarafından bilindiğinin kabulü ile tasarrufların iptaline karar vermek gerektiğini»¹⁰²¹

√ «Ticaret sicil kayıtlarından davalı şirketlerin aynı gruba ait şirketler olduğu ve ortakları arasında yakın organik bağ olduğu, aynı soy isme sahip kişilerden oluşan aile şirketleri olduğu anlaşıldığı, borçlu ve diğer davalı şirket ortakları arasındaki yakın organik bağ nedeni ile İİK'nin 280.maddesinde gereğince borçlunun içinde bulunduğu mali durum ve zarar verme kastının davalı tarafından bilindiğinin kabulü ile tasarrufların iptali talep gereğince takip konusu alacak ile sınırlı olarak bedele hükmedilmesi gerekeceğini»¹⁰²²

√ «Borçlular ve davalı üçüncü kişi şirket aynı adreste faaliyette buldukları ve ortakları arasında organik bağ bulunduğu anlaşıldığından ve iptali istenilen takip konusu alacağın varlığı, borçlu ve üçüncü kişi şirketin ticari defterleri ile ispatlanmamış olduğundan, icra takip dosyasının muvazaalı olduğundan iptalinin gerektiği, ancak hacizli malların ihale ile dördüncü kişiye satıldığı ve anılan şahsın kötü niyetli olduğu ispatlanmadığından, davanın bedele dönüştüğü dikkate alınarak davacının takip dosyasındaki alacak ve ferileri ile sınırlı olarak ihale bedelinin davalı üçüncü kişiden tahsiline karar verilmesi gerektiğini»¹⁰²³

¹⁰¹⁸ Bknz: 17. HD. 13.10.2015 T. 1313/10510 (www.e-uyar.com)

¹⁰¹⁹ Bknz: 17. HD. 22.06.2015 T. 8287/8983 (www.e-uyar.com)

¹⁰²⁰ Bknz: 17. HD. 25.05.2015 T. 1509/7638 (www.e-uyar.com)

¹⁰²¹ Bknz: 17. HD. 25.05.2015 T. 18088/7628 (www.e-uyar.com)

¹⁰²² Bknz: 17. HD. 25.05.2015 T. 1717/7642 (www.e-uyar.com)

¹⁰²³ Bknz: 17. HD. 11.05.2015 T. 18938/7248 (www.e-uyar.com)

√ «Dava konusu taşınmazın tapudaki satış bedeli ile gerçek değeri arasında misli fark bulunması, davalı şirketler arasındaki organik bağ nedeniyle dava konusu tasarrufun İİK 278/3-2,280/1 maddeler gereğince iptale tabi olduğunu»¹⁰²⁴

√ «Araç satışının davalı şirketler arasındaki organik bağ, ortakları arasındaki yakın akrabalık ve alacağa mahsuben yapılan satış olması nedeniyle tasarrufun iptalinin hukuka uygun olduğunu»¹⁰²⁵

√ «Davalı şirketlerin ortak yapısı gözönüne alındığında, aralarında organik bağ bulunduğu, davalı üçüncü kişi şirketin borçlu şirketin durumunu ve amacını bilebilecek durumda olduğu gerekçesiyle tasarrufun iptaline, davanın kabulüne karar verilmesinin isabetli olduğunu»¹⁰²⁶

√ «Davalı-borçlu şirketin kurucu ortağı ile diğer davacı üçüncü kişi şirketin kurucu ortağının ‘karı koca’ olmaları halinde, üçüncü kişi şirketin, borçlunun mal kaçırma kasdıyla ya da alacaklılarına zarar verme kasdıyla hareket ettiğini -aralarındaki ‘organik bağ’ nedeniyle- göstereceğini»¹⁰²⁷

√ «Her iki tüzel kişilik borçlu şirket ile davalı 3. kişi şirketin yetkilisinin aynı kişi olduğu ve alacığın temlikine konu olan alacağa ilişkin davanın devamı sırasında söz konusu temlik tasarruf işleminin yapılmış olmasının olağan hayat tecrübelerine uygun düşmediği anlaşıldığından, borçlu ve davalı şirket arasında söz konusu organik bağın bulunmasından dolayı davalı şirketin, borçlu şirketin alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızzar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olduğunun kabulü ile tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekeceğini»¹⁰²⁸

√ «Davalı borçlu şirket ile 3. kişi şirketin kurucu ortağının aynı kişi olması halinde (organik bağ) bu ortaklık yapısından dolayı borçlu şirketin içinde bulunduğu durumun 3. kişi tarafından bilinebilecek olduğunu»¹⁰²⁹

√ «Davalılar arasındaki ‘organik bağ’ nedeniyle dava konusu tasarrufun İİK. 280/I. madde gereğince iptal edilmesi gerekeceğini»¹⁰³⁰

√ «‘Borçlu’ ile ‘üçüncü kişi’nin şirket olup, ortaklarının ve/veya yöneticilerinin aynı kişiler olması halinde, bu ‘organik bağ’ nedeniyle, borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişinin, borçlunun ‘mal kaçırma kasdı’ ile ‘alacaklılarına zarar verme kasdı’nın biliyor farzedileceği (ve bundan dolayı üçüncü kişiye yapılmış olan tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekeceğini)»¹⁰³¹

belirtmiştir.

¹⁰²⁴ Bknz: 17. HD. 25.11.2014 T. 13374/16824 (www.e-uyar.com)

¹⁰²⁵ Bknz: 17. HD. 27.05.2014 T. 2121/8413 (www.e-uyar.com)

¹⁰²⁶ Bknz: 17. HD. 21.05.2014 T. 4489/7987 (www.e-uyar.com)

¹⁰²⁷ Bknz: 17. HD. 23.09.2013 T. 11972/12603 (www.e-uyar.com)

¹⁰²⁸ Bknz: 17. HD. 18.04.2013 T. 16253/5794 (www.e-uyar.com)

¹⁰²⁹ Bknz: 17. HD. 19.03.2013 T. 4881/3660 (www.e-uyar.com)

¹⁰³⁰ Bknz: 17. HD. 12.02.2013 T. 4250/1406 (www.e-uyar.com)

¹⁰³¹ Bknz: 17. HD. 03.02.2011 T. 5439/685; 17.01.2011 T. 3713/44; 24.06.2010 T. 2520/5919; 27.11.2008 T. 3542/5572; 20.05.2008 T. 1919/2695; 03.04.2008 T. 1110/1685; 25.03.2008 T. 532/1476; 14.01.2008 T. 5124/42; 15. HD. 03.03.2005 T. 2904/1202; 23.01.2001 T. 5126/399 (www.e-uyar.com)

XII- Tasarrufun iptali davalarında davacının, davalı-borçludaki alacağının ‘gerçek’ bir alacak olması gerekir.

İptal davalarında, «davacının, davalılardan borçluda bir alacağının bulunması» ve «davacının; borçlu hakkında yaptığı icra takibinden bir sonuç elde edilmemiş –yani alacağın kısmen- tamamen tahsil edilmemiş olması» ön koşul olduğundan, mahkeme iptal davasının yargılaması sırasında öncelikle bu ön koşulun gerçekleşmiş olup olmadığını kendiliğinden araştırır. Bunu yaparken davacının alacağının «geçerli olup olmadığını» araştırmayacağı –örneğin; ‘alacağın kumar alacağı olduğunu’ ileri sürerek iptal davasını reddedemeyeceği-¹⁰³² gibi, «icra dairesinin düzenlediği aciz belgesinin geçerli olup olmadığını» da tartışamaz.¹⁰³³ Tersine, aciz belgesinin iptali için icra mahkemesine yapıldığı ileri sürülen şikayetin sonucunu, kendisi için ‘bekletici mesele’ sayması gerekir.¹⁰³⁴ Fakat, davalı-üçüncü kişi (veya borçlu) «davacının alacağının mevcut olmadığını» –örneğin muvazaaya dayandığını- iddia ve ispat edebilir.¹⁰³⁵ Davalı-üçüncü kişi bu iddiasını ispat için ‘tanık’ dinlenebilir...¹⁰³⁶ Yani bu durumda HMK. mad. 200 uygulanmaz.¹⁰³⁷ Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için, öncelikle davacının, davalı-borçluda ‘gerçek bir alacağı’ nın bulunması, diğer bir deyişle tasarrufta bulunan kimsenin gerçekten ‘borçlu olması’ gerekir. Eğer ‘gerçek bir borç’ yoksa ‘alacak’ da söz konusu olamayacağından, tasarrufun iptali davası dinlenmez.¹⁰³⁸

Davacı-alacaklı, tasarrufun iptali davasını, ‘ilama dayalı icra takibi’ne dayandırmışsa, ‘tasarrufun iptaline’ karar verilebilmesi için, ilamın (alacağın) kesinleşmiş olması gerekir.¹⁰³⁹

Tasarrufun iptali davalarında, davalı-3. kişi (ya da davalı-borçlu), “davacı alacaklının davalı borçluda gerçek bir alacağının bulunmadığını” ileri sürerse, mahkemece bu durumda nasıl bir yol izlenecektir?

“Bu iddianın tasarrufun iptali davasında araştırlamayacağı”na mı karar verilecek, yoksa “bu iddianın tasarrufun iptali davasında incelenebileceği” belirtilip “davacı alacaklı tacir ise ticari defterleri¹⁰⁴⁰ ve banka hesap hareketleri¹⁰⁴¹ üzerinde mali müşavir(ler) vasıtasıyla bilirkişi incelemesi yaptırılarak, davacı-alacaklı ile davalı-borçlu arasındaki ticari ilişkinin, daacı alacaklıya takip konusu yaptığı alacak kadar bir alacak doğuracak boyutta olup olmadığı” irdelenecek midir?

¹⁰³² Bknz: 15. HD. 14.5.1990 T. 800/2146 (www.e-uyar.com)

¹⁰³³ Bknz: 15. HD. 18.5.1990 T. 1755/2258; 13. HD. 9.11.1981 T. 5203/7058 vb. (www.e-uyar.com)

¹⁰³⁴ Bknz: 15. HD. 7.5.1992 T. 2135/2460; 4.3.1992 T. 869/1042 vb. (www.e-uyar.com)

¹⁰³⁵ KURU, B. age. C:4, s:3506

¹⁰³⁶ Bknz: 17. HD. 26.03.2013 T. 7206/4176 (www.e-uyar.com)

¹⁰³⁷ KURU, B. El Kitabı, s:1420

¹⁰³⁸ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C:3, s:4524 vd. – GÜNEREN, A. age. s:379 – UMAR, B. age. s:41 vd. – TAZE, M. Tasarrufun İptali Davası (Yayımlanmamış Yük. Lisans Tezi, s:120) – KAPLAN, H.A. 4949 sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Işığında İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 2006, s:45 – UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 2011, C:2, s:1266 – COŞKUN, M. Tasarrufun İptali Davaları, s:937 – GÜNAY, E. age. s:80 – SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. age. s:175 – MUŞUL, T. İptal Davaları, s:443 – EROĞLU, O. age. s:59 – ATILI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. İcra ve İflâs Hukuku, s:741 – OSKAY, M./KOÇAK, C./DEYNEKLİ, A./DOĞAN, A. İİK. Şerhi, s:586 – ÇETİN, H.E. age. s:15

¹⁰³⁹ Bknz: HGK. 08.03.2006 T. 15-34/36 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁴⁰ Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 16639/5946; 17.04.2014 T. 15081/5942; 16850/455; 8.03.2013 T. 14204/4372; 24.04.2012 T. 32/5008; HGK. 13.10.2010 T. 17-398/497 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁴¹ Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 15081/5942 (www.e-uyar.com)

Eğer davacı-alacaklı tacir değil ise; davacı ve davalı borçlunun takip konusu senetlerin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında banka kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak, mali durumlarının araştırılması,¹⁰⁴² yıllık gelirlerinin ne olduğu,¹⁰⁴³ ve davacının böyle bir borç parayı verebilecek ekonomik gücünün bulunup bulunmadığı¹⁰⁴⁴ saptanarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekir.

Bazen, davacı-alacaklının borçludaki alacağı muvazaalı değildir; fakat davacı-alacaklının borçluda “takip konus uyapılan miktarda” bir alacağı da yoktur. Örneğin; davacı-alacaklı takip borçlusu hakkında, borçluya ait senette tahrifat (sahtecilik) yaparak takipte bulunmuştur. Borçlunun imzasın taklit ederek veya senedin “alacak miktarı”nda tahrifat yapmıştır. Hatta borçlu tarafından bu nedenle davacı-alacaklı hakkında “menfi tespit davası”¹⁰⁴⁵ açılmış ya da icra mahkemesinde “imza inkarında”¹⁰⁴⁶ bulunmuş olabilir. Yahut da Cumhuriyet Savcılığına –“sahtecilik” ya da “bedelsiz kalan senedin kullanılması”, “açığa atılan imzanın kötüye kullanılması” suçlarından dolayı¹⁰⁴⁷ - ‘kamu davası’ açılması için şikayette bulunmuş ve Cumhuriyet Savcılığınca, davacı-alacaklı hakkında ceza mahkemesinde ‘kamu davası’ açılmıştır. Bu gibi durumlarda, tasarrufun iptali davasına bakan mahkemenin, borçlu tarafından açıldığı/açılması sağlandığı bildirilen bu davaların –kesinleşecek sonucunun “bekletici mesele” yapılması gerekir...

Davalı-3. kişi de, davacı-alacaklının “takip konusu yaptığı senedin (belgenin) gerçek bir alacağı aksettirmedeğini” –borçlu gibi- tasarrufun iptali davasına bakan mahkemede ileri sürülebilir. Keza, takip konusu senedin “teminat ve tahsil amacıyla verilmiş olduğu” –yani gerçek bir alacağı ifade etmediği- de hem davalı-borçlu ve hem de davalı-3. Kişi tarafından ileri sürülebilir.¹⁰⁴⁸ Bunun kanıtlanması halinde mahkemece davacı-alacaklının talebi doğrultusunda “tasarrufun iptaline” karar verilemez.

Yüksek mahkeme kimi kararlarında¹⁰⁴⁹ «davacının gerçekten alacaklı olup olmadığının yerel mahkemece kendiliğinden araştırılması gerektiğini» kimi kararlarında¹⁰⁵⁰ ise, «bu hususun davalılarca ileri sürülmesi halinde mahkemece araştırılabileceğini» belirtmiştir...

Yüksek mahkeme, bu konu (yani; ‘alacağın gerçek bir alacak olması gerektiği’ konusu) ile ilgili larak;

√ «*Tasarrufun iptali davasında, davacının dava dayanağı takip konuları olan alacağının varlığının mahkeme kararı ile tespit edildiği ve kesinleşip kesinleşmediği, bu alacağın takibe konulması ve diğer dava koşullarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılması gerektiğini*»¹⁰⁵¹

¹⁰⁴² Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23545/1450 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁴³ Bknz: 17. HD. 21.03.2017 T. 2235/3008 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁴⁴ Bknz: 17. HD. 26.12.2017 T. 3393/12139; Samsun BAM. 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55; 17. HD. 13.10.2015 T. 2595/10520 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁴⁵ Bknz: 17. HD. 29.09.2011 T. 6626/8230; 31.03.2011 T. 6372/2899; 07.03.2011 T. 11643/2001; 30.10.2007 T. 4626/3300 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁴⁶ Bknz: 17. HD. 10.03.2009 T. 3533/1270 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁴⁷ Bknz: 17. HD. 29.09.2011 T. 6626/8230 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁴⁸ Bknz: 17. HD. 21.01.2014 T. 19964/669 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁴⁹ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282; 12.04.2016 T. 14267/4635; 21.01.2014 T. 19964/669 vb. (www.e-uyar.com)

¹⁰⁵⁰ Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 13103/5606; 19.02.2019 T. 1554/1781; 05.06.2018 T. 4533/5858; 15.05.2018 T. 3037/5045; Samsun BAM. 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55; 17. HD. 07.03.2017 T. 10146/2457; 14.02.2017 T. 23545/1450; 25.10.2016 T. 18010/9337; 20.10.2016 T. 17910/9000; 07.06.2016 T. 20994/6940 vb. (www.e-uyar.com)

¹⁰⁵¹ Bknz: 17. HD. 18.02.2020 T. 427/1638 (www.e-uyar.com)

√ «Tasarrufun iptalini isteyen davacının açtığı takibin gerçek bir alacağa ilişkin olması gerektiği- Davacının alacağının asıl borçlu şirketin ticari kayıtlarında yer almadığı, ‘borçlu şirkette önceden sigortalı işçi olarak çalışan davacının gemi satışından elde ettiği gelirden borç verdiği’ iddiasını ilişkin iddiasının somut bilgi ve belgelerle ispatlamadığı anlaşıldığından, ablalarının banka kayıtlarında 1.000.000,00 USD’lk gemi satış parasının yatırıldığı ya da borç verilen para ile ilgili bir çıkış ve bilginin olmadığı anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasının ‘ön koşul yokluğundan reddine’ karar verilmesi ve davalılar lehine maktu vekalet ücreti takdir edilmesi gerektiğini»¹⁰⁵²

√ «Davacının gerçek bir alacaklı, borçlunun da gerçek borçlu olmadığını anlaşılması halinde, tasarrufun iptali davasının, ‘önkoşul yokluğu’ nedeniyle reddine karar verilmesi gerektiğini»¹⁰⁵³

√ «Tasarrufun iptali davasında, davalı-üçüncü kişinin, “davacının alacağının gerçek olmadığını” ileri sürmesi halinde, mahkemece davacı alacaklı ile davalı borçlu arasında gerçek bir alacak borç ilişkisinin olup olmadığını incelenmesi gerektiğini- Davacı alacaklının ‘alacağının gerçek bir alacağa dayandığını ve bu nedenle taraf sıfatına sahip olduğunu ispatlaması gerektiğini- Tarafların, kendilerinin veya karşı tarafın delil olarak dayandıkları ve ellerinde bulunan tüm belgeleri mahkemeye ibraz etmek zorunda olduğu, belgeyi ibraz etmesine karar verilen tarafın, kendisine verilen sürede belgeyi ibraz etmemesi ve aynı sürede, delilleriyle birlikte ibraz etmemesi hakkında kabul edilebilir bir mazeret göstermemesi ya da belgenin elinde bulunduğunu inkar etmesi ve teklif edilen yemini kabul veya icra etmemesi, halinde, duruma göre belgenin içeriği konusunda diğer tarafın beyanının kabul edileceğini; bu hususun, mahkemece, davalı borçluya HMK. mad 220/3 uyarınca ihtar edilmesi ve davalının defterlerini ibraz etmemesi halinde yine bu maddeye göre bir değerlendirme yapması gerektiğini»¹⁰⁵⁴

√ «Davacının, alacağın gerçek bir alacak olduğunu ispatlayamadığı ve yapılan bilirkişi incelemesinde de ‘alacak ile ilgili bir hususa rastlanılmadığı’ gerekçesi ile, ‘ön şart yokluğundan açılan tasarrufun iptali davasının davanın reddine’ karar verileceğini»¹⁰⁵⁵

√ «Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.nun 277 md) bulunması gerektiğini»¹⁰⁵⁶

√ «Tasarrufun iptali davalarının görülebilirlik şartlarından birisinin de gerçek bir alacağın varlığı (tasarrufta bulunan kişinin borçlu olması) olduğunu- Gerçek bir borç yoksa alacak da söz konusu olmayacağından iptal davasının dinlenmesinin mümkün olmayacağını- Davalılar alacaklı davacının alacağının gerçek olmadığını savunmuş, yargılama boyunca davacı alacaklı alacağın dayanağı konusunda bir açıklama yapılmamış ve davalı üçüncü kişinin tanıdığı aynı zamanda borçlu şirket ortağı ifadesinde “kendisinin ve kardeşinin borçlu şirket ortağı oldukları, üçüncü kişinin öz yeğenleri olduğunu, dava konusu kağıt fabrikası binasını sattıklarını ve başka bir yere taşındıklarını, ancak satılan yerin daha sonra kıymetlendiğini, davacıya bildiği kadarı ile borcu olmadığını” yönündeki beyanı karşısında davanın reddine ilişkin mahkeme kararının yerinde olduğunu»¹⁰⁵⁷

¹⁰⁵² Bknz: 17. HD. 18.02.2020 T. 5545/1647 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁵³ Bknz: 17. HD. 09.12.2019 T. 3821/11646 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁵⁴ Bknz: 17. HD. 03.12.2019 T. 3921/11416 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁵⁵ Bknz: 17. HD. 06.11.2019 T. 1133/10255 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁵⁶ Bknz: 17. HD. 23.10.2019 T. 4452/9821 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁵⁷ Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 13103/5606 (www.e-uyar.com)

√ «Tasarrufun iptaline ilişkin davasında tacir olan davalı alacaklı ve borçlunun ticari defterleri üzerinde konuşan uzman bilirkişi aracılığı ile inceleme yapılarak takip konusu bonoya dayalı bir alacağın gerçekte var olup olmadığına tespiti gerektiğini»¹⁰⁵⁸

√ «Tasarrufta bulunanın, alacaklıya gerçek bir borcu olmadığı iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf sahibinin öncelikle borçlu sıfatı çözümlenmesi gerektiğini, bu nedenle, üçüncü kişi-davalının, borcun gerçek olmadığı iddiası ve muvazaanın varlığı yönündeki savunmasının araştırılmasında zorunluluk bulunduğunu»¹⁰⁵⁹

√ «Tarafehliyeti dava koşullarından olup mahkemece öncelikle ve resen incelenmesi gereken hususlardan olduğu, somut olayda borçlu konuundaki kişinin karardan sonra ölmüş ve mirasçılarının bir kısmı Sulh Hukuk Mahkemesinde mirası red ettiklerini belirttiği dikkate alındığında, öncelikle anılan kararın kesinleşip kesinleşmediği araştırılarak, sonucuna göre taraf teşkilinin sağlanması gerektiğini- Salt takibin kesinleşmiş olması alacağın gerçek olduğu anlamına gelmediğini»¹⁰⁶⁰

√ «Tasarrufun iptali davasında, üçüncü kişinin dayandığı ancak irdelenmeyen alacaklı ...'ın borçlunun iş yerinde çalışıp çalışmadığının sosyal güvenlik kayıtları da getirtilerek, dava dayanağı takip konusu alacağın gerçek olup olmadığı bir başka ifadeyle muvazaalı olarak yapıldığı iddiasının yeniden ayrıntılı olarak taraf delilleri toplandıktan sonra, değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»¹⁰⁶¹

√ «Davalı üçüncü kişiler, asli müdahilin takip konusu alacağının gerçek olmadığını ileri sürdüklerinden bu iddianın ön sorun olarak incelenip değerlendirilmesi gerektiği; takibin kambyo hukukuna ilişkin olmasına ve kesinleşmesinin alacağın gerçek olmadığı iddiasının incelenmesine engel olmadığını»¹⁰⁶²

√ «3. kişi vekilleri, “takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığı”nı ileri sürdüğünden, mahkemece bu savunma üzerinde durularak davacı vekilinden bu yöndeki açıklamaları ve delillerinin sorulması, özellikle takip konusu senedin vade tarihi, davacı ile borçlu davalının akraba-arkadaş, kapı komşusu olup olmadığı da göz önünde bulundurularak davacı vekilinin bildireceği deliller ile davalılar 3. kişi vekilleri tarafından bildirilen delillerin tamamının toplanması, gerektiğinde davacı ve davalı borçlunun takip konusu senedin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında zabita araştırması yaptırılması, banka kayıtları, vergi ve ticaret sicil kayıtları istenerek tarafların ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması toplanacak tüm delillerin birlikte değerlendirilmesi ve ön kşulların bulunması halinde ise davanın esası yönünden İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerektiğini»¹⁰⁶³

√ «Takip dayanağı 55.000,00 TL senet, 30.09.2010 tarihinde düzenlenmiş 30.09.2011 vadeli olup 13.03.2013 tarihinde icraya konulduğu, davadışı Hayri Ç. Tarafından aynı tasarrufun iptali için açılan davadan 21.01.2013 tarihinde feragat ettiği, dava feragat ile sonuçlanarak kesinleşmiş ancak daha sonra davalı üçüncü kişinin tehdidi ile feragat ettiğini belirtmiş ise de tehdit ispatlanmadığından dikkate alınmadığı, davalı borçlu bu davadan elde edilmeyen sonucun tekrar sağlanması amacı ile kendisine boş senet imzalatırıldığı ileri sürdüğü, mahkemece zabita araştırılması yapıldığı ve

¹⁰⁵⁸ Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 7423/5597 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁵⁹ Bknz: 17. HD. 19.02.2019 T. 1554/1781 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁶⁰ Bknz: 17. HD. 26.06.2018 T. 1875/6392 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁶¹ Bknz: 17. HD. 05.06.2018 T. 4533/5858 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁶² Bknz: 17. HD. 15.05.2018 T. 3037/5045 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁶³ SAMSUN BAM 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55 (www.e-uyar.com)

dinlenen tanıkların bir kısmı davacının böyle bir parayı verme gücünün olmadığını belirttiği, mahkemece, takip dayanağı senedin vadesinden yaklaşık 2 yıl sonra takibe konulması ve belirtilen maddi ve hukuki olgular değerlendirilerek alacağın gerçekliğinin tartışılması ve oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»¹⁰⁶⁴

√ «Tasarrufun iptali davalarının kabulü için dava dayanağı takibin gerçek bir alacağa ilişkin olması gerektiği- Mahkemece dava dışı (borçlunun ortağı olduğu) Ltd. Şti ticari defterleri üzerinde inceleme yapılarak takip konusu senet borcunun var olup olmadığı ve neye ilişkin olduğu tespit edilerek, dvacının anılan şirkette sigortalı işçi oluşu ve diğer delille birlikte değerlendirilerek alacağın gerçekliğinin araştırılması gerektiğini»¹⁰⁶⁵

√ «Her iki davanın da görülebilmesi için diğer dava koşullarının yanında davacının borçludan olan alacağının gerçek bir alacak olması gerektiğini»¹⁰⁶⁶

√ «Tasarrufun iptali davalarında, alacağın gerçek bir alacak olması gerektiğinden, tasarrufun iptali davasının gerçek olmayan alacaklar için dinlenmeyeceğini»¹⁰⁶⁷

√ «Tasarrufun iptali koşullarından birinin de, ‘dava dayanağı takibin’ gerçek bir alacağa ilişkin olması, olduğunu»¹⁰⁶⁸

√ «1941 doğumlu ticaretle uğraşmayan ev hanımı borçlunun kiracısından 20.000,00 TL borç alıp senet vermesini gerektirecek hukuki ilişki net olarak ortaya konulmadığı gibi, hasta olduğu için ihtiyaç duyduğu ve bu nedenle borç aldığı iddiası inandırıcılıktan uzak olup, yargılama sırasında alacağın bu kez borçlunun damadına tahsil edilmemesi halinde rücu edilmeme koşulu ile temlik edilmesi de yaşam deneyimlerine aykırı olduğundan alacağın gerçek olduğundan söz edilemeyeceği ve bu durumda “davalıların anne-kız olmaları nedeni ile aralarındaki tasarrufun bağış niteliğinde olduğu ve ivazlar arasında oransızlık olduğundan” bahisle davanın kabulüne karar verilmesinin isabetsiz olduğunu»¹⁰⁶⁹

√ «Mahkemece davalı üçüncü kişinin “takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığı” yönündeki savunması üzerinde durulmamasının hatalı olduğunu- Mahkemece, davalının bu yöndeki savunması doğrultusunda davacı ve davalı delillerinin toplanması, gerektiğinde takip onuşu alacaklı ve borçluların banka hesap hareketleri, ticari ve vergi kayıtları istenerek ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapıtrılması, Savcılığın takip konusu senetle ilgili yürütülen hazırlık dosyası; dava açılmış ise dava dosyası, ticaret mahkemesi dava dosyasının sonucunun beklenmesi ve tüm delillerin birlikte değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»¹⁰⁷⁰

√ «Tasarrufun iptali davasında, tacir olan ve ticari defter tutmak zorunda olan davalı borçlu şirketin ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak dava dayanağı takip dosyasındaki senetlerin dayanağı ve dolayısı ile alacağın gerçekliği araştırılarak muvazaalı alacak olup olmadığı toplanan delillere göre değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»¹⁰⁷¹

¹⁰⁶⁴ Bknz: 17. HD. 26.12.2017 T. 10994/12126 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁶⁵ Bknz: 17. HD. 19.12.2017 T. 4594/11844 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁶⁶ Bknz: 17. HD. 19.12.2017 T. 18804/11841 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁶⁷ HGK. 15.11.2017 T. 17-2361/1371 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁶⁸ Bknz: 17. HD. 31.05.2017 T. 254/6191 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁶⁹ Bknz: 17. HD. 14.03.2017 T. 2363/2732 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁷⁰ Bknz: 17. HD. 07.03.2017 T. 10146/2457 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁷¹ Bknz: 17. HD. 28.02.2017 T. 11975/2134 (www.e-uyar.com)

√ «Tasarrufun iptali davasında, davalı 3. kişinin alacağıın gerçek olmadığı yönündeki savunması üzerinde durularak özellikle takip konusu senetlerin vade tarihi davacı ile borç şirket temsilcisinin hemşeri olması da gözönünde bulundularak davacı vekilinin bildireceği deliller ile davalı 3. kişi vekili tarafından bildirilen delillerin tamamının toplanarak, gerektiğinde davacı ve davalı borçlunun takip konusu senetlerin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında zabıta araştırması yaptırılıp, banka kayıtları, vergi ve ticaret sicil kayıtları istenerek tarafların ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılıp toplanacak tüm delillerin birlikte değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»¹⁰⁷²

√ «Gayrimenkul satışının veya gayrimenkul satış vaadi sözleşmesinin yazılı (tapu, noter) yapılması gerektiğini; davacının Suriye vatandaşı olup orada oturduğu ve türkçe bilmediği, borçlunun ticari faaliyetinin otobüs işletmeciliği olduğu anlaşılmakta olup, borçlu tarafından davacıya satıldığı iddia edilen daireyle ilgili somut hiçbir belgenin sunulmaması, davacının iki yıl içinde teslimi gereken daire konusunda teslim süresi bitiminden sonraki iki yıl içinde herhangi bir işlem yapmaması, davalı borçlunun şirket ortağı ve temsilcisi olmasına rağmen, davacı tarafından elindeki senetle ilgili takip işlemlerine başlamaması, takip işleminin dava konusu tasarruftan sonra yapılması, sunulan adi belgenin gayrimenkul alım-satımı konusunda geçerli bir belge olarak kabulünün mümkün görülmemesi ve dosya kapsamındaki maddi ve hukuki olgulardan davacının gerçek bir alacaklı borçlunun da gerçek olmaması karşısında, tasarrufun iptaline ilişkin davanın ‘önkoşul yokluğu’ nedeniyle reddine karar verilmesi gerektiğini»¹⁰⁷³

√ «Davalı 3. kişi vekili, ‘borçlunun, eşini dava konusu taşınmaz için öldürdüğünü, takip konusu senedin ve takibin muvazaalı’ olduğunu belirterek ‘davacının, borçludan alacaklı olmadığını’ ileri sürdüğünden, mahkemece öncelikle davacı ile davalı borçlu arasındaki akrabalığın tespiti ile davacıdan takip konusu alacağına ilişkin temel ilişki konusundaki delillerinin sorularak toplanması ve ceza dosyası da incelenerek takip konusu alacağıın gerçek bir alacak olup olmadığının belirlenmesi gerektiğini»¹⁰⁷⁴

√ «Basit yargılama usulüne tabi olan tasarrufun iptali davasında, adli tatil süresince temyiz süresinin işlemeyeceğini- Davalı üçüncü kişi dava dayanağı alacağıın gerçek olmadığı iddiasında bulunduğundan, mahkemece bu husus üzerinde durulması gerektiği- Davalı borçlu ile üçüncü kişi şirket arasında organik bağ olduğu, dava konusu taşınmazın satışından sonra borçlunun organik bağ içinde olunan diğer şirket ortaklığından ayrıldığı satıştan sonra ancak dava dayanağı takipten önce aralarında uyumsuzluk çıktığı ve davaların bulunduğu, takip dayanağı 900.000 USD olarak büyük miktardaki borcun 30.05.2008 tarihinde verilmiş olmasına rağmen senedin vadesinin 30.12.2011 tarihine verildiği, alacaklı tarafından dava konusu taşınmazın tapu kayıtlarının istendiği anlaşıldığından, mahkemece, davacı alacaklının takip konusu bononun düzenlendiği 30.05.2008 tarihinde 900.000 USD elden borç verebilecek mali duruma sahip olup olmadığı kolluk aracılığı ile araştırılması, davacının şirketi var ise bu şirket kayıtlarında böyle bir alacak borç ilişkisinin varlığı ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak, alacağıın gerçek olup olmadığının tespiti gerektiğini- Mahkemece, alacağıın gerçek olmadığı tespit edilirse, davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini»¹⁰⁷⁵

¹⁰⁷² Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23545/1450 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁷³ Bknz: 17. HD. 13.12.2016 T. 16866/11513 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁷⁴ Bknz: 17. HD. 25.10.2016 T. 18010/9337 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁷⁵ Bknz: 17. HD. 20.10.2016 T. 17910/9000 (www.e-uyar.com)

√ «Davalı üçüncü kişi dava dayanağı alacağın gerçek olmadığı iddiasında bulunduğu mahkemece bu husus üzerinde durulması gerektiğini- Davalı borçlu ile üçüncü kişi şirket arasında organik bağ olduğu, dava konusu taşınmazın satışından sonra borçlunun organik bağ içinde bulunan diğer şirket ortaklığından ayrıldığı, satıştan sonra ancak dava dayanağı takipten önce aralarında uyumsuzluk çıktığı ve davaların bulunduğu, takip dayanağı 900.000 USD olarak büyük miktardaki borcun 30.05.2008 tarihinde verilmiş olmasına rağmen senedin vadesinin 30.12.2011 tarihine verildiği, alacaklı tarafından dava konusu taşınmazın tapu kayıtlarının istendiği anlaşıldığından, mahkemece, davacı alacaklının takip konusu bononun düzenlendiği 30.05.2008 tarihinde 900.000 USD elden borç verebilecek mali duruma sahip olup olmadığı kolluk aracılığı ile araştırılması, davacının şirketi var ise bu şirket kayıtlarında böyle bir alacak borç ilişkisinin varlığı ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak, alacağın gerçek olup olmadığının tespiti gerektiğini- Mahkemece, alacağın gerçek olmadığı tespit edilirse, davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini»¹⁰⁷⁶

√ «Borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olmasının, her zaman takip konusu alacağın gerçek bir alacak, yani davacının gerçekten alacaklı, borçlunun da gerçekten borçlu olduğunu göstermeyeceğini, davacının gerçekten alacaklı olup olmadığının mahkemece res'en değerlendirilmesi gerektiğini- Mahkemece, borçlu şirket ile davacı alacaklı arasındaki takip konusu çek düzenlenmesini gerektirecek bir alacak borç ilişkisinin bulunup bulunmadığı, gerekirse tacir olan borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak, alacağın gerçek olduğunun tesbiti halinde, aciz hali var ise şimdiki gibi davanın kabulüne, aksi durumda davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»¹⁰⁷⁷

√ «Davacı, 'iflastan önce kesinleşmiş takip dolayısıyla alacağının olduğunu' iddia etmiş ise de, İİK. mad. 193 uyarınca, iflas kararının kesinleşmesi ile takiplerin düşeceğini, davacının iddia ettiği alacağın iflas masası tarafından kabul edilmediği, bu konudaki talebinin reddine karar verildiği, davacının alacağın mevcudiyetini ispatlamak için sıra cetveline itiraz ya da kayıt kabul davası gibi davalar açmadığı, mevcut alacağın varlığını gösterir mevcut bir ilam bulunmadığı, takibin düştüğü anlaşıldığından varlığı ispatlanmış ve masa tarafından kabul edilmeyen bir alacak iddiasıyla ilgili tasarrufun iptali davasının görülemeyeceğini»¹⁰⁷⁸

belirtmiştir.

XIII- Tasarrufun iptali davalarında, borçlu ile işlemde bulunmuş olan davalı üçüncü kişinin «dava konusu taşınmazları/taşınırları satın alabilecek parasal (mâli) güce sahip olup olmadığı» ya da borçluya borç para verdiğini iddia ederek icra takibinde bulunmuş olan davalı üçüncü kişinin, borçluya gerçekten bu miktardaki parayı borç verebilecek parasal (mâli) gücü bulunup bulunmadığı» mahkemece araştırılabilir mi?

Yüksek mahkeme, -kanımızca da isabetli olarak- bu soruya aşağıdaki şekilde «olumlu» cevap vermiştir. Gerçekten **yüksek mahkeme**, bu konuyla ilgili olarak;

√ «Tasarrufun 1. derecede yakın akrabalar arasında yapılması ve en son maliki olan davalıların henüz 20-22 yaşlarında öğrenci olup taşınmazı almaya yetecek ekonomik güçlerinin bulunmaması, taşınmazın akit tarihindeki değeri ile keşfen belirlenen değeri arasında misli fark bulunması nedenleriyle tasarrufun iptale tabi olduğunu»¹⁰⁷⁹

¹⁰⁷⁶ Bknz: 17. HD. 07.06.2016 T. 20994/6940 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁷⁷ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁷⁸ Bknz: 17. HD. 17.05.2016 T. 5195/6019 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁷⁹ Bknz: 17. HD. 25.12.2019 T. 671/12476 (www.e-uyar.com)

√ «Dava konusu taşınmazın davalı-borçlu şirket malvarlığı ile bir ilgisi olmadığı kabul edilmişse de, taşınmazın borçlu şirket yetkilisinin eşi adına tescil ettirildiği ileri sürüldüğünden, asıl borçlu şirketin %95 hissedarının davalı üçüncü kişinin eşi, %5 hissedarının ise davacı üçüncü kişinin babası olduğu gözetilerek, üçüncü kişinin, dava konusu taşınmazları satın alabilecek ekonomik gücü olup olmadığı, taşınmazların aslında eşi veya babası tarafından, davalı üçüncü kişi adına alınıp alınmadığının araştırılarak, sonucuna göre davalı üçüncü kişi, elinden çıkarmış olduğundan, davacıdan İİK. mad. 282 gereği satın alan şahsı davaya dahil edip etmeyeceği, yoksa davasını bedele dönüştürüp dönüştürmeyeceği sorularak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»¹⁰⁸⁰

√ «Dava konusu taşınmazın, davalı-borçlu şirket malvarlığı ile bir ilgisi olmadığı kabul edilmişse de, ‘taşınmazın, borçlu şirket yetkilisinin eşi adına tescil ettirildiği’ ileri sürüldüğünden, asıl borçlu şirketin %95 hissedarının davalı üçüncü kişinin eşi, %5 hissedarının ise davacı üçüncü kişinin babası olduğu gözetilerek, üçüncü kişinin, dava konusu taşınmazları satın alabilecek ekonomik gücü olup olmadığı, taşınmazların aslında eşi veya babası tarafından, davalı üçüncü kişi adına alınıp alınmadığının araştırılarak, sonucuna göre davalı üçüncü kişi, elinden çıkarmış olduğundan, davacıdan ‘İİK. mad. 282 gereği satın alan şahsı davaya dahil edip etmeyeceği, yoksa davasını bedele dönüştürüp dönüştürmeyeceği’ sorularak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»¹⁰⁸¹

√ «Davacının “borçlunun 12 günlük oğlunun böyle bir taşınmazı alım gücünün olmayacağından bedelinin borçlu tarafından ödendiğini” iddia ettiği, davalıların ise “taşınmazın babaannesi tarafından bedeli ödendiği ve torununa bağış yaptığını” ileri sürdüğü, borçlunun oğlu adına olan taşınmazın borçlu tarafından alındığı, davacı tarafından kesin ve güçlü delillerle ispat edilemediğinden, tasarrufun iptali davasının reddi gerektiğini»¹⁰⁸²

√ «Takibin gerçek bir alacağa ilişkin omasının da tasarrufun iptali davasının koşullarından biri olduğunu- Davalı üçüncü kişi, “alacaklının alacanın muvazaalı olduğunu” iddia ettiğinden, mahkemece ticari defterler üzerinde inceleme yapılarak takip konusu senet borcunun var olup olmadığı ve neye ilişkin olduğu tespit edilerek, davacının böyle bir borcu verebilecek ekonomik durumu olup olmadığı da araştırılarak ve diğer delillerle birlikte değerlendirilerek alacağın gerçekliği araştırılarak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»¹⁰⁸³

√ «Davacı, ‘borçlunun mal kaçırmak için bedelini ödeyerek satın aldığı taşınmazı ekonomik gücü olmayan kardeşi adına tapuda tescil ettirdiğini’ ileri sürerek ‘tasarrufun iptali’ni talep etmiş olduğundan, mahkemece ‘dava konusu alacağın dayanağı olan ila-
mın kesinleşme tarihinin, tapudaki tasarruf işlemlerinden sonra olduğu’ gerekçesiyle davanın reddinin hatalı olduğu; ila-
mın dayanağı olan sözleşme, tasarruftan önce olduğundan ve bu taşınmazların satın alım tarihlerine göre takibin süresinde yapıldığı, haciz tutanağı düzenlendiği ve İİK. mad. 105 uyarınca, borçlunun aciz halinin oluştuğu görüldüğünden, gayrimenkullerin adına tescili tarihinde davalı üçüncü kişinin bu taşınmazları gerçek değerlerine göre satın almaya ekonomik gücünün yeterli olup olmadığı ve nam-ı müstear hususunun mahkemece değerlendirilmesi gerektiğini»¹⁰⁸⁴

1080 Bknz: 17. HD. 25.11.2019 T. 3551/11086 (www.e-uyar.com)

1081 Bknz: 17. HD. 25.11.2019 T. 3551/11086 (www.e-uyar.com)

1082 Bknz: 17. HD. 30.01.2018 T. 17118/401 (www.e-uyar.com)

1083 Bknz: 17. HD. 26.12.2017 T. 3993/12139 (www.e-uyar.com)

1084 Bknz: 17. HD. 15.03.2017 T. 22269/2789 (www.e-uyar.com)

√ «Davalının diğer kardeşi ile birlikte aynı gün 8 bağımsız bölüm satın alması ve borçlular ile aynı caddede üzerinde ticari faaliyette bulunması sebebiyle borçlunun mali durumunu bilebilecek şahıslardan olduğunu»¹⁰⁸⁵

√ «Davalı borçlu ile üçüncü kişi şirket arasında organik bağ olduğu, dava konusu taşınmazın satışından sonra borçlunun organik bağ içinde bulunan diğer şirket ortaklığından ayrıldığı satıştan sonra ancak dava dayanağı takipten önce aralarında uyumsuzluk çıktığı ve davaların bulunduğu, takip dayanağı 900.000 USD olarak büyük miktardaki borcun 30.05.2008 tarihinde verilmiş olmasına rağmen senedin vadesinin 30.12.2011 tarihine verildiği, alacaklı tarafından dava konusu taşınmazın tapu kayıtlarının istendiği anlaşıldığından, mahkemece, davacı alacaklının takip konusu bononun düzenlendiği 30.05.2008 tarihinde 900.000 USD elden borç verebilecek mali duruma sahip olup olmadığı kolluk aracılığı ile araştırılması, davacının şirketi var ise bu şirket kayıtlarında böyle bir alacak borç ilişkisinin varlığı ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak, alacağın gerçek olup olmadığının tespiti gerektiğini»¹⁰⁸⁶

√ «Mahkemece alınan bilirkişi raporunda taşınmazı satan şahısların mameleklerinde bir artış olmadığı gibi satın alan şahısların da alım gücünün olmadığı belirtildiğinden, zaten müteahhit olan borçlunun tüm taşınmazları kızı, eşi ve yakın akrabaları adına tescilinin de yaşam deneyimlerine uygun olmadığı anlaşıldığından bu taşınmazlar yönünden davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»¹⁰⁸⁷

√ «Mahkemece alınan bilirkişi raporunda taşınmazı satan şahısların mameleklerinde bir artış olmadığı gibi satın alan şahısların da alım gücünün olmadığı belirtildiğinden, zaten müteahhit olan borçlunun tüm taşınmazları kızı, eşi ve yakın akrabaları adına tescilinin de yaşam deneyimlerine uygun olmadığı anlaşıldığından bu taşınmaz yönünden davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»¹⁰⁸⁸

√ «Tasarrufun iptali davalarında alacaklıya alacağını tahsil imkanı sağlanırken, alacaklının alacağının şeklen varlığı değil, gerçekliğinin de amaçlandığının gözardı edilmemesi gerektiğini- Somut olayda davalı üçüncü kişinin, davacı alacaklının borçluya, 400.000 TL ödünç ekonomik gücü olmadığını, borçlu ile aralarında husumet olması nedeniyle icra takibinin başlatıldığını belirterek alacağın muvazaalı olduğunu iddia ettiği, ancak mahkemece bu hususta her hangi bir araştırma yapılmadığını- Bu nedenlerle, mahkemece dosya içerisindeki bilgi ve belgeler dikkate alınarak, gerekirse davacının alacağının da açıklattırılarak takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı tartışılarak oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerektiğini»¹⁰⁸⁹

√ «Davalının kardeşine yapılan tasarrufun bağışlama hükmünde olduğu ve alacaklılardan mal kaçırma nedeniyle yapıldığından iptale tabi olduğu yönündeki karar isabetli ise de, diğer davalılarla ilgili taşınmazı üçüncü kişiden satın alan kişinin borçlu ya da kardeşi ile arasında kirvelikten dolayı tanıdıklık olup olmadığı üzerinde durulmaması, son malike satış yapıldıktan sonra dahi taşınmazda uzun süredir borçlunun oturmaya devam ettiği hususunun gözetilmemesi ve son malikin taşınmazı alabilecek ekonomik güce sahip olmadığı yönündeki tanık beyanları ile birlikte değerlendirilerek yapılarak tasarrufların iptale tabi olup olmadıkları üzerinde durulmadan eksik inceleme ile karar verilemeyeceğini»¹⁰⁹⁰

¹⁰⁸⁵ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23919/1454 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁸⁶ Bknz: 17. HD. 07.06.2016 T. 20994/6940 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁸⁷ Bknz: 17. HD. 05.04.2016 T. 12040/4257 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁸⁸ Bknz: 17. HD. 05.04.2016 T. 11974/4256 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁸⁹ Bknz: 17. HD. 13.10.2015 T. 2595/10520 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁹⁰ Bknz: 17. HD. 09.06.2014 T. 4544/9210 (www.e-uyar.com)

√ «'Davaya konu aracın satış bedelinin 3. kişi durumundaki davalı tarafından ödendiğinin ispat edilemediği' gerekçesi ile davanın kabulüne karar verilmiş ise de, tasarrufun iptali davasında, davalının uzun yıllar çalışmış olduğu ve dava konusu aracı kendi geliriyle satın almış olabileceği açıksa, bu durumun aksinin davacı tarafından ispatlanması gerekeceğini»¹⁰⁹¹

√ «Davalı borçlunun, dava konusu araçları parasını kendi vererek diğer oğlu adına satın almasına ilişkin tasarrufların, namı müstear şeklinde muvazaalı yapıldığı gerekçesi ile iptal edilebileceğini, borçlunun oğlunun tasarrufların yapıldığı sırada gerek sigortalılık başlangıcı gerekse işe başlama tarihi nazara alındığında, iptale tabi tasarrufların bedelini ödeyebilecek ekonomik güce sahip olduğunun hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, borçlunun mamelekenden çıkan para ile üçüncü kişinin malvarlığına giren artışların da tasarrufun iptaline konu olabileceğini, tanik beyanlarının tek başına iyiniyet ve ekonomik durumun ispatında yeterli olmadığını»¹⁰⁹²

√ «Davalı borçlunun, diğer borçlu davalının yanında ücretli olarak çalışan bir kişi olduğu, dava konusu taşınmazı satın alabilecek maddi durumunun bulunmadığı, taşınmazın davalı borçlunun talimatı doğrultusunda davalı üçüncü kişiye sattığı, üçüncü kişi olan davalının borçlu davalılar aleyhine icra takibi yaptığı, dolayısıyla tasarruf tarihinden öncesine ait ticari ilişkilerinin olduğu, taşınmaz üzerinde bulunan ipotek bedelinin de tamamen ödenip ödenmediği yeterince araştırılmadığı anlaşıldığında, mahkemece borçlu davalılar arasındaki ilişkinin araştırılması, üçüncü kişi davalının borçlu davalılar aleyhine yaptığı icra takipleri gözönüne alınarak aaralarında daha önce başlayan ticari ilişki olup olmadığı ve bu nedenle borçluların mali durumu ile alacaklıları ızrar kastını bilen veya bilmesi gereken kişilerden olup olamayacağının karar yerinde tartışılması ve bu konuda İİK. mad. 280'in uygulama yeri olup olmadığının tartışılması gerekeceğini»¹⁰⁹³

√ «Davalı üçüncü kişi, dava konusu taşınmazı babasından kalan mirastan elde ettiği para ile satın aldığı savunarak mirasçılar arasında yapılan miras devir senedi başlıklı bir belge ibraz etmişse de, mahkemece davalı tarafından sunulan miras devir senedinde yazılı taşınmazların tapu kayıtlarının getirilerek taşınmazların kime ait oldukları, kimden kime kaldıkları, satılıp satılmadıkları, davalıya bu taşınmazlardan dolayı kalan para olup olmadığı, ayrıca miras kalmış ise hangi tarihte kaldığının saptanması, yine davalının tasarruf tarihindeki ekonomik durumunun ayrıntılı olarak araştırılması ondan sonra toplanan ve toplanacak tüm delillerin birlikte değerlendirilerek hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini, bu araştırmalar yapılmadan 'muvazaanın kanıtlanamaması' nedeniyle davanın reddine karar verilmesinin hatalı olacağını»¹⁰⁹⁴

√ «İptal davalarında, borçlu ile işlemde bulunan davalı -üçüncü kişilerin, 'dava konusu taşınırları/taşınmazları satın alabilecek mali güce sahip olup olmadıkları'nın mahkemece araştırılması gerekeceğini»¹⁰⁹⁵

belirtmiştir...

¹⁰⁹¹ Bknz: 17. HD. 09.12.2013 T. 15485/17309 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁹² Bknz: 17. HD. 09.09.2013 T. 7129/11624 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁹³ Bknz: 17. HD. 23.05.2013 T. 5840/7545 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁹⁴ Bknz: 17. HD. 29.11.2912 T. 12777/13299 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁹⁵ Bknz: 15. HD. 07.04.2011 T. 9155/3212; 22.11.2010 T. 10925/9928; 26.10.2010 T. 5342/8805; 01.07.2010 T. 2225/6230; 04.11.2008 T. 2340/5093; 23.10.2008 T. 1876/4885; 17.04.2008 T. 362/2022; 14.04.2008 T. 1112/1914; 28.01.2008 T. 5538/339; 15. HD. 23.01.2007 T. 6400/235; 08.04.1993 T. 1572/1646 vb. (www.e-uyar.com)

XIV- Her davada olduğu gibi, «tasarrufun iptali»¹⁰⁹⁶ davalarında da «*ispat yükünün hangi tarafa ait olduğu*» konusu önem taşır. Hukukumuzda, bu konuya ışık tutan hüküm «*Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür*» şeklindeki MK. mad. 6’dır.¹⁰⁹⁷ Bu davalarda *ispat yükü* -kural olarak- davacı alacaklıdır.¹⁰⁹⁸

Doktrin¹⁰⁹⁹ -oybirliği ile- «*ispat yükünün, hayatın olağan akışına aykırı iddia ve savunmada bulunana düştüğü*» kabul edilmekte olduğu gibi, **Yargıtay** da bu konuya ilişkin içtihatlarında öteden beri ‘doktrindeki görüş doğrultusunda’ içtihatla bulunmuştur.

Davalı-borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin iddia ve savunmalarında «*hayatın olağan akışına aykırılık*» bulunması halinde, bu tutarsız iddia ve savunmalar, taraflar arasında yapılmış olan tasarrufların iptaline neden olur.

«*Hayatın olağan akışına aykırılık*»^(*) ne demektir? «*Hayatın olağan akışı*» kriteri, hukukçuların olaylara yorum getirmede kullandıkları ölçülerden ve prensiplerden birisidir. Buna göre insanların genelinin, sosyal yapı içerisinde yapageldikleri davranışlar

¹⁰⁹⁶ Bknz: 17. HD. 29.1.2008 T. 5370/361 (www.e-uyar.com)

¹⁰⁹⁷ Bu hükme ait «1998/1999 Tasarısı» ile «1984 Tasarısı» ve «1971 Tasarısı»ndaki gerekçeler için Bknz: **UYAR, T.** Gerekçeli-İçtihatlı Türk Medeni Kanunu, 2002, C: 2, s: 1507

¹⁰⁹⁸ **KAZANCI, İ.T.** age. s: 147; 163; 185

¹⁰⁹⁹ **TAŞPINAR, S.** Fiili Karinelerin İspat Yükünün Dağılımında Rolü (AÜHF. 1996/1-4, s: 551) - **ALANGOYA, Y.** «Hayatın Olağan Akışı» s: 523 - **KURU, B.** Hukuk Muhakemeleri Usulü, 2001, C: 2, s: 1989 - **POSTACIOĞLU, İ.** Medeni Usul Hukuku, s: 537 - **UMAR, B./YILMAZ, E.** İspat Yükü, 2. Baskı, 1980, s: 60 - **BERKİN, N.** Medeni Usul Hukuku Rehberi, 1980, s: 172 - **ANSAY, S.Ş.** Hukuk, İcra-İflas Usulleri, 1960, s: 248 - **ÜSTÜNDAĞ, S.** Medeni Yargılama Hukuku, 7. Baskı, 2000, s: 616 vd. - **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** age. s: 352

(*) **ALANGOYA, Y.** «Senete Karşı Senetle İspat» Kural ve «Hayatın Olağan Akışı» Kavramı (Prof. N. Koca Yusufpaşaoğlu, Armağan, 2004, s: 521-531) - **DEMİR, A.** Yargıtay İçtihatlarındaki «Hayatın Olağan Akışı» Kriteri ve İslam Hukukundaki, «Zahiri Kal Delili» (Terazi Huk. Dr. Aralık/2008, s: 129-133) - **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 87-124; s: 505-535; s: 747-759; s: 776-802; s: 877-919; s: 999-1024- **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 11-13; s: 65-71; s: 134-139; s: 269-272; s: 381-382; s: 576-578; s: 1086-1089; s: 1097 vd.; s: 1159 vd. - **UYAR, T.,** Tasarrufun İptali Davasının Uygulamada Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Haziran/2014, S. 169-176) - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Alacağın Gerçek Olması» ve «Hayatın Olağan Akışına Uygunluk» Koşullarının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Legal Huk. Dr. Ocak/2020, s: 267-302) - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Ticari İşletmenin Devri» (İİK. 280/III), «İptal Tabi Tasarrufların Kapsamı» (İİK. 278, 279, 280) ve «Mahkemeye Aciz Vesikası Sunulması» (İİK. 277) Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar (Ceren Damar Şenel Armağan’nda C.3, 2020, s: 3941-3978) - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasında Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449-4513) - **UYAR, T.** Borçlunun Tasarrufun İptali Davasında Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018, S: 190, s: 4729-4801) - **UYAR, T.** Uygulamada Tasarrufun İptali Davasının Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Temmuz 2017, s: 497-543) - **UYAR, T.** Muvazaa Nedeniye Dayalı Tasarrufun İptal Davalarının (İİK. m. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları, (Legal Huk. Der. S: 139, Temmuz/2014, s: 175-187) - **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) “Muvazaalı Olduğu” İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası» Açılabilir Mi.? ABD. S: 2015/1, s: 369-397) - **UYAR, T.** Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında Borcun Doğum Tarihi Nasıl Belirlenir Tasarrufun İptali Davasının «Bedele Dönüşmesi» (İİK. m. 283/II) Halinde Tazminata Esas «Gerçek Değer»in Hesaplanma Yöntemi (Legal Huk. Der. Nisan/2018, S: 184, s: 1739-1758)

«*hayatın olağan akışı*» kriterini oluşturmakta ve bu kriter de hukuki problemlerin yorumlanmasında kullanılmaktadır.¹¹⁰⁰

Başka bir deyişle; tecrübe (hayatın olağan akışı) kuralları «*hayatta sık tekrar eden, tekrarlanması ihtimal dahilinde olan olayların veya bilimsel ve teknik bilgilerin oluşturduğu ve kendilerini oluşturan somut olaylardan bağımsız hale gelmiş kurallar*»dır; vak’a tesbitinde, hukukun olaya uygulanmasında, hakimin bir değer hükmü vermesinde, delillerin değerlendirilmesi ve bir delilin ispat değerinin saptanmasında, muhtevası belli olmayan kuralların (kötüniyet gibi) uygulanmasında önemli rol oynar.¹¹⁰¹

«*Hayatın olağan akışı*» kriteri, Yargıtay ve diğer üst derece mahkemelerinde, pek çok alandaki hukuki problemlerin çözülmesinde bir yorum kuralı olarak kullanılmaktadır. Yargıtay «*hayatın olağan akışı*» kriterini, «*olayların sebep-sonuç ilişkisine uygun olarak gerçekleşip gerçekleşmediğinin irdelenmesi, sosyal yapı içerisinde olağan karşılanacak türden olup olmadığının belirlenmesi*» şeklinde anlamaktadır. Söz gelimi «*bir ikrarının delil değerinin ortaya konulması için diğer şartların yanında hayatın olağan akışına uygun düşüp düşmediğinin de araştırılması gerektiği*» ifade edilmektedir.¹¹⁰²

«*Hayatın olağan akışı*» kriterinin uygulama alanı oldukça geniştir. Aynı zamanda, «*aksi ispatlanana kadar doğru kabul edilen bir karine*» olduğundan, hukukçular için adaletli karar vermede kullanılan, oldukça pratik bir kriter niteliğini taşımaktadır.

Sonuç olarak «*hayatın olağan akışı*» kriteri, mevcut hukukumuzda hukukçuların hemen her alanda uygulayabildikleri, onların işlerini kolaylaştıran önemli bir prensiptir.¹¹⁰³ Hangi olayların ‘*hayatın olağan akışına aykırı olduğu*’ tasarrufun iptali davasına bakan mahkeme tarafından takdir edilecektir.¹¹⁰⁴

Uygulamada;

- Borçlunun, taşınmazı satın aldıktan çok kısa bir süre sonra elinden çıkarmış olması,
- Dava konusu taşınır/taşınmaz rayiç değerinin çok üstünde bir bedelle satılmış olması (yukarı doğru aşırı oransızlık),
- Borçlunun taşınırını/taşınmazını satın alan 3. kişinin, borçlunun yakını (hışmı) olması,
- Borçlunun taşınmazını elinden çıkardığı halde, taşınmazda uzun süredir oturuyor olması,
- Taşınmazın halen borçlunun (boşandığı eşi, annesi, kızı vb.) tarafından kullanılıyor olması,
- Borçlunun sattıktan sonra, aracını kullanmaya devam etmesi,
- Üçüncü kişi tarafından taşınmazının/araçlarının, rayiç bedelinin iki katı bir bedelle satın alınması,
- Üçüncü kişinin, borçlunun komşusu, vekili, avukatı, mali müşaviri olması,

¹¹⁰⁰ DEMİR, A. agm. s: 129

¹¹⁰¹ ALANGOYA, Y. agm. s: 528; dipn. 32

¹¹⁰² DEMİR, A. agm. s:130

¹¹⁰³ DEMİR, A. agm. s:133

¹¹⁰⁴ ERDÖNMEZ, G. age. S:197

- Takip konusu borcun, borçlu tarafından -ödeme emri, icra dairesinde teslim alınarak kabul edilip, takibiin kesinleştirilmesi,

- Borçluya ait taşınırları/taşınmazları satın alan üçüncü kişilerin alım (mali) gücünün bulunmaması,

- Borçlunun aynı gün birden fazla taşınmazını satması,

- Üçüncü kişinin, borçluya ait çok sayıda (örneğin; üç/dört adet) taşınmazı/aracı satın alması (örneğin) bu konuda **yüksek mahkeme**;

√ «*Davalı üçüncü kişilerin birbiri ile akraba olmalarının ve aynı gün borçluya ait üç taşınmazı satın almalarının mülkiyet hakkını sınırlandırılmasını gerektiren bir hal olmadığı*»¹¹⁰⁵

√ «*Davalı borçluların 7 adet parseli üzerinde otel ve müştemilatları ile noter kanalı ile diğer davalı şirkete devrettiği, hisse satış tarihlerinin aynı gün ve birbirini takip eden yevmiyelerle aynı noterden yapıldığı hususları birlikte değerlendirildiğinde; mal kaçırma kasdının yanında tüm parsellerin devredilmesi sebebi ile İİK. mad. 280/son uyarınca tasarrufların iptale tabi olduğunu*»¹¹⁰⁶

√ «*Borçlunun aynı gün içinde on yedi araçtan on adadını davalıya, yedi aracı da davalı şirkete devretmesinin hayatın olağan akışına uygun olmadığını ve İİK'nin 280. Maddesinde öngörülen yasal ve fiili kriterler gereği davalının borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğundan kabulünün de zorunlu olduğunu*»¹¹⁰⁷

√ «*3 adet taşınmazın aynı gün satın alınması ve davalıların aynı alanda mesleki faaliyette bulunmaları nedeniyle davalı 3.kişinin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle İİK'nun 280/1 maddesi gereğince tasarrufların iptale tabi bulunduğunu*»¹¹⁰⁸

√ «*Borçluya ait farklı vasıflardaki 7 adet taşınmazın aynı gün aynı kişiye satışı hayatın olağan akışına aykırı olduğundan, üçüncü kişinin borçlunun mal kaçırma kastını bildiğinin varsayılacağı*»¹¹⁰⁹

√ «*Davalının diğer kardeşi ile birlikte aynı gün 8 bağımsız bölüm satın alması ve borçlular ile aynı caddede üzerinde ticari faaliyette bulunması sebebiyle borçlunun mali durumunu bilebilecek şahıslardan olduğunu*»¹¹¹⁰

√ «*Davalı borçlunun aynı günde 19 adet taşınmaz sattığı bu taşınmazlardan üçünü davalıya, beşini davalı ile aynı soyadını taşıyan kişilere satıldığı, yine takip dosyasındaki ihalede dava konusu takip borçlularına ait iki taşınmazın icra ihalesi sonucu davalı tarafından alındığı, borçlu ile davalının aynı ilçe, köy ve ciltte nüfusa kayıtlı olduğu, faaliyet yerleri farklı olsa da faaliyet alanlarının aynı olması gibi maddi ve hukuki olgular gözönüne alındığında davalının İİK'nun 280/1 maddesi kapsamında borçlunun durumunu ve amacının bilebilecek kişilerden olduğunun kabulü gerektiği; yine borçlu vekilinin savunmasında diğer davalının satış bedelinin 25.000 TL'sini banka aracılığıyla ödediğini, kalan 12.715,30 TL'nin de takip borçlusu şirketin borcuna mahsup edildiğini belirttiğinden diğer davalının da borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek durumda*

¹¹⁰⁵ Bknz: 17. HD. 25.06.209 T. 15223/7846 (www.e-uyar.com)

¹¹⁰⁶ Bknz: 17. HD. 27.03.2019 T. 12327/3706 (www.e-uyar.com)

¹¹⁰⁷ Bknz: HGK. 19.03.2019 T. 17-2697/3186 (www.e-uyar.com)

¹¹⁰⁸ Bknz: 17. HD. 12.02.2018 T. 10637/843 (www.e-uyar.com)

¹¹⁰⁹ Bknz: İzmir BAM. 5. HD. 01.02.2018 T. 1183/158 (www.e-uyar.com)

¹¹¹⁰ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23919/1454 (www.e-uyar.com)

olduğunun kabulü gerektiğinden dava konusu tasarrufların İİK'nun 280/1 maddesi gereğince davacının alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak iptaline karar verilmesi gerekeceğini»¹¹¹¹

√ «*Takip konusu borcun kredi sözleşmesinden doğmasına, haciz tutanaklarının İİK'nun 105 maddesi kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde olup bunun dışında - (borç tasfiye protokolü gereğince on bankaya 21.153.996,48 Euro borcu bulunan)- davalı borçlunun aciz halinde olduğunun anlaşılmasına karşısında, davalı borçlunun aynı gün davalıya yirmi adet, bir gün ara ile diğer davalıya yedi adet taşınmaz satıp davalı 3. kişinin satın aldığı taşınmazlar için satıştan 22-23 gün önce 100.000 Doları davalı borçluya elden ödemesinin hayatın olağan akışına uygun olmadığı ve mevcut durumun davalılar tarafından borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğunu gösterdiği, davalı borçlunun davalı 3.kişinin amcasının torunu olması nedeniyle bu davalının borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle bu davalı ile yapılan dava konusu tasarrufların da İİK'nun 280/1.madde gereğince iptale tabi bulunduğunu»¹¹¹²*

√ «*Davalı üçüncü kişinin borçlunun komşusu, diğer davalı 3. Kişinin ise borçlunun vekili olduğu aynı gün borçlu tarafından davalı 3. Kişiye sekiz araç, diğer davalı 3. Kişiye farklı iki günde o araç satılmış olması nedeniyle davalı 3. Kişilerin borçlunun durumunu ve amacının bilebilecek kişilerden olması ve bu durumun ticari işletmenin kısmen devri mahiyetinde olması nedeniyle reddedilen araçlar yönünden de davanın İİK'nun 280. Maddesi gereğince kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»¹¹¹³*

√ «*Davalı üçüncü kişinin, borçlunun kefil olan ve bu kefaletten dolayı borçlunun borcunu ödeme tehdidi ile karşı karşıya kalan dava dışı...Ltd. Şti'nin çalışanı olması, aynı gün borçlu ve akrabalarına ait üç taşınmazın satın alınması ve satışa rağmen borçlunun bu taşınmazlardan birinde oturmaya devam etmesi olguları birlikte değerlendirildiğinde, satışın borçlunun alacaklılarını ızzar kastı ile yapıldığının sabit bulunmasına göre davanın kabulü gerektiğini»¹¹¹⁴*

√ «*Davalıların aynı gün 3 adet taşınmazı çok düşük bedellerle satın alması ve tanık beyanlarına göre satışın muvazaalı olduğunun anlaşılması bulunmasına göre davanın kabulü gerektiğini»¹¹¹⁵*

belirtmiştir)

- *Borçlunun aynı gün birden fazla taşınır/taşınmazını satması*¹¹¹⁶

- Takip konusu borcun, borçlu tarafından -ödeme emri icra dairesinde teslim alınarak takip konusu borcun kabul edilip, takibin kesinleştirilmesinin,

‘**hayatın olağan akışına uygun düşmeyen**’ işlemler olarak kabul edilmektedir.¹¹¹⁷

¹¹¹¹ Bknz: 17. HD. 17.01.2017 T. 11030/166 (www.e-uyar.com)

¹¹¹² Bknz: 17. HD. 06.12.2016 T. 2847/11210 (www.e-uyar.com)

¹¹¹³ Bknz: 17. HD. 05.10.2016 T. 14167/8533 (www.e-uyar.com)

¹¹¹⁴ Bknz: 17. HD. 29.11.2016 T. 17073/11003 (www.e-uyar.com)

¹¹¹⁵ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 12160/6293 (www.e-uyar.com)

¹¹¹⁶ Bknz: 17. HD. 25.06.2019 T. 15223/7846; 27.03.2019 T. 12327/3706; HGK. 19.03.2019 T. 17-2697/318; 17. HD. 12.12.2018 T. 10637/843; İmzir BAM. 5. HD. 01.02.2018 T. 1183/158; 17. HD. 14.02.2017 T. 23919/1454; 17.01.2017 T. 11030/166; 06.12.2016 T. 2847/11210; 29.11.2016 T. 17073/11003; 04.10.2016 T. 14167/8533; 07.06.2016 T. 13025/6947; 24.05.2016 T. 12160/6293; 24.05.2015 T. 19456/7760; 01.07.2014 T. 7488/10391; 29.04.2014 T. 6691/6499; 16.05.2013 T. 5684/7121 (www.e-uyar.com)

¹¹¹⁷ SERTKAYA, A. Ş. /KUL, S. age. s: 352

Yüksek mahkeme «tasarrufun iptali davaları»nda ‘hayatın olağan akışı’ kriteri ile ilgili olarak;

√ «Dava konusu taşınmaz üzerindeki ipotekler dikkate alındığında taşınmazın tapudaki satış bedeli ile gerçek değeri arasında bedel farkı bulunmuyorsa da, taşınmazın 15.11.2013 tarihinde satılmasına rağmen 15.03.2014 tarihinde borçluya ödeme emrinin bu adrese tebliğ edildiği ve 24.03.2014 tarihinde aynı adreste haciz yapıldığı, buna göre, satışa rağmen borçlunun satış yapılan konutta oturmaya devam etmesinin, hayatın olağan akışına aykırı olduğu gibi, delil olarak sunulan istihkak davası ile ilgili olarak yapılan yargılama sırasında ibraz edilen kira sözleşmesinin, satıştan önceki 01.11.2013 tarihli olması olguları dikkate alındığında, satışın mal kaçırma amacı ile yapıldığının anlaşıldığını»¹¹¹⁸

√ «Tasarrufun iptali davasına konu tasarrufun bedelleri arasında herhangi bir oransızlık bulunmadığı, borçlunun oturmaya devam ettiği evi devirden bir yıl kadar sonra boşalttığı ve diğer sebeplerle ‘istinaf isteminin esastan reddine’ ilişkin verilen kararın usul ve yasaya uygun olup onanması gerektiğini»¹¹¹⁹

√ «15.05.1994 tarihinde ölen murisin mirasının rızaen taksim edildiği iddiasının 14.04.2005- 30.04.2008, 11.06.2008, 15.02.2010 gibi tarihlerinde icra edilmiş olmasının, yaşam deneyimlerine uygun olmadığını»¹¹²⁰

√ «Serbest muhasebecilik işi ile iştigal edenlerin (162.000,00 TL) borç vermesinin hayatın olağan akışına aykırı kabul edilmeyeceğini»¹¹²¹ (Not: Bu kararın ‘hatalı’ olduğunu düşünüyoruz...)

√ «Taşınmazın çok kısa zaman aralığı ile ikinci kez devredilmiş olmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğu ve alacaklıdan mal kaçırma saikini ortaya koyduğu, yapılan resmi satışta davalı üçüncü kişinin, diğer satışıdaki üçüncü kişinin vekili sıfatı ile vekaleten işlemin tarafı olduğu, borçlular ile üçüncü kişi arasında yapılan protokolün de, ‘borçluların, alacaklısından mal kaçırma saikini’ ve ‘alıcının, borçluların acz içinde olduğunu bilebilecek durumda olduğunu’ gösterdiğinden, söz konusu tasarrufların İİK mad. 278/2- 3. ile 280 gereğince iptali gerektiğini»¹¹²²

√ «Davalı borçlu davalı-üçüncü kişi arasında imzalanan adi nitelikteki protokolde ödemelerin çek ile ödeneceği düzenlenmiş olup, ticari hayatta vadeli ödeme aracı olarak kullanılan çeklerin ileri tarihli düzenlenmesinin hayatın olağan akışına uygun olduğu gözetildiğinde ve davalılar arasında dava konusu gayrimenkul satımı haricinde bir ticari ilişki olduğu da iddia edilmediğinden, taraflar arasındaki protokolün imzalandığı gün olan borçlunun firmasına eft ile para gönderilmesi ve protokole konu çeklerin de tahsil edilmesi karşısında, tasarrufun iptali davasının reddine karar verilmesi gerektiğini»¹¹²³

√ «Anne-oğul davalılar arasındaki tasarrufun İİK. mad. 278/3-1 maddesi gereğince bağış niteliğinde olup iptali gerektiğini- Borçlu ile akraba olan davalının İİK. mad. 280 uyarınca, borçlunun mali durumunu ve alacaklıların ızzar kastını bilebilecek kişilerden olduğunu- Dayanak alınan zabıta araştırmasında borçlunun dava konusu adreste 2010 yılında oturduğu, şu anda bir başka şahsın oturduğunun tespit edildiği görüldüğünden, borçlunun halen haciz adresinde oturduğu gibi bir sonuç çıkarmak mümkün

¹¹¹⁸ Bknz: 17. HD. 03.03.2020 T. 5130/2451 (www.e-uyar.com)

¹¹¹⁹ Bknz: 17. HD. 23.12.2019 T. 14/12349 (www.e-uyar.com)

¹¹²⁰ Bknz: 17. HD. 17.12.2019 T. 4617/12059 (www.e-uyar.com)

¹¹²¹ Bknz: 17. HD. 11.12.2019 T. 753/11818 (www.e-uyar.com)

¹¹²² Bknz: 17. HD. 03.12.2019 T. 2138/11411 (www.e-uyar.com)

¹¹²³ Bknz: 17. HD. 27.11.2019 T. 3788/11149 (www.e-uyar.com)

olmadığı gibi yargılamanın başından beri borçlunun ikamet adresinin bir başka adres olduğu dair kayıtlar da bulunduğu, mahkemenin, borçlunun halen haciz adresinde oturduğuna ilişkin zabita araştırması olduğuna ilişkin tespitinin yerinde olmadığını»¹¹²⁴

√ «Dava konusu paranın davalı üçüncü kişi tarafından borçluya ödendiğine ilişkin yazılı bir belge (banka havalesi, banka hesap hareketleri gibi) sunulmadığı gibi serbest avukatlık yapan davalı üçüncü kişinin öğretmenlik yapan ve başka bir geliri bulunmayan borçluya üç buçuk yıl boyunca, aldığı borcu ödemediği altı kez toplamda 120.500,00 TL'lik borç vermesi, senetlerin vade tarihlerinin altı ay, iki yıl yedi ay gibi uzun sayılabilecek bir süreyle verilmesi, senetlerden biri için ikibuçuk yıl sonra (takip zamanaşımı dolmasa da, avukatlık yapan birisinin kendi alacağı için iki buçuk yıl beklemesinin doğal olmadığı) icra takibine geçilmesi hayatın olağan akışına uygun olmadığını»¹¹²⁵

√ «Borçluya ait farklı vasıflardaki 7 adet taşınmazın aynı gün aynı kişiye satışı hayatın olağan akışına aykırı olduğundan, üçüncü kişinin borçlunun mal kaçırma kastını bildiğinin varsayılacağını»¹¹²⁶

√ «Davacının borçlunun 12 günlük oğlunun böyle bir taşınmazı alım gücünün olmayacağından, bedelinin borçlu tarafından ödendiğini iddia ettiği, davalıların ise ‘taşınmazın babaannesi tarafından bedelinin ödendiğini ve torununa bağış yaptığını’ ileri sürdüğü, borçlunun oğlu adına olan taşınmazın borçlu tarafından alındığı davacı tarafından kesin ve güçlü delillerle ispat edilemediğinden, tasarrufun iptali davasının reddi gerektiğini»¹¹²⁷

√ «Dava konusu taşınmazın, 27.04.2010 tarihinde borçlu tarafından davalı M. 'e, onun tarafından da bir hafta sonra 04.05.2010 tarihinde davalı D. 'e, onun tarafından da yaklaşık iki yıl sonra 20.04.2012 tarihinde davalı H. 'ya satılmış olmasına rağmen anılan taşınmazın 2007 yılından 30.05.2012 tarihine kadar yani davalı H. 'ya satıluncaya kadar borçlu tarafından kullanıldığını, davalı D. veya borçlu tarafından davalı borçlunun anılan taşınmazın satıştan sonraki iki yıllık kullanımıyla ilgili kullanımı haklı gösterecek (kira veya başka haklı bir neden) bir neden ileri sürülmediği, bu durumun hayatın olağan akışına uygun olmadığını»¹¹²⁸

√ «Aynı taşınmaz ile ilgili iki farklı kıymet takdir raporları bulunması halinde, çelişkinin giderilerek, bulunan değer ile borçluya ait diğer taşınmaz değerleri birlikte toplam miktarın, davacı alacaklının borcunu karşılamaya yetmesi halinde tasarrufun iptali davasının, borçlunun aciz halinin bulunmaması nedeni ile ‘ön koşul yokluğundan’ reddine, aksi durumda ise, borçlunun borcuna karşılık borcunun 3 katı değerinde hissesini kardeşine devretmesine yönelik tasarrufun iptali için açılan davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini»¹¹²⁹

√ «Davalı ile tanık beyanı arasındaki çelişkili yönler, taşınmazda halen davalı üçüncü kişinin oturmasına rağmen bu konuda davalı dördüncü kişi tarafından yapılmış bir açıklamanın olmaması dikkate alınarak, ifadelerdeki çelişkilerin giderildikten sonra ve davalı üçüncü kişi ile dördüncü kişi arasında ‘gerçek’ bir satışın olup olmadığı göz önünde bulundurularak, davalı dördüncü kişinin kötü niyetinin yeniden

¹¹²⁴ Bknz: 17. HD. 25.12.2018 T. 5178/12710 (www.e-uyar.com)

¹¹²⁵ Bknz: Ankara BAM. 26. HD. 09.02.2018 T. 532/190 (www.e-uyar.com)

¹¹²⁶ Bknz: İzmir BAM. 5 HD. 01.02.2018 T. 1183/58 (www.e-uyar.com)

¹¹²⁷ Bknz: 17. HD. 30.01.2018 T. 17118/401 (www.e-uyar.com)

¹¹²⁸ Bknz: Ankara BAM. 26. HD. 19.01.2018 T. 2536/75 (www.e-uyar.com)

¹¹²⁹ Bknz: 17. HD. 11.04.2017 T. 7850/3962 (www.e-uyar.com)

değerlendirilmesi gerekirken, dördüncü kişi hakkındaki davanın reddine karar verilmesinin hatalı olduğunu»¹¹³⁰

√ «1941 doğumlu ticaretle uğraşmayan ev hanımı borçlunun kiracısından 20.000,00 TL borç alıp senet vermesini gerektirecek hukuki ilişki net olarak ortaya konulmadığı gibi, hasta olduğu için ihtiyaç duyduğu ve bu nedenle borç aldığı iddiası inandırıcılıktan uzak olup, yargılama sırasında alacağın bu kez borçlunun damadına tahsil edilmemesi halinde rücu edilmeme koşulu ile temlik edilmesi de yaşam deneyimlerine aykırı olduğundan, alacağın gerçek olduğundan söz edilemeyeceği ve bu durumda ‘davalıların anne-kız olmaları nedeni ile aralarındaki tasarrufun bağış niteliğinde olduğu ve ivazlar arasında oransızlık olduğundan’ bahisle davanın kabulüne karar verilmesinin isabetsiz olduğunu»¹¹³¹

√ «Dava konusu taşınmazın davalı şirketin işyeri olduğu, bu hali ile yapılan işlemin işyeri devri niteliğinde olup İİK'nun 280.maddesindeki gerekli ilan ve bildirimlerin yapıldığı iddia ve ispat edilmediği gibi satışın ertesi günü borçluya kiraya verilmesi dairemiz ve giderek Yargıtay kararlarıyla süreklilik kazanmış görüşüne göre, yaşam deneyimlerine uygun olmadığı, böyle bir işlem içerisinde olan davalı üçüncü kişinin diğer iki taşınmaz ile ilgili olarak da borçlunun mali durumu ve alacaklılarını ızzar kastını bildiği ve bilmesi gereken şahıslardan olduğunun anlaşılması bulunmasına göre, davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»¹¹³²

√ «Taşınmazı devralan davalının, davalı borçlunun oğlundan alacaklı olan dava dışı bir kişinin yakın arkadaşı olduğu, bu hususun cevap dilekçesinde açık ve ayrıntılı olarak açıklandığı, ipotek taksitlerinin borçlu tarafından, bir kısmının ise dava dışı bu kişi tarafından bankaya ödendiği, davalı borçlunun, oğlundan alacaklı olan dava dışı bu kişinin ipotek taksitlerini ödemesinin hayatın olağan akışına uygun olmadığını»¹¹³³

√ «Davalı borçlunun aynı günde on dokuz adet taşınmaz sattığı bu taşınmazlardan üçünü davalıya, beşini davalı ile aynı soyadını taşıyan kişilere satıldığı, yine takip dosyasındaki ihalede dava konusu takip borçlularına ait iki taşınmazın icra ihalesi sonucu davalı tarafından alındığı, borçlu ile davalının aynı ilçe, köy ve ciltte nüfusa kayıtlı olduğu, faaliyet yerleri farklı olsa da faaliyet alanlarının aynı olması gibi maddi ve hukuki olgular gözönüne alındığında davalının İİK'nun 280/1 maddesi kapsamında borçlunun durumunu ve amacının bilebilecek kişilerden olduğunun kabulü gerektiği; yine borçlu vekilinin savunmasında diğer davalının satış bedelinin 25.000 TL'sini banka aracılığıyla ödediğini, kalan 12.715,30 TL'nin de takip borçlusu şirketin borcuna mahsup edildiğini belirttiğinden diğer davalının da borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek durumda olduğunun kabulü gerektiğinden dava konusu tasarrufların İİK'nun 280/1 maddesi gereğince davacının alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak iptaline karar verilmesi gerekeceğini»¹¹³⁴

√ «Takip konusu borcun kredi sözleşmesinden doğmasına, haciz tutanaklarının İİK'nun 105 maddesi kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde olup bunun dışında - (borç tasfiye protokolü gereğince on bankaya 21.153.996,48 Euro borcu bulunan)- davalı borçlunun aciz halinde olduğunun anlaşılmasına karşısında, davalı borçlunun aynı gün davalıya yirmi adet, bir gün ara ile diğer davalıya yedi adet taşınmaz satıp davalı 3. kişinin satın aldığı taşınmazlar için satıştan 22-23 gün önce 100.000 Doları davalı borçluya elden ödemesinin hayatın olağan akışına uygun olmadığı ve mevcut durumun

1130 Bknz: 17. HD. 28.03.2017 T. 2314/3316 (www.e-uyar.com)

1131 Bknz: 17. HD. 14.03.2017 T. 2363/2732 (www.e-uyar.com)

1132 Bknz: 17. HD. 07.03.2017 T. 25105/2427 (www.e-uyar.com)

1133 Bknz: 17. HD. 27.02.2017 T. 23913/1993 (www.e-uyar.com)

1134 Bknz: 17. HD. 17.01.2017 T. 11030/166 (www.e-uyar.com)

davalılar tarafından borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğunu gösterdiği, davalı borçlunun davalı 3.kişinin amcasının torunu olması nedeniyle bu davalının borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle bu davalı ile yapılan dava konusu tasarrufların da İİK'nun 280/1.madde gereğince iptale tabi bulunduğunu»¹¹³⁵

√ «Gaziantep'te oturan ve orada ticaretle uğraşan davalının 80.000 TL civarında rayiç değere sahip Giresun Keşap'da bulunan taşınmazı, ondokuz yaşındaki davalıdan alması, anılan taşınmazın boş olarak tutulması, hayatın olağan akışına uygun bulunmadığından, tasarrufların İİK'nun 280/1 madde gereğince iptale tabi olduğunu»¹¹³⁶

√ «Dosya kapsamından; davalının 26.3.2010-21.2.2013 tarihleri arasında davalı borçlu şirketin eski eşi ile birlikte ortağı olduğu, eski eşinden 15.12.2008 tarihinde boşanmasına rağmen, 2010 yılında alınan dava konusu aracın banka kredisine kefil olduğu, kredi borcunu 19.4.2013 tarihinde 20.000 TL olarak ödeyerek dava konusu aracı 22.4.2013 tarihinde borçlu şirketten aldığı, davalı ile eski eşi arasındaki ceza dosyasındaki 12.11.2012 tarihli hazırlık ifadelerinden tarafların birlikteliklerinin 2011 yılına kadar devam ettiğinin anlaşıldığı, yine dava konusu aracın 12.11.2012 tarihli tutanakta davalının kullanımında olduğunu anlaşıldığı, takip konusu borcun tanzim tarihi olan 20.9.2012 tarihinde davalının borçlu şirketin ortağı olduğu, 12.11.2012 tarihli tartışma ve kavganın borçlu şirketin borçları nedeniyle meydana geldiği, dolayısıyla davalının ortağı olduğu şirketin durumunu ve amacını yani borçlarını bilmemesinin hayatın olağan akışına uygun olmadığı, yine dava konusu aracın davalı tarafından alacağı mahsuben (aracın banka kredi borcunu ödemiş olması) alınmış olması nedeniyle, dava konusu tasarrufların İİK'nun 279/3-2 ve 280/1 madde gereğince iptale tabi olduğunu»¹¹³⁷

√ «Boşanma protokolünde 'davalı adına tapuda kayıtlı taşınmazın satılarak bedelinin %50 oranında paylaşımı' konusunda anlaşılırsa da, bu bedelin kendisine ödenmemesi üzerine katkı payı alacağı davası sonucu açarak belirlenen bedelin tahsili için başlatılan icra takibine geçen davacı-alacaklı 'davalı eski eşinin satmış olduğu evin bedeli ile yeni bir ev alarak babası adına tescil ettirdiğini, borçlunun babası olan diğer davalının da yeni alınan evin çıplak mülkiyetini torununa devrettiğini, taşınmazın borçlu eşi ve diğer davalı müşterek çocukları tarafından kullanıldığını, nam-ı müstear şeklinde yapılan tasarrufların iptaline karar verilmesini' talep etmiş olup, borçlu eşin babası olan davalının boşanan kızı ve torunu için ev alması ve bir baba olarak kendisini bu konuda sorumlu tutması hayatın olağan akışına uygun olmakla birlikte, bu sorumluluğu yerine getirebilecek ekonomik güce sahip olduğunun da borçlunun babası olan davalı tarafından ispatlanması gerektiğini»¹¹³⁸

√ «Tasarrufların iptali davasına bakan mahkemeye öncelikle davalı borçlu eski eşin sattığı ve elde ettiği taşınmaz bedelini ne şekilde harcadığı konusunda belge, banka hesap hareketleri, kredi kartı harcamaları, SGK kayıtları, çıkarıldığını belirttiği işyerinden çıkış belgeleri varsa aldığı tazminat miktarı, boşanma dosyası ile nafakaya ilişkin takip dosyası; davalı alacaklının hesap hareketleri, adi satış sözleşmesine ilişkin dava konusu taşınmaza ilişkin inşaat sözleşmesi, yapı ruhsatı...vb belgeler ile, gerektiğinden anılan şirketin ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması, davalı borçlu eşin babası olan diğer davalının aile nüfus kayıt tablosu istenerek dava konusu taşınmazın çıplak mülkiyetini yirmi yaşındaki torununa devretmesinin, hayatın olağan akışına uygun

¹¹³⁵ Bknz: 17. HD. 06.12.2016 T. 2847/11210 (www.e-uyar.com)

¹¹³⁶ Bknz: 17. HD. 15.11.2016 T. 17928/10506 (www.e-uyar.com)

¹¹³⁷ Bknz: 17. HD. 25.10.2016 T. 18523/9342 (www.e-uyar.com)

¹¹³⁸ Bknz: 17. HD. 18.10.2016 T. 18245/9079 (www.e-uyar.com)

olup olmadığı, dava konusu taşınmazın rayiç değeri yönünden keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılarak karar verilmesi gerektiğini»¹¹³⁹

√ «Borçlunun aciz halinde olduğunun anlaşılmasına, iptali istenen tasarrufların dava konusu takip dosyasındaki 25.3.2011 tanzim 3.7.2012 vadeli senetle doğan borçtan sonra yapılmasına, 4.6.2013 ve 26.8.2013 tarihli tasarrufların dava açıldıktan sonra yapılmış olmasına, davalı 3. kişilerin borçlunun eşi ve kızı, davalı 4. kişi şirketin borçlunun çocuklarına ait yine davalı 4. kişinin de ekonomik durumu itibarıyla dava konusu aracı almasının hayatın olağan akışına aykırı olması nedeniyle dava konusu 12.10.2011 ve 20.10.2011 tarihli tasarrufların İİK'nun 278/3-1 ve 280/1 madde, 4.6.2013, 26.8.2013 tarihli tasarrufların da İİK'nun 280/1 madde gereğince iptale tabi olduğunu»¹¹⁴⁰

√ «Kısa aralıklar ile yapılan satışın diğer deliller ile desteklenmediği takdirde tek başına kötü niyet karinesi olarak kabul edilemeyeceğini»¹¹⁴¹

√ «Borçlunun aciz halinde olduğunun anlaşılmasına, iptali istenen tasarrufların dava konusu takip dosyasındaki 25.3.2011 tanzim 3.7.2012 vadeli senetle doğan borçtan sonra yapılmasına, 4.6.2013 ve 26.8.2013 tarihli tasarrufların dava açıldıktan sonra yapılmış olmasına, davalı 3. kişilerin borçlunun eşi ve kızı, davalı 4. kişi şirketin borçlunun çocuklarına ait yine davalı 4. kişinin de ekonomik durumu itibarıyla dava konusu aracı almasının hayatın olağan akışına aykırı olması nedeniyle, dava konusu 12.10.2011 ve 20.10.2011 tarihli tasarrufların İİK'nun 278/3-1 ve 280/1 madde, 4.6.2013, 26.8.2013 tarihli tasarrufların da İİK'nun 280/1 madde gereğince iptale tabi olduğunu»¹¹⁴²

√ «Dava konusu 3 adet parselin borcun doğumundan sonra aynı gün davalıya satıldığı ve satışa rağmen borçlu tarafından kullanıldığı, üçüncü kişinin traktörü olmadığından borçlunun dava konusu taşınmazları kiraladığı iddia edilmiş ise de bu iddianın yaşam deneyimlerine uygun olmadığını»¹¹⁴³

√ «Tapu masrafından kaçınmak için yapıldığı ileri sürülse de, borcun doğumundan sonra tarafların imzaladığı sözleşmeye aykırı olacak şekilde ve bedelsiz olarak arsa sahibi adına tescil yapılmasının, yaşam deneyimlerine uygun olmadığı ve İİK. mad. 278/1 gereğince bağış niteliğinde olup iptali gerektiğini»¹¹⁴⁴

√ «Davacının iş aktinden doğan alacağının olduğunu ve bu alacak ile ilgili dava açıldıktan sonra, borçlunun aracı sattığı ve bu satışa rağmen fiilen kullanmaya devam ettiği anlaşıldığından, bu hali ile satışın alacaklıları ızzar kastı ile yapıldığının sabit olduğu ve tasarrufun iptali davasının kabulü gerektiğini- Satıştan sonra trafik cezasının borçlu şirket temsilcisi adına kesildiği, bunun aracın arızasını kontrol amacı ile yapıldığı iddiasının, satıştan iki yıldan fazla süre sonra böyle bir kontrolün, yaşam deneyimlerine uygun bulunmadığını»¹¹⁴⁵

√ «Üzerinde haciz ve ipotek olan taşınmazın rayiç bedelinin iki katına bir bedelle satın alınmasının hayatın olağan akışına uygun düşmediği gibi, borçlu ile davalının hemşehri olması, dava konusu taşınmazın borçlunun annesi tarafından kullanılması gibi maddi ve hukuki olgular birlikte değerlendirildiğinde 'dava konusu tasarrufların İİK 280/1-2 madde gereğince iptale tabi olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiği'ne

¹¹³⁹ Bknz: 17. HD. 18.10.2016 T. 18245/9079 (www.e-uyar.com)

¹¹⁴⁰ Bknz: 17. HD. 27.09.2016 T. 12977/8287 (www.e-uyar.com)

¹¹⁴¹ Bknz: 17. HD. 27.09.2016 T. 10902/8238 (www.e-uyar.com)

¹¹⁴² Bknz: 17. HD. 27.09.2016 T. 12977/8287 (www.e-uyar.com)

¹¹⁴³ Bknz: 17. HD. 03.05.2016 T. 3347/5339 (www.e-uyar.com)

¹¹⁴⁴ Bknz: 17. HD. 03.05.2016 T. 4425/5341 (www.e-uyar.com)

¹¹⁴⁵ Bknz: 17. HD. 19.04.2016 T. 20386/4953 (www.e-uyar.com)

değinen bozma ilamı üzerine davanın kabulüne dair verilen kararın isabetli olduğunu»¹¹⁴⁶

√ «Bozma sonrasında, mahkemece, dava konusu takip dosyasındaki senedin veriliş tarihlerindeki çelişkili ifadeler, takibe konu borcun, borçlu tarafından aynı gün kabul edilerek kesinleştirilmiş olması nedeni ile davanın kabulüne karar verilmesinin isabetli olduğunu»¹¹⁴⁷

√ «Mahkemece alınan bilirkişi raporunda taşınmazı satan şahısların malvarlıklarında bir artış olmadığı gibi, satın alan şahıslarında alım gücünün olmadığı belirtildiğinden, zaten müteahhit olan borçlunun tüm taşınmazları kızı, eşi ve yakın akrabaları adına tescilinin de yaşam deneyimlerine uygun olmadığı anlaşıldığından, bu taşınmazlar yönünden davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»¹¹⁴⁸

√ «Dava konusu taşınmazın borçlunun amcası olan davalıya devredilmesine rağmen, borçlunun taşınmazda oturmaya devam etmesinin muvaazaya karine teşkil ettiğini»¹¹⁴⁹

√ «Tapu akit tablosuna göre davalılardan üçüncü kişi ile borçlunun komşu olduğu, davalı üçüncü kişinin taşınmazı borçludan satın aldıktan kısa süre sonra borçlunun kardeşine satış yapmasının iyiniyetli olmadığı dolayısı ile borçlunun mali durumunu bildiği kabul edileceğinden, taşınmazın gerçek değeri ile satış bedeli arasındaki bedeli farkının tesbitine gerek bulunmadığı halde bu yönde davacıya keşif masrafı yatırılması için süre verilmesinin isabetsiz olduğunu- Davanın konusuz kalması halinde, ‘konusu kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına’, yargılama giderinin ise, tarafların haklılık durumları tesbit edildikten sonra oluşacak sonuca göre hükmedilmesi gerektiğini»¹¹⁵⁰

√ «Mülkiyeti muhafaza kaydı ile dava konusu aracı satma imkanı bulunan davacının bu yolu tercih etmeden otuz beş ay vadeli araç satması, aracı sattığı gün muaccel olmayan alacağını (araç bedelinin) takibe koyması takibin aynı gün kesinleştirilmesi ve ertesi gün araca haciz koyması hayatın olağan akışına uygun görülmediği gibi davalının alacağının ve takibinin muvazaalı olduğu iddia ve ispatlanamadığından eldeki davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»¹¹⁵¹

√ «Davalı-üçüncü kişinin, borçlunun eşinin muhasebecisi olması nedeniyle borçlunun mali durumu hakkında bilgi sahibi olması gereken kişilerden sayılacağı, ayrıca 2009 yılından itibaren peyderpey verilen para için 2013 yılında alacağın teminat altına alınması için ipoteğin tesis edildiği iddiasının hayatın olağan akışına uygun bulunmadığından mahkemece ‘ipoteğin muvazaalı olduğunun ispatlanamadığı’ şeklindeki gerekçenin isabetli olmadığını»¹¹⁵²

√ «Davalı vekilinin savunmasından davalının borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğu anlaşıldığından ve dava konusu taşınmazın satışına rağmen halen borçlu tarafından bedelsiz olarak kullanılmasının hayatın olağan akışına uygun olmadığından, İİK. mad. 280/1 gereğince davacının alacak ve fer’ileriyle sınırlı olarak tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekeceğini»¹¹⁵³

¹¹⁴⁶ Bknz: 17. HD. 19.04.2016 T. 603/5011 (www.e-uyar.com)

¹¹⁴⁷ Bknz: 17. HD. 19.04.2016 T. 11699/4946 (www.e-uyar.com)

¹¹⁴⁸ Bknz: 17. HD. 05.04.2016 T. 12040/4257 (www.e-uyar.com)

¹¹⁴⁹ Bknz: 17. HD. 05.04.2016 T. 13376/4258 (www.e-uyar.com)

¹¹⁵⁰ Bknz: 17. HD. 08.03.2016 T. 12156/2887 (www.e-uyar.com)

¹¹⁵¹ Bknz: 17. HD. 01.03.2016 T. 12704/2476 (www.e-uyar.com)

¹¹⁵² Bknz: 17. HD. 23.02.2016 T. 833/2110 (www.e-uyar.com)

¹¹⁵³ Bknz: 17. HD. 22.12.2015 T. 6298/14743 (www.e-uyar.com)

√ «Davacı banka tarafından ibraz edilen borçlu şirkete ait mizan tablosundan davalı üçüncü kişi şirket ile borçlu şirket arasında cari hesap ilişkisinin olduğu, borçlu şirket ile üçüncü kişi şirket arasında cari hesap ilişkisinin olduğu, tacir olan tarafların taşınmazı satın almadan yaklaşık dört ay önce bedel ödemelerinin yaşam deneyimlerine aykırı olduğu, bu durumda, davalı üçüncü kişi şirketin, borçlu şirketin mali durumunu ve alacaklılardan mal kaçırma amacını bildiğinin kabulü ile bu tasarrufun iptali gerekeceğini»¹¹⁵⁴

√ «Bağımsız bölümü satın alan davalının borçlu davalının eniştesi olduğu, diğer davalılar ile borçlu davalı arasında akrabalık, komşuluk ve yakınlık olduğunun dosyadaki zabıta araştırmasından anlaşılması yanında hepsi aynı ilçeden olan davalıların birbirlerini tanımamaları ve borçlu davalının mali durumu ile alacaklıları ızzar kastını bilmeyecekleri hususu hayatın olağan akışı ile örtüşmediğinden, bu durumda mahkemece dava ve temyize konu taşınmazlara ilişkin tasarrufların İİK'nın 278/III-1 ve 2. maddesi ile 280/1 ve 2. maddesi uyarınca iptali gerekip gerekmediğinin irdelenmesi ondan sonra hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini»¹¹⁵⁵

√ «Davalıların gıda sektöründe faaliyette buldukları, aynı zamanda villa komşuları olduğu, tanık beyanlarının ağırlıklı olarak dava konusu taşınmazın borçlular tarafından kullanıldığı yönünde olduğu, dava konusu taşınmazın davalı üçüncü kişi tarafından kullanılmaması ve kiraya verilmemesine rağmen yapılan keşif sırasındaki mahkeme gözleminde evin eşyalı olduğunun tespit edildiği, yatırım amacıyla alınan lüks villanın sekiz yıl boyunca kiraya verilmemesi ticaretle uğraşan davalı üçüncü kişi açısından hayatın olağan akışına uygun olarak değerlendirilemeyeceğinden davalı üçüncü kişi O.R.T'nin borçluların durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğunun kabulü ile dava konusu tasarrufun davacıların alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak İİK. mad. 280/1 madde gereğince iptaline karar verilmesi gerektiğini»¹¹⁵⁶

√ «Dava konusu araç borcun doğumundan sonra borçlu tarafından davalıya satıldığı, ... tarihinde haciz için borçlu şirket adresine hacze gidildiğinde aracın, adresin önünde görüldüğü ve aracın tescil belgesi borçlu şirket çalışanı tarafından icra müdürüne teslim edildiği, aracın halen borçlu elinde bulunma nedeninin de izah edilemediği, bu durumda araç satışa rağmen borçlu tarafından kullanıldığına göre, satışın iyiniyetli olduğundan söz edilemeyeceğini (İİK.md.280/1)»¹¹⁵⁷

√ «Davalı 3. kişinin aynı gün davalı borçludan üç taşınmaz alıp bunları on üç gün sonra diğer davalıya satması ve davalının iki taşınmazı borçlunun kardeşi davalıya satmış olması, davalıların borçlunun durumunu ve amacının bilebilecek kişilerden olması nedeniyle, dava konusu tasarrufların İİK. mad. 280/1 gereğince iptale tabi olduğunu-Davalı 3. kişinin borçlu ile aynı köyden olması ve borçludan aldığı taşınmazı 9 gün sonra diğer davalıya satmış olması ve davalı 3. kişinin borçlunun durumunu ve amacının bilebilecek kişilerden olması nedeniyle, dava konusu bu tasarrufun da İİK. mad. 280/1 gereğince iptale tabi olduğunu»¹¹⁵⁸

√ «Dava konusu taşınmazda borçlunun oğlunun oturduğu, satışın görünüşte olduğu, davacı ile borçlu arasında husumet bulunduğu, taşınmazın davalı borçlu aleyhine açılan davadan hemen sonra satılmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, satışın mal kaçırma kastı ile yapıldığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verildiği;

¹¹⁵⁴ Bknz: 17. HD. 30.06.2015 T. 3089/9338 (www.e-uyar.com)

¹¹⁵⁵ Bknz: 17. HD. 25.06.2015 T. 2349/9126 (www.e-uyar.com)

¹¹⁵⁶ Bknz: 17. HD. 25.06.2015 T. 18016/7756 (www.e-uyar.com)

¹¹⁵⁷ Bknz: 17. HD. 09.06.2015 T. 3022/8463 (www.e-uyar.com)

¹¹⁵⁸ Bknz: 17. HD. 26.05.2015 T. 19456/7760 (www.e-uyar.com)

İİK'nin 283/1 maddesi gereğince dava konusu tasarrufun davacının alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak iptaline karar verilmesi gerekeceğini»¹¹⁵⁹

√ «Davalı borçlu ile davalı arasında akrabalık, arkadaşlık, ticari ilişki gibi borçlunun mal kaçırma kastını bildiği ya da bilebilecek durumda olduğuna ilişkin olarak bir araştırmanın yapılmadığı, borçlu hakkındaki haciz sırasında ele geçirildiği belirtilen defterde, davalı İbrahim K. hakkında da kayıt olduğu ve tasarruf sonrasında dahi ödeme yapıldığının yazıldığı, bu nedenle borçlu ile bu davalı arasında belirtilen şekilde ilişkinin olup olmadığının incelenmesi ve sonucuna göre bir karar verilmesi- Davalıya yapılan satışta davalı borçlular ile vekilleri arasında bir tasarruf olduğu, davalı borçlular vekili olarak hareket eden avukatın, borçluların alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını izrar kastı ile hareket ettiğini bildiği ya da bilebilecek durumda olduğunun (İİK. m. 280/1) hayatın olağan akışına uygun düşmediğini, bu tasarruf hakkındaki davanın da kabulüne karar verilmek gerekirken, yazılı ve yanılığın gerekçe ile davanın reddinin isabetli olmadığını»¹¹⁶⁰

√ «Davanın TBK'nun 19. maddesi gereğince muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptali istemine ilişkin olduğu, dava konusu taşınmazın satışından itibaren yaklaşık 3,5 yıl borçlu tarafından bedelsiz kullanıldığı, davalının ev hanımı olup gelirin bulunmadığı, 120.000 TL meblağlı senet nedeniyle 120.000 TL alacağı bulunan davalının 100.000 TL bedelle davalıdan dava konusu taşınmazı satın almasının hayatının olağan akışına uygun olmaması gibi maddi ve hukuki olgular birlikte değerlendirildiğinde, dava konusu satış işleminin muvazaalı olması nedeniyle davanın kabulü ile İİK. 283/2. madde kıyasen uygulanarak davacının alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak dava konusu satış işleminin iptaline karar verilmesi gerektiğini»¹¹⁶¹

√ «Davalı üçüncü kişinin borçluya ait yedi adet taşınmaz üzerindeki çok sayıda hacizlerle birlikte satın almasının hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğini»¹¹⁶²

√ «Anılan taşınmaz hissesinin borçlu tarafından davalıya satılmasına rağmen haciz tutanağından anılan tarihte taşınmazın borçlu tarafından kullanıldığı, borçlunun mal beyanı dilekçesinde dava konusu taşınmazın adresini kendi adresi olarak bildirmesi gibi maddi ve hukuki olgular gözönüne alınarak, tasarrufun İİK 280 kapsamında iptale tabi olup olmadığının belirlenmesi gerektiğini»¹¹⁶³

√ «Dava konusu aracın 3. ve 4. kişiye satıldıktan sonra dahi borçlu tarafından kullanılmaya devam etmesinin, hayatın olağan akışına uygun düşmediğini»¹¹⁶⁴

√ «Taşınmazın gerçek bedeli arasında fahiş fark olacak şekilde satın almasının iptalini gerektireceğini- Yapılan satışa rağmen borçlunun taşınmazda oturmaya devam etmesinin yaşam deneyimlerine uygun olmadığını»¹¹⁶⁵

√ «Borçlu ile davalı arasında ticari ilişki bulunduğu dosya kapsamından anlaşıldığından bu durumda davalı borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle İİK 280/1-2 madde gereğince tasarrufun iptale tabi olduğu; diğer tasarruf yönünden ise dava konusu taşınmazın halen borçlu tarafından kullanılıyor olmasının hayatın olağan akışına aykırı olması ve davalı borçlunun durumunu ve amacını

¹¹⁵⁹ Bknz: 17. HD. 12.05.2015 T. 20232/7298 (www.e-uyar.com)

¹¹⁶⁰ Bknz: 17. HD. 05.05.2015 T. 4573/6653 (www.e-uyar.com)

¹¹⁶¹ Bknz: 17. HD. 14.04.2015 T. 4196/5870 (www.e-uyar.com)

¹¹⁶² Bknz: 17. HD. 07.04.2015 T. 20082/5488 (www.e-uyar.com)

¹¹⁶³ Bknz: 17. HD. 17.03.2015 T. 879/4339 (www.e-uyar.com)

¹¹⁶⁴ Bknz: 17. HD. 16.03.2015 T. 25038/4293 (www.e-uyar.com)

¹¹⁶⁵ Bknz: 17. HD. 10.03.2015 T. 16376/4094 (www.e-uyar.com)

bilebilecek kişilerden olması nedeniyle İİK 280/1 madde gereğince iptale tabi olması nedeniyle davanın kabulü ile dava konusu her iki tasarrufun da davacının alacak ve ferilerine sınırlı olarak iptaline karar verilmesi gerekeceğini»¹¹⁶⁶

√ «Alacağın doğum tarihinin, iptali istenen tasarruftan önce olduğu ve alacaklı ile borçlu arasındaki borç doğuran satış dışında başkaca senet düzenlenmesini gerektirecek bağlantı olmadığı, satıştan uzun süre sonra dahi davalı borçlunun dava konusu yerde geçerli bir kira sözleşmesi olmadan oturmaya devam etmesinin dahi hayatın olağan akışına uygun düşmediğini»¹¹⁶⁷

√ «Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için davacının alacağının gerçek bir alacak olması gerektiğini- Mücerret borç ikrarı olarak düzenlenen bononun ileriye yönelik olarak tanzim edilmesi mümkün olduğu gibi geriye yönelik olarak da düzenlenmesi mümkün olduğu, borcu doğuran ilişkinin mevcudiyetine yönelik diğer delillerin de birlikte nazara alınması gerektiğini- bononun vade tarihi ile takip tarihi arasında onbir ay gibi bir zaman aralığı bulunması ve davalı borçlunun, ceza soruşturmalarından ve hukuk davalarından da anlaşıldığı üzere taşınmazı geri alma ya da satış bedeline ek bir para elde etmeye yönelik olarak işbu davanın temelini oluşturan takipteki bononun tanzimi ile gerçek olmayan bir borç altına girdiği anlaşıldığından davanın reddi gerektiğini»¹¹⁶⁸

√ «Dava konusu takip dosyasının, davacı alacaklının açtığı itirazın iptali davasından 2 gün önce başladığı, ödeme emrinin APS ile gönderildiği, borçlunun 28.07.2010 tarihinde gelerek bütün sürelerden feragat ettiği, hacizlere izin verdiğini belirtmesinden bir gün sonra alacaklının taşınmazları haczettiği, olayların geliş biçimi, ‘icra dosyasındaki bononun her zaman düzenlenmesinin mümkün olduğu’ndan bahisle davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini»¹¹⁶⁹

√ «Davalının kendi beyanına göre, eşi için çekilen krediye teminat olması için taşınmazın ipotek verilmesi sırasında davalı borçlunun diğer davalı adına vekil olarak hareke etmesinin, hayatın olağan akışına uygun olup olmadığı üzerinde durularak sonucuna göre bir karar verilmesi gerektiğini»¹¹⁷⁰

√ «Davacı alacaklı tarafından yapılan takibin itiraza uğramadan kesinleşmiş olması, davalı borçlu hakkında kesin aciz vesikası alınması, bir kişinin alacağını tahsil etmeden aynı kişiye yeniden borç verilmesinin olağan olmamasının tek başına alacağın, gerçek bir alacak olmadığına kanıtı sayılamayacağı gibi alacaklı davacı aleyhinde menfi tespit davası açılmadığı gibi her hangi bir suç duyurusunda da bulunulmadığından, alacağın gerçek alacak olduğunun kabulü ile işin esasına girilmek suretiyle toplanan ve toplanacak tüm delillerin birlikte değerlendirilerek hasil olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerektiğini»¹¹⁷¹

√ «Dava konusu taşınmazın, davalı 3. kişiye satıldığı halde taşınmazın halen borçlu tarafından kullanılması, yine davalı 3. kişi vekilinin temyize cevap dilekçesinde ‘müvekkilinin davacı ve davalı borçluyu tanıdığını’ beyan etmesi, taşınmaz üzerine haciz konulup aynı gün kaldırılması (davalı 3. kişinin haczi bilmesi) gibi maddi ve hukuki olgular karşısında, dava konusu tasarrufun İİK 280/1 madde kapsamında iptale tabi olup olmadığı değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»¹¹⁷²

¹¹⁶⁶ Bknz: 17. HD. 24.02.2015 T. 16719/3317 (www.e-uyar.com)

¹¹⁶⁷ Bknz: 17. HD. 19.01.2015 T. 23067/440 (www.e-uyar.com)

¹¹⁶⁸ Bknz: 17. HD. 19.01.2015 T. 19782/436 (www.e-uyar.com)

¹¹⁶⁹ Bknz: 17. HD. 25.11.2014 T. 11963/16843 (www.e-uyar.com)

¹¹⁷⁰ Bknz: 17. HD. 10.11.2014 T. 6095/15498 (www.e-uyar.com)

¹¹⁷¹ Bknz: 17. HD. 23.10.2014 T. 7638/13957 (www.e-uyar.com)

¹¹⁷² Bknz: 17. HD. 23.09.2014 T. 13771/12425 (www.e-uyar.com)

√ «Davalı üçüncü kişinin tapudaki satış bedeli dışında ödeme yaptığını ispatlayamaması, dava konusu taşınmaz üzerindeki ipotek bedelinin borçlu tarafından ödenmiş olması ve aksinin davalı 3. kişi tarafından ispatlanamaması, borçlunun davalı 3. kişiye sattığı dava konusu taşınmazda oturmasının hayatın olağan akışına uygun olmaması karşısında yapılan tasarrufun iptali gerektiğini»¹¹⁷³

√ «Taşınmazların tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen değerleri arasında misli fark bulunmadığı, davalı üçüncü kişinin kötüniyetli olduğunun ispatlanamaması nedeniyle davanın reddine karar verilmişse de, borçlunun aynı gün tek satış sözleşmesi ile on sekiz adet taşınmazını satmasının (bu satışların tamamının davalı 3. kişi ve onunla bağlantılı kişi ve şirkete yapmasının) hayatın olağan akışına uygun olmadığı ve bu durumun üçüncü kişinin de borçlunun amacını ve durumunun bilebilecek kişilerden olduğunu gösterdiğini»¹¹⁷⁴

√ «Davalı üçüncü kişi tarafından banka vasıtası ile taşınmazların gerçek bedellerinin ödenmiş olduğu kabul edilmişse de, yapılan ödemelerin tasarruf tarihinden yaklaşık iki ay sonrasına ait olup ve ödemeye ilişkin dekontlarda ödemenin hangi amaçla yapıldığı belirtilmemiş olduğu ve davalı üçüncü kişinin ‘borçlu davalıdan alacaklı olduğunu, taşınmazlarında bu alacağa karşılık alındığını’ bildirmiş olduğu görüldüğünden, mahkemece davalı üçüncü kişi tarafından tasarruf tarihinden yaklaşık iki ay sonra yapılan ödemelerin dava konusu taşınmazların satış bedeli olup olamayacağının irdelenmesi, bu durumun hayatın olağan akışına uygun olup olmadığı tartışılması, davalılar arasında tasarruf tarihinden önce ticari ilişki olup olmadığının araştırılarak davalı üçüncü kişinin, borçlu davalının mali durumu ile alacaklıları ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olup olmadığına incelenmesi gerektiğini»¹¹⁷⁵

√ «Davalının kardeşine yapılan tasarrufun bağışlama hükmünde olduğu ve alacaklılardan mal kaçırma nedeniyle yapıldığından iptale tabi olduğu yönündeki karar isabetli ise de, diğer davalılarla ilgili taşınmazı üçüncü kişiden satın alan kişinin borçlu ya da kardeşi ile arasında kirvelikten dolayı tanıdıklık olup olmadığı üzerinde durulmaması, son malike satış yapıldıktan sonra dahi taşınmazda uzun süredir borçlunun oturmaya devam ettiği hususunun gözetilmemesi ve son malikin taşınmazı alabilecek ekonomik güce sahip olmadığı yönündeki tanık beyanları ile birlikte değerlendirme yapılarak tasarrufların iptale tabi olup olmadıkları üzerinde durulmadan eksik inceleme ile karar verilemeyeceğini»¹¹⁷⁶

√ «Davalı borçlu ile satış öncesinde de tanışıklığı bulunduğu anlaşılan ve dosya içindeki krokiye göre yakın binada market işleten diğer davalının da davalı borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızzar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olduğunun, hayatın olağan akışına uygun düştüğünü»¹¹⁷⁷

√ «Dava konusu taşınmazda, borçlu tarafından davalıya satış tarihinden sonra davacı takibinde yapılan haciz sırasında dahi borçlunun karısının oturmakta olduğu, borçlunun eşinin dava konusu evin eşyaları ile satıldığını beyan ettiği ve üçüncü kişinin de boşanmış olduğu için kendisinin oturmasına izin verdiğini belirtmesinin, hayatın olağan akışına uygun olup olmadığı üzerinde durulmadan karar verilmesinin doğru olmadığını»¹¹⁷⁸

¹¹⁷³ Bknz: 17. HD. 08.07.2014 T. 9973/10869 (www.e-uyar.com)

¹¹⁷⁴ Bknz: 17. HD. 01.07.2014 T. 3746/10413 (www.e-uyar.com)

¹¹⁷⁵ Bknz: 17. HD. 01.07.2014 T. 7488/10391 (www.e-uyar.com)

¹¹⁷⁶ Bknz: 17. HD. 09.06.2014 T. 4544/9210 (www.e-uyar.com)

¹¹⁷⁷ Bknz: 17. HD. 20.05.2014 T. 410/7859 (www.e-uyar.com)

¹¹⁷⁸ Bknz: 17. HD. 20.05.2014 T. 363/7857 (www.e-uyar.com)

√ «Borçlunun alacaklılardan mal kaçırma amacı ile takip mallarını ihale ile sattığı, yapılan satışa rağmen fiilen kullanmaya devam ettiği, yapılan işlemlerin danışıklı olduğunun kabulü gerekeceğini»¹¹⁷⁹

√ «Borçlu ile üçüncü kişiler arasındaki ticari ilişki olduğunun borçlunun oğlunun ifadesinde de belirtilmesi, 3. kişi ile 4. kişinin aynı yer nüfusuna kayıtlı olması, davalı dördüncü kişilerin aynı şirkette ortak olmaları ve borçlu ile oğlunun satışlara rağmen taşınmazda uzun süre oturuyor olmalarını hayatın olağan akışına aykırı bulunması karşısında, taşınmazların satışına ilişkin tasarrufun iptali davasının kabulü gerektiğini»¹¹⁸⁰

√ «Davalının borçludan alacaklı olmasına ve tahsil edememesine rağmen, borç vermeye devam etmesinin hayatın olağan akışına uygun olmadığını; işlemin muvazaalı olduğunun kabulü ile tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekeceğini»¹¹⁸¹

√ «Davalı borçlunun aynı gün içinde on yedi araçtan on adetini davalıya, yedi aracı da diğer davalı şirkete devretmesinin hayatın olağan akışına uygun olmadığını, davalının, borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğunun kabulü gerekeceğini»¹¹⁸²

√ «Davacının şüfa hakkını engellemek amacı ile, ‘davalının, taşınmaz üzerine amcası diğer davalı lehine ipotek tesis ettirdiği’ ileri sürülerek ‘bu ipotegin kaldırılması talebiyle açılan tasarrufun iptali davasında, davalı ile amcası olan diğer davalı arasındaki ipotek ilişkisinin hangi ilişkiden kaynaklandığı kanıtlanmadığından, ipotek tesis edilmesi ile borçlunun borcuna karşılık yapıldığı ileri sürülen ödeme arasında 20 günlük bir sürenin olduğu anlaşıldığından, mevcut delillerle ödemenin davalı amca tarafından yapıldığı kabul edilemeyeceği ve davalılar arasındaki ipotek ilişkisinin hayatın olağan akışına uygun düşmediğini, konulma zamanı gerekse davalılar arasındaki akrabalık ile ödemenin kim tarafından yapıldığının bilinmediği gözetildiğinde, tasarrufun iptaline ilişkin davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken, mahkemece ‘davalı borçlunun borçlu olduğu icra takiplerine yapılan ödemeler nazara alındığında, konulan ipotegin muvazaalı olmadığı’ gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesinin hatalı olduğunu»¹¹⁸³

√ «Tasarrufa konu taşınmazın borçlunun ailesi tarafından kullanılıyor olmasının hayatın olağan akışının uygun düşmediğini»¹¹⁸⁴

√ «İlke olarak taraflar arasında bir anlaşmazlığı hükme bağlayan ilamlara karşı tasarrufun iptali davası açılmaz ise de, boşanma davasında tarafların mal bölüşümü mahkeme tarafından belirlenmediğinden, tarafların mahkemeye anlaşma şeklinde bildirdikleri iradeleri ile mal paylaşımı mahkemece yapılmış olduğundan alacaklısından mal kaçırma amacında olan borçlu bu yolla amacına uygun olarak bir mahkeme kararı elde edebileceğinden, tasarrufun tarafları karı koca olduğundan, boşanma protokolü ile borçlu koca tarafından karısına anlaşmalı boşanma sonucu düzenlenen boşanma protokolü gereğince boşanan eşe devredilen taşınmazlar hakkında iptal davası açılabileceğini»¹¹⁸⁵

√ «Borçlunun bir gün ara ile sekiz adet taşınmazını davalı 3. kişiye devretmesinin hayatın olağan akışına uygun olmadığını; davalı üçüncü kişinin bu durumda davalı

¹¹⁷⁹ Bknz: 17. HD. 13.05.2014 T. 21461/7574 (www.e-uyar.com)

¹¹⁸⁰ Bknz: 17. HD. 12.05.2014 T. 2634/7421 (www.e-uyar.com)

¹¹⁸¹ Bknz: 17. HD. 06.05.2014 T. 4659/7105 (www.e-uyar.com)

¹¹⁸² Bknz: 17. HD. 29.04.2014 T. 6691/6499 (www.e-uyar.com)

¹¹⁸³ Bknz: 17. HD. 07.04.2014 T. 1342/5156 (www.e-uyar.com)

¹¹⁸⁴ Bknz: 17. HD. 26.03.2013 T. 7090/4175 (www.e-uyar.com)

¹¹⁸⁵ Bknz: 17. HD. 17.03.2014 T. 14209/3639 (www.e-uyar.com)

borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğunun kabulü gerektiğini»¹¹⁸⁶

√ «Borçlunun oğlunun tasarrufların yapıldığı sırada gerek sigortalılık başlangıcı gerekse işe başlama tarihi nazara alındığında, iptale tabi tasarrufların bedelini ödeyebilecek ekonomik güce sahip olduğunu kabul etmenin hayatın olağan akışına aykırı olduğunu»¹¹⁸⁷

√ «Davalı-borçlular vekili olarak hareket eden avukatın, borçluların alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızzar kastı ile hareket ettiğini bildiği ya da bilebilecek durumda olduğunu (İİK. mad. 280/1) kabul etmenin, hayatın olağan akışına uygun sayılacağını»¹¹⁸⁸

√ «Çeklerin ileri tarihli olarak düzenlenmesi ticari yaşam içinde sıklıkla karşılaşılan bir durum olduğunu- Dava konusu araç satışının, çekten yaklaşık 20 gün kadar önce yapılması, bu kısa süre içinde borçlu üçüncü kişiye ticari emtiasının çok büyük bir bölümünü de devretmesi ve aynı gün içinde üçüncü kişiye dava konusu aracın yanı sıra üç aracın daha satılmış olması karşısında; Dairemizin bir süredir istikrar kazanan uygulamasına göre, yapılan satışın 'borcun doğumundan sonra alacaklıdan mal kaçırmaya yönelik danişıklı işlem niteliğinde bulunduğu' nun kabulü gerekeceğini»¹¹⁸⁹

√ «Davalı üçüncü kişinin, borçlunun eşinin kardeşinin torunu olması nedeniyle borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğu ve davalı borçlunun aynı gün dört taşınmazını birden davalıya satmış olması hayatın olağan akışına uymadığı anlaşıldığından, davalı üçüncü kişinin borçlunun amacını ve durumunu bilerek hareket ettiğinin kabulü ile davanın İİK. mad. 280/1 gereğince kabulü ile davalılar arasındaki tasarrufun takip konusu alacak ve ferileriyle iptaline karar verilmesi gerekeceğini»¹¹⁹⁰

√ «Borçlu tarafından, davalı üçüncü kişiye satılan taşınmazın, borçlunun ailesi tarafından kullanılıyor olmasının, hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğini; davalıların 1985 yılından beri arkadaş oldukları ve birlikte bir spor kulübünün yönetiminde yer aldıkları ve bu hali ile davalı borçlunun içinde bulunduğu durumun davalı 3. kişi tarafından bilenebilecek nitelikte olduğu, davalı borçlunun mal kaçırmak amacıyla devri gerçekleştirdiğinin kabulü gerektiğini»¹¹⁹¹

√ «Tasarrufa konu aracın küçük bir ilde, değerinin altında satışının yapılması ve borçlu şirkete kiralanması halinde, tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekeceğini»¹¹⁹²

√ «Borçlu tarafından, davalı üçüncü kişiye satılan taşınmazın, borçlunun ailesi tarafından kullanılıyor olmasının, hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğini (ve bu nedenle; yapılmış olan satışın, alacaklılardan mal kaçırmak amacıyla yönelik muvazaalı bir satış olarak kabulünü gerektireceğini)»¹¹⁹³

√ «Davalı üçüncü kişi, borçlunun eşinin kardeşinin torunu olması nedeniyle borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması ve davalı borçlunun aynı gün dört taşınmazını birden davalı Mustafa'ya satmış olması hayatın olağan akışına uymadığı gibi, bu durumda davalı üçüncü kişinin borçlunun amacını ve durumunu bilerek

¹¹⁸⁶ Bknz: 17. HD. 11.02.2014 T. 13602/1486 (www.e-uyar.com)

¹¹⁸⁷ Bknz: 17. HD. 09.09.2013 T. 7129/11624 (www.e-uyar.com)

¹¹⁸⁸ Bknz: 17. HD. 21.05.2013 T. 7283/7364 (www.e-uyar.com)

¹¹⁸⁹ Bknz: 17. HD. 16.05.2013 T. 5684/7121 (www.e-uyar.com)

¹¹⁹⁰ Bknz: 17. HD. 26.03.2013 T. 7083/4174 (www.e-uyar.com)

¹¹⁹¹ Bknz: 17. HD. 26.03.2013 T. 7090/4175 (www.e-uyar.com)

¹¹⁹² Bknz: 17. HD. 25.03.2013 T. 5625/4061 (www.e-uyar.com)

¹¹⁹³ Bknz: 17. HD. 26.03.2013 T. 7090/4175 (www.e-uyar.com)

hareket ettiğini gösterdiğinden, davanın İİK. 280/1 .madde gereğince kabulü ile davalılar arasındaki 8.9.2010 tarihli tasarrufun takip konusu alacak ve ferileriyle iptaline karar verilmesi gerekeceğini»¹¹⁹⁴

√ «Borçlu tarafından satılan taşınmazların yine borçlunun kullanımında olmasının hayatının olağan akışına uymadığını»¹¹⁹⁵

√ «Borçlu ile işlemde bulunan ‘üçüncü kişi’nin (ya da; üçüncü kişi ile işlemde bulunan ‘dördüncü kişi’nin) aynı köyden olmaları halinde, üçüncü (ya da dördüncü) kişinin, ‘borçlunun mal kaçırma kasdını bilmediğinin’ kabul edilmesinin, hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğini»¹¹⁹⁶

√ «‘Borçlu’ ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişinin ‘kardeş’ olmaları nedeniyle, davalı üçüncü kişinin, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve alacaklılarına zarar verme kastını bilemeyeceğini kabul etmenin hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğinden, borçlu ile kardeş arasındaki işlemin -İİK. 280/1 ve II uyarınca- iptaline karar verilmesi gerekeceğini»¹¹⁹⁷

√ «Borçlu ile işlemde bulunan ‘üçüncü kişi’nin (ya da; üçüncü kişi ile işlemde bulunan ‘dördüncü kişi’nin) aynı köyden olmaları halinde, üçüncü (ya da dördüncü) kişinin, ‘borçlunun mal kaçırma kasdını bilmediğinin’ kabul edilmesinin, hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğini»¹¹⁹⁸

√ «Davalının, taşınmazı satın almadan yirmi üç gün önce taşınmazın borçlu adına olan kredi borcunu ödemeye başlamasının, hayatın olağan akışına uygun düşmediğini, tanımadığı bir borçluya ait taşınmazın davalıya satışından iki ay sonra ve taşınmazı tapuda devir almadan kredi ödemesine başlanmasının doğal olmamadığını»¹¹⁹⁹

√ «Borçlu şirketin muhasebecisinin kardeşi olan 4. kişinin, hayatın olağan akışına göre, borçlu davalı şirketin mali durumu ile alacaklılara zarara verme kastını bilen veya bilmesi gereken kişilerden sayılacağını ve bunu bilmemesinin hayatın olağan akışına aykırı sayılacağını»¹²⁰⁰

¹¹⁹⁴ Bknz: 17. HD. 26.03.2013 T. 7083/4174 (www.e-uyar.com)

¹¹⁹⁵ Bknz: 17. HD. 26.03.2013 T. 7419/4185 (www.e-uyar.com)

¹¹⁹⁶ Bknz: 17. HD. 25.03.2013 T. 6176/4066; 07.02.2011 T. 6468/890; 17.01.2011 T. 10482/54; 22.3.2010 T. 645/2548; 26.2.2009 T. 4873/915; 13.5.2008 T. 947/2566; 18.3.2008 T. 5545/1349; 11.2.2008 T. 5526/512; 21.1.2008 T. 5653/179; 23.1.2007 T. 5878/255; 15. HD. 20.3.1996 T. 113/1544 (www.e-uyar.com)

¹¹⁹⁷ Bknz: 17. HD. 14.03.2013 T. 5830/3302; 18.03.2010 T. 1064/2401; 15. HD. 15.10.1984 T. 243/3070; 17. HD. 16.05.2011 T. 9871/4857; 26.04.2011 T. 11007/3955; 15.03.2011 T. 11729/2279; 22.02.2010 T. 9936/1462; 07.02.2011 T. 6376/887; 03.02.2011 T. 5618/676; 31.01.2011 T. 6147/598; 27.01.2011 T. 4961/423; 24.01.2011 T. 6229/348; 20.01.2011 T. 12533/221; 16.12.2010 T. 10842/11124; 04.11.2010 T. 5659/9381; 02.11.2010 T. 6028/9280; 02.11.2010 T. 6813/9287; 26.10.2010 T. 5588/8809; 08.06.2010 T. 2935/5293; 01.11.2007 T. 2581/3337; 15.05.2008 T. 405/2605; 20.11.2008 T. 3181/5422; 20.03.2008 T. 5427/1406; 05.02.2009 T. 3951/417; 13. HD. 28.09.1981 T. 5194/6081; 15. HD. 15.10.1984 T. 2697/3006; 12.10.2000 T. 3475/4400; 07.10.2003 T. 3924/4591; 11.11.2003 T. 5210/5372 (www.e-uyar.com)

¹¹⁹⁸ Bknz: 17. HD. 25.03.2013 T. 6176/4066; 07.02.2011 T. 6468/890; 17.01.2011 T. 10482/54; 22.3.2010 T. 645/2548; 26.2.2009 T. 4873/915; 13.5.2008 T. 947/2566; 18.3.2008 T. 5545/1349; 11.2.2008 T. 5526/512; 21.1.2008 T. 5653/179; 23.1.2007 T. 5878/255; 15. HD. 20.3.1996 T. 113/1544 (www.e-uyar.com)

¹¹⁹⁹ Bknz: 17. HD. 11.03.2013 T. 6603/3147 (www.e-uyar.com)

¹²⁰⁰ Bknz: 17. HD. 25.09.2012 T. 12012/9993 (www.e-uyar.com)

√ «*Tasarrufa konu taşınmazın Korkuteli ilçesinde olmasına rağmen, çok kısa sürelerle el değiştirmesinin, davalı tarafından elden çıkarma tarihinin iptal davasının açılma tarihinden bir gün sonraya rastlamasının, davalı borçlu adına hareketle taşınmazı satacak kişi ile davalı üçüncü kişi adına taşınmazı satın alacak kişiye verilen vekaletnamelerin aynı noterde, aynı gün ve birbirini takip eden yevmiye numaraları ile tanzim edilmesinin ve taşınmazın ilk satışından sonra iki yılı aşkın bir süre geçmiş olmasına rağmen, davalı üçüncü kişi adına taşınmazı satacak kişi olarak ilk satışta borçlu vekili olarak hareket eden kişinin, bu kez davalı üçüncü kişi vekili olarak görevlendirilmesinin, hayatın olağan akışına aykırı düşeceğini*»¹²⁰¹

√ «*Davalı borçlu tarafından dava konusu araç davalıya satılmış olmasına rağmen aracın halen borçlu tarafından kullanıldığının tanık beyanları ile belirlenmesi karşısında, ‘satışın mal kaçırma amacıyla yapıldığı’ gerekçesiyle ‘davanın kabulüne’ karar verilmesi gerektiğini*»¹²⁰²

√ «*Üçüncü kişi konumundaki davalı, borçlu davalının amcasının çocuğu olduğundan ve ayrıca icra takibinin dayanağı olan dava dosyasında borçlunun avukatı sıfatı ile vekilliğini de yaptığı anlaşıldığından, davalı üçüncü kişinin, borçlu davalının mali durumu ile alacaklılardan mal kaçırma kastını bilen veya bilebilecek kişilerden olduğunun kabulü ile İİK.nun 280. maddesi uyarınca davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini*»¹²⁰³

√ «*Dava konusu taşınmazın -tasarruftan sonra dahi- borçlu tarafından kullanılıyor olmasının, tasarrufun kötüniyetli yapıldığını göstereceğini ve hayatın olağan akışına aykırı olacağını (uygun bulunmayacağını)*»¹²⁰⁴

√ «*Muvazaalı alacaklı (davacı 3.kişi) tarafından borçlu hakkındaki takibin, borcun doğumundan sonra başlatılmış ve aynı gün ödeme emirleri borçlular tarafından icra müdürlüğünde tebliğ alınarak, sürelerden feragat edilmek suretiyle takip kesinleştirilerek dava konusu makinalar aynı gün haczedilip, yapılan ihalede alacağa mahsuben alacaklı tarafından satın alınmış olduğundan, her ne kadar icrada gerçekleşen ihale ile mülkiyet alıcıya geçerse de, dava konusu uyumsuzlukta icra aşamasındaki olağan dışı kısa sürede gerçekleşen ihale, alacaklıdan mal kaçırmak amacına yönelik olduğundan (takip ve ihale danışıklı olduğundan), dava konusu malların (makinaların) mülkiyetinin davacı alıcıya geçmemiş sayılacağını, bu nedenle davacı 3.kişinin dayandığı ihale danışıklılık nedeniyle geçersiz olduğundan, mahkemece ‘istihkak davasının reddine’ karar verilmesi gerekeceğini*»¹²⁰⁵

√ «*Borçlu ile tanışıklığı bulunan üçüncü kişinin, bulunduğu konum nedeniyle ‘borçlunun mali durumundan haberdar olacak durumda bulunmuyor olması halinde’, davalı üçüncü kişinin, yaşam deneyimlerine göre ‘borçlunun durumunu bilmediğini’ ileri süremeyeceğini*»¹²⁰⁶

¹²⁰¹ Bknz: 17. HD. 13.09.2012 T. 8083/9227 (www.e-uyar.com)

¹²⁰² Bknz: 17. HD. 08.05.2012 T. 3780/5905 (www.e-uyar.com)

¹²⁰³ Bknz: 17. HD. 15.03.2012 T. 10278/3191 (www.e-uyar.com)

¹²⁰⁴ Bknz: 17. HD. 17.05.2011 T. 9069/4908; 26.04.2011 T. 12744/3911; 07.02.2011 T. 6542/892; 27.01.2011 T. 3453/422; 30.09.2010 T. 2595/7565; 20.09.2010 T. 5770/7046; 08.07.2010 T. 4667/6627; 16.02.2010 T. 9932/1204; 09.02.2010 T. 8835/960; 13.10.2009 T. 4442/6278; 04.06.2009 T. 1714/3941; 31.03.2009 T. 4674/1889; 19.02.2009 T. 192/803; 17.12.2007 T. 4360/4303 vb. (www.e-uyar.com)

¹²⁰⁵ Bknz: 17. HD. 03.05.2011 T. 4523/4244 (www.e-uyar.com)

¹²⁰⁶ Bknz: 17. HD. 26.04.2011 T. 11178/3947 (www.e-uyar.com)

√ «Davalı vergi borçlusunun tüm malvarlığını ‘Boşanma Protokolü’ çerçevesinde boşandığı eşine bırakması hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğinden, borçlu tarafından boşanma davası sonucunda eşine bırakılan malların mahkemece iptaline karar vermesi gerekeceğini»¹²⁰⁷

√ «Davalıların komşu olmaları, borçlu davalının taşınmazı sattıktan sonra da aynı yerde oturmaya devam etmesi ve taşınmazın satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen gerçek değeri arasında bir mislini aşan fahiş fark bulunması nedeniyle tasarrufun iptali gerektiğini»¹²⁰⁸

√ «Dava konusu taşınmazın -tasarruftan sonra dahi- borçlu tarafından kullanılıyor olmasının, tasarrufun kötünîyetle yapıldığını göstereceği ve hayatın olağan akışına aykırı olacağını (uygun bulunmayacağını)»¹²⁰⁹

√ «Davalı üçüncü kişinin, borçlu ve eşine komşu olması; satın aldığı taşınmazın çok kısa bir süre sonra başkasına satmış olmasının iptale tabi olduğunu»¹²¹⁰

√ «Bir kişinin, üzerine birinci sırada haciz koydurduğu aracı haczin kaldırılarak borçludan satın alınmasının, hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğini ve kendisinin iyiniyetli sayılmasını gerektirmeyeceğini»¹²¹¹

√ «Dördüncü kişi konumundaki davalının, satın aldığı taşınmaz üzerinde herhangi bir tasarrufta bulunmaması ve taşınmazın halâ borçlunun tasarrufunda bulunmasının, dördüncü kişinin kötünîyetli olduğunu göstereceğini ve bu durumun hayatın olağan akışına aykırı olacağını»¹²¹²

√ «Davalı üçüncü kişiler ile borçlunun aynı küçük ilçede bulunmalarından dolayı birbirlerinin durumunu bilebilecek konumda bulunmaları ve aynı günde on bir adet taşınmazın birlikte satılmasının hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğinden, borçlu tarafından davalı üçüncü kişilere yapılmış olan tasarrufların iptaline karar verilmesi gerekeceğini»¹²¹³

√ «Davalı üçüncü kişiler ile borçlunun aynı küçük ilçede bulunmalarından dolayı birbirlerinin durumunu bilebilecek konumda bulunmaları ve aynı günde onbir adet taşınmazın birlikte satılmasının hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğinden, borçlu tarafından davalı üçüncü kişilere yapılmış olan tasarrufların iptaline karar verilmesi gerekeceğini»¹²¹⁴

√ «Borçlu ile işlemde bulunan ‘üçüncü kişi’ nin (ya da; üçüncü kişi ile işlemde bulunan ‘dördüncü kişi’ nin) aynı köyden olmaları halinde, üçüncü (ya da dördüncü) kişinin, ‘borçlunun mal kaçırma kasdını bilmediğini’ kabul edilmesinin, hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğini»¹²¹⁵

√ «Davalı-borçlunun, ödeme emri tebliğ çıkarılmadan icra dairesine giderek ödeme emrinin orada kendisine tebliğ edilmesini sağlamasının, hayatın olağan akışına uygun bulunmadığını»¹²¹⁶

¹²⁰⁷ Bknz: 17. HD. 17.01.2011 T. 9182/53 (www.e-uyar.com)

¹²⁰⁸ Bknz: 17. HD. 30.09.2010 T. 2595/7565 (www.e-uyar.com)

¹²⁰⁹ Bknz: 17. HD. 20.09.2010 T. 5770/7046 (www.e-uyar.com)

¹²¹⁰ Bknz: 17. HD. 11.03.2010 T. 1066/2171 (www.e-uyar.com)

¹²¹¹ Bknz: 17. HD. 30.6.2009 T. 2905/4755 (www.e-uyar.com)

¹²¹² Bknz: 17. HD. 14.5.2009 T. 207/3137 (www.e-uyar.com)

¹²¹³ Bknz: 17. HD. 20.11.2008 T. 2777/5418 (www.e-uyar.com)

¹²¹⁴ Bknz: 17. HD. 20.11.2008 T. 2777/5418 (www.e-uyar.com)

¹²¹⁵ Bknz: 17. HD. 13.5.2008 T. 947/2566; 18.3.2008 T. 5545/1349; 11.2.2008 T. 5526/512 (www.e-uyar.com)

¹²¹⁶ Bknz: 17. HD. 13.5.2008 T. 380/2561 (www.e-uyar.com)

√ «*Davalı-borçlunun, ödeme emri tebliğ çıkarılmadan icra dairesine giderek ödeme emrinin orada kendisine tebliğ edilmesini sağlamasını, hayatın olağan akışına uygun bulunmadığını*»¹²¹⁷

√ «*Dava konusu taşınmazın -tasarruftan sonra dahi- borçlu tarafından kullanılıyor olmasının, tasarrufun kötüniyetle yapıldığını göstereceğini ve hayatın olağan akışına aykırı olacağını (uygun bulunmayacağını)*»¹²¹⁸

√ «*Satışa konu dairede, satış yapan kişinin (borçlunun) oturmaya devam etmesinin, hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğini*»¹²¹⁹

√ «*Borçlu ile işlemde bulunan ‘üçüncü kişi’ nin (ya da; üçüncü kişi ile işlemde bulunan ‘dördüncü kişi’ nin) aynı köyden olmaları halinde, üçüncü (ya da dördüncü) kişinin, ‘borçlunun mal kaçırma kasdını bilmediğinin’ kabul edilmesinin, hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğini*»¹²²⁰

√ «*Hakkında iflâs kararı verilmiş olan borçlunun, hissedar olduğu taşınmazdaki hissesini diğer paydaşa satmayı vaad etmesinin -lehine vaadde bulunan diğer paydaşın iyiniyetli sayılması hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğinden- İİK. 280/I uyarınca iptale tabi olacağını*»¹²²¹

√ «*Aynı şirketin ortakların ve ortağın eşinin ‘diğer ortakların mali durumunu bilmediği iddiası’ nın hayatın olağan akışıyla bağdaşmayacağını*»¹²²²

√ «*Borçlunun eşinin, ‘kocasının mal kaçırma kasdını bilmediğini’ iddia etmesinin hayatın olağan akışına ters düşeceğini*»¹²²³

√ «*Daha önce borçludan kiraladığı aracı daha sonra borçludan satın alan, borçlunun da ortağı bulunduğu davalı şirketin, borçlunun bu satışıdaki amacını ve durumunu bilmemesinin, hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğini*»¹²²⁴

√ «*Kaydında bulunan haciz şerhinin varlığına bakmaksızın, kendisinden beklenen zeni göstermeksizin hacizli aracı satın alan üçüncü kişinin iyiniyetli sayılmayacağını bu davranışının hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğini (ve bu kişi hakkında da iptal kararı verilmesi gerekeceğini)*»¹²²⁵

belirtmiştir.

¹²¹⁷ Bknz: 17. HD. 03.05.2011 T. 4523/4244 (www.e-uyar.com)

¹²¹⁸ Bknz: 17. HD. 17.12.2007 T. 4360/4303; 19.02.2009 T. 192/803; 31.03.2009 T. 4674/1889; 04.06.2009 T. 1714/3941; 23.06.2009 T. 2632/4557; 13.10.2009 T. 4442/6278; 09.02.2010 T. 8835/960; 16.02.2010 T. 9932/1204; 15.04.2010 T. 10440/3517; 27.05.2010 T. 2345/4795; 08.07.2010 T. 4667/6627; 26.04.2011 T. 12744/3911; 27.01.2011 T. 3453/422; 08.07.2010 T. 4667/6627; 17.05.2011 T. 9069/4908; 22.02.2011 T. 9870/1461; 07.02.2011 T. 6542/892; 30.09.2010 T. 2595/7565; 20.09.2010 T. 5770/7046 (www.e-uyar.com)

¹²¹⁹ Bknz: 17. HD. 10.7.2007 T. 3405/2424 (www.e-uyar.com)

¹²²⁰ Bknz: 15. HD. 20.03.1996 T. 113/1544; 17. HD. 23.01.2007 T. 5878/255; 21.01.2008 T. 5653/179; 11.02.2008 T. 5526/512; 18.03.2008 T. 5545/1349; 13.05.2008 T. 947/2566; 26.02.2009 T. 4873/915; 22.03.2010 T. 645/2548; 07.02.2011 T. 6468/890; 17.01.2011 T. 10482/54; 25.03.2013 T. 6176/4066 (www.e-uyar.com)

¹²²¹ Bknz: 15. HD. 20.9.1995 T. 3945/4845 (www.e-uyar.com)

¹²²² Bknz: 15. HD. 14.10.1994 T. 4834/7510 (www.e-uyar.com)

¹²²³ Bknz: 15. HD. 16.12.1992 T. 5228/6041 (www.e-uyar.com)

¹²²⁴ Bknz: 15. HD. 3.12.1992 T. 5464/5836 (www.e-uyar.com)

¹²²⁵ Bknz: 15. HD. 1.10.1992 T. 3635/4428 (www.e-uyar.com)

(*) **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 14-31; s: 920-969; s: 1124-1164 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 72-75; s: 382-386; s: 581 vd.; s: 1401-1404 – **UYAR, T.** Borçlu Hakkında üçüncü kişi tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin)

XV- «Borçlunun, alacaklılarına zarar vermek kasdıyla yaptığı tüm (hileli) tasarrufların iptali davalarında», borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin, ‘borçlunun mâli durumunu ve zarar verme kasdını bildiğine’ dayanak teşkil eden emarelerden bir diğeri ise, «borçlu ile üçüncü kişinin aynı sektörde faaliyet göstermesi»dir.^{(*) 1226}

Borçlunun tasarrufta bulunduğu (taşınır ve taşınmaz mallarını devrettiği, üçüncü kişilerdeki hak ve alacaklarını temlik ettiği) üçüncü kişinin, «borçlu» ile **aynı sektörde (işkolunda)** -örneğin; inşaat sektöründe, tekstil sektöründe, özel hastane işletme sektöründe, ilaç sektöründe, basın sektöründe, petrol işletmeciliği sektöründe, turizm ve otelcilik sektöründe, taşımacılık sektöründe, gıda sektöründe, tarım sektöründe, emlak sektöründe vb. çalışıyor olmaları veya «borçlu» ile «üçüncü kişi» arasında taşeronluk ilişkisi bulunması halinde- «üçüncü kişi»nin «borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve alacaklılarına zarar verme kasdını bilmediğini» ileri sürmesi hayatın olağan akışına aykırı bulunacağından, yüksek mahkeme öteden beri verdiği bütün kararlarında bu durumda, ‘borçlu ile üçüncü kişi arasındaki tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekeceğini’ istikrarlı bir şekilde belirtmiştir. Gerçekten, **yüksek mahkeme;**

√ «İİK'nun 280/I maddesi gereğince aynı çektörde faaliyette bulunan davalı şirketin, borçlunun mali durumu ve alacaklılarını ızrar kastını bildiğinin de kabulü ile dava konusu gemi satışına ilişkin tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekeceğini»¹²²⁷

√ «Üçüncü kişinin borçlu ile yakın yerlerde aynı konuda faaliyette bulunması halinde, İİK. mad. 280 gereğince değerlendirme yapıp yapılmayacağını araştırılması gerektiğini»¹²²⁸

√ «Davalı borçlu ile aynı sektörde faaliyet gösterdiği, aralarında geçmişten gelen ticari ilişki bulunan davalıların, dinlenen tanık beyanlarına göre ‘faaliyet gösterdiği sektörün küçük bir sektör olduğu’, ‘birbirini tanıdığı’ beyan edildiğinden, davalı üçüncü kişinin borçlunun mali durumu ve alacaklılarını ızrar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olup olmadığı hususu değerlendirilmeksizin davanın reddine karar vermesinin doğru olmadığını»¹²²⁹

√ «Radyatör imalathanesi olduğu bilirkişi raporunda belirtilen taşınmaz yönünden, bu işyerinin öncesinde borçluların faaliyette oldukları bir işyeri niteliğinde olup olmadığı yönünde bir araştırma yapılmadığında, bu bölümlerin devirden önce borçlu veya borçluların faaliyette olduğu işyeri olup olmadığı araştırılarak, borçlular ile üçüncü kişilerin aynı işkolunda faaliyette olduklarına ilişkin somut delillerin de ne olduğu ortaya konularak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»¹²³⁰

√ «Mahkemece, davalıların tamamı aynı sektörde çalışan aynı sitede işyerleri olan ve birbirleriyle ticari alışverişleri olan kişiler olduğu, davalının bu borçların doğumundan sonra çok sayıda yaptığı tasarrufların, mahkemeye ait dosyalarla iptal edildiği, tüm olgular birlikte değerlendirildiğinde davalıların birlikte hareketle davacının alacağının tahsilini engellemek amacıyla devir işlemlerini yaptıkları sonucuna varıldığından bahisle davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»¹²³¹

«Muvazaalı olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Seneden (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir Mi.?» «İİK. 280; TBK. 19» (ABD. 2015/1, s: 369-397)

1226 ERDÖNMEZ, G. age. s:225 vd.

1227 Bknz: 17. HD. 29.06.2020 T. 4212/4098 (www.e-uyar.com)

1228 Bknz: 17. HD. 10.12.2019 T. 5552/11728 (www.e-uyar.com)

1229 Bknz: 17. HD. 23.10.2019 T. 4452/9821 (www.e-uyar.com)

1230 Bknz: 17. HD. 18.06.2019 T. 13586/7714 (www.e-uyar.com)

1231 Bknz: 17. HD. 06.11.2018 T. 11139/10499 (www.e-uyar.com)

√ «Dava konusu taşınmaz fabrika işyeri olup İİK. mad. 280'e uygun olarak bir devrin yapıldığı iddia ve ispat edilmediği gibi, özellikle aynı iş kolunda faaliyet gösteren davalı üçüncü kişinin, diğer davalı borçlu şirketin durumunu bilebilecek kişilerden olduğu ve takibine konu çek mesnetlerinin tasarruf tarihinden önceki tarihler olduğu anlaşıldığından, tasarrufun iptali gerektiğini»¹²³²

√ «Davalı üçüncü kişi, davacı ve davalı borçlu şirket gibi “kuyumculuk” işi ile uğraşmakta olup, davalı şirketin, yine aynı sektörde faaliyet gösteren davacı şirkete borçlu olduğunu bilebilecek konumda olduğunu»¹²³³

√ «Davaya konu araçların borcun doğumundan sonra üçüncü kişiye rehnedilmiş olması, bu üçüncü kişinin borçludan daha önce alacağı olduğuna dair sulh ve ibra başlıklı belge ibraz etse de, bu belgede alacağın dayanağı olarak çekler gösterilmediği ve bu belgenin her zaman düzenlenebilecek belge niteliğinde olduğu, davalı üçüncü kişi ile diğer davalıların aynı şehirde akaryakıt işi ile uğraştıkları ve birbirlerini tanıdıkları anlaşıldığından, rehin işleminin iptaline ilişkin davanın da kabulü gerektiğini»¹²³⁴

√ «Aynı sektörde faaliyet gösteren ve borçlu şirketin mali durumu ile alacaklıları ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğu anlaşılan 4. kişi hakkında da tasarrufun iptali davasının kabulünün isabetli olduğunu»¹²³⁵

√ «Mahkemece, ivazlar arasında fahiş fark bulunduğu, davalının eşinin borçlularının kız kardeşleri olduğu gibi aynı işkolunda faaliyette buldukları İİK'nun 278/2 ve 280. maddelerine göre tasarrufun iptali gerektiği, diğer davalının da borçlular ile aynı iş kolunda faaliyette bulunduğundan borçlunun mali durumunu bilebilecek şahıslardan olduğundan bahisle davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»¹²³⁶

√ «Davalının borçlu şirket ile aynı işkolunda faaliyette bulunan şirketin ortağı olduğu, anılan bu şirketin yöneticisinin borçlulardan birinin kız kardeşinin eşi olduğu; üçüncü kişinin, bu kişinin yeğeni olduğu ve borçlu şirket ile aynı adreste faaliyette bulunduğundan İİK. mad. 280. maddesi gereğince borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi gereken şahıslardan olduğunu»¹²³⁷

√ «Davalının borçlu şirket ile aynı işkolunda faaliyette bulunan Ltd.Şti ortağı olduğu, anılan şirket yöneticisinin borçlulardan birinin kız kardeşinin eşi olup, üçüncü kişinin ...nin yeğeni olduğu ve borçlu şirket ile aynı adreste faaliyette bulunduğu anlaşıldığından, İİK. mad. 280 gereğince borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi gereken şahıslardan olduğunu»¹²³⁸

√ «Davalı üçüncü kişinin müdürü olduğu dava dışı şirkette borçlulardan birinin hissedar olduğu, diğer borçlunun ise diğer bazı ortaklara vekaleten genel kurula katıldığı ve aynı iş kolunda faaliyette bulduklarından borçlunun mali durumu ve alacaklılarını ızzar kastını bildiği ve bilmesi gereken şahıslardan olduğu ve bu durumda İİK. mad. 280 uyarınca tasarrufların iptaline karar verilmesi gerektiğini»¹²³⁹

√ «Dava konusu araç davalı borçlu şirket tarafından üçüncü kişiye, onu tarafından da dördüncü kişiye satılmış, üçüncü kişinin borçlu ile aynı iş hanında faaliyette

¹²³² Bknz: 17. HD. 24.04.2018 T. 1701/4425 (www.e-uyar.com)

¹²³³ Bknz: Antalya BAM. 4. HD. 20.02.2018 T. 1303/189 (www.e-uyar.com)

¹²³⁴ Bknz: 17. HD. 06.02.2018 T. 9029/651 (www.e-uyar.com)

¹²³⁵ Bknz: 17. HD. 11.04.2017 T. 541/3933 (www.e-uyar.com)

¹²³⁶ Bknz: 17. HD. 07.03.2017 T. 23904/2420 (www.e-uyar.com)

¹²³⁷ Bknz: 17. HD. 07.03.2017 T. 25136/2419 (www.e-uyar.com)

¹²³⁸ Bknz: 17. HD. 07.03.2017 T. 23902/2418 (www.e-uyar.com)

¹²³⁹ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23898/1459 (www.e-uyar.com)

bulduğunu, diğer davalı dördüncü kişinin de hem iş yeri hem de oturduğu yer olarak borçluların komşuları olduğunu iddia edildiğinden, belirtilen firma kayıtlarının getirtilerek borçlu ile aynı faaliyet alanında iş yapıp yapmadığı, borçlular ile aynı iş hanında faaliyette bulunup bulunmadığı ve dördüncü kişinin 'de borçluların komşusu olup olmadığı araştırılarak İİK. mad. 280 kapsamında borçluların mali durumları ve alacaklılarını ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiğini»¹²⁴⁰

√ «Taşınmazın tapudaki satış bedeli ile rayiç değeri arasında ipotekler dikkate alındığında fahiş bedel farkı olmamakla birlikte davalı üçüncü kişinin, borçlu ile aynı alanda faaliyette oldukları ve borçluyu eskiden beri tanıdığı yönündeki açıklamaları karşısında borçlunun mali durumu hakkında bilgi sahibi olduğunun anlaşılması bulunduğundan dava konusu taşınmazın davalı üçüncü kişi tarafından satın alınmasından 6 gün sonra dava dışı Esnaf ve Sanatkarlar Odasına satılması mal kaçırma amacına yönelik olduğundan iptaline gerektiğini»¹²⁴¹

√ «Aralarındaki ticari ilişki ve aynı sektörde faaliyet göstermeleri nedeniyle 3. kişi konumundaki davalı şirketin borçlu davalının mali durumu ile alacaklılarını ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunu»¹²⁴²

√ «Davalı borçlu ile 3.kişinin aynı sektörde ve yan yana fabrikalarda faaliyet gösterdikleri anlaşıldığından dava konusu tasarrufun 6183 sayılı AATUHK'nun 30.maddesi gereğince, ayrıca dava konusu taşınmaz üzerindeki fabrika binası ve teferruatları ile birlikte satılmış olduğundan ticari işletme devri mahiyetinde olması nedeniyle kıyasen İİK'nun 280/3 maddesi gereğince iptale tabi olduğunu»¹²⁴³

√ «Davalıların savunmalarından dava konusu taşınmaz devirlerinin borca mahsuben yapıldığı anlaşıldığından dava konusu dört adet taşınmaz hisse devrine ilişkin davalılar arasındaki 04.04.2011 tarihli tasarrufun İİK'nun 279/1-2. maddesi gereğince (borca mahsuben yapılan taşınmaz devrinin mutad ödeme olmaması nedeniyle) ve yine davalı A. K. 'nun borçlu Halit'in kefil olması, aynı işkolunda çalışmaları nedeniyle davalı A. K. 'nun borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle İİK'nun 280/1 madde gereğince 09.09.2011 tarihli aciz belgesinde belirtilen alacak miktarıyla sınırlı olarak iptaline karar verilmesi gerektiğini»¹²⁴⁴

√ «Davalıların gıda sektöründe faaliyette buldukları, aynı zamanda villa komşuları olduğu, tanık beyanlarının ağırlıklı olarak 'dava konusu taşınmazın borçlular tarafından kullanıldığı' yönünde olduğu, dava konusu taşınmazın davalı 3. kişi tarafından kullanılmaması ve kiraya verilmemesine rağmen yapılan keşif sırasındaki mahkeme gözleminde evin eşyalı olduğunun tespit edildiği, yatırım amacıyla alınan lüks villanın sekiz yıl boyunca kiraya verilmemesi ticaretle uğraşan davalı 3. kişi açısından hayatın olağan akışına uygun olarak değerlendirilemeyeceği gözetildiğinden, davalı 3. kişinin borçluların durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğunun kabulü ile dava konusu tasarrufun davacıların alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak İİK. mad. 280/1 madde gereğince iptaline karar verilmesi gerektiğini»¹²⁴⁵

¹²⁴⁰ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23903/1462 (www.e-uyar.com)

¹²⁴¹ Bknz: 17. HD. 12.04.2016 T. 9909/4624 (www.e-uyar.com)

¹²⁴² Bknz: 17. HD. 15.02.2016 T. 634/1577 (www.e-uyar.com)

¹²⁴³ Bknz: 17. HD. 10.11.2015 T. 5118/11878 (www.e-uyar.com)

¹²⁴⁴ Bknz: 17. HD. 29.09.2015 T. 978/9814 (www.e-uyar.com)

¹²⁴⁵ Bknz: 17. HD. 25.06.2015 T. 18016/7756 (www.e-uyar.com)

√ «Borçlu ile aynı iş kolunda faaliyette bulunan üçüncü kişinin yetkilisi olduğu şirketin borçlu hakkında icra takibi yaptığı, dolayısı ile borçlunun mali durumunu bilebilecek şahıslardan olduğu anlaşıldığından, iyiniyetli olduğundan söz edilemeyeceğini»¹²⁴⁶

√ «Davalıların aynı iş kolunda faaliyet göstermeleri nedeniyle, davalı üçüncü kişinin, diğer davalı borçlunun mali durumu ile alacaklılarını ızzar kastını bilen veya bilmesi gereken kişilerden olup olmadığının irdelenerek, ondan sonra toplanan tüm delillerin birlikte değerlendirilerek hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini»¹²⁴⁷

√ «Aralarındaki ticari ilişkiler, aynı sektörde faaliyet göstermeleri, davalı tarafından ibraz edilen sözleşme örneği ve tüm dosya kapsamından diğer davalının, borçlu davalının mali durumu ile alacaklıları ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen komumda olduğu, bu nedenle satışın muvazaalı olduğu kabul edilerek, tasarrufun iptaline karar verilmesinin isabetli olduğunu»¹²⁴⁸

√ «İİK.nun 280.maddesine göre, malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceğini- Davalıların aynı iş kolunda faaliyet göstermeleri nedeniyle, davalı üçüncü kişinin, diğer davalı borçlunun mali durumu ile alacaklılarını ızzar kastını bilen veya bilmesi gereken kişilerden olup olmadığının irdelenerek, ondan sonra toplanan tüm delillerin birlikte değerlendirilerek hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini»¹²⁴⁹

√ «Tasarrufa konu edilen hastane işletme ruhsat devrinin bir karşılık alınarak devir sözleşmesine ve alım satımına konu olduğu, ruhsatların üzerine haciz konulabildiğinden maddi bir değerinin olduğunun kabulü ile borçlu ile aynı sektörde faaliyet gösteren 4. kişi konumundaki davalı şirketin borçlu davalının mali durumu ile ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunun anlaşıldığını»¹²⁵⁰

√ «Tasarrufa konu edilen hastane işletme ruhsatının alım satımına konu olduğu ve ruhsatların üzerine haciz konulabildiğinden maddi bir değerinin olduğunun saptanmasına, aynı sektörde faaliyet göstermeleri ve tüm dosya içeriğinden de 4. kişi konumundaki davalı şirketin borçlu davalının mali durumu ile alacaklıları ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunun anlaşılmasına göre hastane işletme ruhsatının devrine yönelik tasarrufun iptali gerekeceğini»¹²⁵¹

√ «Tasarrufa konu edilen hastane işletme ruhsat devrinin bir karşılık alınarak devir sözleşmesine ve alım satımına konu olduğu, ruhsatların üzerine haciz konulabildiğinden maddi bir değerinin olduğunun kabulü ile borçlu ile aynı sektörde faaliyet gösteren 4. kişi konumundaki davalı şirketin borçlu davalının mali durumu ile ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunun anlaşıldığını»¹²⁵²

√ «Davalı-borçlular vekili olarak hareket eden avukatın, borçluların alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızzar kastı ile hareket ettiğini bildiği ya da

¹²⁴⁶ Bknz: 17. HD. 27.10.2014 T. 7882/14410 (www.e-uyar.com)

¹²⁴⁷ Bknz: 8. HD. 01.07.2014 T. 7981/10397 (www.e-uyar.com)

¹²⁴⁸ Bknz: 17. HD. 01.07.2014 T. 7633/10394 (www.e-uyar.com)

¹²⁴⁹ Bknz: 8. HD. 01.07.2014 T. 7981/10397 (www.e-uyar.com)

¹²⁵⁰ Bknz: 17. HD. 05.06.2014 T. 6358/8986 (www.e-uyar.com)

¹²⁵¹ Bknz: 17. HD. 05.06.2014 T. 13391/8983 (www.e-uyar.com)

¹²⁵² Bknz: 17. HD. 05.06.2014 T. 6682/8988 - Aynı doğrultuda; 17. HD. 05.06.2014 T. 6683/8989; 05.06.2014 T. 6684/8990; 05.06.2014 T. 6685/8991; 05.06.2014 T. 6686/8992; 05.06.2014 T. 6358/8986; 05.06.2014 T. 6681/8987 (www.e-uyar.com)

bilebilecek durumda olduğunu (İİK. mad. 280/1) kabul etmenin hayatın olağan akışına uygun sayılacağını»¹²⁵³

√ «Davalı üçüncü kişi şirketin davalı borçlu şirketten olan alacağına mahsuben taşınmazları satın alması ve her iki davalının da aynı sektördeki bir markanın satıcısı ve yetkili servisi olması (yani, üçüncü kişinin, borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızzar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olması -İİK. mad. 280/1-, tasarrufa konu taşınmazın satış bedeli ile gerçek değeri arasında fahiş fark bulunması karşısında yapılan tasarrufun iptali karar verilmesi gerekeceğini»¹²⁵⁴

√ «Davalıların ortağı oldukları şirket ile davalı borçlu şirket aynı işkolunda faaliyet gösterip fabrikaları da aynı sanayi bölgesinde bulunduğu, taşınmazların, borçlu şirketten davalı üçüncü kişiye satışı, üçüncü kişiden de dördüncü kişilere satışı arasında ise sadece bir haftalık süre olduğundan, taşınmazların, tapu kaydında da muvazaaya dayalı olduğu anlaşılan, taşınmazların gerçek değerinin çok üzerinde miktarlı ipotekler bulunduğu ve tanık ifadesine göre taşınmazların doğrudan borçlu şirketten alınmadığı, arada bir kişinin olduğu hususu dördüncü kişilerce ifade edilmiş olduğundan, davalı dördüncü kişilerin de borçlunun, alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızzar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olduğu kabul edilerek, bu davalılar açısından da davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»¹²⁵⁵

√ «Borçlunun ortağı olduğu şirket ile 3. kişinin şirketi aynı işkolunda faaliyet göstermediği gibi adresleri itibariyle de birbirine komşu olmadıkları ve taşınmazın şirketten değil ortağından vekil kullanılmak suretiyle satın alınmış olmasından dolayı davalı 3. kişinin borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızzar kastı ile hareket ettiğini bilmesini zorlaştıracaktır»¹²⁵⁶

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»¹²⁵⁷

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»¹²⁵⁸

√ «Davalı-borçlu ile diğer davalı üçüncü kişinin aynı sektörde faaliyette bulunmaları nedeniyle, birbirlerini tanıdıklarından, davalı üçüncü kişinin, diğer davalı borçlunun mali durumu ile alacaklılarını zarar kasdını bilen veya bilebilecek kişilerden sayılacağı»¹²⁵⁹

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»¹²⁶⁰

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»¹²⁶¹

¹²⁵³ Bknz: 17. HD. 21.05.2013 T. 7283/7364 (www.e-uyar.com)

¹²⁵⁴ Bknz: 17. HD. 16.04.2013 T. 5986/5535 (www.e-uyar.com)

¹²⁵⁵ Bknz: 17. HD. 2.5.2012 T. 3773/5423 (www.e-uyar.com)

¹²⁵⁶ Bknz: 17. HD. 03.12.2012 T. 12662/13378 (www.e-uyar.com)

¹²⁵⁷ Bknz: 17. HD. 30.11.2010 T.8438/10371 (www.e-uyar.com)

¹²⁵⁸ Bknz: 17. HD. 01.07.2010 T.3114/6223 (www.e-uyar.com)

¹²⁵⁹ Bknz: 17. HD. 17.06.2010 T. 2098/5632 (www.e-uyar.com)

¹²⁶⁰ Bknz: 17. HD. 15.12.2009 T. 8003/8465 (www.e-uyar.com)

¹²⁶¹ Bknz: 17. HD. 26.10.2009 T. 7756/6765 (www.e-uyar.com)

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»¹²⁶²

√ «Borçlu tarafından, bir mahalli gazetede «isim hakkı»nı, aynı şehirdeki başka bir şirkete devretmesinin, İİK. 280/III’de düzenlenen «ticari işletmenin devri» niteliğinde olduğunu -Benzin istasyonunun devrinin borçlu ile davalı üçüncü kişinin aynı sektörde faaliyet göstermeleri nedeniyle, davalı üçüncü kişinin, «borçlunun vergi borcu bulunduğunu ve mal kaçırma kasdı»nı bilebilecek kişilerden olduğu 6183 s. K. ’dan kaynaklanan tasarrufun iptali davalarında da, İİK. 280/III hükmünün kıyasen uygulanması gerekeceğini»¹²⁶³

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»¹²⁶⁴

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»¹²⁶⁵

√ «Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»¹²⁶⁶

√ «Borçlu tarafından, bir mahalli gazetede «isim hakkı»nı, aynı şehirdeki başka bir şirkete devretmesinin, İİK. 280/III’de düzenlenen ‘ticari işletmenin devri’ niteliğinde olduğunu- Benzin istasyonunun devrinin borçlu ile davalı üçüncü kişinin aynı sektörde faaliyet göstermeleri nedeniyle, davalı üçüncü kişinin, ‘borçlunun vergi borcu bulunduğunu ve mal kaçırma kasdı’nı bilebilecek kişilerden olduğu 6183 s. K. ’dan kaynaklanan tasarrufun iptali davalarında da, İİK. 280/III hükmünün kıyasen uygulanması gerekeceğini»¹²⁶⁷

√ «‘Borçlu’ ile aynı işkolu olan tekstil sektöründe faaliyet gösteren ‘davalı dördüncü kişi’ nin, borçlunun mali durumunu ve alacaklılardan mal kaçırma kasdını bilebilecek durumda (İİK. 280/I) olduğunu»¹²⁶⁸

√ «Davalı-borçlu ile, dördüncü kişi konumunda olan hükmü temyiz eden davalının, aynı işkolu olan tekstil sektöründe faaliyette bulunmaları nedeniyle, borçlunun mali durumunu ve mal kaçırma kasdını bilebilecek durumda sayılması gerekeceğini- Dava konusu taşınmazın birer ikişer gün arayla üçüncü ve dördüncü kişilere satılmış olmasının, alacaklıdan mal kaçırma kasdı’ nı ortaya koyacağını»¹²⁶⁹

belirtmiştir.

XVI- «Borçlu ile üçüncü kişi arasında ticari ilişki bulunması»da **Yargıtay**’ca ‘yapılmış olan tasarrufun iptali sebebi’ olarak kabul edilmektedir.

√ «Dava konusu ilçesinde mevcut gayrimenkullerin kaydında yer alan ipotek yükleri ile birlikte alınmasına, ödemelerin banka kanalı ile yapılmasına ve ipotek

¹²⁶² Bknz: 17. HD. 8.10.2009 T. 4700/5799 (www.e-uyar.com)

¹²⁶³ Bknz: 17. HD. 17.9.2009 T. 6102/5519 (www.e-uyar.com)

¹²⁶⁴ Bknz: 17. HD. 23.6.2009 T. 2033/4554 (www.e-uyar.com)

¹²⁶⁵ Bknz: 17. HD. 11.6.2009 T. 1719/4135 (www.e-uyar.com)

¹²⁶⁶ Bknz: 17. HD. 22.04.2009 T. 163/2613 (www.e-uyar.com)

¹²⁶⁷ Bknz: 17. HD. 07.04.2009 T. 5331/2168 (www.e-uyar.com)

¹²⁶⁸ Bknz: 17. HD. 09.03.2009 T. 5118/1201 (www.e-uyar.com)

¹²⁶⁹ Bknz: 17. HD. 19.02.2009 T. 4840/798 (www.e-uyar.com)

alacaklısı bankanın cevabına göre de kredi borcunun tahsil edilip ipoteklerin kaldırıldığına belirtilmesine göre davalıların ticari sicil kayıtları ve ticari defterleri dosya arasına alınmaksızın, davalıların aynı iş kolunda çalışıp çalışmadıklarının araştırılmaksızın, davalı borçlular ile davalı arasında dava konusu satım ilişkisi haricinde başkaca bir ticari ilişki olup olmadığı bilirkişi raporu ile belirlenmeksizin, yazılı gerekçe ile karar verilmesinin doğru olmadığını»¹²⁷⁰

√ *«Davalı borçlu ile üçüncü kişi arasında, satıştan önce ticari ilişki olduğundan, bu hali ile davalı üçüncü kişinin, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğunu»¹²⁷¹*

√ *«Aralarındaki ticari ilişki ve aynı sektörde faaliyet göstermeleri nedeniyle 3. kişi konumundaki davalı şirketin borçlu davalının mali durumu ile alacaklılarını ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunu»¹²⁷²*

√ *«Aralarındaki ticari ilişkiler, aynı sektörde faaliyet göstermeleri, davalı tarafından ibraz edilen sözleşme örneği ve tüm dosya kapsamından diğer davalının, borçlu davalının mali durumu ile alacaklıları ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen konumda olduğu, bu nedenle satışın muvazaalı olduğu kabul edilerek, tasarrufun iptaline karar verilmesinin isabetli olduğunu»¹²⁷³*

√ *«Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»¹²⁷⁴*

√ *«Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»¹²⁷⁵*

√ *«Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»¹²⁷⁶*

√ *«Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»¹²⁷⁷*

√ *«Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»¹²⁷⁸*

√ *«Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini»¹²⁷⁹*

¹²⁷⁰ Bknz: 17. HD. 11.12.2019 T. 560/11817 (www.e-uyar.com)

¹²⁷¹ Bknz: 17. HD. 25.11.2019 T. 4869/11077 (www.e-uyar.com)

¹²⁷² Bknz: 17. HD. 15.02.2016 T. 634/1577 (www.e-uyar.com)

¹²⁷³ Bknz: 17. HD. 01.07.2014 T. 7633/10394 (www.e-uyar.com)

¹²⁷⁴ Bknz: 17. HD. 30.11.2010 T. 8438/10371 (www.e-uyar.com)

¹²⁷⁵ Bknz: 17. HD. 01.07.2010 T. 3114/6223 (www.e-uyar.com)

¹²⁷⁶ Bknz: 17. HD. 15.12.2009 T. 8003/8465 (www.e-uyar.com)

¹²⁷⁷ Bknz: 17. HD. 26.10.2009 T. 7756/6765 (www.e-uyar.com)

¹²⁷⁸ Bknz: 17. HD.08.10.2009 T. 4700/5799 (www.e-uyar.com)

¹²⁷⁹ Bknz: 17. HD. 23.06.2009 T. 2033/4554 (www.e-uyar.com)

√ «*Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini*»¹²⁸⁰

√ «*Borçlu ile aralarındaki ticari ilişki nedeniyle aynı işkolunda faaliyette bulunan davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilebilecek kişilerden sayılması gerekeceğini*»¹²⁸¹

belirtmiştir.

XVII-«Nam-ı müstear»^(*) ile gizlenmiş işlemler hakkında tasarrufun iptali davası açılabilir.^()**

Sözlük anlamı «*bir kişinin, sanat, edebiyat, ticaret hayatında yahut faaliyette bulunduğu herhangi bir işte, kimliğini gizlemek için seçtiği ad*»¹²⁸² olan -ve uygulamada «*mahlâs*» ya da «*takma ad*» da denilen- nam-ı müstear durumunda, borçlu çeşitli nedenlerle -özellikle, konumuz bakımından, alacaklılarından mal kaçırmak amacı ile- «kendi adını gizleyerek, yapmak istediği hukuki işlemi bir başkasına, kendi hesabına» yaptırır.¹²⁸³

‘*Borçlunun adını gizleyerek, borçlu hesabına ancak kendi adına hareket ederek üçüncü kişilerle işlemde bulunan bu kişi*’ye nam-ı müstear denilir. Başka bir deyişle, «*taşınmaz satışlarında, taraflardan birinin kendisini üçüncü kişilerden gizlemek maksadıyla, satış sözleşmesine kendi yerine taraf sıfatıyla bir başka kişiyi sokması ve tescilin de bu kişi adına yapılması*»dır. Sözleşmede taraf olarak görünmek istemeyen kişi yerine işleme katılan kişiye ‘*nam-ı müstear*’ denir. Bu kişi, satış sözleşmesini kendi adına, fakat gizli kalmak isteyen taraf hesabına yapar.¹²⁸⁴

Uygulamada, borçlunun gerçekte kendi adına satın almak üzere bedelini ödediğini bir taşınmazı veya aracı, alacaklılarından kaçırmak amacı ile başka bir kişi adına tescil ettirmiş olması halinde, tasarruf (hukukî işlem) dışarıdan üçüncü kişiler arasında

¹²⁸⁰ Bknz: 17. HD. 11.06.2009 T. 1719/4135 (www.e-uyar.com)

¹²⁸¹ Bknz: 17. HD. 22.04.2009 T. 163/2613 (www.e-uyar.com)

(*) **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 783 vd. - **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 636-654 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davası ve Muvazaa, Nam-ı Müstear, İşletmenin Devri, Kanuna Karşı Hile ve Perdeyi Kaldırma Teorisi (ABD. 2016/2, 343-403)

(**) Bu konuda ayrıntılı ve nitelikli incelemeler için Bknz: **ATAMULU, İ.** Muvazaa, s: 88 – **AYAN, M.** Nam-ı Müstear Kavramı ve Hukuki Niteliği (Dicle Üniv. Huk. Fak. D. 1984, C: 2, S: 2, s: 377-393) - **ERDÖNMEZ, G.** Nam-ı Müstear ve Tasarrufun İptali Davaları (Bankacılar Der. Aralık/2006, S: 59, s: 84-105) – **ESENER, T.** age. s: 77; 181 vd. - **ÖZKAYA, E.** age. s: 1261 vd. - **ÇETİN, E.H.** age. s: 481 vd. **ÇETİNEL, T.** age. s: 144 vd. – **KOCAYUSUFPAŞAOĞLU, N.** Borçlar Hukuku, s: 376 - **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** age. s: 30 - **POSTACIOĞLU, E.İ.** Nam-ı Müstear Meselesi, Vekalet ve İtimada Müstenit Muamelelerle Muvazaanın Karşılıklı Münasebetleri (İHFM. 1947, C: XIII, S: 3, s: 1011-1037 - **POSTACIOĞLU, E.İ.** Nam-ı Müstear ve Muvazaa Meseleleri Hakkında Yeni Görüşler (Prof. Dr. Samim Gönensay’a Armağan, 1955, s: 164-193) – **POSTACIOĞLU, E.İ.** Nam-ı Müstear Meselesi (Mukayeseli Huk. Araştırmaları Der. 1958, S:2, s:111-116) . - **ÖZSUNAY, E.** İnançlı Muameleler, s: 231 vd. - **SUNGURBEY, İ.** Eğriti Ad (Nam-ı Müstear) Sorunu (Ord. Prof. Dr. Halil (A.)lı’nın Anısına Armağan 1978, s: 153-185) – **YAVUZ, N.** Muvazaa, İnançlı İşlem, Nam-ı Müstear ve Kanuna Karşı Hile Davaları, 2008 – **YAVUZ, N.** Doğrudan Doğruya Temsil/Nam-ı Müstear/Dolayısıyla Temsil/İnançlı İşlem/Tarafa Muvazaa/Nam-ı Müstear ile Muvazaa İlişkisi/İspat Rejimi ve Kanuna Karşı Hile Kavramları ile Bunlara İlişkin Yargıtay Uygulaması (Yarg. Der. 2001/1-2, s:63-100)

¹²⁸² Türk Hukuk Lügatı, 3. Baskı, 1991, s: 266 - **ŞENER, E.** Hukuk Sözlüğü, 2001, s: 586 - **YILMAZ, E.** Hukuk Sözlüğü, 2004, s: 897 - **ÖZÖN, N.M.** Osmanlıcı-Türkçe Sözlük, 6. Bası, 1975

¹²⁸³ Bknz: 4. HD. 3.7.1973 T. 7053/7760 (www.e-uyar.com)

¹²⁸⁴ **AKİPEK, G.J./AKINTÜRK, T.** Eşya Hukuku, s:470

yapılmış görünmesine rağmen, gerçekte bedeli borçlunun malvarlığından çıkmış fakat karşılığı, borçlunun arkasına gizlendiği kişinin malvarlığına girmiştir.¹²⁸⁵

Eski hukukumuzda ‘bağımsız bir kurum’ olarak düzenlenmiş olmasına –ve bugüne kadar üç İçtihadı Birleştirme Kararına (08.05.1941 T. 29/5 sayılı; 05.02.1947 T. 20/6 sayılı ve 07.10.1953 T. 7/8 sayılı) konu olmasına ve *bugün* Medeni Kanun ve Borçlar Kanununda bu kurumu düzenleyen açık bir hüküm bulunmamasına- rağmen, gerek **doktrinde**¹²⁸⁶ ve gerekse **Yargıtay içtihatlarında**; -biraz sonra belirteceğimiz gibi- «*nam-ı müstear iddialarının dinlenebilir*» olduğu kabul edilmektedir.

Kanımızca tüm nam-ı müstear vasıtasıyla işlem yapılan durumlarda İİK. 277 vd. göre ‘*tasarrufun iptali davası*’ açılabilir.^{1287 1288}

Yüksek mahkeme -eski tarihli- bir kararında «*borçlu kocanın, borcunu ödememek amacıyla kendisine ait (parasını ödeyerek/satın aldığı) aracı, trafikte karısı adına tescil ettirmesi olayının nam-ı müstear demek olduğunu, İİK. 277 vd. göre değil, BK. 18’e (TBK. 19’a) göre iptali gerekeceğini*»¹²⁸⁹ vurgulamışken daha sonraki kararlarında;

√ «*Nam-ı müstear, adını herhangi bir nedenle gizli tutmak isteyen bir kişinin, sözleşmeyi kendi hesabına, başka bir kişiye yaptırmayı olup, tasarrufun iptali veya TBK mad. 19’a göre, alacaklıdan mal kaçırmak isteyen borçlunun kendi adını gizli tutarak hukuki işlemi kendi hesabına, başka bir kişiye yaptırmayı olduğu ve bu tür işlemlerde amaç, alacaklılardan mal kaçırmaya olduğundan alacağın bu muvazaalı işlemin yapıldığı tarihten önce doğmuş olması gerektiğini*»¹²⁹⁰

√ «*“Nam-ı müstearın”, adını herhangi bir nedenle gizli tutmak isteyen bir kişinin, sözleşmeyi kendi hesabına, başka bir kişiye yaptırmayı olduğunu- Borçlu şirket adına tescil edilmesi gereken taşınmazın, borçlu ile bağlantısı olan bir başka kişi adına tescil edilmesine ilişkin işlemin, nam-ı müstear olarak yapıldığından iptali istemiyle açılan davada, mahkemece, “davalılar arasındaki yapılan protokol, vekaletnamenin kötüye kullanılmasından kaynaklı tapu iptali davasındaki beyanlar ve davalı tapu malikinde- valı borçlu şirketin ortaklarından olduğu” hususları birlikte değerlendirilerek karar verilmesi gerekirken, ‘davanın reddine’ karar verilmesinin hatalı olduğunu*»¹²⁹¹

√ «*Kredinin borçlu tarafından çekildiği ve ödemelerin onun tarafından yapıldığına ilişkin olarak diğer bir ifade ile tasarrufun, nam-ı müstear şeklinde yapıldığına dair soyut iddiadan başka bir delil bulunmadığı, dava konusu taşınmazın borçlu, tarafından*

¹²⁸⁵ KOSTAKOĞLU, C. agm. (Ad. D. 1989/6, s: 12 - Yasa D. 1989/8, s: 104 vd.)

¹²⁸⁶ EROĞLU, O. age. s: 286 vd. - TOKTAŞ, M. age. s: 78 - SAPANOĞLU, S. Muvazaa ve İnançlı İşlem Davaları, s: 229 - ÖZDEMİR, E. Nam-ı Müstear Uygulamaları, s: 75 vd. - MUŞUL, T. age. s: 97 - KOSTAKOĞLU, C. agm (Ad. D. 1989/6, s: 12 - Yasa D. 1989/8, s: 104 vd.) - ERDÖNMEZ, G. Nam-ı Müstear ve Tasarrufun İptali Davaları (Bankacılık Der. 2006, S: 56, s: 86)

¹²⁸⁷ Aynı görüşte: COŞKUN, M. Muvazaa Davaları, s: 914 - ÇETİN, E.H. age. s: 488 vd. - EROĞLU, O. age. s: 47 vd.

¹²⁸⁸ Karş: MUŞUL, T. age. C: 2, s: 1755 - ERDÖNMEZ, G. agm. s: 85 vd. (Bu görüşe göre; «şahısta muvazaa» yani, «traflardan birisinin ismini, üçüncü kişilerden gizlemek amacı ile, başka bir kişinin öne sürülmesi» durumunda örneğin; borçlu (B) ve onunla birlikte hareket eden (C), alacaklılardan mal kaçırmak için (Ü) ile anlaşılır ve (C) ile (Ü) arasında bir satış akdi yapılırsa, bu satış akdi «muvazaalı olduğu» için muvazaalı tasarruflar hakkında da İİK. 277 vd. göre iptal davası açılmayacağından- alacaklılar tarafından «muvazaa davası»na (BK. 19) konu edilebilir...)

¹²⁸⁹ Bknz: 1. HD. 12.09.2005 T. 8758/9438; 1. HD. 30.01.1976 T. 116769/904; 4. HD. 03.07.1973 T. 7053/7760 (www.e-uyar.com)

¹²⁹⁰ Bknz: 17. HD. 25.12.2019 T. 791/12462 (www.e-uyar.com)

¹²⁹¹ Bknz: 17. HD. 18.12.2019 T. 5678/12137 (www.e-uyar.com)

satın alındığı ispatlanamadığından, bu taleple ilgili davanın da reddine karar verilmesi gerektiğini- İcra dosyalarının temlikine ilişkin tasarrufun, iptali gerektiğini»¹²⁹²

√ «Nam-ı müstear, adını herhangi bir nedenle gizli tutmak isteyen bir kişinin, sözleşmeyi kendi hesabına, başka bir kişiye yaptırması olup, tasarrufun iptali veya TBK mad. 19'a göre, alacaklıdan mal kaçırmak isteyen borçlunun kendi adını gizli tutarak hukuki işlemi kendi hesabına, başka bir kişiye yaptırması olduğu ve bu tür işlemlerde amaç, alacaklılardan mal kaçırmaya olduğundan, alacağın bu muvazaalı işlemin yapıldığı tarihten önce doğmuş olması gerektiğini- Davaya konu traktör ve minübüs doğrudan davalı üçüncü kişi adına tescil edilmiş ise de, bu tescilin dayanağına ilişkin satış belgesinin dosyaya getirilerek, satışın borçlu tarafından yapıp yapılmadığının araştırılması, bunun üzerine eğer borçlu tarafından yapılan bir tasarruf ise, İİK mad. 279/3-1 uyarınca tasarrufun iptaline; borçlu tarafından yapılan bir tasarruf değil ise, minübüsün ve traktörün 'nam-ı müstear' niteliğinde borçlu tarafından doğrudan üçüncü kişi adına alınıp alınmadığı araştırılarak sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»¹²⁹³

√ «Nam-ı müstear, adını herhangi bir nedenle gizli tutmak isteyen bir kişinin, sözleşmeyi kendi hesabına, başka bir kişiye yaptırması olup, tasarrufun iptali veya TBK mad. 19'a göre, alacaklıdan mal kaçırmak isteyen borçlunun kendi adını gizli tutarak hukuki işlemi kendi hesabına, başka bir kişiye yaptırması olduğu ve bu tür işlemlerde amaç, alacaklılardan mal kaçırmaya olduğundan alacağın bu muvazaalı işlemin yapıldığı tarihten önce doğmuş olması gerektiğini- Somut olayda, sözleşmenin görünürdeki yüklenicisi gösterilmemişse de, gerçekte yüklenicinin davalı borçlu olduğunun anlaşıldığı, sözleşmenin üçüncü kişi konumundaki (A) olduğundan, borçluya düşen taşınmaz elden çıkmış ise, bedelden sadece anılan davalı (A)'nın sorumlu tutulması gerekirken hatalı değerlendirme ile diğer davalıların da sorumlu tutulmasının doğru olmadığını- Davanın İİK mad. 283/1'e göre bedele dönüşmesi halinde alacaklının alacak ve ferileri ile sınırlı olarak bedele hükmedilmesi gerektiğini»¹²⁹⁴

√ «Nam-ı müstear niteliğindeki işlemin iptalinin istenebileceğini- 12.02.2006-14.11.2012 tarihleri arasındaki kıdem tazminatı ve işçilik alacağına ilişkin ilama dayanan alacağın 12.02.2006 tarihinde doğduğunun kabulü gerektiğini»¹²⁹⁵

√ «Nam-ı müstearın, adını herhangi bir nedenle gizli tutmak isteyen bir kişinin, sözleşmeyi kendi hesabına, başka bir kişiye yaptırması olduğunu- Taşınmazın bir başkası (borçlunun eşi) adına, borçlu tarafından satın alındığı yönünde bir araştırma ve değerlendirme yapılmadan (ekonomik durumları vs.), 'taşınmazın borçlu tarafından satılmadığı'ndan bahisle davanın reddine karar verilmesinin hatalı olduğunu- 5 yıllık hak düşürücü süre geçtikten sonra tekrar borçlunun eşi tarafından satın alınarak diğer davalıya devredilen taşınmaz yönünden, öncelikle satışın nam-ı müstear niteliğinde olup olmadığı değerlendirilerek karar verilmesi gerekeceğini»¹²⁹⁶

√ «Dava konusu bağımsız bölümün, müteahhit olan borçlunun arsa sahibi ile yaptığı kat karşılığı inşaat sözleşmesi gereğince kendisine düşen dairelerden olduğu, ancak haciz korkusu ile kendi üzerine alınmadan yine borçlunun talimatı ile eşi adına tescil edildiği, eşinin bu tescil nedeni ile bir bedel ödemediği, dolayısı ile borçlunun sözleşmeyi

¹²⁹² Bknz: 17. HD. 17.12.2019 T. 4613/12058 (www.e-uyar.com)

¹²⁹³ Bknz: 17. HD. 17.12.2019 T. 669/12066 (www.e-uyar.com)

¹²⁹⁴ Bknz: 17. HD. 03.12.2019 T. 4161/11418 (www.e-uyar.com)

¹²⁹⁵ Bknz: 17. HD. 25.11.2019 T. 3551/11086 (www.e-uyar.com)

¹²⁹⁶ Bknz: 17. HD. 25.06.2019 T. 15578/7847 (www.e-uyar.com)

kendi hesabına, başka bir kişiye yaptırdığı sabit olup, davalı üçüncü kişi yönünden, yapılan tasarruf işlemi, nam-ı müstear niteliğinde olup geçersiz olduğunu»¹²⁹⁷

√ «Nam-ı müstear, adını herhangi bir nedenle gizli tutmak isteyen kişinin, sözleşmeyi kendi hesabına, başka bir kişiye yaptırmaması olup, bu tür işlemlerin İİK mad. 277 ve devamı hükümlerine dayanılarak iptali istenilebileceğini- İşlemin nam-ı müstear olarak gerçekleştiğini ispat külfeti davacıya ait olduğunu- Davalı borçlu ve dava dışı şahıslar aleyhine alacaklıyı zarara uğratmak kasdı ve mevcudunu eksiltmek suçu sebebi ile açılan ceza davasında, ‘dava konusu gayrimenkulün davalı borçlu tarafından satın alındığına’ ya da ‘parasının davalı borçlu tarafından ödendiğine’ dair herhangi bir delil bulunmaması gerekçesiyle beraatine karar verilmesi, davalı borçlunun kira bedeli adı altında bankaya para yatırması sebepleri birlikte değerlendirildiğinde, taşınmaz bedelinin borçlu tarafından ödendiğinin ve üçüncü kişi adına tescil edildiğinin (nam-ı müstear) davacı tarafından somut deliller ile ispat edilmediğini»¹²⁹⁸

√ «Davalının 3. kişileri aldatarak alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla, kendi adına açtığı hesaptaki parayı gizlemek amacıyla, hesabı eşi davalı adına açtığı, davalıların kendi gerçek iradelerine uymayan ve aralarında hüküm ve sonuç doğurmayan bir görünüş yaratmak konusunda anlaşmışları hususunun kanıtlanamadığından, nam-ı müstear sebebi ile tasarrufun iptali davasının reddi gerektiğini»¹²⁹⁹

√ «Adını herhangi bir nedenle gizli tutmak isteyen bir kişinin, sözleşmeyi kendi hesabına, başka bir kişiye yaptırmamasına ‘nam-ı müstear’ dendiği ve bu tür işlemlerin İİK. mad. 277 vd. uyarınca iptalinin istenebileceğini»¹³⁰⁰

√ «Borçlunun kendi yaptığı tasarruflar için dava açılması mümkün olduğu gibi, parasını kendi verdiği ancak muvazaalı olarak başkası adına tescil edilen mallar için de dava açılmasının mümkün olduğunu, bu gibi tasarrufların nam-ı müstear olarak adlandırıldığını- Nam-ı müstear, somut olaya göre bir çeşit muvazaa olabileceğinden, her türlü delil ile ispat edilebileceğini- Somut olayda davalı borçlu aleyhine yürütülen bir ceza dosyasının bulunduğu ve davalı borçlunun eşi olan diğer davalının ev hanımı olması sebebiyle dava konusu gayrimenkulü satın alabilecek gelirinin bulunup bulunmadığının da mahkemece araştırılmadığı sebepleri karşısında, öncelikle ceza davasının bekletici mesele yapılması ve daha sonra diğer davalının ev hanımı olması sebebiyle dava konusu gayrimenkulü satın alabilecek gelirinin bulunup bulunmadığının araştırılması sonunda, hüküm kurulması gerektiğini»¹³⁰¹

√ «Cebri icra satışlarına yönelik tasarrufun iptali davalarında, alıcıların borçlu ile organik bağının bulunup bulunmadığının ve satın aldıkları taşınmazları ödeme gücüne sahip olup olmadıklarının (yani; alıcıların, borçluların nam-ı müstearı olup olmadıklarının) araştırılması gerektiğini»¹³⁰²

√ «Alacaklıdan mal kaçırmak isteyen borçlunun kendi adını gizli tutarak hukuki işlemi kendi hesabına, başka bir kişiye yaptırmaması halinde nam-ı müsteardan söz edileceğini»¹³⁰³

¹²⁹⁷ Bknz: 17. HD. 29.05.2018 T. 12683/5611 (www.e-uyar.com)

¹²⁹⁸ Bknz: 17. HD. 09.05.2018 T. 18263/4788 (www.e-uyar.com)

¹²⁹⁹ Bknz: 17. HD. 27.12.2017 T. 11170/12172 (www.e-uyar.com)

¹³⁰⁰ Bknz: 17. HD. 26.12.2017 T. 11038/12134 (www.e-uyar.com)

¹³⁰¹ Bknz: 17. HD. 25.10.2017 T. 7282/9610 (www.e-uyar.com)

¹³⁰² Bknz: Antalya BAM. 4. HD. 04.10.2017 T. 893/843 (www.e-uyar.com)

¹³⁰³ Bknz: 17. HD. 15.03.2017 T. 22269/2789 (www.e-uyar.com)

√ «Davacıların, ‘davalı adına yapılan menkul değerlerin, borçlunun parası ile yapıldığı iddiası’nın, nam-ı müstear niteliğinde olduğunu...»¹³⁰⁴

√ «Bedeli borçlu tarafından ödendiği halde alınan malın borçlunun malvarlığına girmeyip, somut olayda olduğu gibi borçlunun eşine yani 3. kişi adına tescil edilmesi halinde, bu durum borçlunun 3. kişi lehine yaptığı bir kazandırma (bağış) yani nam-ı müstear bir işlem olup, koşulların bulunması halinde iptale tabi olduğunu»¹³⁰⁵

√ «Nam-ı müstearın, tasarrufun iptali veya TBK’nun 19. maddesine göre dava yönünden, alacaklıdan mal kaçırmak isteyen borçlunun kendi adını gizli tutarak hukuki işlemi kendi hesabına, başka bir kişiye yaptırması olduğu, mal varlığına ilişkin bu tür davaların HMK’nun 2. maddesi gereğince genel mahkemelerde görülmesi gerekeceğini»¹³⁰⁶

√ «İptal davalarının borçlu ve borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kimseler ile bunların mirasçıları aleyhine ve ayrıca, kötü niyetli üçüncü şahıslar hakkında da iptal davası açılabilceğini- Alacağın dayanağı düzenleme şeklinde satış vaadi ve inşaat sözleşmesinde olduğu gibi, dava konusu iptali istenen tasarruf işleminde davalı borçlu şirket adına şirket ortağı ve temsilcisi tarafından şirket nam ve hesabına yapıldığı, iptali istenen tasarruflara konu taşınmazların aslında borçlu şirkete ait olması nedeniyle (nam-ı müstear şeklinde) davanın esasına girilmesi, taraf delillerinin toplanması dava konusu tasarrufların İİK’nun 277, 278, 279, 280. maddeler gereğince iptale tabi olup olmadıkları değerlendirilerek, sonucuna göre karar verilmesi gerekirken mahkemece, ‘davalı şirketin dava konusu taşınmazda hiçbir zaman malik olmadığı gibi diğer davalının da borçlu şirketin tasarrufu ile malik olmadığı’ gerekçesiyle davanın pasif husumet yokluğu nedeniyle reddine karar verilmesinin hatalı olduğunu»¹³⁰⁷

√ «TBK’nun 19. maddesine dayalı olarak açılan muvazaalı işlemin iptaline ilişkin davada, aciz belgesine gerek bulunmadığını- Davacının davalıdan zimmetine geçirdiği para nedeni ile alacağı olduğu iş mahkemesi ilamı ile belirlenmiş olup, taleple bağlı kalınarak kesinleştiği, davalı eyleminin gerçekleştiği tarihin ceza dosyası kapsamı ile sabit olduğu, dava konusu taşınmazın satın alındığı tarih ve 1/2 hissenin davalının eşi adına yapılmasının nam-ı müstear niteliğinde olması karşısında ve önceden akraba olan daha sonra da avukatı olan kişi ve eşinin borçlunun durumunu bilmemesi mümkün bulunmadığından, davanın kabulü gerektiğini- TBK’nun 19. maddesine dayalı olarak açılan muvazaalı işlemin iptaline ilişkin davada, İİK. mad. 283/1 kıyasen uygulanarak ‘iptal ve tescile gerek olmaksızın alacaklının alacak ve ferileri ile sınırlı olarak davacıya haciz ve satış isteyebilmesi’ yönünde hüküm kurulması gerektiğini»¹³⁰⁸

√ «Bedeli borçlu tarafından ödendiği halde malın borçlunun malvarlığına girmeyip üçüncü kişi borçlunun oğlu adına tescil edilmesinin nam-ı müstear bir işlem olduğunu ve bu durum borçlunun üçüncü kişi lehine yaptığı bir kazandırma (bağış) olup, koşulların bulunması halinde iptale tabi olduğunu»¹³⁰⁹

√ «Bedeli borçlu tarafından ödendiği halde malın borçlunun malvarlığına girmeyip üçüncü kişi borçlunun oğlu adına tescil edilmesinin nam-ı müstear bir işlem

¹³⁰⁴ Bknz: 17. HD. 21.02.2017 T. 534/1762 (www.e-uyar.com)

¹³⁰⁵ Bknz: 17. HD. 07.02.2017 T. 18646/1055 (www.e-uyar.com)

¹³⁰⁶ Bknz: 17. HD. 25.10.2016 T. 15526/9372 (www.e-uyar.com)

¹³⁰⁷ Bknz: 17. HD. 14.06.2016 T. 5201/7301 (www.e-uyar.com)

¹³⁰⁸ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11539/6283 (www.e-uyar.com)

¹³⁰⁹ Bknz: 17. HD. 23.02.2016 T. 10807/2099 (www.e-uyar.com)

olduğunu ve bu durum borçlunun üçüncü kişi lehine yaptığı bir kazandırma (bağış) olup, koşulların bulunması halinde iptale tabi olduğunu»¹³¹⁰

√ «*Nam-ı müstearın, adını herhangi bir nedenle gizli tutmak isteyen bir kişinin, sözleşmeyi kendi hesabına, başka bir kişiye yaptırması olduğunu, nam-ı müstear olarak yapılan satış işleminin iptali istemine ilişkin davaya bakmaya davalıların ikametgahları mahkemesinin yetkili olduğunu; bu yetki kuralının ancak tarafların yasal sürede ve geçerli bir itiraz olduğu durumlarda mahkemece dikkate alınması gerektiğini»¹³¹¹*

√ «*Dava konusu traktörün davalı tarafından borcun doğumundan çok sonra sahiplik belgesi esas alınarak tescil edildiği ve davalının aracı banka kredisi kullanarak satın aldığı anlaşılmış olup, ‘dava konusu traktörün davalı borçlu tarafından satın alındığını’ ileri sürmüşse de bu konuda somut bir delil sunulmamış olduğundan, borçlunun köyde yaşadığı ve hayvancılık yaptığı, diğer davalının ise ilçe merkezinde yaşamaya ve asgari ücretle değişik işlerde çalışıyor olması varsayımından hareketle, traktörün borçlunun kendi hesabına üçüncü kişinin adına alındığının kabul edilemeyeceği, aracın borçlu tarafından kullanıldığına ilişkin bir delil de sunulmamış olduğundan, nam-ı müstear olarak yapılan satış işleminin iptali istemine ilişkin davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»¹³¹²*

√ «*Nam-ı müstearın, ‘adını herhangi bir nedenle gizli tutmak isteyen bir kişinin, sözleşmeyi kendi hesabına, başka bir kişiye yaptırması’ olduğu- Tasarrufun iptali veya BK’nun 19. maddesine göre dava yönünden ise; ‘alacaklıdan mal kaçırmak isteyen borçlunun kendi adını gizli tutarak hukuki işlemi kendi hesabına, başka bir kişiye yaptırmasıdır’ olduğunu»¹³¹³*

√ «*Borçlunun kendi yaptığı tasarruflar için dava açılması mümkün olduğu gibi, parasını kendi verdiği ancak muvazaalı olarak başkası adına tescil edilen mallar için de dava açılmasının mümkün olduğunu, bu gibi tasarrufların nam-ı müstear olarak adlandırıldığı- Somut olayda da davalı borçlu şirket tarafından diğer davalı adına taşınmaz satın alınması dava edilmiş olmasına göre, gerçek kişilerin hangi şartlar dahilinde bu taşınmaza sahip olabilecekleri, davalılar arasındaki organik bağlantının olup olmadığı üzerinde de durularak, hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerektiğini»¹³¹⁴*

√ «*Nam-ı müstear olarak yapılan satışların ispatlanması halinde eldeki davanın, alacağın tahsiline yönelik olduğu da göz önüne alınarak, İİK’nun 283/1 maddesi kıyasen uygulanarak ve davacıya alacak ve fer’ileriyle sınırlı olarak haciz ve satış yetkisi verilmesi gerektiğini»¹³¹⁵*

√ «*Dava konusu taşınmazın uzun zamandır malikin eşi ve ailesi tarafından kullanıldığını, malikin eşi ve şirketinin kredi ihtiyacının karşılanması için inanca işlem ile taşınmazın davalıya devredildiğini, bu satışın aslında gerçek bir satış olmadığını, yani taşınmazın hiçbir zaman davalıya ait olmadığını, konut kredisinin çekilmesinden sonra da taşınmazın inanca sözleşmesi gereği malikin eşine iade edildiğini, bu durumda alacaklıyı zarar uğratma kastı olmadığını, ‘İİK’nun 277 ve devamı maddelerine göre tasarrufun iptali için koşulların bulunmadığı’ gerekçesiyle ‘davanın reddine’ karar verilmesi gerekeceğini»¹³¹⁶*

¹³¹⁰ Bknz: 17. HD. 23.02.2016 T. 11352/2105 (www.e-uyar.com)

¹³¹¹ Bknz: 17. HD. 23.02.2016 T. 1954/2119 (www.e-uyar.com)

¹³¹² Bknz: 17. HD. 16.02.2016 T. 9790/1744 (www.e-uyar.com)

¹³¹³ Bknz: 17. HD. 19.01.2016 T. 4712/595 (www.e-uyar.com)

¹³¹⁴ Bknz: 17. HD. 22.06.2015 T. 8287/8983 (www.e-uyar.com)

¹³¹⁵ Bknz: 17. HD. 15.06.2015 T. 3457/8622 (www.e-uyar.com)

¹³¹⁶ Bknz: 17. HD. 01.06.2015 T. 19635/8006 (www.e-uyar.com)

√ «Kredinin borçlu tarafından çekildiği ve ödemelerin onun tarafından yapıldığına ilişkin olarak diğer bir ifade ile tasarrufun, nam-ı müstear şeklinde yapıldığına dair soyut iddiadan başka bir delil bulunmadığını, bu durumda mahkemece, dava konusu taşınmazın borçlu tarafından satın alındığı ispatlanmadığından, davanın reddine karar verilmesi gerektiğini- Borçlunun hiçbir neden yokken, ortağı olan kişiye, borcunun doğumundan sonra yaptığı temliklerin, İİK. ’nun 280. maddesine göre iptali gerekeceğini»¹³¹⁷

√ «Davacı tarafından İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa da, mahkemenin bununla bağlı olmadan, diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceğini- Dava konusu edilen parselin 1/4 payının borçlu davalı tarafından ödenip ödenmediğinin, diğer bir anlatımla satın alınan taşınmazın bedelinin kim ya da kimler tarafından ödendiğinin (nam-ı müstear) araştırılması gerektiğini»¹³¹⁸

√ «Dava dışı şirket hisselerinin borçlu tarafından kızı adına tescil ettirilmesine (nam-müstear) ve onun tarafından da diğer davalılara satışına ilişkin tasarrufların iptali gerekeceğini»¹³¹⁹

√ «Nami müstear sebebine dayalı tasarrufun iptali davasında dava konusu aracın borçlu tarafından davalı oğlu adına alınıp alınmadığının araştırılması gerektiğini- Daha önce başka bir mala (taşınmaza) ilişkin olarak açılan tasarrufun iptali davasının kabul edilip edilmediğinin ve alacağın bu önceki dava ile karşılanıp karşılanmadığının araştırılması gerektiğini»¹³²⁰

√ «Bedeli borçlunun mal varlığından çıkmış fakat karşılığı olan taşınmaz kendi mal varlığına girmemiş olduğu durumlarda da tasarrufun iptalinin söz konusu olabileceğini; bu durumda mahkemece kooperatif belgeleri üzerinde bilirkişiler vasıtası ile inceleme yapılarak, davalı borçlunun kooperatifte üye olup olmadığı, üyelik hakkını devir edip etmediği, devir yapılmış ise hangi tarihte, kime ve hangi bedelle devir yapıldığının saptanması, ... nolu bağımsız bölümün bu üyelik nedeniyle borçlu davalıya kalıp kalmadığının belirlenmesi, borçlunun kızı olan davalının kooperatif üyeliğinin hangi tarihte başladığının da araştırılması, tarafların tüm delillerinin toplanması, ondan sonra tasarrufun iptali koşullarının oluşup oluşmadığının irdelenmesi gerekeceğini»¹³²¹

√ «Davalı borçlunun, dava konusu araçları parasını kendi vererek diğer oğlu adına satın almasına ilişkin tasarrufların, ‘nam-ı müstear şeklinde muvazaalı yapıldığı’ gerekçesi ile iptal edileceğini»¹³²²

√ «Kat karşılığı inşaat sözleşmesi gereğince yüklenici tarafından hak edilmiş bir taşınmazın, yüklenici tarafından kendi üzerine alınmadan üçüncü bir kişi adına tescilinin sağlanması (müteahhidin arsa maliklerine üçüncü kişilere satış yaptırmasının) da tasarrufun iptaline konu olabileceğini- Arsa malikleri tarafından davalıya yapılan satışta, ‘borçlu şirketin bu taşınmazı hak edecek nisbette imalat yapıp yapmadığı’ belirlenerek, davalı üçüncü kişi ve davalı borçlu şirket ile ortakları arasındaki ilişkiler belirlenerek karar verilmesi, arsa malikleri tarafından davalı şirket’e değil de, dava dışı üçüncü kişilere yapılan satışlarda dava konusu taşınmazların müteahhit şirket tarafından gerekli imalatlar yapıldığı kabul edilerek, sözü geçen kişilerin de davaya dahil edilmesinden sonra, davalı şirket ile diğer davalıların bağlantıları araştırılarak ve dava dışı kişilerin

¹³¹⁷ Bknz: 17. HD. 04.05.2015 T. 20059/6441 (www.e-uyar.com)

¹³¹⁸ Bknz: 17. HD. 24.02.2015 T. 5559/3322 (www.e-uyar.com)

¹³¹⁹ Bknz: 17. HD. 18.11.2014 T. 10438/16219 (www.e-uyar.com)

¹³²⁰ Bknz: 17. HD. 03.11.2014 T. 6147/14975 (www.e-uyar.com)

¹³²¹ Bknz: 17. HD. 12.06.2014 T. 2100/9708 (www.e-uyar.com)

¹³²² Bknz: 17. HD. 09.09.2013 T. 7129/11624 (www.e-uyar.com)

borçlu şirketin ortağı oldukları ile diğer davalının da şirket ortağının kızı olduğu üzerinde durularak, bu davalının taşınmazı dava dışı kişiye devrettiği de belli olduğundan, davacının davasının bedele dönüştürüp dönüştürmediği ya da hangi taşınmazlar açısından bedele dönüştürdüğü sorularak sonucuna göre bir karar verilmesi gerektiğini¹³²³

√ «Davalı tarafından bedeli kısmen ödenen taşınmazların oğlu adına tescil edilmesinin, borçlunun oğlu yararına yaptığı bağış niteliğinde olduğunu ve İİK. mad. 278/3-1 gereğince iptale tabi olduğunu- Borçlunun çeşitli nedenlerle (alacaklılarından mal kaçırma amacı gibi) kendi ismini gizleyerek, hukuki işlemi bir başkasına, kendi hesabına yaptırması halinde (nam-ı müstear) yapılan tasarruf işleminin iptal davasına konu olacağı, yerleşmiş Yargıtay içtihatları ile kabul edildiğini»¹³²⁴

√ «Borçlunun çeşitli nedenlerle (alacaklılarından mal kaçırma amacı gibi) kendi ismini gizleyerek, hukuki işlemi bir başkasına, kendi hesabına yaptırması halinde (nam-ı müstear) yapılan tasarruf işleminin iptal davasına konu olacağı, yerleşmiş Yargıtay içtihatları ile kabul edildiğini- Mahkemenin red gerekçesinde bir taraftan ‘davacının kendi muvazaasına dayanamayacağı’ belirtilirken, bir taraftan da ‘davacının bu iddiasının belge ile ispatlaması gerektiğini, dosyaya davacı tarafından böyle bir belge sunulmadığı’ gerekçesiyle ‘kanıtlanamayan davanın reddine’ karar verilmiş olması, kendi içinde çelişki yarattığından isabetli görülmediğini»¹³²⁵

√ «Namı müstear (inançlı işlem) ile gizlenmiş muvazaalı işlemler hakkında iptal davaları açılabilceğini»¹³²⁶

√ «Bedeli borçlu tarafından ödendiği halde 3. kişi adına tescil edilen malvarlıkları da (nam-ı müstear), borçlunun 3. kişi lehine yaptığı ivazsız tasarruflar olarak iptale tabi olduğunu»¹³²⁷

√ «Bedeli borçlu tarafından ödendiği halde, üçüncü kişi adına tescil edilen mal varlıklarının da (nam-ı müstear), borçlunun üçüncü kişi lehine yaptığı ivazsız tasarruflar olarak iptale tabi olduğunu»¹³²⁸

belirtmiştir...

XVIII- İcra ve İflâs Kanununda bu konuda açık özel bir hüküm bulunmadığından, HMK’nun genel hükümleri gereğince, iptal davası; davalı-borçlu ya da üçüncü kişinin yerleşim yerinin bulunduğu yerde (HMK. mad. 6; 7) açılabilir.*¹³²⁹ Yani bu davalarda yetkili mahkeme genel yetki kuralına göre belirlenir.¹³³⁰

¹³²³ Bknz: 17. HD. 21.05.2013 T. 7646/7370 (www.e-uyar.com)

¹³²⁴ Bknz: 17. HD. 09.04.2013 T. 7533/5111 (www.e-uyar.com)

¹³²⁵ Bknz: 17. HD. 04.04.2013 T. 8194/4806 (www.e-uyar.com)

¹³²⁶ Bknz: 17. HD. 18.03.2013 T. 6263/3521 (www.e-uyar.com)

¹³²⁷ Bknz: 17. HD. 11.06.2012 T. 1710/7561 (www.e-uyar.com)

¹³²⁸ Bknz: 17. HD. 18.04.2012 T. 12904/4878 (www.e-uyar.com)

* **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:920-969 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:75 vd. – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Yetki İtirazı»nda Bulunma Şekli (İBD. 2019/3, s:50-70) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Yetki», «;Görev», «Süre», «Harç», «Vekalet Ücreti» (Yargı Dünyası, Dr. Ağustos/2008, s. 13-22)

¹³²⁹ Bknz: 17. HD. 31.01.2017 T. 12195/795; 30.01.2017 T. 23791/745; 13.12.2016 T. 17611/11523; 08.11.2016 T. 7159/10231; 04.10.2016 T. 9342/8541; 21.06.2016 T. 9114/613; 14.06.7383/7306 vb. (www.e-uyar.com)

¹³³⁰ Bknz: 17. HD. 31.05.2017 T. 1959/6194; 13.12.2016 T. 17611/11523; 14.06.2016 T. 7383/7306; 12.05.2016 T. 6563/5833; 07.04.2016 T. 5336/4372 vb. (www.e-uyar.com)

Haciz yolu ile takiplerde açılan iptal davalarında «davalı» iki kişi olduğundan,¹³³¹ dava, bunlardan birinin yerleşim yerinin bulunduğu yerde açılabilir (HMK. mad. 7).¹³³²

Bu dava, *aynî* bir dava olmayıp *kıssisel* bir dava olduğundan^{1333 1334} konusu taşınmazlara ilişkin olsa bile, yine HMK. mad. 12 uygulanmaz, yani, «*taşınmazın bulunduğu yer mahkemesi*» yetkili değildir.^{1335 1336}

Ancak; İİK. 277 vd. dayalı tasarrufun iptali davası, yargılama sırasında davacı tarafından *ıslah* yolu ile TBK. 19’a dayalı tapu iptali ve tescil davasına dönüştürülmüşse, dava ‘*taşınmazın aynına ilişkin bir dava*’ haline gelmiş olur ve HMK’nun 12. maddesi gereğince, «*taşınmazın bulunduğu yerdeki mahkeme*» yetkili olur.¹³³⁷

İptal davasında, eğer «*iptali istenen tasarrufun alacaklıları zarara sokmak kasdıyla yapıldığı*» (ve bu nedenle, ‘*haksız fiil*’ oluşturduğu) iddia ediliyorsa, «*tasarrufun (haksız fiilin) yapıldığı yerde*» (HMK. mad. 16) de iptal davası açılabilir.^{1338 1339}

İptal davası «*yetki sözleşmesinde öngörülen yetkili mahkemede*»¹³⁴⁰ -örneğin; takip dayanağı bono’da¹³⁴¹ Genel Kredi Sözleşmesinde¹³⁴² ya da Müşterek Borçluluk ve Müşterek Mütelsel Kefalet Taahhütnamesinde öngörülen yerde- (HMK. mad. 17’de

¹³³¹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s:360 vd. -UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4564 vd.

¹³³² Bknz: 17. HD. 24.10.2017 T. 8411/9517; 31.01.2017 T. 12915/795; 29.2.2016 T. 1647/2359; 25.02.2016 T. 1088/2248; 12.05.2016 T. 6563/5833; 14.06.2016 T. 7383/7306 vb. (www.e-uyar.com)

¹³³³ Ayrıntılı bilgi için Bknz: Açıklama: III, s: 3 vd.

¹³³⁴ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230; 15.10.2018 T. 13062/9065; 04.10.2018 T. 5240/8614; 09.04.2018 T. 8983/3951; 05.04.2018 T. 17130/3875 vb. (www.e-uyar.com)

¹³³⁵ UYAR, B. age., s: 91 - KURU, B. İcra ve İflas Hukuku, C: 4, 1997, s: 3539 - KURU, B. El Kitabı, s: 1426 - PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M. age., s: 869 vd. - ÜSTÜNDAĞ, S. İflas Hukuku, s: 300 - OSKAY, M./KOÇAK, C./DEYNEKLİ, A./DOĞAN, A. İİK. Şerhi, 2007, C: 5, s: 6002 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4500 vd. - GÜRDOĞAN, B. İflas Hukuku, s: 242 - YILMAZ, E., Şerh, S:1227 - TOKTAŞ, M. age., s:139 - KARSLI, A. İcra ve İflas Hukuku, 3. Baskı, 2014, s: 550 - OLGAÇ, S. İptal Davaları (Dr. A. Recai Seçkin’e Armağan, 1974, s: 474, dipn. 53) - SARISÖZEN, İ. İptal Davalarında Yargılama Usulü (ABD. 1977/3, s: 449) - ÖNEN, T. İptal Davaları (Ank. İk. ve Tic. İl. Ak. D. 1969/1, s: 45 vd.) - AKYAZAN, S. İnceleme ve Açıklamalar, 1965, s: 190 - KOSTAKOĞLU, C. Takip Hukukunda İptal Davaları (Ad. D. 1989/6, s: 9 - Yasa D. 1989/8, s: 1038) - MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukuku, C: 2, s: 1768 vd. - KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E. age., s: 33 - MUŞUL, T. İptal Davaları, s: 155 vd. - EROĞLU, O. age., s:113 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, 3. Bası, s: 4500 vd.

¹³³⁶ Bknz: 31.01.2017 T. 12195/795; 13.12.2016 T. 17611/11523; 08.06.2015 T. 7455/8315; 10.02.2015 T. 14761/2452 (www.e-uyar.com)

¹³³⁷ Bknz: HGK. 7.4.2004 T. 4-206/297 (www.e-uyar.com)

¹³³⁸ EROĞLU, O. age. s:114

¹³³⁹ Bknz: 4. HD. 22.04.2010 T. 4012/4807; 15. HD. 6.10.1983 T. 1382/2284 (www.e-uyar.com)

¹³⁴⁰ Bknz: 17. HD. 07.07.2014 T. 11118/10785; 12.06.2014 T. 8262/9714; 03.10.2012 T. 8001/10460; 09.05.2012 T. 1609/5943; 29.06.2015 T. 9573/9250; 02.03.2015 T. 250/3691 vb. (www.e-uyar.com)

¹³⁴¹ Bknz: 17. HD. 28.03.2013 T. 8032/4367; 5.7.2010 T. 5570/6376; 22.12.2009 T. 7968/8775; 9.6.2009 T. 5337/4100 (www.e-uyar.com)

¹³⁴² Bknz: 17. HD. 09.05.2012 T. 1610/5944 (www.e-uyar.com)

öngörülen koşulların oluşması şartıyla ve özellikle *iki tarafında tacir olması halinde*-¹³⁴³ açılabilir.¹³⁴⁴

Yetki itirazında bulunan (davalı) tarafın -HMK. mad. 19 uyarınca- yetkili mahkemeyi de bildirmesi gerekir.¹³⁴⁵

Mahkemece; davalının «yetki itirazı»nın kabul edilmesi halinde «*mahkemenin yetkisizliğine ve dosyanın talep halinde yetkili ... mahkemesine gönderilmesine...*» şeklinde¹³⁴⁶ karar verilmesi gerekir.

Tasarrufun iptali davalarında mahkemece -davalı tarafından yetki itirazında bulunulmamış olması halinde- doğrudan doğruya «*yetkisizlik kararı*» verilemez.¹³⁴⁷

Davalı-borçlu ile doğrudan doğruya işlem yapan, diğer davalı üçüncü kişi arasında ‘*zorunlu dava arkadaşlığı*’ bulunduğu -zorunlu dava arkadaşları usul işlemlerini birlikte yapmak zorunda olduklarından- ‘*yetki itirazı’nın ‘davalılarca birlikte yapılması*’ gerekir ve bir davalı tarafından yapılan ‘yetki itirazı’ hukuki sonuç doğurmaz (geçerli olmaz).¹³⁴⁸

XIX- Hakim, iptal edilmesi istenen tasarruf konusu mallar hakkında davacının istemi üzerine -davacının alacak ve fer’ileri ile sınırlı olarak¹³⁴⁹ *ihtiyati haciz* kararı verebilir (İİK. mad. 281/II).(*)

a) ‘İptal davalarında ihtiyati haciz’ konusunu düzenlemiş olan İİK.’nun 281/II. maddesinde bu husus;

“Hakim, iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebilir. Teminatın lüzum ve miktarı mahkemece takdir ve tayin olunur. Şu kadar ki, davanın elden çıkarılmış mallar yerine kaim olan kıymete taluku halinde, teminat göstermeksizin ihtiyati haciz kararı verilemez.”

ş e k l i n d e düzenlenmiştir.

¹³⁴³ Bknz: 15. HD. 6.4.2004 T. 1084/1939; 10.10.2001 T. 3118/4472; 26.6.2001 T. 2917/3486 (www.e-uyar.com)

¹³⁴⁴ **EROĞLU, O.** age. s:113 – **MUŞUL, T.** age. s:157 vd. – **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** age., s:105

¹³⁴⁵ Bknz: 17. HD. 08.07.2014 T. 13509/10880; 03.10.2012 T. 8001/10460 (www.e-uyar.com)

¹³⁴⁶ Bknz: 17. HD. 25.02.2016 T. 1088/2248 (www.e-uyar.com)

¹³⁴⁷ Bknz: 17. HD. 12.05.2016 T. 6563/5833 (www.e-uyar.com)

¹³⁴⁸ Bknz: 17. HD. 06.02.2018 T. 8848/650; 24.10.2017 T. 8411/9517; 24.06.2014 T. 10647/9856; 31.01.2017 T. 12195/795; 08.11.2016 T. 7159/10231; 21.06.2016 T. 9114/7613; 09.05.2012 T. 1610/5944 (www.e-uyar.com)

¹³⁴⁹ Bknz: 17. HD. 14.10.2019 T. 175/9302; 09.10.2019 T. 393/9197; 01.10.2019 T. 979/8710; 23.09.2019 T. 12885/8379; 16.09.2019 T. 15616/8043; 16.09.2019 T. 13953/8047; 25.06.2019 T. 17506/7853; 18.06.2019 T. 12796/7713; 20.05.2019 T. 8955/6312; 14.05.2019 T. 9240/6025 vd. (www.e-uyar.com)

(*) **AKŞENER, H.S.** Tasarrufun İptali Davalarında İhtiyati Haciz (Legal Huk. Der. Ağustos/2013, s: 115-121) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 140-169; s: 1124-1164 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 273-278; s: 387-392 – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S: 190, s: 4729-4801) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Veilmesii» Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S: 135, s: 517-575) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davası (İİK. 277 VD.) ve İtirazın İptali Davası (İİK. 67) Sırasında Konulan «İhtiyati Hacize» Ne Zaman ve Nasıl Kesin Hazce Dönüşür.? (Legal Huk. Der. 2017/Şubat, s: 751-755)

Görüldüğü gibi burada (3) hususa değinilmiştir:

1) Mahkemece; “iptal davasına konu olan (iptale tabi tasarrufların konusu olan) mallar hakkında” –alacaklının talebi üzerine- ‘ihtiyati haciz kararı’ verilebilir.

2) “Teminatın lüzum ve miktarı” mahkemece takdir ve tayin olunur.

3) “İptal davası bedele dönüşmüşse (İİK. 283/II)” (yani ‘iptal davası, elden çıkarılmış mallar yerine kaim olan kıymete ilişkinse’); mahkemece, teminat gösterilmeden ihtiyati haciz kararı verilemez.

Bu düzenleme, ‘iptal davasının bedele dönüşmüş olması halinde’ ‘hangi konuda ihtiyati haciz kararı verilebileceği’ konusunu açıkça düzenlemediği (aydınlatmadığı) için yeterli değildir. Kanun’un bugünkü mevcut düzenlemesinden sonra bu durumda da “iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında” ihtiyati haciz kararı verilebileceği izlenimi uyanmaktadır. U y g u l a m a d a da, bu konuda sık tereddüde düşülmektedir... Halbuki, bu durumda, ‘davanın kabulü’ halinde, mahkemece “dava bedele dönüşmüş olduğundan, dava konusu şeyin üçüncü kişinin elinden çıktığı tarihteki değeri oranında –davacının alacağından fazla olmamak üzere- davalı üçüncü kişi, davacıya teminat ödemeye” mahkum edilecektir. Bu nedenle, bu durumda, davacı –alacaklının mahkemeden ‘ihtiyati haciz kararı verilmesini’ istemiş olması halinde mahkemece –teminat mukabilinde- “*Dava konusu (iptale tabi tasarrufların konusu) olan mallar hakkında*” değil “*Davalı üçüncü kişinin taşınır ve taşınmaz malları ile üçüncü kişilerdeki hak ve alacaklarına, İİK. m. 281/II gereğince ihtiyati haciz konulmasına*” ş e k l i n d e karar verilmesi isabetli olacaktır.

Nitekim Yargıtay 17. Hukuk Dairesi de yeni tarihli olan içtihatlarında;

√ «*Davacı, davasını bedele dönüştürmüş olduğundan, takip dosasındaki alacak miktarının tahsili amacıyla ve uygun görülecek teminat karşılığında, davalı 3. kişinin menkul ve gayrimenkulleri ile 3. kişilerdeki hak ve alacaklarına İİK. m. 281/2 gereğine ihtiyati haciz konulmasına karar verilmesi gerekirken...*»¹³⁵⁰

√ «*İİK. m. 281/2. maddesi, davanın bedele dönüşmesi halinde, teminat karşılığı davalı 3. kişinin malvarlığı ile ilgili ihtiyati haciz kararı verilebileceğini hüküm altına aldığından ve davanın kabulü halinde davalının, taşınmazların bedelleri ile sorumlu olacağından, davacının talebinin anılan madde uyarınca uygun görüleceği teminat karşılığı kabulü ve davalı üzerine kayıtlı malvarlıkları ve hakları üzerine dava değeri ile sınırlı olarak ihtiyati haciz konulmasına karar verilmesi gerekirken...*»¹³⁵¹

√ «*İİK. m. 281/2 uyarınca, davanın bedele dönüşmesi halinde, teminat karşılığı davalı 3. Kişinin malvarlığı ile ilgili ihtiyati haciz kararı verilebileceği hüküm altına alındığından, davanın kabulü halinde davalılar, taşınmazların bedelleri ile sorumlu olacaklarından, davacının talebinin anılan madde uyarınca uygun görülecek teminat karşılığı kabulü ve davalıların üzerine kayıtlı malvarlıkları ve hakları üzerine taleple bağlı kalınarak, ihtiyati haciz konulmasına karar verilmesi gerektiğini*»¹³⁵²

√ «*Tasarrufun iptali davasına konu elden çıkarılan 2 taşınmazla ilgili (dava konusu yapılan alacak miktarı olan) 9.800 TL.nin %20’si oranında nakdi teminatın veya banka teminat mektubunun sunulması halinde, davalıların 9.800 TL’ye yetecek oranda 9.800*

¹³⁵⁰ Bknz: 17. HD. 03.12.2018 T. 2674/11572 (www.e-uyar.com)

¹³⁵¹ Bknz: Samsun BAM. 1. HD. 21.03.2018 T. 568/582 (www.e-uyar.com)

¹³⁵² Bknz: 17. HD. 07.02.2017 T. 24014/1098 (www.e-uyar.com)

TL'ye yetecek oranda taşınır/taşınmaz malları ile 3. kişilerdeki hak ve alacaklarının ihtiyaten haczine... karar verilmesinin isabetli olduğunu»¹³⁵³

belirtmiştir....

Yüksek mahkemenin bu konudaki içtihatları artık yerleşmiş (müstakar) durumdadır. Bu içtihatlar doğrultusunda İİK. m. 281/II hükmünün mevcut şeklinin yeterli olmadığı kabul edilerek değiştirilmesi isabetli olacaktır.

Kanımızca, 281. maddenin üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilebilir:

“Ancak, iptal davasının bedele dönüşmüş olması halinde, hakim, dava konusu şeyi başkasına devretmiş olan kişinin taşınır ve taşınmaz malları ile 3. kişilerdeki hak ve alacakları üzerine teminat karşılığında ihtiyati haciz konulmasına karar verebilir.”

b) Genel hükümlerden (İİK. mad. 259) farklı olarak, burada ihtiyati haciz kararı alabilmek için *güvence* göstermek zorunlu değildir.^{280a} «*Güvence gösterilmesine gerek bulunup bulunmadığını ve miktarını*» hakim takdir eder. Ancak, davanın konusu, İİK. mad. 283/II gereğince, üçüncü kişinin elinden çıkardığı malların değerine ilişkinse, *güvence* gösterilmesi zorunludur (mad. 281/II).^{280b}

Gerçekten, **İİK. mad. 259/I-III'de;**

«İhtiyati haciz isteyen alacaklı hacizde haksız çıktığı takdirde borçlunun ve üçüncü şahsın bu yüzden uğrayacakları bütün zararlardan mesul ve Hukuk Muhakemeleri Kanununun 87 nci maddesinde yazılı teminatı vermeye mecburdur. Ancak alacak bir ilâma müstenid ise teminat aranmaz. Alacak ilâm mahiyetinde bir vesikaya müstenid ise mahkeme teminata lüzum olup olmadığını takdir eder.»

denilmişken, **İİK. mad. 281/II'de;**

«Hâkim, iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebilir. Teminatın lüzum ve miktarı mahkemece takdir ve tâyin olunur. Şu kadar ki, davanın elden çıkarılmış mallar yerine kaim olan kıymete tallûku halinde, teminat göstermeksizin ihtiyati haciz kararı verilemez.»

denilmiştir.

Görüldüğü gibi; davacı-alacaklının «ihtiyati haciz» talebini yerinde bulan mahkemenin, bu kararı verirken -İİK. mad. 259/I'den farklı olarak- davacı-alacaklıdan mutlaka *teminat* gösterilmesini istemesi gerekmemektedir.¹³⁵⁴ Bu husus maddenin -538 sayılı Kanuna ait- Hükümet Tasarı Gerekçesinde «*iptal davası neticesinde cebri icraya konu teşkil etmesi istenilen mallar üzerinde alacaklıya doğrudan doğruya ihtiyati haciz vazedebilmek yetkisi tanınmış ve bu hususta teminat göstermek dahi mecburi olmaktan çıkarılarak, bu cihet mahkemenin takdirine bırakılmıştır. Vaktinde verilecek bir haczi ihtiyati kararının, bir takım hallerde üçüncü şahsın haksız mukavemetini kırmaya yardım edeceğini tahmin etmek caizdir...*»¹³⁵⁵ şeklinde ifade edilmiştir... Mahkeme «*teminatın lüzum (yani, teminat gösterilmesi gerekip gerekmediğini) ve miktarını*» tayin edecektir. Bunun için ö n c e mahkemenin «*teminat gösterilmesine gerek bulunup bulunmadığını*»

¹³⁵³ Bknz: 17. HD. 31.01.2017 T. 7257/791 (www.e-uyar.com)

^{280a} Bknz: Adana BAM. 3. HD. 13.02.2018 T. 142/168 (www.e-uyar.com)

^{280b} Bknz: 17. HD. 03.12.2018 T. 2674/11572; 21.11.2018 T. 12832/11023; Samsun BAM. 1. HD. 21.03.2018 T. 568/582; 07.02.2017 T. 24014/1098; 31.01.2017 T. 7257/791; 21.01.2017 T. 6323/789; 15.06.2015 T. 4180/8631; 25.05.2015 T. 2642/7567 vb. (www.e-uyar.com)

¹³⁵⁴ AKŞENER, H. S. Tasarrufu İptali Davalarında İhtiyati Haciz (Legal D. Ağustos/2013, s:116)

¹³⁵⁵ UYAR, T. Gerekçeli-İçtihatlı İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, C:12, s:19152

değerlendirmesi, ondan sonra da, eğer «*teminat gösterilmesine gerek görürse*» o zaman «*ne kadar (ne miktarda) teminat gösterilmesini*» (HMK. mad. 87/(1) -%10, %15, %20 oranında gibi- kararlaştıracaktır.

Mahkeme neye göre -yani; hangi hususları inceleyerek- *teminata gerek bulunup bulunmadığına* karar verecektir? **Kanımızca;** mahkeme «*yaklaşık ispat kurallarına göre*»^{1356 1357} hem **davacı-alacaklının alacağına ve miktarına** ve hem de özellikle **dava konusu tasarru-fun iptali gereken bir tasarruf olduğuna** kanaat getirmiş olmalıdır. Örneğin;

√ «*Dava konusu tasarrufun borçlu ile üçüncü dereceye kadar yakın hısımlar arasında yapılmış bir (ivazlı) tasarruf olduğunun*»¹³⁵⁸

√ «*Dava konusu tasarrufun tapuda gösterilen değeri ile gerçek değeri arasında bir mislinden fazla bir fark bulunduğu*»¹³⁵⁹

√ «*Dava konusu tasarrufun ‘para veya mutad ödeme vasıtaları’ndan başka bir ödemeye ilişkin olduğunun*»¹³⁶⁰

√ «*Dava konusu tasarrufun ‘vâdesi gelmemiş bir borç için yapılan ödeme’ye ilişkin olduğunun*»¹³⁶¹

√ «*Malvarlığı borçlarına yetmeyen borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişinin, ‘borçlunun içinde bulunduğu mâli durumu ve alacaklılarına zarar verme kasdını bildiği ya da bilebilecek durumda’ olduğunun (TMK. mad. 3), örneğin;*

¹³⁵⁶ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **ALBAYRAK, H.** Medeni Usul ve İcra İflas Hukukunda Yaklaşık İspat, s:29 vd., 251 vd.

¹³⁵⁷ «*Yaklaşık ispat*»; niteliği itibarı ile dava olmayan, mahkemeden bir takım usuli taleplerin kabul edilmesinde incelenmesi gereken maddî şartların ispatında kullanılan bir yöntemdir. Örneğin, geçici hukukî himaye tedbirleri..., delil tesbiti talebi gibi ‘dava’ olmayan yalnızca mahkemeden davanın ilerlemesini sağlayıcı usuli işlemler kategorisine giren maddî anlamda ‘kesin hüküm’ teşkil etmeye elverişli olmayan usuli taleplerin kabulü için verilen ara kararlarında kullanılır... Yaklaşık ispatta hakim, daha düşük bir kanaat ile yetinebilir. Çünkü edindiği kanaat ile taraflar arasındaki uyuşmazlığı sona erdirici bir karar verme yükümlülüğü bulunmamaktadır. Dolayısıyla düşük seviyedeki bir ispat ölçüsü, karşı tarafın haklarının ve hukuk devleti ilkesinin zedelenmesine yol açmaz... Bir tarafın bir takım usuli iddialarına tekrar verebilmek için, en azından belli seviyede bir kanaatin edinilmesi gerekir (**ALBAYRAK, H.** age. s:30, 32).

¹³⁵⁸ Bknz: 17. HD. 18.06.2019 T. 11306/7721; 21.05.2019 T. 20255/6456; 25.12.2018 T. 5178/12710; 05.07.2018 T. 1311/6807; 18.04.2018 T. 17898/4251; 28.03.2018 T. 7070/3510; 03.10.2017 T. 2175/8524; 4.4.2013 T. 7891/4800; 21.3.2013 T. 8433/3974; 4.4.2013 T. 7891/4800; 5.6.2012 T. 1968/7306; 17.2.2011 T. 4968/1236; 8.7.2010 T. 1975/6630; 21.3.2011 T. 6891/2510; 22.2.2011 T. 9382/1460; 22.2.2011 T. 9364/1459 vb. (www.e-uyar.com)

¹³⁵⁹ Bknz: 17. HD. 25.09.2019 T. 18219/8474; 13.06.2019 T. 20265/7573; 1.05.2019 T. 18596/6133; 13.05.2019 T. 4751/5978; 07.05.2019 T. 8009/5605; 2.04.2018 T. 1701/4425; 08.03.2018 T. 14337/1693; 9.4.2013 T. 8279/5122; 8.4.2013 T. 9632/4986; 28.3.2013 T. 10381/4371; 9.4.2013 T. 8279/5122; 5.3.2013 T. 5038/2731; 15.4.2013 T. 10718/5448; 2.4.2013 T. 7658/4623; 8.4.2013 T. 6700/4976 vb. (www.e-uyar.com)

¹³⁶⁰ Bknz: 17. HD. 25.09.2019 T. 17479/8471; 14.05.2019 T. 9614/6030; 23.10.2018 T. 2276/9421; 06.02.2018 T. 7482/644; 18.04.2017 T. 6620/6467; 14.03.2017 T. 24497/2729; 14.03.2017 T. 18124/2733; 4.4.2013 T. 1380/4811; 2.4.2013 T. 7471/4619; 27.11.2012 T. 11563/13096; 6.11.2012 T. 2454/12116; 11.2.2008 T. 5526/512; 26.4.2011 T. 12744/3911; 11.4.2011 T. 8424/3332 vb. (www.e-uyar.com)

¹³⁶¹ Bknz: 17. HD. 11.05.2015 T. 2013/21460; HGK. 11.04.2001 T. 15-339/352; 15. HD. 19.9.2000 T. 3585/3892 vb. (www.e-uyar.com)

√√ «*Taraflar arasında ‘organik bağ’ bulunduğu -örneğin; borçlu ile üçüncü kişinin şirket (tüzel kişi) olup, ortaklarının ve/veya yöneticilerinin aynı kişiler (ya da yakın akrabalar) olması halinde, borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişinin ‘borçlunun malvarlığını ve zarar verme kasdını’ bildiği farzedilerek, mahkemece dava konusu işlemin -davacı alacaklı bakımından- iptaline karar verileceğinden, borçlu ile üçüncü kişi arasında böyle bir organik bağ bulunduğu»*¹³⁶²

√√ «*Borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişinin iddia ve savunmalarında ‘hayaatın olağan akışına aykırılık’ bulunduğu»*¹³⁶³

√√ «*Borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişinin aynı işkolunda (sektörde) faaliyet gösterdiklerinin»*¹³⁶⁴

√√ «*Borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişi arasında ‘ticari ilişki’, ‘iş arkadaşlığı’, ‘iş ortaklığı’ bulunduğu»*¹³⁶⁵ vb.

saptanması halinde, yargılama sonucunda mahkemece «tasarrufun iptaline» karar verileceğinden, yukarıdaki durumlarda, davacı-alacaklının i h t i y a t i h a c i z talebinin teminatsız yerine getirilmesi gerekir.

Buna karşın, «*dava konusu tasarrufun, davacı alacaklının alacağına doğumundan önce yapılmış olduğu»*nun -dosya (dava dilekçesi) içeriğinden- anlaşılması halinde, yargılama sonucunda, açılmış olan tasarrufun iptali davası reddedileceğinden¹³⁶⁶ mahkemece «teminat karşılığında dahi» davacı-alacaklının talebini kabul edip *ihtiyati haciz kararı* vermemesi gerekir...

e) Davacı-alacaklının, İİK. mad. 281/II, c:1’deki açık hüküm nedeniyle d a v a d i l e k ç e s i’nde «*ihtiyati haciz*» talebinde bulunması, mahkemece de -«*ihtiyati haciz niteliğinde ihtiyati tedbir*» ya da «*ihtiyati tedbir niteliğinde ihtiyati haciz*» değil -davacı-alacaklının talebinin yerinde bulunması halinde- «*ihtiyati haciz kararı*» verilmesi gerekir.

Ancak, u y g u l a m a d a maalesef kimi kez **davacılar** -«*ihtiyati haciz*» yerine *ihtiyati tedbir* talebinde bulunmakta, kimi kez de **mahkemeler** -dava dilekçesinde «*ihtiyati haciz*» istenmiş olmasına rağmen- *ihtiyati tedbir kararı* vermektedirler. İleride «sıra cetveli» yapıldığında, *ihtiyati tedbir kararlarına sıra cetvelinde yer verilmediği»*nden, bu uygulama davacı-alacaklı için hak kaybına sebebiyet verebilir... Bu hatalı uygulama nedeniyle, **yüksek mahkeme**¹³⁶⁷ -çok isabetli olarak- «*tasarrufun iptali davasında davacı tarafından ‘ihtiyati tedbir’ talep edilmiş olsa dahi, bu talebin ‘ihtiyati haciz’ talebi*

¹³⁶² Bknz: 17. HD. 12.2.2013 T. 4250/1406; 19.3.2013 T. 4881/3660; 30.3.2009 T. 6139/1827; 25.12.2013 T. 6208/6281; 12.11.2009 T. 5758/7495 vb. (www.e-uyar.com)

¹³⁶³ Bknz: 17. HD. 2.4.2013 T. 7471/4619; 26.3.2013 T. 7090/4175; 25.3.2013 T. 6176/4066; 7.2.2011 T. 6468/890; 17.1.2011 T. 10482/54; 14.3.2013 T. 5830/3302; 13.9.2012 T. 8083/9227 vb. (www.e-uyar.com)

¹³⁶⁴ Bknz: 17. HD. 3.12.2012 T. 12662/13378; 2.5.2012 T. 3773/5423; 22.9.2009 T. 163/2613; 11.6.2009 T. 1719/4135; 23.6.2009 T. 2033/4554 vb. (www.e-uyar.com)

¹³⁶⁵ Bknz: 17. HD. 17.3.2011 T. 5301/2394; 24.2.2011 T. 572/1621; 7.2.2011 T. 6556/894; 25.10.2010 T. 4979/8747; 22.4.2009 T. 163/2613; 11.6.2009 T. 1719/4135; 4.5.2007 T. 2298/1921 vb. (www.e-uyar.com)

¹³⁶⁶ Bknz: 17. HD. 03.03.2020 T. 5743/2452; 02.03.2020 T. 995/2392; 24.02.2020 T. 3181/2000; 18.12.2019 T. 1263/12142; 17.12.2019 T. 669/12066; 11.12.2019 T. 5148/11811; 1.4.2013 T. 15317/4587; 1.4.2013 T. 8979/4519; 9.4.2013 T. 8333/5123; 8.4.2013 T. 9618/4985; 28.3.2013 T. 14204/4372; 11.3.2013 T. 7006/3209 vb. (www.e-uyar.com)

¹³⁶⁷ Bknz: 17. HD. 24.9.2012 T. 8174/9903 (www.e-uyar.com)

niteliğinde olduğunu, bu nedenle mahkemece ‘ihtiyati tedbir’ değil ‘ihtiyati haciz’ kararı verilmesi gerekeceğini» belirtmiştir.¹³⁶⁸

Uygulamada; kimi kez davacılar «*ihtiyati tedbir niteliğinde ihtiyati haciz*» ya da «*ihtiyati haciz niteliğinde ihtiyati tedbir*» istemekte ve bu konuda verilen kararlara da yüksek mahkeme –maalesef– sıcak bakmaktadır.¹³⁶⁹

Hukukumuzda, *ihtiyati tedbir* (HMK. m. 389 vd.) şeklinde bir müessese vardır, *ihtiyati haciz* (İİK. m. 257 vd.) şeklinde de bir müessese vardır. Ancak ne kanunda düzenlenen ne de kavramsal ve kurumsal olarak ‘*ihtiyati tedbir zımında (mahiyetinde/niteliğinde) ihtiyati haciz*’ ya da tersi bir müessese yoktur; olması da esasen mümkün ve muhtemel değildir.¹³⁷⁰

Kanunda yer almamakla birlikte, uygulamada ‘*ihtiyati tedbir mahiyetinde (veya zımında ya da niteliğinde) ihtiyati haciz*’ yahut tersi şekilde bazen de ‘*ihtiyati haciz mahiyetinde ihtiyati tedbir*’ kararları verildiği görülmektedir.¹³⁷¹

Kanunlarımızda ‘*ihtiyati tedbir* (HMK. m. 389 vd.)’ ve ‘*ihtiyati haciz*’ (İİK. m. 257 vd.) şeklinde birer kurum bulunduğu halde, tamamen ‘*hayali*’, ‘*farazi*’, ‘*uydurma*’ bir kurum olan ‘*ihtiyati tedbir niteliğinde (mahiyetinde, zımında) ihtiyati haciz*’ ya da ‘*ihtiyati haciz niteliğinde (mahiyetinde, zımında) ihtiyati tedbir*’ kurumuna sığınarak talepte bulunmanın ve karar vermenin bir anlamı yoktur. Bu uygulamaya bir son verilmelidir...

ç) U y g u l a m a d a kimi mahkemeler davacı-alacaklının talebi üzerine yazdıkları *ihtiyati haciz kararını* -doğru olarak- davacı alacaklıya vermekte ve davacı alacaklı bu kararı, davasını dayandırdığı icra dosyasına ibraz edip, icra müdürlüğü vasıtasıyla dava konusu taşınmaz/taşınır üzerine ihtiyati haciz kararını uygulamaktadırlar. Kimi mahkemeler ise -dava konusu taşınmaz hakkında- yazdıkları ihtiyati haciz kararını doğrudan doğruya Tapu Sicil Müdürlüğüne bildirip, taşınmazın tapu kaydına «*ihtiyati haciz kararını doğrudan doğruya Tapu Sicil Müdürlüğüne bildirip, taşınmazın tapu kaydına «ihtiyati haciz şerhi» işlenmesini istemektedirler. Mahkemelerin bu şekilde ihtiyati haciz kararını Tapu Sicil Müdürlüklerine uygulatmaları, ileride dava sonuçlanıp mahkemece «davanın kabulüne» karar verilmesi ve davacı-alacaklının dava konusu taşınmazın önce kıymet takdirini isteyip sonra da satılmasını icra dairesinden istemesi halinde sorun yaratmakta ve icra daireleri -icra dosyasından, dava konusu taşınmazın kayıtları üzerine konulmuş ihtiyati haciz bulunmadığından- alacaklının talebini yerine getirmekte tereddüt etmektedirler. Bu nedenle, mahkemelerin verdikleri «*ihtiyati haciz kararı*»nın uygulanması için doğrudan doğruya Tapu Sicil Müdürlüklerine «*ihtiyati haciz müzekkeresi*» göndermeyip, yazdıkları ihtiyati haciz kararını davacı-alacaklıya verip alacaklıların «*kendi takip dosyalarına bu kararı ibraz edip, ihtiyati haciz kararını icra dairesi vasıtasıyla uygulatmaları*» daha isabetli olacaktır.*

¹³⁶⁸ Aynı görüşte: SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. age. s: 256

¹³⁶⁹ Bknz: 17. HD. 28.03.2017 T. 3244/3326; 12.05.2016 T. 17516/5835; 04.05.2015 T. 20897/6299; 04.05.2015 T. 4893/6304; 23.10.2014 T. 10244/13953; 18.02.2013 T. 1198/1708 ve: 12. HD. 27.02.2019 T. 5747/3082; 04.10.2017 T. 20277/11895; 11. HD. 05.12.2016 T 13517/9355; 9. HD. 04.11.2013 T. 9811/27945; 17. HD. 06.05.2019 T. 13354/5525; 19. HD. 22.04.2009 T. 2012/3530; HGK. 11.04.2018 T. 21-3372/766; 4. HD. 13.03.2012 T. 1642/3979, İstanbul BAM. 17 HD. 10.10.2019 T. 931/1767; Bakırköy 3. Asliye Tic. Mah. 26.11.2018 T. 1138/1217 (Naklen; ÖZEKES, M. Hayali Bir Kurum: İhtiyati Tedbir Mahiyetinde İhtiyati Haciz «Yargıtay 11. Hukuk Dairesi Başkanı Merhum Mehmet Kılıç’a Armağan, 2020, s: 451 vd. Dipn. 2 vd.) (www.e-uyar.com)

¹³⁷⁰ ÖZEKES, M. agm. s: 450

¹³⁷¹ ÖZEKES, M. agm. s: 451

İptal davası açmış olan davacı-alacaklı, dava dilekçesinde (ya da daha sonra) -dava konusu taşınmazın başkasına devrinin önlenmesi için ‘*ihtiyati haciz*’den başka ‘*ihtiyati tedbir karar*’ verilmesini de isteyebilir.^{1372 1373}

d) Ayrıca ifade edelim ki; kimi kez u y g u l a m a d a, dava konusu şeyin –tapu/trafiik/ticaret sicili- kayıtları üzerine «*davalıdır*» şerhinin konulduğunu görmekteyiz. Bu kayıt, sadece üçüncü kişilerin ‘*iyiniyet iddiası*’nı ileri sürmelerini önler, İİK. mad. 281/II’de düzenlenmiş olan ihtiyat ihaczin sonuçlarını doğurmaz ve dava konusu şeyin başka kişilere devrini önlemez.^{1374 1375} Dava konusu –üçüncü kişi adına kayıtlı- taşınmaz hakkında mahemece verilmiş olan ihtiyati haciz kararının uygulanıp tapuya şerh erildikten sonra, bu taşınmaz başka bir (dördüncü) kişiye devredilirse, bu kişi ‘iyiniyetli’ sayılmayacağından, açılan tasarrufun iptali davasını haklı bulan mahkemenin, davaya dahil edilmiş olan dördüncü kişinin ‘*borçlunun mal kaçırması kasdı*’nı bildiğini farz ederek, «*üçüncü kişinin, nakden sorumluluğu*»na (İİK. mad. 283/II) değil «*dördüncü kişiye yapılan devir tasarrufunun iptaline*» (İİK. mad. 282/c:2) karar vermesi gerekir.¹³⁷⁶

XX- Tasarrufun iptali davası *terditli (kademeli) dava* şeklinde de açılabilir (HMK.m. 111).¹³⁷⁷

Bilindiği gibi ‘terditli dava’da, davacı iki ayrı talepte bulunur; ancak, bu taleplerini terditli (kademeli) olarak yapar. Yani, bu taleplerden biri ‘asıl talep’dir, ikincisi ‘yardımcı (terditli, fer’i) talep’dir. Davacı, ilk önce asıl talep hakkında karar verilmesini ister; yardımcı talebini ise, asıl talebin reddedilmesi ihtimali için yapar (HMK.m. 111).^{1378 1379}

U y g u l a m a d a, “borçlularının ‘mal kaçırmak amacıyla tasarrufta bulunduğunu’ gören alacaklılar açtığı davada ‘ilk olarak’ «*borçlunun yapmış olduğu işlemin muvazaalı olduğunun tespit edilmesini ve bu konuda hüküm kurulmasını*» bu talebinin kabul edilmemesi halinde ise «*İİK. m. 277 vd. göre yapılmış olan tasarrufun iptaline karar verilmesini*» istedikleri görüldüğü gibi; ‘ilk olarak’ «*yapılan tasarrufun İİK. m. 277 vd. göre iptal edilmesini*» bu taleplerinin kabul edilmemesi halinde ise «*muvazaa nedeniyle işlemin hükümsüzlüğüne karar verilmesini*» istemektedirler.¹³⁸⁰

Yüksek mahkeme;

√ «*Borçlu adresinde yapılmış bir haciz olmadığı, ayrı usullere tabi BK’nun 19. maddesine dayalı muvazaalı işlemin iptali davasının terditli talep edilemeyeceğini ve bu davayı her zaman açmasının mümkün olmasına göre, tasarrufun iptali davasının reddine karar verilmesinin isabetli olduğunu*»¹³⁸¹

√ «*Terditli açılan davanın, ilk olarak TBK. m. 19’a göre incelenmesi gerektiği; bu talep kabul edilmediği takdirde davanın dava sebebinin İİK. mad. 277 gereğince tasarrufun iptali davası olarak tavzihinin gerektiğini*»¹³⁸²

¹³⁷² Bknz: HGK. 13.11.2002 T. 15-846/907 (www.e-uyar.com)

¹³⁷³ **KURU, B.** El Kitabı, s: 1430, dipn. 61 - **KURU, B.** İstinaf Hükümlerine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, s: 676, dipn. 10

¹³⁷⁴ Bknz: 17. HD. 16.02.2016 T. 226/1734 (www.e-uyar.com)

¹³⁷⁵ **MUŞUL T.** İptal Davaları, s:467

¹³⁷⁶ Bknz: HGK. 13.11.2002 T. 15-845/907 (www.e-uyar.com)

¹³⁷⁷ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **MUŞUL, T.**, s: 375

¹³⁷⁸ **KURU, B.** Usul Hukuku El Kitabı, s:415

¹³⁷⁹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **MUŞUL, T.** Terdit İlişkileri, 2009

¹³⁸⁰ **EROĞLU, O.** age. s:265 – **KAZANCI, T.İ.** age. s:259 vd.

¹³⁸¹ Bknz: 17. HD. 03.03.2020 T. 5949/2455 (www.e-uyar.com)

¹³⁸² Bknz: 17. HD. 02.12.2019 T. 5219/11387 (www.e-uyar.com)

√ «Davacı tarafın başlangıçta ‘tasarrufun iptali’ veya ‘tapu iptali ve tescil’ olarak terditli şekilde açtığı davayı daha sonra talep sonucu ‘tapu iptali ve tescil’ olarak somutlaştırmış olduğundan, mahkemece ‘tasarrufun iptaline’ karar verilemeyeceğini»¹³⁸³

√ «İİK’nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca tasarrufun iptali ve BK. mad. 19 uyarınca işlemin iptali taleplerine ilişkin açılan davada, İİK’nun 277. maddesine göre davanın görülebilmesi için gerekli olan kesinleşmiş ve varlığını devam ettiren bir takip olmadığından davanın reddi kararı yerinde olup, aynı davada terditli olarak talep edilen BK’nun 19. maddesi gereğince davanın reddi yerinde olmayıp işin esasına girilmesi gerektiğini»¹³⁸⁴

√ «Terditli olarak açılan, İİK. mad. 277 vd.na göre ‘taarrufun iptali’, olmadığı takdirde «TBK’nun 19. maddesine dayalı muvazaalı işlemlerin iptali» isteğine ilişkin davanın, tasarrufa konu mal konusu taşınmaz olsa bile, davalı borçlu veya davalı üçüncü kişinin davanın açıldığı tarihteki yerleşim yeri mahkemesinde açılması gerektiğini- Basit yarılama usulüne tabi olan tasarrufun iptali davasında yetki itirazının en geç dava dilekçesinin tebliğ tarihinden itibaren iki haftalık cevap süresi içerisinde yapılması gerektiğini»¹³⁸⁵

√ «Muvazaa iddiası ve bina bedeli talebinin kabul görmemesi halinde terditli olarak, davalının murisine dava konusu taşınmazın geri alınması için ödediği bedelin faizi ile birlikte davalıdan tahsilini talep edilmiş olup, davalının murisi, davacının kayınbabası olduğundan ve tereke borçlarından mirasçılar müteselsilen sorumlu olup bir mirasçıdan talep edilmesi de mümkün olduğundan, davacının kayınbabasına verdiği iddia ettiği meblağın, tanık anlatımları ile daha düşük olduğu ispatlanmış olduğundan, mahkemece, davacının ispatlanan bu miktarda alacak ve faizi yönünden talebin kabulüne karar verilmesi gerektiğini»¹³⁸⁶

√ «Sonuç: Temyiz olunan kararın yukarıda (2) nolu bentte gösterilen nedenle hükm bölümününün 1. Bent a-b-c ile belirtilen kısmının çıkartılarak, yerine “muvazaalı işlemin davacı bakımından iptali ile Yemişlik Köyü Değirmenderesi olmadığı takdirde ‘BK’nun 19. maddesine dayalı muvazaalı işlemin iptali’ olduğunu, bu davanın alacaklıya alacağını tahsil imkanı sağlayan şahsi nitelikte bir dava olduğunu»¹³⁸⁷

√ «Terditli olarak açılan, İİK. mad. 277 vd.na göre “tasarrufun iptali”, olmadığı takdirde TBK’nun 19. maddesine dayalı muvazaalı işlemlerin iptali isteğine ilişkin davanın, tasarruf konu mal konusu taşınmaz olsa bile, davalı borçlu veya davalı üçüncü kişinin davanın açıldığı tarihteki yerleşim yeri mahkemesinde açılması gerektiğini»¹³⁸⁸

√ «Terditli olarak İİK 277 vd. uyarınca tasarrufun iptali olmadığı takdirde TBK. 19 uyarınca muvazaalı işlemlerin iptali isteğine ilişkin davalarda genel mahkemelerin görevli olduğunu»¹³⁸⁹

√ «Taşınmazın alacaklılardan mal kaçırmak amacıyla borçlunun oğlu adına tescil edilmiş olması nedeniyle borçlunun oğlu lehine yapılan tasarrufun iptalini istemiyle açılan davanın İİK 277 vd. gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğu belirlenerek, sadece bu yönde verilen kararlar yetinilmesi gerekirken, davanın terditli

¹³⁸³ Bknz: 17. HD. 22.05.2018 T. 19356/5327 (www.e-uyar.com)

¹³⁸⁴ Bknz: 17. HD. 27.03.2018 T. 15608/3304 (www.e-uyar.com)

¹³⁸⁵ Bknz: 17. HD. 30.10.2017 T. 23791/745 (www.e-uyar.com)

¹³⁸⁶ Bknz: 17. HD. 14.03.2017 T. 8538/2734 (www.e-uyar.com)

¹³⁸⁷ Bknz: 17. HD. 30.01.2017 T. 24358/742 (www.e-uyar.com)

¹³⁸⁸ Bknz: 17. HD. 30.01.2017 T. 23791/745 (www.e-uyar.com)

¹³⁸⁹ Bknz: 17. HD. 21.06.2016 T. 9196/7614 (www.e-uyar.com)

açıldığı, davada muvazaa sebebi ile tapu iptali tescil talebinde bulunulmuş ise de, ‘ortada tapuda muvazaalı şekilde düzenlenmiş bir akit tablosu bulunmadığı’ gerekçesiyle ‘davacının terditli isteklerinden muvazaa sebebi ile tapu iptaline yönelik talebinin red-dine’ karar verilmesinin hatalı olduğunu»¹³⁹⁰

√ «BK. 18 (şimdi; TBK. 19) ve İİK. 277 vd. dayanılarak, terditli olarak ‘muvazaa’ ve ‘tasarrufun iptali’ davalarının birlikte açılabilceğini»¹³⁹¹,

√ «Tasarrufun iptali davası” ile “muvazaa (BK. 18; şimdi; TBK. mad. 19) nedeniyle tapu iptali ve tescil davası”nın terditli olarak açılabilceği, muvazaa hukuki nedene dayalı davalarda zamanaşımı ve hak düşürücü sürenin söz konusu olmadığını»¹³⁹²

√ «İptal davasının BK. 18 (şimdi; TBK. 19) ya da İİK. 279’a göre terditli (kademeli) olarak açılmış olması halinde, mahkemece HUMK.’nun 76. (şimdi; HMK.’nun 33.) maddesi uyarınca -dava, cevaba cevap ve temyiz dilekçelerinin içeriği dikkate alınarak-davanın İİK. 277 vd. göre açılmış iptal davası olarak nitelendirilip sonuçlandırılabilceğini»¹³⁹³

belirtmiştir.

XXI-Tasarrufun iptali davasında, davalı-üçüncü kişi, borçludan satın aldığı taşı-nırı/taşınmazı elinden çıkarırsa -yani; dördüncü bir kişiye devrederse- mahkemece davacıya (vekiline) «İİK. mad. 282 ve 283/II uyarınca ‘seçimlik hakkı’ nı hatırlatarak ‘açtığı davayı (kötüniyetli) dördüncü kişiye dahil edip etmeyeceğini’ sorması ve ‘davacının (vekilinin) davasına (kötüniyetli) dördüncü kişiyi dahil etmesi halinde, bu kişiye dava dilekçesini tebliğ etmesi’ aksi taktirde -yani; bu kişinin davaya dahil edilmemesi veya kötüniyetli olduğunun kanıtlanamaması halinde- ‘davanın bedele dönüştüğü’ kabul edilerek, ‘dava konusu tasarrufa konu taşınır ya da taşınmazın tasarruf tarihindeki gerçek değeri belirlenerek’ -davacının takip konusu alacak ve fer’ileri ile (faiz ve takip masrafları ile) sınırlı olarak- davalı üçüncü k i ş i tazminata mahkum edilir (İİK. mad. 283/II).

Bu halde alacaklı, iptal davası sonucunda aldığı ilamı, -kesinleşmeden-¹³⁹⁴ doğrudan doğruya davalı-üçüncü kişiye karşı icraya koyabilir.¹³⁹⁵

Eğer üçüncü kişi, dava konusu malı, *dava sırasında elden çıkarmışsa*, davacı-alacaklı, bu durumda İİK. mad. 283/II hükmünün uygulanmasını isteyebilir.

¹³⁹⁰ Bknz: 17. HD. 21.03.2013 T. 6405/3886 (www.e-uyar.com)

¹³⁹¹ Bknz: 17. HD. 13.4.2009 T. 1793/2313 (www.e-uyar.com)

Aynı doğrultuda:

17. HD. 12.06.2008 T. 630/3223

HGK. 04.07.2007 T. 4-450/449 (www.e-uyar.com)

¹³⁹² Bknz: 17. HD. 17.06.2008 T. 630/3223 (www.e-uyar.com)

¹³⁹³ Bknz: 17. HD. 8.10.2007 T. 4359/3009 (www.e-uyar.com)

¹³⁹⁴ Bknz: 8. HD. 26.06.2012 T. 6080/6236; 26.06.2012 T. 6078/6234; 08.05.2012 T. 3729/3956; 12. HD. 25.12.2008 T. 8746/23250; 24.04.2007 T. 5791/5973 (www.e-uyar.com)

¹³⁹⁵ **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C: 4, s: 3576 - **KURU, B.** El Kitabı, s: 1436 - **GÜRDOĞAN, B.** age. s: 245 - **MUŞUL, T.** İcra ve İflas Hukuku, C: 2, s: 1840 - **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 530 - **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** age., s: 243 - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4582 - **YILMAZ, E.** İİK. Şerhi, s: 1252 - **İNANÇ, A.** agm. s:144

İptal davasının ‘bedele dönüşmesi’ için, üçüncü kişinin dava konusu taşınırı/taşınmazı devrettiği kişinin (dördüncü kişinin) ‘iyi niyetli olması’ gerektiği, gerek **doktrin**¹³⁹⁶ ve gerekse **Yargıtay içtihatlarının**¹³⁹⁷ hemfikir olduğu bir görüştür.¹³⁹⁸

Eğer ‘dördüncü kişi’, davacı-alacaklı tarafından -‘kötüniyetli olduğu’ ispatlanamayacağı düşüncesi ile- açılmış olan tasarrufun iptali davasına hiç **dahil edilmemişse** veya ‘kötüniyetli olduğu düşüncesi ile davaya dahil edilmesine rağmen, bu husus davacı-alacaklı tarafından kanıtlanamadığı için, onun hakkındaki dava ‘**reddedilmişse**’, mahkemece «tasarrufun iptaline» (ve davacı-alacaklıya «dava konusu şey üzerinde cebri icra yetkisi tanınmasına») karar verilir. Bu durumda ayrıca «davalı-üçüncü kişi hakkında ‘davanın bedele dönüştüğü’ kabul edilerek ‘dava konusu taşınmazın/taşınırın üçüncü kişi tarafından elden çıkarıldığı tarihteki değerinin davalı- üçüncü kişiden tahsiline’ karar verilemez.

Doktrinde bu konuda;

√ «*Lehine tasarruf yapılan üçüncü kişi, iptale tabi tasarruf ile iktisap ettiği malı veya hakkı başka bir (dördüncü) kişiye devretmiş ve bu **dördüncü kişi kötüniyetli ise**, alacaklı iptal davasını dördüncü kişiye karşı da açabilir. (m. 282, c.2) bu halde iptal davasının **borçlu**, (lehine tasarruf yapılan) **üçüncü kişi** ve (mal veya hakkı üçüncü kişiden devralan) **dördüncü kişi** aleyhine birlikte açılması gerekir (davalı tarafta şekli bakımından mecburi dava arkadaşlığı).*

Davacı alacaklı, *dördüncü kişinin kötüniyetli olduğunu, yani dava konusu malı veya hakkı kendisine devreden üçüncü kişi ile borçlu arasındaki tasarrufun iptale tabi olduğunu bildiğini ispat etmekle yükümlüdür (MK. m.6). ‘**Dördüncü kişinin kötüniyetli olduğu**’ ispat edilirse, mahkeme, ‘iptal davasının kabulüne’ (m. 283,I) karar verir. Buna karşın, ‘**davalı dördüncü kişinin kötüniyetli olduğu**’ ispat edilemezse, mahkeme, dördüncü kişi hakkındaki davanın reddine karar verir ve (m. 283,II hükmüne göre) **üçüncü kişiyi, malı elden çıkardığı tarihteki gerçek değeri üzerinden tazminata mahkum eder.**»^{1399 1400}*

√ «*Dördüncü kişinin iyiniyetli olması sebebiyle ona karşı iptal davası açılmıyor ise bu takdirde, dördüncü kişiye devredilen mal davacı alacaklının cebri icra sahası*

¹³⁹⁶ **KURU, B.** El Kitabı, s: 1424 vd. - **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** age., s: 445 vd. - **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 514 - **YILMAZ, E.** age. s: 1251 - **COŞKUN, M.** Açıklamalı-İçtihatlı, İİK., 2016, C:4, s: 4819

¹³⁹⁷ Bknz: 17. HD. 13.03.2017 T. 1658/2646; 28.02.2017 T. 19825/2123; 06.12.2016 T. 20381/11217; 15.11.2016 T. 17928/10506; 25.10.2016 T. 7077/9343; 5.11.2007 T. 3606/3386; 24.01.2017 T. 22158/493; 29.03.2016 T. 4074/3949; 13.10.2015 T. 12192/10580; 15.06.2015 T. 4112/8628; 09.06.2015 T. 4523/8439; 30.03.2015 T. 16194/5058; 01.04.2013 T. 15317/4587; 14.03.2013 T. 5932/3305; 18.09.2012 9199/9510; 17.05.2012 T. 5229/6274; 16.05.2012 T. 5131/6235; 18.04.2012 T. 1901/4843; 28.03.2012 T. 1926/3773; 25.04.2011 T. 8141/3884; 15.03.2011 T. 12143/2284; 09.12.2010 T. 3033/10818; 17.6.2010 T. 4844/5635; 27.5.2010 T. 3700/4799; 18.3.2010 T. 429/2408; 15.9.2009 T. 4441/5400; 17.11.2009 T. 7699/7593; 17.11.2009 T. 7699/7593; 15.9.2009 T. 4441/5400; 2.6.2009 T. 829/3821; 19.11.2008 T. 4326/5325; 27.10.2008 T. 2351/4913; 8.7.2008 T. 806/3815; 10.6.2008 T. 736/3139; 14.05.2007 T. 7688/3231; 16.12.2004 T. 4579/6562; 30.11.1995 T. 6640/7084 vb. (www.e-uyar.com)

¹³⁹⁸ **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4582 vd.

¹³⁹⁹ Bknz: 17. HD. 8.7.2010 T. 698/6628; 17. HD. 12.10.2009 T. 4208/6114; 26.10.2009 T. 8022/6740; 15. HD. 11.5.2000 T. 532/2327; 30.5.2000 T. 2148/2688; 22.1.2004 T. 6492/341; 17. HD. 26.4.2010 T. 7066/3827 vb. (www.e-uyar.com)

¹⁴⁰⁰ **KURU, B.** age. s: 1424, dipn: 36

içine çekilemeyeceğinden, iptal davası, üçüncü kişinin elinden çıkardığı malların yerine geçen değere ilişkin olur»¹⁴⁰¹

√ «Üçüncü kişi, iptale tabi tasarrufa konu malı veya hakkı *iyiniyetli bir dördüncü kişiye devretmes ise; davacı, dava dilekçesinde ‘üçüncü kişinin elinden çıkarmış olduğu malın değeri nispetinde tazminata mahkum edilmesini’ talep eder...»¹⁴⁰²*

√ «Tasarrufun iptaline tabi tasarrufa konu mal, üçüncü kişi tarafından başka birine (dördüncü kişiye) satılmışsa ve *dördüncü kişi iyiniyetli ise, dava bedele dönüşür.»¹⁴⁰³*

denilmiştir.

Dava konusu taşınmazın/taşınırın davalı üçüncü kişi tarafından *kötüniyetli bir dördüncü kişiye devredilmiş olması halinde, yüksek mahkeme «davacı-alacaklının ya ‘davalı üçüncü kişiden taşınmazın/taşınırın devir tarihindeki değerinin tazminat olarak kendisine ödenmesini’ veya davalı (kötüniyetli) dördüncü kişiye karşı ‘tasarrufun iptalini’ istemek konusunda bir ‘seçim hakkına’ sahip olduğunu¹⁴⁰⁴ (yani; davacı-alacaklının hem davalı üçüncü kişinin tazminata mahkum edilmesini ve hem de davalı-dördüncü kişi hakkında tasarrufun iptaline hükmedilmesini isteyemeyeceğini) belirttikten sonra, eğer davacı-alacaklının mahkemeden hem «üçüncü kişinin tazminata mahkum edilmesini» hem de «dördüncü kişi hakkında tasarrufun iptaline karar verilmesini» istemiş olması halinde, mahkemece sadece «tasarrufun iptaline karar verilmesini isteyebileceği» ayrıca «üçüncü kişinin tazminata mahkum edilemeyeceği» (ve «davalı dördüncü kişinin iyiniyetli olması halinde; üçüncü kişinin tazminata mahkum edilemeyeceği» (İİK. m. 283/II) aşağıdaki şekilde -bu konudaki tüm içtihatlarında- açık/seçik belirtmiştir:*

√ «Tasarrufun iptali davalarının İİK. 282. maddesi hükmü uyarınca borçlu ve borçlu ile hukuki muamelede bulunan veya borçlu tarafından kendilerine ödeme yapılan kimselele bunların mirasçıları aleyhine açılacağını, kural bu olmakla birlikte yine anılan hükme göre davada kötüniyet sahibi üçüncü (‘dördüncü’ olması lazım) kişilerin de davalı olarak gösterilebileceğini, üçüncü (‘dördüncü’ olması lazım) kişiler hakkındaki davanın kabul edilebilmesi için ise kötü niyetli olduklarının kanıtlanması gerekeceğini»¹⁴⁰⁵

√ «Tasarrufun iptali istenen taşınmazı üçüncü kişiden satın alan dördüncü kişi olan davalıya karşı davanın kabul edilebilmesi için, davalı dördüncü kişinin ‘kötü niyetli’ olduğunun kanıtlanması gerektiğini- Davalı dördüncü kişinin kötü niyetli olduğunun ispat edilemediği ve tasarrufun iptali talebinin reddine karar verildiği durumlarda, İİK. mad. 283’e göre davanın bedele dönüştüğü ve davalı üçüncü kişiye ödetilmek üzere taşınmazı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri nisbetinde tazminata hükmedilmesi gerektiğini»¹⁴⁰⁶

√ «Davalı dördüncü kişi yönünden İİK. mad. 280/1 kapsamında değerlendirme yapılarak onun kötü niyetli olduğu sonucuna varılması halinde dava konusu taşınmazın 1/4 hisse ile sınırlı olarak satışının da iptaline; aksi halde yani davalı dördüncü kişinin kötü niyetli olduğu kabul edilmezse, hakkındaki davanın reddine, davalı üçüncü kişi hakkındaki davanın İİK. mad. 283/2 gereğince bedele dönüşmesi nedeniyle davacının dava konusu takip dosyalarındaki alacak ve ferileriyle sınırlı olarak dava konusu taşınmazı

¹⁴⁰¹ MUŞUL, T. age. s: 514

¹⁴⁰² COŞKUN, M. age. s: 4819

¹⁴⁰³ YILMAZ, E. age. s: 1251

¹⁴⁰⁴ Bknz: 17. HD. 5.11.2007 T. 3606/3386 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁰⁵ Bknz: 17. HD. 24.01.2017 T. 22158/493 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁰⁶ Bknz: 17. HD. 29.03.2016 T. 4074/3949 (www.e-uyar.com)

elden çıkardığı tarihteki değeri tutarında (borçludan 1/4 hisse alındığından) tazminatın davalı üçüncü kişiden tahsili ile davacıya verilmesine karar verilmesi gerektiğini»¹⁴⁰⁷

√ «Mahkemece, davacılar vekiline İİK'nun 282 maddesi gereğince dava dışı malik dördüncü kişiyi davaya dahil edip etmeme veya davayı İİK'nun 283/2 madde kapsamında bedele dönüştürüp dönüştürmeme konusunda seçimlik hakkı hatırlatılarak, davalı dördüncü kişinin davaya dahil edilmesi halinde, adı geçen malike dava dilekçesinin tebliği ile taraf teşkilinin sağlanması; aksi takdirde yani davanın bedele dönüştürülmesi halinde, dava konusu taşınmazın üçüncü kişinin elden çıkardığı tarihteki rayiç bedeli konusunda bilirkişiden alınacak ek rapor doğrultusunda, davalı üçüncü kişinin davacının alacak ve fertleriyle sınırlı olarak nakten tazminatla sorumluluğuna karar verilmesi gerektiğini»¹⁴⁰⁸

√ «Davalı borçlu, Silivri'de faaliyet gösteren şirketin ortakları ve temsilcisinin yakını olup, 4. kişi de Silivri'de ikamet etmekte olup dava konusu taşınmaz dört gün içinde iki kez el değiştirmiş olduğundan, Silivri şartlarında davalı 4. kişinin, borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olup olmadığı ve yapılan tasarrufun İİK. mad. 280/1 madde kapsamında iptale tabi olup olmadığı değerlendirilmesi; davalı 4. kişinin kötüniyetli olduğunun belirlenememesi durumunda; davalı 3. kişi hakkındaki davanın İİK'nun 283/2 madde kapsamında bedele dönüştüğü gözetilerek bir diğer dosyasındaki tazminatla tekerrür oluşturmamak üzere taşınmazı elden çıkardığı tarihteki bedeli nispetinde nakden tazminatla sorumluluğuna karar verilmesi gerektiğini»¹⁴⁰⁹

belirtmiştir.

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

Davacı (A.) ŞTİ. vekili 16.01.2020 tarihli “dava dilekçesi”nde özetle;

-Müvekkili şirketin yaklaşık otuz yıldır ‘inşaat demiri satım işi’ ile meşgul olduğunu, davalı (B.) ŞTİ. 'nin ise müvekkilinden satın aldığı inşaat demirlerinin bedellerini ödememek suretiyle, müvekkiline yaklaşık 41.000.000 TL. borcu bulunduğunu, halen şirket yöneticilerinin piyasadan kaçmış olup kendilerine ulaşamadığını,

-Borçlu şirket hakkında Mersin... İcra Dairesi'nin 2019/... sayılı dosyası ile yaptıkları icra takibinin kesinleştiğini, bu dosyadaki kapak hesabının - faiz ve masraflar hariç- 2.834.582,49 TL. olduğunu, bu dosyadan yaptıkları sorgulamada borçlu şirket adına kayıtlı sadece –üzerinde pek çok haciz bulunan- ... plakalı bir araç tespit ettiklerini ve üzerine haciz şerhi koyduklarını, borçlu şirket hakkında ayrıca Mersin... İcra Dairesi'nde yapmış oldukları 10 icra takiplerinden de bir sonuç alamadıklarını,

-Yaptıkları araştırmada borçlu şirketin bazı gayrimenkullerinin (Y.) Şti. 'ne bazı araçlarını yine adı geçen şirketin müdürü (M. Y.) 'ye ve diğer gayrimenkullerini ise alacaklılarından kaçırmak amacıyla- (H. G.) isimli kişiye –üzerindeki ipotek ve hacizlerle birlikte- devrettiğini, bunun hayatın olağan akışına aykırı bir davranış olduğunu,

-Müvekkili şirketin borçlu şirketteki bu alacaklarının, 2013-2018 yılları arasındaki sürekli inşaat demiri satışından kaynaklandığını, müvekkilinin cari hesap şeklinde devam eden bu ticari ilişkiden doğan alacaklarının, dava konusu borçlunun

¹⁴⁰⁷ Bknz: 17. HD. 13.10.2015 T. 12192/10580 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁰⁸ Bknz: 17. HD. 15.06.2015 T. 4112/8628 (www.e-uyar.com)

¹⁴⁰⁹ Bknz: 17. HD. 09.06.2015 T. 4523/8439 (www.e-uyar.com)

tasarruflarından çok önce doğduğunu, ticari defterler üzerinde yapılacak araştırma ile bunun ortaya çıkacağını,

-Borçlu şirketin verdiği çeklerin karşılıksız çıkması nedeniyle, icra takibine konu olmuş olan bu alacakların, aslında çeklerin keşide tarihinden önce, taraflar arasındaki temel ilişkiden ve ticari defter kayıtlarından doğmuş olduğundan, borçlunun mal kaçırma amaçlı yaptığı tüm tasarrufların bu borçlarının doğumundan sonra gerçekleştiğini,

-Borçlu şirket hakkında ortalama (70) civarında derdest icra takiplerinin bulunduğu, bu davanın dayanağı olan Mersin.... İcra Dairesi'nin 2019/... sayılı icra dosyasından, 31.12.2019 tarihinde fiili hacze gidilip 'haciz mahallinde haczi kabil mal bulunmadığına' ilişkin düzenlenen haciz tutanağının 'geçici aciz vesikası' niteliğini taşıdığını, üzerine kendi alacaklarından dolayı da haciz koydurmuş oldukları borçlunun ... plakalı araç üzerindeki hacizlerin tutarının, bu aracın kasko değerinden çok fazla olduğunu, bu nedenle Yargıtay'ın çeşitli içtihatları gereğince düzenlenen haciz tutanağının 'geçici aciz vesikası' hükmünde olduğunu,

-Borçlu (B.) LTD. ŞTİ.'nin muhtelif kişi ve şirketleri nam-ı müstear olarak kullanarak çeşitli alacaklarını bunlar vasıtasıyla tahsil ettiğini, bu şirketlerin aynı iş kolunda faaliyet gösterdiğini, (B.) LTD. ŞTİ.'nin kurucuları (A. Y.) ile (M. Y.)'nin baba oğul olduklarını, (E.) Şti.'nin sahibi ve müdürü olan (S. E.)'nin (A. Y.)'nin yakın arkadaşı ve aynı iş kolunda faaliyet gösteren bir kişi olduğunu ve onun nam-ı müstearı olarak hareket ettiğini, (Ö.) Şti.'nin sahibi ve müdürü olan (M. Ö.)'nin keza (A. Y.)'ün yakın arkadaşı ve aynı iş kolunda faaliyet gösteren (B.) LTD. ŞTİ. ile ticari ilişkisi olan bir kişi olup, bunun da borçlu (B.) LTD. ŞTİ.'nin nam-ı müstearı olarak hareket ettiğini, (M. Ö.) ile (S. E.)'ye vekaleten satılan şeyleri devralan kişinin (B.) LTD. ŞTİ.'nin işçisi olan (S. P.) isimli kişi olduğunu,

-(B.) LTD. ŞTİ.'nin alacağına karşılık –bedeli (B.) LTD. ŞTİ. tarafından ödenen ancak (S. E.) adına devralınan (5) adet gayrimenkule ilişkin tasarrufun iptali gerektiğini,

- Tüm bankalara müzekkere yazılarak borçlu (B.) LTD. ŞTİ. lehine keşide edilen çeklerin veya (B.) LTD. ŞTİ.'nin cirantası olduğu çeklerin, (S. E.) ve (M. Ö.) ile bunlara ait şirketler tarafından tahsil edilmek suretiyle de nam-ı müstear olarak kullanıldığının, kayıtların celbi ile görüleceğini,

-Nam-ı müstear sıfatıyla tahsilat yapmış olan (S. E.)'ye ilişkin olarak;

●Mersin ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 11139 ada, 1 parsel, A blok, kat 6, (12) no'lu bağımsız bölüm ile ilgili tasarrufun iptaline karar verilmesi gerektiğini çünkü bu taşınmazı devreden (İ.) Şti. ile borçlu (B.) LTD. ŞTİ. arasında bir 'ticari ilişki' bulunduğunu, (B.) LTD. ŞTİ.'nin alacağı karşılığı dava konusu dairelerin devrinin gerçekleştirildiğini, bu gayrimenkulü devralan nam-ı müstear (S. E.)'ye vekaleten borçlu şirketin sigortalı çalışanın devri gerçekleştirdiğini, bilahare (S. E.)'nin bu gayrimenkulü 13.06.2018 tarihinde (B. S.)'ye devrettiğini, bu şahsın borçlunun diğer nam-ı müstearı olan (N. Ş. Y.)'den birden fazla gayrimenkulü alan (S. S.) isimli kişinin kızı olduğunu, bu nedenle tasarrufun iptali davasını bedele dönüştürdüklerinden (İİK.m. 283/II), (S. E.)'nin tazminata mahkum edilmesini ve İİK.m. 281/II uyarınca teminat karşılığında ihtiyati haciz kararı verilmesini,

●Mersin ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 11139 ada, 1 parsel, A blok, kat 8, (16) no'lu bağımsız bölümle ilgili tasarrufun iptaline karar verilmesi gerektiğini, çünkü bu taşınmazı devreden (İ.) Şti.'nden (B.) LTD. ŞTİ.'nde sigortalı bulunan (S. P.), alıcı (S. E.)'ye vekaleten bu taşınmazı devraldığını, daha sonra (S. E.)'nin 21.03.2018 tarihinde bu taşınmazı (M. Ö.)'ye devrettiğini, bu kişinin (S. E.)'den 20.03.2018 tarihinde birden fazla

gayrimenkulü almış olduğunu, gayrimenkulü devralan (M. Ö.) isimli kişinin borçlu (B.) LTD. ŞTİ. ile ticari ilişkisi bulunduğunu, borçlu şirket ortakları ile yakın arkadaşlığı olduğunu, aynı iş kolunda çalıştıklarını, (M. Ö.)’nün borçununun mali durumunu ve mal kaçırma kasdıyla hareket ettiğini İİK.m. 280/I uyarınca bilebilecek durumda olduğunu, bu yüzden yapılan tasarrufun iptali ile müvekkiline haciz ve satış yapma yetkisinin tanınmasını,

●Mersin ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 441 ada, 11 parsel, A blok, kat 15, (29) no’lu bağımsız bölüme ilişkin tasarrufun da iptali gerektiğini, çünkü gayrimenkulü devreden (Ü.) ŞTİ. ile borçlu (B.) LTD. ŞTİ. arasında ticari ilişki bulunduğunu, bu daireyi nam-ı müstear sıfatı ile (S. E.)’nin (Ü.) ŞTİ.’nden devraldığını ve daha sonra 20.03.2018 tarihinde (M. Ö.) isimli –borçlu şirketin mali durumunu bilebilecek durumda olan- kişinin taşınmazı devraldığını, İİK.m. 277 vd. gereğince yapılan tasarrufun iptaline, eğer bu talepleri kabul edilmediği takdirde TBK.m. 19 hükümlerine göre tasarrufun iptaline karar verilmesini,

●Mersin ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 441 ada, 11 parsel, B blok, kat 11, (21) no’lu bağımsız bölüme ilişkin tasarrufun da iptaline karar verilmesini gerektiğini, çünkü borçlu (B.) LTD. ŞTİ. ile aralarında ticari ilişki bulunan (Ü.) ŞTİ.’nden bu taşınmazı (S. E.) devraldıktan sonra 20.03.2018 tarihinde (M. Ö.)’ye devrettiğini, ayrıca borçlu şirket müdürü (A. Y.)’nin annesi diğer nam-ı müstear (S. B.) de, (Ü.) ŞTİ.’nden 25.12.2017 tarihinde Mersin ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 5442 ada, 1 parsel, B blok, kat 16, (12) no’lu gayrimenkul ile 26.12.2017 tarihinde Mersin ili, ... ilçesi, 441 ada, 11 parsel, A blok, kat 7, (13) no’lu gayrimenkulü devralmış olduğunu,

●Mersin ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 441 ada, 11 parsel, B blok, kat 11, (22) no’lu bağımsız bölüme ilişkin tasarrufun da iptaline karar verilmesi gerektiğini, çünkü taşınmazı devreden (Ü.) ŞTİ. ile borçlu (B.) LTD. ŞTİ. arasında ticari ilişki bulunduğunu, dava konusu taşınmazın borçlu (B.) LTD. ŞTİ.’nin nam-ı müstearı (S. E.)’ye bu taşınmazı devrettiğini, onun da 20.03.2018 tarihinde bu taşınmazı –borçlu (B.) LTD. ŞTİ.’nin mali durumunu, mal kaçırma kasdıyla hareket ettiğini bilebilecek durumda olan- (M. Ö.)’ye sattığını, bu tasarrufun İİK.m. 277 vd. göre iptaline karar verilmesini, bu taleplerinin kabul edilmemesi halinde, TBK.m. 19’a göre tasarrufun iptali ile kendilerine haciz ve satış yetkisi tanınmasını, ayrıca borçlu şirket müdürü (A. Y.)’nin annesi diğer nam-ı müstear (S. B.)’nin de (Ü.) ŞTİ.’nden ... ilçesi, ... mahallesi, 5442 ada, 1 parsel, B blok, kat 6, (12) no’lu gayrimenkul ile ... ilçesi, 441 ada, 11 parsel, A blok, kat 7, (13) no’lu gayrimenkulü devraldığını, tüm satışlar bakımından değerlendirilme yapıldığında; aynı şahsa ve aynı tarihlerde birden fazla devrin yapılmış olmasının tesadüf olarak kabul edilemeyeceğini, satışların kısa zaman aralığında yapılmış olmasının, bunların hileli satış olduğunu göstereceğini, (4) adet gayrimenkulün aynı şahsa devredilmek suretiyle nam-ı müstear (S. E.) tarafından yapılan bu satışların iptale tabi olduğunu, Yargıtay’ın pek çok kararında bu hususun dile getirilmiş olduğunu,

-İİK.’nün 281. maddesi uyarınca ‘teminatsız’ veya ‘uygun görülecek teminat karşılığında’ ‘ihtiyati haciz kararı’ verilmesini ve ayrıca dava konusu taşınmazların kaydına ‘davalıdır’ şerhi konulmasını talep ettiklerini,

-HMK. m. 111 uyarınca bu davayı ‘terditli dava’ şeklinde açtıklarını, öncelikle dava konusu tasarrufların İİK. m. 277 vd. göre iptaline karar verilmesini ancak, bu taleplerinin kabul edilmemesi halinde TBK. m. 19 hükümlerine göre dava konusu tasarrufların ‘muvazaa nedeniyle’ iptaline karar verilmesini istediklerini,

-13.06.2018 tarihinde (S. E.)’nin davalı-üçüncü kişi (İ.) Şti.’nden satın aldığı Mersin ili, ... ilçesi, 1139 ada, 1 parsel, A blok, kat 6, (12) no’lu taşınmazı, (B. S.)’ye

devretmiş olduğundan ve bu taşınmaz bakımından tasarrufun iptali davasını ‘bedele’ dönüştürmüş olduklarından, bu taşınmazın devir tarihi olan 13.06.2018 tarihindeki değerinin kendilerine tazminat olarak ödenmesine karar verilmesini”

talep etmiştir.

• Davalı (S. E.) vekili SÜRESİNDEN SONRA VERDİĞİ 03.06.2020 tarihli ‘cevap dilekçesi’nde özetle;

-“Davacı tarafından bu davanın yetkisiz mahkemede açıldığını, çünkü müvekkilinin yerleşim yeri İskenderun olduğu halde, bu davanın Mersin’de açılmış olduğunu, bu nedenle açılmış olan bu davanın yetki yönünden reddine karar verilmesini,

-Tasarrufun iptali davasının ‘elinde kesin veya geçici aciz vesikası bulunan alacaklılar tarafından açılabileceğini’ (İİK. m. 277), buna rağmen davacının böyle bir belge ibraz etmeden açmış olduğu bu davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini,

-Dava konusu tasarruflara konu taşınmazlardan hiçbirisinin takip borçlusunu (B.) LTD. ŞTİ. tarafından müvekkili (S. E.)’ye devredilmemiş olduğunu, bu taşınmazların müvekkili tarafından (İ.) NAK. PETROL İNŞ. GAYRİMENKUL OTOMOTİV SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ. ile (Ü.) ŞTİ. tarafından müvekkiline satılmış olduğunu, bu nedenle açılmış olan davanın ‘dava şartı yokluğundan’ reddine karar verilmesi gerektiğini,

-Dava konusu tasarrufun, borcun doğumundan önce gerçekleşmiş olduğunu, bu nedenle davanın reddi gerektiğini,

-Tasarrufun iptali davasının şartlarının olayda gerçekleşmemiş olduğunu, müvekkilinin diğer davalıların hismı ya da akrabası olmadığını, ayrıca müvekkilinin alacaklı-davacı ile diğer davalı-borçlu arasındaki ticari ilişkiyi bilmesinin mümkün olmadığını, tapuya güven ilkesi uyarınca müvekkilin bedelini ödeyerek dava konusu taşınmazları tapuda malik gözüken kişilerden ‘yatırım amaçlı olarak’ satın aldığını,

-Davacının davasında, samimiyetten ve iyiniyetten uzak olduğunu, çünkü olayda gerek tasarrufun iptali ve gerekse nam-ı müstear iddialarının hiçbirisinin şartlarının bulunmadığını,

-Davacının TBK. m. 19’a dayanmasının da mümkün olmadığını, bu yöndeki iddiasını ispat etmesi gerektiğini,

-Bu davanın müvekkiline yöneltilmesinin doğru olmadığını, çünkü müvekkilinin dava konusu taşınmazları borçlu (B.) LTD. ŞTİ.’nden değil (İ.) NAK. PETROL İNŞ. GAYRİMENKUL OTOMOTİV SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ. ile (Ü.) ŞTİ.’nden bedelini ödeyerek satın almış olduğunu,

-Borçlu (B.) LTD. ŞTİ.’nin, müvekkilinin sahibi ve yetkilisi olduğu (E.) DEMİR ÇELİK LTD. ŞTİ. 1.872.398,35 TL. borcu bulunduğunu, davalı borçlunun müvekkiline ait şirketten satın almış olduğu demirlerin bedeli için 150.000 TL.+150.000 TL.+169.000 TL.+147.000 TL. miktarda çekler verdiğini, ancak bunları ödemediğini, bu yüzden kendisi hakkında icra ceza mahkemesince hapis cezası ve adli para cezasına hükmedildiğini”

belirterek, “göstereceği tanıkların dinlenmesini, dosyaya davacı tarafından muvakkat veya kat’i aciz vesikası sunulmadığından, açılmış olan davanın ‘dava şartı yokluğu’ndan reddine karar verilmesini, dava konusu tasarrufların, davacının alacağından doğumundan çok önce yapılmış olduğunu, müvekkilinin alacaklı davacı ile diğer davalılar ve borçlu arasındaki cari hesap ilişkisini bilebilecek durumda olmadığını, müvekkilinin kazanımının ‘tapuya güven ilkesi’ gereğince korunması gerektiğini” ileri sürmüştür.

- Davalı (M. Ö.) vekili 03.02.2020 tarihli “cevap dilekçesi”nde özetle;

-Müvekkili ile diğer davalı arasında zorunlu dava arkadaşlığı bulunmadığını, müvekkilinin iyiniyetli dördüncü kişi konumunda olduğunu, bu nedenle genel yetki kuralı uyarınca ikametgahının bulunduğu Dörtüyl Mahkemelerinin bu dava için yetkili bulunduğunu,

-Müvekkiline bu davada husumet yöneltilemeyeceğini, TMK. m. 1023 uyarınca müvekkilinin iyiniyetinin korunacağını, çünkü müvekkilinin diğer davalıların hısmı ya da akrabası olmadığını, ayrıca onların yakın arkadaşı da olmadığını, davacı ile diğer borçlu arasındaki alacak borç ilişkisini bilmek durumunda olmadığını, davacının ‘namı müstear iddiası’na dayalı bu davasının samimiyetten uzak ve hayatın olağan akışına aykırı olduğunu,

-Müvekkilinin dava konusu taşınmazın borçlu (B.) LTD. ŞTİ.’nden değil (S. E.) isimli kişiden satın almış olduğunu, işlemin tarafı olmayan bir kişinin (borçlunun) bu işleme dahil edilmesinin mümkün olmadığını,

-Müvekkilinin satın aldığı taşınmazın bedelini ödediğini ve taşınmazın zilyetliğini de aynı tarihte devraldığını, müvekkilinin basiretli bir iş adamı olduğunu, davalı-borçlunun borçlarını araştırmakla görevli olmadığını,

-Davacı tarafın yaklaşık ispata dair tek bir delil sunmadan soyut bir iddia ile dava konusu taşınmazın tapun kaydına ‘davalıdır şerhi’ni koymasının hatalı olduğunu, aksi taktirde davacının talep ettiği alacağa göre teminat yatırması gerektiğini”

belirterek “öncelikle yetki itirazının kabulü ile ‘yetkisizlik kararı’ verilmesini, dava şartlarının oluşmaması nedeniyle ‘dava şartı yokluğundan’ davanın reddine ve esasa ilişkin olarak iyiniyetle iktisapta bulunmuş olan müvekkili yönünden davanın reddine karar verilmesini” talep etmiştir.

- Davalı (B.) LTD. ŞTİ. vekili 03.02.2020 havale tarihli “cevap dilekçesi”nde özetle;

-“Dava dilekçesinde harca esas değer olarak gösterilen kıymetin artırılması gerektiğini çünkü dava konusu taşınmazların tamamının değeri ile davacının iddia ettiği alacak miktarının çok yüksek olmasına rağmen, sadece harca esas değer olarak 100.000,00 TL.’nin gösterilerek davanın açılmış olmasının yanlış olduğunu, hiç değilse davacının ‘alacaklı olduğunu bildirdiği icra dosyalarındaki alacak miktarı üzerinden, harç yatırmasının sağlanması gerektiğini,

-İptal davalarının dinlenebilmesi için dava konusu taşınır/taşınmaz devirlerinin borcun doğumundan sonra yapılmış olması gerektiğini, davacı alacaklının icra takip dosyalarının incelenmesi halinde, bunların çeklere dayandığını, çeklerde de borcun doğum tarihinin çeklerin keşide tarihi olduğunu, dava konusu olayda ise alacaklının takip konusu yaptığı çeklerin keşide tarihlerinin iptali istenen taşınmazların devir tarihlerinden sonra olduğunu, bu yüzden, dava ön şartı gerçekleşmemiş olduğundan, esasa girilmeden açılmış olan bu davanın usulden reddedilmesi gerektiğini,

-Davacı tarafından dosyaya icra müdürlüklerince düzenlenmiş aciz belgesi sunulmamış olduğundan, açılmış olan bu davanın ‘aciz belgesi yokluğu’ nedeniyle reddine karar verilmesi gerektiğini,

-Taraflar arasında gerçek anlamda bir alacak borç ilişkisi bulunmadığını, alacaklının alacağının dayanağının faiz karşılığı borç para verme işlemi olduğunu yani tefecilik faaliyeti olduğunu, davacının sanki müvekkili ile arasında demir ticareti varmış gibi alacağını bu devir ticaretine dayandırmak istediğini, kendilerince gerek bu konuda

‘Cumhuriyet Başsavcılığı’na şikayette bulunulacağını’ ve gerekse ‘davacıya gerçek bir borçları bulunmadığı konusunda’ menfi tespit davası açacaklarını,

-Davacının dayandığı nam-ı müstear iddiasının varlığını ispat etmekle yükümlü olduğunu, 2015-2017 yılların ait tapu kayıtları getirildiğinde, müvekkili adına bir çok taşınmaz ve araç kaydına rastlanacağını ve ayrıca müvekkili şirket adına Mersin ili, ... ilçesinde bulunan bir adet iş hanının kayıtlı bulunduğunu, bunun piyasa değerinin 19.000.000,00 TL. olduğunu, müvekkilinin o yıllarda mali durumunun çok iyi olup, nam-ı müstearlar kullanmak suretiyle malvarlığını tasfiye etme planını kurgulamasının mümkün olmadığını, netice itibariyle müvekkiline karşı açılmış olan bu davanın Anayasa’nun mülkiyet hakkına ilişkin hukuki korumayı hiçe sayan, hiçbir hukuki dayanağı bulunmayan Türkiye sınırları içerisinde hiçbir kimsenin, başka bir kimseden taşınmaz devralmaması gibi bir sonuç çıkaracak nitelikte olduğunu, bu durumun hukuki güvenliğe aykırılık teşkil ettiğini”

belirterek “müvekkili aleyhine açılmış olan bu haksız ve hukuki dayanaktan yoksun davanın reddine karar verilmesini” istemiştir.

● Davacı (A.) ŞTİ. vekili 24.02.2020 tarihli “davalı-borçlu (B.) LTD. ŞTİ.’nin cevap dilekçesine karşı cevaplarını içeren dilekçesi”nde özetle;

-“Davaluların cevap dilekçelerinde ileri sürdükleri savunmaların değerlendirilmesi için Mersin ... Asliye Ceza Mahkemesi’nin 2014/... Esas sayılı dosyasının celp edilerek incelenmesini talep ettiklerini bildirmiş ve haklarında ‘tefecilik, kara para aklama, Vergi Usul Kanunu’na Muhalefet suçlarından bir çok defa şikayet edilen ve akabinde açılan ceza davaları ile yargılanan kişinin (B.) LTD. ŞTİ.’nin ortağı ve müdürü (A. Y.) ve babası (M. Y.)’nin kendisi olduğunu, (A. Y.) hakkında (50)den fazla ceza davası açıldığını, bugün itibariyle hakkında (21) ayrı kesinleşmiş mahkumiyet kararı nedeniyle aranmakta olan ve bir senedir firari durumda bulunan bir kaçak olduğunu,

-Borçlu şirket yetkilisi (A. Y.)’nin, Mersin ... İcra Ceza Mahkemelerinde hakkında açılan 24 ayrı ceza davalarında, takibe konu (54) adet çekten ayrı ayrı şikayet edildiğini, bu dosyaların hepsinde ‘çeklerdeki imzanın şirket yetkilisine ait olmadığı’ doğrultusunda –kötüniyetli olarak- itirazda bulduklarını,

-Müvekkili şirketin alacağını borçlu ile devam eden ticari ilişkiden kaynaklanmakta olduğunu, bunun sonucu olarak da alacaklarının doğum tarihinin, iptali istenen tasarruflardan önce olduğunu, icra dosyalarındaki takip dayanağı çeklerin keşide tarihlerinin bu konuda önem taşımadığını, Yargıtay’ın içtihatları doğrultusunda bu durumda ticari ilişki tarihine bakılması gerekeceğini,

-Dosya kapsamındaki 31.12.2019 tarihli haciz tutanağının geçici aciz belgesi niteliğinde olduğunu, çünkü o tarihte Mersin... İcra Dairesi’nin 2019/... sayılı takip dosyasından fülü hacze gidildiğini ve düzenlenen tutanakta ‘haczi kabil, parasal değeri olmayan bir iki tane yıpranmış ve kullanılamayacak durumda, çalışma masasına rastlandığı’nın açıkça belirtildiğini, bu nedenle haciz tutanağının İİK.’nin 105. maddesi anlamında ‘geçici aciz belgesi’ niteliğinde bulunduğunu, borçlu şirkete ait olan ... plakalı araç üzerine haciz koymuşlarsa da, bu araç üzerindeki mevcut hacizlerinin kasko değerinin çok çok üstünde bulunduğunu,

-Müvekkili şirketin, borçlu şirkette gerçek ticari defter kayıtlarında yer alan bir alacağı bulunduğunu, borçlu şirket temsilcisi ve ortağı (A. Y. B.) Mersin ... Asliye Ceza Mahkemesi’nin 2014/... Esas sayılı dosyasında sanık sıfatıyla yargılanırken ‘müvekkilimizin alacağını dayanağı olan faturaların ticari defterlerine zorla işlenip işlenmediği’ konusundaki ifadesinde ‘faturaların zorla ticari defterlerine işlenmiş olmasının ticaretin

mantığına ters olduğunu’ belirttiğini, borçlu şirketin kesilen onlarca faturanın hiçbirisine bugüne kadar hiç itiraz edilmemiş olduğunu, ayrıca cevap dilekçesinde bahsedilen menfi tespit davasının müvekkil aleyhine bugüne kadar açılmadığı gibi, tefecilik iddiasında da bulunmadığını, cevap dilekçesinde belirtilen 19.000.000 TL. değerinde bulunduğunu iddia ettiği işyerini de alacaklılarına olan borçlarını ödememek için mal kaçırmak amacıyla şirket yetkililerinin ortadan kaybolduğu 16.03.2018 tarihinde, şirkete ait 17 adet gayrimenkul ve 4 araçla birlikte devredip piyasadan kaçtığını,

-TÜİK verilerine göre 2017 yılının ilk yarısında Türkiye’nin toplam 2,7 milyon ton inşaat demiri ihraç ettiğini, müvekkili firmanın 2016 yılı satış rakamlarının 120.236 ton inşaat demiri satışı gerçekleştirdiğini, bunun karşılığının 168.884.234,78 TL. olduğunu, müvekkili firmanın ticari defterlerinin incelenmesinde görüleceği gibi; 2013-2018 yılları arasında ticari hacminin yaklaşık 1.000.000.000 TL. civarında olduğunu, müvekkil firma ile davalı borçlu firma arasında; 2013 yılında davalıya 23.312 ton inşaat demiri sevk edildiğini, karşılığında 554 adet irsaliye, 122 adet fatura kesildiğini,

- 2014 yılında 22.130 ton inşaat demiri sevk edildiğini, karşılığında 631 adet irsaliye, 98 adet fatura kesildiğini,

- 2015 yılında 27.159 ton inşaat demiri sevk edildiğini, karşılığında 619 adet irsaliye, 95 adet fatura kesildiğini,

- 2016 yılında 61.277 ton inşaat demiri sevk edildiğini, karşılığında 1299 adet irsaliye, 204 adet fatura kesildiğini,

- 2017 yılında 47.514 ton inşaat demiri sevk edildiğini, karşılığında 1001 adet irsaliye, 190 adet fatura kesildiğini,

- 2018 yılında 5066 ton inşaat demiri sevk edildiğini, karşılığında 176 adet irsaliye, 40 adet fatura kesildiğini,

Görüldüğü üzere müvekkili firmanın, borçlu firmaya 2013-2018 yılları arasında ortalama 186.000 ton inşaat demiri sevk ettiğini, 5029 adet irsaliye ve fatura gönderdiğini, borçlu firma tarafından 7 senedir bu fatura ve irsaliyelere itiraz edilmediğini ve müvekkili tarafından tefecilik iddiasında bulunmadığını,

-Mersin ... Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 2020/... Esas no’lu dosyası celp edildiğinde, bu dosyadaki cevap dilekçelerinin 6. sayfasında ‘nam-ı müstear (N.) ve (F.)’nin (A. Y.)’nin sahibi ve ortağı bulunduğu şirketin alacaklılarına gayrimenkul devrettiklerini’ açıkça ikrar ettiklerini,

-Nam-ı müstearlığın ispatında, davalıların beyanlarının hilafına, yazılı delille ispat koşulu geçerli olmayıp, bu hususun her türlü delille ispat edilebileceğini,

-Davalıların 19.000.000 TL. değerinde olduğunu kabul veya ikrar ettikleri iş merkezi (Y. D.)’ye 2.580.000 TL. ’ye devredilmiş olduğunu, bu durumun dahi davalıların gerçek niyetinin (alacaklılarının zararına muvazaalı işlem yaptıklarının) açık delili olduğunu,”

belirterek, bu konudaki Yargıtay içtihatları doğrultusunda “*talepleri gibi*” karar verilmesini bildirmiştir.

- Davalı (M. Ö.) vekili 04.03.2020 tarihli “2. cevap dilekçesinde özetle”

-“Davacının yetki itirazına yönelik cevaplarını kabul etmenin mümkün olmadığını, çünkü bu davanın taşınmazın aynına ilişkin bir dava olmadığını, bu nedenle taşınmazın bulunduğu yerde açılmasını zorunlu kılan bir kural olmadığını,

-Müvekkili ile davalı borçlu arasında yapılan bir taşınmaz alım satımı söz konusu bulunmadığını, nam-ı müstearlık iddiasının ancak yazılı bir delille ispat edilebileceğini, davacı tarafından gereksiz evrak ve belge kirliliği yaratıldığını, müvekkili ile davalı borçlu şirket ortakları arasında bir arkadaşlık/akrabalık bulunmadığını, müvekkilinin (S. E.) isimli kişiden dava konusu taşınmazları satın aldığını, bu yüzden öncelikle davanın husumet yokluğundan reddi gerektiğini,

-Tapu kütüğüne güven ilkesi gereğince taşınmazı iyiniyetle satın almış olan kişilerin TMK. m. 1023 uyarınca iktisaplarının korunması gerekeceğini,

-Mahkemece verilmiş olan ‘davalıdır şerhi’ nin de isabetli olmadığını, davacıdan herhangi bir teminat istenmeden müvekkilinin satın aldığı taşınmazlara bu şerhin konulmasının yerinde olmadığını”

belirterek “öncelikle yetki itirazlarının kabulüne karar verilmesini ayrıca müvekkilinin dördüncü kişi olması nedeniyle aktif husumet yokluğundan ve dava şartlarının oluşmaması nedeniyle dava şartı yokluğundan müvekkili bakımından davanın reddine karar verilmesini” istemiştir.

• Davalı (B.) LTD. ŞTİ. vekili tarafından verilen 10.03.2020 tarihli “davacı tarafın cevaba cevap dilekçesine karşı beyanlarını içeren dilekçesinde” özetle;

-“Davacı tarafın cevaba cevap dilekçesinde belirtmiş olduğu hususların yersiz, hukuki dayanaktan yoksun ve en önemlisi de dava konusu uyuşmazlıkla ilgisi bulunmayan iddialardan ibaret olduğunu,

-Müvekkili şirketin yetkilisi (A. Y.) hakkında Mersin ... Asliye Ceza Mahkemesi’nin 2014/... Esas sayılı dosyada beraat kararı verildiğini,

-Müvekkili (B.) LTD. ŞTİ. yetkilisi (A. Y.) hakkında davacı tarafça ‘bir çok kesinleşmiş mahkumiyet hükmü bulunup, kendisinin firari olduğu’ belirtilmişse de, bu mahkumiyet kararlarının tamamının ‘karşılıksız çek keşide etme suçu’ ile ilgili olduğunu, bu suçun da yüz kızartıcı bir suç olmadığını,

-Müvekkili (B.) LTD. ŞTİ. yetkilisi (A. Y.)’nin babası olan (M. Y.)’nin karakolda verdiği ‘müvekkili şirket ile davacı şirket arasında demir ticareti bulunduğu’ konusundaki ikrarının, müvekkili şirketi bağlamayacağını, çünkü bu kişinin müvekkili şirketin yetkilisi olmadığını,

-Davacı-alacaklı şirketin müvekkili şirket hakkında yaptığı icra takiplerinin çeklere dayandığını, bu nedenle davacının alacağının doğum tarihinin ‘çeklerin keşide tarihi’ olduğunu, bu bakımdan dava konusu tasarrufların yapıldığı tarihlerinin davacı şirketin alacağının doğumundan çok önceki bir tarih olduğunu, bu nedenle açılmış olan iptal davasının reddine karar verilmesi gerekeceğini,

-Nam-ı müstear şeklinde yapılan işlemlerin varlığını ispat külfetinin davacı alacaklıya düştüğünü, oysa davacı alacaklı tarafından bu konuda hiçbir yazılı belge sunulmadığını,”

belirterek “müvekkili aleyhine açılan bu haksız ve hukuki dayanaktan yoksun olan davanın reddine karar verilmesini” istemiştir.

*

Somut olayda;

-Yerel mahkeme, 20.01.2020 tarihli ‘Tensip Tutanağı’nda; “davacı vekilinin ‘ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinin reddine’ -hakkında haciz ve satış isteme yetkisi

istenen- ‘dava konusu (4) taşınmazın tapu kaydının beyanlar hanesine ‘tasarrufun iptali davası açıldığını’ belirtir ‘davalıdır şerhi’ konulmasına” karar vermiştir.

- Adana Bölge Adliyesi ... Hukuk Dairesi’nin 10.03.2020 tarihli kararı ile –davacı (A.) Şti.’nin istinaf talebi yerinde bulunarak- yerel mahkemenin ‘21.01.2020 tarihli davacı vekilinin ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinin reddine’ ilişkin kararı kaldırılarak “davacı vekilinin davalı (S. E.)’nin malvarlığına yönelik ihtiyati haciz isteminin kabulü ile, davalı (S. E.) adına kayıtlı menkul, gayrimenkul ile üçüncü kişilerdeki hak ve alacakları üzerine, dava değeri olan 100.000 TL. ile sınırlı olacak şekilde bu davalının uğrayabileceği olası zarara karşılık olmak üzere, ayrıca talep edilen dava değerinin %15’i oranında nakit ya da kesin ve süresiz teminat mektubu karşılığında ihtiyati haciz konulmasına...” karar verilmiştir.

-Yerel mahkeme, 20.05.2020 tarihli ara kararı ile “davalı (S. E.)’nin ‘ihtiyati haciz kararının kaldırılmasına’ ilişkin talebini kabul ederek ‘100.000 TL. tutarında nakdi teminatın ve gecikmeden doğan zararları karşılamak için dava değerinin %15’i oranında nakdi teminatın toplamda 115.000 TL. nakdi teminatın mahkeme veznesine depo edilmesi halinde kabulü ile Adana Bölge Adliye Mahkemesi’nin 10.03.2020 tarih ve 2020/... Esas, 2020/... Karar sayılı ilamının 4. bendinde, davalı (S. E.) taşınır/taşınmaz malları ile 3. kişilerdeki hak ve alacakları üzerine konulan ihtiyati hacizlerin kaldırılmasına....” karar vermiştir.

- Davacı vekili 25.06.2020 tarihli ‘2. celse’de “Davalı (M. Ö.)’nün yetki itirazını kabul ettiklerini, buna karşın diğer davalı (S. E.)’nin ise yetki itirazını kabul etmediklerini” bildirmiştir.

- Yerel mahkemede 25.06.2020 tarihli ‘2. celse’de “Davalılardan (S. E.) ve (B.) Ltd. Şti.’nin yetki itirazının reddine” karar vermiştir.

- Davalı (M. Ö.) vekili –daha önce 03.02.2020 tarihli “cevap dilekçesi”nde ileri sürdüğü ‘yetki itirazı’ mı 26.06.2020 tarihli “Delil ve tanıklarımızın bildirilmesi, yetki itirazlarımızdan feragat dilekçesi”nde ‘yetki itirazlarından feragat ettiğini’ bildirmiştir...

- Davacı-alacaklı vekili 16.01.2020 tarihli “dava dilekçesi”nde “...İİK. 277 vd.na göre tasarrufun iptali taleplerinin kabul edilmemesi halinde, TBK.m. 19’a göre ‘muvazaa hükümlerine göre karar verilmesini’ (HMK.m. 111)” istemiştir. Bu suretle ‘terditli’ (kademeli) dava açmıştır...

Yukarıda¹⁴¹⁰ ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi “borçlularının ‘mal kaçırmak amacıyla tasarrufta bulunduğunu’ gören alacaklı; açtığı davada ‘ilk olarak’ «borçlunun yapmış olduğu işlemin muvazaalı olduğunun tespit edilmesini ve bu konuda hüküm kurulmasını» bu talebinin kabul edilmemesi halinde ise «İİK. m. 277 vd. göre yapılmış olan tasarrufun iptaline karar verilmesini» istedikleri, görüldüğü gibi; ‘ilk olarak’ «yapılan tasarrufun İİK. m. 277 vd. göre iptal edilmesini» bu taleplerinin kabul edilmemesi halinde ise «muvazaa nedeniyle işlemin hükümsüzlüğüne karar verilmesini» isteyebilir.¹⁴¹¹

*

Mütalâa (ve dava) konusu somut uyumsuzlukta;

● Yukarıda¹⁴¹² “tasarruf iptali davasının dinlenebilmesi için gerçekleşmesi gereken ‘özel dava şartları’ nı belirtirken ifade ettiğimiz gibi;

¹⁴¹⁰ Bknz: Yuk. Dipn. 486-502

¹⁴¹¹ EROĞLU, O. age. s:265 – KAZANCI, T.İ. age. s:259 vd.

¹⁴¹² Bknz: Yuk. Dipn. 15

a) “**Takip konusu alacağı, iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olması**” koşulu somut olayda gerçekleşmiştir. (Gerçekten dosya içinde bulunan, tarafların ticari defterleri üzerinde yaptırılan ‘*bilirkişi incelemesi*’ sonucunda ‘*mali müşavir*’ (H. Ç.) tarafından -Mersin 11. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2018/... Esas sayılı dosyaya ibraz edilmek üzere- sunulmuş bulunan 09.07.2020 tarihli **BİLİRKİŞİ RAPORU**’nda;

“*Davacı (A.) ŞT. ’nin şirket adresinde incelenen 2013-2014-2015 yılı ticari (Yevmiye Defteri) ’nin TTK hükümlerine uygun olarak açılış ve kapanış onayının kanuni süresi içinde usulüne uygun olarak yapıldığı (2013 kapanış hariç), davacının bilanço esasına göre defter tasdik ettirdiği, ticari defterlere yapılan muhasebe kayıtlarının Vergi Usul Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu ’nun ilgili hükümlerine uygun olarak yapıldığı anlaşılmıştır.*”

denildikten sonra;

“**Davacı tarafın incelenen ticari defterlerine göre; taraflar arasındaki ticari ilişkinin 30.04.2013 tarihinde başladığı 01.12.2019 tarihi itibarıyla davacı tarafın, davalı taraftan toplam alacak tutarının 37.393.787,74 TL olduğu hesap ve tespit edilmiştir.**”

denilmiştir.

Davacı-alacaklı, borçlu (B.) ŞTİ. hakkında Mersin... İcra Dairesi ’nin 2019/... sayılı dosyalarında -muhtelif çeklere dayanarak- icra takibinde bulunmuş ve takip konusu alacağının ödenmemesi üzerine -takiplerinin kesinleşmesinden sonra- bu ‘*tasarrufun iptali davası* ’nı açmıştır.

Davalı-borçlu vekili 03.02.2020 havale tarihli “cevap dilekçesi”nde ve 10.03.2020 tarihli “2. cevap dilekçesi”nde “*davacının takip konusu yaptığı belgelerin çek olduğunu, bu nedenle çeklerin keşide tarihinde çeke bağlı alacakların doğduğu kabul edildiğinden, açılmış olan bu davanın ön şart yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini*” ifade etmiştir. Yukarıda¹⁴¹³ belirttiğimiz gibi; -doktrinimizdeki hakim görüşe ve Yargıtay’ımızın yerleşmiş içtihatlarına göre- “*bir tasarrufun iptal edilebilmesi için davacı-alacaklının alacağının, dava konusu yapılan bu tasarruftan önce doğmuş olması gerekir....*”

Borç, taraflar (davacı alacaklı ile davalı borçlu) arasında;

“*Çek’ten doğmuşsa, çekin bankaya takas odasına ibraz edildiği tarih -kural olarak- ‘davacı-alacaklının doğum tarihi’ ancak, davacı-alacaklı, ‘alacağının çekin düzenlendiği tarihten çok daha önce temel ilişki tarihinde doğduğunu’ iddia ve ispat edebilir. Bu durumda, ‘çekin düzenlendiği tarih’e ‘temel ilişki tarihi’ne itibar edilir.*¹⁴¹⁴

Borç kaynağı kambiyo senedi olduğu hallerde senedin düzenlenmesini gerektiren hukuki veya **ticari ilişkinin başladığı tarihin borcun doğum tarihi olarak kabul edilmesi gerekir.** (Bknz: HGK. 14.1.2020 T. E. 2019/16 K. 2020/7; 17. HD. 25.02.2010 T. 10668/1657)

Mütalaa konusu uyuşmazlıkta, borcun doğum tarihinin –yukarıda bilirkişi atranmış olan mali müşavirin 09.07.2020 tarihli raporunda belirttiği- 30.04.2013 olarak kabul edilmesi gerekir.

Ayrıca; davacı vekili 24.02.2020 tarihli -davalı-borçlunun 2. cevap dilekçesine verdiği- “*cevaba cevap dilekçesi*”nde ‘*müvekkili ile borçlu firma arasındaki ticari ilişkinin 2013 yılında, borçlu firmaya 23.312 ton, inşaat demirinin müvekkili tarafından*

¹⁴¹³ Bknz: Yuk. Dipn. 69-85

¹⁴¹⁴ Bknz: Yuk. Dipn. 71-72

gönderilmesi ile başladığını, bu ticari ilişkinin, 2014 yılında borçlu firmaya 22.130 ton, 2015 yılında 27.159 ton, 2016 yılında 61.277 ton, 2017 yılında 47.514 ton, 2018 yılında 5.066 ton inşaat demiri gönderilmesiyle devam ettiğini’, tüm bu ticari ilişkinin ticari defterlerde kayıtlı olduğunu’ bildirmiş, davalı-borçlu tarafından bu iddia yalanlanmamıştır...

Somut olayda davacı-alacaklının dava konusu yapılan tasarruftan önce doğmuş olduğundan, davanın ‘*dinlenme şartı*’ gerçekleşmiştir.

b) “Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması” koşulu da somut olayda gerçekleşmiştir. (Gerçekten; yukarıda¹⁴¹⁵ ayrıntılı olarak açıkladığımız gibi ancak alacağı ‘*gerçek bir alacak*’ olan alacaklı, tasarrufun iptali davası açabilir:

Eğer davacı-alacaklı tacir ise; hem kendisinin ve hem de –tacir ise davalı- borçlunun ticari defterlerinde inceleme yapılarak, takip konusu borcun defterlerde kayıtlı olup olmadığı araştırılarak, kayıtlarda var (yazılı) olduğu ölçüde ‘davanın kabulüne’, aksi takdirde “ön koşul yokluğundan davanın reddine”¹⁴¹⁶ karar verilmesi gerekir.

Somut olayda, davacı-alacaklı bir “*limited şirket*” yani ‘*tacir*’ olduğundan mahkemece ticari defterler üzerinde yaptırılan ‘*bilirkişi*’ incelemesi sonucunda “*mali müşavir*” (H. Ç.) tarafından düzenlenen 09.07.2020 tarihli **BİLİRKİŞİ RAPORU**’nda¹⁴¹⁷;

“Davacı tarafın incelenen ticari defterlerine göre; taraflar arasındaki ticari ilişkinin 30.04.2013 tarihinde başladığı 01.12.2019 tarihi itibarıyla davacı tarafın, davalı taraftan toplam alacak tutarının 37.393.787,74 TL olduğu hesap ve tespit edilmiştir.”

denilmiş olduğundan, davacı alacaklının takip konusu yaptığı alacağı, ticari defterlerinde aynen yer aldığından, davacının alacağının ‘*gerçek olduğu*’ sonucuna varılarak, somut olayda, bu ‘*dava şartı*’nın da gerçekleştiğinin kabul edilmesi gerekecektir...

c) “Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibinin ve alacağın kesinleşmiş olması” koşulu da, somut olayda gerçekleşmiştir. (Gerçekten yukarıda¹⁴¹⁸ belirttiğimiz gibi; tasarruf iptali davasının dinlenebilmesi için gerçekleşmesi gereken ‘*dava şartı*’da olayda; davacı-alacaklının borçlu şirket hakkında Mersin.... İcra Dairesinde yapmış olduğu 2019/... sayılı takibi kesinleşmiştir.

Açılmış olan bu tasarrufun iptali davasının ‘*dinlenme koşulu*’da somut olayda gerçekleşmiştir...

d) “Borçlu hakkında ‘kesin aciz belgesi’ ya da ‘geçici aciz belgesi’ (niteliğinde haciz tutanağı) düzenlenmiş olması koşulu” da somut olayda gerçekleşmiştir.

Yukarıda¹⁴¹⁹ ayrıntılı olarak açıkladığımız gibi tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için bu davanın ‘*ön şartı*’ olan aciz belgesi’nin mahkemeye sunulması konusunda, davacı-alacaklı **hem** borçlu şirketin adresinde düzenlenen ‘borçlu şirketin dosya borcunu karşılar malvarlığının bulunmadığı’ belirtir. 31.12.2019 tarihli “*Haciz Tutanağı*”na dayandığını ve **hem de** ‘borçlunun haczedilebilecek, para, araç ve taşınmazlarının bulunmadığını’ belirtir Mersin İcra Müdürlüğü’nün 2019/... sayılı dosyasının

¹⁴¹⁵ Bknz: Yuk. Dipn. 141-187

¹⁴¹⁶ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282; 24.05.2016 T. 10582/6278; 14.04.2015 T. 1798/5869 (www.euyar.com)

¹⁴¹⁷ Bknz: Mersin 11. Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 2018/428 Esas sayılı dosyası

¹⁴¹⁸ Bknz: Yuk. Dipn. 55-67

¹⁴¹⁹ Bknz: Yuk. Dipn. 35-54

içeriğine ‘geçici aciz belgesi’ olarak dayanmıştır. Gerçekten bu icra dosyasında 10.01.2020 tarihinde tüm bankalara ‘*borçlunun mevduatının bulunup bulunmadığı*’ konusunda müzekkereler yazılmış 26 bankadan ‘*borçlunun bankalarındaki hesaplarda parasının olmadığına ilişkin cevaplar gelmiştir. Ayrıca yapılan sorgularda ‘tapu kayıtlarında borçluya ait taşınmaz kaydı bulunmadığı*’ gelen cevabi yazılardan anlaşılmıştır. Kaydına haciz konulan tek ... plakalı araç üzerinde 196 adet haciz bulunduğu tespit edilmiştir. Yargıtay’ın bu konudaki içtihatları uyarınca bu içerikteki bir icra dosyası geçici ‘aciz vesikası’ niteliğinde sayıldığından, davacı-alacaklının “geçici aciz vesikasına dayanarak bu iptal davasını açmış olduğu” (İİK.m. 277) olduğunun kabul edilmesi gerekecektir. Çünkü davacı-alacaklı, İİK. m.277/I-1 uyarınca “*kesin aciz belgesi*” ibraz ederek tasarrufun iptali davasını açabileceği gibi; İİK. m.277/I-1 “*geçici aciz belgesi*”ne dayanarak da bu davayı açabilir...

Yüksek mahkemenin bu konudaki içtihatları¹⁴²⁰ doğrultusunda “*borçlunun dosya borcunu karşılar taşınır/taşınmazlarının bulunmadığının veya mevcut malları üzerinden bulunan hacizler nedeniyle bunların dosya borcunu karşılamayacağına dosya içeriğinden anlaşılması halinde, icra dosyası içeriğinin ‘geçici aciz belgesi’ niteliğinde sayılacağı*”ndan somut olayda da bu koşul gerçekleşmiş olacağından, mahkemece tasarrufun iptali davasının esasına girilmiş olmasında bir sakınca bulunmamaktadır...

● Davacı-alacaklı tarafından ‘dava konusu’ yapılan (iptaline karar verilmesi istenen) tasarruflar:

(1) Mersin ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 11139 ada, 1 parsel, A blok, kat 6, (12) no’lu bağımsız bölüm

Bu taşınmaz, borçlu (B.) ŞTİ. ile ‘*ticari ilişkisi*’ olan ve onunla ‘*aynı iş kolu*’nda faaliyette bulunan (İ.) NAK. PET. İNŞ. OTOMOTİV SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ. tarafından 06.10.2017 tarihinde -3. kişi- (S. E.)’ye ve onun tarafından da -5 ay sonra- 21.03.2018 tarihinde (M. Ö.) isimli kişiye satılmıştır.

● (S. E.) kimdir? Bu kişi, (E.) DEMİR ÇELİK NAK. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.’nin sahibi ve müdürü olup, borçlu şirketin müdürü ve ortağı (A. B.)’ün ‘*yakın arkadaşı*’ ve ‘*aynı iş kolu*’nda faaliyette bulunan bir kimse olduğu için “borçlunun alacaklılarına zarar verme kasdıyla faaliyette bulunduğunu bilebilecek durumda olan” bir kişi olup, kendisine yapılan tasarruf İİK.m. 280/I uyarınca¹⁴²¹ iptale tabidir.

● Bu taşınmazın bedeli, borçlu (B.) ŞTİ. tarafından satıcı (İ.) NAK. PET. İNŞ. OTOMOTİV SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.’ne ödenmiş (bknz: Mersin 10. Asliye Hukuk Mahkemesi 2019/240 Esas sayılı dosya) ve taşınmaz onun tarafından (S. E.)’ye devredilmiştir.

● (S. E.) –dosyada bulunan- ‘Sosyal-Mali Araştırma Tutanağı’na göre yıllık geliri –kendi beyanına göre- 150.000 TL.-200.000 TL. olan bir ‘serbest ticaret’ mensubudur. Geliri bu seviyede olan (3) çocuklu bir aile reisinin dava konusu -davacı vekili tarafından değeri milyonları aşan- (5) taşınmazı, aynı tarihlerde -06.10.2017, 10.11.2017, 06.12.2017 tarihlerinde- satın alması hem ‘satın alma gücü’ bakımından *hayatın olağan akışına* (İİK.m. 280) aykırıdır, hem de ‘birden fazla taşınmazın kısa zaman aralıkları ile satın alınması’ *hayatın olağan akışına aykırıdır*.¹⁴²²

¹⁴²⁰ Bknz: Yuk. Dipn. 51

¹⁴²¹ Bknz: Yuk. dipn. 86-112

¹⁴²² Bknz: Yuk. dipn. 209-334

• Borçlu (B.) ŞTİ., satıcı (İ.) NAK. PET. İNŞ. OTOMOTİV SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.’ne sattığı inşaat demirleri karşılığı doğan alacağını, (İ.) NAK. PET. İNŞ. OTOMOTİV SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.’nden alacağı dairelerin kendi adına tescilini istememiş, bu dairelerin (S. E.) adına tescilini sağlamış, 5 ay sonra da bu dairelerin kendisi ile işbirliği içinde bulunan nam-ı müstearı (M. Ö.)’ye devrini sağlamıştır.

• Bu taşınmazın (M. Ö.)’ye devri (satışı), (S. E.)’ye vekaleten hareket eden, borçlu (B.) ŞTİ.’nin sigortalı çalışanı (A. B.)’nin de şöförü olan (S. P.) tarafından gerçekleştirilmiştir.

• Bu taşınmazın tapuda devrinden kaynaklanan ‘*tapu harçları*’ borçlu (B.) ŞTİ.’nin Garanti Bankası’ndaki hesabından ödenmiş ve şirket defterlerine işlenmiştir.

• Davalı (S. E.) aleyhine bu dosyadan verilen ihtiyati haczin kaldırılması kararının gerektirdiği ‘*masraflar*’ borçlu (B.) ŞTİ. tarafından karşılanmıştır (dosyaya yatırılmıştır).

• Dava konusu taşınmazı, (S. E.)’den 21.02.2018 tarihinde satın almış olan (M. Ö.) kimdir? Bu kişi, borçlu (B.) ŞTİ. ile ‘*ticari ilişkisi*’ olan, ‘*aynı işkolunda faaliyette bulunan*’ ve borçlu şirketin müdürü ve ortağı (A. B.)’ün ‘*yakın arkadaşı*’ durumunda bulunan birisi olduğu için ‘borçlu şirketin mali durumunu, mal kaçırma kasdıyla hareket ettiğini’ bilebilecek konumdadır (İİK.m. 280/I).¹⁴²³,

Bu kişiye ait ‘(Ö.)’ isimli şirketin borçlu şirketle uzun zamandır devam eden bir ‘*ticari ilişkisi*’¹⁴²⁴ mevcut olduğundan, borçlunun mali durumunu bilmemesi ‘*hayatın olağan akışına*’¹⁴²⁵ aykırı sayılır (İİK.m. 280/I).

• (M. Ö.) –dosya içinde mevcut bulunan- 26.10.2020 tarihli SOSYAL ve EKONOMİK DURUM ARAŞTIRMA TUTANAĞI’na göre yıllık 75.000 TL.- 80.000 TL. + 45.000 TL. geliri bulunan (3) çocuklu bir aile reisi olup bu geliri ile dava konusu –her birinin değeri davacı vekilinin beyanına göre- milyonları aşan (4) taşınmazı aynı tarihlerde -20.03.2018 ve 21.03.2018 tarihlerinde- satın alması -Yargıtay içtihatlarına göre- ‘*hayatın olağan akışına aykırı*’dır.¹⁴²⁶

• Yerleşim yeri ‘.../Hatay olan’ bir kimsenin Mersin’de yatırım amacı ile çok değerli (4) taşınmazı birden satın alması da ‘*hayatın olağan akışına uygun*’ bir davranış sayılmaz.

(2) Mersinli ili, ... ilçesi, ... mah., 441 ada, 11 parsel, (A) Blok, kat 15, (29) No’lu taşınmaz:

Bu taşınmaz 10.11.2017 tarihinde, (S. E.) tarafından (Ü.) İNŞ. TUR. MOBİLYA SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.’den satın alınıp yaklaşık 5 ay sonra 20.03.2018 tarihinde- (M. Ö.)’ye satılmıştır.

• (S. E.) tarafından dava konusu (29) no’lu taşınmaz dışında ayrıca aynı semtte bulunan (21) ve (22) no’lu taşınmazlar da satın alınmış, bu taşınmazlar için (B.) LTD. ŞTİ.’nin (T.) BANK ve (Y.) BANKASI hesaplarından 18.12.2017, 02.01.2018 tarihlerinde 400.000 TL. + 400.000 TL. +900.000 TL. ve ayrıca (3) taşınmazın (Ü.) İNŞ. TUR. MOBİLYA SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.’den satın alımı tarihi olan 10.11.2017 tarihinde de borçlu şirketin Garanti Bankası hesaplarından –tapu harcının ödenmesi için- satıcı (Ü.) İNŞ. TUR. MOBİLYA SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ. hesabına 42.678.75 TL. para gönderilmiştir.

¹⁴²³ Bknz:Yuk. dipn. 86-112

¹⁴²⁴ Bknz: Yuk. dipn. 379-390

¹⁴²⁵ Bknz: Yuk. dipn. 209-334

¹⁴²⁶ Bknz: Yuk. dipn. 209-334

- (S. E.) ve (M. Ö.) hakkında –bu kişilerin taraf olduğu tasarrufların iptali için ‘İİK.m. 280/I’, ‘hayatın olağan akışına aykırılık’ koşulları bakımından yukarıda yaptığımız açıklamalar burada da aynen geçerlidir...

(3) Mersin ili, ... ilçesi, ... mah., 441 ada, 11 parsel, (B) Blok, kat 11, (21) no’lu taşınmaz:

Bu taşınmaz, az önce belirttiğimiz gibi 10.11.2017 tarihinde (S. E.) tarafından, (Ü.) İNŞ. TUR. MOBİLYA SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.’nden satın alınıp –yaklaşık (5) ay sonra- (M. Ö.)’ye satılmıştır.

- (S. E.) ve (M. Ö.) hakkında – bu kişilerin taraf olduğu tasarrufların iptali için ‘İİK.m. 280/I’ ve ‘hayatın olağan akışına aykırılık’ koşulları bakımından, yukarıda yaptığımız açıklamalar burada da aynen geçerlidir.

(4) Mersin ili, ... ilçesi, ... mah., 441 ada, 11 parsel, (B) Blok, kat 11, (22) no’lu taşınmaz:

Bu taşınmaz, az önce belirttiğimiz gibi 10.11.2017 tarihinde (S. E.) tarafından, (Ü.) İNŞ. TUR. MOBİLYA SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.’nden satın alınıp –yaklaşık (5) ay sonra- (M. Ö.)’ye satılmıştır.

- (S. E.) ve (M. Ö.) hakkında – bu kişilerin taraf olduğu tasarrufların iptali için ‘İİK.m. 280/I’ ve ‘hayatın olağan akışına aykırılık’ koşulları bakımından, yukarıda yaptığımız açıklamalar burada da aynen geçerlidir.

(5) Mersin ili, ... ilçesi, ... mah., 1139 ada, 1 parsel, (A) Blok, kat 6, (12) no’lu taşınmaz:

Bu taşınmaz, 06.12.2017 tarihinde (S. E.) tarafından (İ.) NAK. PET. İNŞ. OTOMOTİV SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.’nden alınmış -6 ay sonra- 13.06.2018 tarihinde (B. S.) isimli kişiye satılmıştır.

- Bu taşınmazın satış bedeli borçlu (B.) LTD. ŞTİ. tarafından satıcı (İ.) NAK. PET. İNŞ. OTOMOTİV SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.’ne ödenmiştir (bknz: Mersin 10. Asliye Hukuk 2019/240 Esas sayılı dosya)

- Davacı-alacaklı dava konusu bu taşınmazı devralmış olan -4. kişi- (B. S.)’ın ‘iyi-niyetli’ olduğunu farzederek- taşınmazı ona devretmiş olan 3. kişi (S. E.)’nin -yukarıda (16), (29) ve (22) no’lu taşınmazlarla ilgili tasarruflarının iptali için gerçekleşen ‘İİK.m. 280/I’, ‘hayatın olağan akışına aykırılık’ durumları nedeniyle ‘kötüniyetli’ olduğunu belirterek- dava konusu bu taşınmazın 4. kişi (B. S.)’ye devir tarihi olan 13.06.2018 tarihindeki gerçek değerini, ‘tazminat’ olarak kendisine ödenmesini talep etmiştir. Yani tasarrufların iptali davasının –İİK.m. 283/II uyarınca- bedele dönüştürmüştür.¹⁴²⁷

- Davacı vekili “dava konusu (5) adet taşınmazı maliklerinden satın alıp kısa bir süre sonra bunların elden çıkararak (S. E.) ile ondan bu taşınmazlardan (4) tanesini alan (M. Ö.)’nün, borçlu (B.) LTD. ŞTİ.’ni ‘nam-ı müstearı’ olduğunu” ileri sürmüştür.

Yukarıda¹⁴²⁸ belirttiğimiz gibi; “‘Borçlunun adını gizleyerek, borçlu hesabına ancak kendi adına hareket ederek üçüncü kişilerle işlemde bulunan bu kişi’ye nam-ı müstear denilir. Başka bir deyişle, «taşınmaz satışlarında, taraflardan birinin kendisini üçüncü kişilerden gizlemek maksadıyla, satış sözleşmesine kendi yerine taraf sıfatıyla bir başka kişiyi sokması ve tescilin de bu kişi adına yapılması»dır. Sözleşmede taraf

¹⁴²⁷ Bknz: Yuk. dipn. 503-518

¹⁴²⁸ Bknz: Yuk. dipn. 391-437

olarak görünmek istemeyen kişi yerine işleme katılan kişiye ‘*nam-ı müstear*’ denir. Bu kişi, satış sözleşmesini kendi adına, fakat gizli kalmak isteyen taraf hesabına yapar.¹⁴²⁹

Uygulamada, borçlunun gerçekte kendi adına satın almak üzere bedelini ödediğini bir taşınmaz veya aracı, alacaklılarından kaçırmak amacı ile başka bir kişi adına tescil ettirmiş olması halinde, tasarruf (hukukî işlem) dışarıdan üçüncü kişiler arasında yapılmış görünmesine rağmen, gerçekte bedeli borçlunun malvarlığından çıkmış fakat karşılığı, borçlunun arkasına gizlendiği kişinin malvarlığına girmiştir.¹⁴³⁰

Yargıtay içtihatlarında¹⁴³¹, “*nam-ı müstear iddiaları kabul edilerek yapılmış olan tasarrufların iptaline*” karar verilmektedir.

Yukarıda¹⁴³² belirttiğimiz gibi; “hakim bu davada delilleri serbestçe takdir eder. Hakim, *tanık* dahil her türlü delile dayanarak karar verebilir.¹⁴³³ Senetle ispata ilişkin hükümler (HMK. mad. 200;201) bu davalarda uygulanmaz... Çünkü, davalı-üçüncü kişi, davacı-alacaklı ile borçlu arasındaki ilişkide ‘*üçüncü kişi*’ konumundadır.

Davacı-alacaklı ‘*nam-ı müstearlık durumunun varlığını*’ tanık dahil her türlü delil ile (özellikle; dava dosyasının içeriği ile) ispat edebilir.

U y g u l a m a d a (ve doktrinde); ‘borçlu ile üçüncü (ve dördüncü, beşinci vs.) kişiler arasında’ “**ticari ilişki bulunması**”¹⁴³⁴, “**aynı iş kolunda faaliyette bulunuyor olmaları**”¹⁴³⁵, “**hayatın olağan akışına uygun olmayan bir durum bulunması**”¹⁴³⁶, “**bu kişilerin satın almış gözüktükleri taşınmazı satın alma (malî) güçlerinin bulunmaması**”¹⁴³⁷, “**arkadaşlık, tanıdıklık bulunması**”¹⁴³⁸, “**organik bağın bulunması**”¹⁴³⁹ ‘tasarrufun iptali’ nedeni olarak kabul edilmektedir.

Somut olayda;

-Dava konusu; Mersin ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 11139 ada, 1 parsel, (A) blok, kat 6, (12) no’lu taşınmaz ile, Mersin ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 11139 ada, 1 parsel, (A) blok, kat 8, (18) no’lu taşınmazın bedellerini, borçlu (B.) LTD. ŞTİ. tarafından, satıcı (İ.) NAK. PET. İNŞ. OTOMOTİV SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.’ne ödenmiş olması (ve bu taşınmazların tapuda (S. E.) adına tescilinin yapılmış olması) alıcı (S. E.)’nin, borçlunun nam-ı müstearı olduğu açık ve kesin bir şekilde ortaya koymaktadır...

-Dava konusu; Mersin ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 441 ada, 11 parsel, (B) blok, kat 11, (21) no’lu taşınmazın Mersin ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 441 ada, 11 parsel, (B) blok, kat 11, (22) no’lu taşınmazın ve Mersin ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 11139 ada, 1 parsel, (A) blok, kat 6, (12) no’lu taşınmazın satışından dolayı satıcı (Ü.) İNŞ. TUR. MOBİLYA SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ. banka hesabına, borçlu (B.) LTD. ŞTİ.’nin TEB. ve (Y.) BANKASI’ndaki hesaplarından 400.000 TL. + 400.000 TL. +900.000 TL. + 42.678,75 TL. para transferi yapılmıştır.

¹⁴²⁹ AKİPEK, G.J./AKINTÜRK, T. Eşya Hukuku, s:470

¹⁴³⁰ KOSTAKOĞLU, C. agm. (Ad. D. 1989/6, s: 12 - Yasa D. 1989/8, s: 104 vd.)

¹⁴³¹ Bknz: Yuk. dipn. 391-437

¹⁴³² Bknz: Yuk. s:6 vd.

¹⁴³³ Bknz: Yuk. dipn. 34

¹⁴³⁴ Bknz: Yuk. dipn. 379-390

¹⁴³⁵ Bknz: Yuk. dipn. 335-378

¹⁴³⁶ Bknz: Yuk. dipn. 209-334

¹⁴³⁷ Bknz: Yuk. dipn. 188-204

¹⁴³⁸ Bknz: Yuk. dipn. 96, 101, 104, 105

¹⁴³⁹ Bknz: Yuk. dipn. 113-140

Bu para transferi, alıcılar (S. E.) ve (M. Ö.)’nün satın aldıkları taşınmazlar için yapılmıştır. Bu durum da, hem (S. E.)’nin ve (ondan dava konusu taşınmazları satın almış olan) (M. Ö.)’nün borçlu şirketin nam-ı müstearı olduklarını açıkça ortaya koymaktadır.

-Bu dosyadan, davalı (S. E.) aleyhine mahkemece verilmiş olan ‘*ihtiyati haciz kararının kaldırılması*’ için yapılması gereken masrafların, borçlu (B.) LTD. ŞTİ. tarafından yapıldığı, Mersin.... İcra Dairesi’nin 2019/... sayılı dosyasından anlaşılmaktadır.

Bu durum da; ‘*hayatın olağan akışı*’¹⁴⁴⁰na aykırı olup (S. E.)’nin borçlu şirketin nam-ı müstearı olduğunu ortaya koymaktadır.

-Davalı (M. Ö.)’nün sahibi olduğu (Ö.) isimli şirket ile borçlu (B.) LTD. ŞTİ. arasındaki *ticari ilişki*, (M. Ö.)’nün borçlu şirketin mali durumunu ve mal kaçırma kasdıyla hareket ettiğini (İİK.m. 280/I)¹⁴⁴¹ ortaya koymaktadır.

-Davalı (S. E.)’nin sahibi ve müdürü olduğu (E.) DEMİR ÇELİK NAKLİYAT ve SAN. TİC. LTD. ŞTİ. ile borçlu (B.) LTD. ŞTİ. arasındaki ‘*ticari ilişki*’ ve davalı (M. Ö.)’nün, borçlu şirketin müdürü ve ortağı¹⁴⁴² (A. Y.)’nin ‘*yakın arkadaşı*’ ve borçlu şirket ile ‘*aynı iş kolunda*’ faaliyette bulunması, borçlu şirketin mali durumunu ve alacaklılarından mal kaçırma kasdı ile hareket ettiğini bildiğini (İİK.m. 280/I)¹⁴⁴³ göstermektedir. Bu davalının, bunun aksini iddia etmesi, Yargıtay’ca ‘*hayatın olağan akışına aykırı*’¹⁴⁴⁴ sayılmaktadır.

-Dava konusu taşınmazları satın almış gözükten (S. E.) ile (M. Ö.) adına bu satışlar, bu kişilere vekaleten (S. P.) tarafından gerçekleştirilmiştir.

Vekil (S. P.) kimdir? Bu kişi, borçlu (B.) LTD. ŞTİ.’nin müdürü ve ortağı (A. Y.)’nin şoförü ve borçlu şirketin sigortalı elemanıdır.

-Dava konusu taşınmazları ‘devreden’ konumunda bulunan (İ.) NAK. PET. İNŞ. OTOMOTİV SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ. ile (Ü.) İNŞ. TUR. MOBİLYA SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ., borçlu (B.) LTD. ŞTİ. ile ‘*aynı iş kolunda*’¹⁴⁴⁵ faaliyette bulunmaktadır.

-Borçlunun aynı gün (veya çok yakın tarihlerde) birden fazla taşınmazını ‘aynı kişiye’ satması ve üçüncü bir kişinin, borçludan ‘birden fazla taşınmazını’ satın alması, Yargıtay içtihatları doğrultusunda “*hayatın olağan akışına aykırı*”¹⁴⁴⁶ sayıldığından¹⁴⁴⁷ somut olayda, (S. E.)’nin (5) taşınmazı 06.10.2017, 10.11.2017 ve 06.12.2017 tarihlerinde satın alması, keza davalı (M. Ö.)’nün –(S. E.)’den- (4) taşınmazı 20.03.2018 ve 21.03.2018 tarihlerinde satın alması, hayatın olağan akışına aykırı düşmektedir.

-Yukarıda¹⁴⁴⁸ belirttiğimiz gibi; borçlunun taşınır/taşınmazını satın almış gözükten üçüncü (dördüncü, beşinci vb.) kişinin, bunu satın alabilecek mali (parasal güce sahip olması) gerekir.

Somut olayda mahkemece davalı (S. E.) 06.10.2017, 10.11.2017 ve 06.12.2017 tarihlerinde (5) adet taşınmazın o tarihteki gerçek değerlerini ödeyebilecek, diğer davalı (M. Ö.)’nün de 21.03.2018 ve 20.03.2018 tarihlerinde (4) adet dava konusu taşınmazın,

¹⁴⁴⁰ Bknz: Yuk. dipn. 209-204

¹⁴⁴¹ Bknz: Yuk. dipn. 379-390

¹⁴⁴² Bknz: Yuk. dipn. 379-390; 113-140

¹⁴⁴³ Bknz: Yuk. dipn. 86-112

¹⁴⁴⁴ Bknz: Yuk. dipn. 209-334

¹⁴⁴⁵ Bknz: Yuk. dipn. 335-378

¹⁴⁴⁶ Bknz: Yuk. dipn. 209-334

¹⁴⁴⁷ Bknz: Yuk. dipn. 214-224

¹⁴⁴⁸ Bknz: Yuk. dipn. 188-204

satış tarihlerindeki gerçek değerini ödeyebilecek mali (parasal) güce sahip olup olmadıklarını araştırarak cevabın olumsuz olması halinde ‘yapılmış olan tasarrufların iptaline’ karar verilmesi gerekecektir.

SONUÇ: Buraya kadar dava konusu (5) adet t a ş ı n m a z’a ilişkin “*satış tasarrufları*”nın ‘iptal edilebilirliğini’ ayrıntılı biçimde **doktrindeki bilimsel görüşler** ve **Yargıtay içtihatları** doğrultusunda ve davacı vekilinin tarafımıza tevdi ettiği Mersin Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 2020/... Esas sayılı dosyasındaki belgeler çerçevesinde açıkladık.

Takdiri muhterem mahkemeye ait olmak ve davacı vekili Av. ... (A.) tarafından Mersin Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 2020/... Esas sayılı dosyasına ibraz edilmek üzere hazırlamış olduğumuz ‘uzman görüşümüzü’ (HMK.m. 293) saygı ile sunarız.
19/04/2021

(388)

KONU: İstihkak Davalarında, “Takibe Konu Alacağın Gerçek Olup Olmadığı” Nasıl İncelenir? Üçüncü Kişi Şirket Ortaklarının %45 Hisse Sahibi Oldukları Takip Borçlusuz Şirketlerin Yönetiminden Saf Dışı Bırakılmış Olması, Borçlu Şirketlerin Bu Ortaklara Haber Vermeden Genel Kurul Toplantıları Yaparak İdare ve Temsil Edilmesi, Borç Altına Sokulması Durumunda, “Organik Bağın Varlığı” İstihkak Davasında Nasıl Değerlendirilir? Üçüncü Kişi Şirketin Adresinde Yapılan Hacizde, Borçlu Şirketin Fiilen Kullanmadığı 12 m²’lik Bir Alanı Şube Olarak Göstermiş Olması, İstihkak Davasında Nasıl Değerlendirilir? Haciz Sırasında Bulunan Belge, Mal Ve Evrakların Borçluya Ait Olup Olmadığı Değerlendirilirken Nelere Dikkat Edilmelidir? Hayatın Olağan Akışına Aykırı (İddia ve) Durumların İstihkak Davasında Önemi Nedir?

*

I- “İstihkak” iddiası, borçlunun “*haczedilen malın üçüncü bir kişiye ait olduğunu veya üçüncü bir kişiye rehinli bulunduğunu*” ya da üçüncü kişinin “*o malın kendisine (veya başka bir üçüncü kişiye) ait olduğunu veya o mal üzerinde kendisinin (veya başka bir üçüncü kişinin) rehin hakkı bulunduğunu*” ileri sürmesidir (İİK. 96/I; 85/II, c: 1).¹⁴⁴⁹

II- İİK. mad. 99 gereğince, “**üçüncü kişinin elinde bulunan**” ve üzerinde üçüncü kişinin “*istihkak iddiasında bulunduğu*”¹⁴⁵⁰ bir malı haczedilen icra müdürü, üçüncü kişinin istihkak iddiasını haciz tutanağına yazdıktan sonra, “*üçüncü kişi aleyhine -icra mahkemesinde- istihkak davası açmak üzere*” alacaklıya yedi günlük bir süre verir.¹⁴⁵¹ Buna karşın, mal “*borçlunun elinde iken*”¹⁴⁵² haczedilmişse (İİK. 96, 97) veya “*borçlu ile üçüncü kişinin müştereken elinde bulunuyorken*”¹⁴⁵³ haczedilmişse (İİK. 97/a-I), İİK. mad. 99 uygulanamaz. Bu durumda, İİK. mad. 96 ve 97’ye göre işlem yapılması gerekir.

Üçüncü kişinin elinde haczedilen ve onun istihkak iddiasında bulunduğu malların, *alacaklının talebi üzerine muhafaza altına alınması mümkün değildir, üçüncü kişinin kabulü halinde, üçüncü kişiye yediemin olarak bırakılması* gerekir.¹⁴⁵⁴

¹⁴⁴⁹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. İİK. Şerhi, C:5, 3. Baskı, 2006, s: 7886 vd.

¹⁴⁵⁰ “İstihkak iddiası” kavramı için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 2, 2013, s: 1826 vd.- UYAR, T. İİK. Şerhi, C:5, s: 7886 vd.

¹⁴⁵¹ Üçüncü kişinin, “*icra müdürünün İİK.nun 99. maddesini uygulamadığından*” bahisle yaptığı şikâyet, süreye bağlı değildir (Bknz: 12. HD. 25.11.1982 T. 8622/8763) (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁴⁵² Bknz: 12. HD. 27.12.1990 T. 6445/13799; 12.04.1990 T. 11072/4286 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁴⁵³ Bknz: 12. HD. 26.03.1990 T. 10403/3204; 09.02.1990 T. 7566/942; 25.09.1987 T. 13203/9334 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁴⁵⁴ 6352 s. ve 02.07.2012 tarihli Kanun ile yapılan değişiklikten önce, İİK. 88/II, c: 3 “*üçüncü şahsın elinde bulunan mallar haczedilince, alacaklının muvafakatı ve üçüncü şahsın kabulü halinde üçüncü şahsa yediemin olarak bırakılır*” şeklindeydi. 6352 s. ve 02.07.2012 tarihli Kanun ile İİK’nun 88/2. maddesi “*... üçüncü şahsın elinde bulunan taşınır mallar haczedildiğinde, üçüncü şahsın kabulü halinde üçüncü şahsa yediemin olarak bırakılır. Mallar satış mahalline getirilmediği takdirde muhafaza altına alınabilir veya yediemin değişikliği yapılabilir.*” şeklinde değiştirilmiş, bu değişikliğe paralel olarak İİK.’nun 99. maddesi de “*haczedilen şey borçlunun elinde olmayıp da üzerinde mülkiyet veya diğer bir aynı hak iddia eden üçüncü kişi nezdinde bulunursa, bu kişi yedieminliği kabul ettiği takdirde bu mal muhafaza altına alınmaz.*” şeklinde değiştirilmiştir. Önceki düzenlemenin eleştirisi için Bknz: UYAR, T. (www.e-uyar.com) 4949 sayılı, 17.7.2003 tarihli; 5092 sayılı, 12.2.2004 tarihli, 5311 sayılı 2.3.2005 tarihli ve 5358 sayılı, 31.5.2005 tarihli İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunların Getirdiği Yenilikler’ ve aynı isimli-

III- İİK. mad. 96 gereğince ileri sürülen istihkak iddiasına karşı, “alacaklı” ya da “borçlu” veya “her ikisi” üç gün içinde (İİK. 96/II) itiraz ederse, icra müdürü -tarafının ayrıca istemde bulunmasını beklemeden, kendiliğinden-¹⁴⁵⁵ ¹⁴⁵⁶ gerekli kararın verilmesi için dosyayı hemen icra mahkemesine gönderir.¹⁴⁵⁷ Eğer itiraz, “üç günlük süreden sonra” yapılırsa, geçersiz olur ve sonuç doğurmaz.¹⁴⁵⁸ Bu durumda, icra müdürü dosyayı icra mahkemesine gönderemez. Çünkü; alacaklı (ve borçlu) “*istihkak iddiasını kabul etmiş*” sayılır.¹⁴⁵⁹

İcra müdürünün istihkak iddiasına itiraz üzerine yapacağı işlem; takip dosyasını icra mahkemesine göndermekten ibaret olup, bunun yerine kendisi “istihkak davası açmak üzere” süre veremez.¹⁴⁶⁰ Dosyayı alan icra mahkemesi; ya “takibin ertelenmesine” ya da “takibin devamına” karar verir. İcra mahkemesinin, istihkak iddiasının esası hakkında (yani mülkiyet ya da rehin uyumsuzluğunu çözümler biçimde) “*haczin kaldırılmasına*”¹⁴⁶¹ (veya “*istihkak davasının kabulüne*”, “*dava konusu şeyin davacıya teslimine*”¹⁴⁶² vb. şeklinde) karar vermesi isabetsiz ve yasaya aykırı olur... Yine bu durumda icra mahkemesi “*takibin iptaline*” de karar veremez.¹⁴⁶³

İcra mahkemesi bu kararı “*dosya üzerinde yapacağı inceleme ile*” ya da “ *tarafları çağırıp duruşma yaparak*” verir (İİK. 97/I).¹⁴⁶⁴ Uygulamada, genellikle duruşmaya gerek görülmemekte ve dosya üzerinde inceleme ile yetinilerek gerekli karar verilmektedir.

İstihkak iddiasına itiraz üzerine “*takibin devamına*” ya da “*takibin ertelenmesine*” karar verecek olan icra mahkemesi, asıl takibin yapıldığı icra müdürlüğünün bağlı olduğu icra mahkemesidir. İcra mahkemesince “*istihkak iddiasının sırf satışı geri bırakmak amacı ile, kötüniyetle (dürüstlük kuralına aykırı olarak)*”¹⁴⁶⁵ yapıldığını gösteren

-
- İzmir Barosu tarafından Aralık/2005 tarihinde yaptırılmış- ayrı bası, s: 38 vd. - **UYAR, T.** 4949 sayılı ve 17.7.2003 tarihli İcra ve İflas Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un Getirdiği Yenilikler (Tür. Bar. Bir. D. 2003, S: 49, s: 173) - **ATALAY, O.** Taşınmaların Üçüncü Kişi Elinde Haczi ve Muhafaza Altına Alınması “İİK. m. 88/II Üzerine Bir Eleştiri” (Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi, 2005/1, s: 17 vd.) - **ASLAN, K.** Hacizde İstihkak Davası, 2005, s: 499 vd. - **PEKCANITEZ, H.** 4949 sayılı Kanunla, İcra Hukukunda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi (Tür. Bar. Bir. D. 2003, S: 49, s: 147 vd.) - **PEKCANITEZ, H. / ATALAY, O. / ÖZKAN, M. S. / ÖZEKES, M.** İcra ve İflas Hukuku, 2005, s: 191; 206.
- ¹⁴⁵⁵ **POSTACIOĞLU, İ.** İcra Hukuku Esasları, s: 392 - **AKYAZAN, S.** İnceleme ve Açıklamalar, s: 75 - **TEKİNAY, S. S.** İstihkak Davaları, s: 24 - **KAYGANACIOĞLU, M.** İcra Hukukunda İstihkak Davası (Yarg. D. 1983/1-2, s: 120) - **ASLAN, K.** age. s: 308
- ¹⁴⁵⁶ Karş: **BELGESAY, M. R.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 1954, s: 231 vd.
- ¹⁴⁵⁷ Bknz: 12. HD. 20.09.1993 T. 9587/13706; 15. HD. 01.11.1988 T. 2979/3499; 15. HD. 27.05.1983 T. 1275/1467 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)
- ¹⁴⁵⁸ Bknz: 13. HD. 26.05.1977 T. 2518/3005 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)
- ¹⁴⁵⁹ Bknz: 15. HD. 23.05.1990 T. 1293/2379; 13.09.1988 T. 3210/2835 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)
- ¹⁴⁶⁰ Bknz: 21. HD. 05.12.2000 T. 2588/8350; 12. HD. 20.09.1993 T. 9587/13706 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)
- ¹⁴⁶¹ Bknz: 12. HD. 10.06.2004 T. 10540/14757; 02.12.1994 T. 15177/15358 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)
- ¹⁴⁶² Bknz: 17. HD. 15.11.2012 T. 11735/12571; 13.12.2012 T. 15150/13985; 12. HD. 04.02.2003 T. 29759/1965; 29.09.1998 T. 8827/9831 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)
- ¹⁴⁶³ Bknz: 12. HD. 30.12.1997 T. 14373/14808 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)
- ¹⁴⁶⁴ Bknz: 12. HD. 27.09.2011 T. 1649/16913 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021) - **UYAR, T.** İcra Hukukunda Yetki - Görev ve Yargılama Usulü, 2. Bası, 1991, s: 391 - **KUT, K. H.** İstihkak İddiasına İtiraz (İleride Hukuk Dergisi, 1951/Ağustos, s: 1243 vd.)
- ¹⁴⁶⁵ Bu konuda ayrıca Bknz: **ARSLAN, R.** Medeni Usul Hukukunda Dürüstlük Kuralı, 1989, s: 135 vd.

ciddi nedenler bulunduğu takdirde” “*takibin devamına*” aksi halde “*takibin ertelenmesine*” karar verilir.

IV- Haczedilen mal *borçlunun* ya da borçlu ile birlikte *üçüncü kişinin* (müsterrek) zilyetliğinde (İİK. 96, 97) ise, *istihkak davası açma yükümlülüğü*, **istihkak iddiasında bulunan ‘üçüncü kişiye’** aittir.¹⁴⁶⁶ Haczedilen malın “*üçüncü kişinin elinde bulunması halinde*” açılan istihkak davalarında ise, davacı, kural olarak -icra müdürü tarafından kendisine istihkak davası açması için- yedi günlük süre verilen **‘alacaklı’dır**.¹⁴⁶⁷ *Borçlunun* ise istihkak davası açma hakkı yoktur.¹⁴⁶⁸

Üçüncü kişinin davacı olarak yer aldığı istihkak davası, *haciz koydurmuş olan ve üçüncü kişinin istihkak iddiasına itiraz etmiş olan alacaklıya* karşı açılır.¹⁴⁶⁹ Bu davalarda uyumsuzluk “*istihkak iddiasında bulunan üçüncü kişi*” ile “*alacaklı*” arasında bulunduğundan, açılan istihkak davalarında mutlaka “*alacaklı*”nın davalı olarak gösterilmesi gerekir.¹⁴⁷⁰ Alacaklı, haciz koydurmuş olmasına rağmen, üçüncü kişinin istihkak iddiasına itiraz etmemişse, ona karşı istihkak davası açılamaz...

Haczedilen malın “üçüncü kişinin elinde bulunması halinde” açılacak istihkak davalarında ise, *davalı*; “kural olarak” hacizli malı elinde bulunduran ve istihkak iddiasında bulunmuş olan¹⁴⁷¹ **üçüncü kişidir**.

Yüksek mahkeme¹⁴⁷² yokluğunda haciz yapılan -dolayısı ile istihkak iddiasını kabul edip etmediği belli olmayan- **‘borçlu’nun** da, istihkak davasında ‘davalı’ olarak gösterilmesi gerektiğini” belirtmiştir. **İstihkak iddiasına hem alacaklının ve hem de borçlunun itiraz etmiş olmaları halinde**, ‘*mevcuri dava arkadaşlığı*’ söz konusu olduğundan, açılmış olan davada alacaklı ve borçlunun her ikisinin de ‘davalı’ olarak gösterilmesi gerekir ve bunlardan birisinin davada yer almadığının anlaşılması halinde, davacı üçüncü kişiye, bu kişinin de davaya katılmasını sağlaması için süre verilir.¹⁴⁷³

V- “Yedi günlük” dava açma süresi; istihkak iddiasına itiraz edilmesi ve takip dosyasının icra müdürlüğüne **İİK. mad. 97/I** gereğince kendisine sunulması üzerine icra mahkemesinin vereceği “*takibin devamı*” ya da “*takibin ertelenmesi*” kararının

¹⁴⁶⁶ İcra müdürü bu durumda -hatalı olarak- haciz koydurmuş olan alacaklıya “istihkak davası açmak üzere” yedi günlük süre vermiş ve istihkak davası bu süre içinde alacaklı tarafından açılmışsa, icra mahkemesinin açılan bu davayı da incelemesi -yani husumet yönünden reddetmemesi- gerekir (Bknz: 21. HD. 15.04.2004 T. 2324/3827, 13. HD. 18.11.1981 T. 7033/76396) (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁴⁶⁷ Bknz: 21. HD. 23.12.2003 T. 9386/10803; 12. HD. 26.04.1995 T. 6309/6476 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁴⁶⁸ Bknz: 17. HD. 15.11.2012 T. 4002/12567; 26.09.2011 T. 2042/8144; 05.07.2011 T. 2948/7091; 19.04.2011 T. 11717/3690; 1.7.2010 T. 10728/6168; 21. HD. 24.5.2004 T. 4186/4864; 17.11.2003 T. 7354/9429; 10.12.2002 T. 25046/26127 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁴⁶⁹ Bknz: 21. HD. 14.09.2004 T. 6135/6976; 13.04.2004 T. 207/3590; 21.01.2003 T. 10144/190 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁴⁷⁰ Bknz: 17. HD. 03.10.2011 T. 6682/5808; 22.09.2011 T. 6445/8003; 24.05.2011 T. 296/5192; 03.05.2011 T. 11788/4529

¹⁴⁷¹ Bknz: 13. HD. 28.04.1981 T. 1638/3192 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁴⁷² Bknz: 15. HD. 24.09.1992 T. 3233/4267; 12. HD. 28.12.1981 T. 7406/8605 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁴⁷³ Bknz: 17. HD. 24.05.2011 T. 296/5192; 24.06.2010 T. 703/6104; 29.06.2010 T. 1254/6047; 21. HD. 14.09.2004 T. 6135/6976; 13.04.2004 T. 207/3590; 21.10.2002 T. 7974/8776 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

üçüncü kişiye tefhim veya tebliğinden itibaren işlemeye başlar.¹⁴⁷⁴ **İİK. mad. 99** uyarınca ise, alacaklının yedi gün içinde istihkak davasını açması gerekir. Bu durumda yedi günlük dava açma süresi; “*alacaklının haczi öğrendiği tarihten*” değil, “*icra müdürünün, istihkak davası açması için süre verdiğini alacaklıya tefhim ya da tebliğ ettiği tarihten*” itibaren işlemeye başlar.¹⁴⁷⁵

VI- İstihkak davaları, icra mahkemesinde görülür (İİK. 97/VI). İstihkak davalarının hangi yerdeki mahkemelerde açılabilceği önceki 1086 sayılı HUMK.’dan farklı olarak yeni kanunda açıkça düzenlenmemiştir.¹⁴⁷⁶ Bugün, istihkak davalarına ilişkin kararları temyizen inceleyen **Yargıtay 8. HD.** “*İstihkak davalarının asıl icra takibinin yapıldığı yer mahkemesi ile davalının yerleşim yeri mahkemelerinde açılmasının mümkün olduğunu, davalının birden fazla olması halinde davanın, davalılardan birinin yerleşim yeri mahkemesinde açılabilceğini*”¹⁴⁷⁷ kabul etmektedir.

VII- İcra mahkemesi, istihkak davasına¹⁴⁷⁸ genel hükümler dairesinde ve basit yargılama usulüne göre¹⁴⁷⁹ (HMK. 316-322) bakar.¹⁴⁸⁰

İstihkak davasının görülebilmesi için şu özel **dava koşullarının** olayda gerçekleşmiş olması gerekir:¹⁴⁸¹

- a- Gerçek bir alacağa dayalı icra takibi bulunmalıdır.
- b- Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibi kesinleşmiş olmalıdır.
- c- Ortada hukuken geçerli bir haciz bulunmalıdır.

VIII- Mütalâa konusu uyumsuzluk açısından önem arz ettiğinden, istihkak davasının görülebilmesi “gerçek bir alacağa dayalı icra takibinin bulunması” özel dava koşuluna ayrıntılı olarak değinelim:

İstihkak davalarında, davacı (İİK. 96 vd.) -veya davalı (İİK. 99)- konumunda bulunan üçüncü kişi, “icra takibine konu alacağın gerçekte bulunmadığını ve bu alacağın borçlu ile alacaklı arasında muvazaalı olarak yaratılmış olduğunu” iddia edebilir. Bu durumda, icra mahkemesince, borçlu-alacaklı tacirse, ticari defterlerinde bilirkişi vasıtasıyla inceleme yapılarak, “*bu alacağın defterlerde kaydının bulunup bulunmadığının, taraflar arasında borç (alacak) miktarında bir ticari ilişki veya alışverişin bulunup*

¹⁴⁷⁴ Bknz: 17. HD. 14.07.2011 T. 3024/7487; 12. HD. 30.10.2003 T. 17305/21225; 08.10.2002 T. 17517/20289; 21. HD. 28.11.2000 T. 7195/8496; HGK. 22.11.2000 T. 21-1687/1728; HGK. 15.12.2004 T. 21-710/727, 27.09.2004 T. 6606/7623 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁴⁷⁵ Bknz: 21. HD. 17.04.2007 T. 11107/6531; 08.10.2002 T. 6863/8221; 09.11.2000 T. 7777/7796; 15. HD. 02.10.1996 T. 2994/4898; 20.06.1995 T. 3556/3726, 13. HD. 03.11.1977 T. 4315/4816 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁴⁷⁶ 6100 sayılı HMK.’da, HUMK.’un 512. maddesine takabül eden yeni bir hükme yer verilmemiştir.

¹⁴⁷⁷ Bknz: 8. HD. 26.09.2016 T. 13780/12554; 8. HD. 20.06.2016 T. 20865/10822 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁴⁷⁸ İİK. 97/XI: “*İstihkak davasına umumi hükümler dairesinde ve basit yargılama usulüne göre bakılır.*” 97/XVII: “*...Dava ve müteakib davada tarafların göstereceği bütün delilleri hakim serbestçe takdir eder.*” 97/XVIII: “*İstihkak davaları süratle ve diğer davalardan önce görülerek karara bağlanır.*”

¹⁴⁷⁹ Ayrıntılı bilgi için Bknz. UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age. C: 1, İİK.18 - UYAR, T. İcra Hukukunda Yetki Görev ve Yargılama Usulü “Tetkik Mercii”, s: 382 vd.–UYAR, T. İİK. Şerhi, C:1, s: 1777 vd.

¹⁴⁸⁰ Bknz: 21. HD. 22.04.2003 T. 2878/3767; 21. HD. 27.04.2004 T. 3318/4140; 16.09.2003 T. 5653/6955; 25.02.2003 T. 11010/1347 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁴⁸¹ GÜNEREN, A. İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları, 2014, s: 553 vd. - MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları, 2015 s: 7 vd.

bulunmadığının araştırılması” gerekir. **Yargıtay’ımızın içtihatları** da öteden beri bu doğrultudadır.¹⁴⁸² Çünkü, alacaklının gerçekte olmadığı halde alacaklıymış gibi icra takibine başlaması, borçlu ile muvazaalı olarak birlikte hareket etmesi hakkı kötüye kullanılması sayılır ve iyi niyet kuralları ile bağdaşmaz.¹⁴⁸³ Bu nedenle de, takip hukukuna ilişkin istihkak davasının dinlenebilmesi için, diğer dava koşullarının yanında, **takep konusu alacağın gerçek bir alacak olması** da aranır.

Yüksek mahkeme bu konuda;

√ “İstihkak davasının dinlenebilmesi için, diğer dava koşullarının yanında, ‘takep konusu alacağın gerçek bir alacak olması’ gerektiğini”¹⁴⁸⁴

√ “Üçüncü kişinin istihkak iddiasına ilişkin açılan davada davacı-üçüncü kişinin haczin danışıklı olduğuna ilişkin iddiaları doğrultusunda, davalı alacaklı ve davalı borçlunun aynı adreste oturup oturmadıklarının tespiti amacıyla Adres Kayıt Sistemi üzerinde ve kolluk marifetiyle araştırma yapılması, ayrıca Vergi Dairesinden gelen müzekkere yanıtına göre **davalı borçlunun haciz adresinde faal olmadığı görüldüğünden**, borçlunun fiilen hangi adreste ticari faaliyet yürüttüğünün de yine kolluk aracılığıyla araştırılması, **davalılara borcun hangi ticari ilişkiden doğduğunun sorularak alacaklı ve borçlu arasında gerçek bir ticari ilişkinin olup olmadığının irdelenmesi gerektiğini**”¹⁴⁸⁵

√ “Borçlu ile alacaklının danışıklı sözleşme veya belgelere dayanarak, muvazaalı olarak birlikte hareket etmesi; çeşitli sebeplerle aralarında borç ilişkisi bulunmadığı halde alacaklının gerçekte olmadığı halde alacaklıymış gibi icra takibine başladığı durumlarda, bir kişinin, yasaların kendisine verdiği hakkı kötüye kullanarak yarar elde etmesi, iyi niyet kuralları ile bağdaşmayacağından, bu durumlarda, davacı üçüncü kişinin, istihkak davası içinde muvazaa iddiasında bulunarak, **muvazaa iddiasını muvazaalı işlemin tarafı olmadığından tanik ve yemin dahil her türlü delille ispat edebileceğini**-Geçerli bir borç ilişkisinin varlığının, istihkak davasının görülebilmesi için şart olduğu-Mahkemece, öncelikle davacı üçüncü kişinin takibe dayanak borç ilişkisinin muvazaalı olduğu yönündeki iddiasının değerlendirilerek, bu konuda **tarafaların tüm delilleri toplanarak**, bunun yanı sıra, bonoda yazan ‘**nakden**’ kaydı da **gözetilerek** ve ‘**nakden**’ kaydının aksinin iddia edilmesi halinde ispat külfeti de değerlendirilerek, alacaklının borç ilişkisinin doğduğu zaman itibariyle ekonomik durumunun ve takibe dayanak bonodaki miktar itibariyle ticari iş yapabilme olanağının bulunup bulunmadığının araştırılması, bu kapsamda gerek görülürse **zabıta araştırması yapılması, banka kayıtlarının, borçlu şirket kayıt ve defterlerinin araştırılması gerektiğini**”¹⁴⁸⁶

√ “Üçüncü kişi, alacaklı ve borçlu arasında danışıklı icra takibi yapıldığını ileri sürdüğünden, mahkemece iki şirketin ticari kayıtları üzerinde yaptırılacak bir **bilirkişi incelemesiyle takibe konu senetlerin verilmesine neden olan hukuki ilişkinin varlığı**

¹⁴⁸² Bknz: 17. HD. 06.04.2015 T. 4931; 5404; 17. HD. 22.05.2014 T. 16397/8020; 06.05.2014 T. 1026/7088; 17. HD. 21.02.2012 T. 18333/9866; 17. HD. 2.09.2011 T. 3577/7913; 21.05.2012 T. 4098/6451; 17. HD. 26.09.2013 T. 11076/12858; 8. HD. 15.06.2017 T. 10332/9147; 8. HD. 18.04.2017 T. 14132/5683; 8. HD. 09.03.2015 T. 5811/5551; 8. HD. 30.09.2014 T. 2592/17526; 8. HD. 10.07.2014 T. 11304/14720 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁴⁸³ GÜNREN, A. İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları, Güncellenmiş 3. Baskı, Ankara, 2014, s: 1038 vd. – MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları, 2. Baskı, 2017, s: 9.

¹⁴⁸⁴ Bknz: 8. HD. 15.06.2017 T. 10332/9147; 17. HD. 24.06.2014 T. 20114/9866; 17. HD. 06.04.2015 T. 4936/5405 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁴⁸⁵ Bknz: 8. HD. 18.04.2017 T. 14132/5683 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁴⁸⁶ Bknz: 8. HD. 09.03.2015 T. 5811/5551 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

ve gerçek olup olmadığının saptanması ve ortada gerçek bir alacak yoksa, üçüncü kişinin istihkak iddiasında haklı olduğu sonucuna varılması gerektiğini”¹⁴⁸⁷

√ “*Davali 3. kişinin, ‘takip konusu alacağın gerçek olmadığını gerçek bir alacak ilişkisi bulunmadığını, takibin danışıklı olduğunu iddia ettiği’; takip dayanağı bono 250.000,00 TL üzerinden ve nakten alınan para için borçlanılmış olduğu, bu miktar paranın ne sebeple verildiği hususunun aydınlatılmamış olduğu, borçlu hakkında takip kesinleşmesine rağmen hakkında hiçbir işlem yapılmamış olduğu görüldüğünden, öncelikle, takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı hususunun, mahkemece, **takip dayanağı bononun düzenlenme nedeni ve tacir olan borçlu şirket kayıtlarında girdisinin olup olmadığı, borçlular ve alacaklı arasında bu borcun doğumunu gerektiren ticari ilişkinin bulunup bulunmadığı, gerekirse konusunda uzman bilirkişiler aracılığı ile alacaklı ve borçluların ticari defterleri üzerinde inceleme yapılarak saptanması gerektiğini**”¹⁴⁸⁸*

√ “*Üçüncü kişinin, alacaklının açtığı icra takibinin danışıklı olduğunu ve amacın dava konusu makinelerin elinden alınmasının amaçlandığını iddia ettiği görüldüğünden, icra mahkemesince borç kaynağı **bono alacağının gerçek olup olmadığını** tacir olan borçlunun ticari defterleri üzerinde yapılacak inceleme ile araştırılması gerektiğini”¹⁴⁸⁹*

√ “*Dava konusu haciz borçlu adresi dışında 3. kişi adresinde yapılmış ve bu haciz işleminden sonra **takip dosyasında başka bir işlem yapılmamış olup davacı 3. kişi takibin danışıklı olduğunu ve amacın dava konusu iş makinesinin elinden alınmasının amaçlandığını** iddia ettiğinden, istihkaka davasına bakan mahkemece borç kaynağı bono alacağının gerçek olup olmadığını tacir olan borçlunun ticari defterleri üzerinde yapılacak inceleme ile araştırılarak, gerçek bir alacak olmadığı sonucuna varılması halinde davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini”¹⁴⁹⁰*

√ “*İstihkak davasının dinlenebilmesi için alacaklının geçerli bir alacağa dayalı takip yapılmış olması gerektiği, takip dayanağı bono, nakden alınan para için borçlu şirketler tarafından düzenlenmiş olduğundan ve bu paranın ne sebeple verildiği hususu aydınlatılmamış olduğundan, alacaklının aynı zamanda ... şirketi'nin sahibi olmasına rağmen, senet şahsı adına düzenlenmiş ve nakten verilmiş olması ve bu miktar alacak için sadece fabrikadaki makineler hacedilmesi, ancak ‘istihkak iddiası’ nedeniyle muhafaza altına alınamamış olduğu halde başkaca hacedilebilir mal araştırmasına gidilmemiş olması karşısında, öncelikle, takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı hususunun araştırılması, **bononun düzenlenme nedeni ve tacir olan borçlu şirket kayıtlarında olup olmadığı, borçlular ve alacaklı arasında bu borcun doğumunu gerektiren ticari ilişkinin bulunup bulunmadığının, gerekirse konusunda uzman bilirkişiler aracılığı ile alacaklı ve borçluların ticari defterleri üzerinde inceleme yapılarak saptanması gerektiğini**”¹⁴⁹¹*

√ “*Davacı ile borçlu birlikte yaşamışlar ve bu ortak yaşam süresinde bir kısım ev eşyaları da alınmışsa da, anlaşmazlık üzerine borçlu davacıya ait olan adresten ayrıldıktan sonra, borçlu kendisi tarafından alındığı iddia ettiği ev eşyalarının iadesi için davacıya noterden ihtarname çekmesi ve davacının bu talebi reddinden hemen sonrasında, takibe geçildiği, **takip sırasında borçlunun hiçbir itiraz ileri sürmediği** ve mal beyanında davacıya ait evde bulunan eşyaları göstererek alacaklı ile birlikte giderek*

¹⁴⁸⁷ Bknz: 8. HD. 10.07.2014 T. 11304/14720 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁴⁸⁸ Bknz: 17. HD. 22.05.2014 T. 16397/8020 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁴⁸⁹ Bknz: 17. HD. 06.05.2014 T. 1026/7088 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁴⁹⁰ Bknz: 17. HD. 25.03.2014 T. 14725/4327 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁴⁹¹ Bknz: 17. HD. 21.02.2012 T. 8333/1945 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

eşyaların haczini sağladığından, bu hacizden sonra borçlunun gerçek ikametgah adresi veya işyeri araştırılarak **başka hacizler yapma yoluna gidilemediği görüldüğünden takibin danışıklı olduğunu**-Danışıklı icra takibi yapılması iyiniyet kuralları ile bağdaşmadığından, davacı 3. kişinin davasının kabulü gerektiği”¹⁴⁹²

belirmiştir.

Bu konu **doktrinde** de incelenmiştir:

- “...İstihkak davasının (m. 97) görülebilmesi için, takip konusu alacağın gerçek olması gerekir. İstihkak davacısı üçüncü kişinin, ‘davalı hâciz alacaklının alacağının gerçek olmayıp takibin danışıklı (muvazaalı) olduğunu’ iddia etmesi halinde, icra mahkemesince önce davalı hâciz alacaklının takip konusu alacağının gerçek olmadığı araştırılır...”¹⁴⁹³

- “...Üçüncü kişi, ‘haczin borçlu ile **danışıklı işlem** yapan alacaklı tarafından konulduğunu’ ileri sürebilir ve ispat edebilir...”¹⁴⁹⁴

- “...İstihkak davalarında, davacı (İİK. 96 vd.) -veya davalı (İİK. 99)- konumunda bulunan üçüncü kişi, ‘icra takibine konu **alacağın gerçekte bulunmadığını** ve bu alacağın borçlu ile alacaklı arasında muvazaalı olarak yaratılmış olduğunu’ iddia edebilir. Bu durumda, icra mahkemesince, borçlu-alacaklı tacirse, ticari defterlerinde bilirkişi vasıtasıyla inceleme yapılarak, ‘bu alacağın defterlerde kaydının bulunup bulunmadığının, taraflar arasında borç (alacak) miktarında bir ticari ilişki veya alışverişin bulunup bulunmadığının araştırılması’ gerekir...”¹⁴⁹⁵

IX- İcra mahkemesi, davanın esasını çözümlerken “tarafların gösterdiği bütün delilleri **serbestçe** takdir eder” (İİK. 97/XVII, c.2) ve tarafların gösterdiği tanıkları dinleyerek,¹⁴⁹⁶ *bilirkişi inceleme* yaptırarak,¹⁴⁹⁷ *keşif* yaparak,¹⁴⁹⁸ davayı sonuçlandırır. İstihkak davalarında her türlü delil ileri sürülebilir. Başka bir deyişle, bu davalarda “delil ileri sürülmesi”¹⁴⁹⁹ bakımından yasal bir kısıtlama söz konusu değildir.

İstihkak davalarında, “takip konusu alacak miktarı” ile “haczedilen malın kıymeti”nden¹⁵⁰⁰ hangisi az ise, onun üzerinden *nisbi* olarak **harç** alınır ve **vekalet ücretine** hükmedilir.¹⁵⁰¹ Haciz tutanağında haciz uygulanan taşınırın değerini belirtmemiş

¹⁴⁹² Bknz: 21. HD. 11.10.2005 T. 4335/9284 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁴⁹³ MUŞUL, T. age. s: 9

¹⁴⁹⁴ GÜNEREN, A. age. s: 1038

¹⁴⁹⁵ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. 97/a, Açıklamalar (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁴⁹⁶ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 2, s: 1975 vd. - UYAR, T. İİK. Şerhi, C:6, s: 8437

¹⁴⁹⁷ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 2, s: 1976 vd. - UYAR, T. İİK. Şerhi, C:6, s: 8437

¹⁴⁹⁸ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 2, s: 1978 vd. - UYAR, T. İİK. Şerhi, C:6, s: 8437

¹⁴⁹⁹ KURU, B. İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s: 562 - POSTACIOĞLU, İ. İcra Hukuku Esasları, 1982, s: 405 - BERKİN, N. İcra Hukuku Rehberi, 1980, s: 299 - GÜNEREN, A. İstihkak Davaları ile Tasarruf İptal Davaları, 2004, s: 489 - UYAR, T. İcra Hukukunda İstihkak Davası (ABD. 1974/1, s: 41 vd.) - DALAMANLI, L. Hacizden Mütevellit İstihkak Davası (Ad D. 1961/9-10, s: 910) - ASLAN, K. age. s: 402

¹⁵⁰⁰ Eğer, istihkak davası sırasında, hacizli mal icra müdürlüğüne satılmışsa; ihale (satış) bedelinden (Bknz: 21. HD. 01.05.2003 T. 2796/4102; 18.03.2003 T. 880/250) (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁰¹ Bknz: 8. HD. 01.04.2013 T. 3798/4715; 17. HD. 11.12.2012 T. 5495/13814; 05.04.2012 T. 1260/4122; 13.02.2012 T. 11814/1437; 06.02.2012 T. 11258/1066; 21. HD. 01.03.2005 T.

olması halinde, dava konusu hacizli malların dava tarihi itibarıyla değerlerinin uzman bilirkişi aracılığıyla saptanması gerekir.¹⁵⁰²

X-a İstihkak davalarında “ispat yükünün kimde olduğu” oldukça tartışılan bir konudur.

*Borçlunun elinde bulunduğu sırada (İİK. 96/I) haczedilen mallar hakkında -üçüncü kişi tarafından- açılan istihkak davalarında ispat yükü; **üçüncü kişiye** düşer.*¹⁵⁰³ *Haczedilen malın üçüncü kişinin elinde bulunması halinde”* ise, görülen istihkak davasında ispat yükü; **alacaklıdadır.**¹⁵⁰⁴ Hacizli malı elinde bulunduran kişi, **“mülkiyet kariyesi”nden yararlanır.**¹⁵⁰⁵

Uyuşmazlık konusu malın “borçlu”nun ya da “üçüncü kişi”nin elinde haczedilmiş olmasına göre ispat yükü yer değiştireceğinden, ispat yükünün hangi tarafa düştüğünün tespiti için, hakiki ziyedin -daha doğrusu; *hacizli malı gerçekte kimin elinde bulundurduğunun-* araştırılması gerekir. Bu nedenle “*borçlunun elinde bulunan -takip talebindeki ve ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste- malların haczedilmiş olması halinde, İİK. 96-97. maddelere göre işlem yapılarak istihkak davası açma külfetinin üçüncü kişiye, buna karşın üçüncü kişinin elinde bulunan malların haczedilmiş olması halinde ise, İİK. 99. maddeye göre işlem yapılarak, istihkak davası açma külfetinin alacaklıya yükletilmesi”* gerekir.¹⁵⁰⁶ Tekrar belirtelim ki, *icra müdürünün hatalı olarak örneğin, üçüncü kişi dava açma külfetini yüklemiş olması, ispat yükünün yer değiştirmesine neden olmaz.*

Yüksek mahkeme, bu konuda;

√ “*Haczedilen montlar üzerinde işçilik ve diğer malzeme bedelleri ödenmediğinden, davacı **üçüncü kişinin hapis hakkının bulunduğunun kabulü gerekeceğini, haciz, 3. kişinin iş yerinde yapıldığından, mülkiyet karinesinin davacı 3. kişi lehine olduğunu***”¹⁵⁰⁷

√ “*Haciz işleminin takip adresi dışında başka bir adreste yapılmış olduğu, davalı borçlunun da haciz mahallinde bulunduğu ispat edilemediğinden, mülkiyet karinesinin üçüncü kişi lehine olduğunu ve bu doğrultuda ispat yükü davalı alacaklıda olduğunu*”¹⁵⁰⁸

√ “*Haczin ‘borçlunun elverişli adresinde’, ‘borçlunun huzurunda’, ‘borçluya ödeme (icra) emri tebliğ edilen adreste’, ‘borçlunun ipotek verdiği taşınmazın adresinde’, veya ‘borçlu ile üçüncü kişinin birlikte ellerinde bulunan mallar üzerinde*

717/1907; 02.03.2004 T. 16414/1865; 24.06.2003 T. 4726/6065; 03.05.2004 T. 972/4388; 05.02.2002 T. 184/698; 26.09.2002 T. 6167/7654 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁰² Bknz: 21. HD. 18.03.2004 T. 195/2615; 09.12.2003 T. 8181/10106 vb. (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁰³ Bknz: 15. HD. 19.06.1995 T. 3162/3653 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁰⁴ Bknz: 17. HD. 21.02.2012 T. 8333/1945; 21.02.2011 T. 1483/1455 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁰⁵ **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C: 2, 1990, s: 1135 - **ERTEKİN, E./KARATAŞ, İ.** İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları, 1998, s: 554 - **ÖĞÜTÇÜ, T./ÇİTOĞLU, A.** Uygulamalı İcra ve İflas Kanunu, 1977, s: 552 - **GÜNEREN, A.** İstihkak Davaları ile Tasarruf İptal Davaları, 2004, s: 821 - **MUŞUL, T.** İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, C: 1, 2013, s: 737 - **ASLAN, K.** age. s: 542 vd. - **YILMAZ, E.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2016, s: 577

¹⁵⁰⁶ Bknz: 12. HD. 15.04.2003 T. 5883/8348; 24.10.2003 T. 6833/8134; 03.04.2003 T. 3902/7096 vb. (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁰⁷ Bknz: 8. HD. 22.02.2016 T. 11853/2999 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁰⁸ Bknz: 8. HD. 19.01.2015 T. 27417/1029 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

(hakkında)’ yapılmış olması halinde, ‘mülkiyet karinesi’nin borçlu (dolayısıyla alacaklı) lehine sayılacağına’’¹⁵⁰⁹

√ “Haczin, alacaklının gösterdiği borçlunun takip adresi dışındaki, tamamen üçüncü kişinin ev veya işyeri adresinde -İİK. 99’a göre- yapılmış olması halinde, ‘mülkiyet karinesi’nin üçüncü kişi lehine (yararına) sayılacağına, bunun aksinin alacaklı tarafından güçlü ve inandırıcı delillerle ispat edilmesi gerekeceğini’’¹⁵¹⁰

belirtmiştir.

X-b: İstihkak davasında, ispat yükünün üçüncü kişi düşmesi halinde, üçüncü kişi neyi ispat edecektir?

Borçlunun elindeyken haczedilen mallar hakkında açılan istihkak davalarında, davacı “malı ne suretle iktisap ettiğini ve (hacizli) malın borçlunun elinde bulunmasını gerektiren hukukî ve fiili sebep ve olayları göstermek ve bunları ispat etmekle yükümlü”dür (İİK. 97/a-II).¹⁵¹¹ Burada üçüncü kişinin iki hususu kanıtlaması gerekmektedir:

Doktrinde¹⁵¹² davacı üçüncü kişinin, kendisine ait olduğunu (kendisi tarafından satın alındığını) ileri sürdüğü “dava konusu şey ya da şeyleri satın alma gücüne sahip olduğunu” da- ispat etmesi gerektiği -kanımızca da isabetli olarak- ileri sürülmüştür.

X-c: İstihkak davasında, ispat yükünün üçüncü kişi düşmesi halinde, üçüncü kişi ispat yükünü nasıl yerine getirecektir?

Bir taşınır malı “elinde bulunduran” borçlu, onun maliki sayılır. Bu suretle kanun koyucu, borçlunun elinde bulunan taşınır mallar için, borçlu lehine bir *mülkiyet karinesi* kabul etmiştir. Buradaki “elde bulundurma” kavramı, zilyetliğe nazaran, onu da kapsayan daha geniş bir anlam ve içeriğe sahiptir.¹⁵¹³ “Elde bulundurma” ile kastedilen, taşınır bir mal üzerinde fiili hâkimiyet, fiili tasarruf kuvveti’dir. Başka bir deyişle, elde bulundurma” kavramı, zilyetliğin manevi unsurunu teşkil eden “irade”yi içermeyip, sadece “fiili hakimiet” unsurunu ihtiva eder.¹⁵¹⁴ “Borçlunun elinde bulunan taşınır malların, borçluya ait sayılması”nı öngören mülkiyet karinesi, borçlu (dolayısıyla; alacaklı) lehine

¹⁵⁰⁹ Bknz: 17. HD. 08.04.2013 T. 3566/5014; 01.04.2013 T. 5008/4557; 12.03.2013 T. 16284/3241; 07.03.2013 T. 15335/2926; 21.02.2013 T. 6296/2018; 21.01.2013 T. 7315/300; 21.01.2013 T. 7575/296; 15.01.2013 T. 15287/114; 18.12.2012 T. 3243/14281; 26.06.2012 T. 5011/8192; 25.06.2012 T. 7697/7940 vb. (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵¹⁰ Bknz: 17. HD. 16.10.2012 T. 10352/11174; 27.09.2012 T. 7695/10196; 20.09.2012 T. 4019/9642; 10.05.2011 T. 4369/4539; 07.04.2011 T. 11248/3225; 17.03.2011 T. 871/2408; 09.02.2012 T. 12783/1350; 09.12.2010 T. 9526/10789 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵¹¹ Bknz: 17. HD. 15.12.2009 T. 4143/8415; 21. HD. 28.10.2003 T. 8157/8604; 17.09.2002 T. 5884/7082; 15. HD. 05.02.1996 T. 409/589 vb. (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵¹² COŞKUN, M. Açıklamalı-İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu, 5. Baskı, C: 2, 2016, s: 2396 - POSTACIOĞLU, İ. age. 409 - POSTACIOĞLU, İ. 538 sayılı Kanunun İcra ve İflas Kanununa Getirdiği Yenilikler, s: 29 - ÜSTÜNDAĞ, S. İcra Hukukunun Esasları, 8. Bası, 2004, s: 220 - ANIL, Y. Ş. İstihkak Davalarında Menkul Mülkiyeti Karinesinin Aksini İspat Kuralları (Ad. D. 1988/2, s: 37 vd. - OLGAC, S. İcra-İflas, 1978, s: 850 - KAYGANACIOĞLU, M. İcra Hukukunda İstihkak Davası (Yarg. D. 1983/1-2, s: 129 vd.) - BERKİN, N. İcra Hukuku Rehberi, s: 30 - ASLAN, K. age. s: 450

¹⁵¹³ ASLAN, K. age. s: 431 - ANIL, Y. Ş. agm. s: 33 - KAYGANACIOĞLU, M. agm. s: 128

¹⁵¹⁴ ASLAN, K. age. s: 255, dipn. 76 - KURU, B. İcra ve İflas Hukuku, C: 2, 1990, s: 961 - KURU, B. İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, s: 542 vd. - ERİŞ, G. Hacizden Doğan İstihkak Davaları, 1994, s: 17 - POSTACIOĞLU, İ. age. s: 384 - ERTEKİN, E./KARATAŞ, İ. age. s: 19

olduğundan, borçlunun elinde hacedilen bir taşınır mal hakkında istihkak iddiasında bulunan üçüncü kişinin, bu karinenin aksini ispat etmesi yani karineyi çürütmesi gerekir.

X-d- İİK. mad. 99’a göre “hacedilen malın üçüncü kişi elinde bulunması halinde” açılan istihkak davalarında alacaklı neyi/nasıl ispat edecektir?

“*Hacedilen malın üçüncü kişinin elinde bulunması halinde*”, ispat yükü kendisine düşen alacaklının, “**hacedilen malın borçluya ait olduğunu**, üçüncü kişiye ait olmadığını”¹⁵¹⁵ -her türlü *kanıtla*- ispat etmesi gerekir.¹⁵¹⁶

XI- İstihkak davasında, icra hakimi, tarafların gösterecekleri bütün delilleri -kural olarak¹⁵¹⁷ serbestçe takdir eder. Buna göre, istihkak davalarında “tanık” dinlenebilir, “bilirkişi incelemesi” yapılabilir, “keşif” yapılabilir, “yemin” teklif edilebilir. İstihkak davalarında, ileri sürülen iddia, “ticari defter kayıtları” ile ispat edilebilir.¹⁵¹⁸ Ayrıca belirtelim ki, istihkak davasında “**hayatın olağan akışına ters biçimde**” ileri sürülmüş iddialara itibar edilmemesi gerekir.

XII- İstihkak davalarında “borçluya ödeme emrinin hangi adreste tebliğ edildiği”, “borçlunun/temsilcisinin, haciz sırasında hazır bulunup bulunmadığı”, “organik bağ”, “haczin, nerede yapılmış olduğu”, “üçüncü kişinin alım gücü”, “ticari defterler ve faturaların delil değeri”, “hayatın olağana akışına aykırı iddiaların değerlendirilmesi” gibi konular ispat şekli açısından önem arz ettiğinden, bu konudaki içtihatlarla aşağıda ayrıca değinilmiştir:

Yüksek mahkeme,

a- “Borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adres” ile “haczin yapıldığı adres” konusunda;

√ “*Dava konusu haczin, borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste yapılmadığı, haciz mahallinde bulunan elektrik faturasının, tek başına muvazaanın varlığının ispatı için yeterli olmadığını- Dava konusu hacizden önce, başka bir adreste gerçekleştirilen hacize hazır bulunan kişi tarafından, borçlunun patronu olduğu ve adresin ona ait olmakla beraber şu an ödeme gücü olmadığını beyan edilmesi karşısında, borçlunun başka bir adreste faal olduğu anlaşıldığından, üçüncü kişinin açtığı davanın kabulüne karar verilmesinin gerektiğini*”¹⁵¹⁹

√ “*Haczin, borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste yapılmadığı, haciz adresinin üçüncü kişi şirketin ticaret sicil kayıtlarında yer alan adresi olduğu, haciz esnasında borçluya ait güncel evraka rastlanmadığı, davacı üçüncü kişi şirketin borcun doğumundan çok önce kurulduğu, borcun doğum tarihinden öncesinde yapılan hisse devirleri sonucunda, borçlu ile üçüncü kişi arasında organik bağın olmadığını- Borçlu şirket yetkilisinin haciz mahallinde hazır bulunmasının, tek başına, mülkiyet karinesinin borçlu lehine işletilmesi için yeterli görülmediğini- Mülkiyet karinesi davacı üçüncü kişi lehine olup, davanın İİK'nin 97 maddesi gereğince 3. kişi tarafından*

¹⁵¹⁵ POSTACIOĞLU, İ. age. s: 410 vd. - GÜNEREN, A. İcra ve İflâs Hukukunda İstihkak Davaları, s: 1211 vd. - ASLAN, K. age. s: 545

¹⁵¹⁶ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 2, s: 1963 vd.- UYAR, T. İİK. Şerhi, 2. Baskı, 2006, C: 6, s:8909 vd.

¹⁵¹⁷ Kural olarak” diyoruz, çünkü, bu davalarda da icra hakimi, diğer davalardaki hakimler gibi; ikrar ve yemin ile bağlıdır. Bknz: UYAR, T. İİK. Şerhi, C:5, s:8186 vd.

¹⁵¹⁸ Bknz: 8. HD. 09.12.2013 T. 17713/18622; 17. HD. 07.05.2012 T. 4588/5757; 21. HD. 30.01.2001 T. 123/426; 27.05.1997 T. 3427/3593; 15. HD. 05.06.1996 T. 2634/3163 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵¹⁹ Bknz: 8. HD. 16.04.2019 T. 9146/4152 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

*açılmasının ispat yükünün yer değiştirmesine neden olmayacağı- Mülkiyet karinesinin aksinin alacaklı tarafından inandırıcı ve güçlü delillerle ispat edilmesi gerektiğini- Alacaklı tarafından delil olarak gösterilen icra dosyası, haciz tutanağı ve ticaret sicil kayıtlarının mülkiyet karinesinin aksini ispat için yeterli olmadığını*¹⁵²⁰

√ “*Dava konusu haczin, borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği veya dayanak senette geçen adreste yapılmadığı, haczin borçlunun icra müdürlüğüne yönelttiği dilekçesinde kendisine ait malların bulunduğunu belirttiği adreste, davalı üçüncü kişinin şantiyesinde yapıldığı görüldüğünden, mülkiyet karinesi davacı üçüncü kişi lehine olup karinenin aksinin davacı alacaklı tarafından inandırıcı ve güçlü delillerle ispat edilmesi gerekeceğini, davacı alacaklı, borçlu ile üçüncü kişi arasında yapıldığı iddia edilen taşeronluk sözleşmesini sunmadığı gibi delil olarak dayandığı borcun doğumundan sonraya ait ayırtehdici özelliği bulunmayan faturaların karinenin aksini ispata yeterli görülmediğini*”¹⁵²¹,

√ “*Haciz yapılan adreste daha önce borçluların faaliyet gösterdiği, borcun doğumundan sonra aynı yerde borçlulardan birinin torunu, diğerinin ise yeğeni olan, davacı 3. kişinin aynı faaliyet konusuna sahip iş yerini açtığı, ödeme emrinin haciz mahallinde tebliğ edildiği dikkate alındığında, İİK 97/a maddesinde düzenlenen karinenin borçlu dolayısıyla alacaklı yararına olduğunu*”,¹⁵²²

√ “*Haciz ödeme emri tebliğ edilen adreste yapılması, davacı üçüncü kişinin, borçlu şirketin ortağı ve yetkilisi olması davacı üçüncü kişi ile borçlunun ticaret unvanları ile faaliyet alanlarının aynı olması karşısında, üçüncü kişinin istihkak iddiasının reddine karar verilmesi gerekeceğini*”,¹⁵²³

√ “*Haczin, borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste yapılmış olması halinde, İİK.’nin 97/a maddesindeki “mülkiyet karinesi”nin borçlu dolayısıyla alacaklı yararına sayılacağını*”¹⁵²⁴

belirtmiştir.

b- “Borçlunun/temsilcisinin, haciz sırasında hazır bulunması” konusunda;

√ “*Haczin, borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste yapılmadığı, haciz adresinin üçüncü kişi şirketin ticaret sicil kayıtlarında yer alan adresi olduğu, haciz esnasında borçluya ait güncel evraka rastlanmadığı, davacı üçüncü kişi şirketin borcun doğumundan çok önce kurulduğu, borcun doğum tarihinden öncesinde yapılan hisse devirleri sonucunda, borçlu ile üçüncü kişi arasında organik bağın olmadığı- Borçlu şirket yetkilisinin haciz mahallinde hazır bulunmasının, tek başına, mülkiyet karinesinin borçlu lehine işletilmesi için yeterli görülmediğini- Mülkiyet karinesi davacı üçüncü kişi lehine olup, davanın İİK’nin 97 maddesi gereğince 3. kişi tarafından açılmasının ispat yükünün yer değiştirmesine neden olmayacağı- Mülkiyet karinesinin aksinin alacaklı tarafından inandırıcı ve güçlü delillerle ispat edilmesi gerektiğini*”¹⁵²⁵,

√ “*Dava konusu haciz adresi ile borçlu şirketin ticaret sicil kayıtlarında yer alan adresinin farklı olduğu, yine haciz esnasında borçlu şirket yetkilileri hazır olmadığı*

¹⁵²⁰ Bknz: 8. HD. 03.04.2019 T. 8596/3653 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵²¹ Bknz: 8. HD. 06.03.2019 T. 6705/2375 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵²² Bknz: 8. HD. 2.03.2017 T. 3482/2872 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵²³ Bknz: 17. HD. 16.05.2013 T. 6349/7050 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵²⁴ Bknz: 17. HD. 12.11.2012 T. 11087/12398; 17. HD. 31.05.2012 T. 3078/7055; 17. HD. 12.04.2012 T. 1383/4549; 17. HD. 7.02.2012 T. 12413/1242; 17. HD. 22.12.2011 T. 9073/12761 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵²⁵ Bknz: 8. HD. 03.04.2019 T. 8596/3653 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

gibi, borçlu şirketin haciz adresinde faaliyette bulunduğu dair bir delil elde edilemediği anlaşıldığından, İİK'nun 97/a maddesinde öngörülen mülkiyet karinesi üçüncü kişi yararına olup, karinenin aksinin alacaklı tarafından ispat edilmesi gerekeceğini¹⁵²⁶,

√ “Dava konusu haciz, borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste yapılmadığı gibi, **haciz sırasında borçlu şirket ortağı veya yetkilisinin hazır olmadığı**, borçluya ait herhangi bir belgenin de bulunmadığı, haczin üçüncü kişi şirketler ortağının huzurunda yapıldığı, üçüncü kişi şirketler borcun doğumundan çok önce kuruldukları gibi kurucu ortaklarından borçlu şirket ortağı.....'ın babası olup; ölümü ile miras hissesi nedeniyle üçüncü kişi şirketlerde pay sahibi olduğu ve buna göre mülkiyet karinesi davacı 3. kişi lehine olup, mülkiyet karinesinin aksinin davalı alacaklı tarafından inandırıcı ve güçlü delillerle ispat edilmesi gerekeceği, davalı alacaklı vekilince her ne kadar taraflar arasındaki **organik bağa dayanılmış ise de borçlu şirket ortağının, üçüncü kişi şirketlerde miras nedeniyle pay sahibi olmasının mülkiyet karinesinin aksini ispata yeterli olmadığı**”¹⁵²⁷,

√ “Haciz, dayanak ilamda geçen ve borçlunun faaliyet gösterdiği adreste borçlu şirket yetkilisinin huzurunda yapıldığı, **borçlu şirket yetkilisinin, 3. kişinin eşi olduğu ve haciz sırasında 3. kişinin hazır olmadığı**, borçlu şirket ile 3.kişinin faaliyet alanlarının da aynı olduğu görüldüğünden, İİK. mad. 97/a uyarınca, mülkiyet karinesi borçlu dolayısıyla alacaklı yararına olduğunu”,¹⁵²⁸

√ “Haczin, borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste ve huzurunda yapılmış olması halinde İİK. 'nun 97/a maddesindeki “mülkiyet karinesi”nin borçlu dolayısıyla alacaklı yararına sayılacağı”,¹⁵²⁹

√ “Borçlunun haciz sırasında hazır bulunduğu, haciz adresinde borçlunun üçüncü kişi ile birlikte yaşadığı anlaşıldığından, İİK. 97/a maddesindeki mülkiyet karinesinin borçlu dolayısıyla alacaklı yararına olduğunu”¹⁵³⁰

belirtmiştir.

c- “Borçlu şirket ile üçüncü kişi şirket arasında ‘organik bağ’¹⁵³¹ bulunması” konusunda;

√ “Borçlu şirket ile davacı üçüncü kişi şirket arasında **organik bağ bulunmasının tek başına muvazaanın kanıtı olarak kabul edilemeyeceğini**, alacaklıdan mal kaçırmak için danışıklı işlemler yapıldığının ve **iki şirketin tek elden yönetildiği** yönünde delillerin

¹⁵²⁶ Bknz: 8. HD. 12.03.2019 T. 926/2533 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵²⁷ Bknz: 8. HD. 05.02.2019 T. 13115/984 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵²⁸ Bknz: 8. HD. 18.10.2018 T. 1053/17559 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵²⁹ Bknz: 17. HD. 19.04.2011 T. 10166/3671 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵³⁰ Bknz: 8. HD. 26.11.2013 T. 16276/17631 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵³¹ **Doktrinde** de, şirket ortaklık yapısı sebebiyle ORGANİK BAĞIN varlığı kabul edilse de, bu durumun, üçüncü kişinin istihkak iddiasının reddi için YETERLİ SAYILMAYACAĞI belirtilmiştir. Yani organik bağın yanında,

- Üçüncü kişi şirketin iş yerinin borçlu şirkete ait olup olmadığı,

- İstihkak davasına konu malların borçlu tarafından üçüncü kişiye (muvazaalı) olarak devredilip devredilmediği,

- Ödeme güclüğü içindeki borçlunun malvarlığını kaçırmak için devir işlemi yapıp yapmadığı vb. hususların da -her olayın özelliğine göre- değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır (Bknz. **MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları**, 2015, s: 352).

de dosyaya yansımaları gerektiğinden mahcuz mallara ilişkin üçüncü kişinin sunduğu faturalar da dikkate alınarak yeterli araştırmayla sonuca gidilmesi gerektiğini”,¹⁵³²

√ “**Davalı 3. kişi şirket ile dava dışı borçlu şirketin aynı alanda faaliyet göstermeleri ve ortaklarının kardeş olması nedeni ile organik bağ içinde olmalarının tek başına muvazaayı göstermeyeceğini**”,¹⁵³³

√ “Üçüncü kişinin İİK’nun 96. vd. maddeleri uyarınca açtığı “istihkak” davasında mahkemece; öncelikle, **borçlu ve üçüncü kişi şirketler arasındaki organik bağın araştırılması için haciz mahallinde kolluk aracılığı ile inceleme yaptırılıp, Vergi Dairesi’ndeki kayıtlar üzerinden haciz adresinde, haciz tarihinden itibaren geriye doğru kimlerin faaliyet gösterdiğini de araştırarak, toplanacak delillerin sonucuna göre muvazaanın bulunup bulunmadığının tayin edilmesi gerektiğini**”,¹⁵³⁴

√ “Bozma ilamında, ‘mülkiyet karinesinin kimin lehine olduğuna dair araştırma ve inceleme yapılması’ istenmişse de; borcun doğumundan evvel **davacı üçüncü kişinin eşinin borçlu şirketten ayrıldığı, haciz yapılan yerin ödeme emrinin tebliğ edildiği adresten farklı bir yer olduğu, her ne kadar haciz mahallinde borçluya ait evraklara rastlanmışsa da, bu evrakların tamamına yakının davacının eşinin borçlu şirkette ortak olduğu döneme ait olduğu, bu evrakların tarihlerinin de borcun doğumundan önceye tekabül ettiği, eş anlatımla bu evrakların güncel evraklar olmadığı görüldüğünden ve dava konusu takibin fiilen gıda sektöründe faaliyet gösterdiği, davacının ise kuyumculukla iştigal ettiği nazara alındığında, davacı ile borçlu şirketin **füli olarak iştigal konularının da aynı olmadığı** anlaşıldığından, İİK. mad. 96 vd.na dayalı olarak üçüncü kişinin açtığı istihkak talebine ilişkin açılan davanın kabulü gerektiğini”¹⁵³⁵,**

√ “**Davacı 3. kişi ve borçlu arasında 7 adet fatura kesilmesinden bahisle aralarında ticari ve organik bir ilişki bulunduğunun söylenemeyeceğini-** Davacı tarafından dayanak olarak bildirilen ve mahcuzun dava dışı bir başka şirketten satın alındığını gösteren faturanın 3. kişi şirkete kesildiği ve envantere kaydedilmiş olduğu, 3. kişi şirket tarafından tutulan açılış ve kapanış tasdikleri yapılmış ticari defterlerin usulüne uygun olarak tutulduğu, kendisi lehine delil niteliği taşıdığı bildirilmiş olup, makine mühendisi bilirkişiden alınan raporda mahcuzların ayırt edici özellikleri itibari ile dayanılan fatura ile uyumlu olduğu hususu da tespit edildiğinden, bir başka hacze ilişkin tutanakta, **davacı şirketin eski ortağının işyerinin daha önce borçlu şirket tarafından kullanıldığını belirtmesi ile ispat yükünün yer değiştirdiği kabul edilse de, davacı 3. kişinin mahcuzlara uyumlu fatura ve ticari defterler ile alacaklı yararına olan yasal karinenin aksini kesin ve inandırıcı delillerle kanıtladığının kabulü gerektiğini**”,¹⁵³⁶

√ “Alacaklının İİK. mad. 99 uyarınca açtığı ‘istihkak iddiasının reddi’ davasında, mahkemece, öncelikle; davacının dayandığı delillerden olan, **dava dosyasına celbi sağlanmayan borçlu ve 3. kişi şirketlere ait ticaret sicil kayıtları ile bu şirketlerde çalışanları gösteren SGK sicil kayıtlarının dava dosyasına celbi sağlanarak, özellikle SGK sicil kayıtlarındaki bilgiler ile 3. kişi şirket ortaklarının ilişkisi değerlendirilerek 3. kişi ile borçlu arasında alacaklıdan mal kaçırma yönüne yönelik danışıklı işlemler yapıp yapılmadığının tartışılması gerektiğini**”,¹⁵³⁷

¹⁵³² Bknz: 8. HD. 13.01.2015 T. 13673/311 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵³³ Bknz: 8. HD. 23.03.2015 T. 21926/6642 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵³⁴ Bknz: 8. HD. 18.11.2014 T. 13672/21168 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵³⁵ Bknz: 8. HD. 20.04.2016 T. 1863/7246 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵³⁶ Bknz: 8. HD. 26.09.2016 T. 12709/12553 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵³⁷ Bknz: 8. HD. 20.10.2014 T. 19211/18765 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

√ “Davacı şirket ortakları ile borçlu arasındaki **yakın akrabalık bağı ve ödeme emrine ilişkin tebligatın iade edilmemesi** hususları tek başına **muvazaayı göstermediğinden**, bu hususun davanın reddi için de yeterli olmadığı, bu sebeplerle; üçüncü kişi davacının davasını kanıtladığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini”,¹⁵³⁸

√ “Davalı borçlu şirket ile üçüncü kişinin şirketin **organik bağ içinde olmasının tek başına muvazaanın kanıtı olarak kabul edilemeyeceğini**- İki şirketin iç içe girmiş tek şirket gibi yönetilip yönetilmediğinin ticari kayıtları üzerinde yaptırılacak bilirkişi incelemesi ile, gerekirse mahallinde yaptırılacak kolluk incelemesi ile araştırılması gerektiğini- **Tek şirket gibi yönetildikleri** belirlenirse bu kez borcun doğum tarihinden sonra alınan araç ve yine borcun doğum tarihinden sonra alınan diğer mahcuzlar yönünden alacaklıdan mal kaçırma için danışıklı hareket edilip edilmediği üzerinde durulması gerektiğini”,¹⁵³⁹

√ “**Organik bağın, tek başına muvazaanın kanıtı olarak kabul edilemeyeceğini**- Ticaret sicil ve SGK kayıtlarına göre iki şirketin ortaklık yapısı ve çalışanları farklı olmakla birlikte bir kısım ortakların soyadlarının benzer olduğu, diğer yandan borçlu şirketin faaliyet gösterip ayrıldığı adreste, davacı şirketin borcun doğumundan ve takip tarihinden sonra kurulmuş olduğu anlaşıldığından mahkemece, öncelikle, tarafların beyanı alınıp, ihtilaf varsa icra memurunun tanıklığına da başvurularak haciz adresi ile ilgili tereddütün giderilmesi, diğer yandan, davacı ve borçlu şirket ortaklarının nüfus kayıt tabloları getirtilip incelenerek aralarındaki akrabalık bağının derecesinin belirlenmesi, bununla birlikte gerekirse ticaret sicil kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak (ticari emtia devri, vs. hususlara da bakılarak) ve mahallinde kolluk aracılığı ile araştırma yaptırılarak, davacı şirketin alacaklıdan mal kaçırma için muvazaalı olarak kurulup kurulmadığının duraksamaksızın bir biçimde belirlenmesi gerekeceğini, bu şekilde toplanacak delillerin sonucuna göre, borçlunun davacı şirket üzerinden faaliyetini sürdürdüğü kesin olarak saptanırsa davanın reddedilmesi gerektiğini”,¹⁵⁴⁰

√ “**Borçlu şirket ortağının, aynı zamanda davacı üçüncü kişinin ortağı olmasının**, organik bağın varlığı ve hacizli malların borçluya ait olduğu anlamına gelmeyeceğini”¹⁵⁴¹

“Ticari defter kayıtları ile ibraz edilen faturaların birbirini doğruladığı, **çalışanların her iki şirkette de çalışmış olmalarının, iki şirket arasında hukuki bağ olduğuna dair karine oluşturmadığı**, borçlu şirketin ortağı ve yetkilisi olan kişinin ile yeğeninin davalı şirkette sigortalı olarak gözükmemesinin tek başına karineyi tersine çeviremeyeceği, haciz mahallinde satın alınan makinelere ait faturalar dışında borçluya ait başkaca bir belgenin bulunmadığı dikkate alındığında, mülkiyet karinesinin davalı 3. kişi yararına olduğu ve alacaklı tarafından sunulan delillerle karinenin aksinin duraksamaya yer vermeyecek şekilde ispat edilemediğini”¹⁵⁴²,

“Borçlu ve 3.kişi şirketlerin görünürde farklı tüzel kişiliklere sahip olmalarına karşın, unvanları, ortaklık yapıları, iş kolları ve adresleri itibariyle iç içe ve **tam bir organik bağ** içerisinde bulunmaları halinde, aralarında alacaklılardan mal kaçırma amacına yönelik yapılan danışıklı işlemlerin ise iyiniyetli alacaklının haklarını etkilemeyeceğini”¹⁵⁴³

belirtmiştir.

¹⁵³⁸ Bknz: 8. HD. 14.05.2015 T. 5960/11416 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵³⁹ Bknz: 8. HD. 13.02.2014 T. 2528/2232 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁴⁰ Bknz: 8. HD. 31.01.2014 T. 301/1393 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁴¹ Bknz: 21. HD. 26.12.2006 T. 15286/16868 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁴² Bknz: 8. HD. 25.04.2017 T. 5792/6126 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁴³ Bknz: 17. HD. 15.12.2011 T. 9081/12349 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

Ayrıca belirtelim ki **doktrinde**¹⁵⁴⁴ de, şirket ortaklık yapısı sebebiyle **ORGANİK BAĞIN** varlığı kabul edilse de, bu durumun, **üçüncü kişinin istihkak iddiasının reddi için yeterli sayılmayacağı** belirtilmiştir.

Üçüncü kişinin istihkak iddiasının reddi için, organik bağın yanında -her olayın özelliğine göre-;

- “Üçüncü kişi şirketin iş yerinin borçlu şirkete ait olup olmadığı”,

- “İstihkak davasına konu malların borçlu tarafından üçüncü kişiye (muvazaalı) olarak devredilip devredilmediği”

- “Ödeme güclüğü içindeki borçlunun malvarlığını kaçırmak için devir işlemi yapıp yapmadığı”

vb. hususların değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

ç- Haczin, “borçlunun” veya “üçüncü kişinin” adresinde yapılmış olması konusunda;

√ “3. kişi şirketin borçlu şirketin sözleşmesi sona erdikten sonra başka bir akaryakıt firması ile anlaşarak akaryakıt istasyonu işletmeye başladığı, borçlu şirketin farklı bir firma adı altındaki işletmesine ait lisansının bittiği, 3. kişi şirketin yeniden bayilik başvurusu olduğunun bildirildiği, bu bakımdan lisans devrinin söz konusu olmadığı, mahcuzlara ilişkin faturalar ile EPDK lisansına ilişkin başvuru ve belgeler, iş yeri ruhsatı, bayilik sözleşmelerinin sunulduğu hacizde borçlu şirkete ait bir belgeye rastlanmadığı, şirketlerin ortaklık yapıları arasında da bir benzerlik bulunmadığı dikkate alındığında, davalı 3. kişinin İİK. mad. 97/a’de yer alan mülkiyet karinesinin aksini güçlü ve inandırıcı delillerle ispatladığının kabulü gerektiğini”¹⁵⁴⁵

√ “Davalı borçlu şirket ile davalı 3. kişi şirketin faaliyet alanlarının farklı olduğu, ticaret sicil kayıtlarına göre davalı borçlu şirketin haciz yapılan adresten ayrıldıktan yaklaşık 3 yıl sonra, davalı 3. kişi şirketin söz konusu yeri kiraladığı, yine işletme devrinin düşünülebilmesi için önemli ölçüde emtia devri olması gerekmekte olup bu hususun da kanıtlanmadığı, kaldı ki haczin yapıldığı ve kiralanan yerin boş depo olduğu, ayrıca davalı 3. kişinin mahcuzlara ilişkin faturalar ibraz ettiği, bundan ayrı davalı 3. kişi şirket ile davalı borçlu şirket arasında organik bağın tespit edilemediği açıklanan nedenlerle İİK’nun 97/a maddesindeki mülkiyet karinesi davalı 3. kişi lehine olduğundan bu yasal karinenin aksinin davacı alacaklı tarafından, kesin ve inandırıcı delillerle ispat edilmesi gerekeceğini”¹⁵⁴⁶

√ “Bozma ilamında, ‘mülkiyet karinesinin kimin lehine olduğuna dair araştırma ve inceleme yapılması’ istenmişse de; borcun doğumundan evvel davacı üçüncü kişinin eşinin borçlu şirketten ayrıldığı, haciz yapılan yerin ödeme emrinin tebliğ edildiği adresten farklı bir yer olduğu, her ne kadar haciz mahallinde borçluya ait evraklara rastlanmışsa da, bu evrakların tamamına yakının davacının eşinin borçlu şirkette ortak olduğu döneme ait olduğu, bu evrakların tarihlerinin de borcun doğumundan önceye tekabül ettiği, eş anlatımıyla bu evrakların güncel evraklar olmadığı görüldüğünden ve dava konusu takibin dayanağı işçi alacağı olup, alacaklıların ‘döner ustası oldukları, yani borçlu şirketin fiilen gıda sektöründe faaliyet gösterdiği, davacının ise kuyumculukla iştigal ettiği nazara alındığında, davacı ile borçlu şirketin fiili olarak iştigal konularının da aynı olmadığı anlaşıldığından, İİK. mad. 96 vd.na dayalı olarak üçüncü

¹⁵⁴⁴ Bknz. MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları, 2015, s: 352

¹⁵⁴⁵ Bknz: 8. HD. 04.04.2017 T. 5524/4989 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁴⁶ Bknz: 8. HD. 06.06.2016 T. 20017/9928 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

kişinin açtığı istihkak talebine ilişkin açılan davanın kabulüne ilişkin yerel mahkeme kararının onanması gerektiğini”¹⁵⁴⁷

√ “Dava konusu haciz **üçüncü kişi şirket adresinde yapıldığından** mülkiyet karinesinin üçüncü kişi yararına olduğunu”¹⁵⁴⁸

√ “**Haciz işleminin** takip adresi dışında başka bir adreste yapılmış olduğu, davalı borçlunun da haciz mahallinde bulunduğu ispat edilemediğinden, **bu davada mülkiyet karinesinin üçüncü kişi lehine olduğundan ve bu doğrultuda ispat yükü davalı alacaklıda olduğundan, davalı alacaklının dosyaya sunmuş olduğu deliller ile üçüncü kişi lehine olan karineyi çürüttüğünden bahsedilemeyeceğinden, bu sebeple ispat külfeti kendisine düşen davalı alacaklının karinenin aksini ispatlayamadığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini**”¹⁵⁴⁹

√ “**Her ne kadar haciz mahallinde borçlunun adını ihtiva eden bazı kağıtlar görülmüş ise de borçlunun haciz adresinde daha önce kiracı olarak bulunduğu da nazara alındığında bu kağıtların tek başına mülkiyet karinesinin aksini ispata yeterli görülmediğini, mahkemece bu maddi ve hukuki olgular gözönüne alınarak üçüncü kişilerin açtığı davanın kabulüne ilişkin kurulan hükmün doğru olduğunu**”¹⁵⁵⁰

√ “Dava konusu haciz sırasında **borçlunun haciz adresinde faaliyet gösterdiği** orada çalışan işçiler tarafından beyan edilip tutanağa geçirilmiş, aksi kanıtlanamamış olup, İ.İ.K.nun 97/a maddesindeki mülkiyet karinesi borçlu dolayısıyla alacaklı yararına olduğunu”¹⁵⁵¹

√ “Dava konusu haciz, **borçlunun eski faaliyet adresinde yapılmış olduğundan; İİK'nun 97/a maddesindeki mülkiyet karinesinin borçlu, dolayısıyla alacaklı yararına olduğunun kabulü gerekeceğini**”¹⁵⁵²

√ “**Haczin borçlu şirketin adresinde ve takip dayanağı belgede borçlu adresi olarak gösterilmiş adreste yapıldığı anlaşıldığından İ.İ.K.nun 97/a maddesinde öngörülen mülkiyet karinesinin borçlu/alacaklı yararına olduğunu**”¹⁵⁵³,

√ “Dava konusu taşınır, **borçlu şirketin ticaret siciline kayıtlı takip talebinde belirtilen adreste haczedilmiş olup, İİK.97/a maddesinde öngörülen mülkiyet karinesinin borçlu dolayısıyla alacaklı yararına olduğunu**”¹⁵⁵⁴

belirtmiştir.

d- Borçlu ile üçüncü kişinin hacze konu taşınır “birlikte ellerinde bulundurmaları” konusunda;

√ “**Borçlu ile üçüncü kişilerin hacze konu taşınır malı birlikte ellerinde bulundurması halinde, İİK'nun 97/a maddesinde öngörülen mülkiyet karinesinin borçlu, dolayısıyla alacaklı yararına olduğunu**”¹⁵⁵⁵

¹⁵⁴⁷ Bknz: 8. HD. 20.04.2016 T. 1863/7246 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁴⁸ Bknz: 17. HD. 18.06.2013 T. 7436/9304; 17. HD. 11.05.2011 T. 11381/4630 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁴⁹ Bknz: 8. HD. 19.01.2015 T. 27417/1029 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁵⁰ Bknz: 8. HD. 20.09.2018 T. 11145/15985 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁵¹ Bknz: 17. HD. 4.11.2010 T. 6899/9423 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁵² Bknz: 17. HD. 25.06.2012 T. 7697/7940 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁵³ Bknz: 17. HD. 17.03.2011 T. 11892/2329 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁵⁴ Bknz: 21. HD. 25.10.2005 T. 10407/10007 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁵⁵ Bknz: 8. HD. 19.02.2015 T. 22332/4642 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

√ “İstihkak davasında sağlıklı bir sonuca ulaşılabilmesi için öncelikle, **borçlu ile 3.kişi arasındaki hukuki-fili ilişkisinin saptanıp**, mahcuzların takip borçlusu ile davacı 3.kişi tarafından birlikte ellerinde bulundurup bulundurmadıklarının, İcra ve İflas Kanunu'nun 97/a maddesinde öngörülen mülkiyet karinesinin kimin lehine olduğunun, borçlu ile 3.kişiler arasında alacaklıdan mal kaçırmaya yönelik muvazaalı işlemler yapıp yapılmadığının belirlenip, ibraz edilen fatura ve belgelerin mahcuzlara uygunluğunun saptanarak, olayda mülkiyet karinesi borçlu ve dolayısıyla alacaklı yararına ise karinenin aksinin 3.kişi tarafından kesin ve güçlü nitelikteki delillerle ispatlanması gerekeceğini”¹⁵⁵⁶

√ “Taraflar arasındaki istihkak davasında, haciz, borçlunun babası olan davacı 3. **kişi ile borçlunun birlikte buldukları** ve kredi sözleşmesinde gösterilen adresteki evde yapıldığından, mülkiyet karinesinin alacaklı yararına olacağı, bu yasal karinenin aksini 3. kişinin kesin ve inandırıcı delillerle ispat etmesinin gerekeceğini”¹⁵⁵⁷

belirtmiştir.

e- “Davacı-üçüncü kişinin alım gücü” konusunda;

√ “Faturaları düzenleyen firmanın ticari kayıtları ve fatura dip koçanları üzerinde yaptırılacak bir bilirkişi incelemesi ile bunların gerçekliği saptanabileceğini, ödemenin kimin tarafından yapıldığı, **üçüncü kişinin alım gücünün bulunup bulunmadığı** hususları da araştırılıp sonucuna göre karar verileceğini”¹⁵⁵⁸,

√ “Davacı üçüncü kişinin dava konusu **hacizli malları satın alma gücünün bulunup bulunmadığının** araştırılarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekeceğini”¹⁵⁵⁹,

√ “Borçlunun hacizli taşınurlarını daha önce borçludan ya da üçüncü kişiden satın aldığını ileri süren kimsenin **-gelir ve kazancının bulunmaması**, ev kadını olması, bir işte çalışmaması vb. nedenlerle- bunları alabilecek ekonomik güçte olduğunu kanıtlamaması halinde, İİK. 97/a’da öngörülen ve borçlu yararına olan mülkiyet karinesinin aksini kanıtlamamış sayılacağı ve mülkiyetin alıcıya geçmemiş olacağı”¹⁵⁶⁰,

√ “Davalı üçüncü kişinin hacizli malları ihaleden satın almaya yetecek **ekonomik güce** sahip olup olmadığı araştırılarak, ulaşılabilecek sonuca göre karar verilmesi gerekeceğini”¹⁵⁶¹

belirtmiştir.

f- İstihkak davasının, “ticari defter kayıtları ile ispat edilmesi” konusunda;

√ “Mahkemece, davacı vekilinin dava dilekçesinde delil olarak ileri sürdüğü faturalar, **davacı üçüncü kişinin tutması zorunlu ticari defterler, borçluların işletme defterlerindeki kayıtlar** esas alınmak, davacı 3. kişi borçlularla ilgili ticaret sicil ve esnaf odası kayıtları, anılan taraflara ait Vergi Dairesi kayıtları da getirilmek suretiyle, makine mühendisi, mali müşavir bilirkişilerden oluşacak bilirkişi heyetine inceleme yaptırılarak haczedilen makinaların, davacının dayandığı faturada belirtilen makineler olup olmadığı, bu faturanın davacının ticari defterlerine işlenip işlenmediği, işlenmişse bu defterlerin

¹⁵⁵⁶ Bknz: 17. HD. 07.05.2012 T. 4588/5757 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁵⁷ Bknz: HGK. 03.11.1999 T. 21-872/917 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁵⁸ Bknz: 17. HD. 08.04.2013 T. 5376/5021 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁵⁹ Bknz: 17. HD. 14.03.2011 T. 9435/2195; 17. HD. 28.06.2011 T. 1776/6718; 17. HD. 26.12.2011 T. 9074/12915 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁶⁰ Bknz: 21. HD. 27.09.2004 T. 6828/7627 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁶¹ Bknz: 21. HD. 16.09.2003 T. 5646/6953 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

usulüne uygun tutulup tutulmadığı, açılış ve kapanış tasdiklerinin yapıp yapılmadığı hususlarının ticaret sicil ve vergi dairesi kayıtları da dikkate alınarak açıklığa kavuşturulması, ve bundan sonra uyuşmazlık hakkında bir karar verilmesi gerektiğini”¹⁵⁶²

√ “*Davalı borçlu tarafından sanayi sitesi içerisindeki iş yerlerine ilişkin düzenlenen iş yeri teslim tutanakları ve enerji satışını içeren taahhütnameler de dikkate alınarak, hakediş raporları, banka ödeme kayıtları, borçlunun trafoyu satın aldığı şirketlerin ticari defterleri de incelenmek suretiyle (açılış ve kapanış tasdiklerinin yapılmış olması göz önünde bulundurularak) çok yönlü bir araştırma yapılması sonucunda karar verilmesi gerektiğini*”¹⁵⁶³

√ “*Üçüncü kişinin İİK'nun 96 ve onu izleyen maddelerine dayalı açtığı istihkak davasında, faturayı düzenleyen firma defter ve kayıtları üzerinde bilirkişi aracılığıyla inceleme yaptırılarak faturaların ticari defterlerde, hacizli malların da şirket envanterinde kayıtlı olup olmadıkları, tespit edilerek rapor alınıp gerektiğinde firma yetkililerinin tanık sıfatıyla dinlenerek oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini*”¹⁵⁶⁴

√ “*İstihkak davasına konu mahcuzlara ait olduğu ileri sürülen fatura ve serbest meslek makbuzu ile ilgili olarak, düzenleyen şirket ve kişiden dip koçanlarının istenmesi, daha sonra ticari defterler üzerinde araştırma yapılarak mahcuzlara ilişkin kayıt olup olmadığı, incelenen defterlerin açılış ve kapanış tasdiklerinin yapıp yapılmadığı, defterlerin usule uygun tutulup tutulmadığı, sahibi lehine delil vasfı taşıyıp taşımadığı hususları da nazara alınarak araştırılması; bu araştırma sonucu elde edilecek bilgi ve belgelerin dosyada bulunan diğer deliller ile birlikte değerlendirilmesi ve oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceğini*”¹⁵⁶⁵,

√ “*Ticari defter kayıtları ile ibraz edilen faturaların birbirini doğruladığı, çalışanların her iki şirkette de çalışmış olmalarının, iki şirket arasında hukuki bağ olduğuna dair karine oluşturmadığı, borçlu şirketin ortağı ve yetkilisi olan kişinin ile yeğenin davalı şirkette sigortalı olarak gözükmemesinin tek başına karineyi tersine çeviremeyeceği, haciz mahallinde satın alınan makinelerle ait faturalar dışında borçluya ait başkaca bir belgenin bulunmadığı dikkate alındığında, mülkiyet karinesinin davalı 3. kişi yararına olduğu ve alacaklı tarafından sunulan delillerle karinenin aksinin duraksamaya yer vermeyecek şekilde ispat edilemediğini*”¹⁵⁶⁶

belirtmiştir.

g- İstihkak davalarında “faturaların ispat gücü” konusunda;

√ “*İspat yükü altında olan üçüncü kişi, mahcuzların kendisine ait olduğunu gösteren fatura içeriğindeki eşyaların tür olarak mahcuzlarla uyumlu olduğu anlaşılma birlikte, marka, model gibi hususlar açısından uygunluğunun ancak keşif ve bilirkişi incelemeleri ile saptanabilecek konular olduğunu*”¹⁵⁶⁷,

√ “*İstihkak davasında sağlıklı bir sonuca ulaşılabilmesi için öncelikle, borçlu ile 3.kişi arasındaki hukuki-fiili ilişkinin saptanıp, mahcuzların takip borçlusu ile davacı 3.kişi tarafından birlikte ellerinde bulundurup bulundurmadıklarının, İcra ve İflas Kanunu'nun 97/a maddesinde öngörülen mülkiyet karinesinin kimin lehine olduğunun,*

¹⁵⁶² Bknz: 8. HD. 31.03.2016 T. 15510/5879 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁶³ Bknz: 8. HD. 28.03.2016 T. 3915/5630 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁶⁴ Bknz: 21. HD. 29.01.2008 T. 2776/1278 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁶⁵ Bknz: 8. HD. 18.12.2018 T. 12751/20434 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁶⁶ Bknz: 8. HD. 25.04.2017 T. 5792/6126 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁶⁷ Bknz: 8. HD. 21.11.2013 T. 7640/17241 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

borçlu ile 3.kişiler arasında alacaklıdan mal kaçırmaya yönelik muvazaalı işlemler yapıp yapılmadığının belirlenip, **ibraz edilen fatura ve belgelerin mahcuzlara uygunluğunun saptanarak**, olayda mülkiyet karinesi borçlu ve dolayısıyla alacaklı yararına ise karinenin aksinin 3.kişi tarafından kesin ve güçlü nitelikteki delillerle ispatlanması gerekeceğini”¹⁵⁶⁸,

√ “Üçüncü kişi tarafından açılmış istihkak istemine ilişkin davada, davacı tarafından sunulan 12.3.2009, 30.5.2008, 13.6.2008 tarihli fatura içeriğindeki mallarla hacze konu malların aynı olup olmadığı yönünden mahallinde keşif yapılması, malların aynı olduğunun tespit halinde, sunulan fatura dip koçanları istenerek **faturayı düzenleyen şirketle davacının ticari defterleri üzerinde yaptırılacak mali müşavir bilirkişi raporu** ve gerektiğinde faturayı düzenleyen şirket yetkilileri de tanık olarak dinlenerek varılacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini”¹⁵⁶⁹,

√ “Üçüncü kişinin İİK'nun 96 ve onu izleyen maddelerine dayalı açtığı istihkak davasında, faturayı düzenleyen firma defter ve kayıtları üzerinde bilirkişi aracılığıyla inceleme yaptırılarak faturaların ticari defterlerde, hacizli malların da şirket envanterinde kayıtlı olup olmadıkları, tespit edilerek rapor alınıp gerektiğinde firma yetkililerinin tanık sıfatıyla dinlenerek oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini”¹⁵⁷⁰,

√ “İstihkak iddiasını ispat etmek için davacının mahkemeye sunduğu faturaların gerçekliğinin ve hacizli mallara uygunluğunun, dip koçanları ve satıcı firmaların ticari kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak araştırılması ve faturayı düzenleyen kişi ya da şirket yetkililerinin mahkemeye davet edilerek dinlenmesi varılacak sonuç çerçevesinde bir karar verilmesi gerekeceğini”¹⁵⁷¹

belirtmiştir.

h- İstihkak davalarında “hayatın olağan akışına aykırı iddialar” konusunda;

√ “Takibe konu bononun düzenlendiği tarihte, borçlu haczin yapıldığı serada kiracı ise de, haczin yapıldığı tarihte borçlunun kiracılık sıfatı bulunmadığı, davacı üçüncü kişinin kira ve satış tarihlerinde fiilen, sera işletmecisi olarak faaliyet gösterdiği uyumsuzlukta; haciz sırasında **davalı borçlunun malik veya kiracılık sıfatı bulunmamasına rağmen, haciz mahallinde hazır bulunması ve yenileme emrini de icra dairesine gidip tebellüğ etmesi, sonra da tüm yasal sürelerden feragat ettiğini beyan etmesi, normal bir davranış olmayıp, bu haller hayatın olağan akışına da aykırı olup, borçlu tarafından sergilenen bu tutumun ve yaptığı işlemlerin muvazaalı olduğunun kabulü ile üçüncü kişinin açtığı istihkak davasının kabulüne karar verilmesi gerektiğini**”¹⁵⁷²

√ “Üçüncü kişi şirket yetkilisi ile borçlu şirketlerin eski hissedarının kardeş olması ve haciz mahallinde içinde borçlular ile birlikte borçlu şirketlerin eski hissedarına ait ihtarname bulunmasının **hayatın olağan akışına aykırı olmadığını**”¹⁵⁷³

√ “**Haciz yapılan işletmenin niteliği nazara alındığında, borçlu adına düzenlenen ve borcun doğum tarihinden öncesine ilişkin olan Belediye işyeri teftiş defteri, denetim kontrol raporu, ilaçlama formu sureti, alarm sistemine ilişkin sözleşme, zabita durum**

¹⁵⁶⁸ Bknz: 17. HD. 7.05.2012 T. 4588/5757 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁶⁹ Bknz: 17. HD. 11.10.2011 T. 4791/9069 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁷⁰ Bknz: 21. HD. 29.01.2008 T. 2776/1278 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁷¹ Bknz: 21. HD. 18.12.2006 T. 1860/15498 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁷² Bknz: 8. HD. 21.01.2016 T. 9507/727 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁷³ Bknz: 8. HD. 19.03.2019 T. 1487/2868 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

*tespit tutanağı ve İlçe Tarım Müdürlüğü analiz belgesinin haciz adresinde bulunmasının hayatın olağan akışına uygun olduğunu ve bu belgelerin bulunmasının tek başına, mülkiyet karinesinin borçlu (dolayısıyla, alacaklı) lehine işletilmesi için yeterli olmaya-
cağını”¹⁵⁷⁴*

√ *“Haciz adresindeki evde, ‘önceki evliliğinden olan ve şehir dışından ya da yurt dışından gelen çocukları ile birlikte tatil dönemlerinde kaldığı’ şeklindeki borçlu iddiasının hayatın olağan akışına aykırı olmadığını”¹⁵⁷⁵*

√ *“Üçüncü kişinin borçludan satın aldığı taşınması mümkün menkul malları teslim almayıp, davalı borçlunun hakimiyet alanında bırakmasının hayatın olağan akışına uygun olmadığını”¹⁵⁷⁶*

belirtmiştir.

*

XIII- Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

Alacaklı: ‘(F.) A.Ş.’

Borçlular: 1- (Ü.) Tekstil San. ve Tic. A.Ş. ile 2- (H.) Ltd. Şti.

Üçüncü kişi ise: ‘(Ş.)A.Ş.’ dir.

Alacaklının elinde borçluları tarafından düzenlenen toplam “**21 adet bono**” bulunmaktadır. Alacaklı, bu **bonolardan 2 tanesine dayalı olarak** ‘ihtiyati haciz’ karar aldıktan sonra, üçüncü kişinin yerinde -aynı zamanda istihkak davasına konu olan- **01.12.2020 tarihli (ihtiyati) haciz** işlemi gerçekleştirilmiş ve aynı gün takip borçluları hakkında kambiyo özgü genel haciz yoluyla icra takibi başlatılmıştır. Alacaklı, daha sonra, elindeki diğer **19 bono ve muacceliyet sözleşmesine dayalı olarak**, yeni bir “ihtiyati haciz” kararı alıp, yine aynı üçüncü kişinin yerinde -diğer istihkak davasına konu olan- **14.01.2021 tarihli (ihtiyati) haciz işlemi** gerçekleştirilmiş ve yine aynı takip borçluları hakkında kambiyo özgü genel haciz yoluyla ikinci icra takibini başlatılmıştır.

Alacaklı üçüncü kişinin adresinde iki ayrı haciz işlemi gerçekleştirmiş olup taraflar arasında farklı mahkemelerde görülmekte olan *iki ayrı istihkak davası* bulunduğundan, görüşümüz iki ayrı hukuki mütalâa olarak hazırlanmıştır.

XIV- Mahkemenizin (Gaziantep ... İcra Hukuk Mahkemesi’nin) 2020/... E. nolu dosyasında görülmekte olan istihkak davasına konu 01.12.2020 tarihi (ihtiyati) haciz ve yapılan diğer icra takip işlemleri hakkında:

- Esas icra dairesi ve dosya nosu: Gaziantep İcra Müdürlüğü, 2020/...
- Talimat icra dairesi ve dosya nosu: Bakırköy ... İcra Müdürlüğü, 2020/... (Tal. No.)
- İhtiyati haciz karar tarihi: 27.11.2020
- İhtiyati haczin uygulandığı tarih: 01.12.2020
- İcra takip tairih: 01.12.2020
- Takip çıkışı: 132.209,86 USD. (Harca esas değer: 1.089.080,50 TL)

¹⁵⁷⁴ Bknz: 8. HD. 18.09.2019 T. 11165/ 7738 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁷⁵ Bknz: 8. HD. 04.05.2015 T. 4780/9942 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁷⁶ Bknz: 8. HD 21.01.2016 T. 13811/725 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

- Alacağın dayanağı: -30.08.2019 düzenleme, 23.09.2019 vade tarihli 60.000 USD tutarında ve 30.08.2019 düzenleme, 23.09.2019 vade tarihli 60.000 USD tutarında- 2 adet bono

- Ödeme emirlerinin tebliğ tarihi: 10.12.2020

Alacaklı şirketin başvurusu üzerine, Gaziantep ... Asliye Ticaret Mahkemesi, **27.11.2020 tarihli kararı ile** “-davanın açıldığı tarihteki USD kur miktarının TL. karşılığı gözetilerek- (alacak miktarının %15’i olan **142.560,00 TL. tutarında teminat yatırılmasını müteakip**), 950.400,00 TL. üzerinden ihtiyati haciz talebinin kabulüne” karar vermiştir.

Alacaklının esas icra dairesine (Gaziantep İcra Müdürlüğü, Dosya No: 2020/...) başvurusu üzerine yazılan talimat uyarınca, talimat icra dairesi Bakırköy ... İcra Müdürlüğü’nce (2020/... Tal.) mahkemenizde görülmekte olan davaya konu (ilk) haciz **01.12.2020 tarihinde** gerçekleştirilmiştir.

Alacaklı, söz konusu 2 bonoya dayalı olarak, Gaziantep İcra Müdürlüğü’nün 2020/... sayılı icra dosyasında, borçluları aleyhine **01.12.2020 tarihinde** kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile icra takibi de başlatmıştır.

01.12.2020 tarihli söz konusu ‘**haciz tutanağı**’nda şu bilgiler yer almaktadır:

Haciz, “... Mahallesi ... Caddesi, No26/A ..., İstanbul” adresinde gerçekleştirilmiştir.

Haciz sırasında hazır bulunan (F. I.) özetle “gelen adresin (üçüncü kişi) (Ş.) A.Ş.’nin ticaret sicilinde kayıtlı adresi olduğunu, şirketlerinin 1993 yılında kurulduğunu, adresin borçlular ile bir ilgisi olmadığını, burada bulunan tüm malların üçüncü kişi şirkete ait olduğunu” belirterek Ticaret Sicil Gazetesi örnekleri ile vergi levhası ve faturalar ibraz etmiştir.

Alacaklı vekili ise özetle “haciz mahallinde hazır bulunan (F. I.)’nin aynı zamanda borçlu şirketlerin yönetim kurulu üyesi ve ortağı olduğunu, gelen adresin borçlu şirketin ticaret sicili adresi olduğunu, takip borçluları ile üçüncü kişi şirketin (Ü.) altında birleşmiş olduğunu” belirtmiştir.

Haciz mahalline “(H.)” ibaresini içerir flama, kilim, halı, vs.nin bulunduğu ve bunların fotoğraflandığı, alacaklı vekilinin talebi üzerine haciz işleminin gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.

Haciz sırasında kasada bulunan *aşağıda belirtilen cins ve tutardaki paralar* alacaklı vekilinin talebi üzerine dosyaya alınmıştır:

- “32 adet 200 TL., 4 adet 50 TL., 116 adet 100 TL.”

- “41 adet 100 USD, 13 adet 50 USD,”

- “7 adet 5 Euro, 15 adet 10 Euro, 14 adet 20 Euro, 14 adet 50 Euro, 6 adet 100 Euro, 2 adet 200 Euro”

Daha sonra haciz işlemlerine devam edilerek -10555,24 m2- **1663 adet halı** (ihtiyaten) haczedilmiş ve **muhafaza** altına alınmıştır.

Üçüncü kişi vekili Av. ... yapılan işlemler üzerine söz alarak “*istihkak iddiasında bulduklarını, ayrıca yapılan haczin taşkın haciz niteliğinde olduğunu*” beyan etmiştir.

İhtiyati hacizden sonraki aşamada icra dosyasındaki yapılan diğer işlemler hakkında:

Üçüncü kişi vekili “*istihkak davası açılmak üzere alacaklı vekilin süre verilmesi gerektiğini*”¹⁵⁷⁷ belirterek, 02.12.2020 tarihinde Gaziantep İcra Müdürlüğüne (Dosya No: 2020/...) başvuruda bulunmuşsa da, icra müdürlüğü 08.12.2020 tarihinde “...*haczin İİK 96/97 maddelerince yapılmış sayılmasına, ... istihkak hususunda karar vermek üzere dosyanın nöbetçi icra hukuk mahkemesine gönderilmesine*”¹⁵⁷⁸ şeklinde karar vermiş ve üçüncü kişi vekili 10.12.2020 tarihinde icra müdürlüğünün bu kararının iptali için şikâyet yoluna başvurarak “...*yapılan haczin İİK. 99 uyarınca yapıldığının kabulü ile istihkak davası açmak üzere alacaklıya süre verilmesine, haczedilen tüm menkullerin yediemin olarak müvekkillerine iade edilmesine...*” karar verilmesini talep etmiştir. Söz konusu şikâyet, Gaziantep ... İcra Hukuk Mahkemesi’nin 2020/... Esas sayılı dosyasında görülmekte iken, 25.02.2021 tarihli duruşmada -Gaziantep ... İcra Hukuk Mahkemesi’nin 2020/... E. sayılı dosyasıyla- “*birleştirme kararı*” verilmiştir.

İcra dairesinin icra takip dosyasını kendisine göndermesi üzerine, **Gaziantep ... İcra Hukuk Mahkemesi, 12.01.2021 T. ... kararı** ile, “...*haciz mahallinde bulunan kimseler, evraklar, afişler ile tarafların iştilal alanlarının ortak oluşu dikkate alındığında, karinenin, borçlu, bir başka deyişle alacaklı yararına olduğu kanaatiyle 3. kişinin istihkak iddiasının reddine ... istihkak davası açma konusunda serbest olduğuna*” değiştirilerek “*takibin devamına*” karar verilmiş olup üçüncü kişi söz konusu kararın verilmesinden önce, 16.12.2020 tarihinde “**istihkak davası**” açmıştır. Üçüncü kişinin açtığı bu dava süresindedir.

İcra dosyasında takip borçlularının adreslerinde yapılan diğer hacizler hakkında:

-İstanbul’da gerçekleştirilen 01.12.2020 tarihli ihtiyati hacizden sonra- **03.12.2020 tarihinde** takip borçlularının Gaziantep adreslerinde de hacze gidilmiştir.

- Gaziantep İcra Müdürlüğü’nün 2020/... nolu dosyasında yer alan **03.12.2020 tarihli** (ihtiyati) haciz tutanağı içeriğine göre, takip borçlularından (Ü.) AŞ.’nin ... *Bulvarı ... Caddesi No: ... Gaziantep* adresine gidildiğinde, alacaklı şirketi temsil yetkisine sahip

¹⁵⁷⁷ Üçüncü kişi vekili bu başvurusunda “*Haciz sırasında sunulan belgelere karşın, İİK. 99 uyarınca işlem yapılmamasının usulsüz olduğunu, haczedilen malların tamamının istihkak iddiasında bulunan müvekkillerine yediemin olarak teslimi gerektiğini, ... haciz mahallinde üçüncü kişi müvekkillerinin bir çok markada halı sattığını, ‘(H.) Halı’nın bir halı markası olduğunu, borçlu şirketlerden (H.) Tekstil ile bir ilgisi olmadığını, bu halının diğer borçlu şirkete ((Ü.)ya) ait tescilli bir ürün olduğunu, müvekkilinin bu ürünleri alıp sattığını, bu nedenle ürünleri aldığı firmanın borcundan dolayı müvekkiline ait malları haczinin mümkün olmadığını, Kasada bulunan çek/senetlerin tamamının, müvekkilleri üçüncü kişi adına düzenlenmiş olduğunu, ... haciz mahallinde bulunan (F. I.)’nın diğer takip borçlularında ortaklığı varsa da, pasif bir ortaklığı olduğunu, ... takip borçlusunu olarak gözüken (H.) Tek. San. ve Tic. Ltd. Şti.’nin 01.12.2017’de 12m2’lik bir alanı ‘irtibat ofisi’ kiraladığını ancak burada hiçbir malvarlığı olmadığını, malların kaymet takdiri işlemlerinin bir an önce yapılmasını ve istihkak davası açmak üzere alacaklıya süre verilmesini talep ettiklerini” belirtmiştir.*

¹⁵⁷⁸ Gaziantep İcra Müdürlüğü’nce (Dosya No: 2020/...) 08.12.2020 tarihinde “...*borçlu şirkete ait haciz mahallinde bulunan evraklar, flamalar, afişler, kasada bulunan (H.) halı stickerlı zarf ve (H.) halı isimli bir çok halı bulunduğu, borçlu şirket ortağının da haciz mahallinde bulunduğu haciz tutanağında belirtildiğinden, haczin İİK 96/97 maddelerince yapılmış sayılmasına, ... istihkak hususunda karar vermek üzere dosyanın nöbetçi icra hukuk mahkemesine gönderilmesine ... hacze konu malların yediemin olarak üçüncü kişiye teslim edilmesi hususundaki talebin reddine...*” karar verilmiştir.

olmayan -alacaklı vekiline daha sonra bilgi vermek üzere, orada müşahit olarak bulunan kişinin huzurunda, saat 10.45’te ihtiyati haczin infazına başlandığı, gelinen adreste hazır bulunan kişinin “*adresin (P.) Td. Şti. ’ne ait olduğunu, borçlu firmayı tanımadıklarına*” ilişkin beyanı ile yetinilerek **başkaca bir araştırma yapılmaksızın ve herhangi bir işlem yapılmadan (5 dakika içinde) saat 10.50 itibariyle ihtiyati hacze son verildiği** görülmektedir.

- Gaziantep İcra Müdürlüğü’nün 2020/... nolu dosyasında yer alan **03.12.2020 tarihli** diğer (ihtiyati) haciz tutanağı içeriğine göre,, takip borçlularından (H.) Ltd. Şti. ’nin ... Mah. ... Bul. No: ... K: ... D: 152 Gaziantep adresinde gidildiğinde, alacaklı şirketi temsil yetkisine sahip olmayan -alacaklı vekiline daha sonra bilgi vermek üzere, orada müşahit olarak bulunan- kişinin huzurunda, saat 11.20’de ihtiyati haczin infazına başlandığı, icra takip dosyası borçlularından ikisinin de vekilliğini yapan avukatın da hazır bulunduğu, hazır bulunan avukatın “*müvekkillerinin pandemi nedeniyle ekonomik kriz içinde olduğunu, işlerin açılması halinde ödeme yapabileceklerini*” ve “*alacaklı vekilinin mahkemeye yatırmış oldukları teminatın iadesini hususunda her iki şirket adına da muvafakatleri olduğunu*” beyan ettiği ve bunun üzerine **haciz mahallinde araştırma yapılmaksızın ve herhangi bir işlem yapılmadan (5 dakika içinde) saat 11.25 itibariyle ihtiyati hacze son verildiği** görülmektedir.

Gaziantep ... İcra Hukuk Mahkemesi’nin 2020/... E. dosyasında görülmekte olan istihkak davasındaki taraf beyanları hakkında:

Davacı üçüncü kişi vekili 16.12.2020 tarihli dava dilekçesinde özetle;

- “*...Müvekkil şirketin 1993 yılında, icra takibine konu borcun doğumundan yıllar önce, kurulduğunu ve müvekkilinin 1998 yılından beri haciz adresinde faaliyet gösterdiğini...*”,

- “*...Asıl takip borçluları hakkında haciz işlemi dahi yapılmadığını, müvekkilileri üçüncü kişi şirkete ait adreste haciz yapıldığını, davalı-alacaklı ile borçlunu muvazaalı işlemler yaptığını, borçluların malvarlığı var iken, müvekkillerinin adresine geldiğini...*”,

- “*...Haciz mahallinde (F. L.)’nın bulunma nedeninin üçüncü kişi şirketin imzaya yetkili yönetim kurulu üyesi olması olduğunu, bu kişinin borçlu şirketlerde sadece %10 oranında hisse sahibi olduğunu, borçlu şirketlerin %55 hissesinin ise (V. L.)’ye ait olduğunu, borçlu şirketlerin kuruldukları günden bugüne temsil yetkisinin (B. L.) ve (V. L.)’de olduğunu, borçlu şirketlerin alacaklıya karşı olan muvazaalı alacaklarından dolayı üçüncü kişinin adresinde haciz yapılmayacağını, davalılar arasında muvazaalı senet düzenlendiğini, üçüncü kişi şirketin davalılar arasındaki borç ilişkisinden 26 yıl önce kurulmuş olduğunu, alacaklı ile borçlu şirket arasında uzun yıllardır ticari ilişki olduğunu, alacaklı şirketin borçluya mal teslimi yaptığı adreste hacze gitmediğini, bunun yerine borçlu şirkette hissesi olan bir kişinin takip borçlusunu olmayan şirketine ait malları hacze geldiğini, borçlu şirketin 24.625 m2 halı fabrikasında haciz yapmak yerine haciz işlemi yapılmadan işlemlere devam edildiği, yine diğer borçlunun adresinde de haciz sırasında hiçbir işlem yapılmadığını, üstelik her iki borçlunun vekili olan avukatın haciz sırasında ihtiyati hacze ilişkin teminatın iadesine ilişkin muvafakat ettiğini...*”,

“*...Müvekkil şirketin haciz mahallinde 1993 yılından beri toptan hali ticareti yaptığını, muhtelif şirketlerden halı aldığını, takip borçlularından (Ü.)’den bedeli karşılığında halı aldığını, diğer borçlu (H.) Ltd. ’den hiçbir alım yapmadığını, (H.) Teks.... Ltd. Şti.nn bir tüzel kişi, (H.) Halı’nın ise bir marka olduğunu, hatta bu markanın da (H.) .. Ltd.’Şti.ne ait olmadığını, aksine (Ü.)’ye ait tescilli bir marka olduğunu,*

müvekkillerinin de halıları (Ü.)’den aldığını, tüm bunların ticari defter kayıtlarında sabit olduğunu...”

- **‘(H.) Halı’ ibaresi içeren eşya ve halıların borçlunun bu adreste faaliyette bulunduğu anlamına gelmeyeceğini**, çünkü bu halı markasının, Türkiye’nin her yerinde halı mağazalarında satılan bir marka olduğunu, bu nedenle, (H.) Halı markasını içeren sticker, zarf, flama, katalog vb. eşyanın tüm halı mağazalarında bulunmasının doğal olduğunu, borçlu gözüken (H.) Teks... Ltd. Şti.’nin 01.12.2017 tarihinde irtibat ofisi olarak 12 m2lik bir alanı kiraladığını, sicil gazetesinde de açılan şubenin 0 sermaye ile kurulduğunun ilan edildiği, bu adrese her hangi bir mal sevkiyatı yapılmadığını vb.”

belirterek “istihkak davasının kabulüne, hacizlerin kaldırılmasına, hacizli mal ve paraların üçüncü kişiye iadesine, kötüniyetli davalılar aleyhine %15 tazminata hükmedilmesine karar verilmesini” talep etmiştir.

Davalı-alacaklı vekili 05.01.2021 tarihli cevap dilekçesinde özetle;

“...**Haciz yapılan yerin borçlu (H.)... Ltd. Şti.’nin ticaret sicil kayıtlarına göre İstanbul şubesi adresi olduğunu...**”

- “Gerek takip borçlusu şirketlerin gerekse davacı-üçüncü kişi şirketin **aynı sektörde olduğunu, ortak ve yöneticilerinin aynı kişiler, hemşeri ve akraba olduğunu, borçlu şirketlerle davacı-üçüncü kişi şirketin fiili ve organik bağ içinde olduğunu...**”

- “...Haciz mahallinde **borçlu şirket ile davacı şirketin kurucusu ve ortağı olan kişilerin hazır bulunduğunu...**”

- Haciz mahallinde **borçlu şirkete ait logo vs.nin** sökülmek istendiğini, haciz mahallinde özellikle mahcuz halılarda şirketin markası olduğunu, **borçlu şirkete ait poşet vs.lere dair onlarca çekilmiş fotoğraf olduğunu, haciz yapılan adresin borçlu şubesi olması ve haciz tutanağı ile ekli fotoğrafların istihkak iddiasında bulunan şirketin borçlu şirketle fiili ve organik bağını ortaya koyduğunu..**”

- “...İstihkak iddia edence sunulan belgelerin **her zaman düzenlenebilen belgeler olduğunu, İK. 97/a gereğince mülkiyet karinesinin borçlu yararına olduğunu, üçüncü kişinin gelir ve kazancı olduğunu kanıtlayamadığını, internet sitelerinde daha sonra çeşitli değişiklikler yapıldığını, davacı üçüncü kişinin yasal karinenin aksini ispat edemediğini**”

belirterek “açılan davanın reddi ile %20den aşağı olmamak üzere tazminata mahkum edilmesine karar verilmesini” talep etmiştir.

Takip borçlusu şirketlerde hissesi bulunan üçüncü kişi şirket ortaklarının, borçlu şirketler ve vetkileri aleyhine açtığı diğer davalar hakkında:

Takip borçlusu şirketlerin muvazaalı davrandığı iddia eden üçüncü kişi şirket ortakları, takip borçlusu şirketler aleyhine kayyım atanması, genel kurul kararlarının yoklukla tespitine ilişkin davalar da açmış olup borçlu şirket yetkilileri hakkında (Gaziantep C. Başsavcılığı’nın 2020/96551 ve 2021/7797 soruşturma nolu dosyaları ile) suç duyurusunda bulunmuştur.

Üçüncü kişi şirket ortakları (A. I.), (F. I.) ve (O. I.), “davalı-borçlu (H.) Limited Şirketi’nde %45, diğer davalı borçlu (Ü.) Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş’nde yine %45 hisse sahibi olsalar da, adı geçen borçlu şirketlerin yönetiminde saf dışı bırakıldıkları, borçlu şirketlerin kötüniyetli yöneticilerinin usulsüz işlemler yaptığını, şirketi battık olarak gösterip haksız kazanç elde ettiğini” iddia ederek,

- “*Takip borçluları olan (H.) Limited Şirketi'nin ve (Ü.) Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş'nin çeşitli tarihlerdeki genel kurul kararlarının -kendileri davet edinmeden sahte imza ile, usulsüz olarak alınmış olmaları vb. nedenlerle- yoklukla mutlak butlanın olduğunun tespiti ile şirketlere genel kurulun yapılması için kayyum atanması ve gerekli görünen tüm tedbirlerin alınması*” istemiyle davalar açılmıştır (Gaziantep ... Asliye Ticaret Mahkemesi, Dosya No: 2021/... E. ve Gaziantep ... Asliye Ticaret Mahkemesi, Dosya No: 2021/... E.)

Söz konusu başvurular incelendiğinde, aynı zamanda borçlu şirketlerde hissedar olan üçüncü kişi şirket ortaklarının, “*şirketin fülü olarak (B. L.) ve (V. L.) tarafından yönetilmesi nedeniyle, kendilerinin Genel Kurul defterleri ve şirkete ait yapılan işlemlere incelemesine izin verilmediği gibi bu hususta kendilerine bilgi dahi verilmediğini*”, “*(V. L.) ve (B. L.) hakkında ayrıca suç duyurusunda bulunulduğunu*”, “*(Ü.) Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş'nin adresinde yapılan haciz sırasında 'şirkete ait yerde (P.) Sanayi ve Ticaret Limited Şirketinin bulunduğu, borçlu gözüken (Ü.) şirketinin adreste bulunmadığının zapta geçtiğini' öğrenen müvekkillerinin bu tarihten itibaren hisse sahibi oldukları (Ü.)'ye ait fabrikada, (P.) adında bir şirketin neden bulunduğu, (Ü.)'ye ait değerli halı makineler ile satışa hazır halıların, ham maddelerin akibetleri ile ilgili bilgi verilmesinin talep edilmesine rağmen, müvekkillerine davalı şirket yetkili temsilcisi (V. L.) tarafından bilgi verilmediğini*” belirttiği görülmektedir.

Mahkemenizin (Gaziantep ... İcra Hukuk Mahkemesi'nin) 2020/... E. nolu dosyasında görülmekte olan istihkak davasında, alacağın dayanağı 120.000 USD bedelli 2 adet bonodur. Alacaklı elindeki diğer 19 bonoyu da ayrı bir takibe konu etmiştir.

Aynı alacaklı ((F.) A.Ş) aynı borçlular ((Ü.) Tekstil San. ve Tic. A.Ş. ve (H.) Ltd. Şti.) hakkında elindeki diğer **19 adet bono (ve muacceliyet sözleşmesine)** dayalı olarak yine önce ihtiyati haciz kararı alarak ve daha sonra da bu borçlu şirketler aleyhine kambyo senetlerine özgü icra takibi başlatmış ve yine üçüncü kişinin adresinde haciz işlemleri gerçekleştirilmiştir. Söz konusu **14.01.2021 tarihli** ihtiyati hacze ilişkin olarak *Gaziantep ... İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2021/... E. nolu* dosyasında ayrı bir istihkak davası açılmıştır.

Mahkemenizde görülmekte olan istihkak davasına konu 01.12.2020 tarihli (ihtiyati) haciz ile *Gaziantep ... İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2021/... E. nolu* dosyasında görülmekte olan istihkak davasına konu 14.01.2020 tarihli (ihtiyati) haciz birçok açıdan benzer özellikler taşımaktadır. Her iki uyuşmazlıkta da, “alacaklı”, “borçlular” ve “üçüncü kişi” ile “haciz adresi” aynıdır.

Davacı üçüncü kişi vekili açtığı bu davada da, özetle “*alacaklı ile borçluların muvazaalı işlemler yaptığını, aralarında davalı alacaklının gerçek bir alacağı bulunmadığını, alacaklının kambyo takibi yaptığı, senetlerdeki 'nakten' ibaresi nedeniyle 3.009.443,33 TL tutarında nakit olarak borç para vermiş olduğunu kanıtlaması gerektiğini, takibi konu senetlerden biri çift vade nedeniyle geçersiz olmasına karşın, borçlu şirketlerin buna itiraz etmediğini, usulsüz tebligatlara dahi ses çıkarmadıklarını, taraflar arasındaki muacceliyet sözleşmesinin de muvazaalı olduğunu*” belirtmiş ve “*taraflar arasındaki organik bağ, haciz mahallinde bulunan mallar ve haciz sırasında hazır bulunan kişilere*” dair önceki hacze ilişkin açıklamalarını yineleyerek “*açmış oldukları istihkak davasının kabulüne, hacizlerin kaldırılmasına, hacizli mal ve paraların üçüncü kişiye iadesine, kötüniyetli davalılar aleyhine %15 tazminata hükmedilmesine karar verilmesini*” talep etmiş ve dosyaya sunmuş olduğu beyan dilekçesinde “*aynı bölgede iş yapan davalıların birlikte kötü niyetli olarak hareket ettiklerini, ikinci hacizden sonra alacaklı gözüken davalı (F.) Şirketi'nin yetkilisinin (Metin Beyin) 30.01.2021 tarihinde saat 14.00'de 0532 2726368 nolu telefondan, davalı-borçlu şirketlerin İstanbul'da oturan,*

borçlu şirketleri temsil etmeyen ortağı konumundaki (A. I.)'yı arayarak ‘*bir kısım ödeme yapmalarını, borçlu şirketteki hisselerini, Gaziantep’de şirketleri yöneten (V. L.)’ye devretmelerini*’ talep ettiğini, (A. I.)'yı ikna etmek içinde ‘*Diğer alacaklı bankalar bana haczi nasıl yaptığını soruyorlar, onlara bu bilgileri vermiyorum*’ şeklinde konuşarak, esasen gerçek amaçlarının davalı-borçlu şirketlerin İstanbul’da ikamet eden ortaklarındaki hisseleri (V. L.)’ye devrini sağlamak olduğunu açıkça gösterdiğini, hacizler öncesinde de (V. L.)’nin hisselerin bedelsiz kendisine devir edilmesini istediğini, olmayınca da davaya konu hacizlerin gündeme geldiğini” ifade etmiştir.

XV-Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

- İcra takibine konu borçlu şirketlere gönderilen her **2 ödeme emrinin** de, haczin yapıldığı üçüncü kişinin adresinde tebliğ edilmediği, borçluların adreslerinde tebliğ edilmiş olduğu,

- Üçüncü kişi şirketin **1993 yılında kurulduğu,** borçlu şirketlerden (Ü.) A.Ş.’nin **2002 yılında kurulduğu,** üçüncü kişi şirket ortaklarının, diğer borçlu şirket olan (H.) Ltd. Şti.’ne ait bir kısım hisseleri 2004 yılında devraldığı,

- **Haciz sırasında hazır bulunan üçüncü kişi şirket temsilcisinin,** aynı zamanda borçlu şirkette **hisse sahibi** olduğu ancak borçlu şirketleri hiçbir zaman **temsil yetkisine sahip olmadığı,**

-Üçüncü kişi konumunda olan şirket ortaklarının ((A. I.), (F. I.) ve (O. I.)’nın) davalı-borçlu (H.) Limited Şirketi’nde %45, diğer davalı borçlu (Ü.) Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş.’nde yine %45 hisse sahibi olduğu,

- **Haciz mahallinin, üçüncü kişinin ticaret siciline kayıtlı adresi olduğu,** bu adres, aynı zamanda borçlu şirketlerden (H.) Limited Şirketi’nin “şube adresi” olarak ticaret sicilinde ilan edilmişse de, 2017 yılında, borçlu şirketlerden (H.) Ltd. Şti.’nin, üçüncü kişiye ait binanın 12 m2’lik bölümünde ‘irtibat bürosu’ olarak kullanılmak üzere bir ofis kiralandığı ve bu adresin, şube adresi olarak sicilinde kayıtlı olduğu, şubede faaliyet gösterilmediği ve bu nedenle buranın 30.01.2020 tarihinde tahliye edildiği, ancak pandemi nedeni ile şube kapanışlarının yapılamadığı, ihtiyati haczin, 12 m2’lik alanda değil, binanın tamamında yapıldığı,

- (İcra takibine konu edilen 2 bononun da 30.08.2019 tarihinde düzenlenmiş olduğu, üçüncü kişinin ise 1993 yılında kurulmuş olduğu gözetildiğinde) Üçüncü kişi şirketin borcun doğumundan yıllar kurulmuş olduğu,

- Haczi mahallinde, bulunan flama, zarf, halı vs. gibi eşyaların üzerinde “(H.) Halı” ibaresinin yer aldığı, “(H.) Halı” ibaresinin (Ü.) Şirketine ait halı markası olduğu, hacze gelinen adreste diğer halı markaları ile birlikte bu halı markasına ait ürünlerin de borçlu (Ü.) Şirketten satın alınarak, satışının yapıldığı,

- Haciz sırasında mahcuzların kıymetinin belirlenmediği, ancak istihkak davasının açılmasından sonra, icra müdürlüğüne yapılan kıymet takdirine ilişkin raporun takibin taraflarına tebliğ edildiği,

- Halı ticareti yapan üçüncü kişi şirketin, haczedilen halıların bir kısmını, icra takip borçlusu olan (Ü.)’den, diğer mahcuzları ise (satmak üzere) başka firmalardan satın almış olduğu,

görülmektedir.

XVI- Haciz sırasında kıymet takdiri yapılmamış olması hakkında:

Davacı-üçüncü kişi vekili dava dilekçesinde *haklı olarak istihkak davasında “haciz sırasında kıymet takdiri yapılmadığından öncelikle kıymet takdiri yapılmasını ve sonrasında belirlenen kıymete göre harcın tamamlanmasının gerektiğini”* ileri sürmüştür. Bilindiği gibi, istihkak davalarında, “alacak tutarı” ile “haczedilen dava konusu mahcuzların değerinden” hangisi az ise, o değer üzerinden hesaplanacak harç alındıktan sonra yargılamaya devam olunması gerekir. Haczedilen malların kıymeti icra müdürlüğüne belirlenmemiş olduğundan, yargılamaya devam olunması için *öncelikle harcın tamamlanması*, harca esas alınacak değer belirlenebilmesi için de, haczedilen malların **kıymet takdiri yapılması** gerektiğinden, takip dosyasının tarafı olan alacaklı tarafa “masrafin yatırılması” amacıyla süre verilmesi gerekir.¹⁵⁷⁹

Somut uyuşmazlıkta, istihkak davasının açılmasından sonra, talimat icra dairesi olan Bakırköy ... İcra Müdürlüğüne (2020/... Tal.) seçilen bilirkişilerin hazırladığı kıymet takdiri raporu, takibin taraflarına tebliğ edilmiştir. Esas icra dairesi olan Gaziantep İcra Müdürlüğü’nün 2020/... s. icra takip dosyasında, kıymet takdiri raporunu gören üçüncü kişi şirket vekili, kıymet takdirine itiraz etmiştir. Söz konusu şikayet Bakırköy ... İcra Hukuk Mahkemesi’nin 2021/... E. sayılı dosyasında halen görülmektedir.

Bilindiği gibi, **Yüksek mahkeme**, “*takibin tarafı olmasa da hukuki yararı bulunan üçüncü kişiler şikayet yoluna başvurabileceğini*”¹⁵⁸⁰ kabul etmektedir. **Doktrinde** de “*borçlunun, üçüncü kişilerin ve kamunun menfaatini korumak için konulmuş ‘amir hükümlere’ aykırı olarak yapılmış işlemler için her zaman şikayet yoluna gidilebileceği*”¹⁵⁸¹ kabul edilmektedir.

Kıymet takdirine ilişkin icra mahkemesinin kesin olduğundan, bu konuda istihkak iddia eden üçüncü kişinin ‘şikayet’ yoluna başvurmakta hukuki yararının olup olmadığına ilişkin aydınlatıcı bir içtihat bulunmasa da, örneğin, üçüncü kişi muahfaza işlemine ilişkin olarak şikayet yoluna başvurabilir. Buna karşın, üçüncü kişi kural olarak ‘haczin kaldırılmasını’ isteyemez, istihkak iddiasına bulunabilir.

Bir uyuşmazlıkta, **Yargıtay 12. HD.** “*Şikayetçi üçüncü kişinin, ‘ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile başlatılan icra takibinde kıymeti takdir edilen geminin, ipotek konusu olan gemi olmayıp kendilerine ait gemi olduğunu’ ileri sürerek ‘yapılan kıymet takdirinin iptali ile satışın durdurulmasını’ talep etmesinin, ‘kıymet takdirine itiraz’ değil, icra müdürünün işleminin hukuka aykırı olduğuna yönelik ‘şikayet’ niteliğinde bulunduğu, mahkeme kararının İİK. mad. 363 uyarınca temyiz edilebileceğini; şikayet yoluna, şikayete konu işlemi iptal ettirmekte hukuki yararı olan herkesin başvurabileceğini, şikayetçinin takibin tarafı olması zorunluluğunun olmadığını ve kendisine ait geminin kıymetinin takdir edildiğini, icra müdürlüğü işleminin hukuka aykırı olduğunu iddia eden şikayetçinin, bu işlemi ‘şikayet’ konusu yapmasında hukuki yararının bulunduğunu*”¹⁵⁸² ifade etmiştir.

Her ne kadar ‘takibin tarafı’ olmasa da, üçüncü kişinin, adresinde yapılan hacze konu malların *kıymet takdirinin düşük belirlendiği* iddiası ile şikayet yoluna başvurusunda *hukuki yararı* bulunmaktadır. Çünkü malların değerinin düşük tespit edilmesi

¹⁵⁷⁹ 8. HD. 03.04.2019 T. 8390/3656 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁸⁰ Bknz: 12. HD. 04.02.2019 T. 5298/1168; 04.05.2016 T. 131/13123; 18.09.2013 T. 22315/28976 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁸¹ **KURU, B.** İcra İflas Hukuku-1988 Baskı, C: 1, s:94 -HGK. 22.01.2003 T. 12-17/29, Ayrıca Bknz: 12. HD. 21.09.2020 T. 5640/7294 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁸² Bknz: 12. HD. 18.09.2013 T. 22315/28976 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

halinde, üçüncü kişi aynı adreste yeni hacizlerle karşı karşıya gelebilir. Bu nedenle üçüncü kişinin kıymet takdirine ilişkin yaptığı şikayetin kesinleşmesi beklenerek, istihkak davasının değerinin buna göre belirlenmesi isabetli olur. Kıymet takdirine yapılan itiraz üzerine verilen icra mahkemesi kararı kesin nitelikte olacağından, istihkak davası henüz sonuçlanmadan dava değerinin belirlenmesi mümkün olacaktır.

XVII- “Alacağın gerçek olup olmadığının” değerlendirilmesi gerekliliği:

a- İstihkak iddiasında bulunulabilmesi için uygulanan haczin, kesin (icrai) haciz olması zorunlu değildir. Uygulanan “*ihtiyati haciz*” de olabilir. Ancak ihtiyati haczin hükümsüz hale gelmesi -örneğin; alacaklı tarafından süresinde icrai hacze çevrilmemesi- ile, istihkak iddiası (ve davası) konusuz kalır. Somut olayda geçerli gözükken bir haciz olduğundan ve süresinde ihtiyati haczin hükümsüz hale gelmesi de söz konusu olmadığından, bir diğer dava şartlarının incelenmesi gerekir.

b- Yukarıda (VIII-’de) ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi, *istihkak davasının* görebilmesi için, “**gerçek bir alacağa dayalı icra takibi yapılmış olması**” özel *dava koşulu* olarak kabul edilmektedir.

Davacı-üçüncü kişi vekili, dava dilekçesinde, “**gerçek bir alacağa dayalı icra takibi yapılmadığı**” iddiasını,

- “*Halı piyasasında vadelerin normalde bir yıldan aşağı olmadığı halde takibe konu bonoların düzenleme ve vade tarihleri arasında sadece 23 günlük fark olduğunu*”

- “*Davalı alacaklı ile davalı borçlu (H.) Teks. San. Tic. Ltd. Şti arasında ticari bir ilişki olmadığı,*”

- “*(H.) Teks. San. Tic. Ltd. Şti.’nin Şubesi’nin “0” sermaye ile kurulmuş bir şirket olduğunu ve bu hususun ticaret sicilde ilan edildiğini,*

- “*Davalıların birlikte ve kötüniyetle hareket ederek aralarında anlaşmalı senet düzenlediğini ve bu şekilde müvekkili üçüncü kişi şirketten para sızdırmaya çalıştıklarını, alacaklı ile borçlu arasında temel ilişki bulunmadığını,*”

- “*Müvekkili üçüncü kişi şirketteki ortağının, borçlu şirketlerde hissesi olsa da, borcu şirketlerin hisse çoğunluğunu ve yönetimini elinde bulunduran asıl yetkililerin başka şahıslar olduğunu ve borçlu şirketlerin, davalı-alacaklıya karşı muvazaalı borçlarından dolayı müvekkili şirketin malvarlığının haczedilmesinin mümkün olmadığını”*

- “*Alacaklının borçlu şirketin 24625 m2 büyüklüğündeki halı fabrikasında haberdar olduğunu, buraya mal teslimi yaptığını, buna karşın burada haciz işlemi yapmadığını, müvekkili üçüncü kişi şirketin adresinde haciz yaptıktan sonra, borçluların (fabrikası yerine) başkaca adreslerine giderek burada 5 dakika içerisinde tutanak düzenlediğini, usulen bulduklarını, hiçbir haciz işlemi yapılmadan haciz mahallinden ayrıldıklarını”*

ileri sürerek ifade etmiştir.

Bu durumda, **yüksek mahkeme (Yargıtay 8. HD., 17. HD. 21. HD.)** içtihatlarında ve **doktrinde** “*icra takibine konu alacağın gerçekte bulunmadığı, muvazaalı olarak yaratılmış olduğu*” iddiasının icra mahkemesince -öncelikle- araştırılması gerektiği açıktır.

Bu nedenle, davalıların ticari defterlerinde bilirkişi vasıtasıyla inceleme yaptırarak, “**icra takibine konu edilen alacağın ticari defterlerde kaydının bulunup**

bulunmadığını” araştırılmalıdır.¹⁵⁸³ Alacaklının, gerçekte alacağı olmamasına karşın, icra takibine başlatması iyi niyet kuralları ile bağdaşmayacağıdan,¹⁵⁸⁴ istihkak davasının görülebilmesi için, **alacaklı, “icra takibine konu alacak miktarı kadar (120.000 USD tutarında) alacaklı olduğunu”** ispatlamalıdır.

Bu konuda icra takibinin kesinleşmesinin bir önemi olmadığı gibi, alacaklı, “*icra takibine konu kambiyo senetlerinin mücerretliği nedeniyle borcun sebebinin açıklanmak zorunda olmadığını*” iddia edemez.

Yüksek mahkemenin¹⁵⁸⁵ de kabul ettiği gibi, tarafların bu konudaki tüm delilleri toplanarak;

- “*Alacaklı (F.) A.Ş.’nin ve borçlu şirketlerin defterleri ve kayıtları üzerinde yaptırılacak bilirkişi incelemesiyle takibe konu senetlerin verilmesine neden olan alacak ilişkisinin gerçek olup olmadığının ve miktarının saptanması*”,

- “*Tacir borçlu şirket kayıtlarında bu alacağa ilişkin girdi olup olmadığının incelenmesi*”,

- *Davalılara borcun hangi ticari ilişkiden doğduğunun sorularak, davalılar arasında gerçek bir ticari ilişkinin olup olmadığının irdelenmesi*”,

- “*Alacaklı (F.) A.Ş.’nin borç ilişkisinin doğduğu zaman itibarıyla ekonomik durumunun ve takibe dayanak bonodaki miktar itibarıyla ticari iş yapabilme olanağının bulunup bulunmadığının araştırılması ve bu kapsamda gerek görülürse zabıta araştırması yapılması, banka kayıtlarının incelenmesi*”

ve ortada **gerçek bir alacak** yoksa, **üçüncü kişinin istihkak iddiasında haklı olduğu** sonucuna varılması gerekmektedir.

Yüksek mahkeme,¹⁵⁸⁶ **a)** “*icra takibine hiçbir itiraz etmeme, borçlunun mal beyanı ile üçüncü kişiye ait eşyaların haczin sağlaması ve bundan sonra borçlunun gerçek ikametgah adresi veya işyeri araştırılarak başka hacizler yapma yoluna gidilmemesi*”, **b)** “*haciz sırasında davalı borçlunun malik veya kiracılık sıfatı bulunmamasına rağmen, haciz mahallinde hazır bulunması ve yenileme emrini de icra dairesine gidip tebellüğ etmesi, sonra da tüm yasal sürelerden feragat ettiğini beyan etmesi*” gibi borçlu tarafından sergilenen normal olmayan (**hayatın olağan akışına aykırı**) davranışların da istihkak davalarında dikkate alınması gerektiği görüşündedir.

Davacı-üçüncü kişi vekili “*borçluların adreslerinde göstermelik haciz tutanağı düzenlendiğini, haczi kabil borcu karşılayacak nitelikte borçluların gerçekte fiilen bulunduğu alacaklı tarafından mal teslim edilmek suretiyle de bilinen adreslerinde haciz işlemi yapılarak alacağın tahsili mümkün iken, esasen borçlu şirketin fiilen hiç*

¹⁵⁸³ Bknz: 17. HD. 06.04.2015 T. 4931; 5404; 17. HD. 22.05.2014 T. 16397/8020; 06.05.2014 T. 1026/7088; 17. HD. 21.02.2012 T. 18333/9866; 17. HD. 2.09.2011 T. 3577/7913; 21.05.2012 T. 4098/6451; 17. HD. 26.09.2013 T. 11076/12858; 8. HD. 15.06.2017 T. 10332/9147; 8. HD. 18.04.2017 T. 14132/5683; 8. HD. 09.03.2015 T. 5811/5551; 8. HD. 30.09.2014 T. 2592/17526; 8. HD. 10.07.2014 T. 11304/14720 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁸⁴ GÜNEREN, A. age. s: 1038 vd. - MUŞUL, T. age., s: 9 vd.

¹⁵⁸⁵ Bknz: 8. HD. 09.03.2015 T. 5811/5551; 8.HD. 10.07.2014 T. 11304/14720; 17. HD. 06.05.2014 T. 1026/7088; 17. HD. 21.02.2012 T. 8333/1945; 17. HD. 22.05.2014 T. 16397/8020; 17. HD. 25.03.2014 T. 14725/4327; 8. HD. 18.04.2017 T. 14132/5683; 8. HD. 09.03.2015 T. 5811/5551 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁸⁶ Bknz: 21. HD. 11.10.2005 T. 4335/9284; 8. HD. 21.01.2016 T. 9507/727 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

kullanmadığı, sadece şube olarak gösterdiği, hiçbir malının da bulunmadığı üçüncü kişi şirketin resmi ve fiili adresinde haciz işlemi yapıldığını, borçlu şirkette, üçüncü kişi şirket ortağının hisse sahibi olması olgusunun muvazaa yaratılarak kullanılmaya çalışıldığını, ihtiyat haciz nedeniyle yatırılan **teminatın borçlular vekili tarafından haciz sırasında iade edilmesi** konusunda hemen muvafakat edildiğini, **borçlulara ait hiçbir malın haczi gerçekleştirilmeden**, borçluların malvarlıklarına bilerek dokunulmadan, adeta borçlular hakkında icra takibini sürüncemede bırakarak bir plan doğrultusunda üçüncü kişinin borçlulardan satın almış olduğu mallarda haciz işlemi uyguladığını” ileri sürdüğünden davacı-üçüncü kişinin vekilinin bu iddialarının da değerlendirilmesi gerekir.

XVIII- Üçüncü kişinin istihkak iddiasının yerinde olup olmadığı:

Davacı-alacaklının takip konusu kadar ‘gerçek alacağı’ olduğunun tespit edilmesi halinde, davacı-üçüncü kişinin ‘istihkak iddiasının yerindeliği’ konusunda işin esasına girilmesi gerekecektir.

Dava konusu (ihtiyati) haciz, davacı-üçüncü kişinin ticaret sicilinde kayıtlı (merkez) adresinde yapılmıştır. Ancak aynı **adresin 12 m2 lik alanı, 2017 yılında**, icra takip borçlusu şirketlerden birinin de “şube adresi” olarak ilan edilmiştir.

Davacı-üçüncü kişi “*davalı borçlu şirketin, bir şube adresi göstermek istediğini, bu nedenle kendi adreslerinde 12m2’lik bir yerin kiraya verildiğini, ancak borçlu şirketin fiilen burayı hiç kullanmadığını, davalı borçlu şirkette müvekkileri üçüncü kişinin hissesi olsa da, borçlu şirketin yönetimi elinde bulunduran yetkililerin faal olmayan bu adresin varlığını kötüniyetle kullanarak, söz konusu adres, borçlunun adresiymiş gibi haciz işlemi yaptığını*” ileri sürmüştür.

Alacaklı ise “*haciz adresinin, borçlunun şube adresi olduğunu*” belirterek “*bu adreste üçüncü kişinin ileri sürdüğü istihkak iddiasının reddi gerektiğini*” ileri sürmüştür.

İstihkak dosyasına celp edilen ve borçlu şirketlerden (H.) Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti’nin “... cadde, No: ..., ...-Gaziantep adresinde” (V. L.) huzurunda **20.12.2019 tarihinde yapılan yoklamada**,

‘*...İşyerini, ödevlinin ofis olarak kullandığının, ödevlinin sigortalı personeli olmadığını, başkaca bir deposunun veya ambarının bulunmadığı, yoklama esnasında iş yerinde emtia mevcut olmadığı*’

İstihkak dosyasına celp edilen ve borçlu şirketlerden (H.)... Ltd. Şirketi’nin Şube kaydına ilişkin olarak, **10.01.2018 tarihili e-yoklama fişinde**,

“*... Mah. ... Cd. No:26/A ... İstanbul adresini mükellefin ofis olarak kullandığı, aynı adreste 4590283691 vergi nolu (Ş.) Halıcılık A.Ş.’nin de faal olduğu, adreste halı kilim satışının olduğu, (H.)... Ltd. Şirketi’nin Şubesine ait olarak emtia bulunmadığı, 1 adet ofis takımı, 1 masa, 1 bilgisayar’ı olduğu, şubenin (Ş.) şirketinin kiracısı olduğu*’

İstihkak davası ara kararı uyarınca, “borçlu şirketler ile davacı-üçüncü kişi arasında organik bağ bulunup bulunmadığının araştırılması” için müzekkere yazılan Bağcılar İlçe Emniyet Müdürlüğü’nün **11.01.2021 tarihli cevap yazısında**, ‘...yapılan araştırmada bahse konu adreste (H.) Ltd. Şti.nin faaliyet göstermediği, üçüncü kişi şirket ile aralarında illiyet bağı bulunmadığının yapılan araştırma neticesinde öğrenilmiş olduğu’

hususları tespit edilmiştir.

Hacizden önce, haciz adresine yapılan yoklamada, bu adreste borçlu (H.) Şirketinin haciz mahallinde emtiasının bulunmadığı, (H.)... Ltd. Şirketi’nin Gaziantep adresinde yapılan yoklamada ise şirket yetkilisinin “başkaca bir deposunun veya ambarının

bulunmadığını”, buradaki adreste de “emtiyasının mevcut olmadığı” olgularının tespit edilmesi ve yine Emniyet Müdürlüğünce yapılan araştırma neticesinde ‘**haciz adresinde borçlunun faaliyet göstermediği**’ ve ‘**borçlu ile üçüncü kişi arasında organik bulunmadığı**’ sonuçlarına varılması, davacı- üçüncü kişinin iddalarını doğrular niteliktedir.

Alacaklı, elbette borçlunun tüm adreslerinde haciz yaabilir. Öyle ki, icra memurunun da haciz işlemi yapıp yapmama konusunda takdir yetkisi yoktur. İcra memuru, “istihkak iddiasını” tutanağa geçiererek *istihkak prosedürünü* işletebilir. Ancak, iç içe geçmiş şirketler olan takip borçluları ile yan yana ticari faaliyetini sürdüren alacaklının, borçluların merkez adreslerinde usulen haciz işlemi yapması, icra takip işlemlerinin asıl takip borçlularının malvarlığına yönelmeden ilerletilmesi, borçluların da alacaklı ile ahenk içinde hareket ederek ihtiyati hacze ilişkin teminatın iadesine muvafakat etmesi “**hayatın olağan akışına**” uygun düşmemektedir.

Mal kaçırmak amacıyla muvazaaya yapılabileceği gibi, alacaklı ile borçlunun birlikte hareket ederek ‘muvazaalı işlemler’ yapması da mümkündür. Bu nedenle, davacı-üçüncü kişinin bu iddialarının araştırılması gerekir. Muvazaanın tarafı, muvazaaya dayalı olarak hak elde edemeyeceği gibi, muvazaanın tarafı olmayan için bu iddia, *her türlü delille* ispat edilebilir.

Üçüncü kişi “*borçlu şirkette müvekkellerinin hisse sahibi olmasının kötüye kullanılmasını*” da iddia ettiğinden, bu konuda da borçlu şirketlerin idaresinin nasıl sağlandığının tespit edilmesi gerekir.

Borçlu şirketin idaresini elinde bulduran kimselerin, üçüncü kişinin adresinde kağıt üstünde bir şube adresi göstererek ve aralarındaki hisse ilişkisini kullanarak, gerçekte üçüncü kişiye ait malların haczini sağlaması *hakkın kötüye kullanılması* niteliğinde bir davranıştır.

Uyuşmazlık konusu olayda ise, üçüncü kişi “*borçluda hisse sahibi olan müvekkillerinin, borçlu şirkette devre dışı bırakıldığını, yetkilerinin tek elde toplandığını*” vb. belirterek “*organik bağın adeta kendileri aleyhine kullanılarak bir tezgah yaratıldığını*” ileri sürmüştür.

Bu nedenlerle, -takibe konu alacağın, alacaklının ticari defterlerinde kayıtlı olduğu tespit edilerek, alacağın gerçek bir alacak olduğu sonucuna varılması durumunda, *istihkak iddiasının yerindeliği* konusunda, icra mahkemesince gerekli araştırmaların yapılması isabetli olur. Çünkü istihkak davalarında, icra mahkemesi, tarafların gösterdiği tanıkların dinleyerek, bilirkişi incelemesi yaptırarak, keşif yaparak, her türlü delili serbestçe takdir etme imkanına sahiptir.

Yukarıda belirttiğimiz gibi istihkak davalarında, organik bağın varlığı, -borçlu ile üçüncü kişi aynı alanda faaliyet gösterse de-¹⁵⁸⁷ tek başına muvazaanın kanıtı kabul edilmez.¹⁵⁸⁸

Mal kaçırma nedeniyle danişıklı işlemler yapıp yapılmadığı,¹⁵⁸⁹ iki şirketin tek elden yönetilip yönetilmediği¹⁵⁹⁰ önem taşıdığından ve somut olayın özelinde haciz adresinin niteliği ile şirket hissedarlığına ilişkin *taraf beyanları* da gözetildiğinde, icra mahkemesince,

¹⁵⁸⁷ Bknz: 8. HD. 23.03.2015 T. 21926/6642 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁸⁸ Bknz: 8. HD. 13.01.2015 T. 13673/311; 8. HD. 23.03.2015 T. 21926/6642; 8. HD. 14.05.2015 T. 5960/11416, 8. HD. 13.02.2014 T. 2528/2232; 8. HD. 31.01.2014 T. 301/1393; 8. HD. 25.04.2017 T. 5792/6126; 21. HD. 26.12.2006 T. 15286/16868 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁸⁹ Bknz: 8. HD. 13.01.2015 T. 13673/311 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁹⁰ Bknz: 8. HD. 13.01.2015 T. 13673/311 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

- *Tarafların beyanı alınıp, ihtilaf varsa icra memurunun tanıklığına da başvurularak haciz adresi ile ilgili tereddütün giderilmesi*¹⁵⁹¹ ve *haciz adresinde borçlu şirketin fiilen yer alıp almadığının araştırılması,*

- *Borçlu ve üçüncü kişi şirketler arasındaki organik bağın araştırılması için haciz mahallinde kolluk aracılığı ile inceleme yaptırılıp, Vergi Dairesi'ndeki kayıtlar üzerinden haciz adresinde, haciz tarihinden itibaren geriye doğru kimlerin faaliyet gösterdiğini de araştırılması*¹⁵⁹²,

- *Borçlu ve 3. kişi şirketlere ait ticaret sicil kayıtları ile bu şirketlerde çalışanları gösteren SGK sicil kayıtlarının dava dosyasına celbi sağlanması*”,¹⁵⁹³

- *“İki şirketin iç içe girmiş tek şirket gibi yönetilip yönetilmediğinin ticari kayıtları üzerinde yaptırılacak bilirkişi incelemesi ile, gerekirse mahallinde yaptırılacak kolluk incelemesi ile araştırılması* -¹⁵⁹⁴

isabetli olacaktır.

Haciz mahallinde bulunan evrak, eşya, mal, belgelerin, “borçlunun o adreste faaliyette bulunduğu anlamına mı geldiği, yoksa, bulunan şeylerin üçüncü kişinin adresinde bulunmasının doğal mı olduğu” konusunda varılacak sonuç da ayrıca önem taşır. Örneğin, haciz mahallinde “borçluya ait **güncel olmayan kredi kartı ekstresi** ile borçlunun üçüncü kişiye sattığı hisseli gayrimenkul satış evrakı bulunması”,¹⁵⁹⁵ “**borçluya ait elektrik faturası** bulunması”,¹⁵⁹⁶ “haciz mahallinde borçluya ait bulunan evrakların tamamına yakınının **davacının eşinin borçlu şirkette ortak olduğu döneme ait olması**”¹⁵⁹⁷ durumlarında, üçüncü kişinin adresinde bulunan borçluya ait bu evraklar nedeniyle, *alacaklının ‘muvaaza iddiasının’ ispat edilmiş sayılmayacağı*” kabul edilmiştir.

Üçüncü kişi vekili “ ‘(H.)’ in bir halı markası olduğunu, bu halıları takip borçlusundan satın aldıklarını, bu halıları satın almaları ve satmaları nedeniyle, buna ait katalog, zarf vb. **reklam ürürlerinin** de kendilerine gönderildiğini, (H.) yazısı içeren zarf, evrak vs.nin müvekkili üçüncü kişinin adresinde bulunmasının olağan olduğunu, takip borçlusunun unvanında (H.) ibaresi geçmesinin bir anlam taşımadığını, (H.) marka halıların tamamının ve haczedilen maların bir kısmının diğer takip borçlusundan ((Ü.)’den) satın alındığını” ileri sürmüştür. Bu nedenle, icra mahkemesince, davacı üçüncü kişinin, davalı-borçludan satın aldığı halılara dair ticari defterlerde bilirkişi incelemesi yapılarak **taraflar arasındaki bu alışverişin belirlenmesi** ve davacı-üçüncü kişinin haciz mahallinde bulunan ve borçluya ait kabul edilen eşya ve mallara dair sunduğu delillerin incelenmesi gerekir.

Davacı-üçüncü kişi vekili, istihkak davasında mahcuz mallara ilişkin faturalarına ve ödeme belgelerine de delil olarak dayanmıştır. Bu nedenle, ibraz edilen fatura ve belgeler ile yedimeine kaldırılan mahcuzlar üzerinde **bilirkişi incelemesi** yaptırılması gerekir.

Dava konusu haciz, borçlunun şube olarak gösterdiği adreste ve borçluda hisse sahibi olan üçüncü kişi şirket yetkilisinin huzurda gerçekleşmiş olsa da, söz konusu adres, üçüncü kişinin de ticaret sicilinde kayıtlı adresi olduğundan, üçüncü kişinin ileri sürdüğü iddiaların doğruluğunun tespiti halinde, üçüncü kişinin istihkak iddiasının haklı olduğu

¹⁵⁹¹ Bknz: 8. HD. 31.01.2014 T. 301/1393 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁹² Bknz: 8. HD. 18.11.2014 T. 13672/21168 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁹³ Bknz: 8. HD. 20.10.2014 T. 19211/18765 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁹⁴ Bknz: 8. HD. 13.02.2014 T. 2528/2232 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁹⁵ Bknz: 8. HD. 02.04.2019 T. 9118/3548 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁹⁶ Bknz: 8. HD. 16.04.2019 T. 9146/4152 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

¹⁵⁹⁷ Bknz: 8. HD. 20.04.2016 T. 1863/7246 (www.e-uyar.com Erişim:07.02.2021)

sonucuna varılmalıdır. Çünkü, borçlu şirketin fiilen kullanmadığı adresinde haciz yapılması, borçlunun, yönetiminden dışladığı hissedarının diğer şirketini organik bağdan yararlanarak adeta borçlu konuma getirmesi kabul edilemez. Mahkeme dosyasında yer alan ‘vergi yoklamaları’ ile ‘Emniyet Müdürlüğünce yapılan araştırma’, üçüncü kişinin bu konudaki iddialarını doğrular niteliktedir.

Bu nedenle, tüm delilleri serbestçe değerlendirme imkanına sahip olan icra mahkemesinin,

- **Gerekli gördüğü hususlarda icra memurunun tanıklığına da başvurarak haciz adresi konusundaki tereddütleri gidermesi,**

- Bu konuda **haciz adresinde geriye dönük yapılan araştırma ve vergi yoklamalarına itibar edilmesi**, Vergi Dairesi’ndeki kayıtlar üzerinde, **haciz adresinde** haciz tarihinden itibaren geriye doğru **kimlerin faaliyet gösterdiğini tespit etmesi,**

- Takip borçlusu ile üçüncü kişi şirket çalışanlarına dair **SGK kayıtlarının getirilmesini istemesi,**

- Üçüncü kişiyi hacze konu malları alma konusunda **ekonomik gücünün olup olmadığının** değerlendirilmesi

- Faturalar üzerinde yaptırılacak bilirkişi incelemesi ile faturaların ilişkin oldukları mallara uygunluğunun denetlenmesi gerekir.

*

SONUC: Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta,

c. Öncelikle ‘özel dava şartı’ (HMK. m. 115) olan alacağın gerçek olup olmadığıнын **takip alacaklısı (F.) A.Ş.’nin ticari defterlerinde kayıtlı olup olmadığıнын** bilirkişi incelemesi yapılarak belirlenmesi, takibe konu 120.000 USD tutarında **alacağın ‘gerçek olmadığı’** sonucunda varılması halinde,

“üçüncü kişinin istihkak iddiasının kabulüne” karar verilmesi;

d. Alacağın gerçek bir alacak olduğu sonucuna varılması halinde, istihkak davası sırasında tüm delilleri *serbestçe* değerlendirme yetkisine sahip olan icra mahkemesince;

- **“Borçlunun fiilen haciz adresinde bulunmadığı,** yapılan araştırma ve yoklama işlemlerinin ‘haciz adresinin gerçekte üçüncü kişinin adresi olduğu, borçlunun bu adreste malının bulunmadığını’ gösterdiği”,

- “İcra takip işlemlerinin alacaklı ile takip borçluları arasında **hayatın olağan akışına aykırı** olarak ilerletildiği,

- “Halı ticareti yapan üçüncü kişide sattığı halılara ilişkin reklama yönelik flama, afiş, stickerlı zarf, katalog vb. ürünlerin bulunmasının doğal olduğu, ayrıca temsil yetkisine sahip olmadığı, aralarında husumet olan borçlu şirkette hissesi sahibi olan üçüncü kişi şirket yetkilisinin adresinde yapılan hacizde hazır bulunmasının, **‘haczin borçlunun huzurunda yapıldığı’ anlamına gelmeyeceği”**

gözetilerek **“üçüncü kişinin istihkak iddiasının kabulüne”** karar verilmesi gerektiği görüşünde olduğumuzu belirtir mütalâamızı, takdiri muhterem mahkemeye ait olmak ve üçüncü kişi (Ş.) A.Ş. vekili Av. ... tarafından, Gaziantep ... İcra Hukuk Mahkemesi’nin 2020/... E. nolu dosyasına sunulmak üzere saygıyla sunarız. 25.03.2021

(389)

KONU: İcra Hukuk Mahkemesinde Açtığı ‘İhale’ Feshi Davası’ Reddedilen Borçlu, Bu Kararın Kesinleşip Dava Konusu Taşınmazın ‘Alıcı’ Adına Tapuda Tescil Edilmesinden Sonra, Alıcı Aleyhine ‘Yolsuz Tescil Nedeniyle Tapu İptali Ve Tescil Davası’ Açabilir mi? Nasıl?

*

I- İcra hukuk mahkemesinden ‘hangi nedenlere dayanılarak ihale’ feshinin istenebileceği’ İİK.m. 134’de belirtilmiştir.

‘İhale’ feshi nedenleri’ doktrinde¹⁵⁹⁸ ve Yargıtay içtihatlarında¹⁵⁹⁹;

a- “İhaleye fesat karıştırılmış olması”,

b- “Artırmaya hazırlık aşamasındaki hatalı işlemler”,

c- “İhale’ nin yapılması sırasındaki hatalı işlemler”,

d- “Alıcının, taşınmazın önemli nitelikleri hakkında hataya düşürülmüş olması”

ş e k l i n d e belirtilmiştir.

II- Aşağıdaki durumların ‘ihale’ nin feshi nedeni olamayacağı’ yüksek mahkeme (Yargıtay 12. Hukuk Dairesi) tarafından açık ve seçik olarak ifade edilmiştir:

√ “Borçlunun, açmış olduğu menfi tesbit davasını (İİK.m. 72) kazanmış olması”¹⁶⁰⁰

1601

√ “Takibin iptal edilmiş olması”^{1602 1603}

¹⁵⁹⁸ KURU, B. İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s:701 vd. – KURU, B./AYDIN, B. İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku “Ders Kitabı”, 4. Baskı, 2020, s:242 vd. – ARSLAN, R./YILMAZ, E./ AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E. İcra ve İflâs Hukuku, 6. Baskı, 2020, s:349 – UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 2014, 3. Baskı, C:2, s: 2335 vd. – MUŞUL, T. İcra ve İflâs Hukukunda İhale ve İhale’ nin Feshi, 2016, s:336 vd. – PEKCANİTEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M. İcra ve İflâs Hukuku “Ders Kitabı”, 2018, s:219 vd. – UYAR, T. İhale’ nin Bozulma Nedenleri (Terazi Huk. Der. S:5, s:83-96)

¹⁵⁹⁹ Bknz: 12. HD. 10.11.2014 T. 27879/26685; 15.09.2014 T. 17996/21333; 01.11.2012 T. 16982/31153; 03.11.2011 T. 5136/21320; 17.03.2011 T. 1384/4064 vb. (www.e-uyar.com)

¹⁶⁰⁰ KURU, B. age. s: 383 [“İİK.m. 72, V, c.2’deki ‘icranın eski hale iadesi’ yalnız alacaklı ve borçlu (icra takibinin ve menfi tesbit davasının tarafları) içindir; üçüncü kişiler hakkında uygulanamaz. Yani, menfi tesbit davasının borçlu lehine sonuçlanmış olmasının üçüncü kişilerin hukuki durumuna bir etkisi yoktur. Bu nedenle, menfi tesbit davasının (İİK.m. 72) borçlu lehine sonuçlanmış olmasının, borçlunun hacizli malları hakkında daha önce yapılmış olan satışlara bir etkisi yoktur; bu mallar icranın eski haline iadesi yolu ile alıcılarından geri alınamaz.”] – UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., C:2, s:2337 “Borçlunun menfi tesbit davasını kazanmış olması, ihale’ nin feshine neden olmaz...”

¹⁶⁰¹ Bknz: 12. HD. 15.05.2012 T. 31633/16823; 15.07.2005 T. 11944/15760; 12.04.2005 T. 4676/7906; 19.03.2004 T. 835/5346; 12.05.2003 T. 6350/9891; 27.03.1990 T. 10364/3421; 09.10.1989 T. 9173/11889

¹⁶⁰² KURU, B. age. s:706 “Takibin iptal edilmiş olması ihale’ nin feshi sebebi değildir.” – UYAR, T./UYAR, A./ UYAR, C. age., C:2, s:2337 “Takip iptal edilse dahi, takip sonucunda gerçekleşen ihale geçerliliğini korur.”

¹⁶⁰³ Bknz: 12. HD. 15.07.2005 T. 11944/15760; 12.04.2005 T. 4676/7906; 12.05.2003 T. 6350/9891

√ “İhale tarihinden sonra borcun ödenmiş olması”^{1604 1605}.

III- Doktrindeki¹⁶⁰⁶ hakim görüşü; “icra hukuk mahkemesinin ‘ihalenin feshi talebinin reddine’ ilişkin kararlarının *k e s i n h ü k ü m* (HMK.m. 303) teşkil edeceği” şeklinde olmasına rağmen, u y g u l a m a d a **Yargıtay 12. Hukuk Dairesi**¹⁶⁰⁷ bu görüşü benimsemişken **Yargıtay 1. Hukuk Dairesi**¹⁶⁰⁸ ile **Yargıtay Hukuk Genel Kurulu**¹⁶⁰⁹ “icra hukuk mahkemesinin bu konudaki (yani; ‘ihalenin feshi talebinin reddi’ konusundaki) kararlarının ‘kesin hüküm’ teşkil etmeyeceğini ve borçlunun, hakkında bu doğrultuda karar verilmesinden sonra, asliye hukuk mahkemesine başvurarak ‘yolsuz tescil’ iddiası ile ‘tapu iptali ve tescil davası’ açabileceği” görüşündedir.

Gerek **Yargıtay 1. Hukuk Dairesi** ve gerekse **Yargıtay Hukuk Genel Kurulu** son içtihatlarında¹⁶¹⁰; “ihalenin feshi isteğinin icra hukuk mahkemesince reddedilmiş olması, temelde ‘yolsuz tescil’ nedenini ortadan kaldırmaz...Türk hukuk sisteminde, tapu kayıtlarının oluşumunda ‘illilik prensibi’ esastır. Kaydın illetini teşkil eden ihalenin geçersiz işlemlere dayanması durumunun, yolsuz tescilin oluşumuna neden olacağı açıktır...Kural olarak icra mahkemesinin, takip hukukuna ilişkin kararları, yürütülen takip bakımından tarafları bağlamakta ve sadece takip hukuku bakımından ‘kesin hüküm’ yaratmakta; maddi hukuk anlamında ‘kesin hüküm’ teşkil etmemektedir. Öğretide İİK’nun 134/2 maddesinin açık hükmü karşısında diğer mahkemelerde açılmayacağı açık olarak belirtilen ihalenin feshine ilişkin icra mahkemesi kararlarının bunun istisnasını oluşturduğu; maddi anlamda kesin hüküm teşkil edeceği yönünde görüşler olduğu gibi, farklı görüşler de bulunmaktadır. Davacının davasının; ‘kaydın davalı taraf adına oluşumunun illetten yoksun olduğu, bu nedenle yolsuz tescil niteliğinde bulunduğu iddiasına dayalı olduğu’ açıktır. Bu tür davaların mülkiyet hakkına dayalı olarak her zaman açılabilirliği de kuşkusuzdur. Hemen belirtilmeli-dir ki, ‘taşınmazın usulsüz takip ve buna bağlı olarak yapılan ihale ile elinden çıktığını’ iddia eden tarafın başvuracağı yollardan birisi yukarıda açıklanan şekilde ‘ihalenin feshi şikayetini’ yapmaktır. Ancak, bunun yanında ‘ihale sonucu edinilen mülkiyete dayalı tescilin yolsuz olduğunu ileri sürerek, tapu iptal ve tescil davası açmasına’ da yasal bir engel bulunmamaktadır. Bu iki talep ve davanın nitelikleri, açılma zamanları, amaçları, hukuki dayanakları, yargılama yöntemleri ve kurulacak hükümleri ise birbirinden farklıdır. ‘İhalenin feshi’, daha çok icra

¹⁶⁰⁴ **KURU, B.** age. s:706 “İhale tarihinden sonra dosya borcunun ödenmesi, ihalenin feshini gerektirmez.” - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. s:2336, 2337 “Borcun ödenmiş olması ihalenin feshi nedenleri arasında bulunmadığından, ihalenin feshini gerektirmez.”

¹⁶⁰⁵ Bknz: 12. HD. 14.10.2008 T. 19368/17352 (İBD. 2009/2, s:862 vd.); 01.11.2012 T. 16982/3153

¹⁶⁰⁶ **KURU, B.** age. s:722 – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s:353 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. C:1, s:403; C:3, s:5093 – **MUŞUL, T.** age., s:506 – **ARSLAN, R.** Medeni Usul Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi, 1977, s:66 – **PEKCANITEZ, H./SİMİL, C.** İcra ve İflâs Hukukunda Şikayet, 2. Baskı, 2017, s:452 – **DOMANIÇ, H.** Hukukta Kazıyyei Muhkeme ve Nisbi Tesiri, 1964, s:18 – **COŞKUN, M.** Açıklamalı-İçtihatlı İİK. 2016, C:2, 5. Baskı, s:2759 – **ERCAN, İ.** Uygulamacılar İçin İcra ve İflâs Hukuku, 4. Baskı, 2019, s:471

¹⁶⁰⁷ Bknz: 12. HD. 06.12.2018 T. E: 12146, K: 12974; 22.02.2016 T. E: 2015/33299, K: 4629; 24.05.2011 T. E:11807, K:10306 (www.e-uyar.com)

¹⁶⁰⁸ Bknz: 1. HD. 09.10.2018 T. E: 2015/11711, K: 13281; 25.06.2015 T. E: 2014/10960, K:9475 (www.e-uyar.com)

¹⁶⁰⁹ Bknz: HGK 25.06.2019 T. E: 2018/12-77, K: 790; 04.11.2020 T. E: 431, K: 836; 17.10.2019 T. E: 2017/1-1279, K: 1070 (www.e-uyar.com)

¹⁶¹⁰ Bknz: HGK. 01.06.2011 T. 1-321/382; 1. HD. 12.05.2010 T. 5029/5612; 1. HD. 01.06.2009 T. 4361/6232; 1. HD. 22.06.2017 T. 206/3760; 1. HD. 08.05.2017 T. 7408/2405; 1. HD. 09.09.2015 T. 9004/10586; 1. HD. 10.04.2013 T. 15559/5303; 1. HD. 11.02.2013 T. 13943/1691 vb. (www.e-uyar.com)

hukuku prensipleri ve şikayet prosedürü içinde, daha şekle dayalı, inceleme ve araştırma alanı daha kısıtlı ve ihalenin şeklen denetimi şeklinde gerçekleşmekte iken; ‘yolsuz tescile dayalı iptal ve tescil davası’nda izlenecek yol bu kadar sınırlı olmayacak; takibe esas teşkil eden borç ilişkisinin doğru olup olmadığı, buna dayalı takibin usulüne uygun yapılıp yapılmadığı, ihale hazırlığı ve ihale anına kadar ve ayrıca ihale hazırlığı ve ihale aşamasındaki tüm işlemlerde davaluların usul ve yasaya aykırı bir katkılarının bulunup bulunmadığı da araştırılacaktır. Taşınmazın gerçek bir borç bulunmaksızın icra takibi sonucu elden çıkarılması mahkeme kararı ile saptanmışsa, alacaklı tarafından borcuna mahsuben, alacağına karşılık temlik alındığı için, yolsuz tescil iddiası ileri sürülebilecek; el değiştirme halinde davalular arasında el ve işbirliğine dayalı bir ilişki olup olmadığına da bakılacaktır.....” şeklin-de açıklamada bulunmuştur.

Yüksek mahkemenin bu (yeni) görüşü, çeşitli hukuki platformlarda tartışılmıştır.¹⁶¹¹

Doktrinde, yüksek mahkemenin bu görüşü eleştiri konusu olmuştur. Gerçekten;

√ “... İcra mahkemesinin, ihalenin feshi talebini incelemekteki yetkisi sınırlı değildir. İcra mahkemesi, **her türlü delile dayanarak** ihalenin feshinin gerekip gerekmediğini inceler. İcra mahkemesi, tanık da dinleyebilir; tarafların ikrarı ile bağlı değildir; ikrara rağmen fesih sebebinin mevcut olup olmadığını araştırır. Bu nedenle icra mahkemesinin, ‘ihalenin feshi talebinin reddi’ hakkındaki kararı **maddi anlamda kesin hüküm** teşkil etmelidir. Ancak, **Yargıtay 1. Hukuk Dairesi** ve **Hukuk Genel Kurulu**, son yıllarda ‘ihalenin feshi isteğinin reddedilmiş olması, temelde yolsuz tescil nedenini ortadan kaldırmaz.’ demek suretiyle, sicilin düzeltilmesi (tapu iptali ve tescil) davasının her zaman açılabilceğini kabul etmektedir. Buna göre; örneğin, ihale aşamasında yapıldığı ileri sürülen usulsüzlüklere dayalı olarak m. 134’de öngörülen bir yıllık süreden sonra da dava açılabilir. **Kanımızca** bu görüş isabetli değildir. Her şeyden önce, ihalenin feshi için öngörülen azami bir yıllık süre sonunda ihale kesinleşir. Bundan sonra, ihalenin feshini isteme sonucunu da meydana getirecek bir sicilin düzeltilmesi (tapu iptali ve tescil) davası açılmasına olanak tanınması, **cebri ihalelere duyulacak güveni ve ilgiyi azaltır**. Öte yandan, sicilin düzeltilmesi (tapu iptali ve tescil davası) bakımından da, bir ‘yolsuz tescil’in varlığından söz edilemez. Çünkü, ihale alıcısı adına yapılan tescil, **gerçerli ve hukuken ortadan kaldırılmamış cebri bir işleme** dayanmaktadır. ‘İhalenin feshi talebinin reddedilmiş olması’ halinde ise, icra mahkemesi her türlü delili inceleyerek bir karar verdiği için, bu hususun yeniden dava konusu yapılması doğru olmaz...”¹⁶¹²

√ “... İhale ancak, İcra ve İflâs Kanunu’nun 134. maddesi uyarınca icra mahkemesi kararıyla feshedildiği takdirde, mevcut tescil, ‘yolsuz’ hale gelir ve sicilin düzeltilmesi davasının konusunu teşkil edebilir. Nitekim, ihalenin feshi şikayet yolu ile icra mahkemesinden istenmekte, bu talep reddedildiği takdirde de Yargıtay ‘ihalenin feshi talebinin reddi’ hakkında icra mahkemesinin verdiği kararın ‘maddi anlamda kesin hüküm’ oluşturacağını, dolayısıyla bu hususun genel mahkemeler önünde herhangi bir şekilde dava konusu yapılamayacağını kabul etmekteydi. Ne var ki, 2000’li yıllara kadar öğretici tarafından da tartışmasız kabul gören bu uygulama, Yargıtay’ın önce 1. Hukuk Dairesi,

¹⁶¹¹ SİRMEN, L.A./AYVAZ, T.S. Yargıtay Kararlarına Göre İhale Feshedilmeksizin Sicilin Düzeltilmesi Davası Açılması [Yargıtay Kararları Işığında Güncel Medeni Hukuk Problemleri Sempozyumu (8-9 Kasım, 2018) Bildirileri, 2019, s:505-526] – UYAR, T. Süresinden Sonra Açtığı ‘İhalenin Feshi Davası’ Reddedilen Borçlu, “Yolsuz Tescil Nedeniyle Tapu İptali ve Tescil Davası” Açılabilir Mi? (Prof. Dr. Ali Necip Ortan Armağanı, 2019, s:2563-2575) – UYAR, A. “İhalenin Feshi Talebinin Reddedilmesi”nden Sonra Genel Mahkemede “Tapu İptali ve Tescil Davası” Açılabilir Mi? (İBD. Ocak-Şubat/2011, s:165-171)

¹⁶¹² ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E. age., s:352 vd.

ardından Hukuk Genel Kurulu kararlarında önemli bir değişikliğe uğramıştır. Buna göre Yargıtay, ‘davacının ihalenin feshini istemek ile sicil düzeltilmesi (tapu iptali ve tescil) davası açmak konusunda serbestiye (seçim hakkına) sahip olduğu’; ‘İİK. 134 çerçevesinde ihalenin usulsüzlüğünden bahisle ihalenin feshi istenebileceği gibi, ihale sonucu edinilen mülkiyete dayalı tescilin yolsuz olduğu ileri sürülerek, sicil düzeltilmesi (tapu iptali ve tescil) davası açılmasına bir engel bulunmadığı, ihalenin feshi süresi içinde icra mahkemesinde ihalenin feshini talep etmek yerine, genel mahkemelerde sicil düzeltilmesi (tapu iptali ve tescil) davası açılabilir ve bu durumda genel mahkemelerin görevsizlik kararı veremeyeceği’; tapu kayıtlarının oluşumundaki ‘illilik prensibi’ karşısında, ‘ihalenin feshi isteklerinin reddedilmiş olmasının, temelde yolsuz tescil nedenini ortadan kaldırmayacağı ve MK. ’nun 1024 ve 1025. maddeleri uyarınca mülkiyet hakkına dayalı olarak sicil düzeltilmesi (tapu iptali ve tescil) davasının her zaman açılabilir’; dolayısıyla ‘ihalenin feshi istemine ilişkin İİK. ’nda öngörülen bir yıllık hak düşürücü sürenin geçirilmiş olmasının bu davanın açılmasına engel olamayacağı’ biçiminde kararlar vermeye başlamıştır...

‘Yolsuz tescil’, gerçek hak durumuna uymayan tescildir. MK. 1024/II’ye göre ‘bağlayıcı olmayan bir hukuki işleme dayanan veya hukuki sebepten yoksun bulunan tescil yolsuzdur’...

‘İhalenin feshedilip feshedilemeyeceği’ konusunda asıl karar veren merci, icra hukuk mahkemesidir. Bu husus, sicil düzeltilmesi davasına bakan mahkemenin görevine girmediği gibi, uzmanlık alanının da dışındadır. Öte yandan ihalenin feshinde, dayanak icra takibinin konusu olan alacağın varlığı – yokluğu tartışılmazken Yargıtay, sicil düzeltilmesi davasında bütün bunları inceleme görevini üstlenmiş görülmektedir ki bu doğru değildir. Tapu sicilinde ihale sonucu yapılan tescilin kamusal bir işleme dayandığı unutulmamalıdır. İhalenin feshinde sadece kamusal (icrai) işlemdeki yolsuzluk inceleme konusu edilebilir. Bu husus ise, icra mahkemesinin görevine girer. Kanımızca, sicil düzeltilmesi davasına bakan mahkeme, ihalenin feshi sebebi teşkil eden hususlar bakımından inceleme yapma yetkisine sahip değildir.

Şikayet bir dava olmamakla ve burada verilen karar, bir davada (sicil düzeltilmesi davasında) kesin hüküm teşkil etme gücüne sahip olmamakla birlikte kanımızca, ihalenin usulüne uygun olup olmadığı konusunda, icra mahkemesinin kararı bağlayıcı olmalıdır. Yargıtay’ın şikayet üzerine verilen kararın ‘yüzeysel ve şekilci bir araştırma ve yaklaşımla’ verildiği ve bunun ‘büyük mağduriyetlere yol açacağı’ görüşünü kabul etmek mümkün değildir. Zira, icra mahkemesi burada tam ve geniş yetkili bir şekilde inceleme yapar...

Yargıtay’ın kabulünün tersine, icra mahkemesi burada diğer hukuk mahkemelerinin bir davada sahip olduğu yetkilerden daha fazlasına sahiptir. Bu bakımdan icra mahkemesinin ‘şekilci ve yüzeysel inceleme yaptığı’ndan söz edilemez. Kaldı ki şikayet konusu işlem (yani; ihalenin usulsüzlüğü iddiası) maddi hukuka ilişkin olmayıp, tamamen icra hukuk kurallarını ilgilendirir. O nedenle, bir sübjektif hakkın varlığı veya yokluğu tartışma konusu yapılamaz. İcra hukuku kurallarına uygun olduğu kabul edilen, gerek süresinde talep edilmediği için, gerekse talep icra mahkemesi tarafından reddedildiği için kesinleştiği kabul edilen tescilin yolsuz olup olmadığı, bir başka mahkeme tarafından inceleme konusu yapılamamalıdır.

Yargıtay, ‘ihalenin usulsüzlüğü iddiası’ dışında ‘icra takibine dayanak alınan borç ilişkisinin gerçek olup olmadığı, takibin usulünce yapılıp yapılmadığı, tebligatların yapıldığı adreslerin gerçek olup olmadığı, bu yolla kesinleşen takip sonucu yapılan ihalenin feshi nedenlerinin olup olmadığı ve davaluların değinilen aşamalarda usul ve yasaya aykırı davranışlarının bulunup bulunmadığını araştırarak sonuca varmalıdır.’ demek

suretiyle, hiçbir süre sınırlaması olmadan ve hatta İİK.'nda öngörülen hak düşürücü süreler geçtikten sonra dahi, bütün bu hususların sicilin düzeltilmesi davasında ele alınabileceği görüşündedir. Bu yaklaşıma katılmak da mümkün değildir. Çünkü Yargıtay'ın kabulünün tersine bu sebepler tek başına ihalenin feshine yol açmaz. Örneğin, ihale tarihinden sonra borcun ödenmiş olması veya böyle bir borcun var olmadığı iddiası, ihalenin feshini gerektirmez. Ödemenin, ihale tarihinden önce olması halinde dahi bu hususta, ihaleden önce mahkemeye başvurularak 'takibin iptali'nin sağlanması yoluna gidilmesi gerekir, 'itfa nedeni'ne dayalı olarak ihalenin feshi istenemez.

Kaldı ki, MK. anlamında 'yolsuz tescil'in varlığından söz edilebilmesi için, tescile dayanak teşkil eden hukuki işlemin bağlayıcı olmaması veya hukuki sebepten yoksun bulunması gerekir. Cebri artırma (ihale), bir satım sözleşmesi hatta özel hukuka ait bir işlem olmayıp bir kamu tasarrufudur. O nedenle, ihale feshedilmedikçe, buna dayanılarak yapılmış olan tescil geçerli bir hukuki sebebe sahiptir. Başka bir ifadeyle, İİK.'nun ihalenin kesinleştiği bir durum bakımından, tapu sicilinde buna dayanan tescilin 'hukuki sebepten yoksun ve yolsuz olduğunu' söylemek mümkün değildir. Yargıtay'ın bu konudaki açıklaması, sicilin düzeltilmesi davasıyla mülkiyet hakkının korunmasını sağlamayı amaçlamış olduğudur. Oysa yine Yargıtay kararlarında 'kişilerin huzur ve güven içerisinde alışverişte bulunmaları, satın aldıkları şeylerin ileride kendilerinden alınabileceği endişeleri taşımamaları, dolayısıyla toplum düzeninin sağlanması düşüncesiyle, ihalede mal alan kişinin iyiniyetinin korunması ilkesi asıldır.' ifadesine yer vermektedir. Kamu'nun güvenine mazhar olarak Devlet otoritesinin cebri icra organları vasıtasıyla yasalara uygun olarak gerçekleştirilen ihalenin korunması da, kamu düzeninin sağlanmasının ve hukuk devleti olmanın bir gereğidir.

Yargıtay'ın icra mahkemesi kararını ve hatta takip/ihale prosedürünü ikinci bir kez tartışma/inceleme konusu yapması süresi içinde başvuru yapılmaması ya da bu başvurunun reddedilmesi nedeniyle ihalenin yeniden dava konusu yapılması, cebri ihaleler ve hukuk devleti bakımından ciddi bir güven sorunudur. Kanun koyucu, bu konudaki kaygıları en aza indirmek ve ihalelere güveni artırmak için bir kısım tedbirler almış; örneğin, 'ihale kesinleşmeden taşınmazın teslim ve tesciline' izin vermemiştir...

Yargıtay'ın 'ihale feshedilmeksizin kötüniyetli alıcıların iktisabına ilişkin tescilin iptaline' karar vermesi, yüksek mahkemenin, 'kötüniyet' ile 'yolsuz tescil' arasında bir ilişkinin bulunduğu görüşünde olduğu izlenimini yaratıyorsa da aslında alıcı ister iyiniyetli, ister kötüniyetli olsun ihale feshedilmeden, 'alıcı adına yapılmış olan tescilin yolsuz olduğu' söylenemez. Ancak ihalenin feshi, fesihle birlikte tescilin hukuki sebebi ortadan kalktığından, alıcı adına yapılmış olan tescilin yolsuzlaşmasına neden olur. Ve yolsuz tescile yol açan hukuki ilişkinin tarafı olan alıcının iktisabını, alıcı ister iyiniyetli ister kötüniyetli olsun engeller. Bu durumda alıcıya karşı artık 'sicilin düzeltilmesi davası' açılabilir...

Ihale, kamunda öngörülmüş olan hak düşürücü süre içinde feshedilmedikçe, sicilin düzeltilmesi davasına temel olabilecek bir 'yolsuz tescil'in varlığından söz edilemez. Çünkü, bu durumda, tapu sicilinde ihale alıcısı adına mevcut tescil, ortadan kaldırılmamış, bu nedenle de hukuken geçerli bir cebri işleme dayanmaktadır. Bu bakımdan kamu düzeni ile ilgili olup, re'sen dikkate alınması gereken hak düşürücü süre geçtikten ve bunun sonucu olarak da ihalenin feshi imkanı hukuken ortadan kalktıktan sonra, ihalenin feshi sonucunu meydana getirecek şekilde bir 'sicilin düzeltilmesi davası' açılmasına imkan tanınması, sadece kabulü mümkün olmayan bir yaklaşım olarak değerlendirilmekle kalmayacak; aynı zamanda kaçınılmaz olarak cebri ihalelere duyulması gereken güveni azaltacak, cebri satışlar bakımından hukuki güvenliğin önemli bir unsuru olan işlem güvenliği ve hukuki istikrar büyük ölçüde sarsılacak borcun yaptırımını olan

‘borçlunun sorumluluğu’ kurumu, bu uygulamadan onarılmaz biçimde yara alacaktır. Hukuki güvenliğin bir diğer olmazsa olmaz şartı ‘hak güvenliği’dir. Bu bakımdan, burada hiç şüphesiz mülkiyet hakkının korunması da önem taşımaktadır...’’¹⁶¹³

IV- İncelediğimiz kararlarında, yüksek mahkemenin (Yargıtay 1. Hukuk Dairesi ile Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun) her ‘icra hukuk mahkemesinin ihalenin feshi talebinin reddi kararının kesinleşmesinden sonra açılan’ “*tapu iptali ve tescil*” davalarına sıcak bakmadığını ve sıklıkla iki durumda bu davalarda “*tapu iptali ve tescil kararı*” verdiğini görüyoruz. Bunlar;

a) Takip alacaklısının, takip ve dava konusu taşınmazı alacağına mahsuben icrada satın almış olması durumunda;

- “Davacı, ‘davalı Z. Tarafından aleyhine icra takibi yapıldığını, icra takibinin iptali ve borcunun olmadığına tespiti için davalı Z. aleyhine menfi tespit davası açtığını fakat bu davanın devamı sırasında davalı Z.’nin icra takibini devam ettirerek, 140 ada, 99 parsel sayılı taşınmazı satışa çıkartarak, alacağına karşılık icra yoluyla aldığı, daha sonra da yakın arkadaşı olan diğer davalı N.A.’ya muvazaalı olarak devrettiğini, Z. ve N.’nin birlikte hareket ettiklerini’ ileri sürüp, tapu kayıtlarının iptali ile adına tescilini” istemiştir.¹⁶¹⁴

- “İcra mahkemesinde ‘usulsüz tebligat’ iddiasıyla açtığı ihalenin feshi davasını kaybeden borçlunun -bu konuda icra mahkemesince verilen davanın reddine dair kararın kesinleşmesinden sonra- genel mahkemede –alacağına mahsuben taşınmazı satın almış olan banka aleyhine- her zaman “tapu iptali ve tescil davası” açabileceği”¹⁶¹⁵

- “İcra mahkemesinde “usulsüz tebligat” iddiasıyla açtığı ihalenin feshi davasını kaybeden borçlunun -bu konuda icra mahkemesince verilen davanın reddine dair kararın kesinleşmesinden sonra- genel mahkemede –alacağına mahsuben taşınmazı satın almış olan banka aleyhine- her zaman “tapu iptali ve tescil davası” açabileceği”¹⁶¹⁶

- “İcra dairesinde yapılan açık artırmaya katılıp, alacağına mahsuben satılan taşınmazı alan alacaklıya (ve ondan aynı taşınmazı durumu bilerek satın alan üçüncü kişiye) karşı icra mahkemesinde “ihalenin feshi davası” açılabilir gibi, –“tebligat usulsüzlüğü nedeniyle- genel mahkemede –“tescilin yolsuz olduğu”ndan bahisle- “tapu iptali ve tescil davası” da açılabilir”¹⁶¹⁷

belirtilmiştir.

b) Takip ve dava konusu taşınmazı ihalede satın almış olan alıcının kötüniyetli (TMK.m. 3) olması durumunda;

- “Hukumumuzda kişilerin huzur ve güven içerisinde alışverişte bulunmaları satın aldıkları şeylerin ilerde kendilerinden alınabileceği endişelerini taşımamaları, dolayısıyla toplum düzenini sağlamak düşüncesiyle, alan kişinin iyi niyetinin korunması ilkesinin kabul edildiği- TMK. mad. 1023 kapsamında tapu kütüğündeki sicile iyi niyetle dayanarak mülkiyet veya başka bir ayni hak kazanan üçüncü kişilerin kazanımlarının korunacağı- İktisapta bulunan kişinin, iyi niyetli olup olmadığının tam olarak tespitinin büyük önem taşıdığı ve bu nedenle yüzeysel ve şekilci bir araştırma ve yaklaşımın büyük mağduriyetlere yol açacağı, kişilerin Devlete ve adalete olan güven ve saygısını

¹⁶¹³ SİRMEN, L.A./AYVAZ, T.S. a.g. tebliğ, s:505 vd.

¹⁶¹⁴ Bknz: 1.HD. 08.02.2012 T. 12381/1012

¹⁶¹⁵ Bknz: HGK. 01.06.2011 T. 1-321/382 (www.e-uyar.com)

¹⁶¹⁶ Bknz: 1. HD. 12.05.2010 T. 5029/5612 (www.e-uyar.com)

¹⁶¹⁷ Bknz: 1. HD. 01.06.2009 T. 4361/6232 (www.e-uyar.com)

sarsacağı ve yasa koyucunun amacının ilk bakışta, şeklen iyi niyetli gözükene değil, gerçekten iyiniyetli olan kişiyi korumak olduğu hususlarının daima göz önünde tutulması, bu yönde tüm delillerin toplanıp derinliğine irdelenmesi ve değerlendirilmesi gerektiği- Kötüniyet iddiasının def'i değil itiraz olduğu, iddia ve müdafanın genişletilmesi yasağına tabii olmaksızın her zaman ileri sürülebileceği ve mahkemece kendiliğinden (resen) nazara alınacağı ilkelerinin 8.11.1991 tarih 1990/4 esas 1991/3 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararında kabul edilmiş, bilimsel görüşlerde aynı doğrultuda geliştiği- **Davacı tanıklarının kötüniyet iddiası yönünden dinlenerek**, tanık beyanları, ceza dava dosyası ve tüm deliller birlikte değerlendirilip davalıların kötüniyetli olup olmadıkları, **TMK. mad. 1023 hükmünün koruyuculuğundan yararlanıp yararlanamayacaklarının saptanarak** sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ve yanılığılı değerlendirme ile yazılı şekilde hüküm kurulmasının doğru olmadığı”¹⁶¹⁸

- “Cebri icra yoluyla ve açık artırma suretiyle yapılan satışların sonucunda bir taşınmazın satın alınması halinde dahi, TMK. mad. 932 hükmüne dayanılan tescilin yolsuzluğuna ilişkin dava açılabilirliği- Usulsüzlüğü iddia edilen işlemlere **ihale alıcısı davalının katkısının bulunması halinde oluşan sicil yolsuzluğundan söz edilebileceği**”¹⁶¹⁹

- “Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu'nun 08.11.1991 tarihli ve 1990/4 Esas, 1991/3 sayılı kararı ile tapu iptal ve tescil istekli davada dava açma iradesinin iktisabın kötüniyete dayalı olduğu iddiasını da taşıdığı ve **kötüniyet iddiasının hukuki mahiyeti itibarıyla itiraz niteliğinde bulunduğu** ve bu nedenle de yargılama sona erinceye kadar iddia ve savunmanın genişletilmesi yasağına tabi olmadan her zaman ileri sürülebileceği”¹⁶²⁰

- “Tapu kütüğündeki sicile iyi niyetle dayanarak mülkiyet veya başka bir ayni hak kazanan üçüncü kişinin bu kazanımının korunacağı, aynı ilke tamamlayıcı madde niteliğindeki 1024. maddenin 1. fıkrasına göre, **bir ayni hak yolsuz olarak tescil edilmiş ise bunu bilen veya bilmesi gereken üçüncü kişinin bu tescile davanamayacağı**-Davalılardan son kayıt maliki olan İ. U. ve M. Ö.'ün ikinci el konumunda oldukları gözetildiğinde koşulların varlığı halinde TMK'nin 1023. maddesi koruyuculuğundan yararlanacaklarının kuşkusuz olduğu, ikinci el konumundaki **bu davalıların iyiniyetli olup olmadıkları hususunda hükme yeterli bir araştırma yapılmadığı**, diğer taraftan, tapu iptal ve tescil davalarının kayıt malikleri aleyhine açılacağı”¹⁶²¹

- “Miras, mahkeme kararı, cebri icra, işgal, kamulaştırma hâlleri ile kanunda öngörülen diğer hâllerde, mülkiyetin tescilden önce kazanıldığı; ancak, bu hâllerde malikin tasarruf işlemleri yapabilmemesinin, mülkiyetin tapu kütüğüne tescil edilmiş olmasına bağlı olduğu- **İyiniyet iddiası**”¹⁶²²

- “Tapu iptal ve tescil istekli davada dava açma iradesinin iktisabın kötüniyete dayalı olduğu iddiasını da taşıdığı ve kötüniyet iddiasının hukuki mahiyeti itibarıyla itiraz niteliğinde bulunduğu ve bu nedenle de yargılama sona erinceye kadar iddia ve savunmanın genişletilmesi yasağına tabi olmadan her zaman ileri sürülebileceği- Taşınmaz kaydında birden çok haciz şerhi ve ihtiyati tedbir şerhinin bulunduğu, her ne kadar taşınmaz birden çok el değiştirmiş ise de; tüm alıcılar ve davalının şerhleri görerek edinmesi, ayrıca çekişme konusu bağımsız bölümün yer aldığı site 46 adet villadan

¹⁶¹⁸ Bknz: 1. HD. 22.06.2017 T. 206/3760 (www.e-uyar.com)

¹⁶¹⁹ Bknz: 1. HD. 08.05.2017 T. 7408/2405 (www.e-uyar.com)

¹⁶²⁰ Bknz: 1. HD. 03.12.2015 T. 9470/14094 (www.e-uyar.com)

¹⁶²¹ Bknz: 1. HD. 09.09.2015 T. 9004/10586 (www.e-uyar.com)

¹⁶²² Bknz: 1. HD. 16.04.2015 T. 9997/5589 (www.e-uyar.com)

oluşmakta olup, bu yerle ilgili pek çok hukuki ihtilaf olması, bunlarla ilgili bir kısım haberlerin basına da yansması karşısında **çok büyük olmayan ilçede dava konusu taşınmazın ihtilafli olduğunun bilinmemesinin hayatın olağan akışına ters düştüğü, dolayısıyla davalının iktisabının iyiniyetli olmadığı sonucuna ulaşılacağı**¹⁶²³

- “**Kötü niyet iddiasının def’i değil itiraz olduğu**, iddia ve müdafaanın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın her zaman ileri sürülebileceği ve **mahkemece kendiliğinden (resen) nazara alınması gerekeceği**”¹⁶²⁴

- “Yolsuz tescil hukuksal nedenine dayalı olarak verilen kararlara konu işlemlerin yapıldıkları tarihten itibaren butlanla malül olduğu ve yapılmamış sayılacakları, öte yandan, **yolsuz tescil işlemine taraf olan kişinin iyiniyetli olduğundan söz etme olanağı da olmadığı** ve bu kişi aleyhine ecrimisile hükmedilmesi gerekeceği”¹⁶²⁵

- “Davacının çekişme konusu taşınmazın mülkiyetini 14.06.2002 tarihinde tescilsiz olarak kazanmasından sonra, davalının önceki malikten alacağına tahsili için yapılan cebri ihale ile mülkiyeti kazanımı ve diğer davalıya yapılan temlikin TMK’nun 1025. maddesine uyarınca yolsuz tescil niteliğinde olduğu iddiası 1990/4 – 1991/3 sayılı İ.B.K. uyarınca davalıların mülkiyeti kazanımlarının kötü niyetli olduğu iddiasını da içerdiğinden, **davalıların kötü niyetle iktisapta bulduklarının öncelikle davacı tarafça kanıtlanması gerekeceği**”¹⁶²⁶

- “Tapulu taşınmazların intikallerinde, huzur ve güveni koruma, toplum düzenini sağlama uğruna, tapu kaydında ismi geçmeyen ama asıl malik olanın hakkı feda edildiğinden **iktisapta bulunan kişinin, iyi niyetli olup olmadığının tam olarak tespitinin büyük önem taşıdığı**, bu sebeple açmış olduğu ihalenin feshi davası kabul edilerek, kesinleşen davacının açmış olduğu tapu iptali ve tescil davasında, **ihalenin feshi davasının açılmasından sonra taşınmazı ihale alıcısından satın alan kimsenin gerçekten iyiniyetli olup olmadığının araştırılması gerekir**ken hak düşürücü sürenin geçtiğinden bahisle karar verilmesinin isabetsiz olduğu”¹⁶²⁷

- “Cebri icra yoluyla ve açık artırma suretiyle yapılan satışlar sonucu bir taşınmaz malın satın alınmasında, ancak “ihalenin feshi yoluna gidilmesinin engellendiğinin anlaşılması halinde”, MK’nun 1023. maddesine dayanılarak genel mahkemede “tescilin yolsuzluğu”na ilişkin “tapu iptali ve tescil davası” açılabilirliği ve **alıcının satışa konu malın tapu kaydının yolsuzluğunu bile bile ve kötü niyetle bu arttırmaya girip taşınmazı satın aldığı kanıtlanması halinde**, “davanın kabulüne” karar verilmesi gerekeceği”¹⁶²⁸

- “Borçlunun, taşınmazının ihalede alıcıya satılmasından sonra, açtığı ihalenin feshi davası devam ederken, her nasılsa tapudaki devir yasağına ilişkin şerhi sildirip, **bu durumu bilen (kötüniyetli) bir tanıdığına taşınmazı tapuda devretmesi halinde, bu kişinin MK. 1023 hükmünden yararlanamayacağı**”¹⁶²⁹

- “Tapuda kayıtlı bulunan bir taşınmaz malı iktisap eden kimseye karşı Medeni Kanun’un 931. maddesinde öngörülen **iyiniyet kurallarına aykırılık nedeniyle açılan tapu iptali davalarında**, dava açma iradesi, **iktisabın kötüniyete davalı olduğu**

¹⁶²³ Bknz: 1. HD. 16.04.2015 T. 6574/5588 (www.e-uyar.com)

¹⁶²⁴ Bknz: 1. HD. 29.11.2013 T. 1940/16958 (www.e-uyar.com)

¹⁶²⁵ Bknz: 1. HD. 22.10.2013 T. 15502/14265 (www.e-uyar.com)

¹⁶²⁶ Bknz: 1. HD. 10.04.2013 T. 15559/5303 (www.e-uyar.com)

¹⁶²⁷ Bknz: 1. HD. 11.02.2013 T. 13943/1691 (www.e-uyar.com)

¹⁶²⁸ Bknz: 1. HD. 15.09.2000 T. 7189/10396 (www.e-uyar.com)

¹⁶²⁹ Bknz: 1. HD. 28.06.1988 T. 1308/7796 (www.e-uyar.com)

iddiasını da taşır; kaldı ki öyle olmasa bile buradaki kötüniyet iddiasının hukuki mahiyeti itibariyle itiraz niteliğinde bulunduğundan yargılama sona erinceye kadar iddia ve savunmanın genişletilmesi yasağına tabi olmadan her zaman ileri sürülebileceği”¹⁶³⁰

- “Tapuda adına kayıtlı bulunan taşınmazı, isim benzerliğinden dolayı cebri icra yoluyla satılan kişinin, MK. 1007’ye dayanarak hazine aleyhine tazminat davası açabileceği - **Dava konusu taşınmazı ihalede satın alandan satın alan kişinin kötüniyeti kanıtlanmadıkça, MK. 1023’ün koruması altında olduğu**”¹⁶³¹

belirtilmiştir.

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

Davacı vekili 03.04.2019 tarihli “*dava dilekçesi*”nde özetle;

-Müvekkili (R. H.) hakkında 12.01.2014 ve 30.11.2013 vade tarihli 95.000 TL. + 50.000 TL. bedelli bonolara dayanılarak alacaklı (Ş. K.) tarafından İstanbul ... İcra Müdürlüğü’nün 2014/... sayılı takip dosyasına dayanılarak ‘*kefil*’ sıfatıyla takipte bulunulduğunu,

-Senette ‘*asil borçlu*’nun, müvekkilinin oğlu (G. H.) olduğunu, yapılan tebligatları alan oğlunun bu takipten müvekkilini haberdar etmediğini ve bu suretle takibin müvekkili hakkında da kesinleşmesine neden olduğunu,

-Her iki senetteki tüm imzaların ‘*asil borçlu*’ (G. H.)’ye ait olduğunu, bu kişi tarafından babasına ait imzaların senede sahte olarak atılmış olduğunu, bu nedenle (G. H.)’un İstanbul ... Ağır Ceza Mahkemesi’nin 08.06.2017 T. 2017/160407 sayılı kararı ile bu eyleminden dolayı ‘*sahte senet düzenlemek*’ suçundan dolayı suçlu bulunup ceza aldığını ve bu kararın kesinleştiğini,

-Müvekkili (R. H.) tarafından, takip alacaklısı (Ş. K.) hakkında İstanbul ... Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 2018/... E. sayılı dosyasında açılmış olan ‘*menfi tespit davası*’nın devam ettiğini,

-Bu süreç devam ederken –mahkemece ‘*takibin durdurulması*’ için ‘*ihtiyati tedbir kararı*’ verilmemiş olduğundan- üzerine haciz konulmuş olan müvekkiline ait İstanbul ili ... ilçesi, ... mahallesi, 1706 ada, 6 parsel’de bulunan taşınmazın, icra dosyasından yapılan açık artırmada davalı (E. Ç.)’ye satıldığını,

-Müvekkili tarafından İstanbul ... İcra Hukuk Mahkemesi’nde açılmış olan ‘*ihalenin feshi davası*’nın –E:2016/..., K:2017/... sayılı dosya- bu mahkemece (esastan) ret edildiğini ve bu kararın kesinleştiğini,

-Bunun üzerine, dava konusu taşınmazı ihalede almış olan (E. Ç.) aleyhine, bu ‘*yolsuz tescil (MK. m. 1025) nedenine dayalı tapu iptali ve tescil davasını*’ açtıklarını,

-‘*Takip konusu senetlerdeki imzaların müvekkiline ait olmadığını*’ sürecin en başından beri davalı tarafından bilindiğini vs...”

ilerisürmüştür.

¹⁶³⁰ Bknz: İçt. Bir. K. 08.11.1991 T. 4/3 (www.e-uyar.com)

¹⁶³¹ Bknz: 1. HD. 28.01.1986 T. 14935/545 (www.e-uyar.com)

Davalı, 22.04.2019 tarihli ‘cevap dilekçesi’nde özetle;

–“Davacının, İstanbul ... İcra Hukuk Mahkemesi’nde açmış olduğu ‘ihalenin feshi davası’nın bu mahkemenin 16.02.2017 T. ve E:2016/..., K:2017/... sayılı kararı ile esas-tan ret edildiğini –ve bu hükmün sonuçta Yargıtay 12. Hukuk Dairesi’nin onaması ile 22.01.2019 tarihinde kesinleştiğini, bu hüküm ‘kesin hüküm’ (HMK.m. 303) teşkil ettiğinden, aleyhine açılmış olan bu ‘yolsuz tescil nedenine dayalı tapu iptali ve tescil davası’nın reddedilmesi gerektiğini,

–Davacının, ‘*takip konusu senetteki imzaların asıl borçlu (oğlu) tarafından sahte olarak atılmış olması*’ nedeniyle, ‘*takip alacaklısı*’ ya da ‘*sahte imzaları atmış olan*’ oğlu aleyhine tazminat davası açması gerektiğini,

–Dosya alacaklısı aleyhine davacı tarafından menfi tespit davası açılmış olmasının, yapılan ihalenin feshine neden olmayacağını, bu durumun ihale sonucunda adına yapılan tescili, ‘yolsuz tescil’ haline getirmeyeceğini,

–Adına yapılmış olan ihale sonucunda, dava konusu taşınmazın adına tescil edilmesinin, ‘*bunun yolsuz tescil olduğu*’ gerekçesiyle iptalinin, ‘*hukuki güvenlik ilkesi*’ ne aykırı olduğunu, bu tutumun cebri ihalelere katılımı ortadan kaldıracığını,

–Gerek doktrinde ve gerekse Yargıtay içtihatlarında ‘*borçlunun menfi tespit davasını kazanmasının, yapılmış olan ihaleye bir etkisi olmayacağı*’nın açıkça belirtilmiş olduğunu, menfi tespit davasını sadece alacaklı ile borçlu arasında sonuç doğurabileceğini, ihale alıcısını ilgilendirmedeğini,

–Kendisinin, dava konusu taşınmazın satışını, **E-SATIŞ PORTALI’ndan görüp, internet ortamından ihaleye katılıp pey sürdüğünü, tarafları tanımadığını, kimseyle görüşerek ihaleye girmediğini, 2014 yılında taşınmaz maliki borçlu (kefil) (E. Ç.) hakkında yapılmış olan icra takibinden, ihale tarihinde (2016 yılında), ihale sırasında haberdar olmasının mümkün olmadığını, iyiniyetli alıcı olduğunu**” vs.

b e l i r t e r e k, “*aleyhine açılan bu davanın reddine karar verilmesini*” istemiştir.

–Dava (ihale) konusu taşınmaz; İstanbul ili, ... ilçesi, ... mahallesinde bulunan ve 1706 ada, 6. Parselde tapuya kayıtlı olup, satılan; taşınmazın 2/5 hissesidir.

Davacı, 04.07.2016 tarihinde İstanbul ... İcra Dairesi’nin 2014/... sayılı dosyasından yapılmış olan ihale hakkında, süresi içinde açtığı ‘ihalenin feshi davası’nda;

• “Takip konusu senetteki ‘kefil’e ait olan imzaların ‘*asıl borçlu*’ oğlu tarafından sahte olarak atılmış olduğunu” belirterek, “bu imzaların kendisine ait olmadığını” ileri sürerek, bu konuda C.Başsavcılığı’na şikayet dilekçesi vermiş olduğunu,

• “Taşınmazın değerinin yüksek olduğunu, bu nedenle satış ilanının tirajı yüksek bir gazetede yayımlanması gerektiğini”,

• “Satış günü olarak belirlenen günün Ramazan Bayramı’nın arifesi olup adliyenin yarım gün çalıştığı bir güne isabet ettiğini, bu durumun satışa olan ilgi ve alakayı azalttığını”

i l e r i s ü r m ü ş,

İstanbul ... İcra Hukuk Mahkemesi, bu fesih sebeplerini teker teker irdeleyerek yerinde bulmamış ve 16.02.2017 T. 2016/... E., 2017/... K: sayılı kararı ile “*ihalenin feshi talebinin reddine*” karar vermiş, bu karara yönelik ‘istinaf talebi’ İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi’nin ... Hukuk Dairesi’nin 22.12.2017 T. E:2017/..., K:2017/... sayılı kararı ile “*Dairemizce, Basın İlan Kurumuna müzekkere yazılarak, satış ilanının ilan*

edildiği Milat Gazetesi'nin tirajı sorulmuş, gelen cevapta tirajın 50.000'in üzerinde olduğu bildirilmiştir. İlk derece mahkemesi kararında da belirtildiği üzere, takip kesinleştikten sonra şikayetçi/borçlunun borca itirazlarının, ihalenin feshi davasında incelenmeyeceği, şikayetçinin 'borçlu olmadığına' ilişkin menfi tespit davasında verilmiş kesin bir hüküm bulunmadığı, ilk derece mahkemesince, şikayetçinin ihalenin feshi sebebi olarak ileri sürdüğü sebeplerin tek tek değerlendirildiği, re'sen incelenmesi gereken hususlarda da ihalenin feshini gerektirecek sebep bulunmadığı vs.....” g e r e k ç e s i y l e şikayetçi-borçlunun “ihalenin feshi talebinin reddine” karar verilmiştir.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi'nin bu kararı, davacı-borçlu tarafından temyiz edilmesi üzerine, Yargıtay ... Hukuk Dairesi'nin 22.01.2019 T. 2018/... E., 2019/... K. sayılı kararı ile onanarak, 22.01.2019 tarihinde kesinleşmiş ve taşınmaz 22.03.2019 tarihinde davalı-alıcı (E. Ç.) adına tescil edilmiştir.

*

Somut olayda;

2000'li yıllardan sonra¹⁶³² yüksek mahkemenin (Yargıtay 1. Hukuk Dairesi ile Hukuk Genel Kurulu'nun) geliştirdiği ve bugün yerleşmiş bulunan içtihatları çerçevesinde¹⁶³³ somut olayı değerlendirirsek;

Yüksek mahkemenin 'tapu iptali ve tescil kararı' verilmesine neden olacağını kabul ettiği (belirttiği) i k i d u r u m u n hiçbirisi somut olayda gerçekleşmemiştir. Gerçekten **ne** dava konusu taşınmaz, ihalede takip alacaklısı (Ş. K.) tarafından satın alınmış ve **ne de** dava konusu taşınmazı satın almış olan (ihale alıcısı) (E. Ç.), *kötüniyetli* bir kişi (ve özellikle takip alacaklısı Ş. K.'ın bir yakını/tanıdığı) değildir.

Bu nedenle eklerde sunulan içtihatlarda değinilen sakıncaların ortaya çıkması mümkün değildir. Bilakis somut olayda; **E-SATIŞ PORTALI**'ndaki ilanı görüp, **elektronik ortamda** ihaleye katılmış olan ne 'borçlu'yu ve ne de 'alacaklı'yı tanımayan davalı-alıcı adına yapılmış olan *tescilin* -davacının, “takip alacaklısına gerçekte borçlu olmadığı” g e r e k ç e s i y l e - 'yolsuz tescil' haline gelmiş olduğu kabul edilip, “*tapu kaydının iptaline*” karar verilmesi **hem doktrinde** ifade edildiği gibi “*cebri ihalelere duyulacak güven ve ilgiyi azaltacak*”¹⁶³⁴, “*hukuki güvenliğin önemli bir unsuru olan işlem güvenliğini ve hukuki istikrarı önemli ölçüde sarsacak*”¹⁶³⁵ **hem de yüksek mahkemenin** içtihatlarında dile getirdiği gibi “*kişilerin huzur ve güven içerisinde alışverişte*

¹⁶³² Bknz: Yuk. s:4, § 2

¹⁶³³ **Kanımızca** da, yüksek mahkemenin bu konudaki (yeni) içtihatlarını eleştiren doktrindeki görüşlerde gerçek payı bulunmaktadır:

- 'Ihalenin feshi' talebini -'şikayet' üzerine- inceleyen icra hukuk mahkemesi, 'sınırlı yetkili mahkeme' konumunda değildir. Bu konuda 'tanık' da dinleyebilir, tarafların 'ikrarı' ile bağlı değildir. Bu nedenle, icra hukuk mahkemesinin 'ihalenin feshi talebinin reddi' hakkındaki kararı 'maddi anlamda kesin hüküm' teşkil etmemelidir.

- İcra dairesince yapılmış olan ihale sonucunda gerçekleşen tescil işlemi -kural olarak- icra hukuk mahkemesince ihale feshedilmedikçe, 'yolsuz tescil' olduğu kabul edilmemelidir.

- 'Takip alacaklısı, takip ve dava konusu taşınmazı alacağına mahsuben satın almış olmadıkça' ve 'takip ve dava konusu taşınmazı ihalede satın almış olan alıcı, kötüniyetli (TMK.m. 3) olmadıkça' hakkında kesinlikle “tapu iptali ve tescil davası” açılmamalıdır.

Bu suretle 'cebri ihalelere duyulacak güven ve ilginin azaltılmamasına', 'işlem güvenliği ve hukuki istikrarın sağlanması'na gayret edilmeli, 'icra takibine dayanarak olan borç ilişkisinin gerçek olmadığı' ileri sürülerek, kesinleşen ihale sonucunda alıcı adına yapılmış olan tescil işleminin iptaline yönelik “*tapu iptali ve tescil davası*” açılmamalıdır.

¹⁶³⁴ Bknz: Yuk. s:4, 1. §

¹⁶³⁵ Bknz: Yuk. s:6, 3. §

bulunmalarını önleyip, satın aldıkları şeylerin ileride kendilerinden alınabileceği endişesini taşımalarına yol açacak”¹⁶³⁶tır. Bunun sonucu olarak da “ihalede mal satın alacak kişilerin iyiniyetinin korunması ilkesi” ile “menfi tesbit davasının (İİK.m. 72) borçlu lehine sonuçlanmış olmasının, borçlunun hacizli malları hakkında daha önce yapılmış olan cebri icra satışlarına bir etkisi yoktur, bu mallar alıcılarından geri alınmaz ilkesi”¹⁶³⁷ zedelenecektir.

SONUÇ: “Buraya kadar ayrıntılı olarak izah ettiğimiz nedenlerle; somut olayda ne ‘ *takip alacaklısı*’ konumunda bulunmayan ve ne de ‘ *kötüniyetli olmayan*’, tarafları tanımayan, *E-SATIŞ PORTALINDAKİ ‘satış ilanı*’nı görüp, *elektronik ortamda ihaleye katılmış olan* davalı-alıcıya yapılmış olan ihale sonucunda adına gerçekleştirilen ‘tescilin iptali’ istemiyle açılmış olan davanın –ekte sunduğumuz Yargıtay içtihatları doğrultusunda reddine karar verilmesi gerekeceğini” belirtir hukuki mütalâamızı, takdiri muhterem mahkemeye ait olmak ve davalı (E. Ç.) vekili Av. ... tarafından, İstanbul Anadolu 5. Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 2019/118 E. sayılı dosyasına “*uzman görüşü*” (HMK.m. 293) olarak ibraz edilmek üzere, saygı ile sunarız...18/03/2021

¹⁶³⁶ Bknz: Yuk. s:5, son §; s:6, 1. §

¹⁶³⁷ Bknz: Yuk. dipn: 3, 4

(390)

KONULAR:

1- a) **Tasarrufun İptali Davalarında, Davacının Talebi Üzerine, “İhtiyati Haciz” mi “İhtiyati Tedbir” mi Verilmesi İsabetli Olur? Şufa Davası Neticesinde Bedele Dönüşen Tasarrufun İptali Davasında Bu Uygulama Nasıl Olmalıdır?**

b) **Farklı Alacaklılar (Davacılar) Tarafından Birden Fazla Tasarrufun İptali Davasının Açılması ve Tasarrufun İptali Davasına Konu Taşınmazın Aynı Zamanında Şufa (Önalım) Davasına Konu Olması Halinde, Tasarrufun İptali Davasına Bakan Mahkemenin, “İhtiyati Hacze (Tedbire) Konu Önalım Bedelinin Sıra Cetveli Yapmak Üzere İsteyen İcra Dairesine Gönderilmemesi” Konusunda Görüş Belirtmesi İsabetli Bir midir?**

*

I- Tasarrufun iptali davalarının amacı hakkındaki açıklamalarımız:

Yüksek mahkeme, birçok içtihadında “Tasarrufun iptali davalarındaki amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların ‘geçersizlik’ ya da ‘iyiniyet kurallarına aykırılık’ nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu”¹⁶³⁸ belirtmiştir.

Tasarrufun iptali davası, “*dava konusu malın aynına ilişkin bir dava olmayıp kisisel bir dava”dır.¹⁶³⁹ Bu dava sonunda, tasarrufa konu mal, alıcının malvarlığından*

¹⁶³⁸ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230; Bknz: 17. HD. 19.11.2018 T. 946/10870; Ankara BAM. 26. HD. 02.11.2018 T. 2167/1536; 17. HD. 15.10.2018 T. 4016/9049 vd. (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶³⁹ **UMAR, B.** Türk İcra-İflâs Hukuku’nda İptal Davası, 1963, s: 19 - **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, 2016, s: 664 - **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, 1997, s: 3409 - **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s: 1397 - **BERKİN, N.M.** İflâs Hukuku Rehberi, 1980, s: 111 - **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflâs Hukuku, 8. Bası, 2009, s: 300 - **ÖNEN, T.** İptal Davaları (Ank. İk. Tic. İl. Ak. D., 1969/1, s: 39) - **KURTOĞLU, S.** İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD. 1973/7-8, s: 776 vd. - **GÜRDOĞAN, B.** İflâs Hukuku, 1966, s: 223 - **EROĞLU, O.** Tasarrufun İptali Davası ile Muvazaa Davası ve Karşılaştırılması, 2. Bası, 2020, s: 35 vd. - **ESENER, T.** Muvazaalı Muameleler, 1956, s: 105 - **BÖRÜ, L.** İcra ve İflâs Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal «İİK. m. 280» (AÜHFD. 2009, S: 3, s: 486) - **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAGAŞI, E.** İcra ve İflâs Hukuku, 5. Baskı, 2019, s: 537 - **YILMAZ, E.** İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 2016, s: 1252 - **UYAR, T.** «Muvazaa» Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının Koşul ve Sonuçları (ABD. 2017/3, s: 266 vd.) - **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** İcra ve İflâs Hukuku, 3. Baskı, 2020, s: 716 vd. - **ARSLAN, A.S.** Tasarrufun İptali Davasından Sonra Açılan Menfi Tesbit Davasında Bekletici Mesele Yapma Sorunu (Prof. Dr. Ejder Yılmaz’a Armağan, C: 1, s: 254) - **ALBAYRAK, H.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHF D. 2015, S: 4, s: 933 - **KORKUSUZ, R.** İcra ve İflâs Hukuku Uygulaması, 2004, s: 312 - **ALBAYRAK, H./AĞAR, S.** Tasarrufun İptali Davalarının Kamu İcra Hukuku ve Genel İcra Hukuku Çerçevesinde Özel Dava Şartları Bakımından Karşılaştırılması (Tür. Bar. Bir. Der. Mayıs-Haziran/2016, s: 435) - **KOVAN, H.** 100 Soruda Muris Muvazaası Nedeni ile Tapu İptal ve Tescil Davaları ile Tasarrufun İptali Davaları, s: 278 - **ÇETİN, H.E.** Tasarrufun İptali, Muvazaa, İnançlı İşlem ve Nam-ı Müstear, 2016, s: 18 - **ÖZSUNAY, E.** Türk Hukuku’nda ve Mukayeseli Hukukta İnançlı Muameleler, 1968, s: 233 - **KOSTAKOĞLU, C.** Takip Hukukunda İptal Davaları (Yasa D. 1989/8, s: 1039 - Adalet D. 1989/6, s: 9) - **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, 2013, C: 2, s: 1744 - **AKŞENER, S.H.** İcra ve İflâs Hukuku’nda Tasarrufun İptali Davaları, 2. Baskı, 2007, s: 27 - **AKKAYA, T.** «Alacaklıdan Mal Kaçırmaya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra

çıkarılarak, tekrar borçlunun malvarlığına geri verilmez. Tasarrufa konu mal, yine alıcının malvarlığında kalmakla beraber, davayı kazanan **davacı-alacaklı, o malı haciz ettirip satırma ve satış bedelinden alacağını (kişisel hakkını) alma imkanını elde etmiş olur.**

Yüksek mahkeme, iptal davalarının bu niteliğini, çeşitli içtihatlarında;

√ “İptal davasının, **alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan**, nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; **tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığı**”¹⁶⁴⁰,

√ “İİK. 277 ve devamı maddelerine göre açılan tasarrufun iptal davalarında, davacının bu davadaki amacının, yaptığı icra takibi nedeniyle alacağını tahsil edebilmek için yapılan taşınmaz satışının kendisi yönünden geçersizliğini sağlamak olduğunu, **davacının bu hakkının aynı değil şahsi sonuç doğurduğunu**, davada tasarrufun iptali sebeplerinin olması halinde ‘iptal ve tescil olmaksızın, taşınmazın haciz ve satışına’ karar verilmesi gerektiğini”¹⁶⁴¹

şeklinde ifade etmiştir.

İptal davası, **-aynî bir dava olmayıp- ‘kişisel’ bir dava olduğundan**, “yetki”¹⁶⁴², “davanın değeri”¹⁶⁴³, “bu davada alınması gereken harçlar ve dava sonunda hükmedilecek ‘avukatlık ücreti’”, “iptal isteminin kabul edilmesi halinde kurulacak olan

ve İflâs Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu (Legal Medeni Usul ve İcra İflâs Hukuku Dergisi, 2006/3, s: 672) – **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** Tasarrufun İptali Davaları, 1968, s: 17 - **ULUKAPI, Ö.** İcra ve İflâs Hukuku, 2015, s: 499 - **GÜNEREN, A.** İcra ve İflâs Hukukunda İstihkak Davaları ile Tasarruf İptal Davaları, 2004, s: 1015 - **GÜNEREN, A.** Tasarrufun İptal Davaları, 3. Baskı, 2012, s:49 - **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** İcra ve İflâs Hukuku, 11. Baskı, 2013, s: 858, 878 - **YILDIRIM, M.K./YILDIRIM, N.D.** İcra ve İflâs Hukuku, s: 565 - **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, 3. Baskı, 2021, s: 26 vd. - **KAZANCI, İ.T.** Tasarrufun İptali Davalarında İspat, 2015, s: 76 - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, 2014, C:3, s: 4309 - **AKYAZAN, S.** Takip Hukukunda İptal Davası (Ad. D. Mart-Nisan/1963, S: 3-4, s: 237) - **SARISÖZEN, İ.** İcra ve İflâs Hukukuna Göre İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s: 56) – **KARAMERCAN, F.** Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Eşin Üçüncü Kişilere Karşı Dava Hakkı, s:158 - **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 7 – **ÇETİNEL, T.** Alacaklılara Zarar Verme Kasdıyla Yapılan Tasarruflar Bağlamında Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, 2020, s: 9 – **KURU, B./AYDIN, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku «Ders Kitabı», 2020, s: 489

¹⁶⁴⁰ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230; 17. HD. 15.10.2018 T. 13062/9065; 17. HD. 04.10.2018 T. 5240/8614 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁴¹ Bknz: 17. HD. 20.12.2017 T. 6676/11897 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁴² İptal davası aynı bir dava olmadığından, iptal davasının konusu taşınmaz mal dahi olsa, -taşınmazın bulunduğu yerdeki mahkemenin yetkili olduğunu belirten- HMK’nun 12. maddesi uygulanmaz yani bu durumda dahi yetkili mahkeme HMK. mad. 5’e (ve kimi kez de, HMK. mad. 16’ya) göre belirlenir.

¹⁶⁴³ İptal davası aynı bir dava olmadığından, davanın değeri, iptal konusu tasarrufun kıymetine göre değil, «alacaklının elindeki aciz belgesinde gösterilen ödenememiş (açık) alacak miktarı ile iptal konusu tasarrufun kıymetinden daha az olanına göre» saptanır.

hüküm”¹⁶⁴⁴ ¹⁶⁴⁵, “hükmün icrası”¹⁶⁴⁶ gibi konularda, davanın bu özelliğine uygun kural- lar uygulanır.

II- Tasarrufun iptali davalarında özel olarak düzenlenen (İİK. 281/II) ihtiyati hacze ilişkin açıklamalarımız

Tasarrufun iptali davalarında, iptal edilmesi istenen tasarruf konusu mallar hak- kında davacının istemi üzerine -davacının alacak ve fer’ileri ile sınırlı olarak¹⁶⁴⁷ **ihiyati haciz** kararı verilebilir (İİK. mad. 281/II).¹⁶⁴⁸ Davanın konusu, İİK. mad. 283/II gere- ğince, **üçüncü kişinin elinden çıkardığı malların değerine** ilişkinse, **güvence** gösteril- mesi zorunludur (mad. 281/II).¹⁶⁴⁹

‘İptal davalarında ihtiyati haciz’ konusunu düzenlemiş olan İİK.’nun 281/II’de¹⁶⁵⁰(3) hususa değinilmiştir:

1) Mahkemece; “iptal davasına konu olan (iptale tabi tasarrufların konusu olan) mallar hakkında” –alacaklının talebi üzerine- ‘ihtiyati haciz kararı’ verilebilir.

2) “Teminatın lüzum ve miktarı” mahkemece takdir ve tayin olunur.

3) “İptal davası bedele dönüşmüşse (İİK. 283/II)” (yani ‘iptal davası, elden çıkarıl- mış mallar yerine kaim olan kıymete ilişkinse’); mahkemece, **teminat gösterilmeden ih- tiyati haciz kararı verilemez.**

¹⁶⁴⁴ İptal davası aynı bir dava olmadığından, dava sonunda “Dava konusu tasarrufun tümünün iptal- line” değil, “takip konusu alacak miktarı ile sınırlı olarak (takip konusu alacak ve -faiz, masraf gibi- eklentilerine yetecek oranda) tasarrufun iptaline” karar verilir.

¹⁶⁴⁵ İptal davası aynı bir dava olmadığından, dava sonunda “İptal davası aynı bir dava olmadığından iptal konusunun taşınmaz mal olması halinde, iptal isteminin kabul edilmesi halinde, «...davalı üçüncü kişi üzerindeki tapu (trafik) kaydının iptaline ve borçlu adına tesciline» şeklinde değil, «taşınmaza ilişkin -satış, bağış, ipotek vb.- işleminin iptaline ve davacı alacaklıya dava konusu taşınmaz üzerinde haciz ve satış isteme yetkisinin tanınmasına...» şeklinde karar verilir.

¹⁶⁴⁶ İptal davası aynı bir dava olmadığından, bu dava sonucunda verilen karar, kesinleşmesi beklen-meden uygulanır. Çünkü, bu dava sonucunda verilen kararlar, HMK. mad. 367/2 hükmünün kap- samı içine girmez.

¹⁶⁴⁷ Bknz: 17. HD. 14.10.2019 T. 175/9302; 09.10.2019 T. 393/9197; 01.10.2019 T. 979/8710; 23.09.2019 T. 12885/8379; 16.09.2019 T. 15616/8043; 16.09.2019 T. 13953/8047; 25.06.2019 T. 17506/7853; 18.06.2019 T. 12796/7713; 20.05.2019 T. 8955/6312; 14.05.2019 T. 9240/6025 vd. (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁴⁸ **AKŞENER, H.S.** Tasarrufun İptali Davalarında İhtiyati Haciz (Legal Huk. Der. Ağustos/2013, s: 115-121) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 140-169; s: 1124-1164 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 273-278; s: 387-392 – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S: 190, s: 4729-4801) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi» Konusunda Or- taya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S: 135, s: 517-575) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davası (İİK. 277 vd.) ve İtirazın İptali Davası (İİK. 67) Sırasında Konulan «İhtiyati Haciz» Ne Zaman ve Nasıl Kesin Hacze Dönüşür.? (Legal Huk. Der. 2017/Şubat, s: 751-755)

¹⁶⁴⁹ Bknz: 17. HD. 03.12.2018 T. 2674/11572; 21.11.2018 T. 12832/11023; Samsun BAM. 1. HD. 21.03.2018 T. 568/582; 07.02.2017 T. 24014/1098; 31.01.2017 T. 7257/791; 21.01.2017 T. 6323/789; 15.06.2015 T. 4180/8631; 25.05.2015 T. 2642/7567 vb. (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁵⁰ “*Hakim, iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebilir. Teminatın lüzum ve miktarı mahkemece takdir ve tayin olunur. Şu kadar ki, davanın elden çıkarılmış mallar yerine kaim olan kıymete taalluku halinde, teminat göstermek- sizin ihtiyati haciz kararı verilemez.*”

Yani, genel hükümlerden (İİK. mad. 259) farklı olarak, burada ihtiyati haciz kararı alabilmek için *güvence* göstermek zorunlu değildir. “*Güvence gösterilmesine gerek bulunup bulunmadığını ve miktarını*” hakim takdir eder. Ancak, davanın konusu, İİK. mad. 283/II gereğince, üçüncü kişinin elinden çıkardığı malların değerine ilişkinse, *güvence* gösterilmesi zorunludur (mad. 281/II).^{1651 1652}

Görüldüğü gibi; davacı-alacaklının “ihtiyati haciz” talebini yerinde bulan mahkemenin, bu kararı verirken -İİK. mad. 259/I’den farklı olarak- davacı-alacaklıdan mutlaka *teminat* gösterilmesini istemesi gerekmemektedir.¹⁶⁵³ Mahkeme “*teminatın lüzum* (yani, teminat gösterilmesi gerekir gerekmediğini) ve *miktarını*” tayin edecektir. Bunun için önce mahkemenin “*teminat gösterilmesine gerek bulunup bulunmadığını*” değerlendirmesi, ondan sonra da, eğer “*teminat gösterilmesine gerek görürse*” o zaman “*ne kadar (ne miktarda) teminat gösterilmesini*” (HMK. mad. 87/1 uyarınca) kararlaştırması gerekir.

Davacı-alacaklının, İİK. mad. 281/II, c:1’deki açık hüküm nedeniyle, ‘dava dilekçesi’nde “*ihtiyati haciz*” talebinde bulunması ve davacı-alacaklının talebinin yerinde bulunması halinde, mahkemece -“*ihtiyati haciz niteliğinde ihtiyati tedbir*” ya da “*ihtiyati tedbir niteliğinde ihtiyati haciz*” değil- **“*ihtiyati haciz kararı*”** verilmesi gerekir.¹⁶⁵⁴

Ancak, uygulamada, maalesef kimi kez **davacılar** -“ihtiyati haciz” yerine- *ihtiyati tedbir* talebinde bulunmakta, kimi kez de **mahkemeler** -dava dilekçesinde “ihtiyati haciz” istenmiş olmasına rağmen- *ihtiyati tedbir kararı* vermektedirler.

İleride “*sıra cetveli*” yapıldığında, *ihtiyati tedbir kararlarına sıra cetvelinde yer verilmediği*’nden, bu uygulama davacı-alacaklı için hak kaybına sebebiyet verebilir... Bu hatalı uygulama nedeniyle, **yüksek mahkeme**¹⁶⁵⁵ -çok isabetli olarak- “*tasarrufun iptali davasında davacı tarafından ‘ihtiyati tedbir’ talep edilmiş olsa dahi, bu talebin ‘ihtiyati haciz’ talebi niteliğinde olduğunu, bu nedenle mahkemece ‘ihtiyati tedbir’ değil ‘ihtiyati haciz’ kararı verilmesi gerekeceğini*” belirtmiştir.¹⁶⁵⁶ Ancak bu karışıklığa yol açılmaması için tasarrufun iptali davalarının aynı dava niteliğinde olmadığı, davanın amacının alacaklının alacağına kavuşmak olduğu gözetilmesi ve tasarrufun iptali davalarında “ihtiyati tedbir” yerine “ihtiyati haciz kararı” verilmesi isabetli olur.

¹⁶⁵¹ Bknz: 17. HD. 03.12.2018 T. 2674/11572; 21.11.2018 T. 12832/11023; Samsun BAM. 1. HD. 21.03.2018 T. 568/582; 07.02.2017 T. 24014/1098; 31.01.2017 T. 7257/791; 21.01.2017 T. 6323/789; 15.06.2015 T. 4180/8631; 25.05.2015 T. 2642/7567 vb. (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁵² Gerçekten, **İİK. mad. 259/I-III’de**; «*İhtiyati haciz isteyen alacaklı hacizde haksız çıktığı takdirde borçlunun ve üçüncü şahsın bu yüzden uğrayacakları bütün zararlardan mesul ve Hukuk Muhakemeleri Kanununun 87 nci maddesinde yazılı teminatı vermeye mecburdur. Ancak alacak bir ilâma müstenid ise teminat aranmaz. Alacak ilâm mahiyetinde bir vesikaya müstenid ise mahkeme teminata lüzum olup olmadığını takdir eder.*» denilmişken, **İİK. mad. 281/II’de**; «*Hâkim, iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebilir. Teminatın lüzum ve miktarı mahkemece takdir ve tâyin olunur. Şu kadar ki, davanın elden çıkarılmış mallar yerine kaim olan kıymete taallûku halinde, teminat göstermeksizin ihtiyati haciz kararı verilemez.*» denilmiştir.

¹⁶⁵³ **AKŞENER, H. S.** agm. (Legal D. Ağustos/2013, s:116)

¹⁶⁵⁴ Bknz: Ankara BAM, 26. HD. 16.03.2018 T. 616/478 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁵⁵ Bknz: 17. HD. 24.9.2012 T. 8174/9903 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁵⁶ Aynı görüşte: **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** age. s: 256

Benzer şekilde “*kayıtlara konulan davalıdır şerhi de, ihtiyati haczin sonuçlarını doğurmaz*¹⁶⁵⁷ ve *dava dışı kişilere satışını da engellemez.*”^{1658 1659}

Hukukumuzda, ihtiyati tedbir (HMK. m. 389 vd.) şeklinde bir müessese vardır, *ih-tiyati haciz* (İİK. m. 257 vd.) şeklinde de bir müessese vardır. Ancak ne kanunda düzen-lenen ne de kavramsal ve kurumsal olarak ‘*ih-tiyati tedbir zımında (mahiyetinde/nite-liğinde) ihtiyati haciz*’ ya da tersi bir müessese yoktur; olması da esasen mümkün ve muhtemel değildir.¹⁶⁶⁰

Kanunda yer almamakla birlikte, uygulamada ‘*ih-tiyati tedbir mahiyetinde (veya zımında ya da niteliğinde) ihtiyati haciz*’ yahut tersi şekilde bazen de ‘*ih-tiyati haciz mahiyetinde ihtiyati tedbir*’ kararları verildiği görülmektedir.¹⁶⁶¹ Kanunlarımızda ‘*ih-tiyati tedbir*’ (HMK. m. 389 vd.) ve ‘*ih-tiyati haciz*’ (İİK. m. 257 vd.) şeklinde birer kurum bulunduğu halde, tamamen ‘*hayali*’, ‘*farazi*’, ‘*uydurma*’ bir kurum olan ‘*ih-tiyati tedbir niteliğinde*’ (mahiyetinde, zımında) ‘*ih-tiyati haciz*’ ya da ‘*ih-tiyati haciz niteliğinde*’ (mahiyetinde, zımında) ‘*ih-tiyati tedbir*’ kurumuna sığınarak talepte bulunmanın (ve karar vermenin) bir anlamı yoktur. *Bu uygulamaya bir son verilmelidir...*¹⁶⁶²

Yüksek mahkeme, tasarrufun iptali davaları sırasında -İİK. mad. 281/II uyarınca- verilen ‘ih-tiyati haciz kararları’ ile ilgili olarak;

a- Genel olarak:

√ “*Tasarrufun iptali davalarında amacın, alacaklıya alacağını tahsil imkanı sağ-lamak üzere dava konusu edilen tasarrufun davacı alacaklının alacağı nispetinde iptali ile cebri icra yetkisi verilerek alacağın tahsilini sağlamak olduğu, bu nedenle bu davalar aynı değil şahsi nitelikte dava olmakla birlikte, İİK’nun 281/2 maddesi 1. cümlesindeki özel düzenleme ile, mahkemece talep halinde, ihtiyati haciz kararı verilebileceğini*”¹⁶⁶³,

√ “*Dava konusu taşınmazların tasarruf tarihindeki rayiç değerleri belirlenmemiş olup, taşınmazların satış tarihindeki rayiç değerleri yargılama aşamasında yapılacak keşif sonucu bilirkişi aracılığıyla belirlenecek ve taşınmazın rayiç değeri le alacak mik-tarı karşılaştırılarak hangisi düşük ise o bu davanın değeri olarak kabul edileceğinden, mahkemece dava konusu taşınmazların üzerine taşınmazların tapudaki değerleri üzerin-den ihtiyati haciz kararı verilmesinin isabetli olmadığını, mahkemece İİK. mad. 283/1 hükmü de gözetilerek, davacının dava konusu takip dosyasındaki alacak ve fer’ileriyle*

¹⁶⁵⁷ Bknz: 17. HD. 16.02.2016 T. 226/1734 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁵⁸ Bknz: 17. HD. 16.02.2016 T. 226/1734 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁵⁹ Bknz: 1. HD. 29.02.2012 T. 2886/2157 Aynı doğrultuda: 1.HD. 16.05.2019 T. 2016/8826 E., 2019/3069 K.; 1. HD. 16.10.2018 T. 2018/4349 E., 2018/13544 K.; 1. HD. 10.09.2018 T. 2015/14457 E., 2018/12119 K.; 1. HD. 18.09.2017 T. 2015/4962 E., 2017 4378 K.; 1. HD. 27.02.2017 T. 2014/19609 E., 2017/901 K.; 1. HD. 26.01.2017 T. 2017/87 E., 2017/505 K.; 1. HD. 23.01.2017 T. 2017/18310 E., 2017/380 K.; 1. HD. 20.09.2016 2016/12379 E., 2016/8372 K.; 1. HD. 30.11.2015 T. 2014/11637 E., 2015/13813 K.; 1. HD. 05.03.2015 T. 2014/3880 E., 2015/3345 K.; 1. HD. 10.03.2015 T. 2013/17923 E., 2015/3529 K.; 1. HD. 29.01.2015 T. 2014/18341 E., 2015/1444 K.; 1. HD. 11.02.2014 T. 2013/4638 E., 2014/2187 K.; 1. HD. 30.04.2014 T. 2013/20757 E., 2014/8988 K.; 1. HD. 27.05.2013 T. 2013/5411 E., 2013/8489 K.; 1. HD. 24.05.2012 T. 2012/6976 E., 2012/6023 K.; 12.10.2011 T. 2011/8341 E., 2011/10226 K.; 1. HD. 13.11.2006 T. 2006/8949 E., 2006/11084 K. vb. (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁶⁰ ÖZEKES, M. agm. s: 450

¹⁶⁶¹ ÖZEKES, M. agm. s: 451

¹⁶⁶² Bknz: Ankara BAM. 26. HD. 16.03.2018 T. 616/478 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁶³ Bknz: İSTANBUL BAM 9. HD. 19.03.2018 T. 789/354 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

(taleple bağlı kalınarak) sınırlı olarak dava konusu taşınmazlar üzerine ihtiyati haciz kararı verilmesi gerektiğini”¹⁶⁶⁴,

√ “Tasarrufun iptali davalarında İİK 281/II fıkra hükmüne göre hakim, iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebileceğini, teminatın lüzum ve miktarının mahkemece takdir ve tayin olunacağını”¹⁶⁶⁵,

√ “İİK. mad. 283/1 uyarınca, tasarrufun iptali davası sabit olduğu takdirde alacaklı tasarrufa konu mal üzerinde cebri icra yoluyla hakkını almak yetkisini elde edeceğini, İİK. mad. 281/2 uyarınca verilen ihtiyati haciz kararından sonra, ilgili tasarrufun iptali davasının kabulüne karar verilmesi halinde, alacaklının ayrıca bir icra takibi başlatmasına gerek olmadan iptal davası açılmadan önce başlatılan icra takibinden alacağını tahsil edeceğini; İİK. mad. 257 vd. uyarınca alınan ihtiyati haciz kararlarında ise, karardan sonrası dava alacaklı lehine sonuçlandırdığı takdirde İİK. mad. 264 uyarınca alacaklının bir ay içerisinde takip talebinde bulunması gerektiğini- İİK. mad. 281/2 uyarınca ihtiyati tedbir niteliğinde verilen kararın infazına ilişkin uyumsuzluğun tasarrufun iptali davasının yargılamasında görevli olan ve tedbir kararını veren mahkemece incelenmesi gerektiğini”¹⁶⁶⁶,

√ “Tasarrufun iptali davasında, davacının asıl amacının; davanın dayanağını teşkil eden takipteki alacağın tahsilini sağlamak olduğu, bu nedenle davacı tarafından ihtiyati haciz talep edileceği ve talebin kabul edilmesi halinde, davacının takibi belirtilerek ihtiyati hacze karar verilmesi gerekeceğini”¹⁶⁶⁷

belirtmiştir

b- Sıra cetveline ilişkin olarak:

√ “Birden fazla haciz ve dolayısıyla alacaklı bulunduğu durumlarda, icra müdürlüğünce, öncelikle sıra cetveli yapılarak alacaklılara, diğer alacaklara yönelik itirazlarını ileri sürme imkanı tanınması gerektiği- Açtıkları tasarrufun iptali davasında, mahkemece ihtiyati haciz kararı verildiğini ve bu kararın taşınmaz kayıtlarına işlendiğini ileri süren şikayetçi haciz alacaklısının geçerli haczinin bulunup bulunmadığı icra müdürlüğünde yapılacak sıra cetveline itiraz edilmesi halinde tartışılacağından, itirazını ileri sürebilmesi için öncelikle icra müdürlüğünce sıra cetveli yapılması gerektiğini, bu aşamadan önce haczin geçerli olup olmadığının tartışılmayacağını”¹⁶⁶⁸,

√ “İİK. mad. 281/2 uyarınca uygulanan ihtiyati haczin, tasarrufun iptali davasının kabulü ile kesin hacze dönüşeceğini- Mahkemenin tasarrufun iptali davasının ilk kabul kararının tarihinin, şikayet olunanın ihtiyati haczinin, kesin hacze dönüştüğü mahkemenin tasarrufun iptali davasını kabul kararı tarihinden önce olduğu ancak sonra kabul edilen davanın kesinleşmiş olduğu, İİK. mad. 268 ve 100. maddeleri uyarınca, ihtiyati haczin tatbikinden sonra kesin hacze dönüşmeden önce aynı malları diğer alacaklı tarafından haczedilirse, ihtiyati haciz alacaklısının sonraki hacze aynı derecede iştirak edeceğini, taşınmaz üzerine ilk ihtiyati haczin şikayetçinin alacaklı olduğu davadan konulduğu, şikayet olunan lehine sonra konulan ihtiyati haczin önceki ihtiyati haciz kesinleşmeden konulmuş olması nedeniyle aynı derecede iştirak edeceğini”¹⁶⁶⁹,

¹⁶⁶⁴ Bknz: 17. HD. 14.06.2016 T. 7368/7305 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁶⁵ Bknz: 17. HD. 29.03.2016 T. 810/3945 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁶⁶ Bknz: 12. HD. 01.06.2015 T. 3560/14969 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁶⁷ Bknz: 17. HD. 06.05.2014 T. 4189/7104 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁶⁸ Bknz: 12. HD. 09.12.2019 T. 1511/17563 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁶⁹ Bknz: 23. HD. 10.05.2016 T. 2264/3002 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

√ “*Tasarrufun iptali davalarında verilen ihtiyati hacizlerden birinin, ilk kesinleşen ihtiyati hacze iştirakinin İİK. mad. 268 ve 100 uyarınca belirleneceğini, ihtiyati hacizlerin tasarrufun iptali davasının karara bağlandığı tarihte kesinleşeceği ve bu tarihe göre, sıra cetvelinde yer alacağını, ayrıca İİK’nun 268. maddesi şartlarında, önceki hacizlere iştirak edeceklerini- Şikayet olunan tarafın tasarrufun iptali davasında ihtiyati tedbire karar verilmesini talep ettiği, mahkemece de talebin kabul edilerek taşınmaza “ihtiyati tedbir” şerhi konulmuş olduğu, usulüne uygun bir “ihtiyati haciz” bulunmadığı anlaşıldığından, sıra cetveline yönelik uyumsuzluğun bu hususlar gözetilerek çözümlenmesi gerekeceğini”¹⁶⁷⁰,*

√ “*Tasarrufun iptali davasında verilen ihiyati tedbirlerin haciz sayılmayacağını ve bu tedbirlerin sıra cetveline kabul edilmeyeceğini”¹⁶⁷¹,*

√ “*Şikayet olunanların açtığı tasarrufun iptali davasında konulan ihtiyati hacizlerin tasarrufun iptali davalarının kabulüne dair verilen karar üzerine kesinleştiği ve şikayetçinin alacağının İİK’nun 100. maddesindeki belgelere dayanmadığı görüldüğünden, paylaşımın haczi kesinleşen davalılar arasında garameten yapılmasında ya-saya aykırılık olmadığını”¹⁶⁷²*

√ “*Sıra cetvelinin; kesin hacizlerle, ihtiyati hacizlerin kesin hacze dönüştükleri tarihlere göre düzenleneceğini- İhtiyati tedbirler, sıra cetveline alınmayacağından, ihtiyati hacizler ise tasarrufun iptali davasının karara bağlandığı tarihte kesinleşerek bu tarihe göre, sıra cetvelinde yer alarak, İİK. mad. 268 şartlarında, önceki hacizlere iştirak edeceklerinden sıra cetveline yönelik uyumsuzluğa bakan mahkemece; davanın taraflarınca açılan tasarrufun iptali davalarında tapu sicil müdürlüğüne yazılan yazuların ve dolayısıyla tapuya verilen tedbir şerhleri içeriklerinin, taşınmazın devrini engelleme amacını güden ‘ihtiyati tedbir’ mi, yoksa ‘ihtiyati haciz’ mi olduğunun belirlenmesi gerektiğini- İhtiyati tedbirin sonradan ihtiyati hacze dönüştürülmesinde, ihtiyati tedbirin konulduğu önceki tarihin değil, ihtiyati haczin tapuya işlendiği tarihin dikkate alınması gerektiğini- Sıra cetveline, borçlu ile alacaklının anlaşarak, üçüncü kişilerden mal kaçırma kastı ile itiraz edildiğinde, ispat yükünün davalı alacaklıda olduğu ve davalı alacaklının, alacağının varlığını ve miktarını usulüne uygun delillerle ispatlamak zorunda olduğunu”¹⁶⁷³,*

√ “*Tasarrufun iptali davası sırasında alınan ihtiyati haczin de davanın kazanılması ve İİK. 100/1 maddesindeki şartların gerçekleşmesi halinde, diğer hacze iştirak hakkı vereceğini”¹⁶⁷⁴,*

√ “*Davacı-alacaklının, tasarrufun iptali davasına ilişkin dava dilekçesinde ‘ihtiyati haciz’ kararı verilmesini istemiş olmasına rağmen, mahkemece -İİK’nun 281/II hükmüne rağmen- ‘ihtiyati tedbir’ kararı verilmiş olması halinde, bu ‘ihtiyati tedbir kararı’nın, ‘ihtiyati haciz kararı’ gibi değerlendirilerek, düzenlenen sıra cetvelinde, lehine ihtiyati tedbir kararı verilmiş olan alacaklıya da pay ayrılması gerekeceğini”¹⁶⁷⁵*

belirtmiştir.

¹⁶⁷⁰ Bknz: 23. HD. 29.06.2015 T. 1262/4999 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁷¹ Bknz: 23. HD. 13.12.2012 T. 4938/7377 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁷² Bknz: 23. HD. 25.06.2013 T. 2804/4368 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁷³ Bknz: 23. HD. 25.01.2012 T. 1046/371 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁷⁴ Bknz: 19. HD. 17.11.2005 T. 6022/11340 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁷⁵ Bknz: 19. HD. 17.2.2005 T. 6608/1465 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

c- Taşınmazın elden çıkarılması (davanın bedele dönüşmesi) durumunda:

√ “*İİK. mad. 281/2 uyarınca, üçüncü kişinin dava konusu taşınmazı elinden çıkarılması halinde, takip dosyasındaki alacak miktarının tahsili amacıyla ve uygun görülecek teminat karşılığı ihtiyati haciz kararı verilmesi gerektiğini*”¹⁶⁷⁶,

√ “*İİK. 281/2. maddesi davanın bedele dönüşmesi halinde teminat karşılığı davalı 3. kişinin mal varlığıyla ilgili ihtiyati haciz kararı verilebileceğini hüküm altına aldığından ve davanın kabulü halinde davalının taşınmazların bedelleri ile sorumlu olacağından, davacının talebinin anılan madde uyarınca uygun görülecek teminat karşılığı kabulü ve dava değeri ile sınırlı olarak ihtiyati haciz konulmasına karar verilmesi gerektiğini*”¹⁶⁷⁷,

√ “*Eldeki dava bedele dönüşmekle birlikte dava konusu takip dosyası kesinleşmediğinden, borçlu aleyhine açılan itirazın iptali davası derdest olduğundan ve İİK'nun 281/2 maddesi kapsamında dava şartları yönünden yaklaşık ispat koşulları gerçekleşmediğinden, davalı 3. kişinin malvarlığı üzerine konulması istenen ihtiyati haciz talebinin reddinde bir isabetsizlik bulunmadığını*”¹⁶⁷⁸,

√ “*İİK. mad. 281/2 uyarınca, davanın bedele dönüşmesi halinde teminat karşılığı davalı üçüncü kişinin mal varlığıyla ilgili ihtiyati haciz kararı verilebileceği hüküm altına aldığından, davanın kabulü halinde davalılar taşınmazların bedelleri ile sorumlu olacaklarından, davacının talebinin anılan madde uyarınca uygun görülecek teminat karşılığı kabulü ve taleple bağlı kalmayarak ihtiyati haciz kararı verilmesi gerektiğini*”¹⁶⁷⁹,

√ “*Üçüncü kişinin de tasarrufa konu malı elden çıkarmış olması halinde, davalı üçüncü kişiler yönünden ihtiyati haciz isteminin takdir olunacak teminat karşılığında kabul edilmesi gerektiğini*”¹⁶⁸⁰

belirtmiştir.

d- İhtiyati haciz ve ihtiyati tedbire ilişkin olarak:

√ “*Tasarrufun iptali davasına bakan hakimin iptal edilmesi istenen tasarruf konusu mallar hakkında davacının istemi üzerine İİK. mad. 281/2 uyarınca ihtiyati haciz kararı verilebileceği ve bu durumun HMK. mad. 389 vd.nda düzenlenen ihtiyati tedbir niteliğinde olmadığı, güvence gösterilmesine gerek olup olmadığını ve miktarını hakim takdir edeceği ve İİK. mad. 264/3 hükmünün burada uygulanmayacağından, tasarrufun iptali davası sırasında verilen ihtiyati haczin, tasarrufun iptali kararı ile kesin hazine dönüşeceğini- İİK. mad. 85 uyarınca, aşkın haciz şikayeti hacizler konulduktan sonra ayrıca icra mahkemesine şikayet yolu ile ileriye sürülebilecek hususlardan olduğunu*”¹⁶⁸¹,

√ “*Tasarrufun iptali istemine ilişkin davada, mahkemece verilen ara kararın, İİK. mad. 281/2 madde kapsamında ihtiyati haciz mahiyetinde olduğunu; ‘satış da dahil, icra işlemlerinin tamamının durdurulmasına yönelik verilen ihtiyati tedbirin kaldırılması gerektiğini*”¹⁶⁸²,

¹⁶⁷⁶ Bknz: 17. HD. 21.11.2018 T. 1283/11023 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁷⁷ Bknz: SAMSUN BAM 1. HD. 21.03.2018 T. 568/582 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁷⁸ Bknz: ANKARA BAM. 26. HD. 19.01.2018 T. 2438/71 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁷⁹ Bknz: 17. HD. 07.02.2017 T. 24014/1098 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁸⁰ Bknz: 17. HD. 31.01.2017 T. 6323/789 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁸¹ Bknz: 12. HD. 19.11.2015 T. 20996/28850 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁸² Bknz: 17. HD. 16.12.2014 T. 18921/18813 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

√ “Tasarruf konusu taşınmaz hakkında mahkemece verilen ‘ihtiyati tedbir’ kararının, İİK. mad. 281/2 gereğince ‘ihtiyati haciz’ mahiyetinde olduğunu”¹⁶⁸³,

√ “Tasarrufun iptali davasına konu taşınmaz üzerine konulan tedbir kararının İİK 281/2 maddesi gereğince ihtiyati haciz mahiyetinde olduğunu”¹⁶⁸⁴,

√ “İİK.nun 281/2 maddesi uyarınca iptale tabi tasarruflar hakkında ihtiyati haciz kararı verilebileceğinden, dava dilekçesinde her ne kadar ihtiyati tedbir talep edilmiş ise de hukuki nitelendirme hakime ait olduğundan talebin, ihtiyati haciz talebi olarak nitelendirilmesi gerekeceğini”¹⁶⁸⁵,

√ “Tasarrufun iptali davalarında davacı tarafça ihtiyati tedbir talep edilse dahi, davacının taşınmazın aynına ilişkin bir davası olmadığından ihtiyati tedbir talebinin, İİK’nun 281/2 maddesi uyarınca istenen ihtiyati haciz yönünden değerlendirilmesi gerekeceğini”¹⁶⁸⁶,

√ “İİK. mad. 281/2’de, tasarrufun iptali davalarına ilişkin ihtiyati haczin düzenlendiği, ihtiyati tedbirin ise ancak taraflar arasında çekişmeli olan dava konusunda verilebileceğini”¹⁶⁸⁷,

√ “Tasarrufun iptali davalarında verilen ihtiyati tedbirin İİK’nun 281.maddesinde düzenlenen ihtiyati haciz mahiyetinde olduğunu”¹⁶⁸⁸,

√ “Tasarrufun iptali davalarında ihtiyati tedbir talebinde bulunulsa dahi bu istemin ihtiyati haciz talebi olarak değerlendirilerek, olumlu ya da olumsuz bir karar verilmesi gerekeceğini”¹⁶⁸⁹

belirtmiştir.

III- Sorulara ilişkin değerlendirmemiz:

Mütalâa konusu uyuşmazlıklarda, geline aşamada, davalı üçüncü kişi (R. Z.) hakkında -davacıları (alacaklıları) farklı- birden fazla (5 ayrı) tasarrufun iptali davası açılmış olduğu, bu davalardan bir tanesinin kesinleşmiş olduğu, diğer davaların ise halen devam etmekte olduğu görülmektedir. Kesinleşen iptal davasında, davacı (İ.) Bank, “tasarrufa konu iki taşınmazın satışını isteme” ve “(şufa davası ile toplam bedeli belirlenmiş olan tasarrufa konu diğer üç taşınmaz yönünden ise) 1.950.000 TL.yi davalı üçüncü kişi (R. Z.)’dan isteme” hakkına kavuşmuştur. Davacı (İ.) Bank’nın söz konusu iki taşınmazın satışını istemesi ve ihalenin yapılarak kesinleşmesi halinde, ihale bedelinin paylaşılması için sıra cetveli yapılacaktır. Esasen bedele dönüşen dava yönünden de benzer bir sonuç ortaya çıkacak, haciz sahibi alacaklılar bu paranın paylaşılması için sıra cetveli yapılmasını talep edebileceklerdir.

Bilindiği gibi, tasarrufun iptali davasının ‘bedele dönüşmesi’ halinde, dava konusu taşınır/taşınmazlar yönünden açılmış (devam eden) veya sonuçlanmış başka tasarrufun iptali davaları varsa, “**DAVALI ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN TAHSİLDE TEKERRÜR OL-MAMAK ÜZERE**” tazminata mahkûm edilmesi gerekir. Çünkü ortada -ayrı ayrı alacaklılar tarafından açılmış tasarrufun iptali davaları bulunsa dahi- iptale tabi bir tek

¹⁶⁸³ Bknz: 17. HD. 03.06.2014 T. 9077/8902 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁸⁴ Bknz: 17. HD. 22.04.2014 T. 6325/6260 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁸⁵ Bknz: 17. HD. 11.04.2013 T. 3965/5221 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁸⁶ Bknz: 17. HD. 01.04.2013 T. 7919/4515 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁸⁷ Bknz: 17. HD. 21.03.2013 T. 2422/3896 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁸⁸ Bknz: 17. HD. 18.03.2013 T. 2588/3528 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁸⁹ Bknz: 17. HD. 24.09.2012 T. 8174/9903 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

tasarruf vardır. Yani, nedenle, **davalı-üçüncü kişi, icra dosyalarından herhangi birine sorumlu olduğu miktarı ödemekle sorumluluktan kurtulur...**¹⁶⁹⁰

Somut uyuşmazlıkta, bedele dönüşen iptal davasına konu taşınmazlar hakkında önceden açılan şufa davası sonucunda verilen karar uyarınca, şufa bedeli (V.) hesabında depo edildiğinden, iptal davasının sonuçlarının bu husus gözetilerek değerlendirilmesi isabetli olur.

Bedele dönüşen davalar yönünden, söz konusu şufa bedelinin nasıl paylaşılacağı, (ihtiyati haciz sahibi) alacaklıların hangilerinin sıra cetvelinde yer alacağı icra dairesince değerlendirilerek tespit edilecektir.

Tasarrufun iptali davalarında ihtiyati haciz özel olarak düzenlenmiş olduğu, davacının amacının alacağına kavuşmak olduğu ve bu davaların aynı değil şahsi dava olduğu, davanın şufa davası nedeniyle (3 taşınmaz yönünden) bedele dönüştüğü ve dava konusu şufa bedelinin halen (V.) hesabında bulunduğu gözetilerek söz konu para üzerine *ihtiyati tedbir* yerine *ihtiyati haciz konulmasına karar* verilmesi kanunun amacına uygun olacaktır.

Esasen ihtiyati tedbir kararı, sıra cetvelinde, tedbir sahibi alacaklıya da bir koruma sağlamaz. Çünkü, **sıra cetvelinde (ihtiyati) hacizler dikkate alınır.** Yüksek mahkeme kimi kararlarında, bu davalardaki ihtiyati tedbir kararının aslında ihtiyati haciz olarak yorumlanması gerektiğini belirtmiştir. Ancak, “ihtiyati haciz” yerine “ihtiyati tedbir” kararı verilmesi uygulamada karışıklığa neden olduğundan, isabetli olan **dava bedele dönüşse de, dönüşme de İİK. 281’de belirtilen diğer şartların oluşması halinde, tasarrufun iptali davasına bakan mahkemeye “ihtiyati haciz” kararı verilmesidir...**

Bu hem dava açan alacaklının yararına, hem *özel bir düzenleme* olan İİK’nun 281. maddesine uygundur, hem de somut uyuşmazlıkta olduğu gibi davalı-üçüncü kişinin menfaatinde.

Bu nedenle, geline aşamada, **... Asliye Hukuk Mahkemesi’nde** (Dosya No: 2014/... E.) görülmekte olan tasarrufun iptali davasında, “...*taşınmazın şufa davası nedeniyle rıza dışında el değiştirmesi, mahkememizce verilebilecek hükmün bedele yönelik olabilmesi değerlendirilerek (şufa davaları) dosyalarına konu (3 taşınmazın) taşınmazların üzerine konulan tedbirlerin kaldırılarak, tedbirlerin mahkeme veznesine yatırılan bedel üzerinden uygulanmasına...*” şeklinde verilen kararın değiştirilmesi isabetli olacaktır.

Bilindiği gibi, hâkim durumun değişmesine göre ihtiyati tedbir kararını değiştirebilecek veya kaldıracaktır. Geline aşamada, önce sonuçlanan ve kesinleşen tasarrufun iptali davası nedeniyle ... İcra Dairesi (Dosya No: 2012/...), (V.) hesabında bulunan bedelin sıra cetveli yapılarak alacaklılar arasında paylaşılması adına icra dairesine gönderilmesi için ilgili bankaya müzekkere yazmış, ancak (V.), “**söz konusu hesapta ... Asliye Hukuk Mahkemesi’nce (Dosya No: 2014/... E.) konulan bir tedbir bulunduğu ve mahkemeye yazılan yazı üzerine, ‘tedbire konu paranın icra dairesinin gönderilmemesi gerektiğinin’ mahkeme tarafından kendilerine (25.01.2021 tarihinde) cevaben bildirildiği**” gerekçesi ile müzekkere gereğini yerine getirmemektedir.

İcra dairesi, söz konusu paylaşım konu bedelin kendisine gönderilmemesi nedeniyle sıra cetveli yapamadığından, üçüncü kişi borcunu ödeyememekte, alacaklı alacağını tahsil edememektedir. **Yüksek mahkemenin** de birçok içtihadında kabul ettiği üzere, “**ihiyati haczin ilk hacze iştiraki için kesinleşmesi şart değildir, sıra cetveli**

¹⁶⁹⁰ Bknz: 12 HD 04.03.2014 T. 3107/5954_ (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

düzenlenirken, hacze iştirak koşulları varsa ihtiyati hacze pay ayrılması gerekir.¹⁶⁹¹ Diğer koşulların bulunması halinde, tasarrufun iptali davasında davacı olarak yer alan ihtiyati haczi sahibi alacaklıların da payları ayrılır.¹⁶⁹²

Aynı tasarruf nedeniyle, birden fazla alacaklının tasarrufun iptali davası açması halinde, bir kez tahsil edilecek olan bu paranın paylaşılması ilk haczi koyan icra dairesince yapılacağından ve ihtiyati haciz sahibi alacaklılara pay ayrılacağından, (ihtiyati) haciz sahibi tüm alacaklılar sıra cetveline yönelik şikâyet ve itiraz haklarını kullanabilecektir.

Söz konusu paranın icra dairesine gönderilmemesi, yani, sıra cetveline engel olacak şekilde bankada tutulması, hem iptal davasında lehine verilen hüküm kesinleşen banka, hem davalı-üçüncü kişi, hem de iptal davası açan diğer alacaklılar aleyhinedir. Çünkü, söz konusu para icra dairesine gönderilmediğinden, iptal davasını kazanan ilk alacaklı alacağına daha geç kavuşacaktır. Bu durumun aleyhine olduğu açıktır. Davalı-üçüncü kişi de, kesinleşen borcunu ödemekten alıkonduğu gibi, icra takip dosyasındaki alacak yüksek faiz ile birlikte söz konusu borcu artmaktadır. Üstelik her ne kadar taşkın haciz de olsa, diğer malvarlığı da haciz tehdidi altındadır. Bu nedenle, söz konusu durumun, davalı-üçüncü kişi aleyhine olduğu da açıktır. Diğer alacaklılar (iptal davası açan diğer davacılar) için de bu durum aleyhinedir, çünkü iptal davasında, söz konusu paraya ihtiyati haciz koydurma imkanına sahip olan alacaklılar, sıra cetveli yapılması ve kendilerine ayrılan para olması durumunda, davanın sonuçlanması ile birlikte bir an önce alacaklarına kavuşabilecektir.

Söz konusu paranın icra dairesine gönderilmemesi ve bu nedenle sıra cetvelinin yapılmaması nedeniyle borçlu ve alacağına geç kavuşan alacaklılar Devlet aleyhine tazminat davası açma hakkına da sahiptir. Burada icra dairesi, alacaklı vekilinin talebi üzerine sıra cetveli yapmak adına Vakıf Banka yazı yazdığından, Vakıf Bank da mahkemenin kararına uymak adına bu müzekkereye olumsuz yanıt verdiğiinden kusursuz gözükse de, sıra cetveli yapılmak adına paranın icra dairesine gönderilmesine mahkeme kararı engel olduğundan, Devletin sorumluluğu doğmaktadır. Kaldı ki, şufa bedeli nemalandırılıyor olsa da, burada uygulanan faiz, hem yasal faizden hem de icra takibine konu edilen alacaklara icra takip dosyalarında uygulanan faizden daha düşüktür.

Borcunu ödemek isteyen bir kimsenin, mahkemenin bankada üçüncü kişi adına yatmakta olan paranın sıra cetveline engel olacak şekilde “*icra dairesine gönderilmemesi gerektiği*” şeklindeki yazısı nedeniyle, bu borcu ödemekten alıkonması hakkaniyete de aykırı bir sonuç olacaktır. Üstelik yukarıda belirttiğimiz gibi, sıra cetvelinde kendisine pay ayrılması gereken olan alacaklılar zaten şartları varsa, bu haklarını muhafaza edeceklerdir. Sıra cetveli yapılması tüm davacıların davalarının sonuçlanmasına bağlanması halinde ise, telafisi güç zararlar oluşacak ve sonuçta, sıra cetveli en başta yapılması gerekenden farklı bir şekilde düzenlenmeyecektir.

Sonuç olarak, gerek tasarrufun iptali davalarının aynı değil şahsi dava olması, davanın alacaklının alacağına kavuşmasını sağlamaya yönelik olması, gerekse para

¹⁶⁹¹ Bknz: 23. HD. 01.07.2013 T. 3220/4533; 19. HD. 08.12.2010 T. 10332/13940; 23.02.2011 T. 1038/2327; 13.04.2011 T. 1398/4907; 20.04.2011 T. 1457/5269; 09.03.2011 T. 2254/3040; 20.04.2011 T. 2825/5280; 19. HD. 15.09.2010 T. 5668/9819; 19. HD. 23.10.2008 T. 7547/9903; 09.03.2006 T. 11622/2344; 25.5.2006 T. 3200/5575; 27.4.2006 T. 2467/4531; 9.3.2006 T. 730/2288; 19. HD. 6.7.2006 T. 5441/7383; 19. HD. 25.5.2006 T. 3632/5554; 19. HD. 17.11.2005 T. 6222/11350; 19. HD. 15.3.2001 T. 847/1824; 18.1.2001 T. 8932/336; 19. HD. 13.10.2005 T. 4307/9986; 10.2.2005 T. 3978/1051; 29.1.2004 T. 7383/723 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

¹⁶⁹² Bknz: 19. HD. 23.10.2008 T. 7547/9903 (www.e-uyar.com Erişim: 16.03.2021)

alacaklarında “*ihtiyati tedbir*” yerine “*ihtiyati haciz*” kurumunun işletilmesinin uygun olması ve tasarrufun iptali davalarında ihtiyati haciz kurumunun özel olarak düzenlenmesi (İİK. 281) ve gerekse sıra cetvelinde tasarrufun iptali davası açan ihtiyati haciz sahibi diğer alacaklıların da şartları bulunması durumunda hak kaybına uğramayacak olması gözetildiğinde, söz konusu para üzerinde “*ihtiyati tedbir*” yerine “*ihtiyati haciz*” uygulanmasına karar verilmesi ya da söz konusu ihtiyati tedbirin (V.) tarafından paranın icra dairesine engel mahiyette olmadığına karar verilmesinin isabetli olacağı görüşünde olduğumuzu, üçüncü kişi (R. Z.) vekili Av. ... tarafından takdiri muhterem mahkemeye ait olmak İstanbul 5. Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 2014/3 E. sayılı dosyası ve ilgili diğer dosyalara ibraz edilmek üzere hazırlamış olduğumuz “*uzman görüşümüzü*” (HMK. m. 293) saygı ile sunarız ...16.03.2021

2- Tasarrufun iptali davalarında davalı üçüncü kişinin sorumluluğu hangi miktar ile sınırlıdır? Farklı alacaklılar (davacılar) tarafından birden fazla tasarrufun iptali davasının açılması ve bu davalarda bazı taşımazlar yönünden davaların bedele (tazminata) dönüşmesi halinde, üçüncü kişinin sorumluluğunun kapsamı nedir? Davalı üçüncü kişi, söz konusu borcu (tazminatı) bir defa ödemekle sorumluluğunu yerine getirmiş sayılır mı?

I- “Tasarrufun iptali davasının ne gibi sonuçlar doğuracağı” İİK.’nin 283. maddesinde¹⁶⁹³ düzenlenmiştir.¹⁶⁹⁴ İptal davası sabit olduğu (kazanıldığı) takdirde, davacı, dava konusu mallar üzerinde, sanki o mallar hâlâ borçlunun malvarlığındaymış (mülkiyetindeymiş) gibi, cebri icra yolu ile hakkını (alacağını) almak yetkisini elde eder.

Dava konusu mal, “iptal kararı” ile borçlunun mülkiyetine (malvarlığına) dönmeyiz.¹⁶⁹⁵ Üçüncü kişi yine “malik” olmakta devam eder.¹⁶⁹⁶ Bu husus, iptal davasının *aynî* bir dava olmayıp, *kişisel* bir dava olmasının sonucudur.¹⁶⁹⁷

¹⁶⁹³ **İİK. m.283:** “Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, bu davaya konu teşkil eden mal üzerinde cebri icra yolu ile, hakkını almak yetkisini elde eder ve davanın konusu taşınmazsa, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın tashihine mahal olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir.

İptal davası, üçüncü şahsın elinden çıkarmış olduğu mallar yerine geçen değere taallük ediyorsa, bu değerler nispetinde üçüncü şahıs nakden tazmine (Davacının alacağından fazla olmamak üzere) mahkûm edilir.

İptal davası üzerine üçüncü şahıs da, mamelekinde hasıl olacak eksikliğin borçludan tahsilini aynı davada isteyebilir. Bu talep, iptal davasının tefrik edilerek daha önce hükme bağlanmasına mani değildir.

İptal davasını kaybeden üçüncü şahıs, karşılık olarak şeyi veya bedelini borçludan veya iflas masasından geri isteyebilir.

Batıl bir tasarruf neticesinde kendisine ödenilen şeyi geri veren alacaklı eski haklarını muhafaza eder.

Kendisine bağış yapılan iyi niyetli ise yalnız dava zamanında elinde bulunan miktarı geri vermeye mecburdur.”

¹⁶⁹⁴ **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının Sonuçları (İzmir Bar. Der. Temmuz/2008, s: 133-145)

¹⁶⁹⁵ Bknz: 12. HD. 10.12.2015 T. 17105/31231; 16.06.2015 T. 11663/1672; 26.05.2014 T. 12621/15005; 18.10.2012 T. 21675/30215; 10.04.2012 T. 30240/11673 vb. (www.e-uyar.com)

¹⁶⁹⁶ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T. /UYAR, A. /UYAR, C.** a.g.e s:11 vd.-**UYAR, T.** İİK. Şerhi, Cilt: 11, 2009, s: 18658 -**UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, 2014, C: 3, s: 4306

¹⁶⁹⁷ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T. /UYAR, A. /UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları s:11 vd. -**UYAR, T.** age. Cilt: 11, s: 18660 vd. - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK Şerhi, C: 3, s: 4309 vd.

II- Haciz yolu ile takiplerde; tasarrufun iptal davasının davacı alacaklı lehine sonuçlanması ve davaya (tasarrufa) konu şeyin taşınmaz olması halinde, alacaklı; “*davalı-üçüncü kişi üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek kalmadan o taşınmazın haczini ve satışını*” isteyebilir.¹⁶⁹⁸ Bu nedenle, satış işlemine konu yapılan taşınmaz hakkında açılan iptal davalarında, iptal isteminin yerinde görülmesi halinde mahkemece;

Örneğin; ‘... *Satış tasarrufunun iptali ile davalı üçüncü kişi adına olan tapu kaydının iptal edilip borçlu adına tesciline...*’ şeklinde değil, “... *Satışa konu taşınmazlar üzerinde davacı alacaklıya icra takibindeki alacak ve fer’ilerini (eklentilerini) geçmek üzere haciz ve satış isteme yetkisinin tanınmasına...*” şeklinde karar verilmesi gerekir.¹⁶⁹⁹

İptal davasını kabul eden mahkeme - yukarıda belirtildiği şekilde karar verirken ayrıca “..... *TL. alacağın (davacının alacağının) davalıdan (davalılardan) tahsiline....*” karar veremez.¹⁷⁰⁰

III- İptal davasının kabulüne karar verilen hallerde, kararın hüküm fıkrasında sadece ‘tasarrufun iptaline’ karar verilmekle yetinilmesi hem ‘iptal’e ve de ‘tazminat’a karar verilemez.¹⁷⁰¹ Ancak birden fazla tasarrufun iptali istenmişse her bir tasarruf ayrı ayrı değerlendirilir.

IV- İptal isteminin kabul edilmesi halinde, “dava konusu tasarrufun tümünün” değil “takip konusu alacak miktarı ile sınırlı olarak” (ya da “takip konusu alacak ve eklentilerine -faiz, masraf gibi- yetecek oranda”) tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekir.¹⁷⁰²

Tasarrufun iptali davaları sonucunda kurulacak hükümde ‘*iptal edilen tasarrufun hangi takiplerdeki alacak ve ferilerini kapsadığının açıkça belirtilmesi*’ gerekir.¹⁷⁰³

V- Tasarrufun iptali davasının, “bedele dönüşmesi” halinde, ‘dava konusu tasarrufa konu taşınır ya da taşınmazın tasarruf tarihindeki gerçek değeri belirlenerek’ -davacının takip konusu alacak ve fer’ileri ile sınırlı olarak- davalı üçüncü kişi tazminata mahkum edilir (İİK. mad. 283/II).

¹⁶⁹⁸ Bknz:15. HD. 14.04.2003 T. 986/1956; 25.05.1998 T. 1847/1925; 11.05.1998 T. 1847/1925 (www.e-uyar.com)

¹⁶⁹⁹ Bknz: 17. HD. 12.09.2013 T. 10078/12080; 05.05.2011 T. 4409/4351; 27.09.2010 T. 6377/7378; 22.12.2009 T. 7344/8780; 23.09.2008 T. 2532/4228; 11.07.2008 T. 2592/3947; 14.07.2008 T. 2591/3946; 19.06.2008 T. 867/3381 vb.; 4. HD. 13.04.2008 T. 4720/4129; 06.02.2011 T. 2669/1368; 24.01.2011 T. 14470/446; 04.11.2010 T. 11690/11472; 18.06.2008 T. 13589/8413; 09.06.2008 T. 13019/7851; 08.05.2008 T. 1779/6552 vb. (www.e-uyar.com)

¹⁷⁰⁰ Bknz: 17. HD. 08.04.2008 T. 4699/1760; 15. HD. 12.10.1994 T. 2002/5788; 10.05.1990 T. 821/2108 (www.e-uyar.com)

¹⁷⁰¹ Bknz: 17. HD. 17.06.2010 T. 8444/5635; 15.06.2010 T. 3814/5515 (www.e-uyar.com)

¹⁷⁰² Bknz: 17. HD. 02.05.2017 T. 3681/4921; 14.03.2017 T. 24496/2728; 14.03.2017 T. 21348/2726; 16.02.2017 T. 24899/1043; 24.01.2017 T. 22158/493; 17.01.2017 T. 6585/171; 29.11.2016 T. 13643/11022; 21.05.2014 T. 4430/7985 vb.; 19.02.2013 T. 4941/1956; 18.09.2012 T. 9199/9510; 31.03.2011 T. 2880/2906; 24.01.2011 T. 4679/346; 20.01.2011 T. 9365/216; 15.06.2010 T. 3835/5516; 25.02.2010 T. 367/1652; 16.02.2010 T. 7759/1201; 11.02.2008 T. 5526/512; 25.10.2007 T. 3736/3216; 01.10.2007 T. 3744/2879; 19.07.2007 T. 3165/2547; 15. HD. 21.04.2004 T. 6719/2257 vb. (www.e-uyar.com)

¹⁷⁰³ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11919/6285; 03.05.2016 T. 2431/5353; 02.07.2015 T. 19972/9389; 27.05.2013 T. 5342/7795; 26.05.2014 T. 2000/8313; 02.11.2009 T. 3250/6986 (www.e-uyar.com)

VI- İptal davasına konu olan malın, üçüncü kişinin elinden çıkmış olması ve mahkemece iptal davasının kabul edilmiş olması halinde, İİK. mad. 283/II uyarınca bedele dönüşen dava sonucunda, kararda ayrıca faize hükmedilir mi?

Yüksek mahkeme -yerinde olarak- “*Tasarrufun iptali davasına konu olan malın üçüncü kişinin elinden çıkmış olması ve malı elinde bulunduran kimse için -kötüniyetli olduğu kanıtlanamadığından- iptal isteminde bulunulmaması ya da bu istemin reddedilmesi halinde, üçüncü kişi hakkında malın elinden çıktığı tarihteki değerine hükmedileceğini yani bu durumda ‘iptal davası’ nın ‘eda davası’ na dönüşmüş olacağını, bu aşamada mahkemece ayrıca hükmedilen miktara -icra takibinde asıl alacağı faiz yürütmekte olduğundan- dava tarihinden itibaren faize hükmedilemeyeceğini”^{1704 1705};*

belirtmiştir.

VII- Tasarrufun iptali davasının ‘bedele dönüşmesi’ halinde, mahkemece “dava konusu malların üçüncü kişi tarafından” elden çıkarıldığı tarihteki -davacı alacaklının takip konusu yaptığı alacak ve fer’ileriyle sınırlı olarak- gerçek değeri oranında tazminata mahkum edilmesi ve dava konusu taşınır/taşınmazlar yönünden açılmış (devam eden) veya sonuçlanmış başka tasarrufun iptali davaları varsa **“DAVALI ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN TAHSİLDE TEKERRÜR OLMAMAK ÜZERE”** tazminata mahkum edilmesi gerekir. Çünkü ortada -ayrı ayrı alacaklılar tarafından açılmış tasarrufun iptali davaları bulunsadahi- iptale tabi bir tek tasarruf vardır. Bu nedenle, **DAVALI-ÜÇÜNCÜ KİŞİ, İCRA DOSYALARINDAN HERHANGİ BİRİNE SORUMLU OLDUĞU MİKTARI ÖDEMEKLE SORUMLULUKTAN KURTULUR...**¹⁷⁰⁶

Yüksek mahkeme, bu konuyu ayrıntılı biçimde aşağıdaki şekilde belirtmiştir:

✓ “**Davalı üçüncü kişi hakkındaki davanın, İİK. mad. 283/2 gereğince ‘bedele dönüşmesi’** nedeniyle, davacının dava konusu alacak ve fer’ileriyle sınırlı olarak davalı üçüncü kişinin dava konusu taşınmazı elden çıkardığı tarihteki bedeliyle tazminatla sorumlu tutulmasına (aynı taşınmaza ilişkin olarak başka alacaklılar tarafından açılan ve tazminat olarak hükmedilerek kesinleşen dosyalar var ise o dosyalarla da tekerrür oluşturmayacak şekilde) karar verilmesi gerektiği-”...*Somut olayda; davalı 4. kişi N. Ö.’nun kötüniyetli olduğu ispatlanamadığından hakkındaki davanın reddine karar verilmesi isabetli ise de; bu durumda, davalı İ. K. hakkındaki davanın İİK’nun 283/2 madde gereğince bedele dönüşmesi nedeniyle davacının dava konusu alacak ve fer’ileriyle sınırlı olarak davalı 3. kişi İ. K.’ın dava konusu taşınmazı elden çıkardığı tarihteki bedeli olan 46.000,00 TL tazminatla sorumlu tutulmasına (aynı taşınmaza ilişkin olarak başka alacaklılar tarafından açılan ve tazminat olarak hükmedilerek kesinleşen dosyalar var ise o dosyalarla da tekerrür oluşturmayacak şekilde) karar verilmesi gerekirken, davalı borçlu E. K.’ın da sorumlu tutulması ve alacağın dayanağı icra takip dosyaları belirtilmeksizin hüküm tesisi isabetli görülmemiştir....”¹⁷⁰⁷*

✓ “**Davalı üçüncü kişinin hakkındaki davanın İİK. mad. 283/2 kapsamında bedele dönüşmesi halinde, davalı üçüncü kişinin (tazminatla tekerrür oluşturmak üzere) taşınmazı elden çıkardığı tarihteki bedeli nispetinde nakten tazminatla**

¹⁷⁰⁴ Bknz: 12. HD. 29.09.2011 T. 1875/16987; 17. HD. 19.11.2008 T. 3378/4160; 03.03.2008 T. 5058/995; 26.02.2008 T. 5199/845; 14.01.2008 T. 4742/39; 08.10.2007 T. 4394/3010; 17.07.2007 T. 3040/2535; 17.07.2007 T. 3422/2522; 17.07.2007 T. 3022/2528; 14.03.2007 T. 7735/1590 vb. (www.e-uyar.com)

¹⁷⁰⁵ Bknz: 12. HD. 13.01.2016 T. 23482/639; 27.06.2014 T. 16270/18855; 15. HD. 08.03.2000 T. 210/1123 (www.e-uyar.com)

¹⁷⁰⁶ Bknz: 12 HD 04.03.2014 T. 3107/5954 (EK 5) (www.e-uyar.com)

¹⁷⁰⁷ Bknz: 17 HD 13.03.2017 T. 1658/2646 (EK 1) (www.e-uyar.com)

sorumluluğuna karar verilmesi gerektiği-”...*Dava, İİK'nun 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir..... Yapılacak değerlendirme sonunda davalı 4.kişi ...'nin kötüniyetli olduğunun belirlenememesi durumunda ise davalı ... hakkındaki davanın İİK'nun 283/2 madde kapsamında bedele dönüştüğü gözönüne alınarak Silivri Asliye Hukuk Mahkemesinin 2008/241 Esas 2010/185 Karar dosyasındaki tazminata tekerrür oluşturmamak üzere taşınmazı elden çıkardığı tarihteki bedeli nispetinde nakten tazminatla sorumluluğuna karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetli görülmemiştir....”¹⁷⁰⁸*

✓ “**Tasarrufun iptali davalarında 3. kişinin borçludan satın aldığı mal elinden çıkarması ve satın alan dördüncü kişinin davaya dahil edilmemesi ya da davaya dahil edilmekle birlikte iyi niyetli olduğunun anlaşılması halinde İİK'nın 283/2.maddesi uyarınca bedele dönüşen davada üçüncü kişinin dava konusu mal elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerekeceği-** Davacı alacaklı idare tarafından davası bedele dönüştürülen taşınmazlar yönünden de tahsilde tekerrür olmamak üzere davanın kabul edilmesi gerekeceği-”...*Tasarrufun iptali davalarında 3.kişinin borçludan satın aldığı mal elinden çıkarılması ve satın alan dördüncü kişinin davaya dahil edilmemesi ya da davaya dahil edilmekle birlikte iyi niyetli olduğunun anlaşılması halinde İİK'nın 283/2.maddesi uyarınca bedele dönüşen davada üçüncü kişinin dava konusu mal elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerekir....Somut olayda davacı alacaklı tarafından bir kısım taşınmazların tasarruflarının iptali ile bir kısım taşınmazların dava dışı 4.kişilere satılmış olması nedeniyle satış bedelinin tahsili talep edilmiştir. Mahkemece tasarrufun iptaline verilen taşınmazlar yönünden bir isabetsizlik yoktur. Ne var ki davacı alacaklı tarafından davası bedele dönüştürülen taşınmazlar yönünden de tahsilde tekerrür olmamak üzere davanın kabul edilmesi gerekirken...”¹⁷⁰⁹*

✓ “**Davalı üçüncü kişiye satılan dava konusu taşınmaz yönünden daha önce karar verilen başka davalar olduğundan adı geçen davalının tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla tazminata mahkum edilmesi gerektiği-**”...*Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına, davalılar Fulya ve Hülya...’un kötü niyetli olduklarına ilişkin kanıt bulunmamasına, davalı Abdulkadir’in borçlunun mali durumu ile alacaklıları ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunun anlaşılmasına, davalı Murat’ın satın aldığı taşınmazın gerçek değeri ile tapudaki satış bedeli arasında bir mislini aşan fahiş fark bulunmasına ve kararda yazılı diğer gerekçelere göre diğer temyiz itirazları yerinde değildir. Ancak davalı Abdulkadir’ya satılan dava konusu taşınmaz yönünden daha önce dairede incelenip karar verilen başka kararlar olduğundan adı geçen davalının tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla tazminata mahkum edilmesi gerekirken ...”¹⁷¹⁰*

✓ “**Ayrı ayrı tasarrufun iptali davaları açılmış olsa da, iptale konu tasarruf tek olduğundan, şikayetçinin icra dosyalarından herhangi birine sorumlu olduğu miktarı ödemekle sorumluluktan kurtulacağı, şikayet tarihinden sonra ödemedede bulunmakla şikayetçi hakkında hiçbir işlem yapılamayacak olup, ödemededen sonra paranın kime ait olacağı hususunun ise yapılacak sıra cetvelinde ortaya çıkacağı-**”...*İİK'nun 277 ve müteakip maddelerine göre alınmış tasarrufun iptaline ilişkin karar, alacaklıya, yalnızca borçlunun tasarrufuna konu ettiği maldan alacağını tahsil etme olanağı sağlamakta olup, aynı yasanın 283/2. maddesinde; iptal davası, üçüncü kişinin*

¹⁷⁰⁸ Bknz: 17. HD. 09.06.2015 T. 4523/8439 (EK 2) (www.e-uyar.com)

¹⁷⁰⁹ Bknz: 17. HD. 26.02.2015 T. 16281/3436 (EK 3) (www.e-uyar.com)

¹⁷¹⁰ Bknz: 17 HD 08.05.2014 T. 2103/7239 (EK 4) (www.e-uyar.com)

elinden çıkardığı malların yerine geçen değere ilişkinse, üçüncü kişinin, davacının alacağından fazla olmamak kaydıyla o değer oranında nakten tazminat ödemeye mahkum edileceği hükme bağlanmıştır. ...Somut olayda, borçlu Kaya K.'un taşınmazdaki hissesini şikayetçiye devretmesi nedeniyle yukarıda numaraları yazılı takip dosyalarının alacaklıları tarafından ayrı ayrı tasarrufun iptali davaları açıldığı ve alacaklılar lehine ayrı ayrı hükümler verildiği anlaşılmaktadır. Tasarrufun iptaline konu taşınmaz şikayetçi tarafından üçüncü kişiye satıldığından iptale konu tasarruf bedele dönüşmüş olup, mahkemece şikayetçinin 40.000,00 TL üzerinden sorumlu tutulmasına karar verilmiştir.... Yukarıda açıklandığı üzere, ayrı ayrı tasarrufun iptali davaları açılmış olsa da, iptale konu tasarruf tektir. Bu nedenle şikayetçi, icra dosyalarından herhangi birine sorumlu olduğu miktarı ödemekle sorumluluktan kurtulur. Şikayet tarihinden sonra ödemede bulunmakla şikayetçi hakkında hiçbir işlem yapılamaz. Ödemeden sonra paranın kime ait olacağı hususu ise ancak yapılacak sıra cetvelinde ortaya çıkacaktır..... O halde mahkemece şikayetin kabulü ile şikayetçi hakkındaki icra işlemlerinin durdurulmasına karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir.”¹⁷¹¹

VIII- Sorulara ilişkin değerlendirmemiz:

Mütalâa konusu uyuşmazlıklarda, gelinen aşamada, davalı üçüncü kişi (R. Z.) hakkında -davacıları (alacaklıları) farklı- birden fazla tasarrufun iptali davası açılmış olduğu, bu davalardan bir tanesinin kesinleşmiş olduğu, diğer davaların ise halen devam etmekte olduğu görülmektedir. Söz konusu davalarda, davalı-üçüncü kişi (R. Z.)’nin taraf olduğu “5 tasarruf” iptale konu edilmiştir.

Kesinleşen ilk iptal davası yönünden değerlendirmemiz;

a- Şufa davası sonucu davalı üçüncü kişi (R. Z.)’nin elinden çıkması nedeniyle bedele dönüşen istemle ilgili olarak, aşağıda belirtilen **3 taşınmaz yönünden**, “...**şufa bedelleri toplamı olan 1.950.000,00 TL tazminatın, davacının dava konusu takip dosyasından alacak ve ferileriyle sınırlı olarak davalı Rıza’dan tahsiline...**” karar verilmiştir.

- 717 parsel zemin kat 1 nolu bağımsız bölümün 1/3 hissesi,
- 718 parsel zemin kat 1 nolu bağımsız bölümün 1/3 hissesi,
- 357 parselin 1/3 hissesi.

b- Aşağıda belirtilen taşınmazlara ilişkin olarak ise, “...**tasarrufların iptaline, davacıya dava konusu takip dosyasındaki alacak ve ferileriyle sınırlı olarak bu taşınmazlar yönünden cebri icra yetkisi tanınmasına...**” karar verilmiştir.

- 718 parsel 4. kat 8 nolu bağımsız bölümün 1/3 hissesi,
- 881 ada 285 parsel 15/56 hissesi,

Böylece, davacı-alacaklı banka,

a- “717 parsel zemin kat 1 nolu bağımsız bölümün 1/3 hissesi, 718 parsel zemin kat 1 nolu bağımsız bölümün 1/3 hissesi ve 357 parselin 1/3 hissesi yönünden bedele dönüşen davada, şufa bedelleri toplamı olan 1.950.000 TL tutarındaki tazminatı, takip dosyasından alacak ve ferileriyle sınırlı olarak davalı Rızadan tahsilini isteyebilir.

b- Takibe konu etmiş olduğu alacağı ile sınırlı olarak, davalı-üçüncü kişi (R. Z.) adına kayıtlı “718 parsel 4. kat 8 nolu bağımsız bölümün 1/3 hissesi ile 881 ada 285 parsel 15/56 hissesi” üzerinde icra takip işlemleri yapılmasını (bu taşınmazların satışını) isteyebilir.

¹⁷¹¹ Bknz: 12. HD. 04.03.2014 T. 3107/5954 (EK 5)

Davacı-alacaklı banka, alacağına kavuşmak için, üçüncü kişinin malları üzerinde sınırsız icra işlemi yapma yetkisi kazanmamıştır. Bu konudaki ilk sınır, elbette icra takibine konu ettiği alacağıdır. Yani, davacı alacaklı banka, doğal olarak, takip borçlusundan olan alacağından fazlasını, davalı üçüncü kişiden tahsil edemez.

Söz konusu tasarrufun iptali ilanı, alacaklı bankaya 2 taşınmazın satışını isteme hakkı ve şufa davası ile toplam bedeli belirlenmiş olan 3 taşınmaz yönünden ise 1.950.000 TL.yi davalı üçüncü kişiden isteme hakkına sahip olmuştur.

Toplam şufa bedeli olan 1.950.000 TL halen davalı-üçüncü kişinin (V.) hesabında bulunmakta olup, davacı-bankanın söz konusu para üzerinde haczi bulunmaktadır. Bu nedenle, davacı banka bu paranın icra dosyasına gönderilmesini ve sıra cetveli yapılarak paylaşılmasını isteyebilir. Davacı banka, alacak ve ferileri ile sınırlı olarak icra takibi yapma hakkına sahip olduğundan, bedele dönüşen tazminatını, (V.) hesabında bulunan söz konusu haczi paraya çevirerek istemelidir. Zira, davalı-üçüncü kişinin diğer mal varlığına konulacak hacizler “taşkın (aşkın) haciz” niteliğinde olacaktır.

Görülmekte olan diğer iptal davaları yönünden değerlendirmemiz;

Davalı üçüncü kişi (R. Z.) hakkında -davacıları (alacaklıları) farklı- birden fazla tasarrufun iptali davası açılmış olduğunu belirtmiştik.

Yüksek mahkemenin yukarıda belirttiğimiz içtihatlarında isabetli olarak kabul ettiği gibi, tasarrufun iptali davasının ‘*bedele dönüşmesi*’ halinde, dava konusu taşınır/taşınmazlar yönünden açılmış (devam eden) veya sonuçlanmış başka tasarrufun iptali davaları varsa, **“DAVALI ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN TAHSİLDE TEKERRÜR OLMAMAK ÜZERE”** tazminata mahkum edilmesi gerekir. Çünkü ortada -ayrı ayrı alacaklılar tarafından açılmış tasarrufun iptali davaları bulunsa dahi- iptale tabi bir tek tasarruf vardır.

Bu nedenle, **DAVALI-ÜÇÜNCÜ KİŞİ, İCRA DOSYALARINDAN HERHANGİ BİRİNE SORUMLU OLDUĞU MİKTARI ÖDEMEKLE SORUMLULUKTAN KURTULUR...**¹⁷¹²

Birden fazla tasarrufun iptali davası açılmış olması halinde, davaya bakan mahkemenin vereceği kararda, davalı üçüncü kişinin ‘tahsilde tekerrür olmamak üzere tazminata mahkum edilmesi’ gerektiği açıktır. Üçüncü kişinin, borçludan daha fazla sorumlu olması elbette düşünülemez.

Eğer tasarrufa konu taşınmazın satışına karar verilmişse, taşınmazın satışı sonucunda elde edilecek para, sıra cetveli yapılarak paylaşılacağından, alacaklılar kendilerine de para ayrılması gerektiğini İİK. 140 vd. uyarınca ileri sürebilme imkanına sahiptir.

Birden fazla tasarrufun iptali davası açılmış olması ve tazminata hükmedilmiş olması halinde, iptal davasına bakan mahkemenin hükmünde “tahsilde tekerrür olmamak üzere” ibaresine yer vermesi önemlidir. Çünkü alacaklılar ayrı ayrı icra takibi açmış olduğundan, her alacaklı, “*kendi alacağı ile sınırlı olarak şufa bedeli toplamı olan tazminat tutarının (1.950.000 TL.nin) davalı-üçüncü kişiden tahsili*” isteyeceklerdir. Mütalâa konusu uyuşmazlıkta, 5 tane dava açıldığı düşünüldüğünde, hükmün açık olmaması halinde, davalı-üçüncü kişinin 1.950.000 TL yerine (5 X 1.950.000 TL) = 9.750.000 TL tutarında bir bedelden sorumluymuş gibi icra takip işlemlerine maruz kalması, telafisi güç zararlar doğuracaktır.

¹⁷¹² Bknz: 12 HD 04.03.2014 T. 3107/5954 (EK 5) (www.e-uyar.com)

Belirttiğimiz nedenlerle, birden fazla iptal davası açılmış olması halinde, iptal davasına bakan mahkemenin bu hususu gözeterek gerekçeli kararında “...tahsilde tekerrür olmamak üzere...” ibaresine yer vermesi gerekir.

Bildiğiniz gibi icra dairesi, hükmü yorumlayamaz. Bu nedenle de tasarrufun iptali davalarında kurulacak hüküm ayrı bir önem taşır.

Bir şekilde tasarrufun iptali davasında “*tahsilde tekerrür olmamak üzere*” ibaresine yer verilmeden, davalı-üçüncü kişinin tazminata mahkum edilmiş olması ve birden fazla iptal davası davacının üçüncü kişiden söz konusu bedeli ayrı ayrı tahsil etmek istemesi halinde, Yargıtay 12. HD. isabetli olarak “**iptale konu tasarruf tek olduğundan, şikayetçinin icra dosyalarından herhangi birine sorumlu olduğu miktarı ödemekle sorumluluktan kurtulacağı, şikayet tarihinden sonra ödemede bulunmakla şikayetçi hakkında hiçbir işlem yapılamayacak olup, ödemediği sonra paranın kime ait olacağı hususunun ise yapılacak sıra cetvelinde ortaya çıkacağı**” belirtmiştir.¹⁷¹³

Yani bu durumda da, paranın kime ait olacağı konusunda ilk haczi koyan icra dairesi sıra cetveli yapmalıdır.

Mütalâa konusu uyuşmazlıkta; bedele dönüşen tasarruflar yönünden tazminata mahkum edilen davalı-üçüncü aleyhine diğer davalarda da tazminata mahkum edilmesi halinde, bu tazminatın bir defaya mahsus ödenmesi gerekir. Bu konuda elbette doğru olan, sonra açılan iptal davalarında verilecek olan hükmün özenli kurulması ve “*tahsilde tekerrür olmayacağı*” ibaresinin kesinlikle kararda yer alması olacaktır. Bir şekilde bu ibarenin unutulması halinde dahi, yüksek mahkemenin kabul ettiği gibi, üçüncü kişi söz konusu tazminatı bir defa ödeyerek bu borcundan kurtulacaktır.

Sonuç olarak, üçüncü kişi davalı (R. Z.)’nin, asıl borçlunun borcunun 5 katı tutarında 9.750.000 TL gibi yüksek ve haksız bir alacaktan dolayı icra takibine maruz kalmaması için, iptal davasına ilişkin hükmün Yargıtayımızın da kabul ettiği gibi¹⁷¹⁴ “...**davalının tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla tazminata mahkum edilmesi...**” şeklinde kurulması gerektiği ve “**ayrı ayrı tasarrufun iptali davaları açılmış olsa da, iptale konu tasarruf tek olduğundan, şikayetçinin icra dosyalarından herhangi birine sorumlu olduğu miktarı ödemekle sorumluluktan kurtulacağı**” görüşünde olduğumuzu,

üçüncü kişi (R. Z.) vekili Av. Anıl Uysal tarafından, takdir muhterem mahkemelere ait olmak ve halen görülmekte olan ilgili tasarrufun iptali dosyalarına ibraz edilmek üzere hazırlanmış olduğumuz “uzman görüşümüzü” (HMK. m. 293) saygı ile sunarız...16.03.2021

KARŞI TARAFA FİKİR VERMEMESİ AÇISINDAN AŞAĞIDAKİ SORULARA İLİŞKİN CEVAPLARIN “MAHKEMEYE SUNULMAMASI” DAHA İSABETLİ OLUR.

3- a) Tasarrufun iptali davalarının farklı aşamalarda bulunduğu gözetildiğinde, devam eden tasarrufun iptali dava dosyalarına önalm bedelinin bankada yatmakta olduğu ve (İ.) Bankanın kesinleşen tasarrufun iptali davası nedeniyle icra takibine devam ettiği hususları bildirilmeli midir? Devam eden davalar bakımından (A.bank – ... Asliye Hukuk Mh.) ön alm bedelinin yattığı bankayı ve (İ.) Bankanın devam eden ... İcra Müdürlüğü’nün dosyasını bildirelim mi? Davayı bu davacılara ihbar edelim mi ?

¹⁷¹³ Bknz: 12. HD.

¹⁷¹⁴ Bknz: 12. HD.

b) Birden fazla tasarrufun iptali davası açılması ve bu davalarda bazı taşınmazlar yönünden davaların bedele (tazminata) dönüşmesi nedeniyle, üçüncü kişi, tazminatın, aynı zamanda önalım davasına konu söz konusu taşınmazlar nedeniyle kendisine iade edilecek önalım bedelinden alınmasını, icra takibinin, bankada yatmakta olan söz konusu önalım bedeli dışında başka bir mal varlığına yönelik ilerlememesini sağlayabilir mi? Bu konuyu icra hukuk mahkemesine nasıl anlatabiliriz?

Bilindiği gibi, dava sonucunda, tasarrufa konu tasarruf üzerinde satış yetkisi verilmişse, davacı-alacaklı o malın satışını isteyebilir. Tasarrufa konu mal nasıl bir kere paraya çevrilebilir ve bu para paylaşılırsa, tasarrufun iptali davasının bedele dönüşmesi halinde de aynı kural uygulanır.

Yani, yukarıda ayrıntılı olarak ifade ettiğimiz üzere, davalı-üçüncü kişi hakkında kaç tane tasarrufun iptali davası açılırsa açılış, tazminata (bedele) dönüşen iptal davasında, **DAVALI-ÜÇÜNCÜ KİŞİ, İCRA DOSYALARINDAN HERHANGİ BİRİNE SORUM-LU OLDUĞU MİKTARI ÖDEMEKLE SORUMLULUKTAN (BORCUNDAN) KURTULUR.**

Mütalâa konusu uyuşmazlıkta, toplam (5) adet tasarrufun iptali davası açıldığından, bu davalardan bedele dönüşen (3) dava yönünden, davalı-üçüncü kişi (R. Z.)'nin tazminat borcunun Vakıf Bank hesabında yatan önalım bedelinden karşılanmasını istemesi doğaldır.

Böylece diğer tasarrufun iptali davalarında kurulacak hükümlerde “...*tahsilde tekerriir olmamak üzere*...” ibaresinin yer almasını sağlamak daha kolay olacaktır.

Davacı (İ.) Bank lehine verilen ve kesinleşen hükümde, *tazminata bedeline ilişkin* olarak bu ibare yer almadığı gibi, davacı G. A.Ş. yönünden “*davanın kabulüne*” ilişkin verilen yerel mahkeme kararında da bu ibare yer almamaktadır. Söz konusu alacaklılar bu ilanı kesinleşmeden icraya koyabilir. Bu nedenle diğer davalarda yukarıda belirtilen içtihatlar uyarınca, bedele ilişkin olarak da kurulacak olan hükümde “...*tahsilde tekerriir olmamak üzere davalı üçüncü kişiden tahsiline*...” şeklinde bir hüküm olması isabetli olur. Böylece, bu bedelin bir defa ödenmesi halinde, “*bu bedelin ödenmiş olduğu ve artık aynı bedelin bir defa daha talep edilemeyeceği*” belirtilerek söz konusu tazminatın birden fazla tahsil edilmesinin önüne geçilmiş olunur.

Şunu da ifade edelim ki, ‘*bu bedelin bir defaya mahsus ödenecek olması*’, davalı-üçüncü kişi, bu ödemeyi yapana kadar, davacı-alacaklıların bu alacağın tahsili için icra takip işlemleri yapabileceği, davalı-üçüncü kişi konumunda olan (R. Z.)'nin diğer mal varlıkları üzerinde icra takip işlemleri yapabileceği anlamına da gelmektedir.

Bu nedenle, şuf’a bedelinin bulunduğu bankaya yazı yazarak, “*bu bedelin icra dairesine gönderilmemesi gerektiğine*” ilişkin yazı yazan ... Asliye Ticaret Mahkemesinin ikna edilmesi önem taşımaktadır.

İlk kesinleşen (İ.) Bank lehine verilen) hükümde ve henüz kesinleşmeyen (G.) AŞ. lehine verilen hükümde “...*tazminatın davalı-üçüncü kişiden tahsiline*...” karar verilmiş olup, ‘*söz konusu tazminatın şuf’a bedelinden alınmasına*’ şeklinde bir ibare bulunmamaktadır. Uygulamada tasarrufun iptali davasına konu dava hakkında önceden şuf’a davası açılması çok sık rastlanan bir durum olmadığından ve her zaman söz konusu uyuşmazlıkta olduğu gibi, şuf’a davasına konu bedelin halen depo ediliyor olması gibi bir durumun yaşanması, daha da az rastlanır bir durum olduğundan, mahkemeler bu şekilde hüküm kurmuş olabilir. Kaldı ki, bu bedel hükmün verilmesinden sonra bir şekilde çekilebilir. Bu nedenle, yerel mahkemeleri, bu tazminatın ancak şuf’a bedelinin bulunduğu hesaptan tahsil edilmesine imkan sağlayacak şekilde hüküm kurmaya ikna etmek

mümkün olmayacaktır. Büyük ihtimalle, iptal davasına bakan diğer mahkemeler de Yargıtay denetiminden geçerek kesinleşen ilk karar gözetilerek aynı kararı kendi hükümlerine ‘kopyala yapıştır’ yöntemi ile taşıyıp, dava konusu uyuşmazlığa uyarlama yolunu seçeceklerdir.

Sonuç olarak; devam eden davalarda, başkaca iptal davaları açılmış olduğunu belirtmeniz isabetli olacaktır. Böylece yukarıda belirttiğimiz şekilde hüküm kurulması ve bu ilamın ibraz edildiği icra dairesine yaşanacak soruna anlatmanız daha kolay olacaktır.

Bu kararı belki de alacaklılar sunmuş olabilir. Eğer sunmadılarsa, sizin bu kararı sunmanız, iptal davasının onların lehine gelişmesine de neden oluşturabilir. Çünkü bu karar, davalı-üçüncü kişi (R. Z.) aleyhine verilmiş bir karardır. Bu nedenle, eğer borcun doğum tarihi, hak düşürücü süre, aciz vesikası vb. nedenlerle iptal davasının reddedileceğini düşünüyorsanız, bu kararı sunmamayı da tercih edebilirsiniz.

Tasarrufun iptaline ilişkin tazminat hükmü ne şekilde verilirse verilsin bu kez 12. HD.nin 04.03.2014 T. 3107/5954 s. kararını özellikle vurgulayarak ‘*anılan tazminatın ancak bir kez tahsil edilmesi gerektiğini*’ belirtmeniz gerekli olacaktır. Tabi ki, alacağın ne zaman ödendiğine bağlı olarak, söz konusu bedelin tahsiline ilişkin gönderilen icra emirlerine karşı hareket edebilirsiniz. Örneğin, para ödenmedikçe, tüm alacaklılar icra emri gönderilmesini isteyebilir. Söz konusu tazminat bir kere özendikten sonra ise, diğer alacaklılar ancak vekalet ücreti ve diğer fer’ilerin tahsili için icra emri göndermekte haklı olur. Bu nedenle, ‘V. Banktaki paranın icra dairesine gönderilmesi’ ve ‘ne zaman gönderildiği’ konusu önem taşır.

(İ.) Bankasının söz konusu tazminat bedelinin tahsili için icra işlemlerine başladığını bu aşamada belirtmeniz faydalı olmayabilir. Çünkü bu durumda, V. Bankta yatan paranın gönderilmesinin engellenmiş olduğunu fark eden diğer alacaklılar, davalı-üçüncü kişi (R. Z.)’nin diğer malvarlıklarına yönelmelerinin daha isabetli olacağını düşünebilir.

4- a) Kesinleşen ilk tasarrufun iptali davasından sonra karara çıkan (... Asliye Hukuk Mahkemesinde görülmekte olan, davacı (G.) A.Ş.’nin açtığı dava) dosyadaki kararın istinaf edilmesi isabetli olur mu? Söz konusu istinaf tehiri icra istemli mi yapılmalı?

b) Henüz kesinleşmeyen tasarrufun iptali davalarında nasıl bir yol izlenmelidir?

a) Bildiğiniz gibi, ilk kesinleşen karar tüm iptal davaları yönünden güçlü bir delildir. Ancak her iptal davasında, borcun doğumu, aciz vesikası, hak düşürücü vb. konular ayrı ayrı değerlendirilir. Bu nedenle, davanın, davalı-üçüncü kişi lehine sonuçlanma ihtimali olduğu düşünülüyorsa, tüm davalar yönünden, iptal davasının kabulüne ilişkin hükümlerin istinaf ve temyiz edilmesi isabetli olur.

Kesinleşen ilk dosyadan sonra karara bağlanan ilk davada davacı (G.) A.Ş.’dir. Davacı (G.) A.Ş. lehine verilen gerekçeli karar yazıldığından ve tebliğe çıkarıldığından, bu hükümde yer alan alacakların tahsili için de yakın bir tarihte icra emri gönderilmesi yüksek ihtimal dahilindedir.

Böyle bir durumda, istinaf isteminin ‘tehiri icra’ talepli yapılmasının avantajları da dezavantajları da vardır.

Öncelikle, satışı istenecek olan 2 taşınmaz yönünden bir problem olmadığını düşünüyoruz. Bu taşınmazların satışını davacı-alacaklı (İ.) Bank da istemiş olabilir.

Nihayetinde bu taşınmazların satışı neticesinde elde edilen para, sıra cetvelinde paylaşılacağından, alacaklılar da kozlarını sıra cetvelinde paylaşacaktır.

Önemli olan tazminatın ne şekilde tahsil edileceğidir.

Birinci ihtimal: Farzedelim ki; (G.) A.Ş. lehine verilen bu kararı tehiri icra istemli istinaf ettiniz. Bu durumda, icra takip işlemlerine devam edilemeyecektir. Ancak bu durumda, icranın geri bırakılmasını sadece bedel yönünden istediğinizi icra dairesine anlatmanız ve alınacak teminatın da buna göre hesaplanmasını sağlamanız gerekir. Bu konuda icra dairesinin ve onun bağlı olduğu icra mahkemesinin uygulaması önemli, çünkü İİK.nun 36. maddesine ilişkin icra mahkemesi kararları kesin nitelikte olduğundan, bu konuda Yargıtay içtihatları bulunmuyor.

İİK. 36 uyarınca, icra dairesine yatırdığınız teminat mektubu ile davacı (G.) A.Ş.’nin davalı-üçüncü kişi (R. Z.)’nin malvarlığına yönelik icra takibi işlemi yapmasının önüne geçebilirsiniz. Öyle ki, (G.) A.Ş.’nin Vakıf Bankasındaki hesapta bulunan şuf’a bedeline önceden ihtiyati haciz uygulamadığını da gözetirsek, davanın kabulü ile bu hesapta bir haczi de olmayacağından, icra takibinin durdurulması ile birlikte, buraya sonradan haciz koyma imkanı da elinden alınmış olacaktır.

Bu durumda, ileride söz konusu kararın (G.) A.Ş. yönünden kesinleştiği tarihte, eğer önceki dosyalardan söz konusu tazminat bedeli tahsil edilmişse, bu kez, ‘söz konusu tazminatın ancak bir defa alınabileceğini, bu nedenle yatırmış olduğunuz teminattan paranın artık tahsil edilmemesi gerektiğini’ icra dairesine anlatmanız gerekecektir. (G.) lehine kurulan hükümde söz konusu tazminat yönünden “..tahsilde tekerrür olmamak üzere...” ibaresine yer verilmediğinden, bunu icra dairesine anlatmanız ancak 12. HD.nin 04.03.2014 T. 3107/5954 s. kararı ile mümkün olabilir. Çünkü “icra dairesinin hükmü yorumlama görevi olmadığı” bir çok içtihatla belirtilmiştir. Birden fazla iptal davası açılması bu durumun belki de tek istinasıdır. İcra dairesi, tazminat bedeli önceden ödense de, söz konusu teminattan paranın ödeneceğine karar verirse, bu kararı şikayet etmeniz gerekecektir. 12. HD.nin anılan kararında İİK. 36 uyarınca yatan bir durum söz konusu olmadığından, icra mahkemesinin ve daha sonra Yargıtay’ın bu konuda nasıl bir karar vereceğini önceden kestirmek oldukça güç.

İkinci ihtimal: Farzedelim ki; (G.) A.Ş. lehine verilen bu kararı ‘tehiri icra’ istemli istinaf etmediniz. Bu durumda, alacaklı (G.) A.Ş. icra takip işlemlerine devam edecektir. Hükümde, “*tazminatın -şufa bedelinden- bankada yatan paradan tahsiline*” denilmediğinden, alacaklı (G.) A.Ş. davalı-üçüncü kişi (R. Z.)’nin tüm malvarlığı üzerinde söz konusu bedelin tahsili için icra takip işlemlerine başlayabilir. Bunun için icra emri gönderilmesi gerekir. Eğer davacı-alacaklı yeni bir icra takibi yaparsa, bu icra takibinin iptalini isteyebilirsiniz, çünkü Yargıtay, ‘davacı-alacaklının mevcut icra dosyası üzerinden icra emri gönderilmesini’ talep etmesi gerektiğini kabul etmektedir.

(G.) A.Ş.’nin veya diğer alacaklıların ‘söz konusu tazminatı sadece bankada yatan paradan tahsilini’ sağlamanız mümkün gözüküyor. Burada yapılabilecek olan, söz konusu paranın haczini istemeniz olabilir. Borçlu da mallarının haczini isteyebileceğinden ve bu konuda menfaati olduğundan, üstelik paranın satışı olmadığından, yani, alacaklı, alacağına en kolay borçlunun bankasında bulunan parayı haczederek elde edeceğinden, icra dairesi de buna sıcak yaklaşabilir.

Ancak, burada ‘söz konusu hesaptaki paranın icra dairesine gönderilmemesi gerektiğine’ dair mahkeme yazısı yine karşınıza çıkacaktır. Bu nedenle, eğer V.Bank yine aynı yazı nedeniyle parayı göndermezse, alacaklının da davalı-üçüncü kişinin diğer malvarlığına başvurması kaçınılmaz olur.

Davacı-alacaklıdan önce davranarak takibin kesinleşmesi üzerine, söz konusu paranın haczini isteyip, daha sonra “konulan hacizlerin ‘taşkın haciz’ olduğunu” da ileri sürebilirsiniz. Taşkın haciz ile ilgili icra mahkemesi kararları da kesin nitelikte olduğundan, bu konuda da içtihat örneklerinin sınırlı olduğunu belirtelim.

b) Diğer sorulara ilişkin cevaplarımızda belirttiğimiz gibi, henüz kesinleşmeyen iptal davalarında da, “başkaca iptal davaları açılmış olduğunu” belirtmeniz isabetli olacaktır. Böylece yukarıda belirttiğimiz şekilde hüküm kurulması ve bu ilamın ibraz edildiği icra dairesine derdinizi anlatmanız daha kolay olacaktır. Elbette davanın lehe biteceği düşüncesi varsa, bu kararı sunmamak tercih edilebilir. Ancak bildiğimiz kadarıyla tüm davacı-alacaklılar söz konusu ilk ilamı kendi dosyalarına ibraz ettiler. Eğer böyle ise, bu ilamdan “tahsilde tekerrür olmamak” ibaresinin eklenmesi için yararlanmak isabetli olur.

Bilgi ve takdirlerinize saygıyla sunulur. 16.03.2021

(EKLER):

(EK-1): İptali istenen tasarrufun, satıcılık sözleşmesinden doğan borçtan sonra yapılmış olduğu, borçlu hakkında davacı alacaklı tarafından takibe geçilen yüzlerce takip dosyası ile dava dosyasında mevcut geçici haciz tutanaklarının "geçici aciz belgesi" niteliğinde olduğu, borçlu ile davalı üçüncü kişi arasındaki tasarruf yönünden tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen rayiç bedel arasında 8 misli fark bulunduğu anlaşıldığından, tasarrufun İİK. mad. 278/3-2 gereğince iptale tabi olduğu- Borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastı işleminin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde, malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun, alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemlerin iptal edileceği (İİK. mad. 280)- Davalı dördüncü kişinin kötünietli olduğu ispatlanamadığından, hakkındaki davanın reddine karar verilmesi isabetli ve bu durumda, davalı üçüncü kişi hakkındaki davanın İİK. mad. 283/2 gereğince "bedele dönüşmesi" nedeniyle, davacının dava konusu alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak davalı üçüncü kişinin dava konusu taşınmazı elden çıkardığı tarihteki bedeliyle tazminatla sorumlu tutulmasına (aynı taşınmaza ilişkin olarak başka alacaklılar tarafından açılan ve tazminat olarak hükmedilerek kesinleşen dosyalar var ise o dosyalarla da tekerrür oluşturmayacak şekilde) karar verilmesi gerektiği-

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın davalı N. Ö. yönünden reddine, diğer davalılar yönünden kabulüne dair verilen hükmün süresi içinde davalı E. K. vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

Davacı vekili, davalılardan E. K.'ın müvekkili şirketin Yalova'da ki eski bayilerinin K... Tic. Koll. Şti. E. K. ve Ort. nın sahibi olduğunu, adı geçen şirketin müvekkili şirkete cari hesaptan 2008 yılında doğmuş milyonlarca Türk Lirası borcu ve şirket aleyhine İstanbul, Yalova ve Bursa İcra Müdürlüklerinde 2009 yılında açılan ve kesinleşmiş yüzlerce kambiyo takibi bulunduğunu, ortağın şirket borçlarından dolayı tüm malvarlığı ile sorumlu olduğunu, davalı E. K.'ın Yalova İli, Ç. cık ilçesi, Çamlık mevkiinde kain 14 pafta, 3136 parselde kayıtlı 37-443 arsa paylı 2. kat 6 nolu meskendeki gayrimenkulunu davalı İ. K.'a 02.02.2009 tarihinde 10.000 TL bedelle devrettiğini belirterek, satış işleminin iptalini talep etmiş, yargılama aşamasında sözkonusu taşınmazı davalı İ. K.'dan

devralan N. Ö.'nu davaya dahil ederek, talebini taşınmazın satış bedeli olan 46.000 TL olarak bedele dönüştürmüştür.

Davalılardan E. K., davaya cevap vermemiş, vekili aracılığıyla delillerini sunmuş, diğer davalı İ. K. davaya cevap vermemiştir.

Davalı N. Ö. vekili, müvekkilinin iyiniyetli 3. kişi olup, tapu siciline güverenek taşınmazı 46.000 TL bedelle satın aldığı, diğer davalılar arasındaki ilişkiyi bilmediğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, iyiniyetli olarak taşınmazı devraldığı belirtilerek davalı N. Ö. yönünden davanın reddine, taşınmaz satış bedeli olan 46.000 TL'nin davalılar E. K. ile İ. K.'dan müştereken ve müteselsilen alınarak davacıya verilmesine karar verilmiş; hüküm, davalı E. K. vekili tarafından temyiz edilmiştir. Dava İİK'nun 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

1-Dosyadaki yazılara kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına, iptali istenen tasarrufun 01.01.2008 tarihinde yürürlüğe girecek yetkili satıcılık sözleşmesinden doğan borçtan sonra yapılmış olmasına, davalı borçlu E. K. hakkında davacı alacaklı tarafından takibe geçilen yüzlerce takip dosyası ile dava dosyasında mevcut geçici haciz tutanaklarının geçici aciz belgesi niteliğinde bulunmasına, borçlu ile davalı İ. K. arasındaki 02.02.2009 tarihli tasarruf yönünden tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen rayiç bedel arasında 8 misli fark bulunması nedeniyle İİK'nun 278/3-2 gereğince iptale tabi bulunmasına göre davalı E. K. vekilinin yerinde görülme yen sair temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

2-İİK.nun 280.maddesinde malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastı işleminin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceği hükme bağlanmıştır. A.an madde gereğince 4.kişi yönünden iptal kararı verilebilmesi için onların kötüniyetli olduğunun yani borçlunun durumunu ve zarar verme kastını bildiklerinin veya bilebilecek durumda olduklarının davacı tarafından ispatlanması gerekir. Davalı 4. kişi yönünden bedel düşüklüğü veya yakın tarihli satışlar onların kötüniyeti oldukları konusunda yeterli bir veri olmadığından iptal nedeni olarak da kabul edilmemektedir. (Dairemizin yerleşik içtihatları da aynı doğrultudadır. 17.HD.8.6.2010 tarih 2341/5297, 2.2.2010 tarih 8712/700, 2.11.2009 tarih 3250/6986)

Somut olayda; davalı 4. kişi N. Ö.'nun kötüniyetli olduğu ispatlanamadığından hakkındaki davanın reddine karar verilmesi isabetli ise de; bu durumda, davalı İ. K. hakkındaki davanın İİK'nun 283/2 madde gereğince bedele dönüşmesi nedeniyle davacının dava konusu alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak davalı 3. kişi İ. K.'ın dava konusu taşınmazı elden çıkardığı tarihteki bedeli olan 46.000,00 TL tazminatla sorumlu tutulmasına (aynı taşınmaza ilişkin olarak başka alacaklılar tarafından açılan ve tazminat olarak hükmedilerek kesinleşen dosyalar var ise o dosyalarla da tekerrür oluşturmayacak şekilde) karar verilmesi gerekirken, davalı borçlu E. K.'ın da sorumlu tutulması ve alacağın dayanağı icra takip dosyaları belirtilmeksizin hüküm tesisi isabetli görülmemiştir.

Bu halde Mahkemece; dava konusu alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak davalı 3. kişinin sorumluluğuna karar verilmesi gerektiğinden, davacıdan alacağını hangi icra takip dosyalarına dayandırdığı sorulup, tespit edilmeli, hükümde bu icra dosyaları belirtilmek suretiyle alacak ve ferilerini geçmiyecek şekilde az yukarıda açıklandığı şekilde

davalı 3. kişi İ. K.'ın taşınmazı elden çıkardığı tarihteki bedeli olan 46.000,00 TL tazminatla sorumlu tutulmasına karar verilmelidir.

SONUÇ: Yukarıda 1 nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı E. K. vekilinin yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddine, 2 nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı E. K. vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davalı E. K.'a geri verilmesine, 13/03/2017 gününde oybirliğiyle karar verildi.

17. HD. 13.03.2017 T. E: 2015/1658, K: 2646(www.e-uyar.com)

(EK-2): Taşınmazın satışının kesinleşmesi halinde yapılacak tahsilatın icra aşamasında mahsubunun mümkün olduğu- Tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen rayiç değer arasında misli fark bulunması nedeniyle anılan tasarrufun İİK. mad. 278/3-2 gereğince iptale tabi olduğu- Davalı borçlu Silivri'de faaliyet gösteren Ltd. Şti.'nin ortakları ve temsilcisinin yakını olup dördüncü kişi de Silivri'de ikamet etmekte olup dava konusu taşınmaz dört gün içinde iki kez el değiştirmiş olduğundan, Silivri şartlarında davalı dördüncü kişinin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olup olmadığı (tasarrufun İİK mad. 280/1 kapsamında iptale tabi olup olmadığı) değerlendirilmesi gerektiği- Davalı dördüncü kişinin kötüniyetli olduğunun belirlenememesi durumunda davalı üçüncü kişinin hakkındaki davanın İİK. mad. 283/2 kapsamında bedele dönüştüğü göz önüne alınarak (ve tazminatla tekerrür oluşturmamak üzere) taşınmazı elden çıkardığı tarihteki bedeli nispetinde nakten tazminatla sorumluluğuna karar verilmesi gerektiği- Tapuda 1.380 metrekare miktarlı tarla olarak gözükmesine rağmen bilirkişi raporunda taşınmazın 258 metrekarelik bölümünde dava konusu parsel üzerinde yer alan yoğurt imalathanesinin ek binasının (alt katta buzhaneler ve bu laşıkhaneye, ikinci katta idari bölüm) bulunduğu belirtildiğinden bu durumun İİK'nun 280/3-son madde kapsamında (ticari işletmenin tamamen veya kısmen devri) değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerektiği-

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın kısmen kabulüne dair verilen hükmün süresi içinde davacı, davalı ... vekili ile davalılar ... ve ... tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi gereği düşünüldü:

-K A R A R-

Davacı vekili, davalı borçlu ...'ın alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla adına kayıtlı dört taşınmazdan birini 29.11.2006 tarihinde davalı ...'e, diğer ikisini 21.9.2007 tarihinde davalılar ... ve ...'a, diğer taşınmazını da 20.9.2007 tarihinde davalı ...'e, davalı ...'ın borçludan aldığı taşınmazı 27.9.2007 tarihinde davalı ..., davalı ...'in de borçludan aldığı taşınmazı 24.9.2007 tarihinde davalı ...'ye sattığını belirterek davalılar arasındaki tasarrufların iptalini talep etmiştir.

Davalı borçlu ... vekili, dava konusu icra takibinin kesinleşmediğini, aciz belgesi sunulmadığını, asıl borçluların davaya dahil edilmesi gerektiğini, takip konusu kredi sözleşmesindeki imzanın müvekkiline ait olmadığını, dava konusu taşınmazların borçtan önce ve rayiç bedelle satıldığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı ... vekili, dava konusu taşınmazı emlakçı aracılığıyla ve 23.000 TL bedelle aldıklarını belirterek davanın reddini istemiştir.

Diğer davalılar savunma yapmamıştır.

Mahkemece iddia, savunma, toplanan delillere göre, davalı borçlu tarafından davalar ... ve ...'e satılan taşınmazların tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen rayiç değerleri arasında misli fark bulunması nedeniyle adı geçen davalılar yönünden davanın kabulüne dava konusu 2... nolu taşınmazların satışına ilişkin 29.11.2006 ve 20.9.2007 tarihli tasarrufların davacının takip konusu alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak iptaline, 933 ada 1 parsel, 8 ada 124 parsel yönünden tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen rayiç bedel arasında misli fark bulunmaması, 8 ada 124 parselin davalı ... tarafından davalı ... satışı ve 30 ada 4 parselin davalı ... tarafından davalı ...'ye satışı ile ilgili olarak bu kişiler arasında akrabalık bağlantısı ispatlanmadığı gibi iş ilişkisi ya da kötüniyetli olduklarını kanıtlayacak delil sunulmadığından dava konusu 30 ada 4 parselle ilgili davalı ... hakkında açılan dava ile 933 ada 1 parsel ile 8 ada 124 parsellerle ilgili olarak davalılar ..., ..., ... ve ... hakkında açılan bu parsellere ilişkin davanın kanıtlanmaması nedeniyle reddine karar verilmiş; hüküm, davacı, davalı ... vekili ile davalılar ... ve ... tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, İİK'nun 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

1-Dosyadaki yazılara kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına, takip konusu alacağın iptali istenen tasarruflardan önce 27.3.2006 ve 16.5.2006 tarihli kredi sözleşmeleri ile doğmuş olmasına, davalı borçlu hakkındaki takibin 2.5.2008 tarihli protokol gereğince kesinleşmiş olmasına, 23.11.2007 tarihli haciz tutanağının İİK'nun 105 maddesi kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde bulunmasına, dava konusu 933 ada 1 parsel nolu taşınmazın satışının kesinleşmesi halinde yapılacak tahsilatın icra aşamasında mahsubunun mümkün olmasına, dava konusu 21 ada 12 parsel yönünden tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen rayiç değer arasında misli fark bulunmasına, anılan taşınmazın 23.000 TL bedelle alındığı belirtilmiş olmasına rağmen bu konuda yapılan ödemeye ilişkin banka dekontun sunulmamış olmasına, dava konusu 30 ada 4 parsel yönünden tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen rayiç değer arasında misli fark bulunması nedeniyle anılan her iki tasarrufun da İİK 278/3-2 madde gereğince iptale tabi bulunmasına göre davalı ... vekilinin yerinde görülmeyen bütün, davalılar ... ve ...'in aşağıdaki bendin kapsamı dışına kalan sair temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.

2-Dava konusu 30 ada 4 parsel nolu taşınmaz borçlu tarafından 20.9.2007 tarihinde davalı ...'e, onun tarafından da 24.9.2007 tarihinde davalı ...'ye satılmıştır. A.an taşınmaz yönünden borçlu ile davalı ... arasındaki 20.9.2007 tarihli tasarrufun iptaline, davalı ...'nin kötüniyetli olduğu ispatlanmadığından hakkındaki davanın reddine karar verilmiş ise de hükmün bu şekilde infaz kabiliyeti bulunmadığından isabetli görülmemiştir. Davalı borçlu Silivri'de faaliyet gösteren'nin ortakları ve temsilcisinin yakını olup ...de Silivri'de ikamet etmekte olup dava konusu taşınmaz dört gün içinde iki kez el değiştirmiştir. Silivri şartlarında davalı ...un borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olup olmadığını yani 24.9.2007 tarihli tasarrufun İİK'nun 280/1 madde kapsamında iptale tabi olup olmadığı değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken eksik incelemeye dayalı hüküm tesisi isabetli görülmemiştir. Yapılacak değerlendirme sonunda davalı 4.kişi ...'nin kötüniyetli olduğunun belirlenememesi durumda ise davalı ... hakkındaki davanın İİK'nun 283/2 madde kapsamında bedele dönüştüğü gözüne alınarak Silivri Asliye Hukuk Mahkemesinin 2008/241 Esas 2010/185 Karar dosyasındaki tazminatla tekerrür oluşturmamak üzere taşınmazı elden çıkardığı tarihteki bedeli nispetinde nakten tazminatla sorumluluğuna karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetli görülmemiştir.

3-Dava konusu 8 ada 124 parsel yönünden davanın reddine karar verilmiş ise de varılan sonuç dosya kapsamı ve mevcut delil durumuna uygun düşmemektedir. A.an taşınmaz borçlu tarafından 21.9.2007 tarihinde davalıa onun tarafından da 27.9.2007 tarihinde davalı ... satılmıştır. Davacı vekili tarafından bilirkişi raporuna itiraz edilmediğinden bedel farkının iptal nedeni sayılmaması bu nedenle yerinde görülmeyle beraber, Silivri'de faaliyet gösteren...'nin ortakları ve temsilcisinin yakını olup davalılar ... ve 4.kişi ...'da Silivri'de ikamet etmektedir. Taşınmazın 6 gün içinde iki kez el değiştirmesi, Silivri şartlarında davalılar ... ve ...'ın borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olup olmadığı değerlendirilerek dava konusu tasarrufların İİK'nun 280/1 madde kapsamında iptale tabi olup olmadığı; yine dava konusu taşınmaz tapuda 1.380 metrekare miktarlı tarla olarak gözükmeye rağmen 28.12.2009 tarihli bilirkişi raporunda taşınmazın 258 metrekarelik bölümünde dava konusu 933 ada 1 parsel üzerinde yer alan yoğurt imalathanesinin ek binasının (alt katta buzhaneler ve bulaşıkhanesi, ikinci katta idari bölüm) bulunduğu belirtildiğinden bu durumun İİK'nun 280/3-son madde kapsamında (ticari işletmenin tamamen veya kısmen devri) değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerekirken eksik incelemeye dayalı hüküm tesisi isabetli görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda 1 nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı ... vekilinin yerinde görülmemeyen bütün, davalılar ... ve ...'in yerinde görülmemeyen sair temyiz itirazının reddine, 2 nolu bentte açıklanan nedenlerle davacı vekili ile davalılar ... ve ...'in temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA, 3 nolu bentte açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün davacı yararına BOZULMASINA, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davalılar ... ve ...'e geri verilmesine, aşağıda dökümü yazılı 4.270,86 TL kalan onama harcının temyiz eden davalı ...'den alınmasına 9.6.2015 gününde oybirliğiyle karar verildi.

17. HD. 09.06.2015 T. E: 4523, K: 8439(www.e-uyar.com)

(EK-3): Tasarrufun iptali davalarında 3. kişinin borçludan satın aldığı malı elinden çıkarması ve satın alan dördüncü kişinin davaya dahil edilmemesi ya da davaya dahil edilmekle birlikte iyi niyetli olduğunun anlaşılması halinde İİK'nun 283/2.maddesi uyarınca bedele dönüşen davada üçüncü kişinin dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerekeceği- Davacı alacaklı idare tarafından davası bedele dönüştürülen taşınmazlar yönünden de tahsilde tekerrür olmamak üzere davanın kabul edilmesi gerekeceği, tasarrufları iptal edilen taşınmazların borcu karşılamaya yeteceği gerekçesiyle bu taşınmazlar yönünden davanın reddine karar verilmesinin bozmayı gerektirdiği-

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın kısmen kabul kısmen reddine dair verilen hükmün süresi içinde davacı alacaklı ve davalı 3.kişi vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi gereği düşünüldü:

Davacı alacaklı idare vekili, davalı borçlu hakkında vergi borcu nedeniyle 6183 Sayılı Kanun uyarınca takip yapıldığını, borçlunun sahibi olduğu taşınmazları alacaklıdan mal kaçırmak amacıyla diğer davalı kardeşine rayiç değerinin çok altında sattığını ileri sürerek ... Kasabası 5 parsel, 3589 parsel, 198 parsel, 938 parsel, 977 parsel, 985 parsel ile ... Köyü 1637 parsel sayılı taşınmazlara ait tasarrufların iptali ile 5 parsel üzerinde kat irtifakı kurulup taşınmazlar dava dışı şahıslara satıldığından 1.kat 1 nolu bağımsız bölüm ile zemin kat 3 nolu bağımsız bölümün satış bedelinin davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsilini talep etmiştir.

Davalı 3.kişi vekili, dava konusu taşınmazların rayice uygun olarak satın alındığını savunarak davanın reddini istemiştir.

Davalı borçlu, davanın reddini istemiştir.

Mahkemece dava konusu taşınmazların satış tarihindeki rayiç değerinin çok altında borçlu tarafından, kardeşi olan 3.kişiye satıldığı, satışların borcun doğum tarihinden sonra muvazaalı olarak yapıldığı gerekçesiyle davanın kısmen kabul kısmen reddi ile bir kısım taşınmazlara ilişkin tasarrufların davacı idarenin alacak ve ferileriyle sınırlı olarak iptaline verilen taşınmazlar borcu karşılamaya yeter olduğundan satış bedeli talep edilen taşınmazlar yönünden davanın reddine verilmiş; hüküm davalı 3.kişi vekili ile davacı alacaklı idare vekilince temyiz edilmiştir.

1- Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davalı 3.kişi vekilinin temyiz itirazlarının reddine vermek gerekmiştir.

2- Davacı alacaklı idare vekilinin temyizine yönelik incelemede ise;

Tasarrufun iptali davalarında 3.kişinin borçludan satın aldığı malı elinden çıkarılması ve satın alan dördüncü kişinin davaya dahil edilmemesi ya da davaya dahil edilmekle birlikte iyi niyetli olduğunun anlaşılması halinde İİK'nın 283/2.maddesi uyarınca bedele dönüşen davada üçüncü kişinin dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerekir. Somut olayda *davacı alacaklı tarafından bir kısım taşınmazların tasarruflarının iptali ile bir kısım taşınmazların dava dışı 4.kişilere satılmış olması nedeniyle satış bedelinin tahsili talep edilmiştir. Mahkemece tasarrufun iptaline verilen taşınmazlar yönünden bir isabetsizlik yoktur. Ne var ki davacı alacaklı tarafından davası bedele dönüştürülen taşınmazlar yönünden de tahsilde tekerrür olmamak üzere davanın kabul edilmesi gerekirken*, tasarrufları iptal edilen taşınmazların borcu karşılamaya yeteceği gerekçesiyle bu taşınmazlar yönünden davanın reddine verilmesi bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) nolu bentte açıklanan nedenlerle davalı 3.kişi vekilinin temyiz itirazlarının reddine, (2) nolu bentte açıklanan nedenlerle davacı alacaklı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA, aşağıda dökümü yazılı 1.113,62 TL kalan harcın temyiz eden davalı 3.kişiden alınmasına, 26/02/2015 gününde oybirliğiyle verildi.

17. HD. 26.02.2015 T. E: 2013/16281, K: 3436(www.e-uyar.com)

(EK-4): Davalılar dördüncü kişilerin kötü niyetli olduklarına ilişkin kanıt bulunmadığından bu davalılar yönünden davanın reddine, davalı üçüncü kişinin borçlunun mali durumu ile alacaklıları ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğu anlaşıldığından ve davalı diğer üçüncü kişinin satın aldığı taşınmazın gerçek değeri ile tapudaki satış bedeli arasında bir mislini aşan fahiş fark bulunduğu anlaşıldığından bu davalılar yönünden davanın kabulüne karar verilmesinin isabetli olduğu- Davalı üçüncü kişiye satılan dava konusu taşınmaz yönünden daha önce dairede incelenip karar verilen başka kararlar olduğundan adı geçen davalının tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla tazminata mahkum edilmesi gerektiği-

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda verilen hüküm davacı ve davalı M. ile davalı A. vekilleri tarafından temyiz edilmiş, davacı vekilince de duruşma talep edilmiş olmakla duruşma için tayin edilen 19.11.2013 Salı günü davacı vekili Av. A... ile davalı M. vekili Av... ve davalı H. vekili Av. .. geldiler. Diğer davalılar tarafından gelen olmadı. Temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşıldıktan ve hazır bulunan taraf vekilleri dinlendikten sonra eksiklik nedeniyle iade edilen dosya ikmal edildikten sonra tekrar gelmekle dosya incelendi, gereği düşünüldü.

Davacı vekili davalı Anri ve Albert aleyhine yaptıkları icra takibi sırasında borçlarına yetecek haczi kabil mallarının bulunmadığını, ancak alacaklılardan mal kaçırmak amacı ile kendilerine ait taşınmazları davalılar H., A., M. ve Sara ...'na sattıklarını, dava konusu taşınmazları A.'in F....'e, Sara'nın da H.....'a sattığını belirterek tasarrufun iptaline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalılar A., H., Anri, Sara ve Albert ile M. vekilleri davanın reddini savunmuşlar, davalı F. ise cevap vermemiştir.

Mahkemece davalılar F. ve H. yönünden kötü niyetli olduklarının kanıtlanamaması, A. yönünden ise feragat nedeniyle davanın reddine, diğer davalılar yönünden ise yakın akrabalık ve ivazlar arasındaki fahiş fark nedeniyle davanın kabulüne karar verilmiş, hüküm davacı vekili ile davalılar A. ve M. vekilleri tarafından temyiz edilmiştir.

Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına, davalılar F. ve H....'un kötü niyetli olduklarına ilişkin kanıt bulunmamasına, davalı A.'in borçlunun mali durumu ile alacaklıları ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunun anlaşılmasına, davalı M.'in satın aldığı taşınmazın gerçek değeri ile tapudaki satış bedeli arasında bir mislini aşan fahiş fark bulunmasına ve kararda yazılı diğer gerekçelere göre diğer temyiz itirazları yerinde değildir. Ancak davalı A.'ya satılan dava konusu taşınmaz yönünden daha önce dairede incelenip karar verilen başka kararlar olduğundan adı geçen davalının tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla tazminata mahkum edilmesi gerekirken bu hususun göz ardı edilmesi doğru değil bozma nedeni ise de bu yanlışlığın giderilmesi yargılamanın tekrarını gerektirir nitelikte görülmediğinden kararın 6100 sayılı HMK.nun geçici 3. maddesinin 2. fıkrası delaletiyle 1086 sayılı HUMK.nun 438/7 maddesi uyarınca düzeltilerek onanması gerekmiştir.

SONUÇ:Yukarda açıklanan nedenlerle hüküm fıkrasının 1-c bendinin son satırındaki “kaydıyla davalı A.'dan” ibaresinden önce gelmek üzere “ve tahsilde tekerrür olmaması kaydıyla” ibaresinin yazılarak hükmün bu şekli ile DÜZELTİLEREK ONANMASINA, duruşmada vekille temsil olunmayan davalı A. yararına vekalet ücreti takdirine yer olmadığına, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davalı A.'ya geri verilmesine, aşağıda dökümü yazılı 4,05 TL kalan onama harcının temyiz eden davacıdan alınmasına, aşağıda dökümü yazılı 30.245,74 TL kalan onama harcının temyiz eden davalı M.....'dan alınmasına 08.05.2014 gününde oybirliğiyle karar verildi.

17. HD. 08.05.2014 T.E:2103, K:7239(www.e-uyar.com)

(EK-5): **Ayrı ayrı tasarrufun iptali davaları açılmış olsa da, iptale konu tasarruf tek olduğundan, şikayetçinin icra dosyalarından herhangi birine sorumlu olduğu miktarı ödemekle sorumluluktan kurtulacağı, şikayet tarihinden sonra ödemede bulunmakla şikayetçi hakkında hiçbir işlem yapılamayacak olup, ödemediği paranın kime ait olacağı hususunun ise yapılacak sıra cetvelinde ortaya çıkacağı-**

Mahkeme kararının müddeti içinde temyizden tetkiki şikayetçi tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi İ. Kılavuz tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Şikayetçi icra mahkemesine sunduğu 14.02.2013 tarihli dilekçesinde, kardeşi K....'un borcundan dolayı ilgili alacaklılar tarafından ...1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2009/101 ve 2009/497 esas sayılı dosyalarında tasarrufun iptali davalarının açıldığını, mahkemece, kendisinin her iki dosyadan ayrı ayrı 40.000,00 TL ile sorumlu tutulmasına

karar verildiğini, ancak her iki hükümde de maddi hata sonucu tahsilde tekerrür olmama ibaresi bulunmadığından ... 13.İcra Müdürlüğü'nün 2001/2913 ve ... 7.İcra Müdürlüğü'nün 2011/4844 esas sayılı dosyalarında ayrı ayrı hakkında takip yapıldığını ileri sürerek, mükerrer ödemeyi önlemek için Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararına kadar icranın durdurulmasını talep etmiş, mahkemece, tarafları farklı iki takip dosyası bulunduğu mükerrerlikten söz edilemeyeceği, takip dayanağı ilam olup infaz edilmeden takibin durdurulamayacağı gerekçesi ile istemin reddine karar verilmiştir. Bu arada mahkemece karar verilmeden önce tasarrufun iptaline ilişkin ilamda belirtilen miktarın şikayetçi tarafından ... 7.İcra Müdürlüğü'nün 2011/4844 sayılı dosyasına 17.04.2012 tarihinde yatırıldığı görülmektedir.

İİK'nun 277 ve müteakip maddelerine göre alınmış tasarrufun iptaline ilişkin karar, alacaklıya, yalnızca borçlunun tasarrufuna konu ettiği maldan alacağını tahsil etme olanağı sağlamakta olup, aynı yasanın 283/2. maddesinde; iptal davası, üçüncü kişinin elinden çıkardığı malların yerine geçen değere ilişkinse, üçüncü kişinin, davacının alacağından fazla olmamak kaydıyla o değer oranında nakten tazminat ödemeye mahkum edileceği hükme bağlanmıştır.

Somut olayda, borçlu K....'un taşınmazdaki hissesini şikayetçiye devretmesi nedeniyle yukarıda numaraları yazılı takip dosyalarının alacaklıları tarafından ayrı ayrı tasarrufun iptali davaları açıldığı ve alacaklılar lehine ayrı ayrı hükümler verildiği anlaşılmaktadır. Tasarrufun iptaline konu taşınmaz şikayetçi tarafından üçüncü kişiye satıldığından iptale konu tasarruf bedele dönüşmüş olup, mahkemece şikayetçinin 40.000,00 TL üzerinden sorumlu tutulmasına karar verilmiştir.

Yukarıda açıklandığı üzere, ayrı ayrı tasarrufun iptali davaları açılmış olsa da, iptale konu tasarruf tektir. Bu nedenle şikayetçi, icra dosyalarından herhangi birine sorumlu olduğu miktarı ödemekle sorumluluktan kurtulur. Şikayet tarihinden sonra ödemede bulunmakla şikayetçi hakkında hiçbir işlem yapılamaz. Ödemeden sonra paranın kime ait olacağı hususu ise ancak yapılacak sıra cetvelinde ortaya çıkacaktır.

O halde mahkemece şikayetin kabulü ile şikayetçi hakkındaki icra işlemlerinin durdurulmasına karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Şikayetçinin temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK 366 ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), peşin alınan harcın istek halinde iadesine, ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 04.03.2014 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 04.03.2014 T. E: 3107, K: 5954(www.e-uyar.com)

(391)

KONU: Müvekkilinin Alacağını Tahsil Etmek İçin Yaptığı İcra Takibinde, Borçlunun Taşınmazlarına Haciz Koyduktan Sonra, Süresi İçinde (İİK.m. 59, 106/I, 110/I) Satış Giderini Yatırmadığı İçin Konulan Hacizlerin Düşmesine Neden Olan Avukat Hakkında (Bu Taşınmazları Borçlunun Hemen -Yakını Olan, Aynı Köyde Yaşayan- Üçüncü Bir Kişiye, Gerçek (Rayiç) Değerinin Çok Altında Bir Bedelle Satması Üzerine), Müvekkili Tarafından Açılan ‘Tazminat Davası’nda Avukatın Sorumluluğunun Kapsamı Nedir?

Müvekkilin, Takip Borçlusu Hakkında ‘Tasarrufun İptali Davası’ (İİK.m. 277 vd.; TBK.m. 19) Açmamasından Kaynaklanan ‘Birlikte (Müterafik) Kusuru’nun (TBK.m. 52), Hükmedilecek Tazminat Miktarına Etkisi Olur mu? Nasıl?

*

Avukat, “hukuki ilişkilerin düzenlenmesinde, hukuki konu ve uyuşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesinde, hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasında yargının kurucu ögesi olan, bağımsız savunma adına kurumsal görev yapan bir kişi” dir. Bu tanımdan hareketle avukatın, “bir yandan *kamu hizmeti* nitelikli bir görev yerine getirdiğini, diğer yandan da, iş sahibinin hukuki sorunlarının çözümlenmesinde veya bir işinin görülmesinde ona yardım şeklinde görev yaptığını” kabul edebiliriz. Avukatın, iş sahibi adına yaptığı bu iş “*bir işin görülmesine veya yapılmasına yönelik*” bir faaliyet olmaktadır.¹⁷¹⁵

I-“Hangi işlerin avukatın *hukuki yardımı* kapsamında kalacağı” konusunda yapılacak değerlendirmede, Avukatlık Kanunu’nun 1. ve 2. maddesinden yararlanmak mümkündür.¹⁷¹⁶ Avukatlık Kanunu’nun 1.maddesinde “*Avukatın serbest bir meslek olmasının yanında kamu hizmeti de olduğu, avukatın yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil edeceği*” belirtildikten sonra, aynı kanunun 2.maddesinde “*Avukatlığın amacının, hukuki münasebetlerin düzenlenmesini her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını, her derecede yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişi kurum ve kurumlar nezdinde sağlamaktır. Avukat bu amaçla hukuki bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmasına tahsis eder.*” denilmiştir. Gerçekten de avukatlık, yargının kurucu unsurlarından olması nedeniyle herhangi bir meslek olmayıp, belirli sınırlamalara kural ve kaidelere, belirli amaca yönelmiş bir meslektir. Nitekim ‘*işin reddi zorunluluğu*’, ‘*iş kabul zorunluluğu*’, ‘*işten ayrılma zorunluluğu*’, ‘*bazı görevlerden ayrılma halinde işi üstlenememe yasağı*’, ‘*ücretsiz iş üstleneme kuralı*’ gibi birtakım sınırlamalara tâbi kılınmasının yanında, ‘*görev suçlarından dolayı özel soruşturma usulüne tâbi kılınması*’ gibi birtakım ayrıcalık ve güvence- lere sahip olması, avukatlık hizmetinin *kamu hizmeti* olması, avukatlığın, yargının kurucu unsurlarından bulunmasının doğal sonucudur.¹⁷¹⁷

Avukatlık hizmeti, maddi anlamda *kamu hizmeti* olup, kamuya yönelik yapılan ve kamu hizmeti olduğundan şüphe duyulmayan yargılama faaliyetine, avukat asli unsur olarak katılır. Yargılama faaliyeti, kamu hizmeti olduğuna göre, avukatın asli unsur olarak katıldığı yargılama faaliyeti de kamu hizmetidir. Avukat, yargılama unsuru olarak

¹⁷¹⁵ GÜNER, S. Avukatlık Hukuku, 2003, 2.Baskı, s:65;185

¹⁷¹⁶ GÜNERGÖK, Ö. Avukatlık Sözleşmesi, 2.Baskı, 2009, s:32

¹⁷¹⁷ ÖZEN, A. Avukatlık Hukuku, 2.Baskı, 2017, s:59

hizmetini yapar ve meslek kuruluşları olan barolarca denetlenir. Barolar, avukatların faaliyetleri nedeniyle *disiplin cezaları* vererek bu denetimi etkili biçimde yerine getirir.¹⁷¹⁸

Avukatlık hizmetinin *kamu hizmeti* niteliğinde olması, bu hizmete karşılık bir ücret alınmasıyla çatışır veya çelişir bir durum değildir.¹⁷¹⁹ Devlet, birtakım kamu hizmetlerini kendi ajanları vasıtasıyla görebileceği gibi, birtakım kamu hizmetlerini görevlere ise, kendisi bir ödemede bulunmayıp, iş sahiplerini, görülen iş ve hizmet karşılığı olarak belli bir ücret ödemeye mecbur tutabilir. Noterlerin hizmetini buna misal olarak gösterebiliriz.¹⁷²⁰ İşte, avukatlıkta da durum bu yöndedir. Avukat, -Borçlar Kanunu anlamındaki vekilden farklı olarak- faaliyeti için mutlaka bir ücret alır.¹⁷²¹

Avukatlık hizmeti bir *kamu hizmeti* olmakla beraber, avukatın kendisi *kamu görevlisi* değildir. Bir kamu hizmetinin mutlaka bir kamu görevlisi tarafından da yapılması gerekli değildir.¹⁷²²

Yukarıda yapılan açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, avukat ile müvekkili arasındaki ilişki; vekalet veren müvekkilin yerine getirilmesini arzuladığı avukatlık hizmetini ortaya koyan ve avukatın da müvekkiline karşı, çerçevesi dahilinde faaliyette bulunmayı (kural olarak) bir ücret karşılığında taahhüt ettiği *‘ivazlı bir sözleşme’* olarak ortaya çıkar.¹⁷²³ Avukatlık sözleşmesi, ne Türk Borçlar Kanunu’nda ve ne de Avukatlık Kanunu’nda tanımı yapılmamış olan¹⁷²⁴ *‘iki tarafa borç yükleyen’* bir sözleşmedir. *“İki tarafa borç yükleyen sözleşme olma”* kavramı, sözleşmenin taraflarından her birinin, diğer tarafın aynı zamanda hem alacaklısı hem de borçlusu olmasını ifade eder.¹⁷²⁵

Avukat ile iş sahibi arasındaki *avukatlık sözleşmesi*, Borçlar Kanunu’nda düzenlenen hak ve yetkileri kapsar. Avukat ile iş sahibi arasındaki hak ve yükümlülükler, *Avukatlık Kanunundan, Meslek Kurallarından*¹⁷²⁶ kaynaklanabilir. Bu bakımdan, avukatlık sözleşmesinden kaynaklanan sorumluluklar, vekalet sözleşmesinden çok daha geniştir. Üstelik avukatın sorumluluğu vekilin sorumluluğundan daha ağırdır.¹⁷²⁷ Başka bir deyişle; avukatın iş sahibi ile ilişkisi, Borçlar Kanunundaki *hizmet sözleşmesi* ve *vekalet sözleşmesi* kavramları içinde ele alınması mümkün olmayan özellikler gösterir. *Avukatlık Kanunu* ve *Meslek Kuralları* gibi yazılı düzenlenmelerin yanı sıra, meslek örgütlerince konulan etik karakterli kurallar, mesleki düzen ve geleneklerle oluşan avukatla iş sahibi arasındaki *‘avukatlık ilişkisi’*, kendisine özgü karakterleri olan (sui generis) bir ilişkidir.¹⁷²⁸

Avukat ile müvekkil arasındaki *hukuki ilişki*, özel hukuk ilişkisidir ve avukat serbest meslek ifa etmektedir. Avukatlık sözleşmesi, yukarıda açıklandığı üzere iki tarafın iradelerinin birleşmesiyle meydana gelir.

Günümüzde avukatlık mesleğinde iki farklı anlayış etkili olmaktadır: Bunlardan biri; *‘Kıta Avrupası’* avukatlık anlayışı’dır. Bizim ülkemizin de dahil olduğu bu anlayış

¹⁷¹⁸ AYDIN, M. Avukatlık Ücreti, 6.Baskı 2015, s:65

¹⁷¹⁹ AYDIN, M. a.g.e. s:64

¹⁷²⁰ UYAR, T. 1136 Sayılı Yeni Avukatlık Kanunu Karşısında Avukatlık Ücreti (İBD.1971/5-6 s:412)

¹⁷²¹ ÖZKAN, S.M. Avukatlık Mesleği, Avukatın Hak ve Yükümlükleri, 3. Baskı, 2012, s:220

¹⁷²² AYDIN, M. a.g.e. s:65 – ÖZKAN, S.M. a.g.e. s:19

¹⁷²³ ÖZKAN, S.M. a.g.e. s:203 vd.

¹⁷²⁴ BUDAK, C.A./ KARAASLAN, V./ APAYDIN, E./ AYDEMİR, F. Avukatlık ve Noterlik Hukuku, 2021, s:92 vd.

¹⁷²⁵ KARATEKE, S. Avukatlık Sözleşmesinde Ücret, 2006, s:31

¹⁷²⁶ Bknz. TBB Bülteni (26.01.1971 Tarih ve Sayı:5)

¹⁷²⁷ AYDIN, M. a.g.e. s:40

¹⁷²⁸ GÜNER, S. a.g.e. s:199

etrafında toplanan ülkelerde avukatlık, *kamu hizmeti* olarak kabul edilmekte, birbirine benzeyen kurullarla yapılmaktadır. Avukat, bir yandan kendi bürosunda, kendi nam ve hesabına serbest meslek faaliyetinde bulunmakta, kişilerden aldığı ücret karşılığında ona hukuki yardım sunmakta, ancak aynı zamanda bir kamu hizmetini yerine getirmektedir. İkinci anlayış olarak ortaya çıkan “*Amerikan Avukatlık anlayışı*” olarak açıklanabilecek bu avukatlık anlayışında, avukatlık mesleki faaliyeti, ticari nitelikte görülmemekte ve avukat bir işletme sahibi sayılmaktadır.¹⁷²⁹

II- Avukatın -gerek ‘Avukatlık Kanunu’ndan ve gerekse müvekkili (iş sahibi) ile yaptığı ‘ücret sözleşmesi’nden kaynaklanan– müvekkiline karşı kullanabileceği –‘ücret isteme’, ‘avans ve masraf isteme’, ‘hapis hakkı kullanma’ gibi– bir takım hakları¹⁷³⁰ yanında, yükümlülükleri de vardır. Bunların başında “*özen yükümlülüğü*” gelir.¹⁷³¹

Avukatların, gerek kendilerine yüklenen görevleri özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirme yükümlülüğü, gerekse buna bağlı olarak bir sonraki maddede ele alınan ve fakat bu madde ile bağlantılı ve hatta iç içe geçmiş olan ve Kanun’un 34. maddesinde düzenlenen “avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun biçimde davranma yükümlülüğü”nün uzantısı olan TBB Meslek Kuralları’nın 3. maddesinde yer alan “*kamunun inancını ve mesleğe güvenini sağlayacak biçimde ve işine tam bir sadakatle mesleki çalışmasını yürütmek*” ve 4. maddesinin 1. cümlesi olan “*avukat, mesleğin itibarını zedeleyecek her türlü tutum ve davranıştan kaçınmak zorundadır*” düzenlemelerinin birlikte ele alınması gerekmektedir. Nitekim, TBB Disiplin Kurulu kararlarında; birbiriyle bağlantılı olan tüm bu düzenlemeler birlikte ele alınarak olaylara uygulanmaktadır.¹⁷³²

Avukatın ‘*özen borcu*’ndan (yükümlülüğünden) kaynaklanan sorumluluğu “*objektif sorumluluk*”tur.¹⁷³³

Yüksek mahkemeye göre de¹⁷³⁴, avukatın ‘*özen borcu*’ –yukarıda belirttiğimiz gibi¹⁷³⁵- *objektif sorumluluk* olup subjektif nedenler avukatın sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Basiretli bir avukatın mazeretsiz olarak duruşmaya katılmaması, bunun sonucunda da dosyanın müracaata bırakılması, üstelik bir süre sonra aynı olayın tekrar etmesi “*özen borcu*” konusundaki yükümlülüğün yerine getirilmediğinin açık bir göstergesidir. Bu konuda “*işlerin yoğunluğu*”, “*adliyenin geniş ve mesafeli olması*”, “*duruşma saatlerin çakışması*” gibi subjektif nedenlerin dikkate alınması mümkün değildir.¹⁷³⁶

¹⁷²⁹ GÜNER, S. a.g.e. s:19 vd.

¹⁷³⁰ Ayrıntılı bilgi için Bknz: AYDIN, M. a.g.e. s:113 vd. – ÖZEN, A. a.g.e. s:75 vd. – GÜNER, S. Avukatlık Sözleşmesi ve Ücreti, 2014, s:121 vd. – UÇAR, S. Avukatın Hak ve Ödevleri, 1998, s:36 vd. – ÖZKAN, S.M. a.g.e., s:220 vd., 259 vd., 320 vd.

¹⁷³¹ ALDEMİR, H. Uygulamada Avukatlık Hukuku, 2018, s:172 vd. - BUDAK, C.A./ KARAASLAN, V./ APAYDIN, E./ AYDEMİR, F. age. s:138 vd. – BAŞPINAR, V. Avukatın Özen Borcu (Gazi Üniv. Huk. Fak. D., 2008, C:12, S:1-2, s:39-62) - ÖZEN, A. a.g.e. 108 vd. - GÜNER, S. Avukatlık Hukuku, s:348 –UÇAR, S. a.g.e. s:20 vd. – ÖZKAN, S.M. a.g.e., s:415 vd. – KAÇAK, N. Yargı Kararlarıyla Avukatlık Kanunu, 2001, s:49 vd. – GÖKCAN, H.T. Açıklamalı Avukatlık Yasası, 2. Baskı, 2009, s:507 vd., 511 vd. – ÖZKAYA, E. Vekalet Sözleşmesi ve Kötüye Kullanılması, 1997, s:387

¹⁷³² ÖZEN, A. age. s:108 vd.

¹⁷³³ ALDEMİR, H. age. s:172 – ÖZEN, A. age. s:329 – BAŞPINAR, V. agm. s:39; 62

¹⁷³⁴ Bknz: 13. HD. 23.11.2015 T. 23279/34142; HGK. 27.03.2015 T. 13-1957/1094; 13. HD. 22.04.2014 T. 31516/12805; 13. HD. 24.01.2012 T. 6338/884; 24.01.2012 T. 5103/880 (www.e-uyar.com)

¹⁷³⁵ Bknz: Yuk dipn. 19

¹⁷³⁶ Bknz: 13 HD. 24.01.2012 T. 2011/6338 E. 2012/884 K. (www.e-uyar.com)

TBB Disiplin Kurulu¹⁷³⁷; “*dava ve haklarının takibi için bir avukatla anlaşılan kişinin, hukuksal korumadan tam olarak yararlandığını bilmesi ve avukatı tarafından haklarının elde edileceğine inanması ve avukatına güvenmesi gerektiğini*” belirtmiştir.

TBK’nın 506/2. maddesinde “*vekil’in üstlendiği iş ve hizmetleri, vekalet verenin haklı menfaatlerini gözetererek özenle yürütmekle yükümlü olduğu*” vurgulanmıştır. Avukatlık Kanunu’nun 34. maddesi uyarınca: “*Avukatlar, yüklendikleri görevleri bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun biçimde davranmak ve Türkiye Barolar Birliğince belirlenen meslek kurallarına uymakla yükümlüdürler.*”

TBK 506/3. maddesi uyarınca vekilin özen borcundan doğan sorumluluğunun belirlenmesinde, “*benzer alanda iş ve hizmetleri üstlenen basiretli bir vekilin göstermesi gereken davranış*” esas alınır.¹⁷³⁸

“*Avrupa’da Avukatların Tabi Olduğu Meslek Kuralları*”nın 3.1.2. maddesinde; “*Bir avukat, müvekkiline sunduğu temsil ve danışmanlık hizmetini zamanında, basiretli bir şekilde ve özenle yürütür.*” denilmiştir.¹⁷³⁹

‘*Avukatın özen yükümlülüğü*’, özel ihtisasın gerektiği bilinen kimi alanlarda üstlendiği işte, herhangi bir işe göre daha fazla olacaktır. Çünkü bu durumun hem müvekkil tarafından ve hem de avukat tarafından biliniyor olduğu ve buna göre avukatlık sözleşmesinin yapıldığı varsayılr.

Yargıtay kararlarına göre; Avukatlık Kanunu (m.34) ve TBB Meslek Kurallarındaki hükümler, avukatlık mesleğinin bir ‘*kamu hizmeti*’ olması nedeniyle, TBK.’nun 506. maddesinde düzenlenen vekilin özen borcuna göre çok daha kapsamlı ve özel bir düzenlemedir.^{1740 1741} Yani avukat için ‘*ağırlaştırılmış özen yükümlülüğü*’ söz konusudur.

Avukat, üstlendiği işi görürken, amaçlanan sonucun elde edilmemesinden değil, bu sonuca varmak için yaptığı çalışmalardan ve takip ettiği yolun özenle seçilip, görülmesinden sorumludur.¹⁷⁴²

Avukattan beklenen; üstlendiği görevi en kısa zamanda ve müvekkilinin mümkün olduğu ölçüde lehine sonuçlandırılmasıdır. Bu sonuca ulaşmak için avukat, mesleğinin gereği kendisinden beklenen tam emek ve çalışmasını ortaya koymak zorundadır.¹⁷⁴³

Avukat, işin sonucunu garanti edemez.¹⁷⁴⁴ Aksi takdirde TBB Meslek Kuralları’nın 8. maddesinde öngörülen “*avukatın, kendisine iş sağlama niteliğindeki her davranıştan çekineceği*” düzenlemesine aykırı davranmış olur.¹⁷⁴⁵ Ancak avukat, işin sonucuna ilişkin kanaatini söyleyebilir.¹⁷⁴⁶ TBB Meslek Kuralları’nın 34. maddesinde: “*Avukat, müvekkiline davanın sonucu ile ilgili hukuki görüşünü açıklayabilir. Fakat bunun bir teminat olmadığını özellikle belirtir*” hükmüne yer verilmiştir.¹⁷⁴⁷

¹⁷³⁷ Bknz: TBB Disiplin Kurulu 02.02.2007 T. ve 2006/449 E., 2007/39 K.

¹⁷³⁸ Bknz: 13 HD. 08.07.2014 T. ve 2013/23329 E., 2014/23087 K. (www.e-uyar.com)

¹⁷³⁹ ÖZEN, A. a.g.e. s:324

¹⁷⁴⁰ Bknz: 13. HD 13.05.2015 gün ve 2014/16879 E. 2015/15258 K. (www.e-uyar.com)

¹⁷⁴¹ BAŞPINAR, V. agm. s:50 vd. – BAŞPINAR, V. Vekilin Özen Borcundan Doğan Sorumluluğu, 2004, s:129

¹⁷⁴² Bknz: 13. HD 21.09.2000 gün ve 2000/6269 E. 2000/7211 K.

¹⁷⁴³ Bknz: TBB Disiplin Kurulu 17.06.2011 gün ve 2011/92 E. 2011/363 K.

¹⁷⁴⁴ BAŞPINAR, V. agm. s:43

¹⁷⁴⁵ Bknz: TBB Disiplin Kurulu 07.2006 gün ve 2006/135 e. 2006/239 K.

¹⁷⁴⁶ Bknz: TBB Disiplin Kurulu 24.01.2014 gün ve 2013/639 E. 2014/45 K.

¹⁷⁴⁷ ÖZEN, A. a.g.e. s:325

‘Bilinen ve kabul edilen kural ve usullerin bilinmemesi’ avukatı sorumlu kılar.¹⁷⁴⁸ Hukuksal durumun hatalı yorumlanarak ‘yanlış dava açılması’¹⁷⁴⁹, ‘hukuk mahkemele-
rinde görevsizlik ve yetkisizlik kararı verilmesi üzerine, davanın süresinde görevli ve
yetkili mahkemelerde yenilenmemesi’¹⁷⁵⁰, ‘ihtiyati tedbir kararından sonra yasal sürede
esas hakkında dava açılmamak suretiyle tedbirin kendiliğinden kalkmasına neden olun-
ması’ özen yükümlülüğünün ihlali kabul edilmiştir.¹⁷⁵¹ Yargıtay¹⁷⁵²; ‘avukat, meslek bil-
gisine göre açılması gereken davaları doğru ve yerinde açmak yükümlülüğündedir’ di-
yerek, ‘bu kapsamda yaptığı icra takibinde dayanak belgelerin İİK 68. maddesinde sa-
yılan belgelerden olup olmadığını bilmesi gerektiğini, borçlunun itirazı üzerine doğru-
dan itirazın iptali davası açması gerekirken itirazın kaldırılmasını icra hakimliğinden
istemenin yanlış olduğunu’ içtihat etmiştir. Yine Yargıtay¹⁷⁵³; ‘avukatın kanunun açıkça
düzenlediği hususu bildiğini kabul gerekir’ diyerek, ‘İş Kanunu’nun 4. maddesinde
‘hava taşıma işlerinde çalışan uçuş personelinin İş Kanunu kapsamında olmadığı’ açık
düzenlemesi karşısında, gerekli araştırma yapılmadan, iş mahkemesine dava açmak su-
retiyle görevsizlik kararı verilmesine sebebiyet vermenin, ‘özen yükümlülüğünün ihlali’
olarak görmüş, sözleşmede iş mahkemesinde dava açılacağı hususunun belirtilmiş ol-
masının avukat lehine hak doğurmayacağını” içtihat etmiştir.

Ayrıca;

√ “Ücret ve masraf alınmasına rağmen dava açılmaması, dosyalar hakkında mü-
vekkile hesap ve bilgi verilmemesi”¹⁷⁵⁴,

√ “Müvekkil lehine verilen karardan en kısa sürede müvekkilin bilgilendirilmeyip
yatırılması gereken masrafların yatırılmaması”¹⁷⁵⁵,

√ “Çok uzun bir süre geçtikten sonra müvekkilden yapılması gereken işlerle ilgili
talimat ve buna ilişkin masraf istemesi”¹⁷⁵⁶,

√ “Tahsil olunan paraların miktarı hakkında müvekkile makul sürede bilgi ve he-
sap verilmemesi”¹⁷⁵⁷,

√ “Dava değerinin üzerinde teminat adı altında alınan paranın hesabının müvek-
kile verilmemesi, iadesi gereken kısmın iade edilmemesi, yargılamaya sebebiyet veril-
mesi”¹⁷⁵⁸,

√ “İcra takiplerine devam edilmeyerek takipsiz bırakılması”¹⁷⁵⁹,

√ “Davaya sadece cevap dilekçesi sunup üst üste iki duruşmaya katılmaması”¹⁷⁶⁰,

√ “İlk duruşmaya yetkilendirdiği avukatın katılması sonrasında sonraki iki duruş-
maya ne kendisinin ne de yetkilendirdiği avukatın mazeretsiz olarak katılmaması”¹⁷⁶¹,

¹⁷⁴⁸ Bknz: HGK. 11.04.2007 T. ve 2007/13 – 198 E., 2007/199 K.. (www.e-uyar.com)

¹⁷⁴⁹ Bknz: TBB Disiplin Kurulu 11.11.2005 gün ve 2005/284 E., 2005/373 K.

¹⁷⁵⁰ Bknz: TBB Disiplin Kurulu 24.04.2009 gün ve 2009/88 E., 2009/224 K.

¹⁷⁵¹ Bknz: 4. CD 22.02.2010 gün ve 2008/9171 E. 2010/2919 K.

¹⁷⁵² Bknz: 13. HD 26.06.2009 gün ve 2009/2287 E. 2009/8952 K.

¹⁷⁵³ Bknz: 13. HD 27.05.2010 gün ve 2009/15484 E. 2010/7225 K.

¹⁷⁵⁴ Bknz: TBB Disiplin Kurulu 13.05.2005 gün ve 2005/96 E: 2005/183 K.

¹⁷⁵⁵ Bknz: 13. HD 12.02.2008 gün ve 2007/11708 E. 2008/1869 K (www.e-uyar.com)

¹⁷⁵⁶ Bknz: 13. HD 26.06.2009 gün ve 2009/2287 E. 2009/8952 K.

¹⁷⁵⁷ Bknz: 13. HD 28.12.2009 gün ve 2009/5688 E. 2009/15479 K.

¹⁷⁵⁸ Bknz:TBB Disiplin Kurulu 28.07.2006 gün ve 2006/200 E. 2006/278 K.

¹⁷⁵⁹ Bknz:TBB Disiplin Kurulu 30.09.2005 gün ve 2005/209 E. 2005/297 K.

¹⁷⁶⁰ Bknz: 13. HD 12.03.2013 gün ve 2012/23911 E. 2013/6083 K.

¹⁷⁶¹ Bknz: 13. HD 23.11.2015 gün ve 2015/23279 E. 2015/34142 K. (www.e-uyar.com)

√ “Arka arkaya geçerli bir neden göstermeden mazeret dilekçeleri gönderilmesi”¹⁷⁶², (Yargıtay, gerekçelendirilmiş mazeret dilekçesi verilmesi suretiyle duruşmaya katılmama nedeni ile özen yükümlülüğünün ihlal edilmediğini içtihat etmektedir.)¹⁷⁶³

√ “Tazminat davasında faiz talep edilmemesi”¹⁷⁶⁴,

√ “İki kez mazeretsiz duruşmalara katılmayarak davanın takipsiz bırakılması”¹⁷⁶⁵,

√ “Gerçekleştiremeyeceği, yerine getiremeyeceği hususların vaat edilmesi, böyle bir işin kabul edilmesi”¹⁷⁶⁶,

√ “Tahsil için verilen senedin daha önce başka bir iş için kendisinde vekaleti olan başka bir kişiye, bu kişinin haber ve onayı olmaksızın ciro ederek bu kişi adına icra takibi başlatılması”¹⁷⁶⁷,

√ “Üstlenilen takip dosyalarında işlem yapılmaması”¹⁷⁶⁸,

√ “Birçok duruşmaya mazeret bildirerek katılmaması, mazeretsiz olarak davanın takip edilmeyerek işlemden kaldırılmasına neden olunması, bilirkişi raporuna itiraz etmeyerek ilk belirlenenden daha az değer üzerinden davanın kabulüne karar verilmesini talep edilmesi”¹⁷⁶⁹,

√ “İcra takip borçlusu Kooperatif aleyhinde başka bir müvekkil adına yapılan icra takibinde bankalardaki alacaklara haciz konulmak suretiyle alacağın daha çabuk ve kolay tahsilinin sağlanmasına rağmen, bu takipte aynı yöntem izlenmeyerek sadece gayrimenkul haczi yapılması”¹⁷⁷⁰,

‘özen borcuna aykırı davranışlar’dan bazılarıdır.¹⁷⁷¹

Avukatın özen borcu, *objektif sorumluluk*¹⁷⁷² olup, sonuç itibariyle müvekkilinin zarara uğramaması ve diğer sübjektif nedenler sonuca etkili değildir.¹⁷⁷³ Nitekim boşanma davasına verilen cevap dilekçesinde bariz yanlışların ve çelişkilerin olması nedeniyle müvekkil aleyhine zarar verici neticeler doğmasa da, bu durum, ‘özen borcunun ihlali’ olarak nitelendirilmiştir.¹⁷⁷⁴

Avukat, ‘özen yükümlülüğü’ çerçevesinde dava açmadan önce gereken araştırmayı yapmak ve müvekkilinin zarara uğramasını önleyecek her türlü tedbiri almak zorundadır.

¹⁷⁶² Bknz: 13 HD. 29.01.2009 gün ve 2008/8891 E. 2009/787 K.

¹⁷⁶³ Bknz: 13. HD 03.07.2014 gün ve 2013/22039 E. 2014/22716 K,

¹⁷⁶⁴ Bknz: TBB Disiplin Kurulu 02.02.2007 gün ve 2006/449 E. 2007/39 K.

¹⁷⁶⁵ Bknz: 13. HD 2011/6338 E. 2012/884 K. (www.e-uyar.com)

¹⁷⁶⁶ Bknz: HGK 15.07.2009 gün ve 2009/13-290 E. 2009/350 K. (www.e-uyar.com)

¹⁷⁶⁷ Bknz: TBB Disiplin Kurulu, 28.01.2011 gün ve 2010/555 E. 2011/57 K.

¹⁷⁶⁸ Bknz: 13. HD 15.04.2008 gün ve 2008/3367 E. 2008/5412 K.

¹⁷⁶⁹ Bknz: 13. HD 20.06.2013 gün ve 2013/8337 E. 2013/16906 K.

¹⁷⁷⁰ Bknz: 13. HD 14.12.2009 gün ve 2009/8351 E. 2009/14675 K.

¹⁷⁷¹ Diğer örnekler için Bknz: **KAÇAK, N.** age. s:49-70 – **BAŞPINAR, V.** agm. s:45 vd., 48 vd., 52-57 – **KEÇECİOĞLU, B.** Avukatlık Sözleşmesinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklarda Tüketici Hukuku’nun Uygulanması (Prof. Dr. Cevdet Yavuz’a Armağan, 2012, s:1660 vd.) – **ALDEMİR, H.** age. s:172-176; 178-182 – **ÖZEN, A.** age. s:329 – **ÇELİK, L.M.** Meslek Kurallarında Avukatın Özen Yükümlülüğü (TBB. Dergisi, 2007, S:72, s:339-350) – **GÖKCAN, T.H.** age. s: 516-535

¹⁷⁷² Bknz: Yuk. dipn. 19

¹⁷⁷³ Bknz: 13. HD 24.01.2012 T. 2011/6338 E. 2012/884 K. (www.e-uyar.com)

¹⁷⁷⁴ Bknz: 13. HD 12.09.2012 gün ve 2012/13627 E. 2012/19156 K.

Bu kapsamda ‘fazlaya ilişkin hakların saklı tutulmaması’ nedeniyle, vekil edenin zararına sebebiyet verilmesi, ‘özen yükümlülüğünün ihlali’ kabul edilmiştir.¹⁷⁷⁵

‘Avukatın özen yükümlülüğünü yerine getirmediğini’ ispat, müvekkile aittir.¹⁷⁷⁶

Mahkeme kararında, kanun yoluna başvuru süresinin başlangıcı ile ilgili yanıtıcı bilgi yer alsa dahi, bu konuda yeterli düzeyde hukuki bilgiye sahip olan avukat yönünden bir yanıldan bahsedilemeyeceğinden, avukatın kararı, kanuni süre içerisinde temyiz etmesi gerekir.¹⁷⁷⁷

“Vekilin işi özenle yapma yükümlülüğü”, işi yaparken, özenle yerine getirme anlamında bir yükümlülüktür. Vekalet sözleşmesi ile eser sözleşmesinin farklarından birini oluşturan “vekilin sonucun elde edilmemesinden değil, bu sonuca ulaşmak için yaptığı faaliyetin özenle yapmamasından sorumlu olması”, özen yükümlülüğünü açıklayan güzel bir farktır.¹⁷⁷⁸

“Özen borcu”, TMK.m. 2/T’de yer alan ‘dürüstlük kuralı’ nın vekalet sözleşmesindeki görünümü (sonucu)dur.^{1779 1780}

Avukatın buradaki sorumluluğunun, ‘sonucun elde edilmemesinden değil, bu sonuca ulaşmak için yaptığı çalışmaların özenle yerine getirilmemesinden kaynaklanan sorumluluk’ olduğu unutulmamalıdır. Bir Yargıtay kararında değinildiği gibi “avukatın sadakat ve özen yükümlülüğünü gereği gibi yerine getirip getirmediği araştırılırken, yaşam deneylerine ve işlerin normal akışına göre, gerekli girişim ve davranışlarda bulunması ve başarılı sonucu engelleyecek davranışlardan kaçınması gerekli olup, iş görülürken amaçlanan sonucun elde edilmemesinden değil, bu sonuca kavuşmak için yaptığı çalışmaların özenle görülmemesinden sorumludur. İş sadakatla ve özenle görülmüşse, yönelinen sonuca erişilmemiş olsa bile, gereği gibi ifa vardır. Vekilin gerekli özeni göstermesine rağmen sonucun elde edilmemesinin rizikosu vekile yüklenemez.”¹⁷⁸¹

‘Özen yükümlülüğü’, genelde Borçlar Kanunu’nda yer alan bir yükümlülüktür. Ancak, avukatın özen yükümlülüğü ile alelade vekilin özen yükümlülüğü çok farklıdır. Avukat, iş sahibine en iyi biçimde yardım etmek zorunda olan meslek mensubudur.¹⁷⁸²

Avukatın görevi, olayları mantıklı şekilde değerlendirerek, bütün öngörülmesi gerekli şeyleri dikkate almaktır.¹⁷⁸³ İşini bilen bir avukat, bilmesi gereken hukuki bilgilerle donanmış olmalıdır.¹⁷⁸⁴ Devletin diploma ve ruhsat vermek için aradığı koşullar, bu bağlamda özel hukuka yansıyan bir garanti niteliği taşımaktadır.¹⁷⁸⁵

Avukat, mesleğinin yerine getirilmesiyle ilgili kuralları iyi bilmek, özümsemek ve bu alanda yapılan değişiklikleri de tüm olanaklarını kullanarak izlemek zorundadır. “Duymama”, “bilmeme” gibi özürler avukatlıkta gerekçe olarak kullanılamaz.¹⁷⁸⁶

¹⁷⁷⁵ Bknz: 13. HD 12.03.2012 gün ve 2011/19209 E. 2012/10028 K.

¹⁷⁷⁶ ÖZEN, A. a.g.e. s:329

¹⁷⁷⁷ Bknz: CGK 02.04.2013 gün ve 2012/14-1533 E. 2013/113 K.

¹⁷⁷⁸ GÜNER, S. Avukatlık Hukuku s.350

¹⁷⁷⁹ BAŞPINAR, V. agm. s:42 – ALDEMİR, H. age. s:179

¹⁷⁸⁰ Bknz: HGK. 05.05.1993 T. E:1-79, K:195 (www.e-uyar.com)

¹⁷⁸¹ Bknz: 13.HD. 05.02.1991 T. ve E:7902, K:1070

¹⁷⁸² Bknz: 13.HD. 01.03.1991 T. ve E:8301, K:2325

¹⁷⁸³ Bknz: 13.HD. 27.04.1992 T. E:3413 K:3900

¹⁷⁸⁴ TANDOĞAN, H. Borçlar Hukuku, Özel Borç İlişkileri, C:II, 1989, s:414

¹⁷⁸⁵ TANDOĞAN, H. a.g.e. s:411

¹⁷⁸⁶ Bknz: TBB Disiplin Kurulu, 17.01.1998 günlü, E.997/125, K.998/3

Avukatın bilmesi gereken hukuki bilgilere gelince; öncelikle yasaları bilmesi gerekmektedir. Yürürlükteki kuralları yakından takip etmekle yükümlüdür. Yasalardaki değişiklikleri, çıkarılan *yeni yasaları* ve *tüzük, yönetmelik* gibi diğer yazılı hukuk kurallarını yakından izlemeli-dir. Ancak, bunları bilmek yetmez. Avukat, *yargısal kararları* da bilmelidir.¹⁷⁸⁷ Yargıtay bir kararında, Federal Mahkeme'nin bir kararına gönderme yaparak "*mesleki içtihat dergilerinde çıkan bir kararı bilmeyen bir avukatı*" sorumlu tutmuştur.¹⁷⁸⁸ Bu konuda gelişen teknolojik olanakları da göz önünde bulundurarak, avukatın mensup olduğu Baro, Türkiye Barolar Birliği, Yargıtay ve Danıştay Dergilerinde yayınlanmış yüksek mahkeme kararlarını bilmekle yükümlü olabileceğini düşünüyoruz.

"*Avukat, zamanının ve yeteneklerinin erişmediği bir işi kabul etmez*". Meslek Kurallarının 38/11 maddesinde yer alan bu kural, '*avukata, yeteneklerini hatırlatan ve yeteneklerini aşan bir işi almamasını*' öğütleyen bir kuraldır. Uluslararası Barolar Birliği Oslo Kararlarının 4. maddesi de "*avukat, zaman ve yeteneklerinin elvermediği işi kabul etmemelidir*" kuralını benimsemiştir.¹⁷⁸⁹ Uluslararası Barolar Birliğinin belirlediği "*Uluslararası Meslek Kuralları'nın*"¹⁷⁹⁰ 3.3.2. maddesi "*Avukat, kendisinin yetersiz olduğu bir konuda müvekkiline hizmet vermemelidir*", 3.3.3. maddesi "*avukatlar, başka işlerinin yoğunluğu nedeniyle derhal yapamayacakları işleri kabul etmemelidir*" kurallarını öngörmektedir.

Avukat, "*aldığı işin uzmanlık alanına girmediğini yahut uzun bir süreden beri hastalığı ne-deniyile yasal değişiklikleri takip edemediğini*" ileri sürerek sorumluluktan kurtulamaz. Avukatlık Kanunu bu bağlamda kendisine gerekli olanağı da sağlamıştır: "*İşi reddetme hakkını*" bu anlamda yorumlamak gerekmektedir.¹⁷⁹¹

Vekil, üslendiği işin görülmesi aşamasında, vekil edenin çıkarlarını gözeterek, sonucun elde edilebilmesi için, işlerin olağan akışına ve yaşam deneyimlerine göre gerekli dikkat ve özeni göstermekle yükümlüdür.

TBK, vekilin 'özen yükümlülüğü'nün belirlenmesi konusunda açık bir düzenleme yapmamıştır. TBK'nun 506. maddesinin son fıkrasında "*Vekilin özen borcundan doğan sorumluluğu-nun belirlenmesinde, benzer alanda iş ve hizmetleri üslenen basiretli bir vekilin göstermesi gereken davranış esas alınır.*" şeklindeki düzenleme ile genişletilmiş bir yükümlülük alanı yaratmıştır.¹⁷⁹²

Avukatlık Kanunu'nun 34. maddesi "*işin özenle ve kendisine ve mesleğine gösterilen güvene yaraşır biçimde yerine getirilmesini*" buyurduğundan, avukatın iş yapma borcunu yerine getirmesinde "*kusurlu davranışından, bilgisizliği ve savsaması ya da deneyimi olamaması gibi durumlarda*" avukat sorumlu tutulabilecektir. Görevini özenle ve doğruluk içinde yerine getirmeyen avukat, bundan doğan zararlardan sorumlu tutulacaktır.¹⁷⁹³

Avukat, kanunu bilmekle yükümlüdür. Mevzuattaki değişiklikleri, kaldırılan ve yeni çıkarılan yasaları, tüzük ve yönetmelikleri bilmeli, bunları izlemelidir. Avukatın, '*genelde uğraştığı hukuk alanları ile ilgili yeni kanunlardan haberdar olması*' ile sınırlı bir kanunu bilmek yükümlülüğü bulunduğunu kabul, gerçekçi bir yaklaşım olmaz. Zira nadiren karşılaştığı bir hukuk alanına ilişkin olan vekalet işini üstlendiğinde de, o

¹⁷⁸⁷ BUDAK, C.A./ KARAASLAN, V./ APAYDIN, E./ AYDEMİR, F. age. s: 64 vd.

¹⁷⁸⁸ MÜDERRİSOĞLU, F. Avukatlıkta Vekalet ve Ücret Sözleşmesi, 1974, s:305

¹⁷⁸⁹ EREM, F. Meslek Kuralları "Şerh", (Ankara Barosu Yayınları 4, Ankara 1995, s: 106)

¹⁷⁹⁰ Ankara Barosu Dergisi, Y. 1991, S. 4, s: 607

¹⁷⁹¹ GÜNER, S. Avukatlık Hukuku s.354 vd.

¹⁷⁹² GÜNER, S. Avukatlık Sözleşmesi ve Ücreti s:54

¹⁷⁹³ UÇAR, S. a.g.e. s:20

alandaki kanun değişikliği vb.ni bilmemesi mazur görülemez. Uzun süreli hastalık da, avukatın bilgisizliğini ve özen yükümlülüğünü yerine getirmemiş olmasını hoş görmeyi gerektirmez. Avukatın “özen yükümlülüğü” nün söz konusu olduğu alanlardan ilki olan “inceleme yükümlülüğü” bakımından, sadece kanunu bilmemek yeterli olmayıp yargısal kararları da bilmesi gerekir.¹⁷⁹⁴

Avukatın meslekten kişi olarak vekillik görevi yapması sebebiyle “kendini geliştirme yükümlülüğü” de bulunmaktadır. Bir avukattan, kendisini geliştirme yükümlülüğü çerçevesinde, önemli karar derlemelerini, branş dergilerini, şerhleri, tanınmış monografileri takip etmesi beklenir. Ayrıca, yargısal kararlardaki değişiklikleri de dikkatle izleyerek bunlardan haberdar olmalıdır.¹⁷⁹⁵

Avukatın özen borcu/yükümlülüğü, sadece bizim hukukumuzda düzenlenmiş bir borç veya yükümlülük değildir. Bu borç/yükümlülük; avukatlık mesleği yönünden evrensel nitelikte olmakla, başka ülkelerin avukatlık mevzuatı tarafından da kabul edilmiştir. Örneğin; Alman Avukatlık Kanunu’nun 43. maddesi hükmüne göre, “Avukat, mesleğini ‘özen ve doğrulukla’ icra etmekle yükümlüdür.” Fransa Avukatlık Kanunu’nun 1/1.3. maddesi, Avrupa Birliği Avukatlık Mevzuatı’nın 3.1.2. maddesi, Paris Barosu İçtüzüğü’nün 1/1.13. maddesi, Amerikan Barolar Birliği Meslek Kuralları’nın 1/3. maddesi, benzer hükümleri içermektedir....¹⁷⁹⁶

III- “Avukatın özen yükümlülüğünü” gereği gibi yerine getirilmemesi, avukatın;

a) Hukuki sorumluluğunu¹⁷⁹⁷

b) Disiplin sorumluluğunu¹⁷⁹⁸

c) Cezai sorumluluğunu¹⁷⁹⁹

gerektirir.

Avukatların uygulamada en sık karıştığı (karşılaştığı) suçlar “görevi kötüye kullanma ve görevi ihmal suçları”dır. Avukatlar, Avukatlık Kanunu’nun 62.maddesi’nin atfi nedeniyle, gerek ‘avukat sıfatı ile gördüğü işler’den ve gerekse ‘Baro ve TBB organlarındaki görevleri’nden dolayı görevi kötüye kullanma ve görevi ihmal suçlarının faili olabilmektedir-ler.^{1800 1801}

*

¹⁷⁹⁴ ÖZKAN, S.M. a.g.e. s: 427

¹⁷⁹⁵ ÖZKAN, S.M. a.g.e. s: 428

¹⁷⁹⁶ COŞAR, A.V./ AKGÜL, S. Avukatlık Hukuku, 2021, s:111

¹⁷⁹⁷ Ayrıntılı bilgi için Bknz: GÜNER, S. Avukatlık Hukuku, s:549-vd., ÖZEN, A. a.g.e s: 525 vd. - BUDAK, C.A./ KARAASLAN, V./ APAYDIN, E./ AYDEMİR, F. age. s:136 vd. – ALDEMİR, H. age. s:1441 vd. – GÖKCAN, T.H. age. s:507 vd.

¹⁷⁹⁸ Ayrıntılı bilgi için Bknz: MISIR, M.H. Avukatlık Disiplin Hukuku, 2009, s:7 vd. – ÖZKAN, S.M. age. s:602 vd. – BUDAK, C.A./ KARAASLAN, V./ APAYDIN, E./ AYDEMİR, F. age. s:154 – GÖKCAN, T.H. age. s:341 vd. – ALDEMİR, H. age. s:1487 vd.

¹⁷⁹⁹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: GÜNER, S. a.g.e. s: 575 vd.- ÖZEN, A. a.g.e s: 507-vd. - BUDAK, C.A./ KARAASLAN, V./ APAYDIN, E./ AYDEMİR, F. age. s:149 vd. – GÖKCAN, T.H. age. s:163 vd. – ALDEMİR, H. age. s:1677 vd.

¹⁸⁰⁰ ÖZEN, A. a.g.e s: 507

¹⁸⁰¹ UYAR, T. Avukatın “Özen Yükümlülüğü” (Av.K.m. 34; TBK.m. 506-III) ve “Görevi Kötüye Kullanma Suçu” (TCK.m. 257/2) (TBB. Dergisi 2017, S:131, s:373 vd.) (UYAR, T. “İcra ve İflas Hukukuna İlişkin” Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:970 vd.)

Buraya kadar ayrıntılı olarak açıkladığımız avukatın “özen borcu”ndan (“özen yükümlülüğü”nden) kaynaklanan ve **doktrin**¹⁸⁰² ve **Yargıtay içtihatlarında**¹⁸⁰³ o b j e k t i f s o r u m l u l u k olarak nitelendirilen bu durumda avukat “vekalet görevini hiç veya gereği gibi ifa etmezse, kendisine hiçbir kusurun yüklenemeyeceğini ispat etmedikçe, müvekkilinin bun-dan doğan zararını gidermekle yükümlüdür.” (TBK.m. 112) Aksi takdirde, avukat için yukarıda¹⁸⁰⁴ bahsettiğimiz “hukuki”, “disiplin” ve “ceza sorumluluğu” gündeme gelir.

Avukat, ancak somut olayda “müvekkilin gördüğü zarar ile kendisinin özen borcunun ihlali niteliğindeki davranışı arasında illiyet bağının kesildiğini” iddia ve ispat ederek sorumluluktan kurtulabilir.¹⁸⁰⁵

Zarar verenin (somut olayda; avukatın) verdiği zarardan sorumlu tutulabilmesi için ‘zarar’ ile ‘borca (somut olayda; özen borcuna) aykırı davranışı’ arasında u y g u n l i l i y e t b a ğ ı’nın bulunması gerekir.^{1806 1807} Başka bir deyişle; “avukat tarafından akdi yükümlülüklerin (somut olayda; özen borcunun) ihlali, olayların normal akışına, genel yaşam deneyimlerine göre, somut olayda gerçekleşen türden bir zararı meydana getirmeye elverişli olmalıdır.”¹⁸⁰⁸

Somut olayda ‘uygun illiyet bağının gerçekleştiğinin ispatı’ davacıya (müvekkile) düşer.¹⁸⁰⁹ Davalı (avukat), ancak “bu illiyet bağının kesen sebeplerin somut olayda mevcut olduğunu” ispat ederek, sorumluluktan kurtulabilir.¹⁸¹⁰

U y g u l a m a d a, hakkında –Av.K.m. 34 ve TBK.m. 506/III’e dayalı olarak müvekkili tarafından ‘tazminat davası’ açılmış olan avukat “olayda, müvekkilinin de ‘birlikte (müterafik) kusuru’nun (TBK.m. 52) da bulunduğunu, bu durumun ‘tazminatta indirim yapılmasını gerektireceğini’ veya ‘tazminatın tamamen kaldırılmasına’ neden olabileceğini” ileri sürebilir.

Bilindiği gibi “mağdurun (zarar görenin) makul bir insandan beklenen davranışta bulunmayarak zararın meydana gelmesinde veya artmasında etkili olmasına” b i r l i k t e (müterafik) k u s u r denilmektedir.¹⁸¹¹

Yüksek mahkeme¹⁸¹² (Yargıtay 4. Hukuk Dairesi) de ‘birlikte kusur’u;

“...Genellikle birlikte kusur olarak nitelenen bu kusur aklı başında (makul) bir kimsenin kendi çıkarları için sakınacağı ve sakınması gerekli olan düşüncesiz bir hareket olarak tanımlanmaktadır. Zarara uğramamak için gerekli özeni göstermeyen veya zararın meydana gelmesini isteyen kimse, bu hareket tarzının sonuçlarına katlanmalı ve bu

¹⁸⁰² Bknz: Yuk. dipn. 19

¹⁸⁰³ Bknz: 13. HD. 23.11.2015 T. 23279/34142; HGK. 27.03.2015 T. 13-1957/1094; 13. HD. 22.04.2014 T. 31516/12805; 13. HD. 24.01.2012 T. 6338/884; 13. HD. 24.01.2012 T. 5103/880 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁰⁴ Bknz: Yuk. dipn. 83-85

¹⁸⁰⁵ ALDEMİR, H. age. s:172

¹⁸⁰⁶ Bknz: 13. HD. 06.11.2019 T. 26069/10856 (www.e-uyar.com); HGK. 04.03.2015 T. 13-1471/818

¹⁸⁰⁷ BUDAK, C.A./ KARAASLAN, V./ APAYDIN, E./ AYDEMİR, F. age., s:146

¹⁸⁰⁸ GÜNER, S. age., s:886 – BUDAK, C.A./ KARAASLAN, V./ APAYDIN, E./ AYDEMİR, F. age. s:147 vd.

¹⁸⁰⁹ KEÇECİOĞLU, B. agm., s:1667

¹⁸¹⁰ BAŞPINAR, V. agm., s:39;62

¹⁸¹¹ OĞUZMAN, M.K./ÖZ, M.T. Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), C:2, 15. Bası, 2020, s:123 – TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ALTOP Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), 7. Bası, 1993, s:594 – EREN, F. Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), 24. Bası, 2019, Paragraf:2395

¹⁸¹² Bknz: 4. HD. 26.02.1979 T. 5666/2516 (İBD. 2019/2, s:113)

davranışının zararın meydana gelmesinde oynadığı role etkisine ve derecesine göre zararı kısmen veya tamamen üzerine almalıdır. Çünkü, kendi kusuruyla sebebiyet verdiği ya da artmasına neden olduğu zararın ödettilmesini istemek TMK. ’nun ikinci maddesinde sözü edilen dürüstlük kuralına aykırı olacaktır...”

“Birlikte kusur” oluşturan davranış ‘yapma’ tarzında ya da ‘yapmama’ tarzında gerçekleşmiş olabilir.¹⁸¹³

‘Mağdurun birlikte (müterafik) kusuru’ zararın meydana gelmesinde başlıca etken ise, failin sorumluluğunun kalkmasını haklı kılabilir.¹⁸¹⁴

Yüksek mahkeme¹⁸¹⁵

“...Sorumluluk şartları gerçekleştiği takdirde, zarar veren, zarar görenin mal varlığında meydana gelen eksilmeyi gidermek zorundadır. Maddi tazminatın amacı, zarar verici olay meydana gelme idi, zarar gören hangi durumda bulunacak idiyse o durumun yeniden kurulmasıdır. Başka bir deyişle maddi tazminat zarar görenin mal varlığında meydana gelen eksilmeyi karşılama ve zararın tamamını gidermelidir. Zira tazminatın amacı, zarar vereni cezalandırmak veya zarar göreni zenginleştirmek değildir. Ancak zararlı sonucun doğmasına zarar veren yanında zarar görenin kusuru veya bazı durum ve davranışları ya da umulmayan olaylar da katkıda bulunmuşsa tazminattan belirli bir indirim yapılması hakkaniyete daha uygun düşmektedir. Bu düşünce ile tazminattan indirim sebepleri 818 sayılı BK ve diğer bazı özel kanunlarda düzenlenmiştir.

Tazminattan indirim sebeplerinin en önemlileri ise 818 sayılı BK’nın 43’üncü ve 44’üncü (6098 sayılı TBK’nın 51’inci ve 52’nci) maddelerinde belirtilen sebeplerdir. Tazminattan indirim sebepleri, özel hükümler mevcut olmadıkça akdi sorumlulukta da uygulanacaktır. Zira 818 sayılı BK’nın 98’inci (6098 sayılı TBK’nın 114’üncü) maddesi delaletiyle haksız fiil sorumluluğuna ilişkin hükümler kıyas yoluyla sözleşmeye aykırılık hâllerinde de uygulanacaktır.

818 sayılı BK’nın 44’üncü (6098 sayılı TBK’nın 52’nci) maddesinin birinci fıkrası; “Mutazarrır olan taraf zarara razı olduğu yahut kendisinin fiili zararın ihdasına veya zararın teyaidüne yardım ettiği ve zararı yapan şahsın hal ve mevkiini ağırlaştırdığı takdirde hâkim, zarar ve ziyan miktarını tenkis yahut zarar ve ziyan hükmünden sarfınazar edebilir.” hükmünü haizdir. Görüldüğü üzere bu fıkra daha çok zarar görenle ilgili olup “hiç kimsenin kendi kusurundan yararlanamayacağı” yönündeki genel hukuk ilkesinin etkisiyle düzenlenmiştir. Buna göre zarar görenin rızası ile zarar görenin kendi kusuru tazminattan indirim sebebi olarak öngörülmüştür.

Zarar görenin kendi kusurunda, kişinin kendisine zarar veren bir hareket tarzı söz konusudur. Zarar görenin kendi kusuru, akıllıca iş gören, mantıklı bir kişinin, kendi yararı gereği zarara uğramamak için kaçınacağı veya kaçması gereken bir eylemi olarak nitelendirilmelidir. Zarar görenin kusuruna ortak kusur, birlikte kusur veya müterafik kusur da denilmektedir (Tandoğan, H.; Türk Mesuliyet Hukuku, Ankara, 1961, s. 318.).

Müterafik (ortak) kusur, makul bir kimsenin kendi yararına sakınmak zorunda olduğu düşüncesiz, dikkatsiz bir hareket tarzıdır. Müterafik (ortak) kusur kasdi olabileceği

¹⁸¹³ EREN, F. age. paragraf:2396 - TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ALTOP age., s:599 – NOMER, H. Haksız Fiil Sorumluluğunda Maddi Tazminatın Belirlenmesi, 1996, s: 106 vd.; 110 vd.

¹⁸¹⁴ EREN, F. age., paragraf:1727

¹⁸¹⁵ Bknz: HGK. 19.09.2019 T. E: 2017/11-153, K:2019/96 (KÜRTÜL, M. 2017-2020 Yılları Hukuk Genel Kurulu Emsal Kararları, C:1, 2020, s:1652-1659)

gibi ihmal şeklinde de ortaya çıkabilir. Zarar görenin müterafik (ortak) kusuru tespit edilirken, aynen zarar verenin kusurunda olduğu gibi objektif kusur kriterlerine başvurulmalı, yani objektifleştirilmiş kusur kavramı esas alınmalıdır. Zarar görenin müterafik kusuru illiyet bağıni kesecek yoğunlukta ise zarar veren sorumluluktan kurtulacak ve tazminat ödemeyecektir. Buna karşılık zarar görenin müterafik (ortak) kusuru bu yoğunlukta değilse ortak sebep olarak tazminattan indirim sebebi teşkil edecektir. Zira bu hâlde zarar görenin kusuru, diğer ortak sebepler arasında kısmi bir sebep olarak zararın doğmasına veya artmasına katkıda bulunmuştur (E., s. 791). Başka bir deyişle zarar görenin davranışının illiyet bağıni kesecek yoğunlukta olup olmadığı tespit edildikten sonra zarar görenin müterafik (ortak) kusuru belirlenerek sorumluluk paylaşılır ve tazminattan indirim yapılacaktır.

818 sayılı BK'nın 44'üncü (6098 sayılı TBK'nın 52'nci) maddesinin birinci fıkrası zarar görenin sadece kusurundan söz etmekte ise de bazı hâllerde zarar görenin kusursuz davranışı da zararın ortak sebebi olabilmektedir. Örneğin çalışanını iyi seçmeyerek objektif özen borcunu ihlâl eden adam çalıştırmanın bu fiili zararın doğmasına veya artmasına ortak sebep olarak katkıda bulunursa, bu durum adam çalıştırmanın uğramış olduğu zararın tazmininde indirim sebebi olabilecektir...”

ş e k l i n d e belirtmiştir.

Roma hukukundaki “*culpa compensation*” (yani; ‘zarar görenin kusurlu olması halinde tazminata hak kazanamayacağı’) ilkesi, günümüzde ‘kimin kusuru ağırsa zarara onun katlanması gerektiği’ kuralına dönüşmüştür. Buna göre; zarar gören ‘failden daha ağır’ ya da ‘onunla eşit kusurlu’ ise, tazminata hak kazanamaz.¹⁸¹⁶

‘Zarar görenin kusuru’ neden tazminatta indirim sebebi olur? Tazminat talebinde bulunan kişi, zarara katkıda bulunmamış olmalıdır. Kimse, engelleyebileceği ve engellemesi gereken zararın tazminini isteyemez. Herkes kendi ihmalkarlığının sonuçlarına katlanmalıdır. Dürüstlük kuralı ‘*çelişkili davranış yasağı*’, bunu gerektirir.

‘Kimse kendi kusurundan faydalanamaz.’¹⁸¹⁷

‘Hiç kimse kendi kusurundan faydalanamaz’ ilkesine dayanan¹⁸¹⁸ ‘birlikte kusur’ (müterafik kusur)’a ilişkin (TBK.m. 52), “kusursuz sorumluluk” hallerinde de uygulanır.¹⁸¹⁹

Somut olayda, davacı-alacaklının ‘birlikte (müterafik) kusuru’ (TBK.m. 52) olarak nitelendirilerek, ‘lehine hükmedilecek tazminatta indirim yapılmasını’ ya da ‘hiç tazminata hükmedilmemesine’ neden olabilecek davranışı nedir?

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

-Alacaklı vekili Av. (M. Y.), 19.03.2014 tarihinde, Isparta ... İcra Müdürlüğü’nün 2014/... sayılı icra dosyası ile borçlu (H. S.) hakkında 465.000,00 TL. asıl alacağın faizi ile birlikte tahsili için ‘*kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile*’ takipte bulunduğu,

¹⁸¹⁶ KOŞAR, G. Haksız Fiil Sorumluluğunda Kusur ve Etkisi (Yayımlanmamış Doktora Tezi, 2019, s:221)

¹⁸¹⁷ OSMANOĞLU, M. Birlikte Kusur (İBD. Mart-Nisan/2019, S:2019/2, s:111, 127)

¹⁸¹⁸ OSMANOĞLU, M. agm., s:127

¹⁸¹⁹ OĞUZMAN, M.K./ÖZ, M.T. age., s:124 – EREN, F. age., paragraf:2401 – TEKİNAY/AKMAN / BURCUOĞLU/ALTOP age., s:596 – NOMER, H. age., s:97 – OSMANOĞLU, M. agm., s:127

-Alacaklı vekilinin talebi üzerine, borçluya ait (6) taşınmaza 08.04.2014 tarihinde haciz konduğu,

-Takibin kesinleşmesinden sonra, takip konusu alacağın 08.07.2014 tarihinde İS-HAK IŞIK isimli kişiye temlik edildiği,

-Alacaklı vekili Av. (M. Y.)’nin yeni alacaklının da vekili olarak icra dosyasını takibe devam ettiği, borçlu (H. S.)’un 16.05.2014 tarihinde icra müdürlüğüne gelerek takip konusu borcu taksitlendirdiği, ilk taksidi, taksit ödeme tarihi olan 23.05.2014 tarihinde ödemediği (ve ‘taahhüdü ihlal suçu’ndan dolayı borçlu hakkında verilen ‘üç aylık tazyik hapsi cezası’nın infaz edildiği),

-Alacaklı vekili tarafından 27.01.2015 tarihinde satış talebinde bulunulduğu, ancak icra müdürlüğünün yatırılmasını istediği 3.500 TL. satış avansının İİK.m. 59 uyarınca süresi içinde yatırılmadığı,

-Isparta İcra Hukuk Mahkemesi’nce verilen 10.11.2016 T. ve .../... sayılı karar uyarınca –yasal süresi içinde satış avansı yatırılmamış olduğundan- “icra dosyasında bulunan ve üzerine haciz konulmuş olan taşınmazlardaki hacizlerin kaldırılmasına” karar verildiği,

-Bu karara yönelik alacaklı tarafından yapılan istinaf başvurusunun Antalya Bölge Adliye Mahkemesi’nin 12. Hukuk Dairesi’nce 22.02.2017 tarihinde “kararın kesin olması nedeniyle” reddedildiği,

-Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü’nce Av. (M. Y.)’nin müvekkili (şikayetçi) (İ. I.)’ın başvurusu üzerine 01.02.2019 tarihinde Av. (M. Y.) hakkında ‘kovuşturma yapılmasına gerek olmadığına’ karar verildiği,

-Ankara ... İdare Mahkemesi’nin 29.11.2019 tarihinde “Adalet Bakanlığı’nın –Av. (M. Y.) hakkında vermiş olduğu- 01.02.2019 tarihli ‘kovuşturma yapılmasına gerek olmadığı’ konusundaki kararın iptaline –oyçokluğu ile- karar verdiği,

-Av. (M. Y.)’nin Isparta ... Noterliği vasıtasıyla –kendisini azletmiş olan müvekkili (İ. I.)’a- 31.03.2017 tarihinde bir ‘ihtarname’ göndererek “Isparta ... İcra Müdürlüğü’nün 2014/... sayılı dosyasında, dosya borçlusu (H. S.) tarafından üzerindeki hacizleri –Isparta İcra Hukuk Mahkemesi’nin 10.11.2016 tarihli kararı ile- kaldırılmış olan taşınmazların, 3. kişi (R. D.) isimli kişiye devredilmiş olmasının iptale tabi olduğunu, bu konuda açılması gerekli olan ‘tasarrufun iptali davasına ait dilekçesi’ni hazırlamış olmalarına rağmen bu davayı açmaktan vazgeçmiş olmasının kötünietli ve kusurlu bir davranış olduğunu” bildirdiği,

saptanmıştır.

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

Isparta ... İcra Müdürlüğü’nün 2014/... sayılı takip dosyasında ‘alacaklı’ konumunda bulunan (İ. I.), dosya borçlusu (H. S.) tarafından (üzerindeki hacizlerin Isparta İcra Hukuk Mahkemesi’nin 10.11.2016 tarihli kararı ile süresinde satış avansı yatırılarak, satış talebi edilmemiş olduğu için ‘hacizlerin düşürülmesine’ karar verilmiş olan) (6) taşınmazın (R. D.) isimli kişiye devredilmesi (satılması) üzerine;

A-Ö n c e –Av. (M. Y.)’nin önerisi doğrultusunda- ‘tasarrufun iptali davası’ (İİK.m. 277 vd.; TBK.m. 19) açmayı kabul ettiği halde s o n r a bu karardan vazgeçtiğinden –takip konusu alacağını tahsil edememiş olması nedeniyle- ‘uğradığı zarar’

bakımından –davalı Av. (M. Y.) ile beraber- “birlikte (müterafik) kusurlu” (TBK.m. 52)dur.

Gerçekten somut olayda; hem ‘tasarrufun iptali davası’nın a ç ı l m a k o ş u l l a r ı ve hem de bu davanın, davacı lehine sonuçlanması yani k a z a n ı l m a s ı k o ş u l l a r ı gerçekleşmiştir:

aa- Tasarrufun iptali davasının esasına girilebilmesi için gerçekleşmesi gereken ‘dava koşulları’¹⁸²⁰

aaa- ‘Takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olması’,

bbb- ‘Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması’,

ccc- ‘Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibinin ve alacağın kesinleşmiş olması’,

ddd- ‘Borçlu hakkında kesin aciz belgesi ya da geçici aciz belgesinin (niteliğinde haciz tutanağının) düzenlenmiş olması’¹⁸²¹

koşulları somut olayda gerçekleşmiştir.

bb- Davalı Av. (M. Y.), dosyaya sunduğu ve kendisi tarafından davacı müvekkilinin isteği üzerine hazırladığı ancak daha sonra davacı müvekkilinin açmaktan vazgeçtiği somut olaya özgü “*Tasarrufun İptali Davası Dilekçesi*”nde; davalı “*borçlu*” (H. S.) tarafından diğer davalı “*üçüncü kişi*” (alıcı) (R. D.)’ye devredilen (kaçırılan) taşınmazlara ilişkin satış işlemlerinin iptalini, şu sebeplere dayanarak talep etmiştir:

-Borçlunun, hacizli birden fazla taşınmazının tamamını,

-Rayiç (gerçek) değerlerinin çok altında bir bedelle,

-Aynı köyde yaşayan, yakın arkadaşı olan, aynı kooperatifte görevli olan diğer davalıya,

-Aynı tarihte yani 13.11.2015 tarihinde,

“devrettiğini (kaçırdığını), borçlunun bu davranışının hayatın olağan akışına aykırı (İİK.m. 280/I) olduğunu ve bu durumun yapılan satış işlemlerinin iptalini gerektirdiğini” ileri sürmüştür.

Davalı Av. (M. Y.)’nin ileri sürdüğü bu iptal sebeplerinin her biri, tek başına, yapılmış olan satış işlemlerinin (tasarruflarının) iptalini gerektirir niteliktedir. Gerçekten;

a) “*Borçlunun, birden fazla taşınmazını aynı kişiye satmış olması*” gerek **doktrinde**¹⁸²² ve gerekse **Yargıtay içtihatlarında**¹⁸²³ ‘*hayatın olağan akışına aykırı*’ bir

¹⁸²⁰ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İcra ve İflas Hukuku’nda Tasarrufun İptali Davaları, 2021, 7. Baskı, s:750 vd.

¹⁸²¹ Bknz: 17. HD. 24.02.2020 T. 1477/1994; 19.02.2020 T. 3916/1693; 28.01.2020 T. 2939/122; 28.01.2020 T. 4991/128; 27.01.2020 T. 4270/44; 25.12.2019 T. 4895/12478; 25.12.2019 T. 5243/12479; 04.11.2019 T. 3664/10095; 24.10.2019 T. 17484/10009; 08.10.2019 T. 989/9054; 11.06.2019 T. 11566/7261 vb. (www.e-uyar.com) (UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age. s:751 vd.)

¹⁸²² UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age. s:492 vd.

¹⁸²³ Bknz: 17. HD. 25.06.2019 T. 15223/7846; 17. HD. 23.03.2019 T. 12327/3706; HGK. 19.03.2019 T. 17-2697/3186; 17. HD. 12.02.2018 T. 10632/843; İzmir BAM. 5. HD. 01.02.2018 T. 1183/158; 17. HD. 14.02.2017 T. 23919/1454; 17. HD. 17.01.2017 T. 11030/166; 17. HD. 06.12.2016 T. 2847/11210; 17. HD. 04.10.2016 T. 14167/8533; 17. HD. 24.05.2016 T. 12160/6293; 17. HD.

durum olarak değerlendirilmekte ve bu durumda yapılmış olan satış tasarruflarının (işlemlerinin) iptaline karar verilmektedir.

b) “*Borçlunun, sahip olduğu taşınmazları rayiç/gerçek değerinin çok altında bir bedelle (tapuda gösterilen satış bedeli ile taşınmazın rayiç/gerçek değeri arasında bir misli veya daha fazla fark bulunacak şekilde) satmış olması*”, İİK.m. 278/III-2 uyarınca iptale tabidir.¹⁸²⁴ **Yüksek mahkemenin** yerleşmiş içtihatları da bu doğrultudadır.¹⁸²⁵

c) “*Borçlunun, aynı köyde yaşayan, yakın arkadaşı olan, aynı zamanda aynı kooperatifte –birinci başkan ve ikinci başkan olarak- görev yaptıkları bir hemşerisine taşınmazlarını satması*” İİK.m. 280/I uyarınca iptale tabidir.¹⁸²⁶ Çünkü, borçlunun taşınmazlarını –gerçek değerinin çok altında bir bedelle- satın almış olan, bu konumda bulunan borçlu ile aynı köyde yaşayan, borçlu ile aynı kooperatifte görevli olan bir kişi “*borçlunun mali durumunu ve mal kaçırma kasdı ile hareket ettiğini bile bile c e k durumda*” farzedilmektedir.¹⁸²⁷

d) “*Borçlunun, aynı tarihte birden fazla taşınmazını aynı kişiye satması*” yapılan satışın iptaline neden olur (İİK.m. 280/I). Çünkü böyle bir satışın ‘*hayatın olağan akışına aykırı*’ bir satış olarak değerlendirilmesi gerekir.¹⁸²⁸ **Yüksek mahkemenin**¹⁸²⁹ içtihatları da bu doğrultudadır.

Görüldüğü gibi; davacı-alacaklı (İ. I.) –davalı Av. (M. Y.)’nin önerisini kabul edip, onun hazırladığı “*tasarrufun iptali davasına ait dilekçe*”yi mahkemeye verip borçlusu (H. S.) ve –ondan dava konusu taşınmazları devralmış (satın almış) olan- (R. D.) hakkında tasarrufun iptali davasını açmış olsa idi, bu davasını kazanmaması için hiçbir neden bulunmamaktadır...(Bu davanın; İİK.m. 284 uyarınca tasarruf tarihinden itibaren beş yıl içinde^{1830 1831} veya TBK.m. 19’a dayanarak ‘süresiz olarak’^{1832 1833} “her zaman” açılabilceğini hatırlatalım...)

[**Önemli Not:** Yukarıdaki “tasarrufun iptali davası”na ilişkin açıklamalar, davalı Av. (M. Y.) tarafından hazırlanan ‘dava dilekçesi’nde ileri sürülen ‘iptal sebepleri’nin

25.06.2019 T. 15223/7846 vb. (www.e-uyar.com) (UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s: 492 vd.)

¹⁸²⁴ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s:255 vd.

¹⁸²⁵ Bknz: 17. HD. 03.03.2020 T. 5130/2451; 26.02.2020 T. 1529/2204; 25.02.2020 T. 28/2057; 24.02.2020 T. 3248/1997; 11.02.2020 T. 4672/1252; 23.12.2019 T. 4701/12352; 23.12.2019 T. 2085/12356; 18.12.2019 T. 5386/12138; 18.12.2019 T. 630/12171; 04.12.2019 T. 5676/11536 vb. (www.e-uyar.com) (UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s:262 vd.)

¹⁸²⁶ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s:374 vd.

¹⁸²⁷ Bknz: 17. HD. 29.11.2016 T. 20574/11015; 26.05.2015 T. 19456/7760; 31.03.2015 T. 18489/5191; 10.03.2015 T. 16376/4094; 13.01.2015 T. 16866/183; 16.12.2014 T. 13143/18799 vb. (www.e-uyar.com) (UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., 6. Baskı, s:211 vd.)

¹⁸²⁸ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s:490; 492 vd.

¹⁸²⁹ Bknz: 17. HD. 06.12.2016 T. 2847/11210; 29.06.2015 T. 21286/7304; 31.03.2015 T. 18489/5191; 29.04.2014 T. 6691/6499; 11.02.2014 T. 13602/1486; 26.03.2013 T. 7048/4174 vb. (www.e-uyar.com) (UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., 6. Baskı, s:216 vd.)

¹⁸³⁰ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s:654 vd.

¹⁸³¹ Bknz: 17. HD. 16.12.2019 T. 5102/11972; 19.11.2019 T. 4557/10794; 24.10.2019 T. 17484/10009; 08.10.2019 T. 449/9055; 02.05.2019 T. 17384/5470; 02.04.2019 T. 14064/3930; 01.04.2019 T. 6592/3886; HGK. 17.01.2019 T. 17-2051/19 vb. (www.e-uyar.com) (UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s:655 vd.)

¹⁸³² UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s:663 vd.

¹⁸³³ Bknz: 17. HD. 08.10.2019 T. 449/9055; 01.04.2019 T. 6592/3886; HGK. 17.01.2019 T. 17-2051/19; 17. HD. 17.12.2018 T. 19086/12264; 13.11.2018 T. 10996/10498; 17.04.2017 T. 3407/4165 vb. (www.e-uyar.com) (UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s:663)

dayandığı olayların gerçek olduğu varsayılarak yapılmıştır. Yani; tapuda gösterilen satış bedellerinin düşük olduğu, taşınmazları satın alan (R. D.)’nin, borçlu (H. S.)’un köylüsü, arkadaşı, aynı kooperatifte çalıştığı vs. kabul edilerek bu açıklamalar yapılmıştır. Bunların doğru olup olmadığının mahkemece ayrıca araştırılması gerekmektedir...]

B-Davacı-alacaklı (İ. I.)’in, somut olaydaki “birlikte (müterafik) kusur”u (TBK.m. 52) bulunduğunu gösteren diğer bir davranışı, Isparta ... İcra Müdürlüğü’nün 2014/... sayılı dosyasına 09.03.2015 tarihinde dilekçe vererek, dosya fotokopisini aldığı tarihte “*icra müdürlüğünün satışın yapılabilmesi için 3.500 TL. satış avansı yatırması gerektiğine dair*” kararını öğrenmiş olmasına rağmen, avukatı (M. Y.)’ye bu parayı 22.04.2015 tarihinde götürüp vermesidir. (Bu husus, Ankara ... İdare Mahkemesi’nin vermiş olduğu 29.11.2019 T. E: 2019/..., K: 2019/... sayılı kararının ‘Azımlık Oyu’nda da aynı şekilde dile getirilmiştir...

*

Süresinde ‘*satış gideri*’ yatırılmadığı için üzerindeki hacizler düşmüş ve borçlu tarafından üçüncü kişi (R. D.)’ye satılmış (kaçırılmış) olan (6) taşınmazın değeri şöyledir:

<u>Parsel No</u>	<u>Taşınmazın kıymeti</u>
483	100.000 TL.
3334	63.000 TL.
2553	19.200 TL.
195	30.800 TL.
3146	51.840 TL.
372	<u>+31.500 TL.</u>
	296.340 TL.

Bu (6) taşınmazın hepsi üzerinde; **a) (Z.) Bankası** lehine -10.06.2015 tarihi itibarıyla- **48.089.87 TL.** i p o t e k **b) (Ş.)** lehine -15.08.2016 tarihi itibarıyla- **112.500 TL.** i p o t e k bulunmaktadır.

Bu taşınmazların yapılacak ihalede bu kıymetlerle satılabileceği farzedilirse, elde edilecek toplam satış bedeli olan 296.340 liranın; 48.089 TL. + 112.500 TL. =160.589 TL. + satış tarihine kadar işleyecek f a i z i, bu taşınmazlar üzerinde ipotekleri bulunan (Z.) Bankası ile (Ş.)’a ödenecek ve ancak kalacak 296.340 TL. – 160.589 TL = 135.751 TL. + faizi alacaklının takip dosyasına ödenebilecek idi...

Eğer bu taşınmazlar, kıymetinin %50’sine –İİK.m. 229/I uyarınca- yani 148.170 TL.’na satılırsa alacaklının dosyasına ödenecek para bulunmayacaktır. Çünkü bu taşınmazların üzerindeki ipotek bedeli 160.589 TL. olduğu için, taşınmazların bu ipotek bedeli karşılanmadan satılması mümkün olmayacaktır...

Bu nedenle somut olayda; davacı-alacaklının Isparta ... İcra Müdürlüğü’nün 2014/... sayılı takip dosyasında borçlusu (H. S.) hakkında takip konusu yaptığı alacak tutarının tamamını –yani; 465.000 TL.’sını- açtığı tazminat davasında (Isparta ... Asliye Hukuk Mahkemesi, dosya no: 2018/325 E.) avukatı (M. Y.)’den talep etmiş olması tasvip edilemez. Çünkü; dava konusu taşınmazlar üzerindeki haciz düşmemiş olsa ve bunlar icra dosyasından satılmış dahi olsalardı –taşınmazların kıymetinin çok düşük olması ve üzerinde (2) banka lehine 160.589 TL. + işleyecek faizler tutarında ipotek bulunması

nedeniyle- davacı-alacaklının bu dosyadan alacağının tamamına kavuşması mümkün olmayacaktır...

*

“Avukatın ‘özen borcu’nu (Av.K. m.34) gerektiği gibi yerine getirmemiş olmasından kaynaklanan tazminat davaları”nda, onun bu davranışından zarar görmüş olan müvekkili tarafından doğrudan doğruya avukatı hakkında tazminat davası açması **Yüksek Mahkemece** (Yargıtay 13. Hukuk Dairesince) uygun görülmemekte, “**davacının alacağının tahsili imkanının bulunup bulunmadığının araştırılmasını**” şu şekilde belirtilmiştir:

√ “Davalı avukatın talimat almadan haczin fekkini talep ettiği, **davacının alacağına tahsil imkanı kalıp kalmadığı, başka bir deyişle, davacının, vekilin eylemi ile zarara uğrayıp uğramadığı, zararın gerçekleşip gerçekleşmediği hususunun eldeki davada tartışılarak incelenmesi gerektiği**”¹⁸³⁴

√ “Davacının dava konusu alacağı, dava dışı işçiden tahsili mümkündür. **Bu yol tüketilmeden avukatın sorumluluğuna gidilmesi hatalıdır. Mahkemece, İİK.’nin 40. maddesine göre tahsilatın mümkün olup olmadığı değerlendirilmeden eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi bozma nedenidir.**”¹⁸³⁵

√ “Davalı avukatın davayı takip etmemesi nedeniyle davanın açılmamış sayılmasına karar verildiği, davacı, davanın açılmamış sayılmasına karar verilmesiyle birlikte alacağının zaman aşımına uğradığını ileri sürdüğü- **Davacının alacağının tahsil imkanının kalıp kalmadığı, davacının haklarını elde edememesi ile davalı vekilin eylemleri arasında illiyet bağı bulunup bulunmadığının ayrıntılı ve gerekçeli şekilde araştırılıp tartışılması gerektiği**”¹⁸³⁶

√ “Davalı avukatın, davacı tarafından masrafın yatırılmadığını yasal delillerle ispat etmesi gerektiği- Davalı avukat, haczin düşmesine, takibin iptaline ve kambiyo senedinin zamanaşımına uğramasına sebebiyet vererek özen yükümlülüğünü ihlal ettiğinden, **mahkemece davacının bu alacağının tahsil imkanının kalıp kalmadığı, bunun sonucunda da zararının oluşup oluşmadığı hususunda gerektiğinde uzman bir bilirkişiden rapor alınması gerektiği**”¹⁸³⁷

Yine **yüksek mahkemece** “davacı-alacaklının ‘birlikte (müterafik) kusuru’nun (TBK.m. 52), zararın meydana gelmesinde ne derecede etkili olduğu”¹⁸³⁸ hususunun ‘uzman bir bilirkişiden rapor alınarak araştırılması gerektiği’¹⁸³⁹ ifade edilmiştir.

SONUÇ: Buraya kadar ayrıntılı olarak izah ettiğimiz nedenlerle “avukatın ‘özen borcu’nu” (Av.K. m.34) gerektiği gibi yerine getirmemiş olmasından kaynaklanan tazminat davalarında, “davacının (müvekkilin) alacağının, takip dosyasındaki kendi borçlusundan tahsili imkanı bulunup bulunmadığının araştırılması” gerektiğinden¹⁸⁴⁰;

a)Somut olayda; davacı-alacaklı 19.03.2014 tarihinde, Isparta ... İcra Müdürlüğü’nün 2014/... sayılı icra dosyası ile takip borçlusu (H. S.) hakkında, 465.000 lira alacağının tahsili için –Av. (M. Y.) vasıtasıyla- icra takibi yapmış ve borçlusunun (6) taşınmazını haczederek, bunların satışını istemiştir.

¹⁸³⁴ Bknz: 13. HD. 22.06.2020 T. E:2017/2923, K: 4958 (www.e-uyar.com)

¹⁸³⁵ Bknz: 13. HD. 05.02.2020 T. E: 2018/595, K: 1358 (www.e-uyar.com)

¹⁸³⁶ Bknz: 13. HD. 06.11.2019 T. E: 2016/26069, K: 10856 (www.e-uyar.com)

¹⁸³⁷ Bknz: 13. HD. 18.09.2017 T. E: 2015/20114, K: 8258 (www.e-uyar.com)

¹⁸³⁸ Bknz: HGK. 22.11.2018 T. E: 2017/11-22224, K: 2018/1753 (KÜRTÜL, M. age., s:1645-1652)

¹⁸³⁹ Bknz: 13. HD. 18.09.2017 T. E: 20114, K: 8258 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁴⁰ Bknz: Yuk. dipn: 120, 121, 122, 123

Yukarıda¹⁸⁴¹ belirttiğimiz gibi; bu (6) adet taşınmazın –icra dosyasında- kesinleşen kıymet takdirlerine göre toplam değeri 296.340 TL.’dir. Bu taşınmazlar üzerinde (2) Banka’nın mevcut ipoteklerinin tutarı ise (160.589 TL. + faizleri) olduğundan, taşınmazların elde edilecek satış bedelinden bu miktarı, bu Bankalara ödenecek ve artan kısmı 135.751 TL.’si, davacı-alacaklıya ödenebilecekti...

Eğer, bu taşınmazların, kıymetlerinin %50’sine satılmaları halinde ise, elde edilecek satış bedeli (148.170 TL.), ipotekli alacaklıların ipoteklerini (112.500 TL. + 48.089 TL. = 160.589 TL. + faizleri) dahi karşılamadığı için, taşınmazların satılabilmeleri mümkün olmayacaktı...

Bu durumda, yukarıda¹⁸⁴² belirttiğimiz gibi; zarar verenin (somut olayda Av. (M. Y.)’nin davacıya (müvekkiline) verdiği zarardan sorumlu tutulabilmesi için, ‘zarar’ ile ‘özen borcuna aykırı davranışı’ -yani; olayda süresi içinde satış bedelini icra dosyasına yatırmaması şeklindeki eylemi- arasında u y g u n i l l i y e t b a ğ ı bulunması gerekeceğinden, somut olayda –satışa çıkarılacak (üzerinde yüksek miktarda ipotek bulunan) taşınmazların kıymetlerinin düşük olması nedeniyle- **ya** hiç satılmayacaklar **veya** satıştan elde edilecek ancak 135.751 TL. icra dosyasına yatırılabilcekti...

b)Davacı-alacaklı (İ. I.), vekili Av. (M. Y.)’nin takip borçlusu (H. S.) ve onun hacizli –ve üzerinde (2) ipotek bulunan (6) taşınmazını devrettiği (R. D.) hakkında ‘tasarrufun iptali davası’ açılması konusundaki önerisini kabul etmemesi nedeniyle ‘*müterafik kusurlu*’dur (TBK.m. 52).

Ayrıca, davacı-alacaklının, Isparta ... İcra Müdürlüğü’nün 2014/... sayılı –kendisine ait- icra dosyasının fotokopisini aldığı 09.03.2015 tarihinde, ‘*icra müdürlüğünün 3500 TL. satış avansı yatırılmasını*’ istediğini öğrenmiş olduğu halde, bu avansın –kendisi veya avukatı (M. Y.) vasıtasıyla- icra dosyasına yatırmasını sağlamadığından, ‘*müterafik kusurlu*’dur (TBK.m. 52)

c) 27.01.2015 tarihinde UYAP kanalıyla –süresi içinde- satış istemiş olan alacaklı vekili Av. (M. Y.)’nin bu talebini öğrenen ve talebin altına kaşe basarak “*3.500 TL. daha yatırılması halinde satışın yapılmasına*” karar veren icra müdür yardımcısının, bu kararını, dosyada mevcut olan 1.100 TL. satış avansından gerekli olan miktardaki kısmını ‘tebliğ masrafı’ olarak kullanıp alacaklı vekiline tebliğ etmesi gerekirdi.

Bu şekilde, aldığı kararı alacaklı vekiline tebliğ etmeyen icra müdür yardımcısı da satışın yapılmamasından kusurludur...

Bu nedenle, ‘*3.500 TL. satış avansının hemen yatırılmaması*’ndan sadece alacaklı vekili Av. (M. Y.) kusurlu değildir.

Mahkemece; konusunda ‘uzman’ olan *bilirkişi/bilirkişiler* vasıtasıyla inceleme yaptırılarak, somut olayda ‘*davacının*’ ve ‘*satış avansını davalıya tebliğ etmeyen icra müdür yardımcısının*’ olayda ne oranda ‘*müterafik kusurları*’ (TBK.m. 52) bulunduğu ve ‘*süresinde satış avansı yatırılıyorsa dahi taşınmazların –üzerindeki ipotekler ve taşınmazların çok düşük olan değerleri göz önünde bulundurularak, davacı-alacaklıya (müvekkile) bir para ödemesinin mümkün olup olmadığının değerlendirilmesi*’ gerekecektir...

Yukarıdaki hususları belirten “*Hukuki Mütalâamızı*”, takdiri muhterem mahkemeye ait olmak ve davalı Av. (M. Y.) vekili Av. ... tarafından, Isparta ... Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 2018/325 sayılı dosyasına “*uzman görüşü*” (HMK. m. 293) olarak ibraz edilmek üzere saygıyla sunarız 10/03/2021

¹⁸⁴¹ Bknz: s: 18, paragraf:2

¹⁸⁴² Bknz: Yuk. dipn: 92, 93, 94

(392)

KONU: “Örnek No: 7” Ödeme Emrini Alan Borçlu Adına Vekili Tarafından 7 Günlük ‘İtiraz Süresi’ (İİK.m. 62/I) İçinde Ödeme Emrini Gönderen İcra Dairesine Başvurarak;

• **“Müvekkilimizin, Ödeme Emrinde Yazılı Miktarda (A. B.)’ne Gerek Döviz Cinsinden Gerekse Türk Lirası Cinsinden Borcu Yoktur. Haksız Açılan İşbu İcra Takibine, Ödeme Emrine, Asıl Alacağa, İşlemiş ve İşleyecek Faize ve Fer’ilerine İtiraz Etmek Zorunluluğu Hasıl Olmuştur.”**

• **“Yukarıda Açıklanan Nedenlerle; Yasal Süresi İçinde İstanbul ... İcra Müdürlüğü’nün 2020/... Sayılı Takibine ve Ödeme Emrine”,**

• **“Müvekkilimizin Alacaklı Karşı Tarafa Herhangi Bir Nam Altında Borcu Bulunmamasına Rağmen Haksız Açılan İstanbul ... İcra Müdürlüğü’nün 2020/... Sayılı Takibine ve Ödeme Emrine, Asıl Alacağa, Borca, İşlemiş ve İşleyecek Faize ve Fer’ilerin Tümüne Yasal Süresi İçinde İtiraz Eder, Takibin Durdurulmasına”**

‘ k a r a r v e r i l m e s i n iTalep Ederiz’ **Seklinde İtiraz Etmiş Olan Borçlu Vekili;**

A- İcra Dosyasında Takip Konusu Yapılmış Olan b o r c u n t a m a m ı n a (İİK. m. 62/I, 66/I, C:1) mı İtiraz Etmiştir?

B- İcra Dosyasında Takip Konusu Yapılmış Olan b o r c u n b i r k ı s m ı n a (İİK. m. 62/IV, 66/I, C:2) mı İtiraz Etmiştir? Yani, Borçlu k ı s m i i t i r a z d a m ı Bulunmak İstemiştir?

*

Genel haciz yolu ile (ilamsız) takiplerde (İİK.m. 42-73), ‘Örnek No: 7’ ödeme emrini (İİK.m. 60) alan borçlu, ödeme emrinin tebliğinden itibaren –‘dilekçe ile’ ya da ‘sözlü olarak’- ödeme emrini göndermiş olan icra dairesine başvurarak *“borçlu değilim”, “borcum yoktur”, “alacaklının takibe yetkisi yoktur”, “takibe itiraz ediyorum”* vb. ş e k l i n d e ‘itiraz iradesini dile getiren sözcükler kullanarak’, hakkındaki takibe itiraz edip (İİK.m. 62/I), takibi durdurabilir (İİK.m. 66/I, c: 1).

Bu konuda kullanılan sözcüklerin sözlük anlamına bakılmayıp, onu kullanan kişinin gerçek maksat ve isteği gözönünde tutulmalıdır. Bu nedenle, İsviçre Federal Mahkemesi’nin *“halen hiçbir şeyim olmadığı ve ödeme gücüne de sahip bulunmadığım için itiraz ediyorum”, “itiraz ediyorum ancak ödeme gücüm olduğu zaman borcumu ödeyeceğim”* şeklindeki bildirimleri, geçerli bir itiraz olarak kabul etmeyen içtihatları¹⁸⁴³ yerindedir.¹⁸⁴⁴

Borçlunun dilekçesinden genel olarak *“itiraz iradesi”* çıkarılabilen durumlarda, bunu ‘geçerli bir itiraz’ olarak kabul etmek gerekir. Bu konuda, kuşkuya düşülmesi

¹⁸⁴³ Bknz: İsviçre Federal Mahkemesi, 19.01.1931 tarihli kararı (Naklen **POSTACIOĞLU, İ.** Ödeme Emrine İtirazın Sıhhat Şartları “İHFM. 1950/3-4, s:786” – **POSTACIOĞLU, İ.** İcra Hukuku Esasları, 1982, s:154 – **POSTACIOĞLU, İ./ALTAY, S.** İcra Hukuku Esasları, 5. Bası, 2010, s:193)

¹⁸⁴⁴ **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C:1, 2014, s:940

halinde, borçlu lehine hareket edilmelidir.^{1845 1846} Çünkü itirazın geçerli sayılmaması halinde, borçlu ‘borcu kabul etmiş’ sayılacağından, borçlunun çıkarı alacaklıninkine göre daha çok korunmaya değer olduğundan, borçlunun pek açık olmayan bildirimlerini ‘geçerli bir itiraz bildirimini’ olarak kabul etmek yerinde olur. **Yüksek mahkemenin** “*borçlunun ‘ipotek limitine itirazları bulunmadığını, limitten fazla takip yapılmayacağına*”¹⁸⁴⁷ dair olan beyanını, geçerli bir itiraz olarak kabul eden görüşü yerinde olduğu gibi, borçlu vekilinin ‘*borçtan sorumlu olmadıklarına*’ dair beyanı da geçerli bir ‘*borca itiraz*’ sayılır.¹⁸⁴⁸ Buna karşın, borçlunun icra dairesine vermiş olduğu dilekçede ‘*ödeme emrine itirazımdır*’ şeklinde ibare kullanılmış olmasına rağmen, dilekçenin içeriğinden, borcun kabul edilerek taksitle ödeme teklifinde bulunulduğunun anlaşılması halinde¹⁸⁴⁹ ya da borçlunun icra dairesine verdiği dilekçe içeriğinden, ‘*borçlunun mal beyanında bulunmuş olduğunun anlaşıldığı durumlarda*’¹⁸⁵⁰ geçerli bir itirazdan bahsedilemez...¹⁸⁵¹

Borcun bir bölümüne (kısmına) itiraz etmek isteyen borçlu, bu bölümü (kısmı) *açıkça* bildirmek zorundadır (İİK. mad. 62/III). Yani, itiraz edilen ve edilmeyen borç miktarı itirazdan açıkça anlaşılmalıdır. Bu şekilde yapılmayan itiraz geçersiz olur. Yani, takibe itiraz edilmemiş kabul edilir.¹⁸⁵² ve takip borçlu hakkında kesinleşir.

Borcun belirli bir para alacağı olarak doğmuş, miktar itibarıyla bilenebilir ya da tayin edilebilir olduğu durumlarda yani **likit borçlarda**, borçlu «bölümsel (kısmi) itiraz»da bulunmak istiyorsa, itiraz ettiği **borç miktarını açıkça** bildirmek zorundadır.¹⁸⁵³ Örneğin; ödünç (karz ya da satım) sözleşmesinden doğan 500.000,00 liralık bir alacak takip konusu yapılmış ve borçlu «bunun 200.000,00 TL.’sını ödediğini ve 300.000,00 TL. borcu kaldığımı» bildirmek istiyorsa, itirazını «*istenen alacaktan 200.000,00 TL.sını ödedim, geriye 300.000,00 TL. borcum kalmıştır, bu nedenle, borcun 200.000,00 TL. lık kısmına itiraz ediyorum*» ya da «*takip konusu borcun 200.000,00 TL. ’na itiraz ediyorum*» veya «*alacaklıya olan borcum 300.000,000 TL.dir*» şeklinde itiraz etmelidir. Aksi takdirde, «*dosyada belirtilen miktar kadar borcu olmadığı*»¹⁸⁵⁴, “*böyle bir borcu bulunmadığı*”¹⁸⁵⁵, «*borcum bu kadar değildir*»¹⁸⁵⁶, «*borcun aslına itiraz ediyorum*»¹⁸⁵⁷ «*talep edilen miktar borçlu değilim*»¹⁸⁵⁸ «*borcum var fakat bu kadar değil*»¹⁸⁵⁹ vb. şeklinde yapacağı itiraz, açık olmadığından, daha doğru bir ifade ile «*itiraz edilen miktar açıkça belirtilmemiş olduğundan*» geçerli olmaz, yani takibe hiç itiraz edilmemiş sayılır.

¹⁸⁴⁵ **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C:1, 1988, s: 247 – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s:233 vd. – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, 2020, s:168 – **YILMAZ, E.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2016, s:335

¹⁸⁴⁶ Bknz: 12. HD. 14.11.2016 T. E: 6019, K: 23429 (www.e-uyar.com) – HGK. 13.05.2009 T. E:12-185, K: 182 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁴⁷ Bknz: 19. HD. 21.06.2001 T. 1162/4862 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁴⁸ Bknz: 12. HD. 28.06.1994 T. 8517/8766 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁴⁹ Bknz: 12. HD. 04.05.2001 T. 6784/7691 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁵⁰ Bknz: 12. HD. 17.05.2001 T. 8188/8747 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁵¹ **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. s:940

¹⁸⁵² Bknz: 12. HD. 04.07.2011 T. 33105/15577; 05.05.2011 T. 28156/9655; 12.12.2011 T. 10835/28053; 26.05.2003 T. 9068/12018 vb. (www.e-uyar.com)

¹⁸⁵³ **POSTACIOĞLU, İ.** agm. s:797 – **POSTACIOĞLI, İ.** age. s:154 – **KURU, B.** Ödeme Emrine İtiraz (Ad. D. 1961/3, s:278) – **BERKİN, N.** İcra Hukuku Rehberi, 1970, s:407

¹⁸⁵⁴ Bknz: 12. HD. 06.10.1992 T. 4091/11378 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁵⁵ Bknz: 12. HD. 26.02.1992 T. 8049/2126 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁵⁶ Bknz: HGK. 30.04.2003 T. 12-309/311, 12. HD. 04.10.1993 T. 11166/14689 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁵⁷ Bknz: 12. HD. 21.06.1983 T. 3380/5037 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁵⁸ Bknz: İİD. 14.10.1971 T. 9582/10218 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁵⁹ Bknz: 12. HD. 25.04.1963 T. 6052/6117 (www.e-uyar.com)

Kısmi itirazın «açıkça belirtilmesi» gereğinin sonucu çok sert olduğundan, borçlunun itiraz iradesini yorumlarken, kuşkuya düşülmesi halinde borçlu lehine hareket etmek gerekir. Çünkü, borçlunun itirazı geçerli sayılmazsa, bununla borçlu «ödeme emine itiraz etmemiş» sayılmakta ve borcunu ödemek zorunda kalmaktadır. Alacaklı ise, borçlunun itiraz iradesinin geçerli sayılması ile pek fazla bir şey kaybetmemekte sadece takibi durmaktadır.¹⁸⁶⁰

“*Ödeme emrine itiraz şekli*”, “*kısmi itiraz*” ve “*itirazın sonuçları*” hakkında **doktrinde** ileri sürülmekte olan görüşler nelerdir? **Yargıtay içtihatlarında** konu nasıl değerlendirilmiştir?:

A) Doktrinde;

• “Borçlunun, ‘borçlu olmadığını veya alacağın müccel olduğu, şarta bağlı olduğu gibi bir nedenle alacaklının takip yapma yetkisi bulunmadığını’ icra dairesine bildirmesine ‘ödeme emrine itiraz’ denir. (m. 62-66)....”

Borçlunun 7 gün içinde ödeme emrine itiraz etmesi ile, icra takibi kendiliğinden durur (m. 66,I). Şu halde itiraz, alacaklının alacağının mevcut olup olmadığı araştırılmadan düzenlenip gönderilen ödeme emrine karşı borçluya tanınmış olan bir savunma yoludur. Burada da, borçlunun itirazında haklı olup olmadığı araştırılmaz, yalnız itiraz ile icra takibi kendiliğinden durur...

‘*İmzaya itiraz*’ dışındaki diğer bütün itirazlara, ‘*borca itiraz*’ denir. (m. 60/III; m. 60/IV)

Borçlu, ödeme emrine itiraz ederken borca itiraz sebeplerini ayrıca ve açıkça bildirmek zorunda değildir. Borçlunun yalnız ‘itiraz ediyorum’ demesi, yeterlidir ve böyle bir itiraz ‘borca itiraz’dır...

Borçlu, itiraz iradesini yani ödeme emrine itiraz etmek istediğini, icra dairesine bildirmelidir. İtiraz için belli bir deyim veya kelimenin kullanılması şart değildir. Borçlunun ‘*itiraz ediyorum*’, ‘*borçlu değilim*’, ‘*borcumu ödedim*’, ‘*borcum yoktur*’, ‘*borçla müzlem değilim*’ veya ‘*borcu kabul etmiyorum*’ şeklinde bir ifade kullanması, itirazın geçerliliği için yeterlidir.¹⁸⁶¹

Buna karşılık borçlunun icra dairesine bildirdiği beyanından ‘*ödeme emrine itiraz ettiği*’ hiçbir şekilde anlaşılamiyorsa o zaman, borçlunun beyanı geçerli bir itiraz olarak kabul edilemez. Mesela icra dairesine ‘*aciz halindeyim, ödeyemem*’ şeklinde bir beyanda bulunması halinde geçerli bir itirazdan söz edilemez...

Borçlu, borcun tamamına değil de bir kısmına itiraz ederse, buna ‘*kısmi itiraz*’ denir... Borcun bir kısmına itiraz eden borçlu, itiraz ettiği borç miktarını, itirazında ayrıca ve açıkça belirtmek zorundadır (m. 62, IV, c.1)...

Borçlunun itiraz beyanından, itiraz edilen ve edilmeyen borç miktarı açıkça anlaşılmalıdır ki, alacaklı, borçlunun itiraz etmeyerek kabul ettiği miktarı için icra takibine devam edilmesini isteyebilsin (m. 66, I, c.3)...

Kısmi itirazın belirtilmemiş olmasının müeyyidesi çok serttir: “*Aksi takdirde itiraz edilmemiş sayılır.*” (m. 62, IV, c.2). Bu nedenle **borçlunun iradesini yorumlarken, şüphe halinde borçlu lehine hareket etmek gerekir...**¹⁸⁶²

¹⁸⁶⁰ Bknz: Yuk. dipn: 3 ve 4

¹⁸⁶¹ Bknz: HGK. 13.05.2009 T. E:12-185; K: 182 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁶² **KURU, B.** El Kitabı, s:222 vd., 225 vd., 228 vd., 230 vd., 232 vd.

• “ Borçlu, itiraz iradesini, yani ödeme emrine itiraz etmek istediğini icra dairesine bildirmelidir. İtiraz için mutlaka belirli bir ifadenin veya deyimini ya da kelimenin kullanılması gerekmez. Borçlunun, ‘*itiraz ediyorum*’, ‘*borçlu değilim*’, ‘*borcumu ödedim*’, ‘*borcum yoktur*’, ‘*borçla sorumlu tutulamam*’ veya ‘*borcu kabul etmiyorum*’ gibi bir ifade kullanması, itirazın geçerliliği için yeterlidir...”

Borçlu, borcun tamamına değil de bir kısmına itiraz ederse, buna *kısmi itiraz* denir... Borcun bir kısmına itiraz eden borçlu, itiraz ettiği borç miktarını, itirazında ayrıca ve açıkça belirtmek zorundadır; belirtmemişse, borçlu ödeme emrine hiç itiraz etmemiş sayılır (m. 62, IV)...

Örneğin; takip edilen alacak miktarı 10.000 TL. olsun. Borçlu, ‘bunun 7.000 TL.’nı ödediği, bu nedenle ancak 3.000 TL. borçlu bulunduğu’ iddiasında ise bunu ‘ben ancak 3.000 TL. borçluyum. Kalan 7.000 TL.’na bu miktarı ödediğim için itiraz ediyorum.’ şeklindeki bir ifade ile açıkça itirazında belirtmelidir...

Yukarıdaki örnekte borçlu, ‘*borcum bu kadar değildir, itiraz ediyorum.*’ gibi genel bir ifade kullanmışsa böyle bir ifade geçerli değildir; yani borçlu hiç itiraz etmemiş sayılır (m. 62, IV) ve ödeme emri (borcun tamamı için) kesinleşir...

Kısmi itirazda miktarın açıkça belirtilmemiş olmasının yaptırımı, borçlunun hiç itiraz etmemesi sonucunu doğurduğu ve bu da çok ağır olduğu için, **borçlunun iradesini yorumlarken, şüphe halinde borçlu lehine hareket etmek gerekir...**¹⁸⁶³

• “İtirazın geçerli olabilmesi için, belli bir formül içerisinde (belli sözlerle) yapılması gerekmez. Borçlunun ‘*borçlu değilim*’, ‘*borcum yoktur*’, ‘*alacaklının takibe yetkisi yoktur*’, ‘*senet sahtedir*’, ‘*itiraz ediyorum*’, ‘*borçtan sorumlu değilim*’ gibi itiraz istemini (alacak talebine karşılık savunmasını) dile getiren, itiraz iradesini ortaya koyan sözcüklerin kullanılması yeterlidir.

Bu konuda, kullandığı sözcüklerin sözcük anlamına bakılmayıp, borçlunun gerçek maksat ve isteği gözönünde tutulmalıdır. Borçlunun dilekçesinden genel olarak *itiraz iradesi* çıkarılabiliyorsa, bu geçerli bir itiraz olarak kabul edilmelidir. **Bu konuda kuşkuya düşülmesi halinde borçlu lehine hareket edilmelidir.** Zira, itirazın geçerli sayılmaması durumunda, borçlu borcu kabul etmiş sayılacağından, gerçek iradesine aykırı bir durumla karşı karşıya kalabilir. Tereddüt bulunan hallerde itiraz hakkı süre ile kısıtlanan borçlunun gerçek iradesi de gözetilerek geçerli bir itiraz bildirimini kabul edilmesi Yasa’nın düzenleniş biçimine ve amacına da uygun olur...

Borcun bir kısmına itiraz eden borçlu, o kısmın cihet ve miktarını açıkça göstermek zorundadır. Aksi taktirde itiraz etmemiş sayılır (m. 62, IV).

İtirazın geçerli sayılabilmesi için, kural olarak belli kelimeler (formüller) kullanılması şart değilse de, itiraz kısmi ise, yapılan bu itirazın geçerli olabilmesi için, itiraz edilen kısmın açık bir şekilde gösterilmesi zorunluluğu vardır...¹⁸⁶⁴

• “Borçlu, kendisine gönderilen ödeme emri üzerine ‘*borcun doğmadığı*’, ‘*borcun sona erdiği*’, ‘*zamanaşımına uğradığı*’, ‘*vadesinin gelmediği*’, ‘*şarta bağlı olduğu*’, ‘*borcun ödeme emrinde belirtildiği kadar olmadığı*’ gibi sebeplerle itiraz etmek isteyebilir. Borçlu, ödeme emrine karşı itiraz etmek istiyorsa, bu itirazını, ödeme emrinin kendisine tebliğinden itibaren 7 gün içinde icra dairesine bildirmelidir... İmzaya itiraz dışındaki diğer tüm itirazlar ‘borca itiraz’ niteliğindedir. (m. 60, II, b.3; m. 60,II,b.4)

¹⁸⁶³ ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E. age., 6. Baskı, 2020, s:167 vd.

¹⁸⁶⁴ YILMAZ, E. age., 2016, s:335 vd., 341 vd.

Borçlu borcun bir kısmına itiraz etmek istiyorsa, itirazında, itiraz ettiği borç miktarını ayrıca ve açıkça bildirmelidir. Aksi taktirde hiç itiraz yapmamış sayılır ve takip kesinleşir (m. 62, VI). Örneğin, borçlunun ‘*benim bu kadar borcum yoktur*’ ya da ‘*borcum bu kadar değildir*’ ya da ‘*kısmi itiraz ediyorum*’ biçimindeki itirazı kısmi itiraz sayılmaz ve borçlu hiç itiraz etmemiş sayılır...¹⁸⁶⁵

• “İtiraz, ödeme emrini düzenlemiş olan icra müdürüne hitaben yapılır. Bu konuda belirli bir formülün veya belli sözcüklerin kullanılmasına gerek yoktur. İtiraz iradesini yansıtan herhangi bir ifadenin kullanılmış olması yeterlidir. Borçlunun bu amaçla sadece ‘*itiraz ediyorum*’ demesi yeterli olduğu gibi, itiraz terimini kullanmaksızın ‘*borçlu değilim, borcumu ödedim*’ veya ‘*borcum yoktur*’, ‘*borçla mülzem değilim*’, ‘*alacaklının takibe yetkisi yoktur*’ ibarelerinin kullanılması, itirazın geçerli olarak ifade edilmesi için yeterli olur.

Genel olarak itiraz iradesini belirten ifadelerin kullanılması bu konuda yeterli olduğu gibi, itiraz nedenlerinden birini öngörmek üzere bildirilen muhalefet de geçerli bir itiraz olarak kabul edilir...

İtiraz iradesinin açıklanması belirli formüllerin kullanılmasına bağlı tutulmamış ise de eğer, borcun bir bölümüne itiraz edilmekte ise, borçluya belirli bir mükellefiyet yüklenmiş, borcun ne kadarına itiraz ettiğinin belirtilmesi istenmiştir. Kanun, borçluya yüklediği bu yükümlülüğü de son derece de etkili bir yaptırıma bağlamış, ‘borcun bir bölümüne itiraz ettiğini’ bildirdiği halde, bunun tutarını belirtmeyen borçlunun itiraz etmemiş sayılacağını açıklamıştır (İİK.m. 62/III). Bu nedenle, borçlu 1000 TL. borçlu olduğu halde, kendisinden 1.500 TL. istense, ‘borcum bu kadar değildir, itiraz ediyorum’ dediği taktirde, itiraz geçerli olmaz. Borçlu, kendisine karşı iddia edilen alacağın bir bölümüyle bağlı olmadığı kanısında ise, bu miktarı rakamla açıklamak zorundadır. Bundan dolayı, örneğimizde borçlu itirazında ‘borcum yalnız 1000 TL.’den ibarettir, iddianın fazlasını kabul etmiyorum’ ya da ‘istenilen borcun 500 TL.’na itiraz ediyorum’ demeli, yani itirazının hangi miktara ilişkin bulunduğunu açıklamalıdır...¹⁸⁶⁶

• “Borçlunun, imzaya itiraz dışındaki tüm itirazları ‘*borca itiraz*’ olarak kabul edilir...Bu çerçevede borçlunun itiraz ettiği anlamına gelebilecek herhangi bir beyanda bulunması yeterlidir. Örneğin; ‘*borcum yok*’, ‘*ben bu borcu ödemişim*’, ‘*takas ediyorum*’, ‘*borç zamanaşımına uğradı*’, ‘*buradaki borçlu ben değilim*’, ‘*sözleşme zaten geçersiz*’ gibi, borçlunun beyanından ‘*borcun kabul edilmediği*’ sonucuna varılabiliyorsa, borca itiraz edilmiş olur ve bunun üzerine takip durur. Bu noktada, borçlunun itiraz nedeni olarak bir gerekçe sunması da zorunlu değildir.

Borçlu itiraz ederken *kısmi itirazda* bulunacaksa, bunu ‘*ayrıca ve açıkça*’ bildirmelidir. Borçlu kısmi itirazda bulunurken ‘*borcun ne kadar kısmına itiraz ettiğini*’ ayrıca ve açıkça bildirmese, hiç itiraz etmemiş sayılır (m.62, IV) ve takip kesinleşir. Örneğin, borçlunun itiraz çerçevesinde ‘*borcum bu kadar değil*’ şeklinde beyanda bulunması ve ardından 7 günlük sürenin de geçmesiyle birlikte ödeme emri kesinleşir. Zira, borçlunun yalnızca ‘*benim borcum bu kadar değil*’ demiş olması, borcunun varlığını ikrar ettiği anlamına da gelir...¹⁸⁶⁷

¹⁸⁶⁵ PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M. İcra-İflas Hukuku “Ders Kitabı”, 5. Bası, 2018, s:97 vd.; 100 vd. - PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M. İcra ve İflas Hukuku, 11. Bası, 2013, s:187 vd.; 194 vd.

¹⁸⁶⁶ POSTACIOĞLU, İ./ALTAY, S. age. s:192 vd.

¹⁸⁶⁷ ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. İcra ve İflas Hukuku, 3. Baskı, 2020, s: 136 vd.

• “Takip konusu borcun (alacağın) varlığına veya miktarına itiraz etmek isteyen borçlu, borcun;

-Hiç doğmadığını (alacağın dayandırıldığı sözleşmenin batıl veya senedin sahte olduğunu ya da tahrifat yapıldığını) veya,

-Tediye, takas, ibra, alacaklı ve borçlu sıfatlarının aynı şahısta birleşmesi, yenileme (tecdit) gibi bir itfa sebebiyle sona erdiğini ya da,

-Talep edilen miktarda bulunmadığını ileri sürebileceği gibi,

-Alacağın vadesinin gelmediğini veya tabi olduğu taliki şartın gerçekleşmediğini ya da zamanaşımına uğradığı için kabili talep olmadığını (alacaklının takibe girişmek hakkının bulunmadığını) da ileri sürebilir (m. 60/b.3, son f.).

Borca itiraz, borcun tamamına veya bir kısmına yönelik olur. Borçlu, takip konusu borcun tamamına değil de sadece bir kısmına itiraz etmek istiyor ise, kısmi itirazın geçerli olabilmesi için, borcun itiraz edilen kısmı ve miktarı açıkça belirtilmelidir. Zira kısmi itiraz halinde takip, borcun sadece itiraz edilen kısmı bakımından durur...

O halde, *‘bu kadar borcum yok’*, *‘borcun bir kısmını daha önce ödemiştım’*, *‘borcun bir kısmını kabul etmiyorum’* gibi beyanlar, borcun itiraz edilen kısım ve miktarını ayrıca ve açıkça belirtmediğinden geçerli olmayacağı için, ödeme emri takip konusu alacağın tamamı bakımından kesinleşip cebri icra belgesi niteliğini kazanır...

Borçlu, ‘itirazın imzaya ilişkin olduğunu’ belirtmemiş ise, yapılan itiraz *‘borca itiraz’* sayılır. Mesela; borçlu, borca itirazını *‘borcum yok’*, *‘borçlu değilim’*, *‘borcun tamamına itiraz ediyorum’* şeklinde yapabileceği gibi, borca itiraz ettiğini belirtmeksizin sadece *‘itiraz ediyorum’*, *‘ödeme emrine itiraz ediyorum’*, *‘takibe itiraz ediyorum’* demesi de borca itiraz olarak kabul edilir...

Borca itirazın geçerli olması için, borca itiraz sebebinin de açıkça belirtilmesi gerekmez. Mesela; *‘borcum yok’* şeklinde itiraz eden borçlu, borcunun itfa sebeplerinden (tediye, takas, ibra vs.) hangisi yüzünden mevcut olmadığını itirazında belirtmemiş olmasına rağmen, yapılan borca itiraz geçerlidir...¹⁸⁶⁸

• Borçlunun, dilekçesinde; *‘borçlu değilim’*, *‘borcum yoktur’*, *‘alacaklının takibe yetkisi yoktur’*, *‘senet sahtedir’*, *‘itiraz ediyorum’* vb. şeklinde itiraz istemini dile getiren sözcükleri kullanması halinde, bu beyanlar *‘borca itiraz’* kabul edilmelidir. Bir başka deyişle borçlunun dilekçesinden genel olarak *‘itiraz iradesi’* çıkarılabilen durumlarda bunu geçerli bir itiraz olarak kabul etmek gerekir.

Borçlu, icra dairesine verdiği dilekçede hem *‘ödeme emrine itirazımdır’* şeklinde ifade kullanmış hem de ‘borcu kabul ettiğini ve taksitle ödemek istediğini’ bildirmiş ise ya da süresi içinde verilen dilekçede ‘mal beyanında bulunulduğuna’ dair kayıtlar mevcut ise geçerli bir itirazdan bahsedilemez...

Borcun bir bölümüne itiraz etmek isteyen borçlu, bu bölümü açıkça belirtmek zorundadır. Yani, itiraz edilen ve edilmeyen borç miktarı itirazdan açıkça anlaşılmalıdır. Bu şekilde yapılmayan itiraz geçersiz olur...¹⁸⁶⁹

¹⁸⁶⁸ MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukuku, C:1, 5. Baskı, s:325 vd.; 328 vd.

¹⁸⁶⁹ COŞKUN, M. Açıklamalı-İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu, 5. Baskı, C:1, 2016, s:922 vd.

- ‘*Borca itiraz*’, borçlunun imzaya itiraz dışında yaptığı bütün itirazlardır...

Borçlu, borca itiraz ederken bunu imzaya itirazda olduğu gibi ayrıca ve açıkça belirtmek zorunda değildir. Borca itirazın bir formülü ya da kalıbı yoktur. Örneğin borçlunun yalnızca; ‘*borca itiraz ediyorum*’, ‘*borçlu değilim*’ ya da ‘*borcum yoktur*’ gibi itirazları da geçerlidir. Borçlunun itirazı sırasında ‘*itiraz nedenini*’ bildirmesi gerekmez...

Borçlunun, borcun tamamına değil de yalnızca belli bir kesimine itiraz etmesine ‘*kısmi itiraz*’ denir. Örneğin ‘*borcum vardır ancak borcun sözü edildiği gibi 10.000 TL. değil, 3.000 TL. dir.*’ biçimindeki itiraz gibi.

Kısmi itirazın geçerli olabilmesi için *itiraz edilen kesimin neden ve miktarının* ayrıca ve açıkça belirtilmesi gerekir. İtiraz edilen kısım (borç miktarı), ayrıca ve açıkça belirtilmezse ödeme emrine itiraz edilmemiş sayılır (İİY. m. 62/4)...¹⁸⁷⁰

B)Yüksek mahkeme (Hukuk Genel Kurulu ve Yargıtay 12. Hukuk Dairesi)

- **Yargıtay 12. HD. 14.11.2016 T. E:6019, K:23429:** (www.e-uyar.com)

“*İtirazın yazılı yapılması halinde, bu hususta sınırlayıcı yasal bir düzenleme olmadığından, belirli sözcüklerin kullanılmasının zorunlu olmadığını, borçlunun; “borçlu değilim”, “borcum yoktur”, “alacaklının takibe yetkisi yoktur”, “senet sahtedir”, “itiraz ediyorum”, “borçtan sorumlu değilim” ve sair şekilde itiraz istemini dile getiren, itiraz iradesini ortaya koyan sözcüklerin kullanılmasının yeterli olduğu, bu konuda, kullanılan sözcüklerin sözlük anlamına bakılmayıp, onu kullanan kişinin gerçek maksat ve isteği göz önünde tutulması gerektiğini- Borçlunun dilekçesinden genel olarak “itiraz iradesi” çıkarılabiliyorsa, bunun geçerli bir itiraz olarak kabul edilmesi gerektiği, bu konuda, kuşkuya düşülmesi halinde, borçlu lehine hareket edilmesi gerektiğini, zira, itirazın geçerli sayılmaması durumunda, borçlu borcu kabul etmiş sayılacağından, gerçek iradesine aykırı bir durumla karşı karşıya kalabileceği, kuşku bulunan hallerde, itiraz hakkı süreyle kısıtlanan borçlunun çıkarı, alacaklınıninkine göre daha çok korunmaya değer olduğundan, borçlunun pek açık olmayan bildirimlerinin, bu bildirimden çıkarılacak gerçek irade de gözetilerek geçerli bir itiraz bildirimi olarak kabul edilmesinin yasanın düzenleniş biçimine ve amacına uygun olacağını-*

- **HGK. 13.05.2009 T. E: 12-185, K: 182:** (www.e-uyar.com)

Borcun tamamını itiraz halinde borçlunun sebep bildirmesi gerektiği gibi, itirazı sırasında belli bir sözcüğü kullanmış olmasının da zorunlu bulunmadığını; önemli olanın, yasal süre içinde şahsen veya yetkili kişiler eliyle “itiraz iradesi”nin ortaya konulması olduğunu, borçlunun dilekçesinden genel olarak “itiraz iradesi” çıkarılabiliyorsa, bu geçerli bir itiraz olarak kabul edilmelidir.

SONUÇ: Buraya kadar –gerek **doktrindeki** bu konudaki görüşlere ve gerekse **Yargıtay’ımızın içtihatlarına** atıf yaparak- ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi; borçlu tarafından süresi içinde icra dairesine bildirilen itirazın “*borcun tamamına yönelik bir itiraz*” olarak kabul edilebilmesi için; **a)** İtiraz dilekçesinde borçlunun takibe (borca) ‘*itiraz iradesi*’ni açıkça ortaya koymuş olması ve **b)** Bu iradenin yorumlanmasında tereddüde düşülmesi halinde borçlu lehine hareket edilerek “*borçlunun, borcun tamamına itiraz etmek istediği*”nin kabul edilmesi gerektiğinden, somut olayda da borçlu vekili 22.12.2020 tarihli “*itiraz dilekçesi*”nde açıkça ‘*itiraz dilekçesinin (3) yerinde*’;

- “*Müvekkilimizin, ödeme emrinde yazılı miktarda (A. B.)’ne gerek döviz cinsinden gerekse Türk Lirası cinsinden borcu yoktur. Haksız açılan işbu icra takibine, ödeme*

¹⁸⁷⁰ ERCAN, İ. Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 4. Baskı, 2019, s:202 vd.

emrine, asıl alacağı, işlemiş ve işleyecek faize ve fer’ilerine itiraz etmek zorunluluğu hasıl olmuştur.”

• “Yukarıda açıklanan nedenlerle; yasal süresi içinde İstanbul ... İcra Müdürlüğü’nün 2020/... sayılı takibine ve ödeme emrine”,

• “Müvekkilimizin alacaklı karşı tarafa herhangi bir nam altında borcu bulunmasına rağmen haksız açılan İstanbul ... İcra Müdürlüğü’nün 2020/... sayılı takibine ve ödeme emrine, asıl alacağı, borca, işlemiş ve işleyecek faize ve fer’ilerin tümüne yasal süresi içinde itiraz eder, takibin durdurulmasına”

‘ k a r a r v e r i l m e s i n i’ talep etmiş olduğundan, İstanbul ... İcra Müdürlüğü’nün 2020/... sayılı takip dosyasına yapılmış olan itirazın **“borcun tamamına yapılmış bir itiraz”** olarak kabul edilmesi gerekeceği, bu konuda şüpheye düşülmesi halinde ise, -yukarıda; dipn. 3,4,20,21, ve 22’de belirtildiği gibi- bu şüphenin borçlu (vekili) lehine yorumlanarak, ortada *borcun tamamına yönelik bir itirazın varlığı kabul edilerek*, icra takibinin tamamen durdurulması, bu nedenle icra dosyası içinde icra müdür yardımcısının bu konudaki 15.01.2021 tarihli kararının isabetli olduğu, takdiri muhterem İstanbul ... İcra Hukuk Mahkemesi’ne ait olmak ve borçlu vekili Av. ... tarafından bu mahkemeye (Dosya No: 2021/... E.) sunulmak üzere hazırlanmış olduğumuz *“uzman görüşümüzü”* (HMK. m. 293) saygıyla sunarız...12.02.2021

(393)

KONU: Hakkında, Takip Alacaklısı (Son Hamil) Tarafından Süresinde Protesto Edilmemiş Bir ‘Bono’ya Dayalı Olarak ‘Kambiyo Senetlerine Mahsus Yolu ile’ Takip Yapılmış (İİK. m. 167 vd.) Olan Borçlu (Ciranta); ‘İcra Takibinin İİK. m. 170/a Uyarınca İptali İçin İcra Hukuk Mahkemesi’ne Yaptığı Başvurunun (Şikayetin) -‘5 Günlük Süre’den Sonra Yapılmış Olması Nedeniyle ‘Süre Aşımından Reddi’ Üzerine- Asliye Hukuk Mahkemesi’ne Başvurarak “İcra Takibinde Bulunmuş Olan Alacaklının -TTK.M. 778, 714 Ve 730 Uyarınca- Takip Konusu Bonoyu Süresi İçinde Protesto Ettirmemiş Olması Nedeniyle Ciranta-Lehtar Durumunda Bulunan Kendisi Hakkında ‘Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takip (İİK. m. 167 vd.) Yapamayacağını” İleri Sürerek “Takip Konusu Yapılmış Olan Bono ve İcra Takibi Nedeniyle Borçlu Olmadığının Tespiti İçin” M E N F İ T E S P İ T D A V A S I (İİK. m. 72) Açabilir mi?

*

Davacı (E.) ŞTİ. vekili 19.06.2020 tarihli “dava dilekçesi”nde özetle;

“- Müvekkili aleyhine davalı şirket tarafından ... İcra Müdürlüğü’nün 2019/... sayılı dosyasından ‘kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla’ takip yapıldığını,

-Takip dayanağı belgenin 12.10.2018 düzenleme ve 22.03.2019 vade tarihli bir bono olduğunu, müvekkilinin bu bonoda lehtar ciranta konumunda bulunduğunu, davalı-alacaklının TTK. hükümlerine göre borçluya ‘ödememe protestosu’ göndermeden müvekkili hakkında takibe geçmiş olduğunu,

-TTK. ’nun 778, 714 ve 730. maddeleri uyarınca; hamilin lehtar ve diğer cirantalara müracaat edebilmesi için vadeyi izleyen 2 iş günü içinde keşideciye ödememe protestosu göndermesi gerektiğini, davalı-alacaklının ise keşideciye bu protestoyu göndermeden müracaat hakkı düştüğü halde, kötüniyetli olarak müvekkili hakkında takipte bulunduğunu,

-Arabuluculuk başvurusunun incelenmesi sırasında davalı-alacaklının ‘hiçbir surette müvekkili hakkındaki takibinden vazgeçmeyeceğini’ kendilerine bildirdiğini”,

Belirterek, “müvekkilinin davalı-alacaklıya borçlu bulunmadığının tespitine ve davalının takipte kötüniyetli bulunduğundan %20’den aşağı olmamak üzere müvekkili lehine kötüniyet tazminatına hükmedilmesini vs.” talep etmiştir.

Davalı-alacaklı (K.) GIDA SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ. vekili 10.07.2020 tarihli “cevap dilekçesi”nde özetle;

“- Haksız, kötüniyetli ve hukuka aykırı olarak açılmış olan davayı kabul etmediklerini,

-Müvekkili şirketin ‘tavuk yemi’ üretimi yaptığını, davacının da ‘yumurta tavukçuluğu’ yaptığını, bu nedenle müvekkili firmadan tavuk yemi satın aldığını, satın aldığı yemlerin bedelini ödemediğini, borcun ertelendiğini, verdiği çekleri ödemediğini, mallarını kaçırdığını, bu arada (G.) PETROL İSTASYONU’nu devrettiğini,

-Bono keşidecisi (N. Ö.)’nin, davacı-lehtar (E.) TAVUKÇULUK ŞTİ.’nin kurucu ortağı olduğunu, ciro silsilesinde bir bozukluk bulunmadığını, (N. Ö.) tarafından keşide edilen bononun, oğlu (E. Ö.) adına kayıtlı lehtar şirkete keşide tarihinde devredildiğini ve aynı anda ciro edilerek müvekkiline devredildiğini, keşideci (N. Ö.)’nin, takip borçlusu şirkette yetkili konumunda bulunduğunu,

-Dava konusu bonoda ‘davacı’ nin lehtar, ‘davalı’ nin ise lehtardan sonraki cirantahamil konumunda bulunduğunu, taraflar arasında temel ilişkiye dayalı olarak, müvekkili tarafından dava konusu bono protesto edilmese dahi müvekkilinin, cirantaya müracaat hakkı bulunduğunu,

-Bononun protesto edilmemesinin menfi tespit davasına konu edilemeyeceğini,

-Davacı şirketin, ... İcra Hukuk Mahkemesi’ne (Dosya No: 2019/... E.) yaptığı itirazın ‘süresinde yapılmış olmaması nedeniyle’ reddedildiğini, aynı konuda davacının yeni bir dava açmasının yersiz olduğunu,

-İcra takibinin bonoya dayanmakta olup, bononun sebepten mücerret olduğunu, bu nedenle istinaf halinde hamilin davasının sadece bu kıymetli evraka dayandırabileceğini, geçerli bir temel münasebetin, bulunduğunu ispat yükünün borçluya ait olduğunu”

ileri sürerek “haksız, hukuka aykırı ve kötüniyetli olarak açılmış davanın reddine karar verilmesini” talep etmiştir.

Davacı vekili tarafından 27.07.2020 tarihli “cevaba cevap dilekçesi”nde özetle;

“-Davacı tarafın, ‘bono keşidecisi (N. Ö.)’ nin, müvekkili davacı (E.)TAVUKÇU-LUK ŞTİ.’nin kurucun ortağı olduğunu’ iddia etmişse de müvekkili şirketin tek ortağının (E. Ö.) olduğunu, keşideci (N. Ö.)’nin davacı şirketin yetkilisi olmadığını,

-Davalı-alacaklının, lehtar-ciranta konumunda olan müvekkili hakkında, takip konusu bonoyu protesto ettirmeden müvekkili hakkında takipte bulunamayacağını, ‘bononun protesto edilmemesi nedeniyle menfi tespit davası açılabilceği’ konusunda yüzlerce içtihat bulunduğunu,

-Davalı tarafın ‘takibe konu bononun kayıtsız ve şartsız bir borç ikrarını içerdiğini’ belirterek, kendi beyanları ile çelişkiye düştüğünü çünkü kendilerinin de iddiasının bu yönde olduğunu,

-Davalı hakkında ayrıca Cumhuriyet Başsavcılığı’na tefecilik suçundan ve Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı’na vergi kaçakçılığı hususunda şikayet ve suç duyurusunda bulunma haklarını saklı tuttuklarını”

belirtmiştir.

*

● ... İcra Dairesi’nin 2019/488 sayılı icra dosyasında; ‘alacaklı’ (K.) GIDA SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ. tarafından ‘borçlu’ (E.) TAVUKÇULUK ŞTİ. hakkında 24.07.2019 tarihinde 12.10.2018 tanzim ve 22.03.2019 vade tarihli 2.692.000 TL. bedelli bonoya dayalı olarak; 2.572.777,00 TL. (asıl alacak) + 169.063,17 TL. (geçmiş günler faizi) + 7.718,33 TL. (komisyon) = 2.749.558,50 TL. (toplam alacak)ın, asıl alacağa işleyecek yıllık %19,50 avans faizi ile tahsili için takip yapıldığı görülmüştür.

● Bilindiği gibi; menfi tespit davası “borçlunun, hakkında yapılan icra takibinden önce veya sonra hukuki yararı bulunan durumlarda, maddi hukuk bakımından borçlun olmadığı tespitini için açtığı bir dava”¹⁸⁷¹ olup, İcra ve İflas Kanunu’nun 72. maddesi “icra hukuku bakımından borçlu durumuna düştüğü halde, maddi hukuk bakımından aslında borçlu olmadığını ileri süren borçluya ‘borçlu olmadığını genel hükümlere göre tespit etme olanağını vermek amacıyla’ kabul edilmiştir.”¹⁸⁷²

¹⁸⁷¹ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları, 4. Baskı, 2015, s:5

¹⁸⁷² UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s: 1 vd.

Borçlu, çeşitli nedenler borçlu olmadığını bildirebilir (ve çeşitli nedenlerle menfi tespit davası açabilir). Bu nedenler, İcra-İflas Hukuku’na değil, maddi hukuka (meselâ Borçlar Hukuku’na, Ticaret Hukuku’na) ilişkin olabilir.¹⁸⁷³

TTK’nun 778. maddesinin yollaması ile ‘bono’lar hakkında uygulanması gereken TTK.’nun 714 ve 730. maddeleri uyarınca ‘belirli bir günde’ (veya ‘düzenlenme günü’nden ya da ‘görüldükten belirli bir süre sonra’) ödenmesi şartını içeren bonoya dayanılarak, bonoyu elinde bulunduran hâmilin lehtar (ve diğer cirantalara) müracaat edebilmesi, ‘ödeme gününü takip eden iki iş günü içinde’ senet keşidecisinin protesto edilmesine bağlıdır. Başka bir ifadeyle hamil, anılan maddelere göre, senedi protesto ettirmeden lehtar (ve diğer cirantaları) takip edemez (Bunlara karşı müracaat hakkını kaybeder).¹⁸⁷⁴

Davacı-borçlu vekili “*hamil tarafından, lehtar (ciranta) hakkında bonoya dayalı olarak takip yapılabilmesi için, keşideci hakkında süresi içinde ‘ödememe protestosu’ çekilmesi gerektiğini*” belirten Yargıtay 19. ve 11. Hukuk Dairesi’nin;

- 11. HD. 26.11.2019 T. E: 532, K: 7539
- 19. HD. 09.09.2019 T. E: 1658, K: 4242
- 19. HD. 07.02.2017 T. E: 1697, K: 873
- 19. HD. 22.01.2016 T. E: 8656, K: 580
- 19. HD. 09.06.2016 T. E: 5634, K: 10381

İçtihatlarını dosyaya sunmuştur.

İlişikte sunduğumuz içtihatlarda da aynı husus açıkça belirtilmiştir:

● “*‘Takibe konu bonolara ilişkin olarak keşidecisine karşı protesto keşide edilmediği, davalı tarafın tacir olduğu, takibe konu ettiği bonoları kabul ederken keşideciye karşı protesto edilip edilmediğinin araştırılmadan mevcut haliyle kabul ettiği, mevcut durumu bilerek bonoları kabul etmiş bulunması karşısında keşidecisine karşı protestosu bulunmayan bonolara dayanılarak lehtar davalıya karşı kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip yapılabilmesinin mümkün olmadığı, lehtar ve cirantalara karşı müracaat hakkını kaybettiği’ gerekçeleriyle kararın yerinde olup onanması gerektiği*”¹⁸⁷⁵

● “*‘Ödememe protestosu çekilmediği’ gerekçesiyle ciranta yönünden menfi tespit davasının kabul edilebileceği, hamilin keşideci aleyhine takibe geçmesinin ise mümkün olduğu*”¹⁸⁷⁶

● “*‘Yasal süresi içinde senet keşidecisine müracaat edilmeden, hamilin cirantaya müracaat edemeyeceği- Keşideciye ödememe protestosu gönderilmeden ikinci cirantaya başvurulamayacağı’*”¹⁸⁷⁷

● “*‘Yetkili hamil olan alacaklının, borçlu ciranta hakkında takip yapabilmesi için, bononun keşidecisine ödememe protestosu göndermesinin zorunlu olduğu- Bonolar bakımından protesto çekildiğine dair bir belge bulunmadığı, bononun süresinden sonra (üçüncü iş gününde) protesto edildiği, bir diğer bononun ise yasal süre olan iki iş günü*

¹⁸⁷³ KURU, B. İcra ve İflas Hukuku (El Kitabı), 2013, 2. Baskı, s:347 – KURU, B./AYDIN, B. İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku (Ders Kitabı), 4. Baskı, 2020, s:142

¹⁸⁷⁴ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İcra Hukuku’nda Kambiyo Senetleri, 5. Baskı, 2021, s:135 vd.

¹⁸⁷⁵ Bknz: 19. HD. 18.02.2020 T. 2374/515 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁷⁶ Bknz: 19. HD. 27.09.2017 T. 14474/6351 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁷⁷ Bknz: 12. HD. 24.01.2017 T. 32171/874 (www.e-uyar.com)

içerisinde keşideciye ödememe protestosu çekildikten sonra takibe başlandığı görülmekle; mahkemece, ‘süresinde ödememe protestosu çekilen senet yönünden takibin iptali talebinin reddine’ karar verilmesi gerektiği”¹⁸⁷⁸

• “Hamil-davalı, davacı-lehtar cirantaya karşı 6762 sy. TTK'nun 690. md. yollamasıyla aynı Yasa'nın 642. md. gereği bonoda keşideciye ödememe protestosu keşide etmeden, kambiyo senetlerine özgü takip yapamayacağından, mahkemece ‘dava konusu kambiyo senetlerine özgü icra takibinin iptaline ve davacının icra takibi nedeniyle borçlu olmadığına tespitine’ karar verilmesi gerekeceği”¹⁸⁷⁹

• “TTK'nun 690. maddesinin yollamasıyla bonolar hakkında da uygulanan TTK'nun 642. maddesi uyarınca ‘davalı hamilin, davacı cirantaya karşı müracaat hakkına sahip olabilmesi için, bononun kanuni süre içinde protesto ettirilmesinin zorunlu olduğu, kanuni süre içinde ödememe protestosu keşide etmeyen hamilin keşideci dışındakilere müracaat hakkını kaybettiği, somut olayda TTK'nun 642. maddesi gereğince protesto keşide etmeyen davalı hamilin davacı lehtara müracaat hakkının düştüğü’ gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceği”¹⁸⁸⁰

• “TTK'nun 690.maddesi yollaması ile bonolar hakkında da uygulama alanı bulan aynı kanunun 642. maddesi uyarınca, ‘bonoda hamil tarafından ciranta aleyhine takip yapılabilmesi için ödememe protestosunun çekilmesinin zorunlu olduğu, bunun yapılması durumunda yetkili hamil konumunda olan davalının, lehtar-ciranta konumundaki davalıya müracaat hakkının ortadan kalkacağı, davalının ödememe protestosu göndermediği’ gerekçesiyle davanın kabulüne, davacının icra takibinden dolayı davalıya borçlu olmadığına tespitine karar verilmesi gerekeceği”¹⁸⁸¹

• “TTK'nun 690.maddesi yollaması ile bonolarda da uygulanan TTK'nun 642.maddesi uyarınca ‘bonoda hamil tarafından ciranta aleyhine takip yapılabilmesi için ödememe protestosunun çekilmesi gerekeceği, protesto çekilmemesinin müracaat hakkının kaybına yol açacağı’, davalı hamilin protesto keşide etmemesi nedeni ile cirantaya başvuru hakkının bulunmayacağı”¹⁸⁸²

• “Taraflar arasındaki uyuşmazlık, “senetten dolayı borçlu bulunmadığının tespiti” ilişkindir. Somut olayda davacı borçlu senedi ciro eden lehtar, davalı ise bu ciro ile senedi iktisap eden hamil konumundadır. TTK.’ nun 690. maddesi yollaması ile bonolar hakkında da uygulama olanağı olan aynı yasanın 642. maddesi uyarınca, ‘bonoda hamil tarafından ciranta aleyhine takip yapılabilmesi için, ödememe protestosunun çekilmesi gerekir. Protestonun çekilmemesi müracaat hakkının kaybına yol açar’, bu süre hak düşürücü nitelikte olduğu için, hâkim tarafından re’sen dikkate alınması gerekir”¹⁸⁸³

SONUÇ: Buraya kadar ayrıntılı olarak izah ettiğimiz nedenlerle, senet hamili alacaklının, takip konusu bonoyu süresi içinde keşideciye ‘ödememe protestosu’ (TTK.m. 714,730) göndermeden senedin cirantaları hakkında ‘kambiyo senetlerine mahsus haciz

¹⁸⁷⁸ Bknz: 12. HD. 20.12.2016 T. 7956/25746 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁷⁹ Bknz: 19. HD. 05.03.2014 T. 1394/4369 (UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları, s:158 vd.) (www.e-uyar.com)

¹⁸⁸⁰ Bknz: 19. HD. 14.03.2012 T. 13463/4142 (UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s:217 vd.) (www.e-uyar.com)

¹⁸⁸¹ Bknz: 19. HD. 07.03.2012 T. 2113/3636 (UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s:218 vd.) (www.e-uyar.com)

¹⁸⁸² Bknz: 19. HD. 04.11.2010 T. 2994/12576 (UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s:244) (www.e-uyar.com)

¹⁸⁸³ Bknz: 19. HD. 22.06.2006 T. 934/6851 (UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s:291) (www.e-uyar.com)

yolu ile’ (İİK.m. 167-170a) takipte bulunamayacağını, TTK.’nun anılan maddelerine aykırı olarak takipte bulunması halinde, takibe muhatap olan cirantalar tarafından *‘takip konusu senetten (ve icra takibinden) dolayı borçlu olmadıklarının tespiti için*’ menfi tespit davası (İİK.m. 72) açılabileceğini, takdiri muhterem mahkemeye ait olmak ve davacı vekili sayın Av. ... tarafından ... Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 220/... Esas sayılı dosyasına ibraz edilmek üzere, hazırlamış olduğumuz *“uzman görüşümüzü”* (HMK.m. 293) saygıyla sunarız...29.01.2021

(394)

KONU: Borçlu Tarafından, Alacaklısına Borçlandıktan Sonra, Dava Konusu (2) Taşınmazdaki Hisselerini ‘Hala’ları ve ‘Üvey Annesi’ne Satması Halinde (İİK. M. 278/III-1 ve 280/I), Bu ‘Satış Tasarrufu’nun Hangi Koşulların Gerçekleşmesi Halinde ‘iptali’ Mümkün Olur? Ya da Hangi Koşulların Gerçekleşmesi Halinde Mahkemece ‘iptaltalebinin reddine’ Karar Verilebilir?

*

Hakkında «haciz» (İİK. m. 78 vd.) işlemine girilen (iflâsta; «iflâs kararı verilen» (İİK. mad. 165, 191/I) borçlunun *tasarruf yetkisi*, bu tarihten itibaren kısıtlanır.

I- «Malları üzerine haciz konulması»ndan (veya haklarında iflâs kararı verilmesi»nden) önce, malları üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabilen borçlular, henüz alacaklıların -haciz ve iflâs yolu ile- takibine hedef olmadan, onlardan «mal kaçırmak» (yani, onların haklarında yapacağı takibi semeresiz bırakmak) amacı ile, malvarlığının tamamını ya da bir kısmını, bir takım «hileli» işlemlerle (yani, bedelsiz olarak ya da çok ucuz bedelle) başkalarına (özellikle, yakınlarına, kendilerinin bu amacını bilen veya bilebilecek durumda bulunan arkadaşlarına/ tanıdıklarına) devredebilirler ya da bedelini kendileri ödeyerek yakınları üzerine taşınır/ taşınmaz mal satın alarak malvarlığını azaltabilirler...

İşte, bu gibi kötü niyetli borçluların «alacaklılarından mallarını kaçırmak kasdı ile» yaptıkları bu tür işlemlerden zarar gören alacaklıları korumak amacı ile, onlara «tasarrufun iptali davası» denilen bir ‘dava açma hakkı’ tanınmıştır.

«Tasarrufun iptali davası»nı «bir borçlunun, alacaklılarına zarar vermek kasdıyla, mallarının haczinden veya hakkında iflâs kararı verilmeden önce, yani henüz tasarruf yetkisinin kısıtlanmadığı dönemde, alacaklılarından mallarını kaçırmak için yapmış olduğu tüm tasarrufların, sadece davacı-alacaklı bakımından hükümsüz sayılmasını sağlamak için, ‘kural olarak’ kesin ya da geçici aciz belgesine sahip alacaklılarca, kanunda öngörülen sebeplere dayanarak, beş yıllık hak düşürücü süre içinde açılabilen, ‘borçlunun malvarlığından çıkardığı’ dava konusu mal ve haklar üzerinde davacı-alacaklıya ‘cebri icra yetkisi’ tanıyan, şahsi nitelikte bir eda davasıdır» şeklinde tanımlayabiliriz.¹⁸⁸⁴

¹⁸⁸⁴ Benzer tanımlar için Bknz: KURU, B. «Bir borçlunun, mallarının haczinden veya iflâs etmeden önce, alacaklılarından mal kaçırmak için yapmış olduğu bağışlamalar ve şüpheli (hileli) tasarrufların iptal ettirilebilmesi için alacaklılara bir dava açma hakkı tanınmıştır ki, buna iptal davası denir (m. 277-284)» (El Kitabı, s: 1397; İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, s: 663) - MUŞUL, T. «İİK. m. 97/sondan 2. fıkradaki ve iflâstaki haller (İİK. m. 277/b.2, m.245 ve 255/3) hariç olmak üzere, kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, kanunda öngörülen sebeplere istinatla, kabili iptal olduğunu iddia ettiği tasarrufi işlemin, sadece kendisi açısından ve aciz vesikasına bağlanmış olacağı ve ferileri nisbetinde iptal edilmesini talep ederek, borçlu ile lehine tasarrufi işlemin yapıldığı üçüncü kişiye karşı açtığı, 5 yıllık hak düşürücü süreye ve basit yargılama usulüne tâbi olan, şahsi nitelikte bir davadır» (Tasarrufun İptali Davaları, s: 17) - ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. «İcra ve İflâs takibinden önce veya takip sırasında, borçlunun alacaklının haklarını ihlâl edecek şekilde yaptığı tasarruf işlemlerinin iptali için başvurulmuş yola tasarrufun iptali davası denir» (İcra ve İflâs Hukuku, s: 725) - EROĞLU, O. «Kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak kasdıyla yaptığı tasarruflarını, alacağı ile sınırlı olmak kaydıyla, icra takip sahasına sokmasını sağlayan, beş yıllık hak düşürücü süreye tâbi, kişisel nitelikte bir eda davasıdır» (Tasarrufun İptali Davası, s: 22) - BERKİN, M.N. «Borçlunun alacaklılarına zarar veren bazı tasarruflarını -davacı alacaklı bakımından, onun alacağı ölçüsünde- hükümsüz hale getirmeye yarayan bir dava» (İflâs

Bu davanın amacı; borçluların henüz tasarruf yetkilerinin kısıtlanmamış olduğu dönemde (yani; «malları üzerine haciz konulmadan» veya «hakkında iflâs kararı verilmeden» önce) alacaklılarından mal kaçırmak kasdı ile, kötü niyetle yapmış oldukları hukukî işlemleri, davacı-alacaklı bakımından hükümsüz sayarak, borçlunun malvarlığından uzaklaştırdığı (çıkardığı) dava konusu mal ve haklar üzerinde, alacaklının -sanki, bu mal ve haklar halâ borçluya aitmiş gibi- cebri icra yolu ile alacağını elde etmesini -bu malın haciz ve satışı isteyerek- sağlamaktır.¹⁸⁸⁵

İptal davasına ilişkin İİK. mad. 277 vd.’da her ne kadar ısrarla, «butlan»dan yani «hükümsüzlük»den bahsedilmekte ise de, burada maddi hukuk anlamında ne mutlak ve ne de nisbi bir hükümsüzlük söz konusu değildir.¹⁸⁸⁶ Hukukta «iptal» kavramı ile iki farklı şey belirtmek istenir: «İptal yenilik doğuran hakkının kullanılmasıyla ya zaten daha baştan geçersiz bir hukukî işlemin geçersizliği kesinleştirilir (örneğin; TBK. mad. 28, 39) (geniş anlamda iptal edilebilirlik) ya da baştan beri geçerli olan bir hukukî işlem sonradan geçmişe etkili olarak geçersiz kılınır (örneğin; TBK. mad. 182/III, 281, 286/II, 287, 615; MK. mad. 148, 504, 557, 560) (dar anlamda iptal edilebilirlik).¹⁸⁸⁷ Alacaklılara -iflâs halinde; iflâs masasına- tanınan iptal davası ne -az önce belirtilen- «geniş» ve ne de «dar» iptal edilebilirlik gurubuna (kategorisine) sokulamaz. Çünkü, İİK. mad. 277 vd.’da öngörülmüş iptal davasının amacı ve sonucu; dava konusu malı, sadece «cebrî icra takibi bakımından» sanki borçlunun malvarlığında kalmışçasına, sadece nisbi bir güç ve etkiyle alacaklıların -iflâsta; iflâs masasının- takip (el uzatma) alanına sokmaktır. Bu niteliği ile söz konusu iptal hakkı, bir «yenilik doğurucu» hak olmayıp, kuruluşunda baştan aşağı geçerli bir hukukî işlemi, cebri icra alanına özgü kalma koşuluyla, tasfiye etmeye yönelik bir «nisbi talep hakkı»dır.¹⁸⁸⁸ İptal davasının, davacı-alacaklı lehine sonuçlanması halinde, dava konusu mal tekrar borçlunun malvarlığına (mülkiyetine) dönmeyiz. Yani, borçlunun yapmış olduğu hileli işlem «maddi hukuk bakımından» iptal edilmez, hükümsüz hale getirilmez. Sadece yapılan hileli işlem «alacaklı bakımından» hüküm ifade etmez. Alacaklı, yapılan işleme -örneğin; satışa, kurulan ipotega vb.- rağmen, o malı sattırarak alacağını alır. Eğer alacaklının alacağı ödedikten sonra geriye para artarsa, bu, borçluya değil, borçlu ile hukukî işlemde bulunan (davalı) üçüncü kişiye verilir. Başka bir deyişle, tasarrufun ‘maddi hukuk anlamında’ iptali söz konusu olmadığından, iptal davasının kazanılması halinde, alacaklı; dava konusu mal sanki borçlunun malvarlığından hiç çıkmamış gibi, onu haczettirip sattırır ve satış bedelinden alacağının ödenmesini isteyebilir. Ancak, iptal edilen tasarruf konusu mal sadece davacı-alacaklının takibi bakımından, borçlunun malvarlığında farzedildiğinden, takip sonucunda -satış

Hukuku, s:489, 1972 - 17. HD. 08.07.2010 T. 2481/6636: «borçlunun alacaklısını zarara sokmak kasdıyla malvarlığından çıkarmış olduğu mal ve hakların veya bunların yerine geçen değerlerin, tasarruftan zarar gören alacaklının alacağını elde etmesi amacıyla alacaklı tarafından paraya çevrilmesini sağlayan dava»

¹⁸⁸⁵ MUŞUL, T. age. s: 23 - EROĞLU, O. age. s: 28 - ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E. İcra ve İflâs Hukuku, s: 531 - KURU, B. El Kitabı, s: 1397 - ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. age. s: 726 - PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M. İcra ve İflâs Hukuku, s: 857 - SERTKAYA, S.A./KUL, S. Tasarrufun İptali Davaları, s: 5 - ÇETİN, H.E. Tasarrufun İptali s: 17 - GÜNEREN, A. Tasarrufun İptali Davaları, s:40 - ÇAM, Ü.M. Kamu Alacağının Korunmasında Tasarrufun İptali Davaları, s:58 - COŞKUN, M. İtirazın İptali, Menfî Tespit ve İstirdat, Tasarrufun İptali Davaları, s:887

¹⁸⁸⁶ UMAR, B. İptal Davası, s: 8 - ÖNEN, T. İptal Davaları, s: 40 - KURU, B. İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, s: 3408 - KURU, B. El Kitabı, s: 1397 - SARISÖZEN, İ. İcra ve İflâs Hukukuna Göre İptal Davalarında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s: 51, dipn. 6) - KURTOĞLU, S. İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukukî Niteliği, s: 776)

¹⁸⁸⁷ SEROZAN, R. Sözleşmeden Dönme, s: 151 vd.

¹⁸⁸⁸ SEROZAN, R. age. s: 153, dipn. 66

bedelinden- geriye bir şey artarsa, bu, ‘borçlu’ya değil, ‘lehine tasarruf yapılan üçüncü kişi’ye verilir. Eğer, burada, «tasarrufun maddi hukuk anlamında iptali» söz konusu olsa idi, artan paranın ‘borçlu’ya verilmesi gerekirdi...

Yüksek mahkeme, çeşitli içtihatlarında «tasarrufun iptali davasının amacı» hakkında;

√ «İcra ve İflas Kanunu’nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarındaki amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların ‘geçersizlik’ ya da ‘iyiniyet kurallarına aykırılık’ nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»¹⁸⁸⁹

√ «Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların ‘geçersizlik’ ya da ‘iyiniyet kurallarına aykırılık’ nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasına ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»¹⁸⁹⁰

√ «Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların ‘geçersizlik’ ya da ‘iyiniyet kurallarına aykırılık’ nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»¹⁸⁹¹

√ «İptal davasının amacının iptali istenilen işlem hiç yapılmamış gibi, borçlunun malvarlığından çıkan malın, iptal isteyen davacı bakımından, tekrar iadesini temin ederek, alacaklının hakkını elde etmesini mümkün kılmak olduğu; eş söyleyişle, iptal davası ve iptal kararının, devir alanın borçludan yaptığı iktisaba etkisi bulunmayıp, dava sonunda mülkiyetin el değiştirmiş olmasının söz konusu olmadığını- Bu itibarla iptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olduğunu- Davacının bu tür davalardaki amacının, elde edemediği alacağını tahsil edebilmek için hukuksal işlemin kendisi yönünden geçersizliğini sağlamak olduğunu, dolayısıyla, davacının amacı belirlenerek, takip hukuku alanında borçlunun tasarrufları için, İcra ve İflas Kanunu’nun 277 ve devamı maddelerinde öngörülen tasarrufun iptali kurallarının uygulanması gerekeceğini»¹⁸⁹²

√ «Tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların ‘geçersizlik’ ya da ‘iyiniyet kurallarına aykırılık’ nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»¹⁸⁹³

√ «Tasarrufun iptali davasında, davacının davalılardan A.H. adına takip yaptığı, davalının ise adına kayıtlı taşınmazları 01.04.2011 tarihinde hacizli olarak davalı 3. kişi F.A. ’e devrettiği, 3. kişinin ise taşınmazları hacizli olarak aldığı kabul ettiği, davacının taşınmazları üzerinde haczin devam ettiği, 3. kişi tarafından da 07.04.2011 tarihinde hacizli olarak satın aldığı anlaşıldığından İİK. ’nın 277. ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan davalardaki amaç tasarrufun iptali ile davacı alacaklıya haciz ve satış isteme yetkisi vermek olduğuna göre, davacının hacizli taşınmazları usulüne uygun

¹⁸⁸⁹ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁹⁰ Bknz: 17. HD. 19.11.2018 T. 946/10870 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁹¹ Bknz: 17. HD. 05.11.2018 T. 6517/10079 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁹² Bknz: Ankara BAM. 26. HD. 02.11.2018 T. 2167/1536 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁹³ Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 4016/9049 (www.e-uyar.com)

olarak sattırarak alacağını alma imkanına sahipken, bu davayı açmakta hukuki yararının olmadığı»¹⁸⁹⁴

√ «İcra ve İflâs Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»¹⁸⁹⁵

belirtmiştir.

II- Yapılan açıklamalardan anlaşıldığı gibi iptal davası, «dava konusu malın aynına ilişkin bir dava olmayıp kişisel bir dava»dır.¹⁸⁹⁶ Yani bu dava sonunda, tasarrufa konu mal, alıcı (veya devir alan)ın malvarlığından çıkarılarak, tekrar borçlunun malvarlığına geri verilmez. Tasarrufa konu mal, yine alıcı (veya devir alan)ın malvarlığında kalmakla beraber, davayı kazanan davacı-alacaklı, o malı haciz ettirip sattırma ve satış bedelinden alacağını alma imkanını elde etmiş olur. Davanın konusunun taşınmaz olması halinde, dava sonunda verilen hükümle, taşınmazın tapu kaydında bir değişiklik yapılmaz... «Davanın kabulüne» karar verilmesi halinde, bu hükümden sadece 'davacı-alacaklı' yararlanır. 'Davalı-borçlu'dan alacaklı olan diğer alacaklılar, bu hükümden yararlanmazlar.

¹⁸⁹⁴ Bknz: 17. HD. 10.10.2018 T. 4073/8933 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁹⁵ Bknz: 17. HD. 09.10.2018 T. 8503/8819 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁹⁶ **UMAR, B.** age. s: 19 - **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, s: 664 - **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, s: 3409 - **KURU, B.** El Kitabı, s: 1397 - **BERKİN, N.** İflâs Hukuku Rehberi, s: 111 - **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflâs Hukuku, s: 300 - **ÖNEN, T.** agm. s: 39 - **KURTOĞLU, S.** İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD. 1973/7-8, s: 776 vd. - **GÜRDOĞAN, B.** İflâs Hukuku, s: 223 - **EROĞLU, O.** age. s: 32 vd. - **ESENER, T.** Muvazaalı Muameleler, s: 105 - **BÖRÜ, L.** İcra ve İflâs Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal «İİK. m. 280» (AÜHFD. 2009, S: 3, s: 486) - **KURU, B./ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s: 532 - **YILMAZ, E.** Şerh, s: 1252 - **UYAR, T.** «Muvazaâ» Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının Koşul ve Sonuçları (ABD. 2017/3, s: 266 vd.) - **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** age. s: 726 vd. - **ARSLAN, A.S.** Tasarrufun İptali Davasından Sonra Açılan Menfi Tesbit Davasında Bekletici Mesele Yapma Sorunu (Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan, C: 1, s: 254) - **ALBAYRAK, H.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHF D. 2015, S: 4, s: 933 - **KORKUSUZ, R.** İcra ve İflâs Hukuku Uygulaması, s: 312 - **ALBAYRAK, H./AĞAR, S.** Tasarrufun İptali Davalarının Kamu İcra Hukuku ve Genel İcra Hukuku Çerçevesinde Özel Dava Şartları Bakımından Karşılaştırılması (Tür. Bar. Bir. Der. Mayıs-Haziran/2016, s: 435) - **KOVAN, H.** 100 Soruda Muris Muvazaası Nedeni ile Tapu İptal ve Tescil Davaları ile Tasarrufun İptali Davaları, s: 278 - **ÇETİN, H.E.** age. s: 18 - **ESENER, T.** age. s: 105 - **ÖZSUNAY, E.** age. s: 233 - **KOSTAKOĞLU, C.** Takip Hukukunda İptal Davaları (Yasa D. 1989/8, s: 1039 - Adalet D. 1989/6, s: 9) - **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 2, s: 1744 - **AKŞENER, Ş.H.** İptal Davaları, s: 27 - **AKKAYA, T.** «Alacaklıdan Mal Kaçırma Ya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve İflâs Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu (Legal Medeni Usul ve İcra İflâs Hukuku Dergisi, 2006/3, s: 672) - **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 17 - **ULUKAPI, Ö.** İcra ve İflâs Hukuku, s: 499 - **GÜNEREN, A.** İcra ve İflâs Hukukunda İstihkak Davaları ile Tasarruf İptal Davaları, s: 1015 - **GÜNEREN, A.** Tasarrufun İptal Davaları, s: 49 - **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** age. s: 858, 878 - **YILDIRIM, K.M./YILDIRIM, N.D.** İcra ve İflâs Hukuku, s: 565 - **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 18 vd. - **KAZANCI, İ.T.** Tasarrufun İptali Davalarında İspat, s: 76 - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4309 - **AKYAZAN, S.** Takip Hukukunda İptal Davası (Ad. D. Mart-Nisan/1963, S: 3-4, s: 237) - **SARISÖZEN, İ.** İcra ve İflâs Hukukuna Göre İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s: 56) - **KARAMERCAN, F.** Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Eşin Üçüncü Kişilere Karşı Dava Hakkı, s:158 - **YILMAZ, E.** age. s: 1203 - **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 7

Zaten «davanın kabulüne» karar veren mahkeme «...dava konusu şey üzerinde, davacı alacaklıya ‘aciz vesikasında belirtilen -eğer mahkemeye kesin aciz vesikası sunulmuşsa; icra dosyasındaki alacak ve fer’ileri ile sınırlı olarak- cebri icra yetkisi tanınmasına» ş e k l i n d e karar verir...

Yüksek mahkeme, iptal davalarının bu niteliğini, çeşitli içtihatlarında;

√ «Tasarrufun iptali istemine ilişkin davada, ‘dava konusu taşınmazındavalılar arasındaki satış işlemine ilişkin tasarrufun iptali ile davacı alacaklıya icra dosyasındaki alacak ve fer’ileriyle sınırlı olarak haciz ve satış yetkisi verilmesine’ karar verilmesi gerektiğini, ‘taşınmazın önceki maliklere döndürülmesine’ şeklinde karar verilmesinin hatalı olduğunu- Alacağını temlik eden davacının, “davacı” sıfatının da ortadan kalkacağı ve onun lehine karar verilemeyeceğini»¹⁸⁹⁷

√ «İptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»¹⁸⁹⁸

√ «İptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»¹⁸⁹⁹

√ «İptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»¹⁹⁰⁰

√ «Tasarrufun iptali, davaları mutlak ticari dava niteliğinde olmayıp, şahsi nitelikte ve borçlunun tasarruflarına yönelik bulunduğundan, asliye hukuk mahkemelerinin görevine girdiğini»¹⁹⁰¹

√ «İptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını- Kredi sözleşmesinin tanzim tarihi, alacağın doğum tarihi sayılacağından, tasarrufun bu tarihten sonra gerçekleştiğini, işin esasına girilerek İİK’nun 278.-279. ve 280. madde koşullarının somut olayda gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılması gerektiğini»¹⁹⁰²

√ «Bu tür davalardan amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların ‘geçersizlik’ ya da ‘iyiniyet kurallarına aykırılık’ nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olup, davacının, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde edeceğini ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan, o taşınmazın haciz ve satışını isteyebileceğini, bu yasal nedenle iptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»¹⁹⁰³

√ «İİK. 277 ve devamı maddelerine göre açılan tasarrufun iptal davalarında, davacının bu davadaki amacının, yaptığı icra takibi nedeniyle alacağını tahsil edebilmek için yapılan taşınmaz satışının kendisi yönünden geçersizliğini sağlamak olduğunu, davacının bu hakkının aynı değil şahsi sonuç doğurduğunu, davada tasarrufun iptali

¹⁸⁹⁷ Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2397/10196 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁹⁸ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230 (www.e-uyar.com)

¹⁸⁹⁹ Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 13062/9065 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁰⁰ Bknz: 17. HD. 04.10.2018 T. 5240/8614 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁰¹ Bknz: 17. HD. 09.04.2018 T. 8983/3951 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁰² Bknz: 17. HD. 05.04.2018 T. 17130/3875 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁰³ Bknz: 17. HD. 27.02.2018 T. 12044/1388 (www.e-uyar.com)

sebeplerinin olması halinde ‘iptal ve tescil olmaksızın, taşınmazın haciz ve satışına’ karar verilmesi gerektiğini»¹⁹⁰⁴

belirtmiştir.

III- “*Tasarrufun İptali Davalarının Konusu*”nda * **¹⁹⁰⁵; İİK. mad. 277/1’de; iptal davasının, «İİK. 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı tasarruflar nedeniyle açılabilirliği» belirtilmiştir.

Borçlunun kendisine karşı girişilen icra takibinde ‘ödeme emrine itiraz etmemesi’ veya -sulh, feragat, kabul gibi- “dava içindeki” en geniş anlamı ile **hukukî işlemleri**, iptal davasına konu olabilecektir.¹⁹⁰⁶ Kısaca, borçlunun; «alacaklıları aleyhine malvarlığını azaltıcı nitelik taşıyan» her türlü -en geniş anlamı ile- **hukukî işlemleri**, iptal davasına konu olabileceği gibi «malvarlığının artışı önleyici işlemleri» de (örneğin; borçlunun kendisine miras bırakanından gelecek mirası reddetmesi gibi) tasarrufun iptali davasına konu olabilir.^{1907 1908}

¹⁹⁰⁴ Bknz: 17. HD. 20.12.2017 T. 6676/11897 (www.e-uyar.com)

* **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 362-377; s: 428-439; s: 759-790; s: 1072-1076; s: 1251-1257; s: 1433-1442; s: 1510 vd.; s: 1572 vd. - **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 51-86; s: 803-828 - **UYAR, T.** Tasarrufun İptal Davalarının Konusu (İBD. Temmuz-Ağustos/2017, s: 74-132) - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının Uygulamada Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Haziran/2014, s: 169-176) - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (Manisa Bar. Der. 2013, S: 125, s: 8-41) - **UYAR, T.** İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Konusu (ABD. 2011/1, s: 211-231) - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (Tür. Bar. Bir. Der. Eylül-Ekim/2008, s: 287-313) - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Ticari İşletmenin Devri», «İptale Tâbi Tasarrufların Kapsamı» ve «Mahkemeye Aciz Vesikasının Sunulması» Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar (Dr. Ceren Damar Armağanı’nda yayımlanacak) - **UYAR, T.** Borçlunun Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek ‘Alacağın Temliki’ Tasarrufları (Legal Huk. Der. Mayıs/2017, s: 2411-2437) - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449-4513) - **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S: 190, s: 4729-4801) - **UYAR, T.** «Muvazaalı İcra Takipleri» (Borç İkrarları) ile «Borçlunun Süresi İçinde Zamanaşımı İtirazında Bulunmaması»nın Tasarrufun İptali Davasına Konu Edilmesi (İBD. Mayıs-Haziran/2014, s: 282-295) - **UYAR, T.** Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s: 175-187) - **UYAR, T.** İİK.’nin 280. Maddesi Uyarınca İptale Tâbi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s: 415-448) - **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? (ABD. 2015/1, s: 369-397)

** **AKKAYA, T.** «Alacaklılardan, Mal Kaçırmaya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve İflâs Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu (MİHDER, 2006/3, s:661-684) – **AKKAYA, T.** İcra ve İflâs Hukukunda İptale Tabi Tasarruflar «İİK. m. 277-284» (Eskişehir Bar. D. Ekim/2006, s:13-29 – **GÜRDOĞAN, B.** İptal Davaları «İcra ve İflâs Kanunu Değişiklik Tasarısı Hakkında Seminer’e Sunulan Bildiri», 1963, s:38-42 – **OLGAÇ, S.** Yargıtay İçtihatlarının Işığında İcra ve İflâs Hukukunda İptal Davaları (Dr. Recai Seçkin’e Armağan, 1974, s:457-480) – **ÖNEN, T.** İptal Davaları (İnk. İktisadi ve Tic. İlimiler Ak. D. 1969, S:1, s:39-49)

¹⁹⁰⁵ **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, 6. Baskı, s: 21 vd.

¹⁹⁰⁶ **ÜSTÜNDAĞ, S.** age. s: 294

¹⁹⁰⁷ **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** a.g.e., s: 10 - **COŞKUN, M.** İçtihatlı İİK. C: 4, s: 4537

¹⁹⁰⁸ Bknz: 17. HD. 11.03.2013 T. 6602/3146; HGK. 08.12.2010 T. 17-596/641

‘İptal davasına konu olan işlemler’¹⁹⁰⁹ -kural olarak- «*maddi hukuk bakımından tamamen geçerli olan ve alacaklıları zarara sokan işlemler*»dir¹⁹¹⁰. U y g u l a m a d a en sık karşılaşılan *tasarrufun iptali davasına konu olabilen* belli başlı işlemler şunlardır:

√ «*Devredilen şirket hisseleri*»,¹⁹¹¹

√ «*Devredilen miras hisseleri*»,¹⁹¹²

√ «*Tapuya şerh verilerek güçlendirilen satış vaadi sözleşmeleri*»,^{1913 1914 1915}

√ «*Satılan taşınmazlar*»,¹⁹¹⁶

√ «*Boşanma protokolü uyarınca devredilen taşınır ve taşınmazlar*»,^{1917 1918}

√ «*Havale işlemleri*»,¹⁹¹⁹

√ «*Borçlunun malvarlığının artışı önleyen işlemler*»,¹⁹²⁰

√ «*Borçlunun, aleyhine açılan tapu iptali ve tescil davasını kabul etmesi*»,¹⁹²¹

√ «*Borçlunun, miras bırakandan kalan taşınmazlardan pay istemeyip, kendisine intikal edecek payları kardeşlerine devretmesi işlemi*»,¹⁹²²

√ «*Üst yapı hakkının devrine ilişkin tasarruflar*»,¹⁹²³

¹⁹⁰⁹ UYAR, T./UYAR, C./UYAR, A. İİK. Şerhi,, C: 3, s: 4314 vd. - UYAR, T. age. C: 11, s: 18691 vd. - UYAR, T. Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi ?» «İİK. 280; TBK. 19» (ABD. 2015/1, s: 370 vd.)

¹⁹¹⁰ KURU, B. El Kitabı, s: 1397 - MUŞUL, T. age. s: 20 vd. - ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E. age. s: 533 - KURU, B./ARSLAN, R./YILMAZ, E. İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, s: 614 UYAR, T./UYAR, C./UYAR, A. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4314 vd. - PEKCANI-TEZ, H./ ATALAY, O./ ÖZKAN, M.S./ ÖZEKES, M. İcra ve İflas Hukuku, s: 859 - GÜNEREN, A. a.g.e., s: 40 - KURTOĞLU, S. İcra ve İflas Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD., 1973/7-8, s: 776) - ULUKAPI, Ö. age. s: 497 - SARISÖZEN, M.S. a.g.m., s: 233, dipn: 5

¹⁹¹¹ Bknz: 17. HD. 19.4.2010 T. 2848/3607; 22.2.2010 T. 9772/1356; 12.11.2009 T. 8068/7497 (www.e-uyar.com)

¹⁹¹² Bknz: 17. HD. 23.2.2010 T. 9831/1437 (www.e-uyar.com)

¹⁹¹³ Bknz: 17. HD. 03.05.2016 T. 4425/5341; 21.05.2013 T. 7284/7365; 22.2.2010 T. 10739/1362; 5.5.2008 T. 1637/2353; 15. HD. 30.9.2002 T. 3158/4300; 15.05.2002 T. 1010/2526; 15. HD. 26.01.1990 T. 5253/160; 13. HD. 29.09.1977 T. 3322/3948 (www.e-uyar.com)

¹⁹¹⁴ MUŞUL, T. age. s: 40 vd.

¹⁹¹⁵ UYAR, T. «Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesi» Hakkında Açılan, Tasarrufun İptali Davasının Sonuçları (İBD. Kasım-Aralık/2012, s:137-233)

¹⁹¹⁶ Bknz: 17. HD. 15.2.2010 T. 503/1144 (www.e-uyar.com)

¹⁹¹⁷ Bknz: 17. HD. 11.2.2010 T. 10940/1042; 24.3.2009 T. 4342/1702; 17.2.2009 T. 3448/733; 08.09.2014 T 2006/11251; 11.02.2014 T. 13647/1487 (www.e-uyar.com)

¹⁹¹⁸ Bu konuda ayrıca Bknz: KAZANCI, T.İ. a.g.e., s: 244 vd. - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e., s: 25 vd.

¹⁹¹⁹ Bknz: 17. HD. 28.12.2009 T. 6547/8779 (www.e-uyar.com)

¹⁹²⁰ Bknz: 17. HD.11.03.2013 T. 6602/3146; 4.5.2009 T. 148/2805 (www.e-uyar.com)

¹⁹²¹ Bknz: 17. HD. 14.4.2009 T. 5384/2350 (www.e-uyar.com)

¹⁹²² Bknz: 17. HD. 14.2.2008 T. 4110/617 (www.e-uyar.com)

¹⁹²³ Bknz: 17. HD. 31.01.2017 T. 7913/792 (www.e-uyar.com)

- √ «Hastane işletme ruhsatının devrine yönelik tasarruflar»,¹⁹²⁴
- √ «Borçlunun, malvarlığını azaltıcı bir işlem olan bono düzenleme işlemi»¹⁹²⁵
- √ «Yapılan ipotek işlemleri»¹⁹²⁶
- √ «Borçluların, mirasın reddi konusundaki işlemleri»,^{1927 1928}
- √ «Kişisel hakların kuvvetlendirilmesi için tapuya verilen şerhler»,¹⁹²⁹
- √ «Borçlu tarafından düzenlenmiş muvazaalı senetlerin iptali için»¹⁹³⁰
- √ «Nam-ı müstear (bedeli borçlu tarafından ödenip, üçüncü kişi adına kayıt ve tescil edilen şeyler) konusu işlemler»,^{1931 1932}
- √ «İnançlı işlemler»^{1933 1934}
- √ «Adi ortaklığın feshine ilişkin sözleşmeler»,¹⁹³⁵
- √ «Borçlu tarafından yapılan ölünceye kadar bakma sözleşmesi»¹⁹³⁶,
- √ «Tapuya şerh verilmiş kira sözleşmeleri»,^{1937 1938}
- √ «Borçlunun, üçüncü kişideki alacağını kızına devretmesi işlemi»,¹⁹³⁹
- √ «Ticari işletme rehnine konu olan mallar»¹⁹⁴⁰

¹⁹²⁴ Bknz: 17. HD. 11.04.2017 T. 541/3933; 11.04.2017 T. 2161/3948; 05.06.2014 T. 13391/8983; 05.06.2014 T. 6354/8985 (www.e-uyar.com)

¹⁹²⁵ Bknz: 15. HD. 21.10.2004 T. 3131/5291 (www.e-uyar.com)

¹⁹²⁶ Bknz: 17. HD. 21.02.2017 T. 5280/11575 (www.e-uyar.com)

¹⁹²⁷ Bknz: 17. HD. 08.11.2016 T. 19558/10239; 28.02.2013 T. 4777/2421; 11.2.2008 T. 5540/513 (www.e-uyar.com)

¹⁹²⁸ SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. a.g.e., s: 43

¹⁹²⁹ Bknz: 15. HD. 15.05.2002 T. 1010/2526 (www.e-uyar.com)

¹⁹³⁰ Bknz: «Tasarruf kavramı ‘borçlunun malvarlığını azaltıcı nitelikte hukuki işlemleri’ ve ‘hukuki fiillerini’ de içerdiğinden davalılar arasındaki senet düzenleme fiilinin tasarruf kavramı içinde olduğunu, davacının bu tasarrufu iptal ettirmekte hukuki yararının bulunduğu kabulü gerektiğini» (17. HD. 28.01.2020 T. 1405/120)

¹⁹³¹ Bknz: 17. HD. 17.12.2019 T. 669/12066; 25.11.2019 T. 3551/11086, 15.03.2017 T. 22269/2789; 24.05.2016 T. 11539/6283; 23.02.2016 T. 10807/2099; 23.02.2016 T. 11352/2105; 22.06.2015 T. 8287/8983; 15.06.2015 T. 3457/3457/8622; 01.06.2015 T. 19635/8006; 24.02.2015 T. 5559/3322; 18.11.2014 T. 10438/16219; 03.11.2014 T. 6147/14975; 21.05.2013 T. 7646/7370; 04.04.2013 T. 8194/4806; 26.03.2013 T. 72061/4179; 14.09.2009 T. 6101/5325; 5.11.2013 T. 12075/15090; 09.09.2013 T. 7129/11624; 18.03.2013 T. 6263/3521; 14.02.2013 T. 4164/1515; 08.05.2007 T. 2583/1574; 14. HD. 19.10.2001 T. 5932/6946; 15. HD. 29.4.1993 T. 2212/2029; 26.04.1984 T. 775/1466 (www.e-uyar.com)

¹⁹³² UYAR, T./UYAR, C./UYAR, A. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4332 vd. - TOKTAŞ, M. age. s: 78 - COŞKUN, M. İptal Davaları, s: 913 vd. - SERTAKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e, s: 30 - ÇAM, U.M. age. s:79

¹⁹³³ BÖRÜ, L. a.g.m., s: 494 - KAZANCI, T.İ. a.g.e., s: 252, 266 vd. - TOKTAŞ, M. a.g.e., s: 82 - ÇETİN, H.E. age. s: 280 vd. - ÇAM, U.M. age. s:82

¹⁹³⁴ Bknz: 17. HD. 14.03.2017 T. 8538/2734; 17.02.2017 T. 10199/1109 (www.e-uyar.com)

¹⁹³⁵ Bknz: 13. HD. 3.5.1982 T. 2826/3119 (www.e-uyar.com)

¹⁹³⁶ Bknz: 13. HD. 16.4.1974 T. 640/925 (www.e-uyar.com)

¹⁹³⁷ Bknz: 17. HD. 07.04.2011 T. 335/3215 (www.e-uyar.com)

¹⁹³⁸ MUŞUL, T. İptal Davaları, s: 35

¹⁹³⁹ Bknz: İİD. 4.11.1968 T. 9095/9886 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁴⁰ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23337/1446 (www.e-uyar.com)

- √ «Borçlunun bir taşınır ya da taşınmaz malın başkasına bağışlaması»,
 √ «Borçlunun yemin etmekten kaçınması»,¹⁹⁴¹
 √ «Borçlunun kanun yoluna başvuru hakkını kullanmaktan kaçınması»,¹⁹⁴²
 √ «Borçlunun tenkis davası açmaktan kaçınması»,^{1943 1944}
 √ «Borçlunun ticari işletmesini üçüncü bir kişiye devretmesi»,^{1945 1946}
 √ «Borçlunun taşınmazı üzerinde -gerçekte borçlu olmadığı halde- ipotek tesis etmesi»,¹⁹⁴⁷
 √ «Borçlunun ödeme emrine itiraz etmemesi»,^{1948 1949}
 √ «Borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla üçüncü kişi tarafından kendisi aleyhine açılan haksız davayı kabul etmesi»,¹⁹⁵⁰
 √ «Borçlunun zamanaşımı def'inde bulunmaması»,^{1951 1952}
 √ «Borçlunun icranın geri bırakılması (İİK. mad. 71) talebinde bulunmaması»,¹⁹⁵³
 √ «Karşılıksız olarak yapılan ciro işlemi»,¹⁹⁵⁴
 √ «Borçlunun aleyhine yapılan haksız takip nedeniyle menfî tesbit davası açmaması»¹⁹⁵⁵,
 √ «Kooperatif payının satışına ilişkin tasarruflar»,¹⁹⁵⁶
 √ «Teminat amacıyla yapılan temlikler»,¹⁹⁵⁷

¹⁹⁴¹ ERDÖNMEZ, G. a.g.e., s:

¹⁹⁴² ERDÖNMEZ, G. a.g.e., s:

¹⁹⁴³ ERDÖNMEZ, G. a.g.e., s: 140 vd.

¹⁹⁴⁴ Bknz: 17. HD. 02.03.2015 T. 17841/3683 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁴⁵ Bknz: İleride; ÜÇÜNCÜ BÖLÜM, § C-VII-b

¹⁹⁴⁶ Bknz: HGK. 13.11.2013 T. 17-297/155; 30.05.2007 T. 21-295/319; 17. HD. 30.06.2015 T. 5449/9348; 09.06.2015 T. 5703/8442; 08.06.2015 T. 7076/8297; 12.05.2015 T. 19970/7295; 29.11.2012 T. 10872/13291; 30.05.2012 T. 4133/7029; 26.04.2012 T. 2021/5218 vd. (www.e-uyar.com)

¹⁹⁴⁷ SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e, s: 1

¹⁹⁴⁸ GÜNEREN, A. a.g.e., s: 56, 80, 114 vd.- ÜSTÜNDAĞ, S. Medeni Yargılama Hukuku, C: 1-2, s: 762 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4315 - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e., s: 40 - UYAR, T. a.g.m. (ABD. 2015/1, s: 370) - BÖRÜ, L. agm. s: 488 - ERDÖNMEZ, G. a.g.e, s: 149

¹⁹⁴⁹ Bknz: 17. HD. 12.05.2015 T. 21042/7303; 24.06.2014 T. 17392/9848 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁵⁰ SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. a.g.e., s: 39 - GÜNEREN, A. age. s: 56 - UYAR, T. a.g.m. (ABD. 2015/1, s: 370) - BÖRÜ, L. agm. s: 488 - ERDÖNMEZ, G. a.g.e, s: 140 vd.

¹⁹⁵¹ GÜNEREN, A. a.g.e., s: 56 - SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. a.g.e., s: 40 - UYAR, T. a.g.m. (ABD. 2015/1, s: 370) - BÖRÜ, L. agm. s: 488

¹⁹⁵² Bknz: 17. HD. 24.06.2014 T. 17392/9848 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁵³ Bknz: 17. HD. 24.06.2014 T. 17392/9848 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁵⁴ SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e., s: 438

¹⁹⁵⁵ Bknz: 17. HD. 02.03.2015 T. 17841/3683 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁵⁶ Bknz: 17. HD. 16.04.2013 T. 6996/4145; 03.04.2014 T. 15293/4892; 27.01.2015 T. 13436/1098; 22.01.2015 T. 20240/723 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁵⁷ KAZANCI, T.İ. a.g.e., s: 269 vd.

√ «Borçlunun kendisine miras yoluyla gelen malvarlığını ‘resmi taksim sözleşmesi’ ile diğer mirasçılara devretmesi»,^{1958 1959}

√ «Kat karşılığı inşaat sözleşmesi gereğince borçlu yüklenici tarafından hak edilmiş taşınmazların, kendi üzerine alınmadan, arsa sahibi vasıtasıyla üçüncü kişiler adına tescilin sağlanması işlemleri (tasarrufları)»,^{1960 1961}

√ «Gizli tahsil cirosu»,¹⁹⁶²

√ «Borçlunun itiraz sürelerinden vazgeçip takip konusu borcu kabul etmesi»,¹⁹⁶³
1964

√ «Cebri icra yoluyla yapılan satışlar»¹⁹⁶⁵

√ «Alacağın -muvazaalı olarak yapılmış- temlik tasarrufları»,^{1966 1967}

√ «Borçlunun muvazaalı borç ikrarında bulunması»nın (gerçekte borcu bulunmadığı halde güvendiği bir kişi -arkadaşı, akrabası, aynı iş kolunda çalışan bir kişi vs.- lehine muvazaalı senet düzenleyip, bu senedi kendisi hakkında icraya koydurması),¹⁹⁶⁸
1969

¹⁹⁵⁸ SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. a.g.e., s: 45

¹⁹⁵⁹ Bknz: 17. HD. 24.02.2015 T. 13444/3343; 13.05.2014 T. 2583/7531 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁶⁰ SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. a.g.e., s: 52

¹⁹⁶¹ Bknz: 17. HD. 28.05.2013 T. 3396/7849; 21.05.2013 T. 7646/7370; 16.03.2015 T. 18016/4287 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁶² KAZANCI, T.İ. a.g.e., s: 274 vd.

¹⁹⁶³ UYAR, T. a.g.m.(ABD. 2015/1, s: 370) - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. a.g.e., C: 3, s: 4315 - COŞKUN, M. İçtihatlı İİK. C: 4, s: 4638 - SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. a.g.e., s: 40

¹⁹⁶⁴ Bknz: 17. HD. 19.04.2016 T. 11699/4946; 15. HD. 13.06.2006 T. 1663/3523; 21.11.2006 T. 4991/6698; 17. HD. 04.11.2008 T. 3947/5089; 4. HD. 08.11.2007 T. 12753/13696; 17. HD. 12.05.2015 T. 21042/7303 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁶⁵ Ayrıntılı bilgi için Bknz: İleride; AÇIKLAMA: II-m

¹⁹⁶⁶ Ayrıntılı bilgi için Bknz: İleride; AÇIKLAMA: II-k

¹⁹⁶⁷ Bknz: 17. HD. 02.03.2020 T. 577/2386; 16.12.2019 T. 5508/11991; 04.12.2019 T. 3841/11462; 03.12.2019 T. 4057/11412; 13.11.2019 T. 915/10552; 01.10.2019 T. 851/8709; 08.04.2019 T. 16227/4264; 09.10.2018 T. 10604/8888; 17.09.2018 T. 3403/7852; 26.06.2018 T. 1610/6384; 11.10.2016 T. 18995/8786; 13.10.2015 T. 1313/10510; 04.05.2015 T. 20059/6441; 21.04.2015 T. 21344/6051; 24.03.2015 T. 19052/4805; 05.06.2014 T. 1044/9011; 13.02.2014 T. 14266/1605; 01.10.2013 T. 10340/13129; 09.04.2013 T. 7533/5111 vb. (www.e-uyar.com)

¹⁹⁶⁸ UYAR, T. «Muvazaalı İcra Takipleri (Borç İkrarları)» ile «Borçlunun Süresi İçinde Zamaşımı İtirazında Bulunmaması»nın Tasarrufun İptali Davasına Konu Edinmesi (İBD. Mayıs-Haziran/2014, s: 283 vd.) - UYAR, T. Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (Ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? «İİK. 280; TBK. 19» (ABD. 2015/1, s: 369-398) - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4315 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 2011, C: 1, s: 65 - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e., s: 12, 36 - KURU, B. El Kitabı, s: 1398 - EROĞLU, O. age. s: 144 - AKŞENER, S.H. a.g.e., s: 96; 2. baskı, 2014, s: 118 - GÜNEREN, A. a.g.e., s: 80, 114 vd. - COŞKUN, M. İçtihatlı İİK. C: 4, s: 4638 - TOKTAŞ, M. Tasarrufun İptali Davaları, s: 76 - KAPLAN, N. Uygulama Notları, s: 1401 - ÇAM, U.M. Tasarrufun İptali Davaları, s:78

¹⁹⁶⁹ Bknz: 17. HD. 29.12.2016 T. 12281/12178; 08.11.2016 T. 19673/10240; 19.04.2016 T. 4439/5019; 24.12.2015 T. 7251/14929; 05.05.2015 T. 21179/6688; 14.04.2015 T. 19827/5866; 17.03.2015 T. 2203/4344; 04.11.2014 T. 7947/15062; HGK. 02.02.2014 T. 4/1016-436; 17. HD. 18.04.2013 T. 6634/5626; 4. HD. 09.05.2011 T. 3449/5298; 01.05.2008 T. 2996/6066; 08.11.2007 T. 12753/13696; 17. HD. 04.04.2011 T. 7832/3036; 24.01.2011 T. 1847/544;

√ «Başkasının borcu için bir malın teminat olarak gösterilmesi»¹⁹⁷⁰

√ «Borçlunun, kendi borçlusunu ibra etmesi»¹⁹⁷¹

√ «Başkasının borcunun ödenmesi»¹⁹⁷²

√ «Borçlunun yaptığı ‘bağışlamalar’ ve ‘ivazsız (karşılıksız)’ tasarruflar» (İİK. mad. 278/I,II),¹⁹⁷³

√ «Borçlunun ‘bağışlama hükmünde sayılan’ tasarrufları» (İİK. mad. 278/III),¹⁹⁷⁴

√ «Borçlunun aciz halinde iken yaptığı tasarruflar» (İİK. mad. 279),¹⁹⁷⁵

√ «Borçlunun zarar verme kasdı ile yaptığı hileli tasarruflar» (İİK. mad.280)¹⁹⁷⁶

i ç i n, «tasarrufun iptali davası» açılabilir.

IV- Tasarrufun iptali davasının esasına girebilmesi için gerçekleşmesi gereken «dava şartları»¹⁹⁷⁷;

a) Takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan ö n c e doğmuş olması (Kanımızca; İsviçre’de olduğu gibi bizde de bu husus İİK.’da örneğin; İİK. mad. 277’de ayrıca ön-görülmemiş olduğu için, bu hususun **doktrinde bazı hukukçularca ve **uygulamada Yargıtay’ca «dava şartı»** olarak kabul edilmesi isabetli değildir.) (Bu konu, ileride; **AÇIKLAMA: VIII**’de “s: 21-24” ayrıntılı olarak incelenmiştir...)**

b) Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması (Bu konu, ileride; **AÇIKLAMA: IX’da “s: 24-27” ayrıntılı olarak incelenmiştir...)**

c) Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibinin ve alacağın kesinleşmiş olması (Bu konu, ileride; **AÇIKLAMA: VI’da “s: 13-16” ayrıntılı olarak incelenmiştir...)**

ç) Borçlu hakkında kesin aciz belgesi ya da geçici aciz belgesi (niteliğinde haciz tutanağı) düzenlenmiş olmalıdır. (Bu konu, ileride; **AÇIKLAMA: VII’de “s: 16-21” ayrıntılı olarak incelenmiştir...)**

Yüksek mahkeme, bu konuyla ilgili olarak; ‘hangi durumlarda’ «iptal davasının önkoşul yokluğu nedeniyle reddine» karar verileceğini;

26.10.2010 T. 5337/8808; 16.09.2008 T. 1246/4471; 15.04.2008 T. 1204/1936; 4. HD. 24.03.2010 T. 2797/3315; 11.03.2010 T. 15119/2684; 01.05.2008 T. 2996/6066; 08.11.2007 T. 12753/13696; 31.05.2007 T. 4760/7445; 15. HD. 20.02.2002 T. 5385/865; 15.11.1999 T. 4175/4058; 15.09.1990 T. 3485/3290 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁷⁰ Bknz: 15. HD. 13.12.1984 T. 3306/3923 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁷¹ Bknz: 17. HD. 12.12.2017 T. 9120/11580; 12.3.2013 T. 4282/1407 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁷² **GÜNEREN, A.** age. s: 330

¹⁹⁷³ **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4392 vd.

¹⁹⁷⁴ **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4398 vd.

¹⁹⁷⁵ **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4421 vd.

¹⁹⁷⁶ **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** a.g.e., C: 3, s: 4434 vd.

¹⁹⁷⁷ **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018 s:4729-4801) – **UYAR, T.** Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında Borcun Doğum Taihi Nasıl Belirlenir? Tasarrufun İptali Davasının «Bdele Dönüşmesi» (İİK. 283/II) Halinde, Tazminata Esas «Gerçek Değer»in Hesaplanma yöntemi (Legal Huk. Der. 2018, S:184, s:1739-1758) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının «Usul»den ve «Esas»dan Reddine Neden Olan Durumlar (Nevşehir Barosu Dergisi’nde yayımlanacak)

√ «Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.nun 277 md) bulunması gerekeceği, bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. Maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerekeceği, dava dayanağı İcra Müdürlüğü'nün sayılı dosyasından takip yapıldığı ve takibin kesinleştiği ancak borçlu adresinde yapılmış bir haciz olmadığı gibi sonradan kesin aciz belgesi de sunulmadığından, davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini»¹⁹⁷⁸

√ «Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.nun 277 md) bulunması gerekeceğini- Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. İcra Müdürlüğü'nün dosyasından yapılan takip sonucu borçlunun takip adresi olan yerde hiç haciz yapılmadığı, ödeme emrinin tebliğ edildiği ve aynı zamanda borçlunun mernis adresi olan adresine 11.07.2013 tarihinde hacze gidildiğinde, borçlunun babası oturduğunun söylenmesi üzerine, adrese girilmeden dönüldüğü, bu adrees yapılan tebligatları borçlu adına babası tebliğ aldığından, 11.07.2013 tarihli haciz tutanağının İİK'nun 105. Madde niteliğinde bir belge olduğundan söz edilemeyeceği, bu durumda, davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini»¹⁹⁷⁹

√ «Davacının alacağının kredi sözleşmesinden doğduğu davalı borçlunun müsterek borçlu müteselsil kefil olarak borçtan sorumlu olduğu, hakkındaki takibin kesinleştiği, aciz halinde olduğu, alacağın gerçek olduğu, iptali istenen tasarrufların takip konusu alacaklardan sonra yapıldığı, davanın beş yıllık haddüşürücü süre içinde açıldığı anlaşıldığından dava ön koşullarının gerçekleştiğini»¹⁹⁸⁰

√ «Tasarrufun iptali istemine ilişkin davada, davanın dinlenebilmesi için davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenilen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması gerekeceğini- Davacı alacaklının takip konusu borcun, borçlu ile aralarındaki önceki tarihli kredi sözleşmesinden kaynaklandığını ve borcun takibe konu senedin düzenlenme tarihinden önce doğduğunu ileri sürülmesi halinde, mahkemece; davacı ile borçlu arasındaki kredi sözleşmeleri getirtilerek, borcun doğum tarihinin tespiti gerektiğini»¹⁹⁸¹

√ «İİK. mad. 277 ve devamı maddelerine dayanılarak açılan tasarrufun iptali istemine ilişkin davanın dinlenebilmesi için, diğer dava koşulları yanında davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması gerektiğini- »¹⁹⁸²

belirtmiştir.

V - Dava dilekçesinde, dava konusu iptale tabi tasarrufun ne olduğu belirtilir. Ancak, bu tasarrufun İİK. mad. 278, 279 ve 280'den hangisinin kapsamına girdiği ve hangi hukukî sebeple iptal edileceğini saptamak hakimnin görevi olduğundan (HMK. mad. 33), dava dilekçesinde belirtilen *hukukî sebeple* hakim bağlı olmadığından, davacının «dava

¹⁹⁷⁸ Bknz: 17. HD. 06.06.2017 T. 7321/6418; 17. HD. 16.05.2017 T. 6610/5517 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁷⁹ Bknz: 17. HD. 02.05.2017 T. 4541/4926 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁸⁰ Bknz: 17. HD. 01.11.2016 T. 19668/9678 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁸¹ Bknz: 17. HD. 28.01.2016 T. 7479/1060 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁸² Bknz: 17. HD. 03.11.2014 T. 5543/14973 (www.e-uyar.com)

konusu tasarrufun iptal nedenini» yanlış belirtmiş olması ya da hiç belirtmemiş olması önem taşımaz.*¹⁹⁸³

Yüksek mahkeme¹⁹⁸⁴ “ *Borçlunun iptale tabi tasarruflarının üç grup altında ve İİK'nin 278,279 ve 280. maddelerinde düzenlenmiş olduğunu, ancak, bu maddelerde iptal edilebilecek bütün tasarrufların sınırlı olarak sayılmamış olduğunu kanunun iptale tabi bazı tasar-ruflar için genel bir tanımlama yaparak, hangi tasarrufların iptale tabi olduğu hususunun tayinini hakimnin takdirine bırakmış (İİK m. 281) olduğunu, bu yasal nedenle de, davacı tarafından İİK 278,279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağlı olmayıp diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceğini*” belirtmiştir...

VI - Davacının, iptal davası açabilmek (ya da açtığı davanın görülmesini sağlayabilmek) için -kural olarak-¹⁹⁸⁵ aciz belgesi alıp, mahkemeye vermek zorunda olması,¹⁹⁸⁶ borçlu hak-kında,-iptal davası açılmadan önce veya iptal davasından sonra (dava sırasında)-¹⁹⁸⁷ alacaklı tarafından icra takibi yapılmış olmasını zorunlu kılmaktadır. Gerçekten, «aciz belgesi» -ya da «aciz belgesi niteliğindeki haciz tutanağı» -icra takibi sırasında ya da icra takibi sonunda verildiğinden, borçlusu hakkında icra takibinde bulunmamış olan alacaklıya, «aciz belgesi» verilmesi düşünülemez.

Nitekim, yüksek mahkeme;

√ «*Tasarrufun iptali davasında varlığı zorunlu olan icra takibini dava tarihinden önce yapılmış olması gerekmediğini, icra takibinin dava tarihinden sonra yapılmış olmasına bir önemi bulunmadığını, önemli olanın yargılama aşamasında borçlu hakkında icra takibinin var olması gerektiğini*»¹⁹⁸⁸

√ «*Borçlu hakkında düzenlenmiş kat'i veya geçici aciz belgesinin bulunması zorunlu bulunan icra takibinin, dava tarihinden önce yapılmış olmasının tasarrufun iptali davaları yönünden bir zorunluluk olmadığı, icra takibinin dava tarihinden sonra da açılabilceğini*»¹⁹⁸⁹

belirtmiştir.

* **SARISÖZEN, İ.** İcra ve İflas Hukukuna Göre İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s:50-28) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının “Usul”den ve “Esas”dan Reddine Neden Olan Durumlar (Nevşehir Bar. Dergisi’nde yayımlanacak) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargılama Usulü (Legal Huk. Der. Eylül/2008, s:3003-3020) -**UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:51-86; s:877-010 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:139 vd.; s:767-772; s:1534-1536 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S:177, s:4449-4513)

¹⁹⁸³ **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C: 4, s: 3546 - **KURU, B.** El Kitabı, s:1398; 1414 – **KURU, B.** İstinaf, s:665 - **ERDÖNMEZ, G.** age. s:12 - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4508 – **EROĞLU, O.** age. s:125, 140 – **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 450

¹⁹⁸⁴ Bknz: 17 HD. 09.06.2020 T. 708/3260; 09.06.2020 T. 3699/3269; 03.03.2020 T. 4073/2449; 15.01.2019 T. 5727/104 vb. (www.e-uyar.com)

¹⁹⁸⁵ TBK. mad. 19’a dayalı tasarrufun iptali davaları hariç (Bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR/C.** İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 4. Baskı, 2011, C:2, s:2970) - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 3. Baskı, 2014, C:3, s: 4361

¹⁹⁸⁶ Bknz: 17. HD. 23.06.2016 T. 18039/7665; 24.05.2016 T. 10742/6335; 30.03.2015 T. 2487/5063; 18.04.2012 T. 12788/4874 vb. (www.e-uyar.com)

¹⁹⁸⁷ Bknz: 17. HD. 11.03.2013 T. 5718/3199; 19.02.2013 T. 4326/1955; 26.11.2012 T. 6703/13012; 15. HD. 18.11.2003 T. 5510/5515 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁸⁸ Bknz: 17. HD. 11.03.2013 T. 5718/3199 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁸⁹ Bknz: 17. HD. 19.02.2013 T. 4326/1955 (www.e-uyar.com)

Bu nedenle tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için «dava tarihinden önce veya sonra»^{1990 1991} (yargılama sırasında) davacı-alacaklı tarafından yapılmış ve kesinleşmiş bir icra takibi bulunması gerekir.^{1992 *}

İptal davası mutlaka bir *icra takibine* dayalı olarak açıldığı ve dava sonucunda davacıyı haklı bularak «*davanın kabulüne*» karar verecek duruma gelen mahkemenin «*davacı-alacaklının sayılı icra takibine konu alacağını eklentileri ile birlikte karşılayacak miktarla sınırlı olarak dava konusu taşınmaz/taşınur üzerinde davacı-alacaklıya cebri icra yetkisi (haciz ve satış isteme yetkisi) tanınmasına....*» şeklinde karar vermesi gerekeceğinden¹⁹⁹³ yargılama sona ermeden, davacı-alacaklı tarafından davalılardan borçlu hakkında yapılmış ve kesinleşmiş bir icra takibinin bulunması gerekir.

Yüksek mahkeme, bu konuyla ilgili olarak;

√ «*Davacı alacaklı tarafından davalı borçlu aleyhine açılan icra takipleri kesinleşmediğinden, dava koşulu gerçekleşmediğinden bahisle tasarrufun iptali davanın reddine karar verilmesinin isabetli olduğunu*»¹⁹⁹⁴

√ «*Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için borçlu hakkındaki takibin kesinleşmiş olmasının gerekli olduğunu*»¹⁹⁹⁵

√ «*Tasarrufun iptali davalarının görülebilmesi için diğer dava koşullarının yanında geçerli ve kesinleşmiş bir takibin varlığı da ön koşul olup, dava geçerli bir takibin olmadığından bahisle red edildiğine göre Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 7/2. maddesi gereğince maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini*»¹⁹⁹⁶

√ «*Tasarrufta bulunan ve borçlu olduğu iddia edilen kişi hakkında yapıлып kesinleşen bir icra takibi bulunmadığından, dava şartı bulunmaması nedeniyle davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini*»¹⁹⁹⁷

√ «*Tasarrufun iptali davasının görülebilmesi için kesinleşmiş bir takibin varlığının gerektiğini*»¹⁹⁹⁸

¹⁹⁹⁰ GÜNEREN, A. age. s:403

¹⁹⁹¹ Bknz: HGK. 30.03.2016 T. 17-843/433; 17. HD. 27.06.2018 T. 4888/6487; 12.05.2015 T. 20399/7300; 23.09.2014 T. 4561/12417; 11.03.2013 T. 5718/3199; 11.03.2013 T. 5718/3199; 11.03.2013 T. 6602/3146; 11.03.2013 T. 6649/3148; 19.02.2013 T. 4326/1955; 08.05.2012 T. 1603/5902; HGK. 28.03.2012 T. 17-25/241 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁹² GÜNEREN, A. age. s:403 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 4. Baskı, C:2, s:1558 - KOSTAKOĞLU, C. agm, (Ad. D. 1989/6, s:23 vd. - Yasa D. 1989/8, s:1050 vd.) - ŞİMŞEK, E. Uygulamalı İcra ve İflas Kanunu, 1989, s:852 - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. age, s: 195 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4361 – EROĞLU, O. age. s:75 – KURU, B. El Kitabı, s:1416 – ÇETİN, H.E. age. s:14 vd. – KARSLI, A. İcra ve İflas Hukuku, 3. Baskı, 2014, s: 547

* ÖZTEK, S. Tasarrufun İptali Davalarında Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar ve Yargıtay’ın Bu Sorunlara İlişkin Uygulaması (Prof. Dr. Ergun Önen’e Armağan, 2003, s:319-333) – UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarında “Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi” Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S:135, s:517-575) – UYAR, T. Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s:175/187) – UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:1246-1249

¹⁹⁹³ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4362

¹⁹⁹⁴ Bknz: 17. HD. 18.02.2020 T. 4982/1635 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁹⁵ Bknz: 17. HD. 17.01.2017 T. 18294/168 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁹⁶ Bknz: 17. HD. 29.03.2016 T. 9814/3927 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁹⁷ Bknz: 17. HD. 29.02.2016 T. 2046/2358 (www.e-uyar.com)

¹⁹⁹⁸ Bknz: 17. HD. 23.02.2016 T. 1907/2116 (www.e-uyar.com)

√ «*Borçlu hakkındaki icra takiplerinin kesinleşmiş olmasına, alacağın gerçek olmasına, borçlu ile davalı kayınavalidesi arasındaki yakın akrabalık nedeniyle dava konusu tasarrufun İİK. mad. 278/3-1 ve 280/1 uyarınca iptale tabi olduğunu- Bedeli borçlu tarafından ödendiği halde malın borçlunun malvarlığına girmeyip üçüncü kişi borçlunun oğlu adına tescil edilmesinin nam-ı müstear bir işlem olduğu ve bu durum borçlunun üçüncü kişi lehine yaptığı bir kazandırma (bağış) olup koşulların bulunması halinde iptale tabi olduğunu- Tasarrufunu iptali davalarında harç ve vekalet ücretinin, takip konusu alacak miktarı (kat’i aciz belgesine bağlanmış ise bu miktar) ile iptali istenen tasarrufun tasarruf tarihindeki değeri karşılaştırılarak düşük olan değer üzerinden nispi olarak hesaplanacağını»¹⁹⁹⁹*

√ «*Davacının alacağının kira alacağına ilişkin olduğu ve borçlu hakkındaki takiplerin kesinleştiği, haciz tutanaklarının İİK. mad. 105 kapsamında ‘geçici aciz belgesi’ niteliğinde olduğu, alacağın gerçek olduğu, iptali istenen tasarrufun ise takip konusu alacaklardan sonra yapıldığı, davanın süresinde açıldığı anlaşıldığından tasarrufun iptali davasının ön koşullarının gerçekleşmiş olduğunu- Dava konusu taşınmazın tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen gerçek değeri arasında ‘misli fark’ bulunduğu, dosya kap-samından davalının borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğu anlaşıldığından ve davalı, kendi muvazaasına dayanamayacağından, dava konusu tasarrufun davacının dava konusu alacak ve ferileriyle sınırlı olarak İİK. mad. 278/3-2, 280/1 gereğince iptaline karar verilmesi gerektiğini»²⁰⁰⁰*

√ «*Borçlunun itirazı üzerine, alacaklı itirazın kaldırılması veya itirazın iptali davası açmışsa ortada kesinleşmiş bir icra takibi bulunmayacağından, borçlu hakkında haciz uygulaması da istenemeyeceğini ve dolayısıyla geçici aciz vesikası yerine geçecek, alacaklıya tasarrufun iptali davası açma hakkı veren tutanak düzenlenemeyeceğini»²⁰⁰¹*

√ «*Davanın İİK’nun 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğunu- Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.nun 277 md) bulunması gerektiğini»²⁰⁰²*

√ «*Davanın İİK’nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılan tasarrufun iptali isteğine ilişkin olduğunu, bu tür davalarda geçerli ve kesinleşmiş bir icra takibinin bulunmasının dava ön şartı olduğunu»²⁰⁰³*

belirtmiştir.

VII - İptal davasını kimlerin açabileceği -yani; bu davada kimlerin «davacı sıfatı»nı taşıyabileceği- İİK. mad. 277*’de sayılarak (tahdidi olarak)- belirtilmiştir. Burada belirtilen kişilerin dışındakilerin dava açma hakkı yoktur.

¹⁹⁹⁹ Bknz: 17. HD. 23.02.2016 T. 10807/2099 (www.e-uyar.com)

²⁰⁰⁰ Bknz: 17. HD. 17.11.2015 T. 5455/12881 (www.e-uyar.com)

²⁰⁰¹ Bknz: 17. HD. 15.06.2015 T. 9179/8687 (www.e-uyar.com)

²⁰⁰² Bknz: 17. HD. 05.05.2015 T. 20331/6674 (www.e-uyar.com)

²⁰⁰³ Bknz: 17. HD. 07.04.2015 T. 15090/5512 (www.e-uyar.com)

* İptal davası ve davacılar

MADDE 277- «İptal davasından maksat 278, 279 ve 280. maddelerde yazılı tasarrufların butlanına hükmettirmektir. Bu davayı aşağıdaki şahıslar açabilirler.

1- Elinde muvakkat yahut kat’i aciz vesikası bulunan her alacaklı,

2- İflâs idaresi yahut 245. madde ve 255. maddenin 3. fıkrasında yazılı hallerde alacaklıların kendileri.»

İptal davasını kimlerin açabileceği -yani, bu davada kimlerin «*davacı sıfatı*»nı taşıyabileceği- bu maddede -sayılarak (tahdidi olarak)- belirtilmiştir. Burada belirtilen kişilerin dışındakilerin dava açma hakkı yoktur.

Haciz yolu ile takiplerde,** iptal davasını;

a) *Kesin (kat'i) aciz belgesi* (İİK. mad. 143; 105/I) sahibi alacaklı açabilir.^{2004 2005}

b) *Geçici aciz belgesi* (İİK. mad. 105/II) sahibi alacaklı açabilir.^{2006 2007 2008}

c) Ayrık olarak, kendisine karşı İİK. mad. 97/XVII'ye göre açılan²⁰⁰⁹ «istihkak davası»nda, alacaklı; *aciz belgesi sunmadan*²⁰¹⁰ «karşılık dava» olarak da iptal davası açabilir.²⁰¹¹

Hemen belirtelim ki; **Yargıtay 17. Hukuk Dairesi**²⁰¹² -daha önce, bu konuda verilen kararları temyizen inceleyen **Yargıtay 13. Hukuk Dairesi** ve **Yargıtay 15. Hukuk**

** **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020), s: 877-919– **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:2-7; s:47-52; s:262-266; s:710-715; s:744-749; s:1076-1079; s:1249-1251; 1387-1394; s:1521-1530 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Ticari İşletmenin Devri», «İptale Tabi Tasarrufların Kapsamı» ve «Mahkemeye Aciz Vesikası Sunulması» Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar (Arş. Gör. Ceren Damar Şenel Armağanı C:3, 2020, s:3941-3981)– **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S:135, s:517-575)– **UYAR, T.** Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s:175-187) – **UYAR, T.** İİK. 'nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tabi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s:415-448)

²⁰⁰⁴ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 2, 2014, s: 2082 vd.; 2682 vd.

²⁰⁰⁵ Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2794/10194; 08.10.2019 T. 12648/9053; 01.10.2019 T. 19683/8716; 17.09.2019 T. 16250/8171; 22.05.2019 T. 18062/6611; 15.05.2019 T. 18878/6192; 08.05.2019 T. 6144/5718; 04.10.2018 T. 5240/8614; 13.03.2018 T. 12606/2252; 17.01.2018 T. 18904/170 vb. (www.e-uyar.com)

²⁰⁰⁶ **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020,:920-969

²⁰⁰⁷ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. C: 2, s: 2084 vd.

²⁰⁰⁸ Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2794/10194; 08.10.2019 T. 12648/9053; 01.10.2019 T. 19683/8716; 17.09.2019 T. 16250/8171; 20.06.2019 T. 6162/7019; 22.05.2019 T. 18062/6611; 15.05.2019 T. 18878/6192; 08.05.2019 T. 6144/5718; HGK. 30.04.2019 T. 17-1791/498; 17. HD. 19.04.2016 T. 603/5011; 10.04.2019 T. 4728/4472; 09.04.2019 T. 11037/4355; 04.03.2019 T. 11171/2346; 12.02.2019 T. 56/1292; 11.02.2019 T. 49/1269; 25.12.2018 T. 16643/12698; 05.12.2018 T. 7206/11758; 19.11.2018 T. 946/10870 vd. 17.09.2018 T. 507/7829 (www.e-uyar.com)

²⁰⁰⁹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:5, 2006, s:8190 – **UYAR, T.** İcra Hukukunda İstihkak Davaları, 1994, s: 770 – **KAZANCI, İ.T.** Tasarrufun İptali Davalarında İspat, 2014, s: 187 vd. – **EROĞLU, O.** age. 56/104 – **MUŞUL, T.** age. s:535 vd.

²⁰¹⁰ Bknz: **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:12, 2009, s: 19670 vd. – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. C: 2, s: 4360 – **EROĞLU, O.** age. s:104 – **MUŞUL, T.** age. s:535 – **KURU, B.** El Kitabı, s:1415 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** age. s:214

²⁰¹¹ Bknz: 17. HD. 14.05.2018 T. 17250/4976; 8. HD. 16.01.2018 T. 12662/531; 17. HD. 22.05.2014 T. 16230/804; 28.06.2011 T. 1718/6117; 15. HD. 26.10.1988 T. 2869/3403; 27.10.1987 T. 2251/3709 (www.e-uyar.com)

²⁰¹² Bknz: 17. HD. 08.05.2019 T. 6144/5718; 23.06.2016 T. 18039/7665; 21.03.2013 T. 12347/3975; 14.03.2013 T. 5988/3307; 14.03.2013 T. 5569/3301; 26.06.2012 T. 1921/8024; 19.01.2012 T. 1829/269; 18.04.2012 T. 12788/4874; 25.03.2013 T. 5561/4060; 04.04.2011 T. 7124/3028; 27.01.2011 T. 5310/430; 20.01.2011 T. 7202/215; 30.09.2010 T. 3414/7574; 01.07.2010 T. 5069/6229 vb. (www.e-uyar.com)

Dairesi²⁰¹³ ve **Hukuk Genel Kurulu**²⁰¹⁴ gibi- «dava açarken veya daha sonra yargılama/temyiz aşamasında» aciz vesikası ibraz edilmemesi halinde, «davanın görülemeyeceğini» kabul etmiştir.

Yakın zamana kadar, yerel mahkemelerce bu konuda verilen kararları temyizen incelemiş bulunan **Yargıtay 4. Hukuk Dairesi** «*muvazaa nedenine dayalı iptal davaları*»nın- «*aciz vesikası ibraz edilmesine gerek kalmadan görülebileceği*»ni kabul etmekteydi...²⁰¹⁵

Bugün –“muvazaa sebebine (TBK m.19) dayalı tasarrufun iptali davaları dışındaki” tasarrufun iptali davalarına ilişkin olarak yerel mahkemelerce verilen kararları incelemekte olan- **Yargıtay 17. Hukuk Dairesi** iptal davalarında aciz belgesi aramaktadır.²⁰¹⁶

«*Kesin (kat'i) aciz belgesi*», haciz edilen malların paraya çevrilmesi sonunda, alacağını kısmen ya da tamamen alamamış olan alacaklıya verilen bir belgedir (İİK. mad. 143/I).²⁰¹⁷ Ayrıca «*borçlunun hiç haczi kâbil malı bulunmadığını saptayan haciz tutanağı*» (İİK. mad. 105/I) «**kesin aciz belgesi hükmünde**» olduğu gibi,²⁰¹⁸ «*borçlunun bulunan ve haciz edilen mallarının icra dairesince takdir edilen kıymetlerine göre, borcu karşılamayacağını belirten haciz tutanağı*» (İİK. mad. 105/II) da «**geçici aciz belgesi**» yerine geçer.²⁰¹⁹

• Bilindiği gibi; «*mahkemenin davanın esası hakkında yargılama yapabilmesi (dava yı esastan inceleyebilmesi) için, varlığı veya yokluğu gerekli olan haklara*» d a v a ş a r t ı denir (HMK. mad. 114/2)²⁰²⁰ Mahkeme «*dava şartının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştırabileceği*» gibi, taraflar da «*dava şartı noksanlığını her zaman ileri sürebilirler*» (HMK. mad. 115).

²⁰¹³ Bknz: 15. HD. 15.01.2003 T. 6346/153; 20.02.2002 T. 642/862; 22.09.2004 T. 3920/4487; 03.11.2004 T. 1725/5593; 04.11.2004 T. 1832/5619; 19.02.2003 T. 6107/5900 (www.e-uyar.com)

²⁰¹⁴ Bknz: HGK. 04.07.2007 T. 4-450/449; 14.04.2004 T. 15-182/220 (www.e-uyar.com)

²⁰¹⁵ Bknz: 4. HD. 28.03.2011 T. 2023/3257; 14.03.2011 T. 717/2586; 28.02.2011 T. 3088/2012; 08.03.2011 T. 407/2480; 17.03.2008 T. 6100/3475; 17.03.2008 T. 1813/3444; 21.02.2008 T. 5775/2100 vb. (www.e-uyar.com)

²⁰¹⁶ Bknz: 17. HD. 24.12.2018 T. 7645/12628; 19.12.2018 T. 17704/12442; 20.06.2017 T. 6509/7003; 20.06.2017 T. 11791/7010; 10.05.2017 T. 22775/5329; 17.04.2017 T. 3673/4077; 20.03.2017 T. 2064/2896; 06.02.2017 T. 23129/1053; 22.11.2016 T. 20871/16761; 24.05.2016 T. 11539/6283; 24.05.2016 T. 2682/6341; 14.03.2016 T. 3265/3119; 23.02.2016 T. 11349/2104; 22.10.2015 T. 11421/11025; 11.06.2015 T. 5605/8012; 17.3.2015 T. 2203/4344; 04.11.2014 T. 11472/15070; 04.11.2014 T. 8340/15066; 27.10.2014 T. 10682/14362; 10.06.2014 T. 3653/9318; 09.04.2013 T. 7539/5112; 28.03.2013 T. 6151/4361; 04.03.2013 T. 5918/2619; 02.04.2013 T. 7306/4613; 27.11.2008 T. 11563/13096 vb. (www.e-uyar.com)

²⁰¹⁷ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T. İİK. Şerhi, C:8, s:11853 vd. - ÖZTEK, S. Borç Ödemeden Aciz Vesikası, 1994, s:48 vd. - DELİDUMAN, S. Borç Ödemeden Aciz Belgesi, 1995, s:28 vd.**

²⁰¹⁸ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T. İİK. Şerhi, C:6, 2006, s:9138 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 2, 2004, s: 2082 vd.**

²⁰¹⁹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T. İİK Şerhi, 2006, C:6, s: 9139 vd. - ÖZTEK, S. age. s:22 vd. - DELİDUMAN, S. age. s:8 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 2, s: 2084 vd.**

²⁰²⁰ **KURU, B. Usul El Kitabı, 2020, s:377**

A c i z b e l g e s i, tasarrufun iptali davası için ‘*özel bir dava şartı*’dır.^{2021 2022}

Tasarrufun iptali davasının ‘*dinlenme koşulu*’ olan aciz belgesini,²⁰²³ davacının dava dilekçesini eklemesi uygun olur.²⁰²⁴ Mahkemenin, davanın açıldığı tarihte bu dava koşulunun gerçekleşmiş olup olmadığını *kendiliğinden* araştırması gerekir.^{2025 2026} Burada karşımıza şöyle bir sorun çıkabilir: Davacı -alacaklı, mahkemece, dava henüz «aciz belgesinin dava açılmadan önce alınmamış olması» nedeniyle red edilmeden, bir «aciz belgesi» alır ve bunu mahkemeye sunarsa ne şekilde karar verilecektir? **Doktrinde** ileri sürülen -bizim de katıldığımız- **görüşe göre**,²⁰²⁷ *bu durumda başlangıçtaki «dava koşulu» noksanlığı ortadan kalkmış olacağından mahkemenin artık davaya bakması gerekir, çünkü hüküm sırasında «dava koşulu» tamamdır.* Başka bir deyişle, dava koşulları, dava açılmasından, hükmün verilmesine kadar var olmalıdır. Davanın dışında, bir dava koşulunun noksan olduğu tesbit edilirse dava esasa girmeden (usulden) red edilir. Fakat, bu ihmal edilmiş olup da, bu dava koşulunun noksan olmasına rağmen, esasa girilmiş ve dava sırasında, o dava koşulu noksanlığı ortadan kalkmış (giderilmiş) ise, hüküm anında, bütün dava koşulları tamam olduğundan, davanın esası hakkında karar verilir. Yani, dava «dava koşullarının başlangıçta noksan olduğu» gerekçesiyle usulden red edilmez. İptal davası, borç ödemedi aciz belgesi alınmadan önce açılırsa, dava koşulu noksanıdır. Fakat, davacı-alacaklı, iptal davasından sonra aldığı aciz belgesini mahkemeye verirse, bununla dava koşulu tamamlanmış olacağından, mahkemenin davaya bakması gerekir.

²⁰²¹ KURU, B. El Kitabı, s:1418 – ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E. age. s:562 – MUŞUL, T. age. s:180 – EROĞLU, O. age. s:86 – ÜSTÜNDAĞ, S. age. s:214, dipn. 238 – KURU, B. İstinaf, s:672 – YILMAZ, E. age. s:1208

²⁰²² Bknz: 17. HD. 08.04.2019 T. 16227/4264; 03.04.2019 T. 13056/4022; 01.04.2019 T. 15030/3914; 25.02.2019 T. 5604/1933; 26.12.2017 T. 1581/12138 vb. (www.e-uyar.com)

²⁰²³ Bu konuda Ayrıntılı bilgi için Bknz: AKİL, C. Yargıtay Kanunları Işığında Tasarrufun İptali Davası Bağlamında Aciz Belgesi (ABD. 2014/3, s:159-201) – AKŞENER, H.S. Tasarrufun İptali Davasında Aciz Vesikası (Legal Huk. Der. 2003/1, s:51-56) – AKYAZAN, S. Borç Ödemedi Aciz Vesikası (Ord. Prof. Dr. S. Şakir Ansay’a Armağan, 1964, s:315-324) – ALBAYRAK, H. Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHFD. 2015/4, s:932-974) – ETİLİ, T. Yasalar, İçtihatlar ve Doktrin İle Birlikte Aciz Vesikasının İflas Hukukundaki Yeri Hakkında Bir Araştırma (Yargıtay D. 1984/3, s:592-615) – GÜRDOĞAN, B. Borçlunun Aczini Tespit Eden Vesikalar (Banka ve Ticaret Huk. Der. 1963/1, s:14-37) – MUŞUL, T. Tasarrufun İptali Davasında Dava Şartı Olarak Aciz Vesikası, Sorunlar, Yargıtay Kararları ve Düşüncelerimiz (Legal Huk. Der. 2004/Ekim, s:2823-2834) – MUŞUL, T. age. s:195-258 – ÖZTEK, S. İptal Davası Açma Hakkı ile Bağlantılı Olarak Hacizdeki Borç Ödemedi Aciz Vesikası ve Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Bankacılar Der.:1998/27, s:86/94) – UMAR, B. Aciz Halî – Borca Batıklık Kavramlarının Farkı ve Bu Yönden Yeni MK. Metninin Düşüğü Bir Yanlışlık (Yeditepe Üniv. Huk. Fak. D. 2004/1, s:319-327) – YILDIRIM, M.K. Tasarrufun İptali Davasının İşlevi Bakımından Aciz Vesikası İle İlişkisi Hakkında Düşünceler (Prof. Dr. Bilge Umar’a Armağan, 2009, s:973-982)

²⁰²⁴ AKYAZAN, S. agm. s:320

²⁰²⁵ UMAR, B. age. s: 36 – KURU, B. age. C:4, s:3494 – KURU, B. El Kitabı s:1418 – GÜRDOĞAN, B. İflâs Hukuku Dersleri, 1966, s:238 – SARISÖZEN, İ. Yargılama Usulü (ABD. 1977/2, s:284) – GÜNEREN, A. age. 2012, s: 466

²⁰²⁶ Bknz: 17. HD. 25.01.2017 T. 25116/528; 01.04.2013 T. 9664/4520; 19.03.2013 T. 5119/3664; 21.03.2013 T. 8057/3971; 14.03.2013 T. 5569/3301; 19.7.2007 T. 3037/2545; 12.7.2007 T. 3032/2476; 4.11.2004 T. 1832/5619 vb. (www.e-uyar.com)

²⁰²⁷ KURU, B. İcra ve İflas Hukuku, C:4, s:3496 – KURU, B. El Kitabı, s:1418 – KOSTAKOĞLU, C. agm. (Ad. D. 1989/6, s:14 - Yasa D. 1989/8, s:1043) – ŞİMŞEK, E. age. s:851 – KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E. s:55 vd. – ÖZTEK, S. age. s:68, dipn. 51 civarı – YILDIRIM M.K. age. s:252

Diğer bir görüşe göre²⁰²⁸ ise; *dava koşullarının, davanın açıldığı tarihte var olması gerekir. Dava tarihinde, davacı aciz belgesi almamışsa, açtığı iptal davası red edilmelidir.*

Davacı-alacaklının mahkemeye sunacağı «aciz belgesi»nin, davanın açıldığı tarihte «borçlunun aciz halinde olduğunu» ortaya koyması gerekir.^{2029 2030} Eğer, mahkemeye sunulan «aciz belgesi» borçlunun, davanın açılmasından sonraki tarihte aciz halinde bulunduğunu belirtiyorsa, bu durumda davanın «esasa girilmeden» (usulden) red edilmesi gerekir. Ancak uygulamada -yüksek mahkemenin son (yeni) içtihatlarında- bu kurala titizlikle uyulduğu söylenemez.²⁰³¹

Yüksek mahkeme önceleri (iptal davalarına ilişkin kararları temyizen incelediği dönemde, kimi kararlarında; **Yargıtay 13. Hukuk Dairesi**^{2032 2033} (ve **Hukuk Genel Kurulu**^{2034 2035}) ikinci görüşü benimsemişken, yakın zamana kadar iptal davalarına ilişkin kararları temyizen inceleyen **Yargıtay 15. Hukuk Dairesi**²⁰³⁶ ve bugün bu kararları temyizen inceleyen **Yargıtay 17. Hukuk Dairesi** bu görüşten ayrılarak, «aciz belgesinin dava açılmadan önce alınmış olmasının zorunlu olmadığını, davadan önce veya davadan sonra²⁰³⁷ başlamış bir icra takibine dayalı olarak, davadan sonra da düzenlenmiş olabileceğini (ve duruşmanın bitmesine kadar, hatta Yargıtay incelemesi aşamasında veya Yargıtay bozmasından sonraki duruşmalarda da mahkemeye ibraz edilebileceğini)»²⁰³⁸ belirtmiştir...

Ayrıca belirtelim ki; u y g u l a m a d a, zaman zaman icra müdürlerinin, kendilerine «geçici aciz belgesi» düzenleme yetkisi verilmemiş olmasına rağmen «*Borçlunun İcra Dosyası İçeriğine Göre Aciz Halinde Olduğunu Belirtir Belge*»dir.» başlığı altında bir takım belgeler düzenleyip, takip alacaklısına bunları «tasarrufun iptali davası» açmak üzere verdikleri görülmekte ise de, düzenlenen bu belgeler «yok» hükmünde olduğu için, alacaklılar bu tür belgelere dayanarak dava açmamalıdır.^{2039 2040}

²⁰²⁸ **UMAR, B.** age. s: 37 - **BERKİN, N.** İflas Hukuku, 1972, s: 498 - **OLGAÇ, S.** Yargıtay İçtihatları İşığı Altında İcra ve İflas Hukukunda İptal Davaları (Dr. A. Seçkin'e Armağan, 1974, s:459)

²⁰²⁹ **KOSTAKOĞLU, C.** agm. s:14 vd. - **ÖZTEK, S.** age. s:71 - **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davasında Dava Şartı Olarak Aciz Vesikası, Sorunlar, Yargıtay Kararları ve Düşünceleriniz (Legal Huk. D. Ekim/2004, s:2827 vd.)

²⁰³⁰ Bknz: 13. HD. 24.6.1982 T. 1699/4690; 15. HD. 22.10.1984 T. 1407/3166; 21.9.1989 T. 2097/3737(www.e-uyar.com)

²⁰³¹ Bknz: 17. HD. 8.7.2008 T. 848/3817; 11.6.2007 T. 2003/2018; 15. HD. 11.7.2006 T. 2937/4343; HGK. 14.4.2004 T. 15-182/220 vb... (www.e-uyar.com)

²⁰³² Bknz: 13. HD. 24.6.1982 T. 1699/4690 (www.e-uyar.com)

²⁰³³ Karş: 13. HD. 1.6.1981 T. 2245/4164; 27.9.2979 T. 4000/4691; 23.11.1978 T. 3850/4936 (www.e-uyar.com)

²⁰³⁴ Bknz: HGK. 13.3.1976 T. 12-201/1064 (www.e-uyar.com)

²⁰³⁵ Karş: HGK. 18.1.1967 T. İc. İf-684/13 (www.e-uyar.com)

²⁰³⁶ Bknz: 15. HD.16.1.2007 T. 3981/62; 22.3.2006 T. 6110/1677; 2.5.2005 T. 7075/2686; 9.12.2004 T. 5440/6398; 3.11.2004 T. 5591/6591 vb. (www.e-uyar.com)

²⁰³⁷ Bknz: 17. HD. 11.03.2013 T. 5718/3199 (www.e-uyar.com)

²⁰³⁸ Bknz: 17. HD. 19.03.2013 T. 5119/3664; 14.03.2013 T. 5569/3301; 21.03.2013 T. 12347/3975; 14.03.2013 T. 5988/3307; 18.04.2012 T. 12788/4874; 19.01.201 T. 1829/269; 31.01.2011 T. 6288/599; 23.12.2010 T. 3122/11438; 18.10.2010 T. 3843/8423; 04.10.2010 T. 3847/7702; 30.09.2010 T. 8378/7582; 23.09.2010 T. 2641/7568; 01.07.2010 T. 5069/6229; 08.06.2010 T. 2315/5299; 20.5.2008 T. 1919/2695; 18.3.2008 T. 113/1353; 17.3.2008 T. 357/1253; 27.9.2007 T. 3309/2815; 19.7.2007 T. 2982/2552 (www.e-uyar.com)

²⁰³⁹ **EROĞLU, O.** age. s:98

²⁰⁴⁰ Bknz: HGK. 29.09.2004 T. 15-408/441; 15. HD. 15.04.2002 T. 1472/1833 (www.e-uyar.com)

‘Aciz Belgesi’ yargılamanın her aşamasında mahkemeye sunulabileceğinden, mahkemece «bu belgeyi sunması için» davacı- alacaklıya ‘kesin süre’ verilmemesi gerekir. Yüksek mahkeme de bu görüştedir. Gerçekten,

Yüksek mahkeme, bu belge ile ilgili olarak;

√ «Yargılamanın her aşamasında sunulabilme imkanı olan aciz belgesinin sunulması için verilen kesin sürenin hukuken sonuç doğurmayacağını»²⁰⁴¹

√ «Tasarrufun iptali davalarında, aciz belgesinin dava açılmadan, dava açıldıktan sonra veya temyiz aşamasında ve hatta hükmün Yargıtay’ca onanmasından (veya bozulmasından) sonra bile sunulabileceğini- Borçlunun adresinde yapılan haczedilen ev eşyalarının ihalede satıldığı, üzerinde başka hacizlerin olduğu anlaşılacak borçluya ait iki adet otomobilin de borcu karşılayacak değerde olmadığı, sonraki hacizde borçluya ait haczi kabil malvarlığının bulunmadığı anlaşıldığından, borçlunun aciz halinde olduğunun kabul edilmesi gerektiğini- Yargılamanın her aşamasında sunulabilme imkanı olan aciz belgesinin sunulması için verilen kesin sürenin hukuken sonuç doğurmayacağını»²⁰⁴²

belirtmiştir...

«Borçlu, kayıp ve adresi bilinmiyorsa, haciz için gidilen dosyadaki adresinden ayrılmış ve nereye gittiği bilinmiyorsa, sürekli adres değiştiriyorsa, bilinen adreslerinde yeterli veya hiç malına rastlanmamışsa» bu durumda da borçlu ‘kötüniyetli’ ve ‘aciz halinde’ sayılır.²⁰⁴³

• Mahkeme, açılan iptal davasını, aciz belgesi sunulmamış olması nedeniyle red ederse, «...dava şartı yerine getirilmemiş olması nedeniyle, açılan davanın reddine...» şeklinde karar vermelidir.²⁰⁴⁴ Davacı-alacaklının açtığı iptal davası, «aciz belgesi» olmadığı için reddedilirse, aynı alacaklı, alacağı aciz belgesine dayanarak, ikinci kez iptal davası açabilir.²⁰⁴⁵

Keza, davacının mahkemeye sunduğu aciz vesikası icra mahkemesince iptal edilir ve açtığı tasarrufun iptali davası bu nedenle reddedilirse, davacı yeni bir aciz vesikası olarak tekrar tasarrufun iptali davası açabilir.²⁰⁴⁶

Yüksek mahkeme, tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davanın bir «ön şartı» olan aciz belgelerine (vesikalarına) ilişkin olarak;

√ «Aciz belgesinin tashihi karar aşamasında dahi sunulabileceğini-Borçlu adresinde haczedilen mallarının kıymeti gözetildiğinde, bu malların paraya çevrilmesi halinde takip konusu borcu karşılamayacağı açık olup, borçluya ait taşınmazlara yapılan kıymet takdirlerinin yapıldığı tarih itibarıyla, davacı alacaklının ve ondan önce taşınmazlarda haczi bulunan alacaklıların takip dosyalarındaki borç miktarı belirlenerek davacının alacağını karşılama imkanı olup olmadığı, yani borçlunun aciz halinin mevcut olup olmadığı tespit edilmesi gerekirken, “geçici aciz belgesi sunulmadığı ve haczedilen malların paraya çevrilmediği” gerekçesiyle tasarrufun iptali davasının reddinin hatalı olduğunu»²⁰⁴⁷

²⁰⁴¹ Bknz: 17. HD. 23.06.2016 T. 18039/7665 (www.e-uyar.com)

²⁰⁴² Bknz: 17. HD. 23.06.2016 T. 18055/7666 (www.e-uyar.com)

²⁰⁴³ KURU, B. El Kitabı, s:1417 – EROĞLU, O. age. s:92, 97 – AKİL, C. agm. s:185

²⁰⁴⁴ Bknz: 17. HD. 8.7.2008 T. 848/3817; 11.6.2007 T. 2300/2018; 15. HD. 11.7.2006 T. 2937/4343; HGK. 14.4.2004 T. 15-182/220 vb. (www.e-uyar.com)

²⁰⁴⁵ Bknz: 15. HD. 2.3.2004 T. 87/1109; 28.3.2002 T. 1005/1456 (www.e-uyar.com)

²⁰⁴⁶ Bknz: 17. HD. 20.01.2011 T. 12533/221 (www.e-uyar.com)

²⁰⁴⁷ Bknz: 17. HD. 28.01.2020 T. 4227/127 (www.e-uyar.com)

√ «'Dosya içeriğine göre geçici veya kesin aciz belgesinin sunulmadığı'ndan bahisle, tasarrufun iptali davasının reddine karar verilmesini isabetli olduğunu»²⁰⁴⁸

√ «Borçlu davalının adresinde yapılan haciz işlemi borçluya ait haczi kabil menkul mal bulunamaması, davalı borçlu adına kayıtlı olduğu iddia edilen 3 araçta çokça haciz olması, yine borçlu adına kayıtlı ½ hisse üzerinde de dava dışı alacaklı tarafından 109.000 TL haciz konulduğunun anlaşılması, davacı ile davalı arasında görülen itirazın iptali davası neticesinde de davalı borçlunun borçlu olduğunun tespit edilmiş olması karşısında, haciz tutanağının 'geçici aciz vesikası' niteliğinde olduğunun kabulü gerektiğini»²⁰⁴⁹

√ «Borçlunun babadan kalma gayrimenkullerinin olmasına göre aciz halinde olmadığını ve davanın 5 yıllık hak düşürücü süreden sonra açıldığı (İİK. mad. 284) anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasının reddi gerekeceği»²⁰⁵⁰

√ «Takip dosyası kapsamında 'borçlunun aciz içerisinde bulunduğu hususunda' mahkeme yeterli kanaate sahip olduğuna, borçlu ile diğer davalılar arasında sıhri hırsızlık olduğuna, toplanan diğer tüm delillere göre davacı alacaklı lehine tasarrufun iptali şartlarının oluştuğundan bahisle davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini»²⁰⁵¹

belirtmiştir.

VIII - Bir tasarrufun İİK. mad. 277 vd. göre iptal davasına konu olabilmesi için, «davacı-alacaklının alacağına doğumundan sonra yapılmış olması» gerekir mi? *

İptal davasının dinlenebilmesi için ayrıca, «davacı-alacaklının alacağına, dava (iptal) konusu tasarruftan önce doğmuş olması» gerekli midir? Başka bir deyişle, davacı-alacaklı, «kendi alacağına doğum tarihinden önce yapılan tasarrufların iptalini» isteyemez mi?

● **Doktrinimizdeki hakim görüşe göre**²⁰⁵²; «bir tasarrufun iptal edilebilmesi için, davacı-alacaklının alacağına, dava konusu yapılan bu tasarruftan önce doğmuş olması

²⁰⁴⁸ Bknz: 17. HD. 28.01.2020 T. 2970/123 (www.e-uyar.com)

²⁰⁴⁹ Bknz: 17. HD. 18.12.2019 T. 1542/12149 (www.e-uyar.com)

²⁰⁵⁰ Bknz: 17. HD. 18.12.2019 T. 267/12151 (www.e-uyar.com)

²⁰⁵¹ Bknz: 17. HD. 10.12.2019 T. 5675/11719 (www.e-uyar.com)

* **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:505-535; s:536-554; s:570-586 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:1080-1084; s:1394-1396; s:1398-1401; s:1511-1513; s:1519-1521 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Verilebilmesi» Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S:135, s:517-575) – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S:190, S:4729-4801) – **UYAR, T.** Kefile Karşı veya Kefil Tarafından Açılan Tasarrufun İptali Davalarında «Borcun Doğum Tarihi» Hangi Tarihtir? (İBD. 2019/4, s:15-37) – **UYAR, T.** Yargıtay 17. Hukuk Dairesinin «Kıdem Tazminatı», «İhbar Tazminatı» ve «Diğer Sosyal Haklar» Davalı Olarak Açılan Tasarrufun İptali Davalarında, Bu Alacakların Doğum Tarihinin «İş Akdinin Feshedildiği Tarih» Değil «İşe Giriş Tarihi» Olduğuna Dair Yeni İçtihatlarının (Görüşünün) Düşündükleri (İBD. 2017/1, s:42/46) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının “Usul”den ve “Esas”dan Reddine Neden Olan Durumlar (Nevşehir Bar. Dergisi’nde yayımlanacak) – **UYAR, T.** Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında «Borcun Doğum Tarihi» Nasıl Belirlenir? Tasarrufun İptali Davasının «Bedele Dönüşmesi» (İİK. 283/II) Halinde, Tazminata Esas «Gerçek Değer»in Hesaplanma Yöntemi (Legal Huk. Der. 2018, S:184, s:1739-1758) – **UYAR, T.** İİK’nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tâbi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s:415-448)

²⁰⁵² **KOSTAKOĞLU, C.** agm. (Ad. D. 1989/6, s:20 vd. - Yasa D. 1989/8, s:1047 vd.) - **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C:4, s:3419 - **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku (Ders Kitabı) 3. Baskı, 2019, s:485 - **KURU, B.** El Kitabı, s:1402 - **MUŞUL, T.** age. C: 2,

gerekir. Borçlunun tasarrufta bulunurken, o tarihte (tasarruf tarihinde) mevcut olmayan bir alacaklısına zarar vermesi mümkün değildir. Alacaklı, borçlu ile işlemde bulunurken –örneğin; ona borç verirken ya da ona bir taşınır ya da taşınmazını satarken işlem (tasarruf) tarihindeki durumunu dikkate alır. Borçlunun mâli durumu hakkında alacaklının gerekli araştırmayı yaparak, ona göre, borçlu ile işlemde bulunması gerekir. Tedbirli bir kişi gibi gerekli araştırmayı yapmayan kimse bunun sonucuna katlanır... Başka bir deyişle, alacaklı, borçlunun tasarruf (işlem) tarihindeki mal varlığına güvenerek onunla işlem yaptığından, işlem tarihinden (borcun doğum tarihinden) *önceki* tasarruflar iptal davasına konu olamaz... Ayrıca, İİK. 277 vd. maddelerinin Millet Meclisi Adalet Encümeninde müzakeresi sırasına ‘alacaklıların, mumaalede bulunduğu sırada, borçlunun mali durumunu bilmeleri gerekeceği’ elirilerek, ‘borçlu veya müflisin, borçlu olmadığı bir zamandaki tasarrufunu muteber saymanın doğru olmayacağı’ belirtilmiştir. Yasa, borçlanan bir kişinin malvarlığının, borçlandığı tarih itibariyle alacaklıya karşı borcu miktarınca muhafazasını ve alacağın güvencesini sağlamak üzere hüküm düzenlemiştir... Tasarrufun yapıldığı tarihte bir ‘alacaklı’ mevcut olmalıdır ki, yasanın koruyucu *hükümlerinden istifade etsin. Nitekim alacaklının, borçlu ile borçlu ile borçlandırıcı işleme girerken, onun malvarlığını ve edim gücünü incelediğini ve durumunu bilerek onunla hukuki ilişkide bulunduğunu kabul etmek gerekir. Borçlunun ekonomik gücünü yeterince incelemeyen borçlandırma işleminden önceki zamanda yapılan tasarruftan kendisi için bir yarar sağlayamaz. Bu suretle, kural olarak, tasarruftan kendisi için bir yarar sağlayamaz. Bu suretle, kural olarak, tasarrufun yapıldığı tarihte alacaklı durumunda olan kişi, iptal davası açabilir, diğer bir ifade ile tasarrufun yapıldığı tarihte üçüncü kişi ile hukuki ilişkide bulunan kişi, borçlu durumda olmalıdır ki, yukarıda sözü edilen tasarruflarının iptali mümkün olabilsin...»*

Bu vesile ile, burada şu ilginç duruma da değinelim: Davacı-alacaklının alacağının doğum tarihi ile dava konusu tasarrufun tarihi aynı ise yani, borçlu *«borçlandığı tarihte tasarrufta bulunmuşsa»*, bu tasarruf hakkında iptal davası açılabilir mi? **Kanımızca**, bu durumda da *«borcun, dava konusu tasarruftan önce doğduğu»* kabul edilerek, bu tasarruf hakkında da iptal davası açılabilir...

Yüksek mahkeme, “*alacağın doğum tarihi*” konusunda;

√ *«Geri çevirme kararı ile istenen takip dosyasında, borcun dayanağı ve borçlu adresinde yapıldığı iddia edilen haciz tutanağının bulunmadığı görüldüğünden, mahkemece, borcun dayanağı olan belge getirilerek, tasarrufun borcun doğumundan sonra yapıp yapılmadığının tespit edilmesi ve sonrasında borçlunun aciz halinin varlığının araştırılarak bu ön koşulların gerçekleşmiş olduğunun anlaşılmış olması halinde, borçlu*

s:1764 - **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** age. s:74 - **GÜNEREN, A.** age. s:1069 - **AKŞENER, H.S.** Borcun Doğum Anı ve Tasarrufun İptali Davaları Yönünden Önemi (Legal Huk. D. Araştırma/2008, s:4007) - **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 122 vd. - **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, C:II, 2006, 1764 - **MUŞUL, T.** Bilirkişi Raporları, C:2, 2006, s:887, 928 - **ATALI, M./ERMEK, İ./ERDOĞAN, E.** age. s:740 - **BÖRÜ, L.** İcra ve İflâs Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal Davası(AÜHF.D.2009/3, s:513) - **ÇETİN, H.E.** age. s:15 - **ERCAN, İ.** El Kitabı, s:990 vd. - **KALE, S.** Aciz Halindeki Borçlunun Bir veya Birkaç Alacaklısını Kayıran Hukuki Fiilleri Dolayısıyla İptal Davası(Prof.Dr.Ergun ÖNEN’e Armağan, 2003, s:193) - **ŞİMŞEK, E.** age. s:863 - **COŞKUN, M.** İtirazın İptali, Menfi Tespit ve İstirdat, Tasarrufun İptali Davaları, 5 Baskı, 2019 s:1099 - **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku «Ders Kitabı», 2016, s: 490 - **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, s: 665 vd. - **ERCAN, İ.** İcra ve İflâs Hukuku, 2016, s: 428 - **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** age. s: 156 vd. - **GÜNAY, E.** Tasarrufun İptali Davası, 5. Baskı, 2019, s:78 vd.

ile üçüncü kişi arasındaki akrabalık durumu dikkate alınarak değerlendirme yapılması gerektiğini»²⁰⁵³

√ «Alacak için düzenlenen bono veya çek gibi kıymetli evraka sonraki tarihlerin atıldığı uygulamada sıklıkla görüldüğünden, davacı alacaklının, “borcun doğumunun takip dayanağı çek’in tanzim tarihinden önce ya da cari hesap sözleşmesinden önce gerçekleştiğini” ileri sürmesi halinde, mahkemece alacaklıya bu konuda kanıt sunma olanağı verilmesi, gerekirse davacı alacaklı ile borçlunun isticvap edilerek, senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişkinin sorulması, gerektiğinde davacı ile borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak; borcun gerçek doğum tarihi tespit edilerek, bu koşulun gerçekleşip gerçekleşmediği saptanması gerektiğini»²⁰⁵⁴

√ «Borcun kaynağı olan 3 adet çekin dayanağı olarak da davacının davalıya borç vermesi olarak gösterilerek, borcun çeklerden önce verildiğine ilişkin dosyaya yazılı herhangi bir belge sunulmaması halinde, tasarrufun borcun doğumundan sonra yapıldığı ispatlanmadığından, açılan davada tasarrufun iptali koşullarının oluşmadığını»²⁰⁵⁵

√ «İptali istenen tasarrufun, takip konusu borçtan önce yapılmış olması ve davacı tarafca da alacağın, senedin düzenlenme tarihinden önce doğduğuna ilişkin bir iddia ileri sürülmemiş olması halinde, davanın ön koşul eksikliği nedeni ile reddine karar verilmesi gerektiğini»²⁰⁵⁶

√ «Borcun, iptali istenen tasarruftan önce doğması koşulunun, tasarrufun iptali davasına bakan mahkemece res’en araştırılması gerektiği- Alacağının, süre gelen araç alım-satımından kaynaklandığını, iptali istenen tasarruf tarihinden önce doğduğunu, takibe konun çekin ileri tarihli düzenlendiğini ileri süren davacı-alacaklının ticari defterlerinin yeterli olmadığı gerekçesiyle ibraz etmemesi halinde, borcun gerçek doğum tarihinin tespiti için, davacı alacaklının “mevcut” ve davalı borçlu şirketin ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması (ve davacı ile davalı borçlu arasında başka bir ticari ilişki tespit edilememesi halinde, çekin, davacı ile davalı borçlu arasındaki araç satımından kaynaklandığı kabul edilerek) işin esasına girilmesi gerektiğini»²⁰⁵⁷

√ «Bononun tanzim tarihi gözetildiğinde tasarruf, borcun doğumundan önce gerçekleşmiş olarak gözüktüğünden, mahkemece, dava dayanağı takip konusu borcun kaynağının bonodan önce doğup doğmadığı davacı alacaklıdan sorularak, şayet borç bir ticari ilişkiden kaynaklanıyorsa tarafların ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak karar verilmesi gerektiğini»²⁰⁵⁸

√ «Yurtdışında yaşadığından, gayrimenkulü yeğeni vasıtası ile satın alarak onun adına tapuda tescil edildiğini, daha sonra taşınmazın, yeğeni vasıtası ile dava dışı bir başka şahsa satıldığını, satım bedelinin kendisine verilmediğini, borçlu ile aralarında düzenlenen senedin de bu ilişkiye dayandığını ileri süren davacının iddialarında yer alan dairenin tapu kaydı, ta-punun dava dışı yeğen adına kayıtlı iken, vekaleten yeğeni tarafından dava dışı şahsa satıldığı; davacının delil olarak davalı borçlu ile aralarında imzalanmış ve senedin keşide tarihi ile aynı tarihi taşıyan biri belgeye de dayandığı, bu belge içeriğine göre, ‘borçlunun bu belgenin düzenlenme tarihinden önce davacı ile

²⁰⁵³ Bknz: 17. HD. 03.03.2020 T. 5743/2452 (www.e-uyar.com)

²⁰⁵⁴ Bknz: 17. HD. 02.03.2020 T. 995/2392 (www.e-uyar.com)

²⁰⁵⁵ Bknz: 17. HD. 24.02.2020 T. 3181/2000 (www.e-uyar.com)

²⁰⁵⁶ Bknz: 17. HD. 24.02.2020 T. 1591/1990(www.e-uyar.com)

²⁰⁵⁷ Bknz: 17. HD. 18.12.2019 T. 1263/12142 (www.e-uyar.com)

²⁰⁵⁸ Bknz: 17. HD. 17.12.2019 T. 669/12066 (www.e-uyar.com)

aralarındaki ilişki nedeni ile kendisini zarara uğrattığı için senet verdiğini’ beyan ettiğini, tanıkların ve davalı borçlunun da bu belgeyi imzaladığı gözetildiğinde, borcun doğum tarihinin, tasarruf tarihinden önce olduğunun kabulü gerektiğini»²⁰⁵⁹

√ «Davacı ile borçlular arasındaki takip konusu çeklerin verilmesini gerektirir ticari ilişki ve borcun doğum tarihinin tespiti amacıyla taraf vekillerine bu yöndeki delillerini bildirmesi için süre verilmesi, bildirecekleri delillerin toplanması, davacı ile davalının akar-yakıt işiyle uğraştığı anlaşıldığından gerektiğinde davacı ile davalı borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak tüm delillerin birlikte değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gereğine değinilmesine karşın, mahkemece davacı ve davalının ticari defterleri getirtilip borcun doğumu ve ticari ilişkinin başlangıcının buna göre tespiti yerine yalnızca tanık beyanlarına göre borcun doğum tarihi belirlenerek hüküm kurulmasının ye-rinde olmadığını»²⁰⁶⁰

√ «Tasınmaz devir tarihinin, borcun doğum tarihinden önce devrin yapılması, satışa konu hissesinin değeri ile satış bedeli arasında fark olmaması ve davaluların borçlunun içinde bulunduğu mali durum ile alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızzar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden oldukları ispatlanamadığından, ‘tasarrufun iptali davasının reddine’ karar verilmesi gerekeceğini»²⁰⁶¹

√ «Davacının alacağına dayanak çeklerin keşide tarihine göre iptali istenen tasarruftan sonra düzenlendiği anlaşılmakta ise de, bu durumun gerçekten tasarruftan sonra doğmuş bir borç ilişkisini mi yoksa daha önce yapılmış bir ticari ilişkiden kaynaklanan vadeli çek uygulaması olarak da bilinen bir vakiayı mı gösterdiği hususunun araştırılması gerektiğini- Dava dışı borçlu (keşideci) şirketin iflas dosyasındaki kayımların hazırlandığı raporda “...takibe konu çeklerin tasarruf tarihinden sonra kaydının bulunduğu ve tasarruf tarihi itibari ile davacının dava dışı asıl borçlu (keşideci) şirkete borçlu olduğun” tespit edildiğinden davanın reddine karar verilmiş ise de, eksik inceleme ve araştırma ile hüküm kurulamayacağını- Dava dışı asıl borçlu (keşideci) şirketin iflasına karar verildiğinin anlaşıldığından, davacı alacaklının iflas masasına alacak kaydı yaptırıp yaptırmadığının mahkemece araştırılması ve mali müşavirlerden oluşan üçlü yeni bir heyetten rapor alınarak ve davacı alacaklının dava dışı borçlu şirket ve davalı borçlu (avalist) şirketin ticari defterleri üzerinde inceleme yapılarak davacı alacaklı ile dava dışı borçlu şirket arasındaki ticari ilişkinin tasarruf tarihinden önceye dayalı olup olmadığının tespiti yapılması, borcun daha önce doğduğu ispatlandığı takdirde işin esasına girilerek iptal nedenlerinin oluşup oluşmadığının araştırılması gerektiğini»²⁰⁶²

√ «Borç kaynağının kambiyo senedi olduğu hallerde, senedin düzenlenmesini gerektiren hukuki veya ticari ilişkinin başladığı tarihin araştırılması ve sözü edilen bu ilişki daha önce tarihli ise borcun doğum tarihi olarak kabul edilmesi gerekeceğini»²⁰⁶³

belirtmiştir.

IX - Tasarrufun iptali davalarında davacının, davalı-borçludaki alacağının ‘g e r ç e k’ bir alacak olması gerekir.

İptal davalarında, «davacının, davalılardan borçluda bir alacağının bulunması» ve «davacının; borçlu hakkında yaptığı icra takibinden bir sonuç elde edilmemiş –yani alacağı kısmen- tamamen tahsil edilmemiş olması» ön koşul olduğundan, mahkeme iptal

²⁰⁵⁹ Bknz: 17. HD. 11.12.2019 T. 5148/11811 (www.e-uyar.com)

²⁰⁶⁰ Bknz: 17. HD. 18.11.2019 T. 337/10767 (www.e-uyar.com)

²⁰⁶¹ Bknz: 17. HD. 13.11.2019 T. 1728/10606 (www.e-uyar.com)

²⁰⁶² Bknz: 17. HD. 16.10.2019 T. 2385/9454 (www.e-uyar.com)

²⁰⁶³ Bknz: 17. HD. 25.2.2010 T. 10668/1657 (www.e-uyar.com)

davasının yargılması sırasında öncelikle bu ön koşulun gerçekleşmiş olup olmadığını kendiliğinden araştırır. Bunu yaparken davacının alacağının «geçerli olup olmadığını» araştıramayacağı –örneğin; ‘alacağın kumar alacağı olduğunu’ ileri sürerek iptal davasını reddedemeyeceği.²⁰⁶⁴ gibi, «icra dairesinin düzenlediği aciz belgesinin geçerli olup olmadığını» da tartışamaz.²⁰⁶⁵ Tersine, aciz belgesinin iptali için icra mahkemesine yapıldığı ileri sürülen şikayetin sonucunu, kendisi için ‘bekletici mesele’ sayması gerekir.²⁰⁶⁶ Fakat, davalı-üçüncü kişi (veya borçlu) «davacının alacağının mevcut olmadığını» -örneğin muvazaaya dayandığını- iddia ve ispat edebilir.²⁰⁶⁷ Davalı-üçüncü kişi bu iddiasını ispat için ‘tanık’ dinlenebilir...²⁰⁶⁸ Yani bu durumda HMK. mad. 200 uygulanmaz.²⁰⁶⁹ Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için, öncelikle davacının, davalı-borçluda ‘gerçek bir alacağı’nın bulunması, diğer bir deyişle tasarrufta bulunan kimsenin gerçekten ‘borçlu olması’ gerekir. Eğer ‘gerçek bir borç’ yoksa ‘alacak’ da söz konusu olamayacağından, tasarrufun iptali davası dinlenmez.²⁰⁷⁰

Davacı-alacaklı, tasarrufun iptali davasını, ‘ilama dayalı icra takibi’ne dayandırmışsa, ‘tasarrufun iptaline’ karar verilebilmesi için, ilamın (alacağın) kesinleşmiş olması gerekir.²⁰⁷¹

Tasarrufun iptali davalarında, davalı-3. kişi (ya da davalı-borçlu), “davacı alacaklının davalı borçluda gerçek bir alacağının bulunmadığını” ileri sürerse, mahkemece bu durumda nasıl bir yol izlenecektir?

“Bu iddianın tasarrufun iptali davasında araştırılmayacağı”na mı karar verilecek, yoksa “bu iddianın tasarrufun iptali davasında incelenebileceği” belirtilip “davacı alacaklı tacir ise ticari defterleri²⁰⁷² ve banka hesap hareketleri²⁰⁷³ üzerinde mali müşavir(ler) vasıtasıyla bilirkişi incelemesi yaptırılarak, davacı-alacaklı ile davalı-borçlu arasındaki ticari ilişkinin, davacı alacaklıya takip konusu yaptığı alacak kadar bir alacak doğuracak boyutta olup olmadığı” irdelenecek midir?

Eğer davacı-alacaklı tacir ise; hem kendisinin ve hem de –tacir ise davalı- borçlunun ticari defterlerinde inceleme yapılarak, takip konusu borcun defterlerde kayıtlı olup olmadığını araştırılarak, kayıtlarda var (yazılı) olduğu ölçüde ‘davanın kabulüne’, aksi takdirde “ön koşul yokluğundan davanın reddine”²⁰⁷⁴ karar verilmesi gerekir.

²⁰⁶⁴ Bknz: 15. HD. 14.5.1990 T. 800/2146 (www.e-uyar.com)

²⁰⁶⁵ Bknz: 15. HD. 18.5.1990 T. 1755/2258; 13. HD. 9.11.1981 T. 5203/7058 (www.e-uyar.com)

²⁰⁶⁶ Bknz: 15. HD. 7.5.1992 T. 2135/2460; 4.3.1992 T. 869/1042 (www.e-uyar.com)

²⁰⁶⁷ KURU, B. Age. C:4, s:3506

²⁰⁶⁸ Bknz: 17. HD. 26.03.2013 T. 7206/4176 (www.e-uyar.com)

²⁰⁶⁹ KURU, B. El Kitabı, s:1420

²⁰⁷⁰ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C:3, s:4524 vd. – GÜNEREN, A. age. s:379 – UMAR, B. Age. s:41 vd. – TAZE, M. Tasarrufun İptali Davası (Yayımlanmamış Yük. Lisans Tezi), s:120 – KAPLAN, H.A. 4949 sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Işığında İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, s:45 – UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 2011, C:2, s:1266 – COŞKUN, M. Tasarrufun İptali Davaları, s:937 – GÜNAY, E. age. s:80 – SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. age. s:175 – MUŞUL, T. İptal Davaları, s:443 – EROĞLU, O. age. s:59 – ATILI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. age. s:741 – OSKAY, M./KOÇAK, C./DEYNEKLİ, A./DOĞAN, A. İİK. Şerhi, 2007, s:586 – ÇETİN, H.E. age. s:15

²⁰⁷¹ Bknz: HGK. 08.03.2006 T. 15-34/36 (www.e-uyar.com)

²⁰⁷² Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 16639/5946; 17.04.2014 T. 15081/5942; 16850/455; 8.03.2013 T. 14204/4372; 24.04.2012 T. 32/5008; HGK. 13.10.2010 T. 17-398/497 (www.e-uyar.com.)

²⁰⁷³ Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 15081/5942 (www.e-uyar.com)

²⁰⁷⁴ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282; 24.05.2016 T. 10582/6278; 14.04.2015 T. 1798/5869 (www.e-uyar.com)

Eğer davacı-alacaklı tacir değil ise; davacı ve davalı borçlunun takip konusu senetlerin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında banka kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak, mali durumlarının araştırılması,²⁰⁷⁵ yıllık gelirlerinin ne olduğu,²⁰⁷⁶ ve davacının böyle bir borç parayı verebilecek ekonomik gücünün bulunup bulunmadığı²⁰⁷⁷ saptanarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekir.

Bazen, davacı-alacaklının borçludaki alacağı muvazaalı değildir; fakat davacı-alacaklının borçluda “takip konusu yapılan miktarda” bir alacağı da yoktur. Örneğin; davacı-alacaklı takip borçlusu hakkında, borçluya ait senette tahrifat (sahtecilik) yaparak takipte bulunmuştur. Borçlunun imzasın taklit ederek veya senedin “alacak miktarı”nda tahrifat yapmıştır. Hatta borçlu tarafından bu nedenle davacı-alacaklı hakkında “menfi tespit davası”²⁰⁷⁸ açılmış ya da icra mahkemesinde “imza inkarında”²⁰⁷⁹ bulunmuş olabilir. Yahut da Cumhuriyet Savcılığına –“sahtecilik” ya da “bedelsiz kalan senedin kullanılması”, “açığa atılan imzanın kötüye kullanılması” suçlarından dolayı²⁰⁸⁰ - ‘kamu davası’ açılması için şikayette bulunmuş ve Cumhuriyet Savcılığınca, davacı-alacaklı hakkında ceza mahkemesinde ‘kamu davası’ açılmıştır. Bu gibi durumlarda, tasarrufun iptali davasına bakan mahkemenin, borçlu tarafından açıldığı/açılması sağlandığı bildirilen bu davaların –kesinleşecek sonucunun “bekletici mesele” yapılması gerekir...

Davalı-3. kişi de, davacı-alacaklının “*takip konusu yaptığı senedin (belgenin) gerçek bir alacağı aksettirmediğini*” –borçlu gibi- tasarrufun iptali davasına bakan mahkemede ileri sürebilir. Keza, takip konusu senedin “*teminat ve tahsil amacıyla verilmiş olduğu*” –yani gerçek bir alacağı ifade etmediği- de hem davalı-borçlu ve hem de davalı-3. kişi tarafından ileri sürülebilir.²⁰⁸¹ Bunun kanıtlanması halinde mahkemece davacı-alacaklının talebi doğrultusunda “tasarrufun iptaline” karar verilemez.

Davacı- alacaklı, ‘*itirazın iptali*’ ilamına dayanarak borçlunun itirazı ile durmuş olan takibin devamını sağlamışsa, bu kararın kesinleşmesi ile -‘alacağın gerçek olduğu’ kabul edilerek- mahkemece ‘*tasarrufun iptali davasının*’ -diğer koşulların da gerçekleşmesi halinde- *kabulüne*’ karar verilmesi gerekir.²⁰⁸²

Yüksek mahkeme kimi kararlarında²⁰⁸³ «davacının gerçekten alacaklı olup olmadığının yerel mahkemece kendiliğinden araştırılması gerektiğini» kimi kararlarında²⁰⁸⁴ ise, «bu hususun davalılarca ileri sürülmesi halinde mahkemece araştırılabileceğini» belirtmiştir...

Yüksek mahkeme, bu konu (yani; ‘alacağın gerçek bir alacak olması gerektiği’ konusu) ile ilgili olarak;

²⁰⁷⁵ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23545/1450 (www.e-uyar.com)

²⁰⁷⁶ Bknz: 17. HD. 21.03.2017 T. 2235/3008 (www.e-uyar.com)

²⁰⁷⁷ Bknz: 17. HD. 26.12.2017 T. 3393/12139; Samsun BAM. 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55; 17. HD. 13.10.2015 T. 2595/10520 (www.e-uyar.com)

²⁰⁷⁸ Bknz: 17. HD. 29.09.2011 T. 6626/8230; 31.03.2011 T. 6372/2899; 07.03.2011 T. 11643/2001; 30.10.2007 T. 4626/3300 (www.e-uyar.com)

²⁰⁷⁹ Bknz: 17. HD. 10.03.2009 T. 3533/1270 (www.e-uyar.com)

²⁰⁸⁰ Bknz: 17. HD. 29.09.2011 T. 6626/8230 (www.e-uyar.com)

²⁰⁸¹ Bknz: 17. HD. 21.01.2014 T. 19964/669 (www.e-uyar.com)

²⁰⁸² Bknz: 17. HD. 27.09.2016 T. 5547/8283; 27.09.2016 T. 12977/8287 (www.e-uyar.com)

²⁰⁸³ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282; 12.04.2016 T. 14267/4635; 21.01.2014 T. 19964/669 (www.e-uyar.com)

²⁰⁸⁴ Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 13103/5606; 19.02.2019 T. 1554/1781; 05.06.2018 T. 4533/5858; 15.05.2018 T. 3037/5045; Samsun BAM. 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55; 17. HD. 07.03.2017 T. 10146/2457; 14.02.2017 T. 23545/1450; 25.10.2016 T. 18010/9337; 20.10.2016 T. 17910/9000; 07.06.2016 T. 20994/6940 vb. (www.e-uyar.com)

√ «Tasarrufun iptali davasında, davacının dava dayanağı takip konuları olan alacağının varlığının mahkeme kararı ile tespit edildiği ve kesinleşip kesinleşmediği, bu alacağın takibe konulması ve diğer dava koşullarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılması gerektiğini»²⁰⁸⁵

√ «Tasarrufun iptalini isteyen davacının açtığı takibin gerçek bir alacağa ilişkin olması gerektiği- Davacının alacağının asıl borçlu şirketin ticari kayıtlarında yer almadığı, ‘borçlu şirkette önceden sigortalı işçi olarak çalışan davacının gemi satışından elde ettiği gelirden borç verdiği’ iddiasını ilişkin iddiasının somut bilgi ve belgelerle ispatlamadığı anlaşıldığından, ablalarının banka kayıtlarında 1.000.000,00 USD’lik gemi satış parasının yatırdığı ya da borç verilen para ile ilgili bir çıkış ve bilginin olmadığı anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasının ‘ön koşul yokluğundan reddine’ karar verilmesi ve davalılar lehine maktu vekalet ücreti takdir edilmesi gerektiğini»²⁰⁸⁶

√ «Davacının gerçek bir alacaklı, borçlunun da gerçek borçlu olmadığını anlaşılması halinde, tasarrufun iptali davasının, ‘önkoşul yokluğu’ nedeniyle reddine karar verilmesi gerektiğini»²⁰⁸⁷

√ «Tasarrufun iptali davasında, davalı-üçüncü kişinin, “davacının alacağının gerçek olmadığını” ileri sürmesi halinde, mahkemece davacı alacaklı ile davalı borçlu arasında gerçek bir alacak borç ilişkisinin olup olmadığını incelenmesi gerektiğini- Davacı alacaklının ‘alacağının gerçek bir alacağa dayandığını ve bu nedenle taraf sıfatına sahip olduğunu ispatlaması gerektiğini- Tarafların, kendilerinin veya karşı tarafın delil olarak dayandıkları ve ellerinde bulunan tüm belgeleri mahkemeye ibraz etmek zorunda olduğu, belgeyi ibraz etmesine karar verilen tarafın, kendisine verilen sürede belgeyi ibraz etmemesi ve aynı sürede, delilleriyle birlikte ibraz etmemesi hakkında kabul edilebilir bir mazeret göstermemesi ya da belgenin elinde bulunduğunu inkar etmesi ve teklif edilen yemini kabul veya icra etmemesi, halinde, duruma göre belgenin içeriği konusunda diğer tarafın beyanının kabul edileceğini; bu hususun, mahkemece, davalı borçluya HMK. mad 220/3 uyarınca ihtar edilmesi ve davalının defterlerini ibraz etmemesi halinde yine bu maddeye göre bir değerlendirme yapması gerektiğini»²⁰⁸⁸

√ «Davacının, alacağın gerçek bir alacak olduğunu ispatlayamadığı ve yapılan bilirkişi incelemesinde de ‘alacak ile ilgili bir hususa rastlanılmadığı’ gerekçesi ile, ‘ön şart yokluğundan açılan tasarrufun iptali davasının davanın reddine’ karar verileceğini»²⁰⁸⁹ belirtmiştir.

²⁰⁸⁵ Bknz: 17. HD. 18.02.2020 T. 427/1638 (www.e-uyar.com)

²⁰⁸⁶ Bknz: 17. HD. 18.02.2020 T. 5545/1647 (www.e-uyar.com)

²⁰⁸⁷ Bknz: 17. HD. 09.12.2019 T. 3821/11646 (www.e-uyar.com)

²⁰⁸⁸ Bknz: 17. HD. 03.12.2019 T. 3921/11416 (www.e-uyar.com)

²⁰⁸⁹ Bknz: 17. HD. 06.11.2019 T. 1133/10255 (www.e-uyar.com)

X- “İptale tabi tasarruflar”ın* hangi tasarruflar olduğu İİK. m. 278, 279 ve 280’de belirtilmiştir.

“İvazsız tasarruflardan dolayı” iptal konusu İİK. m. 278** ****’de belirtilmiştir.

Bu maddede, ‘borçlu tarafından yapılan «bağışlama» ve «ivazsız» (karşılıksız) tasarruflar’ın hangi koşulların gerçekleşmesi halinde iptal edilebileceği’ -3 bent halinde belirtilmiştir. Bunlardan konumuz ile ilgili olan –yani; ‘yakın hısımlarla ilgili’ tasarrufların iptali- İİK. m. 278/III-1’de düzenlenmiştir:

“1- Karı ve koca, usul ve fîru, neseben veya sıhren üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil)hısımlar ve evlât edinenle evlâtlık arasında yapılan ivazlı tasarruflar (İİK. mad. 278/III-1)”²⁰⁹⁰ (Not: Hemen belirtelim ki; Anayasa Mahkemesi 11.07.2008 T. ve 9/84 sayılı kararı ile «neseben üçüncü dereceye kadar hısımlar ile yapılan ivazlı tasarrufların», «bağışlama» hükmünde olduğunu öngören İİK. mad. 278/3-1’de yer alan ‘... neseben veya ...’ ibaresinin anayasaya aykırı olduğuna karar vermiş olduğundan, artık mahkemece «mutlak olarak, borçlunun kardeşine yaptığı tasarrufların iptaline» bu madde çerçevesinde karar verilemeyecektir. Mahkemece yargılama sırasında davalı-kardeşe «yapılan işlemin gerçek bir ivazlı işlem olduğunu (bağışlama sayılmayacağını))» isbatlama imkanı tanınacaktır... Keza, bu iki sözcüğün madde metninden çıkarılmış olması nedeniyle, mahkemece «davanın reddine» de karar verilemeyecektir.

* **AKKAYA, T.** İcra ve İflas Hukukunda İptale Tabi Tasarruflar «İİK. m. 277-284» (Eskişehir Bar. D. Ekim/2006, s:13-49) – **GÜRDOĞAN, B.** İptal Davaları «İcra ve İflas Kanunu Değişiklik Tasarısı Hakkında Seminer’e sunulan Bildiri», 1963, s:38 – 42 – **OLGAÇ, S.** Yargıtay İçtihatlarının Işığı Altında İcra ve İflas Hukukunda İptal Davaları (Dr. Recai Seçkin’e Armağan, 1974, s:457-480) – **ÖNEN, T.** İptal Davaları (Ank. İktisadi ve Ticari İlimler Ak. 1969, S:1, s:39-49)

** **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 803-828 - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, s: 177, s: 4449-4513 - **UYAR, T.** İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptal (Legal Huk. Der. Ekim/2017, s: 5023-5061) - **UYAR, T.** İcra ve İflâs Hukukunda «İvazsız Tasarruflardan Dolayı» İptal (İzmir Bar. Der. Nisan/2011, s: 103-124) - **UYAR, T.** İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptal (Terazi Huk. Der. Ağustos/2008, s: 93-109) - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Son İki Yıl İçinde Yapılan Tasarruflar» (İİK. 278/I, II) ve «Taşınmazın ‘Tapuda Gösterilen Satış Bedeli’ ile ‘Rayiç Bedeli’ Arasında Bir Mislini Ayan Fark Bulunması» (İİK. 278/III-2) Koşulu ile «Davacının, Davalı-Borçludaki Alacağıнын ‘Gerçek Bir Alacak Olması’ Koşulunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar... (Prof. Dr. N.M. Berkin Armağanı’nda yayımlanacak)

*** İvazsız tasarrufların butlanı

MADDE 278 - «Mütat hediyeler müstesna olmak üzere hacizden veya haczedilecek mal bulunmaması sebebiyle acizden yahut iflasın açılmasından haczin veya aciz vesikası verilmesinin sebebi olan yahut masaya kabul olunan alacaklardan en eskisini tesis edilmiş olduğu tarihe kadar geriye doğru olan müddet içinde yapılan bütün bağışlamalar ve ivazsız tasarruflar batıldır.

Ancak, bu müddet haciz veya aciz yahut iflastan evvelki iki seneyi geçemez.

Aşağıdaki tasarruflar bağışlama gibidir.

1. Karı ve koca ile usul ve fîruu, neseben veya sıhren üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil) hısımlar, evlât edinenle evlâtlık arasındaki yapılan ivazlı tasarruflar,

2. Akdın yapıldığı sırada, kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği akitler,

3. Borçlunun kendisine yahut üçüncü bir şahıs menfaatine kaydı hayat şartıyla irat ve intifa hakkı tesis ettiği akitler ve ölüncüye kadar bakma akitleri.»

²⁰⁹⁰ **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Baskı 2020, s: 1446-1465 - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi» Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. D. 2018, S: 135, s: 517-575) - **UYAR, T.** İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptal (Terazi Huk. Der. Ağustos/2008, s: 93-109)

Anayasa Mahkemesinin, İİK. mad. 278/III-1 hükmünün tamamını değil de sadece ‘kardeşler’ bakımından hükmü iptal etmesinin nedeni, Anayasa Mahkemesine başvuruda bulunan mahkemede görülen davanın ‘hakkında icra takibi başlatılmasından sonra, borçlu kardeşin, kendisine ait birtakım taşınmaz hisselerini mal kaçırmak ve alacaklısını zarara uğratmak maksadıyla gerçek satış ebdelinden daha düşük bedelle kardeşine devretmesi sebebiyle açılan bir tasarrufun iptali davası’ olmasıdır.

Anayasa Mahkemesi, İİK. mad. 278/III-1’de yer alan «Karı ve koca ile usul ve fûruu, neseben veya sıhren üçüncü...» şeklindeki hükümde yer alan «neseben veya’ sözcüklerinin (ibaresinin) Anayasanın 13, 35 ve 36. maddelerine aykırı olduğuna» 11.07.2018 T. ve 2018/84 sayılı kararını -oybirliğiyle- karar vermiş olup, bu karar 15.11.2018 T. ve 30596 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak -dokuz ay sonra- 15.08.2019 tarihinde yürürlüğe girmiştir...

Borçlunun «karı ve koca» ile «usul ve fûruu»na yaptığı mal kaçırma/alacaklılarına zarar verme maksatlı tasarrufları, Anayasa Mahkemesinin anılan kararının kapsamı dışında olduğundan, bugünlerde devam eden yeni bir ‘İcra ve İflas Kanunu hazırlama çalışmaları sırasında bu konunun değerlendirilip, İcra ve İflâs Kanunu’nun 278/III-1 maddesinde -İİK. mad. 280/II’de olduğu gibi- 279/son fıkrasına yollamada bulunmak, böylece, her üç madde arasında, davalı üçüncü kişiye ‘kurtuluş beyyinesi’ tanımak bakımından mevcut kanundaki var olan eşitsizliğin kaldırılması isabetli olacaktır...

Bu hükmün kabulüne, bu tür tasarrufların çok kez *muvazaalı* olması ve muvazaanın *isbatının* alacaklı için çok güç olması gerçeği yol açmıştır.²⁰⁹¹

Ayrıca belirtelim ki, madde bu şekle 3494 sayılı Kanun ile -25.11.1988 tarihinde yapılan değişiklik sonucunda gelmiştir. Daha önce madde metninde yer alan «**ikinci dereceye kadar hısımlar**» sözcükleri, «uygulamada borçlunun, üçüncü derece dahil hısımlarıyla da anlaşmak suretiyle mallarının haczinden veya iflâs etmeden önce, alacaklılardan mal kaçırmak amacıyla yaptıkları ivazsız tasarrufları, başka bir isim altında gizledikleri görüldüğünden, bunun önlenmesini teminen, akrabalık derecesi ikinci dereceden üçüncü dereceye çıkarılmıştır» gerekçesiyle «**üçüncü dereceye kadar hısımlar**» şeklini almıştır.

Yüksek mahkeme bu hükümle ilgili içtihatlarında;

√ «Borçlunun **üvey annesi** olan davalı 3. kişinin, borçlunun alacaklıya zarar vermek kastıyla taşınmazı sattığını bilebilecek kişilerden olduğunu»²⁰⁹²

√ «Dava konusu aracın noterde yapılan araç satış sözleşmesindeki bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen rayiç değeri arasında misli fark bulunmamakla birlikte; davalı 3. kişi, borçlunun **yeğeni** olduğundan, mahkemece, İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerektiğini»²⁰⁹³

√ «Davalı 3. kişinin borçlunun **dayısı** olduğu anlaşıldığından, dava konusu tasarrufun bedel farkı ve iyiniyete bakılmaksızın İİK’nun 278/3-1 madde gereğince, davalı 3.kişinin yakın akrabalık nedeniyle borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle İİK’nun 280/1 madde gereğince iptale tabi olduğunu»²⁰⁹⁴

²⁰⁹¹ UMAR, B. age. s: 67 - TOKTAŞ, M. age. s: 95 - EROĞLU, O. age. s: 151 - YILMAZ, E. Şerh, s: 1204 - UYAR, T. İİK. Şerhi, C: 12, s: 19159

²⁰⁹² Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 13062/9065 (www.e-uyar.com)

²⁰⁹³ Bknz: 17. HD. 20.06.2017 T. 6162/7019 (www.e-uyar.com)

²⁰⁹⁴ Bknz: 17. HD. 07.03.2017 T. 24789/2453 (www.e-uyar.com)

√ «Davalılar arasında İİK'nun 278/3-1. maddesi kapsamında yakın akrabalık bağı olup yapılan tasarrufların bağış niteliğinde olup iptali gerektiği gibi, davalının taşınmaz borca karşılık verildiği yönündeki savunması İİK'nun 279/2. bendine göre mutad ödeme aracı olmadığını- Tasarrufun iptali davalarında, davanın kabulü halinde alacak aciz belgesine bağlanmış ise bu miktar oranında aksi durumda takip konusu alacak ve ferileri ile sınırlı olarak tasarrufun iptali ile İİK'nun 283/1. maddesi gereğince bu miktar üzerinden haciz ve satış isteme yetkisi verileceğini»²⁰⁹⁵

√ «Davalı borçlunun ikametgah adresi İstanbul olup HMK'nun 7/1 maddesi gereğince davacı davalılardan birinin ikametgah mahkemesinde dava açmasının mümkün olduğu ve İİK'nun 278/3-1-2 maddeleri gereğince davalılar arasındaki akrabalık bağı ve ivazlar arasındaki fahiş fark dikkate alındığında davalılar arasındaki tasarrufun bağış niteliğinde olup iptali gerekeceğini- Davacıya takip konusu alacak ve ferileri ile dava konusu taşınmaz üzerinde haciz ve satış yetkisi verilmesi gerekeceğini»²⁰⁹⁶

√ «Borç, dava dışı banka ile imzalanan kredi sözleşmesi ile doğmuş olup bu tarihten sonraki borçlu tasarrufları için iptal davası açılmasının mümkün olduğu, davacının sözleşmesinin kefil olması ve borçlu yerine ödemeyi tasarruf tarihinden sonra gerçekleştirmiş olduğu gerekçesi ile davanın reddinin isabetli olmadığını- Davalıların amca-yeğen olması nedeniyle, dava konusu tasarrufun 'iyiniyet ve bedel farkına bakılmaksızın' İİK'nun 278/3-1, davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle de İİK'nun 280/1 maddesi gereğince iptale tabi bulunduğunu»²⁰⁹⁷

√ «Gerek taşınmazın tapudaki satış bedeli ile rayiç bedeli arasında fahiş fark olması ve gerekse davalı üçüncü kişi ile borçlunun yakın akrabasına yapılan devrin bağış niteliğinde olması nedeniyle tasarrufun iptali gerektiğini»²⁰⁹⁸

√ «Borçlunun davalı 3. N. O. S.'in kişinin dayısı olduğu anlaşıldığından, dava konusu tasarrufun iyiniyet ve bedel farkına bakılmaksızın İİK'nun 278/3-1 madde, davalı 3.kişinin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle İİK'nun 280/1 madde gereğince davacının alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak iptaline karar verilmesi gerekeceğini»²⁰⁹⁹

√ «İİK'nun 278/3-1 maddesine göre karı-koca ile usul fîru, neseben veya sıhren üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil) hısımlar, evlat edinilenle evlatlık arasında yapılan ivazlı tasarrufların bağış niteliğinde olduğu anılan maddenin 1.fıkrası gereğince batıl olduğunu- Dava konusu taşınmaz borcun doğumundan sonra davalı kardeşe devredildiğinden İİK'nun 278/3/1 maddesi gereğince bağış niteliğinde olduğundan davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»²¹⁰⁰

√ «Davalıların dayı yeğen olması nedeniyle ve dava konusu taşınmazın borca mahsuben devredilmiş olması nedeniyle dava konusu tasarrufun İİK'nun 278/3-1, 279/1-2, 280/1 maddeleri gereğince iptale tabi olduğunu»²¹⁰¹

²⁰⁹⁵ Bknz: 17. HD. 13.12.2016 T. 18844/11526 (www.e-uyar.com)

²⁰⁹⁶ Bknz: 17. HD. 06.12.2016 T. 20086/11215 (www.e-uyar.com)

²⁰⁹⁷ Bknz: 17. HD. 04.10.2016 T. 9663/8542 (www.e-uyar.com)

²⁰⁹⁸ Bknz: 17. HD. 12.04.2016 T. 11309/4633 (www.e-uyar.com)

²⁰⁹⁹ Bknz: 17. HD. 01.03.2016 T. 12739/2478 (www.e-uyar.com)

²¹⁰⁰ Bknz: 17. HD. 16.06.2015 T. 3184/8750 (www.e-uyar.com)

²¹⁰¹ Bknz: 17. HD. 05.05.2015 T. 20526/6676 (www.e-uyar.com)

√ «İİK. mad. 278/3’de belirtilen yakın akrabalar arasındaki tasarruf bağışlama hükmünde sayılıp yapılan tasarrufun iptali tabi olduğunu»²¹⁰²

√ «İİK. mad. 278/3’de belirtilen yakın akrabalar arasındaki tasarrufların bağışlama hükmünde sayılıp yapılan tasarrufun iptale tabi olduğunu»²¹⁰³

√ «Davanın dayanağını teşkil eden takip dosyasında yapılan hacizde borçlunun, ödeme gücünün bulunmadığını beyan ettiği, haczi kabil mal bulunmadığı ve yapılan araştırmalarda da borcu karşılayacak malvarlığına rastlanmadığı anlaşıldığından aciz halinin varlığı ve İİK’nin 278/3-1.maddesi uyarınca yakın akrabalar arasında yapılan satışın bağışlama sayılacağından iptal koşullarının gerçekleştiğini»²¹⁰⁴

√ «İİK’nin 278/III-1 maddesinde, bu derece akrabalar arasında yapılan tasarrufların bağışlama hükmünde sayıldığı ve iptale tabi olduğunun öngörülmesine buna ilaveten davalının bu akrabalıktan dolayı borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızzar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olması nedeniyle de tasarrufun iptalinin gerekeceğini (İİK. 280/I-II)»²¹⁰⁵

√ «3. kişi konumundaki davalı, borçlunun dayısı olduğundan aralarındaki tasarrufun iptale tabi olduğunu, ancak diğer davalılara yapılan satışlar yönünden ivazlar arasında fahiş fark bulunmadığı gibi adı geçen davalıların kötü niyetli oldukları da kanıtlanmadığından bu davalılar yönünden talebin reddine karar verileceğini»²¹⁰⁶

√ «Davalı borçlu ile yeğeni arasındaki taşınmaz satışına ilişkin tasarrufun iptale tâbi olduğunu»²¹⁰⁷

√ «Davalının, borçlu ile akrabalık ve yakınlığından dolayı borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızzar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olduğunu»²¹⁰⁸

√ «Davalının borçlunun yeğeni olduğunu, İİK’nin 278/III-1 maddesinde bu derece akrabalar arasında yapılan tasarrufların bağışlama hükmünde sayıldığı ve iptale tabi olduğunun öngörüldüğünü»²¹⁰⁹

√ «Davalı 3. kişi, borçlunun kuzeni olması nedeniyle borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle dava konusu taşınmaza ilişkin tasarrufun İİK 280/1. madde gereğince iptale tabi olduğunu»²¹¹⁰

√ «Davalılar arasındaki akrabalığın İİK’nin 278/I maddesinde belirtilen derecede olduğundan, bu derecedeki akrabalar arasında yapılan tasarrufların bağışlama hükmünde sayıldığından iptale tabi olduğunu»²¹¹¹

√ «‘Borçlu’ (dayı, amca, teyze, hala) ile ‘yeğeni’ arasındaki tasarrufların -İİK. 278/III-1 uyarınca- iptale tabi olduğunu»²¹¹²

²¹⁰² Bknz: 17. HD. 17.03.2015 T. 16848/4378 (www.e-uyar.com)

²¹⁰³ Bknz: 17. HD. 17.03.2015 T. 16129/4372 (www.e-uyar.com)

²¹⁰⁴ Bknz: 17. HD. 19.01.2015 T. 17396/432 (www.e-uyar.com)

²¹⁰⁵ Bknz: 17. HD. 23.06.2014 T. 1146/9744 (www.e-uyar.com)

²¹⁰⁶ Bknz: 17. HD. 05.06.2014 T. 14205/9000 (www.e-uyar.com)

²¹⁰⁷ Bknz: 17. HD. 03.06.2014 T. 3886/8897 (www.e-uyar.com)

²¹⁰⁸ Bknz: 17. HD. 12.05.2014 T. 2057/7422 (www.e-uyar.com)

²¹⁰⁹ Bknz: 17. HD. 28.04.2014 T. 13877/6422 (www.e-uyar.com)

²¹¹⁰ Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 16414/5945 (www.e-uyar.com)

²¹¹¹ Bknz: 17. HD. 03.10.2013 T. 3713/8568 (www.e-uyar.com)

²¹¹² Bknz: 17. HD. 02.04.2013 T. 7658/4623; 02.05.2011 T. 9939/4198; 22.03.2010 T. 706/2549; 11.02.2010 T. 10736/1045; 28.01.2010 T. 9968/537; 28.12.2009 T. 7328/8978; 10.12.2009 T.

√ «Haciz tutanağında ‘borçlunun haczi kabil malının bulunmadığının’ ya da ‘borçlunun borcu karşılayacak yeterli malının bulunmadığının’ belirtilmiş olması halinde, bu tutanağın ‘aciz vesikası’ sayılacağını (niteliğinde olacağını)- Üçüncü kişinin, borçlunun yeğeninin eşi, diğer davalının ise davalıların oğlu olduğundan, İİK. mad. 278/1 uyarınca bu derece akrabalar arasında yapılan tasarrufların ‘bağışlama’ hükmünde sayılıp iptali gerekeceğini»²¹¹³

√ «Yakın hısımlar arasında yapılan tasarrufların iyiniyet ve bedel farkı gözetilmeksizin iptale tabi olduğunu»²¹¹⁴

belirtmiştir...

Tekrar ifade edelim ki; belirtilen tasarrufların iptali için «borçlunun alacaklıya zarar vermek kasdıyla hareket etmiş olup olmaması» ve «alıcının iyiniyetli olup olmaması» önem taşımaz.^{2115 2116}

6609/8210; 23.11.2009 T. 6114/7780; 09.11.2009 T. 6290/7278, 11.05.2009 T. 3366/3015; 11.05.2009 T. 335/3006; 20.04.2009 T. 146/2463; 23.02.2009 T. 3556/835; 09.02.2009 T. 3429/451; 22.01.2009 T. 4407/105; 22.01.2009 T. 4652/115; 26.09.2008 T. 3084/4338; 03.06.2008 T. 849/2996; 07.06.2007 T. 2237/1987 (www.e-uyar.com)

²¹¹³ Bknz: 17. HD. 21.03.2013 T. 8433/3974 (www.e-uyar.com)

²¹¹⁴ Bknz: 17. HD. 30.03.2010 T. 1431/2877 (www.e-uyar.com)

²¹¹⁵ **KURU, B.** El Kitabı, s: 1403 vd. - **GÜNEREN, A.** age. s: 689 - **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C: 4, s: 3423 - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4393, 4402 - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İptal Davaları, C: 1, 2011, s: 313 - **ÇETİN, E.H.** Tasarrufun İptali, s: 24 - **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 328 - **MUŞUL, T.** İcra ve İflas Hukuku, C: 2, s: 1817 - **KARSLI, A.** age. s: 543 - **ULUKAPI, Ö.** age. s: 502 - **KAPLAN, H.A.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 136 - **TAZE, M.** Tasarrufun İptali Davası, s: 117 - **ALTAY, S.** age. s: 677 - **AKŞENER, H.S.** age. s: 101 - **AKKAYA, T.** İptale Tabi Tasarruflar, s: 26; 27) - **SÜPHANDAĞ, Y.** Uygulamalar, s: 694 - **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** age., s: 135, 138 - **KOSTAKOĞLU, C.** İptal Davaları (Ad. Der. 1989/6, s: 25 - Yasa Der. 1989/8, s: 1051) - **ANSAY, S.S.** age. s: 327 - **OLGAÇ, S.** agm. s: 464 - **AKYAZAN, S.** agm. s: 183 - **GÜRDOĞAN, B.** age. s: 224 - **UMAR, B.** age. s: 64 - **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** age. s: 303 - **EROĞLU, O.** age. s: 152 - **COŞKUN, M.** Tasarrufun İptali, s: 967

²¹¹⁶ Bknz: 17. HD. 07.05.2018 T. 1311/6807; 14.05.2015 T. 1305/7404; 30.03.2010 T. 1431/2877; 08.02.2010 T. 9909/852; 15. HD. 21.02.2005 T. 4373/884 (www.e-uyar.com)

(*) **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 7 vd.; s: 53-59; s: 123-130; s: 248-260 - **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 14-31; 505-535; 829-855; 999-1024; 1124-1164 - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Son İki Yıl İçinde Yapılan Tasarruflar» ve «Taşınmazın, ‘Tapuda Gösterilen Satış Bedeli’ ile ‘Rayiç Bedeli’ Arasında Bir Mislini Aşan Fark Bulunması» Koşulu ile «Davacının, Davalı-Borçludaki Alacağının ‘Gerçek Bir Alacak Olması’ Koşulunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Prof. Dr. N.M. Berkin Armanağ’ında yayımlanacak) - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449-4513) - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi» Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S. 135, s: 517-575) - **UYAR, T.** Uygulamada Tasarrufun İptali Davasının Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Temmuz/2017, s: 3497-3543) - **UYAR, T.** İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptal (Terazi Huk. Der. Ağustos/2008, s: 93-109) - **UYAR, T.** Aynı Zamanda ‘Hemşerisi’ Olan İki Kardeşten Birisine, Sahip Olduğu Taşınmazlardan (2) Tanesini ‘Değerinin Çok Altında Bir Bedelle’ Devrettikten (Tapuda ‘Satış Şeklinde Gösterdikten) Sonra, Aynı Gün Öteki Kardeşe de - ‘Değerinin Çok Altında/Üstünde Bir Bedelle’ - (4) Taşınmazın, Devreden (Tapuda ‘Satış’ Şeklinde Gösteren) Borçlu Hakında Tasarrufun İptali Davası (İİK. m. 278/III-2; 280/I) Açılabilir mi? (Yargı Düny. Der. Ocak-Şubat-Mart, S: 73-75, s: 17-36) - **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018, s: 4729-4801)

XI- İİK. mad. 280’de malvarlığı, borçlarını ödemeye yetmeyen borçlunun alacaklarına zarar vermek kasdıyla yaptığı tüm (hileli) tasarrufların iptale tâbi olduğu belirtilmiştir.

Maddenin kenar başlığında «*zarar verme kasdından dolayı iptal*» denilmiş ve maddenin metninde «*hileli tasarruflar*» deyimine yer verilmemiş ise de, maddenin içeriğinden, *borçlunun geniş anlamda hileli tasarruflarının iptalinin amaçlandığı* anlaşılmaktadır.²¹¹⁷ Bu hükmün kabul edilmesinin temelinde ‘alacaklıların müracaat edebilecekleri iptal sebeplerini, kanunda sayılanlarla sınırlı olmaktan çıkarma amacı’ vardır.²¹¹⁸

«*Malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun, alacaklılarına zarar verme kasdıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mâli durumun ve zarar verme kasdının, işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde iptal edilebilir*» (İİK. mad. 280/I, c:1).²¹¹⁹

Bu madde uyarınca, borçlunun *alacaklarına zarar verme kasdıyla yapmış olduğu hileli işlemlerin (tasarrufların) iptal edilebilmesi için*,²¹²⁰

a) Borçlu aleyhine tasarrufun yapıldığı tarihten itibaren beş yıl içinde ‘haciz’ veya ‘İflâs’ yolu ile takipte bulunulmuş olmalıdır (İİK. mad. 280/I, c: 2).

b) Borçlunun malvarlığı, borçlarını ödemeye yetmemelidir. . Burada ‘borca batıklık’ söz konusudur.²¹²¹ Alacaklılardan bir ya da birkaçının yapmış olduğu icra takiplerinin sonuçsuz kalmış olması, bonoların protesto edilmiş olması, çeklerin karşılıksız çıkmış olması, borçlu hakkında geçici/kesin aciz belgesi düzenlenmiş olması, borçlunun konkordato ilan etmiş olması vb. durumlar, borçlunun ‘borca batık’ olduğunu gösterir.²¹²²

c) Borçlu, alacaklılarına zarar verme (mal kaçırma) kasdı ile üçüncü kişilerle tasarrufta (işlemede) bulunmuş olmalıdır.

²¹¹⁷ **KURU, B.** El Kitabı, s:1409 vd.

²¹¹⁸ **ERDÖNMEZ, G.** Alacaklılara Zarar Verme Kasdıyla Yapılan Tasarrufların İptali, 2017, s: 9

²¹¹⁹ **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 9-13; s: 59-75; s: 132-139; s: 267-272; s: 584-589 - **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 14-31; 829-855; 877-919; 999-1024; 1124-1164 - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi» Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S: 135, s: 517-575) - **UYAR, T.** Aynı Zamanda ‘Hemşerisi’ Olan İki Kardeşten Birisine, Sahip Olduğu Taşınmazlardan (2) Tanesini ‘Değerinin Çok Altında Bir Bedelle’ Devrettikten Sonra, Aynı Gün Öteki Kardeşine de ‘Değerinin Çok Altında / Üstünde Bir Bedelle’ (4) Taşınmazını Devreden Borçlu Hakkında, Tasarrufun İptali Davası (İİK. m. 278/III-2; 280/I) Açılabilir mi? (Yargı Düny. Ocak-Şubat-Mart, S: 73-75, s: 17-36) - **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? «İİK. 280; TBK. 19» (ABD. 2015/1, s: 369-397) - **UYAR, T.** Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Deer. Temmuz/2014, s: 175-187) - **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Eylül/2018, s: 4729-4801)

²¹²⁰ **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 2, s: 1828 vd. - **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 373 vd. - **AKKAYA, T.** İptale Tabi Tasarruflar, s:40 vd.) - **GÜNEREN, A.** Tasarrufun İptal Davaları, s:816 vd. - **EROĞLU, O.** age. s: 170 vd.

²¹²¹ **UMAR, B.** Aciz Hali-Borca Batıklık Kavramlarının Farkı, s: 319 - **EROĞLU, O.** age. s: 171 - **YILDIRIM, K.M.** age. s: 171 - **ERDÖNMEZ, G.** age. s: 76

²¹²² **GÜNEREN, A.** age. s: 386 - **EROĞLU, O.** age. s: 174 vd.

ç) Borçlunun tasarrufta (işlemede) bulunduğu üçüncü kişiler iyiniyetli (MK. mad. 3) olmamalıdır.

Yüksek mahkeme, borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin «borçlunun mâli durumunu ve alacaklılarına zarar verme kasdını bildiği» konusunda -yani, İİK. mad. 280/1 kapsamındaki- konularla ilgili olarak;

√ «Küçük bir ilçede üzerindeki hacizlerle birlikte satışa çıkarılmış ve aynı gün satılmış iki adet taşınmazla ilgili bu tasarrufların, davalının borçlunun mali durumunu bildiği veyahut bilmesi gerektiği gerçeği de göz önüne alınırsa iptale tabi olacağını»²¹²³

√ «Davalı 3. kişi, "dava konusu üç taşınmaz borçlunun hatırına binaen üzerine aldığı, sonra bedelsiz olarak iki tanesini davalı 4. kişiye devrettiğini" belirttiğinden ve davalı 4. kişinin, borçlu ile küçük bir ilçede oturduğu, borçlunun durumunu ve amacının bilebilecek kişilerden olduğu anlaşıldığından, 4. kişi yönünden de tasarrufun iptali istemli davanın kabulüne karar verilmesi gerektiği- Davalı 5. kişi hakkında iptal kararı verilebilmesi için onun kötüiniyetli olduğunun ispatlanması gerektiğini»²¹²⁴

√ «Davalı borçlu adına kayıtlı araçların devredildiği üçüncü kişilerin başka bir şirkette ortaklarının bulunduğu anlaşıldığından, üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilen ve bilmesi gereken kişilerden olduğunu»²¹²⁵

√ «Her iki davalı arasında akrabalık veya yakınlık olmadığı gibi, alacaklı, üçüncü kişinin, İİK. mad. 280 kapsamında borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi lazım gelen şahıslardan olduğunu da ispatlayamadığından, davalı üçüncü kişi hakkındaki davanın da reddine karar verilmesi gerektiğini»²¹²⁶

√ «Davalı üçüncü kişinin taşınmazı satın aldığı tarihi ile aciz belgesinin alındığı tarihi arasında (İİK. mad. 278/2) 2 yıllık süre geçmiş ise de, davalı üçüncü kişi, taşınmazın bulunduğu yer nüfusuna kayıtlı olup, borçlu ile aynı mahallede oturduğu, taşınmazı yine aynı mahallede oturan borçlunun baldızlarına (davalı dördüncü kişilere) satmış olmasına göre tasarrufun iptali gerektiğini»²¹²⁷

√ «Taşınmazın tapudaki satış değeri ile davalı üçüncü kişi tarafından diğer davalının banka hesabına yatırılan meblağ gözetildiğinde, bedel farkı yoksa da, üçüncü kişi konumundaki davalı, borçlu davalının ortağı olduğu şirkette çalıştığından, aralarındaki işçi-işveren ilişkisi nedeniyle, üçüncü kişinin, borçlu davalının mali durumu ile alacaklıları ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunu»²¹²⁸

√ «Davalı borçlu ile davalı üçüncü kişinin uzun yıllardır ticari ilişkileri olması birbirlerini tanıdıkları anlaşıldığından, İİK. mad. 280 koşullarının gerçekleşmiş bulunduğunu»²¹²⁹

√ «Taraflar ve tanık beyanlarından, 'borçlu ve davalı üçüncü kişinin aynı yerde faaliyetinde buldukları ve birbirlerini uzun yıllardır tanıdıkları, üçüncü kişinin '50-60 kg altını yazılı belge olmadan borçluya verebilecek kadar borçlu tanıdığı' anlaşıldığından, üçüncü kişinin borçlunun içinde bulunduğu mali durumu bilen veya bilmesi lazım

²¹²³ 17. HD. 16.06.2015 T. E: 2014/4240, K: 8756 (www.e-uyar.com)

²¹²⁴ 17. HD. 17.02.2014 T. E: 2012/14151, K: 2018 (www.e-uyar.com)

²¹²⁵ Bknz: 17. HD. 24.10.2019 T. 2997/10015 (www.e-uyar.com)

²¹²⁶ Bknz: 17. HD. 15.10.2019 T. 2250/9390 (www.e-uyar.com)

²¹²⁷ Bknz: 17. HD. 15.10.2019 T. 4943/9393 (www.e-uyar.com)

²¹²⁸ Bknz: 17. HD. 09.10.2019 T. 393/9197 (www.e-uyar.com)

²¹²⁹ Bknz: 17. HD. 08.10.2019 T. 12648/9053 (www.e-uyar.com)

*gelen kişilerden olması nedeni ile dava konusu ipotek tesisine ilişkin tasarrufun iptaline (İİK. mad. 280/1) karar verilmesi gerektiğini*²¹³⁰

belirtmiştir.

XII- Her davada olduğu gibi, «tasarrufun iptali»²¹³¹ davalarında da «*ispat yükünün hangi tarafa ait olduğu*» konusu önem taşır. Hukukumuzda, bu konuya ışık tutan hüküm «*Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür*» şeklindeki MK. mad. 6’dır.²¹³² Bu davalarda *ispat yükü* -kural olarak- davacı alacaklıdır.²¹³³

Doktrinde²¹³⁴ -oybirliği ile- «*ispat yükünün, hayatın olağan akışına aykırı iddia ve savunmada bulunana düştüğü*» kabul edilmekte olduğu gibi, **Yargıtay** da bu konuya ilişkin içtihatlarında öteden beri ‘doktrindeki görüş doğrultusunda’ içtihatla bulunmuştur.

Davalı-borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin iddia ve savunmalarında «*ha-yatın olağan akışına aykırılık*» bulunması halinde, bu tutarsız iddia ve savunmalar, taraflar arasında yapılmış olan tasarrufların iptaline neden olur.

«*Hayatın olağan akışına aykırılık*» ne demektir? «*Hayatın olağan akışı*» kriteri, hukukçuların olaylara yorum getirmede kullandıkları ölçülerden ve prensiplerden birisidir. Buna göre insanların genelinin, sosyal yapı içerisinde yapageldikleri davranışlar «*hayatın olağan akışı*» kriterini oluşturmakta ve bu kriter de hukuki problemlerin yorumlanmasında kullanılmaktadır.²¹³⁵

Başka bir deyişle; tecrübe (hayatın olağan akışı) kuralları «*hayatta sık tekrar eden, tekrarlanması ihtimal dahilinde olan olayların veya bilimsel ve teknik bilgilerin oluşturduğu ve kendilerini oluşturan somut olaylardan bağımsız hale gelmiş kurallar*»dır; vak’a tesbitinde, hukukun olaya uygulanmasında, hakimin bir değer hükmü vermesinde, delillerin değer-lendirilmesi ve bir delilin ispat değerinin saptanmasında, muhtevası belli olmayan kuralların (kötüniyet gibi) uygulanmasında önemli rol oynar.²¹³⁶

«*Hayatın olağan akışı*» kriteri, Yargıtay ve diğer üst derece mahkemelerinde, pek çok alandaki hukuki problemlerin çözülmesinde bir yorum kuralı olarak kullanılmaktadır. Yargıtay «*hayatın olağan akışı*» kriterini, «*olayların sebep-sonuç ilişkisine uygun olarak gerçekleşip gerçekleşmediğinin irdelenmesi, sosyal yapı içerisinde olağan karşılanacak türden olup olmadığının belirlenmesi*» şeklinde anlamaktadır. Söz gelimi «*bir*

²¹³⁰ Bknz: 17. HD. 01.10.2019 T. 14859/8714 (www.e-uyar.com)

²¹³¹ Bknz: 17. HD. 29.1.2008 T. 5370/361 (www.e-uyar.com)

²¹³² Bu hükmeye ait «1998/1999 Tasarısı» ile «1984 Tasarısı» ve «1971 Tasarısı»ndaki gerekçeler için Bknz: **UYAR, T.** Gerekçeli-İçtihatlı Türk Medeni Kanunu, 2002, C: 2, s: 1507

²¹³³ **KAZANCI, İ.T.** age. s: 147; 163; 185

²¹³⁴ **TAŞPINAR, S.** Fiili Karinelerin İspat Yükünün Dağılımında Rolü (AÜHFED. 1996/1-4, s: 551) - **ALANGOYA, Y.** “Senede Karşı Senetle İspat” Kuralı ve «Hayatın Olağan Akışı» Kavramı (N. Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan, 2004, s: 523) - **KURU, B.** Hukuk Muhakemeleri Usulü, C: 2, s: 1989 - **POSTACIOĞLU, İ.** Medeni Usul Hukuku, 7.Baskı, 2015, s: 537 - **UMAR, B./YILMAZ, E.** İspat Yükü, 2.Baskı, 1980, s: 60 - **BERKİN, N.** Medeni Usul Hukuku Rehberi, 1980, s: 172 - **ANSAY, S.Ş.** Hukuk, İcra-İflâs Usülleri, 1960, s: 248 - **ÜSTÜNDAĞ, S.** Medeni Yargılama Hukuku, 2000, s: 616 vd. - **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** age. s: 352

²¹³⁵ **DEMİR, A.** Yargıtay İçtihatlarındaki «Hayatın Olağan Akışı Kriteri» ve İslam Hukukundaki “Zahiri Hal Delili” (Terazi Der. Aralık/2008, S:28, s: 129-133)

²¹³⁶ **ALANGOYA, Y.** agm. s: 528; Dipn. 32

ikrarının delil değerinin ortaya konulması için diğer şartların yanında hayatın olağan akışına uygun düşüp düşmediğinin de araştırılması gerektiği» ifade edilmektedir.²¹³⁷

«Hayatın olağan akışı» kriterinin uygulama alanı oldukça geniştir. Aynı zamanda, «aksi ispatlanana kadar doğru kabul edilen bir karine» olduğundan, hukukçular için adaletli karar vermede kullanılan, oldukça pratik bir kriter niteliğini taşımaktadır.

Sonuç olarak «hayatın olağan akışı» kriteri, mevcut hukukumuzda hukukçuların hemen her alanda uygulayabildikleri, onların işlerini kolaylaştıran önemli bir prensiptir.²¹³⁸ Hangi olayların ‘hayatın olağan akışına aykırı olduğu’ tasarrufun iptali davasına bakan mahkeme tarafından takdir edilecektir.²¹³⁹

Uygulamada;

- Borçlunun, taşınmazı satın aldıktan çok kısa bir süre sonra elinden çıkarmış olması²¹⁴⁰,

- Borçlunun taşınırını/taşınmazını satın alan 3. kişinin, borçlunun yakını (hısmı) olması,

- Borçlunun taşınmazını elinden çıkardığı halde, taşınmazda uzun süredir oturuyor olması,

- Taşınmazın halen borçlunun (boşandığı eşi, annesi, kızı vb.) tarafından kullanılıyor olması,

- Borçlunun sattıktan sonra, aracını kullanmaya devam etmesi,

- Üçüncü kişi tarafından taşınmazının/araçlarının, rayiç bedelinin iki katı bir bedelle satın alınması,

- Üçüncü kişinin, borçlunun komşusu, vekili, avukatı, mali müşaviri olması,

- Takip konusu borcun, borçlu tarafından -ödeme emri, icra dairesinde teslim alınarak kabul edilip, takibiin kesinleştirilmesi,

- Borçluya ait taşınırları/taşınmazları satın alan üçüncü kişilerin alım (mali) gücünün bulunmaması,

- Borçlunun aynı gün birden fazla taşınmazını satması,

- **Üçüncü kişinin, borçluya ait çok sayıda (örneğin; iki/üç adet) taşınmazı/aracı satın alması** (örneğin; bu konuda yüksek mahkeme;

√ “Davalı üçüncü kişilerin birbiri ile akraba olmalarının ve aynı gün borçluya ait üç taşınmazı satın almalarının mülkiyet hakkını sınırlandırılmasını gerektiren bir hal olmadığını”²¹⁴¹

√ “Davalı borçluların 7 adet parseli üzerinde otel ve müştemilatları ile noter kanalı ile diğer davalı şirkete devrettiği, hisse satış tarihlerinin aynı gün ve birbirini takip eden yevmiyelerle aynı noterden yapıldığı hususları birlikte değerlendirildiğinde; mal

²¹³⁷ DEMİR, A. agm. s:130

²¹³⁸ DEMİR, A. agm. s:133

²¹³⁹ ERDÖNMEZ, G. age. s: 197

²¹⁴⁰ Bknz: 17. HD. 25.11.2010 T. 5404/10055; 26.04.2010 T. 3086/3835; 11.03.2010 T. 9666/2164; 06.10.2009 T. 2923/6063 (www.e-uyar.com)

²¹⁴¹ Bknz: 17. HD. 25.06.2019 T. 15223/7846 (www.e-uyar.com)

kaçırma kasdının yanında tüm parsellerin devredilmesi sebebi ile İİK. mad. 280/son uyarınca tasarrufların iptale tabi olduğunu”²¹⁴²

√ “Borçlunun aynı gün içinde on yedi araçtan on adedini davalıya, yedi aracı da davalı şirkete devretmesinin hayatın olağan akışına uygun olmadığını ve İİK’nun 280. maddesinde öngörülen yasal ve fiili karineler gereği davalının borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğunun kabulünün de zorunlu olduğunu”²¹⁴³

√ “3 adet taşınmazın aynı gün satın alınması ve davaluların aynı alanda mesleki faaliyette bulunmaları nedeniyle davalı 3.kişinin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle İİK’nun 280/1 maddesi gereğince tasarrufların iptale tabi bulunduğunu”²¹⁴⁴

√ “Borçluya ait farklı vasıflardaki 7 adet taşınmazın aynı gün aynı kişiye satış hayatın olağan akışına aykırı olduğundan, üçüncü kişinin borçlunun mal kaçırma kastını bildiğinin varsayılacağını”²¹⁴⁵

√ “Davalının diğer kardeşi ile birlikte aynı gün 8 bağımsız bölüm satın alması ve borçlular ile aynı cadde üzerinde ticari faaliyette bulunması sebebiyle borçlunun mali durumunu bilebilecek şahıslardan olduğunu”²¹⁴⁶

√ “Davalı borçlunun aynı günde 19 adet taşınmaz sattığı bu taşınmazlardan üçünü davalıya, beşini davalı ile aynı soyadını taşıyan kişilere satıldığı, yine takip dosyasındaki ihalede dava konusu takip borçlularına ait iki taşınmazın icra ihalesi sonucu davalı tarafindan alındığını, borçlu ile davalının aynı ilçe, köy ve ciltte nüfusa kayıtlı olduğu, faaliyet yerleri farklı olsa da faaliyet alanlarının aynı olması gibi maddi ve hukuki olgular gözönüne alındığında davalının İİK’nun 280/1 maddesi kapsamında borçlunun durumunu ve amacının bilebilecek kişilerden olduğunun kabulü gerektiğini; yine borçlu vekilinin savunmasında diğer davalının satış bedelinin 25.000 TL’sini banka aracılığıyla ödediğini, kalan 12.715,30 TL’nin de takip borçlusu şirketin borcuna mahsup edildiğini belirttiğinden diğer davalının da borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek durumda olduğunun kabulü gerektiğinden dava konusu tasarrufların İİK’nun 280/1 maddesi gereğince davacının alacak ve fer’ileriyle sınırlı olarak iptaline karar verilmesi gerekeceğini”²¹⁴⁷

√ “Takip konusu borcun kredi sözleşmesinden doğmasına, haciz tutanaklarının İİK’nun 105 maddesi kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde olup bunun dışında - (borç tasfiye protokolü gereğince on bankaya 21.153.996,48 Euro borcu bulunan)- davalı borçlunun aciz halinde olduğunun anlaşılmasına karşısında, davalı borçlunun aynı gün davalıya yirmi adet, bir gün ara ile diğer davalıya yedi adet taşınmaz satıp davalı 3. kişinin satın aldığı taşınmazlar için satıştan 22-23 gün önce 100.000 Doları davalı borçluya elden ödemesinin hayatın olağan akışına uygun olmadığını ve mevcut durumun davalılar tarafından borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğunu gösterdiği, davalı borçlunun davalı 3.kişinin amcasının torunu olması nedeniyle bu davalının borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle bu davalı ile yapılan dava konusu tasarrufların da İİK’nun 280/1.madde gereğince iptale tabi bulunduğunu”²¹⁴⁸

²¹⁴² Bknz: 17. HD. 27.03.2019 T. 12327/3706 (www.e-uyar.com)

²¹⁴³ Bknz: HGK. 19.03.2019 T. 17-2697/318 (www.e-uyar.com)

²¹⁴⁴ Bknz: 17. HD. 12.02.2018 T. 10637/843 (www.e-uyar.com)

²¹⁴⁵ Bknz: İzmir BAM. 5. HD. 01.02.2018 T. 1183/158 (www.e-uyar.com)

²¹⁴⁶ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23919/1454 (www.e-uyar.com)

²¹⁴⁷ Bknz: 17. HD. 17.01.2017 T.11030/166 (www.e-uyar.com)

²¹⁴⁸ Bknz: 17. HD. 06.12.2016 T. 2847/11210 (www.e-uyar.com)

√ “*Davalı üçüncü kişinin, borçlunun kefilisi olan ve bu kefaletten dolayı borçlunun borcunu ödeme tehdidi ile karşı karşıya kalan dava dışı...Ltd. Şti'nin çalışmanı olması, aynı gün borçlu ve akrabalarına ait üç taşınmazın satın alınması ve satışa rağmen borçlunun bu taşınmazlardan birinde oturmaya devam etmesi olguları birlikte değerlendirildiğinde, satışın borçlunun alacaklılarını ızzar kastı ile yapıldığının sabit bulunmasına göre davanın kabulü gerektiğini*”²¹⁴⁹

√ “*Davalıların aynı gün 3 adet taşınmazı çok düşük bedellerle satın alması ve tanık beyanlarına göre satışın muvazaalı olduğunun anlaşılması bulunmasına göre davanın kabulü gerektiğini*”²¹⁵⁰

belirtmiştir)

- *Borçlunun aynı gün birden fazla taşınır/taşınmazını satması*²¹⁵¹,

- Takip konusu borcun, borçlu tarafından -ödeme emri icra dairesinde teslim alınarak kabul edilip, takibin kesinleştirilmesi,

‘**hayatın olağan akışına uygun düşmeyen**’ işlemler olarak kabul edilmektedir.²¹⁵²

Yüksek mahkeme «tasarrufun iptali davaları»nda ‘*hayatın olağan akışı*’ kriteri ile ilgili olarak;

√ «*KDV iadesi alacağının tamamı üzerinden temlikname yerine, daha düşük miktar üzerinden temlikname tanzim edilmesinin, bu şekilde bir imkan varken yüksek bir meblağdan vazgeçerek, alacaklılarından daha düşük miktarda nakit para kaçırılmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğu, bu durumun dahi davalılar arasındaki işlemin muvazaalı olmadığı kanısını oluşturduğunu*»²¹⁵³

√ «*Anne-oğul davalılar arasındaki tasarrufun İİK. mad. 278/3-1 maddesi gereğince bağış niteliğinde olup iptali gerektiğini- Borçlu ile akraba olan davalının İİK. mad. 280 uyarınca, borçlunun mali durumunu ve alacaklıların ızzar kastını bilebilecek kişilerden olduğunu- Dayanak alınan zabita araştırmasında borçlunun dava konusu adreste 2010 yılında oturduğu, şu anda bir başka şahsın oturduğunun tespit edildiği görüldüğünden, borçlunun halen haciz adresinde oturduğu gibi bir sonuç çıkarmak mümkün olmadığı gibi yargılamanın başından beri borçlunun ikamet adresinin bir başka adres olduğuna dair kayıtlar da bulunduğu, mahkemenin, borçlunun halen haciz adresinde oturduğuna ilişkin zabita araştırması olduğuna ilişkin tespitinin yerinde olmadığını*»²¹⁵⁴

√ «*Taşınmazların ipoteklerle yüklü olarak kısa aralıklarla devrinin tasarrufun iptali için gerekçe olamayacağı, mahkemece tüm davalılar yönünden ayrı ayrı iptal şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin değerlendirilmesi gerektiğini*»²¹⁵⁵

√ «*Bedel farkı artının yönünde (değerinden fazla ödeme) olması hainde de tasarrufun iptaline karar verileceğini*»²¹⁵⁶

√ «*Dava konusu paranın davalı üçüncü kişi tarafından borçluya ödendiğine ilişkin yazılı bir belge (banka havalesi, banka hesap hareketleri gibi) sunulmadığı gibi serbest*

²¹⁴⁹ Bknz: 17. HD. 29.11.2016 T. 17073/11003 (www.e-uyar.com)

²¹⁵⁰ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 12160/6293 (www.e-uyar.com)

²¹⁵¹ Bknz: Yuk. dipn. 187, 188, 189, 19, 191, 192, 193, 194, 195.

²¹⁵² SERTKAYA, A. Ş. /KUL, S. age. s: 352

²¹⁵³ Bknz: 17. HD. 28.05.2019 T. 9574/6870 (www.e-uyar.com)

²¹⁵⁴ Bknz: 17. HD. 25.12.2018 T. 5178/12710 (www.e-uyar.com)

²¹⁵⁵ Bknz: 17. HD. 10.12.2018 T. 15797/11927 (www.e-uyar.com)

²¹⁵⁶ Bknz: 17. HD. 18.04.2018 T. 4221/4327 (www.e-uyar.com)

avukatlık yapan davalı üçüncü kişinin öğretmenlik yapan ve başka bir geliri bulunmayan borçluya üç buçuk yıl boyunca, aldığı borcu ödemediği altı kez toplamda 120.500,00 TL'lik borç vermesi, senetlerin vade tarihlerinin altı ayla, iki yıl yedi ay gibi uzun sayılabilecek bir süreyle verilmesi, senetlerden biri için ikibuçuk yıl sonra (takip zamanasını dolmasa da, avukatlık yapan birisinin kendi alacağı için iki buçuk yıl beklemesinin doğal olmadığı) icra takibine geçilmesi hayatın olağan akışına uygun olmadığını»²¹⁵⁷

√ «Borçluya ait farklı vasıflardaki 7 adet taşınmazın aynı gün aynı kişiye satışı hayatın olağan akışına aykırı olduğundan, üçüncü kişinin borçlunun mal kaçırma kastını bildiğinin varsayılacağını»²¹⁵⁸

√ «Davacının borçlunun on iki günlük oğlunun böyle bir taşınmazı alım gücünün olmayacağından bedelinin borçlu tarafından ödendiğini iddia ettiği, davalıların ise taşınmazın babaannesi tarafından bedeli ödendiği ve torununa bağış yaptığını ileri sürdüğü, borçlunun oğlu adına olan taşınmazın borçlu tarafından alındığı davacı tarafından kesin ve güçlü delillerle ispat edilemediğinden tasarrufun iptali davasının reddi gerektiğini»²¹⁵⁹ vb.

belirtmiştir.

XIII- Hakim, iptal edilmesi istenen tasarruf konusu mallar hakkında davacının istemi üzerine -davacının alacak ve fer'ileri ile sınırlı olarak²¹⁶⁰ ihtiyati haciz kararı verebilir (İİK. mad. 281/II).²¹⁶¹

a) ‘İptal davalarında ihtiyati haciz’ konusunu düzenlemiş olan İİK.’nin 281/II. maddesinde bu husus;

“Hakim, iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebilir. Teminatın lüzum ve miktarı mahkemece takdir ve tayin olunur. Şu kadar ki, davanın elden çıkarılmış mallar yerine kaim olan kıymete talalluku halinde, teminat göstermeksizin ihtiyati haciz kararı verilemez.”

ş e k l i n d e düzenlenmiştir.

Görüldüğü gibi burada (3) hususa değinilmiştir:

1) Mahkemece; “iptal davasına konu olan (iptale tabi tasarrufların konusu olan) mallar hakkında” –alacaklının talebi üzerine- ‘ihtiyati haciz kararı’ verilebilir.

2) “Teminatın lüzum ve miktarı” mahkemece takdir ve tayin olunur.

²¹⁵⁷ Bknz: Ankara BAM. 26. HD. 09.02.2018 T. 532/190 (www.e-uyar.com)

²¹⁵⁸ Bknz: 5. İzmir BAM. HD. 01.02.2018 T. 1183/58 (www.e-uyar.com)

²¹⁵⁹ Bknz: 17. HD. 30.01.2018 T. 17118/401 (www.e-uyar.com)

²¹⁶⁰ Bknz: 17. HD. 14.10.2019 T. 175/9302; 09.10.2019 T. 393/9197; 01.10.2019 T. 979/8710; 23.09.2019 T. 12885/8379; 16.09.2019 T. 15616/8043; 16.09.2019 T. 13953/8047; 25.06.2019 T. 17506/7853; 18.06.2019 T. 12796/7713; 20.05.2019 T. 8955/6312; 14.05.2019 T. 9240/6025 vd. (www.e-uyar.com)

²¹⁶¹ **AKŞENER, H.S.** Tasarrufun İptali Davalarında İhtiyati Haciz (Legal Huk. Der. Ağustos/2013, s: 115-121) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 140-169; s: 1124-1164 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 273-278; s: 387-392 – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S: 190, s: 4729-4801) – **UYAR, T.** tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi» Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S: 135, s: 517-575) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davası (İİK. 277 vd.) ve İtirazın İptali Davası (İİK. 67) Sırasında Konulan «İhtiyati Haciz» Ne Zaman ve Nasıl Kesin Hazze Dönüşür.? (Legal Huk. Der. 2017/Şubat, s: 751-755)

3) “İptal davası bedele dönüşmüşse (İİK. 83/II)” (yani ‘iptal davası, elden çıkarılmış mal-lar yerine kaim olan kıymete ilişkinse’); mahkemece, teminat gösterilmeden ihtiyati haciz kararı verilemez.

Bu düzenleme, ‘iptal davasının bedele dönüşmüş olması halinde’ “hangi konuda ihtiyati haciz kararı verilebileceği” konusunu açıkça düzenlemediği (aydınlatmadığı) için yeterli de-ğildir. Kanun’un bu günkü mevcut düzenlemesinden sani bu durumda da “iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında” ihtiyati haciz kararı verilebileceği izlenimi uyan-maktadır. U y g u l a m a d a da, bu konuda sık sık tereddüde düşülmektedir... Halbuki, bu durumda, ‘davanın kabulü’ halinde, mahkemece “dava bedele dönüşmüş olduğundan, dava konusu şeyin üçüncü kişinin elinden çıktığı tarihteki değeri oranında –davacının alacağından fazla olmamak üzere- davalı üçüncü kişi, davacıya tazminat ödemeye” mahkum edilecektir. Bu nedenle, bu durumda, davacı –alacaklının mahkemedeki ‘ihtiyati haciz kararı verilmesini’ istemiş olması halinde –teminat mukabilinde- “Dava Konusu (İptale Tabi Tasarrufların Konusu) olan Mallar Hakkında” değil “Davalı Üçüncü Kişinin Taşınır ve Taşınmaz Malları ile Üçüncü Kişilerdeki Hak ve alacaklarına İİK. m. 281/II Gereğince İhtiyati Hacı Konulmasına” ş e k l i n d e karar verilmesi isabetli olacaktır.

Nitekim Yargıtay 17. Hukuk Dairesi de yeni tarihli olan içtihatlarında;

√ «Davacı, davasını bedele dönüştürmüş olduğundan, takip dosasındaki alacak mik-tarının tahsili amacıyla ve uygun görülecek teminat karşılığında, davalı 3. Kişinin menkul ve gayrimenkulleri ile 3. kişilerdeki hak ve alacaklarına İİK. m. 281/2 gereğine ihtiyati haciz ko-nulmasına karar verilmesi gerekirken...»²¹⁶²

√ «İİK. m. 281/2. maddesi, davanın bedele dönüşmesi halinde, teminat karşılığı davalı 3. kişinin malvarlığı ile ilgili ihtiyati haciz kararı verilebileceğini hüküm altına aldığından ve davanın kabulü halinde davalının, taşınmazların bedelleri ile sorumlu olacağından, davacının talebinin anılan madde uyarınca uygun görüleceği teminat karşılığı kabulü ve davalı üzerine kayıtlı malvarlıkları ve hakları üzerine dava değeri ile sınırlı olarak ihtiyati haciz konulmasına karar verilmesi gerekirken...»²¹⁶³

√ «İİK. m. 281/2 uyarınca, davanın bedele dönüşmesi halinde, teminat karşılığı davalı 3. Kişinin malvarlığı ile ilgili ihtiyati haciz kararı verilebileceği hüküm altına alındığından, davanın kabulü halinde davalılar, taşınmazların bedelleri ile sorumlu olacaklarından, davacının talebinin anılan madde uyarınca uygun görülecek teminat karşılığı kabulü ve davalıların üzerine kayıtlı malvarlıkları ve hakları üzerine taleple bağlı kalınarak, ihtiyati haciz konulmasına karar verilmesi gerektiğini»²¹⁶⁴

√ «Tasarrufun iptali davasına konu elden çıkarılan 2 taşınmazla ilgili (dava konusu yapılan alacak miktarı olan) 9.800 TL.nin %20’si oranında nakdi teminatın veya banka teminat mektubunun sunulması halinde, davalıların 9.800 TL’ye yetecek oranda 9.800 TL’ye yetecek oranda taşınır/taşınmaz malları ile 3. kişilerdeki hak ve alacaklarının ihtiyaten haczine... karar verilmesinin isabetli olduğunu»²¹⁶⁵

belirtmiştir....

²¹⁶² Bknz: 17. HD. 03.12.2018 T. 2674/11572 (www.e-uyar.com)

²¹⁶³ Bknz: Samsun BAM. 1. HD. 21.03.2018 T. 568/582 (www.e-uyar.com)

²¹⁶⁴ Bknz: 17. HD. 07.02.2017 T. 24014/1098 (www.e-uyar.com)

²¹⁶⁵ Bknz: 17. HD. 31.01.2017 T. 7257/791 (www.e-uyar.com)

Yüksek mahkemenin bu konudaki içtihatları artık yerleşmiş (müstakar) durumdadır. Bu içtihatlar doğrultusunda İİK. m. 281/II hükmünün mevcut şeklinin yeterli olmadığı kabul edilerek değiştirilmesi isabetli olacaktır.

Kanımızca, 281. maddenin üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilebilir:

“Ancak, iptal davasının bedele dönüşmüş olması halinde, hakim, dava konusu şeyi başkasına devretmiş olan kişinin taşınır ve taşınmaz malları ile 3. kişilerdeki hak ve alacakları üzerine teminat karşılığında ihtiyati haciz konulmasına karar verebilir.”

b) Genel hükümlerden (İİK. mad. 259) farklı olarak, burada ihtiyati haciz kararı alabilmek için *güvence* göstermek zorunlu değildir.²¹⁶⁶ «*Güvence gösterilmesine gerek bulunup bulunmadığını ve miktarını*» hakim takdir eder. Ancak, davanın konusu, İİK. mad. 283/II gereğince, üçüncü kişinin elinden çıkardığı malların değerine ilişkinse, *güvence* gösterilmesi zorunludur (mad. 281/II).²¹⁶⁷

Gerçekten, İİK. mad. 259/I-III’de;

«*İhtiyatî haciz isteyen alacaklı hacizde haksız çıktığı takdirde borçlunun ve üçüncü şahsın bu yüzden uğrayacakları bütün zararlardan mesul ve Hukuk Muhakemeleri Kanununun 87 nci maddesinde yazılı teminatı vermeye mecburdur. Ancak alacak bir ilâma müstenid ise teminat aranmaz. Alacak ilâm mahiyetinde bir vesikaya müstenid ise mahkeme teminata lüzum olup olmadığını takdir eder.*»

denilmişken, İİK. mad. 281/II’de;

«*Hâkim, iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebilir. Teminatın lüzum ve miktarı mahkemece takdir ve tayin olunur. Şu kadar ki, davanın elden çıkarılmış mallar yerine kaim olan kıymete taallûku halinde, te-minat göstermeksizin ihtiyati haciz kararı verilemez.*»

denilmiştir.

Görüldüğü gibi; davacı-alacaklının «ihtiyati haciz» talebini yerinde bulan mahkemenin, bu kararı verirken -İİK. mad. 259/I’den farklı olarak- davacı-alacaklıdan mutlaka *teminat* gösterilmesini istemesi gerekmemektedir.²¹⁶⁸ Bu husus maddenin -538 sayılı Kanuna ait- Hü-kümet Tasarı Gerekçesinde «*iptal davası neticesinde cebri icraya konu teşkil etmesi istenilen mallar üzerinde alacaklıya doğrudan doğruya ihtiyati haciz vazedebilmek yetkisi tanınmış ve bu hususta teminat göstermek dahi mecburi olmaktan çıkarılarak, bu cihet mahkemenin tak-dirine bırakılmıştır. Vaktinde verilecek bir haczi ihtiyati kararının, bir takım hallerde üçüncü şahsın haksız mukavemetini kırmaya yardım edeceğini tahmin etmek caizdir...*»²¹⁶⁹ şeklinde ifade edilmiştir... Mahkeme «*teminatın lüzum* (yani, teminat gösterilmesi gerekip gerekmediğini) ve *miktarını*» tayin edecektir. Bunun için önce mahkemenin «*teminat gösterilmesine gerek bulunup bulunmadığını*» değerlendirmesi, ondan sonra da, eğer «*teminat gösterilmesine gerek görürse*» o zaman «*ne kadar (ne miktarda) teminat gösterilmesini*» (HMK. mad. 87/(1) -%10, %15, %20 oranında gibi- kararlaştıracaktır.

²¹⁶⁶ Bknz: Adana BAM. 3. HD. 13.02.2018 T. 142/168 (www.e-uyar.com)

²¹⁶⁷ Bknz: 17. HD. 03.12.2018 T. 2674/11572; 21.11.2018 T. 12832/11023; Samsun BAM. 1. HD. 21.03.2018 T. 568/582; 07.02.2017 T. 24014/1098; 31.01.2017 T. 7257/791; 21.01.2017 T. 6323/789; 15.06.2015 T. 4180/8631; 25.05.2015 T. 2642/7567 vb. (www.e-uyar.com)

²¹⁶⁸ AKŞENER, H. S. Tasarrufu İptali Davalarında İhtiyati Haciz (Legal D. Ağustos/2013, s:116)

²¹⁶⁹ UYAR, T. Gerekçeli-İçtihatlı İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, C:12, s:19152

Mahkeme neye göre -yani; hangi hususları inceleyerek- *teminata gerek bulunup bulunmadığına* karar verecektir? **Kanımızca**; mahkeme «yaklaşık ispat kurallarına göre»^{2170 2171} hem *davacı-alacaklının alacağıının varlığına ve miktarına* ve hem de özellikle *dava konusu tasarrufun iptali gereken bir tasarruf olduğuna* kanaat getirmiş olmalıdır. Örneğin;

√ «Dava konusu tasarrufun borçlu ile üçüncü dereceye kadar yakın hısımlar arasında yapılmış bir (ivazlı) tasarruf olduğunun»²¹⁷²

√ «Dava konusu tasarrufun tapuda gösterilen değeri ile gerçek değeri arasında bir mislinden fazla bir fark bulunduğunun»²¹⁷³

√ «Dava konusu tasarrufun ‘para veya mutad ödeme vasıtaları’ndan başka bir ödemeye ilişkin olduğunun»²¹⁷⁴

√ «Dava konusu tasarrufun ‘vâdesi gelmemiş bir borç için yapılan ödeme’ye ilişkin olduğunun»²¹⁷⁵

√ «Malvarlığı borçlarına yetmeyen borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişinin, ‘borçlunun içinde bulunduğu mâli durumu ve alacaklılarına zarar verme kasdını bildiği ya da bilebilecek durumda’ olduğunun (TMK. mad. 3), örneğin;

√√ «Taraflar arasında ‘organik bağ’ bulunduğunun -örneğin; borçlu ile üçüncü kişinin şirket (tüzel kişi) olup, ortaklarının ve/veya yöneticilerinin aynı kişiler (ya da yakın akrabalar) olması halinde, borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişinin ‘borçlunun mal-varlığını ve zarar verme kasdını’ bildiği farzedilerek, mahkemece dava

²¹⁷⁰ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **ALBAYRAK, H.** Medeni Usul ve İcra İflas Hukukunda Yaklaşık İspat, 2013, s:29 vd., 251 vd.

²¹⁷¹ «Yaklaşık ispat»; niteliği itibarı ile dava olmayan, mahkemeden bir takım usuli taleplerin kabul edilmesinde incelenmesi gereken maddi şartların ispatında kullanılan bir yöntemdir. Örneğin, geçici hukukî himaye tedbirleri..., delil tesbiti talebi gibi ‘dava’ olmayan yalnızca mahkemeden davanın ilerlemesini sağlayıcı usuli işlemler kategorisine giren maddi anlamda ‘kesin hüküm’ teşkil etmeye elverişli olmayan usuli taleplerin kabulü için verilen ara kararlarında kullanılır... Yaklaşık ispatta hakim, daha düşük bir kanaat ile yetinebilir. Çünkü edindiği kanaat ile taraflar arasındaki uyumsuzluğu sona erdirici bir karar verme yükümlülüğü bulunmamaktadır. Dolayısıyla düşük seviyedeki bir ispat ölçüsü, karşı tarafın haklarının ve hukuk devleti ilkesinin zedelenmesine yol açmaz... Bir tarafın bir takım usuli iddialarına tekrar verebilmek için, en azından belli seviyede bir kanaatin edinilmesi gerekir (**ALBAYRAK, H.** age. s:30, 32).

²¹⁷² Bknz: 17. HD. 18.06.2019 T. 11306/7721; 21.05.2019 T. 20255/6456; 25.12.2018 T. 5178/12710; 05.07.2018 T. 1311/6807; 18.04.2018 T. 17898/4251; 28.03.2018 T. 7070/3510; 03.10.2017 T. 2175/8524; 4.4.2013 T. 7891/4800; 21.3.2013 T. 8433/3974; 4.4.2013 T. 7891/4800; 5.6.2012 T. 1968/7306; 17.2.2011 T. 4968/1236; 8.7.2010 T. 1975/6630; 21.3.2011 T. 6891/2510; 22.2.2011 T. 9382/1460; 22.2.2011 T. 9364/1459 vb. (www.e-uyar.com)

²¹⁷³ Bknz: 17. HD. 25.09.2019 T. 18219/8474; 13.06.2019 T. 20265/7573; 1.05.2019 T. 18596/6133; 13.05.2019 T. 4751/5978; 07.05.2019 T. 8009/5605; 2.04.2018 T. 1701/4425; 08.03.2018 T. 14337/1693; 9.4.2013 T. 8279/5122; 8.4.2013 T. 9632/4986; 28.3.2013 T. 10381/4371; 9.4.2013 T. 8279/5122; 5.3.2013 T. 5038/2731; 15.4.2013 T. 10718/5448; 2.4.2013 T. 7658/4623; 8.4.2013 T. 6700/4976 vb. (www.e-uyar.com)

²¹⁷⁴ Bknz: 17. HD. 25.09.2019 T. 17479/8471; 14.05.2019 T. 9614/6030; 23.10.2018 T. 2276/9421; 06.02.2018 T. 7482/644; 18.04.2017 T. 6620/6467; 14.03.2017 T. 24497/2729; 14.03.2017 T. 18124/2733; 4.4.2013 T. 1380/4811; 2.4.2013 T. 7471/4619; 27.11.2012 T. 11563/13096; 6.11.2012 T. 2454/12116; 11.2.2008 T. 5526/512; 26.4.2011 T. 12744/3911; 11.4.2011 T. 8424/3332 vb. (www.e-uyar.com)

²¹⁷⁵ Bknz: 17. HD. 11.05.2015 T. 2013/21460; HGK. 11.04.2001 T. 15-339/352; 15. HD. 19.9.2000 T. 3585/3892 (www.e-uyar.com)

konusu işlemin -davacı alacaklı bakımından- iptaline karar verileceğinden, borçlu ile üçüncü kişi arasında böyle bir organik bağ bulunduğunun»²¹⁷⁶

√√ «Borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişinin iddia ve savunmalarında ‘hayatın olağan akışına aykırılık’ bulunduğunun»²¹⁷⁷

√√ «Borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişinin aynı işkolunda (sektörde) faaliyet gösterdiklerinin»²¹⁷⁸

√√ «Borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişi arasında ‘ticari ilişki’, ‘iş arkadaşlığı’, ‘iş ortaklığı’ bulunduğunun»²¹⁷⁹ vb.

saptanması halinde, yargılama sonucunda mahkemece «tasarrufun iptaline» karar verileceğinden, yukarıdaki durumlarda, davacı-alacaklının i h t i y a t i h a c i z talebinin *teminatsız* yerine getirilmesi gerekir.

Buna karşın, «dava konusu tasarrufun, davacı alacaklının alacağıının doğumundan önce yapılmış olduğu»nun -dosya (dava dilekçesi) içeriğinden- anlaşılması halinde, yargılama sonucunda, açılmış olan tasarrufun iptali davası reddedileceğinden²¹⁸⁰ mahkemece «teminat karşılığında dahi» davacı-alacaklının talebini kabul edip *ihtiyati haciz kararı* vermemesi gerekir...

c) Davacı-alacaklının, İİK. mad. 281/II, c:1’deki açık hüküm nedeniyle d a v a d i l e k ç e s i’nde «*ihtiyati haciz*» talebinde bulunması, mahkemece de -«*ihtiyati haciz niteliğinde ih-tiyati tedbir*» ya da «*ihtiyati tedbir niteliğinde ihtiyati haciz*» değil -davacı-alacaklının talebinin yerinde bulunması halinde- «*ihtiyati haciz kararı*» verilmesi gerekir.

Ancak, u y g u l a m a d a maalesef kimi kez *davacılar* -«*ihtiyati haciz*» yerine *ihtiyati tedbir* talebinde bulunmakta, kimi kez de *mahkemeler* -dava dilekçesinde «*ihtiyati haciz*» istenmiş olmasına rağmen- *ihtiyati tedbir kararı* vermektedirler. İleride «sıra cetveli» yapıldığında, ‘*ihtiyati tedbir kararlarına sıra cetvelinde yer verilmediği*’nden, bu uygulama davacı-alacaklı için hak kaybına sebebiyet verebilir... Bu hatalı uygulama nedeniyle, **yüksek mahkeme**²¹⁸¹ -çok isabetli olarak- «tasarrufun iptali davasında davacı tarafından *‘ihtiyati tedbir’ talep edilmiş olsa dahi, bu talebin ‘ihtiyati haciz’ talebi niteliğinde olduğunu, bu nedenle mahkemece ‘ihtiyati tedbir’ değil ‘ihtiyati haciz’ kararı verilmesi gerekeceğini*» belirtmiştir.²¹⁸²

²¹⁷⁶ Bknz: 17. HD. 12.2.2013 T. 4250/1406; 19.3.2013 T. 4881/3660; 30.3.2009 T. 6139/1827; 25.12.2013 T. 6208/6281; 12.11.2009 T. 5758/7495 vb. (www.e-uyar.com)

²¹⁷⁷ Bknz: 17. HD. 2.4.2013 T. 7471/4619; 26.3.2013 T. 7090/4175; 25.3.2013 T. 6176/4066; 7.2.2011 T. 6468/890; 17.1.2011 T. 10482/54; 14.3.2013 T. 5830/3302; 13.9.2012 T. 8083/9227 vb. (www.e-uyar.com)

²¹⁷⁸ Bknz: 17. HD. 3.12.2012 T. 12662/13378; 2.5.2012 T. 3773/5423; 22.9.2009 T. 163/2613; 11.6.2009 T. 1719/4135; 23.6.2009 T. 2033/4554 vb. (www.e-uyar.com)

²¹⁷⁹ Bknz: 17. HD. 17.3.2011 T. 5301/2394; 24.2.2011 T. 572/1621; 7.2.2011 T. 6556/894; 25.10.2010 T. 4979/8747; 22.4.2009 T. 163/2613; 11.6.2009 T. 1719/4135; 4.5.2007 T. 2298/1921 vb. (www.e-uyar.com)

²¹⁸⁰ Bknz: 17. HD. 03.03.2020 T. 5743/2452; 02.03.2020 T. 995/2392; 24.02.2020 T. 3181/2000; 18.12.2019 T. 1263/12142; 17.12.2019 T. 669/12066; 11.12.2019 T. 5148/11811; 1.4.2013 T. 15317/4587; 1.4.2013 T. 8979/4519; 9.4.2013 T. 8333/5123; 8.4.2013 T. 9618/4985; 28.3.2013 T. 14204/4372; 11.3.2013 T. 7006/3209 vb. (www.e-uyar.com)

²¹⁸¹ Bknz: 17. HD. 24.9.2012 T. 8174/9903 (www.e-uyar.com)

²¹⁸² Aynı görüşte: SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. age. s: 256

Uygulamada, kimi kez davacılar «*ihtiyati tedbir niteliğinde ihtiyati haciz*» ya da «*ihtiyati haciz niteliğinde ihtiyati tedbir*» istemekte ve bu konuda verilen kararlara da yüksek mahkeme sıcak bakmaktadır.²¹⁸³

ç) U y g u l a m a d a kimi mahkemeler davacı-alacaklının talebi üzerine yazdıkları *ihtiyati haciz kararı* -doğru olarak- davacı alacaklıya vermekte ve davacı alacaklı bu kararı, davasını dayandırdığı icra dosyasına ibraz edip, icra müdürlüğü vasıtasıyla dava konusu taşınmaz/taşınır üzerine ihtiyati haciz kararı uygulamaktadırlar. Kimi mahkemeler ise -dava konusu taşınmaz hakkında- yazdıkları ihtiyati haciz kararı doğrudan doğruya Tapu Sicil Müdürlüğüne bildirip, taşınmazın tapu kaydına «*ihtiyati haciz kararını doğrudan doğruya Tapu Sicil Müdürlüğüne bildirip, taşınmazın tapu kaydına «ihtiyati haciz şerhi» işlenmesini istemektedirler.* Mahkemelerin bu şekilde ihtiyati haciz kararını Tapu Sicil Müdürlüklerine uygulamaları, ileride dava sonuçlanıp mahkemece «*davanın kabulüne*» karar verilmesi ve da-vacı-alacaklının dava konusu taşınmazın önce kıymet takdirini isteyip sonra da satılmasını ic-ra dairesinden istemesi halinde sorun yaratmakta ve icra daireleri -icra dosyasından, dava ko-nusu taşınmazın kayıtları üzerine konulmuş ihtiyati haciz bulunmadığından- alacaklının ta-lebini yerine getirmekte tereddüt etmektedirler. Bu nedenle, mahkemelerin verdikleri «*ihtiyati haciz kararı*»nın uygulanması için doğrudan doğruya Tapu Sicil Müdürlüklerine «*ihtiyati ha-ciz müzekkeresi*» göndermeyip, yazdıkları ihtiyati haciz kararını davacı-alacaklıya verip ala-caklıların «*kendi takip dosyalarına bu kararı ibraz edip, ihtiyati haciz kararını icra dairesi vasıtasıyla uygulatmaları*» daha isabetli olacaktır.

d) İptal davası açmış olan davacı-alacaklı, dava dilekçesinde (ya da daha sonra) -dava konusu taşınmazın başkasına devrinin önlenmesi için '*ihtiyati haciz*'den başka '*ih-tiyati tedbir karar*' verilmesini de isteyebilir.^{2184 2185}

Ayrıca ifade edelim ki; kimi kez u y g u l a m a d a, dava konusu şeyin -tapu/trafi-k/ticaret sicili- kayıtları üzerine «*davalıdır*» şerhinin konulduğunu görmekteyiz. Bu kay-ıt, sadece üçüncü kişilerin '*iyiniyet iddiası*'nı ileri sürmelerini önler, İİK. mad. 281/II'de düzenlenmiş olan ihtiyati haczin sonuçlarını doğurmaz ve dava konusu şeyin başka kişilere devrini önlemez.^{2186 2187} Dava konusu -üçüncü kişi adına kayıtlı- taşınmaz hakkında mahemece verilmiş olan ihtiyati haciz kararının uygulanıp tapuya şerh erildikten sonra, bu taşınmaz baş-ka bir (dördüncü) kişiye devredilirse, bu kişi 'iyiniyetli' sayılmayacağından, açılan tasarrufun iptali davasını haklı bulan mahkemenin, davaya dahil edilmiş olan dördüncü kişinin '*borç-lunun mal kaçırması kasdı*'nı bildiğini farz ederek, «*üçüncü kişinin, nakden sorumluluğu*»na (İİK. mad. 283/II) değil «*dördüncü kişiye ya-pılan devir tasarrufunun iptaline*» (İİK. mad. 282/c:2) karar vermesi gerekir.²¹⁸⁸

Yüksek mahkeme, tasarrufun iptali davaları sırasında -İİK. mad. 281/II uyarınca- verilen *ihtiyati haciz kararları* ile ilgili olarak;

√ «*Birden fazla haciz ve dolayısıyla alacaklı bulunduğu durumlarda, icra müdür-lüğüne, öncelikle sıra cetveli yapılarak alacaklılara, diğer alacaklara yönelik*

²¹⁸³ Bknz: 17. HD. 28.03.2017 T. 3244/3326; 12.05.2016 T. 17516/5835; 04.05.2015 T. 20897/6299; 04.05.2015 T. 4893/6304; 23.10.2014 T. 10244/13953; 18.02.2013 T. 1198/1708 (www.e-uyar.com)

²¹⁸⁴ Bknz: HGK. 13.11.2002 T. 15-846/907 (www.e-uyar.com)

²¹⁸⁵ **KURU, B.** El Kitabı, s: 1430, dipn. 61 - **KURU, B.** İstinaf Hükümlerine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, s: 676, dipn. 10

²¹⁸⁶ Bknz: 17. HD. 16.02.2016 T. 226/1734 (www.e-uyar.com)

²¹⁸⁷ **MUŞUL T.** İptal Davaları, s:467

²¹⁸⁸ Bknz: HGK. 13.11.2002 T. 15-845/907 (www.e-uyar.com)

itirazlarını ileri sürme imkanı tanınması gerektiği- Açtıkları tasarrufun iptali davasında, mahkemece ihtiyati haciz kararı verildiğini ve bu kararın taşınmaz kayıtlarına işlendiğini ileri süren şikayetçi haciz alacaklısının geçerli haczinin bulunup bulunmadığı icra müdürlüğünde yapılacak sıra cet-veline itiraz edilmesi halinde tartışılacağından, itirazını ileri sürebilmesi için öncelikle icra müdürlüğünce sıra cetveli yapılması gerektiğini, bu aşamadan önce haczin geçerli olup olmadığının tartışılmayacağını»²¹⁸⁹

√ «İhtiyati haciz kararı için red kararı temyiz edilmiş ise de, mahkemece davanın esası hakkında karar verilerek, ‘taşınmaz üzerindeki haczin kaldırılmasına’ karar verildiği, UYAP kayıtları ile sabit olduğundan, bu nedenle de, talebin konusu kalmadığından red kararının onanması gerekeceğini»²¹⁹⁰

√ «Nihai kararını vererek davadan el çeken yerel mahkemenin ihtiyati haczin kaldırılmasına karar veremeyeceğini»²¹⁹¹

√ «Davacının feragat ettiği ihtiyati haciz kararına ilişkin icra takip dosyası ile ilgili olarak tasarrufun iptali davası açamayacağı- Aynı borçlu hakkında aynı borca ilişkin icra takibinde, davanın taraflarında bir değişikliğin de söz konusu olmaması karşısında, davacının dava dilekçesinde hata yaptığının kabulü gerektiğini»²¹⁹²

√ «Davacı, davasının bedele dönüştürmüş olduğundan, takip dosyasındaki alacak miktarının tahsili amacıyla ve uygun görülecek teminat karşılığı davalı üçüncü kişinin menkul ve gayrimenkulleri ile 3. kişilerdeki hak ve alacaklarına İİK. mad. 281/2 gereğince ihtiyati haciz konulmasına karar verilmesi gerekirken, dosya kapsamına uygun düşmeyen gerekçe ile yalnızca UYAP’tan sorgulanarak tespit edilen tapu kaydının ihtiyati haciz konulmasına, diğer mallarına haciz konulması talebinin reddine şeklindeki hüküm tesisinin isabetsiz olduğunu»²¹⁹³

√ «İİK. mad. 281/2 uyarınca, üçüncü kişinin dava konusu taşınmazı elinden çıkarılması halinde, takip dosyasındaki alacak miktarının tahsili amacıyla ve uygun görülecek teminat karşılığı davalı üçüncü kişinin menkul ve gayrimenkulleri ile 3. kişilerdeki hak ve alacaklarına ihtiyati haciz konulmasına karar verilmesi gerektiğini»²¹⁹⁴

√ «Davalı kamu borçlusu olduğu iddia edilen kişi hakkında sadece ihtiyati haciz kararı alındığı, hakkında takip yapılmadığı ve dolayısı ile kesinleşmiş bir takip olmadığı anlaşıldığından, bu davalı ve ona ait taşınmazla ilgili olarak tasarrufta bulunduğu 3. kişi ve 4. kişi hakkındaki davanın da dava koşulu yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»²¹⁹⁵ vb.

belirtmiştir.

*

Mütalâa ve dava konusu olayda;

● Davacı (M. B.) vekilleri 16.07.2019 tarihli “dava dilekçeleri”nde özetle;

-“Müvekkilleri (M. B.) ile davalılardan (C. M.) arasında yapılan 20.11.2014 tarihli sözleşme ile, adı geçen davalının ‘İstanbul ili ... ilçesi, ... mahallesinde bulunan ve tapuda

²¹⁸⁹ Bknz: 12. HD. 09.12.2019 T. 1511/17563 (www.e-uyar.com)

²¹⁹⁰ Bknz: 17. HD. 12.11.2019 T. 3850/10501 (www.e-uyar.com)

²¹⁹¹ Bknz: 17. HD. 28.05.2019 T. 9574/6870 (www.e-uyar.com)

²¹⁹² Bknz: 17. HD. 01.12.2018 T. 1224/11652 (www.e-uyar.com)

²¹⁹³ Bknz: 17. HD. 03.12.2018 T. 2674/11572 (www.e-uyar.com)

²¹⁹⁴ Bknz: 17. HD. 21.11.2018 T. 1283/11023 (www.e-uyar.com)

²¹⁹⁵ Bknz: 17. HD. 10.09.2018 T. 7328/7567 (www.e-uyar.com)

1258 ada, (1) parselde kayıtlı olan 45 bağımsız bölüm no’lu, tripleks villa niteliğindeki taşınmazın’ müvekkillerine satmasının ve davalının 20.12.2015 tarihine kadar bu taşınmaz üzerindeki haciz ve ipotekleri kaldırıp, bu tarihte taşınmazın mülkiyetini devretmesinin öngörüldüğünü, müvekkilleri tarafından da 20.11.2014 tarihinde satış bedeli olarak davalıya 1.500.000 TL.’nin peşin olarak ödenmiş olduğunu,

-Davalı (C. M.)’nin 20.12.2015 tarihinde sözleşme konusu taşınmazı müvekkillerine devretmediğini, kendisine ödenen satış bedeli olan 1.500.000 TL.’nin ancak 560.000 TL.’sini iade ettiğini

-Müvekkilleri (M. B.)’nin kalan alacağı olan 940.000 TL.’nin de ödenmesi için (C. M.) hakkında Uşak ... İcra Müdürlüğü’nde yaptıkları 2018/... sayılı icra takibine itiraz edip takibi durdurması üzerine, davalı-borçlu (C. M.) hakkında, Uşak ... Asliye Hukuk Mahkemesi’nde 28.01.2019 tarihinde *‘itirazın iptali davası’* (Dosya no: 2019/... E.) açtıklarını ve bu davayı kazandıklarını, adı geçen mahkemece;

“Davacının davasını kabulüyle, Uşak ... İcra Müdürlüğü’nün 2018/... sayılı takip dosyasında yaptığı itirazın iptali ile takibin devamına, asıl alacak olan 940.000 TL. üzerinden hesaplanacak %20 oranında icra inkar tazminatının davalıdan alınarak davacıya verilmesinevs”

ş e k l i n d e karar verilmiş olduğunu, verilmiş olan 14.05.2019 T. E:2019/..., K:2019/... sayılı kararın 09.07.2019 tarihinde kesinleşmiş olduğunu,

-Borca batık durumda bulunan davalı - borçlu (C. M.) hakkında yaptıkları araştırmada (C. M.)’nin ; müvekkilleri ile yaptığı **20.11.2014 tarihli** sözleşmeden (ve müvekkillerinden 1.500.000 TL. satış bedelini peşin olarak aldıktan) hemen sonra, sahip olduğu: **a)** Uşak ili Merkez ilçe, ... mah., 127 ada, (10) parsel sayılı taşınmazdaki hisselerini **27.01.2015 tarihinde b)** Uşak ili, Merkez ilçe, ... mah., 127 ada, (8) parsel sayılı taşınmazdaki hisselerini **12.02.2015 tarihinde** yakın akrabaları olan diğer davalılar (N. A.), (G. Ç. K.) ve (E. M.)’ye satmış olduğunu,

-Davalı-borçlu (C. M.)’nin kısa aralıklarla (27.01.2015 ve 12.02.2015 tarihlerinde) aynı kişilere (diğer davalılara) birden fazla taşınmazını (Uşak ili ... ilçesi, ... mah., 127 ada, 10 ve 8 parsel sayılı taşınmazlarını) satmış olmasının *‘muvazaalı satışlar’* olarak değerlendirilmesi gerektiğini, Yargıtay 17. Hukuk Dairesi’nin çeşitli içtihatlarında bu hususun açıkça belirtilmiş olduğunu,

-Davalı-borçlu (C. M.)’den dava konusu (10) ve (8) parsel sayılı taşınmazları almış olan diğer davalılar (N. A.), (G. Ç. K.) ve (E. M.)’nin kötüniyetli olduklarını, çünkü bu kişilerin davalı-borçlu (C. M.)’nin yakın akrabası ((N. A.) ile (G. Ç. K.)’nin borçlunun **halası**, (E. M.)’nin ise borçlunun **üvey annesi**) olduklarını, bu kişilerin *‘iyiniyetli olduklarını, borçlunun mal kaçırma kasdıyla hareket ettiklerini bilmediklerini’* ileri sürmeyeceklerini, **Yargıtay’ın** çeşitli içtihatlarında *‘bu kişilerin iyiniyetli olduklarını ileri sürmelerinin hayatın olağan akışına aykırı olacağıının’* açıkça ifade edilmiş olduğunu,

-Davalı-borçlu tarafından, diğer davalılara devredilmiş (satılmış) olan taşınmazların gerçek değerlerinin tapuda belirtilen *‘satış bedelleri’*nden çok daha fazla değerli olduğunu, bu durumun da iptal nedeni olduğunu *‘.....vs.’*

b e l i r t e r e k, *‘dava konusu (10) ve (8) parsel sayılı taşınmazlardaki davalı-borçlu (C. M.)’nin payları üzerinde müvekkilleri (M. B.)’ye haciz ve satış isteme yetkisi tanınmasını, dava sırasında dava konusu taşınmazların başkalarına devir ve temlik edilmesinin önlenmesi amacıyla, davanın niteliği gereği ihtiyati haciz niteliğinde ihtiyati tedbir konulmasını’* talep etmişlerdir.

• Davalılar (N. A.), (E. M.) ve (G. Ç. K.) vekili 21.01.2020 tarihli “*cevap dilekçesi*”nde özetle;

-“Açılmış olan davanın haksız ve hukuki dayanaktan yoksun olduğunu,

a) ... mah., 127 ada, (10) parselde kayıtlı taşınmaz için davalı (C. M.)’nin hissesinin 2.000.000 liraya satın alındığını (500.000 TL.’nin (E. M.), 500.000 tl.’nin (G. Ç. K.) ve 1.000.000 TL.’nin de (N. A.) tarafından yatırıldığını),

b) ... mah., 127 ada, (8) parselde kayıtlı taşınmaz için davalı (C. M.)’nin hissesinin 5.000.000 liraya satın alınmış olduğunu,

-Müvekkilleri (N. A.) ile (G. Ç. K.)’nin, davalı (C. M.) aleyhine, muris muvazaası nedeniyle tapu iptali ve tescil davası, davalı (C. M.) tarafından da müvekkilleri aleyhine ‘*ortaklığın giderilmesi davası*’ açılmış olduğunu, müvekkillerinin atalarından kalan bu taşınmazlara sahip olabilmek için diğer davalı (C. M.)’nin hisselerini satın aldıklarını, yapılmış olan satışların bu nedenle ‘*gerçek*’ bir satış olduğunu,

-‘*Kesin*’ veya ‘*muvakkat aciz belgesi*’ne sahip olmanın, davanın görülebilmesi için ‘*davanın ön şartı*’ olduğunu, borçlunun aciz halinde olup olmadığı tespit edilmeden tasarrufun iptali davasının açılmayacağını, borçlunun sahip olduğu pek çok kıymetli taşınmazı bulunduğunu, borçlunun borca batık olmadığını,

-Yasa’da belirtilen süre içinde açılmayan tasarrufun iptali davalarının reddedilmesi gerekeceğini, İİK. m. 278 uyarınca ancak ‘*hacizden veya acizden ya da iflastan önceki 2 yıl içinde yapılmış olan tasarrufların iptal edilebileceğini*’, davacı vekilleri tarafından borçlu hakkındaki icra takibinin 2018 yılında yapıldığı bildirildiğine göre, 26.01.2015 ve 13.02.2015 tarihinde borçlu tarafından yapılmış olan satış işlemlerinin iptal edilemeyeceğini,

-Takip konusu alacağın ‘*gerçek*’ bir alacak olmasının, iptal davasının görülebilirlik koşullarından olduğunu, borçluya ait villanın satış bedelinin peşin alınarak davacıya satılmasından kaynaklanan 1.500.000 lira alacağın, hiçbir tapu ya da zilyetlik teslim alınmadan borçluya peşin olarak verilmiş olmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğunu vs.”

belirterek “*haksız ve hukuki dayanaktan yoksun olan davanın reddine karar verilmesini*” istemiştir.

• Davacı vekilleri 14.02.2020 tarihli “*cevaba cevap dilekçeleri*”nde özetle;

-“A-Usule ilişkin olarak: Açmış oldukları davanın İİK.’nin 277 ve devamına göre açılan *tasarrufun iptali davası* olmayıp TBK. m. 19’a dayalı olarak açılan ve yargılama sonunda İİK. m. 283/1’in kıyasen uygulandığı ‘*muvazaa nedenine dayalı iptal davası*’ olduğunu, gerek Yargıtay 17. Hukuk Dairesi’nin ve gerekse Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun yerleşmiş içtihatlarında; ‘*davacının muvazaaya dayalı olarak dava açmış olması halinde hem mahkemeye aciz vesikası sunmak zorunda olmadığını ve hem de davanın – (2) ve (5) yıllık süreler geçse bile- her zaman açılabileceği*’nin kabul edildiğini,

-B-Esasa ilişkin olarak: Uşak ... Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 2018/... E. sayılı davasının bir ‘*tasarrufun iptali davası*’ olup, o mahkemenin ‘ *taraflar arasındaki satışın gerçek olduğu*’ konusundaki tespitinin bir ‘*muvazaa davası*’ olan bu davayı etkilemeyeceğini, çünkü bu davanın koşullarının farklı olduğunu,

-Dava konusu (10) ve (8) no’lu taşınmazların tapuda gösterilen satış bedelleri ile satış tarihindeki gerçek (piyasa) değerleri arasında ‘*fahiş fark bulunup bulunmadığını*’

(İİK.m. 278/III-2) mahkemece –birliklişiler de hazır bulundurulacak- yapılacak keşif sonunda anlaşılacağını,

-Davalı-borçlu (C. M.)’nin banka hesabına yatırıldığı iddia edilen para miktarları ile dava konusu (8) ve (10) parsel sayılı taşınmazların, satış tarihlerindeki değerleri mukayese edilerek, ortada fahiş bir fark bulunup bulunmadığı hususunun mahkemece değerlendirilmesi gerektiğini,

-Diğer davalılarla, borçlu-davalı (C. M.) arasında açıldığı ileri sürülen ‘ortaklığın giderilmesi davaları’, (C. M.)’nin feragati ile -1 yıl geçmeden- sonuçlanmış olduğunu, bu durumun dahi davalılar arasında muvazaanın varlığını göstereceğini,

-Dava dilekçesinde açıkladıkları gibi, bu davanın tüm davalıları arasında mevcut olan yakın akrabalığın, dava konusu (8) ve (10) parsel sayılı taşınmazların (taşınmazdaki hisselerin) satışının muvazaalı olduğunu gösterdiğini, Yargıtay’ın bu konudaki içtihatları uyarınca, yapılmış olan satışların iptaline karar verilmesi gerektiğini”

belirterek “açmış oldukları davanın kabulüne karar verilerek, dava konusu (8) ve (10) parsel sayılı taşınmazlardaki borçlunun payları hakkında yapılmış olan satış işleminin (tasarrufunun) iptali ile müvekkillerine bu paylar üzerinde haciz ve satış yetkisi tanınmasını” istemişlerdir.

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

• Davacı-alacaklı (M. B.), davalılardan (C. M.) ile –İstanbul ili, ... ilçesi, ... mah.’de bulunan ve 1258 ada, (1) parselde kayıtlı- bir ‘tripleks villa’ niteliğindeki taşınmazın satımı konusunda 20.11.2014 tarihinde bir ‘*satım sözleşmesi*’ imzalamış, aynı tarihte, taşınmazın satış bedeli olan 1.500.000 TL.’sını, taşınmazın maliki (satıcı) (C. M.)’ye peşin olarak ödemiştir. Ayrıca taraflar ‘*taşınmaz üzerindeki ipotek ve hacizlerin malik (satıcı) tarafından 20.12.2015 tarihine kadar kaldırılıp, tapuda devir işleminin yapılması için*’ taşınmaz malikine süre vermişlerdir.

Taşınmaz maliki (satıcı) (C. M.)’nin 20.12.2015 tarihinde –parasını peşin aldığı tripleks villanın- tapuda devir işlemini gerçekleştirmemesi üzerine, alacaklı-davacı (M. B.), kendisine iade edilen 560.000 TL. dışındaki bakiye $1.500.000 - 560.000 = 940.000$ TL. alacağı için, Uşak ... İcra Müdürlüğü’nde (Dosya No: 2018/... sayılı dosya) icra takibinde bulunmuş, borçlu (C. M.)’nin ‘ödeme emri’ne itiraz edip, takibi durdurması üzerine, Uşak ... Asliye Hukuk Mahkemesi’nde (Dosya No: 2019/... E.) 28.01.2019 tarihinde ‘*itirazın iptali davası*’ açmış, mahkemece ‘*davanın kabulüne*’ dair verilen karar (14.05.2019 T. E: 2019/..., K: ...) 09.07.2019 tarihinde **kesinleşmiştir**.

Davacı-alacaklı (M. B.) vekilleri, mahkemeden almış oldukları bu ‘*itirazın iptali*’ ilamını, borçlu (C. M.) hakkında daha önce yapmış oldukları Uşak ... İcra Müdürlüğü’nün 2018/... sayılı takip dosyasına ibraz ederek; ‘*takibe devam edilmesini*’ ve ‘*borçlunun adına kayıtlı ‘araçlarının’, ‘taşınmazlarının’ ve ‘bankadaki mevduatları-nın’ haczini talep etmiştir*’.

İcra müdürlüğüne; T.C. Ziraat Bankası, T. Halk Bankası, T. Vakıflar Bankası, T. Garanti Bankası, Yapı ve Kredi Bankası, Akbank, Denizbank, T. İş Bankası gibi çeşitli banka genel müdürlüklerine ‘borçlu (C. M.)’nin mevduat, yatırım hesabı, yabancı para hesabı ve benzeri gibi hesabının bankalarında bulunup bulunmadığı konusunda adı geçen bankalara ‘birinci haciz ihbarnamesi’ gönderilmiş, gelen cevabi yazılarda “*borçlu (C. M.)’nin bankalarda herhangi bir hesabının bulunmadığı, keza adı geçen borçlunun adına kayıtlı herhangi bir taşınmaz ve aracının bulunmadığı*” belirlenmiştir.

Borçlunun ‘... mahallesi,... Sokak, No: 100/a, D:5, ... Sitesi, Uşak’ a d r e s i n d e 09.12.2020 tarihinde borçlunun huzurunda yapılan haciz sonucu düzenlenen ‘*Haciz Tutanağı*’nda “*adreste borçlunun haczi kabil malının olmadığı*” tespit edilmiştir.

Borçlu hakkında icra takibinden bir sonuç elde edemeyen (yani; borçlunun dosya borcunu karşılayan taşınır/taşınmaz malları üzerine haciz koyamayan) alacaklı, borçlu (C. M.)’nin ;

a)27.01.2015 tarihinde, Uşak ili, ... ilçesi, ... mah., 127 ada, (10) parsel sayılı taşınmazdaki hissesini,

b)12.02.2015 tarihinde, Uşak ili, ... ilçesi, ... mah., 127 ada, (8) parsel sayılı taşınmazdaki hissesini,

diğer davalılar (N. A.), (G. Ç. K.) ve (E. M.)’ye satmış olduğunu öğrenmesi üzerine, 16.07.2019 tarihinde mütalâa (ve dava) konusu bu ‘*tasarrufun iptali davası*’nı açmıştır...

● Davacı-alacaklı vekilleri açmış oldukları bu ‘*tasarrufun iptali davası*’nda;

-“Davalı-borçlunun, -20.11.2014 tarihinde- müvekkillerine borçlandıktan sonra, bu borcunu ödemek için -27.01.2015 ve 12.02.2015 tarihlerinde- dava konusu (2) adet taşınmazdaki hisselerini diğer davalılara satarak elinden çıkarmış olduğunu,

-Dava konusu (2) taşınmazdaki borçlunun hisselerini alan diğer davalıların, borçlunun ‘*halası*’ ve ‘*üvey annesi*’ olduklarından, kendilerine yapılan bu satışın ‘İİK. m. 278/III-1 ve 280/I uyarınca’ iptale tabi olduğunu,

-Yargıtay içtihatlarına göre; borçlunun birden fazla taşınmazını kısa aralıklarla aynı kişilere satmasının ‘*hayatın olağan akışına aykırı*’ olduğunu, bu nedenle de bu satışların ‘İİK. m. 280/I uyarınca’ iptali gerektiğini,

-Taşınmazlardaki borçlu hisselerinin tapuda gösterilen satış bedellerinin gerçek değerinin çok altında olduğunu, bu nedenle de yapılan satışların ‘İİK. m. 278/III-2 uyarınca’ iptali gerektiğini,

-Yapılan satışların, İİK.m. 277 vd. göre -yani; ‘İİK.m. 278/III- 1 ve 2- ile İİK.m. 280/I uyarınca- iptaline karar verilmesi gerektiği gibi, aynı zamanda bu satışlar muvazalı olduğu için ‘TBK. m. 19 ve İİK. m. 283/I uyarınca da kendilerine bu taşınmazlar üzerine ‘*haciz koyma ve satış yetkisi*’ verilmesi gerektiğini”

b e l i r t m i ş l e r d i r . . .

● Yukarıda²¹⁹⁶ tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için gerçekleşmesi gereken ‘*özel dava şartları*’nı belirtirken ifade ettiğimiz gibi;

a) “**Takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olması**” koşulu²¹⁹⁷ somut olayda gerçekleşmiştir.

Gerçekten; davalı-borçlu, 20.11.2014 tarihli sözleşme ile davacı alacaklıya borçlandıktan sonra, 27.01.2015 ve 12.02.2015 tarihlerinde dava konusu (2) adet taşınmazdaki hisselerini diğer davalılara satmıştır...

b) “**Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması**” koşulu da somut olayda gerçekleşmiştir.

²¹⁹⁶ Bknz: Yuk. dipn: 94

²¹⁹⁷ Bknz: Yuk. dipn: 169-180

Gerçekten yukarıda²¹⁹⁸ ayrıntılı olarak açıkladığımız gibi; ancak alacağı ‘*gerçek bir alacak*’ olan alacaklı tasarrufun iptali davası açabilir.

Davacı alacaklı ‘*itirazın iptali*’ ilamına dayanarak, borçlunun itirazı ile durmuş olan takibin devamını sağlamışsa, itirazın iptali ilamının kesinleşmiş olması halinde mahkemece ‘*tasarrufun iptaline*’ karar verilebilir²¹⁹⁹.

e) “Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibinin ve alacağın kesinleşmiş olması” koşulu da somut olayda gerçekleşmiştir.

Yukarıda²²⁰⁰ belirttiğimiz gibi, tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için, dava tarihinden önce veya sonra (yargılama sırasında) davacı-alacaklı tarafından borçlu hakkında yapılmış ve kesinleşmiş bir icra takibi bulunması gerekir.

Somut olayda, davacı-alacaklının, davalı-borçlu hakkında Uşak ... İcra Müdürlüğü’nde yapmış olduğu 2018/... sayılı takip, borçlunun süresi içinde yaptığı ‘itiraz’ ile durmuş ve davacı-alacaklının açtığı ‘itirazın iptali davası’ sonucunda, Uşak ... Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 14.05.2019 T. ve E: 2019/..., K: 2019/... sayılı –09.07.2019 tarihinde kesinleşmiş- ‘itirazın iptali ilamı’ ile kesinleşmiştir.

d) “Borçlu hakkında ‘kesin aciz belgesi’ ya da ‘geçici aciz belgesi’ (niteliğinde haciz tutanağı) düzenlenmiş olması koşulu” da somut olayda gerçekleşmiştir.

Yukarıda²²⁰¹ ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi; davacı-alacaklının açtığı ‘tasarrufun iptali davası’nın dinlenebilmesi için mahkemeye ‘kesin’ ya da ‘geçici’ aciz belgesi ibraz etmesi gerekir. (İİK. m. 277)

Yüksek mahkemenin bu konudaki içtihatları²²⁰² uyarınca somut olayda alacaklı vekillerinin talebi üzerine icra müdürlüğünce icra dosyasından borçlunun ‘*araç*’, ‘*banklardaki mevduatları*’ ve ‘*tapuda adına kayıtlı taşınmazları*’ üzerine haciz konulma girişimi sonuç vermemiş, ayrıca ‘*borçlunun adresinde yapılan hacizden de bir sonuç alınamamış*’ ve borçlunun ‘*dosya borcunu karşılar miktarda*’ taşınır ve taşınmaz mallarına haciz konulamamış olduğundan, icra dosyasının bu içeriği itibarıyla ‘*geçici aciz belgesi*’ (İİK. m. 105/II) niteliğinde bulunduğundan, tasarrufun iptali davası açma koşulu gerçekleşmiştir.

Davacı-alacaklı vekilleri, dava konusu (2) taşınmazdaki borçlu hisselerine yönelik olarak yapılmış olan satışların iptalini isterken, aynı zamanda “*bu satışların muvazaalı olduklarını*” (TBK. m. 19) iddia ettiklerinden, açılmış olan davanın “*muvazaa (TBK. m. 19) nedenine dayalı tasarrufun iptali davası*” olduğu kabul edilirse, davacı-alacaklının bu konuda “*aciz belgesi*” ibraz etmesine de gerek yoktur.²²⁰³

Açılmış olan davanın ‘*İİK.m. 277 vd. dayalı tasarrufun iptali davası*’ mı yoksa ‘*TBK. m. 19’a dayalı tasarrufun iptali davası*’ mı olduğu konusunda mahkemece tereddüde düşülürse, davacı vekillerine ‘*dava dilekçesini tavzih edere, bu konudaki taleplerine açıklık getirilmesi*’ istenebilir.^{2204 2205}

²¹⁹⁸ Bknz: Yuk. dipn: 181-206

²¹⁹⁹ Bknz: 17. HD. 27.09.2016 T. 5547/8283; 27.09.2016 T. 12977/8287 (www.e-uyar.com)

²²⁰⁰ Bknz: Yuk. dipn: 102-120

²²⁰¹ Bknz: Yuk. dipn: 121-168

²²⁰² Bknz: 17. HD. 28.01.2020 T. 4227/127; 28.01.2020 T. 2970/123; 18.12.2019 T. 1542/12149; 18.12.2019 T. 267/12151; 10.12.2019 T. 5675/11719

²²⁰³ Bknz: Yuk.dipn: 132, 133

²²⁰⁴ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 6. Baskı, 2019, s:552

²²⁰⁵ Bknz: 17. HD. 19.04.2016 T. 2560/5017; 19.04.2016 T. 4439/5019; 28.03.2016 T. 3939/3805; 04.11.2014 T. 7947/15062; 01.04.2014 T. 14167/4772 (www.e-uyar.com)

• Borçlunun “*dava konusu (10) ve (8) parsel sayılı taşınmazlardaki hisselerine yönelik iptal isteminin yerinde olup olmadığı*”:

a) Dava konusu, Uşak ili, ... ilçesi, ... mah., 127 ada, (10) parsel sayılı taşınmazdaki borçlu (C. M.)’nin hisselerini 27.01.2015 tarihinde satın almış olan:

aa-(N. A.); borçlu (C. M.)’nin **halası**’dır.

(G. Ç. K.); borçlu (C. M.)’nin **halası**’dır.

(E. M.); borçlu (C. M.)’nin **üvey annesi**’dir.

Bu nedenle, yukarıda²²⁰⁶ ayrıntılı olarak belirttiğimiz nedenlerle, borçlu tarafından bu kişilere yapılmış olan satış tasarrufu **İİK. m. 278/III-1 uyarınca** iptale tabidir...

bb- Ayrıca; yukarıda²²⁰⁷ ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi; davalı-borçlunun ‘*halası*’ ve ‘*üvey annesi*’ konumunda bulunan diğer davalılar (N. A.), (G. Ç. K.) ve (E. M.), borçlu ile aralarındaki bu ‘*yakın hısımlık*’ nedeniyle, **İİK. m.280/I uyarınca** “*borçlunun mali (borca batıklık) durumunu alacaklıların alacaklılarından mal kaçırma kasdıyla hareket ettiğini*” bilebilecek durumda bulduklarından, borçlu ile aralarında gerçekleşmiş olan ‘*satış işleminin (tasarrufunun) iptaline*’ karar verilmesi gerekecektir.

cc- Davalılar (N. A.), (G. Ç. K.) ve (E. M.); borçlu (C. M.)’nin dava konusu (10) ve (8) parsel sayılı taşınmazlardaki hisselerini **kısa aralıklarla** -27.01.2015 ve 12.02.2015 tarihlerinde- satın almış olduklarından, yukarıda²²⁰⁸ ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi ‘*hayatın olağan akışına aykırı*’ olduğundan, **İİK. m. 280/I uyarınca** iptale tabidir.

Yüksek mahkeme, bu hususu çeşitli içtihatlarında²²⁰⁹ “*borçlunun birden fazla taşınmazının, aynı kişiler tarafından kısa aralıklarla satın alınmasının hayatın olağan akışına aykırı olup iptali gerekeceği*” ş e k l i n d e ifade etmiştir.

dd- Davacı-alacaklı vekilleri tarafından; “*dava konusu borçluya ait (10) ve (8) parsel sayılı taşınmazlardaki borçluya ait hisselerin satış bedellerinin tapuda çok düşük gösterildiği, satış tarihindeki gerçek değerleri ile tapuda gösterilen satış bedelleri arasında fahiş fark bir mislini aşan fark) bulunduğu*” ileri sürülmüş olduğundan, mahkemece bilirkişiler vasıtasıyla yerinde k e ş i f yapılarak “*dava konusu taşınmaz hisselerinin satış tarihlerindeki gerçek (piyasa) değerleri ile tapuda belirtilen satış bedelleri arasında ‘bir mislini aşan’ (fahiş) bir fark bulunup bulunmadığı*”nın araştırılarak, böyle bir fark bulunduğunun saptanması halinde **İİK. m. 278/III-2 uyarınca** da dava konusu satış işlemlerinin (tasarruflarının) iptaline” karar verilmesi gerekecektir.

b) Dava konusu, Uşak ili, ... ilçesi, ... mah., 27 ada, (8) parsel sayılı taşınmazlardaki borçlu (C. M.)’nin hisselerini, 12.07.2015 tarihinde satın almış olan; (N. A.), (G. Ç. K.) ve (E. M.) bakımından;

Yukarıdaki; ‘**(aa) paragrafında**’ belirttiğimiz gibi

aa- Bu kişiler, borçlu (C. M.)’nin ‘*halası*’ ve ‘*üvey annesi*’ olduğundan, bu kişilere yapılan satış, **İİK. m. 278/III-1 uyarınca** iptale tabidir.

bb- Bu kişiler, borçlu (C. M.)’nin ‘*yakını*’ durumunda bulduklarından, “*borçlunun mali durumunu (borca batıklığını) ve alacaklılarından mal kaçırma kasdıyla hareket*

²²⁰⁶ Bknz: Yuk. dipn: 208-233

²²⁰⁷ Bknz: Yuk. dipn: 234-247

²²⁰⁸ Bknz: Yuk. dipn: 258-267

²²⁰⁹ Bknz: Yuk. dipn: 258-267

ettiğini bilebilecek durumda oldukları”ndan, kendilerine yapılan satışın **İİK.nun 280/I uyarınca** iptale tabidir.

cc- Bu kişiler, kısa aralıklarla -27.01.2015 ve 12.02.2015 tarihlerinde- borçlu (C. M.)’nin hisselerini satın almış olduklarından, yüksek mahkemenin bu konudaki içtihatları²²¹⁰ doğrultusunda kendilerine yapılan satışların **İİK. m . 280/I uyarınca** –“hayatın olağan akışına aykırı” olduklarından- iptali gerekmektedir.

dd- Davacı vekillerinin “*dava konusu borçluya ait hisselerin tapuda düşük değer gösterilerek satıldıkları*” (**İİK.m. 278/III-2**) konusundaki iddialarının mahkemece, yerinde keşif yapılarak bilirkişiler vasıtasıyla araştırılarak, sonucuna göre –az yukarıda belirtildiği şekilde- karar verilmesi gerekecektir.

SONUÇ: “*Dava konusu, davalı-borçlu (C. M.)’nin (8) ve (10) parsel sayılı taşınmazlardaki hisselerinin, diğer davalılar (N. A.), (G. Ç. K.) ve (E. M.)’ye yapılan satış tasarruflarının –İİK. 278/III-1, 280/I uyarınca- davacının alacak ve fer’ileri ile sınırlı olarak iptallerine ve ‘bu hisseler üzerinde davacı-alacaklıya haciz ve satış yetkisi tanınmasına’ karar verilmesi gerekeceğini*” belirtir mütâalamızı (uzman görüşümüzü) “HMK. m. 293”, davacı vekilleri tarafından Uşak ... Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 2019/... E. sayılı dosyasına ibraz edilmek ve takdiri muhterem mahkemeye ait olmak üzere saygıyla sunarız...

Ancak; HMK. m. 33 uyarınca Türk Hukuku’nu re’sen uygulamak durumunda olan²²¹¹ muhterem mahkemeniz, tarafların hukuki nitelendirmeleri ile bağlı olmadığından ve hem **İİK.m. 277 vd.** ve hem de **TBK.m. 19’a** dayalı olarak karar veremeyeceğinden²²¹² açılmış olan davanın “*İİK.m. 277 vd. dayalı bir tasarrufun iptali davası*” mı yoksa “*TBK. m. 19 uyarınca açılmış muvazaa sebebine dayalı bir tasarrufun iptali davası*” mı olduğu konusunda kesin bir kanaate sahip olmaması halinde taleplerinin bunlardan hangisi olduğu davacı tarafa açıklattıktan sonra²²¹³ yargılamaya son vermesi isabetli olacaktır.15.12.2020

²²¹⁰ Bknz: Yuk. dipn: 260, 261, 267

²²¹¹ Bknz: 17. HD. 29.06.2020 T. 2086/4056; 13.05.2019 T. 19287/5985; 06.05.2019 T. 19737/5557; 15.04.2019 T. 18256/4779; 02.04.2019 T. 14064/3930 vb. (www.e-uyar.com)

²²¹² Bknz: 17. HD. 14.10.2020 T. 937/5567 (www.e-uyar.com)

²²¹³ Bknz: 17. HD. 28.03.2016 T. 3939/3805 (www.e-uyar.com)

(395)

KONULAR:

A) Muhammen Bedeli 21.456.922 TL Olan Bir Fabrikanın, Yapılan İhalede “İhaleye Tek Başına, Alacağına Mahsuben Katılmış Olan Alacaklıya 10.950.00 TL’ye Satılmış Olması” Satış İlanının Herkese Yeterince Duyurulmamış Olduğunu Gösterir ve İhalenin Feshine Neden Olur Mu? Bu İlanın, Tirajı ‘Elli Binin Hemen Üzerinde’ Olan Millî Gazete’de Yayınlanmış Olması, İhalenin Feshine Engel Teşkil Eder mi?

B) Kimse Tarafından Çalıştırılmayan Ancak Tuttuğu Bekçiler Vasıtasıyla Fabrikayı Gözetiminde Tutan Alacaklının, Fabrikayı Gezip Görmek İsteyen Alıcıları Fabrikaya Sokmaması ve Alacaklının, İhaleye Girmek İsteyen Kişilerin İhaleye Katılmalarını Önlemiş Olması İhalenin ‘Fesat Nedeniyle’ Feshine Neden Olur mu?

*

Bilindiği gibi; satışı yapan icra müdürünün (icra dairesi yetkilisinin), satış için öngörülen hükümlere aykırı hareket etmiş olması halinde, ihalenin feshi (İİK m.134) istenebilir. Yani, halenin feshi talebi ile “ihalenin usulüne uygun olarak yapılmadığı” ileri sürülür.²²¹⁴

Hangi nedenlerle, ihalenin bozulmasının -icra mahkemesinde- istenebileceği İİK. mad. 134’de «bozulma nedenleri» teker teker belirtilerek gösterilmemiştir. Sadece, ihalenin «Türk Borçlar Kanunu’nun 281. maddesinde yazılı», «satış ilanının tebliğ edilmiş olması», «satılan malın esaslı niteliklerindeki hata» yahut «ihaledeki fesat (hile)» nedeniyle bozulabileceğine değinilmiştir.²²¹⁵

A- Doktrindeki²²¹⁶ gruplandırmaya uyarak, «ihalenin bozulma nedenleri»ni;

a) «İhaleye fesat karıştırılmış olması»,

“Kanuna ya da ahlaka (adaba) aykırı girişimlerle (tertiplerle) artırmaya yolsuzluk (dolan-hile-fesat) karıştırılmış olması” (TBK. mad. 281),²²¹⁷ yapılan ihalenin feshine neden olur.

I- «Artırmaya fesat karıştırma»; «bazı kimselerin aralarında ya da borçlu ile yaptıkları anlaşmaya göre pey sürerek, artırmanın normal gidişini değiştirmeleri ya da alıcıyı bazı girişimlerle hataya düşürmeleri»²²¹⁸ «artırmanın normal olarak vereceği

²²¹⁴ ARSLAN, R./ YILMAZ, E./ AYVAZ, S.T./ HANAĞASI, E. İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, 2020, s:349

²²¹⁵ UYAR, T. İhalenin Bozulma Nedenleri (Terazi Huk. Der. S:5, s:83-96)

²²¹⁶ ARSLAN, R. İhale ve İhalenin Feshi, s: 76 vd. – KURU, B. İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, 2016, s:317 vd.- KURU, B. İcra ve İflas Hukuku, C: 2, s: 1430 vd. – KURU, B. İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, s: 701 vd. – ARSLAN, R./ YILMAZ, E./ AYVAZ, S.T./ HANAĞASI, E. age. s: 350 vd.- POSTACIOĞLU, İ. İcra Hukuku Esasları, 1982, s: 521 vd. – ÜSTÜNDAĞ, S. İcra Hukukunun Esasları, 8. Bası, 2004, s: 284 vd. – PEKCANİTEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.Ş./ÖZEKES, M. İcra ve İflas Hukuku, 11. Bası, 2013, s: 383 vd. – MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, C: 1, s: 862 vd.- MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukukunda İhale ve İhalenin Feshi, 2016, s:336 vd. – UYAR, T./ UYAR, A./ UYAR, C. İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C:2, 2014, s:2335 vd. – UYAR, T. Gerekçeli-İçtihatlı İİK Şerhi, C:7, 2. Baskı, 2007, s:10129 vd.

²²¹⁷ Bknz: 12. HD. 24.10.2013 T. 22759/3330; 27.10.2013 T. 22761/33329

²²¹⁸ BERKİN, N. İcra Hukuku Rehberi, 1980, s: 351

sonucu bozmaya yönelik bir takım tedbirlerin alınmış olması»²²¹⁹ demektir. Başka bir deyişle «artırmaya fesat karıştırılması»ndan anlaşılması gereken; «artırma öncesi yapılan işlemler veya artırma sırasında, artırmanın doğal akışını değiştiren (olumsuz yönde etkileyen) davranışlardır. Yani, artırmanın kanuna (usulüne) uygun yapılmasını ve ihale kararı verilmesini etkileyen tüm kural dışı (normal olmayan) davranış ve durumlar»²²²⁰ «yapılan özel anlaşmalar ile -arttırma gününden önce veya arttırma sırasında- arttırmanın satışa çıkarılan malın gerçek değerinin bulması için açık bir rekabetin oluşarak, ulaşılan en yüksek değer üzerinden ihalenin yapılması gayesinin gerçekleşmesine engel olunması»²²²¹ «artırmaya katılmayı ya da artırmaya katılanların gerçek isteklerine uygun ve özgür iradelerini açıklamalarını hukuka veya ahlâka aykırı tertiplerle önlemek veya artırma sonunda elde edilmesi amaç olan en elverişli bedelin ortaya çıkmasına engel olmak veya malın gerçek değerinden daha yüksek fiyat sağlamak amacıyla dürüstlük kurallarına aykırı olarak yapılan her türlü davranışlar»²²²² ‘artırmaya fesat karıştırmak’ olarak nitelendirilmektedir.

Başka bir deyişle, “ihalenin amacına ulaşmasını, malın gerçek değerinde satılmasını, ihalenin sağlıklı ve normal şartlarda yapılmasını engelleyici, dürüstlük kuralları ile bağdaşmayan davranışlarda bulunulması ve ihaleye katılımın engellenmesi” ‘ihaleye fesat karıştırmak’ niteliğinde birer davranıştır. ²²²³

Yüksek mahkeme, ihalenin feshine neden olan fesat iddiaları hakkında;

√ «Her yöreden alıcısı çıkabilecek otel, fabrika veya benzeri nitelikteki taşınmazların satış ilanlarının tirajının 50.000'in üzerinde olup olmamasının önem taşıdığını-Satış bedelinin, muhammen bedelin üzerinde olması halinde, ihalede zarar unsurunun gerçekleşmediğinin kabulü ile ihalenin feshi istemin bu nedenle reddi ve bu durumda İİK. mad. 134/2. maddesi uyarınca, işin esasına girilemeyeceğinden borçlu aleyhine para cezasına hükmedilmemesi gerekeceğini»²²²⁴

√ «İhale ile sonuçlanan artırmaya, alacaklıdan başka kimsenin katılmamış olmasının, ihalenin normal şartlar altında yapılmadığını göstereceğini»^{2225 2226}

√ « ‘İhalenin amacına ulaşmasına ve malın gerçek değerine satılmasını, ihalenin sağlıklı ve normal şartlarda yapılmasını engelleyici, dürüstlük kuralları ile bağdaşmayan davranışlarda bulunulması ve ihaleye katılıma engel olunması ’nın ‘ihaleye fesat karıştırmak’ niteliğinde olduğunu»²²²⁷

√ «İpotek alacaklısı 3. kişinin, önce ipotek bedelinin altında satışa muvafakat etmediği halde, satış günü ipotek bedelinin altında satışa muvafakat ederek, taşınmazı muvafakat etmediği bedelin çok altında satın almasının fesat niteliğinde olduğunu, şikayetçi

²²¹⁹ POSTACIOĞLU, İ. İcra Hukuku Esasları, 19982, s: 521

²²²⁰ ARSLAN, R. age. s: 137

²²²¹ ÜSTÜNDAĞ, S. age. s: 285

²²²² KURU, B. İcra ve İflâs Hukuku, C: 2, s: 1440 – KURU, B. İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, s: 705

²²²³ MUŞUL, T. İhale ve İhalenin Feshi, s: 323

²²²⁴ Bknz: 12. HD. 15.03.2016 T. E: 2224, K: 7643 (www.e-uyar.com)

²²²⁵ MUŞUL, T. İhale ve İhalenin Feshi, s: 357

²²²⁶ Bknz: 12 HD. 01.06.1995 T. 7851/8049 (UYAR, T. Gerekçeli- Notlu- İçtihatlı İİK C:3, 1996, s: 3672)

²²²⁷ Bknz: 12. HD. 19.04.2016 T. 5460/11506; 18.04.2016 T. 6391/11433; 06.04.2016 T. 4673/10255 (www.e-uyar.com)

haciz alacaklılarının şikâyetinin belirtilen bu gerekçe ile kabul edilerek ihalenin feshine karar verilmesi gerekeceğini»²²²⁸

√ *«Açık artırma sırasında çıkan münakaşa ve olayların başlı başına ihalenin normal koşullar altında yapılmasını engelleyen, ihaleye katılımı engelleyen nitelikte olduğunu ve bu şekilde ihaleye fesat karıştırıldığı anlaşıldığından, ihalenin feshine karar verilmesi gerekeceğini»²²²⁹*

√ *«Belediyenin, ihaleye konu taşınmazı 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre kamulaştırma imkanının bulunduğu ancak belediyenin bu imkânı kullanarak taşınmazı rayiç bedel üzerinden almak yerine, icra müdürlüğü dosyasından ihaleyle, daha düşük bedelle satın almasının ihaleye fesat karıştırılmasının tipik bir örneği olduğunu»²²³⁰*

√ *«İhaleye katılmak isteyenlerin tehdit edilmesinin ihaleye fesat karıştırılması niteliğinde olduğunu»²²³¹*

√ *«İhale öncesi gerçekleşen olayların başlı başına ihaleye katılmak isteyen üçüncü kişilere manevi telkinde bulunmak sureti ile ihaleye katılımlarına engel olabilecek nitelikte olduğunu, bu durumda ihalenin normal koşullarda yapılmadığı ve ihaleye fesat karıştırıldığı kabul edilmesi gerekeceğini»²²³²*

√ *«İhaleye konu taşınmaza ilişkin olarak şikâyetçinin tapudaki pay oranı ihale için öngörülen teminatın oldukça üzerinde olup, bu durumda şikâyetçinin ihaleye katılması için teminat alınması gerekmediğinden, satış memurluğunca, şikâyetçinin teminat yatırmaması nedeniyle ihaleye kabul edilmemesinin açıkça ihaleye fesat karıştırılması niteliğinde olduğunu»²²³³*

√ *«İhalenin normal koşullar altında yapılmadığı, katılımın engellendiğini ve bu şekilde ihaleye fesat karıştırıldığı anlaşıldığından icra mahkemesince şikâyetin kabulü ile ihalenin feshine karar verilmesi gerekeceğini»²²³⁴*

√ *«Taşınmazın şartname ve ilanda belirtilen miktardan daha az olduğunun anlaşılması halinde, şartname ve ilanın gerçeğe aykırılığı söz konusu olup, irade fesadına yol açacağı kabul edilmesi gerekeceğini»²²³⁵*

√ *«‘Alicılara, ihaleden çekilmeleri için para teklif edilmesi’nin ihaleye fesat karıştırmak olduğunu»²²³⁶*

√ *«İhale anında ihaleye katılmak isteyen kişinin kulağına bir başka kişi tarafından bir şeyler söylenmesi üzerine ihaleden çekilmiş olmasının, ihalenin olağan şartlarda yapılmadığını (ihale fesat karıştırıldığını) göstereceğini»²²³⁷*

√ *«İhaleye girmek isteyen kişilerin tehdit edilerek (ve kendilerine silah gösterilerek) ihaleye girmelerinin önlenmiş olmasının ve ihaleye girmek isteyen kişiler arasında*

²²²⁸ Bknz: 12. HD. 22.12.2015 T. 28879/32382 (www.e-uyar.com)

²²²⁹ Bknz: 12. HD. 10.12.2013 T. 32706/39556 (www.e-uyar.com)

²²³⁰ Bknz: 12. HD. 01.10.2013 T. 22432/30852 (www.e-uyar.com)

²²³¹ Bknz: 12. HD. 24.09.2013 T. 22000/29918 (www.e-uyar.com)

²²³² Bknz: 12. HD. 04.07.2013 T. 18935/25331 (www.e-uyar.com)

²²³³ Bknz: 12. HD. 24.12.2012 T. 26920/39463 (www.e-uyar.com)

²²³⁴ Bknz: 12. HD. 06.12.2012 T. 25734/36717 (www.e-uyar.com)

²²³⁵ Bknz: 12. HD. 13.09.2012 T. 11843/26307 (www.e-uyar.com)

²²³⁶ Bknz: 12. HD. 29.12.2011 T. 12510/37; 24.01.2006 T. 23548/334; 18.03.1997 T. 3032/3239 (www.e-uyar.com)

²²³⁷ Bknz: 12. HD. 10.03.2005 T. 1412/1606 (www.e-uyar.com)

anlaşma yapılmış olmasının, ihalenin normal koşullar içinde yapılmadığını göstereceğini»²²³⁸

√ «*Bir alıcının önce yapılan -birinci ve ikinci- ihalede sürdüğü peyden, daha sonra yapılan ihalede, daha az pey sürmesinin ‘fesat’ sayılıp, iyiniyetle bağdaşmayacağını ve ihalenin feshini gerektireceğini»²²³⁹*

√ «*İhale sırasında çıkan kavgada bir kısım kişilerin dövülmüş (tokatlanmış) olmasının, ihalenin normal koşullar altında yapılmamış olduğunu göstereceğini»²²⁴⁰*

√ «*Borçlu ile yapılan anlaşma sonucunda satışın ertelenmiş olduğu ’nun alıcılara da bildirilmesine rağmen, satışın gerçekleştirilmiş olmasının, ihaleye fesat karıştırıldığını göstereceğini»²²⁴¹*

√ «*İhaleye girmek isteyenlerin, ihaleye sokulmamalarının, fesat nedeniyle ihalenin feshine neden olacağını»²²⁴²*

√ «*‘İpotek kapsamındaki rehinli malların, bu nitelikleri saklanarak ihalenin yapılmış olduğu’ iddiasının ‘ihaleye fesat karıştırıldığı’ nı ifade ettiğini»²²⁴³*

√ «*‘İhale sırasında, ihaleye katılmak isteyen kişilerin ihaleye girmelerinin engellendiği’ iddiasının, ‘ihaleye fesat karıştırıldığı’ iddiası niteliğini taşıdığını»²²⁴⁴*

√ «*İhale şartnamesinde, satışa konu taşınmazın ikinci sınıf tarihi eser iken birinci sınıf tarihi eser olarak gösterilmiş olmasının, ihaleye olan ilgi ve katılımı azaltacağını ve sonuçta yapılan ihalenin feshine neden olacağını»²²⁴⁵*

√ «*İcra memurluğunca verilen ‘satışın durdurulması’na dair kararın icra mahkemesi tarafından satışa on dakika kala kaldırılmış olmasının satışa katılımı olumsuz yönde etkileyeceğini ve sonuçta yapılan ihalenin feshini gerektireceğini»²²⁴⁶*

√ «*İhale sırasında nisbetsiz pey sürülmesinin, ihaleye fesat karıştırıldığının kanıtı sayılacağını ve ihalenin feshini gerektireceğini»²²⁴⁷*

√ «*‘Kimsenin ihaleye katılmamasının’ tehdit yoluyla istendiğinin kanıtlanması halinde, ihalenin feshine karar verilmesi gerekeceğini»²²⁴⁸*

√ «*Taşınmazın ‘çocuk parkı olacağı’, ‘belediyece yıkılacağı’, ‘istimlak edileceği’ dedikodusunu yaymanın, ‘ihaleye fesat karıştırmak’ olduğunu»²²⁴⁹*

²²³⁸ Bknz: 12. HD. 28.04.2003 T. 6525/9501; 04.03.1996 T. 2820/2800 (www.e-uyar.com)

²²³⁹ Bknz: 12. HD. 22.11.2011 T. 6554/23622; 06.10.2011 T. 12431/19401; 01.04.2003 T. 4287/6906; 25.02.2003 T. 1114/3503 (www.e-uyar.com)

²²⁴⁰ Bknz: 12. HD. 03.03.2003 T. 29617/4061; 28.20.2002 T. 3084/4169 (www.e-uyar.com)

²²⁴¹ Bknz: 12. HD. 08.05.2000 T. 6954/7753 (www.e-uyar.com)

²²⁴² Bknz: 12. HD. 27.1.2000 T. 17437/907; 15.05.1986 T. 12064/5793 (www.e-uyar.com)

²²⁴³ Bknz: 12. HD. 09.11.1998 T. 11896/12296 (www.e-uyar.com)

²²⁴⁴ Bknz: 12. HD. 18.09.1997 T. 8188/8779; 05.02.1992 T. 9043/998 (www.e-uyar.com)

²²⁴⁵ Bknz: 12. HD. 02.04.1996 T. 2626/4393 (www.e-uyar.com)

²²⁴⁶ Bknz: 12. HD. 22.11.1995 T. 16052/16447 (www.e-uyar.com)

²²⁴⁷ Bknz: 12. HD. 25.05.1995 T. 7099/7550; 08.10.1990 T. 2303/9646; 17.06.1986 T. 13404/7006 (www.e-uyar.com)

²²⁴⁸ Bknz: 12. HD. 20.12.1994 T. 16106/16541; 25.02.1993 T. 14467/3471; 08.02.1993 T. 12767/2150 vb. (www.e-uyar.com)

²²⁴⁹ Bknz: 12. HD. 03.05.1994 T. 5704/5796; 15.02.1990 T. 661/1275; İİD. 17.10.1963 T. 10674/11023 (www.e-uyar.com)

√ «İhaleyi yapacak memura, tarafların ‘ihalenin durdurulması’ konusunda anlaşmış olduklarının bildirilmiş olması ve ihaleye girmek isteyenlerin girmekten vazgeçmiş olmalarının, ihalenin normal şartlar altında yapılmadığını göstereceğini»²²⁵⁰

√ «Alacaklının ‘satiştan feragat ettiğini’ bildirip ihale yerinden ayrılmasından sonra, ihalenin ikinci gününe ertelenip o gün ihalenin yapılmasının, ‘ihalenin normal şartlar altında yapılmadığını’ göstereceğini»²²⁵¹

√ «‘Ağlayanın malı, gülene hayır etmez’ şeklinde manevi telkinde bulunmanın, ‘ihaleye fesat karıştırmak’ sayılacağını»²²⁵²

√ «Satış saatine az bir süre kala yapılan bomba ihbarı üzerine satışın 5 dakika gecikme ile başlamış olmasının, ihaleye fesat karıştığını göstereceğini»²²⁵³

√ «Alacaklı vekilinin ‘satışın durdurulması’ konusunda, asıl takibin yapıldığı icra müdürlüğünden satıştan bir gün önce aldığı talimatı, satışı yapacak olan talimat icra müdürlüğüne satıştan bir gün sonra ibraz etmesinin, ‘fesat’ niteliğini taşıyacağını»²²⁵⁴

√ «Gecikmiş itiraz talebinin kabul edilerek, borçluya ödeme emrinin tebliğ tarihinin düzeltilmesi sonucunda borçlunun itirazının takibi durdurmuş olmasına rağmen, takip kesinleşmiş gibi yapılmış olan ihalenin feshine karar verilmesi gerekeceğini»²²⁵⁵

√ «Alacaklı-alcının, borçluya ‘masraf olmasın, ihaleden ben alıp sana devredeyim’ diyerek kandırması olmasının, ihalenin fesat nedeniyle feshini gerektireceğini»²²⁵⁶

√ «Tek başına ihaleye katılan müşterinin, kendi teklifini kendiliğinden arttırmamasının, ihalenin normal şartlar altında yapılmadığını göstereceğini»²²⁵⁷

√ «İhalenin kimin üzerinde kalacağı’ konusundaki anlaşmanın varlığının, ihalenin fesat nedeniyle bozulmasını gerektireceğini»²²⁵⁸

√ «Satışa çıkarılan taşınmazın nitelikleri üzerinde ihaleye katılmak isteyenleri tereddüde düşürecek beyanda bulunulmasının, ihaleye katılacakların tehdit edilmesinin, ihalenin feshine neden olacağını»²²⁵⁹

√ «Müşterilere ‘ihaleye girmemeleri’ konusunda rica ve telkinde bulunulmasının, ihalenin feshine neden olacağını»²²⁶⁰

√ «‘Satışın durdurulduğunun’ ilan edilmesinin, daha sonra yapılan satışın ‘fesat nedeniyle’ feshine neden olacağını»²²⁶¹

√ «İhaleden önce ve ihale sırasında tartışmaların çıkıp, olaya polis müdahale etmiş olmasının, ihalenin normal koşullar altında yapılmadığını göstereceğini»²²⁶²

2250 Bknz: 12. HD. 15.04.1993 T. 2059/6825 (www.e-uyar.com)

2251 Bknz: 12. HD. 16.02.1993 T. 12950/2900 (www.e-uyar.com)

2252 Bknz: 12. HD. 21.05.1981 T. 3634/5130 (www.e-uyar.com)

2253 Bknz: 12. HD. 08.04.1992 T. 2707/4455 (www.e-uyar.com)

2254 Bknz: 12. HD. 20.02.1990 T. 8791/1427 (www.e-uyar.com)

2255 Bknz: 12. HD. 25.05.1988 T. 4160/6674 (www.e-uyar.com)

2256 Bknz: 12. HD. 09.05.1988 T. 8910/6177 (www.e-uyar.com)

2257 Bknz: 12. HD. 30.09.1986 T. 15052/9763; 14.02.1985 T. 13158/1303 (www.e-uyar.com)

2258 Bknz: 12. HD. 24.09.1985 T. 1512/7347 (www.e-uyar.com)

2259 Bknz: 12. HD. 17.06.1985 T. 509/6011 (www.e-uyar.com)

2260 Bknz: 12. HD. 10.02.1985 T. 11351/865; 28.05.1981 T. 3877/5326 (www.e-uyar.com)

2261 Bknz: 12. HD. 21.01.1985 T. 15/300 (www.e-uyar.com)

2262 Bknz: 12. HD. 08.04.1982 T. 2561/3947 (www.e-uyar.com)

√ «Anormal pey sürülüp ihalenin yapılması sağlandıktan sonra, ihale bedelinin yatırılmayarak bir önceki pey sürene ihale yapılması halinde, şikayet üzerine ihalenin feshine karar verilmesi gerekeceğini»²²⁶³

√ «Alıcılar ile bir kısım hissedarların, taşınmazın satış bedeli üzerinde -yazılı belge ile- anlaşmalarının, ‘ihaleye fesat karıştırmak’ sayılacağını»²²⁶⁴

√ «Yasaya veya ahlaka aykırı tertiplerle ihaleye müdahale edilmesinin, ‘ihaleye fesat karıştırmak’ olduğunu»²²⁶⁵

√ «Şikayetçi hissedarların ‘satış yapılmayacağı’ndan bahisle kandırılmış olmalarının, ‘ihaleye fesat karıştırmak’ sayılacağını»²²⁶⁶

√ «Arttırmaya giren alacaklının diğer taleplere ‘ihalenin bittiğini ve taşınmazın kendisine satıldığını’ söyleyerek, onların satışa girmemelerini sağlamasının, ‘ihaleye fesat karıştırmak’ sayılacağını»²²⁶⁷

√ «Borçlu vekilinin görev ve yetkilerini kötüye kullanarak, müvekkiline ait taşınmazın kendi adına ihalesini sağlamasının ihaleye fesat karıştırmak sayılacağını ve ihalenin süresiz şikayet yoluyla feshine neden olacağı»²²⁶⁸

√ «Artırma sırasında ‘satılan taşınmazın mezarlık olduğu’ şeklinde bağırılmasının, ihalenin fesat nedeniyle feshine neden olacağını»²²⁶⁹

belirtmiştir.

«İhaleye fesat karıştırmak» olarak kabul edilip, ihalenin feshine neden olabilecek diğer davranışlara şu örnekler verilebilir:

- Satış memurunun ileri sürülen peyleri herkese duyurmadan ihaleyi aceleyle getirerek yapması,

- Satış memurunun, kendi adına başkasını ihaleye sokması.

II- Kimler «fesat nedeniyle «ihalenin feshini isteyemezler?»

Yüksek mahkeme;

√ «İhaleye kendisi fesat karıştırılmış olan kimsenin»²²⁷⁰

√ «İhaleye katılıp pey sürmüş olan ve satılan şeyi almış olan kişinin daha sonra ‘sinirlenerek bu şekilde pey sürdüğünü’ ileri sürüp ihalenin -fesat nedeniyle- feshini istemeyeceğini»²²⁷¹

√ «İhaleye katıldıktan sonra, ihaledeki düzeni bozucu ve fesat sayılacak olayları gördüğü halde ihale yapılan alıcının, daha sonra fesat nedeniyle ihalenin feshini istemeyeceği-»²²⁷²

²²⁶³ Bknz: 12. HD. 22.09.1981 T. 5581/6994 (www.e-uyar.com)

²²⁶⁴ Bknz: 12. HD. 12.04.1979 T. 2539/3397 (www.e-uyar.com)

²²⁶⁵ Bknz: 12. HD. 08.11.1978 T. 9444/9339; İİD. 19.03.1963 T. 3468/3486 (www.e-uyar.com)

²²⁶⁶ Bknz: 12. HD. 19.06.1978 T. 5501/5671 (www.e-uyar.com)

²²⁶⁷ Bknz: 12. HD. 07.06.1977 T. 5818/3730 (www.e-uyar.com)

²²⁶⁸ Bknz: İİD. 27.02.1967 T. 1330/2031 (www.e-uyar.com)

²²⁶⁹ Bknz: İİD. 25.02.1958 T. 1164/1110 (www.e-uyar.com)

²²⁷⁰ Bknz: 12. HD. 14.11.2013 T. 28878/36154; 06.06.2003 T. 10661/13433; 08.05.2003 T. 5944/10349 (www.e-uyar.com)

²²⁷¹ Bknz: 12. HD. 25.11.1988 T. 11537/14298 (www.e-uyar.com)

²²⁷² Bknz: 12. HD. 22.01.1987 T. 5175/493 (www.e-uyar.com)

√ «Diğer alıcılarla anlaşarak ihaleye katılmamış olan kimselerin» «fesat nede- niyle» ihalenin feshini isteyemeyeceklerini ifade etmiştir.²²⁷³

III- İhaleye fesat karıştırıldığına ilişkin iddialar, her türlü kanıtla -bu arada tanıkla- isbat edilebilir. Ancak, ihaleye fesat karıştırmak aynı zamanda «suç» sayıldığından (İİK. mad. 345/b) bu konuda yemin teklif edilemez (HMK. mad. 250/b).²²⁷⁴

Yüksek mahkeme fesat iddiasının isbatı (isbat şekli) konusunda;

√ «Borçlunun dilekçesinde belirttiği tanıklar dinlenerek fesat iddiası konusunda bir değerlendirme yapılması gerektiğini»²²⁷⁵

√ «Tarafların, fesat nedeni olarak ileri sürdükleri maddi vakıaları, tanık dahil her türlü kanıtla ispat edebileceğini- İhaleye konu taşınmaz muhammen bedelin üzerinde satılmış olup yerleşik Yargıtay uygulamasına göre satış bedelinin muhammen bedelin üzerinde olması halinde ihalede zarar unsurunun gerçekleşmediğinin kabulü gerekir ise de somut olayda ihaleye fesat karıştırıldığı iddia edilmekle zarar unsuruuna bakılmaksızın bu iddianın usulüne uygun şekilde değerlendirilmesi gerektiğini»²²⁷⁶

√ «Şikayetçinin; ihaleye girecek olan kişilerin aralarında anlaşmaları, başkalarının ihaleye katılımının engellendiği ve ihaleye katılacak kişilere para verilmek suretiyle ihale- leden vazgeçmelerinin sağlandığı iddialarının ihaleye fesat karıştırılması iddiası niteli- ğinde olduğu, şikayetçinin 14.11.2015 tarihli delil listesinde de tanık deliline başvurarak bu tanıkların kimlik ve adres bilgilerini bildirdiği, ancak bu tanıklar dinlenmeden iste- min reddine karar verildiği, bunun usul ve yasaya aykırı olduğunu»²²⁷⁷

√ «İhalenin feshi istemi ile ilgili olarak, HMK'nun 194. maddesi gereğince dayan- dıkları vakıaları, ispata elverişli şekilde somutlaştırma ve delillerini gösterme yükümlü- lüğü altında olan tarafların, genel geçer ifadelerle, somut bir şekilde ortaya koymadan iddia veya savunma amacıyla vakıaların ileri sürülmesi durumunda, yargılamanın sağ- lıklı bir şekilde yürütülmesi mümkün olmayacağı gibi, vakıaların anlaşılması için ayrıca bir araştırma yapılması ve zaman kaybedilmesi söz konusu olacağından, tarafların so- mutlaştırma yükünün bir gereği olarak dava açılırken davacı taraf dayandığı vakıaların hangi delillerle ispat edileceğini de belirtmek zorunda olduğunu, tarafların dayandıkları delilleri ve her bir delilin hangi vakıanın ispatı için kullanılacağını belirtmeleri gerekti- ğini, ihaleye fesat karıştırıldığını iddiasını somutlaştırmayan ve şikayet dilekçesi ile du- ruşmada bu iddiasını ispata elverişli delilleri de bildirmedığı davanın reddine karar ve- rilmesi gerekeceğini»²²⁷⁸

√ «Şikayetçi borçlunun, dava dilekçesinde, fesat sebebi olarak ileri sürdüğü vakti- alara ilişkin olarak tanık deliline dayandığı, mahkemece şikayetçi tanıkları dinlenmiş ise de; ihaleye yeterince katılımın sağlanmış olması, ihaleye katılımın engellendiğine yöne- lik olarak resmi makamlara bir başvuruda bulunulmaması, bu konuda icra müdürlü- ğünce bir tesbit yahut tutanak da tanzim edilmemiş olması karşısında, karı-koca olan tanıkların dosya kapsamı ile örtüşmeyen soyut beyanlarının fesat iddiasının isbatı için tek başına yeterli mahiyette olmadığını»²²⁷⁹

²²⁷³ Bknz: 12. HD. 18.12.1996 T. 3798/14734 (www.e-uyar.com)

²²⁷⁴ Bknz: 12. HD. 03.04.1986 T. 10088/3838; 15.10.1985 T. 2138/8187; 04.10.1966 T. 8905/9293 (www.e-uyar.com)

²²⁷⁵ Bknz: 12. HD. 16.02.2017 T. 20717/2087 (www.e-uyar.com)

²²⁷⁶ Bknz: 12. HD. 10.11.2016 T. 18820/23279 (www.e-uyar.com)

²²⁷⁷ Bknz: 12. HD. 03.10.2016 T. 11350/20402 (www.e-uyar.com)

²²⁷⁸ Bknz: 12. HD. 26.03.2013 T. 3441/11362 (www.e-uyar.com)

²²⁷⁹ Bknz: 12. HD. 22.03.2016 T. 3764/8344 (www.e-uyar.com)

√ «İhalenin feshinde, fesat nedeni olarak ileri sürülen maddi vakıaların tanık dahil her türlü delille ispat edilebileceğinden şikayetçinin, ihaleye ilişkin kamera kayıtlarına dayanma talebi dikkate alınıp kayıtlar üzerinde inceleme yapılarak ve tanıkların dinleme imkanı tanınarak fesat iddiasının değerlendirilip oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»²²⁸⁰

√ «Taşınmaz ikinci satış günü alacağı mahsuben alacaklı tarafından alınmış olup ihale tutanağında icra müdürü tarafından ‘ihale sırasında tartışma yaşandı’ şeklinde bir şerhin düşüldüğü görülmüş olduğundan, şikayetçi tarafından bu konuda tanıkları olduğu belirtilmiş olup mahkemece bu tanıklar dinlenmeden karar verilmiş olduğundan mahkemece, tanıklar dinlenerek bir karar verilmesinin gerekeceğini»²²⁸¹

√ «Tanık beyanlarının soyut ifadelerden öteye gitmediğini, borçlu ve ilgililer tarafından kolluk kuvvetlerine başvurulduğunun da ileri sürülmediği nazara alındığında, borçlunun ihaleye fesat karıştırıldığı yönündeki iddiasının kanıtlanamadığını»²²⁸²

√ «İhaleye fesat karıştırıldığına ilişkin iddiaların, yemin teklifi dışında her türlü kanıtla ispat edilebileceğini; şikayet dilekçesinde ‘fesat iddiası’na yer verilmiş olması halinde, bunun mutlaka icra mahkemesince araştırılması gerekeceğini»²²⁸³

√ «Taraflar, fesat nedeni olarak ileri sürdükleri maddi vakıaları tanık dahil her türlü kanıtla ispat edebileceğinden, mahkemenin fesih sebebi olarak ileri sürülen iddiaların yerinde olup olmadığını açık artırma tutanağında imzası bulunan tanıkları dinledikten sonra karar vermesi gerekeceğini»²²⁸⁴

√ «Fesat iddiasının icra mahkemesinde tanıkla isbat edilebileceğini»²²⁸⁵

√ «İhaleye fesat karıştırıldığı konusunda dinlenen tanıkların beyanları doğrultusunda karar verilmesi gerekeceğini, tanıkların doğru söylediklerinin -asıl olarak- kabul edilmesi gerekeceğini»²²⁸⁶

√ «İcra tutanakları, aksi sabit oluncaya kadar geçerli belgeler olduğundan, ihaleye katılmak isteyenlerin icra (satış) memuru tarafından geri çevrilip çevrilmediği hususunun tanıkla isbat edilebileceğini»²²⁸⁷

√ «Teyp bantlarının -fesat iddiasının isbatında- tek başına kesin nitelikte bir kanıt olarak kabul edilemeyeceğini, ancak başka kanıtlarla birlikte değerlendirilmesi gerekeceğini»²²⁸⁸

2280 Bknz: 12. HD. 12.10.2015 T. 20414/24015; 12.10.2015 T. 20413/24013 (www.e-uyar.com)

2281 Bknz: 12. HD. 09.10.2012 T. 17246/28730 (www.e-uyar.com)

2282 Bknz: 12. HD. 31.10.2013 T. 27132/34038; 18.09.2012 T. 12365/27035 (www.e-uyar.com)

2283 Bknz: 12. HD. 24.04.2012 T. 32165/13556 (www.e-uyar.com)

2284 Bknz: 12. HD. 23.12.2011 T. 30372/30287; 24.04.2012 T. 32160/13555; 24.04.2012 T. 32165/13556 (www.e-uyar.com)

2285 Bknz: 12. HD. 06.04.2016 T. 4673/10255; 06.04.2016 T. 4629/10250; 24.10.2013 T. 22759/33330; 23.12.2011 T. 30372/30287; 25.04.2011 T. 26714/7390; 11.10.2002 T. 14889/20619; 20.02.2001 T. 2075/3142; 19.02.2001 T. 2336/3026; 01.12.2000 T. 18214/18878; 16.11.1999 T. 13675/14281; 28.09.1999 T. 10126/10993; HGK. 17.02.1999 T. 12-82/86 vb. (www.e-uyar.com)

2286 Bknz: 12. HD. 30.06.2004 T. 11143/17270; 17.05.1999 T. 6093/6475; 07.02.1995 T. 1572/1464; 01.06.1995 T. 7851/8049 vb. (www.e-uyar.com)

2287 Bknz: 12. HD. 08.02.1996 T. 1592/1812 (www.e-uyar.com)

2288 Bknz: 12. HD. 29.01.1993 T. 14004/1532 (www.e-uyar.com)

√ «Fesat konusunda gösterilen tanıkların ‘mahkemeye getirilmesi’ için taraflara kesin mehil verilemeyeceğini, tanıkların ‘davetiye ile ve ihzaren getirilmeleri’ gerekeceğini»²²⁸⁹

√ «Fesat konusunda dinlenmiş olan tanıkların beyanları arasındaki çelişki giderilmeden karar verilemeyeceğini»²²⁹⁰

√ «Fesat iddiasına ilişkin tanıkların tümünün dinlenmemesinin, bozma nedeni olacağını»²²⁹¹

√ «Davalı-borçlunun fesadı kabul etmesinin, diğer delillerle iddia kanıtlanmış olmadıkça ve alıcı da kabul etmedikçe ihalenin feshine neden olmayacağını»²²⁹²

√ «Tek tanığın beyanı ile dahi ihaleye fesat karıştırıldığının anlaşılması halinde, ihalenin feshine karar verilmesi gerekeceğini»²²⁹³

√ «İhaleye fesat karıştırılıp karıştırılmadığı konusunda ‘tanık’ olarak dinlenen; satış memuru, polis memuru, mübaşir ve tellalın beyanlarının ihtiyatla değerlendirilmesi gerekeceğini»²²⁹⁴

belirtmiştir...

b) «Arttırmaya hazırlık aşamasındaki hatalı işlemlerle ilgili bozma nedenleri»,

Artırma ile satışta, İİK. mad. 124-128’de düzenlenmiş bulunan bir takım hazırlık işlemleri’nin yapılmasına gerek vardır. İşlemler, yasanın öngördüğü şekilde yapılmamışsa, bundan zarar gören ilgililerin haklarının çiğnendiği oranda birer «bozma nedeni sayılırlar.»²²⁹⁵

Başka bir deyişle, «artırmanın ilanı»nın²²⁹⁶ (İİK. mad. 126) «artırmanın tebliği»²²⁹⁷ nin (İİK. mad. 127), «artırma şartnamesinin hazırlanması»²²⁹⁸ nin (İİK. mad. 125, 132), «artırma şartnamesinin açık bulundurulması»²²⁹⁹ nin (İİK. mad. 124) ve «yükümlülük listesinin hazırlanması»²³⁰⁰ nin (İİK. mad. 128) yasanın öngördüğü şekilde yapılmamış olması «arttırmaya hazırlık aşaması ile ilgili» ihalenin bozulma nedeni sayılacaktır.

İlgililerin «ihale yapıldığı ana kadar yapılan hazırlık işlemlerindeki yolsuzlukları en geç ihale günü öğrendikleri» yasaca kabul edildiğinden (İİK. mad. 134/II) bu aşamadaki yolsuzluklar nedeniyle şikayet için öngörülen süre -en geç- «ihale tarihinden itibaren» işlemeye başlar.

²²⁸⁹ Bknz: 12. HD. 18.01.1993 T. 10808/633; 17.11.1989 T. 10336/14141; 11.11.1986 T. 1743/12106 (www.e-uyar.com)

²²⁹⁰ Bknz: 12. HD. 01.12.1992 T. 5740/15285 (www.e-uyar.com)

²²⁹¹ Bknz: 12. HD. 10.12.1986 T. 4626/14048; 23.10.1986 T. 739/11074; 25.09.1986 T. 1504/9578 (www.e-uyar.com)

²²⁹² Bknz: 12. HD. 17.01.1985 T. 10584/241 (www.e-uyar.com)

²²⁹³ Bknz: 12. HD. 09.05.1983 T. 2540/3615 (www.e-uyar.com)

²²⁹⁴ Bknz: HGK. 13.07.1968 T. İİD-401/570 (www.e-uyar.com)

²²⁹⁵ **UYAR, T.** “Arttırmaya Hazırlık Aşamasındaki Hatalı İşlemlerle İlgili” İhalenin Bozulması Nedenleri (ABD. 2001/3, s:65-92) (ABD. 2007/3, s:138-160)

²²⁹⁶ Ayrıntılı bilgi için Bknz: Yuk. İİK. mad. 126 - **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:6, s:9558 vd.

²²⁹⁷ Ayrıntılı bilgi için Bknz: Yuk. İİK. mad. 127 - **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:6, s:9626 vd.

²²⁹⁸ Ayrıntılı bilgi için Bknz: Yuk. İİK. mad. 125 - İİK. mad. 132 - **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:6, s:9523 vd - 9989 vd.

²²⁹⁹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: Yuk. İİK. mad. 124 - **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:6, s:9507 vd.

²³⁰⁰ Ayrıntılı bilgi için Bknz: Yuk. İİK. mad. 128 - **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:6, s:9699 vd.

Taşınmaz satışlarında «**Arttırmaya hazırlık aşamasındaki hatalı işlemler**» ile ilgili olarak, **yüksek mahkeme** aşağıdaki «hatalı işlem»lerin, «ihalenin feshini gerektireceğini» belirtmiştir. **Yüksek mahkeme;**

√ «*İİK. mad. 126/4 uyarınca, açık arttırmaya elektronik ortamda teklif vermeyle ilgili yeni düzenlemelerin satış kararında ve satış ilanında yer almasının zorunlu olduğunu, bu hususun mahkemece re'sen gözetileceğini*»²³⁰¹

√ «*Belediye ilanının usulüne uygun yapılmamasının ihalenin feshi sebebi olduğunu*»²³⁰²

√ «*Kıymet takdiri kesinleşmeden yapılan ihalenin feshi gerekeceği ve bu hususun mahkemece resen gözetilmesi gerekeceğini*»²³⁰³

√ «*Bilirkişiler tarafından hazırlanan kıymet takdiri raporunda, ihaleye konu bağımsız bölümün, üzerinde 4 adet 5 katlı blok ve 8 adet dubleks binadan oluşan toplam 88 daireden ibaret site içerisinde yer aldığı belirtilmiş olmasına rağmen, ihalede katılımcı sayısını etkileyebilecek bu hususun satış ilanlarında yer almasının ihalenin feshi nedeni olacağını*»²³⁰⁴

√ «*Satışı yapılan malların nitelikleri ve değerleri gözönüne alındığında özel bilgiyi ve uzmanlığı gerektirdiği için icra müdürlüğünce bilirkişi aracılığı ile malların tespiti suretiyle satışın gerçekleştirilmesi gerekirken icra müdürünün yaptığı değer tespiti esas alınarak satışın gerçekleştirilmesi doğru olmadığından ihalenin feshine karar verilmesi gerekeceğini*»²³⁰⁵

√ «*Satış ilanının vekil yerine asile tebliğ edilmesinin, başlı başına ihalenin feshi nedeni olacağını*»²³⁰⁶

√ «*İcra müdürlüğünce satış öncesi yapılan işlemlere ilişkin şikayetlere dair kararlar kesin olduğundan ihalenin feshi aşamasında ileri sürülmesinin mümkün olduğunu; ayrıca satış ilanı ve şartnamenin usulüne uygun düzenlenmediği hususundaki iddialarda daha önce şikayet konusu yapılmaya bile ihalenin feshi davasında dinlenmesine engel teşkil etmeyeceğini*»²³⁰⁷

√ «*Satış ilanının tirajı yüksek gazetelerden birinde yayımlanmasına karar verildiğine göre, mahkemece, gazete tirajının satış talebi tarihinde 50.000'in üzerinde olup olmadığına Basın İlan Kurumu'ndan sorulup oluşacak sonuca göre karar verilmesinin gerekeceğini*»²³⁰⁸

√ «*Gazete ilanının tirajı yüksek ve Türkiye genelinde yayımlanan bir gazetede yapılması gereğinin her yöreden alıcı çıkacak nitelikteki otel, fabrika benzeri yüksek değerli yerler olduğunu*»²³⁰⁹

²³⁰¹ Bknz: 12. HD. 24.10.2013 T. 24513/33298 (www.e-uyar.com)

²³⁰² Bknz: 12. HD. 16.04.2013 T. 6770/14684 (www.e-uyar.com)

²³⁰³ Bknz: 12. HD. 31.05.2012 T. 4151/18630 (www.e-uyar.com)

²³⁰⁴ Bknz: 12. HD. 22.11.2012 T. 24316/34404 (www.e-uyar.com)

²³⁰⁵ Bknz: 12. HD. 15.10.2012 T. 18290/29449 (www.e-uyar.com)

²³⁰⁶ Bknz: 12. HD. 22.11.2010 T. 28201/26941; 12.01.2010 T. 29694/178; 05.06.2012 T. 5429/19142; 05.06.2012 T. 5426/19154; 26.11.2012 T. 24332/34780; 04.05.2012 T. 860/15055; 10.07.2012 T. 8760/24211 (www.e-uyar.com)

²³⁰⁷ Bknz: 12. HD. 06.03.2012 T. 21627/6466 (www.e-uyar.com)

²³⁰⁸ Bknz: 12. HD. 03.06.2013 T. 15050/20586 (www.e-uyar.com)

²³⁰⁹ Bknz: 12. HD. 21.12.2006 T. 26510/3161; 30.09.2004 T. 15982/20566; 27.05.2004 T. 9766/13490 (www.e-uyar.com)

√ «*Kıymeti yüksek olan taşınmazlara ilişkin satış ilanının Türkiye genelinde tı-
raji fazla olan gazetelerden hiç olmazsa birinde yapılmasının sağlanması gerekece-
ğini*»²³¹⁰

√ «*İlanın şeklini belirleme yetkisine sahip olan icra memurunun, bu yetkisini
ilgililerin menfaatine uygun şekilde kullanmak zorunda olduğunu*»²³¹¹

√ «*Taşınmazın kıymeti de göz önünde bulundurularak, satış ilanının özel bir
okuyucu kesimine hitap eden Finansal Forum Gazetesi'nde yayınlanmış olmasının,
ihalenin feshini gerektirebileceğini*»²³¹²

√ «*Ondört bağımsız bölümü bulunan işyeri binasının satış ilânının Türkiye ge-
nelinde yayınlanan bir gazetede yapılmamış olmasının, ihalenin feshini gerektirece-
ğini*»²³¹³

√ «*İcra Müdürlüğüne satış ilanının «köyde», «belediye hoparlörü ile» ya da «di-
vanhaneye asılmak suretiyle» duyurulmasına karar verilen durumlarda, ilanın yapıldı-
ğına dair tutanakların dosyaya konulması gerekeceğini*»²³¹⁴

√ «*İcra müdürlüğüne «satış ilanının -gazete ilanı dışında- belediye -mezat- ve ilan
tahtasına asılmak suretiyle ilan edilmesine» karar verilen durumlarda, bu karara uyul-
mamasının ihalenin feshine neden olacağını*»²³¹⁵

√ «*Belediye ilanının, icra müdürlüğünün kararının aksine üç kez yerine bir kez
yapılmış olmasının, ihalenin feshini gerektiren bir usulsüzlük sayılacağını*»²³¹⁶

√ «*'Satışın belediye hoparlörü ile ilan edildiği' hususunun tutanakla kanıtlanması
(tespiti) gerekeceğini*»²³¹⁷

**c) «İhalenin yapılması sırasında doğan -ihalenin yapılması sırasındaki hatalı iş-
lemlerle ilgili- bozma nedenleri»,**

**d) «Alıcının taşınmazın önemli nitelikleri hakkında hataya düşürülmüş olması»
şeklinde sıralayabiliriz.**

B- «İhalenin bozulma nedenleri»; *bu nedenlerden yararlanabilecek olan «ilgilile-
rin sıfatlarına göre»* şöyle de sıralanabilir:

a- Borçlunun ileri sürebileceği bozma nedenleri: İhalenin bozulması daima borç-
lunun yararına sonuç doğurur. Çünkü, ihale ile borçlunun taşınır ya da taşınmaz malı,
malvarlığından çıkmakta, varlığı azalmakta, ihalenin bozulması ile ise, elinden çıkan mal
tekrar malvarlığına girmektedir.

İhalenin bozulması, bu şekilde borçlunun yararına sonuç doğuran işlem olduğundan,
uygulamada borçluların «ihalenin bozulması» istemleri ile çok sık karşılaşmaktadır.

²³¹⁰ Bknz: 12. HD. 22.12.2005 T. 20222/25709; 07.07.2004 T. 12787/17965; 13.05.2004 T. 7783/12120 (www.e-uyar.com)

²³¹¹ Bknz: 12. HD. 18.04.2011 T. 26165/6683; 07.04.2005 T. 4054/7478; 11.12.2000 T. 19218/19611; 24.11.2000 T. 17280/18315 (www.e-uyar.com)

²³¹² Bknz: 12. HD. 14.09.2004 T. 14512/19241 (www.e-uyar.com)

²³¹³ Bknz: 12. HD. 05.02.2001 T. 1146/1875 (www.e-uyar.com)

²³¹⁴ Bknz: 12. HD. 02.03.2000 T. 3108/3719; 25.01.2000 T. 17294/797 (www.e-uyar.com)

²³¹⁵ Bknz: 12. HD. 25.05.2011 T. 2857/10531; 31.05.1999 T. 6817/7166; 29.01.1996 T. 1114/976 (www.e-uyar.com)

²³¹⁶ Bknz: 12. HD. 15.11.1995 T. 15501/16009 (www.e-uyar.com)

²³¹⁷ Bknz: 12. HD. 02.03.1995 T. 2478/2901 (www.e-uyar.com)

Borçlular, yukarıda incelediğimiz bozma nedenlerinden; «ihaleye fesat (yolsuzluk) karıştırılmış olması», «artırmaya hazırlık aşamasındaki bozma nedenleri» ve «ihalenin yapılması sırasındaki bozma nedenleri»ne dayanarak ihalenin bozulmasını isteyebilirse de, «ihalenin sonra» meydana çıkan «taşınmazın önemli niteliklerinde alıcıların hataya düşürülmüş olması» nedenine dayanarak, yapılan ihalenin bozulmasını isteyemezler.

b- Alacaklının ileri sürebileceği bozma nedenleri: İhale bedeli ile alacağı karşılanmış olan alacaklılar, *kural olarak* ihalenin bozulmasını isteyemezler. Çünkü, yapılan ihalenin bozulmasında yararları yoktur. Buna karşın, ihale bedeli ile alacağı kısmen ya da tamamen karşılanmamış olan alacaklılar, «borçlu gibi» ihalenin bozulmasını istemekte yarar sahibidirler.

c- Alıcının ileri sürebileceği bozma nedenleri: Taşınmazı ihalede satın almış olan alıcılar, tüm bozma nedenlerine dayanarak, ihalenin bozulmasını isteyebilir.

d- Taşınmazın hissedarları ve taşınmaz üzerinde aynı hak sahibi bulunan kişilerin ileri sürebileceği bozma nedenleri: Bu kişiler «alacaklılar» gibi, ihalenin bozulmasını isteyecekleri gibi, ayrıca «ikametgahları bilindiği halde, kendilerine satış ilanını tebliğ edilmemiş olduğuna» bildirerek (İİK. mad. 127) de ihalenin bozulmasını isteyebilirler.

C- İcra ve İflâs Kanununda öngörülmemiş olan usulsüzlükler *ihalenin feshi sebebi* olarak ileri sürülüp, icra mahkemesinden «ihalenin feshine karar verilmesi» istenemez. Örneğin; *haczedilmezlik iddiası*, ihalenin feshi sebepleri arasında İcra ve İflâs Kanununda yer almamış olduğundan «ihalenin feshi sebebi» olarak ileri sürülemez.^{2318 2319 2320}

İhalenin bozulması kimlerin isteyebileceği İİK. mad. 134/II ve VIII’de düzenlenmiştir.²³²¹

İhalenin bozulmasını «*ihalenin bozulmasında hukuki yararı bulunan*» kişiler isteyebilir.²³²² Bu husus kanunda «*ihalenin feshini şikayet yolu ile talep eden ilgili, vaki yolsuzluk neticesinde kendi menfaatlerinin muhtel olduğunu ispatla mecburdur*» şeklinde belirtmiştir. (İİK. mad. 134/VIII). Bu nedenle, ihalenin bozulması isteminde bulunan kimsenin, «*ihalenin bozulma nedeni olarak ileri sürdüğü yolsuzluk sonucunda kendi yararının çiğnenmiş olduğunu*» başka bir deyişle «*yapılan ihaleden zarar görmüş*

²³¹⁸ Bknz: 12. HD. 19.01.2012 T. 13757/866; 16.12.2008 T. 18545/22126; 23.01.2007 T. 23346/740; 01.12.2005 T. 20001/23718; 18.07.2005 T. 12104/15941; 29.04.2005 T. 5735/9319 (www.e-uyar.com)

²³¹⁹ Karş: BALKAN, Y. Haczedilmezlik ve Benzer Müesseseler, 2009, s: 193, 194

²³²⁰ Karş: 12. HD. 02.12.1991 T. 5115/12593 (www.e-uyar.com)

²³²¹ UYAR, T. İhalenin Bozulmasını Kimler İsteyebilir “İY. Mad. 134/II” (Manisa Bar. Der. 2003/2, s:71-80) – UYAR, T. İhalenin Bozulması Davasının (Şikayetinin) Tarafları, (Terazi Huk. Der. Kasım/2006, S:3, s:27-30) – UYAR, T. “İhalenin Feshi” İstemini İçeren Dilekçede “Yurtiçinde Bir Adres Gösterme Zorunluluğu” “İİK. mad. 134/II, c:1” (İBD. Temmuz-Ağustos/2007, s:1561568)

²³²² ARSLAN, R./ YILMAZ, E./ AYVAZ, S.T./ HANAĞASI, E. age. s: 352 – ARSLAN, R. İhale ve İhalenin Feshi, s: 161 – KURU, B. İcra ve İflas Hukuku, C: 2, s: 1476 – KURU B. İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 2. Baskı s: 714 – ÜSTÜNDAĞ, S. İcra Hukukunun Esasları, s:288 – POSTA-CIOĞLU, İ. İcra Hukuku Esasları, s: 523 – BERKİN, N. İcra Hukuku Rehberi, s: 352 – MUŞUL, T. İhale ve İhalenin Feshi, s: 409 vd. – PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZKES, M. İcra ve İflâs Hukuku, s: 232 – MUŞUL, T. İcra ve İflâs Hukuku, 6. Baskı, C: 1, s: 884

olduğunu» kanıtlaması gerekir.²³²³ Çünkü, «ihalenin feshi» istemlerinde, “zarar unsuru”, “hukuki yarar koşulu” gibi, -Yargıtay’ın deyimiyle- bir «dava koşulu»dur.²³²⁴

Her somut olayda (uyuşmazlıkta), ihalenin feshini isteyen kişinin *hukuki yararı*’nın bulunup bulunmadığı icra satışlarında icra mahkemesince (ortaklığın giderilmesi satışlarında sulh hukuk mahkemesince) *doğrudan doğruya* araştırılır.²³²⁵

Yüksek mahkeme; son zamanlarda “*satışa konu taşınırın/taşınmazın takdir edilen kıymetinin %100’ünün üzerinde bir bedel ile satılmış olması halinde borçlu için İİK m.134/VIII’deki zarar unsurunun oluşmuş olmayacağını, bu nedenle borçlunun ihalenin feshini isteyemeyeceğini*” belirtmeye başlamıştır.

Gerçekten, **yüksek mahkeme** bu konuyla (yani; ‘*hukuki yarar unsuru*’) ile ilgili olarak;

√ “*Satış bedelinin, muhammen bedelin üzerinde olması halinde ihalede zarar unsurunun gerçekleşmediğinin kabulü gerektiği, satış bedelinin, taşınmazın muhammen bedelinin üzerinde olduğu anlaşılmalı olsa da, satış ilanı ve kıymet takdiri tebliğlerinin usulsüz olduğu ve borçlunun kıymet takdirine itiraz ettiği, ihalede esas alınan muhammen bedelin üzerinde olması halinde ihalenin feshine karar verilmesi, muhammen bedelin altında olması halinde ise zarar unsuru oluşmayacağından ihalenin feshi isteminin reddine karar verilmesi gerektiğini*”²³²⁶

√ “*Menkul ihalelerinde satış ilanının borçluya tebliği zorunlu değilse de; icra müdürlüğünce satış ilanının borçluya tebliğine karar verilmesi halinde, satış ilanının tebliğ edilmemesi ya da usulsüz tebliğ edilmesinin ihalenin feshi sebebi olduğu (İİK. mad. 114)-İcra müdürlüğünce; “satış ilanının borçluya ve diğerlerine bilgi amaçlı gönderilmesine, gönderilen tebligatın bila tebliğ dosyaya gelmesi halinde satış işlemlerine bu haliyle devamına” karar verildiği ve borçluya çıkartılan satış ilanının adresten ayrıldığı gerekçesi ile iade edildiği görüldüğünden, borçluya satış ilanının tebliğ edilememiş olması fesih sebebi değil ise de, fiili haciz işleminden sonra düzenlenen ve ihaleye esas alınan kıymet takdir raporu borçluya tebliğ edilmediğinden, bu durumda, borçlunun kıymet takdirinden usulüne uygun şekilde haberdar edilmediği anlaşıldığından, kıymet takdirinin kesinleştiği kabul edilemeyeceği ve mahkemece, borçlunun kıymet takdirine itirazı incelenerek, anılan taşınırın tespit edilecek değerinin, ihalede esas alınan muhammen bedelin üzerinde olması halinde, ihalenin feshine, muhammen bedelin altında olması halinde ise, ihalenin feshi isteminin reddine karar verilmesi gerektiğini*”²³²⁷

√ “*Taşınmazın niteliği ve değeri göz önüne alındığında, satış, uygun vasıtalarla -gazete ve belediye mezat işleri müdürlüğünde- satış tarihinden bir ay önce ilan edilmiş olduğundan, Belediye Başkanlığında ayrıca yapılan ilanda süre kuralına uyulmadığından bahisle ihalenin feshinin hatalı olduğu- Satış bedelinin, taşınmazın muhammen bedeline eşit olması halinde ihalede zarar unsurunun gerçekleşmediğinin kabulü gerektiği; ancak bu durumda, işin esasına girilmeden ihalenin feshi talebinin reddedilmiş olduğundan, şikayetçi aleyhine para cezasına hükmedilemeyeceğini*”²³²⁸

²³²³ Bknz: 12. HD. 07.07.2004 T. 12802/17900; 28.12.1983 T. 9833/11227; 29.11.1982 T. 8457/8802 (www.e-uyar.com)

²³²⁴ Bknz: 12. HD. 27.12.2004 T. 22528/26985; 03.06.1986 T. 13134/6648; 28.04.1986 T. 3263/4750 (www.e-uyar.com)

²³²⁵ Bknz: 12. HD. 25.03.1996 T. 3833/3977 (www.e-uyar.com)

²³²⁶ Bknz: 12. HD. 21.10.2019 T. 12061/15183 (www.e-uyar.com)

²³²⁷ Bknz: 12. HD. 13.02.2017 T. 24972/1818 (www.e-uyar.com)

²³²⁸ Bknz: 12. HD. 22.09.2016 T. 24677/19454 (www.e-uyar.com)

√ “Yerleşik Yargıtay uygulamasına göre, satış bedelinin, muhammen bedelin üstünde olması halinde, ihalede zarar unsurunun gerçekleşmediğinin kabulü gerektiği- İcra müdürlüğünce, satış ilanının ulusal gazetede yayımlanmasına karar verildiği ve buna bağlı olarak ilanın yapıldığı, bu halde satışın ayrıca mahalli gazetede ilanı gerekmediği- İlanın yetersiz olduğu hususu şikâyet konusu yapılmadığı halde, mahkemece re’sen nazara alınarak, bu husus gerekçe gösterilerek ihalenin feshine karar verilemeyeceği- Birden fazla taşınmazın aynı ilanla satışa çıkarılması halinde, toplam paraya çevirme giderinden satışı yapılan her taşınmaza isabet eden miktar oranlama suretiyle tespit edilerek, ayrıca müstakil harcamalar var ise bedele eklenerek, oluşacak sonuca göre İİK.nun 129. maddesindeki koşullara uygun şekilde satışın gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğinin belirlenmesi gerektiğini”²³²⁹

√ “İhalenin feshine karar verilmesi konusundaki talebin kabul edilebilmesi için, şikâyet yoluyla ihalenin feshini isteyen kişinin "yolsuzluk neticesinde kendi menfaatinin ihlal edilmiş olduğunu" isbat etmesi gerekeceği; yerleşik Yargıtay uygulamasına göre "satış bedelinin muhammen bedelin üstünde olması halinde, 'zarar unsuru'nun oluşmadığı" kabul edildiğinden, bu gibi durumlarda "ihalenin feshi talebinin reddine" karar verilmesi gerekeceğini”²³³⁰

belirtmiştir.

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

Alacaklı (Ö.) A.Ş tarafından borçlu (M.) A.Ş aleyhine yapılan -Adana ... İcra Müdürlüğü'nün 2018/... s.- icra takibinin kesinleşmesi ve takip konusu borcun ödenmemesi üzerine, Hatay İli, ... İlçesi, ... Mah. 112 ada, 3 numaralı parsel sayılı taşınmazın (fabrikanın) haczedilip satışa çıkarılmasını müteakip, 15.09.2020 tarihinde yapılan ihaleye sadece **alacaklının kendisi katılarak**, 21.456.922,64 TL muhammen bedelli taşınmaz birinci arttırmada 10.950.000,00 TL pey sürüp satın almıştır.

Borçlu vekili, dosya içinde yer alan “ihalenin feshi” dilekçesinde belirttiği nedenlerle, ihalenin feshini İ. İcra Hukuk Mahkemesi’nden istemiştir.

Belirtilen bu fesih sebepleri çerçevesinde özellikle;

A- Yukarıda²³³¹ ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi; davacı vekilinin “şikâyet dilekçesi”nde ifade ettiği gibi “fabrikanın ihalesine girmek düşüncesiyle fabrikayı gezip görmek isteyen kişilerin (ahıcıların) karşı taraf alacaklının görevlendirdiği bekçi tarafından, fabrikaya sokulmamış olmaları ve daha sonra da bu kişilerin ihaleye katılmalarının önlenmiş olması” ihaleye fesat karıştırmak olup, ihalenin feshine karar verilmesine neden olur.

Nitekim **yüksek mahkeme** bu konuyla ilgili olarak,

√ “İhaleye girmek isteyenlerin, ihaleye sokulmamalarının, fesat nedeniyle ihalenin feshine neden olacağını”²³³²

√ “İhale sırasında, ihaleye katılmak isteyen kişilerin ihaleye girmelerinin engellendiği iddiasının, ihaleye fesat karıştırıldığı iddiası niteliğini taşıdığını”²³³³

²³²⁹ Bknz: 12. HD. 05.05.2015 T. 8530/12573 (www.e-uyar.com)

²³³⁰ Bknz: 12. HD. 21.06.2012 T. 6574/21987 (www.e-uyar.com)

²³³¹ Bknz: Yuk. dipn. 4-56.

²³³² Bknz: 12. HD. 27.01.2000 T. 17437/907 (www.e-uyar.com)

²³³³ Bknz: 12. HD. 18.09.1997 T. 8188/8779 (www.e-uyar.com)

√ “İhale sırasında, ihaleye katılmak isteyen kişilerin ihaleye girmelerinin engellendiği» iddiasının, ihaleye fesat karıştırıldığı iddiası niteliğini taşıdığı”²³³⁴

√ “İhaleye girmek isteyenlerin, ihaleye sokulmamalarının, fesat nedeniyle ihalenin feshine neden olacağını”²³³⁵

belirtmiştir.

“İhaleye fesat karıştırılmış olup olmadığı” tanık dahil her türlü delille ispat edilebileceğinden²³³⁶ mahkemece dinlenen tanıkların ifadeleri değerlendirilerek, varılacak sonuç çerçevesinde gerekli kararın verilmesi icap edecektir.

B- Yukarıda²³³⁷ ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi “arturmaya hazırlık aşamasındaki hatalı işlemler” ihalenin feshine neden olduğundan, “ilanın şeklini belirleme yetkisine sahip olan icra memurunun, bu yetkisini ilgililerin menfaatine uygun şekilde kullanmak zorunda olduğu”ndan, bu husus **yüksek mahkemece**;

√ “İlanın şeklini belirleme yetkisine sahip olan icra memurunun, bu yetkisini ilgililerin menfaatine uygun şekilde kullanmak zorunda olduğunu”²³³⁸

√ “İlanın şeklini belirleme yetkisine sahip olan icra memurunun, bu yetkisini ilgililerin menfaatine uygun şekilde kullanmak zorunda olduğunu”²³³⁹

şeklinde belirtilmiş olduğundan, somut olayda bir fabrika satışı söz konusu olduğundan ve yapılan ihaleye sadece alacaklı katılıp değer altında bir bedelle ‘alacağına mahsuben’ fabrikayı satın almış olduğundan, şikayetçi-borçlu bakımından yukarıda²³⁴⁰ belirttiğimiz gibi “zarar” (hukuki yarar) koşulu gerçekleşmiştir.

Yüksek mahkemenin bu konudaki içtihatları uyarınca; somut olayda “her yöreden alıcısı çıkabilecek -fabrika, otel gibi- benzeri nitelikte bir taşınmaz söz konusu olduğundan, satış ilanının tirajı 50 binin çok üzerinde ve yurt genelinde yayınlanan bir gazetede” yayınlanması gerekirdi. Nitekim **yüksek mahkeme** bu hususu açık seçik pek çok kararında ifade etmiştir:

√ “Her yöreden alıcısı çıkabilecek otel, fabrika veya benzeri nitelikteki taşınmazların satış ilanlarının tirajının 50.000’in üzerinde olup olmamasının önem taşıdığını-Satış bedelinin, muhammen bedelin üzerinde olması halinde, ihalede zarar unsurunun gerçekleşmediğinin kabulü ile ihalenin feshi istemin bu nedenle reddi ve bu durumda İİK. mad. 134/2. maddesi uyarınca, işin esasına girilemeyeceğinden borçlu aleyhine para cezasına hükmedilmemesi gerekeceğini”²³⁴¹

√ “Satışı yapılan menkullerin beton santrali olduğu, her yöreden alıcısı çıkabilecek otel, fabrika veya benzeri nitelikte bir mal olmadığı, şikayetçi haciz alacaklısı da ihaleye katılıp pey sürmüştü olup, menkuller muhammen bedelin çok üzerinde satıldığından zarar unsuru da olmadığından mahkemece, ilanın ulusal çapta yayım yapan gazetelerden birinde yapılması gerektiği gerekçesi ile ihalenin feshine karar verilemeyeceğini”²³⁴²

²³³⁴ Bknz: 12. HD. 05.02.1992 T. 9043/998 (www.e-uyar.com)

²³³⁵ Bknz: 12. HD. 15.05.1986 T. 12064/5793 (www.e-uyar.com)

²³³⁶ Bknz: Yuk. dipn. 61-81.

²³³⁷ Bknz: Yuk. dipn. 82-87.

²³³⁸ Bknz: 12. HD. 11.12.2000 T. 19218/19611 (www.e-uyar.com)

²³³⁹ Bknz: 12. HD. 24.11.2000 T. 17280/18315 (www.e-uyar.com)

²³⁴⁰ Bknz: Yuk. dipn. 108-111.

²³⁴¹ Bknz: 12. HD. 15.03.2016 T. 2224/7643 (www.e-uyar.com)

²³⁴² Bknz: 12. HD. 13.11.2012 T. 22368/32760 (www.e-uyar.com)

√ “Gazete ilanının tirajı yüksek ve Türkiye genelinde yayımlanan bir gazetede yapılması gereğinin, her yöreden alıcı çıkacak nitelikteki otel, fabrika benzeri yüksek değerli yerler için olduğunu”²³⁴³

√ “Gazete ilanının tirajı yüksek ve Türkiye genelinde yayımlanan bir gazetede yapılması gereğinin, her yöreden alıcı çıkacak nitelikteki otel, fabrika gibi benzeri yüksek değerli yerler için olduğunu”²³⁴⁴

√ “Taşınmazın kıymeti de göz önünde bulundurularak, satış ilanının özel bir okuyucu kesimine hitap eden Finansal Forum Gazetesi’nde yayınlanmış olmasının, ihalenin feshini gerektirebileceğini”²³⁴⁵

√ “Gazete ilanının tirajı yüksek ve Türkiye genelinde yayımlanan bir gazetede yapılması gereğinin, her yöreden alıcı çıkacak nitelikteki otel, fabrika benzeri yüksek değerli yerler için olduğunu”²³⁴⁶

√ “On dört bağımsız bölümü bulunan işyeri binasının satış ilanının Türkiye genelinde yayınlanan bir gazetede yapılmaması olmasının ihalenin feshini gerektireceğini”²³⁴⁷

belirtmiştir.

Somut olayda, ‘satış ilanı’ Millî Gazete gibi tirajı 50 binin hemen üzerinde olan bir gazetede ilan edilmiş ve bu ilan şekli “alacaklılardan başka bir kimsenin ihaleye katılması için” yeterli olmamıştır.

SONUÇ: Yukarıda belirttiğimiz nedenlerle; somut olayda, her yönden alıcısı çıkabilecek bir fabrika niteliğindeki taşınmazın, tahmini kıymeti 21.456.922 TL olmasına rağmen, ihaleye sadece alacaklının katılıp, alacağına mahsuben 10.950,00 TL’ye satın almış olması, “yapılan satış ilanının alacaklıdan başka kişilere de duyurulmasını sağlamadığından yetersiz kalmış olup düşük bir bedelle taşınmazın satılmasına neden olduğundan” ihalenin feshine karar verilmesinin isabetli olacağını belirtir, “hukuki mütalâamızı” (uzman görüşümüzü) “HMK. m. 293”, takdiri muhterem mahkemeye ait olmak ve borçlu vekili Av. Sn. ... tarafından İ. İcra Hukuk Mahkemesi’nin 2020/... sayılı dosyasına ibraz edilmek üzere saygıyla sunarız. 16.11.2020

²³⁴³ Bknz: 12. HD. 21.02.2006 T. 26510/3161 (www.e-uyar.com)

²³⁴⁴ Bknz: 12. HD. 30.09.2004 T. 15982/20566 (www.e-uyar.com)

²³⁴⁵ Bknz: 12. HD. 14.09.2004 T. 14512/19241 (www.e-uyar.com)

²³⁴⁶ Bknz: 12. HD. 27.05.2004 T. 9766/13490 (www.e-uyar.com)

²³⁴⁷ Bknz: 12. HD. 05.02.2001 T. 1146/1875 (www.e-uyar.com)

(396)

KONU: “Karşılıksız Çek Keşide Etmek” Suçunun Unsurlarının Neler Olduğu ve Çekin Karşılıksız Çıkması Halinde, Çek Arkasına Muhatap Banka Tarafından Vurulan Kaşede, Çeki İbraz Etmiş Olan Gerçek Kişinin/Tüzel Kişinin Temsilcisinin ‘Ad ve Soyadı’nın Yazılmamış Olmasının, “Mahkûmiyet Kararı” Verilmesine Engel Teşkil Edip Etmeyeceği

*

Karşılıksız çek keşide etme suçu”, 5941 sayılı Çek Kanunu’nun 5/I maddesinde²³⁴⁸ düzenlenmiştir.

A. Suçun Maddi Unsurları²³⁴⁹:

- a. Ortada Şeklen Çek Niteliğini Taşıyan Bir Senet Bulunmalıdır.
- b. Çek, Düzenleme Tarihine Göre Süresinde İbraz Edilmiş Olmalıdır.
- c. Çek Meşru Hamil Tarafından İbraz Edilmiş Olmalıdır.
- d. İbraz Anında Çekin Karşılığı Bulunmamalıdır.

e. Hamilin Talebi Üzerine ‘Çekin Karşılığının Bulunmadığı’ Çek Arkasına Bankanın Yetkili Kişileri Tarafından ‘Çek Kanunu’nun 3. Maddesinin 4. Bendinde Açıklandığı Şekilde’ belirtilmiş olmalıdır.

Bu husus 5941 sayılı Çek Kanunu’nun 3. maddesinin 3. fıkrasının 4. bendinde;

“Hamilin talepte bulunması halinde, ‘karşılıksızdır işlemi’; çekin arka yüzüne tahsil için bankaya ibraz edildiği tarih, hesap durumu, bankanın yükümlülüğü çerçevesinde ödediği miktar ve ibraz eden gerçek kişinin adı ve soyadı yazılmak, bu kişinin tüzel kişi adına bedeli tahsil etmesi halinde bu husus belirtilmek ve bu kişi ile birlikte banka yetkilisi tarafından imzalanmak sureti ile yapılır. Banka tarafından ödenen miktar düşüldükten sonra karşılıksız kalan tutar açıkça belirtilir...”

şeklinde düzenlenmiştir.

Bu husus, 5941 sayılı Kanun’un 3. maddesinin gerekçesinde de açıkça belirtilmiştir.²³⁵⁰

Yargıtay 19. Ceza Dairesi de (27.01.2020 T. E:2019/35817, K:415 sayılı kararında) aynı hususu;

“Çekin kanuni süresinde yetkili hamil tarafından bankaya ibrazında, muhatap banka tarafından çek üzerinde yapılacak inceleme, Türk Ticaret Kanunu ve Çek

²³⁴⁸ MADDE: 5 - (31.01.2012 T. ve 6273 sayılı Kanun’la “m.3” ve 15.07.2016 T. ve 6728 sayılı Kanun’la “m.63” değişik) “Üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre kanuni ibraz süresi içinde ibrazında, çekle ilgili olarak ‘karşılıksızdır’ işlemi yapılmasına sebebiyet veren kişi hakkında, hamilin şikâyeti üzerine, her bir çekle ilgili olarak, binbeşyüz güne kadar adli para cezasına hükümlenir...”

²³⁴⁹ ÖZGENÇ, İ. Çek Kanunu, 2019, 8. Bası, s:82 vd. – DEMİR, Ş. 5941 sayılı Çek Kanunu’nda Düzenlenen İdari ve Cezai Yaptırımlar (ABD. 2013/1 s:229 vd.) – COŞKUN, M. İcra-ıflas Suçları, 6. Bası, 2020, s:218 vd. – GÜNAY, M./ GÜNAY, M. 5941 sayılı Çek Kanununa Göre Karşılıksız Çek Düzenleme Suçu, (Türkiye Adalet Akademisi Dergisi “TAAD”, Temmuz/2010, S:2, s:326 vd.) – GENÇTÜRK, M. 5941 sayılı Yeni Çek Kanunu’na Göre Karşılıksız Çek Keşide Etme Suçunda Şikâyet Hakkı, (Süleyman Demirel Üniv. İİBF Der. 2010/2, s:237 vd.)

²³⁵⁰ ÖZGENÇ, İ. age. s:64

Kanunu'nda yazılı hususlarla sınırlı olacağını - Muhatap banka tarafından çek hesabında yeterli karşılık varsa çek bedelinin hamile ödenmesinin zorunlu olduğunu - Çek hesabında yeterli karşılık bulunmuyorsa, bu durumda yetkili hamilin talebi üzerine, Çek Kanunu'nun ilgili maddesinde yazılı hususlar çekin arkasına yazılmak suretiyle karşılıksızdır işlemi yapılmasının zorunlu olduğunu - Çekin süresinde yetkili hamil tarafından muhatap bankaya ibrazında, şayet yeterli karşılığı bulunmuyorsa, bu durumda yetkili hamilin talebi üzerine, 5941 sayılı Kanun'un 3 maddesinin 4. bendinde yazılı hususların, çekin arkasına yazılmak suretiyle 'karşılıksızdır' işleminin yapılması gerektiğini”

şeklinde belirtmiştir.

B. Suçun Manevi Unsuru²³⁵¹:

“Karşılıksız Çek Düzenleme Suçu”nun oluşabilmesi için, çekin karşılığının *kasten* veya dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak, yani en azından *taksirle* çek hesabında para bulundurulmaması gerekir.

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

• Şikayetçi-alacaklı (B.) A.Ş. vekili 13.03.2019 tarihli ‘*şikâyet dilekçesi*’ ile özetle;

“-Şüpheli (Y.) SAN. ve TİC. A.Ş. yetkilisi (H. O. Y.) tarafından keşide edilmiş 22.02.2019 keşide tarihli, 50.000 Euro bedelli çekin, müvekkili tarafından bankaya ibraz edildiğini, ancak çekin karşılığının bulunmaması üzerine bankaca ‘*karşılıksızlık işlemi yapıldığını*’ yani çekin arkasına bankaca kaşe basılarak bu durumun belirtildiğini,

“-Şüphelinin bu eylemi 2941 sayılı Çek Kanunu uyarınca ‘*suç*’ teşkil ettiğinden, cezalandırılması için -yetkili ve görevli mahkeme olan- İstanbul İcra Ceza Mahkemesine başvurduklarını”

belirtmiştir.

• Sanık (H. O. Y.) müdafii, 09.12.2019 tarihli ‘*savunma dilekçesi*’nde özetle;

“-Takibe konu çekin ‘*kambiyo senedi*’ niteliğinde olmadığını, daha doğrusu -Sivas ...’deki ‘...’ ünvanlı iş yerinin devri için- bir ‘*teminat çeki*’ olarak düzenlenip, çek lehtarını (E.) A.Ş.’ne - diğer (3) adet çekle birlikte- teslim edilmiş olduğunu,

-Hem şikâyet konusu çekin üzerinde bu çekin ‘*teminat çeki olduğu*’ hususunun belirtilmiş olduğunu ve hem de ayrıca borçlu şirket olan müvekkili (Y.) SAN. ve TİC. A.Ş. ile çek lehtarını olan (çeklerin teslim edildiği) (E.) A.Ş. arasında düzenlenen 01.10.2017 tarihli protokolde bu hususun açıkça belirtilmiş olduğunu,

-İİK. m. 347 gereğince şikâyet hakkının, fiilin öğrenildiği tarihten itibaren 3 ay geçmekle düştüğünü, bu olayda da şikayetçi tarafından 18.03.2019 tarihinde yapılmış olan şikâyetin süresinden sonra yapılmış olması nedeniyle düşmüş olduğunu,

-‘*Karşılıksız çek düzenleme suçu*’nun manevi unsurunun olayda gerçekleşmemiş bulunduğunu, çünkü bu suçun kasten işlenebildiğini, olayda ise, şikâyet konusu çek teminat amacıyla verilmiş olduğundan, müvekkilin ‘hesabında kasten çek karşılığını buldurmamış olduğu’ndan söz edilemeyeceğini”

belirterek, “müvekkilinin beraatine karar verilmesini” talep etmiştir.

• Şikayetçi (B.) A.Ş. vekili 24.12.2019 tarihli “*sanık müdafinin sunduğu belgelere ilişkin beyanlarını içeren dilekçesi*”nde özetle;

“-Sanık müdafinin sunduğu ‘EK PROTOKOL’ başlıklı belgeyi kabul etmediklerini, şikâyet konusu 22.02.2019 keşide tarihli çekin muhatap bankaya 01.03.2019 tarihinde ibraz edildiğini, ancak karşılığının bulunmadığının anlaşıldığını, bu hususun çekin arkasına şerh edildiğini,

-Bu çekin ayrıca İstanbul Anadolu ... İcra Müdürlüğü’nün 2019/... sayılı dosyası ile takibe konulduğunu, borçlu tarafından ‘*borca itiraz*’ edilip, İstanbul ... İcra Hukuk Mahkemesi’nde dava açıldığını ve bu mahkemenin 21.05.2019 T. ... s. kararı ile ‘*davanın reddine*’ karar verildiğini,

-Borçlu şirketin yukarıda belirtilen 50.000,00 TL bedelli çeki dışında, 200.000,00 TL ve 40.000,00 Euro bedelli çeklerinin de karşılıksız çıktığını, bunların icraya verilmesi üzerine, borçlu şirket tarafından ‘*borca ve imza*’ya itiraz edildiğini, ancak İstanbul ... İcra Hukuk Mahkemesi’nin 22.10.2019 T. ve ... s. kararları ile borçlunun açtığı davanın ‘*reddine*’ karar verildiğini,

-Borçlu şirketin 200.000,00 TL’lik çekinin karşılıksız çıkması nedeniyle, borçlu hakkında İstanbul ... İcra Ceza Mahkemesi’nde ceza davası açıldığını, bu mahkemece de 19.11.2019 T. 2018/... E. s. kararla mahkûmiyet kararı verildiğini,

-Sanık müdafince sunulan PROTOKOLün sonradan düzenlenmiş olduğunu,

-Çekin ‘*teminat çeki olması*’nın, onun ‘*kambiyo senedi*’ sayılmasına mâni olmaya çağını çünkü TTK hükümleri ile Yargıtay içtihatları uyarınca, çek üzerinde ‘*teminat çekidir*’ yazılmasının, bu çekin ‘*kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takibe konulması*’nı engellemeyeceğini, keşideci ile lehtar arasındaki temel ilişkiden kaynaklanan def’ilerin, iyi niyetli hamile karşı ileri sürülemeyeceği vs...”

belirtilmiştir.

*

Dosya içinde bulunan; borçlu (U.) A.Ş. (yeni unvanı; (Y.) SAN. ve TİC. A.Ş.) ile (E.) A.Ş. arasında düzenlenmiş bulunan 01.10.2017 tarihli ‘PROTOKOL’ün (3). maddesinde;

“**3.1.** Teminat alan Sivas ...’deki “...” ünvanlı iş yerinin içerdeki tüm demirbaşları ile birlikte teminat alana devredebektir. Devir işlemi 01.03.2019 tarihine kadar gerçekleşebektir.

Devir işlemine istinaden teminat verene ait olan;

-03.11.2017 tarih ve 40.000,00 Euro bedelli çek,

-31.12.2018 tarih ve 365.000,00 TL bedelli çek,

-16.02.2019 tarih ve 200.000,00 TL bedelli çek,

-22.02.2019 tarih ve 50.000,00 Euro bedelli çekler,

Teminat alan lehine düzenlenerek TEMİNAT ÇEKİ ŞERHİ yazılmak koşulu ile teminat alana teslim edilebektir.

3.2. 01.03.2019 tarihinde devir işleminin gerçekleşmesi halinde, işbu protokolün 3.1. maddesinde belirtilen çekler, teminat verene teslim edilebektir.

Teminat alan, işbu çekleri ciro edemeyecek ve başka hiçbir yerde kullanamayacaktır.

3.3. Teminat alan, işbu protokolün 3.1. maddesinde belirtilen çekleri başka kişilere devretmesi/cirolaması halinde, teminat verenin bu sebeple doğmuş ve doğacak tüm müspet ve menfi zararlarını karşılamayı kabul ve beyan ve taahhüt eder.”

şeklinde belirtilmiştir.

Yukarıda ifade edildiği gibi, kendisine ‘teminat çeki’ olarak verilmiş olan (4) adet çeki teslim alan çek lehtarının, bu çekleri sanık-borçlu (Y.) SAN. ve TİC. A.Ş. ile (E.) A.Ş.’ye iade edeceği yerde (iade etmeyip, kendisinin icraya koyması ve/veya ‘karşılıksız çek’ düzenleme suçundan dolayı şikâyette bulunması halinde, bundan bir sonuç elde edemeyeceğini bildiği için) kötü niyetle bunları, kendisi ile ticari ilişkisi bulunan şikayetçi-alacaklı (B.) A.Ş.’ye ciro etmiştir.

*

A- Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta da uygulanması gereken -ilişkide tam metnini sunduğumuz- **Yargıtay 19. Ceza Dairesi’nin 27.01.2020 T. ve 2019/3587, K:415 sayılı kararında yüksek mahkeme** -kararının “SONUÇ” kısmının sondan önceki 2. paragrafında- açıkça;

“Muhatap banka tarafından çek hesabında yeterli karşılık varsa çek bedelinin hamile ödenmesi zorunludur. Çek hesabında yeterli karşılık bulunmuyorsa, bu durumda yetkili hamilin talebi üzerine, 5941 sayılı Kanun’un 3/4. maddesinde yazılı hususlar çekin arkasına yazılmak suretiyle ‘karşılıksızdır işlemi’ yapılmaması zorunludur.”

ş e k l i n d e hüküm kurmuştur.

Yüksek mahkemenin kararında vurguladığı 5941 s. Çek Kanunu’nun (3). maddesinin 4. bendinde:

“Hamilin talepte bulunması halinde, ‘karşılıksızdır işlemi’; çekin arka yüzüne tahsil için bankaya ibraz edildiği tarih, hesap durumu, bankanın yükümlülüğü çerçevesinde ödediği miktar ve **ibraz eden gerçek kişinin adı ve soyadı yazılmak**, bu kişinin tüzel kişi adına bedeli tahsil etmesi halinde bu husus belirtilmek ve bu kişi ile birlikte banka yetkilisi tarafından imzalanmak suretiyle yapılır. Banka tarafından ödenen miktar düşüldükten sonra karşılıksız kalan tutar açıkça belirtilir...”

denilmektedir.

Başka bir deyişle; 5941 s. Çek Kanunu’nun (3). maddesinin 4. bendi -çekin karşılıksız çıkması halinde- ‘karşılıksız işleminin ne şekilde yapılacağını öngörmektedir.

Aynı husus -yukarıda dipn. 3’de de belirttiğimiz gibi- 5941 s. Kanun’un (3). maddesinin gerekçesinde de açıklanmıştır.

Somut olayda, ***‘şikâyet konusu çekin karşılıksız olduğu’***, çekin arkasına 5941 s. Kanun’un 3. maddesinin 4. bendinde öngörüldüğü şekilde yazılmamıştır.

Yani; ***şikâyet konusu çekin kim tarafından bankaya ibraz edildiği, hamilin kim olduğu, ibraz eden gerçek kişinin ad ve soyadı yazılarak belirtilmemiştir.***

Böyle bir durumda, Yargıtay 19. Ceza Dairesi - 27.01.2020 T. 35817/415 s. kararında;

“..... 5941 s. Kanun’un 3/4. maddesi gereği ‘karşılıksızdır’ işlemi yapılmamışsa, çek hesabında yeterli karşılığı bulundurmamakla yükümlü gerçek kişinin ‘karşılıksızdır işlemi yapılmasına sebebiyet verme’ suçundan dolayı cezalandırılmasının mümkün olmadığına, 27.01.2020 tarihinde **oybirliğiyle karar verildi.**

denilmiştir.

B- Yargıtay pek çok kararında²³⁵² “*aralarında ticari ilişki bulunan kişilerin birbirlerinin mali durumlarını bilebileceklerini, ‘bu konuda bilgi sahibi olmadıklarını’ ileri sürmelerinin hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğini (aykırı olacağını)’*” bildirdiğinden, mahkemece özellikle tarafların ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak, şikayetçi-alacaklının, şikayet konusu çeki/çekleri kendisine ciro etmiş olan çek lehtar-alacaklının ‘*teminat çeki olan bu çeki/çekleri*’ kendisine ciro ederken bunların ‘*teminat çeki*’ olduğunu bilip bilmediğinin araştırılarak, edinilecek kanaate göre, şikayetçi-alacaklının ‘*kötü niyetli olup olmadığını*’ değerlendirerek, sonucuna göre karar vermesi gerekecektir.

Takdiri muhterem mahkemeye ait olmak ve sanık vekili Sn. Av. ... tarafından, İstanbul 22. İcra Ceza Mahkemesi’nin 2019/229 E. sayılı dosyasına “*uzman görüşü*” (HMK. m. 293) olarak ibraz edilmek üzere hazırlamış olduğumuz hukuki mütalâamız saygıyla sunarız. 13.11.2020

²³⁵² Bknz: 17. HD. 02.12.2019 T. 4307/11389; 08.10.2019 T. 12648/9053; 30.04.2019 T. 17691/5318; 25.12.2018 T. 18860/12700; 27.03.2018 T. 12039/3299; 25.10.2016 T. 7077/9343; 15.02.2016 T. 634/1577; 24.02.2015 T. 16719/3317 vs. (www.e-uyar.com)

(397)

KONU: “Yukarı Doğru Aşırı Oransızlık” (İİK m.280) ve “Ticari İşletmenin Devrine Yönelik İptal” (İİK m.280/III) Sebepleriyle Açılan Tasarrufun İptali Davasının Düşündürdükleri

*

I-Hakkında «haciz» işlemine girilen (iflâsta; «iflâs kararı verilen») (İİK. mad. 165, 191/I) borçlunun *tasarruf yetkisi*, bu tarihten itibaren kısıtlanır.

«Malları üzerine haciz konulması»ndan (veya haklarında iflâs kararı verilmesi»nden) önce, malları üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabilen borçlular, henüz alacaklıların -haciz ve iflâs yolu ile- takibine hedef olmadan, onlardan «mal kaçırmak» (yani, onların haklarında yapacağı takibi semeresiz bırakmak) amacı ile, malvarlığının tamamını ya da bir kısmını, bir takım «hileli» işlemlerle (yani, bedelsiz olarak ya da çok ucuz bedelle) başkalarına (özellikle, yakınlarına, kendilerinin bu amacını bilen veya bilebilecek durumda bulunan arkadaşlarına/tanıdıklarına) devredebilirler ya da bedelini kendileri ödeyerek yakınları üzerine taşınır/taşınmaz mal satın alarak malvarlığını azaltabilirler...

İşte, bu gibi kötü niyetli borçluların «alacaklarından mallarını kaçırmak kasdı ile» yaptıkları bu tür işlemlerden zarar gören alacaklıları korumak amacı ile, onlara «tasarrufun iptali davası» denilen bir ‘dava açma hakkı’ tanınmıştır.

«Tasarrufun iptali davası»nı «bir borçlunun, alacaklarına zarar vermek kasdıyla, mallarının haczinden veya hakkında iflâs kararı verilmeden önce, yani henüz tasarruf yetkisinin kısıtlanmadığı dönemde, alacaklarından mallarını kaçırmak için yapmış olduğu tüm tasarrufların, sadece davacı-alacaklı bakımından hükümsüz sayılmasını sağlamak için, ‘kural olarak’ kesin ya da geçici aciz vesikasına sahip alacaklılarca kanunda öngörülen sebeplere dayanarak, beş yıllık hak düşürücü süre içinde açılabilen, ‘borçlunun malvarlığından çıkardığı’ dava konusu mal ve haklar üzerinde davacı-alacaklıya ‘cebri icra yetkisi’ tanıyan, şahsi nitelikte bir eda davası»dır. ş e k l i n d e tanımlayabiliriz.

II- Bu davanın amacı; borçluların henüz tasarruf yetkilerinin kısıtlanmamış olduğu dönemde (yani; «malları üzerine haciz konulmadan» veya «hakkında iflâs kararı verilmeden» önce) alacaklılarından mal kaçırmak kasdı ile, kötü niyetle yapmış oldukları hukukî işlemleri, davacı alacaklı bakımından hükümsüz sayarak, borçlunun malvarlığından uzaklaştırdığı (çıkardığı) dava konusu mal ve haklar üzerinde, alacaklının -sanki, bu mal ve haklar halâ borçluya aitmiş gibi- cebri icra yolu ile alacağını elde etmesini -bu malın haciz ve satışını isteyerek- sağlamaktır.²³⁵³

Yüksek mahkeme, çeşitli içtihatlarında «tasarrufun iptali davasının amacı» hakkında;

√ «İcra ve İflas Kanunu’nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarındaki amacın, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında

²³⁵³ MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 2. Baskı, 2017, s: 23 - EROĞLU, O. Tasarrufun İptali Davası ile Muvazaa Davası ve Karşılaştırılması, 2019, s: 28 - ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E. İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, 2020 s: 556 - KURU, B. İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s: 1397 - ATALI, M./ERME-NEK, İ./ERDOĞAN, E. İcra ve İflas Hukuku, 2.Baskı, 2019 s: 726 - PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M. İcra ve İflas Hukuku, 11. Baskı, 2013 s: 857 - SERT-KAYA, A.Ş./KUL, S. Tasarrufun İptali Davaları, 2016 s: 5 - ÇETİN, H.E. Tasarrufun İptali, Muvazaa, İnançlı İşlem ve Nam-ı Müstear, 2016, s: 17

geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da ‘iyiniyet kurallarına aykırılık’ nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»²³⁵⁴

√ «Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da ‘iyiniyet kurallarına aykırılık’ nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasına ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»²³⁵⁵

√ «Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da ‘iyiniyet kurallarına aykırılık’ nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»²³⁵⁶

√ «İptal davasının amacının iptali istenilen işlem hiç yapılmamış gibi, borçlunun malvarlığından çıkan malın, iptali isteyen davacı bakımından, tekrar iadesini temin ederek alacaklının hakkını elde etmesini mümkün kılmak olduğu; eş söyleyişle, iptal davası ve iptal kararının, devir alanın borçludan yaptığı iktisaba etkisi bulunmayıp, dava sonunda mülkiyetin el değiştirmiş olmasının söz konusu olmadığını- Bu itibarla iptal davasının alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olduğunu- Davacının bu tür davalardaki amacının elde edemediği alacağını tahsil edebilmek için hukuksal işlemin kendisi yönünden geçersizliğini sağlamak olduğunu- dolayısıyla, davacının amacı belirlenerek, takip hukuku alanında borçlunun tasarrufları için, İcra ve İflas Kanunu’nun 277 ve devamı maddelerinde öngörülen tasarrufun iptali kurallarının uygu-lanması gerekeceğini»²³⁵⁷

√ «Tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da ‘iyiniyet kurallarına aykırılık’ nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»²³⁵⁸

√ «Tasarrufun iptali davasında, davacının davalılardan Ali H. adına takip yaptığı, davalının ise adına kayıtlı taşınmazları 01.04.2011 tarihinde hacizli olarak davalı 3. kişi Fikri A. ’e devrettiği, 3. kişinin ise taşınmazları hacizli olarak aldığı kabul ettiği, davacının taşınmazları üzerinde haczin devam ettiği, 3. kişi tarafından da 07.04.2011 tarihinde hacizli olarak satın aldığı anlaşıldığından İİK. ’nun 277. ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan davalardaki amaç tasarrufun iptali ile davacı alacaklıya haciz ve satış isteme yetkisi vermek olduğuna göre, davacının hacizli taşınmazları usulüne uygun olarak sattırarak alacağını alma imkanına sahipken, bu davayı açmakta hukuki yararının olmadığını»²³⁵⁹

belirtmiştir.

III- Yapılan açıklamalardan anlaşıldığı gibi iptal davası, «dava konusu malın aynına ilişkin bir dava olmayıp kişisel bir dava»dır.²³⁶⁰ Yani bu dava sonunda, tasarrufa

²³⁵⁴ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230 (www.e-uyar.com)

²³⁵⁵ Bknz: 17. HD. 19.11.2018 T. 946/10870 (www.e-uyar.com)

²³⁵⁶ Bknz: 17. HD. 05.11.2018 T. 6517/10079 (www.e-uyar.com)

²³⁵⁷ Bknz: Ankara BAM. 26. HD. 02.11.2018 T. 2167/1536 (www.e-uyar.com)

²³⁵⁸ Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 4016/9049 (www.e-uyar.com)

²³⁵⁹ Bknz: 17. HD. 10.10.2018 T. 4073/8933 (www.e-uyar.com)

²³⁶⁰ **UMAR, B.** Türk İcra-İflas Hukukunda İptal Davası, 1963 s: 19 - **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, 2016, s: 664 - **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, 1997, s: 3409 - **KURU, B.** El Kitabı, s: 1397 - **BERKİN, N.** İflâs Hukuku Rehberi, 1980, s: 111 -

konu mal, alıcı (veya devir alan)nın malvarlığından çıkarılarak, tekrar borçlunun malvarlığına geri verilmez. Tasarrufa konu mal, yine alıcı (veya devir alan)ın malvarlığında kalmakla beraber, davayı kazanan davacı-alacaklı, o malı haciz ettirip sattırma ve satış bedelinden alacağını alma imkanını elde etmiş olur. Davanın konusunun *taşınmaz* olması halinde, dava sonunda verilen hükümlerle, taşınmazın tapu kaydında bir değişiklik yapılmaz... «Davanın kabulüne» karar verilmesi halinde, bu hükümden sadece ‘davacı-alacaklı’ yararlanır. ‘Davalı-borçlu’dan alacaklı olan diğer alacaklılar, bu hükümden yararlanmazlar. Zaten «davanın kabulüne» karar veren mahkeme «...dava konusu şey üzerinde, davacı-alacaklıya ‘aciz vesikasında belirtilen -eğer mahkemeye kesin aciz vesikası sunulmamışsa; icra dosyasındaki alacak ve fer’ileri ile sınırlı olarak- cebri icra yetkisi tanınmasına» ş e k l i n d e karar verir...

Yüksek mahkeme, iptal davalarının bu niteliğini, çeşitli içtihatlarında;

√ «İptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»²³⁶¹

√ «İptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»²³⁶²

ÜSTÜNDAĞ, S. İflâs Hukuku, 8. Baskı, 2009, s: 300 - ÖNEN, T. İptal Davaları (Ank. İk. Tic. İl. Ak. D. 1969/1) s: 39 - KURTOĞLU, S. İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD. 1973/7-8, s: 776 vd.) - GÜRDOĞAN, B. İflâs Hukuku Dersleri, 1966, s: 223 - EROĞLU, O. Tasarrufun İptali Davası ile Muvazaa Davası ve Karşılaştırılması, 2019, s: 32 vd. - ESENER, T. Türk Hususi Hukukunda Muvazaalı Muameleler, 1956 s: 105 - BÖRÜ, L. İcra ve İflâs Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal «İİK. m. 280» (AÜHFD. 2009, S: 3, s: 486) - ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E. age. s: 557 - YILMAZ, E. İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 2016, s: 1252 - UYAR, T. «Muvazaa» Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının Koşul ve Sonuçları (ABD. 2017/3, s: 266 vd.) - ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. age. s: 726 vd. - ARSLAN, A.S. Tasarrufun İptali Davasından Sonra Açılan Menfi Tesbit Davasında Bekletici Mesele Yapma Sorunu (Prof. Dr. Ejder Yılmaz’a Armağan, C: 1, s: 254) - ALBAYRAK, H. Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHF D. 2015, S: 4, s: 933 - KORKUSUZ, M. R. İcra ve İflâs Hukuku Uygulaması, 2004, s: 312 - ALBAYRAK, H./AĞAR, S. Tasarrufun İptali Davalarının Kamu İcra Hukuku ve Genel İcra Hukuku Çerçevesinde Özel Dava Şartları Bakımından Karşılaştırılması (Tür. Bar. Bir. Der. Mayıs-Haziran/2016, s: 435) - KOVAN, H. 100 Soruda Muris Muvazaası Nedeni ile Tapu İptal ve Tescil Davaları ile Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 278 - ÇETİN, H.E. age. s: 18 - ÖZSUNAY, E. Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta İnançlı Muameleler, 1968, s: 233 - KOSTAKOĞLU, C. Takip Hukukunda İptal Davaları (Yasa D. 1989/8, s: 1039 - Adalet D. 1989/6, s: 9) - MUŞUL, T. İcra ve İflâs Hukuku, 6. Baskı, 2013, C: 2, s: 1744 - AKŞENER, H. Ş. İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 2. Baskı, 2007, s: 27 - AKKAYA, T. «Alacaklıdan Mal Kaçırılmaya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve İflâs Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu (Legal Medeni Usul ve İcra İflâs Hukuku Dergisi, 2006/3, s: 672) - KARATAŞ, İ./ ERTEKİN, E. Tasarrufun İptali Davaları, 1968, s: 17 - ULUKAPI, Ö. İcra ve İflâs Hukuku, 2015, s: 499 - GÜNEREN, A. İcra ve İflâs Hukukunda İstihkak Davaları ile Tasarruf İptal Davaları, 2004, s: 1015 - GÜNEREN, A. Tasarrufun İptal Davaları, 2012, s: 49 - PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M. age. s: 858, 878 - YILDIRIM, M.K./ DEREN YILDIRIM, N. İcra ve İflâs Hukuku, 7. Baskı, 2016, s: 565 - KAZANCI, İ.T. Tasarrufun İptali Davalarında İspat, 2015, s: 76 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, İİK. Şerhi, C: 3, 4. Baskı, 2008, s: 4309 - AKYAZAN, S. Takip Hukukunda İptal Davası (Ad. D. Mart-Nisan/1963, S: 3-4, s: 237) - SARISÖZEN, İ. İcra ve İflâs Hukukuna Göre İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s: 56) - YILMAZ, E. İİK. Şerhi, 2016, s: 1203 - SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. age. s: 7

²³⁶¹ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230 (www.e-uyar.com)

²³⁶² Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 13062/9065 (www.e-uyar.com)

√ «İptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»²³⁶³

√ «Tasarrufun iptali, davaları mutlak ticari dava niteliğinde olmayıp şahsi nitelikte ve borçlunun tasarruflarına yönelik bulunduğundan asliye hukuk mahkemelerinin görevine girdiğini»²³⁶⁴

belirtmiştir.

IV- Tasarrufun iptali davasının esasına girebilmesi için gerçekleşmesi gereken «dava şartları»²³⁶⁵;

a) Takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olması (Kanımızca; İsviçre’de olduğu gibi bizde de bu husus İİK.’da -örneğin; İİK. mad. 277’de ayrıca öngörülmemiş olduğu için, bu hususun **doktrinde** bazı hukukçularca ve **uygulamada Yargıtay’ca** «dava şartı» olarak kabul edilmesi isabetli değildir...) Bu konu, ileride; (AÇIKLAMA: VIII. paragrafta ayrıntılı olarak incelenmiştir...)

b) Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması

c) Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibinin ve alacağın kesinleşmiş olması (Bu konu, ileride; AÇIKLAMA: VII. paragrafta ayrıntılı olarak incelenmiştir...)

ç) Borçlu hakkında kesin aciz belgesi ya da geçici aciz belgesi (niteliğinde haciz tutanağı) düzenlenmiş olmalıdır. (Bu konu, ileride; AÇIKLAMA: VI. paragrafta ayrıntılı olarak incelenmiştir...)

Yüksek mahkeme, bu konuyla ilgili olarak; ‘hangi durumlarda’ «iptal davasının önkoşul yokluğu nedeniyle reddine» karar verileceğini;

√ «Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.’nun 277 md) bulunması gerekeceği, bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. Maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerekeceği, dava dayanağı İcra Müdürlüğü’nün sayılı dosyasından takip yapıldığı ve takibin kesinleştiği ancak borçlu adresinde yapılmış bir haciz olmadığı gibi sonradan kesin aciz belgesi de sunulmadığından, davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini»²³⁶⁶

√ «Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.nun 277 md) bulunması gerekeceğini- Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır. İcra Müdürlüğü’nün dosyasından yapılan takip

²³⁶³ Bknz: 17. HD. 04.10.2018 T. 5240/8614 (www.e-uyar.com)

²³⁶⁴ Bknz: 17. HD. 09.04.2018 T. 8983/3951 (www.e-uyar.com)

²³⁶⁵ **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018 s:4729-4801) – **UYAR, T.** Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında Borcun Doğum Tarihi Nasıl Belirlenir? Tasarrufun İptali Davasının «Bedele Dönüşmesi» (İİK. 283/II) Halinde, Tazminata Esas «Gerçek Değer»in Hesaplanma yöntemi (Legal Huk. Der. 2018, S:184, s:1739-1758) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının «Üsul»den ve «Esas»dan Reddine Neden Olan Durumlar (Nevşehir Barosu Dergisi’nde yayımlanacak)

²³⁶⁶ Bknz: 17. HD. 06.06.2017 T. 7321/6418; 17. HD. 16.05.2017 T. 6610/5517 (www.e-uyar.com)

sonucu borçlunun takip adresi olan yerde hiç haciz yapılmadığı, ödeme emrinin tebliğ edildiği ve aynı zamanda borçlunun mernis adresi olan adresine 11.07.2013 tarihinde hacze gidildiğinde, borçlunun babası oturduğunun söylenmesi üzerine, adrese girilmeden dönüldüğü, bu adres yapılan tebligatları borçlu adına babası tebliğ aldığından, 11.07.2013 tarihli haciz tutanağının İİK'nun 105. Madde niteliğinde bir belge olduğundan söz edilemeyeceği, bu durumda, davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini»²³⁶⁷

√ «Davacının alacağının kredi sözleşmesinden doğduğu davalı borçlunun müşterek borçlu müteselsil kefil olarak borçtan sorumlu olduğu, hakkındaki takibin kesinleştiği, aciz halinde olduğu, alacağın gerçek olduğu, iptali istenen tasarrufların takip konusu alacaklardan sonra yapıldığı, davanın beş yıllık hak düşürücü süre içinde açıldığı anlaşıldığından dava ön koşullarının gerçekleştiğini»²³⁶⁸

√ «Tasarrufun iptali istemine ilişkin davada, davanın dinlenebilmesi için davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenilen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması gerekeceğini- Davacı alacaklının takip konusu borcun, borçlu ile aralarındaki önceki tarihli kredi sözleşmesinden kaynaklandığını ve borcun takibe konu senedin düzenlenme tarihinden önce doğduğunu ileri sürülmesi halinde, mahkemece; davacı ile borçlu arasındaki kredi sözleşmeleri getirtilerek, borcun doğum tarihinin tespiti gerektiğini»²³⁶⁹

√ «İİK. mad. 277 ve devamı maddelerine dayanılarak açılan tasarrufun iptali istemine ilişkin davanın dinlenebilmesi için, diğer dava koşulları yanında davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması gerektiğini- »²³⁷⁰

belirtilmiştir.

V - Dava dilekçesinde, dava konusu iptale tabi tasarrufun ne olduğu belirtilir.* Ancak, bu tasarrufun İİK. mad. 278, 279 ve 280'den hangisinin kapsamına girdiği ve hangi hukukî sebeple iptal edileceğini saptamak hakimnin görevi olduğundan (HMK. mad. 33), dava dilekçesinde belirtilen hukukî sebeple hakim bağlı olmadığından, davacının «dava konusu tasarrufun iptal nedenini» yanlış belirtmiş olması ya da hiç belirtmemiş olması önem taşımaz.**²³⁷¹

²³⁶⁷ Bknz: 17. HD. 02.05.2017 T. 4541/4926 (www.e-uyar.com)

²³⁶⁸ Bknz: 17. HD. 01.11.2016 T. 19668, 9678 (www.e-uyar.com)

²³⁶⁹ Bknz: 17. HD. 28.01.2016 T. 7479/1060 (www.e-uyar.com)

²³⁷⁰ Bknz: 17. HD. 03.11.2014 T. 5543/14973 (www.e-uyar.com)

* SARISÖZEN, İ. İcra ve İflas Hukukuna Göre İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s:50-28) – UYAR, T. Tasarrufun İptali Davasının “Usul”den ve “Esas”dan Reddine Neden Olan Durumlar (Nevşehir Bar. Dergisi’nde yayımlanacak) – UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarında Yargılama Usulü (Legal Huk. Der. Eylül/2008, s:3003-3020)

** UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:51-86; s:877-010 – UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:139 vd.; s:767-772; s:1534-1536 – UYAR, T. Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S:177, s:4449-4513)

²³⁷¹ KURU, B. İcra ve İflas Hukuku, C: 4, s: 3546 - KURU, B. El Kitabı, s:1398; 1414 – KURU, B. İstinaf, s:665 - ERDÖNMEZ, G. Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Yapılan Tasarrufların İptali, 2.Baskı, 2019, s:12 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4508 – EROĞLU, O. age. s:125, 140 – MUŞUL, T. age., s: 450

Yüksek mahkeme²³⁷² “ Borçlunun iptale tabi tasarruflarının üç grup altında ve İİK'nin 278,279 ve 280. maddelerinde düzenlenmiş olduğunu, ancak, bu maddelerde iptal edilebi-lecek bütün tasarrufların sınırlı olarak sayılmamış olduğunu kanunun iptale tabi bazı tasar-ruflar için genel bir tanımlama yaparak, hangi tasarrufların iptale tabi olduğu hususunun tayinini hakimnin takdirine bırakmış (İİK m. 281) olduğunu, bu yasal nedenle de, davacı tarafından İİK 278,279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bu-nunla bağlı olmayıp diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceğini” belirtmiştir...

VI - İptal davasını kimlerin açabileceği -yani; bu davada kimlerin «davacı sıfatı»nı taşıyabileceği- İİK. mad. 277*** de sayılarak (tahdidi olarak)- belirtilmiştir. Burada belirtilen kişilerin dışındakilerin dava açma hakkı yoktur.

İptal davasını kimlerin açabileceği -yani, bu davada kimlerin «davacı sıfatı»nı taşıyabileceği- bu maddede -sayılarak (tahdidi olarak)- belirtilmiştir. Burada belirtilen kişilerin dışındakilerin dava açma hakkı yoktur.

*Haciz yolu ile takiplerde,** iptal davasını;

a) *Kesin (kat'i) aciz belgesi* (İİK. mad. 143; 105/I) sahibi alacaklı açabilir.^{2373 2374}

b) *Geçici aciz belgesi* (İİK. mad. 105/II) sahibi alacaklı açabilir.^{2375 2376 2377}

²³⁷² Bknz: 17 HD. 09.06.2020 T. 708/3260; 09.06.2020 T. 3699/3269; 03.03.2020 T. 4073/2449; 15.01.2019 T. 5727/104 vb. (www.e-uyar.com)

^{***} İptal davası ve davacılar

MADDE 277- «İptal davasından maksat 278, 279 ve 280. maddelerde yazılı tasarrufların butlanına hükmettirmektir. Bu davayı aşağıdaki şahıslar açabilirler.

1- Elinde muvakkat yahut kat'i aciz vesikası bulunan her alacaklı,

2- İflâs idaresi yahut 245. madde ve 255. maddenin 3. fıkrasında yazılı hallerde alacaklıların kendileri.»

* **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020), s: 877-919– **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:2-7; s:47-52; s:262-266; s:710-715; s:744-749; s:1076-1079; s:1249-1251; 1387-1394; s:1521-1530 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Ticari İşletmenin Devri», «İptale Tabi Tasarrufların Kapsamı» ve «Mahkemeye Aciz Vesikası Sunulması» Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar (Arş. Gör. Ceren Damar Şenel Armağanı C:3, 2020, s:3941-3981)– **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S:135, s:517-575)– **UYAR, T.** Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s:175-187) – **UYAR, T.** İİK.'nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tabi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s:415-448)

²³⁷³ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 2, 2014, s: 2082 vd.; 2682 vd.

²³⁷⁴ Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2794/10194; 08.10.2019 T. 12648/9053; 01.10.2019 T. 19683/8716; 17.09.2019 T. 16250/8171; 22.05.2019 T. 18062/6611; 15.05.2019 T. 18878/6192; 08.05.2019 T. 6144/5718; 04.10.2018 T. 5240/8614; 13.03.2018 T. 12606/2252; 17.01.2018 T. 18904/170 vb. (www.e-uyar.com)

²³⁷⁵ **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, :920-969

²³⁷⁶ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. C: 2, s: 2084 vd.

²³⁷⁷ Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2794/10194; 08.10.2019 T. 12648/9053; 01.10.2019 T. 19683/8716; 17.09.2019 T. 16250/8171; 20.06.2019 T. 6162/7019; 22.05.2019 T. 18062/6611; 15.05.2019 T. 188778/6192; 08.05.2019 T. 6144/5718; HGK. 30.04.2019 T. 17-1791/498; 17. HD. 19.04.2016 T. 603/5011; 10.04.2019 T. 4728/4472; 09.04.2019 T. 11037/4355; 04.03.2019 T. 11171/2346; 12.02.2019 T. 56/1292; 11.02.2019 T. 49/1269; 25.12.2018 T. 16643/12698; 05.12.2018 T. 7206/11758; 19.11.2018 T. 946/10870 vd. 17.09.2018 T. 507/7829 (www.e-uyar.com)

c) Ayrık olarak, kendisine karşı İİK. mad. 97/XVII’ye göre açılan²³⁷⁸ «istihkak davası»nda, alacaklı; *aciz belgesi sunmadan*²³⁷⁹ «karşılık dava» olarak da iptal davası açabilir.²³⁸⁰

Hemen belirtelim ki; **Yargıtay 17. Hukuk Dairesi**²³⁸¹ -daha önce, bu konuda verilen kararları temyizen inceleyen **Yargıtay 13. Hukuk Dairesi** ve **Yargıtay 15. Hukuk Dairesi**²³⁸² ve **Hukuk Genel Kurulu**²³⁸³ gibi- «dava açarken veya daha sonra yargılama/temyiz aşamasında» aciz vesikası ibraz edilmemesi halinde, «davanın görülemeyeceğini» kabul etmiştir.

Yakın zamana kadar, yerel mahkemelerce bu konuda verilen kararları temyizen incelemiş bulunan **Yargıtay 4. Hukuk Dairesi** «*muvazaa nedenine dayalı iptal davaları*»nın- «*aciz vesikası ibraz edilmesine gerek kalmadan görülebileceği*»ni kabul etmekteydi...²³⁸⁴

Bugün –“*muvazaa* sebebine (TBK m.19) dayalı tasarrufun iptali davaları dışındaki” tasarrufun iptali davalarına ilişkin olarak yerel mahkemelerce verilen kararları incelemekte olan- **Yargıtay 17. Hukuk Dairesi** iptal davalarında aciz belgesi aramaktadır.²³⁸⁵

«*Kesin (kat’i) aciz belgesi*», haciz edilen malların paraya çevrilmesi sonunda, alacağını kısmen ya da tamamen alamamış olan alacaklıya verilen bir belgedir (İİK. mad. 143/I).²³⁸⁶ Ayrıca «*borçlunun hiç haczi kâbil malı bulunmadığını saptayan haciz*

²³⁷⁸ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. İİK. Şerhi, C:5, 2006, s:8190 - UYAR, T. İcra Hukukunda İstihkak Davaları, 1994, s: 770 - KAZANCI, İ.T. Tasarrufun İptali Davalarında İspat, 2014, s: 187 vd. - EROĞLU, O. age. 56/104 - MUŞUL, T. age. s:535 vd.

²³⁷⁹ Bknz: UYAR, T. İİK. Şerhi, C:12, 2009, s: 19670 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age. C: 2, s: 4360 - EROĞLU, O. age. s:104 - MUŞUL, T. age. s:535 - KURU, B. El Kitabı, s:1415 - ÜSTÜNDAĞ, S. İflâs Hukuku, 8.Baskı, 2009, s:214

²³⁸⁰ Bknz: 17. HD. 14.05.2018 T. 17250/4976; 8. HD. 16.01.2018 T. 12662/531; 17. HD. 22.05.2014 T. 16230/804; 28.06.2011 T. 1718/6117; 15. HD. 26.10.1988 T. 2869/3403; 27.10.1987 T. 2251/3709 (www.e-uyar.com)

²³⁸¹ Bknz: 17. HD. 08.05.2019 T. 6144/5718; 23.06.2016 T. 18039/7665; 21.03.2013 T. 12347/3975; 14.03.2013 T. 5988/3307; 14.03.2013 T. 5569/3301; 26.06.2012 T. 1921/8024; 19.01.2012 T. 1829/269; 18.04.2012 T. 12788/4874; 25.03.2013 T. 5561/4060; 04.04.2011 T. 7124/3028; 27.01.2011 T. 5310/430; 20.01.2011 T. 7202/215; 30.09.2010 T. 3414/7574; 01.07.2010 T. 5069/6229 vb. (www.e-uyar.com)

²³⁸² Bknz: 15. HD. 15.01.2003 T. 6346/153; 20.02.2002 T. 642/862; 22.09.2004 T. 3920/4487; 03.11.2004 T. 1725/5593; 04.11.2004 T. 1832/5619; 19.02.2003 T. 6107/5900 (www.e-uyar.com)

²³⁸³ Bknz: HGK. 04.07.2007 T. 4-450/449; 14.04.2004 T. 15-182/220 (www.e-uyar.com)

²³⁸⁴ Bknz: 4. HD. 28.03.2011 T. 2023/3257; 14.03.2011 T. 717/2586; 28.02.2011 T. 3088/2012; 08.03.2011 T. 407/2480; 17.03.2008 T. 6100/3475; 17.03.2008 T. 1813/3444; 21.02.2008 T. 5775/2100 vb. (www.e-uyar.com)

²³⁸⁵ Bknz: 17. HD. 24.12.2018 T. 7645/12628; 19.12.2018 T. 17704/12442; 20.06.2017 T. 6509/7003; 20.06.2017 T. 11791/7010; 10.05.2017 T. 22775/5329; 17.04.2017 T. 3673/4077; 20.03.2017 T. 2064/2896; 06.02.2017 T. 23129/1053; 22.11.2016 T. 20871/16761; 24.05.2016 T. 11539/6283; 24.05.2016 T. 2682/6341; 14.03.2016 T. 3265/3119; 23.02.2016 T. 11349/2104; 22.10.2015 T. 11421/11025; 11.06.2015 T. 5605/8012; 17.3.2015 T. 2203/4344; 04.11.2014 T. 11472/15070; 04.11.2014 T. 8340/15066; 27.10.2014 T. 10682/14362; 10.06.2014 T. 3653/9318; 09.04.2013 T. 7539/5112; 28.03.2013 T. 6151/4361; 04.03.2013 T. 5918/2619; 02.04.2013 T. 7306/4613; 27.11.2008 T. 11563/13096 vb. (www.e-uyar.com)

²³⁸⁶ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. İİK. Şerhi, C:8, s:11853 vd. - ÖZTEK, S. Borç Ödemedi Aciz Vesikası, 1994, s:48 vd. - DELİDUMAN, S. Borç Ödemedi Aciz Belgesi, 1995, s:28 vd.

tutanağı)» (İİK. mad. 105/I) «**kesin aciz belgesi hükmünde**» olduğu gibi,²³⁸⁷ «*borçlunun bulunan ve haciz edilen mallarının icra dairesince takdir edilen kıymetlerine göre, borcu karşılamayacağını belirten haciz tutanağı*» (İİK. mad. 105/II) da «**geçici aciz belgesi**» yerine geçer.²³⁸⁸

• Bilindiği gibi; «*mahkemenin davanın esası hakkında yargılama yapabilmesi (dava yı esastan inceleyebilmesi) için, varlığı veya yokluğu gerekli olan haklara*» d a v a ş a r t ı denir (HMK. mad. 114/2)²³⁸⁹ Mahkeme «*dava şartının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştırabileceği*» gibi, taraflar da «*dava şartı noksanlığını her zaman ileri sürebilirler*» (HMK. mad. 115).

A c i z b e l g e s i, tasarrufun iptali davası için ‘*özel bir dava şartı*’dır.^{2390 2391}

Tasarrufun iptali davasının ‘*dinlenme koşulu*’ olan aciz belgesini,²³⁹² davacının dava dilekçesini eklemesi uygun olur.²³⁹³ Mahkemenin, davanın açıldığı tarihte bu dava koşulunun gerçekleşmiş olup olmadığını *kendiliğinden* araştırması gerekir.^{2394 2395} Burada karşımıza şöyle bir sorun çıkabilir: Davacı -alacaklı, mahkemece, dava henüz «aciz belgesinin dava açılmadan önce alınmamış olması» nedeniyle red edilmeden, bir «aciz belgesi» alır ve bunu mahkemeye sunarsa ne şekilde karar verilecektir? **Doktrinde** ileri

²³⁸⁷ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:6, 2006, s:9138 vd. - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 2, 2004, s: 2082 vd.

²³⁸⁸ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T.** İİK Şerhi, 2006, C:6, s: 9139 vd. - **ÖZTEK, S.** age. s:22 vd. - **DELİDUMAN, S.** age. s:8 vd. - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 2, s: 2084 vd.

²³⁸⁹ **KURU, B.** Usul El Kitabı, 2020, s:377

²³⁹⁰ **KURU, B.** El Kitabı, s:1418 – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s:562 – **MUŞUL, T.** age. s:180 - **EROĞLU, O.** age. s:86 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** age. s:214, dipn. 238 – **KURU, B.** İstinaf, s:672 – **YILMAZ, E.** age. s:1208

²³⁹¹ Bknz: 17. HD. 08.04.2019 T. 16227/4264; 03.04.2019 T. 13056/4022; 01.04.2019 T. 15030/3914; 25.02.2019 T. 5604/1933; 26.12.2017 T. 1581/12138 vb. (www.e-uyar.com)

²³⁹² Bu konuda Ayrıntılı bilgi için Bknz: **AKİL, C.** Yargıtay Kanunları İşığında Tasarrufun İptali Davası Bağlamında Aciz Belgesi (ABD. 2014/3, s:159-201) – **AKŞENER, H.S.** Tasarrufun İptali Davasında Aciz Vesikası (Legal Huk. Der. 2003/1, s:51-56) – **AKYAZAN, S.** Borç Ödemeden Aciz Vesikası (Ord. Prof. Dr. S. Şakir Ansay’a Armağan, 1964, s:315-324) – **ALBAYRAK, H.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHFD. 2015/4, s:932-974) – **ETİLİ, T.** Yasalar, İçtihatlar ve Doktrin İle Birlikte Aciz Vesikasının İflas Hukukundaki Yeri Hakkında Bir Araştırma (Yargıtay D. 1984/3, s:592-615) – **GÜRDOĞAN, B.** Borçlunun Aczini Tespit Eden Vesikalar (Banka ve Ticaret Huk. Der. 1963/1, s:14-37) – **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davasında Dava Şartı Olarak Aciz Vesikası, Sorunlar, Yargıtay Kararları ve Düşüncelerimiz (Legal Huk. Der. 2004/Ekim, s:2823-2834) – **MUŞUL, T.** age. s:195-258 – **ÖZTEK, S.** İptal Davası Açma Hakkı ile Bağlantılı Olarak Hacizdeki Borç Ödemeden Aciz Vesikası ve Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Bankacılar Der.:1998/27, s:86/94) – **UMAR, B.** Aciz Hali – Borca Batıklık Kavramlarının Farkı ve Bu Yönden Yeni MK. Metninin Düşüğü Bir Yanlışlık (Yeditepe Ün. Huk. Fak. D. 2004/1, s:319-327) – **YILDIRIM, M.K.** Tasarrufun İptali Davasının İşlevi Bakımından Aciz Vesikası İle İlişkisi Hakkında Düşünceler (Prof. Dr. Bilge Umar’a Armağan, 2009, s:973-982)

²³⁹³ **AKYAZAN, S.** agm. s:320

²³⁹⁴ **UMAR, B.** age. s: 36 - **KURU, B.** age. C:4, s:3494 - **KURU, B.** El Kitabı s:1418 - **GÜRDOĞAN, B.** İflâs Hukuku Dersleri, 1966, s:238 - **SARISÖZEN, İ.** Yargılama Usulü (ABD. 1977/2, s:284) - **GÜNEREN, A.** age. 2012, s: 466

²³⁹⁵ Bknz: 17. HD. 25.01.2017 T. 25116/528; 01.04.2013 T. 9664/4520; 19.03.2013 T. 5119/3664; 21.03.2013 T. 8057/3971; 14.03.2013 T. 5569/3301; 19.7.2007 T. 3037/2545; 12.7.2007 T. 3032/2476; 4.11.2004 T. 1832/5619 vb. (www.e-uyar.com)

sürülen -bizim de katıldığımız- **görüŖe göre**,²³⁹⁶ *bu durumda başlangıçtaki «dava koŖulu» noksanlığı ortadan kalkmış olacağından mahkemenin artık davaya bakması gerekir, çünkü hüküm sırasında «dava koŖulu» tamamdır.* Başka bir deyiŖle, dava koŖulları, dava açılmasından, hükmün verilmesine kadar var olmalıdır. Davanın dıŖında, bir dava koŖulunun noksan olduğu tesbit edilirse dava esasa girmeden (usulden) red edilir. Fakat, bu ihmal edilmiş olup da, bu dava koŖunun noksan olmasına rağmen, esasa girilmiş ve dava sırasında, o dava koŖulu noksanlığı ortadan kalkmış (giderilmiş) ise, hüküm anında, bütün dava koŖulları tamam olduğundan, davanın esas hakkında karar verilir. Yani, dava «dava koŖullarının başlangıçta noksan olduğuy» gerekçesiyle usulden red edilmez. İptal davası, borç ödemededen aciz belgesi alınmadan önce açılırsa, dava koŖulu nokсандır. Fakat, davacı-alacaklı, iptal davasından sonra aldığı aciz belgesini mahkemeye verirse, bununla dava koŖulu tamamlanmış olacağından, mahkemenin davaya bakması gerekir.

Diğer bir görüşe göre²³⁹⁷ ise; *dava koŖullarının, davanın açıldığı tarihte var olması gerekir. Dava tarihinde, davacı aciz belgesi almamışsa, açtığı iptal davası red edilmez.*

Davacı-alacaklının mahkemeye sunacağı «aciz belgesi»nin, davanın açıldığı tarihte «borçlunun aciz halinde olduğunu» ortaya koyması gerekir.^{2398 2399} Eğer, mahkemeye sunulan «aciz belgesi» borçlunun, davanın açılmasından sonraki tarihte aciz halinde bulunduğuy» belirtiyorsa, bu durumda davanın «esasa girilmeden» (usulden) red edilmesi gerekir. Ancak uygulamada -yüksek mahkemenin son (yeni) içtihatlarında- bu kurala titizlikle uyulduğu söylenemez.²⁴⁰⁰

Yüksek mahkeme önceleri (iptal davalarına ilişkin kararları temyizen incelediği dönemde, kimi kararlarında; **Yargıtay 13. Hukuk Dairesi**^{2401 2402} (ve **Hukuk Genel Kurulu**^{2403 2404}) ikinci görüşü benimsemişken, yakın zamana kadar iptal davalarına ilişkin kararları temyizen inceleyen **Yargıtay 15. Hukuk Dairesi**²⁴⁰⁵ ve bugün bu kararları temyizen inceleyen **Yargıtay 17. Hukuk Dairesi** bu görüşten ayrılarak, «aciz belgesinin dava açılmadan önce alınmış olmasının zorunlu olmadığını, davadan önce veya davadan sonra²⁴⁰⁶ başlamış bir icra takibine dayalı olarak, davadan sonra da düzenlenmiş olabileceğini (ve duruşmanın bitmesine kadar, hatta Yargıtay incelemesi aşamasında veya

²³⁹⁶ KURU, B. İcra ve İflas Hukuku, C:4, s:3496 - KURU, B. El Kitabı, s:1418 - KOSTAKOĞLU, C. agm. (Ad. D. 1989/6, s:14 - Yasa D. 1989/8, s:1043) - ŖİMŖEK, E. age. s:851 - KARATAŖ, İ.ERTEKİN, E. s:55 vd. - ÖZTEK, S. age. s:68, dipn. 51 civarı - YILDIRIM M.K. age. s:252

²³⁹⁷ UMAR, B. age. s: 37 - BERKİN, N. İflas Hukuku, 1972, s: 498 - OLGAÇ, S. Yargıtay İçtihatları IŖığı Altında İcra ve İflas Hukukunda İptal Davaları (Dr. A. Seçkin'e Armağan, 1974, s:459)

²³⁹⁸ KOSTAKOĞLU, C. agm. s:14 vd. - ÖZTEK, S. age. s:71 - MUŖUL, T. Tasarrufun İptali Davasında Dava Ŗartı Olarak Aciz Vesikası, Sorunlar, Yargıtay Kararları ve Düşünceleriniz (Legal Huk. D. Ekim/2004, s:2827 vd.)

²³⁹⁹ Bknz: 13. HD. 24.6.1982 T. 1699/4690; 15. HD. 22.10.1984 T. 1407/3166; 21.9.1989 T. 2097/3737(www.e-uyar.com)

²⁴⁰⁰ Bknz: 17. HD. 8.7.2008 T. 848/3817; 11.6.2007 T. 2003/2018; 15. HD. 11.7.2006 T. 2937/4343; HGK. 14.4.2004 T. 15-182/220 vb... (www.e-uyar.com)

²⁴⁰¹ Bknz: 13. HD. 24.6.1982 T. 1699/4690 (www.e-uyar.com)

²⁴⁰² KarŖ: 13. HD. 1.6.1981 T. 2245/4164; 27.9.2979 T. 4000/4691; 23.11.1978 T. 3850/4936 (www.e-uyar.com)

²⁴⁰³ Bknz: HGK. 13.3.1976 T. 12-201/1064 (www.e-uyar.com)

²⁴⁰⁴ KarŖ: HGK. 18.1.1967 T. İc. İf-684/13 (www.e-uyar.com)

²⁴⁰⁵ Bknz: 15. HD.16.1.2007 T. 3981/62; 22.3.2006 T. 6110/1677; 2.5.2005 T. 7075/2686; 9.12.2004 T. 5440/6398; 3.11.2004 T. 5591/6591 vb. (www.e-uyar.com)

²⁴⁰⁶ Bknz: 17. HD. 11.03.2013 T. 5718/3199 (www.e-uyar.com)

Yargıtay bozmasından sonraki duruşmalarda da mahkemeye ibraz edilebileceğini»²⁴⁰⁷ belirtmiştir...

Ayrıca belirtelim ki; u y g u l a m a d a, zaman zaman icra müdürlerinin, kendilerine «geçici aciz belgesi» düzenleme yetkisi verilmemiş olmasına rağmen «*Borçlunun İcra Dosyası İçeriğine Göre Aciz Halinde Olduğunu Belirtir Belge*’dir.» başlığı altında bir takım belgeler düzenleyip, takip alacaklısına bunları «tasarrufun iptali davası» açmak üzere verdikleri görülmekte ise de, düzenlenen bu belgeler «yok» hükmünde olduğu için, alacaklılar bu tür belgelere dayanarak dava açmamalıdır.^{2408 2409}

‘*Aciz Belgesi*’ yargılamanın her aşamasında mahkemeye sunulabileceğinden, mahkemece «bu belgeyi sunması için» davacı- alacaklıya ‘*kesin süre*’ verilmemesi gerekir. Yüksek mahkeme de bu görüştedir. Gerçekten,

Yüksek mahkeme, bu belge ile ilgili olarak;

√ «*Yargılamanın her aşamasında sunulabilme imkanı olan aciz belgesinin sunulması için verilen kesin sürenin hukuken sonuç doğurmayacağını»²⁴¹⁰*

√ «*Tasarrufun iptali davalarında, aciz belgesinin dava açılmadan, dava açıldıktan sonra veya temyiz aşamasında ve hatta hükmün Yargıtay’ca onanmasından (veya bozulmasından) sonra bile sunulabileceğini- Borçlunun adresinde yapılan haczedilen ev eşyalarının ihalede satıldığı, üzerinde başka hacizlerin olduğu anlaşılın borçluya ait iki adet otomobilin de borcu karşılayacak değerde olmadığı, sonraki hacizde borçluya ait haczi kabil malvarlığının bulunmadığı anlaşıldığından, borçlunun aciz halinde olduğunun kabul edilmesi gerektiğini- Yargılamanın her aşamasında sunulabilme imkanı olan aciz belgesinin sunulması için verilen kesin sürenin hukuken sonuç doğurmayacağını»²⁴¹¹*

«*Borçlu, kayıp ve adresi bilinmiyorsa, haciz için gidilen dosyadaki adresinden ayrılmış ve nereye gittiği bilinmiyorsa, sürekli adres değiştiriyorsa, bilinen adreslerinde yeterli veya hiç malına rastlanmamışsa»* bu durumda da borçlu ‘kötüniyetli’ ve ‘aciz halinde’ sayılır.²⁴¹²

• Mahkeme, açılan iptal davasını, aciz belgesi sunulmamış olması nedeniyle reddederse, «...*dava şartı yerine getirilmemiş olması nedeniyle, açılan davanın reddine...*» şeklinde karar vermelidir.²⁴¹³ Davacı-alacaklının açtığı iptal davası, «aciz belgesi» olmadığı için reddedilirse, aynı alacaklı, alacağı aciz belgesine dayanarak, ikinci kez iptal davası açabilir.²⁴¹⁴

²⁴⁰⁷ Bknz: 17. HD. 19.03.2013 T. 5119/3664; 14.03.2013 T. 5569/3301; 21.03.2013 T. 12347/3975; 14.03.2013 T. 5988/3307; 18.04.2012 T. 12788/4874; 19.01.2012 T. 1829/269; 31.01.2011 T. 6288/599; 23.12.2010 T. 3122/11438; 18.10.2010 T. 3843/8423; 04.10.2010 T. 3847/7702; 30.09.2010 T. 8378/7582; 23.09.2010 T. 2641/7568; 01.07.2010 T. 5069/6229; 08.06.2010 T. 2315/5299; 20.5.2008 T. 1919/2695; 18.3.2008 T. 113/1353; 17.3.2008 T. 357/1253; 27.9.2007 T. 3309/2815; 19.7.2007 T. 2982/2552 (www.e-uyar.com)

²⁴⁰⁸ **EROĞLU, O.** age. s:98

²⁴⁰⁹ Bknz: HGK. 29.09.2004 T. 15-408/441; 15. HD. 15.04.2002 T. 1472/1833 (www.e-uyar.com)

²⁴¹⁰ Bknz: 17. HD. 23.06.2016 T. 18039/7665 (www.e-uyar.com)

²⁴¹¹ Bknz: 17. HD. 23.06.2016 T. 18055/7666 (www.e-uyar.com)

²⁴¹² **KURU, B.** El Kitabı, s:1417 – **EROĞLU, O.** age. s:92, 97 – **AKİL, C.** agm. s:185

²⁴¹³ Bknz: 17. HD. 8.7.2008 T. 848/3817; 11.6.2007 T. 2300/2018; 15. HD. 11.7.2006 T. 2937/4343; HGK. 14.4.2004 T. 15-182/220 vb. (www.e-uyar.com)

²⁴¹⁴ Bknz: 15. HD. 2.3.2004 T. 87/1109; 28.3.2002 T. 1005/1456 (www.e-uyar.com)

Keza, davacının mahkemeye sunduğu aciz vesikası icra mahkemesince iptal edilir ve açtığı tasarrufun iptali davası bu nedenle reddedilirse, davacı yeni bir aciz vesikası olarak tekrar tasarrufun iptali davası açabilir.²⁴¹⁵

Yüksek mahkeme, tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davanın bir «ön şartı» olan aciz belgelerine (vesikalarına) ilişkin olarak;

√ «Aciz belgesinin tashihi karar aşamasında dahi sunulabileceği-Borçlu adresinde haczedilen mallarının kıymeti gözetildiğinde, bu malların paraya çevrilmesi halinde takip konusu borcu karşılamayacağı açık olup, borçluya ait taşınmazlara yapılan kıymet takdirlerinin yapıldığı tarih itibariyle, davacı alacaklının ve ondan önce taşınmazlarda haczi bulunan alacaklıların takip dosyalarındaki borç miktarı belirlenerek davacının alacağını karşılama imkanı olup olmadığı, yani borçlunun aciz halinin mevcut olup olmadığı tespit edilmesi gerekirken, “geçici aciz belgesi sunulmadığı ve haczedilen malların paraya çevrilmediği” gerekçesiyle tasarrufun iptali davasının reddinin hatalı olduğunu»²⁴¹⁶

√ «‘Geçici veya kesin aciz belgesinin sunulmadığı’ndan bahisle, tasarrufun iptali davasının reddine karar verilmesinin isabetli olduğunu»²⁴¹⁷

√ «Borçlu davalının adresinde yapılan haciz işleminde borçluya ait haczi kabilmenkul mal bulunamaması, davalı borçlu adına kayıtlı olduğu iddia edilen 3 araçta çokça haciz olması, yine borçlu adına kayıtlı ½ hisse üzerinde de dava dışı alacaklı tarafından 109.000 TL haciz konulduğunun anlaşılması, davacı ile davalı arasında görülen itirazın iptali davası neticesinde de davalı borçlunun borçlu olduğunun tespit edilmiş olması karşısında, haciz tutanağının ‘geçici aciz vesikası’ niteliğinde olduğunun kabulü gerektiğini»²⁴¹⁸

√ «Borçlunun babadan kalma gayrimenkullerinin olmasına göre aciz halinde olma-dığının ve davanın 5 yıllık hak düşürücü süreden sonra açıldığı (İİK. mad. 284) anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasının reddi gerekeceği»²⁴¹⁹

√ «Takip dosyası kapsamında ‘borçlunun acz içerisinde bulunduğu hususunda’ mah-kemenin yeterli kanaate sahip olduğunu, borçlu ile diğer davalılar arasında sıhri hisusluk olduğu, toplanan diğer tüm delillere göre davacı alacaklı lehine tasarrufun iptali şartlarının oluştuğundan bahisle davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini»²⁴²⁰

belirtmiştir.

VII - Davacının, iptal davası açabilmek (ya da açtığı davanın görülmesini sağlayabilmek) için -kural olarak-²⁴²¹ aciz belgesi alıp, mahkemeye vermek zorunda olması,²⁴²² borçlu hak-kında,-iptal davası açılmadan ö n c e veya iptal davasından s o n r a (dava

²⁴¹⁵ Bknz: 17. HD. 20.01.2011 T. 12533/221 (www.e-uyar.com)

²⁴¹⁶ Bknz: 17. HD. 28.01.2020 T. 4227/127 (www.e-uyar.com)

²⁴¹⁷ Bknz: 17. HD. 28.01.2020 T. 2970/123 (www.e-uyar.com)

²⁴¹⁸ Bknz: 17. HD. 18.12.2019 T. 1542/12149 (www.e-uyar.com)

²⁴¹⁹ Bknz: 17. HD. 18.12.2019 T. 267/12151 (www.e-uyar.com)

²⁴²⁰ Bknz: 17. HD. 10.12.2019 T. 5675/11719 (www.e-uyar.com)

²⁴²¹ TBK. mad. 19’a dayalı tasarrufun iptali davaları hariç (Bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR/C.** İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 4. Baskı, 2011, C:2, s:2970) - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 3. Baskı, 2014, C:3, s: 4361

²⁴²² Bknz: 17. HD. 23.06.2016 T. 18039/7665; 24.05.2016 T. 10742/6335; 30.03.2015 T. 2487/5063; 18.04.2012 T. 12788/4874 vb. (www.e-uyar.com)

sırasında)-²⁴²³ alacaklı tarafından icra takibi yapılmış olmasını zorunlu kılmaktadır. Gerçekten, «*aciz belgesi*» -ya da «*aciz belgesi niteliğindeki haciz tutanağı*» -icra takibi sırasında ya da icra takibi sonunda verildiğinden, borçlusu hakkında icra takibinde bulunmaması olan alacaklıya, «*aciz belgesi*» verilmesi düşünülemez.

Nitekim, **yüksek mahkeme**;

√ «*Tasarrufun iptali davasında varlığı zorunlu olan icra takibini dava tarihinden önce yapılmış olması gerekmediğini, icra takibinin dava tarihinden sonra yapılmış olmasına bir önemi bulunmadığını, önemli olanın yargılama aşamasında borçlu hakkında icra takibinin var olması gerektiğini*»²⁴²⁴

√ «*Borçlu hakkında düzenlenmiş kat'i veya geçici aciz belgesinin bulunması zorunlu bulunan icra takibinin, dava tarihinden önce yapılmış olmasının tasarrufun iptali davaları yönünden bir zorunluluk olmadığı, icra takibinin dava tarihinden sonra da açılabilceğini*»²⁴²⁵

belirtmiştir.

Bu nedenle tasarrufun iptali davasının dinlenene bilmesi için «dava tarihinden önce ve ya sonra»^{2426 2427} (yargılama sırasında) davacı-alacaklı tarafından yapılmış ve kesinleşmiş bir icra takibi bulunması gerekir.^{2428 *}

İptal davası mutlaka bir *icra takibine* dayalı olarak açıldığı ve dava sonucunda davacıyı haklı bularak «*davanın kabulüne*» karar verecek duruma gelen mahkemenin «*davacı-ala-caklının sayılı icra takibine konu alacağını eklentileri ile birlikte karşılayacak miktarla sınırlı olarak dava konusu taşınmaz/taşınır üzerinde davacı-alacaklıya cebri icra yetkisi (haciz ve satış isteme yetkisi) tanınmasına....*» şeklinde karar vermesi gerekeceğinden²⁴²⁹ yargılama sona ermeden, davacı-alacaklı tarafından davalılardan borçlu hakkında yapılmış ve kesinleşmiş bir icra takibinin bulunması gerekir.

²⁴²³ Bknz: 17. HD. 11.03.2013 T. 5718/3199; 19.02.2013 T. 4326/1955; 26.11.2012 T. 6703/13012; 15. HD. 18.11.2003 T. 5510/5515 (www.e-uyar.com)

²⁴²⁴ Bknz: 17. HD. 11.03.2013 T. 5718/3199 (www.e-uyar.com)

²⁴²⁵ Bknz: 17. HD. 19.02.2013 T. 4326/1955 (www.e-uyar.com)

²⁴²⁶ **GÜNEREN, A.** age. s:403

²⁴²⁷ Bknz: HGK. 30.03.2016 T. 17-843/433; 17. HD. 27.06.2018 T. 4888/6487; 12.05.2015 T. 20399/7300; 23.09.2014 T. 4561/12417; 11.03.2013 T. 5718/3199; 11.03.2013 T. 5718/3199; 11.03.2013 T. 6602/3146; 11.03.2013 T. 6649/3148; 19.02.2013 T. 4326/1955; 08.05.2012 T. 1603/5902; HGK. 28.03.2012 T. 17-25/241 (www.e-uyar.com)

²⁴²⁸ **GÜNEREN, A.** age. s:403 vd. - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, 4. Baskı, C:2, s:1558 - **KOSTAKOĞLU, C.** agm. (Ad. D. 1989/6, s:23 vd. - Yasa D. 1989/8, s:1050 vd.) - **ŞİMŞEK, E.** Uygulamalı İcra ve İflas Kanunu, 1989, s:852 - **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** age. 2016, s: 195 - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4361 - **EROĞLU, O.** age. s:75 - **KURU, B.** El Kitabı, s:1416 - **ÇETİN, H.E.** age. s:14 vd. - **KARSLI, A.** İcra ve İflas Hukuku, 3. Baskı, 2014, s: 547

* **ÖZTEK, S.** Tasarrufun İptali Davalarında Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar ve Yargıtay'ın Bu Sorunlara İlişkin Uygulaması (Prof. Dr. Ergun Önen'e Armağan, 2003, s:319-333) - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında “Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi” Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S:135, s:517-575) - **UYAR, T.** Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s:175/187) - **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:1246-1249

²⁴²⁹ **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4362

Yüksek mahkeme, bu konuyla ilgili olarak;

√ «Davacı alacaklı tarafından davalı borçlu aleyhine açılan icra takipleri kesinleşmediğinden, dava koşulu gerçekleşmediğinden bahisle tasarrufun iptali davanın reddine karar verilmesinin isabetli olduğunu»²⁴³⁰

√ «Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için borçlu hakkındaki takibin kesinleşmiş olmasının gerekli olduğunu»²⁴³¹

√ «Tasarrufun iptali davalarının görülebilmesi için diğer dava koşullarının yanında geçerli ve kesinleşmiş bir takibin varlığı da ön koşul olup, dava geçerli bir takibin olmadığından bahisle red edildiğine göre Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 7/2. maddesi gereğince maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini»²⁴³²

√ «Tasarrufta bulunan ve borçlu olduğu iddia edilen kişi hakkında yapılarak kesinleşen bir icra takibi bulunmadığından, dava şartı bulunmaması nedeniyle davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini»²⁴³³

√ «Tasarrufun iptali davasının görülebilmesi için kesinleşmiş bir takibin varlığının gerektiğini»²⁴³⁴

√ «Borçlu hakkındaki icra takiplerinin kesinleşmiş olmasına, alacağın gerçek olmasına, borçlu ile davalı kayınavalidesi arasındaki yakın akrabalık nedeniyle dava konusu tasarrufun İİK. mad. 278/3-1 ve 280/1 uyarınca iptale tabi olduğunu- Bedeli borçlu tarafından ödendiği halde malın borçlunun malvarlığına girmeyip üçüncü kişi borçlunun oğlu adına tescil e-dilmesinin nam-ı müstear bir işlem olduğu ve bu durum borçlunun üçüncü kişi lehine yaptığı bir kazandırma (bağış) olup koşulların bulunması halinde iptale tabi olduğunu- Tasarrufunu iptali davalarında harç ve vekalet ücretinin, takip konusu alacak miktarı (kat'i aciz belgesine bağlanmış ise bu miktar) ile iptali istenen tasarrufun tasarruf tarihindeki değeri karşılaştırılarak düşük olan değer üzerinden nispi olarak hesaplanacağını»²⁴³⁵

√ «Davacının alacağının kira alacağına ilişkin olduğu ve borçlu hakkındaki takip-lerin kesinleştiği, haciz tutanaklarının İİK. mad. 105 kapsamında ‘geçici aciz belgesi’ niteliğinde olduğu, alacağın gerçek olduğu, iptali istenen tasarrufun ise takip konusu alacaklardan sonra yapıldığı, davanın süresinde açıldığı anlaşıldığından tasarrufun iptali davasının ön koşullarının gerçekleşmiş olduğunu- Dava konusu taşınmazın tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen gerçek değeri arasında ‘misli fark’ bulunduğu, dosya kap-samından davalının borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğu anlaşıldığından ve davalı, kendi muvazaasına dayanamayacağından, dava konusu tasarrufun davacının dava konusu alacak ve ferileriyle sınırlı olarak İİK. mad. 278/3-2, 280/1 gereğince iptaline karar verilmesi gerektiğini»²⁴³⁶

√ «Borçlunun itirazı üzerine, alacaklı itirazın kaldırılması veya itirazın iptali davası açmışsa ortada kesinleşmiş bir icra takibi bulunmayacağından, borçlu hakkında haciz uygulaması da istenemeyeceğini ve dolayısıyla geçici aciz vesikası yerine geçecek, alacaklıya tasarrufun iptali davası açma hakkı veren tutanak düzenlenemeyeceğini»²⁴³⁷

²⁴³⁰ Bknz: 17. HD. 18.02.2020 T. 4982/1635 (www.e-uyar.com)

²⁴³¹ Bknz: 17. HD. 17.01.2017 T. 18294/168 (www.e-uyar.com)

²⁴³² Bknz: 17. HD. 29.03.2016 T. 9814/3927 (www.e-uyar.com)

²⁴³³ Bknz: 17. HD. 29.02.2016 T. 2046/2358 (www.e-uyar.com)

²⁴³⁴ Bknz: 17. HD. 23.02.2016 T. 1907/2116 (www.e-uyar.com)

²⁴³⁵ Bknz: 17. HD. 23.02.2016 T. 10807/2099 (www.e-uyar.com)

²⁴³⁶ Bknz: 17. HD. 17.11.2015 T. 5455/12881 (www.e-uyar.com)

²⁴³⁷ Bknz: 17. HD. 15.06.2015 T. 9179/8687 (www.e-uyar.com)

√ «*Davanın İİK'nun 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğunu- Bu tür davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki ala-cağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.nun 277 md) bulunması gerektiğini*»²⁴³⁸

√ «*Davanın İİK'nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılan tasarrufun iptali isteğine ilişkin olduğunu, bu tür davalarda geçerli ve kesinleşmiş bir icra takibinin bulunmasının dava ön şartı olduğunu*»²⁴³⁹

belirtmiştir.

VIII - Bir tasarrufun İİK. mad. 277 vd. göre iptal davasına konu olabilmesi için, «davacı-alacaklının alacağına doğumundan sonra yapılmış olması» gerekir mi?*

İptal davasının dinlenebilmesi için ayrıca, «*davacı-alacaklının alacağının, dava (iptal) konusu tasarruftan önce doğmuş olması*» gerekli midir? Başka bir deyişle, davacı-alacaklı, «*kendi alacağının doğum tarihinden önce yapılan tasarrufların iptalini*» isteyemez mi?

● **Doktrinimizdeki hakim görüşe göre**²⁴⁴⁰ ; «*bir tasarrufun iptal edilebilmesi için, davacı-alacaklının alacağının, dava konusu yapılan bu tasarrufun önce doğmuş olması*

²⁴³⁸ Bknz: 17. HD. 05.05.2015 T. 20331/6674 (www.e-uyar.com)

²⁴³⁹ Bknz: 17. HD. 07.04.2015 T. 15090/5512 (www.e-uyar.com)

* **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:505-535; s:536-554; s:570-586 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:1080-1084; s:1394-1396; s:1398-1401; s:1511-1513; s:1519-1521 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Verilebilmesi» Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S:135, s:517-575) – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S:190, S:4729-4801) – **UYAR, T.** Kefile Karşı veya Kefil Tarafından Açılan Tasarrufun İptali Davalarında «Borcun Doğum Tarihi» Hangi Tarihtir? (İBD. 2019/4, s:15-37) – **UYAR, T.** Yargıtay 17. Hukuk Dairesinin «Kıdem Tazminatı», «İlhar Tazminatı» ve «Diğer Sosyal Haklar» Davalı Olarak Açılan Tasarrufun İptali Davalarında, Bu Alacakların Doğum Tarihinin «İş Akdinin Feshedildiği Tarih» Değil «İşe Giriş Tarihi» Olduğuna Dair Yeni İçtihatlarının (Görüşünün) Düşündükleri (İBD. 2017/1, s:42/46) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının “Usul”den ve “Esas”dan Reddine Neden Olan Durumlar (Nevşehir Bar. Dergisi’nde yayımlanacak) – **UYAR, T.** Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında «Borcun Doğum Tarihi» Nasıl Belirlenir? Tasarrufun İptali Davasının «Bedele Dönüşmesi» (İİK. 283/II) Halinde, Tazminata Esas «Gerçek Değer»in Hesaplanma Yöntemi (Legal Huk. Der. 2018, S:184, s:1739-1758) – **UYAR, T.** İİK'nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tâbi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s:415-448)

²⁴⁴⁰ **KOSTAKOĞLU, C.** agm. (Ad. D. 1989/6, s:20 vd. - Yasa D. 1989/8, s:1047 vd.) - **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C:4, s:3419 - **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku (Ders Kitabı) 3. Baskı, 2019, s:485 - **KURU, B.** El Kitabı, s:1402 - **MUŞUL, T.** age. C: 2, s:1764 - **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** age. s:74 - **GÜNEREN, A.** age. s:1069 - **AKŞENER, H.S.** Borcun Doğum Anı ve Tasarrufun İptali Davaları Yönünden Önemi (Legal Huk. D. Ara-lık/2008, s:4007) - **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 122 vd. – **MUŞUL, T.** İcra ve İflas Hukuku, C:II, 2006, 1764 – **MUŞUL, T.** Bilirkişi Raporları, C:2, 2006, s:887, 928 – **ATALI, M./ERME-NEK, İ./ERDOĞAN, E.** age. s:740 – **BÖRÜ, L.** İcra ve İflas Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal Davası(AÜHF.D.2009/3, s:513) – **ÇETİN, H.E.** age. s:15 – **ERCAN, İ.** El Kitabı, s:990 vd. – **KALE, S.** Aciz Halindeki Borçlunun Bir veya Birkaç Alacaklısını Kayıran Hukuki Fiilleri Dolayısıyla İptal Davası(Prof.Dr.Ergun ÖNEN’e Armağan, 2003, s:193) – **ŞİMŞEK, E.** age. s:863 – **COŞKUN, M.** İtirazın İptali, Menfi Tespit ve İstirdat, Tasarrufun İptali Davaları, 5 Baskı, 2019 s:1099 - **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku «Ders Kitabı», 2016, s: 490 - **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, s: 665 vd. - **ERCAN, İ.** İcra ve İflâs

gerekir. Borçlunun tasarrufta bulunurken, o tarihte (tasarruf tarihinde) mevcut olmayan bir alacaklısına zarar vermesi mümkün değildir. Alacaklı, borçlu ile işlemde bulunurken –örneğin; ona borç verirken ya da ona bir taşınır ya da taşınmazını satarken işlem (tasarruf) tarihindeki durumunu dikkate alır. Borçlunun mâli durumu hakkında alacaklının gerekli araştırmayı yaparak, ona göre, borçlu ile işlemde bulunması gerekir. Tedbirli bir kişi gibi gerekli araştırmayı yapmayan kimse bunun sonucuna katlanır... Başka bir deyişle, alacaklı, borçlunun tasarruf (işlem) tarihindeki mal varlığına güvenerek onunla işlem yaptığından, işlem tarihinden (borcun doğum tarihinden) *önceki* tasarruflar iptal davasına konu olamaz... Ayrıca, İİK. 277 vd. maddelerinin Millet Meclisi Adalet Encümeninde müzakeresi sırasına ‘alacaklıların, mumaalede bulunduğu sırada, borçlunun mali durumunu bilmeleri gerekeceği’ elirtilerek, ‘borçlu veya müflisin, borçlu olmadığı bir zamandaki tasarrufunu muteber saymanın doğru olmayacağı’ belirtilmiştir. Yasa, borçlanan bir kişinin malvarlığının, borçlandığı tarih itibariyle alacaklıya karşı borcu miktarınca muhafazasını ve alacağın güvencesini sağlamak üzere hüküm düzenlemiştir... Tasarrufun yapıldığı tarihte bir ‘alacaklı’ mevcut olmalıdır ki, yasanın koruyucu *hükümlerinden istifade etsin. Nitekim alacaklının, borçlu ile borçlu ile borçlandırıcı işleme girerken, onun malvarlığını ve edim gücünü incelediğini ve durumunu bilerek onunla hukuki ilişkide bulunduğunu kabul etmek gerekir. Borçlunun ekonomik gücünü yeterince incelemeyen borçlandırma işleminden önceki zamanda yapılan tasarruftan kendisi için bir yarar sağlayamaz. Bu suretle, kural olarak, tasarruftan kendisi için bir yarar sağlayamaz. Bu suretle, kural olarak, tasarrufun yapıldığı tarihte alacaklı durumunda olan kişi, iptal davası açabilir, diğer bir ifade ile tasarrufun yapıldığı tarihte üçüncü kişi ile hukuki ilişkide bulunan kişi, borçlu durumda olmalıdır ki, yukarıda sözü edilen tasarruflarının iptali mümkün olabilsin...»*

Bu vesile ile, burada şu ilginç duruma da değinelim: Davacı-alacaklının alacağının doğum tarihi ile dava konusu tasarrufun tarihi aynı ise yani, borçlu «*borçlandığı tarihte tasarrufta bulunmuşsa*», bu tasarruf hakkında iptal davası açılabilir mi? **Kanımızca**, bu durumda da «*borcun, dava konusu tasarruftan önce doğduğu*» kabul edilerek, bu tasarruf hakkında da iptal davası açılabilir...

Yüksek mahkeme, “*alacağın doğum tarihi*” konusunda ;

√ «*Geri çevirme kararı ile istenen takip dosyasında, borcun dayanağı ve borçlu adresinde yapıldığı iddia edilen haciz tutanağının bulunmadığı görüldüğünden, mahkemece, borcun dayanağı olan belge getirilerek, tasarrufun borcun doğumundan sonra yapıp yapılmadığının tespit edilmesi ve sonrasında borçlunun aciz halinin varlığının araştırılarak bu ön koşulların gerçekleşmiş olduğunun anlaşılmış olması halinde, borçlu ile üçüncü kişi arasındaki akrabalık durumu dikkate alınarak değerlendirme yapılması gerektiğini*»²⁴⁴¹

√ «*Alacak için düzenlenen bono veya çek gibi kıymetli evraka sonraki tarihlerin atıldığı uygulamada sıklıkla görüldüğünden, davacı alacaklının, “borcun doğumunun takip dayanağı çek’in tanzim tarihinden önce ya da cari hesap sözleşmesinden önce gerçekleştiğini” ileri sürmesi halinde, mahkemece alacaklıya bu konuda kanıt sunma olanağı verilmesi, gerekirse davacı alacaklı ile borçlunun isticvap edilerek, senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişkinin sorulması, gerektiğinde davacı ile borçlunun ticari*

Hukuku, 2016, s: 428 - SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. age. s: 156 vd. – GÜNAY, E. Tasarrufun İptali Davası, 5. Baskı, 2019, s:78 vd.

²⁴⁴¹ Bknz: 17. HD. 03.03.2020 T. 5743/2452 (www.e-uyar.com)

defterleri üzerinde bilirkişi inceleme-si yaptırılarak; borcun gerçek doğum tarihi tespit edilerek, bu koşulun gerçekleşip gerçekleşmediği saptanması gerektiğini»²⁴⁴²

√ «Borcun kaynağı olan 3 adet çekin dayanağı olarak da davacının davalıya borç vermesi olarak gösterilerek, borcun çeklerden önce verildiğine ilişkin dosyaya yazılı herhangi bir belge sunulamaması halinde, tasarrufun borcun doğumundan sonra yapıldığı ispatlanamadığından, açılan davada tasarrufun iptali koşullarının oluşmadığını»²⁴⁴³

√ «İptali istenen tasarrufun, takip konusu borçtan önce yapılmış olması ve davacı tarafca da alacağın, senedin düzenlenme tarihinden önce doğduğuna ilişkin bir iddia ileri sürülmemiş olması halinde, davanın ön koşul eksikliği nedeni ile reddine karar verilmesi gerektiğini»²⁴⁴⁴

√ «Borcun, iptali istenen tasarruftan önce doğması koşulunun, tasarrufun iptali davasına bakan mahkemece res’en araştırılması gerektiği- Alacağının, süre gelen araç alım-satımın-dan kaynaklandığını, iptali istenen tasarruf tarihinden önce doğduğunu, takibe konun çekin ileri tarihli düzenlendiğini ileri süren davacı-alacaklının ticari defterlerinin yeterli olmadığı gerekçesiyle ibraz etmemesi halinde, borcun gerçek doğum tarihinin tespiti için, davacı alacaklının “mevcut” ve davalı borçlu şirketin ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması (ve davacı ile davalı borçlu arasında başka bir ticari ilişki tespit edilememesi halinde, çekin, davacı ile davalı borçlu arasındaki araç satımından kaynaklandığı kabul edilerek) işin esasına girilmesi gerektiğini»²⁴⁴⁵

√ «Bononun tanzim tarihi gözetildiğinde tasarruf, borcun doğumundan önce gerçekleşmiş olarak gözüktüğünden, mahkemece, dava dayanağı takip konusu borcun kaynağının bonodan önce doğup doğmadığı davacı alacaklıdan sorularak, şayet borç bir ticari ilişkiden kaynaklanıyorsa tarafların ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak karar verilmesi gerektiğini»²⁴⁴⁶

√ «Yurtdışında yaşadığından, gayrimenkulü yeğeni vasıtası ile satın alarak onun adına tapuda tescil edildiğini, daha sonra taşınmazın, yeğeni vasıtası ile dava dışı bir başka şahsa satıldığını, satım bedelinin kendisine vermediğini, borçlu ile aralarında düzenlenen senedin de bu ilişkiye dayandığını ileri süren davacının iddialarında yer alan dairenin tapu kaydı, tapunun dava dışı yeğen adına kayıtlı iken, vekaleten yeğeni tarafından dava dışı şahsa satıldığı; davacının delil olarak davalı borçlu ile aralarında imzalanan ve senedin keşide tarihi ile aynı tarihi taşıyan biri belgeye de dayandığı, bu belge içeriğine göre, ‘borçlunun bu belgenin düzenlenme tarihinden önce davacı ile aralarındaki ilişki nedeni ile kendisini zarara uğrattığı için senet verdiğini’ beyan ettiğini, tanıkların ve davalı borçlunun da bu belgeyi imzaladığı gözetildiğinde, borcun doğum tarihinin, tasarruf tarihinden önce olduğunun kabulü gerektiğini»²⁴⁴⁷

√ «Davacı ile borçlular arasındaki takip konusu çeklerin verilmesini gerektirir ticari ilişki ve borcun doğum tarihinin tespiti amacıyla taraf vekillerine bu yöndeki delillerini bildirmesi için süre verilmesi, bildirecekleri delillerin toplanması, davacı ile davalının akar-yakıt işiyle uğraştığı anlaşıldığından gerektiğinde davacı ile davalı borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak tüm delillerin birlikte

²⁴⁴² Bknz: 17. HD. 02.03.2020 T. 995/2392 (www.e-uyar.com)

²⁴⁴³ Bknz: 17. HD. 24.02.2020 T. 3181/2000 (www.e-uyar.com)

²⁴⁴⁴ Bknz: 17. HD. 24.02.2020 T. 1591/1990(www.e-uyar.com)

²⁴⁴⁵ Bknz: 17. HD. 18.12.2019 T. 1263/12142 (www.e-uyar.com)

²⁴⁴⁶ Bknz: 17. HD. 17.12.2019 T. 669/12066 (www.e-uyar.com)

²⁴⁴⁷ Bknz: 17. HD. 11.12.2019 T. 5148/11811 (www.e-uyar.com)

değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gereğine değinilmesine karşın, mahkemece davacı ve davalının ticari defterleri getirtilip borcun doğumu ve ticari ilişkisinin başlangıcının buna göre tespiti yerine yalnızca tanık beyanlarına göre borcun doğum tarihi belirlenerek hüküm kurulmasının ye-rinde olmadığı»²⁴⁴⁸

√ «Taşınmaz devir tarihinin, borcun doğum tarihinden önce devrin yapılması, satışa konu hissesinin değeri ile satış bedeli arasında fark olmaması ve davalıların borçlunun içinde bulunduğu mali durum ile alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızzar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden oldukları ispatlanamadığından, ‘tasarrufun iptali davasının reddine’ karar verilmesi gerekeceğini»²⁴⁴⁹

√ «Davacının alacağına dayanak çeklerin keşide tarihine göre iptali istenen tasarruftan sonra düzenlendiği anlaşılmakta ise de, bu durumun gerçekten tasarruftan sonra doğmuş bir borç ilişkisini mi yoksa daha önce yapılmış bir ticari ilişkiden kaynaklanan vadeli çek uygulaması olarak da bilinen bir vakiayı mı gösterdiği hususunun araştırılması gerektiğini- Dava dışı borçlu (keşideci) şirketin iflas dosyasındaki kayımların hazırladığı raporda “...takibe konu çeklerin tasarruf tarihinden sonra kaydının bulunduğu ve tasarruf tarihi itibari ile davacının dava dışı asıl borçlu (keşideci) şirkete borçlu olduğun” tespit edildiğinden davanın reddine karar verilmiş ise de, eksik inceleme ve araştırma ile hüküm kurulamayacağını- Dava dışı asıl borçlu (keşideci) şirketin iflasına karar verildiğinin anlaşılacağından, davacı alacaklının iflas masasına alacak kaydı yaptırıp yaptırmadığının mahkemece araştırılması ve mali müşavirlerden oluşan üçlü yeni bir heyetten rapor alınarak ve davacı alacaklının dava dışı borçlu şirket ve davalı borçlu (avalist) şirketin ticari defterleri üzerinde inceleme yapılarak davacı alacaklı ile dava dışı borçlu şirket arasındaki ticari ilişkilerin tasarruf tarihinden önceye dayalı olup olmadığının tespiti yapılması, borcun daha önce doğduğu ispatlandığı takdirde işin esasına girilerek iptal nedenlerinin oluşup oluşmadığının araştırılması gerektiğini»²⁴⁵⁰

belirtmiştir.

- Borç, taraflar (davacı-alacaklı ile davalı-borçlu) arasında;

√ «Çek»den doğmuşsa, çekin bankaya/takas odasına ibraz edildiği tarih –kural olarak- ‘davacı-alacaklının alacağının doğum tarihi’ sayılır. Ancak, davacı-alacaklı, ‘alacağının, çekin düzenlendiği tarihten çok daha önce olan temel ilişki tarihinde doğduğunu’ iddia ve ispat edebilir. Bu durumda, ‘çekin düzenlendiği tarih’e değil, ‘temel ilişki tarihi’ne itibar edilir.»^{2451 2452}

Ayrıca **yüksek mahkeme**²⁴⁵³ açılmış olan tasarrufun iptali davalarında «tarafların isticvap edilerek takip dayanağı çekin/bononun keşidesine neden olan temel ilişkinin

²⁴⁴⁸ Bknz: 17. HD. 18.11.2019 T. 337/10767 (www.e-uyar.com)

²⁴⁴⁹ Bknz: 17. HD. 13.11.2019 T. 1728/10606 (www.e-uyar.com)

²⁴⁵⁰ Bknz: 17. HD. 16.10.2019 T. 2385/9454 (www.e-uyar.com)

²⁴⁵¹ Bknz: 17. HD. 16.10.2019 T. 2985/9454; 02.10.2019 T. 5952/8805; 16.09.2019 T. 17716/8039; 11.06.2009 T. 11566/7261; 20.03.2019 T. 13902/3255; 11.09.2018 T. 2770/7624; 05.09.2018 T. 2870/7403; 24.05.2018 T. 630/5465; 15.05.2018 T. 17101/5044; 21.02.2018 T. 12253/1199; 19.02.2018 T. 8069/1094 vb. (www.e-uyar.com)

²⁴⁵² Bu konuda ayrıca Bknz: AKŞENER, H.S. agm. s:4007 vd. – KURU, B. El Kitabı, s:1402 vd. – GÜNEREN, A. age. s:420 – UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 4. Baskı, C:2, s:1567

²⁴⁵³ Bknz: 17. HD. 28.03.2013 T. 14204/4372; 11.03.2013 T. 7006/3209; 04.03.2013 T. 1586/2620; 22.02.2012 T. 1172/1979; 06.11.2012 T. 2959/12122; 28.11.2012 T. 5128/11359; 09.05.2011 T. 9851/4454; 02.05.2011 T. 9032/4190; 15.03.2011 T. 12199/2285; 07.03.2011 T. 6758/1993;

(hukuki ve ticari ilişkinin) ne olduğunun ve bunun doğum tarihinin taraflardan sorulmasını ve tarafların varsa buna ilişkin delillerini ibraz etmeleri için süre verilmesini, bu konuda tarafların ticari defter, belge ve kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılmasını» istemektedir...

√ «“Alacak davası”ndan doğmuşsa, kural olarak dava tarihi ‘alacağın doğum tarihi’ sayılır.»²⁴⁵⁴

√ «Eser sözleşmesi»nden doğmuşsa, ‘sözleşme tarihi’nde, davacı alacaklının alacağı doğmuş sayılır.»²⁴⁵⁵

√ «Boşanma davası»ndan kaynaklanan ‘tazminat’ ve ‘nafaka’ alacakları -kural olarak- boşanma davasının açıldığı tarihte doğmuş sayılır. Ancak, iptal kararı verilebilmesi için, alacakların kesinleşmesi beklenir.»²⁴⁵⁶

√ «Daire (taşınmaz) alım sözleşmesi»nden doğmuşsa, alacak ‘sözleşme tarihi’nde doğmuş sayılır.»²⁴⁵⁷

√ «Kredi kartı sözleşmesi»nden kaynaklanmışsa, ‘borcun doğum tarihi’, ‘kredi kartı sözleşmesinin yapıldığı tarih’ tir.»²⁴⁵⁸

√ «Bono»dan kaynaklanmışsa, senedin vade tarihinin ya da keşide tarihinin değil, bononun düzenlenmesine neden olan temel ilişkinin yapıldığı (başladığı) tarih, ‘borcun doğum tarihi’ sayılır.»²⁴⁵⁹

√ «Faktoring sözleşmesi»nden kaynaklanmışsa, ‘faktoring sözleşmesinin yazıldığı tarihte’, borç doğmuş sayılır.»²⁴⁶⁰

√ «Haksız fiil»den (örneğin; eşin, diğer eşi aldatmasından, onu yaralamasından, ona hakaret etmesinden) doğmuşsa, ‘borcun, boşanma davasının açılmasından önce, haksız fiil tarihinde doğmuş olduğu’ kabul edilir.»²⁴⁶¹

√ «Cari hesap ilişkisi»nden kaynaklanmışsa, ‘kredi sözleşmesinin düzenlendiği tarihte’ kefilin asıl borçludan olan alacağı doğmuş sayılır.»²⁴⁶²

√ «Kefalet ilişkisi»nden kaynaklanmışsa, ‘kredi sözleşmesinin düzenlendiği tarihte’ kefilin asıl borçludan olan alacağı doğmuş sayılır.»²⁴⁶³

30.05.2011 T. 10146/5438; 03.02.2011 T. 5065/674; 16.02.2010 T. 10122/1205; 02.02.2010 T. 8720/701 vd. (www.e-uyar.com)

²⁴⁵⁴ Bknz: 17. HD. 19.09.2019 T. 19668/8266 (www.e-uyar.com)

²⁴⁵⁵ Bknz: 17. HD. 14.05.2019 T. 2378/6032 (www.e-uyar.com)

²⁴⁵⁶ Bknz: 17. HD. 13.05.2019 T. 19287/5985; 31.01.2017 T. 16188/828(www.e-uyar.com)

²⁴⁵⁷ Bknz: 17. HD. 08.05.2019 T. 7147/5714 (www.e-uyar.com)

²⁴⁵⁸ Bknz: 17. HD. 06.05.2019 T. 19840/5554; 01.04.2019 T. 15235/3909; 19.10.2018 T. 9899/8826; Samsun BAM. 1. HD. 30.01.2018 T. 197/209; 21.02.2017 T. 274/1748 (www.e-uyar.com)

²⁴⁵⁹ Bknz: 17. HD. 02.05.2019 T. 15560/5474; 17.12.2018 T. 19357/12265; 09.10.2018 T. 8853/8821; 20.09.2018 T. 2899/8025; 20.06.2017 T. 9642/7008; 31.05.2017 T. 9034/6183 vb. (www.e-uyar.com)

²⁴⁶⁰ Bknz: 17. HD. 10.04.2019 T. 17220/4540; 03.04.2019 T. 13905/4018; 14.10.2014 T. 9652/13299 ((www.e-uyar.com)

²⁴⁶¹ Bknz:17.HD. 27.02.2019 T. 11311/2206; 12.03.2015 T. 18146/4159; 10.09.2013 T. 8434/11717; 28.11.2011 T. 5128/11359; 30.10.2007 T. 4395/3299(www.e-uyar.com)

²⁴⁶² Bknz: 17.HD. 17.09.2018 T. 2400/7837; 03.02.2014 T. 436/904 (www.e-uyar.com)

²⁴⁶³ Bknz:17.HD. 23.05.2018 T. 115/5391; HGK. 16.09.2015 T. 17-2350/1759; 09.03.2015 T. 17616/3986(www.e-uyar.com)

√ «*Kredi sözleşmesi*»nden kaynaklanmışsa, kredi sözleşmesinin düzenlendiği tarihte, alacaklı bankanın alacağı doğmuş sayılır.²⁴⁶⁴

√ «*Fatura*»dan kaynaklanmışsa, ‘fatura’ nın düzenlendiği tarihi borcun doğum tarihi sayılır.²⁴⁶⁵

- “*Borcun kaynağının kambiyo senedi olduğu hallerde, senedin düzenlenmesini gerektiren hukuki ve fiili ilişkinin başladığı tarihin araştırılması ve sözü edilen bu ilişki daha önce ki bir günde olmuşsa, bu ilişki tarihinin ‘borcun doğum tarihi’ olarak kabul edilmesi gerekir.*”

• Yukarıda belirttiğimiz gibi; «*kredi sözleşmesinden kaynaklanan borçlar*» nedeniyle açılan tasarrufun iptali davalarında borcun, ‘kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihte’ doğmuş olduğu kabul eğer bu kredi sözleşmesi, yıllar önce başlamış bir kredi ilişkisinin devamı niteliğinde ise, alacaklı- bankanın alacağının d o ğ u m t a r i h i konusunda uygulamada tereddüt yaşanmaktadır. Bu durumda, ‘önceki kredi sözleşmeleri’nden kaynaklanan borçlar tamamen ödenekten sonra’ yapılan yeni kredi sözleşmeleri varsa, takip (ve dava) konusu borcun hepsi kredi sözleşmesinden kaynaklandığının titizlikle -bilirkişi incelemesi yaptırılarak- araştırılması gerekir.

Yüksek mahkeme;

√ «*Hükme esas alınan bilirkişi raporunda “kredi sözleşmelerinin, önceki taahhüt ve sözleşme bağlantısı kuran bölümlerin boş bırakıldığından hukuken birbirlerinin devamı” olarak kabul edilmemiş ise de, borcun sıfırlandığı gün yeniden kredi çekilmesi ve kredi ilişkisinin hiç sekteye uğramadan devam etmiş olması gibi durumlar dikkate alındığında, her bir kredi sözleşmesinin fiilen birbirinin devamı olarak kabul edilmesi gerektiği ve bu bağ-lamda kredi sözleşmesinin teminatı olarak senedin de önceden doğan borç ilişkisinin de teminatı olduğunun ve bu durumda tasarrufun borcun doğumundan sonra yapıldığının kabulü gerektiğini*»²⁴⁶⁶

√ «*Yapılacak işin konusunda uzman bilirkişi aracılığı ile banka kayıtları üzerinde inceleme yapılarak, takibe konulan senedin tanzim tarihinden önce borçlu şirkete verilen kredilerden kaynaklanan borcunun bulunup bulunmadığı, takip dayanağı senedin önceki kredi sözleşmesinden doğan borca karşılık mı yoksa son verilen 22.01.2015 tarihli kredi sözleşmesinin teminatı olarak mı verildiğinin araştırılarak, tasarrufun borçtan sonra yapılması gerektiğine ilişkin devam ön koşulunun gerçekleşip gerçekleşmediğinin belirlenmesi olduğunu*»²⁴⁶⁷

√ «*Ticari hayatta bankaların verdikleri kredi karşılığı teminat senetleri aldıkları da mutad uygulamalardan olduğu bir gerçek olduğundan, bilirkişi aracılığı ile banka kayıtları üzerinde inceleme yapılarak, takibe konulan senedin tanzim tarihinden önce borçlu şirkete verilen kredilerden kaynaklanan borcunun bulunup bulunmadığı, takip dayanağı senedin önceki kredi sözleşmesinden doğan borca karşılık mı yoksa son verilen 10.08.2012 tarihli kredi sözleşmesinin teminatı olarak mı verildiğinin araştırılarak, senedin önceki tarihli kredi sözleşmelerinden doğan borca karşılık verilmiş ise 12.07.2012 tarihli tasarruflar yönünden de işin esasına girilerek oluşacak sonuca göre karar*

²⁴⁶⁴ Bknz: 17.HD. 05.04.2018 T. 17130/3875; 04.10.2016 T. 9663/8542; 25.02.2016 T. 1648/2240; 24.02.2015 T. 14598/3346; 06.11.2012 T. 2454/12116 (www.e-uyar.com)

²⁴⁶⁵ Bknz: 17.HD. 04.04.2011 T. 71053027; 15. HD. 14.10.2003 T. 4002/4750(www.e-uyar.com)

²⁴⁶⁶ Bknz: 17.HD. 21.05.2019 T. 13412/6446 (www.e-uyar.com)

²⁴⁶⁷ İZMİR BAM 5 HD. 18.04.2018 T. 55/585 (www.e-uyar.com)

verilmesi aksi durumda ise şimdiki gibi sadece bu tarihli tasarruflar yönünden dava ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»²⁴⁶⁸

√ «Tasarrufun iptali davalarının görülebilmesi için, iptali istenilen işlemin, borcun doğumundan sonra gerçekleşmiş olması gerektiği- Ticari hayatta bankaların verdikleri kredi karşılığı teminat senetleri amalarının mutad bir uygulama olduğu- Banka kayıtları üzerinde inceleme yapılarak, takibe konulan senedin tanzim tarihinden önce borçlu şirkete verilen kredilerden kaynaklanan borcunun bulunup bulunmadığı, takip dayanağı senedin önceki kredi sözleşmesinden doğan borca karşılık mı yoksa son verilen kredi sözleşmesinin teminatı olarak mı verildiğinin araştırılması gerektiğini»²⁴⁶⁹

√ «Borçlunun borcun doğumundan sonra dava konusu taşınmazını eşine yapılan satışın İİK'nun 278/3-1 maddesine göre bağış niteliğinden olup iptali gerektiğini- Borçlu hakkında başlatılan takiplerden biri borcun doğum tarihinden sonra kullanılan krediden kaynaklandığı anlaşıldığından, bu takip dosyası yönünden davanın ön koşul yokluğundan red-dine karar verilmesi gerektiği diğer icra dosya borcunun hangi kredi ilişkisinden kaynaklandığı tesbit edildikten sonra bu dosyada da önceki kredi sözleşmelerine bağlı yeni bir kredi kullanımı söz konusu ise ve bu tarih tasarruftan sonra ise yine davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini- İtiraza uğramış olan icra takibinde açılmış olan itirazın iptali davasının kesin olarak sonuçlanıp sonuçlanmadığı araştırılarak, kesinleşmemiş ise anılan davanın bekletici mesele yapılmasına, alacaklı lehine sonuçlanmış ise borcun doğum tarihinin belirlenerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi; davacı alacaklının itirazın iptali davası tümünden red edilmiş ise takip kesinleşmediğinden bu takiple ilgili davanın da ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»²⁴⁷⁰

√ «Davacı banka ile davalı borçlu arasındaki ilk kredi ilişkisinin ne zaman başladığı davacı bankadan sorularak buna ilişkin belgelerin istenmesinin, takip dosyalarındaki takip dayanağı çeklerin başka bir ticari ilişki nedeniyle verilip verilmediği üzerinde durulmasının, borcun doğum tarihinin tespiti ile sonucuna göre karar verilmesinin gerekeceğini»²⁴⁷¹

belirtmiştir.

• ‘İhbar tazminatı’, ‘kıdem tazminatı’ gibi işçinin alacağına işe giriş tarihine göre hesaplandığı durumlarda, tasarrufun iptali davası bakımından «işçinin alacağına (işveren borcunun) işe giriş tarihinde doğduğu» benimsenmektedir.²⁴⁷²

Yüksek mahkeme, bu konuda;

√ «12.02.2006-14.11.2012 tarihleri arasındaki kıdem tazminatı ve işçilik alacağına ilişkin ilama dayanan alacağın 12.02.2006 tarihinde doğduğunun kabulü gerektiğini»²⁴⁷³

√ «İş akidleri 02.05.2012-02.04.2012 tarihlerinde fesh edilmiş ise de kıdem tazminatı ve bir kısım işçi alacaklarının hesabında işe girdikleri davacılarından biri için

²⁴⁶⁸ Bknz: 17. HD. 20.06.2017 T. 19092/6998 (www.e-uyar.com)

²⁴⁶⁹ Bknz: 17. HD. 20.06.2017 T. E:2016/9642, K:7008 (www.e-uyar.com)

²⁴⁷⁰ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11357/6281 (www.e-uyar.com)

²⁴⁷¹ Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 15117/5943 (www.e-uyar.com)

²⁴⁷² UYAR, T. Yargıtay, 17. Hukuk Dairesinin «Kıdem Tazminatı», «İhbar Tazminatı» ve «Diğer Sosyal Haklar»a Dayalı Olarak Açılan Tasarrufun İptali Davalarında, Bu Alacakların Doğum Tarihinin ‘İş Akidinin Feshedildiği Tarih’ Değil, ‘İşe Giriş Tarihi’ Olduğuna Dair Yeni İçtihatlarının (Görüşünün) Düşündürdükleri (İBD. Ocak-Şubat/2017, s:42-46)

²⁴⁷³ Bknz: 17. HD. 25.11.2019 T. 3551/11086 (www.e-uyar.com)

16.12.1996, diğer davacı için 01.08.1993 tarihinden itibaren hesaplamalar yapıldığından borcun doğumunun bu tarihlerin esas alınması gerektiğinden, mahkemece, tasarrufun, borcun doğumundan önce yapıldığının kabul edilmesi gerekeceğini- Dava konusu tasarruf, borcun doğumundan önce gerçekleştiğinden yani ön koşul yokluğundan reddine karar verildiğine göre karar tarihinde yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 7/2. maddesine göre maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini»²⁴⁷⁴

√ «Davacı alacağının, kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, genel tatilde çalışma türünden gerçekleşen alacağa ilişkin olduğu, kıdem tazminatı ve bir kısım işçi alacaklarının hesabında davacının işe girdiği tarihten hesaplama yapıldığından borcun doğumunun bu tarih olarak esas alınması gerektiğini»²⁴⁷⁵

belirtmiştir.

Halbuki, **Yargıtay 15. Hukuk Dairesi**, bu tür uyuşmazlıkları temyizen incelediği dö-nemde, aksi doğrultuda içtihatla bulunmuştu. Gerçekten **yüksek mahkeme**;

√ «Davacının kıdem tazminatı alacağının davanın karara bağlandığı günü doğduğu, oysa tasarrufun bu tarihten önce yapıldığı görüşüyle tasarrufun iptali davasının reddedilemeyeceği ve davacı, davalı borçlunun işyerinde hizmet akdine bağlı olarak çalışırken işine son verilmiş olduğundan; davacının ihbar, kıdem ve diğer sosyal haklarına bu tarihte hak kazanmış olacağını»

belirtmişti...

● Asıl borçlunun borcunu ödeyen kefil, alacaklının haklarına halef olur. Bu durumda, borcu ödediği tarihte değil, kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihte, kefil, borçluya karşı ‘alacaklı’ konumuna gelmiş olur.

Yüksek mahkeme;

√ «Kefilin, asıl borçlunun borcunun ödemesi halinde, kefilin ifade bulunduğu tutar oranında alacaklının haklarına halef olacağı ve bu durumda (asıl borçlunun kefile olan) borcunun doğum tarihinin de kredi sözleşmesinin imzalandığı tarih olacağını»²⁴⁷⁶

√ «Kefil tarafından açılan tasarrufun iptali davasında, borcun doğum tarihi olarak kefil tarafından borcun ödendiği tarihin değil, asıl borçlanma tarihi olan kredi sözleşmesi tarihinin esas alınacağını»²⁴⁷⁷

√ «Asıl borçlunun borcunu ödeyen kefilin, asıl borçludan olan alacağının dava dışı banka ile imzalanana kredi sözleşmesi ile doğduğunun kabulü gerektiğini»²⁴⁷⁸

√ «Annesinin kefil olduğu senedi ödeyen kişinin, senedin asıl borçlusundan olan alacağını ödediği senedin düzenlenme tarihinde doğduğunun kabulü gerektiğini»²⁴⁷⁹

belirtmiştir.

Ortağı/temsilcisi olduğu –aralarında organik bağ bulunan- şirket borcuna kefil olan kimse, asıl borçlu şirketin borcunu ödemezse, kefil hakkında takipte bulunan alacaklı

²⁴⁷⁴ Bknz: 17. HD. 10.05.2016 T. 15792/5697 (www.e-uyar.com)

Aynı doğrultuda:

17. HD. 10.07.2008 T. 2790/3912 (www.e-uyar.com)

²⁴⁷⁵ Bknz: 17. HD. 25.05.2015 T. 21071/7629 (www.e-uyar.com)

²⁴⁷⁶ Bknz: 17. HD. 23.05.2018 T. 115/5391 (www.e-uyar.com)

²⁴⁷⁷ Bknz: HGK. 16.09.2015 T. 17-2350/1759 (www.e-uyar.com)

²⁴⁷⁸ Bknz: 17. HD. 04.03.2014 T. 2152/2964 (www.e-uyar.com)

²⁴⁷⁹ Bknz: 17. HD. 05.04.2012 T. 1041/4153 (www.e-uyar.com)

kefilden alacağını olamazsa, ‘kefilin aciz halinde bulunduğunu’ kanıtlayarak açacağı tasarrufun iptali davasında, kefildeki alacağı, ‘kefil olduğu tarih’ten önce, ‘asıl borçlunun borçlandığı tarihte’ doğmuş sayılır.

Yüksek mahkeme, bu hususu;

√ «*Şirkete ait borcun 23.01.2009 tarihinde doğduğu, şirket, borcunu ödemeyince alacaklı aynı borcu yenden yapılandırarak bu kez 13.04.2009 tarihinde hem şirket yetkilisi hem de ortaklar şahsi olarak bono düzenleyerek alacaklıya verdiği ve bu bono da ödenmeyince dava konusu takip yapıldığı, bu durumda davaya konu borcun, 23.01.2009 tarihinde doğduğunun kabulü ile bu tarihten sonraki borçlu tasarrufları için iptal davası açılmasının mümkün olduğunun kabulü gerektiğini*»²⁴⁸⁰

√ «*Alacaklı ile borçlunun ortağı ve temsilcisi olduğu şirket arasındaki ticari ilişkinin daha önce başladığı, davalı borçlunun, ortağı ve temsilcisi olduğu şirket hakkında yapılan icra takibi sırasında yapılan protokol ile şirket borcuna kefil olduğu ve daha sonra kefil olarak senet imzaladığı anlaşıldığından, davalı borçlu yönünden borcun doğum tarihinin, ortağı ve kefil olduğu şirketin borçlandığı tarih olarak kabulü gerektiğini*»²⁴⁸¹

√ «*Davalı şahsın ortağı olduğu borçlu şirketin borcuna karşılık şirket hakkında yapılan icra takibi sırasında şahsi çek ve senet vererek şirket borcuna kefil olduğu uyumsuzlukta, “kefil olan şahsın borcunun doğum tarihinin, ortağı ve kefil olduğu şirketin borçlandığı tarih olarak kabul edilmesi gerektiği”ne ilişkin özel daire bozma ilamının isabetli olduğunu*»²⁴⁸²

√ «*Davalı kefil yönünden borcun doğum tarihinin; ‘ortağı ve kefil olduğu şirketin borçlandığı tarih’ olarak kabulü gerektiğini*»²⁴⁸³

ş e k l i n d e belirtmiştir.

• Bu vesile ile, burada şu ilginç duruma da değinelim: Davacı-alacaklının alacağı-nın doğum tarihi ile dava konusu tasarrufun tarihi aynı ise yani, borçlu «*borçlandığı tarihte tasarrufta bulunmuşsa*», bu tasarruf hakkında iptal davası açılabilir mi? **Kanımızca**, bu durumda da «*borcun, dava konusu tasarruftan önce doğduğu*» kabul edilerek, bu tasarruf hakkında da iptal davası açılabilir...

• **Yüksek mahkeme** ayrıca «*dava ister BK.nın 18. (yeni BK. ’nın 19.) maddesi uyarınca muvazaaya dayalı tapu iptal, ister İİK.nın 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılan tasarrufun iptali isteğine ilişkin olsun, davacı taraf bir alacağa dayanarak iptal isteğinde bulunmuş ise, bu alacağın tasarruf tarihinden önce doğmuş olması gerektiğini; davacı tarafın alacağının kaynağı haksız eylem olup, borcun doğum tarihinin de bu haklı eylemin işlendiği tarih olması gerektiğini*» belirterek «*davacı tarafın bir alacağına dayanarak muvazaaya dayalı tasarrufun iptali davası açmış olması halinde de, davacının alacağının tasarruf tarihinden önce doğmuş olması halinde mahkemece, tasarrufun iptaline karar verilebileceğini*» vurgulamıştır.

²⁴⁸⁰ Bknz: 17. HD. 31.03.2015 T. 16833/5185 (www.e-uyar.com)

²⁴⁸¹ Bknz: 17. HD. 01.07.2014 T. 2670/10411 (www.e-uyar.com)

²⁴⁸² Bknz: HGK. 13.10.2010 T. E:17-401, K:500 (www.e-uyar.com)

Aynı doğrultuda:

HGK. 13.10.2010 T. 17-399/498; HGK. 13.10.2010 T. 17-400/499; HGK. 13.10.2010 T. 17-398/497(www.e-uyar.com)

²⁴⁸³ Bknz: 17. HD. 07.04.2009 T. 4841/2160 (www.e-uyar.com)

IX - Her davada olduğu gibi, «tasarrufun iptali»²⁴⁸⁴ davalarında da «*ispat yükünün hangi tarafa ait olduğu*» konusu önem taşır. Hukukumuzda, bu konuya ışık tutan hüküm «*Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür*» şeklindeki MK. mad. 6’dır.²⁴⁸⁵ Bu davalarda *ispat yükü* -kural olarak- davacı alacaklıdır.²⁴⁸⁶

Doktrinde²⁴⁸⁷ -oybirliği ile- «*ispat yükünün, hayatın olağan akışına aykırı iddia ve savunmada bulunana düştüğü*» kabul edilmekte olduğu gibi, **Yargıtay** da bu konuya ilişkin içtihatlarında öteden beri ‘doktrindeki görüş doğrultusunda’ içtihatla bulunmuştur.

Davalı-borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin iddia ve savunmalarında «*ha-yatın olağan akışına aykırılık*» bulunması halinde, bu tutarsız iddia ve savunmalar, taraflar arasında yapılmış olan tasarrufların iptaline neden olur.

«*Hayatın olağan akışına aykırılık*» ne demektir? «*Hayatın olağan akışı*» kriteri, hukukçuların olaylara yorum getirmede kullandıkları ölçülerden ve prensiplerden birisidir. Buna göre insanların genelini, sosyal yapı içerisinde yapageldikleri davranışlar «*hayatın olağan akışı*» kriterini oluşturmakta ve bu kriter de hukuki problemlerin yorumlanmasında kullanılmaktadır.²⁴⁸⁸

Başka bir deyişle; tecrübe (hayatın olağan akışı) kuralları «*hayatta sık tekrar eden, tekrarlanması ihtimal dahilinde olan olayların veya bilimsel ve teknik bilgilerin oluşturduğu ve kendilerini oluşturan somut olaylardan bağımsız hale gelmiş kurallar*»dır; vak’a tesbitinde, hukukun olaya uygulanmasında, hakimin bir değer hükmü vermesinde, delillerin değerlendirilmesi ve bir delilin ispat değerinin saptanmasında, muhtevası belli olmayan kuralların (kötüniyet gibi) uygulanmasında önemli rol oynar.²⁴⁸⁹

«*Hayatın olağan akışı*» kriteri, Yargıtay ve diğer üst derece mahkemelerinde, pek çok alandaki hukuki problemlerin çözülmesinde bir yorum kuralı olarak kullanılmaktadır. Yargıtay «*hayatın olağan akışı*» kriterini, «*olayların sebep-sonuç ilişkisine uygun olarak gerçekleşip gerçekleşmediğinin irdelenmesi, sosyal yapı içerisinde olağan karşılanacak türden olup olmadığının belirlenmesi*» şeklinde anlamaktadır. Söz gelimi «*bir ikrarının delil değerinin ortaya konulması için diğer şartların yanında hayatın olağan akışına uygun düşüp düşmediğinin de araştırılması gerektiği*» ifade edilmektedir.²⁴⁹⁰

«*Hayatın olağan akışı*» kriterinin uygulama alanı oldukça geniştir. Aynı zamanda, «*aksi ispatlanana kadar doğru kabul edilen bir karine*» olduğundan, hukukçular için adaletli karar vermede kullanılan, oldukça pratik bir kriter niteliğini taşımaktadır.

²⁴⁸⁴ Bknz: 17. HD. 29.1.2008 T. 5370/361 (www.e-uyar.com)

²⁴⁸⁵ Bu hükme ait «1998/1999 Tasarısı» ile «1984 Tasarısı» ve «1971 Tasarısı»ndaki gerekçeler için Bknz: UYAR, T. Gerekçeli-İçtihatlı Türk Medeni Kanunu, 2002, C: 2, s: 1507

²⁴⁸⁶ KAZANCI, İ.T. age. s: 147; 163; 185

²⁴⁸⁷ TAŞPINAR, S. Fiili Karinelerin İspat Yükünün Dağılımında Rolü (AÜHFD. 1996/1-4, s: 551) - ALANGOYA, Y. “Senede Karşı Senetle İspat” Kuralı ve «Hayatın Olağan Akışı» Kavramı (N. Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan, 2004, s: 523) - KURU, B. Hukuk Muhakemeleri Usulü, C: 2, s: 1989 - POSTACIOĞLU, İ. Medeni Usul Hukuku, 7.Baskı, 2015, s: 537 - UMAR, B./YILMAZ, E. İspat Yükü, 2.Baskı, 1980, s: 60 - BERKİN, N. Medeni Usul Hukuku Rehberi, 1980, s: 172 - ANSAY, S.Ş. Hukuk, İcra-İflâs Usülleri, 1960, s: 248 - ÜSTÜNDAĞ, S. Medeni Yargılama Hukuku, 2000, s: 616 vd. - SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. age. s: 352

²⁴⁸⁸ DEMİR, A. Yargıtay İçtihatlarındaki «Hayatın Olağan Akışı Kriteri» ve İslam Hukukundaki “Zahiri Hal Delili” (Terazi Der. Aralık/2008, S:28, s: 129-133)

²⁴⁸⁹ ALANGOYA, Y. agm. s: 528; dipn. 32

²⁴⁹⁰ DEMİR, A. agm. s:130

Sonuç olarak «*hayatın olağan akışı*» kriteri, mevcut hukukumuzda hukukçuların hemen her alanda uygulayabildikleri, onların işlerini kolaylaştıran önemli bir prensiptir.²⁴⁹¹ Hangi olayların '*hayatın olağan akışına aykırı olduğu*' tasarrufun iptali davasına bakan mahkeme tarafından takdir edilecektir.²⁴⁹²

Uygulamada;

- Borçlunun, taşınmazı satın aldıktan çok kısa bir süre sonra elinden çıkarmış olması,
- Borçlunun taşınırını/taşınmazını satın alan 3. kişinin, borçlunun yakını (hışmı) olması,
- Borçlunun taşınmazını elinden çıkardığı halde, taşınmazda uzun süredir oturuyor olması,
- Taşınmazın halen borçlunun (boşandığı eşi, annesi, kızı vb.) tarafından kullanılıyor olması,
- Borçlunun sattıktan sonra, aracını kullanmaya devam etmesi,
- Üçüncü kişi tarafından taşınmazının/araçlarının, rayiç bedelinin iki katı bir bedelle satın alınması,
- Üçüncü kişinin, borçlunun komşusu, vekili, avukatı, mali müşaviri olması,
- Takip konusu borcun, borçlu tarafından -ödeme emri, icra dairesinde teslim alınarak kabul edilip, takibi kesinleştirilmesi,
- Borçluya ait taşınır/taşınmazları satın alan üçüncü kişilerin alım (mali) gücünün bulunmaması,
- Borçlunun aynı gün birden fazla taşınmazını satması,
- Üçüncü kişinin, borçluya ait çok sayıda (örneğin; üç/dört adet) taşınmazı/aracı satın alması,
- Takip konusu borcun, borçlu tarafından -ödeme emri icra dairesinde teslim alınarak kabul edilip, takibin kesinleştirilmesi,

'**hayatın olağan akışına uygun düşmeyen**' işlemler olarak kabul edilmektedir.²⁴⁹³

Yüksek mahkeme «tasarrufun iptali davaları»nda '*hayatın olağan akışı*' kriteri ile ilgili olarak;

√ «*KDV iadesi alacağının tamamı üzerinden temlikname yerine, daha düşük miktar üzerinden temlikname tanzim edilmesinin, bu şekilde bir imkan varken yüksek bir meblağdan vazgeçerek, alacaklılarından daha düşük miktarda nakit para kaçırılmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğu, bu durumun dahi davalılar arasındaki işlemin muvazaalı olmadığı kamısını oluşturduğunu*»²⁴⁹⁴

√ «*Anne-oğul davalılar arasındaki tasarrufun İİK. mad. 278/3-1 maddesi gereğince bağış niteliğinde olup iptali gerektiğini- Borçlu ile akraba olan davalının İİK. mad. 280 uyarınca, borçlunun mali durumunu ve alacaklıların ızzar kastını bilebilecek kişilerden olduğunu- Dayanak alınan zabita araştırmasında borçlunun dava konusu adreste*

²⁴⁹¹ DEMİR, A. agm. s:133

²⁴⁹² ERDÖNMEZ, G. age. s: 197

²⁴⁹³ SERTKAYA, A. Ş. /KUL, S. age. s: 352

²⁴⁹⁴ Bknz: 17. HD. 28.05.2019 T. 9574/6870 (www.e-uyar.com)

2010 yılında oturduğu, şu anda bir başka şahsın oturduğunun tespit edildiği görüldüğünden, borçlunun halen haciz adresinde oturduğu gibi bir sonuç çıkarmak mümkün olmadığı gibi yargılamanın başından beri borçlunun ikamet adresinin bir başka adres olduğuna dair kayıtlar da bulunduğundan, mahkemenin, borçlunun halen haciz adresinde oturduğuna ilişkin zabıta araştırması olduğuna ilişkin tespitinin yerinde olmadığını»²⁴⁹⁵

√ «Taşınmazların ipoteklerle yüklü olarak kısa aralıklarla devrinin tasarrufun iptali için gerekçe olamayacağı, mahkemece tüm davalılar yönünden ayrı ayrı iptal şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin değerlendirilmesi gerektiğini»²⁴⁹⁶

√ «Bedel farkı artının yönünde (değerinden fazla ödeme) olması hainde de tasarrufun iptaline karar verileceğini»²⁴⁹⁷

√ «Dava konusu paranın davalı üçüncü kişi tarafından borçluya ödendiğine ilişkin yazılı bir belge (banka havalesi, banka hesap hareketleri gibi) sunulmadığı gibi serbest avukatlık yapan davalı üçüncü kişinin öğretmenlik yapan ve başka bir geliri bulunmayan borçluya üç buçuk yıl boyunca, aldığı borcu ödemediği altı kez toplamda 120.500,00 TL'lik borç vermesi, senetlerin vade tarihlerinin altı ayla, iki yıl yedi ay gibi uzun sayılabilecek bir süreyle verilmesi, senetlerden biri için ikibuçuk yıl sonra (takip zamanaşımı dolmasa da, avukatlık yapan birisinin kendi alacağı için iki buçuk yıl beklemesinin doğal olmadığı) icra takibine geçilmesi hayatın olağan akışına uygun olmadığını»²⁴⁹⁸

√ «Borçluya ait farklı vasıflardaki 7 adet taşınmazın aynı gün aynı kişiye satışı hayatın olağan akışına aykırı olduğundan, üçüncü kişinin borçlunun mal kaçırma kastını bildiğinin varsayılacağını»²⁴⁹⁹

√ «Davacının borçlunun on iki günlük oğlunun böyle bir taşınmazı alım gücünün olmayacağından bedelinin borçlu tarafından ödendiğini iddia ettiği, davalıların ise taşınmazın babaannesi tarafından bedeli ödendiği ve torununa bağış yaptığını ileri sürdüğü, borçlunun oğlu adına olan taşınmazın borçlu tarafından alındığı davacı tarafından kesin ve güçlü delillerle ispat edilemediğinden tasarrufun iptali davasının reddi gerektiğini»²⁵⁰⁰ vb.

belirtmiştir.

• Uygulamadaki önemi nedeniyle ayrıca şu hususu da belirtelim ki; “dava konusu taşınırın/taşınmazın, rayiç değerinin çok üstünde bir bedelle satılmış olmasının” **yüksek mahkeme** ‘yukarı doğru aşırı oransızlık (nisbetsizlik)’ olarak nitelemekte ve bu durumun ‘hayatın olağan akışına aykırı olduğunu’ vurgulayarak “yapılmış olan tasarrufların iptaline” karar verilmesini istemektedir...

Örneğin; tasarruf tarihindeki değerinin 100.000,00 TL olduğu -bilirkişi raporuyla saptanmış olan bir taşınırın/taşınmazın 500.000,00 TL'ye satılmış olduğunun belirlenmesi veya tasarruf tarihindeki değerinin 400.000,00 TL olduğu saptanan bir taşınmazın üzerinde 350.000,00 TL tutarında haciz ya da ipotek bulunmasına rağmen, tapuda 700.000,00 TL'ye satılmış gibi gösterilmiş olması ya da tasarruf tarihindeki değerinin 500.000,00 TL olduğu saptanmış olan bir taşınmazın tapuda 400.000,00 TL'sine satılmış

²⁴⁹⁵ Bknz: 17. HD. 25.12.2018 T. 5178/12710 (www.e-uyar.com)

²⁴⁹⁶ Bknz: 17. HD. 10.12.2018 T. 15797/11927 (www.e-uyar.com)

²⁴⁹⁷ Bknz: 17. HD. 18.04.2018 T. 4221/4327 (www.e-uyar.com)

²⁴⁹⁸ Bknz: Ankara BAM. 26. HD. 09.02.2018 T. 532/190 (www.e-uyar.com)

²⁴⁹⁹ Bknz: 5. İzmir BAM. HD. 01.02.2018 T. 1183/58 (www.e-uyar.com)

²⁵⁰⁰ Bknz: 17. HD. 30.01.2018 T. 17118/401 (www.e-uyar.com)

olduğu belirtilmiş olmasına rağmen ‘cevap dilekçesi’nde ya da ‘yargılama sırasında’ davalı üçüncü veya dördüncü kişi “taşınmazı 2.500.000,00 TL’ye satın aldığını” ikrar etmişse, bu durum ‘hayatın olağan akışına aykırı’ sayılır ve yapılmış olan tasarrufun (satışın) iptaline neden olur.

Yüksek mahkeme, bu konuyla ilgili olarak;

√ «Borçlu adına kayıtlı ve davacı tarafından haciz konulan taşınmaz üzerindeki ipotek ve hacizler nedeniyle davacıya para düşmeyeceği, haciz sırasında borçlunun annesi tarafından istihkak iddiasında bulunduğu anlaşıldığından öncelikle hacizle ilgili istihkak davası açılıp açılmadığı araştırılarak haciz tutanağının İİK 105 anlamında geçici aciz belgesi niteliğinde olup olmadığına değerlendirilmesi gerektiği” ve “üzerinde haciz ve ipotek olan taşınmazın rayiç bedelinin iki katına bir bedelle satın alınmasının hayatın olağan akışına uygun düşmediği gibi, borçlu ile davalının hemşehri olması, dava konusu taşınmazın borçlunun annesi tarafından kullanılması gibi maddi ve hukuki olgular birlikte değerlendirildiğinde dava konusu tasarrufların İİK 280/1-2 madde gereğince iptale tabi olup olmadığına değerlendirilmesi gerektiği”ne değinen bozma ilamı üzerine davanın kabulüne dair verilen kararın isabetli olduğunu»²⁵⁰¹

√ «Rayiç bedelin oldukça üstünde fazla bedel ödenmesi hayatın olağan akışına uygun olmadığı- Davalı 3. kişinin borçlunun eşinin teyzesi, diğer davalının ise borçlunun eşinin teyzesinin eşi olduğu dolayısıyla davalı 3.kişilerin İİK'nun 280/1 madde kapsamında borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle tasarrufun iptali davasının kabulü gerektiğini»²⁵⁰²

√ «Dava konusu taşınmaz, borçlu tarafından ipotekle yükümlü olarak davalı şirkete satılmış olup, mahkemece yapılan keşif sonucu düzenlenen bilirkişi raporundan taşınmazın tasarruf tarihindeki değerine ve davalı şirket vekilinin taşınmazın müvekkili şirkete mal olduğu bedel ve bu konuda sunduğu banka dekontu gözetildiğinde; rayiç değeri 42.000,00 TL olan taşınmazın 180.000,00 TL’ye satın alınmasının hayatın olağan akışına uygun olmadığı, davalılar arasındaki ticari ilişki nedeniyle, davalı üçüncü kişi şirketin davalı borçlunun amacını ve durumunu bilebilecek kişilerden olması nedeniyle, dava konusu tasarrufun İİK mad. 280/1 gereğince iptale tabi olduğunu»²⁵⁰³

√ «Gerçek değerinden çok fazla -yaklaşık üç misli- bedelle taşınmazı satın alan üçüncü kişinin bu davranışının hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceği bu nedenle taraflar arasında “inançlı sözleşme” olduğunun kabulüyle -İİK. 280/I, II uyarınca- satış işleminin iptaline karar verilmesi gerekeceğini»²⁵⁰⁴

√ «Taşınmazın satın alınması sırasında, taşınmaz üzerinde bulunan hacizlerin, taşınmazın satış tarihindeki gerçek bedelinin beş katından fazla bulunmasına rağmen, üzerinde bu kadar yüksek miktartlı bir haciz bulunan bir taşınmazın satın alınmasının hayatın olağan akışına aykırı sayılması gerekeceğini»²⁵⁰⁵

√ «Dava konusu taşınmaz -üzerindeki ipotek ve hacizler de eklendiğinde- değerinin çok üstünde bir bedel ödenerek alınmasının, hayatın olağan akışına aykırı olup, yapılan satışın iptalini gerektireceğini»²⁵⁰⁶

²⁵⁰¹ Bknz: 17. HD. 19.04.2016 T. E: 603, K: 5011 (www.e-uyar.com)

²⁵⁰² Bknz: 17. HD. 16.02.2016 T. E: 1873, K: 1740 (www.e-uyar.com)

²⁵⁰³ Bknz: 17. HD. 2.4.2013 T. E: 2012/7471, K: 4619 (www.e-uyar.com)

²⁵⁰⁴ Bknz: 17. HD. 11.04.2011 T. E:2967, K:3346 (www.e-uyar.com)

²⁵⁰⁵ Bknz: 17. HD. 14.2.2011 T. E: 2010/ 12627, K:2011/1159 (www.e-uyar.com)

²⁵⁰⁶ Bknz: 17. HD. 19.4.2010 T. E:2009/1649, K:3605 (www.e-uyar.com)

√ «Akrabalar arasındaki tasarrufların İİK. 278/III-1. maddesi gereğince yakın akrabalar arasındaki tasarruflarda iyiniyet ve bedel farkına bakılmaksızın bağışlama hükmünde olup iptale tabi bulunduğu - Dava konusu taşınmaz - üzerindeki ipotek ve hacizler de eklendiğinde- değerinin çok üstünde bir bedel ödenerek alınmasının, hayatın olağan akışına aykırı olup, yapılan satışın iptalini gerektireceğini»²⁵⁰⁷

√ «Borçlu tarafından, davalı üçüncü kişiye üzerindeki ipotekle birlikte devredilmiş olan taşınmazın, on beş gün sonra ve üzerindeki ipotekle birlikte ancak değerinin çok üzerinde devredilmiş olmasının, hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğinden, iptali gerekeceğini»²⁵⁰⁸

√ «Davalı üçüncü kişinin, değerinin yaklaşık sekiz misli fazla para ödeyerek taşınmazın satın almasının, hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğini»²⁵⁰⁹

√ «Gerçek değerinden çok fazla bir bedelle taşınmazı satın alan üçüncü kişinin bu davranışının hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceği, bu nedenle taraflar arasında "inançlı sözleşme" olduğunun kabulüyle -İİK. 280/I, II uyarınca- satış işleminin iptaline karar verilmesi gerekeceğini»²⁵¹⁰

belirtmiştir.

Tasarrufa konu taşınmaz üzerinde ipotek ya da haciz varsa, tapuda gösterilen satış bedeline, ipotek bedeli ya da haciz tutarı da ilave edilerek, ‘taşınmazın satış bedeli’ hesaplanır.^{2511 2512}

‘Tasarrufun iptali davaları’nda, dava konusu taşınmazın satış bedeli ile taşınmazın satış tarihindeki rayiç değeri ile mukayese etmek için- saptarken; tapuda satış bedeli olarak belirtilmiş olan miktara, varsa satıcının (borçlunun) banka hesabına yatırılmış olan paranın ve yine varsa çekle/senetle ödenmiş olan paranın eklenmesi gerekir. Tapu kaydı, ‘resmi belge’ niteliğinde olduğundan, burada gösterilen miktarın, ‘satış bedeli’ne dahil edilmesi için ayrıca bir belge/makbuz aranmaz. Belirtilen bu miktarlara (kalemlere), eğer tapu kaydı üzerinde ‘ipotek’ ya da ‘haciz’ varsa, bunların tutarı da, ‘satış bedeli’ne dahil edilir.

Yüksek mahkeme, bütün bu hususları;

√ «Bilirkişi taşınmazın satış tarihindeki değerini 115.000,00 TL olarak belirlenen taşınmazın 67.000,00 TL 'ye satılmış olması halinde, tapudaki satış bedeli ile gerçek değeri arasında önemli fark bulunmadığını- Tapu resmi belge niteliğinde olduğundan,

²⁵⁰⁷ Bknz: 17. HD. 8.2.2010 T. E:2009/9909, K:852; 17. HD. 16.2.2010 T. E:2009/7759, K:1201 (www.e-uyar.com)

²⁵⁰⁸ Bknz: 17. HD. 1.10.2009 T. E:600, K:3771 (www.e-uyar.com)

²⁵⁰⁹ Bknz: 17. HD. 31.3.2009 T. E:2008/4702, K:1884 (www.e-uyar.com)

²⁵¹⁰ Bknz: 17. HD. 7.10.2008 T. E:3219, K:4472; 17. HD. 2.6.2008 T. E:1184, K:2900; 15. HD. 23.12.1992 T.E:6248, K:6216 (www.e-uyar.com)

²⁵¹¹ SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. age. s: 311 - MUŞUL, T. İptal Davaları, s: 333, 335, 336, 339 - EROĞLU, O. age. s: 156

²⁵¹² Bknz: 17. HD. 16.05.2019 T. 20021/6290; HGK. 20.11.2018 T. 17-141/1747; 17. HD. 07.11.2018 T. 11536/10230; 17. HD. 17.09.2018 T. 2838/7831; 21.02.2018 T. 12840/1173; İstanbul BAM. 9. HD. 15.02.2018 T. 732/206; İzmir BAM. 5. HD. 19.01.2018 T. 1462/181; 07.06.2016 T. 13700/6950; 07.04.2015 T. 19939/5487; 23.02.2016 T. 1607/2111; 10.03.2015 T. 18050/4044; 8. HD. 01.07.2014 T. 7981/10397; 30.06.2014 T. 5223/10235; 17. HD. 21.05.2014 T. 2123/7979; 08.05.2014 T. 2375/7246; 21.05.2013 T. 7646/7370; 15. HD. 23.09.1998 T. 3093/3514 vb. (www.e-uyar.com)

burada yazılı miktarın ödediğine ilişkin ayrıca bir belge aranmasına gerek bulunmadığını»²⁵¹³

√ «Sunulan çek bedelinin kimin tarafından ve ne zaman tahsil edildiği, ödemenin taşınmaz satışına ilişkin olup olmadığı araştırılarak, taşınmaz satışına ilişkin olarak borçluya yapılmış bir ödeme olduğunun tesbiti halinde, tapudaki satış + banka ödemesi ve çek bedeli dikkate alındığında toplam ödeme (58.000,00 TL) ile gerçek değeri (107.000,00 TL) arasında fahiş fark bulunmayacağından, davanın bu taşınmaz yönünden reddi gerektiğini- Borçlu tarafından düzenlenmiş makbuzların her zaman düzenlenmesi mümkün olduğundan bunlara itibar edilemeyeceğini»²⁵¹⁴

√ «Taşınmazın gerçek satış bedelinin; tapuda gösterilen miktar+ çeklerle yapılan ödeme + tapuda devam eden ipoteğin bedelinden ibaret olduğunu»²⁵¹⁵

ş e k l i n d e ifade etmiştir.

X - Borçlunun, ticari işletmesini ya da işyerindeki ticari mallarını üçüncü kişilere devretmesi halinde; «borçlunun ticari işletmesinin ya da işyerinde bulunan ticari mallarının tamamını veya önemli bir kısmını borçludan devir veya satın alarak işyerini işletmeye başlayan yahut bu malların bir kısmını borçludan almakla beraber, işyerini sonradan işgal eden üçüncü kişinin, borçlunun alacaklılarına zarar verme kasdını bildiği ve borçlunun da bu hallerde alacaklılarına zarar verme koşulu ile hareket ettiği» kabul edilir.²⁵¹⁶

«Esnaf sınırını aşacak surette ticarethane veya fabrikacılık sayılabilecek faaliyetleri devamlı olarak yapan veya ticarethane ve fabrika kavramlarının kapsamı dışında kalsa bile ticari muhasebenin tutulmasını gerekli kılabilecek büyüklükte bir örgüte sahip, bağımsız işletme»²⁵¹⁷, «ticaret yapmak için emek, sermaye, doğal kaynak ve tekniği, sisteme ve amaca yönelik olarak plan ve uyumlu biçimde bir araya getirip, ekonomik mal veya hizmet üretmek üzere işleyen birim»²⁵¹⁸ vb. şekilde tanımlanan ‘ticari işletme’den söz edebilmek için, orada ‘işçi’ çalıştırılması da gerekli değildir.²⁵¹⁹

Yüksek mahkeme, tasarrufun iptali davalarında, İİK. mad. 280/III’deki ‘ticari işletme’ kavramını daha geniş yorumlamakta ve «ticari bir aracın (taksinin, kamyonun, iş makinesinin) devrini» ‘ticari işletme devri’ olarak algılamaktadır.²⁵²⁰

Ayrıca belirtelim ki «bir malvarlığının veya işletmenin²⁵²¹ devri halinde» malvarlığının veya işletmenin aktifinde yer alan borçların tümünün bir kişiden (devredenden),

²⁵¹³ Bknz: 17. HD. 15.10.2019 T. 2250/9390 (www.e-uyar.com)

²⁵¹⁴ Bknz: 17. HD. 06.02.2018 T. 3626/648 (www.e-uyar.com)

²⁵¹⁵ Bknz: 17. HD. 20.04.2010 T. 7313/3680 (www.e-uyar.com)

²⁵¹⁶ Bu konuda ayrıca Bknz: **ERİŞİR, E.** Ticari İşletmenin Devrinde İstihkak ve Tasarrufun İptali Davaları Arasındaki İlişki «Kısmi İncelemesi» (BATİDER, 2008/Aralık, C:XXIV, S:4, s:271 vd.) - **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 322 vd.

²⁵¹⁷ **BİRSEL, M.T.** Ticari İşletme Hukuku, C: 1, 1970, s: 75

²⁵¹⁸ **DURMAN, O.** İcra ve İflas Hukuku Açısından Malvarlığı veya Ticari İşletmenin Devri 2009, s: 26

²⁵¹⁹ **KAR, B.** İşletme, İşyeri ve İşin Gereklilerinden Kaynaklanan Nedenlere Dayalı Fesihlerde Yargısal Denetim (Çalışma ve Toplum Ekonomi Dergisi, S: 17, s: 105 vd. - **GÜNER, S.** 6102 sayılı TTK ve 4857 sayılı İş Kanunu Düzenlemeleri İşgında İşyeri Devri ve İş İlişkilerine Etkisi (Legal Der. Kasım/2015, s: 114) - **ÖZKARACA, E.** İşyeri Devrinin İş Sözleşmelerine Etkisi ve İşverenlerin Hukuki Sorumluluğu, 2008, s: 20

²⁵²⁰ Bknz: 17. HD. 09.06.2014 T. 2388/9209; 06.02.2012 T. 13158/1129 (www.e-uyar.com)

²⁵²¹ **ACEMOĞLU, K.** Malvarlığı veya Ticari İşletmenin Devri, 1971 - **ÇİÇEK, M.** İşyerinin Devri, 2017 - **AKÇAAL, M.** age. 2014 - **ARICI, M.F.** age. 2008 - **KILIÇOĞLU, A.M.** Borçlar Hukuku

diğer bir kişiye (devralana) -TBK'nun 202. maddesinde öngörülen koşullar çerçevesinde- geçer.²⁵²²

Bu karine, ancak *iptal davası açan alacaklıya* ‘sözü geçen devrin, satış veya ticari işletmenin (işyerinin) terk edildiği tarihten en az üç ay önce durumun yazılı olarak bildirildiği’ veya ‘ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhaların asılmasıyla’ birlikte ‘ticaret sicili gazetesıyla’, bu mümkün olmadığı takdirde, ‘bütün alacaklıların öğrenmelerini temin edecek şekilde munasip vasıtalarla ilân olunduğu’ ispat edilerek çürütülebilir (İİK. mad. 280/III)

Başka bir deyişle, kanun koyucu İİK. mad. 280/III’de «tacir olan borçlular için» özel bir durum öngörerek, bu halde, gerek «borçlunun alacaklılarına zarar verme kasdını» ve gerekse üçüncü kişinin «*bu kasdı bildiklerini*» farzetmiştir.

Bu hükme göre; borçlu - tacir, «ticari işletmesinin önemli bir kısmını devretmiş veya satmışsa yahut, işyerindeki ticari mallarının tamamını veya önemli bir kısmını devretmiş veya satmışsa» alacaklılarına zarar verme kasdı ile hareket etmiş sayılır.

Aynı şekilde; «borçlunun ticari işletmesinin veya işyerindeki mevcut ticari mallarının tamamını veya önemli bir kısmını borçludan devir veya satın alan ve böylece ticari işletmesini veya işyerini sonradan işgal eden «üçüncü kişinin «borçlunun, alacaklılarına zarar verme kasdını bildiği» farzedilir.

Kanunun kabul ettiği bu karine ancak iki şekilde çürütülebilir:

√ «*Borçlu ya da üçüncü kişi, devir, satış veya terk tarihinden itibaren en az üç ay önce, durumu iptal davasını açan alacaklıya yazılı olarak bildirdiklerini*» ya da,

√ «*Borçlu ya da üçüncü kişi, yine devir, satış veya terk tarihinden itibaren en az üç ay önce, ticari işletmenin bulunduğu yerde, bu durumu belirten, görülebilir levhalar asmakla beraber ayrıca Ticaret Sicili Gazetesıyla, bu mümkün olmadığı takdirde, bütün alacaklıların öğrenebilecekleri şekilde, uygun vasıtalarla ilan ettiklerini*» isbat ederlerse, aleyhlerindeki –İİK. mad. 280/III,c:2’de yer alan- karineyi çürütebilirler.²⁵²³

Açıklanan bu hükümlerle, iptal davalarına konu olabilecek tasarruflar arttırılmıştır.²⁵²⁴

Yüksek mahkeme, buraya kadar açıklanan İİK. mad. 280/III’de öngörülen bu ‘karine’ (“*ilan formalitesi*”) ile ilgili olarak;

√ «*İİK. mad. 280/son uyarınca, ticari işletmenin veya işyerindeki mevcut ticari emtianın tamamını veya mühim bir kısmını devir veya satın alan yahut bir kısmını iktisapla beraber işyerini sonradan işgal eden şahsın, borçlunun alacaklılarını ızzar kastını bildiği ve borçlunun da bu hallerde ızzar kastiyle hareket ettiğinin kabul olunacağı, bu karine, ancak iptal davasını açan alacaklıya devir, satış veya terk tarihinden en az üç ay*

(Genel Hükümler), 19. Bası, 2015 - **KARA, A.** Ticari İşletmelerin Devri ve İş İlişkilerine Etkisi (İBD. Ocak-Şubat/2017, s: 133 vd. - **ERDEM, H.E.** Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Ticari İşletmenin Devri (Prof. Dr. Aydın ZEVKİLİLER’e Armağan, 2013, C: 1, s: 987-1018) - **DEMİR, K.** Ticari İşletmenin Devrinde Yeni Devrinde Yeni Dönem: Eski ve Yeni Sorular (İst. Huk. Fak. Mec. C: LLI, 2013, S: 2, s: 103-120) - **USLU, G.** Ticari İşletmelerin Devri, Yapısal Değişiklik ve Ticari Şirketlerine Aynı Sermaye Getirmesi İşlemlerinde, Ticaret Sicili Müdürünün Bildirim Yükümlülüğü ve Hukuki Sorunlar (İst. Huk. Fak. Mec. C: LLI, 2013, S: 2, s: 145-164)

²⁵²² **OĞUZMAN, M.K./ÖZ, T.** Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), C: 2, 12. Bası, 2016, s: 621 vd.

²⁵²³ Bu konuda ayrıca Bknz: **KAZANCI, İ.T.** age. s: 180 vd.

²⁵²⁴ **SARISÖZEN, İ.** İcra ve İflâs Hukukuna Göre İptal Davalarında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s:54)

evvel keyfiyetin yazılı olarak bildirildiğini veya ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhaları asmakla beraber Ticaret Sicili Gazetesiyle; bu mümkün olmadığı takdirde bütün alacaklıların itilâını temin edecek şekilde münasip vasıtalarla ilan olunduğunu ispatla çürütülebileceği- Dava konusu aracın ticari bir araç olduğu nazara alındığında, davalı İİK. mad. 280/son gereklerine uygun bir satış yapılmadığı açık olduğundan, ticari işletmenin mühim bir kısmını oluşturan araç ile ilgili tasarrufun iptaline yönelik davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceği»²⁵²⁵

√ «*Davacıları farklı olan tasarrufun iptali davalarında kesin hükümden bahsedilemeyeceği- Ticari işletmenin veya işyerindeki mevcut ticari emtianın tamamını veya mühim bir kısmını devir veya satın alan yahut bir kısmını iktisapla beraber işyerini sonradan işgal eden şahsın, borçlunun alacaklılarını ızzar kasdını bildiği ve borçlunun da bu hallerde ızzar kasdiyle hareket ettiği kabul edileceği, bu karinenin, ancak iptal davasını açan alacaklıya devir, satış veya terk tarihinden en az üç ay evvel keyfiyetin yazılı olarak bildirildiğini veya ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhaları asmakla beraber Ticaret Sicili Gazetesiyle; bu mümkün olmadığı takdirde bütün alacaklıların itilâını temin edecek şekilde münasip vasıtalarla ilan olunduğunu ispatla çürütülebileceği- Fabrika binasının ticari işletme olduğu- Davalının borçlunun işyeri komşusu olması halinde, borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını ızzar kastı ile hareket ettiği bilebilecek kişilerden olduğunun kabul edileceği»²⁵²⁶*

√ «*Ticari işletmenin veya işyerindeki mevcut ticari emtianın tamamını veya mühim bir kısmını devir veya satın alan yahut bir kısmını iktisapla beraber işyerini sonradan işgal eden şahsın, borçlunun alacaklılarını ızzar kastını bildiği ve borçlunun da bu hallerde ızzar kastıyla hareket ettiğinin kabul edildiği, bu karinenin, ancak iptal davasını açan alacaklıya devir, satış veya terk tarihinden en az üç ay evvel keyfiyetin yazılı olarak bildirildiğinin veya ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhaları asmakla beraber Ticaret Sicili Gazetesiyle; bu mümkün olmadığı takdirde bütün alacaklıların itilâını temin edecek şekilde münasip vasıtalarla ilan olunduğunun ispatla çürütülebileceği (İİK. mad. 280)- Dava konularından biri olan taşınmazda borçlu şirketin faaliyette bulunduğu çeltik fabrikasının olduğu, İİK. mad. 280'de belirtilen devir koşullarının gerçekleştiğinin iddia ve ispat edilmediği, davalı üçüncü kişi şirketin grup şirketlerinin de aynı adada komşu işyeri malikleri olduğu anlaşıldığından, davalılar borçlu şirket ile üçüncü kişi şirket arasındaki taşınmaz satış işleminin işyeri devri mahiyetinde olduğu ve bu bağlamda diğer dava konusu taşınmaz yönünden de anılan şirket yetkililerinin komşu işyeri sahipleri olarak borçluyu önceden tanıdıkları dolayısı ile mali durumu ve alacaklılarını ızzar kastını bildikleri anlaşıldığından, davanın tüm taşınmazlar yönünden İİK. mad. 280 gereğince kabulüne karar verilmesi gerektiği»²⁵²⁷*

√ «*İİK. mad. 280/son uyarınca, ticari işletmenin veya işyerindeki mevcut ticari emtianın tamamını veya mühim bir kısmını devir veya satın alan yahut bir kısmını iktisapla beraber işyerini sonradan işgal eden şahsın, borçlunun alacaklılarını ızzar kastını bildiği ve borçlunun da bu hallerde ızzar kastıyla hareket ettiğinin kabul olunacağı, bu karine, ancak iptal davasını açan alacaklıya devir, satış veya terk tarihinden en az üç ay evvel keyfiyetin yazılı olarak bildirildiğini veya ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhaları asmakla beraber Ticaret Sicili Gazetesiyle; bu mümkün olmadığı takdirde bütün alacaklıların itilâını temin edecek şekilde münasip vasıtalarla ilan olunduğunu ispatla çürütülebileceği»²⁵²⁸*

²⁵²⁵ Bknz: 17. HD. 26.01.2015 T. E: 2014/17368, K: 899

²⁵²⁶ Bknz: 17. HD. 10.03.2015 T. E: 2013/21064, K: 4047

²⁵²⁷ Bknz: 17. HD. 12.12.2017 T. E: 2015/8999, K: 11577

²⁵²⁸ Bknz: 17. HD. 10.02.2015 T. E: 2013/14968, K: 2454

√ «Davacının ticari defterleri üzerinde yaptırılan bilirkişi incelemesi ile borcun tasarruftan önce doğduğu anlaşıldığından ve borçlu ve davalı üçüncü kişi arasındaki taşınmaz satışının işyeri devri niteliğinde olduğundan İİK. mad. 280 uyarınca gerekli işlemlerin yapılmaması karşısında tasarrufun iptaline karar verilmesi gerektiğini»²⁵²⁹

√ «Dava konusu taşınmazın tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen bedeli arasında fahiş fark bulunmamakla birlikte, dava konusu taşınmazın fabrika işyeri olduğu sabit olup maddede belirtilen devir koşullarının gerçekleştiği iddia ve ispat edilmediği, bu durumda davalılar arasındaki satış işleminin işyeri devri mahiyetinde olduğu anlaşıldığından davanın İİK 280. madde gereğince kabulüne karar verilmesi gerekeceğini, ancak dosya içerisindeki belgelerden, dava konusu taşınmazın dava dışı banka tarafından davalı üçüncü kişi şirkete borcundan dolayı ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile takip yaptığı anlaşıldığından, mahkemece, anılan takip dosyasının da incelenerek İİK'nun 283. maddesi gereğince davanın bedele dönüşüp dönüşmediğinin de değerlendirilmesi gerekeceğini»²⁵³⁰

√ «Davalılar arasında satış işleminin işyeri devri mahiyetinde olduğu anlaşıldığından tasarrufun iptaline ilişkin davanın İİK. mad. 280 gereğince kabulüne karar verilmesi gerektiğini»²⁵³¹

√ «Taşınmazın tapudaki satış bedeli ile rayiç değeri arasında taşınmaz üzerindeki ipotek dikkate alındığında fahiş bedel farkı olmamakla birlikte davalı üçüncü kişi ile borçlu arasındaki taşınmaz satışı işyeri devri niteliğinde olduğundan, İİK. mad. 280 gereğince iptali gerektiğini»²⁵³²

√ «İşçilik alacağına dayanan davacı alacaklının borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleştiği, kati aciz belgesi bulunduğu, borçlu şirketin iki ortağından birinin borçlu şirketteki hisselerini takip konusu alacaktan sonra devrederek, davalı 3.kişi şirkette ortak olduğu, borçlu şirketin üç adet bilet satış noktası ve yazıhanesinin davalı 3.kişi şirket tarafından kullanıldığı anlaşıldığından, davalılar arasındaki işlemlerin örtülü işyeri devri mahiyetinde olup, İİK. mad. 280/3 gereğince iptale tabi olduğunu- İİK. mad. 283/1 uyarınca, Kati aciz belgesi ile belirlenen meblağ ile sınırlı olarak davalı 3.kişinin malvarlığı üzerinde haciz ve satış yetkisi verilmesi gerektiğini»²⁵³³

belirtmiştir.

XI - Hakim, iptal edilmesi istenen tasarruf konusu mallar hakkında davacının istemi üzerine -davacının alacak ve fer'ileri ile sınırlı olarak²⁵³⁴ ihtiyati haciz kararı verebilir (İİK. mad. 281/II).*

²⁵²⁹ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 24001/1455

²⁵³⁰ Bknz: 17. HD. 24.01.2017 T. 22302/495

²⁵³¹ Bknz: 17. HD. 07.02.2017 T. 17421/1093

²⁵³² Bknz: 17. HD. 12.04.2016 T. 14542/4637

²⁵³³ Bknz: 17. HD. 16.02.2016 T. 18812/1732

²⁵³⁴ Bknz: 17. HD. 14.10.2019 T. 175/9302; 09.10.2019 T. 393/9197; 01.10.2019 T. 979/8710; 23.09.2019 T. 12885/8379; 16.09.2019 T. 15616/8043; 16.09.2019 T. 13953/8047; 25.06.2019 T. 17506/7853; 18.06.2019 T. 12796/7713; 20.05.2019 T. 8955/6312; 14.05.2019 T. 9240/6025 vd. (www.e-uyar.com)

* **AKŞENER, H.S.** Tasarrufun İptali Davalarında İhtiyati Haciz (Legal Huk. Der. Ağustos/2013, s: 115-121) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 140-169; s: 1124-1164 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 273-278; s: 387-392 – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S: 190, s: 4729-4801) – **UYAR, T.** tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi» Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S: 135, s: 517-575) – **UYAR, T.** Tasarrufun

a) ‘İptal davalarında ihtiyati haciz’ konusunu düzenlemiş olan İİK.’nun 281/II. mad-desinde bu husus;

“Hakim, iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebilir. Teminatın lüzum ve miktarı mahkemece takdir ve tayin olunur. Şu kadar ki, davanın elden çıkarılmış mallar yerine kaim olan kıymete taalluku halinde, teminat göstermeksizin ihtiyati haciz kararı verilemez.”

ş e k l i n d e düzenlenmiştir.

Görüldüğü gibi burada (3) hususa değinilmiştir:

1) Mahkemece; “iptal davasına konu olan (iptale tabi tasarrufların konusu olan) mallar hakkında” –alacaklının talebi üzerine- ‘ihtiyati haciz kararı’ verilebilir.

2) “Teminatın lüzum ve miktarı” mahkemece takdir ve tayin olunur.

3) “İptal davası bedele dönüşmüşse (İİK. 83/II)” (yani ‘iptal davası, elden çıkarılmış mal-lar yerine kaim olan kıymete ilişkinse’); mahkemece, teminat gösterilmeden ihtiyati haciz ka-rarı verilemez.

Bu düzenleme, ‘iptal davasının bedele dönüşmüş olması halinde’ “hangi konuda ihtiyati haciz kararı verilebileceği” konusunu açıkça düzenlemediği (aydınlatmadığı) için yeterli de-ğildir. Kanun’un bu günkü mevcut düzenlemesinden bu durumda da “iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında” ihtiyati haciz kararı verilebileceği izlenimi uyanmaktadır. U y - g u l a m a d a da, bu konuda sık sık tereddüde düşülmektedir... Halbuki bu durumda, ‘davanın kabulü’ halinde, mahkemece “dava bedele dönüşmüş olduğundan, dava konusu şeyin üçüncü kişinin elinden çıktığı tarihteki değeri oranında –davacının alacağından fazla olmamak üzere- davalı üçüncü kişi, davacıya tazminat ödemeye” mahkum edilecektir. Bu nedenle, bu durumda, davacı –alacaklının mahkemedeki ‘ihtiyati haciz kararı verilmesini’ istemiş olması halinde –teminat mukabilinde- “Dava konusu (iptale tabi tasarrufların konusu) olan mallar hakkında” değil “davalı üçüncü kişinin taşınır ve taşınmaz malları ile üçüncü kişilerdeki hak ve alacaklarına İİK. m. 281/II gereğince ihtiyati haciz konulmasına” ş e k l i n d e karar verilmesi isabetli olacaktır.

Nitekim Yargıtay 17. Hukuk Dairesi de yeni tarihli olan içtihatlarında;

√ «*Davacı, davasını bedele dönüştürmüş olduğundan, takip dosasındaki alacak mik-tarının tahsili amacıyla ve uygun görülecek teminat karşılığında, davalı 3. kişinin menkul ve gayrimenkulleri ile 3. kişilerdeki hak ve alacaklarına İİK. m. 281/2 gereğine ihtiyati haciz ko-nulmasına karar verilmesi gerekirken...*»²⁵³⁵

√ «*İİK. m. 281/2. maddesi, davanın bedele dönüşmesi halinde, teminat karşılığı davalı 3. kişinin malvarlığı ile ilgili ihtiyati haciz kararı verilebileceğini hüküm altına aldığından ve davanın kabulü halinde davalının, taşınmazların bedelleri ile sorumlu olacağından, davacının talebinin anılan madde uyarınca uygun görüleceği teminat karşılığı kabulü ve davalı üzerine kayıtlı malvarlıkları ve hakları üzerine dava değeri ile sınırlı olarak ihtiyati haciz konulmasına karar verilmesi gerekirken...*»²⁵³⁶

şeklinde belirtmiştir.

İptali Davası (İİK. 277 vd.) ve İtirazın İptali Davası (İİK. 67) Sırasında Konulan «İhtiyati Haciz» Ne Zaman ve Nasıl Kesin Hazce Dönüşür.? (Legal Huk. Der. 2017/Şubat, s: 751-755)

²⁵³⁵ Bknz: 17. HD. 03.12.2018 T. 2674/11572 (www.e-uyar.com)

²⁵³⁶ Bknz: Samsun BAM. 1. HD. 21.03.2018 T. 568/582 (www.e-uyar.com)

b) Genel hükümlerden (İİK. mad. 259) farklı olarak, burada ihtiyati haciz kararı alabilmek için *güvence* göstermek zorunlu değildir.²⁵³⁷ «*Güvence gösterilmesine gerek bulunup bulunmadığını ve miktarını*» hakim takdir eder. Ancak, davanın konusu, İİK. mad. 283/II gereğince, üçüncü kişinin elinden çıkardığı malların değerine ilişkinse, *güvence* gösterilmesi zorunludur (mad. 281/II).²⁵³⁸

Görüldüğü gibi; davacı-alacaklının «ihtiyati haciz» talebini yerinde bulan mahkemenin, bu kararı verirken -İİK. mad. 259/I'den farklı olarak- davacı-alacaklıdan mutlaka *teminat* gösterilmesini istemesi gerekmemektedir.²⁵³⁹ Bu husus maddenin -538 sayılı Kanuna ait- Hükümet Tasarı Gereğesinde «*iptal davası neticesinde cebri icraya konu teşkil etmesi istenilen mallar üzerinde alacaklıya doğrudan doğruya ihtiyati haciz vazedebilmek yetkisi tanınmış ve bu hususta teminat göstermek dahi mecburi olmaktan çıkarılarak, bu cihet mahkemenin tak-dirine bırakılmıştır. Vaktinde verilecek bir haczi ihtiyati kararının, bir takım hallerde üçüncü şahsın haksız mukavemetini kırmaya yardım edeceğini tahmin etmek caizdir...*»²⁵⁴⁰ şeklinde ifade edilmiştir... Mahkeme «*teminatın lüzum (yani, teminat gösterilmesi gerekip gerekmediğini) ve miktarını*» tayin edecektir. Bunun için ö n c e mahkemenin «*teminat gösterilmesine gerek bulunup bulunmadığını*» değerlendirmesi, ondan s o n r a da, eğer «*teminat gösterilmesine gerek görürse*» o zaman «*ne kadar (ne miktarda) teminat gösterilmesini*» (HMK. mad. 87/(1) -%10, %15, %20 oranında gibi- kararlaştıracaktır.

Mahkeme neye göre -yani; hangi hususları inceleyerek- *teminata gerek bulunup bulunmadığına* karar verecektir? **Kanımızca;** mahkeme «*yaklaşık ispat kurallarına göre*»^{2541 2542} hem *davacı-alacaklının alacağının varlığına ve miktarına* ve hem de özellikle *dava konusu tasarrufun iptali gereken bir tasarruf olduğuna* kanaat getirmiş olmalıdır. Örneğin;

√ «*Dava konusu tasarrufun borçlu ile üçüncü dereceye kadar yakın hısımlar arasında yapılmış bir (ivazlı) tasarruf olduğunun*»²⁵⁴³,

²⁵³⁷ Bknz: Adana BAM. 3. HD. 13.02.2018 T. 142/168 (www.e-uyar.com)

²⁵³⁸ Bknz: 17. HD. 03.12.2018 T. 2674/11572; 21.11.2018 T. 12832/11023; Samsun BAM. 1. HD. 21.03.2018 T. 568/582; 07.02.2017 T. 24014/1098; 31.01.2017 T. 7257/791; 21.01.2017 T. 6323/789; 15.06.2015 T. 4180/8631; 25.05.2015 T. 2642/7567 vb. (www.e-uyar.com)

²⁵³⁹ AKŞENER, H. S. Tasarrufu İptali Davalarında İhtiyati Haciz (Legal D. Ağustos/2013, s:116)

²⁵⁴⁰ UYAR, T. Gereğçeli-İçtihatlı İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, C:12, s:19152

²⁵⁴¹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **ALBAYRAK, H.** Medeni Usul ve İcra İflâs Hukukunda Yaklaşık İspat, 2013, s:29 vd., 251 vd.

²⁵⁴² «*Yaklaşık ispat*»; niteliği itibarı ile dava olmayan, mahkemeden bir takım usuli taleplerin kabul edilmesinde incelenmesi gereken maddi şartların ispatında kullanılan bir yöntemdir. Örneğin, geçici hukukî himaye tedbirleri..., delil tesbiti talebi gibi ‘dava’ olmayan yalnızca mahkemeden davanın ilerlemesini sağlayıcı usuli işlemler kategorisine giren maddi anlamda ‘kesin hüküm’ teşkil etmeye elverişli olmayan usuli taleplerin kabulü için verilen ara kararlarında kullanılır... Yaklaşık ispatta hakim, daha düşük bir kanaat ile yetinebilir. Çünkü edindiği kanaat ile taraflar arasındaki uyumsuzluğu sona erdirici bir karar verme yükümlülüğü bulunmamaktadır. Dolayısıyla düşük seviyedeki bir ispat ölçüsü, karşı tarafın haklarının ve hukuk devleti ilkesinin zedelenmesine yol açmaz... Bir tarafın bir takım usuli iddialarına tekrar verebilmek için, en azından belli seviyede bir kanaatin edinilmesi gerekir (**ALBAYRAK, H.** age. s:30, 32).

²⁵⁴³ Bknz: 17. HD. 18.06.2019 T. 11306/7721; 21.05.2019 T. 20255/6456; 25.12.2018 T. 5178/12710; 05.07.2018 T. 1311/6807; 18.04.2018 T. 17898/4251; 28.03.2018 T. 7070/3510; 03.10.2017 T. 2175/8524; 4.4.2013 T. 7891/4800; 21.3.2013 T. 8433/3974; 4.4.2013 T. 7891/4800; 5.6.2012 T. 1968/7306; 17.2.2011 T. 4968/1236; 8.7.2010 T. 1975/6630; 21.3.2011 T. 6891/2510; 22.2.2011 T. 9382/1460; 22.2.2011 T. 9364/1459 vb. (www.e-uyar.com)

√ «*Dava konusu tasarrufun tapuda gösterilen değeri ile gerçek değeri arasında bir mislinden fazla bir fark bulunduğu*»²⁵⁴⁴,

√ «*Dava konusu tasarrufun ‘para veya mutad ödeme vasıtaları’ndan başka bir ödemeye ilişkin olduğunun*»²⁵⁴⁵,

√ «*Dava konusu tasarrufun ‘vâdesi gelmemiş bir borç için yapılan ödeme’ye ilişkin olduğunun*»²⁵⁴⁶,

saptanması halinde, yargılama sonucunda mahkemece «tasarrufun iptaline» karar verileceğinden, yukarıdaki durumlarda, davacı-alacaklının *i h t i y a t i h a c i z* talebinin *teminatsız* yerine getirilmesi gerekir.

Buna karşın, «*dava konusu tasarrufun, davacı alacaklının alacağından doğumundan önce yapılmış olduğu*»nun -dosya (dava dilekçesi) içeriğinden- anlaşılması halinde, yargılama sonucunda, açılmış olan tasarrufun iptali davası reddedileceğinden²⁵⁴⁷ mahkemece «*teminat karşılığında dahi*» davacı-alacaklının talebini kabul edip *ih ti ya ti haciz kararı* vermemesi gerekir...

c) Davacı-alacaklının, İİK. mad. 281/II, c:1’deki açık hüküm nedeniyle *d a v a d i l e k ç e s i*’nde «*ih ti ya ti haciz*» talebinde bulunması, mahkemece de -«*ih ti ya ti haciz niteliğinde ih-tiyati tedbir*» ya da «*ih ti ya ti tedbir niteliğinde ih ti ya ti haciz*» değil- -davacı-alacaklının talebinin yerinde bulunması halinde- «*ih ti ya ti haciz kararı*» verilmesi gerekir.

Ancak, u y g u l a m a d a maalesef kimi kez *davacılar* -«*ih ti ya ti haciz*» yerine *ih ti ya ti tedbir* talebinde bulunmakta, kimi kez de *mahkemeler* -dava dilekçesinde «*ih ti ya ti haciz*» istenmiş olmasına rağmen- *ih ti ya ti tedbir kararı* vermektedirler. İleride «*sıra cetveli*» yapıldığında, «*ih ti ya ti tedbir kararlarına sıra cetvelinde yer verilmediği*»nden, bu uygulama davacı-alacaklı için hak kaybına sebebiyet verebilir... Bu hatalı uygulama nedeniyle, **yüksek mahkeme**²⁵⁴⁸ -çok isabetli olarak- «*tasarrufun iptali davasında davacı tarafından ‘ih ti ya ti tedbir’ talep edilmiş olsa dahi, bu talebin ‘ih ti ya ti haciz’ talebi niteliğinde olduğunu, bu nedenle mahkemece ‘ih ti ya ti tedbir’ değil ‘ih ti ya ti haciz’ kararı verilmesi gerekeceğini*» belirtmiştir.²⁵⁴⁹

²⁵⁴⁴ Bknz: 17. HD. 25.09.2019 T. 18219/8474; 13.06.2019 T. 20265/7573; 1.05.2019 T. 18596/6133; 13.05.2019 T. 4751/5978; 07.05.2019 T. 8009/5605; 2.04.2018 T. 1701/4425; 08.03.2018 T. 14337/1693; 9.4.2013 T. 8279/5122; 8.4.2013 T. 9632/4986; 28.3.2013 T. 10381/4371; 9.4.2013 T. 8279/5122; 5.3.2013 T. 5038/2731; 15.4.2013 T. 10718/5448; 2.4.2013 T. 7658/4623; 8.4.2013 T. 6700/4976 vb. (www.e-uyar.com)

²⁵⁴⁵ Bknz: 17. HD. 25.09.2019 T. 17479/8471; 14.05.2019 T. 9614/6030; 23.10.2018 T. 2276/9421; 06.02.2018 T. 7482/644; 18.04.2017 T. 6620/6467; 14.03.2017 T. 24497/2729; 14.03.2017 T. 18124/2733; 4.4.2013 T. 1380/4811; 2.4.2013 T. 7471/4619; 27.11.2012 T. 11563/13096; 6.11.2012 T. 2454/12116; 11.2.2008 T. 5526/512; 26.4.2011 T. 12744/3911; 11.4.2011 T. 8424/3332 vb. (www.e-uyar.com)

²⁵⁴⁶ Bknz: 17. HD. 11.05.2015 T. 2013/21460; HGK. 11.04.2001 T. 15-339/352; 15. HD. 19.9.2000 T. 3585/3892 (www.e-uyar.com)

²⁵⁴⁷ Bknz: 17. HD. 03.03.2020 T. 5743/2452; 02.03.2020 T. 995/2392; 24.02.2020 T. 3181/2000; 18.12.2019 T. 1263/12142; 17.12.2019 T. 669/12066; 11.12.2019 T. 5148/11811; 1.4.2013 T. 15317/4587; 1.4.2013 T. 8979/4519; 9.4.2013 T. 8333/5123; 8.4.2013 T. 9618/4985; 28.3.2013 T. 14204/4372; 11.3.2013 T. 7006/3209 vb. (www.e-uyar.com)

²⁵⁴⁸ Bknz: 17. HD. 24.9.2012 T. 8174/9903 (www.e-uyar.com)

²⁵⁴⁹ Aynı görüşte: SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. age. s: 256

Uygulamada, kimi kez davacılar «*ihtiyati tedbir niteliğinde ihtiyati haciz*» ya da «*ihtiyati haciz niteliğinde ihtiyati tedbir*» istemekte ve bu konuda verilen kararlara da **yüksek mahkeme** maalesef sıcak bakmaktadır.²⁵⁵⁰

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

Davacı (Ö. Ç.) vekili 25.02.2020 tarihli “*dava dilekçesi*”nde özetle;

“ – Müvekkilinin davalılardan (G.) ŞT. bünyesinde 17.08.2012 tarihinde işe başladığını ve iş akdinin haksız olarak feshedildiği 16.09.2017 tarihine kadar çalıştığını, müvekkilinin işçilik alacaklarını ödememiş olan bu davalı hakkında Alanya İş Mahkemesi’nde (Dos. No:2017/... E. 2019/... K.) alacak davası açtıklarını ve davanın müvekkil lehine sonuçlandığını, mahkemeden aldıkları ilamı Alanya İcra Müdürlüğü’nün 2019/... sayılı dosyası ile icraya koyduklarını, borçlunun malvarlığı hakkında yaptıkları araştırma sonucunda, borçlu adına kayıtlı araçlar üzerinde pek çok haciz bulunduğunu öğrendiklerini ayrıca banka hesaplarında para bulunmadığını ve taşınmazlarını üçüncü kişilere aktardığını tespit ettiklerini,

- Borçlu şirket adına kayıtlı bulunan ‘Antalya ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 27731 ada, 15 parselde kayıtlı’ işyerinin 16.08.2018 tarihinde borçlu tarafından diğer davalı (Ü.) AŞ.’ye devredildiğin, öğrendiklerini,

- Müvekkilinin alacağıın, işe giriş tarihi olan 17.08.2012 tarihinde doğduğunu, taşınmazın devrinin ise bu tarihten sonra (16.08.2018 tarihinde) gerçekleştiğini,

- İİK m. 280/III uyarınca davalı-borçlunun tasarrufunun ‘ticari işletme devri’ niteliğinde olduğunu, bu nedenle yapılmış olan bu tasarrufun iptali gerektiğini,

- Ayrıca davalılar arasındaki tasarrufun İİK m.278/III-2 uyarınca da iptale tabi olduğunu, çünkü dava konusu taşınmazın tapuda gösterilen satış bedeli ile gerçek rayiç değeri arasında fahiş bir fark bulunduğunu, vs...”

belirterek “Dava konusu taşınmaza ilişkin satış tasarrufunun iptaline karar verilmesini” talep etmiştir.

Davalı-üçüncü kişi (Ü.) AŞ. vekili 01.07.2020 tarihli “*cevap dilekçesi*”nde özetle;

“ – İİK 277 ve devamına göre tasarrufun iptali davasını ancak elinde kat’i veya geçici aciz belgesi bulunan alacaklıların açabileceğini, somut olayda ise iptal davası açmış olan alacaklının böyle bir belgeyi mahkemeye sunmadığını, ayrıca davacının düzenlediği haciz tutanağının da geçici aciz belgesi niteliğinde bulunmadığını,

- Dava konusu taşınmazın satış sözleşmesinin önce taraflar arasında 15.08.2018 tarihinde düzenlendiğini, daha sonra ise 16.08.2018 tarihinde tapuda satış işleminin gerçekleştiğini, 15.08.2018 tarihinde düzenlenen satış sözleşmesinde dava konusu taşınmazın üzerindeki vergi borcu ve ipotegün müvekkili tarafından ödeneceğinin kararlaştırıldığını ve bunların bedelinin müvekkili tarafından ödenerek bu kayıtlar terkin edildikten sonra satışın gerçekleştiğini, bu amaçla Türkiye (V.) Bankası AŞ. lehine olan ipotekten kaynaklanan 5.000.000,00 TL borcun müvekkili tarafından ödendiğini, ayrıca borçlunun maliyeye olan vergi borcunun da yine müvekkili tarafından 1.253.963,00 TL ödenerek kapatıldığını ve davalı-borçlu tarafından müvekkiline taşınmaz satışı sonucunda

²⁵⁵⁰ Bknz: 17. HD. 28.03.2017 T. 3244/3326; 12.05.2016 T. 17516/5835; 04.05.2015 T. 20897/6299; 04.05.2015 T. 4893/6304; 23.10.2014 T. 10244/13953; 18.02.2013 T. 1198/1708 (www.e-uyar.com)

bu hususları belirtir bir fatura düzenlendiğini, bu nedenle müvekkili ile diğer davalı-borçlu arasında muvazaalı bir işlem olmadığına,

- Yargıtay içtihatları uyarınca; borçlu ile onun taşınmazını satın alan kişi arasında yakın akrabalık kanıtlanamazsa iyiniyet asıl kabul edileceğinden, bu kişi aleyhine açılan davanın reddi gerekeceğini, müvekkilinin iyiniyetli olduğunu,

- Tasarrufun iptali davalarında tasarrufun iptal edilebilmesi için, borcun doğum tarihinin iptali istenen tasarruf tarihinden önce olması gerektiğinden, somut olayda Alanya İş Mahkemesi'nin dava dosyasından davacı ile diğer davalı arasındaki ilişki-sinin 17.08.2012 tarihinde başladığı ve 16.09.2017 tarihinde sona erdiği anlaşıldığından ve davacının diğer davalı aleyhinde Alanya İcra Müdürlüğü'nde 2019/... sayılı dosyası ile icra takibi başlatmış olduğundan, davalılar arasındaki satış işlemi de 16.08.2018 tarihinde gerçekleştiğinden, açılmış olan davanın bu nedenle reddi gerektiğini,

- Satış işleminin gerçekleştiği 16.08.2018 tarihinde, dava konusu taşınmazın kaydı üzerinde davacı tarafından konulmuş herhangi bir haciz bulunmadığını, bu nedenle davacı ile diğer davalı borçlu arasındaki ilişkiyi bilmeyen ve bilmesi gerekmeyen müvekkilinin iyiniyetli olduğunu, davacı tarafından müvekkili ile davalı borçlu arasındaki işlemin muvazaalı olduğu konusunda herhangi bir kanıt ibraz etmeyen davacı tarafından açılmış olan bu davanın reddi gerektiğini,”

belirtmiştir.

Davalı-borçlu (G.) ŞT. vekili 01.07.2020 havale tarihli “cevap dilekçesi”nde özetle;

“ – Tasarrufun iptali talep edilen taşınmazın değeri 7.000.000,00 TL olduğundan Harçlar Kanunu m.30 uyarınca noksan tespit edilen değer üzerinden yatırılan harcın tamamlanması gerektiğinden ve ayrıca dava değerinin 7.000.000,00 TL olduğu kabul edilerek bunun %10'u üzerinden verilen ihtiyati haciz kararının teminatının 700.000,00 TL'ye tamamlattırılmasına aksi halde ihtiyati haczin kaldırılmasına karar verilmesi gerekeceğini, (V.) Bankası lehine birinci sırada ipotek bulunduğundan, bu ipotegin fekki için müvekkili tarafından 5.000.000,00 TL'nin adı geçen bankaya ödendiğini, bunun dışında davalı-borçlunun vergi dairesine olan 1.253.963,00 TL'nin de müvekkili tarafından vergi dairesine ödendiğini, satımın bundan sonra gerçekleştiğini,

- Müvekkilinin davalı borçlunun alacaklılarına zarar verme kastı ile bu satışı gerçekleştirmediğini, bilakis bu satışın davalı borçlunun hem ipotek borcunun hem de vergi borcunun ödenmesi amacıyla gerçekleştiğini, ayrıca İİK m.278/III-2 uyarınca dava konusu olayda taşınmazın rayiç bedeli ile satış bedeli arasından bir misli veya daha fazla fark bulunmadığını vs...”

belirterek, “aleyhlerine açılan davanın reddine karar verilmesini” bildirmiştir.

Davacı (Ö. Ç.) vekili 02.07.2020 tarihli “her iki davalının cevaplarına karşı beyanlarını içeren dilekçe”sinde özetle;

“ – Mahkemece düzenlenen 11.06.2020 tarihli ‘tensip tutanağı’nın 14 nolu ara kararına göre ‘daha az değerde olan takip konusu alacak miktarına göre dava değeri olan 70.042,30 TL üzerinden alınması gereken harcın, peşin alınan harcın mahsubu ile eksik kalan 1.025,37 TL harcın tamamlanmak üzere tensip zaptının tebliğinden itibaren üç aylık kesin süre verilmesine...’ karar verilmiş olduğundan, kendilerince verilen süre içerisinde eksik harcın tamamlandığını,

- Mahkemece 11.06.2020 tarihli tensip tutanağının 13 nolu ara kararı gereğince, kendilerine muvakkat veya kat'i aciz vesikası sunulması için üç aylık kesin süre

verildiğini, bunun üzerine İİK m.105 uyarınca geçici aciz vesikası hükmünde olan haciz tutanağının mahkemeye sunulduğunu, ayrıca Yargıtay kararları uyarınca da bu haciz tutanağının İİK m.105 uyarınca geçici aciz vesikası hükmünde olduğunu,

- Davalı üçüncü kişi vekilinin, ‘müvekkilinin borçlu şirketin aciz halinde olduğunu bilmediğini’ ifade etmişse de, bu beyanın yerinde olmadığını, zira taraflar arasındaki ‘harici gayrimenkul alım satım sözleşmesi’nin ikinci maddesi uyarınca borçlunun hem vergi dairesine olan vergi borcunun hem de Türkiye (V.) Bankası AŞ.’ye olan ipotek borcunun davalı-alıcı (Ü.) AŞ. tarafından ödeneceği öngörülmüş olduğundan, bu durumun davalı-borçlunun aciz içerisinde olduğunu davalı-alıcı şirket tarafından bilindiğini ortaya koyduğunu, Yargıtay 17. HD içtihatlarının da bu doğrultuda olduğunu,

- Davalı-borçlu şirket ile, diğer davalı üçüncü kişi şirketin ticari adreslerinin aynı yer (... , mah.6 cad. no:11- .../Antalya) olduğunu ve dava konusu taşınmazın davalı-borçlunun ticari işletmesi niteliğinde olduğunu, dava konusu satışın da ‘ticari işletme devri’ niteliğinde bulunduğunu (İİK m.280/III), bu satışın İİK m.280/III’te öngörülen biçimde ‘üç ay önceden ilan edilmediğini’, bu nedenle yapılan ticari işletme devrinin iptali gerektiğini,vs...”

belirterek “dava konusu ticari işletmenin devrine ilişkin tasarrufun iptal edilmesi gerektiğini” bildirmiştir.

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

A - Yukarıda²⁵⁵¹ belirttiğimiz ‘tasarrufun iptali davasının esasına girilebilmesi için gerçekleşmesi gereken dava şartları’ somut olayda gerçekleşmiştir.

Gerçekten, davacı-alacaklı (Ö. Ç.) vekilinin davalı-borçlu (G.) ŞT. hakkında Alanya İcra Müdürlüğü’nün 2019/... sayılı dosyası ile yaptığı icra takibi ve takip konusu alacağı kesinleşmiştir.²⁵⁵²

Daha sonra alacaklı vekilinin hem borçlu adresinde yaptığı haciz sırasında düzenlenen haciz tutanağında ‘borçlunun dosya borcunu karşılar miktarda malının bulunmadığı’nın tespit edilmiş olması ve hem de icra dosyasından (18) bankanın genel müdürlüklerine gönderilen ‘Haciz İhbarnameleri’nden bir sonuç elde edilememiş olması ve ayrıca ‘araç’ ve ‘taşınmaz’ sorgusunun yapılmasından olumlu bir sonuç alınmadığından, ‘haciz tutanağı’ ile birlikte ‘2019/... sayılı icra dosyası’nın içeriğinin “geçici aciz belgesi niteliğinde olduğunu” (İİK. m.105/II) belirterek bu ‘tasarrufun iptali davası’nı açmıştır.²⁵⁵³

Davacı vekilinin bu şekilde dava açmış olmasında bir usulsüzlük bulunmamaktadır...

B – Somut olayda; tasarrufun iptali davası 25.02.2020 tarihinde açılmıştır.

Davalı-borçlunun işyerinde işçi olan davacı-alacaklının alacağı, iş akdinin davalı-borçlu tarafından 16.09.2017 tarihinde feshedilmesi nedeniyle 16.09.2017 tarihinde doğmuş, dava konusu devir (satış) tasarrufu ise 16.08.2018 tarihinde gerçekleşmiştir.

²⁵⁵¹ Bknz. Yuk. Dipn.: 13-18

²⁵⁵² Bknz. Yuk. Dipn.: 78-87

²⁵⁵³ Bknz. Yuk. Dipn.: 21-68

Yukarıda²⁵⁵⁴ belirttiğimiz gibi; bir tasarrufun iptal davasına konu olabilmesi için “davacı-alacaklının alacağının doğumundan sonra yapılmış olması” gerekir. Bu husus, Yargıtay’ın tüm kararlarında açıkça belirtilmiştir.²⁵⁵⁵

Somut olayda da bu husus gerçekleşmiş olduğundan, tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için zorunlu olan bu ‘dava şartı’da yerine gelmiş bulunmaktadır.²⁵⁵⁶

C – Somut olayda; davalı-borçlu (G.) ŞT. 16.08.2018 tarihinde diğer davalı (Ü.) AŞ.’ye ‘.... mah. 6. Cad. no:11, .../ ANTALYA’ adresindeki işyerini devretmiştir.

Gerek davalı borçlunun gerekse davalı üçüncü kişinin **ticaret sicil adresi** aynı adres olup, bu adres “... Mah. 6. Cad. No:11 .../Antalya”dır. Bu durum, İİK m.280/III uyarınca tasarrufun iptaline karar verilmesini daha da kolaylaştırır. Nitekim **Yüksek mahkeme;**

√ “Davalı üçüncü kişinin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle dava konusu tasarrufun İİK. mad. 280/1 gereğince, dava konusu taşınmazın borçlu şirketin ticaret sicil adresi olması nedeniyle dava konusu tasarrufun İİK. mad. 280/3.maddesi gereğince iptale tabi olduğunu”²⁵⁵⁷

belirtmiştir.

Görüldüğü gibi Yüksek mahkeme, bu içtihadında açıkça “davalı-borçlu ile diğer davalı (alıcı) şirketin aynı ticaret sicil adresinde kayıtlı olmalarının tarafların birbirlerini tanıdığını (İİK m.280/I) göstereceğini, bu nedenle taraflar arasındaki tasarrufun İİK m.280/III uyarınca iptaline neden olacağını” vurgulamıştır.

Yine Yüksek mahkeme dava konusu taşınmazın Organize Sanayi Bölgesinde yer alıp, her iki davalının tacir olup, ticaret sicil adreslerinin bulunmasının yapılmış olan satışın ticari mahiyette olacağını ve ‘ticari işletmenin devri niteliğini’ taşıyacağını aşağıdaki şekilde açıkça ifade etmiştir:

√ “Somut olayda dava konusu taşınmazın tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen bedeli arasında fahiş fark bulunmamakla birlikte dava konusu taşınmazın tapuda fabrika işyeri niteliğinde olup İzmir Organize sanayi Bölgesindeki işyeri olarak da borçlu tarafından İTOB den 13.02.2009 tarihinde tapudan devir alınıp aynı gün üçüncü kişi davalı şirkete satıldığı olduğu olup maddede belirtilen devir koşullarının gerçekleştiği iddia ve ispat edilmemiştir.

Bu durumda davalılar arasındaki satış işleminin işyeri devri mahiyetinde olduğu anlaşıldığından davanın İİK 280.madde gereğince kabulüne karar verilmesi gerekirken hatalı değerlendirme ile yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün BOZULMASINA...” (17. HD. 07.02.2017 T. E: 2014/17421, K: 1093)

√”Somut olayda davalı 3.kişi henedar dava konusu taşınmazı 16.1.2007 tarihli adi satış belgesi ile satın aldığını ve bedelini rayiç üzerinden ödediğini belirtmiş ise de tapu huzurunda resmi şekilde yapılmayan taşınmaz satışının geçerli olmadığı, 2.6.2006 tarihli borcun doğumundan sonra 29.1.2008 tarihinde satışın yapıldığı, 29.5.2008 tarihli haciz tutanağının İİK 105.madde kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde olması, dava konusu taşınmazın üzerindeki hacizlerle birlikte alınmasının davalı 3.kişi

²⁵⁵⁴ Bknz. Yuk. Dipn.: 88-131

²⁵⁵⁵ Bknz. Yuk. Dipn.: 89-98

²⁵⁵⁶ Bknz. Yuk. s:4 AÇIKLAMA: IV- a

²⁵⁵⁷ Bknz. 17. HD. 08.03.2016 T. E: 1104, K: 2877 (www.e-uyar.com)

tarafından borçlunun aciz halinde olduğunun bilinmesini gerektirdiği, taşınmaz hernekadar tapuda tarla Serkistan fundalığı olarak geçmekte ise de keşif sonrası düzenlenen bilirkişi raporundan dava konusu taşınmaz üzerinde; yaklaşık 10-15 yıllık mermer atölyesi binası, yemekhane, ofis, lojman ve depodan oluşan ticari işletme kompleksi bulunduğu anlaşıldığı, dolayısıyla borçlu ile davalı arasındaki 29.1.2008 tarihli tasarrufun hem İİK 280/1 madde gereğince zarar verme kastıyla yapılmış hem de 280/3- son maddeler gereğince ticari işletmenin satışı niteliğinde olması nedeniyle iptale tabi bulunmasına, dosyadaki yazılara kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, davalı Bemak Beton Delme Kesme Yapı Sis. İnş. Taah. Ltd. Şti vekilinin yerinde görülmeyen bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve yasaya uygun bulunan hükmün ONANMASINA...”²⁵⁵⁸

Borçlu şirket ile davalı-üçüncü kişi şirketin faaliyet alanlarının farklı olması İİK m.280/III hükmünün uygulanmasına engel teşkil etmez.

Nitekim **Yüksek mahkeme** bu hususu;

√ “Davacılar vekili,davalı borçlu M. Alüminyum San.Tic.Ltd.Şti hakkında işçilik alacağı davaları sonunda hükmedilen alacaklara ilişkin olarak takip başlattıklarını, borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla adına kayıtlı dava konusu taşınmazını diğer davalı K.. San.Dış.Tic.Ltd.Şti.'ne attığını belirterek davalılar arasındaki tasarrufunun iptalini talep etmiştir.

Davalı K. San.Dış.Tic.Ltd.Şti. vekili, satışın gerçek ve raiç bedel üzerinden olduğunu, muvazaanın olmadığını satışın 15 gün boyunca binanın görünen yerine asılmak sureti ile ilan edildiğini ancak başvurunun olmadığını, belirterek davanın reddini savunmuştur.

Davalı borçlu vekili, devrin muvazaalı olmadığını, müvekkili şirketin faaliyet alanının alüminyum profil imalatı olduğu,diğer davalı şirketin faaliyet alanının ise kayış imalatı olduğunu, satışın sonra kendisin uygun imalathane haline getirdiğini beyan etmiştir. Mahkemece, toplanan delillere göre davalı M.Alüminyum San.Tic.Ltd.Şti. aleyhine açılan işçilik alacakları davası devam ederken, dava konusu taşınmazın üzerindeki yapılar ile birlikte düşük bedelle satıldığı, İİK'nun 280.maddesine göre ticare işletmenin veya işyerindeki emtianın tamamı veya önemli bir kısmının devir alanın ilan şartlarını yerine getirmesi gerektiği, davalı satın alan K. San.Dış.Tic.Ltd.Şti. ticari işletmenin bulunduğu yerde levhalar asmak sureti ile ilan yapıldığını iddia etmiş isede yasa da aranan Ticaret Sicil Gazetesinde ilan yapılmadığı dolayısı ile yasaya uygun bir devrin olmadığından bahisle davanın kabulüne karar verilmiş, hüküm davalı K.. San.Dış.Tic.Ltd.Şti. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dosyadaki yazılara toplanan delillere hükmün dayandığı gerektirici sebeplere ve mahkeme kabulünün aksine taşınmazın tapudaki satış bedeli ile raiç değeri arasında taşınmaz üzerindeki ipotek dikkate alındığında fahiş bedel farkı olmamakla birlikte davalı üçüncü kişi ile borçlu arasındaki taşınmaz satışı işyeri devri niteliğinde olup İİK'nun 280.maddesi gereğince iptali gerekmesine ve yasanın aradığı devir koşullarının somut olayda gerçekleşmemiş bulunmasına göre davalı K.. San.Dış.Tic.Ltd.Şti. vekilinin temyiz itirazlarının reddi ile sonuç itibari ile doğru olan hükmün ONANMASINA...”²⁵⁵⁹

şeklinde belirtmiştir.

²⁵⁵⁸ Bknz. 17. HD. 05.07.2011 T. E:4, K:7045 (www.e-uyar.com)

²⁵⁵⁹ Bknz. 17. HD. 12.04.2016 T. E: 2015/14542, K: 4637 (www.e-uyar.com)

Bu devir işlemi yapılırken, taraflar yukarıda²⁵⁶⁰ İİK. mad. 280/III’te öngörülen ‘*ilan formalitesi*’ni (yani; **a**) “*satış tarihinden en az üç ay evvel*” **b**) “*iptal davasını açmış olan alacaklıya işyerinin devredileceği yazılı olarak bildirilerek*” **c**) “*ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhalar asılarak*” **d**) “*Ticaret Sicili Gazetesiyle*” **e**) veya bu mümkün olmadığı takdirde “*bütün alacaklıların öğrenmesini sağlayacak şekilde münasip vasıtalarla (orada yayımlanan gazetelere ilan vererek) duyuruda bulunarak*”) yerine getirmemişlerdir. Halbuki İİK. mad. 280/III’deki bu hüküm emredici nitelikte olup, kamu düzeni ile ilgilidir. Bu nedenle;

√ «*Borçlu ya da üçüncü kişi, devir, satış veya terk tarihinden itibaren en az **üç ay önce**, durumu iptal davasını açan alacaklıya yazılı olarak bildirdiklerini*» ya da,

√ «*Borçlu ya da üçüncü kişi, yine devir, satış veya terk tarihinden itibaren en az **üç ay önce**, ticari işletmenin bulunduğu yerde, bu durumu belirten, görülebilir levhalar asmakla beraber ayrıca Ticaret Sicili Gazetesiyle, bu mümkün olmadığı takdirde, bütün alacaklıların öğrenebilecekleri şekilde, uygun vasıtalarla ilan ettiklerini*» isbat ederlerse, aleyhlerindeki –İİK. mad. 280/III,c:2’de yer alan- karineyi çürütebilirler.

Eğer ‘*borçlu*’ ya da ‘*alıcı*’ bu ilan formalitesini yerine getirdiklerini ispat edemezlerse mahkemece ‘*borçlu*’ ile ‘*alıcı*’ arasındaki satış (devir) tasarrufunun iptaline karar verilir.

Yüksek mahkeme, İİK. mad. 280/III’e ilişkin tüm içtihatlarında²⁵⁶¹ bu hususu açıkça belirtmiştir.

Ç – Somut olayda; davalı-üçüncü kişi (alıcı) (Ü.) AŞ. vekili 01.07.2020 tarihli ‘cevap dilekçesi’nde “diğer davalı-borçlu (G.) ŞT.’nin (V.) Bankası AŞ. lehine tesis edilmiş olan ipotekli borcu için adı geçen bankaya 5.000.000,00 TL ödenip ipotegün müvekkili tarafından terkin edildiğini, ayrıca davalı-borçlu şirketin vergi borcu tutarı olan 1.253.963,00 TL’nin yine müvekkili tarafından Vergi Dairesine ödendiğini” bildirmiştir. Böylece, tapuda satış bedeli olarak gösterilen 7.000.000,00 TL dışında, davalı-alıcı (Ü.) AŞ. tarafından, diğer davalı borçlu (G.) ŞT.’ye ‘satış bedeli’ olarak;

7.000.000,00 TL (tapuda gösterilen satış bedeli) + 5.000.000,00 TL (ipotek bedeli) + 1.253.963,00 TL (vergi borcu) = 13.253.963,00 TL ödenmiştir.

Yukarıda²⁵⁶² açıkladığımız gibi; *dava konusu taşınırın/taşınmazın, rayiç değerinin çok üstünde bir bedelle satılmış olmasının*” **yüksek mahkeme** ‘yukarı doğru aşırı oransızlık (nisbetsizlik)’ olarak nitelemekte ve bu durumun ‘*hayatın olağan akışına aykırı olduğunu*’ vurgulayarak “*yapılmış olan tasarrufların iptaline*” karar verilmesini istemektedir...

‘*Tapuda gösterilen bedelin, satıcı malike ödendiği*’ Yargıtayca kabul edilmekte²⁵⁶³, bunun dışında ‘alıcı’ tarafından ‘satıcı’nın (‘borçlu’nun), banka hesabına yatırılan paralar vergi borcu için maliyeye, satın alınan taşınmazın üzerindeki hacizlerin, ipoteklerin kaldırılması için alacaklıya ödenen paraların da ‘satış bedeli’ için yatırıldığı kabul edilerek, tapuda gösterilen ‘satış bedeli’ne ilave edilerek gerçek satış bedeli hesaplanmaktadır.

²⁵⁶⁰ Bknz. Yuk. Dipn.: 164-181

²⁵⁶¹ Bknz. Yuk. Dipn.: 173-181

²⁵⁶² Bknz. Yuk. s.: 26 §son

²⁵⁶³ Bknz. 17 HD. 15.10.2019 T. 2250/9390 (www.e-uyar.com)

Yüksek mahkeme, aşağıdaki kararlarında bunu açıkça ifade etmiştir:

√ “Dava konularından, ... gemisi 06.01.2012 tarihinde davalı borçlu şirket tarafından davalı ... Nak. İnş. Ltd. Şti'ne 375.000,00 TL bedel ile satılmıştır. Gemi üzerinde 300.000,00 TL'lik ipotek ve 100.000,00 TL haciz bulunmaktadır. Toplam olarak maliyeti 775.000,00 TL olan geminin bilirkişi tarafından tespit edilen satış tarihindeki değeri 97.036,00 TL'dir. Bedeller arasında yukarı dikey olarak önemli fahiş farkın bulunması İİK'nun 278/3-2 maddesi gereğince iptale tabidir.”²⁵⁶⁴

√ “Davalı 3. kişinin, satışın makul bir süre öncesinde ve sonrasında yaptığı ödemelerin, iptali istenen satış dışındaki bir ilişkiden kaynaklandığı iddia ve ispat edilemedikçe satış bedeline ilave edilmesi ve taşınmazın üzerinde bulunan takyidatların da 3. kişi ya da onun adına eşi tarafından ödenmiş olması durumunda bedele eklenmesi, tapuda ödenen miktara ilaveten yapılmış olan resmi ödemelerin nazara alınarak bir karar verilmesi gerektiğini”²⁵⁶⁵

√ ” Dava konusu gayrimenkul kaydında yer alan ipotegün dava dışı kişi tarafından ödenerek kaldırıldığı, bu kişinin davalı üçüncü kişinin eşi olduğu, gayrimenkul kaydında yer alan takip dosyalarından kaynaklı borcun davalı üçüncü kişiler tarafından ödendiğine dair dava dışı alacaklı tarafından ibraname verildiği, dava dışı bu alacaklının banka hesabına aynı tarihtepara ödendiği, dava dışı alacaklının bu meblağın davalı üçüncü kişiler tarafından icra takip dosyaları için ödendiğinin kabul edildiği ve takip dosyalarındaki hacizlerin kaldırılmasının talep edildiği anlaşılmakta olup ipotegün kaldırılması ve hacizlerin kaldırılması için ödenen meblağların tapuda gösterilen bedele eklendiğinde tasarrufa konusu gayrimenkulün tapuda gösterilen satış bedeli ile gerçek değeri arasında misli aşan bedel farkı olmadığı anlaşıldığından, mahkemece davanın reddine karar verilmesi gerektiğini”²⁵⁶⁶

√ “İptali istenen satışta edimler arasında aşırı fark bulunduğu gerekçesi ile İİK'nın 278/III-2 maddesine göre iptale karar verilmiş ise de varılan sonuç dosya kapsamına uygun düşmediğinden, Dairemizin istikrar kazanmış uygulamasına göre edimler arasındaki aşırı fark belirlenirken davalı 3. kişi tarafından satış bedeline mah-suben yapılan ödemelerin de nazara alınması gerekeceği-Somut olayda 3. kişinin, satışın makul bir süre öncesinde ve sonrasında yaptığı ödemelerin, iptali istenen satış dışındaki bir ilişkiden kaynaklandığı iddia ve ispat edilemedikçe satış bedeline ilave edilmesi, aynı şekilde taşınmazın üzerinde bulunan takyidatların da 3. kişi ya da onun adına eşi tarafından ödenmiş olması durumunda bedele eklenmesi gerekeceği, hal böyle olunca davalı tarafından tapuda ödenen miktara ilaveten yapılmış olan resmi ödemelerin nazara alınarak bir karar verilmesi gerekeceğini”²⁵⁶⁷

√ “Taşınmazın satış bedeli ile gerçek değeri arasında fahiş fark karşılaştırılması yaparken, yapılmış resmi belgeli ödemelerin de tapuda gösterilen bedele ilave edilmesi ve hasıl olacak duruma göre bir karar verilmesi gerekeceğini”²⁵⁶⁸

√ “Dava konusu taşın-mazın satış tarihinden bir gün önce davalı Tufan tarafından bankadan ... YTL çekildiği anlaşılmakla taşınmaz satılması ve banka hareketle-rine bakıldığında davalı Tufan tarafından dava konusu taşınmazın satın alınması sıra-sında tapuda gösterilen miktara ilaveten kendi taşınmazının satışından dolayı banka

²⁵⁶⁴ Bknz. 17. HD. 29.06.2020 T. E: 2019/4212, K: 4098 (www.e-uyar.com)

²⁵⁶⁵ Bknz: 17. HD. 05.02.2020 T. E: 2017/2741, K: 736 (www.e-uyar.com)

²⁵⁶⁶ Bknz: 17. HD. 07.11.2018 T. E: 2015/11536, K: 10230 (www.e-uyar.com)

²⁵⁶⁷ Bknz: 17.HD.07.04.2015 T. E: 2013/19939, K: 5487 (www.e-uyar.com)

²⁵⁶⁸ Bknz: 17. HD. 09.06.2014 T. E:8551, K:9217 (www.e-uyar.com)

makbuzunda gösterilen miktarın da ödendiğinin kabulü gerektiği, davalıların birbirle-rini tanıdıkları ve 3. kişinin, borçlunun alacaklıdan mal kaçırma ya da alacaklısını zara-ra uğratma kastını bilen ya da bilebilecek durumda olan kişilerden olduğu da ispatlanamadığı belirtilerek hükmün bozulması gerekeceğini”²⁵⁶⁹

belirtmiştir.

Somut olayda, davalı-üçüncü kişi (alıcı), satın aldığı dava konusu “Antalya ili, ... ilçesi, ... mah., 27731 ada, 15 parselde kayıtlı” taşınmaz (işyeri) için tapuda 7.000.000,00 TL’sini ‘satış bedeli’ olarak gösterdikten sonra ipoteğin kaldırılması için 5.000.000,00 TL ve davalı-borçlunun vergi borcu için de 1.253.963,00 TL ödemiş olduklarından bu davranışları –yukarıda²⁵⁷⁰ belirttiğimiz gibi Yargıtay içtihatlarına göre- ‘*hayatın olağan akışına aykırı olduğu*’ndan yapılmış olan satış işleminin iptaline karar verilmesi gerekecektir.

NOT: Yukarıdaki ‘*iptal sebebi*’ yani “*dava konusu taşınmazın satışı sırasında satış bedeli olarak alıcı-üçüncü kişi tarafından, satıcı-borçluya (malike) taşınmazın rayiç bedelinin çok daha üstünde bir bedel ödenmesinin Yargıtayca iptal sebebi kabul edilmesi*” somut olayda, davacı tarafından dava dilekçesinde ileri sürülmemiştir. Ancak yukarıda²⁵⁷¹ belirttiğimiz gibi; *dava dilekçesinde* ‘dava konusu iptale tabi tasarrufların ne olduğu’ nun belirtilmesi yeterli olup ayrıca ‘bu tasarrufun İİK’nin 278,279 ve 280. maddelerinin hangisinin kapsamına girdiği’ nin belirtilmesinin gerek olmamakta çünkü hangi hukuki sebeple tasarrufun iptal edilebileceğini saptamak hakimnin görevi olduğundan (HMK mad.33), dava dilekçesinde belirtilen *hukuki sebeple* hakim bağlı olmadığından, **davacının “dava konusu tasarrufun iptal nedenini” yanlış belirtmiş olması ya da hiç belirtmemiş olması önem taşımamaktadır.**

Nitekim **Yüksek mahkeme**²⁵⁷² bu hususu pek çok kararında –öteden beri- ;

“Borçlunun iptale tabi tasarruflarının üç grup altında ve İİK’nin 278,279 ve 280. maddelerinde düzenlenmiş olduğunu, ancak, bu maddelerde iptal edilebilecek bütün tasarrufların sınırlı olarak sayılmamış olduğunu kanunun iptale tabi bazı tasarruflar için genel bir tanımlama yaparak, hangi tasarrufların iptale tabi olduğu hususunun tayinini hakimnin takdirine bırakmış (İİK m. 281) olduğunu, bu yasal nedenle de, davacı tarafından İİK 278,279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağlı olmayıp diğer maddelerden birine göre iptal kararı verebileceği”

şeklinde belirtmiştir.

SONUÇ: ‘*Davalı- borçlu (G.) ŞT.* tarafından “Antalya ili, ... ilçesi, ... mah., 27731 ada ve 15 parselde kayıtlı” bulunan *işyerinin* diğer davalı (Ü.) AŞ.’ye, 16.08.2018 tarihinde yapılmış olan *satış (devir)* işleminin;

Dava konusu işyerinin (taşınmazın) Organiz Sanayi Bölgesinde bulunması, her iki tarafın da ticaret sicil adreslerinin aynı olması ve ‘ayrı iş kolunda bulunmalarının İİK m.280/III’ün uygulanmasına engel teşkil etmeyeceğine’ dair olan Yargıtay içtihatları²⁵⁷³ doğrultusunda;

a) İİK m.280/III’te öngörülen ‘ilan formalitesi’ nin (yani a) “satış tarihinden en az üç ay evvel” b) “iptal davasını açmış olan alacaklıya işyerinin devredileceği yazılı

²⁵⁶⁹ Bknz: 17.HD.21.03.2012 T. E: 2011/13093, K: 3426 (www.e-uyar.com)

²⁵⁷⁰ Bknz. Yuk. Dipn.: 149-158

²⁵⁷¹ Bknz. Yuk. Dipn.: 19-20

²⁵⁷² Bknz: 17 HD. 09.06.2020 T. 708/3260; 09.06.2020 T. 3699/3269; 03.03.2020 T. 4073/2449; 15.01.2019 T. 5727/104 vb. (www.e-uyar.com)

²⁵⁷³ Bknz. Yuk. Dipn.: 207

olarak bildirilerek” c) “ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhalar asılarak” d) “Ticaret Sicili Gazetesiyle” e) veya bu mümkün olmadığı takdirde “bütün alacaklıların öğrenmesini sağlayacak şekilde munasip vasıtalarla (orada yayımlanan gazetelere ilan vererek) duyuruda bulunarak”) yerine getirilmeden, gerçekleşmiş olması²⁵⁷⁴

b) Davalılar tarafından 7.000.000,00 değerinde olduğu kabul edilen işyerinin devri karşılığında, davalı-alıcı (Ü.) AŞ. tarafından diğer davalı-borçlu (malik) (G.) ŞT. 'ne tapuda 'satış bedeli' olarak gösterilen 7.000.000,00TL dışında ayrıca davalı-borçlunun ipotek borcu için 5.000.000,00 TL 'nin (V.) Bankasına ödenmiş olması ve bunun dışında davalı-borçlunun 1.253.963,00 TL vergi borcu da ödenmiş olduğundan, **Yargıtayımızın** bu konudaki içtihatları uyarınca, bu işlemde 'yukarıya doğru aşırı oransızlık' bulunduğundan 'hayatın olağan akışına aykırılık' nedeniyle de yapılmış olan satış işleminin iptaline karar verilmesi gerekeceği, takdiri muhterem mahkemeye ait olmak ve davacı vekili Av. ... tarafından Antalya 10. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2020/102 esas sayılı dosyasına “Uzman Görüşü” (HMK m.293) olarak ibraz edilmek üzere saygıyla sunulur.23.10.2020

(398)

KONU: Tasarrufun İptali Davalarında, ‘Borçlunun Mali Durumunu Bilebilecek Durumda Olma’, ‘Parasal (Mali) Güç’, ‘Alacağın Doğum Tarihi’, ‘Gerçek Satış Bedeli ile Satın Alınan Taşınır/Taşınmaz Ödenen Bedel Arasında Aşırı Oransızlık (Fark) Bulunması’ ve ‘Yapılan İşlemden Hayatın Olağan Akışına Aykırılık Bulunması’ Koşullarının Hangi Durumlarda ‘Tasarrufun İptaline’ Neden Olacağı Yarattığı Sorunlar...

*

Hakkında «haciz» işlemine girilen (iflâsta; «iflâs kararı verilen» (İİK. mad. 165, 191/I) borçlunun *tasarruf yetkisi*, bu tarihten itibaren kısıtlanır.

I - «Malları üzerine haciz konulması»ndan (veya haklarında iflâs kararı verilmesi»nden) önce, malları üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabilen borçlular, henüz alacaklıların -haciz ve iflâs yolu ile- takibine hedef olmadan, onlardan «mal kaçırmak» (yani, onların haklarında yapacağı takibi semeresiz bırakmak) amacı ile, malvarlığının tamamını ya da bir kısmını, bir takım «hileli» işlemlerle (yani, bedelsiz olarak ya da çok ucuz bedelle) başkalarına (özellikle, yakınlarına, kendilerinin bu amacını bilen veya bilebilecek durumda bulunan arkadaşlarına/tanıdıklarına) devredebilirler ya da bedelini kendileri ödeyerek yakınları üzerine taşınır/taşınmaz mal satın alarak malvarlığını azaltabilirler...

İşte, bu gibi kötü niyetli borçluların «*alacaklarından mallarını kaçırmak kasdı ile*» yaptıkları bu tür işlemlerden zarar gören alacaklıları korumak amacı ile, onlara «*tasarrufun iptali davası*» denilen bir ‘dava açma hakkı’ tanınmıştır.

«Tasarrufun iptali davası»nı «*bir borçlunun, alacaklarına zarar vermek kasdıyla, mallarının haczinden veya hakkında iflâs kararı verilmeden önce, yani henüz tasarruf yetkisinin kısıtlanmadığı dönemde, alacaklarından mallarını kaçırmak için yapmış olduğu tüm tasarrufların, sadece davacı-alacaklı bakımından hükümsüz sayılmasını sağlamak için, ‘kural olarak’ kesin ya da geçici aciz vesikasına sahip alacaklılarca kanunda öngörülen sebeplere dayanarak, 5 yıllık hak düşürücü süre içinde açılabilen, ‘borçlunun malvarlığından çıkardığı’ dava konusu mal ve haklar üzerinde davacı-alacaklıya ‘cebrî icra yetkisi’ tanyan, şahsî nitelikte bir eda davası»dır*»²⁵⁷⁵ ve tanımlayabiliriz.

Bu davanın amacı; borçluların henüz tasarruf yetkilerinin kısıtlanmamış olduğu dönemde (yani; «*malları üzerine haciz konulmadan*» veya «*hakkında iflâs kararı verilmeden*» önce) alacaklılarından mal kaçırmak kasdı ile, kötü niyetle yapmış oldukları hukukî işlemleri, davacı alacaklı bakımından hükümsüz sayarak, borçlunun malvarlığından uzaklaştırdığı (çıkardığı) dava konusu mal ve haklar üzerinde, alacaklının -sanki, bu mal ve haklar halâ borçluya aitmiş gibi- cebrî icra yolu ile alacağını elde etmesini -bu malın haciz ve satışını isteyerek- sağlamaktır.²⁵⁷⁵

²⁵⁷⁵ **MUŞUL T.** Tasarrufun İptali Davaları, 2. Baskı, 2017, s: 23 – **EROĞLU, O.** Açıklamalı-İçtihatlı Tasarrufun İptali Davası ile Muvazaa Davası ve Karşılaştırılması, 2019, s: 28 - **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** İcra ve İflâs Hukuku, 5. Baskı, 2019, s: 531 - **KURU, B.** El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s: 1397 - **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** İcra ve İflas Hukuku, 2. Baskı, 2019, s: 726 - **PEKCANİTEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M.** İcra ve İflas Hukuku, 11. Baskı, 2013, s: 857 - **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** İcra ve İflas Hukukunda, 2016, s: 5 - **ÇETİN, H.E.** Tasarrufun İptali, Muvazaa, İnançlı İşlem ve Nam-ı Müstear, 2016, s: 17

Yüksek mahkeme, çeşitli içtihatlarında «tasarrufun iptali davasının amacı» hakkında;

√ «İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarındaki amacın, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»²⁵⁷⁶

√ «Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasına ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»²⁵⁷⁷

√ «Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»²⁵⁷⁸

√ «İptal davasının amacının iptali istenilen işlem hiç yapılmamış gibi, borçlunun malvarlığından çıkan malın, iptali isteyen davacı bakımından, tekrar iadesini temin ederek alacaklının hakkını elde etmesini mümkün kılmak olduğu; eş söyleyişle, iptal davası ve iptal kararının, devir alanın borçludan yaptığı iktisaba etkisi bulunmayıp, dava sonunda mülkiyetin el değiştirmiş olmasının söz konusu olmadığı- Bu itibarla iptal davasının alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olduğunu- Davacının bu tür davalardaki amacının elde edemediği alacağını tahsil edebilmek için hukuksal işlemin kendisi yönünden geçersizliğini sağlamak olduğunu- dolayısıyla, davacının amacı belirlenerek, takip hukuku alanında borçlunun tasarrufları için, İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve devamı maddelerinde öngörülen tasarrufun iptali kurallarının uygulanması gerekeceğini»²⁵⁷⁹

√ «Tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»²⁵⁸⁰

√ «Tasarrufun iptali davasında, davacının davalılardan Ali H. adına takip yaptığı, davalının ise adına kayıtlı taşınmazları 01.04.2011 tarihinde hacizli olarak davalı 3. kişi Fikri A.'e devrettiği, 3. kişinin ise taşınmazları hacizli olarak aldığı kabul ettiği, davacının taşınmazları üzerinde haczin devam ettiği, 3. kişi tarafından da 07.04.2011 tarihinde hacizli olarak satın aldığı anlaşıldığından İİK.'nin 277. ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan davalardaki amaç tasarrufun iptali ile davacı alacaklıya haciz ve satış isteme yetkisi vermek olduğuna göre, davacının hacizli taşınmazları usulüne uygun olarak sattırarak alacağını alma imkanına sahipken, bu davayı açmakta hukuki yararının olmadığını»²⁵⁸¹

√ «İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz yada iflasından önce yaptığı ve aslında

²⁵⁷⁶ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230 (www.e-uyar.com)

²⁵⁷⁷ Bknz: 17. HD. 19.11.2018 T. 946/10870 (www.e-uyar.com)

²⁵⁷⁸ Bknz: 17. HD. 05.11.2018 T. 6517/10079 (www.e-uyar.com)

²⁵⁷⁹ Bknz: Ankara BAM. 26. HD. 02.11.2018 T. 2167/1536 (www.e-uyar.com)

²⁵⁸⁰ Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 4016/9049 (www.e-uyar.com)

²⁵⁸¹ Bknz: 17. HD. 10.10.2018 T. 4073/8933 (www.e-uyar.com)

geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da ‘iyiniyet kurallarına aykırılık’ nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamlı alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»²⁵⁸²

belirtmiştir.

II - Yapılan açıklamalardan anlaşıldığı gibi iptal davası, «dava konusu malın aynına ilişkin bir dava olmayıp kişisel bir dava»dır.²⁵⁸³ Yani bu dava sonunda, tasarrufa konu mal, alıcı (veya devir alan)ının malvarlığından çıkarılarak, tekrar borçlunun malvarlığına geri verilmez. Tasarrufa konu mal, yine alıcı (veya devir alan)ın malvarlığında kalmakla beraber, davayı kazanan davacı-alacaklı, o malı haciz ettirip sattırma ve satış bedelinden alacağını alma imkanını elde etmiş olur. Davanın konusunun taşınmaz olması halinde, dava sonunda verilen hükümlerle, taşınmazın tapu kaydında bir değişiklik yapılmaz... «Davanın kabulüne» karar verilmesi halinde, bu hükümden sadece ‘davacı-alacaklı’ yararlanır. ‘Davalı-borçlu’dan alacaklı olan diğer alacaklılar, bu hükümden yararlanmazlar. Zaten «davanın kabulüne» karar veren mahkeme «...dava konusu şey üzerinde, davacı-alacaklıya ‘aciz vesikasında belirtilen -eğer mahkemeye kesin aciz vesikası sunulmamışsa; icra dosyasındaki alacak ve fer’ileri ile sınırlı olarak- cebri icra yetkisi tanınmasına» ş e k l i n d e karar verir...

Yüksek mahkeme, iptal davalarının bu niteliğini, çeşitli içtihatlarında;

√ «İptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»²⁵⁸⁴

√ «İptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»²⁵⁸⁵

√ «İptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»²⁵⁸⁶

√ «Tasarrufun iptali, davaları mutlak ticari dava niteliğinde olmayıp şahsi nitelikte ve borçlunun tasarruflarına yönelik bulunduğundan asliye hukuk mahkemelerinin görevine girdiğini»²⁵⁸⁷

√ «İptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığı- Kredi sözleşmesinin tanzim tarihi alacağın doğum tarihi sayılacağından, tasarrufun bu

²⁵⁸² Bknz. 17. HD. 09.10.2018 T. 8503/8819 (www.e-uyar.com)

²⁵⁸³ **UMAR, B.** Tür İcra-İflas Hukukunda İptal Davası, 1963, . s: 19 - **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, 2016, s: 664 - **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, 1997, s: 3409 - **KURU, B.** El Kitabı, s: 1397 - **BERKİN, N.** İflâs Hukuku Rehberi, 1980, s: 111 - **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflâs Hukuku, 8. Baskı, 2009, s: 300 - **ÖNEN, T.** İptal Davaları (Ank. İk. Tic. İl. Ak. D. 1969/1) s: 39 - **KURTOĞLU, S.** İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD. 1973/7-8, s: 776 vd.) - **GÜRDOĞAN, B.** İflâs Hukuku Dersleri, 1966, s: 223 - **EROĞLU, O.** age. s: 32 vd. - **ESENER, T.** Türk Hususi Hukukunda Muvazaalı Muameleler, 1956, s: 105 - **BÖRÜ, L.** İcra ve İflâs Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal «İİK. m. 280» (AÜHFD. 2009, S: 3, s: 486) - **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s: 537 - **YILMAZ, E.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2016, s: 1252 - **UYAR, T.** «Muvazaa» Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının Koşul ve Sonuçları (ABD. 2017/3, s: 266 vd.) - **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** age. s: 726 vd.

²⁵⁸⁴ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230 (www.e-uyar.com)

²⁵⁸⁵ Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 13062/9065 (www.e-uyar.com)

²⁵⁸⁶ Bknz: 17. HD. 04.10.2018 T. 5240/8614 (www.e-uyar.com)

²⁵⁸⁷ Bknz: 17. HD. 09.04.2018 T. 8983/3951 (www.e-uyar.com)

tarihten sonra gerçekleştiği, işin esasına girilerek İİK'nun 278. 279. ve 280. madde koşullarının somut olayda gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılması gerektiğini»²⁵⁸⁸

belirtmiştir.

III - İİK mad. 277/İ'de iptal davasının “İİK. 278,279 ve 280. maddelerinde yazılı tasarruflar nedeniyle açılabilirliği” belirtilmiştir. (İİK mad. 277).

Dava dilekçesinde, dava konusu iptale tabi tasarrufun ne olduğu belirtilir. Ancak, bu tasarrufun İİK. mad. 278, 279 ve 280'den hangisinin kapsamına girdiği ve hangi hukukî sebeple iptal edileceğini saptamak hakim görevi olduğundan (HMK. mad. 33), dava dilekçesinde belirtilen *hukukî sebeple* hakim bağlı olmadığından, davacının «dava konusu tasarrufun iptal nedenini» yanlış belirtmiş olması ya da hiç belirtmemiş olması önem taşımaz.^{2589 2590}

Yüksek mahkeme²⁵⁹¹ «borçlunun iptale tabi tasarruflarının üç grup altında ve İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde düzenlenmiş olduğunu, ancak, bu maddelerde iptal edilebilecek bütün tasarrufların sınırlı olarak sayılmamış olduğunu, kanunun iptale tabi bazı tasarruflar için genel bir tanımlama yaparak, hangi tasarrufların iptale tabi olduğu hususunun tayinini hakim takdirine bırakmış (İİK. md. 281) olduğunu, bu yasal nedenle de, davacı tarafından İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağlı olmayıp, diğer maddelerden birine göre iptal kararı verilebileceğini» belirtmiştir...

IV - Tasarrufun iptali davasının esasına girebilmesi için gerçekleşmesi gereken «dava şartları»²⁵⁹²;

a) *Takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olması*

b) *Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması*

c) *Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibinin ve alacağın kesinleşmiş olması*

ç) *Borçlu hakkında kesin aciz belgesi ya da geçici aciz belgesi (niteliğinde haciz tutanağı) düzenlenmiş olmalıdır.*

Yüksek mahkeme, bu konuyla ilgili olarak; ‘hangi durumlarda’ «iptal davasının önkoşul yokluğu nedeniyle reddine» karar verileceğini;

²⁵⁸⁸ Bknz: 17. HD. 05.04.2018 T. 17130/3875 (www.e-uyar.com)

²⁵⁸⁹ **UYAR, T.** İcra ve İflas Hukukuna İlişkin Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:51-86; s:877-010 – **UYAR, T.** İcra ve İflas Hukukuna İlişkin Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:139 vd.; s:767-772; s:1534-1536 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S:177, s:4449-4513)

²⁵⁹⁰ **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C: 4, s: 3546 – **KURU, B.** El Kitabı, s:1398; 1414 – **KURU, B.** İstinaf, s:665 – **ERDÖNMEZ, G.** Age. s:12 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, 2014, s: 4508 – **EROĞLU, O.** age. s:125, 140 – **MUŞUL, T.** age. s: 450

²⁵⁹¹ Bknz: 17 HD 09.06.2020 T. 708/3260; 09.06.2020 T. 3699/3269; 03.03.2020 T. 4073/2449; 15.01.2019 T. 5727/104; 15.10.2018 T. 13062/9065; 04.10.2018 T. 2379/8613; 17.07.2018 T. 12561/7254; 25.05.2015 T. 1821/7610; 16, 03.2015 T. 18016/4287 (www.e-uyar.com)

²⁵⁹² **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018 s:4729-4801) – **UYAR, T.** Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında Borcun Doğum Tarihi Nasıl Belirlenir? Tasarrufun İptali Davasının «Bedele Dönüşmesi» (İİK. 283/II) Halinde, Tazminata Esas «Gerçek Değer»in Hesaplanma Yöntemi (Legal Huk. Der. 2018, S:184, s:1739-1758) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının «Usul»den ve «Esas»dan Reddine Neden Olan Durumlar (Nevşehir Barosu Der-gisi'nde yayımlanacak)

√ «Borcun doğum tarihinin, davacı alacaklı banka ile davalı-borçlunun kefil olarak imzaladığı kredi sözleşmesinin imzalandığı ve aynı gün keşide edilen takibe dayanak olan bononun keşide tarihi olduğu- Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi açısından ön koşul ve özel dava şartı niteliğindeki “tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılması” koşulunun gerçekleşmediği benimsenerek, davanın, “dava şartı yokluğu” nedeniyle usulden reddine karar verilmesinin isabetli olduğunu»²⁵⁹³

√ «Davanın İİK. mad. 277 vd uyarınca açılmış tasarrufun iptali davası olması durumunda, geçici aciz vesikası veya kesin aciz vesikası ibraz edilmediğinden, davanın ‘dava şartı yokluğu’ndan reddine karar verilmesi gerektiğini»²⁵⁹⁴

√ «Tasarrufun iptali davalarının görülebilmesi için diğer genel dava koşullarının yanında borçlunun aciz halinin var olduğunun sabit olması gerektiği, ancak somut olayda, davacı alacaklı tarafından aciz belgesi sunulmadığı gibi, borçlu adresinde düzenlenmiş İİK’nun 105. maddesi niteliğinde bir haciz tutanağı da bulunmadığından, davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»²⁵⁹⁵

√ «Tasarrufun iptali davalarının, diğer genel dava koşullarının yanında, borçlunun aciz halinin var olduğunun sabit olması gerektiğini ancak somut olayda, davacı alacaklı tarafından aciz belgesi sunulmadığı gibi, borçluların adresinde düzenlenmiş İİK’nun 105. maddesi niteliğinde bir haciz tutanağı da bulunmadığından, davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»²⁵⁹⁶

√ «Verilen kesin süreye rağmen davacı vekili tarafından aciz vesikasının sunulmadığı ve delil de ibraz edilmediğinden, tasarrufun iptali davasının ‘dava şartı yokluğu’ndan reddine karar verilmesinin isabetli olduğunu»²⁵⁹⁷

√ «TBK. mad. 19’a dayalı tapu iptal ve tescil davası olarak görülen davanın, tüm dosya içeriği gözetildiğinde, ‘İİK. mad. 277 vd. uyarınca açılan tasarrufun iptali isteğine davası olarak görülmesi gerektiğine’ ilişkin bozma ilamı üzerine, ‘geçici ya da kesin aciz vesikası bulunmadığı, düzenlenen haciz tutanağının da geçici aciz vesikası kapsamında kabul edilemeyeceği’ gerekçesiyle ‘dava şartı yokluğundan davanın reddine’ karar verilmesinin isabetli olduğunu»²⁵⁹⁸

√ «Yapılan keşif sonrasında alınan bilirkişi raporuna göre davalıların hissesine düşen miktar sebebiyle davalı-borçlunun aczinin gerçekleşmediği anlaşıldığından, ‘dava şartı yokluğu’ nedeniyle tasarrufun iptali davasının reddine karar verilmesi gerektiğini»²⁵⁹⁹

√ «Davaya dayanak yapılan takibin kesinleşmemiş olduğunu ve böylece tasarrufun iptali davasının ön koşulunun gerçekleşmediğini»²⁶⁰⁰

√ «Tasarrufun iptali davasında beş yıllık hak düşürücü süre, dava şartı olduğundan, bu şartın gerçekleşmemesi olması nedeni ile davanın reddi halinde, dava şartı yokluğu nedeniyle reddi ile kendisini vekille temsil ettiren davalı yararına “maktu” vekalet ücreti takdir edileceğini»²⁶⁰¹

2593 Bknz: 17. HD. 24.02.2020 T. 1477/1994 (www.e-uyar.com)

2594 Bknz: 17. HD. 19.02.2020 T. 3916/1693 (www.e-uyar.com)

2595 Bknz: 17. HD. 28.01.2020 T. 2939/122 (www.e-uyar.com)

2596 Bknz: 17. HD. 28.01.2020 T. 4991/128 (www.e-uyar.com)

2597 Bknz: 17. HD. 27.01.2020 T. 4270/44 (www.e-uyar.com)

2598 Bknz: 17. HD. 25.12.2019 T. 4895/12478 (www.e-uyar.com)

2599 Bknz: 17. HD. 25.12.2019 T. 5243/12479 (www.e-uyar.com)

2600 Bknz: 17. HD. 04.11.2019 T. 3664/10095 (www.e-uyar.com)

2601 Bknz: 17. HD. 24.10.2019 T. 17484/10009 (www.e-uyar.com)

√ «Borçlunun aciz halinin var olduğu sabit olmadığından, tasarrufun iptali davasının ön koşul yokluğundan reddine karar verilerek davalılar vekili lehine maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiğini»²⁶⁰²

√ «Davanın ön koşul yokluğundan reddi halinde, davalı lehine maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiğini»²⁶⁰³

belirtmiştir.

V - Bir tasarrufun İİK. mad. 277 vd. göre iptal davasına konu olabilmesi için, «davacı-alacaklının alacağının doğumundan sonra yapılmış olması» gerekir mi?²⁶⁰⁴

İptal davasının dinlenebilmesi için ayrıca, «davacı-alacaklının alacağının, dava (iptal) konusu tasarruftan önce doğmuş olması» gerekli midir? Başka bir deyişle, davacı-alacaklı, «kendi alacağının doğum tarihinden önce yapılan tasarrufların iptalini» isteyemez mi?

Hemen belirtelim ki, **İsviçre (ve Alman)**²⁶⁰⁵ **Hukukunda** «alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğması» tasarrufun iptali davasının bir ‘ön şartı’ olarak öngörülmemiştir... Orada, alacağın ‘tasarrufun yapıldığı tarihten önce doğması veya sonra doğmasına bir önem atfedilmemektedir.’²⁶⁰⁶

Bizim hukukumuzda ise bu konunun **doktrinde** tartışmalı olduğunu görüyoruz. Hukukumuzda doktrinimize hakim olan görüşe göre²⁶⁰⁷ “bir tasarrufun iptal

²⁶⁰² Bknz: 17. HD. 08.10.2019 T. 989/9054 (www.e-uyar.com)

²⁶⁰³ Bknz: 17. HD. 11.06.2019 T. 11566/7261 (www.e-uyar.com)

²⁶⁰⁴ **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:505-535; s:536-554; s:570-586 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:1080-1084; s:1394-1396; s:1398-1401; s:1511-1513; s:1519-1521 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Verilebilmesi» Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S:135, s:517-575) – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S:190, S:4729-4801) – **UYAR, T.** Kefile Karşı veya Kefil Tarafından Açılan Tasarrufun İptali Davalarında «Borcun Doğum Tarihi» Hangi Tarihtir? (İBD. 2019/4, s:15-37) – **UYAR, T.** Yargıtay 17. Hukuk Dairesinin «Kıdem Tazminatı», «İhbar Tazminatı» ve «Diğer Sosyal Haklar» Davalı Olarak Açılan Tasarrufun İptali Davalarında, Bu Alacakların Doğum Tarihinin «İş Akdinin Feshedildiği Tarih» Değil «İşe Giriş Tarihi» Olduğuna Dair Yeni İçtihatlarının (Görüşünün) Düşündükleri (İBD. 2017/1, s:42/46) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının “Usul”den ve “Esas”dan Reddine Neden Olan Durumlar (Nevşehir Bar. Dergisi’nde yayımlanacak) – **UYAR, T.** Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında «Borcun Doğum Tarihi» Nasıl Belirlenir? Tasarrufun İptali Davasının «Bedele Dönüşmesi» (İİK. 283/II) Halinde, Tazminata Esas «Gerçek Değer»in Hesaplanma Yöntemi (Legal Huk. Der. 2018, S:184, s:1739-1758) – **UYAR, T.** İİK’nun 280. Maddesi Uyarınca İptal Tabi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s:415-448)

²⁶⁰⁵ **YILDIRIM, K.M.** İcra ve İflas Hukukunda İptal Davaları, 1995, s:288 – **EROĞLU, O.** age. s:70

²⁶⁰⁶ **ERDÖNMEZ, G.** Alacaklılara Zarar Verme Kastıyla Yapılan Tasarrufların İptali, 2. Baskı, 2019, s: 89

²⁶⁰⁷ **KOSTAKOĞLU, C.** Takip Hukukunda İptal Davaları, (Ad. D. 1989/6, s:20 vd. - Yasa D. 1989/8, s:1047 vd.) - **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C:4, s:3419 - **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku (Ders Kitabı) 22. Baskı, 2018, s:485 - **KURU, B.** El Kitabı, s:1402 - **MUŞUL, T.** İcra ve İflas Hukuku, C: 2, 6.Baskı, 2013, s:1764 - **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 1998, s:74 - **GÜNEREN, A.** İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, 2012, s:1069 - **AKŞENER, H.S.** Borcun Doğum Anı ve Tasarrufun İptali Davaları Yönünden Önemi (Legal Huk. D. Aralık/2008, s:4007) - **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptal, Davaları, s: 122 vd. – **MUŞUL, T.** İcra ve İflas Hukuku, C:II, 1764 – **MUŞUL, T.** Bilirkişi Raporları ve Hukuki Mütalâalar, 2006, C:2, s:887, 928 – **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** age. s:740 – **BÖRÜ, L.** agm. s:513 – **ÇETİN, H.E.** age. s:15 – **ERCAN, İ.**

edilebilmesi için, davacı-alacaklının alacağıının, dava konusu yapılan bu tasarrufun önce doğmuş olması gerekir. Borçlunun tasarrufta bulunurken, o tarihte (tasarruf tarihinde) mevcut olmayan bir alacaklısına zarar vermesi mümkün değildir. Alacaklı, borçlu ile işlemde bulunurken –örneğin; ona borç verirken ya da ona bir taşınır ya da taşınmazını satarken işlem (tasarruf) tarihindeki durumunu dikkate alır. Borçlunun mâli durumu hakkında alacaklının gerekli araştırmayı yaparak, ona göre, borçlu ile işlemde bulunması gerekir. Tedbirli bir kişi gibi gerekli araştırmayı yapmayan kimse bunun sonucuna katlanır... Başka bir deyişle, alacaklı, borçlunun tasarruf (işlem) tarihindeki mal varlığına güvenerek onunla işlem yaptığından, işlem tarihinden (borcun doğum tarihinden) önceki tasarruflar iptal davasına konu olamaz... Ayrıca, İİK. 277 vd. maddelerinin Millet Meclisi Adalet Encümeninde müzakeresi sırasında ‘alacaklıların, mumalede bulunduğu sırada, borçlunun mali durumunu bilmeleri gerekeceği’ elirilerek, ‘borçlu veya müflisin, borçlu olmadığı bir zamandaki tasarrufunu muteber saymanın doğru olmayacağı’ belirtilmiştir. Yasa, borçlanan bir kişinin malvarlığının, borçlandığı tarih itibariyle alacaklıya karşı borcu miktarınca muhafazasını ve alacağın güvencesini sağlamak üzere hüküm düzenlemiştir... Tasarrufun yapıldığı tarihte bir ‘alacaklı’ mevcut olmalıdır ki, yasanın koruyucu hükümlerinden istifade etsin. Nitekim alacaklının, borçlu ile borçlu ile borçlandırıcı işleme girerken, onun malvarlığını ve edim gücünü incelediğini ve durumunu bilerek onunla hukuki ilişkide bulunduğunu kabul etmek gerekir. Borçlunun ekonomik gücünü yeterince incelemeyen borçlandırma işleminden önceki zamanda yapılan tasarruftan kendisi için bir yarar sağlayamaz. Bu suretle, kural olarak, tasarruftan kendisi için bir yarar sağlayamaz. Bu suretle, kural olarak, tasarrufun yapıldığı tarihte alacaklı durumunda olan kişi, iptal davası açabilir, diğer bir ifade ile tasarrufun yapıldığı tarihte üçüncü kişi ile hukuki ilişkide bulunan kişi, borçlu durumda olmalıdır ki, yukarıda sözü edilen tasarruflarının iptali mümkün olabilsin...”

İptal kararlarını temyizen inceleyen **Yargıtay 15. Hukuk Dairesi**²⁶⁰⁸ (ile **Yargıtay Genel Kurulu**²⁶⁰⁹) öteden beri ve bugün bu kararları temyizen inceleyen **Yargıtay 17. Hukuk Dairesi**²⁶¹⁰ «iptal davası açılabilmesi için, davacı-alacaklının alacağıının, iptale konu tasarruftan önce doğmuş olması gerektiğini» ısrarla belirtmektedir...

Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 4. Baskı, 2019, s:990 vd. – **KALE, S.** Aciz Halindeki Borçlunun Bir veya Birkaç Alacaklısını Kayıran Hukuki Fiilleri Dolayısıyla İptal Davası, “İİK m.279” (Prof. Dr. Ergun Önen’e Armağan s:193) – **ŞİMŞEK, E.** İcra ve İflas Kanunu (Açıklamalar ve İçtihatlar), 1989, s:863 – **COŞKUN, M.** İtirazın İptali, Menfi Tespit ve İstirdat, Tasarrufun İptal Davaları, 5. Baskı, 2019, s:1099 – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku «Ders Kitabı», 2016, s: 490 – **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, s: 665 vd. – **ERCAN, İ.** İcra ve İflas Hukuku, 2016, s: 428 – **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** age. s: 156 vd. – **GÜNAY, E.** Tasarrufun İptali Davası, 5. Baskı, 2019, s:78 vd.

²⁶⁰⁸ Bknz: 15. HD. 10.3.2005 T. 6645/1365; 10.3.2005 T. 6646/1364; 14.12.2004 T. 5965/6501; 23.9.2004 T. 3966/4595; 23.6.2004 T. 367/3525; 24.2.2004 T. 306/960 vb.

²⁶⁰⁹ Bknz: HGK. 30.03.2016 T. 17-843/433; 16.09.2015 T. 2350/1759; 23.10.2013 T. 17-224/1478; 13.10.2010 T. 17-398/497; 14.02.2007 T. 4-79/77; 16.03.2005 T. 15-37/139; 01.12.2004 T. 15-553/624; 08.02.2004 T. 15-18/82; 30.10.2002 T. 15-849/861; 26.06.2002 T.

²⁶¹⁰ Bknz: 17. HD. 16.10.2019 T. 2385/3454; 02.10.2019 T. 5952/8805; 19.09.2019 T. 19668/8266; 16.09.2019 T. 17716/8039; 18.06.2019 T. 11306/7721; 11.06.2019 T. 11566/7261; 21.05.2019 T. 13837/6449; 14.05.2019 T. 2378/6032; 08.05.2019 T. 7147/5714, 09.04.2019 T. 457/4362; 03.04.2019 T. 13905/4018; 04.12.2018 T. 2431/11656; 16.10.2018 T. 16979/9101; 09.10.2018 T. 9899/8826; 17. HD. 07.02.2017 T. 10199/1109; 31.01.2017 T. 16188/828; 17.01.2017 T. 5553/169; 16.01.2017 T. 22908/49; 13.12.2016 T. 19953/11507; 29.11.2016 T. 17507/11013; 22.11.2016 T. 14599/10736; 22.11.2016 T. 20934/10741; 22.11.2016 T. 18094/10755; 15.11.2016 T. 15606/10478; 1.11.2016 T. 19030/9654; 25.10.2016 T. 14959/9368; 26.12.2008 T. 4139/5808; 11.11.2008 T. 4984/5235; 6.11.2008 T. 1911/5139; 30.10.2008 T. 1899/4984 vb.

Borç, taraflar (davacı-alacaklı ile davalı-borçlu) arasında;

√ «Çek»den doğmuşsa, çekin bankaya/takas odasına ibraz edildiği tarih –kural olarak- ‘davacı-alacaklının alacağıının doğum tarihi’ sayılır. Ancak, davacı-alacaklı, ‘alacağıının, çekin düzenlendiği tarihten çok daha önce olan temel ilişki tarihinde doğduğunu’ iddia ve ispat edebilir. Bu durumda, ‘çekin düzenlendiği tarih’e değil, ‘temel ilişki tarihi’ne itibar edilir.»^{2611 2612}

Ayrıca **yüksek mahkeme**²⁶¹³ açılmış olan tasarrufun iptali davalarında «*tarafların isticvap edilerek takip dayanağı çekin/bononun keşidesine neden olan temel ilişkinin (hukuki ve ticari ilişkinin) ne olduğunun ve bunun doğum tarihinin taraflardan sorulmasını ve tarafların varsa buna ilişkin delillerini ibraz etmeleri için süre verilmesini, bu konuda tarafların ticari defter, belge ve kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılmasını*» istemektedir...

VI- Tasarrufun iptali davalarında davacının, davalı-borçludaki alacağıının ‘g e r ç e k’ bir alacak olması gerekir.²⁶¹⁴

İptal davalarında, «davacının, davalılardan borçluda bir alacağıının bulunması» ve «davacının; borçlu hakkında yaptığı icra takibinden bir sonuç elde edilmemiş –yani alacağıın kısmen- tamamen tahsil edilmemiş olması» ön koşul olduğundan, mahkeme iptal davasının yargılaması sırasında öncelikle bu ön koşulun gerçekleşmiş olup olmadığını

²⁶¹¹ Bknz: 17. HD. 16.10.2019 T. 2985/9454; 02.10.2019 T. 5952/8805; 16.09.2019 T. 17716/8039; 11.06.2009 T. 11566/7261; 20.03.2019 T. 13902/3255; 11.09.2018 T. 2770/7624; 05.09.2018 T. 2870/7403; 24.05.2018 T. 630/5465; 15.05.2018 T. 17101/5044; 21.02.2018 T. 12253/1199; 19.02.2018 T. 8069/1094 vb.

²⁶¹² Bu konuda ayrıca Bknz: **AKŞENER, H.S.** agm. s:4007 vd. – **KURU, B.** El Kitabı, s:1402 vd. – **GÜNEREN, A.** age. s:420 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, 4. Baskı, 2011, C:2, s:1567

²⁶¹³ Bknz: 17. HD. 28.03.2013 T. 14204/4372; 11.03.2013 T. 7006/3209; 04.03.2013 T. 1586/2620; 22.02.2012 T. 1172/1979; 06.11.2012 T. 2959/12122; 28.11.2012 T. 5128/11359; 09.05.2011 T. 9851/4454; 02.05.2011 T. 9032/4190; 15.03.2011 T. 12199/2285; 07.03.2011 T. 6758/1993; 30.05.2011 T. 10146/5438; 03.02.2011 T. 5065/674; 16.02.2010 T. 10122/1205; 02.02.2010 T. 8720/701 vd.

²⁶¹⁴ **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:378-392; s:405-411; s:655-668; s:877-919 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:18 vd. – s:827-837; s:980-990; s:1287-1312 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında “Alacağıın Gerçek Olması” ve “Hayatın Olağan Akışına Uygunluk” Koşullarının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Legal Huk. Der. Ocak/2020, s:267-309) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında “Son İki Yıl İçinde Yapılan Tasarruflar (İİK. m. 278/I, II) ve “Taşınmazın ‘Tapuda Gösterilen Satış Bedeli’ ile ‘Rayiç Bedeli’ Arasında Bir Mislini Aşan Fark Bulunması” (İİK. m. 278/III-2) Koşulu ile “Davacının, Davalı-Borçludaki Alacağıının ‘Gerçek Bir Alacak Olması’ Koşulunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar... (Prof. Dr. N.M. Berkin Armağan’da yayınlanacak) – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S:190, s:4729-4801) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında “Davacının, Borçluda Gerçek Bir Alacağıın Bulunması” Koşulunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar (İBD. 2015/2, s:351-362) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında “Tasarrufun İptali Davalarında “Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi” Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018; S:135, s:517-575) – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018, s:4729-4801) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında “Alacağıın Gerçekliği” (Muvazaalı Olmaması) Koşulunun Düşündürdükleri (Legal Huk. Der. 2017, S:180, s:5915-5942) – **UYAR, T.** Ticari Defter Kayıtlarına Göre “Alacaklı” Gözüken Ancak Borçlusu Hakkında Takip Konusu Yaptığı Çekleri Ticari Defterlerine İşlememiş Olan Alacaklı, Yaptığı “Takip Dosyası”na Dayanarak “Borçlusu” ve “Lehine Tasarrufta Bulunulan Üçüncü Kişi” Hakkında ‘Tasarrufun İptali Davası’ Açılabilir mi? (Terazi Huk. Der. Kasım/2017, S:135, s:90-101)

kendiliğinden araştırır. Bunu yaparken davacının alacağının «geçerli olup olmadığını» araştıramayacağı –örneğin; ‘alacağın kumar alacağı olduğunu’ ileri sürerek iptal davasını reddedemeyeceği.²⁶¹⁵ gibi, «icra dairesinin düzenlediği aciz belgesinin geçerli olup olmadığını» da tartışamaz.²⁶¹⁶ Tersine, aciz belgesinin iptali için icra mahkemesine yapıldığı ileri sürülen şikayetin sonucunu, kendisi için ‘bekletici mesele’ sayması gerekir.²⁶¹⁷ Fakat, davalı-üçüncü kişi (veya borçlu) «davacının alacağının mevcut olmadığını» -örneğin muvazaaya dayandığını- iddia ve ispat edebilir.²⁶¹⁸ Davalı-üçüncü kişi bu iddiasını ispat için ‘tanık’ dinlenebilir...²⁶¹⁹ Yani bu durumda HMK. mad. 200 uygulanmaz.²⁶²⁰ Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için, öncelikle davacının, davalı-borçluda ‘gerçek bir alacağı’nın bulunması, diğer bir deyişle tasarrufta bulunan kimsenin gerçekten ‘borçlu olması’ gerekir. Eğer ‘gerçek bir borç’ yoksa ‘alacak’ da söz konusu olamayacağından, tasarrufun iptali davası dinlenmez.²⁶²¹

Davacı-alacaklı, tasarrufun iptali davasını, ‘ilama dayalı icra takibi’ne dayandırmışsa, ‘tasarrufun iptaline’ karar verilebilmesi için, ilamın (alacağın) kesinleşmiş olması gerekir.²⁶²²

Tasarrufun iptali davalarında, davalı-üçüncü kişi (ya da davalı-borçlu), “davacı alacaklının davalı borçluda gerçek bir alacağının bulunmadığını” ileri sürerse, mahkemece bu durumda nasıl bir yol izlenecektir?

“Bu iddianın tasarrufun iptali davasında araştırılmayacağı”na mı karar verilecek, yoksa “bu iddianın tasarrufun iptali davasında incelenebileceği” belirtilip “davacı alacaklı tacir ise ticari defterleri²⁶²³ ve banka hesap hareketleri²⁶²⁴ üzerinde mali müşavir(ler) vasıtasıyla bilirkişi incelemesi yaptırılarak, davacı-alacaklı ile davalı-borçlu arasındaki ticari ilişkinin, daacı alacaklıya takip konusu yaptığı alacak kadar bir alacak doğuracak boyutta olup olmadığı” irdelenecek midir?

Eğer davacı-alacaklı tacir ise; hem kendisinin ve hem de –tacir ise davalı- borçlunun ticari defterlerinde inceleme yapılarak, takip konusu borcun defterlerde kayıtlı olup olmadığının araştırılarak, kayıtlarda var (yazılı) olduğu ölçüde ‘davanın kabulüne’, aksi taktirde “ön koşul yokluğundan davanın reddine”²⁶²⁵ karar verilmesi gerekir.

²⁶¹⁵ Bknz: 15. HD. 14.5.1990 T. 800/2146 (www.e-uyar.com)

²⁶¹⁶ Bknz: 15. HD. 18.5.1990 T. 1755/2258; 13. HD. 9.11.1981 T. 5203/7058 (www.e-uyar.com)

²⁶¹⁷ Bknz: 15. HD. 7.5.1992 T. 2135/2460; 4.3.1992 T. 869/1042 (www.e-uyar.com)

²⁶¹⁸ KURU, B. age. C:4, s:3506

²⁶¹⁹ Bknz: 17. HD. 26.03.2013 T. 7206/4176 (www.e-uyar.com)

²⁶²⁰ KURU, B. El Kitabı, s:1420

²⁶²¹ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C:3, s:4524 vd. – GÜNEREN, A. age. s:379 – UMAR, B. age. s:41 vd. – TAZE, M. Tasarrufun İptali Davası (Yayımlanmamış Yük. Lisans Tezi, 2007, s:120) – KAPLAN, H.A. 4949 sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Işığında İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları (Yayımlanmamış Yük. Lisans Tezi, 2006, s:45) – UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 2011, C:2, s:1266 – COŞKUN, M. age. s:937 – GÜNAY, E. age. s:80 – SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. age. s:175 – MUŞUL, T. İptal Davaları, s:443 – EROĞLU, O. age. s:59 – ATIL, M./ERMENEN, İ./ERDOĞAN, E. age. s:741 – OSKAY, M./KOÇAK, C./DEYNEKLİ, A./DOĞAN, A. İİK. Şerhi, 2007, C:5, s:58-56 – ÇETİN, H.E. age. s:15

²⁶²² Bknz: HGK. 08.03.2006 T. 15-34/36 (www.e-uyar.com)

²⁶²³ Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 16639/5946; 17.04.2014 T. 15081/5942; 16850/455; 8.03.2013 T. 14204/4372; 24.04.2012 T. 32/5008; HGK. 13.10.2010 T. 17-398/497 (www.e-uyar.com.)

²⁶²⁴ Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 15081/5942 (www.e-uyar.com)

²⁶²⁵ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282; 24.05.2016 T. 10582/6278; 14.04.2015 T. 1798/5869 (www.e-uyar.com)

Eğer davacı-alacaklı tacir değil ise; davacı ve davalı borçlunun takip konusu senetlerin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında banka kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak, mali durumlarının araştırılması,²⁶²⁶ yıllık gelirlerinin ne olduğu,²⁶²⁷ ve davacının böyle bir borç parayı verebilecek ekonomik gücünün bulunup bulunmadığı²⁶²⁸ saptanarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekir.

Bazen, davacı-alacaklının borçludaki alacağı muvazaalı değildir; fakat davacı-alacaklının borçluda “takip konusu yapılan miktarda” bir alacağı da yoktur. Örneğin; davacı-alacaklı takip borçlusu hakkında, borçluya ait senette tahrifat (sahtecilik) yaparak takipte bulunmuştur. Borçlunun imzasın taklit ederek veya senedin “alacak miktarı”nda tahrifat yapmıştır. Hatta borçlu tarafından bu nedenle davacı-alacaklı hakkında “menfi tespit davası”²⁶²⁹ açılmış ya da icra mahkemesinde “imza inkarında”²⁶³⁰ bulunmuş olabilir. Yahut da Cumhuriyet Savcılığına –“sahtecilik” ya da “bedelsiz kalan senedin kullanılması”, “açığa atılan imzanın kötüye kullanılması” suçlarından dolayı²⁶³¹ - ‘kamu davası’ açılması için şikayette bulunmuş ve Cumhuriyet Savcılığınca, davacı-alacaklı hakkında ceza mahkemesinde ‘kamu davası’ açılmıştır. Bu gibi durumlarda, tasarrufun iptali davasına bakan mahkemenin, borçlu tarafından açıldığı/açılması sağlandığı bildirilen bu davaların –kesinleşecek sonucunun “bekletici mesele” yapılması gerekir...

Davalı-üçüncü kişi de, davacı-alacaklının “takip konusu yaptığı senedin (belgenin) gerçek bir alacağı aksettirmediğini” –borçlu gibi- tasarrufun iptali davasına bakan mahkemede ileri sürebilir. Keza, takip konusu senedin “teminat ve tahsil amacıyla verilmiş olduğu” –yani gerçek bir alacağı ifade etmediği- de hem davalı-borçlu ve hem de davalı-üçüncü kişi tarafından ileri sürülebilir.²⁶³² Bunun kanıtlanması halinde mahkemece davacı-alacaklının talebi doğrultusunda “tasarrufun iptaline” karar verilemez.

Yüksek mahkeme kimi kararlarında²⁶³³ «davacının gerçekten alacaklı olup olmadığıнын yerel mahkemece kendiliğinden araştırılması gerektiğini» kimi kararlarında²⁶³⁴ ise, «bu hususun davalılarca ileri sürülmesi halinde mahkemece araştırılabileceğini» belirtmiştir...

Yüksek mahkeme, bu konu (yani; ‘alacağın gerçek bir alacak olması gerektiği’ konusu) ile ilgili olarak;

√ «*Tasarrufun iptali davasında, davacının dava dayanağı takip konuları olan alacağının varlığının mahkeme kararı ile tespit edildiği ve kesinleşip kesinleşmediği, bu alacağın takibe konulması ve diğer dava koşullarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılması gerektiğini*»²⁶³⁵

²⁶²⁶ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23545/1450 (www.e-uyar.com)

²⁶²⁷ Bknz: 17. HD. 21.03.2017 T. 2235/3008 (www.e-uyar.com)

²⁶²⁸ Bknz: 17. HD. 26.12.2017 T. 3393/12139; Samsun BAM. 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55; 17. HD. 13.10.2015T. 2595/10520 (www.e-uyar.com)

²⁶²⁹ Bknz: 17. HD. 29.09.2011 T. 6626/8230; 31.03.2011 T. 6372/2899; 07.03.2011 T. 11643/2001; 30.10.2007 T. 4626/3300 (www.e-uyar.com)

²⁶³⁰ Bknz: 17. HD. 10.03.2009 T. 3533/1270 (www.e-uyar.com)

²⁶³¹ Bknz: 17. HD. 29.09.2011 T. 6626/8230 (www.e-uyar.com)

²⁶³² Bknz: 17. HD. 21.01.2014 T. 19964/669 (www.e-uyar.com)

²⁶³³ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282; 12.04.2016 T. 14267/4635; 21.01.2014 T. 19964/669 (www.e-uyar.com)

²⁶³⁴ Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 13103/5606; 19.02.2019 T. 1554/1781; 05.06.2018 T. 4533/5858; 15.05.2018 T. 3037/5045; Samsun BAM. 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55; 17. HD. 07.03.2017 T. 10146/2457; 14.02.2017 T. 23545/1450; 25.10.2016 T. 18010/9337; 20.10.2016 T. 17910/9000; 07.06.2016 T. 20994/6940 vb. (www.e-uyar.com)

²⁶³⁵ Bknz: 17. HD. 18.02.2020 T. 427/1638 (www.e-uyar.com)

√ «Tasarrufun iptalini isteyen davacının açtığı takibin gerçek bir alacağa ilişkin olması gerektiği- Davacının alacağının asıl borçlu şirketin ticari kayıtlarında yer almadığı, ‘borçlu şirkette önceden sigortalı işçi olarak çalışan davacının gemi satışından elde ettiği gelirden borç verdiği’ iddiasını ilişkin iddiasının somut bilgi ve belgelerle ispatlamadığı anlaşıldığından, ablalarının banka kayıtlarında 1.000.000,00 USD’lk gemi satış parasının yatırıldığı ya da borç verilen para ile ilgili bir çıkış ve bilginin olmadığı anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasının ‘ön koşul yokluğundan reddine’ karar verilmesi ve davalılar lehine maktu vekalet ücreti takdir edilmesi gerektiğini»²⁶³⁶

√ «Davacının gerçek bir alacaklı, borçlunun da gerçek borçlu olmadığını anlaşılması halinde, tasarrufun iptali davasının, ‘önkoşul yokluğu’ nedeniyle reddine karar verilmesi gerektiğini»²⁶³⁷

√ «Tasarrufun iptali davasında, davalı-üçüncü kişinin, “davacının alacağının gerçek olmadığını” ileri sürmesi halinde, mahkemece davacı alacaklı ile davalı borçlu arasında gerçek bir alacak borç ilişkisinin olup olmadığını incelenmesi gerektiğini- Davacı alacaklının ‘alacağının gerçek bir alacağa dayandığını ve bu nedenle taraf sıfatına sahip olduğunu ispatlaması gerektiğini- Tarafların, kendilerinin veya karşı tarafın delil olarak dayandıkları ve ellerinde bulunan tüm belgeleri mahkemeye ibraz etmek zorunda olduğu, belgeyi ibraz etmesine karar verilen tarafın, kendisine verilen sürede belgeyi ibraz etmemesi ve aynı sürede, delilleriyle birlikte ibraz etmemesi hakkında kabul edilebilir bir mazeret göstermemesi ya da belgenin elinde bulunduğunu inkar etmesi ve teklif edilen yemini kabul veya icra etmemesi, halinde, duruma göre belgenin içeriği konusunda diğer tarafın beyanının kabul edileceğini; bu hususun, mahkemece, davalı borçluya HMK. mad 220/3 uyarınca ihtar edilmesi ve davalının defterlerini ibraz etmemesi halinde yine bu maddeye göre bir değerlendirme yapması gerektiğini»²⁶³⁸

√ «Davacının, alacağın gerçek bir alacak olduğunu ispatlayamadığı ve yapılan bilirkişi incelemesinde de ‘alacak ile ilgili bir hususa rastlanılmadığı’ gerekçesi ile, ‘ön şart yokluğundan açılan tasarrufun iptali davasının davanın reddine’ karar verileceğini»²⁶³⁹

√ «Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.nun 277 md) bulunması gerektiğini»²⁶⁴⁰

√ «Tasarrufun iptali davalarının görülebilirlik şartlarından birisinin de gerçek bir alacağın varlığı (tasarrufta bulunan kişinin borçlu olması) olduğunu- Gerçek bir borç yoksa alacak da söz konusu olmayacağından iptal davasının dinlenmesinin mümkün olmayacağını- Davalılar alacaklı davacının alacağının gerçek olmadığını savunmuş, yargılama boyunca davacı alacaklı alacağın dayanağı konusunda bir açıklama yapılmamış ve davalı üçüncü kişinin tanıdığı aynı zamanda borçlu şirket ortağı ifadesinde “kendisinin ve kardeşinin borçlu şirket ortağı oldukları, üçüncü kişinin öz yeğenleri olduğunu, dava konusu kağıt fabrikası binasını sattıklarını ve başka bir yere taşındıklarını, ancak satılan yerin daha sonra kıymetlendiğini, davacıya bildiği kadarı ile borcu olmadığı” yönündeki beyanı karşısında davanın reddine ilişkin mahkeme kararının yerinde olduğunu»²⁶⁴¹

²⁶³⁶ Bknz: 17. HD. 18.02.2020 T. 5545/1647 (www.e-uyar.com)

²⁶³⁷ Bknz: 17. HD. 09.12.2019 T. 3821/11646 (www.e-uyar.com)

²⁶³⁸ Bknz: 17. HD. 03.12.2019 T. 3921/11416 (www.e-uyar.com)

²⁶³⁹ Bknz: 17. HD. 06.11.2019 T. 1133/10255 (www.e-uyar.com)

²⁶⁴⁰ Bknz: 17. HD. 23.10.2019 T. 4452/9821 (www.e-uyar.com)

²⁶⁴¹ Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 13103/5606(www.e-uyar.com)

√ «Tasarrufun iptaline ilişkin davasında tacir olan davalı alacaklı ve borçlunun ticari defterleri üzerinde konuşan uzman bilirkişi aracılığı ile inceleme yapılarak takip konusu bonoya dayalı bir alacağın gerçekte var olup olmadığının tespiti gerektiğini»²⁶⁴²

√ «Tasarrufta bulunanın, alacaklıya gerçek bir borcu olmadığı iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf sahibinin öncelikle borçlu sıfatı çözümlenmesi gerektiğini, bu nedenle, üçüncü kişi-davalının, borcun gerçek olmadığı iddiası ve muvazaanın varlığı yönündeki savunmasının araştırılmasında zorunluluk bulunduğunu»²⁶⁴³

√ «Taraf ehliyeti dava koşullarından olup mahkemece öncelikle ve resen incelenmesi gereken hususlardan olduğu, somut olayda borçlu konusundaki kişinin karardan sonra ölmüş ve mirasçılardan bir kısmı Sulh Hukuk Mahkemesinde mirası red ettiklerini belirttiği dikkate alındığında, öncelikle anılan kararın kesinleşip kesinleşmediği araştırılarak, sonucuna göre taraf teşkilinin sağlanması gerektiğini- Salt takibin kesinleşmiş olması alacağın gerçek olduğu anlamına gelmediğini»²⁶⁴⁴

√ «Tasarrufun iptali davasında, üçüncü kişinin dayandığı ancak irdelenmeyen alacaklı ...'ın borçlunun iş yerinde çalışıp çalışmadığının sosyal güvenlik kayıtları da getirtilerek, dava dayanağı takip konusu alacağın gerçek olup olmadığı bir başka ifadeyle muvazaalı olarak yapıldığı iddiasının yeniden ayrıntılı olarak taraf delilleri toplanıldıktan sonra, değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»²⁶⁴⁵

√ «Davalı üçüncü kişiler, asli müdahilin takip konusu alacağının gerçek olmadığını ileri sürdüklerinden bu iddianın ön sorun olarak incelenip değerlendirilmesi gerektiği; takibin kambiyo hukukuna ilişkin olmasına ve kesinleşmesinin alacağın gerçek olmadığı iddiasının incelenmesine engel olmadığını»²⁶⁴⁶

√ «Üçüncü kişi vekilleri, “takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığı”nu ileri sürdüğünden, mahkemece bu savunma üzerinde durularak davacı vekilinden bu yöndeki açıklamaları ve delillerinin sunulması, özellikle takip konusu senedin vade tarihi, davacı ile borçlu davalının akraba-arkadaş, kapı komşusu olup olmadığı da göz önünde bulundurularak davacı vekilinin bildireceği deliller ile davalılar 3. kişi vekilleri tarafından bildirilen delillerin tamamının toplanması, gerektiğinde davacı ve davalı borçlunun takip konusu senedin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında zabita araştırması yapılması, banka kayıtları, vergi ve ticaret sicil kayıtları istenerek tarafların ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması toplanacak tüm delillerin birlikte değerlendirilmesi ve ön koşulların bulunması halinde ise davanın esası yönünden İİK.nun 278, 279 ve 280. Maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerektiğini»²⁶⁴⁷

√ «Takip dayanağı 55.000,00 TL senet, 30.09.2010 tarihinde düzenlenmiş 30.09.2011 vadeli olup 13.03.2013 tarihinde icraya konulduğu, davadışı Hayri Ç. Tarafından aynı tasarrufun iptali için açılan davadan 21.01.2013 tarihinde feragat ettiği, dava feragat ile sonuçlanarak kesinleşmiş ancak daha sonra davalı üçüncü kişinin tehdidi ile feragat ettiğini belirtmiş ise de tehdit ispatlanmadığından dikkate alınmadığı, davalı borçlu bu davadan elde edilmeyen sonucun tekrar sağlanması amacı ile kendisine boş senet imzalatırıldığını ileri sürdüğü, mahkemece zabita araştırılması yapıldığı ve

²⁶⁴² Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 7423/5597 (www.e-uyar.com)

²⁶⁴³ Bknz: 17. HD. 19.02.2019 T. 1554/1781 (www.e-uyar.com)

²⁶⁴⁴ Bknz: 17. HD. 26.06.2018 T. 1875/6392 (www.e-uyar.com)

²⁶⁴⁵ Bknz: 17. HD. 05.06.2018 T. 4533/5858 (www.e-uyar.com)

²⁶⁴⁶ Bknz: 17. HD. 15.05.2018 T. 3037/5045 (www.e-uyar.com)

²⁶⁴⁷ SAMSUN BAM 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55 (www.e-uyar.com)

dinlenen tanıkların bir kısmı davacının böyle bir parayı verme gücünün olmadığını belirttiği, mahkemece, takip dayanağı senedin vadesinden yaklaşık 2 yıl sonra takibe konulması ve belirtilen maddi ve hukuki olgular değerlendirilerek alacağın gerçekliğinin tartışılması ve oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»²⁶⁴⁸

√ *«Tasarrufun iptali davalarının kabulü için dava dayanağı takibin gerçek bir alacağa ilişkin olması gerektiği- Mahkemece dava dışı (borçlunun ortağı olduğu) Ltd. Şti ticari defterleri üzerinde inceleme yapılarak takip konusu senet borcunun var olup olmadığı ve neye ilişkin olduğu tespit edilerek, dvcacının anılan şirkette sigortalı işçi oluşu ve diğer delille birlikte değerlendirilerek alacağın gerçekliğinin araştırılması gerektiğini»²⁶⁴⁹*

√ *«Her iki davanın da görülebilmesi için diğer dava koşullarının yanında davacının borçludan olan alacağının gerçek bir alacak olması gerektiğini»²⁶⁵⁰*

√ *«Tasarrufun iptali davalarında, alacağın gerçek bir alacak olması gerektiğinden, tasarrufun iptali davasının gerçek olmayan alacaklar için dinlenmeyeceğini»²⁶⁵¹*

belirtmiştir.

VII - ● Davacının, iptal davası açabilmek (ya da açtığı davanın görülmesini sağlayabilmek) için -kural olarak-²⁶⁵² aciz belgesi alıp, mahkemeye vermek zorunda olması, ²⁶⁵³ borçlu hakkında, -iptal davası açılmadan önce veya iptal davasından sonra (dava sırasında)-²⁶⁵⁴ alacaklı tarafından icra takibi yapılmış olmasını zorunlu kılmaktadır. Gerçekten, «aciz belgesi» -ya da «aciz belgesi niteliğindeki haciz tutanağı» -icra takibi sırasında ya da icra takibi sonunda verildiğinden, borçlusu hakkında icra takibinde bulunmamış olan alacaklıya, «aciz belgesi» verilmesi düşü-nülemez.

Nitekim, yüksek mahkeme;

√ *«Tasarrufun iptali davasında varlığı zorunlu olan icra takibini dava tarihinden önce yapılmış olması gerekmediği, icra takibinin dava tarihinden sonra yapılmış olmasına bir önemi bulunmadığı, önemli olanın yargılama aşamasında borçlu hakkında icra takibinin var olması gerektiğini»²⁶⁵⁵*

√ *«Borçlu hakkında düzenlenmiş kat'i veya geçici aciz belgesinin bulunması zorunlu bulunan icra takibinin, dava tarihinden önce yapılmış olmasının tasarrufun iptali davaları yönünden bir zorunluluk olmadığı, icra takibinin dava tarihinden sonra da açılabilceğini»²⁶⁵⁶*

belirtmiştir.

²⁶⁴⁸ Bknz: 17. HD. 26.12.2017 T. 10994/12126 (www.e-uyar.com)

²⁶⁴⁹ Bknz: 17. HD. 19.12.2017 T. 4594/11844 (www.e-uyar.com)

²⁶⁵⁰ Bknz: 17. HD. 19.12.2017 T. 18804/11841 (www.e-uyar.com)

²⁶⁵¹ HGK. 15.11.2017 T. 17-2361/1371 (www.e-uyar.com)

²⁶⁵² TBK. mad. 19'a dayalı tasarrufun iptali davaları hariç (Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR/C. İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, C:2, s:2970) - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C: 3, s: 4361

²⁶⁵³ Bknz: 17. HD. 23.06.2016 T. 18039/7665; 24.05.2016 T. 10742/6335; 30.03.2015 T. 2487/5063; 18.04.2012 T. 12788/4874 vb. (www.e-uyar.com)

²⁶⁵⁴ Bknz: 17. HD. 11.03.2013 T. 5718/3199; 19.02.2013 T. 4326/1955; 26.11.2012 T. 6703/13012; 15. HD. 18.11.2003 T. 5510/5515 (www.e-uyar.com)

²⁶⁵⁵ Bknz: 17. HD. 11.03.2013 T. 5718/3199 (www.e-uyar.com)

²⁶⁵⁶ Bknz: 17. HD. 19.02.2013 T. 4326/1955 (www.e-uyar.com)

Bu nedenle tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için «dava tarihinden önce veya sonra»^{2657 2658} (yargılama sırasında) davacı-alacaklı tarafından yapılmış ve kesinleşmiş bir icra takibi bulunması gerekir.^{2659 2660}

İptal davası mutlaka bir *icra takibine* dayalı olarak açıldığı ve dava sonucunda davacıyı haklı bularak «*davanın kabulüne*» karar verecek duruma gelen mahkemenin «*davacı-alacaklının sayılı icra takibine konu alacağını eklentileri ile birlikte karşılayacak miktarla sınırlı olarak dava konusu taşınmaz/taşınur üzerinde davacı-alacaklıya cebri icra yetkisi (haciz ve satış isteme yetkisi) tanınmasına....*» şeklinde karar vermesi gerekeceğinden²⁶⁶¹ yargılama sona ermeden, davacı-alacaklı tarafından davalılardan borçlu hakkında yapılmış ve kesinleşmiş bir icra takibinin bulunması gerekir.

Yüksek mahkeme, bu konuyla ilgili olarak;

√ «*Davacı alacaklı tarafından davalı borçlu aleyhine açılan icra takipleri kesinleşmediğinden, dava koşulu gerçekleşmediğinden bahisle tasarrufun iptali davanın reddine karar verilmesinin isabetli olduğunu*»²⁶⁶²

√ «*Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için borçlu hakkındaki takibin kesinleşmiş olmasının gerekli olduğunu*»²⁶⁶³

√ «*Takip konusu alacağın yabancı mahkeme ilamına ilişkin olması nedeniyle öncelikle Türkiye’de takibe konulabilmesi için tenfiz kararı gerektiğini*»²⁶⁶⁴

√ «*Tasarrufun iptali davalarının görülebilmesi için diğer dava koşullarının yanında geçerli ve kesinleşmiş bir takibin varlığı da ön koşul olup, dava geçerli bir takibin olmadığından bahisle red edildiğine göre Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 7/2. maddesi gereğince maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini*»²⁶⁶⁵

√ «*Tasarrufta bulunan ve borçlu olduğu iddia edilen kişi hakkında yapılmış kesinleşen bir icra takibi bulunmadığından, dava şartı bulunmaması nedeniyle davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini*»²⁶⁶⁶

²⁶⁵⁷ GÜNEREN, A. Tasarrufun İptali Davaları, s:403

²⁶⁵⁸ Bknz: HGK. 30.03.2016 T. 17-843/433; 17. HD. 27.06.2018 T. 4888/6487; 12.05.2015 T. 20399/7300; 23.09.2014 T. 4561/12417; 11.03.2013 T. 5718/3199; 11.03.2013 T. 5718/3199; 11.03.2013 T. 6602/3146; 11.03.2013 T. 6649/3148; 19.02.2013 T. 4326/1955; 08.05.2012 T. 1603/5902; HGK. 28.03.2012 T. 17-25/241 (www.e-uyar.com)

²⁶⁵⁹ GÜNEREN, A. age. s:403 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 4. Baskı, C:2, 2011, s:1558 - KOSTAKOĞLU, C. agm. (Ad. D. 1989/6, s:23 vd. - Yasa D. 1989/8, s:1050 vd.) - ŞİMŞEK, E. age. s:852 - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. age. 2016, s: 195 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4361 - EROĞLU, O. age. s:75 - KURU, B. El Kitabı, s:1416 - ÇETİN, H.E. age., s:14 vd. - KARSLI, A. İcra ve İflas Hukuku, 3. Baskı, 2014, s: 547

²⁶⁶⁰ ÖZTEK, S. Tasarrufun İptali Davalarında Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar ve Yargıtay’ın Bu Sorunlara İlişkin Uygulaması (Prof. Dr. Ergun Önen’e Armağan, 2003, s:319-333) – UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarında “Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi” Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S:135, s:517-575) – UYAR, T. Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s:175/187) – UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:1246-1249

²⁶⁶¹ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4362

²⁶⁶² Bknz: 17. HD. 18.02.2020 T. 4982/1635 (www.e-uyar.com)

²⁶⁶³ Bknz: 17. HD. 17.01.2017 T. 18294/168 (www.e-uyar.com)

²⁶⁶⁴ Bknz: 17. HD. 07.06.2016 T. 12927/6946 (www.e-uyar.com)

²⁶⁶⁵ Bknz: 17. HD. 29.03.2016 T. 9814/3927 (www.e-uyar.com)

²⁶⁶⁶ Bknz: 17. HD. 29.02.2016 T. 2046/2358 (www.e-uyar.com)

√ «Tasarrufun iptali davasının görülebilmesi için kesinleşmiş bir takibin varlığının gerektiğini»²⁶⁶⁷

√ «Borçlu hakkındaki icra takiplerinin kesinleşmiş olmasına, alacağın gerçek olmasına, borçlu ile davalı kayıvalidesi arasındaki yakın akrabalık nedeniyle dava konusu tasarrufun İİK. mad. 278/3-1 ve 280/1 uyarınca iptale tabi olduğunu- Bedeli borçlu tarafından ödendiği halde malın borçlunun malvarlığına girmeyip üçüncü kişi borçlunun oğlu adına tescil edilmesinin nam-ı müstear bir işlem olduğu ve bu durum borçlunun üçüncü kişi lehine yaptığı bir kazandırma (bağış) olup koşulların bulunması halinde iptale tabi olduğunu- Tasarrufunu iptali davalarında harç ve vekalet ücretinin, takip konusu alacak miktarı (kat' i aciz belgesine bağlanmış ise bu miktar) ile iptali istenen tasarrufun tasarruf tarihindeki değeri karşılaştırılarak düşük olan değer üzerinden nispi olarak hesaplanacağını»²⁶⁶⁸

√ «Davacının alacağının kira alacağına ilişkin olduğu ve borçlu hakkındaki takiplerin kesinleştiği, haciz tutanaklarının İİK. mad. 105 kapsamında ‘geçici aciz belgesi’ niteliğinde olduğu, alacağın gerçek olduğu, iptali istenen tasarrufun ise takip konusu alacaklardan sonra yapıldığı, davanın süresinde açıldığı anlaşıldığından tasarrufun iptali davasının ön koşullarının gerçekleşmiş olduğunu- Dava konusu taşınmazın tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen gerçek değeri arasında ‘misli fark’ bulunduğu, dosya kapsamından davalının borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğu anlaşıldığından ve davalı, kendi muvazaasına dayanamayacağından, dava konusu tasarrufun davacının dava konusu alacak ve ferileriyle sınırlı olarak İİK. mad. 278/3-2, 280/1 gereğince iptaline karar verilmesi gerektiğini»²⁶⁶⁹

√ «Borçlunun itirazı üzerine, alacaklı itirazın kaldırılması veya itirazın iptali davası açmışsa ortada kesinleşmiş bir icra takibi bulunmayacağından, borçlu hakkında haciz uygulaması da istenemeyeceğini ve dolayısıyla geçici aciz vesikası yerine geçecek, alacaklıya tasarrufun iptali davası açma hakkı veren tutanak düzenlenemeyeceğini»²⁶⁷⁰

belirtmiştir...

• Ayrıca, mahkemece tasarrufun iptali davası sonucunda karar verilebilmesi için, alacaklı tarafından takip konusu yapılmış olan alacağın da kesinleşmiş olması gerekir.^{2671 2672}

Yüksek mahkeme;

√ «Davalı borçlunun icra takibine itirazı üzerine hakkındaki takibin durduğu, alacağın kesinleşmediği, davacı alacaklı tarafından itirazın iptali veya kaldırılması yönünden dava açıldığı için iddia ve ispat edilmemiş olması ve rehin açığı belgesi alınarak anılan belgeye istinaden davalı borçlu hakkında yapılmış bir icra takibi bulunmaması karşısında, dava şartı yokluğu nedeniyle tasarrufun iptali davasının reddi gerektiğini- Tasarrufun iptali istemine ilişkin dava, dava şartı yokluğu nedeniyle reddedildiğinden

²⁶⁶⁷ Bknz: 17. HD. 23.02.2016 T. 1907/2116 (www.e-uyar.com)

²⁶⁶⁸ Bknz: 17. HD. 23.02.2016 T. 10807/2099 (www.e-uyar.com)

²⁶⁶⁹ Bknz: 17. HD. 17.11.2015 T. 5455/12881 (www.e-uyar.com)

²⁶⁷⁰ Bknz: 17. HD. 15.06.2015 T. 9179/8687 (www.e-uyar.com)

²⁶⁷¹ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 4. Baskı, C:2, s:1560 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4362 - GÜNEREN, A. age. s:398

²⁶⁷² Bknz: 17. HD. 16.12.2016 T. 20573/112209; 29.02.2016 T. 15827/2361; 23.02.2016 T. 1932/2118; 26.01.2016 T. 8807/933; 07.05.2015 T. 19279/6817; 10.03.2015 T. 25274/4097; 16.03.2015 T. 4691/4288; 12.05.2014 T. 1279/7418; 13.01.2014 T. 16871/34; 01.04.2013 T. 8176/4516; 11.03.2013 T. 5385/3137 (www.e-uyar.com)

AAÜT'nin 7/2. maddesi gereğince kendisini vekille temsil ettiren davalı yararına maktu vekâlet ücreti takdiri gerekeceğini»²⁶⁷³

√ «Davacı alacaklının açmış olduğu icra takibinin geri bırakıldığı ve bu konuda verilen kararın kesinleştiği anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasına bakan mahkemece, davacı-alacaklının, İİK. mad. 33/a-II uyarınca, icranın geri bırakılması kararının kesinleştiğinin kendisine tebliğinden sonra, zamanaşımının vaki olmadığını ispat için 7 gün içinde umumi mahkemelerde dava açıp açmadığının belirlenmesi gerekeceği- Tasarrufun iptali davasının açılması koşullarından birisi davacının kesinleşmiş bir alacağının bulunması olduğundan, bu dava koşulu gerçekleşir ise, mahkemece davalı üçüncü kişinin taşınmazı satın aldığı tarihte taşınmazın satış bedeliyle gerçek değeri arasında mislini aşan fark bulunup bulunmadığına yönelik olarak taşınmaz üzerinde satış tarihinde mevcut olan ipotek miktarının ne kadar olduğunun araştırılması ve taşınmazın son satışının da davalının, alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklarını ızzar kastiyle hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olup olmadığı üzerinde durularak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekeceğini»²⁶⁷⁴

belirtmiştir...

Tasarrufun iptali davasına bakan mahkemenin, yargılamayı sonuçlandırıp «davanın kabulü»ne dair karar verebilmesi için, davadan önce veya davadan sonra borçlu hakkında açılmış bir icra takibinin bulunup bulunmadığını araştırıp;

a) Hem icra takibinin

b) Ve hem de icra takibine konu alacağı n kesinleşmiş olduğunu saptaması gerekir.

VIII - Haciz yolu ile takiplerde, iptal davasını;

a) Kesin (kat'i) aciz belgesi (İİK. mad. 143; 105/I) sahibi alacaklı açabilir.^{2675 2676}

b) Geçici aciz belgesi (İİK. mad. 105/II) sahibi alacaklı açabilir.^{2677 2678}

c) Ayrık olarak, kendisine karşı İİK. mad. 97/XVII'ye göre açılan²⁶⁷⁹ «istihkak davasında, alacaklı; aciz belgesi sunmadan²⁶⁸⁰ «karşılık dava» olarak da iptal davası açabilir.²⁶⁸¹

²⁶⁷³ Bknz: 17. HD. 24.02.2015 T. 20008/6439 (www.e-uyar.com)

²⁶⁷⁴ Bknz: 17. HD. 10.06.2013 T. 9308/8720 (www.e-uyar.com)

²⁶⁷⁵ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 2, 2014, s: 2082 vd.; 2682 vd.

²⁶⁷⁶ Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2794/10194; 08.10.2019 T. 12648/9053; 01.10.2019 T. 19683/8716; 17.09.2019 T. 16250/8171; 22.05.2019 T. 18062/6611; 15.05.2019 T. 18878/6192; 08.05.2019 T. 6144/5718; 04.10.2018 T. 5240/8614; 13.03.2018 T. 12606/2252; 17.01.2018 T. 18904/170 vb. (www.e-uyar.com)

²⁶⁷⁷ UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020,:920-969

²⁶⁷⁸ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK Şerhi, C: 2, s: 2084 vd.

²⁶⁷⁹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. İİK. Şerhi, C:5, s:8190 - UYAR, T. İcra Hukukunda İstihkak Davaları, 1994, 2. Baskı, s: 770 - KAZANCI, İ.T. Tasarrufun İptali Davalarında İspat, 2015, s: 187 vd. - EROĞLU, O. age. 56/104 - MUŞUL, T. İptal Davaları, s:535 vd.

²⁶⁸⁰ Bknz: UYAR, T. İİK. Şerhi, C:12, 2009, s: 19670 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age. C: 2, s: 4360 - EROĞLU, O. age. s:104 - MUŞUL, T. age. s:535 - KURU, B. El Kitabı, s:1415 - ÜSTÜNDAĞ, S. age. s:214

²⁶⁸¹ Bknz: 17. HD. 14.05.2018 T. 17250/4976; 8. HD. 16.01.2018 T. 12662/531; 17. HD. 22.05.2014 T. 16230/804; 28.06.2011 T. 1718/6117; 15. HD. 26.10.1988 T. 2869/3403; 27.10.1987 T. 2251/3709 (www.e-uyar.com)

Bugün, yerel mahkemelerde bu konuda verilen kararları temyizen incelemekte bulunan **Yargıtay 4. Hukuk Dairesi** «*muvazaa nedenine dayalı iptal davaları*»nın- «*aciz vesikası ibraz edilmesine gerek kalmadan görülebileceği*»ni kabul etmektedir...²⁶⁸²

Yine bugün «*muvazaa nedenine dayalı tasarrufun iptali davaları hariç diğer tasarrufun iptali davalarında yerel mahkemelerde verilen kararları temyizen incelemekte olan Yargıtay 17. Hukuk Dairesi* «*bu davalarda mahkemeye davacı tarafından aciz vesikası sunulmasını*” istemektedir.

«*Kesin (kat'i) aciz belgesi*», haciz edilen malların paraya çevrilmesi sonunda, alacağını kısmen ya da tamamen alamamış olan alacaklıya verilen bir belgedir (İİK. mad. 143/I).²⁶⁸³ Ayrıca «*borçlunun hiç haczi kâbil malı bulunmadığını saptayan haciz tutanağı*» (İİK. mad. 105/I) «*kesin aciz belgesi hükmünde*» olduğu gibi,²⁶⁸⁴ «*borçlunun bulunan ve haciz edilen mallarının icra dairesince takdir edilen kıymetlerine göre, borcu karşılamayacağıni belirten haciz tutanağı*» (İİK. mad. 105/II) da «*geçici aciz belgesi*» yerine geçer.²⁶⁸⁵

A c i z b e l g e s i, tasarrufun iptali davası için ‘*özel bir dava şartı*’dır.^{2686 2687}

IX - «*Malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun, alacaklılarına zarar verme kasdıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mâli durumun ve zarar verme kasdının, işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde iptal edilebilir*» (İİK. mad. 280/I, c:1).²⁶⁸⁸

²⁶⁸² Bknz: 4. HD. 28.03.2011 T. 2023/3257; 14.03.2011 T. 717/2586; 28.02.2011 T. 3088/2012; 08.03.2011 T. 407/2480; 17.03.2008 T. 6100/3475; 17.03.2008 T. 1813/3444; 21.02.2008 T. 5775/2100 vb. (www.e-uyar.com)

²⁶⁸³ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. İİK. Şerhi, C:8, 3. Baskı, 2008, s:11853 vd. - ÖZTEK, S. İcra ve İflas Hukukunda Borç Ödemeden Aciz Vesikası (İİK. m. 143; m. 251), 1994, s:48 vd. - DELİDUMAN, S. İcra ve İflas Hukukunda Borç Ödemeden Aciz Belgesi, 1995, s:28 vd.

²⁶⁸⁴ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. İİK. Şerhi, C:6, s:9138 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 2, s: 2082 vd.

²⁶⁸⁵ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. İİK Şerhi, C:6, 2. Baskı, 2006, s: 9139 vd. - ÖZTEK, S. age. s:22 vd. - DELİDUMAN, S. age. s:8 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 2, 2. Baskı, s: 2084 vd.

²⁶⁸⁶ KURU, B. El Kitabı, s:1418 – ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E. age. s:537 – MUŞUL, T. İptal Davası, s:180 EROĞLU, O. age. s:86 – ÜSTÜNDAĞ, S. age. s:214, dipn. 238 – KURU, B. İstinaf, s:672 – YILMAZ, E. age. s:1208

²⁶⁸⁷ Bknz: 17. HD. 08.04.2019 T. 16227/4264; 03.04.2019 T. 13056/4022; 01.04.2019 T. 15030/3914; 25.02.2019 T. 5604/1933; 26.12.2017 T. 1581/12138 vb. (www.e-uyar.com)

²⁶⁸⁸ UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 9-13; s: 59-75; s: 132-139; s: 267-272; s: 584-589 - UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 14-31; 829-855; 877-919; 999-1024; 1124-1164 - UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi» Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S: 135, s: 517-575) - UYAR, T. Aynı Zamanda ‘Hemşerisi’ Olan İki Kardeşten Birisine, Sahip Olduğu Taşınmazlardan (2) Tanesini ‘Değerinin Çok Altında Bir Bedelle’ Devrettikten Sonra, Aynı Gün Öteki Kardeşine de ‘Değerinin Çok Altında / Üstünde Bir Bedelle’ (4) Taşınmazını Devreden Borçlu Hakkında, Tasarrufun İptali Davası (İİK. m. 278/III-2; 280/I) Açılabilir mi? (Yargı Düny. Ocak-Şubat-Mart, S: 73-75, s: 17-36) - UYAR, T. Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? «İİK. 280; TBK. 19» (ABD. 2015/1, s: 369-397) - UYAR, T. Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Deer. Temmuz/2014, s: 175-187) - UYAR, T. Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Eylül/2018, s: 4729-4801)

Bu madde uyarınca, borçlunun *alacaklarına zarar verme kasdıyla yapmış olduğu hileli işlemlerin (tasarrufların) iptal edilebilmesi için;*²⁶⁸⁹

a) Borçlu aleyhine tasarrufun yapıldığı tarihten itibaren beş yıl içinde ‘haciz’ veya ‘iflâs’ yolu ile takipte bulunmuş olmalıdır (İİK. mad. 280/I, c: 2).

b) *Borçlunun malvarlığı, borçlarını ödemeye yetmemelidir.* Burada ‘borca batıklık’ söz konusudur.²⁶⁹⁰ Alacaklılardan bir ya da birkaçının yapmış olduğu icra takiplerinin sonuçsuz kalmış olması, bonoların protesto edilmiş olması, çeklerin karşılıksız çıkmış olması, borçlu hakkında geçici/kesin aciz belgesi düzenlenmiş olması, borçlunun konkordato ilan etmiş olması vb. durumlar, borçlunun ‘borca batık’ olduğunu gösterir.²⁶⁹¹

c) *Borçlu, alacaklılarına zarar verme (mal kaçırma) kasdı ile üçüncü kişilerle tasarrufla (işlemden) bulunmuş olmalıdır.*

ç) *Borçlunun tasarrufla (işlemden) bulunduğu üçüncü kişiler iyiniyetli (MK. mad. 3) olmamalıdır.* Borçlunun içinde bulunduğu mâli durumun (yani; borçlunun malvarlığının borçlarını karşılamadığının) ve alacaklılarına zarar verme kasdının, borçlu ile işlemde bulunan üçüncü kişilerce bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emareler (karineler) olmalıdır. Yani, borçlu ile işlemde bulunan *üçüncü kişi, borçlunun kasdını* biliyor olmalıdır. Bu şartın gerçekleşmiş olması için, «*tasarruflardan yararlanan üçüncü kişinin, gereken dikkati gösterdiği takdirde, borçlunun durumunu ve işlemin mahiyetini anlayabilecek durumda olması*» yeterlidir. Başka bir deyişle, «*üçüncü kişi, küçük bir soruşturma, dikkat veya gözlem ile borçlunun durumunu bilebilecek durumda ise*», bu şart gerçekleşmiş kabul edilmelidir.²⁶⁹²

Kanun koyucu, bu maddenin kapsamına giren uyuşmazlıklarda -279’uncu maddenin kapsamına giren uyuşmazlıklarda olduğu gibi «m. 279/son» davalı-üçüncü kişiye ‘borçlunun 280/I’deki durumunun aksini yani «*alacaklılarına zarar verme kasdıyla yaptığı tüm işlemlerin kendisi tarafından bilinmediğini veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunmadığını*’ isbat imkanı (yani; ‘kurtuluş beyyinesi’) tanımıştır. **Yüksek mahkeme** de, bu hususu çeşitli kararlarında;

√ «*İİK. mad. 280/2 ve 279/son gereğince, üçüncü kişinin borçlunun hal ve vaziyetini bilmediğini ispat etmesi halinde iptal davasının dinlenemeyeceğini- Borçlunun kardeşi üçüncü kişinin, gerek borçlunun taşınmazı satın aldığı gerekse kendisine satış yaptığı tarihlerde yurt dışında yaşadığından, borçlunun hal ve vaziyetini bilip bilmediğinin ayrıca değerlendirilmesi gerektiğini, bu hususta bir değerlendirme yapılmamasının usul ve yasaya aykırı olduğunu*»²⁶⁹³

ş e k l i n d e belirtmiştir.

²⁶⁸⁹ MUŞUL, T. İcra ve İflâs Hukuku, C: 2, s: 1828 vd. - MUŞUL, T. İptal Davaları, s: 373 vd. - AKKAYA, T. İcra ve İflâs Hukukunda İptale Tabi Tasarruflar, (Eskişehir Bar. D. Ekim/2006, S.11, s:40 vd.) - GÜNEREN, A. Tasarrufun İptal Davaları, s:816 vd. - EROĞLU, O. age. s: 170 vd.

²⁶⁹⁰ UMAR, B. Aciz Hali-Borca Batıklık Kavramlarının Farkı ve Bu Yönden Yeni M.K. Metninin Düşüğü Bir Yanlılık, (Yeditepe Üniv Huk. Fak. D. 2004/1, s: 319) - EROĞLU, O. age. s: 171 - YILDIRIM, K.M. age. s: 171 - ERDÖNMEZ, G. age. s: 76

²⁶⁹¹ GÜNEREN, A. age. s: 386 - EROĞLU, O. age. s: 174 vd.

²⁶⁹² BERKİN, N. İflâs Hukuku, 1972, s:511 - AKKAYA, T. agm, s: 42 - MUŞUL, T. Tasarrufun İptali Davaları, s: 375

²⁶⁹³ Bknz: 17. HD. 25.12.2018 T. 16947/12699 (www.e-uyar.com)

Yüksek mahkeme, borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin «*borçlunun mâli durumunu ve alacaklılarına zarar verme kasdını bildiği*» konusunda -yani, İİK. mad. 280/1 kapsamındaki- konularla ilgili olarak;

√ «*Davalı borçlu adına kayıtlı araçların devredildiği üçüncü kişilerin başka bir şirkette ortaklarının bulunduğu anlaşıldığından, üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilen ve bilmesi gereken kişilerden olduğunu*»²⁶⁹⁴

√ «*Davalı borçlu adına kayıtlı araçların devredildiği üçüncü kişilerin başka bir şirkette ortaklarının bulunduğu anlaşıldığından, üçüncü kişinin borçlunun durumunu bilen ve bilmesi gereken kişilerden olduğunu*»²⁶⁹⁵

√ «*Her iki davalı arasında akrabalık veya yakınlık olmadığı gibi, alacaklı, üçüncü kişinin, İİK. mad. 280 kapsamında borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi lazım gelen şahıslardan olduğunu da ispatlayamadığından, davalı üçüncü kişi hakkındaki davanın da reddine karar verilmesi gerektiğini*»²⁶⁹⁶

√ «*Davalı üçüncü kişinin taşınmazı satın aldığı tarihi ile aciz belgesinin alındığı tarihi arasında (İİK. mad. 278/2) 2 yıllık süre geçmiş ise de, davalı üçüncü kişin, taşınmazın bulunduğu yer nüfusuna kayıtlı olup, borçlu ile aynı mahallede oturduğu, taşınmazı yine aynı mahallede oturan borçlunun baldızlarına (davalı dördüncü kişilere) satmış olmasına göre tasarrufun iptali gerektiğini*»²⁶⁹⁷

√ «*Taşınmazın tapudaki satış değeri ile davalı üçüncü kişi tarafından diğer davalının banka hesabına yatırılan meblağ gözetildiğinde, bedel farkı yoksa da, üçüncü kişi konumundaki davalı, borçlu davalının ortağı olduğu şirkette çalıştığından, aralarındaki işçi-işveren ilişkisi nedeniyle, üçüncü kişinin, borçlu davalının mali durumu ile alacaklıları ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunu*»²⁶⁹⁸

√ «*Davalı borçlu ile davalı üçüncü kişinin uzun yıllardır ticari ilişkileri olması birbirlerini tanıdıkları anlaşıldığından, İİK. mad. 280 koşullarının gerçekleşmiş bulunduğu*»²⁶⁹⁹

√ «*Taraf ve tanık beyanlarından, ‘borçlu ve davalı üçüncü kişinin aynı yerde faaliyette buldukları ve birbirlerini uzun yıllardır tanıdıkları, üçüncü kişinin ‘50-60 kg altını yazılı belge olmadan borçluya verebilecek kadar borçluyu tanıdığı’ anlaşıldığından, üçüncü kişinin borçlunun içinde bulunduğu mali durumu bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olması nedeni ile dava konusu ipotek tesisine ilişkin tasarrufun iptaline (İİK. mad. 280/1) karar verilmesi gerektiğini*»²⁷⁰⁰

√ «*Davalının eşi dava dışı kişinin borçlunun da ortağı olduğu şirketin ortağı olduğunun, tasarruf tarihinden önce borçlu ve üçüncü kişinin birbirlerini tanıdıklarının sabit olduğu, bu halde de İİK. mad. 280/1 gereğince üçüncü kişinin borçlunun mali durumunu bildiği veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğu anlaşıldığından davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini*»²⁷⁰¹

²⁶⁹⁴ Bknz: 17. HD. 24.10.2019 T. 2997/10015 (www.e-uyar.com)

²⁶⁹⁵ Bknz: 17. HD. 24.10.2019 T. 2997/10015 (www.e-uyar.com)

²⁶⁹⁶ Bknz: 17. HD. 15.10.2019 T. 2250/9390 (www.e-uyar.com)

²⁶⁹⁷ Bknz: 17. HD. 15.10.2019 T. 4943/9393 (www.e-uyar.com)

²⁶⁹⁸ Bknz: 17. HD. 09.10.2019 T. 393/9197 (www.e-uyar.com)

²⁶⁹⁹ Bknz: 17. HD. 08.10.2019 T. 12648/9053 (www.e-uyar.com)

²⁷⁰⁰ Bknz: 17. HD. 01.10.2019 T. 14859/8714 (www.e-uyar.com)

²⁷⁰¹ Bknz: 17. HD. 25.09.2019 T. 18219/8474 (www.e-uyar.com)

√ «Dava konusu aracın satış bedeli ile gerçek değeri arasında önemli bir bedel farkı yoksa da, davalı üçüncü kişi vekilinin de kabulüne olduğu üzere, ‘borçlu ve üçüncü kişi arasında uzakta olsa bir akrabalık bağı olduğu, noter satışından sonra üçüncü kişinin çektiği banka kredisi için borçlunun kardeşlerinin kefil olduğu’ dolayısı ile ‘birbirlerini tanıdıkları’ anlaşıldığından, İİK. mad. 280/1 gereğince, üçüncü kişinin borçlunun mali durumunu bildiği veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğu ve bu nedenle davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini»²⁷⁰²

√ «Asıl borçlu şirketin vergi borcu nedeniyle bu adreste yapılmış bir haciz de olmadığından, davalı borçlunun yaşadığı apartmanda oturan davalı altıncı kişinin borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunun kabul edilemeyeceği, bu davalı taşınmazı satın almadan önce kendi taşınmazını sattığını ve ödeme gücü olduğunu da ispatladığından onun hakkındaki davanın reddi gerektiğini- Borçlunun eşi olan davalı üçüncü kişi ve borçlunun eşi ile aynı hastanede çalışan ve küçük bir yerde özel hastanenin vergi borçlarından haberdar olabilecek olan davalı hakkında davanı kabulü ile bu davalılar aleyhine bedele dönüşen davada tazminata karar verilmesi gerektiğini»²⁷⁰³

√ «Davalının eşi dava dışı kişinin borçlunun da ortağı olduğu şirketin ortağı olduğunun, tasarruf tarihinden önce borçlu ve üçüncü kişinin birbirlerini tanıdıklarının sabit olduğu, bu halde de İİK. mad. 280/1 gereğince üçüncü kişinin borçlunun mali durumunu bildiği veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğu anlaşıldığından davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»²⁷⁰⁴

√ «Dava konusu icra dosyalarından davalı borçlunun aciz halinin belirlenip belirlenmediğinin araştırılması, söz konusu eksiklik giderildikten sonra, davalılar arasında kuzen (teyze çocukları) ilişkisinin bulunmuş olması sebebi ile davalıların davalı borçlunun durumunu bilen kişi olduğu gözetilerek ve İİK. mad. 280 hükmü değerlendirilerek karar verilmesi gerektiğini»²⁷⁰⁵

√ «Davalı dördüncü kişi ile davalı borçlu arasında iş, arkadaşlık, tanıdıklık gibi herhangi bir ilişkinin, kötü niyetinin olduğunun, davacı tarafından ispatlanamadığı, davalı dördüncü kişinin, gayrimenkul kaydında yer alan dava dışı banka ipoteği ile ilgili banka borcunu adı geçen bankaya borçlu adına yatırarak, ipotek borcunun tahsil ve tasfiye edildiğinin anlaşılması karşısında, davalı dördüncü kişi yönünden tasarrufun iptali davasının reddi gerektiğini»²⁷⁰⁶

√ «Mahkemece; davalılar arasında İİK. mad. 280/1 uyarınca, arkadaşlık, akrabalık, ticari ilişki veya komşuluk olup olmadığı, üçüncü kişinin, borçlu davalının mali durumu ile alacaklıları ızzar kastını bilen veya bilmesi gereken kişilerden olup olmadığı irdelenmemiş olup, davalı üçüncü kişi, dava konusu taşınmazın yanında bulunan komşu parsellerin sahibi olduğunu ve parselleri birleştirmek için taşınmazı satın aldığı beyan etmiş olduğundan, bu husus da değerlendirilerek karar verilmesi gerektiğini»²⁷⁰⁷

√ «Davalı üçüncü kişinin ‘borçlu ile arazi komşusu’ olduğunu, borçlunun ‘üçüncü kişi ile tanışık olduğunu, oğlunun yakın arkadaşı olduğunu ve taşınmazın bedelsiz devredildiğini’ belirtilmesi karşısında, İİK. mad. 280/1 uyarınca, davalı üçüncü kişi, borçlunun mali durumu ve alacaklılarını ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen

²⁷⁰² Bknz: 17. HD. 25.09.2019 T. 18699/8477 (www.e-uyar.com)

²⁷⁰³ Bknz: 17. HD. 25.09.2019 T. 18953/8479 (www.e-uyar.com)

²⁷⁰⁴ Bknz: 17. HD. 25.09.2019 T. 18219/8474 (www.e-uyar.com)

²⁷⁰⁵ Bknz: 17. HD. 18.09.2019 T. 13841/8181 (www.e-uyar.com)

²⁷⁰⁶ Bknz: 17. HD. 17.09.2019 T. 16913/8170 (www.e-uyar.com)

²⁷⁰⁷ Bknz: 17. HD. 16.09.2019 T. 13366/8038 (www.e-uyar.com)

kişilerden olduğundan, bu davalı yönünden de tasarrufun iptali davasının kabulüne karar verilmesi gerektiğini»²⁷⁰⁸

√ «*Davalı üçüncü kişilerin birbiri ile akraba olmalarının ve aynı gün borçluya ait üç taşınmaz satın almalarının mülkiyet hakkını sınırlandırılması gerektiren bir hal olmadığı- Taşınmazların tapudaki satış bedelleri ile gerçek değerleri arasında ipotek bedelleri dikkate alındığında önemli bir oransızlıkta söz konusu yoksa da, borçlunun taşınmaz edinme sebebi ve dava konusu taşınmazlar ile davalının sahibi olduğu taşınmazın konumları, komşuluk ilişkisi incelenerek İİK. mad. 280/1 uyarınca, üçüncü kişilerin borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiğini»²⁷⁰⁹*

belirtmiştir...

Doktrinde²⁷¹⁰ «İİK. 'nun 280. maddesinde düzenlenmiş olan iptal sebebinin bir 'genel iptal sebebi', İİK. 'nun 278 ve 279. maddelerinde düzenlenmiş olan iptal sebeplerinin ise 'özel iptal sebebi' olduğu, 278 ve 279. maddelerde öngörülen koşulların gerçekleşmemesi durumunda, bu maddelere göre tasarrufun iptali davası açamayan alacaklıların 280. maddeye göre dava açabilecekleri» belirtilmiştir. Özellikle 278'deki 'iki yıllık' ve 279'daki 'bir yıllık' süre koşulunun gerçekleşmediği durumlarda, İİK. mad. 280'e göre dava açılabilir. Hatta **doktrinde**²⁷¹¹ «280. maddenin, İİK. 278 ve 279'da yer alan tüm iptal sebeplerini kapsadığı, 278 ve 279. maddenin uygulandığı hallerde dahi, İİK. mad. 280'e dayanılarak iptal davası açılabileceğini» ileri sürülmüştür...

Kanımızca, her olaya 280. maddeyi uygulayarak, uyuşmazlığa çözüm aramak bizi yanılabilir ve 278 ile 279. maddeyi önemsizleştirir. Her uyuşmazlığı öncelikle 'özel iptal sebebi' (İİK. mad. 278, 279) açısından değerlendirip çözüm aramak, eğer bu özel hüküm yetersiz kalırsa, o zaman 'genel iptal sebebi' (İİK. mad. 280) bakımından değerlendirmede bulunmak gerekir...

Yüksek mahkeme²⁷¹² öteden beri -İİK. mad. 278 ve 279'da olduğu gibi- «İİK. mad. 280'de iptal edilebilecek tüm tasarrufların sayılarak belirtilmemiş olduğundan, dava dilekçesinde İİK. 'nun 278, 279 ve 280. maddelerinden hangisine dayanıldığının belirtilmiş olmasının zorunlu olmadığını, dilekçede bu maddelerden birisi gösterilmiş olsa dahi, mahkemenin bununla bağlı olmadığını, kendiliğinden olayı ayrı ayrı İİK. mad. 278, 279 ve 280 bakımından değerlendirerek uyuşmazlığı çözüme kavuşturması gerekeceğini» belirtmektedir...

Borçlunun, alacaklılarına zarar verme kasdı ile yaptığı (hileli) tasarrufların iptal edilebilmesi için; az önce belirttiğiniz emarelerin (karinelerin) varlığı davacı-alacaklı tarafından²⁷¹³ *her türlü delille*²⁷¹⁴ - özellikle; yaşam deneyi kuralları ile, hayatın olağan

²⁷⁰⁸ Bknz: 17. HD. 25.06.2019 T. 15617/7848 (www.e-uyar.com)

²⁷⁰⁹ Bknz: 17. HD. 25.06.2019 T. 15223/7846 (www.e-uyar.com)

²⁷¹⁰ ERDÖNMEZ, G. age. s: 12 - KAZANCI, T.İ. age. s:

²⁷¹¹ UMAR, B. age. s: 82

²⁷¹² Bknz: 17. HD. 06.02.2018 T. 19595/652; 26.12.2017 T. 11117/12137; 19.12.2017 T. 12602/11840; 31.05.2017 T. 5927/6179; 25.05.2015 T. 1821/7610; 25.5.2009 T. 785/3563 vb. (www.e-uyar.com)

²⁷¹³ Bknz: 17. HD. 31.03.2011 T. 2459/2907; 16.02.2011 T. 5347/998; 22.5.2008 T. 2023/2766; 15. HD. 5.7.2006 T. 2786/4194; HGK. 21.12.2005 T. 15-625/736; 15. HD. 25.6.2003 T. 2619/3490; 9.6.2003 T. 441/3358; 18.9.2002 T. 3826/3946; 13.4.2004 T. 1152/2104; 11.5.2000 T. 532/2327; 6.4.1994 T. 260/2072; 21.11.1989 T. 2793/4876 (www.e-uyar.com)

²⁷¹⁴ Bknz: 17. HD. 17.05.2011 T. 9509/4909; 21.5.2009 T. 1786/3457; 4.3.2010 T. 10307/1887; 14.5.2009 T. 1293/3131; 9.4.2009 T. 2083/2224; 16.9.2008 T. 1215/4098; 22.5.2008 T. 2023/2766 (www.e-uyar.com)

akışı ile^{2715 2716} - ispat edilebilir. Burada «tam ispat» aranmayıp, «yaklaşık ispat» kural-ları ile yetinilir.²⁷¹⁷

Ayrıca önemi nedeniyle belirtelim ki; «vakia ve karinelerden olayda iyiniyet iddi-asında bulunamayacak durumu belirmiş olan kimsenin kötünüyetinin, diğer tarafa isbat ettirilmesine gerek bulunmadığı»ndan;²⁷¹⁸ davalı (borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişinin (ya da, üçüncü kişi ile işlemde bulunmuş olan dördüncü kişinin) «iyiniyet iddiasında bulunamayacak konumda olması halinde» bu kişilerin «kötünüyetli olduk-ları»nın ayrıca davacı tarafından kanıtlanmasına gerek yoktur.

X - Her davada olduğu gibi, «tasarrufun iptali»²⁷¹⁹ davalarında da «ispat yükünün hangi tarafa ait olduğu» konusu önem taşır. Hukukumuzda, bu konuya ışık tutan hüküm «Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür» şeklindeki MK. mad. 6’dır.²⁷²⁰ Bu davalarda is-pat yükü -kural olarak- davacı alacaklıdır.²⁷²¹

Doktrinde²⁷²² -oybirliği ile- «ispat yükünün, hayatın olağan akışına aykırı iddia ve savunmada bulunana düştüğü» kabul edilmekte olduğu gibi, **Yargıtay** da bu konuya iliş-kin içtihatlarında öteden beri ‘doktrindeki görüş doğrultusunda’ içtihatla bulunmuştur.

Davalı-borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin iddia ve savunmalarında «hayatın olağan akışına aykırılık» bulunması halinde, bu tutarsız iddia ve savunmalar, taraflar arasında yapılmış olan tasarrufların iptaline neden olur.

«Hayatın olağan akışına aykırılık» ne demektir? «Hayatın olağan akışı» kriteri, hukukçuların olaylara yorum getirmede kullandıkları ölçülerden ve prensiplerden birisi-dir. Buna göre insanların genelinin, sosyal yapı içerisinde yapageldikleri davranışlar «hayatın olağan akışı» kriterini

oluşturmakta ve bu kriter de hukuki problemlerin yorumlanmasında kullanılmak-tadır.²⁷²³

Başka bir deyişle; tecrübe (hayatın olağan akışı) kuralları «hayatta sık tekrar eden, tekrarlanması ihtimal dahilinde olan olayların veya bilimsel ve teknik bilgilerin

²⁷¹⁵ **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, 2016, s: 669 – **KURU, B.** El Kitabı, s:1410 - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. C: 3, s: 4436

²⁷¹⁶ Bknz: 17. HD. 17.01.2017 T. 11030/166; 06.12.2016 T. 2847/11210; 15.11.2016 T. 17928/10506; 25.10.2016 T. 18523/9342; 14.10.2016 T. 14167/8533; 27.09.2016 T. 12977/8287 vb. (www.e-uyar.com)

²⁷¹⁷ **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** age. s: 866 - **AKKAYA, T.** agm. s:44

²⁷¹⁸ Bknz: İçt. Bir. K. 14.02.1951 T. 17/1

²⁷¹⁹ Bknz: 17. HD. 29.1.2008 T. 5370/361 (www.e-uyar.com)

²⁷²⁰ Bu hükme ait «1998/1999 Tasarısı» ile «1984 Tasarısı» ve «1971 Tasarısı»ndaki gerekçeler için Bknz: **UYAR, T.** Gerekçeli-İçtihatlı Türk Medeni Kanunu, 2002, C: 2, s: 1507

²⁷²¹ **KAZANCI, İ.T.** age. s: 147; 163; 185

²⁷²² **TAŞPINAR, S.** Fiili Karinelerin İspat Yükünün Dağılımında Rolü (AÜHF.D. 1996/1-4, s: 551) - **ALANGOYA, Y.** “Senede Karşı Senetle İspat” Kuralı ve «Hayatın Olağan Akışı» Kavramı (Prof. Dr. N. Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan, 2004, s: 523) - **KURU, B.** Hukuk Muhakemeleri Usulü, C: 2, s: 1989 - **POSTACIOĞLU, İ.** Medeni Usul Hukuku Dersleri, 6.Baskı, s: 537 - **UMAR, B./YILMAZ, E.** İspat Yükü, 2. Baskı, 1980, s: 60 - **BERKİN, N.** Medeni Usul Hukuku Rehberi, 1980, s: 172 - **ANSAY, S.Ş.** Hukuk, İcra ve İflas Usulleri, 1960, s: 248 - **ÜSTÜNDAĞ, S.** Medeni Yargılama Hukuku, 7.Baskı, 2000, C:1-2, s: 616 vd. - **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** age. s: 352

²⁷²³ **DEMİR, A.** «Yargıtay İçtihatlarındaki Hayatın Olağan Akışı Kriteri» (Terazi Huk. Der. Ara-lık/2008, S:28, s: 129)

*oluşturduğu ve kendilerini oluşturan somut olaylardan bağımsız hale gelmiş kural- lar»*dır; vak’a tesbitinde, hukukun olaya uygulanmasında, hakimin bir değer hükmü ver- mesinde, delillerin değerlendirilmesi ve bir delilin ispat değerinin saptanmasında, muh- tevası belli olmayan kuralların (kötüniyet gibi) uygulanmasında önemli rol oynar.²⁷²⁴

«*Hayatın olağan akışı*» kriteri, Yargıtay ve diğer üst derece mahkemelerinde, pek çok alandaki hukuki problemlerin çözülmesinde bir yorum kuralı olarak kullanılmakta- dır. Yargıtay «*hayatın olağan akışı*» kriterini, «*olayların sebep-sonuç ilişkisine uygun olarak gerçekleşip gerçekleşmediğinin irdelenmesi, sosyal yapı içerisinde olağan karşı- lanacak türden olup olmadığının belirlenmesi*» şeklinde anlamaktadır. Söz gelimi «*bir ikrarının delil değerinin ortaya konulması için diğer şartların yanında hayatın olağan akışına uygun düşüp düşmediğinin de araştırılması gerektiği*» ifade edilmektedir.²⁷²⁵

«*Hayatın olağan akışı*» kriterinin uygulama alanı oldukça geniştir. Aynı zamanda, «*aksi ispatlanana kadar doğru kabul edilen bir karine*» olduğundan, hukukçular için adaletli karar vermede kullanılan, oldukça pratik bir kriter niteliğini taşımaktadır.

Sonuç olarak «*hayatın olağan akışı*» kriteri, mevcut hukukumuzda hukukçuların hemen her alanda uygulayabildikleri, onların işlerini kolaylaştıran önemli bir prensip- tir.²⁷²⁶ Hangi olayların «*hayatın olağan akışına aykırı olduğu*» tasarrufun iptali davasına bakan mahkeme tarafından takdir edilecektir.²⁷²⁷

Uygulamada;

- Borçlunun, taşınmazı satın aldıktan çok kısa bir süre sonra elinden çıkarmış ol- ması,
- Borçlunun taşınırını/taşınmazını satın alan 3. kişinin, borçlunun yakını (hışmı) olması,
- Borçlunun taşınmazını elinden çıkardığı halde, taşınmazda uzun süredir oturuyor olması,
- Taşınmazın halen borçlunun (boşandığı eşi, annesi, kızı vb.) tarafından kullanılı- yor olması,
- Borçlunun sattıktan sonra, aracını kullanmaya devam etmesi,
- Üçüncü kişi tarafından taşınmazının/araçlarının, rayiç bedelinin iki katı bir be- delle satın alınması,
- Üçüncü kişinin, borçlunun komşusu, vekili, avukatı, mali müşaviri olması,
- Takip konusu borcun, borçlu tarafından -ödeme emri, icra dairesinde teslim alı- narak kabul edilip, takibin kesinleştirilmesi,
- Borçluya ait taşınır/taşınmazları satın alan üçüncü kişilerin alım (mali) gücü- nün bulunmaması,
- Borçlunun aynı gün birden fazla taşınmazını satması,
- Üçüncü kişinin, borçluya ait çok sayıda (örneğin; üç/dört adet) taşınmazı/aracı satın alması,

²⁷²⁴ ALANGOYA, Y. agm. s: 528; dipn. 32

²⁷²⁵ DEMİR, A. agm. s:130

²⁷²⁶ DEMİR, A. agm. s:133

²⁷²⁷ ERDÖNMEZ, G. age. s: 197

- Takip konusu borcun, borçlu tarafından -ödeme emri icra dairesinde teslim alınarak kabul edilip, takibin keskinleştirilmesi,

‘hayatın olağan akışına uygun düşmeyen’ işlemler olarak kabul edilmektedir.²⁷²⁸

Yüksek mahkeme «tasarrufun iptali davaları»nda ‘hayatın olağan akışı’ kriteri ile ilgili olarak;

√ «KDV iadesi alacağının tamamı üzerinden temlikname yerine, daha düşük miktar üzerinden temlikname tanzim edilmesinin, bu şekilde bir imkan varken yüksek bir mblağdan vazgeçerek, alacaklılarından daha düşük miktarda nakit para kaçırılmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğu, bu durumun dahi davalılar arasındaki işlemin muvazaalı olmadığı kanısını oluşturduğunu»²⁷²⁹

√ «Anne-oğul davalılar arasındaki tasarrufun İİK. mad. 278/3-1 maddesi gereğince başış niteliğinde olup iptali gerektiğini- Borçlu ile akraba olan davalının İİK. mad. 280 uyarınca, borçlunun mali durumunu ve alacaklıların ızrar kastını bilebilecek kişilerden olduğunun- Dayanak alınan zabita araştırmasında borçlunun dava konusu adreste 2010 yılında oturduğu, şu anda bir başka şahsın oturduğunun tespit edildiği görüldüğünden, borçlunun halen haciz adresinde oturduğu gibi bir sonuç çıkarmak mümkün olmadığı gibi yargılamanın başından beri borçlunun ikamet adresinin bir başka adres olduğuna dair kayıtlar da bulunduğundan, mahkemenin, borçlunun halen haciz adresinde oturduğuna ilişkin zabita araştırması olduğuna ilişkin tespitinin yerinde olmadığını»²⁷³⁰

√ «Taşınmazların ipoteklerle yüklü olarak kısa aralıklarla devrinin tasarrufun iptali için gerekçe olamayacağı, mahkemeye tüm davalılar yönünden ayrı ayrı iptal şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin değerlendirilmesi gerektiğini»²⁷³¹

√ «Bedel farkı artının yönünde (değerinden fazla ödeme) olması hainde de tasarrufun iptaline karar verileceğini»²⁷³²

√ «Dava konusu paranın davalı üçüncü kişi tarafından borçluya ödendiğine ilişkin yazılı bir belge (banka havalesi, banka hesap hareketleri gibi) sunulmadığı gibi serbest avukatlık yapan davalı üçüncü kişinin öğretmenlik yapan ve başka bir geliri bulunmayan borçluya üç buçuk yıl boyunca, aldığı borcu ödemediği altı kez toplamda 120.500,00 TL’lik borç vermesi, senetlerin vade tarihlerinin altı ayla, iki yıl yedi ay gibi uzun sayılabilecek bir süreyle verilmesi, senetlerden biri için ikibuçuk yıl sonra (takip zamanasını dolmasa da, avukatlık yapan birisinin kendi alacağı için iki buçuk yıl beklemesinin doğal olmadığı) icra takibine geçilmesi hayatın olağan akışına uygun olmadığını»²⁷³³

√ «Borçluya ait farklı vasıflardaki 7 adet taşınmazın aynı gün aynı kişiye satışı hayatın olağan akışına aykırı olduğundan, üçüncü kişinin borçlunun mal kaçırma kastını bildiğinin varsayılacağını»²⁷³⁴

√ «Davacının borçlunun 12 günlük oğlunun böyle bir taşınmazı alım gücünün olmayacağından bedelinin borçlu tarafından ödendiğini iddia ettiği, davalıların ise taşınmazın babaannesi tarafından bedeli ödendiği ve torununa başış yaptığını ileri sürdüğü, borçlunun oğlu adına olan taşınmazın borçlu tarafından alındığı davacı tarafından kesin

²⁷²⁸ SERTKAYA, A. Ş. /KUL, S. age. s: 352

²⁷²⁹ Bknz: 17. HD. 28.05.2019 T. 9574/6870 (www.e-uyar.com)

²⁷³⁰ Bknz: 17. HD. 25.12.2018 T. 5178/12710 (www.e-uyar.com)

²⁷³¹ Bknz: 17. HD. 10.12.2018 T. 15797/11927 (www.e-uyar.com)

²⁷³² Bknz: 17. HD. 18.04.2018 T. 4221/4327 (www.e-uyar.com)

²⁷³³ Bknz: Ankara BAM. 26. HD. 09.02.2018 T. 532/190 (www.e-uyar.com)

²⁷³⁴ Bknz: 5. İzmir BAM. HD. 01.02.2018 T. 1183/58 (www.e-uyar.com)

ve güçlü delillerle ispat edilemediğinden tasarrufun iptali davasının reddi gerektiğini»²⁷³⁵

√ «Dava konusu taşınmazın, 27.04.2010 tarihinde borçlu tarafından davalı M. 'e, onun tarafından da bir hafta sonra 04.05.2010 tarihinde davalı D. 'e, onun tarafından da yaklaşık iki yıl sonra 20.04.2012 tarihinde davalı H. 'ye satılmış olmasına rağmen anılan taşınmazın 2007 yılından 30.05.2012 tarihine kadar yani davalı H. 'ya satılincaya kadar borçlu tarafından kullanıldığını, davalı D. veya borçlu tarafından davalı borçlunun anılan taşınmazın satıştan sonraki iki yıllık kullanımıyla ilgili kullanımı haklı gösterecek (kira veya başka haklı bir neden) bir neden ileri sürülmediği, bu durumun hayatın olağan akışına uygun olmadığını»²⁷³⁶

√ «Taşınmaz üzerinde dava dışı bankanın 1 trilyonluk ipoteki bulunduğu ve bu hali ile de taşınmazın tapudaki değeri ile ipotek bedeli de dikkate alındığında gerçek değeri arasında 'yukarıya doğru aşırı oransızlık' olduğu, İİK. mad. 278/2 uyarınca, edimler arasındaki aşırı farkın 'bağışlama' hükmünde sayılıp yapılan tasarrufun iptale tabi olduğunu»²⁷³⁷

√ «Aynı taşınmaz ile ilgili iki farklı kıymet takdir raporları bulunması halinde, çelişkinin giderilerek, bulunan değer ile borçluya ait diğer taşınmaz değerleri birlikte toplam miktarın, davacı alacaklının borcunu karşılamaya yetmesi halinde tasarrufun iptali davasının, borçlunun aciz halinin bulunmaması nedeni ile 'ön koşul yokluğundan' reddine, aksi durumda ise, borçlunun borcuna karşılık borcunun 3 katı değerinde hissesini kardeşine devretmesine yönelik tasarrufun iptali için açılan davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini»²⁷³⁸

√ «Davalı ile tanık beyanı arasındaki çelişkili yönler, taşınmazda halen davalı üçüncü kişinin oturmasına rağmen bu konuda davalı dördüncü kişi tarafından yapılmış bir açıklamanın olmaması dikkate alınarak, ifadelerdeki çelişkilerin giderildikten sonra ve davalı üçüncü kişi ile dördüncü kişi arasında 'gerçek' bir satışın olup olmadığı göz önünde bulundurularak, davalı dördüncü kişinin kötü niyetinin yeniden değerlendirilmesi gerekirken, dördüncü kişi hakkındaki davanın reddine karar verilmesinin hatalı olduğunu»²⁷³⁹

√ «1941 doğumlu ticaretle uğraşmayan ev hanımı borçlunun kiracısından 20.000,00 TL borç alıp senet vermesini gerektirecek hukuki ilişki net olarak ortaya konulmadığı gibi, hasta olduğu için ihtiyaç duyduğu ve bu nedenle borç aldığı iddiası inandırıcılıktan uzak olup, yargılama sırasında alacağı bu kez borçlunun damadına tahsil edilmemesi halinde rücu edilmeme koşulu ile temlik edilmesi de yaşam deneyimlerine aykırı olduğundan alacağı gerçek olduğundan söz edilemeyeceği ve bu durumda 'davalıların anne-kız olmaları nedeni ile aralarındaki tasarrufun bağış niteliğinde olduğu ve ivazlar arasında oransızlık olduğundan' bahisle davanın kabulüne karar verilmesinin isabetsiz olduğunu»²⁷⁴⁰

√ «Dava konusu taşınmazın davalı şirketin işyeri olduğu, bu hali ile yapılan işlemin işyeri devri niteliğinde olup İİK'nun 280.maddesindeki gerekli ilan ve bildirimlerin yapıldığı iddia ve ispat edilmediği gibi satışın ertesi günü borçluya kiraya verilmesi

²⁷³⁵ Bknz: 17. HD. 30.01.2018 T. 17118/401 (www.e-uyar.com)

²⁷³⁶ Bknz: Ankara 26. BAM. HD. 19.01.2018 T. 2536/75 (www.e-uyar.com)

²⁷³⁷ Bknz: 17. HD. 18.04.2017 T. 6620/4167 (www.e-uyar.com)

²⁷³⁸ Bknz: 17. HD. 11.04.2017 T. 7850/3962 (www.e-uyar.com)

²⁷³⁹ Bknz: 17. HD. 28.03.2017 T. 2314/3316 (www.e-uyar.com)

²⁷⁴⁰ Bknz: 17. HD. 14.03.2017 T. 2363/2732 (www.e-uyar.com)

dairemiz ve giderek Yargıtay kararlarıyla süreklilik kazanmış görüşüne göre yaşam deneyimlerine uygun olmadığı, böyle bir işlem içerisinde olan davalı üçüncü kişinin diğer 2 taşınmaz ile ilgili olarak da borçlunun mali durumu ve alacaklılarını ızzar kastını bildiği ve bilmesi gereken şahıslardan olduğunun anlaşılması bulunmasına göre davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»²⁷⁴¹

belirtmiştir...

XI - «Borçlunun, alacaklılarına zarar vermek kasdıyla yaptığı tüm (hileli) tasarrufların iptali davalarında», borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin, ‘borçlunun mâli durumunu ve zarar verme kasdını bildiğine’ dayanak teşkil eden emarelerden bir diğeri ise, «borçlu ile üçüncü kişinin aynı sektörde faaliyet göstermesi»²⁷⁴² dir.

Borçlunun tasarrufta bulunduğu (taşınır ve taşınmaz mallarını devrettiği, üçüncü kişilerdeki hak ve alacaklarını temlik ettiği) üçüncü kişinin, «borçlu» ile **aynı sektörde (işkolunda)** -örneğin; inşaat sektöründe, tekstil sektöründe, özel hastane işletme sektöründe, ilaç sektöründe, basın sektöründe, petrol işletmeciliği sektöründe, turizm ve otelcilik sektöründe, taşımacılık sektöründe, gıda sektöründe, tarım sektöründe, emlak sektöründe vb. çalışıyor olmaları veya «borçlu» ile «üçüncü kişi» arasında taşeronluk ilişkisi bulunması halinde- «üçüncü kişi»nin «borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve alacaklılarına zarar verme kastını bilmediğini» ileri sürmesi hayatın olağan akışına aykırı bulunacağından, yüksek mahkeme öteden beri verdiği bütün kararlarında bu durumda, ‘borçlu ile üçüncü kişi arasındaki tasarrufun iptaline karar verilmesi gerekeceğini’ istikrarlı bir şekilde belirtmiştir. Gerçekten, **yüksek mahkeme;**

√ «Davalı borçlu ile aynı sektörde faaliyet gösterdiği, aralarında geçmişten gelen ticari ilişki bulunan davalıların, dinlenen tanık beyanlarına göre ‘faaliyet gösterdiği sektörün küçük bir sektör olduğu’, ‘birbirini tanıdığı’ beyan edildiğinden, davalı üçüncü kişinin borçlunun mali durumu ve alacaklılarını ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olup olmadığı hususu değerlendirilmeksizin davanın reddine karar verilmesinin doğru olmadığını»²⁷⁴³

√ «Radyatör imalathanesi olduğu bilirkişi raporunda belirtilen taşınmaz yönünden, bu işyerinin öncesinde borçluların faaliyette oldukları bir işyeri niteliğinde olup olmadığı yönünde bir araştırma yapılmadığında, bu bölümlerin devirden önce borçlu veya borçluların faaliyette olduğu işyeri olup olmadığı araştırılarak, borçlular ile üçüncü kişilerin aynı işkolunda faaliyette olduklarına ilişkin somut delillerin de ne olduğu ortaya konularak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»²⁷⁴⁴

√ «Mahkemece, davalıların tamamı aynı sektörde çalışan aynı sitede işyerleri olan ve birbirleriyle ticari alışverişleri olan kişiler olduğu, davalının bu borçluların doğumundan sonra çok sayıda yaptığı tasarrufların, mahkemeye ait dosyalarla iptal edildiği, tüm olgular birlikte değerlendirildiğinde davalıların birlikte hareketle davacının alacağının tahsilini engellemek amacıyla devir işlemlerini yaptıkları sonucuna varıldığından bahisle davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»²⁷⁴⁵

√ «Dava konusu taşınmaz fabrika işyeri olup İİK. mad. 280’e uygun olarak bir devrin yapıldığı iddia ve ispat edilmediği gibi, özellikle aynı iş kolunda faaliyet gösteren davalı üçüncü kişinin, diğer davalı borçlu şirketin durumunu bilebilecek kişilerden

²⁷⁴¹ Bknz: 17. HD. 07.03.2017 T. 25105/2427 (www.e-uyar.com)

²⁷⁴² ERDÖNMEZ, G. age. s: 225 vd.

²⁷⁴³ Bknz: 17. HD. 23.10.2019 T. 4452/9821 (www.e-uyar.com)

²⁷⁴⁴ Bknz: 17. HD. 18.06.2019 T. 13586/7714 (www.e-uyar.com)

²⁷⁴⁵ Bknz: 17. HD. 06.11.2018 T. 11139/10499 (www.e-uyar.com)

olduğu ve takibine konu çek mesnetlerinin tasarruf tarihinden önceki tarihler olduğu anlaşıldığından, tasarrufun iptali gerektiğini»²⁷⁴⁶

√ «Davalı üçüncü kişi, davacı ve davalı borçlu şirket gibi ‘kuyum’ işi ile uğraşmakta olup, davalı şirketin, yine aynı sektörde faaliyet gösteren davacı şirkete borçlu olduğunu bilebilecek konumda olduğunu»²⁷⁴⁷

√ «Davaya konu araçların borcun doğumundan sonra üçüncü kişiye rehnedilmiş olması, bu üçüncü kişinin borçludan daha önce alacağı olduğuna dair sulh ve ibra başlıklı belge ibraz etse de, bu belgede alacağın dayanağı olarak çekler gösterilmediği ve bu belgenin her zaman düzenlenebilecek belge niteliğinde olduğu, davalı üçüncü kişi ile diğer davalıların aynı şehirde akaryakıt işi ile uğraştıkları ve birbirlerini tamidkları anlaşıldığından, rehin işleminin iptaline ilişkin davanın da kabulü gerektiğini»²⁷⁴⁸

√ «Aynı sektörde faaliyet gösteren ve borçlu şirketin mali durumu ile alacaklıları ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğu anlaşılan 4. kişi hakkında da tasarrufun iptali davasının kabulünün isabetli olduğunu»²⁷⁴⁹

√ «Mahkemece, ivazlar arasında fahiş fark bulunduğu, davalının eşinin borçlularının kız kardeşleri olduğu gibi aynı işkolunda faaliyette buldukları İİK’nun 278/2 ve 280. maddelerine göre tasarrufun iptali gerektiği, diğer davalının da borçlular ile aynı iş kolunda faaliyette bulunduğu borçlunun mali durumunu bilebilecek şahıslardan olduğundan bahisle davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»²⁷⁵⁰

√ «Davalının borçlu şirket ile aynı işkolunda faaliyette bulunan şirketin ortağı olduğu, anılan bu şirketin yöneticisinin borçlulardan birinin kız kardeşinin eşi olduğu; üçüncü kişinin, bu kişinin yeğeni olduğu ve borçlu şirket ile aynı adreste faaliyette bulunduğu İİK. mad. 280. maddesi gereğince borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi gereken şahıslardan olduğunu»²⁷⁵¹

√ «Davalının borçlu şirket ile aynı işkolunda faaliyette bulunan Ltd.Şti ortağı olduğu, anılan şirket yöneticisinin borçlulardan birinin kız kardeşinin eşi olup, üçüncü kişinin ...nin yeğeni olduğu ve borçlu şirket ile aynı adreste faaliyette bulunduğu anlaşıldığından, İİK. mad. 280 gereğince borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi gereken şahıslardan olduğunu»²⁷⁵²

√ «Davalı üçüncü kişinin müdürü olduğu dava dışı şirkette borçlulardan birinin hissedar olduğu, diğer borçlunun ise diğer bazı ortaklara vekaleten genel kurula katıldığı ve aynı iş kolunda faaliyette bulduklarından borçlunun mali durumu ve alacaklılarını ızzar kastını bildiği ve bilmesi gereken şahıslardan olduğu ve bu durumda İİK. mad. 280 uyarınca tasarrufların iptaline karar verilmesi gerektiğini»²⁷⁵³

belirtmiştir...

XII - Tasarrufun iptali davalarında, borçlu ile işlemde bulunmuş olan davalı üçüncü kişinin «dava konusu taşınmazları/taşınırları satın alabilecek parasal (mâli) güce sahip olup olmadığı» ya da borçluya borç para verdiğini iddia ederek icra takibinde bulunmuş

²⁷⁴⁶ Bknz: 17. HD. 24.04.2018 T. 1701/4425 (www.e-uyar.com)

²⁷⁴⁷ Bknz: Antalya 4. BAM. HD. 20.02.2018 T. 1303/189 (www.e-uyar.com)

²⁷⁴⁸ Bknz: 17. HD. 06.02.2018 T. 9029/651 (www.e-uyar.com)

²⁷⁴⁹ Bknz: 17. HD. 11.04.2017 T. 541/3933 (www.e-uyar.com)

²⁷⁵⁰ Bknz: 17. HD. 07.03.2017 T. 23904/2420 (www.e-uyar.com)

²⁷⁵¹ Bknz: 17. HD. 07.03.2017 T. 25136/2419 (www.e-uyar.com)

²⁷⁵² Bknz: 17. HD. 07.03.2017 T. 23902/2418 (www.e-uyar.com)

²⁷⁵³ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23898/1459

olan davalı üçüncü kişinin, borçluya gerçekten bu miktardaki parayı borç verebilecek parasal (mâli) gücü bulunup bulunmadığı» mahkemece araştırılabilir mi?

Yüksek mahkeme, -kanımızca da isabetli olarak- bu soruya aşağıdaki şekilde «olumlu» cevap vermiştir. Gerçekten **yüksek mahkeme**, bu konuyla ilgili olarak;

√ «Tasarrufun 1. Derecede yakın akrabalar arasında yapılması ve en son maliki olan davalıların henüz 20-22 yaşlarında öğrenci olup taşınmazı almaya yetecek ekonomik güçlerinin bulunmaması, taşınmazın akit tarihindeki değeri ile keşfen belirlenen değeri arasında misli fark bulunması nedenleriyle tasarrufun iptale tabi olduğunu»²⁷⁵⁴

√ «Dava konusu taşınmazın davalı-borçlu şirket malvarlığı ile bir ilgisi olmadığı kabul edilmişse de, taşınmazın borçlu şirket yetkilisinin eşi adına tescil ettirildiği ileri sürüldüğünden, asıl borçlu şirketin %95 hissedarının davalı üçüncü kişinin eşi, %5 hissedarının ise davacı üçüncü kişinin babası olduğu gözetilerek, üçüncü kişinin, dava konusu taşınmazları satın alabilecek ekonomik gücü olup olmadığı, taşınmazların aslında eşi veya babası tarafından, davalı üçüncü kişi adına alınıp alınmadığının araştırılarak, sonucuna göre davalı üçüncü kişi, elinden çıkarmış olduğundan, davacıdan İİK. mad. 282 gereği satın alan şahsı davaya dahil edip etmeyeceği, yoksa davasını bedele dönüştürüp dönüştürmeyeceği sorularak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»²⁷⁵⁵

√ «Davacının “borçlunun 12 günlük oğlunun böyle bir taşınmazı alım gücünün olmayacağından bedelinin borçlu tarafından ödendiğini” iddia ettiği, davalıların ise “taşınmazın babaannesi tarafından bedeli ödendiği ve torununa bağış yaptığını” ileri sürdüğü, borçlunun oğlu adına olan taşınmazın borçlu tarafından alındığı, davacı tarafından kesin ve güçlü delillerle ispat edilemediğinden tasarrufun iptali davasının reddi gerektiğini»²⁷⁵⁶

√ «Takibin gerçek bir alacağa ilişkin olmasının da tasarrufun iptali davasının koşullarından biri olduğunu- Davalı üçüncü kişi, “alacaklının alacağının muvazaalı olduğunu” iddia ettiğinden, mahkemece ticari defterler üzerinde inceleme yapılarak takip konusu senet borcunun var olup olmadığı ve neye ilişkin olduğu tespit edilerek, davacının böyle bir borcu verebilecek ekonomik durumu olup olmadığı da araştırılarak ve diğer delillerle birlikte değerlendirilerek alacağın gerçekliği araştırılarak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»²⁷⁵⁷

√ «Davacı, ‘borçlunun mal kaçırmak için bedelini ödeyerek satın aldığı taşınmazı ekonomik gücü olmayan kardeşi adına tapuda tescil ettirdiğini’ ileri sürerek ‘tasarrufun iptali’ni talep etmiş olduğundan, mahkemece ‘dava konusu alacağın dayanağı olan ila-
mın kesinleşme tarihinin, tapudaki tasarruf işlemlerinden sonra olduğu’ gerekçesiyle davanın reddinin hatalı olduğu; ila-
mın dayanağı olan sözleşme, tasarruftan önce olduğundan ve bu taşınmazların satın alım tarihlerine göre takibin süresinde yapıldığı, haciz tutanağı düzenlendiği ve İİK. mad. 105 uyarınca, borçlunun aciz halinin oluştuğu görüldüğünden, gayrimenkullerin adına tescili tarihinde davalı üçüncü kişinin bu taşınmazları gerçek değerlerine göre satın almaya ekonomik gücünün yeterli olup olmadığı ve nam-ı müstear hususunun mahkemece değerlendirilmesi gerektiğini»²⁷⁵⁸

²⁷⁵⁴ Bknz: 17. HD. 25.12.2019 T. 671/12476 (www.e-uyar.com)

²⁷⁵⁵ Bknz: 17. HD. 25.11.2019 T. 3551/11086 (www.e-uyar.com)

²⁷⁵⁶ Bknz: 17. HD. 30.01.2018 T. 17118/401 (www.e-uyar.com)

²⁷⁵⁷ Bknz: 17. HD. 26.12.2017 T. 3993/12139 (www.e-uyar.com)

²⁷⁵⁸ Bknz: 17. HD. 15.03.2017 T. 22269/2789 (www.e-uyar.com)

√ «*Davalının diğer kardeşi ile birlikte aynı gün 8 bağımsız bölüm satın alması ve borçlular ile aynı cadde üzerinde ticari faaliyette bulunması sebebiyle borçlunun mali durumunu bilebilecek şahıslardan olduğunu*»²⁷⁵⁹

√ «*Davalı borçlu ile üçüncü kişi şirket arasında organik bağ olduğu, dava konusu taşınmazın satışından sonra borçlunun organik bağ içinde olunan diğer şirket ortaklığından ayrıldığı satıştan sonra ancak dava dayanağı takipten önce aralarında uyumsuzluk çıktığı ve davaların bulunduğu, takip dayanağı 900.000 USD olarak büyük miktardaki borcun 30.05.2008 tarihinde verilmiş olmasına rağmen senedin vadesinin 30.12.2011 tarihine verildiği, alacaklı tarafından dava konusu taşınmazın tapu kayıtlarının istendiği anlaşıldığından, mahkemece, davacı alacaklının takip konusu bononun düzenlendiği 30.05.2008 tarihinde 900.000 USD elden borç verebilecek mali duruma sahip olup olmadığı kolluk aracılığı ile araştırılması, davacının şirketi var ise bu şirket kayıtlarında böyle bir alacak borç ilişkisinin varlığı ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak, alacağın gerçek olup olmadığının tespiti gerektiğini*»²⁷⁶⁰

√ «*Mahkemece alınan bilirkişi raporunda taşınmazı satan şahısların mameleklerinde bir artış olmadığı gibi satın alan şahısların da alım gücünün olmadığı belirtildiğinden, zaten müteahhit olan borçlunun tüm taşınmazları kızı, eşi ve yakın akrabaları adına tescilinin de yaşam deneyimlerine uygun olmadığı anlaşıldığından bu taşınmazlar yönünden davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini*»²⁷⁶¹

√ «*Mahkemece alınan bilirkişi raporunda taşınmazı satan şahısların mameleklerinde bir artış olmadığı gibi satın alan şahısların da alım gücünün olmadığı belirtildiğinden, zaten müteahhit olan borçlunun tüm taşınmazları kızı, eşi ve yakın akrabaları adına tescilinin de yaşam deneyimlerine uygun olmadığı anlaşıldığından bu taşınmaz yönünden davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini*»²⁷⁶²

√ «*Tasarrufun iptali davalarında alacaklıya alacağını tahsil imkanı sağlanırken, alacaklının alacağının şeklen varlığı değil, gerçekliğinin de amaçlandığının gözardı edilmemesi gerektiği- Somut olayda davalı üçüncü kişinin, davacı alacaklının borçluya, 400.000 TL ödünç ekonomik gücü olmadığını, borçlu ile aralarında husumet olması nedeniyle icra takibinin başlatıldığını belirterek alacağın muvazaalı olduğunu iddia ettiği, ancak mahkemece bu hususta her hangi bir araştırma yapılmadığını- Bu nedenlerle, mahkemece dosya içerisindeki bilgi ve belgeler dikkate alınarak, gerekirse davacının alacağının da açıklattırılarak takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı tartışılarak oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerektiğini*»²⁷⁶³

belirtmiştir...

XIII - Yapıldığı sırada borçlu aleyhine ivazlar arasında açık bir nisbetsizlik bulunan akitlet (İİK. mad. 278/III-2) iptale tabiidir.²⁷⁶⁴ Buradaki «akit» terimi aldatıcıdır.

²⁷⁵⁹ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23919/1454 (www.e-uyar.com)

²⁷⁶⁰ Bknz: 17. HD. 07.06.2016 T. 20994/6940 (www.e-uyar.com)

²⁷⁶¹ Bknz: 17. HD. 05.04.2016 T. 12040/4257 (www.e-uyar.com)

²⁷⁶² Bknz: 17. HD. 05.04.2016 T. 11974/4256 (www.e-uyar.com)

²⁷⁶³ Bknz: 17. HD. 13.10.2015 T. 2595/10520 (www.e-uyar.com)

²⁷⁶⁴ **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 7 vd.; s: 53-59; s: 123-130; s: 248-260 - **UYAR, T.** Hukukî Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 14-31; 505-535; 829-855; 999-1024; 1124-1164 - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Son İki Yıl İçinde Yapılan Tasarruflar» ve «Taşınmazın, ‘Tapuda Gösterilen Satış Bedeli’ ile ‘Rayiç Bedeli’ Arasında Bir Mislini Aşan Fark Bulunması» Koşulu ile «Davacının, Davalı-Borçludaki Alacağının ‘Gerçek Bir Alacak Olması’ Koşulunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Prof. Dr. N.M. Berkin Armanağ’ında yayımlanacak) - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017,

Bunu «*tasarruf işlemi*» olarak anlamak gerekir.²⁷⁶⁵ Çünkü, dava konusu olacak işlem, akit gereğince yapılan kazandırıcı işlemidir. Bu nedenle, gerek süre ve gerekse ivazların karşılaştırılması bakımından, ‘*kazandırıcı işlemin yapıldığı tarihteki değer*’ esas alınmalıdır.²⁷⁶⁶

İvazlar arasındaki *nisbetsizlik* önemli olmalı ve tarafların yeterli bir dikkat ile anlayabilecekleri²⁷⁶⁷ ölçüde bulunmalıdır. Fakat, ivazlar arasındaki bu nisbetsizliğin davalı tarafından *bilinmiş olması* aranmaz.²⁷⁶⁸

Yüksek mahkemeye göre²⁷⁶⁹ «*tasarrufa konu taşınmazın tapuda belirtilen (gösterilen) satış bedeli ile, taşınmazın tasarruf tarihindeki -serbest piyasa rayicine göre- belirlenen gerçek değeri arasında bir misli veya daha fazla fark bulunması halinde ‘edimler arasında fahiş farkın bulunduğu’nun kabulü gerekir.*» Bu hususun yerinde keşif yapılarak ve bilirkişilerden ‘rapor’ alınarak araştırılması gerekir.²⁷⁷⁰

Ayrıca belirtelim ki, **yüksek mahkeme** «*davalı borçlu ile üçüncü kişinin, tapuda düzenlenen resmi senette yazılı satış bedelinin gerçek satış bedeli olmadığını, tapudaki bedelin az harç ödenmesi için düşük gösterildiğini, gerçek satış bedelinin tapuda yazılı olandan daha yüksek olduğunu, yazılı delil ile (bankadaki hesap hareketleri ile) isbat edebileceğini*»

belirtmiştir...

Gerçekten **yüksek mahkeme** bu konuda;

√ «*Tapudaki satış bedeli dışında yapılan ödemelerin davalı üçüncü kişi tarafından devir tarihi veya devir tarihine yakın tarihli banka hesap hareketleri, banka ödemesi,*

S: 177, s: 4449-4513) - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi» Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S. 135, s: 517-575) - **UYAR, T.** Uygulamada Tasarrufun İptali Davasının Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Temmuz/2017, s: 3497-3543) - **UYAR, T.** İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptal (Terazi Huk. Der. Ağustos/2008, s: 93-109) - **UYAR, T.** Aynı Zamanda ‘Hemşerisi’ Olan İki Kardeşten Birisine, Sahip Olduğu Taşınmazlardan (2) Tanesini ‘Değerinin Çok Altında Bir Bedelle’ Devrettikten (Tapuda ‘Satış Şeklinde Gösterdikten) Sonra, Aynı Gün Öteki Kardeşe de -‘Değerinin Çok Altında/Üstünde Bir Bedelle’- (4) Taşınmazın, Devreden (Tapuda ‘Satış’ Şeklinde Gösteren) Borçlu Hakkında Tasarrufun İptali Davası (İİK. m. 278/III-2; 280/I) Açılabilir mi? (Yargı Düny. Der. Ocak-Şubat-Mart, S: 73-75, s: 17-36) - **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018, s: 4729-4801)

²⁷⁶⁵ **KURU, B.** a.g.e. C: 4, s: 3430, dipn. 7 - **GÜRDOĞAN, B.** a.g.e. s: 227 - **EROĞLU, O.** age. s: 153

²⁷⁶⁶ **UMAR, B.** a.g.e. s: 64 - **GÜRDOĞAN, B.** a.g.e. s: 227 - **EROĞLU, O.** age. s: 154 - **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 336, 342

²⁷⁶⁷ **ANSAY, S.Ş.** a.g.e. s: 328 - **ARAR, K.** a.g.e. s: 224 - **GÜRDOĞAN, B.** a.g.e. s: 227 - **OLGAÇ, S.** Yargıtay İçtihatlarının Işığında İcra ve İflâs Hukukunda İptal Davaları (Dr. A. Recai Seçkin’e Armağan, 1974, s: 464), dipn. 28

²⁷⁶⁸ **UMAR, B.** a.g.e. s: 67 - **GÜRDOĞAN, B.** a.g.e. s: 227 - **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, s: 3437 - **KURU, B.** El Kitabı, s: 1405 - **KARATAŞ, İ/ERTEKİN, E.** age. s: 142 - **YILDIRIM, M.K.** age. s: 184 - **AKKAYA, T.** agm. s: 28 - **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, C:2, s: 1490 vd. - **EROĞLU, O.** s: 154 - **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 355

²⁷⁶⁹ Bknz: 17. HD. 15.10.2019 T. 2250/9390; 25.09.2019 T. 18219/8474; 07.11.2017 T. 8470/10226; 13.03.2017 T. 1658/2646; 06.12.2016 T. 20393/11218; 14.05.2015 T. 1180/7403; 24.02.2015 T. 16719/3317; 10.04.2014 T. 19253/5395; 17.5.2011 T. 9509/4909; 21.3.2011 T. 7080/2515; 28.11.2008 T. 2522/5601; 25.11.2008 T. 2522/5601; 25.11.2008 T. 3755/5541; 18.11.2008 T. 2633/5370 vb. (www.e-uyar.com)

²⁷⁷⁰ Bknz. 17.HD. 27.11.2019T. 3788/11149; 25.11.2019T. 5026/11078 (www.e-uyar.com)

kredi kullanımı gibi delillerle ispatlanmasının mümkün olduğu ve bu belgelerdeki meblağların tapudaki bedele eklenerek bedel farkının varlığının değerlendirilmesi gerektiğini- Üçüncü kişinin (ve yakınlarının) bankadan çektiği ya da havale ettiği paraların da borçluya ödenen para olarak kabul edilmesi gerektiğini»²⁷⁷¹

√ «Tapudaki satış bedeli dışında yapılan ödemelerin davalı üçüncü kişi tarafından devir tarihi veya devir tarihine yakın tarihli banka hesap hareketleri, banka ödemesi, kredi kullanımı gibi delillerle ispatlanmasının mümkün olduğu, bu belgelerdeki meblağların tapudaki bedele eklenerek bedel farkının varlığının değerlendirilmesi gerektiğini»²⁷⁷²

√ «Davalı-üçüncü kişinin davalı-borçluya banka aracılığı ile gönderdiği 122,000 TL ile tapuda geçen 122.000 TL 'ye eklendiğinde 244.000 TL olduğundan, taşınmazın satış bedeli ile gerçek bedeli arasında önemli bir oransızlık söz edilemeyeceğini»²⁷⁷³

√ «Tapudaki satış bedeli dışında yapılan ödemelerin davalı üçüncü kişi tarafından devir tarihi veya devir tarihine yakın tarihli banka hesap hareketleri, banka ödemesi, kredi kullanımı gibi delillerle ispatlanması mümkün olup bu belgelerdeki meblağların tapudaki bedele eklenerek bedel farkının varlığının değerlendirilmesi gerektiğini»²⁷⁷⁴

√ «Tasarrufun iptali davasında, tapudaki satış bedeline ödenen ipotek bedeli de eklendiğinde bedeller arasında fahiş farkın bulunmadığı, satış bedelinin ödendiğinin hesap hareketleri ve diğer belgeler ile kanıtlandığı, İİK 280. maddeye göre de davalının ve babasının borçlunun ızzar kastını bilen veya bilebilecek kişilerden olduğunun da davacı tarafça ispatlanamadığı kabul edilerek davanın reddi gerekeceğini»²⁷⁷⁵

√ «Tapudaki satış bedeli dışında yapılan ödemelerin davalı 3. kişi tarafından devir tarihi veya devir tarihine yakın tarihli banka hesap hareketleri, banka ödemesi, kredi kullanımı gibi delillerle ispatlanması mümkün olup, bu belgelerdeki meblağların tapudaki bedele eklenerek bedel farkının varlığının değerlendirilmesi gerekeceğini»²⁷⁷⁶

√ «Dava konusu taşınmazların tapudaki satış bedelleri ile bilirkişi tarafından belirlenen rayiç değerleri arasında misli fark bulunduğu gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiş ise de tapudaki satış bedeli dışında yapılan ödemelerin davalı 3. kişi tarafından devir tarihi veya devir tarihine yakın tarihli banka hesap hareketleri, banka ödemesi, kredi kullanımı gibi delillerle ispatlanması mümkün olup bu belgelerdeki meblağların tapudaki bedele eklenerek bedel farkının değerlendirilmesi gerektiğini»²⁷⁷⁷

belirtmiştir...

• «Borçlu ile üçüncü kişi arasındaki, İİK'nun 278. maddesinde sayılmış olan tasarruflar mutlak olarak iptale tabi olduğundan, tasarruf konusu malı borçludan satın/devir almış olan üçüncü kişinin ivazlar arasında fark bulunması durumunda iyiniyetli

²⁷⁷¹ Bknz: 17. HD. 16.09.2019 T. 13366/8038 (www.e-uyar.com)

²⁷⁷² Bknz: 17. HD. 29.04.2019 T. 8514/5211 (www.e-uyar.com)

²⁷⁷³ Bknz: 17. HD. 05.03.2019 T. 3011/2449 (www.e-uyar.com)

²⁷⁷⁴ Bknz: 17. HD. 03.12.2018 T. 13455/11567 (www.e-uyar.com)

²⁷⁷⁵ Bknz: HGK. 20.11.2018 T. 17-141/1747 (www.e-uyar.com)

²⁷⁷⁶ Bknz: 17. HD. 09.10.2018 T. 19229/8885 (www.e-uyar.com)

²⁷⁷⁷ Bknz: 17. HD. 02.07.2018 T. 13077/6609 (www.e-uyar.com)

ya da kötüniyetli olması veya alacaklıya zarar verme kasdını taşıyıp taşınamaması» önem taşımaz.^{2778 2779 2780}

• Tasarrufa konu taşınmaz üzerinde *ipotek* yada *haciz* varsa, tapuda gösterilen satış bedeline, *ipotek bedeli* ya da *haciz tutarı* da ilave edilerek, ‘taşınmazın satış bedeli’ hesaplanır.^{2781 2782} Ancak bunun için “*ipotek*” ya da “*haciz*” tutarının alıcı tarafından ödenmiş olması gerekir.²⁷⁸³

• ‘*Tasarrufun iptali davalarında*, dava konusu taşınmazın satış bedelini taşınmazın satış tarihindeki rayiç değeri ile mukayese etmek için- saptarken; tapuda satış bedeli olarak belirtilmiş olan miktara, varsa satıcının (borçlunun) banka hesabına yatırılmış olan paranın ve yine varsa çekle/senetle ödenmiş olan paranın eklenmesi gerekir. Tapu kaydı, ‘*resmi belge*’ niteliğinde olduğundan, burada gösterilen miktarın, ‘*satış bedeli*’ne dahil edilmesi için ayrıca bir belge/makbuz aranmaz. Belirtilen bu miktarlara (kalemlere), eğer tapu kaydı üzerinde ‘*ipotek*’ ya da ‘*haciz*’ varsa, bunların tutarı da, ‘*satış bedeli*’ne dahil edilir.

• Uygulamadaki önemi nedeniyle ayrıca şu hususu da belirtelim ki; “*dava konusu taşınırın/taşınmazın, rayiç değerinin çok üstünde bir bedelle satılmış olmasının*” **yüksek mahkeme** ‘yukarı doğru aşırı oransızlık (nisbetsizlik)’ olarak nitelermekte ve bu durumun ‘*hayatın olağan akışına aykırı olduğunu*’ vurgulayarak “yapılmış olan tasarrufların iptaline” karar verilmesini istemektedir...

²⁷⁷⁸ KURU, B. El Kitabı, s: 1403, 1405 - GÜNEREN, A. age. s: 723 - KURU, B. İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, s: 3423 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4403 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, C: 1, 2011, s: 313 - SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. age. s: 310 - COŞKUN, M. Açıklamalı-İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu, 2016, C: 4, s: 4708 - YILMAZ, E. age. 2016, s: 1217 - ÇETİN, E.H. age. 2016, s: 24 - MUŞUL, T. Tasarrufun İptali Davaları, s: 355 - MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukuku, C: 2, s: 1817 - KARSLI, A. age. s: 543 - ULUKAPI, Ö. İcra ve İflas Hukuku, 2015, s: 502 - KAPLAN, H.A. age. s: 137 - TAZE, M. age. s: 117 - ALTAY, S. Türk İflas Hukuku, C:1, 2004, s: 677 - AKŞENER, H.S. age. s: 101 - AKKAYA, T. agm. s: 26; 28 - ŞÜPHANDAĞ, Y. İcra ve İflas Hukukunda Uygulamalar, 2008, s: 694 - KARATAŞ, İ./ ERTEKİN, E. age. s: 135, 138 - KOSTAKOĞLU, C. agm. s:25 - ANSAY, S.Ş. age. s: 327 - OLGAÇ, S. agm. s: 464 - AKYAZAN, S. İcra ve İflas Kanunundaki Yeni ve Değişik Hükümler Üzerinde İnceleme ve Açıklamalar, 1965, s: 183 - GÜRDOĞAN, B. age. s: 224 - UMAR, B. age. s: 64 - COŞKUN, M. Tasarrufun İptali, s: 970

²⁷⁷⁹ Bknz: 17. HD. 15.05.2019 T. 18596/6133; 22.12.2014 T. 12749/19072; 22.12.2014 T. 15479/19075; 08.09.2014 T. 3430/11257; 20.05.2014 T. 2989/7869; 10.12.2013 T. 15076/17403; 02.07.2013 T. 7650/10497; 01.04.2013 T. 323/4590; 23.05.2011 T. 9958/5137; 21.03.2011 T. 7158/2516; 17.01.2011 T. 10482/54; 20.09.2010 T. 7886/7054; 20.04.2009 T. 6115/2462; 25.12.2008 T. 3195/5747; 20.11.2008 T. 3158/5420; 06.11.2008 T. 1891/5137 (www.e-uyar.com)

²⁷⁸⁰ Bu konuda ayrıca Bknz: ÖZTEK, S. Tasarrufun iptali Davalarında Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar ve Yargıtay’ın Bu Sorunlara İlişkin Uygulaması (Prof. Dr. Ergun Önen’e Armağan, 2003, s: 319 vd.)

²⁷⁸¹ SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. age. s: 311 - MUŞUL, T. İptal Davaları, s: 333, 335, 336, 339 - EROĞLU, O. age. s: 156

²⁷⁸² Bknz: 17.HD. 16.05.2019 T. 20021/6290; HGK. 20.11.2018 T. 17-141/1747; 17. HD. 07.11.2018 T. 11536/10230; 17. HD. 17.09.2018 T. 2838/7831; 21.02.2018 T. 12840/1173; İstanbul BAM. 9. HD. 15.02.2018 T. 732/206; İzmir BAM. 5. HD. 19.01.2018 T. 1462/181; 07.06.2016 T. 13700/6950; 07.04.2015 T. 19939/5487; 23.02.2016 T. 1607/2111; 10.03.2015 T. 18050/4044; 8. HD. 01.07.2014 T. 7981/10397; 30.06.2014 T. 5223/10235; 17. HD. 21.05.2014 T. 2123/7979; 08.05.2014 T. 2375/7246; 21.05.2013 T. 7646/7370; 15. HD. 23.09.1998 T. 3093/3514 vb. (www.e-uyar.com)

²⁷⁸³ Bknz: 17.HD. 01.07.2014T., 7981/10397 (www.e-uyar.com)

Örneğin; tasarruf tarihindeki değerinin 100.000,00 TL olduğu -birlikli raporuyla saptanmış olan bir taşınırın/taşınmazın 500.000,00 TL'ye satılmış olduğunun belirlenmesi veya tasarruf tarihindeki değerinin 400.000,00 TL olduğu saptanan bir taşınmazın üzerinde 350.000,00 TL tutarında haciz ya da ipotek bulunmasına rağmen, tapuda 700.000,00 TL'ye satılmış gibi gösterilmiş olması ya da tasarruf tarihindeki değerinin 500.000,00 TL olduğu saptanmış olan bir taşınmazın tapuda 400.000,00 TL'sine satılmış olduğu belirtilmiş olmasına rağmen ‘cevap dilekçesi’nde ya da ‘yargılama sırasında’ davalı üçüncü veya dördüncü kişi “taşınmazı 2.500.000,00 TL'ye satın aldığı” ikrar etmişse, bu durum ‘hayatın olağan akışına aykırı’ sayılır ve yapılmış olan tasarrufun (satışın) iptaline neden olur.

Yüksek mahkeme, bu konuyla ilgili olarak;

√ Borçlu adına kayıtlı ve davacı tarafından haciz konulan taşınmaz üzerindeki ipotek ve hacizler nedeniyle davacıya para düşmeyeceği, haciz sırasında borçlunun annesi tarafından istihkak iddiasında bulunulduğu anlaşıldığından öncelikle hacizle ilgili istihkak davası açılıp açılmadığı araştırılarak haciz tutanağının İİK 105 anlamında geçici aciz belgesi niteliğinde olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiği" ve "üzerinde haciz ve ipotek olan taşınmazın rayiç bedelinin iki katına bir bedelle satın alınmasının hayatın olağan akışına uygun düşmediği gibi, borçlu ile davalının hemşehri olması, dava konusu taşınmazın borçlunun annesi tarafından kullanılması gibi maddi ve hukuki olgular birlikte değerlendirildiğinde dava konusu tasarrufların İİK 280/1-2 madde gereğince iptale tabi olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiği"ne değinen bozma ilamı üzerine davanın kabulüne dair verilen kararın isabetli olduğunu²⁷⁸⁴

√ Rayiç bedelin oldukça üstünde fazla bedel ödenmesi hayatın olağan akışına uygun olmadığı- Davalı 3.k işinin borçlunun eşinin teyzesi, diğer davalının ise borçlunun eşinin teyzesinin eşi olduğu dolayısıyla davalı 3.kişilerin İİK'nun 280/1 madde kapsamında borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle tasarrufun iptali davasının kabulü gerektiğini²⁷⁸⁵

√ Dava konusu taşınmaz, borçlu tarafından ipotekle yükümlü olarak davalı şirkete satılmış olup, mahkemece yapılan keşif sonucu düzenlenen birlikli raporundan taşınmazın tasarruf tarihindeki değerine ve davalı şirket vekilinin taşınmazın müvekkili şirkete mal olduğu bedel ve bu konuda sunduğu banka dekontu gözetildiğinde; rayiç değeri 42.000,00 TL olan taşınmazın 180.000,00 TL'ye satın alınmasının hayatın olağan akışına uygun olmadığı, davalılar arasındaki ticari ilişki nedeniyle, davalı üçüncü kişi şirketin davalı borçlunun amacını ve durumunu bilebilecek kişilerden olması nedeniyle, dava konusu tasarrufun İİK mad. 280/1 gereğince iptale tabi olduğunu²⁷⁸⁶

√ Gerçek değerinden çok fazla -yaklaşık üç misli- bedelle taşınmazı satın alan üçüncü kişinin bu davranışının hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceği bu nedenle taraflar arasında "inançlı sözleşme" olduğunun kabulüyle -İİK. 280/I, II uyarınca- satış işleminin iptaline karar verilmesi gerekeceğini²⁷⁸⁷

√ Taşınmazın satın alınması sırasında, taşınmaz üzerinde bulunan hacizlerin, taşınmazın satış tarihindeki gerçek bedelinin beş katından fazla bulunmasına rağmen,

²⁷⁸⁴ Bknz: 17. HD. 19.04.2016 T. E: 603, K: 5011 (www.e-uyar.com)

²⁷⁸⁵ Bknz: 17. HD. 16.02.2016 T. E: 1873, K: 1740 (www.e-uyar.com)

²⁷⁸⁶ Bknz: 17. HD. 2.4.2013 T. E: 2012/7471, K: 4619 (www.e-uyar.com)

²⁷⁸⁷ Bknz: 17. HD. 11.04.2011 T. E:2967, K:3346 (www.e-uyar.com)

üzerinde bu kadar yüksek miktarlı bir haciz bulunan bir taşınmazın satın alınmasının hayatın olağan akışına aykırı sayılması gerekeceğini²⁷⁸⁸

√ Dava konusu taşınmaza -üzerindeki ipotek ve hacizler de eklendiğinde- değerinin çok üstünde bir bedel ödenerek alınmasının, hayatın olağan akışına aykırı olup, yapılan satışın iptalini gerektireceğini²⁷⁸⁹

√ Akrabalar arasındaki tasarrufların İİK. 278/III-1. maddesi gereğince yakın akrabalar arasındaki tasarruflarda iyiniyet ve bedel farkına bakılmaksızın bağışlama hükümünde olup iptale tabi bulunduğu - Dava konusu taşınmaza -üzerindeki ipotek ve hacizler de eklendiğinde- değerinin çok üstünde bir bedel ödenerek alınmasının, hayatın olağan akışına aykırı olup, yapılan satışın iptalini gerektireceğini²⁷⁹⁰

√ Borçlu tarafından, davalı üçüncü kişiye üzerindeki ipotekle birlikte devredilmiş olan taşınmazın, on beş gün sonra ve üzerindeki ipotekle birlikte ancak değerinin çok üzerinde devredilmiş olmasının, hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğinden, iptali gerekeceğini²⁷⁹¹

√ Davalı üçüncü kişinin, değerinin yaklaşık sekiz misli fazla para ödeyerek taşınmazın satın alınmasının, hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğini²⁷⁹²

√ Gerçek değerinden çok fazla bir bedelle taşınmazı satın alan üçüncü kişinin bu davranışının hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceği, bu nedenle taraflar arasında "inançlı sözleşme" olduğunun kabulüyle -İİK. 280/I, II uyarınca- satış işleminin iptaline karar verilmesi gerekeceğini²⁷⁹³

XIV - Hakim, iptal edilmesi istenen tasarruf konusu mallar hakkında davacının istemi üzerine -davacının alacak ve fer'ileri ile sınırlı olarak²⁷⁹⁴ ihtiyati haciz kararı verebilir (İİK. mad. 281/II).²⁷⁹⁵

a) ‘İptal davalarında ihtiyati haciz’ konusunu düzenlemiş olan İİK.’nun 281/II. mad-desinde bu husus;

“Hakim, iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebilir. Teminatın lüzum ve miktarı mahkemece takdir ve

²⁷⁸⁸ Bknz: 17. HD. 14.2.2011 T. E: 2010/ 12627, K:2011/1159 (www.e-uyar.com)

²⁷⁸⁹ Bknz: 17. HD. 19.4.2010 T. E:2009/1649, K:3605 (www.e-uyar.com)

²⁷⁹⁰ Bknz: 17. HD. 8.2.2010 T. E:2009/9909, K:852; 17. HD. 16.2.2010 T. E:2009/7759, K:1201 (www.e-uyar.com)

²⁷⁹¹ Bknz: 17. HD. 1.10.2009 T. E:600, K:3771 (www.e-uyar.com)

²⁷⁹² Bknz: 17. HD. 31.3.2009 T. E:2008/4702, K:1884 (www.e-uyar.com)

²⁷⁹³ Bknz: 17. HD. 7.10.2008 T. E:3219, K:4472; 17. HD. 2.6.2008 T. E:1184, K:2900; 15. HD. 23.12.1992 T.E:6248, K:6216 (www.e-uyar.com)

²⁷⁹⁴ Bknz: 17. HD. 14.10.2019 T. 175/9302; 09.10.2019 T. 393/9197; 01.10.2019 T. 979/8710; 23.09.2019 T. 12885/8379; 16.09.2019 T. 15616/8043; 16.09.2019 T. 13953/8047; 25.06.2019 T. 17506/7853; 18.06.2019 T. 12796/7713; 20.05.2019 T. 8955/6312; 14.05.2019 T. 9240/6025 vd. (www.e-uyar.com)

²⁷⁹⁵ **AKŞENER, H.S.** Tasarrufun İptali Davalarında İhtiyati Haciz (Legal Huk. Der. Ağustos/2013, s: 115-121) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 140-169; s: 1124-1164 – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 273-278; s: 387-392 – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S: 190, s: 4729-4801) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi» Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018, S: 135, s: 517-575) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davası (İİK. 277 vd.) ve itirazın İptali Davası (İİK. 67) Sırasında Konulan «İhtiyati Haciz» Ne Zaman ve Nasıl Kesin Hacze Dönüşür.? (Legal Huk. Der. 2017/Şubat, s: 751-755)

tain olunur. Şu kadar ki, davanın elden çıkarılmış mallar yerine kaim olan kıymete taalluku halinde, teminat göstermeksizin ihtiyati haciz kararı verilemez.”

ş e k l i n d e düzenlenmiştir.

Görüldüğü gibi burada (3) hususa değinilmiştir:

1) Mahkemece; “iptal davasına konu olan (iptale tabi tasarrufların konusu olan) mallar hakkında” –alacaklının talebi üzerine- ‘ihtiyati haciz kararı’ verilebilir.

2) “Teminatın lüzum ve miktarı” mahkemece takdir ve tayin olunur.

3) “İptal davası bedele dönüşmüşse (İİK. 83/II)” (yani ‘iptal davası, elden çıkarılmış mallar yerine kaim olan kıymete ilişkinse’); mahkemece, teminat gösterilmeden ihtiyati haciz kararı verilemez.

b) Genel hükümlerden (İİK. mad. 259) farklı olarak, burada ihtiyati haciz kararı alabilmek için *güvence* göstermek zorunlu değildir.²⁷⁹⁶ «*Güvence gösterilmesine gerek bulunup bulunmadığını ve miktarını*» hakim takdir eder. Ancak, davanın konusu, İİK. mad. 283/II gereğince, üçüncü kişinin elinden çıkardığı malların değerine ilişkinse, *güvence* gösterilmesi zorunludur (mad. 281/II).²⁷⁹⁷

Gerçekten, **İİK. mad. 259/I-III’de;**

«*İhtiyatî haciz isteyen alacaklı hacizde haksız çıktığı takdirde borçlunun ve üçüncü şahsın bu yüzden uğrayacakları bütün zararlardan mesul ve Hukuk Muhakemeleri Kanununun 87 nci maddesinde yazılı teminatı vermeye mecburdur. Ancak alacak bir ilâma müstenid ise teminat aranmaz. Alacak ilâm mahiyetinde bir vesikaya müstenid ise mahkeme teminata lüzum olup olmadığını takdir eder.*»

denilmişken, **İİK. mad. 281/II’de;**

«*Hâkim, iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebilir. Teminatın lüzum ve miktarı mahkemece takdir ve tayin olunur. Şu kadar ki, davanın elden çıkarılmış mallar yerine kaim olan kıymete taalluku halinde, teminat göstermeksizin ihtiyati haciz kararı verilemez.*»

denilmiştir.

Görüldüğü gibi; davacı-alacaklının «ihtiyati haciz» talebini yerinde bulan mahkemenin, bu kararı verirken -İİK. mad. 259/I’den farklı olarak- davacı-alacaklıdan mutlaka *teminat* gösterilmesini istemesi gerekmemektedir.²⁷⁹⁸ Bu husus maddenin -538 sayılı Kanuna ait- Hükümet Tasarı Gerekçesinde «*iptal davası neticesinde cebri icraya konu teşkil etmesi istenilen mallar üzerinde alacaklıya doğrudan doğruya ihtiyati haciz vazedebilmek yetkisi tanınmış ve bu hususta teminat göstermek dahi mecburi olmaktan çıkarılarak, bu cihet mahkemenin takdirine bırakılmıştır. Vaktinde verilecek bir haczi ihtiyati kararının, bir takım hallerde üçüncü şahsın haksız mukavemetini kırmaya yardım edeceğine tahmin etmek caizdir...*»²⁷⁹⁹ ş e k l i n d e ifade edilmiştir... Mahkeme «*teminatın lüzum* (yani, teminat gösterilmesi gerekip gerekmediğini) ve *miktarını*» tayin edecektir. Bunun için ö n c e mahkemenin «*teminat gösterilmesine gerek bulunup bulunmadığını*»

²⁷⁹⁶ Bknz: Adana BAM. 3. HD. 13.02.2018 T. 142/168 (www.e-uyar.com)

²⁷⁹⁷ Bknz: 17. HD. 03.12.2018 T. 2674/11572; 21.11.2018 T. 12832/11023; Samsun BAM. 1. HD. 21.03.2018 T. 568/582; 07.02.2017 T. 24014/1098; 31.01.2017 T. 7257/791; 21.01.2017 T. 6323/789; 15.06.2015 T. 4180/8631; 25.05.2015 T. 2642/7567 vb. (www.e-uyar.com)

²⁷⁹⁸ AKŞENER, H. S. Tasarrufu İptali Davalarında İhtiyati Haciz (Legal D. Ağustos/2013, s:116)

²⁷⁹⁹ UYAR, T. Gerekçeli-İçtihatlı İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, C:12, s:19152

değerlendirmesi, ondan sonra da, eğer «*teminat gösterilmesine gerek görürse*» o zaman «*ne kadar (ne miktarda) teminat gösterilmesini*» (HMK. mad. 87/(1) -%10, %15, %20 oranında gibi- kararlaştracaktır.

Mahkeme neye göre -yani; hangi hususları inceleyerek- *teminata gerek bulunup bulunmadığına* karar verecektir? **Kanımızca;** mahkeme «*yaklaşık ispat kurallarına göre*»^{2800 2801} hem **davacı-alacaklının alacağına ve miktarına** ve hem de özellikle **dava konusu tasarrufun iptali gereken bir tasarruf olduğuna** kanaat getirmiş olmalıdır. Örneğin;

√ «*Dava konusu tasarrufun borçlu ile üçüncü dereceye kadar yakın hısımlar arasında yapılmış bir (ivazlı) tasarruf olduğunun*»²⁸⁰²

√ «*Dava konusu tasarrufun tapuda gösterilen değeri ile gerçek değeri arasında bir mislinden fazla bir fark bulunduğunun*»²⁸⁰³

√ «*Dava konusu tasarrufun ‘para veya mutad ödeme vasıtaları’ndan başka bir ödemeye ilişkin olduğunun*»²⁸⁰⁴

√ «*Dava konusu tasarrufun ‘vadesi gelmemiş bir borç için yapılan ödeme’ye ilişkin olduğunun*»²⁸⁰⁵

√ «*Malvarlığı borçlarına yetmeyen borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişinin, ‘borçlunun içinde bulunduğu mâli durumu ve alacaklılarına zarar verme kasdını bildiği ya da bilebilecek durumda’ olduğunun (TMK. mad. 3), örneğin;*

²⁸⁰⁰ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **ALBAYRAK, H.** Medeni Usul ve İcra İflas Hukukunda Yaklaşık İspat, 2013, s:29 vd., 251 vd.

²⁸⁰¹ «*Yaklaşık ispat*»; niteliği itibarı ile dava olmayan, mahkemeden bir takım usuli taleplerin kabul edilmesinde incelenmesi gereken maddi şartların ispatında kullanılan bir yöntemdir. Örneğin, geçici hukukî himaye tedbirleri..., delil tesbiti talebi gibi ‘dava’ olmayan yalnızca mahkemeden davanın ilerlemesini sağlayıcı usuli işlemler kategorisine giren maddi anlamda ‘kesin hüküm’ teşkil etmeye elverişli olmayan usuli taleplerin kabulü için verilen ara kararlarında kullanılır... Yaklaşık ispatta hakim, daha düşük bir kanaat ile yetinebilir. Çünkü edindiği kanaat ile taraflar arasındaki uyumsuzluğu sona erdirici bir karar verme yükümlülüğü bulunmamaktadır. Dolayısıyla düşük seviyedeki bir ispat ölçüsü, karşı tarafın haklarının ve hukuk devleti ilkesinin zedelenmesine yol açmaz... Bir tarafın bir takım usuli iddialarına tekrar verebilmek için, en azından belli seviyede bir kanaatin edinilmesi gerekir (**ALBAYRAK, H.** age. s:30, 32).

²⁸⁰² Bknz: 17. HD. 18.06.2019 T. 11306/7721; 21.05.2019 T. 20255/6456; 25.12.2018 T. 5178/12710; 05.07.2018 T. 1311/6807; 18.04.2018 T. 17898/4251; 28.03.2018 T. 7070/3510; 03.10.2017 T. 2175/8524; 4.4.2013 T. 7891/4800; 21.3.2013 T. 8433/3974; 4.4.2013 T. 7891/4800; 5.6.2012 T. 1968/7306; 17.2.2011 T. 4968/1236; 8.7.2010 T. 1975/6630; 21.3.2011 T. 6891/2510; 22.2.2011 T. 9382/1460; 22.2.2011 T. 9364/1459 vb. (www.e-uyar.com)

²⁸⁰³ Bknz: 17. HD. 25.09.2019 T. 18219/8474; 13.06.2019 T. 20265/7573; 1.05.2019 T. 18596/6133; 13.05.2019 T. 4751/5978; 07.05.2019 T. 8009/5605; 2.04.2018 T. 1701/4425; 08.03.2018 T. 14337/1693; 9.4.2013 T. 8279/5122; 8.4.2013 T. 9632/4986; 28.3.2013 T. 10381/4371; 9.4.2013 T. 8279/5122; 5.3.2013 T. 5038/2731; 15.4.2013 T. 10718/5448; 2.4.2013 T. 7658/4623; 8.4.2013 T. 6700/4976 vb. (www.e-uyar.com)

²⁸⁰⁴ Bknz: 17. HD. 25.09.2019 T. 17479/8471; 14.05.2019 T. 9614/6030; 23.10.2018 T. 2276/9421; 06.02.2018 T. 7482/644; 18.04.2017 T. 6620/6467; 14.03.2017 T. 24497/2729; 14.03.2017 T. 18124/2733; 4.4.2013 T. 1380/4811; 2.4.2013 T. 7471/4619; 27.11.2012 T. 11563/13096; 6.11.2012 T. 2454/12116; 11.2.2008 T. 5526/512; 26.4.2011 T. 12744/3911; 11.4.2011 T. 8424/3332 vb. (www.e-uyar.com)

²⁸⁰⁵ Bknz: 17. HD. 11.05.2015 T. 2013/21460; HGK. 11.04.2001 T. 15-339/352; 15. HD. 19.9.2000 T. 3585/3892 (www.e-uyar.com)

√√ «*Taraflar arasında ‘organik bağ’ bulunduğu -örneğin; borçlu ile üçüncü kişinin şirket (tüzel kişi) olup, ortaklarının ve/veya yöneticilerinin aynı kişiler (ya da yakın akrabalar) olması halinde, borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişinin ‘borçlunun malvarlığını ve zarar verme kasdını’ bildiği farzedilerek, mahkemece dava konusu işlemin -davacı alacaklı bakımından- iptaline karar verileceğinden, borçlu ile üçüncü kişi arasında böyle bir organik bağ bulunduğu»²⁸⁰⁶*

√√ «*Borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişinin iddia ve savunmalarında ‘hayatın olağan akışına aykırılık’ bulunduğu»²⁸⁰⁷*

√√ «*Borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişinin aynı işkolunda (sektörde) faaliyet gösterdiklerinin»²⁸⁰⁸*

√√ «*Borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişi arasında ‘ticari ilişki’, ‘iş arkadaşlığı’, ‘iş ortaklığı’ bulunduğu»²⁸⁰⁹ vb.*

saptanması halinde, yargılama sonucunda mahkemece «tasarrufun iptaline» karar verileceğinden, yukarıdaki durumlarda, davacı-alacaklının i h t i y a t i h a c i z talebinin *teminatsız* yerine getirilmesi gerekir.

Buna karşın, «*dava konusu tasarrufun, davacı alacaklının alacağına doğumundan önce yapılmış olduğu*»nun -dosya (dava dilekçesi) içeriğinden- anlaşılması halinde, yargılama sonucunda, açılmış olan tasarrufun iptali davası reddedileceğinden²⁸¹⁰ mahkemece «*teminat karşılığında dahi*» davacı-alacaklının talebini kabul edip *ihtiyati haciz kararı* vermemesi gerekir...

c) Davacı-alacaklının, İİK. mad. 281/II, c:1’deki açık hüküm nedeniyle d a v a d i l e k ç e s i’nde «*ihtiyati haciz*» talebinde bulunması, mahkemece de -«*ihtiyati haciz niteliğinde ihtiyati tedbir*» ya da «*ihtiyati tedbir niteliğinde ihtiyati haciz*» değil -davacı-alacaklının talebinin yerinde bulunması halinde- «*ihtiyati haciz kararı*» verilmesi gerekir.

Ancak, u y g u l a m a d a maalesef kimi kez **davacılar** -«*ihtiyati haciz*» yerine- *ihtiyati tedbir* talebinde bulunmakta, kimi kez de **mahkemeler** -dava dilekçesinde «*ihtiyati haciz*» istenmiş olmasına rağmen- *ihtiyati tedbir kararı* vermektedirler. İleride «*sıra cetveli*» yapıldığında, *ihtiyati tedbir kararlarına sıra cetvelinde yer verilmediği*»nden, bu uygulama davacı-alacaklı için hak kaybına sebebiyet verebilir... Bu hatalı uygulama nedeniyle, **yüksek mahkeme**²⁸¹¹ -çok isabetli olarak- «*tasarrufun iptali davasında davacı tarafından ‘ihtiyati tedbir’ talep edilmiş olsa dahi, bu talebin ‘ihtiyati haciz’ talebi*

²⁸⁰⁶ Bknz: 17. HD. 12.2.2013 T. 4250/1406; 19.3.2013 T. 4881/3660; 30.3.2009 T. 6139/1827; 25.12.2013 T. 6208/6281; 12.11.2009 T. 5758/7495 vb. (www.e-uyar.com)

²⁸⁰⁷ Bknz: 17. HD. 2.4.2013 T. 7471/4619; 26.3.2013 T. 7090/4175; 25.3.2013 T. 6176/4066; 7.2.2011 T. 6468/890; 17.1.2011 T. 10482/54; 14.3.2013 T. 5830/3302; 13.9.2012 T. 8083/9227 vb. (www.e-uyar.com)

²⁸⁰⁸ Bknz: 17. HD. 3.12.2012 T. 12662/13378; 2.5.2012 T. 3773/5423; 22.9.2009 T. 163/2613; 11.6.2009 T. 1719/4135; 23.6.2009 T. 2033/4554 vb. (www.e-uyar.com)

²⁸⁰⁹ Bknz: 17. HD. 17.3.2011 T. 5301/2394; 24.2.2011 T. 572/1621; 7.2.2011 T. 6556/894; 25.10.2010 T. 4979/8747; 22.4.2009 T. 163/2613; 11.6.2009 T. 1719/4135; 4.5.2007 T. 2298/1921 vb. (www.e-uyar.com)

²⁸¹⁰ Bknz: 17. HD. 03.03.2020 T. 5743/2452; 02.03.2020 T. 995/2392; 24.02.2020 T. 3181/2000; 18.12.2019 T. 1263/12142; 17.12.2019 T. 669/12066; 11.12.2019 T. 5148/11811; 1.4.2013 T. 15317/4587; 1.4.2013 T. 8979/4519; 9.4.2013 T. 8333/5123; 8.4.2013 T. 9618/4985; 28.3.2013 T. 14204/4372; 11.3.2013 T. 7006/3209 vb. (www.e-uyar.com)

²⁸¹¹ Bknz: 17. HD. 24.9.2012 T. 8174/9903 (www.e-uyar.com)

niteliğinde olduğunu, bu nedenle mahkemece ‘ihtiyati tedbir’ değil ‘ihtiyati haciz’ kararı verilmesi gerekeceğini»

belirtmiştir...²⁸¹²

XV - İcra ve İflâs Kanununda bu konuda açık özel bir hüküm bulunmadığından, HMK’nun genel hükümleri gereğince, iptal davası; *davalı-borçlu ya da üçüncü kişinin yerleşim yerinin bulunduğu yerde* (HMK. mad. 6; 7) açılabilir.²⁸¹³ Yani bu davalarda yetkili mahkeme *genel yetki kuralına* göre belirlenir.²⁸¹⁴

Haciz yolu ile takiplerde açılan iptal davalarında ve iflâs yolu ile takiplerde açılan iptal davalarında, «davalı» iki kişi olduğundan,²⁸¹⁵ dava bunlardan birinin ikametgâhının bulunduğu yerde açılabilir (HMK. mad. 7).²⁸¹⁶

Bu dava, *aynî* bir dava olmayıp *kişisel* bir dava olduğundan²⁸¹⁷ ²⁸¹⁸ konusu taşınmazlara ilişkin olsa bile, yine HMK. mad. 12 uygulanmaz, yani, «*taşınmazın bulunduğu yer mahkemesi*» yetkili değildir.²⁸¹⁹ ²⁸²⁰

²⁸¹² Aynı görüşte: **SERTKAYA, A.Ş./KUL, S.** age. s: 256

²⁸¹³ Bknz: 17. HD. 31.01.2017 T. 12195/795; 30.01.2017 T. 23791/745; 13.12.2016 T. 17611/11523; 08.11.2016 T. 7159/10231; 04.10.2016 T. 9342/8541; 21.06.2016 T. 9114/613; 14.06.7383/7306 vb. (www.e-uyar.com)

²⁸¹⁴ Bknz: 17. HD. 31.05.2017 T. 1959/6194; 13.12.2016 T. 17611/11523; 14.06.2016 T. 7383/7306; 12.05.2016 T. 6563/5833; 07.04.2016 T. 5336/4372 vb. (www.e-uyar.com)

²⁸¹⁵ **UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4564 vd.

²⁸¹⁶ Bknz: 17. HD. 24.10.2017 T. 8411/9517; 31.01.2017 T. 12915/795; 29.2.2016 T. 1647/2359; 25.02.2016 T. 1088/2248; 12.05.2016 T. 6563/5833; 14.06.2016 T. 7383/7306 vb. (www.e-uyar.com)

²⁸¹⁷ **UYAR T./ UYAR A./ UYAR C.** Tasarrufun İptali Davaları, s.11 vd.- **UMAR, B.** age. s: 19 - **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, s: 664 - **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, s: 3409 - **KURU, B.** El Kitabı, s: 1397 - **BERKİN, N.** İflâs Hukuku Rehberi, 1980, s: 111 - **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflâs Hukuku, s: 300 - **ÖNEN, T.** agm. s: 39 - **KURTOĞLU, S.** İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD. 1973/7-8, s: 776 vd. - **GÜRDOĞAN, B.** İflâs Hukuku, s: 223 - **EROĞLU, O.** age. s: 32 vd. - **ESENER, T.** Muvazaalı Muameleler, s: 105 - **BÖRÜ, L.** İcra ve İflâs Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal «İİK. m. 280» (AÜHFD. 2009, S: 3, s: 486) - **KURU, B./ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s: 532 - **YILMAZ, E.** Şerh, s: 1252 - **UYAR, T.** «Muvazaa» Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının Koşul ve Sonuçları (ABD. 2017/3, s: 266 vd.) - **ATALI, M./ER-MENEK, İ./ERDOĞAN, E.** age. s: 726 vd.

²⁸¹⁸ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230; 15.10.2018 T. 13062/9065; 04.10.2018 T. 5240/8614; 09.04.2018 T. 8983/3951; 05.04.2018 T. 17130/3875 vb. (www.e-uyar.com)

²⁸¹⁹ **UMAR, B.** age. s: 91 - **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, 1997, s: 3539 - **KURU, B.** El Kitabı, s: 1426 - **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** age. s: 869 vd. - **ÜSTÜNDAĞ, S.** age. s: 300 - **OSKAY, M./KOÇAK, C./DEYNEKLİ, A./DOĞAN, A.** age. s: 6002 - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4500 vd. - **GÜRDOĞAN, B.** İflâs Hukuku, s: 242 - **YILMAZ, E.,** age. s:1227 - **TOKTAŞ, M.** age. s:139 - **KARSLI, A.** age. s: 550; **OLGAÇ, S.** agm. s:474, Dipnt:53 - **SARISÖZEN, İ.** İptal Davalarında Yargılama Usulü (ABD. 1977/3, s: 449) - **ÖNEN, T.** agm. s: 45 - **AKYAZAN, S.** age. s: 190 - **KOSTAKOĞLU, C.** agm. - **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 2, s: 1768 vd. - **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** age. s: 33 - **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 155 vd. - **EROĞLU, O.** age. s:113 - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, 3. Bası, s: 4500 vd. (www.e-uyar.com)

²⁸²⁰ Bknz: 31.01.2017 T. 12195/795; 13.12.2016 T. 17611/11523; 08.06.2015 T. 7455/8315; 10.02.2015 T. 14761/2452 (www.e-uyar.com)

İptal davası «*yetki sözleşmesinde öngörülen yetkili mahkemede*»²⁸²¹ örneğin; takip dayanağı bono’da²⁸²² Genel Kredi Sözleşmesinde²⁸²³ ya da Müşterek Borçluluk ve Müşterek Müteselsil Kefalet Taahhütnamesinde öngörülen yerde (HMK. mad. 17’de öngörülen koşulların oluşması şartıyla ve özellikle *iki tarafında tacir olması halinde*)-²⁸²⁴ açılabilir.²⁸²⁵

XVI - İİK. mad. 281’de, iptal davasının sadece «mahkemede» görüleceği belirtilmiştir. Şu halde, iptal davasının, genel hükümlere göre²⁸²⁶ asliye hukuk mahkemesinde görülmesi gerekir (HMK. mad. 2/(1)).²⁸²⁷

İptal davaları, niteliği itibariyle ticari dava olmadığından, ticaret mahkemelerinin işbölümüne (iş alanına) girmez.²⁸²⁸ Bu nedenle, yeni 6102 sayılı TTK’nun yürürlüğe girdiği 01.07.2012 tarihinden sonra açılmış olan *ticaret mahkemelerinde* bakılamaz.²⁸²⁹

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca (mad. 101) ‘Sosyal Sigortalar Kurumunun, prim ve diğer alacakları nedeniyle yaptığı takiplerden kaynaklanan tasarrufun iptali davalarının, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer (il) iş mahkemesinde açılması gerekir...

XVII - İptal davasının sonuçları İİK.’nun 283. maddesinde düzenlenmiştir.

İptal davası sabit olduğu (kazanıldığı) takdirde, davacı, dava konusu mal üzerinde, sanki o mal hala borçlunun malvarlığında (mülkiyetinde) imiş gibi, cebri icra yolu ile hakkını (alacağını) almak yetkisini elde eder. Dava konusu mal, «iptal kararı» ile borçlunun mülkiyetine (malvarlığına) dönmez.²⁸³⁰ Üçüncü kişi yine «malik» olmakta devam

²⁸²¹ Bknz: 17. HD. 07.07.2014 T. 11118/10785; 12.06.2014 T. 8262/9714; 03.10.2012 T. 8001/10460; 09.05.2012 T. 1609/5943; 29.06.2015 T. 9573/9250; 02.03.2015 T. 250/3691 vb. (www.e-uyar.com)

²⁸²² Bknz: 17. HD. 28.03.2013 T. 8032/4367; 5.7.2010 T. 5570/6376; 22.12.2009 T. 7968/8775; 9.6.2009 T. 5337/4100(www.e-uyar.com)

²⁸²³ Bknz: 17. HD. 09.05.2012 T. 1610/5944(www.e-uyar.com)

²⁸²⁴ Bknz: 15. HD. 6.4.2004 T. 1084/1939; 10.10.2001 T. 3118/4472; 26.6.2001 T. 2917/3486 (www.e-uyar.com)

²⁸²⁵ **EROĞLU, O.** age. s:113 – **MUŞUL, T.** age. s:157 vd. – **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** age. s:105

²⁸²⁶ **MUŞUL, T.** age. s:163 – **EROĞLU, O.** age. s:117 – **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** age. s:94 vd. – **YILMAZ, E.** age. 1228 – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s:537 – **KARSLI, A.** age. s:117 – **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** age. s:208 – **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** age. s:738

²⁸²⁷ **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:920-969 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Haziran/2014, s:169-176) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:77-79 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Yetki», «Görev», «Süre», «Harç», «Vekalet Ücreti» (Yargı Dünyası Der. Ağustos/2008, s:13-22) – **UYAR, T.** İİK’nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tâbi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s:415-448)

²⁸²⁸ **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, 2016, s: 674 – **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, s:3542- **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, 2014, s: 4503

²⁸²⁹ Bknz: 17. HD. 17.01.2017 T. 16364/178; 8.11.2016 T. 6139/10230; 27.09.2016 T. 8423/8293; 27.09.2016 T. 12117/8241; 07.04.2016 T. 5198/4376; 11.02.2016 T. 16983/1477; 27.09.2016 T. 9919/8234; 27.09.2016 T. 12117/8241; HGK. 10.02.2016 T. 17-289/129 (www.e-uyar.com)

²⁸³⁰ Bknz: 12. HD. 10.12.2015 T. 17105/31231; 16.06.2015 T. 11663/1672; 26.05.2014 T. 12621/15005; 18.10.2012 T. 21675/30215; 10.04.2012 T. 30240/11673 vb. (www.e-uyar.com)

eder.²⁸³¹ Bu husus, iptal davasının *aynî* bir dava olmayıp, *kişisel* bir dava olmasının sonucudur.²⁸³²

Kazanılan iptal davasının konusu **taşınmaz** ise, -yani; alacaklı tarafından, sahip olduğu taşınmazı (taşınmazları) üçüncü kişilere devretmiş olan borçlulara karşı, bu devir işlemlerinin iptali için «tasarrufun iptali davası» açılmış ise- alacaklı; «*davalı-üçüncü kişi üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek kalmadan o taşınmazın haczini ve satışını*» isteyebilir.²⁸³³ Bu nedenle, satış işlemine konu yapılan taşınmaz hakkında açılan iptal davalarında, iptal isteminin yerinde görülmesi halinde mahkemece;

«*Satış işleminin (tasarrufunun) iptaline*’ ilişkin tasarrufun iptali davaları sonucunda, davanın kabulü halinde mahkemece ‘*davalı üçüncü kişi üzerindeki tapu kaydının iptaline ve taşınmazın tekrar borçlu adına tesciline*’ (eski hale getirilmesine) taşınmazın önceki maliklere döndürülmesine’ ya da daha kısa olarak ‘*tapunun iptaline*’ şeklinde» **karar verilmeyip**, «‘...*tapu hissesinin iptali ile borçlu adına tesciline*’ değil, ‘*dava konusu tasarrufun iptaline, davacı alacaklıya icra takibindeki alacak ve fer’ileri (eklentileri) ile sınırlı olmak üzere, dava konusu taşınmaz hissesi üzerinde haciz ve satış işleme yetkisinin tanınmasına...*’ ‘...*satışa konu taşınmaz malikinin borçlu ...olduğunun tesbitine* değil ‘... *dava konusu taşınmaz/taşınır üzerinde davacıya alacak ve fer’ileri (eklentileri) ile sınırlı olarak cebri icra yoluyla alacağını almak yetkisinin tanınmasına*’ ‘... *satış tasarrufunun iptali ile davalı üçüncü kişi adına olan tapu kaydının iptal edilip borçlu adına tesciline...*’ değil, ‘... *satışa konu taşınmazlar üzerinde davacı alacaklıya icra takibindeki alacak ve fer’ilerini (eklentilerini) geçmemek üzere haciz ve satış isteme yetkisinin tanınmasına*’ ‘*dava konusu satışın iptaline ve taşınmazın borçlu adına tesciline*’ değil, ‘... *satışına ilişkin tasarrufun asıl alacak ve fer’ileri ile (eklentileri ile) sınırlı olarak iptaline...*’» şeklinde karar verilmesi gerekir.²⁸³⁴

*

- Davacı-alacaklı (Ö.) AŞ. vekili 16.11.2016 tarihli “*dava dilekçesi*”’inde özetle;

“- Müvekkili şirketin davalı-borçlu (E.) ŞTİ.’den alacaklı olduğunu, kendisi hakkında gerek İstanbul ... İcra Müdürlüğünün 2016/... sayılı ve İstanbul ... İcra Müdürlüğü’nün 2015/... sayılı takip dosyaları ile yapılan icra takibinin kesinleştiğini, İstanbul ... İcra Müdürlüğü’nün takip dosyasının dayanağının 31.03.2015 vade tarihli, 57.500,00 TL bedelli, 31.03.2015 vade tarihli 100.000 TL bedelli çek ile 30.04.2015 vade tarihli 57.500,00 TL bedelli çekler olduğunu, İstanbul ... İcra Müdürlüğü’nün 2016/... sayılı takip dosyasının dayanağını ise 15.05.2015 vade tarihli 75.000,00 TL bedelli çek olduğunu, takiplerin itirazsız kesinleştiğini,

- Takip konusu alacakların, davalı-borçludan tahsil imkanının bulunmadığını çünkü borçlu şirketin adresinde yapılan haciz sonucu düzenlenen tutanakların ‘geçici aciz belgesi’ niteliğinde olduğunu, hem İstanbul ... İcra Müdürlüğü’nün 2016/... sayılı

²⁸³¹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. İİK. Şerhi, Cilt: 11, s: 18658 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4306

²⁸³² Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. age. Cilt: 11, s: 18660 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age. C: 3, s: 4309 vd.

²⁸³³ Bknz: 15. HD. 14.4.2003 T. 986/1956; 25.5.1998 T. 1847/1925; 11.5.1998 T. 1847/1925 vb. (www.e-uyar.com)

²⁸³⁴ Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2397/10196; 12.09.2013 T. 10078/12080; 05.05.2011 T. 4409/4351; 27.09.2010 T. 6377/7378; 22.12.2009 T. 7344/8780; 23.9.2008 T. 2532/4228; 11.7.2008 T. 2592/3947; 14.7.2008 T. 2591/3946; 19.6.2008 T. 867/3381 vb.; 4. HD. 13.04.2008 T. 4720/4129; 06.02.2011 T. 2669/1368; 24.01.2011 T. 14470/446; 04.11.2010 T. 11690/11472; 18.6.2008 T. 13589/8413; 9.6.2008 T. 13019/7851; 8.5.2008 T. 1779/6552 vb. (www.e-uyar.com)

dosyasından 17.08.2016 tarihinde yapılan haciz sırasında düzenlenen haciz tutanağında ve hem de İstanbul ... İcra Müdürlüğü'nün 2015/... sayılı dosyasında 22.09.2016 tarihinde düzenlenen haciz tutanağında ‘borçluya ait haczi kabil mal bulunmadığı’ hususunun tutanakta açıkça belirtilmiş olduğu,

- Takip konusu borcun doğum tarihinin, dava konusu tasarruf tarihinden önce olduğunu, dosyaya ibraz ettikleri 13.10.2014 ve 15.10.2014 tarihli ‘çek giriş bordroları’nın düzenlendiği tarihte müvekkilinin alacağına doğduğunu, dava konusu tasarrufun ise borcun doğum tarihinden yani 13.10.2014 tarihinden hemen sonra 19.11.2014 tarihinde gerçekleşmiş olduğunun açıkça görüldüğünü,

- İptalini talep ettikleri tasarrufun ‘İstanbul ili Şişli ilçesi Kaptan Paşa mahallesi 10617 Ada, 1 nolu parsel, B blok, 167 nolu bağımsız bölüm’ün satışına ilişkin olup, bu taşınmazın önce 13.11.2014 tarihlerinde davalı-borçlu (E.) ŞTİ. tarafından diğer davalı (N. M.)’ye 400.000 TL bedelli satıldığını, bu kişi tarafından da 02.10.2015 tarihinde 280.000 TL bedelli diğer davalı (M. K.)’ye satıldığını,

- Yapılan bu satışların İİK 280/I maddesi uyarınca iptale tabi olduğunu çünkü borçlu şirket temsilcisi (M. L. M.)’nin dava konusu taşınmazı alacaklılarından mal kaçırarak amacıyla önce (N. M.)’ye sonra da (M. K.)’ye devrettiğini, (N. M.)’nin bu taşınmazı 400.000 TL’ye aldıktan on ay sonra 280.000 TL bedelle diğer davalı (M. K.)’ye satmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğunu çünkü taşınmazın değeri yükselmiş olmasına rağmen sanki değeri düşmüş gibi daha düşük bedelle tekrar devredilmiş olmasının bir anlamı olmadığını, her iki davalının da dava konusu taşınmazı satın alabilecek mali güçlerinin bulunmadığını, ayrıca taşınmaz üzerinde ipotek bulunduğunu ve taşınmazın bu ipotekle yükümlü olarak adı geçen davalılara satıldığını, son malik (M. K.) ile davalı-borçlu şirketin hem komşu hem hemşehri olduklarını bu nedenle (M. K.)’nin ‘borçlu şirketin mal kaçırarak kastıyla bu satışı gerçekleştirdiğini bilebilecek durumda olduğunu’ (İİK mad. 280/I), bu satışta ilk alıcı (N. M.)’nin paravan kişi olarak kullanılmış olduğunu,

-Dava konusu satışın ayrıca İİK m.278/III- 2 uyarınca yani ‘tapuda gösterilen satış bedeli ile taşınmazın gerçek değeri arasında fahiş fark bulunması’ nedeniyle de iptale tabi olduğunu çünkü dava konusu işyerinin bulunduğu iş hanının İstanbul’un en yoğun ve işlek olan bir işyeri olduğunu,

- Tasarrufun iptali davalarında görevli mahkeme Asliye Hukuk Mahkemesi olduğundan davanın Asliye Hukuk Mahkemesinde açılmış olduğunu keza yetkili mahkemenin de taşınmazın bulunduğu yer mahkemesi olmayıp, davalılardan birinin mahkemesinde açılabileceğinden yetkili mahkeme olarak İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesinde davanın açılmış olduğunu,

- İİK 281/II uyarınca ‘tasarrufun iptali davalarında alacaklının talebi üzerine mahkemece ihtiyati haciz kararı verilebileceği’nden mahkemeden ihtiyati haciz kararı verilmesini istediklerini hatta bu konuda kendilerinden teminat istenmemesini” bildirmiştir.

- Davalı (E.) ŞTİ. temsilcisi 12.01.2017 tarihli “cevap dileçesi”nde özetle

“ – 2013 yılı eylül ayında bankadan 320.000 TL kredi kullanarak dava konusu işyerini satın aldığımı, 2014 yılı kasım ayında para sıkışıklığı nedeniyle aldığım işyerini satmaya karar verdiğimi ve (N. M.) isimli kişiye 663.000 TL’ye sattığımı,

- Borçları karşılığında piyasaya dağılmış durumda olan çeklerini toplayamadığımı bu yüzden, çeklerini elinde bulunduran alacaklarının çeklerini icraya koyduğunu, zor duruma düştüğünü aslında iyiniyetli bir kişi olduğumu vs.”

belirtmiştir.

- Davalı (N. M.) vekili 09.02.2017 tarihli “*cevap dilekçesi*”nde özetle

– Davacı tarafından eksik harç yatırılarak bu davanın açıldığını, tasarrufun iptali davasının ‘belirsiz alacak davası’ niteliğinde olmadığını, davacının alacak miktarı ile tasarrufa konu taşınmazın tasarruf tarihindeki gerçek değerinden hangisi az ise ona göre harç hesaplandığını,

- Davacının dava dilekçesine ekli olarak sunduğu haciz tutanağına bakarak borçlunun aciz halinde olduğu sonucuna varılamayacağı, borçlunun tüm malvarlığının araştırılarak dosya borcunu karşılayıp karşılamadığının tespiti gerektiğini, aciz vesikasının dava şartı olduğunu bu şart yerine getirilmeden açılan davanın dinlenmeyeceğini,

- Davacı alacaklı şirket ile çekleri ciro eden dava dışı diğer icra borçlusu (P.) ŞTİ.’nin kardeş olduklarını, iptal davalarında davalı üçüncü kişinin ‘borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu’ ileri sürmesi halinde bu iddianın incelenmesi gerektiğini, davalı-borçlu şirketin ‘takip konusu çekleri diğer takip borçlusu (P.) ŞTİ.’den kendisine iade etmesi gerektiğini talep etmesine rağmen bu çeklerin kendisine iade edilmeyip davacı alacaklıya teslim edilip onun tarafından borçlu şirket hakkında icraya konulduğunu, böylece muvazaalı bir icra takibi yapıldığını’,

- Takip konusu borcun doğum tarihinin araştırılması gerektiğinin, davacının dilekçesinde belirttiği ‘çek giriş bordroları’nın gerçeği yansıtmadığının davacı tarafın defterlerinde inceleme yapılarak araştırılması gerektiğini,

- Dava konusu taşınmazın üzerindeki mükellefiyetlerle birlikte müvekkil tarafından satın alındığını,

- Davalı borçlu şirketin davacı alacaklıya iddia edildiği kadar borcu olup olmadığı, müvekkilince bilinmediğini,

- Müvekkilinin yatırım yapmak amacıyla dava konusu taşınmazı satın aldığını, dava konusu işyerinin yapılan pazarlık sonucunda 100.000 TL peşinatın banka aracılığı ile 300.000 TL’nin tapuda satış sırasında ve (...) Katılım Bankasına olan ipotekli borcun ise 263.000 TL olarak ödendiğini, banka kredisinin ise bir yıl boyunca Akbank Batı Ataşehir şubesindeki hesaptan ödendiğini,

- Dava konusu taşınmazın satın alındıktan sonra müvekkili tarafından (K.) ŞTİ.’ye aylık 2.000 TL’ye kiralandığını,

- Dava konusu taşınmazın müvekkili tarafından gerçek değerine yakın bir bedelle satın alındığını, gerçek değeri ile satın alınan değeri arasında fahiş bir fark bulunmadığını,

- Dava konusu taşınmazın yaklaşık bir yıl sonra 670.000 TL bedelle dördüncü kişi diğer davalı (M. K.)’a satıldığını,

- Müvekkilinin dava konusu taşınmazı satın alma gücünün bulunduğunu, vs.” bildirmiştir.

- Davalı (M. K.) vekili 13.02.2017 havale tarihli “*cevap dilekçesi*”nde özetle;

– Müvekkili (M. K.)’nin, ... A blok Kat:7-8-9-İstanbul’da faaliyet gösteren (C.) ŞTİ.’nin 1/2 ortağı olup güvenlik sektöründe faaliyet gösteren bir şirket olduğunu, dava konusu taşınmazı satın alma gücünün bulunduğunu,

- Satın alma işlemi sırasında müvekkilinin davalı borçlunun mali durumunu bilmesinin mümkün olmadığını, diğer davalıların hangi kasıtle hareket ettiklerini de bilmediğini,

- Müvekkilinin taşınmazı satın aldığı gün taşınmaz üzerindeki ipoteğin kalkmış olduğunu,

- Müvekkili tarafından dava konusu taşınmaz için 670.000 TL ödeme yapıldığını,

- Müvekkili ile davalı-borçlu (E.) ŞTİ.’nin komşu olmadığı gibi aralarında hiçbir tanışıklığın da bulunmadığını,

- Borçlu (E.) ŞTİ.’ne ait olmayan adreslerde tutulan haciz tutanaklarının ‘geçici aciz vesikası’ kabul edilerek davaya dayanak yapılamayacağını,

- Alacağa dayanak teşkil eden belgelerin ticari defterlerde kayıtlı olup olmadığının incelenmesi gerektiğini vs.” belirtmiştir.

• Davacı vekili tarafından 15.02.2017 tarihinde “davalı- (E.) ŞTİ.’nin cevap dilekçesine karşı verdiği beyan ve cevap dilekçesi”nde özetle;

- Davalı-borçlu (E.) ŞTİ.’nin mahkemeye sunduğu cevap dilekçesinin süresinden sonra olması nedeniyle, dava dilekçesinde yazılı hususların tümünü inkar etmiş sayılmasına karar verilmesi gerektiğini,

- Dava konusu taşınmazın toplam 663.000 TL’ye (N. M.)’ye satıldığı iddiasının kabul edilemeyeceğini, çünkü dava konusu taşınmazın 400.000 TL bedel ile davalı borçlu (E.) ŞTİ. diğer davalı (N. M.)’ye ve davalı (N. M.) tarafından da -10 ay sonra-280.000 TL bedelle davalı (M. K.)’ye devredildiği tapu kayıtlarının incelenmesinden anlaşılmalakta olduğunu,

- Pelpa Ticaret Merkezi gibi İstanbul’un merkezinde ve önemli bir konumda olan taşınmazın değerinin bir yıl geçmeden bu kadar düşmesinin kabul edilemeyeceğini bunun hayatın olağan akışına aykırı olduğunu,

- Davalı-borçlu (E.) ŞTİ. tarafından dava konusu taşınmaz satışına ilişkin ödemenin 300.000 TL’lik kısmının elden alındığına ilişkin iddianın kabul edilemeyeceğini,

- Davalı-borçlu sayın mahkemece yazılan müzekkere nedeniyle ... Emniyet Müdürlüğü tarafından yapılan tahkikat sonucunda düzenlenen tutanak ile ‘ davalı (N. M.)’nin aylık 1.300 TL ücret karşılığında sağlıkçı olarak çalışan başka geliri, menkul ve gayrimenkul malı olmayan bir kişi olduğu’ tespit edildiğinden, dava konusu taşınmazı alabilecek maddi güç ve imkana sahip bulunmadığını,

- Davalı-borçlu (E.) ŞTİ.’nin dava konusu taşınmazın davalı (N. M.)’ye 263.000 TL kredi borcu ile birlikte devir edildiği iddia edilmekte ise de, dosyaya celp edilen ... Bankası AŞ.’nin cevabından anlaşılacağı üzere dava konusu taşınmazın, davalı-borçlu (E.) ŞTİ. tarafından 19.11.2014 tarihinde davalı-(N. M.)’ye devredilmiş olmasına rağmen bahsi geçen kredi borcu 01.10.2015 tarihinde bizzat davalı-borçlu (E.) ŞTİ. tarafından ödenmiş olduğundan bu durum davalılar arasında muvazaaya dayalı bir ilişkiyi açıkça teyit ettiği,

- ... Emniyet Müdürlüğü tarafından yapılan tahkikattan anlaşıldığı üzere davalı-borçlu (E.) ŞTİ. tarafından davaya konu taşınmazın muvazaalı olarak devredildiği hususu davalı (N. M.)’nin sigortalı olarak çalıştığı (Ş.) Şirketler Grubu ile davalı-borçlu (E.) ŞTİ.’nin de ticari ilişkisinin olması bir tesadüf olarak değerlendirilemeyeceğini,

- Davalı (N. M.) ile diğer davalı-borçlu (E.) ŞTİ. yetilisi (M. L. M.) arasında dost/ahbap ilişkisi mevcut olduğunu, keza (M. L. M.) ile diğer davalı (M. K.)’nin hemşehri olup Kayseri nüfusuna kayıtlı oldukları ve dost/ahbaplık ve komşu esnaf olması

nedeniyle borçlu şirketin mali durumunu ve mal kaçırma kastıyla hareket ettiğini bilebilecek durumda bulunması nedeniyle,

Davaya konu tasarrufun İİK. m. 280/I uyarınca iptaline karar verilmesini” talep etmiştir.

• Davacı vekili 15.03.2017 tarihli “*davalı (M. K.) vekilinin cevap dilekçesine ilişkin beyan ve cevapları*”nda özetle;

“- Davalı (M. K.)’nin iptali talep edilen tasarrufa konu işyerini satın alabilecek maddi güç ve imkanının bulunmadığını,

- Davalı-borçlu (E.) ŞTİ.’nin sicil adresi ‘... A Blok K:6’ iken diğer davalı (M. K.)’nin yetkilisi/ortağı bulunduğu (C.) ŞTİ.’nin ticaret sicili adresinin ‘... A Blok K:7-8-9’ olduğunu yani her iki davalının da ‘...nde aynı blokta altı üstlü komşu’ olduklarını, ayrıca davalı-borçlu (E.) ŞTİ.’nin yetkilisi olan (M. L. M.) ile diğer davalı (M. K.)’nin, Kayseri nüfusuna kayıtlı olup, ikisinin ‘hemşehri ve komşu esnafı’ olması ve aralarındaki dostluk/ahbaplık ilişkisi nedeniyle (M. K.)’nin borçlu şirketin mali durumunu bilebilecek konumda olduğunu bu nedenle, bu iki şirketin birbirlerini tanımadıkları iddiasının hayatın olağan akışına aykırı olduğunu,

- Davalı (M. K.) bir taraftan dava konusu taşınmazın tapu resmi senesinde taşınmazı 280.000 TL’ye değil 670.000 TL bedelle satın aldığını ileri sürmesinin de düşündürücü olduğunu ve bu çelişkili beyanların gerçek dışı olduğunun kabulü gerektiğini, taşınmazın satış bedelinin 670.000 TL olduğu bu bedelin 548.450 TL’sinin elden ödendiği iddiası tapudaki satış bedelinin ise 280.000 TL olduğu dikkate alındığında, Yargıtay’ın içtihatlarına göre ‘tapuda belirtilen satış bedeli ile taşınmazın rayiç değeri arasında bir mislini aşan fark bulunduğu bu fark fahiş fark olarak sayılacağına’ ve yapılan tasarrufun iptaline neden olacağına,

- ‘Davalı (M. K.) ile davalı-borçlu (E.) ŞTİ.’nin komşu olmadığı aralarında hiçbir tanışıklık bulunmadığı’ iddiasının da gerçek dışı olduğunu çünkü her iki şirketin de ticaret sicili kayıtlarında ... A Blokta altı üstlü oturduklarının açıkça görüldüğünü, davalı (M. K.)’nin kendisine dava dilekçesi tebliğ edilir edilmez aynı gün davalı (M. K.)’nin yetkilisi ve ortağı olduğu (C.)BİLİŞİM ŞİRKETİ adresini –genel kurul kararıyla- ‘... B Blok Kat:7-8-9’ adresine yani adı geçen iş merkezinin a bloktaki adresini hemen b blokta yeni adresine taşıttığını,

- Vekili olan alacaklı (E.) ŞTİ. tarafından İstanbul ... İcra Müdürlüğünün 2016/... sayılı dosyasından, alacağını tahsil amacıyla borçlu şirketin ‘... mahallesi ... A Blok Kat:6 no:644 .../İSTANBUL’ adresine, 17.08.2016 tarihinde gidildiğini, yine İstanbul ... İcra Müdürlüğünün 2015/... sayılı dosyasındaki alacağının tahsili amacıyla ise borçlu şirketin ‘... Mahallesi ... A Blok Kat:6 No:644 .../İSTANBUL’ ve ‘... Mahallesi ... A Blok Kat:4-5 No:167 .../İSTANBUL’ adresine 22.09.2016 tarihinde hacze gidildiğini ve bu hacizlerde ‘borçlu (E.) ŞTİ.’ ye ait haczi kabil mal bulunmadığı’ nın haciz tutanağında belirtilmiş olduğunu, bu haciz tutanaklarının ‘aciz vesikası’ hükmünde olduğunu,

- Mahkemeye sundukları ‘çek çıkış bordroları’ ile sabit olduğu üzere borcun doğum tarihinin, tasarruf tarihinden önce olduğunu bu hususun ticari defter kayıtlarında aynen görüleceğini, vs.”

belirterek “talebi doğrultusunda dava konusu tasarrufun iptaline karar verilmesini” istemiştir.

● Mahkemece “*dava dosyası ve davacının ticari defterleri üzerinde*” yaptırılan **bilirkişi incelemesi** sonucunda bilirkişi tarafından düzenlenen raporda;

“- Davacı tarafından takip konusu yapılan (dört) adet çek tutarının 290.000 TL olduğu ve her bir çek karşılığı bankadan tahsil edilen teminat tutarı olan 4.800 TL’nin bankadan davacı tarafından tahsil edildiği ve kalan 285.200 TL’nin tahsili için icra takibi yapıldığı,

- Davacı ile dava dışı çekleri ciro eden firma olan (P.) AŞ. arasındaki cari hesap hareketinin 15.01.2014 tarihinde başladığı,

- Dava dışı (P.) AŞ. ‘nin takibe konu çeklerin davacıya ciro edildiği 18.09.2014 tarihinden 19.09.2014 tarihine devreden cari hesap bakiyesinin 17.635.734,29 TL borçlu olduğu, 11.10.2019 tarihinden 12.10.2019 tarihine devreden cari hesap bakiyesinin 14.329.703,38 TL borçlu olduğu, 14.10.2019 tarihinden 15.10.2019 tarihine devreden cari hesap bakiyesinin 13.120.492,21 TL borçlu olduğu,

- Çeklerin ciro edildiği tarihlerde dava dışı (P.) AŞ.’nin davacı (Ö.) AŞ.’ye çek tutarından daha fazla borçlu olduğunu, icra takibine konu çeklerin ciro edildikten sonra da dava (P.) AŞ.’nin davacıya borçlu olduğunun tespit edilmiş olduğu” belirtilmiştir.

● Mahkemece dava konusu “İstanbul ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 10617 ada, 1 parselde kayıtlı” taşınmazın tasarruf tarihindeki değerinin tespiti konusunda tayin edilen bilirkişilerce düzenlenen 21.10.2019 tarihli raporda;

“*Dava konusu taşınmazın (işyerinin) 19.11.2014 tarihindeki kıymetinin 415.000,00 TL, 02.10.2015 tarihindeki değerinin 445.000,00 TL olduğu*”

belirtilmiştir.

*

Mütalâa ve (dava) konusu uyumsuzlukta;

A- Hemen belirtelim ki;

Yukarıda²⁸³⁵ ifade ettiğimiz gibi, tasarrufun iptali davalarında ‘*borçlunun hangi tasarruflarının iptale tabi olduğu*’ nun tayini hususu hakimnin takdirine bırakılmış olduğundan (İİK. m.281; HMK. m.33), davacı tarafından İİK’nin 278,279 ve 280. maddelerinden birine dayanılmış olsa dahi, mahkeme bununla bağlı olmayıp, kendisi (re’sen) ‘*diğer bir iptal sebebi*’ ne göre “*iptal kararı*” verebilir...

B – Yukarıda²⁸³⁶ ifade ettiğimiz gibi; hukukumuzda tasarrufun iptaline karar verilebilmesi için ‘*davacı-alacaklının alacağıının, dava (iptal) konusu tasarruftan önce doğmuş olması aranmakta olduğu*’ ndan ‘*takip konusu borcun çek’ten doğmuş olması ve davacının ‘alacağıının, çekin düzenlenmesine neden olan temel ilişkiden doğmuş olduğunu*’ ileri sürüp bunu kanıtlaması halinde ‘*çekin düzenlendiği (keşide) tarihi*’ ne (çekin bankaya ibraz edildiği tarihe) değil, ‘*temel ilişki tarihi*’ ne itibar edildiğinden, somut olayda da mahkemece, “*davacının alacağıının doğum tarihinin tespiti için*” bilirkişi olarak görevlendirdiği mali müşavir tarafından, davacının ticari defterleri üzerinde yapılan inceleme sonucunda mahkemeye sunulan raporda açıkça ‘*dava konusu 31.03.2015, 30.04.2015, 31.03.2015 ve 15.05.2015 vade tarihli çeklerin 18.09.2014 tarihinde dava dışı (P.) AŞ. tarafından davacıya ciro edildiği*” belirtilmiş olduğundan, dava konusu

²⁸³⁵ Bknz: Yuk. Dipn. 15-17

²⁸³⁶ Bknz: Yuk. Dipn. 30-39

tasarruf ise 19.11.2014 tarihinde –yani bu tarihten çok sonra- gerçekleşmiş olduğundan,davacının, davalı-borçludaki alacağının ‘*tasarruftan önce doğduğu*’ anlaşılmaktadır...

C - Yukarıda²⁸³⁷ belirttiğimiz gibi; tasarrufun iptali davalarında ‘*davacının, davalı-borçludaki alacağının gerçek bir alacak olması*’ gerektiğinden, davacı ‘*tacir*’ olduğundan, takip (ve dava) konusu alacağının ticari defterlerinde kayıtlı olması²⁸³⁸ gerekir. Somut olayda, davacının ticari defterlerinde inceleme yapması için görevlendirilmiş olan mali müşavir tarafından yapılan inceleme sonucunda mahkemeye sunulan ‘*rapor*’da “*takip konusu 31.03.2015, 30.04.2015, 31.03.2015 ve 15.05.2015 tarihli çeklerin, davacıya, dava dışı (P.) AŞ. tarafından 18.09.2014 tarihinde ciro edildiği ve davacının ticari defterlerinde kayıtlı olduğu*” açıkça belirtilmiş olduğundan, somut olayda davacının alacağının ‘*gerçek bir alacak olduğu*’ görülmektedir.

D – Yukarıda²⁸³⁹ vurguladığımız gibi; davacının iptal davası açabilmesi (daha doğrusu açtığı iptal davasının görülebilmesi) için; “*alacaklı tarafından, borçlu hakkında iptal davası açılmadan önce veya dava sırasında icra takibi yapılıp, bu takibin ve takip konusu alacağın kesinleşmiş olması*”²⁸⁴⁰ gerekmektedir. Somut olayda, davalı-borçlu hakkında davacı-alacaklı tarafından İstanbul ... İcra Müdürlüğünde (Dos. No: 2016/...) ve İstanbul ... İcra Müdürlüğünde (Dos. No: 2015/...) yapılmış olan her iki takip de kesinleşmiş durumdadır...

E – Yukarıda²⁸⁴¹ belirttiğimiz gibi; tasarrufun iptali davalarında aciz belgesi ‘*özel bir dava şartı*’ olduğundan davacı tarafından mahkemeye ‘*kesin aciz belgesi*’ (İİK. m. 143/105/I) veya ‘*geçici aciz belgesi*’ (İİK. m.105/II) sunulması gerekmektedir.

Davacı, icra dairesinden ‘*kesin aciz belgesi*’ almadan, ‘*borçlunun, bulunan ve haciz edilen mallarının icra dairesince takdir edilen kıymetlerine göre, borcu karşılamayacağını belirten haciz tutanağı*’na (İİK. m. 105/II) ve “*borçlunun dosya borcunu karşılar miktarda ‘taşınmaz’, ‘araç’ ve ‘para’sı bulunmadığını belirten –dosya içeriğindeki- Tapu Müdürlüğünün, Trafik Müdürlüğünün ve Bankaların cevabi yazılarını içeren icra dosyası içeriğine*” de ‘*geçici aciz belgesi*’ olarak dayanabilir.

Somut olayda; İstanbul ... İcra Dairesinin 2016/... sayılı ve İstanbul ... İcra Dairesinin 2015/... sayılı takip dosyalarından –sırası ile; 17.08.2016 ve 22.09.2016 tarihlerinde yapılan haciz sırasında düzenlenen haciz tutanaklarında açıkça haciz mahallinde haczi kabil mal bulunmadığı belirtilmiştir”.

Ayrıca, Tapu ve Trafik kayıtlarından yapılan sorgulamada, borçlu adına kayıtlı taşınmaz ve araç bulunmadığı dosya içeriğinden anlaşıldığı gibi, Bankalara -‘borçlunun mevduatının bulunup bulunmadığı’ konusunda- gönderilen haciz ihbarnamelerine de olumlu cevap alınamamıştır.

Böylece, dosya borçlusu şirketin, dosya borcunu karşılayacak malı bulunmadığı anlaşıldığından icra dosyaları “*geçici aciz belgesi*” niteliğini taşıdığı sonucuna varılmıştır.

F - Yukarıda²⁸⁴² belirttiğimiz gibi; tasarrufun iptali davasında ‘*davanın esasına girilebilmesi için gerçekleşmesi gereken dava şartları*’nın yani ;

²⁸³⁷ Bknz. Yuk. Dipn. 40-76

²⁸³⁸ Bknz. Yuk. Dipn. 50

²⁸³⁹ Bknz. Yuk. Dipn. 77-95

²⁸⁴⁰ Bknz. Yuk. Dipn. 96, 99

²⁸⁴¹ Bknz. Yuk. Dipn. 100, 112

²⁸⁴² Bknz. Yuk. Dipn. 18-29

- a) *Takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olması*
- b) *Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması*
- c) *Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibinin ve alacağın kesinleşmiş olması*
- ç) *Borçlu hakkında kesin aciz belgesi ya da geçici aciz belgesi (niteliğinde haciz tutanağı) düzenlenmiş olmalıdır.*

Somut olayda gerçekleştiği anlaşılmıştır.

G – Dava konusu taşınmaz Tapuda, davalı-borçlu tarafından, diğer davalı-üçüncü kişi (N. M.)’ye 400.000,00 TL’ye satılmış gibi gösterilmiş davalı-borçlu ise bu taşınmazı 663.000,00 TL’ye davalı-üçüncü kişi (N. M.)’ye sattığını bildirmiş, davalı-üçüncü kişi (N. M.) da bu rakamı (100.000,00+300.000,00+263.000,00=663.000,00) –mahkemeye sunduğu 09.02.2017 tarihli “*cevap dilekçesi*”nde- doğrulamıştır.

Dosya içinde bulunan; davalı-üçüncü kişi (N. M.)’nin ‘SOSYAL VE MALİ DURUMU’ nu belirtir 22.12.2016 tarihli TUTANAKTA “*BU KİŞİNİN AYLIK GELİRİNİN 1.300 TL OLDUĞU*” saptanmış olduğundan, dava konusu taşınmazı –yukarıda belirtilen bedelle- satın almaya ‘mali gücü müsait olmadığından²⁸⁴³’ dava konusu taşınmazın bu davalı tarafından satın alınması ‘*hayatın olağan akışına*²⁸⁴⁴’ aykırı olduğundan iptale tabidir.

H – Yukarıda²⁸⁴⁵ ayrıntılı olarak açıkladığımız gibi; ‘*malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun, alacaklılarına zarar verme kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumun ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde iptal edilebilir.*’ (İİK. m. 280/I) .

Yine yukarıda²⁸⁴⁶ ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi; davalı-borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin iddia ve savunmalarında ‘*hayatın olağan akışına aykırılık*’ bulunması halinde, bu tutarsız iddia ve savunmalar, taraflar arasında yapılmış olan tasarrufların iptaline neden olur.

Somut olayda, ‘*davalı-borçlu*’ (E.) ŞTİ. ile ‘*davalı-dördüncü kişi*’ (M. K.);

a) ...nde aynı Blokta -(A) Blokta- altlı/üstlü komşudurlar (“*borçlu*” (E.) ŞTİ.’nin adresi; ... A Blok K:6, “*davalı-dördüncü kişi*” (M. K.)’nin adresi; ... A Blok, Kat:7-8-9)

b) “*Borçlu*” (E.) ŞTİ.’nin yetkilisi (M. L. M.) ile “*davalı-dördüncü kişi*” (M. K.), Kayseri nüfusuna kayıtlı olup hemşehridirler, aralarında dostluk/arkadaşlık bulunmaktadır.

Bu nedenle; İİK. m. 280/I uyarınca, davalı-dördüncü kişi “*borçlu (E.) ŞTİ.’nin mali durumunu, mal kaçırma kastıyla hareket ettiğini bilmediğini*” ileri süremez. Böyle bir savunma “*hayatın olağan akışına aykırı*” olur...

c) “*Borçlu*” (E.) ŞTİ. ile “*davalı-dördüncü kişi*” (M. K.) (ve temsilcisi/ortağı olduğu (C.) BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ İTH. İHR. VE TİC. LTD. ŞTİ.) aynı iş kolunda (sektöründe) ‘elektrik ve elektronik alanında’ çalışmakta olduklarından, yukarıda²⁸⁴⁷ belirttiğimiz gibi, davalı-dördüncü kişi “*borçlunun mali durumunu ve mal kaçırma kastı ile hareket ettiğini bilmediğini*” ileri sürmesi ‘*hayatın olağan akışına*’ aykırı olur.

²⁸⁴³ Bknz. Yuk. Dipn. 179-189

²⁸⁴⁴ Bknz Yuk. Dipn. 147-166

²⁸⁴⁵ Bknz. Yuk. Dipn. 113-143

²⁸⁴⁶ Bknz. Yuk. Dipn. 147-166

²⁸⁴⁷ Bknz. Yuk. Dipn. 167-178

İ – Yukarıda²⁸⁴⁸belirttiğimiz gibi; tasarrufun iptali davalarında borçlu ile işlemde bulunmuş olan davalı-üçüncü kişinin “*dava konusu taşınır/taşınmazı satın alabilecek parasal (mali) güce sahip olması*” gerekmektedir. Somut olayda; gerek ‘*davalı-üçüncü kişi*’ (N. M.)’nin ve gerekse yine ‘*davalı dördüncü kişi*’ (M. K.)’nin ‘*aylık kazancı*’ hakkında mahkemece yaptırılan soruşturma sonucunda düzenlenen SOSYAL VE EKONOMİK DURUM TUTANAĞI’nda belirtilen ‘*gelir miktarı*’ dava konusu taşınmazı satın alma güçlerinin bulunmadığını ortaya koymakta olduğundan, bu kişilerin bu gelir durumu ile dava konusu taşınmazı satın alabilmiş olmalarının kabulü ‘*hayatın olağan akışına aykırı*’ olması sonucunu doğurmaktadır.

J - Yukarıda²⁸⁴⁹ belirttiğimiz gibi; “dava konusu taşınmazın rayiç değerinin çok üstünde bir bedelle satılmış olması” –yüksek mahkemece ‘*yukarı doğru aşırı oransızlık*’ olarak nitelendirilerek- yapılmış olan satış ‘*hayatın olağan akışına aykırılık*’ nedeniyle iptal edilmektedir. Somut olayda, dava konusu “İstanbul ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 10617 ada, 1 nolu parsel, B blok, 167 nolu bağımsız bölüm” kayıtlı taşınmaz, tapuda 07.10.2015 tarihinde 280.000,00 TL bedelle davalı-üçüncü kişi (N. M.) tarafından, davalı-dördüncü kişi (M. K.)’ye satılmış, mahkemece yaptırılan bilirkişi incelemesinde “bu taşınmazın devir (satış) tarihi olan 02.10.2015 tarihindeki rayiç değerinin 445.000,00 TL olduğu belirtilmiştir”. Davalı-dördüncü kişi (M. K.) ise yargılama sırasında “*bu taşınmazı 670.000,00 TL’ye aldığım*” bildirmiş (ikrar etmiş) olduğundan, “**dava konusu taşınmazın rayiç değerinin çok üstünde bir bedelle satılmış olduğu anlaşıldığından, bu satış hayatın olağan akışına aykırı bulunduğundan**” iptali gerekir.

K – Tasarrufun iptali davalarında “*hakim, iptal edilmesi istenen tasarruf konusu mallar hakkında davacının istemi üzerine davacının alacak ve fer’ileri ile sınırlı olarak*²⁸⁵⁰” “*ihtiyati haciz kararı*” (İİK. m. 281/II) verebileceğinden –olayda olduğu gibi- dava dilekçesinden ‘tasarrufun iptali kararı verilmesi gerekeceği’nin kolaylıkla anlaşıldığı durumlarda²⁸⁵¹ mahkemece *teminat aranmaksızın* ihtiyati haciz kararı verilmesi uygun olur...

L – Tasarrufun iptali davası, HMK’nin genel hükümleri gereğince “davalı-borçlu ya da davalı üçüncü kişinin yerleşim yerindeki²⁸⁵² (HMK. m.6,7) asliye hukuk mahkemesinde²⁸⁵³ (HMK. m.2/(1)) açılacağından, somut olayda da bu dava ‘davalı-borçlu’ ile ‘davalı-üçüncü kişi’ nin yerleşim yeri olan İstanbul ... Asliye Hukuk Mahkemesi’nde açılmıştır...

M – İptal davası sabit olduğu (kazanıldığı) takdirde, davacı, dava konusu mal üzerinde, sanki o mal hala borçlunun malvarlığında (mülkiyetinde) imiş gibi, cebri icra yolu ile hakkını (alacağını) almak yetkisini elde eder. Dava konusu mal, «iptal kararı» ile borçlunun mülkiyetine (malvarlığına) dönmez. Üçüncü kişi yine «malik» olmakta devam eder. Bu husus, iptal davasının *aynî* bir dava olmayıp, *kişisel* bir dava olmasının sonucudur.²⁸⁵⁴

Somut olayda da –isabetli bir şekilde- iptal davası bedele dönüştürülmemiş olduğundan, dava konusu “İstanbul ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 10617 ada, 1 nolu parsel, B blok, 167 nolu bağımsız bölüm” de kayıtlı taşınmaza ilişkin tasarrufun –İstanbul ... İcra Dairesinin 2016/... ve İstanbul ... İcra Dairesinin 2015/... sayılı dosyalarındaki “davacının alacak ve fer’ileri ile sınırlı olarak iptaline ve davacıya dava konusu taşınmaz

²⁸⁴⁸ Bknz. Yuk. Dipn. 179-189

²⁸⁴⁹ Bknz. Yuk. Dipn. 210-219

²⁸⁵⁰ Bknz. Yuk. Dipn. 220

²⁸⁵¹ Bknz. Yuk. Dipn. 225-232

²⁸⁵² Bknz. Yuk. Dipn. 236-252

²⁸⁵³ Bknz. Yuk. Dipn. 253-254

²⁸⁵⁴ Bknz. Yuk. Dipn. 9-14

üzerinde cebri icra (haciz ve satış) yetkisinin tanınmasına” karar verilmesinin talep edilmiş olmasında herhangi bir yasaya aykırılık bulunmamaktadır.

SONUÇ:

Buraya kadar ayrıntılı şekilde açıkladığımız nedenlerle; Takdiri muhterem mahkemeye ait olmak üzere:

A) Davalı-borçlu (E.) ŞTİ. ile diğer davalı (N. M.) arasındaki –İstanbul İli, ... İlçesi, ... Mahallesi, 10617 Ada, 1 Nolu Parsel, (B) Blok, 167 Nolu Bağımsız Bölüme ilişkin 19.11.2014 tarihli satış işlemi (tasarrufu);

a - “İstanbul’un cazibe merkezlerinden olan ...ndeki 400.000,00 TL’ye satılmış (satın alınmış) gibi gösterilmesi İİK. m. 278/III-2 uyarınca iptale tabi olduğu gibi,

b – Davalı-üçüncü kişi (N. M.)’nin bu taşınmazı satın alabilecek mali gücü de bulunmadığından yapılan bu satış işlemi ‘*hayatın olağan akışına aykırı*’ İİK. m. 280 olduğundan²⁸⁵⁵ iptale tabidir.

B) Davalı-üçüncü kişi (N. M.) tarafından bahsi geçen taşınmazın;

a - Satın alındıktan **10 ay sonra**; 07.10.2015 tarihinde, diğer davalı (M. K.)’ye satın alındığı bedelden çok daha düşük bir bedele 280.000,00 TL’ye satılmış gibi gösterilmesi ‘*hayatın olağan akışına*’²⁸⁵⁶ aykırı olduğu gibi,

b – Davalı (M. K.)’nin “bu taşınmaz için satıcı (N. M.)’ye -dosyadaki emlakçı birlikçilerce belirtilen rayiç değerinin çok üstünde bir bedel olan- **670.000,00 TL ödemiş olduğunu ikrar etmiş** olması da, yukarıda²⁸⁵⁷ belirttiğimiz gibi, iptal nedenidir.

c – Davalı (M. K.), davalı-borçlu (E.) ŞTİ. ile ...’nde –altı/üstlü oturur vaziyette-komşu olduklarından (dava dilekçesini aldıktan sonra şirket bu adresi terk edip aynı iş merkezinin karşı bloğuna taşınmış olduğundan),

Ayrıca, borçlu-şirket sahibi (yetkilisi) (M. L. M.) ile aralarında davalı- (M. K.) ile *arkadaşlık/dostluk/hemşehrilik* bulunduğundan *aynı nüfusa kayıtlı oldukları* ifade edildiğinde,

İİK. m. 280/I uyarınca²⁸⁵⁸ “*borçlu şirketin mali durumunu ve mal kaçırma kastıyla hareket ettiğini*” bilebilecek durumda olduklarında,

d – Borçlu şirket ile aynı sektörde çalıştıklarından²⁸⁵⁹, bu konudaki Yargıtay içtihatları uyarınca, davalı-M. K.)’nin, borçlu şirketin mali durumunu bilmemesi ‘*hayatın olağan akışı*’na²⁸⁶⁰ aykırı olduğundan,

e – Davalı (M. K.)’nin dosya içinde bulunan bu kişinin ‘SOSYAL DURUM VE EKONOMİK DURUMU’nu belirtir 13.10.2017 tarihli TUTANAK’ın içeriğine göre dava konusu taşınmazı ‘*mali güç’e sahip olmadığından*²⁸⁶¹, kendisine yapılmış olan tasarruf iptale tabidir.

Yukarıdaki hususları belirtir “*uzman görüşümüzü*” HMK. m. 293, davacı vekili ... tarafından İstanbul ... Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 2016/... Esas sayılı dosyasına ibraz etmek ve takdiri muhterem mahkemeye ait olmak üzere saygıyla sunarız.14.10.2020

²⁸⁵⁵ Bknz. Yuk. Dipn. 147-166

²⁸⁵⁶ Bknz. Yuk. Dipn. 147-166

²⁸⁵⁷ Bknz. Yuk. Dipn. 210-219

²⁸⁵⁸ Bknz. Yuk. Dipn. 113-143

²⁸⁵⁹ Bknz. Yuk. Dipn. 167-178

²⁸⁶⁰ Bknz. Yuk. Dipn. 147-166

²⁸⁶¹ Bknz. Yuk. Dipn. 179-189

(399)

KONU: Konya İcra Ceza Mahkemesi’nin 2019/... Esas ve 2020/... Karar Sayılı Dosyasına Konu Olan, “Taahhüdü İhlal Suçu”ndan (İİK m.340) Dolayı, Sanık Hakkında Verilmiş Olan ‘Beraat Kararı’nın İsabetli Olup Olmadığı

*

I – Taahhüdü ihlal, borçlunun hacizden önce veya hacizden sonra ‘borcunu taksitle ödeyeceğini’ taahhüt etmesine karşın, taksitle ödeme koşulunu geçerli bir neden olmaksızın yerine getirmemesidir.²⁸⁶²

“Ödeme taahhüdünü ihlal suçu”nun, Anayasa’nın 38/8. maddesindeki “hiç kimse yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğünü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonulamaz” hükmüne aykırı olduğu ileri sürülmüşse de *Anayasa Mahkemesi* “... itiraz konusu kuralda düzenlenen yaptırım, Anayasanın 38. maddesinin sekizinci fıkrasında sözü edilen doğrudan sözleşme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi olmayıp, kanunca getirilen ve kamu otoritesince yürütülen cebr-i icranın etkinliğini sağlamak amacıyla taşımaktadır...” gerekçesiyle bu kuralın ‘Anayasaya aykırı olmadığına’ karar vermiştir.²⁸⁶³

II – Suçun unsurları²⁸⁶⁴:**A – Suçun maddi unsuru:**

a) Fail ve mağdur: Ödeme taahhüdünü ihlal suçunun faili, taahhüt tutanağı ile borcu üstlenen kişilerdir. Tüzel kişilerin yetkili temsilcileri de bu suçu işleyebilir. Bu suçun mağduru kesinleşmiş icra takibindeki takip alacaklısıdır.

b) Eylem: “Ödeme taahhüdünü ihlal suçu”nun eylem ögesini, “ödeme taahhüdündeki taksitin veya taksitlerin süresi içinde ödenmemesi” oluşturmaktadır. “Ödeme taahhüdünü ihlal suçu”nun eylem ögesinin oluşabilmesi için aşağıdaki koşulların oluşması gerekir:

(I) Geçerli ve kesinleşmiş bir icra takibinin mevcut olması gerekir.

Borçlu, geçerli ve kesinleşmiş bir icra takibi sırasında, icra müdürü (müdür yardımcısı, haciz memuru) önünde ödeme taahhüdünde bulunmuş olmalıdır. Ödeme taahhüdünün ‘icra dairesinde’ yapılmış olmasının gerekip gerekmediği **doktrinde** ve **uygulamada** tartışmalıdır.²⁸⁶⁵

Borçlunun icra takibi kesinleşmeden önceki dönemde yapmış olduğu ödeme taahhüdü geçerli olmaz ve ödeme taahhüdüne aykırı davranması suç teşkil etmez. Ancak

²⁸⁶² ERCAN, İ. Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Suçları El Kitabı, 2. Baskı, 2020, s:99

²⁸⁶³ AYM. 28.02.2008 T. 96/65 (www.e-uyar.com)

²⁸⁶⁴ UYAR, T/UYAR, A/UYAR, C. İİK Şerhi, C:3, 3. Baskı, 2014, s:4906 vd. - ERCAN, İ. age. s:99 vd. - COŞKUN, M. İcra-İflas Suçları, 6. Baskı, 2020, s:291 vd. - KÜRTÜL, M. Açıklamalı-Örnekli-İçtihatlı- İcra ve İflas Suçları, 2. Baskı, 2014, s:372 vd. - MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, C:2, 2013, s:1881 vd - ÇETİN, E.H. İcra-İflas Suçları ve Yargılama Usulü, 3. Baskı, 2012, s:324 vd. - GÜNAY, M. İcra Suçları, 2014, s:128 vd. - ÖZMEN, İ. İcra Mahkemesinin Görevine Giren Suçlar, 2007, s:323 vd. - ARTUÇ, M/BIKMAZ, R. Açıklamalı-İçtihatlı İcra-İflas Suçları ve Yargılama Usulü, 2005, s:343 vd. - KAÇAK, N. İcra ve İflas Suçları, 2. Baskı, 2006, s:212 vd.

²⁸⁶⁵ Bknz. KURU, B. İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s:609 - UYAR, T/UYAR, A/UYAR, C. age. s:4906 - GÜNAY, M. age. s:136 - KÜRTÜL, M. age. s:372 - COŞKUN, M. age. s:293

borçlu, hakkında icra takibi yapıldığını öğrendikten sonra icra dairesine gelerek “*hakkında işleyecek sürelerden feragat ettiğini, kendisi hakkındaki takibin kesinleştirilmesini*” belirtip, ödeme taahhüdünde bulunursa, hakkında yapılmış olan takip kesinleşmiş olur ve bu aşamada yaptığı ödeme taahhüdü geçerli olduğundan, borçlunun bu ödeme taahhüdüne uymaması, İİK m.340’a göre suç teşkil eder. Yüksek mahkemenin içtihatları da bu doğrultudadır. Gerçekten **Yüksek mahkeme** bu konuda;

√ Borçlunun, icra dairesine gelerek "kendisine karşı yapılan takibe ve borca itirazı olmadığını, kendisine tanınan sürelerden feragat ettiğini, takibin kesinleştirilmesini" bildirmesi halinde, **hakkındaki takibin kesinleşmiş olacağı**- Taahhüdü ihlal suçunun oluşması için taahhüt tutanağında toplam borç miktarının, işleyen ve işleyecek faizin, vekalet ücreti, icra harç ve giderlerinin birlikte belirlenerek borçlunun taahhüdüne esas olan miktarın açıkça gösterilmesi gerektiğini²⁸⁶⁶

√ Borçlunun, icra dairesine gelerek "kendisine karşı yapılan takibe ve borca itirazı olmadığını, kendisine tanınan sürelerden feragat ettiğini, takibin kesinleştirilmesini" bildirmesi halinde, **hakkındaki takibin kesinleşmiş olacağı**- Taahhütnamede taahhüt tarihinden son ödeme tarihine kadar işleyecek faiz miktarı hesaplanarak ayrı bir kalem halinde gösterilmediği, bu konuda herhangi bir açıklık olmadığı gibi, alacaklının son ödeme tarihine kadar işleyecek faizden feragat beyanının da yer almadığı ve bu nedenlerle işleyen ve işleyecek faiz miktarının taahhüt tutanağında ayrı ayrı gösterilmemesi sebebiyle belirsizlik bulunduğundan taahhüdün geçerli olmadığını²⁸⁶⁷

√ Borçlunun, icra dairesine gelerek "kendisine karşı yapılan takibe ve borca itirazı olmadığını, kendisine tanınan sürelerden feragat ettiğini, takibin kesinleştirilmesini" bildirmesi halinde, **hakkındaki takibin kesinleşmiş olacağı**- Taahhütnamede söz konusu taahhüt tarihi ile son ödeme tarihi arasındaki faize ilişkin bir açıklama olmadığı gibi alacaklının son ödeme tarihine kadar işleyecek faizden feragat beyanının da yer almadığı ve bu nedenlerle işleyen ve işleyecek faiz miktarının taahhüt tutanağında ayrı ayrı gösterilmemesi nedeniyle belirsizlik bulunduğundan taahhüdün geçerli olmadığını²⁸⁶⁸

“Borçlu F.S’nin 18.06.2014 tarihinde aleyhine yapılan şikayete konu icra takip dosyasına Menderes İcra Müdürlüğü aracılığıyla itiraz etmesi üzerine, asıl icra dosyasının bulunduğu Antalya 15. İcra Müdürlüğünce 03.07.2014 tarihinde ‘icra takibinin durdurulmasına’ karar verildiği, ancak borçlunun icra dosyasına gelerek 02.06.2015 tarihli dilekçesi ile daha önce yaptığı itirazından vazgeçmek suretiyle ödeme taahhüdünde bulunduğu, bu nedenle hakkında kesinleşmiş bir icra takibinin bulunduğu anlaşılacakla, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının, yerinde görülmeyen ‘kanun yararına bozma isteği’nin reddine 20.09.2018 tarihinde oybirliğiyle karar verilmiştir...”²⁸⁶⁹

√ Borçlunun, icra dairesine gelerek "kendisine karşı yapılan takibe ve borca itirazı olmadığını, kendisine tanınan sürelerden feragat ettiğini, takibin kesinleştirilmesini" bildirmesi halinde, **hakkındaki takibin kesinleşmiş olacağı**- Taahhütnamede icra takibinin kesinleştiği tarihten taahhüt tarihine kadar işlemiş faiz miktarı konusunda herhangi bir açıklık olmadığı gibi, alacaklının bu tarihler arasında işlemiş faizden feragat beyanının da yer almadığı ve bu nedenle işleyen faiz miktarının taahhüt tutanağında ayrı ayrı gösterilmemesi nedeniyle belirsizlik bulunduğundan taahhüdün geçerli olmadığını²⁸⁷⁰

²⁸⁶⁶ Bknz. 12. HD. 04.02.2020 T. E: 2019/14107, K: 778 (www.e-uyar.com)

²⁸⁶⁷ Bknz. 12. HD. 10.12.2019 T. E: 13072, K: 17668 (www.e-uyar.com)

²⁸⁶⁸ Bknz. 12. HD. 12.06.2019 T. E: 6623, K: 9984 (www.e-uyar.com)

²⁸⁶⁹ Bknz. 19 CD. 20.09.2018 T. 4358/9160 (ERCAN, İ. age, s:101)

²⁸⁷⁰ Bknz. 19. CD. 14.03.2018 T. E: 2148, K: 2788 (www.e-uyar.com)

“Sanık açısından yapılan değerlendirmede, icra kefli olan sanığa, icra kefli olduğu ve taahhütte bulunduğu 01.04.2013 tarihinde ödeme emrinin tebliğ edildiği, sanığın icra taahhüdünde bulunurken **‘itiraz için belirlenen yasal sürelerden imtina ettiğine dair’ beyanının bulunmadığı, dolayısıyla kefalet ve ödeme taahhüdünde bulunduğu borç sebebiyle hakkında kesinleşmiş icra takibinin bulunmadığı bir aşamada yaptığı ödeme taahhüdünü ihlal etmesi eyleminin, ödeme şartını ihlal suçunu oluşturmayacağı gözetilmeden, ‘itirazın kabulü’ yerine ‘reddine’ karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle, anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla, ihbarname içeriği yerinde görüldüğünden, adı geçen kararın CMK’nın 309/4-d maddesi uyarınca bozulmasına...**”²⁸⁷¹

√ İcra emrinin sanığa tebliğ edilmemiş olduğu, sanığın haciz esnasında taahhütte bulunmadan önce, tüm sürelerden feragat ettiği ve **takibin kesinleştirilmesi yönünde bir beyanının da bulunmaması karşısında, hakkındaki icra takibi kesinleşmemiş bulunduğundan, taahhüdün geçerli olmayacağı ve suçun oluşmayacağı**²⁸⁷²

√ Borçlunun icra dairesine gelerek "kendisine tanınan sürelerden feragat ettiğini bildirmeden icra dosyasına taahhütte bulunmuş olması halinde, **takip kesinleşmeden yapılan taahhüdün geçerli olmayacağı ve taahhüdü ihlal suçunun oluşmayacağı- Ödeme emrinin tebliğ edilmesinden (takip kesinleşmeden) önce yapılan ödeme taahhüdünün geçerli olmayacağı- Ödeme taahhüdünde düzenleme tarihi olarak iki tarihin birlikte gösterilmesi durumunda, ödeme taahhüdünde tarihin ve bu tarihe göre yapılan hesaplamaların açıkça gösterilmesi gerekliliğinin gözardı edildiği, bu durumda suçun un-surunun oluşmayacağını**²⁸⁷³

√ Ödeme emrinin borçluya tebliğ edildiği ve takibin kesinleşmediği tarihte, alacaklı vekili ve borçlunun icra memuruna müracaat ederek, icra memurunun huzurunda borçlunun taahhütte bulunduğu, **ancak taahhütte borçlunun 'kendisine tanınan sürelerden feragat ederek takibin kesinleşmesini beklemeyeceğinden' söz edilmediği durumda, takip kesinleşmeden yapılan taahhüdün geçerli olamayacağı**²⁸⁷⁴

√ Taahhütnamenin, icra müdürlüğü tarafından icra emrinin sanığa tebliğ edilmesinden sonraki bir tarihi taşıması, sanığın haciz esnasında taahhütte bulunmadan önce **tüm sürelerden 'feragat edip takibin kesinleştirilmesi yönünde bir beyanının da bulunmaması halinde' hakkındaki icra takibi kesinleşmemiş bulunduğundan taahhüdün geçerli olmayacağı**²⁸⁷⁵

√ Borçlunun icra dairesine gelerek "kendisine tanınan sürelerden feragat ettiğini bildirmeden icra dosyasına taahhütte bulunmuş olması halinde, **takip kesinleşmeden yapılan taahhüdün geçerli olmayacağı ve taahhüdü ihlal suçunun oluşmayacağı- Sanık hakkında takip başlatıldığı, takip kesinleşmeden alacaklı vekili ve borçlunun icra memuruna müracaat ederek huzurunda borçlunun taahhütte bulunduğu, ancak taahhütte borçlunun kendisine tanınan sürelerden feragat ederek takibin kesinleşmesini beklemeyeceğinden söz edilmediği durumda takip kesinleşmeden yapılan bu taahhüdün geçerli olamayacağı**²⁸⁷⁶

belirtmiştir.

²⁸⁷¹ Bknz. 19 CD. 28.06.2016 T. 34491/20347 (ERCAN, İ. age, s:101)

²⁸⁷² Bknz. 19. CD. 25.11.2015 T. E: 17739, K: 7811 (www.e-uyar.com)

²⁸⁷³ Bknz. 11. CD. 22.01.2015 T. E: 2014/22308, K: 953 (www.e-uyar.com)

²⁸⁷⁴ Bknz. 11. CD. 11.09.2014 T. E: 15674, K: 14666 (www.e-uyar.com)

²⁸⁷⁵ Bknz. 11. CD. 12.06.2014 T. E: 12149, K: 11609 (www.e-uyar.com)

²⁸⁷⁶ Bknz. 11. CD. 06.03.2014 T. E: 6589, K: 4098 (www.e-uyar.com)

(II) Borcun ‘taksitle’ veya ‘tamamının bir defada’ ödeneceğine yönelik, para borcuna ilişkin bir borç ödeme taahhüdünde bulunmuş olması gerekir. Borçlu hacizden önce veya sonra ‘para borcunu’ taksitle ödeme taahhüdünde bulunabilir.

(III) Ödeme taahhüdünde; borcun asıl ve fer’ilerinin, taksit sayısı ve miktarı ile tarihlerinin açıkça gösterilmesi ve tutanağın birlikte imzalanması gerekir.

Yargıtay’ın yerleşik uygulamasına göre, ‘taahhüdü ihlal suçu’ nun oluşabilmesi için düzenlenen tutanakta;

-Düzenleme tarihinin,

-Takibe konu olan borç miktarının,

-Başvuru ve tahsil harcının,

-Vekâlet ücretinin,

-İcra masraflarının,

-Taahhüt tarihinden, son ödeme tarihine kadar işleyecek faizin,

-Alacaklının, son ödeme tarihine kadar işleyecek faizlerden feragat etmesi durumunda, bu beyanın da,

tutanağa açıkça yazılması gerekir. Ödenecek toplam miktarın bu şekilde rakamsal olarak belirlenmesinden sonra, tarafların belirlenen bu rakam üzerinde ‘icap’ ve ‘kabul’ de bulunması zorunludur. Alacaklının, yalnızca tutanağı imzalaması yeterli olmayıp, ödeme taahhüdü konusunda borçlunun icabını kabul ettiğine ilişkin beyanın da tutanağa açıkça yazılması gerekir. Ödeme taahhüdünde, toplam borç miktarı, bütün fer’ileri ile birlikte açıkça gösterilmemişse, taahhüt hukuken geçerli olmadığından suç oluşmaz.²⁸⁷⁷

“Ödeme taahhüdünü ihlal suçu” nun oluşması için taahhüt tutanağında, ilk ödeme tarihi olarak gösterilen tarih ile son taksit olarak gösterilen tarih arasındaki işleyecek faiz miktarının, tebligat giderinin, tahsil harcının ve peşin harcın, ayrı ayrı hesaplanarak rakamsal olarak gösterilmesi gerekir.²⁸⁷⁸

Yüksek mahkeme de çeşitli kararlarında bu konuya değinmiştir.²⁸⁷⁹

B - Suçun manevi unsuru: Ödeme taahhüdünü ihlal suçu, *kasten* işlenebilen bir suçtur. Failin taahhüt ile borcu üstlendiğini *bilmesi* ve buna rağmen borcu ödememeyi *istememesi* gerekir.

*

Mütalaa ve dava konusu uyuşmazlıkta;

Alacaklı (şikayetçi) (A. Ç.)’ye borçlu (D. K.), alacaklı tarafından ... (Konya) İcra Dairesinin 2019/... sayılı dosyası ile hakkında icra takibi yapıldıktan sonra, alacaklı vekili Av. İ. E. ile birlikte 23.01.2019 tarihinde icra dairesine giderek;

²⁸⁷⁷ Bknz. 17 HD. 14.02.2005 T. 889/1089 (ERCAN, İ. age, s:104)

²⁸⁷⁸ Bknz. 19 CD. 01.06.2017 T. 3261/5192 (ERCAN, İ. age, s:104)

²⁸⁷⁹ Bknz. 19 CD. 10.07.2018 T. 3341/8387 – 19 CD. 04.07.2018 T. 3208/8050 – 19 CD. 11.04.2018 T. 2517/4348 – 19 CD. 11.04.2018 T. 3030/4351 – 19 CD. 04.04.2018 T. 2809/4023 – 19 CD. 20.09.2017 T. 3958/7078 – 19 CD. 16.03.2017 T. 10434/2303 – 19 CD. 28.06.2016 T. 34509/20345 vb. (ERCAN, İ. age, s:105 vd.)

“Hakkımda yapılan takibe ve borca bir itirazım yoktur. Tüm yasal sürelerden feragat ediyorum, dosya kesinleştirilsin. Borcu aynen kabul ediyor ve eğer alacaklı teminat yatırmış ise bu teminatın iadesine muvafakat ediyorum. Takibe konu borcumun 23.01.2019 tarihi itibarıyla aşağıda dökümü yapılan şekilde oluştuğunu kabul ediyorum.

Dosyada belirtilen ve yanda dökümü yapılan borcumun tamamını, yazılan tutarda yer alan yasal faizi,,icra giderleri ve vekâlet ücreti gibi tüm fer'ileri ile birlikte aşağıda belirttiğim vade ve miktarda ödemem halinde 573.598,57 TL daha faiz işleyeceğini ve bu borcu toplam 2.225.198,73 TL olarak ödeyeceğimi biliyorum, ödemeyi kabul ve taahhüt ediyorum. Yaptığım taahhüdün hukuki ve cezai yaptırım ve sorumluluğunu biliyorum.

Birinci taksit: 01.03.2019- 50.000,00 TL

İkinci taksit: 03.06.2019- 50.000,00 TL

Üçüncü taksit: 02.09.2019- 50.000,00 TL

Dördüncü taksit: 02.03.2020- 300.000,00 TL

Beşinci taksit: 01.06.2020- 300.000,00 TL

Altıncı taksit: 01.09.2020- 300.000,00TL

Yedinci taksit: 01.12.2020- 300.000,00TL

Sekizinci taksit: 001.03.2021- 300.000,00 TL

Dokuzuncu taksit: 01.06.2021-300.000,00TL

Onuncu taksit: 01.09.2021- 275.198,73 TL

TOPLAM TAAHHÜT:

2.225.198,73 TL 01.09.2021 tarihinde”

şeklinde ‘icra tutanağı’na geçirdiği beyanını, ‘icra müdürü’, ‘alacaklı vekili’ ile birlikte imzalamıştır.

Borçlunun, daha sonra TUTANAK’TA belirtilen (03.09.2019) tarihte taksit tutarını ödememesi üzerine, alacaklı vekili İCRA CEZA MAHKEMESİ’NE -12.06.2019 tarihinde- başvurarak borçlu hakkında “ödeme taahhüdünü ihlal suçu”ndan dolayı şikayette bulunmuştur.

İcra Ceza Mahkemesi;

“Tebligat Kanunu’nun 23/9 maddesinin ‘tebliğ evrakı kime verilmiş ise onun imzası ile tebliğ memurunun adı, soyadı ve imzasını ihtiva etmesi lazımdır.’ şeklinde düzenlendiğini ayrıca Yargıtay 16. HD’nin 01.11.2004 T. 10997/11630 sayılı kararında; ‘Mahkeme kararı davalı vekiline kaleme tebliğ edilmiştir. Tebligat Kanunu’nun 23. maddesi uyarınca; tebliğ memurunun kimliği ile imzasının ve tebligatın nerede yapıldığının açıklanması zorunludur. Tebliğ mazbatasında, tebligatın nerede yapıldığı açıklanmadığı gibi, tebliğ memurunun kimliği ve imzası da bulunmamaktadır. Tebligat, açıkça kanuna aykırı olduğundan ...’ şeklinde belirtildiği görülmüştür.

... İcra Müdürlüğünün 2019/... Esas sayılı dosyasında ‘tebligatların, borçlulara kaleme, memurun imzasının sicilinin olmadığından görüldüğü bu durumun açıkça Tebligat Kanunu’nun 23. maddesine aykırılık teşkil ettiği, bu haliyle takibin henüz usulüne uygun bir şekilde kesinleşmediğinden bahisle alınan taahhüdün unsurlarının oluşmadığı anlaşılmış olduğundan...” şeklindeki gerekçeyle “kabahatlinin, unsurları oluşmayan taahhüdü ihlal suçundan dolayı beraatine...” karar vermiştir.

Yerel mahkemenin bu gerekçe ile verdiği ‘beraat kararı’ isabetli midir?

Yukarıda belirttiğimiz gibi;

A) Borçlu (D. K.) hakkında takip yapıldığını öğrendikten sonra, takibin yapıldığı ... (Konya İcra Dairesi)’ne (Dosya No:2019/...) giderek **“kendisine karşı yapılan takibe ve borca itirazı olmadığını, kendisine tanınan sürelerden feragat ettiğini, takibin kesinleştirilmesini”** istememiş olsa idi, o zaman yerel mahkemenin dayandığı gerekçe ile –Tebliğat Kanunu’nun 23/9. maddesi uyarınca, borçlu hakkında yapılmış olan takip kesinleşmemiş olacağından- borçlunun İcra Dairesinde ‘takip kesinleşmeden yaptığı ödeme taahhüdü’ geçerli olmayacak ve borçlunun da ‘taahhüdü ihlal suçu’ndan dolayı beraatine karar verilmiş olması isabetli olacaktır...

B) Fakat somut olayda; borçlu (D. K.), alacaklı vekili ile birlikte ... (Konya İcra Dairesi)’ne giderek **“kendisine karşı yapılan takibe ve borca itirazı olmadığını, kendisine tanınan sürelerden feragat ettiğini, takibin kesinleştirilmesini”** istemiş olduğundan, hakkındaki takip kesinleşmiştir.

Bu husus;

a - Gerek yukarıda sunduğumuz **Yargıtay içtihatlarında** (12. HD. 04.02.2020 T. E: 2019/14107, K: 778, 12. HD. 10.12.2019 T. E: 13072, K: 17668, 12. HD. 12.06.2019 T. E: 6623, K: 9984, 19 CD. 20.09.2018 T. 4358/9160 (ERCAN, İ. age, s:101), 19. CD. 14.03.2018 T. E: 2148, K: 2788, 19 CD. 28.06.2016 T. 34491/20347 (ERCAN, İ. age, s:101), 19. CD. 25.11.2015 T. E: 17739, K: 7811, 11. CD. 22.01.2015 T. E: 2014/22308, K: 953, 11. CD. 11.09.2014 T. E: 15674, K: 14666, 11. CD. 12.06.2014 T. E: 12149, K: 11609, 11. CD. 06.03.2014 T. E: 6589, K: 4098, 17 HD. 14.02.2005 T. 889/1089 (ERCAN, İ. age, s:104), 19 CD. 01.06.2017 T. 3261/5192 (ERCAN, İ. age, s:104), 19 CD. 10.07.2018 T. 3341/8387, 19 CD. 04.07.2018 T. 3208/8050, 19 CD. 11.04.2018 T. 2517/4348, 19 CD. 11.04.2018 T. 3030/4351, 19 CD. 04.04.2018 T. 2809/4023, 19 CD. 20.09.2017 T. 3958/7078, 19 CD. 16.03.2017 T. 10434/2303, 19 CD. 28.06.2016 T. 34509/20345 vb. (ERCAN, İ. age, s:105 vd.))

b – Gerek bilimsel eserlerde (www.e-uyar.com “EK-1”)

c – Ve gerekse Ceza İşleri Genel Müdürlüğü’nün –benzer bir olay hakkında- ;

“dosya kapsamına göre ... (Konya) İcra Ceza Mahkemesinin 12.09.2019 tarihli kararı ile ‘... İcra Müdürlüğü’nün ... sayılı dosyasının (ödeme emrinin) borçluya kalemede tebliğ edilerek kesinleştirildiği, aynı tarihli taahhüt alındığı, ancak 05.02.2019 tarihli tebliğ mazbatasında tebliğ yapan memurun imzasının ve sicilinin olmadığını görüldüğü bu durumun açıkça Tebliğat Kanunu’nun 23. Maddesine aykırılık teşkil ettiği, bu haliyle takibin henüz usulüne uygun bir şekilde kesinleşmediğinden bahisle alınan taahhüdün unsurlarının oluşmadığı...’ gerekçesiyle beraat kararı verildiği anlaşılmakla, borçlu sanığa ait 05.02.2019 tarihli ödeme emrinin tebliğine ve sürelerden feragatine ilişkin dilekçesinde icra müdür yardımcısının kaşe ve imzasının bulunduğu kaldı ki aynı tarihli ve yargılama konu olan taahhütnameden, borçlu sanığın sürelerden feragat beyanının, icra görevlisi ve alacaklı vekilinin imzasının bulunduğu iddiası karşısında belirtilen gerekçe ile beraat kararı verilmesinde isabet görülmüştür...”

şeklinde, 27.08.2020 tarihli görüşünde, açıkça ... (Konya) İcra Ceza Mahkemesi’nin kararının isabetli olmadığı belirtilmiştir...

SONUÇ: Buraya kadar ayrıntılı biçimde belirttiğimiz nedenlerle, ... (Konya) İcra Ceza Mahkemesi’nin somut olayda 2019/... Esas, 2020/... Karar sayılı dosyada borçlu (kabahatli) (D. K.) hakkında “ödeme şartını ihlal” suçundan dolayı vermiş olduğu ‘beraat kararının yerinde olmadığını’ belirtir “Hukuki Mütalâamızı” (“Uzman Görüşümüzü” “HMK. m.293” ‘takdiri muhterem mahkemeye ait olmak üzere’ şikâyetçi vekili Av. ... tarafından ilgili dosyaya ibraz edilmek üzere mütalâamızı saygıyla sunarız. 08.10.2020

(400)

KONU: Kuşadası İcra Ceza Mahkemesinin 2019/... Esas Sayılı Dosyasına Konu Olan “HACİZ İHBARNAMESİNE GERÇEĞE AYKIRI BEYANDA BULUNMA SUÇUNU”ndan (İİK M.338/I,89/IV) Dolayı Sanık Hakkında ‘Mahkumiyet Kararı’ Verilip Verilemeyeceği

*

I – ‘Haciz ihbarnamesine gerçeğe aykırı beyanda bulunma’, üçüncü kişinin kendisine tebliğ edilen haciz ihbarnamesine süresi içinde itiraz ederken verdiği beyanın (cevabın) gerçek dışı olmasıdır (İİK. m. 338/I,89/IV)²⁸⁸⁰.

‘Haciz ihbarnamesine gerçeğe aykırı beyanda bulunma suçu’ nun koruduğu hukuki yarar, ‘*kamu güveni*’dir. Bu suç, yasadan kaynaklanan bir yükümlülüğün yasadan öngörülen koşullara uygun, ancak gerçeğe aykırı biçimde yerine getirilmesi şeklinde işlenmektedir²⁸⁸¹.

II – Suçun unsurları²⁸⁸²:**A – Suçun maddi unsuru:**

a) Fail ve mağdur: ‘Haciz ihbarnamesine gerçeğe aykırı beyanda bulunma suçu’ nun faili, kendisine haciz ihbarnamesi gönderilen üçüncü kişidir. Bu suçun mağduru, kesinleşmiş icra takibindeki takip alacaklısıdır.

b) Eylem:

aa – Suçun ‘eylem unsuru’ nu “kendisine haciz ihbarnamesi gönderilen üçüncü kişinin bu ihbarnameye gerçeğe aykırı beyanda bulunması” oluşturmaktadır.

Bilindiği gibi, İİK m. 89 uyarınca ‘borçlunun, üçüncü kişilerde bulunan –kıymetli evraka (bono, poliçe ve çek’e) bağlanmamış- hak ve alacaklarının haczi için’ üçüncü kişilere HACİZ İHBARNAMESİ gönderilir²⁸⁸³.

bb – Üçüncü kişilere ‘Haciz İhbarnamesi’ gönderilebilmesi için takip borçlusunun, üçüncü kişilerde –haciz ihbarnamesinin tebliğ edildiği tarihte– doğmuş, kesinleşmiş ve muaccel olmuş bir alacağının bulunması zorunludur.^{2884 2885}

Haciz ihbarnamesi tebliğ edildiği tarihte ‘*henüz doğmamış*’ alacaklar için gönderilen haciz ihbarnamesi sonuç doğurmaz ancak, doğmamış olmakla beraber ‘*mevcut bir*

²⁸⁸⁰ ERCAN, İ. Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Suçları El Kitabı, 2. Baskı, 2020, s:191

²⁸⁸¹ Bknz: CGK, 20.06.2017 T. E: 11-336, K:350 (ERCAN, İ. age. s:191)

²⁸⁸² UYAR, T/UYAR, A/ UYAR, C İİK Şerhi, C:3, 2014, s:48 vd. - ERCAN, İ. age. 191 vd. – ÇOŞKUN, M. İcra- İflas Suçları, 6. Baskı, 2018, s:169 vd. – KÜRTÜL, M. Açıklamalı- Örnekli – İhtihath İcra ve İflas Suçları, 2. Baskı, 2014, s:280 vd. – ÇETİN, E.H. İcra-İflas Suçları ve Yargılama Usulü, 3. Baskı, 2012, s:665 vd.

²⁸⁸³ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T/UYAR, A/UYAR, C, İcra Hukukunda Haciz, 3. Baskı, 2016, s:250 vd.

²⁸⁸⁴ KURU, B. İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s:491 - UYAR, T/UYAR, A/UYAR, C, Haciz, s:253 - UYAR, T/UYAR, A/UYAR, C, İİK Şerhi, C:2, s:1743 – PEKCANİTEZ, H/ATALAY, O/ÖZKAN, M.S./ ÖZEKES, M İcra ve İflas Hukuku, 11. Baskı, 2013, s:309

²⁸⁸⁵ Bknz: 12 HD. 11.05.2020 T. 707/3115 – 12 HD. 12.11.2019 T. 6441/16382 – 19 CD. 10.12.2018 T. 11906/13009 – 12 HD. 26.09.2018 T. 8003/8722 – 12 HD. 21.05.2018 T. 527/4794 – 19 CD. 18.09.2017 T. 10301/6928 – 19 CD. 15.06.2017 T. 2920/67 – 12 HD. 06.07.2015 T. 13945/1917 – 16 HD. 17.04.2012 T. 7852/3550 – 16 HD. 28.12.2011 T. 7867/1006– 16 HD. 07.02.2011 T. 7862/678 – 12 HD. 27.06.2011 T. 32479/130903 (www.e-uyar.com)

hukuki ilişkiye (temele) dayanarak doğması muhtemel bulunan’ alacaklar (müstakbel alacaklar) için de üçüncü kişiye haciz ihbarnamesi gönderilebilir.^{2886 2887}

Uygulamada “*müstakbel alacaklar*” deyimi ‘dar’ yorumlanmaktadır, örneğin; üçüncü kişi konumundaki ‘kiracı’ya, takip borçlusu ‘kiralayan’a her ay ödemekte olduğu kira parasını (işleyecek kira parasını) ödememesi, ondan alacaklı olan kişinin icra dosyasına yatırması için haciz ihbarnamesi gönderilebilir. Keza; kendisine ‘yol, kanalizasyon, bina’ yapım işi –Belediye, Karayolları Genel Müdürlüğü, TOKİ- tarafından ihale edilmiş olan müteahhidin alacaklıları; Belediye’ye, Karayolları Genel Müdürlüğü’ne, TOKİ’ye “*borçlu müteahhide, kesinleşen istihkaklarının ödenmeyip, kendisinden alacaklı olan kişinin takip dosyasına borcu kadar ödeme yapılmasını*” bildirebilirler...

cc – Kendisine haciz ihbarnamesi tebliğ edilen üçüncü kişinin ‘tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde’ buna itiraz etmiş olması gerekir²⁸⁸⁸.

Yedi gün geçtikten sonra üçüncü kişinin yapacağı itiraz geçerli olmaz, sonuç doğurmaz.

dd – Haciz ihbarnamesi gönderilen üçüncü kişinin İİK m. 338/I’e göre cezalandırılabilmesi için “*üçüncü kişinin beyanının (itirazının) gerçeğe aykırı olması gerekir*”. Bu nedenle, üçüncü kişinin “*takip borçlusunun kendisinde, kesinleşmiş ve muaccel bir alacağı bulunmadığını*” –örneğin; “*takip borçlusunun kendisine karşı açtığı davanın henüz sonuçlanmadığını, davanın devam ettiğini*”- bildirmesi ‘gerçeğe aykırı bir beyan/itiraz’ sayılmaz...

ee – Üçüncü kişinin, “gerçeğe aykırı beyandan dolayı cezalandırılabilmesi” için, bu beyanın kendisi tarafından yapılmış olması gerekir. Eğer, haciz ihbarnamesi üzerine yapılan beyan üçüncü kişinin vekili (avukatı) tarafından yapılmışsa –‘*cezaların şahsiliği*’ ilkesi uyarınca- üçüncü kişi hakkında ceza verilemez.^{2889 10a}

B – Suçun manevî unsuru:

“*Haciz ihbarnamesine gerçeğe aykırı beyanda bulunma suçu*”, kasten işlenebilen bir suçtur.

Failin, ‘gerçeğe aykırı beyanda bulunduğunu’ *bilmesi ve istemesi* gerekir.

C – Şikâyet hakkı ve süresi:

Bu suçun takibi alacaklının şikâyetine bağlıdır (İİK m.338/I).

Şikâyet hakkı, “haciz ihbarnamesine gerçeğe aykırı beyanda bulunmuş olduğu”nun öğrenildiği tarihten itibaren **üç ay** ve her halde (birinci) haciz ihbarnamesine

²⁸⁸⁶ KURU, B. age. s:492 - UYAR, T/UYAR, A/UYAR, C, Haciz, s:253 vd. - PEKCANITEZ, H/ATALAY, O/ÖZKAN, M.S./ ÖZEKES, M age. s:309 – ÜSTÜNDAĞ, S. İcra Hukuku Esasları, 2004, 8. Baskı, s:194 – AKİL, C. Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Mal ve Alacaklarının Haczi, 2013, s:351 vd. – İYLİKLİ, A.C. Haciz İhbarnameleri (İİK. m. 89), 2012, s:241 vd. – YAVAŞ, M. Borçlunun Üçüncü Şahıslardaki Mal Hak ve Alacaklarının Haczi (İİK. m. 89), 2005, s:168 vd.

²⁸⁸⁷ Bknz: HGK 12.02.2019 T. 369/130– 12 HD. 19.09.2017 T. 19214/10956– 12 HD. 28.11.2013 T. 29598/37835 – 12 HD. 26.11.2007 T. 19312/22086

²⁸⁸⁸ Bknz: 19 CD. 21.02.2018 T. 2398/1757 (ERCAN, İ age. s:192) - CGK 20.06.2017 T. 11-336/350

²⁸⁸⁹ Bknz: 6 HD. 15.04.2013 T. 1060/3205 – 16 HD. 08.05.2012 T. 1675/4148 – 16 HD. 04.12.2007 T. 2822/4936 – 8 CD. 21.10.1996 T. 12001/12843

^{10a} ÖZMEN, İ. İcra Mahkemesinin Görevine Giren Suçlar, 2007, s:243 – GÜNAY, M. İcra Suçları, 2014, s:93

itiraz (gerçeğe aykırı beyanda bulunma) tarihinden itibaren **bir yıl** geçince düşer (İİK m.347).

İcra dosyasında işlemde bulunmuş –örneğin; haciz talep etmiş dosyadaki paranın kendisine ödenmesini istemiş vb.- olan alacaklı (vekili), *en geç bu tarihte* suçun işlenmiş olduğunu öğrenmiş sayılır.^{2890 2891}

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

- 25.09.2010 tarihinde gerçekleşen trafik kazasında, sanık (üçüncü kişi) (D.) TURİZM OTELCİLİK TİC. ve SAN. AŞ.’ye ait ... plakalı araç ile şikâyetçi (N. K.)’nin kullandığı ... plakalı motosiklet çarpışmış, şikâyetçi (N. K.) ile eşi (F. K.) tarafından sanık aleyhine –kazadan ‘işleten’ sıfatı ile sorumlu olduğu belirtilerek- tazminat davaları açılmış, yargılama devam ederken sanık ile davacı (N. K.) 18.02.2019 tarihinde anlaşmalar ve bu anlaşma çerçevesinde davacı (N. K.)’ye 550.000,00 TL ödenmiştir.

Davacı (N. K.)’nin eşi olan, diğer davacı (F. K.)’nin açtığı ‘manevi tazminat davası’nda davacı (F. K.) ile bir anlaşma sağlanamadığından, onun açtığı dava devam ederken, davacı (F. K.)’tan alacaklı olduğunu bildiren eşi (N. K.), vasisi (H. K.), vekili Av. ... vasıtasıyla, alacaklı olduğu Kuşadası İcra Dairesi’nin 2018/... sayılı takip dosyasından 18.01.2019 tarihinde, sanık (D.) TURİZM OTELCİLİK TİC. ve SAN. AŞ.’ye “BİRİNCİ HACİZ İHBARNAMESİ” gönderilmesini talep ederek “(F. K.)’a ödeyecekleri manevi tazminat tutarından (F. K.)’nin kendilerine olan borcunun kendilerine (icra dosyalarına) ödenmesini” bildirmiştir.

Bu “BİRİNCİ HACİZ İHBARNAMESİ”ni 19.02.2019 tarihinde alan ‘üçüncü kişi’ (D.) TURİZM OTELCİLİK TİC. ve SAN. AŞ., vekili Av. (B. R. S.) vasıtasıyla 21.02.2019 tarihinde, -(N. K.)’ye borçlu olan (F. K.)’nin, kendilerinde- “doğmuş ve doğacak herhangi bir alacağı bulunmadığını” belirterek, gönderilen Birinci Haciz İhbarnamesine itiraz etmiştir.

Şikâyetçi (alacaklı) vekili Av. ..., 23.05.2019 tarihinde, kendi icra dosyaları olan Kuşadası İcra Dairesinin 2019/... sayılı dosyasına dilekçe vererek “*üçüncü kişi (D.) TURİZM OTELCİLİK TİC. ve SAN. AŞ.’deki güncel alacak miktarlarının bildirilmesini*” istemiştir.

Şikâyetçi (alacaklı) vekili Av. ..., 02.12.2019 tarihinde Kuşadası İcra Ceza Mahkemesine başvurarak;

“*Üçüncü kişi (D.) TURİZM OTELCİLİK TİC. ve SAN. AŞ.’nin temsilcisi BURAK TOMBUL’un gönderilen haciz ihbarnamesine karşı gerçeğe aykırı beyanda bulunduğunu*” ileri sürerek “*İİK m.338/I ve 89/IV uyarınca cezalandırılmasını istemiştir*”.

Bu suçlamaya karşı sanık (D.) TURİZM OTELCİLİK TİC. ve SAN. AŞ. vekili Av. (B. R. S.);

- “*Şikâyetin yasal süre içinde yapılmadığını çünkü şikâyetçi vekilinin 23.05.2019 tarihinde icra dosyasında işlem yaparken, üçüncü kişi müvekkilinin haciz ihbarnamesine itiraz ettiğini öğrendiğini, üç aylık şikâyet süresinin 23.05.2019 tarihinde işlemeye başladığını 23.08.2019 tarihinde şikâyet süresinin sona erdiğini yani şikâyet tarihi olan 02.12.2019 tarihinde şikâyetçinin şikâyet hakkının düşmüş olduğunu,*

²⁸⁹⁰ UYAR, T/UYAR, A/UYAR, C, İİK Şerhi, C:3, s:48-96

²⁸⁹¹ Bknz: 19 CD. 27.02.2018 T. 13810/2009 – 16 HD. 23.05.2011 T. 332/2823 h- 8 CD. 23.12.1998 T. 15899/17447; İİD 09.12.1968T. 12012/11603

- ‘Gerçeğe aykırı beyanda bulunma suçu’ nun unsurlarının oluşmamış olduğunu, çünkü Birinci Haciz İhbarnamesine yaptıkları itirazın gerçeğe aykırı bir itiraz olmadığını, haciz ihbarnamesinin müvekkiline tebliğ edildiği tarihte (yani; 19.02.2019 tarihinde) şikâyetçinin borçlusu (F. K.)’nin müvekkili şirketten kesinleşmiş bir alacağı bulunmadığını, bu kişi ile müvekkili arasındaki tazminat davasının yargılamasının devam etmekte olduğunu, bu davanın 10.07.2019 tarihinde karara çıktığını, bu durumdan, şikâyetçinin de haberdar olduğunu,

- Haciz ihbarnamesinin müvekkiline tebliğ edildiği 19.02.2019 tarihi itibarıyla, müvekkilinin borçlu (F. K.)’ye kesinleşmiş ve muaccel bir borcu bulunmadığını,

- Şikâyetçiye borcu olan (F. K.) ile müvekkili şirket arasında süregelen bir hukuki ilişki bulunmadığını, bu nedenle haciz ihbarnamesine yaptıkları itirazın ‘haksız bir itiraz’ sayılmayacağını, Yargıtay içtihatlarının bu doğrultuda olduğunu vs.”

ileri sürerek “müvekkilinin, atılı suçtan dolayı beraatine karar verilmesini” istemiştir.

*

A) Yukarıda²⁸⁹² belirttiğimiz gibi; “kendisine (birinci) haciz ihbarnamesi gönderilen üçüncü kişinin, haciz ihbarnamesinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde yaptığı itiraz’dan (‘gerçeğe aykırı beyan’dan) dolayı cezalandırılabilmesi için, şikâyet hakkının –suçun işlendiğinin (üçüncü kişinin gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu öğrenilmesinden itibaren)- üç ay içinde kullanılmış olması gerekir.

Somut olayda; şikâyetçi vekili “üçüncü kişi (D.) TURİZM OTELCİLİK TİC. ve SAN. AŞ.’nin haciz ihbarnamesine 21.02.2019 tarihinde itiraz etmiş olduğunu” icra dosyasında işlem yaptığını (‘üçüncü kişi (D.) TURİZM OTELCİLİK TİC. ve SAN. AŞ.’deki güncel alacak miktarının bildirilmesini’ talep ettiği) 23.05.2019 tarihinde öğrenmiş sayıldığı halde²⁸⁹³, en geç üç ay içinde şikâyetinde bulunması gerekirken 02.12.2019 tarihinde yaptığı şikâyet geçersiz olup, mahkemece “**ŞİKAYET HAKKININ DÜŞÜRÜLMESİNE**” karar verilmesi gerekecektir.

B) Yukarıda²⁸⁹⁴ açıkladığımız gibi; üçüncü kişi (D.) TURİZM OTELCİLİK TİC. ve SAN. AŞ. temsilcisi, kendisine gönderilen BİRİNCİ HACİZ İHBARNAMESİ’ne, kendisi tarafından değil vekil Av. (B. R. S.) tarafından itiraz edilmiş olduğundan, bu itirazın ‘gerçek dışı beyan’ olduğunu iddia ederek, üçüncü kişi (D.) TURİZM OTELCİLİK TİC. ve SAN. AŞ.’nin temsilcisi ... hakkında-“cezaların şahsiliği” kuralına aykırı olarak- mahkumiyet kararı verilemez. **Yüksek mahkemesinin tüm içtihatları bu doğrultudadır.**

C) Yukarıda²⁸⁹⁵ ifade ettiğimiz gibi; üçüncü kişi ancak haciz ihbarnamesine konu olan takip borçlusunun kendisinden olan doğmuş, kesinleşmiş ve muaccel olmuş alacağını, haciz ihbarnamesini göndermiş olan takip dosyasına bildirmek zorundadır. Bu nedenle, takip borçlusunun henüz doğmamış, yargılaması devam eden bir dosyadaki dava konusu alacağını, haciz ihbarnamesini göndermiş olan takip dosyasına (icra dairesine) bildirmesi mümkün değildir. Yukarıda²⁸⁹⁶ sunulan **Yargıtay içtihatları** da bu doğrultudadır...

²⁸⁹² Bknz. Yuk. s:3, Açıklama: C

²⁸⁹³ Bknz. Yuk. Dipn. 11-12

²⁸⁹⁴ Bknz. Yuk. Dipn. 10-10a

²⁸⁹⁵ Bknz. Yuk. Dipn. 5-6

²⁸⁹⁶ Bknz. Yuk. Dipn. 6

SONUÇ: Doktrindeki bilimsel görüşler ve atıfta bulunduğumuz **Yargıtay içtihatları** doğrultusunda hazırlanmış olduğumuz, somut olayda üçüncü kişi (D.) TURİZM OTELCİLİK TİC. ve SAN. AŞ. temsilcisi hakkında İİK m.338/I ve 89/IV uyarınca açılmış bulunan “Haciz İhbarnamesine Gerçeğe Aykırı Beyanda Bulunma Suçu”ndan dolayı ‘mahkumiyet kararı verilmemesi gerekeceğini’ belirten “*Uzman Görüşümüzü*” (HMK m.293), ‘takteri muhterem mahkemeye ait olmak üzere’ sanık vekili Av. (B. R. S.) tarafından, Kuşadası İcra Ceza Mahkemesi’nin 2019/... esas sayılı dosyasına ibraz edilmek üzere saygıyla sunarız.06.10.2020

(401)

KONULAR:

-Tasarrufun İptali Davalarının ‘Özel Dava Şartları Nelerdir’?

-İİK. 278/III-2 ve 280/I Uyarınca Hangi Koşullarla İptal Kararı Verilebilir?

-Tasarrufun İptali Davalarında ‘Alıcının Satın Alma (Mali) Gücü’ Araştırılabilir mi?

*

I- Hakkında «haciz» işlemine girilen (iflâsta; «iflâs kararı verilen» (İİK. m. 165, 191/I) borçlunun *tasarruf yetkisi*, bu tarihten itibaren kısıtlanır.

«Haciz»den (ve «iflâs kararı»ndan) önce, malları üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabilen borçlular, henüz alacaklıların -haciz ve iflâs yolu ile- takibine hedef olmadan, onlardan «mal kaçırmak» (yani, onların hakkında yapacağı takibi semeresiz bırakmak) amacı ile, malvarlığının tamamını ya da bir kısmını, bir takım «hileli» işlemlerle (yani, bedelsiz olarak ya da çok ucuz bedelle) başkalarına (özellikle, yakınlarına, kendisinin bu amacını bilen arkadaşlarına) devredebilirler ya da bedelini kendisi ödeyerek yakınları üzerine taşınır/taşınmaz mal satın alarak malvarlığını azaltabilirler...

İşte, bu gibi kötü niyetli borçluların «mal kaçırmak kasdı ile» yaptıkları bu tür işlemlerden zarar gören alacaklıları korumak amacı ile, onlara iptal davası denilen bir dava açma hakkı tanınmıştır.

“*Tasarrufun iptali davası*” nı “*bir borçlunun, alacaklılarına zarar verme kasdıyla, mallarının haczinden veya hakkında iflas kararı verilmeden önce yani henüz tasarruf yetkisinin kısıtlanmadığı dönemde, alacaklılarından mallarını kaçırmak için yapmış olduğu tüm tasarrufların, sadece davacı-alacaklı bakımından hükümsüz sayılmasını sağlamak için, ‘kural olarak’ kesin ya da geçici aciz belgesine sahip alacaklılarca, kanunda öngörülen sebeplere dayanarak, beş yıllık hak düşürücü süre içinde açılabilen, ‘borçlunun malvarlığından çıkardığı’ dava konusu mal ve haklar üzerinde, davacı-alacaklıya ‘cebri icra yetkisi’ tanıyan, şahsi (nisbi) nitelikte bir eda davasıdır*” şeklinde tanımlayabiliriz.

Bu davanın amacı, borçluların henüz tasarruf yetkilerinin kısıtlanmamış olduğu dönemde (yani; «haciz»den ve «iflâs kararı»ndan önce) alacaklılarından mal kaçırmak kasdı ile, kötü niyetle yapmış oldukları hukuki işlemleri, davacı alacaklı bakımından hükümsüz sayarak, borçlunun malvarlığından uzaklaştırdığı (çıkardığı) dava konusu mal üzerinde, alacaklının -sanki, bu mal halâ borçluya aitmiş gibi- cebri icra yolu ile alacağını elde etmesini -bu malın haciz ve satışı isteyerek- sağlamaktır.^{2897 2898}

Yapılan açıklamalardan anlaşıldığı gibi iptal davası, «dava konusu malın aynına ilişkin bir dava olmayıp *kişisel* bir dava»dır. Yani bu dava sonunda, tasarrufa konu mal, alıcının (veya devir alanın) malvarlığından çıkarılarak, tekrar borçlunun malvarlığına geri verilmez. Tasarrufa konu mal, yine alıcı (veya devir alan)ın malvarlığında kalmakla beraber, davayı kazanan davacı-alacaklı, o malı haciz ettirip sattırma ve satış bedelinden alacağını alma imkanını elde etmiş olur. Davanın konusunun *taşınmaz* olması halinde, dava sonunda verilen hükümle, taşınmazın tapu kaydında bir değişiklik

²⁸⁹⁷ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 6. Baskı, 2019, s: 3 vd.

²⁸⁹⁸ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11330; 19.11.2018 T. 946/10870; 05.11.2018 T. 6517/10079; 15.10.2018 T. 4016/9049; 10.10.2018 T. 4073/8933; 09.10.2018 T. 8503/8819 vb. (www.e-uyar.com)

yapılmaz.....”*davanın kabulüne*” karar verilmesi halinde, bu hükümden sadece ‘davacı-alacaklı’ yararlanır. ‘Davalı-borçlu’dan alacaklı olan diğer alacaklılar, bu hükümden yararlanmazlar. Zaten “*davanın kabulüne*” karar veren mahkeme “.....*dava konusu şey üzerinde, davacı-alacaklıya ‘aciz vesikasında belirtilen’ –eğer mahkemeye kesin aciz vesikası sunulmamışsa icra dosyasındaki alacak ve fer’ileriyle sınırlı olarak cebri icra yetkisi tanınmasına*” ş e k l i n d e karar verilir...^{2899 2900}

İİK. mad. 277/I’de; iptal davasının, «İİK. 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı tasarruflar nedeniyle açılabilceği» belirtilmiştir (İİK. mad. 277).

Yüksek mahkeme²⁹⁰¹ «borçlunun iptale tabi tasarruflarının üç grup altında ve İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde düzenlenmiş olduğunu, ancak, bu maddelerde iptal edilebile-cek bütün tasarrufların sınırlı olarak sayılmamış olduğunu, kanunun iptale tabi bazı tasarruflar için genel bir tanımlama yaparak, hangi tasarrufların iptale tabi olduğu hususunun tayini-ni hakimnin takdirine bırakmış (İİK. md. 281) olduğunu, bu yasal nedenle de, davacı tarafın-dan İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerden birine dayanılmış olsa dahi, mahkemenin bununla bağlı olmayıp, diğer maddelerden birine göre iptal kararı verilebileceğini» belirtmiştir...

II- İptal davasını kimlerin açabileceği -yani; bu davada kimlerin «davacı sıfatı»nı taşıyabileceği- İİK. mad. 277’de sayılarak (tahdidi olarak)- belirtilmiştir. Burada belirtilen kişilerin dışındakilerin dava açma hakkı yoktur.²⁹⁰²

Haciz yolu ile takiplerde;

I-a) Kesin (kat’i) aciz belgesi (İİK. mad. 143; 105/I) sahibi alacaklı açabilir.²⁹⁰³

b) Geçici aciz belgesi (İİK. mad. 105/II) sahibi alacaklı açabilir.²⁹⁰⁴

(Yukarıdaki iki durumda; borçlu hakkında alacaklı tarafından yapılmış birden fazla icra takibi varsa, alacaklı her icra takibi için ayrı ayrı aciz belgesi olarak iptal davası açabilir. Ayrıca, alacaklı bir icra takibinde aldığı aciz belgesine dayanarak, hakkında aciz belgesi almadığı icra takibine konu ettiği alacağı için iptal davası açamaz. Keza alacaklı, başka bir alacaklının almış olduğu aciz belgesine dayanarak, kendisi ayrıca aciz belgesi almadan, kendi alacağı hakkında iptal davası açamaz.)

²⁸⁹⁹ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. a.g.e., s:11 vd.

²⁹⁰⁰ Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2397/10196; 26.11.2018 T. 6958/11230; 15.10.2018 T. 13062/9065; 04.10.2018 T. 5240/8614; 09.04.2018 T. 8983/3951 vb. (www.e-uvar.com)

²⁹⁰¹ Bknz: 17. HD. 16.04.2018 T. 7082/4143; 06.02.2018 T. 19595/652; 31.05.2017 T. 5927/6179; 16.05.2017 T. 6609/5516; 16.05.2017 T. 6193/5513; 14.03.2017 T. 18940/2720 vb. (www.e-uvar.com)

²⁹⁰² UYAR, T. Tasarrufun İptali Davasının Tarafları (Prof. Dr. Fırat Öztan’a Armağan, C:2, 2010, s:2243-2274) - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. a.g.e., s:742 vd.

²⁹⁰³ Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2794/10194; 08.10.2019 T. 12648/9053; 01.10.2019 T. 19683/8716; 17.09.2019 T. 16250/8171; 22.05.2019 T. 18062/6611; 15.05.2019 T. 18878/6192; 08.05.2019 T. 6144/5718; 12.02.2019 T. 56/1292; 05.12.2018 T. 7206/11758; 04.10.2018 T. 5240/8614; 08.07.2010 T. 4306/6635; 31.05.2010 T. 4308/4925; 01.07.2010 T. 3699/6225; 01.10.2009 T. 4961/5863; 01.07.2010 T. 5096/6229; 10.12.2009 T. 6893/8204 vb. (www.e-uvar.com)

²⁹⁰⁴ Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2794/10194; 08.10.2019 T. 12648/9053; 01.10.2019 T. 19683/8716; 17.09.2019 T. 16250/8171; 20.06.2019 T. 6162/7019; 22.05.2019 T. 18062/6611; 15.05.2019 T. 18878/6192; 08.05.2019 T. 6144/5718; HGK. 30.04.2019 T. 17-1791/498; 10.12.2009 T. 6893/8204; 23.11.2009 T. 8206/7773; 19.11.2009 T. 5582/7734; 20.11.2008 T. 3181/5422; 11.04.2007 T. 555/2363; 15. HD. 10.05.2004 T. 1892/2621; 01.10.2001 T. 3971/4209; 16.04.2001 T. 1400/1954; 17. HD. 19.07.2007 T. 3037/2545; 12.07.2007 T. 3032/2476; 15. HD. 04.11.2004 T. 1832/5619; 03.11.2004 T. 1725/5593 vb. (www.e-uvar.com)

c) Ayrık olarak, kendisine karşı İİK. mad. 97/XVII’ye göre açılan «istihkak davası»nda, alacaklı; aciz belgesi sunmadan «karşılık dava» olarak da iptal davası açabilir.²⁹⁰⁵

Hemen belirtelim ki; **Yargıtay 17. Hukuk Dairesi**²⁹⁰⁶ -daha önce, bu konuda verilen kararları temyizen inceleyen **Yargıtay 13. Hukuk Dairesi** ve **Yargıtay 15. Hukuk Dairesi**²⁹⁰⁷ ve **Hukuk Genel Kurulu**²⁹⁰⁸ gibi- «dava açarken veya daha sonra yargılama/temyiz aşamasında» aciz vesikası ibraz edilmemesi halinde, «davanın görülemeyeceğini» kabul etmiştir.

Yerel mahkemelerce bu konuda verilen kararları temyizen incelemekte bulunan **Yargıtay 4. Hukuk Dairesi** «*muvaaza nedenine dayalı iptal davaları*»nın- «*aciz vesikası ibraz edilmesine gerek kalmadan görülebileceği*»ni kabul etmektedir...²⁹⁰⁹

Bugün –‘muvaaza nedenine dayalı tasarrufun iptali davaları’ hariç- «tasarrufun iptali davalarına ilişkin olarak yerel mahkemelerce verilen kararları incelemekte olan **Yargıtay 17. Hukuk Dairesi** «*TBK. ’nun 19. maddesine dayanılarak açılmış olan muvaaza nedenine dayalı tasarrufun iptali davalarında*» -bu davaları da temyizen incelediği dönemde- aciz belgesi aramamaktaydı...²⁹¹⁰

Bilindiği gibi, «*kesin (kat’i) aciz belgesi*», haciz edilen malların paraya çevrilmesi sonunda, alacağını kısmen ya da tamamen alamamış olan alacaklıya verilen bir belgedir (İİK. mad. 143/I).²⁹¹¹ Ayrıca «*borçlunun hiç haczi kâbil malı bulunmadığını saptayan haciz tutanağı*» (İİK. mad. 105/I) «*kesin aciz belgesi hükmünde*» olduğu gibi,²⁹¹² «*borçlunun bulunan ve haciz edilen mallarının icra dairesince takdir edilen kıymetlerine göre, borcu karşılamayacağını belirten haciz tutanağı*» (İİK. mad. 105/II) da «*geçici aciz belgesi*» yerine geçer.²⁹¹³

²⁹⁰⁵ Bknz: 17. HD. 14.05.2018 T. 17250/4976; 16.01.2018 T. 12662/531; 28.06.2011 T. 1718/6117; 15. HD. 26.10.1988 T. 2869/3403; 27.10.1987 T. 2251/3709 (www.e-uvar.com)

²⁹⁰⁶ Bknz: 17. HD. 21.03.2013 T. 12347/3975; 14.03.2013 T. 5988/3307; 14.03.2013 T. 5569/3301; 26.06.2012 T. 1921/8024; 19.01.2012 T. 1829/269; 18.04.2012 T. 12788/4874; 25.03.2013 T. 5561/4060; 04.04.2011 T. 7124/3028; 27.01.2011 T. 5310/430; 20.01.2011 T. 7202/215; 01.07.2010 T. 5069/6229 vb. (www.e-uvar.com)

²⁹⁰⁷ Bknz: 15. HD. 15.01.2003 T. 6346/153; 20.02.2002 T. 642/862; 22.09.2004 T. 3920/4487; 03.11.2004 T. 1725/5593; 04.11.2004 T. 1832/5619; 19.02.2003 T. 6107/5900 (www.e-uvar.com)

²⁹⁰⁸ Bknz: HGK. 04.07.2007 T. 4-450/449; 14.04.2004 T. 15-182/220 (www.e-uvar.com)

²⁹⁰⁹ Bknz: 4. HD. 28.03.2011 T. 2023/3257; 14.03.2011 T. 717/2586; 28.02.2011 T. 3088/2012; 08.03.2011 T. 407/2480; 17.03.2008 T. 6100/3475; 17.03.2008 T. 1813/3444; 21.02.2008 T. 5775/2100 vb. (www.e-uvar.com)

²⁹¹⁰ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11539/6283; 24.05.2016 T. 2682/6341; 14.03.2016 T. 3265/3119; 23.02.2016 T. 11349/2104; 22.10.2015 T. 11421/11025; 11.06.2015 T. 5605/8012; 17.03.2015 T. 2203/4344; 04.11.2014 T. 11472/15070; 04.11.2014 T. 8340/15066; 27.10.2014 T. 10682/14362; 10.06.2014 T. 3653/9318; 09.04.2013 T. 7539/5112; 28.03.2013 T. 6151/4361; 04.03.2013 T. 5918/2619; 02.04.2013 T. 7306/4613; 27.11.2008 T. 11563/13096 vb. (www.e-uvar.com)

²⁹¹¹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C:8, 3. Baskı, 2007, s:11853 vd. - **ÖZTEK, S.** İcra ve İflas Hukukunda Borç Ödemeden Aciz Vesikası (İİK. m. 143; m. 251), 1994, s:48 vd. - **DELİDUMAN, S.** İcra ve İflas Hukukunda Borç Ödemeden Aciz Belgesi, 1995, s:28 vd.

²⁹¹² Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C:6, 2. Baskı, 2006, s:9138 vd. - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, 3. Baskı, 2014, C: 2, s: 2082 vd.

²⁹¹³ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T.** ag. şerh, C:6, s: 9139 vd. - **ÖZTEK, S.** age. s:22 vd. - **DELİDUMAN, S.** age. s:8 vd. - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. C: 2, 3. Baskı, 2008, s: 2084 vd.

Aciz belgesi, tasarrufun iptali davası için ‘özel bir dava şartı’dır.²⁹¹⁴ 2915

Yüksek mahkeme kimi kararlarında²⁹¹⁶ «*haciz tutanağında ‘borçlunun haczi kabil malının bulunmadığını’ ya da ‘borçlunun borcu karşılayacak yeterli malının bulunmadığının’ belirtilmiş olması halinde, bu tutanağın aciz vesikası’ sayılacağını (niteliğinde olacağını) belirtmişken, kimi kararlarında²⁹¹⁷ «haciz tutanağında ‘borçlunun başka haczi mümkün malları bulunmadığının belirtilmemiş olması halinde, bu tutanağın ‘aciz belgesi’ niteliğini taşımayacağını» belirtmişti... Bugün, «tasarrufun iptali» davaları sonucunda verilen kararları temyizen inceleyen 17. HD.²⁹¹⁸ -isabetli olarak- bu şekilde karar vermekten vazgeçmiştir. Çünkü borçlunun adresindeki haciz sırasında «*borçlunun başka haczi kabil malı bulunup bulunmadığı*» kolaylıkla saptanamayacağından, haciz tutanağında bunun belirtilmemiş olması, haciz tutanağının (geçici) aciz belgesi sayılması sonucunu doğurmamalıdır...*

Borçlunun sadece evinde (ya da işyerinde) yapılan hacizde «*haczedilebilecek malına rastlanamaması*» halinde tutulan tutanak «aciz belgesi» niteliğini taşımayacağı gibi, icra müdürlüğünün borçlunun taşınmazlarına haciz konulması isteğiyle gönderdiği yazıya «*borçlunun taşınmazlarının bulunmadığı*» şeklinde cevap veren tapu müdürlüğünün bu yazısı da «geçici aciz belgesi» niteliğini taşımaz. Çünkü, aynı borçlunun belki, takip konusu borcu karşılayacak bankada parası, ev veya (ve) işyerinde taşınır malı bulunabilir...

Yüksek mahkeme, tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davanın bir «*ön şartı*» olan aciz belgelerine (vesikalarına) ilişkin olarak;

√ «*Dava, İİK.nun 277 ve devamı maddelerine dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkin olup, bu tür davaların elinde kat’i (İİK.nun 143.md) ya da geçici (İİK.nun 105.md) aciz belgesi bulunan alacaklılar tarafından açılabilceği, bu hususun davanın görülebilmeye koşulu olup mahkemece re’sen (kendiliğinden) gözönüne alınması gerekeceği, aciz belgesinin dava açılmadan, dava açıldıktan sonra veya temyiz aşamasından ve hatta hükmün Yargıtay’ca onanmasından veya bozulmasından sonra bile sunulma olanağının olduğunu*»²⁹¹⁹

√ «*Temyiz aşamasında dava konusu icra dosyaları yönünden kat’i aciz belgesi sunulmuş olduğundan ve anılan kat’i aciz belgeleri iptal edilmediğinden, tasarrufun iptali davasının koşulunun gerçekleşmiş olacağını*»²⁹²⁰

√ «*Şahıs, dava konusu tasarrufun tarafı olmadığından aciz belgesinin eldeki dava yönünden sonuca etkili olmadığı- Haciz tutanağından borçlunun tebligat adresinden*

²⁹¹⁴ KURU, B. İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s:1418 -ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, F.S./HANAĞASI, E. İcra ve İflas Hukuku, 5. Baskı, 2019, s:537 – MUŞUL, T. Tasarrufun İptali Davaları, 2. Baskı, 2017, s:180 – EROĞLU, O. Açıklamalı-İçtihatlı Tasarrufun İptali Davaları ile Muvazaa Davası ve Karşılaştırılması, 2019, s:86

²⁹¹⁵ Bknz: 17. HD. 08.04.2019 T. 16227/4264; 03.04.2019 T. 13056/4022; 01.04.2019 T. 15030/3914; 25.02.2019 T. 5604/1933 vb. (www.e-uvar.com)

²⁹¹⁶ Bknz: 17. HD. 01.07.2008 T. 2898/3682; 11.03.2008 T. 287/1141; 06.03.2008 T.4113/1082 vb. (www.e-uvar.com)

²⁹¹⁷ Bknz: 15. HD. 23.03.2006 T. 6110/1677; 14.06.2005 T. 1068/3563; 06.02.2006 T. 2375/479 29.06.2004 T. 1163/3642; 18.05.2004 T. 1528/2771; 26.02.2004 T. 494/1043; 18.02.2002 T. 4686/754 vb.; 17.HD. 20.11.2008 T. 3181/5422; 11.04.2007 T. 555/2363 (www.e-uvar.com)

²⁹¹⁸ Bknz: 17. HD. 08.07.2010 T. 4306/6635; 31.05.2010 T. 4308/4925; 01.07.2008 T. 2898/3682 vb. (www.e-uvar.com)

²⁹¹⁹ Bknz: 17. HD. 25.01.2017 T. 25116/528 (www.e-uvar.com)

²⁹²⁰ Bknz: 17. HD. 17.01.2017 T. 17654/179 (www.e-uvar.com)

taşınmış olması nedeniyle haciz yapılamadığı, diğer haciz tutanağından ise borçluya ait haczi kabil mal olmadığı belirlendiği anlaşıldığından iki haciz tutanağının İİK. mad. 105 kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde olduğunu»²⁹²¹

√ «*Haciz tutanağında borçlunun ev adresine gidildiği bu adreste oturduğu tesbit edildiği ancak kapalı olduğundan çilingirle girilmediği belirtildiğinden, bu zaptın İİK'nun 105 niteliğinde bir belge olduğundan söz edilemeyeceğini ve bu nedenle tasarrufun iptali davasının ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»²⁹²²*

√ «*Borçlu hakkında aciz vesikası alınmamakla birlikte, borçlu kayıp ve adresi saptanamıyorsa, saptanan ve bilinen adreslerinde de icraca, borçlunun haczi kabil malının bulunmadığı tespit edilmiş ise, bu durumu tespit eden haciz tutanağının geçici aciz vesikası niteliğinde olduğunu»²⁹²³*

√ «*İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali davasında, mahkemece, taşınmazların değerleri ve haciz miktarlarına ve araç değerine göre borçlunun aciz durumunun oluşup oluşmadığı araştırılarak oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini»²⁹²⁴*

√ «*Borçlu hakkında aciz vesikası alınmamakla birlikte, borçlu kayıp ve adresi saptanamıyorsa, saptanan ve bilinen adreslerinde de icraca, borçlunun haczi kabil malının bulunmadığı tespit edilmiş ise, bu durumu tespit eden haciz tutanağının geçici aciz vesikası niteliğinde olduğunu»²⁹²⁵*

belirtmiştir...

III- Hukukumuzda -İsviçre ve Alman Hukuku'nun aksine²⁹²⁶- tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için “davacı-alacaklının alacağıın, dava (iptal) konusu tasarruftan önce doğmuş olması gerektiği” gerek doktrinde²⁹²⁷ ve gerekse Yargıtay içtihatlarında²⁹²⁸ kabul edilmiştir.

Borç, taraflar (davacı-alacaklı ile davalı-borçlu) arasında, *bir taşınır/taşınmaz satışı*ndan, *kredi sözleşmesinden, faturadan, senetten vs. doğmuşsa, borcun doğum tarihi* sırasıyla; satışın yapıldığı, faturanın düzenlendiği,²⁹²⁹ kredi sözleşmesinin

²⁹²¹ Bknz: 17. HD. 17.01.2017 T. 17284/170 (www.e-uvar.com)

²⁹²² Bknz: 17. HD. 28.12.2016 T. 7253/12054 (www.e-uvar.com)

²⁹²³ Bknz: 17. HD. 12.12.2016 T. 21375/11434 (www.e-uvar.com)

²⁹²⁴ Bknz: 17. HD. 08.11.2016 T. 18524/10224 (www.e-uvar.com)

²⁹²⁵ Bknz: 17. HD. 12.12.2016 T. 21375/11434 (www.e-uvar.com)

²⁹²⁶ ERDÖNMEZ, G. Alacaklılara Zarar Verme Kasdıyla Yapılan Tasarrufların İptali, 2009, 2. Baskı, s:89 – YILDIRIM, K.M. Tasarrufun İptali Davası, 1995, s:288 – EROĞLU, O. a.g.e., s:70

²⁹²⁷ KURU, B. El Kitabı, s:1402 – KURU, B. İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku (Ders Kitabı), 2. Baskı, 2018, s:485 – MUŞUL, T. a.g.e., s:122 vd. – ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. İcra ve İflas Hukuku, 2. Baskı, 2019, s:740 – ERCAN, İ. Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 4. Baskı, 2019, s:990 – COŞKUN, M. İtirazın İptali, Menfi Tespit, Tasarrufun İptali Davaları, 5. Baskı, 2019, s:1099 SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s:156 vd.

²⁹²⁸ Bknz: 17. HD. 16.10.2019 T. 2385/9454; 02.10.2019 T. 5952/8805; 19.09.2019 T. 19668/8266; 16.09.2019 T. 17716/8039; 18.06.2019 T. 11306/7721; 11.06.2019 T. 11566/7261; 21.05.2019 T. 13837/6449; 14.05.2019 T. 2378/6032; 08.05.2019 T. 7147/5714; HGK. 30.03.2016 T. 17-843/433; 16.09.2015 T. 2350/1759; 23.10.2013 T. 17-224/1478 vb. (www.e-uvar.com)

²⁹²⁹ Bknz: 17. HD. 04.04.2011 T. 7105/3027; 15. HD. 14.10.2003 T. 4002/4750 (www.e-uvar.com)

düzenlendiği,²⁹³⁰ senedin düzenlendiği²⁹³¹ tarih sayılır. Ancak, son durumda yani; alacaklının bir senede (adi ya da kambiyo senedine) dayanarak takipte bulunmuş olması halinde, *kural olarak*, «*alacağın, senedin düzenlendiği tarihte doğduğu*» kabul edilir. Ancak, alacaklı «*senedin daha sonra düzenlendiğini, alacağın doğduğu asıl temel ilişkinin daha önce olduğunu*» iddia edebilir. Bu durumda, alacaklı bu iddiasını kanıtlarsa, «*senedin düzenlendiği tarih*» değil « *taraflar arasında temel ilişkinin oluştuğu tarih*» *borcun doğum tarihi* sayılır.²⁹³²

Kredi sözleşmesinden kaynaklanan borçlar nedeniyle açılan tasarrufun iptali davalarında borcun, ‘kredi sözleşmesinin imzalandığı tarihte’ doğmuş olduğu kabul edilir. Eğer bu kredi sözleşmesi, yıllar önce başlamış bir kredi ilişkisinin devamı niteliğinde ise *uygulamada* «*kredi borcunun ilk kredi sözleşmesi tarihinde doğduğu*» kabul edilmektedir.²⁹³³

‘İhbar tazminatı’, ‘kıdem tazminatı’ gibi işçinin alacağının işe giriş tarihine göre hesaplandığı durumlarda, tasarrufun iptali davası bakımından «*işçinin alacağının (işverenin borcunun) işe giriş tarihinde doğduğu*» benimsenmektedir.^{2934 2935 2936}

‘Haksız fiil’e dayalı «tazminat davaları»nda da borcun tarihi ‘davanın açıldığı ve davanın sonuçlandığı tarih’ olmayıp ‘*haksız fiilin işlendiği tarih*’dir.^{2937 2938}

Borç, taraflar (davacı-alacaklı ile davalı-borçlu) arasında; ‘ç e k’den doğmuşsa, çekin bankaya/takas odasına ibraz edildiği tarih –kural olarak- ‘davacı-alacaklının doğum tarihi’ sayılır. Ancak, *davacı-alacaklı ‘alacağının, çekin düzenlendiği tarihten çok daha önce olan temel ilişki tarihinde doğduğunu’* iddia ve ispat edebilir. Bu durumda ‘**çekin düzenlendiği tarih’e değil, ‘temel ilişki tarihi’ne itibar edilir.**^{2939 2940}

Davacı-alacaklının alacağının dayanağını teşkil eden –ileri tarihli- ç e k l e r, bir “ÇEK TEVDİ BORDROSU” ile alacaklıya teslim edilmişse, bu bordronun ‘düzenlenme

²⁹³⁰ Bknz: 17. HD. 05.03.2013 T. 4980/2718; 20.01.2011 T. 7945/229; 17.02.2010 T. 1210/1237; 09.02.2010 T. 8716/957; 19.01.2010 T. 6359/94; 10.12.2009 T. 66108/8208; 19.01.2009 T. 3224/10 (www.e-uyar.com)

²⁹³¹ Bknz: 17. HD. 01.04.2013 T. 8979/4519; 09.04.2013 T. 8333/5123; 08.05.2008 T. 371/2420; 10.03.2008 T. 4366/1138; 21.02.2008 T. 5184/770; HGK. 18.02.2004 T. 15-18/84; 15. HD. 29.01.2003 T. 6349/449; 16.05.2002 T. 2052/2586; 17. HD. 06.05.2008 T. 371/2420; 10.03.2008 T. 4366/1138 (www.e-uyar.com)

²⁹³² Bu konuda ayrıca Bknz: AKŞENER, H.S. Borcun Doğum Anı ve Tasarrufun İptali Davaları Yönünden Önemi (Legal Huk. D. Aralık/2008, s:4007 vd.) - KURU, B. El Kitabı, s:1402 vd. – GÜNEREN, A. Tasarrufun İptali Davaları, 2012, s:420 – UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 4. Baskı, C:2, s:1567

²⁹³³ SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. age. s: 156 vd.

²⁹³⁴ SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. age. s: 157

²⁹³⁵ Aynı doğrultuda: 17. HD. 25.05.2015 T. 21071/7629; 10.07.2008 T. 2790/3912 (www.e-uyar.com)

²⁹³⁶ Karş: 15. HD. 21.10.1993 T. 2949/4135 (www.e-uyar.com)

²⁹³⁷ SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. age. s: 157

²⁹³⁸ Bknz: 17. HD. 29.06.2015 T. 7716/9218; 23.03.2015 T. 3460/4631; 12.03.2015 T. 18146/4159; 13.01.2015 T. 14349/224; 21.10.2014 T. 11132/13891 vb. (www.e-uyar.com)

²⁹³⁹ Bknz: 17. HD. 16.10.2019 T. 2385/94564; 02.10.2019 T. 5952/8805; 16.09.2019 T. 17716/8039; 11.06.2009 T. 11566/7261; 20.03.2019 T. 13902/3255; 11.09.2018 T. 2770/7624; 05.09.2018 T. 2870/7403; 24.05.2018 T. 630/5465; 15.05.2018 T. 17101/5044; 21.02.2018 T. 12253/1199; 19.02.2018 T. 8069/1094 vb. (www.e-uyar.com)

²⁹⁴⁰ Bu konuda ayrıca Bknz: KURU, B. El Kitabı, s:1402 vd. – GÜNEREN, A. age., s:420 – UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 4. Baskı, C:2, s:1567

tarihi’ de “*alacaklının bu çeklere dayalı alacağının doğum tarihi*” hakkında fikir verebilir²⁹⁴¹.

Yüksek mahkeme bu konuyla ilgili olarak;

√ «*Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için borcun, iptali istenen tasarruftan önce doğması gerektiği ve davanın önkoşulu olan bu hususun mahkemece re’sen araştırılması gerektiğini- Davacının takibe dayanak çeklerinin görünüşte iptali istenen tasarruftan sonra düzenlediği anlaşılmakta ise de, bu durumun gerçekten tasarruftan sonra doğmuş bir borç ilişkisini mi yoksa daha önce yapılmış bir ticari ilişkiden kaynaklanan vadeli çek uygulaması olarak da bilinen bir vakıayı mı gösterdiği hususunun araştırılması gerektiğini*»²⁹⁴²

√ «*Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olmasının gerekli olduğu, çekte vade olmamakla birlikte ticari hayatta çeklerinde bono gibi vadeli kullanıldığının bilinen bir gerçek olduğu, bu durumda takip konusu borcun doğumuna ilişkin temel ilişkinin belirlenmesi ve borcun doğumunun da bu temel ilişki gözönüne alınarak tespitinin gerekli olduğunu*»²⁹⁴³

belirtmiştir²⁹⁴⁴...

IV- Tasarrufun iptali davalarında, borçlu ile işlemde bulunmuş olan davalı üçüncü kişinin «*dava konusu taşınmazları/taşınırları satın alabilecek parasal (mâli) güce sahip olup olmadığı*» ya da borçluya borç para verdiğini iddia ederek icra takibinde bulunmuş olan davalı üçüncü kişinin, borçluya gerçekten bu miktardaki parayı borç verebilecek parasal (mâli) gücü bulunup bulunmadığı» mahkemece araştırılabilir mi?²⁹⁴⁵ **Yüksek mahkeme, -kanımızca da isabetli olarak-** bu soruya aşağıdaki şekilde «olumlu» cevap vermiştir. Gerçekten **yüksek mahkeme**, bu konuyla ilgili olarak;

√ «*Dava konusu taşınmazın davalı-borçlu şirket malvarlığı ile bir ilgisi olmadığı kabul edilmişse de, taşınmazın borçlu şirket yetkilisinin eşi adına tescil ettirildiği ileri sürüldüğünden, asıl borçlu şirketin %95 hissedarının davalı üçüncü kişinin eşi, %5 hissedarının ise davalı üçüncü kişinin babası olduğu gözetilerek, üçüncü kişinin, dava konusu taşınmazları satın alabilecek ekonomik gücü olup olmadığı, taşınmazların aslında eşi veya babası tarafından, davalı üçüncü kişi adına alınıp alınmadığının araştırılarak, sonucuna göre davalı üçüncü kişi, elinden çıkarmış olduğundan, davacıdan İİK. mad. 282 gereği satın alan şahsı davaya dahil edip etmeyeceği, yoksa davasını bedele dönüştürüp dönüştürmeyeceği sorularak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini*»²⁹⁴⁶

√ «*Mahkemece davalı üçüncü kişinin borçlunun aciz halinde olduğunu bilmesi gerektiğinden, İİK. mad. 280/1 koşulları da gerçekleştiği belirtilmişse de; 280/1 maddesindeki koşulların nasıl gerçekleştiği ve davalı üçüncü kişinin şirketin aciz halinde olduğunu neden bilmesi gerektiği hususları açıklanmamış ayrıca davalı üçüncü kişi tarafından taşınmazın satın alınması için ödenen bedeller de dikkate alınmamış olduğundan, davalı borçlu Şirket’in ticari defterleri üzerinde de inceleme yapılarak; şirket tarafından taşınmazların satın alınması için ödenen miktarın toplam ne kadar olduğu, taşınmaz sonuç olarak davalı üçüncü kişi adına tescil edildiğinden şirket tarafından ödenen miktarların akıbetinin ne olduğu, davalı üçüncü kişi adına tescili tarihinde davalı üçüncü*

²⁹⁴¹ Bknz: 17. HD. 12.12.2017 T. 3187/11570 (www.e-uvar.com)

²⁹⁴² Bknz: 17. HD. 27.03.2017 T. 4548/3246 (www.e-uvar.com)

²⁹⁴³ Bknz: 17. HD. 22.11.2016 T. 18094/10755 (www.e-uvar.com)

²⁹⁴⁴ Ayrıca Bknz: Yuk. dipn. 43'teki içtihatlar

²⁹⁴⁵ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s:521

²⁹⁴⁶ Bknz: 17. HD. 25.11.2019 T. 3551/11086 (www.e-uvar.com)

kişinin bu taşınmazların gerçek değerlerine göre satın almaya ekonomik gücünün yeterli olup olmadığı, davalı üçüncü kişi ile davalı borçlu şirket arasında tanışıklık, arkadaşlık, ticari ilişki, iş ortaklığı gibi hususların bulunup bulunmadığı mahkemece araştırılıp değerlendirilerek karar verilmesi gerektiğini”²⁹⁴⁷

√ “Somut olayda davacı tarafından, borçlunun alacaklılardan mal kaçırmak için bedelini ödeyerek satın aldığı taşınmazı ekonomik gücü olmayan kardeşi adına tapuda tescil ettirdiğini ileri sürdüğünden, mahkemece, gayrimenkullerin kardeş adına tescili tarihinde davalı kardeşin bu taşınmazların gerçek değerlerine göre satın almaya ekonomik gücünün yeterli olup olmadığı, yani nam-ı müstear hususunun değerlendirilerek, sonuca göre karar vermesi gerektiğini”²⁹⁴⁸

√ “Davalı vekilinin cevap dilekçesi ile davalılar arasındaki muvazaalı işlemin kabul edildiği, davalının eşinin borçlunun kefil olduğu, borcun ödenmeyince üzerindeki taşınmazları önce davalıya daha sonra da diğer davalının teklifleri ile davalı 3. kişiye devredildiğinin ikrar edildiği, ayrıca davalının bu taşınmazı alım gücü olmadığı gibi borçlunun mali durumu hakkında bilgi sahibi olduğundan İİK'nun 280.maddeye göre tasarrufun iptali gerektiğini”²⁹⁴⁹

√ «Mal tasfiyesi ve katkı payı alacağı için dava açıldığı ve yargılamanın devam ettiği anlaşıldığından ve bu davanın sonucunda davacı lehine tazminata hükmedilmesi halinde muvazaalı nedenine dayalı tasarrufun iptali davası görülebileceğinden; sonuçlanması beklenmeden sonra hasıl olacak duruma göre bir karar verilmesi gerektiğini»²⁹⁵⁰

√ «Mahkemece alınan bilirkişi raporunda taşınmazı satan şahısların mameleklerinde bir artış olmadığı gibi satın alan şahısların da alım gücünün olmadığı belirtildiğinden, zaten müteahhit olan borçlunun tüm taşınmazları kızı, eşi ve yakın akrabaları adına tescilinin de yaşam deneyimlerine uygun olmadığı anlaşıldığından bu taşınmazlar yönünden davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini- Muvazaalı olduğu ileri sürülen işlemin borcun doğumundan önce olduğu kısaca dava ön koşulu bulunmadığından red olduğuna göre Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin 7/2 maddesine göre maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini»²⁹⁵¹

√ «Dava konusu taşınmazla ilgili işlemlerinin borcun doğumundan önce yapıldığından bu taşınmazlar yönünden davanın reddinin yerinde olduğunu- Mahkemece alınan bilirkişi raporunda taşınmazı satan şahısların mameleklerinde bir artış olmadığı gibi satın alan şahısların da alım gücünün olmadığı belirtildiğinden, zaten müteahhit olan borçlunun tüm taşınmazları kızı, eşi ve yakın akrabaları adına tescilinin de yaşam deneyimlerine uygun olmadığı anlaşıldığından bu taşınmaz yönünden davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini- Muvazaalı olduğu ileri sürülen işlemin borcun doğumundan önce olduğu kısaca dava ön koşulu bulunmadığından red olduğuna göre Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin 7/2 maddesine göre maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini»²⁹⁵²

√ «Davalının kardeşine yapılan tasarrufun bağışlama hükmünde olduğu ve alacaklılardan mal kaçırma nedeniyle yapıldığından iptale tabi olduğu yönündeki karar

²⁹⁴⁷ Bknz: 17. HD. 13.05.2019 T. 9206/5982 (www.e-uvar.com)

²⁹⁴⁸ Bknz: 17. HD. 15.03.2017 T. 22269/2789 (www.e-uvar.com)

²⁹⁴⁹ Bknz: 17. HD. 23.12.2016 T. 18886/11527 (www.e-uvar.com)

²⁹⁵⁰ Bknz: 17. HD. 21.06.2016 T. 24077/7603 (www.e-uvar.com)

²⁹⁵¹ Bknz: 17. HD. 05.04.2016 T. 12040/4257 (www.e-uvar.com)

²⁹⁵² Bknz: 17. HD. 05.04.2016 T. 11974/4256 (www.e-uvar.com)

isabetli ise de, diğer davalılarla ilgili taşınmazı üçüncü kişiden satın alan kişinin borçlu ya da kardeşi ile arasında kirvelikten dolayı tanıklık olup olmadığı üzerinde durulmaması, son malike satış yapıldıktan sonra dahi taşınmazda uzun süredir borçlunun oturmaya devam ettiği hususunun gözetilme-mesi ve son malikin taşınmazı alabilecek ekonomik güce sahip olmadığı yönündeki tanık beyanları ile birlikte değerlendirme yapılarak tasarrufların iptale tâbi olup olmadıkları üzerinde durulmadan eksik inceleme ile karar verilemeyeceğini»²⁹⁵³

√ «Davalı borçlunun, dava konusu araçları parasını kendi vererek diğer oğlu adına satın almasına ilişkin tasarrufların, namı müstear şeklinde muvazaalı yapıldığı gerekçesi ile iptal edilebileceğini, borçlunun oğlunun tasarrufların yapıldığı sırada gerek sigortalılık başlangıcı gerekse işe başlama tarihi nazara alındığında, iptale tâbi tasarrufların bedelini ödeyebilecek ekonomik güce sahip olduğunun hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, borçlunun mamelekenden çıkan para ile üçüncü kişinin malvarlığına giren artışların da tasarrufun iptaline konu olabileceğini, tanık beyanlarının tek başına iyiniyet ve ekonomik durumun ispatında yeterli olmadığını»²⁹⁵⁴

√ «Davalı üçüncü kişi, dava konusu taşınmazı babasından kalan mirastan elde ettiği para ile satın aldığını savunarak mirasçılar arasında yapılan miras devir senedi başlıklı bir belge ibraz etmişse de, mahkemece davalı tarafından sunulan miras devir senedinde yazılı taşınmazların tapu kayıtlarının getirilerek taşınmazların kime ait oldukları, kimden kime kaldıkları, satılıp satılmadıkları, davalıya bu taşınmazlardan dolayı kalan para olup olmadığı, ayrıca miras kalmış ise hangi tarihte kaldığının saptanması, yine davalının tasarruf tarihindeki ekonomik durumunun ayrıntılı olarak araştırılması ondan sonra toplanan ve toplanacak tüm delillerin birlikte değerlendirilerek hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini, bu araştırmalar yapılmadan ‘muvazaanın kanıtlanamaması’ nedeniyle davanın reddine karar verilmesinin hatalı olacağını»²⁹⁵⁵

√ «İptal davalarında, borçlu ile işlemde bulunan davalı -üçüncü kişilerin, ‘dava konusu taşınmazları/taşınmazları satın alabilecek mali güce sahip olup olmadıkları’ nin mahkemece araştırılması gerekeceğini»²⁹⁵⁶

belirtmiştir...

V- İİK. mad. 280’de malvarlığı, borçlarını ödemeye yetmeyen borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm (hileli) tasarrufların iptale tâbi olduğu belirtilmiştir.²⁹⁵⁷

● Maddenin kenar başlığında «zarar verme kasdından dolayı iptal» denilmiş ve maddenin metninde «hileli tasarruflar» deyimine yer verilmemiş ise de, maddenin içeriğinden, “borçlunun geniş anlamda hileli tasarruflarının iptalinin amaçlandığı” anlaşılmaktadır.²⁹⁵⁸ Bu hükmün kabul edilmesinin temelinde ‘alacaklıların müracaat

²⁹⁵³ Bknz: 17. HD. 09.06.2014 T. 4544/9210 (www.e-ucar.com)

²⁹⁵⁴ Bknz: 17. HD. 09.09.2013 T. 7129/11624 (www.e-ucar.com)

²⁹⁵⁵ Bknz: 17. HD. 29.11.2012 T. 12777/13299 (www.e-ucar.com)

²⁹⁵⁶ Bknz: 15. HD. 23.01.2007 T. 6400/235; 17. HD. 28.01.2008 T. 5538/339; 15. HD. 08.04.1993 T. 1572/1646; 17. HD. 14.04.2008 T. 1112/1914; 17.04.2008 T. 362/2022; 04.11.2008 T. 2340/5093; 23.10.2008 T. 1876/4835; 07.04.2011 T. 9155/3212; 22.11.2010 T. 10925/9928; 26.10.2010 T. 5342/8805; 01.07.2010 T. 2225/6230 (www.e-ucar.com)

²⁹⁵⁷ UYAR, T. Alacaklılara Zarar Vermek Kastı İle Yapılan (Hileli) Tasarruflardan Dolayı İptal (İBD. Kasım-Aralık/ 2008, s:2901-2923)

²⁹⁵⁸ KURU. B. El Kitabı, s:1409 vd.

*edebilecekleri iptal sebeplerini, kanunda sayılanlarla sınırlı olmaktan çıkarma amacı vardır.*²⁹⁵⁹

Madde, 1.7.2003 tarihli 4949 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonucunda bugünkü şeklini almıştır.²⁹⁶⁰

• «*Malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun, alacaklılarına zarar verme kasdıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mâli durumun ve zarar verme kasdının, işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde iptal edilebilir*» (İİK. mad. 280/I, c:1).

Bu madde uyarınca, borçlunun *alacaklarına zarar verme kasdıyla yapmış olduğu hileli işlemlerin (tasarrufların) iptal edilebilmesi için;*²⁹⁶¹

a) Borçlunun malvarlığı, borçlarını ödemeye yetmemelidir.

b) Borçlu, alacaklılarına zarar verme (mal kaçırma) kasdı ile üçüncü kişilerle tasarrufta (işlemde) bulunmuş olmalıdır.

Bir borçlu eğer, alacaklılarına zarar vermek (alacaklarından mal kaçırmak) için, bir alacağını *gerçekte borçlu olmadığı üçüncü bir kişiye temlik ederse* bu temlik «hileli bir tasarruf» olarak bu maddeye göre iptale tabidir. Fakat, borçlu eğer, üçüncü bir kişideki alacağını -ödeme yerine geçmek üzere- *gerçekten borçlu olduğu üçüncü bir kişiye temlik ederse*, bu temlik bu madde (İİK. mad. 280) anlamında «iptale tabi bir tasarruf» niteliğinde sayılamaz. Çünkü, borçlu borcunu ‘*nakit olarak*’ ödeyebilir. Bu ödeme İİK. mad. 280’nin kapsamına girmez. Ya da borçlu ‘*çek vererek*’ de borcunu ödeyebilir. Bu ödeme de bu maddenin kapsamına girmez...

c) Borçlunun tasarrufta (işlemde) bulunduğu üçüncü kişiler iyiniyetli (MK. mad. 3) olmamalıdır. Borçlunun içinde bulunduğu mâli durumun (yani; borçlunun malvarlığının borçlarını karşılamadığının) ve alacaklılarına zarar verme kasdının, borçlu ile işlemde bulunan üçüncü kişilerce bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emareler (karineler) olmalıdır. Yani, borçlu ile işlemde bulunan *üçüncü kişi, borçlunun kasdını biliyor* olmalıdır.²⁹⁶² Bu şartın gerçekleşmiş olması için, «*tasarruftan yararlanan üçüncü kişinin, gereken dikkati gösterdiği takdirde, borçlunun durumunu ve işlemin mahiyetini anlayabilecek durumda olması*» yeterlidir. Başka bir deyişle, «*üçüncü kişi, küçük bir soruşturma, dikkat veya gözlem ile borçlunun durumunu bilebilecek durumda ise*», bu şart gerçekleşmiş kabul edilmelidir.²⁹⁶³

Başka bir deyişle; İİK.’nin 278 ve 279. maddelerine dayanılarak ‘tasarrufun iptali da-vası’ açabilmesi için **doktrinde «objektif şart»** diye isimlendirilen «*alacaklıların zarar gör-mesi*» şartının gerçekleşmesi yeterli iken, ‘*zarar verme kasdından dolayı*’ iptal

²⁹⁵⁹ ERDÖNMEZ, G. age., s: 9

²⁹⁶⁰ Bknz: 4949 sayılı Kanuna ait Hükümet Gerekçesi (UYAR, T. Gerekçeli İİK. C:12, 2. Baskı, 2009, s:19373 vd.)

²⁹⁶¹ MUŞUL, T. İcra ve İflâs Hukuku, 6. Baskı, 2013, C: 2, s: 1828 vd. - MUŞUL, T. Tasarrufun İptali Davaları, 2015, s: 315 vd. - AKKAYA, T. İcra ve İflâs Hukukunda İptale Tabi Tasarruflar «İİK. m. 277-284» (Eskişehir Bar. D. Ekim/2006, S:11, s:40 vd.) - GÜNEREN, A. a.g.e., s:816 vd.

²⁹⁶² Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 4107/1451; 14.02.2017 T. 23889/1460; 01.02.2017 T. 24893/871; 24.01.2017 T. 19676/484; 17.01.2017 T. 11030/166; 28.12.2016 T. 7253/12054; 13.12.2016 T. 18886/11527; 06.12.2016 T. 2847/11210; 25.10.2016 T. 7077/9343; 25.10.2016 T. 18523/9342; 18.10.2016 T. 16588/904206 (www.e-uvar.com)

²⁹⁶³ BERKİN, N. İflâs Hukuku, 1972, s:511 - AKKAYA, T. agm. s:42

davası açılabil-mesi için «sübjektif şart» denilen «borçlunun zarar verme kasdı ile bu kasdın üçüncü kişi ta-rafından bilindiği»nin de ispat edilmesi zorunludur.²⁹⁶⁴

İİK.’nun 280. maddesinde düzenlenmiş olan iptal sebebi bir ‘genel iptal sebebi’dir.²⁹⁶⁵ İİK.’nun 278 ve 279. maddesinde öngörülen koşulların gerçekleşmemesi nedeni ile bu maddelere göre tasarrufun iptali davası açamayan alacaklı, bu maddeye göre dava açabilecektir.

Borçlunun, alacaklılarına zarar verme kasdı ile yaptığı (hileli) tasarrufların iptal edilebilmesi için; az önce belirttiğiniz emarelerin (karinelerin) varlığı davacı-alacaklı tarafın-dan²⁹⁶⁶ her türlü delille²⁹⁶⁷ - özellikle; yaşam deneyi kuralları ile, hayatın olağan akışı ile²⁹⁶⁸ ²⁹⁶⁹ - ispat edilebilir. Burada «tam ispat» aranmayıp, «yaklaşık ispat» kural-ları ile yetinilir.²⁹⁷⁰

Ayrıca önemi nedeniyle belirtelim ki; «vaka ve karinelere olayda iyiniyet iddiasında bulunamayacak durumu belirmiş olan kimsenin kötünüyetinin, diğer tarafa isbat ettirilmesine gerek bulunmadığı»ndan;²⁹⁷¹ davalı (borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişinin (ya da, üçüncü kişi ile işlemde bulunmuş olan dördüncü kişinin) «iyiniyet iddiasında bulunamayacak konumda olması halinde» bu kişilerin «kötünüyetli olduk-ları»nın ayrıca davacı tarafından kanıtlanmasına gerek yoktur.²⁹⁷²

Yüksek mahkeme, borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin «borçlunun mâli durumunu ve alacaklılarına zarar verme kasdını bildiği» konusunda (yani; İİK. mad. 280/I kapsamındaki konularla ilgili olarak);

√ «Davalı borçlunun alacaklı olduğu icra dosyasındaki alacağını, üçüncü kişi davalı eşine temlik etmesi halinde, davalıların karı-koca oldukları ve davalı üçüncü kişinin, eşi olan davalı borçlunun davacılara borcu olduğunu bilebilecek durumda olduğu, davacıların alacağını sonuçsuz bırakmak amacı ile temlikin yapıldığı anlaşıldığından davanın kabulü ile davacıların alacakları ile sınırlı olmak üzere temlik tasarrufunun iptaline karar verilmesinin isabetli olduğunu»²⁹⁷³

√ «Borçlunun durumu hakkında bilgi sahibi olan ve alacaklıları ızzar kastını bilen veya bilmesi gereken yakınlıkta davalılar aleyhine açılan iptal davasına konu tüm devir işlemlerin muvazaalı olduğu gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini»²⁹⁷⁴

²⁹⁶⁴ ERDÖNMEZ, G. age. s: 9

²⁹⁶⁵ ERDÖNMEZ, G. age. s: 14 vd.

²⁹⁶⁶ Bknz: 17. HD. 31.03.2011 T. 2459/2907; 16.02.2011 T. 5347/998; 22.05.2008 T. 2023/2766; 15. HD. 05.07.2006 T. 2786/4194; HGK. 21.12.2005 T. 15-625/736; 15. HD. 25.06.2003 T. 2619/3490; 09.06.2003 T. 441/3358; 18.09.2002 T. 3826/3946; 13.04.2004 T. 1152/2104; 11.05.2000 T. 532/2327; 06.04.1994 T. 260/2072; 21.11.1989 T. 2793/4876 (www.e-uvar.com)

²⁹⁶⁷ Bknz: 17. HD. 17.05.2011 T. 9509/4909; 21.05.2009 T. 1786/3457; 04.03.2010 T. 10307/1887; 14.05.2009 T. 1293/3131; 09.04.2009 T. 2083/2224; 16.09.2008 T. 1215/4098; 22.05.2008 T. 2023/2766 (www.e-uvar.com)

²⁹⁶⁸ KURU, B. İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, 2016, s: 669 – KURU, B. El Kitabı, s:1410 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, C: 3, 2014, s: 4436

²⁹⁶⁹ Bknz: 17. HD. 17.01.2017 T. 11030/166; 06.12.2016 T. 2847/11210; 15.11.2016 T. 17928/10506; 25.10.2016 T. 18523/9342; 14.10.2016 T. 14167/8533; 27.09.2016 T. 12977/8287 vb. (www.e-uvar.com)

²⁹⁷⁰ PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M. a.g.e., s:866 - AKKAYA, T. agm. s:44

²⁹⁷¹ Bknz: İçt. Bir. K. 14.02.1951 T. 17/1

²⁹⁷² UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, s:210 vd.

²⁹⁷³ Bknz: 17. HD. 10.04.2017 T. 20990/3853 (www.e-uvar.com)

²⁹⁷⁴ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 4107/1451 (www.e-uvar.com)

√ «Davalı üçüncü kişi, ‘dava konusu aracın ilk alınma tarihinde kredi limiti nedeni ile borçlu şirket adına alındığını ancak baştan itibaren kendisi tarafından kullanıldığını, fakat kredi çeken şirketin ekonomik sıkıntı nedeni ile ‘gel artık aracı üzerine al’ demesi üzerine geri kalan kredi borcu kapatılarak üzerine aldığı’ belirterek borçlunun mali durumu hakkında bilgi sahibi olduğunu ifade etmiş olduğundan, tasarrufun iptaline ilişkin davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini»²⁹⁷⁵

√ «Davalının diğer kardeşi ile birlikte aynı gün 8 bağımsız bölüm satın alması ve borçlular ile aynı cadde üzerinde ticari faaliyette bulunması sebebiyle borçlunun mali durumunu bilebilecek şahıslardan olduğunu»²⁹⁷⁶

√ «Satışın akrabalar arasında yapılmış olmasına ve davalıların davacının durumunu amacını bilebilecek kişilerden olması karşısında tasarrufun iptaline karar verilmesi gerektiğini- Mahkemece davalı 4. kişinin iyiniyetli olduğu kabul edilmişse de, davalı 4. kişinin diğer davalılar ile aynı köyde ikamet eden, birbirini yakinen tanıyan ve davalı borçlunun durumunu bilen bilebilecek kişilerden olduğu ve bunun yanında dava konusu taşınmazların tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen bedel arasında misli fark bulunduğu anlaşıldığından, yapılan tasarrufun İİK. mad. 280/1 gereğince iptale tabi olduğunu»²⁹⁷⁷

√ «Davalı borçlu ile taşınmazı sattığı davalı 3. kişinin babası, dedesi ve amcasının altı yıllık site komşusu olduğu anlaşıldığından bu durumunun İİK’nun 280/1 maddesinde değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerekeceğini»²⁹⁷⁸

√ «Davalıların ceza dosyalarında borçlu ile husumeti ve alacağı olan bu alacağın tahsili imkanı bulamadığı için suç sayılacak eylemlere yönelmiş olan ve sanık sıfatını alan kişinin yakın akrabaları olduğu, bu hali ile borçlunun mali durumu ve alacaklılarını ızzar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek şahıslardan olduğunun anlaşıldığı, yine davalının borçludan birden fazla taşınmaz satın aldığı dava konusu bağımsız bölümü, bahsi geçen sanığın kardeşinden satın aldıktan kısa bir süre sonra aynı şahsın amcasına satış yaptığı bu iç içi ilişki içerisinde davalının da borçlunun mali durumu ve alacaklılarını ızzar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek şahıslardan olduğunun anlaşıldığını»²⁹⁷⁹

√ «Davalı borçlunun aynı günde 19 adet taşınmaz sattığı bu taşınmazlardan üçünü davalıya, beşini davalı ile aynı soyadını taşıyan kişilere satıldığı, yine takip dosyasındaki ihalede dava konusu takip borçlularına ait iki taşınmazın icra ihalesi sonucu davalı tarafından alındığı, borçlu ile davalının aynı ilçe, köy ve ciltte nüfusa kayıtlı olduğu, faaliyet yerleri farklı olsa da faaliyet alanlarının aynı olması gibi maddi ve hukuki olgular gözönüne alındığında davalının İİK’nun 280/1 maddesi kapsamında borçlunun durumunu ve amacının bilebilecek kişilerden olduğunun kabulü gerektiğini; yine borçlu vekilinin savunmasında diğer davalının satış bedelinin 25.000 TL’sini banka aracılığıyla ödemediğini, kalan 12.715,30 TL’nin de takip borçlusu şirketin borcuna mahsup edildiğini belirttiğinden diğer davalının da borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek durumda olduğunun kabulü gerektiğinden dava konusu tasarrufların İİK’nun 280/1 maddesi gereğince davacının alacak ve fer’ileriyle sınırlı olarak iptaline karar verilmesi gerekeceğini»²⁹⁸⁰ vb.

belirtmiştir...

²⁹⁷⁵ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23889/1460 (www.e-ucar.com)

²⁹⁷⁶ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23919/1454 (www.e-ucar.com)

²⁹⁷⁷ Bknz: 17. HD. 01.02.2017 T. 24893/871 (www.e-ucar.com)

²⁹⁷⁸ Bknz: 17. HD. 24.01.2017 T. 19676/484 (www.e-ucar.com)

²⁹⁷⁹ Bknz: 17. HD. 24.01.2017 T. 22158/493 (www.e-ucar.com)

²⁹⁸⁰ Bknz: 17. HD. 17.01.2017 T. 11030/166 (www.e-ucar.com)

VI- «Borçlunun, alacaklılarına zarar vermek kasdıyla yaptığı tüm (hileli) tasarrufların iptali davalarında», borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin, ‘borçlunun mâli durumunu ve zarar verme kasdını bildiğine’ dayanak teşkil eden emarelerden bir diğeri ise, «borçlu ile üçüncü kişinin aynı sektörde faaliyet göstermesi»²⁹⁸¹ dir.

Borçlunun tasarrufta bulunduğu (taşınır ve taşınmaz mallarını devrettiği, üçüncü kişilerdeki hak ve alacaklarını temlik ettiği) üçüncü kişinin, «borçlu» ile **aynı sektörde (işkolunda)** -örneğin; inşaat sektöründe, tekstil sektöründe, özel hastane işletme sektöründe, ilaç sektöründe, basın sektöründe, petrol işletmeciliği sektöründe, turizm ve otelcilik sektöründe, taşımacılık sektöründe, gıda sektöründe, tarım sektöründe, emlak sektöründe vb. çalışıyor olmaları veya «borçlu» ile «üçüncü kişi» arasında taşeronluk ilişkisi bulunması halinde- «üçüncü kişi»nin «borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve alacaklılarına zarar verme kasdını bilmediğini» ileri sürmesi hayatın olağan akışına aykırı bulunacağından, yüksek mahkeme öteden beri verdiği tüm kararlarında bu durumda, ‘borçlu ile üçüncü kişi arasındaki tasarrufların iptaline karar verilmesi gerekeceğini’ istikrarlı bir şekilde belirtmiştir. Gerçekten, **yüksek mahkeme;**

√ «Aynı sektörde faaliyet gösteren ve borçlu şirketin mali durumu ile alacaklıları ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğu anlaşılan 4. kişi hakkında da tasarrufların iptali davasının kabulünün isabetli olduğunu»²⁹⁸²

√ «Davalı üçüncü kişinin müdürü olduğu dava dışı şirkette borçlulardan birinin hissedar olduğu, diğer borçlunun ise diğer bazı ortaklara vekaleten genel kurula katıldığı ve aynı iş kolunda faaliyette bulduklarından borçlunun mali durumu ve alacaklılarını ızzar kastını bildiği ve bilmesi gereken şahıslardan olduğu ve bu durumda İİK. mad. 280 uyarınca tasarrufların iptaline karar verilmesi gerektiğini»²⁹⁸³

√ «Dava konusu araç davalı borçlu şirket tarafından üçüncü kişiye, onu tarafından da dördüncü kişiye satılmış, üçüncü kişinin borçlu ile aynı iş hanında faaliyette bulunduğunu, diğer davalı dördüncü kişinin de hem iş yeri hem de oturduğu yer olarak borçluların komşuları olduğunu iddia edildiğinden, belirtilen firma kayıtlarının getirilerek borçlu ile aynı faaliyet alanında iş yapıp yapmadığı, borçlular ile aynı iş hanında faaliyette bulunup bulunmadığı ve dördüncü kişinin ‘de borçluların komşusu olup olmadığı araştırılarak İİK. mad. 280 kapsamında borçluların mali durumları ve alacaklılarını ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiğini»²⁹⁸⁴

√ «Taşınmazın tapudaki satış bedeli ile rayiç değeri arasında ipotekler dikkate alındığında fahiş bedel farkı olmamakla birlikte davalı üçüncü kişinin, borçlu ile aynı alanda faaliyette oldukları ve borçluyu eskiden beri tanıdığı yönündeki açıklamaları karşısında borçlunun mali durumu hakkında bilgi sahibi olduğunun anlaşılmasından 6 gün sonra dava dışı Esnaf ve Sanatkarlar Odasına satılması mal kaçırma amacına yönelik olduğundan iptali gerektiğini»²⁹⁸⁵

√ «Davalı borçlu ile 3.kişinin aynı sektörde ve yan yana fabrikalarda faaliyet gösterdikleri anlaşıldığından dava konusu tasarrufların 6183 sayılı AATUHK’nun 30.maddesi gereğince, ayrıca dava konusu taşınmaz üzerindeki fabrika binası ve teferruatları ile

²⁹⁸¹ ERDÖNMEZ, G. a.g.e., s:225 vd.

²⁹⁸² Bknz: 17. HD. 11.04.2017 T. 541/3933 (www.e-uvar.com)

²⁹⁸³ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23898/1459 (www.e-uvar.com)

²⁹⁸⁴ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23903/1462 (www.e-uvar.com)

²⁹⁸⁵ Bknz: 17. HD. 12.04.2016 T. 9909/4624 (www.e-uvar.com)

birlikte satılmış olduğundan ticari işletme devri mahiyetinde olması nedeniyle kıyasen İİK'nun 280/3 maddesi gereğince iptale tabi olduğunu»²⁹⁸⁶

√ «*Davalıların savunmalarından dava konusu taşınmaz devirlerinin borca mahsuben yapıldığı anlaşıldığından dava konusu dört adet taşınmaz hisse devrine ilişkin davalılar arasındaki 04.04.2011 tarihli tasarrufun İİK'nun 279/1-2. maddesi gereğince (borca mahsuben yapılan taşınmaz devrinin mutad ödeme olmaması nedeniyle) ve yine davalının borçlunun kefilî olması, aynı işkolunda çalışmaları nedeniyle davalının, borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle İİK'nun 280/1 madde gereğince 09.09.2011 tarihli aciz belgesinde belirtilen alacak miktarıyla sınırlı olarak iptaline karar verilmesi gerektiğini»²⁹⁸⁷*

√ «*Davalıların gıda sektöründe faaliyette buldukları, aynı zamanda villa komşuları olduğu, tanık beyanlarının ağırlıklı olarak 'dava konusu taşınmazın borçlular tarafından kullanıldığı' yönünde olduğu, dava konusu taşınmazın davalı 3. kişi tarafından kullanılmaması ve kiraya verilmemesine rağmen yapılan keşif sırasındaki mahkeme gözleminde evin eşyalı olduğunun tespit edildiği, yatırım amacıyla alınan lüks villanın sekiz yıl boyunca kiraya verilmemesi ticaretle uğraşan davalı 3. kişi açısından hayatın olağan akışına uygun olarak değerlendirile-meyeceği gözetildiğinden, davalı 3. kişinin borçluların durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğunun kabulü ile dava konusu tasarrufun davacıların alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak İİK. mad. 280/1 madde gereğince iptaline karar verilmesi gerektiğini»²⁹⁸⁸*

√ «*İİK.nun 280.maddesine göre, malvarlığı borçlarına yetmeyen bir borçlunun alacaklıları-na zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemler, borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve zarar verme kastının işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesini gerektiren açık emarelerin bulunduğu hallerde tasarrufun iptal edileceğini- Davalıların aynı iş kolunda faaliyet göstermeleri nedeniyle, davalı üçüncü kişinin, diğer davalı borçlunun mali durumu ile alacaklılarını ızzar kastını bilen veya bilmesi gereken kişilerden olup olmadığının irdelenerek, ondan sonra toplanan tüm delillerin birlikte değerlendirilerek hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini»²⁹⁸⁹*

√ «*Tasarrufa konu edilen hastane işletme ruhsat devrinin bir karşılık alınarak devir sözleşmesine ve alım satıma konu olduğu, ruhsatların üzerine haciz konulabildiğinden maddi bir değerinin olduğunun kabulü ile borçlu ile aynı sektörde faaliyet gösteren 4. kişi konumundaki davalı şirketin borçlu davalının mali durumu ile ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunun anlaşıldığını»²⁹⁹⁰*

√ «*Tasarrufa konu edilen hastane işletme ruhsatının alım satıma konu olduğu ve ruhsatların üzerine haciz konulabildiğinden maddi bir değerinin olduğunun saptanmasına, aynı sektörde faaliyet göstermeleri ve tüm dosya içeriğinden de 4. kişi konumundaki davalı şirketin borçlu davalının mali durumu ile alacaklılarını ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunun anlaşılmasına göre hastane işletme ruhsatının devrine yönelik tasarrufun iptali gerekeceğini»²⁹⁹¹*

√ «*Tasarrufa konu edilen hastane işletme ruhsat devrinin bir karşılık alınarak devir sözleşmesine ve alım satıma konu olduğu, ruhsatların üzerine haciz konulabildiğinden maddi bir değerinin olduğunun kabulü ile borçlu ile aynı sektörde faaliyet gösteren*

²⁹⁸⁶ Bknz: 17. HD. 10.11.2015 T. 5118/11878 (www.e-ucar.com)

²⁹⁸⁷ Bknz: 17. HD. 29.09.2015 T. 978/9814 (www.e-ucar.com)

²⁹⁸⁸ Bknz: 17. HD. 25.06.2015 T. 18016/7756 (www.e-ucar.com)

²⁹⁸⁹ Bknz: 8. HD. 01.07.2014 T. 7981/10397 (www.e-ucar.com)

²⁹⁹⁰ Bknz: 17. HD. 05.06.2014 T. 6358/8986 (www.e-ucar.com)

²⁹⁹¹ Bknz: 17. HD. 05.06.2014 T. 13391/8983 (www.e-ucar.com)

4. Kişi konumun-daki davalı şirketin borçlu davalının mali durumu ile izarar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğunun anlaşıldığını»²⁹⁹²

√ «Davalı üçüncü kişi şirketin davalı borçlu şirketten olan alacağına mahsuben taşınmazları satın alması ve her iki davalının da aynı sektördeki bir markanın satıcısı ve yetkili servisi olması (yani, üçüncü kişinin, borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını izarar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olması -İİK. mad. 280/I-, tasarrufa konu taşınmazın satış bedeli ile gerçek değeri arasında fahiş fark bulunması karşısında yapılan tasarrufun iptali karar verilmesi gerekeceğini»²⁹⁹³

√ «Davalıların ortağı oldukları şirket ile davalı borçlu şirket aynı işkolunda faaliyet gösterip fabrikaları da aynı sanayi bölgesinde bulunduğundan, taşınmazların, borçlu şirketten davalı üçüncü kişiye satışı, üçüncü kişiden de dördüncü kişilere satışı arasında ise sadece bir haftalık süre olduğundan, taşınmazların, tapu kaydında da muvazaaya dayalı olduğu anlaşılana, taşınmazların gerçek değerinin çok üzerinde miktarda ipotekler bulunduğundan ve tanık ifadesine göre taşınmazların doğrudan borçlu şirketten alınmadığı, arada bir kişinin olduğu hususu dördüncü kişilerce ifade edilmiş olduğundan, davalı dördüncü kişilerin de borçlunun, alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını izarar kastı ile hareket ettiğini bilebilecek kişilerden olduğu kabul edilerek, bu davalılar açısından da davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini»²⁹⁹⁴

√ «Borçlunun ortağı olduğu şirket ile 3. kişinin şirketi aynı işkolunda faaliyet göstermediği gibi adresleri itibarıyla de birbirine komşu olmadıkları ve taşınmazın şirketten değil ortağın-dan vekil kullanılmak suretiyle satın alınmış olmasından dolayı davalı 3. kişinin borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak ya da alacaklılarını izarar kastı ile hareket ettiğini bilmesini zorlaştıracaktır»²⁹⁹⁵

√ «Borçlu tarafından, bir mahalli gazetede «isim hakkı»nı, aynı şehirdeki başka bir şirkete devretmesinin, İİK. 280/III'de düzenlenen «ticari işletmenin devri» niteliğinde olduğu -Benzin istasyonunun devrinin borçlu ile davalı üçüncü kişinin aynı sektörde faaliyet göstermeleri nede-niyle, davalı üçüncü kişinin, «borçlunun vergi borcu bulunduğunu ve mal kaçırmaya kasdı»nı bilebilecek kişilerden olduğu 6183 s. K.'dan kaynaklanan tasarrufun iptali davalarında da, İİK. 280/III hükmünün kıyasen uygulanması gerekeceğini»²⁹⁹⁶

belirtmiştir..

VII- Yapıldığı sırada borçlu aleyhine ivazlar arasında açık bir nisbetsizlik bulunan akitler (İİK. mad. 278/III-2). Buradaki «akit» terimi aldatıcıdır. Bunu «tasarruf» olarak anlamak gerekir.²⁹⁹⁷ Çünkü, dava konusu olacak işlem, akit gereğince yapılan kazandırıcı işlemdir. Bu nedenle, gerek süre ve gerekse ivazların karşılaştırılması bakımından, kazandırıcı işlemin yapıldığı tarihteki değer esas alınmalıdır.²⁹⁹⁸

²⁹⁹² Bknz: 17. HD. 05.06.2014 T. 6682/8988 - Aynı doğrultuda; 17. HD. 05.06.2014 T. 6683/8989; 05.06.2014 T. 6684/8990; 05.06.2014 T. 6685/8991; 05.06.2014 T. 6686/8992; 05.06.2014 T. 6358/8986; 05.06.2014 T. 6681/8987 (www.e-ucar.com)

²⁹⁹³ Bknz: 17. HD. 16.04.2013 T. 5986/5535 (www.e-ucar.com)

²⁹⁹⁴ Bknz: 17. HD. 02.05.2012 T. 3773/5423 (www.e-ucar.com)

²⁹⁹⁵ Bknz: 17. HD. 03.12.2012 T. 12662/13378 (www.e-ucar.com)

²⁹⁹⁶ Bknz: 17. HD. 17.09.2009 T. 6102/5519 (www.e-ucar.com)

²⁹⁹⁷ KURU, B. a.g.e. C: 4, s: 3430, dipn. 7 - GÜRDOĞAN, B. a.g.e. s: 227

²⁹⁹⁸ UMAR, B. a.g.e. s: 64 - GÜRDOĞAN, B. a.g.e. s: 227

İvazlar arasındaki *nisbetsizlik* önemli olmalı ve tarafların yeterli bir dikkat ile anlayabilecekleri²⁹⁹⁹ ölçüde bulunmalıdır. Fakat, ivazlar arasındaki bu nisbetsizliğin davalı tarafından *bilinmiş olması* aranmaz.³⁰⁰⁰

Yüksek mahkemeye göre³⁰⁰¹ «tasarrufa konu taşınmazın tapuda belirtilen (gösterilen) satış bedeli ile, taşınmazın tasarruf tarihindeki **-serbest piyasa rayicine göre** belirlenen gerçek değeri arasında bir misli veya daha fazla fark bulunması halinde ‘edimler arasında fahiş farkın bulunduğu’nun kabulü gerekir.»

Yine **yüksek mahkeme**³⁰⁰² «İİK 278/III-2’deki bedeller arasındaki nisbetsizliğe ilişkin hükmün ‘borçlu ile borçludan tasarrufa konu malı satın alan kişi arasındaki tasarruflarda’ iptal nedeni olabileceğini, aynı malı üçüncü kişiden satın almış olan başka kişiler (dördüncü kişiler) hakkında bu hükmün uygulanmayacağını, bu kişilerin ayrıca kötüniyetli oldukları isbat edilmedikçe bu kişilere yapılan tasarrufun iptaline karar verilemeyeceğini» vurgulamıştır...

Buna karşın «borçlu ile üçüncü kişi arasındaki, İİK’nun 278. maddesinde sayılmış olan tasarruflar mutlak olarak iptale tabi olduğundan, tasarruf konusu malı borçludan satın/devir almış olan üçüncü kişinin ivazlar arasında fark bulunması durumunda

²⁹⁹⁹ ANSAY, S.Ş. Hukuk, İcra ve İflas Usulleri, 1960, s: 328 - ARAR, K. İcra ve İflas Hükümleri, C:2, 1945, s: 224 - GÜRDOĞAN, B. İflas Hukuku Dersleri, 1966, s: 227 - OLGAÇ, S. a.g.m. s: 464, dipn. 28

³⁰⁰⁰ UMAR, B. Türk İcra-İflas Hukuku’nda Tasarrufun İptali Davası, 1963, s: 67 - GÜRDOĞAN, B. a.g.e. s: 227 - KURU, B. a.g.e. C:4, s: 3437 - KURU, B. El Kitabı, s:1405 - KARATAŞ, İ/ERTEKİN, E. Tasarrufun İptali Davaları, 1998, s: 142 - YILDIRIM, M.K. Tasarrufun İptali Davaları, 1995, s:184 - AKKAYA, T. agm. s:28

³⁰⁰¹ Bknz: 17. HD. 13.03.2017 T. 1658/2646; 24.02.2015 T. 16719/3317; 10.04.2014 T. 19253/5395; 17.05.2011 T. 9509/4909; 21.03.2011 T. 7080/2515; 28.11.2008 T. 2522/5601; 25.11.2008 T. 2522/5601; 25.11.2008 T. 3755/5541; 18.11.2008 T. 2633/5370 vb. (www.e-uvar.com)

³⁰⁰² Bknz: 17. HD. 29.11.2016 T. 21972/11011; 16.02.2015 T. 21355/2768; 25.03.2014 T. 13512/4290; 13.01.2014 T. 15053/27; 14.03.2013 T. 6433/3311; 14.03.2013 T. 6439/3312; 18.04.2012 T. 1901/4843; 09.07.2007 T. 649/2408; 15. HD. 13.02.2007 T. 7805/846; 03.02.2005 T. 7361/485; 16.12.2004 T. 4579/6562; 26.02.2004 T. 382/1061 vb. (www.e-uvar.com)

iyiniyetli ya da kötünüyetli olması veya alacaklıya zarar verme kasdını taşıyıp taşıması» önem taşımaz.^{3003 3004 3005}

Yüksek mahkeme, bu hükümle ilgili içtihatlarında;

√ “Bilirkişi taşınmazın satış tarihindeki değerini 115.000,00 TL olarak belirlenen taşınmazın 67.000,00 TL’ye satılmış olması halinde, tapudaki satış bedeli ile gerçek değeri arasında önemli fark bulunmadığını”³⁰⁰⁶

√ “Tapuda 94.500,00 TL’ye satılan ve gerçek değeri 256.282,00 TL olan taşınmazla ilgili olarak ivazlar arasında önemli oransızlık olduğunu (İİK. mad. 278/3-2)”³⁰⁰⁷

√ “Davalı borçlunun taşınmaz üzerindeki hisse payı 3/28 olduğu düşünüldüğünde, bilirkişi raporuna göre davalı borçlunun hissesine düşen değer ile taşınmazın tapudaki satış bedeli ile gerçek değeri arasında fahiş fark bulunduğundan, İİK. mad. 278 uyarınca tasarrufun iptalinin gerektiğini”³⁰⁰⁸

√ “Davalı üçüncü kişilere yapılan satışta edimler arasında aşırı fark bulunduğundan yapılan tasarrufun iptale tabi olduğunu- Edimler arasında fahiş farkın bulunduğu hallerde üçüncü kişinin iyi niyet iddiasının da dinlenemeyeceğini”³⁰⁰⁹

√ “Alacaklıya ispat kolaylığı sağlayan “Akdin yapıldığı sırada, kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği akitlerin”, “bağışlama” olarak kabul edileceğini öngören İİK. mad 278/3-2 hükmünün ise Anayasaya aykırı olmadığını”³⁰¹⁰

³⁰⁰³ KURU, B. El Kitabı, s: 1403, 1405 – GÜNEREN, A. age. s: 723 – KURU, B. age. C: 4, s: 3423 – UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C:3, 2014, s: 4403 – UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, C:1, 2011, s: 313 – SERTKAYA, A. Ş./KUL, S. age., s:310 – COŞKUN, M. Açıklamalı-İçtihatlı İcra ve İflas Hukuku, C:4, 5. Baskı, 2016, s: 4708 – YILMAZ, E. İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2016, s:1217 – ÇETİN, E. H. Tasarrufun İptali, Muvazaa, İnançlı İşlem ve Nam-ı Müstear, 2016, s:24 – MUŞUL, T. Tasarrufun İptali Davaları, 2015, s: 298, 300 vd. - MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, C: 2, 2013, s: 1817 – KARSLI, A. İcra ve İflas Hukuku, 3. Baskı, 2014, s: 543 – ULUKAPI, Ö. İcra ve İflas Hukuku, 2015, s: 502 – KAPLAN, H. A. 4949 sayılı Kanun’la Yapılan Değişiklikler Işığında İcra ve İflas Hukuku’nda Tasarrufun İptali Davaları (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 2006, s: 137 – TAZE, M. Tasarrufun İptali Davası (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 2007, s: 117 – ALTAY, S. age. s: 677 – AKŞENER, H. S. age. s:101 – AKKAYA, T. agm. s:26; 28) – SÜPHANDAĞ, Y. İcra ve İflas Hukukunda Uygulamalar, 2008, s: 694 – KARATAŞ, İ./ ERTEKİN, E. age. s:135, 138 – KOSTAKOĞLU, C. Takip Hukukunda İptal Davaları (Ad. Der. 1989/6, s:25 – Yasa Der. 1989/8, s: 1051) - ANSAY, S. Ş. age. s: 327 – OLGAC, S. Yargıtay İçtihatlarının Işığı Altında İcra ve İflas Hukukunda İptal Davaları (Doktor Recai Seçkin’e Armağan), 1974, s: 464 – AKYAZAN, S. İcra ve İflas Kanunu’ndaki Yeni ve Değişen Hükümler Üzerine İnceleme ve Açıklamalar, 1965, s: 183 – GÜRDOĞAN, B. age. s: 224 – UMAR, B. age. s: 64

³⁰⁰⁴ Bknz: 17. HD. 10.12.2013 T. 15076/17403; 02.07.2013 T. 7650/10497; 01.04.2013 T. 323/4590; 23.05.2011 T. 9958/5137; 21.03.2011 T. 7158/2516; 17.01.2011 T. 10482/54; 20.09.2010 T. 7886/7054; 20.04.2009 T. 6115/2462; 25.12.2008 T. 3195/5747; 20.11.2008 T. 3158/5420; 06.11.2008 T. 1891/5137 (www.e-uyar.com)

³⁰⁰⁵ Bu konuda ayrıca Bknz: ÖZTEK, S. Tasarrufun iptali Davalarında Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar ve Yargıtay’ın Bu Sorunlara İlişkin Uygulaması (Prof. Dr. Ergün Önen’e Armağan, 2003, s:319 vd.)

³⁰⁰⁶ Bknz: 17. HD. 15.10.2019 T. 2250/9390 (www.e-uyar.com)

³⁰⁰⁷ Bknz: 17. HD. 25.09.2019 T. 18219/8474 (www.e-uyar.com)

³⁰⁰⁸ Bknz: 17. HD. 13.06.2019 T. 20265/7573 (www.e-uyar.com)

³⁰⁰⁹ Bknz: 17. HD. 15.05.2019 T. 18596/6133 (www.e-uyar.com)

³⁰¹⁰ Bknz: AYM. 11.07.2018 T. 9/84 (www.e-uyar.com)

√ “Mahkemece dava konusu taşınmazın başında keşif yapılarak, uzman bilirkişi heyetinden taşınmazın tasarruf tarihindeki değeri ile tapudaki satış bedeli arasında misli fark bulunup bulunmadığı araştırılarak sonucuna göre karar verilmesi gerekeceğini”³⁰¹¹

√ “Mahkemece, İİK.nun 278. maddesinde akdin yapıldığı sırada kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği ve yasanın bağışlama hükmünde olarak iptale tâbi tuttuğu tasarrufların iptali gerektiğinden mahkemece ivazlar arasında fark bulunup bulunmadığının incelenmesi gerekeceğini”³⁰¹²

√ “Dava konusu taşınmazın gerçek değeri belirlenirken satış tarihinin esas alınması yerine bilirkişi tarafından keşif tarihi itibarıyla belirleme yapılmasının hatalı olduğunu”³⁰¹³

√ “İİK. mad. 278/2 uyarınca, edimler arasındaki aşırı farkın bağışlama hükmünde sayılıp yapılan tasarrufların iptale tabi olduğu ve bu durumda 3.kişinin iyi niyet iddiasının dinlenemeyeceğini- Adi şekilde düzenlenmiş ve her zaman temini mümkün olan belgeyle gerçek değerinin ödendiğinin ispatlanamayacağını”³⁰¹⁴

belirtmiştir...

VIII- “Borçlunun birden fazla taşınmazını/taşınırını –tanıdığı kişilere, arkadaşlarına, akrabalarına- satması” da, hayatın olağan akışına aykırı, muvazaalı bir davranış sayılır.

Yüksek mahkeme, bu konuyla ilgili olarak;

√ “Davalı borçluların 7 adet parseli üzerinde otel ve müstemilatları ile noter kanalı ile diğer davalı şirkete devrettiği, hisse satış tarihlerinin aynı gün ve birbirini takip eden yevmiyelerle aynı noterden yapıldığı hususları birlikte değerlendirildiğinde; mal kaçırma kastının yanında tüm parsellerin devredilmesi sebebi ile İİK. mad. 280/son uyarınca tasarrufların iptale tabi olduğunu”³⁰¹⁵

√ “Borçlunun aynı gün içinde on yedi araçtan on adedini davalıya, yedi aracı da davalı şirkete devretmesinin hayatın olağan akışına uygun olmadığını ve İİK’nun 280. maddesinde öngörülen yasal ve fiili kardineler gereği davalının borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğunun kabulünün de zorunlu olduğunu”³⁰¹⁶

√ “3 adet taşınmazın aynı gün satın alınması ve davalıların aynı alanda mesleki faaliyette bulunmaları nedeniyle davalı 3.kişinin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle İİK’nun 280/1 maddesi gereğince tasarrufların iptale tabi bulunduğunu”³⁰¹⁷

√ “Borçluya ait farklı vasıflardaki 7 adet taşınmazın aynı gün aynı kişiye satışı hayatın olağan akışına aykırı olduğundan, üçüncü kişinin borçlunun mal kaçırma kastını bildiğinin varsayılacağını”³⁰¹⁸

3011 Bknz: 17. HD. 18.03.2018 T. 14337/1693 (www.e-ucar.com)

3012 Bknz: İzmir BAM. 5. HD. 14.02.2018 T. 1343/221 (www.e-ucar.com)

3013 Bknz: 17. HD. 27.02.2017 T. 23913/1993 (www.e-ucar.com)

3014 Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 9098/6277 (www.e-ucar.com)

3015 Bknz: 17. HD. 27.03.2019 T. 12327/3706 (www.e-ucar.com)

3016 Bknz: HGK. 19.03.2019 T. 17-2697/318 (www.e-ucar.com)

3017 Bknz: 17. HD. 12.02.2018 T. 10637/843 (www.e-ucar.com)

3018 Bknz: İzmir BAM. 5. HD. 01.02.2018 T. 1183/158 (www.e-ucar.com)

√ “Davalının diğer kardeşi ile birlikte aynı gün 8 bağımsız bölüm satın alması ve borçlular ile aynı cadde üzerinde ticari faaliyette bulunması sebebiyle borçlunun mali durumunu bilebilecek şahıslardan olduğunu”³⁰¹⁹

√ “Davalı borçlunun aynı günde 19 adet taşınmaz sattığı bu taşınmazlardan üçünü davalıya, beşini davalı ile aynı soyadını taşıyan kişilere satıldığı, yine takip dosyasındaki ihalede dava konusu takip borçlularına ait iki taşınmazın icra ihalesi sonucu davalı tarafından alındığını, borçlu ile davalının aynı ilçe, köy ve ciltte nüfusa kayıtlı olduğu, faaliyet yerleri farklı olsa da faaliyet alanlarının aynı olması gibi maddi ve hukuki olgular gözönüne alındığında davalının İİK’nun 280/1 maddesi kapsamında borçlunun durumunu ve amacının bilebilecek kişilerden olduğunun kabulü gerektiğini; yine borçlu vekilinin savunmasında diğer davalının satış bedelinin 25.000 TL’sini banka aracılığıyla ödediğini, kalan 12.715,30 TL’nin de takip borçlusu şirketin borcuna mahsup edildiğini belirttiğinden diğer davalının da borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek durumda olduğunun kabulü gerektiğinden dava konusu tasarrufların İİK’nun 280/1 maddesi gereğince davacının alacak ve fer’ileriyle sınırlı olarak iptaline karar verilmesi gerekeceğini”³⁰²⁰

√ “Takip konusu borcun kredi sözleşmesinden doğmasına, haciz tutanaklarının İİK’nun 105 maddesi kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde olup bunun dışında - (borç tasfiye protokolü gereğince on bankaya 21.153.996,48 Euro borcu bulunan)- davalı borçlunun aciz halinde olduğunun anlaşılmasına karşısında, davalı borçlunun aynı gün davalıya yirmi adet, bir gün ara ile diğer davalıya yedi adet taşınmaz satıp davalı 3. kişinin satın aldığı taşınmazlar için satıştan 22-23 gün önce 100.000 Doları davalı borçluya elden ödemesinin hayatın olağan akışına uygun olmadığını ve mevcut durumun davalılar tarafından borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğunu gösterdiği, davalı borçlunun davalı 3.kişinin amcasının torunu olması nedeniyle bu davalının borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle bu davalı ile yapılan dava konusu tasarrufların da İİK’nun 280/1.madde gereğince iptale tabi bulunduğunu”³⁰²¹

√ “Davalı üçüncü kişinin, borçlunun kefilî olan ve bu kefaletten dolayı borçlunun borcunu ödeme tehdidi ile karşı karşıya kalan dava dışı...Ltd. Şti’nin çalışanı olması, aynı gün borçlu ve akrabalarına ait üç taşınmazın satın alınması ve satışa rağmen borçlunun bu taşınmazlardan birinde oturmaya devam etmesi olguları birlikte değerlendirildiğinde, satışın borçlunun alacaklılarını ızzar kastı ile yapıldığının sabit bulunmasına göre davanın kabulü gerektiğini”³⁰²²

√ “Davalıların aynı gün 3 adet taşınmazı çok düşük bedellerle satın alması ve tanık beyanlarına göre satışın muvazaalı olduğunun anlaşılmış bulunmasına göre davanın kabulü gerektiğini”³⁰²³

belirtmiştir.

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

- Davacı (M. T.) vekili 26.03.2019 tarihli “dava dilekçesi”nde özetle;

“Müvekkili (M. T.) ile davalı (borçlu) (Ö. A.) arasında 18.07.2016 tarihli bir ‘Gizli Ortaklık Sözleşmesi’ imzalanmış olduğunu, müvekkili tarafından ‘... mah. ... Cad. No:1

³⁰¹⁹ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23919/1454 (www.e-ucar.com)

³⁰²⁰ Bknz: 17. HD. 17.01.2017 T.11030/166 (www.e-ucar.com)

³⁰²¹ Bknz: 17. HD. 06.12.2016 T. 2847/11210 (www.e-ucar.com)

³⁰²² Bknz: 17. HD. 29.11.2016 T. 17073/11003 (www.e-ucar.com)

³⁰²³ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 12160/6293 (www.e-ucar.com)

...-B. adresinde –daha önce (Ö. A.) tarafından kiralanmış olan bu adresteki işletmenin restoran olarak çalıştırılabilmesi için gerekli malzeme ve demirbaşlar temin edilerek tadilat yapıldığını, ‘...’ ünvanı ile işletilecek olan bu işletmenin eksiksiz olarak davalı (Ö. A.)’ya teslim edildiğini, burasının (Ö. A.) tarafından işletileceğinin ancak (M. T.)’nin da gizli ortak konumunda bulunacağını kararlaştırıldığını yapılan bu tadilat ve demirbaşlar nedeniyle davalı (Ö. A.)’nın müvekkiline 1.500.000 TL. borçlandığını, işletmenin faaliyete geçeceği en geç 30.07.2016 tarihinden itibaren aylık 10.000 TL.’den aşağı olmamak üzere işletmenin aylık net karının %50’lik kısmını müvekkiline davalı (Ö. A.)’nın ödemesinin kararlaştırıldığını, bu işletmenin ön tarafında bulunan davalı (Ö. A.)’ya ait ‘...’ ünvanlı işletmenin de inşaat ve demirbaş alma işlemlerini 15.06.2018 tarihine kadar müvekkilinin tamamlayıp davalı-(Ö. A.)’ya teslim etmeyi taahhüt ettiğini, müvekkilinin kendi edimini yerine getirmesine rağmen davalı-(Ö.A.)’nın ‘GİZLİ ORTAKLIK SÖZLEŞMESİ’ndeki her iki faaliyete geçecek kafeler için ‘kafelerin her biri için her ay 10.000 TL.’den az olmamak üzere’ olan ödeme taahhüdünü yerine getirmediğini, tarafların bir araya gelerek 20.08.2018 tarihli bir ‘Çek Teslim Bordrosu’ isimli bir belge düzenleyip, bu belgeyi müştereken imzaladıkları bu belgede ‘20.08.2018 tarihi itibarıyla (Ö. A.)’nın müvekkiline 2.920.000 TL. borcu bulunduğunun kabul edildiğini, (Ö. A.) tarafından (Ö.) Bankası’na ait bir çekin boş olarak düzenlenip müvekkiline yukarıdaki borç miktarı ve 20.08.2018 tarihinden itibaren bu miktara işleyecek ticari temerrüt faizi de eklenerek çekin doldurulması konusunda müvekkiline yetki verildiğini’, böylece müvekkilinin davalıdaki alacağını doğum tarihinin –dava konusu taşınmaza ilişkin tasarruf tarihi olan 18.10.2018 tarihinden önceki bir tarih olan 20.08.2018 tarihi olduğunu, müvekkilinin bu çeki 3.000.000 TL. olarak doldurup muhatap bankanın .../Eskişehir şubesine 11.12.2018 tarihinde ibraz ettiğini ancak çekin karşılıksız çıkması üzerine, çekin Eskişehir 1. İcra Müdürlüğü’nün 2018/... sayılı dosyasında -Eskişehir Asliye Ticaret Mahkemesi’nden ihtiyati haciz kararı alınarak- icraya konulduğunu, bu arada davalı (Ö. A.)’nın bir takım muvazaalı işlemlerde bulunarak mallarını kaçırmaya çalıştığını, -çekin bankaya ibraz edildiği ve hakkında ihtiyati haciz kararı alındığı 11.12.2018 tarihinde yakın arkadaşı (N. Y.)’ye üzerinde kayıtlı olan bir taşınmazını ve Mercedes marka otomobilini devrettiğini ve ayrıca dava konusu taşınmaz ile birlikte B. ili ... ilçesinde bulunan (4) adet taşınmazını da 2018/Ekim ayı içerisinde, kötünüyetli olarak, muvazaalı bir şekilde başka kişilere devrettiğini, davalı (Ö. A.)’nın ayrıca abisi (T. A.)’ya yine ...’de bulunan – ... Mah. 409 ada, 3 parselde kayıtlı- bir taşınmazını çok düşük bir bedelle sattığını, dava konusu -... ilçesi, ... mahallesi, 827 ada, 62 parselde bulunan- zeytinliğini 29.000 TL. gibi çok düşük bir bedelle diğer davalı (Y. Ç.) ŞTİ.’ne 18.10.2018 tarihinde sattığını, davalı-3. kişi şirket temsilcisi (F. A.)’nın, davalı (Ö. A.) tarafından yakinen tanındığını, restoran sahibi olan davalının müşterisi olduğunu, yapılan bu satışların İİK.m. 278/3 ve 280/1 uyarınca iptale tabi bulunduğunu ayrıca dava konusu taşınmazın 14.03.2019 tarihinde bir Emlakçı tarafından 470.000 TL. bedelle satışa çıkarılmış olduğunu, halbuki bu taşınmazın davalı (Ö. A.) tarafından 18.10.2018 tarihinde Tapu’da –‘satış bedeli’ olarak gösterilen- 29.000 TL.na satılmış olduğunu vb...” b e l i r t e r e k “dava konusu taşınmazın –... ilçesi, ... mahallesi, 827 ada, 62 parsel- tapu kaydı üzerine ‘ihtiyati haciz’ (İİK.m. 281/2) ve ‘ihtiyati tedbir’ (HMK.m. 389 vd.) konularak, müvekkiline cebri icra yetkisi verilmesini” talep etmiştir.

- Davalı (3. kişi) (Y. Ç.) ŞTİ. vekili “cevap dilekçesi”nde özetle;

“Müvekkili şirket ile diğer davalı (Ö. A.)’nın, dava konusu taşınmazı Ağustos/2018 tarihinde 274.000 TL. bedelle satın alma konusunda anlaştıklarını, **15.08.2018 tarihinde** müvekkili şirketin yetkilisinin şahsi hesabından 125.000 TL.nin (F. A.) isimli kişinin hesabına gönderildiğini, bu kişinin de aynı gün (Ö. A.)’nın hesabına 124.000 TL. gönderdiğini, tapu devir işleminin yapıldığı **18.10.2018 tarihinde**, müvekkili şirketin, (Ö. A.)’nın hesabına 29.000 TL. ‘zeytinlik satış bedeli’ ‘zeytinlik satış bedeli’ olarak gönderdiğini, müvekkili şirketin ortağı ALİ BALABAN’ın hesabından (Ö. A.)’nın abisi (T. A.)’nın hesabına 121.000 TL. gönderildiğini, (T. A.) ile ALİ BALABAN hesabına

gönderilen paralarda ‘borç iadesi’ kaydı bulunduğunu, müvekkili şirketin dava konusu taşınmazı, davacı-alacaklının takip konusu yaptığı 03.12.2018 keşide tarihli çekin keşide tarihinden önce 18.10.2018 tarihinde –yani, alacaklının alacağına doğum tarihinden önce- satın aldığını, dolayısıyla ortada muvazaalı yapılmış bir satış bulunmadığını, müvekkilinin iyiniyetli olduğunu” belirterek “açılmış olan tasarrufun iptali davasının reddine karar verilmesini” istemiştir...

• Ayrıca; davalının davayı takip etmeye başlamış bir başka vekili 20.02.2020 tarihli “cevap dilekçelerinin kısmen ıslahı” ile “bilirkişi raporuna karşı beyanlarını içeren” dilekçelerinde özetle;

“Yapılan keşif sonrasında bilirkişinin dava konusu taşınmazın dava tarihi itibarıyla değerinin 387.000,00 TL., satış tarihi itibarıyla ise 322.500,00 TL. olduğunu belirttiğini, alacaklının alacağına 3.000.000,00 TL.nin üzerinde bulunduğunu, iptal davalarında dosyaya ibraz edilmesi gereken ‘kesin aciz belgesi’ ile ‘geçici aciz belgesi’ nin bu dava dosyasına davacı tarafından konulmamış olduğunu, bu hususun ‘dava şartı’ olup mahkemece re’sen gözetilmesi gerektiğini, davanın değerinin ‘takip konusu alacak miktarı’ ile ‘dava konusu şeyin değeri’nden hangisi az ise ona göre belirleneceğini, dava konusu olayda ise taşınmazın değerinin (satış bedelinin) 274.000,00 TL. olmasına rağmen takip konusu alacak miktarının 3.000.000,00 TL.nin üzerinde olması nedeniyle, noksan yatırılan harcin davacıya tamamlattırılması gerektiğini, dava konusu gayrimenkul satışının borcun (davacının alacağına) doğumundan önce yapılmış olduğunu, davacının 20.08.2018 tarihinde boş olarak kendisine teslim edilen çeki, 03.12.2018 tarihini keşide tarihi ve alacak miktarını da 3.000.000,00 TL. olarak doldurarak, 11.12.2018 tarihinde bankaya ibraz edildikten sonra icraya koyduğunu, satışın muvazaalı olmadığını, satış işleminin borç doğmadan yapıldığını, önceki cevap dilekçelerini kısmen ıslah ettiklerini” belirterek “aleyhlerine açılan bu davanın reddine karar verilmesini, masraf ve vekalet ücreti ile %20’den aşağı olmamak üzere lehlerine kötüniyet tazminatına hükmedilmesini” talep etmiştir...

• Davacı vekili, 06.01.2020 tarihli “davanın esasına yönelik beyanlarını” içeren dilekçesinde özetle;

“Huzurdaki davada kendilerince ‘davalılar arasındaki ... Tapu Müdürlüğü’nün 18.10.2018 tarih ve 9724 yevmiye numaralı taşınmaz satışının iptalini ve bu taşınmaz üzerinde müvekkiline cebri icra yetkisi tanınmasını talep ettiklerini’, davalı (3. şişi- alıcı) şirketin ‘satış bedelinin 29.000,00 TL. değil de 274.000,00 TL. olduğunu, satış bedeline mahsuben davacıya, banka havalesi ile 29.000,00 TL. dışında ayrıca –satış tarihinden önce- 125.000 TL.+124.000 TL.+121.000 TL. gönderildiğini belirttiğini, 29.000,00 TL. dışındaki diğer ödemelerin ‘zeytinlik satış bedeli’ olduğu belirtilmeden ‘borç (iadesi)’ açıklaması ile yapılmış olduğunu, dava konusu satışla ilgili olmadığını, davalı-alıcı şirketin ‘tacir’ sıfatını taşıdığını, bu nedenle ‘basiretli davranmakla yükümlü olduğunu’, 02.12.2019 tarihinde yapılan keşif işleminden sonra dosyaya ibraz edilmiş olan ‘bilirkişi raporu’nda, ‘dava konusu taşınmazın satış tarihinden önceki değerinin 322.500,00 TL. olduğu’nun belirtildiğini, bu değere göre tapuda gösterilen değer ile taşınmazın rayiç değerine göre arada fahiş bir fark bulunduğunu’, öte yandan talimatla ifadeleri alınmış olan tanıklar (S. V.) ve (H. Ç.)’nin ifadelerinde ‘davalı (Ö. A.) ile diğer davalı şirket temsilcisi (F. A.)’nin öteden beri tanıştıkları, (F. A.)’nin borçlu (Ö. A.)’nin ekonomik durumunu bu nedenle dosyadaki tüm delillere göre davalının kabulüne karar verilmesini” istemiştir...

• Yerel mahkemece dava dilekçesindeki davacı vekilinin talebi çerçevesinde “ihtiyati haciz talebinin kabulü ile dava değerinin %15’i oranında teminat karşılığında” dava konusu taşınmazın tapu kaydı üzerine dava konusu taşınmazın tapu kaydı üzerine ‘ihtiyati haciz konulmasına’ karar verilmiştir.

• Mahkemece, 06.12.2019 tarihinde dava konusu taşınmazın başında keşif yapılmış ve bilirkişi olarak atanan ‘Zirai Bilirkişi’ tarafından düzenlenen 16.12.2019 tarihli BİLİRKİŞİ RAPORU’nda “dava konusu –... ilçesi, ... mahallesi, 827 ada, 62 parselde kayıtlı 6.476,43 metrekare yüzölçümlü zeytinlik niteliğindeki- taşınmazın satış tarihi olan 18.10.2018 tarihindeki rayiç değerinin 322.500,00 TL. olduğu” belirtilmiştir...

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

A) Hemen belirtelim ki yukarıda³⁰²⁴ da belirttiğimiz gibi; “borçlunun hangi tasarruflarının iptale tabi olduğu”nun tayini hakimnin takdirine bırakılmış olduğundan (İİK.m. 281; HMK.m. 33), davacı tarafından İİK.’nin 278, 279 ve 280. Maddelerinden birine dayanılmış dahi olsa mahkeme bununla bağlı olmayıp, kendisi (re’sen) diğer bir ‘iptal sebebi’ne göre ‘iptal kararı’ verebilir.

B) Yukarıda³⁰²⁵ belirttiğimiz gibi tasarrufun iptali davalarında, davacı-alacaklının mahkemeye ‘kesin aciz belgesi’ (İİK.m. 143; 105/I) ya da ‘geçici aciz belgesi’ (İİK.m. 105/II) sunması “özel bir dava şartı”dır³⁰²⁶.

Dava konusu somut olayda; davalı-borçlu şirketin adresinde düzenlenen 22.01.2019 tarihli ‘haciz tutanağı’nda “adreste haczi kabil menkule rastlanmadığı” açıkça belirtilmiş olduğundan, bu ‘haciz tutanağı’ İİK.m. 143; 105/I uyarınca -davacıya tasarrufun iptali davası açma hakkı veren- ‘kesin aciz belgesi’ niteliğinde bir belge olduğu gibi, ayrıca borçlunun kaydına haciz konulan gayrimenkullerden; a) B. ili, ... ilçesi, 722 ada, 1 parselde kayıtlı olanında borçlunun sadece 39.66 M2 hissesi bulunmaktadır...b) İzmir ili, ... ilçesi, 14180 ada, 1 parselde kayıtlı taşınmazı üzerinde (D.) A.Ş. lehine 02.01.2020 tarihi itibarıyla mevcut 541.003,76 TL. alacağına ilişkin ipoteği nedeniyle bu taşınmaz davacı-alacaklının alacağını karşılamaktan uzaktır. Ayrıca borçlunun trafik kaydına haciz konulan ... plakalı aracı üzerinde, (Ö.) Bankası A.Ş.’nin rehmi nedeniyle satılmış ve satış bedelinin paylaşılmasında ... Vergi Dairesi de garmeye gireceğinden, buradan davacı-alacaklıya isabet edecek paranın, davacı-alacaklının alacağını karşılaması mümkün değildir.

Borçlu şirketin mevduatlarının haczi konusunda çeşitli Banka’lara gönderilen haciz yazılarından da olumlu bir cevap alınmamıştır.

Bu nedenle, icra dosyası içeriğinden de dosya borcunun karşılanmayacağı açıkça anlaşılacağından tüm bu verilerin, haciz tutanağı ile birlikte değerlendirilmesi sonucu borçlunun aciz halinde bulunduğu kabulü ile mahkemece işin esasına girilmiş olmasında bir sakınca bulunmamaktadır...

C) Hukukumuzda, dava konusu tasarrufun iptaline karar verilebilmesi için “davacı alacaklının alacağının dava (iptal) konusu tasarruftan önce doğmuş olması” aranmakta olduğundan, yukarıda³⁰²⁷ da ifade ettiğimiz gibi ‘takip konusu borcun çekten doğmuş olması ve davacının, alacağının çekin düzenlenmesine neden olan temel ilişkiden doğmuş olduğunu’ ileri sürmesi ve bunu kanıtlaması halinde ‘çekin düzenlendiği (keşide) tarihi’ne değil, ‘temel ilişki tarihine’ itibar edildiğinden, somut olayda da davacı-alacaklı vekili “20.08.2018 tarihli bir adet çek teslim bordrosu” ibraz ederek “**takip konusu çekte yer alan müvekkilinin alacağının 20.08.2018 tarihinde doğmuş olduğunu**” ispat ettiğinden, bu tarih de, dava konusu tasarrufun yapıldığı 18.10.2018 tarihinden önceki

³⁰²⁴ Bknz: Yuk. dipn. 5

³⁰²⁵ Bknz: Yuk. dipn. 6-29

³⁰²⁶ Bknz: Yuk. dipn. 18, 19

³⁰²⁷ Bknz: Yuk. dipn. 30-48

bir tarih olduğundan, dava konusu tasarruf –yapıldığı tarih itibariyle- ‘iptal edilebilir’ bir tasarruf niteliğindedir...

D) Yukarıda³⁰²⁸ belirttiğimiz gibi; tasarrufun iptali davalarında davalı-borçlu ile işlemde bulunmuş (onun dava konusu taşınmazını/taşınırını) satın almış olan diğer davalı 3. kişinin, ‘*bu taşınmazı/taşınırı satın alma gücünün bulunup bulunmadığı*’ da mahkemece araştırılması gerekeceğinden, mahkemece Vergi Dairesi’ne davalı-3. kişinin satın almanın gerçekleştiği (2018) tarihinde ödediği vergi miktarının ya da gösterdiği delil miktarının, bu taşınmazı satın alacak mali gücünün bulunup bulunmadığının araştırılmasını yine bu amaçla –ilişikte örnek olarak sunduğumuz “SOSYAL VE EKONOMİK DURUM TESPİTİ TUTANAKLARI”nın düzenlenip gönderilmesi için Kolluk Kuvvetleri’ni görevlendirmesi gerekir.

Yapılan bu soruşturmaların sonucuna göre davalı-borçlu şirketin, dava konusu taşınmazı –kendi beyanına göre; 274.000 TL.’ye- satın alma gücünün bulunup bulunmadığı takdir edilerek gerekli kararın verilmesi icap edecektir.

E) Dava konusu taşınmazı borçlu (Ö. A.)’dan temsilcisi (F. A.) vasıtasıyla 18.10.2018 tarihinde satın almış olan borçlu şirketin temsilcisi olan bu kişi ile borçlu (Ö. A.) arasında mevcut olan *tanıdıklık*, (F. A.)’nın öteden beri restoran işleten (Ö. A.)’nın *müşterisi* olması, bu durumun dinlenen davacı tanıklarınca mahkemede alman ifadelereinden anlaşıldığından, davalı-alıcı (Y. Ç.) OTO EMLAK SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.’nin borçlunun ‘*mali durumunu*’, ‘*alacaklılarına zarar verme kasdını*’ İİK.m. 280/I uyarınca³⁰²⁹ bildiğini ortaya koyduğundan, mahkemece, bu durum dava konusu tasarrufun iptaline karar verilmesini gerektirir. Çünkü bu kişinin ‘*borçlunun mali durumunu bilmesi (bilmediğini ileri sürmesi) hayatın olağan akışına aykırı*³⁰³⁰’, sayılır.

F) Yine yukarıda³⁰³¹ belirttiğimiz gibi davalı ‘*borçlu*’ ile diğer davalı ‘*dava konusu taşınmazı/taşınırı ondan satın (devir) almış olan 3. kişi*’nin **aynı sektörde (iş kolunda)** çalışıyor olmaları halinde –yerleşmiş Yargıtay içtihatları uyarınca- davalı 3. kişi, ‘*borçlunun mali durumunu*’, ‘*alacaklılarına zarar verme kasdını*’ b i l e b i l i y o r demektir. Bu nedenle İİK.m. 280/I uyarınca³⁰³², borçlu ile aralarındaki satış tasarrufunun iptaline karar verilmesi gerekir.

Dava konusu uyuşmazlıkta ‘*borçlu*’ restoran (cafe) işletmektedir, diğer davalı ‘*3. kişi*’ (Y. Ç.) OTO EMLAK SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.’nin –ticaret sicil gazetesinde yayımlanan ANA SÖZLEŞMESİ’nin 6. maddesinde- “*restoran işletmek iştiğal sahasına girmektedir*”.

G) ‘*Dava konusu taşınmazın satış bedeli*’, Tapu’da 29.000,00 TL. olarak belirtilmiştir.

Davalı-3. kişi (alıcı) ise “*bu taşınmaz için muhtelif tarihlerde davalı-borçluya toplam 274.000,00 TL. gönderdiğini*” ileri sürmüş ise de, bir kısmı ‘satış tarihinden önce’ gönderilmiş olan havalelerin birisinde ‘satın alınan zeytinlik satış bedeli’ denmeden, tersine ‘borç (iadesi)’ denildiği gibi bir havalede de para borçlunun hesabına değil abisi (T. A.)’nın adına (hesabına) gönderilmiştir.

Yukarıda³⁰³³ belirttiğimiz gibi; mahkemece dava konusu taşınmazın başında emlakçı bilirkişi (ler) vasıtasıyla keşif yapılarak dava konusu taşınmazın satış tarihi olan

³⁰²⁸ Bknz: Yuk. dipn. 49-60

³⁰²⁹ Bknz: Yuk. dipn. 65-84

³⁰³⁰ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. a.g.e., s:288 vd.

³⁰³¹ Bknz: Yuk. dipn. 85-100

³⁰³² Bknz: Yuk. dipn. 65-84

³⁰³³ Bknz: Yuk. dipn. 102-118

18.10.2018 tarihindeki piyasa değeri ile tapuda gösterilen satış bedeli arasında ‘fahiş (bir misli veya daha fazla) bir fark bulunup bulunmadığı’nın araştırılarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekecektir.

H) Nihayet yukarıda³⁰³⁴ belirttiğimiz gibi; “*borçlunun birden fazla taşınmazını satması/elden çıkarması*”, onun mali durumunun bozulduğunu, malvarlığının içini boşaltmak, alacaklılarına zarar vermek kasdıyla muvazaalı işlemler yaptığını gösterdiğinden, bu davranışı ‘*hayatın olağan akışına aykırı*’³⁰³⁵ bir davranış olarak nitelendirilerek yapılan tasarrufların (satışların/bağışların) iptaline neden olur.

Mütalaa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta; borçlu (Ö. A.), **dava konusu** –B. ili, ... ilçesi, Geriş mahallesi, 722 ada, 1 parselde kayıtlı- **taşınmaz dışında**;

a)-B. ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 212 ada, 66 parselde kayıtlı taşınmazı (**arkadaşı**) (**N. Y.**)’ye,

–... plakalı Mercedes Benz marka hususi otomobilini yine (**arkadaşı**) (**N. Y.**)’ye,

b)- B. ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 409 ada, 3 parselde kayıtlı taşınmazını (**abisi**) (**T. A.**)’ya,

c)- B. ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 825 ada, parselde kayıtlı taşınmazın (**H. C.**)’ye

d)- B. ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 827 ada, 5 parselde kayıtlı taşınmazını (**S. T.**)’ye

e)- B. ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 826 ada, 7 parselde kayıtlı taşınmazını (**S. M.**)’ye

s a t m ı ş olduğundan, dava konusu 18.10.2018 tarihli satış tasarrufunun bu nedenle de iptaline karar verilmesi gerekecektir.

*

SONUÇ: Buraya kadar yaptığımız ayrıntılı açıklamalar çerçevesinde atıfta bulunduğumuz **doktrindeki bilimsel görüşler** ve **Yargıtay içtihatları** doğrultusunda;

takdiri muhterem mahkemeye ait olmak ve davacı vekili avukat ... tarafından ... Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 2019/... E. sayılı dava dosyasına sunulmak üzere hazırlanmış olduğumuz “*davanın kabulü gerektiğini*”³⁰³⁶ belirten “*uzman görüşü*” müzû (HMK.m. 293) saygı ile sunarız...01/09/2020

³⁰³⁴ Bknz: Yuk. dipn. 119-127

³⁰³⁵ **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** a.g.e., s: 288 vd.

³⁰³⁶ ‘*Dava dilekçesi*’nde her ne kadar ... ilçesi ... mahallesi, 827 ada, **62 parselde kayıtlı taşınmaz** hakkında dava açılarak ‘*bu taşınmaza ilişkin satış işleminin –davacı bakımından- iptali ile, bu taşınmaz üzerinde cebri icra (haciz/satış) yetkisi tanınması*’ istenmişse de, yargılama sırasında, taşınmazın Karayolları 2. Bölge Müdürlüğü’nce kamulaştırılması sonucunda (**62 parsel**) ifraz edilerek; **74 parsel** ‘yol’ olarak, **75 parsel** ‘zeytinlik’ olarak ve **76 parsel** de ‘yol’ olarak tekrar (alıcı) (Y. Ç.) LTD. ŞTİ. adına –‘kamulaştırma şerhi ile birlikte- tescil edilmiş olduğundan, bu davanın kabulü halinde “**dava konusu 62 parselin ifraz sonucunda dönüştüğü 74, 75 ve 76 parseller üzerinde davacıya cebri icra yetkisi tanınmasına**” karar verilmesi ve davacının alacağı bu ilam çerçevesinde kamulaştırılan **74** ve **76**. parsellerin kamulaştırma bedellerinin kendisine ödenmesini ve diğer **75**. parselin de kıymet takdiri yapıldıktan sonra ‘.....İcra Müdürlüğü’nün sayılı icra dosyasındaki –yapılacak kapak hesabına göre belirlenecek- alacak ve fer’ileri ile sınırlı olarak taşınmazın satışını talep etmesi gerekecektir.

(402)

KONU: Borçlu Şirketteki Hisselerini Devreden Ortağın, Aynı Sektörde Kurmuş Olduğu Üçüncü Kişi Konumundaki Yeni Şirketin Adresinde -Hisse Devir Tarihinden 5 Yıldan Fazla Bir Süre Geçtikten Sonra-Gerçekleştirilen Hacizde Üçüncü Kişi Şirketin ‘İstihkak İddiası’ Yerinde Midir? Üçüncü Kişi Şirketin Ticaret Sicilinde Kayıtlı Adresinde Haciz Sırasında Bulunan Belge ve Evraklar Nasıl Değerlendirilmelidir? Üçüncü Kişi Şirketin Açmış Olduğu İstihkak Davasında İcra Mahkemesince Araştırılacak Hususlar Nelerdir?

*

I- Bilindiği gibi, haczedilen malın “*yalnız üçüncü kişinin elinde bulunması*” ve üçüncü kişinin o mal hakkında “istihkak iddiası”nda³⁰³⁷ bulunması halinde, *asıl takibin yapıldığı icra dairesi*³⁰³⁸, üçüncü kişi aleyhine “istihkak davası” açmak üzere, **alacaklıya** “yedi günlük” bir süre verir.³⁰³⁹

Üçüncü kişinin, “elindeki malın kendisine ait olduğunu ispat için” ayrıca, haciz koyduran alacaklıya karşı istihkak davası açma zorunluluğu yoksa da ‘**üçüncü kişi**’, *dava açma külfeti üstlenerek, alacaklının kendisi aleyhine dava açmasını beklemeden, alacaklı aleyhine ‘istihkak davası’ açabilir.*³⁰⁴⁰ Üçüncü kişinin açtığı “istihkak davası” *‘İİK. mad. 99 uyarınca ancak alacaklının dava açabileceği, üçüncü kişinin dava açma hakkı bulunmadığı’* gerekçesiyle reddedilemez. Keza, icra müdürlüğünün yanlış kararı sonucu, dava açmak zorunda kalan taraf (üçüncü kişi ya da alacaklı) ispat yükünün üzerine almış olmaz.³⁰⁴¹

Hemen belirtelim ki, “*yokluğunda alınan haciz kararlarından haberdar edilmeyen, 103 davet kağıdı da tebliğ edilmeyen borçlunun istihkak iddiasına karşı tutumu belirlenemediğinden, davalı sıfatı ile davaya katılmasının sağlanması gerektiği*”³⁰⁴² kabul edildiğinden, **‘istihkak iddiası’na karşı tutumu belirlenememiş olan borçlunun, ‘davalı’ sıfatı ile davaya katılmasının sağlanması için**, davacı üçüncü kişiye süre verilerek taraf teşkilinin sağlanması gerekir.

II- Uyuşmazlık konusu malın, “*borçlu*”nun ya da “*üçüncü kişi*”nin elinde haczedilmiş olmasına göre ‘ispat yükü’ yer değiştireceğinden, ispat yükünün hangi tarafa düştüğünün tespiti için, hakiki ziyedin -yani; *hacizli malı gerçekte kimin elinde bulundurduğunun-* araştırılması gerekir. Bu nedenle “*borçlunun elinde bulunan -takip talebindeki ve ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste- malların haczedilmiş olması halinde, İİK. ’nun 96-97. maddelere göre işlem yapılarak istihkak davası açma külfetinin üçüncü kişiye, buna karşın üçüncü kişinin elinde bulunan malların haczedilmiş olması halinde ise, İİK.*

³⁰³⁷ “İstihkak iddiası” hakkında ayrıntılı açıklama için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 2, 2014, s: 1826 vd. - UYAR, T. İİK. Şerhi, C:5, s:7886 vd.

³⁰³⁸ Bknz: 8. HD. 24.11.2016 T. 6469/15974; 17. HD. 04.02.2013 T. 15505/974; 08.07.2011 T. 5252/7270; 05.05.2011 T. 5962/4321; 12. HD. 30.01.2007 T. 23740/1484; 01.12.2003 T. 19989/23267; 08.04.2003 T. 19989/23267; 03.12.2002 T. 23761/25855 vb. (www.e-uyar.com)

³⁰³⁹ Bknz: 8. HD. 06.12.2013 T. 11960/18491; 12. HD. 20.05.1993 T. 4698/9414; 29.03.1993 T. 366/5375 (www.e-uyar.com)

³⁰⁴⁰ Bknz: 21. HD. 10.11.1998 T. 6651/7583; 17.06.1997 T. 3984/4210 (www.e-uyar.com)

³⁰⁴¹ Bknz: 21. HD. 28.03.2002 T. 2363/2615 (www.e-uyar.com)

³⁰⁴² Bknz: 8. HD. 19.12.2017 T. 13714/17140; 8. HD. 21.03.2017 T. 15204/4001; 8. HD. 15.02.2017 T. 966/1866; 12. HD. 20.05.1993 T. 4698/9414 (www.e-uyar.com)

99. maddeye göre işlem yapılarak, istihkak davası açma külfetinin alacaklıya yükletilmesi” gerekir.³⁰⁴³

Yüksek mahkeme, İİK.’nun 97 mi, yoksa 99. maddesinin mi uygulanması gerektiğine ilişkin olarak;

√ “Haczin, borçlunun ev veya işyerinde değil de, ödeme emrinin borçluya tebliğ edilmediği, **üçüncü kişiye ait ev ya da işyerinde** yapılmış olması halinde **99. maddenin uygulanarak alacaklıya istihkak davası açması için süre verilmesi gerekeceğini**”,³⁰⁴⁴

√ “Borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adresin, şirkete ait olduğunun (şirket tarafından kiralanmış olduğunun ve vergi levhasının şirket adına düzenlenmiş olduğunun) anlaşılması hâlinde, **şirket adresinde** uygulanan haciz hakkında, **İİK’nun 99. maddesinin uygulanması gerekeceğini**”,³⁰⁴⁵

√ “Haczin ‘borçluya ait ev veya işyerinde’, ‘**ödeme emrinin borçluya tebliğ edildiği yerde**’ yapılmış olması halinde, İİK. 99’a göre değil, **İİK. 96 ve 97’ye göre işlem yapılması gerekeceğini**”,³⁰⁴⁶

√ “**İİK. mad. 99** gereğince istihkak davası açmak üzere alacaklıya süre verilebilmesi için, hacizli malların borçlu elinde bulunmayıp, haciz sırasında üzerinde mülkiyet iddia eden **3. şahıs elinde bulunması gerekeceğini**”,³⁰⁴⁷

√ “Haciz sırasında **borçlu ile babasının hazır bulunması** ve borçlunun babasının istihkak iddiasında bulunması halinde istihkak davası açma yükümlülüğü üçüncü kişiye ait iken, icra mahkemesince mevcut kanıtlar karşısında “**takibin devamına**” karar verilmesi gerekirken bu konuda olumlu/olumsuz bir karar verilmeden, istihkak davası açma yükümlülüğünün alacaklıya yükletilmesinin isabetli olmadığını”,³⁰⁴⁸

√ “Haciz uygulanan yerin **borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği yer** olması durumunda icra müdürlüğüne **İİK’nun 97. maddesi yerine 99. maddesi** doğrultusunda işlem yapılamayacağını”,³⁰⁴⁹

√ “Haciz yapılan yerde borçluya ödeme emrinin tebliğ edilmemiş olmasına rağmen bu yerin **kapı zili**nde borçlunun isminin yazılı olmasının ve borçlunun icra müdürlüğüne vermiş olduğu dilekçede ‘**burasını üçüncü kişiyle birlikte kullandığını**’ belirtmiş olması nedeniyle **İİK. 97** uyarınca hacizli taşınır malların borçluya ait olduğunun kabulü gerekeceğini”,³⁰⁵⁰

√ “**Ödeme emrinin borçluya tebliğ edildiği** borçlunun eşi ve annesinin oturduğu evde, onların huzurunda yapılan haciz hakkında, borçlunun o evde oturmadığı

³⁰⁴³ Bknz: 12. HD. 15.04.2003 T. 5883/8348; 24.10.2003 T. 6833/8134; 03.04.2003 T. 3902/7096 vb. (www.e-uyar.com)

³⁰⁴⁴ Bknz: 8. HD. 14.11.2013 T. 9439/16716; 12. HD. 18.06.2004 T. 10880/14612; 27.04.2004 T. 2435/4138; 09.10.2003 T. 15671/19609 vb. (www.e-uyar.com)

³⁰⁴⁵ Bknz: 12. HD. 11.09.1995 T. 10974/10957 (www.e-uyar.com)

³⁰⁴⁶ Bknz: 8. HD. 08.04.2015 T. 2570/7924; 16.09.2013 T. 6346/12333; 17. HD. 31.01.2013 T. 15510/845; 12. HD. 05.04.2005 T. 5438/7250; 01.07.2004 T. 13942/17424; 01.04.2004 T. 963/3225 vb. (www.e-uyar.com)

³⁰⁴⁷ Bknz:12. HD. 01.12.2011 T. 7800/25777; 17.11.2011 T. 5419/22625 (www.e-uyar.com)

³⁰⁴⁸ Bknz: 12. HD. 16.01.2004 T. 23902/454 (www.e-uyar.com)

³⁰⁴⁹ Bknz: 12. HD. 26.06.2003 T. 13047/15197; 17.06.2003 T. 11195/14360; 30.12.2003 T. 22703/26736 (www.e-uyar.com)

³⁰⁵⁰ Bknz: 12. HD. 07.06.2002 T. 10537/12188 (www.e-uyar.com)

kanıtlanmadıkça, **İİK'nun 96 ve 97. maddelerinin uygulanacağını, 99. maddenin uygulanmayacağını**”,³⁰⁵¹

√ “**Borçlu ile üçüncü kişinin hacizli malı birlikte ellerinde bulundurmaları halinde -99. maddenin değil- 96 ve 97. maddeye göre işlem yapılacağını**”,³⁰⁵²

belirtmiştir...

III- İstihkak davasında, ispat yükünün alacaklıya düşmesi durumunda, alacaklı neyi/nasıl ispat edecektir?

“*Haczedilen malın üçüncü kişinin elinde bulunması halinde*” -ister; *alacaklı ister üçüncü kişi tarafından- açılan istihkak davasında ispat yükü; “alacaklı”dadır.*³⁰⁵³ Çünkü, hacizli malı elinde bulunduran üçüncü kişi, “mülkiyet karinesi”nden yararlanır.³⁰⁵⁴ **Yüksek mahkeme** de,³⁰⁵⁵ -isabetli olarak- bu durumda, “*istihkak davasının üçüncü kişi tarafından açılmış olması halinde de ispat yükünün davalı-alacaklıya düşeceğini*” belirtmiştir.

“*Haczedilen malın üçüncü kişinin elinde bulunması halinde*”, ispat yükü kendisine düşen alacaklının, “*haczedilen malın borçluya ait olduğunu, üçüncü kişiye ait olmadığını*” **her türlü kanıtla** ispat etmesi gerekir.³⁰⁵⁶

Yüksek mahkeme,

√ “**Haczin davacı 3. kişi şirketin sicil adresinde yapılmış olması, adresin borçlunun adres bilgileriyle irtibatlandırılmaması halinde, haczin İİK'nun 99. maddesine göre yapılması gerektiğini, bu durumda mülkiyet karinesinin de 3. kişi yararına olduğunu, karinenin aksinin alacaklı tarafından güçlü ve inandırıcı delillerle ispatlanması gerektiğini**”³⁰⁵⁷

√ “**Devredilen işletmede haciz yapılabilmesinin, devrin muvazaalı olduğunun iddia ve ispat edilmesine bağlı olduğunu-** Muvazaa iddiasının bulunmaması halinde alacaklının, tasarrufun iptali davası açarak alacağına kavuşma imkanı bulunduğu gibi, TBK ve TTK hükümlerine göre açılacak davalarda da devri yargılama konusu yapabileceğini- İİK'nin 44. maddesinde yer alan yükümlülüklerin yerine getirilmemesinin, işletmenin devrini sakatlamayacağını, anılan hükmün yalnız cezai yaptırımı bulunduğunu (İİK. mad. 337/a)- **Aktiflerin devreden malvarlığından çıkmamış kabul edilmesini, yani haczedilmesini sağlayacak tek yolun, muvazaanın iddia ve ispat edilmesi olduğunu-** Mahkemece, üçüncü kişi şirketin ve borçlu şirketin tutması zorunlu ticari defterleri ile fatura ödemelerini gösterir banka kayıtlarının getirtilerek mali müşavir bilirkişiye inceleme yaptırılmak sureti ile üçüncü kişinin dayandığı faturaların ticari defterlere işlenip işlenmediği, fatura bedellerinin ödenmesine ilişkin ticari defterlerde kayıt

³⁰⁵¹ Bknz: 12. HD. 12.07.1995 T. 9549/10597 (www.e-uyar.com)

³⁰⁵² Bknz: 12. HD. 28.05.1990 T. 273/6462 (www.e-uyar.com)

³⁰⁵³ Bknz: 17. HD. 21.02.2012 T. 8333/1945; 21.02.2011 T. 1483/1455

³⁰⁵⁴ **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C: 2, s: 1135 - **ERTEKİN, E./KARATAŞ, İ.** İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları, s: 554 - **ÖĞÜTÇÜ, T./ÇİTOĞLU, A.** Uygulamalı İcra ve İflas Kanunu, s: 552 - **GÜNEREN, A.** İstihkak Davaları ile Tasarruf İptal Davaları, s: 821 - **MUŞUL, T.** İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, C: 1, s: 737 - **ASLAN, K.** Hacizde İstihkak Davası, s: 542 vd. - **YILMAZ, E.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2016, s: 577

³⁰⁵⁵ Bknz: 17. HD. 21.02.2012 T. 8333/1945; 21.02.2011 T. 1483/1455; 14.07.2011 T. 3000/7488; 21. HD. 30.11.2004 T. 10306/376; 04.07.2002 T. 5223/6526; 30.04.2002 T. 3011/3802 vb.

³⁰⁵⁶ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 2, s: 1963 vd.- **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:6, s:8909 vd. (www.e-uyar.com) İİK. mad. 97a, §3-§B)

³⁰⁵⁷ Bknz: 8. HD. 27.09.2016 T. 21221/12624 (www.e-uyar.com)

bulunup bulunmadığı, bu defterlerin usulüne uygun tutulup tutulmadığı, açılış ve kapanış tasdiklerinin yapıp yapılmadığı hususlarının banka kayıtları da dikkate alınarak açıklığa kavuşturulması, bundan sonra dosya içerisinde mevcut diğer bilgi ve belgeler de dikkate alınarak uyuşmazlık hakkında bir karar verilmesi gerektiğini”³⁰⁵⁸

√ *“Mülkiyet karinesi davalı üçüncü kişi lehine olup, mülkiyet karinesinin aksinin davacı alacaklı tarafından inandırıcı ve güçlü delillerle ispat edilmesi gerekeceğini, davacı alacaklının, delil olarak ileri sürdüğü ticaret sicil kayıtları, banka kayıtları, borçlu kayıtları, davalı üçüncü kişi şirket kayıtları ve tanık delilleri ile karinenin aksini ispatlayamadığı gibi, davalı üçüncü kişi tarafından delil olarak sunulan ve hacze konu mahcuzun şase numarası ile uyumlu olan proforma fatura ve bunu doğrulayan Ekonomi Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğünün “İthali Uygundur” belgesinin üçüncü kişinin lehine olan karineyi desteklediği anlaşılmalı, davanın reddi gerektiğini”³⁰⁵⁹*

√ *“Üçüncü kişi adresinde yapılan hacizde haciz adresine ilişkin TAPDK tarafından üçüncü kişi adına ve haciz adresine düzenlenen tütün mamülü perakende satış belgesinin ve vergi levhasının, belediye işyeri açma ve çalışma ruhsatının bulunmuş olması bununla birlikte borçlu adına düzenlenmiş hacizden yaklaşık bir yıl öncesine ait kredi kartı ekstresinin bulunması, borçlunun haciz mahallini terk etmiş olması nedenleriyle İİK'nin 97/a maddesinde düzenlenen mülkiyet karinesinin üçüncü kişi lehine olduğunun kabulü gerektiğini- Yasal karinenin aksinin davacı alacaklı tarafından inandırıcı ve güçlü delillerle ispat edilmesi gerektiğini- Davacı alacaklı tarafından borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak amaçlı olarak alacağından feragat ettiği icra dosyası, hacizde bulunan borçluya ait güncel olmayan kredi kartı ekstresi, borçlunun üçüncü kişiye sattığı hisseli gayrimenkul satış evrakı borçlu ile üçüncü kişi arasındaki muvazaa iddiasının ispatı için yeterli ve güçlü delil teşkil etmeyeceğini ve mülkiyet karinesinin aksini ispata yeterli olmadığını”³⁰⁶⁰*

belirtmiştir.

IV- A- İstihkak davasında, ispat yükünün ‘üçüncü kişi’ye düşmesi durumunda, üçüncü kişi neyi ispat edecektir?

Borçlunun elindeyken haczedilen mallar hakkında açılan istihkak davalarında, davacı (**üçüncü kişi**) *“malı ne suretle iktisap ettiğini ve (hacizli) malın borçlunun elinde bulunmasını gerektiren hukukî ve fiili sebep ve olayları göstermek ve bunları ispat etmekle yükümlü”*dür (İİK. mad. 97/a-II).³⁰⁶¹ Burada üçüncü kişinin iki hususu kanıtlaması gerekmektedir:

a) *“Haczedilmiş olan malı ne suretle iktisap etmiş olduğunu”³⁰⁶²* yani; hangi hukuki sebebe dayanarak mal üzerinde ileri sürdüğü hakkı kazanmış olduğunu, örneğin; malı kimden *satın almış* olduğunu, malın kim tarafından kendisine *bağışlanmış* olduğunu, malın kimden kendisine *miras yolu ile geçmiş olduğunu* vb. açıklayıp kanıtlaması gerekir.

b) *“Haczedilmiş olan malın niçin borçlunun elinde bulunduğunu yani bu malın borçlunun elinde bulunmasını gerektiren hukuki* (örneğin; dava konusu malı borçluya

³⁰⁵⁸ Bknz: 8. HD. 17.04.2019 T. 15800/4274 (www.e-uyar.com)

³⁰⁵⁹ Bknz: 8. HD. 10.04.2019 T. 8072/3916 (www.e-uyar.com)

³⁰⁶⁰ Bknz: 8. HD. 02.04.2019 T. 9118/3548 (www.e-uyar.com)

³⁰⁶¹ Bknz: 17. HD. 15.12.2009 T. 4143/8415; 21. HD. 28.10.2003 T. 8157/8604; 17.09.2002 T. 5884/7082; 15. HD. 05.02.1996 T. 409/589 vb. (www.e-uyar.com)

³⁰⁶² Bknz: 17. HD. 19.04.2011 T. 11717/3690; 12.12.2011 T. 7769/12076; 12.07.2011 T. 2863/7376 (www.e-uyar.com)

kiraya verdiğini ya da âriyet olarak bıraktığını) *ve fili* (örneğin; dava konusu borçludan (ihaleden) satın alınan malın naklinin, sökülüp kaldırılmasının hemen mümkün olması nedeniyle bir süre daha borçlunun elinde bırakıldığını) *sebeb ve olayları*” kanıtlanması gerekir.³⁰⁶³

B. İstihkak davasında, ispat yükü kendisine düşen üçüncü kişi ispat yükünü nasıl yerine getirecektir?

“Borçlunun elinde bulunan taşınır malların, borçluya ait sayılması”nı öngören mülkiyet karinesi, borçlu (dolayısıyla; alacaklı) lehine olduğundan, borçlunun elinde haczedilen bir taşınır mal hakkında istihkak iddiasında bulunan üçüncü kişinin, bu karinenin aksini ispat etmesi yani karineyi çürütmesi gerekir.

V- İstihkak davasında icra hakimi -İİK. mad. 97/XVII uyarınca- tarafların gösterecekleri bütün delilleri, kural olarak,³⁰⁶⁴ *serbestçe* takdir eder.

İstihkak davalarında “**tanık**” dinlenebilir, “**bilirkişi incelemesi**”³⁰⁶⁵ ve “**keşif**”³⁰⁶⁶ yaptırılabilir.

VI- İstihkak davalarında özellik arz eden durumlara ilişkin içtihatlarla aşağıda ayrıca değinelim:

Yüksek mahkeme,

a- “Borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adres” ile “haczin yapıldığı adres” konusunda;

√ “*Dava konusu haczin, borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste yapılmadığı, haciz mahallinde bulunan elektrik faturasının, tek başına muvazaanın varlığının ispatı için yeterli olmadığını- Dava konusu hacizden önce, başka bir adreste gerçekleştirilen hacizde hazır bulunan kişi tarafından, borçlunun patronu olduğu ve adresin ona ait olmakla beraber şu an ödeme gücü olmadığını beyan edilmesi karşısında, borçlunun başka bir adreste faal olduğu anlaşıldığından, üçüncü kişinin açtığı davanın kabulüne karar verilmesinin gerektiğini*”³⁰⁶⁷

√ “*Haczin, borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste yapılmadığı, haciz adresinin üçüncü kişi şirketin ticaret sicil kayıtlarında yer alan adresi olduğu, haciz esnasında borçluya ait güncel evraka rastlanmadığı, davacı üçüncü kişi şirketin borcun doğumundan çok önce kurulduğu, borcun doğum tarihinden öncesinde yapılan hisse devirleri sonucunda, borçlu ile üçüncü kişi arasında organik bağın olmadığını- Borçlu şirket yetkilisinin haciz mahallinde hazır bulunmasının, tek başına, mülkiyet karinesinin borçlu lehine işletilmesi için yeterli görülmediğini- Mülkiyet karinesi davacı üçüncü kişi lehine olup, davanın İİK'nin 97 maddesi gereğince 3. kişi tarafından açılmasının ispat yükünün yer değiştirmesine neden olmayacağını- Mülkiyet karinesinin*

³⁰⁶³ Bknz: 17. HD. 12.12.2011 T. 7769/12076, 12.07.2011 T. 2863/7376; 19.04.2011 T. 11717/3690; 21. HD. 28.10.2003 T. 8157/8604; 17.09.2002 T. 5884/7082; 15. HD. 05.02.1996 T. 409/589 (www.e-uyar.com)

³⁰⁶⁴ Kural olarak» diyoruz, çünkü, bu davalarda da icra hakimi, diğer davalardaki hakimler gibi; ikrar ve yemin ile bağlıdır. Bknz: UYAR, T. İİK. Şerhi, C:5, s:8186 vd. - www.e-uyar.com İİK. md. 97ŞG-aa. AÇIKLAMA: III

³⁰⁶⁵ Bknz: 8. HD. 27.04.2017 T. 16158/6348; 8. HD. 18.04.2017 T. 15622/5660; 8. HD. 27.09.2016 T. 2407/12623

³⁰⁶⁶ Bknz: 8. HD. 25.04.2017 T. 1252/6123; 24.04.2017 T. 10667/6081; 24.04.2017 T. 10667/6081; 8. HD. 18.04.2017 T. 15622/5660; 8. HD. 23.05.2016 T. 19106/8982 (www.e-uyar.com)

³⁰⁶⁷ Bknz: 8. HD. 16.04.2019 T. 9146/4152 (www.e-uyar.com)

aksinin alacaklı tarafından inandırıcı ve güçlü delillerle ispat edilmesi gerektiğini- Alacaklı tarafından delil olarak gösterilen icra dosyası, haciz tutanağı ve ticaret sicil kayıtlarının mülkiyet karinesinin aksini ispat için yeterli olmadığını”³⁰⁶⁸

√ “Dava konusu haczin, **borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği veya dayanak senette geçen adreste yapılmadığı**, haczin borçlunun icra müdürlüğüne yönelttiği dilekçesinde kendisine ait malların bulunduğunu belirttiği adreste, davalı üçüncü kişinin şantiyesinde yapıldığı görüldüğünden, mülkiyet karinesi davacı üçüncü kişi lehine olup karinenin aksinin davacı alacaklı tarafından inandırıcı ve güçlü delillerle ispat edilmesi gerekeceğini, davacı alacaklı, borçlu ile üçüncü kişi arasında yapıldığı iddia edilen taşeronluk sözleşmesini sunmadığı gibi delil olarak dayandığı borcun doğumundan sonraya ait ayırteci özelliği bulunmayan faturaların karinenin aksini ispata yeterli görülmediğini”³⁰⁶⁹,

√ “Haciz yapılan adreste **daha önce borçluların faaliyet gösterdiği**, borcun doğumundan sonra aynı yerde borçlulardan birinin torunu, diğerinin ise yeğeni olan, davacı 3. kişinin aynı faaliyet konusuna sahip iş yerini açtığı, ödeme emrinin haciz mahallinde tebliğ edildiği dikkate alındığında, İİK 97/a maddesinde düzenlenen **karinenin borçlu dolayısıyla alacaklı yararına olduğunu**”,³⁰⁷⁰

√ “Haciz **ödeme emri tebliğ edilen adreste yapılması**, davacı üçüncü kişinin, borçlu şirketin ortağı ve yetkilisi olması davacı üçüncü kişi ile borçlunun ticaret unvanları ile faaliyet alanlarının aynı olması karşısında, üçüncü kişinin istihkak iddiasının reddine karar verilmesi gerekeceğini”,³⁰⁷¹

√ “Haczin, **borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste yapılmış olması halinde**, İİK.’nin 97/a maddesindeki “mülkiyet karinesi”nin borçlu dolayısıyla alacaklı yararına sayılacağını”³⁰⁷²

belirtmiştir.

b- “Borçlunun/temsilcisinin, haciz sırasında hazır bulunması” konusunda;

√ “Haczin, borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste yapılmadığı, haciz adresinin üçüncü kişi şirketin ticaret sicil kayıtlarında yer alan adresi olduğu, haciz esnasında borçluya ait güncel evraka rastlanmadığı, davacı üçüncü kişi şirketin borcun doğumundan çok önce kurulduğu, borcun doğum tarihinden öncesinde yapılan hisse devirleri sonucunda, borçlu ile üçüncü kişi arasında organik bağın olmadığı- **Borçlu şirket yetkilisinin haciz mahallinde hazır bulunmasının, tek başına, mülkiyet karinesinin borçlu lehine işletilmesi için yeterli görülmediğini**- Mülkiyet karinesi davacı üçüncü kişi lehine olup, davanın İİK’nin 97 maddesi gereğince 3. kişi tarafından açılmasının ispat yükünün yer değiştirmesine neden olmayacağı- Mülkiyet karinesinin aksinin alacaklı tarafından inandırıcı ve güçlü delillerle ispat edilmesi gerektiğini”³⁰⁷³

√ “Dava konusu haciz sırasında 3. kişinin istihkak iddiasında bulunduğu görülmekte ise de **borçlunun da haciz mahallinde olduğunun** anlaşıldığı, buna göre; somut olayda, İİK’nin 97/a maddesindeki mülkiyet karinesinin borçlu, dolayısıyla alacaklı

³⁰⁶⁸ Bknz: 8. HD. 03.04.2019 T. 8596/3653 (www.e-uyar.com)

³⁰⁶⁹ Bknz: 8. HD. 06.03.2019 T. 6705/2375 (www.e-uyar.com)

³⁰⁷⁰ Bknz: 8. HD. 2.03.2017 T. 3482/2872 (www.e-uyar.com)

³⁰⁷¹ Bknz: 17. HD. 16.05.2013 T. 6349/7050 (www.e-uyar.com)

³⁰⁷² Bknz: 17. HD. 12.11.2012 T. 11087/12398; 17. HD. 31.05.2012 T. 3078/7055; 17. HD. 12.04.2012 T. 1383/4549; 17. HD. 7.02.2012 T. 12413/1242; 17. HD. 22.12.2011 T. 9073/12761 (www.e-uyar.com)

³⁰⁷³ Bknz: 8. HD. 03.04.2019 T. 8596/3653 (www.e-uyar.com)

yararına olduğunun kabulü gerekeceği, bu yasal karinenin aksinin davacı 3. kişi tarafından kesin ve inandırıcı delillerle ispat edilmesi gerekeceğini”³⁰⁷⁴

√ “Dava konusu haciz adresi ile borçlu şirketin ticaret sicil kayıtlarında yer alan adresinin farklı olduğu, yine **haciz esnasında borçlu şirket yetkilileri hazır olmadığı gibi, borçlu şirketin haciz adresinde faaliyette bulunduğu dair bir delil elde edilemediği anlaşıldığından, İİK'nun 97/a maddesinde öngörülen mülkiyet karinesi üçüncü kişi yararına olup, karinenin aksinin alacaklı tarafından ispat edilmesi gerekeceğini**”³⁰⁷⁵

√ “Dava konusu haciz, borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste yapılmadığı gibi, **haciz sırasında borçlu şirket ortağı veya yetkilisinin hazır olmadığı**, borçluya ait herhangi bir belgenin de bulunmadığı, haczin üçüncü kişi şirketler ortağının huzurunda yapıldığı, üçüncü kişi şirketler borcun doğumundan çok önce kuruldukları gibi kurucu ortaklarından borçlu şirket ortağı.....'ın babası olup; ölümü ile miras hissesi nedeniyle üçüncü kişi şirketlerde pay sahibi olduğu ve buna göre mülkiyet karinesi davacı 3. kişi lehine olup, mülkiyet karinesinin aksinin davalı alacaklı tarafından inandırıcı ve güçlü delillerle ispat edilmesi gerekeceği, davalı alacaklı vekilince her ne kadar taraflar arasındaki **organik bağa dayanılmış ise de borçlu şirket ortağının, üçüncü kişi şirketlerde miras nedeniyle pay sahibi olmasının mülkiyet karinesinin aksini ispata yeterli olmadığını**”³⁰⁷⁶,

√ “Haciz, dayanak ilamda geçen ve borçlunun faaliyet gösterdiği adreste borçlu şirket yetkilisinin huzurunda yapıldığı, **borçlu şirket yetkilisinin, 3. kişinin eşi olduğu ve haciz sırasında 3. kişinin hazır olmadığı**, borçlu şirket ile 3. kişinin faaliyet alanlarının da aynı olduğu görüldüğünden, İİK. mad. 97/a uyarınca, mülkiyet karinesi borçlu dolayısıyla alacaklı yararına olduğunu”,³⁰⁷⁷

√ “Haczin, borçluya ödeme emrinin tebliğ edildiği adreste ve huzurunda yapılmış olması halinde İİK.'nun 97/a maddesindeki “mülkiyet karinesi”nin borçlu dolayısıyla alacaklı yararına sayılacağı”,³⁰⁷⁸

√ “Borçlunun haciz sırasında hazır bulunduğu, haciz adresinde borçlunun üçüncü kişi ile birlikte yaşadığı anlaşıldığından, İİK. 97/a maddesindeki mülkiyet karinesinin borçlu dolayısıyla alacaklı yararına olduğunu”³⁰⁷⁹

belirtmiştir.

c- “Borçlu şirket ile üçüncü kişi şirket arasında ‘organik bağ’³⁰⁸⁰ bulunması” konusunda;

³⁰⁷⁴ Bknz: 8. HD. 14.04.2016 T. 5899/6792 (www.e-uyar.com)

³⁰⁷⁵ Bknz: 8. HD. 12.03.2019 T. 926/2533 (www.e-uyar.com)

³⁰⁷⁶ Bknz: 8. HD. 05.02.2019 T. 13115/984 (www.e-uyar.com)

³⁰⁷⁷ Bknz: 8. HD. 18.10.2018 T. 1053/17559 (www.e-uyar.com)

³⁰⁷⁸ Bknz: 17. HD. 19.04.2011 T. 10166/3671 (www.e-uyar.com)

³⁰⁷⁹ Bknz: 8. HD. 26.11.2013 T. 16276/17631 (www.e-uyar.com)

³⁰⁸⁰ **Doktrinde** de, şirket ortaklık yapısı sebebiyle ORGANİK BAĞIN varlığı kabul edilse de, bu durumun, üçüncü kişinin istihkak iddiasının reddi için YETERLİ SAYILMAYACAĞI belirtilmiştir. Yani organik bağın yanında,

-Üçüncü kişi şirketin iş yerinin borçlu şirkete ait olup olmadığı,

-İstihkak davasına konu malların borçlu tarafından üçüncü kişiye (muvazaalı) olarak devredilip devredilmediği,

-Ödeme güclüğü içindeki borçlunun malvarlığını kaçırmak için devir işlemi yapıp yapmadığı vb. hususların da -her olayın özelliğine göre- değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır (Bknz. **MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları**, s: 352).

√ “ Borçlu şirket ile davacı üçüncü kişi şirket arasında **organik bağ bulunmasının tek başına muvazaanın kanıtı olarak kabul edilemeyeceğini**, alacaklıdan mal kaçırarak için danışıklı işlemler yapıldığının ve **iki şirketin tek elden yönetildiği** yönünde delillerin de dosyaya yansımaları gerektiğinden mahcuz mallara ilişkin üçüncü kişinin sunduğu faturalar da dikkate alınarak yeterli araştırmayla sonuca gidilmesi gerektiğini ”,³⁰⁸¹

√ “Üçüncü kişinin İİK’nun 96. vd. maddeleri uyarınca açtığı “istihkak” davasında mahkemece; öncelikle, **borçlu ve üçüncü kişi şirketler arasındaki organik bağın araştırılması için haciz mahallinde kolluk aracılığı ile inceleme yaptırılıp, Vergi Dairesi’ndeki kayıtlar üzerinden haciz adresinde, haciz tarihinden itibaren geriye doğru kimlerin faaliyet gösterdiğini de araştırarak, toplanacak delillerin sonucuna göre muvazaanın bulunup bulunmadığının tayin edilmesi gerektiğini**”³⁰⁸²,

√ “Bozma ilamında, ‘mülkiyet karinesinin kimin lehine olduğuna dair araştırma ve inceleme yapılması’ istenmişse de; borcun doğumundan evvel **davacı üçüncü kişinin eşinin borçlu şirketten ayrıldığı, haciz yapılan yerin ödeme emrinin tebliğ edildiği adresten farklı bir yer olduğu, her ne kadar haciz mahallinde borçluya ait evraklara rastlanılmışsa da, bu evrakların tamamına yakının davacının eşinin borçlu şirkette ortak olduğu döneme ait olduğu, bu evrakların tarihlerinin de borcun doğumundan önceye tekabül ettiği, eş anlatımla bu evrakların güncel evraklar olmadığı görüldüğünden** ve dava konusu takibin dayanağı işçi alacağı olup, alacaklıların ‘döner ustası oldukları, yani borçlu şirketin fiilen gıda sektöründe faaliyet gösterdiği, davacının ise kuyumculukla iştigal ettiği nazara alındığında, davacı ile borçlu şirketin **fiili olarak iştigal konularının da aynı olmadığı** anlaşıldığından, İİK. mad. 96 vd.na dayalı olarak üçüncü kişinin açtığı istihkak talebine ilişkin açılan davanın kabulü gerektiğini”³⁰⁸³

√ “Davacı 3. kişi ve borçlu arasında **7 adet fatura kesilmesinden bahisle aralarında ticari ve organik bir ilişki bulunduğunun söylenemeyeceğini-** Davacı tarafından dayanak olarak bildirilen ve mahcuzun dava dışı bir başka şirketten satın alındığını gösteren faturanın 3. kişi şirkete kesildiği ve envantere kaydedilmiş olduğu, 3. kişi şirket tarafından tutulan açılış ve kapanış tasdikleri yapılmış ticari defterlerin usulüne uygun olarak tutulduğu, kendisi lehine delil niteliği taşıdığı bildirilmiş olup, makine mühendisi bilirkişiden alınan raporda mahcuzların ayırt edici özellikleri itibari ile dayanılan fatura ile uyumlu olduğu hususu da tespit edildiğinden, bir başka hacze ilişkin tutanakta, **davacı şirketin eski ortağının işyerinin daha önce borçlu şirket tarafından kullanıldığını belirtmesi ile ispat yükünün yer değiştirdiği kabul edilse de, davacı 3. kişinin mahcuzlara uyumlu fatura ve ticari defterler ile alacaklı yararına olan yasal karinenin aksini kesin ve inandırıcı delillerle kanıtlandığının kabulü gerektiğini**”³⁰⁸⁴

√ “Alacaklının İİK. mad. 99 uyarınca açtığı 'istihkak iddiasının reddi' davasında, mahkemece, öncelikle; davacının dayandığı delillerden olan, dava dosyasına celbi sağlanmayan **borçlu ve 3. kişi şirketlere ait ticaret sicil kayıtları ile bu şirketlerde çalışanları gösteren SGK sicil kayıtlarının dava dosyasına celbi sağlanarak, özellikle SGK sicil kayıtlarındaki bilgiler ile 3. kişi şirket ortaklarının ilişkisi değerlendirilerek 3. kişi ile borçlu arasındaki alacaklıdan mal kaçırma yönelik danışıklı işlemler yapıp yapılmadığının tartışılması gerektiğini**”,³⁰⁸⁵

3081 Bknz: 8. HD. 13.01.2015 T. 13673/311 (www.e-uyar.com)

3082 Bknz: 8. HD. 18.11.2014 T. 13672/21168 (www.e-uyar.com)

3083 Bknz: 8. HD. 20.04.2016 T. 1863/7246 (www.e-uyar.com)

3084 Bknz: 8. HD. 26.09.2016 T. 12709/12553 (www.e-uyar.com)

3085 Bknz: 8. HD. 20.10.2014 T. 19211/18765 (www.e-uyar.com)

“Davacı üçüncü kişi şirket ile borçlu şirket arasında ortaklık yapısı, aynı alanda ve aynı adreste bir süre birlikte faaliyet göstermeleri itibarı ile organik bağ bulunduğu görüldüğünden, üçüncü kişi ispat yükü altında olduğunu”³⁰⁸⁶

√ “**Borçlu şirket ortağının, aynı zamanda davacı üçüncü kişinin ortağı olmasının, organik bağın varlığı ve hacizli malların borçluya ait olduğu anlamına gelmeyeceğini**”³⁰⁸⁷

“Ticari defter kayıtları ile ibraz edilen faturaların birbirini doğruladığı, çalışanların her iki şirkette de çalışmış olmalarının, iki şirket arasında hukuki bağ olduğuna dair karine oluşturmadığı, borçlu şirketin ortağı ve yetkilisi olan kişinin ile yeğenin davalı şirkette sigortalı olarak gözükmemesinin tek başına karineyi tersine çeviremeyeceği, haciz mahallinde satın alınan makinelere ait faturalar dışında borçluya ait başkaca bir belgenin bulunmadığı dikkate alındığında, mülkiyet karinesinin davalı 3. kişi yararına olduğu ve alacaklı tarafından sunulan delillerle karinenin aksinin duraksamaya yer vermeyecek şekilde ispat edilemediğini”³⁰⁸⁸,

“Borçlu ve 3.kişi şirketlerin görünürde farklı tüzel kişiliklere sahip olmalarına karşın, unvanları, ortaklık yapıları, iş kolları ve adresleri itibarıyla iç içe ve **tam bir organik bağ** içerisinde bulunmaları halinde, aralarında alacaklılardan mal kaçırma amacına yönelik yapılan danışıklı işlemlerin ise iyiniyetli alacaklının haklarını etkilemeyeceğini”³⁰⁸⁹

belirtmiştir.

ç- Haczin, “borçlunun” veya “üçüncü kişinin” adresinde yapılmış olması konusunda;

√ “Dava konusu haciz üçüncü kişi şirket adresinde yapıldığından mülkiyet karinesinin üçüncü kişi yararına olduğunu”³⁰⁹⁰

√ “**Haciz işleminin** takip adresi dışında başka bir adreste yapılmış olduğu, davalı borçlunun da haciz mahallinde bulunduğu ispat edilemediğinden, bu davada mülkiyet karinesinin üçüncü kişi lehine olduğundan ve bu doğrultuda ispat yükü davalı alacaklıda olduğundan, davalı alacaklının dosyaya sunmuş olduğu deliller ile üçüncü kişi lehine olan karineyi çürüttüğünden bahsedilemeyeceğinden, bu sebeple ispat külfeti kendisine düşen davalı alacaklının karinenin aksini ispatlayamadığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini”³⁰⁹¹

√ “Haciz tutanağı içeriğine göre dava konusu haczin, kapı ve camında borçlu ünvanının yazmakta olduğu işyerinde gerçekleştirilmiş olduğundan, İİK’nin 97/a maddesindeki mülkiyet karinesinin borçlu, dolayısıyla alacaklı yararına olduğunu”³⁰⁹²

√ “Dava konusu haciz üçüncü kişi şirketin faaliyet gösterdiği adreste yapılmış ve hacizde borçluya ait bazı belgeler ele geçmiş olup, buna göre öncesinde borçlunun da aynı adreste faaliyet gösterdiğinden, İİK’nun 97/a maddesindeki mülkiyet karinesinin borçlu, dolayısıyla alacaklı yararına olduğunun kabulü gerekeceğini”³⁰⁹³

³⁰⁸⁶ Bknz: 8. HD. 2.10.2014 T. 14801/17737 (www.e-uyar.com)

³⁰⁸⁷ Bknz: 21. HD. 26.12.2006 T. 15286/16868 (www.e-uyar.com)

³⁰⁸⁸ Bknz: 8. HD. 25.04.2017 T. 5792/6126 (www.e-uyar.com)

³⁰⁸⁹ Bknz: 17. HD. 15.12.2011 T. 9081/12349 (www.e-uyar.com)

³⁰⁹⁰ Bknz: 17. HD. 18.06.2013 T. 7436/9304; 17. HD. 11.05.2011 T. 11381/4630 (www.e-uyar.com)

³⁰⁹¹ Bknz: 8. HD. 19.01.2015 T. 27417/1029 (www.e-uyar.com)

³⁰⁹² Bknz: 8. HD. 25.03.2015 T. 344/6779 (www.e-uyar.com)

³⁰⁹³ Bknz: 8. HD. 13.04.2015 T. 3521/8332 (www.e-uyar.com)

√ “Dava konusu haciz sırasında **borçlunun haciz adresinde faaliyet gösterdiği** orada çalışan işçiler tarafından beyan edilip tutanağa geçirilmiş, aksi kanıtlanamamış olup, İ.İ.K.nun 97/a maddesindeki mülkiyet karinesi borçlu dolayısıyla alacaklı yararına olduğunu”,³⁰⁹⁴

√ “Dava konusu haciz, **borçlunun eski faaliyet adresinde** yapılmış olduğundan; İİK'nun 97/a maddesindeki mülkiyet karinesinin borçlu, dolayısıyla alacaklı yararına olduğunun kabulü gerekeceğini”³⁰⁹⁵

√ “Haczin **borçlu şirketin adresinde ve takip dayanağı belgede borçlu adresi olarak gösterilmiş adreste** yapıldığı anlaşıldığından İ.İ.K.nun 97/a maddesinde öngörülen mülkiyet karinesinin borçlu/alacaklı yararına olduğunu”³⁰⁹⁶,

√ “Dava konusu taşınır, **borçlu şirketin ticaret sicilinde kayıtlı takip talebinde belirtilen adreste** haczedilmiş olup, İİK.97/a maddesinde öngörülen mülkiyet karinesinin borçlu dolayısıyla alacaklı yararına olduğunu”³⁰⁹⁷

belirtmiştir.

d- Borçlu ile üçüncü kişinin hacze konu taşınır “birlikte ellerinde bulundurmaları” konusunda;

√ “Haczin yapıldığı yer **aynı zamanda şirket ortağının iş yeri adresi** olup, dava konusu mahcuzları davacı 3. kişi şirket ile birlikte ellerinde bulundurdıkları anlaşıldığından, İİK'nun 97/a maddesindeki mülkiyet karinesinin, borçlu dolayısıyla alacaklı yararına olduğunu”,³⁰⁹⁸

√ “Borçlu ile üçüncü şahıslar hacze konu taşınır malı **birlikte ellerinde bulundurduğundan**, İİK'nun 97/a maddesinde öngörülen mülkiyet karinesinin borçlu dolayısıyla alacaklı yararına olduğunu”³⁰⁹⁹

√ “İstihkak davasında sağlıklı bir sonuca ulaşılabilmesi için öncelikle, **borçlu ile 3.kişi arasındaki hukuki-füli ilişkinin saptanıp**, mahcuzların takip borçlusu ile davacı 3.kişi tarafından birlikte ellerinde bulundurup bulundurmadıklarının, İcra ve İflas Kanunu'nun 97/a maddesinde öngörülen mülkiyet karinesinin kimin lehine olduğunun, borçlu ile 3.kişiler arasında alacaklıdan mal kaçırmaya yönelik muvazaalı işlemler yapıp yapılmadığının belirlenip, ibraz edilen fatura ve belgelerin mahcuzlara uygunluğunun saptanarak, olayda mülkiyet karinesi borçlu ve dolayısıyla alacaklı yararına ise karinenin aksinin 3.kişi tarafından kesin ve güçlü nitelikteki delillerle ispatlanması gerekeceğini”³¹⁰⁰

√ “Taraflar arasındaki istihkak davasında, haciz, borçlunun babası olan davacı 3. **kişi ile borçlunun birlikte buldukları** ve kredi sözleşmesinde gösterilen adresteki evde yapıldığından, mülkiyet karinesinin alacaklı yararına olacağı, bu yasal karinenin aksini 3. kişinin kesin ve inandırıcı delillerle ispat etmesinin gerekeceğini”³¹⁰¹

belirtmiştir.

³⁰⁹⁴ Bknz: 17. HD. 4.11.2010 T. 6899/9423 (www.e-uyar.com)

³⁰⁹⁵ Bknz: 17. HD. 25.06.2012 T. 7697/7940 (www.e-uyar.com)

³⁰⁹⁶ Bknz: 17. HD. 17.03.2011 T. 11892/2329 (www.e-uyar.com)

³⁰⁹⁷ Bknz: 21. HD. 25.10.2005 T. 10407/10007 (www.e-uyar.com)

³⁰⁹⁸ Bknz: 8. HD. 14.03.2017 T. 5070/3596 (www.e-uyar.com)

³⁰⁹⁹ Bknz: 8. HD. 19.02.2015 T. 22332/4642 (www.e-uyar.com)

³¹⁰⁰ Bknz: 17. HD. 7.05.2012 T. 4588/5757 (www.e-uyar.com)

³¹⁰¹ Bknz: HGK. 3.11.1999 T. 21-872/917 (www.e-uyar.com)

e- “Davacı-üçüncü kişinin alım gücü” konusunda;

√ “Faturaları düzenleyen firmanın ticari kayıtları ve fatura dip koçanları üzerinde yaptırılacak bir bilirkişi incelemesi ile bunların gerçekliği saptanabileceğini, ödemenin kimin tarafından yapıldığı, **üçüncü kişinin alım gücünün bulunup bulunmadığı** hususları da araştırılıp sonucuna göre karar verileceğini”³¹⁰²,

√ “Davacı üçüncü kişinin dava konusu **hacizli malları satın alma gücünün bulunup bulunmadığının** araştırılarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekeceğini”³¹⁰³,

√ “Borçlunun hacizli taşınırılarını daha önce borçludan ya da üçüncü kişiden satın aldığını ileri süren kimsenin **-gelir ve kazancının bulunmaması**, ev kadını olması, bir işte çalışmaması vb. nedenlerle- bunları alabilecek ekonomik güçte olduğunu kanıtlamaması halinde, İİK. 97/a’da öngörülen ve borçlu yararına olan mülkiyet karinesinin aksini kanıtlamamış sayılacağı ve mülkiyetin alıcıya geçmemiş olacağını”³¹⁰⁴,

belirtmiştir.

f- İstihkak davasının, “ticari defter kayıtları ile ispat edilmesi” konusunda;

√ “Mahkemece, davacı vekilinin dava dilekçesinde delil olarak ileri sürdüğü faturalar, **davacı üçüncü kişinin tutması zorunlu ticari defterler, borçluların işletme defterlerindeki kayıtlar** esas alınmak, davacı 3. kişi borçlularla ilgili ticaret sicil ve esnaf odası kayıtları, anılan taraflara ait Vergi Dairesi kayıtları da getirilmek suretiyle, makine mühendisi, mali müşavir bilirkişilerden oluşacak bilirkişi heyetine inceleme yaptırılarak haczedilen makinelerin, davacının dayandığı faturada belirtilen makineler olup olmadığı, bu faturanın davacının ticari defterlerine işlenip işlenmediği, işlenmişse bu defterlerin usulüne uygun tutulup tutulmadığı, açılış ve kapanış tasdiklerinin yapıp yapılmadığı hususlarının ticaret sicil ve vergi dairesi kayıtları da dikkate alınarak açıklığa kavuşturulması, ve bundan sonra uyumsuzluk hakkında bir karar verilmesi gerektiğini”³¹⁰⁵

√ “Davalı borçlu tarafından sanayi sitesi içerisindeki iş yerlerine ilişkin düzenlenen iş yeri teslim tutanakları ve enerji satışını içeren taahhütname de dikkate alınarak, hakediş raporları, banka ödeme kayıtları, borçlunun trafoyu satın aldığı **şirketlerin ticari defterleri de incelenmek suretiyle (açılış ve kapanış tasdiklerinin yapılmış olması göz önünde bulundurularak)** çok yönlü bir araştırma yapılması sonucunda karar verilmesi gerektiğini”³¹⁰⁶

√ “Üçüncü kişinin İİK’nun 96 ve onu izleyen maddelerine dayalı açtığı istihkak davasında, faturayı düzenleyen firma defter ve kayıtları üzerinde bilirkişi aracılığıyla inceleme yaptırılarak **faturaların ticari defterlerde, hacizli malların da şirket envanterinde kayıtlı olup olmadıkları, tespit edilerek rapor alınıp gerektiğinde firma yetkililerinin tanık sıfatıyla dinlenerek oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini**”,³¹⁰⁷

√ “İstihkak davasına konu mahcuzlara ait olduğu ileri sürülen fatura ve serbest meslek makbuzu ile ilgili olarak, düzenleyen şirket ve kişiden dip koçanlarının istenmesi,

³¹⁰² Bknz: 17. HD. 8.04.2013 T. 5376/5021 (www.e-uyar.com)

³¹⁰³ Bknz: 17. HD. 14.03.2011 T. 9435/2195; 17. HD. 28.06.2011 T. 1776/6718; 17. HD. 26.12.2011 T. 9074/12915 (www.e-uyar.com)

³¹⁰⁴ Bknz: 21. HD. 27.09.2004 T. 6828/7627 (www.e-uyar.com)

³¹⁰⁵ Bknz: 8. HD. 31.03.2016 T. 15510/5879 (www.e-uyar.com)

³¹⁰⁶ Bknz: 8. HD. 28.03.2016 T. 3915/5630 (www.e-uyar.com)

³¹⁰⁷ Bknz: 21. HD. 29.01.2008 T. 2776/1278 (www.e-uyar.com)

daha sonra **ticari defterler üzerinde araştırma yapılarak mahcuzlara ilişkin kayıt olup olmadığı, incelenen defterlerin açılış ve kapanış tasdikinin yapıp yapılmadığı, defterlerin usule uygun tutulup tutulmadığı, sahibi lehine delil vasfı taşıyıp taşımadığı hususları da nazara alınarak araştırılması; bu araştırma sonucu elde edilecek bilgi ve belgelerin dosyada bulunan diğer deliller ile birlikte değerlendirilmesi ve oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceğini**³¹⁰⁸,

√ “**Ticari defter kayıtları ile ibraz edilen faturaların birbirini doğruladığı, çalışanların her iki şirkette de çalışmış olmalarının, iki şirket arasında hukuki bağ olduğuna dair karine oluşturmadığı, borçlu şirketin ortağı ve yetkilisi olan kişinin ile yeğenin davalı şirkette sigortalı olarak gözükmemesinin tek başına karineyi tersine çeviremeyeceği, haciz mahallinde satın alınan makinelerle ait faturalar dışında borçluya ait başkaca bir belgenin bulunmadığı dikkate alındığında, mülkiyet karinesinin davalı 3. kişi yararına olduğu ve alacaklı tarafından sunulan delillerle karinenin aksinin duraksamaya yer vermeyecek şekilde ispat edilemediğini**”³¹⁰⁹,

belirtmiştir.

g- İstihkak davalarında “faturaların ispat gücü” konusunda;

√ “İspat yükü altında olan üçüncü kişi, mahcuzların kendisine ait olduğunu gösteren fatura içeriğindeki eşyaların tür olarak mahcuzlarla uyumlu olduğu anlaşılma ile birlikte, marka, model gibi hususlar açısından uygunluğunun ancak keşif ve bilirkişi incelemeleri ile saptanabilecek konular olduğunu”³¹¹⁰,

√ “İstihkak davasında sağlıklı bir sonuca ulaşılabilmesi için öncelikle, borçlu ile 3.kişi arasındaki hukuki-füli ilişkisinin saptanıp, mahcuzların takip borçlusu ile davacı 3.kişi tarafından birlikte ellerinde bulundurup bulundurmadıklarının, İcra ve İflas Kanunu'nun 97/a maddesinde öngörülen mülkiyet karinesinin kimin lehine olduğunun, borçlu ile 3.kişiler arasında alacaklıdan mal kaçırmaya yönelik muvazaalı işlemler yapıp yapılmadığının belirlenip, **ibraz edilen fatura ve belgelerin mahcuzlara uygunluğunun saptanarak**, olayda mülkiyet karinesi borçlu ve dolayısıyla alacaklı yararına ise karinenin aksinin 3.kişi tarafından kesin ve güçlü nitelikteki delillerle ispatlanması gerekeceğini”³¹¹¹,

√ “Üçüncü kişi tarafından açılmış istihkak istemine ilişkin davada, davacı tarafından sunulan 12.3.2009, 30.5.2008, 13.6.2008 tarihli fatura içeriğindeki mallarla hacze konu malların aynı olup olmadığı yönünden mahallinde keşif yapılması, malların aynı olduğunun tespit halinde, sunulan fatura dip koçanları istenerek **faturayı düzenleyen şirketle davacının ticari defterleri üzerinde yaptırılacak mali müşavir bilirkişi raporu** ve gerektiğinde faturayı düzenleyen şirket yetkilileri de tanık olarak dinlenerek varılacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini”³¹¹²,

√ “Üçüncü kişinin İİK'nun 96 ve onu izleyen maddelerine dayalı açtığı istihkak davasında, faturayı düzenleyen firma defter ve kayıtları üzerinde bilirkişi aracılığıyla inceleme yaptırılarak faturaların ticari defterlerde, hacizli malların da şirket envanterinde kayıtlı olup olmadıkları, tespit edilerek rapor alınıp gerektiğinde firma

³¹⁰⁸ Bknz: 8. HD. 18.12.2018 T. 12751/20434 (www.e-uyar.com)

³¹⁰⁹ Bknz: 8. HD. 25.04.2017 T. 5792/6126 (www.e-uyar.com)

³¹¹⁰ Bknz: 8. HD. 21.11.2013 T. 7640/17241 (www.e-uyar.com)

³¹¹¹ Bknz: 17. HD. 7.05.2012 T. 4588/5757 (www.e-uyar.com)

³¹¹² Bknz: 17. HD. 11.10.2011 T. 4791/9069 (www.e-uyar.com)

yetkililerinin tanık sıfatıyla dinlenerek oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini”³¹¹³,

√ “İstihkak iddiasını ispat etmek için davacının mahkemeye sunduğu faturaların gerçekliğinin ve hacizli mallara uygunluğunun, dip koçanları ve satıcı firmaların ticari kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak araştırılması ve faturayı düzenleyen kişi ya da şirket yetkililerinin mahkemeye davet edilerek dinlenmesi varılacak sonuç çerçevesinde bir karar verilmesi gerekeceğini”³¹¹⁴

belirtmiştir.

h- İstihkak davalarında “evrak araştırması” konusunda ise,

Sakarya Bölge Adliye Hukuk Mahkemesi,

√ “İİK. mad. 80 uyarınca, icra memurunun BORÇLUNUN EGEMENLİK ALANINDAKİ haczedilebilir nitelikteki mal, para vb. menkulleri belirlemek ve muhafaza altına alabileceğini, ancak bu maddenin BORÇLU İLE İSTİHKAK İDDİA EDEN 3. ŞAHIS ARASINDAKİ ORGANİK BAĞIN İSPATI VE 3. KİŞİNİN İSTİHKAK İDDİASININ REDDİNE YÖNELİK İSPAT İÇİN EVRAK ARAŞTIRMASI YAPILMASINI KAPSAMAYACAĞINI, KANUNEN HACZİ KABİL MAL ARAMAK VE BULMAYA İLİŞKİN MADDENİN EVRAK ARMA YI KAPSAYACAK ŞEKİLDE GENİŞLETİLEMEYECEĞİNİ, bilgisayar ortamında araştırma yapmak yetkisinin CMK.'nın 134. maddesi gereğince mahkeme kararıyla hakimler tarafından verilebileceğini”³¹¹⁵

belirtmiş olup

√ Adalet Bakanlığı'nın 29.03.2016 Tarih ve 82084579/2315/14062 sayılı “**Haciz Mahallinde Evrak Araştırılması**” konusunda yayınlamış olduğu genelgede de,

“...Gelinen **ADRESİN veya haczi talep edilen MALIN BORÇLUYA AİT OLDUĞU** konusunda **TEREDDÜT YOKSA ... mahaldeki HACZİ KABİL MALLARIN TESPİTİNE YÖNELİK ARAŞTIRMA DIŞINDA söz konusu yetkiye dayanılarak EVRAK VE BELGE ARAŞTIRMASI YAPILAMAYACAGINI, ...** Bu itibarla, **İİK.'nın 80 inci maddesindeki yetkinin, haciz sırasında ileri sürülen İSTİHKAK İDDİALARININ İSPATINA YARAYACAK EVRAK VE BELGE ARAŞTIRILMASINI KAPSAMADIĞINI**”

ifade edilmiştir.

*

³¹¹³ Bknz: 21. HD. 29.01.2008 T. 2776/1278 (www.e-uyar.com)

³¹¹⁴ Bknz: 21. HD. 18.12.2006 T. 1860/15498 (www.e-uyar.com)

³¹¹⁵ **Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi, 8. HD. 26.02.2020 T. 1616/323 s. kararı ile -“icra memurunun haciz mahallinde kilitli veya bilgisayar ortamında bulunun belge ve evrak araştırma işleminin yasaya aykırı olduğu anlaşıldığından, bu yöndeki şikayetin kısmen kabulü ile icra memurunun haciz mahallinde kilitli veya bilgisayar ortamında kayıtlı belge ve evrak araştırılması ve el konulması işleminin iptaline” ilişkin- Kocaeli 3. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 18.10.2019 T. 217/275 s. kararının** alacaklı tarafından istinaf edilmesi üzerine bu kararı vermiştir. (www.e-uyar.com)

VII- Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

Alacaklı: ‘(F.) bank A.Ş.’,

Borçlular: 1- ‘(V. Ş.)’ ile 2- ‘(S.). Şti.’,

Üçüncü kişi ise: ‘(E.) A.Ş.’dir.

Davalı-alacaklı (F.) Bank A.Ş, İstanbul ... İcra Müdürlüğü’nün 2019/... sayılı icra dosyasında, borçluları (V. Ş.) ve (S.). Şti. aleyhine tarihinde icra takibi başlatmıştır.

Alacaklı bankanın borçluları aleyhine başlattığı icra takibinde -talimat icra dairesi olan- İzmir ... İcra Dairesi’nce 2020/... Talimat nolu icra dosyasında **14.01.2020 tarihli haciz** gerçekleştirilmiştir.

Söz konusu haciz, **üçüncü kişinin** ((E.) A.Ş.’nin) ‘**ticaret sicil adresinde**’ yapılmış olup, **haciz sırasında ‘borçlu’ hazır bulunmamıştır.**

Dava konusu haciz, alacaklı vekilinin gösterdiği ... **Sokak, No: 26, ..., ..., İzmir adresinde** -14.01.2020 tarihinde- yapılmıştır.

14.01.2020 tarihli “**HACİZ TUTANAĞI**” incelendiğinde;

- Haczin yapıldığı yerde bulunan *tabelada ‘E. Elektrik’ (üçüncü kişinin adının) yazısının bulunduğu,*

- Hacizde hazır bulunan üçüncü kişi şirket çalışanının **(M. S.)’nin** “*patronu olan (T. E.)’nin 5 yıl önce borçlu şirket ile ortaklığından ayrıldığını, üçüncü kişi şirket olan (E.) Elektrik’in borçlu şirket ile ilgisinin bulunmadığını*” beyan ettiği,

- **Alacaklı vekilinin** gelinen adreste “borçlu şirket ve yetkilisi ile ilgili kıymetli evrak haczi talep etmesi” üzerinde, adreste kıymetli evrak araştırması işlemine geçilerek muhasebe bölümünde **borçlu firmaya ait kâşe bulunduğu, muhasebe bölümünde kayıtların tutulduğu bilgisayarda** ise, *borçlu firma adına Tahakkuk fişleri, bankalarla yapılan yazışmalar ve buna benzer belgelerin suretlerinin dosyaya alındığı,*

- Bu sırada adrese **(T. E.) ve vekilinin** geldiği, **(T. E.)’nin;**

a- “**Üçüncü kişi (E.) Elektrik Malzemeleri Ltd. Şti. yetkilisi olduğunu ve gelinen adresin bu firmaya ait olduğunu**” beyan ederek ‘**vergi levhası**’ ve ‘**imza sirkülerini**’ ibraz ettiği,

b- “**Borçlu şirkete ait bir kısım evrakın elimde bulunmamasının ve bu adreste bulunmasının, borçlu şirketin adresinin burası olduğu anlamına gelmeyeceğini, bilakis, kendisinin, borçlu şirketteki hissesini, şirketin diğer ortağı (ve icra takibinin diğer borçlusu) olan (V. Ş.)’ye 20/11/2014 tarihinde İzmir 26. Noterliği 15975 ve 15976 yevmiye nolu hisse devir sözleşmeleri ile devrettiğini, aynı tarihte şirketteki müdürlüğünün de sona erdiğini, tüm bu hususların, alacaklı bankaya noter ihtarnamesi ile (hisse devir işlemlerinin yapıldığı gün) ayrıca bildirdiğini ve bu durumun İzmir Ticaret Sicil Müdürlüğünde tescil edildiğini**” belirterek bu işlemlere ilişkin belgeleri dosyaya sunduğu”, “**haczedilen malların tümü, (E.) Elektrik Ltd. Şti’ye ait olduğundan, ‘istihkak iddiasında’ bulunduğu**” beyan ettiği”,

c- “**İtibar kaybı nedeni ile uğrayacağımız maddi, manevi tazminat hakkımız saklı kalmak kaydı ile haczi kabul etmediğini, haczi kabul anlamına gelmemek kaydı ile malları icra baskısı altında yediemin olarak teslim almak zorunda kaldığını**” beyan ettiği,

- **Alacaklı vekilinin** de -daha sonra, yeniden söz alarak-;

a- İstihkak iddiasına itiraz ettiği, “(S.) Endüstriyel Şti. ’nin, istihkak iddiasında bulunan (E.) Elektrik yetkilisi adına istihkak iddiasına bulunan (T. E.) ve babası (O. E.) tarafından kurulmuş bir firma olduğunu, beyan ettiği,

b- “ ‘(S.) Endüstriyel Ürünler Sayın (T. E.) ile söyleşi’ başlığı altında bir internet sitesinde yayımlanan haberde, ... (T. E.) ’nin, (dosya borçlusu) (S.) Endüstriyel ile ilgili olarak ‘1952’den beri İzmir’de özel durumda olan (E.) elektriğin ithalat firması olarak kurulmuştur. ’ şeklinde beyanda bulunduğunu, istihkak iddia eden üçüncü kişi (E.) Elektrik adresinde kurulan (S.) Endüstriyel borçlusunun isminin ‘(E.) Otomasyon’ iken, ‘unvan’ değişikliği ile ‘(S.) Endüstriyel’ olarak değiştirildiğini” beyan ederek buna ilişkin Ticaret Sicil Gazetesi örneğinin ve internet haber sitesi çıktısını dosyaya sunduğu,

c- “Borçlu firmanın adresinde yapılan hacizde, ‘ticareti usulsüz olarak terk ettiğinin’ ve ‘adresinin boş olduğunun’ tespit edildiğinin ve adreste bulunan komşunun ‘dosya borçlusu (S.) ’nin ... ’ya taşındığını beyan ettiğini, bu durumun haciz zaptına şerh edildiğini, hisse devrinden bir süre sonra, 14/07/2015 tarihinde, (S.) Teknoloji isimli bir firmanın ... ’da kurulmuş olduğunun ilgili ticaret Sicil Müdürlüğünden tespit edildiğini, borçlu ile aynı unvana sahip bu firmanın da, dosya borçlusu (S.) Endüstriyel’in kurucu ortağı (T. E.) tarafından kurulduğunun tespit edildiğini” belirttiği,

d- “Hisse devrine yönelik beyanları kabul etmediklerini, takip dayanağı kredi sözleşmesinin tarihi olan 12.08.2013’den sonra, yani borcun doğum tarihinden sonra gerçekleştirilen hisse devrinin muvazaalı olduğunu, (T. E.) ’nin, takip dayanağı genel kredi sözleşmesine nezaret ettiği, hazır bulunduğu ve imzasının alındığını, haciz adresinde icra takip borçlusu (S.) Endüstriyel ile ilgili yapılan evrak araştırmasında borçlulara ait bir adet kaşe ve vergi dairesi, bankalar gibi kurumlara ait çok sayıda finansal ve ticari evraka rastlandığını, öyle ki, icra takibine dayanak olan ... nolu Kredi sözleşmesine ilişkin evrak ile alacaklı bankaya sunulmak üzere düzenlenen ... dilekçenin alacaklı finans banka sunulduğunu, dilekçede yer alan kredi sözleşmesi numarasına istinaden müvekkilleri banka tarafından yasal takip de başlatıldığını...” belirterek, “belirtilen delil ve emareler ışığında iç içe geçmiş ortaklık yapıları, kuvvetli ticari bağ durumu ve mahalde tespit edilen evraklar temelinde ‘istihkak iddiasına itiraz ettiklerini’ ve ayrıca borçlunun ticareti usulsüz terk ettiği, boş olan adresinde tanzim edilen tutanakta komşulara burada çalışanın kim olduğu sorulduğunda (Ç. Ö.) isminin taraflarına verildiğini ve ismi geçen malum şahsın, şu an işlem tesis edilen adreste sözde istihkak iddiasında bulunan (E.) Elektrik Şti Firmasında çalıştığı tespitinin yapıldığını, tüm deliller birlikte değerlendirildiğinde ticari ve organik bağın açık olduğu istihkak kurumunun dürüstlük ilkesine aykırı olarak alacaklıları zarara uğratmak kastı ile kullanıldığını..” ifade ettiği görülmüştür.

14.01.2020 tarihinde haczedilen mallar ve takdir edilen kıymetleri şu şekildedir:

2 Adet Philips Marka Monitör: 200x2 400 TL

1 adetMarka Bilgisayar Kasası: 250 TL

1 adetMarka Dizüstü Bilgisayar: 1000 TL

1 adetMarka Klima: 500 TL

1 adetMarka Klima: 1500 TL

1 adet Philips Marka Bilgisayar Monitörü: 200 TL

1 adet TP-Link Marka Dağıtıcı: 100 TL

1 adet NG Future Marka Güvenlik Cihazı: 600 TL

- 1 adet Beylerbeyi Marka Kamera Kayıt Cihazı: 500 TL
 1 adet HP Marka LapTop: 500 TL
 1 adet QNAP Marka Güvenlik Cihazı: 4000 TL
 1 adet Kama Marka Moderatör: 1000 TL
 200. Koli –Mutlusan Marka muhtelif marka ve
 Ebatlarda Plastik Kablo Kanalı 100x200: 20000 TL
 1 adet Acer Marka Bilgisayar Monitörü: 200 TL
 1 adet Valx Marka Bilgisayar Monitörü: 200 TL
 1 adet BenQ Marka Bilgisayar Monitörü: 200 TL
 1 adet Casper Marka B. Monitörü ve Kasası: 400 TL
 1 adet Lenovo Marka Bilgisayar Monitörü:
 1 adet Lenovo Marka Bilgisayar Kasası: 200 TL
 1 adet LG Marka Bilgisayar Monitörü: 200 TL
 1 adet OKI Marka Yazıcı: 400 TL
 1 adet Senyo Marka Televizyon: 400 TL
 6500 adet Sigma Marka Muhtelif
 özelliklerde Elektrik Şalt Malzemesi: 200,000 TL

Yukarıda yazılı menkuller yediemin olarak (T. E.)’e teslim edilmiş olup bunun üzerine söz alan (T. E.), “...*Borçlu şirketin ortaklığından 20 Kasım 2014 tarihinde hisselelerini noterde devrederek ayrıldığını, devri alacaklıya bildirdiğini, haczedilen malların mülkiyeti (E.) Şti’ye ait olduğunu, şirket yetkilisi olarak firma adına istihkak iddiasında bulunduğu, haczedilen malların mülkiyetine ilişkin belgeleri, devrilere ilişkin noter ihtarname suretini, hisse devrine ilişkin karar metnini (noter onaylı), karar defterinde hisse devrine ilişkin ilam yazısı suretini, üçüncü kişiye ait vergi levhası suretini, imza sirküleri ve elimdeki müstenidatı, sunduğunu, alacaklı vekilinin beyanında bahsettiği internet haberinin ortaklıktan ayrılma tarihinden önce olan 04/07/2014 olduğunu, bir kişinin ortaklığının devam ettiği tarihte kendi şirketini övücü şekilde beyanda bulunmasının olağan olduğunu, ayrıca alacaklı vekilinin dayandığı tüm belgelerin ortaklık tarihine ait olduğunu, yine burada bulunan tüm belge ve sair kaşenin ortaklık zamanına ait olduğunu, bir zamanlar ortak olduğum bu şirkete ait evrakların bende bulunması gayet olağan olduğunu...*” ifade etmiştir.

Daha sonra, alacaklı vekili ve üçüncü kişi şirket yetkilisi (T. E.)’nin (yinelenen) beyanları tekrar alındıktan sonra, taraflar söz konusu haciz tutanağını imzalamışlar ve haczedilen menkuller yediemin olarak (T. E.)’ye teslim edilerek ‘haciz’ işlemi tamamlanmıştır.

VIII-Yukarıda ayrıntılı olarak yer verilen haciz tutanağı, icra dosyası ile birlikte incelendiğinde, mütalâa (ve dava) konusu uyumsuzlukta;

- **Ödeme emrinin**, haczin yapıldığı ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN adresinde değil, **borçluların kendi adreslerinde tebliğ edildiği**,

- **Haciz sırasında BORÇLU ŞİRKET TEMSİLCİLERİ HAZIR BULUNMAMIŞ** olduğu,

- **HACZİN, borçlu şirketin adresinde değil, ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN TİCARET SİCİLİNE KAYITLI ADRESİNDE** yapıldığı,

- Üçüncü kişi şirket yetkilisinin önceden ortağı olduğu **BORÇLU ŞİRKETE AİT HİSSELERİ** haciz tarihinden yaklaşık **5 YIL 3 AY ÖNCE DEVRETMİŞ OLDUĞU**,

- ...**2019 tarihinde** başlatılan **icra takibine** konu *kredi sözleşmesinin 12.08.2013 tarihinde imzalandığı,* tarihinde **kat edildiği, hisse devirlerinin 20.11.2014 tarihinde yapıldığı, haczin ise 14.01.2020 tarihinde yapıldığı,**

- “Borçlu şirket” ile “davacı-üçüncü kişi şirket” arasında **HACİZ SIRASINDA herhangi bir ORGANİK BAĞ BULUNMADIĞI,**

- Haczi mahallinde, borçlu şirket ait bulunan kaşenin **borçlu şirketin eski kaşesi** olduğu,

- Haciz mahallinde **üçüncü kişi şirkete ait bilgisayarda borçlu şirkete ait bir takım finansal evraklar** bulunduğu,

görülmektedir.

IX- Davalı-alacaklı vekili, “*borçlu şirket ile aynı sektörde faaliyet gösteren davacı-üçüncü kişi şirket yetkilisinin, borçlu şirketteki hisselerini muvazaalı olarak devrettiğini, borçlu şirket ile davacı şirketin iç içe geçmiş ortaklık yapıları olduğunu, kuvvetli ticari bağ durumu ve mahalde tespit edilen evraklar/belgeler vb. nedeniyle davacı-üçüncü kişi şirketin istihkak iddiasının yerinde olmadığını*” ileri sürmüştü de, dosyada yer alan mevcut deliller gözetildiğinde, somut uyuşmazlıkta bu iddianın kabulü yerinde olmayacaktır.

Somut uyuşmazlıkta, haciz, davacı-üçüncü kişinin ticaret sicilinde kayıtlı olduğu adresinde yapılmış olup, borçlu şirket daha önce bu adreste faaliyette bulunmadığından ve borçlu şirket temsilcileri haciz sırasında hazır bulunmadığından, ‘**mülkiyet karinesi**’ davacı-üçüncü kişi lehinedir. İstihkak davasının üçüncü kişi tarafından açılmış olması veya icra mahkemesinin takibin devamına ilişkin kararı da bu durumu değiştirmez. Yani, alacaklı banka, ‘*üçüncü kişinin istihkak iddiasının yerinde olmadığını*’ ispatla yükümlüdür. **Yüksek mahkeme**³¹¹⁶ de bu görüştedir.

Somut olayda, haciz sırasında borçlu şirkete ait kaşe bulunması da, alacaklıya düşen ispat yükünün yer değiştirmesine neden olmaz. Davacı-üçüncü kişi, **14.01.2020 tarihli** haciz sırasında “*icra takibinde borçlu olan şirkette önceden hisselerinin bulunduğu, ancak bu hisseleri 20/11/2014 tarihinde noter kanalı ile devrettiğini ve ayn gün alacaklı bankaya bu devri bildirdiğini*” beyan etmiş ve buna ilişkin belgeleri sunmuştur. Bir kimsede, eskinden ortağı olduğu şirketin eski kaşesinin bulunması, mülkiyet karinesinin yer değiştirmesi için geçerli sebep olmaz.

Aynı şekilde, haciz sırasında bulunan diğer finansal evrakların (*borçlu firma adına düzenlenmiş olan tahakkuk fişleri, banka yazışmaları vb belgelerin*) da güncel olmadığı görülmektedir. **Bir kimsenin bilgisayarında, ortağı olduğu şirkete ait eski evrak ve yazışmaların bulunması** da mülkiyet karinesinin yer değiştirmesi için geçerli sebep olmaz.

Yüksek mahkeme de yukarıda ayrıntılı olarak verdiğimiz içtihatlarında görüleceği üzere, örneğin, haciz mahallinde “borçluya ait **güncel olmayan kredi kartı ekstresi**

³¹¹⁶ Bknz: 8. HD. 14.11.2013 T. 9439/16716; 12. HD. 18.06.2004 T. 10880/14612; 27.04.2004 T. 2435/4138; 09.10.2003 T. 15671/19609 vb. (www.e-uyar.com)

ile borçlunun üçüncü kişiye sattığı hisseli gayrimenkul satış evrakı bulunması”,³¹¹⁷ “**borçluya ait elektrik faturası** bulunması”³¹¹⁸ “haciz mahallinde borçluya ait bulunan evrakların tamamına yakının **davacının eşinin borçlu şirkette ortak olduğu döneme ait olması**”³¹¹⁹ durumlarında, üçüncü kişinin adresinde bulunan borçluya ait bu evraklar nedeniyle, *alacaklının muvazaanın varlığının ispat etmiş sayılmayacağını* belirtmiştir.

Kaldı ki, bu konuda Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi “*üçüncü kişinin adresinde bilgisayar ortamında kayıtlı belge ve evrak araştırılması ve el konulması işleminin iptali gerektiğini...*, İİK. 80 uyarınca, borçlu ile istihkak iddia eden 3. şahıs arasındaki organik bağın ispatı ve 3. kişinin istihkak iddiasının reddine yönelik ispat için evrak araştırması yapılamayacağını, kanunen haczi kabil mal aramak ve bulmaya ilişkin maddenin evrak armayı kapsayacak şekilde genişletilemeyeceğini, bilgisayar ortamında araştırma yapmak yetkisinin CMK.‘nın 134. maddesi gereğince mahkeme kararıyla hakimler tarafından verilebileceğini” kabul etmiştir. **Adalet Bakanlığı’nın** “Haciz Mahallinde Evrak Araştırılması” **konusunda yayınlamış olduğu genelge de** bu içtihadı destekler niteliktedir. Bu durumda, söz konusu arama ‘hukuka aykırı’ olduğundan, üçüncü kişinin adresindeki **bilgisayarda bulunan evrakların** delil değeri de bulunmamaktadır.

Doktrinde³¹²⁰ kabul edildiği gibi, *mal borçlunun elinde değilse ve (malı) borçlu ile üçüncü kişi birlikte elde bulundurmuyorsa, mal üçüncü kişinin elince sayılır ve İİK 99 hükmü uygulama alanı bulur. Bir taşınırı malı elinde bulunduran onun maliki sayılacağından (İİK 97/a), mülkiyet karinesi de hacizli malı elinde bulunduran üçüncü kişi lehinedir.... Üçüncü kişi, karine olarak malik sayıldığı için ispat yükü altında değildir. Bu karinenin akisini iddia eden ispat yükü altındadır, yani malin üçüncü kişiye değil, borçluya ait olduğunu alacaklı ispat etmelidir.*³¹²¹ Dava konusu uyuşmazlıkta, haciz sırasında bulunan belgeler ile üçüncü kişi şirketin kredi sözleşmesinin imzalanmasından (fakat hesap katından ve icra takibinden sonra) kurulmuş olması da mülkiyet karinesinin borçlu (dolayısıyla, alacaklı) lehine olduğunun kabulü için yeterli olmaz.

Davalı-alacaklı vekili “*borçlu şirket ile davacı üçüncü kişi şirket arasındaki organik bağ bulunduğunu*” da ileri sürmüştü de, *organik bağ tek başına muvazaanın kanıtı olarak kabul edilemeyeceğinden, alacaklı, iki şirketin tek elden yönetildiğini* ispatlamalıdır.³¹²² Somut uyuşmazlıkta, üçüncü kişi şirketten ayrılan eski ortak, hisse devrilerini alacaklı bankaya ihtar ile bildirmiş olup dava konusu haciz de bu devirlerden yaklaşık 5 sene sonra gerçekleşmiştir. Üçüncü kişinin, hisse devrini alacaklıya bildirmesi, bir muvazaayı ortadan kaldırmazsa da, hisse devirlerinin muvazaalı olduğunu iddia eden alacaklı bunu ispatla mükelleftir.

Davacı-üçüncü kişi vekili açmış olduğu istihkak davasında mahcuz mallara ilişkin faturaları, ödeme belgelerine de delil olarak dayanmıştır. Davalı banka vekili de “her iki şirketin faaliyet alanlarının aynı olduğunu, davacı üçüncü kişi şirketin yetkilisinin,

³¹¹⁷ Bknz: 8. HD. 02.04.2019 T. 9118/3548 (www.e-uyar.com)

³¹¹⁸ Bknz: 8. HD. 16.04.2019 T. 9146/4152 (www.e-uyar.com)

³¹¹⁹ Bknz: 8. HD. 20.04.2016 T. 1863/7246 (www.e-uyar.com)

³¹²⁰ **ASLAN, K.** Hacizde İstihkak Davası, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, 2005, s: 474)

³¹²¹ **ASLAN, K.** Hacizde İstihkak Davası, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, 2005, s: 511) - **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C:2, 1990, s: 1135 - **MUŞUL, T.** Teorik ve Uygulamalı İcra ve İflas Hukuku, 2001, s: 679 - **UYAR, T.** İcra Hukukunda İstihkak Davaları, 1994, s: 1061 - **ERTEKİN, E./KARAKAŞ, İ.** İcra ve İflas Hukukunda İstihkak Davaları, s: 554 - **ÖĞÜTÇÜ T./ÇİTOĞLU, A.** Uygulamalı İcra ve İflas Kanunu, C: 1, 1977, s: 552

³¹²² Bknz: 8. HD. 13.01.2015 T. 13673/311 (www.e-uyar.com)

borçlu şirketin kurucu (eski) ortağı olduğunu, hisse devirlerinin borcun doğumundan sonra olduğu, istihkak iddiasının reddi gerektiğini” ileri sürmektedir. Bu durumda, mahkemece, faturalar üzerinde yaptırılacak bilirkişi incelemesi ile faturaların ilişkin oldukları mallara uygunluğunun denetlenmesi borçlu ve üçüncü kişi şirketler arasındaki organik bağın araştırılması için haciz mahallinde kolluk aracılığı ile inceleme yaptırılıp, Vergi Dairesi’ndeki kayıtlar üzerinden haciz adresinde, haciz tarihinden itibaren geriye doğru kimlerin faaliyet gösterdiğinin araştırılması, üçüncü kişiyi hacze konu malları alma konusunda ekonomik gücünün olup olmadığının değerlendirilmesi gerekir.

SONUC: Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta, dava konusu haciz üçüncü kişinin adresinde gerçekleştirilmiş olduğundan, mülkiyet karinesinin üçüncü kişi şirket lehine olduğu, bu durumda alacaklının malin üçüncü kişiye değil, borçluya ait olduğunu alacaklı ispat etmekle yükümlü olduğu, *istihkak davasının üçüncü kişi tarafından açılmış olmasının da bu durumu değiştirmeyeceği*, üçüncü kişi şirket yetkilisinin önceden borçlu şirkette hissesinin olması nedeniyle haciz sırasında bulunan belgelerin haciz adresinde borçlunun faaaliyette bulunduğunu kabul için yeterli olmadığı, davalı-alacaklı vekili hisse devirlerinin de muvazaalı olduğunu iddia ettiğinden, faturalar üzerinde yaptırılacak bilirkişi incelemesi ile faturaların ilişkin oldukları mallara uygunluğunun denetlenmesi, borçlu ve üçüncü kişi şirketler arasındaki organik bağın araştırılması için haciz mahallinde kolluk aracılığı ile inceleme yaptırılıp, Vergi Dairesi’ndeki kayıtlar üzerinden haciz adresinde, haciz tarihinden itibaren geriye doğru kimlerin faaliyet gösterdiğinin araştırılması, üçüncü kişiyi hacze konu malları alma konusunda ekonomik gücünün olup olmadığının tespiti ile davalı-alacaklının ispat yükünü yerine getirip getirmediğinin yani, malların üçüncü kişiye değil de borçluya ait olduğunu ispat edip etmediğinin değerlendirilmesi *gerektiği” görüşünde olduğumuz* takdiri muhterem mahkemeye ait olmak ve üçüncü kişi (E.) A.Ş. vekili ... tarafından, İstanbul .. İcra Hukuk Hukuk Mahkemesi dosyasına olarak sunulmak üzere, hazırladığımız *‘hukuki mütalâa’* mızı (HMK. mad. 293) saygıyla sunarız. 24.08.2020

(403)

KONULAR: 500.000 USD Bedelli, 29.07.2018 Keşide Tarihli Bir ‘Çek’ Hakkında ‘Teminat Çeki’ Olduğu İddiası İle Açılan ‘Menfi Tespit Davası’nda Davacı Tarafından Bu İddia n a s ı l İspat Edilebilir?

a) Bu Konuda, İki De Tacir Olan Tarafların Ticari Defterlerinde ‘*Bilirkişi İncelemesi*’ Yapılabilir mi ya da Mahkemece ‘*Bilirkişi İncelemesi*’ Yapılmış Olması İsbetli midir?

b) Bu Uyuşmazlıkta ‘*Hayatın Olağan Akışına Aykırılık*’ Ölçütü Uygulama Alanı Bulabilir mi?

c) Bu Uyuşmazlıkta ‘*Dava Konusu Çekin Düzenlenme Nedenini, Taraflar Arasındaki Temel İlişkiyi Saptamak İçin*’ Tarafların ‘*İsticvabı*’ (HMK.m. 169 vd.) Yoluna Gidilebilir mi?

d) Davalı Tarafın İleri Sürdüğü ve Yerel Mahkemenin Benimsediği Gibi ‘*Mücerretlik İlkesi*’ Gereğince ‘*Taraflar Arasında Geçerli Bir Hukuki İlişki Bulunup Bulunmadığı*’ Araştırılmaksızın, ‘*Çekin Bir Ödeme Aracı*’ Olduğu İleri Sürülerek ‘*Dava Konusu Çekin Teminat Senedi (Çeki) Olduğu Konusunda Açık Bir Yazılı Belge Sunulmadığı*’ g e r e k ç e s i y l e Verilmiş Olan “*Davanın Reddine*” Dair Karar İsbetli Sayılır mı?

e) Hamil Lehtara Temel İlişki Dahil Tüm Defiler İleri Sürülebilir mi?

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta; alacaklı (L.) TİC. LTD. ŞT. vekili, 500.000 USD. (asıl alacak) + 4.561,64 USD. (iş. faiz) + 50.000 USD. (taz) + 1.500 USD. (kom) = 556.061,64 USD.’nin (Takip tarihi olan 16.08.2018 tarihindeki harca esas değeri: 3.275.425,48 TL.) işleyecek %18,50 iskonto faizi ile birlikte tahsili için, borçlular (Ş. B.) ve (B.) TİC. LTD. ŞT. hakkında 29.07.2018 keşide tarihli ç e k ’ e dayalı olarak, Trabzon İcra Dairesi’nin 2018/... sayılı dosyası ile takipte bulunmuş, ödeme emrini alan borçlular, vekilleri vasıtasıyla Trabzon Asliye Ticaret Mahkemesi’nde - 2018/... Esasında kayıtlı- “*dava ve takip konusu 29.07.2018 keşide tarihli, 500.000 USD. bedelli çekin ‘teminat çeki’ olduğunu*” belirterek “*bu çekten dolayı borçlu olmadıklarının tespit edilmesi için*” bu ‘*menfi tespit davası*’ nı (İİK.m. 72) açmışlardır...

Davacılar vekili -14.09.2018 tarihli- “*dava dilekçesi*” nde özetle;

-“Müvekkillerinden (Ş. B.)’nin, davalı (L.) TİC. LTD. ŞT.’nin gümrük müşavirliğini yaptığını, kendisine gümrük işlemlerini yürütmesi için davalının vekaletname verdiğini”,

-“Müvekkilleri ile davalı arasında tamamen güvene dayalı yakın bir ilişki bulunduğunu”,

-“Müvekkilinin, davalı şirket yetkilisi (M. B.) isimli kişiye dava konusu çeki, ‘bedel’ ve ‘tarih’ kısmını boş bırakarak imza edip güvene dayalı olarak teslim ettiğini”,

-“Daha sonra davalının, bu çekin boş bırakılmış olan ‘bedel’ ve ‘tarih’ kısımlarının doldurarak Trabzon İcra Müdürlüğü’nün 2018/... sayılı dosyası ile icraya koyduğunu”,

-“Davalı şirket ‘iyiniyetli üçüncü kişi’ olmadığından, kişisel def’iler ile mutlak def’ilerin kendisine karşı ileri sürülebileceğini, 14.02.1951 tarihli İçtihadı Birleştirme Kararına göre ‘*vakıa ve karinelerden kötünियetli olduğu aşikar olan kimsenin (iyiniyetli sayılmayacak kimsenin) kötünियetli olduğunun ispatına gerek kalmadan, kötünियetli*

sayılacağı’, davalı ile müvekkili arasında vekillik ilişkisi bulunduğu ve ayrıca taraflar arasında taşıma sözleşmesi bulunduğu, davalının iyiniyetli sayılmayacağı”,

-“Müvekkili şirketin Rusya’ya yapacağı ihracat konusu malları davalı şirketin taşıyıp bedelini Rusya’dan alacak olduğunu, ancak davalının bu taşıma bedelini Rusya’daki şirketten almama ihtimali nedeniyle, bu riski karşılamak için müvekkilinin dava konusu çeki davalıya *‘teminat’* olarak verdiğini, fakat müvekkili tarafından davalı şirkete Rusya’ya taşınması için herhangi bir mal teslim edilmediği için, davalının bu çeki icraya koyma hakkının doğmadığını, bilakis çekin müvekkiline iadesi gerektiğini”,

-“Dava konusu olayda, davalı şirketin müvekkillerine karşı bedelsiz kalmış olan çeki icraya koyduğu için *‘sebepsiz olarak zenginleşeceğini’*ni, bundan dolayı müvekkillerinin bu davayı açmak zorunda kaldıklarını”,

-“HGK.’nun 27.06.2001 T. E:15-520, K:553 sayılı kararında vurgulandığı gibi, her ne kadar *‘çek, illetten (sebep)ten mücerret’* ise de *‘taraflar arasındaki hukuki ilişki gözönünde tutularak, davacının borçlu olup olmadığı araştırılması gerektiğini’* bu nedenle, kambiyo senedi sebepten mücerret olsa da, hukuki ilişkiden doğan tüm def’iler alacaklıya karşı ileri sürülebileceğinden, somut olayda da yüksek mahkemenin kararları doğrultusunda tarafların ticari defterleri üzerinde -iki taraf arasındaki temel ilişkinin tespiti için- bilirkişi incelemesi yaptırılması gerektiğini vs.....”

belirterek *“dava konusu 500.000 USD. bedelli çekten dolayı müvekkillerinin borçlu olmadıklarına karar verilmesini”* talep etmiştir.

Davalı (L.) TİC. LTD. ŞT. vekili *“cevap dilekçesi”*nde özetle;

-“Dava konusu çekin kambiyo senedi olup, *‘illetten mücerret borç ödeme aracı’* olduğunu, davacının iddialarının mevcut borcu ödemekten kaçınma amaçlı olduğunu”,

-“Davacılar ile davalı arasında hiçbir hukuki ve ticari ilişkinin olmadığını, dava konusu çekin 500.000 USD. nakit para borcunun ödenmesi amacı ile lehtar (Ş. B.) tarafından, ciro edilerek müvekkili şirkete verildiğini,

“Mevcut alacağın kambiyo senedine dayandığını, *‘kambiyo senetlerinin illetten mücerretliği’* ilkesi gereğince artık temel hukuki ilişkiye girilemeyeceğini, çünkü aynı zamanda ispat aracı olan çekin, müvekkilin alacağının varlığını tek başına ispatladığını, haminin artık senette gösterilen alacağın alacaklı olduğu konusunda senetten başka bir delil sunmasına gerek bulunmadığını, alacağının varlığını sadece bu çekle ispatlayabileceğini”,

-“ *‘Dava konusu çekin teminat çeki olduğunu’* davacı tarafın ancak kesin delillerle ispat edebileceğini, davacı tarafın bu konuda tanık dinletmesine, ticari defter kayıtlarına dayanmasına kesinlikle muvafakatlerinin olmadığını”

belirtmiştir.

Yerel mahkeme, tacir olan her iki tarafın da ticari defterleri üzerinde *‘bilirkişi incelemesi’* yaptırmış, bilirkişi, mahkemeye sunduğu 06.12.2019 tarihli BİLİRKİŞİ RAPORU’nda özetle;

“.....Trabzon Asliye Ticaret Mahkemesi’nin 2018/... Esas sayılı dosyası ile *‘tarafların iddia ve savunmaları doğrultusunda, taraflar arasında herhangi bir ticari ilişki olup olmadığı, var ise ne şekilde bir ticari ilişki olduğu, dava konusu çekin ticari defter ve kayıtlarda yer alıp almadığı’* hususlarında rapor aldırılmasına karar verilmiş olup, dava dosyası tarafıma teslim edilmiştir

Dosyada bulunan tüm belgeler ile taraflara ait ticari defterler üzerinde yapmış olduğum incelemeler neticesinde;

a) Tarafların ticari defterlerinin açılış ve kapanış tasdiklerinin süresinde yapıldığı, defterlerin usulüne uygun tutulduğu, dolayısıyla *taraf ticari defterlerinin TTK. hükümlerine göre kendi lehlerine delil olma özelliğine sahip olduğu*,

b) Tarafların ticari defterlerine dayalı olarak, kendi aralarında, *ticari ilişkiyi doğuracak bir işlemin olmadığı, dava konusu çekin taraflara ait ticari defter ve muhasebe kayıtlarında olmadığı...*”

belirtilmiştir...

Yerel mahkeme (Trabzon Asliye Ticaret Mahkemesi) 20.02.2020 tarihli ‘*gerekçeli kararı*’nda;

“...Bilindiği gibi çek, bir kambiyo senedi olup, kambiyo senetleri için ‘*illiyetten mücerretlik ilkesi*’ hakimdir. Bir diğer anlatımla, çek bir ‘*ödeme aracı*’ olup, öncesindeki hukuki ilişkiden bağımsız olarak, bu hukuki ilişkinin geçerliliğine bakılmaksızın ödemesi gereken kıymetli evraktır, zira davalı takip alacaklısı çeki ciro yoluyla elde etmiş olup iyiniyetli hamil konumundadır ve bu durumun aksi davacı takip borçlusu tarafından ispat edilmemiştir. Bu nedenle davacıların açmış oldukları ‘dava konusu çekten ötürü borçlu olmadıklarına’ dair menfi tespit davasının reddi gerekmektedir.”

şeklinde ki gerekçe ile –davacının ‘davalının kötüniyetli hamil olduğunu’ ifade edecek tanıkların dinlemeden - ‘*açılan menfi tespit davasının reddine*’ karar vermiştir.

*

A- “*Dava konusu çekin ‘teminat çeki’ olduğu gerekçesi ile, çekten dolayı borçlu olunmadığının tespiti*” için açılan menfi tespit davasında (İİK.m. 72) “*dava konusu çekin teminat çeki olduğu*” hususunun, davacı-borçlu tarafından ‘*yazılı belge ile*’ (HMK.m. 200,201) ispat edilmesi gerekir.^{3123 3124}

TMK. 201 gereğince; «senede bağlanmış her çeşit iddiaya karşı -def’i, savunma olarak ileri sürülen ve senedin hüküm ve kuvvetini ortadan kaldıracak veya azaltacak nitelikteki hukukî işlemlerin -yasada öngörülen sınırın altındaki bir miktara ilişkin olsa bile- tanıklarla ispatı mümkün olmayıp, ancak ‘**kesin delil**’ «senet» (HMK. 193 vd.), «yemin» (HMK. 228 vd.), «ikrar» (HMK. 188), «kesin hüküm» (HMK. 303) ile ispatı gerekir. Bu kural, uygulamada kısaca «*senede karşı senetle ispat zorunluğu*» olarak anılmaktadır.

Bir alacaklının elindeki senede/çekte dayanarak, şeklen «hak sahibi olduğunu» ileri sürüp, senet/çek bedelini, senet borçlularından talep etmesinin *hayatın olağan akışına aykırı olduğu durumlarda*, alacaklının alacaklılık sıfatı tartışılabilir hale gelir ve Yargıtay’ımızın bu konuda çeşitli içtihatlarında kabul ettiği ölçütler (kıstaslar) çerçevesinde, alacaklının elindeki senede/çekte dayanarak «alacak» talep etmesine izin verilmez.

³¹²³ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Olumsuz Tespit ve Geri Alma Davaları, 4. Baskı, 2015, s:554 vd.

³¹²⁴ Bknz: 19. HD. 10.02.2020 T. 2831/347; 13.11.2019 T. 3505/5119; 06.11.2019 T. 2358/5012; 23.10.2019 T. 5474/4886; 25.02.2019 T. 3762/1142; 18.12.2018 T. 522/6672; 12.12.2018 T. 3148/654(www.e-uvar.com); 22.05.2014 T. 6700/9688; 22.05.2014 T. 6728/9690; 08.05.2014 T. 1683/8891; 15.04.2014 T. 4418/7306; 17.03.2014 T. 2890/5181; 03.03.2014 T. 5684/192; 26.02.2014 T. 105/3746; 17.02.2014 T. 600/3014; 04.02.2014 T. 16370/1898; 10.10.2013 T. 11506/15832; 07.10.2013 T. 10165/15509; 02.10.2013 T. 12125/15178 vb. (www.e-uvar.com); (UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. a.g.e. s:555 vd.)

Hukukumuzda «*senede karşı senetle ispat kuralı*» ya da kanunun deyimiyile «*senede karşı tanıkla ispat yasağı*» HMK. mad. 201’de (HUMK. mad. 290’da) düzenlenmiştir. Bu kurala göre; «*senede bağlı her çeşit iddiaya karşı ileri sürülen ve senedin hüküm ve kuvvetini ortadan kaldıracak veya azaltacak nitelikte bulunan hukuki işlemler, ikibinbeşyüz Türk Lirasından az bir miktara ait olsa bile, tanıkla ispat olunamaz.*»³¹²⁵

HMK.’nun 201. maddesinin (HUMK.’nun 290. maddesinin), doktrin ve Yargıtay içtihatlarında öngörülen istisnaları:

Doktrinde ve Yargıtay içtihatlarında; «*hayatın olağan akışı ölçütünün HMK.’nun 201. (HUMK.’nun 290.) maddesinin istisnalarından biri olduğu*» açık ve kesin bir biçimde aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir³¹²⁶:

aa- Doktrinde bu konuda;

-« *‘Hayatın olağan akışı’ kriteri, hukukçuların olaylara yorum getirmede kullandıkları ölçütlerin ve prensiplerden birisidir. Buna göre, insanların genelinin sosyal yapı içerisinde yapageldikleri davranışlar, ‘hayatın olağan akışı’ kriterini oluşturmakta ve bu kriter de hukukî problemlerin yorumlanmasında kullanılmaktadır.*

‘Hayatın olağan akışı’ kriteri, Yargıtay ve diğer üst derece mahkemelerinde, pek çok alandaki hukukî problemlerin çözülmesinde, bir yorum kuralı olarak kullanılmaktadır. Yargıtay, ‘hayatın olağan akışı’ kriterini, ‘olayların, sebep/sonuç ilişkisine uygun olarak gerçekleşip gerçekleşmediğinin irdelenmesi, sosyal yapı içerisinde olağan karşılanacak türden olup olmadığının belirlenmesi’ şeklinde anlamaktadır.

Yargıtay, tarafların yapmış oldukları bir sözleşmenin gerçeği yansıtıp yansıtmadığını belirlerken, bu durumun, olayların (hayatın) olağan akışına uygun olup olmadığını da göz önünde bulundurmaktadır. Ortada normal şartlar altında insanların yapmayacağı bir sözleşme varsa, muvazaalı olması kuvvetle muhtemeldir. Dolayısıyla sözleşmenin tarafları, kuvvetli şüpheyi ortadan kaldıracak açıklamaları yapmak durumundadırlar.

‘Üçüncü kişilerin iyiniyet iddialarının, gerçeği yansıtıp yansıtmadığının belirlenmesinde’ de bu kriter kullanılmaktadır. Sözgelimi; malvarlığı borca batık bir kimseden bir gayrimenkul satın alan üçüncü kişinin, bu durumu bilmediğini, dolayısıyla iyiniyetli olduğunu tespit edebilmek için, olayların (hayatın) olağan akışına uygun bir satımdan bahsetmek gerekmektedir. Herkesçe tanınan ve batmakta olduğu gazetelerde ve televizyonlarda haber olan bir işadamından, gayrimenkul satın alan kimsenin’, bu durumu bilmediğini, dolayısıyla iyiniyetli olduğunu iddia etmesi, hayatın olağan akışına uygun düşmez. Bu kimse, normal şartlar altında herkesin bildiği bu durumu bilmemesinin haklı gerekçelerini (o dönemde yurt dışında olması gibi) gösterilmelidir. Aksi halde, kötünüyetli olduğu kabul edilecek ve satım sözleşmesi iptal edilecektir.

Yukarıdaki örneklerde de görüldüğü gibi, ‘hayatın olağan akışı’ kriterinin uygulama alanı oldukça geniştir. Aynı zamanda, aksi ispatlanana kadar doğru kabul edilen

³¹²⁵ YAVAŞ, M. Senetle İspat ve Senede Karşı Senetle İspat Kuralları İle Bu Kuralın İstisnaları, 2009, 363 vd. – KARSLI, A. Medeni Muhakeme Hukuku, 2012, s:596 – YILMAZ, E. Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, 2012, s:1044 – ALANGOYA, Y./YILDIRIM, K.M./YILDIRIM, D.N. Medeni Usul Hukuku Esasları, 2011, s:393 vd.

³¹²⁶ UYAR, T. “Kambiyo Senetlerindeki Mücerretlik İlkesi”, ‘Kambiyo Senedinin Hayatın Olağan Akışına Aykırı Olduğu’ İddiasına Dayalı “Menfi Tespit Davası”nın Açılmasını Engeller mi? (İBD. 2013/Mayıs-Haziran, s:243-257)

bir karine olduğundan, hukukçular için adaletli karar vermede kullanılan, oldukça pratik bir kriter olmaktadır.»³¹²⁷

– “Hemen bütün ilim adamlarının birleştiği ve Yargıtay uygulamasında kararlılık ifade eden ölçüte göre, ispat yükü, hayatın olağan akışına aykırı iddia ve savunmada bulunana düşer. ‘Hayatın olağan akışı’ ölçütü, HUMK.’nun 290. (yeni HMK.’nun 201.) hükmünün istisnalarından birisidir...”³¹²⁸

– “‘Hayatın olağan akışına aykırılık’ (= ‘yaşam deneyi’ = ‘hayat tecrübesi’) kuralı hakim tarafından kendiliğinden dikkate alınır...”³¹²⁹

bb- Yüksek mahkeme bu konuya ilişkin içtihatlarında;

√ «Basiretli bir tacirin, ciro edilip imzalanmış vaziyette bir müşteri çekinin araç içinde bırakılmasının hayatın olağan akışına uygun olup olmadığına, olayın inandırıcılığının üzerinde durulmaksızın, davalının çeke ciro yoluyla hamil olup, TK’nun 599. (şimdi; TTK.’nun 687.) maddesi uyarınca, kötü niyetli hamil olup olmadığına, diğer bir anlatımla çekin çalıntı olduğunu bilerek eline geçirdiği hususunda da araştırma ve inceleme yapılmaksızın verilen kararın bozmayı gerektireceğini»³¹³⁰

√ «Kiracının, ev sahibine daha önce vermiş olduğu borç paranın kendisine ödenmemesine rağmen, tekrar ev sahibine borç para vermesinin ve aldığı senedi iki yıl sonra takibe koymasının hayatın olağan akışına aykırı olduğunu»³¹³¹

√ «Davalı-alacaklının, 1986 ve öncesi yıllarda, devlet memuru olarak 200.000.000 TL.yi temin edip, davacı şirkete herhangi bir belge almadan vermesinin ve yedi yıl gibi uzun bir süre bunun geri verilmesini istememesinin, hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğini»³¹³²

√ «Alacaklının, nakit verdiği para karşılığında borçludan ‘teminat senedi’ adı altında senet almasının hayatın olağan akışına aykırı olacağını»³¹³³

√ «Senet arkasındaki ‘bu senet teminat senedi olup üçüncü kişilere ciro edilemez’ şerhinin, senedi ciro yoluyla devralan hamil (ciranta) tarafından değil, lehtar tarafından pulla kapatılmış olduğunu kabul etmenin, hayatın olağan akışına uygun düşeceğini»³¹³⁴

√ «Davacı (borçlu) tarafça, davalı (alacaklı) tarafa boş olarak verilmiş bononun, lehtar (alacaklı) tarafından aradan 16 yıl geçtikten sonra doldurulup takibe konulmuş olmasının hayatın olağan akışına aykırı olacağını, bu durumda alacak tutarını ispat külfetinin davalı-alacaklıya düşeceğini»³¹³⁵

³¹²⁷ DEMİR, A. Yargıtay İçtihatlarındaki ‘Hayatın Olağan Akışı’ Kriteri ve İslam Hukukundaki ‘Zahir Hal Delili’ (Terazi Huk. Der. Aralık/2008, S:28, s:129 vd.)

³¹²⁸ ALANGOYA, Y. ‘Senede Karşı Senetle İspat’ Kuralı ve ‘Hayatın Olağan Akışı’ Kavramı (N.Kocayusufoğlu İçin Armağan, 2004, s:523 vd.) - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. a.g.e. s:696 – SARIKAYA, M. Kambiyo Senetlerinde Teminat Kaydı, 2018, s:170

³¹²⁹ UMAR, B./YILMAZ, E. İspat Yükü, 1980, s:28 – TAŞPINAR, S. Fiili Karinelerin İspat Yükünün Dağılımındaki Rolü (Ank. Huk. Fak. Der. 1996/1-4, s:545) (www.e-uyar.com)

³¹³⁰ Bknz: 19. HD. 25.01.2010 T. 3199/511 (www.e-uyar.com)

³¹³¹ Bknz: 19. HD. 04.10.2001 T. 2057/6148 (www.e-uyar.com)

³¹³² Bknz: 19. HD. 16.09.1196 T. 6123/7805 (www.e-uyar.com)

³¹³³ Bknz: 15. HD. 27.02.1995 T. 870/1073 (www.e-uyar.com)

³¹³⁴ Bknz: 19. HD. 29.12.1992 T. 11913/6978 (www.e-uyar.com)

³¹³⁵ Bknz: 11. HD. 27.11.1992 T. 6477/10946 (www.e-uyar.com)

√ «Borçlunun, kendi adına işlem yapmasına zımnen izin verdiği oğluna yapılan ödemenin, ticari hayatın akışına göre, ‘borçluya yapılmış bir ödeme’ olarak kabulü gerekeceğini»³¹³⁶

√ «Yabancı şirket kaşesi altında yer alan borçlunun imzasının üst kısmının daktilo ile büyük harflerle, aralarında boşluklar olacak şekilde, bono biçiminde doldurulmuş olmasının, hayatın olağan akışına ters düşeceğini»³¹³⁷

√ «Bir kimsenin alacaklı olduğu senetleri, vadesi dolduğu halde zamanaşımına uğratacak şekilde uzun bir zaman arayıp sormamasının, hayatın olağan akışına aykırı düşeceğini»³¹³⁸

√ «Bir iki sene önce Almanya’da bir kez görüp tanıdığı bir kişiye, bir kimsenin güvenerek, ‘dostluk ve yardım duygusuyla borç para vermesinin, yaşamın olağan yapısına uygun düşmeyeceğini»³¹³⁹

√ «Önceki senetli borçlarını ödemiş olan borçluya, bu senetler ödenmeden veya ayrıca teminat altına alınmadan ikinci kez yeniden borç verilmesinin, hayat tecrübelemesine ve olayların normal akışına aykırı olacağını»³¹⁴⁰

√ «Ev kadını olan davacı borçlunun, ev kadını olan davalı – alacaklıya, karşılıksız senet vermesinin hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğini»³¹⁴¹

√ «Hayatın olağan akışına göre, müteahhitlerin aldıkları bonoların dışında ayrıca kendi yararlarına ipotek kurdukları da bir gerçek olduğundan, satışı yapılan dairenin, satış tarihindeki değeri (vâde durumu da düşünülerek) uzman bilirkişilerce saptandıktan sonra kurulan ipoteğin, ‘senetlerin teminatı’ olarak mı yoksa ‘geri kalan borç için’ mi kurulduğu kesinlikle saptandıktan sonra karar verilmesi gerekeceğini»³¹⁴²

√ «Şirket kayıtları üzerinde yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucunda, şirket kayıtlarına geçirilen senet karşılığında yaptırılan iş nedeniyle alınan faturaların defterlere işlenmiş olduğunun anlaşılması halinde, şirket yetkililerince imza edilmemiş dahi olsa, şirketçe benimsenen senedin, şirketi bağlayacağını»³¹⁴³

√ «Bonoların üzerindeki pulların söktülmesinin ne anlama geldiğinin, yerel Ticaret Odalarından sorulması gerektiğini»³¹⁴⁴

√ «Davacı şirketin malvarlığının senette yazılı miktar kadar borçlanmaya, davalının da mali ve sosyal durumunun bu miktar borç para vermeye müsait olmadığına anlaşılması halinde, ‘dava konusu senetlerden dolayı davacının borçlu bulunmadığının tespitine’ karar verilmesi gerekeceğini»³¹⁴⁵ - “Mahkemece, davalının ticari defterleri üzerinde yaptırılacak bilirkişi incelemesi ile davalının ekonomik büyüklüğünün, dava konusu borç/alacak miktarı ile orantılı olmadığı sonucuna varılması halinde, davanın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini” (Bknz: 17. HD. 20.01.2019 T. 2655/86)

³¹³⁶ Bknz: 11. HD. 17.06.1991 T. 73/3233 (www.e-uyar.com)

³¹³⁷ Bknz: 11. HD. 03.11.1990 T. 7621/7506 (www.e-uyar.com)

³¹³⁸ Bknz: 11. HD. 21.12.1987 T. 6478/7427 (www.e-uyar.com)

³¹³⁹ Bknz: 11. HD. 24.12.1981 T. 5238/5604 (www.e-uyar.com)

³¹⁴⁰ Bknz: 11. HD. 02.06.1981 T. 2722/2776 (www.e-uyar.com)

³¹⁴¹ Bknz: 11. HD. 10.04.1981 T. 1445/1636 (www.e-uyar.com)

³¹⁴² Bknz: 11. HD. 05.06.1980 T. 2409/2941 (www.e-uyar.com)

³¹⁴³ Bknz: 11. HD. 24.03.1987 T. 8195/1688 (www.e-uyar.com)

³¹⁴⁴ Bknz: 11. HD. 01.03.1982 T. 898/832 (www.e-uyar.com)

³¹⁴⁵ Bknz: 19. HD. 13.06.1996 T. 3770/6011 (www.e-uyar.com)

√ «Ehliyetli bir kişi için hile ya da hata sayılmayan bir oluşumun, yaşlı olan kişiler için kandırıcı sayılabileceğini, bir neden yokken zengin bir kişinin fakir bir kişiden yüksek miktarda bir parayı ödünç almasının, her zaman rastlanır olaylardan olmadığını»³¹⁴⁶

√ «Kural olarak bir sözleşmenin taraflarının, muvazaa iddialarını, senede karşı senetle ispat kuralı uyarınca tanıkla ispat edemeyeceklerini, ancak; HUMK. 'nun 292 nci (yeni HMK. 'nun 202.) maddesinde belirtilen kurallara uygun yazılı delil başlangıcı bulunması durumunda taraf muvazaasının tanık dahil her türlü takdiri delille kanıtlanmasının mümkün olduğunu, bunun yanı sıra, genel yaşam deneylerine ve yaşamın olağan akışına dayanan kişinin de, artık iddiasını ispatla yükümlü olmayacağını, eylemli (ya da beşeri) karine denen yaşam deneyi kurallarının, tarafların olay iddialarının doğruluğu veya bir delilin güvenilirlik derecesi hakkında, hakimin kanaat edinmesine yarayan, yaşam deneylerinin ortaya koyduğu değer hükümleri olduğunu, buna göre hakimin, iddianın doğruluğunu, yaşam deneyi kurallarına dayanarak kabul edilebileceğini ve bu durumda delil gösterme yükünün, o olayın aksini ileri süren tarafa geçeceğini»³¹⁴⁷

√ «HUMK. 'nun 290. maddesine (şimdi; HMK. mad. 201) göre, senede bağlı olan her çeşit iddiaya karşı defî olarak ileri sürülen ve senedin hüküm ve kuvvetini ortadan kaldıracak veya azaltacak nitelikte bulunan hukuki işlemlerin, miktar ne olursa olsun tanıkla ispat olunamayacakları, 'senede karşı senetle ispat zorunluluğu' olarak adlandırılan bu kuralın, sadece senedin tarafları için geçerli olup, tarafların mirasçılarının da, kural olarak taraf kavramına dahil olacakları, ne var ki, senede karşı senetle ispat zorunluluğunu öngören bu kuralın da mutlak olmadığını, HUMK. 'nun 293. maddesinin 3. ve 5. fıkralarında (şimdi; HMK. mad. 203/(1)-c, ç) sayılan hallerde, senede karşı tanık dinlenebileceğini - Alacak-borç ilişkileri, ispat hukuku yönünden irdelenirken, dava konusu olaylara karışan kişilerin mali durumları gözönünde tutulmalı ve tartışılan olayların hayatın olağan akışına da uygun düşüp düşmediğinin düşünülmesi gerekeceğini»³¹⁴⁸

belirtmiştir...

“*Teminat senedi*” olarak alacaklıya verilen bir kambiyo senedi (bono,çek), alacaklı tarafından takip konusu yapılamaz. Çünkü, senedin ‘*teminat senedi*’ olarak düzenlenmiş olması halinde, senet, «kayıtsız şartsız muayyen bir bedeli ödeme vaadi»ni içeren senet olmaktan çıkar ve alacağın (senedin), «tahsil edilip edilemeyeceği» yargılama yapılmasını gerektirir.³¹⁴⁹

Yüksek mahkeme “senette teminat kaydı bulunmasa bile taraflar arasındaki ilişki- den, senedin TEMİNAT olabileceği hususu anlaşılabilir ise, senedin TEMİNAT senedi olduğunun kabul edilmesi gerekeceğini” çeşitli kararlarında açıkça belirtmiştir. Örneğin; yüksek mahkeme bir kararında ;

“*Senette teminata ilişkin bir hüküm bulunmasa bile taraflar arasındaki davada senedin teminat olabileceğine dair bir ilişki ve kabul var ise, o taktirde senet metninde yazılmasa bile senedin TEMİNAT senedi olduğunun kabulü gerektiğini*” (12 HD 24.10.2018 T. E:228, K:10534)

ifade etmiştir...

³¹⁴⁶ Bknz: 19. HD. 03.03.2003 T. 4632/1661 (www.e-uyar.com)

³¹⁴⁷ Bknz: HGK. 10.11.2004 T. 14-464/588 (www.e-uyar.com)

³¹⁴⁸ Bknz: HGK. 20.03.2002 T. 13-77/206 (www.e-uyar.com)

³¹⁴⁹ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. a.g.e. s:707 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İcra Hukukunda Kambiyo Senetleri, 2013, 4. Baskı, s:9 vd.

B- Olumsuz tespit davalarının niteliği, davada dayanılan maddi olguların özelliği gereği, iddia ve savunmaya açıklık kazandırmak ve dava konusu belgenin (senedin) ne amaçla düzenlendiğini saptayabilmek için çok kez “ *tarafların isticvabı* ”³¹⁵⁰ (mahkeme tarafından dinlenmesi; sorguya çekilmesi) yoluna gidilmesi gerekir. Bu nedenle, HMK.’nın *isticvaba* ilişkin hükümleri (HMK. mad. 169-175) olumsuz tespit davalarında çok sık uygulama alanı bulur.

Bu nedenle, davacının iddia ettiği maddi olayların yer ve zaman bakımından ayrıntılı biçimde tespiti ve bu iddia ve tespiti karşı da davalının savunmasının alınması ve böylece tarafların arasındaki ilişki ve fiili durumun açıklığa kavuşturulabilmesi için, mahkemece tarafların isticvabı yoluna (HMK. mad. 169) gidilmesi gerekir.

Taraflardan birisi, dava konusu olay hakkında, karşı tarafın isticvap edilmesi-ni *isteyebileceği* gibi, mahkeme *kendiliğinden* de, bir tarafın isticvabına karar verebilir³¹⁵¹ (HMK. mad. 230/I).

Yüksek mahkeme, çeşitli kararlarında;

“*Davacının iddia ettiği maddi olayların yer ve zaman bakımından ayrıntılı biçimde tesbiti ve bu iddia ve tesbite karşı da davalının savunmasının alınması ve böylece taraflar arasındaki ilişki ve fiili durumun açıklığa kavuşturulabilmesi (senedin/çekin düzenlenme nedeninin öğrenilmesi) için, mahkemece ‘ tarafların isticvabı ’ yoluna gidilmesi (HMK. mad. 169 vd.) gerekeceğini*”

şu şekilde belirtmiştir:

√ “*Mahkemece, gerekirse davacı alacaklı ile borçlu isticvap edilerek, senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişki sorulmalı, davacı ile borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak, borcun gerçek doğum tarihinin saptanması gerekir...*” (17. HD. 02.03.2020 T. 995/2392) (www.e-uyar.com)

√ “*Davacı-alacaklı, ‘borcun doğumunun takip dayanağı bonoların veya çeklerin keşide tarihinden önce gerçekleştiğini’ öne sürerse mahkemece, alacaklıya bu konuda kanıt sunma olanağı verilmeli, gerekirse davacı alacaklı ile borçlu isticvap edilerek, senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişki sorulmalı, gerektiğinde davacı ile borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak, borcun gerçek doğum tarihi tespit edilmelidir...*” (17. HD. 02.05.2019 T. 15560/5474) (www.e-uyar.com)

√ “*Belirtilmelidir ki, gerek mülga 1086 sayılı HUMK.’un 230 ve devamı maddelerinde, ve gerekse, 01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren HMK.’nun 169 vd. maddelerinde düzenlenen isticvap; bir davada, o dava ile ilgili belli vakıaların açıklığa kavuşturulması, varlığı ve yokluğu konusunda aleyhine olan tarafın ikrarının sağlanması amacıyla, hakimin kendiliğinden veya taraflardan birinin isteminin kabulü ile başvurabileceği usuli bir işlemdir.*” (HGK. 04.04.2018 T. 3-437/669) (www.e-uyar.com)

√ “*HUMK.’un 234 (HMK.’un 169) vd. maddelerinde düzenlenen isticvap, bir davada, o dava ile ilgili belli vakıaların açıklığa kavuşturulması, varlığı veya yokluğu konusunda ilgili tarafın ikrarının sağlanması amacı ile hakimin kendiliğinden veya taraflardan birinin istemi üzerine başvurabileceği bir usuli işlemdir...*” (12. HD. 15.04.2014 T. 9017/11080) (www.e-uyar.com)

³¹⁵⁰ Bu konuda Ayrıntılı bilgi için Bknz: ŞENER, H.O. Medeni Yargılama Hukukunda Tarafların İsticvabı (Yarg. D. 1990/1-2, s:59 vd.) – DUMAN, H.İ. Hukuk Mahkemesinde Tarafların Sorgusu (Ad. D. 1985/3, s:715 vd.) – TERCAN, E. Medeni Usul Hukukunda Tarafların İsticvabı (Tarafların Bilgisine Delil Olarak Başvurulması, 2001)

³¹⁵¹ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Olumsuz Tespit ve Geri Alma Davaları, s:760

√ “Davacı vekili ise “26.05.2010 havale tarihli ‘Beyanlarımızdır’ başlıklı dilekçe-sinde; davalı tarafın dava konusu kredinin teminatı olarak 9 adet müşteri çekini ciro ederek müvekkili bankaya verildiğini” bildirmiştir.

Yukarıda yapılan savunma özeti ve davacı banka vekilinin dilekçesinde belirtilen müşteri çekleri araştırılarak, şayet bu çeklerin davalı tarafça davacı bankaya verildiğinin anlaşılması halinde, davalının isticvabı ile bankaya verme nedeninin açıklattırılarak keza bu çeklerin tahsil edilip edilmediği üzerinde durularak, varılacak uygun sonuç da-iresinde bir karar verilmesi gerekirken, açıklanan faks talimatları ve çekler üzerinde durulmadan eksik inceleme ile yazılı şekilde hükmü kurulması doğru değildir.” (19. HD. 11.04.2013 T. 9691/6556) (www.e-uyar.com)

√ “Mahkeme davanın temelini oluşturan vakıalar ve onunla ilişkisi bulunan hu-suslar hakkında tarafları resen isticvap edebilir.” (22.HD. 19.02.2013 T. 7838/3367) (www.e-uyar.com)

√ “...Davacı, ‘davalı lehdar Ü. Ç.’ın imzasını taşıyan ve takibe konu senedin temi-nat senedi olduğunu gösteren’ yazılı sözleşme ya da delil sunamamıştır.

Davalı Ü. davaya cevabında, ‘dava konusu senedin borca karşılık teminat olarak verildiğini’ savunmuştur. Bu durumda davalı Ü. Ç. isticvap edilerek ‘dava konusu sene-din hangi ilişkinin teminatını teşkil ettiği’ sorulup, teminat koşulunun oluşup oluşmadığı üzerinde durulup, davalı Ü. Ç.’ın dava konusu senetten dolayı alacaklı olduğunu ispat edememesi durumunda, senedi ciro yolu ile devralan davalı B. A.’ın TTK.nun 599. mad-desi uyarınca senedi ciro yoluyla devralırken kötü niyetli olup olmadığı konusunda de-liller değerlendirilerek, varılacak uygun sonuç dairesinde bir karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi doğru görülmemiştir.” (19. HD. 27.04.2011 T. 11580/5675) (www.e-uyar.com)

C- Kambiyo senetlerinde ‘mücerretlik ilkesi’³¹⁵² vardır. Bu ilke, kambiyo senedinin (bono, poliçe ve çek’in) ‘doğumuna neden olan olaydan veya hukuki temelden/ilişkiden bağımsız olduğunu’ ifade eder.³¹⁵³

Kambiyo senetlerindeki ‘mücerretlik ilkesi’, kambiyo senedinin düzenlenmesine neden olan ‘temel ilişki’ ve ‘temel alacağı’n’ gözdardı edilmesi anlamına gelmez.³¹⁵⁴

Kambiyo taahhüdünde bulunmak için – taraflar arasında- bir ‘temel borç ilişkisi’nin bulunması normal ve mutattır, ancak şart değildir. ‘Karşılıksız’ veya ‘hatır için’³¹⁵⁵ ya da ‘teminat olarak’ kambiyo taahhüdünde bulunulabilir.

Temel ilişkideki eksiklikler bir bütün olarak kambiyo alacağını etkiler.³¹⁵⁶

‘Mücerretlik kavramı’ ‘kambiyo alacağının temel alacaktan bağımsız olmasını’ ifade ederse de, bu kavram, kambiyo alacağının temelindeki hukuki ilişkiden, bu ilişki-nin artık hiçbir önemi ve anlamı kalmayacak şekilde, kesin ve mutlak olarak ayrılmasını ifade etmez. Bilakis temel alacak, kambiyo borcuna çeşitli şekillerde etki eder.³¹⁵⁷

³¹⁵² Ayrıntılı bilgi için Bknz: YILMAZ, L.A. Kambiyo Senetlerinde (Çek-Bono-Poliçe’de) Def’iler, 2. Baskı, 2017, s:106 vd. – SAYHAN, İ. Kambiyo Senetlerinde Mücerretlik İlkesi ve Bedel İlişkisi, 2006, s:100 vd.

³¹⁵³ PULAŞLI, H. Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları, 3. Baskı, 2013, s:35

³¹⁵⁴ SAYHAN, İ. a.g.e., s:130

³¹⁵⁵ YILMAZ, L.A. a.g.e., s:114

³¹⁵⁶ SAYHAN, İ. a.g.e., s:119

³¹⁵⁷ SAYHAN, İ. a.g.e., s:121

Senedin ‘mücerret’ olmasından, borçlunun asıl borç münasebetine dayanarak def’i dermeyan edemeyeceği (ileri süremeyeceği) mesela “bir satım akdinin batıl olduğu veya satıcının (alacaklının) ifayı gerektiği gibi veya hiç yerine getirmediği hususlarını ileri süremeyeceği” sonucunu çıkarmamak gerekir. Temel borç münasebetinin alacaklısına ve hatta ona külli halef olanlara karşı, bu gibi def’ilerin ileri sürülmesi normaldir. Asıl borç münasebetine ilişkin bu def’ilerin ileri sürülmesi normaldir. Asıl borç münasebetine ilişkin bu def’ilerin ileri sürülmemesi ancak senedin iyiniyetli üçüncü kişilere devri halinde söz konusu olur.³¹⁵⁸

Hukukumuzda, ‘temel ilişkideki eksiklikler’ b e d e l s i z l i k olarak ifade edilmektedir.³¹⁵⁹

Kambiyo senedinin arka planındaki temel ilişki, geçerlilik unsurlarının olmaması nedeniyle ‘geçersizlik müeyyidesi’ ile sakat olabilir. Böyle bir borç ilişkisine dayanılarak düzenlenmiş olan kambiyo alacağı, baştan itibaren bedelsizdir...³¹⁶⁰

Bilindiği gibi, b e d e l l i ş k i s i ; bütün ticari senetlerde bulunan ve senedi düzenleyenle senet lehtarları arasındaki ilişkidir.³¹⁶¹

Poliçe ya da bonoya konulan “bedeli nakden alınmıştır” ya da “bedeli malen alınmıştır” gibi sözcükler bu bedel ilişkisini belirtir.³¹⁶²

Doktrinde ve Yargıtay içtihatlarında “ticari senetlerin kayıtsız ve koşulsuz havale ya da ödeme vaadi niteliğini zedelemeyen ya da bunu zedeleyecek biçimde koşul içermeyen ancak temel borç ilişkisinin bir iki sözcükle senede yansıtılması” olanaklı görünmektedir.³¹⁶³

Bir kambiyo senedinin t e m e l a l a c a ğ ı, kendisini meydana getiren asıl borç ilişkisi ile birlikte ya da ondan ayrı olarak ortadan kalkar, geçerli olarak doğmaz yahut hiç mevcut olmazsa, o senet b e d e l s i z bir senet sayılır.^{3164 3165 3166}

Kambiyo ilişkisinin arka planında nasıl bir temel ilişki varsa, kambiyo alacağının arka planında da bir t e m e l a l a c a ğ ı n bulunması mümkün ve tabiidir.^{3167 3168} Kambiyo senetleri ‘bir para alacağını içeren a l a c a k s e n e d i’ türünden kıymetli evrak grubuna girerler.

Bir kimsenin, kambiyo ilişkisine girmesi için de mutlaka kambiyo alacaklısı ile arasında bir t e m e l b o r ç i l i ş k i s i bulunması gerekir. Bu ilişki sonradan ortadan kalkmış olabilir. Hatta bu ilişki geçersiz olarak doğmuş da olabilir.³¹⁶⁹

Bedel ilişkisi ve bedel kavramlarının tanımı hakkında hukukumuz bakımından gerek doktrinde ve gerekse uygulamada yerleşmiş bir anlayış vardır. Buna göre; b e d e l

³¹⁵⁸ ÖZTAN, F. Kıymetli Evrak Hukuku, 2. Bası, 1997, s:175

³¹⁵⁹ SAYHAN, İ. a.g.e., s:130

³¹⁶⁰ SAYHAN, İ. a.g.e., s:136

³¹⁶¹ GÜRBÜZ, H.A. Yargıtay Uygulaması Işığında Ticari Senetlerin İptali Davaları ve Ticari Senetlere Özgü Sorunlar, 1984, s:488

³¹⁶² KARAYALÇIN, Y. Ticaret Hukuku (Ticari Senetler), 1970, s:114

³¹⁶³ GÜRBÜZ, H.A. a.g.e., s:489

³¹⁶⁴ SAYHAN, İ. a.g.e., s:130

³¹⁶⁵ İNAN, N. Türk Hukuku’nda Hatır Senetleri ve Özellikle Hatır Bonoları, 1969, s:26

³¹⁶⁶ GÜRBÜZ, H.A. a.g.e., s:494

³¹⁶⁷ İNAN, N. a.g.e., s:18

³¹⁶⁸ SAYHAN, İ. a.g.e., s:122

³¹⁶⁹ SAYHAN, İ. a.g.e., s:122

“*senedi alanın senet karşılığında yerine getirdiği veya yerine getireceği edim*” olarak tanımlanmaktadır.³¹⁷⁰

T e m e l a l a c a ğ ı geçerli olan ticari senet (kambiyo senedi) geçerlidir. Tersî söz konusu ise; *temel alacağın geçerli olmaması ticari senedi de geçersiz kılar*.³¹⁷¹ Başka bir deyişle; *t e m e l i l i ş k i* geçerli değilse, geçerli bir *t e m e l a l a c a k t a n d a* bahsedilmez. Temel alacak, geçerli olarak mevcut değilse, kambiyo alacağının ifa amacı boşlukta kalır. Çünkü, bu durumda, tedavül anlaşmasının konusu ortadan kalkmış olur. O halde, *bir temel alacak yoksa, o zaman kambiyo alacağının ifası da talep edilemez*. Yani, kambiyo alacaklısı, tedavül anlaşmasına göre, kambiyo senedini kullanamaz. Bu durumda kambiyo senedinin iade edilmesi gerekir.³¹⁷²

D- “*Kambiyo senedine dayalı menfî tespit davaları*”nda, mahkeme tacir olan tarafların *ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi* yaptırabilir.³¹⁷³ Uygulamada, bu inceleme sürekli olarak yaptırılmaktadır.

Nitekim **yüksek mahkeme** bu konuda;

“*Menfî tespit davasının yapılan yargılamasında, davacı, ‘delilleri arasında tarafların defterlerine de dayandığından’, tarafların defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak karar verilmesi gerekeceğini*” (19. HD. 05.03.2014 T. 1894/4325)³¹⁷⁴

haklı olarak ifade etmiştir.

Böylece, dava konusu senedin/çekin, davalı-alacaklının ‘*ticari defterlerinde kayıtlı olup olmadığı*’, ‘*davacının/davalının mali yapısı*’ hakkında mahkemenin bilgi sahibi olması mümkün olabilmektedir. Özellikle, mahkemelerin “*hayatın olağan akışına aykırılık*” ölçütüne başvurarak, ‘*takip ve dava konusu senette/çekte yer alan alacağın gerçek bir alacak olup olmadığını*’ araştırdıkları uyuşmazlıklarda –“*tacir olan davalının ticari defterlerinde, lehtarının bulunduğu ya da kendisine ciro edilmiş olan kambiyo senedinin (bono’nun/çek’in) kayıtlı olmamasının ‘tek başına’ senetlerin geçerliliğini etkilemeyeceği*” kuralına³¹⁷⁵ rağmen- tacir olan tarafların ticari defterleri mahkemelere ışık tutmaktadır...

*

SONUÇ: Buraya kadar ayrıntılı olarak belirttiğimiz nedenlerle;

a) Yukarıda³¹⁷⁶ belirttiğimiz gibi kambiyo senetlerindeki ‘*mücerretlik ilkesi*’ -kambiyo senedinin düzenlenmesine neden olan ‘*temel ilişki*’ ve ‘*temel alacağın*’ gözardı edilmesi anlamına gelmediğinden³¹⁷⁷- bir kambiyo senedi olan *ç e k* hakkında –takip dayanağı *çekin ‘teminat çeki*’ olduğu iddiasıyla- iptali için menfî tespit davası (İİK.m. 72) açılmasını engellemediğinden,

b) Her kambiyo ilişkisinde, ‘borçlu’ ile ‘alacaklı’ arasında bir ‘*temel borç ilişkisi*’ bulunduğundan³¹⁷⁸, ancak temel alacağı geçerli olan bir kambiyo senedi geçerli

³¹⁷⁰ SAYHAN, İ. a.g.e., s:122

³¹⁷¹ GÜRBÜZ, H.A. a.g.e., s:496

³¹⁷² SAYHAN, İ. a.g.e., s:131

³¹⁷³ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Olumsuz (Menfî) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları, s:739 vd.; 763 vd.

³¹⁷⁴ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. a.g.e., s:745 – (www.e-uyar.com)

³¹⁷⁵ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. a.g.e., s:744

³¹⁷⁶ Bknz: Yuk. dipn. 30 vd.

³¹⁷⁷ Bknz: Yuk. dipn. 32

³¹⁷⁸ Bknz: Yuk. dipn. 45-48

olduğundan, temel alacağın geçerli olmamasının, kambiyo senedini de geçersiz kıldığından³¹⁷⁹, bu nedenle de yerel mahkemenin “*çekin bir ödeme aracı olduğu, taraflar arasında geçerli bir hukuki ilişki bulunup bulunmamasının, çekin geçerliliğini etkilemeyeceği*”, ş e k l i n d e k i görüşü isabetli olmadığından,

c) *Davalı alacaklı vekili, “müvekkillerinin davacılar ile hiçbir hukuki ve ticari ilişkilerinin olmadığını” ikrar ettiği halde, mahkemece ‘davalı-alacaklının takip konusu yaptığı nakit alacağının neden/nereden doğduğu’ hususu araştırılmamıştır. “Davacının iddia ettiği maddi olayların yer ve zaman bakımından ayrıntılı bir şekilde tespiti ve davalının da bu konudaki savunmasının alınması için tarafların isticvap edilerek”³¹⁸⁰ takip konusu keşide tarihli ve USD. meblağlı çekin düzenleniş nedeninin araştırılması gerektiğinden,*

d) Dava konusu çekin ‘*teminat çeki*’ olduğu hususunun ancak davacı tarafından ‘*yazılı belge ile*’ ispatı gerekirse de³¹⁸¹, somut olayda; ‘*hayatın olağan akışı*’³¹⁸² kriterine başvurularak;

-“Davacı şirketin malvarlığının çekte yazılı miktar kadar borçlanmaya müsait olmadığı” (çünkü somut olayda; davacı şirketin sermayesi 1.050.000 TL. olduğu halde, dava konusu çekin bedeli [500.000 USD.=500.000 x 5.890 TL.=2.945.000 TL.], bu sermayenin yaklaşık 3 katı tutarında olduğu) için, **yüksek mahkemenin** yukarıda³¹⁸³ sunduğumuz içtihatı doğrultusunda, “bu tutardaki bir çekin davacı şirket tarafından düzenlenmesinde ve davalı alacaklı tarafından icraya konulmasında” ‘*hayatın olağan akışına aykırılık*’ bulunduğundan, davalı şirketin, ‘*çekin hangi hukuki ilişki nedeniyle*’ düzenlendiğini açıklamaktan sürekli kaçınmış olması da gözönünde bulundurularak,

-“Ve, kambiyo senetlerindeki ‘*mücerretlik kuralı*’nın, hiçbir zaman ‘*asıl borç ilişkisi ve temel alacağın gözardı edilerek, alacaklının (senet/çek lehtarının veya senedi/çeki elinde bulundurun hamilin) sebepsiz zenginleşmesine neden olacak konuma getirilmemesine*’ izin verilemeyeceğinden”³¹⁸⁴ (başka bir deyişle; ‘*mücerretlik ilkesinin TBK. m. 77 vd.nda düzenlenmiş olan sebepsiz zenginleşme yasağının bir istisnası olduğu*’ şeklinde yorumlanamayacağından), ayrıca davacının, davalı ile grup şirketleri arasındaki vekalet/hizmet ilişkisi bulunduğu hususları dikkate alınmadığından,

mahkemece verilmiş olan “*davanın reddine*” ilişkin kararın isabetli olmadığı, takdiri muhterem ... Bölge Adliye Mahkemesi ... HD. Başkan ve Üyelerine ait olmak üzere, davacı vekili Av. ... tarafından ... Bölge Adliye Mahkemesi ... HD.’nin 2020/... Esas sayılı dosyasına ‘*uzman görüşü*’ (HMK.m. 293) olarak ibraz edilmesi için saygı ile sunulur...29.07.2020

³¹⁷⁹ Bknz: Yuk. dipn. 49, 50

³¹⁸⁰ Bknz: Yuk. dipn. 29 civarı

³¹⁸¹ Bknz: Yuk. dipn. 1, 2

³¹⁸² Bknz: Yuk. dipn. 3-27

³¹⁸³ Bknz: Yuk. dipn. 23

³¹⁸⁴ **SAYHAN, İ.** a.g.e., s:170

(404)

KONU: Tasarrufun İptali Davasının “Özel Dava Koşulu” Olan “Dava Konusu Alacağın Gerçek Bir Alacak Olması” Koşulunun Anlam ve İçeriği Nedir?

*

I- Tasarrufun iptali davalarının “hukuki niteliği” * ve “amacı” **

Hakkında «haciz» (İİK. m. 78 vd.) işlemine girişilen (iflâsta; «iflâs kararı verilen» (İİK. mad. 165, 191/T) borçlunun *tasarruf yetkisi*, bu tarihten itibaren kısıtlanır.

«Malları üzerine haciz konulması»ndan (veya haklarında iflâs kararı verilmesi»nden) önce, malları üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabilen borçlular, henüz alacaklıların -haciz ve iflâs yolu ile- takibine hedef olmadan, onlardan «mal kaçırmak» (yani, onların haklarında yapacağı takibi semeresiz bırakmak) amacı ile, malvarlığının tamamını ya da bir kısmını, bir takım «hileli» işlemlerle (yani, bedelsiz olarak ya da çok ucuz bedelle) başkalarına (özellikle, yakınlarına, kendilerinin bu amacını bilen veya bilebilecek durumda bulunan arkadaşlarına/tanıdıklarına) devredebilirler ya da bedelini kendileri ödeyerek yakınları üzerine taşınır/taşınmaz mal satın alarak malvarlığını azaltabilirler...

İşte, bu gibi kötü niyetli borçluların «*alacaklılarından mallarını kaçırmak kasdı ile*» yaptıkları bu tür işlemlerden zarar gören alacaklıları korumak amacı ile, onlara «*tasarrufun iptali davası*» denilen bir ‘dava açma hakkı’ tanınmıştır.

«Tasarrufun iptali davası»nı «*bir borçlunun, alacaklılarına zarar vermek kasdıyla, mallarının haczinden veya hakkında iflâs kararı verilmeden önce, yani henüz tasarruf yetkisinin kısıtlanmadığı dönemde, alacaklılarından mallarını kaçırmak için yapmış olduğu tüm tasarrufların, sadece davacı-alacaklı bakımından hükümsüz sayılmasını sağlamak için, ‘kural olarak’ kesin ya da geçici aciz belgesine sahip alacaklılarca, kanunda öngörülen sebeplere dayanarak, beş yıllık hak düşürücü süre içinde açılabilen, ‘borçlunun malvarlığından çıkardığı’ dava konusu mal ve haklar üzerinde davacı-alacaklıya ‘cebrî icra yetkisi’ tanıyan, şahsî nitelikte bir eda davasıdır*» ş e k l i n d e tanımlayabiliriz.³¹⁸⁵

* **KURTOĞLU, S.** İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD. 1973/7-8, s: 776-780) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 44 vd.; 359 vd. – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:2 vd.; 16 vd.; 141 vd.; 297 vd.; 379 vd.; 463 vd.; 683 vd.; 920 vd. - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Hukuki Niteliği ve Amacı (Manisa Bar. D. Temmuz/2008, s: 79-86) – **YAVUZ, N.** Alacaklılardan Mal Kaçırmaya Yönelik İşlemlerin Hukuken Nitelendirilmesi Sorunu ve Bu Amaçla Yapılan Muvazaalı İşlemler Hakkında Yargıtay Uygulamasından Örnekler (Yargıtay Der. Temmuz/1999, s: 217-241) (Tür. Not. Bir. Der. 1999/102, s: 1 vd.) – **YAVUZ, N.** Alacaklılardan Mal Kaçırmak Amacı ile Yapılan İşlemlerin Hukuken Nitelendirilmesi Sorunu (Yargıtay Der. Ocak-Nisan/1986, s: 101-107)

** **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2017, 2. Baskı, s: 44 vd.; 359 vd.; s: 1570 vd. - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Hukuki Niteliği ve Amacı (Manisa Bar. D. Temmuz/2008, s: 79-86) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:2 vd.; 14 vd.; 52 vd.; 88 vd.; 294 vd.; 324 vd.; 378 vd.; 405 vd.; 462 vd.; 506 vd.; 537 vd.; 655 vd.; 683 vd.; 776 vd.; 920 vd.; 1303 vd.

³¹⁸⁵ Benzer tanımlar için Bknz: **KURU, B.** «Bir borçlunun, mallarının haczinden veya iflâs etmeden önce, alacaklılarından mal kaçırmak için yapmış olduğu bağışlamalar ve şüpheli (hileli) tasarrufların iptal ettirilebilmesi için alacaklılara bir dava açma hakkı tanınmıştır ki, buna iptal davası denir (m. 277-284)» (El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s: 1397; İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, 2016, s: 663) - **MUŞUL, T.** «İİK. m. 97/sondan 2. fıkradaki ve iflâstaki haller (İİK. m. 277/b.2, m.245 ve 255/3) hariç olmak üzere, kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, kanunda öngörülen sebeplere istinatla, kabili iptal olduğunu iddia ettiği tasarrufu

• Bu davanın amacı; borçluların henüz tasarruf yetkilerinin kısıtlanmamış olduğu dönemde (yani; «malları üzerine haciz konulmadan» veya «hakkında iflâs kararı verilmeden» önce) alacaklılarından mal kaçırmak kasdı ile, kötü niyetle yapmış oldukları hukukî işlemleri, davacı-alacaklı bakımından hükümsüz sayarak, borçlunun malvarlığından uzaklaştırdığı (çıkardığı) dava konusu mal ve haklar üzerinde, alacaklının -sanki, bu mal ve haklar halâ borçluya aitmiş gibi- cebri icra yolu ile alacağını elde etmesini -bu malın haciz ve satışını isteyerek- sağlamaktır.^{3186 3187}

İptal davasının, davacı-alacaklı lehine sonuçlanması halinde, dava konusu mal tekrar borçlunun malvarlığına (mülkiyetine) dönmez. Yani, borçlunun yapmış olduğu hileli işlem «maddi hukuk bakımından» iptal edilmez, hükümsüz hale getirilmez. Sadece yapılan hileli işlem «alacaklı bakımından» hüküm ifade etmez.

Yüksek mahkeme, çeşitli içtihatlarında «tasarrufun iptali davasının amacı» hakkında;

√ «İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarındaki amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»³¹⁸⁸

√ «Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasına ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»³¹⁸⁹

√ «Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına

işlemin, sadece kendisi açısından ve aciz vesikasına bağlanmış olacağı ve ferileri nisbetinde iptal edilmesini talep ederek, borçlu ile lehine tasarrufi işlemin yapıldığı üçüncü kişiye karşı açtığı, 5 yıllık hak düşürücü süreye ve basit yargılama usulüne tâbi olan, şahsi nitelikte bir davadır» (Tasarrufun İptali Davaları, 2017, 2. Baskı, s: 17) - **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** «İcra ve İflâs takibinden önce veya takip sırasında, borçlunun alacaklının haklarını ihlâl edecek şekilde yaptığı tasarruf işlemlerinin iptali için başvuru yola tasarrufun iptali davası denir» (İcra ve İflâs Hukuku, 3. Bası, 2020, s: 715) - **EROĞLU, O.** «Kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak kasdıyla yaptığı tasarruflarını, alacağı ile sınırlı olmak kaydıyla, icra takip sahasına sokmasını sağlayan, beş yıllık hak düşürücü süreye tâbi, kişisel nitelikte bir eda davasıdır» (Tasarrufun İptali Davası, 2. Baskı, 2020, s: 24; 4. Baskı, 2020, İslah, s:192) - **BERKİN, N.M.** «Borçlunun alacaklılarına zarar veren bazı tasarruflarını -davacı alacaklı bakımından, onun alacağı ölçüsünde- hükümsüz hale getirmeye yarayan bir dava» (İflâs Hukuku, 1972, s: 489)

³¹⁸⁶ **MUŞUL, T.** age. s: 23 - **EROĞLU, O.** age. s: 30 - **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** İcra ve İflâs Hukuku, 6. Baskı, 2020, s: 556 - **KURU, B.** El Kitabı, s: 1397 - **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** age. s: 726 - **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M.** İcra ve İflas Hukuku, 11. Bası, 2013, s: 857 - **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 5 - **ÇETİN, H.E.** Tasarrufun İptali, 2016, s: 17 - **GÜNEREN, A.** Tasarrufun İptali Davaları, 2012, s:40 - **ÇAM, Ü.M.** Kamu Alacağının Korunmasında Tasarrufun İptali Davaları, 2009, s:58 - **COŞKUN, M.** İtirazın İptali, Menfi Tespit ve İstirdat, Tasarrufun İptali Davaları, 2019, s:887 - **ÇETİNEL, T.** Alacaklılara Zarar Verme Kasıtıyla Yapılan Tasarruflar Bağlamında Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, 2020, s: 29

³¹⁸⁷ **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, 7. Baskı, 2021, s: 3 vd.

³¹⁸⁸ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230 (www.e-uyar.com)

³¹⁸⁹ Bknz: 17. HD. 19.11.2018 T. 946/10870 (www.e-uyar.com)

aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağı tahsilini sağlamak olduğunu»³¹⁹⁰

belirtmiştir.

Aynı doğrultuda:

Ankara BAM. 26. HD. 02.11.2018 T. 2167/1536, (www.e-uyar.com)

17. HD. 15.10.2018 T. 4016/9049, (www.e-uyar.com)

17. HD. 10.10.2018 T. 4073/8933, (www.e-uyar.com)

17. HD. 09.10.2018 T. 8503/8819, (www.e-uyar.com)

17. HD. 17.09.2018 T. 4747/7826, (www.e-uyar.com)

İzmir BAM. 5. HD. 18.04.2018 T. 55/585, (www.e-uyar.com)

17. HD. 05.04.2018 T. 17130/3875 (www.e-uyar.com)³¹⁹¹

• Yapılan açıklamalardan anlaşıldığı gibi iptal davası, «*dava konusu malın aynına ilişkin bir dava olmayıp kişisel bir dava*»dır.³¹⁹² Yani bu dava sonunda, tasarrufa konu

³¹⁹⁰ Bknz: 17. HD. 05.11.2018 T. 6517/10079 (www.e-uyar.com)

³¹⁹¹ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s:7 vd.

³¹⁹² UMAR, B. Türk İcra-İflâs Hukuku'nda İptal Davası, 1963, s: 19 - KURU, B. İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, 2016, s: 664 - KURU, B. İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, 1997, s: 3409 - KURU, B. El Kitabı, s: 1397 - BERKİN, N.M. İflâs Hukuku Rehberi, 1980, s: 111 - ÜSTÜNDAĞ, S. İflâs Hukuku, 8. Baskı, 2009, s: 300 - ÖNEN, T. İptal Davaları (Ank. İk. Tic. İl. Ak. Der., 1969/1, s: 39) - KURTOĞLU, S. İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD. 1973/7-8, s: 776 vd. - GÜRDOĞAN, B. İflâs Hukuku, 1966, s: 223 - EROĞLU, O. age. s: 33 vd. - ESENER, T. Türk Hususi Hukuku'nda Muvazaalı Muameleler, 1956, s: 105 - BÖRÜ, L. İcra ve İflâs Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal «İİK. m. 280» (AÜHFD. 2009, S: 3, s: 486) - ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E. age. s: 557 - YILMAZ, E. İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 2016,, s: 1252 - UYAR, T. «Muvaza» Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının Koşul ve Sonuçları (ABD. 2017/3, s: 266 vd.) - ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. age. s: 716 vd. - ARSLAN, A.S. Tasarrufun İptali Davasından Sonra Açılan Menfi Tesbit Davasında Bekletici Mesele Yapma Sorunu (Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan, C: 1, 2014, s: 254) - ALBAYRAK, H. Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHF D. 2015, S: 4, s: 933 - KORKUSUZ, R. İcra ve İflâs Hukuku Uygulaması, 2014, s: 312 - ALBAYRAK, H./AĞAR, S. Tasarrufun İptali Davalarının Kamu İcra Hukuku ve Genel İcra Hukuku Çerçevesinde Özel Dava Şartları Bakımından Karşılaştırılması (Tür. Bar. Bir. Der. Mayıs-Haziran/2016, s: 435) - KOVAN, H. 100 Soruda Muris Muvazaası Nedeni ile Tapu İptal ve Tescil Davaları ile Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 278 - ÇETİN, H.E. age. s: 18 - ESENER, T. age. s: 105 - ÖZSUNAY, E. Türk Hukuku'nda ve Mukayeseli Hukukta İnançlı Muameleler, 1968, s: 233 - KOSTAKOĞLU, C. Takip Hukukunda İptal Davaları (Yasa D. 1989/8, s: 1039 - Adalet D. 1989/6, s: 9) - MUŞUL, T. İcra ve İflâs Hukuku, C: 2, 6. Baskı, 2013, s: 1744 - AKŞENER, S.H. İptal Davaları, 2. Bası, 2017, s: 27 - AKKAYA, T. «Alacaklıdan Mal Kaçırmaya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve İflâs Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu (Legal Medeni Usul ve İcra İflâs Hukuku Dergisi, 2006/3, s: 672) – KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E. Tasarrufun İptali Davaları, 1968, s: 17 - ULUKAPI, Ö. İcra ve İflâs Hukuku, 2014, s: 499 - GÜNEREN, A. İcra ve İflâs Hukukunda İstihkak Davaları ile Tasarrufun İptali Davaları, 2004, s:1015 - GÜNEREN, A. age., s: 49 - PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M. age. s: 858, 878 - YILDIRIM, M.K./YILDIRIM, N.D. İcra ve İflâs Hukuku, s: 565 - MUŞUL, T. Tasarrufun İptali Davaları, s: 18 vd. - KAZANCI, İ.T. Tasarrufun İptali Davalarında İspat, 2015, s: 76 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, 2014, C: 3, s: 4309 - AKYAZAN, S. Takip Hukukunda İptal Davası (Ad. D. Mart-Nisan/1963, S: 3-4, s: 237) - SARISÖZEN, İ. İcra ve İflâs Hukukuna Göre

mal, alıcı (veya devir alan)nın malvarlığından çıkarılarak, tekrar borçlunun malvarlığına geri verilmez. Tasarrufa konu mal, yine alıcı (veya devir alan)ın malvarlığında kalmakla beraber, davayı kazanan davacı-alacaklı, o malı haciz ettirip sattırma ve satış bedelinden alacağını (*kişisel hakkını*) alma imkanını elde etmiş olur. Davanın konusunun *taşınmaz* olması halinde, dava sonunda verilen hükümlerle, taşınmazın tapu kaydında bir değişiklik yapılmaz... «Davanın kabulüne» karar verilmesi halinde, bu hükümden sadece ‘davacı-alacaklı’ yararlanır. ‘Davalı-borçlu’dan alacaklı olan diğer alacaklılar, bu hükümden yararlanmazlar. Zaten «davanın kabulüne» karar veren mahkeme «...dava konusu şey üzerinde, davacı-alacaklıya ‘aciz vesikasında belirtilen -eğer mahkemeye kesin aciz vesikası sunulmamışsa; icra dosyasındaki alacak ve fer’ileri ile sınırlı olarak- cebri icra yetkisi tanınmasına» şeklinde karar verir...³¹⁹³

Yüksek mahkeme, iptal davalarının bu niteliğini, çeşitli içtihatlarında;

√ «Tasarrufun iptali istemine ilişkin davada, ‘dava konusu taşınmazın davalılar arasındaki satış işlemine ilişkin tasarrufun iptali ile davacı alacaklıya icra dosyasındaki alacak ve fer’ileriyle sınırlı olarak haciz ve satış yetkisi verilmesine’ karar verilmesi gerektiğini, ‘taşınmazın önceki maliklere döndürülmesine’ şeklinde karar verilmesinin hatalı olduğunu- Alacağını temlik eden davacının, “davacı” sıfatının da ortadan kalkacağı ve onun lehine karar verilemeyeceğini»³¹⁹⁴

√ «İptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»³¹⁹⁵

√ «İptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»³¹⁹⁶

belirtmiştir...

Aynı doğrultuda:

17. HD. 04.10.2018 T. 5240/8614, (www.e-uyar.com)

17. HD. 09.04.2018 T. 8983/3951, (www.e-uyar.com)

17. HD. 05.04.2018 T. 17130/3875, (www.e-uyar.com)

17. HD. 27.02.2018 T. 12044/1388, (www.e-uyar.com)

17. HD. 20.12.2017 T. 6676/11897, (www.e-uyar.com)

17. HD. 12.12.2017 T. 3577/11571, (www.e-uyar.com)

17. HD. 20.06.2017 T. 5549/7016 (www.e-uyar.com)

II-İptal davasının aynı bir dava olmayıp, kişisel bir dava olmasından -uygulamada önem taşıyan- şu sonuçlar doğar:

İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s: 56) – **KARAMERCAN, F.** Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Eşin Üçüncü Kişilere Karşı Dava Hakkı, 2020, s:158 - **YILMAZ, E.** age. s: 1203 - **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 7 – **ÇETİNEL, T.** age, s: 9 – **KURU, B./AYDIN, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku «Ders Kitabı», 2020, s: 489

³¹⁹³ **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. s: 19 vd.

³¹⁹⁴ Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2397/10196 (www.e-uyar.com)

³¹⁹⁵ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230 (www.e-uyar.com)

³¹⁹⁶ Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 13062/9065 (www.e-uyar.com)

√ İptal davası aynı bir dava olmadığından, davanın konusu taşınmaz mal dahi olsa, özel yetki hükmü olan -ve taşınmazın bulunduğu yerdeki mahkemenin yetkili olduğunu belirten- HMK'nun 12. maddesi iptal davalarında uygulanmaz yani bu durumda dahi yetkili mahkeme HMK. mad. 5'e (ve kimi kez de, HMK. mad. 16'ya) göre belirlenir.³¹⁹⁷

√ İptal davası aynı bir dava olmadığından, davanın değeri, iptal konusu tasarrufun kıymetine göre değil, «alacaklının elindeki aciz belgesinde gösterilen ödenememiş (açık) alacak miktarı ile iptal konusu tasarrufun kıymetinden daha az olanına göre» saptanır.

Bu kıstasa (ölçüte) göre belirlenen değer; bu davada alınması gereken «peşin harç» ile «karar ve ilâm harcı»nı³¹⁹⁸ ve dava sonunda hükmedilecek «avukatlık ücreti»ni³¹⁹⁹ hesaplama önem taşır.

√ İptal davası aynı bir dava olmadığından, iptal isteminin kabul edilmesi halinde, «dava konusu tasarrufun tümünün iptaline» değil, «takip konusu alacak miktarı ile sınırlı olarak (takip konusu alacak ve -faiz, masraf gibi- eklentilerine yetecek oranda) tasarrufun iptaline» karar verilir.³²⁰⁰

√ İptal davası aynı bir dava olmadığından iptal konusunun taşınmaz mal olması halinde, iptal isteminin kabul edilmesi halinde, «...davalı üçüncü kişi üzerindeki tapu (trafik) kaydının iptaline ve borçlu adına tesciline» şeklinde değil, «taşınmaza ilişkin -satış, bağış, ipotek vb.- işleminin iptaline ve davacı alacaklıya dava konusu taşınmaz üzerinde haciz ve satış isteme yetkisinin tanınmasına...»³²⁰¹ şeklinde karar verilir.

√ İptal davası aynı bir dava olmadığından, bu dava sonucunda verilen karar, kesinleşmesi beklenmeden uygulanır.³²⁰² Çünkü, bu dava sonucunda verilen kararlar, HMK. mad. 367/2 hükmünün kapsamı içine girmez.

√ İptal davası aynı bir dava olmadığından, davalının iflâs etmesi halinde, davacı dava (tasarruf) konusu malı, iflâs masasından çıkaramaz. Çünkü bu durumda, davacının sadece iflâs masasına karşı bir «iflâs alacağı» söz konusu olur.^{3203 3204}

III- Tasarrufun iptali davalarının konusu*:

İİK. mad. 277/T'de; iptal davasının, «İİK. 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı tasarruflar nedeniyle açılabilceği» belirtilmiştir (İİK. mad. 277).

³¹⁹⁷ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s: 597 vd.

³¹⁹⁸ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s: 676 vd.

³¹⁹⁹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s: 694 vd.

³²⁰⁰ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s: 1496

³²⁰¹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s: 1370, 1373 vd.

³²⁰² Bknz: 8. HD. 26.06.2012 T. 6080/6236; 08.05.2012 T. 3729/3956; 12. HD. 29.11.2011 T. 8816/25094; 12. HD. 25.12.2008 T. 8746/23250; 17. HD. 30.05.2011 T. 10068/5481; 17.05.2011 T. 4056/4907 vb. (www.e-uyar.com)

³²⁰³ UYAR, B. age. s: 19

³²⁰⁴ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s: 28 vd.

* UYAR, T. Hukukî Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 362-377; s: 428-439; s: 759-790; s: 1072-1076; s: 1251-1257; s: 1433-1442; s: 1510 vd.; s: 1572 vd. - UYAR, T. Hukukî Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 51-86; s: 803-828 - UYAR, T. Tasarrufun İptal Davalarının Konusu (İBD. Temmuz-Ağustos/2017, s: 74-132) - UYAR, T. Tasarrufun İptali Davasının Uygulamada Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Haziran/2014, s: 169-176) - UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (Manisa Bar. Der. 2013, S: 125, s: 8-41) - UYAR, T. İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Konusu (ABD. 2011/1, s: 211-231) - UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (Tür. Bar. Bir. Der. Eylül-Ekim/2008, s: 287-313) - UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarında «Ticari İşletmenin Devri», «İptale Tâbi Tasarrufların Kapsamı» ve «Mahkemeye Aciz Vesikasının Sunulması» Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar Çankaya Huk. Fak. Der.

IV- Tasarrufun iptali davasının esasına girebilmesi için gerçekleşmesi gereken «dava şartları»*;

Bilindiği gibi «dava şartı» ‘davanın esası hakkında yargılama yapılabilmesi ve karar verilebilmesi için varlığı veya yokluğu gerekli olan şartlar»dır.³²⁰⁵

Yeni HMK.’nin 114. maddesinin **1. fıkrasında** ‘dava şartlarının neler olduğu’ (12) bent halinde sayılarak belirtildiği gibi; **2. fıkrasında** ‘diğer kanunlarda yer alan dava şartlarının ilişkin hükümlerin saklı olduğu’ açıklamıştır.

HMK.’nin 114. maddesinde (12) bent halinde sayılan –ve tüm davalar için geçerli olan- dava şartları «**genel dava şartları**», buna karşın HMK. m. 114/2’de belirtilen dava şartlarına ise, bazı davalar için öngörülmüş olduğu için «**özel dava şartı**» olarak nitelendirilir. Örneğin; İİK. m. 277/I-1’de öngörülen ‘tasarrufun iptali davası açabilmek için kesin ya da geçici aciz belgesi ibraz etme zorunluluğu’, İİK. m. 69/II’de öngörülen

(Araş. Görv. Ceren Damar Armağanı), 2020, C: 3, s: 3941-3978) - **UYAR, T.** Borçlunun Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek ‘Alacağın Temliki’ Tasarrufları (Legal Huk. Der. Mayıs/2017, s: 2411-2437) - **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449-4513) - **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S: 190, s: 4729-4801) - **UYAR, T.** «Muvazaalı İcra Takipleri» (Borç İkrarları) ile «Borçlunun Süresi İçinde Zamanaşımı İtirazında Bulunmaması»nın Tasarrufun İptali Davasına Konu Edilmesi (İBD. Mayıs-Haziran/2014, s: 282-295) - **UYAR, T.** Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s: 175-187) - **UYAR, T.** İİK.’nin 280. Maddesi Uyarınca İptale Tâbi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s: 415-448) - **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? (ABD. 2015/1, s: 369-397) – **AKKAYA, T.** «Alacaklılardan, Mal Kaçırmaya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve İflâs Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu (MİHDER, 2006/3, s:661-684) – **AKKAYA, T.** İcra ve İflâs Hukukunda İptale Tabi Tasarruflar «İİK. m. 277-284» (Eskişehir Bar. D. Ekim/2006, s:13-49) – **ÇETİNEL, T.** Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, s: 30 vd. – **GÜRDOĞAN, B.** İptal Davaları «İcra ve İflâs Kanunu Değişiklik Tasarısı Hakkında Seminer’e Sunulan Bildiri», 1963, s:38-42 – **OLGAÇ, S.** Yargıtay İçtihatlarının Işığında İcra ve İflâs Hukukunda İptal Davaları (Dr. Recai Seçkin’e Armağan, 1974, s:457-480) – **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 31 vd. – **ÖNEN, T.** İptal Davaları (Ankara İktisadi ve Tic. İlimler Ak. D. 1969, S:1, s:39-49) – **EROĞLU, O.** Tasarrufun İptali Davası, s: 147 vd.

* **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018 s:4729-4801) – **UYAR, T.** Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında Borcun Doğum Taihi Nasıl Belirlenir? Tasarrufun İptali Davasının «Bedele Dönüşmesi» (İİK. 283/II) Halinde, Tazminata Esas «Gerçek Değer»in Hesaplanma Yöntemi (Legal Huk. Der. 2018, S:184, s:1739-1758) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının «Usul»den ve «Esas»dan Reddine Neden Olan Durumlar (Nevşehir Barosu Dergisi’nde yayımlanacak)

³²⁰⁵ **KURU, B.** Medeni Usul Hukuku El Kitabı, C: 1, s: 375-398 – **KURU, B.** Dava Şartları (Ord. Prof. Dr. Sabri Şakir Ansay’ın Hatırasına Armağan, 1964, s: 109-147) – **ARSLAN, R.** Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun Medeni Usul Hukukuna Getirdiği Başlıca Yenilikler (Prof. Dr. Gürkan Çelebicin’a Armağan, 2011, s: 439-459) – **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAGASI, E.** Medeni Usul Hukuku, 6. Baskı, s: 310 vd. – **PEKCANİTEZ, H./ATALAY, O./ÖZEKES, M.** Medeni Usul Hukuku (Ders Kitabı), 4. Baskı, s: 243 vd. – **GÖRGÜN, Ş. İ.** Medeni Usul Hukuku, 3. Bası, s: 144 vd. – **ALBAYRAK, H.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHFD. 2015/4, s: 931-974) – **ÇETİNEL, T.** age. s: 75 vd. – **PEKCANİTEZ, H.** Pekcanitez Usul Hukuku, s: 925 vd.; 950 vd.

‘borçtan kurtulma davası açabilmek için % 5 oranında teminat gösterme zorunluluğu’ birer «özel dava şartı»dır.³²⁰⁶

“Tasarrufun iptali davası”nda aranan d a v a ş a r t l a r ı ;

a) ‘Takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan ö n c e doğmuş olması’ gerekir.

b) ‘Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması’ gerekir.

Bu konu, ileride AÇIKLAMA V’de ayrıntılı olarak açıklanacaktır.

c) ‘Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibinin ve alacağın kesinleşmiş olması’ gerekir.

ç) ‘Borçlu hakkında kesin aciz belgesi ya da geçici aciz belgesi’ (niteliğinde haciz tutanağı) düzenlenmiş olmalıdır.

Belirtilen bu dava şartlarından herhangi birisinin veya birden fazlasının dava konusu olayda gerçekleşmemiş olması halinde, mahkemece “ön koşul yokluğu nedeniyle tasarrufun iptali davasının reddine” karar verilir.³²⁰⁷

V- Tasarrufun iptali davalarında davacının, davalı-borçludaki alacağının ‘g e r ç e k’ bir alacak olması gerekir.*

İptal davalarında, «davacının, davalılardan borçluda bir alacağının bulunması» ve «davacının; borçlu hakkında yaptığı icra takibinden bir sonuç elde edilmemiş –yani alacağın kısmen- tamamen tahsil edilmemiş olması» ön koşul olduğundan, mahkeme iptal davasının yargılaması sırasında öncelikle bu ön koşulun gerçekleşmiş olup olmadığını kendiliğinden araştırır. Bunu yaparken davacının alacağının «geçerli olup olmadığını» araştırmayacağı –örneğin; ‘alacağın kumar alacağı olduğunu’ ileri sürerek iptal davasını reddedemeyeceği-³²⁰⁸ gibi, «icra dairesinin düzenlediği aciz belgesinin geçerli olup

³²⁰⁶ ALBAYRAK, H. agm. s: 934

³²⁰⁷ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s: 749 vd.

* UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:378-392; s:405-411; s:655-668; s:877-919 – UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:18 vd. – s:827-837; s:980-990; s:1287-1312 – UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarında “Alacağın Gerçek Olması” ve “Hayatın Olağan Akışına Uygunluk” Koşullarının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Legal Huk. Der. Ocak/2020, s:267-309) – UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarında “Son İki Yıl İçinde Yapılan Tasarruflar (İİK. m. 278/I, II) ve “Taşınmazın “Tapuda Gösterilen Satış Bedeli” le “Rayiç Bedeli” Arasında Bir Mislini Aşan Fark Bulunması” (İİK. m. 278/III-2) Koşulu ile “Davacının, Davalı-Borçludaki Alacağının ‘Gerçek Bir Alacak Olması’ Koşulunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar... (Prof. Dr. N.M. Berkin Armağan’da yayımlanacak) – UYAR, T. Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S:190, s:4729-4801) – UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarında “Davacının, Borçluda Gerçek Bir Alacağı Bulunması” Koşulunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar (İBD. 2015/2, s:351-362) – UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarında “Tasarrufun İptali Davalarında “Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi” Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018; S:135, s:517-575) – UYAR, T. Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018, s:4729-4801) – UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarında “Alacağın Gerçekliği” (Muvazaalı Olmaması) Koşulunun Düşündürdükleri (Legal Huk. Der. 2017, S:180, s:5915-5942) – UYAR, T. Ticari Defter Kayıtlarına Göre “Alacaklı” Gözüken Ancak Borçlusuz Hakkında Takip Konusu Yaptığı Çekleri Ticari Defterlerine İşlememiş Olan Alacaklı, Yaptığı “Takip Dosyası”na Dayanarak “Borçlusuz” ve “Lehine Tasarrufta Bulunulan Üçüncü Kişi” Hakkında ‘Tasarrufun İptali Davası’ Açılabilir mi? (Terazi Huk. Der. Kasım/2017, S:135, s: 90-101)

³²⁰⁸ Bknz: 15. HD. 14.05.1990 T. 800/2146 (www.e-uyar.com)

olmadığını» da tartışamaz.³²⁰⁹ Tersine, aciz belgesinin iptali için icra mahkemesine yapıldığı ileri sürülen şikayetin sonucunu, kendisi için ‘bekletici mesele’ sayması gerekir.³²¹⁰ Fakat, davalı-üçüncü kişi (veya borçlu) «*davacının alacağının mevcut olmadığını*» -örneğin muvazaaya dayandığını- iddia ve ispat edebilir.³²¹¹ Davalı-üçüncü kişi bu iddiasını ispat için ‘tanık’ dinlenebilir...³²¹² Yani bu durumda HMK. mad. 200 uygulanmaz.³²¹³ Çünkü, davalı - üçüncü kişi, davacı - alacaklı ile borçlu arasındaki alacak ilişkisinde ‘üçüncü kişi’ durumundadır.³²¹⁴ Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için, öncelikle davacının, davalı-borçluda ‘*gerçek bir alacağı*’nın bulunması, diğer bir deyişle tasarrufta bulunan kimsenin gerçekten ‘borçlu olması’ gerekir. Eğer ‘*gerçek bir borç*’ yoksa ‘*alacak*’ da söz konusu olamayacağından, tasarrufun iptali davası dinlenmez.³²¹⁵

Davacı-alacaklı, tasarrufun iptali davasını, ‘ilama dayalı icra takibi’ne dayandırmışsa, ‘tasarrufun iptaline’ karar verilebilmesi için, ‘*ilamin (alacağın) kesinleşmiş olması*’ gerekir.^{3216 3217}

Tasarrufun iptali davalarında, davalı-3. kişi (ya da davalı-borçlu), “*davacı alacaklının davalı borçluda gerçek bir alacağının bulunmadığını*” ileri sürerse, mahkemece bu durumda nasıl bir yol izlenecektir?

“*Bu iddianın tasarrufun iptali davasında araştırılmayacağı*”na mı karar verilecek, yoksa “*bu iddianın tasarrufun iptali davasında incelenebileceği*” belirtilip “davacı alacaklı tacir ise ticari defterleri³²¹⁸ ve banka hesap hareketleri³²¹⁹ üzerinde mali müşavir(ler) vasıtasıyla bilirkişi incelemesi yaptırılarak, davacı-alacaklı ile davalı-borçlu arasındaki ticari ilişkinin, daacı alacaklıya takip konusu yaptığı alacak kadar bir alacak doğuracak boyutta olup olmadığı” irdelenecek midir?

Eğer davacı-alacaklı tacir ise; hem kendisinin ve hem de –tacir ise davalı- borçlunun ticari defterlerinde inceleme yapılarak, takip konusu borcun defterlerde kayıtlı olup

³²⁰⁹ Bknz: 15. HD. 18.05.1990 T. 1755/2258; 13. HD. 09.11.1981 T. 5203/7058 vb. (www.e-uyar.com)

³²¹⁰ Bknz: 15. HD. 07.05.1992 T. 2135/2460; 04.03.1992 T. 869/1042 vb. (www.e-uyar.com)

³²¹¹ KURU, B. age. C:4, s:3506

³²¹² Bknz: 17. HD. 26.03.2013 T. 7206/4176 (www.e-uyar.com)

³²¹³ KURU, B. El Kitabı, s:1420

³²¹⁴ KURU, B. El Kitabı, s: 1430 – ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E. age. s. 563 – KURU, B./AYDIN, B. age. s: 499

³²¹⁵ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C:3, s:4524 vd. – GÜNEREN, A. age. s:379 – UMAR, B. age. s:41 vd. – TAZE, M. Tasarrufun İptali Davası (Yayımlanmamış Yük. Lisans Tezi, s:120) – KAPLAN, H.A. 4949 sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Işığında İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, s:45 – UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 2011, C:2, s:1266 – COŞKUN, M. Tasarrufun İptali Davaları, s:937 – GÜNAY, E. age. s:80 – SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. age. s:175 – MUŞUL, T. İptal Davaları, s:443 – EROĞLU, O. age. s:59 – ATILI, M./ERMENEN, İ./ERDOĞAN, E. İcra ve İflâs Hukuku, s:729 – OSKAY, M./KOÇAK, C./DEYNEKLİ, A./DOĞAN, A. İİK. Şerhi, s:586 – ÇETİN, H.E. age. s:15 – ALBAYRAK, T. agm. s: 943 vd. – ÇETİNEL, T. age. s: 79

³²¹⁶ Bknz: HGK. 08.03.2006 T. 15-34/36; 17. HD. 20.09.2010 T. 5787/7047 (www.e-uyar.com)

³²¹⁷ ALBAYRAK, H. agm. s: 956

³²¹⁸ Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 16639/5946; 17.04.2014 T. 15081/5942; 16850/455; 08.03.2013 T. 14204/4372; 24.04.2012 T. 32/5008; HGK. 13.10.2010 T. 17-398/497 vb. (www.e-uyar.com)

³²¹⁹ Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 15081/5942 (www.e-uyar.com)

olmadığının araştırılarak, kayıtlarda var (yazılı) olduğu ölçüde ‘davanın kabulüne’, aksi takdirde “ön koşul yokluğundan davanın reddine”³²²⁰ karar verilmesi gerekir.

Eğer davacı-alacaklı tacir değil ise; davacı ve davalı borçlunun takip konusu senetlerin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında banka kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak, mali durumlarının araştırılması,³²²¹ yıllık gelirlerinin ne olduğu,³²²² ve davacının böyle bir borç parayı verebilecek ekonomik gücünün bulunup bulunmadığı³²²³ saptanarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekir.

Bazen, davacı-alacaklının borçludaki alacağı muvazaalı değildir; fakat davacı-alacaklının borçluda “*takip konusu yapılan miktarda*” bir alacağı da yoktur. Örneğin; davacı-alacaklı takip borçlusuna hakkında, borçluya ait senette tahrifat (sahtecilik) yaparak takipte bulunmuştur. Borçlunun imzasını taklit ederek veya senedin “alacak miktarı”nda tahrifat yapmıştır. Hatta borçlu tarafından bu nedenle davacı-alacaklı hakkında “menfi tespit davası”³²²⁴ açılmış ya da icra mahkemesinde “imza inkarında”³²²⁵ bulunulmuş olabilir. Yahut da Cumhuriyet Savcılığına –“sahtecilik” ya da “bedelsiz kalan senedin kullanılması”, “açığa atılan imzanın kötüye kullanılması” suçlarından dolayı³²²⁶ - ‘kamu davası’ açılması için şikayette bulunulmuş ve Cumhuriyet Savcılığınca, davacı-alacaklı hakkında ceza mahkemesinde ‘kamu davası’ açılmıştır. Bu gibi durumlarda, tasarrufun iptali davasına bakan mahkemenin, borçlu tarafından açıldığı/açılması sağlandığı bildirilen bu davaların –kesinleşecek sonucunun “*bekletici mesele*” yapılması gerekir...

Davalı-3. kişi de, davacı-alacaklının “*takip konusu yaptığı senedin (belgenin) gerçek bir alacağı aksettirmediğini*” –borçlu gibi- tasarrufun iptali davasına bakan mahkemede ileri sürebilir. Keza, takip konusu senedin “*teminat ve tahsil amacıyla verilmiş olduğu*” –yani gerçek bir alacağı ifade etmediği- de hem davalı-borçlu ve hem de davalı-3. kişi tarafından ileri sürülebilir.³²²⁷ Bunun kanıtlanması halinde mahkemece davacı-alacaklının talebi doğrultusunda “tasarrufun iptaline” karar verilemez.

Doktrinde “alacağın gerçekliği” konusunda;

“... Davaya şartlarından birisi de; tasarrufta bulunan kişinin borçlu olması gereğidir. Eğer, tasarrufta bulunanın alacaklıya gelecek bir borcu olmadığı iddia ediliyorsa, bu durumda, tasarruf sahibinin öncelikle borçlu sıfatı çözümlenmelidir. Bu nedenledir ki; üçüncü kişi davalının ‘borcun gerçek olmadığı iddiası ve muvazaanın varlığı yönündeki savunması’ nın mahkemece incelenmesi gerekir.

Davalı üçüncü kişi ‘davacının alacağının gerçekte mevcut olmadığını’ tanık ile de ispat edebilir. Yani bu halde HMK.m.200 ve özellikle HMK.m.201 hükmü uygulanmaz. Çünkü davalı üçüncü kişi, davacı alacaklı ile borçlu arasındaki alacak ilişkisine oranla üçüncü kişi durumundadır. ...’³²²⁸

³²²⁰ Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 7423/5597; 11.09.2018 T. 2770/7624; 28.02.2017 T. 11975/234; 24.05.2016 T. 11364/6282; 24.05.2016 T. 10582/6278; 14.04.2015 T. 1798/5869; 4. HD. 04.04.2011 T. 7832/3036 vb. (www.e-uyar.com)

³²²¹ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23545/1450 (www.e-uyar.com)

³²²² Bknz: 17. HD. 21.03.2017 T. 2235/3008 (www.e-uyar.com)

³²²³ Bknz: 17. HD. 26.12.2017 T. 3393/12139; Samsun BAM. 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55; 17. HD. 13.10.2015 T. 2595/10520 vb. (www.e-uyar.com)

³²²⁴ Bknz: 17. HD. 29.09.2011 T. 6626/8230; 31.03.2011 T. 6372/2899; 07.03.2011 T. 11643/2001; 30.10.2007 T. 4626/3300 (www.e-uyar.com)

³²²⁵ Bknz: 17. HD. 10.03.2009 T. 3533/1270 (www.e-uyar.com)

³²²⁶ Bknz: 17. HD. 29.09.2011 T. 6626/8230 (www.e-uyar.com)

³²²⁷ Bknz: 17. HD. 21.01.2014 T. 19964/669 (www.e-uyar.com)

³²²⁸ KURU, B. El Kitabı, s:1420

“...Davacının davalı borçluda gerçekten bir alacağının mevcut olması ve bu alacağın tasarrufun iptali davası sonunda davalı lehine verilen karar kesinleşinceye kadar varlığını devam ettirmesi, tasarrufun iptali davasının dava şartlarındandır. (Bknz: 17.HD.24.12.2019 T. E:2018/1833, K:2019/12405)

Tasarrufun iptali davasının dayanağı icra takibine konu alacağın, gerçekte mevcut olmadığına anlaşılması halinde, davanın ön koşul(özel dava şartı) yokluğu nedeniyle, esasa girilmeden usule ilişkin bir kararla reddi gerekir.(Bknz: 17.HD. 18.02.2020 T. E:2019/5545, K:2020/1647)...”³²²⁹

“... Üçüncü kişinin, ‘aciz belgesine dayanan alacağın gerçekte mevcut olmadığını veya muvazaalı olduğunu’ ileri sürmesi durumunda, artık bu alacağın mevcudiyeti tasarrufun iptali davasında tartışma konusu haline gelir...”³²³⁰

“...Tasarrufun iptali davası açılabilmesi için, gerçek bir alacağın varlığı gerekir. Tasarrufun iptali davalarında, bazı hallerde, davacının(alacaklının) gerçekten alacaklı olup olmadığı bir sorun teşkil edebilmektedir. Bu sorun, özellikle, hacizde açılan davalarda, borç ödemedi aciz belgesine bağlanmış alacağı borçlunun itiraz etmesi, iflas ve konkordato da ise, borçlunun iflas ya da konkordato masasına bildirilen alacağı reddetmesi halinde ortaya çıkar. Bu gibi hallerde, mahkeme tarafından öncelikle alacağın varlığı tespit edilmeli, tasarrufun iptali talebi daha sonra değerlendirilmelidir...”³²³¹

“...İptal davasının dinlenebilmesi için bazı önkoşulların birlikte gerçekleşmesi gerekir:

Davacının, davalı- borçluda gerçek bir alacağının bulunması gerekir. İptal davasının dinlenebilmesi için, öncelikle ‘davacının borçludaki alacağının gerçek olması’ gerekir. Tasarrufun iptali davalarında alacağın şeklen varlığı yeterli kabul edilmemeli, gerçekten var olması aranmalıdır. Tasarrufta bulunanın, alacaklıya gelecek bir borcu olmadığı iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf sahibinin öncelikle borçlu sıfatı araştırılmalıdır. Davalı üçüncü kişinin ‘borcun gerçek olmadığı ya da takip borçlusundan hak edilen üçüncü kişilerin, davacının, takip borçlusundan alacaklı olmadığına ilişkin savunmasının araştırılması gerekir. Eğer gelecek bir borç yoksa, alacak da söz konusu olamayacağından, iptal davasının dinlenebilmesi olanaklı değildir. (Bknz: HGK. 14.09.2021 T. E:2017/(17) 4-2773, K:2021/987)”³²³²

“...Tasarrufun iptaline karar verilebilmesi için ‘takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğmuş ve gerçek bir alacak olması’ gerekir. Yargıtay 7. Hukuk dairesi bazı kararlarında ‘alacaklının gerçek alacaklı olup olmadığına resen araştırılacağını’ bazı kararlarında ise ‘bu hususun araştırılması için, davalı tarafça ileri sürülmesi gerektiğini’ belirtmektedir. ...”³²³³

“...Tasarrufun iptali davasının açılabilmesi için ‘davacının alacağının gerçek bir alacak ve doğum tarihinin tasarruf tarihinden önce olması’ gerekir. Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için, alacağın ‘şeklen’ değil ‘gerçek’ bir alacak olması zorunludur. Alacaklının alacağının ‘gerçek olmadığı’ iddiası varsa, mahkeme öncelikle bu hususu incelemelidir.(Bknz: HGK.19.06.2002 T. E:15-495, K:528)

³²²⁹ MUŞUL, T. age. s:68 vd.

³²³⁰ GÖRGÜN, L.Ş. / BÖRÜ, L./ KODAKOĞLU, M. age. s:548

³²³¹ ATALI, M./ERMENEK, İ./ ERDOĞAN, E. age. s:729

³²³² ERCAN, İ. age.9.Baskı, s:1494 vd.

³²³³ COŞKUN, M. age. C:5, 7.Baskı, s:6285.

Alacaklının, gercekte alacaklı olmadığı, borçlu ve alacaklının muvazaalı borç oluşturarak tasarrufun iptali konu işlem veya eylemi yaptıkları iddiası ile delillerin değerlendirilmesi, takip hukukunun şekli kurallarına göre değil, maddi hukukun ispat kurallarına göre, hayatın olağan akışı ile mantık ve tecrübe kuralları çerçevesinde yapılmalıdır.”³²³⁴

“...Tasarrufta bulunan borçlunun, alacaklıya gerçekten bir borcu olmadığı iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf sahibinin borçlu sıfatı sorun olduğundan, önce bunun çözümlenmesi gerekmektedir.

Beklenen bir alacağı ödememek için, danışıklı yapılan tasarrufun iptali için, muvazaa nedenine dayalı olarak zarar göreceğinden bahisle, üçüncü kişi ve borçlu davalı aleyhine iptal davası açılabilir. Bu durumda, mahkemece ortada henüz, bir icra takibi bulunmadığı ve aciz belgesi sunulmadığı nedeniyle dava reddedilmemelidir. Beklenen alacağı ilişkin, örneği açılmış tazminat davasının sonu beklemeli, o dava sonunda davalının tahsili gereken bir alacağının bulunması halinde, İİK.m.283/1 uygulanmak suretiyle açılan iptal davasında, davalının alacağını alabilmesi için iptal edilen tasarruf konusu malın haczine ve satışına yetki verilmesi gerekmektedir.”³²³⁵

“... Tasarrufun iptali davaları için, kanununda düzenlenen dava şartlarının yanı sıra, Yargıtay tarafından kabul edilen birtakım özel dava şartları söz konusudur. Yargıtay, ‘bu şartlar sağlanmadan mahkemenin esasa ilişkin bir inceleme yapamayacağı ve davanın usulden reddi kararı vermesi gerektiği’ görüşündedir.

Gerçek bir alacağın varlığı da Yargıtay’ca aranan özel dava şartlarından biridir.(Bknz: 17.HD.05.02.2020 T. E:1627,K:796)

Buna göre, tasarrufun iptali davalarında Yargıtay, alacaklının borçludan gerçek bir alacağının olmasını şart koşturmaktadır.

Gerçek bir alacağın bulunması mecburiyeti, esasında üçüncü kişiyi ve bu kişilerin mirasçılarını korumak adına Yargıtay içtihatları ile ortaya çıkmış olan bir şarttır...”³²³⁶

“... İptal davasının görülebilirlik koşullarından birisi de ‘alacağın varlığı’ ve bu alacağın takip sırasında aciz vesikasına bağlanmış olmasıdır. Başka bir deyişle, tasarrufta bulunan borçlunun, alacaklıya gerçekten bir borcu olmadığı iddia ediliyorsa, bu durumda, tasarruf sahibinin ‘borçlu sıfatı’ sorun olduğundan önce bunun çözümlenmesi gerekmektedir. (Bknz: HGK. 19.06.2002 T. E:15-495,K:528)...”³²³⁷

“... Tasarrufun iptali davasının görülebilirlik şartlarından birisi, alacağın varlığı, diğer söyleyişle ‘tasarrufta bulunan kişinin borçlu olması’, bir diğeri de ‘alacağın aciz vesikasına bağlanmış olması’dır. Bu özelliği nedeniyle, aciz nedenine dayalı tasarrufun iptali davasında davalı üçüncü kişi ‘aciz belgesine dayanan alacağın gercekte olmadığını’ iddia ve ispat edebilir.

Eğer tasarrufta bulunan borçlunun, alacaklıya gerçek bir borcu olmadığı üçüncü kişi tarafından iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf sahibinin öncelikle borçlu sıfatı çözümlenmelidir. Bu nedenledir ki, üçüncü kişi davalının, borcun gerçek olmadığı iddiası ve muvazaanın varlığı yönündeki savunmasının araştırılmasında zorunluluk vardır...”³²³⁸

3234 COŞKUN, M. İtirazın İptali, Menfi Tespit ve İstirdat, Tasarrufun İptali Davaları, 8.Baskı, 2022, s:1057

3235 ÇETİN, E.H. Tasarrufun İptali, Muvazaa, İnançlı İşlem ve Namı Müstear, 2.Baskı, 2022, s:15 vd.

3236 GÜRTÜK, D. İcra ve İflas Hukukunda İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptal Davası, 2021, s:120 vd.

3237 GÜNAY, E. Tasarrufun İptali Davası(Borçlu Muvazaası), 6.Baskı, 2021, s:89 vd.

3238 SERTKAYA, A. Ş. / KUL, S. Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s:175

Yüksek mahkeme kimi kararlarında³²³⁹ «davacının gerçekten alacaklı olup olmadığıнын yerel mahkemece *kendiliğinden* araştırılması gerektiğini» kimi kararlarında³²⁴⁰ ise, «bu hususun *davalılarınca ileri sürülmesi halinde* mahkemece araştırılabileceğini» belirtmiştir...

«*Davacı –alacaklıнын gerçek bir alacağıнын bulunmadığı*» hususu, ‘*davalı borçlu ve üçüncü kişi tarafından birlikte ileri sürülebileceği*’ gibi, ‘*sadece davalı üçüncü kişi tarafından da yani «davalı-borçlu ile davacının anlaşarak, kendisine zarar vermek amacı ile muvazaalı olarak bir alacak yarattıkları» iddia edilerek- de ileri sürülebilir.*»^{3241 3242}

Yüksek mahkeme, bu konu (yani; ‘*alacağın gerçek bir alacak olması gerektiği*’ konusu) ile ilgili olarak;

√ “*Tasarrufun iptali davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağıнын gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.nun 277 md) bulunması gerektiğini- Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılması gerekeceği- Bu davalarda ve tasarrufa konu malı elinde bulunduran şahsın kötü niyetli olduğunun kanıtlanamaması halinde dava tümünden reddedilmeyip borçlu ile tasarrufta bulunan şahıs tasarrufa konu malı elinden çıkardıkları tarihteki gerçek değeri oranında ve alacak miktarı ile sınırlı olarak tazminata mahkum edilmeleri gerektiğini*”³²⁴³

√ “*Mahkemece yapılacak işin, davacı alacaklıнын iddialarını, takip dosyalarındaki borçlular ve borç miktarları da dikkate alınarak, davacının diğer cirantalar hakkında yaptığı başka takip dosyaları da değerlendirmeye alınarak, davacının ticari defterlerindeki kayıtlarını bu icra dosyalarındaki takipler de dikkate alınarak, karşılıksız çıkan çeklerin hangi kayıtlar üzerinden devam ettiği, defterdeki uyumsuzluğun kaynağının somut olarak da ortaya konulması ve sonuçta tüm olguların muvazaanın göstergesi olup olmadığı değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesinden ibaret olacağını- Dava alacağın gerçek olmadığı yani ön koşul yokluğundan red edildiğine göre, karar tarihinde yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 7. maddesi gereğince maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini*”³²⁴⁴

√ “*İptal davasının dinlenebilmesi için, öncelikle davacının borçludaki alacağının gerçek olması, tasarrufta bulunan kişinin de gerçekten borçlu olması gerekeceğinden, davalı borçlu tarafından davacı aleyhine açılan, henüz kesinleşmeyen menfi tespit davasının kesinleşmesi beklenerek tüm delillerin birlikte değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerekeceğini*”³²⁴⁵

³²³⁹ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282; 12.04.2016 T. 14267/4635; 21.01.2014 T. 19964/669 vb. (www.e-uyar.com)

³²⁴⁰ Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 13103/5606; 19.02.2019 T. 1554/1781; 05.06.2018 T. 4533/5858; 15.05.2018 T. 3037/5045; Samsun BAM. 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55; 17. HD. 07.03.2017 T. 10146/2457; 14.02.2017 T. 23545/1450; 25.10.2016 T. 18010/9337; 20.10.2016 T. 17910/9000; 07.06.2016 T. 20994/6940 vb. (www.e-uyar.com)

³²⁴¹ **ALBAYRAK, H.** agm. s: 941 vd. – **ÇETİNEL, T.** age s: 78 – **TAŞ, K. H./KORKMAZ, Ö.** Tasarrufun İptali Davalarında Davacı Alacağının Muvazaalı Olduğu İddiası ve Bu İddianın Hukukun Temel Hak ve İlkeleri ile Bağlantısı (Fasikül Huk. Dr. C: 11, S: 111, Şubat/2019, s: 645 vd.)

³²⁴² Bknz: HGK. 26.03.1997 T. 15-890/127 (www.e-uyar.com)

³²⁴³ Bknz: 4. HD. 13.10.2021 T. 1798/6762 (www.e-uyar.com)

³²⁴⁴ Bknz: 4. HD. 12.10.2021 T. 14888/6631 (www.e-uyar.com)

³²⁴⁵ Bknz: 4. HD. 20.09.2021 T. 1281/5035 (www.e-uyar.com)

√ “İİK mad. 277 vd gereğince açılan tasarrufun iptali davalarında, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması gerektiği- Bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığı araştırılması gerektiğini”³²⁴⁶

√ “Davalı üçüncü kişinin ‘takip dayanağı bonoyu alacaklı ile borçlunun anlaşarak düzenlendiği’ iddiası üzerine, davacı-alacaklının beyanından, ‘alacağın gerçek bir alacak olmadığı’nun tespiti halinde, ‘tasarrufun iptali davasının ön koşul yokluğundan reddine ve davalılar lehine maktu vekalet ücretine karar verilmesi’ gerektiğini”³²⁴⁷

√ «Tasarrufun iptalini isteyen davacının açtığı takibin gerçek bir alacağa ilişkin olması gerektiği- Davacının alacağının asıl borçlu şirketin ticari kayıtlarında yer almadığı, ‘borçlu şirkette önceden sigortalı işçi olarak çalışan davacının gemi satışından elde ettiği gelirden borç verdiği’ iddiasının ilişkin iddiasının somut bilgi ve belgelerle ispatlamadığı anlaşıldığından, ablalarının banka kayıtlarında 1.000.000,00 USD’lk gemi satış parasının yatırıldığı ya da borç verilen para ile ilgili bir çıkış ve bilginin olmadığı anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasının ‘ön koşul yokluğundan reddine’ karar verilmesi ve davalılar lehine maktu vekalet ücreti takdir edilmesi gerektiğini»³²⁴⁸

√ «Davacının gerçek bir alacaklı, borçlunun da gerçek borçlu olmadığına anlaşılması halinde, tasarrufun iptali davasının, ‘önkoşul yokluğu’ nedeniyle reddine karar verilmesi gerektiğini»³²⁴⁹

√ «Tasarrufun iptali davasında, davalı-üçüncü kişinin, “davacının alacağının gerçek olmadığını” ileri sürmesi halinde, mahkemece davacı alacaklı ile davalı borçlu arasında gerçek bir borç ilişkisinin olup olmadığının incelenmesi gerektiğini- Davacı alacaklının ‘alacağının gerçek bir alacağa dayandığını ve bu nedenle taraf sıfatına sahip olduğunu ispatlaması gerektiğini- Tarafların, kendilerinin veya karşı tarafın delil olarak dayandıkları ve ellerinde bulunan tüm belgeleri mahkemeye ibraz etmek zorunda olduğu, belgeyi ibraz etmesine karar verilen tarafın, kendisine verilen sürede belgeyi ibraz etmemesi ve aynı sürede, delilleriyle birlikte ibraz etmemesi hakkında kabul edilebilir bir mazeret göstermemesi ya da belgenin elinde bulunduğunu inkar etmesi ve teklif edilen yemini kabul veya icra etmemesi, halinde, duruma göre belgenin içeriği konusunda diğer tarafın beyanının kabul edileceğini; bu hususun, mahkemece, davalı borçluya HMK. mad 220/3 uyarınca ihtar edilmesi ve davalının defterlerini ibraz etmemesi halinde yine bu maddeye göre bir değerlendirme yapması gerektiğini»³²⁵⁰

√ «Davacının, alacağın gerçek bir alacak olduğunu ispatlayamadığı ve yapılan bilirkişi incelemesinde de ‘alacak ile ilgili bir hususa rastlanılmadığı’ gerekçesi ile, ‘önşart yokluğundan açılan tasarrufun iptali davasının davanın reddine’ karar verileceğini»³²⁵¹

√ «Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.nun 277 md) bulunması gerektiğini»³²⁵²

3246 Bknz: 4. HD. 09.06.2021 T. 1298/2679 (www.e-uyar.com)

3247 Bknz: 4. HD. 26.05.2021 T. 1158/1733 (www.e-uyar.com)

3248 Bknz: 17. HD. 18.02.2020 T. 5545/1647 (www.e-uyar.com)

3249 Bknz: 17. HD. 09.12.2019 T. 3821/11646 (www.e-uyar.com)

3250 Bknz: 17. HD. 03.12.2019 T. 3921/11416 (www.e-uyar.com)

3251 Bknz: 17. HD. 06.11.2019 T. 1133/10255 (www.e-uyar.com)

3252 Bknz: 17. HD. 23.10.2019 T. 4452/9821 (www.e-uyar.com)

√ «Tasarrufun iptali davalarının görülebilirlik şartlarından birisinin de gerçek bir alacağın varlığı (tasarrufta bulunan kişinin borçlu olması) olduğunu- Gerçek bir borç yoksa alacak da söz konusu olamayacağından iptal davasının dinlenmesinin mümkün olmayacağını- Davalılar alacaklı davacının alacağının gerçek olmadığını savunmuş, yargılama boyunca davacı alacaklı alacağın dayanağı konusunda bir açıklama yapılmamış ve davalı üçüncü kişinin tanığı aynı zamanda borçlu şirket ortağı ifadesinde “kendisinin ve kardeşinin borçlu şirket ortağı oldukları, üçüncü kişinin öz yeğenleri olduğunu, dava konusu kağıt fabrikası binasını sattıklarını ve başka bir yere taşındıklarını, ancak satılan yerin daha sonra kıymetlendiğini, davacıya bildiği kadarı ile borcu olmadığı” yönündeki beyanı karşısında davanın reddine ilişkin mahkeme kararının yerinde olduğunu»³²⁵³

√ «Tasarrufun iptaline ilişkin davasında tacir olan davalı alacaklı ve borçlunun ticari defterleri üzerinde konuşan uzman bilirkişi aracılığı ile inceleme yapılarak takip konusu bonoya dayalı bir alacağın gerçekte var olup olmadığını tespiti gerektiğini»³²⁵⁴

√ «Tasarrufta bulunanın, alacaklıya gerçek bir borcu olmadığı iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf sahibinin öncelikle borçlu sıfatı çözümlenmesi gerektiğini, bu nedenle, üçüncü kişi-davalının, borcun gerçek olmadığı iddiası ve muvazaanın varlığı yönündeki savunmasının araştırılmasında zorunluluk bulunduğunu»³²⁵⁵

√ «Davalı üçüncü kişiler, asli müdahilin takip konusu alacağının gerçek olmadığını ileri sürdüklerinden bu iddianın ön sorun olarak incelenip değerlendirilmesi gerektiği; takibin kambiyo hukukuna ilişkin olmasına ve kesinleşmesinin alacağın gerçek olmadığı iddiasının incelenmesine engel olmadığını»³²⁵⁶

√ «3. kişi vekilleri, “takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığı”nı ileri sürdüğünden, mahkemece bu savunma üzerinde durularak davacı vekilinden bu yöndeki açıklamaları ve delillerinin sorulması, özellikle takip konusu senedin vade tarihi, davacı ile borçlu davalının akraba-arkadaş, kapı komşusu olup olmadığı da göz önünde bulundurularak davacı vekilinin bildireceği deliller ile davalılar 3. kişi vekilleri tarafından bildirilen delillerin tamamının toplanması, gerektiğinde davacı ve davalı borçlunun takip konusu senedin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında zabıta araştırması yaptırılması, banka kayıtları, vergi ve ticaret sicil kayıtları istenerek tarafların ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması toplanacak tüm delillerin birlikte değerlendirilmesi ve ön koşulların bulunması halinde ise davanın esası yönünden İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerektiğini»³²⁵⁷

√ «Tasarrufun iptali davalarının kabulü için dava dayanağı takibin gerçek bir alacağa ilişkin olması gerektiği- Mahkemece dava dışı (borçlunun ortağı olduğu) Ltd. Şti ticari defterleri üzerinde inceleme yapılarak takip konusu senet borcunun var olup olmadığı ve neye ilişkin olduğu tespit edilerek, davacının anılan şirkette sigortalı işçi oluşu ve diğer delille birlikte değerlendirilerek alacağın gerçekliğinin araştırılması gerektiğini»³²⁵⁸

√ «Her iki davanın da görülebilmesi için diğer dava koşullarının yanında davacının borçludan olan alacağının gerçek bir alacak olması gerektiğini»³²⁵⁹

³²⁵³ Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 13103/5606 (www.e-uyar.com)

³²⁵⁴ Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 7423/5597 (www.e-uyar.com)

³²⁵⁵ Bknz: 17. HD. 19.02.2019 T. 1554/1781 (www.e-uyar.com)

³²⁵⁶ Bknz: 17. HD. 15.05.2018 T. 3037/5045 (www.e-uyar.com)

³²⁵⁷ Samsun BAM 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55 (www.e-uyar.com)

³²⁵⁸ Bknz: 17. HD. 19.12.2017 T. 4594/11844 (www.e-uyar.com)

³²⁵⁹ Bknz: 17. HD. 19.12.2017 T. 18804/11841 (www.e-uyar.com)

√ «Tasarrufun iptali davalarında, alacağın gerçek bir alacak olması gerektiğinden, tasarrufun iptali davasının gerçek olmayan alacaklar için dinlenmeyeceğini»³²⁶⁰

√ «Tasarrufun iptali koşullarından birinin de, ‘dava dayanağı takibin gerçek bir alacağa ilişkin olması’, olduğunu»³²⁶¹

√ «1941 doğumlu ticaretle uğraşmayan ev hanımı borçlunun kiracısından 20.000,00 TL borç alıp senet vermesini gerektirecek hukuki ilişki net olarak ortaya konulmadığı gibi, hasta olduğu için ihtiyaç duyduğu ve bu nedenle borç aldığı iddiası inandırıcılıktan uzak olup, yargılama sırasında alacağın bu kez borçlunun damadına tahsil edilmemesi halinde rücu edilmeme koşulu ile temlik edilmesi de yaşam deneyimlerine aykırı olduğundan alacağın gerçek olduğundan söz edilemeyeceği ve bu durumda “davalıların anne-kız olmaları nedeni ile aralarındaki tasarrufun bağış niteliğinde olduğu ve ivazlar arasında oransızlık olduğundan” bahisle davanın kabulüne karar verilmesinin isabetsiz olduğunu»³²⁶²

√ «Mahkemece davalı üçüncü kişinin “takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığı” yönündeki savunması üzerinde durulmamasının hatalı olduğunu- Mahkemece, davalının bu yöndeki savunması doğrultusunda davacı ve davalı delillerinin toplanması, gerektiğinde takip onuşu alacaklı ve borçluların banka hesap hareketleri, ticari ve vergi kayıtları istenerek ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması, Savcılığın takip konusu senetle ilgili yürütülen hazırlık dosyası; dava açılmış ise dava dosyası, ticaret mahkemesi dava dosyasının sonucunun beklenmesi ve tüm delillerin birlikte değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»³²⁶³

√ «Tasarrufun iptali davasında, tacir olan ve ticari defter tutmak zorunda olan davalı borçlu şirketin ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak dava dayanağı takip dosyasındaki senetlerin dayanağı ve dolayısı ile alacağın gerçekliği araştırılarak muvazaalı alacak olup olmadığı toplanan delillere göre değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»³²⁶⁴

√ «Tasarrufun iptali davasında, davalı 3. kişinin ‘alacağın gerçek olmadığı’ yönündeki savunması üzerinde durularak, özellikle takip konusu senetlerin vade tarihi davacı ile borç şirket temsilcisinin hemşeri olması da gözönünde bulundurularak, davacı vekilinin bildireceği deliller ile davalı 3. kişi vekili tarafından bildirilen delillerin tamamının toplanarak, gerektiğinde davacı ve davalı borçlunun takip konusu senetlerin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında zabıta araştırması yaptırılıp, banka kayıtları, vergi ve ticaret sicil kayıtları istenerek tarafların ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılıp toplanacak tüm delillerin birlikte değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»³²⁶⁵

√ «Basit yargılama usulüne tabi olan tasarrufun iptali davasında, adli tatil süresince temyiz süresinin işlemeyeceğini- Davalı üçüncü kişi dava dayanağı alacağın gerçek olmadığı iddiasında bulunduğu, mahkemece bu husus üzerinde durulması gerektiği- Davalı borçlu ile üçüncü kişi şirket arasında organik bağ olduğu, dava konusu taşınmazın satışından sonra borçlunun organik bağ içinde olunan diğer şirket ortaklığından ayrıldığı satıştan sonra ancak dava dayanağı takipten önce aralarında

3260 HGK. 15.11.2017 T. 17-2361/1371 (www.e-uyar.com)

3261 Bknz: 17. HD. 31.05.2017 T. 254/6191 (www.e-uyar.com)

3262 Bknz: 17. HD. 14.03.2017 T. 2363/2732 (www.e-uyar.com)

3263 Bknz: 17. HD. 07.03.2017 T. 10146/2457 (www.e-uyar.com)

3264 Bknz: 17. HD. 28.02.2017 T. 11975/2134 (www.e-uyar.com)

3265 Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23545/1450 (www.e-uyar.com)

uyuşmazlık çıktığı ve davaların bulunduğu, takip dayanağı 900.000 USD olarak büyük miktardaki borcun 30.05.2008 tarihinde verilmiş olmasına rağmen senedin vadesinin 30.12.2011 tarihine verildiği, alacaklı tarafından dava konusu taşınmazın tapu kayıtlarının istendiği anlaşıldığından, mahkemece, davacı alacaklının takip konusu bononun düzenlendiği 30.05.2008 tarihinde 900.000 USD elden borç verebilecek mali duruma sahip olup olmadığı kolluk aracılığı ile araştırılması, davacının şirketi var ise bu şirket kayıtlarında böyle bir alacak borç ilişkisinin varlığı ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak, alacağın gerçek olup olmadığının tespiti gerektiğini- Mahkemece, alacağın gerçek olmadığı tespit edilirse, davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini»³²⁶⁶

√ «Borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olmasının, her zaman takip konusu alacağın gerçek bir alacak, yani davacının gerçekten alacaklı, borçlunun da gerçekten borçlu olduğunu göstermeyeceğini, davacının gerçekten alacaklı olup olmadığını mahkemece re'sen değerlendirilmesi gerektiğini- Mahkemece, borçlu şirket ile davacı alacaklı arasındaki takip konusu çek düzenlenmesini gerektirecek bir alacak borç ilişkisinin bulunup bulunmadığı, gerekirse tacir olan borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak, alacağın gerçek olduğunun tesbiti halinde, aciz hali var ise şimdiki gibi davanın kabulüne, aksi durumda davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»³²⁶⁷

√ «Tasarrufun iptali davalarında takip konusu davacının alacağının gerçek olması gerektiğini- Gerçek bir alacak olmadığından, davanın ön koşulu yokluğundan reddine karar verilmesi halinde, maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiğini»³²⁶⁸

√ «Haciz tutanağının İİK. mad. 105 kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde olduğunu; iptali istenen tasarrufun ise takip konusu alacaklardan sonra yapıldığını; alacağın gerçek olduğu, davanın süresinde açıldığını; dolayısıyla dava ön koşullarının gerçekleştiğini; davalıların kardeş olması nedeniyle dava konusu tasarrufun İİK. mad. 278/3-1, 280/1 ve borca mahsuben devredilmesi nedeniyle İİK. mad. 279 gereğince iptale tabi olması nedeniyle dava konusu taşınmazın satışına ilişkin tasarrufun davacının alacak ve ferileriyle sınırlı olarak iptaline karar verilmesi gerektiğini»³²⁶⁹

√ «Tasarrufun iptali istemine ilişkin davada, davanın dinlenebilmesi için davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenilen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması gerekeceğini- Tasarrufun iptali davalarında vekalet ücretinin takibe konu alacak ile tasarrufun değerinden hangisi az ise o miktar esas alınmak suretiyle nisbi tarifeye göre hesaplanması gerekirken taşınmazın gerçek değeri tespit edilmeksizin fazla miktar üzerinden vekalet ücretine hükmedilmesi de doğru olmayacağını»³²⁷⁰

√ «Davalı borçlu alacağın gerçek olmadığını iddia etmişse de, bu konuda açtığı itiraz ve takibin iptali davasının icra mahkemesince reddedildiği ve borçlu tarafından açılmış menfi tespit davası bulunmadığından, senede dayalı yapılan icra takibinin kesinleştiği ve alacağın gerçek olduğu, haciz tutanağının İİK. mad. 105 kapsamında ‘geçici aciz belgesi’ niteliğinde olduğu, iptali istenen tasarrufun ise takip konusu alacaklardan sonra yapıldığı ve davanın süresinde açıldığı anlaşıldığından, tasarrufun iptali

³²⁶⁶ Bknz: 17. HD. 07.06.2016 T. 20994/6940 (www.e-uyar.com)

³²⁶⁷ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282 (www.e-uyar.com)

³²⁶⁸ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 10582/6278 (www.e-uyar.com)

³²⁶⁹ Bknz: 17. HD. 23.02.2016 T. 10575/2094 (www.e-uyar.com)

³²⁷⁰ Bknz: 17. HD. 28.01.2016 T. 7479/1060 (www.e-uyar.com)

davasının ön koşullarının gerçekleşmiş olduğunu- Davalı üçüncü kişinin borçlunun kayıbiraderi olduğu ve aralarında alacak borç ilişkisi bulunduğu, ayrıca dava konusu taşınmazların kısmen alacağa mahsuben devredilmiş olması nedeniyle dava konusu tasarrufların İİK. mad. 278/3-1, 279/1 ve 280/1 gereğince iptale tabi olduğunu»³²⁷¹

√ «Davacı alacaklı, borçlunun nişanlısının annesi olduğu ve paranın kuyumcu olan borçluya elden verildiği iddia edilirken, davalı üçüncü kişinin, alacağın gerçek olmadığını senedin sonradan düzenlendiğini ileri sürdüğü, öte yandan, dosya kapsamından borçlu ve taşınmazın ilk maliki babası arasında bu taşınmazın satışı ile ilgili olarak arasında husumet olduğu, karşılıklı olarak sürekli uyuşmazlık içinde bulunduğu, bu durumda, mahkemece yapılacak işin, kuyumcu olan borçlunun ticari defterlerinde senedin düzenlendiği tarihte bu miktar bir para girişi olup olmadığı, alacağın gerçek olup olmadığı araştırılarak toplanan ve toplanacak deliller birlikte değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar vermekten ibaret olduğunu»³²⁷²

√ «Tasarrufun iptali davalarında alacaklıya alacağını tahsil imkanı sağlanırken, alacaklının alacağının şeklen varlığı değil, gerçekliğinin de amaçlandığının gözardı edilmemesi gerektiğini- Davalı üçüncü kişi, ‘davacı alacaklının borçluya, 400.000 TL ödünç para verecek kadar ekonomik gücü olmadığını, borçlu ile aralarında husumet olması nedeniyle icra takibinin başlatıldığını’ belirterek ‘alacağın muvazaalı olduğunu’ iddia ettiğinden, mahkemece gerekirse davacının alacağının dayanağının da açıklattırılarak takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı tartışılarak oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerektiğini»³²⁷³

√ «Davalı-borçlunun borçlu bulunmadığının tespitine dair verilen menfi tespit kararı kesinleşmiş olduğundan, tasarrufun iptali davasına bakan mahkemece ‘davacının gerçek bir alacağının bulunmaması’ nedeniyle davanın reddine karar verilmesi gerektiğini»³²⁷⁴

√ «Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığının tespiti amacıyla ceza dosyası ile asliye hukuk mahkemesi dava dosyasının incelenmesi, tüm delillerin birlikte değerlendirilmesi, takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmaması halinde davanın önkoşul yokluğundan reddine; aksi halde yani takip konusu alacağın gerçek bir alacak olduğunun belirlenmesi halinde iptal koşullarının değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»³²⁷⁵

√ «Mahkemece, temlikin dayanağını oluşturan alacak borç ilişkisinin varlığı ve gerçekliği araştırılarak, sonucuna göre temlik işleminin iptaline veya iptal talebinin reddine karar verilmesi gerekeceğini»³²⁷⁶

√ «İptal davasının dinlenebilmesi için öncelikle davacının gerçek bir alacaklı bulunması gerektiğini- Davalılar ‘dava konusu alacakların gerçek bir alacak olmadığını, takip konusu bonoların muvazaalı düzenlendiğini, zamanaşımına uğrayan bonolar nedeniyle yapılan icra takiplerine borçlunun itiraz etmediğini, davayı kabul ettiğini, bu konuda borçlu ile abileri arasında ceza soruşturması bulunduğunu’ belirterek ‘takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığı’ni savunmuş olduğundan, bu konudaki delillerinin toplanması ve sonucuna göre karar verilmesi gerekeceğini»³²⁷⁷

³²⁷¹ Bknz: 17. HD. 26.01.2016 T. 8807/933 (www.e-uyar.com)

³²⁷² Bknz: 17. HD. 24.11.2015 T. 4375/12653 (www.e-uyar.com)

³²⁷³ Bknz: 17. HD. 13.10.2015 T. 2595/10520 (www.e-uyar.com)

³²⁷⁴ Bknz: 17. HD. 15.06.2015 T. 8803/8659 (www.e-uyar.com)

³²⁷⁵ Bknz: 17. HD. 01.06.2015 T. 19404/8009 (www.e-uyar.com)

³²⁷⁶ Bknz: 17. HD. 25.05.2015 T. 1534/7639 (www.e-uyar.com)

³²⁷⁷ Bknz: 17. HD. 12.05.2015 T. 21042/7303 (www.e-uyar.com)

√ «Dava konusu hisse senetlerinin rayiç bedelle borçlu tarafından davalı holdinge devredildiği bilirkişi raporu ile belirlenmiş ise de gerek davalı holding vekilinin savunması, gerekse davalı holdingin ortakları ve yönetim kurulu üyeleri (borçlunun ailesine alt şirket) ile borçlu arasındaki yakın akrabalık bağının varlığı nedeniyle davalı 3. kişi holdingin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle dava konusu tasarrufun İİK. 280/1. madde gereğince iptale tabi olduğu, ancak dava koşulları yönünden dosya incelendiğinde, davacının alacağıın 9.3.2009-21.7.2009 tarihleri arasında düzenlenen altı adet bonoya dayalı olduğu, borçlu hakkındaki 2010/6470 ve 2010/6471 sayılı takip dosyalarının kesinleştiği, kati aciz belgelerinin sunulduğu, iptali istenen tasarrufların takip konusu borçtan sonra yapıldığı anlaşılmalı birlikte davalı 3. kişi holding vekili takip konusu alacağıın gerçek bir alacak olmadığını savunduğundan mahkemece adı geçen davalının bu yöndeki savunmasının mevcut delillere göre değerlendirilmesi, alacağıın gerçek olduğunun belirlenmesi halinde dava konusu tasarrufların davalının takip konusu alacak ve ferileriyle sınırlı olarak İİK. 280/1. madde gereğince iptaline; aksi takdirde yani takip konusu alacağıın gerçek bir alacak olmadığını belirlenmesi halinde ise davanın önşart yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini»³²⁷⁸

√ «Davacının gerçekte alacaklı olup olmadığının tespiti amacıyla, borcun doğumuna ilişkin 3. kişilerce ileri sürülen savunmanın üzerinde durulması, bu konuda davacı ve davalı 3. kişilerin bildirdiği ve bildireceği delillerin toplanması, maddi hasarlı kaza ile ilgili müracaat tutanağı ve anılan tutanağa dayalı olarak yapılan işlemlere ait belgeler, tarafların sosyal ve ekonomik durumları, banka kayıtları celp edilerek, gerektiğinde davacının ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi de yaptırılması, takip konusu alacağıın gerçek bir alacak olup olmadığı, gerçek bir alacak ise borcun doğum tarihinin tespiti ile sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»³²⁷⁹

√ «Takip konusu borcun davacı ile borçlu arasındaki ne tür bir ilişkiden ve ne zaman doğduğu konusunda davacıya delillerini sunması için süre verilmesi, bildireceği delillerin toplanması taraflar arasındaki borca ilişkin temel ilişkinin tasarruf tarihinden önce doğduğunun davacı tarafından ispatlanması halinde, davanın esasına girilerek dava konusu tasarrufun İİK 277, 278, 279, 280 maddeler gereğince iptale tabi olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiğini- İİK. mad. 277 vd. uyarınca açılan tasarrufun iptali istemine ilişkin davada, takip konusu alacağıın gerçek bir alacak olup olmadığının tespiti için ceza dosyası ve icra takip dosyasının incelenmesi gerektiğini»³²⁸⁰

√ «İİK. mad. 277 vd. gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağıının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.nun 277 md) bulunması gerektiğini»³²⁸¹

√ «Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için davacının alacağıının gerçek bir alacak olması gerektiğini- Mücerret borç ikrarı olarak düzenlenen bononun ileriye yönelik olarak tanzim edilmesi mümkün olduğu gibi geriye yönelik olarak da düzenlenmesi mümkün olduğu, borcu doğuran ilişkinin mevcudiyetine yönelik diğer delillerin de birlikte nazara alınması gerektiği, bononun vade tarihi ile takip tarihi arasında 11 ay gibi bir zaman aralığı bulunması ve davalı borçlunun, ceza soruşturmalarından ve hukuk davalarından da anlaşıldığı üzere taşınmazı geri alma ya da satış bedeline ek bir

³²⁷⁸ Bknz: 17. HD. 05.05.2015 T. 19250/6671 (www.e-uyar.com)

³²⁷⁹ Bknz: 17. HD. 05.05.2015 T. 20593/6680 (www.e-uyar.com)

³²⁸⁰ Bknz: 17. HD. 05.05.2015 T. 21092/6686 (www.e-uyar.com)

³²⁸¹ Bknz: 17. HD. 17.02.2015 T. 15483/2855 (www.e-uyar.com)

para elde etmeye yönelik olarak işbu davanın temelini oluşturan takipteki bononun tanzimi ile gerçek olmayan bir borç altına girdiği anlaşıldığından davanın reddi gerektiğini»³²⁸²

√ «Tasarrufun iptali davalarında davacı alacaklının, davalı borçludaki alacağının gerçek bir alacak olması koşulu ile borcun (davacının alacağının) iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olmasının davanın ön koşulları olduğunu- Tasarrufun iptali davasının önkoşul yokluğu nedeniyle reddi halinde, davalı lehine maktu vekalet ücreti takdiri gerekeceğini»³²⁸³

√ «Tasarrufun iptali istemine ilişkin davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması gerekeceği, alacaklı borçlu hakkında ihtiyati haciz kararı üzerine takibe geçmediğinden takibin geçersiz hale geldiği, davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verileceğini»³²⁸⁴

√ «Gerçek bir alacağı bulunan alacaklıya borçlunun bir başkasından olan para alacağını temlik etmesinin ticari örfe dayalı geçerli bir ödeme aracı olduğunu- Davalılar arasındaki ticari ilişkinin temliklerin yapıldığı sıradaki miktarı, kimin alacaklı olduğu giderek yapılan temliklerin alacak durumu ile münasip olup olmadığı hususları tarafların ticari defterleri üzerinde yaptırılacak bilirkişi incelemesi ile açıklığa kavuşturularak oluşacak sonuca göre tasarrufun iptali davasında bir hüküm kurulması gerekeceğini»³²⁸⁵

√ «Tasarrufun iptali davalarının koşullarından birinin de kesinleşmiş gerçek bir alacağın varlığı olduğunu- Menfi tesbit davası sonucu bakiye kalan alacak yönünden tasarrufun iptali davasının esasa girilmesi gerektiğini»³²⁸⁶

√ “Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, “davacının borçludaki alacağının gerçek olması”, “borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması”, “iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması” ve “borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması” gerektiğini, bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK.’nin 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerekeceğini”³²⁸⁷

√ «Alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı ve borcun doğum tarihi hususunda yeterli araştırma yapılarak ve açılan ceza davasının da sonucu beklenerek bir karar verilmesi gerekeceğini»³²⁸⁸

√ «Tasarrufun iptali davalarında, davalı borçlu ile davacı arasındaki alacağın gerçek olmadığını ileri sürülmesi halinde bu hususun araştırılmasının zorunlu olduğu zira alacaklının gerçek bir alacağının olmadığı hallerde tasarrufun iptali davasının dinlenmesine imkan bulunmadığını»³²⁸⁹

√ «Davacının takip konusu alacağın gerçek bir alacak olduğunu kanıtlayamadığı, edimler arasındaki nispetlilik iddiasının yerinde olmadığı, dava dilekçesinde ileri sürülen diğer koşulların gerçekleştiğine ilişkin iddianın da kanıtlanamadığı gerekçesiyle

³²⁸² Bknz: 17. HD. 19.01.2015 T. 19782/436 (www.e-uyar.com)

³²⁸³ Bknz: 17. HD. 23.12.2014 T. 8622/19259 (www.e-uyar.com)

³²⁸⁴ Bknz: 17. HD. 25.11.2014 T. 8007/16833 (www.e-uyar.com)

³²⁸⁵ Bknz: 17. HD. 25.11.2014 T. 6331/16831 (www.e-uyar.com)

³²⁸⁶ Bknz: 17. HD. 27.10.2014 T. 10344/14415 (www.e-uyar.com)

³²⁸⁷ Bknz: 17. HD. 27.05.2014 T. 2571/8414 (www.e-uyar.com)

³²⁸⁸ Bknz: 17. HD. 08.05.2014 T. 2942/7251 (www.e-uyar.com)

³²⁸⁹ Bknz: 17. HD. 06.05.2014 T. 6344/7114 (www.e-uyar.com)

davanın reddine karar verilmesinin isabetli olduğunu- Dava, önkoşul yokluğu nedeniyle reddedildiğinden kendisini vekille temsil ettiren davalı yararına maktu vekalet ücreti takdiri gerekirken nispi vekalet ücreti takdirinin doğru olmadığını»³²⁹⁰

√ «Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için; “davacının borçludaki alacağıın gerçek olması”, “borçlu hakkındaki icra takibini keskinleşmiş olması”, “iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması” ve “borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması” gerektiği; bunların tasarrufun iptali davasının “önkoşulları” olduğunu»³²⁹¹

√ «Tasarrufun iptali davalarında, davacının gerçekten ‘alacaklı’ olup olmadığını mahkemece resen değerlendirilmesi gerektiğini- Teminat ve tahsil amacıyla verilen dava konusu çekler nedeniyle davacının alacağı ‘gerçek bir alacak’ sayılmayacağından, açılan olumsuz tespit davasının önkoşul yokluğu nedeniyle reddine karar verilmesi gerekeceğini»³²⁹²

√ «Tasarrufun iptali davasının görülebilirlik şartlarından birisinin ‘alacağın varlığı’ diğer söyleyişle ‘tasarrufta bulunan kişinin borçlu olması’ bir diğeri de ‘alacağın aciz vesikasına bağlanmış olması’ olduğu; bu özelliği nedeniyle aciz nedenine dayalı tasarrufun iptali davasında davalı 3. kişinin ‘aciz belgesine dayanan alacağın gerçekte olmadığını’ iddia ve ispat edebileceği, çünkü bunun dava şartlarından olduğu, eğer tasarrufta bulunanın, alacaklıya gerçek bir borcu olmadığı iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf sahibinin ‘borçlu sıfatı’ nın çözümlenmesi gerektiği, bu nedendir ki 3. kişi davalının ‘borcun gerçek olmadığı’ iddiasının ve ‘muvazaanın varlığı’ yönündeki savunmasının mahkemece incelenmesi gerektiği, eğer gerçek bir borç yoksa alacak da söz konusu olmayacağından, iptal davasının dinlenmesinin mümkün olmayacağı, tasarrufun iptali davalarında alacaklıya, alacağını tahsil olanağı sağlanırken, bu alacaklının alacağının şeklen varlığını değil, gerçekliğinin amaçlandığının gözardı edilmemesi gerektiğini»³²⁹³

√ «Tasarrufun iptali davasında öncelikle davacının borçludan gerçek bir alacağının bulunması ve yapılan tasarrufun da alacaklılardan mal kaçırma amacına yönelik olması gerekeceği, bu nedenle davacı ile borçlu davalının mali durumlarının araştırılarak, borcun doğum tarihinde aralarında bu denli bir para alışverişinin olup olmayacağını ve borcun gerçek olup olmadığının belirlenmesi gerekeceğini»³²⁹⁴

√ «Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için; alacaklının borçluda gerçek bir alacağının olması gerektiğini- tasarrufun iptali davasında, davalı 3. kişinin ‘aciz belgesine dayanan alacağın gerçekte olmadığını’ iddia ve ispat edebileceği, çünkü dava şartlarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin ‘borçlu’ olması gerektiği, eğer tasarrufta bulunanın alacaklıya gerçek bir borcunu olmadığı iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf sahibinin öncelikle borçlu sıfatının çözümlenmesi gerekeceği, bu nedendir ki, 3. kişi davalının borcun gerçek olmadığı iddiası ve muvazaanın varlığı yönündeki savunmasının araştırılmasında zorunluluk bulunduğu, bu davalarda alacaklıya alacağını tahsil olanağı sağlanırken, bu alacaklının alacağının şeklen varlığının değil, gerçekliğinin amaçlandığının gözardı edilmemesi gerektiği, sonuç olarak tasarrufun iptali davasının görülebilirlik şartlarından birisi olan ‘alacağın varlığının gerçek olması’ hususunun araştırılmasında zorunluluk bulunduğunu»³²⁹⁵

³²⁹⁰ Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 3483/5953 (www.e-uyar.com)

³²⁹¹ Bknz: 17. HD. 24.02.2014 T. 16901/2405 (www.e-uyar.com)

³²⁹² Bknz: 17. HD. 21.01.2014 T. 19964/669 (www.e-uyar.com)

³²⁹³ Bknz: 17. HD. 16.01.2014 T. 15104/446 (www.e-uyar.com)

³²⁹⁴ Bknz: 17. HD. 05.11.2013 T. 11822/15085 (www.e-uyar.com)

³²⁹⁵ Bknz: HGK. 23.10.2013 T. 17-224/1478 (www.e-uyar.com)

√ «Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için; “davacının borçludaki alacağının gerçek olması”, “borçlu hakkındaki icra takibini kesinleşmiş olması”, “iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması” ve “borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması” gerektiği, bu koşulların davanın “ön koşulu” olduğunu»³²⁹⁶

√ «Tasarrufun iptali davalarında görülebilirlik şartlarından birisinin ‘gerçek bir alacağın varlığı’ diğer bir anlatımla tasarrufta bulunan kişinin gerçekten ‘borçlu’ olması gerektiğini; eğer gerçek bir ‘borç’ yoksa ‘alacak’ da söz konusu olmayacağından, iptal davasının dinlenmesinin mümkün olmayacağını, bu nedenle bu tür davalarda davalıların ‘alacağın gerçek olmadığını’ iddia ve ispat edebileceklerini- Alacaklı tarafından takip konusu yapılan senette tahrifat yapıldığı iddiası üzerine açılan ceza davası sonucunun, tasarrufun iptali davasında bekletici mesele yapılması gerekeceğini»³²⁹⁷

√ «Tasarrufun iptali davasının önkoşullarının ‘takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğması’, ‘alacağın gerçek bir alacak olması’, ‘borçlu hakkındaki takibin kesinleşmiş olması’ ve ‘borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesini bulunması’ olduğunu- Tasarrufun iptali davalarında davalı borçlu ile davacı arasındaki alacağın gerçek alacak olmadığını ileri sürülmesi halinde bu hususun araştırılması gerektiğini, zira alacaklının gerçek bir alacağının bulunmadığı hallerde, tasarrufun iptali davasının dinlenmesine imkan bulunmadığını- Borçlunun, ‘takibe konu senedin sahte olarak alacaklı tarafından icra takibine konduğu’ iddiası ile suç duyurusunda bulunduğu ve icra ceza mahkemesince alacaklı aleyhine mahkûmiyet hükmü kurulduğu görüldüğünden, ceza dosyasının celbi ile davacı alacağının gerçek bir alacak olup olmadığı konusunda değerlendirme yapılması gerektiğini»³²⁹⁸

√ «Tasarrufun iptali davasında, davacı alacaklı ile davalı borçlu arasındaki ilişkinin ne olduğunun ve alacağın muvazaalı olup olmadığının üzerinde durularak (araştırılarak) varılacak sonuca göre uyumsuzluğun çözümlenmesi gerekeceğini»³²⁹⁹

√ «Alacaklının gerçek bir alacağının bulunmadığı hallerde tasarrufun iptali davasının dinlenemeyeceğinden, davacı ile borçlunun oğlunun bahsedilen şirkette birlikte çalışıp çalışmadıkları, takip dayanağı bononun hangi gerekçe ile ne zaman davacıya verildiği hususları üzerinde durularak hasıl olacak duruma göre bir karar verilmesi gerekeceğini»³³⁰⁰

√ «İtirazın iptali davası sonucunda davanın kabulüne karar verilerek takibin kesinleşmiş olması halinde dahi, tasarrufun iptali davasındaki davacı-alacaklının alacağın gerçek bir alacak olup olmadığını- muvazaaya dayanıp dayanmadığının- araştırılması gerekeceğini»³³⁰¹

√ «İİK.nun 277 vd maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin ‘borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu’ ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceğini, çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin ‘borçlu’ durumunda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten ‘alacaklı’ sıfatını taşıması gerektiğini»³³⁰²

3296 Bknz: 17. HD. 24.09.2013 T. 8620/12713 (www.e-uyar.com)

3297 Bknz: 17. HD. 06.06.2013 T. 3904/8424 (www.e-uyar.com)

3298 Bknz: 17. HD. 30.05.2013 T. 6432/8055 (www.e-uyar.com)

3299 Bknz: 17. HD. 20.05.2013 T. 3894/7243 (www.e-uyar.com)

3300 Bknz: 17. HD. 13.11.2012 T. 602/12443 (www.e-uyar.com)

3301 Bknz: HGK. 19.09.2012 T. 3-101/597 (www.e-uyar.com)

3302 Bknz: 17. HD. 11.04.2012 T. 1729/4537 (www.e-uyar.com)

√ «Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için öncelikle davacının davalı borçluda gerçek bir alacağının bulunması, diğer bir anlatımla, tasarrufta bulunan kişinin gerçekten ‘borçlu’ olması gerektiğinden davalı borçlu tarafından, davacı alacaklıya karşı açıldığı bildirilen dava konusu senetlerle ilgili menfi tespit davasının kesinleşmesi beklenerek alacağın gerçek bir alacak olup olmadığının belirlenip sonucuna göre bir karar verilmesi gerekeceğini»³³⁰³

√ «İİK.nun 277 vd maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin “borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu” ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceği, çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin “borçlu” durumunda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten “alacaklı” sıfatını taşıması gerektiğini»³³⁰⁴

vurgulamıştır...

VI- İptal davasının sonuçları İİK.’nin 283. maddesinde düzenlenmiştir.

İptal davası sabit olduğu (kazanıldığı) takdirde, davacı, dava konusu mal üzerinde, sanki o mal hala borçlunun malvarlığında (mülkiyetinde) imiş gibi, cebri icra yolu ile hakkını (alacağını) almak yetkisini elde eder. Dava konusu mal, «iptal kararı» ile borçlunun mülkiyetine (malvarlığına) dönmez.³³⁰⁵ Üçüncü kişi yine «malik» olmakta devam eder.³³⁰⁶ Bu husus, iptal davasının *aynî* bir dava olmayıp, *kişisel* bir dava olmasının sonucudur.³³⁰⁷

Kazanılan iptal davasının konusu *taşınmaz* ise, -yani; alacaklı tarafından, sahip olduğu taşınmazı (taşınmazları) üçüncü kişilere devretmiş olan borçlulara karşı, bu devir işlemlerinin iptali için «tasarrufun iptali davası» açılmış ise- alacaklı; «davalı-üçüncü kişi üzerindeki kaydın düzeltilmesine -iptal ve teşcile- gerek kalmadan o taşınmazın haczini ve satışını» isteyebilir.^(*)³³⁰⁸ Bu nedenle, satış işlemine konu yapılan taşınmaz hakkında açılan iptal davalarında, iptal isteminin yerinde görülmesi halinde mahkemece;

«‘Satış işleminin (tasarrufunun) iptaline’ ilişkin tasarrufun iptali davaları sonucunda, davanın kabulü halinde mahkemece ‘davalı üçüncü kişi üzerindeki tapu kaydının iptaline ve taşınmazın tekrar borçlu adına tesciline’ (eski hale getirilmesine) taşınmazın önceki maliklere döndürülmesine’ ya da daha kısa olarak ‘tapunun iptaline’ şeklinde»

³³⁰³ Bknz: 17. HD. 31.03.2011 T. 6372/2899 (www.e-uyar.com)

³³⁰⁴ Bknz: 17. HD. 01.07.2010 T. 2225/6230 **Aynı doğrultuda** Bknz: 17. HD. 11.07.2012 T. 5955/8883; 11.04.2012 T. 1729/4537; 02.02.2010 T. 9029/703; 07.04.2004 T. 4841/2160; 29.01.2009 T. 3815/258; 18.01.2009 T. 8764/17; 30.10.2007 T. 4356/3297; HGK. 19.06.2002 T. 15-495/528; 26.02.1997 T. 15-890/127; 15. HD. 18.06.1996 T. 3294/342; HGK. 09.03.1997 T. 13-288/234; 13. HD. 27.02.1979 T. 5645/878; 30.04.1976 T. 5638/3529 vb. (www.e-uyar.com)

³³⁰⁵ Bknz: 12. HD. 10.12.2015 T. 17105/31231; 16.06.2015 T. 11663/1672; 26.05.2014 T. 12621/15005; 18.10.2012 T. 21675/30215; 10.04.2012 T. 30240/11673 vb. (www.e-uyar.com)

³³⁰⁶ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. İİK. Şerhi, Cilt: 11, s: 18658 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4306

³³⁰⁷ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. age. Cilt: 11, s: 18660 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age. C: 3, s: 4309 vd.

(*) **EROĞLU, O.** Muvazaa Davalarında İİK.m. 282/1’in Kıyasen Uygulanması (Terazi Huk. Der. S: 137, Ocak/2018, s: 14-34)

³³⁰⁸ Bknz: 17. HD. 02.05.2017 T. 3681/4921; 17.04.2017 T. 3407/4165; 16.03.2017 T. 21450/3705; 22.11.2016 T. 20871/10761; 08.11.2016 T. 19318/10238; 18.10.2016 T. 17449/9073; 11.10.2016 T. 17076/8800; 24.05.2016 T. 12160/6293; 17.05.2016 T. 14579/6009; 19.04.2016 T. 2560/5017; 05.04.2016 T. 20578/4259; 08.02.2016 T. 18704/1197; 02.02.2016 T. 6331/1184; 15.04.2013 T. 10728/5449; 15. HD. 14.04.2003 T. 986/1956; 25.05.1998 T. 1847/1925 vb. (www.e-uyar.com)

karar verilmeyip, « ‘...tapu hissesinin iptali ile borçlu adına tesciline’ değil, ‘dava konusu tasarrufun iptaline, davacı alacaklıya icra takibindeki alacak ve fer’ileri (eklentileri) ile sınırlı olmak üzere, dava konusu taşınmaz hissesi üzerinde haciz ve satış işleme yetkisinin tanınmasına...’ ‘...satışa konu taşınmaz malikinin borçlu ...olduğunun tesbitine değil ‘... dava konusu taşınmaz/taşınır üzerinde davacıya alacak ve fer’ileri (eklentileri) ile sınırlı olarak cebri icra yoluyla alacağını almak yetkisinin tanınmasına’ ‘... satış tasarrufunun iptali ile davalı üçüncü kişi adına olan tapu kaydının iptal edilip borçlu adına tesciline...’ değil, ‘... satışa konu taşınmazlar üzerinde davacı alacaklıya icra takibindeki alacak ve fer’ilerini (eklentilerini) geçmemek üzere haciz ve satış isteme yetkisinin tanınmasına’ ‘dava konusu satışın iptaline ve taşınmazın borçlu adına tesciline’ değil, ‘... satışına ilişkin tasarrufun asıl alacak ve fer’ileri ile (eklentileri ile) sınırlı olarak iptaline...’ » şeklinde karar verilmesi gerekir.³³⁰⁹

VII-Tasarrufun iptali davalarında; davalı-üçüncü kişi ya da davalı-borçlu “davacı alacaklının davalı borçluda gerçek bir alacağının bulunmadığını ileri sürerse, mahkemece bu durumda nasıl bir yol izlenecektir? Çünkü; ister **İİK.m. 277 vd.na göre** ister **TBK.m. 19’a dayalı olarak** ‘tacir’ tarafından açılmış tasarrufun iptali davalarında, davacının takip konusu yapmış olduğu alacağının ticari defterlerinde kayıtlı ‘gerçek’ bir alacak olması gerekir.

Bu husus yani davacının alacağının ‘gerçek bir alacak’ olması zorunluluğu -yukarıda³³¹⁰ belirttiğimiz gibi- ‘dava özel şartı’dır. Bu şartın gerçekleşmemiş olması halinde, mahkemece “ön koşul yokluğu nedeniyle tasarrufun iptali davasının reddine” karar verilir.³³¹¹

Eğer davacı-alacaklı tacir ise; hem kendisinin ve hem de –tacir ise davalı- borçlunun ticari defterlerinde inceleme yapılarak, takip konusu borcun defterlerde kayıtlı olup olmadığının araştırılarak, kayıtlarda var (yazılı) olduğu ölçüde ‘davanın kabulüne’, aksi takdirde “ön koşul yokluğundan davanın reddine”³³¹² karar verilmesi gerekir.

Eğer davacı-alacaklı tacir değil ise; davacı ve davalı borçlunun takip konusu senetlerin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında banka kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak, mali durumlarının araştırılması,³³¹³ yıllık gelirlerinin ne olduğu,³³¹⁴ ve davacının böyle bir borç parayı verebilecek ekonomik gücünün bulunup bulunmadığı³³¹⁵ saptanarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekir.

³³⁰⁹ Bknz: 17. HD. 02.05.2017 T. 3681/4921 (www.e-uyar.com) 05.11.2019 T. 2397/10196; 12.09.2013 T. 10078/12080; 05.05.2011 T. 4409/4351; 27.09.2010 T. 6377/7378; 22.12.2009 T. 7344/8780; 23.09.2008 T. 2532/4228; 11.07.2008 T. 2592/3947; 14.07.2008 T. 2591/3946; 19.06.2008 T. 867/3381 vb.; 4. HD. 13.04.2008 T. 4720/4129; 06.02.2011 T. 2669/1368; 24.01.2011 T. 14470/446; 04.11.2010 T. 11690/11472; 18.06.2008 T. 13589/8413; 09.06.2008 T. 13019/7851; 08.05.2008 T. 1779/6552 vb. (www.e-uyar.com)

³³¹⁰ Bknz: Yuk. dipn. 22 civarı

³³¹¹ Bknz: Yuk. dipn. 23 civarı

³³¹² Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 7423/5597; 11.09.2018 T. 2770/7624; 28.02.2017 T. 11975/234; 24.05.2016 T. 11364/6282; 24.05.2016 T. 10582/6278; 14.04.2015 T. 1798/5869; 4. HD. 04.04.2011 T. 7832/3036 vb. (www.e-uyar.com)

³³¹³ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23545/1450 (www.e-uyar.com)

³³¹⁴ Bknz: 17. HD. 21.03.2017 T. 2235/3008 (www.e-uyar.com)

³³¹⁵ Bknz: 17. HD. 26.12.2017 T. 3393/12139; Samsun BAM. 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55; 17. HD. 13.10.2015 T. 2595/10520 vb. (www.e-uyar.com)

Yüksek mahkeme (tarih sırasına göre) bu konuda;

√ “*Tasarrufun iptali davasının görülebilmesi için 'davacının gerçek bir alacağının bulunduğu'nun davacı tarafından ispatlanması gerekeceğini*”³³¹⁶

√ “*Tasarrufun iptali davasının ön koşullarından olan 'alacaklının borçluda gerçek bir alacağının olması' koşulunun irdelenmesinin somut olayın çözümünde önem taşıdığı- Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için davacının borçludaki alacağının 'gerçek' olması, dava 'ön koşulu' olup, mahkemece re'sen araştırılacağı- Dava koşulu gerçekleşmediği takdirde işin esası hakkında hüküm kurulamayacağı; bu tür davalarda; davalıların 'alacağın gerçekte olmadığını' iddia ve ispat edebileceklerini; bu durumda tasarruf sahibinin öncelikle borçlu sıfatının çözümlenmesi gerektiğini; bu nedenledir ki, üçüncü kişi-davalının, 'borcun gerçek olmadığı' iddiası ve muvazaanın varlığı' yönündeki savunmasının araştırılmasında zorunluluk bulunduğunu*”³³¹⁷

√ “*Tasarrufun iptali davasından sonra açılan menfi tespit davasının sonucunun, tasarrufun iptali davasında 'bekletici mesele' (HMK. 165) yapılması gerekeceğini*”³³¹⁸

√ “*Tasarrufun iptali davalarında alacaklıya alacağını tahsil imkanı sağlanırken, alacaklının alacağının şeklen varlığı değil, gerçekliğinin de amaçlandığının gözardı edilmemesi gerektiğini- Davalı üçüncü kişi, "davacı alacaklının borçluya, 400.000 TL ödünç para verecek kadar ekonomik gücü olmadığını, borçlu ile aralarında husumet olması nedeniyle icra takibinin başlatıldığını" belirterek "alacağın muvazaalı olduğunu" iddia ettiğinden, mahkemece gerekirse davacının alacağının dayanağının da açıklattırılarak takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı tartışılarak oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerektiğini*”³³¹⁹

√ “*Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, “davacının borçludaki alacağının gerçek olması”, “borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması”, “iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması” ve “borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması” gerektiğini, bu ön koşulların bulunması halinde ise İİK. 'nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerekeceğini*”³³²⁰

√ “*Tasarrufun iptali davasının görülebilirlik şartlarından birisinin "alacağın varlığı" diğer söyleyişle "tasarrufta bulunan kişinin borçlu olması" bir diğeri de "alacağın aciz vesikasına bağlanmış olması" olduğunu; bu özelliği nedeniyle aciz nedenine dayalı tasarrufun iptali davasında davalı 3. kişinin "aciz belgesine dayanan alacağın gerçekte olmadığını" iddia ve ispat edebileceğini, çünkü bunun dava şartlarından olduğu, eğer tasarrufta bulunanın, alacaklıya gerçek bir borcu olmadığı iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf sahibinin "borçlu sıfatı"nın çözümlenmesi gerektiği, bu nedenledir ki 3. kişi davalının 'borcun gerçek olmadığı' iddiasının ve 'muvazaanın varlığı' yönündeki savunmasının mahkemece incelenmesi gerektiğini, eğer gerçek bir borç yoksa alacak da söz konusu olmayacağından, iptal davasının dinlenmesinin mümkün olmayacağını, tasarrufun iptali davalarında alacaklıya, alacağını tahsil olanağı sağlanırken, bu alacaklının alacağının şeklen varlığını değil, gerçekliğinin amaçlandığının gözardı edilmemesi*

³³¹⁶ Bknz: Adana BAM. 3. HD. 02.06.2020 T. 1583/596 (www.e-uyar.com)

³³¹⁷ Bknz: Konya BAM. 3. HD. 03.10.2019 T. 686/916 (www.e-uyar.com)

³³¹⁸ Bknz: HGK. 15.11.2017 T. 17-2361/1371 (www.e-uyar.com)

³³¹⁹ Bknz: 17. HD. 13.10.2015 T. 2595/10520 (www.e-uyar.com)

³³²⁰ Bknz: 17. HD. 27.05.2014 T. 2571/8414 (www.e-uyar.com)

gerektiğini- Tasarrufun iptali davalarında, mahkemece 'davalılar tarafından açıldığı bildirilen menfi tespit davasının sonucunun bekletici mesele yapılması' gerekeceğini”³³²¹

belirtmiştir.

• Hemen belirtelim ki; “*takip konusu (davacının) alacağının –ticari defterlere kayıtlı- gerçek bir alacak olması zorunluluğunun hem İİK.m. 277 vd.na göre ve hem de TBK.m. 19’a dayalı olarak açılmış olan tasarrufun iptali davalarında da aynen söz konusu olur.*

Yüksek mahkeme (tarih sırasına göre) bu konuda;

√ “*Davanın ister İİK.'nun 277 vd. maddelerine dayalı isterse TBK.'nun 19. maddesi gereğince açılmış olan tasarrufun iptali davası olsun, davanın görülebilmesi için, davanın, borçludan 'gerçek' bir alacağının olması gerektiğini”³³²²*

√ “*Taraflar arasındaki davanın 'genel muvazaaya (TBK.m. 19) dayalı tasarrufun iptali davası olduğunu- Bu tür davalarda 'alacağın gerçek olup olmadığının' ve 'alacağın doğum tarihinin' değerlendirilmesi gerekeceğini- Tasarrufun iptali davalarında (doğru) geçici hukuki konumu olan 'ihtiyati haciz' (İİK. 281/II) yerine 'ihtiyati tedbir' talep edilmiş olması halinde mahkemece 'ihtiyati haciz kararı' (İİK. 281/II) verilmesi gerekeceğini- 'İhtiyati haciz kararı' ile 'ihtiyati tedbir kararı' arasındaki temel farkların neler olduğu?”³³²³*

√ “*TBK.m. 19'a dayalı 'muvazaa nedeniyle açılmış olan tasarrufun iptali' davalarında; yapılan savunma ve sunulan deliller çerçevesinde alacağın gerçek olup olmadığının tartışılması, alacaklı ile borçlu arasındaki hukuki ilişkinin ve alacağın doğum tarihinin değerlendirilmesi, sonucuna göre karar verilmesi gerekeceğini”³³²⁴*

√ “*İİK. 277 vd.na göre açılmış olan tasarrufun iptali davalarında davacı tarafından, alacağının gerçek bir alacak olduğu (ticari defterlerinde aynen kayıtlı olduğu) ispat edilmeden hem İİK. 277 vd.na göre ve hem de TBK. 19'a göre tasarrufun iptaline karar verilemeyeceğini”³³²⁵*

√ “*Genel muvazaaya (TBK. 19) dayalı tasarrufun iptali davalarında, davalı-borçlunun savunma ve delilleri çerçevesinde, alacağın gerçek olup olmadığının tartışılması, davalı ile borçlu arasındaki hukuki ilişkinin ve davacının alacağının doğum tarihinin değerlendirilmesi, sonucuna göre karar verilmesi gerekeceğini”³³²⁶*

√ “*Davanın, Borçlar Kanunu'nun 19. maddesinde düzenlenen dava konusu tasarrufun danışıklı (muvazaalı) yapıldığı iddiasına dayalı, işlemin iptali istemine ilişkin olduğunu- Bu tür davaların görülebilmesi için, diğer dava koşullarını yanında, davacıların, borçlulardan alacaklı olmaları gerektiğini”³³²⁷*

√ “*TBK.'nun 19. maddesine (muvazaa nedenine) dayalı tasarrufun iptali davalarında borçlu hakkındaki takibin kesinleşmiş ve davacının alacağının 'gerçek bir alacak' olması gerektiğini- Davanın TBK.'nun 19. maddesinde düzenlenen dava konusu işlemin danışıklı olduğu iddiasına dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğunu- TBK.'nun*

³³²¹ Bknz: 17. HD. 16.01.2014 T. 15104/446 (www.e-uyar.com)

³³²² Bknz: 4. HD. 24.02.2021 T. 1429/809 (www.e-uyar.com)

³³²³ Bknz: Adana BAM. 1. HD. 23.11.2020 T. 1645/1184 (www.e-uyar.com)

³³²⁴ Bknz: Adana BAM. 1. HD. 12.11.2020 T. 466/1153 (www.e-uyar.com)

³³²⁵ Bknz: 17. HD. 14.10.2020 T. 937/5567 (www.e-uyar.com)

³³²⁶ Bknz: Adana BAM. 1. HD. 02.06.2020 T. 1886/530 (www.e-uyar.com)

³³²⁷ Bknz: 17. HD. 19.02.2020 T. 3916/1693 (www.e-uyar.com)

19. maddesine dayalı olarak açılan muvazaa davasında, asıl amacın, borçlunun yaptığı tasarrufları işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tespit ettirmek ve bu suretle borçludan olan alacağın tahsilini sağlamak olduğunu”³³²⁸

√ “Dava dilekçesindeki açık bir şekilde muvazaa şeklindeki ileri sürülüşe ve yargılama sırasındaki sözlü ve yazılı açıklamalara göre; davanın, niteliği itibarıyla BK. 'nın 18. (19. maddesi) maddesindeki tanımını bulan muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davası olduğunu- Üçüncü kişinin danışıklı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenememesi için, onun, danışıklı işlemde bulunan bir alacağının var olması ve bu alacağın ödenmesini önlemek amacıyla danışıklı bir işlem yapılmış olması gerekeceğini”³³²⁹

belirtmiştir.

• Ayrıca belirtelim ki; “borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, takip konusu alacağın gerçek bir alacak olduğunu” göstermez.

Yüksek mahkeme bu konuda;

√ “Aciz belgesinin yargılamanın her aşamasında ve hatta istinaf ve temyiz aşamalarında dahi tamamlanabilecek bir ön koşul olduğu; dolayısıyla 'aciz belgesinin bulunmadığı' gerekçesiyle, davanın hemen reddine karar verilmeyip, davacıya bu dava şartı eksikliği için süre tanınması gerekeceğini- Tasarrufun iptali davasının bir diğer ön koşulunun 'davacının borçludaki alacağının gerçek olması' olduğu; takibin kesinleşmiş olmasının 'alacağın gerçek olduğu' anlamına gelmeyeceğini”³³³⁰

√ “Tarafehliyeti dava koşullarından olup mahkemece öncelikle ve re'sen incelenmesi gereken hususlardan olduğunu, somut olayda borçlu konumundaki kişinin karardan sonra ölmüş ve mirasçılardan bir kısmı Sulh Hukuk Mahkemesinde mirası red ettiklerini belirttiği dikkate alındığında, öncelikle anılan kararın kesinleşip kesinleşmediği araştırılarak, sonucuna göre taraf teşkilinin sağlanması gerektiğini- Salt takibin kesinleşmiş olması alacağın gerçek olduğu anlamına gelmediğini”³³³¹

√ “Takibin kambiyo hukukuna ilişkin olmasının ve kesinleşmesinin alacağın gerçek olmadığı iddiasının incelenmesine engel olmadığını”³³³²

√ “Dava BK'nun 19. maddesine dayalı olarak açılan muvazaa işlemin iptaline ilişkin olup iptal davaları ile muvazaa davaları arasında bir benzerlik görülmekte ise de bu benzerlik her iki davanın güttüğü amaçtan öte gitmediğini, İİK 277.maddesinde sözü edilen iptal davalarının borçlu tarafından geçerli olarak yapılmış bazı tasarrufların hükümsüz kılınması için açılacağını, oysa muvazaa davası borçlunun yaptığı tasarrufların işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tesbit ettirmeyi amaçladığını- Ancak her iki davanın da görülebilmesi için diğer dava koşullarının yanında davacının borçludan olan alacağının gerçek bir alacak olması gerektiğini”³³³³

√ “Borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olmasının, her zaman takip konusu alacağın gerçek bir alacak, yani davacının gerçekten alacaklı, borçlunun da gerçekten borçlu olduğunu göstermeyeceğini, davacının gerçekten alacaklı olup olmadığının mahkemece re'sen değerlendirilmesi gerektiğini- Mahkemece, borçlu şirket ile davacı alacaklı arasındaki takip konusu çek düzenlenmesini gerektirecek bir alacak borç ilişkisinin

³³²⁸ Bknz: Adana BAM. 1. HD. 07.02.2020 T. 1401/155 (www.e-uyar.com)

³³²⁹ Bknz: 17. HD. 19.12.2018 T. 17704/12442 (www.e-uyar.com)

³³³⁰ Bknz: Sakarya BAM. 3. HD. 06.07.2020 T. 62/458 (www.e-uyar.com)

³³³¹ Bknz: 17. HD. 26.06.2018 T. 1875/6392 (www.e-uyar.com)

³³³² Bknz: 17. HD. 15.05.2018 T. 3037/5045 (www.e-uyar.com)

³³³³ Bknz: 17. HD. 19.12.2017 T. 18804/11841 (www.e-uyar.com)

bulunup bulunmadığı, gerekirse tacir olan borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak, alacağın gerçek olduğunun tesbiti halinde, aciz hali var ise şimdiki gibi davanın kabulüne, aksi durumda davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini”³³³⁴

√ “Tasarrufun iptali davalarında, davacının gerçekten "alacaklı" olup olmadığının mahkemece re'sen değerlendirilmesi gerektiğini- Teminat ve tahsil amacıyla verilen dava konusu çekler nedeniyle davacının alacağı "gerçek bir alacak" sayılmayacağından, tasarrufun iptali davasının önkoşul yokluğu nedeniyle reddine karar verilmesi gerektiğini- Borçlunun hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması her zaman takip konusu alacağın 'gerçek bir alacak', yani 'davacının gerçekten alacaklı, borçlunun da gerçekten borçlu olduğunu' göstermeyeceğini”³³³⁵

belirtmiştir.

• Mahkemece; davacının takip konusu alacağının g e r ç e k bir alacak olup olmadığı n a s ı l araştırılır? Bu konuda oluşturacağı ehil b i l i r k i ş i l e r vasıtasıyla;

-Her iki tarafın da *banka hesap hareketleri*³³³⁶ ile *ticari defterlerinde*³³³⁷, takip konusu alacağın (borcun), işlenmiş olup olmadığını, arada borca mahsuben ödemeler/mal teslimleri yapılmışsa, bunların da keza ticari defterlerde belirtilmiş olup olmadığını tespit etmeye çalışır.

-Kolluk (zabita) aracılığı ile³³³⁸, davacı-alacaklının, takip konusu parayı, ‘borç’ olarak verebilecek *mali yapıya sahip olup olmadığını* araştırır.³³³⁹

-Takip konusu senedin düzenlenmesine neden olan temel/ticari ilişkinin ne olduğunu araştırır.³³⁴⁰

Yüksek mahkeme (tarih sırasına göre) bu konuda;

√ “Tasarrufun iptali davalarında, davacının alacağının gerçek olup olmadığının ve davacı-alacaklı ile davalı-borçlu arasında takip konusu borcu doğuran ne gibi bir ilişki olduğunun araştırılmasının gerektiğini; borcun dayanağı olan bonoda bedelin nakden ahzolunduğu bildirildiğine göre 110.000 TL tutarındaki paranın hangi bankadan ödendiğini, davacının bu kadar yüksek miktardaki bir parayı ödünç verebilecek ekonomik durumu olup olmadığının soruşturulması, gerektiğinde davacı ile borçlu davalının ekonomik ve mali durumlarının araştırılması; şayet alacağın gerçek olduğu kanaatine varılırsa aciz hâlinin mevcut olup olmadığının belirlenmesi, ondan sonra toplanan ve toplanacak olan tüm kanıtlar birlikte değerlendirilerek hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerektiğini”³³⁴¹

³³³⁴ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282 (www.e-uyar.com)

³³³⁵ Bknz: 17. HD. 21.01.2014 T. 19964/669 (www.e-uyar.com)

³³³⁶ Bknz: 17. HD. 07.03.2017 T. 10146/2457; 17. HD. 14.02.2017 T. 23545/1450 (www.e-uyar.com)

³³³⁷ Bknz: Samsun BAM. 1. HD. 11.03.2020 T. 2804/531; Samsun BAM. 2. HD. 07.02.2018 T. 1186/138; 17. HD. 28.02.2017 T. 11975/2134; 17. HD. 07.03.2017 T. 10146/2457; 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282; Samsun BAM. 2. HD. 16.06.2017 T. 458/463; 17. HD. 07.06.2016 T. 20994/694; 17. HD. 14.04.2015 T. 1798/5869 (www.e-uyar.com)

³³³⁸ Bknz: Samsun BAM. 2. HD. 07.02.2018 T. 1186/138; 17. HD. 26.12.2017 T. 10994/12126; 17. HD. 07.06.2016 T. 20994/6940 (www.e-uyar.com)

³³³⁹ Bknz: HGK. 14.09.2021 T. 4-2773/987; 17. HD. 26.12.2017 T. 10994/12126; 17. HD. 07.06.2016 T. 20994/6940 (www.e-uyar.com)

³³⁴⁰ Bknz: Samsun BAM. 1. HD. 11.03.2020 T. 2804/531; 17. HD. 28.02.2017 T. 11975/2134

³³⁴¹ Bknz: HGK. 14.09.2021 T. (17)4-2773/987 (www.e-uyar.com)

√ “Uygulamada alacak-borç ilişkisi daha önce başlamasına rağmen, alacak için düzenlenen bono veya çek gibi kıymetli evraka sonraki tarihlerin atıldığı sıklıkla görüldüğünden, davacı alacaklının, borçlu davalı şirketinden alacağının 'gerçek' bir alacak olması gerektiğinden, mahkemece, alacaklı davacıya bu konuda kanıt sunma olanağı verilmesi, gerekirse davacı alacaklı ile borçlu davalı isticvap edilerek çek-senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişkinin sorulması, bu yönde beyanda bulunan tanıkların beyanlarının netleştirilmesi ve davacının borçludaki alacağının 'gerçek' bir olacak olup olmadığı tespit edilerek, ön koşulunun gerçekleşip gerçekleşmediğinin saptanması gerekeceğini- Bu durumda; mahkemece, tacir olan ve ticari defter tutmak zorunda olan davalı borçluşirketinin ticari kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak, dava dayanağı takip dosyasındaki çekin dayanağı ticari ilişki ve borcun doğumu araştırılarak, gerekirse davacı alacaklı ile borçlu davalı isticvap edilerek, çek-senedin düzenlenmesine neden olan temel ilişki sorulmalı, bu yönde tanık beyanları alınarak değerlendirme yapılması gerekeceğini”³³⁴²

√ “Davacılar vekilinin bildireceği deliller ile davalılar vekilleri tarafından bildirilen delillerin tamamının toplanması, gerektiğinde davacı ve davalı borçlunun takip konusu senedin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında zabıta araştırması yaptırılması, banka kayıtları, vergi ve ticaret sicil kayıtları istenerek varsa tarafların ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması, toplanacak tüm delillerin birlikte değerlendirilerek takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı tartışılarak ve diğer dava şartları da değerlendirilerek oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini”³³⁴³

√ “ ‘Aynı tasarrufun iptali için açılan davadan davalı üçüncü kişinin tehdidi ile feragat edildiği’ iddiasının tehdit ispatlanmadığından dikkate alınmadığını- Davalı borçlu, ‘bu davadan elde edilmeyen sonucun tekrar sağlanması amacı ile kendisine boş senet imzalatırıldığını’ ileri sürmüştü olup mahkemece zabıta araştırılması ve dinlenen tanıkların bir kısmı ‘davacının böyle bir parayı verme gücünün olmadığını’ belirttiğinden, mahkemece, takip dayanağı senedin vadesinden yaklaşık 2 yıl sonra takibe konulması da değerlendirilerek alacağın gerçekliğinin tartışılması ve oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiği, bir başka davada tartışılması gerektiğinden davanın kabulüne karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğunu”³³⁴⁴

√ “Öncelikle temlik tarihinden evvel davalılar arasında olan ticari ilişki gözetilerek, tarafların birbirinden alacaklı ve borçlu olduğu miktarlar özellikle faturalar ve ticari defterler aracılığı ile kesin ve net olarak hesap uzmanı bir bilirkişi eliyle belirlenmesi, akabinde temlik tarihinden sonra davalı taraflar arasındaki ticari ilişkinin devam ettiği belirtildiğinden, temlik tarihinden dava tarihine kadar davalı taraflar arasındaki borç ve alacak miktarı özellikle faturalar, ticari defter ve belgeler ile faturalarda ödemelerin kim tarafından kime yapıldığı gözetilerek belirlenmesi, sonrasında gerek temlik tarihinden önce, gerekse temlik tarihinden sonra, davalılar arasında gerçekleştiği öne sürülen alım/satım ve ticari faaliyetler sonrasında ortaya çıkan alacak ve borç miktarı toplanarak; davalılar arasındaki borç/alacak miktarının temlik miktarına ulaşmış olmadığı veya temlik kapsamında bu güne kadar yapılan ödemeler ile borç/alacak miktarları arasında bir denge bulunup bulunmadığı, yapılan ödemeler haricinde temlike konu iş nedeni ile başka bir hakediş miktarının kalıp kalmadığı hususları ayrıntılı olarak değerlendirilmesi gerekeceğini”³³⁴⁵

³³⁴² Bknz: Samsun BAM. 1. HD. 11.03.2020 T. 2804/531 (www.e-uyar.com)

³³⁴³ Bknz: Samsun BAM. 2. HD. 07.02.2018 T. 1186/138 (www.e-uyar.com)

³³⁴⁴ Bknz: 17. HD. 26.12.2017 T. 10994/12126 (www.e-uyar.com)

³³⁴⁵ Bknz: Samsun BAM. 2. HD. 16.06.2017 T. 458/463 (www.e-uyar.com)

√ “Mahkemece davalı üçüncü kişinin "takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığı" yönündeki savunması üzerinde durulmamasının hatalı olduğunu- Mahkemece, davalının bu yöndeki savunması doğrultusunda davacı ve davalı delillerinin toplanması, gerektiğinde takip konusu alacaklı ve borçluların banka hesap hareketleri, ticari ve vergi kayıtları istenerek ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması, Savcılığın takip konusu senetle ilgili yürütülen hazırlık dosyası; dava açılmış ise dava dosyası, Ticaret Mahkemesi dava dosyasının sonucunun beklenmesi ve tüm delillerin birlikte değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini- Dava kabul edildiği halde talep konusu 14 bağımsız bölüm yönünden hüküm kurulması gerekirken, sadece 7 adet bağımsız bölüm yönünden hüküm kurulmasının hatalı olduğunu”³³⁴⁶

√ “Tasarrufun iptali davasında, tacir olan ve ticari defter tutmak zorunda olan davalı borçlu şirketin ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak dava dayanağı takip dosyasındaki senetlerin dayanağı ve dolayısı ile alacağın gerçekliği araştırılarak muvazaalı alacak olup olmadığı toplanan delillere göre değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini”³³⁴⁷

√ “Tasarrufun iptali davasında, davalı 3. kişinin alacağın gerçek olmadığı yönündeki savunması üzerinde durularak özellikle takip konusu senetlerin vade tarihi, davacı ile borç şirket temsilcisinin hemşeri olması da gözönünde bulundurularak davacı vekilinin bildireceği deliller ile davalı 3. kişi vekili tarafından bildirilen delillerin tamamının toplanarak, gerektiğinde davacı ve davalı borçlunun takip konusu senetlerin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında zabıta araştırması yaptırılıp, banka kayıtları, vergi ve ticaret sicil kayıtları istenerek tarafların ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılıp toplanacak tüm delillerin birlikte değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini”³³⁴⁸

√ “Basit yargılama usulüne tabi olan tasarrufun iptali davasında, adli tatil süresince temyiz süresinin işlemeyeceğini- Davalı üçüncü kişi dava dayanağı alacağın gerçek olmadığı iddiasında bulunduğu, mahkemece bu husus üzerinde durulması gerektiğini- Davalı borçlu ile üçüncü kişi şirket arasında organik bağ olduğu, dava konusu taşınmazın satışından sonra borçlunun organik bağ içinde bulunan diğer şirket ortaklığından ayrıldığı satıştan sonra ancak dava dayanağı takipten önce aralarında uyumsuzluk çıktığı ve davaların bulunduğu, takip dayanağı 900.000 USD olarak büyük miktardaki borcun 30.05.2008 tarihinde verilmiş olmasına rağmen senedin vadesinin 30.12.2011 tarihine verildiğini, alacaklı tarafından dava konusu taşınmazın tapu kayıtlarının istendiği anlaşıldığından, mahkemece, davacı alacaklının takip konusu bononun düzenlendiği 30.05.2008 tarihinde 900.000 USD elden borç verebilecek mali duruma sahip olup olmadığı kolluk aracılığı ile araştırılması, davacının şirketi var ise bu şirket kayıtlarında böyle bir alacak borç ilişkisinin varlığı ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak, alacağın gerçek olup olmadığının tespiti gerektiğini- Mahkemece, alacağın gerçek olmadığı tespit edilirse, davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini- Mahkemece hem tasarrufun iptaline karar verilip hem de davalı üçüncü kişi tarafından yatırılan teminat mektubundan alacağın tahsili yönünde hüküm kurması mükerrer ödeme sonucunu doğuracağını- Taşınmazın yargılama sırasında satılması durumunda, dördüncü kişi iyiniyetli ise bu halde de dava İİK'nun 283. maddesine göre bedele dönüşeceğinden davalı üçüncü kişi taşınmazı elinden çıkardığı tarihteki

³³⁴⁶ Bknz: 17. HD. 07.03.2017 T. 10146/2457 (www.e-uyar.com)

³³⁴⁷ Bknz: 17. HD. 28.02.2017 T. 11975/2134 (www.e-uyar.com)

³³⁴⁸ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23545/1450 (www.e-uyar.com)

gerçek bedel kadar tazminatla sorumlu olacağından teminatın ancak bu bedel kadar paraya çevrilebileceğini”³³⁴⁹

√ “*Borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olmasının, her zaman takip konusu alacağın gerçek bir alacak, yani davacının gerçekten alacaklı, borçlunun da gerçekten borçlu olduğunu göstermeyeceğini, davacının gerçekten alacaklı olup olmadığını mahkemece re’sen değerlendirilmesi gerektiğini- Mahkemece, borçlu şirket ile davacı alacaklı arasındaki takip konusu çek düzenlenmesini gerektirecek bir alacak borç ilişkisinin bulunup bulunmadığı, gerekirse tacir olan borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak, alacağın gerçek olduğunun tesbiti halinde, aciz hali var ise şimdiki gibi davanın kabulüne, aksi durumda davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini*”³³⁵⁰

√ “*Alacaklı aleyhine açılan menfi tespit davası kabul edilmiş ve dosya temyiz aşamasında iken borçlu tarafından verilen feragat dilekçesi gereği bozulmuş, bozmadan sonra davanın feragat nedeniyle reddine karar verilmiş ve hüküm kesinleşmiş ve davacı ile davalı borçlu şirket arasında protokol yapılarak borç yeniden yapılandırılmış olup, davalı, ‘takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığını, gerçek bir alacak olsa bile iptali istenen tasarruftan sonra doğduğu’nu ileri sürdüğünden, mahkemece öncelikle bu hususta menfi tespit dosyasının incelenmesi; davacı ile davalı borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması, davalı 3. kişi şirketin savunmasının değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini- Borçlu şirkete ait 15 adet araca haciz konulduğu, hacizli araçlardan 4’ü üzerinde kıymet takdir yapıldığı, 6 gemiye haciz konulduğu ve kıymet takdir edildiği, gemilerin seferden men’ine karar verildiği anlaşıldığından, davacı alacaklı vekiline kesin aciz belgesi sunması için süre verilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini*”³³⁵¹

belirtmiştir...

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

• Davacı-alacaklı (A.) ŞT. vekili 31.05.2022 tarihli “*dava dilekçesi*”nde özetle;

-Müvekkilinin, davalılardan (B.) ŞT.’den faiz hariç 15.000.000,00 TL. alacağı bulunduğunu, bu alacağın davalı şirketin bilançosunda yer aldığını,

-Davalı şirketin, son yıllardaki ülke ekonomisinin olumsuz şartlarından etkilenecek, konkordato talebinde bulunduğunu,

-Ç. 1. Asliye Hukuk Mahkemesi’nce (Dosya No: ... Esas sayılı dosya) davalı şirketin konkordato talebinin değerlendirilerek kabul edildiğini, borçlunun tüm borcunu 25.09.2020 tarihinden itibaren “*bir yıl ödemesiz, takip eden üç yılda, 36 ayda, eşit taksitler halinde, toplam 48 ay içerisinde ödemeyi*” taahhüt ettiğini,

-Davalı-borçlu şirketin kendisine ait olan, şehrin merkezinde bulunan; ... köyü, 257 ada, 1 parsel ve 257 ada, 5 parselde kayıtlı taşınmazlarını ‘*imarlı arsa*’ haline dönüştürdükten sonra diğer davalılar (C.) ŞT. ile diğer davalı (D. K.)’ye devrettiklerini (sattıklarını),

-Davalı-borçlunun bu tasarrufunun alacaklılarından mal kaçırmak kasdıyla yapılmış olduğundan İİK.m. 278/1 uyarınca iptale tabi olduğunu, bu nedenle satışın iptaline karar verilmesini, bu taleplerinin uygun görülmemesi halinde, TBK.m. 19 uyarınca,

³³⁴⁹ Bknz: 17. HD. 07.06.2016 T. 20994/6940 (www.e-uyar.com)

³³⁵⁰ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282 (www.e-uyar.com)

³³⁵¹ Bknz: 17. HD. 14.04.2015 T. 1798/5869 (www.e-uyar.com)

muvazaa nedeniyle ‘*tapunun iptaliyle taşınmazın borçlu şirket adına tesciline karar verilmesini*’ talep etmiştir...

- Davalı-borçlu (B.) ŞTİ. vekili “*cevap dilekçesi*”nde özetle;

-Davacı yanın hem BK. 19’a ve hem de İİK. 277 vd.na dayanarak bu davayı açmış olduğunu, halbuki bu iki davanın yargılama usullerinin birbirinden farklı olduğunu, hangi maddeye dayandığının kendilerine açıklattırılması gerektiğini, bu durumun ‘*terditli dava*’ olarak yorumlanamayacağını, bu hususların Yargıtay 17. Hukuk Dairesi’nin 2018/5949 Esas ve 2020/2455 Karar sayılı içtihadında belirtmiş olduğunu ifade etmiştir.

-Mahkemece davacının talebi doğrultusunda -%15 teminat karşılığında- verilmiş olan ‘*ihtiyati tedbir kararı*’nın da isabetli olmadığını, çünkü bu konuda İİK.’nun 281/II maddesinde “*tasarrufun iptali davalarında ihtiyati haciz kararı verilebileceği*”nin açıkça belirtilmiş olduğunu ileri sürmüştür.

-Davacı yan tarafından ‘*dava değeri*’nin 3.000.000,00 TL. olduğu belirtilerek bu davanın açılmış olduğunu, davanın değerinin gerçekte gösterilenden çok yüksek olduğunu vurgulayarak, dava değerinin davacıya güncelleştirilmesini talep etmiştir.

-Davacı-alacaklının müvekkili firmadan dava dilekçesinde iddia ettiği gibi “*faiz hariç 15.000.000,00 TL. alacağı bulunmadığını*”, sayın Dr. (D. İ C. K.)’e kendi ticari defterlerini teslim edip “*uzman raporu*” (HMK.m. 293) talep ettiklerini ve düzenlenen raporda “*davacı-alacaklıya bu kadar borçları bulunmadığı*”nın açıklandığını vs....”

belirtmiştir...

*

Somut olayda;

- Davalı (B.) ŞT.’den faiz hariç 15.000.000,00 TL. alacağı bulunduğunu iddia ederek bu şirketten 01.10.2018 tanzim ve 01.10.2018/15.12.2018 vade tarihli 15.000.000,00 TL. bedelli bir “*bono*” almış olan davacı (A.) ŞT., şirket sahibi (E. S.)’nin kardeşi ve bir zamanlar şirketin de temsilciliğini yapmış olan (A. S.)’ye ciro (temlik) ederek, onun vasisiyle Çanakkale İcra Dairesi’nin 2021/... sayılı dosyasında 17.12.2021 tarihinde icraya koymuştur...

Adı geçen “*bono*”nun, talep edilen ‘*geçmiş günler faizi*’ (reeskont/avans) faiziyle birlikte “21.775.273,97 TL. olarak ödenmesi” istenmiştir.

- Bu sırada, senet lehtar (A.) ŞT.’nin elinde –kardeşi ve eski şirket temsilcisi (A. S.)’ye ciro (temlik) ettikleri 15.000.000,00 TL. bedelli bono dışında- bir adet daha, aynı tanzim ve aynı vade (2 vadeli) tarihli ve yine 15.000.000,00 TL. bedelli bir bono daha bulunduğunu öğreniyoruz!

Alacaklı (A.) ŞT. vekili tarafından açtıkları ‘*tasarrufun iptali davası*’na (Dos. No: 2022/... Esas sayılı) sundukları 07.07.2022 tarihli dilekçede, ilk defa bu senetten bahsederek;

“...3. *kişiyeye devredilen bono, müvekkilin elinde bulunan ve takip başlatmadığı bonodan farklı bir bonodur. Devredilen bonoda, kefil olarak (G. Ü.) de yer almaktadır. Oysa müvekkilin konkordato süreci nedeniyle takip başlatmadığı 15.000.000,00 TL. bedelli bono, tamamen farklı bir bonodur ve bu bonoda (G. Ü.)’nin kefaleti söz konusu değildir. Müvekkilin elinde bulunan ve takibe konu olmayan bono sureti, dilekçemiz ekinde sunulmuştur.*”

denilmiştir.

Davacı vekilinin bu AÇIKLAMA’sından; konkordato dosyasına bildirilmiş ve tasdik edilen konkordatoda 12.059.048,35 TL. olarak kabul edilmiş olan alacağın yeni ortaya çıkarılan bu 15.000.000,00 TL.lik bonoda yer alan alacak olduğunu anlıyoruz!

Borçlu-davalı (B.) ŞT. yetkilileri, davacı vekilinin Çanakkale 2022/... Esas sayılı dosyaya sunduğu bu dilekçesi ile ilk defa haberdar oldukları bu ikinci senet hakkında;

a)Hem davacı-alacaklı (A.) ŞT.’ne konkordato dosyasında yer alan borçlarından başka 15.000.000,00 TL. daha borçları olmadığı için, davacı-alacaklının bu talebinin **TCK.m. 156’ya göre ‘bedelsiz senedi kullanma suçunu’** oluşturduğundan, bu konuda Çanakkale Cumhuriyet Savcılığı’na suç duyurusunda bulunacaklarını,

b)Hem de; davacı-alacaklı şirkete böyle –ikinci bir- senede dayalı, ikinci bir 15.000.000,00 TL. borçları bulunmadığının tespiti için **“menfi tespit davası”** (İİK.m. 72) açacaklarını, bize bildirmişlerdir.

Davalı-borçlu şirket yetkilileri bize bu konuda;

“Alacaklı (A.) ŞT. yetkililerinin, konkordato dosyasında yer alan alacakları için kendilerinden senet (güvence) istediklerini, bunun için kendi şirketlerinde bir araya geldiklerini, ‘verilecek senette şirket yetkilisinin kızlarının –iki kişi- da senede kefil olması’ alacaklı (A.) ŞT. sahibi tarafından istendiğinden, kızlardan (G. Ü.)’nün bu teklifi kabul edip yeni senedi düzenlediğini, senede imzasını attıktan sonra diğer kız kardeş (S. A.)’nin ise bu teklifi kabul etmemesi üzerine, alacaklı şirket sahibi (E. S.)’nin teklifinde ısrarcı olmaktan vazgeçtiğini, bunun üzerine (G. Ü.)’nün düzenlediği ve altında sadece şirket kaşesi ile kendi imzasının bulunduğu 15.000.000,00 TL. bedelli ilk senedi buluşturup çöpe attıktan ve düzenlenen yeni senedin fotokopisini çekirmek üzere odadan çıktıktan, senedin fotokopisini çekirip tekrar oraya gelip (sadece şirket kaşesinin yer aldığı) 15.000.000,00 TL.lik yeni bir senedi düzenleyip alacaklı şirket sahibine verdikten sonra alacaklı şirket yetkilisinin çöpe atılan 15.000.000,00 TL.lik ilk senedi çöpten alıp eliyle düzelterek, daha sonra kardeşi (A. S.)’ye ciro (temlik) edip Çanakkale İcra Dairesi’nde icraya koymuş olduklarını” açıklamıştır.

•(A.) ŞT.’nin elinde bulundurduğu –borçlu şirket tarafından imzalandıktan sonra buruşturulup çöpe atılan, ondan sonra alacaklı tarafından alınıp şirket sahibi (E. S.)’nin kardeşi ve şirketin eski temsilcisi (A. S.)’ye ciro (temlik) edilip, Çanakkale İcra Dairesi’nin 2021/... sayılı dosyasından 14.12.2021 tarihinde icraya konulan 01.10.2018 tanzim ve 01.10.2018/ 15.12.2018 vade tarihli bonodan dolayı alacaklıya borcunun bulunması eşyanın tabiatına/ hayatın olağan akışına göre mümkün değildir.

Çünkü bu iki senede göre; her iki senet de aynı gün –yani; 01.10.2018 tarihinde düzenlenmiş ve her ikisi de ‘nakden’ kaydını taşımaktadır! Yani; alacaklı (A.) ŞT. 01.10.2018 tarihinde borçlu (B.) İNŞ. LTD. ŞT.’ne 15.000.000,00 TL. + 15.000.000,00 = 30.000.000,00 TL. borç vermiş gözükmektedir! Bunun mümkün olması için

a-Hem o tarihte alacaklı (A.) ŞT.’nin yapısının, bankadaki hesaplarının buna müsait olması³³⁵²

b-Ve hem de, bu miktardaki paranın birisine ‘elden verilmesi’ hayatın olağan akışına aykırı olduğundan, bunun mutlaka bir banka hesabından ödenmiş olması gerektiğinden, **Yargıtay’ımızın** yeni/son içtihatlarında ‘banka vasıtasıyla yapılmayan ödemelere itibar edilmediğinden’³³⁵³, bu şekilde davalı-borçluya ‘banka vasıtasıyla 30.000.000,00 TL. ödeme yaptığını’ davacı-alacaklının ispat etmesi gerekecektir.

³³⁵² Bknz: 17. HD. 13.10.2015 T. 2595/10520; HGK. 14.09.2021 T. (17)4-2773/987; 17. HD. 07.06.2016 T. 2994/6940)

³³⁵³ Bknz: HGK. 18.06.2019 T. 19-827/689 (www.e-uyar.com); 4. HD. 16.06.2021 T. 1143/3147 (www.e-uyar.com)

• Yukarıda³³⁵⁴ açıkladığımız gibi;

a) ‘*Takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olması*’ gerekir.

b) ‘*Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması*’ gerekir.

c) ‘*Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibinin ve alacağın kesinleşmiş olması*’ gerekir.

ç) ‘*Borçlu hakkında kesin aciz belgesi ya da geçici aciz belgesi*’ (niteliğinde haciz tutanağı) düzenlenmiş olmalıdır.

Bunlar, tasarrufun iptali davasının “*özel dava koşulları*”dır (HMK.m. 114).

Belirtilen bu dava koşullarından birisinin veya birden fazlasının dava konusu olayda gerçekleşmemesi halinde, yukarıda³³⁵⁵ belirttiğimiz gibi mahkemece “*ön koşul yokluğu nedeniyle tasarrufun iptali davasının reddine*” karar verilir...

• Davacı (A.) İNŞ.TİC. LTD. ŞT., somut olayda ‘*aciz vesikası ibraz etmeden*’ bu tasarrufun iptali davasını açmıştır. Buna neden olarak da; borçlu hakkında mahkemece verilen ‘*konkordato mühletine*’ istinaden “*başlayan takip yasağı*”nı (İİK.m. 294/I) göstermiştir.

Ancak hemen belirtelim ki borçlunun konkordato teklifi, dava konusu uyuşmazlıkta kabul edilip, tasdik edilmiş olduğundan, konkordato şartlarına göre kendisine ödeme yapmayan, borçlu hakkında alacaklısı; ‘*konkordatonun kendisi hakkında feshine karar verilmesini*’ isteyip (İİK.m. 307) alacağının tamamı için icra/ıflas takibinde bulunabilir³³⁵⁶.

Davacı; Yargıtay içtihatlarına göre^{3357 3358} “*aciz vesikası ibraz etmeden hatta icra takibinde bulunmadan da TBK.m. 19’a dayanarak tasarrufun iptali davası açabilirse de*” somut olayda davacı, doğrudan doğruya TBK.m. 19’a göre tasarrufun iptali davası açmamış olup, bu talebini *terditli* olarak bildirmiştir. Davacının ilk (asıl) talebi, İİK. 277 vd.na göre tasarrufun iptali davası açmaktır. Bu nedenle “*davacının, İİK. 277 vd.na dayalı tasarrufun iptali talebinin (seçeneğinin) –İİK. 277 uyarınca aciz vesikası ibraz etmesi olduğu ve ibraz etmeyeceğini bildirdiği için- reddedilmesi gerekecektir...*”

• Davacının tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için **ikinci özel dava şartı**; “*davacının takip konusu alacağının gerçek bir alacak olması gerektiği*” ne ilişkindir.

Yukarıda hem **doktrindeki bilimsel görüşlere**³³⁵⁹ ve hem de **Yargıtay’ın bu konudaki içtihatlarına**³³⁶⁰ atıf yaparak belirttiğimiz gibi; **davacının iddia ettiği alacak tarafların ticari defterlerinde yer aldığı ölçüde ‘geçerli’** sayılacak, mahkemece buna itibar edilmesi gerekecektir.

³³⁵⁴ Bknz: Yuk. dipn. 22-23

³³⁵⁵ Bknz: Yuk. dipn. 23

³³⁵⁶ **KURU, B.** El Kitabı, s: 1526 – **BERKİN, N.** İflas Hukuku, s: 519 – **GÜRDOĞAN, B.** İflas Hukuku, s: 212 – **ALTAY, S.** İflas Hukuku, C:2, s: 1688 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C:3, 3. Baskı, s: 4692

³³⁵⁷ Bknz: 17. HD. 14.10.2020 T. 937/5567; 25.12.2019 T. 3373/12468; 25.11.2019 T. 4106/11047; 15.05.2019 T. 19287/5985; 02.04.2019 T. 14064/3930 (www.e-uyar.com)

³³⁵⁸ Bu konuda Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, 7. Baskı, 2021, s: 1096 vd.

³³⁵⁹ Bknz: Yuk. dipn. 44-54

³³⁶⁰ Bknz: Yuk. dipn. 59 vd.

Davacının ileri sürdüğü (talep ettiği) 15.000.000,00 + 15.000.000,00 = 30.000.000,00 TL. toplam alacak tutarı ‘*gerçek olmayan*’ bir alacaktır.

Çünkü;

a) Alacaklı (A.) ŞT.; elinde bulundurduğu 15.000.000,00 TL. bedelli, 01.10.2018 tanzim ve 01.10.2018/15.12.2018 vadeli ‘*bono*’ya dayanarak, borçlunun konkordato aşamasında, borçlu (B.) İNŞ....TİC. LTD. ŞT.’den “12.059.048,35 TL.” alacaklı olduğunu ileri sürüp, bu tutar üzerinden oylamaya katılıp, olumlu oy kullanmıştır. Çanakkale Asliye Hukuk (Ticaret) Mahkemesi’nce ‘**konkordatonun tasdikine**’ karar verilmiştir. Bu karar üst mahkemenin denetiminden geçerek **kesinleşmiştir**.

b) (A.) ŞT.’nin elinde bulundurduğu –borçlu şirket tarafından imzalandıktan sonra buruşturulup çöpe atılan, ondan sonra alacaklı tarafından alınıp şirket sahibi (E. S.)’nin kardeşi ve şirketin eski temsilcisi (A. S.)’ye ciro (temlik) edilip, Çanakkale İcra Dairesi’nin 2021/... sayılı dosyasından 14.12.2021 tarihinde icraya konulan 01.10.2018 tanzim ve 01.10.2018/ 15.12.2018 vade tarihli bonodan dolayı, alacaklıya, borcunun bulunması *eşyanın tabiatına/ hayatın olağan akışına göre mümkün değildir*.

Çünkü bu iki senede göre; her iki senet de aynı gün –yani; 01.10.2018 tarihinde düzenlenmiş ve her ikisi de ‘*nakden*’ kaydını taşımaktadır! Yani; alacaklı (A.) ŞT. 01.10.2018 tarihinde borçlu (B.) İNŞ. LTD. ŞT.’ne 15.000.000,00 TL. + 15.000.000,00 = 30.000.000,00 TL. borç vermiş gözükmektedir! Bunun mümkün olması için

aa-Hem o tarihte alacaklı (A.) ŞT.’nin yapısının, bankadaki hesaplarının buna müsait olması,³³⁶¹

bb-Ve hem de, bu miktardaki paranın birisine ‘*elden verilmesi*’ hayatın olağan akışına aykırı olduğundan, bunun mutlaka bir banka hesabından ödenmiş olması gerektiğinden, **Yargıtay’ımızın** yeni/son içtihatlarında ‘*banka vasıtasıyla yapılmayan ödemelere itibar edilmediğinden*’³³⁶², bu şekilde davalı-borçluya ‘*banka vasıtasıyla 30.000.000,00 TL. ödeme yaptığını*’ davacı-alacaklının ispat etmesi gerekecektir.

● Davalı-borçlu (B.) İNŞ.....TİC. LTD. ŞT.’nin ticari defterlerinde inceleme yapıp “*uzman görüşü*” (HMK.m. 293) hazırlayan mali müşavir –S.M.M.M. –KGK. –bağımsız denetçi sayın Dr. (D. İ C. K.)- ayrıntılı raporunda;

“*Ticari defter kayıtlarında bulunan her bir belge türüne göre ayrılıp gerek karşılıklı defter incelemeleri gerekse belge kontrolleri ile teyit edilmiştir. Hesaplanan belge türlerine göre incelenmesi sonucunda aşağıda bulunan sonuç oluşturulmuştur. İş bu tabloya göre (B.) İnşaat Hafriyat Taahhüt Madencilik San. Tic. Ltd. Şt., (A.) İnşaat ve İnşaat Malzemeleri Gıda Turizm Tarım Taşımacılık San. ve Tic. Ltd. Şt. ne 1.241.710,10 TL. borçludur.*”

ş e k l i n d e görüş belirtmiştir

*

Yukarıda³³⁶³ belirttiğimiz gibi; borçlunun –Çanakkale ... Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 2018/413 Esas sayılı dosyasında- değerlendirilmiş olan “*tüm borcunu 25.09.2020 tarihinden itibaren ‘bir yıl ödemesiz, takip eden üç yılda, otuz altı ayda eşit*

³³⁶¹ Bknz: 17. HD. 13.10.2015 T. 2595/10520; HGK. 14.09.2021 T. (17)4-2773/987; 17. HD. 07.06.2016 T. 2994/6940

³³⁶² Bknz: HGK. 18.06.2019 T. 19-827/689 (www.e-uyar.com); 4. HD. 16.06.2021 T. 1143/3147 (www.e-uyar.com)

³³⁶³ Bknz: Yuk. dipn. s:32

taksitler halinde, toplam kırk sekiz ay içerisinde ödeme’ taahhüdü (teklifi)” alacaklılar tarafından kabul edildikten –davacı (A.) ŞT. de, borçlu şirketten 12.059.048,35 TL. alacaklı olduğunu bildirip, bu tutar üzerinden oylamaya katılıp, olumlu oy kullanmıştır. sonra, ‘*konkordatonun tasdikine*’ karar verilmiştir.

Borçlu (B.) ŞT., konkordato dosyasındaki bu ödeme teklifine (taahhüdüne) –alacaklı (A.) ŞT.’ne teslim ettiği hazır beton, çakıl vs. ile- sadık kalmış ve bugünkü tarih itibariyle alacaklıya vadesi gelmiş yani muaccel olmuş taksit borcu bulunmamaktadır.

√ Yukarıda³³⁶⁴ belirttiğimiz gibi; mahkemece, “*davacının takip konusu alacağının gerçek bir alacak olup olmadığını tayin edeceği ehil bilirkişiler vasıtasıyla*

-Her iki tarafın da *banka hesap hareketleri*³³⁶⁵ ile *ticari defterlerinde*³³⁶⁶, takip konusu alacağın (borcun), işlenmiş olup olmadığını, arada borca mahsuben ödemeler/mal teslimleri yapılmışsa, bunların da keza ticari defterlerde belirtilmiş olup olmadığını tespit etmeye çalışır.

-Kolluk (zabıta) aracılığı ile³³⁶⁷; davacı-alacaklının, takip konusu parayı, ‘*borç*’ olarak verebilecek *mali yapıya sahip olup olmadığını* araştırır.³³⁶⁸

-Takip konusu senedin düzenlenmesine neden olan temel/ticari ilişkinin ne olduğunu araştırır.³³⁶⁹

√ Nihayet son olarak belirtelim ki; davacı taraf “*dava dilekçesi*”nde her ne kadar;

“*TBK.m. 19 gereğince muvazaa nedeniyle –borçlu şirketin satış tasarrufununun- iptaline ve taşınmazın davalı (B.) Şt. adına tesciline karar verilmesini*”

talep etmişse de, davacı tarafın bu talebinin yerine getirilmesi hukuken mümkün değildir. Çünkü; yukarıda³³⁷⁰ açıkladığımız gibi; dava konusu mal, iptal kararıyla ile borçlunun mülkiyetine (malvarlığına) dönmez...

Kazanılan iptal davasının konusu *taşınmaz* ise, -yani; alacaklı tarafından, sahip olduğu taşınmazı (taşınmazları) üçüncü kişilere devretmiş olan borçlulara karşı, bu devir işlemlerinin iptali için «tasarrufun iptali davası» açılmış ise- alacaklı; «*davalı-üçüncü kişi üzerindeki kaydin düzeltilmesine -iptal ve teşcile- gerek kalmadan o taşınmazın haczini ve satışını*» isteyebilir.^{(*) 3371} Bu nedenle, satış işlemine konu yapılan taşınmaz hakkında açılan iptal davalarında, iptal isteminin yerinde görülmesi halinde mahkemece;

³³⁶⁴ Bknz: Yuk. dipn. 152-167

³³⁶⁵ Bknz: 17. HD. 07.03.2017 T. 10146/2457; 17. HD. 14.02.2017 T. 23545/1450 (www.e-uyar.com)

³³⁶⁶ Bknz: Samsun BAM. 1. HD. 11.03.2020 T. 2804/531; Samsun BAM. 2. HD. 07.02.2018 T. 1186/138; 17. HD. 28.02.2017 T. 11975/2134; 17. HD. 07.03.2017 T. 10146/2457; 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282; Samsun BAM. 2. HD. 16.06.2017 T. 458/463; 17. HD. 07.06.2016 T. 20994/6940; 17. HD. 14.04.2015 T. 1798/5869 (www.e-uyar.com)

³³⁶⁷ Bknz: Samsun BAM. 2. HD. 07.02.2018 T. 1186/138; 17. HD. 26.12.2017 T. 10994/12126; 17. HD. 07.06.2016 T. 20994/6940 (www.e-uyar.com)

³³⁶⁸ Bknz: HGK. 14.09.2021 T. 4-2773/987; 17. HD. 26.12.2017 T. 10994/12126; 17. HD. 07.06.2016 T. 20994/6940 (www.e-uyar.com)

³³⁶⁹ Bknz: Samsun BAM. 1. HD. 11.03.2020 T. 2804/531; 17. HD. 28.02.2017 T. 11975/2134

³³⁷⁰ Bknz: Yuk. dipn. 133-137

^(*) **EROĞLU, O.** Muvazaa Davalarında İİK.m. 282/I’in Kıyasen Uygulanması (Terazi Huk. Der. S: 137, Ocak/2018, s: 14-34)

³³⁷¹ Bknz: 17. HD. 02.05.2017 T. 3681/4921; 17.04.2017 T. 3407/4165; 16.03.2017 T. 21450/3705; 22.11.2016 T. 20871/10761; 08.11.2016 T. 19318/10238; 18.10.2016 T. 17449/9073; 11.10.2016 T. 17076/8800; 24.05.2016 T. 12160/6293; 17.05.2016 T. 14579/6009; 19.04.2016 T. 2560/5017;

« ‘Satış işleminin (tasarrufunun) iptaline’ ilişkin tasarrufun iptali davaları sonucunda, davanın kabulü halinde mahkemece ‘davalı üçüncü kişi üzerindeki tapu kaydının iptaline ve taşınmazın tekrar borçlu adına tesciline’ (eski hale getirilmesine) taşınmazın önceki maliklere döndürülmesine’ ya da daha kısa olarak ‘tapunun iptaline’ şeklinde» **karar verilmeyip**, « ‘...tapu hissesinin iptali ile borçlu adına tesciline’ değil, ‘dava konusu tasarrufun iptaline, davacı alacaklıya icra takibindeki alacak ve fer’ileri (eklentileri) ile sınırlı olmak üzere, dava konusu taşınmaz hissesi üzerinde haciz ve satış işleme yetkisinin tanınmasına...’ ‘...satışa konu taşınmaz malikinin borçlu ...olduğunun tesbitine değil ‘... dava konusu taşınmaz/taşınur üzerinde davacıya alacak ve fer’ileri (eklentileri) ile sınırlı olarak cebri icra yoluyla alacağını almak yetkisinin tanınmasına’ ‘... satış tasarrufunun iptali ile davalı üçüncü kişi adına olan tapu kaydının iptal edilip borçlu adına tesciline...’ değil, ‘... satışa konu taşınmazlar üzerinde davacı alacaklıya icra takibindeki alacak ve fer’ilerini (eklentilerini) geçmemek üzere haciz ve satış isteme yetkisinin tanınmasına’ ‘dava konusu satışın iptaline ve taşınmazın borçlu adına tesciline’ değil, ‘... satışına ilişkin tasarrufun asıl alacak ve fer’ileri ile (eklentileri ile) sınırlı olarak iptaline...’ » şeklinde karar verilmesi gerekir.³³⁷²

SONUÇ: Buraya kadar ayrıntılı olarak –gerek **doktrin**deki görüşlere ve gerekse **Yargıtay içtihatlarına** atıfta bulunarak- belirttiğimiz nedenlerle, davacı-alacaklı (A.) ŞT.’nin dava konusu alacağının ‘*ticari defter kayıtlarında 30.000.000,00 TL. olarak yer alan gerçek bir alacak*’ olmadığı sonucuna varıldığından, aynı tanzim tarihli, aynı vade (15.12.2018/10.12.2018) tarihli 15.000.000,00 TL. tutarlı (2) bononun düzenlenmiş olması, *hayatın olağan akışına aykırı* olduğundan, borçlunun ticari defterlerinde –arada yapılan ödemeler (malzeme; hazır beton, cüruf teslimleri nedeniyle) borç miktarının dosyaya sunulmuş olan ‘*mali müşavir raporu*’ “*uzman görüşü*” (HMK.m. 293) uyarınca 1.241.710,00 TL. olarak görüldüğünden, açılmış olan tasarrufun iptali davasının ‘*dava özel şartı yokluğu nedeniyle*’ reddine karar verilmesinin isabetli olacağını, takdiri muhterem mahkemeye ait olmak ve davalı-borçlu vekili Av. ... tarafından Ç. 1. Asliye Hukuk Mahkemesi’nin ... Esas sayılı dosyasına “*uzman görüşü*” (HMK.m. 293) olarak ibraz edilmek üzere saygıyla sunarız...26.07.2020

05.04.2016 T. 20578/4259; 08.02.2016 T. 18704/1197; 02.02.2016 T. 6331/1184; 15.04.2013 T. 10728/5449; 15. HD. 14.04.2003 T. 986/1956; 25.05.1998 T. 1847/1925 vb. (www.e-uyar.com)
³³⁷² Bknz: 17. HD. 02.05.2017 T. 3681/4921 (www.e-uyar.com) 05.11.2019 T. 2397/10196; 12.09.2013 T. 10078/12080; 05.05.2011 T. 4409/4351; 27.09.2010 T. 6377/7378; 22.12.2009 T. 7344/8780; 23.09.2008 T. 2532/4228; 11.07.2008 T. 2592/3947; 14.07.2008 T. 2591/3946; 19.06.2008 T. 867/3381 vb.; 4. HD. 13.04.2008 T. 4720/4129; 06.02.2011 T. 2669/1368; 24.01.2011 T. 14470/446; 04.11.2010 T. 11690/11472; 18.06.2008 T. 13589/8413; 09.06.2008 T. 13019/7851; 08.05.2008 T. 1779/6552 vb. (www.e-uyar.com)

(405)

KONU: Tapu Kayıtlarında “Mesken Niteliğinde Bir Taşınmaz” Olduğu Öngörülen ve Gerek ‘Dava Dilekçesi’nde, Gerek 05.04.2018 Tarihli ‘Bilirkişi Raporu’nda ve Gerekse ‘Yerel Mahkemeni Gerekçeli Kararı’ ile ‘Bölge Adliye Mahkemesi Kararı’nda ‘Mesken Niteliğinde Bir Taşınmaz’ Olduğu Açıklanan Dava Konusu Taşınmazı, Üzerindeki İpotekle Birlikte Satın Aldıktan Sonra İpotek Borcunu Ödeyerek, İpotegi Terkin Ettiren, Dava Dilekçesinde Kötüniyetli Olduğu İleri Sürülmeyen ve Yargılama Sırasında Da Mahkemeye Bu Konuda Davacı Tarafından Tatmin Edici Kanıt Sunulmayan Son Malik Hakkında “Taşınmazın İpotek Kaydının Bu Kişi Tarafından Kaldırıldığı” Gözönünde Bulundurulmadan, ‘Tapuda Gösterilen Bedel’ ile ‘Taşınmazın Rayiç Değeri’ Arasında ‘Fahiş Fark’ Bulunduğu Gerekçesi ile Verilen ‘İptal Kararı’nın ve Bu (Hatalı) Karara Yönelik İstinaf Başvurusunu Reddeden ‘BAM. Kararı’nın Tahlil ve Eleştirisi

*

Davacı (alacaklı) (Z.) Bankası A.Ş. vekili, 24.01.2014 tarihli “dava dilekçesi”nde özetle; “müvekkili bankanın (T.) ŞİRKETİ’ne kredi kullandırıldığını, ancak bu kredinin vadesinde ödenmemesi üzerine adı geçen şirket ve kefilleri hakkında -gönderilen ihtarnameye rağmen kredi borcunun yine kapatılmaması nedeniyle- önce mahkemeden ‘ihtiyati haciz kararı’ alıp dava konusu ‘mesken niteliğindeki taşınmaz’ -Diyarbakır ili, ... ilçesi, 642 ada, 1 parsel sayılı, 42/672 arsa paylı, zemin kat, (3) no’lu bağımsız bölüm- üzerinde bunu uygulattıklarını, daha sonra bu taşınmazın ‘borçlu’ (L. D. K.) tarafından, -sırası ile- (A. S.)’ye, (V. E.)’ne, (S. K.)’ye, (O. G.)’ye, (V. K.)’ye ve son olarak (F. U.)’ya devredilmesi üzerine, yapılan bu ‘devir işlemleri’nin iptali için bu ‘tasarrufun iptali davasını’ açtıklarını” bildirmiştir...

Davalı (son malik, taşınmazı elinde bulunduran) (F. U.) vekili “cevap dilekçesi”nde özetle; “davacı-alacaklı banka tarafından, borçlular hakkında 03.07.2012 tarihinde icra takibinin başlatılmış olduğunu, müvekkilinin dava konusu ‘mesken’ niteliğindeki taşınmazı 07.08.2012 tarihinde satın aldığını, ilk satışın ise icra takibinden önce 05.01.2012 tarihinde gerçekleştiğini, müvekkilinin bu taşınmazı ‘borçlu’ ve ‘taşınmaz maliki’ (L. D. K.)’den değil taşınmazın 5. maliki (V. K.) ve (Ş. L.)’den satın aldığını, müvekkilinin iyiniyetli olduğunu ve 6. malik konumunda bulunduğunu, davanın müvekkiline de yöneltilmiş olmasının usul ve yasaya aykırı olduğunu” bildirerek “davanın müvekkili bakımından reddine karar verilmesini” istemiştir.

Yerel mahkeme 25.01.2018 tarihinde taşınmazın bulunduğu yerde keşif yapmış ve bilirkişilerden alınan 05.04.2018 tarihli raporda “mesken niteliğindeki taşınmazın davalılara devir tarihindeki değerinin 500.840,56 TL. olduğu” belirtilmiştir.

Yerel mahkeme -17.10.2018 tarihli- ‘gerekçeli kararı’nda;

- ‘Borcun doğum tarihi’nin, 12.11.2010 tarihinde düzenlenmiş olan Genel Kredi Sözleşmesi’ne göre 12.11.2010 tarihi olduğunu, ‘tasarruf tarihleri’nin ise bu tarihten daha sonra -2012 tarihinde- olduğunu, dolayısıyla ‘dava şartının gerçekleştiğini’ kabul etmiştir.

-“Davacı bankanın, borçlunun adresinde 05.09.2014 tarihinde düzenlediği ‘adreste haczi kabil mal bulunmadığını belirten haciz tutanağının aciz belgesi niteliğinde’ olduğunu (İİK.m. 105,143)” b e l i r t e r e k, ‘davanın dinlenme koşulunun bulunduğu’ sonucuna varmıştır.

- ‘Davanın, beş yıllık hak düşürücü süre içinde açıldığını (İİK.m.284)’ -tasarrufların 2012 yılında yapılmış olduğunu, davanın ise 2014 yılında açılmış bulunduğunu- belirtmiştir...

-“Dava konusu taşınmazın, davalı (F. U.)’ya 07.08.2012 tarihinde, tapuda 219.000 TL. ’ye satıldığı belirtilmiş olduğunu, halbuki, taşınmazın bu tarihteki gerçek değerinin 500.000,56 TL. olduğunu 05.04.2018 tarihli BİLİRKİŞİ RAPORU’ndan anlaşıldığını” ileri sürerek “İİK.m. 278/III-2”ye göre, tapuda gösterilen satış bedeli ile taşınmazın –satış tarihindeki- gerçek değeri arasında fahiş fark bulunduğunu” kabul ederek, “dava konusu taşınmazın FERMEN ULUÇ’a yapılan satış işleminin iptaline” karar vermiştir.

-“Davalı (F. U.)’nun 07.08.2012 tarihinde dava konusu mesken niteliğindeki taşınmazı -üzerindeki ipotekle birlikte- satın aldıktan sonra, 09.10.2012 tarihinde ipotek borçlusu (L. D. K.)’in sahibi olduğu (T.) ŞİRKETİ hesabına –ipotek borcunu ödeyip, ipotegi kaldırması için -270.000 TL. gönderdiğini, bu paranın 113.900 lirasının ipotekli alacaklı (B.) BANK’ e ödenip, ipotegin kaldırıldığını, ancak niçin ipotek borcundan daha fazla gönderildiğinin anlaşamadığını, bunun hayatın olağan akışına aykırı olduğunu” ifade ederek “davalı (F. U.)’nun iyiniyetli sayılamayacağını” belirtip ‘davanın kabulüne’ karar vermiştir...

Yerel mahkemenin ‘gerekçeli kararı’nda yer alan bu ‘gerekçeler’ isabetli midir?

Kanımızca; yerel mahkemenin davalı (F. U.) bakımından “davanın kabulüne” karar verirken ileri sürdüğü i k i g e r e k ç e –yani; **a)** “Davalı-son malik (F. U.) tarafından, asıl borçlu (L. D. K.)’in borcundan dolayı alacaklı (B.) BANK lehine kurulu bulunan 113.900,00 liralık ipotegin kaldırılması (terkini) için, bu kişinin sahibi bulunduğu (T.) ŞİRKETİ’nin bankadaki hesabına satıştan sonra 270.000,00 lira gönderilmiş olmasının hayatın olağan akışına uygun bulunmadığı” gerekçesi ve **b)** “Dava konusu taşınmazın satış tarihindeki rayiç değeri 500.840,56 lira olmasına rağmen, tapuda davalı-son malik (taşınmazı devralan 6. kişi) (F. U.)’ya 219.000,00 lira bedelle satılmış gibi gösterilmesi nedeniyle, İİK. 278/III-2 uyarınca bedeller arasında ‘fahiş fark’ (bir mislini aşan fark) oluşmuş olmasından dolayı satışın iptali gerektiği” gerekçesi- dosya içeriği ile örtüşmediğinden isabetli değildir. Gerçekten;

A-Bir taşınmaz, eğer üzerindeki *ipotek, haciz* gibi takyidatlarla birlikte satın alınmış ve “*ipotek bedeli, hacizli alacaklının alacak miktarı*” daha sonra alıcı tarafından ödenip, taşınmaz üzerindeki ‘*ipotek*’, ‘*haciz*’ kaydı terkin edilmiş (kaldırılmış) ise, o taşınmazın tapuda gösterilen “*satış bedeli*”ne daha sonra yatırılan ‘*ipotek/haciz tutarı*’ da eklenir.

Bu konuda **doktrinde;**

-“...Tasarrufa konu taşınmaz üzerinde ipotek ya da haciz varsa, tapuda gösterilen satış bedeline, ipotek bedeli ya da haciz tutarı da ilave dilerek ‘taşınmazın satış bedeli’ hesaplanır.” (UYAR,T./UYAR,A./UYAR,C. Tasarrufun İptali Davaları, 5. Baskı, 2018, s:135) (**Not:** Bu konuda daha ayrıntılı bilgi için bknz: UYAR,T. “Tasarrufun İptali Davasına Konu Olan ve Üzerinde İpotek Bulunan Bir Taşınmazı Davalı Üçüncü Kişiden Satın Alan Dördüncü Kişinin İyiniyetli Olup Olmamasının Doğurduğu Sonuçlar” (İİK.m. 282,283/II) (Legal Huk. Der. Nisan/2018, s:1721,1738))

-“...Bir mal, sicili üzerindeki takyidatlarla alınmışsa bedel hesabı yapılırken malın üzerindeki haciz, ipotek gibi takyidatların da gösterilen satış bedeline eklenmesi gerekir...” (EROĞLU,O. Tasarrufun İptali Davası İle Muvazaa Davası ve Karşılaştırılması, 2019, s:156)

-“...Taşınmaz üzerinde ipotek ve haciz kayıtları varsa, bu takyidatların satış bedeline ilavesi için ipotek ve haczin davalı 3. kişi tarafından ödenmesi gerektiğinden, haciz ve ipotegin ödenmiş olup olmadığının, ödenmiş olması halinde kim tarafından ödendiğinin, banka kayıtları gibi yasal ve geçerli belgelerle incelenmesi gerekir...” (MUSUL, T. Tasarrufun İptali Davaları, 2. Baskı, 2017, s:333)

-“...Üzerinde önemle durulması gereken bir husus daha vardır ki; tasarrufa konu taşınmaz üzerinde ipotek ve haciz kaydı bulunması halinde, üçüncü kişi (alıcı) taşınmazı bu kayıtlarla yükümlü olarak satın almış sayıldığından, satışın bunların tamamı üzerinden yapıldığı kabul edilmektedir. Bu nedenle, oransızlığın belirlenmesinde, tapu kaydındaki ipotek ve haciz miktarlarının da gözönünde tutulması gerekir. Diğer bir ifade ile satış bedelinin, satış bedeline ipotek bedeli (veya haciz tutarı) de ilave edilerek belirlenmesi gerekir...” (SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s:311)

denilmiştir...

Yüksek Mahkeme'nin (Yargıtay 17. Hukuk Dairesi'nin) içtihatları da bu doğrultudadır. Gerçekten **yüksek mahkeme**;

√ “Tasarrufun iptali davasında, tapudaki satış bedeline ödenen ipotek bedeli de eklendiğinde bedeller arasında fahiş fark bulunmadığı anlaşıldığından, satış bedelinin ödendiğinin hesap hareketleri ve diğer belgeler ile kanıtlandığını, İİK 280. maddeye göre de davalının ve babasının ‘borçlunun ızzar kastını bilen veya bilebilecek kişilerden olduğu’nun da, davacı tarafça ispatlanamadığından, mahkemece ‘davanın reddi’ gerekeceğini”

HGK. 20.11.2018 T. E: 17-141, K:1747 (www.e-uyar.com)

√ “Dava konusu taşınmaz tapuda 180.000 TL. 'ye alındığı ve üzerinde 650.000 TL ipotek borcu görüldüğü, ancak davalı 3. kişinin ipotek borcu olarak da 404.000 TL ödediği, bilirkişinin taşınmazın satış tarihindeki gerçek değerini 932,575,00 TL olarak tesbit ettiği görüldüğünden, davalı 3.kişi tarafından tapuda ve ipotek bedeli olarak ödenen toplam 584.000,00 TL ile bilirkişi tarafından belirlenen rayiç değer arasında misli fark bulunmadığından, ‘davanın reddine’ karar verilmesi gerekeceğini”

17. HD. 09.05.2017 T. E: 2015/5034, K: 5245 (www.e-uyar.com)

√ “Dava konusu taşınmaz için tapuda ödenen (gösterilen) bedel ve taşınmazın üzerindeki ipotek borcu toplamı ile bilirkişi tarafından belirlenen taşınmazın satış tarihindeki gerçek değeri arasında misli fark bulunmadığından, davalı 3.kişi ile borçlu arasında akrabalık, arkadaşlık, iş ortaklığı...vs. gibi bir ilişkinin bulunmadığı, yani davalı 3.kişinin kötüniyetli olduğunun davacı tarafından ispatlanamadığı anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasının reddine karar verilmesi gerektiğini”

17. HD. 02.05.2017 T. E: 2015/4597, K: 4927 (www.e-uyar.com)

√ “Taşınmazın tapudaki satış bedeli ile rayiç değeri arasında ipotekler dikkate alındığında, fahiş bedel farkı olmamakla birlikte, davalı üçüncü kişinin, ‘borçlu ile aynı alanda faaliyette oldukları ve borçluyu eskiden beri tanıdığı’ yönündeki açıklamaları karşısında, borçlunun mali durumu hakkında bilgi sahibi olduğu anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasının bu nedenle kabulü gerektiğini”

17. HD. 12.04.2016 T. E: 2014/9909, K: 4624 (www.e-uyar.com)

√ “Taşınmazın gerçek değeri ile tapudaki bedeli arasındaki farkın tesbitinde, dava konusu taşınmaz üzerindeki ipotek bedelleri dikkate alınmadığından, ipotek bedelleri dikkate alındığında, bedel farkının bulunmadığı anlaşılacağından ve davalılar arasında

akrabalık ve üçüncü kişinin ‘borçlunun alacaklılardan mal kaçırma amacını bildiği veya bilmesi gerektiği’ ispatlanmadığından davanın reddi gerektiğini”

17. HD. 23.02.2016 T. E: 1607, K: 2111 (www.e-uyar.com)

√ “*Dava konusu taşınmazlar üzerindeki ipotekler dikkate alındığında, bir parsel dışındaki taşınmazların tapudaki satış bedelleri ile rayiç bedelleri arasında fahiş fark bulunmama ile birlikte, borçlu olan karı-kocanın taşınmazlarını davalılara satması ve davalının bu satışların bir kısmında ‘üçüncü kişi’ bir kısmında ‘dördüncü kişi’ olması karşısında, borçlunun ekonomik durumunu bilebilecek şahıslardan olduğu görüldüğünden, ‘tasarrufun iptaline’ karar verilmesinin isabetli olduğu”*

17. HD. 31.03.2015 T. E: 2013/18096, K: 5188 (www.e-uyar.com)

belirtmiştir...

A- Somut olayda; yerel mahkemenin 25.01.2018 tarihinde, mahallinde yaptığı keşif sonucunda aldığı 05.04.2018 tarihli BİLİRKİŞİ RAPORU’na göre, taşınmazın satış tarihi olan 07.08.2012 tarihindeki rayiç değeri 500.840,56 TL.’dir. Bu taşınmaz için (son) alıcı (F. U.) tarafından tapuda (devir sırasında) 219.000 TL. ödendiği gibi, ayrıca satın alınan taşınmaz üzerindeki ipotegin kaldırılması için ipotekli borçlunun şirketi olan (T.) ŞİRKETİ’nin hesabına da 270.000 TL. ödenmiştir. Böylece dava konusu taşınmazın tapuda gösterilen satış bedeli ile borçlunun şirketi hesabına yatırılan 270.000 TL. toplandığında bunların tutarı ile mahkemece dava konusu taşınmazın satış tarihindeki belirlenen rayiç değeri arasında fahiş bir fark oluşmamaktadır. Yani mahkemenin buna ilişkin ‘iptal gerekçesi’ yerinde değildir...

B- Dava konusu taşınmazı -‘borçlu’ dan ya da ‘borçlunun sattığı üçüncü (dördüncü, beşinci) kişiden- satın almış olan alıcılar, “*tapuda gösterilen satış bedeli*” dışında, ‘*borçlunun ya da bildirdiği başka kişilerin banka hesabına*’ ayrıca -*satış bedeline mahsuben-para ödediklerini*’ iddia ve ispat edebilirler.

Doktrinde bu konuda;

- “*...Yargıtay, davalıların ‘gerçek satış bedelinin tapudaki resmi senette yazılı olan bedelden daha yüksekte olduğunu’ HMK.m. 201’e göre yazılı delil (belge) ile kanıtlayabilecekleri kanısındadır...*” (KURU,B. İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2013, s:1405)

- “*...Taşınmazı satın alan üçüncü kişi, ödemenin gerçek değer üzerinden yapıldığını, diğer bir ifade ile tapu dışında haricen ödeme yaptığını, ancak resmi nitelikteki belgelerle (banka ödeme dekontunu veya bankadan çektiği krediye ilişkin belgeleri göstermek sureti ile) kanıtlayabilir...*” (SERTKAYA,Ş.A. /KUL,S. a.g.e. s:312)

- “*...Üçüncü kişi alıcı, tasarrufa konu mal için, resmi sözleşmede gösterilenden örneğin ‘taşınmazlar için tapuda veya araçlar için noterde yapılan sözleşmede gösterilen bedelden daha fazla bir bedel ödediğini’ iddia ve ispat edebilir...*” (COŞKUN,M. İtirazın İptali, Menfi Tespit ve İstirdat, Tasarrufun İptali Davaları, 5. Baskı, 2019, s:969)

- “*...Davalı borçlu ile üçüncü kişi, tapuda düzenlenen resmi senette yazılı satış bedelinin gerçek satış bedeli olmadığını, tapudaki bedelin az harç ödenmesi için düşük gösterildiğini, gerçek satış bedelinin tapuda yazılı olandan daha yüksek olduğunu, yazılı delil ile (bankadaki hesap hareketleri ile) ispat edebilirler...*” (UYAR,T./UYAR,A./UYAR,C. a.g.e., s:134)

- “*...Tasarruf konusu taşınmazın tapu kaydında belirtilen satış bedeli ile tasarrufun yapıldığı tarihte gerçek değeri (piyasa rayiç değeri) arasında bir misli veya daha fazla fark olmakla beraber, lehine tasarruf yapılan üçüncü kişinin, ‘borçluya aradaki*

farkı haricen ödediği’ savunmasını ileri sürüp, geçerli delillerle bunu ispat ettiği takdirde, fahiş bedel farkının varlığı kabul edilemez...” (MUŞUL,T. a.g.e. s:349)

- “...Taşınmaz satışlarında yapılan hesaplamada Belediye rayiç değeri esas alınmaktadır. Belediye rayiç değeri ise gerçek alım-satım değerinin çok altında kalmaktadır. Bu gibi durumlarda alıcı, sadece tapuda gösterilen değer ile bağlı olmayıp, buna ilişkin banka hesap hareketleri ile havale ve benzeri yollardan yaptığı para hareketleri ile iddiasını ispatlayabilmektedir...” (EROĞLU,O. a.g.e. s:155)

- “...Bedel farkına ilişkin olarak, lehine tasarruf yapılan kişi, ‘borçluya, davacı/alacaklının iddia ettiği bedelden daha fazla ödeme yapıldığını’ ispat edebilir. Üçüncü kişinin bu iddiasını ispatlayabilmesi açısından, diğer deliller yanında banka kayıtlarına da başvurulması mümkündür...” (KAZANCİ,T.İ. Tasarrufun İptali Davalarında İspat, 2015, s:139)

denilmiştir...

Yüksek Mahkeme’nin bu konudaki içtihatları da bu doğrultudadır. Gerçekten **Yüksek Mahkeme;**

√ “...Davalı üçüncü kişi "dava konusu ev üzerinde satılık levhası gördüklerini, aynı apartmandaki komşular aracılığı ile mal sahibi olan davalı borçlu ile görüşüp pazarlık yapmak sonucu 90.000,00 TL bedel karşılığında evi satın aldıklarını, bu paranın 30.000,00 TL'sinin elden, 45.000,00 TL'sinin tapuda satış işlemleri yapıldığı sırada banka havalesi ile ve yine aynı gün hesaplarından çektikleri 15.000,00 TL. 'yi elden ödediklerini, müvekkili ile borçlu arasında herhangi bir tanışıklık ya da akrabalık bağı bulunmadığını" ileri sürmüş olup mahkemece, ‘sübuta ermeyen tasarrufun iptali davasının reddine’ karar verilmesinin isabetli olduğunu...”

17. HD. 04.02.2019 T. E: 2016/7976, K: 872 (www.e-uyar.com)

√ “...Dava konusu taşınmazın tapudaki satış bedeli dışında rayiç bedelle alındığı, tapu dışı ödemenin resmi belge ile ispatlanması halinde, tapu dışı ödemenin de tapudaki satış bedeline eklenmesi gerektiğini- Davalı 3.kişinin tapu dışı harici ödemeleri taşınmazı aldığı tarihteki banka hesap hareketleri ile ispatlaması halinde de, aksi iddia ve ispatlanmadığı sürece, bankadan tasarruf tarihine yakın tarihlerde çektiği paranın da taşınmaz alımı için kullanıldığının kabulü gerektiğini- Dava konusu taşınmazın satışı konusunda davalıların tapuya başvurdukları ve işlemlerin ertesi gün (7.2.2013'de) tamamlandığını, davalı üçüncü kişinin hesap hareketlerinden, adı geçen davalının hesaptan 5.2.2013 tarihinde 80.000 TL; 7.2.2013 tarihinde 655.530.000 TL çektiği, yine davalı borçlu ile ortağı olduğu şirketin 7.2.2013 tarihli hesap hareketlerinden 450.000 TL. 'nin şirketin, 200.000 TL'nin borçlunun hesabına girdiği, aynı gün anılan paralarla borçlu ile ortağı olduğu şirketin ipotek borcunun ödendiği, davalı üçüncü kişinin para çektiği saat ile borçlu ve şirketine giren paraların saatleri arasında yarım saat gibi bir zaman diliminin olduğu, ayrıca satış bedeline mahsuben davalı üçüncü kişi tarafından keşide edilen 135.000 TL'lik çekin de borçlunun babasının cirosu ile bankadan ödendiği, yani, davalı üçüncü kişinin dava konusu taşınmaza 870.000 TL civarında bir ödeme yaptığının anlaşıldığını, bu durumda davalı 3.kişi tarafından ödenen bedelle bilirkişi tarafından belirlenen rayiç değer arasında misli fark bulunmadığı, ayrıca davalı 3.kişi ile borçlu arasında akrabalık, arkadaşlık, iş ortaklığı... vs. gibi bir ilişkinin bulunmadığı, yani davalı 3. kişinin kötüniyetli olduğunun davacı tarafından ispatlanamaması nedeniyle ‘davanın reddine’ karar verilmesi gerektiğini...”

17. HD. 07.06.2016 T. E: 2014/13700, K: 6950 (www.e-uyar.com)

√ “...Taşınmazın tapudaki satış bedeli, davalının satış tarihinde bankadan konut kredisi çektiğini belgelemesi ve ayrıca emlakçı tarafından düzenlenen cayma akit belgesinde davacının ödeme yaptığı ve bu ödemenin davalının banka kayıtlarında aynı gün ve aynı miktarda çekilen para ile teyid edilmesi karşısında, rayiç değer ile misli fark bulunmadığı anlaşıldığından, borçlu ile yakın akraba olduğu veya İİK 280/1 madde kapsamında kötüniyetli olduğu ispatlanamayan davalı hakkındaki tasarrufun iptali davasının reddine karar verilmesi gerektiğini...”

17. HD. 12.04.2016 T. E: 2015/14967, K: 4636 (www.e-uyar.com)

√ “...Davalılar, "dava konusu taşınmazın ön sözleşme ile 300.000 TL'ye alındığını, satış bedelinin 140.000 TL'sinin kaparo olarak borçlunun vekili ve aynı zamanda amcası olan kişiye; kalan 160.000 TL'nin de banka havalesi ile borçluya ödendiğini" beyan ederek banka havale makbuzunu da sunmuş olduğundan, mahkemece adı satış sözleşmesinde isim ve imzaları bulunan borçlunun amcası ile davalı 3.kişinin babasının banka hesap hareketleri istenerek, gerektiğinde banka kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi de yaptırılarak "140.000 TL" kaparonun ödenip ödenmediğinin tespiti ile, sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini...”

17. HD. 21.03.2016 T. E: 2014/8133, K: 3591 (www.e-uyar.com)

belirtmiştir...

Somut olayda; dava konusu taşınmazın gerçek satış bedeli 489.000 TL.'dir. Bunun 219.000 TL.'si tapuda gösterilmiş, bakiye satış bedeli olan 270.000 TL. ise satıcı (V. K.) ile (Ş. L.)'in talimatları doğrultusunda –taşınmaz üzerindeki ipoteğin kaldırılması için- ‘ipotekli borçlu’ (L. D. K.)'in sahibi olduğu (T.) ŞİRKETİ'nin hesabına 09.10.2012 tarihinde yatırılmış, bu paranın 113.900 TL.'si ile, (B.) BANK.'in dava konusu mesken niteliğinde taşınmaz üzerinde bulunan ipoteği kaldırılmıştır...

C- Davalı (F. U.), dava konusu mesken niteliğindeki taşınmazı satın alan ‘6. ve son malik’tir.

“Taşınmazın tapuda gösterilen satış bedeli ile gerçek değeri arasında fahiş fark bulunmasının, satışın iptaline neden olacağı”na ilişkin İİK.m. 278/III-2'deki kural, ancak dava konusu taşınmazı satın almış olan 3. kişiler (ilk satın alan malik) hakkında uygulanır. Aynı taşınmazı 3. kişiden satın almış olan sonraki (4.,5.,6. vb.) kişiler hakkında uygulanmaz.

Bu husus doktrinde;

-“...İİK.m. 278/III-2'deki bedeller arasındaki nispetsizliğe ilişkin hükmün ‘borçlu ile borçludan tasarrufa konu malı satın alan kişi arasındaki tasarruflarda’ iptal nedeni olabileceğini, aynı malı üçüncü kişiden satın alan başka kişiler (dördüncü kişiler) hakkında bu hükmün uygulanmayacağını, bu kişilerin ayrıca kötüniyetli oldukları ispat edilmedikçe, bu kişilere yapılan tasarrufun iptaline karar verilemeyeceğini” Yüksek Mahkeme tüm içtihatlarında vurgulamıştır... (UYAR,T./UYAR,A./UYAR,C. a.g.e. s:133 vd.)

-“...İvazlar arasındaki fahiş farkın varlığı (İİK.m. 278/b.3.f.2) halinde tasarrufun (sadece davacı alacaklının takip konusu alacak ve fer'ileri nispetinde) mutlak suretle iptal edilebilmesi, akdi ilişkinin doğrudan borçlu ile kurulması haline münhasır olup, dördüncü kişinin iptali istenen tasarruf konusu taşınmazı, borçludan almamış olması halinde, resmi senette gösterilen değer ile gerçek değer arasındaki fark tek başına yeterli delil sayılmayıp, ivazlar arasındaki farkın varlığı diğer delillerle birlikte ancak takdiri delil niteliğini taşır...” (MUŞUL,T. a.g.e. s:348)

-“...İİK. 'nun 278. maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci bendinde yer alan ‘...yapıldığı sırada, kendi verdiği şeyin değerine göre borçlunun ivaz olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği akitler’ şeklindeki hüküm, borçlu ile borçludan tasarruf konusu malı satın alan üçüncü kişiler arasındaki tasarruflarda uygulanır. Aynı malı üçüncü kişiden satın alan dördüncü kişi (varsa beşinci kişi) hakkında bu hüküm uygulanmaz... Dördüncü kişi hakkında iptal kararı verilebilmesi, kötünietli olmaları halinde mümkün olabilir. Eş anlatımla, dördüncü kişi yönünden aşırı bedel farkı ve satış tarihleri arasındaki yakınlık, kötünietli olduğu hususunda başka delillerle desteklenmediği sürece, tek başına iptal nedeni sayılmaz...” (GÜNEREN,A. Tasarrufun İptali Davaları, 2012, s:718 vd., 723 vd.)

-“...İİK. 'nun 278. maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci bendi, tasarrufa konu malı borçludan değil de üçüncü kişiden devir alan dördüncü kişiler veya dördüncü kişiden devir alan beşinci kişiler hakkında uygulanma olanağı bulunmamaktadır. Bu kişiler yönünden tasarrufun iptaline karar verilebilmesi için, kötünietli olduklarının ispat edilmesi gerekir...” (SERTKAYA,Ş.A./KUL,S. a.g.e. s:310)

ş e k l i n d e belirtilmiştir.

Yüksek mahkeme de bu konu ile ilgili olarak;

√ “...Tasarrufun iptali davasının konusu olan malı elinde bulunduran şahsın kötü niyetli olduğunun kanıtlanamaması halinde dava tümden reddedilmeyip borçlu ile tasarrufta bulunan üçüncü kişinin tasarrufa konu malı elinden çıkardıkları tarihteki gerçek değeri oranında ve alacak miktarı ile sınırlı olarak tazminata mahkum edilmesi gerektiğini; dördüncü kişi yönünden sadece bedel farkının yeterli olmadığını, ayrıca kötü niyetinin somut delillerle ispatlanmasının gerektiğini...”

17. HD. 11.02.2020 T. E: 2018/4672, K: 1252 (www.e-uyar.com)

√ “...Bedel farkının davalı dördüncü kişi yönünden geçerliliğinin bulunmadığını, davalı dördüncü kişinin, davalı üçüncü kişinin akrabası olduğuna dair dosyada bir bilgi de olmadığından, davalı dördüncü kişi yönünden davanın reddine karar verilmesi gerektiğini...”

17. HD. 18.12.2019 T. E: 2017/5386, K: 12138 (www.e-uyar.com)

√ “...Dördüncü kişinin kötü niyetli olduğu ispat edilemediğine göre, davalı borçlunun çektiği kredide kefil olduğu anlaşılan davalı üçüncü kişinin taşınmazları elden çıkardığı tarihteki gerçek değeri, bilirkişi marifetiyle tespit edilerek ve takip dosyasındaki alacağı geçmemek üzere tazminata mahkum edilmesi gerektiğini...”

17. HD. 23.09.2019 T. E: 2016/18153, K: 8383 (www.e-uyar.com)

√ “...Borçlunun davalı kardeşine ve düşük bedelle yaptığı satışın iptali gerektiğini- Davalı dördüncü kişi ile borçlunun, dava konusu taşınmazın bulunduğu köyün nüfusuna kayıtlı olup aynı yerde oturdukları, davalı dördüncü kişinin duruşma sırasında "borçlu ile uzaktan akraba olduğunu" da belirttiği anlaşıldığından, davalı dördüncü kişinin borçlunun mali durumunu bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduğu anlaşıldığından, bu davalının satın aldığı parsel yönünden de davanın kabulüne karar verilmesi gerektiğini...”

17. HD. 21.05.2019 T. E: 2016/20255, K: 6456 (www.e-uyar.com)

√ “...Davalı dördüncü kişi yönünden, ivazlar arasındaki fahiş fark yeterli olmayıp kötü niyetinin ispatlanmış olması gerektiğini, bu davalı yönünden İİK. mad. 280/3 hükmünün de uygulanamayacağını- Kötü niyeti ispatlanamadığından, davalı dördüncü kişi

yönünden davanın reddine, İİK. mad. 283 gereğince davalı üçüncü kişinin taşınmaz elinden çıkardığı tarihteki değeri oranında tazminatla sorumlu tutulması gerektiğini...”

17. HD. 11.02.2019 T. E: 49, K: 1269 (www.e-uyar.com)

√ “... Bedel farkının, davalı 4. kişi ve 5. kişi için tek başına iptal nedeni olmadığını...”

17. HD. 07.04.2015 T. E: 2013/21230, K: 5494 (www.e-uyar.com)

√ “... Borçlu ile davalı şirket arasındaki söz konusu tasarruf yönünden tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen rayiç bedel arasında misli fark bulunması nedeniyle İİK'nun 278/3-2, ayrıca davalı borçlunun ortağı ve temsilcisi olduğu şirket ile davalı şirket arasındaki ticari ilişki nedeniyle davalı 3.kişi şirketin borçlunun durumunu ve amacının bilebilecek kişilerden olması nedeniyle İİK'nun 280/1.madde gereğince iptale tabi olduğunu- Davalı 4. ve 5. kişiler, muhtelif şirketlerde ortak ve yönetici olarak bulunmalarına rağmen, adı geçen kişiler ile ortağı oldukları şirketlerin davalı borçlu ve onun ortağı olduğu, şirket ile ticari ilişkisi içinde bulunduğu, aralarında organik ve fiili bağ olduğu davacı tarafından ispatlanamadığından, dolayısıyla davalı 4.ve 5 kişinin kötüniyetli oldukları davacı tarafından ispatlanamadığından, 4 ve 5 kişi durumundaki davalılar hakkındaki davanın reddine; bu durumda, davalı şirket hakkındaki davanın İİK'nun 283/2 madde gereğince bedele dönüşmesi nedeniyle davacının dava konusu alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak, davalı 3.kişi şirketin dava konusu taşınmazı elden çıkardığı tarihteki bedeli olan 3.800.000,00 TL tazminatla sorumlu tutulmasına (aynı taşınmaza ilişkin olarak başka alacaklılar tarafından açılan ve tazminat olarak hükmedilerek kesinleşen dosyalar var ise, o dosyalarla da tekerrür oluşturmayacak şekilde) karar verilmesi gerekeceğini...”

17. HD. 25.10.2016 T. E: 2015/7077, K: 9343 (www.e-uyar.com)

belirtmiştir...

Dava konusu taşınmazı daha sonra almış olan (dördüncü, beşinci, altıncı vb.) kişiler bakımından, bu kişilerin a n c a k iyiniyetli (TMK.m. 3) olmamaları yani üçüncü kişinin (varsa dördüncü kişinin, beşinci kişinin) “*borçlunun ödeme gücünü kaybettiğini ve alacaklılarına zarar verme kasdı ile hareket ettiğini bildiği veya bilmesi gerektiği*” davacı-alacaklı tarafından kanıtlanırsa, bu kişilere yapılan tasarruf iptal edilebilir. (GÜNEREN,A. a.g.e. s:820)

Somut olayda; son malik davalı (F. U.)’nun asıl borçlu (L. D. K.)’ın “*yakın akrabası olduğu*”, “*aynı sektörde çalışmaları ya da aynı yerde nüfusa kayıtlı olmaları veya –Silivri gibi (bknz:17. HD. 09.06.2015 T. ...)- küçük bir çevrede birlikte yaşıyor olmaları nedeniyle*” davalı son malik (F. U.)’nun, asıl borçlunun mal kaçırma kasdı ile hareket ettiğini bilebilecek durumda olduğu, yani kötüniyetli olduğu, davacı-alacaklı tarafından yargılama sırasında kanıtlanmamış olduğundan, ‘bu davalının da kötüniyetli olduğu farzedilerek’ kendisine yapılan satışın iptaline karar verilmesi isabetli olmamıştır.... ‘Asıl borçlu’ “*sağlık sektöründe*” çalışmakta olup, aynı zamanda özel hastane sahibidir. ‘Davalı 6. kişi (F. U.)’ ise “*çiftçi ve oto galeri sahibi*”dir.

D- Dava konusu taşınmaz, “**tapu kaydı**”nda -ve “**dava dilekçesi**”nde (bknz: 1. sayfa, son paragraf), “**yerel mahkemenin gerekçeli kararı**”nda (bknz: son sayfa, 3. paragraf) ile “**bölge adliye mahkemesi kararı**”nda (bknz: s:1) - a ç ı k ç a b e l i r t i l d i ğ i g i b i ; “*mesken niteliğinde bir taşınmaz*”dır.

Borçlu tarafından üçüncü bir kişiye devredilen bir taşınmaz veya taşınırın örneğin; İİK.m. 82/12 kapsamındaki bir ‘*mesken*’in, İİK.m. 82/4 kapsamındaki ‘*borçlunun geçimi*

için zaruri olan arazi 'nin ya da '(Z.) aletleri 'nin ('traktör 'ün) tasarrufun iptali davasına konu edilmesi mümkün değildir. Çünkü bunların haczi kabil olmadığından, borçlunun bunları elinden (malvarlığından) çıkarmasından alacaklı bir zarar görmez. Dolayısıyla bu gibi haczedilemeyen şeyler, tasarrufun iptali davasına konu edilemez. Nitekim, bu konuda **doktrinde**;

- "... Borçlunun haczedilemeyen (İİK.m. 82) bir malını, malvarlığından çıkarması, iptal davasına konu olamaz. Çünkü, borçlunun bu işleminden alacaklıları zarar görmüş değildir. 'Bir malın haczinin mümkün olup olmadığına' karar verme yetkisi, icra mahkemesine ait olmakla beraber iptal davasında 'iptali istenen tasarruf konusu mal ya da hakkın haczinin mümkün olup olmadığına' davaya bakan mahkeme karar verir..." (UYAR,T./UYAR,A./ UYAR,C. a.g.e. s:82)

- "... Bir mal veya hakkın tasarrufun iptali davasına konu olabilmesi için, bu mal veya hakkın 'haczinin caiz olması' gerekir. Borçlunun haczi caiz olmayan (İİK.m.82-83) bir mal veya hakkı üzerindeki tasarrufu, İİK.m.278-280'deki şartlar bulunsa dahi iptale tabi değildir. (Bknz: KURU,B. İflas ve Konkordato Hukuku, s:388, dipn:4).Çünkü borçlunu haczedilemeyen mal ve haklarındaki tasarruflarının alacaklılar için zararlı olma ihtimali yoktur. (Bknz: BELGESAY,M.R. Sentetik Bölüm, s:154). Bir malın haczinin caiz olup olmadığı icra memurunun yetkisindedir (İİK.m. 80). Fakat, vereceği karar üzerine tetkik merciine gidildiğinde karar verme yetkisi tetkik merciinin olmakla beraber, iptal davasında bu husus bir 'ön mesele' teşkil ettiğinden, iptal davasına bakan mahkeme, iptali istenen tasarruf konusu mal veya hakkın haczinin caiz olup olmadığına karar verebilmelidir. Mahkeme, 'malın haczinin caiz olduğuna' karar verirse, davayı esasa girmeden reddedecek, buna karşılık aksi kanıya varırsa, davanın esasına girip inceleme yapacaktır...(SARISÖZEN,İ. İcra ve İflas Hukukuna Göre İptal Davalarında Yargılama Usulü (ABD. 1977/2, s:281)

- "... Borçlunun tasarrufunun iptal davasına konu olabilmesi için, borçlunun tasarrufu icra takibine konu olabilen malvarlığına etki etmelidir. İşlem, borçlunun aktifini olumsuz şekilde etkilemediği taktirde iptal davası açılmaz. Örneğin; haczedilemeyen bir malın devrine karşı, iptal davası açmak mümkün değildir...Borçlunun İcra ve İflas Kanunu'na göre haczi caiz olmayan bir eşyayı bağışlaması halinde, alacaklılar zarar görmedikleri için, tasarrufun iptali davası da açılmaz..." (ERDÖNMEZ,G. Alacaklılara Zarar Verme Kasdıyla Yapılan Tasarrufların İptali, 2. Bası, 2019, s:131, 150)

- "... Davacı alacaklının alacağına kavuşması, iptalini istediği tasarruf konusu malın haciz edilerek paraya çevrilmesi ile (İİK.m. 283/I) mümkün olabilmesi için, tasarruf konusu malın kabili haciz olması gerekir. O halde, borçlunun kabili haciz olmayan (haciz edilemeyen) bir malının üçüncü kişiye devir tasarrufu işleminin iptali için iptal davası açılmaz, açıldığı taktirde mahkeme davayı bu sebeple reddeder..." (MUŞUL,T. a.g.e. s:449)

- "... Genel kabule göre; borçlunun İİK. hükümleri gereğince haczi kabil olmayan bir malını malvarlığından çıkarması, tasarrufun iptali davasına konu edilemez. Böyle bir durumda tasarrufun iptali davası açıldı ise, o zaman 'bir malın haczinin kabil olup olmadığı' nin tasarrufun iptali davasının açıldığı mahkemede ileri sürülmesi ve bu konudaki kararı da, tasarrufun iptali davasına bakan mahkemenin vermesi gerekmektedir. Çünkü burada maddi imkansızlık söz konusudur..." (EROĞLU,O. a.g.e. s:52)

- "... Haczi kabil olmayan veya masaya ait bulunmayan mallarla ilgili muameleler iptal davasına konu olamazlar... Bizce, iptal davasının gayesi cebri icranın devamını sağlamak olduğuna göre, 'dava konusu malların bu gayeye tahsis edilemeyeceği' iddiası

mahkemece incelenenilmelidir.” (GÜRDOĞAN,B. İflas Hukuku Dersleri, 1966, s:223, dipn:617)

-“... Borçlunun haczedilemeyen (İİK.m. 82) bir malını malvarlığından çıkarması, iptal davasına konu olamaz. Çünkü borçlunun bu işleminden alacaklıları zarar görmemiştir. (COŞKUN,M. a.g.e. s:924)

-“... Borçlunun haczedilemeyen (İİK.m. 82) bir malını, malvarlığından çıkarmış olması, iptal davasına konu olamayacağından, iptal davası sırasında, davalı taraf ‘dava (iptal) konusu tasarrufun haczi mümkün olmayan bir mal ya da hakka ilişkin olduğunu’ ileri sürerse, mahkemenin iptali istenen tasarruf konusu mal ya da hakkın haczinin mümkün olup olmadığını araştırması gerekir. Bu yöntem usul ekonomisine uygun düşecektir.... Tasarrufun iptali davasına bakan mahkemenin, tasarrufa konu olan malın İY. ’nin 82. maddesine göre haczedilebilir olup olmadığını bir ‘ön mesele’ olarak inceleyebilmesi, usul ekonomisine uygun düşmenin yanı sıra şu gerekçe ile de kabul edilmelidir: Borçlu, iptal edilebilecek bir tasarrufa bilerek girişirken amacı alacaklı veya alacaklılarından mal kaçırmaktır. İY’nin 82. maddesi kapsamına giren bir malı elinde bulundurmasının takip hukuku yönünden hiçbir riski yoktur. Zaten, İY. 82. maddesine göre belirli sınırları olan bir korumanın altındadır. Böyle bir risk olmadığına göre, bu malın kasıtlı olarak bir tasarrufa konu etmesi düşünülemez. Zira, böyle bir tasarruf kendisine, sahip olduğu olanakların dışında bir olanak da vermez. Dolayısıyla, böyle bir tasarrufa girişmesi hayatın olağan akışına uygun düşmez...” (AKŞENER,S.H. Tasarrufun İptali Davalarında İhtiyati Haciz, Legal Huk. Der., Ağustos/2013, s:120 vd.)

denilmiştir...

Yüksek mahkeme de, aşağıda tam metnini sunduğumuz -17. HD. 24.09.2013 T. E:13855, K:12721 sayılı- kararında;

"Spor Toto Bayilik Ruhsatının Devri" tasarrufunun iptaline ilişkin açılan davada, mahkemece, Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Toto Teşkilat Başkanlığının "Teşkilat Başkanlığının yazılı izni olmadan ve devir bedeli Teşkilat hesaplarına yatırılmadan bayilik devrinin hukuken mümkün olmadığı, bu sebeple bayilik ruhsatının haczedilmesi ve icra kanalıyla satışının hukuken mümkün olmadığı gibi, bunun yapılması halinde de herhangi bir hukuki değer ifade etmeyeceği"ne dair olan yazısı gözönünde bulundurularak, davaya konu ruhsat devrinin iptale tabi bir tasarruf olup olmadığı, davanın kabulü durumunda hükmün infaz kabiliyeti taşıyıp taşımadığı üzerinde durularak, sonucuna göre karar verilmesi gerektiği- İptali istenen tasarruf konusu malın ‘haczinin mümkün olup olmayacağına’, tasarrufun iptali davasına bakan mahkemece karar verileceği- Kural olarak borçlunun haczedilemeyen bir malını malvarlığından çıkarması işleminin iptal davasına konu olamayacağı-

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasının yapılan yargılaması sonunda: “kardarda yazılı nedenlerden dolayı davanın kabulüne” dair verilen hükmün süresi içinde davalılar vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

Davacı vekili, “davalı borçlu H. Ö.’nin alacaklılarından mal kaçırmak amacıyla adına Spor Toto Bayilik ruhsatını 9.12.2009 tarihinde babası davalı G. Ö.’ye devrettiğini, belirterek “davalılar arasındaki tasarrufun iptalini” istemiştir.

Davalılar vekili, “takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığını, davacının öğretmen, davalı borçlunun öğrenci olduğunu, davacıyla borçlu arasındaki duygusal bağ ve birliktelik sebebiyle, davaya konu senetlerin borçluya zorla imzalatıldığını, takip konusu senetler dışında davacı elinde 400.000,00 TL civarında senet bulunduğunu,

davaya konu ruhsatın gerçek sahibinin davalı G. olduğunu, davalı G. adına daha önce spor toto ve ganyan bayisi bulunduğundan davaya konu ruhsatın 2. bir bayilik alınmadığı için, davalı H. adına alındığını, ancak işyerini fiilen G.'nin işlettiğini” belirterek “davanın reddini” savunmuştur.

Mahkemece “iddia, savunma toplanan delillere göre, davalıların baba kız olması sebebiyle davaya konu tasarrufun İ.İ.K.287/3-1 ve 280/1. maddeler gereğince iptale tabi olduğu” gerekçesiyle “davanın kabulüne” karar verilmiş; hüküm, davalılar vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, İ.İ.K.277 vd. maddeleri gereğince açılmış ‘tasarrufun iptali istemi’ne ilişkindir.

İ.İ.K.nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların “geçersiz” ya da “iyiniyet kurallarına aykırılık” sebebiyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır. Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yoluyla hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz mal ise, davalı üçüncü kişi üzerindeki kayıdın düzeltilmesine gerek olmadan, o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir (İ.İ.K.md.283/1). Bu yasal sebeple iptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, “nispi” nitelikte, yasadan doğan bir dava olup: tasarrufa konu malların aynıyla ilgili değildir.

Kural olarak borçlunun haczedilmeyen bir malını malvarlığından çıkarması iptal davasına konu olamaz. Çünkü, borçlunun bu işleminden alacaklıları zarar görmüş değildir. Bir malın haczinin mümkün olup olmadığına karar verme yetkisi icra mahkemesine ait olmakla birlikte (İ.İ.K.82), **iptal davasında, “iptali istenen tasarruf konusu mal veya hakkın haczinin mümkün olup olmadığına” davaya bakan mahkeme karar verecektir.**

Somut olayda, davalı borçlu tarafından babasına devredilen ‘Spor Toto Bayilik Ruhsatının devrine’ dair tasarrufun iptali istenmiştir. Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Toto Teşkilat Başkanlığının 28.6.2013 tarihli yazısından “Teşkilat Başkanlığının yazılı izni olmadan ve devir bedeli, Teşkilat hesaplarına yatırılmadan, bayilik devrinin hukukun mümkün olmadığı, bu sebeple bayilik ruhsatının haczedilmesi ve icra kanalıyla satışının hukukun mümkün olmadığı gibi, bunun yapılması halinde de herhangi bir hukuki değer ifade etmeyeceği” belirtilmiştir. O halde mahkemece, Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Toto Teşkilat Başkanlığının 28.6.2013 tarihli yazısı gözönünde bulundurularak, davaya konu ruhsat devrinin iptale tabi bir tasarruf olup olmadığı, davanın kabulü durumunda hükmün infaz kabiliyeti taşıyıp taşımadığı (İ.İ.K.283/1 maddesi gereğince) üzerinde durularak, sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, eksik incelemeye dayalı hüküm tesisi isabetli görülmemiştir. (Dairemizin 2.10.2012 Tarih 2012/12642 Esas ve 2.2.2011 tarih 2010/10039 Esas sayılı kararları da aynı doğrultudadır.)

SONUÇ: Yukarıda açıklanan sebeplerle davalılar H. Ö. ve G. Ö. vekilinin temyiz itirazlarının kabütiyle hükmün BOZULMASINA, peşin alınan harcın istenmesi halinde temyiz eden davalılara iadesine, 24.09.2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.”

17. HD. 24.09.2013 T. E: 13855, K: 12721 (www.e-uyar.com)

denilmiştir...

Aynı doğrultuda:

17. HD. 02.10.2012 T. E:2012/12642

17. HD. 02.02.2011 T. E:2010/10039

Görüldüğü gibi, **yüksek mahkeme** bu kararında i k i h u s u s a açıklık getirmiştir:

- “... *Kural olarak, borçlunun haczedilemeyen bir malını malvarlığından çıkarması işleminin, iptal davasına konu olamayacağını...*”

- “... *İptali istenen tasarruf konusu malın haczinin mümkün olup olmayacağına tasarrufun iptali davasına bakan mahkemece karar verileceğini...*”

belirtmiştir...

Somut olayda yukarıda belirttiğimiz gibi; gerek “**dava dilekçesi**”nde ve gerekse “**yerel mahkemenin gerekçeli kararı**” ile “**bölge adliye mahkemesinin kararı**”nda ve “**tapu kaydı**”nda açıklıkça “*mesken niteliğindeki taşınmaz*” olduğu belirtilen – ve halen de son malik-davalı (F. U.) tarafından ‘mesken’ olarak kullanılmakta olan taşınmaz hakkında açılmış olan bu ‘tasarrufun iptali davası’ nın -doktrinde ve konuya ilişkin Yarıştay 17. HD.’nin 24.09.2013 T. 13855/12721 sayılı kararında ısrarla belirtilen görüşe rağmen- ‘reddedilmesi’ gerekirken ‘kabul’ edilmiş olması isabetli olmamıştır.

E- Davalı-son malik (F. U.) vekili gerek yargılama sırasında mahkemeye sunduğu dilekçelerinde ve beyanlarında ve gerekse istinaf başvuru dilekçesinde ısrarla “*müvekkilinin harap vaziyette aldığı taşınmazı yaşanabilir hale getirebilmek için 100.000 TL civarında harcama yaptığını*” belirtmiş olmasına rağmen, bu husus araştırılmadan ve bu davalı vekiline bu hususları kanıtlama imkanı tanınmadan “*taşınmazın tapuda gösterilen satış bedeli ile rayiç değeri arasında fahiş fark bulunduğu*” kabul edilmiştir.

Halbuki mahkemece dava konusu taşınmaza, taşınmazı satın aldıktan sonra davalı-son malik tarafından yapılmış olan ilavelerin bedelinin belirlenip bunların davalı - son malik’e yani (F. U.)’ya ait olduğunun kararda belirtilmesi (açıklanması) gerekirken, bu ilaveler bakımından da davacı-alacaklı lehine ‘*satış yetkisi*’ verilmesi isabetli olmamıştır.

Nitekim **yüksek mahkeme** bu konular hakkında;

√ “... *Tasarrufun iptali davasında, taşınmaz üzerindeki yapının satıştan (tasarruftan) önce yapıldığı ve satışın (tasarrufun) bu yapı ile birlikte olduğunu ve yapıyı kapsadığını, bu durumda iyiniyetli yapı sahibinin haklarını talep etmesinin mümkün bulunmasına göre davacı vekilinin aşağıdaki bendin kapsamı dışındaki diğer temyiz itirazlarının reddi gerektiğini...*”

17. HD. 14.03.2017 T. E: 2016/8538, K: 2734 (www.e-uyar.com)

√ “... *Davalı-üçüncü kişi vekilinin, ‘müvekkilinin taşınmazı satın aldıktan sonra üzerine yeni bir ‘bina’ yaptığını ve haksız açılan davanın reddini’ savunduğunu, tasarrufun iptali davasında, dava konusu taşınmazın borcun doğumundan sonra satıldığı, satış tarihindeki rayiç değeri ile tapuda gösterilen satış bedeli arasında fahiş fark olduğu, binanın ‘davalı üçüncü kişi tarafından yapıldığını gösteren’ ruhsat bulunmadığı ve faturaların önceki tarihli olup, çekilen kredinin tüketici kredisi olduğu anlaşıldığından, ‘davanın kabulü kararı’ nın yerinde olduğunu...*”

17. HD. 10.03.2015 T. E: 2013/16716, K: 4095 (www.e-uyar.com)

√ “... *Dosya kapsamında alınan bilirkişi raporunda, taşınmaz üzerindeki ‘bina’nın davalı-üçüncü kişi tarafından tasarruf tarihinden sonra yapıldığı anlaşıldığından ve davacı-alacaklının da bu binanın borçlu tarafından yapıldığını ispat edemediğinden, mahkemece, ‘arzun üzerindeki yapıların arzın mülkiyetine tabi olduğu’*

gerekçesiyle taşınmaz üzerindeki 'bina'yı da kapsar şekilde tasarrufun iptaline karar vermesinin yerinde olmadığını...”

17. HD. 16.03.2010 T. E: 906, K: 2308 (www.e-uyar.com)

belirtmiştir...

F- “*Dava konusu taşınmazın kısa süre içinde birkaç defa el değiştirmiş olması*” yerel mahkemece ‘iptal sebebi’ sayılmışsa da, ilişkide sunduğumuz içtihatlarda açıkça vurgulandığı gibi, bu husus ‘tek başına’, ‘başlı başına’ iptal sebebi olamaz...

Gerçekten **yüksek mahkeme**, bu hususa ilişkin olarak;

√ “... Taşınmazların ipoteklerle yüklü olarak kısa aralıklarla devrinin tasarrufun iptali için gerekçe olamayacağını, mahkemece tüm davalılar yönünden ayrı ayrı iptal şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin değerlendirilmesi gerektiğini...”

17. HD. 10.12.2018 T. E: 2015/15797, K: 11927 (www.e-uyar.com)

√ “... Kısa aralıklar ile yapılan satışın, diğer deliller ile desteklenmediği takdirde, tek başına kötü niyet karinesi olarak kabul edilemeyeceğini...”

17. HD. 27.09.2016 T. E: 10902, K: 8238 (www.e-uyar.com)

√ “... Davalı borçlu Silivri’de faaliyet gösteren Ltd. Şti.’nin ortakları ve temsilcisinin yakını olup, dördüncü kişi de Silivri’de ikamet etmekte olup, dava konusu taşınmaz dört gün içinde iki kez el değiştirmiş olduğundan, Silivri şartlarında davalı dördüncü kişinin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olup olmadığını (tasarrufun İİK mad. 280/1 kapsamında iptale tabi olup olmadığının) değerlendirilmesi gerektiğini...”

17. HD. 09.06.2015 T. E: 4523, K: 8439 (www.e-uyar.com)

√ “... Dava konusu taşınmazın tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen rayiç değeri arasında misli fark bulunduğu, devirlerin kısa aralıklarla yapıldığını, tüm davalıların ortak kabulleri doğrultusunda davalılar arasındaki devirlerin bedelsiz olarak gerçekleştiği, davalıların tamamının birbirleri ile yakın ilişki içinde oldukları ve birbirlerinin borçlarının bilebilecek veya bilmesi gereken kişilerden olduğu, borçlu ile davalının yakın arkadaş ve akraba olduğu gibi aynı zamanda iş ortağı olduklarını, borçlunun durumunu bilebilecek durumda olduğunu, diğer davalının da borçlunun durumunu ve amacının bilebilecek kişilerden olduğunu, dava konusu tasarrufların İİK 278, 279, 280. maddeler gereğince iptale tabi bulunduğunu...”

17. HD. 24.02.2015 T. E: 2013/16144, K: 3312 (www.e-uyar.com)

√ “... Dava konusu taşınmazın tasarruf tarihindeki gerçek değeri ile satış değeri arasında fahiş fark olduğunun kabulü gerekirse de, taşınmaz üzerinde ipotek olması durumunda, ipotek bedelinin de satış bedeline eklenmesi gerekeceğini, bununla birlikte, davalıların borçlu davalının mali durumu ile alacaklıları ızzar kastını bilen veya bilmesi lazım gelen kişilerden olduklarına dair yeterli kanıt bulunamadığını, ayrıca satışın kısa aralıklarla olmasının, diğer delillerle de desteklenmediği takdirde, satış değerindeki fahiş farkın tek başına ‘kötü niyet karinesi’ kabul edilemeyeceğini...”

17. HD. 08.05.2014 T. E:2013/2375, K:7246 (www.e-uyar.com)

belirtmiştir...

SONUÇ: Buraya kadar yaptığımız ayrıntılı AÇIKLAMA ve atıfta bulunduğumuz YARGITAY İÇTİHATLARI doğrultusunda yerel mahkemenin *gerekçeli kararında* davalı-son malik (taşınmazı devralan 6. kişi) (F. U.) bakımından “iptal kararı”na gerekçe olarak gösterdiği iki husus (yani; **a**) “*Davalı (F. U.)’nun, ipotekle yükümlü olarak satın aldığı ‘mesken niteliğindeki dava konusu taşınmaz’ için, ipotek lehdarı (B.) BANK’e ödenip ipoteğin kaldırılması konusunda, ipotekli-borçlu (L. D. K.)’ın sahibi olduğu (T.) ŞİRKETİ’nin banka hesabına 170.000,00 lira göndermiş olmasında hayatın olağan akışına aykırılık bulunması*” hususu ve **b**) “*Davalı (F. U.)’ya dava konusu mesken niteliğinde taşınmazı satışı tarihindeki (07.08.2012) rayiç değerinin 500.840,56 lira olmasına rağmen, tapuda gösterilen satış bedelinin 219.000,00 lira olması nedeniyle, arada fahiş fark ‘bir mislini aşan fark’ bulunması*” hususu) dosya içeriği ile bağdaşmaktadır. Gerçekten;

A-Yukarıda belirttiğimiz (bknz: s:3 vd.) gibi; dava konusu taşınmazın, üzerindeki ipotek, haciz gibi takyidatlarla birlikte satın alınmış olması halinde, taşınmazın tapuda gösterilen satış bedeline, taşınmazın üzerindeki ‘ipotek’ ya da ‘haciz’ tutarının da eklenerek, taşınmazın satış bedelinin hesaplanması gerekir.

Somut olayda, dava konusu taşınmazın ‘*gerçek satış bedeli*’ ne sayın yerel mahkemece ve ne de sayın Bölge Adliye Mahkemesince bu şekilde hesaplanmamıştır...

B- Satış tarihindeki rayiç değeri 500.840,56 lira olduğu belirlenen ve tapuda 219.000,00 liraya satıldığı saptanan taşınmazın taraflar arasında kararlaştırılan gerçek satış bedeli 489.000,00 lira olduğu için, bunun 219.000,00 lirası tapuda gösterilmiş, 270.000,00 lirası ise haricen -aynı zamanda taşınmaz üzerindeki ipoteğin terkinini (fekki) için- asıl ipotek borçlusu (L. D. K.)’nin şirketi olan (T.) ŞİRKETİ’nin hesabına yatırılmıştır. Bu paranın 113.900,00 lirası ile dava konusu taşınmaz üzerindeki ipotek -alacaklı (B.) BANK’a ipotek bedeli ödenerek- kaldırılmıştır...

Dolayısıyla, dava konusu taşınmazın ‘*satış tarihindeki rayiç değeri*’ (500.840,56 TL.) ile ‘*tapuda gösterilen satış bedeli*’ (219.000,00 TL.) + ‘*borçlunun Banka Hesabına yatırılmış olan meblağ*’ (270.000,00 TL.) arasında f a h i ş f a r k (bir mislini aşan fark) bulunmamaktadır....

C- Dava konusu taşınmazın satış tarihindeki (07.08.2012) ‘*rayiç değeri*’nin 500.840,56 lira olmasına rağmen davalı-son malik FERMEN URUÇ tarafından tapuda gösterilen bedel: 219.000,00 lira + satıcı (V. K.) ile (Ş. L.)’nin talimatı ile (T.) ŞİRKETİ’nin hesabına 09.10.2012 tarihinde yatırılan miktar: 270.000,00 lira = 489.000,00 lira

Davalı- son malik (F. U.) tarafından ödenen toplam 489.000,00 lira ile mahkemece satış tarihindeki *taşınmazın rayiç değeri olarak belirlenen 500.840,56 lira* arasında ‘*fahiş bir fark*’ (bir mislini aşan bir fark) bulunmamaktadır.

Çünkü, yukarıda da belirttiğimiz (bknz: s:5) gibi; dava konusu taşınmazı -‘*borçlu*’dan ya da ‘*borçlunun sattığı üçüncü (dördüncü, beşinci) kişiden- satın almış olan alıcılar*’, “*tapuda gösterilen satış bedeli*” dışında, ‘*borçlunun ya da bildirdiği başka kişilerin banka hesabına*’ ayrıca -satış bedeline mahsuben- para ödediklerinin iddia ve ispat edebilirler.

D- Yukarıda belirttiğimiz (bknz: s:7 vd.) gibi; İİK.m. 278/III-2’deki kural, ancak dava konusu taşınmazı satın almış olan 3. kişiler (ilk satın alan malik) hakkında uygulanır. Aynı taşınmazı 3. kişiden satın almış olan sonraki (4.,5.,6. vb.) kişiler hakkında uygulanmaz. Taşınmazı, üçüncü kişiden devralan dördüncü, beşinci, altıncı vb. kişilerin “*ancak kötüniyetli oldukları*” yani asıl borçlunun ‘*mal kaçırmak amacı ile*’ dava konusu taşınmazı devrettiği hususunun bu kişiler tarafından bilindiği ispat edilirse, bu kişiler

hakkında da iptal kararı verilebilir. Somut olayda ise, davacı-alacaklı tarafından böyle bir kanıt davalı - son malik (F. U.) hakkında ileri sürülmemiş olduğundan, davalı (F. U.)’nun asıl borçlu (L. D. K.) ile **aynı iş kolunda çalıştığı, yakın akraba oldukları, aynı yerde nüfusa kayıtlı oldukları, –Silivri gibi “17. HD. 09.06.2015 T. ...”- aynı küçük yerleşim yerinde (çevrede) yaşadıkları, iş ortağı oldukları, arkadaş oldukları, aynı şirkette ortak oldukları vb.** ileri sürülmemiştir. “Asıl borçlu” (L. D. K.) ‘sağlık sektöründe’ çalışan özel hastane sahibi bir kişidir. Davalı - son malik (F. U.) ise ‘çiftçi ve oto galerisi’ işleten bir kişidir...

E- Dava konusu taşınmazın *“mesken niteliğinde bir taşınmaz”* olduğu **‘tapu kaydı’**nda, **‘dava dilekçesi’**nde (s:1, son paragraf), **‘yerel mahkemenin gerekçeli kararı’**nda (s:son sayfa) ve **‘bölge adliye mahkemesi kararı’**nda (s:1) a ç ı k ç a vurgulandığı halde, yukarıda ayrıntılı olarak belirttiğimiz (bknz: s: 10 vd.) gibi, ne yerel mahkemece ve ne de Bölge Adliye Mahkemesince **“ANCAK HACZİ KABİL OLAN ŞEYLERİN (TAŞINIRLARIN/ TAŞINMAZLARIN) TASARRUFUN İPTALİ DAVASINA KONU OLABİLECEĞİ”** kuralı dikkate alınmaksızın *‘iptal kararı’* verilmiş olması hatalı olmuştur.

F- Yukarıda belirttiğimiz (bknz: s: 14 vd.) gibi; dava konusu taşınmazı satın almış olan ve halen taşınmazı *‘mesken olarak’* kullanmakta olan son malikin *“bu taşınmaza yaptığı ilavelerin bedellerinin satış bedelinden ayrılarak kendisine ödenmesine”* mahkemece karar verilmesi gerekirken –daha doğrusu, davacı alacaklıya verilen cebri icra yetkisinin ve iptal kararının, bu ilaveleri kapsamaması gerekirken- bu husus gözetilmeden, dava konusu taşınmaz hakkında verilmiş olan iptal kararında, iptal kararının bu ilavelere de teşmil edilmiş olması hatalı olmuştur...

G- Yukarıda belirttiğimiz (bknz: s:15 vd.) gibi; dava konusu taşınmazın *birkaç defa el değiştirmiş olması ‘tek başına’* iptal sebebi teşkil etmediği halde, mahkemece bu husus gözardı edilerek ve özellikle davalı-son malik (F. U.)’nun *‘kötüniyetli olduğu’* davacı-alacaklı tarafından gerekli kanıtlar mahkemeye sunulmadan ve dolayısıyla *‘bu davalının da kötüniyetli olduğu’* kanıtlanmadan mahkemece verilmiş bulunan *“iptal kararı”* isabetli olmamıştır...

Belirttiğimiz bütün bu nedenlerle; hem sayın yerel mahkemenin 17.10.2018 tarihli ve hem de sayın Bölge Adliye Mahkemesi’nin 03.06.2020 tarihli kararlarının -takteri muhterem Yargıtay 17. Hukuk Dairesi’ne ait olmak üzere- dosya içeriği ile örtüşmediğinden, isabetli olmadığı, bilgilerinize saygıyla sunulur... 15.07.2020

(406)

KONU: Borçlunun Doğacak Hakedişleri Üzerine Muhtelif Alacaklılar Tarafından, Bu Hak Edişleri Ödeyecek Üçüncü Kişiy’e ‘Haciz İhbarnamesi’ Gönderilerek Haciz Konulmasından Sonra, Üçüncü Kişi, Doğan Hakedişi -Bunun Üzerine 6183 s. Kanun Hükümlerine Göre Haciz Koymamış Olan- Vergi Dairesine Öderse, Alacaklılara Karşı- TBK m.77’e Göre mi- Sorumlu Olur, Yoksa Kendisine Hatalı/Haksız Ödeme Yapılmış Olan Vergi Dairesinden, Hatalı/Haksız Ödenen Para, Yapılacak Ve Kesinleşecek “Sıra Cetveli”Nin Sonucuna Göre mi İstenir?

*

I- Bir ‘*kamu alacağı*³³⁷³ olan ‘vergi alacağı’ nın nasıl takip ve tahsil olunacağı 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında(ki) Kanunda ayrıntılı biçimde düzenlenmiştir.

Bu kanuna göre ‘kamu alacaklarının tahsili için *haciz* uygulanmasının temel şartları,³³⁷⁴

Tahakkuk etmiş ve vâdesi gelmiş bir kamu alacağının varlığı,³³⁷⁵

Ödeme emri gönderilmesi ve ödeme emrine rağmen, borcun ödenmemiş olması,³³⁷⁶

Kamu alacağı için teminat gösterilmişse, alacağın önce bu teminattan tahsili yoluna gidilmesi³³⁷⁸

³³⁷³ “Kamu alacağı”; ‘devletin, kamu hukukundan doğan ve kamu gücüne dayanak idari işlemlerle sağladığı kamu geliridir.’ (CELİK, S. BİNNUR. Kamu Alacaklarının Takip ve Tahsil Hukuku “Vergi İcra Hukuku”, 2018, s:4) – ‘Devletin, kamu tüzel kişiliğinden ve egemenlik hakkından doğan, ayrıcalık ve özellik taşıyan alacaklarıdır.’ (TUNCER, S. Teoride ve Uygulamada Kamu (Amme) Alacağı Maliye Araştırma Konferansları, 1996/1997, İstanbul Üniversitesi Yayın No: 4099, 1998, s: 148)

³³⁷⁴ BARLAS, İ. Kamu Alacaklarının Haciz Yoluyla Takibi, 2017, s: 7 vd.

³³⁷⁵ ÖNCEL M. / KUMRU, A. / ÇAĞAN, N. Vergi Hukuku, 17. Bası, 2009, S: 159 vd.- AKTAN, C.C Türkiye’de Kamu Alacaklarının Tahsili Ve Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’un Hukuki Niteliği (Yüksek Ticaretliler Dünyası, S:10, s:12vd. – RENÇBER, A. Vergi İcra Hukukunda Ödeme Emri, 2014, s: 179 – CANDAN, T. Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 2007, s:208

³³⁷⁶ EROL, A. 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun Kapsamında Taşınmaz Mal Haczi ve Satışı, 2010, s: 66 – SAKAL, M. / ALPASLAN, M. Vergi Hukuku Uygulaması, 2008, s: 272 – TUNCER, S. Türk Vergi İcra Sistemi (Yaklaşım, S:148, s:9 vd.) – KARAKOÇ, Y. Kamu Alacaklarının Tahsili Aşamasında Ortaya Çıkan ve Vergi Yargısında Çözümlenen Uyuşmazlıklar, 2000, s: 169 - YILMAZ, K. Kamu Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Yasa, 2006, s: 652 – TAŞ, F. Vergilerin Takip ve Tahsilinde Ödeme Emri ve Mal bildirimine İlişkin Ayrıntılar (Yaklaşım, S: 179, s:196) – DÖNMEZ, R. Vergi Hukukunda Haciz Yoluyla Takip, 2005, s:143 – COŞKUN, M. Amme Alacaklarının Tahsil Usulü ile Takip, 2011, s:510

³³⁷⁷ Bknz: Danıştay 7. Daire, 24.09.2002 T. 3828/2933 (BEYAZKILIÇ, R. / KAYA, S. / SEVER, M. / GÜLER, A. / YİĞİT, Ü. 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun, 2. Bası, 2006, s: 293) – Danıştay 4. Daire, 27.04.2016 T. 3610/1891 (Lexpera Hukuk Bilgi Sistemi); 23. HD 22.06.2015 T. 7859/4763 (www.e-uvar.com); 10. HD 30.06.2005 T. 4955/7606 (www.e-uvar.com)

³³⁷⁸ SEMİZ, İ. Vergi İcra Hukukunda Teminat (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2014, s: 38) – ARSLANER, H. Kamu Alacaklarının Haciz Yolu İle Tahsili, 2010, s: 148 – GÜLSEVEN, M. Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun, 1999, s: 81 – ÜNLÜ, C. Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun, 1995, s: 155 – ERTAŞ, T. Kamu İcra Hukukunda Sosyal Devlet İlkesi (Prof. Dr. Hakan Pekcanitez’e Armağan, 2015, s: 4759)

olarak belirtilmiştir.

II- Kamu alacağıın tahsili için, Vergi Dairesi tarafından yükümlünün (borçlunun) mallarına *haciz* konulmasında şu yolun izlenmesi gerekir.³³⁷⁹

Vergi alacağıın tahakkuku yapıldıktan sonra, ‘*Takip Yaprağı*’ ve ‘*Ödeme Emri*’ (6183 s. K. m. 55) borçluya tebliğ edilerek ‘*Tebliğ Alındısı*’ düzenlenir.

Borçlu, ödeme emrinin tebliğinden itibaren 7 gün içinde, *kamu borcunu ödemek* veya *mal bildiriminde* bulunmak zorundadır (6183 s. K. m. 60).

Ödenmeyen kamu alacağına yetecek kadar borçlunun taşınır veya taşınmaz malları ile üçüncü kişilerdeki hak ve alacaklarının haczine karar verildiğine dair tahsil dairesince ‘*Haciz Varakası*’ (6183 s. K. m. 64) ve borçlunun hangi mallarının haciz edildiğini gösteren bir ‘*Haciz tutanağı*’ düzenlenir (6183 s. K. m. 62).

Borçlunun mallarının haciz edildiği, birer ‘*Haciz Bildirisi*’ ile ilgili yerlere bildirilir.

III- Kamu borçlusunun, *üçüncü kişilerdeki hak ve alacaklarının* nasıl haciz edileceği, İcra ve İflâs Kanunu’nun 89. maddesine³³⁸⁰ paralel şekilde, 6183 sayılı Kanun’un 79. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; kamu borçlusuna ait, hâmiline yazılı olmayan veya ciro edilebilir senede dayanmayan alacaklar ile kamu borçlusunun üçüncü kişilerde bulunan maaş, ücret, kira gibi her türlü hakları 79. maddeye göre ‘*bu malların haczedildiğinin, üçüncü kişilere bildirilmesi suretiyle*’ haczedilebilir.³³⁸¹

Bir ‘kamu alacağı’ olan ‘vergi alacağı’ndan dolayı borçlu (yükümlü) hakkında *haciz işlemine* başvurabilmesi için -yukarıda ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi- ‘*borçluya ödeme emrinin tebliğ edilmiş olması*’ ve ‘*borcun süresinde ödenmemiş olması*’ gerekir.³³⁸²

Uygulamada, borçlularında kamu (vergi) alacağı bulunan kamu idareleri, ‘*borçlunun tahakkuk etmiş istihkak vs. alacaklarının, borçluya değil de, kendilerine ödenmesi için*’ üçüncü kişilere 6183 s. K. m. 79’a göre ‘*haciz bildirimini*’nde bulunmamakta ve borçlunun ‘vergi ilişkisi’ni kesmesi için kendilerine başvurmasını beklemektedirler. Böyle bir başvuru yapılırca “bu kişinin TL vergi borcu bulunduğunu” belirterek, üçüncü kişilerin kendilerine ‘borçlunun vergi borcunu ödemelerini’ istemektedirler...

Üçüncü kişilerin, lehine alacak (istihkak) tahakkuk etmiş kişiler (borçlular) için, bir veya birkaç alacaklı tarafından, kendisine ‘*haciz ihbarnamesi*’ / ‘*haciz müzekkeresi*’ gönderilmemiş olması halinde, bu şekilde Vergi Dairesine ödeme yapmasının ‘pratik yol’ olduğunu düşünülebilirse de, üçüncü kişilerin ödeyeceği istihkak üzerinde birden fazla alacaklının hak iddia etmesi -üçüncü kişiye ‘*haciz ihbarnamesi / haciz müzekkeresi*’ göndermesi- durumunda, üçüncü kişi, kendisini icra dairesi yerine koyup, kendince tespit ettiği ‘sıra’ya göre alacaklılara ödemedede bulunamaz.

³³⁷⁹ MUŞUL, T. İcra ve İflâs Hukuku, 5. Bası, C: 1, 2013, s: 799 vd.

³³⁸⁰ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C. İcra Hukukunda Haciz, 3. Baskı, 2016, s: 250 vd. - UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C. İcra ve İflâs Hukuku Şerhi, C: 2, 2014, s: 1737 vd.

³³⁸¹ BARLAS, İ. age., s: 166 vd. - YILMAZ, K. age., s: 269 – ÇELİK, B. age., s: 230 vd. - COŞKUN, M. Açıklamalı-İçtihatlı Amme Alacaklarının Tahsil Hakkında Kanun, 2011, s:767

³³⁸² Bknz: Danıştay 11. Daire, 1978/4365, K: 1980/2181 (BOY, K. 100 Soruda Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun, 1997, s: 270)

‘Sıra cetveli’nden maksat, haczedilen (ve satılan) malın satış bedelinden³³⁸³ pay alacak olan alacaklıların saptanması ve bunların sıra ve derecelerinin belirlenmesidir.³³⁸⁴

‘Sıra cetveli’ gerek “*daha önce haczedilen ve satılan malların satış bedeli*” ve gerekse “*haczedilen borçluya ait paranın tutarı*”nın, haciz koyan bütün alacaklıların alacaklarını karşılamaması halinde³³⁸⁵ -hangi alacaklıya, ne kadar ödeme yapılacağıının belirlenmesi için- icra dairesince yapılır.³³⁸⁶

Sıra cetveli, ilk (kesin) haczi uygulayan (koyan) ve haczi düşmemiş olan icra dairesince,^{3387 3388} tarafların (alacaklının/borçlunun) talebi olmaksızın,³³⁸⁹ *doğrudan doğruya* düzenlenir.

‘Alacak hacizleri’nde de sıra cetveli, ilk haciz koyan icra müdürlüğünce düzenlenir.³³⁹⁰

Ayrıca önemi nedeniyle belirtelim ki; ‘paraların paylaşılması’, kesinleşen sıra cetveline göre yapılması gerekirse de, her nasılsa, sıra cetveli yapılmadan bir alacaklıya (veya birden fazla alacaklıya) paranın ödenmiş olması, ‘sıra cetveli’nin yapılmasına engel teşkil etmez...^{3391 3392}

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

Alacaklı (S. K) AKARYAKIT A.Ş., borçlu (O.) SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ. hakkında, Ankara ... İcra Müdürlüğü’nün 2011/...sayılı dosyası ile ‘*kambiyoyu senetlerine mahsus haciz yolu ile takip*’te bulunmuş, takibin kesinleşmesinden sonra, borçlunun üçüncü kişi Karayolları Genel Müdürlüğü’ndeki istihkakı (hakkedişi) üzerine -28.10.2011 tarihinde- ‘ilk sırada’ haciz koydurmuştur.

Alacaklı, 13.11.2018 tarihinde, üçüncü kişi Karayolları Genel Müdürlüğü’ne dilekçe ile başvurarak “*borçlu şirketin ‘Ayrım-Altunhisar- Bor Çiftlik- Altunhisar Yolu’ yapım işinden kaynaklanan 55 numaralı hak edişine ilişkin olarak düzenlenen 23.10.2018 tarih ve 34 numaralı 857.612,78 TL’nin İİK.m.100 ve 140’ncü maddeleri*

³³⁸³ ‘...veya haczedilen borçluya ait paradan...’

³³⁸⁴ POSTACIOĞLU, İ. İcra Hukukunun Esasları, 4. Bası, 1982, s: 534 - POSTACIOĞLU, İ. / ALTAY, S. İcra Hukukunun Esasları, 2010, s: 628

³³⁸⁵ Bknz: 12. HD. 01.10.2013 T. 20601/30895; 12.02.2013 T. 849/3677; 24.01.2013 T. 24718/40313; 17.01.2013 T. 23669/825; 27.12.2012 T. 22267/40313; 20.12.2012 T. 22097/39232; 18.12.2012 T. 21533/38435; 16.10.2012 T. 20999/29639; 15.10.2012 T. 31883/11883; 09.05.2012 T. 30431/16016 vb. (www.e-uyar.com)

³³⁸⁶ UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C. İİK Şerhi, C: 2, s: 254

³³⁸⁷ UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C. İİK Şerhi, C: 2, s: 2542 - BİLGİN, M. İcra ve İflâs Hukukunda Sıra Cetveli, 3. Baskı, 2016, s: 336 – COŞKUN, M. Hacizde ve İflâsta Sıra Cetveli, 2018, s: 218 – MUŞUL, T. age., C: I, s: 791 – YILMAZ, E. İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 2016, s: 750 – COŞKUN, M. Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun, s: 210 – PEKCANİTEZ, H. / ATALAY, O. / ÖZKAN, S. M. / ÖZEKES, M. İcra ve İflâs Hukuku, 11. Bası, 2013, s:999

³³⁸⁸ Bknz: 19. HD. 15.09.2010 T. 429/9809; 12. HD. 25.04.2014 T. 9206/12307; 12. HD 05.03.2015 T. 29403/4789; 23. HD. 04.03.2013 T. 666/1229; 23. HD. 27.02.2013 T. 594/1135; 19. HD. 14.12.2006 T. 9444/12053; 23 HD. 10.10.2013 T. 4983/6263; 12 HD. 22.01.2015 T. 26208/1509 (www.e-uyar.com)

³³⁸⁹ Bknz: 19. HD. 15.09.2010 T. 429/9809

³³⁹⁰ Bknz: 19. HD. 19.04.2001 T. 1466/3054

³³⁹¹ UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C. İİK Şerhi, C: 2, s: 2544

³³⁹² Bknz: 12. HD. 17.12.2015 T. 32019/3124; 19 HD. 11.05.1992 T. 3723/2026; 19 HD. 27.01.1992 T. 20/17 (www.e-uyar.com)

gereğince -herhangi bir kesinti yapılmaksızın- ‘sıra cetveli’ yapılmak üzere ‘ilk haczi koyan’ Ankara ... İcra Müdürlüğü’nün 2011/...sayılı dosyasına gönderilmesini” bildirmiştir.

Üçüncü kişi Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından hak edişin 267.364,24 TL’lik kısmının icra dosyasına gönderilmesi üzerine, alacaklı, 19.11.2018 tarihinde, üçüncü kişi Karayolları Genel Müdürlüğüne -Ankara ... Noterliği vasıtasıyla- tekrar bir ihtarname göndererek “hak edişten yapılan 590.348,54 TL’lik kesintinin derhal ‘sıra cetveli’ yapılmak üzere Ankara ... İcra Müdürlüğüne gönderilmesini” bildirmiştir. Ayrıca Ankara ... İcra Müdürlüğü’nce, 21.11.2018 tarihli müzekkere ile “kesinti yapılan tutarın 2011/...sayılı icra dosyasına gönderilmesi” istenmiştir.

Karayolları Genel Müdürlüğü’nce, alacaklıya gönderilen 22.11.2018 tarihli yazıda “borçlu şirkete ait hak edişten kesilen 575.380,73 TL’nin ‘vergi borcu’, 8.077,84 TL’lik ‘SGK kesintisi’, 6.889,97 TL’lik ‘damga vergisi’ olduğu, bakiye 267.264,24 TL’nin Ankara ... İcra Müdürlüğü dosyasına gönderildiği” belirtilmiştir.

Ankara ... İcra Müdürlüğü’nce, Karayolları Genel Müdürlüğü’ne hitaben yazılan 22.01.2019 tarihli yazıda “hak edişten kesilen 590.348,54 TL’nin dosyalarına gönderilmesi, aksi takdirde ilgililer hakkında suç duyurusunda bulunulacağı” ifade edilmiştir. Bu yazı üzerine, Karayolları Genel Müdürlüğü’nce, 25.01.2019 tarihli yazı ile Kordon Vergi Dairesi Müdürlüğü’nden “575.380,73 TL’nin, Ankara ... İcra Müdürlüğü’nün 2011/...sayılı dosyasına gönderilmek üzere iade edilmesi” istenmiştir.

Kordon Vergi Dairesi’nce, Karayolları Genel Müdürlüğü’ne gönderilen 07.03.2019 tarihli yazıda “ ‘borcu yoktur’ yazı talebinin 23.10.2018 tarihinde oluşturulduğu, 575.380,73 TL’nin, 01.11.2018 tarihinde kayıtlarına intikal ettiği, intikal işleminin ‘para isteme yazılarından “21.11.2018-12.12.2018” önce gerçekleşmesi nedeniyle, iade işlemi yapılmasının mümkün olmadığı” bildirilmiştir.

Ankara ... İcra Müdürlüğü’nce, Karayolları Genel Müdürlüğü’ne hitaben yazılan 21.05.2019 tarihli müzekkere ile -yazı ekine 26.10.2011 tarihli ‘haciz müzekkeresi’ ve Müdürlüğün 31.10.2011 tarihli ‘cevap yazısı’nın onaylı suretleri de konulmak suretiyle- “Kordon Vergi Dairesine yeniden müzekkere yazılması gerektiği” bildirilmiştir. Bu müzekkere doğrultusunda, Karayolları Genel Müdürlüğü’nce, Kordon Vergi Dairesi’ne hitaben yazılan 22.05.2019 tarihli yazı ile “26.01.2011 tarihli haciz müzekkeresi ile Karayolları nezdindeki alacaklarına haciz konulduğu hususu dikkate alınarak 575.380,73 TL’nin iadesi” talep edilmiştir.

Kordon Vergi Dairesi tarafından, Karayolları Genel Müdürlüğü’ne hitaben yazılan 02.08.2019 tarih ve 294972 sayılı cevabi yazıda; “.... 26.10.2011 tarihli ve ...E. sayılı haciz ihbarnamesinin 2004 sayılı Kanununun 89’uncu maddesi kapsamında düzenlendiği, dolayısıyla söz konusu haciz ihbarnamesine istinaden ileriye matuf olarak tatbik edilmiş bir hacizden bahsedilemeyeceği, dolayısıyla söz konusu haciz ihbarnamesine ileriye matuf olarak tatbik edilmiş bir hacizden bahsedilemeyeceği dikkate alındığında, Müdürlüğünüz tarafından 6183 sayılı Kanun’un 22/A maddesi kapsamında Müdürlüğümüze aktarılan tutarın Ankara ... İcra Müdürlüğü’nün 2011/...E. dosyasına ödenmek üzere iadesi mümkün bulunmadığı...” bildirilmiştir.

*

Somut olayda,

Üçüncü kişi, Karayolları Genel Müdürlüğünde ‘hak ediş alacağı’ bulunan ‘borçlu’ (O.) SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.’nin bu alacağı üzerine muhtelif alacaklıları (bu arada; (S. K) AKARYAKIT A.Ş.) tarafından “Haciz İhbarnameleri” gönderilerek, haciz

konulmuş ve bu hacizler kesinleşmiştir. Alacaklı (S. K) AKARYAKIT A.Ş.’nin 28.10.2011 tarihli haczi, ‘birinci sıra’da bulunmaktadır.

Borçlu (O.) SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.’nin 857.612,78 TL hak edişi, 23.10.2018 tarihinde tahakkuk ettikten sonra, üçüncü kişi Karayolları Genel Müdürlüğü’nün -alacaklı (S. K) AKARYAKIT A.Ş.’nin çok yerinde olan 13.11.2018 tarihli dilekçesi doğrultusunda- bu parayı İİK. m. 140 uyarınca ‘sıra cetveli’ yapmak üzere -ilk haczi koymuş olan³³⁹³- Ankara ... İcra Müdürlüğü’nün 2011/...sayılı dosyasına gönderilmesi gerekirdi. Çünkü, kendisine ‘birden fazla’ alacaklı tarafından³³⁹⁴ ‘haciz ihbarnamesi’ gönderilmiştir. Borçlu adına tahakkuk eden istihkak (hakediş) miktarı, bunun üzerine haciz koymuş bütün alacaklıların alacağını karşılamamaktadır.³³⁹⁵

Üçüncü kişi Karayolları Genel Müdürlüğü, borçlunun doğan hak edişini, İİK.’nun 140. maddesine aykırı olarak -üstelik bu hak ediş üzerinde 6183 sayılı Kanununun 79. maddesi başta olmak üzere,³³⁹⁶ diğer -55, 60, 62 vd.- hükümleri çerçevesinde³³⁹⁷ haczi bulunmayan Kordon Vergi Dairesi’ne 575.380,73 TL ve SGK.’na da 8.077,84 TL ödeme yapmıştır.

Üçüncü kişi Karayolları Genel Müdürlüğü, bu haksız eylemi/işlemi nedeniyle, alacaklı (S. K) AKARYAKIT A.Ş.’ne TBK. m. 49 uyarınca sorumludur. Benzer bir olayda, yüksek mahkeme (Yargıtay 19. Hukuk Dairesi) oybirliği ile verdiği bir kararında (19. H.D. 23.01.2019 T. ...) “*Ödemenin, ilk haciz ihbarnamesinin gönderildiği takip dosyasına yapılması gerektiğinden, üçüncü kişinin haciz ihbarnamesinin tebliğinden sonra, başka bir icra dosyasından gönderilen haciz ihbarnamesine istinaden ödeme yapılmış olmasının kendisini borçtan kurtarmayacağını, bu nedenle davacı-üçüncü kişinin yapmış olduğu kötü ödeme (yanlış ödeme) nedeniyle menfi tesbit davasının reddi gerektiği*”ni açık-seçik belirtmiştir.

Ayrıca belirtelim ki, Kordon Vergi Dairesi, üçüncü kişi Karayolları Genel Müdürlüğü’ne gönderdiği 02.08.2019 tarihli ‘cevabi yazı’da “..... haciz ihbarnamesine istinaden ileriye matuf olarak tatbik edilmiş bir hacizden bahsedilemeyeceği.....”ni belirtilmiştir. Bu yazıda, daha açık olarak “**müstakbel alacakların haciz ihbarnamesi gönderilerek haczedilemeyeceği**” ifade edilmek istenmişse de, bu görüş somut olaya uymamaktadır. Gerçekten, kural olarak üçüncü kişi, ‘haciz ihbarnamesinin (ya da haciz müzekkeresi’ nin) kendisine ulaştığı tarihte, borçlunun kendisinde mevcut olan parası üzerine haciz koymakla yükümlü olup, ileride doğacak alacağı üzerine haciz koymaz ise de, üçüncü kişi, haciz yazısının geldiği tarihte doğmamış olmakla beraber, doğması muhtemel bulunan (gerçekleşmesi unutulmuş) ‘kira’, ‘istihkak’ (hak ediş) vb. gibi alacakların, ilgili üçüncüye haciz yazısı gönderilerek haczedilebileceği gerek **doktrinde**³³⁹⁸ ve gerekse **Yargıtay içtihatlarında**³³⁹⁹ tereddütsüz kabul edilmektedir.

³³⁹³ Bknz. Yuk. dipn. 15 ve 16 civarı

³³⁹⁴ Bknz. Yuk. dipn. 11 üzeri

³³⁹⁵ Bknz. Yuk. dipn. 13 civarı

³³⁹⁶ Bknz. Yuk. dipn. 8-9 civarı

³³⁹⁷ Bknz. Yuk. dipn.1-7

³³⁹⁸ **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s: 492 – **KURU, B.** Bankalardaki Mevduatın Haczi, 1977, s: 71; 2002, s: 127– **ÜSTÜNDAĞ, S.** İcra Hukukunun Esasları, 2.Bası, 1975, s: 194 – **YAVUŞ, M.** Borçlunun Üçüncü Şahıslardaki Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi “İİK.m.89”, 2005, s:168 vd. – **UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.** Haciz, 3. Baskı, 2016, s:253 vd.

³³⁹⁹ Bknz: 12. HD. 11.05.2015 T. 8534/13079; 16.03.2015 T. 2728/5969; 07.11.2013 T. 23684/35019; 04.07.2013 T. 16393/25103; 28.01.2013 T. 26902/2306; 27.12.2012 T. 22428/4354; 22.11.2012 T. 16682/34359; 27.06.2012 T. 5507/22694; 26.06.2012 T. 4894/22373; 16.05.2012 T.

Somut olayda, borçlunun doğan hak edişinin, usulsüz olarak Vergi Dairesi’ne üçüncü kişi Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından ödenmiş olması, Ankara ... İcra Müdürlüğü’nce “ilk (kesin) haczi koyan icra dairesi” sıfatıyla³⁴⁰⁰ SIRA CETVELİ yapılmasına engel teşkil etmez.^{3401 3402}

Yine somut olayda, paylaşımına konu para üzerinde ‘geçerli haciz işlemi’ bulunmadığı için, düzenlenecek ‘sıra cetveli’nde Kordon Vergi Dairesine yer verilmeyecektir.... Kordon Vergi Dairesi, düzenlenecek ‘sıra cetveli’ne karşı ne şikayet yoluna (İİK.m.16;142) başvurabilecek, ne de sıra cetveline itiraz davası (İİK. m. 142) açamayacaktır. **Yüksek mahkeme** bu hususu çeşitli kararlarında açık-seçik belirtmiştir. Gerçekten, **Yüksek mahkeme (Yargıtay 19. ve 23. Hukuk Dairesi)**

√ “Bedeli paylaşımına konu mal üzerinde haczi ya da rehni bulunmayan alacaklının, sıra cetvelinin iptalini istemekte de hukuki yararının olmadığını, sıra cetvelinin bedeli paylaşımına konu mal üzerinde, satış tarihi itibarıyla haczi bulunan alacaklılar dikkate alınarak düzenleneceğini, aksi halde satış bedelinden pay ayrılamayacağından, adı geçenlerin sıra cetvelinin iptalini istemekte hukuki yararının bulunmadığını”³⁴⁰³

√ “Sıra cetveline yönelik itirazda bulunma yetkisinin, bu itiraz üzerine düzenlenecek yeni sıra cetveline girme hakkı bulunan alacaklılara tanındığını, yani, bedeli paylaşımına konu mal üzerinde geçerli bir haczi ya da rehni bulunmayan alacaklının, sıra cetvelinin iptalini istemekte de hukuki yararı bulunmadığını”³⁴⁰⁴

√ “Sıra cetveline itiraz eden alacaklının borçlu hakkında yapmış olduğu takibin ve buna bağlı olarak haczinin geçerli olması gerektiğini”³⁴⁰⁵

√ “Bedeli paylaşımına konu mal üzerinde haczi ya da rehni bulunmayan alacaklının, sıra cetvelinin iptalini istemekte hukuki yararının olmadığını”³⁴⁰⁶

√ “Davacının iki yıllık süre içerisinde satış talebinde bulunmadığından haczinin düştüğü ve tekrar haciz talebinde bulunulmadığı dikkate alındığında, geçerli bir haciz olmadığından, sıra cetveline itiraz davası açma sıfatı bulunmadığını”³⁴⁰⁷

√ “Sıra cetveline itiraz hakkı takip alacaklılara tanınmış ise de, her alacaklının bu hakka haiz olmadığını, ancak geçerli bir haciz bulunan alacaklının sıra cetveline itiraz edebileceğini”³⁴⁰⁸

√ “Davacının sıra cetveline itiraz edebilmesi için öncelikle dağıtımına konu alacak üzerinde geçerli bir haczinin bulunması gerekeceğini”³⁴⁰⁹

√ “Geçerli bir haczi ya da rehin hakkı bulunmayan kimsenin sıra cetveline itirazında hukuki yararının olmadığını”³⁴¹⁰

30702/17760; 23. HD. 03.06.2013 T. 3647/3733; 28.05.2013 T. 2666/3573; 05.06.2015 T. 7888/4347; HGK. 26.09.2012 T. 12-139/624 vb. (www.e-uyar.com)

3400 Bknz: Yuk. dipn. 15 ve 16 civarı

3401 Bknz: Yuk. dipn. 18 civarı

3402 Bknz: Yuk. dipn. 19 ve 20 civarı

3403 Bknz: 23. HD. 03.05.2016 T. 1933/2844 (www.e-uyar.com)

3404 Bknz: 23. HD. 21.01.2014 T. 2013/8182/346 (www.e-uyar.com)

3405 Bknz: 23. HD. 31.10.2013 T. 4691/6682 (www.e-uyar.com)

3406 Bknz: 23. HD. 13.02.2013 T. 4441/793 (www.e-uyar.com)

3407 Bknz: 23. HD. 20.11.2013 T. 4576/7250 (www.e-uyar.com)

3408 Bknz: 23. HD. 23.09.2013 T. 5893/5649 (www.e-uyar.com)

3409 Bknz: 23. HD. 24.06.2013 T. 3365/4320 (www.e-uyar.com)

3410 Bknz: 19.HD. 22.09.2010 T. 6497/10143 (www.e-uyar.com)

√ “Somut olayda davacıların bedeli paylaşma konu araç üzerinde bir hacizleri bulunmadığı, sadece davacılar yararına tedbir konulduğu anlaşıldığından, tedbir nedeniyle davacılara satış bedelinden pay ayrılamayacağını ve adı geçenlerin sıra cetvelinin iptalini istemekle hukuki yararı bulunmadığını”³⁴¹¹

belirtmiştir.

Yapılacak “sıra cetveli”nde (İİK.m.140); borçlunun tahakkuk eden hak edişi üzerinde usulüne uygun olarak (6183 s. K. hükümleri çerçevesinde)³⁴¹² konulmuş bir haczi bulunmadığı için, alacaklı Vergi Dairesine yer verilmeyecek ve Vergi Dairesi de bu nedenle, düzenlenen “sıra cetveli”ne ne şikayet³⁴¹³ ve ne de itiraz³⁴¹⁴ yoluna başvuramayacaktır...

“Sıra cetveli”nin, alacaklı (S. K) AKARYAKIT A.Ş.’ne ‘birinci sıra’da yer verilerek kesinleşmesinden sonra, Vergi Dairesinin, kendisine hatalı/haksız olarak ödenmiş olan parayı, hak sahiplerine ‘sıra cetveli’ne göre dağıtılmak üzere Ankara ... İcra Müdürlüğü’ne iade etmesi gerekir. Bundan kaçınması halinde alacaklı (S. K) AKARYAKIT A.Ş., ‘sebepsiz zenginleşmiş olan’ Vergi Dairesinden bu parayı dava açarak da talep edebilecektir (TBK.m.77 vd.).

Bilgi edinmenizi rica ederim.

Saygılarımla.....17.04.2020

³⁴¹¹ Bknz: 19. HD. 31.05.2007 T. 2009/5577 (www.e-ucar.com)

³⁴¹² Bknz: Yuk. dip. 2 ve 7, 8, 9, 10 civarı

³⁴¹³ Bknz: Yuk. dip. 30’un altı

³⁴¹⁴ Bknz: Yuk. dip. 30’un altı

(407)

KONULAR:

a) Kambiyo Senetlerindeki “*Mücerretlik İlkesi*”, Senet (Bono) Keşidecisi Tarafından Senet Lehtarına Hakkında “*Bu Senetten Dolayı Borçlu Olmadığının Tespiti*” Konusunda ‘Menfi Tespit Davası’ Açılmasına Engel Teşkil Eder mi?

b) Senet (Bono) Keşidecisi Tarafından Senet Lehtarına Hakkında “*Senedin Terminat Senedi*” Olduğu İddiasıyla Açılan Menfi Tespit Davasında, Davacı Bu İddiasını nasıl (Hangi Delillere Dayanarak) İspat Edebilir?

*

a) Kambiyo senetlerindeki “*mücerretlik ilkesi*”, kambiyo senedinin düzenlenmesine neden olan “*temel ilişki*” ve “*temel alacağın*” gözardı edilmesi anlamına gelmez.³⁴¹⁵

Senedin “*mücerret*” olmasından, ‘borçlunun asıl borç münasebetine dayanarak def’i dermeyer edemeyeceği’ (ileri süremeyeceği) mesela “*bir satım akdinin batıl olduğu veya satıcının (alacaklı)nın ifayı gerektiği gibi veya hiç yerine getirmediği hususlarını ileri süremeyeceği*” sonucunu çıkarmamak lazımdır. Temel borç münasebetinin alacaklısına ve hatta ona külli halef olanlara karşı bu gibi def’ilerin ileri sürülmesi normaldir. Asıl borç münasebetine ilişkin bu def’ilerin ileri sürülmemesi, ancak senedin iyi niyetli üçüncü kişilere devri halinde söz konusu olur.³⁴¹⁶

Hukukumuzda, temel ilişkideki eksiklikler b e d e l s i z l i k olarak ifade edilmektedir.³⁴¹⁷

Bilindiği gibi, b e d e l i l i ş k i s i ; bütün ticari senetlerde bulunan ve senedi düzenleyenle senet lehtarları arasındaki ilişkidir.³⁴¹⁸

Police ya da bonoya konulan “*bedeli nakden alınmıştır*” ya da “*bedeli malen alınmıştır*” gibi sözcükler bu *bedel ilişkisini* belirtir.³⁴¹⁹

Doktrinde ve Yargıtay içtihatlarında “*ticari senetlerin kayıtsız ve koşulsuz havale ya da ödeme vaadi niteliğini zedelemeyen ya da bunu zedeleyecek biçimde koşul içermeyen ancak temel borç ilişkisinin bir iki sözcükle senede yansıtılması*” olanaklı görünmektedir.³⁴²⁰

Bir kambiyo senedinin t e m e l a l a c a ğ ı, kendisini meydana getiren asıl borç ilişkisi ile birlikte ya da ondan ayrı olarak ortadan kalkar, geçerli olarak doğmaz yahut hiç mevcut olmazsa, o senet b e d e l s i z bir senet sayılır.^{3421 3422 3423}

³⁴¹⁵ SAYHAN, İ. Kambiyo Senetlerinde Mücerretlik İlkesi ve Bedel İlişkisi, 2006, s:130

³⁴¹⁶ ÖZTAN, F. Kıymetli Evrak Hukuku, 2. Basi, 1997, s:175

³⁴¹⁷ SAYHAN, İ. age., s:130

³⁴¹⁸ GÜRBÜZ, A. H. Yargıtay Uygulaması Işığında Ticari Senetlerin İptali Davaları ve Ticari Senetlere Özgü Sorunlar, 1984, s:488

³⁴¹⁹ KARAYALÇIN, Y. Ticaret Hukuku (Ticari Senetler), 1970, s:114

³⁴²⁰ GÜRBÜZ, H. age., s:489

³⁴²¹ SAYHAN, İ. age., s:130

³⁴²² İNAN, N. Türk Hukukunda Hatır Senetleri ve Özellikle Hatır Bonoları, 1969, s:26

³⁴²³ GÜRBÜZ, A. H. age., s:494

Kambiyo ilişkisinin arka planında nasıl bir temel ilişki varsa, kambiyo alacağının arka planında da bir temel alacak bulunması mümkün ve tabiidir.^{3424 3425} Kambiyo senetleri bir para alacağını içeren alacak senedi türünden kıymetli evrak grubuna girerler.

Bir kimsenin, kambiyo ilişkisine girmesi için de mutlaka kambiyo alacaklısı ile arasında bir temel borç ilişkisi bulunması gerekir. Bu ilişki sonradan ortadan kalkmış olabilir. Hatta bu ilişki geçersiz olarak doğmuş da olabilir.³⁴²⁶

Bedel ilişkisi ve bedel kavramlarının tanımı hakkında hukukumuz bakımından gerek doktrinde ve gerekse uygulamada yerleşmiş bir anlayış vardır. Buna göre; bedel “senedi alanın senet karşılığında yerine getirdiği veya yerine getireceği edim” olarak tanımlanmaktadır.³⁴²⁷

Temel alacak geçerli olan ticari senet, geçerlidir. Tersî söz konusu ise; temel alacağın geçerli olmaması ticari senedi de geçersiz kılar.³⁴²⁸ Başka bir deyişle; temel ilişki geçerli değilse, geçerli bir temel alacakta bahsedilmez. Temel alacak, geçerli olarak mevcut değilse, kambiyo alacağının ifa amacı boşlukta kalır. Çünkü, bu durumda, tedavül anlaşmasının konusu ortadan kalkmış olur. O halde, **bir temel alacak yoksa, o zaman, kambiyo alacağının ifası da talep edilemez.** Yani, kambiyo alacaklısı, tedavül anlaşmasına göre, kambiyo senedini kullanamaz. Bu durumda, kambiyo senedinin iade edilmesi gerekir.^{3429 3430}

b) «Senedin teminat senedi olduğu» ancak kesin delillerle (özellikle; «yazılı belge» ve «yemin» ile) ispat edilebilir.^{3431 3432}

Yazılı delil bulunmadığı hallerde, *ticari defterler* önemli bir ispat vasıtası olarak ortaya çıkmaktadır. Kambiyo senedine karşı ileri sürülen iddia, *senetle (kesin delille)* ispat edilemezse, *ticari defterlerle* ispat yoluna başvurulabilir.³⁴³³ HMK.m.222/I uyarınca “*mahkeme, ticari davalarda tarafların ticari defterlerinin ibrazına kendiliğinden veya taraflardan birinin talebi ile karar verebilir*”. Bu kapsamda “anlaşmaya aykırılık iddiası”nın ispatında, *ticari deftere de* dayanılması mümkündür. Ticari defterler, her türlü ticari davada değil, kural olarak *tacirler arasındaki ve her iki tarafında ticari defterlerine*

³⁴²⁴ İNAN, N. age., s:18

³⁴²⁵ SAYHAN, İ. age., s:122

³⁴²⁶ SAYHAN, İ. age., s:122

³⁴²⁷ SAYHAN, İ. age., s:122

³⁴²⁸ GÜRBÜZ, A. H. age., s:496

³⁴²⁹ SAYHAN, İ. age., s:135

³⁴³⁰ UYAR, T. “Kambiyo Senetlerindeki Mücerretlik İlkesi”, “Kambiyo Senedinin Hayatın Olağan Akışına Aykırı Olduğu” İddiasına Dayalı “Menfi Tespit Davası”nın Açılmasını Engeller Mi? (İBD. Mayıs-Haziran/2013, s:243 vd.)

³⁴³¹ UYAR, T./ UYAR, A./ UYAR, C. Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları, 4. Baskı, 2015, s: 706 vd.-ATİK, E.T. Açık Kambiyo Senetleri (Açığa İmza), 2. Baskı, 2019, s:367-MUŞUL, T. Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, 2. Baskı, 2016, s:303

³⁴³² Bknz: 19. HD. 07.03.2011 T. 6939/2889; 09.06.2006 T. 3226/6246; 31.03.2010 T. 9939/3706; 02.06.2010 T. 8620/6783; 13.04.2010 T. 7270/4306; 19 HD 16.06.2010 T. 329/7577; 19 HD 16.06.2010 T. 3959/7634; 19 HD. 22.04.20110 T. 7131/4940; 19 HD 20.04.2010 T. 7736/4802; 19 HD 05.07.2007 T. 2247/7116; 19 HD 29.06.2007 T. 1675/6894; 19. HD. 04.03.2002 T. 6498/1312; 08.12.2000 T. 5826/8492; 01.05.2000 T. 1298/3345; 11. HD. 27.11.1990 T. 4128/7589; 19.2.1990 T. 1168/1048; 11. HD. 05.04.1983 T. 1521/1735; 11. HD. 31.03.1983 T. 1391/1591; 11. HD. 10.02.1983 T. 545/584; 11. HD. 31.05.1982 T. 2733/2629 (www.e-uyar.com)

³⁴³³ KURU, B. İstinaf Sistemine Göre Yapılmış Medeni Usul Hukuku (Ders Kitabı), 2016, s: 380 vd.

*kaydı gereken ticari işlerle (ticari işletmesiyle) ilgili uyumsuzluklarda delil olarak kullanılabilir.*³⁴³⁴

Başkaca yazılı delilin bulunmaması halinde *ticari defterlere* delil olarak dayanılmış ise, bu defterler üzerinde inceleme yapılması gerekir.^{3435 3436}

Burada hatırlatmak gerekir ki; teminat amaçlı kambiyo senetleri düzenlenmesi ve hatta senet metninde ‘teminat için verildiği’ nin gösterilmesi olgusu, tek başına senedin kambiyo senedi niteliğini etkilemez. Ancak *neyin teminatı olarak verildiği senet metninde yazılı ise ya da ayrı bir yazılı belge ile belirleniyorsa* durum farklıdır.³⁴³⁷ Bu durumda senet, kayıtsız şartsız borç ikrarının içermediğinden, kambiyo senedi vasfını kaybeder.³⁴³⁸ ‘*Senedin teminat senedi olarak verilmiş olduğu*’ senet metninden açıkça anlaşılmadıkça bu husus temel ilişkiye taraf olmayan iyiniyetli hamile karşı ileri sürülemez.^{3439 3440} Bu tür senetlere uygulamada *teminat senedi* denir.³⁴⁴¹

Teminat kaydı, senet metni üzerinde hiç gösterilmeden de keşideci ve lehtarın kendi aralarından yaptıkları bir sözleşme ile kararlaştırılmış olabilir. Bu durumda, üçüncü kişilerin bu sözleşmeden haberdar olmaları beklenemez. Bu sebeple, özel anlaşmayla kararlaştırılmış olan teminat kaydı, sadece taraflar arasında ileri sürülebilen bir *şahsi def’i* haline gelir.³⁴⁴²

Teminat senedi, alacaklının gerçekleşen alacağı oranında geçerli olur.³⁴⁴³

³⁴³⁴ ERDÖNMEZ, G. / PEKCANİTEZ, H. Medeni Usul Hukuku, 2017, s:1827 – YILMAZ, E. Ticari Defterlerin Delil Olması (HMK.M.202) ve Hukuk Muhakemeleri Kanununun Bu Konuda Getirdiği Yenilikler (Bankacılar Dergisi, Özel Sayı, Ocak/2013, S:31 vd.)

³⁴³⁵ ATİK, E.T. age., s:370

³⁴³⁶ Bknz: 19 HD 28.09.1993 T. 6437/5952: “..... Davacı, takibe konu malen kaydı taşıyan senedin teminat senedi olduğunu iddia ederek **davalının ticari defter ve kayıtlarına dayanmıştır.** Mahkemece senede bağlı borç ilişkisinin ticari ilişkiden kaynaklanmadığını savunan davalıya anılan maddede ön görülen ve tacirin borçlarının ticari olması karinesinin istisnası olan durumları ispat edecek delilleri sorulup sonucuna uygun karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesi isabetsizdir.” (www.e-uvar.com)

19 HD 26.05.1992 T. 70077/2797: “..... Davacının davalı elindeki senetle borçlu olmadığı iddiasına kanıt olarak dayandığı **davalı şirketin ticari defterleri üzerinde yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucu..... Davacının borçluluğuna ilişkin bir kayda saptanmıştır..... Mahkemece davanın kabul edilmesi usul ve kanuna uygun olduğundan, davalının temyiz iddialarının reddi ile hükmün onanması gerekmektedir.**” (www.e-uvar.com)

11 HD 15.04.1980 T. 2059/2007: “..... Her ne kadar davacı yazılı delil ibraz etmemiş ise de davacı, dava dilekçesinin (deliller) bölümünde tacir olan davalının ticari defterlerine ve icabında (yemin) deliline de dayanmış olmasına göre **TTK’nun 82 vd. maddeleri uyarınca davalının ticari defterleri ibraz ettirilerek, yetenkli bilirkişiler tarafından incelenmesi ve bu hususta bilirkişi raporu alınması ve gerektiğinde davacıya yemin teklif etme hakkı kullandırılmak suretiyle hasul olacak sonuç çerçevesinde bir karar verilmesi gerekirken, eksik incelemeyle davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiş ve hükmün bozulması gerekmiştir**” (Naklen- ERİŞ, G. Açıklamalı-İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu, C:2, Kıymetli Evrak ve Taşıma, 1988, s: 209)

³⁴³⁷ Bknz: HGK 06.03.2013 T. 12-768/312; 20.06.2001 T. 2001/12-496; 12 HD 07.03.2017 T. 873/3409; 12 HD 06.03.2017 T. 616/3253; 12 HD 01.12.2016 T. 31354/24676; 12 HD 30.10.2000 T. 14516/16111 (Naklen- ATİK, E.T. age s:371 Dipn: 1318)

³⁴³⁸ Bknz: 12 HD 31.05.2016 T. 2630/15409 (www.e-uvar.com)

³⁴³⁹ ATİK, E.T. age. s:374

³⁴⁴⁰ Bknz: 12 HD 07.03.2013 T. 20030/3179 (www.e-uvar.com)

³⁴⁴¹ SARIKAYA, M. Kambiyo Senetlerinde Teminat Kaydı, 2018, s:18

³⁴⁴² YILMAZ, A.L. Kambiyo Senetlerinde Def’iler, 2007, s:233

³⁴⁴³ Bknz: 11 HD 11.04.1983 T. 1617/1819 (www.e-uvar.com)

Teminat olgusunun senede yansımadağı ve taraflar arsında imzalanan bir protokolde ‘*senedin asıl borç ilişkisinin teminatı olduğu*’ kararlaştırıldığı hallerde, Yargıtay lehtar tarafından yapılan takiplerde, ilgili senedin ‘*mücerret borç ikrarını içermediğine*’ hükmetmektedir. Senedin ciro görerak üçüncü kişilerin eline geçmesi durumunda ise, teminat olgusunun temel ilişkisinin tarafları arasında bir *şahsi def’i* olduğunu belirten Yargıtay, bu hususun iyi niyetli üçüncü kişilere def’i olarak ileri sürülemeyeceğini belirtmektedir.³⁴⁴⁴ Başka bir değişle Yargıtay; *lehtar* açısından kambiyo senedi niteliğini taşımayan bir kambiyo senedinin, *iyiniyetli üçüncü kişilere* devri halinde kambiyo senedi niteliğini kazandığına kanaat getirmektedir.³⁴⁴⁵

Yüksek mahkeme de;

√ «*Senedin ‘neyn teminatı olduğu’ nun belirtilmemiş olması halinde, senedin ‘teminat senedi’ sayılamayacağını*»³⁴⁴⁶

√ «*Dava konusu çeklerin ‘teminat ya da avans olarak önceden verildiği’ iddiasının tanıkla ispat edilemeyeceğini*»³⁴⁴⁷

√ «*Dava konusu bononun ‘teminat olarak düzenlendiği’ iddiasının, davacı tarafından yazılı delil ile ispat edilebileceğini*»³⁴⁴⁸

√ «*Dava konusu çekin ‘teminat olarak verildiği ve verilmesine neden olan temel ilişki sebebiyle tahsil edilememesi gerektiği’ nin yazılı delil ile ispat edilebileceğini*»³⁴⁴⁹

√ «*Dava konusu senedin taraflar arasındaki taşınmaz satışıının teminatı olarak düzenlendiği iddiasının yazılı delil ile isbatı gerekeceğini*»³⁴⁵⁰

√ «*Dava konusu çekin ‘davalıdan ödünç alınan nakit para karşılığı değil de, davalıdan devralınan (kiralanan) dükkandaki araçların teminatı olarak davacıya verildiği’ iddiasının yazılı belge ile kanıtlanması gerektiğini*»³⁴⁵¹

√ «*Çekin teminat olarak düzenlendiği ve ‘planlanan işin yapılmamış olması nedeniyle çekin karşılıksız kaldığı’ iddiasının yazılı delille isbatı gerekeceğini*»³⁴⁵²

√ «*Dava konusu bononun ‘alınan borç para karşılığında verilen çekin kontur garantisi olarak düzenlendiği’ iddiasının yazılı belge ile isbatı gerektiğini*»³⁴⁵³

√ «*Senedin ‘işletmenin devri nedeniyle, teminat olarak düzenlendiği’ iddiasının yazılı delille ispat edilmesi gerektiğini*»³⁴⁵⁴

belirtmiştir...

³⁴⁴⁴ Bknz: 19 HD. 06.02.2017 T. 3486/802; 12HD. 14.03.2013 T. 33323/9412 (www.e-uyar.com)

³⁴⁴⁵ SARIKAYA, M. age. s:21

³⁴⁴⁶ Bknz: 19. HD. 10.03.2006 T. 5586/2435; 13.04.2010 T. 7257/4300 (www.e-uyar.com)

³⁴⁴⁷ Bknz. 19. HD. 21.11.2003 T. 9574/11852; 03.02.2003 T. 9435/944; 31.01.2003 T. 9574/891 (www.e-uyar.com)

³⁴⁴⁸ Bknz: 19. HD. 07.03.2011 T. 6939/2889; 09.06.2006 T. 3226/6246; 31.03.2010 T. 9939/3706; 02.06.2010 T. 8620/6783; 13.04.2010 T. 7270/4306; 11. HD. 27.11.1990 T. 4128/7589; 19.2.1990 T. 1168/1048 (www.e-uyar.com)

³⁴⁴⁹ Bknz: 11. HD. 27.12.1983 T. 5371/5888; 20.01.1983 T. 5755/107 (www.e-uyar.com)

³⁴⁵⁰ Bknz: 11. HD. 05.04.1983 T. 1521/1735 (www.e-uyar.com)

³⁴⁵¹ Bknz: 11. HD. 31.03.1983 T. 1391/1591 (www.e-uyar.com)

³⁴⁵² Bknz: 11. HD. 10.03.1983 T. 575/1141 (www.e-uyar.com)

³⁴⁵³ Bknz: 11. HD. 10.02.1983 T. 545/584 (www.e-uyar.com)

³⁴⁵⁴ Bknz: 11. HD. 31.05.1982 T. 2733/2629 (www.e-uyar.com)

«*Teminat senedi*» olarak alacaklıya verilen bir kambiyo senedi, alacaklı tarafından takip konusu yapılamaz. Çünkü, senedin *teminat senedi* olarak düzenlenmiş olması halinde, senet, «kayıtsız şartsız muayyen bir bedeli ödeme vaadi»ni içeren senet (bono) olmaktan çıkar ve alacağın (senedin), «tahsil edilip edilemeyeceği» yargılama yapılmasını gerektirir.^{3455 3456 3457 3458}

Bu durumdaki bir alacaklının senedi icraya koymadan önce mahkemede dava açıp örneğin «*senedin düzenlenme nedeni olan olayın gerçekleştiğini ve senette yazılı miktardaki parayı borçluya borç olarak verdiğini*» kanıtlaması ve mahkemeden «*alacağının tahsiline*» ilişkin karar alması gerekir...

Uygulamada **yüksek mahkeme** «*takip konusu senedin teminat senedi olduğu*» iddiasıyla açılan menfi tespit davalarında; senedin teminat senedi olduğunun davacı/borçlu tarafından kanıtlanması halinde «*takip konusu bono nedeniyle davacının, davalı lehtara borçlu olmadığına tespitine*» ve «*yapılmış olan icra takibinin ve takip konusu senedin iptaline*», aşağıdaki şekilde karar vermektedir:

√ «*Takibe konu bononun davacı yanca kooperatife olan borcuna karşılık teminat amacıyla verildiğinin saptandığını, davacının 1700 TL asıl alacak tutarı kadar davalıya borçlu olduğunu, kalan tutar yönünden borçlu olduğu hususunun davalı tarafından kanıtlanamadığından, davanın kısmen kabulüne karar verilmesi gerekeceğini*»³⁴⁵⁹

√ «*Teminat amacıyla düzenlenen bonoya konu taşınmaz satış işleminin resmi şekilde gerçekleşmesini ve bakiye alacağın bulunduğu davalı tarafından kanıtlanamaması halinde, açılan menfi tespit davasında, bono nedeniyle davacının davalı lehtara borçlu olmadığına tespitine, davalı hamil bakımından ise kötüniyetli hamil iddiası kanıtlanamadığından davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini*»³⁴⁶⁰

√ «*Takip konusu senedin ‘teminat senedi’ olduğunun, tarafların ifade ve açıklamalarından anlaşılması halinde, mahkemece ‘takibin iptaline’ karar verilmesi gerekeceğini*»³⁴⁶¹

√ «*‘Takibe konu senedin teminat için verildiği’ ileri sürüldüğünde, bu husus borçlu tarafından belgeye dayanılarak veya alacaklının ikrarı ile belirlendiğinde senet kambiyo niteliğini yitireceğinden ‘takibin iptaline’ karar verilmesi gerekeceğini*»³⁴⁶²

belirtmiştir...³⁴⁶³

Gerek **doktrinde**³⁴⁶⁴ ve gerekse **Yargıtay içtihatlarında** ispat yükünün paylaşılması konusunda “*hayatın olağan akışı*” ölçütüne sıkça dayanılmaktadır. Hemen bütün hukukçuların birleştiği ve Yargıtay uygulamasında kararlılık ifade eden ölçüte göre

³⁴⁵⁵ UYAR, T. / UYAR, T. / UYAR, C. İcra Hukukunda Kambiyo Senetleri, 2013, 4. Baskı, s: 9 vd.

³⁴⁵⁶ Bknz: 12. HD. 27.06.2011 T. 32476/13907; 21.06.2011 T. 31441/12749; 10.03.2011 T. 22503/3169; 02.03.2007 T. 521/3715; 18.12.2006 T. 21226/24083 vb. (www.e-uyar.com)

³⁴⁵⁷ Bknz: 12. HD. 20.12.2005 T. 22379/25546; 22.02.2005 T. 113/3409; 17.12.2003 T. 14825/19433 (www.e-uyar.com)

³⁴⁵⁸ Bknz: 12. HD. 10.10.2006 T. 16160/18641 (www.e-uyar.com)

³⁴⁵⁹ Bknz: 19. HD. 06.06.2012 T. 1981/9625 (www.e-uyar.com)

³⁴⁶⁰ Bknz: 19. HD. 23.06.2010 T. 11215/7992 (www.e-uyar.com)

³⁴⁶¹ Bknz: 12. HD. 20.04.2007 T. 5260/7889; 27.03.2007 T. 2938/5881 (www.e-uyar.com)

³⁴⁶² Bknz: 12. HD. 24.03.2011 T. 23848/4610; 03.10.2011 T. 19755/17621; 20.10.2011 T. 3316/19509; 03.11.2011 T. 4802/21375 (www.e-uyar.com)

³⁴⁶³ UYAR, T. / UYAR, T. / UYAR, C. age., s: 706 vd.

³⁴⁶⁴ ALANGOYA, Y. “Senede Karşı Senetle İspat” Kuralı ve “Hayatın Olağan Akışı” Kavramı, (Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan, 2004, s:521 vd.)

“İspat yükü, hayatın olağan akışına aykırı iddia ve savunmada bulunana düşer”^{3465 3466}
3467 3468

Yüksek mahkeme ³⁴⁶⁹de;

√ “.....Kanunda aksi öngörülmedikçe kural olarak herkes iddiasını ispatla yükümlü ise de; hayatın olağan akışına aykırı iddia ve savunmalarda bulunan veya ileri sürdüğü bir vak’adan lehine haklar çıkararak ispat yükümlülüğünü üstlenmiş olur. İspat yükünü daha kolay yerine getirebilene düşer”

şeklinde içtihatla bulunmuştur.

√ Yargıtay da kararlarında tecrübe (yaşam deneyi) kurallarına dayanmakta ve bu konuda genellikle ‘hayatın olağan akışı’ kavramını kullanmaktadır. (Bknz: (Hukuk Genel Kurulunun 21.04.1982 tarihli ve 1979/4-1528 E., 1982/412 K.; 17.12.2003 tarihli ve 2003/13-787 E., 2003/774 K.; 06.06.2007 tarihli ve 2007/2-331 E., 2007/332 K.; 08.12.2010 tarihli ve 2010/19-590 E., 2010/640 K.; 12.09.2012 tarihli ve 2012/8-365 E, 2012/561 K.; 28.03.2014 tarihli ve 2013/21-2219 E., 2014/411 K. sayılı kararları

.....
Hayatın olağan akışına dayanan kişinin, artık iddiasını ispatla yükümlü olmadığı, senedin tanzim edildiği 2009 tarihi itibarıyla 900.000,00TL miktarında bir paranın genellikle banka aracılığıyla el değiştirdiği.)³⁴⁷⁰

“Hayatın olağan akışı” ölçütünün HMK.’nin 201. (HUMK.’un 290.) hükmünün istisnalarından biri olduğu **doktrinde** kabul edilmektedir. ³⁴⁷¹

Yargıtayımız çeşitli içtihatlarında;

√ “Bir kimsenin, kendi mali durumu ile izah edilemeyecek olan yüksek miktarda borç vermesinin/borç almasının hayatın olağan akışına uygun olmadığını” ³⁴⁷²

√ “.....Davacının belgede belirtilen miktarda parayı borç olarak verecek mali gücünün bulunmadığı, davalıların miras bırakanının, bu miktarda borç almasını gerektirecek herhangi bir durumun mevcut olmadığı da savunulmuş olduğundan, davacının davalıların miras bırakanına, 01.08.1997 tarihinde 10 milyar TL borç para vermesinin hayatın olağan akışına uygun düşmediğini” ³⁴⁷³

√ “Alacak-borç ilişkileri, ispat hukuku yönünde irdelenirken, dava konusu olaylara karışan kişilerin mali durumunun gözönünde tutulması ve tartışılan olayların hayatın olağan akışına uygun düşüp düşmediğinin düşünülmesi gerektiğini” ³⁴⁷⁴

³⁴⁶⁵ ALANGOYA, Y. ag. Makale, s:523

³⁴⁶⁶ TAŞPINAR, S. Fiili Karinelerin İspat Yükünün Dağılımdaki Rolü (Ank. Huk. Fak. Der., 1996/1-4, s:551 vd.)

³⁴⁶⁷ UMAR, B./YILMAZ, E. İspat Yükü, 1980, s:60 vd

³⁴⁶⁸ SARIKAYA, M. age. s:170

³⁴⁶⁹ Bknz: 2. HD. 07.10.1997 T. E:7065, K:10295 (www.e-uvar.com)

³⁴⁷⁰ Bknz: HGK 18.06.2016 T. 19-827/689 (www.e-uvar.com)

³⁴⁷¹ ALANGOYA, Y. ag. Makale, s:525

³⁴⁷² ALANGOYA, Y. ag. Makale, s:528

³⁴⁷³ ALANGOYA, Y. ag. Makale, s:524

³⁴⁷⁴ Bknz: HGK. 20.03.2002 T. E:13-77, K:206 (www.e-uvar.com)

√ “Aleyhe açılan menfi tespit davasında, ‘davalı-alacaklıya ‘650.000.000 TL borç verdiği, dava konusu bononun bu nedenle düzenlenmiş olduğunu’ savunan emekli yaşlı bir öğretmenin bu savunmasının, hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceğini”³⁴⁷⁵

√ “Davacı şirketin malvarlığının senette yazılı miktar kadar borçlanmaya, davalının da mali ve sosyal durumunun bu miktar borç para vermeye müsait olmadığına anlaşılması halinde, dava konusu senetlerden dolayı davalının borçlu bulunmadığının tespitine karar verilmesi gerekeceğini”,³⁴⁷⁶

belirtilmiştir...

Doktrinde,³⁴⁷⁷ Yargıtay’ın bu konudaki içtihatları değerlendirilerek “.....(tarafaların mali durumlarının) objektif olarak belirlenmesinden sonra, 1997 yılında 10 milyar TL borç verip veremeyeceği hayatın olağan akışına göre değerlendirilecektir. Meselâ; alınan işçi emekli maaşı 1997 yılında 100 milyon TL ise ve başkaca hiçbir malvarlığı da bulunmuyorsa bu durum, mali durumu ancak kendisini geçindirebilen bir kimsenin, bu durumu ile bağdaşmasına açık olarak ihtimal bulunmayan miktarda ödünç vermiş olması, tecrübe kurallarına, hayatın olağan akışına uygun düşmeyecek, yani senedin karşılıksız veya muvazaalı olduğu hususu için bir karine oluşturacaktır ki, bu karine HUMK.’nun 292’deki düzenleme kapsamında görülmelidir...” denilmiştir.

Yine doktrinde^{3478 3479} “hayatın olağan akışına aykırılık” (= yaşam deneyi “hayat tecrübesi”) kuralının ‘hakim tarafından kendiliğinden dikkate alınacağı’ açıkça ifade edilmiştir.

Uygulamada çok kez; takip konusu yapılan -ve genellikle çok yüksek meblağlı- senetler, alacaklı tarafından kendi ticari defterlerine kaydedilmemektedir...

Bu tür uyumsuzluklarda “davalı-alacaklının mali durumunun senette belirtilen miktarda borç para vermeye ve davacı-borçlunun da mali durumunun senette yazılı miktar kadar borçlanmaya müsait olması” gerekir.

Nitekim bu husus -yukarıda dipn. 61’da sunduğumuz- Yargıtay 19. HD.’nin 13.06.1996 T. E:3770, K:6011 sayılı içtihadında açıkça “Davacı şirketin malvarlığının senette yazılı miktar kadar borçlanmaya, davalının da mali ve sosyal durumunun bu miktar borç para vermeye müsait olmadığına anlaşılması halinde, dava konusu senetlerden dolayı davalının borçlu bulunmadığının tespitine karar verilmesi gerekeceği” şeklinde ifade edilmiştir.

Uygulamada genellikle -“tacir” sıfatını taşıyan- davalı-alacaklılar (somut olayda olduğu gibi) -cevap ya da cevaba cevap dilekçelerinde- ısrarla “..... bonoların/çeklerin kambiyo senedi niteliğinde olduğunu, kambiyo taahhüdünde bulunulmasına neden olan ve temel ilişkideki asli para edimini teşkil eden temel alacağın, bu kambiyo taahhüdünün hukuki sebebini oluşturduğunu, ancak kambiyo taahhüdünün geçerliliğinin sebebe bağlı olmayıp, bu senetlerin maddi anlamda soyut (mücerret) senetler olduğunu..... Kambiyo senetlerinin, alacaklıların ticari defterlerinde kaydının bulunmamasının sonuca bir etkisi bulunmadığını ve alacaklının alacağını ortadan kaldırmadığını....” ileri sürmektedirler.

Bir tacirin, başka bir tacirde olan yüksek meblağlı senede/çeke bağlanmış bir alacağını ticari defterlerine kaydetmemiş olması hayatın olağan akışına uygun bir davranış

³⁴⁷⁵ Bknz: 19. HD. 15.06.1995, E:8156, K:5437 (www.e-uvar.com)

³⁴⁷⁶ Bknz: 19. HD. 13.06.1996 T. E:3770, K:6011 (www.e-uvar.com)

³⁴⁷⁷ ALANGOYA, Y. ag. Makale, s:529 vd.

³⁴⁷⁸ UMAR, B./YILMAZ, E. age., s:28

³⁴⁷⁹ TAŞPINAR, S. ag. Makale, s:545

değildir. Çünkü, bu kadar yüksek miktardaki alacağın *gerçek bir alacak* olması halinde, borçlunun (şirketin) bu alacağını kısmen ya da tamamen tahsil edememesi halinde, icra dosyasından “*aciz vesikası*” olarak bunu ticari defterlerine işleyip hiç olmazsa “*o miktarda zarar ettiğini*” belirtip (213 s. V.U.K. m. 323) daha sonra, daha az veya hiç kurumlar (gelir) vergisi vermemesi mümkünken, bu yola başvurmaması hayatın olağan akışına aykırı bir davranış sayılır.

Davalı-alacaklı konumunda bulunan kişinin/şirketin, takip konusu senette yer alan meblağı “*h a n g i bankadaki hesabından çekerek, borçlunun h a n g i banka hesabına, n a s ı l yatırdığını (havale ettiğini)*” açıklaması, bu konudaki banka makbuzunu ibraz etmesi gerekir. Senette belirtilen tutarı, davalı-alacaklının “*bir çanta içinde*” davacı-borçlu şirkete teslim etmesi (teslim ettiğini ileri sürmesi) **hayatın olağan akışına uygun** bir açıklama sayılamaz.

Menfi (olumsuz) tesbit davalarının niteliği, davada dayanılan maddi olguların özelliği gereği, iddia ve savunmaya açıklık kazandırmak ve dava konusu belgenin (senedin) ne amaçla düzenlendiğini saptayabilmek için çok kez “*tarafaların isticvabı*” (mahkeme tarafından dinlenmesi; sorguya çekilmesi) yoluna gidilmesi gerekir. Bu nedenle, HMK.’nın isticvaba ilişkin hükümleri (HMK. mad. 169-175) olumsuz tesbit davalarında çok sık uygulama alanı bulur.

Uygulamada, mahkemelerin bu hususu ihmal ettikleri ve kendiliklerinden -hatta kimi kez, taraflardan birinin isteğine rağmen- HMK. mad. 169 vd. maddelerini uygulamaktan kaçındıkları görülmektedir. **Yüksek mahkeme**, bu tür hatalı yargılama sonucunda verilen hükümleri “noksan soruşturma” gerekçesi ile -haklı olarak- bozmaktadır. Yüksek mahkemenin bu konudaki bozma kararlarının çokluğu, bu gerçeği yansıtmaktadır. Bu nedenle, davacının iddia ettiği maddi olayların yer ve zaman bakımından ayrıntılı biçimde tesbiti ve bu iddia ve tesbite karşı da davalının savunmasının alınması ve böylece tarafların arasındaki ilişki ve fiili durum açıklığa kavuşturulabilmesi için, mahkemece tarafların isticvabı yoluna (HMK. mad. 169) gidilmesi gerekir.

Taraflardan birisi, dava konusu olay hakkında, karşı tarafın **isticvap** edilmesini isteyebileceği gibi, mahkeme kendiliğinden de, bir tarafın isticvabına karar verebilir (HMK. mad. 169/1).^{3480 3481}

Hakim, HMK.’nın 200 ve 201. (HUMK.’un 288 ve 290.) maddeleri gereğince, senetle (kesin delillerle) ispatı gereken bir konu hakkında da *isticvaba* başvurabilir.³⁴⁸²

Medeni yargılamada, *isticvaba* genel olarak davanın çözümü için önem taşıyan tarafların bizzat gerçekleştirmiş oldukları veya herhangi bir şekilde ilişkili oldukları vak’alar hakkında başvurulabilir. Böyle bir durum, medeni yargılama açısından *taraflarca hazırlama ilkesine* tâbi olan davalarda gerçekleşebileceği gibi, *kendiliğinden araştırma ilkesinin* geçerli olduğu davalarda da söz konusu olabilir.³⁴⁸³

Yargıtayımız, karışık uyuşmazlıklarda “*tarafların senedin doğuş nedenleri hakkında isticvap edilmelerini ve saptanacak hukuksal ilişki çerçevesinde davaya bir çözüm bulunmasını*” önermektedir.^{3484 3485 3486}

*

³⁴⁸⁰ UYAR, T. age., C:4, s:6646

³⁴⁸¹ TERCAN, E. Medeni Usul Hukukunda Tarafların İsticvabı, 2001, s:340

³⁴⁸² TERCAN, E. age., s:335

³⁴⁸³ TERCAN, E. age., s:330 vd

³⁴⁸⁴ ŞİMŞEK, E. age., s:13

³⁴⁸⁵ Bknz: 19. HD. 27.04.2011 T. E:2010/11580, K:2011/5675 (www.e-uvar.com)

³⁴⁸⁶ UYAR, T. agm., s: 244 vd.

Mütalâa (ve dava konusu) olayda;

Taraflar arasında ‘müteahhitlik-‘taşeronluk’ şeklinde, 26.01.2013 tarihli Taşeronluk Sözleşmesi’nden kaynaklanan bir ticari ilişki bulunmaktadır.

‘Davalı’ (Ö.) İNŞAAT, İNŞAAT MALZ. TİC. A.Ş, ‘davacı’ (M.) SAN. ve TİC. A.Ş. hakkında Ankara ... İcra Müdürlüğü’nde (Dosya No: 2017/...) 10.07.2015 tanzim ve 30.10.2015 vade tarihli ve 10.07.2015 tanzim ve 30.10.2015 vade tarihli 189.890,00 Euro ve 377.000,00 Euro bedelli (2) adet bonoya dayanarak toplam (Türk parası karşılığı) 2.547.948,30 TL’nin işleyecek yabancı para faiziyle birlikte tahsili için 12.05.2017 tarihinde ‘kambiyo senedine mahsus haciz yolu ile’ (İİK.m.167 vd.) takipte bulunmuştur.

‘Davacı’ (M.) SAN. ve TİC. A.Ş, 25.05.20174 tarihinde Ankara ... Asliye Ticaret Mahkemesi’nde (Dosya No: 2017/... E.) açmış olduğu bu ‘menfi tespit davası’ ile “Ankara ... İcra Müdürlüğü’nün 2017/... sayılı dosyasında takibe konulmuş olan (2) bonodan dolayı borçlu olmadıklarının tespitini” istemiştir.

Davacı (M.) SAN. ve TİC. A.Ş. vekilleri “dava dilekçeleri”nde özetle;

“Davalı tarafından müvekkili hakkında Ankara ... İcra Müdürlüğü’nün 2017/... sayılı dosyada başlatılan icra takibiyle, müvekkillerden 2.199.533,20 TL’nin vade tarihinden itibaren işleyecek faiz, takip giderleriyle birlikte ödenmesini istediklerini, ancak yapılmış olan bu takibin haksız olduğunu bu nedenle bu takip nedeniyle davalı-alacaklıya borçlu bulunmadıklarının tespitini istediklerini, müvekkili şirket ile davalı alacaklı olduğunu iddia eden (Ö.) İNŞAAT, İNŞAAT MALZ. TİC. A.Ş arasında ‘(V.) GRUBU’na ait yapım işi’ne ilişkin 26.01.2013 tarihli sözleşme yapıldığını, taraflar arasında yapılmış olan bu sözleşme uyarınca takibe konu bonoların teminat olarak verilmiş olduğunu bu yapım işinin müvekkili tarafından %99,060 oranında tamamlanmış olduğunu, taraflar arasındaki ticari defterlerin incelenmesi halinde davalı şirketin müvekkil şirketten herhangi bir alacağı bulunmadığının bilakis müvekkili şirketin davalıdan alacaklı konumunda bulunduğunu, taraflar arasındaki 26.01.2013 tarihli sözleşmenin EK-17 maddesi uyarınca dava konusu senetlerin ‘teminat senedi’ olarak kabul edilmesi gerektiğini, dolayısıyla bunların kambiyo senedi niteliğini taşımadığından, kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takibe konu edilemeyeceğini bu senetlerin arkasında ‘ciro edilemez’ kaydının bulunduğunu, bir anonim şirket olan davalının müvekkiline herhangi bir borç para vermesinin mümkün olmadığını, bu hususun davalı şirketin ticari defterleri üzerinde yapılacak inceleme ile de anlaşılacağını, HMK’da yer alan genel ihtiyati tedbir hükümleri uyarınca teminatsız olarak veya uygun görülecek teminat karşılığında mahkemece ‘takibin durdurulmasına’ karar verilmesini, ayrıca davacının müvekkili hakkında yaptığı icra takibinin haksız ve kötüniyetli olması nedeniyle müvekkili lehine %20’den aşağı olmamak üzere tazminata karar verilmesini” talep etmişlerdir.

Davacı (Ö.) İNŞAAT, İNŞAAT MALZ. TİC. A.Ş vekilleri 22.06.2017 tarihli “cevap dilekçeleri”nde özetle;

“Davacı tarafından iddia edildiği gibi dava konusu bonoların teminat amacıyla verilmediğini, dava konusu bonoların arkasında sadece ‘ciro edilemez’ şerhi bulunduğunu, bu şerhin de dava konusu senetleri ‘teminat senedi’ sayılmalarını gerektirmediğini, Yargıtay kararlarının bu doğrultuda olduğunu, davacı tarafından ‘takip konusu borcun ifa veya imhal edildiğine ilişkin’ mahkemeye herhangi bir belge sunulmamış olduğunu, kıymetli evrakta ‘mücerretlik ilkesi’nin geçerli olduğunu, davacı şirket tarafından yapılması gereken işlerin tam ve eksiksiz olarak yapılmamış olması nedeniyle müvekkili şirketin büyük zarar gördüğünü, ibraz edilen belgeler ve re’sen değerlendirilecek olan hususlar ele alındığında, müvekkili şirketin, davacı şirketten alacağı

bulunduğunun anlaşılacağını” belirterek “haksız ve kanuni dayanaktan yoksun olan, davanın reddine karar verilmesini” bildirmişlerdir.

Mahkemece tayin edilmiş olan “Mali Müşavir” sıfatını taşıyan bilirkişi tarafından dosyaya sunula. 12.09.2017 tarihli “BİLİRKİŞİ RAPORU”nda özetle;

“..... Taraflar arasındaki ilişkinin müteahhitlik-taşeronluk şeklinde bir ilişki olduğu, bu ilişkinin 26.01.2013 tarihinde yapmış oldukları ‘Taşeronluk Sözleşmesi’ne dayandığı, raporda ayrıntılı olarak belirtilen ve dava konusu mal ve hizmet karşılığı kesilen faturalar ile yapılan ödemeleri belirten liste ışığında davacı şirketin, davalı şirketten 4.673.801,88 TL alacaklı bulunduğunun anlaşıldığı, davacı şirkete ait 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 ve 2018 yılı ticari defterlerindeki tüm kayıt ve dayanağı belgelerin incelenmesi sonucunda; **taraf arasında uyumsuzluğa konu ticari ilişki dışında başkaca bir ticari ilişkinin bulunmadığının anlaşıldığı ve takibe konu kıymetli evrakların da uyumsuzluğa konu buhar kazanı yapımı işinden dolayı teminat olarak verilmiş olduğu, davalı şirket çalışanı Ahmet ŞAHİN’in kendisine gönderilen ihtarname üzerine 20.02.2019 tarihinde bu ihtarnameye verdiği cevapta ‘görevde bulunduğu tarihlerde 30 Ekim/2017 tarihli 377.000 Euro bedelli senetli ile. 30 Ekim/2019 tarihli 175.000 Euro bedelli senetlerin davalıda bulunan teminat mektupları yerine teminat senedi olarak davalıya verildiğinin’ anlaşıldığı**” belirtilmiştir.

Davacı vekili 18.10.2019 tarihli “Bilirkişi raporuna karşı beyanlarını içeren dilekçe”de özetle;

“12.09.2019 tarihli bilirkişi raporunun, dava dilekçesindeki taleplerini tümüyle teyit ettiğini, özellikle davacı müvekkili şirket ile davalı şirket arasındaki uyumsuzluğun sadece taraflar arasındaki 26.01.2013 tarihli sözleşmeden kaynaklandığının, bunun dışında taraflar arasında başkaca bir ticari ilişkinin bulunmadığının belirtildiğini, takip ve dava konusu kıymetli evrakların da uyumsuzluğa konu buhar kazanı yapımı işinden dolayı teminat olarak verilmiş bulunduğunu tespit etmiş olduğunu, raporun ‘sonuç bölümü’nde bilirkişinin vardığı sonuçların isabetli olduğunu.....” belirterek “açmış oldukları bu davanın kabulü ile -%20’den aşağı olmamak üzere hükmedilecek kötüniyet tazminatı ile birlikte- dava konusu takibin iptaline” karar verilmesini talep etmiştir.

Yine davacı vekilleri tarafından 13.11.2019 tarihli “Bilirkişi Raporuna karşı beyan ve itirazlarını içeren dilekçe”de özetle;

“Bilirkişi raporunun sonuç kısmında ‘davacı şirketin uyumsuzluğa konu iş hariçinde davalı şirketle başkaca bir ticari ilişkisinin olmadığını, uyumsuzluğa konu teminat senetlerinin de uyumsuzluk konusu işle ilgili verildiği’nin açıkça ifade edilmiş olduğunu, dava konusu uyumsuzluğun davalı tarafından takibe konulan bonodan dolayı alacaklı olup olmadığına ilişkin menfi tespit davası olduğunu, dava konusu senedin taraflar arasındaki 26.01.2013 tarihli sözleşmenin 25. sayfasındaki EK-17 maddesinde açıkça ‘teminatların koşulsuz olacağı ancak (davalı) (Ö.)’ın bu teminatları ciro edemeyeceği ve amacı dışında kullanamayacağı’nın ön görüldüğünü, dolayısıyla teminat senedi niteliğinde olan dava konusu senetlerin davalı tarafından amacı dışında kullanılmış olduğundan, davalının da müvekkilden alacaklı olmadığından, bu senetlerden dolayı müvekkilin borçlu olmadığına karar verilmesi gerektiğini” bildirmiştir.

Davalı vekili 06.02.2019 tarihli “Bilirkişi Raporuna İtiraz dilekçesi”nde özetle;

“.....Bilirkişi raporunun hatalı olduğunu; müvekkili şirketin eski bir çalışanı olan Ahmet ŞAHİN’in, davacı tarafından kendisine gönderilen ihtarnameye cevap niteliğindeki açıklamalarının kendisince değerlendirilemeyeceğini, bilirkişinin kabulünün aksine dava konusu senetlerin teminat senedi olarak düzenlenmediğini, taraflar

arasındaki sözleşmenin 26.01.2013 tarihinde imzalandığını, ek protokolün ise 15.02.2013 tarihinde yapıldığını, teminat olarak düzenlendiği ileri sürülen senetlerin 15.02.2013 tarihinde düzenlenmesi icap ettiğini, halbuki dava konusu senetlerin düzenleme tarihinin 10.07.2015 tarihi olduğunu, yani sözleşmenin imzalanmasından 2,5 yıl sonra düzenlendiğini, bu nedenle bu senetlerin teminat senedi olarak kabul edilemeyeceğini, somut olayda dava konusu senetlerin ‘bedeli naklen ahz olunmuştur’ kaydını taşıyan ve ‘kayıtsız şartsız borç ikrarını’ içeren bonolar niteliğinde olduğunu, bu senetlerin defterde kayıtlı olmamasının vergi mevzuatını ilgilendirdiğini, borçlunun bu senetlerden dolayı borçlu olmadığını kesin delillerle ispat etmesini gerektiğini, bu senetlerin sözleşme gereğince verilen teminat senedi olmaları halinde mutlaka taraflar arasındaki sözleşmede ve ek protokollerde bunun açıkça belirtilmesinin gerektiğini, vs.....” belirterek “bu bilirkişi raporunun hükme esas alınmamasını ve haklı davalarının kabulüne karar verilmesini” istemiştir.

*

DEĞERLENDİRME:

Yukarıda³⁴⁸⁷ belirttiğimiz gibi “kambiyo senetlerindeki ‘mücerretlik ilkesi’, keşideci tarafından senet (bono) lehdarı hakkında, ‘bu senetten dolayı borçlu olunmadığının tespiti’ konusunda menfi tespit davası açılmasına engel teşkil etmediğinden, davalı-alacaklı tarafından 12.05.2017 tarihinde, davacı-borçlu hakkında Ankara ... İcra Müdürlüğü’nde (Dosya No: 2017/...) takibe konulmuş olan 30.10.2015 vade tarihli (2) bono hakkında menfi tespit davası açılmasına *hukuki bir engel* bulunmamaktadır.

Senedin “mücerret” olmasından, ‘borçlunun asıl borç münasebetine dayanarak def’i dermeyer edemeyeceği’ (ileri süremeyeceği) mesela “*bir satım akdinin batıl olduğu veya satıcının (alacaklı)nin ifayı gerektiği gibi veya hiç yerine getirmedeği hususlarını ileri süremeyeceği*” sonucunu çıkarılamaz.

T e m e l a l a c a ğ ı geçerli olan ticari senet, geçerlidir. Tersi söz konusu ise; temel alacağın *geçerli* olmaması ticari senedi de *geçersiz* kılar.³⁴⁸⁸ Başka bir deyişle; temel ilişki geçerli değilse, geçerli bir **t e m e l a l a c a k t a n** da bahsedilmez. Temel alacak, geçerli olarak mevcut değilse, kambiyo alacağının ifa amacı boşlukta kalır. Çünkü, bu durumda, tedavül anlaşmasının konusu ortadan kalkmış olur. O halde, **bir temel alacak yoksa, o zaman, kambiyo alacağının ifası da talep edilemez.**

Yukarıda³⁴⁸⁹ ifade ettiğimiz gibi, senedin teminat senedi olduğu ancak kesin delillerle (özellikle; «yazılı belge» ve «yemin» ile) ispat edilebilir.

Yazılı delil bulunmadığı hallerde, *ticari defterler* önemli bir ispat vasıtası olarak ortaya çıkmaktadır. Kambiyo senedine karşı ileri sürülen iddia, *senetle (kesin delille)* ispat edilemezse, *ticari defterlerle* ispat yoluna başvurulabilir.³⁴⁹⁰ HMK.m.222/I uyarınca “*mahkeme, ticari davalarda tarafların ticari defterlerinin ibrazına kendiliğinden veya taraflardan birinin talebi ile karar verebilir*”. Bu kapsamda ‘anlaşmaya aykırılık iddiası’nın ispatında, *ticari deftere de* dayanılması mümkündür. Ticari defterler, her türlü ticari davada değil, kural olarak *tacirler arasındaki ve her iki tarafında ticari defterlerine*

³⁴⁸⁷ Bknz: Yuk. dipnot: 1-16

³⁴⁸⁸ GÜRBÜZ, A. H. age., s:496

³⁴⁸⁹ Bknz: Yuk. Dipn. 17-18

³⁴⁹⁰ KURU, B. İstinaf Sistemine Göre Yapılmış Medeni Usul Hukuku (Ders Kitabı), 2016, s: 380 vd.

*kayıtlı gereken ticari işlerle (ticari işletmesiyle) ilgili uyumsuzluklarda delil olarak kullanılabilir.*³⁴⁹¹

Başkaca yazılı delilin bulunmaması halinde *ticari defterlere* delil olarak dayanılmış ise, bu defterler üzerinde inceleme yapılması gerekir.^{3492 3493}

Teminat senedi, alacaklının gerçekleşen alacağı oranında geçerli olur.³⁴⁹⁴

Yine yukarıda³⁴⁹⁵ açıkladığımız gibi; gerek **doktrinde**³⁴⁹⁶ ve gerekse **Yargıtay içtihatlarında** ispat yükünün paylaşılması konusunda “*hayatın olağan akışı*” ölçütüne sıkça dayanılmaktadır. Hemen bütün hukukçuların birleştiği ve Yargıtay uygulamasında kararlılık ifade eden ölçüte göre “*ispat yükü, hayatın olağan akışına aykırı iddia ve savunmada bulunana düşer*”^{3497 3498 3499 3500}

Mütalâa (ve dava) konusu olayda; taraflar arasında *tek bir alt taşeronluk sözleşmesi* (hukuki ilişki) mevcut olup başka bir hukuki ilişki bulunmamaktadır. (Bu husus davalı (Ö.) İNŞAAT, İNŞAAT MALZ. TİC. A.Ş vekilinin 02.10.2017 tarihli –Malatya 3. As. Huk. Mah. 2017/... D. iş sayılı dava dosyasına sunduğu- dilekçesinde ve dosyaya sunulmuş olan 12.09.2019 tarihli BİLİRKİŞİ RAPORU’NUN 7. Sayfasının (4) numaralı açıklamasında açıkça belirtilmiştir.

Dosyaya sunulmuş olan 12.09.2019 tarihli BİLİRKİŞİ RAPORU’NUN 6. Sayfasında (1. paragrafında); ‘*davacı (M.) SAN. ve TİC. A.Ş. ’nin davalı (Ö.) İNŞAAT, İNŞAAT*

³⁴⁹¹ ERDÖNMEZ, G. / PEKCANİTEZ, H. Medeni Usul Hukuku, 2017, s:1827 – YILMAZ, E. Ticari Defterlerin Delil Olması (HMK.M.202) ve Hukuk Muhakemeleri Kanununun Bu Konuda Getirdiği Yenilikler (Bankacılar Dergisi, Özel Sayı, Ocak/2013, S:31 vd.)

³⁴⁹² ATİK, E.T. age., s:370

³⁴⁹³ Bknz: 19 HD 28.09.1993 T. 6437/5952: “..... Davacı, takibe konu malen kaydı taşıyan senedin teminat senedi olduğunu iddia ederek **davalının ticari defter ve kayıtlarına dayanmıştır.** Mahkemece senede bağlı borç ilişkisinin ticari ilişkiden kaynaklanmadığını savunan davalıya anılan maddede ön görülen ve tacirin borçlarının ticari olması karinesinin istisnası olan durumları ispat edecek delilleri sorulup sonucuna uygun karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesi isabetsizdir.” (www.e-uvar.com)

19 HD 26.05.1992 T. 70077/2797: “..... Davacının davalı elindeki senetle borçlu olduğu iddiasına kanıt olarak dayandığı **davalı şirketin ticari defterleri üzerinde yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucu..... Davacının borçluluğuna ilişkin bir kayda saptanmıştır**..... Mahkemece davanın kabul edilmesi usul ve kanuna uygun olduğundan, davalının temyiz iddialarının reddi ile hükmün onanması gerekmektedir.” (www.e-uvar.com)

11 HD 15.04.1980 T. 2059/2007: “..... Her ne kadar davacı yazılı delil ibraz etmemiş ise de davacı, dava dilekçesinin (deliller) bölümünde tacir olan davalının ticari defterlerine ve icabında (yemin) delilline de dayanmış olmasına göre **TTK’nun 82 vd. maddeleri uyarınca davalının ticari defterleri ibraz ettirilerek, yetenekli bilirkişiler tarafından incelenmesi ve bu hususta bilirkişi raporu alınması ve gerektiğinde davacıya yemin teklif etme hakkı kullandırılmak suretiyle hasıl olacak sonuç çerçevesinde bir karar verilmesi gerekirken, eksik incelemeyle davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiş ve hükmün bozulması gerekmiştir**” (Naklen- ERİŞ, G. Açıklamalı-İçtihatlı Türk Ticaret Kanunu, C:2, Kıymetli Evrak ve Taşıma, 1988, s: 209)

³⁴⁹⁴ Bknz: 11 HD 11.04.1983 T. 1617/1819 (www.e-uvar.com)

³⁴⁹⁵ Bknz: Yuk. Dipn. 50-54

³⁴⁹⁶ ALANGOYA, Y. “Senede Karşı Senetle İspat” Kuralı ve “Hayatın Olağan Akışı” Kavramı, (Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan, 2004, s:521 vd.)

³⁴⁹⁷ ALANGOYA, Y. ag. Makale, s:523

³⁴⁹⁸ TAŞPINAR, S. Fiili Karinelerin İspat Yükünün Dağılımdaki Rolü (Ank. Huk. Fak. Der., 1996/1-4, s:551 vd.)

³⁴⁹⁹ UMAR, B./YILMAZ, E. İspat Yükü, 1980, s:60 vd

³⁵⁰⁰ SARIKAYA, M. age. s:170

MALZ. TİC. A.Ş.’den ticari defter kayıtlarına göre 4.673.801,88 TL alacaklı olduğu” açıklanmıştır.

Davacı vekili “*dava dilekçesi*”nde “*davalı şirketin dava konusu ‘nakden’ kaydını içeren (2) bono karşılığında müvekkil şirkete nakit vermesinin söz konusu olmadığını*” belirtmişken davalı vekili -06.02.2019 tarihli ‘Bilirkişi Raporuna İtiraz dilekçesi’nde “..... *Somut uyuşmazlıkta bedeli nakden ahz olunmuştur. Kayıtsız şartsız borç ikrarını havi bir bono vardır. Alacaklı müvekkil şirket, alacağını bonoya bağlayarak zaten ispat etmiştir.....*” şeklinde, müvekkilinin davacıdan ‘*verdiği borç karşılığında alacaklı olduğunu*’ tevill yollu tekrar etmiştir.

Dava konusu, “*nakden*” kaydını taşıyan toplam 2.547.948, 30 TL tutarındaki alacağa ilişkin (2) adet bono gerçekten –davalı vekilinin ifade etmek istediği gibi- ‘*verilmiş borç karşılığı*’ olarak mı düzenlenmiştir?

Bir kişinin (olayda; davacı şirketin), kendisine 4.673.801,88 TL –ticari defter kayıtlarına göre- borçlu bulunan bir kişiden (olayda; davacı şirketten), 2.547.948,30 TL ‘*borç para alması*’ –ve karşılığında (2) adet tanzim tarihi ve vade tarihi aynı olan bono düzenlemesi- *hayatın olağan akışına uygun bir davranış sayılmaz.....* Davalı şirketin, dava konusu (2) senedin tanzim tarihleri olan 10.07.2015 tarihinde, senet tutarları **189,890,00 Euro** ve **377.000,00 Euro’yu** hangi bankadaki hesabından davacıyı hangi bankadaki hesabına göndermiş olduğunu³⁵⁰¹ ve 10.07.2015 tarihinde bu miktardaki yabancıcı parayı (Euro’yu) davacıya borç olarak verebilecek mali gücünün bulunduğunu³⁵⁰² ‘*banka kayıtları ile*’ kanıtlaması gerekir.

Yukarıda³⁵⁰³ belirttiğimiz gibi; kambiyo senetlerine karşı ileri sürülen iddia senetle (kesin delillerle) ispat edilemezse, *ticari defterlerle* ispat yoluna başvurulabilir.

Başkaca *yazılı delilin* bulunmaması halinde *ticari defterlere* delil olarak dayanılmış ise bu defterler üzerinde inceleme yapılması gerekir.³⁵⁰⁴

«*Teminat senedi*» olarak alacaklıya verilen bir kambiyo senedi, alacaklı tarafından takip konusu yapılamaz. Çünkü, senedin *teminat senedi* olarak düzenlenmiş olması halinde, senet, «*kayıtsız şartsız muayyen bir bedeli ödeme vaadi*»ni içeren senet (bono) olmaktan çıkar ve alacağın (senedin), «*tahsil edilip edilemeyeceği*» yargılama yapılmasını gerektirir.^{3505 3506 3507 3508}

Bu durumdaki bir alacaklının senedi icraya koymadan önce mahkemede dava açıp örneğin «*senedin düzenlenme nedeni olan olayın gerçekleştiğini ve senette yazılı miktardaki parayı borçluya borç olarak verdiğini*» kanıtlaması ve mahkemeden «*alacağının tahsiline*» ilişkin karar alması gerekir...³⁵⁰⁹

SONUÇ: Buraya kadar ayrıntılı olarak belirttiğimiz nedenlerle,

³⁵⁰¹ Bknz: Yuk. s. 8, 3. paragraf

³⁵⁰² Bknz: Yuk. Dip: 57-61

³⁵⁰³ Bknz: Yuk. Dip: 19

³⁵⁰⁴ Bknz: Yuk. Dip: 21, 22

³⁵⁰⁵ UYAR, T. / UYAR, T. / UYAR, C. İcra Hukukunda Kambiyo Senetleri, 2013, 4. Baskı, s: 9 vd.

³⁵⁰⁶ Bknz: 12. HD. 27.06.2011 T. 32476/13907; 21.06.2011 T. 31441/12749; 10.03.2011 T. 22503/3169; 02.03.2007 T. 521/3715; 18.12.2006 T. 21226/24083 vb. (www.e-uvar.com)

³⁵⁰⁷ Bknz: 12. HD. 20.12.2005 T. 22379/25546; 22.02.2005 T. 113/3409; 17.12.2003 T. 14825/19433 (www.e-uvar.com)

³⁵⁰⁸ Bknz: 12. HD. 10.10.2006 T. 16160/18641 (www.e-uvar.com)

³⁵⁰⁹ Bknz: Yuk. Dip: 5, 3. paragraf

a) “Dava konusu (2) adet 10.07.2015 tanzim ve 30.10.2015 vade tarihli –Euro olarak düzenlenmiş olan toplam 2.547.948,30 TL’nin işleyecek yabancı para faizi ile birlikte tahsili için takibe konulmuş senetlerden dolayı davacı-borçlunun borçlu olmadığına” karar verilmesi gerekeceği, aksinin kabulünün *hayatın olağan akışına*³⁵¹⁰ ters olacağı çünkü; ticari defter kayıtlarına göre bir kimsenin kendisine 4.673.801,88 TL borçlu olan bir kişiden “nakden” kaydını taşıyan (2) bono karşılığında 377.000+175.000=552.000 Euro borç para almasının mantık dışı bir davranış olacağı,

b) Taraflar arasında -2013-2018 yıllarına ait ticari defterler üzerinde yapılan bilirkişi incelemesine göre tek hukuki ilişkinin 26.01.2013 tarihli ‘Taşeronluk Sözleşmesi’nden kaynaklanan ‘müteahhitlik’-‘taşeronluk’ ilişkisi olduğundan, “dava konusu – yukarıda belirtilen- (2) adet bononun ‘teminat senedi’ olarak düzenlenmiş olduğu”- kambyo senedine karşı ileri sürülen iddialar, kesin delille ispat edilemezse, ticari defterler üzerinde yapılacak bilirkişi incelemesi ile ispat edilebileceğinden³⁵¹¹ -mahkemece atanan bilirkişi tarafından düzenlenmiş olan 12.09.2017 tarihli BİLİRKİŞİ RAPOR’UNDA da açıkça “dava konusu (2) bononun ‘teminat senedi’ olarak düzenlenmiş olduğu” belirtilmiş olduğundan, bu senetlerin ‘teminat senedi’ olarak kabulünün dosya içeriğine uygun olacağı,

takdiri muhterem mahkemeye ait olmak ve davacı vekilleri Av.... tarafından Ankara ... Asliye Ticaret Mahkemesinin 2017/... E. sayılı dosyasına ‘Uzman Görüşü’ (HMK.m.293) olarak sunulmak üzere hazırlamış olduğumuz ‘hukuki mütalâamızı’ saygı ile arz ederiz. 02.03.2020

³⁵¹⁰ Bknz: Yuk. Dip: 50-64

³⁵¹¹ Bknz: Yuk. Dip: 19, 20, 21, 22

(408)

KONULAR: A- İhalenin Talimatla -Taşınmazın Bulunduğu İcra Dairesince Yapılmış Olması Halinde, “Sıra Cetveli”nin Hangi İcra Dairesince (‘Takibin Yapıldığı Asıl İcra Dairesi’nce Mi Yoksa ‘Talimat İcra Dairesi’ Tarafından mı) Düzenleneceği?

B- Satılan Taşınmaz Üzerinde, Taşınmazı İhalede ‘Alacağına Mahsuben’ Satın Almış Olan Alacaklının Alacağından Önce Başka Bir Alacaklının (veya Alacaklıların) Haczinin Bulunması Halinde, İcra Müdürlüğünce Alacaklı-Alıcıya İhale Bedelinin Yatırılması İçin ‘Ne Zaman ve Nasıl’ Süre Verileceği? İcra Müdürlüğünce Böyle Bir İşlem Yapılmamasının Müeyyidesi Nedir?

C- Takip Borçlusunun Takip Alacaklısı Aleyhine Açmış Olduğu Menfi Tespit Davasını Kazanarak, Mahkemece “Davacı-Borçlunun, Davalı-Takip Alacaklısına Hiç Borcu Bulunmadığına” Karar Verilmiş Olması, Takip Dosyasında, Borçluya Ait Taşınmazın İhalesinin ‘Alacağına Mahsuben’ Alacaklıya Yapılmış Olmasına Ne Şekilde Etki Eder?

*

Açık artırma yolu ile ihale edilen taşınmazın(İİK.m.129) ihale bedeli, *nakden* (para olarak) ödenir (İİK.m.134/f.5, cüm.1).³⁵¹² İhale bedelinin nakden ödenmesi gerektiğinden, ihale bedeli yerine *çek*, *teminat mektubu* ve *senet* verilemeyeceği³⁵¹³ gibi, kendisine ihale yapılan (alıcı), nakit olarak yatırıldığı ihale bedelinin teminat mektubu ile değiştirilmesini de talep edemez.^{3514 3515}

Kural, ihale bedelinin icra dairesine *peşin* ödenmesidir. Ancak icra müdürü, alıcıya *on günü* geçmemek üzere bir süre verebilir(İİK.m.130). İcra müdürü alıcıya satış bedelini ödemesi için süre vermemiş ise, alıcının satış bedelini derhal (peşin) ödemesi gerekir; aksi halde ihale feshedilir.³⁵¹⁶ Alıcı, ihale bedelini derhal veya kendisine verilen azami on günlük süre içinde tamamen ödemezse, icra müdürü, *kendiliğinden* ihale kararını kaldırır.³⁵¹⁷ Bu hususta icra mahkemesinden görüş soramaz. İcra müdürü satış bedeli, süresi içinde ödenmediğinde ‘hemen’ ihale kararını kaldırmakla yükümlüdür. **İcra müdürünün ihale kararını kaldırmakta gecikmesi, ‘haksız fiil’ sorumluluğunu gerektirir.**³⁵¹⁸

Kendisine taşınmaz ihale edilen alıcı, -artırmaya *alacağına mahsuben* katılmış olması halî hariç- ihalenin feshi talep edilmiş olsa bile, satış bedelini derhal veya verilen süre (İİK.m.130) içinde nakden ödemek zorundadır(İİK.m.134/V, c:1)^{3519 3520}

³⁵¹² Bknz: 12. HD. 25.10.2011 T. 4276/20866 (www.e-ucar.com)

³⁵¹³ Bknz: 12. HD. 16.01.1986 T. 6624/305 (www.e-ucar.com)

³⁵¹⁴ Bknz: 12. HD. 19.02.2009 T. 22556/3277 (www.e-ucar.com)

³⁵¹⁵ **MUŞUL, T.** İcra ve İflas Hukuku Esasları, 6. Baskı, 2017, s:502 vd. – **MUŞUL, T.** İcra ve İflas Hukukunda İhale ve İhalenin Feshi, 2016, s:155 vd. – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2.Baskı, 2013, s:676

³⁵¹⁶ **KURU, B.** El Kitabı, s:624 dipnt:36; s:677, dipnt:142

³⁵¹⁷ Bknz: 12. HD. 20.02.2006 T. 26438/3047 (www.e-ucar.com)

³⁵¹⁸ **ÇOŞKUN, M.** Açıklamalı-İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu, 5.Baskı, C:2, 2016, s:2645

³⁵¹⁹ Bknz: **4949 sayılı kanunun gerekçesi:** “...ihalenin feshinin talep edilmiş olması halinde bile satış bedelinin nakden yatırılması zorunluluğu getirilmek suretiyle, bu taleplerinin kötünüyetle yapılmasının önlenmesi amaçlanmıştır. Satış bedeli, ihalenin feshi davası süresince icra dairesi tarafından nemalandırılacağından, eski uygulamadaki olumsuz sonuçlarda giderilmeye çalışılmıştır. İhalenin feshi talebinin kabulü halinde, nemalandırılmış bu satış bedeli, ihale alıcısına; reddi halinde ise alacaklıya ödenecektir.”

³⁵²⁰ **MUŞUL, T.** age., 6. Baskı, 2017, s:502 vd.

Alıcı ‘*derhal*’ veya ‘*kendisine verilen (azami on günlük) süre içinde*’ satış bedelini ödemezse, ihale, icra müdürü tarafından kaldırılır(feshedilir) (İİK.m.133).

İcra müdürü ihale kararını *re’sen* kaldırmadığı takdirde, ilgililer *şikayet yoluyla* icra mahkemesine başvurabilir. İhale kararının *re’sen* kaldırılması gerekirken, kaldırılmaması, ‘hakkın yerine getirilmemesi sebebi’ni oluşturacağından, ‘*süresiz şikayet*’ söz konusu olur (İİK.m.16/II).³⁵²¹

Yüksek mahkeme (Yargıtay 12. Hukuk Dairesi) “*İİK.m.133/I, c:3’deki ‘hemen’ ibaresinden; 6 ay, 7 ay gibi makul bir sürede gerekli işlemlerin gerçekleştirilmesinin anlaşılacağı*” ifade etmiştir.³⁵²²

Eğer ihale, haciz alacaklısına yapılmış ve *satış bedelinden önce tatmin edilmesi gereken başka bir alacaklı yoksa, alıcı-alacaklı alacağını ödemekle yükümlü olduğu satış bedelinden düşebilir(mahsup edebilir)*³⁵²³:

İhalede satılan taşınmaz (taşınır) üzerinde;

a) Alıcı-takip alacaklısının, alacağı dışında, *kendisinden önce gelen başka alacaklı bulunmaması halinde; satış bedelinin alacağa mahsup edilmesini isteyerek, alacaklı olduğu meblağ kadar satış bedelini ödemekten kaçınabilir.*^{3524 3525}

b) Alıcı-takip alacaklısının alacağından önce *başka alacaklıların da haczi varsa*, mahcuz malın ihale bedeli, haciz koymuş olan alacaklılar arasında garameten paylaşılacağından, alıcı, icra dairesine ödemesi gereken ihale bedelinin tamamını değil, ancak garameye iştirak sonucunda *yapılacak sıra cetveline göre kendisince ödenecek para miktarını, alacağına mahsup edebilir.*^{3526 3527}

III- İhalede satılmış (satın alınmış) taşınmaz (taşınır) üzerinde alacaklının yaptığı takip nedeniyle koydurduğu hacizden önce konulmuş başka haciz(ler) ya da ipotek(ler) varsa, alacaklının alacağına mahsuben taşınmazı (taşınırı) alması nasıl mümkün olacaktır? Yüksek mahkeme, önceki içtihatlarında³⁵²⁸ «*bu durumda alacaklının, alacağına mahsuben -dosyaya ihale bedelini yatırmadan- taşınmazı (taşınırı) satın alamayacağını*» belirtmişken **son içtihatlarında**³⁵²⁹ «*bu durumda ileride sıra cetveli yapılabileceğinden ve henüz sıra cetveli yapılmamış olduğundan, alacaklının alacağının ihale bedelini karşılayıp karşılamadığı saptanıp, alacaklı aleyhine fark doğduğu tesbit edilmeden (ve alacaklıdan önce haciz koydurmuş olan üçüncü kişilerin alacaklarının miktarları saptanmadan) alıcı-alacaklıya ihale bedelini yatırması için süre verilemeyeceğini*» ifade etmiştir...

Yüksek mahkeme bu konuyla ilgili olarak;

√ “*Birden fazla alacaklı bulunması ve ihale bedelinin alacakları karşılamaması durumunda, İİK. mad. 140 gereğince sıra cetveli yapılmasının zorunlu olduğu- Sıra*

³⁵²¹ MUŞUL, T. age. s:518

³⁵²² Bknz: 12. HD. 26.04.2012 T. 30164/14090 (www.e-ucar.com)

³⁵²³ KURU, B. Ek Kitabı, s:687 – KURU, B. İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, 2016, s:311 – MUSUL, T. İhale ve İhalenin Feshi, s: 171

³⁵²⁴ Bknz: 12. HD. 13.03.2012 T. 22678/7681 (www.e-ucar.com)

³⁵²⁵ Bknz: 12. HD. 23.01.2018 T. 26387/546 (www.e-ucar.com)

³⁵²⁶ MUŞUL, T. İhale ve İhalenin Feshi, s:171 vd.

³⁵²⁷ Bknz: 12. HD. 26.02.2018 T. 1130/1951; 23.01.2018 T. 26387/546; 25.12.2017 T. 25983/16147 vb. (www.e-ucar.com)

³⁵²⁸ Bknz: 12. HD. 12.10.1995 T. 11818/13486; 06.05.1994 T. 5942/6108 (www.e-ucar.com)

³⁵²⁹ Bknz: 12. HD. 14.11.2013 T. 26722/36127; 25.02.2014 T. 1111/5193; 28.11.2013 T. 30601/37800; 10.12.2013 T. 32332/39520; 10.04.2012 T. 24854/11924; 08.03.2005 T. 1474/4654; 21.01.1998 T. 14512/272; 27.11.1996 T. 12741/15312 (www.e-ucar.com)

cetvelini düzenleme yetkisinin ilk haczi koyan icra dairesine ait olduğu- Haczin talimatla uygulanması halinde, sıra cetvelinin esas icra dairesince düzenlenmesi gerektiği- Sıra cetveli yapılarak ihale alıcısının ihale bedelini yatırmaması gerekirken gerekmediği belirlendikten sonra, ‘ihale alıcısı aleyhine fark doğduğu tespit edilir ise ihale bedelini yatırmak üzere süre verilmesi yönünde’ işlem yapılması gerektiğini”³⁵³⁰

√ “Haciz koyduran alacaklının taşınmazı ihale ile satın alması ve kendisinden önce gelen başka alacaklı bulunmaması halinde, alacağı oranında satış bedelini ödemekten kaçınabileceği, satış bedelini, alacağına mahsup edebileceğini, taşınmaz üzerinde alıcının (alacaklının) yaptığı takip nedeniyle koydurduğu hacizden önce konulmuş, başka haciz bulunması halinde ise, sıra cetveli yapılması gerekeceğinden ve henüz sıra cetveli yapılmamış olduğundan, alacaklının, alacağının ihale bedelini karşılayıp karşılamadığı saptanıp, alacaklı aleyhine fark doğduğu tespit edilmeden ve alıcıdan önce haciz koyduran 3. kişilerin alacaklarının miktarlarının ne olduğu dahi belirlenmeden, alıcı alacaklıya ihale bedelinin tamamını yatırmaması için süre verilmesinin hatalı olduğunu”³⁵³¹

√ “Satışa çıkarılan menkullerin, alacaklı tarafından alacağına mahsuben alınmak istenmesi ve menkul üzerinde alıcının yaptığı takip nedeniyle koydurduğu hacizden önce konulmuş, başka haciz bulunması halinde, ileride sıra cetveli yapılması gerekeceğinden ve henüz sıra cetveli yapılmamış olduğundan, ihale bedelinin alacaklının ve varsa başka haciz alacaklılarının alacağını karşılayıp karşılamadığı saptanıp, alacaklı aleyhine fark doğup doğmadığının tespit edilmesi gerektiğini”³⁵³²

√ “Alacağı mahsuben satılan taşınmazın, mahkemece, birden fazla alacaklı bulunması nedeniyle İİK mad. 140 gereğince icra müdürlüğünce sıra cetveli yapılarak ihale alıcısının ihale bedelini yatırmaması gerekirken gerekmediği belirlendikten sonra, ‘ihale alıcısı aleyhine fark doğduğu tespit edilir ise ihale bedelini yatırmak üzere süre verilmesi’ yönünde işlem yapılması gerektiğine karar verilmesi gerekeceğini”³⁵³³

√ “Birden fazla alacaklı bulunması halinde, icra müdürlüğünce sıra cetveli yapılarak alacağı mahsuben ihale konusu taşınmazı satın alan alacaklının ihale bedelini yatırmamasının gerekirken gerekmediği belirlendikten sonra, alacaklı aleyhine fark doğduğu tespit edilirse alacaklıya ihale bedelini yatırmak üzere süre verilmesi gerektiğini”³⁵³⁴

√ “Başkaca hacizlerin de bulunduğu iddia edilen taşınmazın, alacağı mahsuben alacaklıya ihale edilmesi halinde; İcra müdürlüğünce öncelikle İİK'nun 140. maddesi uyarınca sıra cetveli yapılarak alacaklının ihale bedelini yatırmaması gerekirken gerekmediğinin belirlenmesi, ihale bedelinin yatırılması gerekir ise, İİK'nun 133. maddesine göre işlem yapılması gerektiği- HMK'nun 33. maddesi uyarınca, hukuki tavsifin hakime ait olduğu kuralı gözetildiğinde, şikayetçinin icra mahkemesine başvurusu, paraların paylaşılmasına ilişkin şikayet olduğu kabul edilerek, mahkemece, İİK. mad. 140 gereğince icra müdürlüğünce sıra cetveli yapılarak alacaklının ihale bedelini yatırmamasının gerekirken gerekmediği belirlendikten sonra, ‘alacaklı aleyhine fark doğduğu tespit edilir ise, alacaklıya ihale bedelini yatırmak üzere süre verilmesi’ yönünde işlem yapılması gerektiğine karar verilmesi gerektiğini”³⁵³⁵

3530 Bknz: 12. HD. 26.02.2018 T. E: 1130, K: 1951 (www.e-ucar.com)

3531 Bknz: 12. HD. 23.01.2018 T. E: 2016/26387, K: 546 (www.e-ucar.com)

3532 Bknz: 12. HD. 25.12.2017 T. E: 2016/25983, K: 16147 (www.e-ucar.com)

3533 Bknz: 12. HD. 04.07.2017 T. E: 2016/17610, K: 10038 (www.e-ucar.com)

3534 Bknz: 12. HD. 24.02.2017 T. E: 2016/11020, K: 2670 (www.e-ucar.com)

3535 Bknz: 12. HD. 08.11.2016 T. E: 28824, K: 23146 (www.e-ucar.com)

√ “İcra müdürlüğünce yapılacak sıra cetvelinden sonra, ipotek alacaklısının ihale bedelini yatırmaması gerekirken gerekmediği belirlenerek, ipotek alacaklısı olan ihale alıcısından alacağı temellük eden aleyhine fark doğduğu tespit edilir ise ‘ihale bedelini yatırmak üzere süre verilmesi’ yönünde işlem yapılması gerektiğine karar verilmesi gerekeceğini”³⁵³⁶

√ “Alacaklının ihaleye katıldığı durumlarda; İcra müdürlüğünce öncelikle İİK'nun 140. maddesi uyarınca sıra cetveli yapılarak, alacaklının ihale bedelini yatırmaması gerekirken gerekmediğinin belirlenmesinin gerektiğini”³⁵³⁷

√ “Alacağa mahsuben yapılan satışta, mahkemece, birden fazla alacaklı bulunması nedeniyle İİK'nun 140. maddesi gereğince icra müdürlüğünce sıra cetveli yapılarak, alacaklının ihale bedellerini yatırmaması gerekirken gerekmediği belirlendikten sonra; alacaklı aleyhine fark doğduğu tespit edilir ise ‘alacaklıya ihale bedellerini yatırmak üzere süre verilmesi yönünde işlem yapılması gerektiğine’ karar verilmesinin gerekeceğini”³⁵³⁸

√ “Somut olayda şikayetçi vekilinin icra mahkemesine başvurusunda; ‘alacağa mahsuben alacaklıya satışı yapılan araç üzerinde, kendilerinin rehin haklarının olmasına rağmen alacağa mahsuben yapılan satış işleminin iptaline karar verilmesini istediği’ anlaşıldığından, icra müdürlüğünce öncelikle İİK mad. 140 uyarınca sıra cetveli yapılarak, satışın sonuçlandırılması gerekeceğini”³⁵³⁹

√ “İhalede satılmış (satın alınmış) taşınmaz üzerinde alıcı-alacaklının yaptığı takip nedeniyle koydurduğu hacizden/iptekten önce, başka alacaklılar tarafından konulmuş başka hacizler/iptekler varsa, alacaklının para yatırmadan ‘alacağına mahsuben’ bu taşınmazı satın almak istemesi halinde; ileride sıra cetveli yapılacağından ve henüz sıra cetveli yapılmamış olduğundan, ‘alacaklının alacağının, ihale bedelini karşılayıp karşılamadığı, icra dosyasına yatırılması gereken arada bir fark bulunup bulunmadığı’ ancak yapılacak (ve kesinleşecek) ‘sıra cetveli’ ile belli olacağından, alacağına mahsuben taşınmazı satın almış olan alıcı-alacaklıya ‘ihale bedelini yatırmaması için’ icra dairesince 10 günlük süre verilemeyeceği, bu sürenin ‘yapılacak sıra cetveli kesinleştikten sonra’ verilmesi gerekeceğini”³⁵⁴⁰

√ “Alacağa mahsuben yapılan ihaleden sonra, sıra cetveli yapılarak oluşturulan hesap tablosunda, alıcı-alacaklı aleyhine fark doğduğunda, bu farkın ödenmesi hususunun alıcıya bildirilmesi gerekeceğini, muhtıraya rağmen bu miktarın ödenmemesi halinde ihalenin feshi gerekeceğini”³⁵⁴¹

belirtmiştir.

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

Davacı MÜMESİLLİK DANIŞMANLIK İNŞ. SAN. TİC. LTD ŞTİ vekili 14.04.2016 tarihli “dava (şikayet) dilekçesi” inde özetle ve özellikle “ 1. İcra Müdürlüğü tarafından 2014/.... Tal. sayılı dosyasında 07.04.2016 tarihinde yapılmış olan ihalede usulsüzlük bulunduğunu, çünkü takip alacaklısı -herhangi bir teminat

³⁵³⁶ Bknz: 12.HD. 05.04.2016 T. E:2015/33341, K:10053 (www.e-uvar.com)

³⁵³⁷ Bknz: 12. HD. 24.03.2015 T. E:2014/32102, K:6955 (www.e-uvar.com)

³⁵³⁸ Bknz: 12. HD. 03.04.2014 T. E: 6800, K: 9824 (www.e-uvar.com)

³⁵³⁹ Bknz: 12. HD. 16.12.2013 T. E:33626, K:40130 (www.e-uvar.com)

³⁵⁴⁰ Bknz: 12. HD. 10.12.2013 T. E: 32332 K: 39520 (www.e-uvar.com)

³⁵⁴¹ Bknz: 12. HD. 19.12.2011 T. E:10038, K:29255 (www.e-uvar.com)

yatırmadan ihaleye giren- A.E’ e dava konusu taşınmazı alacağına mahsuben ihale ettiğini, bu işlemin hatalı olduğunu hemen fark eden icra dairesinin, asıl icra dairesine- 12.04.2016 tarihinde- bir müzekkere göndererek ‘yapılmış olan ihalenin usulsüz olarak alacağına mahsuben gerçekleştirildiğini, çünkü tapu kayıtları incelendiğinde alacaklı alacaklının alacağından daha önce gelen öncelikli alacakların bulunduğunu, bu nedenle kanuni ödeme süresi geçirilmeden alıcıdan ihale bedelinin yatırılmasının istenmesini, bunun için dairelerince sıra cetveli yapılması gerektiğini’ bildirdiğini, buna karşın “asıl icra dairesi olan 9. İcra Müdürlüğünce herhangi bir sıra cetveli yapılmadığını” ileri sürerek “ 1. İcra Müdürlüğünün 2014/..... sayılı Tal. Dosyasından yapılan ihalenin feshine karar verilmesini” istemiştir.

Davacı MÜMESİLLİK DANIŞMANLIK İNŞ. SAN. TİC. LTD ŞTİ vekili “esas hakkındaki beyanlarını içeren dilekçe” sinde özetle “... ihaleyi gerçekleştiren 1. İcra Müdürlüğünün ‘2014/.... Tal.’ dosyasında davalı alacaklı-alıcı A.E’in teminat yatırmaksızın ‘öncelikli alacaklı’ olarak ihaleye kabul edildiğini halbuki daha sonra bu alacaklının ‘öncelikli alacaklı’ olmadığı, bilakis başka öncelikli alacaklarının tapu kaydından anlaşıldığını gören ve ihaleyi alacaklı A.E adına yapan talimat icra dairesinin bu hatasını fark edip, asıl takibin yapıldığı 9.İcra Dairesine müzekkere göndererek ‘bu yanlışlığı kendilerine bildirdiğini ve alacaklı-alıcıya kanuni süresi içinde ihale bedelini yatırması hususunun iletilmesini ve ayrıca kendilerince derhal sıra cetveli yapılmasını’ bildirdiğini ancak 9. İcra Dairesince kendilerine dönüş olmadığını” belirterek “öncelikli alacaklı konumunda bulunmayan ve ne kadar ihale bedeli yatırması gerektiğini sıra cetveli yaparak belirlemeyen icra dairesinin bu işleminin hatalı olduğunu ve bu nedenle alacağına mahsuben alıcı-alacaklıya usulsüz olarak yapılan ihalenin feshine karar verilmesini” bildirmişti.

..... İcra Hukuk Mahkemesi 09.05.2010 T. ve E: 2016/....., K: 2018/..... sayılı kararında özetle “ İcra mahkemesi kararlarının kural olarak maddi anlamda kesin hüküm oluşturmadıklarını, ancak eldeki bu ihalenin feshi davasının kesin hüküm oluşturduğunu, zira dosyada mevcut 2016/.... E. ve 2016/.... K. sayılı dosyanın taraflarının, konusunun ve dava sebebinin aynı olup, mahkemelerince 2016/..... E. sayılı dosyadaki ihalenin feshi talebi reddedildiğinden ve buna ilişkin yapılan temyiz incelemesi de kabul görmediğinden, dolayısıyla ihalenin feshine ilişkin ret kararlarının şekli ve maddi anlamda kesinleştiğini, bu nedenle aynı konuda tarafları, sebebi ve konusu aynı olan eldeki davanın kesin hüküm engeli sebebiyle dinlenmeyeceğini vs. belirterek ‘ihalenin feshi talebinin reddine’” karar vermiştir.

.... 2. İcra Hukuk Mahkemesinin – yukarıda zikredilen – 2016/... E, 2018/.... K sayılı ‘ret kararına karşı Bölge Adliye Mahkemesine başvurarak ‘**istinaf talebi**’nde bulunan davacı MÜMESİLLİK DANIŞMANLIK İNŞ. SAN. TİC. LTD ŞTİ vekili Av. E.B “istinaf dilekçesi” nde özetle “..... yerel mahkemenin ‘kesin hüküm’ nedeniyle ret gerekçesinin yerinde olmadığını, çünkü her iki davanın taraflarının aynı olmadığını bu davada davacının müvekkiliMÜMESİLLİK DANIŞMANLIK İNŞ. SAN. TİC. LTD ŞTİ olduğu halde diğer davada davacının BİLGİSAYAR İTH. İHR. SAN. TİC. LTD. ŞTİ olduğunu, bu nedenle yerel mahkemenin kesin hüküm gerekçesiyle reddetmiş olmasının usul ve yasaya aykırı bulunduğunu, icra dosyasında alacaklı-alıcının sanki ‘öncelikli alacaklı’ imiş gibi teminatsız olarak ihaleye sokulmuş olmasının ve bunun sonucunda taşınmazın ihale edilmiş olması hatalı olduğunu hatta ve bu hatasını fark eden ve ihaleyi gerçekleştiren talimat icra dairesi 1. İcra Müdürlüğünün satıştan hemen sonra 12.04.2016 tarihinde müzekkere göndererek ‘tapu kayıtlarının incelemesinde başka öncelikli alacakların bulunduğunu, bu yüzden alacaklı-alıcı A.E’ e alacağına mahsuben taşınmazın ihale edilmesinin usulsüz olduğunu, Dairelerince derhal ‘sıra cetveli’ yapılarak alacaklı-alıcının ne kadar ihale bedeli yatırması gerektiğinin saptanması icap

ettiğini ayrıca davalı-alacaklının esas haczinin düşmesine rağmen dava konusu ihalenin gerçekleştirildiğini vs.” ileri sürerek “talepleri doğrultusunda ihalenin feshine karar verilmesini” bildirmiştir.

Davacı MÜMESİLLİK DANIŞMANLIK İNŞ. SAN. TİC. LTD ŞTİ vekili Av. E.K 18.12.2018 tarihli “ihalenin feshi talebi hakkında yerel mahkemece karar verilmesinden sonra ortaya çıkan yeni bir ihalenin feshi sebebi nedeniyle beyanlarını içeren dilekçesinde” özetle “müvekkili hakkında, alacaklı A.E tarafından asıl icra takibinin yapıldığı 9. İcra Müdürlüğünün 2013/..... sayılı icra dosyasından, müvekkiline ait taşınmazın bulunduğu 1. İcra Müdürlüğüne yazılan talimat üzerine, bu icra dairesinin 2014/1477 sayılı Talimat Dosyasından ihalenin – alacaklı A.E’ye alacağına mahsuben yapılmak suretiyle- gerçekleştirildiğini, müvekkili MÜMESİLLİK DANIŞMANLIK İNŞ. SAN. TİC. LTD ŞTİ tarafından, takip alacaklısı (ve alıcı) A.E aleyhine açılan **menfi tespit davasının** (..... 3. Asliye Ticaret Mahkemesi (Dosya no: E:2011/....., K: 2019/....., karar tarihi: 21.02.2019) müvekkili lehine sonuçlandırılmış, bu kararda açıkça ‘davacı MÜMESİLLİK DANIŞMANLIK İNŞ. SAN. TİC. LTD ŞTİ tarafından davalı A.E aleyhine açılan menfi tespit davasının kabulü ile davacının 9. İcra Müdürlüğünün 2003/..... sayılı (yani; yenilemeden sonra numarası: 2013/..... olan) takip dosyasından dolayı borçlu olmadığına tespitine karar verilmiş olduğunu ‘**bu kararla ihale alıcısı A.E’in müvekkilden hiçbir alacağı bulunmadığı’ tespit edilmiş olduğundan, bu kişiye dava konusu müvekkile ait taşınmazın ‘alacağına mahsuben’ ihale edilmiş olmasının usulsüz hale geldiğini, kendisinin de ihale bedelini icra dairesine halen yatırmadığını, ihaleye bu şekilde fesat karışmış olduğunu**” belirterek, “ihalenin feshine karar verilmesini” istemiştir.

..... Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi 14.04.2019 T. E: 2018/....., K: 2019/.....sayılı kararında özetle;

“.....Mahkemece derdest olduğu kabul edilen 2. İcra Hukuk Mahkemesinin 2016/..... Esas, 2018/... Karar sayılı dosyasından ihalenin feshi konulu şikayet dosyasında, tarafların farklı olduğu ileri sürülen feshi iddialarında taraflara göre ilgileri ölçüsünde farklı hukuki değerlendirmeler gerektiği, buna göre **2 davanın davacıları farklı olup derdestliğin şartlarından olan aynı taraflar arasında olma, aynı dava sebebine dayanma koşulunun gerçekleşmediği anlaşılmıştır.....Bu durumda mahkemece derdestlik nedeniyle ‘davanın reddi’ yönünde hüküm tesisi isabetsizdir.**

Sair yöndeki istinaf nedenleri bu aşamada değerlendirilmeksizin, yukarıda açıklanan nedenle şikayetçi/borçlunun istinaf başvurusunun kabulüyle ilk derece mahkemesinin kararının HMK’nun 353/I-a.6 maddesi gereğince kaldırılmasına, **yukarıda açıklanan yasal düzenlemeler doğrultusunda yargılama yapılarak ilgili delillerin toplanarak, değerlendirilerek yargılamanın tamamlanması ve bir karar bağlanması amacıyla, davanın yeniden görülmek üzere dosyanın mahkemesine gönderilmesine”** 04.04.2019 tarihinde OYBİRLİĞİ ile karar vermiştir.

..... 2. İcra Hukuk Mahkemesi 14.01.2020 tarihli “**gerekçeli kararı**”nda özetle; “..... İİK’nun 134. maddesinde ihalenin feshi için öngörülen sebeplerin sınırlı olarak sayıldığını, davacının başkaca bir iddiası olmadığını ve re’sen gözetilmesi gereken hususlar bakımından da ihalenin feshini gerektiren bir eksiklik görülmediğini.....” belirterek “**şikayetin reddine**” karar vermiştir.

DEĞERLENDİRME:

Yukarıda³⁵⁴² ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi; ihalede satılan taşınmaz üzerinde alıcı-takip alacaklısının alacağından önce başka alacaklıların da haczi varsa, mahcuz malın ihale bedeli, haciz koymuş olan alacaklılar arasında garameten paylaştırılacağından, alıcı, icra dairesine ödemesi gereken ihale bedelinin tamamını değil, ancak garameye iştirak sonucunda *yapılacak sıra cetveline göre* kendisine ödenecek para miktarını, alacağına mahsup edebilir.^{3543 3544}

İhalede satılmış (satın alınmış) taşınmaz üzerinde alacaklının yaptığı takip nedeniyle koydurduğu *hacizden önce konulmuş başka haciz(ler)* ya da *ipotek(ler)* varsa, alacaklının alacağına mahsuben taşınmazı (taşınırı) alması nasıl mümkün olacaktır? **Yüksek mahkeme, önceki içtihatlarında**³⁵⁴⁵ «*bu durumda alacaklının, alacağına mahsuben dosyaya ihale bedelini yatırmadan- taşınmazı (taşınırı) satın alamayacağını*» belirtmişken **son içtihatlarında**³⁵⁴⁶ «*bu durumda ileride sıra cetveli yapılabacağından ve henüz sıra cetveli yapılmamış olduğundan, alacaklının alacağına ihale bedelini karşılayıp karşılamadığı saptanıp, alacaklı aleyhine fark doğduğu tesbit edilmeden (ve alacaklıdan önce haciz koydurmuş olan üçüncü kişilerin alacaklarının miktarları saptanmadan) alıcı-alacaklıya ihale bedelini yatırması için süre verilemeyeceğini*» ifade etmiştir...

Yüksek mahkeme de bu hususu, bu konudaki tüm içtihatlarında³⁵⁴⁷;

√ “*Birden fazla alacaklı bulunması ve ihale bedelinin alacakları karşılamaması durumunda, İİK. mad. 140 gereğince sıra cetveli yapılmasının zorunlu olduğu- Sıra cetvelini düzenleme yetkisinin ilk haczi koyan icra dairesine ait olduğu- Haczin talimatla uygulanması halinde, sıra cetvelinin esas icra dairesince düzenlenmesi gerektiği- Sıra cetveli yapılarak ihale alıcısının ihale bedelini yatırması gerekip gerekmediği belirlendikten sonra, ‘ihale alıcısı aleyhine fark doğduğu tespit edilir ise ihale bedelini yatırmak üzere süre verilmesi yönünde’ işlem yapılması gerektiği.....*”³⁵⁴⁸ şeklinde ifade etmiştir.

Bu nedenle, somut olayda, dava konusu taşınmazı satması için talimat gönderilen 1. İcra Müdürlüğü’nün (Dos. No: 2014/..... Talimat s. Dosya), satışa “*alacağına mahsuben*” katılmak isteyen alacaklı A.E’ın kendisinden önce başka öncelikli alacaklılar bulunduğundan, bunların alacak miktarına göre teminat göstermesi gerekirdi. Bu husus, **yüksek mahkemece** (Yargıtay 12. Hukuk Dairesince);

√ “*Haciz koydurmuş alacaklı bir kişi ise veya birden fazla kişi olmasına rağmen alacağı ilk sırada ise, bu durumda alacağına, taşınmazın muhammen bedelinin yüzde yirmisi kadar veya ondan fazla olması halinde artırmaya katılabilmek için teminat göstermekle yükümlü değildir. Ancak, haciz koydurmuş birden fazla alacaklı varsa ve ihaleye teminatsız girmek isteyen alacaklının alacağı ilk sırada değil ise, teminat göstermekten muaf tutulabilmesi için, kendisinden önce gelen alacaklıların alacak bedelleri toplamının, muhammen bedelden çıkarılması sonucu kalan miktarın, muhammen*

³⁵⁴² Bknz: Dipn: 15-16

³⁵⁴³ Bknz: Dipn: 15

³⁵⁴⁴ Bknz: Dipn: 16

³⁵⁴⁵ Bknz: Dipn: 17

³⁵⁴⁶ Bknz: Dipn: 18

³⁵⁴⁷ Bknz: Dipn: 19-30

³⁵⁴⁸ Bknz: 12. HD. 26.02.2018 T. E: 1130, K: 1951 (www.e-uvar.com)

bedelin %20'sini karşılması veya üzerinde olması ve ayrıca şikayetçinin alacağına da muhammen bedelin %20'sini karşılması gerekir.^{3549 3550} şeklinde belirtilmiştir.

Talimat İcra Dairesi olan, 1. İcra Müdürlüğünün – ihalenin yapıldığı alacaklı A.E'den önce dosyada başka öncelikli alacaklıların bulunduğunu tespit etmesi üzerine-asıl icra dairesi olan İstanbul 9. İcra Müdürüne müzekkere yazarak “*yukarıda; dipn. 19-30 çerçevesinde ‘SIRA CETVELİ’ yapılmasını ‘ve sonuçta; alıcı A.E’in ödemesi gereken bir meblağ varsa’, bunun kendisine bildirilmesini istemesi*” isabetlidir.

Asıl takibin yapıldığı 9. İcra Müdürlüğünün, Talimat İcra Dairsei olan 1. İcra Müdürlüğünce bu konuda “*kendilerince alıcı-alacaklıya ihale bedelinin yatırması için bir süre verilmemiş olduğunu*” bildirmiş olması hatalı ve (Yuk. Dipn. 19-30’da belirtilen Yargıtay içtihatlarındaki görüşe) aykırıdır.

..... 9. İcra Müdürlüğünce bu durumda hemen bir “*sıra cetveli*” yapıp kesinleşecek sıra cetveli sonucunu, 1. İcra Müdürlüğünün 2014/..... sayılı Talimat dosyasına bildirmesi gerekirdi....

Nihayet; borçlu MÜMESİLLİK DANIŞMANLIK İNŞ. SAN. TİC. LTD ŞTİ tarafından takip alacaklısı A.E aleyhine İstanbul 3. Asliye Ticaret Mahkemesinde açılmış olan ‘*menfi tespit davası*’nın (Dosya No: E. 2011/....., K. 2019/....., 21.02.2019 T.) davacı-borçlu lehine sonuçlanıp bu kararda “*ihale alıcısı (takip alacaklısı A.E’e, davacı MÜMESİLLİK DANIŞMANLIK İNŞ. SAN. TİC. LTD ŞTİ hiçbir borcu bulunmadığı*”nın tespit edilmiş olması da somut olayda, bu alacaklıya alacağına mahsuben ihalenin yapılmış olması, ihaleye fesat karıştırıldığını ortaya koymaktadır. Çünkü borçlu tarafından takip alacaklısına karşı açılmış olan menfi tespit davasının davacı-borçlu lehine sonuçlanması, **dava konusu taşınmazın dışarıdan bir alıcıya ihale edilmiş olması halinde** önem taşınmaz ise de –olayda olduğu gibi- **borçlunun açmış olduğu menfi tespit davasının davacı borçlu lehine sonuçlanması, ihale alıcısının takip alacaklısı olması halinde** önem taşır ve bu durumda ‘alacağı olmayan (alacağı olmadığı mahkeme kararıyla sabit olan) alacaklıya dava konusu taşınmazın/taşınırın ihale edilmesini’ usulsüz hale gelir....

*

SONUÇ: Buraya kadar ayrıntılı olarak arz ve izah ettiğimiz nedenlerle;

Somut olayda, 2. İcra Hukuk Mahkemesinin 14.01.2020 tarihli kararında, “bütün yukarıda belirtilen ihalenin feshine neden olacak olaylar, göz ardı edip, ‘şikayetin reddine’ karar vermiş olmasının isabetli olmadığını” belirten “*Uzman Görüşü*” müzû, (HMK.m.293) takdiri muhterem mahkemeye ait olmak üzere, şikayetçi vekili Av. E.K tarafında Bölge Adliye Mahkemesine sunulması için saygıyla arz ederiz. 21.02.2020

³⁵⁴⁹ Bknz: 12. HD. 03.10.2018 T. E. 9579, K: 9108 (www.e-uvar.com)

³⁵⁵⁰ Bknz: 12 HD 07.04.2015 T. E. 5717, K. 8862 (www.e-uvar.com)

(409)

KONULAR: İhalede Satılmış (Satın Alınmış) Taşınmaz (Taşınır) Üzerinde Alacaklının Yaptığı Takip Nedeniyle Koydurduğu Hacizden Önce Konulmuş Başka Haciz(ler) ya da İpotek(ler) Varsa, Alacaklının Alacağına Mahsuben Taşınmazı (Taşınırı) Alması Nasıl Mümkün Olur?

Haciz (ve Daha Sonra; Satışın) Takibin Yapıldığı ‘Asıl İcra Dairesinin Talimatı Üzerine Talimat İcra Dairesince Uygulanmış / Yapılmış Olması Halinde’ Sıra Cetveli Hangi İcra Dairesi Tarafından Düzenlenir?

İcra Mahkemesinden İİK. m. 134’e Göre ‘İhale Feshi’ni İstemesi, İcra Müdürlüğünün İİK. m. 133’e Göre ‘İhale Kararının Kaldırılması’na (İhaleyi Kendiliğinden Feshetmesi’ne) Ne Şekilde Etki Eder?

*

A- İhalede satılmış (satın alınmış) taşınmaz üzerinde alacaklının yaptığı takip nedeniyle koydurduğu hacizden önce konulmuş başka haciz(ler) ya da ipotek(ler) varsa, alacaklının alacağına mahsuben taşınmazı (taşınırı) alması nasıl mümkün olacaktır? **Yüksek mahkeme, önceki içtihatlarında**³⁵⁵¹ «bu durumda alacaklının, alacağına mahsuben -dosyaya ihale bedelini yatırmadan- taşınmazı (taşınırı) satın alamayacağını» belirtmişken **son içtihatlarında**³⁵⁵² «bu durumda ileride sıra cetveli yapılacağından ve henüz sıra cetveli yapılmamış olduğundan, alacaklının alacağının ihale bedelini karşılayıp karşılamadığı saptanıp, alacaklı aleyhine fark doğduğu tesbit edilmeden (ve alacaklıdan önce haciz koydurmuş olan üçüncü kişilerin alacaklarının miktarları saptanmadan) alıcı-alacaklıya ihale bedelini yatırması için süre verilemeyeceğini» ifade etmiştir...

Yüksek mahkeme bu konuyla ilgili olarak;

√ “Satışa çıkarılan menkullerin, alacaklı tarafından alacağına mahsuben alınmak istenmesi ve menkul üzerinde, alıcının yaptığı takip nedeniyle koydurduğu hacizden önce konulmuş, başka haciz bulunması halinde, ileride sıra cetveli yapılması gerekeceğinden ve henüz sıra cetveli yapılmamış olduğundan, ihale bedelinin, alacaklının ve varsa başka haciz alacaklılarının alacağını karşılayıp karşılamadığı saptanıp, alacaklı aleyhine fark doğup doğmadığının tespit edilmesi gerektiğini”³⁵⁵³

√ “Alacaklıya düşecek ihale bedelini yatırma borcu, sıra cetvelinden sonra tespit edileceğinden, alacağına mahsuben alınan taşınmazlarda sıra cetveli kesinleşip, alacaklıya düşecek bedel belirlendikten sonra ve satış için yapılan masraflar düşülerek (taşınmazın 3. kişi tarafından alınması halinde olduğu gibi alacaklıya ne kadar ödeme yapılması gerekiyorsa), bu miktar üzerinden tahsil ve cezaevi harcı alınması gerektiğini”³⁵⁵⁴

√ “Mahkemece, birden fazla alacaklı bulunması nedeniyle, İİK.nun 140. maddesi gereğince, icra müdürlüğünce sıra cetveli yapılarak alacaklının ihale bedelini yatırması gerekip gerekmediği belirlendikten sonra, alacaklı aleyhine fark doğduğu tespit edilir ise alacaklıya ihale bedelini yatırmak üzere süre verilmesi yönünde işlem yapılması gerektiğine karar verilmesi gerekirken, ‘ipotek alacağının ihale bedelinden ayrıca hükme

³⁵⁵¹ Bknz: 12. HD. 12.10.1995 T. 11818/13486; 06.05.1994 T. 5942/6108 (www.e-uvar.com)

³⁵⁵² Bknz: 12. HD. 14.11.2013 T. 26722/36127; 25.02.2014 T. 1111/5193; 28.11.2013 T. 30601/37800; 10.12.2013 T. 32332/39520; 10.04.2012 T. 24854/11924; 08.03.2005 T. 1474/4654; 21.01.1998 T. 14512/272; 27.11.1996 T. 12741/15312 (www.e-uvar.com)

³⁵⁵³ Bknz: 12. HD. 12.11.2018 T. E: 14617, K: 11174 (www.e-uvar.com)

³⁵⁵⁴ Bknz: 12. HD. 08.06.2018 T. E: 2017/82, K: 6102 (www.e-uvar.com)

hacet kalmaksızın İİK'nun 361. maddesinin uygulanması suretiyle geri alınmasının mümkün olmadığına dair' somut olaya uygun olmayan gerekçe ile şikayetin kabulü yönünde hüküm tesisinin isabetsiz olduğunu”³⁵⁵⁵

√ “Alacağa mahsuben ihaleyi alan alacaklıların, ihale bedelinin tamamını yatırıp yatırmayacakları, ancak icra müdürlüğünce sıra cetvelinin tanziminden sonra anlaşılacağından, mahkemece, ‘icra müdürlüğünce, öncelikle sıra cetvelinin yapılması, alacaklıların ihale bedelinin tamamını yatırmalarının gerekip gerekmediği belirlendikten sonra, alacaklılara ihale bedelini tamamen veya kısmen yatırmak üzere süre verilmesi yönünde işlem yapılması gerektiğine’ karar verilmesi gerektiğini”³⁵⁵⁶

√ “Somut olayda başkaca hacizlerin de bulunduğu iddia edilen gayrimenkulün arttırmada alacaklıya ihale edildiği görüldüğünden, icra müdürlüğünce öncelikle İİK'nun 140. maddesi uyarınca sıra cetveli yapılarak, alacaklının ihale bedelini yatırmaması gerekip gerekmediğinin belirlenmesi, ihale bedelinin yatırılması gerekir ise, İİK'nun 133. maddesine göre işlem yapılması gerektiğini”³⁵⁵⁷

√ “Şikayetçinin yediemin alacağının rüçhanlı olup olmadığı ve öne sürdüğü diğer hususlar, sıra cetveli yapıldıktan sonra itiraz halinde tartışılacak bir husus olup, bu aşamada icra müdürlüğünün sıra cetveli düzenlemekten imtina edemeyeceğini- Mahkemece, birden fazla alacaklının bulunması ve ihale bedelinin alacağı karşılamanması nedeniyle, ‘icra müdürlüğünce İİK. mad. 140 gereğince sıra cetveli yapılmasının emredilmesine’ karar verilmesi gerektiğini”³⁵⁵⁸

√ “İhalede satılmış (satın alınmış) taşınmaz üzerinde alıcı-alacaklının yaptığı takip nedeniyle koydurduğu hacizden/ipotekten önce, başka alacaklılar tarafından konulmuş başka hacizler/ipotekler varsa, alacaklının-para yatırmadan “alacağına mahsuben” bu taşınmazı satın almak istemesi halinde; ileride sıra cetveli yapılacağından ve henüz sıra cetveli yapılmamış olduğundan, ‘alacaklının alacağının, ihale bedelini karşılayıp karşılamadığı, icra dosyasına yatırılması gereken arada bir fark bulunup bulunmadığı’ ancak yapılacak (ve kesinleşecek) ‘sıra cetveli’ ile belli olacağından, alacağına mahsuben taşınmazı satın almış olan alıcı-alacaklıya ‘ihale bedelini yatırmaması için’ icra dairesince 10 günlük süre verilemeyeceğini, bu sürenin ‘yapılacak sıra cetveli kesinleştikten sonra’ verilmesi gerekeceğini”³⁵⁵⁹

√ “İcra müdürlüğünce yapılacak sıra cetvelinden sonra ipotek alacaklısının ihale bedelini yatırmaması gerekip gerekmediği belirlenerek, ipotek alacaklısı olan ihale alıcısından alacağı temellük eden aleyhine fark doğduğu tespit edilir ise ihale bedelini yatırmak üzere süre verilmesi yönünde işlem yapılması gerektiğine karar verilmesi gerekeceğini”³⁵⁶⁰

√ “Mahkemece, birden fazla alacaklı bulunması nedeniyle İİK.nun 140. maddesi gereğince icra müdürlüğünce sıra cetveli yapılarak şikayetçinin ihale bedelini yatırmaması gerekip gerekmediği belirlendikten sonra şikayetçi aleyhine fark doğduğu tespit edilir ise şikayetçiye ‘ihale bedelini yatırmak üzere süre verilmesi yönünde işlem yapılması gerektiğine’ karar verilmesinin gerekeceğini”³⁵⁶¹

3555 Bknz: 12. HD. 04.06.2018 T. E: 2017/2316, K: 5710 (www.e-uvar.com)

3556 Bknz: 12. HD. 04.12.2017 T. E: 2016/24478, K: 15055 (www.e-uvar.com)

3557 Bknz: 12. HD. 15.11.2016 T. E: 23760, K: 23602 (www.e-uvar.com)

3558 Bknz: 12. HD. 10.10.2016 T. E: 25914, K: 20999 (www.e-uvar.com)

3559 Bknz: 12. HD. 25.02.2014 T. E:1111, K:5193 (www.e-uvar.com)

3560 Bknz: 12.HD. 05.04.2016 T. E:2015/33341, K:10053 (www.e-uvar.com)

3561 Bknz: 12. HD. 30.06.2014 T. E:16257, K:18966 (www.e-uvar.com)

√ “İhalede satılmış (satın alınmış) taşınmaz üzerinde alıcı-alacaklının yaptığı takip nedeniyle koydurduğu hacizden/ipotekten önce, başka alacaklılar tarafından konulmuş başka hacizler/ipotekler varsa, alacaklının-para yatırmadan ‘alacağına mahsuben’ bu taşınmazı satın almak istemesi halinde; ileride sıra cetveli yapılacağından ve henüz sıra cetveli yapılmamış olduğundan, ‘alacaklının alacağına, ihale bedelini karşılayıp karşılamadığı, icra dosyasına yatırılması gereken arada bir fark bulunup bulunmadığı’ ancak yapılacak (ve kesinleşecek) ‘sıra cetveli’ ile belli olacağından, alacağına mahsuben taşınmazı satın almış olan alıcı-alacaklıya ‘ihale bedelini yatırması için’ icra dairesince süre verilemeyeceği, bu sürenin ‘yapılacak sıra cetveli kesinleştikten sonra’ verilmesi gerekeceğini”³⁵⁶²

√ “Birden fazla alacaklı bulunması nedeniyle İİK.nun 140. maddesi gereğince icra müdürlüğüne sıra cetveli yapılarak, alacaklının ihale bedelini yatırması gerekip gerekmediği belirlendikten sonra alacaklı aleyhine fark doğduğu tespit edilir ise alacaklıya ihale bedelini yatırmak üzere süre verilmesi yönünde işlem yapılması gerektiğine karar verilmesi gerekeceğini”³⁵⁶³

belirtmiştir.

B- Haczin (ve daha sonra satışın) takibin yapıldığı ‘asıl icra dairesinin talimatı üzerine talimat icra dairesince uygulanmış / yapılmış olması halinde’ sıra cetveli hangi icra dairesi tarafından hazırlanır?

Konunun düzenlendiği “**sıra cetveli**” başlıklı **İİK. mad. 140/I’de** * bu hususta bir açıklık bulunmamaktadır. Ancak gerek **doktrinde** ³⁵⁶⁴ ve gerekse **Yargıtay İctihatlarında** “haczin talimatla uygulanmış olması halinde sıra cetvelinin asıl takibin yapıldığı ve satış talimatı göndermiş olan icra dairesince düzenleneceği, istinabe olunan (talimat) icra dairesinin sıra cetveli düzenleme yetkisi bulunmadığı” açık seçik belirtilmiştir. **Yüksek mahkeme** (Yargıtay 12. HD);

√ “Sıra cetvelini düzenleme yetkisinin ilk haczi koyan icra dairesine ait olduğunu, haczin talimatla uygulandığı hallerde ise, sıra cetvelinin esas icra dairesince düzenlenmesi gerekeceğini”³⁵⁶⁵

√ “Alacağına mahsuben yapılan ihalede, öncelikle "sıra cetveli yapılarak" ihale alıcısının ihale bedelini yatırması gerekip gerekmediği belirlendikten sonra ihale alıcısı aleyhine fark doğduğu tespit edilir ise ihale bedelini yatırmak üzere "süre verilmesi" yönünde işlem yapılması gerektiğini- Sıra cetvelini düzenleme yetkisinin ilk haczi koyan icra dairesine ait olduğunu, haczin talimatla uygulanması halinde, sıra cetvelinin esas icra dairesince düzenlenmesi gerektiğini”³⁵⁶⁶

√ “İİK mad. 140 uyarınca; satış tutarı bütün alacaklıların alacağını tamamen ödemeye yetmezse icra dairesinin alacaklıların bir sıra cetvelini yapacağını- Sıra cetvelini düzenleme yetkisinin ilk haczi koyan icra dairesine ait olduğu, haczin talimatla

³⁵⁶² Bknz: 12. HD. 28.11.2013 T. E: 30601, K: 37800 (www.e-uyar.com)

³⁵⁶³ Bknz: 12. HD. 15.11.2012 T. E:15343, K:33226 (www.e-uyar.com)

(*) **İİK.mad.140/I:** “Satış tutarı bütün alacaklıların alacağını tamamen ödemiye yetmezse icra dairesi alacaklıların bir sıra cetvelini yapar..”

³⁵⁶⁴ **KURU, B.** El Kitabı, s:732- **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, 2016, s:330- **UYAR, T- UYAR, A / UYAR, C** İcra ve İflas Hukuku Şerhi, 2004, C:2, s:2542

³⁵⁶⁵ Bknz: 12. HD. 12.11.2019 T. E: 12632, K: 16401 (www.e-uyar.com)

³⁵⁶⁶ Bknz: 12. HD. 26.02.2018 T. E: 1130, K: 1951 (www.e-uyar.com)

uygulanması halinde ise sıra cetvelinin esas icra dairesince düzenlenmesi gerektiğini”³⁵⁶⁷

√ “Sıra cetvelini düzenleme yetkisinin, ilk haczi koyan icra dairesine ait olduğunu, haczin talimatla uygulanması halinde sıra cetvelinin esas icra dairesince düzenlenmesi gerektiğini”³⁵⁶⁸

√ “Satış tutarı bütün alacaklıların alacağını tamamen ödemeye yetmezse icra dairesinin alacaklıların bir sıra cetvelini yapacağını, sıra cetvelini düzenleme yetkisinin ilk haczi koyan icra dairesine ait olduğunu, haczin talimatla uygulanması halinde sıra cetvelinin esas icra dairesince düzenlenmesi gerektiğini”³⁵⁶⁹

√ “Haczin talimatla uygulanması halinde ‘sıra cetvelinin esas icra dairesince’ düzenlenmesi gerekeceğini”³⁵⁷⁰

belirtmiştir.

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

Şikayetçi(alacaklı) vekili 24.01.2020 tarihli ‘şikayet dilekçesi’nde özetle;

“..... İcra Müdürlüğü’nün 2017/.... Talimat sayılı dosyasında 20.01.2020 tarihinde yapılan ihaleye müvekkili TURİZM HİZMETLERİ A.Ş adına, müvekkilinin takip borçlusundaki ‘alacağına mahsuben’ katıldığını, icra müdürlüğünce kendisinden **%20 oranında teminat yatırılması istenmeden ihaleye katılmasının kabul edildiğini, ihalede 26.400.000,00 TL pey ileri sürdüğünü ve satışa konu taşınmazın bu bedelle kendisine ihale edildiğini, ancak icra müdürlüğünce ‘ihale bedeli olan 26.400.000,00 TL’yi yatırması için kendisine 10 gün süre verildiğini, icra müdürlüğünün ihale bedelini yatırması için kendisine 10 gün süre verme kararının hatalı olduğunu, ihale, alacağına mahsuben gerçekleştiği için, satılan taşınmaz üzerinde –tapu kayıtlarında, başka alacaklıların ipoteği ve haczi bulunduğu zaman- SIRA CETVELİ yapılması gerektiğinden, **sıra cetveli yapılan kadar kendisine ihale bedelini ödemesi için 10 gün verilemeyeceğini**” bildirerek “.... İcra Müdürlüğünün bu hatalı kararının iptaline karar verilmesine” İcra Hukuk Mahkemesinden istemiştir.....**

..... İcra Hukuk Mahkemesince verilen 24.01.2020 T. 2020/.... E. 2020/.... K. sayılı kararda;

“..... İcra Müdürlüğü’nün 2017/..... sayılı Talimat Dosyasına, asıl icra dairesi olan 17. İcra Müdürlüğü’nün 2017/..... sayılı dosyasından gönderilen ‘satış talimatı’nda ‘ihaleye alacaklının alacağına mahsuben katılacağı’ konusunda herhangi bir kayıt (talimat) bulunmadığı, Vakıflar Bankasının 09.01.2020 havale tarihli yazılarında ihale konusu taşınmaz üzerinde 25.000.000,00 TL ipoteklerinin devam ettiğinin bildirildiğinin, **satışa konu taşınmaz üzerinde ipotek ve birden fazla haciz bulunması halinde bunların kesin miktarlarının bilinmesi ve ne derecede alacaklı olduklarının tespit edilmesinin yapılacak sıra cetveline göre ortaya çıkacağı, alacaklının ihtirazi kayıt ileri sürmeksizin ihaleye katıldığı, sıra cetveli yapılmadan ihale alıcısının alacak miktarı belli olmayacağından, talimat icra dairesi olan İcra**

³⁵⁶⁷ Bknz: 12. HD. 16.03.2017 T. E: 2016/30757, K: 3962 (www.e-uvar.com)

³⁵⁶⁸ Bknz: 12. HD. 21.12.2016 T. E: 6807, K: 25852 (www.e-uvar.com)

³⁵⁶⁹ Bknz: 12. HD. 20.12.2016 T. E: 7796, K: 25711 (www.e-uvar.com)

³⁵⁷⁰ Bknz: 12. HD. 28.01.2016 T. E: 2015/32408, K: 2565 (www.e-uvar.com)

Müdürlüğünün ihale bedelinin yatırılması için 10 günlük süre verilmesi işleminin usul ve yasaya uygun olduğu anlaşılmakta şikayetin reddine karar vermek gerekmiştir.....”
denilmiştir.

*

Somut olayda; 17. İcra Müdürlüğünce ilçesi, Mahallesi, Mevkiinde bulunan ada, parsel ve ada, parselde bulunan otelin satılması konusunda İcra Müdürlüğüne (Dos. No: 2017/..... Talimat) ‘satış talimatı’ gönderilmiş, taşınmaz üzerinde 25.000.000,00 TL ipoteği bulunan Vakıf Bank Şubesi önce ‘ipotek bedeli altında satış yapılmasına muvafakati olmadığını’ daha sonra ise ‘ipotek bedeli altında satışa muvafakati bulunduğunu’ bildirmiş, İcra Müdürlüğünce **alacaklı vekili Av. F.K’un teminat yatırmadan ihaleye katılması kabul edilmiş**, alacaklı vekili 26.400.000,00 TL pey sürmüş, ihaleye başka katılanın bulunmaması üzerine, **taşınmaz alacaklı vekiline 26.400.000,00 TL’ye ihale edilmiş ancak İcra Müdürlüğünce ‘ihale bedelini yatırmaması için’** alacaklı vekiline 10 gün süre verilmiştir.....

Şu hususu hemen belirtelim ki; İcra Hukuk Mahkemesinin (ve İcra Müdürlüğünün) görüşünün aksine **alacaklının alacağına mahsuben ihaleye katılabilmesi için, bu hususun ‘satış talimatı’nda açıkça belirtilmiş olmasına gerek yoktur.** Satış günü, pekalâ **alacaklı (vekili) ‘satışa, alacaklarına mahsuben girmek istediğini’** İcra Müdürlüğüne -alacağının miktarını belgeleyerek- bildirebilir.

Yüksek mahkeme “*ihale tutanağında ihalenin alacağa mahsuben yapıldığının belirtilmemesi ve alacaklıya ihale bedelini yatırmaması için 10 günlük süre verilmesinin, alacaklının mahsup hakkını ortadan kaldırmayacağını*” aşağıdaki şekilde açık-seçik belirtmiştir. Gerçekten yüksek mahkeme bu konuda;

√ “.....*İhale tutanağında ihalenin alacağa mahsuben yapıldığının belirtilmemesi ve alacaklıya ihale bedelini yatırmaması için 10 günlük süre verilmesinin, alacaklının mahsup hakkını ortadan kaldırmayacağını, aksi düşüncenin kabulünün aşırı şekilcilik olacağını*”³⁵⁷¹

√ “.....*Henüz sıra cetveli yapılmamış olduğundan, alacaklının, alacağının ihale bedelini karşılayıp karşılamadığı saptanıp, alacaklı aleyhine fark doğduğu tespit edilmeden ve alıcıdan önce haciz koydurulan 3. kişilerin alacaklarının miktarlarının ne olduğu dahi belirlenmeden, alıcı alacaklıya ihale bedelinin tamamını yatırmaması için süre verilmesi yönündeki icra müdürlüğü kararının doğru olmadığını - İhale tutanağında, ihalenin alacağa mahsuben yapıldığının belirtilmemesinin ve alacaklıya ihale bedelini yatırmaması için 10 günlük süre verilmesinin, alacaklının mahsup hakkını ortadan kaldırmayacağını; aksi düşüncenin kabulünün aşırı şekilcilik olacağı - Yukarıdaki nedenlerle 1. açık artırma tutanağındaki "alıcıya, ihale bedelini ödemek üzere (10) günlük mehil verilmesine" ilişkin kararının iptaline karar verilmesi gerekirken, ‘şikayetin reddi’ yönünde hüküm tesisinin isabetsiz olduğunu*”³⁵⁷²

belirtmiştir.

*

³⁵⁷¹ Bknz:12. HD. 25.04.2013 T. E. 6207, K: 15689 (www.e-uvar.com)

³⁵⁷² Bknz:12. HD. 23.01.2018 T. E: 2016/26387, K: 546 (www.e-uvar.com)

DEĞERLENDİRME:

Somut olayda, İcra Müdürlüğü ‘alacaklı vekilinin teminat yatırmaksızın ihaleye katılmasını ve pey sürmesini’ kabul etmiştir. Bundan sonra, **ihaleyi alacaklıya (vekiline) yapan İcra Müdürlüğü “ihale bedelinin 10 gün içinde yatırılmasına” karar veremez.** Borçluda (olayda olduğu gibi) 23.000.000,00 TL alacağı bulunan bir alacaklı, üzerinde bir banka lehine 25.000.000,00 TL ipotek bulunan bir taşınmazı, (alacağına mahsuben değil de) icra dosyasına 26.400.000,00 TL yatırarak satın almak isteyebilir mi? Hiçbir alacaklı, **borçlunun taşınmazını alacağına mahsuben almak yerine** onu ayrıca –kendi alacağı dikkate alınmaksızın- para (satış bedelinin tamamını) ödeyerek satın almayı düşünmez...! Bu *akla, mantığa, hayatın olağan akışına* aykırı bir davranış olur..!

Somut olayda; İcra Müdürlüğü, ihaleye teminat yatırılması istenmeksizin ihaleye katılması uygun görülmüş olan alacaklı vekili Av. Feridun Kurt’un ‘... ili, ... İlçesi, Çiftlik Mahallesi, ... Mevki, ... ada, ...parsel sayılı taşınmaz için 26.400.000,00 TL pey sürdüğünü’ ihale tutanağına yazıp, başka pey sürenin bulunmaması üzerine, ihaleyi alacaklı TURİZM HİZMETLERİ A.Ş.’ne yaptıktan sonra, alacaklı vekiline “10 gün içinde ihale bedelini yatırmaması için” **süre vermeyip** “satılan taşınmaz üzerinde, Vakıflar Bankası Şubesi lehine –bu Bankanın dosyaya gönderdiği 09.01.2020 havale tarihli yazısında 25.000.000,00 TL ipoteklerinin devam ettiğinin bildirildiğini ayrıca Vergi Dairesinin 193.814,69 TL alacaklılarının bulunduğu anlaşıldığını, bu konuda sıra cetvelinin yapılıp, alacaklı-alıcı TURİZM HİZMETLERİ A.Ş.’nin ne kadar para yatırması gerektiğinin kendisine bildirilmesini” 17. İcra Müdürlüğünden (Dosya No: 2017/.....) istemesi gerekirdi. Çünkü;

Yukarıda ³⁵⁷³ ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi, ihalede satılmış olan taşınmaz üzerinde alacaklının yaptığı takip nedeniyle koyduğu hacizden önce konulmuş başka *haciz(ler)* ya da *ipotek(ler)* varsa, **yüksek mahkeme önceki içtihatlarında** ³⁵⁷⁴ «*bu durumda alacaklının, alacağına mahsuben -dosyaya ihale bedelini yatırmadan- taşınmazı (taşınırı) satın alamayacağını*» belirtmişken **son içtihatlarında** ³⁵⁷⁵ «*bu durumda ileride sıra cetveli yapılacağından ve henüz sıra cetveli yapılmamış olduğundan, alacaklının alacağına ihale bedelini karşılayıp karşılamadığı saptanıp, alacaklı aleyhine fark doğduğu tesbit edilmeden (ve alacaklıdan önce haciz koydurmuş olan üçüncü kişilerin alacaklarının miktarları saptanmadan) alıcı-alacaklıya ihale bedelini yatırmaması için süre verilemeyeceğini*” belirtmiştir.

Yine yukarıda ³⁵⁷⁶ ifade ettiğimiz gibi; haczin (ve daha sonra satışın) takibin yapıldığı ‘*asıl icra dairesinin talimatı üzerine talimat icra dairesince uygulanmış/yapılmış olması halinde*’ sıra cetvelini asıl takibin yapıldığı ve satış talimatını göndermiş olan icra dairesince düzenleneceğinden, somut olayda SIRA CETVELİNİN İcra Müdürlüğünce yapılıp, kesinleşecek sonucunun İcra Müdürlüğüne bildirilmesi ve İcra Müdürlüğünce bundan sonra alacaklı-alıcıya “*ihale bedelini-daha doğrusu, taşınmaz üzerinde bulunan öncelikli alacaklıların alacakları ile ihaleye katılan alacaklının alacağı arasındaki farkı- yatırmaması için 10 gün süre verilmesi*” gerekecektir.

³⁵⁷³ Bknz: Yuk. Dipnot: 1-13

³⁵⁷⁴ Bknz: 12. HD. 12.10.1995 T. 11818/13486; 06.05.1994 T. 5942/6108 (www.e-uvar.com)

³⁵⁷⁵ Bknz: 12. HD. 14.11.2013 T. 26722/36127; 25.02.2014 T. 1111/5193; 28.11.2013 T. 30601/37800; 10.12.2013 T. 32332/39520; 10.04.2012 T. 24854/11924; 08.03.2005 T. 1474/4654; 21.01.1998 T. 14512/272; 27.11.1996 T. 12741/15312 (www.e-uvar.com)

³⁵⁷⁶ Bknz: Yuk. Dipnot: 14-20

Son olarak burada “*ihalenin feshi ve farkının tahsili*” konusunun düzenlendiği İİK.m.133 ile “*ihale neticesi ve feshi*” konusunun düzenlendiği İİK.m.134 arasındaki karşılıklı ilişkiye de değinmek gerekirse;

√ “*Satış bedelinin ödenmemesi nedeniyle icra müdürü tarafından m.133’e göre ihalenin kaldırılmış (feshedilmiş) olması, m. 134’e göre icra mahkemesinden ihalenin feshinin istenmesine ve ihalenin feshi talebinin icra mahkemesi tarafından incelenmesine engel değildir.*”

Çünkü “*İİK’nun 133 maddesi gereğince işlem yapılmış olması, aynı kanunun 134. maddesine göre yargılama yapılmasını engellemez. Alıcının İİK’nun 133. maddesi hükmüne göre sorumlu olması, farklı kurallar ve hukuki sonuçları içeren aynı kanunun 134. maddesine dayanılarak açılan feshi davasının incelenmesine engel teşkil etmez ve kesin hüküm teşkil etmez. İİK’nun 133 ve 134. maddelerindeki fesihler ayrı sebeplere bağlı olup farklı hukuki sonuçlar doğurur.*”^{3577 3578}

İİK.m.134’e göre ihalenin feshine karar verir ve bu karar kesinleşirse, icra müdürü artık İİK.m.133’e göre işlem yapmaya devam edemez.³⁵⁷⁹

SONUÇ: Buraya kadar ayrıntılı olarak arz ve izah ettiğimiz nedenlerle;

..... İcra Müdürlüğünce, kendisine 17. İcra Müdürlüğü tarafından alacaklı TURİZM HİZMETLERİ A.Ş.’nin alacağının tahsili için gönderilen “*satış talimatı*” üzerine, alacaklı vekili Av. F.K’un teminat yatırmaksızın ihaleye katılıp satılan taşınmazı almak için 26.400.000,00 TL pey sürdüğü tutanağa yazıldıktan sonra – “*alacaklı vekilinin alacağa mahsuben ihaleye gireceğinin satış talimatında belirtilmemiş olduğu*” gerekçesiyle- kendisine “*ihale bedeli olan 26.400.000,00 TL’yi yatırmaması için 10 günlük süre verilmesi*” işleminin hatalı (Yargıtay içtihatlarına aykırı olduğunu³⁵⁸⁰) belirten “*Uzman Görüşü*” müzû, (HMK.m.293) şikayetçi (alacaklı-alcı) vekili Av. F.K tarafından Bölge Adliye Mahkemesinin ilgili dosyasına ibraz edilmek ve takidiri bu mahkemenin sayın hakimlerine ait olmak üzere saygıyla sunarız. 18.02.2020

³⁵⁷⁷ Bknz: 12 HD 27.06.2012 T. 8048/22682; 24.06.2003 T. 12426/5097 (www.e-uyar.com)

³⁵⁷⁸ KURU, B İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s: 691- UYAR, T İcra ve İflas Kanunu Şerhi. C:6, 2. Baskı, 2006, s:10030 vd.

³⁵⁷⁹ KURU, age, s: 691- UYAR, T- UYAR, A- UYAR, C İİK Şerhi. C:2, 2. Baskı, 2014, s:2314 vd. –POSTA-CIOĞLU, İ İcra Hukuku Esasları, 1982, s: 515 - ARSLAN, R İcra- İflas Hukukunda İhale ve İhalenin Feshi, 1984, s: 223 vd.

³⁵⁸⁰ Bknz: Yuk.Dip:2-13; 21-22

(410)

KONU: Banka Tarafından Borçluya Ait Taşınmaz Üzerinde Tesis Edilen ‘Konut Finansmanı Kredisinden Kaynaklı İpotek’, Neleri-Alacaklı Bankanın Hangi Alacaklarını- Kapsar?

Tapu Sicil Müdürlüğünce Düzenlenen ‘İpotek Resmi Senedi’nde Yer Alan, ‘İpoteğin, (Bankanın) Nakdi ve Gayri Nakdi Diğer Tüm Kredi Sözleşmelerinden Kaynaklanan Doğmuş Ve Doğacak Tüm Alacaklarının Teminatı Olmak Üzere Tesis Edildiğine” Dair Kayıtların ‘Tüketici-Borçlular Bakımından Da’ Geçerli (Bağlayıcı) Olup Olmayacağı?

*

Davacı (K. Ş.) vekili, 15.02.2018 tarihli “dava dilekçesi”nde özetle;

“Müvekkilinin, İzmir ... İcra Müdürlüğü’nün 2015/... sayılı dosyası üzerinden borçlu (E. Y.) hakkında takibe geçtiğini ve takip sırasında İzmir ili, Bayraklı ilçesi, Mansuroğlu Mahallesi, 3936 ada, 1 parselde kayıtlı taşınmazdaki 7. kat (27) bağımsız bölüm numaralı dairenin tapu kaydı üzerine haciz koydurduğunu ve haczin kesinleşmesi üzerine satış işlemlerine başlandığını, bu taşınmaz üzerine davalı (İ.) BANKASI A.Ş 350.000,00 TL limitli ipoteği bulunduğunun görülmesi üzerine, bankaya müzekkere yazılarak ‘Bankanın ipotekten kaynaklı ne kadar alacağı bulunduğu’nun sorulmasından sonra adı geçen bankanın icra dairesine dört –yakın- tarihli cevaplarında ‘bankanın ipotekten kaynaklı alacağının 69.883,00 TL, 326.680,00 TL, 35.500,00 TL, 399.248,00 TL olduğunun bildirildiğini, 01.11.2017 tarihinde yapılan açık arttırmada bu taşınmazın 426.000,00 TL bedelle üçüncü kişiye ihale edildiğini, ihalenin kesinleştiğini, icra dairesince davalı Bankaya 350.000,00 TL paranın sıra cetvelinde ayrıldığını, icra dairesince bu şekilde sıra cetvelinin düzenlenmesinin hatalı olduğunu, çünkü davalı bankanın ipoteğinin konut kredisi için konulduğunu, ayrıca davalı bankanın konut kredisinden kaynaklanan alacağının ödenmiş olduğunu, bu şekilde sıra cetveli düzenlenmesinin ‘rehinin belirliliği ilkesine’ aykırılık oluşturduğu, sıra cetveli konusundaki uyumsuzlukları bugün temyizen inceleyen Yargıtay 23. Hukuk Dairesi’nin yerleşmiş içtihatlarında –örneğin; 21.09.2017 T. 7967/2312 sayılı; 13.09.2017 T. 7190/2135 sayılı; 10.06.2016 T. 3637/3552 sayılı içtihatlarında- ‘ipotek akdinde, taşınmazın, borçlunun bankadan kullandığı diğer kredilerin de teminatı olduğu’ yönündeki kayıtların, tüketici kredilerinde borçlu açısından yazılmamış sayılması gereken bir kayıt olduğunu, ‘banka tarafından konut finansmanı kredisinden kaynaklı tesis edilen ipoteklerin bankanın, diğer alacaklarının ödenmemesi halinde bu alacakların da ipoteğin kapsamı dahilinde kabul edilemeyeceğini’ belirttiğini, bu nedenle düzenlenen sıra cetvelinde davalı ... Bankasına 350.000 TL pay ayrılmasının isabetli olmadığına” belirtmiştir.

Davalı (İ.) BANKASI vekili “cevap dilekçesi”nde özetle;

“Dava konusu taşınmazın müvekkili banka lehine birinci dereceden 350.000 TL ipotekli olduğunu, müvekkili bankaya borçlu (E. Y.) tarafından keşide edilen toplam 75.000 USD bedelli senetlerin ciro edildiğini, bu senetlerin icraya konulmasına rağmen hiç birisinin ödenmediğini, müvekkili lehine birinci dereceden ipotekli olan adı geçen taşınmaz üzerindeki 350.000 TL ipoteğin, borçlu (E. Y.)’nin müvekkili bankaya olan her türlü doğmuş ve doğacak borçlarının teminatını teşkil ettiğini, ekte özetini sundukları Yargıtay 12. Hukuk Dairesi’nin 11.09.2014 T. 17332/20995 sayılı ve 19 Hukuk Dairesi’nin 16.02.2011 T. 7288/1966 sayılı kararında açıkça ‘taşınmaz üzerindeki ipoteklerin kredi sözleşmesinden doğan tüm borçları kapsamına aldığı belirtiltiğini’ ” ifade ederek “haksız ve yasal dayanaktan yoksun olan davanın red edilmesini” istemiştir.

Davacı vekili, 09.04.2018 tarihli “cevaba cevap dilekçesi”nde özetle;

“Borcu (E. Y.)’nin dava konusu taşınmazı 23.10.2012 tarihinde iktisap ederken, davalı bankadan konut kredisi kullandığını, bankanın bu krediden dolayı hiçbir alacağının kalmadığını, davalı bankanın cevaplarının Yargıtay 23. Hukuk Dairesi’nin müstekar hale gelmiş kararlarıyla bağdaşmadığını, dava dilekçesinde yer verdikleri Yargıtay 7 ve 23. Hukuk Dairesi’nin 21.09.2017 ve 13.09.2017 tarihli içtihatlarında açıkça ‘tüketici kredisi mahiyetinde olan konut finansmanı kredisini teminat altına alan ipoteğin sadece konut kredisinden kaynaklanan borcu teminat altına aldığını, bu ipoteğin borçlunun diğer borçlarını da teminat altına almadığını’ ipotek senedinde yer alan aksi doğrultudaki kayıtların geçersiz olup yazılmamış sayılacağını” belirterek “talepleri doğrultusunda karar verilmesini” bildirmiştir.

Davalı banka vekili “davacının cevap dilekçesine karşı cevaplarını içeren dilekçesinde” özetle;

“Müvekkili bankanın borçlu (E. Y.) tarafından keşide edilen beş adet toplam 75.000 TL bonoların hamili olduğunu, bu bonoların vadelerinde ödenmediğini, müvekkili banka lehine tesis edilmiş birinci dereceden 350.000 TL bedelli ipoteğin kapsamına bu bono bedellerinin de girdiğini, çünkü ipotek resmi senedinin birinci maddesinde bu konuda açık hüküm bulunduğunu, İzmir Bölge Adliye Mahkemesi’nin 17. Hukuk Dairesinin 12.01.2017 tarihli kararında da açıkça ‘ipoteğin konut finansman kredisinden kaynaklanan alacak ile birlikte ayrıca bu kredi dışında kalan ve alacaklı bankada kullanılan ve kullanılacak olan kredileri de kapsamına aldığı belirtiltiğini’ ileri sürerek “haksız ve dayanaksız davanın red edilmesini” istemiştir.

Dosyaya sunulan 20.05.2019 tarihli ‘BİRİNCİ BİLİRKİŞİ RAPORUNDA’, sonuç olarak;

“Dava dışı (E. Y.)’nin 23.10.2012 tarihinde davalı bankadan kullandığı 175.000 TL konut kredisinin 09.08.2017 tarihinde tamamen ödenerek kapatıldığı, toplam 75.000 USD bedelli senetlerden dolayı davalı bankanın alacağının halen devam ettiğini, Bayraklı Tapu Sicil Müdürlüğü’nce düzenlenen 23.10.2012 tarihli Resmi Senedin birinci maddesi gereğince bu senetlerden doğan alacağını ipotek ile teminat altına alınmış olduğu” belirtilmiştir.

Bu rapora karşı davacı vekili 01.06.2019 tarihli ‘itiraz dilekçe’sinde özetle;

“Bilirkişi raporunda katıldıkları tek kısmın ‘ipoteğin dava dışı (E. Y.) tarafından çekilen mortgage kredisinin teminatı olarak tesis edilmiş olduğu’na dair kısmı olduğunu, tüketici kredisi mahiyetinde olan konut finansmanı kredisinin teminatı olarak kurulan ipotek akdinde ‘taşınmazın, borçlunun bankadan kullandığı diğer kredilerin de teminatı olduğu’ yönündeki kayıtların, tüketiciyi aldatici mahiyette bulunduğundan, bu tür kayıtların borçlu bakımından yazılmamış sayılması gereken kayıtlar olduğunu Yargıtay 23. Hukuk Dairesi’nin kararlarında bunların açıkça belirtildiğini, davalı bankanın cevap ve beyan dilekçelerinde sunduğu Yargıtay kararlarının ise somut olayımızdaki ‘sıra cetveline itiraz davaları’ ile ilgili olmayıp, ‘ipoteğin fekki’ davaları ile ilgili olduğunu” belirterek “içinde hukukçunun da bulunduğu yeni bir bilirkişi heyetinin oluşturulmasını” istemiştir.

Dosyaya sunulan 18.12.2019 tarihli ‘İKİNCİ BİLİRKİŞİ RAPORU’nda, sonuç olarak;

“Dava konusu ipoteğin, dava dışı (E. Y.)’nin sadece bankadan kullandığı konut kredisinin teminatı olarak değil, ipotek senedinin birinci maddesinde de belirtildiği üzere ‘bankadaki doğmuş ve doğacak borçları ve kambiyo senedinden doğan alacakların da teminatı olarak verildiği’nin görüldüğü” ifade edilmiştir.

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta, davalı İş Bankası lehine kurulmuş olan *limit ipoteği*; dava dışı üçüncü kişinin, davalı-bankadan çektiği ‘*konut kredisi*’ için davalı-banka lehine verilmiş bir ipotektir... Davalı-bankanın konut kredisinde doğan alacağı tamamen ödenmiş olup bu krediden dolayı hiçbir alacağı kalmamıştır.

Dosya içinde bulunan 20.05.2019 tarihli *BİRİNCİ BİLİRKİŞİ RAPORU*’nda açıkça;

A) Dava dışı (E. Y.)’nin davalı bankadan kullandığı konut kredisinin incelenmesi:

“.....
.....
..... *Dava dışı (E. Y.)’nin davalı bankanın .../ İzmir Şubesinden konut kredisi talep ettiği, kredi talebinin Bankaca kabul edildiği, banka ile (E. Y.) arasında 23.10.2012 tarihinde 175.000 TL limitli Konut Finansmanı Kredisi imzaladığı anlaşılmıştır.*

Bankanın dava dışı (E. Y.)’a, konut kredisi sözleşmesine ve 23.10.2012 tarihli resmi senede istinaden, 175.000 TL konut kredisini 60 ay vade, yıllık %10, 32 akdi faizle, aylık 3.745,85 sabit miktarlı taksitlerle geri ödenmek üzere, 23.10.2012 tarihinde kullandırdığı anlaşılmıştır.

Konut kredisi taksitlerinin genellikle vadelerinde ödendiği ve 09.08.2017 tarihinde yapılan erken ödemeye konut kredisinin tamamen kapatıldığı tespit edilmiştir.....

IV- SONUÇ:

Dava dışı (E. Y.)’nin 23.10.2012 tarihinde bankadan kullandığı 175.000 TL konut kredisinin 09.08.2017 tarihinde tamamen ödenerek kapatıldığı

Hukuki yorum ve takdir sayın Mahkeme’ye ait olmak üzere, Bayraklı Tapu Sicil Müdürlüğü tarafında düzenlenen 23.10.2012 tarih ve 10142 yevmiye numaralı resmi senedin 1. maddesi gereğince, söz konusu alacağın (75.000 USD), ipotek teminatı altına alındığı,

Kanaat ve sonucuna varılmıştır.” denilmiştir.

*

Bugün, “*sıra cetveli*” konusunda yerel mahkemelerce / Bölge Adliye Mahkemele-rince verilen kararları temyizen inceleyen Yargıtay 23. Hukuk Dairesi, istikrarlı (yerleşmiş) biçimde; “*bankalar tarafından konut kredisi sözleşmeleri sırasında teminat olarak tesis edilen ipotek akitlerinde, ‘kurulan ipoteğin, sadece konut kredisinden kaynaklanan borçların teminatı olacağını, bankanın konut kredisi dışındaki doğmuş ve doğacak alacakları yönünden kurulan ipoteğin, bu alacakların da teminatını teşkil edeceği’ hususunda ipotek resmi senedine yazılan hükümlerin ‘geçersiz şart (haksız şart)’, kredi sözleşmesine konulan kayıtların, tüketici olan borçlular açısından ‘yazılmamış’ sayılması gerektiğini*” aşağıdaki şekilde belirtmiştir...

√ “*Konut kredisi sözleşmeleri sırasında teminat olarak verilen ipotek akitlerinde, konut kredisi dışındaki doğmuş ve doğacak alacaklar yönünden de ipoteğin teminat olması hususunda yazılan hükümlerin yerleşik içtihatlarla göre geçersiz şart niteliğinde olduğunu*”³⁵⁸¹

√ “İpotek aktinde yer alan, ipoteğin nakdi ve gayri nakdi diğer tüm kredi sözleşmelerinden kaynaklanan, doğmuş ve doğacak tüm alacakların teminatı olmak üzere tesis edildiğine ilişkin kayıtların tüketici olan borçlu yönünden yazılmamış sayılacağı- Sıra cetveline ilişkin şikayetlerde, alacaklıların ne miktar için hangi sıralarda yer alması gerektiğinin saptanması, cetvelin hukuka uygun olmayan kısımlarının gösterilmesi, bu çerçevede işlem yapılması için, icra mahkemesince, icra müdürüne (İİK'nun 17. maddesine kıyasen) talimat vermesi gerektiğinden, iptal nedenlerinin gerekçede belirtilmesi ve hükmü fıkрасında gerekçe tekrar edilmeden sıra cetvelinin iptaline karar vermekle yetinilmesi ve eda hükmü kurulmaması gerektiğini”³⁵⁸²

√ “İpotek akdindeki "taşınmazın borçlunun bankadan kullandığı diğer kredilerin de teminatı olduğu" yönündeki kaydın tüketici olan borçlu açısından yazılmamış sayılması gerektiğini”³⁵⁸³

√ “İpotek resmi senedinde ki bedelin, taşınmazın satın alınması amacıyla kullanılan konut finansman kredisinin teminatını teşkil ettiği, ayrıca dava dışı bankaya başka sebeplerle doğmuş ve doğacak borçlarının da teminat kapsamında kalacağını ipotek akit tablosuna yazılmasına rağmen, başka ticari faaliyetleri olsa da kullanmış olduğu konut finansman kredisi bakımından tüketici sıfatına haiz olacağı, ipotek resmi senedinde belirtilen kayıtların ipotek resmi senedinin düzenlendiği tarihteki tüketici kanunu çerçevesinde haksız şart sayılacağını”³⁵⁸⁴

√ “Bedeli paylaşımına konu taşınmaz üzerinde şikayet olunan banka lehine konut finansmanı kredisinden kaynaklı ipotek tesis edilmiş ve şikayete konu sıra cetvelinde bankanın konut kredisinden kaynaklanan alacağı yanında, kredi kartından ve kredili mevduat hesabından kaynaklanan alacakları da ipotek kapsamına dahil edilerek, bankaya 1. sırada pay ayrıldığı, bedeli paylaşımına konu taşınmaz üzerindeki ipoteğin konut finansmanı kredisinin teminatı olduğu, İpotek akdinde yer alan, ipoteğin nakdi ve gayri nakdi diğer tüm kredi sözleşmelerinden kaynaklanan, doğmuş ve doğacak tüm alacakların teminatı olmak üzere tesis edildiğine ilişkin kayıtlar, yanıltıcı mahiyette olduğundan tüketici olan borçlu yönünden yazılmamış sayılacağı, bu sebeple, bankanın kredi kartından kaynaklanan alacağını ipotek kapsamında olmadığını”³⁵⁸⁵

√ “Konut finansmanı kredisinin teminatı olan ipotek aktinde "taşınmazın borçlunun bankadan kullandığı diğer kredilerin de teminatı" olduğu yönündeki kaydın, tüketici olan borçlu açısından yazılmamış sayılması gerektiğini”³⁵⁸⁶

√ “Alacaklı banka tarafından, borçlu lehine açılmış ve açılacak, konut finansmanı kredileri, tüketici kredileri ve her türlü kredi nedeniyle borçlunun alacaklı banka'ya doğmuş ve doğacak tüm borçları yönünden ipotek tesis edileceği şeklindeki kayıtlar, yanıltıcı mahiyette olduğundan, tüketici olan borçlu açısından yazılmamış sayılması gerektiğini”³⁵⁸⁷

√ “Tüketici kredisi mahiyetinde olan konut finansmanı kredisinin teminatı olarak düzenlenen ipotek akdinde, "taşınmazın, borçlunun bankadan kullandığı diğer kredilerin de teminatı olduğu" yönündeki kayıt, tüketiciyi aldatıcı mahiyette bulunduğu borçlu açısından yazılmamış sayılması gereken bir kayıt olacağı, bu durumda bedeli paylaşımına

3582 23. HD. 21.02.2019 T. E: 2016/2644, K: 632 (www.e-uyar.com)

3583 23. HD. 28.01.2019 T. E: 2016/2219, K: 179 (www.e-uyar.com)

3584 23. HD. 23.05.2018 T. E: 2016/9743, K: 3300 (www.e-uyar.com)

3585 23. HD. 03.04.2018 T. E: 2017/3093, K: 2570 (www.e-uyar.com)

3586 23. HD. 01.03.2018 T. E: 2015/8356, K: 2019 (www.e-uyar.com)

3587 23. HD. 11.12.2017 T. E: 633, K: 3656 (www.e-uyar.com)

konu taşınmaz üzerine konulan ipotek bedeli dışında borçlunun bankadan kullandığı diğer kredilerin ipotek kapsamında sayılması ve bu şekilde davanın kabulü doğru olmadığını ³⁵⁸⁸

√ *“Tüketici kredisi mahiyetinde olan konut finansmanı kredisi teminatı olarak kurulan ipotek akdindeki "asaleten ve kefaleten doğmuş veya doğacak tüm kredi borçlarının teminatı olduğu" yönündeki kayıta tüketiciyi aldatıcı mahiyette bulunduğu, borçlu açısından yazılmamış sayılması gerektiği, bedeli paylaşımına konu taşınmaz üzerine konulan ipotek bedeli dışında borçlunun bankadan kullandığı diğer kredilerin ipotek kapsamında sayılmaması gerektiğini* ³⁵⁸⁹

√ *“Somut olayda kurulan ipotekin, konut finansmanı kredisinin teminatı olarak kabul edilen ve istisna getiren kanuni düzenlemeler gözetildiğinde TMK’da düzenlenen ipotekten farklı olduğu, Tüketici Kanunu uyarınca tüketicinin korunması esas olmasından hareketle konut finansmanı kredisi teminatı dışında ipotek senedine yazılan kayıtların haksız şart olarak kabulü ile yazılmamış sayılma müeyyidesine tabi tutulacağını* ³⁵⁹⁰

√ *“Bedeli paylaşımına konu taşınmaz üzerine konulan ipotekin konut finansmanı kredisinin teminatı olduğu, ipotek aktinde "taşınmazın borçlunun bankadan kullandığı diğer kredilerin de teminatı olduğu" yönündeki kayıta yanıltıcı mahiyette olduğundan tüketici olan borçlu açısından yazılmamış sayılması gereken bir kayıt olduğu, ayrıca bankadan kullanılan diğer kredilerin katedildiği, alacağın taraflar arasında kesin halini aldığı konusunda da bir iddia ve ispatın mevcut olmadığı, bu durumda bedeli paylaşımına konu taşınmaz üzerine konulan ipotek bedeli dışında borçlunun bankadan kullandığı diğer kredilerin ipotek kapsamında sayılmasının ve bu şekilde davanın kabulünün doğru olmadığını* ³⁵⁹¹

*

SONUÇ: Buraya kadar ayrıntılı olarak arz ve izah ettiğimiz nedenlerle (ve atıfta bulunduğumuz Yargıtay içtihatları doğrultusunda) dava konusu konut kredisi sözleşmesi sırasında teminat olarak tesis edilen ipotek akdinde kurulan ipotekin, sadece konut kredisinden kaynaklanan borçların teminatı olacağı ‘bankanın konut kredisi dışındaki doğmuş ve doğacak alacakları yönünden kurulan ipotekin, bu alacakların da teminatını teşkil edeceği’ hususunda, ipotek resmi senedine yazılan hükümlerin (konulan kayıtların) ‘geçersiz şart (haksız şart)’ olarak borçlu açısından ‘yazılmamış’ sayılması gerekeceği, takdir muhterem mahkemeye ait olmak ve davacı vekili sayın Av. ... tarafından İzmir ... Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 2018/... E. sayılı dava dosyasına ‘Uzman Görüşü’ (HMK.m.293) olarak ibraz edilmek üzere saygıyla sunulur... 28.01.2020

³⁵⁸⁸ 23. HD. 21.09.2017 T. E: 2015/7967, K: 2312 (www.e-uyar.com)

³⁵⁸⁹ 23. HD. 20.09.2017 T. E: 2015/6538 K:2249 (www.e-uyar.com)

³⁵⁹⁰ 23. HD. 13.09.2017 T. E: 2015/7190, K: 2135 (www.e-uyar.com)

³⁵⁹¹ 23. HD. 16.11.2016 T. E: 3963, K: 50515 (www.e-uyar.com)

(411)

KONU: İcra Dairesince 27.02.2018 Tarihinde Kıymet Takdiri Yapılan -ve Bu Kıymet Takdiri Kesinleşen- Taşınmazın 1. Satış Günü Olarak 27.02.2020, 2. Satış Günü Olarak da 31.03.2020 Tarihi Tespit Edilebilir mi?

*

Daha sonra, icra dairesince; ‘2. satış günü’ olarak belirlenen tarihin, İİK.m.128a/II uyarınca ‘kıymet takdirinin geçerlilik süresi olan 2 yıldan sonraki bir tarih olduğu’ göz önüne alınarak “kıymet takdirinin 2. satış tarihi itibarıyla, hükümsüz kalacak olması nedeniyle, ilk satışta alıcı çıkmaması halinde, 2.satışın düşürülmesine” şeklinde karar verilebilir mi?

İcra müdürlüğünce, önce kıymet takdiri üzerinden dava konusu taşınmaz yönünden 2 yıl geçtikten sonraki bir tarih olan 21.03.2020 tarihi, her üç taşınmaz yönünden satış günü olarak belirlenmiştir. Ancak icra müdürlüğünce, satış günü verilip e-tebligat olarak ilgililere tebliğ edildikten bir gün sonra, re’sen satış günü değiştirerek, 1. satışın 27.02.2020 tarihine çekilmesi ve 2. satışın da kıymet takdiri süresi dolduktan 1 ay 4 gün sonraki bir tarih olan 31.03.2020 gününe bırakılmasına karar vermiştir. İcra müdürlüğünün bu şekilde satış gününü re’sen değiştirme yetkisi bulunmakta mıdır?

*

Alacaklının ‘satış talebi’ni (İİK.m.106 vd.) kabul eden icra dairesinin ‘1. ve 2. satış günü’ (İİK.m.114, 115, 126, 129) olarak ayrı ayrı ‘iki tarih’ belirmesi gerekir.

Bunu yaparken;

a) Açık artırmanın yapılacağı günlerin (tarihlerin) *resmi tatil günleri* dışında bir tarih olmasına özen göstermesi gerekir.³⁵⁹² Çünkü, “icra takip işlemi olan ‘satış’ın tatil günlerinde yapılması mümkün değildir”(İİK.m.51/I).³⁵⁹³

b) Açık artırmanın yapılacağı günde, alacaklının haciz devam ediyor olmalıdır. Eğer, alacaklının -İİK.m.106 ve 110’da öngörülen- altı aylık/bir yıllık satış isteme süreleri, satış günü olarak belirlenen tarihler de geçmişse, yani; satış isteme hakkı düşmüşse, bu süreler *kamu düzeni* ile ilgili olduğundan, yapılan ihale ‘usulsüz’ hale gelir ve icra mahkemesince şikayet üzerine “*ihalenin feshine*” karar verir.

c) Açık artırmanın yapılacağı günde, satışa konu taşınmaz/taşınmaza takdir edilen *kıymet* geçerliliğini koruyor olmalıdır (İİK.m.128a/II). Bu hüküm de *kamu düzeni* ile ilgili olduğu için, icra dairesinin kıymet takdirinin yapıldığı tarihi göz önünde bulundurarak belirlemesi gerekir.

«Kesinleşen kıymet takdirinin yapıldığı tarihten itibaren iki yıl geçmedikçe yeniden kıymet takdiri istenemez» (İİK. mad. 128/a-II). Bu hüküm uyarınca, kıymet takdirinin yapıldığı tarihten iki sene geçtikten sonra yeniden kıymet takdiri yapılması gerekir, önceki değer üzerinden taşınmaz satışa çıkarılamaz.³⁵⁹⁴ İki yıllık sürenin başlangıcı, sonradan kesinleşmesi kaydıyla, kıymet takdirinin yapıldığı tarihtir.³⁵⁹⁵

³⁵⁹² UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C:2, 2014, s:2134

³⁵⁹³ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age. s:2134

³⁵⁹⁴ Bknz: 12. HD. 14.03.2013 T. 1902/9342; 31.01.2013 T. 30443/2980 (www.e-uyar.com)

³⁵⁹⁵ Bknz: 12. HD. 01.12.2011 T. 8876/25551; 19.12.2011 T. 10638/29421; 08.11.2005 T. 17029/21569; 13.01.2005 T. 22911/454(www.e-uyar.com)

Yüksek mahkeme;

√ «İİK.nun 128. maddesinde öngörülen iki yıllık sürenin başlangıcının, bilahare kesinleşmesi kaydı ile kıymet takdirinin yapıldığı tarih olduğunu, bu hususun kamu düzenine ilişkin olduğu ve mahkemece re'sen gözetilmesi gerekeceğini»³⁵⁹⁶

√ «İhale konusu taşınırların değerini önemli ölçüde etkileyen bir durum olmadığı halde ihalenin yapıldığı tarih itibarıyla -İİK. mad. 128/a-3'de öngörülen- iki yıllık süre henüz dolmadan yeniden kıymet takdiri yapılması ve ihalenin de söz konusu ikinci kıymet takdirinde belirlenen değer esas alınarak gerçekleştirilmesinin isabetsiz olduğunu»³⁵⁹⁷

√ «Mahkemece, İİK. 'nun 129/2. maddesine aykırı olarak ihale bedeli, her bir taşınmaz için muhammen bedelinin %40'ına (şimdi; %50'sine) satış masraflarının eklenmesi ile oluşan miktarı karşılamadığından ve kıymet takdirinin yapıldığı tarihten satış tarihine kadar İİK.nun 128. maddesinde öngörülen iki yıllık süre geçtiğinden taşınmazlar hakkındaki ihalelerin feshine karar verilmesinin gerekeceğini»³⁵⁹⁸

√ «İİK.nun 128a. maddesinde öngörülen iki yıllık sürenin başlangıcı, kıymet takdirinin yapıldığı tarih olup; satışın bu tarihten itibaren iki sene sonra yapılmasının başlı başına ihalenin feshi sebebi olacağını»³⁵⁹⁹

√ «İİK. 'nun 128a/2. maddesinin son cümlesi gereğince kesinleşen kıymet takdiri için iki yıl geçmedikçe yeniden kıymet takdiri istenemeyeceğini; İİK. nun 128a. maddesinde öngörülen iki yıllık sürenin başlangıcının, sonradan kesinleşmesi koşulu ile kıymet takdirinin fiilen yapıldığı (keşif) tarih olduğunu»³⁶⁰⁰

√ «İİK. 'nun 128/a maddesinde öngörülen iki yıllık sürenin başlangıcının bilahare kesinleşmesi kaydı ile kıymet takdirinin fiilen yapıldığı tarihin (keşif tarihi) olduğunu»³⁶⁰¹

√ «İİK.'nun 128/a-2. maddesinin son cümlesi gereğince kesinleşen kıymet takdirinin üzerinden iki yıl geçmedikçe yeniden kıymet takdiri yapılamayacağını; Hukuk Genel Kurulu'nun 26.02.1992 gün ve 1992/70-130 sayılı kararında 'satışın kıymet takdirinin esas alındığı tarihten iki yıl sonra yapılmasının başlı başına ihalenin feshi sebebi sayılacağı'nın benimsendiğini»³⁶⁰²

√ «İİK.'nun 128/a-2.maddesi gereğince kesinleşen kıymet takdirinin yapıldığı tarihten itibaren iki yıl geçmedikçe yeniden kıymet takdiri istenemeyeceğini; ancak, doğal afetler ve imar durumundaki çok önemli değişiklikler meydana getiren benzer hallerde yeniden kıymet takdiri istenebileceğini»³⁶⁰³

√ «Muhtesat değerinin kesin olarak tespitinden sonra doğal afet veya imar durumu gibi çok önemli bir değişiklik olduğu saptanmadan ve iki yıllık süre dolmadan tekrar yapılan kıymet taktiri ile ihalenin sonuçlandırılmasının isabetsiz olduğunu»³⁶⁰⁴

³⁵⁹⁶ Bknz: 12. HD. 22.12.2016 T. 31683/25925; 18.02.2014 T. 475/4207; 10.12.2013 T. 32133/39331; 12.02.2013 T. 31855/3675(www.e-uyar.com)

³⁵⁹⁷ Bknz: 12. HD. 28.03.2013 T. 4452/11876(www.e-uyar.com)

³⁵⁹⁸ Bknz: 12. HD. 31.01.2013 T. 30443/3980(www.e-uyar.com)

³⁵⁹⁹ Bknz: 12. HD. 16.01.2013 T. 27616/692; 25.03.2013 T. 3076/11160(www.e-uyar.com)

³⁶⁰⁰ Bknz: 12. HD. 04.12.2012 T. 26186/36221(www.e-uyar.com)

³⁶⁰¹ Bknz: 12. HD. 15.11.2012 T. 22565/33253(www.e-uyar.com)

³⁶⁰² Bknz: 12. HD. 01.11.2013 T. 26253/34110; 11.10.2012 T. 1694/29027(www.e-uyar.com)

³⁶⁰³ Bknz: 12. HD. 25.09.2012 T. 15306/27755(www.e-uyar.com)

³⁶⁰⁴ Bknz: 12. HD. 02.07.2012 T. 10324/23259(www.e-uyar.com)

√ «*Satışın kıymet takdirinin esas alındığı tarihten iki sene sonra yapılmasının başlı başına ihalenin feshi sebebi sayılacağı; ayrıca kararda iki yıllık sürenin başlangıcının, bilahare kesinleşmesi kaydı ile kıymet takdirinin yapıldığı tarih olduğunu*»³⁶⁰⁵

√ «*İİK. 'nun 128/a maddesinde yazılı şartlar gerçekleşmeden taşınmazın, ikinci kez kıymet takdirinin yapılarak belirlenen bu ikinci değer üzerinden ihaleye çıkarılması usulsüz olup, bu nedenle de ihalenin feshi gerekeceğini*»³⁶⁰⁶

belirtmiştir.

Kanunda (İİK. mad. 128/a-II, c: 1) «*Kesinleşen kıymet takdirinin yapıldığı tarihten itibaren...*» Yargıtay içtihatlarında³⁶⁰⁷ «*...sonradan kesinleşmesi kaydıyla kıymet takdirinin yapıldığı tarih...*» sözcükleri ile ifade edilmek istenen tarih hangi tarihtir? İcra (satış) memurunun taşınmaza kıymet takdir etmek için, bilirkişi ile birlikte taşınmaza gittiği (kıymet takdir tutanağını düzenlediği) tarih mi, yoksa bilirkişi(lerin) düzenledikleri rapora attıkları tarih midir? Eğer, icra (satış) memurunun belirlediği kıymete karşı şikayet yoluna gidilmişse, icra (ortaklığın giderilmesi satışlarında; sulh hukuk) hakiminin, bilirkişilerle birlikte taşınmaza keşif için gittiği tarih mi, yoksa bilirkişilerin düzenledikleri rapora attıkları tarih mi veya hakimin şikayeti sonuçlandırdığı tarih (karar tarihi) mi; taşınmazın kıymetinin takdir edildiği tarihtir?

Eğer icra (satış) memurunun takdir edildiği kıymete itiraz edilmemişse (şikayet yoluna başvurulmamışsa) «icra (satış) memurunun, bilirkişi(lerle) birlikte taşınmazın başına gittiği tarih, «*kıymet takdirinin yapıldığı tarih*»tir.³⁶⁰⁸ Buna karşın, icra (satış) memurunun takdir ettiği kıymete şikayet yoluyla itiraz edilmişse; icra (sulh hukuk) hakiminin, bilirkişilerle birlikte keşif (kıymet takdir) için taşınmaza gittiği tarih «*kıymet takdirinin yapıldığı tarih*» sayılır.³⁶⁰⁹ Ancak bu tarihin «*kıymet takdir tarihi*» sayılabilmesi için, şikayetin yerinde bulunarak, taşınmaza yeni bir kıymet takdir edilmiş olmalıdır. Eğer, şikayet yerinde bulunmayarak red edilmişse, o zaman icra (satış) memurunun kıymet takdirini yaptırdığı tarih «*kıymet takdir tarihi*» sayılır (ve iki yıllık süre bu tarihten itibaren işlemeye başlar).

İİK. mad. 128/II'deki iki yıllık sürenin geçip geçmediği, satış talebi üzerine icra müdürlüğünce, ihalenin feshi istemi üzerine icra mahkemesince doğrudan doğruya gözetilir.³⁶¹⁰

İİK. mad. 128/II'deki «iki yıl geçmedikçe yeniden kıymet takdir istenemeyeceği»ne ilişkin hüküm, kıymet takdirinden sonra taşınmazın değerinde önemli bir değişiklik olmamasıyla sınırlıdır.³⁶¹¹ 4949 sayılı Kanun ile -17.7.2003 tarihinde- yapılan değişiklik sırasında «*kıymet, doğal afetler ve imar durumundaki çok önemli değişiklikler meydana getiren benzer hallerde yeniden kıymet takdir istenebilir*» şeklinde maddeye açıklık getirilmiştir...

³⁶⁰⁵ Bknz: 12. HD. 03.05.2012 T. 953/14868(www.e-uyar.com)

³⁶⁰⁶ Bknz: 12. HD. 03.04.2012 T. 28334/10732(www.e-uyar.com)

³⁶⁰⁷ Bknz: 12. HD. 16.05.2011 T. 28672/9603; 27.10.2011 T. 4096/20512; 08.11.2005 T. 17029/21569; 13.01.2005 T. 22911/454; 12.04.2005 T. 4691/7862; 14.01.2005 T. 23409/639; 28.05.2004 T. 8660/13732; 10.03.1999 T. 2532/2996; HGK. 14.10.1998 T. 12-670/694(www.e-uyar.com)

³⁶⁰⁸ Bknz: 12. HD. 27.04.2007 T. 6021/8400; 12.04.2005 T. 4691/7862; 22.10.2004 T. 17481/22542; 02.07.2004 T. 12966/17562 vb. (www.e-uyar.com)

³⁶⁰⁹ Bknz: 12. HD. 15.02.2011 T. 20135/684; 27.10.2011 T. 4096/20512; 17.02.2004 T. 26681/3063; 10.03.1999 T. 2532/2996; HGK. 14.10.1998 T. 12-670/694 (www.e-uyar.com)

³⁶¹⁰ Bknz: 12. HD. 14.01.2005 T. 23409/639; 17.02.2004 T. 25861/3023; 23.06.2000 T. 9475/10508(www.e-uyar.com)

³⁶¹¹ Bknz: 12. HD. 21.09.1990 T. 7424/8874(www.e-uyar.com)

Günümüzde, satış aşamasına gelindiğinde ‘**kentsel dönüşüm**’ projesinin kapsamına girdiği için (yani; yıkılıp yeniden yapılacak konuma geldiğinden) mutlaka İİK. mad. 128/a-III uyarınca yeniden kıymetleri takdir edilerek satışa çıkarılmaları gerekir. Aksi takdirde, takibin başında takdir edilen kıymet üzerinden satışa çıkarılıp ihalelerinin gerçekleştirilmesi çok hatalı ve İİK. mad. 128/a-II’ün açık hükmüne aykırı olur ve yapılmış olan ihalenin feshini gerektirir...

İİK. mad. 128/a-II’deki iki yıllık sürenin belirlenmesinde «*satış isteme tarihi*» değil «*satış tarihi*» esas alınır.³⁶¹²

Somut olayda, icra dairesince 27.02.2018 tarihinde yapılmış olan kıymet takdirinin geçerlilik süresi *27.02.2020 tarihinin tatil saatinde* sona erecektir. Çünkü, İİK.m.19/2 yarıncı “*yıl olarak tayin olunan süreler yılın kaçınıcı günü işlemeye başlamış ise, biteceği yılın aynı gününde (o günün tatil saatinde) biter.*”³⁶¹³

Yüksek mahkeme de, bu hususları –ekte sunduğumuz; 19.03.2019 ve 23.02.2007 tarihli- (iki kararında) açıkça belirtmiştir.

Somut olayda, icra dairesince -17.01.2020 tarihli KARAR TENSİP TUTANAĞI’nda- “*satışın 1. satış günü olan 27.02.2020 tarihinde yapılacağı*” varsayılarak, *satışın 2. satış gününe kalması halinde “satışın yapılmamasına(=satışın düşürülmesine)”* karar verilmesi hatalı olmuştur. Çünkü yukarıda da açıkça belirttiğimiz gibi, alacaklının ‘satış talebi’ üzerine icra dairesince ‘iki -geçerli- satış günü’ belirlenmesi zorunludur.... Yoksa, bile bile ‘hatalı bir tarih’ 2. Satış günü olarak belirlenemez.

Ayrıca, icra müdürlüğü “vermiş olduğu kararın hata olduğu” gerekçesiyle, kendiliğinden bu kararından dönüp, aynı konuda yeni bir karar veremez. Ancak taraflar “icra müdürlüğünün vermiş olduğu kararın kanuna aykırı (hatalı) olduğunu” ileri sürerek, icra hukuk mahkemesine ‘şikayet’ yoluyla başvurup, “bu kanuna aykırı (hatalı) kararın düzeltilmesini” icra mahkemesinden talep edebilirler. Yargıtayımızın yerleşmiş (müstekar) içtihatları bu doğrultudadır. Bu nedenle somut olayda, icra müdürlüğünce, “*satış günü verilip e-tebligat olarak ilgililere tebliğ edildikten bir gün sonra, re’sen satış gününün değiştirilip, 1. satışın 27.02.2020 tarihine çekilmesi ve 2. satışın da kıymet takdiri süresi dolduktan 1 ay 4 gün sonraki bir tarih olan 31.03.2020 gününe bırakılmasına*” karar vermesi kanuna aykırıdır.^{3614 3615}

SONUÇ: Buraya kadar ayrıntılı olarak belirttiğimiz nedenlerle, Diyarbakır 9. İcra Dairesince 2018/... Tal. sayılı dosyadan;

“..... *kıymet takdirinin 2.satış günü itibariyle –İİK.m.128a/II’de öngörölmüş olan 2 yıllık süre dolmuş olacağından- kıymet takdiri hükümsüz olacak olması nedeniyle 1. Satış günü (ilk satışta) alıcı çıkmaması halinde, 2. satış tarihi itibariyle satışın düşürülmesine.....*”

şeklinde hazırlanan satış işleminin iptaline (ve satışın durdurulmasına) karar verilmesi gerekeceği, takdiri muhterem mahkemeye ait olmak ve şikayetçi vekili Av. ... tarafından ilgili dosyaya “*uzman görüşü*” (HMK.m.293) olarak sunulmak üzere, saygıyla arz olunur. 27.01.2020

³⁶¹² Bknz: 12. HD. 01.12.2011 T. 8873/25553; 01.12.2011 T. 8876/25551; 16.05.2011 T. 28672/9603; 15.02.2011 T. 20135/684; 05.02.1998 T. 14883/884(www.e-uyar.com)

³⁶¹³ KURU, B. İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, s:143 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age. s:418

³⁶¹⁴ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İcra ve İflas Şerhi, C:1, 2014, s:289

³⁶¹⁵ Bknz: 12. HD. 22.01.1990 T. 7780/22; 10.02.1989 T. 6347/1783; 11.12.1986 T. 3545/14157; 17.06.1986 T. 12553/6951; 12.05.1983 T. 2239/3746; 30.11.1981 T. 7846/9053

(412)

KONU: Aleyhine Açılan Tasarrufun İptali Davasında Davalı-Üçüncü Kişi “Davacının Alacağıının Gerçek Bir Alacak Olmadığını”, “Borçlu Hakkında Yapılmış Olan İcra Takibinin Ve Takip Dayanağı Senedin Muvazaalı Olduğunu” ve “Davacının Takip Konusu Yaptığı Alacağı Talep Etmesinin Hayatın Olağan Akışına Aykırı Olduğunu” İleri Sürerek, ‘Tasarrufun İptali Davasının Reddini’ Sağlayabilir mi? Nasıl?

*

Hakkında «haciz» işlemine girilen (iflâsta; «iflâs kararı verilen») (İİK. mad. 165, 191/I) borçlunun *tasarruf yetkisi*, bu tarihten itibaren kısıtlanır.

I- «Malları üzerine haciz konulması»ndan (veya haklarında iflâs kararı verilmesi)nden önce, malları üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabilen borçlular, henüz alacaklıların -haciz ve iflâs yolu ile- takibine hedef olmadan, onlardan «mal kaçırmak» (yani, onların haklarında yapacağı takibi semeresiz bırakmak) amacı ile, malvarlığının tamamını ya da bir kısmını, bir takım «hileli» işlemlerle (yani, bedelsiz olarak ya da çok ucuz bedelle) başkalarına (özellikle, yakınlarına, kendilerinin bu amacını bilen veya bilebilecek durumda bulunan arkadaşları-na/tanıdıklarına) devredebilirler ya da bedelini kendileri ödeyerek yakınları üzerine taşı-nır/taşınmaz mal satın alarak malvarlığını azaltabilirler...

İşte, bu gibi kötü niyetli borçluların «*alacaklılarından mallarını kaçırmak kasdı ile*» yaptıkları bu tür işlemlerden zarar gören alacaklıları korumak amacı ile, onlara «*tasarrufun iptali davası*» denilen bir ‘dava açma hakkı’ tanınmıştır.

«Tasarrufun iptali davası»nı «*bir borçlunun, alacaklılarına zarar vermek kasdıyla, mallarının haczinden veya hakkında iflâs kararı verilmeden önce, yani henüz tasarruf yetkisinin kısıtlanmadığı dönemde, alacaklılarından mallarını kaçırmak için yapmış olduğu tüm tasarrufların, sadece davacı-alacaklı bakımından hükümsüz sayılmasını sağlamak için, ‘kural olarak’ kesin ya da geçici aciz belgesine sahip alacaklılarca, kanunda öngörülen sebeplere dayanarak, beş yıllık hak düşürücü süre içinde açılabilen, ‘borçlunun malvarlığından çıkardığı’ dava konusu mal ve haklar üzerinde davacı-alacaklıya ‘cebri icra yetkisi’ tanıyan, şahsi nitelikte bir eda davasıdır*» ş e k l i n d e tanımlayabiliriz.³⁶¹⁶

³⁶¹⁶ Benzer tanımlar için Bknz: KURU, B. «Bir borçlunun, mallarının haczinden veya iflâs etmeden önce, alacaklılarından mal kaçırmak için yapmış olduğu bağışlamalar ve şüpheli (hileli) tasarrufların iptal ettirilebilmesi için alacaklılara bir dava açma hakkı tanınmıştır ki, buna iptal davası denir (m. 277-284)» (El Kitabı, s: 1397; İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, s: 663) - MUŞUL, T. «İİK. m. 97/sondan 2. fıkradaki ve iflâstaki haller (İİK. m. 277/b.2, m.245 ve 255/3) hariç olmak üzere, kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, kanunda öngörülen sebeplere istinatla, kabili iptal olduğunu iddia ettiği tasarrufi işlemin, sadece kendisi açısından ve aciz vesikasına bağlanmış olacağı ve ferileri nisbetinde iptal edilmesini talep ederek, borçlu ile lehine tasarruf işlemin yapıldığı üçüncü kişiye karşı açtığı, 5 yıllık hak düşürücü süreye ve basit yargılama usulüne tâbi olan, şahsi nitelikte bir davadır» (Tasarrufun İptali Davaları, s: 17) - ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. «İcra ve İflâs takibinden önce veya takip sırasında, borçlunun alacaklının haklarını ihlâl edecek şekilde yaptığı tasarruf işlemlerinin iptali için başvurulan yola tasarrufun iptali davası denir» (İcra ve İflâs Hukuku, s: 725) - EROĞLU, O. «Kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak kasdıyla yaptığı tasarruflarını, alacağı ile sınırlı olmak kaydıyla, icra takip sahasına sokmasını sağlayan, beş yıllık hak düşürücü süreye tâbi, kişisel nitelikte bir eda davasıdır» (Tasarrufun İptali Davası, s: 22) - BERKİN, M.N. «Borçlunun alacaklılarına zarar veren bazı tasarruflarını -davacı alacaklı bakımından, onun alacağı ölçüsünde- hükümsüz hale getirmeye yarayan bir dava» (İflâs

II- Bu davanın amacı; borçluların henüz tasarruf yetkilerinin kısıtlanmamış olduğu dönemde (yani; «malları üzerine haciz konulmadan» veya «hakkında iflâs kararı verilmeden» önce) alacaklılarından mal kaçırmak kasdı ile, kötü niyetle yapmış oldukları hukukî işlemleri, davacı-alacaklı bakımından hükümsüz sayarak, borçlunun malvarlığından uzaklaştırdığı (çıkardığı) dava konusu mal ve haklar üzerinde, alacaklının -sanki, bu mal ve haklar halâ borçluya aitmiş gibi- cebri icra yolu ile alacağını elde etmesini -bu malın haciz ve satışını isteyerek- sağlamaktır.³⁶¹⁷

Yüksek mahkeme, çeşitli içtihatlarında «tasarrufun iptali davasının amacı» hakkında;

√ «İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarındaki amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»³⁶¹⁸

√ «Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasına ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»³⁶¹⁹

√ «Tasarrufun iptali davalarının amacının, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların 'geçersizlik' ya da 'iyiniyet kurallarına aykırılık' nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»³⁶²⁰

√ «İptal davasının amacının iptali istenilen işlem hiç yapılmamış gibi, borçlunun malvarlığından çıkan malın, iptal isteyen davacı bakımından, tekrar iadesini temin ederek, alacaklının hakkını elde etmesini mümkün kılmak olduğu; eş söyleyişle, iptal davası ve iptal kararının, devir alanın borçludan yaptığı iktisaba etkisi bulunmayıp, dava sonunda mülkiyetin el değiştirmiş olmasının söz konusu olmadığını- Bu itibarla iptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadın doğan bir dava olduğunu- Davacının bu tür davalardaki amacının, elde edemediği alacağını tahsil edebilmek için hukuksal işlemin kendisi yönünden geçersizliğini sağlamak olduğunu, dolayısıyla, davacının amacı belirlenerek, takip hukuku alanında borçlunun tasarrufları için, İcra ve İflas Kanunu'nun 277 ve devamı maddelerinde öngörülen tasarrufun iptali kurallarının uygulanması gerekeceğini»³⁶²¹

Hukuku, s:489 - 17. HD. 08.07.2010 T. 2481/6636: «borçlunun alacaklısını zarara sokmak kasdıyla malvarlığından çıkarmış olduğu mal ve hakların veya bunların yerine geçen değerlerin, tasarruftan zarar gören alacaklının alacağını elde etmesi amacıyla alacaklı tarafından paraya çevrilmesini sağlayan dava»

³⁶¹⁷ MUŞUL, T. age. s: 23 - EROĞLU, O. age. s: 28 - ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E. İcra ve İflâs Hukuku, s: 531 - KURU, B. El Kitabı, s: 1397 - ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. age. s: 726 - PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M. İcra ve İflâs Hukuku, s: 857 - SERTKAYA, S.A./KUL, S. Tasarrufun İptali Davaları, s: 5 - ÇETİN, H.E. Tasarrufun İptali s: 17 - GÜNEREN, A. Tasarrufun İptali Davaları, s:40 - ÇAM, Ü.M. Kamu Alacağının Korunmasında Tasarrufun İptali Davaları, s:58 - COŞKUN, M. İtirazın İptali, Menfi Tespit ve İstirdat, Tasarrufun İptali Davaları, s:887

³⁶¹⁸ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230 (www.e-uyar.com)

³⁶¹⁹ Bknz: 17. HD. 19.11.2018 T. 946/10870 (www.e-uyar.com)

³⁶²⁰ Bknz: 17. HD. 05.11.2018 T. 6517/10079 (www.e-uyar.com)

³⁶²¹ Bknz: Ankara BAM. 26. HD. 02.11.2018 T. 2167/1536 (www.e-uyar.com)

√ «Tasarrufun iptali davalarında amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların ‘geçersizlik’ ya da ‘iyiniyet kurallarına aykırılık’ nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamak olduğunu»³⁶²²

belirtmiştir...

III- Yapılan açıklamalardan anlaşıldığı gibi iptal davası, «dava konusu malın aynına ilişkin bir dava olmayıp kişisel bir dava»dır.³⁶²³ Yani bu dava sonunda, tasarrufa konu mal, alıcı (veya devir alan)ın malvarlığından çıkarılarak, tekrar borçlunun malvarlığına geri verilmez. Tasarrufa konu mal, yine alıcı (veya devir alan)ın malvarlığında kalmakla beraber, davayı kazanan davacı-alacaklı, o malı haciz ettirip sattırma ve satış bedelinden alacağını alma imkanını elde etmiş olur. Davanın konusunun taşınmaz olması halinde, dava sonunda verilen hükümlerle, taşınmazın tapu kaydında bir değişiklik yapılmaz... «Davanın kabulüne» karar verilmesi halinde, bu hükümden sadece ‘davacı-alacaklı’ yararlanır. ‘Davalı-borçlu’dan alacaklı olan diğer alacaklılar, bu hükümden yararlanmazlar. Zaten «davanın kabulüne» karar veren mahkeme «...dava konusu şey üzerinde, davacı-alacaklıya ‘aciz vesikasında belirtilen -eğer mahkemeye kesin aciz vesikası sunulmamışsa; icra dosyasındaki alacak ve fer’ileri ile sınırlı olarak- cebri icra yetkisi tanınmasına» ş e k l i n d e karar verir...

³⁶²² Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 4016/9049 (www.e-uyar.com)

³⁶²³ **UMAR, B.** Türk İcra-İflâs Hukuku’nda İptal Davası, s: 19 - **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, s: 664 - **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 4, s: 3409 - **KURU, B.** El Kitabı, s: 1397 - **BERKİN, N.** İflâs Hukuku Rehberi, s: 111 - **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflâs Hukuku, s: 300 - **ÖNEN, T.** agm. s: 39 - **KURTOĞLU, S.** İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD. 1973/7-8, s: 776 vd. - **GÜRDOĞAN, B.** İflâs Hukuku, s: 223 - **EROĞLU, O.** age. s: 32 vd. - **ESENER, T.** Muvazaalı Muameleler, s: 105 - **BÖRÜ, L.** İcra ve İflâs Hukukunda Zarar Verme Kasdından Dolayı İptal «İİK. m. 280» (AÜHFD. 2009, S: 3, s: 486) - **KURU, B./ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.** age. s: 532 - **YILMAZ, E.** Şerh, s: 1252 - **UYAR, T.** «Muvazaa» Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının Koşul ve Sonuçları (ABD. 2017/3, s: 266 vd.) - **ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** age. s: 726 vd. - **ARSLAN, A.S.** Tasarrufun İptali Davasından Sonra Açılan Menfi Tesbit Davasında Bekletici Mesele Yapma Sorunu (Prof. Dr. Ejder Yılmaz’a Armağan, C: 1, s: 254) - **ALBAYRAK, H.** Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHF D. 2015, S: 4, s: 933 - **KORKUSUZ, R.** İcra ve İflâs Hukuku Uygulaması, s: 312 - **ALBAYRAK, H./AĞAR, S.** Tasarrufun İptali Davalarının Kamu İcra Hukuku ve Genel İcra Hukuku Çerçevesinde Özel Dava Şartları Bakımından Karşılaştırılması (Tür. Bar. Bir. Der. Mayıs-Haziran/2016, s: 435) - **KOVAN, H.** 100 Soruda Muris Muvazaası Nedeni ile Tapu İptal ve Tescil Davaları ile Tasarrufun İptali Davaları, s: 278 - **ÇETİN, H.E.** age. s: 18 - **ÖZSUNAY, E.** age. s: 233 - **KOSTAKOĞLU, C.** Takip Hukukunda İptal Davaları (Yasa D. 1989/8, s: 1039 - Adalet D. 1989/6, s: 9) - **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 2, s: 1744 - **AKŞENER, Ş.H.** İptal Davaları, s: 27 - **AKKAYA, T.** «Alacaklıdan Mal Kaçırmaya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve İflâs Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu (Legal Medeni Usul ve İcra İflâs Hukuku Dergisi, 2006/3, s: 672) - **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 17 - **ULUKAPI, Ö.** İcra ve İflâs Hukuku, s: 499 - **GÜNEREN, A.** İcra ve İflâs Hukukunda İstihkak Davaları ile Tasarruf İptal Davaları, s: 1015 - **GÜNEREN, A.** Tasarrufun İptal Davaları, s: 49 - **PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** age. s: 858, 878 - **YILDIRIM, K.M./YILDIRIM, N.D.** İcra ve İflâs Hukuku, s: 565 - **MUŞUL, T.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 18 vd. - **KAZANCI, İ.T.** Tasarrufun İptali Davalarında İspat, s: 76 - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4309 - **AKYAZAN, S.** Takip Hukukunda İptal Davası (Ad. D. Mart-Nisan/1963, S: 3-4, s: 237) - **SARISÖZEN, İ.** İcra ve İflâs Hukukuna Göre İptal Davasında Yargılama Usulü (ABD. 1977/1, s: 56) - **KARAMERCAN, F.** Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Eşin Üçüncü Kişilere Karşı Dava Hakkı, s:158 - **YILMAZ, E.** age. s: 1203 - **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 7

Yüksek mahkeme, iptal davalarının bu niteliğini, çeşitli içtihatlarında;

√ «Tasarrufun iptali istemine ilişkin davada, ‘dava konusu taşınmazın davalılar arasındaki satış işlemine ilişkin tasarrufun iptali ile davacı alacaklıya icra dosyasındaki alacak ve fer’leriyle sınırlı olarak haciz ve satış yetkisi verilmesine’ karar verilmesi gerektiğini, ‘taşınmazın önceki maliklere döndürülmesine’ şeklinde karar verilmesinin hatalı olduğunu- Alacağını temlik eden davacının, “davacı” sıfatının da ortadan kalkacağı ve onun lehine karar verilemeyeceğini»³⁶²⁴

√ «İptal davasının, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»³⁶²⁵

√ «İptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte, yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»³⁶²⁶

√ «İptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili olmadığını»³⁶²⁷

√ «Tasarrufun iptali, davaları mutlak ticari dava niteliğinde olmayıp, şahsi nitelikte ve borçlunun tasarruflarına yönelik bulunduğundan, asliye hukuk mahkemelerinin görevine girdiğini»³⁶²⁸

belirtmiştir...

IV- Tasarrufun iptali davasının esasına girebilmesi için gerçekleşmesi gereken «dava şartları»^{3629(*)};

a) Takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olması (kani-mızca; İsviçre’de olduğu gibi bizde de bu husus İİK.’da -örneğin; İİK. mad. 277’de ayrıca öngörülmemiş olduğu için, bu hususun **doktrinde** bazı hukukçularca ve **uygulamada Yargıtay’ca** «dava şartı» olarak kabul edilmesi isabetli değildir...)

b) Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması (Bu konu, ileride; VII. paragrafta ayrıntılı olarak incelenecektir... “s:11”)

c) Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibinin ve alacağın kesinleşmiş olması

ç) Borçlu hakkında kesin aciz belgesi ya da geçici aciz belgesi (niteliğinde haciz tutanağı) düzenlenmiş olmalıdır. (Bu konu, ileride; V. paragrafta ayrıntılı olarak incelenecektir..... “s:5 vd.”)

³⁶²⁴ Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2397/10196 (www.e-uyar.com)

³⁶²⁵ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230 (www.e-uyar.com)

³⁶²⁶ Bknz: 17. HD. 15.10.2018 T. 13062/9065 (www.e-uyar.com)

³⁶²⁷ Bknz: 17. HD. 04.10.2018 T. 5240/8614 (www.e-uyar.com)

³⁶²⁸ Bknz: 17. HD. 09.04.2018 T. 8983/3951 (www.e-uyar.com)

³⁶²⁹ **EROĞLU, O.** age. s:59 vd. – **MUŞUL, T.** age. s:439 vd. – **COŞKUN, M.** Tasarrufun İptali Davaları, s:928 vd.

(*) **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 877-919– **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:2-7; s:47-52; s:262-266; s:710-715; s:744-749; s:1076-1079; s:1249-1251; 1387-1394; s:1521-1530 – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Ticari İşletmenin Devri», «İptale Tabi Tasarrufların Kapsamı» ve «Mahkemeye Aciz Vesikası Sunulması» Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar (Dr. Ceren Damar Armağanı’nda yayımlanacak) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Ber. Bar. Der. 2018, S:135, s:517-575)– **UYAR, T.** Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s:175-187) – **UYAR, T.** İİK.’nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tabi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s:415-448)

V-İptal davasını *kimlerin açabileceği* -yani; bu davada kimlerin «*davacı sıfatı*»nı taşıyabileceği- **İİK. mad. 277**'de sayılarak (tahdidi olarak)- belirtilmiştir. Burada öngörülme-yen kişilerin ‘dava açma hakkı’ yoktur.³⁶³⁰

Haciz yoluyla takiplerde; iptal davası aşağıdaki kimseler tarafından açılabilir:

aa) Kesin (kat’i) aciz belgesi (İİK. mad. 143; 105/I) sahibi alacaklı açabilir.^{3631 3632}

bb) Geçici aciz belgesi (İİK. mad. 105/II) sahibi alacaklı açabilir.^{3633 3634 3635}

(Yukarıdaki i k i d u r u m d a; borçlu hakkında alacaklı tarafından yapılmış birden fazla icra takibi varsa, alacaklı her icra takibi için ayrı ayrı ‘aciz belgesi’ olarak iptal davası açabilir. Ayrıca, alacaklı bir icra takibinde aldığı aciz belgesine dayanarak, hakkında aciz belgesi almadığı icra takibine konu ettiği alacağı için ‘iptal davası’ açamaz. Keza alacaklı, başka bir alacaklının almış olduğu aciz belgesine dayanarak, kendisi ayrıca aciz belgesi almadan, kendi alacağı hakkında iptal davası açamaz...)³⁶³⁶

cc) Ayrık olarak, kendisine karşı İİK. mad. 97/XVII’ye göre açılan³⁶³⁷ «istihkak davası»nda, alacaklı; *aciz belgesi sunmadan*³⁶³⁸ «karşılık dava» olarak da *iptal davası açabilir.*³⁶³⁹

Hemen belirtelim ki; **Yargıtay 17. Hukuk Dairesi**³⁶⁴⁰ -daha önce, bu konuda verilen kararları temyizen inceleyen **Yargıtay 13. Hukuk Dairesi** ile **Yargıtay 15. Hukuk**

³⁶³⁰ **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasının Tarafları (Prof. Dr. Fırat Öztan’a Armağan, C:2, 2010, s:2243-2274)

³⁶³¹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 2, 2014, s: 2082 vd.; 2682 vd.

³⁶³² Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2794/10194; 08.10.2019 T. 12648/9053; 01.10.2019 T. 19683/8716; 17.09.2019 T. 16250/8171; 22.05.2019 T. 18062/6611; 15.05.2019 T. 18878/6192; 08.05.2019 T. 6144/5718; 04.10.2018 T. 5240/8614; 13.03.2018 T. 12606/2252; 17.01.2018 T. 18904/170 vb. (www.e-uyar.com)

³⁶³³ **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020,:920-969

³⁶³⁴ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. C: 2, s: 2084 vd.

³⁶³⁵ Bknz: 17. HD. 05.11.2019 T. 2794/10194; 08.10.2019 T. 12648/9053; 01.10.2019 T. 19683/8716; 17.09.2019 T. 16250/8171; 20.06.2019 T. 6162/7019; 22.05.2019 T. 18062/6611; 15.05.2019 T. 18878/6192; 08.05.2019 T. 6144/5718; HGK. 30.04.2019 T. 17-1791/498; 17. HD. 19.04.2016 T. 603/5011; 10.04.2019 T. 4728/4472; 09.04.2019 T. 11037/4355; 04.03.2019 T. 11171/2346; 12.02.2019 T. 56/1292; 11.02.2019 T. 49/1269; 25.12.2018 T. 16643/12698; 05.12.2018 T. 7206/11758; 19.11.2018 T. 946/10870 vd. 17.09.2018 T. 507/7829 (www.e-uyar.com)

³⁶³⁶ **KURU, B.** El Kitabı, s:1416 vd.

³⁶³⁷ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:5, s:8190 - **UYAR, T.** İcra Hukukunda İstihkak Davaları, s: 770 - **KAZANCI, İ.T.** Tasarrufun İptali Davasında İspat, s: 187 vd. – **EROĞLU, O.** Tasarrufun İptali Davası, 56/104 – **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s:535 vd.

³⁶³⁸ Bknz: **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:12, 2009, s: 19670 vd. - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age. C: 2, s: 4360 – **EROĞLU, O.** age. s:104 – **MUŞUL, T.** age. s:535 – **KURU, B.** El Kitabı, s:1415 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflâs Hukuku, s:214

³⁶³⁹ Bknz: 17. HD. 14.05.2018 T. 17250/4976; 8. HD. 16.01.2018 T. 12662/531; 17. HD. 22.05.2014 T. 16230/804; 28.06.2011 T. 1718/6117; 15. HD. 26.10.1988 T. 2869/3403; 27.10.1987 T. 2251/3709

³⁶⁴⁰ Bknz: 17. HD. 08.05.2019 T. 6144/5718; 23.06.2016 T. 18039/7665; 21.03.2013 T. 12347/3975; 14.03.2013 T. 5988/3307; 14.03.2013 T. 5569/3301; 26.06.2012 T. 1921/8024; 19.01.2012 T. 1829/269; 18.04.2012 T. 12788/4874; 25.03.2013 T. 5561/4060; 04.04.2011 T. 7124/3028; 27.01.2011 T. 5310/430; 20.01.2011 T. 7202/215; 30.09.2010 T. 3414/7574; 01.07.2010 T. 5069/6229 vb. (www.e-uyar.com)

Dairesi³⁶⁴¹ ve **Hukuk Genel Kurulu**³⁶⁴² gibi- «dava açarken veya daha sonra yargılama/temyiz aşamasında» aciz vesikası ibraz edilmemesi halinde, «davanın görülemeyeceğini» kabul etmiştir.

‘Muvazaa nedenine dayalı’ tasarrufun iptali davaları hakkında yerel mahkemelerde bu konuda verilen kararları temyizen incelemekte bulunan **Yargıtay 4. Hukuk Dairesi** «*muvaazaa nedenine dayalı iptal davaları*»nın, «*aciz vesikası ibraz edilmesine gerek kalmadan görülebileceği*»ni kabul etmektedir...³⁶⁴³

Bugün ‘muvaazaa nedenine dayalı’ tasarrufun iptali davaları hariç diğer tüm tasarrufun iptali davalarında «tasarrufun iptali davalarına ilişkin olarak yerel mahkemelerde verilen kararları incelemekte olan **Yargıtay 17. Hukuk Dairesi** aciz belgesi aramaktadır.³⁶⁴⁴

«**Kesin (kat’i) aciz belgesi**», haciz edilen malların paraya çevrilmesi sonunda, alacağını kısmen ya da tamamen alamamış olan alacaklıya verilen bir belgedir (İİK. mad. 143/I).³⁶⁴⁵ Ayrıca «*borçlunun hiç haczi kâbil malı bulunmadığını saptayan haciz tutanağı*» (İİK. mad. 105/I) «**kesin aciz belgesi hükmünde**» olduğu gibi,³⁶⁴⁶ «*borçlunun bulunan ve haciz edilen mallarının icra dairesince takdir edilen kıymetlerine göre, borcu karşılamayacağını belirten haciz tutanağı*» (İİK. mad. 105/II) da «**geçici aciz belgesi**» yerine geçer.³⁶⁴⁷

Bilindiği gibi; «*mahkemenin davanın esası hakkında yargılama yapabilmesi (dava-yı esastan inceleyebilmesi) için, varlığı veya yokluğu gerekli olan haklara*» d a v a ş a r t ı denir (HMK. mad. 114/2)³⁶⁴⁸ Mahkeme «*dava şartının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştırabileceği*» gibi, taraflar da «*dava şartı noksanlığını her zaman ileri sürebilirler*» (HMK. mad. 115).

³⁶⁴¹ Bknz: 15. HD. 15.01.2003 T. 6346/153; 20.02.2002 T. 642/862; 22.09.2004 T. 3920/4487; 03.11.2004 T. 1725/5593; 04.11.2004 T. 1832/5619; 19.02.2003 T. 6107/5900 vb. (www.e-uyar.com)

³⁶⁴² Bknz: HGK. 04.07.2007 T. 4-450/449; 14.04.2004 T. 15-182/220 (www.e-uyar.com)

³⁶⁴³ Bknz: 4. HD. 28.03.2011 T. 2023/3257; 14.03.2011 T. 717/2586; 28.02.2011 T. 3088/2012; 08.03.2011 T. 407/2480; 17.03.2008 T. 6100/3475; 17.03.2008 T. 1813/3444; 21.02.2008 T. 5775/2100 vb. (www.e-uyar.com)

³⁶⁴⁴ Bknz: 17. HD. 24.12.2018 T. 7645/12628; 19.12.2018 T. 17704/12442; 20.06.2017 T. 6509/7003; 20.06.2017 T. 11791/7010; 10.05.2017 T. 22775/5329; 17.04.2017 T. 3673/4077; 20.03.2017 T. 2064/2896; 06.02.2017 T. 23129/1053; 22.11.2016 T. 20871/16761; 24.05.2016 T. 11539/6283; 24.05.2016 T. 2682/6341; 14.03.2016 T. 3265/3119; 23.02.2016 T. 11349/2104; 22.10.2015 T. 11421/11025; 11.06.2015 T. 5605/8012; 17.3.2015 T. 2203/4344; 04.11.2014 T. 11472/15070; 04.11.2014 T. 8340/15066; 27.10.2014 T. 10682/14362; 10.06.2014 T. 3653/9318; 09.04.2013 T. 7539/5112; 28.03.2013 T. 6151/4361; 04.03.2013 T. 5918/2619; 02.04.2013 T. 7306/4613; 27.11.2008 T. 11563/13096 vb. (www.e-uyar.com)

³⁶⁴⁵ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:8, s:11853 vd. - **ÖZTEK, S.** Aciz Vesikası (İİK. m. 143; m. 251), s:48 vd. - **DELİDUMAN, S.** Aciz Belgesi, s:28 vd.

³⁶⁴⁶ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:6, s:9138 vd. - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 2, s: 2082 vd.

³⁶⁴⁷ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T.** ag. şerh, C:6, s: 9139 vd. - **ÖZTEK, S.** age. s:22 vd. - **DELİDUMAN, S.** age. s:8 vd. - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 2, s: 2084 vd.

³⁶⁴⁸ **KURU, B.** Usul El Kitabı, s:377

A c i z b e l g e s i, tasarrufun iptali davası için ‘*özel bir dava şartı*’dir.^{3649 3650}

Tasarrufun iptali davasının ‘*dinlenme koşulu*’ olan aciz belgesini,³⁶⁵¹ davacının dava dilekçesini eklemesi uygun olur.³⁶⁵² Mahkemenin, davanın açıldığı tarihte bu dava koşulunun gerçekleşmiş olup olmadığını *kendiliğinden* araştırması gerekir.^{3653 3654}

VI- Her davada olduğu gibi, «tasarrufun iptali»³⁶⁵⁵ davalarında da «*ispat yükünün hangi tarafa ait olduğu*» konusu önem taşır. Hukukumuzda, bu konuya ışık tutan hüküm «*Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür*» şeklindeki MK. mad. 6’dır.³⁶⁵⁶ Bu davalarda *ispat yükü* -kural olarak- davacı alacaktır.³⁶⁵⁷

Doktrinde³⁶⁵⁸ -oybirliği ile- «*ispat yükünün, hayatın olağan akışına aykırı iddia*

³⁶⁴⁹ KURU, B. El Kitabı, s:1418 – ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E. age. s:537 – MUŞUL, T. İptal Davası, s:180 – EROĞLU, O. age. s:86 – ÜSTÜNDAĞ, S. İflâs, s:214, dipn. 238 – KURU, B. İstinaf, s:672 – YILMAZ, E. Şerh, s:1208

³⁶⁵⁰ Bknz: 17. HD. 08.04.2019 T. 16227/4264; 03.04.2019 T. 13056/4022; 01.04.2019 T. 15030/3914; 25.02.2019 T. 5604/1933; 26.12.2017 T. 1581/12138 vb. (www.e-uyar.com)

³⁶⁵¹ Bu konuda Ayrıntılı bilgi için Bknz: AKİL, C. Yargıtay Kanunları Işığında Tasarrufun İptali Davası Bağlamında Aciz Belgesi (ABD. 2014/3, s:159-201) – AKŞENER, H.S. Tasarrufun İptali Davasında Aciz Vesikası (Legal Huk. Der. 2003/1, s:51-56) – AKYAZAN, S. Borç Ödemeden Aciz Belgesi (Ord. Prof. Dr. Sabri Şakir Ansay’a Armağan, 1964, s:315-324) – ALBAYRAK, H. Tasarrufun İptali Davalarında Yargıtay Tarafından Kabul Edilen Özel Dava Şartları (AÜHFD. 2015/4, s:932-974) – ETİLİ, T. Yasalar, İçtihatlar ve Doktrin İle Birlikte Aciz Vesikasının İflas Hukukundaki Yeri Hakkında Bir Araştırma (Yargıtay D. 1984/3, s:592-615) – GÜRDOĞAN, B. Borçlunun Aczini Tespit Eden Vesikalar (Banka ve Ticaret Huk. Der. 1963/1, s:14-37) – MUŞUL, T. Tasarrufun İptali Davasında Dava Şartı Olarak Aciz Vesikası, Sorunlar, Yargıtay Kararları ve Düşüncelerimiz (Legal Huk. Der. 2004/Ekim, s:2823-2834) – MUŞUL, T. İptal Davaları, s:195-258 – ÖZTEK, S. İptal Davası Açma Hakkı ile Bağlantılı olarak Hacizdeki Borç Ödemeden Aciz Vesikası ve Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Bankacılar Der. 1998/27, s:86/94) – UMAR, B. Aciz Hali – Borca Batıklık Kavramlarının Farkı ve Bu Yönden Yeni MK. Metninin Düşüğü Bir Yanlışlık (Yeditepe Üniv. Huk. Fak. D. 2004/1, s:319-327) – YILDIRIM, M.K. Tasarrufun İptali Davasının İşlevi Bakımından Aciz Vesikası İle İlişkisi Hakkında Düşünceler (Prof. Dr. Bilge Umar’a Armağan, 2009, s:973-982)

³⁶⁵² AKYAZAN, S. Borç Ödemeden Aciz Vesikası (Ansay Armağanı, s:320)

³⁶⁵³ UMAR, B. age. s: 36 – KURU, B. age. C:4, s:3494 – KURU, B. s:1418 – GÜRDOĞAN, B. İflâs s:238 – SARISÖZEN, İ. Yargılama Usulü (ABD. 1977/2, s:284) – GÜNEREN, A. Tasarrufun İptali Davaları, 2012, s: 466

³⁶⁵⁴ Bknz: 17. HD. 25.01.2017 T. 25116/528; 01.04.2013 T. 9664/4520; 19.03.2013 T. 5119/3664; 21.03.2013 T. 8057/3971; 14.03.2013 T. 5569/3301; 19.7.2007 T. 3037/2545; 12.7.2007 T. 3032/2476; 4.11.2004 T. 1832/5619 vb. (www.e-uyar.com)

³⁶⁵⁵ Bknz: 17. HD. 29.1.2008 T. 5370/361 (www.e-uyar.com)

³⁶⁵⁶ Bu hükme ait «1998/1999 Tasarısı» ile «1984 Tasarısı» ve «1971 Tasarısı»ndaki gerekçeler için Bknz: UYAR, T. Gerekçeli-İçtihatlı Türk Medeni Kanunu, 2002, C: 2, s: 1507

³⁶⁵⁷ KAZANCI, İ.T. age. s: 147; 163; 185

³⁶⁵⁸ TAŞPINAR, S. Fili Karinelerin İspat Yükünün Dağılımında Rolü (AÜHFD. 1996/1-4, s: 551) – ALANGOYA, Y. agm.s: 523 – KURU, B. Hukuk Muhakemeleri Usulü, C: 2, s: 1989 – POSTA-CIOĞLU, İ. Medeni Usul Hukuku, 6. Baskı, s: 537 – UMAR, B./YILMAZ, E. İspat Yükü, 2. Baskı, s: 60 – BERKİN, N. Medeni Usul Hukuku Rehberi, s: 172 – ANSAY, S.Ş. age. s: 248 – ÜSTÜNDAĞ, S. Medeni Yargılama Hukuku, 7. Baskı, s: 616 vd. – SERTKAYA, A.Ş./KUL, S. age. s: 352

(*) ALANGOYA, Y. “Senete Karşı Senetle İspat” Kuralı ve «Hayatın Olağan Akışı» Kavramı (Prof. N. Koca Yusufpaşaoğlu Armağanı, 2004, s: 521-531) – DEMİR, A. Yargıtay İçtihatlarındaki «Hayatın Olağan Akışı» Kriteri ve İslam Hukukundaki, «Zahiri Kal Delili» (Terazi Huk. Dr. Aralık/2008, s: 129-133) – UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 87-124; s: 505-535; s:

ve savunmada bulunana düştüğü” kabul edilmekte olduğu gibi, **Yargıtay** da bu konuya ilişkin içtihatlarında öteden beri ‘doktrindeki görüş doğrultusunda’ içtihatla bulunmuştur.

Davalı-borçlu ile işlemde bulunmuş olan üçüncü kişilerin iddia ve savunmalarında «*hayatın olağan akışına aykırılık*» bulunması halinde, bu tutarsız iddia ve savunmalar, taraflar arasında yapılmış olan tasarrufların iptaline neden olur.

«*Hayatın olağan akışına aykırılık*»^(*) ne demektir? «*Hayatın olağan akışı*» kriteri, hukukçuların olaylara yorum getirmede kullandıkları ölçülerden ve prensiplerden birisidir. Buna göre insanların genelinin, sosyal yapı içerisinde yapageldikleri davranışlar «*hayatın olağan akışı*» kriterini oluşturmakta ve bu kriter de hukuki problemlerin yorumlanmasında kullanılmaktadır.³⁶⁵⁹

Başka bir deyişle; tecrübe (hayatın olağan akışı) kuralları «*hayatta sık tekrar eden, tekrarlanması ihtimal dahilinde olan olayların veya bilimsel ve teknik bilgilerin oluşturduğu ve kendilerini oluşturan somut olaylardan bağımsız hale gelmiş kurallar*»dır; vak’a tesbitinde, hukukun olaya uygulanmasında, hakimin bir değer hükmü vermesinde, delillerin değerlendirilmesi ve bir delilin ispat değerinin saptanmasında, muhtevası belli olmayan kuralların (kötüniyet gibi) uygulanmasında önemli rol oynar.³⁶⁶⁰

«*Hayatın olağan akışı*» kriteri, Yargıtay ve diğer üst derece mahkemelerinde, pek çok alandaki hukuki problemlerin çözülmesinde bir yorum kuralı olarak kullanılmaktadır. Yargıtay «*hayatın olağan akışı*» kriterini, «*olayların sebep-sonuç ilişkisine uygun olarak gerçekleşip gerçekleşmediğinin irdelenmesi, sosyal yapı içerisinde olağan karşılanacak türden olup olmadığının belirlenmesi*» şeklinde anlamaktadır. Söz gelimi «*bir ikrarının delil değerinin ortaya konulması için diğer şartların yanında hayatın olağan akışına uygun düşüp düşmediğinin de araştırılması gerektiği*» ifade edilmektedir.³⁶⁶¹

«*Hayatın olağan akışı*» kriterinin uygulama alanı oldukça geniştir. Aynı zamanda, «*aksi ispatlanana kadar doğru kabul edilen bir karine*» olduğundan, hukukçular için adaletili karar vermede kullanılan, oldukça pratik bir kriter niteliğini taşımaktadır.

747-759; s: 776-802; s: 877-919; s: 999-1024- **UYAR, T.** Hukuki Mütalalar, 2. Baskı, 2017, s: 11-13; s: 65-71; s: 134-139; s: 269-272; s: 381-382; s: 576-578; s: 1086-1089; s: 1097 vd.; s: 1159 vd. – **UYAR, T.**, Tasarrufun İptali Davasının Uygulamada Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Haziran/2014, S. 169-176) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Alacağın Gerçek Olması» ve «Hayatın Olağan Akışına Uygunluk» Koşullarının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Legal Huk. Der. Ocak/2020, s: 267-302) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında «Ticari İşletmenin Devri» (İİK. 280/III), «İptal Tabi Tasarrufların Kapsamı» (İİK. 278, 279, 280) ve «Mahkemeye Aciz Vesikası Sunulması» (İİK. 277) Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar (Ceren Damar Şenel Armağanı, C:3, 2020, s: 3941-3978) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davasında Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449-4513) – **UYAR, T.** Borçlunun Tasarrufun İptali Davasında Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018, S: 190, s: 4729-4801) – **UYAR, T.** Uygulamada Tasarrufun İptali Davasının Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Temmuz 2017, s: 497-543) – **UYAR, T.** Muvazaa Nedeniyle Dayalı Tasarrufun İptal Davalarının (İİK. m. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. S: 139, Temmuz/2014, s: 175-187) – **UYAR, T.** Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin ve “Muvazaalı Olduğu” İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir Mi? (ABD. S: 2015/1, s: 369-397) – **UYAR, T.** Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında Borcun Doğum Tarihi Nasıl Belirlenir? Tasarrufun İptali Davasının «Bedele Dönüşmesi» (İİK. m. 283/II) Halinde Tazminata Esas «Gerçek Değer»in Hesaplanma Yöntemi (Legal Huk. Der. Nisan/2018, S: 184, s: 1739-1758)

³⁶⁵⁹ **DEMİR, A.** a.g.m. s:129

³⁶⁶⁰ **ALANGOYA, Y.** agm., s: 528; dipn. 32

³⁶⁶¹ **DEMİR, A.** agm. s:130

Sonuç olarak «*hayatın olağan akışı*» kriteri, mevcut hukukumuzda hukukçuların hemen her alanda uygulayabildikleri, onların işlerini kolaylaştıran önemli bir prensiptir.³⁶⁶² Hangi olayların ‘*hayatın olağan akışına aykırı olduğu*’ tasarrufun iptali davasına bakan mahkeme tarafından takdir edilecektir.³⁶⁶³

Uygulamada;

- Borçlunun, taşınmazı satın aldıktan çok kısa bir süre sonra elinden çıkarmış olması,

- Dava konusu taşınır/taşınmaz rayiç değerinin çok üstünde bir bedelle satılmış olması (yukarı doğru aşırı oransızlık)

- Borçlunun taşınmazını elinden çıkardığı halde, taşınmazda uzun süredir oturuyor olması,

- Taşınmazın halen borçlunun (boşandığı eşi, annesi, kızı vb.) tarafından kullanılıyor olması,

- Borçlunun sattıktan sonra, aracını kullanmaya devam etmesi,

- Üçüncü kişi tarafından taşınmazın/araçlarının, rayiç bedelinin iki katı bir bedelle satın alınması,

- Üçüncü kişinin, borçlunun komşusu, vekili, avukatı, mali müşaviri olması,

- Takip konusu borcun, borçlu tarafından -ödeme emri, icra dairesinde teslim alınarak kabul edilip, takibiin kesinleştirilmesi,

- Borçluya ait taşınırları/taşınmazları satın alan üçüncü kişilerin alım (mali) gücünün bulunmaması,

- Üçüncü kişinin, borçluya ait çok sayıda (örneğin; üç/dört adet) taşınmazı/aracı satın alması (örneğin) bu konuda **yüksek mahkeme**;

√ «*Davalı borçluların 7 adet parseli üzerinde otel ve müstemilatları ile noter kanalı ile diğer davalı şirkete devrettiği, hisse satış tarihlerinin aynı gün ve birbirini takip eden yevmiyelerle aynı noterden yapıldığı hususları birlikte değerlendirildiğinde; mal kaçırma kasdının yanında tüm parsellerin devredilmesi sebebi ile İİK. mad. 280/son uyarınca tasarrufların iptale tabi olduğunu*»³⁶⁶⁴

√ «*Borçlunun aynı gün içinde on yedi araçtan on adadını davalıya, yedi aracı da davalı şirkete devretmesinin hayatın olağan akışına uygun olmadığını ve İİK'nun 280. maddesinde öngörülen yasal ve fiili karineler gereği davalının borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğundan kabulünün de zorunlu olduğunu*»³⁶⁶⁵

√ «*3 adet taşınmazın aynı gün satın alınması ve davalıların aynı alanda mesleki faaliyette bulunmaları nedeniyle davalı 3.kişinin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle İİK'nun 280/1 maddesi gereğince tasarrufların iptale tabi bulunduğunu*»³⁶⁶⁶

³⁶⁶² DEMİR, A. agm. s:133

³⁶⁶³ ERDÖNMEZ, G. age. s: 197

³⁶⁶⁴ Bknz: 17. HD. 27.03.2019 T. 12327/3706 (www.e-uyar.com)

³⁶⁶⁵ Bknz: HGK. 19.03.2019 T. 17-2697/3186 (www.e-uyar.com)

³⁶⁶⁶ Bknz: 17. HD. 12.02.2018 T. 10637/843 (www.e-uyar.com)

√ «Borçluya ait farklı vasıflardaki 7 adet taşınmazın aynı gün aynı kişiye satışı hayatın olağan akışına aykırı olduğundan, üçüncü kişinin borçlunun mal kaçırma kastını bildiğinin varsayılacağı»³⁶⁶⁷

√ «Davalının diğer kardeşi ile birlikte aynı gün 8 bağımsız bölüm satın alması ve borçlular ile aynı cadde üzerinde ticari faaliyette bulunması sebebiyle borçlunun mali durumunu bilebilecek şahıslardan olduğunu»³⁶⁶⁸

√ «Davalı borçlunun aynı günde 19 adet taşınmaz sattığı bu taşınmazlardan üçünü davalıya, beşini davalı ile aynı soyadını taşıyan kişilere satıldığı, yine takip dosyasındaki ihalede dava konusu takip borçlularına ait iki taşınmazın icra ihalesi sonucu davalı taraftan alındığı, borçlu ile davalının aynı ilçe, köy ve ciltte nüfusa kayıtlı olduğu, faaliyet yerleri farklı olsa da faaliyet alanlarının aynı olması gibi maddi ve hukuki olgular gözönüne alındığında davalının İİK'nun 280/1 maddesi kapsamında borçlunun durumunu ve amacının bilebilecek kişilerden olduğunu kabulü gerektiği; yine borçlu vekilinin savunmasında diğer davalının satış bedelinin 25.000 TL'sini banka aracılığıyla ödediğini, kalan 12.715,30 TL'nin de takip borçlusu şirketin borcuna mahsup edildiğini belirttiğinden diğer davalının da borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek durumda olduğunun kabulü gerektiğinden dava konusu tasarrufların İİK'nun 280/1 maddesi gereğince davacının alacak ve fer'ileriyle sınırlı olarak iptaline karar verilmesi gerekeceğini»³⁶⁶⁹

√ «Takip konusu borcun kredi sözleşmesinden doğmasına, haciz tutanaklarının İİK'nun 105 maddesi kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde olup bunun dışında - (borç tasfiye protokolü gereğince on bankaya 21.153.996,48 Euro borcu bulunan)- davalı borçlunun aciz halinde olduğunun anlaşılmasına karşısında, davalı borçlunun aynı gün davalıya yirmi adet, bir gün ara ile diğer davalıya yedi adet taşınmaz satıp davalı 3. kişinin satın aldığı taşınmazlar için satıştan 22-23 gün önce 100.000 Doları davalı borçluya elden ödemesinin hayatın olağan akışına uygun olmadığı ve mevcut durumun davalılar tarafından borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğunu gösterdiği, davalı borçlunun davalı 3.kişinin amcasının torunu olması nedeniyle bu davalının borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle bu davalı ile yapılan dava konusu tasarrufların da İİK'nun 280/1.madde gereğince iptale tabi bulunduğunu»³⁶⁷⁰

√ «Davalı üçüncü kişinin, borçlunun kefili olan ve bu kefaletten dolayı borçlunun borcunu ödeme tehdidi ile karşı karşıya kalan dava dışı...Ltd. Şti'nin çalışanı olması, aynı gün borçlu ve akrabalarına ait üç taşınmazın satın alınması ve satışa rağmen borçlunun bu taşınmazlardan birinde oturmaya devam etmesi olguları birlikte değerlendirildiğinde, satışın borçlunun alacaklılarını ızzar kastı ile yapıldığının sabit bulunmasına göre davanın kabulü gerektiği»³⁶⁷¹

√ «Davalıların aynı gün 3 adet taşınmazı çok düşük bedellerle satın alması ve tanık beyanlarına göre satışın muvazaalı olduğunun anlaşılması bulunmasına göre davanın kabulü gerektiğini»³⁶⁷²

belirtmiştir)

³⁶⁶⁷ Bknz: İzmir BAM. 5. HD. 01.02.2018 T. 1183/158 (www.e-uyar.com)

³⁶⁶⁸ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23919/1454 (www.e-uyar.com)

³⁶⁶⁹ Bknz: 17. HD. 17.01.2017 T. 11030/166 (www.e-uyar.com)

³⁶⁷⁰ Bknz: 17 HD. 06.12.2016 T. 2847/11210 (www.e-uyar.com)

³⁶⁷¹ Bknz: 17. HD. 29.11.2016 T. 17073/11003 (www.e-uyar.com)

³⁶⁷² Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 12160/6293 (www.e-uyar.com)

- Takip konusu borcun, borçlu tarafından -ödeme emri icra dairesinde teslim alınarak kabul edilip, takibin keskinleştirilmesi,

‘hayatın olağan akışına uygun düşmeyen’ işlemler olarak kabul edilmektedir.³⁶⁷³

VII- Tasarrufun iptali davalarında davacının, davalı-borçludaki alacağının ‘g e r ç e k’ bir alacak olması gerekir.*

İptal davalarında, «davacının, davalılardan borçluda bir alacağının bulunması» ve «davacının; borçlu hakkında yaptığı icra takibinden bir sonuç elde edilmemiş –yani alacağın kısmen- tamamen tahsil edilmemiş olması» ön koşul olduğundan, mahkeme iptal davasının yargılaması sırasında öncelikle bu ön koşulun gerçekleşmiş olup olmadığını kendiliğinden araştırır. Bunu yaparken davacının alacağının «geçerli olup olmadığını» araştırmayacağı –örneğin; ‘alacağın kumar alacağı olduğunu’ ileri sürerek iptal davasını reddedemeyeceği³⁶⁷⁴ gibi, «icra dairesinin düzenlediği aciz belgesinin geçerli olup olmadığını» da tartışmaz.³⁶⁷⁵ Tersine, aciz belgesinin iptali için icra mahkemesine yapıldığı ileri sürülen şikayetin sonucunu, kendisi için ‘bekletici mesele’ sayması gerekir.³⁶⁷⁶ Fakat, davalı-üçüncü kişi (veya borçlu) «davacının alacağının mevcut olmadığını» –örneğin muvazaaya dayandığını- iddia ve ispat edebilir.³⁶⁷⁷ Davalı-üçüncü kişi bu iddiasını ispat için ‘tanık’ dinlenebilir...³⁶⁷⁸ Yani bu durumda HMK. mad. 200 ve 201 uygulanmaz.³⁶⁷⁹ Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için, öncelikle davacının, davalı-borçluda ‘gerçek bir alacağı’nın bulunması, diğer bir deyişle tasarrufta bulunan kimşenin gerçekten ‘borçlu olması’ gerekir. Eğer ‘gerçek bir borç’ yoksa ‘alacak’ da söz konusu olamayacağından, tasarrufun iptali davası dinlenmez.³⁶⁸⁰

³⁶⁷³ SERTKAYA, A. Ş. /KUL, S. age. s: 352

* UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:378-392; s:405-411; s:655-668; s:877-919 – UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s:18 vd. – s:827-837; s:980-990; s:1287-1312 – UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarında “Alacağın Gerçek Olması” ve “Hayatın Olağan Akışına Uygunluk” Koşullarının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Legal Huk. Der. Ocak/2020, s:267-309) – UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarında “Son İki Yıl İçinde Yapılan Tasarruflar (İİK. m. 278/I, II) ve “Taşınmazın ‘Tapuda Gösterilen Satış Bedeli’ le ‘Rayiç Bedeli’ Arasında Bir Mislini Aşan Fark Bulunması” (İİK. m. 278/III-2) Koşulu ile “Davacının, Davalı-Borçludaki Alacağının ‘Gerçek Bir Alacak Olması’ Koşulunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar... (Prof. Dr. N.M. Berkin Armağan’da yayımlanacak) – UYAR, T. Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S:190, s:4729-4801) – UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarında “Davacının, Borçluda Gerçek Bir Alacağı Bulunması” Koşulunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar (İBD. 2015/2, s:351-362) – UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarında “Tasarrufun İptali Davalarında “Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi” Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (Tür. Bar. Bir. Der. 2018; S:135, s:517-575) – UYAR, T. Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018, s:4729-4801) – UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarında “Alacağın Gerçekliği” (Muvazaalı Olmaması) Koşulunun Düşündürdükleri (Legal Huk. Der. 2017, S:180, s:5915-5942) – UYAR, T. Ticari Defter Kayıtlarına Göre “Alacaklı” Gözüken Ancak Borçlusu Hakkında Takip Konusu Yaptığı Çekleri Ticari Defterlerine İşlememiş Olan Alacaklı, Yaptığı “Takip Dosyası”na Dayanarak “Borçlusu” ve “Lehine Tasarrufta Bulunulan Üçüncü Kişi” Hakkında ‘Tasarrufun İptali Davası’ Açılabilir mi? (Terazi Huk. Der. Kasım/2017, S:135, s:90-101)

³⁶⁷⁴ Bknz: 15. HD. 14.5.1990 T. 800/2146 (www.e-uyar.com)

³⁶⁷⁵ Bknz: 15. HD. 18.5.1990 T. 1755/2258; 13. HD. 9.11.1981 T. 5203/7058 vb. (www.e-uyar.com)

³⁶⁷⁶ Bknz: 15. HD. 7.5.1992 T. 2135/2460; 4.3.1992 T. 869/1042 vb. (www.e-uyar.com)

³⁶⁷⁷ KURU, B. age. C:4, s:3506

³⁶⁷⁸ Bknz: 17. HD. 26.03.2013 T. 7206/4176 (www.e-uyar.com)

³⁶⁷⁹ KURU, B. El Kitabı, s:1420

³⁶⁸⁰ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C:3, s:4524 vd. – GÜNEREN, A. age. s:379 – UMAR, B. age. s:41 vd. – TAZE, M. Tasarrufun İptali Davası (Yayımlanmamış Yük. Lisans

Davacı-alacaklı, tasarrufun iptali davasını, ‘ilama dayalı icra takibi’ne dayandırmışsa, ‘tasarrufun iptaline’ karar verilebilmesi için, ilamın (alacağın) kesinleşmiş olması gerekir.³⁶⁸¹

Tasarrufun iptali davalarında, davalı-3. kişi (ya da davalı-borçlu), “davacı alacaklının davalı borçluda gerçek bir alacağının bulunmadığını” ileri sürerse, mahkemece bu durumda nasıl bir yol izlenecektir?

“Bu iddianın tasarrufun iptali davasında araştırılmayacağı”na mı karar verilecek, yoksa “bu iddianın tasarrufun iptali davasında incelenebileceği” belirtilip “davacı alacaklı tacir ise ticari defterleri³⁶⁸² ve banka hesap hareketleri³⁶⁸³ üzerinde mali müşavir(ler) vasıtasıyla bilirkişi incelemesi yaptırılarak, davacı-alacaklı ile davalı-borçlu arasındaki ticari ilişkinin, daacı alacaklıya takip konusu yaptığı alacak kadar bir alacak doğuracak boyutta olup olmadığı” irdelenecek midir?

Eğer davacı-alacaklı tacir ise; hem kendisinin ve hem de –tacir ise davalı- borçlunun ticari defterlerinde inceleme yapılarak, takip konusu borcun defterlerde kayıtlı olup olmadığı araştırılarak, kayıtlarda var (yazılı) olduğu ölçüde ‘davanın kabulüne’, aksi takdirde “ön koşul yokluğundan davanın reddine”³⁶⁸⁴ karar verilmesi gerekir.

Eğer davacı-alacaklı tacir değil ise; davacı ve davalı borçlunun takip konusu senetlerin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında banka kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak, mali durumlarının araştırılması,³⁶⁸⁵ yıllık gelirlerinin ne olduğu³⁶⁸⁶ ve davacının böyle bir borç parayı verebilecek ekonomik gücünün bulunup bulunmadığı³⁶⁸⁷ saptanarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekir.

Bazen, davacı-alacaklının borçludaki alacağı muvazaalı değildir; fakat davacı-alacaklının borçluda “takip konusu yapılan miktarda” bir alacağı da yoktur. Örneğin; davacı-alacaklı takip borçlusuda hakkında, borçluya ait senette tahrifat (sahtecilik) yaparak takipte bulunmuştur. Borçlunun imzasın taklit ederek veya senedin “alacak miktarı”nda tahrifat yapmıştır. Hatta borçlu tarafından bu nedenle davacı-alacaklı hakkında “menfi tespit davası”³⁶⁸⁸ açılmış ya da icra mahkemesinde “imza inkarında”³⁶⁸⁹ bulunmuş olabilir. Yahut da Cumhuriyet Savcılığına –“sahtecilik” ya da “bedelsiz kalan senedin

Tezi, s:120) – **KAPLAN, H.A.** 4949 sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikler Işığında İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları, s:45 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Tasarrufun İptali Davaları, 2011, C:2, s:1266 – **COŞKUN, M.** Tasarrufun İptali Davaları, s:937 – **GÜNAY, E.** age. s:80 – **SERTKAYA, Ş.A./KUL, S.** age. s:175 – **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s:443 – **EROĞLU, O.** age. s:59 – **ATILI, M./ERMENEN, İ./ERDOĞAN, E.** İcra ve İflâs Hukuku, s:741 – **OSKAY, M./KOÇAK, C./DEYNEKLİ, A./DOĞAN, A.** İİK. Şerhi, s:586 – **ÇETİN, H.E.** age. s:15

³⁶⁸¹ Bknz: HGK. 08.03.2006 T. 15-34/36 (www.e-uyar.com)

³⁶⁸² Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 16639/5946; 17.04.2014 T. 15081/5942; 16850/455; 8.03.2013 T. 14204/4372; 24.04.2012 T. 32/5008; HGK. 13.10.2010 T. 17-398/497 (www.e-uyar.com)

³⁶⁸³ Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 15081/5942 (www.e-uyar.com)

³⁶⁸⁴ Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 7423/5597; 11.09.2018 T. 2770/7624; 28.02.2017 T. 11975/2134; 24.05.2016 T. 11364/6282; 24.05.2016 T. 10582/6278; 14.04.2015 T. 1798/5869 (www.e-uyar.com)

³⁶⁸⁵ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23545/1450 (www.e-uyar.com)

³⁶⁸⁶ Bknz: 17. HD. 21.03.2017 T. 2235/3008 (www.e-uyar.com)

³⁶⁸⁷ Bknz: 17. HD. 26.12.2017 T. 3393/12139; Samsun BAM. 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55; 17. HD. 13.10.2015 T. 2595/10520 (www.e-uyar.com)

³⁶⁸⁸ Bknz: 17. HD. 29.09.2011 T. 6626/8230; 31.03.2011 T. 6372/2899; 07.03.2011 T. 11643/2001; 30.10.2007 T. 4626/3300 (www.e-uyar.com)

³⁶⁸⁹ Bknz: 17. HD. 10.03.2009 T. 3533/1270 (www.e-uyar.com)

kullanılması”, “açığa atılan imzanın kötüye kullanılması” suçlarından dolayı³⁶⁹⁰ - ‘kamu davası’ açılması için şikayette bulunmuş ve Cumhuriyet Savcılığınca, davacı-alacaklı hakkında ceza mahkemesinde ‘kamu davası’ açılmıştır. Bu gibi durumlarda, tasarrufun iptali davasına bakan mahkemenin, borçlu tarafından açıldığı/açılması sağlandığı bildirilen bu davaların –kesinleşecek sonucunun “bekletici mesele” yapılması gerekir...

Davalı-3. kişi de, davacı-alacaklının “*takip konusu yaptığı senedin (belgenin) gerçek bir alacağı aksettirmediğini*” –borçlu gibi- tasarrufun iptali davasına bakan mahkemede ileri sürebilir. Keza, takip konusu senedin “*teminat ve tahsil amacıyla verilmiş olduğu*” –yani gerçek bir alacağı ifade etmediği⁰⁰²⁰de hem davalı-borçlu ve hem de davalı-3. kişi tarafından ileri sürülebilir.³⁶⁹¹ Bunun kanıtlanması halinde mahkemece davacı-alacaklının talebi doğrultusunda “tasarrufun iptaline” karar verilemez.

Yüksek mahkeme kimi kararlarında³⁶⁹² «*davacının gerçekten alacaklı olup olmadığı yerel mahkemece kendiliğinden araştırılması gerektiğini*» kimi kararlarında³⁶⁹³ ise, «*bu hususun davalılarca ileri sürülmesi halinde mahkemece araştırılabileceğini*» belirtmiştir...

Yüksek mahkeme, bu konu (yani; ‘alacağın gerçek bir alacak olması gerektiği’ konusu) ile ilgili olarak;

√ «*Tasarrufun iptali davasında, davacının dava dayanağı takip konuları olan alacağının varlığının mahkeme kararı ile tespit edildiği ve kesinleşip kesinleşmediği, bu alacağın takibe konulması ve diğer dava koşullarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılması gerektiğini*»³⁶⁹⁴

√ «*Tasarrufun iptalini isteyen davacının açtığı takibin gerçek bir alacağa ilişkin olması gerektiği- Davacının alacağının asıl borçlu şirketin ticari kayıtlarında yer almadığı, ‘borçlu şirkette önceden sigortalı işçi olarak çalışan davacının gemi satışından elde ettiği gelirden borç verdiği’ iddiasının ilişkin iddiasının somut bilgi ve belgelerle ispatlayamadığı anlaşıldığından, ablalarının banka kayıtlarında 1.000.000,00 USD ‘lk gemi satış parasının yatırıldığı ya da borç verilen para ile ilgili bir çıkış ve bilginin olmadığı anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasının ‘ön koşul yokluğundan reddine’ karar verilmesi ve davalılar lehine maktu vekalet ücreti takdir edilmesi gerektiğini*»³⁶⁹⁵

√ «*Davacının gerçek bir alacaklı, borçlunun da gerçek borçlu olmadığı anlaşıldığı halinde, tasarrufun iptali davasının, ‘önkoşul yokluğu’ nedeniyle reddine karar verilmesi gerektiğini*»³⁶⁹⁶

√ «*Tasarrufun iptali davasında, davalı-üçüncü kişinin, “davacının alacağının gerçek olmadığını” ileri sürmesi halinde, mahkemece davacı alacaklı ile davalı borçlu arasında gerçek bir alacak borç ilişkisinin olup olmadığı incelenmesi gerektiğini- Davacı alacaklının ‘alacağının gerçek bir alacağa dayandığını ve bu nedenle taraf sıfatına*

³⁶⁹⁰ Bknz: 17. HD. 29.09.2011 T. 6626/8230 (www.e-uyar.com)

³⁶⁹¹ Bknz: 17. HD. 21.01.2014 T. 19964/669 (www.e-uyar.com)

³⁶⁹² Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282; 12.04.2016 T. 14267/4635; 21.01.2014 T. 19964/669 vb. (www.e-uyar.com)

³⁶⁹³ Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 13103/5606; 19.02.2019 T. 1554/1781; 05.06.2018 T. 4533/5858; 15.05.2018 T. 3037/5045; Samsun BAM. 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55; 17. HD. 07.03.2017 T. 10146/2457; 14.02.2017 T. 23545/1450; 25.10.2016 T. 18010/9337; 20.10.2016 T. 17910/9000; 07.06.2016 T. 20994/6940 vb. (www.e-uyar.com)

³⁶⁹⁴ Bknz: 17. HD. 18.02.2020 T. 427/1638 (www.e-uyar.com)

³⁶⁹⁵ Bknz: 17. HD. 18.02.2020 T. 5545/1647 (www.e-uyar.com)

³⁶⁹⁶ Bknz: 17. HD. 09.12.2019 T. 3821/11646 (www.e-uyar.com)

sahip olduğunu ispatlaması gerektiğini- Tarafların, kendilerinin veya karşı tarafın delil olarak dayandıkları ve ellerinde bulunan tüm belgeleri mahkemeye ibraz etmek zorunda olduğu, belgeyi ibraz etmesine karar verilen tarafın, kendisine verilen sürede belgeyi ibraz etmemesi ve aynı sürede, delilleriyle birlikte ibraz etmemesi hakkında kabul edilebilir bir mazeret göstermemesi ya da belgenin elinde bulunduğunu inkar etmesi ve teklif edilen yemini kabul veya icra etmemesi, halinde, duruma göre belgenin içeriği konusunda diğer tarafın beyanının kabul edileceğini; bu hususun, mahkemece, davalı borçluya HMK. mad 220/3 uyarınca ihtar edilmesi ve davalının defterlerini ibraz etmemesi halinde yine bu maddeye göre bir değerlendirme yapması gerektiğini»³⁶⁹⁷

√ «Davacının, alacağın gerçek bir alacak olduğunu ispatlayamadığı ve yapılan bilirkişi incelemesinde de ‘alacak ile ilgili bir hususa rastlanılmadığı’ gerekçesi ile, ‘ön şart yokluğundan açılan tasarrufun iptali davasının davanın reddine’ karar verileceğini»³⁶⁹⁸

√ «Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.nun 277 md) bulunması gerektiğini»³⁶⁹⁹

√ «Tasarrufun iptali davalarının görülebilirlik şartlarından birisinin de gerçek bir alacağın varlığı (tasarrufta bulunan kişinin borçlu olması) olduğunu- Gerçek bir borç yoksa alacak da söz konusu olamayacağından iptal davasının dinlenmesinin mümkün olmayacağını- Davalılar alacaklı davacının alacağının gerçek olmadığını savunmuş, yargılama boyunca davacı alacaklı alacağın dayanağı konusunda bir açıklama yapılmamış ve davalı üçüncü kişinin tanıdığı aynı zamanda borçlu şirket ortağı ifadesinde “kendisinin ve kardeşinin borçlu şirket ortağı oldukları, üçüncü kişinin öz yeğenleri olduğunu, dava konusu kağıt fabrikası binasını sattıklarını ve başka bir yere taşındıklarını, ancak satılan yerin daha sonra kıymetlendiğini, davacıya bildiği kadarı ile borcu olmadığı” yönündeki beyanı karşısında davanın reddine ilişkin mahkeme kararının yerinde olduğunu»³⁷⁰⁰

√ «Tasarrufun iptaline ilişkin davasında tacir olan davalı alacaklı ve borçlunun ticari defterleri üzerinde konuşan uzman bilirkişi aracılığı ile inceleme yapılarak takip konusu bonoya dayalı bir alacağın gerçekte var olup olmadığının tespiti gerektiğini»³⁷⁰¹

√ «Tasarrufta bulunanın, alacaklıya gerçek bir borcu olmadığı iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf sahibinin öncelikle borçlu sıfatı çözümlenmesi gerektiğini, bu nedenle, üçüncü kişi-davalının, borcun gerçek olmadığı iddiası ve muvazaanın varlığı yönündeki savunmasının araştırılmasında zorunluluk bulunduğunu»³⁷⁰²

√ «Tarafehliliği dava koşullarından olup mahkemece öncelikle ve resen incelenmesi gereken hususlardan olduğu, somut olayda borçlu konuundaki kişinin karardan sonra ölmüş ve mirasçılarının bir kısmı Sulh Hukuk Mahkemesinde mirası red ettiklerini belirttiği dikkate alındığında, öncelikle anılan kararın kesinleşip kesinleşmediği araştırılarak, sonucuna göre taraf teşkilinin sağlanması gerektiğini- Salt takibin kesinleşmiş olması alacağın gerçek olduğu anlamına gelmediğini»³⁷⁰³

³⁶⁹⁷ Bknz: 17. HD. 03.12.2019 T. 3921/11416 (www.e-uyar.com)

³⁶⁹⁸ Bknz: 17. HD. 06.11.2019 T. 1133/10255 (www.e-uyar.com)

³⁶⁹⁹ Bknz: 17. HD. 23.10.2019 T. 4452/9821 (www.e-uyar.com)

³⁷⁰⁰ Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 13103/5606 (www.e-uyar.com)

³⁷⁰¹ Bknz: 17. HD. 07.05.2019 T. 7423/5597 (www.e-uyar.com)

³⁷⁰² Bknz: 17. HD. 19.02.2019 T. 1554/1781 (www.e-uyar.com)

³⁷⁰³ Bknz: 17. HD. 26.06.2018 T. 1875/6392 (www.e-uyar.com)

√ «Tasarrufun iptali davasında, üçüncü kişinin dayandığı ancak irdelenmeyen alacaklı ...'ın borçlunun iş yerinde çalışıp çalışmadığının sosyal güvenlik kayıtları da getirilerek, dava dayanağı takip konusu alacağın gerçek olup olmadığı bir başka ifadeyle muvazaalı olarak yapıldığı iddiasının yeniden ayrıntılı olarak taraf delilleri toplanıldıktan sonra, değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»³⁷⁰⁴

√ «Davalı üçüncü kişiler, asli müdahilin takip konusu alacağının gerçek olmadığını ileri sürdüklerinden bu iddianın ön sorun olarak incelenip değerlendirilmesi gerektiği; takibin kambiyo hukukuna ilişkin olmasına ve kesinleşmesinin alacağın gerçek olmadığı iddiasının incelenmesine engel olmadığını»³⁷⁰⁵

√ «3. kişi vekilleri, “takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığı”nu ileri sürdüğünden, mahkemece bu savunma üzerinde durularak davacı vekilinden bu yöndeki açıklamaları ve delillerinin sorulması, özellikle takip konusu senedin vade tarihi, davacı ile borçlu davalının akraba-arkadaş, kapı komşusu olup olmadığı da göz önünde bulundurularak davacı vekilinin bildireceği deliller ile davalılar 3. kişi vekilleri tarafından bildirilen delillerin tamamının toplanması, gerektiğinde davacı ve davalı borçlunun takip konusu senedin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında zabıta araştırması yaptırılması, banka kayıtları, vergi ve ticaret sicil kayıtları istenerek tarafların ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması toplanacak tüm delillerin birlikte değerlendirilmesi ve ön koşulların bulunması halinde ise davanın esası yönünden İİK.nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerektiğini»³⁷⁰⁶

√ «Takip dayanağı 55.000,00 TL senet, 30.09.2010 tarihinde düzenlenmiş 30.09.2011 vadeli olup 13.03.2013 tarihinde icraya konulduğu, davadışı Hayri Ç. Tarafından aynı tasarrufun iptali için açılan davadan 21.01.2013 tarihinde feragat ettiği, dava feragat ile sonuçlanarak kesinleşmiş ancak daha sonra davalı üçüncü kişinin tehdidi ile feragat ettiğini belirtmiş ise de tehdit ispatlanmadığından dikkate alınmadığı, davalı borçlu bu davadan elde edilmeyen sonucun tekrar sağlanması amacı ile kendisine boş senet imzalatırıldığını ileri sürdüğü, mahkemece zabıta araştırılması yapıldığı ve dinlenen tanıkların bir kısmı davacının böyle bir parayı verme gücünün olmadığını belirttiği, mahkemece, takip dayanağı senedin vadesinden yaklaşık 2 yıl sonra takibe konulması ve belirtilen maddi ve hukuki olgular değerlendirilerek alacağın gerçekliğinin tartışılması ve oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»³⁷⁰⁷

√ «Tasarrufun iptali davalarının kabulü için dava dayanağı takibin gerçek bir alacağa ilişkin olması gerektiği- Mahkemece dava dışı (borçlunun ortağı olduğu) Ltd. Şti ticari defterleri üzerinde inceleme yapılarak takip konusu senet borcunun var olup olmadığı ve neye ilişkin olduğu tespit edilerek, davacının anılan şirkette sigortalı işçi oluşu ve diğer delille birlikte değerlendirilerek alacağın gerçekliğinin araştırılması gerektiğini»³⁷⁰⁸

√ «Her iki davanın da görülebilmesi için diğer dava koşullarının yanında davacının borçludan olan alacağının gerçek bir alacak olması gerektiğini»³⁷⁰⁹

³⁷⁰⁴ Bknz: 17. HD. 05.06.2018 T. 4533/5858 (www.e-uyar.com)

³⁷⁰⁵ Bknz: 17. HD. 15.05.2018 T. 3037/5045 (www.e-uyar.com)

³⁷⁰⁶ SAMSUN BAM 2. HD. 12.01.2018 T. 1073/55 (www.e-uyar.com)

³⁷⁰⁷ Bknz: 17. HD. 26.12.2017 T. 10994/12126 (www.e-uyar.com)

³⁷⁰⁸ Bknz: 17. HD. 19.12.2017 T. 4594/11844 (www.e-uyar.com)

³⁷⁰⁹ Bknz: 17. HD. 19.12.2017 T. 18804/11841 (www.e-uyar.com)

√ «Tasarrufun iptali davalarında, alacağın gerçek bir alacak olması gerektiğinden, tasarrufun iptali davasının gerçek olmayan alacaklar için dinlenmeyeceğini»³⁷¹⁰

√ «Tasarrufun iptali koşullarından birinin de, ‘dava dayanağı takibin’ gerçek bir alacağa ilişkin olması, olduğunu»³⁷¹¹

√ «1941 doğumlu ticaretle uğraşmayan ev hanımı borçlunun kiracısından 20.000,00 TL borç alıp senet vermesini gerektirecek hukuki ilişki net olarak ortaya konulmadığı gibi, hasta olduğu için ihtiyaç duyduğu ve bu nedenle borç aldığı iddiası inan-dırıcılıktan uzak olup, yargılama sırasında alacağın bu kez borçlunun damadına tahsil edilmemesi halinde rücu edilmeme koşulu ile temlik edilmesi de yaşam deneyimlerine aykırı olduğundan alacağın gerçek olduğundan söz edilemeyeceği ve bu durumda “davalıların anne-kız olmaları nedeni ile aralarındaki tasarrufun bağış niteliğinde olduğu ve ivazlar arasında oransızlık olduğundan” bahisle davanın kabulüne karar verilmesinin isabetsiz olduğunu»³⁷¹²

√ «Mahkemece davalı üçüncü kişinin “takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığı” yönündeki savunması üzerinde durulmamasının hatalı olduğunu- Mahkemece, davalının bu yöndeki savunması doğrultusunda davacı ve davalı delillerinin toplanması, gerektiğinde takip onuşu alacaklı ve borçluların banka hesap hareketleri, ticari ve vergi kayıtları istenerek ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması, Savcılığın takip konusu senetle ilgili yürütülen hazırlık dosyası; dava açılmış ise dava dosyası, ticaret mahkemesi dava dosyasının sonucunun beklenmesi ve tüm delillerin birlikte değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»³⁷¹³

√ «Tasarrufun iptali davasında, tacir olan ve ticari defter tutmak zorunda olan davalı borçlu şirketin ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak dava dayanağı takip dosyasındaki senetlerin dayanağı ve dolayısı ile alacağın gerçekliği araştırılarak muvazaalı alacak olup olmadığı toplanan delillere göre değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini»³⁷¹⁴

√ «Tasarrufun iptali davasında, davalı 3. kişinin alacağın gerçek olmadığı yönündeki savunması üzerinde durularak özellikle takip konusu senetlerin vade tarihi davacı ile borç şirket temsilcisinin hemşeri olması da gözönünde bulundularak davacı vekilinin bildireceği deliller ile davalı 3. kişi vekili tarafından bildirilen delillerin tamamının toplanarak, gerektiğinde davacı ve davalı borçlunun takip konusu senetlerin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında zabıta araştırması yaptırılıp, banka kayıtları, vergi ve ticaret sicil kayıtları istenerek tarafların ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılıp toplanacak tüm delillerin birlikte değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»³⁷¹⁵

√ «Gayrimenkul satışının veya gayrimenkul satış vaadi sözleşmesinin yazılı (tapu, noter) yapılması gerektiğini; davacının Suriye vatandaşı olup orada oturduğu ve türkçe bilmediği, borçlunun ticari faaliyetinin otobüs işletmeciliği olduğu anlaşılmakta olup, borçlu tarafından davacıya satıldığı iddia edilen daireyle ilgili somut hiçbir belgenin sunulmaması, davacının iki yıl içinde teslimi gereken daire konusunda teslim süresi bitiminden sonraki iki yıl içinde herhangi bir işlem yapmaması, davalı borçlunun şirket

³⁷¹⁰ HGK. 15.11.2017 T. 17-2361/1371 (www.e-uyar.com)

³⁷¹¹ Bknz: 17. HD. 31.05.2017 T. 254/6191 (www.e-uyar.com)

³⁷¹² Bknz: 17. HD. 14.03.2017 T. 2363/2732 (www.e-uyar.com)

³⁷¹³ Bknz: 17. HD. 07.03.2017 T. 10146/2457 (www.e-uyar.com)

³⁷¹⁴ Bknz: 17. HD. 28.02.2017 T. 11975/2134 (www.e-uyar.com)

³⁷¹⁵ Bknz: 17. HD. 14.02.2017 T. 23545/1450 (www.e-uyar.com)

ortağı ve temsilcisi olmasına rağmen, davacı tarafından elindeki senetle ilgili takip işlemlerine başlamaması, takip işleminin dava konusu tasarruftan sonra yapılması, sunulan adi belgenin gayrimenkul alım-satımı konusunda geçerli bir belge olarak kabulünün mümkün görülmemesi ve dosya kapsamındaki maddi ve hukuki olgulardan davacının gerçek bir alacaklı borçlunun da gerçek olmaması karşısında, tasarrufun iptaline ilişkin davanın ‘önkoşul yokluğu’ nedeniyle reddine karar verilmesi gerektiğini»³⁷¹⁶

√ «Davalı 3. kişi vekili, ‘borçlunun, eşini dava konusu taşınmaz için öldürdüğünü, takip konusu senedin ve takibin muvazaalı’ olduğunu belirterek ‘davacının, borçludan alacaklı olmadığını’ ileri sürdüğünden, mahkemece öncelikle davacı ile davalı borçlu arasındaki akrabalığın tespiti ile davacıdan takip konusu alacağa ilişkin temel ilişki konusundaki delillerinin sorularak toplanması ve ceza dosyası da incelenerek takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığının belirlenmesi gerektiğini»³⁷¹⁷

√ «Basit yargılama usulüne tabi olan tasarrufun iptali davasında, adli tatil süresince temyiz süresinin işlemeyeceğini- Davalı üçüncü kişi dava dayanağı alacağın gerçek olmadığı iddiasında bulunduğu, mahkemece bu husus üzerinde durulması gerektiği- Davalı borçlu ile üçüncü kişi şirket arasında organik bağ olduğu, dava konusu taşınmazın satışından sonra borçlunun organik bağ içinde bulunan diğer şirket ortaklığından ayrıldığı satıştan sonra ancak dava dayanağı takipten önce aralarında uyumsuzluk çıktığı ve davaların bulunduğu, takip dayanağı 900.000 USD olarak büyük miktardaki borcun 30.05.2008 tarihinde verilmiş olmasına rağmen senedin vadesinin 30.12.2011 tarihine verildiği, alacaklı tarafından dava konusu taşınmazın tapu kayıtlarının istendiği anlaşıldığından, mahkemece, davacı alacaklının takip konusu bononun düzenlendiği 30.05.2008 tarihinde 900.000 USD elden borç verebilecek mali duruma sahip olup olmadığı kolluk aracılığı ile araştırılması, davacının şirketi var ise bu şirket kayıtlarında böyle bir alacak borç ilişkisinin varlığı ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak, alacağın gerçek olup olmadığının tespiti gerektiğini- Mahkemece, alacağın gerçek olmadığı tespit edilirse, davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini»³⁷¹⁸

√ «Davalı üçüncü kişi dava dayanağı alacağın gerçek olmadığı iddiasında bulunduğu mahkemece bu husus üzerinde durulması gerektiğini- Davalı borçlu ile üçüncü kişi şirket arasında organik bağ olduğu, dava konusu taşınmazın satışından sonra borçlunun organik bağ içinde bulunan diğer şirket ortaklığından ayrıldığı, satıştan sonra ancak dava dayanağı takipten önce aralarında uyumsuzluk çıktığı ve davaların bulunduğu, takip dayanağı 900.000 USD olarak büyük miktardaki borcun 30.05.2008 tarihinde verilmiş olmasına rağmen senedin vadesinin 30.12.2011 tarihine verildiği, alacaklı tarafından dava konusu taşınmazın tapu kayıtlarının istendiği anlaşıldığından, mahkemece, davacı alacaklının takip konusu bononun düzenlendiği 30.05.2008 tarihinde 900.000 USD elden borç verebilecek mali duruma sahip olup olmadığı kolluk aracılığı ile araştırılması, davacının şirketi var ise bu şirket kayıtlarında böyle bir alacak borç ilişkisinin varlığı ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak, alacağın gerçek olup olmadığının tespiti gerektiğini- Mahkemece, alacağın gerçek olmadığı tespit edilirse, davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini»³⁷¹⁹

√ «Borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olmasının, her zaman takip konusu alacağın gerçek bir alacak, yani davacının gerçekten alacaklı, borçlunun da gerçekten

³⁷¹⁶ Bknz: 17. HD. 13.12.2016 T. 16866/11513 (www.e-uyar.com)

³⁷¹⁷ Bknz: 17. HD. 25.10.2016 T. 18010/9337 (www.e-uyar.com)

³⁷¹⁸ Bknz: 17. HD. 20.10.2016 T. 17910/9000 (www.e-uyar.com)

³⁷¹⁹ Bknz: 17. HD. 07.06.2016 T. 20994/6940 (www.e-uyar.com)

borçlu olduğunu göstermeyeceğini, davacının gerçekten alacaklı olup olmadığını mahkemece res’ en değerlendirilmesi gerektiğini- Mahkemece, borçlu şirket ile davacı alacaklı arasındaki takip konusu çek düzenlenmesini gerektirecek bir alacak borç ilişkisinin bulunup bulunmadığı, gerekirse tacir olan borçlunun ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılarak, alacağın gerçek olduğunun tesbiti halinde, aciz hali var ise şimdiki gibi davanın kabulüne, aksi durumda davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»³⁷²⁰

√ «Davacı, ‘iflastan önce kesinleşmiş takip dolayısıyla alacağının olduğunu’ iddia etmiş ise de, İİK. mad. 193 uyarınca, iflas kararının kesinleşmesi ile takiplerin düşeceğini, davacının iddia ettiği alacağın iflas masası tarafından kabul edilmediği, bu konudaki talebinin reddine karar verildiği, davacının alacağın mevcudiyetini ispatlamak için sıra cetveline itiraz ya da kayıt kabul davası gibi davalar açmadığı, mevcut alacağın varlığını gösterir mevcut bir ilam bulunmadığı, takibin düştüğü anlaşıldığından varlığı ispatlanmış ve masa tarafından kabul edilmeyen bir alacak iddiasıyla ilgili tasarrufun iptali davasının görülemeyeceğini»³⁷²¹

√ «Tasarrufun iptali davalarında takip konusu davacının alacağının gerçek olması gerektiğini- Gerçek bir alacak olmadığından, davanın ön koşulu yokluğundan reddine karar verilmesi halinde, maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiğini»³⁷²²

√ «Dava koşulları yönünden dosya incelendiğinde, davacının alacağının 20.1.2012 tanzim 25.4.2012 vadeli senetle doğduğu; borçlu hakkındaki takibin kesinleştiği; alacağın gerçek olduğu; 7.8.2012 tarihli haciz tutanağının İİK. mad. 105 kapsamında geçici aciz belgesi niteliğinde olduğu; iptali istenen tasarrufun ise takip konusu alacaklardan sonra 3.5.2012 tarihinde yapıldığı; davanın süresinde açıldığı anlaşıldığından dava ön koşullarının gerçekleştiği; davalıların kardeş olması nedeniyle dava konusu tasarrufun İİK. mad. 278/3-1, 280/1 ve borca mahsuben devredilmesi nedeniyle İİK. mad. 279 gereğince iptale tabi olması nedeniyle dava konusu taşınmazın 1/4 satışına ilişkin 3.5.2012 tarihli tasarrufun davacının alacak ve ferileriyle sınırlı olarak iptaline karar verilmesi gerektiğini»³⁷²³

√ «Tasarrufun iptali istemine ilişkin davada, davanın dinlenebilmesi için davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenilen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması gerekeceğini- Tasarrufun iptali davalarında vekalet ücretinin takibe konu alacak ile tasarrufun değerinden hangisi az ise o miktar esas alınmak suretiyle nisbi tarife göre hesaplanması gerekirken taşınmazın gerçek değeri tespit edilmeksizin fazla miktar üzerinden vekalet ücretine hükmedilmesi de doğru olmayacaktır»³⁷²⁴

√ «Davalı borçlu alacağın gerçek olmadığını iddia etmişse de, bu konuda açtığı itiraz ve takibin iptali davasının icra mahkemesince reddedildiği ve borçlu tarafından açılmış menfi tespit davası bulunmadığından, senede dayalı yapılan icra takibinin kesinleştiği ve alacağın gerçek olduğu, haciz tutanağının İİK. mad. 105 kapsamında ‘geçici aciz belgesi’ niteliğinde olduğu, iptali istenen tasarrufun ise takip konusu alacaklardan sonra yapıldığı ve davanın süresinde açıldığı anlaşıldığından, tasarrufun iptali davasının ön koşullarının gerçekleşmiş olduğunu- Davalı üçüncü kişinin borçlunun

³⁷²⁰ Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 11364/6282 (www.e-uyar.com)

³⁷²¹ Bknz: 17. HD. 17.05.2016 T. 5195/6019 (www.e-uyar.com)

³⁷²² Bknz: 17. HD. 24.05.2016 T. 10582/6278 (www.e-uyar.com)

³⁷²³ Bknz: 17. HD. 23.02.2016 T. 10575/2094 (www.e-uyar.com)

³⁷²⁴ Bknz: 17. HD. 28.01.2016 T. 7479/1060 (www.e-uyar.com)

kayınbiraderi olduğu ve aralarında alacak borç ilişkisi bulunduğu, ayrıca dava konusu taşınmazların kısmen alacağa mahsuben devredilmiş olması nedeniyle dava konusu tasarrufların İİK. mad. 278/3-1, 279/1 ve 280/1 gereğince iptale tabi olduğunu»³⁷²⁵

√ «Davacı alacaklı, borçlunun nişanlısının annesi olduğu ve paranın kuyumcu olan borçluya elden verildiği iddia edilirken, davalı üçüncü kişinin, alacağın gerçek olmadığını senedin sonradan düzenlendiğini ileri sürdüğü, öte yandan, dosya kapsamından borçlu ve taşınmazın ilk maliki babası arasında bu taşınmazın satışı ile ilgili olarak arasında husumet olduğu, karşılıklı olarak sürekli uyuşmazlık içinde bulunduğu, bu durumda, mahkemece yapılacak işin, kuyumcu olan borçlunun ticari defterlerinde senedin düzenlendiği tarihte bu miktar bir para girişi olup olmadığı, alacağın gerçek olup olmadığı araştırılarak toplanan ve toplanacak deliller birlikte değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar vermekten ibaret olduğunu»³⁷²⁶

√ «Davacının alacağının kira alacağına ilişkin olduğu ve borçlu hakkındaki takip-lerin kesinleştiği, haciz tutanaklarının İİK. mad. 105 kapsamında ‘geçici aciz belgesi’ niteliğinde olduğu, alacağın gerçek olduğu, iptali istenen tasarrufun ise takip konusu alacaklardan sonra yapıldığı, davanın süresinde açıldığı anlaşıldığından tasarrufun iptali davasının ön koşullarının gerçekleşmiş olduğunu- Dava konusu taşınmazın tapudaki satış bedeli ile bilirkişi tarafından belirlenen gerçek değeri arasında ‘misli fark’ bulunduğu, dosya kapsamından davalının borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olduğu anlaşıldığından ve davalı, kendi muvazaasına dayanamayacağından, dava konusu tasarrufun davacının dava konusu alacak ve ferileriyle sınırlı olarak İİK. mad. 278/3-2, 280/1 gereğince iptaline karar verilmesi gerektiğini»³⁷²⁷

√ «Mahkemece öncelikle İİK’nun 282. maddesi gereğince aralarında zorunlu dava arkadaşlığı bulunan davalı borçlunun taşınmazı sattığı ilk kişiye dava dilekçesinin tebliği ile duruşmaya katılımının sağlanması, bildireceği delillerin toplanması gerektiğini- Davalı borçluya delillerini bildirmesi için süre verilmediği anlaşıldığından davalı borçluya da delillerini sunması için süre verilmesi ve bildireceği delillerin toplanması, özellikle takip konusu alacağın gerçek bir alacak olduğunun tespitine yönelik Cumhuriyet Başsavcılığının Hazırlık dosyası da incelenerek dava koşulları yönünden dosyanın incelenmesi, dava koşullarının mevcut olması halinde dava konusu tasarrufların İİK’nun 278, 279, 280. maddeleri gereğince iptale tabi olup olmadığı değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»³⁷²⁸

√ «Alacağın gerçek olduğu, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapıldığı ve davanın beş yıllık hak düşürücü süre içinde açıldığı anlaşıldığından tasarrufun iptali davası ön koşullarının gerçekleşmiş olduğunu»³⁷²⁹

√ «Tasarrufun iptali davalarında alacaklıya alacağını tahsil imkanı sağlanırken, alacaklının alacağının şeklen varlığı değil, gerçekliğinin de amaçlandığının gözardı edilmemesi gerektiğini- Davalı üçüncü kişi, ‘davacı alacaklının borçluya, 400.000 TL ödünç para verecek kadar ekonomik gücü olmadığını, borçlu ile aralarında husumet olması nedeniyle icra takibinin başlatıldığını’ belirterek ‘alacağın muvazaalı olduğunu’ iddia ettiğinden, mahkemece gerekirse davacının alacağının dayanağının da

³⁷²⁵ Bknz: 17. HD. 26.01.2016 T. 8807/933 (www.e-uyar.com)

³⁷²⁶ Bknz: 17. HD. 24.11.2015 T. 4375/12653 (www.e-uyar.com)

³⁷²⁷ Bknz: 17. HD. 17.11.2015 T. 5455/12881 (www.e-uyar.com)

³⁷²⁸ Bknz: 17. HD. 10.11.2015 T. 5368/11883 (www.e-uyar.com)

³⁷²⁹ Bknz: 17. HD. 26.10.2015 T. 3468/11290 (www.e-uyar.com)

*açıklattırılarak takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı tartışılarak olu-
şacak sonuca göre bir karar verilmesi gerektiğini»³⁷³⁰*

√ *«Davanın İİK.nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılan tasarrufun iptali iste-
teğine ilişkin olduğu- Eğer tasarrufta bulunanın alacaklıya gerçek bir borcu olmadığı
iddia ediliyorsa bu durumda tasarruf sahibinin öncelikle borçlu sıfatının çözümlenmesi
gerektiği, bu nedenledir ki, borcun gerçek olmadığı iddiası ve muvazaanın varlığı yö-
nündeki savunmasının mahkemece incelenmesi gerektiğini»³⁷³¹*

√ *«Davanın İİK.nun 277 ve devamı maddeleri uyarınca açılan tasarrufun iptali
isteğine ilişkin olduğunu- Tasarrufta bulunanın alacaklının gerçek bir borcu olmadığı
iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf sahibinin öncelikle borçlu sıfatı çözümlenmesi ge-
rektiği ve borcun gerçek olmadığı iddiası ile muvazaanın varlığı yönündeki savunmanın
mahkemece incelenmesi gerektiğini»³⁷³²*

√ *«Davalı-borçlunun borçlu bulunmadığının tespitine dair verilen menfi tespit ka-
rarı kesinleşmiş olduğundan, tasarrufun iptali davasına bakan mahkemece ‘davacının
gerçek bir alacağının bulunmaması’ nedeniyle davanın reddine karar verilmesi gerekti-
ğini»³⁷³³*

√ *«Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığının tespiti amacıyla ceza
dosyası ile asliye hukuk mahkemesi dava dosyasının incelenmesi, tüm delillerin birlikte
değerlendirilmesi, takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmaması halinde davanın
önkoşul yokluğundan reddine; aksi halde yani takip konusu alacağın gerçek bir alacak
olduğunun belirlenmesi halinde iptal koşullarının değerlendirilerek sonucuna göre ka-
rar verilmesi gerektiğini»³⁷³⁴*

√ *«Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için; “davacının borçludaki ala-
cağının gerçek olması”, “borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması”, “iptali
istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması” ve “borçlu hakkında
alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması” gerektiğini, bu ön koşulların bu-
lunması halinde ise İİK’nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal şartlarının bulu-
nup bulunmadığının araştırılması gerekeceğini- Açılmış olan davada aciz belgesinin
mahkemeye sunulmamış olması halinde “davanın önkoşul yokluğu nedeniyle” reddine
karar verilmesi gerekeceğini- Bu davalarda “takip konusu alacak” ile “iptali istenen
tasarrufun değerinden hangisi az ise harç ve vekalet ücretinin bu daha düşük değer üze-
rinden hesaplanması gerekeceğini»³⁷³⁵*

√ *«Mahkemece, temlikin dayanağını oluşturan alacak borç ilişkisinin varlığı ve
gerçekliği araştırılarak, sonucuna göre temlik işleminin iptaline veya iptal talebinin red-
dine karar verilmesi gerekeceğini»³⁷³⁶*

√ *«İptal davasının dinlenebilmesi için öncelikle davacının gerçek bir alacaklı bu-
lunması gerektiğini- Davalılar ‘dava konusu alacakların gerçek bir alacak olmadığını,
takip konusu bonoların muvazaalı düzenlendiğini, zamanaşımına uğrayan bonolar ne-
deniyle yapılan icra takiplerine borçlunun itiraz etmediğini, davayı kabul ettiğini, bu
konuda borçlu ile abileri arasında ceza soruşturması bulunduğunu’ belirterek ‘takip*

³⁷³⁰ Bknz: 17. HD. 13.10.2015 T. 2595/10520 (www.e-uyar.com)

³⁷³¹ Bknz: 17. HD. 15.06.2015 T. 8803/8659 (www.e-uyar.com)

³⁷³² Bknz: 17. HD. 15.06.2015 T. 8553/8662 (www.e-uyar.com)

³⁷³³ Bknz: 17. HD. 15.06.2015 T. 8803/8659 (www.e-uyar.com)

³⁷³⁴ Bknz: 17. HD. 01.06.2015 T. 19404/8009 (www.e-uyar.com)

³⁷³⁵ Bknz: 17. HD. 27.05.2014 T. 2571/8414 (www.e-uyar.com)

³⁷³⁶ Bknz: 17. HD. 25.05.2015 T. 1534/7639 (www.e-uyar.com)

konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığı'nı savunmuş olduğundan, bu konudaki delillerinin toplanması ve sonucuna göre karar verilmesi gerekeceğini- Temlik eden yönünden temlik nedeniyle davacı sıfatı kalmadığından hakkındaki davanın husumet yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini»³⁷³⁷

√ «Dava konusu hisse senetlerinin rayiç bedelle borçlu tarafından davalı holdinge devredildiği bilirkişi raporu ile belirlenmiş ise de gerek davalı holding vekilinin savunması, gerekse davalı holdingin ortakları ve yönetim kurulu üyeleri (borçlunun ailesine alt şirket) ile borçlu arasındaki yakın akrabalık bağının varlığı nedeniyle davalı 3. kişi holdingin borçlunun durumunu ve amacını bilebilecek kişilerden olması nedeniyle dava konusu tasarrufun İİK. 280/1. madde gereğince iptale tabi olduğu, ancak dava koşulları yönünden dosya incelendiğinde, davacının alacağının 9.3.2009-21.7.2009 tarihleri arasında düzenlenen altı adet bonoya dayalı olduğu, borçlu hakkındaki 2010/6470 ve 2010/6471 sayılı takip dosyalarının kesinleştiği, kati aciz belgelerinin sunulduğu, iptali istenen tasarrufların takip konusu borçtan sonra yapıldığı anlaşılacakla birlikte davalı 3. kişi holding vekili takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığını savunduğundan mahkemece adı geçen davalının bu yöndeki savunmasının mevcut delillere göre değerlendirilmesi, alacağın gerçek olduğunun belirlenmesi halinde dava konusu tasarrufların davacının takip konusu alacak ve fêrileriyle sınırlı olarak İİK. 280/1. madde gereğince iptaline; aksi takdirde yani takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığını belirlenmesi halinde ise davanın önşart yokluğundan reddine karar verilmesi gerekeceğini»³⁷³⁸

√ «Davacının gerçekte alacaklı olup olmadığının tespiti amacıyla, borcun doğumuna ilişkin 3. kişilerce ileri sürülen savunmanın üzerinde durulması, bu konuda davacı ve davalı 3. kişilerin bildirdiği ve bildireceği delillerin toplanması, maddi hasarlı kaza ile ilgili müracaat tutanağı ve anılan tutanağa dayalı olarak yapılan işlemlere ait belgeler, tarafların sosyal ve ekonomik durumları, banka kayıtları celp edilerek, gerektiğinde davacının ticari defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi de yaptırılması, takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı, gerçek bir alacak ise borcun doğum tarihinin tespiti ile sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»³⁷³⁹

√ «Takip konusu borcun davacı ile borçlu arasındaki ne tür bir ilişkiden ve ne zaman doğduğu konusunda davacıya delillerini sunması için süre verilmesi, bildireceği delillerin toplanması taraflar arasındaki borca ilişkin temel ilişkinin tasarruf tarihinden önce doğduğunun davacı tarafından ispatlanması halinde, davanın esasına girilerek dava konusu tasarrufun İİK 277, 278, 279, 280 maddeler gereğince iptale tabi olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiğini- İİK. mad. 277 vd. uyarınca açılan tasarrufun iptali istemine ilişkin davada, takip konusu alacağın gerçek bir alacak olup olmadığının tespiti için ceza dosyası ve icra takip dosyasının incelenmesi gerektiğini»³⁷⁴⁰

√ «Alacaklı aleyhine açılan menfi tespit davası kabul edilmiş ve dosya temyiz aşamasında iken borçlu tarafından verilen feragat dilekçesi gereği bozulmuş, bozmadan sonra davanın feragat nedeniyle reddine karar verilmiş ve hüküm kesinleşmiş ve davacı ile davalı borçlu şirket arasında protokol yapılarak borç yeniden yapılandırılmış olup, davalı, 'takip konusu alacağın gerçek bir alacak olmadığını, gerçek bir alacak olsa bile iptali istenen tasarruflardan sonra doğduğu'nu ileri sürdüğünden, mahkemece öncelikle bu hususta menfi tespit dosyasının incelenmesi; davacı ile davalı borçlunun ticari defterleri

³⁷³⁷ Bknz: 17. HD. 12.05.2015 T. 21042/7303 (www.e-uyar.com)

³⁷³⁸ Bknz: 17. HD. 05.05.2015 T. 19250/6671 (www.e-uyar.com)

³⁷³⁹ Bknz: 17. HD. 05.05.2015 T. 20593/6680 (www.e-uyar.com)

³⁷⁴⁰ Bknz: 17. HD. 05.05.2015 T. 21092/6686 (www.e-uyar.com)

üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması, davalı 3. kişi şirketin savunmasının değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini»³⁷⁴¹

√ «İİK. mad. 277 vd. gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin davaların dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması, iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması ve borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin (İİK.nun 277 md) bulunması gerektiğini»³⁷⁴²

√ «Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için davacının alacağının gerçek bir alacak olması gerektiğini- Mücerret borç ikrarı olarak düzenlenen bononun ileriye yönelik olarak tanzim edilmesi mümkün olduğu gibi geriye yönelik olarak da düzenlenmesi mümkün olduğu, borcu doğuran ilişkinin mevcudiyetine yönelik diğer delillerin de birlikte nazara alınması gerektiği, bononun vade tarihi ile takip tarihi arasında 11 ay gibi bir zaman aralığı bulunması ve davalı borçlunun, ceza soruşturmalarından ve hukuk davalarından da anlaşıldığı üzere taşınmazı geri alma ya da satış bedeline ek bir para elde etmeye yönelik olarak işbu davanın temelini oluşturan takipteki bononun tanzimi ile gerçek olmayan bir borç altına girdiği anlaşıldığından davanın reddi gerektiğini»³⁷⁴³

√ «Tasarrufun iptali davalarında davacı alacaklının, davalı borçludaki alacağının gerçek bir alacak olması koşulu ile borcun (davacının alacağının) iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olmasının davanın ön koşulları olduğunu- Tasarrufun iptali davasının önkoşul yokluğu nedeniyle reddi halinde, davalı lehine maktu vekalet ücreti takdiri gerekeceğini»³⁷⁴⁴

√ «Tasarrufun iptali istemine ilişkin davalarının dinlenebilmesi için, davacının borçludaki alacağının gerçek olması, borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması gerekeceği, alacaklı borçlu hakkında ihtiyati haciz kararı üzerine takibe geçmediğinden takibin geçersiz hale geldiği, davanın ön koşul yokluğundan reddine karar verileceğini»³⁷⁴⁵

√ «Gerçek bir alacağı bulunan alacaklıya borçlunun bir başkasından olan para alacağını temlik etmesinin ticari örfe dayalı geçerli bir ödeme aracı olduğunu- Davalılar arasındaki ticari ilişkinin temliklerin yapıldığı sıradaki miktarı, kimin alacaklı olduğu giderek yapılan temliklerin alacak durumu ile münasip olup olmadığı hususları tarafların ticari defterleri üzerinde yaptırılacak bilirkişi incelemesi ile açıklığa kavuşturularak oluşacak sonuca göre tasarrufun iptali davasında bir hüküm kurulması gerekeceğini»³⁷⁴⁶

√ «Tasarrufun iptali davalarının koşullarından birinin de kesinleşmiş gerçek bir alacağın varlığı olduğunu- Menfi tesbit davası sonucu bakiye kalan alacak yönünden tasarrufun iptali davasının esasa girilmesi gerektiğini»³⁷⁴⁷

√ «Davacı alacaklı tarafından yapılan takibin itiraza uğramadan kesinleşmiş olması, davalı borçlu hakkında kesin aciz vesikası alınması, bir kişinin alacağını tahsil etmeden aynı kişiye yeniden borç verilmesinin olağan olmamasının tek başına alacağın,

³⁷⁴¹ Bknz: 17. HD. 14.04.2015 T. 1798/5869 (www.e-uyar.com)

³⁷⁴² Bknz: 17. HD. 17.02.2015 T. 15483/2855 (www.e-uyar.com)

³⁷⁴³ Bknz: 17. HD. 19.01.2015 T. 19782/436 (www.e-uyar.com)

³⁷⁴⁴ Bknz: 17. HD. 23.12.2014 T. 8622/19259 (www.e-uyar.com)

³⁷⁴⁵ Bknz: 17. HD. 25.11.2014 T. 8007/16833 (www.e-uyar.com)

³⁷⁴⁶ Bknz: 17. HD. 25.11.2014 T. 6331/16831 (www.e-uyar.com)

³⁷⁴⁷ Bknz: 17. HD. 27.10.2014 T. 10344/14415 (www.e-uyar.com)

‘gerçek bir alacak olmadığı’nın kanıtı sayılamayacağı; alacaklı davacı aleyhinde menfi tespit davası açılmadığı gibi her hangi bir suç duyurusunda da bulunulmadığından, alacağın gerçek alacak olduğunun kabulü ile işin esasına girilmek suretiyle toplanan ve toplanacak tüm delillerin birlikte değerlendirilerek hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerektiğini»³⁷⁴⁸

√ «Alacaklı İİK. mad. 280 uyarınca tasarrufun iptali isteminde de bulunduğundan ve dava İİK.nun 97/17. maddesi gereğince karşı dava olarak açılmış bir tasarrufun iptali davası olmadığından istihkak davasıyla birlikte ele alınıp sonuçlandırılmasının mümkün bulunmadığı, mahkemece öncelikle tasarrufun iptali davasına dair ayırma kararı verilerek ayrı bir esas numarasına kaydının yapılması gerekeceğini- Üçüncü kişi, alacaklı ve borçlu arasında danışıklı icra takibi yapıldığını ileri sürdüğünden, mahkemece iki şirketin ticari kayıtları üzerinde yaptırılacak bir bilirkişi incelemesiyle takibe konu senetlerin verilmesine neden olan hukuki ilişkinin varlığı ve gerçek olup olmadığının saptanması, gerçek bir alacak yoksa üçüncü kişinin istihkak iddiasında haklı olduğu sonucuna varılması gerektiği, aksi halde ise; borçlu şirket borcun doğum tarihinden sonra malvarlığının neredeyse tamamını üçüncü kişi şirkete devrettiği ve bununla ilgili İİK.nun 44. maddesindeki gereklerin yerine getirildiğini de iddia ve ispat edemediği için devralan üçüncü kişinin de işletmenin borçlarından borçluyla birlikte iki yıl süreyle müteselsilen sorumlu olacağı kuralı dikkate alınması gerektiği, buna göre; işletmeyi devralanın, devraldığı mal varlığıyla sınırlı olarak sorumlu olmasını öngören yasal bir düzenleme yer almadığından davaya konu hacizli malların tamamına dair davanın kabulüne yani istihkak iddiasının reddine karar verilmesi gerektiğini»³⁷⁴⁹

√ «Alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı ve borcun doğum tarihi hususunda yeterli araştırma yapılarak ve açılan ceza davasının da sonucu beklenerek bir karar verilmesi gerekeceğini»³⁷⁵⁰

√ «Tasarrufun iptali davalarında, davalı borçlu ile davacı arasındaki alacağın gerçek olmadığını ileri sürülmesi halinde bu hususun araştırılmasının zorunlu olduğu zira alacaklının gerçek bir alacağının olmadığı hallerde tasarrufun iptali davasının dinlenmesine imkan bulunmadığını»³⁷⁵¹

√ «Davacının takip konusu alacağın gerçek bir alacak olduğunu kanıtlayamadığı, edimler arasındaki nispetlilik iddiasının yerinde olmadığı, dava dilekçesinde ileri sürülen diğer koşulların gerçekleştiğine ilişkin iddianın da kanıtlanamadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesinin isabetli olduğunu- Dava, önkoşul yokluğu nedeniyle reddedildiğinden kendisini vekille temsil ettiren davalı yararına maktu vekalet ücreti takdirli gerekirken nispi vekalet ücreti takdirinin doğru olmadığını»³⁷⁵²

√ «Tasarrufun iptali davalarının dinlenebilmesi için; “davacının borçludaki alacağının gerçek olması”, “borçlu hakkındaki icra takibini kesinleşmiş olması”, “iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması” ve “borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması” gerektiği; bunların tasarrufun iptali davasının “önkoşulları” olduğunu»³⁷⁵³

³⁷⁴⁸ Bknz: 17. HD. 23.10.2014 T. 7638/13957 (www.e-uyar.com)

³⁷⁴⁹ Bknz: 8. HD. 10.07.2014 T. 11304/14720 (www.e-uyar.com)

³⁷⁵⁰ Bknz: 17. HD. 08.05.2014 T. 2942/7251 (www.e-uyar.com)

³⁷⁵¹ Bknz: 17. HD. 06.05.2014 T. 6344/7114 (www.e-uyar.com)

³⁷⁵² Bknz: 17. HD. 17.04.2014 T. 3483/5953 (www.e-uyar.com)

³⁷⁵³ Bknz: 17. HD. 24.02.2014 T. 16901/2405 (www.e-uyar.com)

√ «Tasarrufun iptali davalarında, davacının gerçekten ‘alacaklı’ olup olmadığına mahkemece resen değerlendirilmesi gerektiğini- Teminat ve tahsil amacıyla verilen dava konusu çekler nedeniyle davacının alacağı ‘gerçek bir alacak’ sayılmayacağından, açılan olumsuz tespit davasının önkoşul yokluğu nedeniyle reddine karar verilmesi gerekeceğini»³⁷⁵⁴

√ «Tasarrufun iptali davasının görülebilirlik şartlarından birisinin ‘alacağın varlığı’ diğer söyleyişle ‘tasarrufta bulunan kişinin borçlu olması’ bir diğeri de ‘alacağın aciz vesikasına bağlanmış olması’ olduğu; bu özelliği nedeniyle aciz nedenine dayalı tasarrufun iptali davasında davalı 3. kişinin ‘aciz belgesine dayanan alacağın gerçekte olmadığını’ iddia ve ispat edebileceği, çünkü bunun dava şartlarından olduğu, eğer tasarrufta bulunanın, alacaklıya gerçek bir borcu olmadığı iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf sahibinin ‘borçlu sıfatı’nın çözümlenmesi gerektiği, bu nedenledir ki 3. kişi davalının ‘borcun gerçek olmadığı’ iddiasının ve ‘muvazaanın varlığı’ yönündeki savunmasının mahkemece incelenmesi gerektiği, eğer gerçek bir borç yoksa alacak da söz konusu olmayacağından, iptal davasının dinlenmesinin mümkün olmayacağı, tasarrufun iptali davalarında alacaklıya, alacağını tahsil olanağı sağlanırken, bu alacaklının alacağının şeklen varlığını değil, gerçekliğinin amaçlandığının gözardı edilmemesi gerektiğini»³⁷⁵⁵

√ «Tasarrufun iptali davasında öncelikle davacının borçludan gerçek bir alacağının bulunması ve yapılan tasarrufun da alacaklılardan mal kaçırma amacına yönelik olması gerekeceği, bu nedenle davacı ile borçlu davalının mali durumlarının araştırılarak, borcun doğum tarihinde aralarında bu denli bir para alışverişinin olup olmayacağı ve borcun gerçek olup olmadığı belirlenmesi gerekeceğini»³⁷⁵⁶

√ «Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için; alacaklının borçluda gerçek bir alacağının olması gerektiğini- tasarrufun iptali davasında, davalı 3. kişinin ‘aciz belgesine dayanan alacağın gerçekte olmadığını’ iddia ve ispat edebileceği, çünkü dava şartlarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin ‘borçlu’ olması gerektiği, eğer tasarrufta bulunanın alacaklıya gerçek bir borcunu olmadığı iddia ediliyorsa, bu durumda tasarruf sahibinin öncelikle borçlu sıfatının çözümlenmesi gerekeceği, bu nedenledir ki, 3. kişi davalının borcun gerçek olmadığı iddiası ve muvazaanın varlığı yönündeki savunmasının araştırılmasında zorunluluk bulunduğu, bu davalarda alacaklıya alacağını tahsil olanağı sağlanırken, bu alacaklının alacağının şeklen varlığını değil, gerçekliğinin amaçlandığının gözardı edilmemesi gerektiği, sonuç olarak tasarrufun iptali davasının görülebilirlik şartlarından birisi olan ‘alacağın varlığının gerçek olması’ hususunun araştırılmasında zorunluluk bulunduğunu»³⁷⁵⁷

√ «Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için; “davacının borçludaki alacağının gerçek olması”, “borçlu hakkındaki icra takibini kesinleşmiş olması”, “iptali istenen tasarrufun takip konusu borçtan sonra yapılmış olması” ve “borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesinin bulunması” gerektiği, bu koşulların davanın “ön koşulu” olduğunu»³⁷⁵⁸

√ «Tasarrufun iptali davalarında görülebilirlik şartlarından birisinin ‘gerçek bir alacağın varlığı’ diğer bir anlatımla tasarrufta bulunan kişinin gerçekten ‘borçlu’ olması gerektiğini; eğer gerçek bir ‘borç’ yoksa ‘alacak’ da söz konusu olmayacağından,

³⁷⁵⁴ Bknz: 17. HD. 21.01.2014 T. 19964/669 (www.e-uyar.com)

³⁷⁵⁵ Bknz: 17. HD. 16.01.2014 T. 15104/446 (www.e-uyar.com)

³⁷⁵⁶ Bknz: 17. HD. 05.11.2013 T. 11822/15085 (www.e-uyar.com)

³⁷⁵⁷ Bknz: HGK. 23.10.2013 T. 17-224/1478 (www.e-uyar.com)

³⁷⁵⁸ Bknz: 17. HD. 24.09.2013 T. 8620/12713 (www.e-uyar.com)

iptal davasının dinlenmesinin mümkün olmayacağını, bu nedenle bu tür davalarda davalıların ‘alacağın gerçek olmadığını’ iddia ve ispat edebileceklerini- Alacaklı taraftan takip konusu yapılan senette tahrifat yapıldığı iddiası üzerine açılan ceza davası sonucunun, tasarrufun iptali davasında bekletilici mesele yapılması gerekeceğini»³⁷⁵⁹

√ «Tasarrufun iptali davasının önkoşullarının ‘takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğması’, ‘alacağın gerçek bir alacak olması’, ‘borçlu hakkındaki takibin kesinleşmiş olması’ ve ‘borçlu hakkında alınmış kesin veya geçici aciz belgesini bulunması’ olduğunu- Tasarrufun iptali davalarında davalı borçlu ile davacı arasındaki alacağın gerçek alacak olmadığını ileri sürülmesi halinde bu hususun araştırılması gerektiğini, zira alacaklının gerçek bir alacağının bulunmadığı hallerde, tasarrufun iptali davasının dinlenmesine imkan bulunmadığını- Borçlunun, ‘takibe konu senedin sahte olarak alacaklı tarafından icra takibine konduğu’ iddiası ile suç duyurusunda bulunduğu ve icra ceza mahkemesince alacaklı aleyhine mahkûmiyet hükmü kurulduğu görüldüğünden, ceza dosyasının celbi ile davacı alacağının gerçek bir alacak olup olmadığı konusunda değerlendirme yapılması gerektiğini»³⁷⁶⁰

√ «Tasarrufun iptali davasında, davacı alacaklı ile davalı borçlu arasındaki ilişkinin ne olduğunun ve alacağın muvazaalı olup olmadığının üzerinde durularak (araştırılarak) varılacak sonuca göre uyumsuzluğun çözümlenmesi gerekeceğini»³⁷⁶¹

√ «Davacı tarafından SSK emeklisi ev hanımı olan bir kişiye senedin düzenlendiği tarih itibarıyla yüksek bir miktar sayılabilecek 80.000,00 TL borcun ‘ne karşılığı verildiği’ açıklanmamış olması ve ayrıca hayatın olağan akışına uygun olmayacak şekilde bononun tanzim tarihi ile vade tarihi arasında beş buçuk yıl, tanzim tarihi ile takip tarihi arasında ise yedi yıldan fazla bir süre bulunmasının davacı ile davalı arasında alacak borç ilişkisinin gerçek olmadığını göstereceğini»³⁷⁶²

√ «Takibe konu senedin düzenlenme tarihi, tasarruf tarihinde sonra ise de, davacı vekili, ‘iptali istenen tasarrufların, alacağın kaynağı olan –müvekkili davacı-alacaklı ile davalı borçlular arasındaki- akaryakıt ticaretinden sonra yapıldığını’ iddia ettiğinden, bu yönde delil olarak sunulan fatura, sevk irsaliyeleri değerlendirilerek davacıya ait şirket defterleri ile akaryakıt alımında ilişki kurulan dava dışı şirkete ait defterler üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması davacı tarafından gösterilen (dava dışı şirket yetkilisi) tanıkların dinlenmesi, davacı ile dava dışı şirket arasında ticari ilişki belirlendiği takdirde, davacı ile davalı borçluların ticari defterleri üzerinde söz konusu akaryakıt alışverişinin varlığı yönünden bilirkişi incelemesi yaptırılması, savcılık iddianamesinden davacı ile davalı borçlu arasında 18 yıllık ticari ilişki olduğu, bu davanın konusunu oluşturan akaryakıt ticareti ve bu ticarete istinaden gönderilen çeklerle ilgili dolandırıcılık ve zincirleme şekilde sahte resmi belge kullanmak suçu nedeniyle davalı borçlu hakkında ağır ceza mahkemesinde dava açıldığı anlaşıldığından, ilgili ceza dosyasının istenmesi, davacı ve davalı tanıklarının dinlenmesi tüm deliller birlikte değerlendirilerek takip konusu borcun doğumunun tespit edilmesi gerektiğini»³⁷⁶³

√ «Alacaklının gerçek bir alacağının bulunmadığı hallerde tasarrufun iptali davasının dinlenemeyeceğinden, davacı ile borçlunun oğlunun bahsedilen şirkette birlikte çalışıp çalışmadıkları, takip dayanağı bononun hangi gerekçe ile ne zaman davacıya

³⁷⁵⁹ Bknz: 17. HD. 06.06.2013 T. 3904/8424 (www.e-uyar.com)

³⁷⁶⁰ Bknz: 17. HD. 30.05.2013 T. 6432/8055 (www.e-uyar.com)

³⁷⁶¹ Bknz: 17. HD. 20.05.2013 T. 3894/7243 (www.e-uyar.com)

³⁷⁶² Bknz: 17. HD. 19.03.2013 T. 5481/3666 (www.e-uyar.com)

³⁷⁶³ Bknz: 17. HD. 10.02.2013 T. 4326/1955 (www.e-uyar.com)

verildiği hususları üzerinde durularak hasıl olacak duruma göre bir karar verilmesi gerekeceğini»³⁷⁶⁴

√ «İtirazın iptali davası sonucunda davanın kabulüne karar verilerek takibin kesinleşmiş olması halinde dahi, tasarrufun iptali davasındaki davacı-alacaklının alacağın gerçek bir alacak olup olmadığına- muvazaaya dayanıp dayanmadığının- araştırılması gerekeceğini»³⁷⁶⁵

√ «Tasarrufun iptali davasının görülebilmesi için, davacının borçlu-davalıdan ‘gerçek bir alacağının bulunması’ ve ‘icra takibine konu edilip kesinleşmiş olması’ gerektiğini- Davalı borçlunun müşteki sıfatıyla yaptığı şikayet üzerine alacaklı hakkında silahlı yapma suçundan dolayı ceza davası açılışı gözetilerek alacağın gerçek olup olmadığı hususunda araştırma ve inceleme yapılması gerektiğini»³⁷⁶⁶

√ «Alacaklının, borçluda gerçek bir alacağının bulunması”nın tasarrufun iptali davasının dinlenme koşullarından olduğu- Davalı 3. kişinin borçlulardan birisinin kızı, diğerinin de ablası olan davalı 3. kişinin, bedeli borçlular tarafından ödenerek davalı 3. kişi adına tescil yaptırılmış olan araçlar hakkında (nam-ı müstear) açıdan tasarrufun iptali davasının davalı 3. kişinin dava konusu araçları alabilecek ekonomik güç ve sosyal yapıya sahip olup olmadığına araştırılması gerekeceğini»³⁷⁶⁷

√ «İİK.nun 277 vd maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin ‘borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu’ ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceğini, çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin ‘borçlu’ durumunda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten ‘alacaklı’ sıfatını taşıması gerektiğini»³⁷⁶⁸

√ «İİK.nun 277 vd. maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin “borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu” ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceği, çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin “borçlu” durumda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten “alacaklı” sıfatını taşıması gerektiğini»³⁷⁶⁹

√ «İİK.nun 277 vd. maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin “borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu” ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceği, çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin “borçlu” durumunda olması, başka bir alacaklının gerçekten “alacaklı” sıfatını taşıması gerektiğini»³⁷⁷⁰

√ «Tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için öncelikle davacının davalı borçluda gerçek bir alacağının bulunması, diğer bir anlatımla, tasarrufta bulunan kişinin gerçekten ‘borçlu’ olması gerektiğinden davalı borçlu tarafından, davacı alacaklıya karşı açıldığı bildirilen dava konusu senetlerle ilgili menfi tespit davasının kesinleşmesi

³⁷⁶⁴ Bknz: 17. HD. 13.11.2012 T. 602/12443 (www.e-uyar.com)

³⁷⁶⁵ Bknz: HGK. 19.09.2012 T. 3-101/597 (www.e-uyar.com)

³⁷⁶⁶ Bknz: 17. HD. 11.07.2012 T. 5955/8883 (www.e-uyar.com)

³⁷⁶⁷ Bknz: 17. HD. 11.06.2012 T. 1710/7561 (www.e-uyar.com)

³⁷⁶⁸ Bknz: 17. HD. 11.04.2012 T. 1729/4537 (www.e-uyar.com)

³⁷⁶⁹ Bknz: 17. HD. 11.07.2012 T. 5955/8883 (www.e-uyar.com)

³⁷⁷⁰ Bknz: 17. HD. 11.04.2012 T. 1729/4537 (www.e-uyar.com)

beklenerek alacağın gerçek bir alacak olup olmadığı belirlenip sonucuna göre bir karar verilmesi gerekeceğini»³⁷⁷¹

√ «Davacı tarafından davalı borçluya faizle para verildiği, bundan dolayı vergi inceleme raporları çerçevesinde davacı hakkında asliye ceza mahkemesince mahkûmiyet kararı verildiği anlaşıldığından mahkemece açılmış iptal davasının ‘davacının, davalı borçludan gerçek bir alacağı mevcut olmadığı’ gerekçesiyle ‘reddine’ karar verilemeyeceğini»³⁷⁷²

√ «İİK. 277 vd.na göre tasarrufun iptali istenebilmesi için, “borcun tasarruf tarihinden önce doğmuş olması”, “alacaklının borçluda gerçek bir alacağının olması”, “borçlu hakkındaki icra takibinin kesinleşmiş olması” ve “borçlu hakkında alınmış, aciz belgesinin bulunması” gerektiğini»³⁷⁷³

√ «İİK.nun 277 vd maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin “borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu” ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceği, çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin “borçlu” durumda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten “alacaklı” sıfatını taşıması gerektiğini»³⁷⁷⁴

√ «3. kişi savunmasında ‘davacı ve borçlu arasında danışıklı icra takibi yapıldığını, alacağın gerçek olmadığını’ ileri olduğundan, 3. Kişinin savunmasının araştırılması gerektiğini»³⁷⁷⁵

√ «İİK.nun 277 vd. maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin “borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu” ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceği; çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin “borçlu” durumda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten “alacaklı” sıfatını taşıması gerektiğini»³⁷⁷⁶

√ «İİK. ’nun 277 vd. maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin ‘borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu’ ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceğini, çünkü iptal davasının, dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin ‘borçlu’ durumunda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten ‘alacaklı’ sıfatını taşıması gerektiğini»³⁷⁷⁷

³⁷⁷¹ Bknz: 17. HD. 31.03.2011 T. 6372/2899 (www.e-uyar.com)

³⁷⁷² Bknz: 17. HD. 07.02.2012 T. 12468/899 (www.e-uyar.com)

³⁷⁷³ HGK. 13.10.2010 T. 17-399/498 (www.e-uyar.com)

³⁷⁷⁴ Bknz: 17. HD. 01.07.2010 T. 2225/6230 (www.e-uyar.com)

Aynı doğrultuda:

Bknz: 17. HD. 11.07.2012 T. 5955/8883; 11.04.2012 T. 1729/4537; 02.02.2010 T. 9029/703; 07.04.2004 T. 4841/2160; 29.01.2009 T. 3815/258; 18.01.2009 T. 8764/17; 30.10.2007 T. 4356/3297; HGK. 19.06.2002 T. 15-495/528; 26.02.1997 T. 15-890/127; 15. HD. 18.06.1996 T. 3294/342; HGK. 09.03.1997 T. 13-288/234; 13. HD. 27.02.1979 T. 5645/878; 30.04.1976 T. 5638/3529 vb. (www.e-uyar.com)

³⁷⁷⁵ Bknz: 17. HD. 05.04.2010 T. 435/3080 (www.e-uyar.com)

³⁷⁷⁶ Bknz: 17. HD. 18.01.2009 T. 8764/17 (www.e-uyar.com)

³⁷⁷⁷ Bknz: 17. HD. 30.10.2007 T. 4356/3297; Aynı doğrultuda; 15. HD. 10.06.2003 T. 587/3094; HGK. 19.06.2002 T. 15-495/528; 15. HD. 01.04.1997 T. 1262/1778; 15. HD. 01.04.1997 T. 1262/1778; HGK. 26.02.1997 T. 15-890/127; 15. HD. 18.06.1996 T. 3294/342; HGK. 09.03.1979

√ «İİK.nun 277 vd maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin “borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu” ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceği; çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin “borçlu” durumda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten “alacaklı” sıfatını taşıması gerektiğini»³⁷⁷⁸

√ «İİK.nun 277 vd. maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin “borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu” ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceği; çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin “borçlu” durumda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten “alacaklı” sıfatını taşıması gerektiğini»³⁷⁷⁹

√ «İİK.nun 277 vd maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin “borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu” ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceği; çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin “borçlu” durumda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten “alacaklı” sıfatını taşıması gerektiğini»³⁷⁸⁰

√ «İİK.nun 277 vd maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin “borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu” ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceği; çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin “borçlu” durumda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten “alacaklı” sıfatını taşıması gerektiğini»³⁷⁸¹

√ «İİK.nun 277 vd maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin “borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu” ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceği; çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin “borçlu” durumda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten “alacaklı” sıfatını taşıması gerektiğini»³⁷⁸²

√ «İİK.nun 277 vd maddelerine göre açılan tasarrufun iptali davalarında, davalı üçüncü kişinin “borçlu ile alacaklı arasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu” ileri sürmesi halinde, mahkemece bu iddianın incelenmesi gerekeceği; çünkü iptal davasının dinlenebilirlik koşullarından birisinin de tasarrufta bulunan kişinin “borçlu” durumda olması, başka bir deyişle alacaklının gerçekten “alacaklı” sıfatını taşıması gerektiğini»³⁷⁸³

vurgulamıştır...

VIII- Borçlunun ‘muvazaalı borç ikrarında bulunması’ (gerçekte borcu bulunmadığı halde güvendiği bir kişi -tanıdığı, arkadaşı, akrabası vs.- lehine muvazaalı senet

T. 13-288/234; 13. HD. 27.02.1979 T. 5645/878; 13. HD. 30.04.1976 T. 5638/3529 (www.e-uyar.com)

³⁷⁷⁸ Bknz: 15. HD. 10.06.2003 T. 587/3094 (www.e-uyar.com)

³⁷⁷⁹ HGK. 19.06.2002 T. 15-495/528 (www.e-uyar.com)

³⁷⁸⁰ Bknz: 15. HD. 01.04.1997 T. 1262/1778 (www.e-uyar.com)

³⁷⁸¹ HGK. 26.02.1997 T. 15-890/127 (www.e-uyar.com)

³⁷⁸² Bknz: 15. HD. 18.06.1996 T. 3294/3421 (www.e-uyar.com)

³⁷⁸³ Bknz: 13. HD. 30.04.1976 T. 5638/3529 (www.e-uyar.com)

düzenleyip, bu senedi kendisi hakkında icraya koydurması), alacaklı tarafından tasarrufun iptali davasına konu edileceği gibi,^{3784 3785} ‘borçlu ile birlikte hakkında tasarrufun iptali davası açılan’ –borçludan iptal davasına konu edilmiş olan dava konusu taşınır/taşınmazı satın (devir) almış olan - ‘üçüncü, dördüncü vs. kişiler’- tarafından da mahkemede “*borçlunun muvazaalı borç ikrarında bulunduğu*” ileri sürülerek ‘*açılmış olan iptal davasının reddine karar verilmesi*’ istenebilir.

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

- Davacı (Y. G.) vekili 20.10.2020 tarihli “*dava dilekçesi*”nde özetle;

- “*Davalı-borçlu (R. K.) hakkında Tire İcra Müdürlüğü’nün 2020/... sayılı dosyası ile takipte bulduklarını, takibin kesinleştiğini,*

- *Yaptıkları sorgulamada takip borçlusuna adına kayıtlı ... plakalı bir traktör ile İzmir ili ... ilçesi ... mahallesi 1126 ada ve 36 parselde kayıtlı bir taşınmazın ½ payının borçlu adına kayıtlı bulunduğunu tespit ettiklerini ve borçlu tarafından bu taşınmaz hakkında - İcra Hukuku Mahkemesinde- ‘hazredilmezlik şikayeti’nde bulunulduğunu öğrendiklerini,*

- *Bunlar dışında borçlunun, kendisine ait iken; a) İzmir ili ... ilçesi ... mahallesi, 214 ada, 40 parselde kayıtlı taşınmazını, 18.11.2015 tarihinde kızı (A. B.)’ye, b) İzmir ili ... ilçesi ... mahallesi, 214 ada, 101 parselde kayıtlı taşınmazını 18.11.2015 tarihinde oğlu (A. K.)’ye c) İzmir ili ... ilçesi, ... mahallesi, 230 ada, 40 parselde kayıtlı taşınmazını, 17.07.2020 tarihinde kardeşi (A. D.)’ye TAPUDA SATIŞ OLARAK GÖSTERMEK SURETİYLE DEVRETTİĞİNİ,*

- *Borçlu hakkında icraya konulan senedin düzenlenme tarihinin 15.01.2015 olduğunu, borçlu tarafından yakınlarına satış şeklinde elden çıkarılan taşınmazların, 18.11.2015 ve 17.07.2020 tarihinde yani borç doğduktan sonra, satış işlemlerinin gerçekleştirilmiş olduğunu,*

³⁷⁸⁴ UYAR, T. «Muvazaalı İcra Takipleri (Borç İkrarları)» ile «Borçlunun Süresi İçinde Zamaşımı İtirazında Bulunmaması»nın Tasarrufun İptali Davasına Konu Edilmesi (İBD. Mayıs-Haziran/2014, s: 283 vd.) - UYAR, T. Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) «Muvazaalı Olduğu» İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından «Senedin (İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? «İİK. 280; TBK. 19» (ABD. 2015/1, s: 369-398) - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, C: 3, s: 4315 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 2011, C: 1, s: 65 - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. a.g.e., s: 12, 36 - KURU, B. El Kitabı, s: 1398 - EROĞLU, O. age. s: 144 - AKŞENER, S.H. a.g.e., s: 96; 2. baskı, 2014, s: 118 - GÜNEREN, A. a.g.e., s: 80, 114 vd. - COŞKUN, M. İçtihatlı İİK. C: 4, s: 4638 - TOKTAŞ, M. Tasarrufun İptali Davaları, s: 76 - KAPLAN, N. Uygulama Notları, s: 1401 - ÇAM, U.M. Tasarrufun İptali Davaları, s:78 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 6. Baskı, s:28

³⁷⁸⁵ Bknz: 17. HD. 29.12.2016 T. 12281/12178; 08.11.2016 T. 19673/10240; 19.04.2016 T. 4439/5019; 24.12.2015 T. 7251/14929; 05.05.2015 T. 21179/6688; 14.04.2015 T. 19827/5866; 17.03.2015 T. 2203/4344; 04.11.2014 T. 7947/15062; HGK. 02.02.2014 T. 4/1016-436; 17. HD. 18.04.2013 T. 6634/5626; 4. HD. 09.05.2011 T. 3449/5298; 01.05.2008 T. 2996/6066; 08.11.2007 T. 12753/13696; 17. HD. 04.04.2011 T. 7832/3036; 24.01.2011 T. 1847/544; 26.10.2010 T. 5337/8808; 16.09.2008 T. 1246/4471; 15.04.2008 T. 1204/1936; 4. HD. 24.03.2010 T. 2797/3315; 11.03.2010 T. 15119/2684; 01.05.2008 T. 2996/6066; 08.11.2007 T. 12753/13696; 31.05.2007 T. 4760/7445; 15. HD. 20.02.2002 T. 5385/865; 15.11.1999 T. 4175/4058; 15.09.1990 T. 3485/3290 (www.e-uyar.com)

- Yapılan bu satışların muvazaalı olduğunu yani gerçekte bir satış söz konusu olmadığını, lehine satış yapılan kişilerin borçlunun birinci derecede yakınları olması nedeniyle iptale tabi olduğunu,

- Yapılmış olan satışların İİK.m. 277 vd. göre iptaline karar verilmesini, eğer mahkemece bu mümkün görülmezse TBK.m. 19 uyarınca satışların iptaline karar verilmesini” talep etmiştir.

● Davalı (A. K.) vekilleri 20.11.2020 tarihli “cevap dilekçeleri”nde özetle;

-“Tasarrufun iptali davasının açılabilmesi için alacaklının elinde ‘aciz belgesi’ bulunması gerektiğini, bunun bir ‘dava şartı’ olduğunu, aciz belgesi yokluğunun davanın reddi nedeni olduğunu,

- Davacı-alacaklı (Y. G.) ile davalı- takip borçlusu (R. K.) arasında gerçek bir borç ilişkisi bulunmadığını,

- Borçlu (R. K.)’nin 2015 yılında bu kadar yüksek bir borcunun olmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğunu çünkü kendisinin hiçbir ticari faaliyetinin bulunmadığını, 2015 yılında sigortalı olarak çalışan bir kişi olduğunu, ayrıca çiçekçilik de yaptığını, bu miktar borçlanma ihtiyacı bulunmadığını,

- Alacaklının 15.01.2015 yılından kaynaklanan bu kadar yüksek miktardaki bir alacağı için vade tarihi 30.05.2020 olan bir senet almış olmasının olağan akışına uygun olmadığını, hiçbir yakınının (özellikle eşinin) böyle bir borçtan haberi bulunmadığını,

- Davacının ticaret erbabı ise, defterlerinin incelenerek alacağın gerçek olup olmadığını araştırılması gerekeceğini,

- Yapılan satışların gerçek bir satış olduğunu, davalı borçlunun yasak ilişki yaşayıp bundan bir çocuğu olduğunu, bu çocuğu nedeniyle paraya olan ihtiyacı artan borçlunun, gerek oğluna, kızına ve gerekse kardeşine yaptığı gerçek satıştan dönerek, bu satışların iptali için davacı (Y. G.) lehine böyle bir muvazaalı senet düzenleyip kendisi hakkında takip yaptırdığını yani iptal davasını açmış olan davacı (Y. G.)’nin, davalı (R. K.)’de gerçek bir alacağı bulunmadığını, bunu tanıklarla ispat edeceklerini,

-Davacının vergi kayıtları ile ticari defter kayıtlarının incelenmesi gerektiğini”

belirterek “haksız açılan davanın reddine karar verilmesini” bildirmişlerdir.

● Mahkemece, 21.10.2020 tarihli ARA KARARI’nda; “ihtiyati haciz” ve “ihtiyati tedbir” kurumlarının hukuki nitelikleri ayrıntılı olarak belirtildikten sonra “davacının ihtiyati tedbir talebinin kabulü ile ilgili Tapu Müdürlüklerine müzekkere yazılarak, davaya konu olan Tire ilçesi, ... mah., 214 ada 40 ve 10 parsel ile 230 ada 40 parsel sayılı taşınmazlara tedbir konulmasına” karar verilmiştir.

*

Somut olayda;

● Davacı (Y. G.) vekili “davalı-borçlu (R. K.)’nin – Tire İcra Müdürlüğü’nün 2020/... sayılı dosyasında takip konusu yapılmış olan- 15.01.2015 tanzim ve 30.05.2020 ve 15.12.2017 vade tarihli ‘bono’larda yer alan 250.000 + 350.000 = 600.000 TL. tutarındaki toplam borcunu ödemediğini” ileri sürerek; “borçlunun borçlanma tarihinden sonra;

a- 18.11.2015 tarihinde kızını (A. B.)’ye –İzmir ili ... ilçesi ... mah., 214 ada, 40 parsel sayılı taşınmazını- satmış olduğunu,

b- 18.11.2015 tarihinde oğlu (A. K.)’ye -İzmir ili ... ilçesi ... mah. 214 ada, 101 parsel sayılı taşınmazını- satmış olduğunu,

c- 17.07.2020 tarihinde kardeşi (A. D.)’ye -İzmir ili ... ilçesi ... mah. 230 ada, 40 parsel sayılı taşınmazını- satmış olduğunu”,

belirterek, “*bu satışların gerçek bir satış olmadığını, muvazaalı olduğunu, müvekkiline olan borcunu ödememek için bu satışların yapılmış olduğunu*” açıklayarak “BU SATIŞ İŞLEMLERİNİN İİK. 277 vd. UYARINCA İPTALİNİ veya MUVAZAA (TBK.m. 19) NEDENİYLE İPTALİ ile tekrar borçlu (R. K.) ADINA TAPUNUN İPTAL VE TESCİLİNE ya da İİK. 283/I KIYASEN UYGULANARAK, KENDİLERİNE HACİZ VE SATIŞ İSTEME YETKİSİNİN TANINMASINI” talep etmiştir.

Yukarıda³⁷⁸⁶ ayrıntılı olarak açıkladığımız ve davalı (A. K.) vekillerinin cevap dilekçelerinin 2. paragrafında da belirttikleri gibi; tasarrufun iptali davasının açılabilmesi için, davacının İİK.m. 277/I-1 uyarınca, icra dairesinden aldığı “*kesin aciz belgesi*”ni (İİK.m. 105/I; 143) mahkemeye sunması veya “*geçici aciz belgesi*” (İİK.m. 105/II) niteliğinde bulunan icra dosyasına dayanması gerekir. Bu husus bir ‘*özel dava şartı*’dır (HMK.m. 114/II).³⁷⁸⁷

Bu ‘*özel dava şartı*’nın gerçekleşmediğinin mahkemece saptanması halinde, mahkemece ‘*özel dava şartı yokluğu nedeniyle açılmış olan tasarrufun iptali davasının reddine*’ karar verilmesi gerekir...

• Tasarrufun iptali davasının görülebilmesi için, borçlunun tüm malvarlığının değeri tespit edilerek, bu malvarlığının davacı-alacaklının alacağını karşılayıp karşılamadığının araştırılması gerekir.

Davalı-borçlu (R. K.)’nin, davanın açıldığı 20.10.2020 tarihinde;

a)Dava dilekçesinde hiç bahsedilmemiş olan:

aa- Borçlunun babası ölü (İ. K.) adına kayıtlı; İzmir ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 221 ada, parsel 45 sayılı taşınmaz,, “23096 metrekare tarlanın 1/4 payı” borçlu (R. K.)’ye kalmıştır.

bb- Borçlunun babası ölü (İ. K.) adına kayıtlı; İzmir ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 221 ada, parsel 46 sayılı taşınmaz, “5767 metrekare tarlanın 1/4 payı” borçlu (R. K.)’ye kalmıştır.

cc- İzmir ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 230 ada, 38 parselde kayıtlı avlulu ev, borçlu (R. K.)’ye kalmıştır.

b)Dava dilekçesinde bahsedilmiş olan:

aa- İzmir ili, ... ilçesi, ... mahallesi, 1126 ada, 36 parsel sayılı taşınmazda borçlu (R. K.)’nin ½ hissesi bulunmaktadır. (Bu taşınmaz hakkında Tire İcra Hukuk Mahkemesinde borçlu tarafından ‘*haczedilmezlik şikayeti*’nde bulunduğu belirtilmiştir. Eğer, borçlunun bu şikayeti kabul edilecek olursa bu taşınmazın, malvarlığının değerlendirilmesinde hesaba dahil edilmemesi gerekecektir.)

bb- ‘Borçlu-davalının plakası ... olan bir *traktörünün* bulunduğu’ açıklanmıştır. Bu traktörün rayiç değerinin mahkemece tespit edilerek, borçlunun mevcut malvarlığının hesabında dikkate alınması gerekecektir.

³⁷⁸⁶ Bknz: Yuk. dipn: 14-39

³⁷⁸⁷ Bknz: Yuk. dipn: 33-39

Mahkemece yapılacak inceleme ve alınacak bilirkişi raporları çerçevesinde ‘*borçlunun bugün için parasal değer taşıyan malvarlığının (sahip olduğu taşınır ve taşınmazlarının) değerinin, davacı-alacaklının alacağını karşıladığı*’ sonucuna ulaşırsa, açılmış olan tasarrufun iptali davasının ‘**özel dava şartının gerçekleşmemiş olması nedeniyle reddine**’ karar verilmesi gerekecektir.

● Yukarıda³⁷⁸⁸ ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi davacı-alacaklının iddialarının ‘*hayatın olağan akışı*’nda aykırı olduğu sonucuna varılması halinde ‘*açılmış olan tasarrufun iptali davasının reddine*’, buna karşın davalıların savunmalarının ‘*hayatın olağan akışı*’na aykırı bulunması halinde ise “*tasarrufun iptali davasının kabulüne*” karar verilmesi gerekecektir.

●● Dosyanın incelenmesinde, alacaklı tarafında Tire İcra Müdürlüğü’nün 2020/... sayılı dosyasında takibe konulan senetlerden 15.01.2015 tanzim tarihli 350.000 lira meblağlı senedin vade tarihinin 30.05.2020 olduğu görülmektedir. Bu şekilde vade tarihi olarak senede 5 yıl sonraki bir tarihin atılmış olması da hayatın olağan akışına aykırı sayılır. Senetteki alacağın varlığı konusunda kuşku uyandırır. Alacağın ‘*gerçek bir alacak olmadığı*’ konusunda –aşağıda belirteceğimiz gibi- gündeme getirir.

●● Davalı (A. K.) (borçlunun oğlu) tarafından “*davacının bu alacağının gerçek bir alacak olmadığı, davalı-borçlunun 2015 yılında bu kadar borçlanmasının gerektirir bir hastalık, acil ameliyat vb. bir ihtiyaç içinde bulunmadığı*” ileri sürülmüştür.

Yukarıda³⁷⁸⁹ belirttiğimiz gibi; tasarrufun iptali davalarında davacının, davalı-borçludaki alacağının ‘gerçek’ bir alacak olması gerekir. Eğer davacı-alacaklı t a c i r ise³⁷⁹⁰, ticari defter kayıtlarında bu alacağın yer alması, t a c i r d e ğ i l s e³⁷⁹¹ bu alacağının nedenini mantıklı bir şekilde –mahkemece isticvap edilerek- açıklaması gerekir. Keza o tarihlerde de bir fabrikada sigortalı olarak çalışan ve aynı zamanda çiçekçilik yapan davalı-borçlunun, o yılda ‘*nasıl bir para ihtiyacı içinde bulunduğunu*’ mahkemeye tutarlı bir şekilde davacı-alacaklı tarafından açıklanması gerekir.

Ayrıca; alacaklı-davacının, davalı-borçlu hakkında Tire İcra Müdürlüğü’nün 2020/... sayılı icra dosyasında yaptığı icra takibinin ve bu icra takibine konu edinen 15.01.2015 tanzim ve 15.12.2017 ile 30.05.2020 vade tarihli (2) senedin (borç ikrarının) ‘*gerçek bir alacağa aksettirmediği, muvazaalı borç ikrarı niteliği*’nde bulunduğu, davalı üçüncü kişiler (olayda; davalı (A. K.) ve diğer davalılar) tarafından –muvazaaya taraf olmadıkları için- her türlü delil ile kanıtlanabilir.^{3792 3793 3794}

SONUÇ: Buraya kadar ayrıntılı olarak açıkladığımız nedenlerle;

a) Davacı-alacaklı tarafından mahkemeye ‘*kesin*’ (İİK.m. 143, 105/I) ya da ‘*geçici aciz belgesi*’nin (İİK.m. 105/II) sunulmaması halinde, mahkemece “*iptal davasının –dava şartı*’ (İİK.m.277/I-1) *yokluğu nedeniyle- reddine*” karar verilmesi gerekeceğini,

b) Mahkemece yerinde –bilirkişiler vasıtasıyla- keşif yapılarak;

³⁷⁸⁸ Bknz: Yuk. dipn: 40-58

³⁷⁸⁹ Bknz: Yuk. dipn: 59-168

³⁷⁹⁰ Bknz: Yuk. dipn: 69

³⁷⁹¹ Bknz: Yuk. dipn: 70, 71, 72

³⁷⁹² Bknz: Yuk. dipn: 169, 170

³⁷⁹³ Bknz: Yuk. dipn: 62, 63, 64

³⁷⁹⁴ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. a.g.e. s:467 – ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, S./HANAGASI, E. a.g.e. s:563 – ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. a.g.e. s:731 – KURU, B./AYDIN, B. İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku “Ders Kitabı” s:499 – EROĞLU, O. a.g.e. s:268 – KAZANCI, T.İ. a.g.e. s:65

aa- Ölü babası (İ. K.)’den borçluya intikal etmiş olan İzmir ili, ... ilçesi, ... mah., 221 ada, 45 parsel sayılı taşınmazdaki ¼ payı ile İzmir ili, ... ilçesi, ... mah., 221 ada, 46 parsel sayılı taşınmazdaki ¼ payının değeri tespit edilerek,

bb- İzmir ili, ... ilçesi, ... mah., 230 ada, 38 parselde kayıtlı avlulu ev niteliğindeki taşınmazın değeri tespit edilerek,

cc- Borçlunun adına kayıtlı ... plaka no’lu traktörün değeri tespit edilerek (ayrıca; **dd-** Borçlunun ‘haczedilmezlik şikayetine konu ettiği; İzmir ili, ... ilçesi, İhsaniye mah., 1126 ada, 36 parsel taşınmazdaki ¼ payının değerinin de haczedilmezlik şikayetinin reddedilmesi halinde bu değerlere eklenerek) bunların toplamının, davacı- alacaklının alacağını karşılayıp karşılamadığı hususu tartışılarak, eğer karşıladığı saptanır ise açılmış olan iptal davasının reddine karar verilmesi gerekeceğini,

c) aa- Davacı-alacaklının tacir olduğunun ve ticari defter tutmak zorunda bulunduğunun saptanması ve dava/takip konusu senetlerin ticari defterlerinde hiç kayıtlı olmaması halinde ‘*davacının alacağının gerçek olmadığı*’ sonucuna varılarak, davanın “*dava şartının gerçekleşmemesi nedeniyle tamamen reddine*”, dava/takip konusu senetlerin kısmen davacı-alacaklının ticari defterlerinde kayıtlı olması halinde ise, davanın “*ticari defterlerde kayıtlı olan senetlerin tutarı kadar kısmen kabulüne*” karar verilmesi gerekeceğini,

bb- Davacı-alacaklının tacir olmadığı dolayısıyla ticari defter tutmadığının anlaşılması halinde ‘*davacı-alacaklı ve davalı-borçlunun takip konusu senetlerin tanzim tarihindeki ekonomik ve sosyal durumları hakkında banka kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak, mali durumlarının araştırılması, yıllık gelirlerinin ne olduğu ve davacının böyle bir borç parayı verebilecek ekonomik gücünün bulunup bulunmadığı saptanarak*³⁷⁹⁵ sonucuna göre bir karar verilmesi gerekeceğini,

d) aa- Takip konusu 15.01.2015 tanzim tarihli ve 350.000 TL. bedelli senede davacı-alacaklı tarafından 30.05.2020 tarihinin ‘vade tarihi’ olarak atılmış olması,

bb- Davalı-borçlu (R. K.)’nin senedin tanzim tarihinde 350.000+250000= 600.000 TL. kadar –o tarih itibariyle yüksek miktarda borçlanmasını haklı gösteren ameliyat, hastalık, sermaye ihtiyacı vb. gibi- bir olayın mevcut olmaması,

cc- Bu kadar yüksek miktarda bir borçtan ailesinin -eşinin, kızının ve oğlunun- haberdar olmaması, *takip konusu senetteki borcun hayatın olağan akışına uygun olarak doğmuş bir borç olmadığını göstereceğini,*

e) “Davalı-borçlu hakkında yapılmış olan icra takibinin ve düzenlenmiş senetlerin muvazaalı olduğu” davalı (A. K.) tarafından ileri sürülmüş olduğundan mahkemece kendisine bu konudaki iddiasını ispat imkanı tanınması, göstereceği tanıkların dinlenerek³⁷⁹⁶, “edinilecek kanaate göre karar verilmesi gerekeceğini” belirtir “*Uzman Görüşümü*” (HMK.m.293), takdiri muhtem mahkemenize ait olmak ve davalı (A. K.) vekilleri tarafından 1. Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 2020/... Esas sayılı dosyasına ibraz edilmek üzere saygıyla sunulur...13.01.2020

³⁷⁹⁵ Bknz: Yuk. dipn: 70, 71, 72

³⁷⁹⁶ Bknz: Yuk dipn: 169, 170, 179

(413)

KONU: “Malen” Kaydını Taşıyan ‘Bono’ya Dayalı Olarak Keşideci Tarafından Lehtar Hakkında “Kedisine Herhangi Bir Mal Teslim Edilmediği” İddiasıyla Açılan Menfi Tespit Davasında Kimin, Neyi ve Nasıl İspat Etmesi Gerekir?

*

A. I- Her davada olduğu gibi, «*olumsuz tespit davaları*»nda da ‘ispat yükü’ büyük önem taşır. Çünkü, kendisine ispat yükü düşen taraf bunu yerine getirmese, açtığı (ya da aleyhine açılan) davayı kaybeder.

Her iki tarafın da -ispat yükünün karşı tarafa düştüğünü ileri sürmeden- gösterdikleri deliller ile dava konusu uyuşmazlık tam olarak aydınlanmış ise, hakim -ispat yükünün hangi tarafa düştüğünü araştırmadan- edindiği kanıya göre davayı sonuçlandırır. Eğer, tarafların karşılıklı olarak gösterdikleri deliller uyuşmazlığı tam olarak aydınlatmaz ve hakime, davayı sonuçlandırarak bir kanaat vermezse, o zaman «ispat yükünün kime (hangi tarafa) düştüğünün tespiti gerekir. Çünkü, hakim kendisine ispat yükü düştüğünü bildirdiği taraf, uyuşmazlık konusu olayı ispat edemezse -karşı tarafa ‘yemin teklifi’ ne hakkı bulunduğu hatırlatıldıktan sonra (HMK. mad. 227 vd.)- dava onun aleyhine sonuçlandırılacaktır. O taraf «davacı» ise davası reddedilecek, «davalı» ise, mahkûm edilecektir.³⁷⁹⁷

İspat yükünün hangi tarafa düştüğünü belirten MK. 6 gereğince; «*Kanunda aksine hüküm bulunmadıkça taraflardan her biri hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlü olduğu*»ndan ve bu hüküm -kaynak İsviçre Medeni Yasasındaki gibi- «bir vakıadan (olayda kendi lehine haklar çıkararak taraf, o vakıayı (olayı) ispat etmelidir» şeklinde anlaşılması gerektiğinden³⁷⁹⁸, ayrıca HMK. 190/1 uyarınca da «*ispat yükü, kanunda özel bir düzenleme bulunmadıkça, iddia edilen vakıaya bağlanan hukuki sonuçtan kendi lehine hak çıkararak tarafa ait olduğu*»ndan,³⁷⁹⁹ kural olarak, bir vakıadan (olaydan) kendi lehine haklar çıkararak taraf, o vakıayı (olayı) ispat etmeye mecburdur. Çünkü, ileri sürdüğü olayın varlığı kabul edildiği takdirde, kendisi bundan yarar sağlayacaktır...³⁸⁰⁰

Doktrinde -bu konuyu «monoğrafi» olarak, enine boyuna çok ayrıntılı biçimde hem *bilimsel* yönden ve hem de *Yargıtay içtihatları* yönünden inceleyen eserlerde- “*‘bedeli malen alınmıştır’ kaydını taşıyan senetlerde, ‘malın teslim alındığı, borçlu tarafından ikrar edilmiş’ olduğundan, alacaklının ‘malı teslim ettiğini’ ayrıca ispatla yükümlü olmadığı, bono metninde yazılı olan bu ikrarın aksini (malın teslim edilmediğini) ispat yükünün borçluya düştüğünü*” belirtilmiştir.³⁸⁰¹

³⁷⁹⁷ KURU, B. Hukuk Muhakemeleri Usulü, 6. Bası, C:2, s:1973 vd. – KURU, B./ARSLAN, R./YILMAZ, E. Medeni Usul Hukuku (Ders Kitabı), 2013, s: 354 vd.

³⁷⁹⁸ UMAR, B. İspat Yükü, 1968, s:52 vd. – UMAR, B./YILMAZ, E. İspat Yükü, 1980, s:86 vd. – KURU, B. age. s:1975 vd.

³⁷⁹⁹ Bknz: 3. HD. 16.09.2013 T. 12682/12675; 16.09.2013 T. 9008/12650 (www.e-uvar.com)

³⁸⁰⁰ KARSLI, A. İcra ve İflas Hukuku, 2014, s: 392

³⁸⁰¹ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları, 4.Baskı, 2015, s:619 - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 3.Baskı, C:1, s:1410 – MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukukunda Menfi tespit ve İstirdat davaları, 2.Baskı, 2016, s:334 vd. – TÜRK, A. Maddi Hukuk ve İcra ve İflas Hukuku Yönleriyle Menfi Tespit Davası, 2006, s:291 vd. – KURU, B. İcra ve İflas Hukukunda Menfi Tespit ve İstirdat Davası, 2003, s:98 vd.

Olumsuz tespit davalarında *ispat yükü*, davacının iddiasının dayandığı nedenlerin niteliğine göre değişir.^{3802 3803} Bu nedenle kambiyo senetleri hakkında açılan olumsuz tespit davalarında, senedin dayanağı olduğu ileri sürülen «hukukî ilişki» ile senet metnindeki «borç sebebi»nin karşılaştırılarak, ispat yükünün kime düşeceğinin saptanması gerekir.^{3804 3805}

Davacı-borçlunun;

- «Senet altındaki imzanın kendisine ait olmadığını»,
 - Senette sahtekârlık (*tahrifat*) yapılmış olduğunu»,
 - Borcun “ödeme”, “ibra”, “takas” gibi bir nedenle sona erdiğini,
 - Senedin «hata», «hile», «ikrah» nedeniyle geçersiz olduğunu,
 - Senedin «karşılıksız» olduğunu,
 - Senedin «hatır senedi» olduğunu,
 - Senetteki borcun «ödeme», «ibra», «takas» gibi bir nedenle son bulduğunu,
 - Senedin «kumar»³⁸⁰⁶ veya «bahis» borcu olduğunu ya da «kumar veya bahis için verilen ödünç (avans)» karşılığı olduğunu,
 - Senedin «başlık parası» karşılığı olduğunu,
 - Ekonomik işlevi açısından bir ‘ödeme aracı’ olan çekin «ödemeden başka bir amaçla» -örneğin; ödünç olarak- verilmiş olduğunu,
 - Senedin «hava parası» karşılığında düzenlenmiş olduğunu,
 - Senedin, «ihaleye katılmayı önlemek» amacı ile -yani; «ihaleye fesat karıştırılması sonucu»- düzenlenmiş olduğunu,
 - Senedin «ahlâka aykırı bir amaç için» verilmiş olduğunu,
 - Senedin «temyiz kudretine sahip bulunulmadığı sırada» düzenlenmiş olduğunu,
 - Senedin «evlenmek üzere eş bulmak amacı ile» düzenlenmiş olduğunu,
 - Senedin «anlaşmaya aykırı olarak» doldurulmuş olduğunu,
- ileri sürmesi halinde, *bu iddiasını kendisinin ispat etmesi* gerekir.³⁸⁰⁷

II- «Malen» kaydını taşıyan bir senet hakkında -«karşılıksız kaldığı» gerekçesiyle açılan iptal (olumsuz tespit) davasında satıcının «malların gönderildiğini (teslim edildiğini)», alıcının ise «malların gönderilmediğini (teslim edilmediğini)» ileri sürmesi halinde ispat yükü hangi tarafa düşer?³⁸⁰⁸

³⁸⁰² POSTACIOĞLU, İ. / ALTAY, S. İcra Hukuku Esasları, 5. Bası, 2010, s: 33

³⁸⁰³ Bknz: 4. HD. 09.02.1973 T. 6096/1189(www.e-uyar.com)

³⁸⁰⁴ Bknz: 11. HD. 12.05.1977 T. 1966/2520(www.e-uyar.com)

³⁸⁰⁵ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları, 4.Baskı, 2015, s:552 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 3.Baskı, C:1, s:1394 vd.

³⁸⁰⁶ Bknz: 19. HD. 06.02.2012 T. 5852/1591(www.e-uyar.com)

³⁸⁰⁷ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları, s:554 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK Şerhi, C:1, s:1395 vd.

³⁸⁰⁸ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları, s:611 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK Şerhi, C:1, s:1407 vd. - (www.e-uyar.com)

Yüksek mahkeme, bu konuda -tarih sırasına göre- ;

√ “Mahkemece, "bonoda borcun malen kaydı ile doğduğu, ispat yükü üzerinde olan davacının -aynı delil gücünde bir delil ile- malın teslim edilmediğini ispat edemediği gerekçesiyle davanın reddine" karar verilmiş olmasının, hukuka uygun olduğunu”³⁸⁰⁹

√ “Sipariş edilen malların teslim edilmediği, dolayısıyla verilmiş olan bonoların bedelsiz kaldığı iddiası ile keşideci tarafından lehtar ile bonoları temlik alana karşı açılan menfi tespit davasında; bonolardaki malen kaydının malın teslimine karine teşkil ettiğinden, davacının bunun aksini ispat etmesi gerektiğini”³⁸¹⁰

√ “Kural olarak menfi tespit davasında ispat külfeti alacaklıda olmasına karşın malen düzenlenmiş bonolar mal verildiğine karine teşkil ettiğinden alacaklının bu alacağını ispat etmiş sayılacağından senetlerin bedelsiz olduğunu iddia eden borçlunun iddiasını yine aynı güçte delil ile kanıtlaması gerekip, davacının sunduğu delillerin menfi tespit davasının ispatına yeterli olmadığından davanın reddi gerektiğini”³⁸¹¹

√ “Menfi tespit davasına konu bononun ihdas nedeni olarak "malen kaydı" bulunduğundan, malın teslim edilmediğinin ancak davacı keşideci tarafından yazılı delille ispat edilebileceğini”³⁸¹²

√ “Malen kayıtlı senedin, malın keşidecisine teslim edildiğine karine teşkil edeceğini”³⁸¹³

√ “Dava konusu bonoda ‘malen’ kaydı bulunmakla, malen kaydının malın teslim edildiğine karine teşkil etmekte olup, aksinin davacı tarafından yazılı delillerle ispatı gerekeceğini”³⁸¹⁴

√ “Senette "malen" ibaresi bulunduğu göre senet borçlusunun mal teslim ettiğini kabul ettiği ve bu duruma göre malın teslim edilmediğini ispatlama yükümlülüğünün borçluya ait olduğu- Davacı borçlunun takibe konulan bononun bedelsiz olduğunu yazılı delille kanıtlaması gerektiği ve bu durumun senede karşı senetle ispat kuralının gereği olduğunu”³⁸¹⁵

√ “Davaya konu bonoda "malen" ibaresi bulunduğu göre, böyle bir bonoda malın teslim alındığının, borçlu tarafından ikrar edilmiş olduğu; alacaklının teslim ettiğini kanıtama yükümlülüğünün olmadığı; yazılı ikrarın aksini diğer bir deyişle, malın teslim edilmediğini kanıtama yükümlülüğünün borçluya ait olduğunu”³⁸¹⁶

√ “Senette borcun nedeni "mal" ya da "nakit" olarak belirtilmişse, tarafların yazılı borç sebebine dayanmaya hakkı olacağından, ispat yükünün bunun aksini ileri süren tarafa ait olması gerekeceğini”³⁸¹⁷

√ “Bonoların ihtar nedeni bölümünde “malen” kaydı bulunduğu göre kural olarak bu bonolar karşılığında mal teslim edilmiş olduğunun kabulü gerekeceğini”³⁸¹⁸

3809 Bknz: 19. HD. 25.02.2019 T. 2902/1166 (www.e-uvar.com)

3810 Bknz: 19. HD. 13.12.2018 T. 871/6570 (www.e-uvar.com)

3811 Bknz: 19. HD. 03.07.2018 T. 349/3738 (www.e-uvar.com)

3812 Bknz: 19. HD. 07.05.2018 T. 17490/2494 (www.e-uvar.com)

3813 Bknz: 19. HD. 18.10.2017 T. 18712/7055 (www.e-uvar.com)

3814 Bknz: 19. HD. 19.09.2017 T. 11433/6014 (www.e-uvar.com)

3815 Bknz: HGK. 10.06.2015 T. 19-2402/1532 (www.e-uvar.com)

3816 Bknz: HGK. 17.04.2015 T. 19-1622/1238 (www.e-uvar.com)

3817 Bknz: HGK. 04.03.2015 T. 19-1409/385 (www.e-uvar.com)

3818 Bknz: 19. HD. 28.04.2014 T. 4756/7964 (www.e-uvar.com)

√ “İcra takibine konu bonoda ihdas nedeni olarak malen kaydı mevcut olup, bu durumda malın teslim edilmediğine ilişkin ispat külfetinin davacılara ait olduğunun kabulu gerekeceğini”³⁸¹⁹

√ “Takip konusu senet metninde “bedeli malen ahz olunmuştur” kaydı bulunduğu, bu kaydın senedin teslim alınan mal karşılığında düzenlendiğine karine olduğu, malen kaydı taşıyan bonoya karşı menfi tespit davası açan davacının mal almadığını usulüne uygun delillerle kanıtlayamamış olmasına göre davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini”³⁸²⁰

√ “İhdas nedeni bölümünde ‘malen’ kaydı bulunan bonoda davalı tarafta senet metnini talil etmediğinden, ispat külfeti davacıda olup, davacının “bonoya konu olan malın kendisine teslim edilmediği” yönündeki iddiasını HMK.nun 290.maddesi uyarınca yazılı delille kanıtlanması gerekeceği ve bu iddiasını münhasıran davalının ticari defterlerine dayanarak ispat edemeyeceğini”³⁸²¹

√ “Senedin malen kaydıyla düzenlendiği, davacının malların teslim edilmediği ve takip alacaklısının kötü niyetli olduğu hususlarını ispatlayamadığı, davacının yemin tekliif hakkını da kullanmadığı hallerde davanın reddinin gerekeceğini”³⁸²²

√ “Senette bulunan “malen” kaydı malın teslim edildiğini ispatlamakta olup bunun aksinin aynı kuvvette bir delille kanıtlanması gerektiğini”³⁸²³

√ “ ‘Malen’ kaydı bulunan senedin “boş olarak verilip sonradan anlaşmaya aykırı olarak doldurulduğu ve kendisine mal teslim edilmediği” yolundaki iddianın yazılı delille kanıtlanması gerekeceğini”³⁸²⁴

√ “«Bedeli malen alınmıştır kaydını taşıyan bir bono karşılığında gönderilmesi gereken malların gönderilmediğini» iddia eden davacı-borçlunun «malları teslim almadığını, bononun avans olarak düzenlendiğini» kanıtlanması gerektiğini”³⁸²⁵

belirtmiştir.

III-Dava konusu senette borcun sebebi -«bedeli malen alınmıştır» ya da «bedeli nakden alınmıştır...» şeklinde- **gösterilmemişse (belirtilmemişse)**, böyle bir senede yönelik olumsuz tespit davasında, davacı - borçlunun, «senedin düzenlenmesini gerektiren bir sebep bulunduğunu ve fakat bu sebebin gerçekleşmediğini ya da ortadan kalktığını» ileri sürüp (açıklayıp) bunu ispat etmesi gerekir.³⁸²⁶

Örneğin; davacı - borçlu, dava konusu senedi, «davalı - alacaklının kendisine göndereceği mallar karşılığında imzaladığını, fakat malların gönderilmemesi nedeniyle karşılıksız kaldığını» veya «hatır senedi olarak davalı - alacaklıya verdiğini» ya da «kumarda (bahiste) kaybettiği para karşılığı imzaladığını» vb. ileri sürerse bu iddialarını ispat etmesi gerekir. **Yüksek mahkeme** de, çeşitli kararlarında, « ‘malen’ ya da ‘nakden’ kaydını taşımayan bonoda, ispat yükünün davacı - borçluda olduğunu» belirtmiştir.³⁸²⁷

³⁸¹⁹ Bknz: 19. HD. 13.06.2012 T. 3895/10034(www.e-uvar.com)

³⁸²⁰ Bknz: 19. HD. 18.04.2012 T. 458/6596(www.e-uvar.com)

³⁸²¹ Bknz: 19. HD. 08.06.2010 T. 12461/7136(www.e-uvar.com)

³⁸²² Bknz: 19. HD. 22.03.2010 T. 5797/3093(www.e-uvar.com)

³⁸²³ Bknz: 19. HD. 13.02.2008 T. 6308/1119(www.e-uvar.com)

³⁸²⁴ Bknz: 19. HD. 16.03.2007 T. 10723/2652(www.e-uvar.com)

³⁸²⁵ Bknz: 19. HD. 03.06.2004 T. 9768/6653; 15.02.2002 T. 9475/1148; 08.06.2001 T. 641/4448(www.e-uvar.com)

³⁸²⁶ Bknz. İçt. Bir. K. 12.04.1933 T. 30/6 (www.e-uvar.com)

³⁸²⁷ Bknz: 11. HD. 11.03.1991 T. 516/1715 (www.e-uvar.com)

Buna karşın, dava konusu senette, **borcun sebebi** -«*bedeli malen alınmıştır...*» ya da «*bedeli nakden alınmıştır...*» şeklinde- **gösterilmişse (belirtilmişse)**, ispat hukuku bakımından senette belirtilen bu sebep tarafları bağlar. Eğer, **davacı senet metninde yazılı kaydın doğru olmadığını** söylüyorsa, lehine olan senet karinesini çürütmüş sayılacak, bunun sonucu olarak da, iddiası paralelinde ispat yükünü de üstlenecektir. Örneğin; bonoda, «karşılığın (mal) olduğu» yazılı bulunduğu halde, davacı «bunun (borç para) karşılığında alındığını» ileri sürüyorsa, gerçekten davalı ile arasında var olduğunu ileri sürdüğü karz (=ödünç) sözleşmesini, eğer bu senedin (kumar borcu) karşılığında düzenlendiğini ileri sürüyorsa, davalı ile kumar oynamış olduğunu kanıtlamak zorunda kalacaktır.

Eğer davacı, senet metnindeki kayda dayanarak dava açmış ve **davalı «senet metnindeki kaydın doğru olmadığını»** -örneğin; senette (malen) kaydı yer almasına rağmen, gerçekte verilen borç karşılığında bu senedin düzenlendiğini- ileri sürerse, bu iddiasını kanıtlamak zorunda kalacaktır. Yani bu varsayımda, ispat yükü, davalı - alacaklıya geçecektir.

Yüksek mahkeme, «tarafların senette gösterilen (belirtilen) borç sebebine aykırı beyanda (açıklamada) bulunmaları» na ‘*senedin tâlili*’ demekte ve «*bu durumda ispat yükünün yer değiştireceğini ve senet kimin tarafından tâlil edilmişse, ispat yükünün ona düşeceğini*» kabul etmektedir.³⁸²⁸ Senedin her iki tarafça da tâlil edilmiş olması (çift taraflı tâlil) halinde ise, “ispat yükünün yer değiştiremeyeceğini” belirtmiştir.^{3829 3830}

IV- Aslı «tâ’lib» olan bu sözcüğün sözlük anlamı; «sebeb, bahane gösterme»³⁸³¹ «sebeb, bahane gösterme; güzel, uygun kalıp bulma»³⁸³² «neden gösterme»³⁸³³ dir. Hukukî bir kavram olarak; «*senedin tâlil edilmesi*», «senet metnine -senet metninde açıklanan düzenlenme (ihdas) nedeni bakımından- aykırı beyanda bulunma» demektir. Örneğin; «malen» kaydını taşıyan bir bonoda, davalı - alacaklı, «borçluya ‘mal’ değil ‘para’ verdiğini» savunursa, senedi tâlil etmiş olur. Aynı şekilde, «nakden» kaydını taşıyan bir bonoda, davacı - borçlu, «senedin hatır senedi olduğunu» veya «mal bedeli karşılığında düzenlendiğini» ileri sürerse, senet borçlu tarafından tâlil edilmiş olur.³⁸³⁴ Ayrıca belirtelim ki, tâlil, «senet metnindeki, senedin düzenlenme nedenine aykırı beyanda bulunma» olduğundan, senet metninde «bedel kaydı» yazılı değilse, senedin tâlili de söz konusu olmaz.³⁸³⁵

Doktrinde³⁸³⁶ de «*senedin tâlil edilmesi halinde ispat yükünün yer değiştireceği*» kabul edilmektedir...

³⁸²⁸ Bknz: 19. HD. 06.06.2013 T. 7501/10556; 07.12.2012 T. 7233/1660; 11.07.2011 T. 14701/9776; 14.04.2011 T. 11437/4965; 02.03.2010 T. 68/2742; 21.10.2010 T. 1723/11769; 15.06.2010 T. 10736/7467; 24.05.2010 T. 3666/6284; 08.03.2012 T. 9913/3766; 12.10.2011 T. 730/12443; 27.10.2010 T. 3594/12056; 05.10.2010 T. 852/10841; 20.09.2010 T. 422/9992; 24.05.2010 T. 3666/6284 vb. (www.e-uvar.com)

³⁸²⁹ Bknz: 19. HD. 07.04.2011 T. 8685/4603; 30.06.2010 T. 11864/8315; 05.05.2010 T. 2937/5561; 19.10.2011 T. 10852/12845; 07.10.2010 T. 3915/10947; 24.05.2010 T. 9901/6226; 20.04.2010 T. 7390/4781; 12.04.2010 T. 7980/4281 vb. (www.e-uvar.com)

³⁸³⁰ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları, s:619 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK Şerhi, C:1, s:1410 vd. - (www.e-uvar.com)

³⁸³¹ ÖZÖN, M. N. Osmanlıca – Türkçe Sözlük, s:813

³⁸³² DEVELİOĞLU, F. Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lügat, s:1232

³⁸³³ Türk Dil Kurumu, Türkçe Sözlük, s:1137

³⁸³⁴ Bu konuda ayrıca Bknz: DOĞANAY, İ. Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C:2, s:1859 vd.

³⁸³⁵ Bknz: 11. HD. 27.11.1990 T. 6694/7607; 14.09.1990 T. 4986/5415 (www.e-uvar.com)

³⁸³⁶ MUŞUL, T. age. s: 276 vd. – TÜRK, A. age. s: 292 vd., 294

Senedin tâlil edilmiş olduğunu tespit eden mahkeme, bu hususu kendiliğinden gözeterek, ispat yükünün kime düştüğünü belirler.^{3837 3838}

V- Dava konusu senette borcun nedeni «mal» ya da «nakit» olarak gösterilmişse, davacının yazılı borç sebebine dayanmaya hakkı olacağından, ispat yükü, bunun aksini ileri süren -yani, senedi tâlil eden- tarafa ait olacaktır.³⁸³⁹

B. I- Menfi tespit davalarında, kendisine ispat yükü düşen tarafın bunu nasıl yerine getirecektir.³⁸⁴⁰ Başka bir deyişle; ne zaman «yazılı delil» (senet), ne zaman «tanık» gösterilebilecek, karşı tarafa ne zaman «yemin» teklifinde bulunulabilecek, tacirlerin tuttuğu (tutmakla zorunlu olduğu) «ticari defterler» ne zaman ve hangi koşullarla leh ve aleyhlerinde delil teşkil edebilecektir?

Bilindiği gibi, HMK. 200 gereğince; «yapıldığı zamanki -2018 yılı itibariyle- kıymeti 2960 lirayı geçen hukukî işlemlerin senetle ispat edilmesi» gerekir. Bu nedenle, birer «hukukî işlem» olan; «ödeme»^{3841 3842}, «faturanın karşı tarafa verildiği»³⁸⁴³ nin yazılı delil ile ispatı gerekir. «Teslim» de hukukî işlem niteliğini taşıdığından³⁸⁴⁴ kural olarak yazılı delil ile ispat edilebilir.³⁸⁴⁵

HMK. 201 gereğince; «senede bağlanmış her çeşit iddiaya karşı -def'i, savunma olarak- ileri sürülen ve senedin hüküm ve kuvvetini ortadan kaldıracak veya azaltacak nitelikteki hukukî işlemlerin -yasada öngörülen sınırın altındaki bir miktara ilişkin olsa bile- tanıkla ispatı mümkün olmayıp, ancak «kesin delil» «senet» (HMK. 193 vd.), «yemin» (HMK. 228 vd.), «ikrar» (HMK. 188), «kesin hüküm» (HMK. 303) ile ispatı gerekir. Bu kural, uygulamada kısaca «senede karşı senetle ispat zorunluğu» olarak anılmaktadır.³⁸⁴⁶

Bono bir «senet» olduğundan, senetteki «bedeli malen (ya da nakden) alınmıştır» şeklindeki kaydın aksi, onu ileri süren tarafından -bu iddia, senede karşı, onun hüküm ve kuvvetini ortadan kaldıran veya azaltan bir iddia olduğu için- ‘kural olarak’ ancak «kesin delil» ile ispat edilebilir.

Başka bir deyişle, senet metninde yer alan **(bedeli malen alınmıştır)** ya da **(bedeli nakden alınmıştır)** şeklindeki sözler, tarafları bağlayıcı bir nitelik taşır ve senet karinesinin bu açıdan değerlendirilmesine yol açar (HMK. mad. 193 vd.).

Kambiyo senetleri hakkında, keşideci - borçlu tarafından lehbara karşı açılan olumsuz tespit davalarında «senedin karşılıksız kaldığı»nın, -«yazılı belge», «yemin» gibi-

³⁸³⁷ Bknz: 11. HD. 22.03.1983 T. 772/1384 (www.e-uvar.com)

³⁸³⁸ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları, s:622 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK Şerhi, C:1, s:1411 vd. - (www.e-uvar.com)

³⁸³⁹ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları, s:701 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK Şerhi, C:1, s:1427 vd. - (www.e-uvar.com)

³⁸⁴⁰ Ayrıntılı bilgi için Bknz: Yuk. “Beşinci Bölüm”, Şd. - UYAR, T. İİK. Şerhi, C:5, s: 6425 vd.

³⁸⁴¹ POSTACIOĞLU, İ Şahadetle İspat Memnuiyeti ve Hudutları, s:51, 60 – KURU, B. Hukuk Muhakemeleri Usulü, C: II, s: 2205 vd.

³⁸⁴² Bknz: 19. HD. 16.4.2004 T. 7276/4526 (www.e-uvar.com)

³⁸⁴³ KURU, B. a.g.e. C:2, s:2236

³⁸⁴⁴ POSTACIOĞLU, İ. a.g.e.s:60, 68 – KURU, B. a.g.e. C:2, s:2209

³⁸⁴⁵ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları, s:641 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK Şerhi, C:1, s:1417 vd.

³⁸⁴⁶ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları, s:694 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK Şerhi, C:1, s: 1426 vd.

kesin delillerle ispat edilmesi gerekir. Senedin tâlîli halinde de, senedi tâlil edenin savunma (ya da iddiasını) yine kesin delillerle ispat etmesi gerekir.³⁸⁴⁷

II- Yüksek mahkeme “*menfi tespit davalarında senede karşı senetle ispat zorunluluğu (HMK.m.201) İle ilgili olarak*

√ “Mahkemece, “bonoda borcun malen kaydı ile doğduğu, ispat yükü üzerinde olan davacının -aynı delil gücünde bir delil ile- malın teslim edilmediğini ispat edemediği gerekçesiyle davanın reddine” karar verilmiş olmasının, hukuka uygun olduğunu”³⁸⁴⁸

√ “Kural olarak menfi tespit davasında ispat külfeti alacaklıda olmasına karşın malen düzenlenmiş bonolar mal verildiğine karine teşkil ettiğinden alacaklının bu alacağını ispat etmiş sayılacağından senetlerin bedelsiz olduğunu iddia eden borçlunun iddiasını yine aynı güçte delil ile kanıtlaması gerekip, davacının sunduğu delillerin menfi tespit davasının ispatına yeterli olmadığından davanın reddi gerektiğini”³⁸⁴⁹

√ “Menfi tespit davasına konu bononun ihdas nedeni olarak “malen kaydı” bulunduğundan, malın teslim edilmediğinin ancak davacı keşideci tarafından yazılı delille ispat edilebileceğini”³⁸⁵⁰

√ “Dava konusu bonoda “malen” kaydı bulunmakla, malen kaydının malın teslim edildiğine karine teşkil etmekte olup, aksinin davacı tarafından yazılı delillerle ispatı gerekeceğini”³⁸⁵¹

√ “Senette “malen” ibaresi bulunduğuna göre senet borçlusunun mal teslim ettiğini kabul ettiği ve bu duruma göre malın teslim edilmediğini ispatlama yükümlülüğünün borçluya ait olduğu- Davacı borçlunun takibe konulan bononun bedelsiz olduğunu yazılı delille kanıtlaması gerektiği ve bu durumun senede karşı senetle ispat kuralının gereği olduğunu”³⁸⁵²

√ “Menfi tespit davalarında, senede karşı her türlü iddia ve savunmanın yine senetle (yazılı belge ile) ispat edilebileceğini (HUMK. mad. 290 “şimdi; HMK. mad. 201”)”³⁸⁵³

belirtmiştir.

*

Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta

Davacı A.Ç vekili 19.12.2019 tarihli “dava dilekçesi”nde özetle;

“Müvekkili hakkında davalı B.E tarafından İcra Müdürlüğünün 2019/... sayılı icra dosyası ile haksız ve hukuki dayanaktan yoksun olarak bir icra takibi yapıldığını, müvekkilinin davalıya herhangi bir borcu bulunmadığı gibi, senette yer alan ‘malen’ kaydına rağmen, müvekkiline davalı tarafından herhangi bir mal teslim edilmediğini/hizmet ifa edilmediğini, bu nedenle davalının kötüniyeli olduğunu, öncelikle müvekkilinin 4. Asliye Hukuk Mahkemesinden (Dosya No: 2019/..... Esas) konkordato talebinde bulunulmuş olduğunu, bu nedenle müvekkili hakkında başlatılmış olan icra

3847 UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Olumsuz (Menfi) Tespit ve Geri Alma (İstirdat) Davaları, s: 619 vd., 622 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK Şerhi, C:1, s: 1411 vd.

3848 Bknz: 19. HD. 25.02.2019 T. 2902/1166 (www.e-uyar.com)

3849 Bknz: 19. HD. 03.07.2018 T. 349/3738 (www.e-uyar.com)

3850 Bknz: 19. HD. 07.05.2018 T. 17490/2494 (www.e-uyar.com)

3851 Bknz: 19. HD. 19.09.2017 T. 11433/6014 (www.e-uyar.com)

3852 Bknz: HGK. 10.06.2015 T. 19-2402/1532 (www.e-uyar.com)

3853 Bknz: HGK. 23.02.2000 T. 11-125/130; 19. HD. 03.04.1997 T. 1162/3566 (www.e-uyar.com)

takibinin durdurulması için ihtiyati tedbir kararının verilmesini, ayrıca müvekkili lehine İİK.m.72 uyarınca icra inkar tazminatına hükmedilmesini ve sonuç olarak, müvekkilinin icra Müdürlüğünün 2019/... sayılı icra takibi nedeniyle davalıya borçlu olmadığına tespitine karar verilmesini” talep etmiştir.

Davalı-alacaklı B.E vekili “cevap dilekçesi cevap dilekçesi”nde özetle:

“Müvekkili B.E'nin davacı-borçlu A.Ç'den 27.09.2018 keşide tarihli ve 22.11.2018 vade tarihli 1.000.000,00 EURO bedelli senet uyarınca alacaklı bulunduğunu, senet bedelinin vadesinde ödenmemesi üzerine, borçlu hakkında İcra Müdürlüğünün 2019/..... sayılı dosyasında 'kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile' icra takibinde bulduklarını, borçlunun süresinde borca itiraz etmemesi nedeniyle icra takibinin kesinleştiğini, borçlunun açmış olduğu bu menfi tespit davasının yerinde olmadığını, çünkü 'malen kaydını içeren bonolarda ilgili malların teslim edilmediği iddiasının davacı-borçlu tarafından ispatının gerektiğini, bu hususun Yargıtay 19. HD. 16.12.2015 T. 6832/17015, Yargıtay Hukuk genel Kurulu'nun 17.12.2003 T. 19-781/768, Yargıtay Hukuk genel Kurulu'nun 12.10.2011 T. 19-473/607, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 12.10.2011 T. 19-473/607 sayılı kararlarında açıkça, belirtilmiş olduğunu” ifade ederek “haksız açılan davanın reddine karar verilmesini” bildirmiştir.

*

SONUÇ:

Yukarıda³⁸⁵⁴ ayrıntılı olarak belirttiğim gibi; “ ‘malen’ kaydını ihtiva eden bir bonoda yer alan bu kayıt, malın/malların senedin keşidecisine teslim edildiğine karine teşkil ettiğiinden, aksini ispat yükünün davacı-borçluya (keşideciye) düştüğü”nü ve yine yukarıda³⁸⁵⁵ belirttiğimiz gibi, “kendisine ispat yükü düşen davacı-borçluya (keşideci) bu iddiasını ancak ‘yazılı belge’ ile ispat edebileceği”ni belirten bu “Uzman Görüşü” müzü (HMK.m.293), davalı alacaklı vekili Sayın Av. A.Y tarafından Asliye Hukuk Mahkemesinin 2019/..... Esas sayılı dosyasına ibraz edilmek ve takdiri muhterem mahkemeyle ait olmak üzere saygıyla sunarız... 09.01.2020

³⁸⁵⁴ Bknz: Yuk. Dipn.12-29

³⁸⁵⁵ Bknz: Yuk. Dipn. 44-57

(414)

KONU: Hakkında kesinleşen takip nedeniyle tüm malvarlığına haciz konulan bir borçlu, “*maddi hukuk bakımından aslında borçlu olmadığını*” ileri sürerek konulan bu hacizlerin kaldırılmasını, İİK. m. 72. çerçevesinde “*menfi tespit davası*” açmadan, başka bir şekilde (yolla) kaldırılabılır mi? Nasıl? [(Takip alacaklısı hakkında elinde “*dolandırıcılık (TCK. m. 157,158)*” veya “*evrakta sahtecilik yapmak (TCK. m. 204, 207)*” suçlarından dolayı (kesinleşmiş) “*mahkûmiyet kararı*” bulunan bir borçlu, TBK. m. 74’e dayanarak da “*tüm malvarlığı üzerine konulan hacizlerin kaldırılmasını*” sağlayabilir mi?]

*

I- Menfi tespit davasının davacı-borçlu lehine sonuçlanmasının hükümleri İİK. m. 72/V’te düzenlenmiştir*:

Mahkeme, davacı-borçluyu haklı bulursa, «davanın kabulüne» karar verir. Bu karar ile -alacaklının yaptığı bir icra takibi varsa- *takip derhal durur* ve hükmün kesinleşmesi ile de *takip iptal edilir*. Böylece, «*borçlunun borçlu olmadığı*» maddi hukuk bakımından saptanmış olur. Çünkü, bu şekilde kesinleşen karar, maddi anlamda «kesin hüküm» (HMK. mad. 303) teşkil eder...

a) İcra takibinin durması: Menfi tespit davasının borçlu lehine sonuçlanması ile, alacaklının yapmış olduğu icra takibi derhal durur (İİK. mad. 72/V, c:1). Takibin durması için, mahkemenin kararının kesinleşmesi beklenmez.

Fakat, borçlunun malları üzerine konulmuş olan hacizlerin kaldırılabilmesi için, verilmiş olan “menfi tespit davasının kabulüne ilişkin kararın kesinleşmesi” gerekir (İİK. mad. 72/V).

Hükmün alacaklı tarafından temyiz edilmesi, takibin durmasına engel olmaz. Yani, alacaklı, temyiz nedeniyle İİK. mad. 36’ya göre «güvence göstermek suretiyle» kararın yerine getirilmesini erteleyemez ve takibin geçici olarak da olsa devamını sağlayamaz.³⁸⁵⁶

Tüm malvarlığına –alacaklı tarafından haksız olarak– haciz konulmuş olan borçlunun, alacaklı hakkında açmış olduğu menfi tespit davasını (İİK. m. 72) kazanmış olmasına rağmen – verilen menfi tespit kararı henüz kesinleşmediği için – malları üzerindeki hacizleri kaldırtamaması, özellikle borçlunun – “*nitelikli dolandırıcılık (TCK. m. 158)*” ve/veya “*evrakta sahtecilik suçu (TCK. m. 204 ve 207)*” nedeniyle verilmiş ve kesinleşmiş mahkûmiyet kararına dayanarak ‘*menfi tespit davasının kabulüne*’ ilişkin karar almış olduğu durumlarda– büyük haksızlık yaratmaktadır.

b) İcra takibinin iptali ve icranın eski hale getirilmesi: “Menfi tespit davasının kabulüne” ilişkin hükmün kesinleşmesi ile icra takibi iptal edilir (İİK. mad. 72/V, c:2).

* Ayrıntılı bilgi için Bknz. UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C. İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 3. Baskı, C: 1, 2013, s: 1365 vd. – UYAR, T. İcra Hukukunda Olumsuz Tesbit ve Geri Alma Davaları, 1981, C: 1, s: 82 vd. – BÜYÜKAK, F. Menfi Tespit Davası, 2024, s: 479 vd. – KURU, B. İcra ve İflâs Hukuku (El Kitabı), 2013, s: 382 vd. – KURU, B. İcra ve İflâs Hukukunda Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, 2003, s: 163 vd. – TÜRK, A. Menfi Tespit Davası, 2006, s: 309 vd. – MUŞUL, T. Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, 3. Baskı, 2020, s: 476 vd. – ERCAN, İ. İcra ve İflâs Hukuku (El Kitabı), 10. Baskı, 2023, s: 349 vd.

³⁸⁵⁶ POSTACIOĞLU, İ. İcra Hukuku Esasları, 1982, 4. Bası, s: 267 – KURU, B. El Kitabı, s: 382 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 163

‘Borçlunun hiç borçlu olmadığına’ karar verilmişse icra «tamamen», kısmen borçlu olmadığına karar verilmişse, «kısmen» eski duruma getirilir. Bunun için ayrıca bir mahkeme kararına gerek yoktur. Hükmün kesinleşmesi ile bu sonuç kendiliğinden doğar. Daha açık bir deyişle, mahkemece borçlu lehine karar verilmesi ile *takip durur* ve bu hükmün kesinleşmesi ile -ayrıca hükme gerek kalmadan- icra tamamen, ya da kısmen *eski haline* getirilir.³⁸⁵⁷ Bu nedenle, borçlunun malları üzerine daha önce haciz konulmuşsa, borçlu lehine olan hükmün kesinleşmesi ile icra memurluğunca bu haciz derhal kaldırılır, icra veznesinde borçludan alınmış bir para varsa, bu hemen borçluya geri verilir.

Davacı-borçlunun, mahkemenin lehine verdiği ilâmı, ilâm kesinleştikten sonra, icra dairesine götürerek, «icranın iadesini» istemesi gerekir.³⁸⁵⁸

Menfi tespit davası devam ederken borçlunun icra dairesine ödediği -ve alacaklıya ödenmemesi için ihtiyati tedbir kararı almadığı (alamadığı)- para veya satılan hacizli mallarının bedeli alacaklıya ödenmiş ve davanın «geri alma davası»na (İİK. mad. 72/VI) dönüştüğü gözetilmeden mahkemece borçlunun «borçlu olmadığına» karar verilmişse, bu kararın kesinleşmesinden sonra, ayrıca mahkeme kararına gerek kalmadan, borçlunun istemi üzerine, bu para alacaklıdan zorla alınarak, borçluya geri verilir, böylece icra eski duruma iade edilmiş olur.

Borçlu tarafından -kambiyo senedinden kaynaklanan borçlar hakkında- senet leh-tarına değil de ciro yoluyla senedi elinde bulunduran hâmile karşı açılmış olan menfi tespit davası sonucundan davayı yerinde bulan mahkemece “*senedin iptaline*” şeklinde değil “*senetten dolayı davacının borçlu olmadığına tespitine*” şeklinde karar verilmesi gerekir.³⁸⁵⁹

Burada ayrıca şu hususu da belirtelim ki; menfi tespit davasının borçlu lehine sonuçlanması, üçüncü kişilerin hukukî durumuna etkili olmaz. Bu nedenle, borçlunun açtığı menfi tespit davası borçlu lehine sonuçlanmış dahi olsa, bu durum, borçlunun daha önce kesinleşen takip nedeniyle satılan mallarına etkili olmaz.³⁸⁶⁰ Yani satılan mallar, icranın eski hale iadesi yolu ile alıcılardan geri alınmaz.^{3861, 3862}

c) İcra mahkemesinin “*itirazın geçici olarak kaldırılması kararı*” ile birlikte hükmettiği para cezası ile “*itirazın kesin ya da geçici olarak kaldırılması kararı*” ile birlikte -yüzde yirmiden az olmamak üzere- hükmettiği ‘tazminat’ın ortadan kalması: İİK. mad. 68a/VI uyarınca, icra mahkemesinin borçlu aleyhine hükmettiği -takip konusu alacağın %10’u oranındaki- para cezası ile İİK. mad. 68/son ve 68a/son uyarınca- “*itirazın kesin ya da geçici olarak kaldırılması kararı*” ile birlikte- borçlu aleyhine -%20’den az olmamak üzere- hükmetmiş olduğu tazminat, “*menfi tespit davasının kabulüne*” karar verilmesi (ve bu kararın kesinleşmesi) ile kalkar.

d) *Alacaklının tazminata mahkum edilmesi (İİK. mad. 72/V)*³⁸⁶³: Menfi tespit davasının borçlu lehine sonuçlanmasının en önemli bir sonucu da, «borçluyu menfi tespit davası açmaya zorlayan takibin haksız ve kötüniyetle olduğunun anlaşılması halinde»,

³⁸⁵⁷ Bknz. 12. HD. 23.09.1980 T. E: 5028, K: 6706 (www.e-uyar.com)

³⁸⁵⁸ Bknz. 12. HD. 03.04.1991 T. E: 851, K: 4352 (www.e-uyar.com)

³⁸⁵⁹ Bknz. 19. HD. 15.02.2007 T. E: 7452, K: 1337 (www.e-uyar.com)

³⁸⁶⁰ Bknz. 12. HD. 19.03.2004 T. E: 835, K: 5346; 12. HD. 27.03.1990 T. E: 10364, K: 3421 (www.e-uyar.com)

³⁸⁶¹ KURU, B. İcra ve İflâs Hukuku, C: 1, 1998, s: 547 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 165 vd. – ÜSTÜNDAĞ, S. İcra Hukukunun Esasları, 8. Bası, 2004, s: 135

³⁸⁶² Karş. AKYAZAN, S. İcra ve İflâs Kanunu’ndaki Yeni ve Değişik Hükümler Üzerinde İnceleme ve Açıklamalar, 1965, s: 63

³⁸⁶³ YILMAZ, E. İcra Tazminatı (Konuralp Armağanı, 2009, C: 2, s: 734 vd.)

alacaklının borçluya -takip nedeniyle uğradığı zararları karşılamak için- takip konusu alacağın yüzde yirmiden az olmamak üzere bir tazminat ödemek zorunda bırakılmasıdır. Bu tazminata uygulamada *‘haksız takip (kötüniyet) tazminatı’* denilmektedir.

05.07.2012 tarihinden önce yapılmış olan icra takipleri üzerine açılan ve açılacak olan menfi tespit davalarında %40 tazminata hükmedilmesi gerekir. **Yüksek mahkeme** “6352 sayılı Kanunun geçici 10. maddesindeki ‘takip işlemleri’ ibaresinin, ‘takip talebi’ olarak anlaşılması gerekeceğini” belirttiği için, 05.07.2012 tarihinden önce yapılmış olan icra takipleri hakkında açılan menfi tespit davalarında, önceki tazminat oranı olan %40 tazminata hükmedilmesi, fakat 05.07.2012 tarihinden sonra yapılan icra takipleri üzerine açılacak menfi tespit davalarında ise yeni kanunda öngörülen %20 tazminata hükmedilmesi gerekeceği kabul edilmektedir.³⁸⁶⁴

II- Bilindiği gibi; hukuk hakiminin, ceza hukuku kuralları ve ceza mahkemesinin kararları karşısındaki durumunu, TBK. m. 74 tayin etmektedir.**³⁸⁶⁵

Hukuk hâkimi, yalnız *“failin kusurlu olup olmadığını”* ve *“ayırt etme (temyiz) kudretini haiz olup olmadığını”* tayin konularında ceza hukukunun prensipleri ile bağlı değildir.³⁸⁶⁶

TBK.’nin 74. maddesi (eski 818 sayılı Borçlar Kanunu’nun 53. maddesi) *“hukuk hakiminin, ceza mahkemesinin beraat kararı ile bağlı olmadığını”* açıkça belirtmiş olmasına rağmen, gerek **doktrinde**³⁸⁶⁷ ve gerekse **Yargıtay kararlarında**³⁸⁶⁸ haklı olarak ifade edildiği gibi bu hususta ikili bir ayırım yapılmaktadır:³⁸⁶⁹

a) Eğer beraat kararı delil yetersizliğine dayanarak verilmişse; bu karar hukuk hakimini bağlamaz. TBK.’nin 74. maddesinin *hukuk hâkimi için bağlayıcı olmadığını belirttiği beraat kararları*, bu esasa dayanan yani delil yetersizliğine dayanan beraat kararlarıdır.

b) Buna karşın beraat kararı delil yetersizliğine dayanmayıp, o failin fail tarafından işlenmediğinin kesin olarak tespitine dayanıyorsa; bu tür beraat kararları *hukuk hakimini bağlayıcı nitelikte bir karardır.*³⁸⁷⁰

³⁸⁶⁴ Bknz. 19. HD. 28.02.2013 T. E: 16548, K: 3783; 23. HD. 11.03.2013 T. E: 991, K: 1428 (www.e-uyar.com)

** TBK. m. 74: *“Hâkim, zarar verenin kusurunun olup olmadığı, ayırt etme gücünün bulunup bulunmadığı hakkında karar verirken, ceza hukukunun sorumlulukla ilgili hükümleriyle bağlı olmadığı gibi, ceza hâkimi tarafından verilen beraat kararıyla da bağlı değildir. Aynı şekilde, ceza hâkiminin kusurun değerlendirilmesine ve zararın belirlenmesine ilişkin kararı da, hukuk hâkimini bağlamaz.”*

³⁸⁶⁵ **KILIÇOĞLU, A. M.** Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), 19. Bası, 2015, s: 477

³⁸⁶⁶ **ARSEBÜK, E.** Borçlar Hukuku, 1950, s: 569 – **TANDOĞAN, H.** Türk Mesuliyet Hukuku, 1961, s: 450 – **KILIÇOĞLU, A. M.** age. s: 479

³⁸⁶⁷ **OSER-SCHÖNENBERGER,** Borçlar Hukuku, c: 5, 1950 (Çev.: Recai Seçkin), s: 495 – **TANDOĞAN, H.** age. s: 353 – **BİLGE, N.** Medeni Yargılama Hukuku, 2. Bası, 1967, s: 614 – **BAĞATUR, E.** Medeni Hukuk ile Ceza Hukuku Arasındaki İlişki (ABD., 1965, s: 581) – **KILIÇOĞLU, A. M.** age. s: 483

³⁸⁶⁸ Bknz. HGK. 16.03.1955 T. E: 4-18, K: 16 (**KILIÇOĞLU, A. M.** age. s: 483, dipn: 575); HGK. 20.03.1963 T. E: 4-77, K: 22 (AD., 1963, s: 777); 9. HD. 10.06.1965 T. E: 5076, K: 51212 (İKİD., 1965, s: 4012); 3. HD. 16.06.1969 T. E: 3730, K: 3004 (İBD., 1969/7-8, s: 321); HGK. 15.02.1967 T. E: T-746, K: 115 (İKİD., 1967, s: 5203)

³⁸⁶⁹ **KILIÇOĞLU, A. M.** age. s: 483

³⁸⁷⁰ **BAĞATUR, E.** agm. s: 581

III- Yargıtay, mahkûmiyet kararının, hukuk hakimini mutlak şekilde bağladığını kabul etmektedir.^{3871, 3872}

Yüksek mahkeme, tarih sırasına göre ilişkikte sunduğumuz tüm kararlarında bu hususu tereddütsüz açıkça belirtmiştir:

✓ *“Hukuk hakiminin, ceza davasında verilecek mahkûmiyet kararı ile bağlı olup, beraat kararı verilmesi halinde ise, ceza hakiminin sabit kabul ettiği olgularla bağlı olduğu (TBK. mad. 74)-”³⁸⁷³*

✓ *“Maddi olayları ve yasak eylemleri saptayan ceza mahkemesi kararının, taraflar yönünden kesin delil niteliğini taşıdığı ve hukuk hakiminin, ceza mahkemesinin kesin mahkûmiyet kararıyla bağlı olduğu-”³⁸⁷⁴*

✓ *“Ceza mahkemesince verilen ve kesinleşen mahkûmiyet kararlarının hukuk hakimini bağlayacağı-”³⁸⁷⁵*

✓ *“Ceza mahkemesince verilen ve kesinleşen mahkûmiyet kararlarının hukuk hakimini bağladığı-”³⁸⁷⁶*

✓ *“Ceza mahkemesinde verilen beraat kararı hukuk hakimini bağlamaz ise de, hukuk hakiminin bu bağımsızlığı sınırsız olmayıp, ceza mahkemesinin maddi vakıaların belirlenmesine ilişkin mahkûmiyet kararının hukuk hâkimi açısından bağlayıcı olduğu-”³⁸⁷⁷*

✓ *“Davacının dolandırıldığı asliye ve ceza mahkemelerinde açılan davada, ceza mahkemesinin kesinleşmiş mahkûmiyet kararı ve bu yargılama neticesinde varlığı tespit edilen maddi vakıaların hukuk hakimini bağlayıcı olduğundan mahkemece, ceza dosyası neticesi beklenerek, sonucuna uygun bir karar verilmesi gerektiği-”*

✓ *“6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 74. maddesiyle kesinleşmiş mahkûmiyet kararının hukuk hâkimi³⁸⁷⁸ için bağlayıcı olacağı-”³⁸⁷⁹*

✓ *“Takip alacaklısı hakkında "resmi belgede sahtecilik suçu"ndan dolayı verilen mahkûmiyet kararının kesinleşmiş olması nedeniyle, TBK'nun 74. maddesi uyarınca "kesinleşmiş mahkûmiyet kararları hukuk hakimlerini bağlayacağı"ndan, istinaf mahkemesince "Cumhuriyet Savcılığı veya ceza mahkemesince verilmiş bir tedbir kararı bulunmadıkça açılan kamu davasının takibin durdurulması sonucunu doğurmayacağı”*

³⁸⁷¹ Bknz. 3. HD. 17.10.1958 T. E: 6256, K: 5277 (AD., 1961/11-12, s: 1173); 3. HD. 05.06.1959 T. E: 3754, K: 3235 (AD., 1962/1, s: 70); 3. HD. 17.02.1961 T. E: 1665, K: 1275 (AD., 1961/11-12, s: 1178); 3. HD. 27.01.1961 T. E: 951, K: 658 (AD. 1961/11-12, s: 1177); 4. HD. 30.01.1985 T. E: 8647, K: 550 vb.

³⁸⁷² Bu konuda ayrıca Bknz. EREN, F. / DÖNMEZ, Ü. Eren Borçlar Hukuku Şerhi, C: 2, 2022, s: 1739 vd. – OĞUZMAN, M. K. / ÖZ, T. Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), C: 2, 15. Bası, 2020, s: 245 vd. – UYGUR, T. 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Şerhi, C: 1, 2012, s: 537 vd. – YAVUZ, N. Borçlar Hukuku (El Kitabı), 2018, s: 306 vd. – EREN, F. Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), 19. Baskı, 2015, s: 581

³⁸⁷³ Bknz. 6. HD. 15.09.2015 T. E: 4534, K: 7489 (www.e-uyar.com) [EK-1]

³⁸⁷⁴ 3. HD. 11.02.2016 T. E: 2015/1304, K: 1682 (www.e-uyar.com) [EK-2]

³⁸⁷⁵ 19. HD. 01.03.2018 T. E: 2016/16246, K: 1083 (www.e-uyar.com) [EK-3]

³⁸⁷⁶ 11.HD. 25.02.2021 T. E:2020/4927 K:1728 (www.e-uyar.com) [EK-4]

³⁸⁷⁷ 4.HD. 17.01.2022 T. E:2021/20388 K:417 (www.e-uyar.com) [EK-5]

³⁸⁷⁸ 3. HD. 22.09.2022 T. E: 5129, K: 6952 (www.e-uyar.com) [EK-6]

³⁸⁷⁹ 12. HD. 09.03.2023 T. E: 2022/10418, K: 1564 (www.e-uyar.com) [EK-7]

*gereğesiyle, hukuk mahkemesince verilmiş olan "şikayetin reddine" ilişkin kararın isabetli bulunmadığı-*³⁸⁸⁰

IV- Bir olayda; bir alacaklı tarafından, borçlu hakkında 600.000,00 USD bedelli bir bonoya dayalı olarak takipte bulunulmuş ve borçlunun mahkemeden alınan ‘ihtiyati haciz kararı’na dayanılarak, tüm malvarlığı üzerine *ihtiyati haciz* uygulanmış, borçlu bir taraftan ticaret mahkemesinde “*menfi tespit davası*” (İİK. m. 72) açarken, diğer taraftan alacaklı hakkında C. savcılığına “*Dolandırıcılık ve Resmi Belgede Sahtecilik*” suçlarından dolayı şikayette bulunmuş ve şikayet sonucunda alacaklı hakkında adı geçen suçlardan dolayı Ankara 6. Ağır Ceza Mahkemesi’nin 17.07.2020 T. ve 2019/232 E. 2020/274 K. sayılı kararı ile m a h k u m i y e t kararı verilmiş ve bu karar daha sonra kesinleşmiştir.

Borçlu, bu mahkumiyet kararını, ihtiyati haciz kararını uygulamış olan icra dairesine başvurarak “*hacizlerin kaldırılmasını*” istemişse de icra dairesince bu talebi reddedilmiş, yapılmış olan şikayet hakkında Ankara İcra Hukuk Mahkemesince “*menfi tespit davasının henüz kesinleşmemiş olduğu, icra dosyasına kesinleşme şerhi ibraz edilmeden hacizlerin kaldırılmasının mümkün olmadığı*” gerekçesiyle “*şikayetin reddine*” karar verilmiştir.

Ankara İcra Hukuk Mahkemesi’nin bu olumsuz kararına karşı i s t i n a f y o l u n a başvurulması üzerine; Ankara BAM. 32. HD. 21.12.2023 T. E: 461, K: 2537 sayılı kararı ile [EK-9];

“Yukarıda tarih ve numarası yazılı mahkeme kararının süresi içerisinde istinaf incelemesinin davacı borçlu tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü;

Şikayetçi borçlu vekili, "davalı alacaklı tarafından müvekkili aleyhine ... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E (Devir: ... 8. Genel İcra Müdürlüğünün 2023/... E) sayılı dosyasıyla bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla ihtiyati haciz kararıyla bonoya takip başlatıldığını, takip dayanağı bononun ... 6. Ağır Ceza Mahkemesinin 2019/... E -2020/... K sayılı 17/07/2020 tarihli ilamının istinaf incelemesi sonunda ... Bölge Adliye Mahkemesi 25. Ceza Dairesinin 2021/... E - 2021/... K sayılı ilamıyla 04/11/2021 tarihinde kesinleşmesi üzerine sahte olduğunun sübuta erdiğini, söz konusu davada takip alacaklısının hürriyeti bağlayıcı ceza ile cezalandırılmasına karar verildiğini, müvekkili şirketi İş Merkezi'ne 04/09/2018 tarihinde bir kurye gelerek üzerinde Cumhurbaşkanının fotoğrafı bulunan "... isimli Cumhurbaşkanlığından özel olarak iş adamlarına gönderilen dergiyi bizzat şikayetçi şirket yetkilisine teslim zorunluluğu bulunduğunu beyan ederek şirket yetkilisine önceden "pencere yöntemi" ile hazırlanmış hileli tutanağı imzalattığını, daha sonra alacaklısı U., borçlusu İ. ve avalisti müvekkili şirket olan 10/05/2017 düzenleme tarihli, 10/04/2018 vadeli, 600.000,00 USD bedelli bononun müvekkili şirket yetkilisinin iradesi hilafına açıklanan şekilde sahtecilikle imzalanan bono hakkında takip başlatıldığını, ... 10. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2019/... D. İş sayılı ihtiyati haciz kararının uygulanıp tüm banka hesaplarına haciz ve bloke konulup ayrıca fiili hacizler gerçekleştirilerek on adet aracın da hacedilip yediemin deposunda muhafaza altına alındığını, takip dayanağı bono ile ilgili anılan ceza mahkemesinin, suçun dayanağı oluşturan maddi vakayı saptayan kesinleşmiş kararının TBK m.74 uyarınca hukuk hakimii bağlayacağını, açtıkları menfi tespit davasında ... Batı Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2020/... E - 2021/... K sayılı 29/12/2021 tarihli kararı ile "Menfi tespit talepli davanın kabulüne ... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E sayılı icra takip dosyası ile dayanağı, borçlusu İ., müşterek borçlu ve müteselsil kefili S.. Gıda Sanayi Ve

Ticaret A.Ş., alacaklısı U., düzenleme tarihi 10/05/2017, ödeme tarihi 10/04/2018 olan 600.000,00 USD bedelli bono nedeniyle davacının, davalıya borçlu olmadığına tespiti, asıl alacağın % 20'si olan 824.400,00 TL kötü niyet tazminatının davalıdan alınarak davacıya verilmesine, ... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E sayılı dosyasındaki icra takibinin durdurulmasına yönelik tedbir kararının hüküm kesinleşinceye kadar devamına, İİK'nun 72/5 maddesi uyarınca icra dosyasından konulan tüm hacizlerin kaldırılması ve hacizli tüm araçların, menkullerin davacı tarafa teslimi hakkında bu aşamada karar verilmesine yer olmadığına ..." karar verildiğini, kararın istinaf aşamasında olduğunu, istinaf incelemesinden sonra muhtemel temyiz incelemesi için de menfi tespit davasının kesinleşmesinin yıllar alacağını, bu sırada haksız fiili hacizlerin müvekkili şirketi ticari çıkmaza sürükleyip birçok işçisinin de işinden olmasına yol açılacağını ileri sürerek tüm hacizlerin harç masrafları müvekkilinden alınmaksızın kaldırılmasına karar verilmesini talep ettiklerini, muhafaza altındaki mahcuzlara ilişkin yediemin ücretlerinin alacaklı tarafından ödenmediği için yediemin tarafından sürekli olarak icra takibi başlatılmakta ve mahcuz araçların satışının istenmekte olduğunu, bu nedenle yediemin ücretlerinin müvekkilinin ... 8. İcra Müdürlüğünün 2020/11384 E sayılı dosyasına ödemekte olduğunu, kesinleşmiş ceza ilamına dayalı menfi tespit ilamı bulunduğu halde sırf menfi tespit ilamı henüz kesinleşmediği için müvekkilinin halen daha mağdur edilmekte olduğunu, hacizlerin kaldırılmasının adil bir çözüm olacağını, iş bu şikayet tarihi itibariyle takip kesinleşmiş ise de takip dayanağı sahte bonoya istinaden yapılan haciz ve muhafaza vs takip işlemlerinin yapıldıkları tarih itibariyle usulsüz olduklarının açık olduğunu, Yargıtay 12. HD'nin 2016/4798 E - 2016/22785 K sayılı emsal kararına göre hacizlerin kaldırılması için icra mahkemesince verilen kararın kesinleşmesine gerek olmadığını ileri sürerek takip dosyasından haciz ve muhafaza altına alınan tüm menkuller üzerindeki hacizlerin kaldırılmasına, menkullerin yediemin ücretleri, teslim harç ve masrafları müvekkilinden alınmaksızın harçsız ve masrafsız olarak müvekkiline teslimine karar verilmesi" isteğiyle İcra Mahkemesine başvurmuştur.

Davalı alacaklı vekili cevap dilekçesiyle; "şikayetin öncelikle süre yönünden reddi gerektiğini, konulan hacizlerin yasaya uygun olduğunu, menfi tespit davasının henüz kesinleşmediğini" ileri sürerek "davanın reddini" savunmuştur.

Mahkemece; "... 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2019/... E sayılı dosyasında takibe dayanak bononun sahte olarak düzenlendiğinin tespit edildiği, mahkemece sanıkların mahkumiyetine karar verildiği, kararın ... BAM 25. Ceza Dairesi'nin 2020/... E 2021/... K sayılı ilamı ile kesinleştiği, şikayetçi borçlu tarafından açılan menfi tespit davasında ... 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2019/... E 2020/... K sayılı kararı ile şikayete konu takibe dayanak yapılan senetten dolayı davacı (şikayetçinin) borçlu olmadığına tespitine karar verildiği ve alacaklının da bu davada davalı olarak yer aldığı, kararın istinafi neticesinde ... BAM 22. HD' nin 2022/... E 2022/... K sayılı ilamı ile temyiz yolu açık olmak üzere istinaf başvurusunun esastan reddine karar verildiği ve kararın henüz kesinleşmediği, menfi tespit kararının kesinleşmeden icra edilemeyecek kararlardan olduğu, bu nedenle kesinleşme şerhi takip dosyasına ibraz edilmeden hacizlerin kaldırılmasının mümkün olmadığı" gerekçesiyle "şikayetin reddine" karar verildiği görülmektedir.

Şikayetçi borçlu vekili istinaf dilekçesiyle, "şikayet dilekçesi içeriğini tekrar ederek, İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasını" istemiştir.

Uyuşmazlık; "menfi tespit davasının kesinleşmeden, hacizlerin kaldırılmasının, yediemindeki malların yediemin ücretleri ile teslim harç ve masrafları alınmaksızın şikayetçi borçluya iadesinin mümkün olup olmadığı" noktasında toplanmaktadır.

... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E (Devir: ... 8. Genel İcra Müdürlüğünün 2023/... E) sayılı dosyasının incelenmesinde; 08/01/2019 tarihinde ... 10. Asliye Ticaret

Mahkemesinden alınana 2019/... D. İş sayılı ihtiyati haciz kararı ile alacaklısı U., borçlusu İ. ve avalisti şikayetçi şirket olan 10/05/2017 düzenleme tarihli, 10/04/2018 vadeli, 600.000,00 USD bedelli bonoya dayanılarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip başlatıldığı, ödeme emrinin şikayetçi borçlu şirkete 09/01/2019 tarihinde tebliğ edildiği, ihtiyati haciz kararının 08/01/2019 tarihinden itibaren fiili hacizler de dahil olmak üzere uygulanmaya başlandığı, bir kısım menkullerin yediemine teslim edildiği, ... 6. Ağır Ceza Mahkemesinin 2019/... E -2020/... K sayılı 17/07/2020 tarihli ilamıyla takip alacaklısı U.'nun takip dayanağı bonoyla ilgili olarak resmi belgede sahtecilik suçundan üç sene hapis cezasıyla cezalandırılmasına karar verildiği, kararın istinaf incelemesi sonunda ... Bölge Adliye Mahkemesi 25. Ceza Dairesinin 2022/... E - 2021/... K sayılı ilamıyla kaldırılıp takip alacaklısı sanık U.'nun beş yıl hapis ve 4.000 gün hapis karşılığı adli para cezası ile cezalandırılmasına ve cezasında TCK'nun 158/3-1.cümle uyarınca 1/2 oranında artırımı yapılarak *7 yıl 6 ay hapis ve 6.000 gün karşılığı adli para cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği, kararın 04/11/2021 tarihinde kesinleştiğine dair dosya içinde kesinleşme şerhinin bulunduğu, şikayetçi borçlu şirketin (takip tarihinden sonra) 20/07/2020 tarihinde açtığı menfi tespit davasında, ... Batı Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2020/... E - 2021/... K sayılı 29/12/2021 tarihli kararı ile "Menfi tespit talepli davanın kabulüne ... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E sayılı icra takip dosyası ile dayanağı, borçlusu İ.K., müşterek borçlu ve müteselsil kefilidir..... Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş., alacaklısı U., düzenleme tarihi 10/05/2017, ödeme tarihi 10/04/2018 olan 600.000,00 USD bedelli bono nedeniyle *davacının, davalıya borçlu olmadığına tespiti, asıl alacağın % 20'si olan 824.400,00 TL kötü niyet tazminatının davalıdan alınarak davacıya verilmesine, ... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E sayılı dosyasındaki icra takibinin durdurulmasına yönelik tedbir kararının hüküm kesinleşinceye kadar devamına, İİK'nun 72/5 maddesi uyarınca icra dosyasından konulan tüm hacizlerin kaldırılması ve hacizli tüm araçların, menkullerin davacı tarafa teslimi hakkında bu aşamada karar verilmesine yer olmadığına ...*" karar verildiği, istinaf incelemesinin yapıldığı ... Bölge Adliye Mahkemesi 22.Hukuk Dairesi'nin 10/10/2022 tarih, 2022/... E - 2022/... K sayılı kararı ile istinaf başvurusunun esastan reddine temyiz yolu açık olmak üzere karar verildiği, UYAP sisteminden "başka birimden dosya görüntüleme" ekranından yapılan sorgulamada kararın henüz kesinleşmediği anlaşılmaktadır.*

Dairemizce yapılan değerlendirmelere göre; "menfi tespit davası henüz kesinleşmediği, ilk derece mahkemesi tarafından, menfi tespit kararının kesinleşmeden icra edilemeyecek kararlardan olduğu, bu nedenle kesinleşme şerhi takip dosyasına ibraz edilmeden hacizlerin kaldırılmasının mümkün olmadığı" gerekçesiyle *şikayetin reddine* karar verilmiş ise de; konuya ilişkin olarak, **Yargıtay 12. H.D'nin 2021/7104 Esas-2022/275 Karar sayılı ilamı da dikkate alındığında Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 25. Ceza Dairesinin 2022/... E - 2021/... K sayılı dosyasında verilen mahkumiyet hükmü ile birlikte takibe dayanak olan senedin sahte olduğunun belirlendiği, yukarıda belirtilen Yargıtay kararında da belirtildiği üzere; 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 74. maddesiyle kesinleşmiş mahkumiyet kararının bağlayıcı olacağı hüküm altına alınmış olmakla, ceza mahkemesi kararının hukuk hakimii yönünden bağlayıcılığı olduğu, bu nedenlerle ilk derece mahkemesi tarafından bu hususlar dikkate alınarak 'şikayetin kabulüne' karar verilmesi gerekirken, aksi yönde hüküm kurulması yerinde görülmemiş, şikayetçi borçlu vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir.**

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

Şikayetçi borçlu vekilinin istinaf başvurusunun KABULÜ ile;

... 10. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 13/12/2022 tarih 2022/... E. - 2022/... K. sayılı kararının KALDIRILMASINA, yeniden esas hakkında;

Şikayetin KABULÜ ile;

Şikayetçi bakımından ... 2. İcra Müdürlüğünün 2019/... E sayılı (Devir: ... 8. Genel İcra Müdürlüğünün 2023/... E) dosyasından konulan tüm hacizlerin kaldırılmasına, yediemin ücreti vs teslim masrafları şikayetçiden alınmaksızın mahcuzların şikayetçiye teslimine,

İlk derece yargılaması nedeniyle;

Alınması gereken 269,85 TL karar ve ilam harcından peşin alınan 80,70 TL harcın mahsubuna bakiye 189,15 TL karar harcının davalı alacaklıdan alınarak Hazineye gelir kaydına,

Şikayetçi borçlu tarafından yapılan 37,50 TL posta masrafı ile 117,70 TL harçtan ibaret toplam 145,20 TL yargılama giderinin davalı alacaklıdan alınarak, şikayetçi borçluya verilmesine,

Şikayetçi borçlu kendisini vekille temsil ettirdiğinden, hüküm tarihinde geçerli A.A.Ü.T gereğince 6.800,00 TL maktu vekalet ücretinin davalı alacaklıdan alınarak, şikayetçi borçluya verilmesine,

Sarf edilmeyen gider avansı bulunduğu takdirde ve karar kesinleştiğinde yatıran tarafa iadesine,

İstinaf başvurusu nedeniyle;

Peşin alınan 80,70 TL istinaf karar harcının talep halinde şikayetçi borçluya iadesine,

İstinaf başvurusu nedeniyle şikayetçi borçlu tarafından 142,00 TL istinaf posta masrafı ile 220,70 TL başvuru harcından ibaret 362,70 TL istinaf yargılama giderlerinin davalı alacaklıdan alınarak, şikayetçi borçluya verilmesine,

Sarf edilmeyen istinaf gider avansı bulunduğu takdirde ve karar kesinleştiğinde şikayetçi borçluya iadesine,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme ve müzakere neticesinde, HMK'nın 361/1. maddesi gereğince kararın tebliğinden itibaren iki haftalık süre içerisinde Yargıtay'da temyiz yolu açık olmak üzere oybirliği ile karar verildi. (Ankara BAM 32. HD 21.12.2023 T. E: 461 K: 2537 (EK-9) (www.e-uyar.com) (Not: Bu konuda ayrıca bkz: 12. HD. 12.01.2022 T. 7104/275 (EK-8) (www.e-uyar.com))

V- Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

Borçlu S. E. hakkında, alacaklı S. I. tarafından Bakırköy 2. İcra Müdürlüğü'nün ... sayılı takip dosyası ile 12.000.000 USD bedelli -borçlu tarafından sahte olduğu iddia edilen- bir senede dayalı olarak başlatılan icra takibinin -yapılan borca ve imzaya yönelik itirazların ret edilmesi sonucu- kesinleşmesi üzerine, borçlunun hacizli mallarının satışı aşamasına gelinmiştir...

Borçlu S. E. bir taraftan takip konusu senetteki b o r c u n a ve i m z a s ı n a yönelik itirazlarını sürdürürken, diğer taraftan da alacaklı S. I. hakkında, Bakırköy Cumhuriyet

Savcılığı'na “Kamu Kurum ve Kuruluşları vb. Tüzel Kişiliklerin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık (Teşebbüs) Resmi Belgede Sahtecilik, Özel Belgede Sahtecilik” suçlarından dolayı ş i k a y e t t e b u l u n m u ş ve yapılan yargılama sonunda Bakırköy 21. Ağır Ceza Mahkemesi'nce (Dosya No: ... E., ... K.) 01.06.2022 tarihinde;

“H Ü K Ü M; Gerekçeleri Yukarıda Açıklandığı Üzere;

1-Sanık S. I.'ın üzerine atılı "Kamu Kurum ve Kuruluşları, vb. Tüzel Kişiliklerin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılığa Teşebbüs" suçunu işlediği sabit olduğundan eylemine uyan TCK'nın 158/1-d maddesi gereğince suçun işleniş biçimi, suçun işlendiği yer ve zaman, suç konusunun önem ve değeri, meydana gelen zarar ve tehlikenin ağırlığı, sanığın suç işleme kastı, güttüğü amaç ve saiki nazara alınarak sanığın taktiren ve teşdiden **6 YIL HAPİS ve 1200 TAM GÜN KARŞILIĞI ADLİ PARA CEZASI İLE, cezalandırılmasına,**

Sanığın işlemeyi kastettiği dolandırıcılık suçunu, elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icra hareketlerine başlayıp, elinde olmayan nedenlerle rızası dışında tamamlayamadığı, eylemin oluş itibarıyla teşebbüs aşamasında kaldığı anlaşılmakla 5237 sayılı TCK'nun 35. maddesi gereğince muhtemel zarar ve tehlikenin ağırlığı gözetilerek cezasında taktiren 1/4 oranında indirim yapılarak **4 YIL 6 AY HAPİS ve 900 GÜN ADLİ PARA CEZASI İLE CEZALANDIRILMASINA,**

Sanığın geçmişinin gösterdiği kişilik özellikleri de dikkate alınarak, sanık hakkında TCK 62. Maddesinin uygulanmasına, taktiren gerek olmadığına,

Sanık hakkında başkaca yasal ya da taktiri artırım ya da indirim maddesi uygulanmasına taktiren yer olmadığına,

5237 sayılı TCK'nun 52/2 maddesi gereğince sanığın sosyal ekonomik durumu gözetilerek 900 gün adli para cezasının 1 günü taktiren 20 TL hesaplanmak suretiyle **18.000-TL ADLİ PARA CEZASI İLE CEZALANDIRILMASINA,**

Sanığın neticeten **4 YIL 6 AY HAPİS ve GÜN PARA CEZASINDAN ÇEVİRİLME 18000-TL ADLİ PARA CEZASIYLA CEZALANDIRILMASINA,**

Sanık hakkında öngörülen 18.000 TL Adli Para Cezasının TCK 52/4 madde gereğince 1 er ay aralıklarla ve eşit miktarlarda olmak üzere toplam 24 eşit miktarda sanıktan tahsiline, taksitlerden birinin süresinde ödenmemesi halinde, kalan cezanın tamamının bir defada tahsiline,

Sanığın; Anayasa Mahkemesinin 24/11/2015 tarih ve 08/10/2015 gün ve 2014/140 esas, 2015/85 sayılı kararı gözetilerek TCK'nın 53/1. maddesinde tahdidi olarak sayılan hak ve yetkilerden TCK'nın 53/1-a,b,d,e maddesinde sayılan hak ve yetkiler ile "c" fıkrasında sayılan hak ve yetkilerden kendi altsoyu dışında kalan kişiler ile ilgili hak ve yetkinin kullanılmasından TCK'nın 53/2. maddesi gereğince cezanın infazının tamamlanması anına kadar,

TCK'nın 53/1-c fıkrasındaki hak ve yetkilerden kendi altsoyu olan kişiler ile ilgili hak ve yetkinin kullanılmasından TCK'nın 53/3-1. cümlesi gereğince bu hak veya yetkilerin denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infaz edildiği ana kadar veya koşullu salıverilmesine karar verildiği ana kadar YOKSUN BIRAKILMASINA,

Sanık için hükmedilen hürriyeti bağlayıcı cezanın süresine göre yasal şartları oluşmadığından TCK 50, 51 ve CMK 231 maddelerinin uygulanmasına yer olmadığına,

Sanık hakkında daha önce Bakırköy 1 Ağır Ceza Mahkemesi'nin ... Esas, 2013/260 Karar sayılı ilamı ile TCK'nın 82/1-h maddesi gereği 19 yıl hapis cezası ile

cezalandırıldığı, bu ilamın 25/01/2016 tarihinde kesinleştiği görülmekle sanığın mükerrer olduğundan cezasının TCK nun 58/6-7 maddeleri uyarınca MÜKERRİRLERE ÖZGÜ İNFAZ REJİMİNE GÖRE ÇEKİLMESİNE VE HÜKMÜN İNFAZINDAN SONRA DENETİMLİ SERBESTLİK TEDBİRİ UYGULANMASINA,

2-Sanık S. I.'ın üzerine atılı Resmi Belgede Sahtecilik suçunu işlediği sabit görülmeyle eylemine uyan 5237 sayılı TCK'nın 204/1 maddesi gereğince suçun işleniş şekli, işlendiği yer ve zaman, konunun önem ve değeri dikkate alınarak taktiren ve teşdiden 3 YIL HAPİS CEZASI İLE CEZALANDIRILMASINA,

Sanığın geçmişinin gösterdiği kişilik özellikleri de dikkate alınarak, sanık hakkında TCK 62. Maddesinin uygulanmasına, taktiren gerek olmadığına,

Sanık hakkında başkaca yasal ya da taktiri artırım ya da indirim maddesi uygulanmasına taktiren yer olmadığına,

Sanığın; Anayasa Mahkemesinin 24/11/2015 tarih ve 08/10/2015 gün ve 2014/140 esas, 2015/85 sayılı kararı gözetilerek TCK.nın 53/1. maddesinde tahdidi olarak sayılan hak ve yetkilerden TCK.nın 53/1-a,b,d,e maddesinde sayılan hak ve yetkiler ile "c" fıkrasında sayılan hak ve yetkilerden kendi altsoyu dışında kalan kişiler ile ilgili hak ve yetkinin kullanılmasından TCK.nın 53/2. maddesi gereğince cezanın infazının tamamlanması anına kadar,

TCK.nın 53/1-c fıkrasındaki hak ve yetkilerden kendi altsoyu olan kişiler ile ilgili hak ve yetkinin kullanılmasından TCK.nın 53/3-1. cümlesi gereğince bu hak veya yetkilerin denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infaz edildiği ana kadar veya koşullu salıverilmesine karar verildiği ana kadar YOKSUN BIRAKILMASINA,

Sanık için hükmedilen hürriyeti bağlayıcı cezanın süresine göre yasal şartları oluşmadığından TCK 50, 51 ve CMK 231 maddelerinin uygulanmasına yer olmadığına,

Sanık hakkında daha önce Bakırköy 1 Ağır Ceza Mahkemesi'nin ... Esas, 2013/260 Karar sayılı ilamı ile TCK'nın 82/1-h maddesi gereği 19 yıl hapis cezası ile cezalandırıldığı, bu ilamın 25/01/2016 tarihinde kesinleştiği görülmekle sanığın mükerrer olduğundan cezasının TCK nun 58/6-7 maddeleri uyarınca MÜKERRİRLERE ÖZGÜ İNFAZ REJİMİNE GÖRE ÇEKİLMESİNE VE HÜKMÜN İNFAZINDAN SONRA DENE- TİMLİ SERBESTLİK TEDBİRİ UYGULANMASINA,

3-Sanık S. I.'ın üzerine atılı Özel Belgede Sahtecilik Suçunu işlediği sabit görülmeyle, eylemine uyan 5237 sayılı TCK'nın 207/1 maddesi gereğince suçun işleniş şekli, işlendiği yer ve zaman, konunun önem ve değeri dikkate alınarak taktiren ve teşdiden 2 YIL HAPİS CEZASI İLE CEZALANDIRILMASINA,

Sanığın geçmişinin gösterdiği kişilik özellikleri de dikkate alınarak, sanık hakkında TCK 62. maddesinin uygulanmasına, taktiren gerek olmadığına,

Sanık hakkında başkaca yasal ya da taktiri artırım yada indirim maddesi uygulanmasına taktiren yer olmadığına,

Sanığın; Anayasa Mahkemesinin 24/11/2015 tarih ve 08/10/2015 gün ve 2014/140 esas, 2015/85 sayılı kararı gözetilerek TCK.nın 53/1. maddesinde tahdidi olarak sayılan hak ve yetkilerden TCK.nın 53/1-a,b,d,e maddesinde sayılan hak ve yetkiler ile "c" fıkrasında sayılan hak ve yetkilerden kendi altsoyu dışında kalan kişiler ile ilgili hak ve yetkinin kullanılmasından TCK.nın 53/2. maddesi gereğince cezanın infazının tamamlanması anına kadar,

TCK.nın 53/1-c fıkrasındaki hak ve yetkilerden kendi altsoyu olan kişiler ile ilgili hak ve yetkinin kullanılmasından TCK.nın 53/3-1. cümlesi gereğince bu hak veya yetkilerin denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infaz edildiği ana kadar veya koşullu salıverilmesine karar verildiği ana kadar YOKSUN BIRAKILMASINA,

Sanığın suç tarihinden önce kasıtlı suçtan ceza almış bulunması nedeniyle yasal şartlar oluşmadığından hakkında CMK 231 madde uygulanmasına yasal imkan bulunmadığına,

Sanığın suç tarihinden önce tekerrüre esas alınan Adli Sicil kaydında görülen kasıtlı suçtan hapis cezası almış bulunması nedeniyle yasal şartlar oluşmadığından TCK 51. madde uygulanmasına yasal imkan bulunmadığına,

Sanık için hükmedilen hürriyeti bağlayıcı cezanın süresine nazaran yasal şartları oluşmadığından TCK 50. maddesinin uygulanmasına yer olmadığına,

Sanık hakkında daha önce Bakırköy 1 Ağır Ceza Mahkemesi'nin ... Esas, 2013/260 Karar sayılı ilamı ile TCK'nın 82/1-h maddesi gereği 19 yıl hapis cezası ile cezalandırıldığı, bu ilamın 25/01/2016 tarihinde kesinleştiği görülmekle sanığın mükerrer olduğundan cezasının TCK nun 58/6-7 maddeleri uyarınca MÜKERRİRLERE ÖZGÜ İNFAZ REJİMİNE GÖRE ÇEKİLMESİNE ve HÜKMÜN İNFAZINDAN SONRA DENE-TİMLİ SERBESTLİK TEDBİRİ UYGULANMASINA,

Aynı ilamla ilgili şartlı tahliye kararının değerlendirilmesi için kesinleşmiş karar örneğinin Bakırköy 1. ACM'nin ... Esas sayılı dosyasına gönderilmesine,

Bakırköy Adli Emanetinin 2019/542 Emanet sırasında kayıtlı Senet 01/08/2018 ödeme tarihli, 12.000.000 USD bedelli, alacaklısı S. I., Borçlusu S. E. olan, 05/01/2018 düzenlenme tarihli arkasında Bakırköy 2. İcra Müdürlüğü ... kaşesi olan senet aslının dosyada delil olarak saklanmasına,

Bakırköy Adli Emanetinin ... Emanet sırasında kayıtlı 06/01/2018 tanzim tarihli taraflar kısmında Borçlu S. E., Alacaklı S. I. olan Sözleşme tutarı 12.000.000 USD olan sözleşme aslının dosyada delil olarak saklanmasına,

Bakırköy Adli Emanetinin 2018/ 12423 Emanet sırasında kayıtlı bulunan kargo paketi aslı ve içinde makyaj malzemesi aslının karar kesinleştiğinde TCK 54/1 maddesi gereği MÜSADERESİNE

Bakırköy Adli Emanetinin ... Emanet sırasında kayıtlı bulunan 1 adet toshiba 16GB ibareli flash belleğin dosyada delil olarak saklanmasına.....

Bir kısım sanık vekillerinin beyanlarında bahsettikleri suç ihbarları ile ilgili değerlendirmede;

Bu konuda mahkemece bir ihbarda bulunulmasına gerek olmadığına, sanık vekilleri tarafından ilgili mercilere şikayette bulunulabileceğine,

Katılan kendisini vekille emsil ettirdiğinden karar tarihinde yürürlükte bulunan AAÜT gereğince 10.250 TL vekalet ücretinin sanıktan alınarak katılana verilmesine,

Aşağıda dökümü yapılan (3.711,45) TL yargılama giderinin sanıktan tahsiline,

Bu celse kısmen yapılan otomatik kayıt işleminin CD'sinin çıkartılarak dosyaya alınmasına ve resen seçilecek bilirkişi aracılığı ile çözümün yaptırılmasına,

Dair; sanık, sanık özel vekilleri, katılan, katılan özel vekillerinin yüzlerine karşı, bugünden itibaren 7 günlük süre içinde mahkememiz katibine yapılacak başvuru

sonucunda tutulacak tutanak veya mahkememize veya en yakın mahkemeye verilecek ve mahkememize hitaben verilecek dilekçe ile İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi nezdinde İSTİNAF yasa yolu açık olmak üzere, Cumhuriyet Savcısının mütalaaasına uygun olarak oy birliği ile verilen karar açıkça okunup usulen anlatıldı” şeklinde karar verilmiştir.”

Verilen bu hükme karşı istinaf yoluna başvurulması üzerine; İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 34. Ceza Dairesi 13.02.2024 tarihinde “oybirliğiyle” verdiği kararında (Dos. No: ... E., ... K. sayılı) kararıyla; sanık S. I. hakkında Bakırköy 21. Ağır Ceza Mahkemesi’nce verilmiş olan “*Kamu Kurum ve Kuruluşları vb. Tüzel Kişiliklerin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık*” suçundan dolayı verilmiş olan **mahkumiyet kararını onamış ve bu suretle kesinleşen bu mahkumiyet kararının infazı için** Bakırköy Cumhuriyet Savcılığı gerekli işlemlere başlamıştır.³⁸⁸¹

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 34. Ceza Dairesi, 13.02.2024 tarihli adı geçen ve kesin olarak verdiği kararında; sanık S. I. hakkında verilen sahtecilik suçu ile ilgili mahkumiyet kararını, bu suçun “*aynı suç işleme kararı ile aynı anda işlenip işlenmediği*” -yani; suçun *tek bir suç mu yoksa müteselsil (zincirleme) suç olarak mı işlendiğinin tespiti açısından* inceleme yapılması için **bozmuştur**.

VI- HUKUKİ DEĞERLENDİRME ve SONUÇ:

Yukarıda ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi; tüm malvarlığı üzerine “*maddi hukuk bakımından varlığını kabul etmediği bir borç nedeniyle*” konulmuş olan hacizleri kaldırtmak için borçlu i k i m k a n a sahiptir: **Ya İİK.m. 72** çerçevesinde hukuk mahkemesinde m e n f i t e s p i t davası açarak³⁸⁸² “maddi hukuk bakımından takip alacaklısına borçlu olmadığını” iddia ve ispat ederek, bu konuda mahkemeden alacağı kararın kesinleşmesi üzerine (İİK.m. 72/V, c: 2), hakkındaki icra takibini iptal ettirip konulmuş olan hacizleri kaldırtabilir **veya** takip alacaklısı hakkında d o l a n d ı r ı c ı l ı k (TCK.m. 158) ya da s a h t e c i l i k (TCK.m. 204, 207) suçlarından dolayı şikayette bulunup, m a h k u m i y e t k a r a r ı olarak³⁸⁸³, TBK.m. 74 çerçevesinde³⁸⁸⁴ malvarlığı üzerindeki hacizleri kaldırtabilir.

Somut uyuşmazlıkta; alacaklı S. I., 12.000.000 USD. bedelli bir bonoya dayanarak borçlu S. E.’in taşınmazları üzerine haciz koydurmuş, borçlunun, alacaklı hakkında Bakırköy C.Savcılığı’na yaptığı **dolandırıcılık suçuyla ilgili şikayet** olumlu şekilde sonuçlanmış ve Bakırköy 21. Ağır Ceza Mahkemesi’nce 01.06.2022 tarihinde verilen mahkumiyet kararı, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi’nin 34. Ceza Dairesi’nce 13.02.2024 tarihinde **onanarak kesinleşmiştir**.

Bakırköy 21. Ağır Ceza Mahkemesi’nce 01.06.2022 tarihinde **sahtecilik suçuyla ilgili olarak verdiği mahkumiyet kararı** ise; “işlenmiş olan sahtecilik suçunun tek bir suç mu yoksa müteselsil (zincirleme) suç olarak mı işlendiğinin tespiti açısından” İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 34. Ceza Dairesi tarafından bozulduğu için kesinleşmemiştir...

Yukarıda³⁸⁸⁵ ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi; ceza mahkemelerinin mahkumiyet kararı hukuk hakimini mutlak şekilde bağladığından hükümlü (alacaklı) S. I. hakkında *dolandırıcılık suçundan* verilmiş ve kesinleşmiş olan mahkumiyet kararı hukuk

³⁸⁸¹ Bknz: Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı’na 12.03.2024 tarihli yazışmalar

³⁸⁸² Bknz: Yuk. dipn. 1-9

³⁸⁸³ Bknz: Yuk. dipn. 16-24

³⁸⁸⁴ Bknz: Yuk. dipn. 10-24

³⁸⁸⁵ Bknz: Yuk. dipn. 16-24

hakimlerini bağladığından, Bakırköy 2. İcra Müdürlüğü'nün ... sayılı dosyasına borçlu S. E. tarafından sunulacak alacaklı S. I. hakkındaki İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi'nin 34. Ceza Dairesi'nin 13.02.2024 T. ve E: ... ve K: ... sayılı “dolandırıcılık suçundan dolayı verilmiş ve kesinleşmiş mahkumiyet kararı” dikkate alıp, borçlunun taşınmazları üzerindeki hacizleri kaldırmayı kabul etmemesi üzerine, icra müdürlüğünün bu kararına karşı, borçlu S. E.'in bu icra müdürlüğünün bağlı olduğu İcra Hukuk Mahkemesi'ne ş i k a y e t y o l u n a başvurarak, bu hatalı kararın bozulmasını istemesi gerekecektir...

Yine yukarıda³⁸⁸⁶ benzer bir olayda da Ankara BAM. 32. HD. 21.12.2023 T. E: ..., K: ... sayılı kararında; *“Kesinleşmiş ceza mahkemesine ait mahkumiyet kararının hukuk mahkemesini (icra hukuk mahkemesini) bağlayacağı, bu nedenle ceza mahkemesinin kararı ile mahkum olan alacaklının, borçlunun malları üzerine koydurduğu haczin, TBK.m. 74 uyarınca kaldırılması gerekeceği”* açıkça ifade edilmiştir...

SONUÇ: Buraya kadar ayrıntılı olarak arz ve izah edilen nedenler ve Yargıtay içtihatları uyarınca, dolandırıcılık suçundan mahkum olmuş ve bu mahkumiyeti kesinleşmiş olan alacaklı S. I. tarafından, Bakırköy 2. İcra Müdürlüğü'nün ... sayılı icra dosyasından, borçlu S. E.'in taşınmazları üzerine koydurulan hacizlerin kaldırılması gerekeceği, ilgili icra hukuk mahkemeleri ile icra dairelerine sunulmak üzere sayın borçlu ve killeri Av. ... ile Av. ...'nın bilgi ve takdirlerine saygıyla sunulur... 25.03.2024

(EKLER):

(EK-1): Hukuk hakiminin ceza davasında verilecek mahkumiyet kararı ile bağlı olup, beraat kararı verilmesi halinde ise ceza hakiminin sabit kabul ettiği olgularla bağlı olduğu (TBK. mad. 74)-

Mahalli mahkemesinden verilmiş bulunan yukarıda tarih ve numarası yazılı tahliye davasına dair karar Dairemizin 12/11/2013 gün ve 2013/13017-15168 sayılı ilamı ile onanmasına karar verilmesi üzerine bu defa davacı tarafından yasal süresinde karar düzeltme isteminde bulunulmuş olmakla, dosyadaki bütün kağıtlar okunup gereği görüşülüp düşünüldü.

Dava, kesinleşen icra takibi sebebiyle kiralananın tahliyesi istemine ilişkindir. Mahkemece, davanın reddine karar verilmiş, karar Dairemizin 12.11.2013 gün ve 2013/13017-2013/15168 sayılı ilamı ile onanması üzerine davacı vekili karar düzeltme isteminde bulunmuştur.

Davacı vekili dava dilekçesinde, ödenmeyen kira alacaklarının tahsili için davalı hakkında icra takibi yaptıklarını, ödeme emri davalıya tebliğ edildiği halde yasal sürede itiraz edilmediği gibi ödemede yapılmadığını belirterek temerrüde düşen davalının kiralananın temerrüt nedeniyle tahliyesini istemiştir. Davalı 02.05.2012 tarihli cevap dilekçesinde davanın reddini, 18.06.2012 tarihli verdiği cevap dilekçesinde ise 30.04.2012 tarihli feragat sözleşmesi ile davacının davadan feragat ettiğini savunmuş, mahkemece davadan feragat edildiği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Davada dayanılan ve hükme esas alınan 01.02.2011 tarihli ve 1 yıl süreli kira sözleşmesi konusunda ve kira ilişkisi konusunda taraflar arasında bir uyumsuzluk bulunmamaktadır. Davacı alacaklı tahliye talepli olarak başlattığı icra takibi ile ödenmeyen Aralık 2011 bakiye 275 TL, Ocak 2012 bakiye 925 TL, ve Şubat 2012 ayı için 1.000TL olmak üzere toplam 2.200 TL'nin tahsilini istemiş, ödeme emri davalıya 29.02.2012

günü tebliğ edilmiş, 30 günlük süreden sonra ödeme yapıldığı gerekçesi ile iş bu tahliye davası ise 02.04.2012 günü açılmıştır.

Davacı tarafın davadan feragat edildiğine ilişkin belgenin sahte olduğuna ve davalının kendisini dolandırdığına ilişkin davalı hakkında yaptığı suç duyurusu üzerine, İzmir C. Başsavcılığı'nın 2013/104598 soruşturma numaralı dosyasında davalı hakkında, davacının dışında 9 kişiyi daha sahte resmi evrak düzenleyerek dolandırdığı şüphesiyle soruşturmanın yürütüldüğü anlaşılmaktadır. Hukuk Hakimliği ceza davasında verilecek mahkumiyet kararı ile bağlı olup, beraat kararı verilmesi halinde ise ceza Hakimliğinin sabit kabul ettiği olgularla bağlıdır. (BK 53. TBK 74) Bu durumda HMK 209 (HUMK 317) maddeleri de gözetilip, davalı hakkında dolandırıcılık ve sahtecilikle ilgili yürütülen ceza soruşturmasının, ceza davası açıldığı takdirde sonucunun bekletici mesele yapılarak ona göre bir karar verilmesi gerektiği bu seferki incelemeden anlaşıldığından davacı vekilinin karar düzeltme isteminin kabulü ile mahkeme kararının bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davacının karar düzeltme isteminin kabulü ile Dairemizin 12.11.2013 gün ve 2013/13017-2013/15168 sayılı onama kararının kaldırılmasına, mahkemenin 16.05.2013 tarih 2012/538 E- 2013/467 K sayılı kararının yukarıda belirtilen gerekçe ile BOZULMASINA, istek halinde peşin alınan karar düzeltme ve temyiz harcının düzeltme isteyene iadesine, 15.09.2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

6. HD. 15.09.2015 T. E: 4534, K: 7489 (www.e-uyar.com)

(EK-2): Maddi olayları ve yasak eylemleri saptayan ceza mahkemesi kararının, taraflar yönünden kesin delil niteliğini taşıdığı ve hukuk hakiminin, ceza mahkemesinin kesin mahkumiyet kararıyla bağlı olduğu-

Taraflar arasındaki itirazın iptali davasının mahkemece yapılan yargılaması sonucunda, davanın reddine yönelik verilen hükmün, süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine; temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra, dosya içerisindeki kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalının tarımsal sulama aboneliği olduğunu, kaçak elektrik kullandığının tespiti üzerine hakkında 16.12.2009 tarihli, 65.170,25 TL bedelli fatura tahakkuk ettirildiğini, davalının fatura bedelini ödemediğini, bedelin tahsil için başlatılan icra takibine de itiraz ettiğini, oysa, "Elektrik Enerjisi Hakkında Hırsızlık" ceza davasında hakkında mahkumiyet kararı verildiğini belirterek; itirazın iptali ile takibin 96.215,66 TL üzerinden devamına, asıl alacağı gecikme zammı ve gecikme zammına Kdv işletilmesine, davalının icra inkar tazminatına mahkum edilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı vekili cevap dilekçesinde; görev itirazında bulunmuş, davaya Tüketici Mahkemesinde bakılması gerektiğini bildirerek, esasa yönelik olarak ise; davaya konu aboneliğin müvekkilinin 1997 yılında ölen abisi A.'ye ait olduğunu, davaya konu elektrik kullanımını müvekkilinin yapmadığını, ceza mahkemesinde yapılan yargılamada eksik inceleme yapıldığı için müvekkilinin mahkumiyetine karar verildiğini bildirerek; müvekkilinin kaçak elektrik kullanmadığından davanın reddini, bu talebi kabul edilmediği takdirde ise uzman bilirkişi tarafından hesaplama yapılarak, davacının müvekkilinden talep edebileceği bedelin hesaplanmasını dilemiştir.

Mahkemece, 'ceza mahkemesinin mahkumiyet kararının mahkemeleri yönünden bağlayıcı olmadığı, davacı şirket görevlilerinin beyanları haricinde, davalının kaçak elektrik kullanıldığına ilişkin hiçbir maddi delilin bulunmadığı, tanık beyanlarının

birbirleri ile çelişkili olduğu, tanıkların davacı şirket görevlileri olmalarından dolayı beyanlarının objektif olmadığı, davalının kaçak elektrik kullandığının ispatlanamadığı, soyut ifadelere dayanılarak davalı adına kaçak elektrik kullanımından dolayı tahakkuk ettirilen borçtan sorumlu tutulamayacağı' gerekçesiyle 'davanın reddine' karar verilmiş, hüküm; davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava; kaçak elektrik bedelinin tahsili için başlatılan icra takibine vaki itirazın iptali ile icra inkar tazminatı istemine ilişkindir.

Temyize konu uyumsuzluk; davalının kaçak elektrik kullanıp kullanmadığı ve bu hususta ispat yükünün davanın hangi tarafı üzerinde bulunduğu hususunda toplanmaktadır.

Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinin kaçak elektrik tüketimine ilişkin 13/a maddesi gereğince; dağıtım sistemine veya sayaçlara veya ölçü sistemine ya da tesisata müdahale ederek, tüketimin doğru tespit edilmesini engellemek suretiyle, eksik veya hatalı ölçüm yapılması veya hiç ölçülmeden veya yasal şekilde tesis edilmiş sayaçtan geçirilmeden mevzuata aykırı bir şekilde elektrik enerjisi tüketilmesi, kaçak elektrik tüketimi olarak kabul edilir. Bu hususu tespit eden, kaçak elektrik tutanağı da resmi belgelerden olup, aksi ispat edilinceye kadar geçerlidir

Ceza mahkemesi kararlarının, hukuk mahkemesindeki davaya etkisini düzenleyen TBK'nın 74.maddesinde; (BK m.53) hakim, zarar verenin kusurunun olup olmadığı, ayırt etme gücünün bulunup bulunmadığı hakkında karar verirken, ceza hukukunun sorumlulukla ilgili hükümleriyle bağlı olmadığı, ceza hakimi tarafından verilen beraat kararıyla bağlı bulunmadığı, aynı şekilde, ceza hakiminin kusurun değerlendirilmesine ve zararın belirlenmesine ilişkin kararının da, hukuk hakimini bağlamadığı düzenlenmiştir.

Bu açık hüküm karşısında, ceza mahkemesince verilen beraat kararı, kusur ve derecesi, zarar tutarı, illiyet gibi esasların hukuk hakimini bağlamayacağı konusunda duraksama bulunmamaktadır. Ancak hukuk hakiminin ceza mahkemesi kararındaki maddi olgularla bağlılığının ölçüsü; beraat kararında suçun sanık tarafından işlenip işlenmediğinin kesin olarak, delilleriyle tespit edilip edilmediğidir. Maddi olayları ve yasak eylemleri saptayan ceza mahkemesi kararı, taraflar yönünden kesin delil niteliğini taşır. Hukuk hakimi, ceza mahkemesinin kesin mahkumiyet kararıyla bağlıdır.

Tüm bu bilgiler ışığında somut olay irdelendiğinde, 23.06.2008 tarihli tutanakla; borç nedeniyle daha önce kesilen elektriğin mühürleri koparmadan menteşelere müdahale edilerek bağlantı yapıldığının belirlendiği, davalı hakkında 12.10.2011 tarihinde açılan "Elektrik Enerjisi Hakkında Hırsızlık" suçundan dolayı yapılan yargılama sonunda, sanığın kaçak elektrik kullandığının tespit edildiği, üzerine atılı suçu işlediği gerekçesiyle 1 yıl 8 ay hapis cezasıyla cezalandırılmasına karar verildiği, cezanın ertelenmediği, hükmün temyiz edilmeksizin, 01.12.2011 tarihinde kesinleştiği anlaşılmıştır.

Hal böyle olunca mahkemece, yukarıda açıklanan hukuki ve maddi olgular dikkate alınarak, eylemin, Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinin 13/a maddesi gereğince, kaçak elektrik kullanımı teşkil ettiği, ceza mahkemesinin mahkumiyet hükmünün hukuk hakimini bağlayacağı, davalı hakkında tutulan kaçak elektrik tutanağının da aksi sabit oluncaya kadar geçerli belgelerden bulunduğu gözetilerek, hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken, yanılığlı değerlendirme sonucu ispat yükü ters çevrilerek, yazılı gerekçelerle davanın reddine karar verilmesi, usul ve yasaya aykırı görülmüş, bu husus hükmün bozulması gerekmıştır.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan esaslar gözönünde tutulmaksızın yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz, temyiz itirazları bu nedenlerle yerinde olduğundan kabulü ile hükmün

HUMK.nun 428.maddesi gereğince BOZULMASINA ve peşin alınan temyiz harcının istek halinde temyiz edene iadesine, 11.02.2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

3. HD. 11.02.2016 T. E: 2015/1304, K: 1682 (www.e-uyar.com)

(EK-3): Ceza mahkemesince verilen ve kesinleşen mahkumiyet kararları hukuk hakimini bağlayacağı-

Taraflar arasındaki itirazın iptali davasının yapılan yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı davanın kabulüne yönelik olarak verilen hükmün süresi içinde davalı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

Davacı vekili, davalıya fatura karşılığı ürün satıldığını, davalının fatura bedelini ödemediği için aleyhinde ... 3. İcra Müdürlüğü' nün 2015/... E. sayılı dosyasıyla ilamsız icra takibi başlatıldığını, davalının takibe itiraz ettiğini ileri sürerek, itirazın iptaline ve davalının alacağın %20' sinden aşağı olmamak üzere icra inkar tazminatına mahkum edilmesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, davacıdan alınan mallara ilişkin fatura bedelinin davacı çalışanı ve pazarlamacısı dava dışı E. Ç.' a ödediğini belirterek, davanın reddini ve davacının kötüniyet tazminatına mahkum edilmesini istemiştir.

Mahkemece, davalının davacı şirketten davaya ve icra takibine konu edilen 2 adet fatura konusu malları teslim aldığı, davalının teslim aldığı faturalara konu malların karşılığı bedellerini ise ödediğini savunduğu, ancak bu ödemeyi davacı şirketin ortaklarına ya da yasal temsilcilerine yapmadığı, dava dışı E. Ç.' a yapılan ödemeyi de yazılı ve kesin deliller ile ispat edemediği, davacı şirketin yeminli beyanlarında şirkete ya da temsilcilerine davalının yaptığı bir ödemesinin bulunmadığını beyan ettiği gerekçesiyle, davanın kabulüne ve davalının %20 oranında icra inkar tazminatına mahkum edilmesine karar verilmiş, hüküm davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Davada davalının dava konusu fatura bedellerinin davacının pazarlamacısı olan E. Ç.'a yapıldığı iddiası karşısında, E. Ç. hakkında bu eylemleri ile ilgili olarak ... 6. Asliye Ceza Mahkemesi' nin 2013/... Esas sayısında kayıtlı ceza davasının yargılamasının devam etmekte olduğu dosya içeriğinden anlaşılmaktadır.

6098 Sayılı TBK'nun 74. (BK'nun 53.) maddesi uyarınca ceza mahkemesince verilen ve kesinleşen mahkumiyet kararları hukuk hakimini bağlayacağından mahkemece belirtilen ceza mahkemesi kararının sonucu beklenerek bir karar verilmesi gerekirken, bu yön gözetilmeden yazılı şekilde karar verilmesi isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle hükmün BOZULMASINA, peşin harcın istek halinde davalıya iadesine, 01/03/2018 gününde oybirliğiyle karar verildi.

19. HD. 01.03.2018 T. E: 2016/16246, K: 1083 (www.e-uyar.com)

(EK-4): Ceza mahkemesince verilen ve kesinleşen mahkumiyet kararlarının hukuk hakimini bağladığı-

Taraflar arasında görülen davada Hatay 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nce verilen 09.06.2016 tarih ve 2013/82-2016/278 sayılı kararın Yargıtayca incelenmesinin duruşmalı olarak davalı vekili tarafından istenildiği ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla, duruşma için belirlenen 22.02.2021 günü başkaca gelmediği yoklama ile anlaşılıp hazır bulunan davalı vekili Av. ... dinlenildikten sonra duruşmalı işlerin yoğunluğu ve süre darlığından ötürü işin incelenerek karara bağlanması ileriye bırakıldı. Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlenildikten ve yine dosya

içerisindeki dilekçe, layihalar, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp, düşünüldü:

Davacı vekili, davacı aleyhine başlatılmış iki takipte davalının takip alacağını temlik aldığını, takip borçlarının davalıya ödendiğini, davalıdan ibraname alındığını, davalının ise davacı aleyhine takibe devam ettiğini ileri sürerek, davacının davalıya borçlu olmadığını tespitini, davalı aleyhine tazminata karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, davalıya ödeme yapılmadığını, davacıya ibraname verilmediğini, iddia konusu belgedeki imzaya itiraz edildiğini savunarak, davanın reddini ve davacı aleyhine tazminata karar verilmesini istemiştir.

Mahkemece yapılan yargılama neticesinde, davalının iddiaya konu ibranamenin sahte oluşturulduğu iddiasıyla şikayette bulunduğu, soruşturma devam ederken alınan bilirkişi raporunda, dava konusu ibranamedeki imzanın davalının eli ürünü olduğunun tespit edildiği, davacı hakkında kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiği, ibraname içeriğinden dava konusu takiplerden dolayı davacının davalı tarafından ibra edildiğinin anlaşıldığı gerekçesiyle davanın kabulüne, davacının takipler nedeniyle davalıya borçlu olmadığını tespitine karar verilmiş, hüküm davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, ibranameye dayalı menfi tespit istemine ilişkin olup davalı taraf ibranamedeki imzaya itiraz etmiştir. Mahkemece hazırlık soruşturması sırasında alınan bilirkişi raporunun hükme esas alınması doğru değildir. TBK 74. maddesi uyarınca ancak ceza mahkemesince verilen ve kesinleşen mahkumiyet kararları uyarınca belirlenen maddi olgular hukuk hakimini bağlar. Bu nedenle mahkemece imza incelemesi konusunda deliller toplanarak alınacak bilirkişi raporu doğrultusunda bir karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme sonucu yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle yerel mahkeme hükmünün BOZULMASINA, takdir olunan 3.050,00 TL duruşma vekalet ücretinin, davacıdan alınarak, davalıya verilmesine, ödediği peşin temyiz harcının isteği halinde temyiz eden davalıya iadesine, 25.02.2021 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

11.HD. 25.02.2021 T. E:2020/4927 K:1728(www.e-uyar.com)

(EK-5): Ceza mahkemesinde verilen beraat kararı hukuk hakimini bağlamaz ise de hukuk hakiminin bu bağımsızlığı sınırsız olmayıp ceza mahkemesinin maddi vakıaların belirlenmesine ilişkin mahkumiyet kararının hukuk hakimi açısından bağlayıcı olduğu-

Taraflar arasındaki tazminat davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine dair verilen hükmün süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi gereği düşünüldü:

-K A R A R-

Hükmüne uyulan bozma ilamında özetle; 818 sayılı Borçlar Kanunu 53. (TBK.74) madde gereği; ceza mahkemesinde verilen beraat kararı hukuk hakimini bağlamaz ise de hukuk hakiminin bu bağımsızlığı sınırsız olmayıp ceza mahkemesinin maddi vakıaların belirlenmesine ilişkin mahkumiyet kararı hukuk hakimi yönünden bağlayıcı olup taraflar yönünden kesin delil niteliği taşıyacağı, davaya konu olayda; ceza yargılaması sonucunda verilecek kararın eldeki davayı etkileyecek nitelikte olması nedeniyle, ceza dosyası bekletici sorun yapılarak, varılacak sonuca göre yapılacak değerlendirme ile karar verilmesi gerekmekte iken bu durum gözardı edilerek eksik inceleme ile karar verilmesinin usul ve yasaya uygun düşmediğine değinilmiştir.

Mahkemece, bozmaya uyulduktan sonra yapılan yargılama sonucunda, dosya içerisinde alınan ceza dosyasında suçun unsurları oluşmadığından sanık davalılar hakkında beraat karar verildiği ve hükmün Yargıtayca onandığı, beraat kararının hukuk hakimisi için bağlayıcı olmadığı ancak maddi anlamda kuvvetli delil oluşturduğu, dosyada alınan bilirkişi raporunda da davalıların kusuru olmadığı tespit edildiği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş; karar, davacı vekilince temyiz edilmiştir.

Dosyadaki yazılara, mahkemece uyulan bozma kararı doğrultusunda inceleme yapıp hüküm verilmiş olmasına, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre davacı vekilinin yerinde görülmeyen bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve yasaya uygun olan hükmün ONANMASINA 492 Sayılı Harçlar Yasasının 13/J maddesi uyarınca davacıdan harç alınmamasına 17/01/2022 gününde oybirliğiyle karar verildi.

4.HD. 17.01.2022 T. E:2021/20388 K:417(www.e-uyar.com)

(EK-6): Davacının dolandırıldığı asliye ve ceza mahkemelerinde açılan davada, ceza mahkemesinin kesinleşmiş mahkumiyet kararı ve bu yargılama neticesinde varlığı tespit edilen maddi vakıaların hukuk hakimini bağlayıcı olduğundan mahkemece, ceza dosyası neticesi beklenerek, sonucuna uygun bir karar verilmesi gerektiği-

Taraflar arasındaki tazminat davasının mahkemece yapılan yargılaması sonucunda, davanın davalı k. İnş. San. ve Tic. A.Ş. yönünden reddine, davalı E. G.yönünden kabulüne yönelik olarak verilen hükmün, süresi içinde davacı vekili ve davalılardan E. G.vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine; temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten sonra, dosya içerisindeki bütün kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Davacı; İsveç vatandaşı olduğunu, İstanbul’da ev almaya karar verdiğini, davalı k. İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.’nin satış ve pazarlama görevlilerince satış yetkisi verilen acente tarafından avukat olduğu belirtilen davalı E. Gündüz’e yönlendirildiğini, davalı E. G.ile İ. projesinden bir daire satışına ilişkin sözleşme imzalandığını, davalı E. Gündüz’ün banka hesabına 14.414 Euro satış bedelini ödediğini, ancak satın aldığı dairenin teslim edilmesini beklerken dolandırıldığını anladığını, sözleşme yapma yetkisi olmadığı halde sözleşme düzenleyip kendisinden para tahsil eden davalı E. G.’nin haksız fiilinden kaynaklı olarak zararından sorumlu olduğunu, davalı şirket çalışanları olan dava dışı H. B. ve S. H.’nin ise kendilerini satışa aracılık eden acentelere satış direktörü olarak tanıttığını, sonrasında davalı şirket tarafından kendisine bu kişilerin işlerine son verildiğinin bildirildiğini, gönderilen maillerde bizzat şirket logosunun ve mail adreslerinin kullanıldığını, bu sebeple davalı şirketin de adam çalıştıran sıfatı ile zararından sorumluluğunun bulunduğunu ileri sürerek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla, ödediği 14.414 Euro karşılığı 50.160 TL ile ödeme tarihinden itibaren işleyen 312 Euro karşılığı 1.085 TL ve 1.000 TL manevi tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmesini istemiştir.

Davalı E. G.davaya cevap vermemiş; davalı k. İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş., davalı E. Gündüz’ün sahte belge düzenleyerek davacıyı dolandırdığını, sözleşmenin, kaşenin ve mail adreslerinin sahte olduğunu, kendileriyle hiçbir bağlantısının olmadığını, davacının sahte kaşeler ve baskılı evraklarla, sahte sözleşmelerle, sahte e-mail adresleriyle aldatıldığını, satış ofisine gelen herkese bilgi ve broşür verdiklerini, dava dışı emlak şirketi çalışanları ile diğer davalı arasında bir işbirliği olduğunu, bu şekilde çok sayıda kişiyi dolandırdıklarını, kendilerini arayan bir kişinin dava dışı bir şirket üzerinde taşınmaz aldığını beyan etmesi üzerine durumun ortaya çıktığını, davacının da kusurunun bulunduğunu savunarak, davanın reddini dilemiştir.

Mahkemece, davanın kısmen kabulü ile, davalı k. İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. yönünden davanın pasif husumet yokluğu sebebiyle reddine, 50.160,00 TL maddi tazminat ile 1.000 TL manevi tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı E. G.’den tahsiline, fazlaya ilişkin istemin reddine karar verilmiş; hüküm, davacı ve davalı E. G.tarafından temyiz edilmiştir.

1-Davacı eldeki dava ile, İstanbul’da ev almaya karar verdiğini, davalı şirket çalışanlarınca yetkilendirilen acente tarafından davalı E. G.’ye yönlendirildiğini, bunun üzerine davalı E. Gündüz’ün şirket adına kendisi ile bir taşınmaz satış sözleşmesi imzaladığını, taşınmaz satış bedelinin bir kısmını davalı E. G.’nin hesabına gönderdiğini, sonrasında dolandırıldığını anladığını, davalı E. G.’nin davalı şirket çalışanları ile işbirliği içerisinde olduğunu, davalı şirketin logosunun, e-mail adresinin kullanıldığını, bu sebeple davalı şirketin de adam çalıştırma sıfatı ile davalı E. G.ile birlikte zararından sorumlu olduğunu ileri sürerek, ödediği bedelin tahsili ile manevi tazminat talebinde bulunmuş; mahkemece, davalı E. Gündüz’ün yetkili olmamasına rağmen davacı ile satış sözleşmesi yaparak davacıdan satış bedelini tahsil etmesi sebebiyle davacının zararından sorumlu olduğu, ancak davalı şirkete karşı, davalı E. G.ile arasında herhangi bir hukuki ilişki bulunmaması sebebiyle husumet yöneltilemeyeceği, dosya kapsamından edinilen kanaat doğrultusunda ceza dava dosyasının bekletici mesele yapılmasında bir fayda görülmediği gerekçesiyle, davalı şirket yönünden davanın pasif husumet yokluğundan reddine, diğer davalı E. G.yönünden ise davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; Bakırköy 10. Ağır Ceza Mahkemesinin 2015/143 Esas sayılı dosyasında, davacı ile dava konusu sözleşmeyi imzaladığı anlaşılan davalı E. Gündüz, davalı şirket çalışanı olduğu belirtilen H. B. ve S. H. ile davalı şirketin temsilcisi Paşa Karadeniz hakkında davaya konu olaya ilişkin ceza yargılamasının devam ettiği anlaşılmaktadır.

6098 sayılı Borçlar Kanununun 74. maddesi hükmüne göre “Hakim, zarar verenin kusurunun olup olmadığı, ayırt etme gücünün bulunup bulunmadığı hakkında karar verirken, ceza hukukunun sorumlulukla ilgili hükümleriyle bağlı olmadığı gibi, ceza hakimisi tarafından verilen beraat kararıyla da bağlı değildir. Aynı şekilde, ceza hâkiminin kusurun değerlendirilmesine ve zararın belirlenmesine ilişkin kararı da, hukuk hakimini bağlamaz.” Dolayısıyla ceza mahkemesince verilen beraat kararı; kusur ve derecesi, zarar tutarı, temyiz gücü ve yükletilme yeterliliği, illiyet gibi esasların hukuk hakimini bağlamayacaktır. Ancak hemen belirtilmelidir ki, gerek öğretilerde gerekse Yargıtay’ın yerleşmiş içtihatlarında, ceza hakiminin tespit ettiği maddi olaylarla ve özellikle “fiilin hukuka aykırılığı” konusu ile hukuk hâkiminin tamamen bağlı olacağı kabul edilmektedir. Diğer bir anlatımla, maddi olayları ve yasak eylemlerin varlığını saptayan ceza mahkemesi kararı, taraflar yönünden kesin delil niteliğini taşıyacaktır. Bu doğrultuda maddi vakianın tespitine ilişkin ceza mahkemesi kararı hukuk hakimini bağlayıcı olup ceza mahkemesince bir maddi vakianın varlığı ya da yokluğu konusundaki kesinleşmiş kabule rağmen, aynı konunun hukuk mahkemesinde yeniden tartışılması olanaklı değildir. (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 2017/11-92 E 2018/1362 K sayılı kararı)

Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında; ceza mahkemesinin kesinleşmiş mahkumiyet kararı ve bu yargılama neticesinde varlığı tespit edilen maddi vakıalar hukuk hakimini bağlayıcı olduğundan mahkemece, ceza dosyası neticesi beklenerek, sonucuna uygun bir karar verilmesi gerekirken, bu hususun gö zardı edilerek eksik inceleme sonucu yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerekmiştir.

2-Bozma nedenine göre davacının ve davalı E. G.’nin sair temyiz itirazlarının incelenmesine bu aşamada gerek görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda birinci bentte açıklanan nedenlerle hükmün BOZULMASINA, ikinci bentte açıklanan nedenlerle davacının ve davalı E. Gündüz’ün sair temyiz itirazlarının incelenmesine yer olmadığına, peşin alınan temyiz harcının istek halinde temyiz edenlere iadesine, 6100 sayılı HMK'nun geçici madde 3 atfıyla 1086 sayılı HUMK'nın 440. maddesi gereğince kararın tebliğinden itibaren 15 günlük süre içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 22/09/2022 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

3. HD. 22.09.2022 T. E: 5129, K: 6952(www.e-uyar.com)

(EK-7): 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 74. maddesiyle kesinleşmiş mahkumiyet kararının hukuk hakimi için bağlayıcı olacağı-

I. İTİRAZ

Muteriz borçlu, murisi B. K.n'nin düzenlendiği iddia edilen senet nedeniyle hakkında takip başlatıldığını, takibe konu edilen senedin murisi tarafından imzalanmadığını, muris B. K.n'nin alacaklıya böyle bir borcu olmadığını, imzaya, borca ve ferilerine açıkça itiraz ettiklerini, yasal miras payından feragat etmesinin sağlanması amacıyla hakkında davalar açıldığını ve murisinin vefatından sonra imzası taklit edilerek senetler oluşturulduğunu, takibe konu edilen senedin zorunlu unsurları taşımadığını bu nedenle kambiyo vasfına sahip olmadığını ileri sürerek icra takibinin iptali ile alacaklı aleyhine tazminat ve para cezasına karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Alacaklı cevap dilekçesinde; açılan davanın haksız ve mesnetsiz olduğunu, dosyaya sunulan evraklara bakıldığında imzanın borçluya ait olduğu hususunun çıplak gözle dahi anlaşılabilirdiğini, mahkemece gerekli görülürse bilirkişi incelemesi ile de imzanın borçluya ait olduğunun tespit edilebileceğini, senedin zorunlu tüm unsurları taşıdığını, iddiaların dava konusu senetle ilgili olmadığını ileri sürerek davanın reddi ile karşı taraf aleyhine tazminata karar verilmesini talep etmiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; senedin sahte oluşturulduğu iddiasının dar yetkili icra mahkemesince incelenemeyeceği, borçlu olmadığına dair iddiaların İİK 169/a maddesi kapsamında belge ile ispat edilmediği, mahkemece alınan 13.12.2021 tarihli Adli Tıp Kurumu raporu gereğince takip konusu bonodaki imzanın murise ait olduğu gerekçeleriyle davanın reddi ile yasal şartları oluşmadığından para cezası ve tazminata hükmedilmesine yer olmadığına karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde şikayetçi borçlu istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Borçlu, farklı amaçla atılmış muris imzasının yer aldığı belgenin murisin iradesi dışında kesilerek imzanın solunda ve üstünde kalan kısma senet metni yazılarak hukuka aykırı olarak senet haline dönüştürülmeye çalışıldığını, alacaklı hakkında suç duyurusunda bulunulduğunu, yürütülen savcılık soruşturmasında alınan raporlarda senedin tahrifat sonucu oluşturulduğu ve hukuken muteber olmadığını sarıh olduğunu, senedin takibe konulmasındaki amacın miras payından feragat etmesini sağlamak olduğunu,

murisin bilgi ve rızası dışında doldurulan ve imzası farklı bir belgeden oluşturulan senet ile haksız takip başlatıldığını ileri sürerek kararın kaldırılmasını talep etmiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesince yapılan inceleme sonucunda; mahkemece alınan 13.12.2021 tarihli Adli Tıp Kurumu raporunda takip konusu bonodaki imzanın murise ait olduğu kanaatine varıldığı, raporun kesin kanaat içerip hüküm kurmaya elverişli olduğu, muris tarafından imzalanan evrakların kesilmesi sonucu sahte senet oluşturulduğu iddialarının dar yeki icra mahkemesince incelenmeyeceği, şikayetçi borçlu mirasçının kötüniyetli olduğu iddia ve ispat edilmediği gibi takip tedbiren durdurulmadığından tazminat ve para cezasına hükmedilmemesinin yerinde olduğu gerekçesiyle istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde muteriz borçlu temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Borçlu istinaf dilekçesi içeriği tekrar ederek, dava konusu edilen senet nedeniyle alacaklı hakkında ... 3. Ağır Ceza Mahkemesinin 2021/235 E. - 2022/70 K. sayılı kararı ile nitelikli dolandırıcılık ve resmi belgede sahtecilik suçundan mahkumiyet kararı verildiğini, mahkumiyet kararı ile senedin hukuken muteber olmadığını sarih hale geldiğini, dava konusu senet ile benzer şekilde hukuka aykırı olarak oluşturulan dava dışı 10.05.2017 tarihli senede dayalı takibin iptaline karar verildiğini bu nedenle kararlar arasında çelişki oluştuğunu, senedin tahrifatla oluşturulduğuna dair beyanları ve buna ilişkin raporların mahkemelerce dikkate alınmadığını, taraflarınca açılan menfi tespit davasında mahkemece tedbir kararı verildiğini ileri sürerek Bölge Adliye Mahkemesi kararın bozulmasını talep etmiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık bonoya dayalı kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takipte imzaya, borca itiraz ile kambiyo vassına şikayete ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

TBK 74. maddesi ve sair yasal mevzuat

3. Değerlendirme

... 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 03.03.2022 tarih 2021/235E.- 2022/70 K. sayılı kararı ile takip alacaklısı A. M. G. hakkında Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık ve Resmi Belgede Sahtecilik suçlarından mahkumiyet kararı verildiği ve bu kararın Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 8. Ceza Dairesi'nin 25.01.2023 tarihli kararıyla kesinleştiği görülmektedir.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 74. maddesiyle kesinleşmiş mahkumiyet kararının bağlayıcı olacağı hüküm altına alınmış olmakla yukarıda tarih ve numarası yazılı ... 3. Ağır Ceza Mahkemesi kararının hukuk hakimî yönünden bağlayıcılığı olduğu sabit olup, bahsi geçen mahkumiyet hükmü nazara alınıp değerlendirilmek sureti ile sonuca gidilmesi için Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 8.Hukuk Dairesi Başkanlığı'nın

13.06.2022 tarih 2022/613 E. - 2022/1085 K. sayılı kararının kaldırılarak ... 1. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 20.01.2022 tarih 2020/250 E. - 2022/48 K. sayılı kararının bozulması cihetine gidilmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

09.03.2023 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 09.03.2023 T. E: 2022/10418, K: 1564 (www.e-uyar.com)

(EK-8): Takip alacaklısı hakkında "resmi belgede sahtecilik suçu"ndan dolayı verilen mahkumiyet kararının kesinleşmiş olması nedeniyle, TBK'nun 74. maddesi uyarınca "kesinleşmiş mahkumiyet kararları hukuk hakimlerini bağlayacağı"ndan, istinaf mahkemesince "Cumhuriyet Savcılığı veya ceza mahkemesince verilmiş bir tedbir kararı bulunmadıkça açılan kamu davasının takibin durdurulması sonucunu doğurmayacağı" gerekçesiyle, hukuk mahkemesince verilmiş olan "şikayetin reddine" ilişkin kararın isabetli bulunmadığı-

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizden tetkiki borçlular tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için tetkik hâkimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Alacaklı tarafından bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla başlatılan takipte, borçlular İcra Mahkemesi'ne müracaatla takip konusu senetle ilgili olarak alacaklı aleyhineAğır Ceza Mahkemesi'nin 2018/246 Esas sayılı dosyasında Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık ve Resmi Belgede Sahtecilik suçlarından Kamu davası açıldığından bahisle, İcra Müdürlüğü'nün HMK'nun 209.maddesi uyarınca "icra takibinin ceza davası kesinleşinceye kadar durdurulmasını" talep ettiklerini, İcra Müdürlüğüne takibin durdurulmasının ancak mahkeme kararıyla söz konusu olabileceği gerekçesiyle 'takibin durdurulması talebinin reddine' karar verildiğini belirterek, 13.11.2018 tarihli Müdürlük kararının iptalini talep ettikleri, İcra Mahkemesince "... ..Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilmiş bir tedbir kararı bulunmadığından, şikayetin reddine" karar verildiği, kararın borçlular tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince "takibin kesinleşmesi öncesi veya sonrasında takibe konu senedin sahteliğinin iddia edilmesinin, HMK'nın 209.maddesi uyarınca takibin durdurulması sonucunu doğurmayacağı, Cumhuriyet Savcılığı veya Ceza Mahkemesince verilmiş bir tedbir kararının da bulunmadığı" gerekçesiyle istinaf başvurusunun esastan reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

Borçlular tarafından istinaf ve temyiz aşamasında dosyaya sunulanAğır Ceza Mahkemesi'nin 13.12.2018 tarih 2018/246 E. - 2018/708 K. sayılı kararı ile takip alacaklısı ... hakkında "Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık ve Resmi Belgede Sahtecilik suçlarından mahkumiyet kararı" verildiği ve

bu kararın ... Bölge Adliye Mahkemesi Ceza Dairesi'nin 30.03.2021 tarihli kararıyla kesinleştiği görülmektedir.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 74. maddesiyle kesinleşmiş mahkumiyet kararının bağlayıcı olacağı hükmü altına alınmış olmakla, yukarıda tarih ve numarası yazılı Ağır Ceza Mahkemesi kararının hukuk hakimii yönünden bağlayıcılığı olduğu sabit olup, bahsi geçen mahkumiyet hükmü nazara alınıp değerlendirilmek sureti ile sonuca gidilmesi için ... Bölge Adliye MahkemesiHukuk Dairesi Başkanlığı'nın 30.03.2021 tarih 2020/1298 E. - 2021/734 K. sayılı kararının kaldırılarakİcra Hukuk Mahkemesi'nin 23.11.2018 tarih 2018/888 E. - 2018/871 K. sayılı Kararının bozulması cihetine gidilmiştir.

SONUÇ: Borçluların temyiz itirazlarının kabulü ile yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK' nin 364/2. maddesinin göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK' nun 373/.... maddesi uyarınca, ... Bölge Adliye MahkemesiHukuk Dairesi Başkanlığı'nın 30.03.2021 tarih 2020/1298 E. - 2021/734 K. sayılı kararının KALDIRILMASINA,İcra Hukuk Mahkemesi'nin 23.11.2018 tarih 2018/888 E. - 2018/871 K. sayılı Kararının BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde iadesine, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 12/01/2022 gününde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 12.01.2022 T. E: 2021/7104, K: 275 (www.e-uyar.com)

(EK-9): Takip alacaklısı hakkında "resmi belgede sahtecilik suçu" ndan dolayı verilen mahkumiyet kararı kesinleşmiş olması nedeniyle, TBK'nun 74. maddesi uyarınca "kesinleşmiş mahkumiyet kararları hukuk hakimlerini bağlayacağı"ndan, borçlu tarafından açılan menfi tespit davasının kabulüne ilişkin karar kesinleşme dahi, borçlunun "hacizlerin kaldırılmasını ve yediemindeki malların kendisine verilmesini" talep edebileceği-

Yukarıda tarih ve numarası yazılı mahkeme kararının süresi içerisinde istinaf incelemesinin davacı borçlu tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü;

Şikayetçi borçlu vekili, "davalı alacaklı tarafından müvekkili aleyhine ... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E (Devir: ... 8. Genel İcra Müdürlüğünün 2023/... E) sayılı dosyasıyla bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla ihtiyati haciz kararıyla takip başlatıldığını, takip dayanağı bononun ... 6. Ağır Ceza Mahkemesinin 2019/... E -2020/... K sayılı 17/07/2020 tarihli ilamının istinaf incelemesi sonunda ... Bölge Adliye Mahkemesi 25. Ceza Dairesinin 2021/... E - 2021/... K sayılı ilamıyla 04/11/2021 tarihinde kesinleşmesi üzerine sahte olduğunun sübuta erdiğini, söz konusu davada takip alacaklısının hürriyeti bağlayıcı ceza ile cezalandırılmasına karar verildiğini, müvekkili şirketi İş Merkezi'ne 04/09/2018 tarihinde bir kurye gelerek üzerinde Cumhurbaşkanının fotoğrafı bulunan "... isimli Cumhurbaşkanlığından özel olarak iş adamlarına gönderilen dergiyi bizzat şikayetçi şirket yetkilisine teslim zorunluluğu bulunduğu beyan ederek şirket yetkilisine önceden "pencere yöntemi" ile hazırlanmış hileli tutanağı imzalatıldığını, daha sonra alacaklısı U., borçlusu İ. ve avalisti müvekkili şirket olan 10/05/2017 düzenleme tarihli, 10/04/2018 vadeli, 600.000,00 USD bedelli bononun müvekkili şirket yetkilisinin iradesi hilafına açıklanan şekilde sahtecilikle imzalatılan bono hakkında takip başlatıldığını, ... 10. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2019/... D. İş sayılı ihtiyati haciz kararının uygulanıp tüm banka hesaplarına haciz ve bloke konulup ayrıca fiili hacizler gerçekleştirilerek on adet aracın da haczedilip yediemin deposunda muhafaza altına alındığını, takip dayanağı bono ile ilgili anılan ceza

mahkemesinin, suçun dayanağı oluşturan maddi vakayı saptayan kesinleşmiş kararının TBK m.74 uyarınca hukuk hakimi bağlayacağını, açtıkları menfi tespit davasında ... Batı Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2020/... E - 2021/... K sayılı 29/12/2021 tarihli kararı ile "Menfi tespit talepli davanın kabulüne ... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E sayılı icra takip dosyası ile dayanağı, borçlusu İ., müşterek borçlu ve müteselsil kefil S.. Gıda Sanayi Ve Ticaret A.Ş., alacaklısı U., düzenleme tarihi 10/05/2017, ödeme tarihi 10/04/2018 olan 600.000,00 USD bedelli bono nedeniyle davacının, davalıya borçlu olmadığını tespitine, asıl alacağın % 20'si olan 824.400,00 TL kötü niyet tazminatının davalıdan alınarak davacıya verilmesine, ... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E sayılı dosyasındaki icra takibinin durdurulmasına yönelik tedbir kararının hüküm kesinleşinceye kadar devamına, İİK'nun 72/5 maddesi uyarınca icra dosyasından konulan tüm hacizlerin kaldırılması ve hacizli tüm araçların, menkullerin davacı tarafa teslimi hakkında bu aşamada karar verilmesine yer olmadığına ..." karar verildiğini, kararın istinaf aşamasında olduğunu, istinaf incelemesinden sonra muhtemel temyiz incelemesi için de menfi tespit davasının kesinleşmesinin yıllar alacağını, bu sırada haksız fiili hacizlerin müvekkili şirketi ticari çıkmaza sürükleyip birçok işçisinin de işinden olmasına yol açılacağını ileri sürerek tüm hacizlerin harç masrafları müvekkilinden alınmaksızın kaldırılmasına karar verilmesini talep ettiklerini, muhafaza altındaki mahcuzlara ilişkin yediemin ücretlerinin alacaklı tarafından ödenmediği için yediemin tarafından sürekli olarak icra takibi başlatılmakta ve mahcuz araçların satışının istenmekte olduğunu, bu nedenle yediemin ücretlerinin müvekkilinin ... 8. İcra Müdürlüğünün 2020/11384 E sayılı dosyasına ödemekte olduğunu, kesinleşmiş ceza ilamına dayalı menfi tespit ilamı bulunduğu halde sırf menfi tespit ilamı henüz kesinleşmediği için müvekkilinin halen daha mağdur edilmekte olduğunu, hacizlerin kaldırılmasının adil bir çözüm olacağını, iş bu şikayet tarihi itibariyle takip kesinleşmiş ise de takip dayanağı sahte bonoya istinaden yapılan haciz ve muhafaza vs takip işlemlerinin yapıldıkları tarih itibariyle usulsüz olduklarının açık olduğunu, Yargıtay 12. HD'nin 2016/4798 E - 2016/22785 K sayılı emsal kararına göre hacizlerin kaldırılması için icra mahkemesince verilen kararın kesinleşmesine gerek olmadığını ileri sürerek takip dosyasından haciz ve muhafaza altına alınan tüm menkuller üzerindeki hacizlerin kaldırılmasına, menkullerin yediemin ücretleri, teslim harç ve masrafları müvekkilinden alınmaksızın harçsız ve masrafsız olarak müvekkiline teslimine karar verilmesi" istemiyle İcra Mahkemesine başvurmuştur.

Davalı alacaklı vekili cevap dilekçesiyle; "şikayetin öncelikle süre yönünden reddi gerektiğini, konulan hacizlerin yasaya uygun olduğunu, menfi tespit davasının henüz kesinleşmediğini" ileri sürerek "davanın reddini" savunmuştur.

Mahkemece; "... 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2019/... E sayılı dosyasında takibe dayanak bononun sahte olarak düzenlendiğinin tespit edildiği, mahkemece sanıkların mahkumiyetine karar verildiği, kararın ... BAM 25. Ceza Dairesi'nin 2020/... E 2021/... K sayılı ilamı ile kesinleştiği, şikayetçi borçlu tarafından açılan menfi tespit davasında ... 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2019/... E 2020/... K sayılı kararı ile şikayete konu takibe dayanak yapılan senetten dolayı davacı (şikayetçinin) borçlu olmadığını tespitine karar verildiği ve alacaklının da bu davada davalı olarak yer aldığı, kararın istinafi neticesinde ... BAM 22. HD' nin 2022/... E 2022/... K sayılı ilamı ile temyiz yolu açık olmak üzere istinaf başvurusunun esastan reddine karar verildiği ve kararın henüz kesinleşmediği, menfi tespit kararının kesinleşmeden icra edilemeyecek kararlardan olduğu, bu nedenle kesinleşme şerhi takip dosyasına ibraz edilmeden hacizlerin kaldırılmasının mümkün olmadığı" gerekçesiyle "şikayetin reddine" karar verildiği görülmektedir.

Şikayetçi borçlu vekili istinaf dilekçesiyle, "şikayet dilekçesi" içeriğini tekrar mahiyetinde nedenlerle, İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılması istemiyle, istinaf başvurusunda bulunmuştur.

Uyuşmazlık; "menfi tespit davasının kesinleşmeden, hacizlerin kaldırılmasının yediemindeki malların yediemin ücretleri ile teslim harç ve masrafları alınmaksızın şikayetçi borçluya iadesinin mümkün olup olmadığı" noktasında toplanmaktadır.

... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E (Devir: ... 8. Genel İcra Müdürlüğünün 2023/... E) sayılı dosyasının incelenmesinde; 08/01/2019 tarihinde ... 10. Asliye Ticaret Mahkemesinden alınana 2019/... D. İş sayılı ihtiyati haciz kararı ile alacaklısı U., borçlusu İ. ve avalisti şikayetçi şirket olan 10/05/2017 düzenleme tarihli, 10/04/2018 vadeli, 600.000,00 USD bedelli bonoya dayanılarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip başlatıldığı, ödeme emrinin şikayetçi borçlu şirkete 09/01/2019 tarihinde tebliğ edildiği, ihtiyati haciz kararının 08/01/2019 tarihinden itibaren fiili hacizler de dahil olmak üzere uygulanmaya başlandığı, bir kısım menkullerin yediemine teslim edildiği, ... 6. Ağır Ceza Mahkemesinin 2019/... E -2020/... K sayılı 17/07/2020 tarihli ilamıyla takip alacaklısı U.'nun takip dayanağı bonoyla ilgili olarak resmi belgede sahtecilik suçundan üç sene hapis cezasıyla cezalandırılmasına karar verildiği, kararın istinaf incelemesi sonunda ... Bölge Adliye Mahkemesi 25. Ceza Dairesinin 2022/... E - 2021/... K sayılı ilamıyla kaldırılıp takip alacaklısı sanık U.'nun beş yıl hapis ve 4.000 gün hapis karşılığı adli para cezası ile cezalandırılmasına ve cezasında TCK'nun 158/3-1.cümle uyarınca 1/2 oranında arttırım yapılarak *7 yıl 6 ay hapis ve 6.000 gün karşılığı adli para cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği, kararın 04/11/2021 tarihinde kesinleştiğine dair dosya içinde kesinleşme şerhinin bulunduğu, şikayetçi borçlu şirketin (takip tarihinden sonra) 20/07/2020 tarihinde açtığı menfi tespit davasında, ... Batı Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2020/... E - 2021/... K sayılı 29/12/2021 tarihli kararı ile "Menfi tespit talepli davanın kabulüne ... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E sayılı icra takip dosyası ile dayanağı, borçlusu İ.K., müşterek borçlu ve müteselsil kefilisi..... Gıda Sanayi Ve Ticaret A.Ş., alacaklısı U., düzenleme tarihi 10/05/2017, ödeme tarihi 10/04/2018 olan 600.000,00 USD bedelli bono nedeniyle davacının, *davalıya borçlu olmadığına tespiti, asıl alacağın % 20'si olan 824.400,00 TL kötü niyet tazminatının davalıdan alınarak davacıya verilmesine, ... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E sayılı dosyasındaki icra takibinin durdurulmasına yönelik tedbir kararının hüküm kesinleşinceye kadar devamına, İİK'nun 72/5 maddesi uyarınca icra dosyasından konulan tüm hacizlerin kaldırılması ve hacizli tüm araçların, menkullerin davacı tarafa teslimi hakkında bu aşamada karar verilmesine yer olmadığına ...*" karar verildiği, istinaf incelemesinin yapıldığı ... Bölge Adliye Mahkemesi 22.Hukuk Dairesi'nin 10/10/2022 tarih, 2022/... E - 2022/... K sayılı kararı ile istinaf başvurusunun esastan reddine temyiz yolu açık olmak üzere karar verildiği, UYAP sisteminden "başka birimden dosya görüntüleme" ekranından yapılan sorgulamada kararın henüz kesinleşmediği anlaşılmaktadır.*

Dairemizce yapılan değerlendirmelere göre; "menfi tespit davası henüz kesinleşmediği, ilk derece mahkemesi tarafından menfi tespit kararının kesinleşmeden icra edilemeyecek kararlardan olduğu, bu nedenle kesinleşme şerhi takip dosyasına ibraz edilmeden hacizlerin kaldırılmasının mümkün olmadığı" gerekçesiyle *şikayetin reddine* karar verilmiş ise de; konuya ilişkin olarak, Yargıtay 12. H.D'nin 2021/7104 Esas-2022/275 Karar sayılı ilamı da dikkate alındığında ... Bölge Adliye Mahkemesi 25. Ceza Dairesinin 2022/... E - 2021/... K sayılı dosyasında verilen mahkumiyet hükmü ile birlikte takibe dayanak olan senedin sahte olduğunun belirlendiği, yukarıda belirtilen Yargıtay kararında da belirtildiği üzere; *6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 74. maddesiyle kesinleşmiş mahkumiyet kararının bağlayıcı olacağı hüküm altına alınmış olmakla ceza mahkemesi kararının hukuk hakimi yönünden bağlayıcılığı olduğu*, bu nedenlerle ilk derece mahkemesi tarafından bu hususlar dikkate alınarak 'şikayetin kabulüne' karar verilmesi gerekirken, aksi yönde hüküm kurulması yerinde görülmemiş, şikayetçi borçlu vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

Şikayetçi borçlu vekilinin istinaf başvurusunun KABULÜ ile;

... 10. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 13/12/2022 tarih 2022/... E. - 2022/... K. sayılı kararının KALDIRILMASINA, yeniden esas hakkında;

Şikayetin KABULÜ ile;

Şikayetçi bakımından ... 2. İcra Müdürlüğünün 2019/... E sayılı (Devir: ... 8. Genel İcra Müdürlüğünün 2023/... E) dosyasından konulan tüm hacizlerin kaldırılmasına, yediemin ücreti vs teslim masrafları şikayetçiden alınmaksızın mahcuzların şikayetçiye teslimine,

İlk derece yargılaması nedeniyle;

Alınması gereken 269,85 TL karar ve ilam harcından peşin alınan 80,70 TL harcın mahsubuna bakiye 189,15 TL karar harcının davalı alacaklıdan alınarak Hazineye gelir kaydına,

Şikayetçi borçlu tarafından yapılan 37,50 TL posta masrafı ile 117,70 TL harçtan ibaret toplam 145,20 TL yargılama giderinin davalı alacaklıdan alınarak, şikayetçi borçluya verilmesine,

Şikayetçi borçlu kendisini vekille temsil ettirdiğinden, hüküm tarihinde geçerli A.A.Ü.T gereğince 6.800,00 TL maktu vekalet ücretinin davalı alacaklıdan alınarak, şikayetçi borçluya verilmesine,

Sarf edilmeyen gider avansı bulunduğu takdirde ve karar kesinleştiğinde yatıran tarafa iadesine,

İstinaf başvurusu nedeniyle;

Peşin alınan 80,70 TL istinaf karar harcının talep halinde şikayetçi borçluya iadesine,

İstinaf başvurusu nedeniyle şikayetçi borçlu tarafından 142,00 TL istinaf posta masrafı ile 220,70 TL başvuru harcından ibaret 362,70 TL istinaf yargılama giderlerinin davalı alacaklıdan alınarak, şikayetçi borçluya verilmesine,

Sarf edilmeyen istinaf gider avansı bulunduğu takdirde ve karar kesinleştiğinde şikayetçi borçluya iadesine,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme ve müzakere neticesinde, HMK'nın 361/1. maddesi gereğince kararın tebliğinden itibaren iki haftalık süre içerisinde Yargıtay'da temyiz yolu açık olmak üzere oybirliği ile karar verildi. 21/12/2023

Ankara BAM 32. HD 21.12.2023 T. E: 461 K: 2537 (www.e-uyar.com)

(415)

KONULAR:

a) Tasarrufun iptali davaları için İİK m. 284’te öngörülen 5 yıllık hak düşürücü süre iflasın ertelenmesi davası sırasında (davalı-borçlu hakkındaki takip yaşama ilişkin ihtiyati tedbir boyunca) işler mi?

b) Gerçek bir alacağına karşılık borçlusundan taşınmaz devralan davalı üçüncü kişi ile davalı borçlu arasındaki bu işlem muvazaalı sayılır mı, bu durumda taşınmazın devreden davalı-borçlunun bir başka alacaklısı TBK m. 19’a dayalı olarak bu işlemin iptali için dava açabilir mi?*

*

I- Tasarrufun iptali davalarının “hukuki niteliği” ve “amacı”***:** Hakkında “haciz” (İİK. m. 78 vd.) işlemine girilen (iflâsta; “iflâs kararı verilen” (İİK. m. 165, 191/I) borçlunun *tasarruf yetkisi*, bu tarihten itibaren kısıtlanır.

“Malları üzerine haciz konulması”ndan (veya haklarında iflâs kararı verilmesi”nden) önce, malları üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabilen borçlular, henüz alacaklıların -haciz ve iflâs yolu ile- takibine hedef olmadan, onlardan “mal kaçırmak” (yani, onların haklarında yapacağı takibi semeresiz bırakmak) amacı ile, malvarlığının tamamını ya da bir kısmını, bir takım “hileli” işlemlerle (yani, bedelsiz olarak ya da çok ucuz bedelle) başkalarına (özellikle, yakınlarına, kendilerinin bu amacını bilen veya bilebilecek durumda bulunan arkadaşlarına/tanıdıklarına) devredebilirler ya da bedelini kendileri ödeyerek yakınları üzerine taşınır/taşınmaz mal satın alarak, malvarlığını azaltabilirler...

İşte, bu gibi kötü niyetli borçluların “*alacaklılarından mallarını kaçırmak kasdı ile*” yaptıkları bu tür işlemlerden zarar gören alacaklıları korumak amacı ile, onlara “*tasarrufun iptali davası*” denilen bir ‘dava açma hakkı’ tanınmıştır.

İİK’nun 277 ila 284. maddeleri arasında düzenlenen “tasarrufun iptali davası”nı “*bir borçlunun, alacaklılarına zarar vermek kasdıyla, mallarının haczinden veya hakkında iflâs kararı verilmeden önce, yani henüz tasarruf yetkisinin kısıtlanmadığı dönemde, alacaklılarından mallarını kaçırmak için yapmış olduğu tüm tasarrufların, sadece davacı-alacaklı bakımından hükümsüz sayılmasını sağlamak için, ‘kural olarak’ kesin ya da geçici aciz belgesine sahip alacaklılarca, kanunda öngörülen sebeplere dayanarak, beş yıllık hak düşürücü süre içinde açılabilen, ‘borçlunun malvarlığından*

* Bu mütalâa İzmir Barosu avukatlarından Av. Cüneyt UYAR ile birlikte hazırlanmıştır.

** **KURTOĞLU, S.** İcra Hukuku Açısından İptal Davasının Hukuki Niteliği (İBD. 1973/7-8, s: 776-780) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 44 vd.; 359 vd. – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:2 vd.; 16 vd.; 141 vd.; 297 vd.; 379 vd.; 463 vd.; 683 vd.; 920 vd. – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Hukuki Niteliği ve Amacı (Manisa Bar. D. Temmuz/2008, s: 79-86) – **YAVUZ, N.** Alacaklılardan Mal Kaçırmaya Yönelik İşlemlerin Hukuken Nitelendirilmesi Sorunu ve Bu Amaçla Yapılan Muvazaalı İşlemler Hakkında Yargıtay Uygulamasından Örnekler (Yargıtay Der. Temmuz/1999, s: 217-241) (Tür. Not. Bir. Der. 1999/102, s: 1 vd.) – **YAVUZ, N.** Alacaklılardan Mal Kaçırmak Amacı ile Yapılan İşlemlerin Hukuken Nitelendirilmesi Sorunu (Yargıtay Der. Ocak-Nisan/1986, s: 101-107)

*** **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 2017, 2. Baskı, s: 44 vd.; 359 vd.; s: 1570 vd. – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Hukuki Niteliği ve Amacı (Manisa Bar. D. Temmuz/2008, s: 79-86) – **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s:2 vd.; 14 vd.; 52 vd.; 88 vd.; 294 vd.; 324 vd.; 378 vd.; 405 vd.; 462 vd.; 506 vd.; 537 vd.; 655 vd.; 683 vd.; 776 vd.; 920 vd.; 1303 vd.

çıkardığı’ dava konusu mal ve haklar üzerinde davacı-alacaklıya ‘cebri icra yetkisi’ tanıyan, şahsi nitelikte bir eda davasıdır” şeklinde tanımlayabiliriz.^{3887 3888}

Tasarrufun iptali davalarının amacı ise; borçluların henüz tasarruf yetkilerinin kısıtlanmamış olduğu dönemde (yani; “malları üzerine haciz konulmadan” veya “hakkında iflâs kararı verilmeden” önce) alacaklılarından mal kaçırmak kasdı ile, kötü niyetle yapmış oldukları hukukî işlemleri, davacı-alacaklı bakımından hükümsüz sayarak, borçlunun malvarlığından uzaklaştırdığı (çıkardığı) dava konusu mal ve haklar üzerinde, alacaklının, sanki, bu mal ve haklar halâ borçluya aitmiş gibi, cebri icra yolu ile alacağını elde etmesini, bu malın haciz ve satışını isteyerek, sağlamaktır.^{3889 3890}

İptal davasının, davacı-alacaklı lehine sonuçlanması halinde, dava konusu mal tek-rar borçlunun malvarlığına (mülkiyetine) dönmektedir. Yani, borçlunun yapmış olduğu hileli işlem “maddi hukuk bakımından” iptal edilmez, hükümsüz hale getirilmez. Sadece yapılan hileli işlem “alacaklı bakımından” hüküm ifade etmez.

Yüksek mahkeme, çeşitli içtihatlarında “tasarrufun iptali davasının amacı” hakkında; “İcra ve İflâs Kanunu’nun 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarındaki amacın, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların ‘geçersizlik’ ya da ‘iyiniyet kurallarına aykırılık’

³⁸⁸⁷ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 7. Baskı, 2021, s: 4

³⁸⁸⁸ Benzer tanımlar için Bknz: KURU, B. “Bir borçlunun, mallarının haczinden veya iflâs etmeden önce, alacaklılarından mal kaçırmak için yapmış olduğu bağışlamalar ve şüpheli (hileli) tasarrufların iptal ettirilebilmesi için alacaklılara bir dava açma hakkı tanınmıştır ki, buna iptal davası denir (m. 277-284)” (El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s: 1397; İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku, 2016, s: 663) - MUŞUL, T. “İİK. m. 97/sondan 2. fıkradaki ve iflâstaki haller (İİK. m. 277/b.2, m.245 ve 255/3) hariç olmak üzere, kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, kanunda öngörülen sebeplere istinatla, kabili iptal olduğunu iddia ettiği tasarrufi işlemin, sadece kendisi açısından ve aciz vesikasına bağlanmış olacağı ve ferileri nisbetinde iptal edilmesini talep ederek, borçlu ile lehine tasarrufi işlemin yapıldığı üçüncü kişiye karşı açtığı, 5 yıllık hak düşürücü süreye ve basit yargılama usulüne tâbi olan, şahsi nitelikte bir davadır” (Tasarrufun İptali Davaları, 2021, 3. Baskı, s: 21) - ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. “İcra ve İflâs takibinden önce veya takip sırasında, borçlunun alacaklının haklarını ihlâl edecek şekilde yaptığı tasarruf işlemlerinin iptali için başvurulana yola tasarrufun iptali davası denir” (İcra ve İflâs Hukuku, 3. Bası, 2020, s: 715) - EROĞLU, O. “Kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, borçlunun alacaklılarından mal kaçırmak kasdıyla yaptığı tasarruflarını, alacağı ile sınırlı olmak kaydıyla, icra takip sahasına sokmasını sağlayan, beş yıllık hak düşürücü süreye tâbi, kişisel nitelikte bir eda davasıdır” (Tasarrufun İptali Davası, 2. Baskı, 2020, s: 24; 4. Baskı, 2020, İslah, s:192) - BERKİN, N.M. “Borçlunun alacaklılarına zarar veren bazı tasarruflarını -davacı alacaklı bakımından, onun alacağı ölçüsünde- hükümsüz hale getirmeye yarayan bir dava” (İflâs Hukuku, 1972, s: 489)

³⁸⁸⁹ MUŞUL, T. age. s: 39 vd. - EROĞLU, O. age. s: 30 - ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAGASI, E. İcra ve İflâs Hukuku, 6. Baskı, 2020, s: 556 - KURU, B. El Kitabı, s: 1397 - ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. age. s: 726 - PEKCANITEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, S.M./ÖZEKES, M. İcra ve İflâs Hukuku, 11. Bası, 2013, s: 857 - SERTKAYA, Ş.A./KUL, S. Tasarrufun İptali Davaları, 2016, s: 5 - ÇETİN, H.E. Tasarrufun İptali, 2016, s: 17 - GÜNEREN, A. Tasarrufun İptali Davaları, 2012, s:40 - ÇAM, Ü.M. Kamu Alacağının Korunmasında Tasarrufun İptali Davaları, 2009, s:58 - COŞKUN, M. İtirazın İptali, Menfi Tespit ve İstirdat, Tasarrufun İptali Davaları, 2019, s: 887 - ÇETİNEL, T. Alacaklılara Zarar Verme Kasıtıyla Yapılan Tasarruflar Bağlamında Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, 2020, s: 29

³⁸⁹⁰ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 7. Baskı, 2021, s: 3 vd.

nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamlı alacağın tahsilini sağlamak olduğunu”³⁸⁹¹ ³⁸⁹² belirtmiştir.

II- Tasarrufun iptali davasının esasına girebilmesi için gerçekleşmesi gereken “dava şartları”^{*};

a) ‘Takip konusu alacağın, iptali istenen tasarruftan önce doğmuş olması’ gerekir.

b) ‘Takip konusu alacağın gerçek bir alacak olması’ gerekir.

c) ‘Borçlu hakkında yapılmış olan icra takibinin ve alacağın kesinleşmiş olması’ gerekir.

ç) ‘Borçlu hakkında kesin aciz belgesi ya da geçici aciz belgesi’ (niteliğinde haciz tutanağı) düzenlenmiş olmalıdır.

Belirtilen bu dava şartlarından herhangi birisinin veya birden fazlasının dava konusu olayda gerçekleşmemiş olması halinde, mahkemece “ön koşul yokluğu nedeniyle tasarrufun iptali davasının reddine” arar verilir.³⁸⁹³

III- Tasarrufun iptali davalarının konusu^{*}: İİK. m. 277/İ’de; iptal davasının, “İİK. 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı tasarruflar nedeniyle açılabilirliği” belirtilmiştir (İİK. m. 277).

³⁸⁹¹ Bknz: 17. HD. 26.11.2018 T. 6958/11230 (www.e-uyar.com)

³⁸⁹² Aynı doğrultuda Bknz: Ankara BAM. 26. HD. 02.11.2018 T. 2167/1536, 17. HD. 15.10.2018 T. 4016/9049, 17. HD. 10.10.2018 T. 4073/8933, 17. HD. 09.10.2018 T. 8503/8819, 17. HD. 17.09.2018 T. 4747/7826, İzmir BAM. 5. HD. 18.04.2018 T. 55/585, 17. HD. 05.04.2018 T. 17130/3875 (UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s:6 vd.)

* UYAR, T. Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. Ekim/2018 s:4729-4801) – UYAR, T. Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında Borcun Doğum Tarihi Nasıl Belirlenir? Tasarrufun İptali Davasının “Bedele Dönüşmesi” (İİK. 283/II) Halinde, Tazminata Esas “Gerçek Değer”in Hesaplanma Yöntemi (Legal Huk. Der. 2018, S:184, s:1739-1758).

³⁸⁹³ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s: 749 vd.

* UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 2. Baskı, 2017, s: 362-377; s: 428-439; s: 759-790; s: 1072-1076; s: 1251-1257; s: 1433-1442; s: 1510 vd.; s: 1572 vd. - UYAR, T. Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 51-86; s: 803-828 - UYAR, T. Tasarrufun İptal Davalarının Konusu (İBD. Temmuz-Ağustos/2017, s: 74-132) - UYAR, T. Tasarrufun İptali Davasının Uygulamada Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Haziran/2014, s: 169-176) - UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (Manisa Bar. Der. 2013, S: 125, s: 8-41) - UYAR, T. İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Konusu (ABD. 2011/1, s: 211-231) - UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (Tür. Bar. Bir. Der. Eylül-Ekim/2008, s: 287-313) - UYAR, T. Tasarrufun İptali Davalarında “Ticari İşletmenin Devri”, “İptale Tâbi Tasarrufların Kapsamı” ve “Mahkemeye Aciz Vesikasının Sunulması” Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar Çankaya Huk. Fak. Der. (Araş. Görv. Ceren Damar Armağanı), 2020, C: 3, s: 3941-3978) - UYAR, T. Borçlunun Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek ‘Alacağın Temliki’ Tasarrufları (Legal Huk. Der. Mayıs/2017, s: 2411-2437) - UYAR, T. Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Huk. Der. 2017, S: 177, s: 4449-4513) - UYAR, T. Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, S: 190, s: 4729-4801) - UYAR, T. “Muvazaalı İcra Takipleri” (Borç İkrarları) ile “Borçlunun Süresi İçinde Zamanaşımı İtirazında Bulunmaması”nın Tasarrufun İptali Davasına Konu Edilmesi (İBD. Mayıs-Haziran/2014, s: 282-295) - UYAR, T. Muvazaa (TBK. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der. Temmuz/2014, s: 175-187) - UYAR, T. İİK.’nin 280. Maddesi Uyarınca İptale Tâbi Kimi Tasarruflar (ABD. 2014/3, s: 415-448) - UYAR, T. Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) “Muvazaalı Olduğu” İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından “Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri

IV- Tasarrufun iptali davalarının açılma süresi (hak düşürücü süre)*: İİK. m. 284'e göre, iptal davasının *“tasarrufun yapıldığı tarihten itibaren”* beş sene içinde açılması gerekir.³⁸⁹⁴ Bu süre tüm -yani; İİK. m. 278, 279 ve 280'de öngörülen- iptal davalarında uygulanır. Ancak hemen belirtelim ki, *“tasarruf”* tarihi ile *“haciz”*, *“aciz”* yahut *“iflâs”* tarihi arasında İİK m. 278/II'deki durumlarda *iki sene*,³⁸⁹⁵ İİK. 279/I'deki durumlarda *bir sene*³⁸⁹⁶ geçmişse, İİK. m. 284'teki süre dolmamış bile olsa, iptal davası açılmaz.³⁸⁹⁷ Çünkü; İİK. m. 278/II ve 279/I'deki *“iki yıllık”* ve *“bir yıllık”* süreler, *“tasarrufun iptale tâbi olup olmadığını”* saptamada rol oynar. İİK. m. 284'teki *“beş yıllık süre”* ise, *“İİK. m. 278/II ve 279/I'deki süreler içinde yapıldığı için, iptale tâbi olan bir tasarrufun iptal edilebilmesi için açılacak davanın en geç hangi tarihe kadar açılabilceğini”* belirtir. Bu nedenle, eğer tasarruf, İİK. m. 278/II ve 279/I'de öngörülen sürelerden önce yapılmış olduğu için iptale tâbi değilse, artık İİK. m. 284'teki sürenin uygulanması söz konusu olmaz.³⁸⁹⁸ Çünkü, iptali mümkün bir tasarruf yoktur ki, iptal davası açılabilin!..

Mahkemece *“İİK'nun 278. maddesinde öngörülen iki yıllık sürenin geçtiği”* (yani; *tasarrufun son iki yıl içinde yapılmamış olduğu*) saptansa da, ayrıca *“İİK'nun 284. maddesinde öngörülen beş yıllık sürenin de geçmiş olup olmadığı”* araştırılarak, sonucuna göre karar verilmesi gerekir.³⁸⁹⁹

Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? (ABD. 2015/1, s: 369-397) – **AKKAYA, T.** “Alacaklılardan, Mal Kaçırmaya Yönelik Muvazaalı Tasarrufların İcra ve İflâs Kanununda Düzenlenen İptal Davasına Konu Olup Olamayacağı Sorunu (MİHDER, 2006/3, s:661-684) – **AKKAYA, T.** İcra ve İflâs Hukukunda İptale Tabi Tasarruflar “İİK. m. 277-284” (Eskişehir Bar. D. Ekim/2006, s:13-49) – **ÇETİNEL, T.** Tasarrufun İptali ve Muvazaa Davaları, s: 30 vd. – **GÜRDOĞAN, B.** İptal Davaları “İcra ve İflâs Kanunu Değişiklik Tasarısı Hakkında Seminer'e Sunulan Bildiri”, 1963, s:38-42 – **OLGAÇ, S.** Yargıtay İçtihatlarının Işığı Altında İcra ve İflâs Hukukunda İptal Davaları (Dr. Recai Seçkin'e Armağan, 1974, s:457-480) – **MUŞUL, T.** İptal Davaları, s: 31 vd. – **ÖNEN, T.** İptal Davaları (Ankara İktisadi ve Tic. İlimler Ak. D. 1969, S:1, s:39-49) – **EROĞLU, O.** Tasarrufun İptali Davası, s: 147 vd.

* **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 920-969 – **UYAR, T.** Hukuki Mütâalar, 2. Baskı, 2017, s:79 vd. – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, s:190, s:4729-2801) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Açılabilme Süresi “İİK. 284” (Legal Huk. Der. Aralık/2019, s:5214-5230) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında “Yetki”, “Görev”, “Süre”, “Harç”, “Vekalet Ücreti” (Yargı Düny. Der. Ağustos/2008, s:13-22)

* **UYAR, T.** Hukuki Mütalâalar, 3. Baskı, 2020, s: 920-969 – **UYAR, T.** Hukuki Mütâalar, 2. Baskı, 2017, s:79 vd. – **UYAR, T.** Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Huk. Der. 2018, s:190, s:4729-2801) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarının Açılabilme Süresi “İİK. 284” (Legal Huk. Der. Aralık/2019, s:5214-5230) – **UYAR, T.** Tasarrufun İptali Davalarında “Yetki”, “Görev”, “Süre”, “Harç”, “Vekalet Ücreti” (Yargı Düny. Der. Ağustos/2008, s:13-22)

³⁸⁹⁴ Bknz: 17. HD. 16.12.2019 T. 5102/11972; 19.11.2019 T. 4557/10794; 28.3.2011 T. 7348/2748; 28.3.2011 T. 7367/2750; 16.9.2008 T. 3156/4102; 20.3.2008 T. 5652/1358; 17.3.2008 T. 123/1249; 24.1.2008 T. 4046/272 vb. (www.e-uyar.com)

³⁸⁹⁵ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:12, 2009, s:19155 - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4393 vd.

³⁸⁹⁶ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:12, s:19341 vd. - **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C: 3, s: 4423 vd.

³⁸⁹⁷ Bknz: 17. HD. 12.04.2016 T. 10733/4618; 16.02.2016 T. 7649/1742; 15.04.2013 T. 3615/5453 vb. (www.e-uyar.com)

³⁸⁹⁸ Bknz: 13. HD. 23.9.1974 T. 2101/2073 (www.e-uyar.com)

³⁸⁹⁹ Bknz: 17. HD. 26.9.2008 T. 2841/4334 (www.e-uyar.com)

İİK. m. 284’te öngörülen bu süre “*hak düşürücü süre*”dir.³⁹⁰⁰ Bu nedenle, dava açılırken bu süreye uyulup uyulmadığı, yani bu sürenin geçmiş olup olmadığı, mahkemece doğrudan doğruya gözetildiği gibi, davanın her aşamasında da taraflarca ileri sürülebilir.³⁹⁰¹ **Yüksek mahkeme de** “*İİK. m. 284 uyarınca tasarrufun iptali davalarının tasarruf tarihinden itibaren 5 yıl içinde açılması gerektiği*”³⁹⁰² birçok içtihadında belirtmektedir.

İflâsın ertelenmesi (sürecinin ve) kararının etkileri: İflâsın ertelenmesi kararının en önemli etkisi; “*hakkında iflâsın ertelenmesi kararı verilen şirket ya da kooperatife karşı yeni takip yapılamaması ve daha önce başlamış olan takiplerin durması*”dır. Bu husus kanunda “*iflâsın ertelenmesi kararı üzerine, borçlu aleyhine 6183 sayılı Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamayacağı ve evvelce başlamış olan takiplerin duracağı*”³⁹⁰³ şeklinde belirtilmiştir (İİK. m. 179b/I, c:1).³⁹⁰⁴ Erteleme süresinde bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşürücü süreleri işlemez.³⁹⁰⁵

Dava açılması bir takip işlemi olmadığından, erteleme süresi içinde erteleme talep eden aleyhine dava açılabilir ve açılmış davalara devam edilebilir.³⁹⁰⁶

Yüksek mahkeme de bu konu ile ilgili olarak;

√ “*İflâsın ertelenmesi kararı ile verilecek ihtiyati tedbirlerin İİK'nun 179/b maddesinde gösterildiğini, maddi hukuka ilişkin tedbir verilmesinin mümkün olmadığını, ancak bir kısım takip işlemlerine yönelik tedbir verilebileceğini ve bu ilkeye aykırı olarak tasarrufun iptali davalarında verilen ilamların infazının durdurulması yönündeki tedbirlerin hatalı olduğunu*”³⁹⁰⁷

³⁹⁰⁰ **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, s:674 – **KURU B.** İcra ve İflas Hukuku, C:4, s:3543 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1428 – **OSKAY, M./KOÇAK, C./DEYNEKLİ, A./DOĞAN, A.** İİK. Şerhi, C: 5, s: 6057 – **PEKCANİTEZ, H./ATALAY, O./ÖZKAN, M.S./ÖZEKES, M.** İcra ve İflâs Hukuku, s: 869 – **YILDIRIM, K. M.** İptal Davaları, s:283 – **EROĞLU, O.** Tasarrufun İptali Davası, s:136 – **YILMAZ, E.** İİK. Şerhi, s:1253 – **KARSLI, A.** İcra ve İflas Hukuku, s:551 – **MUŞUL, T.** İcra ve İflâs Hukuku, s: 1325 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** İflas Hukuku s:302 – **ALTAY, S.** İflas Hukuku, C: 1, s: 685 – **KARATAŞ, İ./ERTEKİN, E.** İptal Davaları, s: 124 – **BERKİN, N.M.** İflâs Hukuku, s: 503 – **UMAR, B.** İptal Davası, s: 112 – **KOSTA-KOĞLU, C.** Takip Hukukunda İptal Davaları (Ad. D. 1989/6, s: 32 – Yasa D. 1989/8, s: 1057) – **GÜNEREN, A.** Tasarrufun İptal Davaları, s: 314 – **MUŞUL, T.** İptal Davaları, 413 s: 355 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C:3, s: 4605 – **COŞKUN, M.** Tasarrufun İptali Davaları, s: 1073 – **KAZANCI, T.İ.** Tasarrufun İptali Davalarında İspat, s: 122

³⁹⁰¹ Bknz: 17. HD. 17.04.2017 T. 3407/4165; 15.03.2017 T. 22269/2789; 11.04.2017 T. 11746/3952; 11.04.2017 T. 11620/3956; 18.10.2016 T. 17449/9073; 24.05.2016 T. 14749/6338; 03.05.2016 T. 6353/5349; 12.04.2016 T. 10733/4618; 07.03.2016 T. 2251/2742; 16.02.2016 T. 7649/1742 vb. (www.e-uyar.com)

³⁹⁰² Bknz: 17. HD. 24.10.2019 T. 17484/10009; 17. HD. 16.12.2019 T. 5102/11972 (www.e-uyar.com)

³⁹⁰³ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **ÜSTÜN, Ü. S.** Kamu Alacaklarında Rüçhan Hakkı, 2013, s:217 vd. – **ÖZKAN, Ö.** İflâsın Erteleme Kararının Alacaklılar ve Kamu İdaresi Arasında Etkileri (Sayıştay D. S:69, s:113) – **TOMBALOĞLU, L.** Amme Alacaklarının Takip ve Tahsil Usulü, 2011, s:349

³⁹⁰⁴ Bknz: 12. HD. 31.05.201 2T. 792/18773 (www.e-uyar.com)

³⁹⁰⁵ **KURU, B.** El Kitabı, s: 1178

³⁹⁰⁶ **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, s: 551 – **KURU, B.** El Kitabı, s: 1179

³⁹⁰⁷ Bknz: 23. HD. 28.11.2014 T. 2215/7642 (www.e-uyar.com)

√ “İcra İflas Kanunu'nun 179/b maddesi iflasın ertelenmesi talebinin icra takiplerine yönelik uygulamayı düzenlemiş olup iflas davası dışındaki davalar yönünden uygulanamayacağını, bu maddenin erteleme süresi içinde takip işlemi yapılamayacağından söz ettiğini, **itirazın iptali davası açılmasının bir takip işlemi olmadığını ve erteleme süresi içinde iflas davası hariç dava açılabileceğini veya açılmış davalara devam olunabileceğini**”³⁹⁰⁸

√ “İflasın ertelenmesi kararının verilmesinden sonra borçlu aleyhine 6183 sayılı Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takibin yapılamayacağını, öncesinde başlamış bir takip varsa, başlayan takiplerin duracağını, iflasın ertelenmesi veya tedbir kararının verilmesinden önce başlatılan takip nedeniyle açılan **itirazın kaldırılması, itirazın iptali ya da menfi tespit davalarına iflasın ertelenmesi (ya da tedbir kararının etki etmeyeceğini**”³⁹⁰⁹

√ “İflasın ertelenmesi üzerine borçlu hakkında ‘hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur’ ise de, iflasın ertelenmesinden önce yapılan (veya tedbiren durdurulan) takiplere ilişkin olarak açılan iflas davası dışındaki, **itirazın iptali, borçtan kurtulma gibi takiplere ilişkin davalara, dava bir takip işlemi olmadığından erteleme süresi içinde devam edilebileceğini, ancak bu davalar sonucunda verilen ilama dayanarak takip yapılamayacağını**”³⁹¹⁰

√ “İflasın ertelenmesi talebinde bulunulması ve icra takiplerinin İİK'nun 179/b maddesi gereğince durdurulması yönünde ihtiyati tedbir kararı verilmesinin, **borçlu hakkında itirazın kaldırılması davası açılmasına veya açılan davanın yürütülmesine engel teşkil etmeyeceğini**”³⁹¹¹

√ “İcra takibinin başlamasından sonra iflasın ertelenmesi kararı ile verilen tedbir kararının, davalı hakkındaki **itirazın kaldırılması ve tahliye davasını etkilemeyeceğini (bu davaların görüleceği) ancak, bu davalar sonunda verilen kararların infaz edilemeyeceğini**”³⁹¹²

√ “İflasın ertelenmesi üzerine borçlu hakkında -kural olarak- hiçbir icra takibi yapılamayacağını ve evvelce yapılmış olan takipler duracağından iflasın ertelenmesinden önce yapılan veya tedbiren durdurulan takiplere ilişkin olarak açılan **iflas davası dışındaki itirazın iptali, borçtan kurtulma gibi davalara erteleme süresi içinde devam edilebileceğini ancak bu davalar sonunda verilen ilama dayalı olarak takip yapılamayacağını**”³⁹¹³

belirtmiştir.

Yukarıda yer alan içtihatlarda da belirtildiği gibi, kanunda sadece “erteleme süresi içinde takip açılmayacağı”ndan söz edildiğinden (İİK. m. 179b/I, c:1), erteleme süresi içinde, borçluya karşı dava açılabilir ve açılmış davalara devam edilebilir... Bu nedenle, **iflâs erteleme süreci içinde, mahkemece verilen ihtiyati tedbir kararıyla takipler**

³⁹⁰⁸ Bknz: 19. HD. 05.02.2018 T. 15708/384 (www.e-uyar.com)

³⁹⁰⁹ Bknz: 6. HD. 08.05.2014 T. 4045/6021; 6. HD. 04.03.2014 T. 2279/2426; 6. HD. 30.10.2013 T. 4740/14425; 6. HD. 25.03.2014 T. 2477/3643 (www.e-uyar.com)

³⁹¹⁰ Bknz: Bknz: 6. HD. 20.03.2014 T. 2250/3425; 6. HD. 12.03.2014 T. 2263/2959 (www.e-uyar.com)

³⁹¹¹ Bknz: 12. HD. 21.10.2013 T. 23624/32700 (www.e-uyar.com)

³⁹¹² Bknz: 6. HD. 11.09.2013 T. 10780/12204; 24.01.2013 T. 17242/882; 24.01.2013 T. 17241/830 (www.e-uyar.com)

³⁹¹³ Bknz: 6. HD. 13.03.2013 T. 1212/4368; 04.03.2013 T. 19907/3633; 26.12.2012 T. 12779/17408; 19.12.2012 T. 15785/16930; 15.11.2012 T. 9127/14930 (www.e-uyar.com)

durmaktaysa da bu durum tasarrufun iptali davası açılmasına engel olmadığından, hak düşürücü sürenin de işlemeye devam ettiği kabul edilmelidir.

V- ‘Muvazaa (TBK. m. 19) nedenine dayalı’ tasarrufun iptali davalarının özellikleri ve sonuçları:

Bilindiği gibi, “ *tarafların üçüncü kişileri aldatmak amacı ile gerçek durumu onlardan gizleyerek kendi gerçek iradelerine uymayan ve kendi aralarında geçerli olmayan bir hususta anlaşmalarına*” ‘muvazaa’ ve bu şekilde yapılan işlemlere de ‘muvazaalı işlemler’ denilir.³⁹¹⁴ Başka bir deyişle, muvazaa; “ *açıklanan beyanlarının gerçek maksatlarına uymadıklarını bildikleri halde, âkitlerin (tarafların) kastettikleri durumdan başka bir ilişkide kendilerini anlaşmış gibi göstermeleri hali*”,³⁹¹⁵ “ *tarafların üçüncü kişiler aldatmak amacıyla kendi gerçek iradelerine uymayan haksız eylem niteliğinde anlaşmaları*”dır.³⁹¹⁶ Bu tanımlardan da anlaşıldığı gibi, “muvazaalı bir hukuki işlem”den bahsedilmek için; a) Tarafların iradeleri ile beyanları arasında isteyerek yaratılmış bir uygunsuzluk, b) Üçüncü kişileri aldatmak (muvazaa) niyeti, c) Taraflar arasında gizli işlemi yaratan muvazaa sözleşmesi bulunmalıdır.

“**Muvazaa davası**” -daha doğrusu; yapılan işlemin muvazaa nedeniyle hükümsüz olduğunu belirtmek için açılan tesbit davası- ile “*iptal davası*” güttükleri amaç bakımından birbirlerine yaklaşırlarsa da, gerçekte, nitelikleri, koşulları, doğurduğu sonuçlar bakımından birbirinden farklıdır.

Konumuz bakımından önem taşıdığı için niteliğini belirtmeye çalıştığımız “muvazaalı işlemler” hakkında, İİK. m. 277 vd. göre “iptal davası açılmayacağı” **doktrinde** genellikle belirtilmesine rağmen, **kanımızca** -biraz sonra değineceğimiz Yargıtay’ın bu konudaki içtihatlarındaki görüşe de katılarak- “muvazaalı işlemler hakkında iptal davası açılabileceğini- kabul eden görüş daha doğrudur. **Yüksek mahkemenin** son görüşü; *alacaklının takibine maruz kalan borçlunun borcu ödemek için ‘muvazaalı olarak malvarlığını elinden çıkardığını iddia ederek’ üçüncü kişiye karşı TBK m. 19 hükmüne*

³⁹¹⁴ Ayrıntılı bilgi için Bknz: OĞUZMAN, K./SELİÇİ, Ö./OKTAY, S. Eşya Hukuku, 2015, s: 373 - OĞUZMAN, K./ÖZ, T. Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), 2016, s: 127 vd. - ESENER, T. age. s: 7; Borçlar Hukuku, s: 83 - FEYZİOĞLU, F. Borçlar Hukuku (Genel Hükümler). C: 1, 1976, s: 187 - TEKİNAY, S. S. Borçlar Hukuku, 1993, 358 - ÖNEN, T. Borçlar Hukuku, s: 45 - REİSOĞLU, S. Borçlar Hukuku, s: 48 - İNAN, A. N. Borçlar Hukuku, s: 178 - TEKİL, F. Borçlar Hukuku, s: 70 - ÖZSUNAY, E. Borçlar Hukuku, 1995, s: 92 - BAŞTUĞ, İ. Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), s: 93 - AYBAY, A. Borçlar Hukuku Dersleri, s: 46 - KAYNAR, R. Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), 1975, s: 34 - SAYMEN, F. H./ELBİR, H. K. Türk Borçlar Hukuku (Umumi Hükümler), 1963, s: 249 - TUNÇOMAĞ, K. Türk Borçlar Hukuku, 1976, C: 1, s: 291 - KURAK, N. Muvazaa ve Yargıtay Kararları (Adalet D. 1989/4, s: 37 vd.) - SARIĞÖLLÜ, E. Muvazaa (ABD. 1989/4, s: 665 vd.) - POSTACIOĞLU, İ. Nam-ı Müstear Meselesi, Vekalet ve İtimat Mukavelesi ile Muvazaanın Karşılıklı Münasebetleri (İHFM. 1947, S: 3, s: 1021) - POSTACIOĞLU, İ. Gayrimenkullerin Ferağına Müteallik Akitlerde Şekle Riayet Mecburiyeti, s: 114 - ÖZSUNAY, E. Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta İnançlı Muameleler, 1968, s: 219 - UYGUR, T. Açıklamalı-İçtihatlı Borçlar Kanunu, 2003, C: 1, 2003, s: 728 - KILIÇOĞLU, A. M. Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), 19. Bası, 2015, s: 181 - KARAHASAN, M. R. Türk Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), C: 1, 2004, s: 203 - EREN, F. Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), 1990, s: 315 vd. - OĞUZMAN, K./ÖZ, T. age. s: 108 vd. - OĞUZMAN, K./SELİÇİ, Ö./OKTAY, S. age. s: 301 - AKKAYA, T. agm. s: 666 - YAVUZ, N. age. s: 3 - ÇETİN, E.H. age. s: 141 vd. - YAVUZ, N. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Şerhi, C: 1, 2. Baskı, s: 204; 207 - UYGUR, T. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Şerhi, C: 1, 2012, s: 279

³⁹¹⁵ Bknz: İct. Bir. K. 07.10.1953 T. 8/7 (RG. No: 8569; (Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararları “Yargıtay Yayınları” C: IV, Hukuk Bölümü, s: 516 vd.) (www.e-uyar.com)

³⁹¹⁶ Bknz: 4. HD. 13.03.2008 T. 7208/3253; 09.04.2007 T. 2654/4665 (www.e-uyar.com)

dayalı olarak dava açılabilceği, muvazaalı işlemin ispatı halinde, mahkemece İİK m. 283/I kıyasen uygulanarak, tapunun iptali ile borçlunun adına tesciline gerek olmadan davacı alacaklının alacağını alabilmesine imkan sağlayacak şekilde davaya konu taşınmazın haciz veya satışını isteyebilmesi yönünde karar verilmesi gerektiği³⁹¹⁷ şeklindedir.

Davacının, tasarrufun iptalini TBK m. 19 uyarınca istemesi halinde, **Yüksek mahkeme** bu davayı, “*TBK’nın 19. maddesine dayalı olarak açılan iptal davası*” olarak nitelendirmektedir. Bu davada,

a) Davacı-alacaklının, (davalı)-‘borçlu’ ve onunla işlemde bulunmuş olan (davalı)-‘üçüncü kişi’ (ve bu kişiden dava konusu taşınır/taşınmazı devralmış olan diğer “tüm” ‘dördüncü’, ‘beşinci’ vs. kişiler) aleyhine (TBK 19 uyarınca) “*tasarrufun iptali davası*” açılabilmesi (ve bu davanın davacı-alacaklı lehine sonuçlanabilmesi) için; öncelikle davacının hukuki yararının olması gerekir.

Davacı-alacaklının, bu davayı açmakta ‘*hukuki yararı*’ bulunduğunun kabul edilebilmesi (yani; davacı-alacaklının, borçlunun bu muvazaalı “danişıklı” (tasarrufundan) zarar gördüğünün kabul edilebilmesi) için ise,

aa- Alacaklının ‘borçlu’da (gerçek) bir alacağının bulunması³⁹¹⁸ ve

bb- Borçlu tarafından, bu alacağın tahsilini önlemek için, muvazaalı (danişıklı) bir tasarruf (işlem) yapılmış olmalıdır.³⁹¹⁹

b) İİK 277 vd.’na göre açılan davalarda olduğu gibi, TBK 19’a dayalı muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davasında da **alacağın doğumunun, iptali istenen tasarruftan önce** olması halinde davanın esasına girilir.³⁹²⁰

c) “Muvazaa” sebebine dayalı tasarrufun iptali davalarında; davacı-alacaklının, davalı-borçlu hakkında ‘*icra takibi*’ne geçmesi ve mahkemeye ‘*aciz belgesi*’ sunmasına gerek yoktur.³⁹²¹

ç) TBK. m. 19’a dayalı tasarrufun iptali davası ile, ‘*borçlunun yaptığı tasarruf işlemlerinin hiç yapılmamış olduğunun tesbiti*’ amaçlanır.³⁹²² Hemen belirtelim ki, davacının muvazaa iddiasının kanıtlanması halinde, iddianın, taşınmazın aynına ilişkin olmayıp, alacağın tahsiline yönelik olması nedeniyle -İİK. m. 283/I ve II kıyasen uygulanarak

³⁹¹⁷ Bknz: 4. HD. 08.11.2022 T. 6535/14166; HGK. 10.02.2016 T. 17-2389/129; 03.05.2000 T. 4-823/851 (www.e-uyar.com)

³⁹¹⁸ Bknz: 4. HD. 08.11.2022 T. 6535/14166; HGK. 15.06.2022 T. (17)4-370/951 (www.e-uyar.com)

³⁹¹⁹ Bknz: 17. HD. 14.10.2020 T. 937/55667; 07.10.2020 T. 617/5184; 29.06.2020 T. 2086/4056; 19.02.2020 T. 3916/1693; 25.12.2019 T. 3373/12468; 25.11.2019 T. 4106/11047; 18.06.2019 T. 13513/7716; 13.05.2019 T. 19287/5985; 06.05.2019 T. 19737/5557; 15.04.2019 T. 18256/4779; 08.04.2019 T. 14242/4305 vb. (www.e-uyar.com)

³⁹²⁰ Bknz: 17. HD. 23.06.2015 T. 3462/9065 (www.e-uyar.com)

³⁹²¹ Bknz: 17. HD. 14.10.2020 T. 937/55667; 25.12.2019 T. 3373/12468; 25.11.2019 T. 4106/11047; 13.05.2019 T. 19287/5985; 02.04.2019 T. 14064/3930; 20.03.2019 T. 13902/3255; 16.10.2018 T. 5102/9156; 03.07.2018 T. 2357/6670; 22.05.2018 T. 19401/5330; 26.09.2017 T. 7033/8145; 07.05.2016 T. 14573/6009; 08.06.2016 T. 12952/2876; 23.02.2016 T. 11349/2104 vb. (www.e-uyar.com)

³⁹²² Bknz: 17. HD. 14.10.2020 T. 937/55667; 25.12.2019 T. 3373/12468; 25.11.2019 T. 4106/11047; 19.03.2019 T. 3020/3190; 22.01.2019 T. 4902/477; 16.10.2018 T. 5102/9156; 03.07.2018 T. 2357/6670; 20.06.2017 T. 6509/7003; 17.04.2017 T. 3673/4077; 17.05.2016 T. 14573/6009; 08.03.2016 T. 12952/2876; 09.02.2016 T. 13032/1346 vb. (www.e-uyar.com)

‘iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının dava konusu taşınmazın (ve taşınırın) haciz ve satışı isteyebilmesi’ yönünde hüküm kurulması gerekecektir.³⁹²³

Yüksek mahkeme, bazı içtihatlarında³⁹²⁴ ‘*muvaaza* (TBK. m. 19) nedenine dayalı tasarrufun iptali davalarının bedele dönüşeceğini’, bazı içtihatlarında ise aksi görüşü³⁹²⁵ kabul etmiştir. Mütalâa konusu uyuşmazlık açısından önem arz etmediğinden, bu farklı içtihat (ve tartışmalar) ayrıntılı olarak değinilmeyecektir.

d) Mahkemece, yargılama usulleri farklı olan bir davayı hem ‘*tasarrufun iptali*’ (İİK.m.277 vd.) ve hem de ‘*muvaaza*’ (TBK. m. 19) nedenine dayanılarak sonuçlandırılmaz (hüküm verilemez).³⁹²⁶ **Yüksek mahkeme**, bir dönem³⁹²⁷ *bu davalarının terditli olarak açılmayacağını* kabul etmişse de, daha sonra³⁹²⁸ bu görüşü terk etmiştir.

e) HMK. m.33 uyarınca hakim, Türk hukukunu kendiliğinden uygulamak zorunda olup, bir davada olayları belirtmek ve açıklamak taraflara, hukuki nitelendirme ise hakime ait olduğundan, olayın dava dilekçesindeki ileri sürülüş şekline ve tarafların yargılama sırasındaki sözlü ve yazılı açıklamalarına göre, açılmış olan davayı hakim, ‘TBK. m.19’a göre “*muvaaza nedenine dayalı tasarrufun iptali davası*” olarak nitelendirebilir.³⁹²⁹

f) TBK. m. 19’a dayalı tasarrufun iptali davasında, İİK. m. 284 hükmü uygulanmaz, bu davalar, “*beş yıllık ha düşürücü süre*”ye tâbi olmadan açılabilir...^{3930 3931}

VI- İİK 277. vd.’ndaki karinelerin ‘muvaaza (TBK. m. 19) nedenine dayalı tasarrufun iptali davalarında uygulanabilirliği hakkında:

Bilindiği gibi, İİK m. 277 vd. uyarınca açılan iptal davalarında, davacı-alacaklı, bu maddelerde düzenlenmiş karinelere yararlanır.

Bu karinelere biri, borçlunun, kendi verdiği şeyin değerine göre ivaz (karşılık) olarak pek aşağı bir fiyat kabul ettiği akitler ivazsız (karşılıksız) sayılması ve bu nedenle iptale tabi olmasıdır (İİK. m. 278/3-2).

Örneğin, davalı-borçlu, gerçek değeri 51.000 TL olan taşınmazını davalı-üçüncü kişiye 14.000 TL. karşılığında devrederse, ivazlar arasındaki fahiş (misli) fark nedeniyle

³⁹²³ Bknz: 4. HD. 22.03.2021 T. 510/1343; 17. HD. 14.10.2020 T. 937/5567; 07.10.2020 T. 617/5184; 25.11.2019 T. 4106/11047; 18.06.2019 T. 13513/7716; 02.04.2019 T. 14064/3930; 20.03.2019 T. 13902/3255; 24.12.2018 T. 7645/12628; 27.11.2018 T. 14667/11317; 11.10.2017 T. 4818/8842; 26.09.2017 T. 7033/8145; 17.04.2017 T. 3673/4077; 17.05.2016 T.14573/6009; 08.03.2016 T. 12952/2876 vb. (www.e-uyar.com)

³⁹²⁴ Bknz: 4. HD. 08.02.2022 T. 1323/1886 (www.e-uyar.com)

³⁹²⁵ Bknz: 4. HD. 25.10.2021 T. 1890/7420; 4. HD. 02.06.2021 T. 1984/2275; 17. HD. 25.12.2019 T. 3373/12468; 13.05.2019 T. 19287/5985; 06.05.2019 T. 19737/5557; 15.04.2019 T. 18256/4779; 02.04.2019 T. 14064/3930; 03.07.2018 T. 1995/6658 vb. (www.e-uyar.com)

³⁹²⁶ Bknz: 17. HD. 14.10.2020 T. 937/5567 vb. (www.e-uyar.com)

³⁹²⁷ Bknz: 17. HD. 03.03.2020 T. 5949/2455 (www.e-uyar.com)

³⁹²⁸ Bknz: 4. HD. 19.09.2022 T. 1224/10513 (www.e-uyar.com)

³⁹²⁹ Bknz: 17. HD. 06.05.2019 T. 19737/5557; 02.04.2019 T. 14064/3930; 15.04.2019 T. 18256/4779; 19.03.2019 T. 3020/3190; 06.03.2019 T. 11290/2566; 25.02.2019 T. 10467/1972; 22.01.2019 T. 4903/477; 24.12.2018 T. 7645/12628; 16.10.2018 T. 5102/9156; 22.05.2018 T. 19449/5336; 18.04.2018 T. 17759/4283; 29.11.2017 T. 11770/11056; 11.10.2017 T. 4818/8842; 20.06.2017 T. 11791/7010; 20.06.2017 T. 6509/7003; 24.05.2016 T. 2682/6341; 17.05.2016 T. 14573/6009; 08.03.2016 T. 12952/2876 vb. (www.e-uyar.com)

³⁹³⁰ Bknz: 17. HD. 18.10.2019 T. 449/9055; 01.04.2019 T. 6592/3886; HGK. 17.01.2019 T. 17-2051/19; 17. HD. 17.12.2018 T. 19086/12264; 13.11.2018 T. 10996/10498 vb. (www.e-uyar.com)

³⁹³¹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age. s:409 vd.

yapılan bu tasarrufun bağış niteliğinde olup (sadece bu nedenle) iptale tabi olduğunu kabul edilir.³⁹³² Bu durumda, davacı-alacaklının başka bir şey ispat etmesi aranmaz. Ancak İİK. m. 277 vd. uyarınca dahi, davacı-alacaklı bu davayı tasarruf tarihinden itibaren beş yıllık hak düşürücü sürede açmak zorundadır. Tasarruf (devir) (işlem) tarihinden 5 yıl 1 gün sonra bu dava açılmaz.

Üstelik bu tasarruf, geriye doğru, borçlunun mal kaçırma şüphesinin olduğu (2 yıllık bir) bir dönemde yapılması halinde iptal edilir. **Doktrinde**³⁹³³ bu dönem şüpheli dönem olarak adlandırılmıştır. Kanunda, bu dönem, hacizden (veya haczedilecek mal bulunmaması sebebiyle acizden) (veya iflâsın açılmasından) itibaren geriye doğru iki sene olarak belirlenmiştir (İİK. m. 278/1). Tasarruf, ancak, borçlunun mal kaçırma şüphesinin olduğu (2 yıllık) bu dönemde yapılması halinde iptal edilir. Örneğimizdeki olayda, 14.000 TL bedel ile yapılan taşınmaz devri 02.07.2010 tarihinde, davalı-borçlunun adresindeki haciz ise 24.01.2014 tarihinde yapılıyorsa, taşınmazın devir tarihindeki gerçek değeri 51.000 TL olmasına karşın, bu defa, mahkemenin bedel farkı gerekçesinin dayanağı olan İİK m. 278/3-2 hükmünün somut olayda uygulanması mümkün olmaz ve tasarruf bu nedenle iptal edilemezdi.³⁹³⁴

Yani, İİK m. 277 vd.’nda alacaklı lehinde kabul edilen karineler belli süreler ile sınırlandırılmıştır. Davanın açılması tasarruf tarihinden itibaren beş yıllık hak düşürücü süre ile sınırlandırılmış ve tasarrufun da geriye doğru bir (İİK. m. 279/1) ve iki (İİK. m. 278/1) yıllık sürelerde yapılması (kimi karinelerin çalışması için) şart koşulmuştur.

Bu karineler, borçlu ile üçüncü kişi arasında yapılan tasarruflar yönünden kabul edilmiştir. Örneğin, dördüncü kişi konumundaki davalı yönünden ivazlar arasındaki fahis fark ise yeterli olmaz, dördüncü kötü niyetinin davacı alacaklı tarafından ispatlanmış olmasının gerekir.³⁹³⁵

“Sözleşmelerin yorumu, muvazaalı işlemler” başlıklı TBK’nun 19. maddesi, “müris muvazaası hukuksal nedenine dayalı tapu iptali ve tescil (tazminat) davalarında” ve -her geçen on yılda daha da artarak- alacaklıların açtığı “muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davalarında” sıkça başvurulmuş bir maddedir.

TBK 19’a dayalı açılan davalara, İİK’da öngörülen karineleri olduğu gibi aktararak uygulamak elbette hatalı (ve hakkaniyetsiz) olur. Hak düşürücü süreye tabi olmadan (her zaman) açılabilen muvazaa nedenine dayalı davalarda bu karinelerin olduğu gibi kabul edilmesi *işlem emniyeti* bakımından da mümkün değildir. Alacaklının, borçlunun yaptığı bir hukuki işlemin (örneğin, bir taşınmaz devrinin) kendisi yönünden hukuken geçersiz olduğunu süreyi tabi olmaksızın ileri sürmesi mümkündür. Ancak bu durumda, davacı TBK m. 19 uyarınca ileri sürdüğü muvazaa iddiasını usulüne uygun şekilde ispatlamalıdır. Nasıl, İİK’da sayılan karineler, sadece borçluyla işlem yapan üçüncü kişi yönünden kabul edilmiş, onunla işlem yapan dördüncü kişi için ise yeterli görülmemiş, dördüncü kişinin kötü niyetinin davacı alacaklı tarafından ayrıca ispatlanmış olması³⁹³⁶ kabul edilmişse, TBK m. 19’a göre açılan davada da davacı-alacaklı, davalı üçüncü kişinin, davalı-borçlu ile muvazaalı bir işlemde bulunarak alacaklılarından mal kaçırma amacında olduğunu ispatlamalıdır.

³⁹³² Bknz: 17. HD. 29.11.2016 T. 21972/11011 (www.e-uyar.com)

³⁹³³ ERDÖNMEZ, G. age. s: 105 vd. - KAZANCI, T.İ. age. s: 125 vd.

³⁹³⁴ Bknz: 17. HD. 06.02.2018 T. 6791/639 (www.e-uyar.com)

³⁹³⁵ Bknz: 17. HD. 29.11.2016 T. 21972/11011 (www.e-uyar.com)

³⁹³⁶ Bknz: 17. HD. 29.11.2016 T. 21972/11011 (www.e-uyar.com)

Yüksek mahkeme, TBK 19’a dayalı olarak açılan iptal davalarında,

- Davacının alacağının gerçek olması ve alacağın iptali istenilen işlemten önce doğmuş olması hususunda;

√ “Davacı alacaklının yargılamanın başından itibaren alacağın dayanağı hakkında somut bir açıklama yapmadığı, davacının delil olarak sunduğu defter içeriğindeki yazıların her zaman düzenlenebilecek nitelikte olduğu, **bonodaki miktarın olağanın dışında yüksek olduğu, uzun süre tahsil yoluna gidilmediği, defterde yazılı meblağların borç verildiğine dair banka kaydı gibi somut bir delil ibraz edilmediği** gözetildiğinde, **alacağın gerçek olduğunu ispat külfeti üzerinde bulunan davacının alacağın gerçek olduğunu ispat ettiğinden bahsedilemeyeceğini, bu durumda özel dava şartı yokluğu sebebiyle TBK 19 uyarınca açılan davanın usulden reddine karar verilmesi gerektiğini**”³⁹³⁷

√ “Gerek TBK 19, gerekse İİK 277 vd.na dayalı olarak açılan tasarrufun iptali davalarının görülebilmesi için, **davacının borçludan bir alacağının olması ve bu alacağın iptali istenilen işlemten önce doğmuş olması gerektiğini**”³⁹³⁸

√ “Davacı alacaklının alacağının tahsili için **TBK 19'a dayalı olarak açtığı davada, davacının hukukî yararının olması için davalı borçlunun taşınmazının davalı üçüncü kişiye sattığı tarihte bir alacağının olmasının gerektiğini-** Mahkemece davacının "takibe konu kira borcunun ödendiğine" ilişkin savunması üzerinde durularak davacıların miras bırakanı (kirayaveren) ile (kira borcuna kefil) davalı borçlu ve dava dışı asıl kiracı şirketin banka kayıtları ile ticarî defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılıp dava konusu satış işleminin yapıldığı tarihe kadar ödenmemiş kira borcunun bulunup bulunmadığının tespit edilmesi gerektiğini”³⁹³⁹

√ “TBK 19 uyarınca açılan muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davasında, davalı 3. kişi, davalı borçlunun uzak akrabası olup, yapılan malvarlığı araştırmasında, davalı 3. kişinin kırtasiye işlettiği, aylık gelirinin 5.000,00 TL civarında olduğu, 3 adet aracının olduğu, kendisine ait evde ikamet edip, kira vermediği belirtildiğinden, **davalı borçluya icra takibine konu edilen borcu verebilecek durumda olduğu da anlaşıldığından, dava konusu icra takibinin muvazaalı yapıldığı ispatlanamadığından davanın reddine karar verilmesi gerektiğini**”³⁹⁴⁰

- TBK 19’a dayalı açılan davalarda yargılama usulü ve ispat hususunda;

√ “**Yargılama usulleri farklı olan bir davanın hem İİK 277 vd. hem de TBK 19'a dayalı olarak değerlendirilerek davanın kabulüne karar verilmesinin hatalı olduğu-** Davaya İİK 277 vd.'na göre açıldıysa, tasarrufun iptali (aciz vesikası alınıp alınmadığı, diğer dava şartlarının olup olmadığı) dava şartlarının olup olmadığının; **TBK 19'a göre açıldıysa bu dava şartlarının olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiğini**”³⁹⁴¹

√ “İİK'nun 277 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan tasarrufun iptali davaları ile TBK'nun 19. maddesine dayalı olarak açılan danişik (muvazaa) davaları bir benzerlik görülmekte ise de, amaç ve **hukuki nitelik olarak birbirinden farklı olduğunu**”³⁹⁴²

³⁹³⁷ Bknz: 4. HD. 28.02.2023 T. 23513/4038 (www.e-uyar.com)

³⁹³⁸ Bknz: 4. HD. 22.11.2022 T. 1329/15214; Adana BAM 1. HD. 12.11.2020 T. 466/1153; Konya BAM 3. HD. 15.10.2020 T. 688/920; Adana BAM 1. HD. 02.06.2020 T. 1886/530; 17. HD. 08.10.2019 T. 449/9055 (www.e-uyar.com)

³⁹³⁹ Bknz: HGK. 15.06.2022 T. (17)4-370/951 (www.e-uyar.com)

³⁹⁴⁰ Bknz: 17. HD. 01.03.2021 T. 1059/2034 (www.e-uyar.com)

³⁹⁴¹ Bknz: 17. HD. 14.10.2020 T. 937/5567 (www.e-uyar.com)

³⁹⁴² Bknz: 17. HD. 15.12.2014 T. 5780/18433 (www.e-uyar.com)

√ “**Borçlu tarafından borcun doğumundan sonra oğluna yapılan hisse satışlarından sonra, davalı-üçüncü kişi oğul tarafından devir yapılmadığından, TBK. m. 19 uyarınca açılan davada, bu satışların muvazaalı olduğunun kabulüne karar verilmesi gerektiğini-** Borçlu tarafından önce oğluna, üçüncü kişi oğlu tarafından da, borçlu ve üçüncü kişinin muhasebecisi olan, taşınmazların bulunduğu yerde oturan ve apartman yöneticiliği yapan dördüncü kişiye devredilen bağımsız bölümler yönünden de davanın kabulü ile davacıya haciz ve satış isteme yetkisi verilmesi gerektiğini”³⁹⁴³

√ “**TBK. m. 19 gereğince muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal istemine ilişkin davada, borçlu ile davalı eşi arasındaki satış işleminin bedelsiz ve mal kaçırma amacıyla yapıldığı anlaşıldığından ve diğer tasarruf yönünden ise satış bedelinin ödendiğinin ispatlanamamış olduğundan, tasarrufların iptali gerektiğini**”³⁹⁴⁴

√ “**TBK'nun 19. maddesine dayalı olarak açılan danışıklı işlemin iptaline ilişkin davada, asıl amacın alacağın tahsilini sağlamak olduğunu, 1942 doğumlu ve herhangi bir işi olmayan, yetim aylığı alan davalının 5.300.000,00 TL değerindeki bir fabrika binasını, satın alıp borçlu şirkete kiraya vermesi, daha sonra da dördüncü kişi firmanın 2012 yılı Haziran ayında aldığı ihale nedeni ile acil ihtiyacı olan dava konusu fabrika binası ve depolarını, tapuda satın almadan yaklaşık 2 ... öncesinden başlamak üzere, teminat dahi almadan davalı üçüncü kişiye ödemeler yapması hayat deneyimlerine uygun olmadığı gibi yapılan her iki satışında mal kaçırma amacı ile yapıldığı muvazaalı olduğunun kabulü gerekeceğini**”³⁹⁴⁵

√ “**TBK. m. 19 uyarınca muvazaalı işlemin iptaline karar verilebilmesi için sadece bedel farkının yeterli olmadığını, üçüncü kişilerin kötünüyeti ispatlanmadığında, mahkemece davanın reddine karar verilmesi gerektiğini**”³⁹⁴⁶

√ “**Davalıların eşlerinin aynı okulda okudukları ve bu tanışıklık seviyesinin, davalının diğer davalıların mali durumu ile ızrar kastından haberdar olacağını ortaya koymaya yeterli olmadığını, bu durumun, İİK 277 vd maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali koşullarının oluştuğu ispat edilemediği gibi TBK 19. madde uyarınca muvazaa iddiası da ispatlanmadığını**”³⁹⁴⁷

√ “**Davalı aleyhine davacı taraftan önce takip başlatıldığı ve haciz işlemi uygulandığı anlaşılmalı, davacı tarafından davalılar arasındaki takibe konu alacağın ve haczin muvazaalı olduğu ispatlanamadığını**”³⁹⁴⁸

√ “**Danışıklığa dayalı olarak açılan davanın kabulü için, borçlu ve üçüncü kişi arasındaki işlem gibi üçüncü kişi ve sonrasındaki kişilerinde kötü niyetli ve işlemin danışıklı olması gerektiğini-** Davalının kötü niyetli ve mal kaçırma amacı ile işlem yaptığı ispatlanmadığı, taşınmaz için çektiği anlaşılan kredi miktarına göre taşınmazın gerçek değeri ile alış bedeli arasında fahiş bir farkta bulunmadığı, davalı yönünden ‘danışıklılık iddiası’ ispat edilemediğinden, bu şahıs yönünden işlem geçerli olup, bir bütün olarak ispat edilemediğinden davanın reddi gerektiğini”³⁹⁴⁹

³⁹⁴³ Bknz: 17. HD. 24.12.2019 T. 5456/12399 (www.e-uyar.com)

³⁹⁴⁴ Bknz: 17. HD. 16.02.2016 T. 10286/1728 (www.e-uyar.com)

³⁹⁴⁵ Bknz: 4. HD. 03.05.2023 T. 2761/5866 (www.e-uyar.com)

³⁹⁴⁶ Bknz: 17. HD. 28.05.2019 T. 10098/6878 (www.e-uyar.com)

³⁹⁴⁷ Bknz: Trabzon BAM 3. HD. 26.03.2021 T. 240/251 (www.e-uyar.com)

³⁹⁴⁸ Bknz: Bknz: 4. HD. 14.09.2022 T. 6629/10185(www.e-uyar.com)

³⁹⁴⁹ Bknz: 17. HD. 15.12.2014 T. 5780/18433 (www.e-uyar.com)

- **Muvazaa** olgusu ile ilgili olarak;

√ “Davalı bankanın, üzerinde 1. dereceden ipoteği bulunan taşınmazı kredi borcuna karşılık satın alması durumunda, **taşınmaz satışı iptal edilse dahi ipotek devam edecek olduğundan, borçlunun muvafakati ile alacağına karşılık devir almasında mal kaçırma olgusu olmadığını-** İpotek dikkate alındığında taşınmazın satış bedeli ile gerçek değeri arasında önemli bir oransızlık da bulunmadığından, muvazaa olgusu ispatlanmadığından açılan davanın reddine karar verilmesi gerektiğini”³⁹⁵⁰

√ “Araçların keşfen belirlenen rapor ile tespit olan satış tarihi itibarıyla gerçek değerleri dikkate alındığında orantısızlığın bulunmadığı, davalı borçlu şirketin ‘senet vadesi gelmeden araçların bedelini ödeyemeyeceği gerekçesiyle araçların mülkiyetinin diğer davalı şirkete ait olduğunu’ beyan etmesinin, **muvazaa iddiasını ispatlamaya yeterli olmadığını**”³⁹⁵¹

√ “Dava konusu **taşınmazın/taşınırın kısa sürelerle el değiştirmesinin, tek başına ‘yapılan tasarrufların muvazaalı olduğu’ anlamına gelmeyeceğini,** muvazaa durumunun başka delillerle de ispatının gerekeceğini”³⁹⁵²

√ “Bilirkişi heyet raporuna göre, davalılar arasında ticari ilişki olduğu, senet düzenleme tarihinde davalı üçüncü kişi şirketin, davalı borçludan (6.939,74 TL) alacaklı olduğu, davalı üçüncü kişinin davalı borçlu aleyhine (326.500,00 TL) takip yaptığı, her ne kadar davalıların defterleri usulüne uygun tutulmamış olsa da, davalı 3. kişinin takibe konu ettiği (326.500,00 TL) alacağın nereden kaynaklandığını tespit etmek üzere, dosyaya ibraz edilen faturalarda incelenerek bilirkişi heyetinden ek rapor alınarak alınacak rapora göre karar verilmesi gerekirken faturalar incelenmeksizin ve **davalı üçüncü kişi şirket tarafından yapılan icra takibindeki senedin dayanağının ne olduğu belirlenmeksizin eksik incelemeye dayalı olarak** (muvazaalı senet düzenlenmiş olması hususunu ispat edememiş olması nedeniyle davanın reddine) karar verilmesinin doğru olmadığını”³⁹⁵³

√ “Mahkemece, davalının emekli olduğu aylık 1.000,00 TL gelirinین bulunduğu, diğer davalının ise 1.750.00 TL gelirinین bulunduğu, icra dosyasına konu bononun her zaman düzenlenmesinin mümkün olduğu davalıların aynı iş yerinde çalışan arkadaş oldukları, belirtilen takip dosyasında maaş haczi ve tapu kaydına haciz konulmasından sonra **aradan geçen süreye rağmen alacağın tahsiline yönelik başkaca icrai bir işlemin yapılmadığı** hususları bir bütün olarak değerlendirildiğinde icra dosyasındaki icra takibinin muvazaalı olduğunu, davacının alacağını tahsil etmesini engellemek amacı taşıdığı kanaatine varıldığından bahisle tasarrufun iptali davasının kabulüne karar verileceğini”³⁹⁵⁴

√ “Taraflar arasında aynı köylü olmaları nedeniyle **hemşerilik ilişkisi** olduğu, taşınmazların gerçek rayiç değerleriyle tapudaki devir fiyatları arasında **fahiş fark** bulunduğu, tapuda haciz şerhi olduğu halde satın alındığı ve **20 adet taşınmazın aynı günlerde devredildiği** hususları gözetildiğinde; taraflar arasındaki satış işlemlerinin muvazaalı olması nedeniyle tasarrufun iptaline karar verilmesi gerektiğini”³⁹⁵⁵

³⁹⁵⁰ Bknz: 4. HD. 22.03.2022 T. 20837/5519; 4. HD. 04.10.2021 T. 1453/5998; 17. HD. 03.02.2020 T. 378/348 (www.e-uyar.com)

³⁹⁵¹ Bknz: 4. HD. 08.11.2021 T. 18728/8406 (www.e-uyar.com)

³⁹⁵² Bknz: 17. HD. 12.11.2020 T. 1287/7036 (www.e-uyar.com)

³⁹⁵³ Bknz: 17. HD. 24.06.2020 T. 792/3893 (www.e-uyar.com)

³⁹⁵⁴ Bknz: 17. HD. 18.02.2020 T. 641/1633 (www.e-uyar.com)

³⁹⁵⁵ Bknz: 17. HD. 28.01.2020 T. 3773/125 (www.e-uyar.com)

√ “Davalıların komşu olmalarının, başka delillerce doğrulanmadığı sürece kötü niyetli olduklarının kabulü için yeterli olmadığını- Ödeme belgelerinden, birbirini teyit eden dekontlardan da bedeller arasında **fahiş farkın** bulunmadığı, satış bedelinin ödendiğinin banka kayıtları ve diğer belgeler ile kanıtlandığı anlaşıldığından, İstanbul gibi büyük bir kentte aynı apartmanda oturan ve aralarında arkadaşlık, yakın komşuluk ilişkisi bulunmayan satıcı ile alıcının birbirlerinin maddi durumunu bilebilecek oranda tanışık olmalarının kendilerinden beklenemeyeceğinden, tasarrufun sırf bu nedenle iptal edilemeyeceğini- Davalı alıcının aynı apartmanda kendisine ait dairesinde oturuyor olduğu ve satın aldığı tasarrufa konu taşınmaza taşındıktan sonra ilk oturduğu daireyi kiraya verdiği, **davalı satıcının, taşınacağını belirttiği adresteki tadilatların bitmemiş olması sebebiyle kira bedelini ödeyerek bir süre daha oturmaya devam etmek istemesi ve bu nedenle de sattığı evde altı ay kadar oturmasının muvazaanın varlığını göstermeyeceğini**”³⁹⁵⁶

√ “KDV alacağının temlik işleminin iptaline yönelik açılan davanın reddi gerektiği- KDV iadesi alacağının tamamı üzerinden temlikname yerine, daha düşük miktar üzerinden temlikname tanzim edilmesinin, bu şekilde bir imkan varken yüksek bir mblağdan vazgeçerek, **alacaklılarından daha düşük miktarda nakit para kaçırılmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, bu durumun dahi davalılar arasındaki işlemin muvazaalı olmadığı kanısını oluşturduğunu**”³⁹⁵⁷

belirtmiştir...

*

VII- Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

Davacı (alacaklı) (P) A.Ş. vekili, 21.08.2020 tarihli “dava dilekçesi”nde özetle;

- “Müvekkillerinin davalı (A) A.Ş. 'den **3.309.848,38 USD** alacaklı olduğunu, (bu alacağın 1.850.000,00 USD 'lik kısmı için 3 adet çekin müvekkillerine teslim edildiğini, kalan 1.459.848,38 USD 'lik kısmının ise cari hesap alacağına dayandığı ve bu miktar için hesap mutabakatı bulunduğunu)”

- “Davalı (A) A.Ş. 'nin 14.01.2015 tarihinde Bakırköy 6. Asliye Ticaret Mahkemesi 'nin ... E. sayılı dosyasında iflasın ertelenmesi davası açtığını ve **15.01.2015 tarihinde** dosyada ‘...yapılmış ve yapılacak icra takipleri ile ihtiyati haciz ve tedbir uygulamalarının durdurulmasına...’ dair tedbir kararı verildiğini, bu nedenle alacaklarının takibine ilişkin zamanaşımı sürelerinin durduğunu, iflas erteleme davasında asli müdahale taleplerinin kabul edildiğini ve 10.10.2019 tarihinde anılan mahkemenin ... E. ve 2019/498 s. kararı ile ‘...iflas erteleme talebinin reddi ile tedbir kararlarının kaldırılmasına...’ karar verildiğini”,

- “Alacaklarının tahsili için Bakırköy 3. İcra Dairesi 'nin ... sayılı icra dosyasında kambiyo senedine dayalı başlattıkları icra takibinin kesinleştiğini, Bakırköy 3. İcra Dairesi 'nin ... sayılı icra dosyasında cari hesap alacağının tahsili için başlattıkları icra takibinin ise faiz alacağına yapılan kısmi itiraz dışında kesinleştiğini, **dosyada geçici aciz vesikasına ilişkin haciz tutanaklarının mevcut olduğunu**”,

- “Davalılar arasında **organik bağ** bulunduğunu, **muvazaa** içerisinde olduklarını ve **alacaklılarından mal kaçırmak için taşınmaz devirleri yapmış olmaları** nedeniyle bu tasarrufların iptali gerektiğini”

³⁹⁵⁶ Bknz: HGK. 08.10.2019 T. 17-2248/998 (www.e-uyar.com)

³⁹⁵⁷ Bknz: 17. HD. 28.05.2019 T. 9574/6870 (www.e-uyar.com)

- “Davalı (A) A.Ş.’nin Rusya ve Ukrayna gibi turizm pazarlarında Türkiye’de tatil programı satışı yapan Tez Tur’a ait bir işletme olduğunu, 2014 yılında yaşadıkları finansal kriz nedeniyle bu şirketin müvekkili dahil bir çok alacaklısına borçlarını ödemediklerini ve bu nedenle iflas erteleme talebinde bulduklarını, **diğer davalı (üçüncü kişi) (G.)A.Ş ve (dava dışı) (K.) A.Ş.’nin grup şirketi olduğunu** ve bu şirketlerin davalı (A) A.Ş. ile **organik bağı olan ve birlikte hareket eden şirketler olduğunu, aynı sektörde faaliyet göstermelerine karşın (A) A.Ş. ile bu şirketler arasında incoming sözleşmeleri yapıldığını, (A) A.Ş. iflas erteleme talep ettiğinden**, esasen bu şirket tarafından yapılması gereken işlerin diğer davalılar üzerinden yapıldığını, bu hususun **elde edilen kazancın da alacaklılardan kaçırıldığını** ispata yeter olduğunu ve TMK 2’ye aykırılık teşkil ettiğini, bir başka alacaklı tarafından yapılan haciz tutanağın- dan (A) A.Ş. adresinde (K.) bünyesinde çalışan işçilerin olduğunu tespit edildiğini”,

- “Davalılar arasında yapılan tasarrufun **gerçek bir tasarruf olmadığını**, muvazaalı olduğunu, davalı (G.)A.Ş.’nin diğer davalı (A) A.Ş.’nin mali durumunu bildiğini ve alacaklılarına alacağını almasına mani olmak için mevcut malvarlığını eksilttiğini, bedellerin olması gereken miktarda olmadığını, (A) A.Ş.’nin **muvazaalı işlem ile tasarrufta bulunup mevcudunu azalttığını ve alacaklıların alacağını almasını engellemek için yaptığını bu işlemlerden sonra iflas erteleme talebinde bulunduğunu**”,

- “Malvarlığı borçlarına yetmeyen borçlunun alacaklarına zarar vermek kastıyla yaptığı tüm işlemlerin, borçlunun içinde bulunduğu mali durumun ve zarar verme kastının, işlemin diğer tarafınca bilindiği veya bilinmesi gerektiren açık emareler bulunduğu hallerde iptal edilebileceğini, ‘Ticari işletmenin veya işyerindeki mevcut ticari emtianın tamamını veya mühim bir kısmını devir veya satın alan yahut bir kısmını iktisapla beraber işyerini sonradan işgal eden şahsın, borçlunun alacaklılarını ızzar kasdını bildiği ve borçlunun da bu hallerde ızzar kasdıyla hareket ettiğinin kabul olduğunu (İİK 280)”

- “Belirtilen nedenlerle, **öncelikle TBK 19** gereğince, davalı borçlu (A) A.Ş. ile davalı (G.)A.Ş arasındaki temlik sözleşmesinin alacaklıdan mal kaçırmaya yönelik muvazaalı ve hileye dayalı gayrimenkullere yönelik tasarrufların geçersizliğinin tespit ve kabulü ile **davalı şirketlerin borçlardan müştereken ve müteselsilen sorumluluğu olduğunun kabulü ile bu taleplerinin kabul edilmemesi halinde İİK 277 vd. uyarınca anılan tasarrufların iptaline ve dava konusu taşınmazlar üzerinde müvekkillerine cebri icra yetkisi tanınmasına, karar verilmesini ve ayrıca muvazaa ve hileye dayalı tasarruflar nedeniyle dava konusu taşınmazlar üzerine ihtiyati tedbir konulmasına bu talepleri kabul edilmez ise, İİK 281/II gereğince dava konusu taşınmazların kaydına ihtiyati haciz konulmasına karar verilmesini talep ettiklerini (dava konusu taşınmazların değeri belirlenene dek dava değerini şimdilik 10.000 TL olarak gösterdiklerini)**

belirtmiştir.

Davalı (üçüncü kişi) (G.)A.Ş. vekili, 15.09.2020 tarihli “cevap dilekçesi”nde özetle;

- “İptali istenen tasarrufların 10.10.2012, 17.12.2014 ve 19.12.2014 tarihlerinde yapıldığını, davanın ise çok sonra, 05.08.2020 tarihinde açıldığını, yani iptal davasının 5 yıllık **hak düşürücü süreden sonra açıldığını**, kaldı ki, **tasarruf tarihi ile haciz ve aciz tarihi arasında iki sene geçtiğinden, İİK 284’teki beş yıllık hak düşürücü süre geçmemiş olsa bile davanın reddi gerektiğini, iflasın ertelenmesi davasında verilen tedbir kararının da tasarrufun iptali davası açılmasına engel olmadığını, davanın zamanaşımı nedeniyle reddi gerektiğini**”,

- “Dava dilekçesinde TBK 19’a dayanıldığından, davanın taşınmazların bulunduğu yer mahkemesinde açılması gerektiğini, (alacak miktarı ile tasarrufa konu taşınmazların

değerinden hangisi az ise o miktara göre) harcın tamamlattırılmasına karar verilmesi gerektiğini”

- “Müvekkili şirketin Türkiye’nin en büyük turizm yatak kapasitesine sahip şirketi olduğunu, kulaktan dolma bilgiler ve kurgulanan bir senaryo doğrultusunda müvekkilinin ticari itibarını zedelemek adına bu davanın açıldığını, dava dilekçesinde iddia edilen aksine yapılan tasarrufların alacaklılara zarar vere kastıyla yapılmadığını, **müvekkili şirketin de davalı (A) A.Ş.’den alacaklı olduğunu**”,

- ‘Tarafların üçüncü kişileri aldatmak amacı ile gerçek durumu onlardan gizleyerek kendi gerçek iradelerine uymayan ve kendi aralarında geçerli olmayan bir hususta anlaşmalarına’, ‘muvazaa’ ve ‘bu şekilde yapılan işlemlere de muvazaalı işlemler’ denildiğini, muvazaalı bir hukuki işlemde bahsedebilmek için; a) Tarafların iradeleri ile beyanları arasında isteyerek yaratılmış bir uygunsuzluk, b) Üçüncü kişileri aldatmak (muvazaa) niyeti, c) Taraflar arasında gizli işlemi yaratan ‘muvazaa sözleşmesi’ bulunması gerektiğini, davacının bu iddialarını ispatla yükümlü olduğunu”,

- “Davalı (borçlu) (A) A.Ş.’nin yıllardır Türkiye’ye Rus turist temin eden bir incoming şirketi olduğunu, müvekkil şirketin, Rus turistlerin temini için diğer incoming şirketleri ile birlikte olduğu gibi davalı (A) A.Ş. ile de çalıştığını ve müvekkili şirket ile davalı (A) A.Ş. arasındaki ticari ilişkinin esasen turist temini amaçlı olduğunu, **müvekkilinin davalı (A) A.Ş.’nin alacaklılarına zarar verme şeklinde bir amaca sahip olmasının mümkün olmadığını**”,

- “**Gerçek bir satış işleminin muvazaalı kabul edilemeyeceğini**, muvazaa iddiasının açısından, tarafların satış işleminin kendi aralarında hüküm ve sonuç doğurmasını istediklerinin de açık olduğunu, bu durumun ticari defter ve kayıtların incelenmesiyle de ortaya çıkacağını, mahkemece yaptırılacak inceleme üzerine de görüleceği üzere, **müvekkil şirket ile davalı (A) A.Ş. arasında yıllara dayanan ticari ilişki bulunmakta iken**, iflas erteleme davasındaki kayyım raporları ile de sabit olduğu üzere, davalı (A) A.Ş.’nin 2014 yılından itibaren ödemelerini yapmakta güçlüğüne düşüğünü, **davacının, iflas erteleme davasından yaklaşık 2,5 yıl önce yapılan satış işlemlerinin de muvazaalı olduğunun iddia edildiğini**, ... ili ... İlçesi, ... Mah. ... Ada ... Parsel’de kayıtlı taşınmazdaki ...-...-... nolu bağ. bölüm olan taşınmazlarda müvekkil şirketin yatırım politikaları çerçevesinde fatura karşılığı bedelleri (A) firmasının müvekkil şirkete olan borcundan mahsup edilmek kaydı ile 10.10.2012 tarihinde satın aldığını, **satın alma işlemine ilişkin faturalar, tapu senedi, resmi senedin dosyaya sunulduğunu, (A) firmasından alacak carisinden mahsup edilen bedellerin piyasa şartlarına uygun olduğunu**, söz konusu ödemelerin Dolar kuru üzerinden yapılan hesap ile ödendiğini, satıştan 4 yıl sonra 31.05.2016 tarihli Gayrimenkul Değerlendirme Raporu’nda taşınmazların her birinin mevcut durumu ile 2.300.000,00 TL değerinde olduğunun tespit edildiğini, raporda açıkça Mayıs 2016’da **villaların hali hazırda %70 inşaat seviyesinde natamam olduğunun belirtildiğini**, yani, **müvekkil şirketin söz konusu taşınmazları 4 yıl önce ve inşaatın %70’den daha az kısmı tamamlanmış şekilde satın aldığını ve bu satış tarihindeki dolar kuru üzerinden yapılan satışın TL olarak mahsup edilen fatura bedellerinin piyasa şartlarına uygun olduğunu**, davalı (A) A.Ş.’nin bahsedilen ve Antalya Büyükşehir Belediyesine ait arazide kat karşılığı inşaat sözleşmesi gereğince 30-40 adet taşınmazın malikiyken muhtelif tarihlerde yaptığı satışlarla bu villaların tamamını devrettiğini, müvekkil şirket ile birlikte davalı (A) A.Ş.’nin ticari ilişki içinde olduğu bir çok şirket ve şahsın (A) A.Ş.’nin villalarını satın aldığını, müvekkil şirketin bu alıcılardan biri olduğunu, dava konusu yapılan tasarrufların ardından diğer davalı (A) A.Ş.’nin ticari hayatını devam ettirdiğini, ticareti terk etmediğini”,

- “Dava konusu tasarruflarda tarafların iradeleri ile beyanları arasında uygun-suzluk olmadığını, ... **davalı borçlu (A)... A.Ş. ile müvekkili arasında gerçek bir alacak-borç ilişkisi olduğunu ve satışların da bu gerçek borç için yapıldığını, taşınmaz satış bedellerinin olması gerekenin altında olduğu iddiasının yersiz olduğunu...**, taşınmaz satış bedellerinin yapıldığı tarih itibarıyla piyasa rayiçleriyle örtüştüğünü, bunun Gayrimenkul Değerlendirme Raporları ile de doğrulandığını..., kayyım raporlarında görüleceği üzere, davalı (A)... A.Ş. ile dava dışı (K. G.) A.Ş. arasındaki incoming sözleşmesinin ticari hayatın bir gereği olduğunu,**davalı-borçlunun adresinde haciz işlemi yapılmadığını, başka bir adreste haciz yapıldığını**, ...dosyada aciz belgesi bulunmadığı gibi, iflas erteleme davasında ‘(A)... A.Ş.’nin öz varlığının 109.985.506,27 TL olduğunun’ belirtildiğini yani ‘borca batık durumda olmadığını’ tespit edildiğini, davacının iddialarının asılsız gazete haberlerine dayandığını, dava konusu tasarrufların alacağın doğumundan önce yapıldığını, tasarrufların iptali davalarında ihtiyati tedbir verilemeyeceğini vb.”

belirtmiştir....

Davacı (alacaklı) (P) ... A.Ş. vekili, 09.10.2020 tarihli “cevaba cevap dilekçesi”nde özetle,

- “TBK 19 uyarınca açılan davalarda hak düşürücü süre bulunmadığını, İİK. 277 vd.’na dayalı açılan davalarda ise İİK 179/b gereğince, takibe girişilemediği için aynı zamanda işleyecek tüm sürelerin de duracağını, yani, **iflasın ertelenmesi talebiyle açılan davada verilen 15.10.2015 tarihli ihtiyati tedbir kararı ile 10.10.2019 tarihli nihai karar arasında tüm sürelerin durmuş olduğunu, bu nedenle davanın süresinde açılmış olduğunu**”,

- “Davalı (A) A.Ş.’nin yerleşim yeri Bakırköy olduğundan, yetki itirazının yersiz olduğunu ve taşınmazların devir anındaki gerçek değerinin tespiti mümkün olmadığından şu aşamada harç ikmal edilmesinin mümkün olmadığını”,

- “Kesin veya geçici aciz vesikası yargılama sırasında da sunulabileceğinden dava şartı eksikliğinin bulunmadığını”,

- “Davalı (G.) ... A.Ş. ve dava dışı (K.) A.Ş.’nin birlikte aynı grup şirketleri olduğunu, bu durumda davalı (A) A.Ş. ile organik bağı olan ve birlikte hareket eden şirketler olduklarını, davalının aynı sektörde faaliyet göstermesine rağmen, (A) A.Ş. ile bu şirketler arasında incoming sözleşmeleri yapılmasının organik bağı gösterdiğini, yani davalı (A) .. A.Ş. iflas erteleme talep ettiğinden, esasen bu şirket tarafından yapılması gereken işlerin diğer davalılar üzerinden yapılarak elde edilen kazancın alacaklılarından kaçırıldığını”,

- “İflas erteleme dosyası, incoming sözleşmeleri, kayyım raporları, BA/BS belgeleri, SGK kayıtları, ticari defterlerin incelenmesi ve Antalya 1. İcra Müd.’nün ... sayılı dosyasında yer alan 12.12.2019 tarihli haciz tutanağı incelendiğinde, (ihtiyati haciz niteliğinde) ihtiyati tedbir taleplerinin de kabulü gerektiğini”

belirtmiştir.

Davalı (üçüncü kişi) (G.)...A.Ş. vekili, 21.10.2020 tarihli “ikinci cevap dilekçesi”nde özetle;

- “Dava konusu tasarrufların yapıldığı tarihler dikkate alındığında, **5 yıllık hak düşürücü sürenin ve haciz tarihinden önde geriye doğru 1 yıllık sürenin geçmiş olduğunu**, iflasın ertelenmesi davasındaki ihtiyati tedbir kararı icra takiplerine ilişkin

olduğundan, dava açma sürelerinin de iflas erteleme süresi boyunca işlemeye devam ettiğini”,

- “Davacı davasını TBK 19 uyarınca açılan tapu iptali ve tescil davası olarak nitelendirildiğinden, taşınmazların bulunduğu yer mahkemelerinin yetkili olduğunu”,

- “Dosyaya aciz vesikası sunulmadığı gibi, haciz yapılan adreslerin davalı borçlu (A) A.Ş. ile ilgisi de bulunmadığından, davanın dava şartı yokluğundan reddi gerektiğini”,

- “İflas erteleme davasında verilen gerekçeli kararda açıkça ‘...davalı borçlu (A) ... A.Ş.’nin öz varlığının 109.985.506,29 TL olduğu...’ belirtildiğinden, **davalı borçlu (A) ...A.Ş.’nin borca batık olmadığını**”,

- “Başka bir icra takibinde alınan aciz belgesine dayanarak, alacağın talep edildiği icra dosyasında hiçbir haciz işlemi yapmadan iptal davası açılmayacağını”,

- “Davalı borçlu (A) ... A.Ş.’nin müvekkiline olan borcu kapatmak için satış işlemlerini yaptığını, taraflar arasında gerçek bir alacak-borç ilişkisi olduğunu, bu nedenle kötü niyet ve muvazaadan söz edilemeyeceğini, davacının iddialarını ispat etmesi gerektiğini”,

- “Gerek davalı borçlu (A) ... A.Ş. gerekse dava dışı (K.)... A.Ş. ile müvekkili arasında organik bağ bulunmadığını, ..**borcun tasarruflardan sonra doğduğunu**, tasarrufun iptali davalarında ihtiyati tedbir kararı verilmesinin mümkün olmadığını, belirtilen nedenlerde davanın reddi ile davacının %20’den aşağı olmamak üzere kötüniyet tazminatı ile sorumlu tutulmasına karar verilmesi gerektiğini,

belirtmiştir.

18.11.2021 tarihli “mali bilirkişi raporu”nda özetle,

- “Davalı borçlu (A) ... A.Ş.’nin 2011 ila 2020 takvim yılına ait ticari defterleri incelendiğinde, usulüne uygun tutulan defterlerin davalı lehine delil vasfını haiz olduğu, davacı (P) .. A.Ş. ile davalı borçlu (A) ... A.Ş. arasındaki ticari ilişkinin 2012’de başladığı, dava konusu 28.08.2015 teslim tarihli 30.09.2015 ticari defter kayıtlı 500.000 USD bedelli çekin, 25.09.2015 teslim tarihli 30.09.2015 ticari defter kayıt tarihli 350.000 USD bedelli çekin ve 30.10.2015 teslim tarihli 30.10.2015 ticari defter kayıt tarihli 1.000.000 USD bedelli çekin (toplam 3 adet çekin) davalı ticari defterlerinde kayıt altına alındığı, cari hesap alacağı olarak ise icra takibine konu 1.459.848,59 USD olmak üzere, davalı şirketin davacı şirkete toplamda 3.309.848,59 USD borçlu olduğunun davalı borçlu (A) ... A.Ş.’nin kayıt ve defterlerinden tespit edildiği

- Davalı borçlu (A) ... A.Ş. ile diğer davalı (G.)...A.Ş. arasındaki ticari ilişkinin de 2012 yılında başladığı, dava konusu ve satışı gerçekleştirilen taşınmazlara ait 17.12.2014 tarihli 5.000.000,00 TL bedelli ve 19.12.2014 tarihli 10.000.000,00 TL bedelli toplam 15.000.000,00 TL tutarın davalı borçlu şirket tarafından diğer davalı (G.) ... A.Ş.’nin cari hesap alacağına mahsuben ödeme yapıldığının davalı borçlu (A) ... A.Ş.’nin kayıt ve defterlerinden tespit edildiği

belirtmiştir.

Davalı üçüncü kişi (G.) A.Ş. vekili 04.12.2021 tarihli bilirkişi raporuna karşı itirazlarını içerir dilekçede, “...davacının davalı borçlu şirketten olan ve icra takibine konu alacağın doğum tarihi ile alacağın miktarının (her iki icra dosyası yönünden ayrı ayrı) tespiti gerektiğini...” belirtmiştir.

Terditli iptal davasına bakmakta olan Bakırköy 9. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin-03.02.2021 tarihli ön inceleme duruşmasında, “...davalı (A) ... A.Ş. hakkında Bakırköy 1. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin ... E. sayılı dosyasında açılan iflas davası açıldığı ve davalı (A) ... A.Ş.'nin de Bakırköy 6. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin ... E. sayılı dosyasında iflasın ertelenmesi davası talepli dava açtığı anlaşıldığından, anılan dosyaların akıbetlerinin öğrenilmesine...” karar verildiği, 14.12.2021 tarihli duruşmada ise, “...davacı tanıklarının dinlendiği bu tanık beyanlarında '(G.) ... A.Ş. ve (dava dışı) (K.) A.Ş.'nin 3 kardeşe ait 2 şirket olduğu, bu 2 şirketin birlikte çalıştığı ve 2015 yılının başında bu iki şirketin davalı (A)... A.Ş ile birleştiği, birleşmeden sonra da araçları, arsaları, otelleri karşılıklı birbirlerine devrettikleri, çalışan personelin bir kısmının (G.) ... A.Ş ye geçtiği, her iki şirkettin iç içe çalıştığı, daha sonra 2015 yılında davalı (A) ... A.Ş.'nin iflas erteleme talebinde bulunduğu, bu süreçte de (A) A.Ş.'den Taner (K.)'in borçlularla ve kendileriyle görüştüğü ve 'davalı (A) ..A.Ş.'nin alacaklarla olan sıkıntısının 2015 yıllarında başladığı, alacaklılarına ödeme yapmamak adına davalı (A) ... A.Ş nin diğer davalı (G.) ...A.Ş.'ye gayrimenkullerini, araçlarını, şirketlerini devrettiği, davalı (A) A.Ş.'nin diğer davalı şirketle iş ortaklığı kurarak bir takım gayrimenkul ve araçlarını, şirketlerini davalı GALERİ A.Ş devretmeye başladığı' ifadelerine yer verildiği ve 28.10.2021 tarihinde 'davalı (A) ... A.Ş.'nin iflasına' karar verilen Bakırköy 1. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin ... E. sayılı dosyasının kesinleşip kesinleşmediğinin ve (Bakırköy 1. İcra Dairesi'nin ... iflas sayılı dosyasında) 2. alacaklılar toplantısının yapıp yapılmadığının tespiti ile icra takibine konu alacakların tespiti için bilirkişiden ek rapor alınmasına...” karar verildiği görülmüştür.

Davalı üçüncü kişi (G.) A.Ş. vekili 24.01.2022 tarihli tanık beyanlarına karşı itirazlarını içerir dilekçesinde, özetle, “ ...Tanık beyanlarının soyut ve gerçeğe aykırı olduğunu, tanıkların müvekkil şirketi ile davalı borçlu şirket arasında iddia edildiği şekilde bir ticari ilişkiyi bilmelerinin de mümkün olmadığını, davalı (A) ... A.Ş. ile müvekkil şirket arasında geçmiş yıllara davalı ticari ilişki olduğunu ve bu hususun ticari defterleri sonucu düzenlenen bilirkişi raporu ve dosyada mevcut sözleşmeler, mutabakatlar, cari hesap döğümleri, faturalar ve diğer yazılı belgelerle ile sabit olduğunu vs...” belirtmiştir.

17.01.2022 tarihli “mali bilirkişi raporu”nda özetle,

- Davacı (P) A.Ş. ve davalı (G.) ... A.Ş.'nin ticari defterleri üzerinde yapılan incelemede, davacı ile davalı (A) ... A.Ş. arasındaki ticari ilişkinin 2012 yılında başladığı ve 31.12.2021 tarihine kadar devam ettiği,

- 2484 ada 1 parsel 6-13-16 nolu taşınmazların devir tarihi itibarıyla, devir tarihi itibarıyla davalı (A) .. A.Ş.'nin davacı (P) A.Ş.'ye 61.178,46 TL karşılığı 34.279,42 USD borcunun olduğunu, yapılan avans ödemeleri nedeniyle borcun doğum tarihinin ödemelerin yapıldığı 08.06.2012 ve 23.07.2012 tarihleri olduğunun kabul edilebileceği,

- Bakırköy 3. İcra Dairesi'nin ... nolu dosyasına konu 28.08.2015 keşide tarihli ve 500.000 USD ve 25.09.2015 tarihli ve 350.000 USD bedelli çekin 10.10.2014 tarihinde ve 30.10.2015 tarihli ve 1.000.000 USD bedelli çekin 25.11.2014 tarihinde davacıya teslim edildiğini ve bu çeklerin tamamının karşılıksız çıktığının davacının ticari defterinde kayıtlı olduğu,

- Dava konusu 238 ada 7 parsel ve 6124 ada 2 parsellerin devir tarihi itibarıyla davalı (A) .. A.Ş.'ni davacı şirkete 7.561.044,22 TL karşılığı olarak 3.310.323,17 USD borçlu olduğunu, borcun doğum tarihinin çeklerin davalıya teslim tarihi olduğunun kabul edilmesi halinde, 1.850.000 USD çek için borcun doğum tarihinin 10.10.2014-25.11.2014 tarihleri olduğunun kabul edilebileceği,

- *Takip tarihi itibarıyla davalı (A)... A.Ş.'nin davacı şirkete 19.048.508,41 TL karşılığı 3.309.848,38 USD borçlu olduğu, bu borcun Bakırköy 3. İcra Dairesi'nin ... nolu dosyasına konu olan davalı (A) ... A.Ş.'den teminat olarak alınan ve karşılıksız çıkan toplam 1.850.000 USD bedelli çeklerin tahsili yoluna gidilmesi nedeniyle karşılanabileceği, kalan 1.459.848,38 USD tutarının Bakırköy 3. İcra Dairesi'nin ... sayılı icra dosyasına konu olan cari hesap borcundan yani davalıya avans olarak verilen çek ödemelerinden kaynakladığı,*

- *Davalı (G.) ... A.Ş.'nin ticari defterlerinin de TTK 64'e uygun olduğunu, her iki davalı arasında ticari ilişki bulunduğu,*

- *2484 ada 1 parsel 6-13-16 nolu taşınmazların satışı için, 10.10.2012 tarihinde KDV dahil toplam 996.567,38 USD tutarında 3 adet fatura düzenlendiği, satış bedeli olarak 10.10.2012 keşide tarihli 75.000 USD ve 21.04.2013 tarihli 925.000 USD olmak üzere toplam 1.000.000 usd tutarında iki adet çekin 10.10.2012 fatura/satış tarihinde davalı (G.) .. A.Ş. tarafından diğer davalı (A) A.Ş.'ye teslim edildiği, ilgili çeklerin bankadan ödendiği,*

- *238 ada 7 parsel nolu taşınmazın satış bedelinin 17.12.2014 tarihli fatura ile KDV dahil 5.000.000,00 TL olduğu,*

- *6124 ada 2 parsel nolu taşınmazın satış bedelinin 19.12.2014 tarihli fatura ile KDV dahil 10.000.000,00 TL olduğu,*

- *238 ada 7 parsel ve 6124 ada 2 parsel nolu taşınmazların toplam 15.000.000,00 TL satış bedelinin 31.12.2014 tarihli 16.155 nolu kayıt ile davalı (G.) ... A.Ş.'nin diğer davalı (A) ...A.Ş'den alacağından mahsup edildiği*

belirtmiştir.

Davalı üçüncü kişi (G.) A.Ş. vekili 10.02.2022 tarihli bilirkişi raporuna karşı itirazlarını içerir dilekçede özetle “...davacının cari hesabını ayrı bir hesapta tutmadığından ticari defterlerini usulüne uygun düzenlemediğini, Usulüne uygun tutulmamış defterlerin karşı yan lehine delil vasfına haiz olmadığını ve denetlenebilirliğinin bulunmadığını, davacının ticari defterlerini başka bir şirket olan (A) A.Ş'nin kayıtları üzerinden açıklamasının mümkün olmadığını, davalı (A).. A.Ş'nin ticari defterlerini ibraz etmediğini, Mahkemenin aksi kanaatte olması halinde ise ... ili ... İlçesi ... Mahallesi ... Ada ... Parsel ...-...-... Nolu taşınmazların devir tarihinden sonrada davacı ile davalı (A) A.Ş'nin arasındaki devam eden ticari ilişkinin var olduğunu, davacı şirketin tür değişikliği öncesinde de faturaların kesildiğini, 10.10.2012 tarihi itibarıyla davalı (A) .. A.Ş bünyesinde tutarın kesinleşmesi ve vadesi gelmiş bir borç olarak kabul edilmesinin mümkün olmadığını, davacı şirketin ticari defterlerinde avans olarak gösterdiği 09.10.2014 tarihli 250.000,00 USD tutarlı üç çekin keşide tarihinin dava konusu satış tarihlerinden çok sonra olduğunu, taşınmazın satış tarihinin 19.12.2014 olduğu ancak çeklerin 22.12.2014, 20.01.2015 ve 20.02.2015 tarihinde tahsil edildiğini ve ödemenin satış tarihinde dahi yapılmadığını ancak bilirkişi hesaplamasında bu hususun dikkate alınmadığını, 30.10.2015 tarih 1.000.000,00 USD tutarlı teminat çekinin 25.11.2014 tarihinde ve 28.08.2015 tarihli 500.000,00 USD tutarlı ve 25.09.2015 tarih 350.000,00 USD tutarlı teminat çekinin 10.10.2014 tarihinde kayıtlı olduğunu ancak kayıt tarihinin teslim tarihi ve borcun doğum tarihi olarak kabul edilemeyeceğini, bilirkişinin borcun doğumu tarihinin satıştan çok önce olduğunu belirten görüşünün hukuka aykırı olduğunu, takip konusu çeklerin teminat çekin olduğunu, müvekkili ile borçlu şirket arasındaki ilişkinin 2007 yıllarına dayandığı ve bilirkişilerce bu hususun dikkate alınmadığı, Müvekkil şirket ile davalı borçlu şirket arasında gerçek bir ticari alacak ilişkisi bulunduğunu, bilirkişi ek raporunda; icra takibine konu alacakların doğum tarihinin tespit edilmediğini,

çeklerin teslim alındığı tarihinde davalı (A) A.Ş.'nin de borçlu olduğu miktar tespit edilse de icra takibine konu borcun doğum tarihinin bilirkişilerce tespit edilmediğini, ... **bilirkişilerce ne 'borcun doğum tarihinin' ne de 'borcun hukuki nedeninin' açıkça tespit edilmediğini**, Müvekkil şirketin, takip konusu borcun doğum tarihinde çok önce taşınmazları aldığını, İflas kararının kesinleşmesi ile ikinci alacaklılar toplantısında on gün sonrasına kadar durdurulması gerektiğini...” belirtmiştir.

23.03.2022 tarihli bilirkişi raporunda özetle “... Mahallesi ... Ada ... Parselde kayıtlı taşınmazın 19.12.2014 edinim tarihi itibarıyla değerinin 9.900.000 TL., ... Mahallesi ... Ada ... Parsel, B Blok, 6 Nolu Bağımsız Bölünde kayıtlı taşınmazın 01.07.2021 edinim tarihi itibarıyla değerinin 3.465.000 TL, 10.10.2012 edinim tarihi itibarıyla değerinin 852.225,00 TL., ... Mahallesi ... Ada ... Parsel, B Blok, 13 Nolu Bağımsız Bölünde kayıtlı taşınmazın 10.10.2012 edinim tarihi itibarıyla değerinin 9.12.2014 edinim tarihi itibarıyla değerinin 852.225,00 TL., ... Mahallesi ... Ada ... Parsel, B Blok, 16 Nolu Bağımsız Bölünde kayıtlı taşınmazın 27.04.2021 edinim tarihi itibarıyla değerinin 4.170.000 TL, 10.10.2012 edinim tarihi itibarıyla değerinin 1.136.300,00 TL olarak belirlendiği” belirtilmiştir.

Antalya 4. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 30.03.2021 T. ... sayılı kararı ile “... (A). A.Ş. ile (aralarında (K.) ... A.Ş. ve (G.) ... A.Ş.de bulunan) davalı şirketler arasında organik bağ bulunması nedeniyle tüzel kişilik perdesinin aralanması/çapraz aralanması teorisine dayanılarak açılan alacak davasında asıl borçlu şirket olan ... (A)... A.Ş.'den alacağın tahsili yönünde herhangi bir işlem yapılmadan, onunla arasında organik bağ bulunduğu ileri sürülen davalı şirketlerden tüzel kişilik perdesinin aralanması teorisine dayalı olarak alacak talep edilemeyeceği” belirtilerek “davanın reddine” karar verilmiştir. Bu kararı isabetli bulan Antalya BAM. 11. HD.'nin 17.07.2023 T. ... sayılı kararı ile de özetle, “... (K.) .. A.Ş. ile (A) ... A.Ş. arasında yapılan işlemlerin ticari hayatın olağan akışına uygun olduğu, yapılan işlemlerin iflasın ertelenmesi davasının görüldüğü Bakırköy 6. Asliye Ticaret Mahkemesi'nce (... E.) atanan kayumların onayı dahilinde yapıldığı, ...Bilirkişi raporunda da açıklandığı üzere, davalı (K.) .. A.Ş. ve davalı (G.) ... A.Ş. ile (A) ... A.Ş. ve diğer davalı şirketler arasında **tüzel kişilik perdesinin aralanmasını gerektirir bir durum bulunmadığı gibi aralarında organik bağ bulunmadığı, devir işlemlerinde muvazaa ve mal kaçırma kastını gösterir herhangi bir delil bulunmadığı...**” belirtilerek “istinaf isteminin reddine” karar verilmiştir.

İflasın ertelenmesi davasının görüldüğü Bakırköy 6. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin ... E. sayılı dosyasında yer alan 28.05.2015 tarihli Kayyım Heyeti Raporu'nda “(K.) A.Ş. ile yapılması planlanan Incoming İşbirliği Sözleşmesi'nin irdelendiği...” ve 07.10.2019 tarihli Kayyım Heyeti Raporu'nda da “... Önceden 10 yıl kadar faaliyetlerini başarılı bir şekilde gerçekleştiren (A).. A.Ş. 'nin 2014 yılından itibaren turistleri konaklattığı otellere ödemesi gereken meblağları ödemekte güçlük yaşadığı, Türkiye 'ye yönelik operasyonlarını yönetmekte zorlanmaya başladığı, daha önce (A) ... A.Ş. 'ye oda rezervasyonu yapan otellerin bunları yapmamaya başladığı, bunun üzerine (A) ... A.Ş. 'nin 2015 yılından itibaren Akdeniz Bölgesinde yaklaşık 18bin yatak kapasitesine sahip (K. G.) ... A.Ş. ile incoming (konaklama, transfer, rehber hizmetleri sağlama) sözleşmesi yaptığını, bu sözleşmenin en son 01.08.2018 tarihinde olmak üzere her yıl yenilendiği, buna göre, otellerden konaklama için oda temin etme, turistlerin havaalanından otele ve oteden havaalanı transferini, rehber hizmetlerini bedeli karşılığında (K.) A.Ş. 'nin üstlendiği...” ifade edilmiştir.

-HUKUKİ DEĞERLENDİRME-

VIII- Dava (ve mütalâa) konusu uyuşmazlıkta;

Davacı-alacaklı, “(P) Turizm Tekstil Taş. San. Ve Tic. A.Ş.”,

Davalı-borçlu, “(A) Grup Tur. İşletmeleri A.Ş.”,

Davalı-üçüncü kişi ise, “(G.) Kristal Turizm İnş. Paz. Ve Tic. A.Ş.”dir.

Somut uyuşmazlıkta, davalılar arasında yapılan ve iptali istenen “taşınmaz devir tarihlerinin”, “10.10.2012”, “17.12.2014” ve “19.12.2014”,

Davalı borçlu şirketin “iflas erteleme başvuru tarihi” ile hakkında verilen “icra takipleri ile ihtiyati haciz ve tedbir uygulamalarının durdurulmasına” ilişkin “tedbir kararının” “15.01.2015”, iflas erteleme talebinin reddi ile “tedbir kararlarının kaldırılmasına dair karar tarihinin” ise “10.10.2019”,

Davacı alacaklının, davalı borçludan talep ettiği “alacak tutarının” “3.309.848,38 USD” ve bunun tahsili için davalı-borçlu aleyhine başlattığı “icra takip tarihlerinin” (Bakırköy 3. İcra Dairesi’nin ... sayılı icra dosyasındaki kambiyo takibinin) “17.01.2020” ve (Bakırköy 3. İcra Dairesi’nin ... sayılı icra dosyasında cari hesap alacağının tahsili için genel haciz yoluyla başlatılan icra takibinin ise) “09.01.2020”,

... sayılı icra dosyasında ihtiyati haciz kararının icrasının istendiği tarihin (takip tarihi olan) “17.01.2020”, ... sayılı icra dosyasında ise haciz talep tarihin “20.02.2020”,

“Tasarrufun iptali davasının açılma tarihinin” “21.08.2020”,

Davalı borçlu şirketin (Bakırköy 1. Asliye Ticaret Mahkemesi’nin ... E. sayılı dosyasında) verilen “iflas karar tarihinin” ise “28.10.2021”

olduğu görülmektedir.

IX- “Terdit” sözcüğünün bir anlamı da; ‘bir fikri, iki ihtimalle anlatma’dır.³⁹⁵⁸ **Doktrinde**, davaların ayrıma tabi tutulurken, mahkemeden istenen hukukî korumaya ve davacının dava dilekçesindeki talep sonucunun mahiyeti ve sayısının dikkate alınacağı belirtilmektedir. Mahkemeden istenen hukukî korumaya göre; davalar; “eda davası”, “tespit davası” ve “inşai dava” olarak ayrılır. Talep sonucu bakımından ise bu ayrım, “kısmî dava”, “davaların yığılması”, “terditli dava”, “seçimlik dava” ve “mütelahik” dava şeklinde yapılmaktadır.³⁹⁵⁹

Buna göre, birden fazla, talep değişik şekillerde ileri sürdüğünde, talep sonucu bakımından birleşme söz konusu olur. Bu ayrımda, davalar, “objektif dava birleşmesi”

³⁹⁵⁸ **KILINÇ, A.** Bir Yargıtay Kararı Işığında Terditli Dava Ve Terditli Davada Hüküm Konusunun İncelenmesi, AÜHFD, 2020, S: 69, s: 546; **TUTUMLU, M. A.** Terditli Davada Karar Oluşturulurken Gözetilmesi Gereken Unsurlar, Terazi Huk. D., 2023, C: 18, S: 198, s: 143.

³⁹⁵⁹ **KILINÇ, A.** age. s: 548; **ARSLAN R./YILMAZ E./TAŞPINAR, A. S./HANAĞASI, E.** Medenî Usûl Hukuku, 4. Baskı, 2018. s: 293, 306-310; **BUDAK, A..C/KARAASLAN, V.** Medenî Usûl Hukuku, Güncellenmiş 2. Baskı, 2018, s. 135, 140; **BULUT, U.** Medenî Usûl Hukukunda Davaların Yığılması (Objektif Dava Birleşmesi), 2017 s. 10; **KARSLI, A.** Medenî Muhakeme Hukuku Ders Kitabı, 6100 sayılı HMK hükümlerine göre Yargıtay Kararları İşlenmiş ve gözden geçirilmiş 2. Baskı, 2011, s: 334; **KURU, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medenî Usûl Hukuku Ders Kitabı, 2017, s: 146-154, 154-161; **PEKCANITEZ, H.** Medenî Usûl Hukuku, 15. Bası, 2017, s. 960, 988; **TOPALOĞLU, A.** Terditli Davalar Açısından HMK’nın Görev Hükümlerinin Değerlendirilmesi, İzmir Bar. D. S: 1, 2014, s: s. 65-66.

üst başlığı altında, “davaların yığılması”, “terditli dava”, “seçimlik dava” olarak yer alır.³⁹⁶⁰

HMK 111/1’de terditli davanın koşulları, **a. Davacının** (aynı davalıya karşı dava dilekçesi ile ileri sürdüğü) *birden fazla talebi arasında aslilik ferilik ilişkisi kurması* ve **b. Talepler arasında hukukî veya ekonomik bir bağlantının bulunması** şeklinde ifade edilmiştir.

HMK m. 110’un kıyasen uygulanarak, terditli davada da taleplerin tümünün aynı yargı çeşidi içerisinde yer alması ve talepler bakımından ortak görevli ve yetkili bir mahkemenin bulunması koşulunun aranması gerektiği ileri sürülmektedir.³⁹⁶¹

HMK 111/2 de “*Mahkeme, davacının asli talebinin esastan reddine karar vermedikçe, fer’i talebini inceleyemez ve hükme bağlayamaz*” denilmiş olup, “asli talebin usulden reddi durumunda yargılamanın nasıl devam edeceğine” ise verilmemiştir. Yüksek mahkemenin de kabul ettiği gibi, “*Terditli davalardaki taleplerden biri asil taleptir; ikincisi fer’i taleptir. Davacı, ilk önce asil talep hakkında karar verilmesini ister, yardımcı talebini ise asil talebin reddedilmesi ihtimali için yapar. Mahkeme de, davacının asil talebinin esastan reddine karar vermedikçe, fer’i talebi inceleyemez ve karara bağlayamaz.*”³⁹⁶²

İptal davasının, “TBK 19’a dayalı olarak muvazaalı işlemin iptali”, bu ‘asli talep’ kabul edilmediği takdirde, “İİK 277 vd. uyarınca tasarrufun iptali davası” şeklinde “terditli olarak” açılıp açılmayacağı da tartışmalıdır.

Yüksek mahkeme bir uyuşmazlıkta “ayrı usullere tabi TBK’nun 19. maddesine dayalı muvazaalı işlemin iptali davası ile tasarrufun iptali davasının terditli olarak talep edilemeyeceğini” belirtmiştir.³⁹⁶³ Yüksek mahkemenin bu konuda verdiği farklı içtihatlar bulunmaktadır. Doktrinde de bu konunun tartışıldığı görülmektedir.³⁹⁶⁴

Somut uyuşmazlıkta davanın terditli olarak açılabilmesi kabul edilirse, davacının “*TBK 19 gereğince davalı borçlu (A)...A.Ş. ile davalı (üçüncü kişi) (G)...A.Ş. arasındaki temlik sözleşmesinin alacaklıdan mal kaçırmaya yönelik muvazaalı ve hileye dayalı gayrimenkullere yönelik tasarrufların geçersizliğinin tespit ve kabulü ile davalı şirketlerin borçlardan müştereken ve müteselsilen sorumluluğu olduğunu kabulüne*” ilişkin “asli talebinin” öncelikle incelenmesi gerekir.

a- TBK m. 19’e dayalı olarak açılan iptal davasında, dava açmada davacının hukuki yararı olduğunun kabul edilebilmesi için davacının, davalı-borçludan gerçek bir alacağının bulunması gerekir³⁹⁶⁵.

Davacı (P)...A.Ş.’nin, iddia ettiği gibi, davalı (A)...A.Ş.’den 3.309.848,38 USD tutarında gerçek bir alacağının olmaması halinde, davacının, TBK m. 19 uyarınca açtığı

³⁹⁶⁰ AKSOY, E., Objektif Dava Birleşmesi, TBBD. 2015, S: 117, s: 204 vd.; BULUT, U. age. s: 10-11, 16; MUŞUL, T. Medenî Usûl Hukukunda Terdit İlişkileri, 2009, 2. Baskı (Tıpkı Basım), s. 103.; PEKCANITEZ, H. age. s: 1092.

³⁹⁶¹ Bu konuda ayrıntılı bilgi ve doktrindeki görüşler için Bknz: KILINÇ, A. age. s: 553.

³⁹⁶² Bknz: 2. HD. 21.03.2022 T. 8596/2625 (www.e-uyar.com)

³⁹⁶³ Bknz: 17. HD. 3.03.2020 T. 5949/2455 (www.e-uyar.com)

³⁹⁶⁴ “Davanın terditli olarak açılmayacağı” görüşü için Bknz: MUŞUL, T. Tasarrufun İptali Davaları, 3. Baskı, 2021. s.163 vd.- “Davanın terditli olarak açılabilmesi” görüşü için Bknz: UMAR, B. age. s: 16 – “Asli talep olan (İİK 277 vd.na dayalı) tasarrufun iptali isteminin esastan reddi halinde, fer’i talep olarak (TBK 19’a dayalı) muvazaanın ileri sürülemeyeceği” konusunda Bknz: KAZANCI, T.İ. age. s: 241 vd.

³⁹⁶⁵ Bknz: Yuk Dipnot 32 vd.

davanın “hukuki yarar yokluğundan reddine” karar verilmesi gerekir. Borçlu hakkında yapılan icra takiplerinin kesinleşmiş olması alacağın gerçek olduğu anlamına gelmez. Bu nedenle aralarında ticari ilişki nedeniyle, davacı (P)...A.Ş.’nin, davalı (A)...A.Ş.’den gerçekte ne kadar alacaklı olduğunun tespiti önem taşır.

Davacı (P)... A.Ş., önce 3 adet çek dayalı kambiyo takibi (Bakırköy 3. İcra Dairesi’nin ... sayılı icra dosyası), daha sonra genel haciz yolu ile icra takibi (Bakırköy 3. İcra Dairesi’nin ... sayılı icra dosyası) başlatmıştır.

... sayılı icra dosyasında 1.850.000 USD, ... sayılı icra dosyasında ise (bakiye) 1.459.848,38 USD alacağın talep edildiği görülmektedir. Aralarındaki cari hesap gereği, davacı (P) A.Ş.’nin davalı-borçludan **3.309.848,38 USD. tutarında gerçek bir alacağı olup olmadığı** (davacının kendisine verilen çek bedelleri toplamı olan **1.850.000 USD + 1.459.848,38 USD toplamı = 3.309.848,38 USD.** kadar alacaklı olup olmadığı) usulünce incelenmesi gerekir. Bunun için de, alacağın ve çeklerin sadece davacının kendi hakimiyet alanındaki ticari defterlerde kayıtlı olması yetmez. Bilirkişinin, raporunu, davacı (P)... A.Ş. ile davalı (A)...A.Ş.’nin ticari defterlerini ve diğer muhasebe evraklarını inceleyip hazırlaması gerekir. Böylece davalı borçlu şirketin, davacı şirkete teslim ettiği 1.850.000 USD bedelli çeklere dayalı olarak yapılan icra takibi ile sonraki takibin “aynı alaktan kaynaklanıp kaynaklanmadığı”, “alacağın gerçek miktarı” gibi konular da aydınlatılmış olur.

b- İİK 277 vd.’na göre açılan davalarda olduğu gibi, TBK 19’a dayalı muvazaa hukuksal nedenine dayalı iptal davalarında da, alacağın doğumunun, iptali istenen tasarruftan önce olması gerekir. Doktrindeki tartışmalara karşın, bugün için uygulamada “**TBK 19’a dayalı davalarda da bu koşulun gerçekleşmemesi halinde, davanın reddi gerektiği**” kabul edilmektedir.³⁹⁶⁶

Yani, davacı (P)...A.Ş.’nin, davalı (A)...A.Ş.’den gerçek bir alacağının olduğunun tespit edilmesi halinde, bu kez, “**alacağın doğum tarihi**” incelenmelidir. Alacağın doğum tarihinin tespiti hususunda, bilirkişi, yapacağı incelemede davacı ile davalı-borçlu arasındaki ticari ilişkinin ne zaman başladığını tespit edebilir. Böylece hakime bu konuda yardımcı olur. Ancak, alacağın doğum tarihini, -Yüksek mahkemenin dikkat ettiği kriterlere göre- hakim tespit edebilir. Bu hususun (şartın) tespiti bilirkişinin görev alanında değildir.

Davacı-alacaklının alacağı, tasarruf tarihlerinden (10.10.2012, 17.12.2014 ve 19.12.2014) önce doğmuşsa, mahkemece, davalılar arasındaki taşınmaz devirlerinin, tespit edilen gerçek alacak tutarında, muvazaalı olup olmadığı incelenebilir.

c- “Muvazaa” sebebine (TBK 19’a) dayalı tasarrufun iptali davalarında; davacı-alacaklının, davalı-borçlu hakkında ‘icra takibi’ne geçmesi ve mahkemeye ‘aciz belgesi’ sunmasına gerek olmadığından ve bu dava hak düşürücü süreye tabi olmadan açıldığından, mahkemece, davacının “muvazaa iddiasının” yerinde olup olmadığı incelenmesi ve neticede davacının dava konusu taşınmazların haciz ve satışını isteyebilmesi’ yönünde -kıyasen İİK. m. 283/I ve II uyarınca- ‘iptal ve tescile gerek olmaksızın hüküm kurulup kurulmayacağı’ incelenmesi gerekir.

Davacı her ne kadar “...muvazaalı ve hileye dayalı gayrimenkullere yönelik tasarrufların geçersizliğinin tespit ve kabulü ile davalı şirketlerin borçlardan müştereken ve müteselsilen sorumluluğu olduğunu kabulüne...” karar verilmesini talep etmişse de, bu mümkün değildir. Açılan davada, davacının alacağı “dava konusu” değildir. Davacının alacağı ile devre konu taşınmaz değerlerinden düşük olan dava değerinin

³⁹⁶⁶ Bknz: Yuk. Dipnot 39, 57 vd.

belirlenmesinde önem taşır. Yoksa, davacı, alacağından, davalıların birlikte sorumlu olduğu iddiasında ise davasını TBK 202’ye dayandırabilir veya perdenin kaldırılması teorisine dayalı olarak açabilirdi. Hukuki nitelendirme (HMK 33) hâkime ait olmak kaydıyla, biz incelememizi Yüksek mahkemenin de kabul ettiği üzere, “davacı, dava konusu taşınmazların haciz ve satış yetkisini” talep etmiş gibi yapmaktayız.³⁹⁶⁷

Yukarıda³⁹⁶⁸ ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi, ‘muvazaa (TBK. m. 19) nedenine dayalı’ tasarrufun iptali davalarında, davacı iddialarını ispat etmekle yükümlü olup **İİK 277. vd.’ndaki karinelerin TBK m. 19’a dayalı davaya transfer edilmesi mümkün değildir.** İİK’nda öngörülen karineler, borçlunun mal kaçırma şüphesinin olduğu şüpheli bir dönem gözetilerek, tasarruf tarihinden itibaren beş yıllık hak düşürücü sürede açılan bir dava için kabul edilmiştir.

Hak düşürücü süreye tabi olmadan TBK 19’a göre açılan davada ise davacı muvazaa iddiasını somut olayın özelliklerine göre kanıtlamakla yükümlüdür.

Başka bir deyişle, davacı davalı şirketlerin, gerçek amacının birlikte hareket ederek alacaklılardan mal kaçırma olduğunu, taşınmaz devirlerinin ise bu amaç gizlenerek muvazaalı olduğunu ispat etmelidir.

Somut uyuşmazlıkta, TBK 19’a dayalı aslı istem yönünden,

- Aralarında uzun yıllardır ticari ilişki bulunan davalı-üçüncü kişi (G.) ... A.Ş.’nin davalı-borçlu (A)...A.Ş.’den alacaklı olduğu ve bu alacağının gerçek olduğu,

- Dava konusu taşınmaz devirlerinin, davalı-üçüncü kişi (G.) ... A.Ş.’nin davalı-borçlu (A)...A.Ş.’den olan alacağına mahsuben yapıldığı ve taşınmazların devir tarihindeki gerçek değeri ile davalı-üçüncü kişinin alacağı arasında oransızlık bulunmadığı,

- Davalı-üçüncü kişi (G.) ... A.Ş.’nin dava konusu taşınmaz devirleri tutarında ticaret yapacak mali güce sahip olduğu,

- Incoming sözleşmelerinin tarafların iştiğal ettiği ticari hayatın olağan bir uygulaması olduğu, davalı-borçlu şirketin iflasın ertelenmesi sürecinde düzenlenen kayyım raporlarında gözetildiğinde bu sözleşmelerin muvazaalı olarak yapıldığı konusunda bir delil bulunmadığı,

- Dosyada yer alan Antalya BAM. 11. HD.’nin 17.07.2023 T. ... sayılı kararı gözetildiğinde, bir başka alacaklının perdenin kaldırılması teorisine dayalı açtığı davada, ‘(K.) .. A.Ş. ile (A) ... A.Ş. arasında yapılan işlemlerin ticari hayatın olağan akışına uygun olduğu, yapılan işlemlerin iflasın ertelenmesi davasının görüldüğü atanan kayyımların onayı dahilinde yapıldığı, davalı (K.) ... A.Ş. ve davalı (G.) ... A.Ş. ile (A) ... A.Ş. ve diğer davalı şirketler arasında tüzel kişilik perdesinin aralanmasını gerektirir bir durum bulunmadığı, aralarında organik bağ bulunmadığı, devir işlemlerinde muvazaa ve mal kaçırma kastını gösterir herhangi bir delil bulunmadığı” tespitlerinin yer aldığı,

- Davacının sunduğu delillerin ve tanık anlatımlarının borçlu ile davalı üçüncü kişi arasındaki tasarrufların mal kaçırma amacıyla yapıldığını, (aslında davalı-üçüncü kişinin değil davalı-borçlunun incoming sözleşmelerinden gelir elde ederek sakladığını vs.), taşınmaz devirlerinin bedelsiz olduğunu, asıl amacın alacaklıların alacağına kavuşmaması olduğunu kanıtlamaya yeterli olmadığı,

³⁹⁶⁷ Bknz: 4. HD. 25.10.2021 T. 1890/7420 (www.e-uyar.com)

³⁹⁶⁸ Bknz: Yuk. VI-

- Davalıların daha fazla taşınmaz devri yaparak mal kaçırmaları mümkünken bu yola gidilmemesinin dahi davalılar arasındaki işlemin muvazaalı olmadığı kanısını oluşturduğu³⁹⁶⁹

- Yüksek mahkemenin de kabul ettiği üzere, benzerlik taşısa da, İİK m. 277 vd. uyarınca açılan tasarrufun iptali davaları ile TBK m. 19’e dayalı olarak açılan danişik (muvazaa) davalarında **farklılar olduğu**, örneğin, TBK 19’a göre açılan davalarda **sa-dece bedel farkının yeterli olmadığı**, üçüncü kişilerin kötüniyeti ve muvazaa iddiası ispatlanmadığında, mahkemece davanın reddine karar verilmesi gerektiği

görüşüne varılmıştır...

X- Davacının asli talebinin *kabul edilmemesi halinde* fer’i talebi ise “...İİK 277 vd. uyarınca anılan tasarrufların iptaline ve dava konusu taşınmazlar üzerinde müvekkillerine cebri icra yetkisi tanınmasına, karar verilmesi” şeklindedir.

Yukarıda³⁹⁷⁰ ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi, dava açılması bir takip işlemi olmadığından, iflas erteleme süresi içinde erteleme talep eden aleyhine dava açılabilir ve açılmış davalara devam edilebilir.

Bu nedenle, tasarruf tarihleri dikkate alındığında, 5 yıllık hak düşürücü süreden sonra açılan tasarrufun iptali davasının da reddine karar verilmesi gerekir.

SONUÇ: Buraya kadar yaptığımız ayrıntılı açıklama ve atıfta bulunduğumuz Yargıtay içtihatları doğrultusunda;

a. Mahkemece bu davanın *terditli olarak açılmayacağı* görüşünün kabul edilmesi durumunda, davanın usulden reddine,

b. Mahkemece davanın *terditli olarak açılabileceği* görüşünün kabul edilmesi durumunda ise,

aa. “Gerçek bir alacağına karşılık borçlusundan taşınmaz devralan davalı-üçüncü kişi ile davalı-borçlu arasındaki bu işlem muvazaalı sayılmayacağı, davacı-alacaklı ‘muvazaaya dayalı iddiasını’ kanıtlayamadığından, TBK 19’a dayalı ‘asli talebin’ reddine”,

bb. “Tasarrufun iptali davaları için İİK 284’te öngörülen 5 yıllık hak düşürücü süre iflasın ertelenmesi sürecinde işlemeye devam edeceğinden, İİK 277 vd.na göre açılan davanın da süreden reddine (‘fer’i talebin’ de reddine)” karar verilmesi gerektiği

görüşünde olduğumuzu, takdiri muhterem mahkemeye ait olmak ve davalı-üçüncü kişi (G.)...AŞ. vekili Av. ... tarafından mahkemeye “uzman görüşü” (HMK. m. 293) olarak ibraz edilmek üzere, saygıyla sunulur...03/04/2024

³⁹⁶⁹ Bknz: 17. HD. 28.05.2019 T. 9574/6870 (www.e-uyar.com)

³⁹⁷⁰ Bknz: Yuk Dipnot 17 vd.

(416)

KONU: a) İpotekli alacaklının alacağı karşılanmadan satışın yapılabileceği durumlar? (Hangi durumlarda, ipotekli alacaklının alacağı karşılanmasa dahi satış yapılabilir?)

b) İpotekli alacaklının “alacağı karşılanmadan satışın yapılmasına muvafakatinin alınmasına gerek bulunmayan” durumlar? (Hangi durumlarda ipotekli alacaklıya “alacağı karşılanmasa dahi satışın yapılmasına muvafakat edip etmediği” sorulmadan satış yapılabilir?)

*

I-30.11.2021 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunan 7343 sayılı, 24.11.2021 tarihli Kanun³⁹⁷¹ ile ‘satış aşaması’nda çok önemli değişiklikler yapılmıştır.³⁹⁷²

Yapılan bu değişikliklerle ‘fiziki satış usulü’ tamamen kaldırılıp ‘elektronik satış usulü’ getirilmiştir...

Değişiklikten önce, “*t a ş ı n ı r m a l l a r a ilişkin gerek birinci artırmının ve gerekse ikinci artırmının ne şekilde yapılacağı*” İİK.m. 115/I, c: 3’de;

“...artırma bedelinin malın tahmin edilen bedelinin yüzde ellisini bulması ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan diğer alacaklar o malla temin edilmişse, bu suretle rüçhanı olan alacakların mecmuundan fazla olması ve bundan başka paraya çevirme ve paraların paylaşılması masraflarını aşması gerekir...”

ş e k l i n d e düzenlenmişti...³⁹⁷³

Yine değişiklikten önce “*t a ş ı n m a z m a l l a r a ilişkin gerek birinci artırmının ve gerekse ikinci artırmının ne şekilde yapılacağı*” İİK.m. 129/I, c: 3’de

“...artırma bedelinin malın tahmin edilen bedelinin yüzde ellisini bulması ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan diğer alacaklar o malla temin edilmişse, bu suretle rüçhanı olan alacakların mecmuundan fazla olması ve bundan başka paraya çevirme ve paraların paylaşılması masraflarını aşması gerekir...”

ş e k l i n d e düzenlenmişti...³⁹⁷⁴

7343 sayılı Kanun ile **yapılan değişikliklerden sonra;**

“*Taşınır mallara ilişkin gerek birinci ve gerekse ikinci artırmının ne şekilde yapılacağı*” İİK.m. 115/I, c: 3’de;

³⁹⁷¹ Bknz: İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (R.G. 30.11.2021 T. sayı: 31675)

³⁹⁷² Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T.** “(20 Soruda) 24.11.2021 Tarihli ve 7343 Sayılı ‘İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un Getirdiği Yenilikler” (Legal Huk. Der. S: 235, Temmuz/2022, s: 2791-2802) – **ASLAN, K.** İhalenin Feshi Hakkında 7343 Sayılı Kanun’la Yapılan Değişiklikler ve Bunların Değerlendirilmesi (AHBVÜHFD. 2022, C:26, S:4, s: 1-35) – **GÜNDOĞAN, A.** İcra Hukuku’nda Satış İşlemleri ve Özel Satış Türleri, 2. Baskı, 2022, s: 188-192)

³⁹⁷³ **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 3. Baskı, 2014, C: 2, s: 2143 vd. – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s: 623 – **YILMAZ, E.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2016, s: 641 vd.

³⁹⁷⁴ **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age., C: 2, s: 2261 vd.- **KURU, B.** age., s : 675 – **YILMAZ, E.** age., s: 683 vd.

“...artırma bedelinin, haczedilen malın muhammen kıymetinin yüzde ellisi³⁹⁷⁵ ile o malla güvence altına alınan ve satış isteğinin alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak paraya çevirme ve paylaşırma masraflarını da geçmesi şarttır.”

ş e k l i n d e düzenlenmiştir.^{3976 3977}

7343 sayılı Kanun ile **yapılan değişiklikten sonra** “*taşınmaz mallara ilişkin gerek birinci ve gerekse ikinci artırmanın ne şekilde yapılacağı*” İİK.m. 129’da “115. madde hükmü taşınmazın ihale edilmesi hakkında da uygulanır.”

ş e k l i n d e, İİK.m. 115’e atıfta bulunularak belirtilmiştir.

Buraya kadarki açıklamalarımızda belirtilen; ihalenin yapılabilmesi için “*ileri sürülen peyin (artırma bedelinin), satışa konu malın muhammen kıymetinin yüzde ellisi ile, o malla güvence altına alınan ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak paraya çevirme ve paylaşırma masraflarını da geçmesi*” kuralına **k a r ş ı l a m a p r e n s i b i** denilmektedir.

Doktrinde bu husus “*paraya çevrilen mal veya hakkın kanında karşılanması öngörülen bedelin altında ihale edilemeyeceğine ilişkin esas*”³⁹⁷⁸, “*ihalenin yapılması için teklif edilen bedelin takipte bulunan alacaklıdan önce gelen rehin varsa bunun haklarının karşılanması prensibi*”³⁹⁷⁹, “*açık artırmada teklif edilen en yüksek peye ihalenin yapılabilmesi için bu payın belirli kalemleri (İİK.m. 115/I,c:3) karşılaması gerekir ki buna karşılama prensibi denilir*”³⁹⁸⁰ ş e k l i n d e tanımlanmıştır.

“*Karşılama prensibi*”, **İİK.m. 114/VII-8** ve **İİK.m. 115/I,c:3**’de açıkça düzenlenmiştir.

Karşılama prensibine ilişkin hükümler, **İİK.m. 150/g** hükmünün atfıyla ‘*rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipler*’de uygulama alanı bulur.³⁹⁸¹

Emredici bir kural olan ‘*karşılama prensibi*’, hem alacaklının hem de borçlunun menfaatini koruyan önemli bir kuraldır.³⁹⁸² Bu nedenle icra takiplerinde icra müdürü tarafından

³⁹⁷⁵ İhalenin yapılabilmesi için “*hem birinci hem ikinci ihalede malın tahmini bedelinin yüzde ellisini bulması gerekliliğine ilişkin koşulun aranmasının Anayasa’ya aykırı olmadığına*” ilişkin Anayasa Mahkemesi’nin 04.07.2013 T. ve E:2012/100, K: 2013/84 sayılı kararı için bkz: **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, S.T./ HANAĞASI, E.** İcra ve İflas Hukuku Pratik Çalışmaları, 19. Baskı, 2023, s: 49

³⁹⁷⁶ **ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, S.T./ HANAĞASI, E.** İcra ve İflas Hukuku, 9. Baskı, 2023, s: 394 vd. – **GÖRGÜN, L.Ş./BÖRÜ, L./KODAKOĞLU, M.** İcra ve İflas Hukuku, 4. Baskı, 2023, s: vd. – **ATALI, M./ ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E.** İcra ve İflas Hukuku, 7. Bası, 2023, s:304 vd. – **AŞIK, İ./ORUÇ, Y./TOK, O./ SAÇAR, Ö.F.** İcra ve İflas Hukuku, 2. Baskı, 2023, s: 250 vd. – **MUŞUL, T./MUŞUL, A.T.** İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2024, s: 954 vd.

³⁹⁷⁷ Bknz: 12. HD. 19.01.2023 T. 12919/317 (www.e-uyar.com)

³⁹⁷⁸ **MERİÇ, N.** İcra Hukuku’nda Karşılama Prensibi, 2022, s: 18

³⁹⁷⁹ **POSTACIOĞLU, İ.E.** İcra Hukuku Esasları, 4. Bası, 1982, s: 472

³⁹⁸⁰ **MUŞUL, T./MUŞUL, A.T.** age., s: 955

³⁹⁸¹ **TOPAL, M.** İhalenin Feshi, 2023, s: 247

³⁹⁸² **AŞIK, İ./ORUÇ, Y./TOK, O./SAÇAR, Ö.F.** age., s : 278

re’sen dikkate alınması gerektiği gibi icra mahkemesince de kurala uyulup uyulmadığı kendiliğinden incelenir.^{3983 3984} Bu kural *kamu düzenine ilişkin* bir kuraldır.³⁹⁸⁵

Artırma sırasında teklif edilen en yüksek peye ihalenin yapılabilmesi için, malın satışını isteyen alacaklının alacağına karşılama gerekir.^{3986 3987}

Eğer taşınmaz –somut mütalâa konusu olayda olduğu gibi- ipotekli alacaklı tarafından yapılan takip sonucunda satışa çıkarılmışsa, satış bedelinin ipotek tutarını karşılama gerekir.^{3988 3989}

İİK.m. 115/I, c: 3’de geçen “*rüçhanlı alacaklar*” kavramı ile ‘*satış isteyen alacağına göre önceliği olan alacaklar*’ kastedilmiştir.³⁹⁹⁰ Elbette, taşınmazlarda önceki sırada yer alan rehinli alacaklar, taşınmazın ayından kaynaklanan kamu alacakları, satış isteyen alacağına göre rüçhanlı sayılırlar.³⁹⁹¹

Buraya kadar ana ilkelerini belirttiğimiz 7343 sayılı Kanun ile getirilen yeni hükümlerle “*karşılama prensibi*”nde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Bu nedenle 7343 sayılı Kanun’un yürürlüğe girdiği 30.11.2021 tarihinden gerek s o n r a ve gerekse ö n c e yapılan ihalelerde ‘karşılama prensibi’ aynen uygulanır.

II- Buraya kadar anlattıklarımızı aşağıdaki iki örnekle şu şekilde açıklayabiliriz:

A- Birinci örnek:

<i>Taşınmazın muhammen kıymeti</i>	400.000,00 TL.
<i>Satış ve paylaşırma masrafları (Gazete ilan masrafı + keşif ve bilirkişi ücreti + tebligat masrafı)</i>	5.000,00 TL.
<i>Satış isteyen alacaklı (A) ’nın alacak miktarı</i>	250.000,00 TL.
<i>Satış isteyen ipotekli alacaklının ipoteğinden önce kurulmuş olan ipotekte yer alan alacaklının ((C) ’nin) alacak miktarı</i>	500.000,00 TL.
<i>Satış isteyen ipotekli alacaklının ipoteğinden sonra kurulmuş olan ipotekte yer alan alacaklının ((D) ’nin) alacak miktarı</i>	300.000,00 TL.

³⁹⁸³ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., C: 2, s: 2854 – MERİÇ, N. age., s: 27 vd.

³⁹⁸⁴ Bknz: 12. HD. 19.12.2023 T. 3479/8970 (www.e-uyar.com) - 12. HD. 19.01.2023 T. 12919/317 (www.e-uyar.com) - 12. HD. 25.12.2019 T. 13710/18442 (www.e-uyar.com)

³⁹⁸⁵ ARSLAN, R. İcra ve İflas Hukuku’nda İhale ve İhalenin Feshi, 1984, s: 131 – NAMLI, M. İcra Hukuku’nda Taşınmaz Malların Haczi ve Paraya Çevrilmesi, 2019, s: 503 – AŞIK, İ./ORUÇ, Y./TOK, O./SAÇAR, Ö.F. age., s: 277

³⁹⁸⁶ MUŞUL, T./MUŞUL, A.T. age., s:955 – ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. age., s: 307 – UYAR, T./ UYAR, A./UYAR, C. age., C:2, s:2263

³⁹⁸⁷ Bknz: 12. HD. 27.09.2012 T. 19839/28161; 15.01.2013 T. 28089/428; 26.04.2012 T. 32122/14070; 27.09.2012 T. 19844/28160; 10.04.2000 T. 4697/5535; 12.11.1998 T. 10765/12719 (www.e-uyar.com)

³⁹⁸⁸ UYAR, T./ UYAR, A./UYAR, C. age., C:2, s: 2263

³⁹⁸⁹ Bknz: 12. HD. 27.09.2012 T. 19839/28161; 15.01.2013 T. 28089/428; 26.04.2012 T. 32122/14070; 27.09.2012 T. 19844/28160; 10.04.2000 T. 4697/5535; 12.11.1998 T. 10765/12719 (www.e-uyar.com)

³⁹⁹⁰ UYAR, T./ UYAR, A./UYAR, C. age., C:2, s: 2263

³⁹⁹¹ AŞIK, İ./ORUÇ, Y./TOK, O./SAÇAR, Ö.F. age., s: 251 – COŞKUN, M. Haciz-Satış ve İhalenin Feshi, 2023, s: 937

Bu örnekte; ipotekli alacaklı (A)’nın satış talebinde bulunması üzerine alıcı (Ü), artırmada;

a) 200.000,00 TL. (taşınmazın muhammen kıymetinin %50’si) + 5.000,00 TL. (satış ve paylaşırma masrafları) = 205.000,00 TL. pey sürerse, taşınmaz kendisine ihale edilemez.

Taşınmazın kendisine ihale edilebilmesi için ayrıca **önceki ipotekli alacaklı (C)’nin alacak tutarı olan 500.000,00 TL.’sini de karşılayan bir pey sürmesi gerekir.** Çünkü, alacaklı (C), burada satış isteyen alacaklı (A)’ya göre *rüçhanlı alacaklı* konumundadır.

b) Eğer bu örnekte *rüçhanlı alacaklı* (C) bulunmasa idi, alıcı (Ü) bu taşınmazı 200.000,00 TL. + 5.000,00 TL. = 205.000,00 TL. pey sürerek satın alabilirdi... Çünkü, bu durumda satış bedelinin, satış isteyen ipotekli alacaklı (A)’nın 250.000,00 TL. tutarındaki alacağına karşılaması gerekmez!...

Bu durumda satış isteyen ipotekli alacaklı (A)’nın ipoteğinden daha sonra kurulmuş ipotekli alacaklı (D)’nin -300.000,00 TL. tutarındaki- alacağına da karşılanması gerekmediği gibi, onun bu satışın yapılmasına muvafakat edip etmemesi de sonucu değiştirmezdi...

B- İkinci örnek³⁹⁹²:

Taşınmazın muhammen kıymeti	: 900.000,00 TL.
Gazete ilanı	: 6.000,00 TL.
Keşif ve bilirkişi ücreti	: 5.000,00 TL.
Tebliğat gideri	: 500,00 TL.
Haciz alacaklısı (A)	: 250.000,00 TL.
Satış isteyen ipotek alacaklısı (X) Bankası (1.Derece)	: 600.000,00 TL.
İpotek alacaklısı (Y) Bankası (2. Derece)	: 400.000,00 TL.

“İpotek alacaklısı (X) Bankası, ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatmış ve taşınmaz malın satışını istemiş olsun. İpoteğin paraya çevrilmesi yoluyla icra takibini yapan ve satış isteyen ipotek alacaklısının alacağına altında satış yapılması mümkün olup, taşınmaz malın paraya çevrilebilmesi için en yüksek teklifin ipotekle güvence altına alınan alacak tutarını (600.000,00 TL.’yi) aşması aranmaz. Bun sebeple birinci veya ikinci artırmada taşınmaz malın ihale edilebilmesi için malın muhammen kıymetinin %50’sinin (450.000,00 TL.’sinin) paraya çevirme ve paylaşırma masraflarını (11.500,00 TL.’yi) geçmesi gerekir. O halde, açık artırma (450.000,00 TL. + (11.500,00 TL.) = 461.500,00 TL.’den aşağı olmamak üzere başlatılmalıdır.

Satış talep eden haciz alacaklısının alacağına rüçhanlı olan ipotek alacaklıları ve diğer alacaklılar, artırma bedelinin bu ipotekli alacaklıları veya diğer rüçhanlı alacaklıları karşılaması şartından vazgeçemezler. Zira ‘karşılama ilkesi’ sadece rüçhanlı alacaklıları değil, borçlunun da menfaatini korumaktadır...”

III-Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

• İcra Müdürlüğü'nün sayılı dosyasında alacaklı A.Ş. tarafından borçlular (G), (Z) ve (B) hakkında *'ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile takip'* yapılmıştır. Bu takibin kesinleşmesi ve takip konusu borcun ödenmemesi üzerine İcra Müdürlüğü'nce, İcra Müdürlüğü'ne satış talimatı gönderilmiştir.

• İcra Müdürlüğü'nün sayılı talimat dosyasından 05.02.2021 tarihinde yapılan 2. artırma sonucunda, “..... ili, ... ilçesi, mah. mevkii, 372 parselde kayıtlı 10.680 metrekare miktarındaki, 228.000 TL. değerindeki bağ nitelikli taşınmaz”, ihale alıcısı (İ)'a 135.000 TL. bedel ile ihale edilmiştir.

• Bu ihale hakkında, davacılar (Z)ve (G); *“İhaleye hazırlık işlemlerinin gereği gibi yapılmadığını, kıymet takdir raporlarının ve artırma ilanlarının ilgililere usulüne uygun şekilde tebliğ edilmediğini, ihaleye fesat karıştırıldığını vs.”* ileri sürerek *“ihalenin feshine karar verilmesini”* istemişlerdir.

İhalenin feshi davasının açıldığı İcra Hukuk Mahkemesi, T. ve E: 2021/18, K: 2022/104 sayılı kararı ile *“ihalenin feshine ilişkin şikayetin reddine, şikayet eden borçlunun İİK.'nun 134. maddesi uyarınca ihale bedeli olan 135.000,00 TL.'nin %10'u olan 13.500,00 TL. para cezası ile cezalandırılmasına”* karar vermiştir.

• Bu karara karşı borçlular (Z)ve (G) tarafından *istinaf yoluna* başvurulması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesi 12. Hukuk Dairesi T. ve E: 2023/278, K: 2024/161 sayılı kararı ile;

“.....İİK.'nun 129/1. maddesi yoluyla 115/1. maddesi uyarınca, artırma bedelinin, malın tahmin edilen bedelinin yüzde ellisini ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından fazla olup olmadığı, bundan başka paraya çevirme ve paraların paylaşılması masraflarını geçip geçmediği tespit edilerek, işin esasına girilerek...”

ş e k l i n d e k i gerekçe ile, yerel mahkeme tarafından verilen fesih kararını kaldırmıştır.

• Bölge Adliye Mahkemesi 12. Hukuk Dairesi'nin bu *'kaldırma kararı'* düştürücüdür...

Gerçekten; bir taşınmaz üzerinde birden fazla -birinci, ikinci, üçüncü derecede olmak üzere- ipotek bulunması ve bu taşınmazın, örneğin; üçüncü derecede yer alan ipotek alacaklısı tarafından yapılan ipotekli takip sonucunda satışa çıkarılması halinde, bu taşınmazın ihalede satılabilmesi için, önceki derecede -yani; birinci ve ikinci derecede- yer alan ipotekli alacaklıların alacaklarının da karşılanması gerekirse de, bu taşınmaz *'birinci derecede'* yer alan ipotekli alacaklı tarafından yapılan ipotekli takip sonucunda satılabilmesi için, daha alt derecede yer alan -ikinci ve üçüncü derecede bulunan- ipotekli alacaklıların alacağını da karşılaması gerekmez³⁹⁹³. Bu nedenle, kararın;

“Somut olayda, ihaleye konu taşınmazın tapu kaydında A.Ş. lehine 1. dereceden, Tarım Kredi Kooperatifi lehine 2. ve 3. dereceden ipotek tesis edildiği, ekli ihale dosyasında ve UYAP kaydında, ihaleye konu taşınmazın satış kararı tarihi itibarıyla mevcut bir ipotek alacağının mevcut olup olmadığına, ipotek alacaklılarına ipotek alacağının altında satışa muvafakat edip etmediklerine ilişkin icra müdürlüğünce bir bildirimde bulunulduğuna ilişkin herhangi bir bilgi ve belgenin bulunmadığı görülmüştür.

³⁹⁹³ Bu konuda bkz: Yuk. s: 4 ve 5'de verilen iki örnek

Yukarıda açıklanan nedenlerle, ilk derece mahkemesince, satış kararı tarihi itibarıyla mevcut bir ipotek alacağının mevcut olup olmadığı, mevcut ise ipotek alacaklılarının ipotek bedelinin altında satışa muvafakat edip etmedikleri, paraya çevirme ve paraların paylaşılması masrafları da belirlenerek İİK.'nun 129/1. maddesi yoluyla 115/1. maddesi uyarınca, artırma bedelinin, malın tahmin edilen bedelinin yüzde ellisini ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından fazla olup olmadığı, bundan başka paraya çevirme ve paraların paylaşılması masraflarını geçip geçmediği tespit edilerek...”

bölümü hatalıdır. Çünkü bu gerekçe, kamu düzenine aykırıdır. Somut olayda; 'birinci derecede' ipotekli alacaklı olan kişinin (..... AŞ.'nin) satış talebi üzerine, bu taşınmaz 135.000 TL.'ye pey süren alıcı Ü'ye satılmıştır...İkinci ve üçüncü derecede ipotekli alacaklı olan Tarım Kredi Kooperatifleri bu satışa muvafakat etmese, 135.000 TL. pey sürmüş olan alıcıya bu taşınmaz satılamayacak mıdır? Gerçekten somut olayda alacak tutarı 150.000,00 TL. olan satış isteyen AŞ.'nin alacağının altında (ondan sonra 'ikinci derecede' ipotek kurdurmuş olan Tarım Kredi Kooperatifi'nin alacak tutarı 200.000,00 TL. ve 'üçüncü derecede' ipotek kurdurmuş olan diğer Kooperatifi'nin alacak tutarı 300.000,00 TL.'dir. Kıymeti 228.000,00 TL. olan bu taşınmazın 150.000,00 TL. alacağı bulunan AŞ.'nin satış talebi üzerine satılabilmesi için satış bedelinin Tarım Kredi Kooperatifi'nin ikinci derecedeki ipotek tutarı 200.000,00 TL.'yi + üçüncü derecedeki ipotek tutarı 300.000,00 TL.'yi de karşılaması mı gerekecektir veya bu iki ipotekli alacaklı Tarım Kredi Kooperatiflerinin "*kendi alacaklarının altında satış yapılmasına muvafakatlerinin bulunup bulunmadığı*" mı araştırılacaktır?

Somut olayda borçlularda 150.000,00 TL. alacağı bulunan '*birinci derecede*' ipotekli alacaklı AŞ.'nin yaptığı ipotekli takip sonucunda, muhammen kıymeti 228.000,00 TL. olan taşınmazın 05.02.2021 tarihinde yapılan ikinci artırmada 235.000,00 TL. pey sürmüş olan alıcı (İ)'ye ihale edilmiş olmasında bir isabetsizlik bulunmamaktadır...

(417)

KONU: İcra Müdürlüğü’nce taşınmaza takdir edilen satışa esas kıymete alacaklı/borçlu tarafından süresi içinde icra hukuk mahkemesine başvurularak itiraz edilmesi halinde, mahkemece oluşturulacak bilirkişi heyetince “*icra müdürlüğünce yapılan değer tespiti, taşınmazın gerçek değerini yansıtmadığının belirlenmesi*” gerekeceği, çünkü “*kıymet takdirine itiraz davasının hukuki niteliğinin ‘icra müdürlüğünce satışa konu taşınmazın değerinin bilirkişiler marifetiyle yaptırılan değer tespitinin yerinde olup olmadığına tespitiye yönelik bir şikayet’ olduğu*” – Bu nedenle; icra hukuk mahkemesince tayin edilmiş bilirkişilerce “*icra müdürlüğünce kıymet takdirinin yapıldığı tarih itibarıyla, icra müdürünün tayin ettiği bilirkişilerce belirlenmiş olan değer, taşınmazın gerçek değeri ile örtüşüp örtüşmediğinin belirlenmesi*” gerekeceği, çünkü Yargıtay 12. Hukuk Dairesi ile Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun yerleşmiş içtihatlarının da bu doğrultuda olduğu.

*

I-İcra ve İflas Kanunu’nda “*icra takipleri*” bakımından ‘*kıymet takdiri*’ konusu h a - c i z aşaması için **İİK.m. 87**’de ve s a t ı ş aşaması bakımından da **İİK.m. 128 ve 128/a**’da ayrı ayrı düzenlenmiştir.³⁹⁹⁴

İİK.m. 87’de; -24.11.2021 tarihinde, 7343 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonucunda- “*kıymet takdiri*” başlığı altında ‘*kıymet takdirinin kim tarafından ve nasıl yapılacağı*’ “*sicile kayıtlı mallar dışındaki şeyler için*” **İİK.m. 87/I**’de, “*sicile kayıtlı mallar için*” ise **İİK.m. 87/II**’de belirtilmiştir...³⁹⁹⁵

İİK.m. 128’de; ‘*mükellefiyet listesi*’ başlığı altında ‘*icra dairesince taşınmazın kıymet takdirinin ne şekilde yapılacağı*’ belirtilmiştir.

İİK.m. 128/a’da; ‘*kıymet takdirine ilişkin şikayet*’ başlığı altında ‘*kıymet takdirine ilişkin şikayetin ne zaman, nereye ve nasıl yapılacağı, kıymet takdirinin kesinleşmesinden sonra yeni kıymet takdirinin ne zaman yapılabileceği*’ konuları düzenlenmiştir.³⁹⁹⁶

II-İcra takiplerinde, kaydına haciz konulan taşınmaza kıymet takdiri, icra müdürlüğü tarafından yapılır.

‘Haczi yapan memur, haczettiği malın kıymetini –gerektiğinde bilirkişiye de başvurarak- takdir eder’ (**İİK.m. 87/I**).

Kıymet takdirinden haberdar olan (kıymet takdirinin yapıldığını öğrenen) ilgililer –özellikle; alacaklı ve borçlu- yapılan her kıymet takdirine –yedi gün içinde- itiraz edebilirler...

Kıymet takdiri; icra müdürlüğünce öncelikle ‘*bilirkişilik bölge kurulu listesinde kayıtlı olanlardan seçilen bilirkişilere*’ (**İİK.m. 87/I**), bunların bulunmaması halinde ‘*listede kayıtlı diğer bilirkişilere*’ (**İİK.m. 87/II**) yaptırılmış olsa dahi ‘*icra müdürlüğü adına yapıldığı için*’, icra dairesinin işlemi sayılır. Bu nedenle; kıymet takdirinin hatalı olduğu (‘hacizli taşınmaza olduğundan az veya fazla kıymet takdir edilmiş olduğu’) yönündeki

³⁹⁹⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz: **GÜNEYSU, N.B.** İcra Hukuku’nda Taşınmazların Kıymet Takdiri, 2020, s: 51

³⁹⁹⁵ Ayrıntılı bilgi için bkz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C: 2, 3. Baskı, 2014, s: 1720 vd. – **GÜNEYSU, N.B.** age., s: 52

³⁹⁹⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age., s: 2256 vd. - **GÜNEYSU, N.B.** age., s: 55 vd.

muhalefetin, kıymet takdirini yapmış/yaptırılmış olan icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesine ş i k a y e t (İİK.m. 16) yoluyla ileri sürülmesi gerekir.³⁹⁹⁷

III-İcra müdürlüğünce satış işlemine esas olmak üzere, alacaklının (vekilinin) talebi üzerine İİK.m. 87 ve 128, 128/a çerçevesinde yapılmış olan kıymet takdiri işleminden –ve özellikle; düzenlenmiş olan kıymet takdiri raporunun kendilerine tebliği üzerine-haberdar olan alacaklının (vekilinin)/borçlunun (vekilinin), bu raporda belirtilen rakamı kabul etmeyip -rakamı ‘az’ veya ‘yüksek’ bulup- icra dairesinin bağlı olduğu icra hukuk mahkemesine ş i k a y e t t e (İİK.m. 16 vd.) bulunması üzerine, icra hukuk mahkemesi incelemesini ne şekilde yapacaktır?

Kuşkusuz; taşınmazın niteliğine göre bu konuda uzman olan bilirkişileri de görevlendirerek, onlarla birlikte kıymet takdiri yapılacak olan taşınmazın bulunduğu yere giderek ve orada bilirkişilere görevlerini (yani; *hangi konuda, hangi tarih itibariyle taşınmazın değerini tespit/takdir edeceklerini*) bildirecektir...

Yüksek mahkeme (Yargıtay 12. Hukuk Dairesi³⁹⁹⁸ ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu³⁹⁹⁹) bugün itibariyle yerleşmiş olan içtihatlarında; bilirkişi raporu düzenlenirken ‘*şu ilkelerin gözönünde bulundurulmasını*’ istemektedir:

a) *‘Kıymet takdirine itiraz başvurusu’nun “İcra müdürlüğünce satışa konu taşınmazın/taşınırın, bilirkişi(ler) marifetiyle yaptırılmış olan değer tespitinin yerinde olup olmadığını tespitiye yönelik” bir ş i k a y e t niteliğinde olduğu,*

b) *Bu şikayette, şikayete başvuran ilgilinin (alacaklının/borçlunun) amacının, icra müdürlüğünce yaptırılmış olan değer tespitinin satışa konu malın g e r ç e k d e ğ e r i n i yansıtıp yansıtmadığını öğrenmek olduğu,*

c) *İcra hukuk mahkemesince oluşturulmuş olan bilirkişi kurulunca, satışa konu taşınmazın/taşınırın, icra müdürlüğünce yaptırılmış olan kıymet takdirinin y a p ı l d ı ğ ı t a - r i h i t i b a r i y l e taşınmazın/taşınırın gerçek değerini yansıtıp yansıtmadığının belirlenmesi gerekeceği.*

Yüksek mahkeme;

√“İhaleye konu taşınmazın kıymet takdiri işleminin icra müdürlüğünce yaptırıldığını, borçlunun ‘taşınmaza takdir olunan değer in gerçek değerinin altında olduğunu’ ileri sürerek kıymet takdirine itiraz etmesi üzerine, icra hukuk mahkemesinin ‘şikayetin kabulüne, taşınmazın değerinin tespitine’ karar verildiğinin görüldüğünü, mahkemece hükme esas alınan raporda ‘bilirkişiler tarafından icra müdürlüğünün keşif tarihi itibari ile değerlendirilmiştir olduğu’ açıkça belirtilmiş olup, iki yıllık süre, icra müdürlüğünce aldırılan rapordaki değerlendirme tarihinden başlayacağından, satış tarihi itibariyle İİK’nun 128/a-2. maddesinde öngörülen iki yıllık sürenin geçtiğini, bu durumda kesinleşen kıymet takdirinin yapıldığı tarihten itibaren iki yıldan fazla süre geçtikten sonra ihale

³⁹⁹⁷ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., C:2, s: 1720 - GÜNEYSU, N.B. age., s: 222 – MUŞUL/T./MUŞUL, T.A. İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2024, s: 1031- MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, C: 1, 2013, s: 522 – ERCAN, İ. Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 10. Baskı, 2024, s: 709 – KURU, B. İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s: 660 – PEKANITEZ, H./SİMİL, C. İcra-İflas Hukuku’nda Şikayet, 2. Bası, 2017, s: 300 – YILMAZ, E. İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2016, s: 685 – GÖRGÜN, L.Ş./BÖRÜ, L./KODAKOĞLU, M. İcra ve İflas Hukuku, 2023, 4. Baskı, s: 281 – COŞKUN, M. Açıklamalı-İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu, 7. Baskı, 2021, C: 2, s: 2633; C:3, s: 3193 – AŞIKOĞLU, F. İcra ve İflas Hukuku Kapsamında Kıymet Takdiri Çalışmalarının Değerlendirilmesi, 2016, s: 22

³⁹⁹⁸ Bknz: (EK-1) – (EK-13)

³⁹⁹⁹ Bknz: (EK-14), (EK-15)

gerçekleştirilmiş olup, bu husus re'sen gözetilmesi gerektiğinden, Bölge Adliye Mahkemesince ‘şikayetin kabulü ile ihalenin feshine’ karar verilmesi gerekeceğini”⁴⁰⁰⁰

√“Şikayete konu ihalelere esas alınan ve icra hukuk mahkemesince kıymet takdir raporuna itiraz üzerine belirlenen değerlere ilişkin bilirkişi raporunda, değerlemenin hangi tarihe göre yapıldığının açıkça belirtilmediği gerekçesiyle İİK'nin 128/a maddesinde düzenlenen iki yıllık sürenin icra müdürlüğüne yapılan kıymet takdirine esas keşif tarihinde başlayacağını, buna göre de ihale tarihine kadar iki yıllık sürenin geçtiği belirtilerek borçlunun istinaf başvurusu kabul edildikten sonra yeniden kurulan hükümlerle şikayetin kabulü ile şikayete konu taşınmaz ihalelerinin feshine karar verilmesi gerekeceğini”⁴⁰⁰¹

√“Mahkemece hükme esas alınan raporda bilirkişi tarafından hangi tarih itibarı ile değerlendirme yapılmış olduğu açıkça belirtilmemiş olduğundan ve borçlu tarafından icra müdürlüğüne alınan rapora itiraz edildiğinden iki yıllık sürenin, icra müdürlüğüne aldırılan rapordaki değerlendirme tarihinden başlayacağını- Kesinleşen kıymet takdirinin yapıldığı tarihten itibaren iki yıldan fazla süre geçtikten sonra ihale gerçekleştirilmiş olması halinde, şikayetin kabulü ile re'sen ihalenin feshine karar verilmesi gerektiğini- Kesinleşen kıymet takdirinin yapıldığı tarihten itibaren iki yıldan fazla süre geçtikten sonra ihale gerçekleştirilmiş olup, bu husus kamu düzeni nedeniyle re'sen gözetilmesi gerektiğinden, ihalenin feshine karar verilmesi gerektiğini”⁴⁰⁰²

√“Kıymet takdirine itiraz üzerine, icra mahkemesinin oluşturduğu bilirkişi kurulu ile, icra müdürünün kıymet takdiri yaptırdığı tarih itibarıyla taşınmazın değerini belirleyerek memur işlemini denetleyeceğini, bu itibarla; mahkemece görevlendirilen bilirkişi tarafından düzenlenen raporda, değerlemenin yapıldığı tarih açıkça belirtilmediği sürece, kıymet takdirine itiraz davasındaki keşif tarihinin, İİK'nun 128/a-2 maddesinde düzenlenen 2 yıllık sürenin başlangıç tarihi olarak kabulü mümkün olmadığı gibi, bu yöntemin şikayet işleminin ruhuna da uygun düşmeyeceğini”⁴⁰⁰³

√“Mahkemece hükme esas alınan raporda bilirkişi tarafından hangi tarih itibarı ile değerlendirme yapılmış olduğu açıkça belirtilmemiş olduğundan ve borçlu tarafından icra müdürlüğüne alınan rapora itiraz edildiğinden iki yıllık sürenin, icra müdürlüğüne aldırılan rapordaki değerlendirme tarihinden başlayacağını- Kesinleşen kıymet takdirinin yapıldığı tarihten itibaren iki yıldan fazla süre geçtikten sonra ihalenin gerçekleştirilmiş olması halinde, şikayetin kabulü ile re'sen ihalenin feshine karar verilmesi gerektiğini”⁴⁰⁰⁴

√“İİK'nun 128/a-2. maddesinde düzenlenen 2 yıllık sürenin, 7226 sayılı Kanun'un Geçici 1. maddesinde yer alan durma hükümlerine tabi olmadığını- Kıymet takdiri tarihinin kural olarak icra dairesince fiilen yapılan keşif tarihi olduğu ve satışın kıymet takdirinin esas alındığı tarihten itibaren 2 yıl sonra yapılması başlı başına ihalenin feshi sebebi olduğunu, bu hususun, 2 yıl içinde taşınmazın değerinde oluşacak muhtemel değişiklikler nedeniyle hem borçlu hem de alacaklı tarafın menfaatlerini korumaya yönelik bir düzenleme olması nedeniyle, kamu düzenine ilişkin olduğundan re'sen gözetilmesi gerektiğini- İİK'nun 128/a-2 maddesinin Dairemizin içtihatları ile taşınır satışlarında da uygulandığı düşünüldüğünde; pandemi sürecinde ülkemizdeki taşınır ve taşınmaz değerlerinde oluşan büyük artışlar nazara alındığında, kanunda düzenlenen 2 yıllık azami

⁴⁰⁰⁰ Bknz: 12. HD. 05.10.2023 T. E: 2632, K: 5709 (EK-1)

⁴⁰⁰¹ Bknz: 12. HD. 26.01.2023 T. E: 2022/10985, K: 510 (EK-2)

⁴⁰⁰² Bknz: 12. HD. 27.09.2022 T. E: 8181, K: 9385 (EK-3)

⁴⁰⁰³ Bknz: 12. HD. 24.05.2022 T. E: 4053, K: 6228 (EK-4)

⁴⁰⁰⁴ Bknz: 12. HD. 29.03.2022 T. E: 3073, K: 4133 (EK-5)

sürenin üzerine durma sürelerinin de eklenmesi ile daha da uzayacak sürenin, taşınmazın gerçek değerinden satılmasına engel olacağı ve tarafların hak kaybına uğramalarına neden olacağını”⁴⁰⁰⁵

√“Mahkemece görevlendirilen bilirkişi tarafından düzenlenen raporda, değerlemenin yapıldığı tarih açıkça belirtilmediği sürece, kıymet takdirine itiraz davasındaki keşif tarihinin, İİK'nun 128/a-2 maddesinde düzenlenen 2 yıllık sürenin başlangıç tarihi olarak kabulü mümkün olmadığı gibi, bu yöntemin şikayet işleminin ruhuna da uygun düşmeyeceğini”⁴⁰⁰⁶

√“Kıymet takdirine itiraz davasında, icra müdürü tarafından belirlenmiş olan değer, taşınmazın gerçek değerini yansıtıp yansıtmadığının denetleneceğini”⁴⁰⁰⁷ - Mahkemece hükme esas alınan raporda bilirkişi tarafından hangi tarih itibari ile değerlendirme yapılmış olduğu açıkça belirtilmemiş ise, iki yıllık sürenin icra müdürlüğüne aldırılan rapordaki değerlendirme tarihinden başlayacağını- Taşınmazın muhammen bedelin üzerinde ihale edilmiş olmasının re'sen gözetilen iki yıllık sürenin dikkate alınmasını ortadan kaldırmayacağını”

√“Kıymet takdirine itiraz davasında, icra müdürü tarafından belirlenmiş olan değer, taşınmazın gerçek değerini yansıtıp yansıtmadığının denetleneceğini- Mahkemece hükme esas alınan raporda, bilirkişi tarafından hangi tarih itibari ile değerlendirme yapılmış olduğu açıkça belirtilmemiş ise, iki yıllık sürenin icra müdürlüğüne aldırılan rapordaki değerlendirme tarihinden başlayacağını- Taşınmazın muhammen bedelin üzerinde ihale edilmiş olmasının re'sen gözetilen iki yıllık sürenin dikkate alınmasını ortadan kaldırmayacağını”⁴⁰⁰⁸

√“Kıymet takdirine itiraz davasının; İİK'nun 128/a maddesinde düzenlenmiş olup, icra müdürlüğüne satışa konu malın bilirkişi marifetiyle yaptırılan değer tespitinin yerinde olmadığını tespitiye yönelik bir şikayet olduğunu- Bu şikayette ilgilinin, müdürlükçe yaptırılan değer tespitinin yerinde olmadığı, malın belirlenen değerinin gerçek kıymetini yansıtmadığı iddiasıyla mahkemeye başvurmuş olduğunu- Mahkemece yapılacak işin, icra müdürü tarafından belirlenen değer, taşınmazın gerçek değerini yansıtıp yansıtmadığını, bir başka ifadeyle memur işleminin doğru olup olmadığını denetlemekten ibaret olduğunu- Dolayısıyla mahkemenin, oluşturduğu bilirkişi kurulu ile icra müdürünün kıymet takdiri yaptırıldığı tarih itibariyle, taşınmazın değerini belirleyerek memurun işlemini denetlediğini”⁴⁰⁰⁹

√“Kıymet takdirine itiraz davasında, icra müdürü tarafından belirlenmiş olan değer, taşınmazın gerçek değerini yansıtıp yansıtmadığının denetleneceğini- Mahkemece hükme esas alınan raporda bilirkişi tarafından hangi tarih itibari ile değerlendirme yapılmış olduğu açıkça belirtilmemiş ise, iki yıllık sürenin icra müdürlüğüne aldırılan rapordaki değerlendirme tarihinden başlayacağını”⁴⁰¹⁰

√“Kıymet takdirine itiraz davasının; İİK'nun 128/a maddesinde düzenlenmiş olup, icra müdürlüğüne satışa konu malın bilirkişi marifetiyle yaptırılan değer tespitinin yerinde olup olmadığını tespitiye yönelik bir şikayet olduğunu - Bu şikayette ilgilinin, icra müdürlüğüne yaptırılan değer tespitinin yerinde olmadığını, malın belirlenen değerinin

⁴⁰⁰⁵ Bknz: 12. HD. 23.12.2021 T. E: 11851, K: 11841 (EK-6)

⁴⁰⁰⁶ Bknz: 12. HD. 23.06.2021 T. E: 2913, K: 6832 (EK-7)

⁴⁰⁰⁷ Bknz: 12. HD. 15.06.2021 T. E: 5255, K: 6464 (EK-8)

⁴⁰⁰⁸ Bknz: 12. HD. 09.06.2021 T. E: 4886, K: 6269 (EK-9)

⁴⁰⁰⁹ Bknz: 12. HD. 08.04.2021 T. E: 2676, K: 4288 (EK-10)

⁴⁰¹⁰ Bknz: 12. HD. 04.02.2021 T. E: 2020/9131, K: 1077 (EK-11)

gerçek kıymetini yansıtmadığı iddiasıyla mahkemeye başvurmuş olduğunu - Mahkemece yapılacak işin; icra müdürü tarafından belirlenen değer, taşınmazın gerçek değerini yansıtmayı yansıtmadığını, bir başka ifadeyle icra memurunun işleminin doğru olup olmadığını denetlemekten ibaret olduğunu - Dolayısıyla mahkemenin, oluşturduğu bilirkişi kurulu ile, icra müdürünün kıymet takdiri yaptırdığı tarih itibarıyla taşınmazın değerini belirleyeceğini⁴⁰¹¹

√“Kıymet takdirine itiraz edilmesi üzerine icra mahkemesince hükme esas alınan bilirkişiler raporunda 2015... günü değerlendirilmiştir olduğu açıkça belirtilmiş ise de, alacaklı ve borçlular tarafından icra müdürlüğüne alınan ..2014 tarihli rapora itiraz edildiğinden, iki yıllık sürenin, satışa esas alınan muhammen bedellerin icra müdürlüğü değerlendirilmesinde (...2014) başlayacağını”⁴⁰¹²

√“Kıymet takdirine itiraz üzerine, icra mahkemesinin, oluşturduğu bilirkişi kurulu ile “icra müdürünün kıymet takdiri yaptırdığı tarih” itibarıyla, taşınmazın değerini belirleyerek memur işlemini denetlediğini- Kıymet takdirine itirazda, icra dairesi tarafından belirlenen değer malın gerçek değerini yansıtmayı yansıtmadığı, dolayısıyla memur işleminin doğru olup olmadığı denetlendiğinden, icra mahkemesince yapılan keşif tarihinin veya icra mahkemesinin karar tarihinin İİK. mad. 128/a-2’de yer alan ‘2 yıllık sürenin başlangıç tarihi olarak’ kabulünün mümkün olmadığını- ‘Kesinleşen kıymet takdirinin yapıldığı’ ifadesinin, kıymet takdirine itiraz üzerine icra mahkemesince yapılan keşif tarihi veya keşif sonrası verilen bilirkişi raporu tarihi olarak yorumlanamayacağını- İcra mahkemesince ‘icra müdürünün kıymet takdiri yaptırdığı tarih’ itibarıyla taşınmazın değeri belirlenerek memur işlemi denetlendiğinden, taşınmazın değerinin, ‘hükme esas alınan kıymet takdir raporu tarihine’ göre değil, icra dairesince yaptırılan kıymet takdir tarihine göre belirlenmiş olacağını ve bu nedenle İİK. mad. 128/a-2’de öngörülen 2 yıllık sürenin de icra dairesince yaptırılan kıymet takdir tarihinden itibaren başlayacağını”⁴⁰¹³

√“Kıymet takdirine itirazı inceleyen icra mahkemesince, icra dairesince yapılan kıymet takdirinde taşınmazın değerinin belirlendiği tarih esas alınarak memur işleminin doğru olup olmadığı denetlenmediği gibi, gerekçenin dayanakları somut, tutarlı, açık ve rasyonel bir biçimde tartışılmadan alınan bilirkişi raporunun aksine karar verilmesinin yerinde olmadığını- Mahkemece yapılması gereken işin, fesih nedeni olarak ileri sürülen kıymet takdirine ilişkin iddia hakkında, icra dairesince yapılan kıymet takdirinde ihale konusu taşınmazın değerinin belirlendiği tarih esas alınarak bilirkişi tarafından tespit edilen değer taşınmazın gerçek değerini yansıtmayı yansıtmadığının denetlemesi bakımından, kıymet takdirine itiraz üzerine rapor düzenleyen bilirkişiden ek rapor alınarak, ek rapor ile tespit edilen değer ihalede esas alınan muhammen bedelin üzerinde olması hâlinde ihalenin feshine karar verilmesinden ibaret olduğunu”⁴⁰¹⁴

belirtmiştir...

IV-Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

ALACAKLI: (A)

VEKİLİ: Av. ...

BORÇLU: (B)

⁴⁰¹¹ Bknz: 12. HD. 08.10.2020 T. E: 5971, K: 8335 (EK-12)

⁴⁰¹² Bknz: 12. HD 20.02.2020 T. E: 2019/14249, K: 536 (EK-13)

⁴⁰¹³ Bknz: HGK. 16.02.2021 T. E: 2017/12-2258, K: 94 (EK-14)

⁴⁰¹⁴ Bknz: HGK. 16.06.2020 T. E:2017/12-742 , K:406 (EK-15)

VEKİLİ : Av. ...

ALICI : (C)

VEKİLİ : Av. ...

İHALE KONUSU TAŞINMAZ: ... ili ... ilçesi, ... mahallesi, 867 parsel, 9. kat, 30 bağımsız bölüm numaralı taşınmaz

İCRANIN KIYMET TAKDİR TARİHİ ve TAKDİR EDİLEN KIYMET: 06.03.2020; 590.000 TL.

AÇIKLAMALAR:

-İcra dairesince 06.03.2020 tarihinde yapılan kıymet takdirine itiraz edilmiş ve İst. And. 3. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2020/... Esas sayılı dosyasından 16.10.2020 tarihinde yapılan keşif sonucunda, taşınmazın 16.10.2020 keşif tarihindeki değeri; 650.000 TL. olarak tespit edilmiştir.

Borçlu taraf, bu kıymet takdirine itiraz etmişse de mahkeme, itirazı kabul etmeyip taşınmazın değerinin 650.000 TL. olduğuna hükmetmiştir.

-Taşınmaz, 05.07.2021 tarihinde, değerinin 650.000 TL. olduğu ilan edilerek ihaleye çıkarılmış ve alıcı (C) 590.000 TL. bedelle taşınmazı satın almıştır.

-Borçlu taraf “*ihalenin feshi davası*” açmış ancak İst. And. 15. İcra Hukuk Mahkemesi E: 2021/..., K: 2022/... sayılı kararı ile borçlunun “ihalenin feshi” talebini reddetmiştir.

-Borçlu taraf, bu karara karşı istinaf yoluna başvurmuş ve İst. BAM. 20. Hukuk Dairesi 29.12.2022 T. ve E: 2022/..., K: 2022/... sayılı kararı ile yerel mahkemenin “ihalenin feshi talebinin reddine” ilişkin kararını aşağıdaki gerekçe ile kaldırmıştır:

“*Şikayetçi tarafından İstanbul Anadolu 3. İcra Hukuk Mahkemesinde kıymet takdirine itiraz edildiği, şikayetçi tarafından kıymet takdirinin hatalı yapıldığı, bu hususta mahkemesine rapora karşı itiraz dilekçesinin sunulmasına rağmen ‘itirazlarının dikkate alınmadığı, taşınmazların değerinin altında satılmasına neden olduğu’ gerekçesi ile ihalenin feshini talep ettiği anlaşılmıştır.*

Buna göre; mahkemece, taşınmazların kıymetine ilişkin ileri sürdüğü hususlar nazara alınarak konusunda uzman bilirkişi marifeti ile keşif yapılmak ve rapor aldırılmak suretiyle, taşınmazların tespit edilecek değerinin ihalede esas alınan muhammen bedelin üzerinde olması hâlinde düşük değer üzerinden satışa başlandığı anlaşıldığından ihalenin feshine karar verilmesi, muhammen bedelin altında ya da aynı olması hâlinde ise diğer ihalenin feshi nedenleri de gözetilerek dosya kapsamına göre karar verilmesi gerekmektedir. (Hukuk Genel Kurulunun 16.06.2020 tarihli ve 2017/12-742 E., 2020/406 K. sayılı kararı)

Açıklanan nedenle, davacının istinaf başvurusunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararının HMK'nun 353/1-a.6. maddesi gereğince kaldırılmasına...”

ş e k l i n d e k i kararı ile, ‘ihalenin feshi’ talebini kabul edip “*fesih davasının reddine*” dair yerel mahkeme kararını kaldırmıştır. (EK-16)

-İstinaf kararından sonra yerel mahkeme (İst. And. 15. İcra Hukuk Mahkemesi, 2023/... E.) taşınmazın kıymetini tespit etmek için keşif ve bilirkişi incelemesi yapmıştır. Dosyada düzenlenen 06.03.2020 tarihli ilk bilirkişi raporu ile taşınmazın icra

müdürlüğünce kıymetinin takdir edildiği 06.03.2020 tarihinde, değerinin 640.000 TL. olduğu tespit edilmiştir.

-06.03.2020 tarihli bilirkişi raporuna borçlu tarafından itiraz edilmiş, bu itiraz mahkemece dikkate alınarak, itiraz davasına bakan İst. And. 3. İcra Hukuk Mahkemesi 2020/... Esas sayılı dosyasında, 16.10.2020 tarihinde yapılan keşif tarihi baz alınarak kıymet takdirinin yapılması için ek rapor alınması istenmiştir.

-Bilirkişiler tarafından dosya kapsamında 22.10.2023 tarihli “*ek rapor*” düzenlenmiştir. Bu ek raporda taşınmazın 16.10.2020 tarihindeki rayiç değeri 690.000 TL. olarak tespit edilmiştir.

Bu ek rapora alıcı (C) vekili tarafından itiraz edilerek; **“taşınmazın değerinin 16.10.2022 tarihindeki değerinin değil, icra dairesince ilk kıymet takdirinin yapıldığı 06.03.2023 tarihindeki değerinin tespit edilmesi gerektiği”** ileri sürülmüştür.

-Yerel mahkeme (İst. And. 15. İcra Hukuk Mahkemesi E: 2023/... ve K:2023/... sayılı dosyasında) ek raporu baz alarak, borçluyu haklı bulmuş ve ‘ihalenin feshine’ karar vermiştir. (EK-17)

-Bu karar ihale alıcısı (C) vekili tarafından 30.01.2024 tarihinde istinaf edilmiştir. İstinaf dilekçesinde;

• “Yerel mahkemece, satışa konu 30 no’lu taşınmazın değeri 650.000 TL. olduğu halde sanki 590.000 TL. üzerinden ihaleye çıkarılmış gibi hatalı bir algı ve değerlendirme yapıldığı” ileri sürmüştür.

• “Kıymet takdirine itiraz (şikayet) uyuşmazlıklarında, satışa konu taşınmazın değerinin; icra müdürlüğünün kıymet takdirini yaptığı tarih baz alınarak, icra mahkemesince tayin edilen bilirkişilere bu tarihteki taşınmazın değerinin icra müdürlüğünce doğru olarak saptanmış olup olmadığı hususunun araştırılması istenmemesi gerekirken, icra hukuk mahkemesince keşif fiilen yapıldığı tarihteki taşınmaz değerinin tespiti yoluna gidilemeyeceğini” ileri sürerek, bu konudaki Hukuk Genel Kurulu’nun 16.02.2021 T. E: 2017/12-2258, K: 94; Yargıtay 12. Hukuk Dairesi’nin 21.10.2020 T. E: 6924, K: 8959 ve Yargıtay 12. Hukuk Dairesi’nin 20.02.2020 T. E: 2019/14249, K: 536 sayılı kararlarını “emsal karar” olarak sunmuştur.

-İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi 17.04.2024 T. ve E: 2024/..., K: 2024/... sayılı kararında özetle;

“Mahkemece, taşınmazların 16.10.2020 tarihindeki bedellerinin tespiti hususunda ek rapor hazırlanması için dosyanın önceki bilirkişilere tevdiine karar verilmiş, bilirkişilerce 22.10.2023 tarihli ek raporunda sonuç olarak; 16.10.2020 tarihi itibarıyla şikayete konu taşınmazlardan taşınmazın bedelinin 690.000 TL. olarak, tespit edilmiştir. Satışa esas alınan kıymet takdirinin yapıldığı 16.10.2020 tarihi itibarıyla taşınmazların tespit edilen değerlerinin, ihalede esas alınan muhammen bedellerinin üzerinde olduğu tespit edildiğinden, düşük değer üzerinde satışa başlandığı anlaşılmakla şikayetin kabulü ile taşınmaz ihalelerinin feshine karar verilmesi isabetli olup..... davalıların istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.” (EK-18)

denilmiştir...

HUKUKİ DEĞERLENDİRME: Buraya kadar ayrıntılı olarak arz ve izah ettiğimiz nedenlerle; yüksek mahkemenin (Yargıtay 12. Hukuk Dairesi⁴⁰¹⁵ ile Yargıtay Hukuk Genel Kurulu⁴⁰¹⁶,nun) bugün itibarıyla süreklilik kazanan içtihatları uyarınca;

⁴⁰¹⁵ Bknz: (EK-1) – (EK-13)

⁴⁰¹⁶ Bknz: (EK-14), (EK-15)

a) ‘Kıymet takdirine itiraz başvurusu’nun “İcra müdürlüğünce satışa konu taşınmazın/taşınırın, bilirkişi(ler) marifetiyle yaptırılmış olan değer tespitinin yerinde olup olmadığını tespiti yönelik” bir ş i k a y e t niteliğinde olduğundan,

b) Bu şikayette, şikayete başvuran ilgilinin (alacaklının/borçlunun) amacının, icra müdürlüğünce yaptırılmış olan değer tespitinin satışa konu malın g e r ç e k d e ğ e r i n i yansıtıp yansıtmadığını öğrenmek olduğundan,

c) İcra hukuk mahkemesince oluşturulmuş olan bilirkişi kurulunca, satışa konu taşınmazın/taşınırın, icra müdürlüğünce yaptırılmış olan kıymet takdirinin y a p ı l d ı ğ ı t a - r i h i t i b a r i y l e taşınmazın/taşınırın gerçek değerini yansıtıp yansıtmadığının belirlenmesi gerekeceğinden,

“Kıymet takdirine itiraz (şikayet) uyuşmazlıklarında, satışa konu taşınmazın değerinin; **icra müdürlüğünün kıymet takdirini yaptığı tarih baz alınarak, icra mahkemesince tayin edilen bilirkişilere bu tarihteki taşınmazın değerinin icra müdürlüğünce doğru olarak saptanmış olup olmadığı hususunun araştırılmasının istenmesi** gerekirken, icra hukuk mahkemesince keşif fiilen yapıldığı tarihteki taşınmaz değerinin tespiti yoluna gidilemeyeceği” dikkate alınarak somut uyuşmazlıkta icra müdürlüğünce 06.03.2020 tarihinde yapılmış olan (590.000 TL.lik taşınmaz değerinin) kıymet takdirinin o tarih itibariyle doğru (isabetli) olup olmadığı konusunda bilirkişi incelemesi yaptırılmayıp, İst. And. 3. İcra Hukuk Mahkemesi’nce (2020/... Esas sayılı dosyada) fiilen 16.10.2020 tarihinde mahkemece yapılmış olan keşif tarihi itibariyle taşınmazın değerinin 650.000 TL. olarak tespiti yoluna gidilmiştir...İcra hukuk mahkemesince, daha sonra bilirkişiden alınan 23.10.2023 tarihli EK RAPOR’da “dava konusu taşınmazın 16.10.2020 keşif tarihindeki değerinin 690.000 TL. olduğu” belirlenmiştir.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi 17.04.2024 T. ve E: 2024/..., K: 2024/... sayılı kararında da bu 690.000 TL.lik değeri baz olarak kabul etmiş ve hatalı bir şekilde “davalıların istinaf başvurusunun esastan reddine” karar vermiştir.

SONUÇ: Buraya kadar ayrıntılı olarak belirttiğimiz nedenlerle; somut uyuşmazlıkta Talimat İcra Dairesi olan İst. Anadolu 21. İcra Dairesi’nce 2020/... Tal. sayılı dosyadan 06.03.2020 tarihinde takip konusu taşınmazın değerinin 590.000 TL. olarak tespit edilmesinden sonra, bu değere borçlu tarafından yapılan “kıymet takdirine itiraz” (şikayet) başvurusu üzerine İst. Anadolu 3. İcra Mahkemesi 2020/... E. sayılı dosyasında, 16.10.2020 tarihli keşifte, taşınmazın değerinin o tarih itibariyle 650.000 TL. olduğu belirlenmiştir. Halbuki buraya kadar yaptığımız ayrıntılı açıklamalar ve sunduğumuz Yargıtay 12. Hukuk Dairesi’nin⁴⁰¹⁷ ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun⁴⁰¹⁸ emsal içtihatları uyarınca “icra dairesince 06.03.2020 tarihinde yapılmış olan kıymet takdirinin (yani taşınmaza konan 590.000 TL.lik değer) 06.03.2020 tarihi itibariyle doğru (isabetli) olup olmadığının araştırılması” gerekirken bu husus yerine getirilmeden, doğrudan doğruya taşınmaza keşif tarihindeki değer olarak 650.000 TL. değer takdir edilmiş olması isabetli olmamıştır.

Takdiri yüksek mahkemeye ait olmak üzere, bu hususu belirtir hukuki mütalâam (HMK.m. 293) saygıyla sunulur...15.05.2024

Av. Talih Uyar
(Dokuz Eylül Üniv. Huk. Fak.E. Öğr. Görv)

⁴⁰¹⁷ Bknz: (EK-1) – (EK-15)

⁴⁰¹⁸ Bknz: (EK-16), (EK-17)

YÖNETMELİK VE TEBLİĞLER

2024 İCRA VE İFLÂS KANUNU UYARINCA YAPILACAK SATIŞLARIN İLANLARINA İLİŞKİN PARASAL LİMİTLER

23 Ocak 2024 Tarihli Resmi Gazete

Sayı: 32438

Adalet Bakanlığından:

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Tebliğin amacı, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 114 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (5) numaralı bendinde ve 8/3/2022 tarihli ve 31772 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Elektronik Ortamda Yapılacak Satışların Usulü Hakkında Yönetmeliğin 12 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan parasal limitlerin Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan 2023 yılının Aralık ayındaki yıllık Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE) oranları esas alınarak güncellenmesidir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Tebliğ, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 114 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (5) numaralı bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

Güncellenen hususlar

MADDE 3- (1) Gazete veya internet haber sitesinde Basın İlan Kurumu aracılığıyla yapılan ilanlarda esas alınacak muhammen bedele ilişkin parasal limitler aşağıda gösterilmiştir:

	Mezkûr Kanun ve Yönetmelikteki Parasal Limitler	1/2/2024 Tarihinden İtibaren Uygulanacak Parasal Limitler
Gazete veya internet haber sitesi ile ilan yapılıp yapılmayacağına icra dairesince alakadarların menfaatleri dikkate alınarak karar verilecek ilanlara ilişkin parasal limit	Muhammen bedeli 500.000,00 TL’ye kadar olanlar için	Muhammen bedeli 720.000,00 TL’ye kadar olanlar için
Satışın yapılacağı yerde yayınlanan resmî ilan yayınlama hakkını haiz bir yerel gazete veya bir internet haber sitesinde yapılacak ilanlara ilişkin parasal limit	Muhammen bedeli 500.000,00 TL’nin üzerinde ve 2.000.000,00 TL’nin altında olanlar için	Muhammen bedeli 720.000,00 TL’nin üzerinde ve 2.885.000,00 TL’nin altında olanlar için
Bir internet haber sitesinde veya yurt genelinde dağıtılıp satışı sunulan ve ilan talebi tarihinde günlük fiili satışı elli bin adedin üzerinde olan resmî ilan yayınlama hakkını haiz bir gazetede yayımlanan ilanlara ilişkin parasal limit	Muhammen bedeli 2.000.000,00 TL ve üzerinde olanlar için	Muhammen bedeli 2.885.000,00 TL ve üzerinde olanlar için

(2) Parasal limitlerin belirlenmesinde ilan talebi tarihindeki güncel limitler esas alınır.

Yürürlük

MADDE 4- (1) Bu Tebliğ 1/2/2024 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 5- (1) Bu Tebliğ hükümlerini Adalet Bakanı yürütür.

İFLÂS İDARE MEMURLUĞU YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Başlangıç Hükümleri

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı; 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu hükümleri uyarınca görevlendirilecek iflâs idare memurlarının nitelikleri, seçimi, görev ve yükümlülükleri, denetim ve gözetimi, eğitimi, listeye kayıt ile diğer hususlara ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, 2004 sayılı Kanunun 223 üncü maddesinin altıncı fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Adalet Bakanlığını,
 - b) Bölge kurulu: Bilirkişilik bölge kurulunu,
 - c) İflâs idare memuru: 2004 sayılı Kanunun 223 üncü maddesi gereğince görevlendirilen kişileri,
 - ç) İflâs masası: İflâsın açıldığı anda müflisin haczi kabil bütün mal, hak ve alacaklarının oluşturduğu topluluğu,
 - d) Kanun: 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununu,
 - e) Liste: Bölge kurulu tarafından oluşturulan iflâs idare memurları listesini,
 - f) Tarife: Bakanlık tarafından hazırlanan ve iki yılda bir yenilenen tarifeyi,
 - g) Temel eğitim: Mevzuatta yer alan esaslar ve Bakanlık tarafından belirlenen il-keler kapsamında listeye kayıt için alınması gereken zorunlu iflâs idare memurluğu eğitimi,
 - ğ) UYAP: Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İflâs İdare Memurunun Görevlendirilmesi ve Yükümlülükleri

İflâs idare memurunun nitelikleri

MADDE 4- (1) İflâs idare memurunda aşağıdaki nitelikler aranır:

- a) Türk vatandaşı olmak.
- b) Tam ehliyetli olmak.
- c) Hukukçular, yeminli mali müşavirler veya serbest muhasebeci mali müşavirler arasından seçilecekler için yurt içindeki veya Yükseköğretim Kurulu tarafından denkliği kabul edilen yurt dışındaki lisans düzeyindeki öğretim kurumlarından mezun olmak.

ç) Hukukçular, yeminli mali müşavirler veya serbest muhasebeci mali müşavirler dışında seçilecekler için yurt içindeki veya Yükseköğretim Kurulu tarafından denkliği kabul edilen yurt dışındaki ön lisans veya lisans düzeyindeki öğretim kurumlarından mezun olmak.

d) Beş yıldan az olmamak üzere mesleki tecrübeye sahip olmak.

e) İflâs etmemiş olmak.

f) Son üç yıl içinde kendi talebi hariç listeden çıkarılmamış olmak.

g) Meslekten veya memuriyetten çıkarılmamış olmak, sanat icrasından veya mesleki faaliyetten yasaklı bulunmamak.

ğ) Kamu hizmetinden yasaklı olmamak.

h) Fiilen yürütmekte olduğu mesleğinin tabi olduğu mevzuatta, iflâs idare memurluğunu yürütmesine engel bir hüküm bulunmamak.

ı) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıldan fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar ile zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflâs, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık, gerçeğe aykırı bilirkişilik veya tercümanlık yapma, yalan tanıklık ve yalan yere yemin suçlarından mahkûm olmamak.

i) Terör örgütleriyle iltisaklı veya irtibatlı olmamak.

j) 18 inci madde hükmü saklı kalmak kaydıyla iflâs idare memurluğu eğitimini tamamlamış olmak.

İflâs idare memurunun seçilmesi usulü

MADDE 5- (1) İflâs idaresi, bölge kurulları tarafından oluşturulan iflâs idare memurları listesinden gösterilen adaylar arasında seçilen üç kişiden oluşur. Listede iflâs idare memurluğu adaylığına gösterilecek birinin bulunmaması hâlinde, liste dışından veya diğer bölge kurullarının listelerinden aday gösterilebilir. Seçilecek iflâs idare memurlarından birinin hukukçu, birinin ise yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir olması zorunludur.

(2) Hukukçu, yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir dışında bir iflâs idare memurunun aday gösterilmesi hâlinde, bu adayın müflisin faaliyet gösterdiği sektörü bilen kişilerden olması tercih edilir.

(3) Birinci alacaklılar toplantısında alacaklıların yapacağı seçimde, birinci fıkrada belirtilen sayı ve niteliğin iki katı aday gösterilir. Bu adaylardan dördü alacak tutarına göre çoğunluğu teşkil edenlerce, ikisi ise alacaklılar sayısı itibarıyla çoğunluğu teşkil edenlerce seçilir. Alacak tutarına göre çoğunluğu teşkil edenlerce seçilecek adaylar ile alacaklılar sayısı itibarıyla çoğunluğu teşkil edenlerin seçtiği adayların farklı kişiler olması gerekir.

(4) İflâs dairesi tarafından birinci alacaklılar toplantısından önce alacak kayıt talebinde bulunanların bir listesi düzenlenir. Bu liste toplantı salonunda herkesin incelemesine imkân verecek bir yerde bulundurulur.

(5) Seçime geçilmeden önce bir hazırun listesi düzenlenir. Hazırun listesine toplanmaya katılan tüm alacaklılar, kanuni temsilciler veya avukat olan vekiller ile diğer gerekli bilgiler yazılır.

(6) Kanunun 221 inci maddesi uyarınca toplantı nisabının oluştuğunun tespit edilmesi ve iflâs bürosu tarafından yapılan değerlendirme üzerine alacaklılar tarafından aday gösterme işlemine başlanır.

(7) Alacaklılar tarafından gösterilen adayların kimlik bilgileri toplantı tutanağına yazılır. Gösterilen adaylar oylanır.

(8) Alacak tutarına göre çoğunluğu teşkil eden alacaklılar tarafından dört adayın, alacaklılar sayısı itibarıyla çoğunluğu teşkil eden alacaklılar tarafından iki adayın seçimi yapılır.

(9) Liste dışından aday gösterilmek istenilmesi hâlinde bu talep gerekçeleriyle toplantı tutanağına yazılır. Liste dışından gösterilen adayın niteliğinde bir kimsenin listede bulunup bulunmadığı kontrol edilir. Bu nitelikte bir adayın listede bulunması hâlinde, liste dışından aday gösterilmesi talebi kabul edilmeyerek alacaklıya listeden bir aday göstermesi gerektiği bildirilir. Buna rağmen listedeki kişilerden birinin aday gösterilmemesi hâlinde bu alacaklının aday göstermediği kabul edilerek işlemlere devam edilir.

(10) Aday gösterme aşamasında ve oylama sonucunda icra mahkemesine bildirilecek adayların, birinci ve üçüncü fıkralardaki şartları taşıyıp taşımadığı ile eş zamanlı olarak beşten fazla dosyada iflâs idare memuru olarak görevlendirilip görevlendirilmediği hususları iflâs dairesi tarafından kontrol edilir.

(11) Yapılan oylamalar sonucunda alacak tutarına göre çoğunluğu teşkil edenlerce seçilen dört aday ile alacaklılar sayısı itibarıyla çoğunluğu teşkil edenlerce seçilen iki aday icra mahkemesine bildirilir. Oylamalar sonucunda, icra mahkemesine bildirilecek adayların oylarının eşit olması hâlinde bu adayların tamamı bildirilir.

(12) Bu madde kapsamında yapılacak tüm işlemler ayrıntılı olarak toplantı tutanağına yazılır.

İflâs idare memurunun görevlendirilmesi

MADDE 6- (1) İcra mahkemesi; iflâs idaresini teşkil edecek üç kişiden ikisini alacak çoğunluğuna sahip olanların seçtiği dört aday arasından, birisini ise alacaklı çoğunluğunun seçtiği iki aday arasından görevlendirir. Görevlendirilecek iflâs idare memurlarından birinin hukukçu, birinin ise yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir olması zorunludur.

(2) İcra mahkemesince görevlendirme yapılacağı sırada, adayların uhdesinde iflâs idare memurluğu görevi olup olmadığı UYAP üzerinden kontrol edilir. Uhdesinde beş dosya bulunan aday iflâs idare memuru olarak görevlendirilemez.

(3) Hukukçu ile yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavirler arasından seçilen iflâs idare memurlarının herhangi bir nedenle görevinin sona ermesi hâlinde, iflâs idaresinde aynı nitelikte başka bir iflâs idare memurunun bulunmadığı tespit edilir ise icra mahkemesince önceki adaylar arasından bu nitelikte iflâs idare memuru görevlendirilir.

(4) Hukukçu ile yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir dışında görevlendirilmiş olan iflâs idare memurunun herhangi bir nedenle görevinin sona ermesi hâlinde ise icra mahkemesince önceki adaylar arasından iflâs idare memuru görevlendirilir.

(5) Önceki adaylar arasından görevlendirme yapılamaması hâlinde iflâs dairesi tarafından alacaklılara yeni bir seçim gündemiyle toplanması için çağrı yapılır.

(6) İcra mahkemesince görevlendirilen iflâs idare memurlarına görevlendirme kararı iflâs dairesince tebliğ edilir.

(7) İcra mahkemesince, liste dışından gösterilen adayın iflâs idare memuru olarak görevlendirilmesi hâlinde bu durum icra mahkemesi tarafından bölge kuruluna bildirilir.

İflâs idare memurunun kaçınma ve ayrılma sebepleri

MADDE 7- (1) Aşağıdaki kişiler iflâs idare memurluğu görevini kabul etmekten kaçınılırlar:

a) Bedensel engelleri veya sürekli hastalıkları sebebiyle bu görevi yapmakta güçlük çekecek olanlar.

b) Uhdesinde birden fazla iflâs idare memurluğu görevi bulunanlar.

c) İcra mahkemesince kabul edilecek başka mazereti bulunanlar.

(2) İflâs idare memuru haklı bir mazeretin ortaya çıkması hâlinde, görevden ayrılmayı talep edebilir.

(3) Görevi kabulden kaçınma veya görevden ayrılma talebi, görevlendirmenin tebliğ edildiği veyahut mazeretin ortaya çıktığı tarihten itibaren beş gün içinde, görevlendirmeyi yapan icra mahkemesine verilecek dilekçeyle bildirilir. Dilekçeye, kaçınma veya ayrılma sebepleri ile varsa bu sebeplere ilişkin belgelerin eklenmesi gerekir.

(4) İcra mahkemesi, dosya üzerinden yapacağı inceleme sonucunda kaçınma veya ayrılma talebinin kabulüne veya reddine karar verir.

(5) Görevden ayrılma talebinin reddi hâlinde iflâs idare memuru görevine devam eder. Görevi kabulden kaçınma talebinin reddi halinde iflâs idare memuru görevi kabulü yükümlüdür. Bu karara rağmen iflâs idare memuru görevden kaçınmaya devam ederse, icra mahkemesi derhâl 6 ncı maddeye göre başka bir iflâs idare memuru görevlendirir ve kaçınan iflâs idare memurunu bölge kuruluna bildirir.

(6) Talebin kabulü hâlinde icra mahkemesi derhâl 6 ncı maddeye göre başka bir iflâs idare memuru görevlendirir.

İflâs idare memurunun yükümlülükleri ve temel ilkeler

MADDE 8- (1) İflâs idare memuru, görevini yerine getirirken aşağıdaki yükümlülük ve temel ilkelere uymak zorundadır:

a) Görevini Kanun ve bu Yönetmelik hükümleri ile dürüstlük kuralları çerçevesinde tarafsız, objektif, özenle ve bizzat yerine getirmek.

b) Görevi sebebiyle öğrendiği sırların gizliliğini sağlamak ve korumak.

c) Görevi sırasında elde ettiği bilgileri kendisi, yakınları veya üçüncü kişiler yararına doğrudan veya dolaylı bir menfaat elde etmek için kullanmamak.

ç) Görev, ünvan ve yetkilerini kullanarak kendisi, yakınları veya üçüncü kişiler lehine menfaat sağlamamak, hediye kabul etmemek ve aracılıkta bulunmamak.

(2) Birinci fıkranın (b), (c) ve (ç) bentlerinde sayılan yükümlülükler iflâs idare memurluğu görevi sona erdikten sonra da devam eder.

(3) Birinci fıkrada sayılan yükümlülüklerle aykırı davranan iflâs idare memurunun görevine icra mahkemesince son verilir. Bu durum derhâl bölge kuruluna ve ayrıca eylemin suç oluşturması hâlinde Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir.

(4) İflâs idare memuru, görev almak için reklam sayılabilecek nitelikte girişim ve eylemlerde bulunamaz.

(5) Listeye kayıtlı iflâs idare memuru kendisine verilen görevi kabulte yükümlüdür.

(6) İflâs idare memuru 13/4/2005 tarihli ve 25785 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte düzenlenen etik ilkelere uymakla yükümlüdür.

(7) İflâs idare memuru görevini yerine getirirken etik ilkelerle bağdaşmayan bir eylem ya da işlemden haberdar olduğunda, bu durumu gecikmeksizin görevlendirmeyi yapan icra mahkemesine bildirir.

İflâs idare memurunun cezai ve hukuki sorumluluğu

MADDE 9- (1) İflâs idaresini teşkil edenler 5237 sayılı Kanunun uygulanmasında kamu görevlisi sayılırlar.

(2) İflâs idaresini teşkil edenler kusurlarından ileri gelen zararlardan sorumludurlar. Bu davalara adli yargı mahkemelerinde bakılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İflâs İdaresinin Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları

İflâs idaresinin görevleri

MADDE 10- (1) İflâs idaresinin görevleri şunlardır:

- a) İflâs masasının kanuni mümessilliğini yapmak.
- b) İflâs masasının menfaatlerini gözetmek, masanın aktifini muhafaza etmek ve mallarını paraya çevirmek suretiyle tasfiyeyi gerçekleştirmek.
- c) İflâs masasına alacak kaydı yaptırılan alacak hakkında karar vermek.
- ç) Her alacak iddiası hakkında mümkün ise müflisin beyanını sormak.
- d) İflâs masasına dâhil olan mallar üzerindeki istihkak iddiaları hakkında karar vermek.
- e) İflâs masası yararına gerekli olan dava ve takipleri açmak, daha önce açılmış olanları takip etmek.
- f) Muhafaza altına alınan malların muhafazası için gerekli olan tedbirleri almak.
- g) İflâs masası menfaatine olan sözleşmeleri yapmak.
- ğ) Müflis adına gelen mektupları açmak.
- h) Kıymeti düşecek veya muhafazası masraflı olacak şeyleri geciktirmeksizin satmak.

1) Kanunun 226 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yazılı alacak tutarı için doğrudan doğruya, daha fazla alacaklar için alacaklılar toplanmasının vereceği yetki ile sulh ve tahkim yoluna başvurmak.

i) İflâs masasına kabul edilen alacaklıların bilgi almaları amacına yönelik olarak, iflâs tasfiyesinin süreci ile müteakip işlemlerin planı ve takvimi hakkında altı aylık periyotlarla rapor tanzim etmek.

j) Sıra cetvelini hazırlamak.

k) Sıra cetveline kabul etmediği alacakları ret sebepleriyle birlikte gerekçeli olarak göstermek.

l) Sıra cetvelini ve ikinci alacaklılar toplanmasını ilan etmek.

m) Sıra cetvelinin kesinleşmesi hâlinde pay cetvelini ve son hesabı yapmak.

n) Alacağının tamamını alamamış olan her alacaklıya ödenmemiş miktar için aciz vesikası vermek.

o) Gerekli gördüğü durumlarda yeniden alacaklılar toplanması için davet yapmak.

ö) İflâs içi konkordatoda, konkordato komiserine ilişkin görevleri yerine getirmek.

p) İflâs içi konkordatoda konkordatonun onaylanması durumunda asliye ticaret mahkemesinden iflâsın kaldırılmasını talep etmek.

r) Paralar dağıtıldıktan sonra iflâs kararı veren mahkemeye tasfiye süreci ile ilgili son bir rapor vermek.

s) İflâs masasına alacaklı olarak müracaat eden ve Bakanlıkça çıkarılan tarifede gösterilen yazı ve tebliğ masraflarını avans olarak yatıran alacaklılara, iflâs idaresince alınacak kararları tebliğe göndermek.

ş) Mevzuattan kaynaklanan diğer görevleri yerine getirmek.

İflâs idaresinin çalışma usul ve esasları

MADDE 11- (1) İflâs idaresi toplantıları, iflâs idare memurlarının veya herhangi bir alacaklının gündem belirlemek suretiyle yapacağı talep üzerine iflâs dairesi müdürünün toplantı gününden en az yedi gün önce göndereceği çağrı üzerine yapılır. Toplantının yapılacağı yer ve zaman bu çağrı kâğıdında gösterilir.

(2) İflâs idaresi, iflâs idare memurlarının tamamının katılımı ile toplanır, kararlarını çoğunlukla alır, alınan kararlarla ilgili gerekçeli olarak toplantı tutanağı tanzim edilir, karara muhalif olan üye muhalefet şerhini gerekçeli olarak bu tutanağa yazar. Bu tutanağın bir nüshası iflâs dairesi müdürünün havalesi ile iflâs dosyasına konulur.

(3) Toplantıya her üç iflâs idare memurunun da katılmaması hâlinde iflâs dairesi müdürü iflâs idaresinin görevini yüklenir ve iflâs idaresi adına tek başına karar alır. Bu durumda da ikinci fıkraya göre tutanak tanzim edilir.

(4) Toplantıya iflâs idaresi memurlarından birinin veya ikisinin iştiraki hâlinde iflâs dairesi müdürü de bu toplantıya katılır. Karar alınamaması hâlinde iflâs dairesi müdürünün oyu doğrultusunda işlem yapılır.

(5) İflâs idare memuru, görevi kapsamında ihtiyaç duyduğu bilgi ve belgeleri, özel ve kamu kurum ve kuruluşları ile ilgililerden talep edebilir, doğrudan yazışma yapabilir, iletişim kurabilir ve bu taleplerini iflâs dairesi aracılığıyla da ilgili kişi ya da kuruma gönderebilir.

Ücret ve masraflar

MADDE 12- (1) İflâs idaresine, Bakanlıkça hazırlanan ve iki yılda bir yenilenen ücret tarifesine göre ücret ödenir.

(2) İflâs idare memurunun herhangi bir nedenle görevinin sona ermesi hâlinde ücret hususu bu madde uyarınca icra mahkemesince takdir edilir.

(3) İflâs idare memuruna, görevlendirmenin mahiyetine uygun ödenecek ücret ve masraflar, belgesi karşılığında rayiç bedeller dikkate alınarak yapılır. İbraz edilen belgeler dosyasında saklanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Gözetim ve Denetim

Gözetim

MADDE 13- (1) İcra mahkemesi, iflâs idaresi üzerinde gözetim yetkisini kullanırken aşağıdaki hususları göz önünde bulundurur:

- a) İflâs idaresinin tasfiye sürecini etkin bir şekilde yürütüp yürütmediği.
- b) İflâs idare memurlarının görevlerini yerine getirirken ilgili mevzuat hükümlerine uygun davranıp davranmadıkları.
- c) İflâs idare memurlarının yükümlülüklerine uygun davranıp davranmadıkları.
- ç) İflâs idaresinin, iflâs dairesinin denetimine olanak sağlayacak şekilde işlemler yapıp yapmadığı.
- d) İflâs idaresince ikinci alacaklılar toplanmasına ilişkin çağrının makul süre içinde yapılıp yapılmadığı.
- e) İflâs idaresinin, iflâsın kapanmasına ilişkin raporu yazarak iflâsın açılmasına karar veren mahkemeye makul süre içinde ibraz edip etmediği.
- f) İflâs kararı veren mahkemenin iflâsın kapanması esnasında tespit ettiği hata ve eksikliğin iflâs idaresi tarafından giderilip giderilmediği.
- g) Bu fıkrada yer almayan ancak gözetiminde yarar olduğu düşünülen diğer konularda ilgili mevzuat hükümlerine uyulup uyulmadığı.

Denetim

MADDE 14- (1) İflâs dairesi, iflâs idaresi üzerinde denetim yetkisini kullanırken aşağıdaki hususları göz önünde bulundurur:

- a) Alacaklılar toplantısı kararlarının, alacaklıların ve iflâs masasının menfaatine uygun görmediği tedbirlerin ve iflâs idaresince kabul edilen alacaklar ile istihkak iddialarının kabulüne dair olan kararların Kanuna ve hadiseye uygun olup olmadığı.
- b) İflâs idare memurlarının görevlerinin gereklerine uygun davranıp davranmadıkları.
- c) İflâs idare memurlarının 8 inci maddede düzenlenen yükümlülüklerle ve temel ilkelere uygun davranıp davranmadıkları.
- ç) İcra mahkemesine sunulacak hesap pusulaları hazırlanırken iflâs idaresinin masraflarını gösterir belgeleri usulüne uygun bir şekilde daireye sunup sunmadıkları.

d) Faaliyet izninin devamına karar verilen iflâs dosyalarında alınması gereken faaliyet raporlarının belirli periyotlarla alınıp alınmadığı ile sunulan faaliyet raporlarının gereğinin yapılıp yapılmadığı.

e) Bu fıkrada yer almayan ancak denetiminde yarar olduğu düşünülen diğer konularda ilgili mevzuat hükümlerine uyulup uyulmadığı.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İflâs İdare Memurunun Eğitimi

Temel eğitim

MADDE 15- (1) Temel eğitim, iflâs idare memurluğu görevinin yürütülmesi için gerekli teorik ve pratik bilgileri içerir.

(2) Temel eğitim, en az otuz altı ders saatinden oluşur. Eğitim kuruluşları, Bakanlığın uygun görüşü ile eğitim ders saatini arttırabilirler.

(3) Temel eğitim; medeni usul ve icra iflâs hukuku, medeni hukuk, ticaret hukuku ile işletme, iktisat, maliye ve muhasebe alanında profesör, doçent veya doktor ünvanına sahip olanlar tarafından verilir.

(4) Temel eğitim; medeni usul ve icra iflâs hukuku ile ticaret hukuku genel ilkelelerini, icra ve iflâs mevzuatını, işletme, iktisat, maliye ve muhasebe konularını, iflâs idare memurunun taşınması gereken nitelikleri, görevi, yetkisi, yükümlülükleri ile hukuki ve cezai sorumluluğunu, rapor yazım usul ve tekniğini kapsar.

(5) Temel eğitime katılmak zorunludur. Eğitim kuruluşlarınca, katılımcıların derslere devam durumunu gösteren çizelge düzenlenir ve derslerin 1/12'sine devam etmeyenlerin eğitim programıyla ilişkisi kesilir.

(6) Temel eğitimin içeriği, yöntemi ile usul ve esasları bu alanlardaki ihtiyaca göre Bakanlık tarafından güncellenebilir.

Yenileme eğitimi

MADDE 16- (1) İflâs idare memurlarına, eğitim izni verilen kuruluşlarca, toplam on iki saatten az olmamak üzere üç yılda bir defa yenileme eğitimi verilir. İflâs idare memuru, yenileme eğitimine listeye kaydedildiği tarihten itibaren üçüncü yılın içinde katılmak zorundadır. Yenileme eğitimi almayan iflâs idare memuru listeye tekrar kaydedilmez.

(2) Yenileme eğitimi hakkında 15 inci madde hükmü kıyasen uygulanır.

Katılım belgesi

MADDE 17- (1) Eğitim kuruluşları, temel ve yenileme eğitimlerini tamamlayan katılımcılara en geç on beş gün içinde eğitimi tamamladıklarına dair bir belge verir.

Eğitimden muaf tutulacaklar

MADDE 18- (1) Medeni usul ve icra iflâs hukuku, medeni hukuk, ticaret hukuku ile işletme, iktisat, maliye ve muhasebe alanında profesör, doçent veya doktor ünvanına sahip olanlar iflâs idare memurluğu eğitiminden muaftır.

Eğitim kuruluşlarına izin verilmesi ve izin süresinin uzatılması

MADDE 19- (1) İflâs idare memurluğu eğitimi Bakanlıkça izin verilmek kaydıyla; bünyesinde hukuk fakültesi bulunan üniversiteler ile Türkiye Barolar Birliği ve Türkiye

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği tarafından verilir.

(2) İzin verilen eğitim kuruluşlarının listesi Bakanlık tarafından elektronik ortamda yayımlanır.

(3) İzin için başvuru Bakanlıkça belirlenecek usule yapılır. Başvuruda; eğitimin içeriğini ve sürelerini kapsar şekilde eğitim programı, eğiticilerin sayısı, ünvanları, uzmanlıkları ve yeterlilikleri ile eğitim verilecek mekânlar hakkında gerekçeli ve yeterli bilgiler verilir.

(4) Bakanlık tarafından altmış gün içinde yapılacak inceleme sonucunda, eğitimin amacına ulaşmış ulaşmayacağı, eğitimin yapılacağı mekânların uygunluğu ve eğitim kuruluşlarında eğitim faaliyetinin devamlılığının sağlanıp sağlanmayacağı gözetilerek ilgili eğitim kuruluşuna en çok üç yıl için geçerli olmak üzere izin verilir. Başvuran kuruluşun aranılan nitelikleri taşımadığının tespiti hâlinde talep reddedilir ve ilgisine bildirilir.

(5) Eğitim kuruluşu, izin süresinin bitiminden en az iki ay önce bu sürenin uzatılması için başvurmak zorundadır.

(6) Bakanlık tarafından, eğitim kuruluşunun 20 nci maddeye göre sunduğu raporlar ile yapılan denetime ilişkin raporların incelenmesi sonucunda, eğitimin belirlenen şartlar ve içerikte başarılı bir şekilde devam ettiğinin ve 21 inci maddede düzenlenen eğitim izninin iptalini gerektirir hâllerin bulunmadığının anlaşılması hâlinde, verilen izin üç yıla kadar uzatılabilir.

(7) İzin süresi uzatılmayan eğitim kuruluşu listeden çıkarılır. Bu eğitim kuruluşuna ait belgeler dosyasında saklanır.

Bilgi verme yükümlülüğü

MADDE 20- (1) Eğitim kuruluşları, Bakanlığa her yıl Ocak ayında bir önceki yıl içinde gerçekleştirdikleri eğitim programı sayısı, eğitime katılan ve eğitimi tamamlayan kişi sayısı, eğitim alan kişilerin uzmanlık alanları ile meslekleri, eğitim veren kişiler, eğitim verilen yerler ile istenilen diğer hususları içeren bir rapor sunar.

(2) Rapor sunmayan eğitim kuruluşuna, on beş gün içinde raporun sunulmaması hâlinde, eğitim izninin iptal edileceği hususu yazılı olarak ihtar olunur.

Eğitim kuruluşuna verilen iznin iptali

MADDE 21- (1) Aşağıdaki hâllerde eğitim kuruluşuna verilen izin Bakanlık tarafından iptal edilir:

a) İzin şartlarından birinin ortadan kalktığı veya mevcut olmadığının sonradan anlaşılması.

b) Belirlenen usul ve esaslara uygun eğitim verilmediğinin tespit edilmesi.

c) Katılım belgesi düzenlenmesinde sahtecilik yapılması.

ç) 20 nci maddede belirtilen bilgi verme yükümlülüğünün yapılan ihtara rağmen yerine getirilmemesi.

d) Eğitim kuruluşunun iznin iptali için yazılı talepte bulunması.

(2) İzni iptal edilen eğitim kuruluşu listeden çıkarılır. Bu eğitim kuruluşuna ait belgeler dosyasında saklanır.

Eğitim kuruluşunun denetimi

MADDE 22- (1) Eğitim kuruluşları, iflâs idare memurluğu eğitimiyle ilgili faaliyetleri açısından Bakanlığın gözetimi ve denetimi altındadır.

(2) Eğitim kuruluşları, Bakanlık tarafından doğrudan veya bölge kurulu marifetiyle; iflâs idare memurluğu eğitiminin verilip verilmediği, verilen eğitimin içeriği, kim tarafından ve nerede verildiği, sınıf mevcutları ve eğitim başvurusu için sunulan bilgi ve belgeler ile belirlenen diğer hususlar yönünden her zaman denetlenebilir.

ALTINCI BÖLÜM

Listeye Başvuru, Kayıt ve İtiraz

Listeye başvuru

MADDE 23- (1) İlgili, listeye yazılmak için Bakanlık tarafından belirlenen takvim ve esaslara göre yerleşim yerinin veya mesleki faaliyetini yürüttüğü yerin bağlı olduğu bölge kuruluna başvuru yapar.

(2) İlgili, başvuru sırasında kimlik, yerleşim ve iletişim bilgileri ile 4 üncü maddede aranan nitelikleri taşıdığına dair belgeleri ve aynı maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde sayılan vasfını haiz olduğuna, (e), (f), (g), (ğ) ve (h) bentlerinde belirtilen engellerin kendisinde bulunmadığına dair beyannameyi sunar.

Listeye kayıt ve nakil

MADDE 24- (1) Bölge kurulu, listeye kayıt için aranan şartların sağlandığını tespit ederse ilgiliyi üç yıl için listeye kaydeder; aksi hâlde başvuruyu reddeder. Başvurunun reddine ilişkin karar bölge kurullarının resmî internet sitelerinde duyurulur.

(2) Oluşturulan listeler bölge kurulu tarafından internet sitesinde ilan edilir.

(3) İflâs idare memuru, 23 üncü maddenin ikinci fıkrasında sayılan hususlarla ilgili olarak kendisine ait bilgilerde meydana gelen her türlü değişikliği bir ay içinde varsa belgesiyle birlikte listeye işlenmek üzere bölge kuruluna iletir.

(4) İflâs idare memuru, yerleşim yeri, görev veya iş yeri değişikliği nedeniyle başka bir bölge kurulu listesine nakil talebinde bulunabilir.

Listeden çıkarılma hâlleri

MADDE 25- (1) Aşağıdaki hâllerde iflâs idare memuru, bölge kurulu tarafından listeden çıkarılır:

a) İflâs idare memuru tarafından talep edilmesi.

b) İflâs idare memurluğu kabul şartlarının kaybedilmesi veya listeye kayıt tarihinde gerekli şartların bulunmadığının sonradan tespit edilmesi.

c) Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı olarak görevin kabul edilmemesi veya görevin bırakılması.

ç) Görevin gerektirdiği etik ilkelerle bağdaşmayan, güven duygusunu sarsıcı tutum ve davranışlarda bulunulması.

d) 8 inci maddede belirtilen yükümlülüklerle aykırı davranılması.

(2) Bölge kurulu, birinci fıkranın (c), (ç) ve (d) bentlerinde belirtilen hâllerde ihlalin niteliğine göre listeden çıkarma yaptırımı yerine uyarma veya bir yıla kadar geçici süreyle listeden çıkarma yaptırımı uygulayabilir.

Listeden çıkarılma usulü

MADDE 26- (1) Bölge kurulu başkanı, 25 inci maddenin birinci fıkrasının (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinde belirtilen hâllerde başvuru üzerine veya resen gerekli inceleme ve araştırmayı bizzat veya bölge kurulu üyelerinden biri vasıtasıyla yapabilir.

(2) Bölge kurulu başkanı veya görevlendirilen üye, yapacağı denetim ve inceleme sırasında iflâs idare memuru hakkındaki iddiaları ciddi bulursa iflâs idare memuruna tebligat yaparak bir hafta içinde yazılı savunma yapmasını ister.

(3) Bölge kurulu başkanı veya görevlendirilen üye, bizzat veya istinabe suretiyle delilleri toplar, gerekli gördüğü kimselerin beyanlarını alır ve yapacağı inceleme sonucunda hazırladığı raporu bölge kuruluna sunar.

(4) Bölge kurulu başkanı veya görevlendirilen üye, inceleme sırasında yargı mercilerinden, kamu kurum ve kuruluşlarından, meslek odalarından, özel hukuk tüzel kişilerinden ve gerçek kişilerden inceleme konusuyla ilgili bilgi ve belge talep edebilir. İlgililerce bu talebin yerine getirilmesi zorunludur.

(5) Yapılacak inceleme sonucunda 25 inci maddenin birinci fıkrasının (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinde belirtilen hâllerden birinin gerçekleştiğinin anlaşılması hâlinde verilecek karar iflâs idare memuruna tebliğ edilir. Karar kesinleştikten sonra iflâs idare memurunun çalıştığı yere, icra mahkemesine bildirilmek üzere iflâs dairesine ve ilgili diğer yerlere gönderilir.

(6) İflâs idare memuru hakkındaki inceleme, ivedilikle ve her hâlde başvuru veya resen incelemeye başlama tarihinden itibaren en geç altı ay içinde sonuçlandırılır.

(7) İflâs idare memuru hakkında ceza kovuşturmasına başlanmış olması hâlinde başlatılan incelemenin kapsamı ve mahiyeti ile fiilin niteliği dikkate alınarak bölge kurulu başkanı tarafından inceleme sonuçlanıncaya kadar iflâs idare memurunun listedeki kaydı UYAP sisteminden tedbiren pasif hâle getirilebilir. Bu süre içinde iflâs idare memuruna görev verilmez. Kaydın pasif hâle getirilmesinden önce yapılan görevlendirmeler varsa, bu karar icra mahkemesine bildirilmek üzere iflâs dairesine gönderilir.

(8) İflâs idare memurunun, hakkındaki inceleme devam ederken başka bir bölge kuruluna nakil talebinde bulunması hâlinde talep, şikâyetin ve soruşturmanın niteliğine göre bölge kurulu tarafından incelemenin sonuçlanmasına kadar bekletilebilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Diğer hususlar

MADDE 27- (1) 12 nci maddede belirtilen Bakanlık tarafından hazırlanan tarifeye ilişkin iş ve işlemler Bakanlık İcra İşleri Dairesi Başkanlığınca yerine getirilir.

(2) İflâs idare memurlarının eğitimine ilişkin beşinci bölüm ile listeye başvuru ve kayda ilişkin altıncı bölümdeki Bakanlıkça yapılması gereken iş ve işlemler Bakanlık Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulan Bilirkişilik Daire Başkanlığı tarafından yerine getirilir.

Hüküm bulunmayan hâller

MADDE 28- (1) İflâs idare memurları hakkında, bölge kurulu tarafından yapılacak denetim ve inceleme usulü ile uygulanacak yaptırımlar ve bunlara ilişkin diğer

hususlarda bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hâllerde 3/8/2017 tarihli ve 30143 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bilirkişilik Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Geçiş hükmü

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce alınan iflâs idare memurluğu eğitimleri, listeye kayıt için yapılacak başvuruda dikkate alınmaz.

(2) Bu Yönetmeliğe göre oluşturulan listeler, bölge kurulu tarafından ilan edilir. Bu ilan yapılmaya kadar listeden görevlendirme usulü dikkate alınmaksızın iflâs idare memurunun görevlendirilmesine devam olunur ve bu iflâs idare memurları listede bulunmasalar dahi mevcut dosyalardaki görevlerini tamamlar.

Yürürlük

MADDE 29- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 30- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Adalet Bakanı yürütür.

BANKADA PARALARIN NE ŞEKİLDE NEM'ALANDIRILACAĞI HAKKINDA

ADALET BAKANLIĞI Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü

23.10.2023

Sayı: E-73640249 045.02(02)-156-2023-719/29214

Konu: İlgisi Nedeniyle Gönderim

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi: Kastamonu Cumhuriyet Başsavcılığının 11.10.2023 tarihli ve 2023/3634 Bakanlık Muhabere sayılı yazısı.

Kastamonu İcra Dairesinin ilgi yazı ekinde gönderilen 11.10.2023 tarihli ve 2018/1 İflas sayılı yazısı ile, iflas idare Kurulunun kararı gereği Kastamonu Vakıfbank Kuzeykent Şubesinden nemalandırılan ihale bedelinin en yüksek faizi teklif eden başka bankalarda değerlendirilip değerlendirilemeyeceği konusunda görüş bildirilmesi istenildiği anlaşılmıştır.

Bilindiği gibi, 2004 sayılı icra ve iflas Kanununun "İhale neticesi ve feshi" başlıklı 134 üncü maddesinin beşinci fıkrasında;

"Taşınmaz satın alanlar, ihaleye alacağına mahsuben iştirak etmemiş olmak kaydıyla, ihalenin feshi talep edilmiş olsa bile, satış bedelini derhâl veya 130 uncu maddeye göre verilen süre içinde nakden ödemek zorundadırlar. İcra müdürü, ödenen ihale bedeli ile ilgili olarak, ihalenin feshine yönelik şikâyet sonucunda verilecek karar kesinleşinceye kadar para bankalarda nemalandırılır. İhale neticesi ve feshine ilişkin şikâyetin kabulüne veya reddine ilişkin kararın kesinleşmesi üzerine, ihale bedeli nemaları ile birlikte hak sahiplerine ödenir." 11.4.2005 tarihli ve 25783 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren İcra ve İflas Kanunu Yönetmeliğinin "Para ve değerli şeylerin tevdi edileceği bankalar" başlıklı 92 nci maddesinde; *"İcra ve İflas Kanunu uyarınca, icra ve iflâs daireleri aldıkları parayı ve değerli şeyleri icra ve iflâs dairelerinin bulunduğu yerler de gözönünde tutularak, ülke çapında teşkilâtlanmış bankalardan Adalet Bakanlığınca uygun görülenlere tevdi ederler."*

Hükümleri yer almaktadır.

Anayasa Mahkemesinin 2014/6577 numaralı başvuruya ilişkin 16/02/2017 tarihli kararında ise "İnceleme sonucunda icra müdürlüğünce tahsil edilen ihale bedelinin sıra cetvelinin kesinleşmesi sürecinde nemalandırılmaması nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır."

Hükmü mevcuttur.

Genel Müdürlüğümüzün 06.05.2008 tarihli ve 104/1 nolu "Mahkeme Emanet Paraları ile İcra-İflas Dairelerince Tahsil Olunan Paraların Yatırılacağı Bankalar ve İcraların Cetvelleri" konulu Genelgesinde emanet paraların yatırılacağı bankaya ilişkin düzenleme getirilmiş olup; Personel Genel Müdürlüğünce de icra ve iflas dairelerini muhatap 22.09.2017 tarihli. 8208457917147 ve 82084579/7176 sayılı yazılan ile, icra ve iflas dairelerince, ihalenin feshi davası açılması veya sıra cetveline itiraz ya da şikâyet halinde yapılacak nemalandırmaya ilişkin genel yazıları bulunmaktadır.

Konuyla ilgili 104/1 sayılı Genelge hakkında mahkemelerden istenilen görüş taleplerine ilişkin olarak Genel Müdürlüğümüze; *"Denetim kolaylığı sağlanması ve emanet paraların bir bankada toplanması amacıyla Genel Müdürlüğümüz tarafından çıkarılan ve yatırılacak paralara uygulanacak faizlerin niteliği ve oranı hakkında herhangi bir hüküm içermeyen 06.05.2001 tarihli ve 104/1 numaralı Genelgede her ne kadar paraların Vakıflar Bankası şubelerine yatırılması gerektiği belirtilmiş ise de **anılan mevzuat hükümleri göz önüne alınarak, öncelikle diğer bankalardan faiz oranları ile ilgili teklif alınıp ilgili Vakıflar Bankası şubesi ile tekrar görüşülmesi, en yüksek oranı teklif eden bankanın vereceği faizi uygulamayı kabul ettikleri takdirde, söz konusu emanet paranın Vakıflar Bankası hesabında tutulmaya devam edilmesi, aksi halde en yüksek teklifi veren milli bir bankaya yatırılması gerektiği**"* belirtilmiştir.

Milli bankadan ne anlaşılması gerektiği hususunda ise; mülga 7129 Bankalar Kanununun 2 nci maddesine göre *"Türk kanunlarına göre teşekkül etmiş ve sermayesi Türk parası olarak konulmuş ve sermayesinin ekseriyeti ve idare ve murakabesi Türklere ait olan bankaların" diğer taraftan Mülga 3182 sayılı Bankalar Kanununda ise "Türk Kanunlarına göre kurulan sermayesi Türk parası olarak konulan ve sermayesinin çoğunluğu ile yönetim ve denetimi Türklere ait olan bankaların" milli banka olarak tanımlandığı anlaşılmaktadır. 538 sayılı KHK ile yapılan değişiklik sonucu "milli banka" tanımı yasa metninde çıkarılmış ve halen yürürlükte olan 5411 sayılı Bankacılık Kanununda da milli banka tanımına yer verilmemiş olup; "milli banka" kavramının sadece devlet bankaları ile sınırlı olacak şekilde yorumlanmaması gerektiği, mülga kanunda tarif edildiği çerçevede değerlendirme yapılmasının uygun olacağı düşünülmektedir."* şeklinde görüş verilmektedir.

Bu itibarla;

Denetim kolaylığı sağlanması ve emanet paraların bir bankada toplanması amacıyla Genel Müdürlüğümüz tarafından çıkarılan ve yatırılacak paralara uygulanacak faizlerin niteliği ve oranı hakkında herhangi bir hüküm içermeyen 06.05.2008 tarihli ve 104/1 numaralı Genelgede, her ne kadar paraların Vakıflar Bankası şubelerine yatırılması gerektiği belirtilmiş ise de, depo edileceği yerin (bankanın) belirlenmesinin hakim takdirinde olduğu, bedelin önemli ölçüde değer kaybına uğramaması için takdir hakkı kullanırken tarafların yararlarının göz önünde bulundurulması gerektiği,

Hak sahiplerinin paralarının değer kaybının önlenmesi ve menfaatlerinin korunması için öncelikle diğer bankalardan da faiz oranları ile ilgili teklif alınıp söz konusu Vakıflar Bankası şubesi ile tekrar görüşülmesi, en yüksek oranı teklif eden bankanın vereceği faizi uygulamayı kabul ettikleri takdirde, söz konusu emanet paranın Vakıflar Bankası hesabında tutulmaya devam edilmesi, aksi halde en yüksek teklifi veren milli bir bankaya yatırılması gerektiği düşünülmektedir. Bununla birlikte, ilgi yazı ve eki icra ve iflas dairelerine yönelik görüş talebini içerdiğinden ilgisi nedeniyle ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerini ve gereğini arz ve rica ederim.

İCRA VE İFLÂS KANUNUNUN GEÇİCİ 20 NCİ MADDESİNİN UYGULANMASINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA TEBLİĞ

18 Ekim 2023 Tarihli Resmi Gazete

Sayı: 32343

Adalet Bakanlığından:

BİRİNCİ BÖLÜM

Başlangıç Hükümleri

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Tebliğin amacı; 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu kapsamında muhafaza işleminin dayanağı olan haciz kalkmış olup da yedieminde bulunan malların aynı Kanunun geçici 20 nci maddesi uyarınca tasfiyesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

(2) Bu Tebliğ hükümleri, 5/4/2023 tarihi itibarıyla muhafaza işleminin dayanağı olan haciz kalkmış olup da yedieminde bulunan malları kapsar.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Tebliğ, 2004 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Tebliğde geçen;

a) Bakanlık: Adalet Bakanlığını,

b) Elektronik satış: Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemine entegre Elektronik Satış Portalı üzerinden İcra ve İflâs Kanunu hükümleri çerçevesinde açık artırma suretiyle yapılan satışları,

c) Elektronik Satış Portalı: Elektronik satışın yapıldığı Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemine entegre elektronik ortamı,

ç) Gümrük idaresi: 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu gereğince mevzuattan kaynaklanan iş ve işlemleri yerine getirmekle görevli kamu idaresini,

d) İcra dairesi: Muhafaza işleminin dayanağı olan haczin konulduğu esas sayılı icra dosyasının kayıtlı bulunduğu icra dairesini,

e) Kanun: 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununu,

f) Kızılay: Türkiye Kızılay Derneğini,

g) MKE A.Ş.: Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketini,

ğ) Tahsil dairesi: 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca tasfiye edilecek mal üzerinde haczi bulunan kamu idaresini,

h) Tasfiye dairesi: Tasfiye işlemlerini yürüten icra dairesini,

1) Tasfiye edilecek mal: Muhafaza işleminin dayanağı olan haciz kalkmış olup da yedieminde bulunan malı,

i) UYAP: Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemini,
ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Görev ve Yetki

Tasfiye işlemlerinde görev ve yetki

MADDE 4- (1) Muhafaza işleminin dayanağı olan haciz kalkmış olup da yedieminde bulunan malların tasfiyesi takibin yapıldığı yer icra dairesince resen yapılır.

(2) Takibin yapıldığı yerde birden fazla icra dairesi bulunması hâlinde tasfiye işlemleri Bakanlıkça görevlendirilen icra dairesi tarafından yürütülür.

(3) Tasfiye edilecek malın takibin yapıldığı yer icra dairesi yetkisi dışında bulunması hâlinde tasfiye işlemleri istinabe yoluyla yürütülür.

(4) Bakanlıkça takibin yapıldığı yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan icra dairelerinden biri veya birkaçının görevlendirilmesi hâlinde tasfiye işlemleri bu icra dairesi tarafından yürütülür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Duyuru, Bildirim ve Süreler

UYAP'ta duyuru yapılması

MADDE 5- (1) İcra dairesince tasfiye edilmesine karar verilen mala ilişkin bilgiler, tasfiye dairesine bildirilir ve tasfiye dairesince duyurulur.

(2) Duyuru, Bakanlık Bilgi İşlem Genel Müdürlüğünün uygun gördüğü UYAP Bilişim Sistemine entegre portallar vasıtasıyla yapılır.

(3) Yapılacak duyuruda; icra dairesi ve dosya numarası, tasfiye dairesi ve dosya numarası, borçlunun adı ve soyadının ilk iki harfi ile Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasının ilk iki rakamı, tasfiye edilecek malın bilgileri, varsa rehin hakkı sahibi ve kamu hazineye ilişkin bilgiler ile gerekli diğer bilgiler yer alır.

(4) Duyuru, tasfiyeye konu malın tasfiye işlemleri sona erince kaldırılır.

Sicile bildirim

MADDE 6- (1) Sicile kayıtlı bir mal ile ilgili tasfiye işlemlerine başlanılması üzerine tasfiye dairesi, tasfiye işlemlerinin başladığına ilişkin bildirimini ilgili sicile işlenmesine yönelik gerekli işlemleri yapar.

Süreler

MADDE 7- (1) Tasfiyeye ilişkin süreler, bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren işlemeye başlar. Bakanlık bu hususu resmî internet sitesinde duyurur ve ilgili kurum ve kuruluşlara bildirir.

(2) Başvurulara ilişkin süreler bu Tebliğin EK-4'ünde yer alan takvim dikkate alınarak uygulanır.

(3) Sürelerin hesabında Kanununun 19 uncu maddesi esas alınır.

(4) Sürenin son gününün resmî tatil gününe rastlaması hâlinde, süre tatili takip eden ilk iş günü sonunda biter.

(5) Sicile kayıtlı mallar bakımından; gümrük idaresi, tahsil dairesi, borçlu, rehin hakkı sahibi, yediemin ve MKE A.Ş. için Kanunun belirlediği süreler tamamlanmadan bir sonraki süre işlemeye başlamaz.

(6) Sicile kayıtlı olmayan mallar bakımından; gümrük idaresi, tahsil dairesi, borçlu, rehin hakkı sahibi ve yediemin için Kanunun belirlediği süreler tamamlanmadan bir sonraki süre işlemeye başlamaz.

(7) Tasfiye edilecek mal üzerinde gümrük idaresi, tahsil dairesi ve rehin hakkı sahibinden bir veya birkaçının başvuru hakkının bulunmaması hâlinde dahi bu sürelerin tamamlanması beklenir.

(8) Başvuru sahiplerinin kendileri için belirlenen süreden önce başvurmaları hâlinde talepleri bekletilerek kendilerine tanınan süre içinde değerlendirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Teslim veya Rehin Hakkının Kullanılması Suretiyle Malın Tasfiyesi

Gümrük idaresine teslim

MADDE 8- (1) Bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on gün içinde gümrük idaresi, 4458 sayılı Kanun kapsamında serbest dolaşımda olmayan tasfiye konusu malın gümrük işlemlerini yapmak üzere teslimi için tasfiye dairesine başvurur ve aynı süre içinde malı teslim alır.

(2) Tasfiye konusu mal, tutanak tanzim edilmek suretiyle gümrük idaresine teslim edilir.

(3) Tasfiye dairesince yakalamanın kaldırılması için gerekli işlemler yapılır.

(4) Bu madde kapsamında yapılan teslim üzerine tasfiye tamamlanmış olur.

(5) Gümrük idaresi tarafından birinci fıkrada belirtilen süre içinde mal teslim alınmazsa, müteakip maddeler gereğince tasfiye işlemlerine devam edilir.

Tahsil dairesine teslim

MADDE 9- (1) Yukarıdaki madde uyarınca mal tasfiye edilmezse tahsil dairesi, 8 inci maddedeki süreyi takip eden on gün içinde, 6183 sayılı Kanun uyarınca üzerinde haciz bulunan tasfiye konusu malı muhafaza ve/veya satış işlemlerini yapmak üzere teslimi için tasfiye dairesine başvurur ve aynı süre içinde malı teslim alır.

(2) Tasfiye konusu mal, tutanak tanzim edilmek suretiyle tahsil dairesine teslim edilir.

(3) Tasfiye dairesince yakalamanın kaldırılması için gerekli işlemler yapılır.

(4) Bu madde kapsamında yapılan teslim üzerine tasfiye tamamlanmış olur.

(5) Tahsil dairesi tarafından birinci fıkrada belirtilen süre içinde mal teslim alınmazsa, müteakip maddeler gereğince tasfiye işlemlerine devam edilir.

Borçluya teslim

MADDE 10- (1) Yukarıdaki maddeler uyarınca mal tasfiye edilmezse borçlu, 9 uncu maddedeki süreyi takip eden on gün içinde, tarifeye göre belirlenen yedieminlik ücretini ödemek suretiyle malı teslim almak için tasfiye dairesine başvurur ve aynı süre içinde malı teslim alır.

(2) Tasfiye konusu mal, tutanak tanzim edilmek suretiyle borçluya teslim edilir.

(3) Tasfiye dairesince yakalamanın kaldırılması için gerekli işlemler yapılır.

(4) Bu madde kapsamında yapılan teslim üzerine tasfiye tamamlanmış olur.

(5) Borçlu tarafından tarifeye göre belirlenen yedieminlik ücreti ödenmek suretiyle birinci fıkrada belirtilen süre içinde mal teslim alınmazsa, müteakip maddeler gereğince tasfiye işlemlerine devam edilir.

Rehinden kaynaklanan hakkın kullanımı

MADDE 11- (1) Yukarıdaki maddeler uyarınca mal tasfiye edilmezse rehin hakkı sahibi, 10 uncu maddedeki süreyi takip eden on gün içinde, rehinden kaynaklanan hakkını kullanarak bu durumu tasfiye dairesine bildirir.

(2) Rehinden kaynaklanan hakkın kullanılması ve bildirilmesi üzerine tasfiye tamamlanmış olur.

(3) Rehinden kaynaklanan hakkın kullanıldığının birinci fıkrada belirtilen süre içinde tasfiye dairesine bildirilmemesi hâlinde müteakip maddeler gereğince tasfiye işlemlerine devam edilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Satış Suretiyle Sicile Kayıtlı Malın Tasfiyesi

Satış

MADDE 12- (1) Sicile kayıtlı mallar bakımından yukarıdaki maddeler uyarınca mal tasfiye edilmezse tasfiye dairesi, 11 inci maddedeki sürenin dolmasını müteakip gecikmeksizin malın resen satış işlemlerine başlar.

(2) Malın son iki yıl içinde Kanununun 87 nci maddesinin ikinci fıkrası gereğince yapılan kıymet takdiri yoksa resen kıymet takdiri yapılır.

(3) Malın satışı, Kanunun elektronik ortamda açık artırma suretiyle satışa ilişkin hükümleri uyarınca yapılır.

(4) Satış ilanları, sadece Elektronik Satış Portalında yapılır.

(5) Satışın yapılması ve malın teslim edilmesiyle tasfiye tamamlanmış olur.

(6) İkinci artırmada malın satılamaması hâlinde, artırma sonuç tutanağı düzenlenir. Tutanağın ilan edildiği tarih esas alınmak suretiyle müteakip maddeler gereğince tasfiye işlemlerine devam edilir.

ALTINCI BÖLÜM

Mülkiyetin Devri Suretiyle Malın Tasfiyesi

Yedimeine devir

MADDE 13- (1) Yukarıdaki maddeler uyarınca mal tasfiye edilmezse malın mülkiyetinin kendisine devredilmesini isteyen yediemin, 11 inci ve sicile kayıtlı mallar bakımından 12 nci maddelerde belirtilen süreleri takip eden on gün içinde tasfiye dairesine başvurur.

(2) Malın mülkiyetinin kendisine devredilmesini isteyen yediemin, malın varsa son iki yıl içinde yapılan, yoksa tasfiye dairesince yapılan kıymet takdiriyle belirlenen kıymetinin yüzde otuzundan tarifeye göre belirlenen yedieminlik ücretinin mahsup edilmesi suretiyle bakiye kalan tutarı birinci fıkrada belirtilen süre içinde ödemek zorundadır.

(3) Bakiye tutarın ödenmesi hâlinde tasfiye dairesi malın mülkiyetinin yedimeine devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra mahkemesine gönderir.

(4) İcra mahkemesinin kabul kararı üzerine tasfiye tamamlanmış olur.

(5) Tasfiye dairesi, malın mülkiyetinin devrine ilişkin icra mahkemesinin kabul kararını ve tasfiyenin tamamlandığını yedimeine bildirir.

MKE A.Ş.'ye devir

MADDE 14- (1) Sicile kayıtlı mallar bakımından yukarıdaki maddeler uyarınca mal tasfiye edilmezse malı devralmak isteyen MKE A.Ş., 13 üncü maddedeki süreyi takip eden bir ay içinde hurda bedelini ödeyerek malı devralmak istediğini tasfiye dairesine bildirir.

(2) Hurda bedeli, 30/6/2021 tarihli ve 7330 sayılı Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi Hakkında Kanununun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrası esas alınarak MKE A.Ş. tarafından belirlenir.

(3) Tasfiye konusu malın sicil kaydından anlaşılabilen veya emsalleri dikkate alınarak tespit edilen ağırlığı üzerinden MKE A.Ş. tarafından belirlenen bedel, bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde tasfiye dairesine ödenir.

(4) MKE A.Ş. tarafından belirlenen bedelinin ödenmesi hâlinde;

a) Tasfiye dairesi tarafından tasfiye kapsamına alınan sicile kayıtlı malın Kanunun geçici 20 nci maddesi uyarınca MKE A.Ş.'ye devri amacıyla hurdaya ayırma işlemlerinin tamamlanması için bu Tebliğin EK-1'inde yer alan belge düzenlenir.

b) Hurdaya ayırma işlemlerinin tamamlanması için düzenlenen EK-1'de yer alan belge tasfiye dairesi tarafından ilgili sicile gönderilir.

c) İlgili sicil tarafından hurdaya ayırma işlemlerinin tamamlanması için bu Tebliğin EK-2 ve EK-3'ünde yer alan belgeler düzenlenerek tasfiye dairesine gönderilir.

ç) Tasfiye konusu malın hurdaya ayırma işlemleri sırasında ayrıca araç kayıttan düşme ve bertaraf formu aranmaz.

d) Tasfiye konusu mal üzerinde vergi borcu, gecikme faizi, gecikme zammı, vergi cezası, trafik idari para cezası ile haciz ve rehin şerhlerinin bulunması malın hurdaya ayrılmasına engel teşkil etmez.

e) İcra mahkemesinin kabul kararına kadar tasfiye edilecek mal üzerindeki haciz ve rehinler kaldırılamaz.

(5) Tasfiye dairesi, hurdaya ayırma işlemleri tamamlanan malın mülkiyetinin MKE A.Ş.'ye devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra mahkemesine gönderir.

(6) İcra mahkemesinin kabul kararı üzerine tasfiye tamamlanmış olur.

(7) Tasfiye dairesi, malın mülkiyetinin devrine ilişkin icra mahkemesinin kabul kararını ve tasfiyenin tamamlandığını MKE A.Ş.'ye ve ilgili sicile bildirir.

(8) Tasfiye konusu mal, bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde MKE A.Ş. tarafından teslim alınır. Bu süre içinde teslim alınan mala ilişkin yedieminlik ücreti işlemez.

(9) Bu madde gereğince devir ve teslimine karar verilen tasfiye konusu malın MKE A.Ş. tarafından ödenen bedeli ile teslim sonrasında belirlenen hurda bedelinin farklı olması hâlinde teslim tarihinden itibaren on beş gün içinde fazla ödenen bedel iade edilir, eksik ödenen bedel tamamlanır.

(10) Tasfiye kapsamında dosyaya yatırılan tutardan ödemelerin yapılabilmesi için MKE A.Ş.'nin malı teslim almasından sonra hurda bedeline ilişkin dokuzuncu fıkrada belirlenen işlemlerin tamamlanması beklenir.

(11) İcra mahkemesinin ret kararı vermesi hâlinde tasfiye dairesi tarafından;

a) Malın tescil kaydının hurdaya ayrıldığı tarih itibarıyla yeniden açılması için ilgili sicile bildirimde bulunulur.

b) MKE A.Ş. tarafından yatırılan bedel iade edilir.

Kızılay'a devir

MADDE 15- (1) Yukarıdaki maddeler uyarınca malın tasfiye edilememesi hâlinde tasfiye dairesi, malın mülkiyetinin bedelsiz olarak Kızılay'a devrine yönelik kararın verilmesi için dosyayı icra mahkemesine gönderir.

(2) İcra mahkemesinin kabul kararı üzerine tasfiye tamamlanmış olur.

(3) Tasfiye dairesi, malın mülkiyetinin devrine ilişkin icra mahkemesinin kabul kararını ve tasfiyenin tamamlandığını Kızılay'a bildirir.

(4) Tasfiye konusu mal, Kızılay tarafından bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde teslim alınır. Bu süre içinde teslim alınan mala ilişkin yedieminlik ücreti işlemez.

YEDİNCİ BÖLÜM

Mahkemenin Kararı ile Malın Devir ve Teslimi

Mahkemenin kararı

MADDE 16- (1) İcra mahkemesi, tasfiye dairesi tarafından mülkiyetin devri için gönderilen dosyalarda, en geç on gün içinde dosya üzerinden yapacağı inceleme sonunda talebin kabulüne veya reddine kesin olarak karar verir.

(2) Mahkemece verilen karar UYAP vasıtası ile tasfiye dairesine bildirilir.

(3) Mahkemenin kabul kararıyla birlikte malın mülkiyeti ilgiliye geçer.

Malın devir ve teslimi

MADDE 17- (1) Mahkemenin kabul kararı üzerine devir ve teslim işlemleri, tasfiye dairesi tarafından mal üzerindeki tüm haciz ve rehinlerin kaldırılması suretiyle gerçekleştirilir.

(2) Tasfiyeye konu malın sicile kayıtlı olması hâlinde, tasfiye dairesi tarafından tescil işlemi yapılması amacıyla ilgili kurum veya kuruluşa mahkeme kararı eklenerek tescil yazısı gönderilir.

(3) Devir işlemlerine karşı yedieminlik alacağına dayanılarak hapis hakkı kullanılamaz.

(4) Yedieminlik ücretinin varlığı, mülkiyetin devri ve buna ilişkin işlemlerin yapılmasına engel teşkil etmez.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Yedieminlik Ücreti ve Masraflar

Yedieminlik ücreti ve ödenmesi

MADDE 18- (1) Tasfiye edilecek malın yedieminlik ücreti, Lisanslı Yediemin Depoları Yönetmeliği Ücret Tarifesi hükümlerine göre hesaplanır.

(2) Yedieminlik ücreti, tasfiye masrafı olarak dosyadaki avanstan ve Bakanlık bütçesinden karşılanamaz.

(3) Borçlunun malı teslim alması hâlinde borçlu tarafından ödenen yedieminlik ücreti tasfiye dairesi tarafından yedieminine ödenir.

(4) Yedieminin ücreti, elektronik satış hükümlerine göre yapılan satış sonucunda tasfiye dairesi tarafından satış bedelinden ödenir.

Vergi ve harç

MADDE 19- (1) Tasfiye konusu malın vergi, ceza, prim gibi borçları, borçluya ait olup mülkiyet ilgilieye, tüm borç ve yüklerinden âri olarak geçer.

(2) Devir ve tescil işlemleri her türlü vergi, resim ve harçtan müstesnadır.

Tasfiye masrafları

MADDE 20- (1) Tasfiye masrafları, tasfiyenin başlangıcından tasfiyenin sona ermesine kadar (teslim masrafları dâhil) yapılan tüm masrafları kapsar.

(2) Borçlu tarafından yedieminlik ücreti ödenmek suretiyle malın teslim alınması hâlinde yapılan teslim masrafları tasfiye masrafları kapsamına girmez, borçluya aittir.

(3) Tasfiye konusu sicile kayıtlı malın elektronik satış hükümlerine göre satılması sonucunda ihale alıcısına teslimi ve tescili için yapılan masraflar tasfiye masrafları kapsamına girmez, ihale alıcısına aittir.

(4) Tasfiye masrafları öncelikle dosyadaki avanstan, avansın bulunmaması hâlinde Bakanlık bütçesinden karşılanır.

(5) Tasfiye dairesince masraf talep edilmesi hâlinde, bu talep Cumhuriyet başvuru tarafından derhâl yerine getirilir.

(6) Tasfiye edilecek malın muhafazası için yatırılmış olan avansın kullanılmayan kısmı tasfiye işlemlerinde kullanılmak üzere icra dairesince muhafaza edilir.

(7) Tasfiye işlemlerinin istinabe yoluyla yürütülmesi hâlinde icra dairesince muhafaza edilen avans tasfiye dairesine gönderilir.

Tasfiye masraflarının karşılanması

MADDE 21- (1) Tasfiye kapsamında dosyaya ödenen tutardan; sırasıyla avanstan karşılanan masraflar, Bakanlık bütçesinden karşılanan masraflar ve vergi, resim, harç gibi malın aynından kaynaklanan kamu alacakları ödenir.

(2) Dosyaya ödenen tutarın Bakanlık bütçesinden yapılan masrafı karşılayamaması hâlinde tasfiye dairesi, bakiye masrafın, 6183 sayılı Kanun uyarınca borçludan tahsili amacıyla tahsil dairesine bildirimde bulunur.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Tasfiyenin Tamamlanması ve Bedelin Ödenmesi

Tasfiyenin tamamlanması

MADDE 22- (1) Tasfiye sonucu tasfiye dairesi tarafından karar altına alınır.

(2) Tasfiye işlemlerinin istinabe yoluyla yürütülmesi hâlinde tasfiye dairesi tarafından tasfiye süreci ve sonucuna ilişkin olarak icra dairesine ayrıntılı bilgi verilir.

(3) Tasfiye kapsamında dosyaya ödenen tutardan masrafların karşılanması sonucu kalan tutar, tasfiye dairesi tarafından icra dairesine gönderilir.

(4) Tasfiye işlemlerinin istinabe yoluyla yürütülmesi hâlinde tasfiye dairesi tarafından UYAP ortamında kayıt kapatılır.

Bedelin muhafazası ve ödenmesi

MADDE 23- (1) Tasfiye dairesi tarafından gönderilen tutar, Kanunun 9 uncu maddesi uyarınca icra dairesi tarafından muhafaza edilir ve bankalarda nemalandırılır.

(2) Talep hâlinde nemalarıyla birlikte hak sahiplerine ödenir.

ONUNCU BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 24- (1) Bu Tebliğ 31/10/2023 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 25- (1) Bu Tebliğ hükümlerini Adalet Bakanı yürütür.

8 Kasım 2022 SALI Resmî Gazete

Sayı: 32007

Adalet Bakanlığından:**İCRA DAİRELERİ BAŞKANLIKLARININ KURULUŞ VE GÖREVLERİ İLE ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK****BİRİNCİ BÖLÜM****Başlangıç Hükümleri****Amaç ve kapsam**

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 3/a maddesine göre kurulan icra daireleri başkanlıklarının kuruluş, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 3/a maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakan: Adalet Bakanını,
 - b) Bakanlık: Adalet Bakanlığını,
 - c) Başkanlık: İcra İşleri Dairesi Başkanlığını,
 - ç) Büro: İcra daireleri başkanlıklarının görev ve yetkilerine ilişkin her türlü iş ve işlemlerin yürütüldüğü ve buna dair kayıt ve arşivlerin tutulduğu birimi,
 - d) Diğer personel: İcra daireleri başkanlığı ile icra ve iflâs dairelerinde görevlendirilen icra personeli dışındaki çalışanları,
 - e) İcra daireleri başkanlığı: İcra ve İflâs Kanununun 3/a maddesine göre Bakanlık tarafından, yetki çevresi de belirlenmek suretiyle bir veya birden fazla kurulan icra daireleri başkanlığını,
 - f) İcra personeli: İcra başmüdürü, icra müdürü, icra müdür yardımcısı ve icra kâtibini,
 - g) Komisyon: Adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonlarını,
 - ğ) UYAP: Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İcra Daireleri Başkanlığının Kuruluşu

İcra daireleri başkanlığının kuruluşu ve yetki çevresi

MADDE 4- (1) Yıllık gelen dosya sayısı yüz bin ve üzeri olan illerde Başkanlığın teklifi ve Bakanın onayıyla yetki çevresi de belirlenmek suretiyle Başkanlığa bağlı olarak bir veya birden fazla icra daireleri başkanlığı kurulabilir.

(2) İcra daireleri başkanlığının yetki çevresi, Başkanlığın teklifi ve Bakanın onayıyla değiştirilebilir.

İcra daireleri başkan ve başkan yardımcısının atanmaları ile tabi olacakları hükümler

MADDE 5- (1) İcra daireleri başkanlığına birinci sınıf olmuş, icra daireleri başkan yardımcılığına ise birinci sınıfa ayrılmış adli yargı hâkim ve Cumhuriyet savcıları arasından muvafakatleri alınarak Bakanlıkça atama yapılır.

(2) İcra daireleri başkanı ve başkan yardımcıları hakkında, İcra ve İflâs Kanununda hüküm bulunmayan hâllerde 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun Bakanlık merkez kuruluşunda çalışan hâkimlere ilişkin hükümleri uygulanır.

(3) İcra daireleri başkanlığına atanan başkan ve başkan yardımcılarının herhangi bir nedenle aynı anda görevde bulunmamaları halinde icra daireleri başkanlığının görevleri komisyon tarafından yerine getirilir.

Büronun oluşumu ve personelin görevlendirilmesi

MADDE 6- (1) İcra daireleri başkanlığında her türlü iş ve işlemlerin yürütüldüğü, buna dair kayıt ve arşivlerin tutulduğu büro oluşturulur.

(2) Büroda, Bakanlık tarafından yeteri kadar icra personeli ve diğer personel görevlendirilir. İcra daireleri başkanlığının teklifi üzerine de Bakanlık tarafından görevlendirme yapılabilir.

(3) Büroda yeteri kadar icra personelinin bulunmaması hâlinde veya ivedi durumlarda Bakanlık tarafından görevlendirme yapılmıncaya kadar icra daireleri başkanlığı tarafından icra müdür yardımcısı ve icra kâtipleri arasından geçici olarak görevlendirme yapılabilir. Bu görevlendirme yedi gün içinde Başkanlığa bildirilir.

(4) Büroda yeteri kadar hizmetli personelin bulunmaması hâlinde icra daireleri başkanlığınca talep edilmesi üzerine komisyon tarafından görevlendirme yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İcra Daireleri Başkanlığının Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları

İcra daireleri başkanlığının görevleri

MADDE 7- (1) İcra daireleri başkanlığının görevleri şunlardır:

- İcra ve iflâs dairelerini daimî gözetim ve denetim altında tutmak.
- İcra ve iflâs dairelerinin idari işlerine bakmak.
- İcra ve iflâs dairelerinin verimli, uyumlu ve düzenli bir şekilde çalışmasını sağlamak.
- Büronun denetimini yapmak.

d) Adalet müfettişlerince ve Cumhuriyet savcılarınca icra ve iflâs dairelerinde yapılan denetimler sonucunda düzenlenen denetim raporlarında belirtilen eksik, hatalı ve yanlış uygulamaların giderilmesi ve tekrar etmemesi için gerekli tedbirleri almak.

e) İcra ve iflâs dairelerinin iş bölümünü onaylamak.

f) İcra ve iflâs dairesi açılmasını, kapatılmasını veya icra ve iflâs işlerinin bir dairede birleştirilmesini Başkanlığa teklif etmek.

g) İflâs dairesi bulunmayan mahallerde ihtiyaç hâlinde iflâs işlerine bakacak icra dairesini belirleyerek Başkanlığın onayına sunmak.

ğ) İcra ve iflâs dairelerine gelen takip ve diğer işlerin; daireler arasında eşit ve adil dağıtılması, kalitenin artırılması, etkin, hızlı ve verimli bir iş ortamının sağlanması amacıyla Bakanlıkça belirlenen tevzi kriterlerini uygulamak ve bu kriterlere ilişkin önerilerini Başkanlığa bildirmek.

h) Aynı mahalde birden fazla icra ve iflâs dairesi bulunan yerlerde icra personeli ile diğer personelin hangi dairede görev yapacağına karar vermek, bir ayı geçen daireler arası görevlendirmeleri karar tarihinden itibaren yedi gün içinde Başkanlığa bildirmek.

ı) İcra başmüdürü ve icra müdürünün herhangi bir nedenle görevde bulunamaması hâlinde icra müdürlüğüne aynı mahalden kimin vekâlet edeceğine karar vermek ve karar tarihinden itibaren yedi gün içinde Başkanlığa bildirmek.

i) İcra ve iflâs dairelerinde icra müdürü, icra müdür yardımcısı ve icra kâtibinin bulunmaması hâlinde yetki çevresindeki icra kâtipleri arasından geçici görevlendirme yapmak ve karar tarihinden itibaren yedi gün içinde Başkanlığa bildirmek.

j) İcra ve iflâs dairelerinde çalışmak üzere görevlendirilen diğer personelin hangi dairede görev yapacağını belirlemek.

k) İcra ve iflâs dairesi başmüdürünün veya başmüdürün bulunmadığı yerlerde icra müdürünün yıllık izin talepleri ile tüm icra personelinin 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 104 üncü maddesinin (C) fıkrası gereğince mazeret izni taleplerini değerlendirerek gerekli işlemleri yapmak.

l) İcra personelinin hastalık raporlarının 22/8/2011 tarihli ve 2011/2226 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Devlet Memurlarına Verilecek Hastalık Raporları ile Hastalık ve Refakat İznine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygunluğunu incelemek ve gerektiğinde bu hususa ilişkin iş ve işlemleri yapmak.

m) Başkanlığın teklifi üzerine Bakanlıkça ataması yapılan aday memurların adaylık eğitimlerine ve asli memurluğa atanmalarına ilişkin gerekli iş ve işlemleri yapmak.

n) Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrası kapsamında istihdam edilen personel ile ilgili 6/6/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar doğrultusunda sözleşme imzalamak, sözleşmelerin feshine veya yenilenmemesine ilişkin teklifleri sunmak.

o) İcra ve iflâs dairelerinin etkinliğinin ve verimliliğinin artırılmasına yönelik olarak her yılın Ocak ve Temmuz aylarında faaliyet raporu düzenleyerek Başkanlığa sunmak.

ö) 23/8/2016 tarihli ve 29810 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Lisanslı Yedieimin Depoları Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda lisanslı yedieimin depolarını denetlemek.

p) Bakanlık tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek.

r) Mevzuattan kaynaklanan diğer görevleri yerine getirmek.

İcra daireleri başkanının görevleri

MADDE 8- (1) İcra daireleri başkanının görevleri şunlardır:

a) İcra daireleri başkanlığını yönetmek ve temsil etmek.

b) İcra ve iflâs dairelerinin daimî gözetim ve denetimini yapmak.

c) İcra ve iflâs dairelerinin idari işlerine bakmak.

ç) İcra ve iflâs dairelerinin uyumlu, verimli ve düzenli çalışmasını sağlamak, bu konuda gerekli tedbirleri almak.

d) İcra ve iflâs daireleri arasında koordinasyonu sağlamak ve planlamalar yapmak.

e) İcra daireleri başkanlığınca 7 nci maddede düzenlenen hususlara ilişkin iş ve işlemleri yerine getirmek veya yapılmasını sağlamak.

f) İcra daireleri başkanlığının iş bölümünü yapmak.

g) Büronun uyumlu, verimli ve düzenli bir şekilde çalışmasını sağlamak.

ğ) Doğru ve güvenilir adli istatistikler elde edilebilmesi amacıyla verilerin sisteme doğru, eksiksiz ve zamanında girilmesini sağlamak ve denetlemek.

h) Bakanlık tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

ı) Mevzuattan kaynaklanan diğer görevleri yapmak.

İcra daireleri başkan yardımcısının görevleri

MADDE 9- (1) İcra daireleri başkan yardımcısının görevleri şunlardır:

a) İcra daireleri başkanının yokluğunda ona vekâlet etmek.

b) İcra daireleri başkanlığı iş bölümüne göre verilen görevleri yerine getirmek.

c) İcra daireleri başkanı tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

ç) Bakanlık tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

d) Mevzuattan kaynaklanan diğer görevleri yapmak.

Büronun görevleri

MADDE 10- (1) Büronun görevleri şunlardır:

a) İcra daireleri başkan ve yardımcıları tarafından verilen görevleri yapmak.

b) İcra daireleri başkanlığının gelen ve giden evrak kayıtlarını tutmak ve gerekli yazışmaları yapmak.

c) İcra ve iflâs dairelerini ilgilendiren tüm kararların icra ve iflâs dairelerine bildirilmesini sağlamak.

ç) İcra personeline ilişkin disiplin soruşturmalarının dosya ve kayıtlarını tutmak.

- d) İcra ve iflâs dairelerinde çalışan personelin daireler arası görevlendirme kararını icra ve iflâs dairelerine bildirmek ve bu karar gereğinin takibini yapmak.
- e) İcra personelinin izin ve rapor durumlarına ilişkin verileri UYAP'a işlemek.
- f) UYAP'a işlenmesi gereken tüm verileri doğru, eksiksiz ve zamanında girmek.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Denetim

İcra daireleri başkanlığının denetimi

MADDE 11- (1) İcra daireleri başkanlığı adalet müfettişleri tarafından denetlenir.

(2) Adalet müfettişlerince yapılacak denetim sonucunda tanzim edilen öneriler listesinin bir nüshası icra daireleri başkanlığınca Başkanlığa gönderilir.

İcra ve iflâs dairelerinin denetimi

MADDE 12- (1) İcra ve iflâs daireleri, icra daireleri başkanlığının daimî gözetimi ve denetimi altındadır. İcra daireleri başkanlığı, bu görevini fiili olarak ve UYAP üzerinden yerine getirir.

(2) İcra ve iflâs daireleri, İcra ve İflâs Kanunu ile 11/4/2005 tarihli ve 25783 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İcra ve İflâs Kanunu Yönetmeliğine istinaden adalet müfettişleri ve Cumhuriyet savcılarını vasıtasıyla denetime tabi tutulur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Faaliyet Raporu ile Tutulması Gereken Kayıt ve Kartonlar

Faaliyet raporu

MADDE 13- (1) İcra daireleri başkanlığınca icra ve iflâs dairelerinin etkinliğinin ve verimliliğinin artırılmasına yönelik olarak her yılın Ocak ve Temmuz aylarında faaliyet raporu düzenlenir.

(2) Faaliyet raporu aşağıdaki hususları ihtiva eder:

- a) İcra ve iflâs dairelerinin personel ve iş durumunu gösterir istatistiki bilgiler.
- b) İcra ve iflâs dairelerince yapılan haciz, kıymet takdiri, rızai satış ile cebri satışa ilişkin istatistiki bilgiler.
- c) İcra ve iflâs dairelerince yapılan hacizler sonucunda muhafaza altına alınan menkullerin niceliği ve niteliği ile teslim edildiği yediemine ilişkin istatistiki bilgiler.
- ç) İcra ve iflâs dairelerinin işleyişine ve personeline ilişkin yakınmaların genel mahiyeti ile alınan tedbirlere ilişkin bilgiler.
- d) İcra personeli ile ilgili disiplin soruşturmalarının genel olarak niceliği ve niteliği ile ilgili bilgiler.
- e) İcra daireleri başkanlığı tarafından icra ve iflâs dairelerinin etkinliğinin ve verimliliğinin artırılmasına ilişkin öneriler ile bu amaca yönelik dönem içerisinde yapılan çalışmalar.
- f) İcra personelinin kapasitesinin artırılması için ihtiyaç duyulan eğitim konularına ilişkin öneriler.

g) İcra daireleri başkanlığı ile icra ve iflâs dairelerinin fiziki durumu, teknik donanım yapısı ve ihtiyaç duyulan araç ve gereçlere ilişkin bilgiler.

ğ) Görüş ve öneriler.

(3) Düzenlenen faaliyet raporu on beş gün içinde Başkanlığa gönderilir.

Tutulması gereken kayıtlar

MADDE 14- (1) İcra daireleri başkanlığı tarafından aşağıda yazılı kayıtların ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak UYAP'ta tutulması zorunludur:

a) Bilgi edinme kaydı: 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu gereğince yapılan bilgi edinme başvurularının tutulduğu kayıttır. Bu kayıt; başvuranın kimlik ve iletişim bilgileri, talebin tarihi, konusu ile verilen cevap ve tarih sütunlarından oluşur.

b) Disiplin soruşturma kaydı: Birimlerde çalışan personel hakkında idari yönden yapılan soruşturma ve sonuçlarının tutulduğu kayıttır. Bu kayıt; sıra numarası, mağdur veya şikâyetçinin varsa adı ve soyadı ile Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası ve iletişim bilgileri, hakkında soruşturma açılan personelin adı, soyadı, sicil numarası, görev yeri, eylemin türü, belgenin geliş tarihi, disiplin soruşturmasına başlama tarihi, savunmanın istenildiği tarih, varsa görevden uzaklaştırma kararı ile nihai karar sonucu ve tarihi, verilen kararlara karşı başvuru kanun yolu ve sonucu sütunlarından oluşur.

c) Faaliyet rapor kaydı: İcra ve iflâs dairelerinin etkinliğinin ve verimliliğinin artırılması amacıyla 13 üncü maddeye göre düzenlenen raporların tutulduğu kayıttır.

ç) Görüş kaydı: Bakanlıkça ve icra daireleri başkanlığınca verilen görüşlerin tutulduğu kayıttır. Bu kayıt; görüşlerin sıra numarası, tarihi ve konusu gibi hususları içerir.

d) Karar kaydı: İcra daireleri başkanlığınca verilen kararların tarih sırasına göre tutulduğu kayıttır. Bu kayıt; sıra numarası, evrak numarası, gönderildiği yer, alındığı tarih, ilgilinin adı ve soyadı sütunlarından oluşur.

e) Muhabere kaydı: Diğer kayıtlarda tutulması gerekmeyen her türlü yazışmaların tutulduğu kayıttır. Bu kayıt; sıra numarası, evrakın tarihi, numarası, gönderilen veya gönderen kurumun adı, geliş veya gönderilme tarihi, evrakın özeti ile düşünceler sütunlarından oluşur.

f) Teftiş kaydı: Adalet müfettişleri tarafından yapılan teftişte tespit edilmiş olan aksaklıklara ve bunların düzeltilmesine ilişkin öneriler listesinin tutulduğu kayıttır. Bu kayıt; denetimin yapıldığı tarihi, denetim yapan adalet müfettişinin adı ve soyadı ile öneriler sütunlarından oluşur.

g) Zimmet kaydı: İcra daireleri başkanlığınca UYAP üzerinden gönderilemeyen evrakın işlendiği kayıttır. Bu kayıt; sıra numarası, evrak numarası, gönderildiği merci, alındığı tarih, evrakı alanın adı, soyadı, görevi ve imzası ile düşünceler sütunlarından oluşur.

(2) İcra daireleri başkanlığınca tutulmasında fayda görülen başkaca kayıtlar da UYAP üzerinden tutulabilir.

Tutulması gereken kartonlar

MADDE 15- (1) 14 üncü maddede düzenlenen kayıtlara ilişkin UYAP ortamında karton tutulması zorunludur.

(2) 14 üncü maddede düzenlenen kayıtlar içerisinde gerekli görülen evrak için ayrıca fiziki karton tutulur.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Mali yükümlülüklerin yerine getirilmesi

MADDE 16- (1) İcra daireleri başkanlığı ile icra ve iflâs dairelerinin tefrişat, kırtasiye ve donanım gibi her türlü ihtiyaçları, mahallî Cumhuriyet başsavcılığı tarafından yerine getirilir.

Hüküm bulunmayan hâller

MADDE 17- (1) Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde İcra ve İflâs Kanunu Yönetmeliği uygulanır.

(2) İcra personeli ve diğer personelin disiplin işlemlerinde 5/4/2017 tarihli ve 30029 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Adalet Bakanlığı Disiplin Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Devam eden işler

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce başlanmış ve sonuçlandırılmamış işlemler, yürürlük tarihinden önce tabi oldukları mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Yürürlük

MADDE 18- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Adalet Bakanı yürütür.

4 Ağustos 2022 PERŞEMBE

Resmî Gazete

Sayı: 31913

YÖNETMELİKAdalet Bakanlığından:**ÇOCUK TESLİMİ VE ÇOCUKLA KİŞİSEL İLİŞKİ
KURULMASINA İLİŞKİN İLAM VE TEDBİR KARARLARININ
YERİNE GETİRİLMESİNE DAİR YÖNETMELİK****BİRİNCİ BÖLÜM****Başlangıç Hükümleri****Amaç**

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı, aile mahkemeleri tarafından verilen çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin ilam ve tedbir kararlarının yerine getirilmesine dair görev, yetki ve sorumluluklar ile buna ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, aile mahkemeleri tarafından verilen çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin ilam ve tedbir kararlarının yerine getirilmesi sürecinde görevli ve yetkili birimler ile buna dair görev ve sorumluluklar, teslim mekânlarının oluşturulması, ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilme usulü, şikâyet ve itiraz, diğer kurumlar ile iş birliği, eğitim ve denetim ile hizmetin izlenmesine dair usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik, 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 41/İ maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Adalet Bakanlığını,
- b) Başkanlık: Adalet Bakanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığını,
- c) Başsavcılık: Adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğünün gözetimi ve denetimi altında bulunduğu Cumhuriyet başsavcılığını,
- ç) Çocuk: Daha erken yaşta ergin olma durumu hariç on sekiz yaşını doldurmamış kişiyi,
- d) Çocuk teslimi: Velayete ilişkin verilen ilam veya tedbir kararına istinaden süreklilik arz etmeyen, çocuğun yükümlüden alınarak hak sahibine verilmesi sürecini,
- e) Diğer personel: Adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlükleri bünyesinde müdür, müdür yardımcısı, psikolog, pedagoğ ve sosyal çalışmacı dışındaki çalışanları,
- f) Hak sahibi: Çocuk teslimi işlemlerinde velayet kendisine verilen kişiyi, kişisel ilişki kurulması işlemlerinde ise velayeti altında bulunmayan veya kendisine bırakılmayan çocukla arasında kişisel ilişki kurulan kişiyi,

g) Kişisel ilişki: İlam veya tedbir kararına istinaden velayeti altında bulunmayan veya kendisine bırakılmayan anne ve babanın ya da diğer kişilerin çocukla sınırlı bir süre görüşmesi veya birlikte kalması sürecini,

ğ) Kolluk: Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı teşkilatında, emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlamak için kanunların ve kanunlara dayanarak yetkili makamların verdiği görevleri yerine getiren personel ve görevlileri,

h) Müdür: Adli destek ve mağdur hizmetleri müdürünü,

ı) Müdürlük: Adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğünü,

i) Müdür yardımcısı: Adli destek ve mağdur hizmetleri müdür yardımcısını,

j) Öğretmen: Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan öğretmenleri,

k) Teslim mekânı: Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam ve tedbir kararlarının yerine getirildiği çocuk dostu olarak düzenlenen ortamları,

l) UYAP: Adalet hizmetlerinin elektronik ortamda yürütülmesi amacıyla oluşturulan bilişim sistemini,

m) Uzman: Adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlükleri bünyesinde psikolog, pedagoğ ve sosyal çalışmacı olarak çalışanlar ile müdürlüğün talebi üzerine valilikler tarafından hazırlanan listede bulunan kamu kurum ve kuruluşlarında görevli psikolog, pedagoğ, sosyal çalışmacı, çocuk gelişimci ve rehber öğretmenleri,

n) Yükümlü: Çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararı gereğince çocuğu teslim etmesi gereken kişiyi, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Temel İlkeler

Temel ilkeler

MADDE 5- (1) Çocuk, anne ve babası ile anne ve babası da çocukla düzenli şekilde görüşme hakkına sahiptir.

(2) Olağanüstü hâllerin bulunması durumunda çocuğun menfaatine uygun düştüğü ölçüde mahkeme tarafından anne ve babası dışında bulunan kişiler ile çocuk arasında kişisel ilişki kurulabilir.

(3) Kişisel ilişki, sadece çocuğun üstün yararının gerektirmesi hâlinde mahkeme tarafından kısıtlanabilir veya engellenebilir.

(4) Hak sahibi ile kişisel ilişkinin doğrudan yürütülmesinin çocuğun üstün yararına aykırı olması nedeniyle mahkeme tarafından bu hususta karar verilmiş olması hâlinde üçüncü kişi veya uzman gözetimi altında çocukla kişisel ilişki kurulabilir.

(5) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki öncelikle taraflar arasında gönüllülüğe dayalı olarak yerine getirilir.

(6) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması sürecinde zorunlu hâller dışında iş ve işlemler taraflar yüz yüze getirilmeden gerçekleştirilir.

(7) Bu Yönetmelik kapsamında yer alan hizmetlerin yerine getirilmesinde görev alanlar;

a) Eşitlik, insan onuruna saygı, dürüstlük, mahremiyet ilkelerine uygun davranır ve çocuğun üstün yararını dikkate alır.

b) Çocuğun sağlık ve esenliğini gözetir.

c) Çocuğun örselenmesini engelleyecek tedbirleri alır.

ç) Çocuk, yükümlü veya hak sahibine yönelik; cinsiyet, yaş, engellilik, ırk, toplumsal sınıf, dil, din, siyasi görüş veya diğer sebeplerle ayrımcılık yapamaz, onur kırıcı söylem ve davranışlarda bulunamaz.

d) Çocuğun yaş ve gelişim düzeyine uygun davranır.

e) Yazılı veya sözlü iletişimde teknik tabirlerden ziyade yalın ve açık bir dil kullanır.

f) Meslek etiğine ve tarafsızlığa gölge düşürecek tutum ve davranışlarda bulunmaz.

g) İlam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesi sırasında elde edilen kişisel veriler ve bilgilerin, düzenlenen tutanak ve raporların gizliliğini korur. Bu veriler ve bilgileri ilgili mevzuatın zorunlu kıldığı hâller dışında hiçbir kurum ve kişiyle paylaşamaz.

ğ) İş ve işlemlerin, kamu kurum ve kuruluşları ile müdürlük arasında etkin iş birliğiyle yürütülmesini sağlar.

Çocuğun üstün yararı

MADDE 6- (1) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin ilam ve tedbir kararlarının yerine getirilmesinde çocuğun üstün yararı esas alınır.

(2) Bu iş ve işlemlerde uzman veya öğretmen, çocuğun duygu durumunun gözetilmesi ve olası çatışmalardan mümkün olduğunca uzak tutulması amacıyla mesleki müdahalelerde bulunur.

(3) Çocuklar yapılacak iş ve işlemler hakkında gelişim düzeylerine uygun şekilde bilgilendirilir.

(4) Çocukların örselenmesine neden olabilecek eylemlerin önlenmesi amacıyla gerekli tedbirler alınır.

(5) Hak sahibi ve yükümlü, çocuğun üstün yararı ilkesine uygun davranır.

(6) Çocuk ile hak sahibi ya da yükümlünün menfaatlerinin çatışması hâlinde çocuğun üstün yararına öncelik tanınır.

(7) Çocuğun yaşı ve gelişim düzeyi göz önünde bulundurularak, çocuğun kendisini ilgilendiren konularda görüş oluşturma ve bu görüşleri serbestçe ifade etme hakkı gözetilir.

Tedbir kararının varlığı hâlinde yapılacak işlemler

MADDE 7- (1) Hak sahibi veya yükümlü hakkında 8/3/2012 tarihli ve 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun uyarınca gizlilik kararı ya da başka bir tedbire karar verilmesi hâlinde çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulması işlemleri bu kararlar dikkate alınarak yerine getirilir.

(2) 6284 sayılı Kanun uyarınca bir gizlilik kararı bulunması hâlinde; ilgililerin dosya inceleme talepleri dosyadaki adres, iletişim ve kimlik bilgileri ile gizli tutulmasına karar verilen diğer bilgi ve belgelerin gizliliğinin sağlanmasına yönelik gerekli tedbirler alınmak suretiyle karşılanır.

Başvuru ve iş birliği

MADDE 8- (1) Yükümlü tarafından ilam veya tedbir kararı rıza ile yerine getirilmediği takdirde; hak sahibinin, bu Yönetmelikteki hizmet ve desteklerden faydalanabilmesi için müdürlüğe başvurması ve iş birliği içerisinde hareket etmesi gerekir.

Bildirimde bulunulması

MADDE 9- (1) Uzman veya öğretmen tarafından çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin iş ve işlemler yürütülürken koruyucu ve destekleyici tedbir uygulanması gerektiği yönünde bir kanaate varılması hâlinde durum aile ve sosyal hizmetler il müdürlüğüne bildirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**Görevli Birim ve Yetkili Müdürlük****Görevli birim**

MADDE 10- (1) Çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair aile mahkemelerince verilen ilam veya tedbir kararları, çocuğun üstün yararı esas alınarak Bakanlıkça kurulan müdürlüklerce yerine getirilir.

(2) Müdürlük bulunmayan yerlerde bu görevler, Bakanlıkça belirlenen hukuk mahkemeleri yazı işleri müdürlüğü tarafından yerine getirilir.

Yetkili müdürlük

MADDE 11- (1) Çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam ve tedbir kararları çocuğun yerleşim yeri müdürlüğüne yerine getirilir.

(2) Türkiye’de yerleşim yeri bulunmayan çocuklar bakımından çocuğun Türkiye’de bulunduğu yerdeki müdürlük yetkilidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**Müdürlüklerin Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları****Müdürlüklerde görevli personel**

MADDE 12- (1) Bakanlıkça müdürlüklerde; müdür, yeteri kadar müdür yardımcısı, psikolog, pedagoğ ve sosyal çalışmacı ile diğer personel görevlendirilir.

İlam ve tedbir kararlarının yerine getirilmesi

MADDE 13- (1) İlam ve tedbir kararları müdürlükçe görevlendirilen uzmanlar tarafından yerine getirilir.

(2) Uzman sayısının yeterli olmadığı yerlerde ise ilam ve tedbir kararları öğretmen marifetiyle yerine getirilir.

(3) Müdür ve müdür yardımcısının psikolog, pedagoğ veya sosyal çalışmacı olması durumunda ilam ve tedbir kararları bu kişiler tarafından da yerine getirilebilir.

Müdürün görevleri

MADDE 14- (1) Müdürün çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması işlemlerine ilişkin görevleri şunlardır:

a) Bu iş ve işlemlerde görev alan uzman ve öğretmenlere dosya tevzi etmek.

b) 42 nci madde uyarınca uzman veya öğretmenler tarafından yapılan bildirim üzerine dosyayı işlemekten kaldırmak ve teslim emrinin hükümsüz hâle gelmesine karar vermek.

c) Çocuğun yerleşim yerinin başka bir müdürlüğün yetki alanına girecek şekilde değişmesi hâlinde dosyanın kapatılarak ilgili yer müdürlüğüne gönderilmesini sağlamak.

ç) Tebligat işlemlerinin gecikmeksizin yapılmasını sağlamak.

d) İş ve işlemlerin aksatılmadan yürütülmesini temin etmek üzere müdür yardımcısı, uzman, öğretmen ve diğer personelin iş birliği içerisinde etkili ve verimli bir şekilde çalışmalarını sağlamak.

e) Valilikler tarafından oluşturulan listede yer alan uzman ve öğretmenlerin görev yapacakları yer ve tarihleri belirlemek.

f) Teslim mekânlarının çocuğun üstün yararına uygun şekilde işleyişine ilişkin gerekli tedbirlerin alınması hususunda ilgili kurum ve kuruluşlarla koordinasyonu sağlamak.

g) Teslim mekânlarıyla ilgili personel, donanım ve diğer ihtiyaçları belirleyerek ilgili kurum ve kuruluşlara iletilmek üzere başvurucağı sunmak.

ğ) Güvenlikle ilgili gecikmeksizin kolluk birimleriyle irtibat kurarak önlem alınmasını talep etmek, gerekmesi hâlinde durumu derhâl başvurucağı bildirmek.

h) Yapılan çalışmalar, karşılaşılan sorunlar ve tespit edilen ihtiyaçlar konusunda Başkanlığı bilgilendirmek.

ı) Mevzuatla veya Başkanlıkça verilen diğer görevleri yapmak.

Müdür yardımcısının görevleri

MADDE 15- (1) Müdür yardımcısının çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması işlemlerine ilişkin görevleri şunlardır:

a) Müdüre ait görevlerin yürütülmesinde müdüre yardımcı olmak.

b) Müdür tarafından iş bölümünde belirtilmiş olması hâlinde çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin iş ve işlemleri izlemek, denetlemek ve sonuçlarını değerlendirmek.

c) Çocuk teslimine ilişkin iş ve işlemlerin yerine getirilmesine yönelik gerekli koordinasyonu sağlamak.

ç) Mevzuatla veya müdür tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Hak sahibi ve yükümlü ile iletişime ilişkin görevler

MADDE 16- (1) Müdür tarafından hak sahibi ve yükümlü ile iletişime geçmek üzere müdürlükte görevli uzmanlar arasından yeteri kadar psikolog, pedagog ve sosyal çalışmacı görevlendirilir.

(2) Psikolog, pedagog ve sosyal çalışmacılar tarafından aşağıdaki görevler yerine getirilir:

a) Hak sahibinin, ilam veya tedbir kararının yerine getirilmesi için müdürlüğe başvurması hâlinde teslim sürecine ilişkin bilgilendirme yapmak.

b) Her türlü iletişim vasıtası ile yükümlüyle irtibata geçerek çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararında belirtilen gün ve saatte, çocuk teslimlerinde

ise müdürlük tarafından belirlenen gün ve saatte, teslim mekânı olarak bildirilen yere çocuğun getirilmesini yükümlüye derhâl bildirmek, çocuğu getirmedeği takdirde karşılaşılabileceği hususlar ve yaptırımlar ile ilgili bilgi vererek tutanağa bağlamak.

c) Yükümlüyle irtibat kurulamaması hâlinde iletişime geçilememe nedenini tutanağa bağlamak.

ç) Yükümlüyle irtibat kurulamaması veya yükümlünün çocuğu getirmeyeceğini beyan etmesi yahut çocuğu belirlenen yere getirmemesi hâlinde derhâl yükümlüye çocuğun teslimine veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair bir teslim emri gönderilmesini sağlamak.

d) Yükümlü veya hak sahibi tarafından çocuğun yerleşim yerinin başka bir müdürlüğün yetki alanına girecek şekilde değiştiğinin bildirilmesi hâlinde dosyanın kapatılarak ilgili yer müdürlüğüne gönderilmesi için müdüre bildirimde bulunmak.

(3) İkinci fıkra kapsamındaki görevler müdürlüğün bulunmadığı yerlerde, Bakanlıkça görevlendirilen hukuk mahkemesi yazı işleri müdürü ya da görevlendireceği diğer personel tarafından yerine getirilir.

Uzman ve öğretmenlerin görevleri

MADDE 17- (1) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması işlemlerinde görev alan uzman ve öğretmenlerin görevleri şunlardır:

a) Yükümlünün çocuğu teslim mekânına getirmesi hâlinde çocuğun hak sahibine teslim edilmesine yönelik işlemleri gerçekleştirmek.

b) İşlem öncesinde hak sahibi ve yükümlü ile ayrı ayrı görüşerek sürece ilişkin bilgilendirme yapmak.

c) Çocuğu bu sürece hazırlamak, kaygı düzeyini düşürmek amacıyla çocukla görüşme yapmak.

ç) Çocuğun örselenmesine neden olabilecek durumların tespiti hâlinde ilgili mevzuat ve mesleki sınırlar çerçevesinde gerekli önlemleri almak.

d) Yükümlünün çocuk teslimine ilişkin ilam veya tedbir kararına dair emrin gereğini yerine getirmedeği durumlarda, çocuğun bulunduğu adrese gidilerek alınan çocuğu hak sahibine teslim etmek.

e) Çocuk teslimi veya kişisel ilişki sürecinde çocuğun yerleşim yerinin değişmesi nedeniyle başka bir müdürlüğün yetki alanına girdiğinin öğrenilmesi hâlinde dosyanın kapatılarak ilgili yer müdürlüğüne gönderilmesi için müdüre bildirimde bulunmak.

f) Mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Diğer personelin görevleri

MADDE 18- (1) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması işlemlerinde görev alan diğer personelin ilgisine göre görevleri şunlardır:

a) İlam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesi amacıyla müdürlüğe müracaat eden hak sahibinin başvurusunu alarak dosya açmak ve tevzi edilmek üzere dosyayı müdüre sunmak.

b) Başvuru esnasında hak sahibinden; kendi adres ve iletişim bilgilerini, bilinmesi hâlinde yükümlünün en son adres ve iletişim bilgilerini ve kişisel ilişki sürecinin geçireceği adres bilgilerini alarak tutanağa bağlamak.

c) Uzmanın veya öğretmenin isteği üzerine 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu uyarınca yükümlüye teslim emrinin tebliğine ilişkin tebligat işlemlerini yapmak.

ç) Çocuğun yerleşim yerinin değişmesi hâlinde dosyadaki teslim emri kapsamında teslimin gerçekleştirileceği yeni yeri bildirmek amacıyla 7201 sayılı Kanun uyarınca yükümlüye çıkarılacak tebligat işlemlerini yapmak.

d) Dosyanın işlemden kaldırılmasına ve teslim emrinin hükümsüz hâle gelmesine dair verilen kararı hak sahibi ve yükümlüye bildirmek amacıyla çıkarılacak tebligat işlemlerini yapmak.

e) Müdürün yaptığı iş bölümüne uygun olarak ihtiyaç duyulması hâlinde teslim işlemlerinin yapılacağı günlerde teslim için belirlenen mekânda bulunmak.

f) Mevzuatla ya da müdür veya müdür yardımcısı tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Uzman ve öğretmen listesi oluşturulması

MADDE 19- (1) Çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesi için müdürlüğün başsavcılık aracılığıyla talebi üzerine valilikler tarafından kamu kurum ve kuruluşlarında görevli psikolog, pedagoğ, sosyal çalışmacı, çocuk gelişimci ve rehber öğretmen gibi uzmanların yer aldığı bir liste oluşturulur. Uzmanların yeterli sayıda olmaması hâlinde öğretmenler de listeye dâhil edilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Teslim Mekânları ile Diğer İhtiyaçların Karşılanması

Teslim mekânları

MADDE 20- (1) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin işlemler müdürlükçe belirlenen teslim mekânlarında gerçekleştirilir.

(2) Teslim mekânlarının belirlenmesinde çocuğun üstün yararı uyarınca fiziksel ve ruhsal gelişimine uygun yerlerin seçilmesine özen gösterilir.

(3) Çocuk teslimi ve kişisel ilişki kurulmasına dair işlemlerin yerine getirilmesi sürecinde teslim mekânları ile yakın çevresinde meydana gelebilecek olayların önlenmesi için teslim mekânının güvenlik unsurunun bulunmaması veya yeterli olmaması hâlinde kolluk görevlileri tarafından gerekli tedbirler alınır.

Teslim mekânlarının oluşturulması

MADDE 21- (1) Müdürlüğün başsavcılık aracılığıyla talebi üzerine, il ve ilçelerde kamu kurum ve kuruluşları ile belediyelerin çocuk teslimine elverişli yerlerinden, ilgisine göre valilikler veya belediyeler tarafından yeterli sayıda teslim mekânı belirlenir, yoksa oluşturulur.

Teslim mekânlarının genel standartları

MADDE 22- (1) Teslim mekânlarında, mümkün olduğu ölçüde aşağıdaki genel standartlar sağlanır:

a) Çocuklar ile hak sahibi ve yükümlülerin kolay ulaşmaları ve güvenlikleri açısından o yerleşim yerinin uygun bölgelerinde belirlenmesi veya oluşturulması.

b) Binanın kolay ulaşılabilir bir bölümünde, engelli bireylerin erişimine ve kartlı geçişe imkân tanıyacak şekilde ayrı bir kapıdan giriş imkânı sağlanması.

c) Her bir odanın en az yirmi dört metre kare büyüklüğünde, aydınlık ve ferah olması.

ç) Çocuğun kaliteli zaman geçirmesine yarayacak oyuncak, boyama kiti, kâğıt-kalem, hikâye kitabı gibi materyallerin bulundurulması.

d) Teslim sürecini kayda alacak şekilde teslim mekânının güvenlik kamera sistemi ile izlenebilmesi için gerekli teknik donanımın sağlanması.

(2) Birinci fıkrada belirtilen genel standartların yanı sıra Bakanlıkça belirlenen diğer standartlara da uyulur.

Araç temini

MADDE 23- (1) Çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesinde kullanılmak üzere müdürlüğün başsavcılık aracılığıyla talebi üzerine valilikler ve belediyeler tarafından araç tahsis edilir.

(2) Tahsis edilen araç, temin edildiği kurum ya da belediye tarafından kullanıma hazır şekilde bulundurulur. Ayrıca yakıt ve bakım gibi masrafları karşılanarak şoför görevlendirilir.

Kamu kurumlarının destek sağlaması

MADDE 24- (1) Teslim mekânlarının belirlenmesi, oluşturulması, tefrişi, güvenliği, ısınması, temizliğinin sağlanması ve teslim hizmetlerinin sunumunda kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler, müdürlüğe her türlü desteği sağlamakla yükümlüdür.

(2) Birinci fıkrada belirtilen ve ihtiyaç duyulan desteklerin sağlanması hususu müdürlükçe başsavcılık aracılığıyla yazılı olarak ilgili kamu kurum ve kuruluşu veya belediyeden talep edilir.

ALTINCI BÖLÜM

Çocuk Teslimi

İlam veya tedbir kararlarının yerine getirilme süreci

MADDE 25- (1) Çocuk teslimine ilişkin ilam veya tedbir kararları yükümlüsü tarafından rızasıyla yerine getirilmediği takdirde hak sahibi, ilam veya tedbir kararının yerine getirilmesi için müdürlüğe başvurabilir. Başvuru esnasında çocuk teslimine ilişkin ilam veya tedbir kararının müdürlüğe ibrazı zorunludur.

(2) Başvuru esnasında hak sahibi müdürlük tarafından kendisi ile hangi iletişim vasıtasıyla irtibat kurulabileceğini müdürlüğe bildirir, bu husus tutanak altına alınır.

(3) İbrahim edilen ilam veya tedbir kararının müdürlükçe teyidi yapıldıktan sonra müdürlük tarafından her türlü iletişim vasıtası ile yükümlüyle irtibata geçilir. Müdürlük, belirlenen gün ve saatte hak sahibine teslim edilmek üzere çocuğun belirlenen yere getirilmesini yükümlüye derhâl bildirir ve bu bildirim yapıldığı veya yükümlüyle irtibat kurulmadığı hususları tutanak altına alınır.

(4) Teslim gün, saat ve yerinin belirlenmesinde çocuğun üstün yararı gözetilir ve mümkün olduğunca tarafların görüşü de dikkate alınır.

(5) Yükümlüyle irtibat kurulamaz veya yükümlü çocuğu getirmeyeceğini beyan ederse yahut yükümlü çocuğu belirlenen yere getirmezse müdürlükçe derhâl yükümlüye, çocuğun teslimine dair teslim emri tebliğ edilir.

(6) Hak sahibi veya yükümlünün ceza infaz kurumunda hükümlü veya tutuklu olarak bulunması hâlinde işlemler ceza infaz kurumu aracılığı ile gerçekleştirilir.

(7) Hak sahibinin ilam veya tedbir kararının yerine getirilmesi için çocuğun yerleşim yeri dışındaki bir müdürlüğe başvurması hâlinde bu müdürlük tarafından başvuruya esas olan ilam veya tedbir kararının ibrazı istenir. Hak sahibinin adres ve iletişim bilgileri ile bilinmesi hâlinde yükümlünün en son adres ve iletişim bilgilerinin bildirilmesi istenerek bu husus tutanak altına alınır. İbrahim edilen ilam veya tedbir kararı ile tutulan tutanak dosyaya eklenir ve derhâl çocuğun yerleşim yeri müdürlüğüne gönderilir.

Teslim emrinde yer alması gereken hususlar

MADDE 26- (1) Yükümlüye gönderilen teslim emrinde yer alacak hususlar şunlardır:

a) Müdürlük tarafından belirlenen gün ve saatte çocuğu emirde belirtilen yere getirmek zorunda olduğu.

b) Çocuğu emirde belirtilen yere getirmesine engel teşkil edecek derecede haklı bir mazereti varsa teslim gününden önce müdürlüğe bildirimde bulunarak çocuğun müdürlükçe alınmasını talep etmesi gerektiği.

c) Çocuğu getirmez veya haklı mazereti nedeniyle müdürlükçe alınmasını talep etmezse, çocuğun, uzman veya öğretmen marifetiyle gerekirse kolluktan yardım alınarak ve zor kullanılmak suretiyle teslim alınacağı.

ç) Emrin gereğinin yerine getirilmemesi hâlinde disiplin hapsiyle cezalandırılacağı.

d) Müdürlükçe yapılan iş ve işlemlere karşı, öğrenme veya tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde, işlemi yapan müdürlüğün bulunduğu yer aile mahkemesine şikâyetle bulunabileceği.

Çocuğun teslim edilmesi

MADDE 27- (1) Müdürlüğün belirlediği yere yükümlü tarafından getirilen çocuk hak sahibine teslim edilir.

(2) Yükümlü, emrin gereğini yerine getirmezse görevli uzman veya öğretmen tarafından çocuğun bulunduğu adrese gidilerek alınan çocuk hak sahibine teslim edilir.

(3) Mahkemece çocuk teslimine dair ilam veya tedbir kararı verildikten sonra hak sahibinin hükümlü veya tutuklu olarak ceza infaz kurumuna girmiş olması durumunda, talep üzerine mahkeme tarafından bu hususta yeni bir karar verilmesi hâlinde çocuk hak sahibine teslim edilmek üzere kararda belirtilen kişiye teslim edilir.

(4) Çocuğun örselenmesine neden olabilecek durumların önlenmesi amacıyla gerekmesi hâlinde ilgili uzman veya öğretmen tarafından, teslim işlemi öncesinde hak sahibi, yükümlü ve çocukla görüşme yapılır.

(5) Müdürlükçe çocuğun teslim edildiği, çocuğa ulaşamadığı ve yükümlünün emrin gereğini yerine getirmediği gibi hususlar tutanak altına alınır.

Haklı mazeret nedeniyle çocuğun müdürlükçe alınması

MADDE 28- (1) Yükümlü tarafından, haklı mazereti bulunduğu gerekçesiyle çocuğun müdürlükçe alınmasının talep edilmesi hâlinde mazerete ilişkin varsa ilgili bilgi ve belgeler müdürlüğe iletilir.

(2) Müdürlükçe mazeretin haklı olduğunun anlaşılması hâlinde çocuğun üstün yararı uyarınca, gerektiğinde hak sahibi de hazır bulundurulmak suretiyle çocuk, yükümlüden alınarak hak sahibine teslim edilir.

Yükümlünün haklı bir sebep olmaksızın çocuğu tekrar alması

MADDE 29- (1) Çocuk hak sahibine teslim edildikten sonra, yükümlü haklı bir sebep olmadan çocuğu tekrar alırsa ayrıca yeni bir hükme veya yükümlüyle irtibata geçmeye ya da teslim emri tebliğine gerek olmaksızın çocuk nerede bulunursa bulunsun müdürlük tarafından alınarak hak sahibine teslim edilir.

Teslim emri olmaksızın ilam veya tedbir kararının yerine getirilmesi

MADDE 30- (1) Çocuk teslimine ilişkin ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesi sırasında, kaçırılma ihtimali gibi çocuğun üstün yararına aykırı durumların ortaya çıkması hâlinde yükümlüyle irtibata geçmeye veya teslim emri tebliğine gerek olmaksızın çocuk müdürlük tarafından alınarak hak sahibine teslim edilir.

(2) Birinci fıkra uyarınca işlem yapılan hâllerde bu işlemin gerekçesi ilgili uzman veya öğretmen tarafından tutanak altına alınır.

Kolluk birimlerinden yardım alınması

MADDE 31- (1) Çocuk teslimine ilişkin ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin işlemlerde gerekmesi hâlinde kolluktan yardım istenebilir. Kolluk birimleri, zor kullanma dâhil bu konudaki talepleri derhâl yerine getirir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çocukla Kişisel İlişki Kurulması

İlam veya tedbir kararlarının yerine getirilme süreci

MADDE 32- (1) Çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararları, yükümlüsü tarafından rızasıyla yerine getirilmediği takdirde hak sahibi, ilam veya tedbir kararının yerine getirilmesi için müdürlüğe başvurabilir. Başvuru esnasında kişisel ilişki kurulmasına ilişkin ilam veya tedbir kararının müdürlüğe ibrazı zorunludur.

(2) Başvuru esnasında hak sahibi, müdürlük tarafından kendisi ile hangi iletişim vasıtasıyla irtibat kurulabileceğini müdürlüğe bildirir, bu husus tutanak altına alınır.

(3) İbraz edilen ilam veya tedbir kararının müdürlükçe teyidi yapıldıktan sonra müdürlük tarafından her türlü iletişim vasıtası ile yükümlüyle irtibata geçilerek taraflar ve çocuk arasında düzenli şekilde kişisel ilişki kurularak sürdürülmesinin önemi ile çocuğun sağlıklı gelişimi üzerindeki olumlu etkisine ilişkin bilgilendirme yapılır.

(4) İlam veya tedbir kararında belirlenen gün ve saatte veya belirtilmemişse müdürlük tarafından belirlenen gün ve saatte hak sahibine teslim edilmek üzere çocuğun müdürlükçe belirlenen yere getirilmesi yükümlüye derhâl bildirilir ve bu bildirim yapıldığı veya yükümlüyle irtibat kurulmadığı hususları tutanak altına alınır.

(5) Yükümlüyle irtibat kurulamaz veya yükümlü çocuğu getirmeyeceğini beyan ederse yahut yükümlü çocuğu belirlenen yere getirmezse müdürlükçe derhâl yükümlüye, çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair bir teslim emri tebliğ edilir.

(6) Hak sahibi veya yükümlünün ceza infaz kurumunda hükümlü veya tutuklu olarak bulunması hâlinde işlemler ceza infaz kurumu aracılığı ile gerçekleştirilir.

(7) Hak sahibinin ilam veya tedbir kararının yerine getirilmesi için çocuğun yerleşim yeri dışındaki bir müdürlüğe başvurması hâlinde bu müdürlük tarafından başvuruya esas olan ilam veya tedbir kararının ibrazı istenir. Hak sahibinin adres ve iletişim bilgileri ile bilinmesi hâlinde yükümlünün en son adres ve iletişim bilgilerinin bildirilmesi istenerek bu husus tutanak altına alınır. İbrahim edilen ilam veya tedbir kararı ile tutulan tutanak dosyaya eklenir ve çocuğun yerleşim yeri müdürlüğüne derhâl gönderilir.

Teslim emrinde yer alması gereken hususlar

MADDE 33- (1) Yükümlüye gönderilen teslim emrinde yer alacak hususlar şunlardır:

a) İlam veya tedbir kararında belirtilen gün ve saatte, gün ve saatin belirtilmemesi hâlinde müdürlük tarafından belirlenen gün ve saatte çocuğu emirde belirtilen yere getirmek zorunda olduğu.

b) Çocuğu emirde belirtilen yere getirmesine engel teşkil edecek derecede haklı bir mazereti varsa teslim gününden önce müdürlüğe bildirimde bulunarak çocuğun müdürlükçe alınmasını talep etmesi gerektiği.

c) İlam veya tedbir kararı kapsamında emrin tebliğinden sonraki dönemde de (a) ve (b) bentlerindeki yükümlülüğünün devam edeceği, bunun için yeniden emir çıkarılmayacağı.

ç) Emrin gereğinin yerine getirilmemesi hâlinde disiplin hapsi ile cezalandırılacağı.

d) Yerleşim yeri veya iletişim bilgilerinin değişmesi hâlinde yeni adres veya iletişim bilgilerinin müdürlüğe derhâl bildirilmesi gerektiği.

e) Müdürlükçe yapılan iş ve işlemlere karşı, öğrenme veya tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde, işlemi yapan müdürlüğün bulunduğu yer aile mahkemesine şikâyette bulunulabileceği.

Çocuğun teslim edilmesi

MADDE 34- (1) Müdürlüğün belirlediği yere getirilen çocuk, hak sahibine teslim edilir.

(2) Mahkemece kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararı verildikten sonra hak sahibinin hükümlü veya tutuklu olarak ceza infaz kurumuna girmiş olması durumunda, mahkeme tarafından bu hususta verilen karar üzerine kişisel ilişkinin ceza infaz kurumunda gerçekleştirilebilmesi için çocuk mahkeme kararında belirtilen kişiye teslim edilir.

(3) Hak sahibine, ilam veya tedbir kararında belirtilen sürenin bitiminde çocuğu belirlenen yere getirmek zorunda olduğu, çocuğu getirmez veya kendisinden kaynaklanmayan makul sebepler hariç olmak üzere geç getirirse disiplin hapsiyle cezalandırılacağı, hakkında suç duyurusunda bulunulacağı hususu tutanağa bağlanarak tebliğ edilir.

(4) Çocuk, hak sahibi tarafından, müdürlükçe belirlenen yere getirilmezse, hak sahibi hakkında müdürlük tarafından suç duyurusunda bulunulur ve müteakip süreç hakkında yükümlü bilgilendirilir.

Kişisel ilişki sonrası çocuğun yükümlüye teslim edilememesi

MADDE 35- (1) Hak sahibi tarafından kişisel ilişki kurulmasından sonra teslim yerine getirilen çocuğun yükümlüye veya yükümlünün belirlediği kişiye teslimi mümkün olmazsa çocuk hak sahibinde bırakılır.

(2) Çocuğun, birinci fıkra uyarınca hak sahibinde bırakılması da mümkün olmazsa müdürlüğün talebi üzerine aile ve sosyal hizmetler il müdürlüğüne çocuğun geçici olarak barınmasına yönelik tedbirler alınır.

(3) Bu madde kapsamında yapılacak tüm işlemler tutanak altına alınır.

Haklı mazeret nedeniyle çocuğun müdürlükçe alınması

MADDE 36- (1) Yükümlü tarafından, haklı mazereti bulunduğu gerekçesiyle çocuğun müdürlükçe alınmasının talep edilmesi hâlinde mazerete ilişkin varsa ilgili bilgi ve belgeler müdürlüğe iletilir.

(2) Müdürlükçe mazeretin haklı olduğunun anlaşılması hâlinde çocuğun üstün yararı uyarınca, gerektiğinde hak sahibi de hazır bulundurulmak suretiyle çocuk, yükümlüden alınarak hak sahibine teslim edilir.

Hak sahibinin bildirim yükümlülüğü

MADDE 37- (1) Hak sahibi, emrin yükümlüye tebliğinden sonraki dönemde, teslim saatinden en az kırk sekiz saat önce çocuğu teslim almaya geleceğini yazılı olarak, elektronik ortamda veya başvuru aşamasında beyan ettiği iletişim kanalıyla müdürlüğe bildirmek zorundadır.

(2) Hak sahibinin bildirimde bulunmadığı veya gelemeyeceğini bildirdiği hâllerde bu husus ve çocuğu emirde belirtilen yere getirme zorunluluğu bulunmadığı yükümlüye bildirilir. Hak sahibinin yeniden müdürlükle iletişime geçmesi beklenir.

(3) Hak sahibinin tekrar müdürlükle iletişime geçerek çocuğu teslim almaya geleceğini bildirmesi hâlinde yükümlü ile yeniden irtibata geçilir. Yükümlüden çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararındaki görüşme takvimine uygun şekilde çocuğu belirlenen teslim yerine getirmesi istenir.

(4) Tüm bu işlemler tutanak altına alınır.

Üçüncü kişilerin refakatinde kişisel ilişki kurulması

MADDE 38- (1) Çocuğun üstün yararı gereğince bu hususta mahkemece karar verilmiş olması hâlinde kişisel ilişki üçüncü kişi refakatinde gerçekleştirilir.

(2) Mahkemece, kişisel ilişkinin uzman veya öğretmen refakatinde gerçekleştirilmesine ilişkin karar verilmiş olması hâlinde kişisel ilişki müdürlükçe belirlenen teslim mekânında bu kişiler refakatinde gerçekleştirilir.

(3) Teslim mekânında gerçekleştirilen çocukla kişisel ilişki süreci esnasında uzman veya öğretmen tarafından gerekmesi hâlinde mesleki müdahaleler yapılarak gözlem ve tespitlerini içeren bir tutanak tanzim edilir.

(4) Üçüncü fıkra uyarınca uzman veya öğretmen tarafından tanzim edilen tutanak çocuğun üstün yararının gerektirmesi hâlinde kişisel ilişki kararını vermiş olan aile mahkemesine sunulur.

Çocuğun görüşmeyi reddetmesi hâlinde yapılacak işlemler

MADDE 39- (1) Kişisel ilişki kurma sürecinde çocuğun hak sahibi ile görüşmeyi reddetmesi hâlinde hak sahibi ile çocuğun görüşebilmesini temin etmek amacıyla uzman veya öğretmen tarafından öncelikle çocukla ve taraflarla ayrı ayrı görüşmeler gerçekleştirilir. Buna rağmen çocuğun görüşmeyi kabul etmemesi hâlinde bu durum gerekçeleri ile birlikte ayrıntılı şekilde tutanak altına alınır.

(2) Çocuğun görüşmeyi kabul etmemesine neden olan sorunların tespiti ile bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla uzman veya öğretmen tarafından çocuk, hak sahibi ve yükümlü ile görüşmeler yapmak üzere bir plan hazırlanır. Hazırlanan plan hak sahibi ve yükümlüye bildirilir.

(3) Hazırlanan plan uyarınca en geç bir sonraki kişisel ilişki tarihine kadar uzman veya öğretmen tarafından çocuk, hak sahibi ve yükümlü ile görüşmeler gerçekleştirilir. Ancak bu süre on beş günü geçemez.

(4) Bu süreçte taraflara çocuğun sağlıklı gelişimi açısından sorumlulukları hatırlatılarak, çocuk ile tarafların iletişim becerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilir. Çocuk ve hak sahibi arasındaki kişisel ilişkinin sonraki dönemde uygun şekilde gerçekleşmesi için uzman veya öğretmen tarafından gerekli mesleki müdahalelerde bulunulur.

(5) Uzman veya öğretmen tarafından yapılan gözlem ve tespitler neticesinde çocuğun üstün yararı uyarınca çocuk, hak sahibi veya yükümlü hakkındaki önerilere hazırlanan değerlendirme raporunda yer verilir.

(6) Tüm bu işlemler tutanak altına alınır.

Danışmanlık tedbirine karar verilmesi

MADDE 40- (1) Çocukla kişisel ilişki kurulması işlemlerinin çocuğun üstün yararını koruyacak şekilde yerine getirilebilmesi amacıyla çocuk, hak sahibi veya yükümlü hakkında müdürlüğün önerisi üzerine aile mahkemesince danışmanlık tedbiri uygulanmasına karar verilebilir.

(2) Çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair kararların yerine getirilme sürecinde çocuk, hak sahibi veya yükümlünün danışmanlık hizmetine ihtiyaç duyduğunun tespiti hâlinde ilgili uzman veya öğretmen tarafından bu durum tutanağa bağlanarak müdürlüğe bildirilir.

(3) Müdürlük, yükümlünün teslim emrine ilk aykırı hareketinde aile mahkemesinden yükümlü hakkında danışmanlık tedbiri uygulanmasını talep eder.

Yetkili müdürlüğün değişmesi hâlinde yapılacak işlemler

MADDE 41- (1) Çocuğun yerleşim yerinin başka müdürlüğün yetki alanında kalacak şekilde değişmesi hâlinde dosya müdürlükçe resen ilgili yer müdürlüğüne gönderilir.

(2) Dosyanın geldiği müdürlük işlemlere kaldığı yerden devam eder ve dosyadaki teslim emri kapsamında sadece teslimin gerçekleştirileceği yeni yeri yükümlüye tebliğ eder.

(3) Teslim yeri değişikliği hak sahibine müdürlükçe her türlü iletişim vasıtasıyla bildirilerek bu husus tutanak altına alınır.

Dosyanın işlemde kaldırılması

MADDE 42- (1) Teslim emrinin yükümlüye tebliğinden sonraki dönemde hak sahibi, teslim saatinden en az kırk sekiz saat önce çocuğu teslim almaya geleceğini müdürlüğe bildirdiği hâlde haklı bir mazeret olmaksızın art arda iki kez veya bir yılda üç kez gelmezse ilgili uzman veya öğretmen bildirim üzerine dosyanın işlemde kaldırılmasına ve teslim emrinin hükümsüz hâle gelmesine müdür tarafından karar verilir. Bu karar hak sahibi ve yükümlüye tebliğ edilir.

(2) Teslim emrinin tebliğinden sonraki dönemde yükümlü en az bir yıl boyunca emrin gereğini usulüne uygun bir şekilde yerine getirir ve müteakip dönemde de kişisel ilişki kurulmasına dair mahkeme kararına uygun olarak hareket edeceğini taahhüt ederse, son teslim işlemini gerçekleştiren ilgili uzman veya öğretmenin kanaati de alınmak suretiyle dosyanın işlemde kaldırılmasına ve teslim emrinin hükümsüz hâle gelmesine müdür tarafından karar verilebilir. Bu karar hak sahibi ve yükümlüye tebliğ edilir. Yükümlü bu taahhüdünü yerine getirmemezse hak sahibinin talebi üzerine yükümlüye doğrudan teslim emri tebliğ edilir.

(3) Dosya açıldıktan sonraki herhangi bir dönemde hak sahibinin müdürlükten dosyanın işlemde kaldırılmasını talep etmesi hâlinde, müdür tarafından dosyanın işlemde kaldırılmasına ve teslim emrinin hükümsüz hâle gelmesine karar verilir. Bu karar hak sahibi ve yükümlüye tebliğ edilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Şikâyet ve İtiraz

Şikâyet

MADDE 43- (1) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin müdürlükçe yapılan işlem ve verilen kararlara karşı, öğrenme veya tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde şikâyette bulunulabilir.

Şikâyette görevli ve yetkili mahkeme

MADDE 44- (1) Şikâyette görevli ve yetkili mahkeme çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararının yerine getirilmesine ilişkin işlemi yapan müdürlüğün bulunduğu yer aile mahkemesidir.

Şikâyet üzerine mahkemece yapılacak işlem

MADDE 45- (1) Şikâyet üzerine mahkeme, yapılan işlemlerin yerine getirilmesini durdurabilir ve dosya üzerinden veya gerektiğinde ilgilileri dinlemek suretiyle ivedilikle karar verir.

İtiraz

MADDE 46- (1) Şikâyet üzerine verilen karara karşı, tebliğden itibaren bir hafta içinde şikâyete ilişkin kararı veren mahkemeye itiraz edilebilir.

İtirazı inceleyecek merci

MADDE 47- (1) Kararı veren mahkeme tarafından, itirazı incelemesi için dosya o yerde aile mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde aile mahkemesinin

tek dairesi bulunması hâlinde asliye hukuk mahkemesine, aile mahkemesi hâkimi ile asliye hukuk mahkemesi hâkiminin aynı olması hâlinde ise en yakın aile mahkemesine veya asliye hukuk mahkemesine ivedilikle gönderilir.

İtirazın değerlendirilmesi

MADDE 48- (1) İtiraza bakmakla görevli merci kararını bir hafta içinde verir.

(2) Mercî, itirazı yerinde görürse işin esası hakkında karar verir.

(3) İtiraz üzerine verilen karar kesindir.

Kişisel ilişkisinin rıza ile yerine getirildiği iddiası ile şikâyet

MADDE 49- (1) Çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararını rızasıyla yerine getirdiğini iddia eden yükümlü, 32 nci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları uyarınca yapılan bilgilendirme ve bildirim ile aynı maddenin beşinci fıkrası uyarınca gönderilen teslim emrinin haksız olduğunu süresi içinde şikâyet yoluyla ileri sürebilir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Yaptırımlar

İlam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine muhalefet

MADDE 50- (1) Çocuk teslimine dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin teslim emrine aykırı hareket edenler ile emrin gereğinin yerine getirilmesini engelleyenler, bir ay içinde yapılacak şikâyet üzerine, fiil suç teşkil etse dahi, üç aya kadar disiplin hapsi ile cezalandırılır.

(2) Çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin teslim emrine aykırı hareket edenlerle emrin gereğinin yerine getirilmesini engelleyenler, bir ay içinde yapılacak şikâyet üzerine, üç günden on güne kadar disiplin hapsiyle cezalandırılır.

(3) Kişisel ilişki kurulması için kendisine çocuk teslim edilen hak sahibi, ilam veya tedbir kararında belirtilen sürenin bitiminde çocuğu belirlenen yere getirmese, bir ay içinde yapılacak şikâyet üzerine, fiil suç teşkil etse dahi, üç aya kadar disiplin hapsiyle cezalandırılır.

(4) Yukarıdaki fıkralar kapsamında şikâyete bakacak görevli ve yetkili mahkeme, işlemi yapan müdürlüğün bulunduğu yer aile mahkemesidir.

(5) Şikâyet olunana, şikâyet dilekçesiyle birlikte duruşma gün ve saatini bildiren davetiye gönderilir. Davetiyede savunma ve delillerini duruşma gününe kadar bildirmesi gerektiği, duruşmaya gelmediği takdirde yargılamaya yokluğunda devam olunarak karar verileceği ihtar olunur.

(6) Mahkeme, duruşmaya gelen şikâyet olunanın, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 147 nci maddesinde belirtilen haklarını hatırlatarak savunmasını alır; gerekli araştırmayı yapar; dosyadaki delilleri değerlendirir; şikâyet olunanın teslim emrine aykırı hareket ettiğini veya emrin gereğinin yerine getirilmesini engellediğini yahut sürenin bitiminde çocuğu belirlenen yere getirmedini tespit ederse disiplin hapsiyle cezalandırılmasına, aksi takdirde şikâyetin reddine karar verir.

Disiplin hapsi kararının infazı

MADDE 51- (1) Disiplin hapsiyle cezalandırmaya ilişkin kararlar, kesinleşmesini müteakip Cumhuriyet başsavcılığı tarafından infaz edilir. Bu kararlar kesinleştiği tarihten itibaren iki yıl geçtikten sonra yerine getirilemez.

(2) Şikâyetten vazgeçilmesi hâlinde veya 50 nci maddenin birinci ve üçüncü fıkraları bakımından çocuğun velayet hakkı sahibine teslim edilmesi durumunda dava ve bütün sonuçlarıyla beraber ceza düşer.

Disiplin hapsi kararına itiraz

MADDE 52- (1) 50 nci madde uyarınca aile mahkemesince verilen kararlara karşı, 46 ncı madde uyarınca itiraz edilebilir.

İçeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesi

MADDE 53- (1) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması kapsamında çocuğun uzman veya öğretmen tarafından yükümlüden ya da hak sahibinden teslim alındığı veya diğerine teslim edildiği sırada kayda alınan ses veya görüntülerin internet ortamında yayınlanması nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden ilgililer, 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 9 uncu maddesi uyarınca içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesini isteyebilir.

ONUNCU BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Bölge adliye mahkemelerince verilen ilam veya tedbir kararları

MADDE 54- (1) Bölge adliye mahkemelerince verilen çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararları da bu Yönetmelik hükümleri uyarınca yerine getirilir.

Çocuğun iadesine veya kişisel ilişki kurulmasına dair ilamların yerine getirilmesi

MADDE 55- (1) 22/11/2007 tarihli ve 5717 sayılı Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yön ve Kapsamına Dair Kanunun 18 inci maddesi uyarınca on altı yaşını tamamlamamış çocuklar hakkındaki çocuğun iadesine veya kişisel ilişki kurulmasına dair ilamlar bu Yönetmelik hükümlerine göre yükümlüyle irtibata geçilmeksizin ve teslim emri tebliğ edilmeksizin yerine getirilir.

İş bölümü

MADDE 56- (1) Çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesinde görevlendirilen müdür yardımcısı, uzman, öğretmen ve diğer personelle ilgili iş bölümü müdür tarafından yapılır.

Tevzi

MADDE 57- (1) Çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin dosyalar elektronik ortamda müdür tarafından UYAP tevzi kriterlerine göre uzman ve öğretmenlere otomatik olarak dağıtılır. İstisnai hâllerde ise tevzi işlemi gerekçesi belirtilmek suretiyle adil bir iş dağılımını sağlamak amacıyla müdür tarafından yapılabilir.

Geçici dosya

MADDE 58- (1) Herhangi bir sebeple teslim dosyası bir başka mercie gönderildiğinde bu dosya yerine geçmek üzere geçici bir dosya düzenlenir.

(2) Geçici dosyaya asıl teslim dosyasındaki tüm evrakın okunaklı ve müdür tarafından onaylı bir örneği konulur.

UYAP'ın kullanılması

MADDE 59- (1) Bakanlık Bilgi İşlem Genel Müdürlüğünce, müdürlük tarafından bu Yönetmelik kapsamında sunulan hizmetlerin, istatistiki veri alınmasına imkân sağlayacak şekilde kayıt edilerek iş akışının elektronik ortamda sağlanması amacıyla UYAP ekranları oluşturulur.

(2) Müdürlükte çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine dair her türlü veri, bilgi ve belge akışı ile dokümantasyon işlemleri ve bunlara ilişkin her türlü kayıt, dosyalama, saklama ve arşivleme işlemlerinde güvenli elektronik imza kullanılmak suretiyle UYAP'ın sağladığı imkânlardan yararlanır. Güvenli elektronik imza ile oluşturulan belgeler ayrıca fiziki olarak gönderilmez.

(3) 25 inci maddenin birinci fıkrası ile 32 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca ibraz edilen ilam veya tedbir kararının teyidi amacıyla gerekmesi hâlinde müdürlükçe UYAP üzerinden ilgili mahkeme ekranına bir inceleme talebi gönderilir. Mahkeme tarafından inceleme onayı verilmesi üzerine müdürlükçe UYAP'ta ilgili ilam veya tedbir kararının teyidi yapılır.

(4) UYAP kullanıcıları, iş listelerini günlük olarak kontrol etmek, işlemlerin gereğini yerine getirmek, ihtiyaç duyulan alanlarda veri ve bilgilerin derlenmesi, değerlendirilmesi ile gerekli adli istatistiklerin üretilmesine esas bilgileri güvenilirlik, tutarlılık ve güncellik ilkelerine uygun olarak UYAP ortamına doğru, eksiksiz ve zamanında girmekle yükümlüdür.

(5) Diğer kişi, kurum veya kuruluşlara verilmek üzere elektronik ortamdan fiziki örnek çıkartılması gereken hâllerde, tutanak veya belge, aslının aynı olduğu belirtilerek ad, soyad, unvan ve sicil numarası yazılmak suretiyle görevli personel tarafından imzalanır ve gerekirse mühürlenir.

(6) Müdürlüğe elektronik ortam dışında gelen evrak, taranıp elektronik ortama aktarılarak UYAP'a kaydedilir. Kurum ve kuruluşlardan elektronik ortam dışında gelen evrak ile fiziken muhafazası gereken diğer belgeler ayrıca mahsus kartonlarında muhafaza edilir.

(7) Teknik nedenlerle fiziki olarak düzenlenen belge veya raporlar, engelin ortadan kalkmasından sonra derhâl elektronik ortama aktarılır, yetkili kişilerce güvenli elektronik imza ile imzalanarak UYAP'a kaydedilir ve gerektiğinde UYAP vasıtasıyla ilgili birimlere iletilir. Bu şekilde elektronik ortama aktarılarak ilgili birimlere iletilen belge ve kararların asılları mahallinde saklanır, ayrıca fiziki olarak gönderilmez. Ancak belge veya karar aslının incelenmesinin zorunlu olduğu hâller saklıdır. Elektronik ortama aktarılması imkânsız olan belgeler ise fiziki ortamda saklanır ve gerektiğinde fiziki olarak gönderilir.

(8) Kişisel verilerin kaydedilmesinde ve paylaşılmasında bu verilerin yetkisiz kişilerce elde edilmesini veya hukuka aykırı kullanılmasını önlemek için gerekli olan her türlü tedbir alınır.

Eğitim

MADDE 60- (1) Çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin tüm iş ve işlemleri yerine getirmekle görevlendirilen müdür, müdür yardımcısı, yazı işleri müdürü, uzman, öğretmen ve diğer personele yönelik olarak Başkanlık, Bakanlık Eğitim Dairesi Başkanlığı ve ilgili diğer kurumların iş birliğiyle eğitimler düzenlenir.

(2) 19 uncu madde uyarınca oluşturulan listelerde yer alan uzman ve öğretmenlere yönelik olarak Başkanlık, Bakanlık Eğitim Dairesi Başkanlığı ve ilgili kurumların iş birliğiyle eğitimler düzenlenebilir.

(3) Eğitim faaliyetlerinde Başkanlıkça oluşturulmuş olan materyallerden de faydalanılır. Bu eğitim materyalleri hazırlanırken personelin ihtiyaç ve görüşleri de dikkate alınır.

İş birliği

MADDE 61- (1) Başkanlık; belediyeler, diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin ilam veya tedbir kararlarının etkin şekilde yerine getirilebilmesine yönelik ortak programlar geliştirebilir.

(2) Başkanlık ve üniversiteler arasında çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair farkındalık oluşturulmasına katkı sunulmak üzere ortak program ve projeler geliştirilmesine, sertifika ve yüksek lisans gibi eğitim programları düzenlenmesine yönelik iş birliği yapılabilir. Üniversitelerin, çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması konularında yapacağı bilimsel araştırmalar ilgili mevzuat hükümleri kapsamında Başkanlıkça desteklenir.

(3) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin farkındalığın artırılması amacıyla Başkanlık ile Türkiye Barolar Birliği ve barolar arasında iş birliği yapılabilir.

Denetim ve gözetim

MADDE 62- (1) Müdürlük, çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin tüm iş ve işlemlerini başsavcılık gözetim ve denetiminde yürütür. Bu iş ve işlemler ayrıca adalet müfettişlerinin denetimine tabidir.

Giderlerin karşılanması

MADDE 63- (1) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin yapılacak işlemler, 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu ile diğer kanunlar uyarınca alınması gereken tüm harçlardan istisnadır. Ayrıca bu iş ve işlemlerin yürütülmesi için yapılacak tüm masraflar, avukatlık ücreti hariç Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır.

(2) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin işlemleri hafta sonu ve resmî tatil günlerinde yerine getirmek üzere görevlendirilen uzman ve öğretmenlere bu kapsamda fiilen görev yaptıkları her teslim işlemi için, görevlendirilen diğer kişilere ise bu kapsamda görev yaptıkları her gün için (500) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayıyla çarpımı sonucu bulunacak tutarda ödeme yapılır. Bu kapsamda uzman ve öğretmenlere bir ayda yapılacak ödeme tutarı (10000) gösterge rakamının, görevlendirilen diğer kişilere ise (5000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayıyla çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçemez. Bu ödemeden damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesinti yapılmaz. Bu fıkra uyarınca yapılacak ödemelerden kadrolu veya sözleşmeli olup olmadığına bakılmaksızın görevlendirilen tüm personel yararlanır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

Hizmetin izlenmesi ve değerlendirilmesi

MADDE 64- (1) Sunulan hizmetten faydalanan kişilerin veya ailelerinin geri bildirimlerini almak amacıyla müdürlüklerde ve teslim mekânlarında istek-şikâyet kutuları ile yeterli sayıda geri bildirim formu bulundurulur.

(2) Hizmet sunulan kişilere veya ailelerine geri bildirim formlarıyla ilgili bilgi verilir ve bu formları doldurmaları teşvik edilir. Geri bildirim söz konusu yapılması, ilgililerin okuma-yazma bilmemesi ya da başkaca bir engelin bulunması hâlinde, çalışan bu durumu belirterek formu kendisi de doldurabilir.

(3) Müdürlük, çalışan personelin görüşlerini ve geri bildirim formlarındaki değerlendirmeleri de dikkate alarak hizmetin sunumunda yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri ile iyi uygulama örneklerini toplar ve Başkanlığa gönderir.

İstatistik ve raporlama

MADDE 65- (1) Müdürlükler tarafından, çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair tüm iş ve işlemlere ilişkin istatistikler özenle tutulur. Bu hizmetlerden faydalanan kişilerin yanı sıra bu süreçte görev alan kişiler ile diğer kurumlardan alınan geri bildirimler toplanır.

(2) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair hizmetlerin daha etkin ve bütüncül sunulabilmesi amacıyla Başkanlıkça yapılan istatistikî veri talepleri bu alanda hizmet sunan diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca karşılanır.

(3) İstatistikî veriler ve toplanan geri bildirimler müdürlük tarafından raporlaştırılarak her yıl Ocak ayı içerisinde Başkanlığa sunulur.

Uygulama rehberi

MADDE 66- (1) Bu Yönetmelik kapsamında hazırlanacak teslim emri, tutanak ve diğer belgelere ilişkin örnek formlar, Başkanlık tarafından çıkarılacak uygulama rehberinde gösterilir.

Çeşitli hükümler

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasına, Bakanlıkça belirlenen il veya ilçelerde başlanır. Bu Yönetmeliğin hangi il veya ilçede ne zaman uygulanacağı Bakanlığın resmî internet sitesinde duyurulur.

(2) Bakanlığın resmî internet sitesinden duyurduğu il ve ilçeler dışında çocuk teslimine ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının icrasına ilişkin işlemlerin 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun, mülga 25 inci, 25/a ve 25/b maddeleri uyarınca icra daireleri tarafından yerine getirilmesine devam olunur.

(3) 24/11/2021 tarihli ve 7343 sayılı İcra ve İflas Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının icrası için icra daireleri nezdinde yapılacak takip işlemleri, 492 sayılı Kanun ile diğer kanunlar uyarınca alınması gereken tüm harçlardan istisnadır. Bu iş ve işlemler için yapılacak tüm masraflar, avukatlık ücreti hariç, Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır.

(4) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yılın sonunda ülke genelinde uygulamaya geçilir.

Yürürlük

MADDE 67- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 68- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Adalet Bakanı yürütür.

ÖNEMLİ BİLGİ NOTLARI

İCRA MAHKEMELERİNDE YARGILAMA USULÜ (*)

Av.Öğr.Görv.Talih UYAR

I- İcra mahkemeleri, *icra ve iflas işleri için* kurulmuş özel bir mahkemedir. Bu mahkemeler Anayasa'nın 152. maddesi anlamında bir mahkemedir.⁴⁰¹⁹

Kanunkoyucu '*yazılı yargılama usulü*' (HMK.mad. 118-186) dışında kalması gereken daha kısa ve basit şekilde sonuçlandırılmasında yarar gördüğü d a v a ve iş l e r i, '*basit yargılama usulü*'ne (HMK.mad. 316-322) tabi tutmuştur.

Dava ve işlerin '*basit yargılama usulü*'ne tabi olabilmesi için **ya 6100 sayılı HMK'nun 316. maddesinde özel olarak sayılanlar arasında yer almalı ya da diğer kanunlarda 'o dava veya iş hakkında basit yargılama usulünün uygulanacağı' açıkça belirtilmiş** olmalıdır.

İİK.'nün 18. maddesinde⁴⁰²⁰ "*icra mahkemesi önüne getirilen uyuşmazlıkların 'basit yargılama usulüne göre' çözümleneceği*" (İİK.mad.18/I) belirtildiği gibi, İcra ve İflas Kanunu'nun pek çok maddesinde, örneğin;

-70. maddesinde '*itirazın kaldırılması*' (İİK. mad. 68, 68a) taleplerinin,

-88/VI. maddesinde '*icra dairesince, yedieminde bulunan malların icra mahkemesince verilecek karar ile satışından doğacak ihtilaflar*'ın,

-97/XI. maddesinde '*icra hukukundaki istihkak davaları*'nın

-101/II maddesinde '*hacze imtiyazlı iştirakte, iştirak talebine itiraz edilmesi üzerinde açılacak davalar*'ın,

-142/II maddesinde '*sıra cetveline itiraz davaları ile sıra cetveline yönelik şikayetler*'in,

-158/II maddesinde '*iflas davaları*'nın,

-173/III maddesinde '*iflas davası*'nın,

-174. maddesinde '*iflas davası*'nın,

-228/III maddesinde '*iflasta istihkak davaları*'nın

* Türk Medeni Usul ve İcra İflas Hukukçuları Birliği (MİHBİR) 'in 4.10.2019 tarihindeki 17. Toplantısında sunulan tebliğ

⁴⁰¹⁹ Bknz: Anayasa Mahkemesi'nin 26.10.1965 T. ve 25/57 sayılı kararı (RG. 08.12.1965 T. s:15133)

⁴⁰²⁰ İİK.mad. 18: "*İcra mahkemesine arzedilen hususlar ivedi işlerden sayılır ve bu işlerde basit yargılama usulü uygulanır.*

Şu kadar ki, talep ve cevaplar dilekçe ile olabileceği gibi icra mahkemesine ifade zaptettirmek suretiyle de olur.

Aksine hüküm bulunmayan hâllerde icra mahkemesi, şikâyet konusu işlemi yapan icra dairesinin açıklama yapmasına ve duruşma yapılmasına gerek olup olmadığını takdir eder; duruşma yapılmasını uygun gördüğü takdirde ilgilileri en kısa zamanda duruşmaya çağırır ve gelmeseler bile gereken kararı verir. Duruşma yapılmayan işlerde icra mahkemesi, işin kendisine geldiği tarihten itibaren en geç on gün içinde kararını verir. Duruşmalar, ancak zorunluluk hâlinde ve otuz günü geçmemek üzere ertelenebilir"

-235/III ve IV. maddesinde ‘*iflastaki sıra cetvelindeki itiraz davaları ile sıra cetveline yönelik şikayetler*’ in

-251/II maddesinde ‘*hakkında takip talebinde bulunulan müflisin yeni mal iktisap etmediği yolundaki itirazı*’ nın

-281/I. maddesinde ‘*tasarrufun iptali davaları*’ nın

‘*basit yargılama usulüne göre*’ çözümleneceği vurgulanmıştır.

II- İcra mahkemesinde, HMK. mad. 316-322’de düzenlenmiş olan “*basit yargılama usulü*” uygulanır (İİK. mad. 18/I).⁴⁰²¹

6352 sayılı Kanun’la, 02.07.2012 tarihinde İİK.’nda yapılan değişiklik sonucunda; icra mahkemesinde görülen uyuşmazlıkların ‘*ivedi işlerden sayılacağı*’ maddeye ayrıca eklenmiştir (İİK.mad.18/I). Bu nedenle icra mahkemesinde görülen uyuşmazlıklar, *adli tatilde* de görülür (HMK.mad.103/I-h)⁴⁰²².

Bu yargılama usulünün özelliği; *basit, kısa ve merasimsiz (daha hızlı)* bir usul oluşudur.⁴⁰²³

a) Bu usulde; ‘*yazılı (genel) yargılama usulü*’nden farklı olarak eğer uyuşmazlık hakkında dosya üzerinden karar verilmesi mümkünse, mahkemece *taraflar duruşmaya çağrılmadan* sadece dilekçe ve delilleri göz önünde bulundurularak karar verilebilir (HMK. mad. 320/1).

Ancak, icra mahkemesinin bu gibi durumlarda da “*dosya üzerinden (duruşma yapmadan) karar verirken, mutlaka şikayet dilekçesinin bir örneğini karşı tarafa tebliğ etmesi* gerekir. Anayasa mahkemesi, 21.06.2016 tarihli kararında⁴⁰²⁴ “*icra emrinin iptali talebiyle yapılan şikayet başvurusunda, icra hukuk mahkemesince şikayet dilekçesi karşı tarafa tebliğ edilmeden dosya üzerinden karar verilmesi halinde ‘adil yargılanma hakkı’nın ihlal edilmiş olacağını*” belirtmiştir.

b) Basit yargılama usulünde ‘*davaya cevap verilmesi*’ “dilekçe ile” olduğu halde, ‘*icra mahkemesine verilecek cevaplar*’ “dilekçe ile” olabileceği gibi “sözlü olarak” (cevabın tutanağa geçirilmesi suretiyle) de olabilir (İİK.mad.18/II).

c) Bu usulde, ‘*cevap süresi*’ dava dilekçesinin davalıya tebliğinden itibaren iki haftadır (HMK. mad.317/II). “Ancak mahkeme, durum ve koşullara göre cevap dilekçesinin bu süre içinde hazırlanmasının çok zor yahut imkansız olduğu durumlarda, yine bu süre zarfında mahkemeye başvuran davalıya bir defaya mahsus ve iki haftayı geçmemek üzere ek bir süre verebilir. Ek cevap süresi talebi hakkında verilen karar, taraflara derhal bildirilir.” (HMK. mad. 317/2)

Bu usulde, “Taraflar *cevaba cevap* ve *ikinci cevap dilekçesi* veremezler.” (HMK. mad. 317/3)

Hemen belirtelim ki; Anayasa Mahkemesi 22.03.2012 T. ve 125/46 sayılı kararında “*HMK.mad.317/III hükmünün, hak arama özgürlüğünü sınırlayıcı nitelik taşımadığını*” belirtmiştir.

⁴⁰²¹ Bknz: 8. HD. 21.04.2015 T. 9838/8990; 02.04.2015 T. 2345/7377; 12. HD. 18.02.2013 T. 29191/4576; 07.03.2016 T. 31550/6545; 18.02.2013 T. 29192/4577; 20.04.1999 T. 4526/5068 vb.

⁴⁰²² Bknz:12. HD. 06.02.2017 T. 393/1181; 09.11.2015 T. 28314/27262

⁴⁰²³ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **ATALI, M.** Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku, 15. Bası, 2017, s:2092

⁴⁰²⁴ Başvuru Tarihi 14.06.2013 T.; Başvuru No: 2013/4073

“Dava ve cevap dilekçeleri yönetmelikte belirlenecek formun doldurulması suretiyle de verilebilir” (HMK. mad. 317/4).

ç) “Taraflar dilekçeleri ile birlikte, tüm delillerini açıkça ve hangi vaktanın delili olduğunu da belirterek bildirmek; ellerinde bulunan delillerini dilekçelerine eklemek ve başka yerlerden getirilecek belge ve dosyalar için de, bunların bulunabilmesini sağlayan bilgilere dilekçelerinde yer vermek zorundadır.” (HMK. mad. 318)

Bu hüküm ‘dilekçeler aşaması’nda t a n ı k d e l i l i n e de dayanan tarafın daha sonra ‘tanık listesi’ vermesine engel teşkil etmez.^{4025 4026}

Ayrıca, HMK.mad. 322 hükmü nedeniyle ‘sonradan delil gösterilmesi’ hakkındaki HMK.mad.145’in de, basit yargılama usulünde uygulanması gerekir.⁴⁰²⁷

d) Bu usulde ayrı bir ön inceleme duruşması yoktur. İlk duruşmada, mahkeme, dava şartları ve ilk itirazların bulunup bulunmadığını araştırır. Hak düşürücü süreler, zamanlaşımı süreleri hakkında tarafları dinler. Daha sonra hakim “tarafların iddia ve savunmaları çerçevesinde, anlaştıkları ve anlaşamadıkları hususları tek tek tespit eder. Uyuşmazlık konularının tespitinden sonra hâkim, tarafları sulhe teşvik eder. Tarafların *sulh* olup olmadıkları, sulh olmadıkları takdirde anlaşamadıkları hususların nelerden ibaret olduğu tutanağa yazılır; tutanağın altı hazır bulunan taraflarca imzalanır. Tahkikat bu tutanak esas alınmak suretiyle yürütülür.” (HMK. mad. 320/2)

Mahkeme “ilk duruşma”dan sonra tarafların dinlenmesi, delillerin incelenmesi ve tahkikatın yürütülmesi için en fazla *iki duruşma* yaparak yargılamayı tamamlar. Duruşmaların arası en fazla *bir ay* olmalıdır (HMK. mad. 320/3, c:1-2)

“İşin niteliği gereği bilirkişi incelemesinin uzaması, istinabe yoluyla tahkikat işlemlerinin yürütülmesi gibi zorunlu hâllerde, hâkim gerekçesini belirterek *bir aydan sonrası için* de duruşma günü belirleyebilir ve ikiden fazla duruşma yapabilir.” (HMK. mad. 320/3, c: 3)

“Basit yargılama usulüne tabi davalarda, işlemden kaldırılmasına karar verilmiş olan dosya, yenilenmesinden sonra takipsiz bırakılırsa, dava *açılmamış* sayılır.” (HMK. mad. 320/4)

e) ‘*İddianın genişletilmesi veya değiştirilmesi yasağı*’ “dava açılmasıyla”; ‘*savunmanın genişletilmesi veya değiştirilmesi yasağı*’ “cevap dilekçesinin mahkemeye verilmesiyle” başlar. (HMK. mad. 319)

f) “ ‘*Gider avansı’na ilişkin HMK.’nun (114- (1) -g) maddesinin, icra mahkemesinde uygulanıp uygulanmayacağı*” u y g u l a m a d a tereddüt konusu olmuştur:

Yargıtay 12. Hukuk Dairesi ö n c e ;

- “*Şikayet İcra ve İflas Hukukuna özgü bir kanun yolu olup, dava olmadığından Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 114. maddesinin 9. bendinde dava şartı olarak düzenlenen gider avansının yatırılmasının zorunlu olmadığını*”⁴⁰²⁸

- “*Şikayet hakkında duruşma açılması zorunlu olmadığından, HMK.'nun gider avansına ilişkin hükümlerinin şikayet hakkında uygulanmayacağını, borca itiraz*

⁴⁰²⁵ BUDAK, C.A./KARAASLAN, V. Medeni Usul Hukuku, 2. Baskı, 2018, s:311

⁴⁰²⁶ Bknz: 7. HD. 27.12.2013 T. 15634/23731

⁴⁰²⁷ BUDAK, C.A./KARAASLAN, V. a.g.e. s:311

⁴⁰²⁸ Bknz: 12. HD. 10.11.2014 T. 19560/26562

yönünden ise; gider avansının nelerden ibaret olduğu net olarak belirtilerek ve hukuki sonuçları hatırlatılarak, tamamlanması için kesin süre verilmesi gerektiğini"⁴⁰²⁹

- "İcra mahkemesi nezdinde ileri sürülen usulsüz tebligat şikayetinin takip hukukuna ilişkin ve kendine özgü kanun yolu olup Medeni Usul Hukuku anlamında bir dava olmadığından 6100 sayılı HMK'nun 120. maddesinin uygulanma imkanı bulunmadığı, şikayetçi borçlu vekiline ihtaratlı davetiye tebliğ edilmesi, hukuki sonuç doğurmayacağından gider avansının yatırılmamış olması nedeniyle davanın açılmamış sayılmasına karar verilemeyeceğini"⁴⁰³⁰

belirtmişken d a h a s o n r a ;

- "Başlangıçta borçlunun gider avansını yatırdığı ve fakat PTT'den iade edildiği anlaşıldığına göre; bu paranın PTT'de veya icra hukuk mahkemesinde olup olmadığı araştırılarak, PTT ise oradan, Ergani İcra Mahkemesinde ise bu mahkemeden istenmesi; gider avansının borçluya iade edilmiş olduğunun tespiti halinde ise, HMK. mad. 120/2 gereğince gider avansını yatırmak üzere borçluya HMK. mad. 94 gereğince uygun süre verilerek sonucuna göre karar vermek gerekirken, 'dava şartı olan gider avansının yerine getirilmediği'nden bahisle 'davanın usulden reddine' kararı verilmesinin isabetsiz olduğunu"⁴⁰³¹

- "İhalenin feshini isteyen şikayetçinin icra mahkemesine yaptığı başvuru sırasında 100 TL "gider avansı" yatırdığı, mahkemece adı geçene gönderilen muhtıra ile eksik gider avansı olan 315, 00 TL. nin iki haftalık kesin sürede yatırılmasının istendiği" uyuşmazlıkta, eksik gider avansının "sebebi" ve "nelerden kaynaklandığı" açıklanmak suretiyle, eksik kısmı tamamlaması için şikayetçiye muhtıra tebliği gerektiğinden, denetime elverişli bir hesaplama yapılmaksızın ve istenen gider avansının nelerden kaynaklandığı açıklanmaksızın gönderilen muhturaya uyulmamasının şikayetçi aleyhine sonuç doğurmayacağını"⁴⁰³²

- "İcra mahkemesince, imzaya itirazda bulunan borçlu vekiline gider avansının yatırılması için yasaya uygun olarak iki haftalık "kesin süre" verilmesi gerektiği; davacı borçlu vekiline Tebligat Kanunu hükümlerine uygun olarak kesin süreye uyulmaması halinde, 'dava şartı yokluğu' nedeniyle 'davanın usulden reddine karar verileceği' yolunda ihtarname tebliğ edilmeden "gider avansının yatırılmaması" nedeniyle "davanın reddine" karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olacağını - Gider avansı, dava şartlarından olup (HMK. mad. 114/1-g), HMK. mad.115/2 uyarınca, dava şartı yokluğu nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken, bu husus belirtilmeden "davanın reddine" şeklinde hüküm kurulmasının yasaya aykırı olduğunu"⁴⁰³³

- "Gider avansının eksik olduğunun anlaşılması halinde, tamamlattırılması için HMK. mad. 120/2 gereğince verilecek iki haftalık kesin süre ile birlikte gider avansının nelerden ibaret olduğunun net olarak belirlenmesi ve tarafa avansın yatırılmamasının hukuki sonuçları konusunda uyarı yapılması gerektiği, bu süre içinde dava şartı noksanlığı giderilmezse, ancak o takdirde davanın, "dava şartı yokluğu" sebebiyle usulden reddine karar verilmesi gerektiğini - İtiraz dilekçesi ekinde sunulan dekonta göre, 150 TL tutarındaki paranın PTT havalesi ile mahkemeye gönderildiği, tensip tutanağının birinci maddesi ile de gider avansının yatırıldığı anlaşıldığından, icra mahkemesince dava

⁴⁰²⁹ Bknz: 12. HD. 18.06.2014 T. 15573/17881

⁴⁰³⁰ Bknz: 12. HD. 20.01.2014 T. 35730/1142

⁴⁰³¹ Bknz: 12. HD. 03.12.2015 T. 16937/30355

⁴⁰³² Bknz: 12. HD. 22.12.2015 T. 29745/32586

⁴⁰³³ Bknz: 21.01.2016 t. 24883/1787

dilekçesinin kabulüne karar verildiği, 10.3.2015 tarihli celsede ise, borçlu vekilinin, gider avansını yatırmış oldukları, ancak iade edilmiş olması halinde tekrar yatıracaklarını beyan etmesi üzerine, mahkeme ara kararı ile; "davacı vekilince posta havalesi ile gönderilen avansın iade edilmiş olması durumunda, mahkeme veznesine 150 TL yatırması için iki hafta süre verilmesine" karar verildiği anlaşıldığından, başlangıçta borçlunun gider avansını yatırdığı ve fakat PTT'den iade edildiği anlaşıldığına göre; HMK. mad. 120/2. maddesi gereğince gider avansını yatırmak üzere borçluya HMK. mad. 94'e uygun süre verilerek sonucuna göre karar vermek gerekirken, borçluya kesin süre verilmeksizin ve avansın 'gider avansı' olduğu belirtilmeksizin sonuca gidilmesinin isabetsiz olduğunu"⁴⁰³⁴

- "Mahkemece gider avansının eksik olduğunun anlaşılması halinde, tamamlattırılması için HMK'nun 120/2. maddesi gereğince verilecek iki haftalık kesin süre ile birlikte gider avansının nelerden ibaret olduğunun net olarak belirlenmesi ve tarafa avansın yatırılmamasının hukuki sonuçları konusunda uyarı yapılması gerekeceğini, bu süre içinde dava şartı noksanlığı giderilmezse ancak o takdirde davanın, dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddedilmesi gerekeceğini"⁴⁰³⁵

- "Kesin süre verilmesine ilişkin duruşma zaptının ve borçluya kesin süre verildiğine ilişkin ihtarlı tebligat parçasının incelenmesinde, borçlunun gider avansını yatıracığı yerin gösterilmediği anlaşıldığından bu durumda, kesin sürede istenen giderin mahkeme veznesine yatırılması gerekmeyip, PTT kanalı ile gönderilmesinin yeterli olacağını"⁴⁰³⁶

- "Gider avansının yatırılmadığının veya eksik olduğunun anlaşılması halinde, yatırılması veya tamamlanması için HMK'nun 120/2. maddesi gereğince verilecek iki haftalık kesin süre ile birlikte gider avansının nelerden ibaret olduğu net olarak belirlenmesi ve avansın yatırılmamasının hukuki sonuçları konusunda uyarı yapılması gerektiği ve bu süre içinde dava şartı noksanlığı giderilmemişse, dava şartı yokluğu sebebiyle davanın usulden reddedileceğini - Haciz işlemleri ile haciz ihbarnamelerinin kaldırılması ile icra mahkemesine başvuran davacıya (şikayetçiye) ; ara kararda, gider avansı içeriği ve miktarı ayrıntılı şekilde belirtildiği, gider avansının yatırılması için iki hafta kesin süre verildiği, ihtarın davacı vekiline tebliğ edildiği, verilen süre içinde gider avansın yatırılmamasının hukuki müeyyidelerinin ihtar edildiği anlaşıldığından, borçluların verilen kesin süre içerisinde gider avansını yatırmadığı sabit olduğundan davanın usulden reddine karar verilmesi gerektiğini"⁴⁰³⁷

- "Eksik gider avansının yatırılması konusunda, usulüne uygun ve gerekli koşulları haiz meşruhatlı davetiye borçluya tebliğ edilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, borçlu yerine, alacaklı vekiline gönderilen davetiye sonucunda, gider avansı yatırılmadığı için borca itiraza ilişkin açılan davanın "açılmamış sayılmasına" karar verilmesinin hatalı olduğunu"⁴⁰³⁸

belirtmiştir.

⁴⁰³⁴ Bknz: 12. HD. 09.02.2016 T. 26798/3218

⁴⁰³⁵ Bknz: 12. HD. 08.03.2016 T. 30358/6640

⁴⁰³⁶ Bknz: 12. HD. 23.02.2016 T. 33273/4773

⁴⁰³⁷ Bknz: 12. HD. 20.02.2017 T. 29846/2187

⁴⁰³⁸ Bknz: 12. HD. 04.07.2018 T. 10711/7319

Yargıtay 8. Hukuk Dairesi;

-“Şikâyetin bir ‘dava’ olmadığını ve gider avansı ‘dava koşulu’ görülerek davanın usulden reddinin doğru olmadığını”⁴⁰³⁹

vurgulamıştır.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu;

-““HMK’da ‘dava şartı’ olarak düzenlenmiş bulunan ‘gider avansı’ hükümlerinin (HMK.mad.114/ (1) -g; 120) şikâyet konusunda da uygulanacağını ve usulüne uygun olarak verilen kesin süreye rağmen gider avansının kesin süre içinde şikâyetçi tarafından yatırılmaması halinde, şikâyetin icra mahkemesince ‘dava şartı yokluğu’ nedeniyle usulden reddine karar verileceğini”⁴⁰⁴⁰

ifade etmiştir.

g) “Tahkikatın tamamlanmasından sonra, mahkeme tarafların son beyanlarını alır ve yargılamanın sona erdiğini bildirerek kararını *tefhim* eder. Taraflara, beyanda bulunabilmeleri için ayrıca süre verilmez.” (HMK. mad. 321/1)

“*Kararın tefhimi*, mahkemece hükme ilişkin tüm hususların gerekçesi ile birlikte açıklanması ile gerçekleşir. Ancak zorunlu hâllerde, hâkim bu durumun sebebini de tutanağa geçirmek suretiyle, sadece *hüküm özetini* tutanağa yazdırarak kararı tefhim edebilir. Bu durumda gerekçeli kararın en geç bir ay içinde yazılarak tebliğe çıkartılması gerekir.” (HMK. mad. 321/2)

h) “*Paylaştırma ve ortaklığın giderilmesi için satış yapılması* gereken hâllerde, hâkim satış için bir memur görevlendirir. Taşınır ve taşınmaz malların satışı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre yapılır.” (HMK. 322/2).

ı) *Duruşma* yapılacaksa, taraflara⁴⁰⁴¹ duruşma günü için “*çağrı belgesi*” (davetiye) gönderilir. Bu çağrı belgesine, “*tarafların dayandıkları kanutları belirli günde göndermeleri ya da duruşmaya getirmeleri gerektiği, duruşmaya gelmemeleri halinde yokluklarında (gıyaplarında) da karar verilebileceği*” uyarısı (ihtarı) yazılır (HMK. mad. 147/2).⁴⁰⁴²

Duruşma davetiyesinin tebliği ile duruşma tarihi arasında en az iki hafta süre bulunması gerekir. (HMK.mad. 322/I, 144/II)

Ancak “bu süre gerektiğinde mahkemece re’sen veya iki taraftan birinin talebi üzerine uzatılabileceği gibi kısaltılabilir” (HMK.mad.144/2)

Bu uyarının “*okunaklı biçimde*” yazılması (ya da mühür şeklinde basılması) gerekir.⁴⁰⁴³

Duruşma davetiyesinin, vekil vasıtasıyla icra takibinde bulunmuş olan alacaklı *asile* değil *vekile* gönderilmesi gerekir (HMK. mad. 73; Teb. K. mad. 11; Teb. Niz. mad.

⁴⁰³⁹ Bknz: 8. HD. 31.03.2015 T. 6955/7285

⁴⁰⁴⁰ Bknz: HGK. 15.06.2016 T. 12-1080/798

⁴⁰⁴¹ Bknz: 12. HD. 07.03.2003 T. 1875/4659; 18.02.1999 T. 187/1655

⁴⁰⁴² Bknz: 12. HD. 20.05.1987 T. 10120/6640; 31.01.1986 T. 7864/1044; 12.03.1990 T. 9474/2405; HGK. 08.10.1969 T. İİD-541/740; İİD. 06.10.1966 T. 9225/9389; 24.05.1962 T. 5708/6242; 12.01.1961 T. 9895/256; 15.04.1980 T. 1992/3486

⁴⁰⁴³ Bknz: 12. HD. 10.05.1973 T. 5066/4964; 02.02.1968 T. 806/1004; 24.05.1962 T. 5708/6242

15).⁴⁰⁴⁴ Aynı şekilde, borçlunun vekil vasıtasıyla takip dosyasına itirazda bulunmuş olması halinde, duruşma davetiyesinin *borçluya* değil, *vekiline* gönderilmesi gerekir.⁴⁰⁴⁵

*Duruşma davetiyesine, “duruşma saati”nin yanlış –“saat:20:30’da” şeklinde- yazılmış olması, davetiyeyi hükümsüz hale getirir ve taraflara yeni duruşma gününün tekrar bildirilmesi gerekir.*⁴⁰⁴⁶ Duruşma davetiyesinde, “*duruşma saati*” yazılmazsa, “duruşmanın çalışma saati sonuna kadar bekletilmesi” gerekir.⁴⁰⁴⁷ Duruşma davetiyesinde veya duruşma tutanağında (tensip kararında) ⁴⁰⁴⁸ *belirtilen saatten önce*, duruşmaya başlanamaz. “*Duruşma saati*” davetiyede ve tutanakta birbirinden farklı belirtilmişse *davetiyedeki saate göre* duruşmanın yapılması gerekir.⁴⁰⁴⁹ Duruşmanın yapılacağı *gün ve saat* yazılı olmayan duruşma davetiyesi geçerli olmaz.⁴⁰⁵⁰

*Duruşma davetiyesinde belirtilen “duruşma günü”nden önce duruşma yapılmaz.*⁴⁰⁵¹

*Duruşma davetiyesinin taraflara, Tebligat Kanunu’na uygun olarak tebliğ edilmiş olması gerekir.*⁴⁰⁵²

Yüksek mahkeme;

-“ ‘*Daimi işçisi imzasına*’ şeklinde borçlu şirkete yapılan duruşma davetiyesi tebligatının geçersiz olduğunu ”⁴⁰⁵³

-“ ‘*Birlikte çalışan*’ kaydıyla yapılan duruşma davetiyesi tebligatının usulsüz (geçersiz) olduğunu ”⁴⁰⁵⁴

-“*Duruşma davetiyesinin ‘eşi... eliyle’ şeklinde tebliğe çıkartulamayacağını* ”⁴⁰⁵⁵

-“*Tebliğ tutanağında, tebliğ yapılan kişinin, muhatabın aile fertlerinden veya hizmetçilerinden birisi olduğunun açıklanmamış olmasının, tebligatı usulsüz hale getireceğini* ”⁴⁰⁵⁶

-“*Almanya’da olduğu anlaşılan borçlu hakkında duruşma davetiyesinin ilan tebliğ edilemeyeceğini* ”⁴⁰⁵⁷

belirtmiştir.

Duruşma davetiyesinin usulsüz olarak tebliğ edildiğini saptayan icra mahkemesinin, kendiliğinden yeni bir duruşma davetiyesi tebliğ ettirmesi (tebliğe çıkarması) gerekir.⁴⁰⁵⁸

⁴⁰⁴⁴ Bknz: 12. HD. 07.07.2011 T. 33360/15607; 26.01.2004 T. 24090/1375; 21.01.1985 T. 10952/336; 24.12.1984 T. 10364/13438

⁴⁰⁴⁵ Bknz: 12. HD. 07.03.2003 T. 1875/4659; 21.03.2000 T. 3493/4276; 11.11.1999 T. 12873/14025; 19.04.1999 T. 4516/4940; 20.12.1995 T. 18080/18240

⁴⁰⁴⁶ Bknz: 12. HD. 24.02.1983 T. 411/1363

⁴⁰⁴⁷ Bknz: HGK. 23.10.1971 T. İİD-683/613

⁴⁰⁴⁸ Bknz: 12. HD. 06.12.1990 T. 5680/12648; 27.05.1986 T. 12354/6309; 02.08.1979 T. 7285/6619

⁴⁰⁴⁹ Bknz: 12. HD. 23.10.1989 T. 3534/12679

⁴⁰⁵⁰ Bknz: 12. HD. 19.04.1994 T. 5090/4949

⁴⁰⁵¹ Bknz: 12. HD. 27.02.1989 T. 7226/2659; 15.03.1988 T. 5500/3060

⁴⁰⁵² Bknz: 12. HD. 08.10.1993 T. 11226/15683

⁴⁰⁵³ Bknz: 12. HD. 12.09.1994 T. 10224/10286

⁴⁰⁵⁴ Bknz: 12. HD. 14.10.1986 T. 15444/10514

⁴⁰⁵⁵ Bknz: 12. HD. 21.03.1990 T. 10250/3070

⁴⁰⁵⁶ Bknz: 12. HD. 30.06.1986 T. 13595/7576

⁴⁰⁵⁷ Bknz: 12. HD. 24.09.1986 T. 8560/9480

⁴⁰⁵⁸ Bknz: 12. HD. 17.04.1984 T. 2188/4723

*Duruşma davetiyesinin tebliğ edilemeden iade edilmiş olması halinde, Tebligat Kanunu hükümlerine göre duruşma davetiyesinin tebliği sağlanmadan duruşmaya devam edilemez.*⁴⁰⁵⁹

*Duruşma davetiyesinin “ölu oldukları”ndan bahisle karşı tarafa tebliğ edilemeden iade edilmesi halinde, şikayetçiye “ölu kişilerin mirasçılarının yargulamaya dahil edilmesi için” süre verilmesi gerekir.*⁴⁰⁶⁰

Duruşma gün ve saati, *dava dilekçesi üzerine* imzası alınarak davacı⁴⁰⁶¹ (ve davalıya) tebliğ edilebilir.

İcra mahkemesi; *mazeret dilekçesi* vererek “duruşmaya katılamayacağını” bildirmiş olan avukatın bildirdiği mazeret hakkında bir karar verdikten sonra işin esasına girmesi gerekir.⁴⁰⁶² Tarafların (ya da vekillerinin) bildirdiği mazereti kabul ederse, yeni duruşma gününün taraflara (ya da vekillerine) tebliği gerekir.⁴⁰⁶³ Taraf vekillerinden birisi, mazeret dilekçesi vererek ve fakat ayrıca tebliğ pulu vermeden “*duruşmanın belli bir güne ertelenmesini*” ister ve isteği doğrultusunda duruşmanın ertelendiği gün duruşmaya gelmezse duruşmaya yokluğunda devam edilerek dava sonuçlandırılabilir.⁴⁰⁶⁴

İcra mahkemesi; duruşmaya gelmeyen ve mazereti kabul edilen taraf hakkında, “*duruşma gününü kalemden öğrenmesine*” şeklinde karar vererek⁴⁰⁶⁵ belirlenen yeni duruşma gününde gelmeyen tarafın yokluğunda karar veremez.⁴⁰⁶⁶ Bu durumda, mazereti kabul edilen tarafa (vekiline) duruşma gününün ayrıca tebliğ edilmesi gerekir.⁴⁰⁶⁷ Ancak, mazeret dilekçesi veren ve altına “duruşma gününü kalemden öğreneceğini” belirten tarafa duruşma gününü belirtir davetiye gönderilmesi gerekmez.⁴⁰⁶⁸

Vekil, dilekçesine vekaletname eklemeden de, duruşma için mazeret dilekçesi verebilir.⁴⁰⁶⁹ İcra mahkemesi, mazeretin niteliğini belirtip belgelendirmeyen taraf vekilinin yokluğunda duruşmaya devam edebilir.⁴⁰⁷⁰ Ancak, “*mazeret bildirerek duruşmanın başka güne ertelenmesini isteyen*” taraf vekilinin bu istemi hakkında olumlu-olumsuz bir karar verilmeden, duruşmaya devam edilerek, mazeret bildiren taraf vekilinin yokluğunda dava sonuçlandırılmaz.⁴⁰⁷¹

Vekilin istifa etmesi halinde, yeni duruşma gününün asile bildirilerek duruşmaya devam edilmesi gerekir.⁴⁰⁷²

Duruşma davetiyesi, taraflardan birine, “*duruşma günü*” tebliğ edilmişse, icra mahkemesi bu davetiyeyle dayanarak, o gün gelmeyen tarafın yokluğunda duruşma yapamaz. **Yüksek mahkeme**, *duruşma gününde yapılan tebligatı*, “savunma hakkının

⁴⁰⁵⁹ Bknz: 12. HD. 26.10.1992 T. 5653/12630

⁴⁰⁶⁰ Bknz: 12. HD. 09.03.2004 T. 3074/5424

⁴⁰⁶¹ Bknz: 12. HD. 19.03.1990 T. 2675/2891

⁴⁰⁶² Bknz: 12. HD. 12.02.2004 T. 25121/2460

⁴⁰⁶³ Bknz: 12. HD. 14.01.1993 T. 10994/443; 18.10.1990 T. 6204/10187; 18.06.1987 T. 6790/7669

⁴⁰⁶⁴ Bknz: 12. HD. 22.02.1983 T. 10717/1314

⁴⁰⁶⁵ Bknz: 12. HD. 14.12.1993 T. 15619/16401; 22.02.1989 T. 13167/2444

⁴⁰⁶⁶ Bknz: 12. HD. 23.10.1987 T. 14729/106332 21.01.1986 T. 6386/490; 21.01.1986 T. 6610/520; 25.02.1985 T. 11869/1670; 23.05.1984 T. 4476/6567

⁴⁰⁶⁷ Bknz: 12. HD. 14.01.1993 T. 10994/443; 18.10.1990 T. 6204/10187; 18.06.1987 T. 6790/7669

⁴⁰⁶⁸ Bknz: 12. HD. 07.07.1987 T. 5586/8396

⁴⁰⁶⁹ Bknz: 12. HD. 27.03.1980 T. 1037/2876

⁴⁰⁷⁰ Bknz: 12. HD. 29.01.1980 T. 10096/588

⁴⁰⁷¹ Bknz: 12. HD. 16.01.1980 T. 9909/123

⁴⁰⁷² Bknz: 13.03.1990 T. 2017/2508

ihlali” niteliğinde görerek geçersiz saymıştır.⁴⁰⁷³ Hatta, **yüksek mahkeme, duruşma davetiyesinin**, duruşma gününden *bir gün önce* -Tebliğat Kanunu mad. 21 uyarınca; “*kapıya ihbarname yaptırılarak*”- tebliğini -‘tebliğ günü ile duruşma günü arasında uygun bir süre bulunmadığı’ gerekçesiyle- geçersiz saymıştır.⁴⁰⁷⁴

Duruşma davetiyesinin duruşma gününden sonra tebliğ edilmiş olması halinde, yeniden belirlenecek duruşma gününün taraflara tebliği gerekir.⁴⁰⁷⁵ Duruşma günü ile duruşma davetiyesinin tebliği arasında en az on günlük süre bulunması gerekir.⁴⁰⁷⁶

Duruşma davetiyesi, borçluya, *cezaevinde* tebliğ edilmişse, Cumhuriyet Savcılığına tezkere yazılıp, “*borçlunun duruşmada hazır bulundurulması*”nın istenmesi gerekir.⁴⁰⁷⁷

Yenileme dilekçesinin, taraflara değil, dosyada vekaletnamesi bulunan *taraf vekiline* gönderilmesi gerekir.⁴⁰⁷⁸

Az önce belirtildiği şekilde tebliğ edilmiş davetiye “çağrı belgesi” üzerine *taraflardan biri duruşmaya gelmezse*, kendisine gıyap kararı tebliğ edilmeden, yargılamaya gıyabında (yokluğunda) devam edilir. Ancak hemen belirtelim ki, gelmeyen tarafın yokluğunda yargılamaya devam edilebilmesi için, davetiyenin (çağrı belgesinin) okunaklı biçimde⁴⁰⁷⁹ -HMK. mad. 147/2’deki- uyarıyı taşımaması gerekir.

Yokluğunda yargılamaya devam edilen taraf, herhangi bir oturuma geldiği takdirde, duruşmaya kabul edilir.⁴⁰⁸⁰

Duruşma, *mücbir sebeplerle* -örneğin, sokağa çıkma yasağı nedeniyle⁴⁰⁸¹ önceden belirlenen günde yapılamazsa, taraflara yeni duruşma gününün bildirilmesi gerekir. Böyle yapılmayarak, tarafların duruşma gününü “*kalemde öğrenmelerine*” şeklinde karar verilerek, duruşma günü duruşmaya gelmeyen tarafın yokluğunda karar verilemez.

i) İcra mahkemesinde görülen uyuşmazlıklara *adli ara vermede* de bakılır ve süreler -örneğin, istinaf ve *temyiz süresi- adli ara vermede* de işler.

j) Basit yargılama usulünde, *mahkemeye başvurma* (dava açma) yazılı olarak (dilekçe ile) yapıldığı halde (HMK.mad.317/I), bu yargılama usulünün uygulandığı icra mahkemesine, *dilekçe ile* -yani yazılı olarak- başvurulabileceği gibi, *beyanın tutanağa geçirilmesi ile* -yani sözlü olarak- da başvurulabilir (mad. 18/II) ⁴⁰⁸²

k) İcra mahkemesi, *duruşma yapılmasını uygun gördüğü* durumlarda, *yasada açıkça duruşma yapılması öngörülen* durumlarda, tarafları “en kısa zamanda” duruşmaya çağırır, duruşmalar ancak zorunluluk halinde de otuz günü⁴⁰⁸³ geçmemek üzere ertelenir. (mad.18/III)

⁴⁰⁷³ Bknz: İİD. 10.10.1950 T. 3793/4333

⁴⁰⁷⁴ Bknz: 12. HD. 04.11.1980 T. 6442/778

⁴⁰⁷⁵ Bknz: 12. HD. 20.02.2016 T. 3677/19184; 28.06.1995 T. 9450/9691

⁴⁰⁷⁶ Bknz: 12. HD. 01.06.1998 T. 5961/6445

⁴⁰⁷⁷ Bknz: 12. HD. 01.04.1986 T. 10028/3662

⁴⁰⁷⁸ Bknz: 12. HD. 07.04.1988 T. 6887/4451; 03.07.1980 T. 4441/5860

⁴⁰⁷⁹ Bknz: 12. HD. 12.04.1984 T. 2053/4503; 10.05.1973 T. 50066/4964; 02.02.1968 T. 806/1004

⁴⁰⁸⁰ Bknz: 12. HD. 02.12.1980 T. 7328/8632

⁴⁰⁸¹ Bknz: 12. HD. 10.03.1981 T. 9077/2331

⁴⁰⁸² Bknz: İİD. 21.03.1969 T. 2830/3072

⁴⁰⁸³ Bu süre 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda **on beş gün** olarak düzenlenmişken, (yeni) 4949 sayılı İcra ve İflas Kanununda “...uygulamada tebligat için gerekli olan süreden kaynaklı sorunları gidermek amacıyla duruşmaların ancak zorunluluk halinde otuz günü geçmemek üzere ertelenebileceği hükmüne bağlanmıştır...” şeklindeki gerekçeyle; süre **otuz gün**’e çıkarılmıştır...

Duruşma yapılmayan işlerde ise, icra mahkemesinin “işin kendisine gelmesinden itibaren en geç on gün⁴⁰⁸⁴ içinde” karar vermesi gerekir (mad. 18/III).

Takiplerin hızla sonuçlanması amacıyla güden bu hükme uygulamada -işlerin çokluğu nedeniyle- gerektiği şekilde uyulduğu -maalesef- söylenemez.

Kanun’un öngördüğü bu sürelerle uyulmaması, kuşkusuz, verilen hükmün geçerliliğini etkilemez. Sadece, hükmün gereğini titizlikle yerine getirmeyen ve gecikmeye neden olan yargıç hakkında “*disiplin cezası*” uygulanabilir.⁴⁰⁸⁵ Hatta bu durum yargıç için “hukuki sorumluluk” kaynağı (HMK. mad. 46) olabilir.⁴⁰⁸⁶

4949 sayılı Kanun ile İİK’nun 18. maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklik; icra hakimine -kaynak İsviçre Kanunu’nda olduğu gibi “*şikayete konu işlemi yapan icra dairesinin görüşünü alma*” olanağı tanınarak, icra müdürünün/yardımcısının yaptığı işlemi -niçin o şekilde yaptığını- açıklaması ve böylece, hem onun işlemlerinde daha titiz davranması hem de şikayet konusu işlemin gerekçesini öğrenen hakimın daha isabetli karar vermesi sağlanmak istenmiştir.^{4087 4088}

Yukarıda belirtilen özellikler dışında basit yargılama usulünde de yazılı yargılama usulünde belirtilen hususlar geçerlidir (HMK. 322/1).

Şikayetin ‘*icra mahkemesi*’ yerine ‘*icra dairesi*’ne yapılması sonuç doğurmaz. İcra dairesi kendisine yapılan şikayeti icra mahkemesine iletmez.

III-a) İcra mahkemesine başvuruda bulunan kişinin “*aktif husumet ehliyeti*”ne sahip olması ve “*davacı sıfatı*”nı taşıyor olması gerekir. İcra mahkemesinin bu hususu *kendiliğinden* araştırması gerekir.

Yüksek mahkeme, bu konu ile ilgili olarak;

- “*Adi ortaklık adına olan mal ve hakları üzerine konulan bütün hacizlerin kaldırılması şikayetini ortaklığı oluşturan şirketlerden birinin veya pilot ortağın yapmadığı, adi ortaklık adına yapılan başvurunun adi ortaklığın taraf ehliyeti bulunmadığından aktif husumet yokluğu nedeniyle reddi gerektiğini*”⁴⁰⁸⁹

- “*Aktif husumet ehliyetine ilişkin şikayetin mahkemece re’sen dikkate alınacağı ve bu konudaki şikayetin süreye tabi olmadığını - İtiraz edilmesi nedeniyle icra takibinin durmuş olmasının borçlunun şikayet hakkını ortadan kaldırmayacağı, alacaklılar tarafından itirazın iptali davası açılmış olmasının da mahkemece istemin esasının incelenmesine engel teşkil etmeyeceğini*”⁴⁰⁹⁰

- “*Alacaklı tarafından tüzel kişiliği olmayan Hava Lojistik Komutanlığı’nın bağlı olduğu Milli Savunma Bakanlığı yerine Hava Lojistik Komutanlığı hakkında takip*

⁴⁰⁸⁴ Bu süre 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda **on beş gün** olarak düzenlenmişken, 4949 sayılı İcra ve İflas Kanununda yapılan değişiklik sırasında -“*herhangi bir gerekçe gösterilmeden*”- **on gün**’e indirilmiştir... Kuşkusuz bu yeni düzenleme, uyumsuzlukların icra mahkemesinde olabildiğince kısa sürede çözümlenmesini sağlama amacına yöneliktir...

⁴⁰⁸⁵ Bknz: **POSTACIOĞLU, İ.** 538 sayılı Kanunun, İcra ve İflas Kanunu’na Getirdiği Yenilikler, 1965, s: 52

⁴⁰⁸⁶ **BERKİN, N.** Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi, 1980, s: 43

⁴⁰⁸⁷ **UYAR, T.** «4949 sayılı ve 17.07.2003 tarihli İcra ve İflas Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun»un Getirdiği Yenilikler (Tür. Bar.Bir. Dergisi, Kasım-Aralık/2003, s: 162)

⁴⁰⁸⁸ Bu değişikliğin eleştirisi için Bknz: **ÇİÇEK, H.** Son Değişiklikler Çerçevesinde İcra Hukukunda Şikayet (Legal Hukuk Dergisi Şubat/2004, s: 399)

⁴⁰⁸⁹ Bknz: 12. HD. 07.05.2018 T. 31535/4386

⁴⁰⁹⁰ Bknz: 12. HD. 26.02.2018 T. 852/1976

yapılması, maddi hataya ve kabul edilebilir bir yanılığa dayalı olup, dürüstlük kuralına da aykırı olmadığından alacaklının HMK'nun 124/3-4. maddesi uyarınca taraf değişikliği yapmak suretiyle bu yanlışlığı düzeltmesinin mümkün olduğunu”⁴⁰⁹¹

-“Jandarma Genel Komutanlığının "taraf sıfatı" ile şikayette bulunabileceğini”⁴⁰⁹²

-“Şikayetçi üçüncü kişinin takipte taraf olmayıp takibin iptalini isteyemeyeceğini”⁴⁰⁹³

-“Şirket hisselerine haciz konulması istenilenin borçlu olup, haczedilen hisselerin bu şahsa ait olduğu ve haciz işleminin de gerçek şahsın borcundan dolayı gerçekleştiği anlaşıldığından, şikayetçi şirketin aktif husumeti olmadığından şirket hisselerine konulan haczin kaldırılmasını isteyemeyeceğini, ayrıca şirketin hisselerinin el değiştirmesinin, şirketin malvarlığı kaybına yol açmayacağından haciz işleminin yapılmasına da engel teşkil etmeyeceğini”⁴⁰⁹⁴

-“Gerçek ya da tüzel kişiliği bulunmayan adi ortaklığın ortaklarından her birinin, adi ortaklık hakkında yapılan takibe yönelik olarak şikayet haklarının bulunduğu, icra mahkemesine "adi ortaklık adına" yapılan başvurunun ise, "aktif husumet yokluğu" nedeniyle reddi gerekeceğini”⁴⁰⁹⁵

-“Borçlu şirket tarafından verilen vekaletnameye dayalı olarak icra mahkemesine onu temsilen şikayette bulunan kişi takibin tarafı olmadığından ve avukat da olmadığından, istemin, aktif husumet ehliyeti yokluğundan reddi gerektiğini”⁴⁰⁹⁶

-“Ortaklığın (Joint Venture'nin) tüzel kişiliği bulunmadığından taraf ehliyetinin de olmadığı, iş ortaklığı adına yapılan şikayetin 'aktif husumet yokluğu' nedeniyle reddi gerektiğini”⁴⁰⁹⁷

-“Meskeniyet şikayeti, yalnızca takip borçlusuna tanınmış bir hak olup; takipte borçlu sıfatı taşımayan üçüncü kişinin bu şikayette bulunmaya hakkının olmadığını”⁴⁰⁹⁸

-“Üçüncü kişi icra mahkemesine başvurusunda; "icra dosyasında haciz konulan taşınmaza ilişkin olarak borçlu ile kat karşılığı inşaat sözleşmesi yapıldığını, haczin kaldırılmasını ve bu sözleşmeye göre borçluya düşecek bağımsız bölümler üzerine haciz konulmasını" istemişse de, şikayete konu icra takibinde, şikayetçinin taraf sıfatı bulunmadığı gibi, anılan kişinin, şikayet konusu taşınmazın maliki de olmadığı anlaşıldığından şikayetin aktif husumet yokluğu nedeniyle reddi gerektiğini”⁴⁰⁹⁹

-“Gerçek ya da tüzel kişi olan adi ortaklığın ortaklarından her birinin, adi ortaklık hakkında yapılan takibe yönelik olarak şikayet haklarının bulunduğunu”⁴¹⁰⁰

-“Adi ortaklığın malları üzerine haciz konulması halinde bu hususun, ortaklardan her biri tarafından şikayet konusu yapılabileceğini”⁴¹⁰¹

4091 Bknz: 12. HD. 21.12.2017 T. 14915/15943

4092 Bknz: 8. HD. 06.04.2017 T. 4209/5050; 03.06.2015 T. 19484/12297

4093 Bknz: 12. HD. 16.02.2017 T. 13195/2072

4094 Bknz: 12. HD. 06.12.2016 T. 30939/24934

4095 Bknz: 12. HD. 03.05.2016 T. 286/12972

4096 Bknz: 12. HD. 02.05.2016 T. 34563/12859

4097 Bknz: 12. HD. 04.04.2016 T. 32298/9747

4098 Bknz: 12. HD. 08.03.2016 T. 31336/6655

4099 Bknz: 12. HD. 25.02.2016 T. 28054/5344

4100 Bknz: 12. HD. 13.01.2016 T. 25153/690; 17.11.2015 T. 16469/28428

4101 Bknz: 12. HD. 07.03.2016 T. 30904/6408; 07.04.2015 T. 33608/8804

-“Her ne kadar takip alacaklısı şirketin takip tarihi itibariyle taraf ehliyeti bulunmasa da, borçlunun icra mahkemesine yaptığı şikayet üzerine yapılan yargılama sırasında, ticaret sicilden terkin edilen alacaklı şirketin, ihyasına karar verildiği ve kararın yargılama sırasında kesinleştiği görüldüğünden HMK. mad.115/2 'ye göre süre verilmeden, yargılama sırasında takip alacaklısının mahkeme kararı ile yeniden ihyasına karar verildiği gözetilerek, borçlunun, 'alacaklının takipte taraf ehliyeti bulunmadığı' yönündeki şikayetin reddine karar verilmesi gerektiğini”⁴¹⁰²

-“İki veya daha fazla işletmenin belli bir amaca ulaşmak için katkılarını birleştirdikleri ortaklığın (Joint Venture'nin) tüzel kişiliği bulunmadığından, adi ortaklık tarafından yapılan başvurunun aktif husumet yokluğu nedeniyle reddi gerekeceğini”⁴¹⁰³

-“Alacaklı ya da borçlu sıfatı bulunmayan şikayetçi üçüncü kişinin icra müdürlüğünün işlemini şikayet etmesinde aktif husumet ehliyeti bulunmadığını”⁴¹⁰⁴

-“Gerçek ve tüzel kişilerin taraf ehliyeti bulunduğundan şikayetin Sağlık Bakanlığı tarafından yapılabileceğini”⁴¹⁰⁵

-“Takipte borçlu sıfatı bulunmayan ve taraf olmayan, hakkında takip işlemi yapılmayan K.K.'ın, taraf olmadığı icra takibi ile bu dosyada yapılan takip işlemlerine ilişkin şikayet ve itiraz hakkı bulunmadığı, taraf olmayan üçüncü kişi ölü kişi hakkında takip yapıldığı gerekçesi ile takibin iptalini isteyemeyeceği, o halde mahkemece istemin aktif husumet yokluğu nedeniyle reddine karar verilmesi gerekeceğini”⁴¹⁰⁶

-“Vali yardımcısının, valiliği temsilen adli mercilerde dava açmasının mümkün olmadığını”⁴¹⁰⁷

-“Şikayetçi üçüncü kişi, şikayet tarihinde taşınmazın maliki olduğundan, taşınmazın üzerindeki haczin kaldırılmasını isteyebileceği, şikayetçinin aktif husumet ehliyetinin bulunduğu kabulü gerektiğini”⁴¹⁰⁸

“Şikayette bulunan şirket, icra takibinin tarafı olmayıp, yapılan hacizde menkul mallar üzerine konulan haczin fekkini isteme hakkı da olmadığından, mahkemece sıfat yokluğundan davanın reddine karar verilmesi gerekeceğini”⁴¹⁰⁹

-“Şikayetçinin, ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile icra takibinin konusunu oluşturmuş taşınmazların tapu kaydına göre 2. derece ipotek alacaklı olduğu ve uyumsuzluk konusu icra takip dosyasının alacaklı veya borçlusu konumunda olmadığı anlaşıldığından, mahkemece; şikayet dilekçesinde öne sürülen iddialara dayanarak tarafı olmadığı icra dosyasında başlatılan takibe, bu takipte yapılan işlemlere karşı itiraz ve şikayet hakkı bulunmadığından üçüncü kişinin takibin iptaline yönelik isteminin aktif husumet yokluğu nedeniyle reddine karar verilmesi gerekeceğini”⁴¹¹⁰

-“Hastane başhekimliği tarafından yapılan şikayetin ‘tüzel kişiliği bulunmadığından ve aktif husumet ehliyeti olmadığından’ reddi gerekeceğini”⁴¹¹¹

4102 Bknz: 12. HD. 15.12.2015 T. 21588/31657

4103 Bknz: 12. HD. 24.12.2015 T. 21535/32829

4104 Bknz: 12. HD. 24.11.2015 T. 27277/29244

4105 Bknz: 12. HD. 19.11.2015 T. 15008/28696

4106 Bknz: 12. HD. 14.09.2015 T. 20814/20958

4107 Bknz: 12. HD. 06.07.2015 T. 8358/19124

4108 Bknz: 12. HD. 12.03.2015 T. 30559/5735

4109 Bknz: 8. HD. 17.02.2015 T. 3841/4329

4110 Bknz: 12. HD. 29.01.2015 T. 26905/2237

4111 Bknz: 12. HD. 14.01.2015 T. 26695/559

- “İcra takibinin tarafı olmayan üçüncü kişi, icra mahkemesinden şikayet yoluyla haczin kaldırılmasını isteyemeyeceğinden, şikayetçi isteminin aktif husumet yokluğu nedeniyle reddine karar verilmesi gerekeceğini”⁴¹¹²

- “Murisinden intikal edecek mirası reddetmiş olan borçlunun, haciz konulmuş olan taşınmaz hisseleri üzerinde hakkı olmadığından, ‘taşınmaz hisseleri üzerine konulan haczin kaldırılması’ için şikayette bulunamayacağını, yapılan şikayetin ‘aktif husumet yokluğu’ nedeniyle reddine karar verilmesi gerekeceğini”⁴¹¹³

- “Borçlunun adına kayıtlı taşınmazların haciz konulduğu dosyada taraf olmayan, başka bir dosyada borçlunun alacaklısı konumunda bulunan bankanın, diğer dosyada konulan hacizlerin kaldırılması için şikayet hakkına sahip bulunmadığını; yapılan şikayetin ‘aktif husumet yokluğu’ nedeniyle reddedilmesi gerekeceğini”⁴¹¹⁴

- “Şikayet tarihi itibarıyla borçlunun vesayet altında bulunmadığının ve şikayetçinin de borçlunun vasisi sıfatını taşımadığının anlaşılması nedeniyle yapılan şikayetin ‘aktif husumet yokluğu’ nedeniyle reddine karar verilmesi gerekeceğini”⁴¹¹⁵

- “Füil ehliyetsizliği”nin, kamu düzenine ilişkin olması nedeniyle, mahkemece doğrudan doğruya göz önünde bulundurulacağını”⁴¹¹⁶

- “Adi ortaklığın tüzel kişiliği olmadığından, aktif ve pasif dava ehliyeti de bulunmadığını”⁴¹¹⁷

- “634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu’nun 35. maddesinde sayılan durumlar dışında apartman yöneticiliğinin ‘aktif (ve pasif) husumet ehliyeti’ bulunmadığını”⁴¹¹⁸

- “Takibe taraf olmayan üçüncü kişinin bu dosyadan icra müdürlüğünce yediemine takdir edilen ücret için şikayet hakkına sahip bulunmadığını”⁴¹¹⁹

- “Üçüncü kişinin, borçluya yapılan tebligatın usulsüzlüğünü şikayet konusu yapamayacağını”⁴¹²⁰

- “Kendisine -borçlunun vekili sıfatıyla- kıymet takdir raporu tebliğ edilen avukatın, bu tebligatı icra dairesine iade etmeyip, icra mahkemesine ‘tebligatın iptali’ için şikayette bulunamayacağını”⁴¹²¹

- “İİK. 134/II’de sayılanlar arasında bulunmayan üçüncü kişilerin, ihalenin feshini isteyeme-yeceklerini ve bu kişilerin taleplerinin ‘aktif husumet ehliyeti’ yokluğu nedeniyle reddedilmesi gerekeceğini”⁴¹²²

- “Şikayetin ‘aktif husumet ehliyeti’ yönünden (yokluğu nedeniyle) reddi halinde, ayrıca şikayetin süresinde olup olmadığının incelenmesine gerek bulunmadığını”⁴¹²³

4112 Bknz: 12. HD. 27.11.2014 T. 21045/28629

4113 Bknz: 12. HD. 26.12.2011 T. 12940/30402

4114 Bknz: 12. HD. 24.05.2011 T. 29726/10358

4115 Bknz: 12. HD. 29.11.2011 T. 7715/25271

4116 Bknz: 12. HD. 11.6.2009 T. 4820/12675; 13.10.2008 T. 14053/17256; 05.11.2007 T. 17840/20241; 18.04.2005 T. 5500/8336; 17.02.2004 T. 25645/3080

4117 Bknz: 12. HD. 07.10.2008 T. 13412/16601

4118 Bknz: 12. HD. 03.04.2003 T. 3903/7101; 17.02.2003 T. 1996/2496; 24.01.2003 T. 28036/961; 26.11.2002 T. 23350/25195; 05.11.2002 T. 20667/22579 vb.

4119 Bknz: 12. HD. 09.05.2002 T. 8447/9777

4120 Bknz: 12. HD. 24.04.2001 T. 5911/6973; 11.04.2000 T. 4880/5679

4121 Bknz: 12. HD. 07.04.1999 T. 3780/4344

4122 Bknz: 12. HD. 12.03.2001 T. 3292/4135; 07.04.1999 T. 3786/4349

4123 Bknz: 12. HD. 26.09.2000 T. 11840/13665

- “İstihkak davası (iddiası) dışında, takibin tarafı olmayan üçüncü kişilerin -kural olarak- takibe yönelik şikayette bulunamayacaklarını”⁴¹²⁴

- “İflas idaresinin İİK. 223’de öngörülen durumlar dışında, icra mahkemesine şikayette bulunamayacağını (aktif husumet ehliyetine sahip olmadığını)”⁴¹²⁵

- “ ‘Sıfat’ın kamu düzenine ilişkin olup, takibin her aşamasında doğrudan doğruya gözetilebileceğini”⁴¹²⁶

- “Üçüncü kişinin, kendisinin taraf olmadığı takibin iptalini isteyemeyeceğini”⁴¹²⁷

- “Acentenin yaptığı sözleşmeden doğan uyumsuzluklarda, acentenin aktif (ve pasif) husumet ehliyetine sahip olduğunu”⁴¹²⁸

- “İhalenin feshinde yararı bulunan üçüncü kişilerin, ayrıca şikayette bulunmaları gerektiğini, başkasının ihalenin feshi istemine (şikayetine) katılmayacaklarını”⁴¹²⁹

belirtmiştir...

b) Aynı şekilde, icra mahkemesinde aleyhine başvuruda bulunulan kişinin “pasif husumet (şikayet) ehliyeti”ne sahip olması gerekir.

Yüksek mahkeme, bu konu ile ilgili olarak;

- “Sıra cetvelinin iptali istemine ilişkin şikayette alacaklının şikayet edilen olarak gösterilme-miş olmasının şikayetin reddini gerektirmeyeceğini - Mahkemece; kendisine sıra cetvelinde para isabet eden icra alacaklısına re'sen tebligat çıkartılarak taraf teşkili sağlandıktan sonra yargılamaya devam edilmesi gerektiğini”⁴¹³⁰

- “Alacaklı tarafından ölü kişinin mirasçısı yerine ölü kişi hakkında takip yapılması, maddi hataya ve kabul edilebilir bir yanılığa dayalı olup, dürüstlük kuralına da aykırı olmadığından alacaklının HMK'nun 124/3-4. maddesi uyarınca taraf değişikliği yapmak suretiyle bu yanlışlığı düzeltmesinin mümkün olduğunu”⁴¹³¹

- “Borçlunun hakkında yapılan takipte pasif takip ehliyeti bulunmadığı yönündeki başvurusu şikayet niteliğinde olup, genel haciz yoluyla takipte borçlunun, icra daire-sinde borca itiraz etmiş olmasının, icra mahkemesine şikayet yoluyla başvurarak, takip ehliyeti yokluğu nedeniyle takibin iptalini istemesine engel teşkil etmeyeceği, yani, borçlunun özetlenen talepte bulunmasında hukuki yararının olduğunu - Borçlu tarafından ileri sürülen kefaletin şekil şartlarına ilişkin hususun açılacak olan itirazın iptali davasında değerlendirileceğini- Mahkemece, takibe dayanak borca esas kredi sözleşmesinin niteliği incelenerek, tüketici kredisi olup olmadığı tespit edildikten sonra, şayet tüketici kredisi olması halinde, TBK'nun 585. maddesinde ön görülen koşulların bulunup bulunmadığı re'sen değerlendirilerek, oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceğini”⁴¹³²

- “Borçlu aleyhine başlatılan takipte borçlunun takip tarihinden önce öldüğünün anlaşılması halinde, takibin ölü kişi aleyhine başlatılması hususunun maddi hatadan kaynaklandığı veya taraf değişikliği talebinin dürüstlük kuralına aykırı olmadığı

⁴¹²⁴ Bknz: 12. HD. 06.04.2000 T. 4102/5380; 27.01.1999 T. 14754/252; 22.05.1997 T. 5621/5943

⁴¹²⁵ Bknz: 12. HD. 23.10.1997 T. 9904/11406

⁴¹²⁶ Bknz: 12. HD. 10.04.1996 T. 4171/4997

⁴¹²⁷ Bknz: 12. HD. 19.01.1993 T. 11394/689

⁴¹²⁸ Bknz: 12. HD. 22.02.1982 T. 533/1370

⁴¹²⁹ Bknz: 12. HD. 04.05.1981 T. 3074/4424

⁴¹³⁰ Bknz: 23. HD. 05.03.2019 T. 3013/856

⁴¹³¹ Bknz: 12. HD. 06.06.2017 T. 16848/8873; 17.01.2017 T. 8471/496; 20.03.2015 T. 33523/6653

⁴¹³² Bknz: 12. HD. 24.11.2016 T. 30430/24199

belirlendiği takdirde, takibin mirasçılara yöneltilmesinin mümkün olduğunu - Davacı kendisinden beklenen tüm çaba, özen ve önlemlere rağmen davalının sağ olup olmadığını tespit edememiş ise, ya da tespit edememe durumu bir yanlışlığa dayanıyor ve bu durum açıkça dürüstlük kuralına aykırılık arz etmiyorsa, bu dava ilişkisinde, daha sonra da kendilerine karşı dava açılması muhtemel olan mirasçılara, yani gerçek taraflara karşı davaya devam edilmesinin mümkün olması gerekeceğini⁴¹³³

-“İhale alıcısının kendisinden istenecek KDV oranının %1 olması gerektiği şikayet dilekçesinde hasım olarak icra müdürlüğünü göstermesi yanlış ise de, bu yanlışlık şikayetin husumet yokluğundan reddini gerektirmeyeceği, icra mahkemesince şikayetin doğru hasım olan Maliye Hazinesine yöneltmesi sağlanarak, şikayetin esası incelenip oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini⁴¹³⁴

-“Borçlunun kısıtlama kararına dayanak olarak alınan Adli Tıp Kurumu raporu ve borçlunun daha önce bir süre bulunduğu hastane raporlarında takip konusu bononun tanzim tarihi itibari ile borçlunun fiil ehliyetinin bulunmadığına yönelik herhangi bir araştırma yapılmadığı anlaşıldığından, mahkemece, şikayetin mahiyetine göre duruşma açılıp, varsa tarafların delilleri ile birlikte dosyaya sunulan raporlar ile tüm tedavi ve hasta takip evraklarının, Adli Tıp Kurumu Başkanlığına gönderilerek, borçlunun takip dayanağı bononun düzenleme tarihi itibariyle fiil ehliyeti bulunup bulunmadığına yönelik ek rapor alınarak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini⁴¹³⁵

-“Adi ortaklığın hükmi şahsiyeti bulunmadığından taraf ehliyeti yok ise de, takipte borçlu olarak gösterilen ve iş ortaklığını oluşturan şirketlerden birisi olan şikayetçi şirketin, olayda hukuki yararı olduğundan şikayet hakkının olduğunun kabulü gerekeceğini⁴¹³⁶

-“Takip talebi ve ödeme emrinde borçlu olarak... Tekstil ile birlikte gösterilen kimseye ödeme emrinin de gönderildiği anlaşıldığından, şikayetçinin takip borçlusu olup, icra mahkemesine yaptığı başvuruda taraf ehliyetinin bulunduğu kabulü ile mahkemece, borçlunun itiraz ve şikayetlerinin incelenmesi gerekeceğini⁴¹³⁷

-“Haczedilmezlik şikayetinde hasım yanlış gösterilse de, doğru hasıma şikayet dilekçesi tebliği ile yargılamaya devam edilmesi gerekeceğini⁴¹³⁸

-“Şikayetçi-borçlu Sağlık Bakanlığı'nın 'hükmi şahsiyeti bulunmayan hastaneye karşı takip yapılamayacağını' ileri sürdüğü, icra mahkemesinin de Bakanlığın icra dosyasına yaptığı ödeme ile husumetin kabul edildiğine karar verdiği uyuşmazlıkta, mahkemece alacaklı tarafa 'takibi HMK. 124/4 uyarınca Bakanlığa yöneltmesi için' kesin süre verilerek sonucuna göre hüküm tesis edilmesi gerekeceğini⁴¹³⁹

-“Alacaklı tarafından, tüzel kişiliği olmayan... İl Sağlık Müdürlüğü'nün bağlı olduğu Sağlık Bakanlığı yerine... İl Sağlık Müdürlüğü hakkında takip yapılması, maddi hataya ve kabul edilebilir bir yanlışlığa dayalı olduğundan ve dürüstlük kuralına da aykırı bulunmadığından alacaklının HMK'nun mad. 124/3-4 uyarınca taraf değişikliği yapmak suretiyle bu yanlışlığı düzeltilmesinin mümkün olduğunu⁴¹⁴⁰

4133 Bknz: 8. HD. 08.02.2016 T. 20744/1969

4134 Bknz: 12. HD. 22.12.2015 T. 22360/32429

4135 Bknz: 12. HD. 01.10.2015 T. 10737/22722

4136 Bknz: 12. HD. 13.04.2015 T. 34584/9385

4137 Bknz: 12. HD. 12.01.2015 T. 22444/267

4138 Bknz: 12. HD. 12.01.2015 T. 26507/228

4139 Bknz: 12. HD. 07.04.2014 T. 7543/10071

4140 Bknz: 12. HD. 13.01.2014 T. 34891/187

-“Keşidecinin senedin tanzimi tarihi itibariyle fül ehliyetinin bulunup bulunmadığının tespiti yönünde inceleme yapılmadan vesayet altına alınmasını gerektirir durumun başlama tarihi tespit edilmeksizin ve bu konuda HMK 297’de belirtilen ilkelere göre bir karar verilmeksizin hüküm kurulmasının isabetsiz olduğunu”⁴¹⁴¹

-“Borçlunun kredi kartı sözleşmesi tarihi itibariyle borçlanma ehliyetinin bulunup bulunmadığının mahkemece re’sen araştırılması gerektiğini”⁴¹⁴²

- «Joint venture»nin, âdi ortaklığa benzemekte olup, «iki veya daha fazla işletmenin, belli bir amaca ulaşmak için katkılarını birleştirdikleri bir ortaklık» olup, tüzel kişiliği bulunmadığından taraf ehliyetleri olmadığı, ortakların, ortaklık borçlarından dolayı alacaklılara karşı doğrudan doğruya ve sınırsız olarak tüm malvarlıklarıyla sorumlu olduğu; yapılacak icra takibinde adi ortakların ayrı ayrı takip talebinde gösterilip yine ayrı ayrı adlarına ödeme emri gönderilmesi gerekeceğini, iş ortaklığının gerçek ve tüzel kişiliği bulunmadığından iş ortaklığı hakkında yapılan takibin iptali gerekeceğini”⁴¹⁴³

- “634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun 35. maddesinde sayılan durumlar dışında, apartman yöneticiliğinin ‘pasif (ve aktif) husumet ehliyeti’ bulunmadığını”⁴¹⁴⁴

- “Borçlunun ‘pasif takip ehliyeti’ne (gerçek ya da tüzel kişiliğe) sahip olup olmadığının icra mahkemesince doğrudan doğruya araştırılacağını”⁴¹⁴⁵

- “Apartman yöneticisinin kendisine ancak özel olarak yetki verilmişse, kat malikleri kurulu adına kambyo senedi düzenleyebileceğini, bu durumda dahi yöneticinin ‘pasif husumet ehliyeti’ne sahip olmadığını, açılacak davada kat maliklerinin hasım (davalı) gösterilmesi gerekeceğini”⁴¹⁴⁶

- “Dava dilekçesinde ‘anonim şirket’ olan alacaklının ticaret ünvanının, ‘limited şirket’ olarak gösterilmiş olmasının -icra dosya numarasının doğru olarak gösterilmiş olması nedeniyle- istemin husumet yönünden reddini gerektirmeyeceğini”⁴¹⁴⁷

- “İcra mahkemesine yapılan başvuruda, karşı taraf olarak şirket yerine şirket ortağının gösterilmiş olması halinde, başvurunun ‘pasif husumet’ yönünden reddi gerekeceğini”⁴¹⁴⁸

belirtmiştir...

III-İcra mahkemesine ‘başvuru (dava) tarihi’ hangi tarihtir? Bu konuda şöyle bir ayırım yapmak gerekir:

a) “Sözlü olarak” yapılan başvurular; başvurunun icra mahkemesi tutanağına geçirildiği (yazdırıldığı) tarihte yapılmış sayılır.

b) “Dilekçe” ile yapılan başvurular; **aa-**Eğer başvuru *harca bağlı değilse*, -örneğin; “icra ve iflas dairelerinin kusuru yüzünden yanlış yapılmış olan işlemlerin ıslah ve iptali için” şikayette bulunulmuş ise- “şikayet dilekçesinin kaleme havale edildiği tarihte”

⁴¹⁴¹ Bknz: 12. HD. 08.05.2014 T. 10073/13675

⁴¹⁴² Bknz: 12. HD. 18.01.2016 T. 25222/1132

⁴¹⁴³ Bknz: 12. HD. 14.01.2008 T. 22046/2008

⁴¹⁴⁴ Bknz: 12. HD. 12.06.2003 T. 12062/14010; 03.04.2003 T. 3903/7101; 17.02.2003 T. 1996/2496; 24.01.2003 T 28036/916; vb.

⁴¹⁴⁵ Bknz: 12. HD. 19.03.1996 T. 3650/3675

⁴¹⁴⁶ Bknz: 12. HD. 16.04.1997 T. 4388/4722; 20.09.1995 T. 11583/11681

⁴¹⁴⁷ Bknz: 12. HD. 02.12.2003 T. 20028/23469

⁴¹⁴⁸ Bknz: 12. HD. 16.06.2003 T. 11063/14198

şikayet yapılmış sayılır.⁴¹⁴⁹ **bb-** Eğer başvuru *harca bağlı* ise, -6.2.1984 T. 7/3 s. İçt. Bir. K. gereğince⁴¹⁵⁰ harcın ödendiği tarihte icra mahkemesine başvurulmuş kabul edilir.⁴¹⁵¹ ⁴¹⁵²⁴¹⁵³ Harca bağlı bir başvurunun (şikayetin) harç ödenmeden yapılmış olduğunun saptanması halinde, harcın ödenmesi için ilgiliye süre verilmesi ve bu süre içinde karar gereğinin yerine getirilmemesi halinde ‘dosyanın işlemten kaldırılması’ gerekir.⁴¹⁵⁴

Yüksek mahkeme;

-“*Dava dilekçesinin kaydedildiği tarihte davanın açılmış sayılacağına - Mahkemeler Veznesine başvurma harcının yatırıldığı ve dava dilekçesinin tevzi edildiği tarihe göre şikayetin 7 günlük yasal süre içerisinde yapıldığı anlaşıldığından, mahkemece, borçlunun bildirdiği fesih nedenlerinin esasının incelenmesi gerektiğini*”⁴¹⁵⁵

-“*İİK. mad. 269/a’ya dayalı, kesinleşen takip nedeniyle tahliye istemine ilişkin açılan davada, icra mahkemesinin görev alanına giren itirazın kaldırılması ve şikayet başvuruları usul hukuku anlamında “dava” niteliği taşımadığından, itirazın kaldırılması ve şikayet ile ilgili kararların nispi değil, maktu harca tabi olacağına - Talep ve cevaplar dilekçe ile olabileceği gibi tetkik merciine ifade zapt ettirmek suretiyle de olabileceğinden davalı kiracının icra mahkemesine başvurusunun şikayet niteliğinde olduğunu - İİK. mad. 16 ve devamında düzenlenen şikayet başvuru harcına tabi olup davalının harç yatırdığına ilişkin harç makbuzu ibraz etmediği, İBK’na göre harca tabi davalarda davanın harcın yatırıldığı tarihte açılmış sayılacağına*”⁴¹⁵⁶

-“*Başka bir icra mahkemesi vasıtasıyla gönderilen dilekçelerin, ‘harçlandırıldığı tarihte’ verilmiş sayılacağına*”⁴¹⁵⁷

-“*Harçlandırılmış dilekçenin kaleme geç götürülmüş olması halinde, ‘kaleme götürüldüğü tarihte’ verilmiş sayılacağına*”⁴¹⁵⁸

belirtmiştir...

⁴¹⁴⁹ Bknz: 12. HD. 01.05.2006 T. 6881/9567; 14.06.2005 T. 9813/12751; 06.11.2003 T. 19351/21828; 16.02.1990 T. 7044/1340; 16.02.1990 T. 7045/1341

⁴¹⁵⁰ Bknz: («...Harca tabi olmayan davalarda hakim in dava dilekçesini havale tarihinde, harca tabi davalarda ise, harcın ödendiği tarihte açılmış sayılır. Ancak, dava dilekçesinin ilgilisi tarafından daha sonraki bir tarihte mahkeme kalemine verildiği belgelendirilmiş ise, davanın o tarihte açıldığı kabulü gerekeceği...») (RG. 19.03.1984 T. 18346 s.) (Bu İçt. Bir. K.’nın eleştirisi için

Bknz: **KUNTMAN, O.** Bir Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu Kararı Eleştirisi (İBD. 1984/10-12, s: 677 vd). – **ÖNEN, E.** Hukuk Davasının Hangi Tarihte Açılmış Sayılacağına Belirleyen Bir Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı Üzerine (Selçuk Üniv. Huk. Fak. D. C:1, S:1, 1988/Ocak-Haziran, s:207 vd.; İKİD. S:292, 1985/Nisan, s:3305 vd.)

⁴¹⁵¹ **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C:1, 1988, s:99 – **KURU, B.** El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s:112 – **POSTACIOĞLU, İ.E./ALTAY, S.** İcra Hukuku Esasları, 5. Bası, 2010, s:81

⁴¹⁵² Bknz: 12. HD. 18.05.2011 T. 28771/9813; 15.01.2004 T. 23158/282; 17.10.2003 T. 21148/20227; 08.05.2003 T. 7404/10434; 27.03.2001 T. 4396/5225; 06.05.1998 T. 4257/5097 07.05.1987 T. 5575/6232

⁴¹⁵³ Karş. **ÜSTÜNDAĞ, S.** İcra Hukukunun Esasları, 8. Bası, 2004, s: 51 (Bu görüşe göre; şikayet dilekçesi üzerine, bu dilekçe ayrıca kayda tabi olmadığından, hakim in havale tarihi, şikayet tarihi olarak kabul edilir. Yani şikayet tarihi, havale tarihi olup, dilekçe üzerine harç pullarının yapıştırıldığı tarih değildir...) – Aynı görüşte: **PEKCANİTEZ, H.** İcra-İflas Hukukunda Şikayet, 1986, s:129

⁴¹⁵⁴ Bknz: 12. HD. 04.04.2003 T. 4940/7410

⁴¹⁵⁵ Bknz: 12. HD. 21.02.2017 25521/2318

⁴¹⁵⁶ Bknz: HGK. 27.03.2015 T. 6-1654/1106

⁴¹⁵⁷ Bknz: 12. HD.16.05.1989 T. 11275/7265

⁴¹⁵⁸ Bknz: 12. HD. 03.02.1985 T. 12198/1825

IV- √- İcra mahkemesi verilen dilekçenin *imzasız* olması halinde, bu noksanlığın giderilmesi ve bundan sonra istemin incelenmesi gerekir.⁴¹⁵⁹

√- Taraflar, icra mahkemesine verdikleri dilekçede yaptıkları *maddi hataları* her zaman düzeltebilirler. Bu yolla, dilekçede yanlış yazılan *şikayetçinin*⁴¹⁶⁰ ya da *karşı tarafın ismi*⁴¹⁶¹, dilekçede yanlış bildirilen *takep dosyası numarası*⁴¹⁶² düzeltiler. **Yüksek mahkeme**, “*yapılan şikayette alacaklının isminin hatalı belirtilmiş olması*”nın,⁴¹⁶³ “*şikayet (ihalenin feshi) dilekçesinde ‘alacaklı’ ve ‘alıcı’nın isimlerinin yazılı olması*”nın⁴¹⁶⁴ ya da “*alacaklının isminin hiç yazılmamış*⁴¹⁶⁵ veya vekilinin isminde hata yapılmış olması”nın⁴¹⁶⁶ şikayetin reddine neden olmayacağını belirtmiştir...

Aynı şekilde **yüksek mahkeme** “*istihkak davasına ait dilekçede maddi bir hata sonucu, istihkak iddiasında bulunmuş olan üçüncü kişinin yanlış gösterilmiş olmasının, davanın gerçek üçüncü kişi huzurunda yürütülmesine engel teşkil etmeyeceğini*”⁴¹⁶⁷ “*istihkak davasına ait dilekçede, icra dosya numarası bildirildiği halde, davalıların isimlerinin yazılmamış olması halinde, dava dilekçesindeki bu noksanlığın tamamlanması gerekeceğini*”⁴¹⁶⁸ belirtmiştir.

√- “Şikayet” teknik anlamda “dava” olmadığından, “şikayet dilekçesi” de HMK. 119’daki “dava dilekçesi” niteliğinde değildir. Bu nedenle “şikayet dilekçesi”nin HMK. 119’daki koşulları içermesi gerekmez.⁴¹⁶⁹

Dilekçede *temsilcinin adının ve sıfatının yazılmamış olması*⁴¹⁷⁰ hatta temsilcide yanlışlığa düşmüş olması⁴¹⁷¹ halinde, bu noksanlık ve yanlışlık daha sonra düzeltiler.

√ İcra mahkemesine başvuruda bulunan taraf, **yabancı uyruklu** ise, icra mahkemesinin, bu kişinin-5718 sayılı Yasanın 48. maddesi uyarınca- “*teminat göstermek zorunda olup olmadığını*” araştırması ve bu araştırmasının sonucuna göre hareket etmesi gerekir.⁴¹⁷²

Yüksek mahkeme bu konuyla ilgili olarak;

- “*Mahkemece, alacaklının teminattan muaf olup olmadığı hususunun Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü’nden sorularak alınacak yazı cevabına göre, alacaklının teminat göstermesi gerektiği sonucuna varılırsa, teminatın yatırılması için alacaklıya kesin süre verilmesi, anılan sürede belirtilen teminatın yatırılmaması halinde istemin usulden reddine, yatırılması halinde ise, dava şartı eksikliği süresinde giderilmiş olduğundan işin esasına girilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekeceğini*”⁴¹⁷³

⁴¹⁵⁹ Bknz: 12: HD. 17.04.1996 T. 4818/5381; 22.11.1989 T. 5124/14337

⁴¹⁶⁰ Bknz: 12.HD. 28.04.1986 T. 11081/4953

⁴¹⁶¹ Bknz: 12. HD. 20.10.1987 T. 4445/10442

⁴¹⁶² Bknz: 12. HD. 07.05.1985 T. 13810/4289

⁴¹⁶³ Bknz: 12. HD. 11.10.1988 T. 13856/11238

⁴¹⁶⁴ Bknz: 12. HD. 07.10.1994 T. 11067/11885

⁴¹⁶⁵ Bknz: 12. HD. 03.03.1997 T. 1816/2246

⁴¹⁶⁶ Bknz: 12. HD. 30.05.1994 T. 6915/7017

⁴¹⁶⁷ Bknz: 15. HD. 28.03.1990 T. 107/1419

⁴¹⁶⁸ Bknz: 15. HD. 16.05.1990 T. 1140/2214

⁴¹⁶⁹ Bknz: 12. HD. 23.03.1998 T. 2697/3400

⁴¹⁷⁰ Bknz: 12.HD. 27.03.1979 T. 11027/2465

⁴¹⁷¹ Bknz: 12.HD. 07.12.1987 T. 615/12684; 07.03.1983 T. 577/1675

⁴¹⁷² Bknz: 12. HD. 18.05.2011 T. 28878/9912; 10.06.2003 T. 10267/13678; 05.05.2003 T. 6788/10022; 08.02.1993 T. 12739/2110; 27.03.1989 T. 8951/4621; 05.11.1984 T. 8370/11261

⁴¹⁷³ Bknz: 12. HD. 18.01.2018 T. 28958/325

-“Mahkemece, alacaklı şirketin Hollanda uyruklu olduğu ve Hollanda devletinin Lahey Sözleşmesine taraf olması sebebi ile teminat muafiyetinin bulunduğu ve takip dayanağı belgelerin tercümesinin tamamlanabilecek eksiklik olduğu da dikkate alınarak şikayetin reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisinin isabetsiz olduğunu”⁴¹⁷⁴

-“Alacaklı yabancı şirketin icra takibi için öngörülen yabancılık teminatının fahiş olduğunu ileri sürülerek teminat oranının indirilmesi için yaptığı şikayet üzerine, teminatın belirlenmesinde icra takibi nedeniyle karşı tarafın uğrayabileceği zararların da dikkate alınması gerektiğinden, mahkemece, yalnızca yargılama giderleri nazara alınarak teminat miktarının belirlenmesinin doğru olmadığı; şikayet konusu işlemde borçlulara atfi kabil bir kusur bulunmadığı halde aleyhlerine yargılama gideri ve vekalet ücretine hükmedilmesinin isabetsiz olduğunu”⁴¹⁷⁵

-“Türkiye’de icra takibinde bulunan yabancı gerçek ve tüzel kişilerin, yargılama ve takip giderleriyle karşı tarafın zarar ve ziyanını karşılamak üzere mahkemenin belirleyeceği teminatı göstermek zorunda olduğunu - Teminatın belirlenmesinde icra takibi nedeniyle karşı tarafın uğrayabileceği zararların da dikkate alınması gerektiğinden, mahkemece yalnızca yargılama giderleri nazara alınarak teminat miktarının belirlenmesinin hatalı olduğunu - Şikayet konusu işlemde, borçlulara atfi kabil bir kusur bulunmadığı halde aleyhlerine yargılama gideri ve vekalet ücretine hükmedilmesinin isabetsiz olduğunu”⁴¹⁷⁶

-“Alacaklı yabancı şirketin icra takibi için öngörülen yabancılık teminatının fahiş olduğunu ileri sürülerek teminat oranının indirilmesi için yaptığı şikayet üzerine, teminatın belirlenmesinde icra takibi nedeniyle karşı tarafın uğrayabileceği zararların da dikkate alınması gerektiğinden, mahkemece, yalnızca yargılama giderleri nazara alınarak teminat miktarının belirlenmesinin doğru olmadığı; şikayet konusu işlemde borçlulara atfi kabil bir kusur bulunmadığı halde aleyhlerine yargılama gideri ve vekalet ücretine hükmedilmesinin isabetsiz olduğunu”⁴¹⁷⁷

-“Teminat dava şartının (HMK. mad. 114), borçlunun icra mahkemesine yaptığı şikayetlerde de kıyasen uygulanacağını - Kamerun vatandaşı borçlunun, MÖHUK. mad. 48 uyarınca teminat göstermesi gerektiği sonucuna varılırsa, teminatın yatırılması için kendisine kesin mehil verilmesi, anılan sürede belirtilen teminatı yatırmaması halinde şikayetin usulden reddine, aksi halde dava şart eksikliği süresinde giderildiğinden tebliğatin usulsüz olduğuna ve diğer başvurularına yönelik işin esasına girilmesi gerekeceğini”⁴¹⁷⁸

- “Yabancıların mensup olduğu devlet ile aramızda ikili adli yardım sözleşmesi bulunması halinde, o yabancı uyruklu kişinin teminat göstermeden -5718 sayılı Yasanın 48. maddesi gereğince- Türkiye’de takipte bulunabileceğini, mahkemece bu konuda araştırma yapılarak muafiyetin bulunmamasının tespiti halinde, takip borçlusunu olan karşı tarafın zarar ve ziyanını karşılayacak yeterli miktarda teminat takdir edilerek, alacaklı vekiline bu miktarı bloke etmesi için uygun bir süre verilmesi gerekeceğini”^{91a}

4174 Bknz: 12. HD. 14.12.2017 T. 8463/15601

4175 Bknz: 12. HD. 24.01.2017 T. 27199/967

4176 Bknz: 12. HD. 17.01.2017 T. 8903/552

4177 Bknz: 12. HD. 17.01.2017 T. 8916/551

4178 Bknz: 12. HD. 26.10.2015 T. 26453/25954

91a Bknz: 8. HD. 15.02.2013 T. 13042/1552

- “Türk mahkemelerinde ‘dava’ ve icra dairelerinde ‘takip’ açan gerçek ve tüzel kişi yabancıların -MÖHUK.48 uyarınca- yargılama ve takip giderlerini (icra takip harcını, icra masraflarını, itiraz ve itirazın kaldırılması duruşmasındaki yargılama giderleri ile vekalet ücretini cezaevi harcını ve takip yüzünden borçlunun uğrayacağı zararı temin edecek (karşılıyacak) miktarda ve genel uygulamalar doğrultusunda makul yeterlilikte teminatı döviz olarak T.C. Merkez Bankasına depo etmek zorunda olduğunu”⁴¹⁷⁹

- “İcra takibinde bulunan HUMK. 97 (şimdi; HMK 84), MÖHUK 48 uyarınca teminat göstermek zorunda olan yabancı gerçek ve tüzel kişiye ‘teminat yükümlülüğünü yerine getirmesi için’ uygun bir süre verilmeden doğrudan doğruya, ‘yaptığı takibin iptaline’ karar verilemeyeceğini”⁴¹⁸⁰

- “Almanya⁴¹⁸¹ ve Bulgaristan⁴¹⁸² ile Türkiye arasında karşılıklı olarak teminat gösterme zorunluluğunun kaldırılmış olduğunu”

- “İcra takibinde bulunan yabancı uyruklu kişinin -HMK. 84 ve MÖHUK. 48 uyarınca- takip giderleriyle karşı tarafın zarar ve zararının karşılamak için -kural olarak teminat göstermek zorunda olduğunu”⁴¹⁸³

- “Yabancı uyruklu olan takip alacaklısının ‘teminat göstermek zorunda olup olmadığı’nin tespit edilmeden, esas hakkında karar verilemeyeceğini”⁴¹⁸⁴

belirtmiştir ...

√-**Yüksek mahkeme**⁴¹⁸⁵; “Vekâletnamesinin aslını veya onaylı örneğini vermeyen avukat, dava açamaz ve yargılamayla ilgili hiçbir işlem yapamaz...” şeklindeki HMK. mad. 77/1 hükmüne rağmen, “takip dosyasında vekaletname bulunmasının yeterli olduğunu, ayrıca merci dosyasına da konulmuş olmasına gerek bulunmadığını” belirtmiştir. Yine **yüksek mahkeme** “icra mahkemesince, vekaletname ibraz etmeden yargılamaya katılan vekilden -HMK. 77 uyarınca- vekaletname istenmesi, vekaletnamenin getirilmesi veya asilin önceki yapılan işlemleri kabul ettiğini bildirmesi halinde, işin esasına girileceğine” belirtmiştir.⁴¹⁸⁶

V- “Şikayet” ‘dava’ niteliğinde olmadığından,⁴¹⁸⁷ ⁴¹⁸⁸ şikayet dilekçesinde ilgililerin yanlış gösterilmesi⁴¹⁸⁹ veya hiç gösterilmemesi⁴¹⁹⁰ şikayetin ‘husumet yönünden’ reddini gerektirmez...

⁴¹⁷⁹ Bknz: 12. HD. 13.04.2004 T. 5408/9048; 13.04.2004 T. 4973/9047

⁴¹⁸⁰ Bknz: 12. HD. 18.05.2011 T. 28878/9912; 10.06.2003 T. 10267/13678, 05.05.2003 T. 6788/10022

⁴¹⁸¹ Bknz: 12. HD 18.04.2002 T. 7220/8053

⁴¹⁸² Bknz: 12. HD. 03.10.1995 T. 12382/12691

⁴¹⁸³ Bknz: 12. HD 03.10.2000 T. 15406/14168

⁴¹⁸⁴ Bknz: 12. HD 30.03.1992 T. 8269/3910; 11.10.1991 T. 9366/10420

⁴¹⁸⁵ Bknz: 12. HD 31.03.1997 T. 3674/3908; 22.12.1983 T. 9739/10915

⁴¹⁸⁶ Bknz: 12. HD 07.06.1994 T. 6419/7534

⁴¹⁸⁷ «Şikayet, dava değildir» görüşünün tahlil ve eleştirisi için Bknz: **UMAR, B.**«KURU/AR-SAN/ YILMAZ’ın İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı» Üzerine Gözlemler (75. Yaş Günü İçin Prof.Dr. BAKİ KURU Armağanı, 2004, s: 695 vd.)

⁴¹⁸⁸ Bknz: HGK. 01.04.2015 T. 2195/1141; 12. HD. 02.05.2013 T. 7553/16824; 26.04.2011 T. 27172/7722

⁴¹⁸⁹ Bknz: HGK. 01.04.2015 T. 2195/1141; 12. HD. 26.04.2011 T. 27172/7722; 21.04.2011 T. 26013/7526; 31.10.2006 T. 16835/20303; 15.12.1970 T. 12868/12592; 24.05.1976 T. 4346/6550

⁴¹⁹⁰ Bknz: HGK. 01.04.2015 T. 2195/1141; 12. HD. 21.04.2011 T. 26013/7526; 31.10.2006 T. 16835/20303; 08.03.1993 T. 15740/4321; 23.09.1994 T. 10316/11053

Yüksek mahkeme; - *"İhalenin feshi davasında hasım yanlış gösterilse veya hiç gösterilmese bile dava reddedilmemesi gerektiği, borçlunun açtığı halenin feshi davasında doğru hasım olan alacaklı ve ihale alıcısı davaya dahil edilerek yargılamaya devam edilmesi gerektiğini"*⁴¹⁹¹

- *"İhalenin feshi isteminin, dava olmayıp "şikayet" niteliğinde olduğu, hasım yanlış gösterilse veya hiç gösterilmese bile şikayet reddedilmeyip doğru hasım davaya dahil edilip tebligat yapılmak suretiyle yargılamaya devam edilmesi gerekeceğini - Borçlu tarafından açılan ihalenin feshi isteminin yasal hasımının alacaklı ve ihale alıcısı olduğunu"*⁴¹⁹²

- *"İhalenin feshi talebi medeni usul hukuku anlamında bir "dava" olmayıp "şikayet" niteliğinden-de olduğundan, karşı tarafın yanlış gösterilmesi veya hiç bildirilmemiş olması halinde bile icra hakiminin şikayetle ilgili kişileri icra dosyasına göre saptama ve onları duruşmaya çağırıp görüşlerini alma ve varsa delillerini incelemekle yükümlü olduğunu"*⁴¹⁹³

- *"Hasımın yanlış, hatalı ya da eksik gösterilmiş olmasının, ihalenin feshi talebinin esasının incelenmesine engel teşkil etmeyeceğini"*⁴¹⁹⁴

- *"Sıra cetvelini düzenleyen icra müdürlüğünün adı yazılmak suretiyle hasımsız olarak şikayette bulunulması isabetsiz olduğundan, sıra cetvelinde kendisine pay ayrılan ve şikayet sonucundan etkilenen olan alacaklı ya da alacaklıların yargılamaya dahil edilmesiy-le hüküm kurulması gerekeceğini, "şikayet"te hasım gösterilmemesi ya da eksik veya yanlış kişiye husumet tevcih edilmesinin talebin reddini gerektirmeyeceğini"*⁴¹⁹⁵

- *"Bir şikayet olan ihalenin feshi isteminin HMK'nun 118. maddesi anlamında bir 'dava' olmadığı bu nedenle şikayet dilekçesinin HMK'nun 119 maddesinde yazılı şartları taşı-masının zorunlu olmadığını; şikayet dilekçesinde şikayet konusu dosyanın yanlış gösteril-mesinin veya hiç gösterilmemiş olmasının ya da karşı tarafın yanlış gösteril-mesinin, adresinin belirtilmemesinin şikayetin reddini gerektirmeyeceğini"*⁴¹⁹⁶

- *"Şikayet dava olmadığından, şikayet dilekçesinin HMK'nun 119. maddesinde yazılı şartları taşımasının zorunlu olmadığını - Hacedilmezlik şikayetine konu icra dosyasının yanlış gösterilmesi veya hiç bildirilmemiş olmasının sonuca etkisi olmadığından mahkemece şikayetçiye, doğru dosya numarasını bildirmek üzere süre verilip, asıl şikayet konusu dosya incelenerek sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini"*⁴¹⁹⁷

- *"Tahliye emrinin iptali talebi İİK'nun 16. maddesi kapsamında "şikayet" niteliğinde olup, bu davalarda hasımın yanlış gösterilmesi halinde şikayet reddedilmeyip doğru hasma şikayet dilekçesi tebliğ edilmek suretiyle yargılamaya devam edilmesi gerekeceğini"*⁴¹⁹⁸

- *"Hacedilmezlik şikayetinin Medeni Usul Hukuku anlamında dava olmayıp, şikayette hasım yanlış gösterilse veya hiç gösterilmese bile reddedilmeyip doğru hasma şikayet dilekçesi tebliğ edilmek suretiyle yargılamaya devam edilmesi gerektiğini"*⁴¹⁹⁹

⁴¹⁹¹ Bknz: 12. HD. 12.02.2018 T. 6973/1132

⁴¹⁹² Bknz: 12. HD. 04.05.2017 T. 2601/7078

⁴¹⁹³ Bknz: 12. HD. 16.01.2017 T. 32381/361

⁴¹⁹⁴ Bknz: 12. HD. 25.05.2016 T. 10779/14760

⁴¹⁹⁵ Bknz: 23. HD. 12.05.2016 T. 254/3098

⁴¹⁹⁶ Bknz: 12. HD. 25.04.2016 T. 5423/12020

⁴¹⁹⁷ Bknz: 12. HD. 16.02.2016 T. 748/3963

⁴¹⁹⁸ Bknz: 12. HD. 07.04.2015 T. 33795/8852

⁴¹⁹⁹ Bknz: 12. HD. 17.03.2015 T. 31319/6144

-“Şikayetçi, ‘taşınmazlarının, 6183 s. K. uyarınca ihale edilmesi işleminin feshini’ talep etmiş, mahkeme, verilen kesin süreye rağmen taşınmazların ihale edildiği dosya numarası bildirilmediğinden dava şartı eksikliği nedeniyle istemin reddine karar vermişse de, şikayet İİK. 18'deki yargılama usulüne tabi olup HMK. anlamında dava olmadığından, ihale ile ilgili evrakların getirtilmesinin icra mahkemesinin yükümlülüğünde olduğu, ayrıca vergi dairesince yapılan bir takibin dosya numarası altında yürütülmediği anlaşıldığından şikayetçi tarafından ihale dosya numarasının bildirilmesinin de mümkün olmadığını”⁴²⁰⁰

-“Borçlunun icra mahkemesine başvurusu İİK.'nun 16. maddesine dayalı şikayet olup, şikayet ise; Medeni Usul Hukuku anlamında dava niteliğinde olmadığından, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun dava ve cevap dilekçesine ilişkin kurallarının şikayet başvurusu hakkında uygulanmayacağını”⁴²⁰¹

-“Şikayetin, medeni usul hukuku anlamında bir dava olmayıp, takip hukukuna özgü bir yol olduğunu, bu yola icra müdürünün işleminden zarar gördüğünü ileri süren herkesin –şikayet konusu işlemin iptali ya da düzeltilmesinde korunmaya değer bir hukuki yararın bulunması koşuluyla- başvurabileceğini”⁴²⁰²

-“Şikayetin bir dava olmayıp, icra iflas hukukunda öngörülen icra müdürlüğünün işlemlerine karşı bir başvuru yolu olduğunu; şikayet prosedüründe dava hükümlerinin uygulanmayacağı”⁴²⁰³

-“Şikayet “dava” niteliğini taşımadığından, şikayet dilekçesinin HUMK'nun 179 (yeni HMK'nun 119.) maddesindeki koşullarını içermesinin gerekmediğini”⁴²⁰⁴

-“Tebliğatin usulsüzlüğü'ne dair şikayet dilekçesinde, alacaklının hasım gösterilmesi zorunluluğu bulunmadığını”⁴²⁰⁵

-“Şikayet dilekçesinde hasım gösterilme zorunluluğunun bulunmadığını”⁴²⁰⁶

-“İhalenin feshi istemi ‘şikayet’ niteliğinde olduğundan ‘dava’ prosedürü uygulanmayacağı”⁴²⁰⁷ ve bu nedenle ihalenin feshi isteminde tüm ilgililerin ‘karşı taraf’ olarak gösterilmemiş olmasının, şikayetin reddini gerektirmeyeceğini”⁴²⁰⁷

-“İhalenin feshi davasının şikayetin yanlısı hasım aleyhine açılmış olması halinde, davanın (şikayetin) sırf bu yüzden reddedilemeyeceğini, mercice davacı (şikayetçi) borçluya, ‘alacaklı ve alıcı’ yı hasım göstermesi için süre verilmesi gerekeceğini”⁴²⁰⁸

-“‘Haczin kaldırılması’ isteminin (şikayetin) hasımsız olarak incelenemeyeceğini”⁴²⁰⁹

-“Alacağın temlikinden sonra, yapılacak şikayetlerin yeni alacaklıya yöneltmesi gerektiğini”⁴²¹⁰

4200 Bknz: 12. HD. 24.11.2014 T. 25707/28155

4201 Bknz: 8. HD. 15.04.2014 T. 18005/7221

4202 Bknz:12. HD. 27.09.2011 T. 12885/16782; HGK. 17.10.2012 T. 12-368/725

4203 Bknz: 12. HD. 14.04.2011 T. 25259/6614

4204 Bknz: 21. HD. 04.03.2012 T. 31220/7095; 12. HD. 06.03.2006 T. 1085/4337

4205 Bknz: 12. HD. 23.09.1994 T. 10316/1153

4206 Bknz: 12. HD. 08.03.1993 T. 15740/4321

4207 Bknz: 12. HD. 26.03.2002 T. 5030/6200

4208 Bknz: 12. HD. 19.06.2000 T. 9791/1044; 4.04.2000 T. 3877/5090; 28.06.1984 T. 7217/8283

4209 Bknz: 12. HD. 01.04.2011 T. 24555/5172; 13.05.1999 T. 5927/629; 01.04.1991 T. 11318/4153; 18.01.1983 T. 10133/177

4210 Bknz: 12. HD. 06.10.1987 T. 13040/9771

- “Haczedilmezlik şikayetinden sonra dosyadaki alacağın başkasına devredilmesi halinde, şikayetçi borçlunun yeni alacaklıya davaya (şikayete) dahil edebileceği gibi yeni alacaklıya karşı yeniden dava açabileceğini, bu durumda yeni davanın ‘şikayetin’ sürecinde yapılmış sayılacağını”⁴²¹¹

- “İtiraz tarihinde alacağın başkasına temlik edilmiş olduğunun anlaşılması halinde, alacağı temellük edenin (devralanın) da duruşmaya çağırılması gerekeceğini”⁴²¹²

- “Şikayetlerde icra müdürünün değil, ilgililerin -yani; alacaklı, alıcı ve borçlunun- hasım gösterilmesi gerekeceğini”⁴²¹³

- “Kıymet takdirine karşı şikayetlerde, icra memurunun değil, alacaklının ‘hasım’ gösterilme-si gerektiğini”⁴²¹⁴

belirtmiştir ...

VI- İcra mahkemesinde duruşma, “İcra ve İflas Kanunu’nda açıkça öngörülen” durumlar ile “icra mahkemesi tarafından duruşma yapılmasına gerek görülen” işlerde yapılır.

A- İİK.’nda duruşma yapılması öngörülen durumlar (duruşma yapılması zorunlu olan işler): İcra ve İflas Kanununun icra mahkemesinde duruşma yapılmasını öngören maddeleri şunlardır:

a) - “Genel haciz yoluyla takiplerde” (İİK. mad. 68, 68/a, 70) ”

- “Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerde” (İİK. mad. 145) ”

- “İpoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerde” (İİK. mad. 150 a) ”

- “Kiralanan taşınmazların tahliyesine ilişkin takiplerde” (İİK. mad. 269 d.) itirazın kaldırılması talepleri,

b) Üçüncü kişilerdeki mal ve hakların -İİK. mad. 89’a göre- haczinde, haciz ihbarnamesine süresi içinde itiraz edilmesi üzerine alacaklının, üçüncü kişinin cevabının aksini ileri sürmesi (İİK. mad. 89/IV)

c) İİK. mad. 121 gereğince, “iştirak halinde yararlanılan bir maldaki hissenin” nasıl satılacağı,

d) İhalenin feshi istekleri (İİK. mad. 134/II, c.3) ⁴²¹⁵,

e) Kambyo senetlerine dayanan haciz yoluyla takiplerde, b o r c a (İİK. mad. 169/a) ⁴²¹⁶ ve i m z a y a (İİK. mad. 170/II) ⁴²¹⁷ itirazlar,

f) Tahliyesi istenen taşınmazda bulunan üçüncü kişinin gösterdiği kanıtlara göre -İİK. mad. 276/III’e göre- “tahliyesinin gerekip gerekmediği”,

⁴²¹¹ Bknz: 12. HD. 26.03.1987 T. 8343/4120

⁴²¹² Bknz: 12. HD. 19.02.1987 T. 6976/2286

⁴²¹³ Bknz: 12. HD. 27.11.2000 T. 18120/18380; 16.06.2000 T. 8121/10025

⁴²¹⁴ Bknz: 12. HD. 23.01.1980 T. 9913/395

⁴²¹⁵ Bknz: 12. HD. 21.10.2014 T. 20824/24600; 16.05.2002 T. 10463/10208; 12.06.2001 T. 9582/10496; 27.02.2001 T. 2842/3668

⁴²¹⁶ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. İcra Hukukunda Kambyo Senetleri, 3.. Baskı, 2001, C:1, s: 1382 vd – UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İcra Hukukunda Kambyo Senetleri, 4. Baskı, 2013, s:568 vd.

⁴²¹⁷ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. Kambyo Senetleri, 3.Baskı, 2001 C:1, s: 1762 vd. - UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s:254 vd.

g) Konkordato hükümlerinden yararlanmak isteyen borçlunun konkordato talebi (İİK.mad. 285, 286) üzerine –ticaret mahkemesince İİK. mad. 289/II’ye göre⁴²¹⁸ borçlu hakkında “kesin mühlet kararı” verilmesi, “borçlunun mali durumunun düzelmesi nedeniyle” (İİK.mad.291), kesin mühletin kaldırılmasına” karar verilmesi, “kesin mühlet içinde” –ticaret mahkemesince- İİK.mad.292 hükmüne göre borçlunun konkordato talebinin reddi ile iflasın açılmasına” karar verilmesi (HMK.mad.316/1-e),

h) İİK. mad. 318 ve 319 gereğince “fevkalade mehil” isteminde bulunan borçlunun “fevkalade mehil istemi hakkında karar verilmesi”,

icra mahkemesinde, d u r u ş m a yapılarak incelenir.

Yüksek mahkeme, çeşitli içtihatlarında, “duruşma yapılarak çözümlenmesi zorunlu olan” uyuşmazlıkları belirlemiştir. Gerçekten, **yüksek mahkeme**;

- “İhalenin feshi isteminin dosya üzerinden değil, duruşmalı olarak incelenmesi gerektiği-ni”⁴²¹⁹

- “Senette keşide yerinin ve keşide tarihinin sonradan doldurulduğu, dayanak senedin teminat senedi olduğu konusunda yapılan borca itirazın icra mahkemesinde duruşmalı olarak görülmesi gerektiğini”⁴²²⁰

- “İtirazın kesin kaldırılmasına ilişkin başvurunun icra mahkemesince duruşmalı olarak görülmesinin zorunlu olduğunu”⁴²²¹

- “İtirazın kesin kaldırılmasına ilişkin başvurunun duruşmalı olarak incelenmesinin zorunlu olduğunu - İtirazın kaldırılmasına ya da itirazın kaldırılması isteminin reddine karar verilmesi gerekirken, takibin şekli ve başvurunun niteliği gözetilmeksizin istemle alakalı olmayacak şekilde yetki itirazının kabulü yönünde hüküm tesisinin de isabetsiz olduğunu”⁴²²²

- “Kambiyo senedine dayalı takiplerde, borca itiraz başvurusunun icra mahkemesince mutlaka duruşma açılarak incelenmesi gerektiğini”⁴²²³

- “İtirazın; İİK'nun 169/a-1 maddesi hükmüne aykırı olarak duruşma açılmaksızın evrak üzerinden incelenip sonuçlandırılmış olmasının sonuca etkili olmayan usul hatası olduğunu, bu hususun bozma nedeni yapılmadığını”⁴²²⁴

- “Başvuru İİK'nun 68. maddesine dayalı itirazın kaldırılması istemi olup, aynı Kanun'un 70. maddesi uyarınca icra mahkemesince incelemenin mutlaka duruşmalı olarak yapılmasının zorunlu olduğunu”⁴²²⁵

- “Borçlunun, takip dayanağı bononun teminat senedi olarak verildiği iddiası İİK.'nun 169. maddesi kapsamında borca itiraz niteliğinde olup, İİK. mad. 169/a-1 gereğince icra mahkemesince incelemenin mutlaka duruşmalı olarak yapılması gerektiğini”⁴²²⁶

⁴²¹⁸ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. İcra Hukukunda Tahliye, 2. Baskı, 1987, s: 678 vd.

⁴²¹⁹ Bknz: 12. HD. 30.03.2017 T. 28038/4982

⁴²²⁰ Bknz: 12. HD. 07.02.2017 T. 9975/1377

⁴²²¹ Bknz: 12. HD. 25.01.2017 T. 9115/1054

⁴²²² Bknz: 12. HD. 25.01.2017 T. 9484/1011

⁴²²³ Bknz: 12. HD. 18.01.2017 T. 8971/590

⁴²²⁴ Bknz: 12. HD. 13.04.2016 T. 4396/10894

⁴²²⁵ Bknz: 12. HD. 29.03.2016 T. 33078/9114

⁴²²⁶ Bknz: 12. HD. 25.12.2015 T. 29272/32907

-“İİK.nun 18. maddesinde icra mahkemesine arz edilen hususlarda basit yargılama usulünün uygulanacağına belirtildiği, aynı Kanun'un 70. maddesinde icra mahkemesinin itirazın kaldırılması hakkındaki talep üzerine iki tarafı davet ettikten sonra 18. madde hükmüne göre karar vereceğinin düzenlendiği, öte yandan İİK.nun 269/d maddesinin uygulanması gereken maddeler arasında gösterdiği 70. maddesi karşısında, 18. maddede düzenlenen, “aksine hüküm bulunmayan hallerde icra mahkemesi duruşma yapılmasına gerek olup olmadığını takdir eder” hükmünün ilamsız tahliye takibinde uygulanmamasının gerekeceği, icra mahkemesinin duruşma yapmasının zorunlu olduğunu”⁴²²⁷

-“Tahliye isteği hakkındaki istek üzerine her iki tarafın davet edilerek karar verilmesi gerekeceğini”⁴²²⁸

-“Kira alacağının tahsili için başlatılan icra takibine vaki itirazın kaldırılması ve tahliye isteminde, HMK.daki hükümlerin açıkça bir yollama yapmadıkça İİK.da uygulanmayacağını, bu nedenlerle yargılamanın duruşma açılmak suretiyle yapılması gerekeceğini”⁴²²⁹

-“İİK.nun 269/d maddesinin uygulanması gereken maddeler arasında gösterdiği 70. maddesine göre, 18.maddede düzenlenen, aksine hüküm bulunmayan hallerde icra mahkemesi duruşma yapılmasına gerek olup olmadığını takdir eder hükmü ilamsız tahliye takibinde uygulanmaması, icra mahkemesinin duruşma yapması gerekeceğini”⁴²³⁰

belirtmiştir.

Ayrıca yine **yüksek mahkeme;**

- İhalenin feshi isteğinin (İİK. mad. 134/II, c.3) ⁴²³¹

- Kambyo senetlerine dayanan takiplerde “borca itiraz”ın (İİK. mad. 169/a) ⁴²³²

- Kambyo senetlerine dayanan takiplerde “imzaya itiraz”ın (İİK. mad. 170) ⁴²³³

- İstihkak davalarının (İİK. mad. 97/XI) ⁴²³⁴

-İlamsız tahliye takiplerinin (İİK.mad.269 vd.) ⁴²³⁵

- Tahliyesi istenen yerde üçüncü bir kişiyle karşılaşılması halinde “tahliye yapıp yapılmayacağı” (İİK. mad. 276/III) konusundaki uyuşmazlığını⁴²³⁶

- “İtirazın kaldırılması” isteklerinin (İİK. mad. 68/68a, 70) ⁴²³⁷

⁴²²⁷ Bknz: 6. HD. 13.04.2015 T. 3674/3644

⁴²²⁸ Bknz: 6. HD. 14.01.2015 T. 12876/144

⁴²²⁹ Bknz: 6. HD. 11.09.2014 T. 7967/9683

⁴²³⁰ Bknz: 6. HD. 27.03.2014 T. 1956/3908

⁴²³¹ Bknz: 12. HD. 31.03.2003 T. 4299/6831; 11.11.2002 T. 21694/23083; 16.05.2002 T. 10463/110208

⁴²³² Bknz: 12. HD. 24.12.2012 T. 22507/39491; 20.09.2012 T. 9859/27294; 05.11.2012 T. 14653/31478; 27.11.2012 T. 24831/34925; 27.06.2012 T. 5788/22796; 11.05.2012 T. 31893/16876; 28.04.2011 T. 26654/7927; 13.06.2000 T. 9231/9834; 25.01.2000 T. 17837/773; 12.11.1999 T. 12468/12129

⁴²³³ Bknz: 12. HD. 27.06.2011 T. 14886/13199; 20.10.2009 T. 11666/19631; 23.06.2009 T. 13619/13801; 07.03.2000 T. 2870/4011; 28.03.2000 T. 3923/4687

⁴²³⁴ Bknz: 21. HD. 22.04.2003 T. 2878/3767; 05.11.2002 T. 7994/9261; 15.01.2001 T. 3258/3436

⁴²³⁵ Bknz: 6. HD. 24.01.2013 T. 17237/828

⁴²³⁶ Bknz: 12. HD. 08.05.1990 T. 12754/5260; 02.11.1976 T. 8970/10879

⁴²³⁷ Bknz: 12. HD. 26.05.1999 T. 6220/6834; 01.10.1992 T. 3867/11095

- İpotekli borca yönelik itirazların⁴²³⁸
 - İİK. madde 71'e göre ileri sürülen takibin iptali isteğinin⁴²³⁹
 - İfta nedeniyle takibin iptali için, "ödenen borcun, takibin konusu borç olup olmadığı"nın tesbiti için⁴²⁴⁰
 - Borçlunun mirasçılarının takibe itirazı üzerine ortaya çıkan uyuşmazlığın⁴²⁴¹
 - Rehin açığı belgesine dayanan takipte, borçlu tarafından yapılan itirazın⁴²⁴²
- mutlaka "duruşma" yapılarak çözümleneceğini belirtmiştir.

B- İcra mahkemesinin duruşma yapılmasına gerek gördüğü durumlar (Duruşma yapılması isteme bağı "ihtiyari" işler): İcra mahkemesi, "yasanın mutlaka duruşmalı inceleme yapılmasını emrettiği işler" dışında da, duruşma yapılmasını uygun görebilir.⁴²⁴³

Gerçekten, icra mahkemesi, başvuruda bulunanın dilekçesine eklediği kanıtlar ve getirttiği icra dosyasının uyuşmazlığı çözmekte yeterli bulunmadığını görerek, karşı tarafın da görüş ve kanıtlarını öğrenmek isteyebilir. Bu gibi durumlarda, "noksan inceleme" ile evrak üzerinde karar vermek yerine, uyuşmazlığı duruşmalı olarak görmek "yararlı", hatta "zorunlu" hale gelir. "Zorunlu" diyoruz çünkü, yeterli olmayan kanıtlarla başvuruyu kabul ya da reddetmesi istinaf mahkemesince/Yargıtay'ca "noksan inceleme" nedeniyle bozma sebebi yapılır. Bu nedenle çok kez "duruşma yaparak uyuşmazlığı çözmek" icra hakiminin takdirine bırakılmış bir davranış biçimi olmayıp, uyuşmazlığın niteliğinden⁴²⁴⁴ doğan bir zorunluluk şeklinde karşımıza çıkar. **Yüksek mahkeme**⁴²⁴⁵ "yasada açıklık bulunmayan hallerde, duruşma yapılmasına gerek olup olmadığının icra mahkemesince isabetle takdir edilmesi gerektiğini" vurgulamıştır.

İcra mahkemesinin duruşma yapılmasını gerekli görerek, duruşma yaptığı bazı işler hakkında yasakoyucu, açıkça icra mahkemesi bu konuda seçim hakkı verdiğini belirtmiş, bazı işler hakkında ise, icra mahkemesinin bu takdir hakkından hiç bahsetmemiştir.

a- Yasanın, icra mahkemesine "duruşma yapıp yapmama" konusunda açıkça seçim hakkı tanıdığı işler:

aa- İİK. mad. 65/III gereğince, borçlunun "gecikmiş itiraz" istemi üzerine, icra mahkemesi, duruşma yaparak ya da duruşma yapmadan evrak üzerinde inceleme ile yetinerek karar verebilir.

bb- İİK. mad. 97/1 gereğince, "istihkak iddiasına karşı, alacaklı ya da borçlunun itiraz etmesi" ve icra memurunun dosyayı icra mahkemesine sunması üzerine, icra mahkemesi "dosya üzerinde" ya da gerek görürse " tarafları duruşmaya davet ederek" takibin devamına veya takibin talikine karar verir.

cc- İİK. mad. 225 gereğince, iflasta, alacaklılar toplantısının kararlarına karşı - alacaklılar ve müflis tarafından- şikayette bulunulması üzerine, icra mahkemesi, iflas

⁴²³⁸ Bknz: 12. HD. 28.12.1982 T. 9028/9978

⁴²³⁹ Bknz: 12. HD. 10.10.1994 T. 11653/11966; 12.01.1993 T. 10642/210

⁴²⁴⁰ Bknz: 12. HD. 01.04.1975 T. 661/2964

⁴²⁴¹ Bknz: İİD. 13.02.1968 T. 1342/1478

⁴²⁴² Bknz: İİD. 20.04.1964 T. 1804/2222

⁴²⁴³ Bknz: 12. HD. 17.05.2011 T. 28736/9753

⁴²⁴⁴ Bknz: 12. HD. 02.05.2003 T. 7032/9901; 25.03.2003 T. 3505/6251; 15.06.2001 T. 9632/10720

⁴²⁴⁵ Bknz: 12. HD. 10.10.2011 T. 2826/18178; 07.06.2010 T. 2084/13999; İİD. 03.04.1969 T. 3557/3673

dairesinin görüşünü aldıktan sonra gerekli görürse duruşma yapıp “şikayet edeni ve dinlenmesini isteyen alacaklıları” da dinleyerek kısa zamanda kararını verir.

b- Yasanın, icra mahkemesine “duruşma yapıp yapmama” konusunda açıkça seçim hakkı tanımadığı işler: İcra ve İflas Kanununun pek çok maddelerinde, uyumsuzluğun icra mahkemesinde çözüleceği belirtilirken, icra mahkemesi'nin bu konuda “duruşma yaparak” mı yoksa “evrak üzerinde inceleme ile yetinerek” mi karar vermesi gerektiği ayrıca açıklanmamıştır.

Bu gibi durumlarda, icra hakimi, başvuruda bulunanın istemi hakkında, dosyayı ve başvuruda bulunanın dilekçesine eklediği kanıtları inceleyerek karar verebiliyor ve karşı tarafın savunmasının alınmasında bir yayar görmüyor ise, incelemesini dosya üzerinde yapmakla yetinmeli ve ayrıca duruşma açmamalıdır. Buna karşın, başvuruda bulunanın istemi hakkında bir karar verebilmek için, karşı tarafın savunmasının alınmasına, yerinde keşif yapılmasına ve bilirkişiye başvurulmasına -çok ender de olsa, tanık dinlenmesine-gerek görülürse, mutlaka taraflara çağrı kağıdı (davetiye) gönderilip duruşma açılmalıdır...⁴²⁴⁶ Çünkü bu konuda icra mahkemesine tanınmış olan *takdir yetkisi* mutlak olmayıp halin icabına göre, işin *duruşmalı* olarak incelenmesi gerektiği durumlarda, mahkeme takdir yetkisini ‘*duruşma yapmadan yana*’ kullanmalıdır.⁴²⁴⁷

Yüksek mahkeme;

-“Her ne kadar İİK'nun 18/3. maddesi gereğince aksine hüküm bulunmayan hallerde duruşma yapılmasına gerek olup olmadığı icra mahkemesinin takdirine bırakılmış ise de, anılan takdir yetkisi mutlak bir seçimlik hak olmayıp, halin icabına göre işin duruşmalı olarak incelenmesi gerektiği durumlarda mahkemenin takdir yetkisini duruşma yapmaktan yana kullanması gerekeceğini”⁴²⁴⁸

-“Alacaklının icra mahkemesine başvurusu; İİK mad. 16 kapsamında şikayet niteliğinde olup, aynı Yasanın 18/3. maddesi gereğince, şikayetin incelenmesi konusunda duruşma yapılmasına gerek olup olmadığı hususu icra mahkemesinin takdirine bırakılmış ise de, somut olayın özellikleri göz önüne alındığında icra mahkemesi takdirini duruşma açılması yönünde kullanması gerektiğini”⁴²⁴⁹

-“Şikayetçilerin, adi ortaklığa karşı takip yapılamayacağı gerekçesiyle takibin iptali talebi şeklindeki başvurusu İİK'nun 16. maddesi kapsamında şikayet niteliğinde olup, aynı Yasa'nın 18/3. maddesi gereğince şikayetin incelenmesi konusunda duruşma yapılmasına gerek olup olmadığı hususu icra mahkemesinin takdirine bırakılmış ise de, işin niteliği göz önüne alındığında icra mahkemesinin takdirini duruşma açılması yönünde kullanması, gerektiğinde alacaklının iddia ve delilleri toplanarak varılacak sonuç çerçevesinde karar verilmesi gerekeceğini”⁴²⁵⁰

-“Halin icabına göre işin duruşmalı olarak incelenmesi gerektiği durumlarda icra mahkemesinin takdir yetkisini duruşma yapmaktan yana kullanması gerektiğini”⁴²⁵¹

-“Her ne kadar İİK'nun 18/3. maddesi gereğince aksine hüküm bulunmayan hallerde duruşma yapılmasına gerek olup olmadığı icra mahkemesinin takdirine bırakılmış

⁴²⁴⁶ Bknz: 12. HD. 19.04.2011 T. 26435/6888; 17.05.2011 T. 28736/9753

⁴²⁴⁷ Bknz: 8. HD. 22.03.2016 T. 3339/5234; 08.02.2015 T. 22707/1967; 13.01.2015 T. 25491/319; 12. HD. 01.04.2013 T. 2526/12300; 19. HD. 15.04.2009 T. 3266/3189; 23. HD. 11.04.2016 T. 9422/2304; 12. HD. 29.01.2015 T. 28055/2243; 12. HD. 22.01.2015 T. 30137/1409

⁴²⁴⁸ Bknz: 12. HD. 18.02.2019 T. 5682/2346

⁴²⁴⁹ Bknz: 12. HD. 05.06.2018 T. 2248/5847

⁴²⁵⁰ Bknz: 12. HD. 23.01.2018 T. 26405/568

⁴²⁵¹ Bknz: 8. HD. 20.03.2017 T. 3337/3852

ise de, anılan takdir yetkisi mutlak bir seçimlik hak olmayıp, halin icabına göre işin duruşmalı olarak incelenmesi gerektiği durumlarda mahkemenin takdir yetkisini duruşma yapmaktan yana kullanması gerektiğini"⁴²⁵²

-“Borçlunun icra mahkemesine "ödeme emri tebligatının usulsüz olduğu ve ödeme emri tebliğ tarihinin öğrenme tarihi olan tarih olarak düzeltilmesi"ne yönelik yaptığı şikayetin duruşmalı olarak incelenip incelenmeyeceği konusunda icra mahkemesinin takdirine bulunsa da, işin niteliği göz önüne alındığında, icra mahkemesinin takdirini duruşma açılması yönünde kullanması gerektiğini"⁴²⁵³

-“Borçlunun, borçlu vekilinin ödeme emrinin usulsüz tebliğ edildiği, bonodaki imzanın müvekkiline ait olmadığı ve borcun olmadığı şeklindeki icra mahkemesine başvurusu; 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 16. maddesi kapsamında şikayet niteliğinde olup, aynı Yasa'nın 18/3. maddesi gereğince; şikayetin incelenmesi konusunda duruşma yapılmasına gerek olup olmadığı hususu icra mahkemesinin takdirine bırakılmış ise de, somut olayın özellikleri göz önüne alındığında icra mahkemesinin takdirini duruşma açılması yönünde kullanması, tarafların iddia ve delilleri toplanarak varılacak sonuç çerçevesinde karar verilmesi gerekeceğini"⁴²⁵⁴

-“Her ne kadar İİK'nun 18/3. maddesi gereğince aksine hüküm bulunmayan hallerde duruşma yapılmasına gerek olup olmadığı icra mahkemesinin takdirine bırakılmış ise de, anılan takdir yetkisi mutlak bir seçimlik hak olmayıp halin icabına göre işin duruşmalı olarak incelenmesi gerektiği durumlarda mahkemenin takdir yetkisini duruşma yapmaktan yana kullanması gerekeceğini"⁴²⁵⁵

-“İİK.m.18/3 gereğince aksine hüküm bulunmayan hallerde duruşma yapılmasına gerek olup olmadığı icra mahkemesinin takdirine bırakılmış olsa dahi anılan takdir yetkisinin mutlak bir seçimlik hal olmadığı, halin icabına göre işin duruşmalı olarak incelenmesi gerektiği durumlarda mahkemenin takdir yetkisini duruşma yapmaktan yana kullanması gerektiğini - İcra mahkemesince borçlu belediyenin iddiaları üzerinde durularak el atmanın 1983 öncesi olduğu yönünde bilgi ve belge olup olmadığı sorulup değerlendirildikten inceleme yapılması gerektiğini"⁴²⁵⁶

-“Halin icabına göre işin duruşmalı olarak incelenmesi gerektiği durumlarda, icra mahkemesince takdir yetkisinin duruşma yapmaktan yana kullanılması gerektiğinden, mahkemece şikayetin niteliği gereği duruşma açılıp, taraf teşkili sağlanarak karar verilmesi gerektiğini"⁴²⁵⁷

-“Borçlunun icra mahkemesine başvurusu; İİK'nun 16. maddesi kapsamında şikayet niteliğinde olup, aynı Yasa'nın 18/3. maddesi gereğince; şikayetin incelenmesi konusunda duruşma yapılmasına gerek olup olmadığı hususu icra mahkemesinin takdirine bırakılmış ise de, işin niteliği göz önüne alındığında icra mahkemesinin takdirini duruşma açılması yönünde kullanması, tarafların iddia ve delilleri toplanarak varılacak sonuç çerçevesinde karar verilmesi gerekeceğini"⁴²⁵⁸

-“İİK 18/3 maddesi gereğince aksine hüküm bulunmayan hallerde duruşma yapılmasına gerek olup olmadığı icra mahkemesinin takdirine bırakılmış ise de anılan takdir

4252 Bknz: 8. HD. 13.02.2017 T. 11923/1664

4253 Bknz: 12. HD. 25.01.2017 T. 9006/1052

4254 Bknz: 12. HD. 06.06.2017 T. 3453/8820

4255 Bknz: 12. HD. 15.12.2016 T. 7440/25377

4256 Bknz: 8. HD. 17.10.2016 T. 5261/13928

4257 Bknz: 12. HD. 03.05.2016 T. 750/13077

4258 Bknz: 12. HD. 20.04.2016 T. 133/11822

yetkisinin mutlak olmadığı; halin icabına göre işin duruşmalı olarak incelenmesinin gerektiği durumlarda mahkemenin takdir yetkisini duruşma yapmadan yana kullanması gerektiğini; somut olayda alacaklı vekilinin, temyiz dilekçesinde, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28. maddesi gereğince karar tarihinden sonra kuruma ödeme yapılması için müracaatta bulunduğunu; ancak idarenin bir takım evrakların eksik olduğunu ileri sürerek ödeme yapmaktan imtina ettiği; müracaatının üzerinden 30 günlük yasal sürenin geçmesi üzerine icra takibi başlattığını ileri sürmüş olduğu; mahkemece duruşma açılıp taraf delilleri toplanarak sonuca gidilmesi gerektiğini”⁴²⁵⁹

-“İİK'nun 18/3. maddesi gereğince aksine hüküm bulunmayan hallerde duruşma yapılmasına gerek olup olmadığı icra mahkemesinin takdirine bırakılmış ise de, anılan takdir yetkisi mutlak bir seçimlik hak olmayıp, halin icabına göre işin duruşmalı olarak incelenmesi gerektiği durumlarda mahkemenin takdir yetkisini duruşma yapmaktan yana kullanması gerektiğini; şikayet dilekçesinde, diğer şikayet sebepleri yanında; fahiş faiz talep edildiği, bileşik faiz uygulaması yapıldığı, yapılan ödemeler gözetilmeden faiz hesaplanmasının doğru olmadığı yönündeki iddiaların duruşma açılıp, gerektiğinde bilirkişi incelemesi ile sonuçlandırılması gerektiğini”⁴²⁶⁰

-“Her ne kadar İİK'nun 18/3. maddesi gereğince; aksine hüküm bulunmayan hallerde duruşma yapılmasına gerek olup olmadığı icra mahkemesinin takdirine bırakılmış ise de, anılan takdir yetkisi, mutlak bir yetki olmayıp, halin icabına göre işin duruşmalı olarak incelenmesi gerektiği durumlarda, mahkemenin takdir yetkisini duruşma yapmaktan yana kullanması gerekeceğini”⁴²⁶¹

bildirmiştir.

Kanımızca, “evrak üzerinde” ya da “duruşmalı olarak” incelenip karara bağlanması uygun olacak uyuşmazlıkları -ilgili yasa maddelerini de göstererek- şöyle belirtmek mümkündür:

aa) İcra mahkemesinde duruşma yapılarak çözümlenebilecek uyuşmazlıklar:

aaa- İcra İflas Kanunu mad. 24/VI gereğince “menkul teslimine dair ilamların icrasına ilişkin takiplerde, menkul mal borçlu elinde bulunmaz ve değeri de ilamda yazılı olmazsa, borçludan alınacak olan menkul malın değeri -şikayet üzerine- icra mahkemesi tarafından, bilirkişiyeye başvurularak belirlenir.

İcra mahkemesi, İİK. mad. 24/VI'ya göre -icra memurunun işlemine karşı- yapılan şikayet üzerine “duruşma açarak” tarafları çağırabileceği ve yeniden bilirkişiyeye başvurabileceği gibi, icra memurunun dayandığı bilirkişi raporunu yerinde görürse, duruşma açmadan da “evrak üzerinde” inceleme ile yetinerek gerekli kararı verebilir.

bbb- İİK. mad. 25 gereğince, “çocuk teslimi” ve **İİK. mad. 25/a gereğince**, “çocukla kişisel ilişki kurulması”na ilişkin ilamların icrası sırasında, “çocuğun teslim zamanı ve teslim yeri” hakkında, ilamda açıklık bulunmaması halinde, bu hususu icra mahkemesi, duruşma açıp tarafları da dinleyerek belirlemelidir.

ccc- İİK. mad. 26 gereğince, “taşınmaz malın tahliye ve teslimi”ne ilişkin ilamların icrasında, tahliye ve teslimi istenen taşınmazın ilamda belirtilen taşınmaz olmadığı konusunda başgösteren uyuşmazlığın, icra mahkemesince yerinde keşif ve bilirkişi incelemesi yapılarak çözümlenmesi gerekir.

⁴²⁵⁹ Bknz: 8. HD. 22.03.2016 T. 3339/5234

⁴²⁶⁰ Bknz: 8. HD. 16.03.2016 T. 3135/4719

⁴²⁶¹ Bknz: 12. HD. 07.03.2016 T. 29579/6479

ddd- İİK. mad. 30/II gereğince, “bir şeyin yapılmasına” dair ilamların icrasına ilişkin takiplerde, borçlu belirtilen süre içinde işe başlamaz veya bitirmez ve iş de “diğer bir kimse tarafından yapılabilecek” nitelikte ise, yapılacak işin gerektirdiği giderler icra memuru tarafın-dan bilirkişiye hesaplatılır. Bu hesaba borçlunun itiraz etmesi üzerine, icra mahkemesi, ya icra memurunun dayandığı bilirkişi raporunu uygun bularak istemi “evrak üzerinde” inceleyip karara bağlar ya da yeniden bilirkişi incelemesi yapılmak üzere tarafları duruşmaya çağırır.

eee- İİK. mad. 33 gereğince, gerek icra emrinin tebliğinden önce ve gerekse sonra, borcun “itfa” veya “imhal” (erteleme) edilmiş olması nedeniyle “icranın geri bırakılması” isteklerinin -dayanılan itfa veya imhal olayının niteliğine göre- duruşma yapılarak incelenmesi yerinde olur.

Bilindiği gibi, İİK. mad. 33 uyarınca üç sebeple icranın geri bırakılması istenebilir: **a-İtfa, b-İmhal, c-Zamanaşımı**

Bunlardan, “*zamanaşımı*” sebebine dayanılarak ileri sürülecek olan “icranın geriye bırakılması istekleri”nin evrak üzerinde yapılacak incelemeyle yetinilerek kabul ya da reddedilmesi gerekir. Bu hususa, az sonra tekrar değineceğiz. “*İtfa*” ya da “*imhal*” iddiası ise; **A-Ya** “yetkili mercilerce re’sen yapılmış veya usulüne göre onanmış yahut icra dairesinde veya icra mahkemesi ya da mahkeme önünde ikrar olunmuş bir belgeyle” kanıtlanır, **B-Veya** böyle bir belgeye dayanmaz. **Birinci varsayımda**, “itfa” ve “imhal” iddiası hakkında, duruşma açılmasına gerek yoktur. Evrak üzerinde yapılacak incelemeyle yetinilerek, icranın geri bırakılması isteminin red ya da kabulüne karar verilir. **İkinci varsayımda** ve özellikle nafaka borcunun “nafaka alacaklısına bakılmak suretiyle ödendiği” iddiasının yerinde olup olmadığını incelemek ve gösterilen tanıkları dinlemek için, tarafların çağrılarak *duruşma* açılması zorunludur.

fff- İİK. mad. 71/1 gereğince, ‘ilamsız takibin kesinleşmesinden sonraki devrede’ “borç ve eklentinin itfa edildiği” ya da “imhal edildiği” ileri sürülerek, takibin iptali istenince, “itfa” ve “imhal” belgesinin türüne göre, duruşma açılarak karar verilmesi gerekir. Gerçekten, borçlu, borç ve eklentilerinin “itfa” ya da “imhal” edildiğini **A-Ya noterden onanmış ve imzası imhal edilmiş bir belgeye dayanarak, B-Ya da böyle bir belgeye dayanmayarak** -örneğin; adi bir makbuza dayanılarak- takas def’inde bulunarak ileri sürülebilir.

Birinci varsayıma dayanan “itfa” ve “imhal” iddiası hakkında duruşma yapılmaksızın karar verilmelidir. *İkinci varsayıma dayanan* “itfa” ve “imhal” iddiası hakkında ise alacak-lının, borçlunun gösterdiği makbuz altındaki imzayı kabul edip etmeyeceğini, takasın koşullarının gerçekleşip gerçekleşmediğini saptamak için- duruşma açmak zorunludur.

ggg- İİK. mad. 82 gereğince, ileri sürülen haczedilmezlik (haczin kaldırılması) işlemleri hakkında, *ileri sürülen istemin niteliğine göre* ya duruşma yapılmalı ya da evrak üzerinde inceleme ile yetinilerek karar verilmelidir.

Kanımızca, İİK. mad. 82/4, 5, 6, 7, 12, 83, 83/b, 84’e dayanan istekler hakkında genellikle, bilirkişiden rapor alınmasını gerektireceği için- duruşma yapılarak karar verilmelidir.

hhh- İİK. mad. 83 c gereğince ipoteğin kapsamında olduğu için müstakilen haczedilmesi mümkün olmayan teferruatın, gerçekten MK, anlamında “teferruat” niteliğinde bulunup bulunmadığının belirlenmesi için yerinde *keşif* yapıp bilirkişiden rapor alınması gerekeceğinden, bu konudaki uyuşmazlığın icra mahkemesinde *duruşma* yapılarak çözümlenmesi gerekir.

ii- İİK. mad. 85 gereğince, taşınır ve taşınmaz malların haczindeki sıraya uyulup uyulmadığına ya da taşkın hacze ilişkin şikayetler hakkında -genellikle *bilirkişi incelemesini* gerektireceği için *duruşma yapılarak* karar verilmelidir.

iii- İİK. mad 87, 128/a gereğince, haczedilen taşınır ya da taşınmaza takdir edilen *kıymete yapılan itiraz* da -bilirkişi incelemesi gerektireceği için- *duruşma yapılarak* incelenmelidir.

iii- İİK. mad. 147/1'de, İİK. mad. 71'e yapılan yollama nedeniyle, “rehnin paraya çevrilmesine ilişkin” takiplerde ileri sürülecek “itfa” ya da “imhal” iddiası sebebiyle, “*takibin iptal veya taliki*” istekleri hakkında, ileri sürülen “itfa” ya da “imhal”e ilişkin belgenin niteliğine göre -yukarıda (fff) bölümünde ayrıntılı biçimde belirttiğimiz gibi- *duruşma yapılarak* karar verilmelidir.

Yüksek mahkeme; bu konuyla -yani; “**icra mahkemesinde duruşma yapılarak çözümlenebilecek uyuşmazlıklarla- ilgili olarak**”;

-“*Sıra cetveline karşı şikayette bulunulması halinde, İİK'nun 18. maddesindeki takdir hakkının duruşma yapılarak kullanılmasının kanunun amacına uygun düşeceği, mahkemenin takdirine göre duruşma açılmasının gerekli görüldüğü hallerde ilgililerin duruşmaya çağrılmasının yasal bir gereklilik olduğu, şikayet sonunda hakları haleldar olabilecek alacaklıların savunma haklarını kullanabilmeleri ve adalet dengesinin sağlanabilmesi bakımından takdir hakkının, duruşma açılması yönünde kullanılması gerekeceğini*”⁴²⁶²

-“*Şikayetin mahiyeti göz önüne alındığında, İİK'nun 18. maddesinin üçüncü fıkrası gereğince duruşmalı olarak incelenmesinde zorunluluk bulunduğu*”⁴²⁶³

-“*İcra müdürlüğüne ‘İski'nin mallarının haczedilemez olması nedeniyle haciz ihbarnamesi gönderilmesi talebinin reddine’ ilişkin verilen kararın iptali için icra mahkemesine başvurulması halinde, uyuşmazlığın duruşmalı olarak incelenmesi gerektiğini*”⁴²⁶⁴

-“*Şikayetin niteliği gereği duruşma açılıp, taraf teşkili sağlandıktan sonra, borçlu ve alacaklının ileri sürdüğü hususlar araştırılıp, tarafların varsa gösterecekleri deliller toplanıp oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken, evrak üzerinde ve eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisinin isabetsiz olduğunu*”⁴²⁶⁵

-“*Alacaklının şikayet ve temyiz dilekçesinde ileri sürdüğü hususlar ile şikayetin mahiyeti gözönüne alındığında, şikayetin, İİK'nun 18. maddesinin üçüncü fıkrası gereğince duruşmalı olarak incelenmesinde zorunluluk bulunduğu kabulü gerekeceğini*”⁴²⁶⁶

-“*Alacaklı tarafından, borçlu aleyhine (3) adet bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile icra takibi başlatıldığının, borçlunun, icra mahkemesine başvurarak meskeniyet şikayetinde bulunduğu, mahkemece dosya üzerinden şikayetin kabulü ile haczin kaldırılmasına karar verildiğinin görüldüğü, borçlunun icra mahkemesine başvurusu; İİK'nun 82. maddesinin birinci fıkrasının 12. bendi gereğince*

⁴²⁶² Bknz: 23. HD. 29.04.2019 T. 3422/1549

⁴²⁶³ Bknz: 12. HD. 12.12.2018 T. 1010/13395

⁴²⁶⁴ Bknz: 12. HD. 20.06.2018 T. 1976/6416

⁴²⁶⁵ Bknz: 12. HD. 06.06.2018 T. 5181/5954; 06.06.2018 T. 31895/5929

⁴²⁶⁶ Bknz: 12. HD. 04.10.2018 T. 13064/9277

meskeniyet iddiasına dayalı haczedilmezlik şikayeti olup, İİK'nun 18/3. maddesi gereğince şikayetin niteliği gözetilerek duruşmalı incelenmesinin zorunlu olduğunu"⁴²⁶⁷

- "Alacaklı vekilinin temyiz dilekçesinde, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28. maddesi gereğince karar tarihinden sonra kuruma ödeme yapılması için müracaatta bulunulduğunu, müracaatın üzerinden 30 günlük yasal sürenin geçmesi üzerine icra takibi başlatıldığını ileri sürdüğü görüldüğünden, mahkemece, duruşma açılıp taraf delilleri toplanarak sonuca gidilmesi gerekeceğini"⁴²⁶⁸

- "Sıra cetvelinin iptaline ilişkin uyumsuzluğun icra mahkemesince duruşma yapılarak görülmesi gerektiğini"⁴²⁶⁹

- "Emekli maaşı üzerindeki haczin kaldırılması ve önceki kesintilerin iadesine ilişkin şikayetin, taraf teşkilinin sağlanarak ve şikayetin duruşmalı olarak incelenmesi gerektiğini - İcra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesinin şikayeti incelemeye kesin yetkili olduğunu"⁴²⁷⁰

- "Usulsüz tebligata ilişkin şikayetin duruşmalı olarak incelenmesinde zorunluluk bulunduğu-nu"⁴²⁷¹

- "Ödeme emri tebliğ işleminin usulsüzlüğüne yönelik iddianın mahkemede her türlü delille ispat edilebileceğini, öncelikle duruşma açılarak şikayetçiye (borçluya) ve karşı tarafa (alacaklıya) delillerini mahkemeye ibraz etmeleri için imkan tanınmadan, dosya üzerinde yapılan inceleme ile karar verilemeyeceğini"⁴²⁷²

- "Gecikmiş itirazın ön koşulunun usulüne uygun bir tebligat olduğunu - Borçlunun mahkeme-ye verdiği dilekçede gecikmiş itiraz deyimini kullanması sonuca etkili olmayacağından, şikayetçinin başvurusunun tebligat usulsüzlüğüne ilişkin şikayet olarak kabulü gerektiğini - Usulsüz tebligat şikayetinin, taraflar gelmese bile gereken karara bağlanması gerektiğini - Tebligatta haber verilen komşunun ismi tesbit edilmeksizin tebliğ işleminin tamamlandığı görüldüğünden, tebligatın usulsüz olduğunu - Usulsüz tebligat şikayetinin kabul edilerek tebliğ tarihinin öğrenme tarihine göre düzeltilmesine, borca ve faiz oranına itirazın ise düzeltilen tebliğ tarihine göre süresi içinde icra dairesine yapılması gerektiğine karar verilmesi gerektiğini"⁴²⁷³

- "Kesinleşen icra takibi sebebiyle kiralananın tahliyesi istemine ilişkin davada yargılamanın duruşma açılmak suretiyle yapılması gerektiğini"⁴²⁷⁴

- "Mahkemece, iddia edilen hususlar hakkında şikayet edilene savunma hakkı verilir, varsa usule ya da esasa ilişkin savunma ve delilleri üzerinde durulması, sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, duruşma açılmadan dosya üzerinden karar verilmesinin doğru olmadığını"⁴²⁷⁵

⁴²⁶⁷ Bknz: 12. HD. 04.06.2018 T. 1007/5791

⁴²⁶⁸ Bknz: 12. HD. 31.05.2018 T. 1930/5658

⁴²⁶⁹ Bknz: 23. HD. 19.03.2018 T. 7330/2236

⁴²⁷⁰ Bknz: 12. HD. 06.06.2018 T. 27810/883

⁴²⁷¹ Bknz: 12. HD. 12.02.2018 T. 28025/1167

⁴²⁷² Bknz: 12. HD. 13.03.2018 T. 32147/2467

⁴²⁷³ Bknz: 12. HD. 19.12.2017 T. 24688/15880

⁴²⁷⁴ Bknz: 8. HD. 17.04.2017 T. 1430/5505

⁴²⁷⁵ Bknz: 12. HD. 04.04.2017 T. 12747/5367

-“Ek ödemenin -maaş gibi, İİK. mad. 83 çerçevesinde- kısmen haczedilebileceğini - İcra mahkemesince, haczin kaldırılması ve iptaline ilişkin şikayetin duruşma açılarak incelenmesi gerektiğini”⁴²⁷⁶

-“Mahkemece şikayetin mahiyeti dikkate alınarak, duruşma açılıp, taraf teşkili sağlandıktan sonra, taraflara diyeceklerinin ve varsa delillerinin sorulup, satış talebi hakkında da olumlu olumsuz bir karar verilmesi gerekirken, evrak üzerinde ve eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisinin isabetsiz olduğunu”⁴²⁷⁷

-“Akde aykırılık sebebiyle kiralananın tahliyesi istemine ilişkin davada, davacı ve davalının hukuki dinlenilme hakkını kısıtlayacak şekilde duruşma açılmaksızın evrak üzerinden karar verilemeyeceğini”⁴²⁷⁸

-“Ödeme emri tebliğ işleminin usulsüzlüğüne yönelik iddianın, mahkemede her türlü delille ispat edilebileceğini ve bu şikayetin niteliği gereği duruşma açılıp, taraf teşkili sağlandıktan sonra görülmesi gerektiğini”⁴²⁷⁹

-“Mahkemece, şikayetin niteliği itibarıyla duruşma açılarak taraf teşkili sağlandıktan ve varsa tarafların gösterecekleri deliller toplandıktan sonra borçlunun ödeme emrinin tebliğine ilişkin şikayeti hakkında karar verilerek, tebliğ tarihine göre borçlunun kambiyo vasfına ilişkin şikayetin süresinde olduğunun anlaşılması halinde işin esası hakkında karar verilmesi gerekeceğini”⁴²⁸⁰

-“Alacaklı vekili takip başlatılmadan önce borçlu idareye başvurulduğunu açıklayarak başvuru belgelerini de temyiz dilekçesine ekleyerek kararı temyiz etmiş olup, İYUK 28 gereğince, ödeme için borçlu idareye başvurulmadan takip başlatıldığı gerekçesiyle takibin iptali istemiyle yapılan başvurunun mahkemece, duruşma açılarak taraf teşkili sağlandıktan sonra görülmesi gerektiğini”⁴²⁸¹

-“Sıra cetveline karşı şikayette bulunulması halinde bu takdir hakkının duruşma yapılarak kullanılmasının kanunun amacına uygun düşeceğini - Sıra cetveline şikayetlerde İİK'nın 142. maddesi uyarınca sıra cetvelinde üst sırada ya da aynı sırada yer alan ve kendisine pay ayrılan alacaklılara husumet yöneltilmesi gerektiğini - Haklı çıkan şikayetçinin lehine vekalet ücretine hükmedilmemesinin hatalı olduğunu”⁴²⁸²

-“İcra dosyasındaki kimlik tespiti içermeyen azlin geçerliliğinin duruşma açılıp ilam alacaklılarının beyanları alındıktan sonra değerlendirilmesi gerekirken, duruşma açılmaksızın eksik inceleme ile karar verilmesinin hatalı olduğunu”⁴²⁸³

-“Menkul haczi üzerine yediemin olarak üçüncü kişiye teslim edilen malların, daha sonra yerinde bulunmaması üzerine İİK'nun 358. maddesi uyarınca gönderilen muhtiranın iptali konusundaki uyuşmazlığın icra mahkemesince duruşma açılarak görülmesi gerektiğini”⁴²⁸⁴

4276 Bknz: 12. HD. 09.03.2017 T. 19141/3463

4277 Bknz: 12. HD. 20.12.2016 T. 7098/25756

4278 Bknz: 6. HD. 31.10.2016 T. 12649/6308

4279 Bknz: 12. HD. 29.09.2016 T. 20679/20109

4280 Bknz: 12. HD. 29.09.2016 T. 18832/19990

4281 Bknz: 8. HD. 22.09.2016 T. 15746/12486

4282 Bknz: 23. HD. 06.06.2016 T. 6045/3450

4283 Bknz: 8. HD. 27.04.2016 T. 25338/7718

4284 Bknz: 12. HD. 26.04.2016 T. 34398/12282

-“Borçlunun hacizlerin ve blokenin kaldırılmasına yönelik icra mahkemesine başvurusunun duruşma açılmadan karara bağlanamayacağını”⁴²⁸⁵

-“Fahiş faiz talep edildiği, bileşik faiz uygulaması yapıldığı, yapılan ödemeler gözetilmeden faiz hesaplanmasının doğru olmadığı yönündeki iddiaları içeren şikayetin duruşma açılıp sonuçlandırılması gerektiğini”⁴²⁸⁶

-“Dosya kapak hesabının düzeltilerek yeniden yapılması istemine ilişkin şikayetin duruşma açılarak görülmesi gerektiğini”⁴²⁸⁷

-“Sıra cetvelinin iptali istemine ilişkin davalarda mahkemece, İİK'nun 18. maddesi gereğince her zaman ilgililerin davaya dahil edilmesinin mümkün olduğu, hal böyle iken, 1. sıra alacaklısı davaya katılmadan karar verilmesi isabetsiz olduğu gibi, sıra cetvelinin iptali davalarının da İİK'nun 18. maddesi gereğince duruşma yapılarak karar verilmesi gerekirken dosya üzerinden karar verilmesinin doğru olmadığını”⁴²⁸⁸

-“Ödeme emri tebliğ işleminin usulsüzlüğüne yönelik iddia, mahkemede her türlü delille ispat edilebileceğinden, öncelikle duruşma açılarak şikayetçiye (borçluya) ve karşı tarafa (alacaklıya) anılan konudaki delillerini mahkemeye ibraz etmeleri için imkan tanınmadan dosya üzerinden karar verilmesinin usule aykırı olduğunu”⁴²⁸⁹

-“Tahliyesine karar verilen taşınmazın 2009 yılında inançlı işlem ile borçluya devredildiğini, 2007 yılından itibaren adreste 3. kişinin faaliyet gösterdiğini, tahliye için taşınmazın bulunduğu adrese gelen icra müdürünün, taşınmazı takip dayanağı sözleşme tarihinden evvelki bir zamandan beri 3. kişinin kullandığı yönünde araştırma yapmadığını” ileri sürerek tahliye işleminin iptalini isteyen 3. kişinin şikayeti üzerine icra mahkemesince duruşma açılmaksızın evrak üzerinden hüküm tesisinin isabetsiz olduğunu”⁴²⁹⁰

-“Usulsüz tebligata ilişkin şikayetin, tebligatın usulsüzlüğünden haberdar olduğu tarihten itibaren 7 günlük süre içerisinde icra mahkemesine bildirilmesi gerekeceğini - Mahkemece; öncelikle duruşma açılarak şikayetçiye (borçluya) ve karşı tarafa (alacaklıya) anılan konuda-ki delillerini mahkemeye ibraz etmeleri için imkan tanınıp, tebligatın usulüne uygun olup olmadığı yöntemine uygun olarak incelenerek varılacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini”⁴²⁹¹

-“Ödeme emri tebliğ işleminin usulsüzlüğüne yönelik iddia, mahkemede her türlü delille ispat edilebileceğinden, öncelikle duruşma açılarak şikayetçiye (borçluya) ve karşı tarafa (alacaklıya) bu konudaki delillerini mahkemeye ibraz etmeleri için imkan tanınmadan dosya üzerinden karar verilemeyeceğini”⁴²⁹²

-“Takibin zamanaşımına uğradığı, derdest olduğunu, takibe konu bononun teminat bonusu olduğu iddialarının duruşma açılmaksızın dosya üzerinden yapılan inceleme ile sonuçlandırılmayacağını”⁴²⁹³

4285 Bknz: 8. HD. 23.03.2016 T. 2548/5328

4286 Bknz: 8. HD. 16.03.2016 T. 3079/4728

4287 Bknz: 12. HD. 22.02.2016 T. 28233/4768

4288 Bknz: 23. HD. 15.02.2016 T. 8108/792

4289 Bknz: 12. HD. 26.01.2016 T. 27353/2044; 05.11.2015 T. 11499/27041

4290 Bknz: 12. HD. 05.10.2015 T. 11363/22936

4291 Bknz: 12. HD. 07.05.2015 T. 3142/12844

4292 Bknz: 12. HD. 04.05.2015 T. 1475/12083

4293 Bknz: HGK. 08.04.2015 T. 12-2073/1175

-“Şikayetçinin ilamda yer alan şirket olup olmadığının, duruşma açılarak taraf beyanları ve ticaret sicil kayıtları üzerinde inceleme yapılarak karar verileceğini”⁴²⁹⁴

-“Alacaklının, ‘posta yoluyla gönderilen itirazın borçlu adına takip ehliyetine sahip kişi tarafından yapıp yapılmadığının araştırılmadığını’ ileri sürdüğü şikayetinin duruşmalı incelenmesi gerektiğini”⁴²⁹⁵

-“Borçlularca eski hale getirme işleminin eksik yapıldığına ilişkin icra memuru işlemine karşı şikayetin duruşmalı olarak incelenmesi gerektiğini”⁴²⁹⁶

-“Mahkemece yapılacak iş; duruşma açılarak tarafların bildirdikleri bankalardan hakkın doğum tarihinden itibaren birer yıllık devreler halinde bankalarca mevduata fiilen uygulanan en yüksek faiz oranlarının sorulması ve hakkın doğum tarihinden itibaren takip tarihine kadar istenebilecek faiz miktarının bilirkişiye hesaplattırılması şeklinde olması gerektiğini”⁴²⁹⁷

-“Somut olayda duruşma açılarak taraflar çağrılıp, dayanak ilamın takip borçlusunu yönünden kesinleşip kesinleşmediği yönünde bir araştırma yapıldıktan sonra esas hakkında bir karar verilmesi gerektiğini”⁴²⁹⁸

-“Borçlu vekilinin icra mahkemesine başvuru dilekçesindeki iddialarının ilama aykırılık şikayeti niteliğinde olup, duruşmalı incelenmesi gerektiğini”⁴²⁹⁹

-“Takipten önce yapılan ödemenin icra emrinde dikkate alınmadığı ve icra emrinde istenen yargılama giderinin ilama aykırı olarak takibe konu edildiğine yönelik şikayetin duruşmalı olarak incelenmesi gerektiğini”⁴³⁰⁰

-“Alacaklı vekili, ‘2577 s. İYUK. mad. 28 gereğince, karar tarihinden sonra kuruma ödeme yapılması için müracaatta bulunduğunu, ancak idarenin bir takım evrakların eksik olduğunu ileri sürerek ödeme yapmaktan imtina ettiğini, müracaatının üzerinden 30 günlük yasal sürenin geçmesi üzerine icra takibi başlattığın’ı ileri sürmüş olduğundan, mahkemece duruşma açılıp taraf delilleri toplanarak sonuca gidilmesi gerektiğini”⁴³⁰¹

-“Alacaklı tarafından borçlunun yetkilisi tarafından icra müdürlüğüne yapılan itirazın geçerli sayılıp sayılmayacağına dair şikayetin icra mahkemesince duruşma açılarak ve taraf teşkili sağlanarak değerlendirilmesi gerekeceğini”⁴³⁰²

-“Mahkemece İİK'nun 18. maddesi gereğince duruşma açılarak tarafların beyanlarını alması, belirtilen noter ihtarnamesine cevap verilip verilmediği dolayısı ile katalog ürünleri alacaklısının temerrüdünün oluşup oluşmadığı, buna göre de icra emrinde belirtilen ürün teslimi konusundaki talebin haklı olup olmadığının tespiti yapıldıktan sonra sonuca gidilmesi gerektiğini”⁴³⁰³

4294 Bknz: 8. HD. 15.04.2015 T. 7011/8439

4295 Bknz: 12. HD. 05.05.2015 T. 2133/12605

4296 Bknz: 8. HD. 25.03.2015 T. 4405/6746

4297 Bknz: 8. HD. 23.03.2015 T. 6604/6633

4298 Bknz: 8. HD. 19.03.2015 T. 2/6425

4299 Bknz: 8. HD. 09.03.2015 T. 5583/5536

4300 Bknz: 8. HD. 09.02.2015 T. 4389/3377

4301 Bknz: 8. HD. 08.02.2015 T. 22707/1967

4302 Bknz: 12. HD. 29.01.2015 T. 28055/2243

4303 Bknz: 8. HD. 26.01.2015 T. 25061/1565

-“Mahkemece, duruşma açılıp, borçlu tarafından şikayete konu edilen icra dosyasının numarası yeniden sorularak doğru icra dosyası getirilip şikayetin esasının incelenmesi gerektiğini”⁴³⁰⁴

-“Borçlunun "tebliğ memurunun adresin mevcut olmadığı yönündeki tespitinin ak-sini" iddia etmesi karşısında bu iddiayı her türlü delille ispatlaması mümkün olup, ken-disine iddiasını ispat etme imkanı verilmesi açısından incelemenin duruşmalı yapılma-sında zorunluluk olduğunu”⁴³⁰⁵

-“Borçlunun, ‘dosya borcunun ödeme ile sonlandırıldığına’ yönelik iddiası bulun-duğundan, duruşma açılarak borçlunun delilleri toplanıp alacaklının bu iddiaya karşı cevabı alınmadan, uyumsuzluğun evrak üzerinden sonuçlandırılmasının doğru olmadı-ğını”⁴³⁰⁶

-“Borçlu icra mahkemesine başvurusunda dosya borcunu ödediği 13.09.2011 ta-rihinde tahsil harcı kesildiği halde, icra mahkemesi kararı ile iadesine karar verilen pa-ranın icra müdürlüğünce iadesi sırasında da mükerrer olarak tahsil harcı kesildiğini ileri sürdüğüne göre; mahkemece; duruşma açılarak, icra müdürlüğünden borçludan mükerrer tahsil harcı alınıp alınmadığının sorulmasının, buna ilişkin belgelerin getiril-mesinin, gerektiğinde bilirkişi incelemesi yaptırılmasının ve oluşacak sonuca göre karar verilmesinin gerekeceğini”⁴³⁰⁷

-“Mahkemece, dava dilekçesindeki imzanın kime ait olduğu konusunda şüphe du-yulması halinde, "duruşma açılarak" dava dilekçesi altındaki imzanın kime ait olduğu-nun tespit edileceğini”⁴³⁰⁸

-“Usulsüz tebligat iddiası her türlü delille kanıtlanabileceğinden bu yöndeki şika-yetin duruşmalı incelenmesi gerekeceğini”⁴³⁰⁹

-“Ödeme emrine ilişkin tebligatın usulsüzlüğüne yönelik şikayetin mahkemece du-ruşma açılarak ve tarafların delillerini toplanarak karara bağlanması gerekeceğini”⁴³¹⁰

-“Borçlu vekilinin, "ödemeler, hesaplama yöntemi dikkate alınarak müvekkilinin sorumlu olduğu borç miktarının belirlenmesi" amacıyla yapmış oldukları başvurunun icra müdürlüğü tarafından reddedildiğini ileri sürerek icra memurluğunun ret kararının kaldırılmasına veya düzeltilmesine karar verilmesine ilişkin yaptığı şikayetin alacaklının davet edilerek ve duruşma açılarak görülmesi gerekeceğini”⁴³¹¹

-“Şikayet, ‘maddi vakialara da dayanarak haciz ihbarnamelerinin tebliğ işleminin usulsüzlüğüne’ yönelik olup, bu iddia mahkemede her türlü delille ispat edilebileceğin-den, öncelikle duruşma açılarak şikayetçiye (üçüncü kişi) ve karşı tarafa (alacaklıya) anılan konudaki delillerini mahkemeye ibraz etmeleri için imkan tanınmadan talep hak-kında dosya üzerinden karar verilmesinin usule aykırı olduğunu”⁴³¹²

4304 Bknz: 8. HD. 22.01.2015 T. 25586/1396

4305 Bknz: 12. HD. 21.01.2015 T. 30137/1409

4306 Bknz: 8. HD. 19.01.2015 T. 3038/905

4307 Bknz: 12. HD. 09.09.2014 T. 16774/20773

4308 Bknz: 12. HD. 05.06.2014 T. 12376/16264

4309 Bknz: 12. HD. 02.06.2014 T. 13629/15771

4310 Bknz: 12. HD. 14.05.2014 T. 11603/14399

4311 Bknz: 12. HD. 28.04.2014 T. 9566/12476

4312 Bknz: 12. HD. 02.04.2014 T. 6792/9537

-“Borçlunun dosya borcunun sonlandığı yönündeki iddiasının, duruşma açılarak tarafların beyanları alınıp ve varsa delilleri toplanarak, yapılacak yargılama ile sonuçlandırılması gerekeceğini”⁴³¹³

-“Tarafları, dava sebebi (vakıaları) ve dava konusu (talep sonucu) aynı olan bir dava ikinci kez açılırsa, ikinci davada bu husus re'sen veya talep üzerine dikkate alınacağı ve ikinci davanın, dava şartları yokluğunda esasa girilmeksizin reddedileceği, bu durumda mahkemece duruşma açılıp taraf teşkili sağlandıktan ve tarafların iddia ve delilleri alındıktan sonra, icra hukuk mahkemesinin dosyası değerlendirilerek oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini”⁴³¹⁴

-“Usulsüz tebligat şikayetinin” (İİK. mad. 21) ⁴³¹⁵

-“Sıra cetveline yönelik şikayetlerin” (İİK. mad. 142) ⁴³¹⁶

- “Haczedilmezlik şikayetinin” (İİK. mad. 82) ⁴³¹⁷

- “Malulen emeklilikle ilgili şikayetin” (İİK. mad. 82/9) ⁴³¹⁸

- “Meskeniyet şikayetinin” (İİK. mad. 82/12) ⁴³¹⁹

- “Borçlunun uğraşısının ziraat ve çiftçilik olup olmadığının ve haczedilemeyeceği ileri sürülen taşınmazın kendisinin ve bakmakla yükümlü olduğu kimselerin geçimi için zorunlu olup olmadığının belirlenmek suretiyle, haczedilmezlik şikayetinin” (İİK. mad. 82/4) ⁴³²⁰

- “Haczedilen eşyanın vazgeçilmesi kabil olmayan mutfak takımı ve pek lüzumlu ev eşyası niteliğinde olup olmadığının belirlenmek suretiyle, haczedilmezlik şikayetinin” (İİK. mad. 82/3) ⁴³²¹

- “Bağ, tarla, mesken hakkında ileri sürülen haczedilmezlik şikayetinin” (İİK. mad. 82/4, 7, 12) ⁴³²²

- “Belediye akarları üzerine konulan haciz nedeniyle ileri sürülen haczedilmezlik şikayetinin” (İİK. mad. 82/1) ⁴³²³

- “Borçlunun hayvan yetiştiricisi olup olmadığının” (İİK. mad. 82/7) ⁴³²⁴

- “Şikayetin niteliğine göre kimi uyuşmazlıkların”⁴³²⁵

⁴³¹³ Bknz: 8. HD. 03.02.2014 T. 13642/1433

⁴³¹⁴ Bknz: 12. HD. 28.01.2014 T. 36393/2164

⁴³¹⁵ Bknz: 12. HD. 03.05.2016 T. 750/13077; 01.04.2013 T. 2526/12300; 12.01.2010 T. 19025/281; 07.06.2010 T. 2084/13999

⁴³¹⁶ Bknz: 11.04.2016 T. 9422/2304; 19.12.2012 T. 6234/7501; 03.07.2012 T. 2748/4563; 15.12.2011 T. 1352/2594; 19. HD. 05.05.2010 T. 3175/5491; 24.01.2008 T. 7002/308

⁴³¹⁷ Bknz: 12. HD. 18.11.1994 T. 14424/14516

⁴³¹⁸ Bknz: 12. HD. 25.09.1990 T. 2202/8980

⁴³¹⁹ Bknz: 12. HD. 25.02.1988 T. 4329/2064; 21.04.1986 T. 10862/4651

⁴³²⁰ Bknz: 12. HD. 20.01.1988 T. 11452/204; 06.10.1986 T. 15587/10012; 06.03.1986 T. 8902/1538

⁴³²¹ Bknz: 12. HD. 29.09.1983 T. 5259/6818

⁴³²² Bknz: 12. HD. 06.05.1982 T. 3955/4000

⁴³²³ Bknz: 12. HD. 16.06.1980 T. 3557/5183

⁴³²⁴ Bknz: 12. HD. 16.11.1976 T. 19675/1559

⁴³²⁵ Bknz:12. HD. 26.01.2004 T. 24121/1349; 15.09.2003 T. 14393/17644; 02.05.2003 T. 7032/9901; 25.03.2003 T. 3505/6251; 15.06.2001 T. 9632/10720; 13.04.2000 T. 4868/5980; 08.02.2000 T. 916/1789; 01.11.1999 T. 12391/13155 vb.

- “*Borçluya yurt dışından bağlandığı iddia edilen aylık gelirin iptal edilip edilmediği, bunun dışında SKK’dan gelir bağlanıp bağlanmadığı*’ konusundaki uyuşmazlığın”⁴³²⁶

- “*‘Fazla ödenen paranın iadesi’ için alacaklıya İİK. 361 uyarınca gönderilen muhtırada istenen paranın yanlış hesaplanmış olup olmadığının*”⁴³²⁷

- “*Teslim işleminin (infazın) ilama aykırı olarak yapılmış olup olmadığının (İİK. 26)*”⁴³²⁸

- “*Sıraya ilişkin şikayetlerin*” (İİK.142)⁴³²⁹

- “*‘Nafaka borcunun nafaka alacaklısının fiilen bakılarak ödendiği’ iddiasının*”⁴³³⁰

- “*‘Takibin mükerrer olduğu’ iddiasının*”⁴³³¹

- “*‘İstihkak davası üzerine, İİK’nun 99. maddesi yerine İİK’nun 97. maddesinin uygulanması gerekeceğine’ ilişkin şikayetin*”⁴³³²

- “*Müstakilen haczedilmiş olan teferruatın, ‘ipotek kapsamında bulunup bulunmadığı’nın*” (İİK 83 c)⁴³³³

- “*Başvuru dilekçesinden isteğin ne olduğunun açıkça anlaşılmasından doğan uyuşmazlığın*”⁴³³⁴

- “*‘Usulsüz tebligat’ ile ilgili şikayetlerin*⁴³³⁵, “*tebligat parçasında tebliği tarihi olarak iki farklı tarihin yazılı olmasından doğan uyuşmazlıkların*”⁴³³⁶ “*ödeme emrinin tebliğ tarihinde değişiklik yapılmış olmasından doğan uyuşmazlıkların*”⁴³³⁷ “*tebliğ belgesindeki tebliğ tarihine ilişkin uyuşmazlıkların*”⁴³³⁸

- “*İİK 135’e göre gönderilen ‘tahliye emri’ne yönelik şikayetlerin*”⁴³³⁹

- “*Takas itirazının*” (TBK.139)⁴³⁴⁰

- “*‘Müdahalenin (el atmanın) önlenmesi ilamının, taşınmazı kullanan üçüncü kişiler hakkında infazı istemi’ ile ilgili uyuşmazlığın*”⁴³⁴¹

‘*duruşmalı olarak incelenmesi gerektiğini*’ belirtmiştir...

⁴³²⁶ Bknz: 12. HD. 24.01.2003 T. 27967/949

⁴³²⁷ Bknz: 12. HD. 17.10.2002 T. 19495/2072

⁴³²⁸ Bknz: 12. HD. 01.12.2000 T. 18104/18884

⁴³²⁹ Bknz: 23. HD. 03.07.2012 T. 2748/4563; 12. HD. 18.10.2001 T. 4663/6689; 19 HD. 17.02.2000. T. 206/1045; 12. HD. 20.03.1990 T. 9781/2981

⁴³³⁰ Bknz: 12. HD. 21.09.1999 T. 9484/10485

⁴³³¹ Bknz: 12. HD. 08.06.1999 T. 7293/7759

⁴³³² Bknz: 12. HD. 02.10.1995 T. 12229/12641

⁴³³³ Bknz: 12. HD. 19.03.1991 T. 10031/3497

⁴³³⁴ Bknz: 12. HD. 05.02.1991 T. 7914/1288

⁴³³⁵ Bknz: 12. HD. 25.12.1991 T. 5839/13703; 18.01.1991 T. 6752/365; 17.09.1990 T. 2081/8610

⁴³³⁶ Bknz: 12. HD. 08.11.1999 T. 12770/13736

⁴³³⁷ Bknz: 12. HD. 24.10.1985 T. 2786/8629

⁴³³⁸ Bknz: 12. HD. 16.04.1984 T. 4048/4635; 04.04.1984 T. 2965/4100

⁴³³⁹ Bknz: 12. HD. 19.12.1989 T. 6586/15694; 08.05.1986 T. 11694/5436

⁴³⁴⁰ Bknz: 12. HD. 17.04.1984 T. 1433/4684; 07.06.1983 T. 2732/4521

⁴³⁴¹ Bknz: 12. HD. 18.09.1980 T. 4783/6505

bb) İcra mahkemesinde “evrak üzerinde yapılacak inceleme” ile çözümlenebilecek uyuşmazlıklar:

aaa- İİK. mad. 26/IV gereğince; taşınmaz malların (ve gemi siciline kayıtlı gemilerin) tahliye ve teslimi sırasında, taşınmaz mal (ve gemide) bulunup da ilamda yazılı olmayan eşyanın satılmasına, *evrak üzerinde* inceleme yapılarak karar verilir.

bbb- İİK. mad. 33 ve 33/a gereğince; bu maddede nitelikleri belirtilen belgelere dayanılarak “itfa”, “imhal” ya da “zamanaşımı” nedeniyle icranın geri bırakılması isteminde bulunulursa, bu istemin *evrak üzerinde* inceleme ile yetinilerek incelenmesi yerinde olur.

ccc- İİK. mad. 40 gereğince; icra memurunun “icranın iadesi”ni sağlamayan ya da sağlayan işlemine yönelik şikayetlerin de *evrak üzerinde* incelenmesi gerekir.

ddd- İİK. mad. 52 gereğince; “borçlunun ailesinden birinin ölümü” nedeniyle takibi talik etmeyen icra memurunun işlemine karşı yapılan şikayetlerin *evrak üzerinde* incelenmesi gerekir.

eee- İİK. mad. 54 gereğince; tutuklu ve hükümlü borçluya, bir temsilci atanmak üzere uygun bir mehil vermeyen icra memurunun işlemine karşı yapılan şikayetlerin *evrak üzerinde* incelenmesi gerekir.

fff- İİK. mad. 54/a gereğince; er, onbaşı, ve kıt’a çavuşlarına bir temsilci atanmak üzere uygun bir mehil vermeyen icra memurunun bu işlemine yönelik şikayetin *evrak üzerinde* incelenmesi gerekir.

ggg- İİK. mad. 71’de öngörülen belgelere dayanan “itfa”, “ihmal” ve “zamanaşımı” nedeniyle takibin iptali ya da taliki isteklerinin, duruşma açılmaksızın *evrak üzerinde* incelenip karara bağlanması gerekir.

hhh- İİK. mad. 82’ye göre haczedilmezlik (haczin kaldırılması) istemleri hakkında, ileri sürülen istemin niteliğine göre ve kanımızca, İİK. mad. 82/1, 2, 3, 8, 9, 10 ve 11’e dayanan istekler hakkında -ayrıca, yargılama yapıp, tanık ve bilirkişi dinlenmesine gerek bulunmadığından- *evrak üzerinde* karar verilmelidir.

iii- İİK. mad. 89/III gereğince, icra memurunun, “birinci haciz ihbarnamesi”ne süresinde itiraz eden üçüncü kişiye, bu itirazına rağmen “ikinci haciz ihbarnamesi” göndermesi işlemine yönelik şikayetin *evrak üzerinde* incelenmesi gerekir.

jjj- İİK. mad. 100 ve 268’e aykırı olarak “hacze katılma derecelerini saptayan” icra memurunun işlemine karşı yapılan şikayetlerin, *evrak üzerinde* incelenmesi gerekir.

kkk- İİK. mad. 106 ve 110 gereğince, taşınır ya da taşınmaz mal üzerindeki haczin düşmüş olmasına rağmen, haczi kaldırmayan memurun hatalı işlemine yönelik şikayetin *evrak üzerinde* incelenmesi gerekir.

III- İİK. mad. 118/I gereğince; taşınır, İİK. mad. 133/I gereğince; taşınmaz mal kendisine ihale edilen alıcının, ihale bedelini verilen mehil içerisinde yatırmaması üzerine ihaleyi kendiliğinden feshetmeyen icra memurunun (ve bu maddelere yollama yapan, iflas yolu ile takiplerde, İİK. mad. 244 gereğince, iflas idare memurlarının) işlemine yönelik şikayetlerin *evrak üzerinde* incelenmesi gerekir.

mmm- İİK. mad. 138’e göre; icra memurunun, paraların paylaşılmasına, vekalet ücreti takdirine ve neticede yapacağı hesap tablosuna yönelik şikayetlerin *evrak üzerinde* incelenmesi gerekir.

nnn- İİK. mad. 142/III'e göre; sıra cetveline yönelik kimi şikayetlerin de *evrak üzerinde* incelenip karara bağlanması gerekir.

ooo- İİK. mad. 151'e göre; rehin bedelinin paylaşılmasında İİK. mad. 138 hükmü uygulanacağından, bu paylaştırmaya yönelik şikayetlerin de *evrak üzerinde* incelenmesi gerekir.

ööö- İİK. mad. 153 gereğince; ipotekli alacaklının gaip olması ya da borcu almaktan kaçınması halinde, borçlunun borcu icra dairesine yatırması üzerine, icra mahkemesi *evrak üzerinde* inceleme ile yetinerek “paranın alacaklı adına saklanmasına ve ipotek kaydının silinmesine” karar verir.

ppp- İİK. mad. 185/I gereğince; iflas idaresinin, “en yakın ve münasip zamanda” üzerinde rehin hakkı bulunan malları paraya çevirmemesi halinde -İİK. mad. 227'ye göre- yapılacak şikayetin de *evrak üzerinde* incelenmesi gerekir.

rrr- İİK. mad. 206 ve 235/IV gereğince; sıra cetvelindeki alacağın sırasına yönelik şikayetlerin de, *evrak üzerinde* incelenmesi gerekir.

sss- İİK. mad. 264/I'deki ihtiyati haczi tamamlayan merasime uyulmaması nedeniyle ihtiyati haciz İİK.mad. 264/IV gereğince düştüğü halde icra memurunun “ilgili yerlere haczin kaldırıldığını bildirmemesi” işlemine yönelik şikayetlerin de *evrak üzerinde* incelenmesi gerekir.

şşş- İİK. mad. 317'e göre; “fevkalade mehlin uzatılması”na icra mahkemesi, borçlunun di-lekçesi üzerine, *evrak üzerinde* inceleme yaparak karar verir.

Yüksek mahkeme, çeşitli içtihatlarında “*evrak üzerinde inceleme yapılarak çözümlenebilecek uyuşmazlıkları*” belirtmiştir. **Yüksek mahkemeye göre;**

√ Niteliği gereği bazı şikayetlerin⁴³⁴² (örneğin; “*usulsüz tebligat*”a ilişkin şikayetlerin)⁴³⁴³

√ “*Takip konusu bononun aslının icra dairesine verilmediğine*” ilişkin şikayetlerin⁴³⁴⁴

√*Takas istemlerinin*⁴³⁴⁵

√ *Kontur garanti sözleşmesi gereği verilen ve ödenen teminat mektubu bedelinin, asıl borçlu-dan alınabilmesi için yapılan takibe yönelik itirazın*⁴³⁴⁶ *evrak üzerinde* incelenerek sonuçlandırılması gerekir.

“*Yasa'nın mutlaka duruşmalı inceleme yapılmasını emrettiği işler*” -yani, yukarıda; **A**'da belirtilen- işler dışında, icra mahkemesi, başvuru hakkında “*duruşma yapılmasına gerek olup olmadığı*” saptarken, -yani, yukarıda; **B**'de belirtilen durumlarda- tamamen uyuşmazlığın niteliğine bakmalı⁴³⁴⁷ başvuru sırasında sunulan kanıtlarla dosya içindeki belgelerin incelenmesinde, başvuru hakkında yeterli bilgi sahibi olunmuşsa, ayrıca gereksiz yere duruşma yapmaktan kaçınmalıdır. Çünkü, uyuşmazlığın “duruşmalı olarak” incelenmesi önce takibi uzatacak (emek ve zaman kaybına neden olacak) sonrada, gereksiz yere tarafları yargılama gideri (ve özellikle vekalet ücreti) ödemek

⁴³⁴² Bknz: 12. HD. 02.05.1983 T. 2043/3384

⁴³⁴³ Bknz: 12. HD. 22.06.2017 T. 3875/9777; 22.06.1989 T. 485/9454

⁴³⁴⁴ Bknz: 12. HD. 02.05.1978 T. 4009/3947

⁴³⁴⁵ Bknz: 12.HD. 12.09.1977 T. 7009/7175

⁴³⁴⁶ Bknz: 12.HD. 29.06.1978 T. 5964/6144

⁴³⁴⁷ Bknz: İİD. 03.04.1969 T. 3557/3673

zorunda bırakacaktır. Uygulamada, en basit işlerde bile, karşı taraftan ayrıca vekalet ücreti alabilmek için “duruşma istendiği” ve maalesef bu gibi talepler üzerinde duruşma yapıldığı görülmektedir. Şu hususu da belirtelim ki, icra hakimi yargıcı, başvuruda bulunan tarafın “duruşma istemesi” ya da “duruşma istememesi” ile bağlı değildir. Ayrıca uygulamada, genellikle “evrak üzerinde inceleme yapılan işlerde” başvuruda bulunan vekili için “avukatlık ücreti” takdir edilmemektedir. Halbuki, kanımızca bu gibi durumlarda da -sadece icra memurunun işlemine yönelik ve taraf olarak sadece icra memurunun yer aldığı şikayetler dışında- başvuruda bulunan haklı görülürse, vekili için avukatlık ücretine hükmedilmelidir. Esasen, Avukatlık Asgari Ücret Tarifelerinde de bu gibi işler için ayrı bir “*avukatlık ücreti*” öngörülmüştür. Böylece, karşı taraftan “avukatlık ücreti” de alabilmek için, tarafların icra mahkemesinde duruşmalı inceleme istemlerinin de önüne geçilmiş olunacaktır...

Duruşma yapılması hakimın takdirine bırakılmış olan işlerde, taraflara tebligat yapılmadıkça, gelmeyen tarafın yokluğunda duruşmaya başlanamaz.⁴³⁴⁸

C- İcra mahkemesinde duruşma yapılmayan hallerde, icra mahkemesi *‘işin kendisine geldiği tarihten itibaren en geç 10 gün içinde’* şikayet hakkındaki kararını vermesi gerekir (İİK. mad. 18/III, c:2).

Anayasa mahkemesi⁴³⁴⁹, *“şikayetin ‘10 günlük süreye oranla haklı görülemeyecek derecede uzun bir süre olan bir yıl beş ayda’ sonuçlanmasını, Anayasa’nın 36. maddesindeki ‘makul süre’ye aykırı olduğuna”* karar vermiştir.

VII- İcra mahkemesi’nin, yasa gereği duruşma yapmak zorunda olduğu -yani, yukarıda **A**’da belirtilen- *ya da duruşma yapılmasına kendisinin gerek gördüğü* -yani, yukarıda **B**’de belirtilen- durumlarda, **taraflardan birinin duruşmaya gelmemesi halinde**, gelenin yüzüne karşı ve gelmeyenin yokluğunda (gıyabında) karar verilebilirse de⁴³⁵⁰ **iki taraf da duruşmaya gelmezse** ne yapılacaktır? HMK. mad. 150 gereğince, *“dosya işleminden”* mi kaldırılacaktır? Yoksa yine *“tarafların yokluğunda (gıyabında)”* mı (İİK. mad. 18/III) karar verilecektir?

Bu durumda verilecek kararı belirlemek için şöyle bir ayırım yapmak gerekir: **Yasa gereği** (İİK. mad. 68, 68a, 70, 97/XI, 169a, 170, 269d vb.) **icra mahkemesinde duruşma yapılması zorunlu olan işlerde**, iki taraf da duruşmaya gitmezse -taraflara daha önce usulüne uygun duruşma davetiyesi tebliğ edilmiş olması koşuluyla⁴³⁵¹ *“dosyanın işleminden kaldırılmasına”* (HMK.mad. 150) karar verilmesi⁴³⁵² buna karşın, **duruşma yapılması takdire bırakılmış olan işlerde** icra mahkemesi, takdir hakkını *“incelemenin duruşmalı olarak yapılması”* doğrultusunda kullanmış ve iki taraf da bu duruşmaya

⁴³⁴⁸ Bknz: 12.HD. 29.06.1981 T. 4579/6113

⁴³⁴⁹ Bknz: Anayasa mahkemesinin 04.11.2015 tarihli kararı (RG. 23.12.2015 T., S:29571, s:170-179)

⁴³⁵⁰ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **ULUKAPI, Ö.** Medeni Usul Hukukunda Davada Bir Tarafın Duruşmaya Gelmemesi (Selçuk Üniv. Huk. Fak. D. C: 1, s: 1, 1988/Ocak-Haziran, s: 178 vd.)

⁴³⁵¹ Bknz: 12. HD. 03.03.2003 T. 753/3987

⁴³⁵² Bknz: 8. HD. 20.02.2015 T. 959/4747; 12. HD. 14.11.1995 T. 15660/15831; 20.06.1995 T. 9150/9170; 06.11.1990 T. 3542/11107 10.11.1989 T. 4191/13681; 16.01.1989 T. 4774/241; 05.05.1986 T. 1173/5320; 24.03.1980 T. 8764/4150; 21.04.1989 T. 10396/4600; 29.01.1985 T. 8314/70

gitmemişse, -İİK. mad.18/III uyarınca- icra mahkemesinin “*icabeden kararı vermesi*”⁴³⁵³ gerekir.⁴³⁵⁴

Basit yargılama usulünde, ‘yazılı yargılama usulü’nden farklı olarak “*işlemden kaldırılmasına karar verilen dosya yenilemeden sonra tekrar takipsiz bırakılırsa*” dava ‘açılmamış’ sayılır. (HMK.mad. 320/ (4))

Buna karşılık, tarafların her ikisi de çağrıldıkları oturuma gelir ve “yargılamaya devam etmeyeceklerini” bildirirlerse, artık HMK. mad. 322 atıf yolu ile 150. maddeyi uygulamak ve “*dosyanın işlemden kaldırılmasına*” karar vermek gerekir. Aksi takdirde, medeni usul hukukunun temel ilkelerinden olan “tasarruf ilkesi”ne aykırı hareket edilmiş olunur.⁴³⁵⁵

Bu vesile ile ayrıca belirtelim ki; HMK. 150/6 uyarınca “*davanın açılmamış sayılmasına*” karar verilebilmesi için, davanın ilk yenilemeden sonra bir defadan fazla takipsiz bırakılmış olması gerekir.⁴³⁵⁶ Yine belirtelim ki, “şikayet” niteliğinde olan “ihalenin feshi” duruşmalarına, iki tarafın da gelmemesi halinde, İİK. 134/II’deki özel hüküm nedeniyle, HMK. 150 hükmü uygulanarak “*dosyanın işlemden kaldırılmasına*” karar verilemez.⁴³⁵⁷

VIII- İcra mahkemesi, kendisine başvuruda bulunan kişinin dilekçesinde kullandığı “*sözcükler*”e göre değil, “*gerçek amacı*”na göre, uyuşmazlığın hukuki niteliğini saptayarak -örneğin; başvurunun “*şikayet*” mi, “*istihkak davası*” mı ya da “*itiraz*” mı, “*şikayet*” mi olduğunu belirleyerek- başvurunun kapsamına göre hukuki değerlendirmeyi yapıp, isteğe uygun yasa maddesini uygular (HMK. 33).⁴³⁵⁸

⁴³⁵³ Bknz: 12. HD. 11.04.2019 T. 6545/6157; 03.04.2019 T. 149/5440; 23.01.2019 T. 4910/806; 15.04.2019 T. 4052/6332; 18.04.2019 T. 7393/6811; 18.02.2019 T. 5572/2338; 01.04.2019 T. 332/5139; 06.12.2018 T. 6880/13007; 13.12.2018 T. 7064/13493; 08.10.2018 T. 13186/933; 20.06.2018 T. 6160/6444; 28.06.2018 T. 4203/6957; 27.06.2018 T. 6687/6920; 05.06.2018 T. 2448/5817; 10.05.2018 T. 3296/4686; 10.05.2018 T. 32927/4677; 22.01.2018 T. 26784/381; 8. HD. 25.12.2017 T. 15524/17500; 12. HD. 20.12.2016 T. 7137/25757; 8. HD. 20.01.2016 T. 21274/554; 12. HD. 18.01.2016 T. 1113/1069; 12. HD. 03.12.2015 T. 20217/30347; 12. HD. 08.12.2015 T. 29073/30754; 02.05.2016 T. 163/12787; 8. HD. 17.11.2015 T. 8460/20612; 12.02.2013 T. 28136/3606; 11.04.2013 T. 3632/13900; 26.11.2012 T. 17244/34859; 26.12.2011 T. 11725/30665; 26.05.2011 T. 29803/10702; 14.07.2011 T. 40/15721; 16.05.2011 T. 29026/9544; 02.05.2011 T. 27577/7993; 12.01.2010 T. 19025/281; 27.06.2006 T. 11036/13958; 22.04.2005 T. 5147/8679; 02.12.2011 T. 13990/26069; 14.07.2011 T. 40/15721; 08.05.2003 T. 8505/10414, 10.04.2003 T. 4523/7828; 11.03.2003 T. 2487/4941; 17.12.2002 T. 25392/26841; 14.03.2002 T. 4050/5108; 07.11.2000 T. 16030/16695 vb.

⁴³⁵⁴ Bu konuda ayrıca Bknz: **UYAR, T / UYAR, A / UYAR, C** İİK. Şerhi, C:1, s:345 - **MUŞUL, T.** Şikayet, 2. Baskı, 2018, s:571 - **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C:1, s:100 vd. - **KURU, B. / ARSLAN, R. / YILMAZ, E.** İcra ve İflas Hukuku (Ders Kitabı), 27. Baskı, 2013, s:74 - **ÇELİK-SULAR, A.** Özel Yargılama Usulleri (ABD. 1987/5, s: 726 vd.) - **SUNAR, G.** Medeni Usul Hukukunda Basit Yargılama Usulü, 2002, (Yayımlanmamış Doktora Tezi) s: 211 vd. - **PEKCANITEZ, H.** a.g.e., s: 144 - **KARSLI, A.** İcra Tetkik Mercii Kararlarının Temyizi, 1995, s: 61 vd. - **ULUKAPI, Ö.** Medeni Usul Hukukunda Tarafların Duruşmaya Gelmemesi, 1997, s: 130 vd. - **ERTEM, S.** İcra ve İflas Kanununda Önemli Bahisler, s:31 - **ÖZCENGİZ, M. N.** Tetkik Mercii, 1975, s:54

⁴³⁵⁵ **SUNAR, G.** age. s: 213 - **YILMAZ, Z.** Medeni Usul Hukukunda Davanın Açılmamış Sayılması, 2001, s: 184 - Karş. **ULUKAPI, Ö.** age. s: 131

⁴³⁵⁶ Bknz: 12. HD. 08.07.2003 T. 13341/16155; 20.04.2001 T. 5782/6846; 30.11.2000 T. 17967/18695

⁴³⁵⁷ Bknz: 12. HD. 16.05.2002 T. 10463/10208; 12.06.2001 T. 9582/10496

⁴³⁵⁸ Bknz: 12. HD. 21.12.1989 T. 6455/15787

Yüksek mahkeme;

- “Şikayetçi üçüncü kişinin icra mahkemesine başvurusunun, haczedilen menkulün kendisine ait olduğu iddiasına dayandığından, talep İİK'nun 96 ve devamı maddelerine göre açılmış istihkak davası niteliğinde olup, icra mahkemesine şikayet olarak başvurulmasının, hukuki nitelendirmenin hakime ait olduğu (HMK. mad. 33) kuralı karşısında sonuca etkili olmadığını”⁴³⁵⁹

- “ HMK.'nun 33. maddesi gereğince, başvurunun hukuki tavsifi hakime ait olup, iddianın yukarıda özetlenen içeriği ve ileri sürülüş biçimi itibariyle başvurunun istihkak davası niteliğinde olduğunu, o halde mahkemece, şikayetçinin ‘haczin kaldırılması’ isteminin istihkak davası olarak vasıflandırılıp, noksan harcı da tamamlanılmak suretiyle yargılamanın istihkak davası kapsamında sürdürülerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceğini”⁴³⁶⁰

- “Şikayetçi 3. kişinin iddiası, istihkak davası niteliğinde olup, uyuşmazlığın istihkak prosedürü içinde çözümlenmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisinin isabetsiz olduğunu”⁴³⁶¹

- “Şikayetçi üçüncü kişinin icra mahkemesine başvurusu, haczedilen taşınırılar üzerinde rehin hakkının bulunması nedeniyle rehin hakkının dikkate alınmasına ilişkin olup, başvuru bu hali ile İİK'nun 96 ve devamı maddelerine göre açılmış istihkak davası olup, başvurunun şikayet değil, istihkak davası olarak nitelendirilmesi gerektiğini”⁴³⁶²

- “Mahkemece, davacı 3.kişinin talebinin “şikayet” olarak incelendiği ve bu hali ile karara bağlandığı, oysaki HMK'nun 33. maddesindeki ilke ışığında, dava dilekçesindeki anlatımdan ve talep sonucundan, uyuşmazlığın, üçüncü kişinin İİK'nun 96. vd. maddeleri uyarınca mülkiyet hakkına dayalı olarak ileri sürdüğü “istihkak iddiasına” ilişkin olduğunun kabulü gerekeceği, bu durumda mahkemece yapılacak işin, borçlu da davaya dahil edilerek takip miktarı veya mahcuzun değerinden hangisi az ise, o değer üzerinden nispi harç alınarak ve bu şekilde noksan harç tamamlattırılarak tarafların tüm delilleri toplanarak, çekişmenin istihkak davası prosedürüne göre çözümlenerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekeceğini”⁴³⁶³

- “‘İstihkak davası’ şeklinde çözümlenmesi gereken uyuşmazlığın, (şikayet) şeklinde icra mahkemesine getirilmiş olması halinde, hukuki nitelendirmeyi yapmak hakime ait bir görev olduğundan, uyuşmazlığın ‘istihkak’ prosedürüne göre çözümlenmesi gerekeceğini”⁴³⁶⁴

- “HMK. 33'e göre hukuki nitelendirmeyi yapmak hakim görevi olduğundan, dilekçede ‘gecikmiş itiraz’dan bahsedilmiş olmasının, uyuşmazlığın ‘usulsüz tebligat nedenine dayalı şikayet’ olarak algılanıp çözüme kavuşturulmamasına engel teşkil etmeyeceğini”⁴³⁶⁵

⁴³⁵⁹ Bknz: 12. HD. 17.06.2016 T. 3085/17254

⁴³⁶⁰ Bknz: 12. HD. 27.10.2015 T. 20362/26185

⁴³⁶¹ Bknz: 12. HD. 29.06.2015 T. 8838/18356

⁴³⁶² Bknz: 12. HD. 19.02.2015 T. 29166/3292

⁴³⁶³ Bknz: 8. HD. 08.02.2017 T. 21347/1312

⁴³⁶⁴ Bknz: HGK. 04.07.2012 T. 12-241/446; 12. HD. 10.10.2008 T. 13772/17068; 08.04.2008 T. 4326/7188; 15.01.2008 T. 21882/177; 07.07.2006 T. 11643/14981; 23.01.2004 T. 24504/1244; 23.10.2003 T. 16740/20668; 03.10.2003 T. 17281/19119; 26.05.2003 T. 9083/12030, 18.03.2003 T. 3127/5605; 25.02.2003 T. 888/3406; 4.06.2002 T. 10931/11821

⁴³⁶⁵ Bknz: 12. HD. 19.01.2004 T. 23856/594; 30.10.2003 T. 19319/21206; 19.06.2003 T. 12147/14586 02.05.2003 T. 7115/9950

- “İhalede sonra yapılan satışın durdurulmasına’ yönelik başvurunun, ‘ihalenin feshi’ istemiyle yapılmış bir başvuru olarak kabul edilmesi gerekeceğini”⁴³⁶⁶

- “Alacaklinın icra mahkemesine yaptığı başvuruda hem ‘itirazın iptali’nden hem de ‘itirazın kaldırılması’ndan bahsetmiş olmasının, başvurunun icra mahkemesince ‘itirazın kaldırılması’ olarak kabulüne engel teşkil etmeyeceğini”⁴³⁶⁷

- “Başvuruda bulunanın yaptığı başvuruyu ‘itiraz’ ya da ‘şikayet’ olarak nitelemiş olmasının önem taşımayacağını”⁴³⁶⁸

- “Takip dayanağı senetlerin muaccel olmadığı’na ilişkin icra mahkemesine yapılan başvurunun hukuki niteliğinin ‘borca itiraz’ (İİK.169) olmayıp, ‘şikayet’ (İİK. 168/I, 16/I) olduğunu”⁴³⁶⁹

- “Haciz ihbarnamesinin iptali’ istemiyle yapılan başvurunun, HUMK. 76 (şimdi; HMK. 33) uyarınca ‘usulsüz tebligat’ nedenine dayanan şikayet olarak algılanıp çözüme kavuşturulabileceğini”⁴³⁷⁰

- “Başka dosya tarafından satışı yapılan malların gerçekte kendi dosyasının borçlusuna ait olduğu’ iddiasıyla ‘hacizlerin kaldırılması ve ihalenin feshi’ istemiyle, alacaklı tarafından açılan davanın ‘istihkak davası’2 olmayıp, ‘ihalenin feshi davası’ sayılması gerektiğini”⁴³⁷¹

- “Borçlunun, mürekkep faize ilişkin başvurusunun (karşı çıkmasının) ‘şikayet’ değil ‘itiraz’ olarak değerlendirilmesi gerektiğini”⁴³⁷²

belirtmiştir ...

IX- İcra mahkemesi, gerek “evrak üzerinde” (duruşmasız olarak) ve gerekse “duruşmalı olarak” baktığı işlerde, kendisine yapılan başvurunun “hukuki niteliği”ni bu şekilde tesbit ettikten sonra,

a) Ö n c e, uyuşmazlığı çözümlenmenin kendi görevine girip girmediğini araştırır.

Yaptığı inceleme sonucunda, başvurunun bir “dava” niteliğinde olduğunu, bu nedenle uyuşmazlığın ‘mahkemede’ ya da ‘idari yargı yerinde’ görülmesi gerektiğini tesbit ederse -görevli yargı yerini de belirterek⁴³⁷³ “görevsizlik kararı”⁴³⁷⁴ verir. Örneğin; “her ne kadar 6183 sayılı Yasa’nın 99. maddesinde ihalenin feshinin gayrimenkulün bulunduğu yerin icra tetkik merciinden şikayet yoluyla istenebileceği hüküm altına alınmışsa da somut olayda şikayete konu ihale menkul ihalesi olup ihalenin feshi davasına icra mahkemesi bakamaz.”⁴³⁷⁵

Buna karşın; gerek alacak miktarının ve gerekse alacağın istenebilip istenemeyeceğinin (doğmuş olup olmadığının) takip dayanağı belgeden açıkça anlaşılamaması

⁴³⁶⁶ Bknz: 12. HD. 07.02.2003 T. 28425/2378

⁴³⁶⁷ Bknz: 12. HD. 28.11.2002 T. 23553/25402

⁴³⁶⁸ Bknz: 12. HD. 12.02.2004 T. 25787/2558; 29.02.2000 T. 2448/3449; 17.10.1995 T. 12749/13772; 12.03.1991 T. 1332/3032 vb.

⁴³⁶⁹ Bknz: 12. HD. 28.10.1999 T. 122278/1339

⁴³⁷⁰ Bknz: 12. HD. 02.12.1997 T. 13048/13416

⁴³⁷¹ Bknz: 12. HD. 24.11.1994 T. 13907/14844

⁴³⁷² Bknz: 12. HD. 12.12.1989 T. 6375/15319

⁴³⁷³ Bknz: 12. HD. 21.03.1991 T. 10751/3570

⁴³⁷⁴ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. İcra Hukukunda Yetki – Görev ve Yargılama Usulü, 2. Bası, 1991, s:184

⁴³⁷⁵ Bknz: 12. HD. 27.09.2016 T. 20129/19916

halinde (bunun tesbiti için yargılama yapılmasına gerek duyulan hallerde), “kendisinin bu uyuşmazlığa bakamayacağı” sonucuna varırsa, yapılmış olan *icra takibinin durmasını sağlayacak biçimde*, borçlu lehine olarak “*alacaklının itirazın kaldırılması talebinin reddi*” “*borçlunun itirazının kabulü*” ve “*takibin durdurulması*”⁴³⁷⁶ doğrultusunda karar verir.

Yüksek mahkeme, bu konularla ilgili olarak;

- “*İcra mahkemesince, icra takibine konu senedin teminat senedi olup olmadığına dair değerlendirme yapılması gerektiğini - "İcra mahkemelerinin dar yetkili mahkemeler olduğu, bu konuda değerlendirme yapma yetkisine haiz olmadığı ve ihtilafın genel mahkemelerde görülmesi gerektiğinden" bahisle "davanın reddi" yönünde hüküm tesisinin isabetsiz olduğu-nu*”⁴³⁷⁷

- “*İcra mahkemeleri önlere gelen takip hukukuna yönelik şikayet, itiraz ve itirazın kaldırılması talepleri hakkında ya kabul ya da ret kararı verebilecekleri, görevsizlik kararı veremeyeceklerini - İİK'nun 68. maddesine göre itirazın kaldırılması isteminde icra mahkeme-sinin görevli olduğunu - Mahkemece, takip ve dava tarihi itibarıyla davacının apartman yöneticiliğini temsil yetkisinin bulunup bulunmadığı, dayanak belgelerin İİK'nun 68. maddesinde sayılan belgelerden olup olmadığı yönünde işin esasının incelenmesi gerekirken "sulh mahkemelerinin görevli olduğu" gerekçesi ile görevsizlik yönünde hüküm tesisinin isabetsiz olduğunu*”⁴³⁷⁸

- “*Takibe dayanak yapılan belgeler İİK'nun 68/1. maddesinde yazılı belgelerden olmadığı gibi, rücu alacağının varlığı ve ne miktarda tahsil edileceği hususunun da genel mahkemeler-de yargılamayı gerektirdiğini, bir başka anlatımla dar yetkili icra mahkemesinde bu konunun incelenmesi ve değerlendirilmesinin mümkün olmadığını*”⁴³⁷⁹

- “*Alacağın temlikinin muvazaalı olduğu iddiasının, dar yetkili icra mahkemesinde ileri sürülemeyeceğini*”⁴³⁸⁰

- “*İhalede yaşanan KDV'ye ilişkin uyuşmazlıkların icra mahkemelerinde incelenmesi gerektiğini*”⁴³⁸¹

- “*"Davalı lehine düzenlenen üst sınır ipoteği ile ilgili akit tablosunda "0" olarak gösterilen faiz oranına aykırı olarak asıl alacağa faiz eklenerek ve üst sınır ipotek limiti aşılırsa, davalıya pay ayrıldığı" iddiasına dayalı itirazın alacağın doğumuna ve esasına yönelik olmadığı- İpoteğin bir üst limit ipoteği olup olmadığını belirlemenin icra mahkemesinin görevine girdiğini*”⁴³⁸²

- “*Şikayet konusu KDV alınması işlemi satış memurluğunca yapıldığından, şikayeti inceleme görevinin ortaklığın giderilmesine karar veren sulh hukuk mahkemesine ait olduğunu, bu nedenle mahkemece görevsizlik kararı verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisinin isabetsiz olduğunu*”⁴³⁸³

⁴³⁷⁶ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. Yetki – Görev ve Yargılama Usulü, s:184 vd.

⁴³⁷⁷ Bknz: 12. HD. 03.10.2018 T. 8680/9169

⁴³⁷⁸ Bknz: 12. HD. 18.01.2017 T. 8489/577

⁴³⁷⁹ Bknz: 12. HD. 15.03.2016 T. 30678/7614

⁴³⁸⁰ Bknz: 12. HD. 14.03.2016 T. 30619/7359

⁴³⁸¹ Bknz: 12. HD. 11.05.2015 T. 3476/13272

⁴³⁸² Bknz: 23. HD. 10.12.2014 T. 10197/8047

⁴³⁸³ Bknz: 12. HD. 08.09.2014 T. 16587/20447

- “Rehin sözleşmesinin muvazaalı olarak düzenlendiği’ iddiasının icra mahkemesinde ileri sürülemeyeceğini”⁴³⁸⁴

- “Vergi dairesinin koyduğu haczin kaldırılmasının icra mahkemesinden istenemeyeceğini”⁴³⁸⁵

- “İhtiyati tedbir kararını infaz eden icra memurunun bu işlemine karşı şikayetin icra mahkemesine değil, ihtiyati tedbir kararını veren mahkemeye yapılması gerekeceğini”⁴³⁸⁶

- “Muvazaa iddiasının icra mahkemesinde incelenemeyeceğini”⁴³⁸⁷

- “İhtiyati tedbir kararının kalkıp kalkmadığının, yürürlükte bulunup bulunmadığının, kararı vermiş olan mahkemece değerlendirileceğini, bu konuda icra mahkemesinin görevsiz olduğu-nu”⁴³⁸⁸

- “Dar yetkili icra mahkemesinde ‘dernekten ayrılma’ ile ilgili itiraz nedenlerinin incelenemeyeceğini”⁴³⁸⁹

- “Mahkemece verilen tavzih kararının yasaya uygun olup olmadığı konusunun icra mahkemesinde tartışılmayacağını”⁴³⁹⁰

- “Mercii hakiminin vergi borcunun varlığı veya yokluğunu, taşınmazın vergiden muaf olup olmadığını inceleyemeyeceğini”⁴³⁹¹

- “‘Senedin tehditle alınmış olduğu’ iddiasının şikayet yolu ile icra mahkemesine bildirilemeyeceğini”⁴³⁹²

- “İİK. ’nun 68. maddesinde öngörülen koşulları içermeyen ‘taahhütname’ başlıklı belgeden doğan alacakla ilgili uyumsuzluğun icra mahkemesinde çözümlenemeyeceğini, ‘borçlunun itirazının kabulüne’ karar verilmesi gerekeceğini”⁴³⁹³

- “‘Kefil’ (ya da müşterek borçlu) tarafından yapılan ödeme nedeniyle diğer ‘kefil’ (veya müşterek borçlu) ya da -asil borçlu- hakkında rücu amacıyla yapılan takipten doğan uyumsuzluğun icra mahkemesinde çözümlenemeyeceğini, bu konuda ‘itirazın kaldırılması talebinin -ya da şikayetin- reddine’ karar verilmesi gerekeceğini”⁴³⁹⁴

- “Teminat senetlerinin kambiyo senetlerine mahsus yolla takip yapılamayacağını, borca itiraz üzerine doğan uyumsuzluğun yargılamayı gerektireceğini, bu durumda ‘borçlunun itirazının kabulüne’ karar verilmesi gerekeceğini”⁴³⁹⁵

- “İİK. mad 68/1’de öngörülen belgelerden sayılmayan -ve ‘borç ikrarını içeren belge’ niteliğinde bulunmayan- belgelerde yer alan alacakla ilgili takibe yönelik itiraz

4384 Bknz: 12. HD. 31.12.2002 T. 26945/28221

4385 Bknz: 12. HD. 20.02.2002 T. 2543/3884

4386 Bknz: 12. HD. 12.04.2001 T. 5331/6266; 09.04.2001 T. 4939/6046; 19.09.2000 T. 12139/13133

4387 Bknz: 12. HD. 26.06.2000 T. 10168/10585

4388 Bknz: 12. HD. 25.12.1997 T. 14083/14541

4389 Bknz: 12. HD. 31.03.1998 T. 3124/3767

4390 Bknz: 12. HD. 13.04.1994 T. 4512/4673

4391 Bknz: 12. HD. 05.03.1991 T. 8841/2264

4392 Bknz: 12. HD. 28.12.1973 T. 12044/11888

4393 Bknz: 12. HD. 16.05.2003 T. 8524/11252

4394 Bknz: 12. HD. 16.05.2003 T. 8519/11262; 24.03.2003 T. 2934/6170; 13.12.1999 T. 16075/16290; 21.04.1998 T. 3879/4385; 09.06.1997 T. 6506/6753 - Karş: 12. HD. 09.02.1995 T. 1790/1720; 10.10.1994 T. 11643/11957; 23.06.1994 T. 7868/8381 vb.

4395 Bknz: 12. HD. 12.05.2003 T. 7794/10733; 18.02.1998 T. 805/1610; 02.06.1997 T. 6172/6453

üzerine ‘alacaklının itirazın kaldırılması isteminin reddine’ karar verilmesi gerekeceğini”⁴³⁹⁶

- “Takip konusu senedin -inşaat, kredi, alım satım vb.- iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme uyarınca düzenlenmiş olması halinde, senet bedelinin tahsilinin gerekip gerekmediği yargılamayı gerektirdiğinden, icra mahkemesince ‘takibin iptaline’ (İİK. mad. 170 a) karar verilmesi gerekeceğini”⁴³⁹⁷

- “Cezai şart niteliğindeki alacağın takibinin yargılamayı gerektireceğini, bu konuda yapılan ilamsız takibin iptaline karar verilmesi gerekeceğini”⁴³⁹⁸

- “ ‘Temlikin geçerli olmadığı’ yönündeki alacaklının iddiasının icra mahkemesinde değil, mahkemede incelenebileceğini”⁴³⁹⁹

- “Avukatlık ücret sözleşmesi ‘İİK. mad. 68/I’de yazılı belgelerden olmadığı için’ buna dayanılarak yapılan icra takibinde, alacaklının ‘itirazın kaldırılması talebinin reddine’ karar verilmesi gerekeceğini”⁴⁴⁰⁰

- “Önceki takipte talep edilmemiş olan faiz alacağının müstakil olarak takip konusu edilmiş olması halinde, BK. 113/II (şimdi; TBK. ’nun 131/2) maddesindeki koşulların oluşup oluşmadığı olgusunun yargılamayı gerektireceğini, bu durumda ‘borçlunun itirazının kabulüne’ karar verilmesi gerekeceğini”⁴⁴⁰¹

- “Sözleşmenin yorumuna ve araştırmaya dayalı savunmaların icra mahkemesinde incelenemeyeceğini”⁴⁴⁰²

- “ ‘Bononun zor altında imzalatıldığı’ iddiasının icra mahkemesinde incelenemeyeceğini”⁴⁴⁰³

- “Telefon abone sözleşmesinden doğan faiz ve gecikme zammının tahsilinin gerekip gerekmediğinin yargılamayı gerektirdiğini, alacaklının ‘itirazın kaldırılması talebinin reddine’ karar verilmesi gerekeceğini”⁴⁴⁰⁴

- “İcra mahkemesi hakiminin, takip dayanağı ilamı irdeleyerek ‘mükerrer harç alınacağına hükmedildiği’ sonucuna varamayacağını”⁴⁴⁰⁵

- “ ‘Aynı miktartlı iki ayrı ödeme belgesinin tek bir ödemeye ait olduğu’ iddiasının yargılamayı gerektirdiğini, bu durumda ‘borca itirazın kabulü’ne karar verilmesi gerektiğini”⁴⁴⁰⁶

- “Kambiyo taahhüdünde bulunma yetkisine sahip olmayan apartman yöneticisine, kambiyo senedi düzenlendikten sonra tanınan yetkinin, senedi geçerli hale getirip getirmeyeceği konusundaki uyuşmazlığın icra mahkemesinde çözümlenemeyeceğini”⁴⁴⁰⁷

⁴³⁹⁶ Bknz: 12. HD. 01.05.2003 T. 6670/9689; 14.03.2003 T. 2175/5256; 31.12.2002 T. 26957/28198; 03.12.2002 T. 23760/25854 vb.

⁴³⁹⁷ Bknz: 12. HD. 21.04.2003 T. 6247/8807; 30.01.2003 T. 28549/1473; 10.04.2001 T. 5204/6110; 05.06.2000 T. 8716/9285; 02.12.1999 T. 14440/15494 vb.

⁴³⁹⁸ Bknz: 12. HD. 18.02.2003 T. 29516/2664

⁴³⁹⁹ Bknz: 12. HD. 01.11.2002 T. 21310/22104

⁴⁴⁰⁰ Bknz: 12. HD. 07.02.2002 T. 1382/2647

⁴⁴⁰¹ Bknz: 12. HD. 01.02.2002 T. 924/2053; 25.02.1991 T. 9198/2250

⁴⁴⁰² Bknz: HGK. 19.09.2001 T. 12-586/609

⁴⁴⁰³ Bknz: 12. HD. 02.05.2000 T. 6557/7171

⁴⁴⁰⁴ Bknz: 12. HD. 14.02.2000 T. 1308/2202

⁴⁴⁰⁵ Bknz: 12. HD. 21.09.1999 T. 9496/10497

⁴⁴⁰⁶ Bknz: 12. HD. 24.12.1998 T. 14605/1508

⁴⁴⁰⁷ Bknz: 12. HD. 03.03.1998 T. 874/2435

- “Bononun yırtık yerinin yapıştırıldıktan sonra takibe konulmuş olması halinde ‘borca itiraz’ın kabulüne karar verilmesi gerekeceğini”⁴⁴⁰⁸

- “Bonoda yazı ve rakamla gösterilen bedeller arasında tanık bulunması ve yazı ile bildirilen bedelin yabancı para ile ifade edilmiş olması halinde, alacağın tahsilinin yargılamayı gerektireceğini”⁴⁴⁰⁹

- “Takip konusu çekin imza kısmının yırtılmış olması halinde, ‘borçlunun itirazının kabulü’ doğrultusunda karar verilmesi gerekeceğini ‘çünkü uyumsuzluğun yargılamayı gerektireceğini’”⁴⁴¹⁰

- “Muzayaka halinin icra mahkemesinde incelenemeyeceğini”⁴⁴¹¹

- “Alacaklının elinde bulunan senedin arkasındaki yazıların okunamaz hale getirilecek şekilde üzerine pul yapıştırılmış veya karalanmış olması halinde ‘borçlunun itirazının kabulüne’ karar verilmesi gerekeceğini (çünkü; alacağın tahsilinin gerekip gerekmediğinin yargılama yapılmasına bağlı olduğunu)”⁴⁴¹²

- “‘Uyumsuzluğun dar yetkili icra mahkemesinde çözümlenemeyeceği’ sonucuna varan icra mahkemesinin, bu gerekçe ile ‘istemin görev yönünden reddine’ şeklinde değil ‘takibin durdurulması’, ‘itirazın kabulü’, ‘itirazın kaldırılması isteminin reddi’ doğrultusunda karar verilmesi gerekeceğini”⁴⁴¹³

- “Borçlunun, bono bedelini alacaklı bankanın başka bir şubesine ödemek istediği halde, bu paranın alınmaması sebebinin yasaya uygun düşüp düşmediği hususunun yargılamayı gerektireceğini, bu uyumsuzluğun icra mahkemesinde çözümlenemeyeceğini”⁴⁴¹⁴

- “Senet üzerindeki imzanın çarpı şeklindeki işaretle iptal edilmiş ya da zımbalanmış, üzerinde tarih bulunan pulun sökülmüş olması halinde, senedin geçerli olup olmadığının icra mahkemesinde incelenemeyeceğini”⁴⁴¹⁵

- “İtirazın kaldırılması istemi hakkında icra mahkemesinin ‘görevsizlik kararı’ veremeyeceği-ni”⁴⁴¹⁶

- “Bono arkasındaki bir kısım yazıların ciro şerhleri ile kapanmış ve silinmiş olması halinde, uyumsuzluğun yargılamayı gerektireceğini ve itirazın kabulüne karar verilmesi icap edeceğini”⁴⁴¹⁷

- “İcra takibinden vazgeçmeyi şartlara bağlayan protokoldeki şartların gerçekleşip gerçekleşmediğinin icra mahkemesinde araştırılmayacağını”⁴⁴¹⁸

⁴⁴⁰⁸ Bknz: 12. HD. 10.11.1997 T. 12330/12417; 28.01.1997 T. 41/604

⁴⁴⁰⁹ Bknz: 12. HD. 06.03.1997 T. 2209/2656

⁴⁴¹⁰ Bknz: 12. HD. 30.04.1991 T. 12111/5300

⁴⁴¹¹ Bknz: 12. HD. 19.03.1990 T. 10000/2811

⁴⁴¹² Bknz: 12. HD. 27.10.1988 T. 131/12237; 22.09.1981 T. 5585/6997

⁴⁴¹³ Bknz: 12. HD. 09.02.1988 T. 2981/1163

⁴⁴¹⁴ Bknz: 12. HD. 17.12.1987 T. 1299/13249

⁴⁴¹⁵ Bknz: 12. HD. 25.09.1986 T. 10947/9591

⁴⁴¹⁶ Bknz: 12. HD. 30.01.1986 T. 7620/983

⁴⁴¹⁷ Bknz: 12. HD. 14.01.1986 T. 6554/142

⁴⁴¹⁸ Bknz: 12. HD. 23.05.1985 T. 15292/5079

- “Bir senedin yırtılarak parçalara ayrıldıktan sonra parçalarının bir araya getirilerek yapılandırılmış olması, ‘onun borç ödendiği için yırtıldığını’ göstereceğini ve ilamsız takip konusu yapılamayacağını”⁴⁴¹⁹

- “İlamın, devreden ve devralandan hangisi adına icraya konabileceği konusundaki uyuşmazlığın mahkemece halledileceğini; şikayet konusu yapılamayacağını”⁴⁴²⁰

- “Tazminat ilamında belirtilen bedeli, ilamın davalularından birisinin ödemesi halinde, diğer davalılara ne miktarda rücu edebileceğinin ilam içeriğinden anlaşılabilmesi halinde, alacağın tahsilinin yargılamayı gerektirmesi nedeniyle alacaklının ‘itirazın kaldırılması talebinin reddine’ karar verilmesi gerekeceğini”⁴⁴²¹

- “Kefil konumunda bulunduğu bonodan dolayı icra deryasına ödediği borç için, rücu belgesine dayanarak borcu ödeyen kişinin keşideci hakkında borcun tamamından dolayı takip yapılabileceğini, fakat kefil durumunda olan diğer borçlu hakkında takipte bulunamayacağını”⁴⁴²²

belirtmiştir...

“Görev” ve “yetki” ye ilişkin uyuşmazlıklarda, ö n c e l i k l e görev uyuşmazlığının çözümlenmesi ve görevli mahkemenin (icra mahkemesinin) yetki uyuşmazlığı konusunda karar vermesi gerekir.⁴⁴²³

b) Uyuşmazlığı çözümlenmenin görevi içine girdiğini saptayan icra mahkemesi daha sonra, yapılan başvuruyu incelemeye yetkili olup olmadığını araştırır.⁴⁴²⁴

İcra ve İflas Kanunu’nda şikayetlerin (İİK. mad. 16 vd.) “hangi icra mahkemesinde incelendiği” İİK. mad. 4/I, c: 5’de “her icra hakimi, kendisine Adli Yargı Adalet Komisyonu Başkanlığınca dönüşümlü olarak bağlanan icra ve iflâs dairelerinin işlemlerine yönelik şikayetleri (ve itirazları) inceler, bu dairelerin gözetim ve denetimlerini yapar (idari işlemlerine bakar)” şeklinde açıkça belirtmiştir. Doktrinde⁴⁴²⁵ de “şikayet için yetkili icra mahkemesinin, şikayet konusu işlemi yapmış olan icra (ve iflas) dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesi olduğu” kabul edilmektedir.

Haczedilecek mal takibin yapıldığı icra dairesinin yetki alanı dışında (başka yerde) olduğu için, haciz, malın bulunduğu yer icra dairesince –istinabe yoluyla- yapılmış olursa, bu hacizle ilgili şikayetler, istinabe olunan (haczi yapan) icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince çözümlenir (İİK.mad.79/II). Ancak başka yerde bulunan mal üzerine haciz takibin yapıldığı icra dairesince doğrudan (‘nokta haczi’ şeklinde) konulursa, haczedilmezlik şikayetinin inceleme yetkisi doğrudan haciz işlemi yapan icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesine ait olur.⁴⁴²⁶

⁴⁴¹⁹ Bknz: 12. HD. 11.10.1982 T. 6668/7110; 26.04.1966 T. 4740/4469

⁴⁴²⁰ Bknz: İİD. 20.10.1955 T. 5421/5481

⁴⁴²¹ Bknz: 12. HD. 20.10.2003 T. 16702/20378

⁴⁴²² Bknz: 12. HD. 01.07.2003 T. 11919/15722

⁴⁴²³ Bknz: 12. HD. 25.09.1999 T. 11924/10732; 22.11.1979 T. 8039/8417

⁴⁴²⁴ POSTACIOĞLU, İ. İcra Hukuku Esasları, 4. Bası, 1982, s:72 – KURU, B. İcra ve İflas Hukuku, C:1, s:97 – ÜSTÜNDAĞ, S. age., s:65 – UYAR, T. İcra Hukukunda Şikayet, 2. Bası, 1991, s:621

⁴⁴²⁵ POSTACIOĞLU, İ. a.g.e., s:209 vd. – KURU, B. İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, s:68, dipn. 12 – KURU, B. İcra ve İflâs Hukuku, 3. Baskı, 1988, C:1, s:372 – KURU, B. El Kitabı, s: 110 – UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age. C: 1, s: 352 – MUŞUL, T. Şikayet, s: 379 vd.

⁴⁴²⁶ Bknz: 12. HD. 12.01.2016 T. 22067/379

İcra mahkemesinin “yetki”sini -icra hukukunda- belirleyen kurallar (İİK. mad. 360 ve 79/II) kamu düzeni ile ilgili olduğundan⁴⁴²⁷ icra mahkemesi, uyuşmazlığı çözmeye yetkili olup olmadığını “kendiliğinden” araştırmak zorundadır.⁴⁴²⁸ Çünkü icra mahkemesinin yetkisi “kesin yetki”dir.⁴⁴²⁹

Yüksek mahkeme de aynı görüştedir. Gerçekten yüksek mahkeme;

√ “Mahkemece, öncelikle yetki itirazının çözümlenmesi ve borçlunun yetki itirazı yerinde görülmez ise; işin esasının incelenmesi suretiyle oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerektiğini”⁴⁴³⁰

√ “İhtiyati haciz kararının uygulanması sonucu traktör üzerine konulan hacizlerin haczedilmezlik nedeniyle kaldırılması istemine ilişkin şikayetin, işlemi yapan icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince görülmesi gerektiğini”⁴⁴³¹

√ “Yetkisizlik kararının kesinleşmesini müteakip, yetkisiz icra müdürlüğüne yapılan işlemlerin geçersiz olacağını- Borçlu, yetki itirazı ile birlikte borca itirazlarını bildirmemiş olsa bile, takibin şekline göre yetkili icra dairesince gönderilen ödeme emrinin tebliği üzerine, süresi içinde yetkili icra mahkemesine borca itirazlarını ve şikayetlerini sunabileceği, yetkili icra dairesince, borçluya yeniden ödeme emri tebliği edilmesi üzerine borçlu tarafından yapılacak itiraz ve şikayetler, o icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince incelenerek değerlendirileceğini”⁴⁴³²

√ “İİK.nun 79. maddesi gereğince haczolunacak malların başka bir yerde bulunması halinde icra dairesinin, malların bulunduğu yer icra dairesine talimat yazılarak haczin yapılmasını isteyeceği, bu halde, hacizle ilgili şikayetlerin, kendisine talimat yazılan icra dairesinin bağlı bulunduğu icra mahkemesince çözümleneceği, bu hususun, kesin yetki kuralı olup mahkemece re’sen uygulanması gerekeceğini”⁴⁴³³

√ “Asıl takip dosyası olan Bursa 3. İcra Müdürlüğü’nün ... Esas sayılı dosyasından, İstanbul İcra Müdürlüğü’ne yazılan talimat, borçluya ait taşınır ve taşınmaz mallar ile üçüncü kişiler üzerindeki hak ve alacakların haczi yönünde genel nitelikli olup, belli bir malın haczini isteyen nokta haczi biçiminde yazılmış bir talimat olmadığından söz konusu şikayeti inceleme yetkisinin İİK.nun 79. maddesi gereğince talimat icra dairesinin bağlı olduğu İstanbul İcra Mahkemelerine ait olduğunu”⁴⁴³⁴

√ “Sıra cetveline şikayetin, sıra cetvelinin düzenlendiği icra müdürlüğünün bulunduğu yerdeki icra mahkemesine yapılacağı ve bu yetki kuralının kesin olduğunu- İlk haciz sahibinin belirlenmesi ile yetinilmesi gerekip, ilk haczin asıl ve birleşen dosyada

⁴⁴²⁷ Bknz: 12. HD. 13.06.2012 T. 18291/26242; 20.06.2012 T. 4306/21502; 28.05.2012 T. 5144/17923; 06.03.2012 T. 21549/6379; 05.03.2012 T. 4765/6367; 17.01.2012 T. 13514/657; 23.12.2011 T. 19209/30250; HGK. 21.12.2005 T. 12-714/765; 12. HD. 06.02.2001 T. 1873/2077; 12.03.1997 T. 2560/2986 vb.

⁴⁴²⁸ KURU, B. İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, s:68 – ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./ HANAĞASI, E. İcra ve İflas Hukuku, 4. Baskı, 2018, s:83 - UYAR, T. Yetki – Görev ve Yargılama Usulü, 1991, s: 118 – UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, 3. Baskı, 2014, C: 1, s: 353 – MUŞUL, T. age. s 381 vd.

⁴⁴²⁹ KURU, B. İstinaf Sistemine Göre..., s:68 - ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E a.g.e. s:83 OSKAY, M./KOÇAK, C./DEYNEKLİ, A./DOĞAN, A. İİK. Şerhi, C:1, 2007, s:2331

⁴⁴³⁰ Bknz: 12. HD. 01.03.2017 T. 12141/3023

⁴⁴³¹ Bknz: 12. HD. 22.02.2017 T. 11454/2378

⁴⁴³² Bknz: 12. HD. 16.02.2017 T. 193/2125

⁴⁴³³ Bknz: 12. HD. 16.01.2017 T. 9491/312

⁴⁴³⁴ Bknz: 12. HD. 24.11.2016 T. 5648/24223

şikayetçinin haczi olduğu, sıra cetvelinin ilk haciz sahibi olan, asıl ve birleşen dosyada şikayetçinin alacaklı olduğu icra müdürlüğünce düzenlenmesi gerektiği belirtilerek asıl dosyada icra memur muamelesine şikayetin kabulüne ve yetkisiz icra müdürlüğünce sıra cetveli düzenlenmesine ilişkin icra memuru işleminin iptaline, birleşen dosyada ise, asıl dosyada şikayete konu sıra cetvelini düzenleyen icra müdürlüğünün yetkili olmadığı belirlendiğinden şikayete konu sıra cetvelinin iptaline karar verilmesi gerektiğinin belirtilmesiyle yetinilerek hükmün bozulması gerekirken, asıl ve birleşen dosyada şikayetin esasına ilişkin gerekçelere dayanılmasının hatalı olduğunu⁴⁴³⁵

√ “Talimat yazısı, borçluya ait menkul ve gayrimenkul mallar ile 3. kişilerdeki hak ve alacakların haczi yönünde ve genel nitelikli olmayıp da belli bir malın haczini isteyen ‘nokta haczi’ biçiminde yazılmış ise, bu halde anılan hacizle ilgili şikayetin, talimatı yazan icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince inceleneceği, yani böyle hallerde İİK.nun 79. maddesi yazılarak yapılmış ise, haciz işlemi yapan icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesinin şikayetleri incelemede yetkili olduğunu⁴⁴³⁶

√ “6183 sayılı Yasa uyarınca yapılan taşınmaz ihalesinin feshine yönelik şikayeti inceleme görevi taşınmazın bulunduğu yer icra mahkemesine ait olup, mahkemece şikayetin esasının incelenerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceğini⁴⁴³⁷

√ “Tapu kaydının incelenmesinde taşınmaza, asıl takip dosyası olan icra dosyasından yazılan müzakkere ile doğrudan haciz konulduğundan, anılan takip dosyası ile ilgili meskeniyet şikayetini inceleme yetkisinin, haciz işlemi yapan icra dairesinin bağlı olduğu İstanbul İcra Hukuk Mahkemesi’ne ait olduğunu⁴⁴³⁸

√ “Haciz işlemi talimat yoluyla değil de doğrudan müzakkere yazılarak yapılmış ise, haciz işlemi yapan icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesinin şikayetleri incelemede yetkili olduğunu⁴⁴³⁹

√ “Talimat yazısı, borçluya ait menkul ve gayrimenkul mallar ile 3. kişilerdeki hak ve alacakların haczi yönünde ve genel nitelikli olmayıp da belli bir malın haczini isteyen ‘nokta haczi’ biçiminde yazılmış ise, bu halde anılan hacizle ilgili şikayetin, talimatı yazan icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince inceleneceği, bir başka deyişle böyle hallerde İİK’nun 79. maddesi hükmünün uygulanamayacağı, yine, haciz işlemi talimat yoluyla değil de doğrudan müzakkere yazılarak yapılmış ise, haciz işlemi yapan icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesinin şikayetleri incelemede yetkili olduğunu⁴⁴⁴⁰

√ “İİK. mad. 4 gereğince takip hangi icra dairesinde başlamış ise bu takiple ilgili itiraz ve şikayetlerin, takibin yapıldığı yer icra müdürlüğünün bağlı bulunduğu icra mahkemesinde çözümleneceği, bu hususun kamu düzenine ilişkin kesin yetki niteliğinde olduğu, yasadaki koşulların oluşması halinde İİK’nun 79 ve 360. maddelerinin bu husustaki yetkinin istisnaları olduğu, haciz talimatı yazısının ‘borçluya ait taşınır ve taşınmaz mallar ile 3. kişilerdeki hak ve alacakların haczi yönünde ve genel nitelikte’ olmayıp, belli bir malın haczini isteyen ‘nokta haczi’ biçiminde yazılmış olması halinde hacizle ilgili şikayetin talimatı yazan icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince inceleneceği yani bu durumda İİK’nun 79. maddesinin uygulanmayacağını- Mahkemece

4435 Bknz: 23. HD. 21.06.2016 T. 3282/3809

4436 Bknz: 12. HD. 11.06.2015 T. 5704/16159

4437 Bknz: 12. HD. 07.06.2016 T. 12306/16026

4438 Bknz: 12. HD. 06.06.2016 T. 2722/15853

4439 Bknz: 12. HD. 02.06.2016 T. 14564/15696

4440 Bknz: 12. HD. 04.05.2016 T. 7178/13093

*kararına dayalı olarak taşınmazın açık arttırımı ile satın alınması halinde, mülkiyetin tescilden önce ihale alıcısına geçeceğini*⁴⁴⁴¹

√ “*Şikayetin konusunun, hacizli malların, istihkak iddia eden 3. kişinin elinde haczedilmiş sayılıp sayılmayacağı, buna bağlı olarak muhafaza altına alınıp alınamayacağına yönelik olduğu; İİK'nun 4. maddesi gereğince icra ve iflas daireselerinin muamelelerine karşı yapılan şikayetlerle itirazların incelenmesi yetkisinin icra dairesinin bulunduğu yer icra mahkemesine ait olduğu; bu hususun kamu düzeni düşüncesiyle getirilmiş kesin yetki kuralı olduğu; haczin talimat icra müdürlüğü'nce yapılması halinde ise, hacizle ilgili şikayetleri incelemeye talimat icrasının bağlı olduğu icra mahkemesinin yetkili olduğu; somut olayda, şikayete konu İİK m. 97. uyarınca haciz ve muhafaza işleminin, ...İcra Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmesi nedeniyle Kocaeli İcra Hukuk Mahkemesi yetkili olduğundan mahkemece şikayetin esasına ilişkin olumlu veya olumsuz bir karar verilmesi gerektiğini*⁴⁴⁴²

√ “*Haczedilmezlik şikayetini inceleme yetkisinin, haciz işlemi yapan talimat icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesine ait olduğunu*⁴⁴⁴³

√ “*Paraların paylaşılmasına yönelik şikayeti inceleme yetkisinin, takibin yapıldığı (asıl) icra müdürlüğünün bağlı bulunduğu İstanbul İcra Mahkemelerine ait olduğunu*⁴⁴⁴⁴

√ “*Haciz işlemi talimat yoluyla değil de doğrudan müzekkere yazılarak yapılmış ise, haciz işlemi yapan icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesinin şikayetleri incelemede yetkili olduğunu*⁴⁴⁴⁵

√ “*İhale talimat yolu ile yapılması halinde, artırma ve ihaleye ilişkin ihtilafların kendisine talimat yazılan icra dairesinin tâbi bulunduğu icra mahkemesince çözümleneceğini*⁴⁴⁴⁶

√ “*Takip hangi icra dairesinde başlamış ise, bu takiple ilgili itiraz ve şikayetlerin, takibin yapıldığı yer icra müdürlüğünün bağlı bulunduğu icra mahkemesinde çözümleneceği, bu hususun, kamu düzenine ilişkin kesin yetki niteliğinde olduğu, yasal koşulların oluşması halinde İİK'nun 79 ve 360. maddelerinin, bu husustaki yetki ile ilgili istisnalar olduğunu*⁴⁴⁴⁷

√ “*Talimat yazısı, borçluya ait menkul ve gayrimenkul mallar ile 3. kişilerdeki hak ve alacakların haczi yönünde ve genel nitelikli olmayıp da belli bir malın haczini isteyen 'nokta haczi' biçiminde yazılmış ise, bu halde anılan hacizle ilgili şikayetin, talimatı yazan icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince inceleneceği, yani böyle hallerde İİK'nun 79. maddesi hükmünün uygulanamayacağı, yine, haciz işlemi talimat yoluyla değil de doğrudan müzekkere yazılarak yapılmış ise, haciz işlemi yapan (yani doğrudan haciz koyan) icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesinin şikayetleri incelemede yetkili olduğunu*⁴⁴⁴⁸

√ “*Borçlunun icra mahkemesine yaptığı başvurunun niteliği nazara alındığında İİK'nun 79. ve 360. maddelerinin uygulama yeri bulunmadığının görüldüğü, bu durumda*

4441 Bknz: 12. HD. 21.04.2016 T. 34128/11941

4442 Bknz: 8. HD. 21.03.2016 T. 11830/5112

4443 Bknz: 12. HD. 07.03.2016 T. 31503/6543

4444 Bknz: 12. HD. 17.02.2016 T. 30407/4279

4445 Bknz: 12. HD. 16.02.2016 T. 562/4020

4446 Bknz: 12. HD. 15.02.2016 T. 491/3750

4447 Bknz: 12. HD. 12.01.2016 T. 22067/379

4448 Bknz: 12. HD. 08.12.2015 T. 20513/30755

şikayeti inceleme yetkisi, İİK'nun 4. maddesi uyarınca asıl takibin yapıldığı Konya 3. İcra Müdürlüğü'nün bağlı olduğu icra mahkemesine ait olup, anılan yetki kamu düzeyine ilişkin kesin yetki niteliğinde olduğundan mahkemece re'sen nazara alınması gerekeceğini⁴⁴⁴⁹

√ “Taşınmazın bulunduğu yer icra dairesince konulmuş bir haciz olmayıp, tapu sicil müdürlüğüne doğrudan yazılan yazı ile konulan hacze yönelik meskeniyet şikayeti-nin de takibin ve haczin yapıldığı (yazıldığı) icra dairesinin bağlı bulunduğu icra mahkemesinde görülmesi gerekeceğini⁴⁴⁵⁰

√ “Talimat icra dairesince gerçekleştirilen işlemlere karşı şikayeti inceleme yetki-sinin talimat icra dairesinin bulunduğu yer icra mahkemesine ait olduğunu⁴⁴⁵¹

√ “İİK'nun 79/2. maddesinde; hacizle ilgili şikayetler, istinabe olunan icra daire-sinin tabu bulunduğu icra mahkemesince çözümleneceğini- Şikayetçi icra dairesinin kıymet taktir işlemine karşı 7 gün içinde şikayet yoluna başvurmuş ise, icra dairesinin ve icra mahkemesinin yaptırmış olduğu kıymet taktirinin usulsüz olduğundan bahisle İİK.nun 134. maddesine göre ihalenin feshini talep edebileceği, mahkemece bu halde ihale konusu taşınmazın kıymetini yaptıracağı keşif ve bilirkişi incelemesi ile tespit ettir-dikten sonra oluşacak sonuca göre bir karar verileceğini⁴⁴⁵²

√ “İİK'nun 79. maddesi gereğince haczolunacak malların başka bir yerde bulun-ması halinde icra dairesi, malların bulunduğu yer icra dairesine talimat yazarak haczin yapılmasını isteyeceği, ancak talimat yazısı genel nitelikli olmayıp da belli bir malın haczini isteyen (nokta haczi) biçiminde yazılmış ise, bu halde anılan hacizle ilgili şikayet, talimatı yazan icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince inceleneceği ve bu halde İİK. 79'un uygulanamayacağını⁴⁴⁵³

√ “İİK. 4. maddesinde belirtilen kesin yetki kuralı gereği, takip hangi icra daire-sinde başlamış ise bu takiple ilgili itiraz ve şikayetler, takibin yapıldığı yer icra müdür-lüğünün bağlı bulunduğu icra mahkemesince çözümleneceğini- Talimat yazısı, borçluya ait menkul ve gayrimenkul mallar ile 3. kişilerdeki hak ve alacakların haczi yönünde ve genel nitelikli olmayıp da belli bir malın haczini isteyen ‘nokta haczi’ biçiminde yazılmış ise, bu halde anılan hacizle ilgili şikayetin, talimatı yazan icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince inceleneceği, bir başka deyişle böyle hallerde İİK.nun 79. maddesi hükmü uygulanamayacağını⁴⁴⁵⁴

√ “Takipte taraf olmayan üçüncünün takibe konu taşınmazda ipotek hakkının bu-lunduğu, taşınmaz üzerindeki menkullerin ipotek kapsamında kaldığı ve alacaklının ala-cağına mahsuben satışa iştirak edemeyeceğini ileri sürerek icra müdürlüğüne yaptığı başvurunun asıl icra mahkemesine yapılması gerektiğini⁴⁴⁵⁵

√ “Şikayetin, asıl icra dairesinin talimatının, talimat icra müdürlüğünce yerine ge-tirilmemesi-ne dair karara ilişkin olup, bununla ilgili şikayetin de talimat icra dairesinin bağlı olduğu... İcra Mahkemesi'nce incelenmesi gerektiğinden yetkisizlik kararının ye-rinde olmadığını⁴⁴⁵⁶

4449 Bknz: 12. HD. 24.11.2015 T. 17922/29151

4450 Bknz: 12. HD. 11.11.2015 T. 15285/27654

4451 Bknz: 12. HD. 09.11.2015 T. 21899/27321

4452 Bknz: 12. HD. 26.10.2015 T. 24387/25707

4453 Bknz: 12. HD. 19.10.2015 T. 12411/25006

4454 Bknz: 12. HD. 05.10.2015 T. 10750/23000

4455 Bknz: 12. HD. 14.09.2015 T. 9805/20955

4456 Bknz: 12. HD. 02.06.2015 T. 4986/15137

√ “İİK'nun 79. maddesi gereğince haczolunacak malların başka bir yerde bulunması halinde icra dairesinin, malların bulunduğu yer icra dairesine talimat yazarak haczin yapılmasını isteyeceği, bu halde, hacizle ilgili şikayetlerin, kendisine talimat yazılan icra dairesinin bağlı bulunduğu icra mahkemesince çözümlenmesi gerekeceğini”⁴⁴⁵⁷

√ “Haczolunacak malların başka bir yerde bulunması halinde icra dairesi, malların bulunduğu yer icra dairesine talimat yazarak haczin yapılmasını isteyeceği, bu halde, hacizle ilgili şikayetlerin, kendisine talimat yazılan icra dairesinin bağlı bulunduğu icra mahkemesince çözümleneceği, Talimat yazısının genel nitelikli olmayıp da belli bir malın haczini isteyen ‘nokta haczi’ biçiminde yazılması halinde ise, hacizle ilgili şikayetin, talimatı yazan icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince inceleneceği, İİK'nun 79. maddesindeki kesin yetki kuralının bu halde uygulanamayacağını”⁴⁴⁵⁸

√ “Taşınmaza, asıl takip dosyasından yazılan yazı ile doğrudan haciz konulduğundan, meskeniyet şikayetinin, haciz işlemi yapan icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince inceleneceğini”⁴⁴⁵⁹

√ “Hacizle ilgili şikayetlerin, talimat icra dairesinin bağlı bulunduğu icra mahkemesince çözümleneceğini”⁴⁴⁶⁰

√ “Şikayet konusu işlemin incelenmesinde, şikayet konusu işlemi yapan icra ve iflas Dairesi'nin bulunduğu yerdeki icra mahkemesi'nin görevli ve (kesin) yetkili olduğu, öte yandan, iflas hukukunda da, kambiyo senetlerine mahsus iflas yolundaki şikayetler hariç tümünün, icra hukuk mahkemeleri'nce inceleneceği- Karar tarihinde yürürlükte olmayan ve göreve ilişkin dava şartı öngörmeyen HUMK'nun göreve ilişkin 7 ve 27. maddeleri hükümlerine uygun olarak gerekçede ve hüküm fıkrasında ‘mahkememizin görevsizliği nedeniyle’ ibarelerine yer verilmesinin doğru olmadığını”⁴⁴⁶¹

√ “Meskeniyet şikayetinin inceleme yetkisinin, haciz işlemi yapan icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesine ait olduğunu”⁴⁴⁶²

belirtmiştir...

İcra mahkemesi, kendisinin yetkili olmadığı kanısına varırsa, “yetkisizlik nedeniyle (ya da “yetki itirazının kabulüne” ve) dosyanın istek halinde yetkili.....icra mahkemesine gönderilmesine” şeklinde karar verir.^{4463 4464}

İcra mahkemesi, yapılan “yetki itirazı”nı çözümlenmeden, “esasa ait itirazları” inceleyemez.⁴⁴⁶⁵ “Yetki itirazı”nı reddeden icra mahkemesinin -borçlunun yetki itirazı ile birlikte ileri sürdüğü- esasla ilgili itirazlar hakkında da karar vermek zorundadır.⁴⁴⁶⁶

⁴⁴⁵⁷ Bknz: 12. HD. 12.05.2015 T. 2821/13322

⁴⁴⁵⁸ Bknz: 12. HD. 13.04.2015 T. 31843/9397

⁴⁴⁵⁹ Bknz: 12. HD. 09.04.2015 T. 7637/9185

⁴⁴⁶⁰ Bknz: 8. HD. 02.04.2015 T. 1271/7441

⁴⁴⁶¹ Bknz: 23. HD. 25.03.2015 T. 4534/1925

⁴⁴⁶² Bknz: 12. HD. 10.03.2015 T. 30119/5263

⁴⁴⁶³ UYAR, T. Yetki – Görev ve Yargılama Usulü, s: 122 – UYAR, T. UYAR, A./UYAR, C. İİK. Şerhi, 3. Baskı, 2014, C: 1, s: 353 – KURU, B. İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, s: 68 – MUŞUL, T. Şikayet, s: 413 vd.

⁴⁴⁶⁴ Bknz: 12. HD. 20.04.1999T. 4536/5076; 30.12.1992 T.10512/17534 vb. 24.04.1989 T. 11529/6090; 06.03.1989 T. 2637/3052

⁴⁴⁶⁵ Bknz: 12. HD. 08.06.1989 T. 13736/8552

⁴⁴⁶⁶ Bknz: 12. HD. 19.02.1991 T. 8305/2022

“Yetkisizlik kararı” veren icra mahkemesinin bununla yetinmesi ve diğer itirazlar hakkında karar vermemesi gerekir.⁴⁴⁶⁷ Çünkü bu durumda, esasa ait itirazları yetkili icra mahkemesi inceler.⁴⁴⁶⁸ Yüksek mahkeme, bu nedenle “yetki itirazının kabulü halinde, zamanaşımı hakkında da karar verilemeyeceğini” belirtmiştir.⁴⁴⁶⁹

“Yetki” konusu ile ilgili olarak **yüksek mahkeme** ayrıca;

- “*Şikayetin konusunun, hacizli malların, istihkak iddia eden 3. kişinin elinde haczedilmiş sayılıp sayılmayacağı, buna bağlı olarak muhafaza altına alınıp alınamayacağına yönelik olduğu; İİK'nun 4. maddesi gereğince icra ve iflas daireselerinin muamelelerine karşı yapılan şikayetlerle itirazların incelenmesi yetkisinin icra dairesinin bulunduğu yer icra mahkemesine ait olduğu; bu hususun kamu düzeni düşüncesiyle getirilmiş kesin yetki kuralı olduğunu; haczin talimat icra müdürlüğü'nce yapılması halinde ise, hacizle ilgili şikayetleri incelemeye talimat icrasının bağlı olduğu icra mahkemesinin yetkili olduğunu; somut olayda, şikayete konu İİK m. 97. uyarınca haciz ve muhafaza işleminin,...İcra Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmesi nedeniyle Kocaeli İcra Hukuk Mahkemesi yetkili olduğundan mahkemece şikayetin esasına ilişkin olumlu veya olumsuz bir karar verilmesi gerektiğini*”⁴⁴⁷⁰

- “*Şikayetin, asıl icra dairesinin talimatının, talimat icra müdürlüğünce yerine getirilmemesine dair karara ilişkin olup, bununla ilgili şikayetin de talimat icra dairesinin bağlı olduğu... icra mahkemesince incelenmesi gerektiğinden, yetkisizlik kararının yerinde olmadığını*”⁴⁴⁷¹

- “*Yetkisine dahil olmayan işlemi yapan (istinabe olunan) icra dairesinin işlemine yönelik şikayeti inceleme yetkisinin bu icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesine ait olduğunu*”⁴⁴⁷²

- “*Borçlunun başvurusunun ‘esas’ yönünden incelenmeden, ‘yetki’ yönünden reddedilerek ‘yetkisizlik kararı’ verilmesi halinde, ‘masrafların borçlu üzerinde bırakılmasına’ karar verilmesi gerekeceğini*”⁴⁴⁷³

- “*İcra mahkemesinin, esasla ilgili olarak kendisine hitaben verilen şikayet dilekçesini, ‘yetkisizlik kararı’ vermeden, başka bir icra mahkemesine gönderemeyeceğini*”⁴⁴⁷⁴

- “*İhalenin feshi davasının (şikayetin) -İİK. mad. 360 gereğince- talimatla ihaleyi yapmış olan icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesinde açılması (yapılması) gerekeceğini, başka yerde açılması (yapılması) halinde ‘dava (şikayet) dilekçesinin yetki yönünden reddine ve dosyanın yetkili... icra mahkemesine gönderilmesine’ şeklinde karar verilmesi gerekeceğini*”⁴⁴⁷⁵

⁴⁴⁶⁷ Bknz. 12. HD. 29.03.1984 T. 3426/3826

⁴⁴⁶⁸ Bknz. 12. HD. 14.01.2013 T. 23566/153; 06.06.2012 T. 4981/19419; 8. HD. 20.05.2013 T. 4161/7504; 28.04.2012 T. 6900/8235; 12. HD. 20.03.1991 T. 10649/3525; 21.02.1983 T. 1303/1233

⁴⁴⁶⁹ Bknz. 12.HD. 24.06.1982 T. 5495/573

⁴⁴⁷⁰ Bknz: 8. HD. 21.03.2016 T. 11830/5112

⁴⁴⁷¹ Bknz: 12. HD. 02.06.2015 T. 4986/15137

⁴⁴⁷² Bknz: 12. HD. 03.12.2002 T. 23761/25855; 23.05.2002 T. 10042/10759; 18.02.2002 T. 2531/3465 vb.

⁴⁴⁷³ Bknz: 12. HD. 15.04.2003 T. 5647/8268

⁴⁴⁷⁴ Bknz: 12. HD. 27.05.1998 T. 5468/6080

⁴⁴⁷⁵ Bknz: 12. HD. 20.04.1999 T. 4536/5076; 22.01.1998 T. 14576/403

- “Talimat icra dairesince alacaklı vekiline ‘İİK. mad. 99’a göre istihkak davası açmak üzere yedi günlük süre verilmesi’ halinde, bu kararın hatalı olduğunu düşünen alacaklı vekilinin, bu kararın iptali için, asıl takibin yapıldığı icra dairesine değil, bu kararı veren talimat icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesine başvurması gerekeceğini”⁴⁴⁷⁶

- “Yetkisizliği kesinleşen icra mahkemesince daha önce verilmiş olan kararın, yetkili icra mahkemesini bağlamayacağını”⁴⁴⁷⁷

- “İcra mahkemesince, İİK. mad. 360 uyarınca ‘istemin yetki yönünden reddine’ karar verilmesi gerekeceğini, ‘görev yönünden istemin reddine’ şeklinde karar verilemeyeceğini”⁴⁴⁷⁸

- “Hacizle ilgili şikayetlerin, istinabe olunan icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince çözümleneceğini”⁴⁴⁷⁹

- “Talimat icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesinin, asıl icra dairesinin verdiği satış kararını kaldıramayacağını”⁴⁴⁸⁰

- “Haczedilmezlik şikayetinde bulunulan icra mahkemesinin, ‘yetkisizlik kararı’ vermesi üzerine, borçlunun süresi içinde yetkili icra mahkemesine yapacağı yeni başvurunun incelenmesi gerekeceğini”⁴⁴⁸¹

- “‘Hacizli mallar’la (İİK. mad. 79) ve ‘artırma ve ihale’ (İİK. mad. 360) ile ilgili uyumsuzluklar dışındaki uyumsuzlukların, asıl takibin yapıldığı icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesi tarafından çözümlenebileceğini”⁴⁴⁸²

- “Alacaklı – kiralayanın, örnek 51 ihtarlı ödeme emrini gönderen icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesinden ‘tahliye kararı’ verilmesini isteyebileceğini”⁴⁴⁸³

- “Borca itirazın, takibin yapıldığı icra dairesinin bağlı olduğu tetkik mercii tarafından incelenebileceğini”⁴⁴⁸⁴

- “İcra takibine yönelik ‘itirazın kaldırılması’ isteklerinin, asıl takibin yapıldığı icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince çözümlenebileceğini”⁴⁴⁸⁵

- “‘Satışın durdurulması’ isteğinin, artırma ve ihale ile ilgili bulunması nedeniyle, İİK. mad. 360 gereğince, ‘takibin yapıldığı’ icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince çözümlenebileceğini”⁴⁴⁸⁶

- “Takip hangi icra dairesinde başlamış ise, bu takiple ilgili itiraz ve şikayetlerin, takibin yapıldığı icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince çözümleneceği, bu hususun kamu düzeni ile ilgili olduğunu”⁴⁴⁸⁷

⁴⁴⁷⁶ Bknz: 12. HD. 27.04.1995 T. 6627/6584

⁴⁴⁷⁷ Bknz: 12. HD. 25.04.1995 T. 6055/6347

⁴⁴⁷⁸ Bknz: 12. HD. 20.01.1994 T. 342/613

⁴⁴⁷⁹ Bknz: 12. HD. 24.05.1991 T. 13906/6660

⁴⁴⁸⁰ Bknz: 12. HD. 13.11.1989 T. 3670/13198

⁴⁴⁸¹ Bknz: 12. HD. 15.06.1988 T. 6285/7884

⁴⁴⁸² Bknz: 12. HD. 22.12.1987 T. 12619/13488

⁴⁴⁸³ Bknz: 12. HD. 26.11.1996 T. 14436/14817; 12.05.1994 T. 6342/6471

⁴⁴⁸⁴ Bknz: 12. HD. 28.06.1993 T. 7127/11687

⁴⁴⁸⁵ Bknz: 12. HD. 19.01.1993 T. 11227/728; 07.03.1989 T. 7713/3214

⁴⁴⁸⁶ Bknz: 12. HD. 13.06.1985 T. 787/5989

⁴⁴⁸⁷ Bknz: 12. HD. 13.09.2012 T. 18291/26242; 17.10.2011 T. 3360/19385

- “İcra dairesince, başka yerlerde bulunan mallar, oradaki icra dairesine talimat yazılarak haczedilmeyip, doğrudan doğruya o malın kayıtlı bulunduğu yere ‘nokta haczi’ şeklinde yapılmışsa, hacze yönelik şikayetlerin, asıl icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince inceleneceğini”⁴⁴⁸⁸

- “Tahliye işleminin, talimat icra dairesince gerçekleştirilmiş olması halinde, bu işleme yönelik şikayetin talimat icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince inceleneceğini”⁴⁴⁸⁹

- “İİK. 150/c şerhinin kaldırılmasıyla ilgili uyuşmazlığın, bu şerhi tapuya doğrudan doğruya koyan icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince çözümleneceğini”⁴⁴⁹⁰

- “Asıl icra dairesinin, talimat icra dairesine yazdığı talimatla ilgili uyuşmazlığın, asıl icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince çözümleneceğini”⁴⁴⁹¹

- “Talimatla uygulanan hacizlerde, haczedilmezlik şikayetinin talimat gönderen asıl icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince inceleneceğini”⁴⁴⁹²

- “Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünce, prim borcunun tahsili amacıyla 6183 sayılı Kanun uyarınca uygulanan haczin kaldırılması isteminin (şikayetinin), bu Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünün bulunduğu yerdeki iş mahkemesince inceleneceğini”⁴⁴⁹³

- “Taşkın haciz şikayetlerinin, asıl icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince inceleneceğini”⁴⁴⁹⁴

- “Haciz ihbarnamesinin talimat icra dairesi vasıtasıyla değil de, doğrudan doğruya asıl icra dairesince gönderilmiş olması halinde, bu işleme yönelik şikayetin asıl icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince çözümleneceğini”⁴⁴⁹⁵

- “Meskeniyet şikayetine konu olan taşınmazın tapu kaydına doğrudan doğruya asıl icra dairesince haciz konulmuş olması halinde, meskeniyet şikayetinin asıl icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince inceleneceğini”⁴⁴⁹⁶

- “Satış talimatı üzerine henüz ihale yapılmadan ‘tebligatın usulsüzlüğünü ve satışın durdurulması’na ilişkin şikayetlerin, asıl icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince çözümleneceğini”⁴⁴⁹⁷

- “İhalenin feshine yönelik şikayetlerin, ihaleyi gerçekleştiren talimat icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesince çözümleneceğini”⁴⁴⁹⁸

4488 Bknz: 12. HD. 28.05.2012 T. 5144/17923; 05.03.2012 T. 4765/6367; 23.12.2011 T. 19209/30250; 06.12.2011 T. 9244/26784; 17.10.2011 T. 3360/19385; 12.04.2011 T. 25732/6313

4489 Bknz: 12. HD. 06.03.2012 T. 21549/6379

4490 Bknz: 12. HD. 17.01.2012 T. 13514/657

4491 Bknz: 12. HD. 05.12.2011 T. 9861/26251

4492 Bknz: 12. HD. 01.12.2011 T. 8469/25605; 31.05.2011 T. 30289/11222; 02.06.2011 T. 30577/11452

4493 Bknz: 12. HD. 01.04.2011 T. 4904/5279

4494 Bknz: 12. HD. 29.03.2011 T. 23811/4946

4495 Bknz: 12. HD. 10.03.2011 T. 1593/3094

4496 Bknz: 12. HD. 20.06.2012 T. 4306/21502

4497 Bknz: 12. HD. 05.12.2011 T. 9920/26265

4498 Bknz: 12. HD. 11.07.2011 T. 397/15062

- “Talimat icra dairesinin yaptığı hatalı işlemlere yönelik şikayetleri inceleyip karar verme yetkisinin (görevinin) talimat icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesine ait olduğunu”⁴⁴⁹⁹

- “İcra (ve iflas) dairelerinin işlemlerine karşı yapılacak şikayet ve itirazlarının, icra (ve iflas) dairelerinin bağlı olduğu icra mahkemeleri tarafından inceleneceğini, bu yetkinin kamu düzeni ile ilgili olduğunu”⁴⁵⁰⁰

- “İtirazın kaldırılması’ isteminin, icra takibinin yapıldığı icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesi tarafından incelenip sonuçlandırılacağını”⁴⁵⁰¹

- “Tahliye istemli takipte yapılan itirazın kaldırılması ve tahliye isteklerinin, takibi yapıldığı icra dairesinin icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesi tarafından inceleneceğini”⁴⁵⁰²

belirtmiştir...

c) Yapılan başvuruyu incelemenin “görev” ve “yetki”sine girdiğini saptayan icra mahkemesinin, başvurunun belirli bir süreye bağlı olduğu durumlarda (İİK. mad. 16/I; 67/IV; 97/VI; 134/II; 142/I; 168/3, 4, 5; 264/II vb) **süresinde** başvuruda bulunulup bulunulmadığını araştırması gerekir.⁴⁵⁰³

d) Yapılan başvurunun “görev” ve “yetki”sine girdiğini ve “süresi içinde” olduğunu tespit eden icra mahkemesinin, başvuruda bulunanın, başvuruda bulunmakta **hukuki yararı**’nın bulunup bulunmadığını *kendiliğinden*⁴⁵⁰⁴ araştırması gerekir.

Eğer icra mahkemesine gereksiz olarak başvurulmuşsa, icra mahkemesinin, “*hukuki yararı bulunmaması nedeniyle*” başvuruyu reddetmesi gerekir. Örneğin; alacaklı, borçlunun icra dairesine yaptığı itiraz geçersiz olduğu -bu nedenle icra takibini durdurmadığı- halde, icra mahkemesinden “*itirazın kaldırılmasını*” istemişse, icra mahkemesinin, yapılan bu tür başvuruları reddetmesi gerekir.

Yüksek mahkeme, bu konu ile ilgili olarak;

-“*Aynı konuda, aynı taraflar arasında, aynı dava sebebine dayanarak daha önce bir dava açılmış ve bu dava görülmekte ise, aynı konunun yeni bir dava konusu yapılmasının mümkün olmadığını, çünkü; aynı konuda iki dava açılmasında davacının korunmaya layık bir menfaatinin olmadığını*”⁴⁵⁰⁵

-“*Borcun ve takibin muhatabı T.C Ziraat bankası olduğundan şikayet eden Tasfiye Halinde Emlak Bankasının dava açmakta hukuki yararı olmadığını*”⁴⁵⁰⁶

-“*Haciz tarihinde taşınmazlar borçlu ve şikayetçinin murisleri adına kayıtlı olduğundan, şikayetçi üçüncü kişinin taşınmazlara yönelik olarak şikayette hukuki yararının bulunduğunu - Şikayet dilekçesinin incelenmesinden, şikayetçi üçüncü kişinin icranın geri bırakılması kararının verilmiş olması dışında, ayrıca haciz konulan taşınmazların*

⁴⁴⁹⁹ Bknz: 12. HD. 08.03.2004 T. 3551/5218; 30.01.2004 T. 23903/1901; 29.01.2004 T. 24037/1814; 29.01.2004 T. 24057/1803 vb.

⁴⁵⁰⁰ Bknz: 12. HD. 27.10.2004 T. 27465/4358; 26.02.2004 T. 27056/4128; 26.02.2004 T. 27169/4077; 17.02.2004 T. 25856/3014 vb.

⁴⁵⁰¹ Bknz: 12. HD. 24.06.2003 T. 12473/15036

⁴⁵⁰² Bknz: HGK. 21.03.2001 T. 12-235/269

⁴⁵⁰³ Bknz: 12. HD. 05.02.1986 T. 7660/1239; 19.01.1987 T. 4800/3098

⁴⁵⁰⁴ **POSTACIOĞLU, İ.E./ALTAY, S.** İcra Hukuku Esasları, 5. Bastı, 2010, s:65

⁴⁵⁰⁵ Bknz: 12. HD. 24.05.2018 T. 7947/5127

⁴⁵⁰⁶ Bknz: 8. HD. 08.05.2017 T. 6470/6545

kendisine ait olduğu gerekçesiyle de hacizlerin kaldırılması talebinde bulunduğu anlaşıldığından, mahkemece şikayetçinin bu yöndeki şikayetinin de değerlendirilmesi gerektiğini"⁴⁵⁰⁷

-“Aracı haciz konulduktan sonra satın alan şikayetçinin, "süresinde satış istenmemesi nedeniyle haczin düştüğü" gerekçesiyle "haciz kaydının iptalini" istemekte hukuki yararının bulunduğunu, mahkemece, "şikayetçi 3. kişinin icra takibinde taraf olmadığı, aracın sahibi veya alacaklı olmadığı" gerekçesi şikayetin reddine karar verilmesinin isabetsiz olduğunu"⁴⁵⁰⁸

-“Mahkemece, öncelikle dava dosyasının getirtilerek incelenmesi, borçlunun mirasının yasal mirasçıları tarafından reddedilip edilmediğinin araştırılması ve bu suretle, mirasçının miras yoluyla kendisine intikal eden taşınmazlardaki borçlunun hisseleri üzerine konulan haczin kaldırılmasına yönelik şikayetinde hukuki yararının bulunup bulunmadığının belirlenmesi, şikayetçinin hukuki yararının bulunduğu saptanması halinde ise, işin esasının değerlendirilerek oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini"⁴⁵⁰⁹

-“Bakırköy 3. Asliye Ticaret Mahkemesi'nce ihtiyati tedbir kararı verildikten sonra alacaklı tarafından borçlu aleyhinde icra takibi başlatılmış ise de; tedbir kararında, icra takibi yapılmaması veya yapılacak takiplerin iptali hakkında bir hüküm mevcut olmayıp, açılmış ve açılacak icra takiplerinin durdurulmasına karar verildiği anlaşıldığından, anılan tedbir kararı gereğince takibin iptaline karar verilemeyeceğini - Borçlu vekilinin, şikayet tarihi olan 03.11.2015 tarihinden önce yaptığı başvuru üzerine, icra müdürlüğüne 21.10.2015 tarihinde borçlu şirket hakkında verilen tedbir kararı gerekçe gösterilerek, icra takibinin durdurulmasına karar verildiği görüldüğünden, mahkemece, borçlunun şikayette hukuki yararı bulunmadığı gerekçesiyle istemin reddine karar verilmesi gerekeceğini"⁴⁵¹⁰

-“Şikayete konu sıra cetvelinde kendisine husumet yöneltilen borçluya pay ayrılmadığından, şikayetçinin adı geçen aleyhinde şikayette bulunmasında hukuki yararının bulunmadığı- Sıra cetveline karşı şikayette bulunulması halinde, mahkemenin takdir hakkını duruşma yapılarak kullanması gerektiğini - Sıra cetvelinde kendisine pay ayrılan ve şikayet sonucundan etkilenecek olan alacaklılar da yargılamaya dahil edilmesi ve onlar hakkında da hüküm kurulması gerektiğini"⁴⁵¹¹

-“İcra müdürlüğü işlemlerine karşı, ancak takip dosyası taraflarının şikayet başvurusunda bulunma hakları olduğu gerekçesiyle, hukuki yarar yokluğundan HMK. mad. 114 kapsamında şikayetin reddine karar verildiğini; talebin, icra müdürlüğü işlemine karşı şikayet başvurusu olup icra mahkemesi'nce müzekkerenin muhatabı olan şikayetçinin, şikayette hukuki yararının olduğu gözetilerek işin esası incelenip sonucuna göre bir karar verilmesi gerektiğini"⁴⁵¹²

-“İİK'nun 89. maddesi gereği borçlunun 3. kişideki hak ve alacaklarının haczi için haciz ihbarnamesi gönderilmesi halinde, 3. kişinin, borçluya ait hak ve alacak var ise haciz gereği işlem yapması, yok ise icra dairesine itirazlarını bildirmesi gerekeceğini,

4507 Bknz: 12. HD. 24.01.2017 T. 13892/947

4508 Bknz: 8. HD. 21.11.2016 T. 27200/15861

4509 Bknz: 12. HD. 08.11.2016 T. 5397/23157

4510 Bknz: 12. HD. 03.11.2016 T. 4932/22926

4511 Bknz: 23. HD. 20.06.2016 T. 6137/3741

4512 Bknz: 8. HD. 09.05.2016 T. 24015/8490

bu durum 3. kişinin hukukunu ilgilendirmekte olduğundan, şikayetçinin icra müdürlüğün kararının iptalini istemekte "hukuki yararı"nın bulunduğunu⁴⁵¹³

- "İdarenin, 2886 s. Devlet İhale Kanunu ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında aldığı teminatlara haciz konulması halinde (ilgili kanunlara aykırı olan bu işlemin iptali için) icra mahkemesine süresiz olarak şikayet yoluna başvurmasında hukuki yararı olduğunun kabulü gerekeceğini"⁴⁵¹⁴

- "Şikayetçinin alacağının tamamen tahsil etmiş olduğunun belirlenmesi halinde, "şikayetçinin sıra cetvelinin iptalini istemekte hukuki yararının kalmadığı" gerekçesiyle HMK. mad. 114/1-h ve 115/2 uyarınca dava şartı noksanlığından şikayetin usulden reddine karar verilmesi gerektiğini - Sıra cetveline karşı şikayette bulunulması halinde, mahkemece, takdir hakkının yargılamanın duruşma yapılarak görülmesinden kullanılması ve ilgililerin duruşmaya çağırılması gerektiğini - Şikayette hasım gösterilmemesi ya da eksik veya yanlış kişiye husumet tevcih edilmesi talebin reddini gerektirmeyeceğinden, mahkemece şikayetçiye sıra cetvelinde sadece kendisine pay ayrılan diğer alacaklılara husumet tevcihi yönünde HMK. mad. 119/2 uyarınca kesin süre verilip bu alacaklıların da davaya dahil edilmesi, duruşma açılması, şikayet dilekçesi ve duruşma günü tebliğ edilerek, taraf teşkilinin sağlanması, varsa savunma ve delilleri değerlendirilerek uyumsuzluğun incelenmesi gerekirken, taraf teşkili yapılmadan dosya üzerinden hüküm kurulmasının isabetsiz olduğunu"⁴⁵¹⁵

- "Borçlu vekilinin ilamsız icra takibine karşı icra mahkemesinden, iflasın ertelenmesi davasında verdiği tedbir kararı nedeniyle usulsüz yapılan takibin iptalini talep ettiğini, bu talep İİK'nun 16. maddesi hükmünde öngörülen şikayet niteliğinde olup, borçlunun icra mahkemesinden takibin iptalini istemesinin mümkün ve bunda hukuki yararının olduğunu"⁴⁵¹⁶

- "Şikayete konu ödeme emri tebligatının şikayetçi şirket adresine gönderilmiş olduğu ve alacaklının şikayetçiyi borçlu sıfatı ile takip iradesini de açıkça beyan ettiği anlaşıldığına göre, mahkemece bu hususta tarafların beyanları alınıp buna dair gösterecekleri belge ve deliller incelenerek sonucuna göre şikayetçinin hukuki yararı bulunup bulunmadığı değerlendirilerek bir karar vermek gerekeceğini"⁴⁵¹⁷

- "Yetim aylığına konulan haciz, bizzat şikayetçinin hukukunu ilgilendirdiğinden, şikayetçinin haczin kaldırılmasını istemekte hukuki yararı olduğunu"⁴⁵¹⁸

- "Borçlunun icra mahkemesine başvurusu 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nun 17. maddesine dayalı haczedilmezlik şikayeti olup, borçluların haczedilmezlik şikayetinde bulunmada hukuki yararı olduğunun kabulü gerekeceğini"⁴⁵¹⁹

- "Adi ortaklıklarda, ortakların borçlarından dolayı takip yapılması halinde, ortanın ancak kar payı veya tasfiye payına haciz konulması mümkün olup, tüzel kişiliği bulunmayan ortaklığa ait bir mal veya alacak üzerine haciz konulamayacağı, adi ortaklığın

4513 Bknz: 12. HD. 21.03.2016 T. 31823/8282

4514 Bknz: 12. HD. 15.02.2016 27564/3794

4515 Bknz: 23. HD. 10.02.2016 T. 8120/620

4516 Bknz: 12. HD. 22.12.2015 T. 22469/32386

4517 Bknz: 12. HD. 10.12.2015 T. 19593/31157

4518 Bknz: 12. HD. 27.10.2015 T. 20362/26185

4519 Bknz: 12. HD. 07.04.2015 T. 32795/8774

ortaklarından olan borçlu, adi ortaklık yönünden üçüncü kişi sayılamayacağından adi ortaklığın alacağına yönelik şikayette hukuki yararının bulunduğunu⁴⁵²⁰

- “Borçlunun, kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile ilamsız icra takibine karşı, Denizli 2. Asliye Ticaret Mahkemesi’nde görülmekte olan borçlu şirket hakkındaki iflasın ertelenmesi davasında verilen 07.11.2013 tarihli tedbir kararına dayanarak usulsüz yapılan takibin iptalini talep ettiğini, bu talep İİK. nun 16. maddesi hükmünde öngörülen şikayet niteliğinde olup, borçlunun takibin iptalini icra mahkemesinden istemesi mümkün olup, bu talepte hukuki yararının olduğunu⁴⁵²¹

- “ ‘Hisse senetleri üzerinde mülkiyet iddiasında bulunan 3. kişi’ konumunda olmayan bankanın şikayet yoluna başvuramayacağını - Bankanın hisse senetlerinin haczedilmesinin bankayı etkileyecek olmasının, bankanın şikayet yoluna başvurmakta hukuki yararının olduğunu göstermeyeceğini⁴⁵²²

- “Takibin devamında alacaklının hukuki yararı bulunduğu takdirde dosya esasının kapatılması yönündeki kararın doğru olmayacağını⁴⁵²³

- “Borçlunun ‘ödeme emri tebligatının usulsüz yapılmış olduğunu’ ileri sürerek ‘ödeme emrinin tebliğ tarihinin düzeltilmesini istemekte hukuki yararı bulunduğunu⁴⁵²⁴

- “İstihkak davasına konu olan araç üzerindeki haczin -bir yıl içinde satış istenmediğinden- istihkak davasının açılmış olduğu tarihte kalkmış olması halinde icra mahkemesince (icra mahkemesince) “hukuki yarar yokluğu” nedeniyle “davanın reddine” karar verilmesi gerekeceğini⁴⁵²⁵

- “İhalenin, İİK. mad. 133 uyarınca fesih olunması üzerine, ikinci pey sürenden önce, üçüncü derecede pey süren kişinin ihalenin feshini istemekte hukuki yararının bulunmadığını⁴⁵²⁶

- “Takipte ve ödeme emrinde taraf gösterilmemiş olan kimsenin ‘takibin iptalini’ istemekte hukuki yararının bulunmadığını⁴⁵²⁷

- “Gayrimenkul satış vaadinin tapuya şerh edilmemiş olması halinde, lehine satış vaadinde bulunulmuş olan kişinin ve tapuya göre kayıt maliki bulunmayan kişinin ‘haczin kaldırılmasını’ istemekte hukuki yararının bulunmayacağını⁴⁵²⁸

- “Borçlunun esasla ilgili itirazları ilgili yere bildirmeden- sadece ‘tebliğ tarihinin düzeltilmesi’ni isteyebileceğini, bunu talep etmekte hukuki yararının bulunduğunu⁴⁵²⁹

- “Kooperatifin de, üyelerine tebliğ edilen haciz ihbarnamelerine karşı şikayette bulunmakta hukuki yarar sahibi sayılacağını⁴⁵³⁰

4520 Bknz: 12. HD. 07.04.2015 T. 33606/8806

4521 Bknz: 12. HD. 02.03.2015 T. 29482/4346

4522 Bknz: 12. HD. 16.02.2015 T. 31549/2734

4523 Bknz: 8. HD. 27.01.2015 T. 17267/1652

4524 Bknz: 12. HD. 08.03.2004 T. 68/5231; 19.06.2003 T. 12150/14584 12.06.2003 T. 11144/13817; 08.05.2003 T. 7849/1049

4525 Bknz: 21. HD. 06.05.2003 T. 3136/4332

4526 Bknz: 12. HD. 10.04.2003 T. 4645/7837

4527 Bknz: 12. HD. 01.04.2003 T. 4139/6973

4528 Bknz: 12. HD. 20.02.2003 T. 244/3046

4529 Bknz: 12. HD. 03.02.2003 T. 29410/1973; 24.10.2002 T. 23707/21709

4530 Bknz: 12. HD. 21.01.2003 T. 27901/621; 23.03.2000 T. 3933/4347

- “İcra emrinin borçlu vekili yerine borçluya tebliğinin usulsüz olduğunu, ancak borçlu vekilinin yasal sürede takibe itiraz etmiş olması halinde ‘borçluya tebliğ edilen icra emrinin iptalini’ istemekte borçlunun hukuki yararının bulunmayacağını”⁴⁵³¹

- “Takibe itiraz etmemiş olan borçlunun da ‘ödeme (icra) emri tebligatının usulsüzlüğünü ve öğrenme tarihinin tesbiti’ni -şikayet yolu ile- istemekte hukuki yararının bulunduğunu”⁴⁵³²

- “Takipte taraf olmayan üçüncü kişinin haciz işleminin usulsüzlüğünü ileri süremeyeceğini”⁴⁵³³

- “İstihkak davası açmak üzere, alacaklı yerine üçüncü kişiye süre verilmesi halinde, icra müdürlüğünün bu kararını şikayet etmekte üçüncü kişinin hukuki yararının bulunacağını”⁴⁵³⁴

- “Üçüncü kişilerin taraf olmadığı takipteki tebligata karşı şikayet yoluna başvuramayacaklarını”⁴⁵³⁵

- “Mirasçının, takip tarihinde ölü olan mirasbırakan hakkında yapılan takibin iptalini istemekte hukuki yararının bulunduğunu”⁴⁵³⁶

- “Üçüncü kişinin İİK.nun 96 veya 99. maddelerinin uygulanması gerektiği konusunda şikayet hakkına sahip bulunmadığını”⁴⁵³⁷

“Alacaklının, yasal süreden sonra yapılan itirazın kaldırılmasını istemekte hukuki yararının bulunmadığını”⁴⁵³⁸

“Genel haciz yolu ile takipte gönderilen ödeme emrine süresinde itiraz ederek takibi durduran borçlunun, ayrıca icra mahkemesine ‘şikayet’ yoluyla başvurup ‘takibin iptalini’ istemekte hukuki yararının bulunmadığını”^{4539 4540}

- “Sıra cetvelini şikayet etmekte hukuki yararı bulunmayan davacının talebinin reddedilmesi gerekeceğini”⁴⁵⁴¹

- “3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu uyarınca -kiracının iflas etmesi veya icra takibine uğraması halinde- ‘haczedilmezlik’, ‘istihkak’ ve ‘finansal kiralama konusu malların haciz veya iflas (takibi) dışında bırakılması’ konularının gündeme gelebileceğini, icra memurunun son konuda vereceği karara karşı, hukuki yararı bulunan ‘alacaklı’nın, ‘borçlu’nun ve ‘finansal malları kiralayan’ın yedi gün içinde icra mahkemesine şikayette bulunabileceğini”⁴⁵⁴²

- “Vekille takip edilen işlerde, vekil yerine asile yapılacak tebligat usulsüz olacak ise de, vekilin asile yapılan tebligattan haberdar olarak süresinde ödeme (icra) emrine

4531 Bknz: 12. HD. 25.11.2002 T. 22997/25017; 18.11.2002 T. 22886/23752

4532 Bknz: 12. HD. 23.06.2011 T. 31479/13042; 24.10.2002 T. 23707/21709

4533 Bknz: 12. HD. 21.05.2001 T. 8029/8939

4534 Bknz: 12. HD. 30.10.2000 T. 15625/16081; 11.07.2000 T. 11136/11746

4535 Bknz: 12. HD. 24.04.2001 T. 5911/6973; 19.06.2000 T. 9757/10150

4536 Bknz: 12 HD. 04.07.2000 T. 10557/11389; 06.11.1996 T. 13662/13871

4537 Bknz: 12. HD. 09.03.2000 T. 3220/4145

4538 Bknz: 12. HD. 02.03.2000 T. 2857/3605

4539 Bknz: 12. HD. 02.03.2000 T. 2835/3862; 18.11.1982 T. 8285/8469

4540 Karş: 12. HD. 22.02.2000 T. 1910/2837; 02.06.1999 T. 6358/7307

4541 Bknz: 19. HD. 06.04.2000 T. 1207/2534; 06.02.1997 T. 8519/952

4542 Bknz: 12. HD. 30.11.1999 T. 14700/15348

itiraz etmiş olması halinde, artık ‘asile yapılan tebligatın usulsüz olduğu’ndan bahisle şikayette bulunulmasında hukuki yarar bulunmayacağıni”⁴⁵⁴³

- “Sıra cetvelinde 1. sırada yer alıp, alacağının tamamı için pay ayrılan davalı alacaklının, ‘2. sıradaki alacaklının haczinin düştüğünü’ ileri sürerek şikayette bulunmasında hukuki yararının bulunmadığını”⁴⁵⁴⁴

- “İlanen yapılan tebligat sonucu kesinleşen takip nedeniyle miras bırakanın mallarına konulan hacizlerin kaldırılması için kendilerine icra dosyasından herhangi bir tebligat yapılmamış olan mirasçuların şikayette bulunmakta hukuki yararlarının olduğunun kabulü gerekeceğini”⁴⁵⁴⁵

- “Tüzel kişiliği bulunmayan bir işletme hakkında yapılan takibin iptalini, işletme ile ilgili bulunan (gerçek) kişinin istemekte hukuki yararının bulunduğunu”⁴⁵⁴⁶

- “Ödeme emri tebliğ edilmeden ve takip kesinleşmeden haciz yapılamayacağı’ konusunda şikayet hakkının borçluya ait olduğunu, üçüncü kişilerin bu konuda hak sahibi olmadığını”⁴⁵⁴⁷

- “Takip talebinde (üç yüz milyon lira) istendiği halde, borçluya (üç yüz bin liralık) ödeme emri gönderilmesi işlemine yönelik olarak borçlunun yapacağı şikayetin reddinin gerekeceğini”⁴⁵⁴⁸

- “İcra dairesine itiraz ederek takibi durduran borçlunun, ayrıca icra mahkemesine yapacağı itirazın reddedilmesi gerekeceğini”⁴⁵⁴⁹

- “İlgililerin sıra cetvelinin şikayet yolu ile düzeltilmesini ancak, kendilerine sıra cetvelinin tebliğinden sonra isteyebileceklerini, daha önce böyle bir başvuruda bulunamayacaklarını” (bunda hukuki yararları bulunmadığını)”⁴⁵⁵⁰

- “Adi ortaklardan birinin kişisel borcundan dolayı adi ortaklığın günlük gelirin haciz konulması halinde, haciz kaldırılması için diğer ortakların şikayette bulunmakta hukuki yararının bulunmadığını”⁴⁵⁵¹

- “Takibin tarafı olmayan kişinin haciz düştüğü hakkında şikayette bulunamayacağıni”⁴⁵⁵²

- “Borçlunun bankadaki mevduatına ‘89/1 haciz ihbarnamesi’ yerine, ‘haciz teskeresi’ gönderilerek haciz konulması işlemine, bankanın -yararı bulunmadığı için- şikayette bulunamayacağıni”⁴⁵⁵³

- “Borçlunun yasal süresi içinde borca ya da imzaya itirazda bulunmaması halinde, takibin kesinleşeceğini ve alacaklının bu durumda icra mahkemesinden ‘itirazın-geçici olarak- kaldırılması’ni isteyemeyeceğini”⁴⁵⁵⁴

4543 Bknz: 12. HD. 07.09.1999 T. 8892/9561

4544 Bknz: 19.HD. 21.05.1998 T. 2568/3526

4545 Bknz: 12. HD. 21.10.1996 T. 11731/12783

4546 Bknz: 12. HD. 09.11.1993 T. 12803/17464

4547 Bknz: 12. HD. 19.10.1993 T. 11825/15908

4548 Bknz: 12. HD. 24.09.1992 T. 3493/10795

4549 Bknz: 12. HD. 07.05.1991 T. 12385/5665; 31.01.1989 T. 4575/1232

4550 Bknz: 12 HD. 30.04.1991 T. 3971/5340; 24.04.1991 T. 12343/4942

4551 Bknz: 12. HD. 09.04.1991 T. 11529/4647

4552 Bknz: 12. HD. 19.10.1990 T. 3188/10200

4553 Bknz: 12.HD. 16.11.1989 T. 10855/13954

4554 Bknz: 12. HD. 31.10.1989 T. 3955/13124; 17.10.1989 T. 3089/12379

- “İcra dairesine yapılan itirazın geçerli bir ‘imza inkarı’ niteliğinde olmaması halinde takibin kesinleşeceğini, alacaklının bu durumda icra mahkemesinden ‘itirazın geçici olarak kaldırılmasını’ isteyemeyeceğini”⁴⁵⁵⁵

- “Yetkisiz icra dairesine yapılan imza inkarına ait itirazın kaldırılmasının istenemeyeceğini”⁴⁵⁵⁶

- “Şikayet yolu ile, süresinde itiraz edilmemek suretiyle kesinleşen takibin iptaline karar verilemeyeceğini”⁴⁵⁵⁷

- “Üçüncü kişinin, kendisinin taraf olmadığı takibin iptalini isteyemeyeceğini”⁴⁵⁵⁸

- “Ödeme emrinde ‘ödeme süresi’ ile ‘itiraz süresi’ nin yazılmamış (doldurulmamış) olması halinde, kiracının ‘ödeme emrinin iptalini’ isteyemeyeceğini, bunda hukuki yararı bulunmadığını, çünkü bu durumda takibin kesinleşmiş olduğunu”⁴⁵⁵⁹

- “Alacağı temlik alan kişinin, icra dosyasının ihyasını istemekte hukuki yarar sahibi sayılacağını”⁴⁵⁶⁰

- “Alacağı temlik olan kişinin, icra mahkemesine şikayette bulunmada hukuki yarar sahibi sayılacağını”⁴⁵⁶¹

belirtmiştir...

e) İcra mahkemesinin; yapılan başvurunun “görev” ve “yetki” sine girdiğini, “süresi içinde” olduğunu, başvuruda bulunanın “hukuki yararı”nın bulunduğunu saptadıktan sonra, **‘işin esasına’** girip uyuşmazlığı çözmesi gerekir...

4949 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile, İcra ve İflas Kanunu’nun 18. maddesine ilişkin “hükümet gerekçesi”nde; “Takip hukukunda başvuru şikayet bir dava olmadığından şikayette davalı taraf yoktur. Çünkü şikayet eden kişi bir başkası ile uyuşmazlık içinde değildir. İşlemine karşı şikayet yoluna başvuru icra dairesi veya işlemde yararı bulunan kişiler taraf değildir. İşlemin açıkça kanuna aykırı olması halinde icra mahkemesinin işlemi yapan memuru ya da işlemde yararı bulunan kişileri dinlemesi gerekli olmayabilir. Bununla beraber şikayeti inceleyen icra mahkemesi şikayet konusu işlemi yapan icra organını veya işlemle ilgili olan kişileri çağırıp dinleyebilir. Bu kişilerin başında, şikayet konusu işlemi yapan icra ve iflas müdürleri gelmektedir. Madde ile, kaynak İsviçre Kanunu’na ve uygulamasına uygun olarak, icra mahkemesine, ‘şikayete konu işlemi yapan icra dairesinin açıklama yapması’ olanağı tanınarak, işlemin gerekçesini öğrenme imkanı sağlanmıştır. Böylece, şikayet konusu işlemin gerekçesini öğrenen icra hakiminin daha isabetli karar vermesi ve ayrıca icra dairesinin de işlemlerinde daha dikkatli olması amaçlanmıştır” şeklindeki gerekçe ile değişiklik yapılarak, icra hakiminin “şikayet konusu işlemi yapan icra dairesinin açıklama yapıp yapmamasına gerek olup olmadığını takdir edeceği” öngörülmüştür.

Yüksek mahkeme de çeşitli kararlarında bu yeni hükmü hatırlatmıştır. Örneğin;

- “İcra mahkemesine arz edilen hususlarda basit yargılama usulünün uygulanacağını, şu kadar ki, talep ve cevapların dilekçe ile olabileceği gibi icra mahkemesine ifade

4555 Bknz: 12. HD. 28.06.1989 T. 1651/9936

4556 Bknz: 12. HD. 23.03.1989 T. 8633/4093

4557 Bknz: 12. HD. 18.12.1984 T. 9583/12766

4558 Bknz: 12. HD. 07.02.1984 T. 10928/1174

4559 Bknz: 12. HD. 15.03.1982 T. 1958/1969

4560 Bknz: 12. HD. 11.03.2004 T. 27682/5450

4561 Bknz: 12. HD. 09.02.2004 T. 24740/2073

*zapt ettirmek suretiyle de olacağı, aksine hüküm bulunmayan hallerde icra mahkemesinin, şikayet konusu işlemi yapan icra dairesinin açıklama yapmasını ve duruşma yapılmasına gerek olup olmadığını takdir edeceğini; duruşma yapılmasını uygun gördüğü takdirde ilgilileri en kısa zamanda duruşmaya çağıracağı ve gelmeseler bile gereken kararı vereceğini*⁴⁵⁶²

-“Aksine hüküm bulunmayan hallerde icra mahkemesinin, şikayet konusu işlemi yapan icra dairesinin açıklama yapmasına ve duruşma yapılmasına gerek olup olmadığını takdir edeceği; duruşma yapılmasını uygun gördüğü takdirde ilgilileri en kısa zamanda duruşmaya çağıracağı ve gelmeseler bile gereken kararı vereceği”⁴⁵⁶³

belirtmiştir.

X- İcra mahkemesi, “takip hukukuna ilişkin” uyuşmazlıkları çözüme görevini yerine getirirken her uyuşmazlıkta “tanık”⁴⁵⁶⁴ dinleyemez, taraflar “yemin”⁴⁵⁶⁵ deliline dayanamaz, defter kayıtları üzerinde “bilirkişi incelemesi”⁴⁵⁶⁶ yaptıramaz, ilamın infaz edilecek kısmını (hüküm bölümünü) yorumlayamaz.⁴⁵⁶⁷ Yazılı kanıtlarla yetinip karar vermek zorundadır. Örneğin; borçlu, icra mahkemesinde “takip dayanağı senedin alacaklı tarafından anlaşmaya aykırı olarak doldurulmuş olduğunu”⁴⁵⁶⁸ ya da “senedin boş olarak imzalandığını”⁴⁵⁶⁹ veya “senedin ödendiğini”⁴⁵⁷⁰ yazılı belge ile ispat edebilir.

“Yazılı belge”lerle yetinip karar vermesi nedeniyle, icra mahkemesine “sınırlı yetkili” mahkeme gözü ile bakılır ve bunun sonucu olarak da -az sonra belirteceğimiz gibi icra mahkemesinin kararları ‘kural olarak’ maddi anlamda- “kesin hüküm” (HMK.mad.33) teşkil etmez.

XI- “İcra mahkemesi”nin kural olarak tanık dinleyemeyeceği”ni belirttik. Gerçekten, yüksek mahkeme de;

-“İcra mahkemesince borca itirazın İİK. mad. 169/a uyarınca incelenmesi gerektiği; tanık dinlenmesinin hatalı olduğunu”⁴⁵⁷¹

- “Dar yetkili merci hakimliğinde (icra mahkemesinde) tanık dinlenerek (ve yemin tevcih edilerek) sonuca gidilmesi doğru değil ise de...”⁴⁵⁷²

- “İpoteğin hangi amaçla tesis edildiğini tesbit etmek için, icra mahkemesinde tanık dinletilemeyeceğini”⁴⁵⁷³

⁴⁵⁶² Bknz: 8. HD. 16.02.2016 T. 22764/2506; 26.01.2016 T. 24199/1193

⁴⁵⁶³ Bknz: 12. HD. 26.02.2015 T. 7482/17433; 8. HD. 15.04.2015 T. 7786/8443; 12. HD. 10.10.2011 T. 2826/18178

⁴⁵⁶⁴ Bknz: 12. HD. 06.05.2003 T. 7346/10185; 21.10.1996 T. 12573/12751; 09.06.1993 T. 5597/10362; 25.05.1993 T. 5862/9841 vb.

⁴⁵⁶⁵ Bknz: 12. HD. 17.05.2001 T. 7989/8633; 15.01.1991 T. 6493/150; 25.10.1990 T. 3320/10528; 22.10.1990 T. 3230/10268; 01.10.1990 T. 23.08/9303; 17.09.1990 T. 2117/8598; 28.06.1990 T. 1538/8208

⁴⁵⁶⁶ Bknz: 12. HD. 28.05.1990 T. 13682/6419; 15.05.1990 T. 12707/5652; 16.10.1989 T. 2868/12286; 14.02.1989 T. 981/1965

⁴⁵⁶⁷ Bknz: 12. HD. 14.12.2011 T. 10612/28972; 17.11.2011 T. 5515/22479; 15.04.2003 T. 5524/8307; 20.02.2003 T. 218/3014; 12.04.2001 T. 5330/6301 vb.

⁴⁵⁶⁸ Bknz: 12. HD. 14.12.1990 T. 5948/13091

⁴⁵⁶⁹ Bknz: 12. HD. 16.12.1983 T. 9287/10574

⁴⁵⁷⁰ Bknz: 12. HD. 20.05.1985 T. 14652/4839; 16.12.1983 T. 9287/10574

⁴⁵⁷¹ Bknz: 12. HD. 14.03.2016 T. 31393/7391

⁴⁵⁷² Bknz: 12. HD. 06.05.2003 T. 7346/10185

⁴⁵⁷³ Bknz: 12. HD. 19.02.2001 T. 2099/3096

- “Dar yetkili icra mahkemesi ‘hamilin kötünietli olduğu’ (borçlunun bile bile zararına hareket ettiği) konusunda tanık dinletilemeyeceğini”⁴⁵⁷⁴
- “TK. 723’de yazılı ‘mücbir sebep’ iddiasının icra mahkemesinde yazılı belge ile isbat edilebileceğini”⁴⁵⁷⁵
- “Tahliye takiplerine ilişkin ‘itirazın kaldırılması’ duruşmalarında tanık dinlenemeyeceğini”⁴⁵⁷⁶
- “Takip dayanağı senedin, anlaşmaya aykırı olarak alacaklı tarafından doldurulmuş olduğunu’na ilişkin iddianın icra mahkemesinde -borçlu tarafından- ‘yazılı belge’ ile kanutlanabileceğini”⁴⁵⁷⁷
- “İcra mahkemesinde, ‘kira süresi’ ve ‘aylık kira miktarı’ konusundaki uyşmazlığın, tanık dinlenerek çözümlenemeyeceğini”⁴⁵⁷⁸
- “Kötüniet iddiasının, icra mahkemesinde tanık dinletilerek ispat edilemeyeceğini”⁴⁵⁷⁹
- “İcra mahkemesinde, kambiyo senetlerine ilişkin ‘borca itiraz’a ait duruşmada tanık dinlenemeyeceğini”⁴⁵⁸⁰
- “İmza inkarı üzerine doğan uyşmazlığın, icra mahkemesinde tanık dinletilerek çözümlenemeyeceğini”⁴⁵⁸¹
- “Borçlunun ‘haczi öğrenme tarihi’ni belirleme konusunda, icra mahkemesinde tanık dinleyemeyeceğini”⁴⁵⁸²
- “İtirazın kaldırılması duruşmasında, tanık dinlenemeyeceğini”⁴⁵⁸³
- “İcra mahkemesinde, kiralananın teslim tarihinin tanıkla ispat edilemeyeceğini”⁴⁵⁸⁴
- “Borçlunun ‘borcu ödediğini’ icra mahkemesinde ancak yazılı belgelerinde kanutlayabileceğini”⁴⁵⁸⁵
- “Kira parasının ödendiğinin, icra mahkemesinde ancak yazılı delille ispat edilebileceğini, tanık dinlenemeyeceğini”⁴⁵⁸⁶
- “Tahliye taahhüdü içeren akdin, ikinci akit olduğu hususunun tanıkla ispat edilemeyeceği”⁴⁵⁸⁷

4574 Bknz: 12. HD. 18.09.1996 T. 9505/10599; 19.03.1996 T. 2304/3707

4575 Bknz: 12. HD. 26.10.1995 T. 13359/14549

4576 Bknz: 12. HD. 12.02.1991 T. 8871/1636

4577 Bknz: 12. HD. 14.12.1990 T. 5948/13091

4578 Bknz: 12. HD. 20.03.1989 T. 8451/3817

4579 Bknz: 12. HD. 16.03.1989 T. 8301/3710

4580 Bknz: 12. HD. 26.05.1988 T. 9207/6714; 03.05.1988 T. 7324/5928; 02.02.1988 T. 800/772; 21.05.1988 T. 3819/6363

4581 Bknz: 12. HD. 26.06.1986 T. 13527/7481; HGK. 27.02.1980 T. 12-621/1368

4582 Bknz: 12. HD. 14.04.1986 T. 10571/4291

4583 Bknz: 12. HD. 16.10.1995 T. 13866/13685; 07.12.1992 T. 8576/15634; 09.02.1992 T. 12140/2265

4584 Bknz: 12. HD. 19.09.1985 T. 1488/7218

4585 Bknz: 12. HD. 20.05.1985 T. 14652/4839

4586 Bknz: 12. HD. 16.10.1995 T. 13866/13685

4587 Bknz: 12. HD. 14.02.1985 T. 11672/1277

- “Borçlunun ‘senedi boş olarak imzaladığını’ ya da ‘senedin ödendiğini’ yazılı belgelerle isbat etmesi gerekeceğini”⁴⁵⁸⁸

- “Kiralanan yerin teslim edilip edilmediği konusunda icra mahkemesinde tanık dinletilemeyeceğini”⁴⁵⁸⁹

- “Kiracının, kira sözleşmesi hakkındaki iddia ve def’ilerini, icra mahkemesinde tanık dinleterek kanutlayamayacağını”⁴⁵⁹⁰

- “Ödeme def’inin ispatı için icra mahkemesinde tanık dinletilemeyeceğini”⁴⁵⁹¹

- “‘Senedin ‘iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmenin teminatı olarak düzenlendiği’ husus-unun, borçlu tarafından ‘yazılı belge ile’ kanıtlanabileceğini”⁴⁵⁹²

- “‘Tahliye taahhüdünün baskı altında verildiği’ itirazının icra mahkemesinde tanık dinleterek kanıtlanamayacağını”⁴⁵⁹³

- “‘Şikayetçinin ‘ihaleyi öğrenme’ konusundaki beyanının aksinin tanıkla isbat edilemeyeceğini”⁴⁵⁹⁴

- “‘Tahliye istenen yerde karşılanan üçüncü kişinin, kiracılık sıfatı hakkında icra mahkemesinde tanık dinletilemeyeceğini”⁴⁵⁹⁵

- “‘İhalesi yapılan ve tahliyesi istenen taşınmazda bulunan üçüncü kişinin ‘hacizden evvelki bir tarihte yapılmış bir kira sözleşmesi ile taşınmazda oturduğu’nu tanık dinleterek icra mahkemesinde ispat edemeyeceğini”⁴⁵⁹⁶

- “‘Senetteki imzanın borçlu tarafından atılıp atılmadığı konusunda, icra mahkemesinde tanık dinletilemeyeceğini”⁴⁵⁹⁷

belirtmiştir...

Şu durumlarda istisnaen icra mahkemesinin tanık dinleyebileceği kabul edilmektedir:

A-“İstihkak davası”na genel hükümlere göre (İİK. mad. 97/XI) bakan icra mahkemesi, bu davalarda tanık dinleyebilir.⁴⁵⁹⁸

Gerçekten hukuki niteliği “bir takip hukuku davası” olan⁴⁵⁹⁹ istihkak davasında (İİK mad. 97 vd) -diğer deliller yanında -icra mahkemesi tanık da dinleyerek uyuşmazlığı çözer.⁴⁶⁰⁰ Örneğin; “haczedilen eşyaların kime ait olduğu”⁴⁶⁰¹ ya da “davacı üçüncü

⁴⁵⁸⁸ Bknz: 12. HD. 16.12.1983 T. 9287/10574

⁴⁵⁸⁹ Bknz: 12. HD. 09.10.1984 T. 7324/10131

⁴⁵⁹⁰ Bknz: 12. HD. 20.09.1984 T. 6624/9289

⁴⁵⁹¹ Bknz: 12. HD. 03.03.2003 T. 1775/4038; 02.05.1983 T. 2263/3390; 12.04.1983 T. 1415/2810; 26.01.1981 T. 8686/595; 14.04.1980 T. 1845/3439

⁴⁵⁹² Bknz: 12. HD. 13.02.1984 T. 11209/1351

⁴⁵⁹³ Bknz: 12. HD. 13.04.1981 T. 2390/3963; 07.02.1977 T. 722/1084

⁴⁵⁹⁴ Bknz: 12. HD. 12.02.1980 T. 9873/1145

⁴⁵⁹⁵ Bknz: 12. HD. 27.09.1979 T. 6987/7350

⁴⁵⁹⁶ Bknz: 12. HD. 04.03.1976 T. 1959/2263

⁴⁵⁹⁷ Bknz: 12. HD. 25.01.1979 T. 81/398

⁴⁵⁹⁸ Bknz: 21. HD. 19.06.2001 T. 4638/4916; 12.06.2001 T. 4521/4689; 03.07.2000 T. 5143/5284; 25.04.2000 T. 3029/3278

⁴⁵⁹⁹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T.** İstihkak Davaları, 3. Bası, 1994, s: 223 vd.

⁴⁶⁰⁰ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T.** İstihkak Davaları, s: 768

⁴⁶⁰¹ Bknz: 21. HD. 19.06.2001 T. 4638/4916; 12.06.2001 T. 4521/4689

kişinin hacizli malları satın alacak gelire sahip olduğu"⁴⁶⁰² "istihkak iddiasının muvazaalı işleme dayandığı"⁴⁶⁰³ konularında icra mahkemesinde **tanık** dinlenebilir...

B-"İcra mahkemesi, takip hukukuna ilişkin uyuşmazlıkları çözerken tanık dinlemeyeceği" kuralına, uygulamada **nafaka alacağından dolayı yapılan ilamlı takiplerde**, borçlunun "nafaka alacaklısının kendisi ile birlikte oturduğunu, nafaka borcunu kendisini bakmak suretiyle yerine getirmiş olduğunu, bu nedenle nafaka alacaklısının, yanında bulunduğu dönem için kendisinden nafaka isteyemeyeceğini" ileri sürerek, icra mahkemesinden -İİK. mad. 33/I, II uyarınca- "icranın geri bırakılması" isteminde bulunması halinde, "nafaka borçlusunun bu iddiasını tanıkla kanıtlayabileceği" kabul edilmektedir.^{4604 4605} Bu uygulamanın yasallığı -özellikle; İİK. mad. 33'e uygunluğu- tartışılabilir. En doğrusu, İİK. mad. 33'de değişiklik yapılarak, "bu tür iddiaların icra mahkemesinde tanıkla isbat edilebileceği" konusunda yasaya açık hüküm koymaktır...

C-Yukarıda belirtilen durum dışında, "icra dairesince yapılan **tebligatın usulsüz** (Tebliğat Yasasına aykırı) **olduğu**" iddiasıyla ve "tebliğ tarihinin, usulsüz tebligatın öğrenildiği tarih olarak düzeltilmesi" istemiyle⁴⁶⁰⁶ -şikayet yolu ile⁴⁶⁰⁷ yapılan başvurularda, icra mahkemesinin, "tebligatı yapan PTT memurunu da tanık olarak dinleyerek," uyuşmazlığı çözmesi gerektiği uygulamada kabul edilmektedir. Gerçekten, **yüksek mahkeme**, bu konu ile ilgili olarak;

- "Tebliğat parçasında yazılı olan hususun aksinin duruşmada her türlü delille ispatlanabileceğini"⁴⁶⁰⁸

- "Borçlunun tebligatın usulsüz yapıldığına ilişkin şikayetinin İİK'nun 18. maddesinin ikinci fıkrası gereğince duruşmalı olarak incelenmesi gerektiği, tebligatın usulsüz yapıldığına ilişkin şikayette tebligat parçasında yazılı olan hususun aksinin her türlü delille ispatlanabileceğini"⁴⁶⁰⁹

- "Ödeme emri tebliğ işleminin usulsüzlüğüne' yönelik şikayetin, mahkemede her türlü delille ispat edilebileceğini"⁴⁶¹⁰

- "Tebliğ belgesindeki (zarfındaki) imzanın inkarı halinde, o meşruhatı veren tebliğ memuru dinledikten sonra, gerekirse imza incelemesi de yapılarak uyuşmazlığın (şikayetin) çözümlenmesi gerekeceğini"⁴⁶¹¹

- "Tebliğ belgesindeki 'tebliğ tarihi'ne ilişkin uyuşmazlığın (şikayetin), tebligatı yapan memurun tanık olarak dinlenmesi ve PTT Müdürlüğündeki o tebligatla ilgili belge ve kayıtlar üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılmak suretiyle çözümlenebileceğini"⁴⁶¹²

⁴⁶⁰² Bknz: 12. HD. 28.01.1991 T. 5479/220

⁴⁶⁰³ Bknz: 15. HD. 16.02.1984 T. 4187/442

⁴⁶⁰⁴ **UYAR, T.** İlamlı Takipler, 2. Bası, 1991, s: 430 - **KURU, B.** age. s: 2289 - **BERKİN, N.** age. s: 456 - **POSTACIOĞLU, İ.** age. s: 652

⁴⁶⁰⁵ Bknz: 12. HD. 07.11.2003 T. 18370/21988; 13.02.2003 T. 25076/2833 14.02.2000 T. 1377/2226; 21.09.1999 T. 9484/10485; 07.02.1994 T. 1467/1496; 15.10.1984 T. 7649/10378; 17.05.1984 T. 3907/6197

⁴⁶⁰⁶ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T.** Şikayet, s: 6 vd.

⁴⁶⁰⁷ **UYAR, T.** Şikayet, s:7

⁴⁶⁰⁸ Bknz: 12. HD. 27.01.2016 T. 26155/2352

⁴⁶⁰⁹ Bknz: 12. HD. 02.03.2015 T. 28711/4282

⁴⁶¹⁰ Bknz: 12. HD. 01.12.2014 T. 21871/28882

⁴⁶¹¹ Bknz: 12. HD.19.09.1989 T. 1348/10874; 22.06.1989 T. 916/9419; 18.11.1986 T. 1436/12510; 10. HD. 29.05.1978 T. 7048/4057

⁴⁶¹² Bknz: 12. HD. 16.04.1984 T. 4048/4635; 04.04.1984 T. 2965/4110

-“Ödeme emrinin tebliğ tarihinde değişiklik yapılmış olması halinde, değişikliğin sebebinin tebliğ memurundan sorulması gerekeceğini”⁴⁶¹³

belirtmiştir...

Ç- İcra mahkemesi - “şikayet” niteliğindeki bir başvuru olan⁴⁶¹⁴ - “**ihalenin feshi**” isteğini incelerken, ileri sürülen fesih nedeninin niteliğine göre -örneğin; fesat nedeniyle ihalenin feshinin istenmiş olması halinde- *tanık* dinleyebilir.⁴⁶¹⁵ **Yüksek mahkeme;**

-“*Şikayetçi borçlunun fesat iddiasının*”⁴⁶¹⁶

-“*İhale tutanağında imzası bulunmayan tellalın gerçekte ihalede hazır bulunduğu*”⁴⁶¹⁷

-“*İhale tutanağının aksinin*”⁴⁶¹⁸

‘*tanıkla*’ kanıtlanabileceğini”

belirtmiştir.

D. Kendisine -İİK. mad. 89 uyarınca- haciz ihbarnamesi gönderilen üçüncü kişinin buna “*borçlunun kendisinde bir alacağı bulunmadığı*” şeklinde itiraz etmesi üzerine, alacaklının icra mahkemesinde, üçüncü kişi aleyhine açtığı **tazminat davasında, kanımızca, alacaklı, “davalı üçüncü kişinin icra dairesine verdiği cevabın** (yani üçüncü kişinin itirazının) **doğru olmadığını**” her türlü delille -bu arada, tanıkla- isbat edebilir.⁴⁶¹⁹ Çünkü, icra mahkemesi, bu davayı, genel hükümlere göre -tıpkı bir mahkeme gibi- duruşma yaparak çözümler⁴⁶²⁰ (İİK. mad. 89/IV).

E. Borçlunun “**gecikmiş itiraz**” (İİK. mad. 65) istemini, duruşma yaparak incelemeye gerek gören icra mahkemesi, basit yargılama usulüne göre bu isteği incelerken, borçlu duruşmada, süresi içinde itirazda bulunmasına engel olan hususları -yani; özrünün dayanağı olan olayları- her türlü delille ispat edebilir. Gerekirse “*tanık*”da dinletilir.⁴⁶²¹

XII- İcra mahkemesinin, **bilirkişi incelemesi** yaptırma yetkisi de kısıtlıdır. İcra mahkemesi” uyuşmazlıkları çözümlerken özellikle, *imza inkarlarının, sahtekarlık (tahrifat) iddialarının, haczedilmezlik iddialarının, ehliyetsizlik iddialarının, faizin yüksekliği iddialarının* araştırılması sırasında bilirkişi incelemesi yapılabilir.

Nitekim, bu konu ile ilgili olarak, **yüksek mahkeme;**

-“*Mahkemece, borçlunun faiz hakkındaki şikayetinin de gerektiğinde bilirkişi raporu alınarak incelenmesi ve oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken, anılan konuda olumlu ya da olumsuz bir karar verilmemesinin isabetsiz olduğunu*”⁴⁶²²

-“*Mahkemece; alacaklının savunması da gözetilerek, İİK'nun 18. maddesi gereğince duruşma açılıp taraf beyanları alınması, gerektiğinde bilirkişi incelemesi*

⁴⁶¹³ Bknz: 12. HD. 24.10.1985 T. 2786/8629

⁴⁶¹⁴ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T.** İhale ve İhalenin Bozulması, 3. Bası, 2002, C:2 s: 1353 vd.

⁴⁶¹⁵ Bknz: **UYAR T.** İhale ve İhalenin Bozulması, C:2, s: 1357 vd.

⁴⁶¹⁶ Bknz: 12. HD. 09.03.2017 T. 21848/3538

⁴⁶¹⁷ Bknz: 12. HD. 12.03.1984 T. 201/2774

⁴⁶¹⁸ Bknz: 12. HD. 20.07.1978 T. 6941/7250, 20.04.1978 T. 3477/3729

⁴⁶¹⁹ Karş: CGK. 28.05.1979 T. İc.İf.-221/264

⁴⁶²⁰ **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İcra Hukukunda Haciz, 3. Baskı, 2016, s: 321

⁴⁶²¹ **UYAR, T.** İtiraz, s: 54

⁴⁶²² Bknz: 12. HD. 10.12.2018 T. 4945/13082

yaptırılmak suretiyle ilk takip dosyasının infaz olup olmadığı, ikinci takibin bakiye alacak kalemleri için yapılıp yapılmadığı tespit edilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken, evrak üzerinde ve eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisinin isabetsiz olduğunu”⁴⁶²³

-“Mahkemece, delil avansının süresinde yatırılmış olduğu kabul edilerek borçlunun işlemiş faiz ve faiz oranına yönelik şikayetin bilirkişi incelemesi yaptırılmak suretiyle incelenerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile hüküm tesisinin isabetsiz olduğunu” - İşlemiş faiz ve faiz oranına yönelik şikayetin, verilen kesin sürede eksik avans yatırılmadığından, borçlunun iddiasını ispat edemediği gerekçesi ile esastan reddine karar verilmesi gerekirken usulden reddine karar verilmesinin doğru olmadığını”⁴⁶²⁴

-“Borçlu tarafın dava dilekçesinde, Vakıfbank, Halkbank ve Ziraat Bankasından faiz oranlarının sorulmasını da talep ettiği görüldüğünden, mahkemece, şikayetin niteliği gözetilip İİK'nun 18/son maddesi uyarınca duruşma açılarak, tarafların bildirdikleri bankalardan filen uyguladıkları en yüksek mevduat faiz oranları sorulmak suretiyle tespit edilerek borçlunun şikayetleri hakkında bilirkişi incelemesi yaptırılarak sonuca gidilmesi gerekeceğini”⁴⁶²⁵

-“Alacaklının cevap dilekçesi ile temyiz dilekçesi ekinde sunduğu belge karşısında; mahkemece İİK'nun 18. maddesi gereğince duruşma açılarak taraf beyanlarının alınması, gerektiğinde bilirkişi incelemesi yaptırılmak suretiyle ilk takip dosyasının infaz edilip edilmediği, ikinci takibin bakiye alacak kalemleri için yapılıp yapılmadığı hususlarının tespit edilerek sonuca gidilmesi gerekeceğini”⁴⁶²⁶

-“Alacaklı vekilinin, ilk takibe konu alacağın, borçlu şirket tarafından ödenerek icra dosyasının infazen işlemde kaldırıldığını, şikayete konu takibin derdest takip olmayıp, takibe dayanak ilamın bozulmasından sonra verilen karar üzerine ilk takibe konu edilmeyen alacak kalemlerini içerdiğini, bu nedenle ortada mükerrer takip bulunmadığını ileri sürerek şikayetin reddini talep ettiği görüldüğünden, mahkemece; alacaklının savunması da gözetilerek, İİK' nun 18. maddesi gereğince duruşma açılıp taraf beyanları alınması, gerektiğinde bilirkişi incelemesi yaptırılmak suretiyle ilk takip dosyasının infaz olup olmadığı, ikinci takibin bakiye alacak kalemleri için yapılıp yapılmadığı tespit edilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken, evrak üzerinde ve eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisinin isabetsiz olduğunu”⁴⁶²⁷

-“Alacaklının cevap dilekçesi ile temyiz dilekçesi ekinde sunduğu belge karşısında; mahkemece İİK'nun 18. maddesi gereğince duruşma açılarak taraf beyanlarının alınması, gerektiğinde bilirkişi incelemesi yaptırılmak suretiyle ilk takip dosyasının infaz edilip edilmediği, ikinci takibin bakiye alacak kalemleri için yapılıp yapılmadığı hususlarının tespit edilerek sonuca gidilmesi gerekirken, eksik inceleme ile evrak üzerinden yazılı şekilde karar verilmesinin isabetsiz olduğunu”⁴⁶²⁸

-“Mahkemece, şikayetin niteliği itibariyle duruşma açılarak, taraf teşkili sağlandıktan ve varsa tarafların gösterecekleri deliller toplandıktan sonra, gerektiği takdirde, mümkünse, takip dayanağı yapılan ilamda hükme esas alınan bilirkişi raporunu

⁴⁶²³ Bknz: 12. HD. 27.09.2018 T. 3731/8796

⁴⁶²⁴ Bknz: 12. HD. 15.10.2018 T. 13229/9811

⁴⁶²⁵ Bknz: 12. HD. 02.10.2018 T. 3876/9070

⁴⁶²⁶ Bknz: 12. HD. 27.09.2018 T. 3710/8818

⁴⁶²⁷ Bknz: 12. HD. 27.09.2018 T. 3725/8798

⁴⁶²⁸ Bknz: 12. HD. 27.09.2018 T. 3714/8810; 27.09.2018 T. 3713/8811

düzenleyen aynı bilirkişiler temin edilip yerinde uygulanarak rapor alındıktan sonra sonuca gidilmesi gerekirken, evrak üzerinde ve eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisinin isabetsiz olduğunu”⁴⁶²⁹

-“ Alacaklı vekilinin, ilk takibe konu alacakların borçlu şirket tarafından ödenerek icra dosyasının infazen işlemde kaldırıldığını, şikayete konu takibin derdest takip olmayıp takibe dayanak ilamın bozulmasından sonra verilen karar üzerine ilk takibe konu edilmeyen alacak kalemleri için takip yaptığını, bu nedenlerle ortada mükerrer takip bulunmadığını belirterek şikayetin reddini talep ettiğinin anlaşıldığı, alacaklının savunması karşısında; mahkemece İİK'nun 18. maddesi gereğince duruşma açılarak taraf beyanlarının alınması, bilirkişi incelemesi yaptırılmak suretiyle ilk takip dosyasının infaz olup olmadığı, ikinci takibin bakiye alacak kalemleri için yapılıp yapılmadığı hususlarının tespitinden sonra sonuca gidilmesi gerekeceğini”⁴⁶³⁰

-“ Alacaklı vekilinin, ilk takibe konu alacakların borçlu şirket tarafından ödenerek icra dosyasının infazen işlemde kaldırıldığını, şikayete konu takibin derdest takip olmayıp takibe dayanak ilamın bozulmasından sonra verilen karar üzerine ilk takibe konu edilmeyen alacak kalemleri için takip yapıldığını, bu nedenlerle ortada mükerrer takip bulunmadığını belirterek şikayetin reddini talep ettiğinin anlaşıldığı, o halde, mahkemece İİK'nun 18. maddesi gereğince duruşma açılarak taraf beyanları alındıktan sonra, alacaklı yanca iddia edildiği gibi ilk takip dosyasının infazen kaldırılıp kaldırılmadığı, ikinci takibin bakiye alacak kalemleri için yapılıp yapılmadığı dolayısıyla takibin mükerrer olup olmadığı gerekirse bilirkişi incelemesi yaptırılmak suretiyle tespit edilerek sonuca gidilmesi gerekirken eksik inceleme ve araştırma ile evrak üzerinden karar verilmesinin isabetsiz olduğunu”⁴⁶³¹

-“ Mahkemece İİK'nun 18. maddesi gereğince duruşma açılarak taraf beyanları alındıktan sonra, alacaklı yanca iddia edildiği gibi ilk takip dosyasının infazen kaldırılıp kaldırılmadığı, ikinci takibin bakiye alacak kalemleri için yapılıp yapılmadığı dolayısıyla takibin mükerrer olup olmadığı gerekirse bilirkişi incelemesi yaptırılmak suretiyle tespit edilerek sonuca gidilmesi gerekeceğini”⁴⁶³²

-“Şikayet dilekçesinde fahiş faiz talep edildiği, faiz hesaplamasının doğru olmadığı yönündeki iddiaların duruşma açılıp, gerektiğinde bilirkişi incelemesi ile sonuçlandırılması gerekeceğini”⁴⁶³³

-“ Takibe dayanak bonoların düzenlenme ve vade tarihlerinde tahrifat yapıldığı iddiasının bilirkişi incelemesi yaptırılarak incelenmesi gerektiğini”⁴⁶³⁴

-“ Senetteki imzanın borçluya ait olduğunu ispat külfetinin alacaklıya ait olduğu Borçlu vekiline borçlunun imza örneklerinin nerelerde bulunduğunu beyan etmesi yönünde külfet yüklenemeyeceği ve bu konuda borçluya süre verilmek sureti ile sonuca gidilemeyeceğini - Mahkemece; ispat yükünün alacaklıda olduğu göz önünde bulundurulurken, alacaklıya borçlu şirket müdürünün imza örneklerinin nerelerde bulunduğunu beyan etmesi için kesin süre verilmesi, imza örnekleri ilgili yerlerden getirilerek, usulince bilirkişi incelemesi yaptırılması, bilirkişi tarafından borçlunun bildirmiş olduğu imza örneklerinin rapor tanzimine yeterli görülmediğinin belirtilmesi durumunda ise

⁴⁶²⁹ Bknz: 12. HD. 25.09.2018 T. 3786/8606

⁴⁶³⁰ Bknz: 12. HD. 19.09.2018 T. 3682/8327

⁴⁶³¹ Bknz: 12. HD. 18.09.2018 T. 3622/8208

⁴⁶³² Bknz: 12. HD. 18.09.2018 T. 3623/8209; 18.09.2018 T. 3625/8211

⁴⁶³³ Bknz: 12. HD. 03.07.2018 T. 6327/7230

⁴⁶³⁴ Bknz: 12. HD. 20.03.2018 T. 29860/2809

borçlu şirket müdürüne meşruhatlı davetiye tebliğ edilerek, geldiğinde, imza örnekleri alınıp bilirkişi incelemesi yaptırılmak sureti ile sonuca gidilmesi gerektiğini”⁴⁶³⁵

-“ Mahkemece; borçlunun haczin kaldırılmasını talep ettiği banka hesapları yönünden gerektiğinde bilirkişiden Yargıtay denetimine elverişli rapor alınarak sonucuna göre hüküm tesis edilmesi gerekirken, şikayete konu mahcuz banka hesapları ile ilgili inceleme içermeyen ve karar vermeye elverişli olmayan bilirkişi raporuna itibar edilerek eksik inceleme ile sonuca gidilmesinin isabetsiz olduğunu”⁴⁶³⁶

-“ Mahkemece, haciz tutanağında infaz memuru olarak imzası bulunan kişinin duruşmada tanık olarak alınan beyanında özetle, müzik aleti, koşu bandı ve modülatör araç simülasyon kiti haricinde haczedilen eşyaların tamamının evde iki tane olduğunu belirtmesi üzerine, alacaklı vekilinin bu hususların haciz tutanağına yazılmaması nedeniyle tutanağın eksik düzenlendiği, haczedilen eşyaların lüzumlu eşya olup olmadığı yönünde bilirkişi incelemesi yapılması gerektiği yönünde tanık beyanına itirazda bulunduğu görüldüğünden, mahkemece mahallinde keşif ve bilirkişi incelemesi yapmak sureti ile haczedilen her bir eşyanın haczinin mümkün olup olmadığı değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceğini”⁴⁶³⁷

-“ Borçlu vekilinin icra mahkemesine başvurusunda; yapılan itiraz doğrultusunda, işlemiş ve işleyecek faizin yıllık %10’unu aşan kısmına yapılan itirazın kabulü ile icra müdürlüğününün 10/06/2014 tarihli işleminin kaldırılmasına karar verilmesinin talep edildiği, mahkemece, “taleple bağlılık ilkesi” dikkate alınmaksızın, talebi aşar şekilde işlemiş faiz kaleminin iptaline ve takip tarihi itibarıyla avans faiz oranının 11, 75 oranından başlamak üzere değişen oranlarda uygulanmasına karar verildiği anlaşıldığından, mahkemece, borçlunun itirazının, işlemiş ve işleyecek faizin yıllık %10’u üzerinde kalan kısmına yönelik olduğu nazara alınarak, konusunda uzman bilirkişi marifeti ile inceleme yaptırılıp, takipte uygulanması gereken işlemiş ve işleyecek faiz miktarının tespiti konusunda denetime ve hüküm kurmaya elverişli rapor tanzimi ile oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceğini”⁴⁶³⁸

-“Meskeniyet şikayetinde bulunan kişi yönünden bilirkişi incelemesi yapılmadan eksik inceleme ile karar verilmesinin doğru olmadığını”⁴⁶³⁹

-“Faize ilişkin ilama aykırılık şikayetinde mahkemece, tarafların bildirdiği bankalardan hakkın doğumu tarihinden itibaren birer yıllık devreler halinde bankalarca mevduata fiilen uygulanan en yüksek faiz oranı sorularak, gelen yazı cevaplarından birer yıllık devre başlangıcındaki en yüksek faiz oranı esas alınarak ek rapor tanzimi için dosyanın yeniden bilirkişiye tevdi sonucuna göre bir karar verilmesi gerektiğini”⁴⁶⁴⁰

-“ Ödeme takipten sonra yapıldığından icra masrafları, icra vekalet ücreti hesaba eklenerek ve borçlu idarenin harçtan muaf olduğu da gözönüne alınarak, muhtıra tarihi itibarı ile bakiye borcun gerektiğinde bilirkişi marifetiyle tespiti gerekirken, Gelir Vergisi Kanunu mad. 94 uyarınca, %20 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılarak hesaplanan bilirkişi raporuna itibar edilmesinin hatalı olduğunu”⁴⁶⁴¹

4635 Bknz: 12. HD. 19.03.2018 T. 29450/2735

4636 Bknz: 12. HD. 07.12.2017 T. 23477/15298

4637 Bknz: 12. HD. 19.06.2017 T. 17477/9513

4638 Bknz: 12. HD. 30.05.2017 T. 15972/8359

4639 Bknz: 12. HD. 23.05.2017 T. 15147/7859

4640 Bknz: 8. HD. 16.05.2017 T. 4285/7113; 16.05.2017 T. 4284/7116

4641 Bknz: 8. HD. 19.04.2017 T. 4589/5736

-“ Mahkemece, bilirkişiden ek rapor alınarak, borçlunun açıklandığı üzere bulunduğu yerden daha mütevazı koşullara sahip yerlerde haline münasip evi alabileceği değer belirlendikten sonra, borçlunun haline münasip ev alabileceği miktar, mahcuzun değerinden az ise mahcuzun satılarak, borçlunun haline münasip ev alması için gerekli bedelin kendisine, artanın hak sahiplerine ödenmesine, satışın, borçlunun haline münasip ev alabileceği miktardan az olmamak üzere yapılmasına karar verilmesi gerektiğini”⁴⁶⁴²

-“ Şikayetçinin, dilekçesindeki imzanın, şirket yetkilisine ait olmadığını iddia edildiğinden, dilekçedeki imza yönünden bilirkişi incelemesi yaptırılarak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiği, ilgisi olmayan takibe dayanak senet üzerinde imza incelemesi yapılmasının hatalı olduğunu”⁴⁶⁴³

-“ Mahkemece, şikayet dilekçesinde bilirkişi deliline dayanılmadığı gerekçesi ile borçlunun faize ilişkin itirazının incelenmemesinin, İİK. 18 hükmüne aykırı olduğu zira, şikayetin niteliğine göre uyumsuzluğun nasıl çözümleneceğinin mahkemece resen değerlendirilmesi gerektiğini”⁴⁶⁴⁴

-“ Bilirkişi incelemesi sonucu verilen raporda; şikayete konu trafoların, "taşınmazın mütemmim cüzü niteliğinde olduğun"a dair görüş bildirildiği anlaşıldığından, mahkemece İİK'nun 83/c maddesi gereğince mahcuzlar üzerindeki haczin kaldırılmasına karar verilmesi gerektiği, "İİK. mad. 82/2 uyarınca şikayette bulunulduğu"ndan bahisle bu madde çerçevesinde inceleme yapılarak şikayetin reddi yönünde hüküm tesisinin isabet-siz olduğunu”⁴⁶⁴⁵

-“ Borçlunun "haline münasip" evinin haczedilemeyeceği, icra mahkemesince, borçlunun haline münasip meskeni temin etmesi için gerekli bedel bilirkişilere tespit ettirildikten sonra, haczedilen yerin kıymeti bundan fazla ise İİK'nun 82/3. maddesine göre satılmasına karar verilmesi ve satış bedelinden haline münasip mesken için gerekli olan miktarın borçluya bırakılması, kalanının alacaklıya ödenmesi gerektiğini”⁴⁶⁴⁶

-“Takip hukukunda asıl olan borcun ödenmesi olup, borçlunun mutlaka meskeniyet şikayetinde bulunduğu semtte veya o yere yakın semtte meskeninin bulunmasının zorunlu olmadığı, bu nedenle, bilirkişi raporunda, borçlunun daha mütevazı yerlerde haline münasip edinebileceği meskenin değerinin saptanması gerektiğini, mahkemece, öncelikle, borçlunun haciz anında kanunen bakmakla yükümlü olduğu kişilerin kimler olduğunun, bu kişiler adına kayıtlı taşınmaz bulunup bulunmadığının, geçimlerini nasıl temin ettiklerinin de belirlenmesi suretiyle borçlunun sosyal ve ekonomik durumunun usulünce saptanması, sonrasında bilirkişiden ek rapor alınarak borçlunun Seydişehir'in daha mütevazı semtlerinde haline münasip evi alabileceği değer tespit edilmesi ve sonucuna göre bir karar verilmesi gerektiğini”⁴⁶⁴⁷

-“ İİK'nun 82/1-12. maddesine dayalı meskeniyet nedeniyle haczedilmezlik şikayetinde; ispat külfeti borçluya ait olup, isbatın ise mahallinde yapılacak keşif ve bilirkişi incelemesi ile mümkün olduğunu, İİK'nun 82/1-12. maddesine dayalı haczedilmezlik şikayetin keşif ve bilirkişi incelemesi yapılmaksızın sonuçlandırılmasının mümkün olmadığını”⁴⁶⁴⁸

4642 Bknz: 12. HD. 17.04.2017 T. 9254/5876

4643 Bknz: 12. HD. 06.06.2017 T. 16735/8842

4644 Bknz: 8. HD. 07.02.2017 T. 68/1259

4645 Bknz: 12. HD. 16.01.2017 T. 9515/317

4646 Bknz: 12. HD. 03.11.2016 T. 4906/22938; 23.03.2016 T. 29134/8636

4647 Bknz: 12. HD. 04.05.2016 T. 362/13136

4648 Bknz: 12. HD. 02.05.2016 T. 465/12880

-“Borçluya gönderilen satış ilanı tebliğ mazbatasındaki imzanın -imza, borçlu tarafından inkar edildiğinden- borçluya ait olup olmadığının uzman bilirkişi aracılığıyla belirlenerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekeceğini”⁴⁶⁴⁹

-“ İcra müdürlüğünce alacaklıya fazladan ödeme yapıldığı belirtilerek muhtıra gönderildiği anlaşıldığından, mahkemece bilirkişi incelemesi yapılarak fazla ödeme olup olmadığının belirlenmesi gerektiğini”⁴⁶⁵⁰

-“ KDV'ye ilişkin uyumsuzluğun çözümü özel ve teknik bir bilgiyi gerektirdiğini -İhale konusu araç üzerinde keşif yapılmak ve vergi konusunda uzman bilirkişiden rapor alınmak suretiyle KDV oranının belirlenmesi gerektiğini”⁴⁶⁵¹

-“ Bilirkişi raporunda borçlunun haline münasip evin, hangi semtlerden bulunabileceğine dair bir tespitin yapılmadığı, daha mütevazı koşullara sahip semtlerde, haline münasip ev değerinin belirlenmesi konusunda açık ve net bir değerlendirmenin bulunmadığı, raporun bu hali ile hüküm kurmaya elverişli olmadığı, zira, takip hukukunda asıl olan borcun ödenmesi olup, borçlunun mutlaka meskeniyet şikayetinde bulunduğu yerde veya o yere yakın bir yerde meskeninin bulunması zorunlu olmadığından borçlunun daha mütevazı niteliklere sahip yerlerde haline münasip meskeni edinebileceği miktarın belirlenmesi zorunlu olup, mahkemece bilirkişilerden ek rapor alınarak borçlunun bulunduğu yerden daha mütevazı koşullara sahip yerlerde haline münasip evi alabileceği değer net bir şekilde belirlenerek, bu tespitten sonra borçlunun haline münasip evi alabileceği miktar, mahcuzun değerinden az ise mahcuzun satılarak, borçlunun haline münasip ev alması için gerekli bedelin kendisine, artanın alacaklıya ödenmesine, satışın borçlunun haline münasip ev alabileceği miktardan az olmamak üzere yapılmasına karar verilmesi gerektiğini”⁴⁶⁵²

-“ Borçlunun, meskeniyet şikayetinde bulunduğu semtte veya o yere yakın semtte meskeninin bulunması zorunlu olmadığından, borçlunun daha mütevazı semtlerde edinebileceği haline münasip meskenin değerinin belirlenmeden hüküm kurulmasının isabetsiz olduğunu – Mahkemece, bilirkişilerden ek rapor alınarak, borçlunun bulunduğu yerden daha mütevazı koşullara sahip yerlerde haline münasip evi alabileceği değer belirlenerek, bu tespitten sonra borçlunun haline münasip evi alabileceği miktar, mahcuzun değerinden az ise mahcuzun satılarak, borçlunun haline münasip ev alması için gerekli bedelin kendisine, artanın alacaklıya ödenmesine, satışın borçlunun haline münasip ev alabileceği miktardan az olmamak üzere yapılmasına karar verilmesi gerektiğini”⁴⁶⁵³

-“ Meskeniyet nedeniyle haczedilmezlik şikayetinde; ispat külfeti borçluya ait olup, ispatın ise mahallinde yapılacak keşif ve bilirkişi incelemesi ile mümkün olduğunu”⁴⁶⁵⁴

-“ Her ne kadar mahkemece, dava konusu bonodaki imzanın davacıya ait olup olmadığı hususunda icra mahkemesinde ve ceza mahkemesinde yaptırılan bilirkişi incelemelerinin yeterli olduğundan yeniden bilirkişi incelemesi yapılmasına gerek olmadığı belirtilmiş ise de icra hukuk mahkemelerinin dar yetkili mahkemeler olup yapılan icra takiplerinden kaynaklanan uyumsuzlukları takip hukuku çerçevesinde ve yasanın belirlediği sınırları gözeterek çözmekle görevli olduğundan, bu mahkemede alınan bilirkişi raporunun hüküm kurmaya yeterli olmadığını”⁴⁶⁵⁵

4649 Bknz: 12. HD. 28.04.2016 T. 6766/12613

4650 Bknz: 12. HD. 14.04.2016 T. 1369/11093

4651 Bknz: 12. HD. 12.04.2016 T. 29828/10784

4652 Bknz: 12. HD. 12.04.2016 T. 6787/10728; 22.02.2016 T. 28616/4679

4653 Bknz: 12. HD. 15.03.2016 T. 2319/7647

4654 Bknz: 12. HD. 22.02.2016 T. 27404/4650

4655 Bknz: HGK. 04.12.2015 T. 19-389/2802

-“ İhale alıcısının ihale konusu araç ile ilgili KDV oranının %1 olarak hesaplanması gerektiğine yönelik şikayetinin keşif ve bilirkişi incelemesi yapılarak incelenmesi gerektiğini ”⁴⁶⁵⁶

-“ Borçlunun ödeme iddiaları bulunmadığından İİK'nun 18. maddesi gereğince duruşma açılarak taraf delilleri toplanarak, gerekirse bilirkişi incelemesi yaptırılarak varılacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini - İcra takibinin dayanağı Aile Mahkemesi ilamının hüküm bölümünde onaylanan protokolün hükme bağlanan bu maddesine göre 300 TL nafakaya hükmedildiğinden evin kiraya verilmesi koşuluna bağlanan 200 TL ek nafakanın tahsili, şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin dar yetkili icra mahkemesinde değerlendirilemeyeceğini ”⁴⁶⁵⁷

-“ Menfi tespit ilamında belirtilen borçlu olunmadığına dair miktarın bakiye dosya borcu hesabında dikkate alınmak kaydıyla bilirkişiden ek rapor alınarak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiğini ”⁴⁶⁵⁸

-“Senetteki imzanın borçluya ait olduğunun ispatı, senet elinde olup takibe başlayan ve imzanın borçluya ait olduğunu iddia eden alacaklıya ait olduğundan; mahkemece, alacaklının ileri sürdüğü imza örneklerinin emsal imza niteliği taşımaları halinde bunların da incelemeye dahil edilmek suretiyle usulünce yeniden bilirkişi incelemesi yaptırılmasının ardından, imzanın murise ait olduğu tespit edilirse, borçluların tahrifata ilişkin iddialarının incelenerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi; imzanın murise ait olmadığına tespit edilmesi halinde ise imzaya itirazın kabulü ile takibin durdurulmasına karar verilmesi gerekeceğini ”⁴⁶⁵⁹

-“İş Kanunu'nun 36/3 hükmünün yanlış yorumlandığını ileri süren borçlunun şikayetinin mahkemece, şikayetin niteliği gereği usule uygun duruşma açılıp, taraf teşkili sağlandıktan ve tarafların gösterecekleri deliller toplandıktan sonra gerektiğinde mahkemece bilirkişi incelemesi yaptırılıp oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini ”⁴⁶⁶⁰

-“ Borçlunun bakmakla yükümlü olduğu kimsenin bulunmadığı ve ekonomik sosyal durumu gözeticilerle, daha mütevazı semtlerde ve daha küçük bir evde oturmasının mümkün olduğu nazara alınarak, borçlunun haline münasip evi ne kadar değerle alabileceği konusunda bilirkişiden yeniden rapor alınarak sonucuna göre karar verilmesi gerekeceğini ”⁴⁶⁶¹

-“ Takip dosyası üzerinden ek takip talepnameşi düzenlenmesinden sonra, tarafların talepleri belirlenerek, bu talepler üzerinden ilama uygunluk denetimi yaptırılması gerekirken şikayet ve bu şikayetin sonucu beklenmeden bilirkişi incelemesi yaptırılarak sonuca gidilmesinin doğru olmadığını ”⁴⁶⁶²

-“ KDV'ye ilişkin uyuşmazlığın çözümü özel ve teknik bir bilgiyi gerektirmekte olup, mahkemece gerektiğinde şikayete konu taşınmaz üzerinde keşif ve bilirkişi incelemesi de yapılmak suretiyle uyuşmazlığın çözümlenmesinin gerekeceğini ”⁴⁶⁶³

⁴⁶⁵⁶ Bknz: 12. HD. 19.11.2015 T. 16743/28808

⁴⁶⁵⁷ Bknz: 8. HD. 12.11.2015 T. 2681/20215

⁴⁶⁵⁸ Bknz: 12. HD. 26.10.2015 T. 13120/25705

⁴⁶⁵⁹ Bknz: 12. HD. 17.09.2015 T. 9999/21924

⁴⁶⁶⁰ Bknz: 12. HD. 08.09.2015 T. 16971/20034

⁴⁶⁶¹ Bknz: 8. HD. 20.04.2015 T. 7724/8920

⁴⁶⁶² Bknz: 8. HD. 31.03.2015 T. 1127/7239

⁴⁶⁶³ Bknz: 12. HD. 26.03.2015 T. 32010/7320

-“ İcra müdürünün belirlediği taşınırın değerinin taraflarca şikayet konusu edilmesi halinde, icra mahkemesine denetleme yetkisi tanıdığı için, bu denetlemenin de icra hakimi tarafından uzman bilirkişiden yardım alınmak suretiyle gerçekleştirileceğinin kabul edilmesi gerektiğini”⁴⁶⁶⁴

-“ Avans faiz oranının, 30 Haziran günü önceki yılın 31 Aralık günü uygulanan avans faiz oranından beş puan veya daha çok farklı olması halinde; yılın ikinci yarısında bu oranın geçerli olduğu kuralı çerçevesinde faizin hesaplanması için gerektiğinde bilirkişiden raporu alınarak sonuca gidilmesi gerekirken, TCMB tarafından belirlenen ve yayınlanan avans faiz oranlarına göre yapılan ve denetime elverişli olmayan hesaplama ile sonuca gidilmesinin isabetsiz olduğunu”⁴⁶⁶⁵

-“ Bilirkişi raporundaki görüşlerden hangisine neden itibar edildiği belirtilmeksizin bilirkişi raporu aynen tekrarlanmak suretiyle şikayetin kabulüne karar verilmesinin hatalı olduğunu”⁴⁶⁶⁶

-“ 5393 sayılı Belediye Kanununun 15/son maddesi uyarınca belediyenin kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan mallarıyla belediye tarafından tahsil edilen vergi, resim ve harç gelirleri haczedilemeyeceğini - Mahkemece, şikayete konu hesaplara ilişkin olarak Yargıtay denetimine imkan tanıyacak şekilde uzman bilirkişi aracılığıyla inceleme yaptırılarak haczedilen paraların niteliklerinin belirlenmesi, hesapların havuz hesabı olduğunun saptanması halinde haczedilmezlik şikayetinin reddi, hesaplardaki paraların, vergi, resim, harç veya bu hükümde olmaları halinde ise haczedilemeyeceği gözetilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceğini”⁴⁶⁶⁷

-“Takip ehliyeti olmayanların, icra takiplerinde kanuni temsilcileri aracılığıyla temsil olunacağı, borçlunun takip tarihi itibarıyla takip ehliyetini haiz olup olmadığının HMK'nun 266 ve devamı maddeleri uyarınca bilirkişi aracılığı ile tesbit edilerek karar verileceğini”⁴⁶⁶⁸

-“Mahkemece, itirazın iptali ilamı doğrultusunda gerekirse bilirkişi incelemesi yaptırılarak şikayete konu hesap tablosu denetlenmek suretiyle dosya borcu hesaplatılarak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken....”⁴⁶⁶⁹

-“Herhangi bir belgedeki imza ve yazının inkar edilmesi halinde, icra mahkemesince, grafaloji dalında uzman olan bilirkişiler vasıtasıyla yeterli teknik donanımına sahip bir laboratuvar ortamında, optik aletlerle, grafalojik ve grafometrik yöntemlerle yazı ve imza üzerinde inceleme yaptırılması gerekeceğini”⁴⁶⁷⁰

-“ ‘İşlemiş faiz’, ‘yasal faiz’, ‘temerrüt faizi’, ‘akdi faiz’, ‘en yüksek mevduat faizi’, ‘kapital faizi’, ‘en yüksek işletme faizi’ oranları ve bunların başlangıcı hakkında icra mahkemesince bilirkişi incelemesi yaptırılabilirliği”⁴⁶⁷¹

⁴⁶⁶⁴ Bknz: 8. HD. 26.03.2015 T. 23679/6807

⁴⁶⁶⁵ Bknz: 8. HD. 23.03.2015 T. 6759/6614

⁴⁶⁶⁶ Bknz: 12. HD. 03.03.2015 T. 33874/4556

⁴⁶⁶⁷ Bknz: 12. HD. 02.03.2015 T. 28338/4292

⁴⁶⁶⁸ Bknz: 12. HD. 10.06.2014 T. 14109/16778

⁴⁶⁶⁹ Bknz: 12. HD. 19.12.2014 T. 31545/30924

⁴⁶⁷⁰ Bknz: 12. HD. 20.06.2003 T. 13103/4809; 15.05.2003 T. 8382/11058; 15.04.2003 T. 5661/8296; 24.01.2003 T. 28026/1013; 21.11.2002 T. 27622/461 vb.

⁴⁶⁷¹ Bknz: 12. HD. 05.03.2004 T. 27840/5093; 09.05.2003 T. 7526/10620; 06.05.2003 T. 7666/10208; 24.04.2003 T. 6168/9144; 07.04.2003 T. 29189/7530; 01.04.2003 T. 4288/6905; 27.05.2002 T. 9987/11063 vb

- “*Borçlunun haline münasip evi kaç liraya alabileceği*’ konusunda bilirkişiden görüş alınması gerekeceğini”⁴⁶⁷²

- “*İİK. 150/ı maddesine dayanılarak yapılan ipotekli takiplerde, borçlunun daha önce –alacaklı banka tarafından gönderilmiş olan- ‘hesap özeti’ne itiraz etmiş olduğunun kanıtlanması halinde, borç miktarının saptanması yönünden, icra mahkemesince bilirkişi incelemesinin yaptırılması gerekeceğini*”⁴⁶⁷³

- “*‘Tapu siciline teferruat olarak tescil edilmiş olan şeylerin gerçekte teferruat niteliğinde bulunmadıklarının ileri sürülmesi halinde -MK. 862, 686 ve İİK. 83c çerçevesinde- bilirkişi incelemesi yaptırılarak bu hususun araştırılması gerekeceğini*”⁴⁶⁷⁴

- “*‘Alacaklıya teslim edilen şikayet konusu menkul malların, ‘ilamda yazılı menkul mallarla aynı olup olmadığı’ konusunda bilirkişi incelemesi yaptırılması gerekeceğini*”⁴⁶⁷⁵

- “*‘Belediyenin hacze konu hesaplarındaki paraların niteliği gereği kamu hizmetine tahsis edilmiş durumda olup olmadığının tesbiti için bilirkişi incelemesi yaptırılması gerekeceğini*”⁴⁶⁷⁶

- “*‘İstihkak davalarında - ‘dava konusu hacizli eşyaların ibraz edilen faturalara uygunluğu’, ‘ibraz edilen faturaların gerçekliğinin saptanması yönünden davacının/davalının/satıcı firmasının ticari defterleri üzerinde’- bilirkişi incelemesi yaptırılarak sonuca ulaşılması gerekeceğini*”⁴⁶⁷⁷

- “*‘Ağır debilite hastası olan borçluya, icra mahkemesince ad ve soyadındaki harflerin benzerleri yazdırılarak, dosyanın bilirkişiye tevdi edilip, senetteki imza ile bu şekillerin benzerlik arz edip etmediğinin ve borçludaki hastalığın, senedin tanzim tarihi itibarıyla senet düzenlemeye engel teşkil edip etmediğinin araştırılması gerekeceğini*”⁴⁶⁷⁸

- “*‘Tarım kredi kooperatifinin borçlanma senedine dayalı olarak yapılan ilamlı takipte, borç ve faiz miktarına itiraz edilmesi halinde, icra mahkemesince bilirkişi incelemesi yaptırılarak uyumsuzluğun çözümlenmesi gerekeceğini*”⁴⁶⁷⁹

- “*‘İnfazın ilama uygun olarak yapılmış olup olmadığının icra mahkemesince yerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak araştırılması gerekeceğini*”⁴⁶⁸⁰

- “*‘Bilirkişi raporları arasında çelişki bulunması halinde, üçüncü bilirkişi incelemesine gidilmesi gerekeceğini*”⁴⁶⁸¹

⁴⁶⁷² Bknz: 12. HD. 25.04.2003 T. 6115/9322; 28.02.2003 T. 599/3854

⁴⁶⁷³ Bknz: 12. HD. 07.04.2003 T. 4028/7457; 31.12.2002 T. 26670/28185; 21.11.2002 T. 22129/24427 12.04.2001 T. 5282/6256

⁴⁶⁷⁴ Bknz: 12. HD. 04.03.2004 T. 27575/4994; 26.02.2004 T. 27168/4062 27.05.2003 T. 9509/12187; 07.04.2003 T. 5047/7484; 20.03.2003 T. 3023/5897, 20.03.2003 T. 2917/5829; 04.07.2001 T. 12912/14557

⁴⁶⁷⁵ Bknz. 12. HD. 11.03.2003 T. 2469/4976; 31.05.1976 T. 5156/6831

⁴⁶⁷⁶ Bknz: 12. HD. 28.01.2003 T. 28153/1294

⁴⁶⁷⁷ Bknz: 21.HD. 19.06.2001 T. 4636/4934; 25.05.2001 T. 3943/4136

⁴⁶⁷⁸ Bknz: 12. HD. 28.05.2001 T. 8564/9421

⁴⁶⁷⁹ Bknz: 12. HD. 22.06.2001 T. 10663/11326

⁴⁶⁸⁰ Bknz: 12. HD. 20.02.2001 T. 2036/3124

⁴⁶⁸¹ Bknz: 12. HD. 28.02.2003 T. 840/3910; 04.07.2000 T. 10507/11310; 14.12.1990 T. 5607/13034

- “İpotek akit tablosunda belirtilen borcun kaynağını oluşturan kredi sözleşmelerine ilişkin borcun ödenip ödenmediğinin bilirkişi incelemesi yaptırılarak araştırılması gerekeceğini”⁴⁶⁸²

- “İcra müdürlüğünce düzenlenen hesap tablosunun şikayet konusu edilmesi halinde, icra mahkemesince bilirkişi incelemesi yaptırılarak uyuşmazlığın çözümlenmesi gerekeceğini”⁴⁶⁸³

- “Tebliğat parçasındaki imzanın inkar edilmesi halinde, icra mahkemesince - HMK.mad. 208, 211 çerçevesinde- bilirkişi incelemesi yaptırılması gerekeceğini”⁴⁶⁸⁴

- “Senedin arkasındaki - ‘kısmi ödeme’yi, ‘senedin teminat senedi olduğu’nu, ‘senedin tahsilinin bağlı olduğu koşulları’ vs. belirten- yazıların üzerinin pulla kapatılmış olduğu iddiasında bulunulması halinde, pulların sökülerek altındaki yazıların okunması için, icra mahkemesince bilirkişi incelemesi yaptırılması gerekeceğini”⁴⁶⁸⁵

- “Haczedilen malların nitelikleri itibariyle finansal kira sözleşmesi kapsamına girip girmediğinin bilirkişi incelemesi yaptırılarak saptanması gerekeceğini”⁴⁶⁸⁶

- “‘Seferden men’ şeklinde haciz uygulanmış olan geminin ‘sefere hazır halde olup olmadığı’nın, Ticaret Kanunu mad. 892 çerçevesinde, icra mahkemesince bilirkişi incelemesi yaptırılarak araştırılması gerekeceğini”⁴⁶⁸⁷ (Yola çıkmaya hazır geminin haczedilemeyeceği”ne ilişkin 6762 sayılı Kanununun 892. maddesi yeni TTK.’na alınmamış olduğundan ve artık bugün için bu tür gemilerin ihtiyaten ve kesin olarak haczi mümkün olduğundan, bu içtihatların ilgili bölümü geçerliliğini yitirmiştir.)

- “Üzerinde imza ve tarih bulunan pulların başka yerden sökülerek senede yapış-
tırılmış olduğu’na ilişkin iddianın doğruluk derecesinin incelemesi yaptırılarak araştırılması gerekeceğini”⁴⁶⁸⁸

- “İcra mahkemesinin ‘takip konusu senedin alacak miktarını belirten kısımda tahrifat olmadığını’ kendiliğinden belirleyemeyeceğini (kabul edemeyeceğini), bu konuda bilirkişi incelemesi yaptırması gerekeceğini”⁴⁶⁸⁹

- “İcra mahkemesindeki sıra cetveline itiraz davasında (şikayetinde), satış (ihale) tarihi itibariyle, davalı vergi dairesinin alacağının miktarının belirlenmesi için icra mahkemesince, bilirkişi incelemesi yaptırılabilirliğini”⁴⁶⁹⁰

- “Tahrifat iddiasını bilirkişi vasıtasıyla araştırmanın icra mahkemesinin görevine girdiğini”⁴⁶⁹¹

- “İlama dayalı nafaka borcunun -yapılan ödemelerle- sona ermiş olup olmadığı konusunda icra mahkemesince bilirkişi incelemesi yaptırılarak uyuşmazlığın çözümlenmesi gerekeceğini”⁴⁶⁹²

⁴⁶⁸² Bknz: HGK. 27.09.2000 T. 12-1142/1185

⁴⁶⁸³ Bknz: 12. HD. 07.03.2000 T. 2911/3980; 10.12.1999 T. 15159/16143; 07.04.1997 T. 3964/4240

⁴⁶⁸⁴ Bknz: 12. HD. 17.09.1999 T. 9164/10305

⁴⁶⁸⁵ Bknz: 12. HD. 16.02.1999 T. 1204/1459; 25.11.1997 T. 12764/13177; 31.01.1996 T. 804/1279 vb.

⁴⁶⁸⁶ Bknz: 12. HD. 14.12.1999 T. 15899/16509

⁴⁶⁸⁷ Bknz: 12. HD. 04.12.1997 T. 11986/13542

⁴⁶⁸⁸ Bknz: 12. HD. 02.10.1996 T. 10666/11516; 24.04.1994 T. 5402/5336; 12.04.1988 T. 7492/4782

⁴⁶⁸⁹ Bknz: 12. HD. 12.09.1996 T. 9603/10172

⁴⁶⁹⁰ Bknz: 12. HD. 25.06.1996 T. 3946/6582

⁴⁶⁹¹ Bknz: 12. HD. 27.01.1995 T. 777/857; 23.09.1994 T. 10581/11024; 04.07.1994 T. 8942/9096

⁴⁶⁹² Bknz: 12. HD. 07.07.1994 T. 8772/9320

- “Tahrif edilmiş belgenin o şekliyle ‘ödeme belgesi’ olarak kabul edilmeyeceğini, belgeye sonradan eklenen yazılar (belgenin tahrif edilmiş kısmı) üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılması gerekeceğini”⁴⁶⁹³

- “‘Taşınmazın teslimi’ne ilişkin ilamların infazına yönelik şikayetlerin, yerinde keşif yapılarak, asıl dava sırasında keşifte dinlenen bilirkişiler ve ilama dayanak krokiyi çizen fen memuru da mümkünse hazır bulundurulurken, mümkün değilse yeniden tayin edilerek bilirkişi vasıtasıyla infazın yapılmasında hatalı bir işlemin bulunup bulunmadığının araştırılması gerekeceğini”⁴⁶⁹⁴

- “Sıra cetveline konu malların aynı olup olmadığının, sırasına itiraz edilen alacaklıların satılan mallar üzerinde haczinin bulunup bulunmadığının tesbiti için, borçlunun ticari faaliyet konusu araştırılarak, defterleri üzerinde bilirkişi incelemesi yapılması ve hacizli malların teslim edildiği yedieminlerin de dinlenmesi gerekeceğini”⁴⁶⁹⁵

- “İcra mahkemesinin, haczedilmezlik şikayetini -gerekirse- bilirkişi incelemesi de yaptırarak inceleyebileceğini”⁴⁶⁹⁶

- “Alacaklıların ayrı ayrı takiplerde haciz ettirdikleri eşyanın, ‘aynı eşya olup olmadığı’ konusunda çıkan uyuşmazlığın, tutanaklarda imzası bulunan kişilerin de dinlenerek, gerekirse bilirkişi incelemesi de yapılarak çözümlenmesi gerekeceğini”⁴⁶⁹⁷

- “İcra mahkemesinin, bilirkişi incelemesi yaptırmadan da ‘inkar edilen imzanın borçluya ait olduğu’ kanısına vararak ‘itirazın kabulüne’ karar verebileceğini, ‘imzanın borçluya ait olmadığı’ kanısına ancak bilirkişi incelemesi yaptırarak varabileceğini”⁴⁶⁹⁸

- “Haczedilen eşyanın -İİK.mad. 82/3- gereğince ‘vazgeçilmesi kabil olmayan mut-fak takımı ve pek lüzumlu ev eşyası’ olup olmadığının gerektiğinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak saptanması gerektiğini”⁴⁶⁹⁹

- “Takip dayanağı senedin, yabancı dilde yazılmış olması halinde, icra mahkemesince - (mümkünse) bir hukukçu bilirkişiye- Türkçe tercümesinin yaptırılarak, senedin geçerli olup olmadığının (unsurlarının tamam olup olmadığının) araştırılması gerekeceğini”⁴⁷⁰⁰

- “Takip dayanağı idare mahkemesi ilamında belirtilen esaslar çerçevesinde alacaklının alacağına, bilirkişi aracılığı ile icra mahkemesince saptanabileceğini”⁴⁷⁰¹

- “İcra mahkemesinin, Merkez Bankasının kısa vadeli krediler için öngördüğü re- eskont (avans) faiz oranını -Merkez Bankasından- araştırarak, faize yönelik itirazı çö- zümleyebileceğini”⁴⁷⁰²

⁴⁶⁹³ Bknz: 12. HD. 05.05.1994 T. 5480/5915; 22.04.1992 T. 4087/5391; 10.06.1993 T. 6554/10523

⁴⁶⁹⁴ Bknz: 12. HD. 28.12.1992 T. 10205/17259; 15.02.1991 T. 8104/1774; 20.06.1989 T. 822/9325; 26.09.1988 T. 13053/10353

⁴⁶⁹⁵ Bknz: 19. HD. 22.12.1992 T. 11281/6833

⁴⁶⁹⁶ Bknz: 12. HD. 12.10.1989 T. 2816/12125

⁴⁶⁹⁷ Bknz: 12. HD. 30.11.1987 T. 16260/12314

⁴⁶⁹⁸ Bknz: 12. HD. 29.02.1984 T. 12557/2222; 23.11.1983 T. 8036/9369; 12.11.1981 T. 6522/8235

⁴⁶⁹⁹ Bknz: 12. HD. 29.09.1983 T. 5259/6818

⁴⁷⁰⁰ Bknz: 12. HD. 05.03.1991 T. 476/2804; 24.01.1991 T. 7012/674

⁴⁷⁰¹ Bknz: 12. HD. 25.02.1991 T. 9196/2248

⁴⁷⁰² Bknz: 12. HD. 25.04.1991 T. 12451/5018; 25.04.1991 T. 12496/4967; 25.12.1990 T. 6891/13664; 18.09.1990 T. 1620/8665

- “İlamda yazılı alacağa ‘mevduata uygulanan en yüksek faizin’ hükmedilmiş olması halinde, değişken olan bu faizin miktarının bir bilirkişiye hesaplattırılarak uyumsuzluğun çözümlenmesi gerekeceğini”⁴⁷⁰³

- “İcra mahkemesinin, tahrifat (sahtelik) iddiasını, bilirkişi incelemesi yaptırmadan kendi görgü ve bilgisi ile çözümlemeyeceğini”⁴⁷⁰⁴

- “Ceza davası sırasında Adli Tıp Kurumundan alınan bilirkişi raporu ile icra mahkemesi tarafından tayin edilen bilirkişiden alınan rapor arasında çelişki bulunması halinde, Güzel Sanatlar Akademisinden seçilecek grafoloji uzmanlarından oluşacak üç kişilik bilirkişi kurulundan yeni bir rapor alınması gerektiğini”⁴⁷⁰⁵

- “Senetteki tahrifat (sahtelik) iddiasının, mutlaka senet aslı üzerinden bilirkişilere incelettirilebileceğini, senet fotokopisi üzerinden bilirkişi incelemesi yaptırılmayacağını”⁴⁷⁰⁶

- “‘Senet arkasındaki yazının pul yapıştırılarak kapatıldığı’ iddiasının, icra mahkemesi tarafından pulların kaldırılması suretiyle inceleme konusu yaptırılması gerekeceğini”⁴⁷⁰⁷

- “‘Haciz edilen taşınır malların, sınai bir işletme olan fabrikanın bütünleyici parçası niteliğinde bulunup bulunmadığı’nın tesbiti için bilirkişi marifetiyle inceleme yapılmadan karar verilemeyeceğini”⁴⁷⁰⁸

- “Bir makinenin, işletme rehninde yer alan makine olup olmadığının, yerinde bilirkişi incelemesi yapılmadan tesbit edilemeyeceğini”⁴⁷⁰⁹

- “Tebliğ belgesindeki (zarfındaki) imzanın inkarı halinde, o meşruhatı veren tebliğ memuru dinlendikten sonra, gerekirse imza incelemesi de yapılarak uyumsuzluğun (şikayetin) çözümlenmesi gerekeceğini”⁴⁷¹⁰

- “Tebliğ belgesinin ‘tebliğ tarihi’ne ilişkin uyumsuzluğun (şikayetin), tebligatı yapan memurun tanık olarak dinlenmesi ve PTT Müdürlüğündeki o tebligatla ilgili belge ve kayıtlar üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılmak suretiyle çözümlenebileceğini”⁴⁷¹¹

- “Senedin alacak miktarını gösteren kısmında tahrifat yapıldığının anlaşılması halinde, takibin tümünün değil, sahtelik yapılan kısmının iptaline karar verilmesi gerekeceğini”⁴⁷¹²

- “‘Borçlunun ehil olup olmadığı’ konusundaki uyumsuzluğun, borçlunun tam teşekküllü bir hastaneye -mevcut raporla birlikte- gönderilerek yeniden rapor almak suretiyle çözümlenebileceğini”⁴⁷¹³

⁴⁷⁰³ Bknz: 12. HD. 27.01.1994 T. 667/1009; 22.01.1991 T. 7222/490; 30.11.1989 T. 5168/14703; 09.12.1988 T. 22832/15194

⁴⁷⁰⁴ Bknz: 12. HD. 11.12.1990 T. 4753/12906; 22.11.1990 T. 4856/11902; 30.10.1989 T. 3930/12975; 28.10.1985 T. 12550/8771

⁴⁷⁰⁵ Bknz: 12. HD. 14.12.1990 T. 5607/13034

⁴⁷⁰⁶ Bknz: 12. HD. 23.10.1989 T. 3496/12674; 09.06.1988 T. 10416/7591; 21.01.1988 T. 2838/265

⁴⁷⁰⁷ Bknz: 12. HD. 05.03.1990 T. 9096/2065

⁴⁷⁰⁸ Bknz: 12. HD. 19.03.1991 T. 10031/3497; 02.03.1990 T. 12497/1976

⁴⁷⁰⁹ Bknz: 12. HD. 13.02.1990 T. 7923/1134

⁴⁷¹⁰ Bknz: 12. HD. 19.09.1989 T. 1348/10874; 22.06.1989 T. 916/9419; 15.04.1988 T. 7404/4919; 29.05.1978 T. 7048/4057

⁴⁷¹¹ Bknz: 12. HD. 16.04.1984 T. 4048/4635; 04.04.1984 T. 2965/4100

⁴⁷¹² Bknz: 12. HD. 11.02.1991 T. 8222/1536; 25.01.1991 T. 7157/740

⁴⁷¹³ Bknz: 12. HD. 10.12.1987 T. 13100/13200

- “*Borçlunun tahrifat iddiasının, bilirkişi incelemesi yaptırılarak araştırılması gerekeceğini*”⁴⁷¹⁴

- “*Küçük yaştaki çocuklar hakkında ‘kişisel ilişki kurulması’na dair ilamların nasıl uygulanması gerekeceğini, bilirkişiden de mütalaa alınarak, icra mahkemesince belirlenmesi gerekeceğini*”⁴⁷¹⁵

belirtmiştir...

Hemen belirtelim ki; **Yargıtay 12. Hukuk Dairesi** son tarihli içtihatlarında ‘*sahtelik iddialarının icra mahkemelerinde incelenmesi*’ konusunda içtihat değişikliğine giderek;

√ ‘*Takip konusu senedin ‘borçlu tarafından imzalanmış farklı bir belgeden imza transferi suretiyle oluşturulduğuna’ yönelik sahtelik iddiasının icra mahkemesinde incelenemeyeceği*’⁴⁷¹⁶

√ ‘*Dar yetkili icra mahkemesinin, imza inkarı dışındaki sahtecilik iddiasını inceleyemeyeceğini - Borçlunun “takip konusu senedin tamamen sahte olarak mı yoksa başka bir evrak imzalatılmak suretiyle imzalandığının belli olmadığı” yönündeki iddiasının dar yetkili icra mahkemesinde incelenemeyeceğini*’⁴⁷¹⁷

ifade etmiştir.

Ayrıca **yüksek mahkeme;**

- “*Hakimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgi ile çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişi incelemesi yaptırılmayacağı*”⁴⁷¹⁸

- “*Alacaklının ‘iyiniyetli olup olmadığı’ konusunda icra mahkemesinde bilirkişi incelemesi yaptırılmayacağı*”⁴⁷¹⁹

- “*Dar yetkili icra mahkemesince şirket kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılmayacağı*”⁴⁷²⁰

- “*‘Borça itiraz’ın incelendiği icra mahkemesindeki duruşmada, ticari defterler üzerinde inceleme yaptırılmayacağı*”⁴⁷²¹

- “*C. Savcılığınca yaptırılan bilirkişi incelemesinin icra mahkemesini, bağlamayacağı*”⁴⁷²²

- “*Borçlunun değişik imzalar atmasının, kriminalistik yönden inceleme yapılmasını engellemeyeceğini*”⁴⁷²³

- “*İcra tutanakları aksi sabit oluncaya kadar geçerli olduğundan, icra memuru huzurunda yapılan ve tutanakla tespit edilen tebligatın geçerli olduğunu, icra*

⁴⁷¹⁴ Bknz: 12. HD. 28.10.1985 T. 12550/8771

⁴⁷¹⁵ Bknz: İİD. 23.11.1965 T. 557/5877; 09.10.1951 T. 4958/4900

⁴⁷¹⁶ Bknz: 12. HD. 23.05.2017 T. 15860/ 7841

⁴⁷¹⁷ Bknz: 12. HD. 26.04.2017 T. E: 2079/6452

⁴⁷¹⁸ Bknz: 12. HD. 28.06.2011 T. 32346/13549; 10.03.2003 T. 1896/4716, 23.01.2003 T. 27370/828; 10.12.1999 T. 14773/16131

⁴⁷¹⁹ Bknz: 12. HD. 24.02.2003 T. 863/3272

⁴⁷²⁰ Bknz: 12. HD. 08.07.1997 T. 7933/8217

⁴⁷²¹ Bknz: 12. HD. 03.02.2000 T. 867/1449; 12.02.1988 T. 3709/1363, 06.10.1987 T. 13041/9773, 18.06.1987 T. 3301/7665

⁴⁷²² Bknz: 12. HD. 06.04.1990 T. 11282/4018

⁴⁷²³ Bknz: 12. HD. 18.12.1989 T. 6283/15576

mahkemesince ‘tutanaktaki imzanın borçluya ait olup olmadığı’ konusunda inceleme yapılamayacağını”⁴⁷²⁴

- “*Senetteki parmak izinin borçlu tarafından inkar edilmesi halinde, ‘parmak izinin borçluya ait olup olmadığı’ konusunda, bilirkişi incelemesi yaptırılmayacağını”⁴⁷²⁵*

- “*İcra mahkemesinin köy defteri üzerinde inceleme yaptırılmayacağını”⁴⁷²⁶*

- “*İmzalar arasında açık uygunluk ve benzerlik bulunması halinde, bilirkişi incelemesi yaptırılmasına gerek bulunmadığını”⁴⁷²⁷*

- “*İnkar edilen kira sözleşmesindeki imza hakkında, icra mahkemesince bilirkişi incelemesi yaptırılmayacağını”⁴⁷²⁸*

- “*İcra mahkemesince defter kayıtları üzerinde -kural olarak- bilirkişi incelemesi yaptırılmayacağını”⁴⁷²⁹*

- “*İlam niteliğindeki kooperatif alacak senetlerine dayanan takiplerde, borçlunun yaptığı ödemeleri tespit için, kooperatif kayıtları üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılmayacağını” vurgulamıştır.⁴⁷³⁰*

XIII- İcra mahkemesi “görevine giren” uyuşmazlıkları çözerken, uyuşmazlığın niteliği zorunlu kıldığı ölçüde, keşif yapar⁴⁷³¹. Özellikle; “haczedilmezlik” şikayetlerinin incelenmesinde⁴⁷³² ilamlı takiplerde, “infaz işleminin ilama uygun olarak yapılmış olup olmadığını” tesbit için⁴⁷³³ “tahliye ilamları”nın infazı sırasında doğan uyuşmazlıklarda⁴⁷³⁴ ve “hata” nedenine dayalı ihalenin feshi isteklerinde⁴⁷³⁵ ve istihkak davalarında ‘ibraz edilen fatura ile cihaz senedinde bahsedilen eşyaların dava konusu eşyalarla aynı olup olmadığının’ saptanması için⁴⁷³⁶ yerinde keşif yapılması gerekir.

Yüksek mahkeme;

- “*Mahkemece, bozma ilamı gereğince usulüne uygun keşif yapılmak suretiyle, borçlunun çiftçilikten elde ettiği gelir belirlenerek, ek gelirleri de eklenmek suretiyle tüm geliri tespit edildikten sonra, haczedilen taşınmazlardaki çiftçilik faaliyetinin kendisi ve ailesinin geçimi için zaruri olup olmadığı ya da ne kadarının zaruri olduğu belirlendikten sonra oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini”⁴⁷³⁷*

- “*Mahkemece, haciz tutanağında infaz memuru olarak imzası bulunan kişinin duruşmada tanık olarak alınan beyanında özetle, müzik aleti, koşu bandı ve modülatör araç simülasyon kiti haricinde haczedilen eşyaların tamamının evde iki tane olduğunu belirtmesi üzerine, alacaklı vekilinin bu hususların haciz tutanağına yazılmaması nedeniyle*

⁴⁷²⁴ Bknz: HGK. 07.03.1990 T. 12-32/160

⁴⁷²⁵ Bknz: 12. HD. 21.02.1989 T. 6656/2372

⁴⁷²⁶ Bknz: 12. HD. 22.04.1985 T. 14019/3857

⁴⁷²⁷ Bknz: 12. HD. 30.01.1979 T. 948/1019; 14.05.1976 T. 4468/6172

⁴⁷²⁸ Bknz: 12. HD. 14.01.1991 T. 6185/27; 02.03.1981 T. 539/1998

⁴⁷²⁹ Bknz: 12. HD. 28.05.1990 T. 13682/6419; 15.05.1990 T. 12707/5652; 16.10.1989 T. 2868/12286; 14.02.1989 T. 981/1965 vb.

⁴⁷³⁰ Bknz: 12. HD.16.03.1982 T. 1683/2082

⁴⁷³¹ Bknz: HGK. 02.12.2015 T. 12-351/2780

⁴⁷³² UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Haciz, s:757 vd.

⁴⁷³³ UYAR, T. İlamlı Takipler, s:288 vd.

⁴⁷³⁴ UYAR, T. Tahliye, s:464 vd.

⁴⁷³⁵ UYAR, T. İhale ve İhalenin Bozulması, C:2, s:1357 vd.

⁴⁷³⁶ UYAR, T. İstihkak Davaları, s:768 vd.

⁴⁷³⁷ Bknz: 12. HD. 17.12.2018 T. 8070/13605

tutanağın eksik düzenlendiği, haczedilen eşyaların lüzumlu eşya olup olmadığı yönünde bilirkişi incelemesi yapılması gerektiği yönünde tanık beyanına itirazda bulunduğu görüldüğünden, mahkemece mahallinde keşif ve bilirkişi incelemesi yapılmak sureti ile haczedilen her bir eşyanın haczinin mümkün olup olmadığı değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceğini⁴⁷³⁸

- “İİK'nun 82/1-12. maddesine dayalı meskeniyet nedeniyle haczedilmezlik şikayetinde; ispat külfeti borçluya ait olup, isbatın ise mahallinde yapılacak keşif ve bilirkişi incelemesi ile mümkün olduğu, İİK'nun 82/1-12. maddesine dayalı haczedilmezlik şikayetinin keşif ve bilirkişi incelemesi yapılmaksızın sonuçlandırılmasının mümkün olmadığını⁴⁷³⁹

- “KDV'ye ilişkin uyumsuzluğun çözümü özel ve teknik bir bilgiyi gerektirdiği- İhale konusu araç üzerinde keşif yapılmak ve vergi konusunda uzman bilirkişiden rapor alınmak suretiyle KDV oranının belirlenmesi gerektiğini⁴⁷⁴⁰

- “Meskeniyet nedeniyle haczedilmezlik şikayetinde; ispat külfeti borçluya ait olup, ispatın ise mahallinde yapılacak keşif ve bilirkişi incelemesi ile mümkün olduğunu⁴⁷⁴¹

- “İhale alıcısının ihale konusu araç ile ilgili KDV oranının %1 olarak hesaplanması gerektiğine yönelik şikayetinin keşif ve bilirkişi incelemesi yapılarak incelenmesi gerektiğini⁴⁷⁴²

- “Mahkemece; İSKİ ve Belediyeden gelen yazıların, taşınmazın imar durumu ve niteliği ile ilgili farklı bilgiler ihtiva ettiği ve çelişkili olduğu dikkate alınarak, alıcının ihalede satın aldığı taşınmazın ilanda gösterilen özellikleri haiz ve imar durumuna ilişkin ilanda yer alan bilgilerin gerçeği yansıtmadığı, zemindeki duruma uygun olup olmadığı konusunda kroki ve varsa diğer belgeler getirtilerek mahallinde keşif yapılmalı ve açıklanan bu konularda Yargıtay denetimine imkan tanıyacak nitelik ve yeterlilikte usulüne uygun bilirkişi raporu alınarak varılacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceğini⁴⁷⁴³

- “İhale alıcısının ihale konusu araç ile ilgili KDV oranının %1 olarak hesaplanması gerektiğine yönelik şikayetinin keşif ve bilirkişi incelemesi yapılarak incelenmesi gerektiğini⁴⁷⁴⁴

- “KDV'ye ilişkin uyumsuzluğun çözümü özel ve teknik bir bilgiyi gerektirmekte olup, mahkemece gerektiğinde şikayete konu taşınmaz üzerinde keşif ve bilirkişi incelemesi de yapılmak suretiyle uyumsuzluğun çözümlenmesinin gerekeceğini⁴⁷⁴⁵

- “Borçlunun m.82/1-12. maddesi gereğince, meskeniyet şikayetinde bulunduğu taşınmazda, borçlunun hazır olmadığı keşif tarihinin haciz tarihi olarak itilaya esas teşkil etmeyeceğini⁴⁷⁴⁶

- “Madenlerin işletilmesinde 6309 sayılı Maden Kanunu'nda değişiklik yapan 3213 sayılı Kanun uyarınca üzerine haciz konulabilecek tesis, vasıta, alet ve malzeme

4738 Bknz: 12. HD. 19.06.2017 T. 17477/9513

4739 Bknz: 12. HD. 02.05.2016 T. 465/12880

4740 Bknz: 12. HD. 12.04.2016 T. 29828/10784

4741 Bknz: 12. HD. 22.02.2016 T. 27404/4650

4742 Bknz: 12. HD. 19.11.2015 T. 16743/28808

4743 Bknz: 12. HD. 02.07.2015 T. 14290/18835

4744 Bknz: 12. HD. 02.04.2015 T. 32961/8274

4745 Bknz: 12. HD. 26.03.2015 T. 32010/7320

4746 Bknz: 12. HD. 19.03.2015 T. 31031/6487

ile çıkarılmış cevherlerin tesbiti için yerinde bilirkişi aracılığıyla keşif yapılması gerekeceğini”⁴⁷⁴⁷

- “İstihkak davalarında ibraz edilen fatura ile cihaz senesinde bahsedilen eşyaların dava konusu eşyalarla aynı olup olmadığını saptamak için yerinde keşif yapılması gerektiğini”⁴⁷⁴⁸

- “Üzerine haciz konulan makinelerin fabrika binasından bağımsız olarak haczedilip edilemeyeceğini, başka bir deyişle bunların teferruat niteliğinde olup olmadığını belirlemek için yerinde bilirkişilerle birlikte keşif yapılması gerekeceğini”⁴⁷⁴⁹

- “Tahliye istenen yerde karşılaşılan üçüncü kişinin ‘tahliye ilamının kendi işgal ettiği yeri kapsamadığını’ ileri sürmesi halinde, bu savunmanın yerinde keşif yapılarak araştırılması gerektiğini”⁴⁷⁵⁰

- “El atmanın önlenmesi’ (men’i müdahale) ⁴⁷⁵¹ ve ‘taşınmazın teslimi’⁴⁷⁵² ilamlarının, icra dairesince infazına yönelik şikayetlerin, yerinde keşif yapılarak, asıl dava sırasındaki keşifte dinlenen bilirkişiler ve ilamın dayandığı krokiyi çizen fen memuru da mümkünse hazır bulundurulurken, mümkün değilse yeniden tayin edilecek ehil bilirkişi vasıtasıyla, infazın yapılmasında hatalı bir işlem bulunup bulunmadığının araştırılması gerekeceğini”

- “Haczedilmezlik şikayetinde bulunan borçlunun, yerinde yapılacak keşif giderini yatırmak zorunda olduğunu”⁴⁷⁵³

- “Borçlunun asıl uğraşının ziraat ve çiftçilik olup olmadığının, haczedilemeyeceği ileri sürülen taşınmazın kendisinin ve bakmakla yükümlü olduğu kimselerin geçimi için zorunlu olup olmadığının, gerektiğinde keşif de yapılarak araştırılması gerekeceğini”⁴⁷⁵⁴

- “İnfaz işleminin ilama aykırı olarak yapıldığı’nun ileri sürülmesi halinde, şikayetin yerinde keşif yapılarak sonuçlandırılması gerektiğini”⁴⁷⁵⁵

- “Haciz edilen eşyanın -İİK mad. 82/3 gereğince- vazgeçilmesi kabil olmayan mutlak takımı ve pek lüzumlu ev eşyası olup olmadığının gerektiğinde keşif (ve bilirkişi incelemesi) yapılarak saptanması gerektiğini”⁴⁷⁵⁶

- “Bağ, tarla ve mesken hakkındaki ileri sürülen haczedilmezlik şikayetinin, yerinde keşif yapılarak incelenmesi gerektiğini”⁴⁷⁵⁷

- “Bir işin yapılmasına ilişkin ilamların uygulanması sırasında doğan uyuşmazlıklarda, yerinde keşif yapılması gerektiğini”⁴⁷⁵⁸

⁴⁷⁴⁷ Bknz: 12. HD. 28.01.2002 T. 586/1538

⁴⁷⁴⁸ Bknz: 21. HD. 13.02.2001 T. 830/1060; 31.10.2000 T. 7404/7466

⁴⁷⁴⁹ Bknz: 12. HD. 15.03.2004 T. 1353/5889 31.10.2000 T. 15535/16287

⁴⁷⁵⁰ Bknz: 12. HD. 24.12.1990 T. 6183/13550

⁴⁷⁵¹ Bknz: 12. HD. 23.01.2001 T. 131/786, 20.04.1999 T. 4713/5040; 11.04.1995 T. 4881/5341; 20.06.1989 T. 822/9325; 08.12.1988 T. 12566/15140; 09.03.1987 T. 2954/3292

⁴⁷⁵² Bknz: 12. HD. 26.09.1988 T. 13053/10353; 19.03.1984 T. 380/3119; 16.11.1981 T. 7078/8369

⁴⁷⁵³ Bknz: 12. HD. 09.05.1983 T. 2546/3621

⁴⁷⁵⁴ Bknz: 12. HD. 20.01.1988 T. 11452/204; 06.10.1986 T. 15587/10012; 06.03.1986 T. 8902/2538

⁴⁷⁵⁵ Bknz: 12. HD. 08.03.2004 T. 203/5270; 19.02.2004 T. 25657/3267 28.01.1985 T. 11775/561

⁴⁷⁵⁶ Bknz: 12. HD. 29.09.1983 T. 5259/6818

⁴⁷⁵⁷ Bknz: 12. HD.06.05.1982 T. 3955/4000

⁴⁷⁵⁸ Bknz: 12. HD. 15.03.1979 T. 1493/2225; 07.10.1977 T. 7653/7969

- “*Borçlunun ‘hayvan yetiştiricisi olup olmadığı’nin, keşifle saptanması gerektiğini*”⁴⁷⁵⁹

- “*Taşınmazın şartname ve ilanda yazılı olduğunun aksine, iki odalı değil üç odalı olduğunun ileri sürülmesi halinde, durumun keşif yapılarak saptanması gerektiğini*”⁴⁷⁶⁰

- “*‘Hata’ nedenine dayalı ‘ihalenin feshi’ istemlerinde, yerinde keşif yapılması gerektiğini*”⁴⁷⁶¹

- “*‘Geçici tahliye’ye ilişkin ilamın infazından doğan uyumsuzluğun çözümlenmesi için yerinde keşif yapılması gerekeceğini*”⁴⁷⁶²

belirtmiştir...

XIV- İcra mahkemesi, *takip hukukuna ilişkin uyumsuzlukları* çözerken, ispat yükü kendisine düşen tarafın diğer tarafa **yemin** teklif etmesine izin veremez.⁴⁷⁶³ Bir “şikayet” niteliğinde bulunmasına rağmen “*ihalenin feshi*” isteklerini incelerken, “*tanık*” dinleyebilen, “*keşif*” yapabilen icra mahkemesi, “*fesat iddiasının gerçek olup olmadığı*” konusunda - “*ihaleye fesat karıştırmak*” suç (TCK. mad. 235) teşkil ettiğinden- taraflara ‘*yemin*’ deliline dayanarak karar veremez.⁴⁷⁶⁴

Yüksek mahkeme;

- “*Borca itirazın incelendiği icra mahkemesindeki duruşmalarda, ‘borcun ödenmediği’ konusunda*”⁴⁷⁶⁵

- “*‘İtirazın kaldırılması’ duruşmalarında*”⁴⁷⁶⁶

- “*Tahliye takiplerinde, takip konusu yapılan kira borcuna itiraz edilmesi üzerine, ‘kira borcunun ödenip ödenmediği’ konusunda kiralayana yemin teklif ve eda ettirilemeyeceğini*”⁴⁷⁶⁷

isabetle belirtmiştir.

Buna karşın, hukuki niteliği “*takip hukuku davası*” olan “*istihkak davası*”nı -yine “*basit yargılama usulü*”ne (HMK. mad. 316-322) göre- görürken, icra mahkemesinde *yemin* teklif edilebilir⁴⁷⁶⁸ (HMK.mad. 227). İcra mahkemesi, haciz edilen malların borçluya mı, üçüncü kişiye mi ait olduğunu araştırırken, davacı taraf, davalı tarafa yemin teklif edebilir hatta icra mahkemesi, gerekiyorsa davacıya, “*yemin yöneltme hakkını kullanması*” için hatırlatmada bulunması gerekir.⁴⁷⁶⁹

⁴⁷⁵⁹ Bknz: 12. HD. 16.11.1976 T. 9675/11559

⁴⁷⁶⁰ Bknz: İİD. 30.11.1973 T. 11024/10740

⁴⁷⁶¹ Bknz: İİD. 05.02.1959 T. 749/696; 27.10.1950 T. 3422/3675

⁴⁷⁶² Bknz: İİD. 03.11.1958 T. 5854/5728

⁴⁷⁶³ Bknz: 12. HD. 17.05.2001 T. 7989/8633; 15.01.1991 T. 6493/150; 25.10.1990 T. 3320/10528; 22.10.1990 T. 3230/10268; 01.10.1990 T. 2308/9303; 17.09.1990 T. 2117/8598

⁴⁷⁶⁴ Bknz: 12. HD. 15.10.1986 T. 2138/8187; 04.10.1986 T. 8905/9293; 03.04.1986 T. 10088/3838

⁴⁷⁶⁵ Bknz: 12. HD. 07.12.2000 T. 18303/19361; 30.11.2000 T. 17943/18683; 17.02.1999 T. 1098/1477

⁴⁷⁶⁶ Bknz: İİD. 06.05.1969 T. 5138/4985; 10.10.1962 T. 8927/9630

⁴⁷⁶⁷ Bknz: 12. HD. 22.10.1996 T. 12369/12899; 28.03.1996 T. 4048/4304; 16.10.1995 T. 13866/13685 vb.

⁴⁷⁶⁸ Bknz: **UYAR, T.** İstihkak Davaları, s: 768

⁴⁷⁶⁹ Bknz: 21. HD. 30.01.2001 T. 123/426; 13. HD. 21.01.1982 T. 8115/199; İİD. 16.12.1952 T. 5115/5453; 17.05.1951 T. 2645/2691

XV- İcra mahkemesindeki duruşmalarda **tahkim iddiası**'nda (alacaklının, hakemde dava açması gerektiği def'inde) bulunmak mümkün müdür?

İcra mahkemesinin görevine giren, gerek "itiraz" ve "itirazın kaldırılması" istekleri, gerekse "şikayet" şeklinde yapılan başvurular teknik anlamda 'dava' sayılmadığından⁴⁷⁷⁰ icra mahkemesindeki duruşmalarda "tahkim iddiası" ileri sürülemez.⁴⁷⁷¹ Bu nedenle, yüksek mahkemenin yeni tarihli içtihadı daha doğrudur.^{4772 4773 4774}

Ayrıca, uygulamadaki önemi nedeniyle belirtelim ki, kamu kurum ve kuruluşları arasındaki uyuşmazlıkların hakem ile çözümlenmesini öngören 3533 sayılı -kısaca, **Mecburi Tahkim Kanunu** diye anılan- kanunun kapsamına sadece "adliye mahkemelerinin görevi içinde bulunan davalar" girdiğinden⁴⁷⁷⁵ (mad. 1), bu kurumlar arasında yapılan icra takipleri ile ilgili "itirazlar" ile "itirazın kaldırılması istekleri" ve "şikayetler" icra mahkemesi tarafından -diğer, itiraz ve şikayetler gibi- incelenir.⁴⁷⁷⁶

XVI- İcra mahkemesi, görevine giren uyuşmazlıkları çözerken **ihtiyati tedbir kararı** da verebilir.⁴⁷⁷⁷ Bu ihtiyati tedbir kararlarının bir kısmı yasada açıkça öngörülmüştür. Örneğin; istihkak davalarında icra mahkemesinin verdiği "takibin ertelenmesi (taliki)" kararları (İİK. mad. 97/I, II, III), "istihkak davası sonuçlanmadan paraya çevrilen dava konusu malın bedelinin yargılama sonuna kadar alacaklıya ödenmemesi veya teminat karşılığında (yahut halin icabına göre, teminatsız) ödenmesi hususundaki" kararları, ihtiyati tedbir niteliğindeki kararlardır.

Keza, icra mahkemesi, ihalenin feshi davalarında -özellikle, ihale kesinleştikten sonra açılan davalarda- "dava konusu taşınmazın başkasına devredilmemesi için" ihtiyati tedbir kararı verebilir.

XVII- "Şikayet", "dava" niteliğinde bulunmadığından, icra mahkemesindeki "şikayet"e, üçüncü kişilerin '**müdahale**'de (HMK. mad. 67) bulunmaları mümkün değildir.^{4778 4779} **Yüksek mahkeme** de, bu hususu çeşitli içtihatlarında;

- "İcra mahkemelerinde asli ya da fer'i müdahilliğin mümkün olmadığı" ⁴⁷⁸⁰

- "İcra mahkemesince, HMK. mad. 26'ya aykırı olacak şekilde talep dışına çıkılarak hüküm kurulamayacağını - "Davanın ihbarı"na ve "davaya müdahale"ye ilişkin hükümlerin (HMK. mad. 61 vd.) şikayet (İİK. mad. 16) hakkında uygulanamayacağını" ⁴⁷⁸¹

⁴⁷⁷⁰ UYAR, T. İtiraz, s: 493 vd. – UYAR, T. Şikayet, s: 2 vd.

⁴⁷⁷¹ COŞKUN, M. Açıklamalı-İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu, C:1, 2016, s:252

⁴⁷⁷² Bknz: 12. HD. 27.02.1990 T. 8745/1848

⁴⁷⁷³ Karş: 12. HD. 09.11.1987 T. 15663/11370

⁴⁷⁷⁴ Bu konuda ayrıca Bknz: SUNAR, G. age. s:112 vd.

⁴⁷⁷⁵ 3533 s. Kanun hakkında ayrıca Bknz: ÖKTEMER, S. 533 sayılı Kanun Hakkında Bir İnceleme (Ad. D. 1965/5-6 s:613 vd.) - MUSLUOĞLU, L. Mecburi Tahkim Usulü, (Ad. D. 1960/7, s:364 vd.)

⁴⁷⁷⁶ Bknz: 12. HD. 28.04.1986 T. 11203/4899; 14.02.1983 T. 10796/952

⁴⁷⁷⁷ Bknz: YILMAZ, E. İİK. Şerhi, 2016, s:110 – MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukuku Esasları, 5. Baskı, 2015, s:75 - KURU, B. Hukuk Muhakemeleri Usulü (Cilt; IV), s:4324 - (C:III), s:3072 vd. – YILMAZ, O. İhtiyati Tedbirlerde Görev ve Yetki (Yarg. D. 1977/1-4, s:267 vd.) – SUNAR, G. age. s:93 vd.

⁴⁷⁷⁸ Bknz: 12. HD. 05.07.1993 T. 7135/12098; 03.12.1991 T. 90/25; 05.12.1989 T. 10286/14958

⁴⁷⁷⁹ MUŞUL, T. Şikayet, s:576 - KURU, B. age. C:1, s:88 - UYAR, T. Şikayet, s:2 vd.; 94 vd. - SUNAR, G. a.g.e., s:150

⁴⁷⁸⁰ Bknz: 12. HD. 28.02.2019 T. 13950/3326

⁴⁷⁸¹ Bknz: 12. HD. 18.12.2017 T. 25412/15809

- “İcra hukukunda şikayet yargılamasına asli müdahil olarak katılmanın mümkün olmadığını”⁴⁷⁸²

- “Şikayetin, şikayet eden ve şikayet olunan (karşı taraf) olmak üzere iki tarafı olup, davaya müdahalenin “şikayet”te söz konusu olamayacağını”⁴⁷⁸³

- “Şikayete ‘müdahale’ yoluyla katılamayacağını”⁴⁷⁸⁴

- “Müflisin, üçüncü kişi tarafından açılan ‘ihalenin feshi davası’na (şikayetine) müdahale edemeyeceğini”⁴⁷⁸⁵

- “Davacının (şikayetçinin) açtığı ihalenin feshi davasından (şikayetinden) vazgeçmesi halinde, icra mahkemesinin fer’i müdahil sıfatıyla davaya katılmış olan kişilerin talebi çerçevesinde ‘ihalenin feshi’ne karar veremeyeceğini”⁴⁷⁸⁶

- “İhalenin feshinde yararı bulunan üçüncü kişilerin, ayrıca ihalenin feshi için şikayette bulunmaları gerekeceğini, başkasının ihalenin feshi istemine (şikayetine) katılmayacaklarını”⁴⁷⁸⁷

belirtmiştir ...

XVIII- “Şikayet”, “dava” niteliğinde bulunmadığından icra mahkemesindeki şikayet hakkında, HMK.’nun ‘**ıslah**’a ilişkin hükümleri HMK.mad. 176-182 uygulanmaz.⁴⁷⁸⁸

Yüksek mahkeme bu hususu çeşitli içtihatlarında vurgulamıştır. Örneğin;

“Taşınmazın haczine ittula tarihinden 7 gün geçtikten sonra yapılan ‘takdiri kıymete itiraz’ın, ıslah yolu ile ‘hacedilmezlik şikayeti’ olarak değerlendirilemeyeceğini”⁴⁷⁸⁹

vurgulamıştır.

XIX- √İcra mahkemesinde hangi iddialar ve savunmalar ‘**bekletici mesele**’ yapılabilir?

İİK. mad. 68/IV’de, “itirazın kaldırılması duruşmasında, mirasbırakanına ait bir borç için takip edilmekte olan borçlunun, ‘terekenin borca batık olduğunu’ -ve dolayısıyla mirasın reddedilmiş sayılacağını (MK. mad. 605) - ileri sürmesi halinde, icra mahkemesinin borçluya bu hususun tesbiti için dava açmak üzere mehil vereceği ve açılacak bu davanın sonuçlanmasına kadar incelenmesini erteleyeceği” belirtilmiştir.⁴⁷⁹⁰

Uygulamada, **yüksek mahkeme**;

- “Mirasın hükmen reddi şikayeti hakkında mahkemece verilen davanın açılmamış sayılmasına ilişkin kararın kesinleşmediği görülür ise derdestlikten bu yöne ilişkin davanın reddine karar verilmesi, aksi halde mirasın reddi davasının bekletici mesele yapılması, bu dava sonunda mirasın hükmen reddi kararı verilir ise takibin iptali yönünde

4782 Bknz: 23. HD. 27.12.2016 T. 1061/5478

4783 Bknz: 12. HD. 29.02.2016 T. 5498/5587

4784 Bknz: 12. HD. 07.11.2003 T. 18368/21989; 03.12.1991 T. 90/25

4785 Bknz: 12. HD. 05.12.1989 T. 10286/14958

4786 Bknz: 12. HD. 26.01.1989 T. 4580/884

4787 Bknz: 12. HD. 04.05.1981 T. 3074/4424

4788 **MUŞUL, T.** Şikayet, s:576

4789 Bknz: 12. HD. 14.05.1993 T. 5298/9058

4790 Bknz: 12. HD. 27.06.2000 T. 9809/10823; 25.01.1988 T. 2434/407

*hüküm tesisi, anılan dava reddedilir ise borçluların meskeniyet şikayetinin esasını incelemeye gerekçe olarak bir karar verilmesi gerektiğini*⁴⁷⁹¹

- “Sıra cetveli yapılmaksızın ihale bedelinin dosya alacaklısına ödenmesine ilişkin kararının iptali istemiyle yapılan başvuruda, haczin kaldırılması istemine ilişkin şikayetin sonucunun beklenmesi gerektiğini”⁴⁷⁹²

- “Şikayet tarihinden önceki bir tarihte mahkeme kararı ile borçlunun kısıtlanmasına karar verildiği görüldüğünden şikayetin incelenmesi için TMK. mad. 403 ve devamı uyarınca önce vasinin icazetinin bulunup bulunmadığının saptanması gerektiğini, icazetinin bulunduğu anlaşılması halinde, TMK. mad. 462/8 'e göre, izin alması için vasiye yeterli süre verilip bu hususun bekletici mesele yapılması gerektiğini, vesayet makamınca izin verilmesi halinde işin esasının incelenmesi gerektiğini”⁴⁷⁹³

- “Mahkemece, şikayetçinin usulsüz tebligat ile ilgili şikayetinin sonucu, meskeniyet şikayetinin de sonucunu etkileyeceğinden, tebligat şikayeti bekletici mesele sayılarak kesinleştiikten sonra oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceğini”⁴⁷⁹⁴

- “Vasinin kısıtlı adına dava açabilmesi için kendisine vesayet makamınca yeterli süre verilmesi ve bunun bekletici mesele yapılması, aksi halde, istemin sıfat yokluğu sebebiyle reddedilmesi gerektiğini”⁴⁷⁹⁵

- “İcra mahkemesi kararlarının infazı için kesinleşmeleri zorunlu değil ise de, şikayetçi üçüncü kişinin haciz ihbarnamesinin tebliği işleminin usulsüz olduğuna yönelik yaptığı başvuru, icra dosyasına sunulan itiraz dilekçesi nazara alınarak hacizlerin kaldırılması gerektiği iddiasıyla icra müdürlüğüne yapılan diğer şikayeti doğrudan etkileyeceğinden, mahkemece anılan dosyada verilecek kararın kesinleşmesinin beklenip sonucuna göre karar verilmesinin gerekeceğini”⁴⁷⁹⁶

- “Usulsüz tebligat ile ilgili şikayetinin sonucu, iptali istenen icra müdür kararı ve hacizlerin kaldırılıp kaldırılmayacağını etkileyeceğinden, tebligata ilişkin şikayet dosyasının bekletici mesele sayılması (HMK. mad. 166/1) ve kesinleştiikten sonra oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceğini”⁴⁷⁹⁷

- “Alacaklı tarafından açıldığı bildirilen ‘reddi mirasın iptali’ davasının sonucunun, beklenmesi gerekeceğini”⁴⁷⁹⁸

- “Belediye meclisince (encümenince) verilen ‘kamuya tahsis kararı’ nın iptali için, alacaklı tarafından idari yargıda dava açıldığının anlaşılması halinde, icra mahkemesindeki haczedilmezlik şikayetinde, bu davanın sonucunun beklenmesi gerekeceğini”⁴⁷⁹⁹

- “Şirketi tek başına temsil yetkisi bulunmayan kişinin ihalenin feshini istemiş olması halinde; aynı kişinin şirkette oluşan yönetim boşluğu giderilene kadar kayyum

⁴⁷⁹¹ Bknz: 12. HD. 04.03.2019 T. 325/3497

⁴⁷⁹² Bknz: 12. HD. 24.01.2017 T. 7883/868

⁴⁷⁹³ Bknz: 12. HD. 12.12.2016 T. 7049/25227

⁴⁷⁹⁴ Bknz: 12. HD. 04.10.2016 T. 17449/20515

⁴⁷⁹⁵ Bknz: 12. HD. 04.10.2014 T. 30497/29276

⁴⁷⁹⁶ Bknz: 12. HD. 18.11.2014 T. 28129/27436

⁴⁷⁹⁷ Bknz: 12. HD. 21.01.2014 T. 35018/1214

⁴⁷⁹⁸ Bknz: 12. HD. 04.06.2002. T. 11059/11910

⁴⁷⁹⁹ Bknz: 12. HD. 08.03.2004 T. 3901/5293; 15.09.2003 T. 14050/17596; 07.11.2000 T. 15733/16790; 09.12.1999 T. 15844/16050; 24.03.1999T. 3260/3858; 22.10.1997 T. 10514/11258

atanması konusundaki başvurusunun sonucunun beklenip, atanacak kayyumun huzuru ile yargılamaya devam edileceğini”⁴⁸⁰⁰

- “El atmanın önlenmesi ilamı kesinleştikten sonra, ilamın infazı aşamasında borçlu tarafından açıldığı bildirilen ‘zorunlu geçit hakkı tanınması’na dair davanın bekletici mesele yapılamayacağını”⁴⁸⁰¹

İcra mahkemesinde açılan “sıra cetveline itiraz” (şikayet) lerle (İİK. mad. 142) ilgili olarak;

- “İcra mahkemesinde açılan istihkak davasının sonucunun, sıra cetveline yönelik şikayetin incelendiği icra mahkemesinde bekletici sorun yapılması gerekeceğini”⁴⁸⁰²

- “İcra mahkemesindeki sıra cetveline itiraz davasına, Hazinesinin müdahil olarak katıldığı tasarrufun iptali davasının sonucunun beklenmesi gerekeceğini”⁴⁸⁰³

- “‘Mal Müdürlüğünün geçerli takibi bulunmadığı ve haczin yasal dayanaktan yoksun olduğu’ ileri sürülerek açılan davanın, icra mahkemesinde bekletici sorun yapılması gerektiğini”⁴⁸⁰⁴

- “Haczin iptali kararının kesinleşmesinin, icra mahkemesinde bekletici sorun yapılması gerekeceğini”⁴⁸⁰⁵

- “Sıra cetvelinde yer almak isteyen alacaklının alacağına yönelik itirazın iptali davasının sonucunun, icra mahkemesinde bekletici sorun yapılması gerekeceğini”⁴⁸⁰⁶

- “Sıra cetvelinin düzenlenmesinde dikkate alınan hacizlerle ilgili haczin kaldırılması davasının sonucunun, icra mahkemesinde bekletici sorun yapılması gerekeceğini”⁴⁸⁰⁷

- “Sıra cetvelinde yer alan rehinlerle ilgili olarak açılan ‘rehin hakkının tesbitine yönelik dava’nın sonucunun icra mahkemesinde bekletici sorun yapılması gerekeceğini”⁴⁸⁰⁸

- “‘Davacının nafaka alacağına muvazaaya dayalı olduğu’ iddiasıyla, iptali için açıldığı bildirilen davanın sonucunun, sıra cetveline itiraz davasında (şikayetinde) bekletici mesele yapılması gerekeceğini”⁴⁸⁰⁹

- “‘Kefaletin geçersizliği’ yönünden açılan davanın sonucunun, sıra cetveline yönelik şikayeti inceleyecek olan icra mahkemesince bekletici sorun yapılması gerekeceğini”⁴⁸¹⁰

- “Davacı borçlu vekili hakkında ağır ceza mahkemesinde devam eden ‘görevi kötüye kullanma’ suçuyla ilgili ceza davasının sonucunun, ihalenin feshi davasına ilişkin ‘yargılamının yenilenmesi’ davasında ‘bekletici mesele’ yapılması gerekeceğini”⁴⁸¹¹

4800 Bknz: 12. HD. 31.10.1997 T. 10539/11954

4801 Bknz: 12. HD. 31.10.1995 T. 14814/14851

4802 Bknz: 19. HD. 30.01.1997 T. 9005/610

4803 Bknz: 12. HD. 20.06.1995 T. 5138/5621

4804 Bknz: 19. HD. 28.02.1995 T. 1213/1742

4805 Bknz: 19. HD. 23.12.1994 T. 10028/13177

4806 Bknz: 19. HD. 18.10.1994 T. 7283/9634

4807 Bknz: 19. HD. 18.10.1994 T. 7523/9639

4808 Bknz: 19. HD. 17.05.1994 T. 3986/511

4809 Bknz: 19. HD. 24.12.1992 T. 11077/6910

4810 Bknz: 19. HD. 14.09.1992 T. 7319/3826

4811 Bknz: 12. HD. 22.03.1994 T. 3485/3667

- “İcra mahkemesinin, hukuk mahkemesinde açılmış olan muvazaa iddiasına dayalı sonuçlanmış iptal davası kesinleşmesini, ‘bekletici mesele’ yapması gerekeceğini”⁴⁸¹²

- “Tapuda kayıtlı olmayan taşınmazın borçlu adına tescili için alacaklı tarafından açıldığı bildirilen ‘tescil davası’nın sonucunun, haczedilmezlik şikayetinde ‘bekletici mesele’ yapılması gerekeceğini”⁴⁸¹³

- “İhalenin feshi davasına konu teşkil eden taşınır hakkında istihkak davası açıldığı anlaşıldığı halinde, bu davanın sonucunun araştırılarak, ihalenin feshi davasının sonuçlandırılması gerekeceğini”⁴⁸¹⁴

- “Borçlunun terekesi hakkında defter tutma işleminin devam ettiğinin anlaşılması halinde, bunun sonucunun icra mahkemesince ‘bekletici mesele’ yapılması gerekeceğini”⁴⁸¹⁵

İcra mahkemesinde açılan “istihkak davaları” (İİK.mad. 97/XI; 99) ile ilgili olarak;

- “Davalı-alacaklı tarafından, genel mahkemede açıldığı bildirilen ‘iptal davası’nın, istihkak davasında bekletici mesele yapılması gerekeceğini”⁴⁸¹⁶

- “Tanıklığı, uyuşmazlığın çözümünde etkili olacak olan tanık hakkında ‘yalan tanıklık’ yaptığı iddiasıyla yapıldığı ileri sürülen şikayetin sonucu araştırılmadan -dava açılmışsa sonucu beklenmeden- uyuşmazlığın çözümlenemeyeceğini”⁴⁸¹⁷

- “İhalenin feshi davasının sonucu beklenmeden, istihkak davası hakkında karar verilemeyeceğini”⁴⁸¹⁸

- “Hem ‘alacaklı’nın ve hem de ‘üçüncü kişi’nin ayrı ayrı, aynı hacizli mal hakkında ‘istihkak davası açmış olmaları halinde’ ‘tevhid (birleştirme)’ istemi varsa, davaların birleştirilmesi gerekeceğini, yoksa bir davanın diğeri için ‘bekletici mesele’ kabul edilerek, diğerrinin sonucunu beklemesi gerekeceğini”⁴⁸¹⁹

belirtmiştir.

Buna karşın yüksek mahkeme;

- “Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takiplerde, icra mahkemesince -borca itiraz üzerine- verilmiş olan ‘itirazın reddi’ kararının temyizinin, haczedilmezlik şikayetinin incelenmesine etkili olmayacağını”⁴⁸²⁰

- “Yargılamanın iadesi (yenilenmesi) yoluna gidilmiş olmasının icra mahkemesinde bekletici mesele yapılamayacağını”⁴⁸²¹

- “Tahliye taahhüdüne ait belgenin iptali hakkında dava açılmış olmasının icra mahkemesinde bekletici mesele yapılamayacağını”⁴⁸²²

⁴⁸¹² Bknz: 12. HD. 24.12.1990 T. 6117/13515

⁴⁸¹³ Bknz: 12. HD. 08.03.1990 T. 9268/2225

⁴⁸¹⁴ Bknz: 12. HD. 13.10.1988 T. 8972/11402

⁴⁸¹⁵ Bknz: 12. HD. 18.02.1988 T. 4035/1652

⁴⁸¹⁶ Bknz: 13. HD. 03.02.1982 T. 204/544

⁴⁸¹⁷ Bknz: 13. HD. 16.09.1981 T. 5085/5718

⁴⁸¹⁸ Bknz: 12. HD. 10.09.1979 T. 4764/4227

⁴⁸¹⁹ Bknz: 12. HD. 08.02.1979 T. 98/479

⁴⁸²⁰ Bknz: 12. HD. 09.03.1990 T. 9427/2358

⁴⁸²¹ Bknz: 12. HD. 13.02.1990 T. 7904/1126; 16.01.1989 T. 2548/206

⁴⁸²² Bknz: 12. HD. 05.02.1985 T. 14007/947

- “Borçlunun açtığı ‘olumsuz tesbit davası’ nın reddine ilişkin kararın kesinleşmesi beklenmeden, icra mahkemesince ‘itirazın kaldırılmasına’ karar verilmesi gerekeceğini”⁴⁸²³

- “Davalı-alacaklı tarafından, genel mahkemede açıldığı bildirilen ‘iptal davası’ nın, istihkak davasında bekletici mesele yapılması gerekeceğini”⁴⁸²⁴

- “Tanıklığı, uyuşmazlığın çözümünde etkili olacak olan tanık hakkında ‘yalan tanıklık’ yaptığı iddiasıyla ileri sürülen şikayetin sonucu araştırılmadan -dava açılmışsa sonucu beklenmeden- uyuşmazlığın çözümlenemeyeceğini”⁴⁸²⁵

- “İhaleden feshi davasının sonucu beklenmeden, istihkak davası hakkında karar verilemeyeceğini”⁴⁸²⁶

belirtmiştir...

√- Borçlu tarafından açıldığı bildirilen “**olumsuz tesbit (senet iptali) davası**”, icra mahkemesince ‘bekletici mesele’ yapılamaz.

Borçlu, icra mahkemesindeki “itirazın kesin olarak kaldırılması” duruşması sırasında, takip konusu belge hakkında hukuk mahkemesinde ‘sahtelik davası’ açmış olduğunu bildirirse, icra mahkemesi, açılan davanın sonucunu “bekletici mesele” yapmak zorunda mıdır? Takip konusu belge hakkında borçlunun hukuk mahkemesinde açmış olduğu “sahtelik davası” gerçekte, “menfi tesbit davası” (İİK. mad. 72) niteliğinde olan bir davadır. Bu nedenle, “borçlunun, hakkında başlayan icra takibinden sonra açmış olduğu bu menfi tesbit davası niteliğindeki sahtelik davası nedeniyle takibin durdurulmasını isteyemeyeceği” çünkü “İİK. mad. 72/III gereğince, icra takibinden sonra açılan menfi tesbit davasına bakan mahkemenin ihtiyati tedbir yolu ile icra takibinin durdurulmasına karar veremeyeceği” düşünülebilir. Ancak, böyle bir düşünce hem pratik gereksinimlere ve hem de açılan sahtelik davalarının hukuki sonuçlarını düzenleyen HMK. mad. 209 hükmüne aykırı olur. **6100 s. yeni HMK'dan önceki dönemde**, bu konu şu şekilde düzenlenmişti: Sahte bir belgeye dayanarak icra takibi yapılması halinde, borçlu, alacaklı olduğunu ileri süren kimsenin elinde kendisini borçlu gösteren sahte bir belge olduğunu önceden bilemeyeceği için, bu kişi hakkında icra takibinden önce İİK mad. 72/1’e göre menfi tesbit davası açıp, mahkemeden “icra takibinin durdurulması” konusunda bir ihtiyati tedbir kararı alamamaktaydı. Borçlu, alacaklı olduğunu ileri süren kişinin, kendisini borçlu gösteren sahte bir belge düzenlemiş olduğunu ancak, hakkında icra takibine geçildikten sonra öğrenip, sahtelik (menfi tesbit) davasını da ancak -ve zorunlu olarak- icra takibinden sonra açabiliyordu. Bu halde, “borçlunun açacağı sahtelik (menfi tesbit) davasının icra takibine etkisinin ne olacağı İİK. mad. 72/III hükmüne göre belirlenir” denirse, kendisine karşı sahte bir belge ile icra takibi yapılan ve her nasılsa ödeme emrine itiraz etmemiş ya da itirazında imzayı inkar ettiğini ayrıca ve açıkça bildirmemiş olan borçlunun durumu çok ağırlaşmış oluyordu. Bu nedenle, **doktrinde** “takip konusu belge hakkında hukuk mahkemesinde açılan sahtelik davasının icra takibine etkisini, İİK. mad. 72’ye göre değil, HUMK. mad. 317 (şimdi; HMK. mad. 209) hükmüne göre incelemek doğru olur.”⁴⁸²⁷ şeklinde düşünülmekteydi. HUMK. mad. 317’de “sahtelik davasına bakan mahkeme, sahteliği ileri sürülen belge (senet) hakkında bilirkişi incelemesi

⁴⁸²³ Bknz: 12. HD. 01.10.1981 T. 6303/7282

⁴⁸²⁴ Bknz: 13. HD. 03.02.1982 T. 204/544

⁴⁸²⁵ Bknz: 13. HD. 16.09.1981 T. 5085/5718

⁴⁸²⁶ Bknz: 12. HD. 10.09.1979 T. 4764/4227

⁴⁸²⁷ **KURU, B.** Hukuk Muhakemeleri Usulü, 2001, C: II, 6. Baskı, s: 2099 vd. - **UYAR, T.** İcra Hukukunda Olumsuz Tespit ve Geri Alma Davaları, 3. Baskı, 1993, C:1, s34

yapılmasına ve senedin yazıldığını gören tanıkların dinlenmesine karar vermiş -ve borçlu ‘ceza davasına’ şahsi hak bakımından müdahalede bulunmuş⁴⁸²⁸ ise, sahteliği ileri sürülen senet (belge) “sahtelik davası” sonuçlanıncaya kadar hiçbir işleme dayanak yapılamaz” denilmiştir. Bu nedenle, icra mahkemesince, takip dayanağı senetle ilgili olarak, alacaklı hakkında ceza mahkemesinde açıldığı bildirilen “sahtelik davası”na ait dosya incelenerek, borçlunun kişisel hak bakımından ceza davasına müdahale ederek, senedin iptalini isteyip istemediği, ceza mahkemesince bilirkişi incelemesine ve tanık dinlenmesine karar verilir vermediği araştırılarak, böyle bir kararın mevcut olması halinde HUMK. mad. 317’ye göre, bu senet hakkında herhangi bir işlem yapılamayacağından, bu durumun “bekletici mesele” kabul edilip, “takibin durdurulması”na karar verilmesi gerekir.” deniliyordu.⁴⁸²⁹ Hemen belirtelim ki; bu açıklamalar 1.10.2011 tarihinde yürürlükten kalkmış olan 1086 sayılı HUMK. çerçevesinde geçerlidir. 01.10.2011 tarihinde yürürlüğe girmiş olan yeni 6100 sayılı HMK.nun 209. maddesinde tamamen farklı bir düzenleme kabul edilmiş olup, bu yeni düzenlemeye göre “adi bir senetteki yazı veya imza inkar edildiğinde, bu konuda bir karar verilinceye kadar, o senet herhangi bir işleme esas alınamaz” (HMK.209/1) denilmiş olduğundan, hakkında sahtelik iddiasında bulunulmuş olan senet ile ilgili takibin durması için, önceki HUMK’nun 317. maddesindeki şartların gerçekleşmesi aranmayacak ve sadece sahtelik iddiasında bulunulması ile o senede dayalı icra takibi kendiliğinden duracaktır...

Yine, 1086 s. HUMK. döneminde; “sahtelik davasına bakan mahkemenin bilirkişi incelemesi yapılmasına karar verdiği sırada, sahteliği ileri sürülen senede dayanarak yapılan icra takibi henüz kesinleşmemişse, bundan sonra takibin kesinleşmesi için bir işlem yapılamaz yani, itirazın kaldırılması istemini inceleyen icra mahkemesinin, sahtelik davasının sonuçlanmasını “bekletici mesele” yapması gerekiyordu. Sahtelik davasında bilirkişi incelemesi yapılmasına karar verildiği anda icra takibi kesinleşmiş durumda ise, bundan sonraki işlemler yapılamaz, örneğin; borçlunun malları haczedilemez, daha önce haczedilmiş ise satılmıyordu.⁴⁸³⁰

Bu nedenle yüksek mahkemenin zaman zaman aksi doğrultuda beliren içtihatlarına⁴⁸³¹ katılmak mümkün görülüyordu. Çünkü, açılan bu davaların icra takibine etkisi yasada -birinci durumda İİK. mad. 72’de, ikinci durumda, HUMK. mad. 317’de- açıkça belirtilmişti.⁴⁸³² Bu durumda;

“Borçlu tarafından açıldığı bildirilen olumsuz tespit davası, borçlu lehine sonuçlanmıyorsa, icra mahkemesinin bu kararın kesinleşmesini bekletici mesele yapması gerekir”⁴⁸³³ deniliyordu. Şimdi ise HMK. 209 çerçevesinde sorunun çözüme kavuşturulması gerekecektir.

İcra mahkemesindeki, “itirazın kesin olarak kaldırılması” duruşması sırasında, borçlu, takip konusu senedin ‘hata’, ‘hile’, ‘korkutma’ sonucu düzenlenmiş olduğunu -İİK. mad. 68’de belirtilen belgelerle bu durumu kanıtlayamayacağı için- icra mahkemesinde ileri süremeyeceği gibi, “takip konusu senedin bu nedenle hükümsüz olduğu”

⁴⁸²⁸ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T. Kambiyo Senetleri, C:2 s:2176 vd. - UYAR, T. Kambiyo Senetlerine İlişkin Suçlar (Ceza Hukukunda Kambiyo Senetleri) (ABD. 1982/4, s: 129) - UYAR, T. Olumsuz Tespit ve Geri Alma Davaları, C:1, s: 34 vd.

⁴⁸²⁹ Bknz: 12. HD. 10.11.2003 T. 19077/22094; 03.10.2003 T. 15061/19155; 16.09.2003 T. 13746/17717; 20.05.2003 T. 9286/11390; 24.04.2003 T. 6561/9211; 17.04.2003 T. 6967/8492; vb.

⁴⁸³⁰ KURU, B. Hukuk Muhakemeleri Usulü; C: II, s: 1451 vd.

⁴⁸³¹ Bknz: 12. HD. 14.05.1981 T. 3456/4885

⁴⁸³² UYAR, T. İtiraz, s: 531

⁴⁸³³ Bknz: 12. HD. 24.12.1990 T. 6117/13515

gerekeşiyle iptali için genel mahkemede dava açtığını belirtip, bunun icra mahkemesinde “*bekletici mesele*” sayılmasını da isteyemez.⁴⁸³⁴

XX- İcra mahkemesindeki “**itirazın kesin olarak kaldırılması**” duruşmasında, borçlu daha önce ödeme emrine itiraz ederken bildirmediği ve alacaklının dayandığı senet metninden de anlaşılmayan itirazın sebeplerini -örneğin; borcu ödemediğini- alacaklının muvafakati ile ileri sürülebilir mi? **Bir görüşe göre**⁴⁸³⁵ HUMK. mad. 202/II ve III (şimdi; HMK. 141) icra ve iflas hukukunda uygulanmaz. Bu nedenle, borçlu, alacaklının muvafakati ile dahi, itiraz sebeplerini değiştiremez, genişletemez... Buna karşın, katıldığımız **diğer bir görüşe göre**⁴⁸³⁶ ise, HUMK. mad. 202, (şimdi; HMK. 141), basit yargılama usulünde de uygulanır. İtirazın kaldırılması talebi, basit yargılama usulüne göre incelendiğinden, burada da bu hüküm uygulanır. Kaldı ki, İİK. mad. 62/IV ve 63'deki “*itiraz sebeplerini değiştirme ve genişletme yasağı*” alacaklı lehine konulmuş olduğundan, alacaklı kendi lehine olan bu yasaktan vazgeçebilir. **Yüksek mahkeme**⁴⁸³⁷ de, ikinci görüşü benimsemiştir.

XXI- İcra mahkemesindeki duruşmada, daha önce ihtiyati haciz (ya da haciz) uygulanırken, *icra memuru huzurunda borcu kabul etmiş olan borçlunun bu ikrarı (kabul beyanı) kendisini bağlar mı?*

İcra dairesinde, icra müdürü/yardımcısı önünde yapılan -ve icra tutanağına (İİK. mad. 8) geçirilerek, altı icra memuru/yardımcısı/katibi⁴⁸³⁸ ile birlikte imzalanan- **ikrar** bir “mahkeme dışı ikrar” (HMK. mad. 188) sayılır.⁴⁸³⁹ Ancak, icra tutanağı bir hukuki işlemi belgelendiriyorsa -örneğin; borçlu icra tutanağında borcunu ikrar (kabul) ederek, bu beyanını imzalamışsa- o zaman icra tutanağı borçlu aleyhine senet niteliğine bürünür⁴⁸⁴⁰ ve tutanağın aksini isbat etmek ancak yazılı (kesin) delillerle mümkün olur (HMK. mad. 201).

Borçlu haciz (ve özellikle; ihtiyati haciz) sırasında takip konusu dosya borcunun varlığını ikrar (kabul) ederek bunu öder ya da taksitle ödemeyi taahhüt ederse (ve bu konudaki beyanını tutanağa geçirtip, altını icra müdürü/yardımcısı/katibi ile birlikte imzalarsa) bu ikrarı ile “*takip hukuku bakımından*” (başka bir deyişle; o icra takibi bakımından) bağlı olur. Daha sonra “icra tutanağındaki ikrarının (ve borç ödeme taahhüdünün) baskı altında ‘haczedilmiş olan eşyalarının oradan kaldırılıp muhafaza altına alınacağı’ tehdidi ile yapıldığını” belirtip, “bunun geçersiz olduğunu, kendisini bağlamayacağı” ileri sürebilir mi?

İcra mahkemeleri sınırlı yetkili olduğundan, borçlunun bu iddiasını icra mahkemesinde -tanık dinleterek- iddia ve isbat etmesi mümkün olmadığından, icra mahkemelerinin verdikleri kararları temyizen inceleyen Yargıtay 12. Hukuk Dairesi öteden beri “borçlunun haciz (ihtiyati haciz) sırasındaki ikrarının geçerli olup borçluyu bağlayacağını, borçlunun bu ikrarından -ikrarın baskı altında yapıldığı’ iddiası ile- dönemeyeceğini” açık ve seçik

4834 **POSTACIOĞLU, İ.** İcra İflas Kanununun Muaddel Hükümlerine Göre Menfi Tespit Davası (İHFM. C: XXXII, 1967/2-4, s: 824 vd.)

4835 **POSTACIOĞLU, İ.** a.g.e. s: 161 vd. – **ÜSTÜNDAĞ, S.** a.g.e. s: 120

4836 **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C:1, s:380

4837 Bknz: HGK. 12.04.1967 T. İc İf. 1246/199; İİD. 07.10.1965 T. 10701/10831

4838 Bknz: 12. HD. 07.04.1999 T. 3836/4360

4839 **KURU, B.** Hukuk Muhakemeleri Usulü, C:2, s:2041

4840 Bknz: 12. HD. 09.11.2000 T. 16305/16902; 27.06.2000 T. 9799/10791; 23.09.1998 T. 9576/9484; 20.03.1996 T. 3258/3801

olarak kimi kez oybirliği ile⁴⁸⁴¹ kimi kez oyçokluğu ile⁴⁸⁴² belirtmiştir. Ancak **yüksek mahkemenin** kimi kararlarında “ihtiyati haciz sırasında borcu kabul etmiş olan borçlunun, daha sonra kendisine ödeme emrinin tebliği üzerine ‘zamanaşımı itirazında’⁴⁸⁴³ ‘imza itirazında (inkarında)’⁴⁸⁴⁴ bulunabileceğini” -kanımızca hatalı olarak⁴⁸⁴⁵ belirtmiştir. Buna karşın **yüksek mahkeme**, kimi kararlarında ise “*ihiyati haciz safhasında borcu kabul etmiş olan borçlunun daha sonra imza inkarında bulunamayacağını*” ifade etmiştir.⁴⁸⁴⁶

Haciz (ya da ihtiyati haciz) sırasında takip konusu *borcun varlığını ikrar eden* (ve hatta borcun tamamını ya da bir kısmını ödeyen) borçlu, daha sonra *olumsuz tesbit* (ya da *geri alma*) davası açarak (ya da aleyhine açılacak *itirazın iptali ve alacak davasında*) “bu ikrarının (ve ödemesinin) haciz baskısı (tehdidi) altında yapıldığını” ileri sürerek bunu -tanık da dinleterek- mahkeme huzurunda kanıtlayabilir.⁴⁸⁴⁷ Çünkü -yukarıda da ifade ettiğimiz gibi- borçlunun haciz/ ihtiyati haciz sırasındaki ikrarı, sadece takip hukuku bakımından kendisini bağlar, maddi hukuk bakımından ise bağlamaz. **Yargıtay’ın** -olumsuz tesbit/geri alma, itirazın iptali ve alacak davalarıyla ilgili olarak yerel mahkemelerce verilen kararları temyizen inceleyen **4.**⁴⁸⁴⁸, **11.**⁴⁸⁴⁹, **13.**⁴⁸⁵⁰, **19.**⁴⁸⁵¹, **Hukuk Daireleri** ile **HGK’nun**⁴⁸⁵² içtihatlarında bu husus açıkça vurgulanmıştır. **Yargıtay 11. Hukuk Dairesi**⁴⁸⁵³ kimi kararlarında “*ihiyati haciz sırasındaki ikrarları, borcu kabul beyanlarını geçersiz saymamış, ‘bunların baskı altında gerçekleştiği’ nin ayrıca kanıtlanmasını isteyerek, ancak o zaman bu beyanlara itibar edilemeyeceğini*” belirtmiştir...

XXII- Uygulamada, **tebligat işlemindeki usulsüzlüklerin** “*şikayet*” yolu ile icra mahkemesine bildirilmesi istenmektedir.⁴⁸⁵⁴ ⁴⁸⁵⁵ İcra mahkemesinin, “*tebligatın usulsüz*

⁴⁸⁴¹ Bknz: 12. HD. 05.04.1999 T. 3635/4125; 03.04.1991 T. 2002/4355; 13.06.1988 T. 10511/7742; 15.02.1988 T. 1248/1478; 12.10.1987 T. 13397/10007; 04.02.1987 T. 15344/1246; 21.02.1983 T. 249/1183; 11.02.1982 T. 92/896; 20.10.1981 T. 6070/7669 vb.

⁴⁸⁴² Bknz: 12. HD. 25.05.1989 T. 14148/7797; 18.10.1988 T. 10664/11640; 01.07.1988 T. 7346/8946; 16.05.1983 T. 2191/3848 vb.

⁴⁸⁴³ Bknz: 12. HD. 04.10.1993 T. 9597/14564

⁴⁸⁴⁴ Bknz: 12. HD. 26.11.1992 T. 7920/14835; 13.03.1987 T. 7975/1543; 31.05.1979 T. 4451/5019

⁴⁸⁴⁵ Aynı görüşte: **ÖZEKES, M.** İcra İflas Hukukunda İhtiyati Haciz, 1999, s:291

⁴⁸⁴⁶ Bknz: 12. HD. 25.05.1989 T. 12760/7763

⁴⁸⁴⁷ **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C:3, s:2522 – **ÖZEKES, M.** age. s:292 – **SALDIRIM, M.** Öğretide ve Uygulamada Bütün Yönleriyle İhtiyati Haciz, 1997, s:35 – **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** Haciz, s:88

⁴⁸⁴⁸ Bknz: 4. HD. 12.09.1966 T. 470/8052

⁴⁸⁴⁹ Bknz: 11. HD. 15.06.1989 T. 6597/3653; 27.05.1986 T. 2628/3234; 19.03.1985 T. 628/1533; 16.03.1984 T. 1390/1498; 07.10.1983 T. 3601/4112; 02.02.1981 T. 382/344

⁴⁸⁵⁰ Bknz: 13. HD. 19.10.1982 T. 4652/6044

⁴⁸⁵¹ Yargıtay 19. HD. özellikle son içtihatlarında “*‘ihiyati haciz’ sırasındaki borcu kabul beyanlarının ‘manevi cebir’, ‘muzayaka’, ‘baskı’ altında yapılmış olduğunu farzederek, bu beyanları geçerli saymazken* (Bknz: 19. HD. 24.01.2012 T. 6626/708; 01.12.2011 T. 4784/15080; 06.10.2011 T. 7275/12066), *‘haciz’ sırasındaki borcu kabul beyanlarını geçerli* (Bknz: 19. HD. 28.03.2012 T. 13538/5196; 27.03.2012 T. 13010/510; 07.03.2012 T. 15780/3657; 27.02.2012 T. 10632/2979; 19.01.2012 T. 8896/514; 26.01.2012 T. 9722/918; 14.12.2010 T. 4877/14244; 09.06.2010 T. 8989/719” saymaktadır.

⁴⁸⁵² Bknz: HGK. 11.02.1987 T. 11-93/88

⁴⁸⁵³ Bknz: 11. HD. 25.02.1991 T. 8448/1271; 26.04.1988 T. 7810/2714; 18.02.1986 T. 7151/769; 29.05.1981 T. 2755/2704

⁴⁸⁵⁴ Ayrıntılı bilgi için Bknz: **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İİK. Şerhi, C:1, s:110 vd.

⁴⁸⁵⁵ Bknz: 12. HD. 22.09.2006 T. 13973/17091

olduğu”nu saptaması halinde, “*tebligatın iptaline*” değil “*tebliğ tarihinin borçlunun (alacaklının) bildirdiği tarih olarak düzeltilmesine...*” şeklinde⁴⁸⁵⁶ karar vermesi gerekir...

“*Tebligatın usulsüz olduğu*” icra mahkemesine ayrı bir başvuru (şikayet) olarak bildirilebilirse de, bunun icra mahkemesine yapılan diğer başvuru için de ileri sürülebilir sürülemeyeceği uygulamada duraksama konusu olmaktadır. Gerçekten, *kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takiplerde*, icra mahkemesine başvurarak “borca” ya da “imza”ya itirazda bulunan borçlu veya “*yapılan haczin İİK. mad. 82 gereğince kaldırılmasını*” icra mahkemesinden isteyen borçlu, aynı dilekçede “kendisine yapılan -örneğin; *ödeme emri’ne, 103 davetiyesi’ne ilişkin- tebligatın da usulsüz olduğunu*” bildirebilir mi? “Usul ekonomisi” bakımından bu soruya olumlu cevap vermek gerekir. Nitekim **yüksek mahkeme** de; “tebligatın usulsüzlüğüne” ilişkin ş i k a y e t ile’ imzaya itiraz’ın⁴⁸⁵⁷ ‘borca itiraz’ın⁴⁸⁵⁸ ve ‘tebligatın usulsüzlüğüne’ ilişkin şikayet ile ‘haczin kaldırılması’ isteğini içeren şikayetin⁴⁸⁵⁹ icra mahkemesinde, birlikte (aynı dilekçe üzerine) incelenebileceğini” kabul etmiştir.

XXIII- √- İcra mahkemesi, “**taleple bağlı olarak**” karar verir (HMK. mad. 25)⁴⁸⁶⁰ Bu nedenle, icra mahkemesince; “*şikayet sebebi ile bağlı kalınarak, şikayet konusu yapılmayan ve kamu düzenine ilişkin olmayan nedenlere dayalı olarak*” karar verilemez.⁴⁸⁶¹

“*İcra emri’nin*⁴⁸⁶² ya da “*ödeme emri’nin*⁴⁸⁶³ *iptalinin istenmiş olması halinde* “takibin iptaline” karar veremez. Aynı şekilde; icra mahkemesince “faiz oranına itiraz edilmeyen dönemleri de kapsar biçimde”⁴⁸⁶⁴ “şikayet/itiraz konusu edilmemiş olan faiz hakkında”⁴⁸⁶⁵ karar verilemeyeceği gibi, “takibin iptaline” karar vermekle yetinilmeyecek, talep aşılarak ‘*borçlu tarafından ödenen..... liranın alacaklıdan alınıp borçluya verilmesine...*’ şeklinde⁴⁸⁶⁶ karar verilemez...

Sıra cetveline yönelik şikayetlerde icra mahkemesince “şikayet sebebine bağlı olarak” inceleme yapılarak, şikayetçi-alacaklı tarafından, sırasına itiraz edilmeyen alacaklının sırası değiştirilemez.⁴⁸⁶⁷

Keza, borçlunun bu yöne ilişkin bir şikayeti olmadıkça, kendiliğinden icra emrinin biçimi yönünden inceleme yaparak “*icra emrinin iptaline*” karar veremez.⁴⁸⁶⁸

Alacaklının “*borçlunun itirazının kaldırılması*” yönünde bir isteği olmadığı halde, icra mahkemesi bu doğrultuda bir karar veremez.⁴⁸⁶⁹

⁴⁸⁵⁶ Bknz: 12. HD. 28.01.2015 T. 28426/2094; 27.11.2014 T. 21307/28674; 15.11.2011 T. 5398/22095; 18.10.2011 T. 3647/19180; 01.03.2011 T. 33837/2309; 22.04.2003 T. 6412/9032; 21.04.2003 T. 6239/8811; 10.03.2003 T. 2528/4818 vb.

⁴⁸⁵⁷ Bknz: 12. HD. 30.03.2000 T. 3760/4861 T. 01.02.1996 T. 1185/1379

⁴⁸⁵⁸ Bknz: 12. HD. 18.04.1995 T. 5934/5945; 28.04.1992 T. 12681/5665; 16.11.1990 T. 4464/11640; 13.11.1989 T. 3929/13760

⁴⁸⁵⁹ Bknz: 12. HD. 04.04.1989 T. 3518/4760

⁴⁸⁶⁰ Bknz: 12. HD. 11.07.2011 T. 7133/15235; 27.05.1992 T. 182/7297; 3.12.1990 T. 4599/12388

⁴⁸⁶¹ Bknz: 12. HD. 04.11.2014 T. 22618/26127

⁴⁸⁶² Bknz: 12. HD. 14.07.2009 T. 7414/15774; 21.05.2003 T. 9190/11538; 24.01.2003 T. 28013/991

⁴⁸⁶³ Bknz: 12. HD. 13.02.1990 T. 7920/1131; 13.02.1989 T. 6356/809

⁴⁸⁶⁴ Bknz: 12. HD. 25.02.2003 T. 670/3458

⁴⁸⁶⁵ Bknz: 12. HD. 10.09.2002 T. 15222/16306

⁴⁸⁶⁶ Bknz: 12.HD. 09.02.2001 T. 1278/2339

⁴⁸⁶⁷ Bknz: 19. HD. 25.09.1992 T. 4571/2262

⁴⁸⁶⁸ Bknz: 12. HD. 07.03.1988 T. 4951/2462

⁴⁸⁶⁹ Bknz: 12. HD. 26.04.1991 T. 4039/5067

Yüksek mahkeme;

-“Şikayet dilekçesi kapsamına göre, şikayetçi borçlunun vekiline yapılan satış ilanı tebliğ işleminin usulsüz olduğu açıkça ileri sürülmediği halde, ilk derece mahkemesince, borçlunun dilekçesinde dayandığı vakıaların dışına çıkılıp re'sen dikkate alınacak hususlar kapsamında da olmayan tebligat usulsüzlüğü nedenine dayalı olarak ihalenin feshine karar verilmesinin, bölge adliye mahkemesince de istinaf başvurusunun esastan reddinin doğru olmadığını”⁴⁸⁷⁰

-“Hâkimin, tarafların talep sonuçlarıyla bağlı olduğu; ondan fazlasına veya başka bir şeye karar veremeyeceğini, duruma göre, talep sonucundan daha azına karar verebileceğini”⁴⁸⁷¹

-“Sadece "ödeme emrinin iptali" talep edildiğinden, mahkemece, borçlunun dava dilekçesinde ileri sürdüğü bu şikayetin incelenmesi gerektiğini”⁴⁸⁷²

-“Menkul hükümlerine göre gecekondü niteliğindeki taşınmaza yapılan haczin kaldırılmasına ilişkin şikayette borçlu, bu talebinin kabul edilmemesi halinde ise taşınmaz hükümlerine göre haciz konulmasını talep ettiği görüldüğünden, mahkemece, taleple bağlı kalınarak (HMK. mad. 26) şikayet konusu hakkında karar verilmesi gerekirken, talep olmadığı halde, taşınmazın tapu kaydına konulan haczin kaldırılması yönünde hüküm tesisinin isabetsiz olduğunu”⁴⁸⁷³

-“Mahkemece talep edilen miktarlar yönünden inceleme yapılarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken talep dışına çıkılarak, yazılı şekilde hüküm tesisinin isabetsiz olduğunu”⁴⁸⁷⁴

-“Süresiz şikayet hallerinde, yargılama sırasında ileri sürülen şikayet nedenlerinin usul ekonomisi ilkesi gereğince incelenmesi gerektiğini”⁴⁸⁷⁵

-“Mahkemece; borçlunun, şikayet dilekçesinde dayandığı vakıaların dışına çıkılıp, kamu düzeniyle ilgili olmayan, re'sen dikkate alınacak hususlar kapsamında da bulunmayan; "belediyece tellal görevlendirilmediği hallerde ancak icra müdürlüğü çalışanlarının tellal olarak görevlendirilebileceğini, somut olayda ise tellal olarak görevlendirilenin şoför olduğu" nedenine dayalı olarak ihalenin feshine karar verilmesinin hatalı olduğunu”⁴⁸⁷⁶

-“Hakimin, talep aşarak hüküm oluşturmamasının isabetsiz olduğunu”⁴⁸⁷⁷

-“İcra mahkemesince şikayet nedenleri arasında yer almayan haczedilmezlik şikayeti değerlendirilerek takibin iptaline karar verilmesinin doğru olmadığını”⁴⁸⁷⁸

-“Borçlunun şikayetinin, icra takibine dayanak ilamın bozulma ihtimalinin yüksek olduğu gerekçesi ile hacizlerin kaldırılması istemine yönelik olduğunu, icra mahkemesince şikayet nedeni hakkında karar verilmesi gerekirken, şikayet konusu yapılmayan

⁴⁸⁷⁰ Bknz: 12. HD. 01.04.2019 T. 851/5126

⁴⁸⁷¹ Bknz: 12.HD. 06.11.2018 T. 4726/10923; 10.10.2018 T. 4243/9557; 17. HD. 20.09.2018 T. 17381/8070; 8. HD. 22.01.2018 T. 10160/1007; 8. HD. 04.12.2017 T. 4663/16110; 12. HD. 16.02.2016 T. 27498/4092

⁴⁸⁷² Bknz: 12. HD. 05.06.2018 T. 805/5883

⁴⁸⁷³ Bknz: 12. HD. 19.04.2017 T. 10832/6122

⁴⁸⁷⁴ Bknz: 12. HD. 17.04.2017 T. 14196/5887

⁴⁸⁷⁵ Bknz: 8. HD. 12.12.2016 T. 839/16820

⁴⁸⁷⁶ Bknz: 12. HD. 26.09.2016 T. 23055/19718

⁴⁸⁷⁷ Bknz: 8. HD. 04.04.2016 T. 2505/5937

⁴⁸⁷⁸ Bknz: 8. HD. 24.02.2016 T. 15254/3173

'takibe dayanak ilamın kesinleşmeden icraya konulamayacağı' gerekçesiyle hacizlerin kaldırılmasına karar verilmesinin isabetsiz olduğunu⁴⁸⁷⁹

- "Borçlu vekilinin istirdata yönelik bir talebi olmadığı halde mahkemece bu yönde hüküm kurularak borçlu aleyhine vekalet ücretine hükmedilmesi doğru olmamakla birlikte anılan yanlışlığın giderilmesinin yeniden yargılama yapılmasını zorunlu kılmadığını"⁴⁸⁸⁰

- "Mahkemece, taleple bağlılık ilkesi gereğince borçlunun şikayeti ile sınırlı olarak inceleme yapılması ve bu konuda karar verilmesi gerektiğini"⁴⁸⁸¹

- "Mahkemece, taleple bağlılık ilkesi gereğince borçlunun ödeme emrinin iptaline yönelik şikayeti ile ilgili olumlu olumsuz bir karar verilmesi gerekirken taleple ilgisi bulunmayan 'yetki itirazının reddine' karar verilmesinin isabetsiz olduğunu"⁴⁸⁸²

belirtmiştir.

Ancak, icra mahkemesi, taraflarca ileri sürülmemiş olsa dahi, kamu yararı amacıyla konulmuş emredici nitelikteki bir hükme (kamu düzenine) aykırı olarak yapılmış olan işlemi iptal etmelidir.^{4883 4884} Örneğin, **yüksek mahkeme**;

- "Satış isteme süreleri hak düşürücü nitelikte olup; icra müdürünün satış talebinin öngörülen süreler içinde yapılıp yapılmadığını re'sen gözetmesi gerektiğini - Satış isteme sürelerinin geçmesine rağmen, icra müdürünün satış talebini kabul etmesinin, İİK'nun emredici nitelikteki anılan maddelerine aykırı bir durum yaratacağı, ayrıca bu husus kamu düzeni ile ilgili olup, gözetilmesi yasa ile hakime yükletilmiş bir görev olduğunu"⁴⁸⁸⁵

- "Kamu düzenine ilişkin olan 20. madde hükmünün yargılamanın her aşamasında re'sen nazara alınması gerekeceğini - Alacaklı vekilinin, iki haftalık süreden sonra icra dosyasının yetkili icra müdürlüğüne gönderilmesi için talepte bulunması durumunda mahkemece, HMK. mad. 20 uyarınca re'sen takibin açılmaması sayılmasına karar verilmesi gerekeceğini"⁴⁸⁸⁶

- "Alacaklı vekilinin, icra dosyasının yetkili icra müdürlüğüne gönderilmesi için yaptığı talebin HMK'nun 20. maddesinde öngörülen iki haftalık kesin süre içerisinde olmadığı anlaşıldığından, mahkemece; kamu düzeni ile ilgili olan HMK'nun 20. maddesi gözetilmek suretiyle takibin açılmaması sayılmasına karar verilmesi gerekeceğini"⁴⁸⁸⁷

- "Satış talebinin süresinde yapılıp yapılmadığının icra mahkemesince re'sen gözetmesi gerektiğini - Satış isteme sürelerinin geçmesine karşın, tapu sicilinde şeklen varlığını sürdüren haczin İİK'nun emredici nitelikteki hükümlerine aykırı bir durum yaratacağını - Kamu düzenine ilişkin bir hususun gözetilmesi hakime yükletilmiş bir görev olduğundan, taşınmaz takip borçlusundan hacizle yükümlü olarak satın alan yeni taşınmaz malikinin icra mahkemesine "haczin kaldırılması"na yönelik yaptığı şikayette İİK.

4879 Bknz: 8. HD. 15.02.2016 T. 14859/2398

4880 Bknz: 8. HD. 21.01.2016 T. 3214/636

4881 Bknz: 12. HD. 14.01.2015 T. 26788/532

4882 Bknz: 14.01.2015 T. 26791/531

4883 PEKCANITEZ, H./SİMİL, C. a.g.e. s:332

4884 Bknz: 12. HD. 11.06.2009 T. 4820/12675; 13.10.2008 T. 1405/17256; 05.11.2007 T. 17840/20241; 05.10.2009 T. 9593/17955

4885 Bknz: 12. HD. 02.11.2015 T. 23442/26278

4886 Bknz: 12. HD. 20.02.2018 T. 28396/1635

4887 Bknz: 12. HD. 06.04.2017 T. 751/5547

*mad 106 ve 110 gereğince "haczin düştüğü"ne de iddia edildiğinden, bu şikayetin incelenerek haczin varlığını sürdürüp sürdürmediği hususunun incelenmesi gerektiğini"*⁴⁸⁸⁸

-“ Borçlunun yetki itirazının mahkemece kabul edilmesine rağmen alacaklının HMK. mad. 20 gereğince yasal iki haftalık süre içerisinde dosyanın yetkili icra müdürlüğüne gönderilmesini istememiş olması halinde icra mahkemesince, kamu düzeni ile ilgili olan HMK. 'nun 20. maddesi uyarınca re'sen takibin açılmamış sayılmasına karar verilmesi gerekeceğini”⁴⁸⁸⁹

belirtmiştir.

√ -İcra mahkemesince **şikayetin konusuz kalması** -örneğin; şikayetin şikayet tarihinden sonra tarafların ibralaşmaları⁴⁸⁹⁰ veya haczedilmezlik şikayetine konu olan takibin iptali⁴⁸⁹¹- **halinde**, “şikayetin / itirazın konusu kalmaması nedeniyle reddine” de⁴⁸⁹²ğil “...şikayet / itiraz hakkında karar verilmesine yer olmadığına...” şeklinde karar verilmesi gerekeceği gibi, hükmedilmesi istenen “inkar tazminatı”⁴⁸⁹³ ya da “yargılama gideri ve vekalet ücreti”⁴⁸⁹⁴ yönünden, şikayet ya da itirazda bulunmuş olan borçlunun (alacaklının), şikayet veya itirazında haklı olup olmadığının belirlenerek, sonucuna göre yukarıdaki istekler hakkında karar verilmesi gerekir.

√ - Ayrıca, mahkemece ‘kısa karar’ ile ‘gerekçeli karar’ arasında **çelişki oluşacak şekilde** hüküm tesis edilemez. Bu durum -10.04.1992 T. 7/4 sayılı İçt. Bir. Kararı uyarınca- hükmün bozulmasına neden olur.⁴⁸⁹⁵ İcra mahkemesi, duruşmada tefhim ettiği “kısa karar”a uygun “gerekçeli karar” yazmak zorundadır.⁴⁸⁹⁶ “Kısa karar” ile “gerekçeli karar” arasında çelişki bulunması -örneğin; “kısa karar”da ‘alacaklı lehine tazminata hükmedildiği’ halde, “gerekçeli karar”da ‘borçlunun tazminatla sorumlu tutulduğuna’ ilişkin bir ibareye yer verilmemiş olması, “kısa karar”da ‘borçlunun faize itirazının kabulüne’ karar verildiği halde “gerekçeli karar”da ‘bu konuda karar verilmemiş olması’ “kısa karar”da ‘icranın geri bırakılmasına’ hükmedildiği halde, “gerekçeli karar”da ‘zamanaşımı itirazının kabulüne’ karar verilmiş olması, “kısa karar”da ‘davanın süre yönünden reddi’ hüküm altına alınmış olmasına rağmen, “gerekçeli karar”da ‘itirazın kabul edilerek takibin iptaline’ karar verilmiş olması, “kısa karar”da ‘faiz isteminin reddine’ karar verildiği halde, “gerekçeli karar”da ‘faiz isteminin kabulüne’ karar verilmiş olması, “kısa karar”da, davacı (davalı) aleyhine % 40 tazminata hükmedilmediği halde, “gerekçeli karar”da bu tazminata hükmedilmiş olması, “kısa karar”da ‘dosyanın HMK. mad. 150 gereğince yenileninceye kadar işlem den kaldırılmasına’ karar verildiği halde, “gerekçeli karar”da ‘şikayetin kısmen kabulüne ve faiz oranının iptaline’ hükmedilmiş olması, “kısa karar”da ‘itirazın kaldırılmasına’ karar verildiği halde, “gerekçeli karar”da, ‘akdin feshi ve tahliyeye’ karar verilmiş olması, “kısa karar”da ‘davanın kabulüne’ karar verilmesine rağmen, “gerekçeli karar”da ‘davanın kısmen kabulüne’ karar verilmiş

⁴⁸⁸⁸ Bknz: 12. HD. 10.12.2015 T. 18584/31166

⁴⁸⁸⁹ Bknz: 12. HD. 13.01.2014 T. 34567/51

⁴⁸⁹⁰ Bknz: 12. HD. 11.05.1981 T. 3377/4771

⁴⁸⁹¹ Bknz: 12. HD. 26.06.1980 T. 3789/5588

⁴⁸⁹² Bknz: Karş: 12. HD. 11.05.1981 T. 3377/477

⁴⁸⁹³ Bknz: 12. HD. 20.02.2003 T. 469/2952

⁴⁸⁹⁴ Bknz: 12. HD. 07.04.2003 T. 6998/7420; 03.12.2002 T. 23778/25839; 12.04.2001 T. 5345/6277

⁴⁸⁹⁵ Bknz: 12. HD. 11.02.2009 T. 5621/1771; 04.07.2018 T. 3141/7285; 02.05.2018 T. 31156/4000; 02.07.2018 T. 3172/7101; 03.05.2018 T. 9140/4104; 07.12.2017 T. 24544/15320; 22.02.2017 T. 24295/2392; 27.12.2017 T. 25482/16276; 29.11.2016 T. 19157/24490; 28.12.2016 T. 21002/26269 vb.

⁴⁸⁹⁶ Bu konuda ayrıca Bknz: **SEYHUN, Ş.** Hukuk Muhakemeleri Usulünde Kısa Karar Sorunu (Yarg. D. 1984/1-2, s: 5 vd)

olması, “kısa karar”da ‘icra inkar tazminatının davalıdan alınıp davacıya ödenmesine’ dendiği halde, “gerekçeli karar”da ‘inkar tazminatının davacıdan alınarak, davalıya ve-rilmesine’ şeklinde hüküm konulmuş olması, “kısa karar”da ‘zamanaşımı itirazının ka-bulü ile takibin iptaline’ karar verildiği halde, “gerekçeli karar”da, buna ilişkin hüküm konulmamış olması “kısa karar”da ‘ihale bedelinin % 10’u nisbetinde para cezasına’ hükmolunduğu halde, “gerekçeli karar”da ‘ihale bedelinin %40’ı oranında para cezasına’ hükmolunmuş olması vb.- hallerinde, bu husus **yüksek mahkemece** “bozma” sebebi olarak kabul edilmekte ve bu durumda “10.4.1992 T. ve 7/4 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı gereğince çelişkinin giderilmesi için, eski kararla bağlı olmaksızın yeniden karar verilmesi” istenmektedir.⁴⁸⁹⁷ Ancak maddi bir hata sonucu, “kısa karar” yanlış yazılmış ise, o zaman “gerekçeli karar”ın kısa karar’dan farklı olabileceği kabul edilmektedir.⁴⁸⁹⁸

Ayrıca **yüksek mahkeme**;

-“Mahkemece kısa kararda itirazın kaldırılması talebinin kabulü ile birlikte borçlu aleyhine tazminata karar verildiği halde, gerekçeli kararda davanın reddine karar verilererek, alacaklı aleyhine tazminat takdirine yer olmadığına hükmedildiği; bu suretle, kısa karar ile gerekçeli karar arasında çelişki olduğundan, mahkemece HMK’nun 298/2. maddesine uygun olarak karar verilmek üzere usul ve yasaya aykırı hükmün bozulması gerekeceğini”⁴⁸⁹⁹

-“Kısa kararı ile gerekçeli kararın birbiri ile çelişkili olmasının usul yönünden bozma sebebi oluşturacağını, mahkemece HMK 298/2 hükmü esas alınarak çelişkiyi gi-derecek şekilde yeniden karar verilebilmesi için hükmün bozulması gerekeceğini”⁴⁹⁰⁰

-“Gerekçeli kararın tefhim edilen hüküm sonucuna aykırı olamayacağını, esasen kısa kararı yazıp, tefhim etmekle davadan elini çekmiş olan hakimın artık bu kararını değiştirmesine yasal olanağın da olmadığını, kısa kararla gerekçeli kararın birbirinden farklı olmasının, yargılamanın aleniyeti ve kararların alenen tefhim olunmasına ilişkin Anayasa’nın 141.maddesi ile HMK.’nun yukarıda değinilen emredici nitelikteki madde-lerine de aykırı bir durum yaratacağını, ayrıca bu husus kamu düzeni ile ilgili olup, re’sen gözetilmesinin yasa ile hakime yüklenmiş bir görev olduğunu”⁴⁹⁰¹

-“Kısa kararda bulunan tazminata gerekçeli kararda hükmedilmediğinden, kısa karar ile gerekçeli karar arasında tazminat yönünden çelişki yaratıldığını, gerekçeli ka-rarın tefhim edilen hüküm sonucuna aykırı olduğunu”⁴⁹⁰²

-“Tefhim edilen kısa kararda, sadece şikayetin reddine karar verilmiş, gerekçeli kararda ise; şikayetin reddi ile beraber şikayetçinin feshi istenilen ihale bedelleri toplama-nının yüzde onu oranında para cezasına mahkumiyetine hükmedilmiş olması halinde, kısa karar ile gerekçeli karar arasında para cezası yönünden çelişki meydana getirilmiş olacağını”⁴⁹⁰³

⁴⁸⁹⁷ Bknz: 12. HD. 05.12.2011 T. 8275/26323; 04.10.2011 T. 2051/17688; 21.11.2011 T. 6612/23119; 06.12.2011 T. 9326/26693; 17.11.2011 T. 5427/22643; 17.11.2011 T. 5421/22623; 22.09.2011 T. 734/16445; 24.02.2011 T. 32962/1787; 26.12.2008 T. 19260/23321; 03.06.2003 T. 10392/12921; 12.05.2003 T. 7822/10702; 15.04.2003 T. 5518/8329; 01.04.2003 T. 4261/6881; 06.03.2003 T. 1295/4440; 07.02.2003 T. 28953/2360 vb.

⁴⁸⁹⁸ Bknz: 12. HD. 14.01.2010 T. 1857/623; 09.11.2009 T. 13362/21818; 04.02.1991 T. 7900/1300

⁴⁸⁹⁹ Bknz: 12. HD. 31.05.2018 T. 1252/5624

⁴⁹⁰⁰ Bknz: 12. HD. 07.06.2018 T. 3038/6016

⁴⁹⁰¹ Bknz: 12. HD. 01.10.2018 T. 3844/8875

⁴⁹⁰² Bknz: 12. HD. 23.05.2018 T. 75/5013

⁴⁹⁰³ Bknz: 12. HD. 24.02.2017 T. 25064/2646

-“Kısa kararı yazıp, tefhim etmekle davadan elini çekmiş olan hakimin, artık bu kararını değiştirmesine yasal olanağın olmadığı, kısa kararlarla gerekçeli kararın birbirinden farklı olmasının, yargılamanın aleniyeti ve kararların alenen tefhim olunmasına ilişkin, Anayasa'nın 141. maddesi ile HMK'nun emredici nitelikteki 294. ve 297. maddelerine de aykırı bir durum yaratacağını - Gerekçeli karar arasında çelişki bulunduğu ve bu karar başlı başına bozma sebebi olduğunu”⁴⁹⁰⁴

-“Kısa kararda yer almayan ödeme emri tebliğ tarihinin düzeltilmesi hususunun gerekçeli kararın hüküm kısmında yer alması ile çelişki meydana getirildiğinden, mahkemece yapılacak işin, önceki karar ile bağlı olmaksızın çelişkinin giderilmesi için vicdani kanaatine göre yeni bir karar vermektan ibaret olduğunu”⁴⁹⁰⁵

-“Kısa kararda, tazminata da hükmedilmesine karşın, gerekçeli kararda, tazminata yer verilmemesinin çelişki oluşturacağını”⁴⁹⁰⁶

-“Mahkemece, tefhim edilen kısa kararda, yetkiye ve imzaya itirazın reddine karar verilmiş, gerekçeli kararın hüküm kısmında ise, ayrıca borca ve faize itirazın reddine de hükmedildiğini, dolayısıyla, kısa kararda yer almayan bir hususun gerekçeli kararın hüküm kısmında yer alması ile çelişki meydana getirildiğinden, mahkemece yapılacak işin, HMK'nun 298/2. maddesi çerçevesinde çelişkiyi giderecek şekilde bir karar vermektan ibaret olduğunu”⁴⁹⁰⁷

-“TC. Anayasasının benimsediği yargılamanın aleniyeti ilkesi gereğince yargılamanın açık olarak yapıp yargılamanın sonunda verilen kararın da açıkça belirtilmesi gerektiğini, HMK'nun 298/2. maddesi gereğince, sonradan yazılacak gerekçeli kararın da bu kısa karara uygun olması gerektiğini, Yargıtay İçtihatları Birleştirme Genel Kurulunun 10.04.1992 tarih, 7/4 sayılı kararında, kısa kararlarla gerekçeli karar arasında çelişki bulunmasının bozma nedeni olacağı içtihat edilmiş bulunmasına göre, mahkemece yapılacak işin; bozmadan sonra kısa karar ile bağlı olmaksızın çelişkiyi gidermek kaydıyla vicdani kanaatine göre yeni bir karar vermektan ibaret olduğunu”⁴⁹⁰⁸

-“Tefhim edilen kısa kararda, "şikayetin reddine", gerekçeli kararda ise; şikayetin kısmen kabulü ile ödeme emrinin iptaline hükmedilmesi halinde, kısa karar ile gerekçeli karar arasında çelişki yaratılmış olacağını”⁴⁹⁰⁹

-“Kısa karar ile gerekçeli karar arasında para cezası yönünden çelişki meydana getirilmiş olduğundan hükmün bozulması gerektiği”⁴⁹¹⁰

-“Yüze karşı verilen kısa kararda, "alacaklı tarafça yeniden tebligat çıkarılması talep edildiğinden konusuz kalan dava nedeniyle karar verilmesine yer olmadığına” gerekçeli kararda ise “ödeme emrinin yeniden gönderilmesi talep edildiğinden varsa borçluya ait mallar üzerindeki hacizlerin kaldırılmasına” şeklinde karar verilmesinin çelişki meydana getirdiğini”⁴⁹¹¹

-“HMK'nun 298/2. maddesinde; gerekçeli kararın tefhim edilen hüküm sonucuna aykırı olamayacağı düzenlendiğinden ancak somut olayda; mahkemece, tarafların

⁴⁹⁰⁴ Bknz: 12. HD. 22.12.2017 T. 24980/16012

⁴⁹⁰⁵ Bknz: 12. HD. 22.05.2017 T. 14935/7757

⁴⁹⁰⁶ Bknz: 12. HD. 25.05.2017 T. 16974/8147

⁴⁹⁰⁷ Bknz: 12. HD. 03.05.2017 T. 2439/6988

⁴⁹⁰⁸ Bknz: 8. HD. 23.03.2017 T. 19740/4282; 20.02.2017 T. 3121/2174

⁴⁹⁰⁹ Bknz: 12. HD. 27.12.2016 T. 7491/26142

⁴⁹¹⁰ Bknz: 12. HD. 24.02.2017 T. 24877/2663

⁴⁹¹¹ Bknz: 12. HD. 20.12.2016 T. 7797/25725

yüzlerine karşı verilen kısa kararla gerekçeli karar arasında çelişki olduğundan, aradaki çelişkinin giderilerek yeniden karar verilmesi gerekeceğini”⁴⁹¹²

-“Kısa kararda, borçlu aleyhine tazminata karar verilmediği halde, gerekçeli kararda, borçlu aleyhine tazminata hükmedildiğini ve bu şekilde kısa karar ile gerekçeli karar arasında çelişki meydana getirilmesinin isabetsiz olduğunu”⁴⁹¹³

-“Mahkemece kararının gerekçe kısmında "kötü niyet tazminatına ve para cezasına hükmedilmiştir" ifadesine yer verildiği halde hüküm kısmında sadece tazminata hükmedilip para cezasından ise hiç bahsedilmediğinden, bu haliyle kısa kararla gerekçeli karar arasında çelişki yaratıldığı görüldüğünden, 10.4.1992 tarih ve 7/4 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme kararı gereğince anılan çelişkinin bozma nedeni oluşturacağı, bu durumda, bozmadan sonra mahkemece önceki çelişkili kararla bağlı olmaksızın çelişkiligi gidermek kaydıyla ve oluşacak kanaate göre karar vermek üzere mahkeme kararının bozulması gerekeceğini”⁴⁹¹⁴

belirtmiştir.

√ - Mahkeme kararında nelerin belirtileceği (yazılacağı) **HMK. mad. 297**'de ayrıntılı biçimde belirtilmiş olduğundan, “hüküm sonucu” kısmında gerekçeye ait herhangi bir söz tekrar edilmeksizin, isteklerin her bir hakkında verilen hükümde, taraflara yüklenen borç ve tanınan hakların, mümkünse sıra numarası altında birer birer, açık ve tereddüt uyandırmayacak biçimde gösterilmesi gerektiğinden, icra mahkemesince sadece “davanın kabulüne (reddine) ” ya da “önceki kararda direnilmesine” denilerek karar verilemez.⁴⁹¹⁵

İcra mahkemesi, uyduğu ve böylece “müktesep (kazanılmış) hak”⁴⁹¹⁶ haline gelen Yargıtay bozma kararına aykırı düşecek şekilde karar veremez.⁴⁹¹⁷ Ancak “maddi hata”ya dayanan bozma kararına uyulmamış olması, lehine bozma yapılan taraf yararına ‘kazanılmış hak’ yaratmaz.⁴⁹¹⁸

İcra mahkemesi, şikayetin reddi / kabulü halinde -yasada ayrıca öngörülmediği için- ayrıca -lehine karar verdiği taraf yararına- % 20 tazminata hükmedemez.⁴⁹¹⁹

İcra mahkemesi, başka bir icra mahkemesinin daha önce, aynı konuda verdiği kararı değiştirir nitelikte yeni bir karar veremeyeceği gibi⁴⁹²⁰ kendisinin verdiği kararı, taraflardan birisinin başvurusu üzerine, daha sonra kaldıramaz (değiştiremez)⁴⁹²¹

İcra mahkemesi, *yorum yoluyla* takip konusu ilamın hüküm fıkrasını (infaz edilecek kısmını) belirleyemez.⁴⁹²²

⁴⁹¹² Bknz: 12. HD. 08.09.2015 T. 15777/20113

⁴⁹¹³ Bknz: 12. HD. 12.01.2015 T. 26502/236

⁴⁹¹⁴ Bknz: 12. HD. 04.05.2015 T. 1240/12307

⁴⁹¹⁵ Bknz: 12.HD. 30.06.2000 T. 9944/11081; 03.05.2000 T. 12-878/861

⁴⁹¹⁶ Bknz: 12. HD. 01.03.2002 T. 2843/4293

⁴⁹¹⁷ Bknz: 12. HD. 26.05.1988 T. 9569/6755; 16.02.1987 T. 6656/1950

⁴⁹¹⁸ Bknz: 12. HD. 22.06.1998 T. 7012/7596; 14.12.1988 T. 12893/15475

⁴⁹¹⁹ Bknz: 12. HD. 08.11.2002 T. 21077/22875; 21.11.2000 T. 17236/18029; 04.07.2000 T. 10597/11326 vb.

⁴⁹²⁰ Bknz: 12. HD. 22.09.1988 T. 12290/10124; 15.03.1988 T. 1883/3046; 06.02.1987 T. 7842/1349; 22.10.1985 T. 2773/8492

⁴⁹²¹ Bknz: 12. HD. 04.05.1992 T. 4576/5997; 20.06.1989 T. 195/9267

⁴⁹²² Bknz: 12. HD. 14.12.2011 T. 10612/28972; 17.11.2011 T. 5515/22479; 04.04.2011 T. 25441/5433; 26.12.2011 T. 11317/30603; 04.04.2011 T. 25472/6453; 02.03.2004 T. 27987/4623;

İcra mahkemesi, verdiği kararda bulunan “*maddi hata*”yı her zaman kendisi düzeltebilir.⁴⁹²³

Ayrıca, taraflar, hükmün infazına kadar, -“hükmün açık olmadığını, çelişkili fıkraları içerdiğini” ileri sürerek- icra mahkemesinden, hükmün “tavzih”ini isteyebilirler (HMK. mad. 305).⁴⁹²⁴ Ancak, tavzih yolu ile hüküm değiştirilemez.⁴⁹²⁵ Örneğin, icra mahkemesi; tavzih yoluyla “inkar tazminatına” na hükmedemez,⁴⁹²⁶ tavzih talebini kabul edip, “ödeme emrinin iptaline” karar veremez,⁴⁹²⁷ “asıl karada noksan hükmedildiğini” ileri sürerek, “hükmedilen avukatlık ücreti miktarında” değişiklik yapamaz.⁴⁹²⁸ Temyize konu teşkil edebilecek bir hususta icra mahkemesince tavzih yolu ile esasa ilişkin biçimde, hüküm fıkrasında değişiklik yapılamaz.⁴⁹²⁹

Aynı konuda birbirinden farklı iki icra mahkemesi kararı bulunması halinde –icra mahkemesi kararlarına karşı ‘yargılamanın yenilenmesi’ yoluna gidilemeyeceğinden önceki tarihli mahkeme kararına itibar edilmesi gerekir.⁴⁹³⁰

XXIV-İcra mahkemesi, ister duruşma yaparak, isterse duruşma yapmayarak (evrak üzerinde) sonuçlandırdığı işlerde, lehine karar verdiği tarafın⁴⁹³¹ ⁴⁹³² -varsa- vekili için⁴⁹³³, “*hukuki yardımın tamamlandığı veya dava sonunda hüküm verildiği tarihte yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre*”⁴⁹³⁴ **avukatlık ücreti hükmetmek zorundadır (Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi, mad. 21).**

Mahkemece istem *kısmen* kabul reddedilmişse, haklılık durumlarına göre **yargılama giderlerinden** (ve vekalet ücretinden) her iki tarafın da sorumlu tutulması gerekir.⁴⁹³⁵ **Yüksek mahkeme ‘yargılama giderleri’** konusunda;

-“*Borçlunun, ödemesi gereken borcu ödemeyerek kendi kusuru ile hakkında takip yapılmasına sebebiyet verdiğiinden, takiple ilgili olarak icra vekalet ücretinden sorumlu tutulmasına karar verilmesi gerekeceğini*”⁴⁹³⁶

16.01.2004 T. 23061/343, 16.01.2004 T. 23301/402; 15.04.2003 T. 5524/8307; 20.02.2003 T. 218/3014; 08.03.2002 T. 2902/4783; 12.04.2001 T. 5330/63201; 22.03.2001 T. 3887/4799 vb.

⁴⁹²³ Bknz: 12. HD. 01.11.2000 T. 14324/16360; 26.09.2000 T. 12396/13707

⁴⁹²⁴ Bknz: 12. HD. 29.03.1990 T. 10628/3531

⁴⁹²⁵ Bknz: 12. HD. 29.01.2004 T. 24433/1703; 25.02.1993 T. 14462/3467; 02.11.1992 T. 5981/12993; 29.05.1990 T. 13865/6541; 06.04.1989 T. 9726/4933; 15.03.1988 T. 4119

⁴⁹²⁶ Bknz: 12. HD. 21.01.2003 T. 28631/498

⁴⁹²⁷ Bknz: 12. HD. 28.04.2000 T. 6023/6924

⁴⁹²⁸ Bknz: 12. HD. 24.06.1988 T. 10756/8524

⁴⁹²⁹ Bknz: 12. HD. 23.11.1989 T. 4398/715; 05.02.1990 T. 1381/713

⁴⁹³⁰ Bknz: 12. HD. 25.10.1995 T. 13434/14372

⁴⁹³¹ Bknz: 12. HD. 27.05.2003 T. 9029/12216; 06.02.2003 T. 28854/2299; 24.01.2003 T. 29685/903 vb.; 21.05.2001 T. 8107/8968 vb.; 21. HD. 27.06.2000 T. 4979/5154 vb.; 12. HD. 18.01.1993 T. 11375/549 vb.

⁴⁹³² Avukatlık ücretinin “müvekkil” adına mı yoksa, “avukatı” adına mı hükmedilmesi gerektiğine ilişkin teorik tartışma için Bknz: **UYAR, T.** Mahkemelerce Karşı Tarafa Yüklenecek Avukatlık Ücretinin Uygulamada Yarattığı Tereddüt ve Problemler (ABD. 1970/2, s: 270 vd) -1136 sayılı Yeni Avukatlık Kanunu Karşısında Avukatlık Ücreti (İBD. 1971/5-6, s: 411 vd)

⁴⁹³³ Bknz: 12. HD. 15.02.2011 T. 20146/662

⁴⁹³⁴ Bknz: 12. HD. 05.12.2011 T. 9024/26373; 28.02.2003 T. 515/3904; 21.02.2003 T. 29181/3178; 27.01.2003 T. 28777/1195

⁴⁹³⁵ Bknz: 12. HD. 06.10.2011 T. 2005/17879

⁴⁹³⁶ Bknz: 12. HD. 17.02.2011 T. 20546/1097

- “Davanın konusuz kalması halinde mahkemenin yargılamaya devam ederek “dava açıldığı zaman hangi tarafın haksız olduğunu” tespit edip, o tarafı yargılama giderlerine (ve vekalet ücretine) mahkum etmesi gerekeceğini”⁴⁹³⁷

- “Davanın (şikayetin) yeni çıkan bir kanun veya İçt. Bir. K. nedeniyle konusuz kalması halinde, yargılama giderlerinden sorumluluğun, “davanın açıldığı tarihte haksız olan taraf” a ait olduğunu”⁴⁹³⁸

belirtmiştir.

İcra mahkemesince başvurunun/davanın ‘**dava şartı yokluğundan, usulden**’ reddilmesi halinde, mahkemece –Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi’nin 7/2. maddesi gereğince- ‘maktu’ vekalet ücretine hükmedilmesi gerekir:

- “Üçüncü kişi yararına istihkak iddiasında bulunan kişinin üçüncü kişinin çalışanı olduğu ve üçüncü kişi yararına istihkak iddiasında bulunmaya yetkili olmadığından, davalı üçüncü kişi tarafından hacizden itibaren İİK. mad. 96/3 uyarınca 7 günlük süre içerisinde yapılmış bir istihkak iddiasının da bulunmadığı ve bu durumda, davacı alacaklının İİK. mad. 99 uyarınca istihkak davası açmakta hukuki yararı bulunmadığı, istihkak davasının HMK. mad. 114/ h ve 115/2 uyarınca dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmesi gerektiği- Davanın usulden reddi halinde davalı yararına Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin 7/2. maddesi gereğince maktu vekalet ücreti takdiri gerektiğini”⁴⁹³⁹

- “Tüzel kişiyi veya gerçek kişiyi temsil yetkisi olmayan kişinin yaptığı iddianın, geçerli bir istihkak iddiası sayılmayacağını- Dava konusu haciz sırasında üçüncü kişi yararına istihkak iddiasında bulunan kişinin üçüncü kişi şirkete bağlı alt taşeron şirketin çalışanı olduğu, anılan şahsın, üçüncü kişi yararına istihkak iddiasında bulunmaya yetkili olmadığı anlaşıldığından ve davalı üçüncü kişi tarafından hacizden itibaren 7 günlük süre içerisinde yapılmış bir istihkak iddiası da bulunmadığından, davacı alacaklının İİK. mad. 99 uyarınca istihkak davası açmakta hukuki yararı olmadığı ve bu durumda davanın, dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmesi gerektiğini- Dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar verilmesi halinde davalı yararına da Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin 7/2. maddesi gereğince maktu vekalet ücreti takdiri gerektiğini”⁴⁹⁴⁰

- “Tüzel kişiyi veya gerçek kişiyi temsil yetkisi olmayan kişinin yaptığı iddianın, geçerli bir istihkak iddiası sayılmayacağını- Dava konusu haciz sırasında üçüncü kişi yararına istihkak iddiasında bulunan kişinin üçüncü kişi şirkete bağlı alt taşeron şirketin çalışanı olduğu, anılan şahsın, üçüncü kişi yararına istihkak iddiasında bulunmaya yetkili olmadığı anlaşıldığından ve davalı üçüncü kişi tarafından hacizden itibaren 7 günlük süre içerisinde yapılmış bir istihkak iddiası da bulunmadığından, davacı alacaklının İİK. mad. 99 uyarınca istihkak davası açmakta hukuki yararı olmadığı ve bu durumda davanın, dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmesi gerektiğini- Dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar verilmesi halinde davalı yararına da Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin 7/2. maddesi gereğince maktu vekalet ücreti takdiri gerektiğini”⁴⁹⁴¹

4937 Bknz: HGK. 24.02.2010 T. 12-106/107

4938 Bknz: HGK. 18.11.2009 T. 18-421/526

4939 Bknz: 8. HD. 27.02.2019 T. E: 7471/2079

4940 Bknz: 8. HD. 20.02.2019 T. 6671/1748, 20.02.2019 T. 9537/1751; 20.02.2019 T. 15495/1750

4941 Bknz: 8. HD. 19.03.2019 T. 8080/2867

İcra mahkemesince başvurunun/davanın ‘**konusuz kalması halinde**’ vekalet ücretinin “davanın açılmasına ya da şikayetin yapılmasına” neden olan tarafa yükletilmesi gerekir.

Yüksek mahkeme bu konuda:

- “*Borçlu şirket hakkında verilen iflas kararı, istihkak iddiası hakkında verilen karardan sonra kesinleştiğinden, mahkemece, "adı geçen borçlu şirket yönünden, İİK. mad. 193/2 uyarınca takibin düştüğü ve hacizlerin kalktığı, dolayısıyla dava konusuz kaldığından, istihkak davası hakkında karar verilmesine yer olmadığına" karar verilerek, yargılama giderleri ile maktu karar ve ilam harcı ile nispi vekalet ücretinin davanın açılmasına neden olan tarafa yükletilmesi için hükmün bozulmasına karar vermek gerektiğini*”⁴⁹⁴²

- “*Borçlu şirket hakkında verilen iflas kararının, istihkak iddiası hakkında İlk Derece Mahkemesince verilen karardan sonra kesinleştiği, bu durumda, mahkemece, adı geçen borçlu şirket yönünden, İİK'nin 193/2 maddesi uyarınca takibin düştüğü ve hacizlerin kalktığı, dolayısıyla dava konusuz kaldığından, istihkak davası hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilerek yargılama giderleri ile maktu karar ve ilam harcı ile nispi vekalet ücretinin davanın açılmasına neden olan tarafa yükletilmesi için hükmün bozulmasına karar vermek gerektiğini*”⁴⁹⁴³

- “*İstihkak davalarında geçerli bir icra takibinin bulunmasının dava şartı olduğu ve mahkeme hâkimi tarafından duruşmanın her aşamasında re'sen gözetilmesi gerekeceğini- Takibin iptali kararının kesinleşmesi üzerine, borçlu hakkındaki takibin ve haczin geçerliliği ortadan kalkacağı için davanın konusuz kalacağı, bu durumun istihkak davasının şartlarına doğrudan etki edeceği için mahkemece sonucu bekletici mesele yapılması gerekeceği, anılan kararın kesinleşmesi üzerine de; konusuz kalan davada karar verilmesine yer olmadığına, maktu karar ve ilam harcı ile yargılama giderleri ve nispi vekâlet ücretinin davanın açılmasına neden olan tarafa yükletilmesine karar verilmesi gerekeceğini*”⁴⁹⁴⁴

belirtmiştir.

Uygulamada, icra mahkemesinin duruşma yapmadan karar verdiği durumlarda, başvuruda bulunanın lehine karar verirken, vekili için de avukatlık ücretine hükmettiği pek görülmemektedir. Bu uygulama **kanımızca**, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine aykırıdır. Çünkü, tarifiede, bu gibi durumlar için hükmedilmesi gereken “avukatlık ücreti”nin miktarı ayrıca ve özel olarak -Tarife'nin İKİNCİ KISIM, “İkinci Bölüm”ünün 2. sırasında- belirtilmiştir.

Uygulamada, icra mahkemeleri, “istihkak davalarında” **nisbi**, diğer başvurularda ise –kural olarak- **maktu** avukatlık ücreti hükmetmektedirler. Örneğin;

- “*Şikayetin kabulü/reddi halinde ‘maktu’ vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini*”⁴⁹⁴⁵

- “*İhalenin feshi isteklerinde ‘nisbi’ değil ‘maktu’ vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini*”⁴⁹⁴⁶

ifade etmiştir.

⁴⁹⁴² Bknz: 8. HD. 10.04.2019 T. 9960/3965

⁴⁹⁴³ Bknz: 8. HD. 10.04.2019 T. 13279/3969

⁴⁹⁴⁴ Bknz: 8. HD. 03.04.2019 T. 13041/3654

⁴⁹⁴⁵ Bknz: 12. HD. 16.11.2011 T. 6662/22364; 11.07.2011 T. 34045/14967; 21.06.2011 T. 31831/12833

⁴⁹⁴⁶ Bknz: 12. HD. 01.03.2011 T. 33575/2188

Ayrıca; **yüksek mahkeme** zaman zaman, parasal değer taşıyan uyuşmazlıklarda (borca itirazlarda, borca itirazın kaldırılması taleplerinde takibin iptali, takas isteklerinde) “ ‘maktu’ değil ‘nisbi’ vekalet ücreti takdir edilmesi gerektiğini aşağıdaki şekilde belirtmiştir:

- “İtirazın kaldırılması” istemlerinin kabul ve reddi halinde, itiraz konusu alacak miktarı üzerinden⁴⁹⁴⁷

- “Faize yönelik” itirazın kabul edilmesi halinde, itiraz konusu faiz miktarı üzerinden^{4948 4949}

- “Miktar” bakımında, ilama aykırı işlemde bulunulduğuna ilişkin şikayetlerde, şikayet konusu miktar üzerinden⁴⁹⁵⁰

- “Konusu para olan veya para ile değerlendirilebilen” itiraz ve şikayetlerde⁴⁹⁵¹

- “Takibin iptali” istemlerinde, takibin iptal edilen bölümü üzerinden⁴⁹⁵²

- “Borca itirazlarda” itiraz konusu borç miktarı üzerinden⁴⁹⁵³

- “Takibin geri bırakılması” isteklerinde, takip miktarı üzerinden⁴⁹⁵⁴

- “Faiz miktarına” ilişkin itirazlarda, faiz miktarı üzerinden⁴⁹⁵⁵

- “İhtiyati hacze ilişkin takiplerde, takip talebinde ayrıca ‘kambyo senetlerine özgü yolla’ yapıldığının belirtilmemiş olması nedeniyle takibin iptali ya da iptal isteminin reddi halinde, takip konusu alacak miktarı üzerinden⁴⁹⁵⁶

-Sadece “kira alacağının alınması” için yapılan takiplerde, alacak miktarı üzerinden⁴⁹⁵⁷

- “Hakkında takip bulunmayan kişiye, icra emri gönderilmesi halinde”, bu kişinin şikayeti üzerine, takip konusu alacak miktarı üzerinden⁴⁹⁵⁸

- “Kira parasına ilişkin takibin durdurulması istemini içeren başvurularda, kira parası üzerinden⁴⁹⁵⁹

- “Takas” istemlerinde, takas edilen alacak miktarı üzerinden⁴⁹⁶⁰

- “Takibin durdurulması” istemlerinde, takip konusu alacak miktarı üzerinden⁴⁹⁶¹, ‘nisbi vekalet ücretine hükmedilmesini’ istemiştir.

⁴⁹⁴⁷ Bknz: 12. HD. 28.12.1989 T. 12957/16149; 17.04.1986 T. 10484/4527; 18.02.1985 T. 7782/1820; 05.02.1985 T. 11560/889

⁴⁹⁴⁸ Bknz: 12. HD. 06.05.1982 T. 3319/3948

⁴⁹⁴⁹ Karş: 12. HD. 16.11.1999 T. 13818/14349

⁴⁹⁵⁰ Bknz: 12. HD. 01.12.1981 T. 6715/9090

⁴⁹⁵¹ Bknz: 12. HD. 12.11.1981 T. 7321/8311; 16.06.1981 T. 4113/8580; 23.02.1981 T. 206/1681; 02.06.1980 T. 2893/4720; 11.10.1977 T. 8080/8266; 22.02.1977 T. 1436/1874

⁴⁹⁵² Bknz: 12. HD. 27.04.1981 T. 2700/4190; 26.11.1980 T. 8200/8431; 19.06.1980 T. 4146/5362

⁴⁹⁵³ Bknz: 12. HD. 12.03.1981 T. 919/2411

⁴⁹⁵⁴ Bknz: 12. HD. 26.06.1980 T. 3620/5575

⁴⁹⁵⁵ Bknz: 12. HD. 17.05.1980 T. 973/2503

⁴⁹⁵⁶ Bknz: 12. HD. 12.05.1980 T. 2673/4202

⁴⁹⁵⁷ Bknz: 12. HD. 17.04.1980 T. 2181/357

⁴⁹⁵⁸ Bknz: 12. HD. 21.02.1980 T. 9932/1517

⁴⁹⁵⁹ Bknz: 12 HD. 21.01.1980 T. 10363/264

⁴⁹⁶⁰ Bknz: 12. HD. 09.10.1979 T. 7620/7787; 30.04.1979 T. 3196/3889

⁴⁹⁶¹ Bknz: 12. HD. 20.03.1979 T. 1903/2392

Buna karşın **yüksek mahkeme**;

- “ İşlemiş faiz miktarı ’na itirazlarda ”⁴⁹⁶²

- “ Sıra cetveline yönelik şikayet ’in kabul veya reddi halinde ”⁴⁹⁶³

- “ İthalenin feshi ’ne ilişkin şikayetlerde ”⁴⁹⁶⁴

- “ Satış memurunun muamelelerine ilişkin şikayetlerde ”⁴⁹⁶⁵

- “ Haczedilmezlik şikayetlerinde ”⁴⁹⁶⁶ lehine karar verilen -ve vekili bulunan- taraf yararına ‘**maktu** vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini’ vurgulamıştır...

Avukatlık ücretinin *maktu* ya da *nisbi* olarak hükmedilmesinde etkili olan, “uyuşmazlığın para ile değerlendirilebilir” olup olmadığını saptamak her zaman kolay olmaz. Örneğin; **a)** Çocuk teslimine (İİK. mad. 25), **b)** Çocukla kişisel ilişki kurulmasına (İİK. mad. 25/a), **c)** Bir işin yapılmasına ya da yapılmamasına (İİK. mad. 30) ilişkin ilamların yerine getirilmesi sırasında doğacak uyuşmazlıklar “para ile değerlendirilebilir nitelikte bulunmadığından”, bu tür takiplerde icra mahkemesince **maktu** avukatlık ücretine hükmedilir.

Buna karşın, “para ve teminat verilmesine dair ilamlar (İİK. mad. 32/vd.) ile “rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takiplerde” (İİK. mad. 145/vd.) ortaya çıkan uyuşmazlıklar için kolayca “**nisbi**” ya da “**maktu**” avukatlık ücretine hükmedilmesi gerekir denilemez. Bu konuda, “uyuşmazlığın para ile değerlendirilebilirlik” niteliğine verilebilecek *dar* ya da *geniş* anlam bizi farklı sonuçlara götürür.

aa- Şu durumlarda, uyuşmazlığın “para ile değerlendirilebilirlik” niteliği belirgin değildir. Borçlunun “haciz ya da takdiri kıymete şikayet yolu ile itirazda bulunması”⁴⁹⁶⁷ “alacaklının, borçlunun itirazının kesin ya da muvakkaten kaldırılmasını istemesi” vb. durumlarda, ilk bakışta, “uyuşmazlığın para ile değerlendirilebilir nitelik taşımadığı” bu nedenle, “bu tür başvurularda, maktu avukatlık ücretine hükmedilmesi gerektiği” düşünülebilirse de, **kanımızca**, bu gibi durumlarda, sonuçta “konusu para olan” takibin durması ya da devamı amaçlandığından, bu tür uyuşmazlıklarda da **nisbi** avukatlık ücretine hükmedilmelidir. Ancak, burada, “takip konusu alacak” ile “para ile değerlendirilebilen uyuşmazlığın” değerinden hangisi daha az ise, ona göre -istihkak davalarında olduğu gibi- avukatlık ücretine hükmedilmesi uygun olur. Örneğin; 9000 liralık bir alacak takibinde, 3000 liralık bir mal haczedilmiş ve ileri sürülen “haczin kaldırılması” istemi yerinde görülmeyerek red edilmişse, alacaklı vekili için 3000 lira üzerinden *n i s b i* avukatlık ücretine hükmedilmelidir.

bb- Şu durumlarda uyuşmazlığın “para ile değerlendirilebilirlik” niteliği açıkça belirgindir. Takibin takas nedeniyle, “takas edilen karşı alacak oranında iptali” isteklerinde -Yargıtay’ın da kabul ettiği gibi⁴⁹⁶⁸ - iptal edilen takibin değeri üzerinden nisbi avukatlık ücretine hükmedilir. **Kanımızca**, diğer takibin iptali isteklerinde de, “iptal edilen takip konusu alacağın miktarı üzerinden” nisbi avukatlık ücretine hükmetmelidir. Örneğin; ödeme, zamanaşımı, erteleme nedeniyle -İİK mad. 33, 33/a, 71 uyarınca- ileri sürülen

⁴⁹⁶² Bknz: 12. HD. 21.05.2000 T. 8107/8968

⁴⁹⁶³ Bknz: 19. HD. 21.05.1998 T. 2662/3527

⁴⁹⁶⁴ Bknz: 12. HD. 01.03.2011 T. 33575/2188; 20.06.1995 T. 9147/9167; 06.06.1995 T. 8350/8331; 25.10.1994 T. 12355/12996

⁴⁹⁶⁵ Bknz: 12. HD. 22.10.1990 T. 3021/6537

⁴⁹⁶⁶ Bknz: 12. HD. 07.04.1980 T. 1779/3210

⁴⁹⁶⁷ Aksi görüş; Bknz: 12. HD. 07.04.1980 T. 1779/3210

⁴⁹⁶⁸ Bknz: 12. HD. 09.10.1979 T. 7620/7787; 30.04.1979 T. 3196/3889

takibin iptali istekleri kabul edilirse, başvuruda bulunan borçlu lehine, avukatlık ücreti **nisbi** olarak hesaplanmalıdır. Aynı şekilde, ilama aykırı olarak yapılan takibe karşı örneğin; “*ilamda hükmedilen 600.000, 00 liranın davalılardan müteselsilen alınmasının*” dair bir hüküm yok iken, davacının, bu ilamı, her davalı hakkında “hisseleri oranında” takibe koyması gerekirken, böyle yapmayıp, ilamdaki alacağın tamamını her birinden talep etmişse, borçlular, bu nedenle takipteki borç miktarına itiraz ederek, takibin -hisseleri dışındaki borç oranında- iptalini istemişler ve takiplerin bu oranda iptalini sağlamışlarsa, her şikayetçi - borçlu vekili için, iptal edilen örneğin; üç borçlu varsa, iptal edilen 400.000, 00 liralık takip bölümü üzerinden **nisbi** avukatlık ücretine hükmedilmesi gerekecektir. Keza MK. mad. 625 gereğince, “*defter tutma işleminin devamı süresince, terekenin borçları hakkında takip yapılamaması*” gerekirken, *yapılmışsa*, mirasçıların şikayeti sebebi ile, takibin iptali halinde, takip konusu alacak miktarı üzerinden, “**nisbi**” avukatlık ücretine hükmedilmelidir. İhalenin feshi isteklerinde, -takip konusu alacak miktarından, ihale bedeli daha az ise-; ihale bedeli üzerinden -örneğin; ihale bedeli 3.000.000, 00 lira olan bir malın ihalesinin feshine karar verilmişse, 300.000, 00 lira (**nisbi**) - avukatlık ücretine hükmedilmelidir. Uygulamada ise, bu gibi uyuşmazlıklarda “**maktu**” vekalet ücretine hükmedilmelidir. İlamda, “*dava tarihinden itibaren*” faize hükmedilmediği halde, alacaklı, ilamı takibe koyarken “dava tarihinden itibaren” işlemiş faizi de takip talebinde belirterek istemişse, borçlu; gönderilen icra emri üzerine, “*ilama aykırı olarak istenen faiz miktarı oranında takibin iptalini*” isteyebilir. Bu durumda, faize ilişkin takip iptal edilirken, faiz miktarı üzerinden, **nisbi** avukatlık ücretine hükmedilmelidir...

Buraya kadar yaptığımız ayrıntılı açıklamalardan şu sonuca varıyoruz:

A) İİK mad. 97/XII uyarınca, genel hükümlere göre bakılan istihkak davalarında –Yargıtay’ın da benimsediği gibi⁴⁹⁶⁹ “takip konusu alacağın miktarı ile istihkak davasına konu olan şeyin kıymetinden hangisi az ise o’nun değeri üzerinden” *nisbi* olarak avukatlık ücreti takdir edilmelidir.

B) Konusu para olmayan ya da para ile değerlendirilemeyen -örneğin; çocuk teslimi, çocuklu kişisel ilişki kurulmasına, bir işin yapılmasına ya da yapılmamasına ilişkin- ilamın yerine getirilmesi sırasında doğan uyuşmazlıklarda; *maktu* avukatlık ücreti takdir edilmelidir.

C) “Konusu para olan ya da para ile değerlendirilebilen” -yukarıda ayrıntılı biçimde örneklendirilen- takiplerde ise; “*uyuşmazlığın parasal değeri üzerinden*” **nisbi** olarak, avukatlık ücreti takdir edilmelidir.

Bu nedenle; Yargıtay’ın (12. HD. 21.10.1976 T. 8548/10373 sayılı kararında) ; “*...şikayet halinde, icra tetkik işlerinde vekalet ücreti maktu olup, nisbi vekalet ücretine ilişkin temyiz itirazları yerinde değildir*” şeklindeki görüşlerine tam olarak katılamıyoruz. Bu içtihat eğer az önce (B) paragrafında belirtilen “konusu para olmayan ve para ile değerlendirilemeyen” takiplere ilişkinse, doğrudur, aksi halde, hatalıdır.

İcra mahkemesi, ister “dosya üzerinde” (duruşma yapmadan), ister “duruşmalı olarak” inceleme yapmış olsun, lehine karar verdiği taraf yararına avukatlık ücretine hükmederken “*karşı tarafın bu uyuşmazlığa neden olup olmadığına*” başka bir deyişle, “**karşı tarafın kusurlu olup olmadığına**” bakmalıdır.⁴⁹⁷⁰ İcra mahkemesi; başvuruda

⁴⁹⁶⁹ Bknz: 8. HD. 10.04.2019 T. 9960/3965; 27.02.2019 T. 7471/2079; 20.02.2019 T. 15495/1750; 20.02.2019 T. 6671/1748; 06.02.2019 T. 6138/1506; 21. HD. 27.06.2000 T. 4979/5154; HGK. 19.02.1997 T. 15-756/76

⁴⁹⁷⁰ Bknz: 12. HD. 18.03.2003 T. 2102/5578

bulunulmasına neden olmayan taraf aleyhine avukatlık ücreti hükmetmemelidir. Buna karşın, gereksiz yere icra mahkemesine başvurarak istekte bulunan taraf aleyhine, karşı tarafın avukatı varsa, -duruşmalı işlerde- avukatlık ücretine hükmedilmelidir. Uygulamada, özellikle icra dairesine yaptığı itirazla hakkındaki takibi durduran borçlunun, ayrıca takibin iptali için –hukuki yararı bulunmadığı halde- icra mahkemesine -gereksiz yere- başvurduğu görülmektedir. Bu gibi durumlarda gereksiz yere icra mahkemesine başvuruda bulunan taraf aleyhine avukatlık ücretine hükmedilmesi gerekir.⁴⁹⁷¹

Bu konu ile ilgili olarak **yüksek mahkeme**;

- “Birden fazla davalı aleyhine açılmış olan ihalenin feshi davasının, aynı hukuki sebeple reddedilmiş olması halinde -Av. Asgari Ücret Tarifesi, mad. 4/II uyarınca- davalılar lehine tek vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini”⁴⁹⁷²

- “Şikayete konu işlemin münhasıran icra müdürlüğünün hatasından kaynaklanmış olması halinde, karşı tarafın (alacaklının/borçlunun) yargılama gideri ve avukatlık ücreti ile sorumlu tutulamayacağını”⁴⁹⁷³

- “Takas def’ine icra mahkemesinde karşı çıkmayan alacaklının, ayrıca yargılama gideri ve vekalet ücreti ile sorumlu tutulamayacağını”⁴⁹⁷⁴

- “Takibi yürütme imkanına sahip olan alacaklının gereksiz yere icra mahkemesine başvurmuş olması halinde, borçlunun vekalet ücreti ve yargılama giderleri, ile sorumlu tutulamayacağını”⁴⁹⁷⁵

- “Senet aslının takip talebi ile birlikte icra dairesine verilmemiş olması nedeniyle ödeme emrinin iptali halinde, ayrıca borçlu şikayetçi yararına yargılama giderine (ve vekalet ücretine) hükmedilmeyeceğini”⁴⁹⁷⁶

- “Haczedilmezlik şikayetinden önce, haczin kaldırıldığından haberi olmayan borçlunun vekalet ücretinden sorumlu olmayacağını”⁴⁹⁷⁷

- “Verilen kesin önele rağmen davacının noksan harcı tamamlamaması halinde, icra mahkemesince dava reddedilip, davalı yararına vekalet ücretine hükmedilemeyeceğini”⁴⁹⁷⁸

- “Memur işlemine yönelik şikayetlerde, karşı tarafın talebi kabul etmesi halinde, şikayetçi yararına avukatlık ücretine hükmedilemeyeceğini”⁴⁹⁷⁹

- “Avukatlık Ücret Tarifesinin 21. maddesi uyarınca, icra mahkemesince hükmedilen vekalet ücretlerine ayrıca KDV. eklenmesi gerekeceğini”⁴⁹⁸⁰

- “Yargılama giderleri -ve vekalet ücreti- için hüküm verilebilmesinin, taraflarca dilekçe ile (bunun) ayrıca talep edilmiş olmasına bağlı bulunmadığını, 29.05.1957 T.

⁴⁹⁷¹ Bknz: 12. HD. 19.06.1979 T. 5463/5614

⁴⁹⁷² Bknz: 12. HD. 07.03.2003 T. 1384/4590

⁴⁹⁷³ Bknz: 12. HD. 03.02.2003 T. 29003/1884; 31.05.2002 T. 9824/11576; 14.03.2002 T. 3978/5164; 05.03.2002 T. 3716/4451; 05.01.2001 T. 6353/7493 vb.

⁴⁹⁷⁴ Bknz: 12. HD. 07.06.1999 T. 7127/7641; 21.04.1980 T. 2283/3671

⁴⁹⁷⁵ Bknz: 12. HD. 21.03.1990 T. 9772/3051; 12.10.1989 T. 2813/12121; 11.10.1989 T. 3014/12048

⁴⁹⁷⁶ Bknz: 12. HD. 01.12.1985 T. 4775/1031; 9-4.11.1985 T. 3383/9035; 14.03.1985 T. 12731/2425

⁴⁹⁷⁷ Bknz: 12. HD. 08.03.1984 T. 1550/2690

⁴⁹⁷⁸ Bknz: 12. HD. 27.11.1980 T. 5669/6253

⁴⁹⁷⁹ Bknz: 12. HD.03.3.1980 T. 449/1924

⁴⁹⁸⁰ Bknz: 12. HD. 30.05.2003 T. 9662/12547; 27.05.2003 T. 8928/12149

4/16 s. İçt. Bir. K. uyarınca mercice bu konuda doğrudan doğruya karar verileceğini”⁴⁹⁸¹

- “Avukatlık ücretinin, iş sahibinin borcu nedeniyle takas ve mahsup edilemeyeceğini”⁴⁹⁸²

- “Şikayetçinin ihalenin feshi isteminin aynı nedenle tüm davalılar yönünden reddine karar verilmiş olması halinde -Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 4. maddesi uyarınca- davalılar lehine tek vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini”⁴⁹⁸³

- “İcra müdürünün hatasından dolayı gönderilen icra emrinin iptali için, borçlu tarafından yapılan şikayeti kabul etmeyerek, uyuşmazlığı sürdüren alacaklı aleyhine, vekalet ücreti ve yargılama giderlerine hükmedilmesi gerekeceğini”⁴⁹⁸⁴

- “Yargılamada kendini vekille temsil ettirmemiş olan -ve lehine karar verilen- alacaklı yararına ayrıca vekalet ücretine hükmedilemeyeceğini”⁴⁹⁸⁵

- “İcra mahkemesince evrak üzerinde (duruşma yapmadan) yapılan inceleme sonucunda uyuşmazlığın çözümlendiği durumlarda, yargılamaya katılmamış olan ve dilekçe vermek gibi herhangi bir mesaisi (hukuki yardımı) gerçekleşmemiş olan avukat için, lehine karar verilen yararına avukatlık ücretine hükmedilemeyeceğini”⁴⁹⁸⁶

- “Mahkemece, birleştirilen davalarda, her dava ayrı yargılama gideri ve vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini”⁴⁹⁸⁷

- “İstihkak davasının, ‘delillerin toplanmasına’ ilişkin ara kararı gereği yerine getirilmeden, feragat nedeniyle reddi halinde Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi’ne (mad. 6) göre ‘yarı’ vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini”⁴⁹⁸⁸

- “İstihkak davalarında, davalılar için dava konusu aynı olduğundan, davanın reddi halinde icra mahkemesince tek vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini”⁴⁹⁸⁹

- “İstihkak davası sırasında, takip konusu borcun ödenmesi halinde, icra mahkemesince ‘konusu kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına’ karar verilmesi ve davanın açılmasına neden olan taraf aleyhine yargılama giderine (ve vekalet ücretine) hükmedilmesi gerekeceğini”⁴⁹⁹⁰

- “İtirazın kaldırılması isteğinin kısmen reddedilmesi halinde, vekille temsil edilen borçlu lehine vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini”⁴⁹⁹¹

- “Borçlunun takas istemini karşılayan alacaklı aleyhine, icra mahkemesince vekalet ücreti hükmedilmesi gerekeceğini”⁴⁹⁹²

⁴⁹⁸¹ Bknz: 12. HD. 21.04.2003 T. 5813/8819

⁴⁹⁸² Bknz: 12. HD. 25.02.2003 T. 932/3409

⁴⁹⁸³ Bknz: 12. HD. 07.03.2003 T. 1384/4590

⁴⁹⁸⁴ Bknz: 12. HD. 24.02.2003 T. 860/3273

⁴⁹⁸⁵ Bknz: 12. HD. 23.01.2004 T. 24515/1214; 04.07.2002 T. 12930/14583

⁴⁹⁸⁶ Bknz: 12. HD. 08.07.2003 T. 13371/16141; 14.05.2002 T. 8998/10063; 30.10.2000 T. 14503/16122; 09.05.2000 T. 6780/7668; 21.03.2000 T. 3361/4343; 11.02.2000 T. 529/1350 vb.

⁴⁹⁸⁷ Bknz: 12. HD. 17.11.2011 T. 26210/31575

⁴⁹⁸⁸ Bknz: 15. HD. 24.09.1990 T. 2495/3527

⁴⁹⁸⁹ Bknz: 15. HD. 01.05.1989 T. 376/2204

⁴⁹⁹⁰ Bknz: 15. HD. 08.03.1988 T. 84/954

⁴⁹⁹¹ Bknz: 12. HD. 17.04.1986 T. 10484/4527; 18.02.1986 T. 7782/1820; 24.05.1984 T. 4370/6626

⁴⁹⁹² Bknz: 12. HD. 06.11.1980 T. 7658/7902

- “Kesinleşmeden icraya konması gereken ilamı takip konusu yapan alacaklının, tabikin iptalinden dolayı avukatlık ücreti ödemek zorunda kalacağını”⁴⁹⁹³
 - “Birleştirilen iki dava ve şikayet nedeniyle sonuçta iki ayrı vekalet ücreti takdiri gerekeceğini”⁴⁹⁹⁴
 - “Asıl kararda noksan hükmedildiği ileri sürülerek, avukatlık ücreti bakımından ‘tavzih’ yolu ile hükümde değişiklik yapılamayacağını”⁴⁹⁹⁵
 - “Vekalet ücretini, duruşmada icra mahkemesinin takdirine bırakmış olan tarafın, bu isteğinden vazgeçmiş sayılamayacağını”⁴⁹⁹⁶
 - “Takibe itiraz eden ve ayrıca cevap dilekçesi veren borçlu vekilinin, duruşmaya gelmemiş dahi olsa, itirazında haklı bulunması halinde, borçlu yararına vekalet ücreti takdir edilmesi gerekeceğini”⁴⁹⁹⁷
 - “İcra mahkemesince -deliller toplanmadan- ‘görevsizlik’, ‘yetkisizlik’, ‘davanın nakli’ ve ‘davanın açılmamış sayılması’na karar verilen hallerde, ‘yarı vekalet ücretine’ hükmedilmesi gerektiğini”⁴⁹⁹⁸
 - “Mahkemece ‘delillerin toplanmasına ilişkin ara kararı gereğinin yerine getirilmesinden sonra’ karar verilmesi halinde tarife gereğince yarı değil, tam vekalet ücretine hükmedilmesi gerekeceğini”⁴⁹⁹⁹
 - “Duruşmadan önce borcun ödenmesi halinde, icra mahkemesince ‘yarı vekalet ücretine’ hükmedilmesi gerektiğini”⁵⁰⁰⁰
 - “İlk celsede ‘dava’nın (ya da ‘itiraz’ın) kabul edilmiş olması halinde, ‘yarı vekalet ücretine’ hükmedilmesi gerektiğini”⁵⁰⁰¹
 - “Duruşmayı kendisi (şahsen) takip eden tarafın vekili için, avukatlık ücretine hükmedilemeyeceğini”⁵⁰⁰²
 - “İki ayrı alacaklının, ayrı olan avukatları için ayrı ayrı avukatlık ücretine hükmedilmesi gerektiğini”⁵⁰⁰³
 - “İstemin aynı sebepten reddedilmesi halinde, davalıların ayrı ayrı değil tek vekalet ücretine mahkum edilmesi gerekeceğini”⁵⁰⁰⁴
- belirtmiştir...

6352 sayılı Kanun (3. Yargı Paketi) ile 02.07.2012 tarihinde, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 28. maddesinde yapılan değişiklik sonucunda; Danıştay Bölge İdare Mahkemeleri, idare mahkemeleri ve vergi mahkemelerince, bir miktar

⁴⁹⁹³ Bknz: HGK. 03.10.1973 T. İİD-685/755

⁴⁹⁹⁴ Bknz: 12 HD. 24.06.1988 T. 10759/8524

⁴⁹⁹⁵ Bknz: 12. HD. 14.06.1988 T. 10110/8450

⁴⁹⁹⁶ Bknz: 12. HD. 01.05.1984 T. 2211/5371

⁴⁹⁹⁷ Bknz: 12. HD. 29.07.1983 T. 4386/5827

⁴⁹⁹⁸ Bknz: 12. HD. 15.12.1982 T. 857/1028

⁴⁹⁹⁹ Bknz: 12. HD. 28.11.2011 T. 6985/26506

⁵⁰⁰⁰ Bknz: 12. HD. 13.04.1981 T. 2249/3673; 21.01.1981 T. 8573/431

⁵⁰⁰¹ Bknz: 12. HD. 19.02.1981 T. 668/1651; 13.HD. 03.06.1981 T. 3594/4228; 12.HD. 21.04.1980 T. 2294/3681

⁵⁰⁰² Bknz: 12. HD. 17.03.1980 T. 969/2499

⁵⁰⁰³ Bknz: 12. HD. 26.09.1979 T. 6794/7262

⁵⁰⁰⁴ Bknz: 12. HD. 17.02.2011 T. 20555/1094

paranın ödenmesini gerektiren davalarda hükmedilen miktar ile bu mahkemelerce bakılan her türlü davalarda hükmedilen vekâlet ücreti ile her türlü yargılama giderlerinin “*davalı idareye bildirimde bulunulmadan icraya konulamayacağı*” ilkesi kabul edilmiş olduğundan, bundan böyle 2577 s. K.’nın 28/ (2). maddesi uyarınca idareye önce bildirimde bulunup, davacının veya vekilinin bildireceği başka hesap numarasına, kanunda öngörülen süre içinde ödeme yapılması beklenmeden, idare aleyhine verilmiş olan ilamlar icraya konulamayacaktır...⁵⁰⁰⁵

XXV- “Görevsizlik” ve “yetkisizlik” kararı üzerine yapılacak işlemi belirten HMK mad. 20 hükmünün icra hukukunda da uygulanması mümkün müdür? Yani, icra mahkemesine başvurusu gerekirken genel mahkemeye başvuran ve mahkemenin verdiği “görevsizlik kararı”nın kesinleştiği tarihten itibaren **iki hafta içinde** icra mahkemesine başvuran ya da başvuruda bulunduğu icra mahkemesinin verdiği “yetkisizlik kararı”nın kesinleştiği tarihten itibaren **iki hafta içinde** yetkili olduğu anlaşılan icra mahkemesine müracaat eden ilgili, süresi içinde icra mahkemesine başvurmuş sayılacak mıdır?

Bu konu **doktrinde** tartışmalıdır. **Bir görüşe göre**⁵⁰⁰⁶ İcra ve İflas Kanununda, Hukuk Muhakemeleri Kanunu’na açıkça yapılmış bir atf olmadıkça, HMK’nun hükümleri, icra hukukunda uygulanamaz. Bu nedenle, HMK. mad. 20’ye yapılmış bir atf olmadığı için, bu hükmün icra hukukunda uygulanması mümkün değildir. **Diğer bir görüşe göre**⁵⁰⁰⁷ ise, icra mahkemesi, hukuk mahkemeleri ile aynı yargı koluna dahil “özel bir mahkeme”dir. Bu nedenle, HUMK. mad. 193 (HMK.mad.20), kıyasen icra hukukunda da uygulanır. Bu görüşe göre, ihalenin feshi, icra mahkemesi yerine mahkemeden istenirse, mahkemenin vereceği “*görevsizlik kararı*”nın kesinleşmesi üzerine, **iki hafta içinde** icra mahkemesine başvurursa, bu başvuru, süresinde yapılacak bir başvuru sayılacak ve icra mahkemesince incelenecektir. Aynı şekilde, talimatla uygulanan bir hacze karşı, takibin yapıldığı icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesine başvurularak haczedilmezlik iddiasında bulunulmuşsa, burasının vereceği “*yetkisizlik kararı*”nın kesinleşmesi üzerine, **iki hafta içinde**, yetkili icra mahkemesi olan “fiilen haczi yapmış olan icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesi” başvurulursa, bu başvuru da süresinde sayılacaktır.

Yüksek mahkeme bu konu ile ilgili olarak;

- “*Görevsiz icra mahkemesinde -İİK. mad. 89/III uyarınca- süresi içinde açılan menfi tesbit davasının (aslında genel mahkemede açılması gereken menfi tesbit davasının) dava açma süresini keseceğini ve görevsizlik kararının kesinleşmesinden sonra on gün içinde genel mahkemeye dosyanın gönderilmesinin istenmesi halinde, davanın görülmesi gerekeceğini*”⁵⁰⁰⁸

- “*İcra mahkemesince ‘yetkisizlik kararı’ verilmesinden sonra, HUMK. mad. 193/IV’e (şimdi; HMK. 20’ye) göre inceleme yapıp karar verme yetkisinin, yetkili icra mahkemesine ait olduğunu*”⁵⁰⁰⁹

- “*İcra mahkemesince ‘icra takibinin yapıldığı icra dairesinin yetkisizliğine’ karar verilmesi halinde, yetkisizlik kararının kesinleşmesinden itibaren alacaklının -HMK.*

⁵⁰⁰⁵ 8. HD. 03.10.2013 T. 8500/14217; 26.09.2013 T. 8155/13511; 24.09.2013 T. 8193/13214 vb.

⁵⁰⁰⁶ **POSTACIOĞLU, İ.** a.g.e., s: 112 - **ÜSTÜNDAĞ, S.** İlamsız İcra, İcra Dairesinin Yetkisine İtiraz (İBD. 1986/10-11-12, s:625) - **ÜSTÜNDAĞ, S.** age. s:80

⁵⁰⁰⁷ **KURU, B.** Hukuk Muhakemeleri Usulü, c:1, s:367 - **PEKCANITEZ, H.** age. s:124 - **ARSLAN, R.** İcra-İflas Hukukunda İhale ve İhalenin Feshi, 1984, s:161

⁵⁰⁰⁸ Bknz: HGK. 19.11.2003 T. 3-737/700

⁵⁰⁰⁹ Bknz: 12. HD. 10.10.2003 T. 15741/19735; 16.06.2003 T. 11730/14192, 20.05.2003 T. 8457/11483

mad. 20 uyarınca- on gün içinde 'dosyanın yetkili icra dairesine gönderilmesini' istemesi (aksi takdirde -HUMK. mad. 193/III uyarınca- 'takibin açılmamış sayılmasına' karar verilmesi) gerekeceğini"⁵⁰¹⁰ (Not: şimdi; Yeni HMK. mad. 20/1 gereğince, davacının iki hafta içinde yetkisizlik kararı veren mahkemeye başvurarak, dava dosyasının yetkili mahkemeye gönderilmesini talep etmesi ve dosya kendisine gönderilen mahkemenin de kendiliğinden taraflara davetiye göndermesi (HMK. mad.20/2) gerekecektir.)

- "Mercice (icra mahkemesince) verilen 'yetkisizlik kararı'nun alacaklıya tebliğ edilmemiş olması halinde, HUMK. mad. 193/III hükmünün uygulanamayacağını"⁵⁰¹¹ (Not: şimdi; Yeni HMK. mad. 20/1 gereğince, davacının iki hafta içinde yetkisizlik kararı veren mahkemeye başvurarak, dava dosyasının yetkili mahkemeye gönderilmesini talep etmesi ve dosya kendisine gönderilen mahkemenin de kendiliğinden taraflara davetiye göndermesi (HMK. mad.20/2) gerekecektir.)

- "HUMK. mad. 193 (şimdi;20) hükmünün kamu düzenine ilişkin bir hüküm olduğunu"⁵⁰¹²

- "‘Yetkisizlik kararı’ üzerine, HUMK. 193’de öngörülen on günlük sürede yetkili merciye başvurulmaması halinde, ‘davanın açılmamış sayılmasına’ karar verecek merciin, süreden sonra kendisine başvurulmuş olduğu"⁵⁰¹³ (Not: şimdi; Yeni HMK. mad. 20/1 gereğince, davacının iki haftalık süreyi kaçırmaması halinde "davanın açılmamış sayılmasına" yetkisizlik kararını vermiş olan mahkeme verecektir.)

- "‘Uyuşmazlığın yargulama ile çözümlenebileceğini’ saptayan icra mahkemesinin bu nedenle verdiği ‘görevsizlik kararı’nun gerçekte ‘itirazın kaldırılması isteminin reddi’ niteliğinde bir karar olduğunu, HMK. 20. maddesi anlamında bir ‘görevsizlik kararı’ olmadığından, daha sonra iki haftalık yasal süreden istifade edilerek bu davaya asliye hukuk mahkemesinde devam edilemeyeceğini"⁵⁰¹⁴

- "HMK. 20/1’de yazılı iki haftalık sürenin başlangıcı (Karar düzeltme talebi üzerine verilen Yargıtay’ın red kararının ilgililere tebliğ tarihinden itibaren hesaplanması gerekeceğini)"⁵⁰¹⁵

belirtmiştir ...

⁵⁰¹⁰ Bknz: 12. HD. 12.02.2004 T. 25051/2498; 17.10.2003 T. 15991/20280; 22.09.2003 T. 14294/18055; 28.04.2003 T. 6529/9510 17.04.2003 T. 7307/8609; 28.02.2003 T. 613/3841; 24.02.2003 T. 2086/3892; 31.01.2003 T. 28135/1730 vb.

⁵⁰¹¹ Bknz: 12. HD. 08.04.2003 T. 4178/7678

⁵⁰¹² Bknz: 12. HD. 18.12.2003 T. 21713/25637; 30.06.2003 T. 12225/15527; 03.02.2003 T. 29105/1772

⁵⁰¹³ Bknz: 12. HD. 26.01.2004 T. 24270/1404; 30.06.2003 T. 13160/15588; 17.01.2003 T. 27313/325

⁵⁰¹⁴ Bknz: 12. HD. 03.03.1987 T. 421/1249

⁵⁰¹⁵ Bknz: 12.HD. 02.10.2003 T. 19812/19028

Yüksek mahkemenin (Yargıtay 12.⁵⁰¹⁶, 13.⁵⁰¹⁷ 15.⁵⁰¹⁸ 21.⁵⁰¹⁹ Hukuk Daireleri ile Hukuk Genel Kurulunun)⁵⁰²⁰ ikinci görüşü benimseyerek, HMK. mad. 20 hükmünü gerek “görevsizlik” ve gerekse “yetkisizlik” kararları hakkında uyguladığını görüyoruz...

Kanımızca, “mahkeme”lerde açılan “dava”lar sonucunda verilen ‘görevsizlik’ ve ‘yetkisizlik’ kararları üzerine yapılacak işlemi belirten, HMK’nun 20. maddesini, icra hukukunda doğrudan doğruya uygulamak, zaman kazanmak amacı ile, kötüniyetle, icra mahkemesi yerine mahkemeye başvuran kişilerin ödüllendirilmesine neden olur. Bu nedenle, İİK’da görev konusunda, HMK’na bir atf (yollama) bulunmadığı için, mahkemelerin verdiği “görevsizlik” kararları hakkında, bu karar kesinleştikten sonra iki hafta içinde icra mahkemesine başvurulursa, yapılan başvuru ‘süresinde yapılmamış’ sayılmalı ve icra mahkemesince incelenmemelidir.⁵⁰²¹ Buna karşın, yetki kanunda, İİK mad. 50/I’de, HMK’na yapılan atf nedeniyle, HMK. mad. 20 hükmü icra hukukunda da uygulanmalıdır...

Ancak hemen belirtelim ki, 17.7.2003 tarihinde kabul edilen 4949 sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 34. maddesi ile İİK.’na eklenen 128/A maddesinin 3. fıkrasında yer alan “kıymet takdirine ilişkin şikayet yetkisiz icra mahkemesine yapılırsa, icra mahkemesi evrak üzerinde inceleme yaparak, başvuru tarihinden itibaren en geç on gün içinde yetkisizlik kararı verir. Bu madde gereğince icra mahkemesinin verdiği kararlar kesindir” ve 38. maddesi ile İİK.’nun 134. maddesine eklenen “ihalenin feshine ilişkin şikayet görevsiz veya yetkisiz icra mahkemesi veya mahkemeye yapılırsa, icra mahkemesi veya mahkeme evrak üzerinde inceleme yaparak başvuru tarihinden itibaren en geç on gün içinde görevsizlik veya yetkisizlik kararı verir. Bu kararlar kesindir” şeklindeki yeni hükümlerle, kötüniyetle yetkisiz/görevsiz mercie (mahkemeye) yapılacak başvuruların süratle karara bağlanarak “yetkisizlik” / “görevsizlik” kararı verilmesi sağlanmak istenmiştir.

Bu kararlar “kesin olarak” verileceğinden, şikayetçinin iki hafta içinde -HMK. 20 uyarınca- yetkili/görevli icra mahkemesine başvurması gerekecektir...

XXVI- “Davadan feragat”a ilişkin HMK. mad. 307 vd. hükümleri icra mahkemesindeki duruşmalarda da kıyasen uygulanır.⁵⁰²²

Yüksek mahkeme, bu konu ile ilgili olarak;

- “Davadan feragat, hüküm kesinleşinceye kadar yapılabileceğinden onama kararının kaldırılarak mahkemesine öncelikle feragat hakkında bir karar verilmek üzere hükmün bozulması gerekeğini”⁵⁰²³

- “ Şikayet konusu olayda alacaklı asilin takip alacağından feragatle ilişkin beyanı icra müdürlüğüne 12.5.2010 tarihli tutanağa bağlanmış ise de, bu tutanakta feragat

⁵⁰¹⁶ Bknz: 12. HD. 20.05.2003 T. 8457/11483 28.04.2003 T. 6529/9510; 17.04.2003 T. 7307/8629; 08.04.2003 T. 4178/7658; 17.01.2003 T. 27313/325; 21.05.2002 T. 3787/4678; 19.11.1999 T. 12967/14634; 29.06.1999 T. 8384/8907; 16.11.1995 T. 16363/16343; 27.03.1990 T. 10366/3423; 18.11.1985 T. 4046/9650; 18.04.1993 T. 1865/2964; 26.11.1980 T. 7273/8445; 10.04.1980 T. 838/3346; 03.04.1984 T. 1580/3102

⁵⁰¹⁷ Bknz: 13. HD. 03.03.1987 T. 421/1249 ; 22.11.1982 T. 779-7058

⁵⁰¹⁸ Bknz: 15. HD. 18.02.1991 T. 312/722; 24.10.1990 T. 2847/4297; 19.10.1989 T. 3059/4351; 13.05.1983 T. 1162/1294

⁵⁰¹⁹ Bknz: 21. HD. 21.05.2002 T. 3787/4678

⁵⁰²⁰ Bknz: HGK. 19.11.2003 T. 3-737/700; 03.02.1999 T. 15-48/63

⁵⁰²¹ UYAR, T. Şikayet, s: 620

⁵⁰²² Karş: SUNAR, G. age. s:265 – ARSLAN, R. a.g.e., s:191 vd. – PEKCANITEZ, H. age. s:131

⁵⁰²³ Bknz: 12. HD. 07.04.2011 T. 7654/5842; 07.07.2011 T. 32876/14736

beyanının alacaklıya okunarak imza ettirildiği yazılı olmayıp; bu husus HMK.nun 154 (Eski HUMK.nun 151).maddesi uyarınca geçerlilik şartı olduğundan, alacaklının takip alacağından feragat beyanının hüküm ve sonuç doğurmayacağı⁵⁰²⁴

- “Davadan ve temyiz isteminden feragat edilen durumlarda öncelikle davadan feragat hakkında mahkemesince bir karar verilmek üzere hükmün bozulması gerekeceğini”⁵⁰²⁵

- “Feragat beyanı, etkisini, onu yapanın tek yönlü irade beyanı ile göstereceğinden icra mahkemesi kararının, borçlu şirket temsilcisinin feragatı hakkında bir karar verilmek üzere bozulması gerekeceğini”⁵⁰²⁶

- “‘İhalenin feshi’ talebinde bulunmuş olan şikayetçinin, daha sonra -hüküm kesinleşinceye kadar- şikayetinden feragat edebileceğini”⁵⁰²⁷

- “Feragatin geçerliliğinin, karşı tarafın muvafakatine bağlı olmadığını”⁵⁰²⁸

- “Feragat hakkında karar verme yetkisinin yerel mahkemeye ait olduğunu”⁵⁰²⁹

- “Davacının (şikayetçinin) ‘ihalenin feshi’ davasından (şikayetinden) feragatının, davalının muvafakatine bağlı olmadığını”⁵⁰³⁰

- “Davadan feragatin ‘temyiz isteğinden vazgeçme’ yanında daha kapsamlı olduğunu”⁵⁰³¹

“İcra mahkemesindeki ‘itirazın kaldırılması’ duruşmasında, davadan vazgeçen tarafın, bu isteği diğer tarafa tebliğ edilmedikçe, vazgeçmesinden dönebileceğini”⁵⁰³²

- “Feragatin kesin hükmün sonuçlarını doğuracağını”⁵⁰³³

- “Davadan feragat edilen durumlarda öncelikle davadan feragat hakkında mahkemece bir karar verilmek üzere, Yargıtayca hükmün bozulması gerekeceğini”⁵⁰³⁴

belirtmiştir...

XXVII- Taraflar icra mahkemesi önünde **sulh** olabilirler.⁵⁰³⁵

XXVIII- “Davaya kabul”e ilişkin HMK.mad. 308 vd. hükümleri icra mahkemesinde-ki duruşmalarda da kıyasen uygulanır.

⁵⁰²⁴ Bknz: 12. HD. 01.11.2011 T. 4933/21270

⁵⁰²⁵ Bknz: 12. HD. 07.10.2011 T. 10703/18127; 28.06.2011 T. 32566/13569

⁵⁰²⁶ Bknz: 12. HD. 24.11.2011 T. 6520/24065; 05.05.2011 T. 9715/8499; 03.05.2011 T. 27354/8237

⁵⁰²⁷ Bknz: 12. HD. 10.11.2003 T. 22958/22098; 10.09.2002 T. 15496/16095; 31.05.2002 T. 9857/11550; 02.03.2002 T. 1449/5945

⁵⁰²⁸ Bknz: 12. HD. 07.02.2003 T. 29424/2446; 07.07.2011 T. 32876/14736; 05.05.2011 T. 9715/8499

⁵⁰²⁹ Bknz: 12. HD. 25.05.2001 T. 8214/9199

⁵⁰³⁰ Bknz: 12. HD. 10.11.2000 T. 15250/17153; 23.02.2000 T. 2879/2934; 15.03.1999 T. 2855/3147 vb.

⁵⁰³¹ Bknz: 12. HD. 04.02.2000 T. 655/1587; 29.03.2011 T. 24211/4970

⁵⁰³² Bknz: 12. HD. 10.12.1979 T. 9074/9398

⁵⁰³³ Bknz: 12. HD. 13.02.2004 T. 24681/2630

⁵⁰³⁴ Bknz: 12. HD. 12.07.2011 T. 10240/15281; 03.05.2010 T. 27354/8237; 07.04.2011 T. 9365/7744; 07.10.2011 T. 10703/18127

⁵⁰³⁵ Ancak, bu sulhün «mahkeme içi sulh» mü, yoksa «mahkeme dışı sulh» olarak mı değerlendirileceği konusu doktrinde tartışmalıdır: ÖNEN, E. «bunun, icra tetkik mercilerinin gerçek anlamda bir mahkeme olmadığı ve icra tetkik mercilerinde görülen işlerin, teknik anlamda ‘dava’ olmaktan uzak olmaları nedeniyle ‘mahkeme dışı sulh’ olduğunu savunmuşken (ÖNEN, E. Medeni Yargılama Hukukunda Sulh, 1972, s:101), SUNAR, G. aksi görüştedir (SUNAR, G. age. s:263 vd.).

Yüksek mahkeme bu konuyla ilgili olarak;

- “*Delillerin toplanmasına ilişkin ara kararı gereğinin yerine getirilmesinden sonra 6. celsede davalı vekilinin kabul beyanı üzerine davanın kabulüne karar verilmiş olduğundan mahkemece tarife gereği davacı yararına maktu vekalet ücretinin tamamına hükmedilmesi gerekeceğini*”⁵⁰³⁶

- “*Davayı kabul geniş kapsamlı bir beyan olup, kabulün geçerliliği karşı tarafın muvafakatine bağlı olmayıp, hüküm kesinleşinceye kadar beyan edilebileceğinden icra mahkemesince alacaklı vekilinin kabul beyanı hakkında bir karar verilmek üzere mahkeme kararının bozulması gerekeceğini*”⁵⁰³⁷

belirtmiştir.

XXIX- İcra mahkemesinin, takip hukukuna ilişkin kararları -kural olarak- sadece yürütülen takip bakımından tarafları bağlar ve sadece *takip hukuku bakımından* “**kesin hüküm**” yaratır. Yani, icra mahkemesi kararları sadece birbirlerine karşı -aynı konuda- “*kesin hüküm*” teşkil eder.⁵⁰³⁸

Yüksek mahkeme;

- “*Aynı senetlere dayalı takip hakkında icra mahkemesince verilen ve kesinleşen ‘itirazın kaldırılması talebinin reddine’ ilişkin kararın, yeni takip bakımından da ‘kesin hüküm’ oluşturacağını*”⁵⁰³⁹

- “*İcra mahkemesince aynı konudaki haczedilmezlik şikayeti hakkında daha önce verilmiş olan kararın “kesin hüküm” teşkil edeceğini*”⁵⁰⁴⁰

vurgulamıştır.

Bu nedenle, “*aynı konuda*” daha önce başka bir icra mahkemesince karar verilmiş olduğunun saptanması halinde, yeni (sonra) başvuru icra mahkemesince, aynı konuda karar oluşturulamaz.⁵⁰⁴¹

Buna karşın, “*sıra cetveline itiraz davası*”nda (şikayetinde), “hasım” (davalı) olarak gösterilmeyen alacaklı yönünden, dava (şikayet) sonucunda verilen karar bağlayıcı olmaz.⁵⁰⁴²

Keza, icra mahkemesince iptal edilen “sıra cetveli” (derece kararı), davada taraf olmayanların haklarına (sıralarına) etkili olmaz.⁵⁰⁴³

⁵⁰³⁶ Bknz: 12. HD. 28.11.2011 T. 6985/26506

⁵⁰³⁷ Bknz: 12. HD. 28.03.2011 T. 24154/4679

⁵⁰³⁸ Bknz: 12. HD. 26.01.2015 T. 32756/1759; 23.01.2012 T. 32354/1096; 10.10.2011 T. 20130/19392; 17.10.2011 T. 3805/19634; 20.09.2011 T. 1149/16241; 05.07.2011 T. 33235/15238; 24.03.2011 T. 23831/4618; 07.10.2003 T. 15447/19375; 31.01.2003 T. 28218/1721; 15.04.2002 T. 6661/7845; 16.10.1997 T. 10449/10974

⁵⁰³⁹ Bknz: 12. HD. 20.10.1994 T. 12258/12610

⁵⁰⁴⁰ Bknz: 12. HD. 20.09.2011 T. 1149/16241

⁵⁰⁴¹ Bknz: 12. HD. 10.10.2011 T. 20130/19392; 05.07.2011 T. 33235/15238; 31.01.2003 T. 28218/1721; 10.04.2000 T. 4785/5585.

⁵⁰⁴² Bknz: 19. HD. 25.04.1994 T. 3465/4149

⁵⁰⁴³ Bknz: 19. HD. 03.05.1994 T. 2865/4480

İcra mahkemesi kararları, *maddi hukuk bakımından* “kesin hüküm”^{5044 5045} teşkil etmez. (ve bu kararlara karşı *yargılamanın yenilenmesi* yoluna gidilemez⁵⁰⁴⁶). Bu nedenle, takip konusu alacağın varlığı, takip konusu belgenin geçerliliği konusunda, icra mahkemesi kararı kesin hüküm teşkil etmez.⁵⁰⁴⁷ Örneğin; ilamsız takiplerde, icra mahkemesi tarafından itirazı kesin ya da geçici (muvakkat) olarak kaldırılan ve bu karar Yargıtay’ca onanmak suretiyle kesinleşen borçlu, İİK mad. 72 uyarınca genel mahkemede “olumsuz tesbit” ya da “istirdat” davası açabilir.⁵⁰⁴⁸ Keza, icra mahkemesince “ *taraflar arasındaki temel ilişkiden doğan borcun zamanaşımına uğradığına*” dair verilen karar maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmediği gibi⁵⁰⁴⁹ “*İİK. mad. 89/IV uyarınca, haciz ihbarnamesine süresi içinde itiraz eden üçüncü kişinin bu itirazına (verdiği cevabın) gerçeğe aykırı olduğuna*” karar veren icra mahkemesinin bu kararı ‘kesin hüküm’ teşkil etmediğinden, üçüncü kişi bu karara rağmen takip borçlusunu aleyhine ‘olumsuz tesbit’, takip alacaklısı aleyhine de ‘muarazanın önlenmesi’ davası açabilir.⁵⁰⁵⁰ Aynı şekilde, ilamlı takiplerde örneğin, icranın geri bırakılması (İİK. mad. 33) isteminin reddi halinde, borçlu borcunu ikinci kez ödemek zorunda kalırsa, alacaklıya karşı İİK. mad. 72 uyarınca, genel hükümlere göre “geri alma davası” açabilir. Keza, icranın geri bırakılması istemi kabul edilerek, ilamın uygulanmasına gidilmemişse, bu karar, ilamın uygulanabilirlik niteliğini (infaz kabiliyetini) kaybetmiş olduğu hakkında kesin hüküm sayılmaz. Alacaklı, ilamdaki alacağın varlığını ikinci bir dava ile kanıtlayabilir.⁵⁰⁵¹

İcra mahkemesinin “ *takip hukuku ile ilgili kararlarının*” kural olarak “kesin hüküm” teşkil etmediğini belirttik. Bu kuralın istisnaları nelerdir? **Doktrinde yakın zamana kadar** genellikle, icra mahkemesinin;

a) “*İstihkak davaları sonucunda verdiği kararların*” (İİK. mad. 97, 99)^{5052 5053}

⁵⁰⁴⁴ KURU, B. İcra ve İflas Hukuku, C:1, s:65 – KURU, B. Hukuk Muhakemeleri Usulü, C:V, s:5043 vd. - ARSLAN, R. Kesin Hüküm İhtiyacı ve Yanılma Gerçeği (ABD. 1988/5-6, s:733) – GÜRDOĞAN, B. Medeni Usul Hukukunda Kesin Hüküm İtirazı, 1960, s:39 – DOMANIÇ, H. Hukukta Kazıyyei Muhkeme ve Nisbi Tesiri, 1964, s:17 – ÖNEN, E. Medeni Yargılama Hukuku, 1979, s:338 – Bknz: MUŞUL, T. Şikayet, s:633

⁵⁰⁴⁵ Bknz: 4. HD. 27.06.2012 T. 6296/11209; 12. HD. 14.07.2011 T. 17184/15697; 13.06.2000 T. 8866/9783

⁵⁰⁴⁶ Bknz: 12. HD. 21.05.2019 T. 6243/8705; 06.12.2018 T. 12146/12974

⁵⁰⁴⁷ Bknz: 12. HD. 27.03.1990 T. 11956/3454; HGK. 27.10.1982 T. 11-1915/865; HGK. 18.11.1981 T. 11-165/739; 15. HD. 15.01.1979 T. 5593/3; 13. HD. 31.03.1977 T. 1254/1836 vb.

⁵⁰⁴⁸ Bknz: 3. HD. 25.06.1990 T. 9571/5935; 11. HD. 23.11.1983 T. 5024/5181

⁵⁰⁴⁹ Bknz: HGK. 25.02.1983 T. 11-1254/180

⁵⁰⁵⁰ Bknz: 11. HD. 07.07.1987 T. 3602/4101

⁵⁰⁵¹ UYAR, T. İlamlı Takipler, s: 427 vd.

⁵⁰⁵² KURU, B. İcra ve İflas Hukuku, C: 2, s: 1107 – KURU, B. Hukuk Muhakemeleri Usulü, C:V, s:5048 – KURU, B. El Kitabı., s:572 – POSTACIOĞLU, İ. (İflastaki İstihkak Davaları Bakımından) İflas Hukuku İlkeleri, C:1, 1978, s: 72- DOMANIÇ, H. a.g.e. s: 18 - ARSLAN, R. Medeni Usul Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi, 1977, s: 67 - GÖRGÜN, Ş. İflasta İstihkak Davası, 1977, s: 133 - SUNAR, G. age., s:289 – ULUKAPI, Ö. İcra ve İflas Hukuku, 2001, s:22 – MUŞUL, T. İcra ve Hukuku, 6. Baskı, C:1, s:67 – TANRIVER, S. İlamlı İcra Takibinin Dayanakları ve İcraın İadesi, 1996, 60 vd. Bu görüşün gerekçesi şudur: «İstihkak davaları teknik anlamda bir davadır. İcra mahkemesi, her türlü delili tıpkı bir genel mahkeme gibi serbestçe değerlendirerek kararını verir. Gerekirse tanık dinler, keşif yapar, bilirkişi incelemesi yaptırır. Bu davalarda hakim, takip hukukunun dar kalıpları içinde hareket etmez. Bu nedenle, İcra mahkemesinin bu davalar sonucunda verdiği kararlar maddi anlamda kesin hüküm teşkil eder...»

⁵⁰⁵³ Aksi görüş için Bknz: BELGESAY, M.R. İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 1954, s: 234 ANSAY, S. Ş. Hukuk, İcra ve İflas Usulleri, 1960, s: 113 vd. – ARAR, K. İcra ve İflas Hükümleri, 1944, C:1, s: 218 vd. – POSTACIOĞLU, İ. İcra Hukuku Esasları, s: 375 vd. – ÜSTÜNDAĞ, S. s:204 vd. - BERKİN, N. İflas Hukuku, 6. Baskı, 1972, s: 344 - GÜRDOĞAN, B. İcra Hukuku Dersleri

b) “İhalenin feshi isteminin reddine ilişkin kararlarının” (İİK. mad. 134)⁵⁰⁵⁴

c) “Zamanaşımı nedeniyle (icra mahkemesince) aleyhine icranın geri bırakılmasına karar verilmiş olan alacaklının, yedi gün içinde mahkemede dava açmaması halinde, ilamin zamanaşımına uğradığı hususunun (icra mahkemesi kararının)” (İİK. mad. 33a/II)

“kesin hüküm” teşkil edeceği belirtilmektedir.⁵⁰⁵⁵

Yargıtay 12. Hukuk Dairesi çeşitli içtihatlarında; “icra mahkemesinin takip hukuku ile ilgili kararlarının -kural olarak- kesin hüküm teşkil etmeyeceğini” belirttiikten sonra⁵⁰⁵⁶ ayrıca daha açık olarak “ihalenin feshi talebinin reddine ilişkin kararların maddi anlamda kesin hüküm (HMK. mad. 303) teşkil edeceğini”⁵⁰⁵⁷ buna karşın “ihalenin feshine ilişkin kararların, kesin hüküm (HMK. mad. 303) teşkil etmeyeceğini”⁵⁰⁵⁸

belirtmiştir...

Yine bu Daire⁵⁰⁵⁹ “icra mahkemesinin, mahkeme hüviyeti ile istihkak davaları sonucunda verdiği kararların kesin hüküm teşkil ettiğini” ifade etmiştir.

Yargıtay 13. Hukuk Dairesi, ö n c e⁵⁰⁶⁰ “icra mahkemelerinin istihkak davaları konusundaki kararlarının ‘kesin hüküm’ teşkil edeceğini” belirtmişken d a h a s o n r a⁵⁰⁶¹ “istihkak davalarının amacının, haczedilen mal üzerinde cebri icranın yürütülüp yürütülemeyeceğini saptamak olduğunu, istihkak davasını kaybeden 3. kişinin borçluya

1970, s: 99. - **GÜRDOĞAN, B** Medeni Usul Hukukunda Kesin Hüküm İtirazı 1960, s.39, **YILDIRIM, M.K.** İcra Hukuku Ders Notları s: 97- **ASLAN, K.** Hacizde İstihkak Davaları, 2005, s. 628, (Bu görüşün gerekçesi şudur: “İstihkak davası bir takip hukuku davasıdır, sadece takip hukuku alanında sonuç doğurur. Bu davanın konusu ve amacı, alacaklı tarafından haczettirilen mallar üzerinde, üçüncü şahsın istihkak iddiası dolayısıyla, cebri icraya devam edilip edilmeyeceğinin tesbitinden ibarettir... Bu dava, borçlu ile üçüncü kişinin birbirlerine karşı maddi hukuk alanındaki dava haklarını etkilemez...»)

⁵⁰⁵⁴ **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku, C:2, s:1506 – **KURU, B.** Hukuk Muhakemeleri Usulü, C:V, s:5048 - **DOMANIÇ, H.** age. s:18 - **ARSLAN, R.** Medeni Usul Hukukunda Yargılamamın Yenilenmesi, s:66 vd. – **ULUKAPI, Ö.** age. s:22 - **YILDIRIM, K.** İcra Hukuku Ders Notları, s:143 - **MUŞUL, T.** age. s:90 – **ÜSTÜNDAĞ, S.** age. s:24 vd. – **COŞKUN, M.** a.g.e. C:1, 5. Baskı, 2016, s:292 - **SUNAR, G.** age., s:289 – **PEKCANITEZ, H.** Şikayet, s:175 vd.

⁵⁰⁵⁵ Bunların dışında ayrıca; a) İİK. 128/a –I uyarınca “Kıymet takdirinin tebliğ edildiği ilgililer, raporun tebliğinden itibaren yedi gün içinde raporu düzenleyen icra dairesinin bulunduğu yerdeki icra mahkemesinde şikâyette bulunabilirler. Şikâyet tarihinden itibaren yedi gün içinde gerekli masraf ve ücretin mahkeme veznesine yatırılması hâlinde yeniden bilirkişi incelemesi yaptırılabilir; aksi hâlde başka bir işleme gerek olmaksızın şikâyet kesin olarak reddedilir.”

b) İİK. 134/IV uyarınca “İhalenin feshine ilişkin şikâyet görevsiz veya yetkisiz icra mahkemesi veya mahkemeye yapılırsa, icra mahkemesi veya mahkeme evrak üzerinde inceleme yaparak başvuru tarihinden itibaren en geç on gün içinde görevsizlik veya yetkisizlik kararı verir. **Bu kararlar kesindir.**”

⁵⁰⁵⁶ Bknz: 12. HD. 31.01.2003 T. 28218/1721; 15.04.2002 T. 6661/7845 vb.; 09.06.1997 T. 6233/6696; 10.10.1966 T. 9374/9579; 27.03.1990 T. 11956/3459; HGK 27.10.1982 T. 11-1915/865 vb.

⁵⁰⁵⁷ Bknz: 12. HD. 22.01.2015 T. 32820/1521; 10.06.2014 T. 14353/16838; 05.12.2013 T. 31207/38723; 24.05.2011 T. 11807/10306; 11.05.2010 T. 30297/11972, 02.03.2010 T. 11807/10306; 13.06.2000 T. 8866/9783; 28.09.1998 T. 8782/9656; 17.02.1997 T. 963/1337

⁵⁰⁵⁸ Bknz: 12. HD. 12.11.1997 T. 8894/12665

⁵⁰⁵⁹ Bknz: 12. HD. 22.01.2015 T. 32820/1521; 10.06.2014 T. 14353/16838; 05.12.2013 T. 31207/38723; 11.05.2010 T. 30297/11972; 02.06.1986 T. 5576/6588; 03.11.1977 T. 9191/9125

⁵⁰⁶⁰ Bknz: 13. HD. 31.03.1977 T. 1254/1836

⁵⁰⁶¹ Bknz: 13. HD. 03.06.1981 T. 3538/4244

karşı sebepsiz zenginleşme davası açabileceğini, bu nedenle bu davalar sonucunda verilen kararların kesin hüküm oluşturmayacağını” kabul etmiştir.

Yargıtay 21. Hukuk Dairesi, önceleri⁵⁰⁶² “istihkak davaları sonucunda verilen kararların kesin hüküm (HMK.mad.303) teşkil etmeyeceğini” belirtmişken, daha sonra⁵⁰⁶³ “istihkak davaları sonucunda verilen kararların kesin hüküm (HMK.mad.303) teşkil edeceğini” belirtmiştir.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi⁵⁰⁶⁴, “icra mahkemelerince istihkak davaları sonucunda verilen kararların kesin hüküm (HMK.mad.303) edeceğini” belirtmiştir.

Yargıtay 19. Hukuk Dairesi⁵⁰⁶⁵, bu konuya ilişkin kararlarında açıkça “icra hukuk mahkemelerinin ihalenin feshi (ve istihkak davaları) dışındaki kararlarının maddi hukuk açısından kesin hüküm teşkil etmeyeceğini” belirtmiştir.

Yargıtay 17. Hukuk Dairesi⁵⁰⁶⁶, “istihkak davası sonucunda verilen kararların takip hukukuna ilişkin bir karar olup sadece takip hukuku yönünden kesin hüküm olup maddi hukuk anlamında kesin hüküm oluşturmayacaklarını, istihkak davalarının amacının hacizli mal, alacak ya da hak üzerinde cebri icranın yürütülüp yürütülmeyeceğini sağlamak olduğunu, bu davalarda verilen hükmün borçlu ile üçüncü kişinin birbirlerine karşı olan maddi hukuk alanındaki haklarının etkilemeyeceğini, bu nedenle istihkak davası sonucunda verilen kararlar hakkında yargılamanın iadesi yoluna başvurulamayacağını” vurgulamıştır.

Yargıtay 8. Hukuk Dairesi⁵⁰⁶⁷; “istihkak davalarında amacın hacizli mal üzerinde üçüncü kişinin iddia ettiği hakkın maddi hukuka göre mevcut olup olmadığının tespit edilmesi olmadığını aksine davanın amacının haczedilen belli bir mal üzerinde cebri icranın cereyan edip etmeyeceğinin belirlenmesi olduğunu, bu nedenle dava sonunda verilen kararların yalnız derdest takip bakımından kesin hüküm teşkil edeceğini, başka bir takip bakımından kesin hüküm teşkil etmeyeceğini” ifade etmiştir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu da yakın zamana kadar açıkça “icra mahkemesinin “ihalenin feshi (İİK. mad. 134), istihkak davaları (İİK. mad. 97, 99, 228) “ilamin zamanaşımına uğramış olduğu” (İİK. mad. 33a/II) hususuna ilişkin kararlarının maddi anlamda kesin hüküm teşkil edeceğini”⁵⁰⁶⁸ ifade etmişken, son yıllarda verdiği kararlarda; (**Yargıtay 1. Hukuk Dairesinin** bu konudaki yeni görüşünü (örneğin; **a)** “İcra mahkemesinde ‘usulsüz tebligat’ iddiasıyla açtığı ihalenin feshi davasını kaybeden borçlunun -bu konuda icra mahkemesince verilen davanın reddine dair kararın kesinleşmesinden sonra- genel mahkemede –alacağına mahsuben taşınmazı satın almış olan banka aleyhine- her zaman ‘tapu iptali ve tescil davası’ açabileceğini”; **b)** “İcra dairesinde yapılan açık artırmaya katılıp, alacağına mahsuben satılan taşınmazı alan alacaklıya (ve ondan aynı taşınmazı durumu bilerek satın alan üçüncü kişiye) karşı icra mahkemesinde ‘ihalenin feshi davası’ açılabilmesi gibi, genel –‘tebligat usulsüzlüğü’ nedeniyle mahkemede -‘tescilin yolsuz olduğu’ndan bahisle- ‘tapu iptali ve tescil davası’da

⁵⁰⁶² Bknz: 04.11.1997 T. 5834/7065; 04.11.1997 T. 5833/7064

⁵⁰⁶³ Bknz: 21. HD. 27.12.2002 T. 8253/11427

⁵⁰⁶⁴ Bknz: 4. HD. 19.03.2001 T. 11931/2552

⁵⁰⁶⁵ Bknz: 19. HD. 17.01.2018 T. 2225/67, 04.04.2017 T. 9548/2727; 27.04.2016 T. 744/7649; 25.03.2016 T. 12376/5467; 15.01.2014 T. 18419/1177

⁵⁰⁶⁶ Bknz: 17. HD. 21.04.2014 T. 1276/6157; 13.02.2012 T. 8517/1487; 18.01.2012 T. 3884/182; 17.01.2012 T. 9652/74; 26.12.2011 T. 8515/12919; 31.05.2011 T. 11967/5500; 13.02.2012 T. 8517/1487; 31.05.2011 T. 11967/5500

⁵⁰⁶⁷ Bknz: 8. HD. 22.10.2018 T. 2220/17739; 05.06.2018 T. 11172/13692

⁵⁰⁶⁸ Bknz: HGK. 19.11.2003 T. 3-737/700

açılabilirliğini” c) “Yolsuz tescil iddiasına dayalı davaların TMK.'nun 1024 ve 1025. maddesi hükmü uyarınca mülkiyet hakkına dayalı olarak her zaman açılabilirliğini” ç) “İhalenin feshi isteklerinin reddedilmiş olması keyfiyetinin, temelde yolsuz tescil nedenini ortadan kaldırmayacağını” benimseyerek) “açtığı ihalenin feshi davasını kaybeden borçlunun, bu kararın kesinleşmesinden sonra, ‘alacağına mahsuben yapılan ihalede satılanı almış olan alacaklı’ veya ‘kötüniyetli alıcı’ya karşı her zaman MK.'nun 1024 ve 1025. maddelerine dayanarak mülkiyet hakkına dayalı olarak ‘tapu iptali ve tescil davası’ açabileceğini” kabul etmeye başlamıştır. Gerçekten, **Yargıtay 1. Hukuk Dairesi** bu konu ile ilgili olarak son tarihli kararlarında;

-“Tapulu taşınmazların intikallerinde, huzur ve güveni koruma, toplum düzenini sağlama uğruna, tapu kaydında ismi geçmeyen ama asıl malik olanın hakkı feda edildiğinden iktisapta bulunan kişinin, iyi niyetli olup olmadığının tam olarak tespitinin büyük önem taşıdığını- Gerçekten bir yanda tapu sicilinin doğruluğuna inanarak iktisapta bulunduğu ileri süren kimse diğer yanda ise kendisi için maddi, hatta bazı hallerde manevi büyük değer taşıyan aynı hakkını yitirme tehlikesi ile karşı karşıya kalan önceki malik bulunduğundan, yüzeysel ve şekilci bir araştırma ve yaklaşımın büyük mağduriyetlere yol açacağı, bu nedenle mahkemece tüm delillerin toplanıp derinliğine irdelenmesi ve değerlendirilmesi gerektiğini- Dava dışı bir kişi tarafından ihalenin feshi davası reddedilmiş olup mahkemece ikinci el konumundaki davalının iyiniyetli olup olmadığının bir başka ifadeyle TMK'nun 1023. maddesinin koruyuculuğundan yararlanıp yararlanamayacağını araştırılarak değerlendirilmesi, davalı şirketin iyiniyetli olduğunun tespit edilmesi halinde davacının tazminat isteğinin de bulunduğu gözetilerek tazminat isteği yönünden yapılan temliklerin incelenmesi, nitelikli dolandırıcılık eylemi ceza dosyası ile sabit davalı ile diğer davalılar arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi gerektiğini”⁵⁰⁶⁹

-“Kefaletnamedeki imzanın davacıya ait bulunmadığından ötürü davacının davalıya borçlu olmadığı” yönündeki maddi olgunun her iki takip bakımından da davalıyı bağlayacağını- İcra hukuku ile sınırlı olarak basit yargılamaya tâbi ihalenin feshi davasının mülkiyet hakkının illetini teşkil eden nedenin varlığına ya da yokluğuna delalet edemeyeceğini- Türk hukuk sisteminde, tapu kayıtlarının oluşumuna esas alınan illilik prensibi gereği, ihalenin ayakta bulunması ya da fesih isteğinin reddedilmiş olması keyfiyetinin temelde yolsuz tescil nedenini ortadan kaldırmayacağını ve kesin hüküm teşkil etmeyeceğini”⁵⁰⁷⁰

- “İcra takibine konu olan borcun ihale tarihinden önce tamamen ödenmiş olması halinde ihalenin hukuki dayanağının ortadan kalkacağını ve mülkiyetin kazanımının yolsuz hale geleceğini- İcra hukuku ile sınırlı olarak basit yargılamaya tâbi ihalenin feshi davasının mülkiyet hakkının illetini teşkil eden nedenin varlığına ya da yokluğuna delalet edemeyeceğini- Türk hukuk sisteminde, tapu kayıtlarının oluşumuna esas alınan illilik prensibi gereği, ihalenin ayakta bulunması ya da fesih isteğinin reddedilmiş olması keyfiyetinin, temelde yolsuz tescil nedenini ortadan kaldırmayacağını ve kesin hüküm oluşturmayacağını”⁵⁰⁷¹

-“İhalenin usulsüzlüğünden bahisle feshi istenebileceği gibi, ihale sonucu edinilen mülkiyete dayalı tescilin yolsuz olduğu ileri sürülerek tapu iptal ve tescil davası açılmasına da yasal engel olmadığını”⁵⁰⁷²

⁵⁰⁶⁹ Bknz: 1. HD. 13.02.2019 T. 4757/914

⁵⁰⁷⁰ Bknz: 1. HD. 09.10.2018 T. 11711/13281

⁵⁰⁷¹ Bknz: 1. HD. 20.09.2018 T. 13859/12615

⁵⁰⁷² Bknz: 1. HD. 01.11.2017 T. 1045/5994

-“ Taşınmaz mülkiyetinin kazanılmasının sicile tescil koşuluna bağlı olduğunu, hak tescil edilmedikçe aynı hak niteliğini kazanamayacağını ve mülkiyetin nakledildiğinden söz edilemeyeceğini- Taşınmazların tescilden önce mülkiyetlerinin geçmesine olanak sağlayan hallerin TMK. mad. 705/2 hükmünde “miras, mahkeme kararı, cebri icra, işgal, kamulaştırma halleri ile kanunda öngörülen diğer haller” olarak sayıldığı ve eldeki davada, cebri satış sonucu mülkiyetin tescilsiz olarak hak alıcısı davacıya geçtiğinin kabul edildiğini- Mülkiyeti tescilsiz olarak kazanan kişinin tescilden önce de bir malikin sahip olduğu bütün hak ve yetkilerden yararlandığı fakat bu hak ve yetkilerin mülkiyet hakkı tapuya tescil edilmedikçe iyi niyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyeceğini- Mülkiyetin tescilsiz kazanımında sonradan yapılan tescilin sadece bildirici mahiyeti olup tescile dayanmayan kazanımda malikin tescilden önce de mülkiyet hakkından doğan bütün hak ve borçlara sahip olacağı ancak tescil yapılmadıkça tasarruf işlemlerinin yapılamayacağını- Cebri icra yoluyla ve açık arttırma suretiyle yapılan satışların sonucunda bir taşınmazın satın alınması halinde dahi, TMK. mad. 932 hükmüne dayanılan tescilin yolsuzluğuna ilişkin dava açılabilceğini- Usulsüzlüğü iddia edilen işlemlere ihale alıcısı davalının katkısının bulunması halinde oluşan sicil yolsuzluğundan söz edilebileceğini”⁵⁰⁷³

ifade etmiştir.

-“ Çekişme konusu taşınmaz kaydının davalı taraf adına oluşumunun illetten yoksun olduğu, bu nedenle yolsuz tescil niteliğinde bulunduğu iddiasına dayalı olduğu açık olup bu tür davaların mülkiyet hakkına dayalı olarak her zaman açılabilceği kabul edildiğinden davaya dayanak icra takip dosyası aslı evrak arasına alınarak, davacıya yapılan ödeme emrinin 19.03.2012 tarihinde tebliğ edildiğinin tespitine ve tebligat tarihinin bu şekilde düzeltilmesine yönelik kesinleşmiş mahkeme kararına istinaden icra takip dosyasında ne gibi işlem yapıldığının denetlenerek yolsuz tescil iddiasının araştırılıp karar verileceğini”⁵⁰⁷⁴

-“İhalenin ayakta bulunması ya da feshi isteğinin reddedilmiş olmasının, yolsuz tescil nedenini ortadan kaldırmayacağını- İhalenin feshi davası reddedilip kesinleşmiş olsa da, genel mahkemede açılan yolsuz tescile ilişkin davanın esasına girilmesi gerektiğini”⁵⁰⁷⁵

-“Davacının, kayden maliki olduğu taşınmazın cebri satış kararına dayanarak idari işlemle yolsuz şekilde davalı adına tescil edildiğinden bahisle açtığı davada, ihalenin feshi isteğinin reddedilmiş olması keyfiyeti temelde yolsuz tescil nedenini ortadan kaldırmayacağından davanın, çekişme konusu taşınmaz kaydının davalı taraf adına oluşumunun illetten yoksun olduğunu, bu nedenle yolsuz tescil niteliğinde bulunduğu iddiasına dayalı olduğu açık olup, bu tür davaların mülkiyet hakkına dayalı olarak her zaman açılabilceğini”⁵⁰⁷⁶

-“İhalenin feshi isteğinin reddedilmiş olması keyfiyeti temelde yolsuz tescil nedenini ortadan kaldırmayacağından çekişme konusu taşınmaz hakkında mülkiyete dayalı olarak her zaman tapu iptali-tescil davasının açılabilceğini”⁵⁰⁷⁷

-“İhalenin feshi isteklerinin reddedilmiş olması keyfiyetinin, temelde yolsuz tescil nedenini ortadan kaldırmayacağından ihalenin usulsüzlüğünden bahisle feshi

⁵⁰⁷³ Bknz: 1. HD. 08.05.2017 T. 7408/2405

⁵⁰⁷⁴ Bknz: 1. HD. 07.04.2017 T. 16062/4249

⁵⁰⁷⁵ Bknz: 1. HD. 21.06.2016 T. 10711/7514

⁵⁰⁷⁶ Bknz: 1. HD. 02.06.2016 T. 1561/6822

⁵⁰⁷⁷ Bknz: 1. HD. 25.06.2015 T. 10960/9475

istenebileceği gibi, ihale sonucu edinilen mülkiyete dayalı tescilin yolsuz olduğu ileri sürülerek, tapu iptal ve tescil davası açılmasına da yasal engel olmadığı”⁵⁰⁷⁸

-“Yolsuz tescil iddiasına dayalı davaların TMK.'nun 1024 ve 1025. maddesi hükmü uyarınca mülkiyet hakkına dayalı olarak her zaman açılabileceğini”⁵⁰⁷⁹

-“İcra mahkemesinde “usulsüz tebligat” iddiasıyla açtığı ihalenin feshi davasını kaybeden borçlunun -bu konuda icra mahkemesince verilen davanın reddine dair kararın kesinleşmesinden sonra- genel mahkemede –alacağına mahsuben taşınmazı satın almış olan banka aleyhine- her zaman “tapu iptali ve tescil davası” açabileceğini”⁵⁰⁸⁰

-“İcra dairesinde yapılan açık arttırmaya katılıp, alacağına mahsuben satılan taşınmazı alan alacaklıya (ve ondan aynı taşınmazı durumu bilerek satın alan üçüncü kişiye) karşı icra mahkemesinde “ihalenin feshi davası” açılabilmesi gibi, genel –“tebligat usulsüzlüğü nedeniyle- mahkemede –“tescilin yolsuz olduğu”ndan bahisle- “tapu iptali ve tescil davası” da açılabilmesi”⁵⁰⁸¹

-“Cebri icra yoluyla ve açık arttırma suretiyle yapılan satışlar sonucu bir taşınmaz malın satın alınmasında, ‘ihalenin bir taşınmaz malın satın alınmasında, ihalenin feshi yoluna gidilmesinin engellendiğinin anlaşılması halinde’ MK. 1023'e dayanılarak genel mahkemede ‘tescilin yolsuzluğu’na ilişkin ‘tapu iptali ve tescil davası’ açılabilmesini ve alıcının satışa konu malın tapu kaydının yolsuzluğuna bile bile ve kötüniyetle bu arttırmaya girip taşınmazı satın aldığına kanıtlanması halinde, ‘davanın kabulüne’ karar verilmesi gerekeceğini”⁵⁰⁸²

belirtmiştir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu da bu konuya ilişkin son tarihli kararlarında;

-“İcra mahkemesinde “usulsüz tebligat” iddiasıyla açtığı ihalenin feshi davasını kaybeden borçlunun -bu konuda icra mahkemesince verilen davanın reddine dair kararın kesinleşmesinden sonra- genel mahkemede –alacağına mahsuben taşınmazı satın almış olan banka aleyhine- her zaman “tapu iptali ve tescil davası” açabileceğini”⁵⁰⁸³

belirtmiştir.

Yine **Yargıtay Hukuk Genel Kurulu**, ö n c e⁵⁰⁸⁴ “icra mahkemelerinin istihkak davası hakkında verdikleri kararların kesin hüküm (HMK.mad. 303) teşkil etmeyeceğini” belirtmişken s o n r a k i⁵⁰⁸⁵ kararlarında “kesin hüküm (HMK.mad. 303) teşkil edeceğini” ifade etmiştir.

Kanımızca, icra mahkemesinin hem “ihalenin feshi istemi” ve hem de “istihkak davaları” sonucunda verdiği kararlar maddi anlamda kesin hüküm (HMK. mad. 303) teşkil ederler. İcra mahkemesinin, delilleri serbestçe takdir ederek bir “mahkeme” hüviyeti ile verdiği bu kararlara “kesin hüküm” niteliğini tanımamak, usul ekonomisine de aykırı olur.⁵⁰⁸⁶

⁵⁰⁷⁸ Bknz: 1. HD. 03.05.2011 T. 63/5251

⁵⁰⁷⁹ Bknz: 1. HD. 16.03.2011 T. 934/3051

⁵⁰⁸⁰ Bknz: 1. HD. 12.05.2010 T. 5029/5612

⁵⁰⁸¹ Bknz: 1. HD. 01.06.2009 T. 4361/6232

⁵⁰⁸² Bknz: 1. HD. 15.09.2000 T. 7189/10396 (UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Türk Medeni Kanunu, C:2, 2006, s:2946 vd.)

⁵⁰⁸³ Bknz: HGK. 01.06.2011 T. 1-321/382

⁵⁰⁸⁴ Bknz: HGK. 26.04.1989 T. 13-197/336

⁵⁰⁸⁵ Bknz: HGK. 19.11.2003 T. 3-737/700

⁵⁰⁸⁶ Bknz: Aynı görüşte; KURU, B. El Kitabı, 2. Baskı, s:572

Belirtilen, “*ihalenin feshi istemi*” ve “*istihkak davaları*” dışında **kanımızca**, İİK.mad. 89/IV uyarınca, alacaklının, (birinci) haciz ihbarnamesine süresi içinde itiraz eden üçüncü kişinin icra dairesine verdiği cevabın gerçek dışı olduğunu ileri sürerek icra mahkemesinde açtığı “*tazminat davası*” sonunda icra mahkemesinin verdiği karar da ‘*kesin hüküm*’ teşkil eder.^{5087 5088}

Çünkü, icra mahkemesi hakimi, tazminat hakkındaki bu davayı -İİK. mad. 89/IV c.2’de açıkça vurgulandığı gibi - genel hükümlere göre sonuçlandırır.

Nihayet, icra mahkemesinin, “kesin hüküm teşkil eden diğer bir kararı; İİK. mad. 33a/II’de öngörülmüştür. Borçlunun “*zamanaşımı nedeniyle icranın geri bırakılması*” isteminin kabulü kararına karşı, alacaklı yedi gün içinde mahkemede dava açmazsa, icra mahkemesinin verdiği “ilamın zamanaşımına uğradığı” konusundaki kararı ‘*kesin hüküm*’ teşkil eder.⁵⁰⁸⁹

Ayrıca belirtelim ki; icra mahkemesi kararlarına karşı ‘*istinaf*’ veya ‘*temyiz*’ yoluna başvurulması -İİK.mad. 363/son ve 364/son uyarınca- sadece s a t ı ş ı durdurduğundan, icra mahkemesi kararları kesinleşmesi beklenmeden -satış, durumu ayrık olmak üzere- uygulanırlar.⁵⁰⁹⁰

XXX- İcra mahkemelerinin “*şikayet*” hakkındaki kararları ne zaman uygulanır? Bu kararların “*şekli anlamda kesinleşmeden*” uygulanması mümkün müdür?

İİK.mad.22’de “*şikayetin, icra mahkemesince karar verilmedikçe icrayı durdurmayacağı*” belirtilmiştir.

İİK. mad.363/IV’de de “*icra mahkemesinin verdiği kararlara karşı istinaf yoluna başvurulmasının satıştan başka icra işlemlerini durdurmuyacağı*” açıklandığı gibi, **İİK.mad.364/III’de** “*icra mahkemesinin kararlarına karşı temyiz yoluna başvurulmasının, satıştan başka icra işlemlerini durdurmuyacağı*” ifade edilmiştir.

Yüksek mahkeme, öteden beri “*İcra ve İflas Kanunu’nda icra mahkemesi kararlarının infazı için ‘kesinleşmesi gerektiği’ne dair bir hüküm bulunmadığı*” gerekçesiyle “*bu kararların ‘derhal’ uygulanması gerektiğini*” vurgulamıştır.⁵⁰⁹¹

“*İcra mahkemelerinin tüm kararlarının -şekli anlamda kesinleşmeden- infaz edilebileceğini*” kabul etmek, uygulamada bir takım sakıncalar doğurabilir. Örneğin; icra mahkemesince verilen ‘haczin kaldırılması’ kararının derhal uygulanması sonucunda, borçlunun hacizli malı üzerindeki haczi kaldırıp, o malını satmasından sonra “icra mahkemesinin haczin kaldırılması kararının istinaf/temyiz üzerine bozulması, telafisi güç/ımkansız sonuçlar doğurabilir.”⁵⁰⁹²

⁵⁰⁸⁷ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. Haciz, s: 326

⁵⁰⁸⁸ Karş: 11. HD. 07.07.1987 T. 3602/4101

⁵⁰⁸⁹ Bknz: HGK. 19.11.2003 T. 3-737/700

⁵⁰⁹⁰ Bknz: 12. HD. 15.11.2011 T. 6234/22162; 11.04.2000 T. 4401/5635

⁵⁰⁹¹ Bknz: 12. HD. 01.12.2016 T. 4798/22785; 02.03.2016 T. 29333/6111; 03.11.2015 T. 22512/26674; 07.04.2015 T. 34018/8946; 18.03.2013 T. 499/9888; 10.04.2012 T.26035/11696, 27.02.2011 T.24669/30913, 20.06.2011 T.31035/12429, 21.09.2010 T. 18643/20493, 27.04.2010 T. 29422/10500

⁵⁰⁹² PEKCANITEZ, H./SİMİL, C. a.g.e., s:505

BİBLİYOGRAFYA

ANSAY, S. Ş.: Hukuk, İcra ve İflâs Usulleri, 1960

ARAR, K.: İcra ve İflâs Hükümleri, 1944

ARSLAN, R.: İcra-İflâs Hukukunda İhale ve İhalenin Feshi, 1984, Kesin Hüküm İhtiyacı ve Yanılma Gerçeği (ABD.1988/5-6, s:733), Medeni Usul Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi, 1977

ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, T.S./HANAĞASI, E.: İcra ve İflâs Hukuku, 2018

ASLAN, K.: Hacizde İstihkak Davaları, 2005,

ATALI, M.: Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku

BELGESAY, M.R.: İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 1954

BERKİN, N.: İflâs Hukuku, 1972, Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi, 1980

BUDAK, C.A./KARAASLAN, V.: Medeni Usul Hukuku, 2018

COŞKUN, M.: Açıklamalı-İçtihatlı İcra ve İflâs Kanunu, 2016

ÇELİKSULAR, A.: Özel Yargılama Usulleri (ABD. 1975/5, s: 726 vd.)

DOMANIÇ, H.: Hukukta Kaziyeyi Muhkeme ve Nisbi Tesiri, 1964

ERTEM, S.: İcra ve İflâs Kanununda Önemli Bahisler, 1951

GÖRGÜN, Ş.: İflâsta İstihkak Davası, 1977

GÜRDOĞAN, B.: Medeni Usul Hukukunda Kesin Hüküm İtirazı, 1960, İcra Hukuku Dersleri, 1970, Medeni Usul Hukukunda Kesin Hüküm İtirazı, 1960

KARSLI, A.: İcra Tetkik Mercii Kararlarının Temyizi, 1995

KUNTMAN, O.: Bir Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu Kararının Eleştirisi (İBD. 1984/10-12, s: 677 vd)

KURU, B. / ARSLAN, R. / YILMAZ, E.: İcra ve İflâs Hukuku, 2013

KURU, B.: El Kitabı, 2013, Hukuk Muhakemeleri Usulü, C:1, 2001, İcra ve İflâs Hukuku, C:1, 1988, İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, 2016

MUŞUL, T.: İcra ve İflâs Hukuku Esasları, 2015, Şikayet, 2018

OSKAY, M./KOÇAK, C./DEYNEKLİ, A./DOĞAN, A.: İİK. Şerhi, (1-7 Cilt), 2007

ÖKTEMER, S.: 533 sayılı Kanun Hakkında Bir İnceleme (Ad. D. 1965/5-6, s:613 vd.)

MUSLUOĞLU, L.: Mecburi Tahkim Usulü (Ad. D. 1960/7, s:364 vd.)

ÖNEN, E.: Hukuk Davasının Hangi Tarihte Açılmış Sayılacağını Belirleyen Bir Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı Üzerine (Selçuk Üniv. Huk. Fak. D. C:1, S:1, 1988/Ocak-Haziran, s:207 vd.; İKİD. S:292, 1985/Nisan, s:330), Medeni Yargılama Hukuku, 1979, Medeni Yargılama Hukukunda Sulh, 1972

ÖZCENGİZ, M. N.: Tetkik Mercii, 1975

ÖZEKES, M.: İcra İflâs Hukukunda İhtiyati Haciz, 1999

PEKCANITEZ, H.: İcra-İflâs Hukukunda Şikayet, 1986

PEKCANITEZ, H./SİMİL, C.: İcra ve İflâs Hukukunda Şikayet, 2017

POSTACIOĞLU, İ.: 538 sayılı Kanunun, İcra ve İflâs Kanunu'na Getirdiği Yenilikler, 1965, İcra Hukuku Esasları, 1982, İcra İflâs Kanununun Muaddel Hükümlerine Göre Menfi Tespit Davası (İHFM. C: XXXII, 1967/2-4, s: 824 vd.)

POSTACIOĞLU, İ.E./ALTAY, S.: İcra Hukuku Esasları, 2010

SALDIRIM, M.: Öğretide ve Uygulamada Bütün Yönleriyle İhtiyati Haciz, 1997

SEYHUN, Ş.: Hukuk Muhakemeleri Usulünde Kısa Karar Sorunu (Yarg. D. 1984/1-2, s: 5 vd)

SUNAR, G.: Medeni Usul Hukukunda Basit Yargılama Usulü, 2002

TANRIVER, S.: İlamlı İcra Takibinin Dayanakları ve İcranın İadesi, 1996

ULUKAPI, Ö.: İcra ve İflâs Hukuku, 2001, Medeni Usul Hukukunda Tarafların Duruşmaya Gelmemesi, 1997

UMAR, B.: KURU/ARSAN/ YILMAZ'ın «İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı» Üzerine Gözlemler (75. Yaş Günü İçin Prof.Dr. BAKİ KURU Armağanı, 2004, s: 695 vd.)

UYAR, T.: 1136 sayılı Yeni Avukatlık Kanunu Karşısında Avukatlık Ücreti (İBD. 1971/5-6, s: 411 vd), «4949 sayılı ve 17.07.2003 tarihli İcra ve İflâs Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun»un Getirdiği Yenilikler (Tür. Bar.Bir. Dergisi, Kasım-Aralık/2003, s: 159-221), İcra Hukukunda Kambyo Senetleri, 2001, İcra Hukukunda Olumsuz Tespit ve Geri Alma Davaları, 1993, İcra Hukukunda Şikâyet, 1991, İcra Hukukunda Tahliye, 1987, İcra Hukukunda Yetki – Görev ve Yargılama Usulü, 1991, İhale ve İhalenin Bozulması, 2002, İcra Hukukunda İlamlı Takipler, 1991, İcra Hukukunda İstihkak Davaları, 1994, İcra Hukukunda İtiraz, 1990, İcra Hukukunda Kambyo Senetleri, 2. Cilt, 2001, Kambyo Senetlerine İlişkin Suçlar «Ceza Hukukunda Kambyo Senetleri» (ABD. 1982/4, s: 108-133), Mahkemelerce Karşı Tarafa Yüklenecek Avukatlık Ücretinin Uygulamada Yarattığı Tereddüt ve Problemler (ABD. 1970/2, s: 270-273), Olumsuz Tespit ve Geri Alma Davaları, 2. Cilt, 1993, İcra Hukukunda Tahliye, 1987

UYAR, T / UYAR, A / UYAR, C/: İİK. Şerhi, 3.Cilt, 2014, İcra Hukukunda Kambyo Senetleri, 2013, Bibliyografyalı, Gerekeçeli, İçtihatlı Türk Medeni Kanunu, 2002/2003, (16 Cilt) – 2016/2019 (14 Cilt), İcra Hukukunda Haciz, 2016

ÜSTÜNDAĞ, S.: İcra Hukukunun Esasları, 2004, İlamsız İcrada, İcra Dairesinin Yetkisine İtiraz (İBD. 1986/10-11-12, s:625)

YILMAZ, O.: İhtiyati Tedbirlerde Görev ve Yetki (Yarg.D.1977/1- 4, s:267 vd.)

YILMAZ, Z.: Medeni Usul Hukukunda Davanın Açılmamış Sayılması, 2001

YILMAZ, E.: İİK. Şerhi, 2016

İcra (ceza) mahkemesince verilen «tazminat kararı» ne zaman icraya konulabilir? Bu kararın kesilmesi gerekir mi? İcraya konulan bu karar hakkında, Yargıtay'dan tehir-i icra kararı getirmek üzere -icra dairesinden- İİK. mad. 36 çerçevesinde "süre" istenebilir mi?

Kendisine haciz ihbarnamesi gönderilen üçüncü kişinin, süresi içerisinde bu haciz ihbarnamesine itiraz etmesi halinde alacaklı «üçüncü kişinin verdiği cevabın aksini (gerçeğe aykırı olduğunu) icra mahkemesinde ispat ederek, üçüncü kişinin İİK.'nun 338/T'e göre cezalandırılması ve ayrıca tazminata mahkum edilmesini» isteyebilir. (İİK.m.89/IV. c.1)

a-İcra mahkemesinin, üçüncü kişiyi "hem cezaya ve hem de tazminata" mahkum etmesi halinde -icra mahkemesi cezama hakmesi sıfatıyla karar vermiş olduğundan-⁵⁰⁹³⁵⁰⁹⁴ icra mahkemesinin kararının *tazminata ve yargılama giderlerine ilişkin bölümü*, karar kesinleşmedikçe icra edilemez (CGİK.m.4).⁵⁰⁹⁵

b-İcra mahkemesinin, üçüncü kişi hakkında sadece tazminata karar vermesi halinde -bu karar, "genel hükümler çerçevesinde" (İİK.m.89/IV, c:2) verilmiş olduğundan- hakkındaki bu kararı temyiz eden üçüncü kişi İİK.m. 36 çerçevesinde -" hükmü temyiz ettiğini" bildirerek- icra dairesinden teminata karşılığında, Yargıtay'dan "tehir-i icra kararı getirmek üzere" kendisine süre verilmesini isteyebilir (**www.e-uyar.com**).⁵⁰⁹⁶

Nitekim, Adalet Bakanlığı tarafından –"İcra Dairelerinin Etkinliğinin Arttırılması Eşleştirme Projesi" çerçevesinde- bastırılmış olan İCRA DAİRESİ ÇALIŞANLARI İÇİN TAKİP HUKUKU UYGULAMA KILAVUZU'nda⁵⁰⁹⁷"...Yargıtay uygulamasına göre..." denilerek, "**İİK.m.89/IV' e göre açılmış tazminat davaları sonucunda verilen kararlar hakkında** -bu kararların temyizi halinde- tehir-i icra kararı verildiği" açıkça belirtilmiştir.⁵⁰⁹⁸

"www.e-uyar.com" (Madde: 89)

Av. Talih UYAR

⁵⁰⁹³ UYAR, T. İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C:5, s:7628- UYAR, T./UYAR, A/UYAR, C. İcra ve İflas Kanunu Şerhi El Kitabı, 2.Baskı, s:1295

⁵⁰⁹⁴ Bknz.12.HD.02.12.1992 T., 8478/15337; HGK. 11.3.1972 T. 1970/İc.İf.- 496/162

⁵⁰⁹⁵ KURU, B. İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2.Baskı, 2013, s:484-UYAR, T. Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Kıymetli Evrakta Bağlanmamış Olan Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi (Muhittin Alan Armağanı, 1983, s:219) –YAVAS, M. Borçlunun Üçüncü Şahıslardaki Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi "İİK.m.89", 2005, s:108- İYİLİKLİ, A. C. Haciz İhbarnameleri (İİK.m.89), 2012, s:131- POSTACIOĞLU, İ. İcra Hukukunun Esasları, 1982, s:465

⁵⁰⁹⁶ Bknz:12HD.16.04.1996 T. 5137/5300 (ww.e-uyar.com)

⁵⁰⁹⁷ TOPUZ, G./RÜZGARESEN, C./ERDEM, M./DOĞAN, A. (AYDIN, M./AKPINAR, A. İcra Dairesi Çalışanları İçin Takip Hukuku Uygulama Kılavuzu, 2012, s:25

⁵⁰⁹⁸ Bu konuda ayrıca Bknz: UYAR, T./UYAR, A/UYAR, C. age., İİK.mad.36, AÇIKLAMA: XIII

“MUVAZAA (TBK.m. 19) NEDENİNE DAYALI TASARRUFUN İPTALİ DAVALARI” İLE “İİK.m. 277 vd. DAYALI TASARRUFUN İPTALİ DAVALARI”NIN KARŞILIKLI ÖZELLİKLERİ VE SONUÇLARI HAKKINDA ‘BİLGİ NOTU’

Alacaklılarına olan borçlarını ödememek için sahip olduğu taşınır/taşınmazlarını başkalarına devrederek mal varlığından çıkararak borçluların bu tasarruflarından zarar gören (alacaklarını tahsil edemeyen) alacaklıların izlemesi gereken –ilk anda akla gelen– yol; ‘borçluları’ ile ‘borçluların mallarını ondan devralmış olan üçüncü kişiler’ hakkında “tasarrufun iptali davası” açmaktır.

Alacaklılar bu durumda da iki seçeneğe sahiptirler: Ya ‘İİK.m. 277-284 hükümlerine göre’ bir “tasarrufun iptali davası” veya ‘TBK.m. 19’a göre’ “muvazaa nedenine dayalı tasarrufun iptali davası” açabilirler.

Yüksek mahkeme (Yargıtay 17. Hukuk Dairesi) son beş yıl içinde (yani; 2016-2017-2018-2019 ve 2020 yıllarında) ‘oybirliğiyle’ vermiş olduğu kararlarında⁵⁰⁹⁹, ‘İİK.m. 277 vd. göre açılan tasarrufun iptali davaları’ ile ‘TBK.m. 19’a dayalı tasarrufun iptali davaları’nın özellikleri ile sonuçları hakkında şu tespitlerde bulunmuştur:

A-‘Muvazaa (TBK.m. 19) nedenine dayalı’ tasarrufun iptali davalarının özellikleri ve sonuçları:

Davacı-alacaklının ‘borçlu’ ve onunla işlemde bulunmuş olan (borçlu tarafından kendisine tasarrufta bulunulmuş olan) ‘üçüncü kişi’ (ve bu kişiden dava konusu taşınır/taşınmazı devralmış olan diğer “tüm” ‘dördüncü’, ‘beşinci’ vs. kişiler) aleyhine “tasarrufun iptali davası” açılabilmesi (ve bu davanın davacı-alacaklı lehine sonuçlanabilmesi) için;

a) Davacı-alacaklının, bu davayı açmakta ‘hukuki yararı’ bulunduğunun kabul edilebilmesi (yani; davacı-alacaklının, borçlunun bu muvazaalı “danişıklı” (tasarrufundan) zarar gördüğünün kabul edilebilmesi) için;

⁵⁰⁹⁹ Bknz: 17. HD. 14.10.2020 T. E: 2019/937, K: 5567; 07.10.2020 T. E: 2019/617, K: 5184; 29.06.2020 T. E: 2019/2086, K: 4056; 19.02.2020 T. E: 2018/3916, K: 1693; 25.12.2019 T. E: 2018/3373, K: 12468; 25.11.2019 T. E: 2017/4106, K: 11047; 18.06.2019 T. E: 2016/13513, K: 7716; 13.05.2019 T. E: 2016/19287, K: 5985; 06.05.2019 T. E: 2016/19737, K: 5557; 19.03.2019 T. E: 2018/3020, K: 3190; 15.04.2019 T. E: 2016/18256, K: 4779; 08.04.2019 T. E: 2016/14242, K: 4305; 02.04.2019 T. E: 2016/14064, K: 3930; 20.03.2019 T. E: 2016/13902, K: 3255; 20.03.2019 T. E: 2016/11579, K: 3318; 06.03.2019 T. E: 2016/11290, K: 2566; 25.02.2019 T. E: 2016/10467, K: 1972; 23.01.2019 T. E: 2016/7351, K: 557; 22.01.2019 T. E: 2018/4903, K: 477; 24.12.2018 T. E: 2016/7645, K: 12628; 27.11.2018 T. E: 2015/14667, K: 11317; 16.10.2018 T. E: 5102, K: 9156; 17.07.2018 T. E: 2016/772, K: 7256; 03.07.2018 T. E: 2017/2357, K: 6670; 03.07.2018 T. E: 2016/1995, K: 6658; 22.05.2018 T. E: 2015/19449, K: 5336; 22.05.2018 T. E: 2015/19401, K: 5330; 18.04.2018 T. E: 2015/17759, K: 4283; 29.11.2017 T. E: 2015/11770, K: 11056; 01.11.2017 T. E: 2015/6556, K: 9960; 18.10.2017 T. E: 2015/7454, K: 9292; 11.10.2017 T. E: 2015/4818, K: 8842; 26.09.2017 T. E: 2015/7033, K: 8145; 20.06.2017 T. E: 2016/11791, K: 7010; 20.06.2017 T. E: 2016/6509, K: 7003; 09.05.2017 T. E: 2014/22237, K: 5234; 17.04.2017 T. E: 2015/3673, K: 4077; 27.09.2016 T. E: 2015/10184, K: 8285; 27.09.2016 T. E: 2015/5547, K: 8283; 27.09.2016 T. E: 2015/12977, K: 8287; 24.05.2016 T. E: 2682, K: 6341; 17.05.2016 T. E: 2014/14573, K: 6009; 08.03.2016 T. E: 2014/12952, K: 2876; 09.02.2016 T. E: 2014/19032, K: 1346; 23.02.2016 T. E: 2014/11349, K: 2104; 02.02.2016 T. E: 2014/6331, K: 1184 vb. (www.e-uyar.com)

aa- Alacaklının ‘borçlu’da (gerçek) bir alacağının bulunması ve

bb- Borçlu tarafından, bu alacağın tahsilini önlemek için, muvazaalı (danişıklı) bir tasarruf (işlem) yapılmış olmalıdır.⁵¹⁰⁰

b) TBK. m. 19’a dayalı tasarrufun iptali davası ile, ‘*borçlunun yaptığı tasarruf işlemlerinin hiç yapılmamış olduğunun tesbiti*’ amaçlanır.⁵¹⁰¹

c) “Muvazaa” sebebine dayalı tasarrufun iptali davalarında; davacı-alacaklının, davalı-borçlu hakkında ‘*icra takibi*’ne geçmesi ve mahkemeye ‘*aciz belgesi*’ sunmasına gerek yoktur.⁵¹⁰²

ç) TBK. m. 19’a dayalı tasarrufun iptali davalarında iddianın kanıtlanması halinde –iddianın, taşınmazın aynına ilişkin olmayıp, alacağın tahsiline yönelik olması nedeniyle – *İİK. m. 283/I ve II* kıyasen uygulanarak ‘*iptal ve tescile gerek olmaksızın davacının dava konusu taşınmazın (ve taşınırın) haciz ve satışı isteyebilmesi*’ yönünde hüküm kurulması gerekecektir.⁵¹⁰³

Yüksek mahkeme, biraz sonra belirteceğimiz gibi; ‘*muvazaa nedenine dayalı tasarrufun iptali davalarının bedele dönüşmeyeceği*’ (İİK. m. 283/II) görüşünde olduğundan, az önce atıf yapılan kararlarında kendisinin **İİK. m. 283/I** yanında **İİK. m. 283/II**’ye de atıfta bulunmuş olması⁵¹⁰⁴ hatalıdır. Çünkü **İİK. m. 283/II**’de ‘tasarrufun iptali davasının bedele dönüşmesi’ [yani; dava konusu malın üçüncü kişinin (veya dördüncü kişinin, beşinci kişinin vs.) elinden çıkması ve bunu alan kişinin iyiniyetli olması ve davacının talebini bedele dönüştürerek, malı elinden çıkaran üçüncü kişinin (veya;

⁵¹⁰⁰ Bknz: 17. HD. 14.10.2020 T. 937/55667; 07.10.2020 T. 617/5184; 29.06.2020 T. 2086/4056; 19.02.2020 T. 3916/1693; 25.12.2019 T. 3373/12468; 25.11.2019 T. 4106/11047; 18.06.2019 T. 13513/7716; 13.05.2019 T. 19287/5985; 06.05.2019 T. 19737/5557; 15.04.2019 T. 18256/4779; 08.04.2019 T. 14242/4305 vb. (www.e-uyar.com)

⁵¹⁰¹ Bknz: 17. HD. 14.10.2020 T. 937/5567; 25.12.2019 T. 3373/12468; 25.11.2019 T. 4106/11047; 19.03.2019 T. 3020/3190; 22.01.2019 T. 4902/477; 16.10.2018 T. 5102/9156; 03.07.2018 T. 2357/6670; 20.06.2017 T. 6509/7003; 17.04.2017 T. 3673/4077; 17.05.2016 T. 14573/6009; 08.03.2016 T. 12952/2876; 09.02.2016 T. 13032/1346 vb. (www.e-uyar.com)

⁵¹⁰² Bknz: 17. HD. 14.10.2020 T. 937/5567; 25.12.2019 T. 3373/12468; 25.11.2019 T. 4106/11047; 13.05.2019 T. 19287/5985; 02.04.2019 T. 14064/3930; 20.03.2019 T. 13902/3255; 16.10.2018 T. 5102/9156; 03.07.2018 T. 2357/6670; 22.05.2018 T. 19401/5330; 26.09.2017 T. 7033/8145; 07.05.2016 T. 14573/6009; 08.06.2016 T. 12952/2876; 23.02.2016 T. 11349/2104 vb. (www.e-uyar.com)

⁵¹⁰³ Bknz: 17. HD. 14.10.2020 T. 937/5567; 07.10.2020 T. 617/5184; 25.11.2019 T. 4106/11047; 18.06.2019 T. 13513/7716; 02.04.2019 T. 14064/3930; 20.03.2019 T. 13902/3255; 24.12.2018 T. 7645/12628; 27.11.2018 T. 14667/11317; 11.10.2017 T. 4818/8842; 26.09.2017 T. 7033/8145; 17.04.2017 T. 3673/4077; 17.05.2016 T.14573/6009; 08.03.2016 T. 12952/2876 vb. (www.e-uyar.com)

⁵¹⁰⁴ Bknz: 17. HD. 14.10.2020 T. 937/5567; 07.10.2020 T. 617/5184; 29.06.2020 T. 2086/4056; 19.02.2020 T. 3916/1693; 25.12.2019 T. 3373/12468; 25.11.2019 T. 4106/11047; 18.06.2019 T. 13513/7716; 13.05.2019 T. 19287/5985; 06.05.2019 T. 19737/5557; 15.04.2019 T. 18256/4779; 08.04.2019 T. 14242/4305; 02.04.2019 T. 14064/3930; 20.03.2019 T. 13902/3255; 20.03.2019 T. 11579/3318; 19.03.2019 T. 3020/3190; 06.03.2019 T. 11290/2566; 25.02.2019 T. 10467/1972; 23.01.2019 T.7351/557; 22.01.2019 T. 4903/477; 24.12.2018 T. 7645/12628; 27.11.2018 T. 14667/11317; 16.10.2018 T. 5102/9156; 17.07.2018 T. 772/7256; 03.07.2018 T. 2357/6670; 22.05.2018 T. 19449/5336; 22.05.2018 T. 19401/5330; 18.04.2018 T. 17759/4283; 29.11.2017 T. 11770/11056 vb. (www.e-uyar.com)

dördüncü, beşinci kişinin) tazminata mahkum edilmesini istemesi] konusu⁵¹⁰⁵ düzenlenmiş olup, yukarıdaki kararlarda İİK. m. 283/II'ye yapılan atıf hatalı olup, sadece İİK. m. 283/I'e atıf yapılmış olması gerekirdi...

d) “*Muvazaa nedenine dayalı tasarrufun iptali davaları*” bedele dönüşmez yani bu davalarda İİK. m. 283/II uygulanmaz (üçüncü kişi ‘tazminat’ ile sorumlu tutulamaz)⁵¹⁰⁶

Dava konusu taşınırın/taşınmazın birkaç defa el değiştirmiş olması (yani;dava konusu taşınırı/taşınmazı ‘borçlu’dan almış olan ‘üçüncü kişi’nin veya ondan aynı taşınırı/taşınmazı almış olan ‘dördüncü’, ‘beşinci’ vs. kişilerin, aldıklarını başkalarına devretmiş olmaları) halinde, bütün bu kişilerin açılan tasarrufun iptali davalarında ‘davalı’ olarak gösterilmesi (davaya dahil edilmesi) ve bu kişilerin hepsinin ‘kötüniyetli’ olduklarının yani yapılan tüm satışların ‘muvazaalı’ olduğunun davacı tarafından ispat edilmesi gerekir. Aksi takdirde, açılmış olan tasarrufun iptali davasının ‘reddine’ karar verilmesi icap edecektir...⁵¹⁰⁷

Biz, yüksek mahkemenin bu konudaki görüşlerine yani “*TBK.m. 19’a dayalı ‘muvazaa sebebiyle tasarrufun iptali davaları’nda, İİK..m. 283/II hükmünün uygulanmıyacağı*”, ‘*bu davaların bedele dönüşmeyeceği*’ ve ‘*devir zinciri (silsilesi) içindeki tüm kişilerin davada “davalı” olarak yer alması ve hepsinin kötüniyetinin davacı tarafından kanıtlanmaması halinde, davanın reddedileceği*’ görüşüne –yasada bu konuda açık bir düzenleme bulunmadığından- katılmıyoruz...

e) Davacı- alacaklıya İİK. m. 277 vd. göre tanınmış olan ‘*tasarrufun iptali davası*’ açma hakkı, alacaklının genel hükümlere (TBK. m. 19) göre ‘*muvazaa nedenine dayalı*’ tasarrufun iptali davası açmasına engel teşkil etmez.⁵¹⁰⁸

f) *TBK.m. 19’a dayalı ‘tasarrufun iptali davaları’nda da –İİK.m. 277 vd. dayalı ‘tasarrufun iptali davaları’nda olduğu gibi- ; muvazaa olgusunun tesbiti için; iptali istenilen tasarrufun (işlemin), ‘borcun doğumundan sonra yapılmış olması’* gerekir.⁵¹⁰⁹

g) Mahkemece, yargılama usulleri farkı olan bir davayı hem ‘*tasarrufun iptali*’ (İİK.m.277 vd.) ve hem de ‘*muvazaa*’ (TBK. m. 19) nedenine dayanılarak sonuçlandırılmaz (hüküm verilemez).⁵¹¹⁰

h) *HMK. m.33* uyarınca hakim, Türk hukukunu kendiliğinden uygulamak zorunda olup, bir davada olayları belirtmek ve açıklamak taraflara, hukuki nitelendirme ise hakime

⁵¹⁰⁵ Ayrıntılı bilgi için Bknz.: UYAR, T./ UYAR, A./ UYAR, C. Tasarrufun İptali Davaları, 6. Baskı, 2019, s:957 vd.

⁵¹⁰⁶ Bknz: 17. HD. 25.12.2019 T. 3373/12468; 13.05.2019 T. 19287/5985; 06.05.2019 T. 19737/5557; 15.04.2019 T. 18256/4779; 02.04.2019 T. 14064/3930; 03.07.2018 T. 1995/6658 vb. (www.e-uyar.com)

⁵¹⁰⁷ Bknz: 17. HD. 29.06.2020 T. 2086/4056; 02.04.2019 T. 14064/3930; 19.03.2019 T. 3020/3190; 17.07.2018 T. 772/7256; 03.07.2018 T. 1995/6658; 20.06.2017 T. 11791/7010; 20.06.2017 T. 6509/7003 vb. (www.e-uyar.com)

⁵¹⁰⁸ Bknz: 17. HD. 07.10.2020 T. 617/5184; 29.06.2020 T. 2086/4056; 18.06.2019 T. 13513/7716; 13.05.2019 T. 19287/5985; 15.04.2019 T. 18256/4779; 08.04.2019 T. 14242/4305; 20.03.2019 T. 13902/3255; 22.01.2019 T. 4903/477; 24.12.2018 T. 7645/12628; 27.11.2018 T. 14667/11317; 17.07.2018 T. 772/7256; 29.11.2017 T. 11770/11056; 26.09.2017 T. 7033/8145; 20.06.2017 T. 11791/7010; 20.06.2017 T. 6509/7003; 17.05.2016 T. 14573/6009 vb. (www.e-uyar.com)

⁵¹⁰⁹ Bknz: 17. HD. 03.07.2018 T. 2357/6670 vb. (www.e-uyar.com)

⁵¹¹⁰ Bknz: 17. HD. 14.10.2020 T. 937/5567 vb. (www.e-uyar.com)

ait olduğundan, olayın dava dilekçesindeki ileri sürülüş şekline ve tarafların yargılama sırasındaki sözlü ve yazılı açıklamalarına göre, açılmış olan davayı hakim, ‘TBK. m.19’a göre “*muvaaza nedenine dayalı tasarrufun iptali davası*” olarak nitelendirebilir.⁵¹¹¹

ı) TBK. m. 19’a dayalı tasarrufun iptali davasında İİK. m. 284 hükmü uygulanmaz. Çünkü bu davalar her zaman açılabilir... “Beş yıllık ha düşürücü süre”ye tâbi değildirler.^{5112 5113}

B – ‘İİK. m. 277 vd. dayalı’ tasarrufun iptali davalarının özellikleri ve sonuçları:

a) İİK. m. 277 vd. göre açılmış olan tasarrufun iptali davasının dinlenebilmesi için;

aa- Davacının, borçludaki alacağının ‘*gerçek bir alacak*’ olması,

bb- Borçlu hakkındaki takibinin *kesinleşmiş* olması,

cc- İptali istenen tasarrufun, takip konusu *borç doğduktan sonra* yapılmış olması,

çç- Borçlu hakkında alınmış ‘*kesin*’ ya da ‘*geçici aciz belgesi*’nin (İİK. m. 277) bulunması g e r e k i r .⁵¹¹⁴

b) İİK. m. 277 vd.’na dayalı tasarrufun iptali davaları; borçlu tarafından ‘*geçerli*’ olarak yapılmış bazı tasarrufların –davacı alacaklı bakımından ‘icra hukukunun iptaline imkan tanıdığı’, tasarrufların- ‘*hükümsüz sayılması için*’ açılır.⁵¹¹⁵

c) İİK. m. 277 vd. göre açılmış olan tasarrufun iptali davalarında, İİK. ’nun 278, 279 ve 280. maddelerinde yazılı iptal koşullarının bulunup bulunmadığı araştırılır.⁵¹¹⁶

ç) İİK. m.277 vd.’na dayalı tasarrufun iptali davası ‘beş yıllık hak düşürücü süre’ içinde (İİK. m. 284) açılabilir.^{5117 5118}

⁵¹¹¹ Bknz: 17. HD. 06.05.2019 T. 19737/5557; 02.04.2019 T. 14064/3930; 15.04.2019 T. 18256/4779; 19.03.2019 T. 3020/3190; 06.03.2019 T. 11290/2566; 25.02.2019 T. 10467/1972; 22.01.2019 T. 4903/477; 24.12.2018 T. 7645/12628; 16.10.2018 T. 5102/9156; 22.05.2018 T. 19449/5336; 18.04.2018 T. 17759/4283; 29.11.2017 T. 11770/11056; 11.10.2017 T. 4818/8842; 20.06.2017 T. 11791/7010; 20.06.2017 T. 6509/7003; 24.05.2016 T. 2682/6341; 17.05.2016 T. 14573/6009; 08.03.2016 T. 12952/2876 vb. (www.e-uyar.com)

⁵¹¹² Bknz: 17. HD. 18.10.2019 T. 449/9055; 01.04.2019 T. 6592/3886; HGK. 17.01.2019 T. 17-2051/19; 17. HD. 17.12.2018 T. 19086/12264; 13.11.2018 T. 10996/10498 vb. (www.e-uyar.com)

⁵¹¹³ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. a.g.e., s:409 vd.

⁵¹¹⁴ Bknz: 17. HD. 14.10.2020 T. 937/5567; 07.10.2020 T. 617/5184; 01.11.2011 T. 6556/9960; 18.10.2017 T. 7454/9292; 22.12.2015 T. 6298/14743 vb. (www.e-uyar.com)

⁵¹¹⁵ Bknz: 17. HD. 14.10.2020 T. 3916/1693; 25.12.2019 T. 3373/12468; 25.11.2019 T. 4106/11047; 18.06.2019 T. 13513/7716; 13.05.2019 T. 19287/5985; 06.05.2019 T. 19737/5557; 02.04.2019 T. 14064/3930; 24.12.2018 T. 7645/12628; 16.10.2018 T. 5102/9156; 17.07.2018 T. 772/7256; 29.11.2017 T. 11770/11056; 11.10.2017 T. 4818/8842; 26.09.2017 T. 7033/8145; 09.05.2017 T. 22237/5234; 17.04.2017 T. 3673/4077 (www.e-uyar.com)

⁵¹¹⁶ 17. HD. 14.10.2020 T. 937/5567; 07.10.2020 T. 617/5184; 23.01.2019 T. 7351/557; 01.11.2017 T. 6556/9960; 18.10.2017 T. 7454/9292; 09.05.2017 T. 22237/5234 vb. (www.e-uyar.com)

⁵¹¹⁷ Bknz: 17. HD. 16.12.2019 T. 5102/11972; 19.11.2019 T. 4557/10794; 24.10.2019 T. 17484/10009; 08.10.2019 T. 449/9055; 02.05.2019 T. 17384/5470; 02.04.2019 T. 14064/3930 vb. (www.e-uyar.com)

⁵¹¹⁸ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. a.g.e., s:402 vd.

NOT: Borçluların ‘alacaklılarına olan borçlarını ödememek, onlara zarar vermek kasdıyla’ sahip oldukları taşınır ve taşınmazları başkalarına devretmeleri (deyim yerindeyse) malvarlığını boşaltmaları karşısında, alacaklıların izlemesi gereken ‘tek yol’ –yukarıda kısaca açıkladığımız- “tasarrufun iptali davası” açmak değildir...

Borçluların bu davranışları karşısında **kanımızca** alacaklılar pekala ‘borçluların taşınır/taşınmazlarını devralmış olan kişilere –ve ‘borçlu’ya- karşı, TBK.m. 19’a göre “muvazaa davası” açabilirler (açabilmelidirler). Açtıkları bu davada ‘borçlu ile bu kişi (üçüncü kişi) arasındaki işlemin muvazaa nedeniyle hükümsüz olduğunun tespitiyle dava konusu taşınırın/taşınmazın tekrar borçlu adına tescil edilmesini’ isteyebilirler (isteyebilmelidirler) ⁵¹¹⁹... ..16.12.2020

Av. Talih UYAR

⁵¹¹⁹ Ayrıntılı bilgi için Bknz: UYAR, T./UYAR, C. Borçlunun, Borçlanma Tarihinden Önce Yapmış Olduğu Mal Kaçırma Amacına Yönelik Tasarrufları Hakkında, Alacaklıları Tarafından “Genel Muvazaa Davası” (TBK.m. 19) Açılabilir mi? (İBD. 2020/4, Temmuz-Ağustos/2020, s:43-61)

“Takip Konusu Kambiyo Senedinin Teminat Senedi Olduğu İddiası ile Takibin İptali Ya Da Borca İtiraz Edilerek Takibin Durdurulması İçin” Borçlu Tarafından İİK.m.170/a’ya mı yoksa İİK.m.169, İİK.m.169/a’ya mı Dayanılması Gerekir?

a- İİK.m.169, İİK.m.169/a

Borcun bulunmadığı veya itfa yahut imhal edildiği resmi veya imzası ikrar edilmiş bir belge ile kanıtlanması gerektiği- Dayanak belgenin hangi ilişkinin teminatı olduğu senet üzerine yazılmak suretiyle ya da yazılı belge ile kanıtlanacağı- Belgede, takip dayanağı senede açıkça atf yapılmasının zorunlu olduğu, açıkça atf yapıldığının kabulü için senedin, vade ve tanzim tarihleriyle miktarlarının belirtilmesi gerektiği- Takip konusu senedin arka yüzünde, “Bu senet teminat senedi olup iş tesliminde hükmü kalmayacaktır. Yalnız işin eksik bir şekilde yapıldığı takdirde resmi mercilere hak kazanacaktır.” beyanına göre, takip konusu senedin verilmiş nedeninin iş teslimi olarak belirtilmiş olması senedin kayıtsız şartsız borç ikrarına havi olması şartını ortadan kaldırmakta olup senedin kambiyo vasfı taşımadığı ve teminat senedi olduğunun anlaşıldığı-

- 12. HD. 07.11.2017 T. 25109/16127 (www.e-uyar.com)

Takibe dayanak bononun verilmesine esas olduğu iddia olunan..... tarihli protokolün 3.4. maddesinde; muteriz borçlu (keşideci)..... tarafından davalı alacaklıya 2.000.000 TL'lik teminat senedinin elden teslim edildiği, ödemenin yapılması ile beraber teminat senedinin geçerliliğini kaybedeceği ifadelerinin yer aldığı ve protokolün taraflarca imzalandığı görüldüğünden, takibe dayanak bononun teminat olarak verildiği, dolayısı ile senedin, TTK'nın 776/1-b maddesinde belirtilen "kayıtsız şartsız muayyen bir bedeli ödeme vaadi" unsurunu taşımadığının ve kambiyo senedi vasfına haiz olmadığına anlaşıldığı, o halde, mahkemece şikayetin kabulü ile takibin iptaline karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 21.12.2023 T. 2182/9184 (www.e-uyar.com)

Ödeme emri tebliğinin usulüne uygun olduğu, takibe konu düzenleyenin ismi yanında E.ler/ İstanbul yazılı olduğu bu nedenle Bakırköy İcra Müdürlüklerinde takip başlatılmasının yerinde olduğu, takibe dayanak senette teminat amacıyla verildiğine ilişkin bir şerh bulunmadığı, bu sebeple borçlunun teminat iddiasının borca itiraz niteliğinde olduğu ve İİK'nın 169/a maddesinin uygulanması gerektiği, borçlu tarafından senedin teminat senedi olduğuna ilişkin olarak İİK'nın 169/a maddesinde sayılan nitelikte yazılı bir belge sunulmadığı, alacaklı tarafından bu iddianın kabul edilmediği, senedin anlaşmaya aykırı doldurulduğunun yazılı belge ile ispatlanamadığı, ticari senetteki geçersiz imzanın sadece ilgilisi tarafından ileri sürülmesi halinde onun yönünden hükümsüzlük sonucu doğuracağı, senetteki her imzanın diğerlerinden bağımsız imza sahibini bağlayacağı, geçerli imza sahipleri tarafından başkasının imzasının geçersiz olduğunun ileri sürülmesinin ciro zincirini koparmayacağı, somut olayda muteriz borçlunun keşideci konumunda olup ciranta şirket imzasının geçersizliği iddiası ile senedin kendisi yönünden geçersizliğini ileri süremeyeceği gerekçesiyle istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmesinin yerinde olduğu-

- 12. HD. 10.05.2023 T. 10607/3272 (www.e-uyar.com)

Borçlunun, İİK'nın 167/2. ve 168/1-1. maddesinin göndermesi ile uygulanması gereken aynı Kanun'un 58. maddesine aykırılık nedenine dayalı şikayeti yönünden yapılan inceleme sonucunda; somut olayda, takip talebi ve ödeme emrinde, takip konusu borcun dayanağı olarak bir adet bono gösterilmiş olup, borçlular adına çıkarılan ödeme emri

tebliğ evrakında; "örnek no10 ödeme emri ve dayanak belgeler vardır", "örnek no10 ödeme emri ile bono sureti vardır" şerhinin bulunduğu, buna göre takip dayanağı bononun tasdikli örneğinin ödeme emri ile birlikte borçlulara gönderildiği anlaşılmalı şikayetin yerinde görülmediği, borçlunun, takip dayanağı senedin teminat senedi olduğuna ilişkin İİK'nın 169. maddesine dayanan borca itirazının incelenmesinde; borçlular tarafından, takip konusu senedin kredi borcunun teminatı olarak verildiğine ve senetten doğan alacağın şarta bağlandığına ilişkin senedin tüm unsurlarına atıf yapan yazılı bir belge sunulmadığı, davacı tarafından senedin teminat olarak düzenlendiği iddiasının takip dayanağı senede açıkça atıf yapan, senedin vade ve tanzim tarihleriyle miktarının belirtilmediği resmi veya imzası ikrar edilmiş bir belge ile ispatlayamadığı gerekçesiyle teminat iddiasına dair itirazın reddi kararının yerinde olduğu-

• 12. HD. 08.05.2023 T. 10601/3156 (www.e-uyar.com)

Davacı-borçlu tarafından 28.04.2013 tarihli sözleşme uyarınca takibe dayanak senedin teminat senedi olduğu ileri sürülmüşse de Bölge Adliye Mahkemesi'nin kararına dayanak 28.04.2014 tarihli, "bu bir sözleşmedir" başlıklı belgenin sol üst kısmındaki tarih tahrifatlı olup, 2014 yılında düzenlendiği anlaşılan bu belgedeki takibe dayanak bonoya ilişkin vade tarihi ve miktarının tahrifatlı olduğu, bu nedenle belirtilen belgeye itibar edilemeyeceği, ayrıca 14.3.2001 tarih ve 2001/12-233 sayılı ve yine 20.6.2001 tarih ve 2001/112-496 sayılı yerleşik içtihatlar gereğince iş bu sözleşmede senedin düzenleme tarihi açıkça belirtilmediğinden davacı-borçlunun teminat iddiasını İİK'nın 169/a-1 maddesinde belirtilen nitelikte yazılı bir belge ile ispatlayamadığının anlaşıldığı, bu nedenlerle, Bölge Adliye Mahkemesince, davanın reddine karar verilmesi gerekeceği-

• 12. HD. 03.05.2023 T. 10306/3018 (www.e-uyar.com)

Senedin hangi ilişki kapsamında verildiğinin senet üzerinde yer almadığı ve ilgili bankacılık sözleşmeleri ve belgeler incelendiğinde takibe dayanak olan bononun teminat olarak verildiğine yönelik bir bilginin bulunmadığı ve alacaklı tarafından da teminat senedi iddialarının kabul edilmediği, teminat senedi olduğunun ispat edilmediği ve bono da kefil sıfatı ile atılan her imzanın aval hükmünde olduğu yine aval sıfatı ile atılan imzalar yönünden eş rızasının alınmasının gerekli olmadığı- Kredi sözleşmesinde takibe dayanak bonoya herhangi bir atıf olmadığı görülmekle davanın reddine dair verilen ilk derece mahkemesi kararı yerinde olduğu-

• 12. HD. 03.04.2023 T. 9184/2248 (www.e-uyar.com)

Borçlu tarafından yapılan yetki itirazında yetkili icra dairesinin doğru gösterilmesi sebebiyle İlk Derece Mahkemesinin yetki itirazının reddi kararının yerinde olduğu, her iki takipte borcun sebebinin farklı olması nedeniyle mükerrer takip iddiasının yerinde olmadığı, teminat iddiasının da ispatlanamadığı, senette ödeme gününün yazılmamış olmasının tek başına teminat senedi iddiasını ispata yeterli olmadığından bahisle İlk Derece Mahkemesi kararının yerinde olduğu belirtildikten sonra, borçlu aleyhine hükmedilen tazminatın takip çıkışı üzerinden verilmesinin hatalı olduğu- Yetkiye ve borca itirazın reddi ile takibin durdurulması nedeniyle borçlu aleyhine takip konusu asıl alacak üzerinden %20 oranında tazminata hükmedilmesine karar verilmesinin yerinde olduğu-

• 12. HD. 30.03.2023 T. 9304/2208 (www.e-uyar.com)

Şikayetçi borçlu.....'ye çıkarılan ödeme emrinin 04.09.2019 tarihinde tebliğ edildiği, şikayet ve borca itiraz niteliğindeki başvurunun yasal 5 günlük süreden sonra, 17.09.2019 tarihinde yapıldığından süresinde olmadığı, taraflar arasındaki genel kredi sözleşmesi ve takibe konu bono üzerinde herhangi bir atıf bulunmadığından takibe konu senedin teminat senedi olduğu iddiasının ispatlanamadığı, muaccel borcun bulunmadığı

iddiasının dayanak bononun vade tarihi ve takip tarihi dikkate alındığında yerinde görülmediği, bononun vade tarihinin anlaşmaya aykırı doldurulduğu iddiasının İİK'nın 169/a-1 maddesindeki delillerle ispatlanamadığı, takibe konu bononun bedelin belirli olduğu, ödeme emrinde işlemiş faiz talebinde bulunulmadığı, bilirkişi raporunda alacak miktarı, hesap kat ihtarı ve faizle ilgili hesap yapılmamasının yerinde olduğu, takip dayanağı bononun kambiyo senedi vasfında olması nedeniyle alacağa 3095 Sayılı Kanun'un 2/2. maddesinde öngörülen ticari işlerdeki temerrüt faizi olan avans faizi oranının uygulanmasında usulsüzlük bulunmadığı, İİK'nın 169/a-6. maddesine göre borçlu aleyhine icra inkar tazminatına hükmedilebilmesi için takibin muvakkaten durdurulmuş olması gerektiği, somut olayda takip durdurulmadığından şikayetçi borçlular aleyhine icra inkar tazminatına hükmedilemeyeceği-

- 12. HD. 29.03.2023 T. 9337/2179 (www.e-uyar.com)

Dayanak belgenin hangi ilişkinin teminatı olduğunun yazılı belge ile kanıtlanması gerektiği, İİK'nın 169/a maddesi uyarınca belgede takip dayanağı senede açıkça atıf yapılmasının zorunlu olduğu, açıkça atıf yapıldığının kabulü için de senedin, vade ve tanzim tarihleriyle miktarlarının belirtilmesi gerektiği, somut olayda ise 05.01.2015 tarihli "Taşınmaz Satış Sözleşmesi" başlıklı belgede, takip dayanağı bononun tüm unsurlarına açık bir atıf bulunmadığı gibi alacaklının cevap dilekçesinde de senedin teminat senedi olarak verildiğine yönelik bir kabulünün olmadığı anlaşıldığı-

- 12. HD. 19.01.2023 T. 7840/323 (www.e-uyar.com)

Borçlular tarafından, İİK'nun 169/a maddesi kapsamında, senedin teminat senedi olarak verildiğinden bahisle borca itirazda bulunulmuş ise de, bu iddianın aynı madde kapsamındaki belgelerden biri ile ispatlanması gerektiği- Yargıtay İçtihatlarına göre 'senedin alacaklıya kredi sözleşmesi kapsamında teminat için verildiği'nin iddia edilmesi halinde, kredi sözleşmesinde takibe konu bonoya açıkça atıf yapılmasının zorunlu olduğu- Somut olayda, takibe dayanak bononun kambiyo vasfını haiz olduğu, borçlular tarafından imzaya itirazda bulunulmadığı, senet miktarından daha az bir miktarın takibe konulduğu görülmüş olup kısmen icraya konulmasına yasal engel bulunmadığı, her ne kadar takip talebine genel kredi sözleşmesi ve hesap kat ihtarı eklenmiş ise de takip talebinde takibin dayanağı olarak yalnızca bononun gösterildiği, senet metninde teminat senedi olduğuna ilişkin herhangi bir ibarenin bulunmadığı, genel kredi sözleşmesinde takibe dayanak senede herhangi bir atıf bulunmadığı anlaşıldığından ve alacaklının da senedin teminat senedi olarak verildiğine dair kabulü de bulunmadığından istemin reddi gerektiği-

- 12. HD. 26.10.2022 T. 4086/11036 (www.e-uyar.com)

"Takip konusu bononun teminat amacıyla verildiğini, teminat senedi olduğuna dair karşı tarafla yapılmış olan sözleşmenin içeriğinde bononun ne maksatla verildiğinin belirlendiğini ve bu senedin kayıtsız şartsız belirli bir bedeli ödeme taahhüdünü içermediğinden takibin iptali" istemli başvurunun borca itiraz niteliğinde olduğu- Borçlu tarafından delil olarak sunulan sözleşmede takibe dayanak bonoya ilişkin tutarın belirtildiği ve sözleşme tarihi ile bono tarihinin aynı olduğu görülmekle birlikte, bunun dışında herhangi bir atıf olmadığı ve ayrıca alacaklının söz konusu bononun taraflar arasındaki sözleşmenin teminatı olarak verildiğine yönelik bir kabulünün olmadığından görüldüğünden borca itirazın reddi gerektiği-

- 12. HD. 20.10.2022 T. 3402/10688 (www.e-uyar.com)

Bononun arka yüzünde bulunan "Teminat senedi" ibaresinin bulunması onun kambiyo vasfını ve bu senetlere mahsus özel yol ile takip yapılmasını engellemeyeceği-

Teminat kaydının hangi ilişkinin teminatı olduğu anılan ibarede açıklanmış olmadığı gibi, karşılıklı edimleri içeren bir münasebet nedeniyle verildiği ve takibe konu edilemeyeceği de kanıtlanmış olmadığı- Yerleşik içtihatlar göre bonoda yazılı olan ve sadece "teminat" şeklindeki ibare tek başına dayanak belgenin kayıtsız ve şartsız belli bir bedelin ödenmesi vaadini içeren niteliğini etkilemediği- Mahkemece, davalı alacaklıya dava dilekçesi tebliğ edilmeden ve dosya üzerinden talebin kabulü ile takibin durdurulmasına karar verilmesi yerine, duruşma açılarak, taraf iddia ve savunmaları değerlendirilmesi gerektiği-

- 12. HD. 20.09.2022 T. 7582/9020 (www.e-uyar.com)

"Gayrimenkul Satış Sözleşmesi" başlıklı belgede takibe dayanak bonoya açık bir atıf bulunmadığı gibi teminat olarak verildiği hususunda da net bir ifadenin yer almadığı, teminat amacıyla herhangi bir senet verildiğinin yazılı olmadığı, alacaklının cevap dilekçesinde de senedin teminat senedi olarak verildiğine yönelik bir kabulünün bulunmadığı, bu durumda, borca itiraza ilişkin başvurunun reddi gerektiği-

- 12. HD. 18.01.2022 T. 7638/487 (www.e-uyar.com)

Takip dayanağı senedin, teminat senedi olduğu iddiasının, hangi ilişkinin teminatı olduğu senet üzerine yazılmak suretiyle ya da takip dayanağı senede açık atıf yapan yazılı bir belge ile ispatlanması gerekeceği-

- 12. HD. 27.09.2021 T. 3694/7967 (www.e-uyar.com)

Dayanak belgenin teminat senedi olarak verildiğinin kabulü için, hangi ilişkinin teminatı olduğunun yazılı belge ile kanıtlanması gerekeceği, alacaklı vekilinin kredi borcunun edası (ifası) amacı ile düzenlendiğine dolayısıyla ödeme aracı olarak verildiğine ilişkin olduğunu beyan ettiği belgede, takip dayanağı senede açıkça atıf yapılması zorunlu olup açıkça atıf yapıldığının kabulü için, senedin vade ve tanzim tarihleriyle miktarının belirtilmesinin gerekli olduğu, bu durumda, alacağın tahsilinin yargılamayı gerektirdiği nedeni ile İİK'nun 169/a-5 maddesi uyarınca borçlu yönünden takibin durdurulmasına karar verilemeyeceği-

- 12. HD. 07.06.2021 T. 1756/6088 (www.e-uyar.com)

Borçlular tarafından, İİK'nun 169/a maddesi kapsamında, senedin teminat senedi olarak verildiğinden bahisle takibin iptali talep edilmiş ise de bu iddianın aynı madde kapsamındaki belgelerden biri ile ispatı zorunlu olup, yerleşik Yargıtay İçtihatlarına göre senedin bankaya kredi sözleşmesi kapsamında teminat için verildiğinin iddia edilmesi halinde, kredi sözleşmesinde takibe konu bonoya açıkça atıf yapılması zorunlu olup, kredi sözleşmesinde senede hiçbir atıf olmadığı ve yine alacaklının da senedin teminat senedi olarak verildiğine dair kabulünün bulunmadığı, aksine ödeme amaçlı alındığının iddia edildiği anlaşıldığından, Bölge Adliye Mahkemesince, muteriz borçluların takibin dayanağı olan bononun teminat olarak verildiğine dair borca itirazlarının yerinde olmadığı nazara alınmak suretiyle diğer başvuru nedenleri incelenerek oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 25.05.2021 T. 1227/5324 (www.e-uyar.com)

Takip dayanağı çekin ön veya arka yüzünde senedin teminat amaçlı verildiğine yönelik bir açıklama olmadığı gibi alacaklının senedin teminat senedi olduğu yönünde bir kabul beyanı da bulunmadığından, yine takibe dayanak çekin teminatı olduğu ileri sürülen "Hilton Garden Inn Sivas Projesi Elektrik İşleri Sözleşmesi" başlıklı..... tarihli imzası taraflarca inkar edilmeyen sözleşmenin 3. maddesinde "Sözleşmenin bedeli..... tl KDV..... tl..... tarihinde, alt yüklenici firması ortaklarının çift

imzalı teminat olarak verecekleri senet ve/veya çek fatura karşılığında ödenecektir. Bu senet ve/veya çek için HİLTON tarafından geçici kabulü yapıldığında geri iade edilecektir. Kalan ödeme kısmı ise aylık hak edişler ile ödenecektir." ibareleri yer almakta ise de, takip dayanağı çek ile sözleşmede bahsi geçen çekin aynı çek olup olmadığına dair açık bir atıf bulunmadığından, bunun yanında mahkemeye sunulan çek örneği belgede ise "Sözleşme gereği teminat için çekin aslını elden aldım" ibaresinin ve alacaklı yetkilisinin imzasının bulunduğu ancak bu ibarede geçen çekin hangi sözleşme kapsamında teminat olarak verildiği hususu açıkça belli olmayıp bu belgenin de çekin teminat çeki olduğunu ispata yeterli olmadığı anlaşıldığından, mahkemece davanın reddine karar verilmesi gerekeceği-

• 12. HD. 25.05.2021 T. 394/5402 (www.e-uyar.com)

Bir "teminat bonusu"ndan söz edilebilmesi için, ya bonoyu düzenleyen kişinin temel ilişkiden kaynaklanan ediminin (cezai şart öngörülen durumlar dışında) doğrudan doğruya belirli bir para borcunun ödenmesi olmaması yani paradan başka bir edim olması ya da alacaklının uğrayacağı muhtemel zararları güvenceye bağlamak amacı ile bonoyu vermiş olması gerektiği- Bonoda teminat kaydı var ise de, neyin teminatı olduğunun belirtilmemesi halinde, bu kaydın, bononun mücerrettik vasfını ortadan kaldırmayacağı- Bononun teminat amaçlı verildiğinin kabul edilebilmesi için, neyin teminatı olarak verildiğinin ya bononun önündeki veya arkasındaki yazılar veya ayrı bir belge ile teminat senedi olduğunun kanıtlanması gerektiği- Keşideci ile lehtar arasında düzenlenen ek protokolde "vade tarihi içermeyen takip konusu bononun bedeline açıkça atıf bulunulduğu, ek protokol ile senedin düzenleme tarihinin aynı olduğu gözetildiğinde, İİK. mad. 169/a kapsamında bononun sözleşme ile bağlantısının kanıtlandığının ve belirtilen ek protokolün içeriğine göre senedin teminat amacıyla verildiğinin, alacağın varlığının ve miktarının yargılamayı gerektirdiğinin kabulü gerektiği- "Takibe dayanak yapılan senede doğrudan bir atıfta bulunulmadığı gibi, senedin, teminat senedi olarak verildiğine dair bir kaydın da sözleşmede yer almadığı, borçlunun, iddiasını yazılı bir belge ile ispat edemediği" gerekçesiyle "borca itiraz"ın reddine karar verilmesi gerektiğine ilişkin Yargıtay 12. HD. kararının isabetsiz olduğu-

• . HGK. 23.02.2021 T. 12-350/152 (www.e-uyar.com)

Alacaklıların istinaf dilekçesinde "... kira alacağına ilişkin olarak verilmiş olmakla kira alacağından dolayı takip yapılabileceği gibi kambiyo vasfına ilişkin de takip yapılabilir..." beyanı esas alınarak, takip konusu senedin taraflara karşılıklı edimler yükleyen kira sözleşmesi kapsamında verildiği ve takibe dayanak senet teminat senedi olduğu kabul edilmişse de, takibe dayanak bononun kira bedeline ilişkin olarak "ödeme" amaçlı verildiği, kira sözleşmesinde tarafların bir takım yükümlülüklerin yer almasının doğal olduğu, senedin tahsili hususunda taraflara karşılıklı edim yüklenmediği gibi, sözleşmede; ödeme amaçlı olarak verilen senetlerin, kiralanan yer boşaltılmak istendiğinde, haber verilmesi halinde iade edileceği belirtildiğinden, burada, taraflara yine karşılıklı edim yüklenmediği görülmekle senet hakkında kambiyo takibi yapılmasına engel bir durumun söz konusu olmadığı-

• 12. HD. 10.02.2021 T. 5614/1369 (www.e-uyar.com)

Alacaklının cevap dilekçesinde takip konusu bononun teminat senedi olduğunu açıkça kabul ettiği görülmüş olup, kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile icra takibine dayanak yapılan bononun teminat olduğu iddiası, İİK'nun 169. maddesi uyarınca borca itiraz niteliğinde olduğu- Bu durumda, itiraz hakkında İİK'nun 169/a maddesinin uygulanması gerekmekte olup, anılan maddenin 5. fıkrasında; "İtirazın kabulü kararı ile takip durur" hükmüne yer verilmiş olduğu- Somut olayda, davacı/borçlunun borca itirazı

kabul edildiğine göre, İİK'nun 169/a-5. maddesi uyarınca borçlu hakkındaki takibin durdurulmasına karar verilmesi gerekirken, takibin iptali yönünde hüküm tesisinin isabetsiz olduğu-

- 12. HD. 08.12.2020 T. 2805/10264 (www.e-uyar.com)

Dayanak belgenin hangi ilişkinin teminatı olduğu yazılı belge ile kanıtlanmalıdır- İİK'nun 169/a maddesi uyarınca, belgede, takip dayanağı senede açıkça atıf yapılması zorunlu olup, açıkça atıf yapıldığının kabulü için senedin, vade ve tanzim tarihleriyle miktarlarının belirtilmesi gereklidir- Taraflar arasındaki sözleşme içeriğinden, senet vade tarihi ve miktarının uyumlu olduğu, takibe konu senedin teminat senedi olduğu anlaşılmış olup Dairemizin yerleşik içtihatlarına göre senet üzerinden anlaşılmayıp ayrı bir sözleşmeye dayalı teminat iddialarının İİK'nun 169. maddesi kapsamında 'borca itiraz' niteliğinde olup, İİK'nun 170/a maddesi kapsamında değerlendirilemeyeceği-

- 12. HD. 08.12.2020 T. 2852/10303 (www.e-uyar.com)

Takip dayanağı senedin, teminat senedi olduğu iddiasının, hangi ilişkinin teminatı olduğu senet üzerine yazılmak suretiyle ya da takip dayanağı senede açık atıf yapan yazılı bir belge ile ispatlanması gerektiği- Alacaklı bankanın icra mahkemesine sunduğu cevap dilekçesinde takibe konu senedin kredi sözleşmesinin teminatı olarak alındığının kabul edildiği anlaşıldığından takibin durdurulmasına karar verilmesi gerektiği-

- 12. HD. 08.10.2018 T. 12603/9441 (www.e-uyar.com)

Takibe konu bononun tanzim tarihi ile taraflar arasında imzalanan kredi sözleşmesinin aynı tarihli olduğu ve bononun bedelli dikkate alındığında ve alacaklı vekilinin "icra takibinde yer alan tutarın krediden kaynaklanan bakiye tutar" olduğuna ilişkin beyanı gözetildiğinde, senedin ödenmiş olan kredi borcundan kalan bakiye alacaklar için takibe konulduğunun ve bononun kredi sözleşmesi ile birlikte teminat olarak verildiğinin, yani borçlunun (teminat senedi) borca itirazının kabulü gerektiği-

- 12. HD. 19.02.2018 T. 1985/1543 (www.e-uyar.com)

Takip dayanağı senedin ön veya arka yüzünde senedin teminat amaçlı verildiğine yönelik bir açıklama olmadığı gibi alacaklının senedin teminat senedi olduğu yönünde bir kabul beyanının bulunmadığı, yine takibe dayanak bononun vade tarihi ve tanzim tarihi dikkate alındığında, bononun teminat amacıyla verildiği hususunu da düzenlediği ileri sürülen sözleşmede, bonoya herhangi bir atıf bulunmadığı görülmekle bu sözleşme de takibe konu senedin teminat olarak verildiğini ispata yeterli olmadığı- Takip dayanağı bononun tanzim tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan 6102 sayılı TTK'nun 778. maddesi göndermesi ile bonolar hakkında da uygulanması gereken aynı Kanun'un 680. maddesi uyarınca açık bono düzenlenmesinin mümkün olduğu, tamamen doldurulmamış bononun tedavüle çıkarken anlaşmaya aykırı olarak doldurulduğu yazılı belge ile kanıtlanmadığı sürece, bono üzerinde yazılı vade, tanzim gibi tarihlerin gerçekliğini ve varlığını koruyacağı-

- 12. HD. 06.12.2017 T. 24377/15175 (www.e-uyar.com)

Ceza hukuku anlamında kesinleşmiş bir mahkumiyet hükmü bulunmadığından anılan hükmün 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu 74. maddesi uyarınca hukuk hâkimini bağlamayacağı kabulü gerekeceği, öte yandan, mahkemenin de kabulünde olduğu gibi, alacaklı tarafça dayanak senedin teminat senedi olduğunun kabul edilmediği, borçlu tarafça da teminat iddiasının İİK'nun 169/a maddesinde belirtilen nitelikte bir belge ile kanıtlanamadığı görüldüğünden, mahkemece, borçlu tarafından teminat iddiası ispat edilemediğinden istemin reddine karar verilmesi gerekeceği-

- [12. HD. 05.12.2017 T. 24373/15105 \(www.e-uyar.com\)](http://www.e-uyar.com)

Borcun bulunmadığı veya itfa yahut imhal edildiği resmi veya imzası ikrar edilmiş bir belge ile kanıtlanması gerektiği- Dayanak belgenin hangi ilişkinin teminatı olduğu senet üzerine yazılmak suretiyle ya da yazılı belge ile kanıtlanacağı- Belgede, takip dayanağı senede açıkça atf yapılmasının zorunlu olduğu, açıkça atf yapıldığının kabulü için senedin, vade ve tanzim tarihleriyle miktarlarının belirtilmesi gerektiği- Takip konusu senedin arka yüzünde, “Bu senet teminat senedi olup iş tesliminde hükmü kalmayacaktır. Yalnız işin eksik bir şekilde yapıldığı takdirde resmi mercilere hak kazanacaktır.” beyanına göre, takip konusu senedin verilmiş nedeninin iş teslimi olarak belirtilmiş olması senedin kayıtsız şartsız borç ikrarına havi olması şartını ortadan kaldırmakta olup senedin kambiyo vasfı taşımadığı ve teminat senedi olduğunun anlaşıldığı-

- [12. HD. 07.11.2017 T. 25109/16127 \(www.e-uyar.com\)](http://www.e-uyar.com)

Borçlunun takip dayanağı senedin teminat senedi olduğuna ilişkin itirazının borca itiraz olduğu, kabulü halinde takibin durdurulmasına karar verileceği-

- [12. HD. 28.03.2017 T. 11667/4705 \(www.e-uyar.com\)](http://www.e-uyar.com)

Senedin teminat senedi olduğu iddiası, borca itiraz olup kabulü halinde takibin "iptaline" değil, "durdurulmasına" karar verileceği-

- [12. HD. 20.02.2017 T. 756/2217 \(www.e-uyar.com\)](http://www.e-uyar.com)

Senedin teminat senedi olduğu iddiası, borca itiraz olup kabulü halinde takibin "iptaline" değil, "durdurulmasına" karar verileceği-

- [12. HD. 20.02.2017 T. 58/2218 \(www.e-uyar.com\)](http://www.e-uyar.com)

Takip dayanağı bononun teminat senedi olarak verildiği iddiası İİK'nun 169. maddesi kapsamında borca itiraz niteliğinde olup kabulü halinde, iptal yerine takibin durdurulmasına karar verilmesi gerekeceği-

- [12. HD. 20.12.2016 T. 7782/25714 \(www.e-uyar.com\)](http://www.e-uyar.com)

Senedin "teminat senedi" olduğu iddiasının borca itiraz olduğu ve kabulü halinde, "takibin iptaline" değil "takibin durdurulmasına" karar verilmesi gerektiği-

- [12. HD. 26.09.2016 T. 20551/19673 \(www.e-uyar.com\)](http://www.e-uyar.com)

Senedin, "teminat senedi" olduğu iddiasının "borca itiraz" niteliğinde olduğu ve bu itirazın duruşmalı olarak incelenmesi gerektiği (İİK. mad. 169/a) -

- [12. HD. 05.05.2016 T. 1966/13341 \(www.e-uyar.com\)](http://www.e-uyar.com)

Senedin "teminat senedi" olduğu iddiasının, senet üzerine hangi ilişkinin teminatı olduğu yazılmak suretiyle ya da senede açık atf yapan yazılı bir belge ile ispatlanması gerektiği-

- [12. HD. 03.05.2016 T. 7898/13013 \(www.e-uyar.com\)](http://www.e-uyar.com)

“Takip dayanağı bononun teminat senedi olarak verildiği” iddiasının İİK.nun 169. maddesi kapsamında “borca itiraz” niteliğinde olduğu-

- [12. HD. 07.04.2016 T. 34733/10421 \(www.e-uyar.com\)](http://www.e-uyar.com)

Takip dayanağı senedin teminat senedi olduğu iddiası; hangi ilişkinin teminatı olduğu senet üzerine yazılmak suretiyle ya da yazılı bir belge ile ispatlanamadığından, borca itirazın kabulünün isabetsiz olduğu-

- [12. HD. 30.03.2016 T. 32798/9355 \(www.e-uyar.com\)](#)

Borçlunun, "takip dayanağı bononun 'teminat senedi' olarak verildiği"ne ilişkin iddiası, İİK'nun 169. maddesi kapsamında "borca itiraz" niteliğinde olup, bu iddianın kabulü halinde takibin "durdurulması"na karar verilmesi yerine "takibin iptali" yönünde hüküm tesisinin isabetsiz olduğu-

- [12. HD. 29.03.2016 T. 4947/9292 \(www.e-uyar.com\)](#)

Taraflar arasında faktoring sözleşmesi imzalandığı, alacaklının takibe konu bononun teminat senedi olarak düzenlendiği yönünde kabulünün bulunmadığı, senedin, teminat senedi olduğuna ilişkin iddianın alacaklının imzasını taşıyan ve senede açık atıf yapan yazılı belgelerle kanıtlanamadığı anlaşıldığından, mahkemece, itirazın reddine karar verilmesi gerektiği-

- [12. HD. 01.03.2016 T. 29489/5763 \(www.e-uyar.com\)](#)

Borçlu itirazında senedin teminat senedi olduğunu bildirecek ödeme iddiasında bulunmuş ve bir adet sözleşme, bir adet hesap çizelgesi ibraz etmiş ise de; sözleşmede ve hesap çizelgesinde bonoya atıf bulunmadığı gibi alacaklının borçlunun teminat senedi olduğuna ilişkin kabul beyanının da bulunmadığı, bu nedenle söz konusu bononun ibraz edilen sözleşme kapsamında düzenlendiğinin kabulüne olanak bulunmadığı-

- [12. HD. 25.01.2016 T. 26157/1966 \(www.e-uyar.com\)](#)

Borçlunun, takip dayanağı bononun teminat senedi olarak verildiği iddiası, "borca itiraz" niteliğinde olup, bu iddianın kabulü halinde "takibin durdurulması"na karar verilmesi gerekirken, "şikayet" olarak vasıflandırılarak "takibin iptali" yönünde hüküm tesisinin isabetsiz olduğu-

- [12. HD. 13.01.2016 T. 23591/648 \(www.e-uyar.com\)](#)

Borçlunun, takip dayanağı bononun teminat senedi olarak verildiği iddiası İİK'nun 169. maddesi kapsamında borca itiraz niteliğinde olup, İİK. mad. 169/a-1 gereğince icra mahkemesince incelemenin mutlaka duruşmalı olarak yapılması gerektiği-

- [12. HD. 25.12.2015 T. 29272/32907 \(www.e-uyar.com\)](#)

Senedin teminat senedi olduğu iddiası İİK'nun 169/a maddesi kapsamında borca itiraz olduğu- Mahkemece, "takibin durdurulması" yerine "takibin iptaline" karar verilmesi isabetsiz ise de; yapılan bu yanlışlığın giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden mahkeme kararının düzelterek onanmasına karar verilmesi gerektiği-

- [12. HD. 29.09.2015 T. 10673/22304 \(www.e-uyar.com\)](#)

Muteriz borçlu tarafından daha önce takibe konu senedin teminat senedi olduğunu ileri sürerek borca itirazda bulunulduğu, mahkemece öncelikle anılan dosya incelenip derdestlik iddiası değerlendirilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiği-

- [12. HD. 29.09.2015 T. 10836/22463 \(www.e-uyar.com\)](#)

Takibe dayanak bononun teminat amacıyla verildiği kanıtlanamamış ise de, alacaklı vekilinin "Borçluların vermiş bulunduğu teminat senedinin takibe konulmasında hukuken herhangi bir engel söz konusu değildir. Söz konusu teminat senedi yapılan görüşmeler neticesi ödenmeyince kanuni takibe alınmıştır" şeklindeki beyanı ile senedin teminat senedi olduğuna dair kabulünün bulunduğu görüldüğünden, mahkemece borçluların borca itirazlarının kabulüne karar verilmesi gerektiği-

- [12. HD. 11.06.2015 T. 843/13973 \(www.e-uyar.com\)](#)

Teminat senedi iddiasının, hangi ilişkinin teminatı olduğunun senet üzerine konulmuş bir kayıtla ya da takip dayanağı senedin tanzim ve vade tarihi ile miktarı belirtilmek suretiyle açık atıf yapan bir sözleşme ile ispatlanması gerektiği-

- [12. HD. 27.04.2015 T. 1026/11298 \(www.e-uyar.com\)](#)

Takip dayanağı bonoların alacaklıya teminat senedi olarak verildiği yönündeki iddianın, borca itiraz olduğu ve mahkemece mutlaka duruşma açılması ve itirazın duruşmalı olarak incelenmesi gerektiği-

- [12. HD. 23.03.2015 T. 32620/6763 \(www.e-uyar.com\)](#)

Borçlunun, takip dayanağı bononun teminat senedi olarak verildiği iddiası İİK.'nun 169. maddesi kapsamında borca itiraz niteliğinde olup bu iddianın kabulü halinde aynı kanunun 169/a-5 maddesi gereğince takibin durdurulmasına karar verilmesi gerekeceği-

- [12. HD. 12.03.2015 T. 30738/5602 \(www.e-uyar.com\)](#)

Takip dayanağı senedin teminat senedi olduğu olgusunun borca itiraz niteliğinde olduğu ve İİK'nun 169. maddesi uyarınca borçlularca ileri sürülmesinin gerekeceği, borçlularca ileri sürülmeyen teminat olgusunun mahkemece re'sen dikkate alınamayacağı-

- [12. HD. 07.04.2014 T. 7855/9982 \(www.e-uyar.com\)](#)

Takip konusu senedin 'teminat senedi' olduğundan bahisle yapılan itiraz, borca itirazın, niteliğinde olup yasal 5 günlük sürede icra mahkemesine yapılması gerekeceği-

- [12. HD. 27.12.2011 T. 11572/30809 \(www.e-uyar.com\)](#)

"Takip dayanağı senedin teminat senedi olduğu" iddiası, borca itiraz olup, yasal 5 günlük sürede yapılması gerekeceği ve mahkemece re'sen dikkate alınacağından, süresinde yapılmayan itirazın reddi gerekeceği-

- [12. HD. 11.07.2011 T. 34053/15248 \(www.e-uyar.com\)](#)

Borç doğuran senet ile yapılan takipte borç inkâr edildiğine ve 4949 Sayılı Kanun ile değişik İİK. nun 169/a-6.maddesi uyarınca, takip muvakkaten durdurulduğuna göre, itirazın reddedilmiş olması da gözetilerek, alacaklı lehine takip konusu alacağın %40'ı oranında icra inkâr tazminatına hükmedilmesinin gerekeceği-

- [HGK. 15.04.2011 T. 12-43/175_ \(www.e-uyar.com\)](#)

Mahkemece, takibe dayanak senetler sözleşme kapsamında verildiğinden alacağın varlığı ve miktarının yargılamayı gerektirdiği, alacaklının ifa nedeniyle verildiğini ispatlayamadığı dikkate alınarak İİK'nun 169/a maddesi uyarınca borca itirazın kabulüne karar verilmesi gerekeceği-

- [12. HD. 14.12.2015 T. 23858/31596 \(www.e-uyar.com\)](#)

Borçlu vekilinin imzaya ilişkin itirazlarını sunduğu dilekçesinde takip dayanağı senedin teminat senedi olduğu hususunda bir iddia olmayıp, böyle bir iddianın İİK. mad. 169/a uyarınca borca itiraz niteliğinde olduğu ve ancak yasal süre içerisinde borçlu tarafından ileri sürülmesi halinde mahkemece inceleme konusu yapılabileceği, İİK. mad. 170/b gereğince uygulanması İİK. mad. 63'de senet metninden anlaşılanlar dışında itiraz nedenlerinin değiştirilemeyeceği ve genişletilemeyeceğinin öngörüldüğü, borçlunun yasal süre içerisinde dayanak bononun 'teminat senedi' olduğuna yönelik bir itirazı yokken, alacaklının duruşma aşamasında senedin 'teminat senedi' olduğuna ilişkin beyanının aleyhine hukuki sonuç doğurmayacağı-

- [12. HD. 17.12.2013 T. 33228/40246 \(www.e-uyar.com\)](#)

Takibe konu bononun teminat bonosu olmayıp, borcun itfası amacı ile verildiği anlaşıldığında, takibin iptaline karar verilemeyeceği-

- 12. HD. 21.03.2011 T. E:2010/31879, K:2011/4046 (www.e-uyar.com)

Borçlunun itirazına dayanak yaptığı ihtarnamenin İİK. mad. 169/a maddesi anlamında bir belge olmadığı, alacaklının takip konusu bononun kira farkı nedeniyle borçludan alındığını beyan etmiş olup, borçlunun teminat iddiasının kabulü yönünde açık bir beyanı olmadığından ve borçlu tarafından, dosyaya, "senedin teminat için verildiğine" dair bir yazılı belge sunulmadığından ve senet üzerinde teminata ilişkin bir şerh de bulunmadığından senedin teminat senedi olduğunun kabul edilemeyeceği-

- 12. HD. 27.02.2018 T. 28693/2019_(www.e-uyar.com)

"Takip dayanağı bononun teminat senedi olarak verildiği" iddiasının İİK.nun 169. maddesi kapsamında "borca itiraz" niteliğinde olduğu-

- 12. HD. 07.04.2016 T. 34733/10421_(www.e-uyar.com)

Dayanak belgenin hangi ilişkinin teminatı olduğunun yazılı belge ile kanıtlanması gerektiği- İİK. mad. 169/a uyarınca, belgede takip dayanağı senede açıkça atf yapılması zorunlu olup, açıkça atf yapıldığının kabulü için senedin, vade ve tanzim tarihleriyle miktarlarının belirtilmesinin mecburi olduğu-

- 12. HD. 23.02.2016 T. 27746/4818_(www.e-uyar.com)

Senedin, teminat senedi olduğu iddiasının, İİK. mad. 169/a kapsamında borca itiraz olduğu- İİK. mad. 169/a-5 uyarınca; itirazın kabulü halinde, takibin "iptali"ne değil, "durması"na karar verilmesi gerektiği-

- 12. HD. 22.03.2016 T. 32576/8384_(www.e-uyar.com)

Takibe konu senedin, teminat olarak verildiği ve senet bedelinin tahsil edilip edilmeyeceğinin yargılamayı gerektirdiğinden bahisle borçlunun itirazı kabul edildiğine ve dolayısıyla borca itirazın esasına girilmediğine göre; İİK'nun 169/a-6. maddesinin açık hükmü gereğince, alacaklının tazminat ile sorumlu tutulmasının doğru olmadığı-

- 12. HD. 30.03.2016 T. 5215/9420_(www.e-uyar.com)

Takibe konu senedin, teminat olarak verildiği ve senet bedelinin tahsil edilip edilmeyeceğinin yargılamayı gerektirdiğinden bahisle borçlunun itirazı kabul edildiğine ve dolayısıyla borca itirazın esasına girilmediğine göre; İİK'nun 169/a-6. maddesinin açık hükmü gereğince, alacaklının tazminat ile sorumlu tutulmasının doğru olmadığı-

- 12. HD. 30.03.2016 T. 5215/9420_(www.e-uyar.com)

Borca yönelik itirazını İİK'nın 169/a-1 maddesinde belirtilen yazılı belgeler ile ispatlanmadığından, ileri sürülen sair hususlarla ilgili sınırlı inceleme yetkisine sahip icra mahkemesince değerlendirme yapılamayacağına-

- 12. HD. 26.01.2023 T. 8060/512_(www.e-uyar.com)

İİK.nun 169/a-1. maddesi gereğince, borcun bulunmadığı veya itfa yahut imhal edildiği resmi veya imzası ikrar edilmiş bir belge ile kanıtlandığı takdirde mahkemece borçlunun borca itirazı kabul edileceğinden, ancak olayda borçlunun itirazını İİK'nun 169/a-1. maddesinde belirtilen belgelerden biri ile ispatlayamaması nedeni ile davanın reddi gerekeceği - İcra hukuk mahkemesinde yemin teklif edilemeyeceği -

- 12. HD. 29.09.2015 T. 10883/22374_(www.e-uyar.com)

Bononun teminat amaçlı verildiğinin kabul edilebilmesi için, neyin teminatı olarak verildiğinin ya bononun önündeki veya arkasındaki yazılar veya ayrı bir belge (İİK'nın 169/a maddesinde öngörülen) ile teminat senedi olduğunun kanıtlanması gerektiği-

- . HGK. 11.02.2020 T. 743/129_(www.e-uyar.com)

Borçlunun senedin teminat amaçlı verildiğine, ibraname uyarınca borçlu olmadığına, senette tahrifat yapıldığına ve senedin zamanaşımına uğradığına dair itirazları borca itiraz niteliğinde olduğu, mahkemece İİK'nun 169/a-1 maddesi uyarınca duruşma açılması ve inceleme yapılması gerektiği-

- 12. HD. 01.07.2013 T. 15616/24587_(www.e-uyar.com)

Dayanak belgenin "hangi ilişkinin teminatı" olduğunun yazılı belge ile kanıtlanması gerekeceği, bunun için de, belgede İİK. mad. 169/a uyarınca takip dayanağı senede atf yapılmasının zorunlu olduğu, somut olayda, genel kredi sözleşmesinde takibe dayanak senede atf bulunmadığından, mahkemece borca itirazın reddine karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 15.04.2019 T. 2782/6360_(www.e-uyar.com)

“Kar Payı Protokolü” başlıklı belgede takibe dayanak bonoya açık bir atf bulunmadığı gibi teminat olarak verildiği hususunda da net bir ifadenin yer almadığının, teminat amacıyla herhangi bir senet verildiğinin yazılı olmadığına, alacaklının cevap dilekçesinde de senedin teminat senedi olarak verildiğine yönelik bir kabulünün bulunmadığının anlaşıldığı, kabule göre de, dairemizin yerleşik içtihatlarına göre senet üzerinden anlaşılmayıp ayrı bir sözleşmeye dayalı teminat iddiaları İİK'nun 169. maddesi kapsamında borca itiraz niteliğinde olup bölge adliye mahkemesince istemin İİK'nun 170/a maddesi kapsamında değerlendirilmesinin de yerinde olmadığı, o halde; bu nedenlerle ilk derece mahkemesinin itirazın reddine ilişkin kararı yerinde olduğu-

- 12. HD. 10.06.2021 T. 1566/6341_(www.e-uyar.com)

Borçlunun, takip dayanağı bononun teminat senedi olarak verildiği iddiası İİK'nun 169. maddesi kapsamında borca itiraz niteliğinde olup, bu iddianın kabulü halinde aynı Kanun'un 169/a-5. maddesi gereğince takibin durdurulmasına karar verilmesi gerekirken, başvurunun İİK'nun 170/a maddesi kapsamında şikayet olarak vasıflandırılarak takibin iptali yönünde hüküm tesisi isabetsiz olup, mahkeme kararının bu nedenle bozulması gerekir ise de, yapılan yanlışlığın giderilmesinin yeniden yargılama yapılmasını zorunlu kılmadığı-

- 12. HD. 20.03.2017 T. 12777/4165_(www.e-uyar.com)

Bir “teminat bonusu”ndan söz edilebilmesi için, ya bonoyu düzenleyen kişinin temel ilişkiden kaynaklanan ediminin (cezai şart öngörülen durumlar dışında) doğrudan doğruya belirli bir para borcunun ödenmesi olmaması yani paradan başka bir edim olması ya da alacaklının uğrayacağı muhtemel zararları güvenceye bağlamak amacı ile bonoyu vermiş olması gerektiği- Bonoda teminat kaydı var ise de, neyin teminatı olduğunun belirtilmemesi halinde, bu kaydın, bononun mücerrettik vasfını ortadan kaldırmayacağı- Bononun teminat amaçlı verildiğinin kabul edilebilmesi için, neyin teminatı olarak verildiğinin ya bononun önündeki veya arkasındaki yazılar veya ayrı bir belge ile teminat senedi olduğunun kanıtlanması gerektiği- Keşideci ile lehtar arasında düzenlenen ek protokolde "vade tarihi içermeyen takip konusu bononun bedeline açıkça atf bulunulduğu, ek protokol ile senedin düzenleme tarihinin aynı olduğu gözetildiğinde, İİK. mad. 169/a kapsamında bononun sözleşme ile bağlantısının kanıtlandığının ve belirtilen ek protokolün içeriğine göre senedin teminat amacıyla verildiğinin, alacağın varlığının

ve miktarının yargılamayı gerektirdiğinin kabulü gerektiği- "Takibe dayanak yapılan senede doğrudan bir atıfta bulunulmadığı gibi, senedin, teminat senedi olarak verildiğine dair bir kaydın da sözleşmede yer almadığı, borçlunun, iddiasını yazılı bir belge ile ispat edemediği" gerekçesiyle "borca itiraz"ın reddine karar verilmesi gerektiğine ilişkin Yargıtay 12. HD. kararının isabetsiz olduğu-

- . HGK. 23.02.2021 T. 12-350/152_(www.e-uyar.com)

«Takip konusu senedin teminat senedi olduğu»na ilişkin itirazın (borca itirazın) kabul edilmemesi halinde, icra mahkemesince -İİK. 169/a-VI, c: 1 uyarınca- yargılamanın başında «icra takibinin muvakkaten durdurulmasına» karar verilmiş olmadıkça, alacaklı lehine -% 40 oranında- «tazminat» hükmedilmeyeceği—

- 12. HD. 23.06.2006 T. 10742/13680_(www.e-uyar.com)

Borçlunun, senedin teminat senedi olduğuna yönelik iddiası İİK'nun 169/a maddesi kapsamında borca itiraz niteliğinde olup, bu itirazı mahkemece kabul edildiğine göre takibin durdurulmasına karar verilmesi gerekirken, takibin iptaline hükmedilmesi isabetsiz olup, kararın bu nedenle bozulması gerekir ise de, anılan yanlışlığın giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını zorunlu kılmadığından kararın düzeltilerek onanması gerekeceği-

- 12. HD. 09.11.2015 T. 14453/27318_(www.e-uyar.com)

Takip dayanağı bononun tahsilde tekerrür olmamak üzere takibe konulmasında yasa aykırılık olmayıp borçlunun herhangi bir ödeme iddiası olmadığı gibi İİK. mad. 169/a-1'e uygun ödeme belgesi sunmadığına göre mükerrerlik de söz konusu olmadığından, mahkemece itirazın reddine karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 14.04.2015 T. 1399/9708_(www.e-uyar.com)

Dayanak belgenin teminat senedi olarak verildiğinin kabulü için, hangi ilişkinin teminatı olduğunun yazılı belge ile kanıtlanması gerekeceği, alacaklı vekilinin kredi borcunun edası (ifası) amacı ile düzenlendiğine dolayısıyla ödeme aracı olarak verildiğine ilişkin olduğunu beyan ettiği belgede, takip dayanağı senede açıkça atıf yapılması zorunlu olup açıkça atıf yapıldığının kabulü için, senedin vade ve tanzim tarihleriyle miktarının belirtilmesinin gerekli olduğu, bu durumda, alacağın tahsilinin yargılamayı gerektirdiği nedeni ile İİK'nun 169/a-5 maddesi uyarınca borçlu yönünden takibin durdurulmasına karar verilemeyeceği-

- 12. HD. 07.06.2021 T. 1756/6088 (www.e-uyar.com)

Mahkemece, alacaklı vekilinin beyanı ile teminat olgusunun ispatlandığı dolayısıyla alacağın varlığı ve miktarının yargılamayı gerektirdiği dikkate alınarak İİK. mad. 169/a gereğince borca itirazın kabulüne karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 03.04.2015 T. 8919/8466_(www.e-uyar.com)

Takip dayanağı çeklerin teminat amaçlı verildiğini ve teminat senedi olduğu yönündeki iddaların İİK'nun 169/a-1 maddesi kapsamında borca itiraz niteliğinde olduğu-

- 12. HD. 03.03.2015 T. 2153/4683_(www.e-uyar.com)

Takip dayanağı bononun arka yüzünde "teminat senedi sözleşme için verildi" ibaresi mevcut ise de; hangi hukuki ilişkinin teminatı olduğu açıkça yazılmamış olan bono üzerindeki bu ibarenin, tek başına senedin teminat senedi olduğu iddiasını ispata yeterli olmadığı- Yüklenici sözleşmesinde de senede açıkça atıf olmayıp, alacaklının cevap dilekçesi ve yargılama aşamasındaki beyanları gözetildiğinde, takibe konu bononun teminat senedi olarak düzenlendiği yönünde kabulünün de bulunmadığı, senedin, neyin

teminatı olduğu hususunun, dolayısıyla teminat senedi olduğuna ilişkin iddianın, tarafların imzasını taşıyan ve senede açıkça atıf yapan İİK 169/a maddesinde yazılı belgelerle kanıtlanamadığı görüldüğünden, borçlunun itirazını yazılı bir belge ile ispat edemediği ve alacaklı tarafından da takip dayanağı bononun teminat senedi olduğuna yönelik bir kabul beyanı bulunmadığına göre, mahkemece itirazın reddine karar verilmesi gerektiği-

- 12. HD. 01.10.2018 T. 8723/8903_(www.e-uyar.com)

Takip dayanağı senedin hangi ilişkinin teminatı olduğunun senet metninde belirtilmediğinin anlaşıldığı, başvurunun bu hali ile borca itiraz niteliğinde olduğu, teminat olgusunun İİK'nın 169/a maddesinde belirtilen belgelerle ispat edilemediği, aynı alacak için kambiyo senedi verilmesi halinde alacaklı tarafından genel haciz yoluyla yapılan icra takibinden ayrı olarak tahsilde tekerrür oluşturmamak kaydıyla kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip başlatılmasının mükerrerlik oluşturmayacağı-

- 12. HD. 23.01.2023 T. 7721/399_(www.e-uyar.com)

Borçlunun, takip dayanağı bononun teminat senedi olarak verildiği iddiası İİK'nun 169. maddesi kapsamında borca itiraz niteliğinde olup, bu iddianın kabulü halinde aynı Kanun'un 169/a-5. maddesi gereğince takibin durdurulmasına karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 19.02.2015 T. 29130/3301_(www.e-uyar.com)

Mahkemece, borçlunun borca itirazı kabul edildiğine göre, İİK'nun 169/a-5. maddesi uyarınca hakkındaki takibin durdurulmasına karar verilmesi gerekirken, takibin iptali yönünde hüküm tesisi isabetsiz olup, mahkeme kararının belirtilen nedenle bozulması gerekir ise de, anılan yanlışlığın giderilmesinin, yeniden yargılama yapılmasını zorunlu kılmadığı-

- 12. HD. 26.01.2018 T. 29448/662_(www.e-uyar.com)

İcra hakiminin, «borca itiraz» hakkındaki kararını evrak üzerinde inceleme yaparak değil, duruşma yaparak karar vereceğine dair İİK. mad. 169/a-1'deki hükmün emredici nitelikte olduğu-

- 12. HD. 31.03.2013 T. 26576/2986_(www.e-uyar.com)

Takip dayanağı bononun teminat senedi olması nedeniyle yapılan itirazın "borca itiraz" olduğu- İİK. mad. 169/a-1 uyarınca, incelemenin mutlaka duruşmalı olarak yapılması gerektiği, mahkemece evrak üzerinden hüküm tesisinin usul ve yasaya aykırı olduğu-

- 12. HD. 10.02.2016 T. 33747/3308_(www.e-uyar.com)

Ödeme emri tebliğinin usulüne uygun olduğu, takibe konu düzenleyenin ismi yanında E.ler/ İstanbul yazılı olduğu bu nedenle Bakırköy İcra Müdürlüklerinde takip başlatılmasının yerinde olduğu, takibe dayanak senette teminat amacıyla verildiğine ilişkin bir şerh bulunmadığı, bu sebeple borçlunun teminat iddiasının borca itiraz niteliğinde olduğu ve İİK'nın 169/a maddesinin uygulanması gerektiği, borçlu tarafından senedin teminat senedi olduğuna ilişkin olarak İİK'nın 169/a maddesinde sayılan nitelikte yazılı bir belge sunulmadığı, alacaklı tarafından bu iddianın kabul edilmediği, senedin anlaşmaya aykırı doldurulduğunun yazılı belge ile ispatlanamadığı, ticari senetteki geçersiz imzanın sadece ilgilisi tarafından ileri sürülmesi halinde onun yönünden hükümsüzlük sonucu doğuracağı, senetteki her imzanın diğerlerinden bağımsız imza sahibini bağlayacağı, geçerli imza sahipleri tarafından başkasının imzasının geçersiz olduğunun ileri sürülmesinin ciro zincirini koparmayacağı, somut olayda muteriz borçlunun keşideci konumunda olup ciranta şirket imzasının geçersizliği iddiası ile senedin kendisi yönünden

geçersizliğini ileri süremeyeceği gerekçesiyle istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmesinin yerinde olduğu-

- 12. HD. 10.05.2023 T. 10607/3272_(www.e-uyar.com)

Davacı borçlu İİK'nun 169/a maddesi kapsamında, senedin teminat senedi olarak verildiğinden bahisle takibin iptalini talep etmiş ise de bu iddianın aynı madde kapsamındaki belgelerden biri ile ispatı zorunlu olup, yerleşik Yargıtay İçtihatlarına göre senedin banka kredi sözleşmesi kapsamında teminat için verildiğinin iddia edilmesi halinde, kredi sözleşmesinde takibe konu bonoya açıkça atıf yapılması zorunlu olup, kredi sözleşmesinde senede hiçbir atıf olmadığı ve yine alacaklının da senedin teminat senedi olarak verildiğine dair kabulünün de bulunmadığı anlaşılmakla, Bölge Adliye Mahkemesince yazılı şekilde hüküm tesisinin isabetsiz olduğu-

- 12. HD. 01.07.2020 T. 14593/6059_(www.e-uyar.com)

Takibe konu senetlerin teminat olarak verildiği ve senet bedellerin tahsil edilip edilmeyeceğinin yargılamayı gerektirdiğinden bahisle borçluların itirazı kabulü halinde, İİK. mad. 169/a-5 uyarınca borçlu hakkındaki takibin durdurulmasına karar verilmesi ve borca itirazın esasına girilmediğinden alacaklının tazminat ile sorumlu tutulmasının isabetli olmadığı-

- 12. HD. 13.02.2017 T. 10592/1767_(www.e-uyar.com)

Kredi ilişkisinde taraf olmayan borçlunun teminat iddiasında bulunması mümkün olmadığı- Borçlu tarafından, kredi sözleşmesinin dışında teminat iddiasını ispata yarar İİK'nun 169/a maddesinde belirlenen nitelikte başkaca bir belge de sunulmadığından teminat olgusunun ispat edilemediği-

- 12. HD. 22.03.2018 T. 29775/3056_(www.e-uyar.com)

Senedin teminat senedi olduğu iddiasının İcra ve İflas Kanunu'nun 169/a maddesi kapsamında borca itiraz olduğu, aynı Kanun'un 169/a-5. maddesi uyarınca itirazın kabulü halinde takibin durmasına karar verileceği-

- 12. HD. 22.06.2015 T. 7420/17373_(www.e-uyar.com)

Bilirkişi raporunun kesin kanaat bildirdiği, hükme dayanak yapmaya elverişli olduğu, borçlunun borca itirazını İİK'nin 169/ a maddesi uyarınca ispatlayamadığı, dava dilekçesinde ileri sürülmeyen teminat senedi iddiasının istinaf aşamasında dinlenemeyeceği, kamu düzenine aykırılık bulunmayan İlk Derece Mahkemesince verilen kararın yerinde olduğu-

- 12. HD. 10.04.2023 T. 9843/2468_(www.e-uyar.com)

Takip konusu senedin teminat senedi olduğunu öngören "satış protokolü" altındaki imzanın alacaklı tarafından inkar edilmesi halinde icra mahkemesince duruşma açılarak, İİK.'nun 169a/III maddesine göre gerekli inceleme yapıлып, sonucuna göre karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 08.03.2011 T. 22390/2772_(www.e-uyar.com)

Takip dayanağı çekin teminat senedi olarak verildiği iddiası İİK'nun 169. maddesi kapsamında "borca itiraz" niteliğinde olup, bu iddianın kabulü halinde, aynı Kanun'un 169/a-5. maddesi gereğince takibin durdurulmasına karar verilmesi gerekirken, başvurusunun İİK'nun 170/a maddesi kapsamında şikayet olarak vasıflandırılarak takibin iptali yönünde hüküm tesisi isabetsiz olduğu-

- 12. HD. 13.01.2016 T. 31059/633_(www.e-uyar.com)

Senet üzerinde bulunan yazıdaki sahtelik iddiasının borca itiraz niteliğinde olup, bu konunun da İİK'nun 169/a maddesinde düzenlenmiş olması nedeniyle, HMK'nun 209. maddesinin bu yönden de uygulama yerinin olmadığı- Borçlunun, teminat amacı ile boş olarak imzalayıp alacaklıya verdiği senedin, alacaklı tarafından anlaşmaya aykırı olarak doldurulup takibe konulduğu iddiası, İİK 169 kapsamında borca itiraz niteliğinde olup, anılan itirazın icra mahkemesince İİK. 169/a uyarınca incelenerek sonuçlandırılması gerekeceğinden, HMK'nun 209. maddesinin uygulanamayacağı, senedin anlaşmaya aykırı olarak doldurulduğu iddiasının da HMK.'nun 209. maddesi kapsamında bir sahtelik iddiası olmadığı-

- 12. HD. 25.09.2014 T. 17145/22542_(www.e-uyar.com)

İİK'nun 169/a-3 maddesinde yer alan yasal düzenlemeye göre, borçlu tarafından ibraz edilen sözleşmedeki imza, alacaklı tarafından açıkça inkar edilmediğinden, bu imza üzerinde aynı Yasa'nın 68/a maddesi uyarınca inceleme yapılması gerekmeyeceği, ibraname altında bulunan imzaya yönelik açık bir inkar bulunmadığından, alacaklının, ibraname altındaki imzayı ikrar etmiş sayılacağı, bu durumda; takibe konu bononun taraflar arasında imzalanmış sözleşme kapsamında teminat olarak verildiğinin kabulü gerekmekte olup, takip dayanağı bononun tahsilinin gerekip gerekmediği yargılamayı zorunlu kıldığından, mahkemece, borca itirazın, imzası ikrar edilmiş sayılan belge ile ispat edilmesi ve alacağın varlığı ile miktarının yargılamayı gerektirdiği dikkate alınarak, İİK'nun 169/a maddesi uyarınca borca itirazın kabulüne karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 20.06.2017 T. 17683/9646_(www.e-uyar.com)

Borçlunun, icra mahkemesine takip konusu senedin kira sözleşmesinin birinci yılına ilişkin kira bedeline karşılık teminat amacıyla verildiğini ileri sürmesi şeklindeki başvurusu, İİK'nun 169. maddesi kapsamında borca itiraz niteliğinde olup itirazın esasa ilişkin nedenlerle kabul edildiği ve itiraz dilekçesinde de tazminat talebi bulunduğu görülmekle, İİK'nun 169/a-6. maddesi uyarınca, borçlu lehine asıl alacağın %20'sinden aşağı olmamak üzere tazminata hükmedilmesi gerekirken, davacı borçlunun bu konudaki isteminin reddi yönünde hüküm tesisinin isabetsiz olduğu-

- 12. HD. 08.07.2020 T. 11465/6650 (www.e-uyar.com)

Takibe dayanak bononun üzerinde teminata ilişkin bir kayıt olmadığından borçluların başvurusu İİK'nın 169/a maddesi kapsamında borca itiraz olup, dayanak belgenin hangi ilişkinin teminatı olduğunun yazılı belge ile kanıtlanması gerektiği- İİK'nın 169/a maddesi uyarınca belgede takip dayanağı senede açıkça atıf yapılması zorunlu olup, açıkça atıf yapıldığının kabulü için senedin, vade ve tanzim tarihleriyle miktarlarının belirtilmesi gerektiği-

- HGK. 22.06.2021 T. 12-357/824_(www.e-uyar.com)

Mahkemece, borçlunun borca itirazı kısmen kabul edildiğine göre, İİK'nun 169/a-5. maddesi uyarınca takibin durdurulmasına karar verilmesi gerekirken; takibin iptaline hükmedilmesi isabetsiz olup, hükmün bu nedenle bozulması gerekir ise de, anılan yanlışlığın giderilmesinin yeniden yargılama yapılmasını zorunlu kılmadığı-

- 12. HD. 10.03.2015 T. 30692/5454_(www.e-uyar.com)

Takip dayanağı senedin ön veya arka yüzünde senet metninde senedin teminat amaçlı verildiğine yönelik bir açıklama olmadığı gibi "teminat senedir" ibaresi mevcut olması halinde de hangi hukuki ilişkinin teminatı olduğu açıkça yazılmamış ise bono üzerindeki bu ibarenin tek başına senedin teminat senedi olduğu iddiasını ispata yeterli olmadığı- Bononun üst kısmının deforme olmuş olmasının, bononun kambiyo vasfını

ortadan kaldırmayacağı- İcra mahkemesi tarafından varsayıma dayalı olarak bono metni dışında kalan kısmın kesildiği ve kesilen kısımda kayıtlar bulunduğu saviyle sonuca gidilemeyeceği- Takibe dayanak bononun tanzim, vade tarihi ve miktarı dikkate alındığında senede açıkça atf olmadığından, bu sözleşmenin teminat iddiasına delil teşkil edemeyeceği- Bononun anlaşmaya aykırı doldurulduğunun İİK'nun 169/a-1.maddesinde belirtilen nitelikte yazılı bir belge ile ispatlanması gerektiği- İcra mahkemesi, önüne gelen itiraz ve şikayetleri, İcra ve İflas Kanunu'nda düzenlenen özel usul kurallarını uygulayarak takip hukuku bakımından kesin hükme bağladığından, anılan mahkemenin kararları kural olarak maddi anlamda kesin hüküm niteliği taşımayacağı ve bu nedenle borca veya imzaya itirazın incelenmesi sırasında sahtelik iddiasına dayalı olarak genel mahkemelerde açılan davaları bekletici mesele yapamayacağı; Cumhuriyet savcılığına aynı nedenle yapılan şikayet ve ceza mahkemesinde açılan davanın da kendiliğinden icra takibini durdurmayacağı ve bekletici mesele yapılamayacağı-

- 12. HD. 05.07.2017 T. 16934/10318_(www.e-uyar.com)

Davacı-borçlu tarafından 28.04.2013 tarihli sözleşme uyarınca takibe dayanak senedin teminat senedi olduğu ileri sürülmüşse de Bölge Adliye Mahkemesi'nin kararına dayanak 28.04.2014 tarihli, "bu bir sözleşmedir" başlıklı belgenin sol üst kısmındaki tarih tahrifatlı olup, 2014 yılında düzenlendiği anlaşılan bu belgedeki takibe dayanak bonoya ilişkin vade tarihi ve miktarının tahrifatlı olduğu, bu nedenle belirtilen belgeye itibar edilemeyeceği, ayrıca 14.3.2001 tarih ve 2001/12-233 sayılı ve yine 20.6.2001 tarih ve 2001/112-496 sayılı yerleşik içtihatlar gereğince iş bu sözleşmede senedin düzenleme tarihi açıkça belirtilmediğinden davacı-borçlunun teminat iddiasını İİK'nın 169/a-1 maddesinde belirtilen nitelikte yazılı bir belge ile ispatlayamadığının anlaşıldığı, bu nedenlerle, Bölge Adliye Mahkemesince, davanın reddine karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 03.05.2023 T. 10306/3018_(www.e-uyar.com)

Bono üzerinde teminat ibaresi bulunması da, alacaklının "bononun teminat olarak alındığı" yönündeki kabulü mahkemeyi bağlayacağından, takibe konu bonoların taraflar arasında imzalanmış sözleşme kapsamında teminat olarak verildiğinin kabulü ile takip dayanağı bonoların tahsilinin gerekip gerekmediği yargılamayı zorunlu kıldığından, borca itirazın, İİK. mad. 169/a uyarınca kabulüne karar verilmesi gerektiği-

- 12. HD. 24.12.2020 T. 7895/11270_(www.e-uyar.com)

Alacaklının cevap dilekçesinde takip konusu bononun teminat senedi olduğunu açıkça kabul ettiği görülmüş olup, kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile icra takibine dayanak yapılan bononun teminat olduğu iddiası, İİK'nun 169. maddesi uyarınca borca itiraz niteliğinde olduğu- Bu durumda, itiraz hakkında İİK'nun 169/a maddesinin uygulanması gerekmekte olup, anılan maddenin 5. fıkrasında; "İtirazın kabulü kararı ile takip durur" hükmüne yer verilmiş olduğu- Somut olayda, davacı/borçlunun borca itirazı kabul edildiğine göre, İİK'nun 169/a-5. maddesi uyarınca borçlu hakkındaki takibin durdurulmasına karar verilmesi gerekirken, takibin iptali yönünde hüküm tesisinin isabetsiz olduğu-

- 12. HD. 08.12.2020 T. 2805/10264_(www.e-uyar.com)

Mahkemece, borçluların borca itirazı kabul edildiğine göre, İİK'nun 169/a-5. maddesi uyarınca haklarındaki takibin durdurulmasına karar verilmesi gerekirken, takibin iptali yönünde hüküm tesisi isabetsiz olup, mahkeme kararının belirtilen nedenle bozulması gerekir ise de, anılan yanlışlığın giderilmesinin, yeniden yargılama yapılmasını zorunlu kılmadığı-

- 12. HD. 26.01.2018 T. 26529/660_(www.e-uyar.com)

Her ne kadar takip dayanağı bononun sol ön yüzünde "..... tarihli sözleşmenin teminatıdır" ibaresi yer alıyor ise de, anılan ibarenin senet metni dışında kalacak şekilde yazılı olduğunun görüldüğü, senet metnine dahil olmayacak şekilde yazılan teminat kaydının senedin kambiyo vasfını etkilemeyeceği- Senet üzerinden anlaşılmayıp ayrı bir sözleşmeye dayalı teminat iddialarının İİK'nun 169. maddesi kapsamında borca itiraz niteliğinde olup İİK'nin 170/a maddesi kapsamında değerlendirilemeyeceği, o halde mahkemece, borçluların borca itirazlarının kabulü ile İİK'nun 169/a-5. maddesi gereğince takibin durdurulmasına karar verilmesi gerekirken yanılığın değerlendirme ile başvurunun İİK'nun 170/a maddesi kapsamında şikayet olarak vasıflandırılarak takibin iptali yönünde hüküm tesisi ve istinaf başvurularının da Bölge Adliye Mahkemesince esaslanmaması isabetsiz olup, bozmayı gerektirir ise de yapılan yanlışlığın yeniden yargılamayı gerektirmediği-

- 12. HD. 10.02.2022 T. 8435/1585_(www.e-uyar.com)

Senedin, "teminat senedi" olduğu iddiasının "borca itiraz" niteliğinde olduğu ve bu itirazın duruşmalı olarak incelenmesi gerektiği (İİK. mad. 169/a) -

- 12. HD. 05.05.2016 T. 1966/13341_(www.e-uyar.com)

Takip borçluları ile alacaklının imzalarının bulunduğu ibranamede; borçlular ile takip dışı şirketin birbirlerini yapmış oldukları tüm iş ve işlemlerden karşılıklı olarak ibra ettikleri, ancak ibranamede takip konusu bonoya açıkça atıf yapılmadığı ve alacaklının ibranamenin tarafı olmadığı görüldüğünden; alacaklının takibe konu bonoların teminat senedi olarak düzenlendiği yönünde kabulünün de bulunmadığı, senedin, neyin teminatı olduğu hususunun, dolayısıyla teminat senedi olduğuna ilişkin iddianın alacaklının imzasını taşıyan ve senede açık atıf yapan İİK'nun 169/a maddesinde yazılı belgelerle kanıtlanamadığının görüldüğü, o halde mahkemece, borçluların, senedin teminat senedi olduğuna ilişkin borca itirazının reddine karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 06.06.2017 T. 16812/8868_(www.e-uyar.com)

İİK'nun 169/a-1. maddesi gereğince borcun bulunmadığının veya itfa yahut imhal edildiğinin resmi veya imzası ikrar edilmiş bir belge ile kanıtlanmasının gerekeceği-

- 12. HD. 17.02.2014 T. 1416/4096_(www.e-uyar.com)

Borçlunun icra mahkemesine başvurusu, İİK'nun 168/5. maddesi kapsamında borca itiraz niteliğinde olup, itirazın incelenmesinin aynı kanunun 169/a maddesi gereğince duruşmalı olarak yapılması gerekeceği, dosya üzerinden yapılan inceleme ile sonuçlanmayacağı-

- 12. HD. 06.07.2015 T. 8362/19153_(www.e-uyar.com)

Mahkemece, borca itiraz kabul edildiğine göre, İİK'nun 169/a-5. maddesi uyarınca borçlu hakkındaki takibin durdurulmasına karar verilmesi gerekirken, takibin iptali yönünde hüküm tesisi isabetsiz olup, mahkeme kararının belirtilen nedenle bozulması gerekir ise de, anılan yanlışlığın giderilmesinin, yeniden yargılama yapılmasını zorunlu kılmadığı-

- 12. HD. 22.01.2018 T. 27169/460_(www.e-uyar.com)

Senedin teminat senedi olduğu iddiası İİK'nun 169/a maddesi kapsamında borca itiraz olduğu- Mahkemece, "takibin durdurulması" yerine "takibin iptaline" karar verilmesi isabetsiz ise de; yapılan bu yanlışlığın giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden mahkeme kararının düzelterek onanmasına karar verilmesi gerektiği-

- 12. HD. 29.09.2015 T. 10673/22304_(www.e-uyar.com)

Takibe konu senedin teminat olarak verildiği ve senet bedelinin tahsil edilip edilmeyeceğinin yargılamayı gerektirdiğinden bahisle borçlunun itirazı kabul edildiğine ve dolayısıyla borcun esasına girilmediğine göre İİK'nun 169/a-6. maddesinin açık hükmü gereğince alacaklının tazminat ile sorumlu tutulmasının doğru olmadığı-

- 12. HD. 27.09.2021 T. 2804/8006_(www.e-uyar.com)

Mahkemece takip geçici olarak durdurulduğundan İİK'nun 169/a-4 maddesinin son cümlesi uyarınca asıl alacağın %20 si oranında hesaplanan tazminatın borçludan alınıp alacaklıya verilmesine karar verilmişse de mahkeme tarafından belirtilen fıkrada tazminat öngörülmediği gibi borçlunun borcun 35.000 TL'yi aşan kısmına itiraz ettiği ve bu kısma ilişkin itirazının kabul edildiği anlaşıldığından borçlu aleyhine tazminata hükmedilmesinin isabetsiz olduğu-

- 12. HD. 27.05.2014 T. 12789/15102_(www.e-uyar.com)

Borçlunun başvurusu İİK'nun 169/a maddesi kapsamında borca itiraz niteliğinde olup, kabulü halinde takibin durdurulmasına karar verilmesi gerekirken, takibin iptaline hükmedilmesinin isabetsiz olduğu-

- 12. HD. 14.03.2016 T. 31387/7408_(www.e-uyar.com)

Dayanak belgenin hangi ilişkinin teminatı olduğunun senet üzerine yazılmak suretiyle ya da yazılı belge ile kanıtlanması gerektiği- İİK. mad. 169/a maddesi uyarınca, belgede, takip dayanağı senede açıkça atıf yapılmasının zorunlu olduğu- Sözleşme tarihinin, bononun düzenlenme tarihi ile aynı olması, sözleşmenin konusu olan araç devir tarihinin, bononun vade tarihi ile aynı olması, sözleşmede teminat olarak verildiği belirtilen senedin değeri ile takibe konulan bononun değerinin aynı olması, sözleşmede, bonoya açıkça atıf yapıldığını göstermekte olup, bu durumda takibe konu senedin, araç devrinin teminatı olarak verildiğinin ve borçlunun borca itirazının kabulü ile İİK. mad. 169a/5 uyarınca takibin durdurulmasına karar verilmesi gerektiği-

- 12. HD. 21.03.2018 T. 29353/2860_(www.e-uyar.com)

Takip dayanağı senedin teminat senedi olduğu iddiasının, hangi ilişkinin teminatı olduğu senet üzerine yazılmak suretiyle ya da yazılı bir belge ile ispatlanması gerektiği- Borçlunun itirazına dayanak yaptığı ve alacaklının da kabulünde olan protokolden, taraflara karşılıklı edim yüklendiği ve takip dayanağı senedin de prokolde belirtilen senet olduğu anlaşıldığından, alacağın varlığı, miktarı ve tahsilinin gerekip gerekmediği yargılamayı zorunlu kıldığından, İİK'nun 169/a maddesi uyarınca borca itirazın kabulüne karar verilmesi gerektiği-

- 12. HD. 23.02.2016 T. 28744/4794_(www.e-uyar.com)

Borçlu vekilinin icra mahkemesine başvurusu, İİK.nun 168/5. maddesi kapsamında borca itiraz niteliğinde olup, itirazın incelenmesinin aynı kanunun 169/a maddesi gereğince duruşmalı olarak yapılması gerekeceği-

- 12. HD. 19.06.2018 T. 3626/6308_(www.e-uyar.com)

Teminat iddiasının borca itiraz mahiyetinde olduğundan İİK'nın 169/a maddesindeki belgelerle ispat edilmesi gerekti- davacı borçlunun alacaklı bankadan kullandığı krediye ilişkin sözleşme kapsamında takip konusu bono ile ilgili hüküm bulunmadığını gördüğü yine her ne kadar davacı tarafından alacaklı banka hakkında BDDK'ya yapılan şikayetle ilgili olarak banka tarafından bononun kredinin teminat olarak alındığı hususunun bildirildiği beyan edilmiş ise de icra mahkemeleri dar yetkili mahkemeler olduğundan mahkemece söz konusu davada yapılacak incelemenin borcun bulunmadığına ilişkin

olması nedeniyle İİK'nun 169/a maddesinde belirtilen nitelikte belgenin sunulmadığı anlaşılarak davanın reddine- Takibin geçici olarak durdurulmasına karar verilmediğinden koşullarının oluşmaması nedeniyle tazminata hükmedilmesine yer olmadığına-

- 12. HD. 26.01.2023 T. 7956/515_(www.e-uyar.com)

İstem sahibi borçlu tarafın şikayetleri borca itiraz niteliğinde olduğundan, İİK.'nun 169/a maddesi uyarınca duruşma açılıp, taraflara diyecekleri varsa delilleri sorularak oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 30.11.2015 T. 20809/29786_(www.e-uyar.com)

Takip dayanağı bono üzerinde teminat amaçlı verildiğine yönelik herhangi bir kaydın olmadığı, borçluların itirazlarına dayanak yaptıkları sözleşmede de takip dayanağı bonoya tanzim ve vade tarihi ile miktarı gösterilmek suretiyle yapılmış bir atfın da olmadığı, o halde, borçlular itirazlarını İİK'nun 169/a-1. maddesine uygun bir belge ile ispat edemediği gibi alacaklının da takip dayanağı bononun teminat senedi olduğuna yönelik bir kabul beyanı bulunmadığından mahkemece itirazın reddine karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 08.03.2016 T. 29213/6632_(www.e-uyar.com)

Borçluların dava dilekçesinde inkâr tazminatı talebinin bulunması ve borca itirazlarının kısmen kabul edilmiş olması halinde, İİK.'nun 169/a-VI maddesi uyarınca, borçluların itirazlarında haklı çıktıkları miktar üzerinden borçlular lehine inkâr tazminatına karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 27.12.2012 T. 23163/40254_(www.e-uyar.com)

Takibe konu senedin, teminat olarak verildiğinden bahisle borçlunun itirazı kabul edildiğine ve dolayısıyla borca itirazın esasına girilmediğine göre; İİK'nun 169/a-6. maddesinin açık hükmü gereğince, alacaklının tazminat ile sorumlu tutulmasının doğru olmadığı, o halde; İlk Derece Mahkemesi'nin şikayetin kabulüne ve tazminat isteminin reddine yönelik kararı yerinde olup, Bölge Adliye Mahkemesi'nce borçluların da istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 22.09.2021 T. 3379/7826_(www.e-uyar.com)

Bonunun teminat olarak verildiği iddiasının hangi ilişkinin teminatı olduğunun yazılı belge ile kanıtlanması gerektiği- İİK'nun 169/a maddesi uyarınca, belgede, takip dayanağı senede açıkça atıf yapılmasının zorunlu olup, açıkça atıf yapıldığının kabulü için senedin, vade ve tanzim tarihleriyle miktarlarının belirtilmesi gerektiği-

- 12. HD. 31.03.2015 T. 4073/8148_(www.e-uyar.com)

Borçlunun icra mahkemesine başvurusu borca itiraz niteliğinde olup, borca itirazının kabulü halinde İİK.nun 169/5. maddesi gereğince takibin durdurulması gerekirken takibin iptaline hükmedilmesinin isabetsiz olduğu-

- 12. HD. 26.10.2015 T. 13845/25868_(www.e-uyar.com)

Dava dilekçesinde imzaya itirazın ileri sürülmediği, iddia ve savunmanın genişletilmesi veya değiştirilmesi yasağı bulunduğu, takip dayanağı senedin teminat senedi olduğu iddiasının ise hangi ilişkinin teminatı olduğunun senet üzerine yazılmak suretiyle ya da yazılı bir belge ile İspatlanmasının gerektiği, senedin ön ve arka yüzünde senedin teminat senedi olduğuna dair bir ibare bulunmadığı gibi davacı tarafça bu hususta yazılı belge de sunulmadığı, öte yandan davacı tarafın senedin bir bölümünde teminat senedi olduğuna dair ibarenin bulunduğunu ancak bu kısmın kesilmiş olabileceğini ileri sürmüş

olmasının da tahrifat iddiası olup senedin tahrifat öncesinde (bir bölümü kesilmeden önce) üzerinde teminat ibaresi olduğunu gösterir delil (senedin iddia edilen tahrifat yapılmadan önceki örneği gibi) sunulmadığı, davacının ödemeye ilişkin iddialarının ise senede yönelik olmayıp, taraflar arasındaki ticari ilişkiye dayalı olduğu, İİK'nin 169/1-a maddesi kapsamında bir ispatın varlığından söz edilemeyeceği ve yine senedin içeriğinin davalı tarafça sonradan doldurulduğu ileri sürülmüş ise de, bu hususta yazılı bir delil ibraz edilemediği gerekçesiyle mahkemece 'borçlunun tüm itirazlarının/şikayetlerinin sebeplerinin reddine' karar verilmiş olmasında isabetsizlik bulunmadığı-

- 12. HD. 23.03.2023 T. 8609/1796_(www.e-uyar.com)

Borçluların icra mahkemesine başvurusu; takibe konu senet dışındaki kredi sözleşmesi gereğince anılan senedin, teminat olarak verildiğine ilişkin olup, bu haliyle başvuru, İİK'nun 168/5, 169 ve 169/a maddeleri kapsamında borca itiraz niteliğinde olduğundan, mahkemece, aynı Kanun'un 169/a-5. maddesi uyarınca itirazın kabulü halinde takibin "durdurulması" yerine "iptaline" karar verilmesi isabetsiz olup, kararın belirtilen nedenle bozulması gerekir ise de, yapılan yanlışlığın giderilmesinin yeniden yargılama yapılmasını zorunlu kılmadığı-

- 12. HD. 22.12.2017 T. 24808/16038_(www.e-uyar.com)

Karşılıklı edimleri içeren sözleşmeler gereğince alacaklıya verildiği sabit olan 18.01.2013 tanzim tarihli, 190.000, 00 TL bedelli ve 07.09.2011 tanzim tarihli, 958.000 TL bedelli senetlerden doğan alacağın varlığı ve miktarı ile tahsilinin gerekip gerekmediğinin yargılamayı gerektirdiği dikkate alınarak İİK'nun 169/a maddesi uyarınca borca itirazın kısmen kabulü ile takibin bu senetler yönünden durdurulmasına karar verilmesi gerektiği-

- 12. HD. 07.12.2017 T. 23918/15237_(www.e-uyar.com)

“Takip dayanağı belgenin hangi ilişkinin teminatı olduğu”nun yazılı belge ile kanıtlanması gerektiği, İİK.nun 169/a maddesi uyarınca borçlunun ibraz ettiği belgede, takip dayanağı senede açıkça atf yapılmasının zorunlu olduğu, açıkça atf yapıldığının kabulü için senedin vade ve tanzim tarihleri ile miktarının belgede açıkça belirtilmiş olması gerektiği-

- 12. HD. 13.04.2016 T. 8053/10965_(www.e-uyar.com)

Mahkemece, borçlunun İİK.nun 169-a/1.nci maddesinde öngörülen nitelikte bir belge ile iddiasını kanıtlayamadığı ve alacaklı tarafından da takip dayanağı çekin teminat senedi olduğuna yönelik bir kabul beyanı bulunmadığı dikkate alınarak istemin reddine karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 20.04.2015 T. 1905/10289_(www.e-uyar.com)

b- İİK.m.170/a

Senedin tanzim tarihinde tahrifat yapıldığı iddiası İİK'nun 170/a maddesi kapsamında şikayet olup, borçlu ödeme itirazında bulunmuş olduğundan, tahrifat iddiasının yerinde olması halinde dahi, İİK'nun 170/a-son maddesi gereğince takibin iptaline karar verilemeyeceği-

- 12. HD. 17.06.2015 T. 6951/16927_(www.e-uyar.com)

Takip dayanağı bonoların teminat senedi olduğuna yönelik iddianın İİK.'nun 170/a maddesi kapsamında bir şikayet olduğu, İİK.'nun 18/III. maddesine göre, taraflar gelmeler bile mahkemece inceleme yapılıp şikayetin sonuçlandırılması gerekeceği-

- 12. HD. 12.02.2013 T. 28136/3606_(www.e-uyar.com)

Takip dayanağı senedin «teminat senedi» olması nedeniyle takibin iptaline karar verilen durumlarda takibin iptal edilmesinin hukuki nedeni (dayanağı) İİK. 168/5, 169 ve 169a uyarınca borca itiraz olmayıp İİK. 170/a'ya dayalı şikayet olduğundan, icra mahkemesince «takibin iptali» kararı ile birlikte ayrıca borçlu lehine -% 40- tazminata hükmedilemeyeceği—

- 12. HD. 10.10.2006 T. 15385/18843_(www.e-uyar.com)
- 12. HD. 19.09.2006 T. 13741/16618_(www.e-uyar.com)
- 12. HD. 04.10.2005 T. 26281/2853 (www.e-uyar.com)
- 12. HD. 28.01.2005 T. 23596/1276_(www.e-uyar.com)
- 12. HD. 08.07.2004 T. 13878/18008 (www.e-uyar.com)
- 12. HD. 03.06.2004 T. 10096/14141 (www.e-uyar.com)
- 12. HD. 10.12.2002 T. 25069/26037 (www.e-uyar.com)

Takibe dayanak senedin kira sözleşmesi ve protokol kapsamında verildiğinin kabulü ile takibin İİK.'nun 170/a maddesi gereğince iptaline karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 29.04.2014 T. 9810/12598 (www.e-uyar.com)

Borçlu vekilinin imzaya ilişkin itirazlarını sunduğu dilekçesinde takip dayanağı senedin teminat senedi olduğu hususunda bir iddia olmayıp, böyle bir iddianın İİK. mad. 169/a uyarınca borca itiraz niteliğinde olduğu ve ancak yasal süre içerisinde borçlu tarafından ileri sürülmesi halinde mahkemece inceleme konusu yapılabileceği, İİK. mad. 170/b gereğince uygulanması İİK. mad. 63'de senet metninden anlaşılanlar dışında itiraz nedenlerinin değiştirilemeyeceği ve genişletilemeyeceğinin öngörüldüğü, borçlunun yasal süre içerisinde dayanak bononun 'teminat senedi' olduğuna yönelik bir itirazı yokken, alacaklının duruşma aşamasında senedin 'teminat senedi' olduğuna ilişkin beyanının aleyhine hukuki sonuç doğurmayacağı-

- 12. HD. 17.12.2013 T. 33228/40246 (www.e-uyar.com)

Alacaklı faktoring şirketi, takip dayanağı bononun teminat olarak alınmadığını ileri sürdüğünden, 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketler Kanunu'nun 9/2. maddesi ve Faktoring İşlemlerinde Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 8/1. maddesi uyarınca bono yönünden alacağını, yetkili hamil olup olmadığını fatura ile tevsik etmesi gerekmekte olup, İİK.'nun 170/a-2. maddesi uyarınca takibin iptaline karar verilmesi gerektiğinden ve bu maddede tazminata ilişkin düzenleme bulunmadığından, alacaklı aleyhine tazminata hükmedilmesi isabetsiz olduğu-

- 12. HD. 15.02.2019 T. 10901/2185_(www.e-uyar.com)

İİK'nun 170/a-2. maddesi gereğince; icra mahkemesinin, yasal sürede yapılan itiraz veya şikayet nedeniyle icra mahkemesine intikal eden işlerde, öncelikle, takip dayanağı senedin kambiyo vasfında olup olmadığını veya alacaklının kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takip hakkının bulunup bulunmadığını re'sen inceleyerek takibin iptaline karar verebileceği, o halde, Bölge Adliye Mahkemesince,... İşlemlerinde Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğinin 8/1. maddesinde öngörülen şartın gerçekleşip gerçekleşmediği dolayısı ile alacaklının yetkili hamil olup olmadığı, alacağın miktarı ve tahsilinin gerekip gerekmediği yargılamayı gerektirdiğinden istemin kabulü ile İİK'nun 170/a-2. maddesi uyarınca takibin iptaline karar verilmesi gerektiği gözönüne alınarak;

İlk Derece Mahkemesi kararına yönelik istinaf başvurusunun borçlulardan... Tarım Ltd. Şti. Yönünden esastan reddine karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 05.11.2020 T. 479/9332_(www.e-uyar.com)

Takip dayanağı senedin arka yüzünün incelenmesinde keşideci ve lehtar arasında düzenlenen sözleşmenin teminatı olarak verildiğinin yazılı olduğunun görüldüğü, bononun arkasına yazılan bu ibarelerde neyin teminatı olduğu belirtildiğine göre bu kaydın onun teminat senedi olduğuna ispata tek başına yeterli olmadığı, ayrıca sözleşme sunulmasının gerekmediği, bu durumda, takibe konu belgenin, TTK'nun 688/2. maddesinde belirtilen kayıtsız şartsız muayyen bir bedeli ödemek vaadini içermeyeceğinden kambiyo senedi vasfında olmadığı, o halde, alacağın tahsil edilip edilmeyeceğinin yargılamayı gerektirmesi nedeniyle mahkemece, İİK'nun 170/a-2. maddesi gereğince takibin iptaline karar verilmesinin gerekeceği-

- 12. HD. 06.06.2012 T. 12678/19435_(www.e-uyar.com)

"Takibe konu bononun taraflar arasında düzenlenen sözleşmenin teminatı olarak sözleşme ile birlikte verilen teminat bonusu olduğu" şeklindeki iddianın borca itiraz niteliğinde olduğu- İcra müdürünün takip talebi üzerine senetten anlaşılmayan bir hususu inceleyemeyeceği ve borçlular icra mahkemesine başvurusunda icra müdürünün takip hukuku kurallarına aykırı davrandığını ileri sürmediğinden, borçluların icra mahkemesine başvurusunun şikâyet mahiyetinde olmadığı- Borçlular talebini şikâyet olarak nitelendirip İİK'nın 170/a. maddesinin 2. fıkrasının uygulanmasını talep etmiş ise de, hukuki nitelendirme hâkime ait olup senedin sözleşmenin teminatı olarak verildiğine ilişkin borca itirazın duruşmalı olarak incelenmesi gerektiği- "Borçluların iddiasının kişisel def'i niteliğinde olduğu ve bu hususun alacaklı bankaya karşı ileri sürülemeyeceği" şeklindeki görüşün HGK çoğunluğu tarafından benimsenmediği-

- . HGK. 09.04.2019 T. 12-333/416_(www.e-uyar.com)

Borçlu takibe konu bononun 'teminat bonusu' olduğunu iddia etmiş olmakla birlikte; borçlunun icra dosyasına gelip borcu kayıtsız şartsız kabul ettiği ve icra ceza mahkemesindeki ifadesinde de ekonomik 'kriz nedeniyle borcunu ödeyemediğini, en kısa zamanda ödeyeceğini' bildirdiğinden borcun kabul edilmiş olduğu ve artık İİK. mad. 170/a-2'de yer alan 'dayanak belgenin kambiyo senedi niteliğini taşıması' olgusunun 'takibin iptali' nedeni olarak kabul edilemeyeceği-

- 12. HD. 23.01.2014 T. 35667/1613_(www.e-uyar.com)

"Senedin, karşılıklı edimleri içeren bir ilişki nedeniyle verildiği, senedin teminat senedi olduğu" alacaklı vekili tarafından, cevap dilekçesinde kabul edilmiş olması halinde, mahkemece İİK.170/a uyarınca "takibin iptaline" karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 25.02.2010 T. 22229/4262_(www.e-uyar.com)

Borçlunun, takip dayanağı bononun teminat senedi olarak verildiği iddiası İİK'nun 169. maddesi kapsamında borca itiraz niteliğinde olup, bu iddianın kabulü halinde aynı Kanun'un 169/a-5. maddesi gereğince takibin durdurulmasına karar verilmesi gerekirken, başvurunun İİK'nun 170/a maddesi kapsamında şikâyet olarak vasıflandırılarak takibin iptali yönünde hüküm tesisi isabetsiz olup, mahkeme kararının bu nedenle bozulması gerekir ise de, yapılan yanlışlığın giderilmesinin yeniden yargılama yapılmasını zorunlu kılmadığı-

- 12. HD. 20.03.2017 T. 12777/4165_(www.e-uyar.com)

Mahkemeye verdiği “cevap dilekçesi”nde “takip konusu senedin teminat senedi olduğu” alacaklı tarafından kabul edilmiş olması halinde, İİK.170/a uyarınca mahkemeye “takibin iptaline” karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 20.07.2010 T. 18393/19788_(www.e-uyar.com)
- 12. HD. 05.07.2010 T. 6057/1704_(www.e-uyar.com)
- 12. HD. 24.06.2010 T. 3645/16574_(www.e-uyar.com)
- 12. HD. 21.06.2010 T. 5028/17106 (www.e-uyar.com)

Borçlunun borcu kabul etmesi halinde İİK'nun 170/a-son maddesi uyarınca artık dayanak senedin teminat olarak verilip verilmediği üzerinde durulamayacağı, mahkemeye, borçlunun ödeme iddiasının esasının incelenerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 13.01.2015 T. 26581/469_(www.e-uyar.com)

Keşide tarihli çekin ibraz kaşesinde, işleme alınmadığına ilişkin beyan dışında ibraz tarihi bulunmadığından, alacaklının TTK'nın 796 ve 808. maddeleri gereğince müracaat hakkını kaybettiği, bu durumda, takip dayanağı belge kambiyo senedi vasfını taşımadığından (adi havale) icra mahkemesince öncelikle İİK'nun 170/a maddesi gereğince takibin iptaline karar verilmesi gerektiği-

- 12. HD. 12.03.2015 T. 3816/5591_(www.e-uyar.com)

İcra mahkemesince takip konusu senedin 'teminat senedi' olduğunun saptanması halinde, yapılmış olan takibin İİK.'nun 170/a maddesi uyarınca iptaline karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 16.04.2012 T. 7107/12520 (www.e-uyar.com)
- 12. HD. 21.02.2012 T. 18452/4364 (www.e-uyar.com)
- 12. HD. 20.02.2012 T. 19031/4305 (www.e-uyar.com)
- 12. HD. 23.01.2012 T. 17253/1113 (www.e-uyar.com)
- 12. HD. 16.01.2012 T. 13600/3344 (www.e-uyar.com)

Düzenleme yerinin bulunmadığı anlaşılan takip konusu bono, kambiyo vasfında olmadığından kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip yapılamayacağı, mahkemeye İİK'nun 170/a maddesi gözetilerek bu bono yönünden takibin iptaline karar vermek gerekeceği-

- 12. HD. 25.05.2017 T. 17016/8146_(www.e-uyar.com)

Yargıtay incelemesiyle takip ve dava konusu senedin “teminat senedi” olduğunun kesinleşmesi ve icra takibinin “borcun ödenmesi veya davacının davalılara borçlu olmadığı” gerekçesiyle değil de, “takip konusu bononun kambiyo senedi niteliği taşıyamaması” (İİK. mad.170/a) nedeniyle iptal edilmesi halinde, davacının davalı şirkete halen daha borçlu olması karşısında, davacının sunduğu delillerle oluşan bir maddi zararının tespit edilemediğinden ve son hamil davalı tarafından yapılan icra işlemleri haksız yön taşımadığından, BK. mad. 49 (şimdi; TBK. mad. 58) anlamında davacıların maddi ve manevi tazminat taleplerinin haklı bulunmadığı-

- 19. HD. 04.02.2010 T. 12027/1053 (www.e-uyar.com)

Takibe dayanak senedin arka yüzünde bulunan "Teminat senedir. Sözleşme ektir" ibaresiyle, senedin sözleşmeye dayalı olarak verildiği senet üzerinden anlaşıldığından, senedin mücerretlik vasfının ortadan kalktığı ve kayıtsız ve şartsız belirli bir bedeli ödemek vaadini içermediği- Belirtilen ibareden sonra senedi ciro ile alan alacaklı ciran-taya karşı, senedin kambiyo vasfında olmadığı mutlak def'i olarak ileri sürülebileceği- Alt taşeron sözleşmesinin tarihi ile senedin düzenleme tarihi ve sözleşme maddesinde belirtilen bedel ile senedin bedeli aynı olduğundan, kayıtsız şartsız borç ikrarından bahsedilemeyeceği- Alacağın varlığı ve miktarı yargılamayı gerektirdiğinden kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takip yapılamayacağı, İİK. 170/a uyarınca takibin iptali gerektiği- "Senedin arka yüzünde bulunan kayıta hangi sözleşmenin eki olduğunun belirtilmediği, senetteki bu kayıt ile sözleşmenin bağlantısının kurulamadığı" şeklindeki görüşün HGK çoğunluğunca benimsenmediği-

- HGK. 17.02.2022 T. 12-309/161_(www.e-uyar.com)

Takip dayanağı senedin «teminat senedi» olması nedeniyle İİK. 170/a uyarınca - talep üzerine ya da doğrudan doğruya- icra mahkemesince «takibin durdurulmasına» değil «takibin iptaline» karar verilmesi gerekeceği—

- 12. HD. 30.11.2006 T. 19306/22527_(www.e-uyar.com)
- 12. HD. 31.03.2006 T. 3230/6691_(www.e-uyar.com)
- 12. HD. 31.03.2006 T. 3233/6685_(www.e-uyar.com)

Teminat senedi olarak düzenlendiği anlaşılan bononun «TTK. 688/2 (şimdi; Yeni TTK. mad. 776/ (1) -b) uyarınca kayıtsız şartsız para borcu ikrarını içermediği» için, poliçenin «kayıtsız şartsız belirli bir paranın havalesi olma niteliğini kaybedeceği» için, çe-kin ise «alacağın tahsilinin gerekip gerekmediğinin yargılamayı gerektirmesi» nedeniyle, kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takibe konu edinmiş olması halinde icra mahkemesince İİK. 170/a uyarınca «takibin iptaline» karar verilmesi gerekeceği—

- 12. HD. 23.09.2003 T. 14268/18299_(www.e-uyar.com)

Senet üzerinden anlaşılmayan teminat iddiaları İİK 169/a kapsamında borca itiraz niteliğinde olup İİK. 170/a kapsamında değerlendirilemeyeceği- Takip dayanağı bononun üzerinde teminat senedi olduğuna dair herhangi bir ibare bulunmasa da, alacaklının cevap dilekçesinde "senedin teminat olarak alındığına" dair beyanı nedeniyle senedin teminat senedi olduğu anlaşıldığından, "takibin iptali" yerine, İİK 169/a-5 uyarınca borç-lular hakkındaki "takibin durdurulmasına" karar verilmesi gerektiği-

- 12. HD. 09.03.2022 T. 9853/2991_(www.e-uyar.com)

Takip dayanağı çekin teminat senedi olarak verildiği iddiası İİK'nun 169. maddesi kapsamında "borca itiraz" niteliğinde olup, bu iddianın kabulü halinde, aynı Kanun'un 169/a-5. maddesi gereğince takibin durdurulmasına karar verilmesi gerekirken, başvuru-nun İİK'nun 170/a maddesi kapsamında şikayet olarak vasıflandırılarak takibin iptali yönünde hüküm tesisi isabetsiz olduğu-

- 12. HD. 13.01.2016 T. 31059/633_(www.e-uyar.com)

Görüldüğünde ödenecek bono biçiminde düzenlenen senet, kambiyo vasfını yitirmediği gibi, İİK.nun 170/a maddesi uyarınca mahkemece re'sen denetlenecek bir hususun olmadığı, keşidecinin, senetteki borçtan sorumluluğu devam ettiğinden ve dolayısıyla lehtar alacaklının takip yapmasında yasaya uymayan bir yön bulunmadığından takibin bu nedenle iptaline karar verilmesinin isabetsiz olduğu-

- 12. HD. 22.09.2016 T. 3307/19510_(www.e-uyar.com)

Borçlunun İİK'nun 168. maddesinde yazılı yasal 5 günlük sürede borca ya da imzaya itiraz etmesi veya zaman aşımı itirazında bulunması durumunda, takip konusu belgenin kambiyo senedi vasfını haiz olmadığı ve dolayısıyla alacaklının kambiyo senetlerine özgü yol ile takip hakkının bulunmadığının tespit edilmesi halinde, diğer itiraz nedenleri incelenmeksizin İİK'nun 170/a maddesi uyarınca re'sen takibin iptaline karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 13.04.2016 T. 123/10996_(www.e-uyar.com)

Karşılıklı edimler içeren sözleşmenin ne denli yerine getirildiği ve bono bedelinin tahsilinin gerekip gerekmediği hususları yargılamayı gerektireceğinden, tanzim tarihi ve miktarı itibarıyla sözleşme kapsamında verildiği anlaşılan senede dayalı olarak takip yapılamayacağından, mahkemece istemin kabulü ile İİK. mad. 170/a gereğince takibin iptaline karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 20.04.2015 T. 1788/10309_(www.e-uyar.com)

Her ne kadar takip dayanağı bononun sol ön yüzünde “..... tarihli sözleşmenin teminatıdır” ibaresi yer alıyor ise de, anılan ibarenin senet metni dışında kalacak şekilde yazılı olduğunun görüldüğü, senet metnine dahil olmayacak şekilde yazılan teminat kaydının senedin kambiyo vasfını etkilemeyeceği- Senet üzerinden anlaşılmayıp ayrı bir sözleşmeye dayalı teminat iddialarının İİK'nun 169. maddesi kapsamında borca itiraz niteliğinde olup İİK'nin 170/a maddesi kapsamında değerlendirilemeyeceği, o halde mahkemece, borçluların borca itirazlarının kabulü ile İİK'nun 169/a-5. maddesi gereğince takibin durdurulmasına karar verilmesi gerekirken yanılığılı değerlendirme ile başvurunun İİK'nun 170/a maddesi kapsamında şikayet olarak vasıflandırılarak takibin iptali yönünde hüküm tesisi ve istinaf başvurularının da Bölge Adliye Mahkemesince esaslan reddedilmesi isabetsiz olup, bozmayı gerektirir ise de yapılan yanlışlığın yeniden yargılamayı gerektirmediği-

- 12. HD. 10.02.2022 T. 8435/1585_(www.e-uyar.com)

Borçlunun şikayet dilekçesindeki beyanlarından borcu kabul ettiğinin anlaşılması halinde, İİK.'nun 170/a maddesinde yer alan dayanak belgenin kambiyo senedi vasfını taşıması olgusunun, takibin iptal nedeni olarak kabul edilemeyeceği

- 12. HD. 16.12.2013 T. 33629/40146_(www.e-uyar.com)
- 12. HD. 13.12.2013 T. 33635/39952_(www.e-uyar.com)

“Takip konusu senetlerin/çeklerin kambiyo senedi niteliğinde bulunmadığı” ya da “alacaklının bu senetlere/çeklere dayalı olarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip yapamayacağı” saptansa dahi, takip borçlusunun borcu kabul edip ödeme iddiasında bulunması (yani; takip konusu borcu kısmen ya da tamamen ödemiş olduğunu belirtmiş olması) halinde, icra mahkemesince -İİK.170/a-II uyarınca- “takibin iptaline” karar verilemeyeceği-

- 12. HD. 10.11.2009 T. 13455/22125_(www.e-uyar.com)
- 12. HD. 15.10.2009 T. 10487/19232_(www.e-uyar.com)
- 12. HD. 07.10.2008 T. 13337/16726_(www.e-uyar.com)

Borçlunun icra mahkemesine verdiği «borca itiraz» veya «şikayet» dilekçesinde, açıkça veya üstü kapalı olarak takip konusu borcun bir kısmını kabul ettiğini (ödediğini)

bildirmiş olması halinde, icra mahkemesince -İİK. 170a uyarınca- «takibin iptali»ne karar verilemeyeceği-

- 12. HD. 11.01.2005 T. 23193/392_(www.e-uyar.com)

“Takip dayanağı bononun, kullanılan kredinin teminatını oluşturmak üzere alındığını” belirten yazılı belgenin, alacaklı tarafından değil de 3. kişi banka tarafından düzenlenmiş olması halinde, yapılmış olan takibin İİK.170/a uyarınca iptaline karar verilemeyeceği-

- 12. HD. 28.06.2011 T. 6406/13443_(www.e-uyar.com)

Borçlu vekilinin, yazılı cevabında “takip konusu senede dayalı olarak TL.ödeme yaptıklarını “belirtmiş olması nedeniyle, İİK.170/a son uyarınca “takip konusu senedin teminat senedi olduğu”na ilişkin itirazlarının dinlenme olanağı kalmayacağı-

- 12. HD. 11.11.2010 T. 13627/26733_(www.e-uyar.com)

Takibe dayanak 100.000 TL'lik bononun keşidecisi Akım Enerji Elek. İnş. Malz.Ltd.Şti., lehtarı dava dışı Sim Elektrik Ltd. Şti., alacaklısı ise ciranta E.Z. olup keşide tarihinin 15.04.2013 olduğu, borçlu Akım Enerji Elek. İnş. Malz.Ltd.Şti.'nin itirazına konu ettiği 17.10.2013 tarihli taşeron sözleşmesi her ne kadar Akım Enerji Elek. İnş. Malz.Ltd.Şti. ile dava dışı lehtar Sim Elektrik Ltd. Şti, arasında yapılmış ise de dayanak bononun arkasında "teminat senedir sözleşme ekidir" ibaresinin yazılı olduğu, bu durumda takip alacaklısının iyiniyetinden bahsedilemeyeceği, ayrıca taşeron sözleşmesinin 8. maddesinde; "yüklenici 2 adet 100.000 TL açık tarihli teminat çeki-senedi vermiş olup sözleşme hükümlerine aykırı hareket edilmesi halinde yüklenici teminat çekini-senedini taşeronu ihtar çekmeden irat kaydetme ve tahsile koyma hakkına sahiptir" dendiğinden kayıtsız şartsız bir borç ikrarından bahsetmenin de mümkün olmadığı, o halde alacağın varlığı ve miktarı yargılamayı gerektirdiğinden bu bonoya dayalı olarak kambyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip yapılamayacağı, mahkemece, şikayetin kabulü ile İİK.nun 170/a maddesi uyarınca takibin iptaline karar verilmesinin gerekeceği-

- 12. HD. 09.09.2014 T. 18181/20726_(www.e-uyar.com)

Senedin yapılacak bir işin teminatı olduğu açıklanmak suretiyle neyin teminatı olduğunun belirtildiği, teminat iddiasının ayrıca ispatının gerekmediği, bu haliyle takip dayanağı bono kayıtsız şartsız borç ödeme vaadini içermediğinden, mahkemece; borçlunun itirazının kabulü ile İİK'nun 170/a-2.maddesi gereğince takibin iptaline karar verileceği-

- 12. HD. 05.06.2014 T. 13699/16373_(www.e-uyar.com)

Takibe konu edilen senette lehtar hanesinde yazılı olan firmanın gerçek ya da tüzel kişiliği olmayıp senedin arkasında da ciro yolu ile bu eksiklik tamamlanmadığından anılan senedin kambyo senedi vasfını taşımadığı, o halde mahkemece açıklanan nedenle İİK'nun 170/a maddesi uyarınca takibin iptaline karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 08.03.2016 T. 4869/6693_(www.e-uyar.com)

Takip konusu senedin alacaklıya “teminat” amaçlı olarak değil de “alacaklıya verilen zarar karşılığında” (ödeme amaçlı) verildiğinin anlaşılması halinde, İİK.170/a uyarınca “takibin iptaline” karar verilemeyeceği-

- 12. HD. 26.10.2010 T. 12268/24819_(www.e-uyar.com)

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile taraflar arasında takip dayanağı senedin faktoring sözleşmesi kapsamında alındığının alacaklının kabulünde olduğu, 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu'nun 9. maddesi ve yönetmeliğin 8. maddesine, alacaklı faktoring şirketinin bono yönünden yetkili hamil olduğunu fatura ile tevsik etmesi gerektiğinin düzenlenmesi gerektiği, alacaklı tarafından bonoya yönelik bir fatura sunulmadığından, İİK. 170/a uyarınca 'takibin iptaline' karar verilmiş olmasında bir isabetsizlik bulunmadığı-

- 12. HD. 28.03.2023 T. 9185/2125_(www.e-uyar.com)

Takip konusu bono, kayıtsız şartsız borç ikrarını içermediğinden mahkemece, itiraz eden gerçek kişi borçlu yönünden İİK'nun 170/a. maddesi gereğince takibin iptaline karar verilmesi gerektiği-

- 12. HD. 10.06.2014 T. 14084/16786_(www.e-uyar.com)

Bononun teminat olarak verildiğinin alacaklı tarafından açıkça kabul edilmesi halinde İİK. mad 170/a uyarınca takibin iptaline karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 21.09.1999 T. 9558/10520_(www.e-uyar.com)

Senet borçlusu tarafından yapılan ödemeler teminat olarak verilen takip dayanağı bonoya ilişkin olarak değil, dayanak bononun teminatını teşkil ettiği protokol kapsamındaki çek borcuna karşılık olarak yapıldığından, takip dayanağı bonoya ilişkin borcun kabul edildiği sonucuna ulaşılamayacağı, mahkemece, teminat iddiası ispat edilmiş olmakla, dayanak senet TTK'nun 776/1-b maddesinde yer alan kayıtsız ve şartsız belirli bir bedeli ödeme vaadi unsurunu içermediğinden, alacağın varlığı ve miktarı yargılamayı gerektirdiğinden, İİK'nun 170/a maddesi gereğince takibin iptaline karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 13.01.2015 T. 33034/423_(www.e-uyar.com)

Bononun tanzim tarihi kısmının ay hanesinde düzeltmenin olduğu, ancak keşideci tarafından atılmış herhangi bir parafın bulunmadığı, bononun tanzim tarihinin düzeltilmemiş (tahrifattan önceki) haliyle 12.02.2010 olup, vadenin, tanzim tarihinden önceki bir tarih olan 08.02.2010 tarihini taşıdığı, dolayısıyla senedin vade tarihinin, tanzim tarihinden önceki bir tarih olması nedeniyle TTK'nun 690. maddesi göndermesiyle bonolar hakkında da uygulanması gereken TTK'nun 615. maddesine göre bono niteliğinde (kambiyo senedi vasfında) olmadığını; borçlunun İİK'nun 168. maddesinde yazılı yasal 5 günlük sürede borca yada imzaya itiraz etmesi veya zamanaşımı itirazında bulunması durumunda, takip konusu belgenin kambiyo senedi vasfını haiz olmadığına veya alacaklının kambiyo senetlerine özgü yol ile takip hakkının bulunmadığının tespit edilmesi halinde, diğer itiraz nedenleri incelenmeksizin İİK'nun 170/a maddesi uyarınca re'sen takibin iptaline karar verilmesi gerekeceği; keşide yeri yazılı olmayan bonolarda, keşidecinin adı ve soyadı altında yazılı olan "Kozan Adliyesi"de idari birim olmadığından, geçerli bir tanzim yeri olmadığı ve bu durumda, tanzim yeri belirlenemeyen bu belgele- rin, TTK'nun 688/6. maddesi gereğince kambiyo senedi vasfında olmadığını, borçlu icra mahkemesine başvurusunda senetlerde tanzim yeri bulunmadığını ileri sürmemiş ise de, İİK'nun 170/a-2. maddesi gereğince, bu hususun icra mahkemesince re'sen nazara alınması ve takibin iptaline karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 01.10.2013 T. 22284/31002_(www.e-uyar.com)

Takibe konu edilen bononun lehtar olan şirket ile borçlulardan keşideci şirket arasında düzenlenen..... tarihli Faktoring Sözleşmesinin Faktoring Hizmetlerinin İşleyişine İlişkin Genel Hükümler bölümünün 4. maddesinde, faktoring şirketinin

müşterisinden teminat niteliğinde kıymetli evrak alabileceği düzenlenmiş ise de sözleşmede bonoya açıkça atf olmadığı gibi alacaklının da bu yönde bir kabul beyanının olmadığı, bu durumda, alacaklı faktoring şirketi, takip dayanağı bononun teminat olarak alınmadığını ileri sürdüğüne göre, 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketler Kanunu'nun 9/2. maddesi ve Faktoring İşlemlerinde Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 8/1. maddesi uyarınca bono yönünden alacağını ve yetkili hamil olup olmadığını fatura ile tevsik etmesi gerektiği, hal böyle olunca, takibe konu edilen senedin tahsile konulabilmesi için yukarıda bahsi geçen kanun ve yönetmelikte yazılı koşulların gerçekleşip gerçekleşmediği hususlarının yargılamayı gerektirdiği İİK'nun 170/a-2. maddesi gereğince; icra mahkemesinin, yasal sürede yapılan itiraz veya şikayet nedeniyle icra mahkemesine intikal eden işlerde, öncelikle, takip dayanağı senedin kambiyo vasfında olup olmadığını veya alacaklının kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takip hakkının bulunup bulunmadığını re'sen inceleyerek takibin iptaline karar verebileceği, o halde, mahkemece Faktoring İşlemlerinde Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğinin 8/1. maddesinde öngörülen şartın gerçekleşip gerçekleşmediği dolayısı ile alacaklının yetkili hamil olup olmadığı, alacağın miktarı ve tahsilinin gerekip gerekmediği yargılamayı gerektirdiğinden istemin kabulü ile İİK'nun 170/a-2. maddesi uyarınca takibin iptaline karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 15.12.2020 T. 7857/10812_(www.e-uyar.com)

Takibe konu edilen bononun lehtar ile keşidecisi arasında düzenlenen faktoring şirketinin müşterisinden teminat niteliğinde kıymetli evrak alabileceği düzenlendiği, İİK'nun 170/a-2. maddesi gereğince; icra mahkemesi, yasal sürede yapılan itiraz veya şikayet nedeniyle icra mahkemesine intikal eden işlerde, takip dayanağı senedin kambiyo vasfında olup olmadığını veya alacaklının kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takip hakkının bulunup bulunmadığını re'sen inceleyerek takibin iptaline karar verebileceği-

- 12. HD. 15.02.2019 T. 10869/2190_(www.e-uyar.com)

Takipte dayanak bononun teminat senedi olduğu iddiasıyla takibin iptali istemine ilişkin davada, Adli Tıp Kurumu raporunun olaya, usul ve yasaya uygun olduğu, tahrifatın çıplak gözle farkedilip farkedilmemesinin sonuca etkili olmadığı, davacı borçluların senedin bedelsiz kaldığına yönelik beyanlarının kambiyo vasfına yönelik teminat senedi şikayetinde bulunmasına engel teşkil etmediği, tahrifatın ve silintinin tespitinin söz konusu raporda yer aldığı anlaşılmalı, mahkemece teminatın yerine getirilip getirilmediğinin yargılamayı gerektirmesi gerekçesiyle takibin iptaline ilişkin kararı isabetli olduğu; senet üzerindeki kaydın senetteki kayıtsız şartsız ödeme taahhüdüne yönelik borç ikrarını da kaldırdığı, bu durumda istemin mahiyeti itibarıyla İİK'nın 170/a maddesine dayandığı, borçlu aleyhine tazminata hükmedilebilmesi yönünden yasa ile tazminat yaptırımının getirilmiş olmasının zorunlu olduğu, aynı maddeye dayanılarak kötü niyeti ispat edilemeyen davalı aleyhine tazminata hükmedilmesinin isabetsiz olduğu-

- 12. HD 09.01.2023 T. E: 2022/3828, K: 16 (www.e-uyar.com)

Takip konusu senette 'bedeli teminatır' yazması kambiyo vasfını kaybettirmeyeceği gibi, hangi ilişkinin teminatı olduğu yazılı bir belge ile kanıtlanmadığı sürece, senetlere ilişkin özel yol ile takip yapılmasını engellemeyeceği, bu nedenle borçlunun takibin iptali isteminin reddi gerekeceği-

- 12. HD. 30.06.2011 T. E:2010/31862, K:2011/13685 (www.e-uyar.com)

Dosyaya sunulan sözleşmede, takip dayanağı bonoya açıkça atf yapılmamış olması ve alacaklının da "bononun anılan sözleşme gereğince verildiği" konusunda bir kabul

beyanı bulunmaması halinde mahkemece “senedin teminat senedi olduğu” konusundaki iddianın reddi gerekeceği-

- 12 HD 29.06.2010 T. E:5084, K:17133 (www.e-uyar.com)

Takip dayanağı çeklerin arka yüzlerinin incelenmesinde; birinci cirantanın kaşe ve imzasının üst kısmında, "..... Otelcilik ve Turizm AŞ. Tarafından..... Turizm Seyahat AŞ.'ne çek 27.08.2019 tarihinde imzalanan ‘ Konaklama Sözleşmesine’ istinaden cirolanmıştır" ibarelerinin yazılı olduğunun görüldüğü, anılan ibarelerin çekin teminat senedi olduğunu gösterdiği, ayrıca bir sözleşme bulunması gerekmeyeceği gibi, bu suretle şikayetçi borçlunun sunulan sözleşmede taraf olmamasının da sonuca etkili olmadığını kabulü gerekeceği- Takibe konu belgelerin TTK'nın 780/1-b maddesinde belirtilen kayıtsız şartsız muayyen bir bedeli ödemek vaadini içermediğinden kambiyo senedi vasfında olmadığı, alacağın tahsil edilip edilmeyeceği yargılamayı gerektireceğinden Bölge Adliye Mahkemesince, İİK'nın 170/a maddesinin 2. fıkrası gereğince takibin iptaline karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 28.12.2023 T. 2578/9406 (www.e-uyar.com)

Arkasında “montaj yapma işi için teminat senedir.” ibaresi yer alan senette, senedin neyin teminatı olduğunun açıkça belirtildiği- İcra mahkemesinin taraflar arasında ayrıca bir sözleşme bulunup bulunmadığı, varsa bu sözleşmede dayanak senede atıf bulunup bulunmadığı hususlarının araştırmayacağı- Senet kambiyo senedi vasfında kabul edilemeyeceğinden İİK 170/a uyarınca takibin iptaline karar verilmesi gerektiği-

- 12. HD. 20.02.2023 T. 8332/979 (www.e-uyar.com)

Bononun arka yüzünde bulunan “Teminat senedi” ibaresinin bulunması onun kambiyo vasfını ve bu senetlere mahsus özel yol ile takip yapılmasını engellemeyeceği- Teminat kaydının hangi ilişkinin teminatı olduğu anılan ibarede açıklanmış olmadığı gibi, karşılıklı edimleri içeren bir münasebet nedeniyle verildiği ve takibe konu edilemeyeceği de kanıtlanmış olmadığı- Yerleşik içtihatlar göre bonoda yazılı olan ve sadece “teminat” şeklindeki ibare tek başına dayanak belgenin kayıtsız ve şartsız belli bir bedelin ödenmesi vaadini içeren niteliğini etkilemediği- Mahkemece, davalı alacaklıya dava dilekçesi tebliğ edilmeden ve dosya üzerinden talebin kabulü ile takibin durdurulmasına karar verilmesi yerine, duruşma açılarak, taraf iddia ve savunmaları değerlendirilmesi gerektiği-

- 12. HD. 20.09.2022 T. 7582/9020 (www.e-uyar.com)

Alacaklı vekilinin açıklamalarından, takip konusu senedin “teminat senedi” olduğunun anlaşılması halinde, icra mahkemesince “şikayetin kabulüne ve takibin iptaline” karar verilmesi gerekeceği-

- 12 HD 23.02.2010 T. E:2263, K:4032 (www.e-uyar.com)

Bononun ön ya da arka yüzünde yazılı olan “teminattır” şeklindeki ibarenin, tek başına dayanak belgenin “kayıtsız şartsız belli bir bedelin ödenmesi vaadini” içeren niteliğini etkilemeyeceği - Lehtarın keşideciyi takip ettiği durumlarda, ”geriye dönüş cirosu”na gerek bulunmadığı-

- 12 HD 16.02.2010 T. E:21389, K:2010/3423 (www.e-uyar.com)

Senet metninin ön kısmında yapılan değişikliklerin hüküm ifade edebilmesi için keşidecinin bu değişikliği onaylamış olması gerektiği, aksi taktirde değişikliğin yapılmamış sayılacağı - Senette lehtar olarak yazılı kişinin isminin çizilip, başka bir kişinin

isminin lehtar olarak yazılmış olması halinde, bu değişiklik keşideci tarafından paraf edilmemişse, bu kişi tarafından yapılan icra takibinin iptali gerekeceği-

- 12 HD 20.01.2010 T. E:2009/18786, K:2010/1172 (www.e-uyar.com)

Taraflar arasındaki protokolde, açıkça takip konusu senede atıfta bulunulmuş olduğundan, mahkemece senedin teminat senedi olduğu kabul edilerek, takibin iptaline karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 10.12.2009 T. E:16344, K:24638 (www.e-uyar.com)

Takip konusu bononun, taraflar arasındaki “sözleşme” başlıklı belgeye bağlı olarak “teminat senedi” olarak düzenlenmiş olduğunun saptanması halinde, senetteki alacağın tahsili yargılamayı gerektireceğinden, mahkemece “takibin iptaline” karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 10.11.2009 T. E:13458, K:22016 (www.e-uyar.com)

Bononun ön yüzünde “takip konusu bononun nolu protokole istinaden düzenlendiğini” (senedin ‘teminat senedi’ olduğunu belirten) kaydın, bononun üzerinde yer alması nedeniyle cirantaları da bağlayacağı-

- 12. HD. 17.11.2009 T. E: 16972, K:22730 (www.e-uyar.com)

Senedin 'teminat senedi' olduğunun iddia edilmesi halinde, dayanak belgenin hangi ilişkinin teminatı olduğu yazılı belge ile kanıtlanmalı- Buna göre belgede, takip dayanağı senede açıkça atıf yapılması zorunlu olup açıkça atıf yapıldığının kabulü için, senedin vade ve tanzim tarihleriyle miktarının belirtilmesi gerektiği-

- 12. HD. 31.03.2021 T. 8516/3765 (www.e-uyar.com)

Dayanak belgenin hangi ilişkinin teminatı olduğu yazılı belge ile kanıtlanmalıdır- İİK'nun 169/a maddesi uyarınca, belgede, takip dayanağı senede açıkça atıf yapılması zorunlu olup, açıkça atıf yapıldığının kabulü için senedin, vade ve tanzim tarihleriyle miktarlarının belirtilmesi gereklidir- Taraflar arasındaki sözleşme içeriğinden, senet vade tarihi ve miktarının uyumlu olduğu, takibe konu senedin teminat senedi olduğu anlaşılmış olup Dairemizin yerleşik içtihatlarına göre senet üzerinden anlaşılmayıp ayrı bir sözleşmeye dayalı teminat iddialarının İİK'nun 169. maddesi kapsamında 'borca itiraz' niteliğinde olup, İİK'nun 170/a maddesi kapsamında değerlendirilemeyeceği-

- 12. HD. 08.12.2020 T. 2852/10303 (www.e-uyar.com)

Taraflar arasında imzalanan sözleşmede, takibe konu bonoya açık atıfta bulunulmadığı gibi, bono üzerinde teminat için verildiğine dair açıklama da olmadığından, dolayısıyla senedin teminat senedi olduğu kanıtlanamadığından, bölge adliye mahkemesince istinaf isteminin esastan reddine karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 17.06.2019 T. 2115/10430 (www.e-uyar.com)

Borcun bulunmadığı veya itfa yahut imhal edildiği resmi veya imzası ikrar edilmiş bir belge ile kanıtlanması gerektiği- Dayanak belgenin hangi ilişkinin teminatı olduğu senet üzerine yazılmak suretiyle ya da yazılı belge ile kanıtlanacağı- Belgede, takip dayanağı senede açıkça atıf yapılmasının zorunlu olduğu, açıkça atıf yapıldığının kabulü için senedin, vade ve tanzim tarihleriyle miktarlarının belirtilmesi gerektiği- Takip konusu senedin arka yüzünde, “Bu senet teminat senedi olup iş tesliminde hükmü kalmayacaktır. Yalnız işin eksik bir şekilde yapıldığı taktirde resmi mercilere hak kazanacaktır.” beyanına göre, takip konusu senedin verilmiş nedeninin iş teslimi olarak belirtilmiş

olması senedin kayıtsız şartsız borç ikrarına havi olması şartını ortadan kaldırmakta olup senedin kambiyo vasfı taşımadığı ve teminat senedi olduğunun anlaşıldığı-

- [12. HD. 07.11.2017 T. 25109/16127 \(www.e-uyar.com\)](http://www.e-uyar.com)

Taleple bağlılık ilkesi gereği borçlunun dilekçesinde ileri sürdüğü itiraz sebepleri incelenerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekeceği- Bononun teminat senedi olduğu gerekçesi ile takibin iptali yönünde hüküm tesis etmesinin isabetsiz olduğu-

- [12. HD. 06.12.2016 T. 6567/24927 \(www.e-uyar.com\)](http://www.e-uyar.com)

Alacaklı tarafından bonolara dayalı olarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla yapılan takipte, borçlunun, dayanak bonoların teminat senedi olduğunu ileri sürerek takibin iptali ile birlikte %20'den aşağı olmamak üzere tazminata karar verilmesi istemi, bonoların kambiyo vasfını haiz yönelik İİK'nun 170/a maddesi kapsamında şikayet olup, anılan maddede tazminat öngörülmediğinden mahkemece, alacaklının tazminatla sorumlu tutulmasının isabetsiz olduğu-

- [12. HD. 03.05.2016 T. 571/13039 \(www.e-uyar.com\)](http://www.e-uyar.com)

Borçlunun, takip dayanağı bononun teminat senedi olarak verildiği iddiası, "borca itiraz" niteliğinde olup, bu iddianın kabulü halinde "takibin durdurulması"na karar verilmesi gerekirken, "şikayet" olarak vasıflandırılarak "takibin iptali" yönünde hüküm tesisinin isabetsiz olduğu-

- [12. HD. 13.01.2016 T. 23591/648 \(www.e-uyar.com\)](http://www.e-uyar.com)

Senedin teminat senedi olduğu iddiasının, senet üzerine hangi ilişkinin teminatı olduğu yazılmak suretiyle ya da senede açık atıf yapan yazılı bir belge ile ispatlanması gerekeceği, bu nedenle takip dayanağı bonoların arka yüzünde yazan ibare, bononun kayıtsız ve şartsız bir bedeli ödemek vaadi unsurunu ortadan kaldırdığından, takip dayanağı bononun mücerret borç ikrarı içermediği itirazının kabulüne karar verileceği-

- [12. HD. 16.04.2015 T. 34610/9997 \(www.e-uyar.com\)](http://www.e-uyar.com)

Borçlunun takip dayanağı bononun teminat senedi olduğunu ve bonoda tahrifat yapıldığını ileri sürerek, takibin iptalini talebinde, mahkemece bozma ilamı doğrultusunda, HMK. mad. 266 uyarınca borçlunun tahrifat iddiası yönünden bilirkişi incelemesi yaptırılarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekeceği-

- [12. HD. 14.04.2015 T. 1381/9721 \(www.e-uyar.com\)](http://www.e-uyar.com)

Borçlu, senedin teminat senedi olduğu iddiasını, hangi ilişkinin teminatı olduğunu senet üzerine yazılmak suretiyle ya da ayrıca yazılı bir belge ile ispat edemediğinden itirazının reddine karar verilmesi gerekeceği-

- [12. HD. 14.04.2015 T. 34457/9778 \(www.e-uyar.com\)](http://www.e-uyar.com)

Borçlulara takip dayanağı bononun teminat senedi olduğunu iddia etmiş olup, bu iddianın yasal dayanağının İİK.'nün 170/a maddesi olduğu, anılan maddede öngörülmediği halde, alacaklı aleyhine tazminata hükmedilmesi isabetsiz olup, mahkeme kararının bu nedenle bozulmasının gerekeceği-

- [12. HD. 31.03.2015 T. 32384/7931 \(www.e-uyar.com\)](http://www.e-uyar.com)

Takibe konu edilen senedin arka yüzünde "12.03.2013 tarihinden itibaren 2 ay içerisinde parke makinesi devreye almaya ilişkin teminat senedir. Bu senet ticari amaçla kullanılamaz. Parke makinesi çalışmaya başladığı andan itibaren geçersizdir. Makine

üretim geçecek ve eksiksiz çalışacaktır. Teminat senedi.” ibaresi yer aldığından takibe dayanak senet kambiyo vasfını taşımadığından kambiyo senetlerine özgü takibe konulamayacağı ve mahkemece takibin iptaline karar verilmesi gerektiği-

- 12. HD. 15.01.2015 T. 25797/727 (www.e-uyar.com)

Takip dayanağı senedin teminat senedi olduğu iddiasının, hangi ilişkinin teminatı olduğu senet üzerine yazılmak suretiyle ya da yazılı bir belge ile ispatlanmasının gerekeceği- Borçlunun itirazı, alacaklının cevabı ve sözleşmede yer alan açıklama karşısında teminat olgusunun ispat edildiğinin kabul edileceğinden, senedin kayıtsız ve şartsız bir ödeme vaadini içermediği ve anılan senede dayalı olarak kambiyo senetlerine özgü yol ile takip yapılamayacağı-

- 12. HD. 20.11.2014 T. 20418/27848 (www.e-uyar.com)

Borçlunun, senedin teminat senedi olduğu iddiasını yazılı bir belge ile ispat edemediği ve alacaklı tarafından da takip dayanağı bononun teminat senedi olduğuna yönelik bir kabul beyanının bulunmadığı gözetilerek bu yöndeki itirazın reddine karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 26.06.2014 T. 15168/18686 (www.e-uyar.com)

Takip alacaklının dosyada mevcut sözleşmeyi ve teminat senedi alındığına ilişkin belgeyi bilebilecek durumda olduğu anlaşılmalı olup, dayanak bononun teminat senedi olması sebebiyle takibin iptali gerektiği-

- 12. HD. 04.06.2014 T. 12887/16142 (www.e-uyar.com)

Borçlunun iddiasını yazılı bir belge ile ispat edemediği ve alacaklı tarafından da takip dayanağı bononun teminat senedi olduğuna yönelik bir kabul beyanının bulunmaması halinde bu yöndeki itirazın reddine karar verilmesi gerekirken takibin iptaline karar verilemeyeceği-

- 12. HD. 09.05.2014 T. 11410/13843 (www.e-uyar.com)

Alacaklının senedin teminat olarak verildiği olgusunu benimsediğinin kabulü ile mahkemece senedin teminat senedi olduğu iddiasına dayanarak takibin iptaline karar verileceği-

- 12. HD. 25.04.2014 T. 6318/12282 (www.e-uyar.com)

Senedin teminat amaçlı verildiğinin bir belge ile ispatlanacağı, borçlu tarafından sunulan senet fotokopisine dayanılarak senedin teminat amaçlı verildiğinin ispatının mümkün olmayıp, senet fotokopisinde de “teminat çeki olarak aldım” ibaresinin bulunmasının başlı başına senedin teminat senedi niteliğinde olduğunun kabulünü gerektirmeyeceği-

- 12. HD. 22.01.2014 T. 35342/1415 (www.e-uyar.com)

Takip dayanağı senedin teminat senedi olarak kabul edilmesi için miktarı ve tarihi belli olacak şekilde ayrı bir sözleşmeyle gösterilmesinin yada alacaklının senedin teminat senedi olduğunun kabulünün gerekeceği-

- 12. HD. 02.07.2013 T. 17290/24760 (www.e-uyar.com)

Takip dayanağı bonoların teminat senedi olduğuna yönelik iddianın İİK.'nun 170/a maddesi kapsamında bir şikayet olduğu, İİK.'nun 18/III. maddesine göre, taraflar gelmeler bile mahkemece inceleme yapıp şikayetin sonuçlandırılması gerekeceği-

- 12. HD. 12.02.2013 T. 28136/3606 (www.e-uyar.com)

23.07.2008 tarihli sözleşme kapsamında verilmiş teminat senedi olduğundan bahisle takibin iptaline karar verilmişse de, dilekçe ekindeki sözleşmenin tarihinin 23.07.2008, takibe dayanak bononun keşide tarihinin ise -sözleşme tarihinden farklı olarak- 26.06.2009 olduğu, ayrıca sözleşmede teminat senedi verileceği şeklinde genel bir ifade belirtilmiş olmasına karşın miktarı ve tarihi belli bir senet yazılmadığı gibi senette de neyin teminatı olduğuna ilişkin bir kaydın da olmadığı görüldüğünden, 23.07.2008 tarihli sözleşme kapsamında verilmiş teminat senedinin, takibe konu bono olduğunun kabul edilemeyeceği-

- 12. HD. 27.11.2012 T. 17794/35051 (www.e-uyar.com)

Borçlu tarafından, alacaklının “takibe konu bonoların sözleşme dışında verilen borç karşılığında alındığı, senet arkasındaki ibarenin teminat ilişkisini değil, borçlunun aldığı paranın ne amaç için kullanıldığını açıklayan bir beyan olduğu”na yönelik iddiaların aksini ispatlayacak, senedin teminat senedi olduğunu gösterecek açık bir yazılı belge ibraz edilmediğinden, mahkemece takibe konu bono yönünden de itirazın reddine karar verilmesi gerekeceği-

- 12. HD. 15.05.2012 T. 31911/16898 (www.e-uyar.com)

NOT: Bu konuda ayrıca ve mutlaka,

- HGK. 23.02.2021 T. 12-350/152 (www.e-uyar.com)
- HGK. 17.02.2022 T. 12-309/161_ (www.e-uyar.com)

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Saygılarımla.

25.03.2024

Av. Talih UYAR

UYGULAMADA İCRA ve İFLÂS HUKUKUNUN TARTIŞILAN YÖNLERİ (İCRA ve İFLÂS HUKUKUNA İLİŞKİN, DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR)

1) Borçlu tarafından senet altındaki imzanın inkâr edilmesi halinde, ‘borçlu’ mu (*imzanın kendisine ait olmadığını*) ispat edecek, yoksa ‘alacaklı’ mı “*imzanın borçluya ait olduğunu*” ispat edecektir?⁵¹²⁰

2) Takip alacaklısı hakkında “resmi belgede sahtecilik suçu”ndan veya “nitelikli dolandırıcılık suçu”ndan dolayı verilen mahkumiyet kararının kesinleşmiş olması (TBK.m. 74) – Borçlu tarafından açılmış olan “menfi tespit davası”nın kazanılmış olması (İİK.m. 72) – Borçlunun malları üzerine konulmuş olan hacizlerin kaldırılması.⁵¹²¹

3) Takip dayanağı senet aslının, icra takibinden sonra -icra dairesinde- kaybedilmesi halinde, takibin akıbeti ne olacaktır? Alacaklı bu takibe devam edebilecek midir? Nasıl? Yoksa, artık bu takibe devam etme imkânı ortadan kalacak mıdır? Alacaklı, senette var olduğunu iddia ettiği alacağını borçludan talep etme imkanını kaybetmişse, bu alacağını kimden ve nasıl talep edecektir?⁵¹²²

4) Bütün ‘şekil koşulları’ nı (unsurlarını) içerdiği için geçerli olan bir bononun, vade tarihinden üç yıl geçtikten sonra genel haciz yolu ile takip konusu yapıp, borçluya/borçlulara ‘örnek: 7’ ödeme emri gönderilmesi üzerine, borçlunun/borçluların senetteki imzalarını inkâr etmeksizin ‘senedin zamanaşımına uğradığını’ ileri sürerek

b o r c a i t i r a z d a bulunmaları halinde, alacaklı İcra Hukuk Mahkemesine başvurarak “*itirazın kesin olarak kaldırılmasına (İİK. m. 68) karar verilmesini*” isteyebilir mi?⁵¹²³

5) Yapılan ihalede alacağına mahsuben dava konusu taşınmazı (meskeni) satın almış (ve tapuda adına tescil ettirmiş) olan alacaklı bankaya karşı, taşınmaz maliki-borçlunun yaptığı ihalenin feshi şikayetinin icra hukuk mahkemesince reddedilmesi ve bu kararın kesinleşmesinden sonra “*kesinleşmiş olan ihalenin yolsuz olduğu*” g e r e k ç e s i y l e, ‘*tapu iptali ve tescil davası*’ (TMK. m. 1024) dinlenir mi? nasıl?⁵¹²⁴

6) Uygulamada “mücerretlik (soyutluk) ilkesi” ve “hayatın olağan akışı” kavramlarının düşündürdükleri⁵¹²⁵

7) Süreli ipoteklerde, alacaklı “bu süre dolduktan sonra” mı, yoksa “süre dolmadan” mı icra takibi yapabilir?⁵¹²⁶

8) (“Paraların bankalara ve mal sandıklarına yatırılması” başlıklı Harçlar Kanunu’nun 36/I, II maddelerini iptal eden) Anayasa Mahkemesi’nin 04.05.2023 T. ve E:48, K: 72 sayılı kararının düşündürdükleri...⁵¹²⁷

⁵¹²⁰ Bknz: 12. HD. 12.04.2023 T. E: 2022/9688, K: 2555 – 12. HD. 30.03.2023 T. E: 2022/8238, K: 2227 – HGK. 24.06.2020 T. E: 2017/19-829, K: 471 – 12. HD. 17.03.2020 T. E: 2019/5272, K: 2821 – HGK. 30.05.2018 T. E: 2017/12-708, K: 1152 (www.e-uyar.com)

⁵¹²¹ Bknz: 12. HD. 12.01.2022 T. E: 7104, K: 275 – Ankara BAM. 32. HD. 21.12.2023 T. E:461, K: 2537 (www.e-uyar.com)

⁵¹²² İstanbul Barosu Dergisi’nde yayımlanacak

⁵¹²³ Bursa Barosu Dergisi’nde yayımlanacak.

⁵¹²⁴ Legal Hukuk Dergisi’nde yayımlanacak

⁵¹²⁵ İBD. 2022/Kasım-Aralık, s: 46-39 – Legal Huk. Der. 2023/Ekim, s: 3933-3946 – Bursa Bar. Der. 2023/Haziran, s: 40-42

⁵¹²⁶ İBD. 2023/Aralık, s: 395-406

⁵¹²⁷ İBD. 2023/Eylül-Ekim, s: 389-404

9) Avukatın “özen yükümlülüğü” (Av. K. m. 34; TBK.m.506/III) ve “görevi kötüye kullanma suçu” (TCK.m.257/2)⁵¹²⁸ nun düşündürdükleri.....

10) “Yukarıya doğru aşırı oransızlık” (İİK m.280) sebebiyle açılan tasarrufun iptali davasının düşündürdükleri⁵¹²⁹.....

11) “Ödeme emri”nin, “takip talebi”ne uygun düzenlenmemiş olmasının doğurduğu sonuçlar (İİK.58/II-4; 60/II-1; İİK.Yön. 20/III, c: 2)⁵¹³⁰

12) İcra müdürü, icra dosyasında verdiği herhangi bir karardan dönebilir mi?⁵¹³¹

13) Tasarrufun iptali davalarında “tasarrufun iptaline karar verilmesi” konusunda ortaya çıkan bazı sorunlar⁵¹³²:

- Mahkemece, tasarrufun iptali davası sonucunda karar verilebilmesi için, alacaklı tarafından takip konusu yapılmış olan alacağın da kesinleşmiş olması gerekir mi?

- Yapıldığı sırada borçlu aleyhine ivazlar arasında açık bir nispetsizlik bulunan akitlerin, hangi durumlarda “tasarrufun iptaline” karar verilebileceği?

- Davalı-üçüncü kişinin, ‘borçlunun mal kaçırma kasdını bildiği veya bilebilecek konumda bulunduğu’ durumlarda açılacak tasarrufun iptali davalarında, mahkemece hangi koşullarda tasarrufun iptaline karar verilebileceği?

14) Borçlunun, tasarrufun iptali davasına konu olabilen tasarrufları⁵¹³³

- Tasarrufun iptali davalarında, davacının, davalı-borçludaki alacağının ‘gerçek bir alacak olması’ zorunlu mudur?

- ‘Muvazaalı işlemler’ hakkında tasarrufun iptali davası açılabilir mi?

- Bir tasarrufun, tasarrufun iptali davasına konu olabilmesi için tasarrufun, ‘davacı-alacaklının alacağının doğumundan sonra’ yapılmış olması gerekir mi?

- “Borçlu” ile –dava konusu taşınmaz/taşınırı- ondan satın almış olan “üçüncü kişi” arasında ‘organik bağ’ bulunması, tasarrufun iptaline neden olur mu?

- Borçlunu yaptığı hangi tasarruflar, ‘hayatın olağan akışına aykırı olduğu’ gerekçesiyle iptal olunabilir?⁵¹³⁴

- “Borçlu” ile işlemde bulunmuş olan “üçüncü kişilerin” ‘aynı sektörde (iş kolunda) faaliyet gösteriyor olmaları’, yapılan tasarrufların iptaline neden olur mu?

- Tasarrufun iptali davalarında, borçlu ile işlemde bulunmuş olan davalı-üçüncü kişinin ‘dava konusu taşınmazları/taşınırları satın alabilecek parasal (mali) güce sahip olup olmadığı’ ya da ‘borçluya borç para verdiğini iddia ederek icra takibinde bulunmuş olan davacı-alacaklının, borçluya gerçekten bu miktar parayı borç verebilecek parasal (mali) gücü bulunup bulunmadığı’ mahkemece araştırılabilir mi?

- Tasarrufun iptali davası ‘hangi sürede’ açılabilir?

⁵¹²⁸ Tür. Bar. Bir. D. 2017/Temmuz-Ağustos, s: 373-474-ABD. 2021/2, s:346-376

⁵¹²⁹ Leges Huk. Der. 2024/169, 170, 171 s, 11 vd.

⁵¹³⁰ Legal Huk. Der. yayımlanacak.

⁵¹³¹ Legal Huk. Der. 2024/Şubat, s: 573-578

⁵¹³² Tür. Bar. Bir. D. 2018/Mart-Nisan, s:517-576

⁵¹³³ Legal Huk. Der. 2018/Ekim, s: 4729-4801

⁵¹³⁴ İBD. 2022/Kasım-Aralık, s: 46-139

-Tasarrufun iptali davalarında, hangi koşullarda “teminat karşılığında” veya “teminatsız” ‘ihtiyati haciz kararı’ verilebilir?

15) Tasarrufun iptali davasını açma hakkı kötüye kullanılabilir mi? Tasarrufun iptali davasını açma hakkının kötüye kullanılmış olmasının yaptırımı nedir?⁵¹³⁵

16) Bir eşin, diğer eşin onayı olmadan “aile konutunu başkasına devredemeyeceği”ne ya da “aile konutu üzerinde ipotek kuramayacağı”na dair TMK. m.194/I’deki kısıtlama (yasak), cebri icra yolu ile (İİK. m.148 vd.) takipte yapılan ihaleleri (İİK.m.134) de kapsar mı? (TMK m.194/I)⁵¹³⁶

17) Tasarrufun iptali davalarında “yetki itirazı”nda bulunma şekli⁵¹³⁷

18) Tasarrufun iptali davası (İİK. m. 277 vd.) ve itirazın iptali davası (İİK. m. 67) sırasında konulan “ihtiyati haciz” ne zaman ve nasıl kesin hacze dönüşür?⁵¹³⁸

19) Yargıtay’ın İİK.’nun 72., 67. 94., TTK.’nun 676. ve Anayasa Mahkemesi’nin, Anayasa’nın 36. maddesine ilişkin son içtihatları.⁵¹³⁹

- Borçlunun, ‘menfi tespit davası’ açmasından sonra, alacaklı ‘itirazın iptali davası’ açabilir mi? Bu davayı açmakta ‘hukuki yararı’ var mıdır? Menfi tespit davasında verilen hüküm ile, davacı-alacaklı ilamsız takibin devamını sağlayabilir mi?

- Alacaklının ‘itirazın iptali davası’ açmasından sonra, borçlu ‘menfi tespit davası’ açabilir mi? Bu davayı açmakta ‘hukuki yararı’ var mıdır?

- İcra emrinin iptali talebiyle yapılan şikayet başvurusunda, icra hukuk mahkemesince “şikayet dilekçesi” karşı tarafa tebliğ edilmeden dosya üzerinden karar verilmesi halinde, adil yargılanma hakkı ihlal edilmiş olur mu?

- İİK.’nun 94. maddesi uyarınca alacaklı, borçlunun iktisap eyleyip de henüz tapu siciline tescil ettirmediği mülkiyet veya diğer aynı haklarının borçlu adına tescilini isteyebilir mi?

- TTK. 676 uyarınca “senet bedelinin hem yazı ve hem de rakamla gösterilmesi ve bu iki bedel arasında fark bulunması halinde yazı ile gösterilen bedele itibar edileceği” kuralının uygulanmayacağı (gözardı edileceği) durumlar.....

22) Avukat, müvekkili lehine sonuçlandırdığı davada verilen karar kesinleşme-den, vekalet ücreti alacağından dolayı müvekkili hakkında takip yapabilir mi?⁵¹⁴⁰

20) Birden fazla kredi sözleşmesinden kaynaklanan borç için açılan tasarrufun iptali davalarında, ‘borcun doğum tarihi’ nasıl belirlenir?⁵¹⁴¹

21) Şirket ortaklarının, şirkete karşı üçüncü kişi sayılıp sayılmayacakları ve kendilerine şirketin borçlarından dolayı ‘haciz ihbarnamesi’ gönderilip gönderilemeyeceği.⁵¹⁴² ?

⁵¹³⁵ Legal Huk. Der. 2015/Ekim, s: 195-215

⁵¹³⁶ Legal Huk. Der. 2016/Haziran, s:3089-3097

⁵¹³⁷ İBD. 2019/Mayıs-Haziran, s: 50-70

⁵¹³⁸ Legal Huk. Der. 2017/Şubat, s: 751-755

⁵¹³⁹ Kayseri Barosunun internet sitesinde 05.06.2017 tarihinde yayımlanmıştır....

⁵¹⁴⁰ Legal Huk.Der., 2015/Şubat, s:141-148

⁵¹⁴¹ Legal Huk. Der. 2018/Nisan, s: 1739-1758

⁵¹⁴² İzmir Bar. Der. 2016/Mayıs, s: 259-264

22) İtiraz ve iade edilen faturaya dayanılarak ‘ihtiyati haciz kararı’ verilebilir mi?⁵¹⁴³

23) Alacak davası mahkemede devam ederken verilen ‘ihtiyati haciz kararı’ nasıl infaz edilir? (İİK. 264/III)

24) Mahkemelerce faturaya dayalı olarak ihtiyati haciz kararı verilebilir mi?⁵¹⁴⁴

25) Tasarrufun iptali davalarında, mahkemece, dava konusu taşınmazı devralmış olan üçüncü kişinin taşınmaz üzerinde yaptığı bina, yetiştirdiği bağ/bahçe için de alacaklıya ‘cebri icra yetkisi’ tanınabilir mi?⁵¹⁴⁵

26) “Tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla” aynı alacak için birden fazla takip yapılması halinde, icra takiplerinden birindeki alacağın ‘tahsil harcı da yatırılarak’ ödenmesi halinde, diğer takip dosyasındaki alacak da ödenmiş sayılır mı?⁵¹⁴⁶ 03.05.2024

⁵¹⁴³ Terazi Huk. Der. 2017/Ekim, s: 78-83

⁵¹⁴⁴ Tür. Bar. Bir. Der. Ocak-Şubat/2016, s: 459-472

⁵¹⁴⁵ Legal Huk. Der. 2024/Mart, s: 987-1008

⁵¹⁴⁶ Legal Hukuk Dergisi’nde yayımlanacak

MAKALELER

Hakkında kesinleşen takip nedeniyle tüm malvarlığına haciz konulan bir borçlu, “*maddi hukuk bakımından aslında borçlu olmadığını*” ileri sürerek konulan bu hacizlerin kaldırılmasını, İİK. m. 72. çerçevesinde “*menfi tespit davası*” açmadan, başka bir şekilde (yolla) kaldırtabilir mi? Nasıl? [(Takip alacaklısı hakkında elinde “*dolandırıcılık (TCK. m. 157,158)*” veya “*evrakta sahtecilik yapmak (TCK. m. 204, 207)*” suçlarından dolayı (kesinleşmiş) “*mahkûmiyet kararı*” bulunan bir borçlu, TBK. m. 74’e dayanarak da “*tüm malvarlığı üzerine konulan hacizlerin kaldırılmasını*” sağlayabilir mi?]

Av. Talih Uyar*

*

I- Menfi tespit davasının davacı-borçlu lehine sonuçlanmasının hükümleri İİK. m. 72/V’te düzenlenmiştir^{5147**}:

Mahkeme, davacı-borçluyu haklı bulursa, «davanın kabulüne» karar verir. Bu karar ile -alacaklının yaptığı bir icra takibi varsa- *takip derhal durur* ve hükmün kesinleşmesi ile de *takip iptal edilir*. Böylece, «*borçlunun borçlu olmadığı*» maddi hukuk bakımından saptanmış olur. Çünkü, bu şekilde kesinleşen karar, maddi anlamda «kesin hüküm» (HMK. mad. 303) teşkil eder...

a) *İcra takibinin durması*: Menfi tespit davasının borçlu lehine sonuçlanması ile, alacaklının yapmış olduğu icra takibi derhal durur (İİK. mad. 72/V, c:1). Takibin durması için, mahkemenin kararının kesinleşmesi beklenmez.

Fakat, borçlunun malları üzerine konulmuş olan hacizlerin kaldırılabilmesi için, verilmiş olan “menfi tespit davasının kabulüne ilişkin kararın kesinleşmesi” gerekir (İİK. mad. 72/V).

Hükmün alacaklı tarafından temyiz edilmesi, takibin durmasına engel olmaz. Yani, alacaklı, temyiz nedeniyle İİK. mad. 36’ya göre «güvence göstermek suretiyle» kararın yerine getirilmesini erteleyemez ve takibin geçici olarak da olsa devamını sağlayamaz.¹

Tüm malvarlığına –alacaklı tarafından haksız olarak– haciz konulmuş olan borçlunun, alacaklı hakkında açmış olduğu menfi tespit davasını (İİK. m. 72) kazanmış olmasına rağmen – verilen menfi tespit kararı henüz kesinleşmediği için – malları üzerindeki hacizleri kaldırtamaması, özellikle borçlunun – “*nitelikli dolandırıcılık (TCK. m. 158)*” ve/veya “*evrakta sahtecilik suçu (TCK. m. 204 ve 207)*” nedeniyle verilmiş ve kesinleşmiş mahkûmiyet kararına dayanarak “*menfi tespit davasının kabulüne*” ilişkin karar almış olduğu durumlarda– büyük haksızlık yaratmaktadır.

* İzmir Barosu avukatlarından (Dokuz Eylül Ün. Huk. Fak. E. Öğr. Görv.)

** Ayrıntılı bilgi için Bknz. UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C. İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 3. Baskı, C: 1, 2013, s: 1365 vd. – UYAR, T. İcra Hukukunda Olumsuz Tesbit ve Geri Alma Davaları, 1981, C: 1, s: 82 vd. – BÜYÜKAK, F. Menfi Tespit Davası, 2024, s: 479 vd. – KURU, B. İcra ve İflâs Hukuku (El Kitabı), 2013, s: 382 vd. – KURU, B. İcra ve İflâs Hukukunda Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, 2003, s: 163 vd. – TÜRK, A. Menfi Tespit Davası, 2006, s: 309 vd. – MUŞUL, T. Menfi Tespit ve İstirdat Davaları, 3. Baskı, 2020, s: 476 vd. – ERCAN, İ. İcra ve İflâs Hukuku (El Kitabı), 10. Baskı, 2023, s: 349 vd.

¹ POSTACIOĞLU, İ. İcra Hukuku Esasları, 1982, 4. Bası, s: 267 – KURU, B. El Kitabı, s: 382 – KURU, B. Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 163

b) İcra takibinin iptali ve icranın eski hale getirilmesi: “Menfi tespit davasının kabulüne” ilişkin hükmün kesinleşmesi ile icra takibi iptal edilir (İİK. mad. 72/V, c:2).

‘Borçlunun hiç borçlu olmadığına’ karar verilmişse icra «tamamen», kısmen borçlu olmadığına karar verilmişse, «kısmen» eski duruma getirilir. Bunun için ayrıca bir mahkeme kararına gerek yoktur. Hükmün kesinleşmesi ile bu sonuç kendiliğinden doğar. Daha açık bir deyişle, mahkemece borçlu lehine karar verilmesi ile *takip durur* ve bu hükmün kesinleşmesi ile -ayrıca hükme gerek kalmadan- icra tamamen, ya da kısmen *eski haline* getirilir.⁵¹⁴⁸ Bu nedenle, borçlunun malları üzerine daha önce haciz konulmuşsa, borçlu lehine olan hükmün kesinleşmesi ile icra memurluğunca bu haciz derhal kaldırılır, icra veznesinde borçludan alınmış bir para varsa, bu hemen borçluya geri verilir.

Davacı-borçlunun, mahkemenin lehine verdiği ilâmı, ilâm kesinleştikten sonra, icra dairesine götürerek, «icranın iadesini» istemesi gerekir.⁵¹⁴⁹

Menfi tespit davası devam ederken borçlunun icra dairesine ödediği -ve alacaklıya ödenmemesi için ihtiyati tedbir kararı almadığı (alamadığı)- para veya satılan hacizli mallarının bedeli alacaklıya ödenmiş ve davanın «geri alma davası»na (İİK. mad. 72/VI) dönüştüğü gözetilmeden mahkemece borçlunun «borçlu olmadığına» karar verilmişse, bu kararın kesinleşmesinden sonra, ayrıca mahkeme kararına gerek kalmadan, borçlunun istemi üzerine, bu para alacaklıdan zorla alınarak, borçluya geri verilir, böylece icra eski duruma iade edilmiş olur.

Borçlu tarafından -kambiyo senedinden kaynaklanan borçlar hakkında- senet leh-tarına değil de ciro yoluyla senedi elinde bulunduran hâmile karşı açılmış olan menfi tespit davası sonucundan davayı yerinde bulan mahkemece “*senedin iptaline*” şeklinde değil “*senetten dolayı davacının borçlu olmadığına tespitine*” şeklinde karar verilmesi gerekir.⁵¹⁵⁰

Burada ayrıca şu hususu da belirtelim ki; menfi tespit davasının borçlu lehine sonuçlanması, üçüncü kişilerin hukukî durumuna etkili olmaz. Bu nedenle, borçlunun açtığı menfi tespit davası borçlu lehine sonuçlanmış dahi olsa, bu durum, borçlunun daha önce kesinleşen takip nedeniyle satılan mallarına etkili olmaz.⁵¹⁵¹ Yani satılan mallar, icranın eski hale iadesi yolu ile alıcılardan geri alınamaz.^{5152, 5153}

c) İcra mahkemesinin “itirazın geçici olarak kaldırılması kararı” ile birlikte hükmettiği para cezası ile “itirazın kesin ya da geçici olarak kaldırılması kararı” ile birlikte -yüzde yirmiden az olmamak üzere- hükmettiği ‘tazminat’ın ortadan kalması: İİK. mad. 68a/VI uyarınca, icra mahkemesinin borçlu aleyhine hükmettiği -takip konusu alacağın %10’u oranındaki- para cezası ile İİK. mad. 68/son ve 68a/son uyarınca- “*itirazın kesin ya da geçici olarak kaldırılması kararı*” ile birlikte- borçlu aleyhine -%20’den az olmamak üzere- hükmetmiş olduğu tazminat, “*menfi tespit davasının kabulüne*” karar verilmesi (ve bu kararın kesinleşmesi) ile kalkar.

⁵¹⁴⁸ Bknz. 12. HD. 23.09.1980 T. E: 5028, K: 6706 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁴⁹ Bknz. 12. HD. 03.04.1991 T. E: 851, K: 4352 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁵⁰ Bknz. 19. HD. 15.02.2007 T. E: 7452, K: 1337 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁵¹ Bknz. 12. HD. 19.03.2004 T. E: 835, K: 5346; 12. HD. 27.03.1990 T. E: 10364, K: 3421 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁵² **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C: 1, 1998, s: 547 – **KURU, B.** Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, s: 165 vd. – **ÜSTÜNDAĞ, S.** İcra Hukukunun Esasları, 8. Bası, 2004, s: 135

⁵¹⁵³ Karş. **AKYAZAN, S.** İcra ve İflâs Kanunu’ndaki Yeni ve Değişik Hükümler Üzerinde İnceleme ve Açıklamalar, 1965, s: 63

d) *Alacaklının tazminata mahkum edilmesi (İİK. mad. 72/V)*⁵¹⁵⁴: Menfi tespit davasının borçlu lehine sonuçlanmasının en önemli bir sonucu da, «borçluyu menfi tespit davası açmaya zorlayan takibin haksız ve kötüniyetle olduğunun anlaşılması halinde», alacaklının borçluya -takip nedeniyle uğradığı zararları karşılamak için- takip konusu alacağın yüzde yirmiden az olmamak üzere bir tazminat ödemek zorunda bırakılmasıdır. Bu tazminata uygulamada *'haksız takip (kötüniyet) tazminatı'* denilmektedir.

05.07.2012 tarihinden önce yapılmış olan icra takipleri üzerine açılan ve açılacak olan menfi tespit davalarında %40 tazminata hükmedilmesi gerekir. **Yüksek mahkeme** “6352 sayılı Kanunun geçici 10. maddesindeki ‘takip işlemleri’ ibaresinin, ‘takip talebi’ olarak anlaşılması gerekeceğini” belirttiği için, 05.07.2012 tarihinden önce yapılmış olan icra takipleri hakkında açılan menfi tespit davalarında, önceki tazminat oranı olan %40 tazminata hükmedilmesi, fakat 05.07.2012 tarihinden sonra yapılan icra takipleri üzerine açılacak menfi tespit davalarında ise yeni kanunda öngörülen %20 tazminata hükmedilmesi gerekeceği kabul edilmektedir.⁵¹⁵⁵

II- Bilindiği gibi; hukuk hakiminin, ceza hukuku kuralları ve ceza mahkemesinin kararları karşısındaki durumunu, TBK. m. 74 tayin etmektedir.**⁵¹⁵⁶

Hukuk hâkimi, yalnız “*failin kusurlu olup olmadığını*” ve “*ayırt etme (temyiz) kudretini haiz olup olmadığını*” tayin konularında ceza hukukunun prensipleri ile bağlı değildir.⁵¹⁵⁷

TBK.’nin 74. maddesi (eski 818 sayılı Borçlar Kanunu’nun 53. maddesi) “*hukuk hakiminin, ceza mahkemesinin beraat kararı ile bağlı olmadığını*” açıkça belirtmiş olmasına rağmen, gerek **doktrinde**⁵¹⁵⁸ ve gerekse **Yargıtay kararlarında**⁵¹⁵⁹ haklı olarak ifade edildiği gibi bu hususta ikili bir ayırım yapılmaktadır:⁵¹⁶⁰

a) **Eğer beraat kararı delil yetersizliğine dayanarak verilmişse;** bu karar hukuk hakimini bağlamaz. TBK.’nin 74. maddesinin *hukuk hâkimi için bağlayıcı olmadığını belirttiği beraat kararları*, bu esasa dayanan yani delil yetersizliğine dayanan beraat kararlarıdır.

⁵¹⁵⁴ YILMAZ, E. İcra Tazminatı (Konuralp Armağanı, 2009, C: 2, s: 734 vd.)

⁵¹⁵⁵ Bknz. 19. HD. 28.02.2013 T. E: 16548, K: 3783; 23. HD. 11.03.2013 T. E: 991, K: 1428 (www.e-uyar.com)

** TBK. m. 74: “*Hâkim, zarar verenin kusurunun olup olmadığı, ayırt etme gücünün bulunup bulunmadığı hakkında karar verirken, ceza hukukunun sorumlulukla ilgili hükümleriyle bağlı olmadığı gibi, ceza hâkimi tarafından verilen beraat kararıyla da bağlı değildir. Aynı şekilde, ceza hâkiminin kusurun değerlendirilmesine ve zararın belirlenmesine ilişkin kararı da, hukuk hâkimini bağlamaz.*”

⁵¹⁵⁶ KILIÇOĞLU, A. M. Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), 19. Bası, 2015, s: 477

⁵¹⁵⁷ ARSEBÜK, E. Borçlar Hukuku, 1950, s: 569 – TANDOĞAN, H. Türk Mesuliyet Hukuku, 1961, s: 450 – KILIÇOĞLU, A. M. age. s: 479

⁵¹⁵⁸ OSER-SCHÖNENBERGER, Borçlar Hukuku, c: 5, 1950 (Çev.: Recai Seçkin), s: 495 – TANDOĞAN, H. age. s: 353 – BİLGE, N. Medeni Yargılama Hukuku, 2. Bası, 1967, s: 614 – BAÇATUR, E. Medeni Hukuk ile Ceza Hukuku Arasındaki İlişki (ABD., 1965, s: 581) – KILIÇOĞLU, A. M. age. s: 483

⁵¹⁵⁹ Bknz. HGK. 16.03.1955 T. E: 4-18, K: 16 (KILIÇOĞLU, A. M. age. s: 483, dipn: 575); HGK. 20.03.1963 T. E: 4-77, K: 22 (AD., 1963, s: 777); 9. HD. 10.06.1965 T. E: 5076, K: 51212 (İKİD., 1965, s: 4012); 3. HD. 16.06.1969 T. E: 3730, K: 3004 (İBD., 1969/7-8, s: 321); HGK. 15.02.1967 T. E: T-746, K: 115 (İKİD., 1967, s: 5203)

⁵¹⁶⁰ KILIÇOĞLU, A. age. s: 483

b) Buna karşın beraat kararı delil yetersizliğine dayanmayıp, o fiilin fail tarafından işlenmediğinin kesin olarak tespitine dayanıyorsa; bu tür beraat kararları *hukuk hakimini bağlayıcı nitelikte bir karardır.*⁵¹⁶¹

III- Yargıtay, mahkûmiyet kararının, hukuk hakimini mutlak şekilde bağladığını kabul etmektedir.^{5162, 5163}

Yüksek mahkeme, tarih sırasına göre ilişikte sunduğumuz tüm kararlarında bu hususu tereddütsüz açıkça belirtmiştir:

✓ *“Hukuk hakiminin, ceza davasında verilecek mahkûmiyet kararı ile bağlı olup, beraat kararı verilmesi halinde ise, ceza hakiminin sabit kabul ettiği olgularla bağlı olduğu (TBK. mad. 74)-”*⁵¹⁶⁴

✓ *“Maddi olayları ve yasak eylemleri saptayan ceza mahkemesi kararının, taraflar yönünden kesin delil niteliğini taşıdığı ve hukuk hakiminin, ceza mahkemesinin kesin mahkûmiyet kararıyla bağlı olduğu-”*⁵¹⁶⁵

✓ *“Ceza mahkemesince verilen ve kesinleşen mahkûmiyet kararlarının hukuk hakimini bağlayacağı-”*⁵¹⁶⁶

✓ *“Ceza mahkemesince verilen ve kesinleşen mahkûmiyet kararlarının hukuk hakimini bağladığı-”*⁵¹⁶⁷

✓ *“Ceza mahkemesinde verilen beraat kararı hukuk hakimini bağlamaz ise de, hukuk hakiminin bu bağımsızlığı sınırsız olmayıp, ceza mahkemesinin maddi vakıaların belirlenmesine ilişkin mahkûmiyet kararının hukuk hâkimi açısından bağlayıcı olduğu-”*⁵¹⁶⁸

✓ *“Davacının dolandırıldığı asliye ve ceza mahkemelerinde açılan davada, ceza mahkemesinin kesinleşmiş mahkûmiyet kararı ve bu yargılama neticesinde varlığı tespit edilen maddi vakıaların hukuk hakimini bağlayıcı olduğundan mahkemece, ceza dosyası neticesi beklenerek, sonucuna uygun bir karar verilmesi gerektiği-”*

✓ *“6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 74. maddesiyle kesinleşmiş mahkûmiyet kararının hukuk hâkimi⁵¹⁶⁹ için bağlayıcı olacağı-”*⁵¹⁷⁰

✓ *“Takip alacaklısı hakkında "resmi belgede sahtecilik suçu"ndan dolayı verilen mahkûmiyet kararının kesinleşmiş olması nedeniyle, TBK'nun 74. maddesi uyarınca*

⁵¹⁶¹ BAĞATUR, E. agm. s: 581

⁵¹⁶² Bknz. 3. HD. 17.10.1958 T. E: 6256, K: 5277 (AD., 1961/11-12, s: 1173); 3. HD. 05.06.1959 T. E: 3754, K: 3235 (AD., 1962/1, s: 70); 3. HD. 17.02.1961 T. E: 1665, K: 1275 (AD., 1961/11-12, s: 1178); 3. HD. 27.01.1961 T. E: 951, K: 658 (AD. 1961/11-12, s: 1177); 4. HD. 30.01.1985 T. E: 8647, K: 550 vb.

⁵¹⁶³ Bu konuda ayrıca Bknz. EREN, F. / DÖNMEZ, Ü. Eren Borçlar Hukuku Şerhi, C: 2, 2022, s: 1739 vd. – OĞUZMAN, M. K. / ÖZ, T. Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), C: 2, 15. Bası, 2020, s: 245 vd. – UYGUR, T. 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Şerhi, C: 1, 2012, s: 537 vd. – YAVUZ, N. Borçlar Hukuku (El Kitabı), 2018, s: 306 vd. – EREN, F. Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), 19. Baskı, 2015, s: 581

⁵¹⁶⁴ Bknz. 6. HD. 15.09.2015 T. E: 4534, K: 7489 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁶⁵ 3. HD. 11.02.2016 T. E: 2015/1304, K: 1682 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁶⁶ 19. HD. 01.03.2018 T. E: 2016/16246, K: 1083 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁶⁷ 11.HD. 25.02.2021 T. E:2020/4927 K:1728 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁶⁸ 4.HD. 17.01.2022 T. E:2021/20388 K:417 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁶⁹ 3. HD. 22.09.2022 T. E: 5129, K: 6952 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁷⁰ 12. HD. 09.03.2023 T. E: 2022/10418, K: 1564 (www.e-uyar.com)

"kesinleşmiş mahkumiyet kararları hukuk hakimlerini bağlayacağı"ndan, istinaf mahkemesince "Cumhuriyet Savcılığı veya ceza mahkemesince verilmiş bir tedbir kararı bulunmadıkça açılan kamu davasının takibin durdurulması sonucunu doğurmayacağı" gerekçesiyle, hukuk mahkemesince verilmiş olan "şikayetin reddine" ilişkin kararın isabetli bulunmadığı-⁵¹⁷¹

IV- Bir olayda; bir alacaklı tarafından, borçlu hakkında 600.000,00 USD bedelli bir bonoya dayalı olarak takipte bulunulmuş ve borçlunun mahkemeden alınan 'ihtiyati haciz kararı'na dayanılarak, tüm malvarlığı üzerine *ihtiyati haciz* uygulanmış, borçlu bir taraftan ticaret mahkemesinde "*menfi tespit davası*" (İİK. m. 72) açarken, diğer taraftan alacaklı hakkında C. savcılığına "*Dolandırıcılık ve Resmi Belgede Sahtecilik*" suçlarından dolayı şikayette bulunmuş ve şikayet sonucunda alacaklı hakkında adı geçen suçlardan dolayı Ankara 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 17.07.2020 T. ve 2019/232 E. 2020/274 K. sayılı kararı ile mahkumiyet kararı verilmiş ve bu karar daha sonra kesinleşmiştir.

Borçlu, bu mahkumiyet kararını, ihtiyati haciz kararını uygulamış olan icra daireesine başvurarak "*hacizlerin kaldırılmasını*" istemişse de icra dairesince bu talebi reddedilmiş, yapılmış olan şikayet hakkında Ankara İcra Hukuk Mahkemesince "*menfi tespit davasının henüz kesinleşmemiş olduğu, icra dosyasına kesinleşme şerhi ibraz edilmeden hacizlerin kaldırılmasının mümkün olmadığı*" gerekçesiyle "*şikayetin reddine*" karar verilmiştir.

Ankara İcra Hukuk Mahkemesi'nin bu olumsuz kararına karşı *istinaf yolu*na başvurulması üzerine; Ankara BAM. 32. HD. 21.12.2023 T. E: 461, K: 2537 sayılı kararı ile;

"Yukarıda tarih ve numarası yazılı mahkeme kararının süresi içerisinde istinaf incelemesinin davacı borçlu tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü;

Şikayetçi borçlu vekili, "davalı alacaklı tarafından müvekkili aleyhine ... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E (Devir: ... 8. Genel İcra Müdürlüğünün 2023/... E) sayılı dosyasıyla bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla ihtiyati haciz kararıyla takip başlatıldığını, takip dayanağı bononun ... 6. Ağır Ceza Mahkemesinin 2019/... E -2020/... K sayılı 17/07/2020 tarihli ilamının istinaf incelemesi sonunda ... Bölge Adliye Mahkemesi 25. Ceza Dairesinin 2021/... E - 2021/... K sayılı ilamıyla 04/11/2021 tarihinde kesinleşmesi üzerine sahte olduğunun sübuta erdiğini, söz konusu davada takip alacaklısının hürriyeti bağlayıcı ceza ile cezalandırılmasına karar verildiğini, müvekkili şirketi İş Merkezi'ne 04/09/2018 tarihinde bir kurye gelerek üzerinde Cumhurbaşkanının fotoğrafı bulunan "... isimli Cumhurbaşkanlığından özel olarak iş adamlarına gönderilen dergiyi bizzat şikayetçi şirket yetkilisine teslim zorunluluğu bulunduğunu beyan ederek şirket yetkilisine önceden "pencere yöntemi" ile hazırlanmış hileli tutanağı imzalattığını, daha sonra alacaklısı U., borçlusu İ. ve avalisti müvekkili şirket olan 10/05/2017 düzenleme tarihli, 10/04/2018 vadeli, 600.000,00 USD bedelli bononun müvekkili şirket yetkilisinin iradesi hilafına açıklanan şekilde sahtecilikle imzalatılan bono hakkında takip başlatıldığını, ... 10. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2019/... D. İş sayılı ihtiyati haciz kararının uygulanıp tüm banka hesaplarına haciz ve bloke konulup ayrıca fiili hacizler gerçekleştirilerek on adet aracın da haczedilip yedemin deposunda muhafaza altına alındığını, takip dayanağı bono ile ilgili anılan ceza mahkemesinin, suçun dayanağı oluşturan maddi vakayı saptayan kesinleşmiş kararının TBK m.74 uyarınca hukuk hakimi bağlayacağını, açtıkları menfi tespit davasında ... Batı

⁵¹⁷¹ 12. HD. 12.01.2022 T. E: 2021/7104, K: 275 (www.e-uyar.com)

Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2020/... E - 2021/... K sayılı 29/12/2021 tarihli kararı ile "Menfi tespit talepli davanın kabulüne ... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E sayılı icra takip dosyası ile dayanağı, borçlusu İ., müşterek borçlu ve müteselsil kefili S.. Gıda Sanayi Ve Ticaret A.Ş., alacaklısı U., düzenleme tarihi 10/05/2017, ödeme tarihi 10/04/2018 olan 600.000,00 USD bedelli bono nedeniyle davacının, davalıya borçlu olmadığına tespitine, asıl alacağın % 20'si olan 824.400,00 TL kötü niyet tazminatının davalıdan alınarak davacıya verilmesine, ... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E sayılı dosyasındaki icra takibinin durdurulmasına yönelik tedbir kararının hüküm kesinleşinceye kadar devamına, İİK'nun 72/5 maddesi uyarınca icra dosyasından konulan tüm hacizlerin kaldırılması ve hacizli tüm araçların, menkullerin davacı tarafa teslimi hakkında bu aşamada karar verilmesine yer olmadığına ..." karar verildiğini, kararın istinaf aşamasında olduğunu, istinaf incelemesinden sonra muhtemel temyiz incelemesi için de menfi tespit davasının kesinleşmesinin yıllar alacağını, bu sırada haksız fiili hacizlerin müvekkili şirketi ticari çıkmaza sürükleyip birçok işçisinin de işinden olmasına yol açılacağını ileri sürerek tüm hacizlerin harç masrafları müvekkilinden alınmaksızın kaldırılmasına karar verilmesini talep ettiklerini, muhafaza altındaki mahcuzlara ilişkin yediemin ücretlerinin alacaklı tarafından ödenmediği için yediemin tarafından sürekli olarak icra takibi başlatılmakta ve mahcuz araçların satışının istenmekte olduğunu, bu nedenle yediemin ücretlerinin müvekkilinin ... 8. İcra Müdürlüğünün 2020/11384 E sayılı dosyasına ödemekte olduğunu, kesinleşmiş ceza ilamına dayalı menfi tespit ilamı bulunduğu halde sırf menfi tespit ilamı henüz kesinleşmediği için müvekkilinin halen daha mağdur edilmekte olduğunu, hacizlerin kaldırılmasının adil bir çözüm olacağını, iş bu şikayet tarihi itibariyle takip kesinleşmiş ise de takip dayanağı sahte bonoya istinaden yapılan haciz ve muhafaza vs takip işlemlerinin yapıldıkları tarih itibariyle usulsüz olduklarının açık olduğunu, Yargıtay 12. HD'nin 2016/4798 E - 2016/22785 K sayılı emsal kararına göre hacizlerin kaldırılması için icra mahkemesince verilen kararın kesinleşmesine gerek olmadığını ileri sürerek takip dosyasından haciz ve muhafaza altına alınan tüm menkuller üzerindeki hacizlerin kaldırılmasına, menkullerin yediemin ücretleri, teslim harç ve masrafları müvekkilinden alınmaksızın harçsız ve masrafsız olarak müvekkiline teslimine karar verilmesi" istemiyle İcra Mahkemesine başvurmuştur.

Davalı alacaklı vekili cevap dilekçesiyle; "şikayetin öncelikle süre yönünden reddi gerektiğini, konulan hacizlerin yasaya uygun olduğunu, menfi tespit davasının henüz kesinleşmediğini" ileri sürerek "davanın reddini" savunmuştur.

Mahkemece; "... 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2019/... E sayılı dosyasında takibe dayanak bononun sahte olarak düzenlendiğinin tespit edildiği, mahkemece sanıkların mahkumiyetine karar verildiği, kararın ... BAM 25. Ceza Dairesi'nin 2020/... E 2021/... K sayılı ilamı ile kesinleştiği, şikayetçi borçlu tarafından açılan menfi tespit davasında ... 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2019/... E 2020/... K sayılı kararı ile şikayete konu takibe dayanak yapılan senetten dolayı davacı (şikayetçinin) borçlu olmadığına tespitine karar verildiği ve alacaklının da bu davada davalı olarak yer aldığı, kararın istinafi neticesinde ... BAM 22. HD' nin 2022/... E 2022/... K sayılı ilamı ile temyiz yolu açık olmak üzere istinaf başvurusunun esastan reddine karar verildiği ve kararın henüz kesinleşmediği, menfi tespit kararının kesinleşmeden icra edilemeyecek kararlardan olduğu, bu nedenle kesinleşme şerhi takip dosyasına ibraz edilmeden hacizlerin kaldırılmasının mümkün olmadığı" gerekçesiyle "şikayetin reddine" karar verildiği görülmektedir.

Şikayetçi borçlu vekili istinaf dilekçesiyle, "şikayet dilekçesi içeriğini tekrar ederek, İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasını" istemiştir.

Uyuşmazlık; "menfi tespit davasının kesinleşmeden, hacizlerin kaldırılmasının, yediemindeki malların yediemin ücretleri ile teslim harç ve masrafları alınmaksızın şikayetçi borçluya iadesinin mümkün olup olmadığı" noktasında toplanmaktadır.

... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E (Devir: ... 8. Genel İcra Müdürlüğünün 2023/... E) sayılı dosyasının incelenmesinde; 08/01/2019 tarihinde ... 10. Asliye Ticaret Mahkemesinden alınana 2019/... D. İş sayılı ihtiyati haciz kararı ile alacaklısı U., borçlusu İ. ve avalisti şikayetçi şirket olan 10/05/2017 düzenleme tarihli, 10/04/2018 vadeli, 600.000,00 USD bedelli bonoya dayanılarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takip başlatıldığı, ödeme emrinin şikayetçi borçlu şirkete 09/01/2019 tarihinde tebliğ edildiği, ihtiyati haciz kararının 08/01/2019 tarihinden itibaren fiili hacizler de dahil olmak üzere uygulanmaya başlandığı, bir kısım menkullerin yediemine teslim edildiği, ... 6. Ağır Ceza Mahkemesinin 2019/... E -2020/... K sayılı 17/07/2020 tarihli ilamıyla takip alacaklısı U.'nun takip dayanağı bonoyla ilgili olarak resmi belgede sahtecilik suçundan üç sene hapis cezasıyla cezalandırılmasına karar verildiği, kararın istinaf incelemesi sonunda ... Bölge Adliye Mahkemesi 25. Ceza Dairesinin 2022/... E - 2021/... K sayılı ilamıyla kaldırılıp takip alacaklısı sanık U.'nun beş yıl hapis ve 4.000 gün hapis karşılığı adli para cezası ile cezalandırılmasına ve cezasında TCK'nun 158/3-1.cümle uyarınca 1/2 oranında arttırım yapılarak *7 yıl 6 ay hapis ve 6.000 gün karşılığı adli para cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği, kararın 04/11/2021 tarihinde kesinleştiğine dair* dosya içinde kesinleşme şerhinin bulunduğu, şikayetçi borçlu şirketin (takip tarihinden sonra) 20/07/2020 tarihinde açtığı menfi tespit davasında, ... Batı Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2020/... E - 2021/... K sayılı 29/12/2021 tarihli kararı ile "Menfi tespit talepli davanın kabulüne ... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E sayılı icra takip dosyası ile dayanağı, borçlusu İ.K., müşterek borçlu ve müteselsil kefili..... Gıda Sanayi Ve Ticaret A.Ş., alacaklısı U., düzenleme tarihi 10/05/2017, ödeme tarihi 10/04/2018 olan 600.000,00 USD bedelli bono nedeniyle *davacının, davalıya borçlu olmadığına tespiti, asil alacağın % 20'si olan 824.400,00 TL kötü niyet tazminatının davalıdan alınarak davacıya verilmesine, ... 2.İcra Müdürlüğünün 2019/... E sayılı dosyasındaki icra takibinin durdurulmasına yönelik tedbir kararının hüküm kesinleşinceye kadar devamına, İİK'nun 72/5 maddesi uyarınca icra dosyasından konulan tüm hacizlerin kaldırılması ve hacizli tüm araçların, menkullerin davacı tarafa teslimi hakkında bu aşamada karar verilmesine yer olmadığına ..."* karar verildiği, istinaf incelemesinin yapıldığı ... Bölge Adliye Mahkemesi 22.Hukuk Dairesi'nin 10/10/2022 tarih, 2022/... E - 2022/... K sayılı kararı ile istinaf başvurusunun esastan reddine temyiz yolu açık olmak üzere karar verildiği, UYAP sisteminden "başka birimden dosya görüntüleme" ekranından yapılan sorgulamada kararın henüz kesinleşmediği anlaşılmaktadır.

Dairemizce yapılan değerlendirmelere göre; "menfi tespit davası henüz kesinleşmediği, ilk derece mahkemesi tarafından, menfi tespit kararının kesinleşmeden icra edilemeyecek kararlardan olduğu, bu nedenle kesinleşme şerhi takip dosyasına ibraz edilmeden hacizlerin kaldırılmasının mümkün olmadığı" gerekçesiyle *şikayetin reddine* karar verilmiş ise de; konuya ilişkin olarak, **Yargıtay 12. H.D'nin 2021/7104 Esas-2022/275 Karar sayılı ilamı da dikkate alındığında Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 25. Ceza Dairesinin 2022/... E - 2021/... K sayılı dosyasında verilen mahkumiyet hükmü ile birlikte takibe dayanak olan senedin sahte olduğunun belirlendiği, yukarıda belirtilen Yargıtay kararında da belirtildiği üzere; 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 74. maddesiyle kesinleşmiş mahkumiyet kararının bağlayıcı olacağı hüküm altına alınmış olmakla, ceza mahkemesi kararının hukuk hakimi yönünden bağlayıcılığı olduğu, bu nedenlerle ilk derece mahkemesi tarafından bu hususlar dikkate alınarak 'şikayetin kabulüne' karar verilmesi gerekirken, aksi yönde**

hüküm kurulması yerinde görülmemiş, şikayetçi borçlu vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

Şikayetçi borçlu vekilinin istinaf başvurusunun KABULÜ ile;

... 10. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 13/12/2022 tarih 2022/... E. - 2022/... K. sayılı kararının KALDIRILMASINA, yeniden esas hakkında;

Şikayetin KABULÜ ile;

Şikayetçi bakımından ... 2. İcra Müdürlüğünün 2019/... E sayılı (Devir: ... 8. Genel İcra Müdürlüğünün 2023/... E) dosyasından konulan tüm hacizlerin kaldırılmasına, yediemin ücreti vs teslim masrafları şikayetçiden alınmaksızın mahcuzların şikayetçiye teslimine,

İlk derece yargılaması nedeniyle;

Alınması gereken 269,85 TL karar ve ilam harcından peşin alınan 80,70 TL harcın mahsubuna bakiye 189,15 TL karar harcının davalı alacaklıdan alınarak Hazineye gelir kaydına,

Şikayetçi borçlu tarafından yapılan 37,50 TL posta masrafı ile 117,70 TL harçtan ibaret toplam 145,20 TL yargılama giderinin davalı alacaklıdan alınarak, şikayetçi borçluya verilmesine,

Şikayetçi borçlu kendisini vekille temsil ettirdiğinden, hüküm tarihinde geçerli A.A.Ü.T gereğince 6.800,00 TL maktu vekalet ücretinin davalı alacaklıdan alınarak, şikayetçi borçluya verilmesine,

Sarf edilmeyen gider avansı bulunduğu takdirde ve karar kesinleştiğinde yatıran tarafa iadesine,

İstinaf başvurusu nedeniyle;

Peşin alınan 80,70 TL istinaf karar harcının talep halinde şikayetçi borçluya iadesine,

İstinaf başvurusu nedeniyle şikayetçi borçlu tarafından 142,00 TL istinaf posta masrafı ile 220,70 TL başvuru harcından ibaret 362,70 TL istinaf yargılama giderlerinin davalı alacaklıdan alınarak, şikayetçi borçluya verilmesine,

Sarf edilmeyen istinaf gider avansı bulunduğu takdirde ve karar kesinleştiğinde şikayetçi borçluya iadesine,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme ve müzakere neticesinde, HMK'nın 361/1. maddesi gereğince kararın tebliğinden itibaren iki haftalık süre içerisinde Yargıtay'da temyiz yolu açık olmak üzere oybirliği ile karar verildi." (Ankara BAM 32. HD 21.12.2023 T. E: 461 K: 2537 (www.e-uyar.com) (Not: Bu konuda ayrıca bknz: 12. HD. 12.01.2022 T. 7104/275 (www.e-uyar.com))

V- Mütalâa (ve dava) konusu uyumsuzlukta;

Borçlu (B) hakkında, alacaklı (A) tarafından İcra Müdürlüğü'nün sayılı takip dosyası ile 12.000.000 USD bedelli -borçlu tarafından sahte olduğu iddia edilen- bir senede dayalı olarak başlatılan icra takibinin -yapılan borca ve imzaya yönelik itirazların ret edilmesi sonucu- kesinleşmesi üzerine, borçlunun hacizli mallarının satışı aşamasına gelinmiştir...

Borçlu (B), bir taraftan takip konusu senetteki b o r c u n a v e i m z a s ı n a yönelik itirazlarını sürdürürken, diğer taraftan da alacaklı (A) hakkında, Cumhuriyet Savcılığı'na "Kamu Kurum ve Kuruluşları vb. Tüzel Kişiliklerin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık (Teşebbüs) Resmi Belgede Sahtecilik, Özel Belgede Sahtecilik" suçlarından dolayı ş i k a y e t t e b u l u n m u ş ve yapılan yargılama sonunda Ağır Ceza Mahkemesi'nce (Dosya No:) 01.06.2022 tarihinde;

"H Ü K Ü M; Gerekçeleri yukarıda açıklandığı üzere;

1-Sanık (A)'nın üzerine atılı "Kamu Kurum ve Kuruluşları, vb.Tüzel Kişiliklerin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılığa Teşebbüs" suçunu işlediği sabit olduğundan eylemine uyan TCK'nın 158/1-d maddesi gereğince suçun işleniş biçimi, suçun işlendiği yer ve zaman, suç konusunun önem ve değeri, meydana gelen zarar ve tehlikenin ağırlığı, sanığın suç işleme kastı, güttüğü amaç ve saiki nazara alınarak sanığın taktiren ve teşdiden 6 YIL HAPİS ve 1200 TAM GÜN KARŞILIĞI ADLİ PARA CEZASI İLE, cezalandırılmasına,

Sanığın işlemeyi kastettiği dolandırıcılık suçunu, elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icra hareketlerine başlayıp, elinde olmayan nedenlerle rızası dışında tamamlayamadığı, eylemin oluş itibarıyla teşebbüs aşamasında kaldığı anlaşılmakla 5237 sayılı TCK'nun 35. maddesi gereğince muhtemel zarar ve tehlikenin ağırlığı gözetilerek cezasında taktiren 1/4 oranında indirim yapılarak **4 YIL 6 AY HAPİS ve 900 GÜN ADLİ PARA CEZASI İLE CEZALANDIRILMASINA,**

Sanığın geçmişinin gösterdiği kişilik özellikleri de dikkate alınarak, sanık hakkında TCK 62. Maddesinin uygulanmasına, taktiren gerek olmadığına,

Sanık hakkında başkaca yasal ya da taktiri artırım ya da indirim maddesi uygulanmasına taktiren yer olmadığına,

5237 sayılı TCK'nun 52/2 maddesi gereğince sanığın sosyal ekonomik durumu gözetilerek 900 gün adli para cezasının 1 günü taktiren 20 TL hesaplanmak suretiyle **18.000-TL ADLİ PARA CEZASI İLE CEZALANDIRILMASINA,**

Sanığın neticeten **4 YIL 6 AY HAPİS ve GÜN PARA CEZASINDAN ÇEVİRİLME 18000-TL ADLİ PARA CEZASIYLA CEZALANDIRILMASINA,**

Sanık hakkında öngörülen 18.000 TL Adli Para Cezasının TCK 52/4 madde gereğince 1 er ay aralıklarla ve eşit miktarlarda olmak üzere toplam 24 eşit miktarda sanıktan tahsiline, taksitlerden birinin süresinde ödenmemesi halinde, kalan cezanın tamamının bir defada tahsiline,

Sanığın; Anayasa Mahkemesinin 24/11/2015 tarih ve 08/10/2015 gün ve 2014/140 esas, 2015/85 sayılı kararı gözetilerek TCK'nın 53/1. maddesinde tahdidi olarak sayılan hak ve yetkilerden TCK'nın 53/1-a,b,d,e maddesinde sayılan hak ve yetkiler ile "c" fıkrasında sayılan hak ve yetkilerden kendi altsoyu dışında kalan kişiler ile ilgili hak ve yetkinin kullanılmasından TCK'nın 53/2. maddesi gereğince cezanın infazının tamamlanması ana kadar,

TCK'nın 53/1-c fıkrasındaki hak ve yetkilerden kendi altsoyu olan kişiler ile ilgili hak ve yetkinin kullanılmasından TCK'nın 53/3-1. cümlesi gereğince bu hak veya yetkilerin denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infaz edildiği ana kadar veya koşullu salıverilmesine karar verildiği ana kadar **YOKSUN BIRAKILMASINA,**

Sanık için hükmedilen hürriyeti bağlayıcı cezanın süresine göre yasal şartları oluşmadığından TCK 50, 51 ve CMK 231 maddelerinin uygulanmasına yer olmadığına,

Sanık hakkında daha önce Ağır Ceza Mahkemesi'nin Esas, Karar sayılı ilamı ile TCK'nın 82/1-h maddesi gereği 19 yıl hapis cezası ile cezalandırıldığı, bu ilamın 25/01/2016 tarihinde kesinleştiği görülmekle sanığın mükerrir olduğundan cezasının TCK nun 58/6-7 maddeleri uyarınca MÜKERRİRLERE ÖZGÜ İNFAZ REJİMİNE GÖRE ÇEKİLMESİNE VE HÜKMÜN İNFAZINDAN SONRA DENE-TİMLİ SERBESTLİK TEDBİRİ UYGULANMASINA,

2-Sanık (A)'nın üzerine atılı Resmi Belgede Sahtecilik suçunu işlediği sabit görülmele eylemine uyan 5237 sayılı TCK'nın 204/1 maddesi gereğince suçun işleniş şekli, işlendiği yer ve zaman, konunun önem ve değeri dikkate alınarak **takdiren ve teşdiden 3 YIL HAPİS CEZASI İLE CEZALANDIRILMASINA,**

Sanığın geçmişinin gösterdiği kişilik özellikleri de dikkate alınarak, sanık hakkında TCK 62. maddesinin uygulanmasına, takdiren gerek olmadığına,

Sanık hakkında başkaca yasal ya da taktiri artırım ya da indirim maddesi uygulanmasına taktiren yer olmadığına,

Sanığın; Anayasa Mahkemesinin 24/11/2015 tarih ve 08/10/2015 gün ve 2014/140 esas, 2015/85 sayılı kararı gözetilerek TCK.nın 53/1. maddesinde tahdidi olarak sayılan hak ve yetkilerden TCK.nın 53/1-a,b,d,e maddesinde sayılan hak ve yetkiler ile "c" fıkrasında sayılan hak ve yetkilerden kendi altsoyu dışında kalan kişiler ile ilgili hak ve yetkinin kullanılmasından TCK.nın 53/2. maddesi gereğince cezanın infazının tamamlanması anına kadar,

TCK.nın 53/1-c fıkrasındaki hak ve yetkilerden kendi altsoyu olan kişiler ile ilgili hak ve yetkinin kullanılmasından TCK.nın 53/3-1. cümlesi gereğince bu hak veya yetkilerin denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infaz edildiği ana kadar veya koşullu salıverilmesine karar verildiği ana kadar YOKSUN BIRAKILMASINA,

Sanık için hükmedilen hürriyeti bağlayıcı cezanın süresine göre yasal şartları oluşmadığından TCK 50, 51 ve CMK 231 maddelerinin uygulanmasına yer olmadığına,

Sanık hakkında daha önce Ağır Ceza Mahkemesi'nin Esas, Karar sayılı ilamı ile TCK'nın 82/1-h maddesi gereği 19 yıl hapis cezası ile cezalandırıldığı, bu ilamın 25/01/2016 tarihinde kesinleştiği görülmekle sanığın mükerrir olduğundan cezasının TCK nun 58/6-7 maddeleri uyarınca MÜKERRİRLERE ÖZGÜ İNFAZ REJİMİNE GÖRE ÇEKİLMESİNE VE HÜKMÜN İNFAZINDAN SONRA DENE-TİMLİ SERBESTLİK TEDBİRİ UYGULANMASINA,

3-Sanık (A)'nın, üzerine atılı Özel Belgede Sahtecilik Suçunu işlediği sabit görülmekle, eylemine uyan 5237 sayılı TCK'nın 207/1 maddesi gereğince suçun işleniş şekli, işlendiği yer ve zaman, konunun önem ve değeri dikkate alınarak takdiren ve teşdiden 2 YIL HAPİS CEZASI İLE CEZALANDIRILMASINA,

Sanığın geçmişinin gösterdiği kişilik özellikleri de dikkate alınarak, sanık hakkında TCK 62. maddesinin uygulanmasına, taktiren gerek olmadığına,

Sanık hakkında başkaca yasal ya da taktiri artırım yada indirim maddesi uygulanmasına taktiren yer olmadığına,

Sanığın; Anayasa Mahkemesinin 24/11/2015 tarih ve 08/10/2015 gün ve 2014/140 esas, 2015/85 sayılı kararı gözetilerek TCK.nın 53/1. maddesinde tahdidi olarak sayılan hak ve yetkilerden TCK.nın 53/1-a,b,d,e maddesinde sayılan hak ve yetkiler ile "c" fıkrasında sayılan hak ve yetkilerden kendi altsoyu dışında kalan kişiler ile ilgili hak ve yetkinin kullanılmasından TCK.nın 53/2. maddesi gereğince cezanın infazının tamamlanması anına kadar,

TCK.nın 53/1-c fıkrasındaki hak ve yetkilerden kendi altsoyu olan kişiler ile ilgili hak ve yetkinin kullanılmasından TCK.nın 53/3-1. cümlesi gereğince bu hak veya yetkilerin denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infaz edildiği ana kadar veya koşullu salıverilmesine karar verildiği ana kadar YOKSUN BIRAKILMASINA,

Sanığın suç tarihinden önce kasıtlı suçtan ceza almış bulunması nedeniyle yasal şartlar oluşmadığından hakkında CMK 231 madde uygulanmasına yasal imkan bulunmadığına,

Sanığın suç tarihinden önce tekrerrüre esas alınan Adli Sicil kaydında görülen kasıtlı suçtan hapis cezası almış bulunması nedeniyle yasal şartlar oluşmadığından TCK 51. madde uygulanmasına yasal imkan bulunmadığına,

Sanık için hükmedilen hürriyeti bağlayıcı cezanın süresine nazaran yasal şartları oluşmadığından TCK 50. maddesinin uygulanmasına yer olmadığına,

Sanık hakkında daha önce Ağır Ceza Mahkemesi'nin Esas, Karar sayılı ilamı ile TCK'nın 82/1-h maddesi gereği 19 yıl hapis cezası ile cezalandırıldığı, bu ilamın 25/01/2016 tarihinde kesinleştiği görülmekle sanığın mükerrer olduğundan cezasının TCK nun 58/6-7 maddeleri uyarınca MÜKERRİRLERE ÖZGÜ İNFAZ REJİMİNE GÖRE ÇEKİLMESİNE ve HÜKMÜN İNFAZINDAN SONRA DENE-TİMLİ SERBESTLİK TEDBİRİ UYGULANMASINA,

Aynı ilamla ilgili şartlı tahliye kararının değerlendirilmesi için kesinleşmiş karar örneğinin Ağır Ceza Mahkemesi'nin Esas sayılı dosyasına gönderilmesine,

..... Adli Emanetinin Emanet sırasında kayıtlı senet 01/08/2018 ödeme tarihli, 12.000.000 USD bedelli, alacaklısı (A), borçlusunu (B) olan, 05/01/2018 düzenlenme tarihli arkasında İcra Müdürlüğü 2018/18939 kaşesi olan senet aslının dosyada delil olarak saklanmasına,

..... Adli Emanetinin Emanet sırasında kayıtlı 06/01/2018 tanzim tarihli taraflar kısmında borçlu (B), alacaklı (A) olan Sözleşme tutarı 12.000.000 USD olan sözleşme aslının dosyada delil olarak saklanmasına,

..... Adli Emanetinin Emanet sırasında kayıtlı bulunan kargo paketi aslı ve içinde makyaj malzemesi aslının karar kesinleştiğinde TCK 54/1 maddesi gereği MÜ-SADERESİNE

..... Adli Emanetinin Emanet sırasında kayıtlı bulunan 1 adet Toshiba 16GB ibareli flash belleğin dosyada delil olarak saklanmasına.....

Bir kısım sanık vekillerinin beyanlarında bahsettikleri suç ihbarları ile ilgili değerlendirmede;

Bu konuda mahkemece bir ihbarda bulunulmasına gerek olmadığına, sanık vekilleri tarafından ilgili mercilere şikayette bulunulabileceğine,

Katılan kendisini vekille emsil ettirdiğinden karar tarihinde yürürlükte bulunan AAÜT gereğince 10.250 TL vekalet ücretinin sanıktan alınarak katılana verilmesine,

Aşağıda dökümü yapılan (3.711,45) TL yargılama giderinin sanıktan tahsiline,

Bu celse kısmen yapılan otomatik kayıt işleminin CD'sinin çıkartılarak dosyaya alınmasına ve resen seçilecek bilirkişi aracılığı ile çözümün yaptırılmasına,

Dair; sanık, sanık özel vekilleri, katılan, katılan özel vekillerinin yüzlerine karşı, bugünden itibaren 7 günlük süre içinde mahkememiz katibine yapılacak başvuru sonucunda tutulacak tutanak veya mahkememize veya en yakın mahkemeye verilecek ve mahkememize hitaben verilecek dilekçe ile İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi nezdinde İSTİNAF yasa yolu açık olmak üzere, Cumhuriyet Savcısının mütalaasına uygun olarak oy birliği ile verilen karar açıkça okunup usulen anlatıldı” ş e k l i n d e karar verilmiştir.”

Verilen bu hükme karşı istinaf yoluna başvurulması üzerine; Bölge Adliye Mahkemesi Ceza Dairesi tarihinde “oybirliğiyle” verdiği kararında (Dos. No: E., K. sayılı) kararıyla; sanık (A) hakkında Ağır Ceza Mahkemesi’nce verilmiş olan “*Kamu Kurum ve Kuruluşları vb. Tüzel Kişiliklerin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık*” suçundan dolayı verilmiş olan **mahkumiyet kararını onamış ve bu suretle kesinleşen bu mahkumiyet kararının infazı için** Cumhuriyet Savcılığı gerekli işlemlere başlamıştır.⁵¹⁷²

..... Bölge Adliye Mahkemesi Ceza Dairesi, tarihli adı geçen ve kesin olarak verdiği kararında; sanık (A) hakkında verilen sahtecilik suçu ile ilgili mahkumiyet kararını, bu suçun “*aynı suç işleme kararı ile aynı anda işlenip işlenmediği*” - yani; suçun *tek bir suç mu yoksa müteselsil (zincirleme) suç olarak mı işlendiğinin tespiti açısından* inceleme yapılması için **bozmuştur**.

VI- HUKUKİ DEĞERLENDİRME ve SONUÇ:

Yukarıda ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi; tüm malvarlığı üzerine “*maddi hukuk bakımından varlığını kabul etmediği bir borç nedeniyle*” konulmuş olan hacizleri kaldırtmak için borçlu i k i m k a n a sahiptir: **Ya** İİK.m. 72 çerçevesinde hukuk mahkemesinde m e n f i t e s p i t davası açarak⁵¹⁷³ “maddi hukuk bakımından takip alacaklısına borçlu olmadığını” iddia ve ispat ederek, bu konuda mahkemeden alacağı kararın kesinleşmesi üzerine (İİK.m. 72/V, c: 2), hakkındaki icra takibini iptal ettirip konulmuş olan hacizleri kaldırtabilir **veya** takip alacaklısı hakkında d o l a n d ı r ı c ı l ı k (TCK.m. 158) ya da s a h t e c i l i k (TCK.m. 204, 207) suçlarından dolayı şikayette bulunup, m a h k u m i y e t k a r a r ı olarak⁵¹⁷⁴, TBK.m. 74 çerçevesinde⁵¹⁷⁵ malvarlığı üzerindeki hacizleri kaldırtabilir.

Somut uyuşmazlıkta; alacaklı (A), 12.000.000 USD. bedelli bir bonoya dayanarak borçlu (B)’nin taşınmazları üzerine haciz koydurmuş, borçlunun, alacaklı hakkında C.Savcılığı’na yaptığı **dolandırıcılık suçuyla ilgili şikayet** olumlu şekilde sonuçlanmış ve Ağır Ceza Mahkemesi’nce tarihinde verilen mahkumiyet kararı, Bölge Adliye Mahkemesi’nin Ceza Dairesi’nce tarihinde **onanarak kesinleşmiştir**.

..... Ağır Ceza Mahkemesinin maddi olayı kabulü ve nitelendirmesi aynen aşağıya alınmıştır. (..... günlük gerekçeli karar sayfa-29/33-30/33) ;

“Sonuç olarak; HTS raporları ve buna yönelik alınan bilirkişi raporu, Adli Tıp Kurumu raporları, İcra Hukuk Mahkemesinin Esas sayılı dosyası ve İcra Müdürlüğü’nün sayılı icra takip dosyası ve Asliye Hukuk Mahkemesi’nin Esas, Karar sayılı kararı, yine aynı mahkemenin Esas, Karar sayılı dosya içerikleri, katılan beyanı, katılan vekillerinin beyanları, sanık savunmaları, sanık vekillerinin beyanları, suçla konu senet ve sözleşme ile birlikte

⁵¹⁷² Bknz: Cumhuriyet Başsavcılığı’nce yapılantarihli yazışmalar

⁵¹⁷³ Bknz: Yuk. dipn. 1-9

⁵¹⁷⁴ Bknz: Yuk. dipn. 16-24

⁵¹⁷⁵ Bknz: Yuk. dipn. 10-24

dosya kül halinde değerlendirildiğinde; sanık ve katılanın senet ve sözleşmenin düzenlendiği iddia edildiği tarihlerde hiç bir araya gelmedikleri, sanığın katılana 12 milyon doları elden verdiği yönündeki savunmasının hayatın olağan akısına aykırı olduğu, bu denli yüksek miktardaki meblağın tek senet düzenlenerek verildiği yönündeki beyanın gerçeği yansıtmadığı, kaldı ki katılanın Asliye Hukuk Mahkemesi'nin Esas sayılı dosyasında yer alan taşınmaza ilişkin yapılan yargılama neticesinde söz konusu taşınmazın tapuda iptaliyle katılanın adına kaydına karar verildiği ve katılanın sanıktan borç para almasını gerektirir herhangi bir hukuki durumunun bulunmadığı, sanığın katılanın eşinin borçları nedeniyle 2016 yılında kendisinden borç para aldığı yönündeki beyanının itibar edilebilir olmadığı, nitekim buna ilişkin herhangi bir belge sunulmadığı, şöyle ki katılanın eski eşiyle belirtilen tarihlerde boşanmış olduğu, sanığın katılana verdiğini iddia ettiği 12 milyon dolarının bulunduğuna yönelik herhangi bir resmi kavıt sunmadığı, gerek suça konu senet, gerekse sözleşme ile ilgili yukarıda anılan Adli Tıp Kurumu Fizik İhtisas Dairesinin ve aynı dairenin genişletilmiş uzmanlar kurulunca yapılan incelemelerde düzenlenen raporlarda belirtildiği gibi, senet ve sözleşmedeki borçlu (B)'ye ait yazı ve imzaların başka amaçlarla atılmış imza yazılardan faydalanılarak oluşturulduğunun açık ve net olarak belirtildiği, sanığın söz konusu senet ve sözleşmeyi bu şekilde sahte olarak oluşturduğu, gerçekte var olmayan, bora dayalı olarak senet tanzim ettiği, yine gerçekte var olmayan borç ve senetlerden bahsedilerek sözleşme düzenlendiği, suça konu senedi İcra Dairesi'nin takip sayılı dosyasında takibe koyduğu, böylece üzerine atılı Kamu Kurum ve Kuruluşları vb Tüzel Kişilerin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık suçuna teşebbüs ettiği, ayrıca yukarıda değinildiği gibi suça konu senedi sahte olarak düzenlendiği, ayrıca özel belge niteliğinde olan tarihli "sözleşme" başlıklı sözleşmeyi de yine sahte olarak düzenlediği ve kullandığı sonucuna varılmakla, eylemine uyan 5237 sayılı yasanın...158/1-d, 35 maddelerine göre cezalandırılmasına karar verilmiştir."

Ağır Ceza Mahkemesinin gerekçesinden de açıkça anlaşılacağı üzere, dolandırıcılık suçu, takip konusu bono kullanılarak işlenmiştir. Kesinleşen suç her ne kadar dolandırıcılık olarak görünse de, mahkemeyi bağlayan kesinleşmiş maddi olaydır. Yukarıda ifade edildiği gibi maddi olay-vakıa, sahte bono ile icra müdürlüğü aracı kılınmak suretiyle borçlu (B)'nin dolandırılmaya kalkışılmasıdır.

Resmi evrakta sahtecilik suçuna gelince;

..... Ağır Ceza Mahkemesi'nce 01.06.2022 tarihinde **sahtecilik suçuyla ilgili olarak verdiği mahkumiyet kararı** ; "işlenmiş olan sahtecilik suçunun tek bir suç mu yoksa müteselsil (zincirleme) suç olarak mı işlendiğinin tespiti açısından" Bölge Adliye Mahkemesi Ceza Dairesi tarafından bozulmuştur.

Sözü edilen **bozma kararında** ;

"Sanık hakkında resmi belgede sahtecilik ve özel belgede sahtecilik suçlarından verilen mahkumiyet hükümlerine yönelik sanık m dafilerinin istinaf başvurusuna ilişkin incelemede;

Suça konu sahteliği iddia ve kabul edilen belgelerin aynı suç işleme kararı ile aynı anda düzenlendiğinin tespiti halinde yüklenen eylemin tek bir sahtecilik suçunu, senet ve sözleşmenin farklı tarihlerde verildiğinin tespiti halinde ise bir suç işleme kararının icrası kapsamında resmi belgede sahtecilik ve özel belgede sahtecilik sularının kısa zaman aralıkları içerisinde ihlal edildiğinin kabulü ve eylemine TCK'nın 43/1. maddesinde düzenlenen zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerekeceği nazara alındığında; anılan hususun tereddüde mahal bırakmayacak şekilde tespiti ile sonucuna göre

uygulama yapılması gerektiği gözetilmeksizin hükümde bu konunun tartışmasız bırakılması suretiyle yargılamaya devamla her bir belge yönünden ayrı ayrı sahtecilik suçunun olduğu kabul edilerek yazılı şekilde ayrı ayrı mahkumiyet hükümleri kurulması, kanuna aykırıdır.” Denilmek suretiyle RESMİ BELGEDE SAHTECİLİK SUÇUNUN DA VARLIĞI KABUL EDİLMİŞ VE BU HUSUSTA KESİN NİTELİKTE BİR HÜKÜM TESİS ETMİŞTİR.

Görüldüğü gibi, Ağır Ceza Mahkemesinin hem “ Dolandırıcılık Suçuna Teşebbüs” suçuna ilişkin mahkumiyet hükmü kesinleşmiş hem de, “Sahte Resmi Evrak Düzenlemek” suçunun varlığı Ceza Dairesince kesin olarak kabul edilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalarda da anlaşılacağı gibi takibe konulan senet “ YOK HÜK-MÜNDEDİR”. Başka bir ifade ile de “ KESİN OLARAK HÜKÜMSÜZDÜR”

Türk Borçlar Kanununun 27/1.maddesine göre; “*Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür.*”

Yok hükmünde olan bir belgeye dayanılarak herhangi bir işlem tesis edilmesi mümkün değildir. Her nasılsa işlem yapılmış ise, bu işlemin iptal edilmesi, geri alınması gerekir.

Bu itibarla, icra memuru, takip için kendisine tevdi edilen kambiyo senedinin, bono vasfını taşıyıp taşımadığını re’sen gözetmek ve taşımadığını anlaması halinde talebi geri çevirmesi görevi gereği ise, takibe konulan senetin sahte ve yok hükmünde olduğunu kesinleşmiş mahkeme kararı ile tespit etmesi halinde, başlatılan takibi, başladığı yere geri döndürmesi ve iptal etmesi de görevinin başka bir gereğidir. Zira hukukî hüküm ve sonuçları daha başlangıçtan itibaren kesin olarak hükümsüzdür.

Ayrıca, yukarıda⁵¹⁷⁶ ayrıntılı olarak belirttiğimiz gibi; ceza mahkemelerinin mahkumiyet kararı, hukuk hakimini mutlak şekilde bağladığından hükümlü (alacaklı) (A) hakkında dolandırıcılık suçundan verilmiş ve kesinleşmiş olan mahkumiyet kararı hukuk hakimlerini bağladığından, İcra Müdürlüğü’nün sayılı dosyasına borçlu (B) tarafından sunulacak alacaklı (A) hakkındaki Bölge Adliye Mahkemesi’nin Ceza Dairesi’nin T. ve E: ve K: sayılı “dolandırıcılık suçundan dolayı verilmiş ve kesinleşmiş mahkumiyet kararını” dikkate alıp, borçlunun taşınmazları üzerindeki hacizleri kaldırmayı kabul etmemesi üzerine, icra müdürlüğünün bu kararına karşı, borçlu (B)’nin bu icra müdürlüğünün bağlı olduğu İcra Hukuk Mahkemesi’ne ş i k a y e t y o l u n a başvurarak, bu hatalı kararın bozulmasını istemesi gerekecektir...

Yine yukarıda⁵¹⁷⁷ benzer bir olayda da Ankara BAM. 32. HD. 21.12.2023 T. E: 461, K: 2537 sayılı kararında; “*Kesinleşmiş ceza mahkemesine ait mahkumiyet kararının hukuk mahkemesini (icra hukuk mahkemesini) bağlayacağı, bu nedenle ceza mahkemesinin kararı ile mahkum olan alacaklının, borçlunun malları üzerine koydurduğu haczin, TBK.m. 74 uyarınca kaldırılması gerekeceği*” açıkça ifade edilmiştir...

Buraya kadar ayrıntılı olarak arz ve izah edilen nedenler ve Yargıtay içtihatları uyarınca, dolandırıcılık suçundan mahkum olmuş ve bu mahkumiyeti kesinleşmiş olan alacaklı (A) tarafından, İcra Müdürlüğü’nün sayılı icra dosyasından, borçlu (B)’nin taşınmazları üzerine koydurulan hacizlerin hiç tereddütsüz kaldırılması gerekecektir...25.03.2024

⁵¹⁷⁶ Bknz: Yuk. dipn. 16-24

⁵¹⁷⁷ AÇIKLAMA: IV

İcra Müdürlüğü'nce Taşınmaza Takdir Edilen Satışa Esas Kıymete Alacaklı/Borçlu Tarafından Süresi İçinde İcra Hukuk Mahkemesine Başvurularak İtiraz Edilmesi Halinde, Mahkemece Oluşturulacak Bilirkişi Heyetincede Taşınmazın Hangi Tarihteki Değerinin Belirlenmesi Gerekeceği?

Av. Talih UYAR(*)

İcra ve İflas Kanunu'nda "icra takipleri" bakımından 'kıymet takdiri' konusu haciz aşaması için İİK.m. 87'de ve satış aşaması bakımından da İİK.m. 128 ve 128/a'da ayrı ayrı düzenlenmiştir.⁵¹⁷⁸

İİK.m. 87'de; -24.11.2021 tarihinde, 7343 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonucunda- "kıymet takdiri" başlığı altında 'kıymet takdirinin kim tarafından' ve 'nasıl yapılacağı' "sicile kayıtlı mallar dışındaki şeyler için" İİK.m. 87/I'de, "sicile kayıtlı mallar için" ise İİK.m. 87/II'de belirtilmiştir...⁵¹⁷⁹

İİK.m. 128'de; 'mükellefiyet listesi' başlığı altında 'icra dairesince taşınmazın kıymet takdirinin ne şekilde yapılacağı' belirtilmiştir.

İİK.m. 128/a'da; 'kıymet takdirine ilişkin şikayet' başlığı altında 'kıymet takdirine ilişkin şikayetin ne zaman, nereye ve nasıl yapılacağı, kıymet takdirinin kesinleşmesinden sonra yeni kıymet takdirinin ne zaman yapılabileceği' konuları düzenlenmiştir.⁵¹⁸⁰

II-İcra takiplerinde, kaydına haciz konulan taşınmaza kıymet takdiri, icra müdürlüğü tarafından yapılır.

'Haczi yapan memur, haczettiği malın kıymetini –gerektiğinde bilirkişiye de başvurarak- takdir eder' (İİK.m. 87/I).

Kıymet takdirinden haberdar olan (kıymet takdirinin yapıldığını öğrenen) ilgililer –özellikle; alacaklı ve borçlu- yapılan her kıymet takdirine –yedi gün içinde- itiraz edebilirler...

Kıymet takdiri; icra müdürlüğünce öncelikle 'bilirkişilik bölge kurulu listesinde kayıtlı olanlardan seçilen bilirkişilere' (İİK.m. 87/I), bunların bulunmaması halinde 'listede kayıtlı diğer bilirkişilere' (İİK.m. 87/II) yaptırılmış olsa dahi 'icra müdürlüğü adına yapıldığı için', icra dairesinin işlemi sayılır. Bu nedenle; kıymet takdirinin hatalı olduğu ('hacizli taşınmaza olduğundan az veya fazla kıymet takdir edilmiş olduğu') yönündeki muhalefetin, kıymet takdirini yapmış/yaptırmış olan icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesine şikayet (İİK.m. 16) yoluyla ileri sürülmesi gerekir.⁵¹⁸¹

(*) İzmir Barosu Avukatlarından (Dokuz Eylül Üniv. Huk. Fak. E. Öğr. Grv.)

⁵¹⁷⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz: GÜNEYSU, N.B. İcra Hukuku'nda Taşınmazların Kıymet Takdiri, 2020, s: 51

⁵¹⁷⁹ Ayrıntılı bilgi için bkz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. İcra ve İflas Kanunu Şerhi, C: 2, 3. Baskı, 2014, s: 1720 vd. – GÜNEYSU, N.B. age., s: 52

⁵¹⁸⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz: UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., s: 2256 vd. - GÜNEYSU, N.B. age., s: 55 vd.

⁵¹⁸¹ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., C:2, s: 1720 - GÜNEYSU, N.B. age., s: 222 – MUŞUL/T./MUŞUL, T.A. İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2024, s: 1031- MUŞUL, T. İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, C: 1, 2013, s: 522 – ERCAN, İ. Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 10. Baskı, 2024, s: 709 – KURU, B. İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s: 660 – PEKCANITEZ, H./SİMİL, C. İcra-İflas Hukuku'nda Şikayet, 2. Bası, 2017, s: 300 – YILMAZ, E. İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2016, s: 685 – GÖRGÜN, L.Ş./BÖRÜ, L./KODAKOĞLU, M. İcra ve İflas Hukuku, 2023, 4. Baskı, s: 281 – COŞKUN, M. Açıklamalı-İçtihatlı İcra ve İflas Kanunu, 7. Baskı, 2021, C: 2, s: 2633; C:3, s: 3193 – AŞIKOĞLU, F. İcra ve İflas Hukuku Kapsamında Kıymet Takdiri Çalışmalarının Değerlendirilmesi, 2016, s: 22

III-İcra müdürlüğünce satış işlemine esas olmak üzere, alacaklının (vekilinin) talebi üzerine İİK.m. 87 ve 128, 128/a çerçevesinde yapılmış olan kıymet takdiri işleminden –ve özellikle; düzenlenmiş olan kıymet takdiri raporunun kendilerine tebliği üzerine-haberdar olan alacaklının (vekilinin)/borçlunun (vekilinin), bu raporda belirtilen rakamı kabul etmeyip -rakamı ‘az’ veya ‘yüksek’ bulup- icra dairesinin bağlı olduğu icra hukuk mahkemesine ş i k a y e t t e (İİK.m. 16 vd.) bulunması üzerine, icra hukuk mahkemesi incelemesini ne şekilde yapacaktır?

Kuşkusuz; taşınmazın niteliğine göre bu konuda uzman olan bilirkişileri de görevlendirerek, onlarla birlikte kıymet takdiri yapılacak olan taşınmazın bulunduğu yere gidecek ve orada bilirkişilere görevlerini (yani; *hangi konuda, hangi tarih itibariyle taşınmazın değerini tespit/takdir edeceklerini*) bildirecektir...

Yüksek mahkeme (Yargıtay 12. Hukuk Dairesi⁵¹⁸² ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu⁵¹⁸³) bugün itibariyle yerleşmiş olan içtihatlarında; bilirkişi raporu düzenlenirken ‘*şu ilkelerin gözönünde bulundurulmasını*’ istemektedir:

a) ‘*Kıymet takdirine itiraz başvurusu’nun “İcra müdürlüğünce satışa konu taşınmazın/taşınırın, bilirkişi(ler) marifetiyle yaptırılmış olan değer tespitinin yerinde olup olmadığını tespiti yönelik” bir ş i k a y e t niteliğinde olduğu,*

b) *Bu şikayette, şikayete başvuran ilgilinin (alacaklının/borçlunun) amacının, icra müdürlüğünce yaptırılmış olan değer tespitinin satışa konu malın g e r ç e k d e ğ e r i n i yansıtıp yansıtmadığını öğrenmek olduğu,*

c) *İcra hukuk mahkemesince oluşturulmuş olan bilirkişi kurulunca, satışa konu taşınmazın/taşınırın, icra müdürlüğünce yaptırılmış olan kıymet takdirinin y a p ı l d ı ğ ı t a r i h i t i b a r i y l e taşınmazın/taşınırın gerçek değerini yansıtıp yansıtmadığının belirlenmesi gerekeceği.*

Yüksek mahkeme;

√“*İhaleye konu taşınmazın kıymet takdiri işleminin icra müdürlüğünce yaptırıldığını, borçlunun ‘taşınmaza takdir olunan değer gerçek değerinin altında olduğunu’ ileri sürerek kıymet takdirine itiraz etmesi üzerine, icra hukuk mahkemesinin ‘şikayetin kabulüne, taşınmazın değerinin tespitine’ karar verildiğinin görüldüğünü, mahkemece hükme esas alınan raporda ‘bilirkişiler tarafından icra müdürlüğünün keşif tarihi itibari ile değerlendirilmiştir olduğu’ açıkça belirtilmiş olup, iki yıllık süre, icra müdürlüğünce aldırılan rapordaki değerlendirme tarihinden başlayacağından, satış tarihi itibariyle İİK’nun 128/a-2. maddesinde öngörülen iki yıllık sürenin geçtiğini, bu durumda kesinleşen kıymet takdirinin yapıldığı tarihten itibaren iki yıldan fazla süre geçtikten sonra ihale gerçekleştirilmiş olup, bu husus re’sen gözetilmesi gerektiğinden, Bölge Adliye Mahkemesince ‘şikayetin kabulü ile ihalenin feshine’ karar verilmesi gerekeceğini”⁵¹⁸⁴*

√“*Şikayete konu ihalelere esas alınan ve icra hukuk mahkemesince kıymet takdir raporuna itiraz üzerine belirlenen değerlere ilişkin bilirkişi raporunda, değerlemenin hangi tarihe göre yapıldığının açıkça belirtilmediği gerekçesiyle İİK’nın 128/a*

⁵¹⁸² Bknz: 12. HD. 05.10.2023 T. 2632/5709; 26.01.2023 T. 10895/510; 27.09.2022 8181/9385; 24.05.2022 T. 4053/ 6228; 29.03.2022 T. 3073/; 23.12.2021 T. 11851/11841; 23.06.2021 T. 2913/6832; 15.06.2021 T. 5255/K: 6464; 09.06.2021 T. 4886/ 6269; 08.04.2021 T. 2676/ 4288; 04.02.2021 T. E: 2020/9131, K: 1077; 08.10.2020 T. 5971/ 8335; 20.02.2020 T. E. 2019/14249, K. 536 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁸³ Bknz: HGK. 16.02.2021 T. E: 2017/12-2258, K: 94; HGK. 16.06.2020 T. E:2017/12-742, K:406 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁸⁴ Bknz: 12. HD. 05.10.2023 T. E: 2632, K: 5709 (www.e-uyar.com)

maddesinde düzenlenen iki yıllık sürenin icra müdürlüğünce yapılan kıymet takdirine esas keşif tarihinde başlayacağını, buna göre de ihale tarihine kadar iki yıllık sürenin geçtiği belirtilerek borçlunun istinaf başvurusu kabul edildikten sonra yeniden kurulan hükümle şikayetin kabulü ile şikayete konu taşınmaz ihalelerinin feshine karar verilmesi gerekeceğini⁵¹⁸⁵

√“Mahkemece hükme esas alınan raporda bilirkişi tarafından hangi tarih itibari ile değerlendirme yapılmış olduğu açıkça belirtilmemiş olduğundan ve borçlu tarafından icra müdürlüğünce alınan rapora itiraz edildiğinden iki yıllık sürenin, icra müdürlüğünce aldırılan rapordaki değerlendirme tarihinden başlayacağını- Kesinleşen kıymet takdirinin yapıldığı tarihten itibaren iki yıldan fazla süre geçtikten sonra ihale gerçekleştirilmiş olması halinde, şikayetin kabulü ile re'sen ihalenin feshine karar verilmesi gerektiğini- Kesinleşen kıymet takdirinin yapıldığı tarihten itibaren iki yıldan fazla süre geçtikten sonra ihale gerçekleştirilmiş olup, bu husus kamu düzeni nedeniyle re'sen gözetilmesi gerektiğinden, ihalenin feshine karar verilmesi gerektiğini”⁵¹⁸⁶

√“Kıymet takdirine itiraz üzerine, icra mahkemesinin oluşturduğu bilirkişi kurulu ile, icra müdürünün kıymet takdiri yaptırıldığı tarih itibariyle taşınmazın değerini belirleyerek memur işlemini denetleyeceğini, bu itibarla; mahkemece görevlendirilen bilirkişi tarafından düzenlenen raporda, değerlemenin yapıldığı tarih açıkça belirtilmediği sürece, kıymet takdirine itiraz davasındaki keşif tarihinin, İİK'nun 128/a-2 maddesinde düzenlenen 2 yıllık sürenin başlangıç tarihi olarak kabulü mümkün olmadığı gibi, bu yöntemin şikayet işleminin ruhuna da uygun düşmeyeceğini”⁵¹⁸⁷

√“Mahkemece hükme esas alınan raporda bilirkişi tarafından hangi tarih itibari ile değerlendirme yapılmış olduğu açıkça belirtilmemiş olduğundan ve borçlu tarafından icra müdürlüğünce alınan rapora itiraz edildiğinden iki yıllık sürenin, icra müdürlüğünce aldırılan rapordaki değerlendirme tarihinden başlayacağını- Kesinleşen kıymet takdirinin yapıldığı tarihten itibaren iki yıldan fazla süre geçtikten sonra ihalenin gerçekleştirilmiş olması halinde, şikayetin kabulü ile re'sen ihalenin feshine karar verilmesi gerektiğini”⁵¹⁸⁸

√“İİK'nun 128/a-2. maddesinde düzenlenen 2 yıllık sürenin, 7226 sayılı Kanun'un Geçici 1. maddesinde yer alan durma hükümlerine tabi olmadığını- Kıymet takdiri tarihinin kural olarak icra dairesince fiilen yapılan keşif tarihi olduğu ve satışın kıymet takdirinin esas alındığı tarihten itibaren 2 yıl sonra yapılması başlı başına ihalenin feshi sebebi olduğunu, bu hususun, 2 yıl içinde taşınmazın değerinde oluşacak muhtemel değişiklikler nedeniyle hem borçlu hem de alacaklı tarafın menfaatlerini korumaya yönelik bir düzenleme olması nedeniyle, kamu düzenine ilişkin olduğundan re'sen gözetilmesi gerektiğini- İİK'nun 128/a-2 maddesinin Dairemizin içtihatları ile taşınır satışlarında da uygulandığı düşünüldüğünde; pandemi sürecinde ülkemizdeki taşınır ve taşınmaz değerlerinde oluşan büyük artışlar nazara alındığında, kanunda düzenlenen 2 yıllık azami sürenin üzerine durma sürelerinin de eklenmesi ile daha da uzayacak sürenin, taşınmazın gerçek değerinden satılmasına engel olacağı ve tarafların hak kaybına uğramalarına neden olacağını”⁵¹⁸⁹

√“Mahkemece görevlendirilen bilirkişi tarafından düzenlenen raporda, değerlemenin yapıldığı tarih açıkça belirtilmediği sürece, kıymet takdirine itiraz davasındaki

5185 Bknz: 12. HD. 26.01.2023 T. E: 2022/10985, K: 510 (www.e-uyar.com)

5186 Bknz: 12. HD. 27.09.2022 T. E: 8181, K: 9385 (www.e-uyar.com)

5187 Bknz: 12. HD. 24.05.2022 T. E: 4053, K: 6228 (www.e-uyar.com)

5188 Bknz: 12. HD. 29.03.2022 T. E: 3073, K: 4133 (www.e-uyar.com)

5189 Bknz: 12. HD. 23.12.2021 T. E: 11851, K: 11841 (www.e-uyar.com)

keşif tarihinin, İİK'nun 128/a-2 maddesinde düzenlenen 2 yıllık sürenin başlangıç tarihi olarak kabulü mümkün olmadığı gibi, bu yöntemin şikayet işleminin ruhuna da uygun düşmeyeceğini"⁵¹⁹⁰

√"Kıymet takdirine itiraz davasında, icra müdürü tarafından belirlenmiş olan değer, taşınmazın gerçek değerini yansıtıp yansıtmadığının denetleneceğini"⁵¹⁹¹ - Mahkemece hükme esas alınan raporda bilirkişi tarafından hangi tarih itibari ile değerlendirme yapılmış olduğu açıkça belirtilmemiş ise, iki yıllık sürenin icra müdürlüğünce aldırılan rapordaki değerlendirme tarihinden başlayacağını- Taşınmazın muhammen bedelin üzerinde ihale edilmiş olmasının re'sen gözetilen iki yıllık sürenin dikkate alınmasını ortadan kaldırmayacağını"

√"Kıymet takdirine itiraz davasında, icra müdürü tarafından belirlenmiş olan değer, taşınmazın gerçek değerini yansıtıp yansıtmadığının denetleneceğini- Mahkemece hükme esas alınan raporda, bilirkişi tarafından hangi tarih itibari ile değerlendirme yapılmış olduğu açıkça belirtilmemiş ise, iki yıllık sürenin icra müdürlüğünce aldırılan rapordaki değerlendirme tarihinden başlayacağını- Taşınmazın muhammen bedelin üzerinde ihale edilmiş olmasının re'sen gözetilen iki yıllık sürenin dikkate alınmasını ortadan kaldırmayacağını"

√"Kıymet takdirine itiraz davasının; İİK'nun 128/a maddesinde düzenlenmiş olup, icra müdürlüğünce satışa konu malın bilirkişi marifetiyle yaptırılan değer tespitinin yerinde olmadığını tespitiye yönelik bir şikayet olduğunu- Bu şikayette ilgilinin, müdürlükçe yaptırılan değer tespitinin yerinde olmadığı, malın belirlenen değerinin gerçek kıymetini yansıtmadığı iddiasıyla mahkemeye başvurmuş olduğunu- Mahkemece yapılacak işin, icra müdürü tarafından belirlenen değer, taşınmazın gerçek değerini yansıtıp yansıtmadığını, bir başka ifadeyle memur işleminin doğru olup olmadığını denetlemekten ibaret olduğunu- Dolayısıyla mahkemenin, oluşturduğu bilirkişi kurulu ile icra müdürünün kıymet takdiri yaptırdığı tarih itibariyle, taşınmazın değerini belirleyerek memurun işlemini denetlediğini"

√"Kıymet takdirine itiraz davasında, icra müdürü tarafından belirlenmiş olan değer, taşınmazın gerçek değerini yansıtıp yansıtmadığının denetleneceğini- Mahkemece hükme esas alınan raporda bilirkişi tarafından hangi tarih itibari ile değerlendirme yapılmış olduğu açıkça belirtilmemiş ise, iki yıllık sürenin icra müdürlüğünce aldırılan rapordaki değerlendirme tarihinden başlayacağını"⁵¹⁹⁴

√"Kıymet takdirine itiraz davasının; İİK'nun 128/a maddesinde düzenlenmiş olup, icra müdürlüğünce satışa konu malın bilirkişi marifetiyle yaptırılan değer tespitinin yerinde olup olmadığını tespitiye yönelik bir şikayet olduğunu - Bu şikayette ilgilinin, icra müdürlüğünce yaptırılan değer tespitinin yerinde olmadığını, malın belirlenen değerinin gerçek kıymetini yansıtmadığı iddiasıyla mahkemeye başvurmuş olduğunu - Mahkemece yapılacak işin; icra müdürü tarafından belirlenen değer, taşınmazın gerçek değerini yansıtıp yansıtmadığını, bir başka ifadeyle icra memurunun işleminin doğru olup olmadığını denetlemekten ibaret olduğunu - Dolayısıyla mahkemenin, oluşturduğu bilirkişi kurulu ile, icra müdürünün kıymet takdiri yaptırdığı tarih itibariyle taşınmazın değerini belirleyeceğini"

⁵¹⁹⁰ Bknz: 12. HD. 23.06.2021 T. E: 2913, K: 6832 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁹¹ Bknz: 12. HD. 15.06.2021 T. E: 5255, K: 6464 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁹² Bknz: 12. HD. 09.06.2021 T. E: 4886, K: 6269 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁹³ Bknz: 12. HD. 08.04.2021 T. E: 2676, K: 4288 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁹⁴ Bknz: 12. HD. 04.02.2021 T. E: 2020/9131, K: 1077 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁹⁵ Bknz: 12. HD. 08.10.2020 T. E: 5971, K: 8335 (www.e-uyar.com)

√“Kıymet takdirine itiraz edilmesi üzerine icra mahkemesince hükme esas alınan bilirkişiler raporunda 2015... günü değerlendirilmiştir olduğu açıkça belirtilmiş ise de, alacaklı ve borçlular tarafından icra müdürlüğüne alınan ..2014 tarihli rapora itiraz edildiğinden, iki yıllık sürenin, satışa esas alınan muhammen bedellerin icra müdürlüğü değerlendirilmesinde (...2014) başlayacağını”⁵¹⁹⁶

√“Kıymet takdirine itiraz üzerine, icra mahkemesinin, oluşturduğu bilirkişi kurulu ile “icra müdürünün kıymet takdiri yaptırdığı tarih” itibarıyla, taşınmazın değerini belirleyerek memur işlemini denetlediğini- Kıymet takdirine itirazda, icra dairesi tarafından belirlenen değerlerin malın gerçek değerini yansıtmadığı, dolayısıyla memur işleminin doğru olup olmadığı denetlendiğinden, icra mahkemesince yapılan keşif tarihinin veya icra mahkemesinin karar tarihinin İİK. mad. 128/a-2’de yer alan ‘2 yıllık sürenin başlangıç tarihi olarak’ kabulünün mümkün olmadığını- ‘Kesinleşen kıymet takdirinin yapıldığı’ ifadesinin, kıymet takdirine itiraz üzerine icra mahkemesince yapılan keşif tarihi veya keşif sonrası verilen bilirkişi raporu tarihi olarak yorumlanamayacağını- İcra mahkemesince ‘icra müdürünün kıymet takdiri yaptırdığı tarih’ itibarıyla taşınmazın değeri belirlenerek memur işlemi denetlendiğinden, taşınmazın değerinin, ‘hükme esas alınan kıymet takdir raporu tarihine’ göre değil, icra dairesince yaptırılan kıymet takdir tarihine göre belirlenmiş olacağını ve bu nedenle İİK. mad. 128/a-2’de öngörülen 2 yıllık sürenin de icra dairesince yaptırılan kıymet takdir tarihinden itibaren başlayacağını”⁵¹⁹⁷

√“Kıymet takdirine itirazı inceleyen icra mahkemesince, icra dairesince yapılan kıymet takdirinde taşınmazın değerinin belirlendiği tarih esas alınarak memur işleminin doğru olup olmadığı denetlenmediği gibi, gerekçenin dayanakları somut, tutarlı, açık ve rasyonel bir biçimde tartışılmadan alınan bilirkişi raporunun aksine karar verilmesinin yerinde olmadığını- Mahkemece yapılması gereken işin, fesih nedeni olarak ileri sürülen kıymet takdirine ilişkin iddia hakkında, icra dairesince yapılan kıymet takdirinde ihale konusu taşınmazın değerinin belirlendiği tarih esas alınarak bilirkişi tarafından tespit edilen değerlerin taşınmazın gerçek değerini yansıtmadığının denetlemesi bakımından, kıymet takdirine itiraz üzerine rapor düzenleyen bilirkişiden ek rapor alınarak, ek rapor ile tespit edilen değerlerin ihalede esas alınan muhammen bedelin üzerinde olması hâlinde ihalenin feshine karar verilmesinden ibaret olduğunu”⁵¹⁹⁸

belirtmiştir...

*

IV-Mütalâa (ve dava) konusu uyuşmazlıkta;

ALACAKLI : (A)
 VEKİLİ : Av. ...
 BORÇLU : (B)
 VEKİLİ : Av. ...
 ALICI : (C)
 VEKİLİ : Av. ...

⁵¹⁹⁶ Bknz: 12. HD 20.02.2020 T. E. 2019/14249, K. 536 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁹⁷ Bknz: HGK. 16.02.2021 T. E. 2017/12-2258, K: 94 (www.e-uyar.com)

⁵¹⁹⁸ Bknz: HGK. 16.06.2020 T. E.2017/12-742 , K:406 (www.e-uyar.com)

İHALE KONUSU TAŞINMAZ: ... ili ... ilçesi, ... mahallesi, 867 parsel, 9. kat, 30 bağımsız bölüm numaralı taşınmaz

İCRANIN KIYMET TAKDİR TARİHİ ve TAKDİR EDİLEN KIYMET: 06.03.2020; 590.000 TL.

AÇIKLAMALAR:

-İcra dairesince 06.03.2020 tarihinde yapılan kıymet takdirine itiraz edilmiş ve İst. And. 3. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2020/... Esas sayılı dosyasından 16.10.2020 tarihinde yapılan keşif sonucunda, taşınmazın 16.10.2020 keşif tarihindeki değeri; 650.000 TL. olarak tespit edilmiştir.

Borçlu taraf, bu kıymet takdirine itiraz etmişse de mahkeme, itirazı kabul etmeyip taşınmazın değerinin 650.000 TL. olduğuna hükmetmiştir.

-Taşınmaz, 05.07.2021 tarihinde, değerinin 650.000 TL. olduğu ilan edilerek ihaleye çıkarılmış ve alıcı (C) 590.000 TL. bedelle taşınmazı satın almıştır.

-Borçlu taraf "*ihalenin feshi davası*" açmış ancak İst. And. 15. İcra Hukuk Mahkemesi E: 2021/..., K: 2022/... sayılı kararı ile borçlunun "*ihalenin feshi*" talebini reddetmiştir.

-Borçlu taraf, bu karara karşı istinaf yoluna başvurmuş ve İst. BAM. 20. Hukuk Dairesi 29.12.2022 T. ve E: 2022/..., K: 2022/... sayılı kararı ile yerel mahkemenin "*ihalenin feshi talebinin reddine*" ilişkin kararını aşağıdaki gerekçe ile kaldırmıştır:

"Şikayetçi tarafından İstanbul Anadolu 3. İcra Hukuk Mahkemesinde kıymet takdirine itiraz edildiği, şikayetçi tarafından kıymet takdirinin hatalı yapıldığı, bu hususta mahkemesine rapora karşı itiraz dilekçesinin sunulmasına rağmen 'itirazlarının dikkate alınmadığı, taşınmazların değerinin altında satılmasına neden olduğu' gerekçesi ile ihalenin feshini talep ettiği anlaşılmıştır.

Buna göre; mahkemece, taşınmazların kıymetine ilişkin ileri sürdüğü hususlar nazara alınarak konusunda uzman bilirkişi marifeti ile keşif yapılmak ve rapor alınarak suretiyle, taşınmazların tespit edilecek değerinin ihalede esas alınan muhammen bedelin üzerinde olması hâlinde düşük değer üzerinden satışa başlandığı anlaşıldığından ihalenin feshine karar verilmesi, muhammen bedelin altında ya da aynı olması hâlinde ise diğer ihalenin feshi nedenleri de gözetilerek dosya kapsamına göre karar verilmesi gerekmektedir. (Hukuk Genel Kurulunun 16.06.2020 tarihli ve 2017/12-742 E., 2020/406 K. sayılı kararı).

Açıklanan nedenle, davacının istinaf başvurusunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararının HMK'nun 353/1-a.6. maddesi gereğince kaldırılmasına..."

ş e k l i n d e k i kararı ile, 'ihalenin feshi' talebini kabul edip "*fesih davasının reddine*" dair yerel mahkeme kararını kaldırmıştır.

-İstinaf kararından sonra yerel mahkeme (İst. And. 15. İcra Hukuk Mahkemesi, 2023/... E.) taşınmazın kıymetini tespit etmek için keşif ve bilirkişi incelemesi yapmıştır. Dosyada düzenlenen 06.03.2020 tarihli ilk bilirkişi raporu ile taşınmazın icra müdürlüğünce kıymetinin takdir edildiği 06.03.2020 tarihinde, değerinin 640.000 TL. olduğu tespit edilmiştir.

-06.03.2020 tarihli bilirkişi raporuna borçlu tarafından itiraz edilmiş, bu itiraz mahkemece dikkate alınarak, itiraz davasına bakan İst. And. 3. İcra Hukuk Mahkemesi

2020/... Esas sayılı dosyasında, 16.10.2020 tarihinde yapılan keşif tarihi baz alınarak kıymet takdirinin yapılması için ek rapor alınması istenmiştir.

-Bilirkişiler tarafından dosya kapsamında 22.10.2023 tarihli “*ek rapor*” düzenlenmiştir. Bu ek raporda taşınmazın 16.10.2020 tarihindeki rayiç değeri 690.000 TL. olarak tespit edilmiştir.

Bu ek rapora alıcı (C) vekili tarafından itiraz edilerek; **“taşınmazın değerinin 16.10.2022 tarihindeki değerinin değil, icra dairesince ilk kıymet takdirinin yapıldığı 06.03.2023 tarihindeki değerinin tespit edilmesi gerektiği”** ileri sürülmüştür.

-Yerel mahkeme (İst. And. 15. İcra Hukuk Mahkemesi E: 2023/... ve K:2023/... sayılı dosyasında) ek raporu baz alarak, borçluyu haklı bulmuş ve ‘ihalenin feshine’ karar vermiştir.

-Bu karar ihale alıcısı (C) vekili tarafından 30.01.2024 tarihinde istinaf edilmiştir. İstinaf dilekçesinde;

• “Yerel mahkemece, satışa konu 30 no’lu taşınmazın değeri 650.000 TL. olduğu halde sanki 590.000 TL. üzerinden ihaleye çıkarılmış gibi hatalı bir algı ve değerlendirme yapıldığı” ileri sürmüştür.

• “Kıymet takdirine itiraz (şikayet) uyuşmazlıklarında, satışa konu taşınmazın değerinin; icra müdürlüğünün kıymet takdirini yaptığı tarih baz alınarak, icra mahkemesince tayin edilen bilirkişilere bu tarihteki taşınmazın değerinin icra müdürlüğünce doğru olarak saptanmış olup olmadığı hususunun araştırılması istenmesi gerekirken, icra hukuk mahkemesince keşfin fiilen yapıldığı tarihteki taşınmaz değerinin tespiti yoluna gidilemeyeceğini” ileri sürerek, bu konudaki Hukuk Genel Kurulu’nun 16.02.2021 T. E: 2017/12-2258, K: 94; Yargıtay 12. Hukuk Dairesi’nin 21.10.2020 T. E: 6924, K: 8959 ve Yargıtay 12. Hukuk Dairesi’nin 20.02.2020 T. E: 2019/14249, K: 536 sayılı kararlarını “emsal karar” olarak sunmuştur.

-İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi 17.04.2024 T. ve E: 2024/..., K: 2024/... sayılı kararında özetle;

“Mahkemece, taşınmazların 16.10.2020 tarihindeki bedellerinin tespiti hususunda ek rapor hazırlanması için dosyanın önceki bilirkişilere tevdiine karar verilmiş, bilirkişilerce 22.10.2023 tarihli ek raporunda sonuç olarak; 16.10.2020 tarihi itibarıyla şikayete konu taşınmazlardan taşınmazın bedelinin 690.000 TL. olarak, tespit edilmiştir. Satışa esas alınan kıymet takdirinin yapıldığı 16.10.2020 tarihi itibarıyla taşınmazların tespit edilen değerlerinin, ihalede esas alınan muhammen bedellerinin üzerinde olduğu tespit edildiğinden, düşük değer üzerinde satışa başlandığı anlaşılacakla şikayetin kabulü ile taşınmaz ihalelerinin feshine karar verilmesi isabetli olup..... davalarının istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.”

d e n i l m i Ő t i r . . .

HUKUKİ DEĞERLENDİRME: Buraya kadar ayrıntılı olarak arz ve izah ettiğimiz nedenlerle; yüksek mahkemenin (Yargıtay 12. Hukuk Dairesi⁵¹⁹⁹ ile Yargıtay Hukuk Genel Kurulu⁵²⁰⁰’nun) bugün itibarıyla süreklilik kazanan içtihatları uyarınca;

a) ‘Kıymet takdirine itiraz başvurusu’nun “İcra müdürlüğünce satışa konu taşınmazın/taşınırın, bilirkişi(ler) marifetiyle yapılmış olan değer tespitinin yerinde olup olmadığını tespitiye yönelik” bir ş i k a y e t niteliğinde olduğundan,

⁵¹⁹⁹ Bknz: Dipn. 5

⁵²⁰⁰ Bknz: Dipn. 6

b) Bu şikayette, şikayete başvuran ilgilinin (alacaklının/borçlunun) amacının, icra müdürlüğünce yaptırılmış olan değer tespitinin satışa konu malın gerçeğe değeri ni yansıtıp yansıtmadığını öğrenmek olduğundan,

c) İcra hukuk mahkemesince oluşturulmuş olan bilirkişi kurulunca, satışa konu taşınmazın/taşınırın, icra müdürlüğünce yaptırılmış olan kıymet takdirinin y a p ı l d ı ğ ı t a r i h i t i b a r i y l e taşınmazın/taşınırın gerçek değerini yansıtıp yansıtmadığının belirlenmesi gerekeceğinden,

“Kıymet takdirine itiraz (şikayet) uyuşmazlıklarında, satışa konu taşınmazın değerinin; **icra müdürlüğünün kıymet takdirini yaptığı tarih baz alınarak, icra mahkemesince tayin edilen bilirkişilere bu tarihteki taşınmazın değerinin icra müdürlüğünce doğru olarak saptanmış olup olmadığı hususunun araştırılmasının istenmesi gerekirken, icra hukuk mahkemesince keşif fiilen yapıldığı tarihteki taşınmaz değerinin tespiti yoluna gidilemeyeceği**” dikkate alınarak somut uyuşmazlıkta icra müdürlüğünce 06.03.2020 tarihinde yapılmış olan (590.000 TL.lik taşınmaz değerinin) kıymet takdirinin o tarih itibariyle doğru (isabetli) olup olmadığı konusunda bilirkişi incelemesi yaptırılmayıp, İst. And. 3. İcra Hukuk Mahkemesi’nce (2020/... Esas sayılı dosyada) fiilen 16.10.2020 tarihinde mahkemece yapılmış olan keşif tarihi itibariyle taşınmazın değerinin 650.000 TL. olarak tespiti yoluna gidilmiştir...İcra hukuk mahkemesince, daha sonra bilirkişiden alınan 23.10.2023 tarihli EK RAPOR’da “dava konusu taşınmazın 16.10.2020 keşif tarihindeki değerinin 690.000 TL. olduğu” belirlenmiştir.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi 17.04.2024 T. ve E: 2024/..., K: 2024/... sayılı kararında da bu 690.000 TL.lik değeri baz olarak kabul etmiş ve hatalı bir şekilde “davalıların istinaf başvurusunun esastan reddine” karar vermiştir.

*

SONUÇ: Buraya kadar ayrıntılı olarak belirttiğimiz nedenlerle; somut uyuşmazlıkta Talimat İcra Dairesi olan İst. Anadolu 21. İcra Dairesi’nce 2020/... Tal. sayılı dosyadan 06.03.2020 tarihinde takip konusu taşınmazın değerinin 590.000 TL. olarak tespit edilmesinden sonra, bu değere borçlu tarafından yapılan “kıymet takdirine itiraz” (şikayet) başvurusu üzerine İst. Anadolu 3. İcra Mahkemesi 2020/... E. sayılı dosyasında, 16.10.2020 tarihli keşifte, taşınmazın değerinin o tarih itibariyle 650.000 TL. olduğu belirlenmiştir. Halbuki buraya kadar yaptığımız ayrıntılı açıklamalar ve sunduğumuz Yargıtay 12. Hukuk Dairesi’nin⁵²⁰¹ ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun⁵²⁰² emsal içtihatları uyarınca “icra dairesince 06.03.2020 tarihinde yapılmış olan kıymet takdirinin (yani taşınmaza konan 590.000 TL.lik değer) 06.03.2020 tarihi itibariyle doğru (isabetli) olup olmadığının araştırılması” gerekirken bu husus yerine getirilmeden, doğrudan doğruya taşınmaza keşif tarihindeki değer olarak 650.000 TL. değer takdir edilmiş olması isabetli olmamıştır. 22.05.2024

⁵²⁰¹ Bknz: Dipn. 5

⁵²⁰² Bknz: Dipn. 6

İpotekli alacaklının alacağı karşılanmadan satış yapılabilen durumlar ile ipotekli alacaklıya “Alacağı Karşılanmasa Dahı İpotek Alacağının Altında Satış Yapılmasına Muvafakat Edip Etmediği” konusunda icra dairesine bildirimde bulunmasına gerek kalmadan satış yapılabilecek durumlar

Av. Talih Uyar*

*

I-30.11.2021 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunan 7343 sayılı, 24.11.2021 tarihli Kanun⁵²⁰³ ile ‘*satış aşaması*’nda çok önemli değişiklikler yapılmıştır.⁵²⁰⁴

Yapılan bu değişikliklerle ‘*fiziki satış usulü*’ tamamen kaldırılıp ‘*elektronik satış usulü*’ getirilmiştir...

Değişiklikten önce, “*t a ş ı n ı r m a l l a r a i l i ş k i n g e r e k b i r i n c i a r t ı r m a n ı n v e g e r e k s e i k i n c i a r t ı r m a n ı n n e ş e k i l d e y a p ı l a c a ğ ı*” İİK.m. 115/I, c: 3’de;

“...artırma bedelinin malın tahmin edilen bedelinin yüzde ellisini bulması ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan diğer alacaklar o malla temin edilmişse, bu suretle rüçhanı olan alacakların mecmuundan fazla olması ve bundan başka paraya çevirme ve paraların paylaşılması masraflarını aşması gerekir...”

ş e k l i n d e d ü z e n l e n m i ş t i ...⁵²⁰⁵

Yine **değişiklikten önce** “*t a ş ı n m a z m a l l a r a i l i ş k i n g e r e k b i r i n c i a r t ı r m a n ı n v e g e r e k s e i k i n c i a r t ı r m a n ı n n e ş e k i l d e y a p ı l a c a ğ ı*” İİK.m. 129/I, c: 3’de

“...artırma bedelinin malın tahmin edilen bedelinin yüzde ellisini bulması ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan diğer alacaklar o malla temin edilmişse, bu suretle rüçhanı olan alacakların mecmuundan fazla olması ve bundan başka paraya çevirme ve paraların paylaşılması masraflarını aşması gerekir...”

ş e k l i n d e d ü z e n l e n m i ş t i ...⁵²⁰⁶

7343 sayılı Kanun ile **yapılan değişikliklerden sonra**;

“*Taşınır mallara ilişkin gerek birinci ve gerekse ikinci artırmanın ne şekilde yapılacağı*” İİK.m. 115/I, c: 3’de;

“...artırma bedelinin, hacedilen malın muhammen kıymetinin yüzde ellisi⁵²⁰⁷ ile o malla güvence altına alınan ve satış isteğinin alacağına rüçhanı olan alacakların

* İzmir Barosu avukatlarından (Dokuz Eylül Üniv. Huk. Fak. E. Öğr. Görv.)

⁵²⁰³ Bknz: İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (R.G. 30.11.2021 T. sayı: 31675)

⁵²⁰⁴ Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T.** “(20 Soruda) 24.11.2021 Tarihli ve 7343 Sayılı ‘İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un Getirdiği Yenilikler” (Legal Huk. Der. S: 235, Temmuz/2022, s: 2791-2802) – **ASLAN, K.** İhalenin Feshi Hakkında 7343 Sayılı Kanun’la Yapılan Değişiklikler ve Bunların Değerlendirilmesi (AHBVÜHFD. 2022, C:26, S:4, s: 1-35) – **GÜNDOĞAN, A.** İcra Hukuku’nda Satış İşlemleri ve Özel Satış Türleri, 2. Baskı, 2022, s: 188-192)

⁵²⁰⁵ **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 3. Baskı, 2014, C: 2, s: 2143 vd. – **KURU, B.** İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, 2013, s: 623 – **YILMAZ, E.** İcra ve İflas Kanunu Şerhi, 2016, s: 641 vd.

⁵²⁰⁶ **UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C.** age., C: 2, s: 2261 vd.- **KURU, B.** age., s: 675 – **YILMAZ, E.** age., s: 683 vd.

⁵²⁰⁷ İhalenin yapılabilmesi için “*hem birinci hem ikinci ihalede malın tahmini bedelinin yüzde ellisini bulması gerekliliğine ilişkin koşulun aranmasının Anayasa’ya aykırı olmadığına*” ilişkin Anayasa

toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak paraya çevirme ve paylaşırma masraflarını da geçmesi şarttır.”

ş e k l i n d e düzenlenmiştir.^{5208 5209}

7343 sayılı Kanun ile yapılan **değişiklikten sonra** “taşınmaz mallara ilişkin gerek birinci ve gerekse ikinci artırmının ne şekilde yapılacağı” İİK.m. 129’da “115. madde hükmü taşınmazın ihale edilmesi hakkında da uygulanır.”

ş e k l i n d e, İİK.m. 115’e atıfta bulunularak belirtilmiştir.

Buraya kadarki açıklamalarımızda belirtilen; ihalenin yapılabilmesi için “ileri sürülen peyin (artırma bedelinin), satışa konu malın muhammen kıymetinin yüzde ellisi ile, o malla güvence altına alınan ve satış isteyenine alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak paraya çevirme ve paylaşırma masraflarını da geçmesi” kuralına k a r ş ı l a m a p r e n s i b i denilmektedir.

Doktrinde bu husus “paraya çevrilen mal veya hakkın kanında karşılanması öngörülen bedelin altında ihale edilemeyeceğine ilişkin esas”⁵²¹⁰, “ihalenin yapılması için teklif edilen bedelin takipte bulunan alacaklıdan önce gelen rehin varsa bunun haklarının karşılanması prensibi”⁵²¹¹, “açık artırmada teklif edilen en yüksek peye ihalenin yapılabilmesi için bu payın belirli kalemleri (İİK.m. 115/I,c:3) karşılaması gerekir ki buna karşılama prensibi denilir”⁵²¹² ş e k l i n d e tanımlanmıştır.

“Karşılama prensibi”, İİK.m. 114/VII-8 ve İİK.m. 115/I,c:3’de açıkça düzenlenmiştir.

Karşılama prensibine ilişkin hükümler, İİK.m. 150/g hükmünün atfıyla ‘rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipler’de uygulama alanı bulur.⁵²¹³

Emredici bir kural olan ‘karşılama prensibi’, hem alacaklının hem de borçlunun menfaatini koruyan önemli bir kuraldır.⁵²¹⁴ Bu nedenle icra takiplerinde icra müdürü tarafından re’sen dikkate alınması gerektiği gibi icra mahkemesince de kurala uyulup uyulmadığı kendiliğinden incelenir.^{5215 5216} Bu kural kamu düzenine ilişkin bir kuraldır.⁵²¹⁷

Mahkemesi’nin 04.07.2013 T. ve E:2012/100, K: 2013/84 sayılı kararı için bkz: ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, S.T./ HANAĞASI, E. İcra ve İflas Hukuku Pratik Çalışmaları, 19. Baskı, 2023, s: 49

⁵²⁰⁸ ARSLAN, R./YILMAZ, E./AYVAZ, S.T./ HANAĞASI, E. İcra ve İflas Hukuku, 9. Baskı, 2023, s: 394 vd. – GÖRGÜN, L.Ş./BÖRÜ, L./KODAKOĞLU, M. İcra ve İflas Hukuku, 4. Baskı, 2023, s: vd. – ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. İcra ve İflas Hukuku, 7. Baskı, 2023, s:304 vd. – AŞIK, İ./ORUÇ, Y./TOK, O./ SAÇAR, Ö.F. İcra ve İflas Hukuku, 2. Baskı, 2023, s: 250 vd. – MUŞUL, T./MUŞUL, A.T. İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2024, s: 954 vd.

⁵²⁰⁹ Bknz: 12. HD. 19.01.2023 T. 12919/317 (www.e-uyar.com)

⁵²¹⁰ MERİÇ, N. İcra Hukuku’nda Karşılama Prensibi, 2022, s: 18

⁵²¹¹ POSTACIOĞLU, İ.E. İcra Hukuku Esasları, 4. Baskı, 1982, s: 472

⁵²¹² MUŞUL, T./MUŞUL, A.T. age., s: 955

⁵²¹³ TOPAL, M. İhalelerin Feshi, 2023, s: 247

⁵²¹⁴ AŞIK, İ./ORUÇ, Y./TOK, O./SAÇAR, Ö.F. age., s: 278

⁵²¹⁵ UYAR, T./UYAR, A./UYAR, C. age., C: 2, s: 2854 – MERİÇ, N. age., s: 27 vd.

⁵²¹⁶ Bknz: 12. HD. 19.12.2023 T. 3479/8970 (www.e-uyar.com) - 12. HD. 19.01.2023 T. 12919/317 (www.e-uyar.com) - 12. HD. 25.12.2019 T. 13710/18442 (www.e-uyar.com)

⁵²¹⁷ ARSLAN, R. İcra ve İflas Hukuku’nda İhale ve İhalelerin Feshi, 1984, s: 131 – NAMLI, M. İcra Hukuku’nda Taşınmaz Malların Haczi ve Paraya Çevrilmesi, 2019, s: 503 – AŞIK, İ./ORUÇ, Y./TOK, O./SAÇAR, Ö.F. age., s: 277

Artırma sırasında teklif edilen en yüksek peye ihalenin yapılabilmesi için, malın satışını isteyen alacaklının alacağına karşılama gerekmez.^{5218 5219}

Eğer taşınmaz –somut mütalâa konusu olayda olduğu gibi- ipotekli alacaklı tarafından yapılan takip sonucunda satışa çıkarılmışsa, satış bedelinin ipotek tutarını karşılaması gerekmez.^{5220 5221}

İİK.m. 115/I, c: 3'de geçen “*rüçhanlı alacaklar*” kavramı ile ‘*satış isteyen alacağına göre önceliği olan alacaklar*’ kastedilmiştir.⁵²²² Elbette, taşınmazlarda önceki sırada yer alan rehinli alacaklar, taşınmazın ayından kaynaklanan kamu alacakları, satış isteyen alacağına göre rüçhanlı sayılırlar.⁵²²³

Buraya kadar ana ilkelerini belirttiğimiz 7343 sayılı Kanun ile getirilen yeni hükümlerle “*karşılama prensibi*”nde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Bu nedenle 7343 sayılı Kanun’un yürürlüğe girdiği 30.11.2021 tarihinden gerek s o n r a ve gerekse ö n c e yapılan ihalelerde ‘*karşılama prensibi*’ aynen uygulanır.

II- Buraya kadar anlattıklarımızı aşağıdaki iki örnekle şu şekilde açıklayabiliriz:

A- Birinci örnek:

Taşınmazın muhammen kıymeti: 400.000,00 TL.

Satış ve paylaşırma masrafları (Gazete ilan masrafı + keşif ve bilirkişi ücreti + tebligat masrafı): 5.000,00 TL.

Satış isteyen alacaklı (A) ’nın alacak miktarı: 250.000,00 TL.

Satış isteyen ipotekli alacaklının ipoteğinden önce kurulmuş olan ipotekte yer alan alacaklının ((C) ’nin) alacak miktarı..... : 500.000,00 TL.

Satış isteyen ipotekli alacaklının ipoteğinden sonra kurulmuş olan ipotekte yer alan alacaklının ((D) ’nin) alacak miktarı: 300.000,00 TL.

Bu örnekte; ipotekli alacaklı (A)’nın satış talebinde bulunması üzerine alıcı (Ü), artırmada;

a)200.000,00 TL. (taşınmazın muhammen kıymetinin %50’si) + 5.000,00 TL. (satış ve paylaşırma masrafları) = 205.000,00 TL. pey sürerse, taşınmaz kendisine ihale edilemez.

Taşınmazın kendisine ihale edilebilmesi için ayrıca **önceki ipotekli alacaklı (C) ’nin alacak tutarı olan 500.000,00 TL.’sini de karşılayan bir pey sürmesi gerekir.** Çünkü, alacaklı (C), burada satış isteyen alacaklı (A)’ya göre *rüçhanlı alacaklı* konumundadır.

⁵²¹⁸ MUŞUL, T./MUŞUL, A.T. age., s:955 – ATALI, M./ERMENEK, İ./ERDOĞAN, E. age., s: 307 – UYAR, T./ UYAR, A./UYAR, C. age., C:2, s:2263

⁵²¹⁹ Bknz: 12. HD. 27.09.2012 T. 19839/28161; 15.01.2013 T. 28089/428; 26.04.2012 T. 32122/14070; 27.09.2012 T. 19844/28160; 10.04.2000 T. 4697/5535; 12.11.1998 T. 10765/12719 (www.e-uyar.com)

⁵²²⁰ UYAR, T./ UYAR, A./UYAR, C. age., C:2, s: 2263

⁵²²¹ Bknz: 12. HD. 27.09.2012 T. 19839/28161; 15.01.2013 T. 28089/428; 26.04.2012 T. 32122/14070; 27.09.2012 T. 19844/28160; 10.04.2000 T. 4697/5535; 12.11.1998 T. 10765/12719 (www.e-uyar.com)

⁵²²² UYAR, T./ UYAR, A./UYAR, C. age., C:2, s: 2263

⁵²²³ AŞIK, İ./ORUÇ, Y./TOK, O./SAÇAR, Ö.F. age., s: 251 – COŞKUN, M. Haciz-Satış ve İhalenin Feshi, 2023, s: 937

b)Eğer bu örnekte *rüçhanlı alacaklı* (C) bulunmasa idi, alıcı (Ü) bu taşınmazı 200.000,00 TL. + 5.000,00 TL. = 205.000,00 TL. pey sürerek satın alabilirdi...Çünkü, bu durumda satış bedelinin, satış isteyen ipotekli alacaklı (A)'nın 250.000,00 TL. tutarındaki alacağına karşılması gerekmez!...

Bu durumda satış isteyen ipotekli alacaklı (A)'nın ipoteğinden daha sonra kurulmuş ipotekli alacaklı (D)'nin -300.000,00 TL. tutarındaki- alacağının da karşılması gerekmediği gibi, onun bu satışın yapılmasına muvafakat edip etmemesi de sonucu değiştirmezdi...

B- İkinci örnek⁵²²⁴:

<i>Taşınmazın muhammen kıymeti</i>	: 900.000,00 TL.
<i>Gazete ilanı</i>	: 6.000,00 TL.
<i>Keşif ve bilirkişi ücreti</i>	: 5.000,00 TL.
<i>Tebliğat gideri</i>	: 500,00 TL.
<i>Haciz alacaklısı (A)</i>	: 250.000,00 TL.
<i>Satış isteyen ipotek alacaklısı (X) Bankası (1.Derece)</i>	: 600.000,00 TL.
<i>İpotek alacaklısı (Y) Bankası (2. Derece)</i>	:400.000,00 TL.

“İpotek alacaklısı (X) Bankası, ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatmış ve taşınmaz malın satışını istemiş olsun. İpoteğin paraya çevrilmesi yoluyla icra takibini yapan ve satış isteyen ipotek alacaklısının alacağının altında satış yapılması mümkün olup, taşınmaz malın paraya çevrilebilmesi için en yüksek teklifin ipotekle güvence altına alınan alacak tutarını (600.000,00 TL.'yi) aşması aranmaz. Bun sebeple birinci veya ikinci artırmada taşınmaz malın ihale edilebilmesi için malın muhammen kıymetinin %50'sinin (450.000,00 TL.'sinin) paraya çevirme ve paylaşırma masraflarını (11.500,00 TL.'yi) geçmesi gerekir. O halde, açık artırma (450.000,00 TL. + (11.500,00 TL.) = 461.500,00 TL.'den aşağı olmamak üzere başlatılmalıdır.

Satış talep eden haciz alacaklısının alacağına rüçhanlı olan ipotek alacaklıları ve diğer alacaklılar, artırma bedelinin bu ipotekli alacaklıları veya diğer rüçhanlı alacaklıları karşılması şartından vazgeçemezler. Zira ‘karşılama ilkesi’ sadece rüçhanlı alacaklıları değil, borçlunun da menfaatini korumaktadır...”

III-Bir olayda;

• İcra Müdürlüğü'nün sayılı dosyasında alacaklı AŞ. tarafından borçlular (G), (Z) ve (B) hakkında ‘*ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile takip*’ yapılmıştır. Bu takibin kesinleşmesi ve takip konusu borcun ödenmemesi üzerine İcra Müdürlüğü'nce, İcra Müdürlüğü'ne satış talimatı gönderilmiştir.

• İcra Müdürlüğü'nün sayılı talimat dosyasından 05.02.2021 tarihinde yapılan 2. artırma sonucunda, “..... ili, ... ilçesi, mah. mevkii, 372 parselde kayıtlı 10.680 metrekare miktarındaki, 228.000 TL. değerindeki bağ nitelikli taşınmaz”, ihale alıcısı (İ)'a 135.000 TL. bedel ile ihale edilmiştir.

• Bu ihale hakkında, davacılar (Z)ve (G); “*İhaleye hazırlık işlemlerinin gereği gibi yapılmadığını, kıymet takdir raporlarının ve artırma ilanlarının ilgililere usulüne uygun*

şekilde tebliğ edilmediğini, ihaleye fesat karıştırıldığını vs.” ileri sürerek “ihalenin feshine karar verilmesini” istemişlerdir.

İhalenin feshi davasının açıldığı İcra Hukuk Mahkemesi, T. ve E: 2021/18, K: 2022/104 sayılı kararı ile “ihalenin feshine ilişkin şikayetin reddine, şikayet eden borçlunun İİK.'nun 134. maddesi uyarınca ihale bedeli olan 135.000,00 TL.'nin %10'u olan 13.500,00 TL. para cezası ile cezalandırılmasına” karar vermiştir.

• Bu karara karşı borçlular (Z)ve (G) tarafından *istinaf yoluna* başvurulması üzerine,..... Bölge Adliye Mahkemesi 12. Hukuk Dairesi T. ve E: 2023/278, K: 2024/161 sayılı kararı ile;

“.....İİK.'nun 129/1. maddesi yoluyla 115/1. maddesi uyarınca, artırma bedelinin, malın tahmin edilen bedelinin yüzde ellisini ve satış isteyeninin alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından fazla olup olmadığı, bundan başka paraya çevirme ve paraların paylaşılması masraflarını geçip geçmediği tespit edilerek, işin esasına girilerek...”

ş e k l i n d e k i gerekçe ile, yerel mahkeme tarafından verilen fesih kararını kaldırmıştır.

• Bölge Adliye Mahkemesi 12. Hukuk Dairesi'nin bu 'kaldırma kararı' düşündürücüdür...

Gerçekten; bir taşınmaz üzerinde birden fazla -birinci, ikinci, üçüncü derecede olmak üzere- ipotek bulunması ve bu taşınmazın, örneğin; üçüncü derecede yer alan ipotek alacaklısı tarafından yapılan ipotekli takip sonucunda satışa çıkarılması halinde, bu taşınmazın ihalede satılabilmesi için, önceki derecede -yani; birinci ve ikinci derecede- yer alan ipotekli alacaklıların alacaklarının da karşılanması gerekirse de, bu taşınmaz 'birinci derecede' yer alan ipotekli alacaklı tarafından yapılan ipotekli takip sonucunda satılabilmesi için, daha alt derecede yer alan -ikinci ve üçüncü derecede bulunan- ipotekli alacaklıların alacağını da karşılaması gerekmez⁵²²⁵. Bu nedenle, kararın;

"Somut olayda, ihaleye konu taşınmazın tapu kaydında A.Ş. lehine 1. dereceden, Tarım Kredi Kooperatifi lehine 2. ve 3. dereceden ipotek tesis edildiği, ekli ihale dosyasında ve UYAP kaydında, ihaleye konu taşınmazın satış kararı tarihi itibarıyla mevcut bir ipotek alacağının mevcut olup olmadığına, ipotek alacaklılarına ipotek alacağının altında satışa muvafakat edip etmediklerine ilişkin icra müdürlüğünce bir bildirimde bulunulduğuna ilişkin herhangi bir bilgi ve belgenin bulunmadığı görülmüştür.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, ilk derece mahkemesince, satış kararı tarihi itibarıyla mevcut bir ipotek alacağının mevcut olup olmadığı, mevcut ise ipotek alacaklılarının ipotek bedelinin altında satışa muvafakat edip etmedikleri, paraya çevirme ve paraların paylaşılması masrafları da belirlenerek İİK.'nun 129/1. maddesi yoluyla 115/1. maddesi uyarınca, artırma bedelinin, malın tahmin edilen bedelinin yüzde ellisini ve satış isteyeninin alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından fazla olup olmadığı, bundan başka paraya çevirme ve paraların paylaşılması masraflarını geçip geçmediği tespit edilerek...”

bölümü hatalıdır. Çünkü bu gerekçe, kamu düzenine aykırıdır. Somut olayda; 'birinci derecede' ipotekli alacaklı olan kişinin (..... AŞ.'nin) satış talebi üzerine, bu taşınmaz 135.000 TL.'ye pey süren alıcı Ü'ye satılmıştır...İkinci ve üçüncü derecede ipotekli alacaklı olan Tarım Kredi Kooperatifleri bu satışa muvafakat etmese, 135.000 TL.

⁵²²⁵ Bu konuda bknz: Yuk. s: 4 ve 5'de verilen iki örnek

pey sürmüş olan alıcıya bu taşınmaz satılamayacak mıdır? Gerçekten somut olayda alacak tutarı 150.000,00 TL. olan satış isteyen AŞ.’nin alacağının altında (ondan sonra ‘ikinci derecede’ ipotek kurdurmuş olan Tarım Kredi Kooperatifi’nin alacak tutarı 200.000,00 TL. ve ‘üçüncü derecede’ ipotek kurdurmuş olan diğer Kooperatifi’nin alacak tutarı 300.000,00 TL.’dir. Kıymeti 228.000,00 TL. olan bu taşınmazın 150.000,00 TL. alacağı bulunan AŞ.’nin satış talebi üzerine satılabilmesi için satış bedelinin Tarım Kredi Kooperatifi’nin ikinci derecedeki ipotek tutarı 200.000,00 TL.’yi + üçüncü derecedeki ipotek tutarı 300.000,00 TL.’yi de karşılaması mı gerekecektir veya bu iki ipotekli alacaklı Tarım Kredi Kooperatiflerinin “*kendi alacaklarının altında satış yapılmasına muvafakatlerinin bulunup bulunmadığı*” mı araştırılacaktır?

Somut olayda borçlularda 150.000,00 TL. alacağı bulunan ‘*birinci derecede*’ ipotekli alacaklı AŞ.’nin yaptığı ipotekli takip sonucunda, muhammen kıymeti 228.000,00 TL. olan taşınmazın 05.02.2021 tarihinde yapılan ikinci artırmada 235.000,00 TL. pey sürmüş olan alıcı (İ)’ye ihale edilmiş olmasında bir isabetsizlik bulunmamaktadır...

KARARLAR

"Senet Bedelinin Yazı ile Gösterilen Kısmı ile Rakamla Gösterilen Kısmında Fark Bulunması Halinde, Yazı ile Gösterilen Kısmına İtibar Edileceğini" Bertilen Hükümün (TTK. 676/I) Uygulanmadığı Durumlar:

a) Bononun miktara ilişkin yazı ile yazılan kısmında tahrifat yapıldığı bilirkişi tarafından tespit edilmiş ve takip dayanağı bonoda tahrifat yapıldığının saptanması halinde senedin tahrifattan önceki miktar için geçerli sayılması gerekli olsa da, bononun düzenlenme tarihindeki Türk lirasının değeri göz önüne alındığında, 275.00 TL için bono düzenlenmesi hayatın olağan akışına aykırı olduğundan, bononun miktarının yazı ile bono metnine yazılırken "bin" kelimesinin maddi hataya dayalı olarak yazılmadığının kabulü gerektiği; mahkemece; "ikiyüzyetmişbeş" ibaresinin arkasına (bin) yazısının sonradan eklendiğini tespit edildiğinden, icra takibinin 274.725,00 TL'lik kısmının durdurulmasına karar verilmesinin kabulünün aşırı şekilcilik olup, ağır hak kaybına neden olacağı-

Mahkeme kararının müddeti içinde temyizen tetkiki alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüülüp düşünöldü:

Alacaklı tarafından bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile başlatılan takipte, borçluların icra mahkemesine başvurusunda; takibe dayanak bononun miktara ilişkin yazı ile yazılan kısmında "ikiyüzyetmişbeş" ibaresinin arkasına (bin) yazısının sonradan eklendiğini, paraflanmadığını, borç miktarında yazı ile rakam kısmında ihtilaf olduğunu ileri sürerek takibin kısmen iptalini talep ettiği, mahkemece; bilirkişi raporu ile (bin) yazısının sonradan eklendiğinin tespit edildiği, senetteki eklentilerin borç altına giren tarafından ayrıca imzalanmadıkça borçluyu bağlamayacağı, senedin yazıyla belirtilen miktarda tahrifat (değişiklik) yapılmış olması halinde rakam ile gösterilen miktara itibar edilemeyeceği gerekçeleri ile icra takibinin 274.725,00 TL'lik kısmının durdurulmasına, karar verildiği görölmektedir.

Mahkemece yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucu bilirkişi tarafından düzenlenen 30.12.2015 tarihli raporda, takip dayanağı senedin yazıyla gösterilen bedel kısmındaki "bin" ibaresinin sonradan farklı kalemle eklendiği, ancak borçlu N..'nin eli ürünü olup olmadığının tespit edilemediği, "275.000" ibaresine ilave yapıldığına dair bulgu elde edilemediği belirtilmiştir.

6102 Sayılı TTK'nun 778/2-c maddesi göndermesiyle bonolar hakkında da uygulanması gereken aynı Kanunun 676/1. maddesi hükmüne göre, poliçe bedeli hem yazı hem de rakamla gösterilip de, iki bedel arasında fark bulunursa, yazı ile gösterilen bedel üstün tutulur. Ancak bu kural, senette tahrifat olmaması koşulu ile uygulanacaktır. Bu nedenle somut olayda anılan hükümün uygulama yeri yoktur.

Her ne kadar, bononun miktara ilişkin yazı ile yazılan kısmında tahrifat yapıldığı bilirkişi tarafından tespit edilmiş ve takip dayanağı bonoda tahrifat yapıldığının saptanması halinde senedin tahrifattan önceki miktar için geçerli sayılması gerekli olsa da (HGK'nun 14.05.2003 tarih ve 2003/12-347 E., 2003/345 K.) bononun düzenlenme tarihindeki Türk lirasının değeri gözönüne alındığında 275.00 TL için bono düzenlenmesi hayatın olağan akışına aykırıdır. Bu nedenle bononun miktarının yazı ile bono metnine yazılırken "bin" kelimesinin maddi hataya dayalı olarak yazılmadığının kabulü gerekir. Aksi yöndeki kabul aşırı şekilcilik olup, ağır hak kaybına neden olacaktır. O halde

mahkemece, borçluların itirazının reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile istemin kabulü yönünde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366 ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), peşin alınan harcın istek halinde iadesine, ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 15.02.2017 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 15.02.2017 T. E: 2016/10513, K: 2002

b) Senet bedeli hem yazı hem de rakamla gösterilir ve iki bedel arasında fark bulunursa yazı ile gösterilen bedele itibar olunacağı kabul edilmişse de, senedin düzenlenme tarihindeki Türk Lirasının değeri göz önüne alındığında hiçbir alım gücü olmayan 35 TL üzerinden bono düzenlenmesi hayatın olağan akışına uygun düşmediği ve bu yöndeki kabulün, aşırı şekilcilik olup, ağır hak kaybına neden olacağı; mahkemece rakam kısmında "35.000", yazı kısmında ise "otuzbeş" olarak senet bedelinin, "otuzbeş TL" olarak kabulü ile istemin kısmen kabulüne karar verilmesi yerine borçlu itirazının reddine karar verilmesi gerektiği-

Mahkeme kararının müddeti içinde temyizden tetkiki alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Alacaklı tarafından borçlular aleyhine kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile icra takibine geçildiği, borçlulardan A..'ın, icra mahkemesine başvurusunda; borcunun olmadığını, senet üzerindeki borç miktarında yazı ve rakam arasında fark olduğunu, yazıyla belirtilen miktara itibar olunması gerektiğini ileri sürerek takibin iptalini talep ettiği, mahkemece, senedin yazı kısmında "otuzbeş TL" yazdığından bahisle istemin kısmen kabulüne karar verildiği görülmektedir.

6102 sayılı TTK'nun 778. maddesi göndermesi ile bonolar hakkında da uygulanması gereken aynı Kanun'un 676/1. maddesine göre; senet bedeli hem yazı hem de rakamla gösterilir ve iki bedel arasında fark bulunursa yazı ile gösterilen bedele itibar olunur.

Dayanak bononun incelenmesinde; senet bedelinin, rakam kısmında "35.000", yazı kısmında ise "otuzbeş" olarak belirtildiği görülmektedir. *Her ne kadar TTK'nun 676/1. maddesi uyarınca, yazı ile gösterilen miktarın dikkate alınacağı hükme bağlanmışsa da, senedin düzenlenme tarihindeki Türk Lirasının değeri gözönüne alındığında hiçbir alım gücü olmayan 35 TL üzerinden bono düzenlenmesi hayatın olağan akışına uygun düşmediği gibi, bu yöndeki kabul, aşırı şekilcilik olup, ağır hak kaybına neden olacaktır.*

O halde, mahkemece borçlunun itirazının reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçeyle istemin kısmen kabulü yönünde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366. ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), peşin alınan harcın istek halinde iadesine, ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 23/01/2017 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 23.01.2017 T. E: 2016/27940, K: 826

Haciz İhbarnameleri Sonucu Şeklen Borçlu Durumuna Düşürülen Üçüncü Kişi, İİK'nin 72. Maddesindeki Genel Hükümden Yararlanarak Menfi Tespit Davası Açabilir Mi?

A) İkinci haciz ihbarnamesine itiraz etmeyen ve 15 günlük süre içinde menfi tespit davası açmayan üçüncü kişinin, daha sonra İİK. m. 72'ye göre menfi tespit davası açamayacağı-

Davacı ...Tur. İnş. Eml. Taah. Tic. Ltd. Şti. vekili Avukat ... tarafından, davalılar ... ve diğerleri aleyhine 08/09/2015 gününde verilen dilekçe ile menfi tespit ve istirdat istenmesi üzerine yapılan yargılama sonunda; Mahkemece davanın hak düşürücü süre yönünden reddine dair verilen 08/11/2017 günlü karara karşı davacı vekili ve davalı ... vekilinin istinaf başvuruları üzerine yapılan incelemede; davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nın 353/1-b.1 maddesi uyarınca esastan reddine, davalı ... vekilinin istinaf başvurusunun usulden reddine dair Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesince verilen 01/11/2018 günlü kararın Yargıtayda duruşmalı olarak incelenmesi davacı vekili tarafından süresi içinde istenilmekle, daha önceden belirlenen 16/03/2021 duruşma günü için yapılan tebligat üzerine duruşmalı temyiz eden davacı vekili ...ile karşı taraftan davalı ... vekili Avukat ...geldiler, diğer davalılar adlarına gelen olmadı. Açık duruşmaya başlandı. Süresinde olduğu anlaşılan temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve hazır bulunanların sözlü açıklamaları dinlendikten sonra taraflara duruşmanın bittiği bildirildi. Dosyanın görüşülmesine geçildi. Tetkik hâkimi tarafından hazırlanan rapor ile dosya içerisindeki kâğıtlar incelenerek gereği düşünüldü.

Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle yasaya uygun gerektirici nedenlere ve HMK 355. maddesindeki kamu düzenine aykırılık halleri resen gözetilmek üzere istinaf incelemesinin, istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılacağı kuralına uygun biçimde inceleme yapıp karar verilmiş ve verilen kararda bir isabetsizlik görülmemiş olmasına göre yerinde olmayan bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun olan hükmün HMK 370/1. maddesi gereğince ONANMASINA, HMK'nın 373. maddesi uyarınca dosyanın ilk derece mahkemesine, kararın bir örneğinin de bölge adliye mahkemesi hukuk dairesine gönderilmesine ve davalı ... yararına takdir olunan 3.050,00 TL duruşma avukatlık ücreti ile aşağıda yazılı onama harcının davacıya yükletilmesine 16/03/2021 gününde kesin olarak oy çokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY YAZISI

Davacı dava dilekçesinde özetle; davalı takip alacaklısı tarafından müvekkili şirkete İİK'nun 89. maddesi kapsamında haciz ihbarnameleri gönderildiğini, söz konusu ihbarnamelerin tebliğinin şirkette çalışan personele yapıldığını, personelin ihmali nedeni ile itiraz edilemediğini, bu şekilde kesinleştiğini ve müvekkilinin icra müdürlüğünün söz konusu dosyasında borçlu olarak kaydedildiğini, esasen müvekkilinin davalılar takip borçlusu ve takip alacaklısına borcu bulunmadığını iddia ederek, İİK 72/3. maddesi uyarınca borçlu bulunmadığının tespitini talep etmiştir.

İlk derece mahkemesince, davanın İİK'nun 89. maddesinde belirtilen 15 günlük hak düşürücü süre içerisinde açılmadığı gerekçesi ile reddine karar verilmiş, kararın davacı tarafça istinafı üzerine Bölge Adliye Mahkemesince HMK 353/1-b-1. maddesi gereğince istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Dava dilekçesinde ve yargılamanın tüm aşamalarında işbu davanın İİK'nun 72/3. maddesi kapsamında açıldığı ve izah edilen olaylara göre de bu yasa maddesi kapsamında talepte bulunulduğu anlaşılmamasına rağmen, ilk derece mahkemesince davanın İİK'nun 89. maddesi kapsamında açıldığı kabulü ve yargılamanın buna göre sürdürülerek sonuçlandırılması doğru olmamıştır.

İİK.72. Maddesinde düzenlenen genel menfi tespit davasının sebebi İİK'nun 89 maddesinde düzenlenen özel menfi tespit davasının sebebinden farklıdır. Özel menfi tespit davasının sebebi 3. kişinin takip borçlusuna borçlu bulunmadığına ilişkindir. Genel menfi tespit davasının sebebi ise takip alacaklısının, üçüncü kişinin takip borçlusuna borçlu olmadığını bildiği halde, kötü niyetle onu hataya ve hileye düşürerek borcun 3. kişinin zimmetinde sayılmasını sağlamış olan kötü niyetli alacaklıya borçlu olmadığı hususuna ilişkindir ve belirli bir süreye tabi değildir.

Ayrıca 3. kişinin genel menfi tespit davası açamayacağı yolunda herhangi bir yasal düzenleme de bulunmamaktadır. Bu nedenle haciz ihbarnameleri sonucu şeklen borçlu durumuna düşürülen 3. kişinin İİK'nun 72. maddesindeki genel hükümden yararlanamaması yasanın amacına uygun düşmez.

Somut olayda, davacı davasını İİK'nun 72/3. maddesine dayandırmıştır. Ayrıca işbu dava sadece takip alacaklısına karşı değil, takip borçlusuna da açılmış bir menfi tespit davasıdır. Bu nedenle ilk derece mahkemesince davanın özel menfi tespit davası şeklinde nitelendirilerek hak düşürücü süre sebebiyle reddine karar verilmiş olması ve kararın istinaf başvurusunun esastan reddi doğru olmamıştır. Mahkemece işin esasının incelenerek sonuca gidilmesi gerekir. Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılarak İlk Derece Mahkemesi kararının belirtilen nedenlerle bozulması gerektiği düşüncesi ile çoğunluğun hükmün onanması yönündeki görüşüne katılmıyorum. 16/03/2021

4. HD. 16.03.2021 T. E: 2019/2003, K: 1206

B) "İkinci ihbarnameye süresi içinde itiraz etmeyen ve zimmetinde sayılan borcu icra dairesine ödemeyen üçüncü şahsın on beş gün içinde menfi tespit davası açması gerekeceğinden ikinci ihbarnameye süresi içinde itiraz etmeyen ve zimmetinde sayılan borcu icra dairesine ödemeyen üçüncü şahsın on beş gün içinde menfi tespit davası açması gerekeceği" gerekçesi ile davanın hak düşürücü süre nedeniyle reddine, karar verilmişse de; davacı istinaf dilekçesinde; eldeki davanın İİK'nun 72. maddesi uyarınca açılan genel menfi tespit davası olduğunu, bu nedenle süreye tabi bulunmadığını belirterek istinaf yoluna başvurmuş olup, istinaf edenlerin sıfatı ve istinaf sebepleri ile sınırlı olarak yapılan incelemede; davanın İİK'nun 72. maddesi uyarınca açılan genel menfi tespit davası olduğunu, bu nedenle süreye tabi bulunmadığı gözönünde tutulduğunda davacı vekilinin istinaf talebinin kabulü ile kararın HMK 353/1-a/4 maddesi uyarınca kaldırılması gerektiği-

Yukarıda yazılı ilk derece mahkemesi kararına karşı, istinaf yasa yoluna başvurulması üzerine yapılan inceleme sonucunda;

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; davalının Bakırköy ... İcra Dairesi'nin ...E sayılı dosyası kapsamında ... Ltd. Şti'ne karşı icra takibi başlattığını, takibin kesinleştirilmesinden sonra içlerinde müvekkil firmanın da bulunduğu üçüncü kişilere İİK md. 89 uyarınca haciz ihbarnameleri gönderildiği, müvekkil firma yetkililerinin itiraz sürelerini geçirdiğini, bunun üzerine dosya borçlusu sıfatı kazandırılan müvekkil firmanın çalıştığı bankalara haciz yazısı gönderildiğini ve hesaplarında bulunan paralara haciz konulduğunu, hesaplarındaki hacizleri kaldırmak zorunda olan müvekkil firma öncelikle dosya borcunu tamamen ödeyerek dosyanın infazını ve hesap hacizlerinin fekkini sağladığını, dosya borcunu ödeyen müvekkil firma, icra veznesindeki paranın alacaklı/davacıya ödenmemesi için ihtiyati tedbir davası açtığını ve borçlu olmadığının tespiti davasının dava şartı olan arbuluculuk başvurusu yaptığını, Bakırköy 7. Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından 2019/168 D. İş nolu dosyaya yatan paranın alacaklıya ödenmemesi yönündeki ihtiyati tedbir kararı verildiğini, arbuluculuk başvurusu da 12.04.2019 tarihli anlaşmazlık tutanağı ile sonlandırıldığını, müvekkil firmanın hiçbir

borcunun olmadığını, Bakırköy 7. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2019/168 D. İş nolu dosyaya yatan paranın alacaklıya ödenmemesi yönündeki ihtiyati tedbir kararının devamını, kararın hükümsüz kalması ihtimalinde aynı yönde ihtiyati tedbir kararı verilmesini talep ve dava etmiştir. Davalı vekilinin cevap dilekçesinde özetle; İİK'nın 89/3. maddesi uyarınca 3. haciz ihbarnamesine karşı açılacak menfi tespit davasının 3. haciz ihbarnamesinin tebliğinden itibaren 15 günlük hak düşürücü süre içinde açılması zorunlu olup bu sürede açılmayan menfi tespit davasının reddi gerektiğini belirtmiştir. Mahkemece; "ikinci ihbarnameye süresi içinde itiraz etmeyen ve zimmetinde sayılan borcu icra dairesine ödemeyen üçüncü şahsın on beş gün içinde menfi tespit davası açması gerekeceğinden ikinci ihbarnameye süresi içinde itiraz etmeyen ve zimmetinde sayılan borcu icra dairesine ödemeyen üçüncü şahsın on beş gün içinde menfi tespit davası açması gerekeceği" gerekçesi ile; Davanın hak düşürücü süre nedeniyle reddine, karar verilmiştir. Davacı vekili tarafından istinaf yoluna başvurulmuştur. Davacı vekili istinaf dilekçesinde; eldeki davanın İİK 72.maddesi uyarınca açılan genel menfi tespit davası olduğunu, bu nedenle süreye tabi bulunmadığını belirterek istinaf yoluna başvurmuştur. İstinaf edenlerin sıfatı ve istinaf sebepleri ile sınırlı olarak yapılan incelemede; Davanın İİK 72.maddesi uyarınca açılan genel menfi tespit davası olduğunu, bu nedenle süreye tabi bulunmadığı gözönünde tutulduğunda davacı vekilinin istinaf talebinin kabulü ile kararın HMK 353/1-a/4 maddesi uyarınca kaldırılması gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

HÜKÜM: Gerekçe uyarınca; 1-Davacı vekilinin istinaf başvurusunun yukarıda açıklanan nedenle KABULÜ ile; istinaf istemine konu olan ve başlıkta yazılı bulunan ilk derece mahkemesi kararının HMK.m.353/1-a/4 hükmü uyarınca KALDIRILMASINA, 2-Dosyanın, yukarıda gösterilen biçimde işlem ve yeniden yargılama yapılmak üzere mahkemesine GÖNDERİLMESİNE, 3-Peşin alınan 54,40-TL istinaf başvurma harcının istek halinde istinaf yasa yoluna başvuran davacıya İADESİNE, 4-Dosya üzerinde inceleme yapılması nedeniyle avukatlık ücreti takdirine YER OLMADIĞINA, 5-İstinaf yasa yoluna başvuran davacı tarafından istinaf aşamasında yapılan giderlerin ilk derece mahkemesince verilecek esas hükümlerle birlikte değerlendirilmesine, HMK.m.353/1-a/4 hükmü uyarınca, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda KESİN olmak üzere, oy birliğiyle karar verildi.04/02/2021

İSTANBUL BAM. 8. HD. 04.02.2021 T. E: 167, K: 209

İİK. m. 94 Hakkında İçtihatlar

a) İİK. mad. 94. maddesi uyarınca, alacaklının, borçlunun iktisap eyleyip de, henüz tapu siciline tescil ettirilmeyen mülkiyet veya diğer aynı hakları borçlu namına tescilini isteyebileceği- Dava konusu bağımsız bölümün tapu kaydında bir kısım haciz şerhleri bulunduğu anlaşılmış olup, anılan taşınmazın, bu haciz yükleri ile birlikte davacıların alacaklarını karşılayıp karşılamayacağı ya da ne kadarını karşılayacağı üzerinde durulmamış olduğundan, bilirkişiden, açıklanan bu hususla ilgili olarak ek rapor alınarak, karara en yakın tarih itibariyle, icra dosyalarında davacıların alacaklarının ulaştığı miktarlar da göz önünde bulundurularak, mevcut hacizler nedeniyle bu taşınmazın muhtemel satış bedelinden davacıların alacaklarını tahsil edip edemeyecekleri, duruma göre diğer bağımsız bölümlerin de yüklenici adına tescilinin gerekip gerekmediği ya da bu bağımsız bölüm dışında başka bağımsız bölümlerin tesciline karar verilip verilemeyeceğinin değerlendirilmesi gerektiği- İİK'nın 94. maddesine dayalı olarak açılan davanın amacı, taşınmazların borçlu adına tescili yoluyla, davacıların alacaklarını tahsil etme imkanına kavuşmalarını sağlamak olup, tapu iptal ve tescil talebi reddedilen bağımsız bölümlerin değerleri üzerinden davacılar aleyhine yargılama giderleri ve vekalet ücretine hükmedilmesinin isabetsiz olduğu, davacıların icra dosyalarındaki alacaklarının ulaştığı miktarlar dikkate alınarak, gerekirse eksik harcın tamamlattırılması ve sonuç olarak dava konusu edilen miktar üzerinden yargılama giderleri ve vekalet ücretinin belirlenmesi gerektiği-

Taraflar arasındaki tapu iptali ve tescil davasının yapılan yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı asıl ve birleşen davaların kısmen kabulüne yönelik olarak verilen hükmün süresi içinde asıl ve birleşen davalarda davacılar ile davalı S. vekillerince temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

Asıl ve birleşen davalarda davacılar vekili, müvekkillerinin çeşitli mahkeme kararlarına dayalı olarak davalı S. hakkında ilamlı icra takipleri başlattıklarını, icra dosyalarında İİK'nın 94. maddesine dayalı olarak, adı geçen davalının, diğer davalılar ile imzaladığı arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi uyarınca, hak ettiği bağımsız bölümlerin adına tescili için dava açmak üzere yetki aldıklarını, bu kapsamda davalı arsa sahipleri adına kayıtlı bulunan 2, 3, 4, 5, 10, 11, 12, 15, 19, 20, 31 ve 34 no'lu bağımsız bölümlerin tapu kayıtlarının iptali ile davalı S. adına tescilini talep ve dava etmiştir.

Asıl ve birleşen davalarda davalı arsa sahipleri, davanın açılmasına sebebiyet vermediklerini, yüklenicinin inşaatı tam olarak bitirmesi halinde tapuları devretmeye hazır olduklarını ancak, inşaatın henüz tamamlanmadığını savunarak, davaların reddini istemişlerdir.

Asıl ve birleşen davalarda davalı S. vekili, 2, 3, 19, 31 ve 34 no'lu bağımsız bölümleri, davalı arsa sahiplerinden S.'a ait bir kısım bağımsız bölümler ile takas ettiklerini, icra dosyalarında yapılan diğer hacizlerin alacağı karşılamaya yeterli olduğunu savunarak, davaların reddini istemiştir.

Mahkemece, iddia, savunma, benimsenen bilirkişi raporu ve dosya kapsamına göre, davalı S.'un diğer davalılar ile yaptığı arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi uyarınca yapımını üstlendiği binanın %95'ini tamamladığı, eksik kalan işlerin giderilmesi için 2 no'lu bağımsız bölümün yeterli olacağı, bunun dışında yüklenici S.'a verilmesi kararlaştırılan 11 adet bağımsız bölümün halen diğer davalı arsa sahipleri adına kayıtlı bulunduğu, bu bağımsız bölümlerin toplam değerinin 1.700.000,00 TL, davacıların icra dosyalarındaki toplam alacağının ise 414.726,52 TL olduğu, davacıların ancak alacaklarını karşılayacak sayıdaki bağımsız bölümün yüklenici adına tescilini isteyebilecekleri, bu

kapsamda 5, 19 ve 34 no'lu bağımsız bölümlerin davacıların alacaklarını karşılamaya yeterli olduğu gerekçesiyle, davanın kısmen kabulü ile 5, 19 ve 34 no'lu bağımsız bölümlerin tapu kayıtlarının iptali ile davalı yüklenici S. adına tesciline karar verilmiştir.

Kararı, asıl ve birleşen davalarda davacılar ile davalı S. vekilleri temyiz etmiştir.

1) Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, asıl ve birleşen davalarda davalı S. vekilinin temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2) Asıl ve birleşen davalarda davacılar vekilinin temyiz itirazlarına gelince;

Asıl ve birleşen davalar, İİK'nın 94. maddesine dayalı olarak açılan tapu iptali ve tescil istemine ilişkindir.

İİK'nın 94. maddesi uyarınca, alacaklı, borçlunun iktisap eyleyip de, henüz tapu siciline tescil ettirilmeyen mülkiyet veya diğer aynı hakları borçlu namına tescilini isteyebilir. Eldeki davada, borçlunun yüklenici sıfatıyla arsa sahipleri ile yaptığı 09.04.2007 günlü sözleşme gereğince hakettiği, ancak, adına tescil ettirilmediği ileri sürülen 2, 3, 4, 5, 10, 11, 12, 15, 19, 20, 31 ve 34 no'lu bağımsız bölümlerin tescilli talep edilmiş, mahkemece, davacının icra takip dosyalarındaki tüm alacaklarını karşılayacağı öngörülen 5, 19 ve 34 no'lu bağımsız bölümlere ilişkin davanın kabulüne, diğer bağımsız bölümler yönünden reddine karar verilmiştir.

Dava konusu 34 no'lu bağımsız bölümün tapu kaydında bir kısım haciz şerhleri bulunduğu anlaşılmış olup, anılan taşınmazın, bu haciz yükleri ile birlikte davacıların alacaklarını karşılayıp karşılamayacağı ya da ne kadarını karşılayacağı üzerinde durulmamıştır. Bu itibarla, bilirkişiden, açıklanan bu hususla ilgili olarak ek rapor alınarak, karara en yakın tarih itibarıyla, icra dosyalarında davacıların alacaklarının ulaştığı miktarlar da göz önünde bulundurularak, mevcut hacizler nedeniyle 34 no'lu bağımsız bölümün muhtemel satış bedelinden davacıların alacaklarını tahsil edip edemeyecekleri, duruma göre diğer bağımsız bölümlerin de yüklenici adına tescilinin gerekip gerekmediği ya da bu bağımsız bölüm dışında başka bağımsız bölümlerin tesciline karar verilip verilemeyeceği değerlendirilerek, sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, eksik incelemeyle dayalı olarak yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmamıştır.

Öte yandan, mahkemece, tescil talebi reddedilen bağımsız bölümlerin değerleri üzerinden davacılar aleyhine yargılama giderleri ve vekalet ücretine hükmedilmiş ise de, asıl ve birleşen davalar, tapu iptal ve tescilli talep edilen tüm bağımsız bölümlerin değeri üzerinden değil, davacıların icra takip dosyalarındaki alacaklarının dava tarihleri itibarıyla ulaştığı yaklaşık miktarlar üzerinden harçları yatırılarak açılmıştır. Gerçekten de İİK'nın 94. maddesine dayalı olarak açılan işbu davanın amacı, taşınmazların borçlu adına tescilli yoluyla, davacıların alacaklarını tahsil etme imkanına kavuşmalarını sağlamak olup, tapu iptal ve tescil talebi reddedilen bağımsız bölümlerin değerleri üzerinden davacılar aleyhine yargılama giderleri ve vekalet ücretine hükmedilmesi isabetsiz olmuştur. Bu itibarla, yukarıdaki açıklamalar uyarınca yapılacak araştırma sonucunda, davacıların icra dosyalarındaki alacaklarının ulaştığı miktarlar dikkate alınarak, gerekirse eksik harcın tamamlanması ve sonuç olarak dava konusu edilen miktar üzerinden yargılama giderleri ve vekalet ücretinin belirlenmesi gerekirken, bu hususun göz ardı edilmesi de bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle, asıl ve birleşen davalarda davalı S. vekilinin temyiz itirazlarının reddine, (2) numaralı bentte açıklanan nedenlerle, asıl ve birleşen davalarda davacılar vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün, asıl ve birleşen davalarda davacılar yararına **BOZULMASINA**, aşağıda yazılı

onama harcının temyiz eden asıl ve birleşen davalarda davalı S.'dan alınmasına, asıl ve birleşen davalarda davacıardan peşin alınan harcın istek halinde iadesine, kararın tebliğinden itibaren 15 gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 16.02.2017 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

23. HD. 16.02.2017 T. E: 2016/717, K: 444

b) İİK'nın 94. maddesine dayalı olarak açılan tapu iptali ve tescil istemine ilişkin davada, icra müdürlüğünce, davacıya İİK. mad. 94 uyarınca, borçlunun iktisap ettiği ve henüz tescil ettirmediği mülkiyet veya diğer hakların borçlu namına tescili veya bu nedenle doğan alacağın tahsili için dava açmak üzere yetki verilmesi, davacı tarafından da bu yetkiye dayanarak, davanın açılması gerektiği- Mahkemece, dava açmak üzere icra müdürlüğünden yetki alması için HMK. mad. 52, 53, 54 ve 77/1 hükümleri uyarınca, uygun bir kesin süre verilmesi, noksan olan bu usuli işlemler yerine getirildikten sonra esasa girilmesi; verilen süre içinde bahsi geçen yetkinin alınmaması durumunda ise, davanın HMK. mad. 54/son ve 77/1 uyarınca açılmamış sayılmasına karar verilmesi gerektiği-

Taraflar arasındaki alacak davasının yapılan yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine yönelik olarak verilen hükmün süresi içinde davacı vekilince temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

Davacı vekili, müvekkilinin davalı P. Y.'dan alacağını tahsili amacıyla E.zıg 2. İcra Müdürlüğü'nün 2013/4278 Esas sayılı dosyası ile icra takibi başlattığını, davalı P.'nin bir çok kimseye borcu olması nedeniyle konulan hacizden dolayı müvekkilinin alacağını tahsil etmesinin mümkün olmadığını, davalı P. ile davalılar arasında E.zıg 2. Noterliği'nin 20.09.2011 tarih ve 21372 yevmiye nolu düzenleme şeklinde gayrimenkul satış vaadi ve arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi düzenlendiğini, bu sözleşme ile davalı P.'ye yedi adet dairenin bırakıldığını ileri sürerek, davalılar arasında yapılan düzenleme şeklinde gayrimenkul satış vaadi ve arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesinin feshi durumunda davalı P. Y.'a isabet edecek olan inşaat imalat bedelinden şimdilik 125.000,00. TL'nin E.zıg 2. İcra Müdürlüğü'nün 2012/4278 sayılı dosyasındaki faizi ve ferileri ile birlikte müvekkiline ödenmesini, taraflar arasında sözleşme şartlarının yerine getirildiğinde davalı P. Y.'a düşecek olan dairelerin P. Y. adına tapuya tescilini talep ve dava etmiştir.

Davalı A. P., yüklenici P. Y.'ın kendisini de mağdur ettiğini savunarak, davanın kabulünü istemiştir.

Davalı N. P., 20.09.2011 tarihli gayrimenkul satış vaadi ve arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesinin feshedildiğini, inşaatı başka bir yükleniciye verdiklerini ve halen devam ettiğini savunarak, takdirin mahkemeye ait olduğunu beyan etmiştir.

Diğer davalılar, davaya cevap vermemişlerdir.

Mahkemece, iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre, davacının alacağının tahsili amacıyla davalı P. Y. aleyhine icra takibi başlattığı, icra takibine karşı davalı borçlu P. Y.'ın itiraz etmemesi sebebiyle takibin kesinleştiği ve davalı P. Y. adına kayıtlı menkul ve gayrimenkuller üzerine haciz konulduğu, alacağın tahsilinin icra yoluyla mümkün olduğu, davalılar arasında yapılan sözleşmeden dolayı davalı borçlu P. Y.'ın alacaklarının icra takip dosyasına aktarılması işleminin icra yoluyla mümkün olduğu, ortada belirsiz bir alacağın bulunmadığı gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmiştir. Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir.

Dava, İİK'nın 94. maddesine dayalı olarak açılan tapu iptali ve tescil istemine ilişkindir.

İİK'nın 94/2. maddesi, "Borçlunun reddetmediği miras veya başka bir sebeple iktisap eyleyip henüz tapuya veya gemi siciline tescil ettirmediği mülkiyet veya diğer aynı hakların borçlu namına tescili alacaklı tarafından istenebilir. Bu talep üzerine icra dairesi alacaklının bu muameleyi takip edebileceğini tapu veya gemi sicili dairesine ve icabında mahkemeye bildirir." hükmünü içermektedir.

İcra Müdürlüğü'nce, davacıya İİK'nın 94. maddesi uyarınca borçlunun iktisap ettiği ve henüz tescil ettirmediği mülkiyet veya diğer hakların borçlu namına tescili veya bu nedenle doğan alacağın tahsili için dava açmak üzere yetki verilmesi, davacı tarafından da bu yetkiye dayanarak, işbu davanın açması gerekmektedir.

Bu durumda mahkemece, davanın açılması ile davanın açılması işleminin tamamlanmış olduğu ve derhal uygulama ilkesinin söz konusu olmadığı ve YHGK'nın 18.03.2015 tarih ve 23-1619 E., 2015/1058 K. sayılı ilamında da açıklandığı üzere dava tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan 6762 sayılı TTK'nın 341. madde hükmünün uygulanması gerektiği gözetilerek, davacıya İİK'nın 94. maddesi uyarınca borçlunun iktisap ettiği ve henüz tescil ettirmediği mülkiyet veya diğer hakların borçlu namına tescili veya bu nedenle doğan alacağın tahsili için dava açmak üzere İcra Müdürlüğü'nden yetki alması için HMK'nın 52, 53, 54 ve 77/1. madde hükümleri uyarınca uygun bir kesin süre verilmesi, noksan olan bu usuli işlemler yerine getirildikten sonra esasa girilip, taraf delilleri toplanıp değerlendirilerek, sonucuna göre bir karar verilmesi, verilen süre içinde bahsi geçen yetkinin alınamaması durumunda ise davanın HMK'nın 54/son ve 77/1. madde hükmü uyarınca açılmamış sayılmasına karar verilmesi gerekirken, bu usuli eksiklik üzerinde durulmadan, uyuşmazlığın esasının incelenmesine geçilmesi doğru olmamıştır.

2-Bozma nedenine göre, davacı vekilinin temyiz itirazlarının incelenmesine gerek görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle, hükmün re'sen BOZULMASINA, (2) numaralı bentte açıklanan nedenlerle, davacı vekilinin temyiz itirazlarının incelenmesine yer olmadığına, peşin alınan harcın istek halinde iadesine, kararın tebliğinden itibaren 15 gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 20.04.2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

23. HD. 20.04.2016 T. E: 2015/4167, K: 2535

c) Yüklenici kendi edimini yerine getirmediğçe, karşı taraftan edimini ifa etmesini talep edemeyeceğinden, İİK. mad. 94/2 uyarınca, alacaklının, borçlu adına tescil isteyebilmesi için, yüklenicinin dava konusu bağımsız bölümleri hak etmiş olması gerektiği- Mahkemece, dava konusu bağımsız bölümlerin davalı yüklenici tarafından sözleşmelere göre hakedilip edilmediğinin, bu hususta davalı arsa sahibince dosya kapsamına sunulan tüm delillerin incelenip, gerekirse konusunda uzman bilikşilerden rapor alınmak suretiyle, tespit edilerek sonucuna uygun bir hüküm kurulması gerektiği-

Taraflar arasındaki tapu iptali ve tescil davasının yapılan yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı davanın kısmen kabulüne yönelik olarak verilen hükmün davalı H. C. vekilince duruşmalı olarak temyiz edilmesi üzerine ilgililere çağrı kağıdı gönderilmişti. Belli günde davalılardan H. C. vekili avukat H. E. ile davacı vekili avukat S... gelmiş olup, başka gelen olmadığından onların yokluğunda duruşmaya başlanarak hazır bulunan avukatların sözlü açıklamaları dinlendikten ve temyiz dilekçesinin süresinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

Davacı vekili, davalı şirket hakkında icra takibi başlatıldığını, takibin kesinleştiğini, davalılar arasında arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi imzalandığını, davalı yüklenicinin inşaatı tamamladığı halde, hakettiği bağımsız bölümleri devralmadığını ileri sürerek, İİK'nun 94/2. maddesi gereğince yükleniciye isabet eden üç adet bağımsız bölümün tapu kayıtlarının iptali ile davalı yüklenici şirket adına tescilini talep ve dava etmiştir.

Davalı H. C. vekilli, davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, alınan bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamına göre, dava konusu iki adet bağımsız bölümün sözleşme gereğince davalı yükleniciye isabet ettiği, diğer bölümün arsa sahibine ait olduğu gerekçesiyle, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Karar, davalı H. C. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Taraflar arasında imzalanan 01.03.2007 günlü arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi ve 25.11.2008 günlü tadil sözleşmesinde, davalı yükleniciye isabet eden bağımsız bölümlerin hangi aşamalarda ferağının verileceği düzenlenmiştir. Davalı arsa sahibi, dava konusu edilen bağımsız bölümlerin, yapı kullanma izninin alınıp, inşaatın eksiksiz olarak teslimi için teminat olarak tutulduğunu bildirerek, dosya kapsamına inşaat için yaptığı masraflara ilişkin muhtelif belgeler sunmuştur. Mahkemece alınan ek bilirkişi raporunda ise, davalının iddia ettiği alacaklarına ilişkin taleplerinin başka bir alacak verecek ilişkisi olabileceğinden bahisle inceleme konusu yapılmamıştır. Oysa, BK'nun 81. (TBK. md. 97) maddesi gereğince, yüklenici kendi edimini yerine getirmedikçe, karşı taraftan edimini ifa etmesini talep edemez. İİK'nun 94/2. maddesine göre de, borçlu adına tescil istenebilmesi için, yüklenicinin dava konusu bağımsız bölümleri haketmiş olması gereklidir.

Bu durumda, mahkemece, dava konusu bağımsız bölümlerin davalı yüklenici tarafından sözleşmelere göre hakedilip edilmediğinin, bu hususta davalı arsa sahibince dosya kapsamına sunulan tüm delillerin incelenip, gerekirse konusunda uzman bilikşilerden rapor alınmak suretiyle, tespit edilerek sonucuna uygun bir hüküm kurulması gerekirken, hatalı yorum ve eksik incelemeye dayalı bilirkişi raporuna göre yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmamıştır. İzah edilen sebeplerle kararın bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davalı H. C. vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının BOZULMASINA, 1.350,00 TL duruşma vekalet ücretinin davacıdan alınarak, Yargıtay duruşmasında vekille temsil olunan davalı H. C.'e verilmesine, peşin alınan harcın istek halinde iadesine, kararın tebliğinden itibaren 15 gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 23.02.2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

23. HD. 23.02.2016 T. E: 2015/2289, K: 1032

NOT: Bilindiği gibi İcra ve İflas Kanununun 94.maddesinde üç durumda –a) “Borçluya ait aynı hakların tescilini isteme” konusunda (İİK.m.94/II), b) “Borçlunun zilyedi olduğu bir taşınmazın borçlu adına tescilini isteme” konusunda (İİK.m.94/III), c) “Borçluya emekli maaşı bağlanması için gerekli işlemleri yaptırmak” için (İİK.m.94/IV-V)- icra dairesince alacaklıya “yetki belgesi” verileceği öngörülmüştür (Ayrıntılı bilgi için bkznz: UYAR,T./UYAR,A./UYAR,C. İcra ve İflas Kanunu Şerhi, Cilt:2, 3.Baskı, 2014, s.1818 vd.). Bu düzenleme yeterli değildir. Uygulamada, özellikle borçlu durumundaki müteahhitlerin ‘arsa sahibi’ konumundaki kişilerle yaptıkları ‘kat karşılığı inşaat sözleşmeleri’nde, kendilerine ait olacağı öngörülmüş olan daireleri, inşaat bitmek üzereyken, adlarına tescil ettirmeden –yani; hala kendilerine ait olan katlar arsa sahibi üzerine kayıtlı iken- buldukları müşterilere bunların parasını tahsil edip, tapularını arsa sahipleri vasıtasıyla verdikleri bu suretle kendilerinden alacaklı olan kişilerden bunları kaçırdıkları görülmekte, bu durumda alacaklılarının müteahhit ve arsa sahibi aleyhine açtıkları tapu iptali ve tescil davaları yakın zamana kadar mahkemelerce

“bu konuda özel bir düzenleme bulunmadığı” gerekçesiyle reddedilmekte idi..... Bu maddeye ilişkin uyuşmazlıkları temyizden incelediği dönemde Yargıtay 12.Hukuk Dairesinin içtihatları da bu doğrultuda idi. Yargıtay Başkanlar Kurulunun Yargıtay 23.Hukuk Dairesinin kurulmasından sonra yaptığı görevlendirme ile, İİK.’nun 94.maddesiyle ilgili uyuşmazlıkları inceleme görevi Yargıtay 23.Hukuk Dairesine verilmiş, bu Daire İİK.’nun 94.maddesinin ‘dar’ değil, ‘geniş’ yorumlayarak; “borçlu müteahhitlerden alacaklı olan kişilerin, İİK.94.maddesi uyarınca icra dairesinden ‘yetki belgesi’ olarak, borçlu müteahhitler aleyhine ‘tapu iptali ve tescil davası’ açabilmelerine yukarıda sunduğumuz içtihatlar doğrultusunda imkan tanımıştır.

Yargıtay 23.Hukuk Dairesinin yukarıda sunulan içtihatlar doğrultusundaki diğer içtihatları –örneğin; 29.01.2016 T. 9828/518; 02.11.2015 T. 5368/7002; 12.12.2011 T. 1309/2459 vb.- için bknz: www.e-uyar.com.

Davacı vekilinin arabuluculuk görüşmelerine katıldığı, davalılara kargo yoluyla belirtilen adres ile ticaret sicilindeki adreslerine davetiye gönderildiği, ayrıca mevcut telefonları arandığı gibi toplantının yapıldığı gün ve saatinin SMS yolu ile bildirildiği halde gönderilen davetin iade geldiği, gönderilen SMS'lere yanıt verilmediğinden anlaşmama tutanağının tutulduğu anlaşılma davalıların buna yönelik istinaf başvurularına itibar edilmeyeceği- Kötü niyet tazminatına hükmedilebilmesi için borçlu aleyhine başlatılan icra takibinin haksız olmasının yanı sıra kötü niyetli olarak başlatılması gerektiği-

Taraflar arasındaki menfi tespit istemlerine ilişkin davaların yargılaması sonunda ilamda yazılı gerekçelerle asıl davanın usulden reddine, birleşen davaların ayrı ayrı kısmen kabulüne yönelik olarak verilen hükme karşı taraf vekillerince süresinde istinaf kanunun yoluna başvurulması üzerine dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

ASIL DAVADA DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; davacının ... Anonim Şirketi' nin yetkilisi ve büyük ortağı iken şirket aleyhine Ankara İflas Müdürlüğü' nün 1994/2 Esas sayılı dosyası ile iflas kararı alındığını, alacaklı ... Bankası A.Ş. tarafından davacı borçlu aleyhine Ankara 6. İcra Dairesi'nin 2017/227 Esas sayılı dosyasından takip başlatıldığını, davacı ile ... arasında ... Turizm İnşaat San. Ve Tic. A.Ş.'nin borçlarının ödenerek iflas kararının kaldırılması ve mülkiyetinin bu şirkete ait ... Otelinin yeniden faaliyete geçirilmesi konusunda 12/06/2002, 30/08/2002 ve 06/01/2003 tarihli protokollerin düzenlendiğini, davalı ...' in icra takip dosyasındaki alacağı 25/09/2002 tarihli Temlikname ile temlik aldığını, dosyayı yenileyerek işlemlere devam edildiğini, davacı ...'ın, ... Tur. İnş. San. Ve Tic. A.Ş.' in ortağı iken davalı tarafça yapılan usulsüz işlemler nedeniyle şirketteki payının tasfiye edildiğini, şirketin davacının haberi olmadan Yönetim Kurulu Toplantısı'nda unvan değiştirerek ... A.Ş. olduğunu, bu nedenlerle davaya konu icra takibinin tedbiren durdurulmasını, davacının ortağı bulunduğu ... Tur. İnş. San. Ve Tic. A.Ş. adına kayıtlı ... Parsel numarada kayıtlı taşınmazın (... OTEL) davacının izni ve bilgisi dışında ... Tur. İşl. San. Ve Tic. A.Ş.' ye satıldığını, taşınmazın muvazaalı satışının iptali istemiyle Didim 2. Asliye (Aile) Hukuk Mahkemesi' nin 2020/429 Esas sayılı dosyası ile Tapu İptal Tescil davacısının açıldığını, bu nedenlerle davanın kabulüne, Ankara 6. İcra Müdürlüğü'nün 2017/227 esas sayılı dosyasından davalılardan ...Turizm İşl. Ve İnş. San. Tic. A.Ş.'nin alacaklı ...'e borçlu olmadığını tespiti ile icra takibinin iptaline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

ASIL DAVADA CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde özetle; açılan davayı kabul etmediklerini, dava tarihi itibarıyla harç yatırılmadan dava açıldığını, diğer taraftan davacının dava değeri olarak gösterdiği değerden değil, dava tarihi itibarıyla takibin ulaştığı değer üzerinden harç yatırılması gerektiğini, Ankara 5. İcra Hukuk Mahkemesi 2012/340 Esas sayılı dosyada, dava konusu 3 adet icra dosyasının değerinin 06.12.2012 tarihinde 634.077.435,73 TL olduğuna 2012/812 numarası ile karar verdiğini, kararın kesinleştiğini, bu nedenlerle, iptali istenilen takibin, dava tarihi itibarıyla takip dosyasındaki borç üzerinden hesaplanarak, asgari olarak Ankara 5. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2012/340 Esas 2012/812 Karar numarası ile kesinleşen kararında tespit edildiği üzere 634.077.435,73 TL üzerinden davacının harç yatırması gerektiğini, davalı ...A.Ş.'nin davalı sıfatı bulunmadığını, davacının menfi tespit davası açmakta hukuki yararı olmadığını, davacının menfi tespit talebi esasen de haksız olduğunu, Yargıtay 'nin 22.10.2010 tarih ve 2010/13120 sayılı ilamıyla, ...'in aldığı temliknameye ilişkin yerel mahkemenin verdiği bu kararın, münderecattan geçerek kesinleştiğini, kesinleşen kararda, ...'in sözleşmelerdeki tüm edimlerini yerine getirdiğini, davacı ...'ın ise yerine getirmedeğini karara bağlayarak, davacı ...'ın sair

taleplerini de reddettiğini, karar derecattan geçerek kesinleşmiş olup, kesinleşen mahkeme kararı nedeniyle, davacının huzurdaki davayı açma hakkına sahip olmadığını, davacının talebinin mesnetsiz ve huzurdaki davayla da derdest olması nedeniyle huzurdaki davanın reddini istemiştir.

BİRLEŞEN 2020/663 ESAS SAYILI DOSYASINDA DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilininAnonim Şirketi'nin yetkilisi ve büyük ortağı iken şirket aleyhine Ankara İflas Müdürlüğü' nün 1994/2 Esas sayılı dosyası ile iflas kararı alındığını, alacaklı ... Bankası A.Ş. Tarafından davacı borçlu aleyhine Ankara 22. İcra Dairesi'nin 2010/621 Esas sayılı dosyasından takip başlatıldığını, davacı ile ... arasında ... Turizm İnşaat San. Ve Tic. A.Ş.'nin borçlarının ödenerek iflas kararının kaldırılması ve mülkiyetinin bu şirkete ait ... Otelinin yeniden faaliyete geçirilmesi konusunda 12/06/2002, 30/08/2002 ve 06/01/2003 tarihli protokollerin düzenlendiğini, davalı ...'in icra takip dosyasındaki alacağı 25/09/2002 tarihli Temlikname ile temlik aldığını, dosyayı yenileyerek işlemlere devam edildiğini, müvekkili ...'ın, ... Tur. İnş. San. Ve Tic. A.Ş.'nin ortağı iken davalı tarafça yapılan usulsüz işlemler nedeniyle şirketteki payının tasfiye edildiğini, şirketin davacının haberi olmadan Yönetim Kurulu Toplantısı' nda unvan değiştirerek ... A.Ş. Olduğunu, bu nedenlerle davaya konu icra takibinin tedbiren durdurulmasını, davacının ortağı bulunduğu ... Tur. İnş. San. Ve Tic. A.Ş. adına kayıtlı ... Parsel numarada kayıtlı taşınmazın (... OTEL) davacının izni ve bilgisi dışında ... Tur. İşl. San. Ve Tic. A.Ş.' ye satıldığını, taşınmazın muvazaalı satışının iptali istemiyle Didim 2. Asliye (Aile) Hukuk Mahkemesi'nin 2020/429 Esas sayılı dosyası ile Tapu İptal Tescil davacısının açıldığını, bu nedenlerle müvekkili ...'ın ve davalılardan ...Turizm İşl. Ve İnş. San. Tic. A.Ş.'nin alacaklı ...'e borçlu olmadığını tespiti ile icra takibinin iptaline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde özetle; açılan davayı kabul etmediklerini, ipoteğe ilişkin, davacının dava açma sıfatı olmadığını, zira ...'ın ne asıl borçlu, ne de ipotek veren üçüncü kişi olduğunu, bu nedenle ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla şeklen taraf gösterilmesi, onu takibin tarafı haline getirmediğini, takip alacaklısı olmayan ...A.Ş., ... A.Ş. ile ...'in davalı sıfatı olmadığını, takipten sonra açılan menfi tespit davası, takip alacaklısına karşı yöneltilmesi gerektiğini, takip alacaklısı ... Bankası A.Ş. alacağını ...'e temlik ettiğinden ... haricinde başka bir gerçek veya tüzel kişiye husumet yöneltilmesinin mümkün olmadığını, bu nedenle takip alacaklısı dışındaki davalılar aleyhine açılan davanın pasif husumet yokluğundan reddine karar verilmesini istemiştir.

BİRLEŞEN 2020/662 ESAS SAYILI DOSYASINDA DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilininAnonim Şirketi' nin yetkilisi ve büyük ortağı iken şirket aleyhine Ankara İflas Müdürlüğü' nün 1994/2 Esas sayılı dosyası ile iflas kararı alındığını, alacaklı ... Bankası A.Ş. tarafından davacı borçlu aleyhine Ankara 6. İcra Dairesi'nin 2010/14323 Esas sayılı dosyasından takip başlatıldığını, davacı ile ... arasında ... Turizm İnşaat San. Ve Tic. A.Ş.'nin borçlarının ödenerek iflas kararının kaldırılması ve mülkiyetinin bu şirkete ait ... Otelinin yeniden faaliyete geçirilmesi konusunda 12/06/2002, 30/08/2002 ve 06/01/2003 tarihli protokollerin düzenlendiğini, davalı ...' in icra takip dosyasındaki alacağı 25/09/2002 tarihli Temlikname ile temlik aldığını, dosyayı yenileyerek işlemlere devam edildiğini, müvekkili ...' ın, ... Tur. İnş. San. Ve Tic. A.Ş.' nin ortağı iken davalı tarafça yapılan usulsüz işlemler nedeniyle şirketteki payının tasfiye edildiğini, şirketin davacının haberi olmadan Yönetim Kurulu Toplantısı'nda unvan değiştirerek ... A.Ş. Olduğunu, bu nedenlerle davaya konu icra takibinin tedbiren durdurulmasını, davacının ortağı bulunduğu ... Tur. İnş. San. Ve

Tic. A.Ş. adına kayıtlı ... Parsel numarada kayıtlı taşınmazın (... OTEL) davacının izni ve bilgisi dışında ... Tur. İşl. San. Ve Tic. A.Ş.'ye satıldığını, taşınmazın muvazaalı satışının iptali istemiyle Didim 2. Asliye (Aile) Hukuk Mahkemesi'nin 2020/429 Esas sayılı dosyası ile Tapu İptal Tescil davacısının açıldığını, bu nedenlerle müvekkili ...'ın ve davalılardan ...Turizm İşl. Ve İnş. San. Tic. A.Ş.'nin alacaklı ...'e borçlu olmadığını tespiti ile icra takibinin iptaline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde özetle; açılan davayı kabul etmediklerini, takip borçlusu olarak gösterilmeyen kişi, menfi tespit davası açmakta ve takibin iptalini istemekte sıfatı bulunmadığını, bu dosyada, davalı ...A.Ş.'nin davalı sıfatı bulunmadığını, davalı olarak gösterilen ... A.Ş.'nin menfi tespit davasına konu takibin tarafı olmadığını, bu nedenle bu davanın aktif husumet yokluğu nedeniyle reddine karar verilmesini istemiştir.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

Mahkemece; tüm dosya kapsamına göre dava tarihindeki durum ve koşullar dikkate alınarak davacının asıl ve birleşen davalarda davalı olarak gösterdiği ...Turizm İşl. Ve İnş. San. Tic. A.Ş.'nin diğer davalılara borçlu olmadıklarının tespitini istemiş olup, davacının davalı şirketin tüzel kişiliği adına dava açmaya yetkili olmadığı, davacının vekaletinde de şirketin temsili adına bir ibare bulunmadığı görülmekle, asıl davanın husumet yokluğundan usulden reddine, birleşen davalarda ...Turizm İşletme ve İnşaat Sanayi Tic. A.Ş. adına açılan davanın usulden reddine ve fazlaya ilişkin taleplerin reddine, birleşen 2020/663 esas sayılı davanın kısmen kabulü ile Davacı ...'ın Ankara 22. İcra Müdürlüğü'nün 2010/621 (eski 1992/400) esas sayılı dosyasında davalılara takip tarihi itibari ile borçlu olmadığını tespitine, birleşen 2020/662 esas sayılı davanın kısmen kabulü ile, Davacı ...'ın Ankara 6. İcra Müdürlüğü'nün 2010/14323 (eski 1992/4388, yeni 2021/12844) esas sayılı dosyasında davalı ...'e takip tarihi itibari ile borçlu olmadığını tespitine, davalının kötü niyetli olduğu açıkça kanıtlanamadığından davacı vekilinin kötü niyet tazminat talebinin reddine karar verilmiştir.

İSTİNAF SEBEPLERİ

Davacı vekili istinaf dilekçesinde özetle; ilk derece mahkemesi kararının usulden ret kararlarının usul ve yasaya aykırı olduğunu, müvekkilinin davalı şirketin ortağı olduğunu, bu nedenle dava açmakta hukuki yararı bulunduğunu, davalı ...'in muvazaalı işlemler ile takiplere devam ettiğini, bu nedenle ret kararının hatalı olduğunu, ayrıca asıl ve birleşen davalarda kötü niyet tazminatı talep edildiğini, davalı yanın kötü niyetli olduğu ispatlanamadığı gerekçesiyle kötü niyet tazminat talebinin reddine ilişkin ilk derece mahkemesi kararının da hatalı olduğunu, davalı ...'in gerçek bir alacak olmadığını bildiği halde icra takibini sürdürdüğünü, müvekkilini mağdur ettiğini, bu eylemlerini kötü niyetli olarak yaptığının açık olduğunu, bu nedenlerle ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak talepleri doğrultusunda karar verilmesini ve ayrıca davalıların istinaf başvuru- larının ayrı ayrı esastan reddine karar verilmesini istemiştir.

Davalı şirket vekili istinaf dilekçesinde özetle; ilk derece mahkemesi kararının usul ve yasaya aykırı olduğunu,

13/03/2003 tarihli Ticaret Sicil Gazetesinde yayımlanan 09/01/2003 tarihli olağanüstü toplantıda alınan kararla 30/08/2002 ve evvelki sözleşmelerin tüm mündericatlariyle iptal edilmiş ve geçersiz sayılmış olup, hiçbir bağlayıcılığının kalmadığının ilan edildiğini, ... Bankasından 25/09/2002 tarihinde devir alınan temliknamenin geçerli olduğunu, 30/08/2002 tarihli sözleşmenin ise geçersiz olup iptal edildiğini, bu nedenle

açılan davanın reddi gerektiğini, 30/08/2002 tarihli iptal edilen sözleşmenin 14.maddesinde ki söz konusu iflas masasındaki alacakların ... Bankasının alacağına ilişkin olmadığını, iflası kaldırmak için iflas masasının tüm borcunun 13/09/2002 tarihinde ödendiğini ve ... A.Ş şirketinin iflastan çıkmasının sağlandığını, 25/09/2002 tarihli alınan temlikname ile Ankara İflas Müdürlüğü'nün 1994/2 sayılı iflas masasının, Ankara 22. İcra Müdürlüğü'nün 1994/400 sayılı ipotek dosyasının, Ankara 6. İcra Müdürlüğü'nün 1992/4388 Esas sayılı ve aynı Dairenin 1992/4390 esas sayılı dosyalarının temlik alındığını, dosyaların iflas masasında olmadığını, bu nedenle Ankara İflas Müdürlüğü'nün 1994/2 sayılı iflas masası dosyasının diğer dosyalardan ayrı olduğunu, zaten 30/08/2002 tarihli protokolün 2.maddesinde de Ankara İflas Müdürlüğü'nün 1994/2 esas sayılı kayıtlı tüm alacaklar denmekle iflas dosyasında kayıtlı alacaklar söz konusu olup, dava konusu dosya alacaklarının kayıtlı olmadığını, İstanbul 8. Asliye Ticaret Mahkemesi kararının Yargıtay'ın 2010/13120 Esas Sayılı ilamıyla onanarak kesinleştiğini, ilamda davalı ...'in şirket borcunu ... Bankasına ödemiş olması karşısında ... Bankasından temlikname ile ipotekleri devralmasında bir usulsüzlük bulunmadığının açıkça belirtildiğini, bu karara rağmen davanın kabulünün Yargıtay'ın ilamı kesin delil ve usulü kazanılmış hak olup, Yargıtay ilamının aksine karar verilemeyeceğini, aynı konuyla ilgili davacı yanca davalar açıldığını, müvekkilinin meşgul edildiğini, müvekkilinin haberi olmadan arabuluculuğa yanlış adres, telefon bilgileri bildirilerek huzurdaki davada olduğu gibi müvekkili aleyhine iştirak etmedi, şeklinde müvekkil reddetti diye karar verilmesinin sağlandığını, davacının taraf olmadığı dosya hakkında dava açamayacağını, ayrıca müvekkili şirket yetkilisi olmadığı için müvekkili şirket hakkında talepte bulunamayacağını, bu nedenlerle açılan davalarda mahkemece müvekkili aleyhine, arabulucu, harç ve vekalet ücretine karar verilmesi mümkün olmayacağından davacı aleyhine karar verilmesi gerektiğini, bu nedenlerle ilk derece mahkemesi kararının bu yönüyle kaldırılmasını ve davaların esastan reddine karar verilmesini istemiştir.

Davalı ... istinaf dilekçesinde özetle; ilk derece mahkemesi kararının usul ve yasaya aykırı olduğunu,

13/03/2003 tarihli Ticaret Sicil Gazetesinde yayımlanan 09/01/2003 tarihli olağanüstü toplantıda alınan kararla 30/08/2002 ve evvelki sözleşmelerin tüm mündericatlarıyla iptal edilmiş ve geçersiz sayılmış olup, hiçbir bağlayıcılığının kalmadığının ilan edildiğini, ... Bankasından 25/09/2002 tarihinde devir alınan temliknamenin geçerli olduğunu, 30/08/2002 tarihli sözleşmenin ise geçersiz olup iptal edildiğini, bu nedenle açılan davanın reddi gerektiğini, 30/08/2002 tarihli iptal edilen sözleşmenin 14.maddesinde ki söz konusu iflas masasındaki alacakların ... Bankasının alacağına ilişkin olmadığını, iflası kaldırmak için iflas masasının tüm borcunun 13/09/2002 tarihinde ödendiğini ve ... A.Ş şirketinin iflastan çıkmasının sağlandığını, 25/09/2002 tarihli alınan temlikname ile Ankara İflas Müdürlüğü'nün 1994/2 sayılı iflas masasının, Ankara 22. İcra Müdürlüğü'nün 1994/400 sayılı ipotek dosyasının, Ankara 6. İcra Müdürlüğü'nün 1992/4388 Esas sayılı ve aynı Dairenin 1992/4390 esas sayılı dosyalarının temlik alındığını, dosyaların iflas masasında olmadığını, bu nedenle Ankara İflas Müdürlüğü'nün 1994/2 sayılı iflas masası dosyasının diğer dosyalardan ayrı olduğunu, zaten 30/08/2002 tarihli protokolün 2.maddesinde de Ankara İflas Müdürlüğü'nün 1994/2 esas sayılı kayıtlı tüm alacaklar denmekle iflas dosyasında kayıtlı alacaklar söz konusu olup, dava konusu dosya alacaklarının kayıtlı olmadığını, İstanbul 8. Asliye Ticaret Mahkemesi kararının Yargıtay'ın 2010/13120 Esas Sayılı ilamıyla onanarak kesinleştiğini, ilamda davalı ...'in şirket borcunu ... Bankasına ödemiş olması karşısında ... Bankasından temlikname ile ipotekleri devralmasında bir usulsüzlük bulunmadığının açıkça belirtildiğini, bu karara rağmen davanın kabulünün Yargıtay'ın ilamı kesin delil ve usulü kazanılmış hak olup, Yargıtay ilamının aksine karar verilemeyeceğini, aynı konuyla ilgili davacı yanca davalar

açıldığını, davalıların meşgul edildiğini, dosyaya sunulan arabuluculuk tutanağından davalıların görüşmelere katılmadığının iddia edildiğini, hiçbir davalı tarafa arabuluculuk görüşmesi için iletişime geçilmediğini, adreslerine herhangi bir bilgilendirme bildirim yapılmadığını, mahkemeye bu yönde beyanda bulunulmasına rağmen herhangi bir araştırma yapılmadığını, dava şartı arabuluculuk görüşmesinin usulüne uygun gerçekleşip gerçekleşmediği beklenilmeden karar verilmesinin hatalı olduğunu, bu nedenlerle ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasını ve davaların esastan reddine karar verilmesini ve ayrıca davacı tarafın istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmesini istemiştir.

HUKUKİ NİTELENDİRME, DELİLLERİN VE İSTİNAF SEBEPLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dava; temlik alacaklısı olan davalı ...'e Ankara 22.İcra Müdürlüğü'nün 1994/400 Esas, Ankara 6.İcra Müdürlüğü'nün 1992/4388 Esas, Ankara 6.İcra Müdürlüğü'nün 1992/4390 Esas sayılı takip dosyalarından borçlu olunmadığının tespiti istemine ilişkindir.

6100 Sayılı HMK'nın 355.maddesi gereğince, istinaf incelemesinin istinafa gelen tarafın sıfatı ile istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak kamu düzenine aykırılık bulunup bulunmadığı hususu gözetilerek ilk derece mahkemesinin taraflar arasındaki ihtilafta görevli mahkeme oluşu ve eldeki davada kesin yetki kuralına da aykırılık bulunmadığı anlaşılmakla işin esasına girilerek yapılan incelemede;

Ankara 7. Asliye Ticaret Mahkemesinin 13/03/2019 tarih ve 2015/625 Esas 2019/186 Karar sayılı kararının incelenmesinde; davacısının ..., davalısının ... olup, davacının temlik alacaklısı olan davalıya Ankara 6.İcra Müdürlüğü'nün 2010/13938 sayılı dosyada borçlu olunmadığının tespiti istemine ilişkin açılan davanın kabulüne karar verildiği, davalı yanca kararın istinaf edilmesi üzerine Dairemizin 25.04.2022 tarih ve 2019/1152 Esas 2022/551 Karar sayılı ilamı ile davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verildiği, kararın temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 'nin 20.03.2023 tarih ve 2023/1625 Esas 2023/1650 Karar sayılı ilamı ile hüküm altına alınan ve temyize konu edilen toplam miktar 74.285,24 TL olup Bölge Adliye Mahkemesinin karar tarihi itibari ile kesinlik sınırı olan 107.090,00 TL'nin altında kaldığından bahisle davalının temyiz dilekçesinin miktar yönünden reddine karar verildiği, kararın 20/03/2023 tarihinde kesinleştiği görülmüştür.

... Bankası ile davalı arasında imzalanan 25.09.2002 tarihli temliknamede; Ankara 22.İcra Müdürlüğü'nün 1994/400 Esas, Ankara 6.İcra Müdürlüğü'nün 1992/4388 Esas, Ankara 6.İcra Müdürlüğü'nün 1992/4390 Esas sayılı takip dosyalarındaki banka alacaklarının 1.226.725.032.263 TL (1.226.725 YTL) ivaz mukabilinde ...'e temlik edildiği anlaşılmıştır.

Ankara 22.İcra Müdürlüğü'nün 2010/621 Esas (Eski 1994/400 Esas) sayılı dosyasının incelenmesinde; alacaklısının ... Bankası A.Ş., borçlularının ... Ticaret A.Ş ve ... olup, 66.000,00 TL'nin tahsili talebiyle ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapıldığı, Ankara 22. İcra Müdürlüğü'nün 03/01/2017 tarihli yazısına göre ...'a ait taşınmazın ... İş. San. Ticaret A.Ş'ne devredildiğinden ...'ın dosya ile ilgisinin kalmadığı, diğer takip borçlusu ... Tur. Ltd Şti'nin yeni unvanının ise ... A.Ş. olduğunun belirtildiği, takibin kesinleştiği, takip borcunun takip devam ederken ... Bankası ile davalı arasında imzalanan 25.09.2002 tarihli temlikname ile ivaz mukabilinde davalı ...'e temlik edildiği,

Ankara 7. Genel İcra Müdürlüğü'nün 2023/128959 Esas (Ankara 6. İcra Müdürlüğü'nün eski esasları; 2021/12844, 2010/14323 ve 1992/4388 Esastır) sayılı dosyasının incelenmesinde; alacaklısının ... Bankası A.Ş., borçlusunun ... Ticaret A.Ş olup, 20.230,00 TL'nin menkul rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapıldığı, takibin

kesinleştiği, takip borcunun takip devam ederken ... Bankası ile davalı arasında imzalanan 25.09.2002 tarihli temlikname ile ivaz mukabilinde davalı ...'e temlik edildiği,

Ankara 6. İcra Müdürlüğünün 2017/227 Esas (Eski Esasları; 2010/13938 Esas, 1992/4390 Esas) sayılı dosyasının incelenmesinde; ... Bankası AŞ, takip borçlularının ... Tur. Ltd Şti ve ...'a karşı 20.05.1992 tarihinde başlatılan ilamsız icra takibinde 74.287.245.810 ETL (74.287,24 YTL) alacağın tahsilinin talep edildiği, takibin asıl borçlusu ... Tur. Ltd Şti., davacı ...'in müteselsil kefil olarak yer aldığı genel kredi sözleşmesine dayanarak yapıldığı ve takibin kesinleştiği, takip borcunun takip devam ederken ... Bankası ile davalı arasında imzalanan 25.09.2002 tarihli temlikname ile ivaz mukabilinde davalı ...'e temlik edildiği anlaşılmıştır.

30/08/2002 tarihli "Protokol"ün incelenmesinde; davacı ve davalı ile dava dışıA.Ş. arasında, A.Ş'nin tüm borçlarının ödenerek iflas kararının kaldırılması ve mülkiyeti bu şirkete ait ... Otelinin yeniden hayata geçirilip işletmeye açılmasını sağlamak üzere davalı ...'in tayin edeceği şirkete devri, davalının yapacağı maddi katkıların ödenme koşulları ile davalıya tanınacak hakların çeşit ve niteliklerinin tespiti konusunda imzalandığı,

1. maddesinde; iflas halinde bulunan ... Turizm İnşaat San. ve Tic.A.Ş.'nin iflas kararının kaldırılmasından sonra bu şirketin sahip olduğu ... Otelinin mülkiyetini, yeni... 'in tayin edeceği bir şirkete satacağı ve bu şirketin % 50 payını... 'in istediği kişilere, diğer % 50 payının da ... 'in tespit ettiği kişilere ait olacağı,

2. maddesinde ; şu anda iflas ve tasfiye işlemlerinin yürütüldüğü Ankara iflas Müdürlüğü'nün 1994/2 esas sayılı dosyasında kayıtlı tüm alacaklıların alacaklarının ödenip iflasın kaldırılması için... 'in, ... A.Ş.'nin dosya borçlarını temlik olarak 400.000.000.000.-TL (Dörtüzmilyar), 450.000.- EURO (Dörtüzüellibineuro), 479.101 US\$ (Dörtüzyetmişdokuzbinüzbiramerikandoları) ödeyeceği, ayrıca 1.500.000.-\$ (birmilyonbeşyüzbinamerikandoları)'lık değerinde ekte listesi sunulan gayrimenkul ve menkul mallar ile otomobiller vereceği, bunun dışında ... Otelinin işletmeye açılabilmesi için sözleşmenin ekinde listesi bulunan mobilya ve aksesuar giderlerinin 1/2'sini... 'in ödeyeceği, mobilya ve aksesuar giderlerinin ödeme zamanı sonradan mutabakat altına alınacağı,

3. maddesinde; ... 'in, ... 'a ödeyeceği tüm paralara diğer ödemelere karşılık otelin bulunduğu 2.000.000.000.000.-TL (ikitirilyontürklirası) 4 misli cezai şartlı satış vaadi sözleşmesinin... lehine yapılacağı ve iflas kalktıktan sonra da taşınmaz malın... 'in tayin edeceği şirkete (1) no.lu madde gereği devredileceği,

4. maddesinde; ... 'in otelin bulunduğu gayrimenkulün yeni şirkete tescilinin teminatı olarak, ... Turizm İnşaat San. ve Tic. A.Ş.'nin %75 payını, geri iade koşuluyla... 'e veya göstereceği şahıslara, şirket pay defterine yazdırıp Ticaret Sicil Gazetesinde ilan yapmak suretiyle devredeceği, anılan gayrimenkul yeni şirket adına tescil olunduktan sonra 246 75 pay ... 'a veya göstereceği şahıslara devredileceği,

5. maddesinde; ... 'in, ayrıca... 'in ödediği nakit ile verdiği taşınmaz ve otomobil bedelinin tutarı kadar bir meblağ taşıyan 3.000.000.-\$ (Güçmilyonamerikandoları)'lık bir çeki teminat olarak... 'e vereceği,

6. maddesinde ; otelin mülkiyetini devralacak yeni şirketin... ve ... tarafından birlikte temsil edileceği, aynı zamanda anılan kişiler birlikte şirketi ilzama da yekekli olacakları,

7. maddesinde; ... 'in tayin ettiği ... Otelinin mülkiyetini devralacak şirketin bu devirden önceki tüm borçlarının... 'e ait olacağı,

8. maddesinde; ... Oteline sahip olacak yeni şirketin yarı payı (% 50'si) ...'e ait olacağından, ... anılan payın işletme hakkını 1,5 yıllığına ve her türlü vergiler haricinde net 1.400.000.-\$ (Birmilyondörtüyüzbinamerikandoları) karşılığında kiralayacağı, bu kira sözleşmesinin 01.01.2004 tarihinde sona ereceği, kira bedeli olan 1.400.000.-\$ (Birmilyondörtüyüzbinamerikandoları)ın 03.01.2004 tarihinde defaten ve nakit olarak... 'e ödeneceği, ..., iflasın kalkmasını garanti ettiği için, iflasın herhangi bir nedenle kalkmaması veya herhangi bir nedenle işletmemesi halinde de ... 'ın kira borcu devam edeceği, kira bedelinin teminatı olarak ... 03.01.2004 keşideli 1.400.000.\$'lık çek vereceği,

9. maddesinde; ...'ın... 'e 03.01.2004 tarihinde ödeyeceği 1.400.000.-\$ (Birmilyondörtüyüzbinamerikandoları) kira parasının teminatı olarak verilen çekin ve... dışında gerçekleşecek her tür zarar ve ziyanın teminatı olmak üzere ... gerek kendisinin gerek göstereceği diğer ortakların sahip olacakları % 50 hissenin % 25 payını ...'ın veya göstereceği ortaklara iade edilmek üzere... 'e devredeceği, ... 03.01.2004 tarihine kadar her türlü vergilerden arınmış 1.400.000.-\$ net kira parasını nakden ve defaten tahsil ettiği takdirde başka bir nam adı altında bedel talep etmeden kayıtsız şartsız anılan 94 25 payı tekrar ... ya da onun göstereceği ortaklara devir ve teslim edeceği, teminat olarak alınan çekin de iade edileceği, ...'ın bu hisseyi 03.01.2004 'e kadar devredemeyeceği, anılan pay üzerine 03.01.2004 tarihinden itibaren geri alım hakkını kullanmak üzere 1.400.000.-\$'lık vefa (geri alım hakkı) tanınacağı, ...'ın kira borcunu 03.01.2004 tarihinde yerine getirmediği takdirde vefa hakkı otomatikmen kaldırılacağı,

10. maddesinde; 1.400.000.-\$ kira bedelinden ödenmeyen meblağ ve ferileri kadar hissenin... 'in olacağı, hissenin devrinin, ödenecek paranın miktarı ile orantılı olacağı, burada bir payın 60.000.-\$ üzerinden hesaplanacağı,

11. maddesinde; ...'ın, ...'den alacağı paralarla ve kendisine bedel karşılığında verilecek taşınmaz mal ve otomobilleri satmak suretiyle elde edeceği nakdi;

A) Öncelikle iflas masasındaki borçlarını ödemeye;

B) Daha sonra ... Otel'in işletmeye açılabilmesi için gerekli ve zorunlu bulunan giderlere,

C) Bunun dışında artacak para ile şirketin özel nedeni ile üçüncü kişilere olan borçlarını ödemeye tahsis edeceği,

13. maddesinde; otelin kurulu bulunduğu arsa üzerinde bulunan (benzin istasyonu, otel personel lojmanları vb. Gibi) ...'ın ve şirketlerinin kullanımındaki muhtesatın tamamının (mütemmim cüzleri ve teferruatları ile birlikte) tapu kayıtları 3.kişiler adına kayıtlı olsa dahi 1 no'lu maddeye göre devredileceği,

14. maddesinde; gayrimenkullerin devrinden sonra üçüncü kişiler (evvelce kaydedilmemesinden dolayı tasfiyeye girmemiş olan alacaklılar ile tasarruf tarihinden itibaren iki yıl içinde haciz veya iflas yolu ile takip yapacak alacaklılar fira iflas Kanununun 278, 279 ve 280. maddeleri gereğince tasarrufların butlanı için iptal davası açabilecek şahıslar) tarafından açılacak bilumum iptal ve tescil davaları neticesinde gerçekleşecek zararlara karşılık teminat olarak iflas masasında yazılı bulunan alacaklar... 'e temlik edileceği, üçüncü kişiler tarafından açılacak her türlü iptal ve tescil davalarının engellenmesi açısından ... Turizm İnşaat San.ve Tic.A.Ş.'nin tüm alacaklılarını davet için ticari işletmenin bulunduğu yerde görülebilir levhalara asmakla beraber Ticaret Sicil gazetesinde bu mümkün olmadığı takdirde bütün alacaklıların itilamını temin edecek şekilde münasip vasıtalarla ilan yapılacağı, gayrimenkullerin... 'in tayin edeceği yeni şirket adına tescil yapıldıktan sonra verilen (4) no.lu maddede belirtilen çek(ler) iade edilecek olup satış sözleşmesi ve diğer teminatların da kendiliğinden hükümsüz kalacağı düzenlenmiştir.

06.01.2003 Tarihli Protokolün incelenmesinde; ... Turizm İnşaat San. Ve Tic. A.Ş., .. ve bu şirket ortaklarından ..., ... ile yine bu şirket ortaklarından ..., ... ile ... arasında imzalandığı,

1. maddesinde; şirketin iflas ve tasfiye işlemlerinin yürütüldüğü Ankara İflas Müdürlüğü'nün 1994/2 Esas sayılı dosyasındaki kain toplam alacakların tamamının... tarafından ...' in muvafakati ile nakden ve defaten ödenmiş olup, şirket hakkındaki iflas kararı Ankara 2 Asliye Ticaret Mahkemesinin 2002/707 E. ve 637 K. no.lu ilamı ile kaldırıldığı, ... tarafından, şirketin ihyası için taraflar arasında akdedilen ekli listedeki gayrimenkul mallar ile menkul malların, tescil masraflarının kendi uhdesinden muafiyeti koşuluyla, yazılı talebin tebliğinden ve bu sözleşmenin tescil ve ilanından sonra ...' a veya tayin edeceği kişilere devir ve teslim edileceği, ...' in, ŞİRKET'in ihyası için Eylül 2002 tarihinde başlayıp tamamen ödenen bakiye 183.513.731.000.-TL haricinde ...'a veya tayin ettiği kişilere yaptığı veya yapacağı nakdi ödemelerden ŞİRKET ile birlikte ... müteselsil sorumlu oldukları,

2. maddesinde; ŞİRKET' in adına kayıtlı... parsel nolu taşınmazlar üzerindeki otelinin yine anılan arsaların üzerinde bulunanı muhtesatının (benzin istasyonu, otel personel lojmanları vb.) mütemmim cüz ve teferruatları ile beraber işletmeye açılabilmesi için mobilya, ve aksesuar (otel için gerekli tüm mobilya, halı yerini tutan malzemeler, yatak çarşafı, nevresim, perde gibi ihtiyaçlar, otelde kullanılacak abajur, lamba, armatür, vitray, resim, kabartma gibi tüm dekorasyonla ilgili malzemeler, sanat eserleri, aksesuar, havuz ve şelale ile ilgili tüm dekorasyon malzemesi, 55 inçden büyük televizyon, minibar, benzin istasyonu, tamir servis yeri ve kuaför için yapılacak giderler ve bunlarla ilgili dekorasyon için ödemeler, kamyon, minibüs gibi otel için gerekli araçlar, otelin kullanımını için gerekli araçların, tekne'nin tamiri, bakımı, otelin yönlendirilmesi için gerekli levhalar gibi) giderlerinin 1/2'si haricinde tüm gider ve masraflarının ... tarafından karşılanacağı, mobilya ve aksesuar giderlerinin 1/2 oranının ise ... tarafından karşılanacağı,

3. maddesinde; ŞİRKET'in sahibi olduğu otelin işletme hakkı tüm gelir ve giderleri üzere 01.01.2004 tarihine kadar ...'a kiralandığı, ŞİRKET ile ... arasında, ŞİRKETİ ve ...'i koruyucu hükümler içeren kira kontratının ayrıca yapılacağı, alt kira sözleşmesinin, şirket idare kurulundan alınacak karar doğrultusunda şirkete karşı hüküm ifade edeceği, aksi halin varlığında, kiracılar tarafından yapılan alt kira sözleşmesinin ŞİRKET'e karşı yok hükmünde olduğu,

4. maddesinde; ... tarafından, ...'e şirketteki payının karşılığı olarak 03.01.2004 tarihine kadar hertürlü vergiler haricinde net 1,400.000-USD'nin (Birmilyondörtüyüzbinamerikandoları) kar payı olarak ödeneceği, bahsi geçen kar payı borcunun 1.000.000-US\$ 03.01.2004 tarihinde defaten ve nakit olarak ödenecek olup, bakiye 400.000-US\$ ise 03.01.2005 tarihine kadar madde-14'deki yazılı vade farkı ile uzatılabileceği, mecurun herhangi bir nedenle işletilememesi halinde de ...'ın kar payı ödeme yükümlülüğünün devam edeceği,

5. maddesinde; ...'ın mecuru, işletme haklarının hitam tarihi olan 01.01.2004 tarihinde, her türlü hasarları ve zararları en iyi giderilmiş şekilde, teknik, estetik, kalite ve alt yapı bakımından eksiksiz ve kusursuz olarak ŞİRKET'e ve ...'e iadeye mecbur oldukları, birinci fıkrada yazılı edim ve yükümlülüklerini yerine getirmeyen kiracıların, otelin işletmeye hazır hale getirilmesi için tamirat da dahil olmak üzere her tür masraf ve giderlerden ayrıca yoksun kalınan kardan ...'e karşı müteselsil sorumlu olacakları gibi Madde-6/son fıkra, Madde-13 ve Madde-14' deki güvencelerin önceden ihtara hacet kalmaksızın devreye gireceği,

6. maddesinde; ...'ın, şirket hisselerinin % 25 payını, kiralananın işletme hakkının kira bedeli olan 1.400.000-US\$' ın, verilen tüm borç ödemeleri ve bu sözleşmedeki maddeleri de kapsamak üzere her tür zarar ve ziyanın ve kredi için verilecek kefaletin teminatı olarak...'e İdare Kurulu Kararı ile devir etmiş olup keyfiyetin pay defterine işlenerek tescil ve ilan edildiği, teminat amacıyla devir olunan % 25 pay üzerinde ... lehine geri alım hakkını kullanmak üzere vefa hakkı tanındığı, ... yukarıda yazılı ödeme yükümlülüklerini ifa eylediği takdirde, anılan payın, ... tarafından ...'a devir edileceği, ifa borcunun vadesinde yerine getirilmemesi halinde vefa hakkının kendiliğinden hükümsüz olacağı, kira borcunu da kapsayan tüm borçların vadesinde ödenmeyen meblağ ve ferileri kadar hissenin...'in olacağı, hissenin devrinin, ödenecek paranın miktarı ile orantılı olacağı, bir payın 60.000-US\$ üzerinden hesaplanacağı düzenlendiği, taraflar arasındaki 06.01.2003 tarihli Sözleşmenin Şirketin 09.01.2003 tarihli Olağanüstü Genel Kurulunda onaylanmış olup, burada alınan kararların da 13.03.2003 tarihli ve 5755 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlandığı görülmüştür.

İstanbul 8. Asliye Ticaret Mahkemesinin 14/02/2006 tarihli 2003/756 Esas ve 2006/62 Karar sayılı kararının incelenmesinde; dosyamız davacısı ... tarafından dosyamız davalısı ... ile dava dışı ..., ... ve ... Turizm İnş. San. ve Tic. A.Ş.'ye karşı davalı ...'in taraflar arasında imzalanan 12/06/2002, 30/08/2002 ve 06/01/2003 tarihli protokollerden kaynaklanan edimlerini ifa etmediği, iflasın kaldırılması için nakit ödemeleri yapmadığı, mobilya ve mefruşat olarak payına düşen harcamaları yapmadığı, bu nedenle temerrüdün gerçekleştiğini iddia ederek 12/06/2002 ve 30/08/2002 tarihli akdin feshi, davalının ödediği meblağın depo edilmesi koşulu ile şirket hisse devirlerinin iptali ile davacıya iadesi, gayrimenkul satış vaadi ile bono ve çeklerin iptali, 25/09/2002 tarihli temlikname ile davalı ...'in almış olduğu rehin ve ipoteklerin kaldırılması talebiyle açtığı davada mahkemece davalı ...'in dava dışı şirketin iflasına yol açan 3. şahıslara ait alacakları ödemek maksadıyla 2.000.000,00 TL'yi ödediği ve bu yönden temerrüdünün söz konusu olmadığı, protokolde kararlaştırılan araç teslimi ve gayrimenkul devri borçlarının ifasında ise yine borçlunun temerrüdünün varlığından söz edilmesinin mümkün olmadığı açıklanarak davalının protokolden kaynaklanan edimlerini yerine getirdiği de kabul edilerek, asıl davanın kısmen kabulüne Kadıköy 7 Noterliğinin 5.9.2002 tarih ve 23081 yevmiye nolu, 17.9.2002 tarih ve 24344 yev. nolu gayrimenkul satış vaadi sözleşmelerinin iptaline, 30.8.2002 tarih ve 3.000.000 USD tutarlı bono ile 3.4.2004 tarih ve 3.500.000 YTL tutarlı 17907350 hesap 1907350 seri nolu çekin iptaline ve davacıların bu istekler dışındaki taleplerinin reddine karar verildiği, hükmün taraflarca temyizi üzerine, Yargıtay nce verilen 22.10.2010 tarihli ve E. 2010/12283, K. 2010/13120 sayılı ilamı ile; "dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına ve taraflar arasındaki 06.01.2003 tarihli protokolün 1.maddesi uyarınca "... tarafından şirketin ihyası için taraflar arasında akdedilen ekli listedeki gayrimenkul mallar ile menkul malların, tescil masraflarının kendi uhdesinden muafiyeti koşuluyla yazılı talebin tebliğinden ve bu sözleşmenin tescil ve ilanından sonra ...'a veya tayin edeceği kişilere devir ve teslim edileceğinin kararlaştırılmasına, anılan protokolün 09.01.2003 tarihli genel kurulda anasözleşme hükmü haline getirilip 13.03.2003 tarihinde tescil ve ilan edilmiş olmasına rağmen davacı tarafça muaccel hale gelmemiş borç için 07.03.2003 tarihinde ihtarname çekilmiş bulunmasına, anılan protokolün 4.maddesinde açıkça mecurun herhangi bir şekilde işletilememesi halinde de davacı tarafın kira parası ödeme yükümlülüğünün devam edeceğinin kararlaştırılmış bulunmasına, davadaki istemlerden bir tanesinin de otelin üzerinde bulunduğu taşınmaz kayıtları üzerindeki ticari işletme rehni ve ipoteklerin kaldırılması oluşturup, 30.08.2002 tarihli protokolün 14.maddesi hükmünün 06.01.2003 tarihli protokolde yer almamasına göre esasen kaldırılması gerekirse de, davacının sıfatı itibarıyla böyle bir talepte bulunmasına hukuken olanak bulunmamasına göre taraf

vekillerinin aşağıdaki bentlerin kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazları yerinde değildir.

4- Davaya konu bononun davadan önce davacıya bila bedel iade edildiği, çekin ise yargılama esnasında bankaya iade edildiği anlaşılmalı gerek bono ve gerekse çek için davanın konusuz kaldığının düşünülmemesi yanlış olduğu gibi, esasen 06.01.2003 tarihli protokol ve 09.01.2003 tarihli genel kurul kararıyla gayrimenkul satış vaa-dinin de geçersiz kaldığı davacının geçersizliği kabul edilen satış vaadi için hükümsüzlüğünün belirlenmesi ile yetinmesi gerekirken iptaline karar verilmesi de doğru olmamıştır. 5- Gerek gayrimenkul satış vaadi sözleşmesinin ve gerekse davaya konu çek ve bononun davalılardan ile bir ilgisinin bulunmaması karşısında bu istemler yönünden adı geçen davalı yönünden davanın pasif husumet yokluğundan reddine karar verilmesi gerekirken bu yönün düşünülmemiş olması da doğru görülmemiştir. 6- Birleşen davanın davalısı şirket hakkında açılan davanın reddine karar verilmiş olmasına karşın bu davada kendisini vekille temsil ettiren ... Tur.İnş.San.ve Tic.A.Ş yararına vekalet ücretine hükmedilmemiş olması da hatalı olmuştur. 7- Taraflar arasında anasözleşme hükmü haline getirilen 06.01.2003 tarihli protokolün 6.maddesi içeriğinden davacı tarafından % 25 payın teminat amaçlı olarak verildiği anlaşılmaktadır. Davalılarca gerekçesi bu yönüyle temyiz edilmeyen kararla davacı borcunun 1.400.000 USD olduğu belirlendiğinden, mahkemece tarafların söz konusu protokolle bir hesaplaşma tarzını da göstermiş olmaları nedeniyle % 25 payın anılan maddede öngörülen her bir payın 60.000 USD hesabıyla değeri belirlendikten sonra davacının borcu olan 1.400.000 USD'nin mahsubundan sonra bakiye kalacak hisselerin davacıya iadesine karar verilmesi gerekirken bu husustada yanlış değerlendirme sonucu hatalı karar verilmesi doğru görülmemiştir" gerekçesiyle bozulmuştur.

Dosya kapsamından, davacı ...'ın büyük ortağı ve yetkilisi olduğu dava dışıA.Ş. aleyhine Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2002/707 Esas- 637 Karar sayılı dosyasında açılan dava sonucunda Ankara İflas Müdürlüğünün 1994/2 sayılı iflas dosyasında iflas işlemleri devam ederken davacı ile davalı arasındaA.Ş.'nin borçlarının ödenerek iflas kararının kaldırılması ve mülkiyeti bu şirkete ait olan ... Otelinin yeniden faaliyete geçirilmesi konusunda 12/06/2002 ve 30/08/2002 tarihli protokollerin düzenlendiği, yine taraflar arasında imzalanan 06/01/2003 tarihli protokolün 1.maddesinde açıkça belirtildiği üzere 1994/2 sayılı iflas dosyasındaki kain toplam alacaklarının davalı ... tarafından davacı ...'ın muvafakati ile nakden ve defaten ödenmesi üzerine şirket hakkındaki iflas kararının Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2002/707 Esas- 637 Karar sayılı kararı ile kaldırıldığı, dava dışı şirketin 30/08/2002 tarihli protokolde belirtilen hisselerinin davalı ve gösterdiği kişilere devredildiği anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık, işbu davanın konusunu oluşturan, Ankara 22.İcra Müdürlüğünün 2010/621 Esas (Eski 1994/400 Esas), Ankara 7. Genel İcra Müdürlüğünün 2023/128959 Esas (Ankara 6. İcra Müdürlüğünün eski esasları; 2021/12844, 2010/14323 ve 1992/4388 Esastır) ve Ankara 6. İcra Müdürlüğünün 2017/227 Esas (Eski Esasları; 2010/13938 Esas, 1992/4390 Esastır) sayılı icra takiplerine konu olan ve 25/09/2002 tarihli temlikname ile davalı tarafından temlik alınan alacağın, taraflar arasında imzalanan 30/08/2002 tarihli protokolün 2.maddesi ile davalının, dava dışıA.Ş.'nin Ankara İflas Müdürlüğünün 1994/2 Esas sayılı dosyasında kayıtlı tüm alacaklıların alacaklarının ödenip iflasın kaldırılması amacına yönelik yapılan bir ödeme mi yoksa aynı protokolün 14.maddesi kapsamında 3.kişiler tarafından açılabilir tasarrufun iptali davaları nedeniyle gerçekleşecek zararlara karşılık teminat olarak iflas masasında yazılı bulunan alacakların davalıya temlik edilmesine mi ilişkin olduğu, davalının davacıdan icra takibine konu alacağı talep edip edemeyeceği hususlarından kaynaklanmaktadır.

Taraflar arasında akdedilen 30.08.2002 tarihli protokolün konusu ve amacı, iflas halindeki ... Tur. A.Ş.'nin davalı ...'in temin edeceği finansman ile iflastan çıkarılması ve şirkete ait otelin yeniden işletmeye açılmasını sağlamaktır. Sözleşmenin 2. ve devamı maddelerde taraflara yüklenen hak ve borçlar sıralanmıştır. Buna göre; iflas ve tasfiye işlemlerinin yürütüldüğü (Ankara İflas Müdürlüğünün 1994/02) dosyada kayıtlı tüm alacakların ödenip iflasın kaldırılması için ... tarafından 2.000.000 TL nakit ve 1.500.000 USD değerinde taşınır ve taşınmazların devri yapılacak, sağlanacak finansman öncelikle iflas masasındaki borçların tasfiyesinde ve daha sonra Otelin işletmeye açılması için gerekli giderlere harcanacaktır. İflas kalktıktan sonra otel ve arsasının mülkiyeti ...'in tayin edeceği şirkete devredilecektir. Otelin mülkiyetini devralacak yeni şirkette tarafların %50'şer ortaklık payı bulunacaktır. Sözleşmenin 14. maddesinde Otelin bulunduğu arsanın ve üzerindeki (benzin istasyonu, personel lojmanı vs.) binaların devrinden sonra üçüncü kişilerce tasfiyeye girmemiş alacak iddiası ile açılacak tasarrufun iptali davaları nedeniyle gerçekleşmesi muhtemel zarara karşılık teminat olarak iflas masasında yazılı bulunan alacaklar ...'e temlik edilecektir.

Dosyada mevcut bilgi ve belgeler ile İstanbul 8. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2003/756 Esas 2006/62 Karar sayılı ilamının içeriğinden anlaşıldığı üzere, davalının dava dışı şirketin iflastan kurtulması amacıyla davacıya 2.000.000,00 TL ödediği, protokoller kapsamında davalı tarafından otelin ihyasıyla ilgili bir kısım harcamaların yapıldığı, teslimi kararlaştırılan bir kısım menkul ve gayrimenkul malların teslimine ilişkin işlemlerin gerçekleştirildiği ve bu işlemlerden sonra dava dışı şirket hakkındaki iflas kararının kaldırıldığı, şirket hisselerinin protokollerdeki düzenlemeler doğrultusunda davalı ve gösterdiği 3.kişiler adına devredildiği, böylelikle 30/08/2002 tarihli protokolün 2.maddesindeki yükümlülüklerin yerine getirilerek sözleşmenin ifa edildiği anlaşılmakta olup, dava konusu takip dosyasının alacaklısı ... Bankası A.Ş ile davalı ... arasında düzenlenen 25/09/2002 tarihli temliknamede açıkça Ankara İflas Müdürlüğünün 1994/2 sayılı, Ankara 22.İcra Müdürlüğünün 2010/621 Esas (Eski 1994/400 Esas), Ankara 7. Genel İcra Müdürlüğünün 2023/128959 Esas (Ankara 6. İcra Müdürlüğünün eski esasları; 2021/12844, 2010/14323 ve 1992/4388 Esastır) ve Ankara 6. İcra Müdürlüğünün 2017/227 Esas (Eski Esasları; 2010/13938 Esas, 1992/4390 Esastır) sayılı icra dosyalarından hesaplanan ve 1994/2 Esas sayılı iflas dosyasında kayıtlı bulunan banka alacağı'nın 1.226.725,032.263 TL (1.226.725,03 TL) ivaz mukabilinde, müflisA.Ş.'den doğmuş ana para, kur farkı, faiz vs. tüm hak ve vecibeleriyle davalı ...'e temlik edildiğinin yazılı olması karşısında davalının dava konusu icra dosyasına yaptığı ödemenin 30/08/2002 tarihli protokolün 2.maddesi gereğince dava dışıA.Ş.'nin 1994/2 Esas sayılı iflas dosyasındaki iflasın kaldırılması ve dolayısıyla protokolden kaynaklanan ediminin ifasına yönelik olarak yapıldığı anlaşılmakla ve protokol kapsamında dava dışıA.Ş.'nin hisselerinin de davalıya devredildiği de gözetildiğinde davalının dava konusu icra dosyasına yaptığı ve takip alacaklısından temlik aldığı ödeme nedeniyle davacıdan herhangi bir hak talep etmesi mümkün olmadığından birleşen 2020/663 Esas sayılı dosyasının dayanağının olan takipte ipotek maliki olan davacı ...'a ait taşınmaz hakkında ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapıldığı, her ne kadar takip dosyasında ... tarafından taşınmazın ipotek yüklü olarak dava dışı şirkete satışı gerçekleştirilmiş ise de, eldeki davada davacı ...'in kendi adına bu takip dosyası yönünden borçlu bulunmadığının tespitine yönelik olarak açmış olduğu davada hukuki yararı bulunduğu anlaşılmakla ilk derece mahkemesince birleşen dava dosyası olan 2020/663 Esas sayılı dosyası yönünden davacı ...'in Ankara 22.İcra Müdürlüğünün 2010/621 Esas (Eski 1994/400 Esas) sayılı dosyasında davalıya borçlu bulunmadığının tespitine yönelik ilk derece mahkemesi kararı usul ve yasaya uygundur.

İlk derece mahkemesince, her ne kadar birleşen 2020/662 esas sayılı dosyasında davacı ...'ın Ankara 7. Genel İcra Müdürlüğünün 2023/128959 Esas (Ankara 6. İcra Müdürlüğünün eski esasları; 2021/12844, 2010/14323 ve 1992/4388 Esastr) sayılı dosyası yönünden borçlu olmadığı tespitini yönünde karar verilmiş ise de, takip dosyasının incelenmesinde, alacaklısının ... Bankası A.Ş., borçlusununAŞ. olduğu, alacağın 25/09/2002 tarihinde temlik edilmesi üzerine temlik alacaklısının ..., borçlusunun iseAŞ.'nin unvan değiştirmesi nedeniyleAŞ olduğu, davacı ...'ın dosyada herhangi bir taraf sıfatının bulunmadığı, borçlu şirketi temsil yetkisi de bulunmadığından açılan davanın reddi gerekirken ilk derece mahkemesince yanılıgılı gerekçeyle davanın kabulüne karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olmakla davalıların istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına ve açılan davanın reddine karar vermek gerekmiştir.

Davalı yanca, İstanbul 8. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2003/756 Esas 2006/62 Karar sayılı kararında 25/09/2002 tarihli temlikname ile ipotekleri temlik almış olmasında herhangi bir usulsüzlük bulunmadığından temliknamenin iptaline ilişkin talebin reddedilmiş olmasının eldeki dava açısından kesin hüküm teşkil ettiği savunulmuş ise de, söz konusu dava dosyasının tarafları ile işbu davanın tarafları ve davadaki talepler aynı olmadığı gibi; işbu davada davacı, Ankara 6. İcra Müdürlüğünün 2010/13938 Esas sayılı dosyadaki alacağın dava dışı şirketin 1994/2 Esas sayılı iflas dosyasına konu alacaklardan olması ve davalının icra dosyasına 30/08/2002 tarihli protokolün 2. maddesindeki ediminin ifasına yönelik olarak şirket hakkındaki iflasın kaldırılması amacıyla yaptığı ödemeyi davacıdan talep edemeyeceği iddiasına dayalı olarak icra takibi nedeniyle borçlu olmadığı tespitine karar verilmesi talep etmekte olup, 25/09/2002 tarihli temliknamenin geçersizliği yönünde bir talebi bulunmadığından davalı vekilinin kesin hükme ilişkin istinaf itirazları yerinde görülmemiştir.

30/08/2002 tarihli protokolün 14.maddesinde, protokolün önceki maddelerinde belirtilen gayrimenkullerin devrinden sonra üçüncü kişiler (evvelce kaydedilmemesinden dolayı tasfiyeye girmemiş olan alacaklılar ile tasarruf tarihinden itibaren iki yıl içinde haciz veya iflas yolu ile takip yapacak alacaklılar İcra İflas Kanununun 278, 279 ve 280. maddeleri gereğince tasarrufların butlanı için iptal davası açabilecek şahıslar) tarafından açılacak bilumum iptal ve tescil davaları neticesinde gerçekleşecek zararlara karşılık teminat olarak iflas masasında yazılı bulunan alacakların davalı ...'e temlik edileceği düzenlenmiş olmakla birlikte, dava dosyasında 3.kişilerce İcra İflas Kanununun 278, 279 ve 280.maddeleri gereğince dava açıldığına dair iddia ve delil ileri sürülmediğinden 25/09/2002 tarihli temliğin bu amaçla yapıldığının kabulü de mümkün değildir.

Dosyamız taraflarının da yer aldığı,AŞ.'nin ortakları arasında imzalanan 06/01/2003 tarihli protokolün onaylanmasına ilişkin şirketin 09/01/2003 tarihli olağanüstü genel kurul kararının yayımlandığı 13/03/2003 tarihli Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde "Selef Sözleşmeler" Ek Madde 15'te ... ile ... ve şirketin arasında 30/08/2002 tarihinde imzalanan adi protokol ve ekleri ile 30/08/2002 tarihinden evvel imzalanan adi sözleşmelerin tüm münderecatları ile geçersiz addedilmiş olup hiç bir bağlayıcılığının kalmadığı belirtilmiş ise de, yukarıda açıklandığı üzere tarafların 30/08/2002 tarihli sözleşmeden kaynaklanan edimlerini yerine getirmiş olmaları karşısında 06/01/2003 tarihli protokolün şirketin 09/01/2003 tarihli olağanüstü genel kurul kararı ile onaylanıp 13/03/2003 tarihli Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde yayımlanarak 30/08/2002 tarihli protokolün geçersiz kılınması ifanın sonuçlarını ortadan kaldırmayacağından davalı şirket ve davalı ...'in bu yöne ilişkin istinaf itirazlarının da reddi gerekmiştir.

Davacı yanın istinaf başvurusuna gelince, asıl ve birleşen davalarda davacı yanca ortağı olduğu davalı ...AŞ'nin Ankara 22.İcra Müdürlüğünün 2010/621 Esas (Eski

1994/400 Esas), Ankara 7. Genel İcra Müdürlüğünün 2023/128959 Esas (Ankara 6. İcra Müdürlüğünün eski esasları; 2021/12844, 2010/14323 ve 1992/4388 Esastır) ve Ankara 6. İcra Müdürlüğünün 2017/227 Esas (Eski Esasları; 2010/13938 Esas, 1992/4390 Esastır) sayılı dosyalarında borçlu bulunmadığının tespiti talep edilmiş ise de, davacının davalı şirketin tüzel kişiliği adına yetkili olduğuna ilişkin herhangi bir bilgi belgeyi dosyaya sunmadığı gibi şirket adına dava açma hak ve yetkisi de bulunmadığından şirket adına açılan davaların husumet yokluğu nedeniyle reddine ilk derece mahkemesi kararı usul ve yasaya uygundur.

Öte yandan, kötü niyet tazminatına hükmedilebilmesi için borçlu aleyhine başlatılan icra takibinin haksız olmasının yanı sıra kötü niyetli olarak başlatılması gerekir. Bir başka anlatımla alacaklının alacaklı olmadığını bilerek borçlular aleyhine icra takibi başlatması gerekir. Somut olayda ise, davacının davalı aleyhine icra takibi başlatmakta haksız ise de, kötü niyetli olduğuna ilişkin davacı tarafça herhangi bir iddia ve delil sunulmadığından davacı yanın kötü niyet tazminatı talebinin reddine yönelik ilk derece mahkemesi kararı usul ve yasaya uygundur.

Diğer yandan, 6325 Sayılı HUAK'ın 18/A maddesinde "(11)Taraflardan birinin geçerli bir mazeret göstermeksizin ilk toplantıya katılmaması sebebiyle arabuluculuk faaliyetinin sona ermesi durumunda toplantıya katılmayan taraf, son tutanakta belirtilir ve bu taraf davada kısmen veya tamamen haklı çıkarsa bile yargılama giderinin tamamından sorumlu tutulur. Ayrıca bu taraf lehine vekâlet ücretine hükmedilmez. Her iki tarafın da ilk toplantıya katılmaması sebebiyle sona eren arabuluculuk faaliyeti üzerine açılacak davalarda tarafların yaptıkları yargılama giderleri kendi üzerlerinde bırakılır." düzenlemesine yer verilmiştir.

6325 Sayılı HUAK'ın 18/A maddesi gereğince arabuluculuk dava şartına tabi olan eldeki davada, dava tarihinden önce arabulucuya müracaat edilmiş olmakla, dosya içinde mevcut 25/11/2020 - 26/11/2020 tarihli arabuluculuk son tutanaklarının incelenmesinde; davacı vekilinin arabuluculuk görüşmelerine katıldığı, davalılara kargo yoluyla belirtilen adres ile ticaret sicilindeki adreslerine davetiye gönderildiği, ayrıca mevcut telefonları arandığı gibi toplantının yapıldığı gün ve saatinin SMS yolu ile bildirildiği halde gönderilen davetin iade geldiği, gönderilen SMS'lere yanıt verilmediğinden anlaşmama tutanağının tutulduğu anlaşılacakla davalıların buna yönelik istinaf başvurularına itibar edilmemiştir.

Tüm bu nedenlerle davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine, davalı şirket vekilinin ve davalı ...'in istinaf başvurularının kısmen kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vermek gerekmiş ve takdiren aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda Açıklanan Nedenlerle;

A)1-Davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nın 353/(1)-b.1 maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE,

2-Davacıdan alınması gerekli olan 1.282,80 TL harçtan peşin alınan 242,10 TL harcın mahsubu ile bakiye 1.040,70 TL harcın davacıdan alınarak hazineye gelir kaydına,

3-Davacı tarafından yapılan yargılama giderlerinin üzerinde bırakılmasına,

B))1-Davalı şirket vekilinin ve davalı ...'in istinaf başvurularının KISMEN KABULÜNE,

2-Ankara 10. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 20/06/2022 tarih ve 2020/661 Esas 2022/458 Karar Karar sayılı kararının HMK'nın 353/(1)-b.2. maddesi gereğince birleşen KALDIRILMASINA,

C)1-Asıl Dava Yönünden Davanın USULDEN REDDİNE,

2-492 Sayılı Harçlar Kanunu gereğince, alınması gereken 80,70 TL maktu karar ve ilam harcının peşin alınan 3.505,87 TL'den mahsubu ile arta kalan 3.425,17 TL'nin talep halinde davacıya iadesine,

3-Arabiluculuk aşamasında harcanan 1.320,00 TL giderin arabulucu görüşmesine katılmayan davalılardan tahsili ile hazineye irad kaydına,

4-Davalılar arabulucu görüşmesine katılmadıklarından davalılar yararına vekalet ücreti taktirine yer olmadığına,

5-Davacı tarafça yatırılan harçtan mahsubuna karar verilen 80,70 TL maktu karar ve ilam harcının arabulucu görüşmesine katılmayan davalı ...'den tahsili ile davacıya verilmesine,

D)1-Birleşen 2020/663 esas sayılı davanın KISMEN KABULÜ ile

Davacı ...'ın Ankara 22. İcra Müdürlüğü'nün 2010/621 (eski 1992/400) esas sayılı dosyasında davalı alacaklı ...'e takip tarihi itibari ile borçlu olmadığına tespitine,

2-Davalı ...Turizm İşletme ve İnşaat Sanayi Tic. A.Ş. adına açılan davanın usulden reddine, fazlaya ilişkin taleplerin reddine,

3-Kötü niyet tazminatı talebinin Reddine,

4-492 Sayılı Harçlar Kanunu gereğince, alınması gereken 59,30 TL başvuru harcı ile 4.508,46 TL peşin harç toplamı 4.567,76 TL'nin davalılardan (davalı A.Ş. dışındaki) tahsili ile hazineye irad kaydına,

5-Arabiluculuk aşamasında harcanan 1.320,00 TL giderin arabulucu görüşmesine katılmayan davalılardan tahsili ile hazineye irad kaydına,

6-Davalı ...Turizm İşletme ve İnşaat Sanayi Tic. A.Ş. arabulucu görüşmesine katılmadığından bu davalı yararına vekalet ücreti taktirine yer olmadığına,

7-Davacı vekil ile temsil edildiğinden yürürlükte bulunan AAÜT gereğince kabul edilen miktar üzerinden hesaplanan 9.380,00 TL nispi vekalet ücretinin davalılardan (davalı A.Ş. dışındaki) tahsili ile davacıya verilmesine,

E)1-Birleşen 2020/662 esas sayılı davada;

2-Davalı ...Turizm İşletme ve İnşaat Sanayi Tic. A.Ş. adına açılan davanın usulden reddine,

3-492 Sayılı Harçlar Kanunu gereğince, alınması gereken 427,60 TL harçtan peşin alınan 4.440,42 TL harçtan mahsubu ile bakiye 4.012,82 TL harcın davacıya iadesine,

4-Arabiluculuk aşamasında harcanan 1.320,00 TL giderin arabulucu görüşmesine katılmayan davalılardan tahsili ile hazineye irad kaydına,

5-Davalılar arabulucu görüşmesine katılmadığından bu davalılar yararına vekalet ücreti taktirine yer olmadığına,

6-Davacı tarafından yapılan yargılama giderlerinin üzerinde bırakılmasına,

F)1-Birleşen 2020/662 Esas sayılı dosyasında istinafa başvuran davalı ... tarafından yatırılan 179,90 TL ile davalı şirket tarafından yatırılan 80,70 TL istinaf maktu karar harcının talep halinde davalı ...'e ve davalı şirkete iadesine,

2-Birleşen 2020/663 Esas sayılı dosyasında istinafa başvuran davalı ...'den alınması gerekli olan 4.508,46 TL harçtan peşin alınan 179,90 TL harcın mahsubu ile bakiye 4.328,56? TL harcın davalı ...'den alınarak hazineye gelir kaydına,

3-Birleşen 2020/663 Esas sayılı dosyasında istinafa başvuran davalı şirketten alınması gerekli olan 4.508,46 TL harcın davalı şirketten alınarak hazineye gelir kaydına,

4-İstinafa başvuran davalı şirket tarafından yapılan 220,70 TL istinaf başvuru giderinin davacıdan alınarak davalı şirkete verilmesine,

5-İstinafa başvuran davalı ... tarafından yapılan 492,00 TL istinaf başvuru giderinin davacıdan alınarak davalı ... Tuner'e verilmesine,

6-İstinaf incelemesi sırasında duruşma açılmadığından taraflar yararına vekalet ücreti taktirine yer olmadığına,

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda uyuşmazlık konusu miktar dikkate alındığında HMK'nın 362. maddesi gereğince kesin olmak üzere, tarafların yokluğunda oy birliği ile karar verildi.28/02/2024

Ankara BAM 21. HD 28.02.2024 T. E: 2023/417, K: 329

Davacı tarafın bonoda imzası bulunmayıp gerçek bir ticari ilişkiye dayanmadığı halde muvazaalı olarak bononun tanzim edildiği iddiasında bulunduğu, davalının savunmasında, adi ortaklık ile ilgili olarak yapılacak işlemler için müvekkilinden borç aldığını, müvekkilinin ise tanıyıp bildiğinden senedin tarafından keşide edildiğini ve adi ortaklığın da aval olarak eklendiğini, adi ortaklığın yaptığı iş miktarı ve bono miktarı göz önünde bulundurulduğunda bononun muvazaalı düzenlendiği değerlendirildiğinden davalılara asıl borç ilişkisini ispata yarar yazılı belge sunmaları için kesin süre verilmiş ancak davalılar mahkememize yazılı bir belge sunmayarak alacak iddialarını ispat edemediklerinden davanın kabulüne, takibin haksız ve kötü niyetle yapıldığı ispat olunamadığından davacı tarafın tazminat talebinin reddine karar verilmesinin doğru olacağı-

Mahkememizde görülmekte olan Menfi Tespit (Kambiyo Senetlerinden Kaynaklanan) davasının yapılan açık yargılaması sonunda,

GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ, DÜŞÜNÜLDÜ:Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; Takibe konu senet incelendiğinde borçlusunun ----- olduğunu, kefil olarak ise ----- Şti ... Adi Ortaklığının gösterildiğinin anlaşıldığını, takibe konu 31.12.2018 keşide tarihli 30.04.2020 vade tarihli 2.300.000,00 TL tutarında senetin muvazaalı olduğunu, takibe konu alacağın muvazaalı olduğu gibi adi ortaklık kefil gösterilmek suretiyle olduğunu, takibe konu senedin muvazaalı ve danışıklı olduğunun gerçek bir alacak olmadığına izah edileceğini, bir hukuki ilişkinin taraflarının üçüncü kişileri aldatmak amacıyla bile rek ve isteyerek gerçek iradeleri ile beyanları arasında uygunsuzluk yaratmak suretiyle yaptıklarını, görünüşte geçerli ama gerçekte geçerli olmayan işlemlere muvazaa denildiğini, Muvazaalı yani danışıklı işlemlerin çoğunlukla mirasçılardan veya alacaklılardan mal varlığını kaçırmaya gayesi ile yapıldığını, örneğin bir gerçek veya tüzel kişinin aleyhinde yürütülen icra takibi ve hacizden kurtulmak için adına kayıtlı mal varlığını üçüncü kişilerin üzerine geçirerek, alacaklısından mal varlığını kaçırmaya durumunda muvazaa söz konusu olduğunu, Borçlu----- ile takip alacaklısı anlaşarak Adi ortaklık senette kefil gösterilmek suretiyle müvekkilini şahsen sorumlu tutmaya çalıştıklarını, bu şekilde müvekkillerini zarara uğratmak istediklerini, Muvazaa davalarının diğer adıyla danışıklı işlem davalarının, gerçek olmadığı hâlde gerçekmiş gibi hukuki sonuç doğuran işlem ve tasarruflara ilişkin açılan iptal davaları olduğunu, Muvazaa davalarının dediğimiz davalar genel olarak Borçlar Kanunu ile İcra ve İflas Kanunu kapsamında yapılan düzenlemelere tabi olduğunu, takibe ve davaya konu senetin tamamen müvekkilimizi zarara uğratmak için -----ile alacaklı yanca danışıklı olarak hazırlandığını, İş bu nedenle takibe konu alacağın gerçek bir alacak olmadığını, danışıklı olduğu için kefaletin ve davaya konu senedin muvazaa nedeniyle iptalini talep etmelerinin gerekli olduğunu, “Taraflar ister yalnız bir görünüş yaratmayı, ister ikinci bir gizli işlem yapmayı arzu etmiş olsunlar, görünüşteki (zahiri) işlem tarafların gerçek iradelerine uymadığından, ilke olarak herhangi bir sonuç doğurmaz. Muvazaada görünüşteki işlemin her türlü hukuki sonuçtan yoksun olması, tarafların ortak iradelerinin bu yolda olmasından kaynaklanmaktadır. Muvazaalı işlem, diğer geçerlilik şartlarını taşısa dahi, geçerli hale gelmez. “BK.M. 18 uyarınca, aktin resmi şekilde yapılması muvazaa nedeniyle geçersiz olduğunu ileri sürmeye engel olmadığını, Muvazaalı işlemin geçersizliği kesindir. Belirli bir sürenin geçmesi veya muvazaa nedeninin ortadan kalkması ile geçerli hale gelmeyeceğini, Taraflar muvazaalı işlemin geçerli olacağına muvafakat etseler dahi işlemin geçersiz olduğunu, taraflar muvazaalı sözleşme dolayısıyla edimlerini yerine getirmiş olsa dahi sözleşme geçerli hale gelemeyeceğini, Muvazaa sebebine dayanılarak verilen mahkeme kararları yenilik doğurucu değil, açıklayıcı nitelikte olduğunu, bu kararlara konu olan işlemler yapıldıkları tarihten itibaren geçersiz olup, yapılmamış sayıldığını ve kararlar geriye etkili sonuç doğurduğunu, Doktrinde de muvazaalı işlemin yok hükmünde olduğunu ileri

sürmektedir. Tarafların iradesinin, muvazaalı işlemin meydana gelmemesi hususunda birbirine uygun olduğunu, bu sebeple muvazaalı işleme bağlanan sonucun yokluk olduğunu, muvazaalı işlem gerçekte kurulmamıştır, meydana gelmediğini, bu görüşe göre muvazaalı işlemleri düzenleyen TBK'nun 19. maddesinde sözleşmenin geçersizliği öngörülemediğini, aksine burada tarafların beyan iradesinin yokluğu hususu anlaşılakta, bunun yorumundan da sözleşmenin kurulmadığını, meydana gelmediği sonucunun çıktığını, muvazaa İddiası İlgili Herkes Tarafından İleri sürülebildiğini, Muvazaalı bir hukuki işlem geçersiz olduğu için ilgili herkes tarafından ileri sürülebildiğini, Muvazaalı işlemin geçersizliğinin sadece taraflar için değil, ilgili olan herkes için söz konusu olduğunu, İlgili kapsamına öncelikle muvazaalı işlemin tarafları girmekle beraber, muvazaalı işleme itiraz etmekte menfaati bulunan üçüncü kişilerde ilgili sayıldığını,, "Muvazaa iddiasını sözleşmenin tarafları ileri sürebileceği gibi hukuki yararı bulunan, aynı veya kişi hak sahibi üçüncü kişiler tarafından da ileri sürülebilir." Yargıtay, muvazaalı işlemin geçersizliğinin, hukuken korunması gereken bir hakkı bulunan üçüncü kişiler tarafından ileri sürülebileceğinin belirtildiğini, Diğer taraftan, görünüşteki hukuki işlemin muvazaa nedeniyle geçersiz bulunduğu iddiası, hukuken korunması gereken bir hakkı bulunan üçüncü kişiler tarafından da ileri sürülebileceğini, Çünkü muvazaalı bir hukuki işlem ile üçüncü kişinin zarara uğratılması, ona karşı işlenmiş bir haksız fiil niteliğindedir.", Yargıtay başka bir kararında, muvazaalı işlemin üçüncü kişilere karşı bir haksız fiil niteliğinde olduğunu, üçüncü kişilerin bu sebebe dayanarak muvazaalı işlemin geçersizliğini ileri sürebileceğini hükme bağladığını, "Muvazaalı bir hukuki işlem ile üçüncü kişilere zarar verilmesi, onlara karşı işlenmiş bir haksız eylem niteliğinde olduğundan kural olarak muvazaalı muamele nedeniyle hakları zarara uğratılan üçüncü kişiler, tek taraflı veya çok taraflı olan bu hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilirler." Hakim somut olayda, muvazaalı bir işlemin varlığını tespit ederse, söz konusu işlemin geçersiz olduğunu re'sen göz önünde bulundurmamak zorunda olduğunu, "muvazaalı işlemin hiçbir hüküm doğurmayacağını (butlanı) konusu gerek uygulamada ve gerekse bilimsel görüşlerde oybirliği ile benimsenmiş bulunduğu; bu nedenle hakimin muvazaayı istek olmaksızın re'sen gözönünde tutması gerektiğine; muvazaa sebebinin ortadan kalkması veya bir zamanın geçmesi ile görünüşteki işlemin geçerli hale gelmeyeceği kuşkusuz bulunduğu; muvazanın gerek def'an ve gerekse dava yoluyla her zaman ileri sürülebileceğine, bir başka ifade ile muvazaa iddialarında zamanaşımı sözkonusu olmadığına göre..." böyle bir husus ileri sürülsün ya da sürülmesin, muvazaa olgusu mahkemece resen araştırılmalıdır." Görüleceği üzere gerek yargıtay içtihatlarına gerekse doktrin ve mevzuata göre muvazaa nedeniyle hakları zarar gören kişilerin dava hakkının bulunduğunu, müvekkillerinin haklarına hanel geldiği açık olup bu nedenle dava açmakta hukuki yararımızın bulunduğu izahtan veraset olduğunu, müvekkilin ... ile davalı ----- Şti. 27.04.2018 tarihinde '----- Belediyesi ----- Yaşam Merkezi Yapılması Yapım İşi' için yalnızca bu işle sınırlı olmak üzere adi ortaklık kurduğunu, Adi ortaklığın süresi ise 4. Maddede belirtilmiş olup işin bitim tarihinde ortaklığın sona ereceği kararlaştırıldığını, bu adi ortaklık müvekkilimizin gerçek kişi olarak diğer adi ortağın ise şirket olarak katılımıyla kurulduğunu, diğer ortak olan ----- Şti, müvekkilimizin dayısı olan ----- aile şirketi olduğunu, adi ortaklık sözleşmesinin 17.06.2019 tarihinde hukuken ve fiilen sona erdiğini, Adi ortaklığın sona erdiğinin tespitine ilişkin ----- E. Sayılı dosyasından dava açılmış olup davamız halen devam ettiğini, TBK 639. Maddesine göre de; "Ortaklık sözleşmesinde öngörülen amacın gerçekleşmesi veya gerçekleşmesinin imkânsız duruma gelmesiyle sona erer" denilmiş olduğunu, Adi ortaklık aldığı ihale işini 17.06.2019 tarihinde devretmiş olup iş bu devir ile Adi ortaklık resmen ve fiilen sona erdiğini, Kamu ihale kanununun 16. Maddesine göre gerçekleşen ihale devri ile adi ortakların birlikte yola çıktıkları hedef ve amaç bu tarihte sona erdiğini, Tarafların birlikte iş yapma iradeleri ile oluşturdukları adi ortaklığın devir ile nihayete erdiğini, dolayısıyla

takip ve dava tarihi itibariyle adi ortaklığın bulunmadığının açık olduğunu, Adi ortaklığın sona ermesi durumunda ise birlikte temsil imkanının kalmayacağını, Adi ortaklığın 2019 yılında İhale devri ile son bulduğu dolayısıyla sona eren ortaklığın temsilinin de mümkün olmayacağını, Ortaklığın ve dolayısıyla yetkinin sona ermesi ile temsilcinin hem aktif hem pasif temsil yetkisi ortadan kalkmış olacağını, temsilci artık temsil olunan adına hukuki muamele yapamayacağını, dolayısıyla takip ve dava tarihi itibariyle mevcut bir adi ortaklık bulunmadığı için dava şartı olan birlikte temsil de söz konusu olmayacağını, bu nedenle sona ermiş adi ortaklığın birlikte dava açması ve adi ortakların birlikte hakaret etmesi de zaten yasal olarak mümkün olmadığını, sona ermiş adi ortaklıkta birlikte temsil söz konusu olamayacağı için müvekkilimiz tek başına dava açmak zorunda kaldığını, Müvekkilimiz ile dayısı ----- ve ----- şirketi ve onun yetkilileri arasında bir dizi husumetler bulunmadığını, ----- E. Sayılı dosyası, ----- E.Sayılı dosyası, ----- E sayılı dosyaları mevcut olduğunu, bahse konu yukarıdaki davalar borçlu ----- eşi ----- tarafından danişıklı senet düzenlenmek suretiyle müvekkilimize karşı tasarrufun iptali davaları açtıkları davalar olduğunu, borçlu ----- eşi ----- benzer şekilde güvenciklerini birine düzmece bir senet vermek suretiyle sözde 3,5 Milyon TL borçlanmış gibi gösterilmiş ve müvekkilimize tasarrufun iptali davası açtırıldığını, ----- ve ----- müvekkilimize sattıkları gayrimenkulleri de hukuk yolu ile ele geçirmek için danişıklı borçlar yaparak icra takibi açtırmışlar ancak mahkeme buna müsaade etmemiş ve alacakların danişıklı olduğu belirtilerek davalar ret edildiğini, ----- eşi ----- üzerinden kurguladığı tasarrufun iptali davaları ile netice alamayınca huzurdaki senetleri düzenleyerek ortaya çıkardığını, görüleceği üzere ----- ve eşi ----- danişıklı senetlerle borç üretmeleri alışıl gelmiş bir durum olmadığını, Müvekkilimiz ile ----- arasında husumet bulunması nedeniyle birlikte hareket edilmesi ve birlikte dava açılması hukuken ve fiilen mümkün olmadığını, davalı alacaklının dava ehliyetine ilişkin muhtemel itirazına peşinen cevap vermek isteriz ki; Yukarıda ayrıntılı olarak izah ettiğimiz üzere adi ortaklık 2019 yılında fiilen ve hukuken sona ermiş olup, takip ve dava tarihi itibariyle hukuken ve fiilen sona ermiş olan ortaklığın ortaklarının birlikte hareket etmesi hem yasal olarak hemde fiilen mümkün olmadığını, kaldı ki ortaklar arasında süre gelen bir dizi husumet nedeniyle birlikte hakaret etmeleri de zaten imkansız olduğunu, adi ortaklığın diğer ortağının kötü niyetli tanzim ettiği senetler nedeniyle müvekkil haklarının zarar gördüğü dolayısıyla iş bu davayı açmasında hukuki yararının bulunduğu izahından veraset olduğunu, Adi ortaklığın sona ermesinden yıllar sonra geçmiş tarihli olarak düzenlenen senetler nedeniyle takip ve dava tarihi itibariyle olmayan bir ortaklığın birlikte temsili olanaklı da olmadığını, ----- ile müvekkilimiz arasında adliye ve savcılığa yansımış bir dizi husumet mevcut olup bu husumetler maddi bir gerçek ve vakıalar olduğunu, dolayısıyla takip alacaklısı yan, husumetlere vakıf olan biri olarak senetleri icraya koyarak açıkça kötü niyetli olduğunu gösterdiğini, MK 2 maddesinde tarif edilen dürüstlük kuralı gereğince herkes haklarını kullanırken dürüst davranmak zorunda olduğunu, Alacıklı yanın ve borçlu ----- dürüstlük kuralına açıkça aykırı hakaret ettikleri izahtan varestedir ki hiçbir alacaklı bu kadar yüksek bir alacağını yıllarca hiçbir işlem yapmadan beklemediğini, Senetlerin vadesi dikkate alındığında vadenin üzerinden 2,5 sene gibi uzunca bir süre geçmiş olduğu bu durumun hayatın olağan akışına aykırı olduğu görüleceğini, müvekkilin dayısına itimat ederek girmiş olduğu Adi ortaklık bilinmeyen ve ardı kesilmeyen bir borçluluk boyutuna ulaştığını, adi ortaklık sözleşmesi incelendiğinde görüleceği üzere müvekkilimizin adi ortaklığa koymayı taahhüt ettiği sermaye %1 olup Sermayenin %99'u ise diğer adi ortak ----- Şirketi tarafından karşılanacağını, ancak diğer ortak koyması gereken sermayeyi koymadığı için ihale işi yapılamamış ve nihayet devredildiğini, Müvekkilin iyi niyetli girdiği Adi Ortaklık kötü niyetli dayısı ----- tarafından dolandırma aracı olarak kullanıldığını, Dava konusu senetlerde bahsi geçen alacak kadar iş dahi yapılmadığını, örneğin, ihale için kullanılacak demir müvekkilimiz ... ait ----- yapı

tarafından göndermiş olup demir bedeli müvekkilimize yada ----- yapı firmasına da ödenmediğini, adi ortaklığın almış olduğu ihale nihayet dava dışı bir firmaya ----- firmasına 500 bin TL bedelle devredildiğini, Adi ortaklığın sona ermesinden yıllar sonra milyonlarca liralık sözde alacak senetlerinin ortaya çıkarılmış olmasının nedeni alacağın ve borcun muvazaalı olduğunu, zira adi ortaklığın sermaye yetersizliği nedeniyle ihaleyi yapmadığını ve bu nedenle ihaleyi üçüncü şahıslara devrettiğini belirttiğini, Dolayısıyla yapılmayan bir ihale işi için adi ortaklığın borçlanması mümkün olmadığını, kaldı ki ihale için gerekli olan 655.000,00 TL teminat mektubunu dahi müvekkilimiz şahsi bankasından temin ettiğini, müvekkilin mali durumu her daim iyi olduğunu, müvekkilin dayısının ----- ve ----- şirketinin ve ----- ve ----- mali durumu bozulmuş ve mali durumları bozulduğu için müvekkili bir zenginleşme aracı olarak kullanmak istediklerini, bahse konu teminat mektubunu müvekkilin şahsi bankasından temin ederek ----- - Belediyesine vermesine karşılık belediye tarafından devredilen ihale nedeniyle teminat mektubu paraya çevrildiğini, 55.000,00 TL kesilerek teminattan artan 600.000,00 TL Adi ortaklık hesabına aktarıldığını, Adi ortaklığın hesabına aktarılan müvekkilimize ait şahsi para dahi ----- tarafından çekilmiş ve kaba tabirle iç edildiğini, Takiplerde asıl hedefin müvekkilin mal varlığı olduğunu rahatlıkla görülebileceğini, ----- iki ayrı kişiye toplamda 5,5 Milyon TL tutarında senet vermiş ne tesadüf ki her iki alacaklı üç gün arayla aynı avukatı bularak vekalet çıkarttırmış ve üçer gün ara ile müvekkil iki ayrı icra takibine maruz kaldığını, Senetlerin tarihlerinin, miktarları, aynı avukatın bulunması hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, hayatın olağan akışına aykırı olan bu durumun nedeni, yapılan işlerin danışıklı olması olduğunu, ----- her iki alacaklıyı da kendisinin tanıdığı bir avukat üzerinden takip açtırmak suretiyle ileride ortaya çıkacak bir menfaati kendince garanti altına almak istediğini, -----, ----- ve ----- takip alacaklısı vekili ile geriye dönük olarak yapmış oldukları telefon trafiğinin celp edilmesi halinde bu hususun aydınlanacağını, izah edildiği üzere Adi ortaklık, aldığı işi kısa bir süre sonra ----- isimli firmaya devretmiş olduğunu, ihale işini yapıp teslim eden firma ----- şirketi olduğunu, ----- Belediyesinden ihale evrakları celp edilerek ihaleyi kimin yaptığı, adi ortaklığın yapıp teslim ettiği / hak ettiği işin miktarı tespit edilebilir olduğunu, İhaleye cüzi miktarda iş yapılmış ve kalan iş ----- firmasına devredilmiş iken Adi ortaklığın üçüncü şahıslardan borç almasını gerektirecek hiçbir meşgalesi de yok iken takibe konu senetler neden yıllar sonra birden ortaya çıktığını, Senet metninden de anlaşılacağı üzere Adi Ortaklığın kefil olarak gösterildiği borçlunun ----- olduğu izahtan veraset olduğunu, Senet Metni incelendiğinde görüleceği gibi senette yalnızca ----- imzasının olduğu müvekkilin imzasının olmadığını açık olduğunu, adi ortaklık kefil gösterilirken tek imza ile kefil gösterilmiş olup kefalet hukuken geçersiz olduğunu, Adi ortaklıklarda kıyasen uygulanan TTK 223. Madesi uyarınca, " Şu kadar ki, başışta bulunmak, kefil olmak, üçüncü kişi lehine garanti vermek, ticari mümessil tayin etmek ve şirketin konusuna girmiyorsa taşınmazları satmak, satın almak, teminat göstermek, şirketin özüne ilişkin üretim araçlarını elden çıkarmak, rehnetmek veya ticari işletme rehni kurmak gibi olağan iş ve işlemler dışında kalan hususlarda ortakların oybirliği şarttır.". Adi ortaklık adına kefil sıfatıyla kambyo senedi düzenlenmesi konusunda adi ortakların oy birliği bulunmadığı gibi müvekkil ile dayısı----- arasında bir dizi husumetler mevcut olup senedin oy birliği ile verilmesinin zaten mümkün olmadığını, müvekkilin dayısı----- kendi ayarladığı danışıklı alacaklılara, geçmiş tarihli senet imzalayarak, Adi ortaklığı da kefil göstererek, kendince müvekkili zarara uğratmak istediğini, Kefaletin geçerliliği her şeyden önce asıl borcun varlığına bağlı olduğundan, kefaletin geçerliliği hususunda tereddüt olması halinde alacaklının hem kefaletin hem de asıl borcun geçerliliğini ispat yükümlülüğü bulunduğunu, Kefalet sözleşmesi, Türk Borçlar Kanunu'nun 581. ve devam eden maddelerinde düzenlenmiştir. TBK 581. maddesinde "Kefalet sözleşmesi, kefilin alacaklıya karşı, borçlunun borcunu ifa etmemesinin sonucularından kişisel

olarak sorumlu olmayı üstlendiği sözleşmesinin tanımına yer verildiğini, Kanunda yapılan açık tanım ile de belirtildiği üzere kefalet ile kefil, alacaklıya asıl borçlunun borcunu ödememesi halinde kişisel bir teminat sağladığını, Diğer bir ifade ile kefil, kefalet sözleşmesi ile asıl borçlunun borcunu ifa etmemesi karşısında alacaklıya karşı sorumlu olmayı üstlenmektedir. TBK’da adi ortaklıkta olağan dışı işlerinin yürütülmesi için bütün ortakların oybirliği arandığını, adi ortaklığın borç almasını gerektirir meşgalesi ve faaliyeti asla olmadığını, adi ortaklığın diğer ortağı --- -- firmasının sermaye yetersizliği nedeniyle alınan ihale işini yapmadığını ve ihalenin başında ihaleyi dava dışı----- isimli başka bir firmaya devrettiğini yukarıda izah edildiğini, ihalenin devredilmesinin nedeninin sermaye yetersizliği olduğunun izahtan veraset olduğunu ki borç alınması gerektirecek hiçbir iş de yapılmadığını, kaldı ki ihalede hak edilecek / hak edilenden fazla borç alınması hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, adi ortaklık, almış olduğu ihaleyi devir tarihine kadar yaptırdığı işlerin bedelini, alt taşeron firmalara ödememiş müvekkilimiz şahsen ödemek zorunda kaldığını, adi ortaklık aldığı ihale işinde ihaleyi devir tarihine kadar iş yaptırdığı alt taşeron firmalara + iş yaptırdığı şahıslara da asla para ödememiştir. Bu nedenle müvekkilimiz bir dizi icra takibine de maruz kalmış ve ödeme yapmak zorunda kaldığını, bildirilen dosya borçlarını müvekkilimiz şahsen ödemek zorunda kaldığını,----- sayılı dosyasından 79.571,47 TL borcu müvekkil ödediğini, ----- E sayılı dosya borcunu yine müvekkilimiz ödemek zorunda kaldığını, ----- E. Sayılı dosyasından 319.363,00 TL borcu müvekkilimiz ödeme zorunda kaldığını, ----- E sayılı dosyasından başlatmış olduğu 271.924,10 TL borcu da müvekkilimiz ödemek zorunda kaldığı, müvekkilin adi ortaklık adına şahsen ödemek zorunda kaldığı bedeller bu maddede belirtilenlerle sınırlı olmayıp tespit edilenler mahkememize bildirileceğini, Netice olarak şunu söylemek gerekir ki adi ortaklık adına alınan ihale işinde dahi iş yapan alt taşeron firmalara hiçbir ödeme yapılmamış tüm ödemeleri müvekkilin şahsen yapmak zorunda kaldığını, Hal böyle iken ihale için bir kuruş cebinden para çıkarmayan ----- adi ortaklık sona erdikten yıllar sonra 5,5 Milyon civarında yine bir senet ortaya çıkmasının tek nedeni müvekkilin mağdur edilmesinden başka bir şey olmadığını, izah ettikleri nedenle adi ortaklığın kefil olarak gösterildiği senet tamamen müvekkilimizi mağdur etmek için hazırlanmış düzmece bir senet olduğunu, ----- kişisel borcu nedeniyle düzenlenen senet nedeniyle Adi ortaklığın ve dolayısıyla müvekkilimizin sınırsız sorumlu olduğunu söylemek olanaksız olduğunu, Bir an için alacağın gerçekten var olduğu kabul edilse dahi Adi ortaklığın borçlu olmadığı kefil olduğunun açık olduğunu, Alacağın adi ortaklığın borcu olmadığı senet metninden de açıkça anlaşıldığını, Hal böyle olunca geçmişte ortak olunduğunu, hukuken ve fiilen sona ermiş bir adi ortaklığa ait olmayan bir borç nedeniyle müvekkilimize hukuki sorumluluk atfedilmesi mümkün olmayacağını, sonuç olarak Adi ortaklığın almış olduğu ihale işini finansal yetersizlik nedeniyle yürütemediği ve kısa bir süre sonra dava dışı üçüncü bir şirkete devrettiği resmi kayıtlar ile sabit olduğunu, Adi ortaklık adına herhangi bir iş yapılmamış iken, hatta yapılan işlerin bedeli dahi alt taşeron firmalara ödenmemiş iken çok yüklü bir miktar senet düzenlenmesi ve adi ortaklığın kefil gösterilmesinin nedeni adi ortakların şahsen sorumlu olduğu düşüncesiyle müvekkilimizi zarara uğratılmak istemesinden başka bir şey olmadığını, arz ve izah ettiğimiz nedenlerle ve fazlaya ilişkin talep ve dava haklarımız saklı kalmak kaydı ile Takip ve dava konusu alacağın ve borç senedinin muvazaalı olduğunun tespiti ile geçersizliğine karar verilmesini, netice olarak; ----- esas sayılı dosyasına konu edilen alacak yönünden Adi ortaklığın müvekkilin takip alacaklısına borçlu olmadığınıın tespitine karar verilmesini, davalı alacaklı yanın takipte kötü niyetli olması nedeniyle alacağın yüzde 20 sinden az olmak kaydı ile tazminata mahkum edilerek iş bu tazminatın davalı alacaklıdan alınarak müvekkilimize ödenmesine karar verilmesini,----- E sayılı dosyasına ilişkin olarak icra veznesine girecek paranın takip alacaklısına ödenmemesi yönünde (Taktiren

teminatsız olarak ve icap halinde alacağın yüzde 15 i kadar bir teminat mukabilinde) tedbir kararı verilmesini, yargılama giderleri ve ücreti vekaletin davalılara tahminine karar verilmesini talep ve dava etmiştir. Davalı ... vekilinin cevap dilekçesinde özetle; Davacı tarafça menfi tespit davası açılmıştır. Davacı tarafın iş bu davası haksız ve mesnetsiz iddia ve talepler içermekte olup davayı kabul etmediklerini, Dava dilekçesi incelendiğinde davacının özetle takibe konu senedin muvazaalı olarak düzenlendiğini, adi ortaklığın sona erdiği ve bu kapsamda borçlu olmadığını ileri sürdüğünü, ancak davacının iddialarının hukuki temeli bulunmamakta olup söz konusu senet usul ve yasaya uygun olarak hazırlanmış geçerli bir senet olduğunu, yine müvekkil alacaklarının karşılığı olarak söz konusu senedi almış olup muvazaa iddialarının da asılsız olduğunu, davacı taraf haksız ve kötü niyetli olarak borçtan kaçmak amacı ile iş bu davayı açtığını, müvekkilin dava dışı ----- olan alacaklarına karşılık olarak davaya konu senedi aldığını, Zira ---- adi ortaklık ile ilgili olarak yapılacak işlemler için müvekkilimizden borç aldığını, müvekkili ise ----- tanıyıp bildiğinden senet ----- tarafından keşide edilmiş ve adi ortaklık da aval olarak eklendiğini, İyiniyetli olan müvekkilimiz usul ve yasaya uygun olarak hazırlanmış senedi alacaklarına istinaden aldığını, Senedin vadesi geldiğinde ise dava dışı ----- senede konu borcunu ödeyeceğini ifade ederek müvekkilden işlem başlatılmamasını istediğini, müvekkilin borcun ödeneceği ümidi ile beklemeye başladığını, ----- ise türlü bahaneler ile müvekkili oyalamaya devam ettiğini, Ancak müvekkilimiz ----- başka borçlarının da olduğunu öğrenmiş ve derhal icra işlemlerine başladığını, müvekkilin tümüyle iyiniyetli olup davacı tarafın iddialarının aksine herhangi bir muvazaalı işlem içinde olmadığını, dava dilekçesinden de anlaşılacağı üzere davacı taraf esas itibari ile dava dışı ----- ile bir ihtilaf içine düşmüş olup adi ortaklığın iç ilişkisindeki sorunlarını müvekkile karşı ileri sürmeye çalıştıklarını, ancak adi ortaklığın iç ilişkisindeki hususların iyiniyetli müvekkilimize yöneltilmesi mümkün olmadığını, müvekkilin adi ortaklığın iç ilişkilerinde ne tür iş ve işlemler yaptığından yada sorunları olup olmadığından haberi de olmadığını, müvekkilin alacaklarına karşılık 31/12/2018 keşide tarihli 30/04/2020 vade tarihli senedi hukuka uygun olarak almış ve alacakları kendisine ödenmediğinden yasal yollara başvurduğunu, müvekkilin tümüyle iyiniyetli olup aksi yöndeki davacı iddiaları haksız ve mesnetsiz olduğunu, Davacı taraf adi ortaklığın sona erdiğini ileri sürdüklerini, ancak hukuken adi ortaklığın sona erdiği ve tasfiye edildiğine dair herhangi bir delil söz konusu olmadığını, Adi ortaklık varlığını devam ettirdiklerini, kaldı ki müvekkilin takibe konu senedi 31/12/2018 tarihinde almış olup bu tarihte adi ortaklığın varlığı davacı tarafça da kabul edildiğini, Adi ortaklığın sona erdiği iddiasını kabul anlamına gelmemek kaydı ile adi ortaklık sona erse dahi ortaklık borçlarından sorumluluk devam ettiğini, Zira TBK 645 maddesi " ortaklığın sona ermesi, üçüncü kişilere karşı olan yükümlülükleri değiştirmez. " hükmünü içermekte olup bu hususu açıkça kurala bağlamıştır. senedin tanzim tarihi itibari ile adi ortaklığın varlığı ihtilafsız olup bu kapsamda adi ortaklığın sorumluluğu iyiniyetli 3. kişi konumunda olan müvekkilimize karşı devam ettiğini, Davacı taraf, adi ortaklığın sona erdiğini ve bu sebeple adi ortaklık yönünden birlikte hareket etme zorunluluğunun olmadığı iddia ettiğini, ancak öncelikle tekrar belirtmek isteriz ki hukuken adi ortaklık devam ettiğini, adi ortaklığın tasfiyesine ilişkin bir belge davacı tarafça sunulmadığını, her ne kadar davacı taraf ortaklığın sona ermesine ilişkin ----- E. Sayılı dosyası ile dava açıldığını ve davanın devam ettiğini ileri sürse de adi ortaklığın devam ettiği açıkça anlaşıldığını, yine kadı ki TBK 645 maddesi uyarınca sona eren adi ortaklığın sorumlulukları da 3. Kişilere karşı devam ettiğini, adi ortaklığın senetten doğan sorumluluğunun devam ettiği sabit olup iş bu davada senetten kaynaklanan adi ortaklığa ilişkin menfi tespit davası olduğundan adi ortaklığın tüm ortaklarının birlikte hareket etmesi gerektiğini, bu bağlamda adi ortaklığı tek başına temsil yetkisi olmayan davacı tarafın tek başına adi ortaklık adına dava açma hakkı bulunmadığını, ilgili Yargıtay kararında da belirtmiş olduğumuz bu husus dikkate alınmış

ve adi ortaklığın yargılamadaki taraf teşkilinin tamamlanması gerektiği aksi halde davanın usulden reddi gerektiği belirtildiğini, ayrıca yine bu kararda da gerek Yerel Mahkemece gerek istinaf mercii olan ----- Bölge Adliye Mahkemesince işin esasına girilmiş ve adi ortağın sorumluluğu yine kabul edildiğini, ancak Yargıtay öncelikle taraf teşkilinin sağlanması gerektiğinin belirtildiğini, yani itiraz eden taraf Yargıtay kararında da belirtildiği üzere gerek usul yönünden gerekse işin esası yönünden haksız olduğunu, davacı taraf dava dilekçesinde adi ortaklığın iç ilişkisinde var olduğunu iddia ettiği sorunlar sebebi ile birtakım dava ve icra dosyalarından bahsettiğini, ancak bu dava ve icra dosyalarının iş bu menfi tespit dosyası ile bir ilgisi bulunmadığını, davacı taraf bu dava ile ilgisiz olayların varlığını ileri sürerek iş bu dava yönünden hukuki temeli olmayan iddialar ile iddialarını ispatlamaya çalıştığını, Ancak belirtildiği üzere ispat şartı yönünden davacının delil olarak göstermiş olduğu dosyaların bu dava ile ilgisi olmadığını, Davacı tarafın adi ortaklık içinde var olduğunu ileri sürdüğü sorunlar ile ilgili olarak algı oluşturma çabası içinde olduğunu, Hukuki temeli olmayan bu iddialar ile davasını ispat etmesi mümkün olmadığını, Davacının ileri sürdüğü dosyaların müvekkilin yönünden de bir bağlayıcılığı veya etkisi de bulunmadığını, bir diğer husus ise davacının kendisine karşı ----- eşi ----- tarafından açtırıldığını ileri sürdüğü tasarrufun iptali davaları ile ilgili kararlar incelendiğinde ... bu davalara konu icra takiplerinde borçlu olmadığını, ---- tarafından kendisine devredilen taşınmazlara ilişkin olarak açılan tasarrufun iptali davaları olduğunun anlaşıldığını, bu davaların konusunun ... ile ----- arasındaki taşınmaz devri olduğunu, ... ile ----- alacaklılardan mal kaçırma kastı ile hareket etmemiş ve gerçek bir satış işlemi ile taşınmaz devrini yapmış ise davacı ... herhangi bir sorunu zaten bulunmadığını, alacaklılardan mal kaçırma kastı ile muvazaalı olarak taşınmaz devrini gerçekleştirmiş iseler bu kez asıl kötü niyetli olan tarafın davacı ... olduğu da anlaşıldığını, özetle davacının belirtmiş olduğu bu davaların iş bu davamız yönünden ilgisi bulunmamakta olup davaların niteliği ve bu davalarda davacının statüsü gözetildiğinde davacının mal kaçırma kişisi olma ihtimalinin açık olduğunu, Davacı taraf ile adi ortaklığın diğer ortakları danışıklı olarak alacaklılara karşı borç ödemededen kurtulma kastı ile hareket ettiklerini, borçlulardan ----- adi ortaklığı temsil yetkisi kapsamında gerek şahsi olarak gerekse adi ortaklık adına borçlanma işlemlerini gerçekleştirdiğini, Zira----- üzerine malvarlığı değeri yeterli düzeyde olmadığını, adi ortaklığın diğer ortağı davacı ... ise yeterli malvarlığı olduğundan adi ortaklık adına yapılan borçlanmalara itiraz ettiklerini, buna karşılık adi ortaklık adına alınan borçların nerede ne şekilde kullanıldığı bilinmediğini, olay akışından anlaşılacağı üzere davacı ve ortakları alacaklılardan mal kaçırma ve ödeme yükümlülüklerinden kurtulma çabası içindedirler. Asıl muvazaa kastı ile hareket eden taraf davacı taraf olduğunu, Davacı taraf müvekkilin ... ile diğer bir müvekkilimiz olan ----- tarafımıza vekaletname çıkarmalarını hayatın olağan akışına aykırı bulduğunu Ancak burada aykırı veya şaşılacak bir durum olmadığını, zira müvekkillerimiz kendilerine benzer şekilde senet verildiğini öğrenmişler ve birlikte hareket ederek alacaklılarına daha güvenli ve hızlı bir şekilde kavuşacaklarını düşünerek tek elden işlemlerin yürütülmesini istediklerini, Dava dilekçesi incelendiğinde ileri sürülen bir diğer iddia ise adi ortaklık adına kefil olarak sorumluluk yüklenebilmesi için ortakların oy birliği gerektiği ve bu kapsamda adi ortaklığın sorumluluğunun bulunmadığı iddiası olduğunu, ancak davacı tarafın bu itirazları da haksız ve mesnetsiz olduğunu, Davacı taraf bu itirazlarını TTK 223 maddesine dayandırdığını, ancak TTK 223 maddesi kolektif şirketler hakkında düzenlenmiş bir hüküm olup adi ortaklıklar ile ilgisi bulunmadığını, yine dava dilekçesinde her ne kadar TTK 223 maddesinin adi ortaklıklarda kıyasen uygulandığı ileri sürülmüş ise de bu iddia da yine haksız ve mesnetsiz olduğunu, adi ortaklığın temsil yetkisi münferiden ----- ile ----- verildiğini, bu iki temsilci adi ortaklığı tek başına temsil yetkisine haiz olduğunu, temsile ilişkin imza sirküleri ve ortaklık sözleşmesi dosya içeriğinde mevcut olduğunu, ortaklığı temsil hususunda tam yetkili olan ----

---, adi ortaklık adına borç ilişkisi kurma ve senet düzenleme yetkisi kapsamında itiraza konu senedi düzenlemiş olup adi ortaklığın sorumluluğu usul ve yasaya uygun olarak tesis edildiğini, dava dilekçesinde ileri sürülüşü şekli ile adi ortaklığın senetdeki kefilliği için ortakların oy birliği gerekmediğini, adi ortaklığı tek başına temsil yetkisine haiz --- ---- adi ortaklığı tek başına sorumluluk altına sokabildiğini, ilgili hukuk genel kurulu kararında da belirtildiği üzere adi ortaklığın idareci ortağı kambiyo taahhüdünde bulunmak için özel yetki sahibi olması gerekmediğini, yine buna bağlı olarak adi ortaklığın oy birliği gerektiği yönündeki itiraz eden tarafın itirazının yerinde olmadığını açıkça ortada olduğunu, adi ortaklık adına daha önceden de temsile yetkili kişinin tek imzası ile düzenlenmiş başkaca senetlerin bulunmakta olup adi ortaklık adına düzenlenmiş bu senetler geçerli bir şekilde ödendiğini, Davacı tarafta dava dilekçesinde bir kısım icra dosyalarını bildirdiğini, bu husus dahi senedin usule uygun olarak düzenlendiğini açıkça ortaya koyduğunu, netice itibarı ile takibe konut usul ve yasaya uygun olarak düzenlenmiş olup davacı taraf da senetten dolayı sorumlu olduğunu, takibe başlanırken mahkemenin----- D. İş sayılı dosyası ile ihtiyati haciz kararı aldığını, davacının ihtiyati hacze karşı itirazları reddedilmiş olup davacı tarafın iş bu davası haksız ve mesnetsiz olduğunu, Davacı tarafın dava dilekçesinin hukuki dayanaktan yoksun ve algı üzerine kurulduğunu, haksız ve mesnetsiz iş bu davanın reddi gerektiğini, ayrıca yine haksız ve mesnetsiz iddialar ile tedbir talep edilmiş ise de tedbir talebinin de reddi gerektiğini, tedbir kararının hangi hal ve şartlarda verilebileceği açık olup davacı tarafın tedbir talebi de hukuka aykırı olduğunu, açıklanan ve resen gözetilecek sair hususlar doğrultusunda haksız ve mesnetsiz iş bu davanın reddini, davacı tarafın alacağın %20'sinden az olmamak üzere üzere tazminata mahkum edilmesini, yargılama giderleri ile vekalet ücretinin davacı taraf üzerine bırakılmasına karar verilmesini talep etmiştir.Davalı -----Şti Vekili cevap dilekçesinde özetle; Davacı tarafta menfi tespit talepli olarak müvekkilin borçlu olduğu dosyada müvekkilin de husumet yöneltmek suretiyle iş bu davanın açıldığını, davacı tarafın davaya konu ettiği senet ve icra takibi incelendiğinde müvekkili ile davacı tarafın adi ortaklık gereği borçlu olduğunun görüldüğünü, Davacı taraf borcu olmadığı iddiası ile dava açmış ise de menfi tespit davasının davalı olarak muhatabının alacaklı taraf olduğunu, müvekkilin bu dava yönünden davalı olarak yer almasının mümkün olmadığını, müvekkilin de davacı taraf gibi dosyada borçlu olarak yer aldığını, müvekkilin taraf ehliyeti bulunmadığını, öncelikle bu yönü ile açılan dava hukuka aykırı olup reddi gerektiğini, bir diğer hususun ise davacı taraf ile davalı müvekkilin, takibe konu senette adi ortaklık sıfatları sebebi ile sorumlu olduklarından ve davacı tarafın da adi ortaklığın senetten dolayı borçlu olmadığı yönünde iddiası olduğundan bu iddia ancak adi ortaklığın tüm ortakları ile birlikte ileri sürülmesi gereken bir durum olduğunu, davacı tarafın bu davayı tek başına açma yetkisinin bulunmadığını, kaldı ki davacı taraf adi ortaklığı temsil yetkisine de haiz olmadığını, davacı tarafın tek başına açmış olduğu bu davaya muvafakat etmediklerini, iş bu davanın müvekkilin bilgisi ve rızası dışında açılmış olduğunu ayrıca adi ortaklığı temsil yetkisine sahip yetkililerin de davaya rızası bulunmadıklarını, davacı tarafın dava açmada taraf ehliyeti bulunmadıklarını, öte yandan davanın esası yönünde değinmek gerekirse icra takibine konu senedin hukuka uygun olarak hazırlanmış sabit olduğunu, adi ortaklık olarak müvekkilimiz borcu ve kefilliği kabul ettiğini, takibe konu borç mevcut olup ekonomik sebepler ile henüz ödenemediğini, davacı tarafın da gerek borcun varlığından gerekse takibe konu senetten haberdar olup haksız ve kötü niyetli olarak iş bu davayı açtığını, davacı taraf müvekkilinden ve yetkililerinden haksız çıkar elde etme çabası içine girmiş ve müvekkil ile davacı taraf arasında maddi anlaşmazlıklar yaşandığını, davacı taraf kötü niyetli olarak müvekkilimizden ve yetkililerinden iade edilmek üzere almış olduğu bir kısım malvarlığını geri vermemiş deyim yerinde ise haksız bir şekilde bedavadan mal varlıklarının üstüne çöktüğünü, Davacı tarafın bu yaklaşımı sonrasında adi ortaklık işleri aksamaya başlamış ve yine buna

bağlı olarak alınan borçlar da ödenemediğini, Davacı tarafın tüm bu olumsuz sürecin sebebi olmasına rağmen gelinen bu noktada menfi tespit davası açması da yine borcu sadece adi ortaklığın yetkilisine yıkma çabasında olduğunu, müvekkilin, davacı tarafa güven duyarak adi ortaklık ilişkisi kurmuş ve fakat davacı taraf adi ortak ilişkisini kullanarak müvekkili kandırdıklarını, Davacı taraf adi ortaklık ilişkisinden doğan borçları da müvekkilimize ve yetkililerine yıkma gayesi içinde olduklarını, davacı taraf müvekkil şirketin yetkililerine ait mal varlıklarını kullanarak kredi kullanmış olup kullanılan kredinin ödemelerini ise yine müvekkilimiz ve yetkilileri yerine getirdiklerini, müvekkilin ve yetkilileri davacı tarafça kandırıldığını, Davacı taraf müvekkilimizi ve yetkililerinin güvenini suistimal etmiştir. Müvekkilimiz ve yetkilileri tarafından davacıya gönderilen birçok para ve mal varlığı bulunmadığını, Her ne kadar davacı taraf adi ortaklık ilişkisinin sona erdiğini ileri sürse de bu iddia doğru olmadığını, Adi ortaklığın henüz tasfiyesi yapılmamıştır. Kaldı ki yine adi ortaklığın borçları da son ermiş olmadığını, Adi ortaklık ancak tüm borçların ödenmesi ve kalan malvarlığı değerlerinin paylaşılması sonrasında tarafların anlaşması ile sona ermesinin mümkün olacağını, yapmış olunan açıklamalar ile Mahkemece gözetilecek sair sebepler ile haksız ve mesnetsiz davanın reddine yargılama giderleri ile vekalet ücretinin davacı taraf üzerine bırakılmasına karar verilmesini talep etmişlerdir. Taraf delilleri toplanmıştır. İcra Dosyası: Davaya konu----- esas sayılı dosyası incelendiğinde, alacaklısının ..., borçlularının ..., -----, Adi Ortaklığı, ... olduğu, 2.300.000,00 TL asıl alacak, 906.058,22 TL işlemiş faiz, 6.900,00 TL komisyon, 225,20 TL ihtiyati haciz masrafı ve 2.400,00 TL vekalet ücreti olmak üzere 3.215.583,42 TL toplam alacağın icra gideri, vekalet ücreti ve takip tarihinden itibaren asıl alacağa işleyecek faiz ile tahsili talep edilmiştir. Mahkememizce; Dava, menfi tespit istemine ilişkindir. Davacı, davaya ve icra takibine konu bononun düzenleyeninin -----, lehdarın ... ve kefilin Adi Ortaklığı olduğu, adi ortaklığın muvazaalı şekilde bonoya kefil yapıldığından bahisle menfi tespit isteminde bulunmuş; davalılar ise davanın haksız olduğunu belirterek davanın reddi gerektiğini savunmuşlardır. Davaya konu bono incelendiğinde keşidecinin -----, kefilin Adi Ortaklığı olduğu, davanın ise adi ortaklığın ortaklarından ... tarafından açıldığı, adi ortaklıkta ortaklığın tüzel kişiliği bulunmadığından salt adi ortaklık olarak husumet ehliyeti bulunmadığı gibi ortaklardan sadece birinin dava açma hak ve yetkisinin de bulunmadığı, bu durumda davacının tek başına menfi tespit davası açıp yürütmesinin yerinde olmadığı ve bu hususun resen gözetilecek hususlardan olduğu, adi ortaklığın diğer ortağı ... de açılan davaya muvafakat etmediği anlaşıldığından aktif husumet yokluğundan davanın usulden reddine karar verilmiş, karar davacı vekili tarafından istinaf edilmiş,----- sayılı kararıyla "dava, menfi tesbit talebine ilişkindir. Davanın dayanağı olan ----- esas sayılı dosyasında, alacaklısının ..., borçlularının ..., -----, Adi Ortaklığı, ... olduğu, borcun sebebi 2.300.000,-TL bedelli,31/12/2018 tanzim tarihli,30/04/2020 vade tarihli senet gösterilmek suretiyle, 2.300.000,00 TL asıl alacak, 906.058,22 TL işlemiş faiz, 6.900,00 TL komisyon, 225,20 TL ihtiyati haciz masrafı ve 2.400,00 TL vekalet ücreti olmak üzere 3.215.583,42 TL toplam alacağın tahsili talep edilmiştir. Adi ortaklığın tüzel kişiliği olmadığı için, taraf ehliyeti de yoktur. Bu nedenle, adi ortaklığa ilişkin davalarda, adi ortaklığı oluşturan kişilerin taraf olarak hep birlikte hareket etmeleri gerekir. Adi ortaklığa karşı açılan dava, diğer ortakların tümüne karşı yöneltilmiş demektir. Başka bir anlatımla, aktif ve pasif taraf ehliyeti tüm ortaklara aittir. Bu açıdan ortaklar arasında mecburi dava arkadaşlığı vardır. Adi ortaklık adına, üçüncü kişiler aleyhine açılacak davaların bütün ortaklar tarafından açılması gerekir. Keza, bir ortağın diğeri aleyhine açtığı davada da, tüm ortaklar davaya dahil edilmelidir. Somut olayda; ----- Ortaklığı"nın ortakları davacı ile davalı gösterilen ----- Şti'nin ortaklarıdır. Takip konusu senette adi ortaklık kefil olarak yer almaktadır. Kural olarak, davada taraf teşkilinin sağlanabilmesi için, bu ortakların birlikte hareket etmeleri gerekir. Ancak, iş ortaklığını oluşturan ortakların davacı veya

davalı tarafta aynı anda birlikte yer almaları gerekmez. Her iki ortağın da, davacı ya da davalı tarafta bulunmaları taraf teşkili açısından yeterlidir. Böylelikle de tüm ortaklar davaya dahil edilmiş olacakları için, taraf teşkili de bu şekilde sağlanmış olacaktır. Aksi-nin kabulü halinde, davalı şirket hiçbir zaman, kendi aleyhine olarak açılan bu davada, adi ortak sıfatı ile muvafakat vermeyeceği için, davanın görülmesi de hiçbir zaman mümkün olamayacaktır. Nitekim ----- sayılı kararında da aynı hususlar açıklanmıştır. Kaldı ki ; davacı takip talebinde adi ortaklık dışında ayrıca şahsi olarak da borçlu gösterilmiştir. Bu sebeple makemece, bu ilkeler gözetilerek, işin esasına girilerek taraf delilleri toplanıp sonucuna göre bir karar verilmesi gerektiğinden, yazılı şekilde davanın usulden reddine karar verilmesi usul ve hukuka aykırı olmakla, davacı vekilinin istinaf talebinin kabulü ile, yukarıda açıklanan şekilde yargılama yapılması ve karar verilmesi için HMK 353/1-a-6. Maddesi uyarınca kararın kaldırılmasına" karar verilmiş, dosya mahkememize gel-mekle yeni bir esas numarası almış ve açık yargılamaya devam olunmuştur.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE: Dava, menfi tespit istemine iliş-kindir. Davanın dayanağı olan----- Esas sayılı dosyasında, alacaklının ..., borçlularının ..., -----, Adi Ortaklığı, ... olduğu, borcun sebebi 2.300.000,00-TL bedelli, 31/12/2018 tanzim tarihli, 30/04/2020 vade tarihli senet gösterilmek suretiyle, 2.300.000,00 TL asıl alacak, 906.058,22 TL işlemiş faiz, 6.900,00 TL komisyon, 225,20 TL ihtiyati haciz masrafı ve 2.400,00 TL vekalet ücreti olmak üzere toplam 3.215.583,42 TL toplam alacağın tahsili talep edilmiştir. Davalılara dava konusu bononun gerçek bir ticari ilişkiye dayandığını ispat etmek üzere mahkememize yazılı belge sunmaları için 4 haftalık kesin süre verilmiş ancak sunmadıkları görülmüştür. Bütün mücerret alacaklarda olduğu gibi kambiyo senedi alacağı da kural olarak uygun bir asıl borç ilişkisine, bir illi ilişkiye dayanır. Bir kambiyo senedi düzenleyip veren ve bu senedi alan herkes, bütün hukuki işlemlerin yapılmasına temel teşkil eden bir gayeye ulaşmak istemektedir. İşte bu gaye bir kambiyo senedinde mündemik hakkın doğumu ve devri açısından hukuki sebebi teşkil eder. Kambiyo senedi düzenlenmesi dolayısıyla ortaya çıkan ilişki “kam-biyo ilişkisi” ismiyle anılmaktadır. Kambiyo senedi vermek suretiyle borç altına giren borçlu “kambiyo taahhüdü”nde bulunmuş olur. Kambiyo ilişkisinin altında esas itibariyle bir asıl/temel borç ilişkisi vardır. Kambiyo senedinden kaynaklanan talebin geçerliliği, temel ilişkiden kaynaklanan temel talebin ve bununla ilgili olarak taraflar arasında varılmış amaca ilişkin mutabakatın geçerliliğinden tamamen bağımsızdır. Kambiyo senedinden doğan talep hakkına kambiyo hukuku, temel talebe ise bu talebin ait olduğu hukuk kuralları uygulanır. Bu genel açıklamadan sonra hemen belirtelim ki, bono, ödeme vaadi niteliğinde bir kambiyo senedir. Bu nedenle bonoyu düzenleyen, asıl borçlu durumundadır. Bonoda şekil şartları TTK'nın 688. maddesinde sayılmıştır. Bunlar; “Bono” ya da “Emre Muharrer Senet” ibaresi, kayıtsız şartsız bir bedel ödeme vaadi, vade, ödeme yeri, lehtar, keşide yeri ve tarihi, keşidecinin imzasıdır. Zorunlu şartlardan biri eksik olduğu takdirde, senedin bono niteliği kaybolur. Bunlardan vade ve ödeme yeri esaslı şekil şartlarından değildir. Sayılan zorunlu şekil şartlarının yanında seçimlik şartlar da vardır. Bonoya isteğe bağlı olarak, faiz, bedelin nakden yada malen alındığı veya yetkili mahkeme kayıtları da konabilir. Yerleşik Yargıtay içtihatları ve öğretide kabul edildiği üzere, bonolara özgü seçimlik unsurlardan biri de temel borç ilişkisinden kaynaklanan borcun dayandığı nedenin gösterilmesine yönelik “bedel kaydı”dır. Yinelemek gerekirse “bedel kaydı” kambiyo senedinin ihtiyari kayıtlarındandır. Bu kayıt keşidecinin (borçlunun), senedin lehdarından (alacaklıdan) karşı edayı aldığı ispatı yarar. Aslında kambiyo senetleri hukuku yönünden bu kayıtların bir anlamı ve önemi yoktur. Çünkü kambiyo senedinin düzenlenmesiyle, mücerret bir borç ilişkisi yaratılmaktadır. Bu nedenle de karşı edimin elde edilip edilmediğinin önemi de bulunmamaktadır. Temel borç ilişkisinin bir sözcükle senede yansıtılması şeklinde ortaya çıkan bedel kaydının varlığı ya da yokluğu senedin bono niteliğini etkilemez. Bedel kayıtları daha çok keşideci ile

lehdar arasındaki iç ilişki yönünden ve ispat konusunda önem taşır. Kişisel defî nedenlerinin varlığının kanıtlanmasını kolaylaştırır. Sözü edilen kayıtlar özellikle ispat hukuku açısından ilgilileri bağlayıcı niteliktedir. Bedel kaydı içeren bononun lehdarı, artık senedin “kayıtsız ve koşulsuz bir borç ikrarı olduğu” yolundaki soyutluk kuralına dayanamayacaktır. Borç ikrarını içeren bir belge aleyhine kanıt sunulabilir. Ancak; ikrar borcun nedenini içeriyorsa, sadece bu nedenin gerçekleşmediğinin kanıtlanması gerekir. Bono, bağımsız borç ikrarını içeren bir senettir. Bu nedenle bir illete bağlı olması gerekmez ve kural olarak ispat yükü senedin bedelsiz olduğunu ileri süren tarafa aittir. Ancak senette borcun nedeni “mal” ya da “nakit” olarak belirtilmişse, davacının yazılı borç sebebine dayanmaya hakkı olacağından, ispat yükü bunun aksini ileri süren tarafa ait olacaktır. Hemen burada, menfi tespit (borçsuzluğun tespiti) konulu eldeki davada ispat yükünün özellikleri üzerinde de durulmalıdır.2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 72. maddesi gereğince borçlu icra takibinden önce veya takip sırasında borçlu olmadığını ispat için menfi tespit davası açabilir. Kural olarak, bir vakiadan kendi lehine haklar çıkaran/iddia eden taraf, o vakiayı ispat etmeye mecburdur (TMK m. 6 m.). İspat yüküne ilişkin bu genel kural, menfi tespit davaları için de geçerlidir. Yani, menfi tespit davalarında da tarafların sıfatları değişik olmakla beraber, ispat yükü bakımından bir değişiklik olmayıp, bu genel kural uygulanır. Bu davalarda da bir vakiadan kendi lehine haklar çıkaran (iddia eden) taraf o vakiayı ispat etmelidir. Menfi tespit davasında borçlu ya borçlanma iradesinin bulunmadığını ya da borçlanma iradesi bulunmakla birlikte daha sonra ödeme gibi bir nedenle ortadan kalktığını ileri sürebilir. Borçlu borcun varlığını inkâr ediyorsa, bu durumlarda ispat yükü davalı durumunda olmasına karşın alacaklıya düşer. Borçlu varlığını kabul ettiği borcun ödeme gibi bir nedenle sona erdiğini ileri sürüyorsa, bu durumda doğal olarak ispat yükü kendisine düşecektir. Görülmektedir ki, menfi tespit davasında kural olarak, hukuki ilişkinin varlığını ispat yükü davalı/alacaklıdır ve alacaklı hukuki ilişkinin (borcun) varlığını kanıtlamak durumundadır. Borçlu bir hukuki ilişkinin varlığını kabul etmiş, ancak bu hukuki ilişkinin senette görülenden farklı bir ilişki olduğunu ileri sürmüşse bu kez, hukuki ilişkinin kendisinin ileri sürdüğü ilişki olduğunu ispat külfeti davacı borçluya düşmektedir. Zira davacı borçlu, senedin varlığını kabul etmekle birlikte bir hukuki ilişkiye dayanmadığını değil, başka bir hukuki ilişkiye dayandığını ileri sürmekte; temelde bir hukuki ilişkinin varlığını kabul etmektedir. Somut olaya gelince; dava, kambiyo senedinden dolayı borçlu olunmadığının saptanması istemine ilişkin olduğuna göre, konunun hem kambiyo hem de ispat hukuku açısından ve yukarıdaki açıklamaların ışığında ele alınması gerekir. Dava konusu bonoda keşidecinin -----, kefilin Adi Ortaklığı, ... ve ... olduğu, davacı ... lehtar/hamil olup, ihdas nedeni yazmadığı görülmüştür. Davacı tarafın bonoda imzası bulunmayıp gerçek bir ticari ilişkiye dayanmadığı halde muvazaalı olarak bononun tanzim edildiği iddiasında bulunduğu, davalı ... savunmasında, ----- adi ortaklık ile ilgili olarak yapılacak işlemler için müvekkilinden borç aldığı, müvekkilinin ise ----- tanıyıp bildiğinden senedin ----- -- tarafından keşide edildiğini ve adi ortaklığın da aval olarak eklendiğini, adi ortaklığın yaptığı iş miktarı ve bono miktarı göz önünde bulundurulduğunda bononun muvazaalı düzenlendiği değerlendirildiğinden davalılara asıl borç ilişkisini ispata yarar yazılı belge sunmaları için kesin süre verilmiş ancak davalılar mahkememize yazılı bir belge sunmayarak alacak iddialarını ispat edemediklerinden davanın kabulüne, takibin haksız ve kötü niyetle yapıldığı ispat olunmadığından davacı tarafın tazminat talebinin reddine karar verilmiş ve aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

H Ü K Ü M: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

Davanın KABULÜ ile,

1-.....Esas sayılı dosyasına konu edilen 2.300.000,00 TL miktarlı, 31/12/2018 tanzım tarihli ve 30/04/2020 vade tarihli senet sebebiyle Adi Ortaklığı ve davacı ... takip alacaklısı ... borçlu olmadığının TESPİTİNE,

2-Davacı tarafın tazminat talebinin reddine,

3-Harçlar Kanununa göre alınması gerekli 157.113?,00 TL harcın, davacı tarafından yatırılan 39.278,25 TL peşin harçtan mahsubu ile bakiye 117.834,75?? TL'nin davalılardan alınarak Hazineye gelir kaydına,

4-Davacı tarafından peşin yatırılan 39.278,25 TL harcın davalılardan alınarak davacıya verilmesine,

5-Davacı tarafından sarf edilen 179,90 TL başvurma harcı ve 521?,00 TL yargılama gideri olmak üzere toplam 700,90 TL'nin davalılardan alınarak davacıya verilmesine,

6-Davacı kendisini vekille temsil ettirdiğinden karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 253.000,00 TL vekalet ücretinin davalılardan alınarak davacıya verilmesine,

7-Dosyada mevcut gider avansının karar kesinleştiğinde davacıya iadesine,

Dair, davacı vekili, davalı ----- şirketi vekili ve davalı ... vekilinin yüzlerine karşı, gerekçeli kararın taraflara tebliğinden itibaren iki haftalık süre içinde----- Bölge Adliye Mahkemesi'nin ilgili Hukuk Dairesine istinaf kanun yolu açık olmak üzere oy birliğiyle verilen karar açıkça okunup usulen anlatıldı. 21/02/2024

İstanbul Anadolu 4. Asliye Ticaret Mahkemesi 21.02.2024 T. E: 2023/713, K: 157

Davalı şirketin kuruluş adresinin sonradan değiştirildiği de gözetildiğinde, şirketlerin adreslerinin aynı olmadığı, ortaklık yapılarının ve yönetim kurulları ile temsilcilerinin farklı olduğu, hisse devirleri ve muvazaalı işlemlerin tespit edilemediği, davalı şirketin davalı borçlu şirketin aldığı ihaleyi devam ettirmediği, sırf alacaklıdan mal kaçırmak ve onu zarara uğratmak amacıyla kötü niyetli işlemler yapıldığının da somut verilerle ispatlanamadığı anlaşıldığından davalı şirketin yönünden de davanın reddi gerektiği-

İlk Derece Mahkemesinin kararı süresi içerisinde istinaf edilmiş olduğundan dosya içerisinde bulunan belgeler okunup incelendi.

Üye hakimın görüşü değerlendirildi.

DAVACININ İDDİALARININ ÖZETİ: Davacı vekili, müvekkili bankanın davalı İnş. Harf. Ve Altyapı Hiz. Tic. Ltd. Şti. firmasına aralarındaki 13/07/2012 tarihli kredi sözleşmesi gereğince 19/04/2013 tarihinde limit artışları da gözetilerek kredi kullandırıldığını, bu kredi için ayrıca keşidecisi kredi borçlusu İnş. Harf. Ve Altyapı Hiz. Tic. Ltd. Şti. olan ve ... in aval verdiği lehtar müvekkili banka olan 19/01/2017 keşide, 14/03/2017 vade tarihli, 3.000.000,00 TL tutarlı bono düzenlendiğini, kredi borcunun ödenmemesi üzerine hesabın kat edilip gerekli ihtarı yapıldıktan sonra, düzenlenen bono ve kredi sözleşmesine dayalı olarak Antalya 5. İcra Müdürlüğünün esas sayılı dosyası üzerinden ipoteğin paraya çevrilmesi suretiyle, davalı borçlu şirket hakkında ve 13. İcra Müdürlüğünün esasında genel haciz yolu ile hakkında ve esasında borçlu şirketi ile hakkında kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile icra takibine girildiğini, ancak bu takiplerin muhtemelen semeresiz kaldığını, takip borçlusu şirketi ile diğer davalı inş A.Ş arasında fiili ve organik bağ bulunduğunu ve alacaklılardan mal kaçırmak için muvazaalı olarak hareket edilip gerçekte şirketinin tarafı olduğu işlemlerin A.Ş. üzerinden devam ettirildiğini, bunun en önemli kanıtının borçlu şirketinin eski ortağı ... in kızı olan ... in İnş A.Ş.'nin ortağı olması olduğunu, her ne kadar İnş. adresini 24/02/2017 tarihinde nakil etmiş ise de, her iki şirketin kuruluş adresinin aynı yani Mah., Caddesi, No:.... olduğunu, Tur. San. İle borçlu inş. Ortak girişimi tarafından üstlenilen merkezinin yapım işinin inşaat tarafından sürdürülmesi, İnşaat'ın risk merkezi sorgulamasında firma yetkilisinin olarak gözükmesi, her iki şirketin aynı telefon numaraları kullanması, ... in 24 yaşında bir kişi olarak yaşı ve mesleki tecrübesi itibarıyla girilen işlerin kendisinin ekonomik hacmine uygun olmaması sebebiyle tüzel kişilik perdesi arkasına sığınarak Şirketinin alacaklılarının semeresiz bırakıldığını belirterek tasarrufun iptaline, İnşaat adına olan tüm mal varlıklarının marka hakkının banka hesaplarının borçlu İnş. Ltd.'ye aidiyetine, bu kabul edilmediği taktirde inş. Aş.Ş'nin menkul ve gayri menkulleri üzerinde müvekkiline cebri icra yetkisi verilmesini talep etmiştir.

DAVALILARIN SAVUNMALARININ ÖZETİ: Davalı A.Ş vekili, davacı alacaklının takip borçlusu ... in 2017 yılında diğer takip borçlusu İnş. Ltd. Şti'ndeki ortaklığı devrettiğini, davalı ... in ilk kuruluşunu inş. Şirketine ait mahallesi cad. No: adresi itibarı ile kurduğunu, bu iki şirketin farklı şirketler olmasına rağmen aynı adresin kullanılmasının tek sebebinin yeni kurulan şirketin kira ve diğer masraf yükünün azaltılması olduğunu ancak güncel adreslerinin farklı olduğunu, şimdi inşaatın güncel adresinin Mah. olduğunu, şirketinin 2 ortağından ... in mimar, ... in ise inşaat mühendisi olduğunu, 24/08/2016 tarihinde okulundan mezun olan ... in bu şirketi birlikte kurduklarını inşaatın taşeronu olduğu merkezi yapım ihalesinin inş. A.ş ve Ltd. Şti. Tarafından alındığını davacının iddiasının aksine bu alt taşeronluğun inşaat şirketi tarafından alınmadığını, ... inşaat şirketinin merkezi yapımı işi aldığını, ' in taşeronu olduğu ihaleyi alan şirketlerden ... in sahibinin olup bu kişinin ' in ortağı

... in amcası olduğunu. ile arasındaki akrabalığın bu taşeronluğun tarafından alınması ile ilgisinin olmadığı, ... şirketinin Kredi kayıt bürosu sorgusunda firma yetkilisi olarak davacının iddiasının aksine isminin geçmediğini, ayrıca yaşları küçük ise de müvekkillerinden ... in en fazla oyu alan partide Antalya' daki milletvekili adayı arasında 15. Sırada yer aldığını, bunun da potansiyelleri itibarı ile bu işi yapabileceklerini gösterdiğini ifade ederek davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ: Mahkemece, "...davacının iddiasının aksine davalı in borçlu şirketinin aldığı ihaleyi devam ettirdiğine ilişkin bir delil olmaması, in ... de herhangi bir yetkisinin olduğunun ispatlanmaması, in ticari defterlerine göre borçlu şirketi ile bir irtibatının bulunmaması, malvarlığı aktarımına ilişkin bir delil olmamasına rağmen, okuldan yeni mezun olan ... in yaklaşık 15 gün sonra 25.000 TL sermaye koyarak şirketini kurması, 08/09/2016 tarihinde kurulan şirketin 2017 yılının 4. Ayının sonunda 8 ay kadar zamanda yaklaşık 190.000 TL duran malvarlığı edinmesi, davalı A.Ş.'nin kuruluş adresinin borçlu şirket adresi ile aynı olması, in ortağı in Borçlu ... in kızı olması, davalı vekili borçlu şirket ile müvekkili şirketinin aynı adresi kullanmalarının maliyetin azaltılması amacını taşıdığını belirtmesine rağmen borçlu şirket ile davacı banka arasındaki kredi ilişkisinin 2013 yılında kurulması borçlunun hesabının banka tarafından 01/02/2017 tarihinde kat edilmesi karşısında borçlunun ödeme gücüğü içine düştüğünü, kira bile ödeyemeyecek hale geldiği anlaşılan yerde bu haklı bir savunma olarak görülmemiştir. Kaldı ki 8 ayda 190.000 TL duran varlık edinen bir şirketin borca battığı görünen bir şirketle aynı adresi kullanması da hayatın olağan akışına uygun değildir. Belirtilen tüm bu deliller borçlu şirketin ve borçlu in ticari alandaki faaliyetini kızı üzerinden yürüttüğünü, bu amaçla okuldan mezun olduktan 15 gün kadar sonra kızı adına bir şirket kurduğunu, borçlu şirket borçları ile bırakılırken buradan elde edilen ve kalan malvarlığı ile ticari hayatın şirketi üzerinden devam ettirildiği kanaatine varıldığından davanın İnş. ... A.Ş yönünden kabulü ile, davacının davalılardan Ltd. Şti den olan 100.000,00.-TL alacağını davalı Ltd. Şti'nden tahsilde tekrür olmamak kaydı ile davacıya verilmesine, davacının sair talepleri ile davalı Ltd. Şti yönünden bu davalının zaten borçlu olması sebebi ile reddine" karar verilmiştir.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ: Karara karşı, davalı İnşaat Taahhüt Sanayi ve Ticaret A.Ş. vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

Davalı İnşaat Taahhüt Sanayi ve Ticaret A.Ş. vekili istinaf dilekçesinde özetle; müvekkili şirket ortaklarının ve olduğunu, davacının müvekkili şirketin ortaklarından in ... in kızı olmasından dolayı organik bağının bulunduğu iddia edilmiş ise de, ... in 2017 yılında borçlu İnş. Harf. Ve Alt Yapı Hizm. Tic. Ltd. Şti.'nin ortaklığından ayrıldığını, müvekkili şirketin kuruluş adresinin borçlu şirket adresi ile aynı olmasının tek nedeninin masrafların fazla olmaması için 200,00 TL kira ile yer temin edilmesinden kaynaklandığını, şirketlerin güncel adreslerinin aynı olmadığını, müvekkili şirket ortaklarından ... in mimar, ... in ise inşaat mühendisi olduğunu, müvekkili şirketin taşeron olduğu ihaleyi alan firmanın İnşaat Turizm Ticaret Limited Şirketi, İnş. Taah. San. Ve Tic. A.Ş ve İnş. Tic. Ve San. Ltd. Şti. olduğunu, ihaleyi alan firmalardan İnş. Tic. Ve San. Ltd. Şti.'nin sahibinin olduğunu, müvekkili şirketin KKB sorgusunda firma yetkilisinin özlük bilgisi olarak ... in çıkmadığını, mahkemece aldırılan bilirkişi raporunun davanın dayanaksız açıldığını doğruladığını, ilk derece mahkemesi kararının hukuka aykırı olduğunu istinaf sebepleri olarak ileri sürmüştür.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ ve GEREKÇE: Dava, alacağın tahsili istemine ilişkindir.

Mahkemece yazılı gerekçeyle, davanın İnş. ... A.Ş yönünden kabulü ile, davacının davalılardan Ltd. Şti den olan 100.000,00.-TL alacağını davalı Ltd. Şti'nden tahsilde tekrerrür olmamak kaydı ile davacıya verilmesine, davacının sair talepleri ile davalı Ltd. Şti yönünden bu davalının zaten borçlu olması sebebi ile reddine karar verilmiştir.

Dairemizce istinaf incelemesi, 6100 sayılı HMK'nın 355. madde hükmü uyarınca istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak ve kamu düzenine aykırı hususların olup olmadığı gözetilerek yapılmıştır.

Uyuşmazlık; davalı şirket ile asıl borçlu şirket arasında organik bağ bulunup bulunmadığı ve tüzel kişilik perdesinin aralanması koşullarının oluşup oluşmadığı, davalı şirketin asıl borçlu şirketin borcundan sorumlu olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 125. (6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 137.) maddesi gereğince ticaret şirketleri tüzel kişiliği haiz olup, kanuni istisnalar hariçinde 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 48. maddesi kapsamında bütün haklardan yararlanabilir ve borçları üstlenebilirler. Ticaret şirketleri tüzel kişiliğe sahip olduklarına göre, istisnalar hariç olmak üzere, şirket malvarlığının, aktif ve pasifiyle birlikte, sahibi tüzel kişidir (Poroy, Reha/ Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin: Ortaklıklar Hukuku I, İstanbul, 2019, s.105).

Tüzel kişiliğin bu malvarlığı, kendine özgü, bir amaç birliği içinde ve kendisini oluşturan kişilerin malvarlığından bağımsız bir malvarlığı olarak ortaya konulmalıdır. Tüzel kişiliğin bu malvarlığının onu oluşturan kişilerin malvarlığından da bağımsız olması gerektiğini belirten bu temel ilkeye “mal varlığının bağımsızlığı” veya “mal ayrılığı” ilkesi denilmektedir (Antalya, Gökhan: Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması Teorisi, Erol Ulusoy (Editör), I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İstanbul, 2008, s. 146.). Ayrılık ilkesi gereğince, tüzel kişilik çatısı altında bir araya gelen, başka bir deyişle tüzel kişiliği oluşturan gerçek veya tüzel kişiler, oluşturdukları tüzel kişiliğin borçlarından sorumlu olmazlar.

Tüzel kişi ile üyeleri arasındaki bu ayrılık ilkesinin mutlak olarak her durum ve koşulda uygulanması bazı haksız durumların ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Öğreti ve uygulamada, özellikle borç ve sorumluluktan kurtulabilmek amacıyla tüzel kişiliğin bir araç olarak kullanıldığı hâllerde, tüzel kişi ve üyeleri arasındaki bu ayrılığın kaldırılarak üyelerin sorumluluğuna gidilebileceği kabul edilmektedir (Pulaşlı, Hasan: Şirketler Hukuku Şerhi, C. I, Ankara, 2011, s. 468.). Bu durum öğreti ve uygulamada “tüzel kişilik perdesinin aralanması” olarak ifade edilmektedir.

Gerçekten de hukuk kuralları dolanılmak suretiyle kanuna karşı hile yapılması, ayrı tüzel kişilik kavramına sınırlanarak onun ardında yer alan kişilerin taraf oldukları sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerini ihlal etmeleri ya da üçüncü kişilere zarar vermeleri, sonra da tüzel kişilik kavramının ardına gizlenmeleri dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı ilkelerine açıkça aykırı olup hukuk düzenince de korunamaz. Bu gibi durumlarda TMK'nin 2/2 maddesi gereğince hakkın kötüye kullanılması söz konusu olduğu için tüzel kişilik perdesi aralanmalı ve perdenin ardında yer alan kişiler gerektiğinde sorumlu tutulmalıdır (Sağlam, İpek: Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanmasına Genel Bir Bakış, Erol Ulusoy (Editör), I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İstanbul, 2008, s. 146.). Başka bir deyişle tüzel kişiye hukuk hayatında ayrı bir hukuki varlık tanınması ancak TMK'nin 2. maddesi kapsamında kurallara uygun hareket edilmesi ve tüzel kişiliğin ortakları veya yöneticileri tarafından kötüye kullanılmaması hâlinde söz konusu olabilir. İyi niyet kurallarına riayet edilmemesi ve tüzel kişiliğin kötüye kullanılması hâllerinde tüzel kişilik perdesi

aralanarak, tüzel kişilik perdesinin arkasındaki gerçek duruma göre bir sonuca varılması gerekmektedir (Battal, Ahmet: Bir Alan Araştırması Işığında Sermaye Şirketlerinin Sorumluluğu Konusundaki Hukuki Bilgi Eksikliğinin Olumsuz Sonuçları ve Perdenin Kaldırılması Teorisi Yardımıyla Giderilmesi, Yargıtay Dergisi, C. 24, Ekim 1998, s. 659.).

Öğreti ve uygulamada kabul edilen tüzel kişilik perdesinin aralanması teorisi; bazı şartların varlığı hâlinde, tüzel kişilik ve mal ayrılığı ilkesi dikkate alınmadan, mevcut tüzel kişiliğin arkasına saklanan gerçek veya tüzel kişinin borçtan sorumlu tutulmasını ifade etmektedir. Bu teori, yalnızca ticaret hukukunda değil iş hukuku, vergi hukuku, icra ve iflas hukuku ve diğer hukuk dallarında da uygulama alanı bulmuş; hatta 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve 5941 sayılı Çek Kanunu gibi kanunlarda kamu yararı gibi özel menfaatlerin korunması amacı güdülerek gerektiğinde bu teorinin uygulanması ve sorumluluğa karar verilebilmesi için bir takım düzenlemeler yapılmıştır. Elbette, kanundan kaynaklanan bu gibi durumlarda tüzel kişilik perdesinin aralanmasına ilişkin tartışmaya gerek bulunmamaktadır. Yine muvazaa, kanuna karşı hile gibi durumlarda da bazen tüzel kişilik perdesinin aralanması teorisi uygulanmadan da sorumluluğa hükmedilebilmektedir (Akıncı, Şahin: Alacaklılardan Mal Kaçırarak İçin Kurulan Yeni Şirkete Müracaat İmkânı Bakımından; Muvazaa, Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması ile Organik Bağ Kavramlarının Elverişliliği ve Yargıtay Uygulamaları, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 27, S. 3, 2019, s. 653.).

Hemen belirtilmesi gerekir ki, öğreti ve uygulamada özellikle vurgulandığı üzere; mal varlığının bağımsızlığı ve sınırlı sorumluluk ilkelerinin istisnası olan tüzel kişilik perdesinin aralanması teorisi ancak istisnai ve sınırlı durumlarda titizlikle uygulanması gereken bir teoridir. Bu teoriye ihtiyatlı bir biçimde yaklaşılmalı; istisnai bir teori olduğundan mümkün olduğunca dar yorumlanmalı ve bu teorinin uygulanmasına ancak tüzel kişilik kavramının arkasına saklanılarak dürüstlük kuralına aykırı davranıldığı, kendisine tanınan hakkın kötüye kullanılarak üçüncü kişilerin zarara uğratıldığı, zarara yol açan tüzel kişinin sorumluluğuna hükmedebilmek için ise başka bir yasal nedene dayanılmasının mümkün olmadığı durumlarda başvurulmalıdır. Zira tüzel kişilik perdesinin aralanması, tüzel kişilerin borçlarından dolayı başkalarının sorumlu tutulamayacağı ilkesinin, özellikle şirketlerin sadece sermayeleri ile sorumlu olacakları ve tüzel kişilerin borçlarından dolayı ortakların sorumlu tutulamayacağı kuralının önemli bir istisnasını teşkil etmektedir (Çamoğlu, Ersin: Ticaret Ortaklıkları Bağlamında Perdenin Kaldırılması Kuramı ve Yargıtay Uygulaması, BATİDER, C. 32, S. 2, 2016, s. 12.).

Görüldüğü üzere tüzel kişilik perdesinin aralanması teorisi her somut olayın özelliği gözetilerek değerlendirilmeli ve TMK'nın 2. maddesi gereğince dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı gözetilerek tüzel kişiliğin alacaklılardan mal kaçırmak amacıyla kullanılıp kullanılmadığı, tüzel kişiliği düzenleyen normların dışına çıkılıp çıkmadığı incelenmelidir. Bununla birlikte öğretilerde; tüzel kişi ile ortakların alanlarının organizasyon ve malvarlıklarının birbirine karışması, ortağın kendi fiil ve işlemleriyle üçüncü kişilere karşı sanki tüzel kişilik ile kendisi arasında bir ayırım yokmuşçasına işlemler yapması ya da ortağın kendi malvarlığı ile şirketin malvarlığı birmiş gibi davranması, yetersiz sermaye ile faaliyete devam edilmesi özellikle şirket tüzel kişiliğinin bilinçli (kötü niyetli) olarak üçüncü kişileri zarara uğratması hâllerinde perdenin aralanması gerektiğinden bahsedilmektedir (Öztek, Selçuk/Memiş, Tekin: Şirketler Hukuku ve İcra İflas Hukuku İlkeleri Karşısında Borçlu Şirketin Alacaklılarının Hakim Ortağa Karşı Korunması, Erol Ulusoy (Editör), I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İstanbul, 2008, s. 205 vd.; Akıncı, s. 662.).

Öğreti ve uygulamada tüzel kişilik perdesinin aralanmasının genel olarak üç değişik durumda mümkün olabileceği ifade edilmektedir. Birinci durum perdenin düz

aralanması olarak ifade edilen şirketin borcu için şirkete ilave olarak ortakların da borçtan sorumlu tutulmasıdır. İkinci durum perdenin ters çevrilerek aralanması olarak ifade edilen ortağın borcu için ortağın yanında şirketin de borçtan sorumlu tutulmasıdır. Nihayet üçüncü durum ise somut uyuşmazlık bakımından tartışılması gereken ve perdenin çapraz aralanması olarak ifade edilen, borçlu şirketin yanında aynı ana şirkete bağlı bir kardeş şirketin sorumluluğu cihetine gidilmesidir (Öztek/Memiş, s. 199.). Perdenin çapraz aralanması sadece ana ve kardeş şirket için değil, aynı zamanda grup veya holding sistemi içinde yer alan kardeş şirketler arasında da söz konusu olmaktadır (Tekinalp, Gülören/Tekinalp, Ünal: Perdeyi Kaldırma Teorisi, Reha Poroy'a Armağan, 1995, s. 399.).

Tüzel kişilik perdesinin çapraz aralanması genellikle kardeş şirketler arasında söz konusu olduğundan, ana şirket ile kardeş şirket ve ortaklar arasındaki karmaşık ilişkiler zinciri net bir şekilde ortaya konulmalıdır. Bu noktada bu şirketlerin ekonomik anlamda bağımsız şirket vasfında olup olmadığının araştırılması büyük önem taşımaktadır. Çünkü kardeş şirketler arasında perdenin aralanması teorisine başvurabilmek için tek bir iktisadi işletmenin yürütüldüğü farklı faaliyetler için birbirinden bağımsız tüzel kişiliklerin kurulmuş olması gerekmektedir. Hukuken iki farklı tüzel kişilik gibi görünen bu şirketler aslında özdeştir, alacaklılardan mal kaçırmak ya da sorumluluktan kurtulmak amacıyla kötü niyetli olarak iki farklı tüzel kişilik gibi kurulmuştur. Ayrıca bunların üretim, pazarlama ve ihracat faaliyetleri birbirini tamamlayıcı nitelikte olup, şirketler aslında tek ve aynı iktisadi işletmeye vücut vermektedir (Öztek/Memiş, s. 209.).

Tüzel kişilik perdesinin çapraz aralanmasına benzeyen bir başka kavram organik bağ kavramıdır. Tüzel kişilik perdesinin çapraz aralanmasında olduğu gibi organik bağ kavramında da bir tüzel kişinin borçlarından bir başka tüzel kişinin sorumluluğuna gidilmektedir. Bu hâliyle organik bağ kavramının da kaynağını TMK'nin 2. maddesinde yer alan dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı oluşturmaktadır (Öztek/Memiş, s. 210.). Ancak organik bağ kavramı, tüzel kişilik perdesinin aralanmasına göre daha geniş bir anlama sahip olsa da organik bağın varlığı, tek başına tüzel kişilik perdesinin aralanmasını gerektirmemektedir. Başka bir deyişle şirketler arasında organik bağ tespit edilse dâhi tüzel kişilik perdesinin aralanması ve alacağın perdenin arkasından de istenebilmesi için sırf alacaklıdan mal kaçırmak ve onu zarara uğratmak amacıyla kötü niyetli işlemler yapıldığının da somut verilerle ispatlanması gerekmektedir.

Şirketler arasında organik bağ olup olmadığı; şirketlerin adreslerinin aynı olması, ortaklık yapılarının ve yönetim kurullarının benzer olması veya temsilcilerinin aynı olması, faaliyet alanları, hisse devirleri, muvazaalı işlemler gibi hususlar ve somut olayın özellikleri de gözetilerek tespit edilebilir. Ancak tüzel kişilik perdesinin çapraz aralanmasında her iki şirketin faaliyet alanı, ortaklık yapısı, ortakları gibi konularda öyle büyük ve derin bir kesişme vardır ki; bu şirketlerle iş yapan kişiler nezdinde iktisadi bir bütünlük içerisinde tek bir şirketle iş yapılıyor algısı oluşmaktadır. Ayrıca üçüncü kişiler nezdinde uyandırılan bu algı neticesinde, ticaret yaparken güçlü bir yapıya sahip görüntüsü oluşturularak, şirketlerden birinin borca batırılması ya da içinin boşaltılıp iş alanının diğerine kaydırılması işlemleri tipik bir hakkın kötüye kullanılması olarak değerlendirilmelidir.

Organik bağ ile tüzel kişilik perdesinin çapraz aralanması arasında benzerlikler olduğu kadar farklılıklar da bulunmaktadır. Özellikle somut olayın niteliği gereği organik bağın tespitinde; şirketlerin aynı holdinge bağlı olması, yöneticilerinin veya kurucularının aynı olması, bir borç takibinden kurtulmak için hisselerin devredilmesi, muvazaalı işlemler yapılması, hatta belirli işlemlerin aynı şekilde ve aynı usulde yapılması bile rol oynayabilmekte iken; tüzel kişilik perdesinin çapraz aralanması için iki şirket arasında alacaklıdan mal kaçırmak ve onu zarara uğratmak amacıyla kötü niyetli olarak işlemlerin

yapıldığı ve bu nedenle asıl borçlu şirketten alacağın tahsil edilemediğinin somut ve rilerle ispatlanması gerekmektedir. Bununla birlikte bu iki kavram arasındaki en önemli fark ise; organik bağın varlığı hâlinde bir şirketin borçlarından dolayı bir başka şirketin mal varlığına el atılabilmekte iken tüzel kişilik perdesinin çapraz aralanması hâlinde borçlu şirketin yanı sıra kardeş şirketin hatta talep hâlinde kardeş şirketin ortaklarının mal varlığına dahi el atılmasının mümkün olmasıdır (Öztek/Memiş, s. 210.).

Görüldüğü üzere aralarında bazı farklılıklar bulunmakla beraber organik bağ ile perdenin çapraz aralanması kavramları birbirinin alternatifi olan kavramlar değildir. Bu nedenle aynı olayda hem organik bağ hem de tüzel kişilik perdesinin çapraz aralanması yolları işletilerek sonuca ulaşılabilmesi mümkündür (Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 01.07.2020 tarih, 2019/11-808 Esas ve 2020/504 karar sayılı ilamı).

Yapılan açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; davalı İnşaat Taahhüt Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin 08/09/2016 tarihinde kurulduğu, şirket ortaklarının %50'şer hisse ile ve olduğu, şirket yetkililerinin 08/09/2016 tarihinden 08/09/2019 tarihine kadar ve olduğu, kuruluş adresinin asıl borçlu İnş. Hafz. ve Alt Yapı Hizm. Tic. Ltd. Şti.'nin adresi olan "... Mah. ... Cad. No:.... ... /Antalya" olduğu, 24/02/2017 tarihli Ticaret Sicil Gazetesinde, 14/02/2017 tarihinde alınan kararla davalı şirketin adresinin "... Mah. Sokak No:..... /Antalya" adresine taşındığı, 17/02/2017 tarihinde ... in borçlu şirketteki yetkisinin sona erdiği yerine ... in getirildiği görülmüştür.

Mali müşavir bilirkişisi tarafından düzenlenen 10/06/2019 tarihli bilirkişi raporunda, davalı İnş.Taah. San.ve Tic. A.Ş.'nin 08/09/2016 tarihinde kurulduğu ve ortakları ile yetkililerinin kuruluşundan bu yana ... ve olduğu, davalı şirketin ticari defterlerine göre, davalı İnş.Taah. San. ve Tic. A.Ş. ile diğer davalı İnş. Ltd. Şti. arasında herhangi bir ticari ilişkinin olmadığı, davalı A.Ş. ile davalı İnş.Ltd. Şti. arasında inşaatın alacaklarının zarara uğratılması, alacaklarını tahsillerinin engellenmesi amacıyla matuf muvazalı ilişkiler olduğu ile ilgili herhangi bir kayıdın olmadığı, davalı şirketin ticari defterlerine göre, davalı İnş.Taah. San.ve Tic. A.Ş.'nin aktifinde kayıtlı 263.735,02.-TL tutarında duran mal varlığını diğer davalı İnşaat Ltd.Şti. dışındaki başka kurum ve kuruluşlardan satın aldığı, bu nedenle davalı İnş.Taah. San. ve Tic. A.Ş.'nin aktifinde kayıtlı olan bu mal varlıklarının geçmişinde borçlu davalı İnşaat Ltd.Şti.'nin mülkiyet veya her hangi bir hakkının olmadığı tespit edildiği bildirilmiştir.

Dosya kapsamında, davalı borçlu İnş. Harf. Ve Alt Yapı Hizm. Tic. Ltd. Şti.'nin 17/02/2017 tarihli kararı ile ... in borçlu şirketteki yetkisinin sona erdiği yerine ... in getirildiği, davalı İnş.Taah. San.ve Tic. A.Ş.'nin kuruluş adresi asıl borçlu Harf. Ve Alt Yapı Hizm. Tic. Ltd. Şti.'nin adresi ile aynı olsa da 14/02/2017 tarihinde alınan kararla davalı şirketin adresinin "... Mah. Sokak No:..... ... /Antalya" adresine taşındığının anlaşıldığı, ... in davalı İnş.Taah. San.ve Tic. A.Ş.'de herhangi bir yetkisinin olduğu, davalı İnş.Taah. San.ve Tic.A.Ş.'nin davalı borçlu İnş. Harf. Ve Alt Yapı Hizm. Tic. Ltd. Şti.'nin aldığı ihaleyi devam ettirdiği, davalı şirket ile asıl borçlu şirket arasında ticari bir ilişkinin olduğu, borçlu İnş.Ltd. Şti.'nin alacaklarının zarara uğratılması, alacaklarını tahsillerinin engellenmesi amacıyla matuf muvazalı ilişkiler olduğu, malvarlığı aktarımı olduğu davacı tarafça ispatlanamamıştır.

Davalı İnş.Taah. San.ve Tic. A.Ş.'nin kuruluş adresinin sonradan değiştirildiği de gözetildiğinde, şirketlerin adreslerinin aynı olmadığı, ortaklık yapılarının ve yönetim kurulları ile temsilcilerinin farklı olduğu, hisse devirleri ve muvazaalı işlemlerin tespit edilemediği, davalı İnş.Taah. San.ve Tic. A.Ş.'nin davalı borçlu İnş. Harf. Ve Alt Yapı Hizm. Tic. Ltd. Şti.'nin aldığı ihaleyi devam ettirmediği, sırf alacaklıdan mal kaçırmak ve onu zarara uğratmak amacıyla kötü niyetli işlemler yapıldığının da somut

verilerle ispatlanmadığı anlaşıldığından davalı İnş.Taah. San.ve Tic. AŞ. Yönünden de davanın reddi gerekirken yanılığlı değerlendirme sonucunda davanın kabulüne karar verilmesi hatalı olmuş, bu nedenle davalı vekilinin istinaf sebebi yerindedir. Ancak bu husus yeniden yargılamayı gerektirmediğinden karar kaldırılarak yeniden hüküm tesis edilebilecektir.

Sonuç olarak, davalı İnşaat Taahhüt Sanayi ve Ticaret A.Ş. vekilinin istinaf başvurusunun 6100 Sayılı HMK'nın 353/1-b-2. maddesi gereğince esastan kabulüne, İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Gereğesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Davalı İnşaat Taahhüt Sanayi ve Ticaret A.Ş. vekilinin İlk Derece Mahkemesi kararına ilişkin istinaf başvurusunun ESASTAN KABULÜNE,

2-6100 sayılı HMK'nın 353/1-b-2. maddesi gereğince Antalya 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin 06/01/2020 tarih ve Esas, Karar sayılı KARARININ KALDIRILMASINA,

a-Davanın REDDİNE

b-492 Sayılı Harçlar Kanunu gereğince alınması gerekli 427,60 TL harcın peşin olarak yatırılan 1.707,75 TL harçtan mahsubu ile fazla alınan 1.280,15 TL harcın talebi halinde davacıya iadesine,

Antalya 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin 08/03/2021 tarih ve Esas - Karar sayılı, Harç sayılı Harç Tahsil Müzekkeresinin ilk derece mahkemesince İPTALİNE,

c-Davacı tarafından yapılan yargılama giderlerinin kendi üzerinde bırakılmasına,

d-Davalı A.Ş tarafından yapılan 46,00 TL tebligat gideri, 27,79 TL posta gideri olmak üzere toplam 73,79 TL yargılama giderinin davacıdan alınarak davalı ... A.Ş'ne verilmesine,

e-Davalı İnşaat Taahhüt Sanayi ve Ticaret A.Ş. kendisini vekille temsil ettirdiğinden karar tarihinde yürürlükte bulunan AAÜT uyarınca hesaplanan 17.900,00 TL ve-kalet ücretinin davacıdan alınarak davalı İnşaat Taahhüt Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye VERİLMESİNE,

g-Davacı tarafından yatırılan gider avansından kullanılmayan kısmının 6100 Sayılı HMK'nın 333. maddesi gereğince İlk Derece Mahkemesince davacıya İADESİNE,

h-Davalı ... A.Ş tarafından yatırılan gider avansından kullanılmayan kısmının 6100 Sayılı HMK'nın 333. maddesi gereğince İlk Derece Mahkemesince davalı ... A.Ş'ne İADESİNE,

3-İstinaf incelemesi yönünden;

a-Davalı .. A.Ş'nin istinaf başvurusu kabul edildiğinden 492 Sayılı Harçlar Kanunu gereğince peşin olarak yatırılan 1.710,00 TL nispi istinaf karar harcının talebi halinde ilk derece mahkemesince davalı ... A.Ş'ne İADESİNE,

b-Davalı tarafından istinaf incelemesi için yapılan 162,10 TL istinaf kanun yoluna başvurma harcı, 5,50 TL tebligat gideri, 48,50 TL posta gideri olmak üzere toplam 216,10 TL istinaf yargılama giderinin davalı A.Ş'den alınarak davacıya VERİLMESİNE,

c-İstinaf incelemesi duruşmasız yapıldığından davalı ... A.ř lehine vekalet ücreti takdirine YER OLMADIĞINA,

d-İstinaf gider avansından kullanılmayan kısmının 6100 Sayılı HMK'nın 333. maddesi uyarınca İlk Derece Mahkemesince ilgisine İADESİNE,

4-Kararın İlk Derece Mahkemesince taraflara TEBLİĞİNE,

Dair, 6100 sayılı HMK'nın 353/1-b-2. maddesi gereğince dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda oybirliğiyle, 6100 Sayılı HMK'nın 362/1-a. maddesi gereğince dava değerinin karar tarihi itibariyle temyiz kesinlik sınırı olan 378.290,00 TL'nin altında kalması nedeniyle kesin olarak karar verildi.18/01/2024

Antalya BAM 11. HD 18.01.2024 T. E: 2021/736, K: 49

Nispi ve mutlak ticari dava türlerinden olmayan tasarrufun iptali talebiyle açılan davalarda görevli mahkemenin tarafların tacir ve işin de ticari işletmeleri ile ilgili olup olmamasına bağlı olarak belirlenmesi gerektiğine ilişkin değerlendirmeye itibar edilmediği, son dönemde verilen kararlarla tüm tasarrufun iptali davalarının Asliye Hukuk mahkemesinde bakılması gerektiği yönünde verildiği- Tasarrufun iptali davaları ticari davalardan olmayıp arabuluculuğa başvurmak dava şartı olmadığı-

Antalya ... Asliye Hukuk Mahkemesi'nin ... E, ... K sayılı görevsizlik kararı ile Mahkememize tevzi edilen dosya incelendi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Davacı vekili mahkememize vermiş olduğu dava dilekçesinde özetle; Müvekkilinin ... Bankası, ... Şubesine ait, ... numaralı, 429.000,00 TL bedelli, ... tarihli çek, davalı ...'ün sahibi olduğu, dava dışı ... San. Tic. Ltd. Şti. tarafından keşide edildiğini, davalı borçlu ... ve ... tarafından ciro edilerek, müvekkili şirkete verildiğini, çek yetkili hamil olan müvekkil tarafından bankaya ibraz edildiğinde karşılığının hazır edilmediği anlaşıldığını, Antalya Genel İcra Müdürlüğünün ... Esas sayılı takip dosyası ile Kambiyo Senetlerine Özgü Haciz Yoluyla icra takibi başlatıldığını, takip borçlularına ödeme emri 20/03/2021 tarihinde tebliğ edilerek, icra takibi borçlular ... ve ... yönünden kesinleştirildiğini, borçlular adına kayıtlı her hangi bir araç, gayrimenkul, banka hesabı veya başkaca bir malvarlığına rastlanmadığını, 26/05/2022 tarihinde, davalı borçlu ...'ün "... Mah. ... Sk. No:... İç Kapı No: ... " adresinde bulunan ikamet adresine hacze gidildiğini, Adreste de 3 adet televizyon ve 3 adet klima dışında haczi kabil her hangi bir malvarlığı olmadığı tespit edildiğini, adresteki bu taşınmazın, davalı borçlu ... adına iken tapuda, diğer davalı ... firmasına devredildiğini, davalı borçlunun dava konusu taşınmazı borçlularından mal kaçırmak, hakkında yapılan ve yapılacak olan icra takiplerini boşa çıkarmak için muvazaalı olarak, diğer davalı ... firmasına tapuda devrettiğini, tapu devrinden önce ve sonra da davalı borçlu ... bizzat kendisi oturduğunu, dava konusu taşınmaz/daire denize sıfır olup deniz manzaralı ve havuzlu bir binada bulunduğunu, dairenin güncel fiyatıTL - ... TL civarında olduğunu, kira bedeli ise 45.000,00 TL - 60.000.00 TL arasında olduğunu, borçlu ... gerek sahibi olduğu ... ve gerekse kendi üzerindeki bütün taşınmaz ve diğer mal varlığını borçlanmadan kısa bir süre önce, muvazaalı olarak diğer davalı ... firmasına devrettiğini. Bu kapsamda davalının, ... İli, ... İlçesi, ... Mah, ... ada, ... ve ... parsel sayılı taşınmazda bulunan, piyasa değeri yaklaşık ... TL (...) olan iki ayrı iş yerini de, dava konusu taşınmaz ile aynı tarihte yani 18/09/2019 tarihinde yine çok düşük bir bedel göstermek suretiyle, davalı ... firmasına devrettiği öğrenildiğini beyan ederek davalıların muvazaalı işlemlerle müvekkilinin alacağını ve hakkındaki icra takiplerini akim bırakmaya çalıştıklarını, davalıların arasındaki tasarruf işlemlerinin geçersiz olduğunun tespitine, taşınmazın davalı ... adına olan tapu kaydının iptali ile borçlu davalı ... adına kayıt ve tescili ile tarafımıza Antalya Genel İcra Müdürlüğünün ... Esas sayılı takip dosyasından haciz ve satış yetkisi verilmesine karar verilmesi talep etmiştir.

Davalı vekili mahkememize sunduğu cevap dilekçesinde özetle: Açılan davayı kabul etmediklerini, davanın usulden reddine karar verilmesi gerektiğini, davacının müvekkili şirket ile diğer davalı arasındaki tasarruf işleminin muvazaalı olduğunu, diğer davalının alacaklılarından mal kaçırmak saiki ile hareket edildiği iddiaları tasarrufun iptali davasını ikame ettiğini, ileri sürülen iddialar somut gerçek ile örtüşmediğini, müvekkili şirket ... ile dava dışı ... arasında uzun yıllara dayalı ticari ilişki bulunduğunu, müvekkiline ait ürünler Antalya'da ... tarafından satışa sunulmakta olduğunu, müvekkili şirketin, ...'tan cari hesap alacağı bulunmakta olduğunu, müvekkili şirketin alacakları halen devam ettiğini, Cari hesaplar incelendiğinde bu durum kolaylıkla tespit

edileceğini, yetkilisi ..., işbu cari hesap ve şahsi borcu nedeni ile farklı taşınmazlarını gerek teminat amacıyla gerekse de cari hesap borcundan mahsup edilmek üzere müvekkili şirkete devir ve temlik edebileceğini beyan ettiğini, 3. kişi ...'ün talebi neticesinde işbu davaya konu taşınmazın 18.10.2019 tarihinde imza altına alınan "İnanç Sözleşmesi" kapsamında yine 18.10.2019 tarihinde müvekkil şirkete devredildiğini, sözleşme kapsamında davacının "... Mah. ... Sok. No: ... İç Kapı No: ... " adresli olarak bildirdiği ... ili ... ilçesi ... Mahallesi ... ada ... parselde kayıtlı taşınmaz ile ilgili olarak davaya konu taşınmazı, 18.10.2019 tarihli inanc sözleşmesi kapsamında alacağın teminatı amacıyla üzerindeki ipotek ve takyidatlar ile birlikte devir aldığını, müvekkili şirket ile diğer davalı ...'ün yetkilisi olduğu dava dışı arasında ticari ilişki ve cari hesap ilişkisi bulunduğunu, müvekkili şirketin halen'un alacaklısı olduğunu, davalı ..., ... tarihli kira kontratı ile kiracı olarak mecurda bulunduğunu, davalı ... kira bedellerini de ödemediği için Antalya Genel İcra Dairesi'nin ... Esas sayılı 1 dosyası ile hakkında tahliye ve haciz talepli icra takibi başlatıldığını beyan ederek davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Antalya ... Asliye Hukuk Mahkemesi'nin ... K sayılı kararında"...01/07/2012 tarihinde yürürlüğe giren 6103 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 4/1. maddesinde her iki tarafında (tacirlerin) ticari işletmesi ile ilgili hususlarda doğan hukuk davaları ile T.T.K. hükümlerinin uygulanmasını gerektiren tüm uyuşmazlıklar ticari dava sayılır. Yasanın bu maddesinde hiçbir istisna gözetilmeden tacirlerin ticari işletmeleri ile ilgili hususlardan doğan tüm davalar ticari dava olarak kabul edilmiştir. 6103 sayılı kanununun 5/3 md. ile Asliye Hukuk Mahkemeleri ile Asliye Ticaret Mahkemeleri arasındaki ilişkinin görev ilişkisine dönüşmüş olması nedeniyle ticari davaların nispi veya mutlak ticari dava olmasının görevli mahkemenin belirlenmesinde bir önemi kalmamıştır. Bu yüzden davalılar arasındaki satış işleminin nispi sonuç doğuracak şekilde iptali söz konusu olsa bile bu durum bu uyuşmazlığın ticari dava olarak kabulüne engel değildir. Tacir sıfatına sahip olan davacı yine tacir sıfatına sahip olan davalı şirketin muvazaalı olarak hareket ettiğini iddia ettiğine göre şirket malvarlıklarının incelenmesini gerektirir. Bu durum ise ancak 6103 sayılı T.T.K.'nin hükümleri uyarınca yapılacak inceleme ile ortaya çıkacaktır. T.T.K. ise T.B.K.ya göre daha özel yasa niteliğinde olduğundan mahkemenin görevinin de özel yasa hükümler uyarınca belirlenmesi gerekir. Bu nedenlerle yukarıda açıklandığı üzere her iki tarafı da tacir olan ve T.T.K. hükümleri uygulanmak suretiyle çözümlü gereken uyuşmazlık ticari dava niteliğindedir.

6103 sayılı Yasa'nın 5/2. maddesi uyarınca bir yerde Ticaret Mahkemesi varsa Asliye Hukuk Mahkemesi'nin vazifesi içinde bulunan ve T.T.K'nun 4. maddesinde ticari sayılan davalara Ticaret Mahkemesinde bakılır. 6335 sayılı kanunun 2. maddesi ile değişen 6103 sayılı kanunun 5/3 maddesi uyarınca Asliye Ticaret Mahkemeleri ile Asliye Hukuk Mahkemeleri arasındaki ilişki görev ilişkisi olarak kabul edilmiş olduğundan taraflarca itiraz edilmese dahi görev konusunun mahkemece kendiliğinden gözetilmesi gerekmektedir. Bu nedenlerle; dava dilekçesinin 6100 Sayılı HMK 114/1-c maddesi gereğince görev yönünden reddi ile mahkememizin görevsizliğine ve Antalya Asliye Ticaret Mahkemesinin görevli olduğuna.." gerekçesi ile görevsizlik kararı verilerek dosyanın Mahkememize gönderildiği anlaşılmıştır.

Dava, TBK 19.maddesi uyarınca açılmış muvazaa hukuksal nedenine dayalı olarak açılan iptal davası olup, davacı Antalya Genel İcra Müdürlüğünün ... sayılı takip dosyasının alacaklısı, davalı ... takip dosyasının borçlusı, diğer davalı ise taşınmazın muvazalı olarak devraldığı iddia edilen 3. Kişidir. Davacının iddiasının kanıtlanması halinde iddianın, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK 283/1.maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacıya taşınmaz üzerinde haciz ve satış isteyebilmesi yönünde hüküm kurulması gerekecektir (Emsal Ankara BAM 26.HD

2018/1762 E-2019/2143 K sayılı kararı). Bu haliyle davanın TTK 4.maddesinde sayılan nispi ve mutlak ticari dava türlerinden olmadığı açıktır.

Antalya BAM 11.HD.nin emsal 2023/103 E-2023/2019 K sayılı kararında;" ...Tasarrufun iptali talebiyle açılan davalarda görevli mahkemenin tarafların tacir ve işin de ticari işletmeleri ile ilgili olup olmamasına bağlı olarak belirlenmesi gerektiğine ilişkin değerlendirmeye itibar edilmediği, son dönemde verilen kararlarla tüm tasarrufun iptali davalarının Asliye Hukuk mahkemesinde bakılması gerektiği yönünde verildiği anlaşılan yüksek yargı kararları ve Yargıtay'da bu tür davalara en son bakan 4. Hukuk Dairesi'nin de emsal kararında belirtildiği gibi "İİK'nın 277 ve devamı maddelerine dayalı davalarda görevli mahkeme İİK'nın 281. maddesi uyarınca genel mahkemeler olduğu da kanunda belirtilmiştir. Bu sebeple; tasarrufun iptali davaları ticari davalardan olmayıp arabuluculuğa başvurmak dava şartı olmadığı" (Yargıtay 4. Hukuk dairesinin 2021/15338 E 2022/937 K sayılı ilamı) belirtildiğinden davacı vekilinin bu yöne ilişkin istinafinin kabulü gerekmiştir... "şeklinde hüküm tesis edilmiştir.

Nitekim bu tür davaların (hem İİK 277 vd. maddeleri hem de BK 19.maddesine dayalı olarak açılan iptal davaları) bakıldığı emsal kararlar olan Ankara BAM 26.HD 2018/1762 E-2019/2143 K, 2022/1027 E-2022/1161 K, İstanbul BAM 40.HD 2019/1815 E-2022/515 K, 2022/1453 E-2022/2158 K,2022/2687 E-2023/253 K kararlarında da görüldüğü üzere davalar Asliye Hukuk Mahkemelerinde bakılarak karara bağlanmıştır.

Dolayısı iş bu davaya bakmakla görevli Mahkeme Asliye Hukuk Mahkemesi olduğundan Mahkememizce karşı görevsizlik kararı verilerek aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1-Davanın göreve ilişkin dava şartı noksanlığı nedeniyle HMK.nun 114/1-c ve 115/2 maddesi uyarınca usulden REDDİNE,

2-Görevli mahkemenin ANTALYA ... ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ olduğuna,

3-Kararın istinaf kanun yoluna başvurulmaksızın kesinleşmesi halinde, Mahkememiz ile Antalya ... Asliye Hukuk Mahkemesi arasında olumsuz görev uyuşmazlığı bulunduğundan, görev uyuşmazlığının çözümlenmesi için dosyanın Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 5. Hukuk Dairesi Başkanlığına GÖNDERİLMESİNE,

4-Harç, yargılama gideri ve vekelat ücretinin görevli mahkemece değerlendirilmesine,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda, kararın tebliği tarihinden itibaren iki hafta içerisinde istinaf yolu açık olmak üzere karar verildi.18/01/2024

Antalya 1. Asliye Ticaret Mahkemesi 18.01.2024 T. E: 27, K: 52

Nam-ı müstear işleminde bazen bir sözleşme yapmak isteyen kimse çeşitli düşünce ve hesaplarla o sözleşmenin tarafı olarak gözükmeyi istemez ve sözleşmede kendi yerine bir başkasının yer almasını sağladığı- Nam-ı müstear, sözleşmeyi kendi adına ancak gizlenmek isteyen kişi hesabına yapar ve onun bu sözleşmenin gerçek tarafı olmasının ve bilinmesini önlediği- Böylece genel anlamda danışıklı bir işlem yapılmış olduğu; çünkü nam-ı müstear işleminin bir danışıklı işlem olup, muvazaanın alt kategorisini oluşturduğu- Sözleşmede taraf gözükmeyen kişinin, sözleşmenin kendi hesabına yapılmış olduğunun tespitini isteyebileceği- Tasarrufun iptali davası yönünden ise; alacaklıdan mal kaçırmak isteyen borçlunun kendi adını gizli tutarak hukuki işlemi kendi hesabına, başka bir kişiye yaptırmış olduğu- Ticaret şirketlerinde sınırlı sorumluluk ya da ayrı malvarlığı ilkesinin alacaklıların menfaatlerine zarar verecek şekilde kötüye kullanılması durumunda, alacaklıların hak ve menfaatlerini korumak için hukuk sistemlerinde hakkaniyet gereği “Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması Teorisi”nin geliştirilmiş ve tüzel kişiliğin arkasına sığınarak durumu kötüye kullanan ortakları, şirket borçlarından şahsen sorumlu tutma imkanı getirilmiş olduğu-

DAVA: Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; ... 34. İcra Müdürlüğünde ... Esas, ... Esas ve ... Esas sayılı icra dosyalarından icra takip çıkış miktarları sırasıyla 64.395,58 TL, 60.529,36 TL ve 55.874,73 TL olan toplam 180.799,67 TL ve ferileri için ... 2. İcra Dairesi ... Esas sayılı dosyasına, ... 4. İcra Müdürlüğünün .. Esas sayılı dosyasına ve ... 2. İcra Müdürlüğünün ...Esas sayılı dosya alacak tutarlarına şartları olduğundan teminat yatırılmaksızın ihtiyati haciz konulmasını, ... 34. İcra Müdürlüğünde ... Esas (... , ... ve ...) ... (dava dışı şirketlerin yanı sıra ..., ..., ..., ... ve ...) sayılı icra dosyalarından kesinleşen takip tutarları sırasıyla 64.395,58 TL, 60.529,36 TL ve 55.874,73 TL olmak üzere toplam 180.799,67 TL ve ferilerinin toplamı olan borçtan bu şirketler ile ... A.Ş. Ve ... A.Ş. arasındaki tüzel kişilik perdesinin kaldırılması sonucu ...A.Ş. ve ... A.Ş.'nin de müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğunun tespiti ve ... A.Ş. ve ...A.Ş.'den tahsilini, yargılama gideri ve vekalet ücretinin davalılar tahsilini talep ve dava etmiştir.

CEVAP: Davalılar ... Şirketi, ...Şirketi, ...Ticaret Limited Şirketi, ...Ticaret Limited Şirketi,... Şirketi vekili cevap dilekçesinde özetle: Görev itirazlarının bulunduğu, görevli Mahkemenin Asliye Ticaret Mahkemeleri olduğunu, davacı tarafın dava açmadan dava şartı arbuluculuk başvurusun yapmadan davayı açtığını, huzurdaki davanın arbuluculuğa tabi olduğunu, davacının müvekkili şirketlere yönelttiği davada hukuki yararının bulunmadığını, davanın usulden reddi ile görevli İstanbul Asliye Ticaret Mahkemelerine gönderilmesini, davanın dava şartı yokluğundan usulden reddini, haksız ve hukuki dayanaktan yoksun davanın esastan reddini, yargılama giderleri ve vekalet ücretinin davacı yana yükletilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı ...Tic. A.Ş. Vekili cevap dilekçesinde özetle: işyeri devrinin olduğu yerde perdenin kaldırılmasının söz konusu olmadığını, asıl borçluların kafi derecede malvarlığının bizatihi davacıdan alacaklı olmasının mevcut davaya engel olduğunu, müvekkili şirket ile diğerleri arasında bir bağ olmadığını, müvekkili şirket ile diğer şirketler arasında kardeş ilişkisinin de olmadığını, müvekkili ile diğer şirketler arasında malvarlığı karışmasının olmadığını, asıl borçlunun öz kaynağı ve borca yeter malvarlığının bulunduğunu, arbuluculuk dava şartı yerine getirilmediğinden davanın usulden reddini, aksi halde haksız ve hukuki dayanaktan yoksun davanın esastan reddini, yargılama giderleri ve vekalet ücretinin davacı yana yükletilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı ... Tic. A.Ş. Vekili cevap dilekçesinde özetle: Görev itirazlarını bulunduğunu, görevli Mahkemenin Asliye Ticaret Mahkemeleri olduğunu, müvekkili şirket ile diğer davalı şirketler arasında herhangi bir bağı olmadığını, tüzel kişilik perdesinin

kaldırılmasını gerektirecek nitelikte herhangi bir ilişkisinin de mevcut olmadığını, davanın arabuluculuk dava şartı yerine getirilmediğinden davanın usulden reddini, haksız ve hukuki dayanaktan yoksun davanın reddini, yargılama giderleri ve vekalet ücretinin davacı üzerinden bırakılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

KANITLAR VE GEREKÇE /

Dava;tüzel kişilik perdesinin aralanması suretiyle alacak davasıdır.

Davacı vekili dava dilekçesinde; İTO kayıtları, SGK kayıtları, nüfus kayıt örneği, tanık, bilirkişi incelemesi ve her türlü yasal delile delil olarak dayanmıştır.

Davalılar ...Şirketi, ... Şirketi, ...Ticaret Limited Şirketi, ...Limited Şirketi, ... Şirketi vekili cevap dilekçesinde; İcra dosyaları, takip dayanağı ilamlar, ticaret sicil örnekleri, keşif, ticari defterler, yemin, tanık, Yargıtay ilamları, bilirkişi incelemesi ve her türlü yasal delile delil olarak dayanmıştır.

Davalı .. Tic. A.Ş. Vekili cevap dilekçesinde; ... 2. İcra Müd....esas sayılı dosyası, takip dayanağı ilamları, yemin, tanık, kurum kayıtları, Yargıtay İlamları, bilirkişi incelemesi ve her türlü yasal delile delil olarak dayanmıştır.

Davalı ... A.Ş. Vekili cevap dilekçesinde; İcra dosyaları, takip dayanağı ilamlar, ihale listesi, ticaret sicil örnekleri, keşif, ticari defterler, hizmet alım sözleşmesi, yemin, tanık, kurum kayıtları, Yargıtay İlamları, bilirkişi incelemesi ve her türlü yasal delile delil olarak dayanmıştır.

...10. Asliye Hukuk Mahkemesi ... E-... K sayılı 30.11.2023 tarihli görevsizlik kararı ile asliye ticaret mahkemelerinin görevli olduğuna dair karar vermiştir. Görevsizlik kararı sonrasında gönderme kararı ile tevzi sonucu dava dosyası Mahkememiz yukarıdaki esas sırasına tevzi ve kayıt olunmuştur.

Asliye Ticaret Mahkemeleri de 5235 sayılı Kanununun üçüncü fıkrasında düzenlenmiştir ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 5 inci maddesinin 1 numaralı bendi uyarınca bu mahkemeler, aksine hüküm bulunmadıkça, dava olunan şeyin değerine veya tutarına bakılmaksızın tüm ticari davalar ile ticari nitelikteki çekişmesiz yargı işlerine bakmakla görevlidir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 4. maddesine göre, bir davanın ticari dava sayılması için uyumsuzluk konusu işin taraflarının her ikisinin birden ticari işletmesiyle ilgili olması ya da tarafların tacir olup olmadıklarına veya işin tarafların ticari işletmesiyle ilgili olup olmamasına bakılmaksızın Türk Ticaret Kanunu veya diğer kanunlarda o davaya asliye ticaret mahkemesinin bakacağı yönünde düzenleme olmalıdır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 19/II. maddesi uyarınca, taraflardan biri için ticari iş sayılan bir işin diğeri için de ticari iş sayılması, davanın niteliğini ticari hale getirmeyecektir. Zira, Türk Ticaret Kanunu, kanun gereği ticari dava sayılan davalar haricinde, ticari davayı ticari iş esasına göre değil, ticari işletme esasına göre belirlemiştir. Hâl böyle olunca, işin ticari nitelikte olması davayı ticari dava haline getirmez.

Somut olayda, davacı taraf, TBK'nın 19. maddesinde düzenlenen genel muvazaanın bir alt kategorisi olan nam-ı müstear iddiası, TBK 202. maddede düzenlenen işletme devri ve ayrıca, tüzel kişilik perdesinin kaldırılması teorisi kapsamında, takip konusu alacaktan, takip borçlusu konumunda olmayan diğer davalıların da sorumlu tutulmasını talep etmektedir.

İddianın ileri sürülüş biçimine göre eldeki davada amaçlanan şey ile İİK 277 ve devamı maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davasıyla amaçlanan aynıdır.

Uygulamada, bu türden taleplere ilişkin davalar da tasarrufun iptali davası olarak kabul edilmektedir.

Nam-ı müstear işleminde bazen bir sözleşme yapmak isteyen kimse çeşitli düşünce ve hesaplarla o sözleşmenin tarafı olarak gözükmeyi istemez ve sözleşmede kendi yerine bir başkasının yer almasını sağlar. Nam-ı müstear, sözleşmeyi kendi adına ancak gizlemek isteyen kişi hesabına yapar ve onun bu sözleşmenin gerçek tarafı olmasının ve bilinmesini önler. Böylece genel anlamda danışıklı bir işlem yapılmış olur. Çünkü nam-ı müstear işlemi bir danışıklı işlemidir ve muvazaanın alt kategorisini oluşturur. Sözleşmede taraf gözükmeyen kişi sözleşmenin kendi hesabına yapılmış olduğunun tespitini isteyebilir. Tasarrufun iptali davası yönünden ise alacaklıdan mal kaçırmak isteyen borçlunun kendi adını gizli tutarak hukuki işlemi kendi hesabına, başka bir kişiye yaptırmasıdır (Yargıtay 17 Hukuk Dairesi 2014/11519 Esas - 2016/3929 Karar sayılı kararı).

Ticaret şirketlerinde sınırlı sorumluluk ya da ayrı malvarlığı ilkesinin alacaklıların menfaatlerine zarar verecek şekilde kötüye kullanılması durumunda, alacaklıların hak ve menfaatlerini korumak için hukuk sistemlerinde hakkaniyet gereği “Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması Teorisi” geliştirilmiş ve tüzel kişiliğin arkasına sığınarak durumu kötüye kullanan ortakları, şirket borçlarından şahsen sorumlu tutma imkanı getirilmiştir. Teorinin uygulanmasının yasal dayanağı olarak dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağını düzenleyen TMK’nın 2. maddesi kabul edilmektedir. Borç yükümlüsü olarak bir tüzel kişilik bulunmakta iken, şirketin ortaklarına ya da başka bir şirkete karşı borçtan dolayı yönelinemez. Ancak, tüzel kişiliğin kötüye kullanıldığı bazı istisnai hallerde tüzel kişilik perdesi aralanmak suretiyle, gerçek ya da tüzel kişi ortakların sorumluluğu cihetine gidilebilmektedir.

Uygulama ve doktrinde, tüzel kişi ile ortaklarının ya da birden fazla tüzel kişi şirketin birbirinden ayrı olan çalışma alanlarının ve malvarlıklarının birbirine karışması halinde ve ayrıca borçlu şirketin sermayesinin yetersiz kalması durumunda, yani istisnai hallerde tüzel kişilik perdesinin kaldırılması teorisinin uygulanmasının mümkün olabileceği kabul edilmektedir.

Tüzel kişilik perdesinin kaldırılması üç şekilde görülebilmektedir. İlki tüzel kişilik perdesinin düz kaldırılması, bu hal şirket borcundan dolayı şirket yönetici ve ortaklarına gidilme olanağı sağlamaktadır. İkincisi tüzel kişilik perdesinin ters kaldırılması, bu hal şirket yönetici veya ortağının borcundan dolayı şirket tüzel kişiliğine gidilmesini sağlamaktadır. Üçüncüsü ise tüzel kişilik perdesinin çapraz kaldırılması olup, bu hal ise hakim şirketler topluluğunda söz konusu olabilmektedir. (Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2020/5447 Esas - 2021/7321 Karar sayılı kararı)

Davacı vekili de dava dilekçesinde; davaya konu edilen icra dosyalarının tahsil edilemediğinden bahisle dosya borçluları ile bu davanın davalıları arasında organik bağ olduğunu, tüzel kişilik perdesinin çapraz olarak kaldırılarak takip konusu miktarlardan davalıların sorumlu olduğuna yönelik davanın kabulüne karar verilmesini talep etmiştir.

Yargıtay 17. Hukuk Dairesi 2017/4654 Esas - 2019/12348 Karar; aynı daire 2017/4654 E. - 2019/12348 Karar sayılı kararı ve İstanbul Bölge Adliye mahkemesi 40 Hukuk Dairesi'nin 2023/67E.- 2023/628K. Sayılı kararında açıklandığı üzere, tasarrufun iptali davaları ticari bir dava olmayıp, bu türden davalara bakma görevi asliye hukuk mahkemelerine aittir.

Açıklanan nedenlerle, davanın tasarrufun iptali davası niteliğinde olduğu, davada dayanılan hukuki sebeplerin Ticaret Kanununda düzenlenmediği, Borçlar Kanununda düzenlendiği ve davacının diğer davalılar ile arasında ticari veya gayri ticari nitelikte sözleşmesel bir ilişkisinin bulunmadığı göz önünde bulundurulduğunda davaya

bakmakla görevli mahkemenin Asliye Hukuk Mahkemesinin görevli olduğu kanaatine varılarak aşağıdaki şekilde hđkđm kurulmuştur.

Yukarıda açıklanan nedenlerle;

H Ü K Ü M /

1-Davanın mahkememizin görevsiz olması nedeniyle usulden reddine,

2-6100 Sayılı HMK'nun 20. maddesi gereğince taraflardan birinin görevsizlik kararı süresi içinde kanun yoluna başvurulmayarak kesinleşmiş ise kararın kesinleştiği tarihten, kanun yoluna başvurulmuşsa bu başvurunun reddi kararının tebliğ tarihinden, karar verildiği anda kesin ise kararın tebliğ tarihinden itibaren 2 hafta içerisinde mahkememize başvurarak dava dosyasının görevli mahkemeye gönderilmesini talep etmelerinin gerektiğin, aksi takdirde mahkememizce davanın açılmamış sayılmasına karar verileceğinin İHTARATINA,

3-Mahkememiz ile ... 10. Asliye Hukuk Mahkemesi Mahkemesi arasında olumsuz görev uyuşmazlığı çıktığından, mahkememizce verilen karar HMK 21/ç maddesi gereği istinaf yoluna başvurulmaksızın kesinleştiği takdirde mercii tayini için HMK 22/2.maddesi gereğince dosyanın İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 37. Hukuk Dairesi'ne gönderilmesine,

4-Kararın istinaf yoluna başvurularak kesinleşmesi halinde kesinleşme tarihinden itibaren iki hafta içinde taraflardan birinin mahkememize müracaatı halinde dosyanın yetkili ve görevli ... 10. Asliye Hukuk Mahkemesi'ne gönderilmesine, aksi takdirde davanın açılmamış sayılacağıının ihtarına,

5-Mahkememizce verilen görevsizlik kararının kesinleşmesinden sonra dava yetkili ve görevli mahkemede devam edilmemesi ve talep halinde yargılama giderlerinin değerlendirilerek HMK'nun 331/2. maddesi gereğince bir karar verileceğinin İHTARATINA,

6-Harç ve masrafların görevli mahkemede nazara ALINMASINA,

Dair, tarafların yokluğunda, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren HMK'nın 341/1. maddesi uyarınca 2 haftalık yasal süre içinde İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi nezdinde istinaf kanun yolu açık olmak üzere dosya üzerinden yapılan inceleme sonucu karar verildi.18/01/2024

İstanbul 6. Asliye Ticaret Mahkemesi 18.01.2024 T. E: 27, K: 16

İİK 281/2'de (tasarrufun iptali davalarında) düzenlenen ihtiyati haczin HMK 389 vd'nda düzenlenen ihtiyati tedbir niteliğinde olmadığı, İİK 257 vd.'nda düzenlenen ihtiyati hacizden farklı olduğu ve iptal davasını kazanan davacı alacaklının ihtiyati haczin dayanağı olan iptale ilişkin ilamı bir aylık süre içinde, icra dairesine ibraz etmesinin zorunluluğu bulunmadığı ve İİK 264/3 hükmü burada uygulanmayacağından, tasarrufun iptali davası sırasında verilen ihtiyati haciz, tasarrufun iptali kararı ile kesin hacze dönüşeceğinden, ihtiyati haciz kararının, asıl icra dosyasından infazı gerektiği- İptal davasında İİK 281/2 uyarınca verilen ihtiyati haciz kararı icra takip dosyasında infaz edilse de, şikayetçi üçüncü kişinin borçlu sıfatının bulunmadığı ve hakkında herhangi bir icra takibinin başlatılmadığı, sadece hakkında, tasarrufun iptali davasının yargılaması sırasında verilen ihtiyati haciz kararı infaz edildiğinden, İİK 266'nın uygulanma imkanının bulunmadığı- Şikayetçi üçüncü kişinin, iptal davası nedeniyle İİK 281/2 uyarınca mal varlığı üzerinde tatbik edilen ihtiyati hacizlerin banka teminat mektubu karşılığında kaldırılması isteminin, tasarrufun iptali davasının yargılamasında görevli olan ve ihtiyati haciz kararını veren asliye hukuk mahkemesince değerlendirilmesi gerektiği-

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi Y. A. tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

İİK'nın 277 ve devamı maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davası, borçlunun alacaklılarına zarar veren bazı tasarrufları davacı alacaklı bakımından, onun alacağı ölçüsünde hükümsüz hale getirmeye yarayan bir davadır. İptal davası aynı bir dava olmadığından iptal isteminin kabul edilmesi halinde, takip konusu alacak miktarı ile sınırlı olarak, takip konusu alacak ve faiz, masraf gibi eklentilerine yetecek oranda tasarrufun iptaline karar verilir ve alacaklıya dava konusu taşınmaz üzerinde haciz ve satış istemi yetkisi tanınır.

İİK'nın iptal davalarında yargılama usulü başlıklı 281. maddesinin 2. fıkrasında "Hakim, iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebilir." düzenlemesi mevcut olup burada düzenlenen, ihtiyati haciz kararı; tasarrufun iptali davasının yargılaması sırasında alacaklının talebi üzerine mahkemece tedbir niteliğinde verilmiş bir karar olmakla birlikte 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 389 ve devamı maddelerinde düzenlenen ihtiyati tedbir niteliğinde değildir. İptale tabi tasarruf konusu malın üçüncü kişinin elinden çıkmış olması halinde ise, onun yerine kaim olan miktar kadar üçüncü kişinin mal varlığına ihtiyati haciz konulabilecektir.

İİK'nın 281/2. maddesinde düzenlenmiş olan ihtiyati haciz, İİK'nın 257 ve devamı maddelerinde düzenlenen ihtiyati hacizden farklı olduğundan, davayı kazanan davacı alacaklının, İİK'nın 281/2. maddesi kapsamındaki ihtiyati haczin dayanağı olan ilamı bir aylık süre içinde, icra dairesine ibraz etmesinin zorunluluğu bulunmamaktadır. İİK'nın 264/3. maddesi hükmü burada uygulanmayacağından, tasarrufun iptali davası sırasında verilen ihtiyati haciz, tasarrufun iptali kararı ile kesin hacze dönüşür. Bu nedenle İİK'nın 281/2. maddesi uyarınca verilen ihtiyati haciz kararının, asıl icra dosyasından infazı gerekir.

Somut uyuşmazlıkta; D.li 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2021/221 E. sayılı dosyasında verilen 08.6.2021 tarihli tensip kararı ile, tasarrufun iptali davasının davalısı olan A. ... A.Ş.'nin borçlu B. ... Ltd. Şti.'nden satın aldığı araçlara, araçların devredilmiş olması halinde ise davalı A. ... A.Ş. adına kayıtlı malvarlığı üzerine borca yetecek tutar olan 257.320,80 TL ile sınırlı olmak kaydıyla İİK'nın 281/2. maddesi uyarınca ihtiyati

haciz konulduğu, ihtiyati haciz kararının, borçlu hakkında devam eden D.li 5. İcra Müdürlüğünün 2021/2573 E. sayılı takip dosyasından infaz edilerek A. ... A.Ş.'ye ait menkul ve gayrimenkuller üzerine ihtiyati haciz konulduğu, şikayetçi A. ... A.Ş.'nin mahkemece uygun görülecek teminat karşılığında İİK'nın 266. maddesi gereği mal varlığı üzerindeki ihtiyati hacizlerin kaldırılması istemi ile icra mahkemesine başvurduğu, icra mahkemesince, verilen sürede sunulan teminat mektubundaki miktarın ihtiyati haciz tutarının tamamını karşıladığı gerekçesi ile şikayetin kabulü ile D.li 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2021/221 E. sayılı dosyasında 08.6.2021 tarihinde verilen karara istinaden uygulanan ihtiyati hacizlerin kaldırılmasına karar verildiği, alacaklının istinaf başvurusu üzerine Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun esastan reddine hükmedildiği, alacaklının temyiz talebinde bulunduğu anlaşılmıştır.

İİK'nın 266. maddesinde; "Borçlu, para veya mahkemece kabul edilecek rehin veya esham yahut tahvilat depo etmek veya taşınmaz rehin yahut muteber bir banka kefaleti göstermek şartı ile ihtiyati haczin kaldırılmasını mahkemeden isteyebilir. Takibe başladıktan sonra bu yetki, icra mahkemesine geçer." hükmüne yer verilmiştir.

Şikayete konu edilen ihtiyati haciz kararının İİK'nın 281/2. maddesine göre verilmiş gerçekte ihtiyati tedbir niteliğinde bir karar olduğu, ayrıca ihtiyati hacizlerin tatbik edildiği D.li 5. İcra Müdürlüğünün 2021/2573 E. sayılı takip dosyasında şikayetçi A. ... A.Ş.'nin borçlu sıfatının bulunmadığı, hakkında herhangi bir icra takibinin başlatılmadığı, sadece hakkında, tasarrufun iptali davasının yargılaması sırasında verilen ihtiyati haciz kararının infaz edildiği, bu haliyle İİK'nın 266. maddesinin somut uyuşmazlıkta uygulanma imkanının bulunmadığı görülmekle, mahkeme kararına istinaden şikayetçinin mal varlığı üzerinde tatbik edilen ihtiyati hacizlerin banka teminat mektubu karşılığında kaldırılması isteminin, tasarrufun iptali davasının yargılamasında görevli olan ve ihtiyati haciz kararını veren D.li 3. Asliye Hukuk Mahkemesince değerlendirilmesi gerekir.

O halde, İlk Derece Mahkemesince, görev nedeniyle istemin reddine karar verilmesi gerekirken işin esasının incelenerek yazılı şekilde hüküm tesisi ve alacaklının istinaf başvurusunun Bölge Adliye Mahkemesince esastan reddi isabetsiz olup, Bölge Adliye Mahkemesi kararı kaldırılarak İlk Derece Mahkemesi kararının bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz isteminin kabulü ile yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nın 364/2. maddesinin göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nın 373/1. maddesi uyarınca, Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 12. Hukuk Dairesinin 21.12.2022 tarih ve 2022/4 E. - 2022/2962 K. sayılı kararının KALDIRILMASINA, D.li 2. İcra Hukuk Mahkemesinin 04.10.2021 tarih ve 2021/552 E. - 2021/744 K. sayılı kararının BOZULMASINA, bozma nedenine göre alacaklının temyiz itirazlarının incelenmesine yer olmadığına, peşin alınan harcın istek halinde iadesine, dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 28.12.2023 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 28.12.2023 T. E: 2577, K: 9405

İhale edilen mal muhammen bedelin üstünde bir bedelle satılmış olmakla beraber yapılan usulsüzlük malın daha yüksek bedelle satılmasını önlemiş ise, malın daha yüksek bir bedelle satılmamış olmasından zarar görmüş olan ilgilinin ihalenin feshini istemekte hukuki yararı bulunduğu kabulü gerekeceği- Asıl olan malın gerçek değerinden ihale edilmesi olduğundan, malın salt muhammen değerinde satılmış olması halinde, her zaman "zarar unsurunun oluşmadığını" göstermeyeceği ve "malın gerçek değerini bulduğu" anlamında yorumlanamayacağı-

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizden tetkiki davacı/borçlu tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Borçlunun İcra mahkemesine başvurusunda, muhtelif fesih iddialarını ileri sürerek tapunun 2 parselinde kayıtlı taşınmazla ilişkin ihalenin feshini istediği; İlk Derece Mahkemesince, ihale bedelinin malın muhammen değerinin üzerinde olması nedeniyle zarar unsuru gerçekleşmediğinden şikayetçinin ihalenin feshi isteminde hukuki yararı bulunmadığı gerekçesiyle şikayetin reddine ve para cezasına hükmedilmesine yer olmadığına karar verildiği, şikayetçi borçlu tarafından istinaf yoluna başvurulması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince, İlk Derece Mahkemesinin gerekçesi benimsenmek suretiyle, başvurunun esastan reddine hükmedildiği, kararın borçlu tarafından temyiz edildiği görülmüştür.

6100 sayılı HMK'nın "Dava şartları" başlıklı 114. maddesinin h bendinde, davacının, dava açmakta hukuki yararının bulunması dava şartı olarak yer almış olup, yine aynı yasanın "Dava şartlarının incelenmesi" başlıklı 115. maddesinde; mahkemece, dava şartlarının mevcut olup olmadığının, davanın her aşamasında kendiliğinden araştırılacağı, tarafların da dava şartı noksanlığını her zaman ileri sürebileceği, mahkemece, dava şartı noksanlığını tespiti halinde davanın usulden reddine karar verileceği düzenlenmesi mevcuttur.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 21.12.2022 tarih ve 2021/345 E. - 2022/1820 K. Sayılı kararında da işaret edildiği gibi; ihalenin feshi istemleri, şikayet niteliğinde olup şikâyet hakkının kullanılabilmesi için şikâyet ehliyetinin yanında diğer bir koşul şikâyeti ileri sürmek isteyen kişinin şikâyetinde hukuki yararının bulunmasıdır. İİK'nın 134. maddesinin 11. fıkrasında ihalenin feshi isteminde bulunanın fiishte hukuki yararı bulunması gerektiği açıkça hükme bağlanmıştır. Bu madde uyarınca ihalenin feshini isteyebilecek kişilerin, somut bir olayda ihalenin feshini isteyebilmesi için ihalenin feshedilmesinde hukuki yararının (menfaatinin) bulunması şarttır. Bir başka ifadeyle ihalenin feshini isteyen kişinin, somut bir ihalenin feshi sebebine dayanması ve bu yolsuzluk nedeniyle menfaatinin ihlâl edilmiş olması gerekir. Kanun hukuki yarar şartını, "İhalenin feshini şikâyet yolu ile talep eden ilgili, vâki yolsuzluk neticesinde kendi menfaatlerinin muhtel olduğunu ispata mecburdur" şeklinde düzenlemiş olup, bu hükmün kanuna koyulma nedeni, ihalelerin lüzumsuz şikâyet ve itirazlarla sürüncemede bırakılarak takiplerin sonucunun belirsiz kalması ve meçhul işlemlerden çekinerek cebri satışlara iştirak etmeme duygusunun yerleşmemesi, sonuç olarak talebi artırıcı kimliği ile borçluyu korumaya ve taşınmazın gerçek değeri ile satılmasını sağlamaya yöneliktir. İhalenin feshini isteyen kişinin talebinin İcra mahkemesince dinlenebilmesi için şikayetçinin, gerçekleştiğini iddia ettiği fesih sebebinin kendi menfaatlerini ihlal ettiğini ispat etmesi zorunludur. Zarar unsurunun gerçekleşmemesi halinde şikayetçinin ihalenin feshini istemesinde hukuki yararı bulunmayıp, İcra mahkemesince, yapılacak ilk inceleme sonucunda, ihalenin feshini isteyen kişinin ihalenin feshedilmesinde hukuki yararı bulunmadığı kanısına varılırsa ihalenin feshi talebi esasa girilmeden usulden reddedilmelidir. Bu sayede cebri artırmalara katılım artacak ve buna bağlı olarak da malın gerçek değerinde ihale

edilmesi sağlanacaktır. (ARSLAN R.; (1984), İcra – İflas Hukukunda İhale ve İhalenin Feshi, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara).

Bahse konu zararın varlığının tespiti yönünden ise Dairemizce; satılan malın muhammen bedel veya üstünde bir bedelle satılmış olması hâlinde, ihalenin feshini istemekte kural olarak hukuki yararın bulunmadığına; kıymete yönelik itirazların varlığı, fesat iddiası ya da kamu düzeninden sayılan takip hukukuna dair ilkeler gibi bazı istisnai hallerde ise malın muhammen değerinde satılması durumunda dahi şikayetçinin fesih isteminde hukuki yararının bulunduğuna dair görüş istikrarlı şekilde uygulanmış gelmiştir.

Covid 19 salgını sonrası dünyada ve ülkemizde meydana gelen ekonomik durgunluk, üretim süreçlerindeki yavaşlama sonunda fiyatlarda meydana gelen ani, orantısız yükselişle birlikte paranın alım gücündeki değişiklikler ile taşınır ve taşınmaz değerlerinde oluşan büyük artışlar, 7343 sayılı Kanun ile mahcuz ya da merhun malların cebri satışında başlıca yöntem olan açık artırmanın elektronik ortama taşınması ile beraber muhammen değerinde sonuçlanan satışların artmış olması da dikkate alınarak, Dairemizce görüş değişikliğine gidilmek suretiyle, ihale edilen mal muhammen bedelin üstünde bir bedelle satılmış olmakla beraber yapılan usulsüzlük malın daha yüksek bedelle satılmasını önlemiş ise (yani ihalenin feshi sebebi olarak dayanan yolsuzluk yapılmamış olsa idi mal daha yüksek bedelle satılabilecek idi ise) malın daha yüksek bir bedelle satılmaması olmasından zarar görmüş olan ilgilinin ihalenin feshini istemekte hukuki yararı bulunduğuun kabulü gerekeceği görüşü benimsenmiştir. Asıl olan malın gerçek değerinden ihale edilmesi olup, malın salt muhammen değerinde satılmış olması her zaman zarar unsurunun oluşmayacağı ve malın gerçek değerini bulduğu anlamında yorumlanamaz. Bu cümleden olmak üzere, kanun koyucu aksini murat etmiş olsaydı, muhammen değerinde satışlarda ihalelerin feshedilemeyeceğini düzenlemiş olurdu.

Hal böyle olunca, her ne kadar İlk Derece ve Bölge Adliye Mahkemelerince, önceki içtihatlarımıza uygun olacak şekilde değerlendirme yapılarak sonuca gidilmiş ise de; Dairemizin yukarıda yazılı görüş değişikliği nedeniyle, şikayetçi borçlunun İcra mahkemesine başvuru dilekçesinde ileri sürdüğü ve aşamalarda tekrar ettiği fesih iddialarının esası incelenerek hüküm kurulması için kararın bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nın 364/2. maddesinin göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nın 373/1. maddesi uyarınca, Kayseri Bölge Adliye Mahkemesi 5. Hukuk Dairesinin 04.04.2023 tarih ve 2023/503 E.- 2023/528 K. sayılı kararının KALDIRILMASINA, Suşehri İcra Hukuk Mahkemesinin 13.12.2022 tarih ve 2022/24 E. - 2022/27 K. sayılı kararının BOZULMASINA, bozma nedenine göre borçlunun temyiz itirazlarının bu aşamada incelenmesine yer olmadığına, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 07.11.2023 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

12.HD. 07.11.2023 T. E:4344 K: 7236

Not: Bknz. 12. HD. 11.01.2024 T. E: 2023/9048, K: 210; 12. HD. 30.11.2023 T. 7660/8078; 12. HD. 23.11.2023 T. 5242/7791; 12. HD. 07.11.2023 T. E: 4382 K: 7240; 12. HD. 31.10.2023 T. 4373/6883 aynı doğrultudadır.

NOT: Yüksek mahkeme, bu yeni görüşüyle önceki "borçlunun taşınmazının tahmini kıymetinin üzerinde veya bu bedelle satılmış olması halinde, alacaklının/borçlunun yapılan ihalenin feshini istemekte hukuki yararı bulunmamaktadır." şeklindeki görüşünden (bknz: 12. HD. 11.02.2021 T. E: 349, K: 1412; 12. HD. 24.12.2020 T. E: 8564, K: 11322; 12. HD. 01.10.2020 T. E: 4551, K: 7969) dönmüştür.

"İhalenin feshi sebepleri" konusunda Yargıtay 12. Hukuk Dairesince görüş değişikliğine gidilmek suretiyle; ihale edilen mal muhammen bedelin üstünde bir bedelle satılmış olmakla beraber yapılan usulsüzlük malın daha yüksek bedelle satılmasını önlemiş ise (ihalenin feshi sebebi olarak dayarılan yolsuzluk yapılmamış olsa idi mal daha yüksek bedelle satılabilecek idi ise) "malın daha yüksek bir bedelle satılmamış olmasından zarar görmüş olan ilgilinin, ihalenin feshini istemekte hukuki yararının bulunduğu" nun kabul edilmeye başlandığı- Malın salt muhammen değerin üzerinde satılmış olmasının, her zaman "zarar unsurunu oluşturmayacağı ve malın gerçek değerini bulduğu" anlamında yorumlanamayacağını kabul edilmeye başlandığı-

Şikayetçi borçlular dört adet taşınmaz satışına ilişkin sair fesih iddialarının yanı sıra, Balıkesir İcra Hukuk Mahkemesinin .../... E sayılı dosyasında sürede satış istenmediği iddiası ile yaptıkları şikayet başvurusuna ilişkin verilen karara karşı taraflarınca istinaf yoluna başvurulduğunu, İİK'nın 363/4 hükmü gereği istinafın satışı durdurması gerektiğini ileri sürerek ihalenin feshi istemi ile İcra mahkemesine başvurduğu, mahkemece Balıkesir İcra Hukuk Mahkemesinin .../... E. sayılı dosyasında yapılan şikayete ilişkin kararın ihale tarihinden önce istinaf edilmesinin satışı durdurması gerektiği gerekçesi ile şikayete konu 816 ada 9 parsel, 709 ada 38 parsel ve 709 ada 41 parsel sayılı taşınmaz ihalelerinin feshine, 709 ada 44 parsel sayılı taşınmaza ilişkin davanın taşınmazın muhammen bedel üzerinde satılmış olması nedeni ile zarar unsuru yokluğundan reddine hükmedildiği, şikayetçi borçlular ve alacaklı ile ihale alıcısı tarafından İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf yoluna başvurulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesince, Balıkesir İcra Hukuk Mahkemesinin .../... E. sayılı dosyasında satışın durdurulması yönünde verilmiş bir karar olmadığı ve bu kararın 03.05.2018 tarihinde kesinleştiği gerekçesi ile İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına şikayete konu 816 ada 9 parsel, 709 ada 38 parsel ve 709 ada 41 parsel sayılı taşınmazlara ilişkin davanın reddi ile ihale bedelleri üzerinden %5 oranında para cezasına, 709 ada 44 parsel sayılı taşınmaza ilişkin davanın taşınmazın muhammen bedel üzerinde satılmış olması nedeni ile zarar unsuru yokluğundan reddine ve para cezasına yer olmadığına karar verildiği anlaşılmaktadır.

İİK'nın 363/4. maddesi uyarınca, istinaf satıştan başka icra işlemlerini durdurmaz. Buna göre, takibe yönelik itiraz ve şikayetler hakkında verilen İcra mahkemesi kararları kesinleşmeden satışa gidilemez.

Somut olayda, şikayetçiler tarafından satıştan önce sürede satış istenmediği iddiası ile satışın durdurulması talepli şikayet başvurusunda bulunulduğu, Balıkesir İcra Hukuk Mahkemesinin .../... E ve .../... K. sayılı kararı ile istemin reddedildiği, şikayetçiler tarafından, karara karşı 05.05.2017 tarihinde istinaf yoluna başvurulduğu, 12.09.2017 tarihinde şikayete konu taşınmazların ihalesinin gerçekleştiği, Balıkesir İcra Hukuk Mahkemesinin .../... E. ve .../... K. sayılı kararının 03.05.2018 tarihinde onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

Balıkesir İcra Hukuk Mahkemesinin .../... E. sayılı dosyası incelendiğinde; şikayetçiler vekilinin İcra mahkemesine başvurusunun, satış isteme süresi dolmasına rağmen satış talebinin kabul edilmesinin yasaya aykırı olduğuna ilişkin şikayet başvurusu olup, bu kararın istinafı üzerine verilecek karar beklenmeden ihale yapılması, İİK'nın 363/4. maddesine aykırılık teşkil ettiğinden ve dosya kapsamından anlaşılan bu durumun mahkemece gerek istem üzerine gerek re'sen dikkate alınması gerekmektedir.

O halde, Bölge Adliye mahkemesince, şikayete konu 816 ada 9 parsel, 709 ada 38 parsel ve 709 ada 41 parsel sayılı taşınmazlara ilişkin alacaklı ve ihale alıcısının istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi

isabetsiz olmakla, Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozulmasına karar vermek gerekmiştir.

Öte yandan, 709 ada 44 parsel sayılı taşınmaza ilişkin davanın taşınmazın muhammen bedel üzerinde satılmış olması nedeni ile zarar unsuru yokluğundan reddine karar verilmiş ise de; bahse konu zararın varlığının tespiti yönünden Dairemizce; satılan malın muhammen bedelin üstünde bir bedelle satılmış olması hâlinde, ihalenin feshini istemekte kural olarak hukuki yararın bulunmadığına, kıymete yönelik itirazların varlığı, fesat iddiası ya da kamu düzeninden sayılan takip hukukuna dair ilkeler gibi bazı istisnai hallerde ise malın muhammen değer üzerinde satılması durumunda dahi şikayetçinin fesih isteminde hukuki yararının bulunduğuna dair görüş istikrarlı şekilde uygulanmış gelmiş olup, paranın alım gücündeki değişiklikler ile taşınmaz ve taşınmaz değerlerinde oluşan büyük artışlar, 7343 sayılı Kanun ile mahcuz ya da merhun malların cebri satışında başlıca yöntem olan açık artırmanın elektronik ortama taşınması ile beraber muhammen değer üzerinde sonuçlanan satışların artmış olması da dikkate alınarak, Dairemizce görüş değişikliğine gidilmek suretiyle, ihale edilen mal muhammen bedelin üstünde bir bedelle satılmış olmakla beraber yapılan usulsüzlük malın daha yüksek bedelle satılmasını önlemiş ise (yani ihalenin feshi sebebi olarak dayarılan yolsuzluk yapılmamış olsa idi mal daha yüksek bedelle satılabilecek idi ise) malın daha yüksek bir bedelle satılmamış olmasından zarar görmüş olan ilgilinin ihalenin feshini istemekte hukuki yararı bulunduğu kabulü gerekeceği görüşü benimsenmiştir. Asıl olan malın gerçek değerinden ihale edilmesi olup, malın salt muhammen değer üzerinde satılmış olması her zaman zarar unsurunun oluşmayacağı ve malın gerçek değerini bulduğu anlamında yorumlanamaz. Bu cümleden olmak üzere, kanun koyucu aksini murat etmiş olsaydı, muhammen değer üzerinde satışlarda ihalelerin feshedilemeyeceğini düzenlemiş olurdu.

Hal böyle olunca, 709 ada 44 parsel sayılı taşınmaz yönünden her ne kadar Bölge Adliye Mahkemesince, önceki içtihatlarımıza uygun olacak şekilde değerlendirme yapılarak sonuca gidilmiş ise de; Dairemizin yukarıda yazılı görüş değişikliği nedeniyle, 709 ada 44 parsel sayılı taşınmaza ilişkin de şikayetçi borçluların İcra mahkemesine başvuru dilekçesinde ileri sürdüğü ve aşamalarda tekrar ettiği fesih iddialarının esası incelenerek hüküm kurulması yönünden de kararın bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Borçluların temyiz itirazlarının kabulü ile Bursa Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesi'nin 25.01.2023 tarih ve .../... E.-2023/136 K. sayılı kararının yukarıda yazılı nedenlerle, 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nın 364/2. maddesi göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nın 373/2. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), peşin alınan temyiz harcının istek halinde iadesine, dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 24.10.2023 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 24.10.2023 T. E: 3260, K: 6582

Sıra cetvelinin iptali davası sırasında nemalandırılan bedelin "Hazineye değil", mülkiyet hakkı gözetilerek alacaklıya ödenmesi gerektiği-

I. DAVA

Şikayetçi vekili dava dilekçesinde özetle; şikayetçinin borçluya ait taşınmaz üzerinde 1. derecede ipotek kaydı olduğunu, taşınmazın satılmasından sonra 26.07.2018 tarihinde düzenlenen ilk sıra cetvelinin iptaline karar verildiğini, 11.09.2020 tarihinde yeniden sıra cetveli düzenlendiğini, şikayetçiye 6.000.000,00 TL ödendiğini, ancak 05.07.2018-28.01.2019 tarihleri arasında nemalandırılan tutarın Hazineye irat kaydedildiğini, 6.000.000,00 TL'ye isabet eden nema tutarının hesaplanarak şikayetçiye ödenmesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

II. CEVAP

Bir kısım şikayet olunanlar davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile Harçlar Kanununun 36/1 maddesinin emredici nitelikte olduğu, İİK'nın 134/5 maddesinin somut olayda uygulanamayacağı, nema gelirinin Hazineye ait olduğu gerekçesi ile şikayetin reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde şikayetçi vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Şikayetçi vekili istinaf dilekçesinde özetle; İİK'nın 134. maddesinin 5. fıkrası uyarınca nema gelirinin hak sahiplerine ödenmesi gerektiğini, ödenen harçlar da dikkate alındığında şikayetçinin elde ettiği gelirin alacağın altında kaldığını ileri sürerek, İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılarak davanın kabulüne karar verilmesini istemiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile İlk Derece Mahkemesi kararının usul ve yasaya uygun olduğu, İİK'nın 142/a maddesi gereğince teminat yatırarak ödeme yapılmasının her zaman mümkün olduğu, İİK'nın 134/5 maddesinin ihalenin feshi davaları için geçerli olduğu gerekçesi ile başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde şikayetçi vekili ve şikayet olunan Akpet Akaryakıt Dağıtım A.Ş. (Eski Ünvanı: Lukoil Eurasia Petrol A.Ş.) vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Şikayetçi vekili temyiz dilekçesinde, istinaf ve dava dilekçesindeki beyanlarını tekrarlar kararın bozulmasını istemiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, sıra cetvelinin iptali davası sırasında nemalandırılan bedelinin Hazineyi yoksa alacaklılara mı ödeneceğine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

İİK'nın 142. maddesi, 134/5 maddesi, Harçlar Kanunu'un 36/1 maddesi, Anayasa Mahkemesinin 5.04.2023 Tarih, 2023/48 Esas ve 2023/72 K. sayılı kararı.

3. Değerlendirme

1- Dava, sıra cetvelinde paylaşımına konu olan taşınmaz bedeline ait nemalandırılan gelirin alacaklıya ödenmesi istemine ilişkindir. Mahkemece sıra cetveline itiraz edilmesi nedeniyle alacaklılara ödenmeyen paranın icra müdürlüğünce banka hesabına yatırılması sonucu, elde edilen faiz gelirin alacaklıya ödenmesinin yasal dayanağı olmadığı, İİK'nın 134/5. maddesi dışında nemalandırmaya ilişkin bir düzenleme olmadığı ve Harçlar Kanunu'nun 36. maddesinin 1. fıkrasındaki düzenleme gereğince ve nemalandırma sonucu elde edilen paranın Hazineye ait olduğu gerekçesi ile şikayetin reddine karar verilmiştir.

2-Anayasa Mahkemesinin 5.04.2023 tarih, 2023/48 Esas ve 2023/72 Karar sayılı kararı ile borçludan tahsil edilen para dahil olmak üzere mahkemeler, hâkimler, Cumhuriyet savcıları ve icra iflas dairelerine verilen paraların enflasyon karşısında değer yitirmesini önlemeye yönelik bir tedbir olarak vadeli mevduat hesabına yatırılması neticesinde elde edilen nemanın Hazineye irat kaydedilmesi karşılıksız yararlanma hükmünde olup bunun herhangi bir haklı temeli bulunmadığı, devletin zorlayıcı nedenler olmaksızın özel bir kişinin mal varlığından karşılıksız yararlanmasının düşünülemeyeceği, devletin sunduğu yargı ve takip hizmetleri karşılığında zaten harç alınmakta olduğu, ayrıca yapılan yargılama ve takip giderleri de ilgili taraflardan tahsil edildiği, bu durumda banka yatırılan paranın nemasının Hazineye irat kaydedilmesinin sunulan yargı ve takip hizmetlerinin giderinin kısmen ilgililere yükletilmesi amacı taşıdığından da söylenemeyeceği, dolayısıyla mahkemeler, hâkimler, Cumhuriyet savcıları ve icra iflas dairelerine tevdi edilen ve özel hukuk kişilerine ait olan paraların nemasının Hazineye intikal ettirilmesinin anayasal açıdan meşru bir amaca dayanmadığı, sonuç olarak mahkemeler, hâkimler, Cumhuriyet savcıları ve icra iflas dairelerine herhangi bir sebeple teslim edilen ve özel hukuk kişilerine ait olan paraların nemasının Hazineye intikal ettirilmesinin meşru bir amacı olmadığı ve kural mülkiyet hakkını ihlal ettiği gerekçesi ile 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 36. maddesinin; Birinci fıkrasının Anayasaya aykırı olduğuna ve iptaline karar verilmiştir.

3-Somut olayda, icra müdürlüğünce ipoteye konu taşınmazın ihalesinin yapıldığı, ihalenin 05.07.2018 tarihinde kesinleştiği, sonrasında ilk olarak 26.07.2018 tarihinde sıra cetvelinin düzenlendiği, mahkeme kararı ile bu sıra cetvelinin iptaline karar verildiği, devamında ise icra müdürlüğünce şikayete konu 11.09.2020 tarihli sıra cetvelinin düzenlendiği, arada geçen 6,5 aylık sürede nemalandırılan paranın şikayetçi alacaklının mülkiyet hakkı göz ardı edilerek hazineye bırakılmasının doğru olmadığı dikkate alınarak şikayetin kabulüne karar verilmesi gerekirken reddine karar verilmesi doğru görülmemiş ve hükmün bu nedenle bozulması gerekmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle,

1-Temyiz Olunan Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesinin 2022/407 Esas, 2022/950 Karar ve 25.05.2022 tarihli kararının ortadan kaldırılmasına,

2-İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan harcın istek halinde temyiz edene iadesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

19.10.2023 tarihinde oybirliğiyle karar verildi

6. HD. 19.10.2023 T. E: 2022/3635, K: 3367

Alacağı rehinle temin edilmiş olan rehin alacaklısı (kural olarak) ilk önce rehinin paraya çevrilmesi yolu ile takip yapmak zorunda olduğundan, mükerrerlik iddiasının ancak rehinin paraya çevrilmesi yolu ile yapılan takip dışındaki diğer takipler yönünden ileri sürülebileceği (İİK 45/1)- Alacaklı vekili tarafından genel haciz yolu ile ilâmsız takibe girildikten sonra tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla başlatılan ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile ilâmlı takibin mükerrerlik nedeniyle iptaline karar verilemeyeceği-Alacaklı vekili tarafından kambiyo senetlerine özgü takip başlatılmadığından, İİK 45/3 ve 167/1'in somut olayda uygulanma kabiliyeti olmadığı (alacaklı vekilinin tercih hakkı bulunmadığı)-

Taraflar arasındaki şikâyet isteminden dolayı yapılan inceleme sonunda İlk Derece Mahkemesince şikâyetin kabulüne karar verilmiştir.

Kararın alacaklı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı alacaklı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 12. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, İlk Derece Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı alacaklı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. TALEP

Borçlu vekili; alacaklı vekili tarafından müvekkili aleyhine İstanbul 10. İcra Müdürlüğünün 2018/37331 Esas sayılı dosyasında başlatılan ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilâmlı icra takibinde müvekkiline icra emri ekinde takibe dayanak yapılan ihtarnamelerin, kredi sözleşmelerinin, hesap özetinin ve ipotek resmî senedinin tebliğ edilmediğini, takipte işleyecek temerrüt faiz oranının belli olmadığını, alacaklı banka tarafından müvekkiline gönderilen ... Noterliğinin 02.11.2018 tarihli ve 05370 yevmiye No.lu ihtarnamesine süresi içinde itiraz edildiğini, bu nedenle ilâmlı icra takibi yapılamayacağını, alacaklı bankanın ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile ilâmsız icra takibinde bulunması ve müvekkili şirkete icra emri değil örnek 7 ödeme emri (doğrusu örnek 9 ödeme emri) gönderilmesinin gerektiğini, ayrıca takibin mükerrer olduğunu, alacaklı bankanın takip konusu alacağını İstanbul 13. İcra Müdürlüğünün 2018/40730 Esas sayılı dosyasında genel haciz yolu ile ilâmsız icra takibine konu ettiğini, dolayısı ile “tahsilde tekerrür olmamak kaydı” düşülmeden başlatılan takibin mükerrer olduğunu ileri sürerek takibin ve icra emrinin iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Alacaklı vekili; mükerrerlik iddiasının yerinde olmadığını, şikâyet konusu İstanbul Anadolu 10. İcra Müdürlüğünün 2018/37331 Esas sayılı dosyadaki takip talebinde hem de İstanbul 13. İcra Müdürlüğünün 2018/40730 Esas sayılı dosyasındaki takip talebinde “tahsilde tekerrür olmamak” kaydının belirtildiğini, diğer şikâyetlerin de yerinde olmadığını belirterek şikâyetin reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 26.02.2019 tarihli ve 2018/5 Esas, 2019/124 Karar sayılı kararı ile; borçlunun şikâyet dilekçesine eklediği ödeme emri ve alacaklı vekilinin cevap dilekçesindeki ikrarı ile aynı alacak için borçluya karşı İstanbul 13. İcra Müdürlüğünün 2018/40730 Esas sayılı dosyasında ilâmsız takip başlatıldığının sabit olduğu, dolayısıyla

aynı alacak olup olmadığı yönünde inceleme yapılmaksızın borçlunun mükerrer takip şikâyetinin kabulünün gerektiği, alacaklı vekilinin "tahsilde tekerrür olmamak kaydının" ödeme emrinde bulunduğu iddiası yönünden ise, İstanbul 13. İcra Müdürlüğünde başlatılan takip bu şikâyete konu takipten önce başlatılmış olduğundan "tahsilde tekerrür olmamak" kaydının şikâyet konusu takipte bulunması gerektiğinden inceleme yapılmadığı, ayrıca Özel Dairenin 10.10.2017 tarihli ve 2017/6673 Esas, 2017/12218 Karar sayılı kararında belirtildiği üzere tahsilde tekerrür kaydı bulursa dahi aynı alacağa yönelik aynı borçluya karşı başlatılan takiplerin mükerrer olacağı gerekçesiyle şikâyetin kabulü ile İstanbul 10. İcra Müdürlüğünün 2018/37331 Esas sayılı dosyasında başlatılan ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilâmlı icra takibinin iptaline karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde alacaklı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 05.02.2020 tarihli ve 2019/1020 Esas, 2020/244 Karar sayılı kararı ile; 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun (2004 sayılı Kanun) 45 inci maddesinde rehinle temin edilmiş bir alacağın borçlusu iflâsa tâbi şahıslardan olsa bile alacaklının yalnız rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapabileceği, poliçe ve emre muharrer senetlerle çekler hakkındaki 167 nci madde hükmünün mahfuz olduğu, aynı Kanun'un 167 nci maddesinde ise alacağı çek, poliçe veya emre muharrer senede müstenit olan alacaklının, alacak rehinle temin edilmiş olsa bile kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takipte bulunabileceğinin düzenlendiği, somut olayda alacaklı banka ile borçlu şirket arasında 09.08.2018 tarihli genel kredi sözleşmesinin bulunduğu, kredilerin teminatını teşkil etmek üzere borçlu şirket adına kayıtlı taşınmaza alacaklı banka lehine ipotek tesis edildiği, alacaklı banka tarafından önce 20.11.2018 tarihinde İstanbul 13. İcra Müdürlüğünün 2018/40730 Esas sayılı dosyasında ilâmsız takip başlatıldığı, 05.12.2018 tarihinde ise ilâmsız takipteki alacaklar nedeniyle şikâyet konusu ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilâmlı icra takibi başlatıldığı, takip talebinde ve ödeme emrinde "tahsilde tekerrür olmamak" kaydına yer verildiği, alacaklı banka tarafından öncelikle ilâmsız icra takibi başlatılarak tercih hakkı bu takip türünden yana kullanılmış olup, aynı borca ilişkin olarak ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilâmlı icra takibinin yapılamayacağı, bu hususun kamu düzeni ile ilgili olup süresiz şikâyete tâbi olduğu gerekçesiyle istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ İNCELEME SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde alacaklı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile;

"...Alacaklı tarafından ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilâmlı icra takibine başlandığı, örnek 6 icra emri tebliği üzerine, borçlunun sair itirazlarıyla birlikte daha önce aynı borç için ilâmsız icra takibi yapılması nedeni ile bu takibin mükerrer olduğunu belirterek iptali istemi ile icra mahkemesine başvurduğu, ilk derece mahkemesince, aynı alacak için ilâmsız icra takibin önce başlatıldığı gerekçesiyle örnek 6 takibin iptaline karar verildiği, davalı alacaklının istinaf başvurusu üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istemin esastan reddedildiği anlaşılmıştır.

İİK. nun 45.maddesi gereğince alacağı rehinle temin edilmiş olan alacaklı, öncelikle rehinin paraya çevrilmesi yolu ile takip yapmak zorundadır. Rehinin paraya çevrilmesi yolu ile takip yapmadan ilâmlı veya ilâmsız icra takibi ve borçlu iflasa tabi kimse-lerden ise iflas yolu ile takip yapamaz. Rehinin paraya çevrilmesi yolu ile yapılan takip sonunda, alacaklı alacağın karşılanmayan kısmı için ilâmlı veya ilâmsız takip yapabilir. Buna göre alacaklının önce ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapması yasal zorunluluk olduğundan, mükerrerlik iddiasının ancak rehinin paraya çevrilmesi yolu ile yapılan takip dışındaki diğer takipler yönünden ileri sürülebileceği muhakkaktır.

O halde mahkemece mükerrerlik itirazının reddi ile borçlunun sair itirazlarının incelenerek oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile hüküm tesis edilmesi ve Bölge Adliye Mahkemesince istinaf talebinin esaslanarak reddine karar verilmesi isabetsiz olup Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılmasına ve ilk derece mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmesi gerekmektedir..." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

B. İlk Derece Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; Özel Dairenin daha önceki kararlarında 2004 sayılı Kanun'un 145 inci (doğrusu 45 inci) maddesinde yazılı zorunluluğun kambiyo takipleri için esnetildiği, alacaklıya seçme hakkı verildiği, alacaklının hangi takip yoluna önce başvurup başvurumamasına bağlı olarak ikinci takibin mükerrer takip kabul edileceğinin içtihat hâline getirildiği, mükerrer takibin hukukumuzda çifte tahsilatı önlemek için icra hukukunda yerini almış bir şikâyet türü olduğu, somut olayda iptali gereken takibin tarih olarak sonradan başlatılmış olan ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilâmlı takip olduğu, alacaklının alacağının tahsili için ilâmsız icra takibini seçmiş olup ipotek takibinden vazgeçmiş sayılacağı gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde alacaklı vekilince temyiz isteminde bulunulmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Alacaklı vekili; müvekkili banka tarafından tahsilde tekerrür olmamak kaydı ile hem ilâmsız takip hem de ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile icra takibi ikame edilmesinde hukuka aykırı bir durum bulunmadığını, taşınmazın değeri ve müvekkili bankanın ipoteğinden önceki ipotek tutarları nazara alındığında rehin tutarının borcu ödemeye yetmediğinin anlaşıldığını, rehin tutarının borcu ödemeye yetmediği durumlarda bu kısım için ilâmsız takip yapılabileceğini, taşınmazın birinci ve ikinci derece ipotek alacaklısı T. Vakıflar Bankası T.A.O. tarafından Mersin 2. İcra Müdürlüğü'nün 2019/45 Talimat sayılı dosyasından satılarak paraya çevrildiğini ve müvekkili bankaya isabet eden herhangi bir bedel olmadığını, genel haciz yolu ile ilâmsız takibe karşı borçlu tarafından şikâyet yoluna başvurulduğunu ve önce rehne müracaat kuralı nedeniyle takibin borçlu şirket yönünden iptaline karar verildiğini, bu kararın Özel Dairenin kararı ile onanarak kesinleştiğini, şikâyet konusu icra takibinin de iptal edilmesi durumunda borçlu şirket aleyhine başlatılan hem ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile icra takibinin hem de ilâmsız haciz yolu ile icra takibinin iptal edilmiş olacağını, önce rehne müracaat kuralının uygulanması durumunda şikâyet konusu icra takibinin ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile takip olduğu göz önüne alındığında söz konusu takibin varlığını sürdürmesi gerektiğini ileri sürerek kararın bozulmasını talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; 2004 sayılı Kanun'un 45 inci maddesinin birinci fıkrasında öngörülen önce rehne başvurma zorunluluğu karşısında alacaklı banka tarafından genel haciz yolu ile ilâmsız takibe girildikten sonra tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla başlatılan ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile ilâmlı takibin mükerrerlik nedeniyle iptal edilip edilemeyeceği noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

2004 sayılı Kanun'un 45 inci maddesinin birinci fıkrası.

2. Değerlendirme

1. Öğretide “önce rehne müracaat zorunluluğu” olarak ifade edilen kural, 2004 sayılı Kanun'un 45 inci maddesinin birinci fıkrasında normatif düzenlemeye kavuşturulmuştur. Alacağı rehinle temin edilmiş olan alacaklı (rehin alacaklısı), alacağını cebri icra yolu ile almak isterse, (kural olarak) ilk önce rehinin paraya çevrilmesi yolu ile takip (2004 sayılı Kanun md. 145 vd.) yapmak zorundadır. Rehin alacaklısı (ilâmsız veya ilâmlı) haciz yoluna (ve borçlu iflâsa tâbi ise, genel İflâs yoluna) başvuramaz (2004 sayılı Kanun md. 145/1). 2004 sayılı Kanun'un 45 inci maddesi hükmü kamu düzenine ilişkindir. Bu nedenle, bu hükmeye rağmen rehin alacaklısının haciz (veya genel iflâs) yolu ile takip yapmış olması hâlinde haciz (veya genel iflâs) yolu ile takibin iptali için yapılacak şikâyet süreye tâbi değildir (süresiz şikâyet). Rehnedilen mal (merhun) üçüncü kişiye ait olsa bile alacaklı, (kural olarak) ilk önce rehinin paraya çevrilmesi yolu ile takip yapmak zorundadır. İlk önce rehinin paraya çevrilmesi yolu ile takip yapmak zorunda olan alacaklının yaptığı böyle bir takip yolunda (takibin kesinleşmesi üzerine) rehinli mal satılır ve bedeli ile rehin alacaklısının alacağı ödenir. Satış bedeli rehinli alacağı karşılamadığı takdirde rehin alacaklısı (eğer borçlu borçtan şahsen de sorumlu ise) karşılanamayan (açık kalan) alacak kesimi için (ilâmsız veya ilâmlı) haciz (veya borçlu iflâsa tâbi ise, genel iflâs) yolu ile takip yapılabilir (2004 sayılı Kanun md. 45/1 c.2, 152/2) (B. Kuru, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, Ankara, 2013, s.985-986).

2. Önce rehne müracaat zorunluluğu iki amaca hizmet eder. İlk olarak önce rehne müracaat zorunluluğu sebebiyle rehin alacaklısı haciz yoluna müracaat edemeyeceğinden merhun dışında borçlunun diğer malvarlığı unsurlarını haczederek borçlunun malvarlığını gereksiz yere azaltmasını engellemektir. Bu sayede borçlunun diğer alacaklıları, borçlunun diğer malvarlığı unsurlarına müracaat ederek alacaklarını karşılayabilme imkânına sahip olmaktadır. Buna göre ilgili norm asıl etkilerini takip hukuku üzerinde doğurmaktadır. Diğer taraftan önce müracaat zorunluluğu, takip borçlusunun diğer alacaklılarını korumaktadır. Bu kural olmasaydı rehin alacaklısı hem rehine hem de borçlunun diğer malvarlığı unsurlarına müracaat ederek diğer alacaklıların müracaatı için borçlunun malvarlığını daraltmış olacaktı. Bu sebeple kural hem emredici hem de kamu düzenine ilişkin olduğu için kurala aykırı olarak takibin kabul edilmesi hâlinde süresiz şikâyet yoluna başvurularak takibin iptali istenebilir (B. Kuru, İcra ve İflas Hukuku, Ankara, 1993, C. 3, s.2382; H. Pekcanitez, O. A., ... Sungurtekin ..., M. Özkes, İcra ve İflas Hukuku, Ankara, 2011, s.424; A. Deynekli, İcra ve İflas Hukukunda İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takip, Ankara, 2013, s.68; ... Aşık, Y. Oruç, O. ..., ... Saraç, İcra ve İflas Hukuku, Ankara, 2022, s.435-436).

3. Alacağı rehinle teminat altına alınan alacaklı, aynı alacak için rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takibe giriştiği gibi haciz yoluyla da takibe girişmiş ise borçlunun mükerrer takip yapıldığından bahisle şikâyette bulunması üzerine rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takip ikinci takip olsa bile önce rehne müracaat kuralı (2004 sayılı Kanun md.

45/1) gereği icra mahkemesinin haciz yoluyla takibin iptaline karar vermesi gerekir (T. Muşul, İcra ve İflas Hukukunda Şikâyet, Ankara, 2018, s.308).

4. İcra ve iflas hukukunda kural önce rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılması olmakla birlikte, bu kuralın istisnaları da bulunmaktadır. 2004 sayılı Kanun'un 45 inci maddesinin üçüncü fıkrası ile 167 nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca alacağı bir kambiyo senedine bağlı olan alacaklı alacak rehinle temin edilmiş olsa bile, doğruca kambiyo senetlerine özgü haciz veya (borçlu iflâsa tâbi ise) iflâs yoluna başvurabilir. Yargıtay İçtihatları Birleştirme Büyük Genel Kurulunca 20.01.2023 tarihli ve 2021/2 Esas, 2023/1 Karar sayılı içtihadı birleştirme kararı ile "Rehinle teminat altına alınmış ve ayrıca kambiyo senedine de bağlanmış alacağın tahsili amacıyla, borçlu aleyhine tahsilde tekerrür olmamak kaydı ile aynı anda ve sıra gözetilmeksizin hem rehnin paraya çevrilmesi yolu ile, hem de kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip yapılamayacağı" şeklinde karar verilmiştir.

5. Somut olayda ise alacaklı vekili tarafından borçlu aleyhine 20.11.2018 tarihinde İstanbul 13. İcra Müdürlüğünün 2018/40730 Esas sayılı dosyasında genel haciz yoluyla ilâmsız takip başlatılmış, 05.12.2018 tarihinde ise İstanbul Anadolu 10. İcra Müdürlüğünün 2018/37331 Esas sayılı dosyasında tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilâmlı takip başlatılmıştır. Borçlu vekili şikâyet yoluyla icra mahkemesine başvurarak mükerrer olduğunu ileri sürerek ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takibin iptalini talep etmiştir.

6. 2004 sayılı Kanun'un 45 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca alacağı rehinle temin edilmiş olan rehin alacaklısı (kural olarak) ilk önce rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takip yapmak zorunda olduğundan, mükerrerlik iddiası ancak rehnin paraya çevrilmesi yolu ile yapılan takip dışındaki diğer takipler yönünden ileri sürülebilir. Dolayısıyla borçlu aleyhine başlatılan ikinci takip ipoteğin paraya çevrilmesi yoluyla takip olsa dahi mükerrerlik nedeniyle iptaline karar verilemez. O hâlde alacaklı vekili tarafından genel haciz yolu ile ilâmsız takibe girildikten sonra tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla başlatılan ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile ilâmlı takibin mükerrerlik nedeniyle iptaline karar verilemez.

7. Diğer taraftan somut olayda alacaklı vekili tarafından kambiyo senetlerine özgü takip başlatılmamış olup, 2004 sayılı Kanun'un 45 inci maddesinin üçüncü fıkrası ile 167 nci maddesinin birinci fıkrasının somut olayda uygulanma kabiliyeti olmadığından, alacaklı vekilinin tercih hakkı bulunmamaktadır.

8. Hâl böyle olunca Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken önceki hükümde direnilmesi doğru olmamıştır.

9. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

VII. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Alacaklı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı 5311 sayılı Kanun ile değişik 2004 sayılı Kanun'un 364 üncü maddesinin ikinci fıkrasının göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 371 inci maddesi gereğince **BOZULMASINA**,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Dosyanın 6100 sayılı Kanun'un 373 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

13.09.2023 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.

HGK. 13.09.2023 T. E: 2021/997, K: 801

Davalı 3. kişi aynı zamanda borçluyla birlikte eskiden beri şirket ortağı ve kurucusu olmakla borçlunun amacını ve mali durumunu bilebilecek mevkiide olduğu- Kaldı ki, borçlunun kimi yerde aldığı borç karşılığında hisselerini devrettiğini söylemesine rağmen bazı aşamalarda ise bedeli karşılığında devir yaptığı biçiminde çelişkili beyanlarda bulunduğu görüldüğü- Anılan kayıtlı değerlerin elden ödendiği savunması da hayatın olağan akışına uygun olmadığı- "Anonim şirket hissesinin devir (satış) bedelinin elden ödendiği" savunmasının hayatın olağan akışına uygun olmadığı-

Taraflar arasındaki tasarrufun iptali davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalı ... vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun esaslan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı ... vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalı borçlu ... aleyhine takipler başlatıldığını, takiplerin sonuçsuz kaldığını, borçlunun mal kaçırma amacı ile ... Başarı Koleji ... AŞ'deki 5.333 adet A tipi, 1.103 adet B tipi hisselerini davalı akrabası ...'e devrettiğini belirttik; bu tasarrufların iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı ... vekili cevap dilekçesinde, borçlunun adına kayıtlı taşınmazları olduğunu, aciz halinin gerçekleşmediğini, devirlerin ivaz karşılığı yapıldığını beyan ederek davanın reddini istemiştir.

2. Davalı ... cevap dilekçesinde, iptali istenilen devirlerin usule uygun olarak yapıldığını, bedelinin elden alındığını ve borçlarını ödemeye çalıştığını, davacının yaptığı bir kısım takiplerin kesinleşmediğini belirtmiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; "...davalıların ... Başarı Koleji Özel Eğitim Öğretim ve Yayıncılık Tic. A.Ş'de 2005 yılından kurucu ortak oldukları, aynı eğitim iş kolunda faaliyet göstermeleri sebebiyle ortağı olarak borçlunun içinde bulunduğu mali durumu ve alacaklarını ızzar kastını bildiği veya bilmesi gereken şahıslardan olduğu, davalılar arası hisse satışına dair ödemenin miktarda dikkate alındığında ödemenin elden yapılmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğu..., davalı ... İ.nin 08.11.2014 tarihinde evlendiği Şahsine'nin davalı ...'in kardeşi olduğu da birlikte değerlendirildiğinde davalı/borçlu ... tarafından İİK 227 ve devamı maddeleri gereğince iptale tabi tasarruf niteliğindeki diğer davalı ... uhdesine geçirilen ... Başarı Koleji Özel Eğitim Öğretim ve Yayıncılık Tic. A.Ş'deki 5.333 adet A tipi (imtiyazlı) ve 1.103 adet B tipi (normal) hisselerini muvazaalı olarak devrettiği, mal kaçırma saiki ile bu işlemin yapıldığı, tasarrufun bağışlama olmadığı gerçek satış olduğunun davalılar tarafından ispat edilmediği." gerekçesi ile davanın kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı ... vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davalı ... vekili istinaf dilekçesinde, davanın dinlenebilirlik şartlarının oluşmadığını, bu meyanda borç ödemededen aciz vesikası sunulmadığını, borçlunun adına kayıtlı 2 adet taşınmazın kıymetleri takdir edilmeden, üzerilerindeki hacizler irdelenmeden varsayıma dayalı karar verildiğini, hisse devirlerinin karşılıksız olduğu iddiasının soyut olduğunu, bilakis ivaz karşılığı 321.800,00 TL ile gerçek biçimde satış yapıldığını, bedelinin tanık beyanları ile de sabit olduğu üzere elden ödendiğini, borçlu eşi Şahsine ... ile müvekkili arasında kardeşlik bulunmadığını, İİK'daki belirtilenden daha uzak akrabalık olduğunu, mahkemece yakın akrabalık bulunduğu kabul edilerek verilen kararın usul, yasa ve hakkaniyete aykırı olduğunu, müvekkilinin borçlunun durumunu ve niyetini bilmeyip iyi niyetli üçüncü kişi olduğunu, henüz kesinleşmemiş icra dosyalarına da şamil hüküm kurulmasının usulsüz olduğunu, davanın yasada öngörülen hak düşürücü ve zamaşımı sürelerinden sonra açıldığını ileri sürerek istinaf başvurusunda bulunmuştur.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile, "Davalı 3. kişi aynı zamanda borçluluyla birlikte eskiden beri şirket ortağı ve kurucusu olmakla borçlunun amacını ve mali durumunu bilebilecek mevkedir. Kaldı ki, borçlu kimi yerde aldığı borç karşılığında hisselerini devrettiğini söylemesine rağmen bazı aşamalarda ise bedeli karşılığında devir yaptığı biçiminde çelişkili beyanlarda bulunmaktadır. Anılan kayıtlı değer elden ödendiği savunması da hayatın olağan akışına uygun değildir. Tüm bu nedenlerle davalı 3. kişi Nüman'ın usul ve esasa ilişkin tüm istinaf itirazlarının reddi gerekir...." gerekçesi ile davalı ... vekilinin istinaf isteminin esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı ... vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davalı ... vekili temyiz dilekçesinde; istinaf istemindeki iddialarını tekrarlayarak kararın bozulmasını talip etmiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, İİK 277 ve devamı maddelerine göre açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 370 ve 371 ... maddeleri, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283 ve 284 üncü maddeleri.

3. Değerlendirme

1.Bölge Adliye Mahkemelerinin nihai kararlarının bozulması 6100 sayılı Kanun'un 371 ... maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

2. Temyizen incelenen karar, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile kararda belirtilen gerekçelere ve üçüncü kişinin İİK'nın 280/1. maddesine göre borçlunun içinde bulunduğu malî durumu bilebilecek şahıslardan olduğunun sabit olmasına göre usul ve kanuna uygun olup davalı ... vekilince temyiz dilekçesinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davalı ... vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddi ile temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının 6100 sayılı Kanun'un 370 ... maddesinin birinci fıkrası uyarınca ONANMASINA,

Aşağıda yazılı temyiz giderinin temyiz eden davalı ...'e yükletilmesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

04.07.2023 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

4. HD 04.07.2023 T. E: 2021/1639, K: 8495

Tasarrufun iptali davaları ile muvazaa davalarının farklı niteliklere sahip davalar olup, farklı sonuçlar doğurduğu-

Taraflar arasındaki muris muvazaası nedeniyle şirket ve kooperatif hisselerinin iptali ve tescili istemine ilişkin davanın yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı davanın usulden reddine yönelik olarak verilen hükme karşı davalılar vekilince süresinde istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; davacıların miras bırakanı ...'nın 10/09/2017 tarihinde öldüğünü, ölümü sonrası geride mirasçı olarak ilk eşi ...'ün çocukları olan davacılar ...'nin çocukları davacılar ... ve son eşi ... ile çocukları ... ve ...'nin kaldığını, davalı'nin erkek kardeşi olup, dava dilekçesinde isimleri geçen ..., ... ile davalı ...'ın babası, ... ise davalı ...'ın eşi olup, ölen ...'ın davacıları miras paylarından yoksun bırakmak amacı ile son eşi olan ...'dan olma oğlu ...'ya danışıklı olarak taşınmaz ve kooperatif hisselerini devrettiğini, bu danışıklı işlemlerin gerçekleşmesi esnasında davalı ...'ın da vekalet ilişkisi içerisinde yer aldığını, bu ilişkiler ağı içerisinde davaya konu şirket ve kooperatif hisselerinin miras bırakan tarafından davacıları miras haklarından yoksun bırakmak için danışıklı olarak yapıldığını, bu nedenlerle şirket hisse devirlerinin iptali ile davacılar adına tesciline karar verilmesi talep ve dava etmiştir.

CEVAP

Davalılar A.Ş. ve ... vekili cevap dilekçesinde özetle; açılan davayı kabul etmediklerini, davalı ...'nin tüm bu işlemlere katılımının vekil olmaktan kaynaklandığını, işlemlerin yapıldığı tarih esas alındığında taleplerin zaman aşımına uğradığını, iptali istenen şirket ve kooperatife ait payların ... adına kayıtlı olmasına rağmen bu kişiye karşı dava açılmadığını, Ticaret Mahkemelerinin görevli olmayıp, Asliye Hukuk Mahkemelelerinin görevli olduğunu, davaya konu şirket hisse bedelleri dikkate alındığında eksik harç yatırılarak dava açıldığını anlaşıldığını, hisse bedelleri belirlenip buna karşılık gelen eksik harcın tamamlanması gerektiğini, tüm hisse devirlerinin 2010 yılında gerçekleştiğini, miras bırakanın davacıları miras paylarından yoksun bırakmak amacı ile bu işlemleri yapmadığını, bu nedenlerle davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

Davalı ... şirketi vekili cevap dilekçesinde özetle; açılan davayı kabul etmediklerini, davaya konu hisse devirlerinin 04/10/2010 yılında yapıldığını, bu payların ölüm tarihinde ölen kişinin terekesine dahil olmadığını, yapılan işlemlerde davacıların miras haklarından yoksun bırakmak gibi bir niyet olmadığını, bu nedenlerle davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

Mahkemece; Yargıtay 1. Hukuk Dairesinin 2014/11204 Esas 2015/ 14214 Karar sayılı, Yargıtay 11. Hukuk Dairelerinin 2016/3771/Esas 2016/5972 Karar sayılı kararları ile İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 37. Hukuk Dairesinin 2017/542 Esas 2018/164 Karar sayılı kararlarında da belirtildiği gibi; davacıların murisleri ...'nın davacılardan mal kaçırmak amacıyla danışıklı işlem yapmak sureti ile adına kayıtlı şirket ve kooperatif hisselerini devir ettiği, danışıklı olarak devir edilen şirket ve kooperatif hisselerinin davacıların miras payları oranında iptali ile adlarına tescil edilmesi amacıyla bu davayı açtıkları, somut olayda hisse devirlerinin yapıldığı şekillerine ilişkin TTK'dan kaynaklanan bir ihlalin varlığının ileri sürülmediği, davadaki talebin devirlerin davacıları miras haklarından yoksun bırakmaya yönelik ve muvazaalı olduğu iddiasına dayandığı, muris muvazaasının 5271 sayılı TMK'nın 576. maddesine göre açılacak dava ile tartışılması

gerektiği, bu uyuşmazlığın TTK 'nın 4. maddesi kapsamındaki ticari dava niteliğinde olmadığı, bu nedenle uyuşmazlığın Ticaret Mahkemelerinin görev alanında olmayıp, Asliye Hukuk Mahkemelerinin görev alanında buldukları anlaşılmalı HMK m.114/1-c, 115/2 uyarınca göreve ilişkin dava şartı eksikliği nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmiştir.

İSTİNAF SEBEPLERİ

Davalılar vekili istinaf dilekçesinde özetle; ilk derece mahkemesinin kararının usul ve yasaya aykırı olduğunu,

Görevli mahkemenin asliye ticaret mahkemeleri olduğunu, kabul anlamına gelmemekle birlikte huzurdaki davanın şirket hisselerinin muvazaalı devrine ilişkin olup, şirket hisselerinin devri usulü Türk Ticaret Kanunu ile düzenlendiğini, kaldı ki; şirket hisselerinin devrinin müvekkili davalılar ve dahi murisin ticari işletmesi ile ilgili olup, tarafların ticari işletmesini ilgilendiren işler de yine ticari iş sayılmakla birlikte görevli mahkemenin de yine asliye ticaret mahkemeleri olduğu izahattan varestede bulunduğunu, bu nedenlerle ilk derece mahkemesi kararının kaldırılarak talepleri doğrultusunda karar verilmesini istemiştir.

Davacılar vekili istinaf başvuru dilekçesine karşı vermiş olduğu cevap dilekçesinde özetle; ilk derece mahkemesi kararının usul ve yasaya uygun olduğunu, davalıların istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmesini ve ayrıca ihtiyati tedbir kararı verilmesini talep etmiştir.

HUKUKİ NİTELENDİRME, DELİLLERİN VE İSTİNAF SEBEPLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dava; muris muvazaası nedeniyle şirket ve kooperatif hisselerinin iptali ve tescili istemine ilişkindir.

Görev kamu düzenine ilişkin olup yargılamanın her aşamasında mahkemece kendiliğinden nazara alınması gerekir.

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 4. maddesinde mutlak ticari davalar belirtilmiş, aynı yasanın 5/(1) bendinde de aksine hüküm bulunmadıkça dava olunan şeyin değerine veya tutarına bakılmaksızın asliye ticaret mahkemesi tüm ticari davalar ile ticari nitelikteki çekişmesiz yargı işlerine bakmakla görevli olduğu, 5/(3) bendinde asliye ticaret mahkemesi ile asliye hukuk mahkemesi ve diğer hukuk mahkemeleri arasındaki ilişkinin görev ilişkisi olduğu ve bu durumda göreve ilişkin usul hükümlerinin uygulanacağı şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 10.02.2016 tarih ve 2014/17-2389 Esas 2016/129 Sayılı ilamında; "...Dava, Borçlar Kanunu'nun 19. maddesi gereğince muvazaanın nedenine dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkindir.

Davacı vekili, davalı şirketin müvekkili şirketten almış olduğu mallar karşılığı verdiği çekin karşılıksız çıkması nedeniyle takibe geçtiklerini, takip sırasında davalı şirket yetkilisi ...'ın şirket adına kayıtlı olan ... plaka sayılı aracı babası diğer davalı ...'a noter satış işlemi ile devrettiğinin anlaşıldığı, yapılan işlemin muvazaalı olarak müvekkilinin alacağının tahsilini engellemeye yönelik olduğunu belirterek işlemin iptali ve işlem bedeli olarak noter satış senedinde gösterilen 18.500,00.-TL alacağın davalılardan tahsilini talep etmiş, mahkemece dava konusu uyuşmazlığa bakma görevinin Asliye Ticaret Mahkemesi'ne ait olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar verilmiştir.

Davacı vekilinin temyizi üzerine karar, Özel Dairece yukarıda başlık bölümünde gösterilen nedenlerle bozulmuştur.

Yerel Mahkemece, önceki kararda direnilmiş; hükmü temyize davacı vekili getirmiştir.

Direnme yolu ile Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; Borçlar Kanunu'nun 19. maddesi gereğince muvazaa nedenine dayalı tasarrufun iptali istemli davada görevli mahkemenin Asliye Hukuk Mahkemesi mi, Asliye Ticaret Mahkemesi mi olduğu noktasında toplanmaktadır.

Uyuşmazlığın çözümünde ele alınması gereken muvazaa kavramı, tasarrufun iptali davası ve göreve ilişkin yasal düzenlemelere yönelik açıklamalara yer verilmesinde yarar görülmektedir.

818 sayılı mülga Borçlar Kanunu'nun 18. maddesi; (6098 sayılı TBK m. 19) “Bir akdin şekil ve şartlarını tayininde, iki tarafın gerek sehven gerek akitteki hakiki maksatlarını gizlemek için kullandıkları tabirlere ve isimlere bakılmıyarak, onların hakiki ve müşterek maksatlarını aramak lazımdır.

Tahriri borç ikrarına istinat ile alacaklı sıfatını iktisabeden başkasına karşı, borçlu tarafından muvazaa iddiası dermeyan olunamaz” hükmü ile genel muvazaa düzenlenmiştir.

Türk Hukuku'nda doktrin ve uygulama açısından geniş bir yere sahip olan bu kurum, çeşitli şekillerde tanımlanmaktadır. Bir tanım yapmak gerekirse muvazaa, tarafların üçüncü kişileri aldatmak amacıyla gerçek iradelerine uymayan görünüşte yaptıkları hukuki işlemin hiç hüküm doğurması ya da görünüşteki işlemin arkasına gizleyip gerçek iradelerine uygun olarak gerçekleştirdikleri işlemin hükümlerini doğurması yönünde anlaşmalarıdır (OĞUZMAN M. Kemal / ÖZ Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 6098 Sayılı Yeni Türk Borçlar Kanunu'na Göre Güncellenmiş 9. Bası, İstanbul 2011, s. 136; TEKİNAY S. Sulhi / AKMAN Sermet / BURCUOĞLU Haluk / ALTOP Atilla, Borçlar Hukuku, Cilt I, İstanbul 1985, s. 547-548). Uygulamada ise 1953 tarihli Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararında, açıklanan beyanlarının gerçek maksatlarına uymadıklarını bildikleri halde, tarafların kastettikleri durumdan başka bir ilişkide kendilerini anlaşmış gibi göstermeleri hali olarak tanımlanmıştır (YİBK., 07.10.1953 tarih, 8/7 sayılı).

Muvazaa mutlak muvazaa ve nisbi muvazaa olarak ikiye ayrılmakta olup muvazaa bir hukuki işlemde sözedilebilmesi a) Tarafların iradeleri ile beyanları arasında bilerek yaratılmış bir uygunsuzluk, b) Muvazaa anlaşması c) Üçüncü kişileri aldatma (muvazaa) kastı unsurlarını taşımasına bağlanmaktadır.

İcra ve İflas Kanunu'nun 277. ve devamı maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davası ise; kesin veya geçici aciz vesikasına sahip alacaklının, kanunda öngörülen sebeplere dayanarak, iptal edilebilir olduğunu iddia ettiği tasarrufi işlem hiç yapılmamış gibi, sadece kendisi açısından ve aciz vesikasına bağlanmış alacağıyla fer'ileri nispetinde, bu işleme konu mal, hak ya da alacağın, alacaklının icra takip sahasına sokulmasını amaçlayan ve alacaklının, borçlu ile lehine tasarrufi işlemin yapıldığı üçüncü kişiye karşı açtığı, 5 yıllık hak düşürücü süreye tabi olan şahsi nitelikte, bir eda davasıdır (MUŞUL Timuçin, İcra ve İflas Hukuku, 2. Baskı, İstanbul 2005, s.1168).

İİK'nın 277. maddesi anlamında iptal edilebilen tasarruflar, sadece malvarlığındaki bir hakka doğrudan etki yaparak, o hakkı başkasına nakleden veya sınırlayan, külfet yükleyen veya değiştiren veya sona erdiren hukuki işlemler olarak tanımlanan tasarruf işlemlerinden ibaret bulunmadığı gibi, tasarruf işlemlerinin ancak bir bölüm olarak dahil olduğu hukuki bir sonuç doğurmak üzere yapılan irade beyanları olarak tanımlanan hukuki işlemlerden de ibaret değildir. Bu madde gereğince borçlunun iptale tabi tasarrufları – kaynak yasanın Almanca metninde gösterildiği gibi – hukuki işlem kavramından daha

geniş olan, onu da içeren ve kendisine hukuk düzenince hukuki sonuç bağlanmış olan hukuki fiillerdir.

Borçlunun iptal edilebilecek tasarrufları, alacaklılarından mal kaçırılmasına yönelik olarak yapılan ivazsız veya aciz halinde yapılan ve maddi hukuk bakımından geçerli olan tasarruflar ile alacaklılarına zarar verme kastıyla yapılan tasarruflardır. Başka bir anlatımla İİK'nın 277 ve devamı maddelerinde sözü edilen iptal davaları borçlu tarafından geçerli olarak yapılmış tasarrufların alacaklı davacı yönünden hükümsüz kılınması için açılır, geçersiz olan tasarruflara karşı tasarrufun iptali davası açılmaz.

İİK'nın 277 ve devamı maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davalarında amaç, borçlunun haciz ya da iflasından önce yaptığı ve aslında geçerli olan bazı tasarrufların geçersiz ya da "iyiniyet kurallarına aykırılık" nedeniyle alacaklıya karşı sonuçsuz kalmasını ve dolayısıyla o mal üzerinden cebri icraya devamla alacağın tahsilini sağlamaktır. Davacı, iptal davası sabit olduğu takdirde, tasarruf konusu mal üzerinde cebri icra yolu ile hakkını almak yetkisini elde eder ve tasarruf konusu taşınmaz ise, davalı üçüncü şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmesine gerek olmadan o taşınmazın haciz ve satışını isteyebilir. Bu yasal nedenle iptal davası, alacaklıya alacağını tahsil olanağını sağlayan, nisbi nitelikte yasadan doğan bir dava olup; tasarrufa konu malların aynı ile ilgili değildir.

İptal davası ile muvazaa davasını karşılaştırdığımızda, ilk bakışta iptal davaları ile muvazaa davaları arasında bir benzerlik olduğu düşünülebilmektedir. Nitekim her iki durumda da borçlunun malvarlığı değerlerini alacaklıların takip imkânının dışına çıkarmak amacıyla bir takım devirler yaptığı, alacaklılarında açmış olduğu davalar yoluyla bu malvarlığı değerlerini takip imkânları dahiline çekmeyi amaçladıkları söylenebilir. Ancak her iki dava gerek nitelik ve koşulları gerekse de sonuçları bakımından birbirinden farklıdır.

“İptal davası” borçlu tarafından geçerli olarak yapılan tasarruf işlemlerinin – davacı bakımından - hükümsüz olduğunu tespit ettirmek için açıldığı halde, “muvazaa davası”nda, borçlunun yaptığı tasarruf işleminin gerçekte hiç yapılmamış olduğunun tespiti istenir. Yani yapılan işlemin geçersizliği ileri sürülür. Ayrıca, iptal davası şahsi bir dava olup, İİK m. 284’te belirtilen sürede açılması gerekli olmasına karşın; muvazaa davası aynı bir dava olduğundan, muvazaa kanıtlanırsa dava konusu mal, borçlunun malvarlığından hiç çıkmamış hale gelir. Buna ilaveten muvazaa iddiasının zamanaşımına bağlı olmadan ileri sürülebileceği belirtilmelidir. Diğer bir fark da İptal davasında aciz hali (kesin ya da geçici aciz vesikası) aranmasına karşın muvazaa davasında ise borçlunun aciz halinde olması aranmamaktadır.

Yukarıda da belirtildiği gibi kural olarak iptal davasına konu edilen tasarruflar, muvazaalı akitlerden farklı olarak hukuken geçerlidir. Başka bir ifade ile muvazaalı akitlerde, görülen akit değil tarafların gerçek iradelerine uygun bulunan akit tarafları bağlayıcı olduğu halde, İcra ve İflas Kanununun 277. ve bunu izleyen maddelerinde düzenlenen tasarruflar özel hukuk ilişkisi açısından geçerliliğini korumaktadır. Bu nedenle, alacaklının gerçek alacak ve ferilerine yetecek miktardaki tasarrufun iptaline, bunun dışında kalan kısmı geçerliliğini koruyacağından, olduğu gibi bırakılmasına karar verilmesi gerekmektedir. Kanun koyucu bu özelliği gözeterek “iptal davasının sübutu halinde davaya konu teşkil eden mal üzerinde icra koğuşturması yapılabileceğini, davanın konusu taşınmaz mal olduğu takdirde ise, İİK m. 283 gereğince 3. şahıs üzerindeki kaydın düzeltilmeksizin taşınmazın haciz ve satışının istenebileceğini” öngörmüştür.

Görüldüğü gibi “iptal davası” ile “muvazaa davası” farklı niteliklere sahiptirler ve doğurdıkları sonuçlar da farklıdır. Bu farklılıklara karşın özellikle belirtmekte fayda

olan husus “hem iptal davasında hükümsüzlüğü istenilen tasarrufi işlemde hem de muvazaa davasında geçersizliği istenilen muvazaalı işlemde borçlu ya da hak sahibi ile 3. kişi arasındaki işlem hedeflenmekte olup alacaklı ile borçlu arasındaki hukuki işlem konu edilmemektedir”.

Doktrinde muvazaalı işlemin iptali için iptal davası açılıp açılmayacağı tartışmalı olmakla birlikte uygulamada Yargıtay, alacaklının takibine maruz kalan borçlunun borcu ödememek için muvazaalı olarak malvarlığını elinden çıkardığını iddia ederek üçüncü kişiye karşı TBK m. 19 (818 sayılı BK m. 18) hükmüne dayalı olarak dava açılabileceğini, muvazaalı işlemin ispatı halinde mahkemece İİK m. 283/I kıyasen uygulanarak, tapunun iptali ile borçlunun adına tesciline gerek olmadan davacı alacaklının alacağını alabilmesine imkan sağlayacak şekilde davaya konu taşınmazın haciz veya satışını isteyebilmesi yönünde karar verilmesi gerektiği yönünde değerlendirme yapmaktadır (YHGK., 03.05.2000, 2000/4-823 Esas, 2000/851 Karar).

Yapılan açıklamalardan sonra somut olayda görevli mahkeme hususunda uyuşmazlık bulunduğu dikkate alınarak bu davalarda görevi düzenleyen Kanuni düzenlemelerin de ele alınması gerekmektedir.

Gerçekten hem “muvazaa davasında” hem de “tasarrufun iptali” davasında görevli mahkemeye ilişkin özel bir düzenlemeye yer verilmemiş olup genel kurallara göre görevli mahkemenin belirlenmesi gerekmektedir. 6100 sayılı HMK’nin 2. maddesinin 1. fıkrası gereğince malvarlığı haklarına ilişkin davalarla, şahıs varlığına ilişkin davalarda görevli mahkeme, aksine bir düzenleme bulunmadıkça asliye hukuk mahkemesidir. Yine 2. maddenin 2. fıkrası uyarınca HMK’da ve diğer kanunlarda aksine düzenleme bulunmadıkça, asliye hukuk mahkemesi diğer dava ve işler bakımından da görevlidir.

Göreve ilişkin bu genel düzenlemeler yanında bazı kanunlarda belirli kişiler arasında çıkan uyuşmazlıklara veya belli bir çeşit uyuşmazlıklara bakmak üzere kurulmuş özel olarak görevli mahkemeler de belirlenmiştir. Bu anlamda uyuşmazlıkla ilgili olması bakımından 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 5. maddesinde ticari davalar ve ticari nitelikteki çekişmesiz işlerin Ticaret Mahkemesi’nin görev alanına girdiği düzenlenmiştir.

Ticari davalar TTK’nın 4/1 maddesinde tanımlanmıştır. Bu maddeye göre, her iki tarafın da ticari işletmesiyle ilgili hususlardan doğan hukuk davaları ile ticari nitelikteki çekişmesiz yargı işleri ve tarafların tacir olup olmadıklarına bakılmaksızın Türk Medenî Kanunu’nun, rehin karşılığında ödünç verme işi ile uğraşanlar hakkındaki 962 ilâ 969. maddelerinde, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun malvarlığının veya işletmenin devralınması ile işletmelerin birleşmesi ve şekil değiştirmesi hakkındaki 202 ve 203, rekabet yasağına ilişkin 444 ve 447, yayın sözleşmesine dair 487 ilâ 501, kredi mektubu ve kredi emrini düzenleyen 515 ilâ 519, komisyon sözleşmesine ilişkin 532 ilâ 545, ticari temsilciler, ticari vekiller ve diğer tacir yardımcıları için öngörülmüş bulunan 547 ilâ 554, havale hakkındaki 555 ilâ 560, saklama sözleşmelerini düzenleyen 561 ilâ 580 inci maddelerinde; fikrî mülkiyet hukukuna dair mevzuatta; borsa, sergi, panayır ve pazarlar ile antrepo ve ticarete özgü diğer yerlere ilişkin özel hükümlerde ve bankalara, diğer kredi kuruluşlarına, finansal kurumlara ve ödünç para verme işlerine ilişkin düzenlemelerde öngörülen hususlardan doğan hukuk davaları ticari dava sayılır. Bu maddeye göre bir davanın ticari dava sayılabilmesi için tarafların her ikisinin tacir olması ve uyuşmazlığın her iki tarafın ticari işletmesiyle ilgili hususlardan doğması veya ticari nitelikte çekişmesiz yargı işi olması veyahut da açılan davanın maddede altı bent halinde sayılan davalardan olması gerekir. Taraflardan biri tacir değilse veya tacir olmasına rağmen uyuşmazlığın ticari işletmeyle ilgisi yoksa ticari davanın varlığından söz edilemez.

Ticari davalar, mutlak ticari davalar, nispi ticari davalar ve yalnızca bir ticari işletmeyle ilgili olmasına rağmen ticari nitelikte kabul edilen davalar olmak üzere üç gruba ayrılır.

Mutlak ticari davalar, tarafların tacir olup olmadığına ve işin bir ticari işletmeyi ilgilendirip ilgilendirmediğine bakılmaksızın ticari sayılan davalardır. Mutlak ticari davalar, TTK'nın 4/1. maddesinde bentler halinde sayılmıştır. Bunların yanında Kooperatifler Kanunu (m.99), İcra İflas Kanunu (m.154), Finansal Kiralama Kanunu (m.31), Ticari İşletme Rehni Kanunu (m.22) gibi bazı özel kanunlarda belirlenmiş ticari davalar da bulunmaktadır.

Bu guruptaki davaların ticari dava sayılabilmesi için taraflarının tacir olması veya ticari işletmeleriyle ilgili olması gibi şartlar aranmaz. TTK'nın 4/1. bendinde sınırlı olarak sayılan davalar arasında yer alması veya özel kanunlarda ticari dava olarak nitelendirilmesi yeterlidir. Bu davalar kanun gereği ticari dava sayılan davalardır.

Nispi ticari davalar, her iki tarafın ticari işletmesiyle ilgili olması halinde ticari nitelikte sayılan davalardır. TTK'nın 4/1. maddesine göre, her iki tarafın ticari işletmesiyle ilgili hususlardan doğan ve iki tarafı da tacir olan hukuk davaları ticari dava sayılır. Bu hükme göre bir davanın ticari dava sayılabilmesi için, hem iki tarafın ticari işletmesini ilgilendirmesi hem de iki tarafın tacir olması gereklidir. Bu şartlar birlikte bulunmadıkça, uyuşmazlık konusunun ticari iş niteliğinde olması veya ticari iş karinesi sebebiyle diğer taraf için de ticari iş sayılması davanın ticari dava olması için yeterli değildir. Ticari iş karinesinin düzenlendiği TTK'nın 19/2. maddesi uyarınca, taraflardan biri için ticari iş sayılan bir işin diğeri için de ticari iş sayılması, davanın niteliğini ticari hale getirmez. TTK, kanun gereği ticari dava sayılan davalar haricinde, ticari davayı ticari iş esasına göre değil, ticari işletme esasına göre belirlemiştir. Hal böyle olunca, işin ticari nitelikte olması davayı ticari dava haline getirmez.

Üçüncü grup ticari davalar, yalnızca bir tarafın ticari işletmesini ilgilendiren havale, vedia ve fikri haklara ilişkin davalardır. Yukarıda açıklandığı üzere bir davanın ticari dava sayılması için kural olarak ya mutlak ticari davalar arasında yer alması ya da her iki tarafın ticari işletmesiyle ilgili bulunması gerekirken havale, vedia ve fikri haklara ilişkin davaların ticari nitelikte sayılması için yalnızca bir yanın ticari işletmesiyle ilgili olması TTK'da yeterli görülmüştür.

6335 sayılı Türk Ticaret Kanunu İle Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü Ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 2. maddesi ile değişik TTK'nın 5/1. maddesinde, aksine hüküm bulunmadıkça, dava olunan şeyin değerine veya tutarına bakılmaksızın, asliye ticaret mahkemesinin tüm ticari davalar ile ticari nitelikteki çekişmesiz yargı işlerine bakmakla görevli olduğu belirtilmiştir. Buna göre, asliye ticaret mahkemesi ile asliye hukuk mahkemesi ve diğer hukuk mahkemeleri arasındaki hukuki ilişki, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'ndan ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 6335 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önceki halinden farklı olarak iş bölümü ilişkisi değil görev ilişkisidir. Bu nedenle, asliye ticaret mahkemesinin bakması gereken davalarda, asliye hukuk mahkemesi görevli sayılamaz. Göreve ilişkin düzenlemeler, 6100 sayılı Hukuk Muhakemesi Kanunu'nun 1. maddesi uyarınca kamu düzenine ilişkin olup mahkemelerce ve temyiz incelemesi aşamasında Yargıtayca re'sen dikkate alınır. Bu kuralın tek istisnası, 6335 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile değişik 6102 sayılı TTK'nın 5/4. maddesinde düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre, yargı çevresinde ayrı bir asliye ticaret mahkemesi bulunmayan yerlerde, asliye hukuk mahkemelerine açılan davalarda görev kuralına dayanılmamış olması görevsizlik kararı verilmesini gerektirmez.

Asıl olan bir davanın genel mahkemelerde görülmesidir. Yani bir özel mahkemede bakılacağına dair özel bir kanun hükmü bulunmayan her dava genel mahkemelerde görülür. Özel mahkemeler istisnai niteliktedir. Bu anlamda davanın özel mahkemenin (ticaret mahkemesi) görevine girip girmediğinin bu kanun düzenlemesine göre belirlenmesi gerekmektedir.

Uyuşmazlığın çözümü bakımından somut olayda davanın tarafları, konusu ve davanın talebinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Davacı şirket, davalı şirkete satmış olduğu malların bedelini alamaması nedeni ile tahsili için takip yapmış, bu takip sırasında davalı şirketin diğer davalı gerçek kişiye yapmış olduğu araç satışının muvazaalı olduğunu iddia ederek alacağını teminini sağlamak için TBK'nın 19. maddesi gereğince ve İİK'nin 283. maddesinin kıyasen uygulanması suretiyle iptali istemli eldeki davayı açmıştır. Davada alacaklı ve borçlu olan şirketler arasında ticari bir alım satım ilişkisi bulunduğu anlaşılmaktadır. Ancak davaya konu edilen taraflar arasındaki bu alım satım ilişkisi değil, davalı şirket ile diğer davalı 3. kişi arasındaki muvazaalı olduğu ve iptali istenilen işlemdir.

Özellikle vurgulandığı gibi tasarrufun iptali davasında ya da somut olayda olduğu gibi TBK'nın 19. maddesi gereğince ve İİK'nin kıyasen uygulanması istemli olarak açılan davalarda alacaklı ile borçlu taraflar arasındaki ticari nitelikteki alım satım ya da banka alacağını oluşturan ticari ya da genel kredi sözleşmeleri görevin belirlenmesinde dikkate alınmayacaktır. Ne tasarrufun iptali davası, ne de TBK m. 19 gereğince İİK'nin 283. Maddesinin kıyasen uygulanması istemli muvazaa davası TTK'nın 4. maddesinde belirtilen mutlak ya da nispi ticari dava niteliğine haiz olmadığından 6100 sayılı HMK'nun 2. maddesi gereğince genel görevli Asliye Hukuk Mahkemesi'nin görev alanında kalmaktadır...." denilmek suretiyle direnme kararı bozulmuştur.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 2016/3771 Esas 2016/5972 Karar sayılı ilamında; "... davacı vekili, davacıların murisi ...'in 04/08/2014 tarihinde vefat ettiğini, murisin ...'deki hisselerini davalıya devrettiğini, müvekkillerinin murisinin hisselerini satmak için hiçbir nedeninin bulunmadığını, söz konusu hisse devirlerinin sırf müvekkillerinin mirastan mahrum bırakılması amacıyla gerçekleştirildiğini ileri sürerek, muvazaa, gabin ve vekaletin kötüye kullanılması nedenleriyle hisse devirlerinin iptalini ve şirket hisselerinin miras payları oranında müvekkilleri adına tesciline karar verilmesini, bu istemlerinin kabul görmemesi halinde ise, tenkise karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, görevli mahkemenin asliye hukuk mahkemesi olduğunu, yetkili mahkemenin ise Büyükçekmece mahkemeleri olduğunu, davanın zamanaşımına uğradığını, muvazaa iddiası ve diğer iddiaların gerçekleri yansıtmadığını ileri sürerek, davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre; Türk Medeni Kanunu'nun 576. maddesinde miras bırakanın tasarruflarının iptaline veya tenkisine ilişkin taleplerin miras bırakanın son yerleşim yeri mahkemelerinde görüleceğinin belirtildiği, murisin nüfus kayıt örneğine göre son yerleşim yeri adresinin Esenyurt/İstanbul olduğu, bu nedenle uyuşmazlığa Bakırköy Asliye Ticaret Mahkemesi'nin bakması gerektiği gerekçesiyle, yetkisizlik kararı verilmiştir.

Kararı, davalı vekili temyiz etmiştir.

Dava, muris muvazaasına dayalı hisse devrinin iptali ve mümkün olmadığı takdirde tenkis istemine ilişkindir. 6102 sayılı TTK'nın 4. maddesinde ticari davalar sayılmış olup, 5271 sayılı TMK'nın 576. maddesi hükümlerine göre açılacak davalar, TTK'nın 4. maddesi kapsamındaki ticari dava niteliğinde olmadığından, davanın görülüp sonuçlandırılmasının Ticaret Mahkemesinin görevine girmediği açıktır. Bu itibarla, mahkemece

Asliye Hukuk Mahkemelerinin görevli olduğundan bahisle görevsizlik kararı verilmesi gerekirken, öncelikle görev hususu incelenmeksizin yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmadığından..." denilmekle bozulmasına karar verilmiştir.

Somut olaya gelince; davacı yanca, muris ...'nın son eşi olan ...'dan olma oğlu davalı ...'ya danışıklı olarak dava konusu kooperatif ve şirket hisselerini devrettiğinden şirket ve kooperatif hisse devirlerinin muris muvazaası nedeniyle iptali ile mirasçılar adına ve miras payları oranında tescili iddiasına dayalı olarak işbu dava açılmış, ilk derece mahkemesince de açılan davada asliye hukuk mahkemesi görevli olduğundan bahisle görevsizlik kararı verilmiş olup, ilk derece mahkemesinin gerekçesinde de belirtildiği üzere 6102 Sayılı TTK'nun 4.maddesinde ticari davalar sayılmış olup, TMK'nun 576.maddesinde belirtilen miras bırakanın tasarruflarının iptaline yönelik olarak açılan davalar veya TBK'nun 19.maddesi kapsamında muvazaaya dayalı olarak açılan davalar TTK'nun 4.maddesi kapsamındaki ticari dava niteliğinde olmadığından işbu açılan davada asliye hukuk mahkemesi görevli olmakla, ilk derece mahkemesi kararı usul ve yasaya uygundur.

Öte yandan, davacı yanca istinaf başvurusuna karşı verilen cevap dilekçesi ile ihtiyati tedbir talep edilmiş ise de, ihtiyati tedbirin görevli asliye hukuk mahkemesince değerlendirilmesi gerekmekte davacı yanın buna yönelik talebinin bu aşamada değerlendirilmesine yer olmadığına,

Tüm bu nedenlerle ilk derece mahkemesinin davanın görevsizlik nedeniyle usulden reddi yönündeki kararında herhangi bir isabetsizlik görülmediğinden davalılar vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermek gerekmiş ve takdiren aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda Açıklanan Nedenlerle;

1-Davalılar vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nın 353/(1)-b.1 maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE,

2-İhtiyati tedbir isteminin görevli asliye hukuk mahkemesince değerlendirilmesi gerekmekte davacı yanın ihtiyati tedbire yönelik talebinin bu aşamada değerlendirilmesine yer olmadığına,

3-Davalılardan alınması gerekli olan 179,90 TL harçtan peşin alınan 161,40 TL harcın mahsubu ile bakiye 18,50 TL harcın davalılardan alınarak hazineye gelir kaydına,

4-Davalılarca yapılan yargılama giderlerinin üzerinde bırakılmasına,

5-İstinaf incelemesi sırasında duruşma açılmadığından taraflar yararına vekalet ücreti taktirine yer olmadığına,

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonucu HMK'nın 353/(1)-a.maddesi gereğince kesin olmak üzere, tarafların yokluğunda dosya üzerinden oy birliği ile karar verildi.

ANKARA BAM 21. HD 03.05.2023 T. E: 587, K: 647

Türk Borçlar Kanunu'nun 19. maddesi gereğince muvazaa hukuksal sebebine dayalı iptal davalarında kural olarak üçüncü kişiler, danışıklı işlem nedeniyle hakları zarara uğratıldığı takdirde tek taraflı veya çok taraflı olan bu hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilecekleri- Danışıklı bir hukuki işlem ile üçüncü kişilere zarar verilmesi onlara karşı işleniş bir haksız eylem niteliğinde olduğu- Ancak üçüncü kişinin danışıklı işlem ile haklarının zarara uğratıldığı benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan alacaklı olması ve danışıklı işlemin alacağının ödenmesini önlemek amacıyla yapılmış bulunması gerekeceği- Muvazaa davasının borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tespit ettirmeyi amaçladığı- Davacının bu davadaki amacının alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamak olduğu- Muvazaaaya dayalı davalarda davacının icra takibine geçmesinin ve aciz belgesi almasına gerek bulunmadığı- Muvazaaaya dayalı iptal davasında ise davacının muvazaalı işlemle kendisinin zararlandırıldığını ileri sürmekte olduğu- Davacının iddiasını kanıtlaması halinde, iddianın, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK. m. 283/I maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacıya haciz ve satış isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerekeceği-

Eskişehir Asliye 1. Hukuk Mahkemesinin 18/06/2020 tarihli, 2019/238 Esas, 2020/107 Karar sayılı kararına karşı istinaf başvurusunda bulunulmuş olmakla dosya incelendi.

KARAR

Davacı, dava dışı K6 ve davalı yüklenici K3 ile "Taşınmaz Satış Vaadi ve Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesi" yapıldığını, davalı K3'in sözleşme edimini yerine getirmeyerek, çekişme konusu Eskişehir ili, Tepebaşı ilçesi, A1 Mahallesi, 7459 ada 16 parselde kayıtlı 6 numaralı bağımsız bölümün fazladan inşa edildiğini, bu hususta açılan alacak davası neticesinde alacağının 195.237,44 TL olarak belirlendiğini, alacağın tahsili için icra takibi başlatıldığını, davalı yükleniciden toplamda 377.791,13 TL alacağı bulunduğunu, davalının mal varlığı borçlarını karşılamaya yetmediğini, sözleşmeyle kendisine isabet eden 7459 ada 16 parselde 7 No.lu bağımsız bölümü, 7456 ada 17 parselde 6 No.lu bağımsız bölümü kızı olan davalı K4'a satış gibi göstermek suretiyle temlik ettiğini, devir işlemlerinin alacaklıdan mal kaçırma amaçlı ve muvazaalı olduğunu ileri sürerek, öncelikle çekişme konusu taşınmazın tapu kaydı üzerine üçüncü kişilere devrinin önlenmesi bakımından ihtiyati haciz/ihtiyati tedbir konulmasına, İİK'nin 283. maddesi uyarınca iptal ve tescile gerek olmaksızın çekişme konusu taşınmazların haczini ve satış isteme yetkisi tanınmasına karar verilmesini istemiştir.

Davalılar, davaya konu sözleşmede davacı ve davalı K4'in imzası bulunduğunu, davalı K3'in sözleşmenin tarafı olmadığını, davada Eskişehir Mahkemelerinin yetkili olmadığını, iptal konusu tasarrufun borcun doğumundan sonra yapıldığını, birden fazla icra dosyasındaki satış için tasarrufun iptali davası açılmayacağını, ihalenin feshi davasının kesinleşmesinin beklenmesi gerektiğini, yapılan satışların muvazaalı olmadığını belirterek davanın reddini savunmuşlardır.

Mahkemece, her ne kadar davalı borçlu K3 ile diğer davalı K4 arasında baba-kız bağlantısı var ise de, dava konusu 7 numaralı bağımsız bölümün davacı K1 tarafından davalı K4'a devredildiği, 6 numaralı bağımsız bölümün ise davalı K4 tarafından kardeşi olan K7'dan konut kredisi kullanmak suretiyle satın alındığı, her iki bağımsız bölüm üzerinde davalı borçlu K3'in tasarrufunun bulunmadığı, bu nedenle tasarrufun iptaline karar verilmesinin mümkün olmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Davacı, dava dilekçesinin içeriğini yineleyerek, eldeki davada davaya konu borcun doğum tarihinin sözleşmenin düzenlendiği 11/06/2014 olduğunu, çekişmeye konu 7 numaralı bağımsız bölümün devir tarihinin 23/01/2017, 6 numaralı bağımsız bölümün ise 06/02/2017 tarihi olup, devir tarihlerinin borcun doğum tarihinden sonra olduğunu, ilk derece Mahkemesince hatalı değerlendirme ile davanın reddine karar verildiğini, kararın usul ve yasaya aykırı olduğunu ileri sürerek istinaf başvurusunda bulunmuştur.

Dosya içeriği ve toplanan delillerden, arsa malikleri K1, K6 ile yüklenici K3 arasında 11/06/2014 tarihli kat karşılığı inşaat sözleşmesi düzenlendiği, davacının sözleşmeye dayalı olarak yüklenici K3 aleyhine açtığı davanın Eskişehir Asliye 2. Hukuk Mahkemesinin 2016/238 Esas, 2017/459 Karar sayılı kesinleşen mahkeme ilamına dayalı olarak 221.317,67 TL alacak için Eskişehir 5. İcra Müdürlüğünün 2017/7517 Esas sayılı takip dosyası ile ilama dayalı 01/08/2017 tarihli takip yapıldığı, icra takibinin kesinleştiği anlaşılmaktadır.

Eskişehir 5. Noterliğinde düzenlenen 11/06/2014 tarih, 7853 yevmiye numaralı taşınmaz satış vaadi ve arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesinin arsa malikleri davacı K1, dava dışı K6 ve yüklenici- davalı K3 arasında düzenlendiği, sözleşme uyarınca A Blok 2 No.lu, B Blok 1, 3, 5 No.lu bağımsız bölümlerin davacı arsa maliki K1'a isabet ettiği, davaya konu edilen bağımsız bölümlerin ise yüklenici K3'a isabet etmektedir.

Eskişehir Asliye 2. Hukuk Mahkemesinin 18/07/2017 tarih, 2016/238 Esas, 2017/459 Karar sayılı kararı incelendiğinde, davacının arsa maliki K1, davalının yüklenici K3 olduğu, 09/05/2016 tarihinde açılan alacak davasında, 7459 ada 16 parselde sözleşmeden kaynaklanan edimlerin yerine getirilmemesi, özen yükümlülüğüne aykırı davranılması, sözleşmeye aykırı olarak fazladan çatı katı (6 No.lu dubleks daire) inşaatı nedeniyle zarara yol açtığı iddiasında bulunduğu, yargılama sonucunda davanın kısmen kabulü ile toplam 195.237,44 TL'nin yasal faizi ile tahsiline karar verildiği, alacaklı K1 tarafından davalı yüklenici aleyhine Eskişehir 5. İcra Müdürlüğünün 2017/7517 Esas (Eskişehir 3. İcra Müdürlüğünün 2019/424 Esas, 442 Esas sayılı ve Eskişehir 1. İcra Müdürlüğünün 2019/6960, 7578 Esas) sayılı icra takipleri başlatıldığı, icra takiplerinin davalı - borçlu K3 hakkında verilen Mahkeme ilamlarına istinaden alacakların tahsili amacıyla ilamlı icra takibine ilişkin olduğu, dosyalarda kısmi tahsilat yapıldığı, takiple rin devam ettiği anlaşılmaktadır.

Eskişehir Asliye 1. Hukuk Mahkemesinin 04/12/2018 tarihli, 2017/531 Esas ve 2018/516 Karar sayılı dava dosyası incelendiğinde de, davacı - yüklenici K3 tarafından 11/12/2017 tarihli dava ile arsa maliki K1 aleyhine, taraflar arasında Eskişehir 5. Noterliğinde düzenlenen 11/06/2014 tarih, 7853 yevmiye numaralı taşınmaz satış vaadi ve arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesine aykırılıktan kaynaklı tazminat davası açıldığı, davada Eskişehir 5. Noterliğinde düzenlenen 11/06/2017 tarihli 7853 yevmiyeli satış vaadi kat karşılığı inşaat sözleşmesi uyarınca A Blok 2 No.lu, B Blok 3 - 5 No.lu dairelerin arsa malikine verilmesinin kararlaştırıldığını, bina inşaatı ve sözleşme yürürlükteyken 2016/238 Esas sayılı davanın aleyhine açıldığını ve devamında satış yetkisini içeren vekaletnameden azledildiğini, davalı arsa malikinin edimini yerine getiremediğini, bu nedenle sözleşmeden doğan yükümlülükleri yerine getiremeyeceğini açık olduğunu ileri sürerek zararın tazmini istemiyle dava açtığı, davanın arsa maliki K1 tarafından açılan ve kabulüne karar verilen sözleşmeye dayalı alacak davasının karara bağlanmasından ve ilama dayalı icra takibi başlatılmasından açıldığı, yargılama sonucunda davanın reddine karar verildiği, kararın Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 27. Hukuk Dairesinin 08/09/2022 tarihinde esastan ret kararı ile kesinleştiği görülmektedir.

Çekişmeye konu taşınmaza ilişkin resmi akit tablosu incelendiğinde, arsa maliki K1 adına kayıtlı iken vekil kıldığı K11 aracılığıyla kayden maliki bulunduğu 7459 ada

16 parselde 7 No.lu bağımsız bölümün 23/01/2017 tarihli satış akdi ile diğer davalı K4'a temlik edildiği, diğer dava konusu 7456 ada 7 parselde 6 No.lu bağımsız bölümün de 23/10/2015 tarihli kat irtifakı tesisi ile dava dışı K8, K9 ve K10 adına 1/3'er payla tescil edildiği, 31/12/2015 tarihli satış akdi ile K4'a devredildiği, onun tarafından da 23/01/2017 tarihli satış akdiyle K7'a, K7'ın da 06/02/2017 tarihli satış akdiyle yeniden K4'a devrettiği, kayıt maliki K4 ile K1'un baba- kız oldukları, 6 No.'lu bağımsız bölümde ara maliki olan K7'in yüklenici K3'in oğlu olduğu, K1 adına vekâleten işlem yapan K11'in tanık sıfatı ile verdiği beyanda, yüklenici-davalı K3'in gösterdiği kişilere temlikî gerçekleştirdiğini, temlike konu taşınmazların yükleniciye isabet eden taşınmazlar olduğunu bildiğini ifade ettiği görülmektedir.

İlk derece Mahkemesinin 12/10/2018 tarih, 2017/456 Esas, 2018/905 Karar sayılı davanın kabulüne ilişkin karara karşı davalı tarafça yapılan istinaf başvurusu üzerine Ankara Bölge Adliyesi Mahkemesinin 26. Hukuk Dairesinin 04/11/2020 tarih 2018/3697 Esas 2020/1578 Karar sayılı kaldırma kararında da, davanın TBK'nin 19. maddesine dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğu benimsenerek dava konusu bağımsız bölümün bulunduğu Eskişehir İli Tepebaşı İlçesi A1 Mahallesi 7459 ada 16 parseldeki tüm bağımsız bölümlerin tapu kayıtlarının istenilmesi, Eskişehir 5. Noterliği'nin 11.06.2014 tarihli düzenleme şeklinde taşınmaz satış vaadi ve arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi, 16.08.2016 tarihli kat irtifakı ve davalı K3 tarafından davacı aleyhine dava konusu taşınmazın satışı nedeniyle açılan Eskişehir 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2017/531 Esas sayılı dava dosyasının incelenmesi, dava konusu 6 No.lu bağımsız bölüm malikinin tespiti, daha sonra mevcut delillerin TBK'nin 19. maddesi gereğince değerlendirilmesi ve sonucuna göre karar verilmesi" gereğine değinilerek kaldırma kararı verildiği sabittir.

Davacı eldeki davada, kesinleşen mahkeme ilamı ile lehine hükmedilen tazminat alacağının tahsilini önlemek amacıyla davalı- yüklenici K1'un kayden maliki bulunduğu 7459 ada 16 parseldeki 7 No.lu bağımsız bölümü davalı kızına, 7456 ada 17 parselde 6 No.lu bağımsız bölümün de K7 tarafından davalı K4'a satış yoluyla temlik ettiğini ileri sürerek tasarrufun iptali ile cebri satış yetkisi tanınması isteminde bulunmuştur.

İddianın ileri sürülüş biçimi ve olayların açıklanış şekline davanın, 6098 sayılı TBK'nin 19. maddesine dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğu tartışmasızdır. Nitekim Ankara Bölge Adliyesi Mahkemesinin 26. Hukuk Dairesinin 04/11/2020 tarih 2018/3697 Esas 2020/1578 Karar sayılı kaldırma kararında da davada TBK'nin 19. maddesine dayanıldığı benimsendiği açıktır.

Bilindiği üzere Türk Borçlar Kanunu'nun 19. maddesi gereğince muvazaa hukuksal sebebine dayalı iptal davalarında kural olarak 3.kişiler, danışıklı işlem nedeniyle hakları zarara uğratıldığı takdirde tek taraflı veya çok taraflı olan bu hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilir. Danışıklı bir hukuki işlem ile 3. kişilere zarar verilmesi onlara karşı işlenmiş bir haksız eylem niteliğindedir. Ancak 3.kişinin danışıklı işlem ile haklarının zarara uğratıldığı benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan alacaklı olması ve danışıklı işlemin alacağının ödenmesini önlemek amacıyla yapılmış bulunması gerekir. Muvazaa davası borçlunun yaptığı tasarrufî işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tespit ettirmeyi amaçlar. Davacının bu davadaki amacı alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamaktır. Muvazaaya dayalı davalarda davacının icra takibine geçmesi ve aciz belgesi almasına gerek yoktur. Muvazaaya dayalı iptal davasında ise davacı muvazaalı işlemle kendisinin zararlandırıldığını ileri sürmektedir. Davacının iddiasını kanıtlaması halinde iddianın, alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK 283/1 maddesi kıyasen uygulanarak iptal ve tescile gerek olmaksızın davacıya haciz ve satış isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerekecektir.

Diğer taraftan tasarrufun iptali davalarında, asıl borçlu ile iptal konusu tasarruftan yararlanan üçüncü kişinin davada davalı taraf olarak yer alması zorunludur.

Ne var ki Mahkemece yukarıda açıklanan Kanun hükmü çerçevesinde taraf teşkili sağlanmadığı gibi TBK'nin 19. maddesi kapsamında değerlendirme, araştırma ve inceleme yapılmadığı, taşınmazların borçlu-yüklenici adına kayıtlı olmadığı, yüklenici tarafından yapılmış bir tasarruf bulunmadığı, muvazaalı devirden söz edilemeyeceği gerekçeyle davanın reddi cihetine gidildiği görülmektedir.

Yukarıda açıklanan Kanun hükümleri ve ilkeler doğrultusunda dosya kapsamı değerlendirildiğinde, kat karşılığı inşaat sözleşmesi ile borçlu yükleniciye isabet eden taşınmazlardan 7459 ada 16 parselde 7 No.lu bağımsız bölümün, arsa maliki tarafından davalı K4'a devredildiği, devir işleminin vekil aracılığıyla gerçekleştirildiği, vekil K11'in temlikleri yüklenicinin gösterdiği kişilere yapıldığını ifade ettiği, bu kazandırmanın TBK'nin 19. maddesi kapsamında değerlendirilmesi, koşulların gerçekleşip gerçekleşmediğinin açıklığa kavuşturulması gerektiği, diğer taşınmaz bakımından ise (7456 ada 17 parselde 6 No.lu bağımsız bölüm) borçlu - yüklenici K3'in kendi adına tescil edilmesi gerekirken dava dışı K9, K8 ve K10 adına paylı olarak kat irtifakı tesis edildiği, sonra sırasıyla K4, K12 ve yeniden K4'a satış yoluyla devredildiği, bu durumda dava dışı adlarına kat irtifakı tesisi yoluyla sicil kaydı oluşan K8, K9 ve K10 ve en son temlikli yapan K7'in zincirin tamamlanması bakımından davada yer almalarının sağlanması, eksik taraf teşkili ve çekişmeye konu taşınmazların sözleşmeyle davalı- yüklenici K3'a isabet eden taşınmazlar olduğu hususu göz ardı edilerek yanılığın değerlendirme sonuca gidilmiş olması doğru değildir.

O halde öncelikle davaya konu edilen 7456 ada 17 parselde 6 No.lu bağımsız bölüm bakımından K8, K9, K10 ve K7'in yöntemine uygun olarak davada yer almalarının sağlanması, taraf teşkili sağlandıktan sonra kat karşılığı inşaat sözleşmesi uyarınca yüklenici- borçluya düşen bağımsız bölümlerin, arsa maliki tarafından yüklenicinin gösterdiği kişiye yaptığı temlikler bakımından, TBK'nin 19. maddesi kapsamında tasarrufun iptali koşullarının gerçekleşip gerçekleşmediğinin araştırılması, sonucuna göre bir karar verilmesi için kararın kaldırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Hâl böyle olunca davacının istinaf başvurusunun açıklanan nedenden ötürü kabulü ile ilk derece Mahkemesi kararının 6100 sayılı HMK'nin 353,1/b-2.maddesi uyarınca kaldırılmasına, dosyanın kararı veren ilk derece Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle,

1-Davacının istinaf başvurusunun açıklanan nedenlerden ötürü **KABULÜNE**,

2-Eskişehir Asliye 1. Hukuk Mahkemesinin 18/06/2020 tarihli, 2019/238 Esas, 2020/107 Karar sayılı kararının 6100 sayılı HMK'nin 353/1-a-4. maddesi uyarınca **KALDIRILMASINA**,

3-Yukarıda açıklandığı şekilde eksiklikler giderildikten sonra bir karar verilmesi için dosyanın kararı veren Eskişehir Asliye 1. Hukuk Mahkemesine **GÖNDERİLME-SİNE**, kaldırma sebebine göre sair hususların incelenmesine şimdilik yer olmadığına,

4-Davacı tarafından yatırılan istinaf karar harcının ilgisine iadesine,

5-İstinaf yargılama giderlerinin nihai karar ile birlikte ilk derece Mahkemesince nazara alınmasına,

Dosya üzerinde yapılan inceleme neticesinde 6100 sayılı HMK'nin 353/1-a maddesi uyarınca kesin olmak üzere oy birliği ile karar verildi. 03/11/2022

Ankara BAM 16. HD 03.11.2022 T. E: 2020/1196, K: 2083

Tüzel kişilik perdesinin kaldırılması (aralanması)- Davanın genel kredi sözleşmesinden kaynaklanan alacağın tüzel kişilik perdesi aralanarak tahsili istemine ilişkin olduğu- Uyuşmazlığın, davalı şirketler arasında organik bağ bulunup bulunmadığı, tüzel kişilik perdesinin aralanması ilkesinin uygulanıp uygulanamayacağı, davacının davalı anonim şirketten olan ve genel kredi sözleşmelerinden kaynaklanan alacağını davalılardan talep edip edemeyeceği, talep edebilecek ise miktarı hususlarından kaynaklanmakta olduğu-

Taraflar arasındaki alacak istemine ilişkin davanın yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine yönelik olarak verilen hükme karşı davacı vekiline süresinde istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkili banka ile davalı ... şirketi arasında genel kredi sözleşmesi imzalandığını, dava dışı ... A.Ş'nin sözleşmede müteselsil kefil olduğunu, borcun zamanında ödenmemesi üzerine alacağın tahsili için başlatılan icra takibine borçluların itiraz ettiklerini, bankanın alacağını tahsil edemediğini, dava dışı başka bir banka tarafından davalı ... A.Ş ile dava dışı kefil ... şirketi hakkında iflas yolu ile başlatılan takibe itiraz edilmesi üzerine iflas davası açıldığını, davanın derdest olduğunu, davalı ... şirketinin inşaat piyasasında bilinen ... markasını davalı ... şirketine alacaklılarından mal kaçırmak için devrettiğini, tasarrufun iptali için açılan davanın derdest olduğunu, ... şirketinin kurucu ortaklarından ... ve davalı ...'ın kardeş olduklarını, anılan şahısların başka ortaklarında katılımı ile başka firma adları altında da ticari hayatlarına devam ettikleri davalı ... şirketinin tek kurucu ortağı olan ...'ın ...'ın kızı olduğunu, şirketin kuruluşundan kısa süre sonra bu şahsın hisselerini ve şirketi temsil yetkisini amcası olan ...'a devrettiğini, açıklanan akrabalık ilişkileri dikkate alındığında davalı şirketler arasında organik bağı bulunduğunu, tüzel kişilik perdesinin aralanması gerektiğini, davalı gerçek kişilerin davalı şirket ortakları olduklarını belirterek fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 500.000,00 TL'nin temerrüt faizi ve BSMV'si ile birlikte davalılardan müteselsilen tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

CEVAP

Davalılar vekili cevap dilekçesinde özetle; derdest dava bulunduğunu, müvekkilleri arasında marka satış ve devrine ilişkin bir tasarruf işlemi olmadığını, markanın müvekkili ... A.Ş. adına tescil ve korumasının devam ettiğini, müvekkili ... A.Ş.'nin de aynı markayı aynı nice sınıfları için tescil ettirmesine muvafakat edildiğini, müvekkili ... A.Ş.'nin mal varlığında bir azalmaya yol açmaya muvafakat işlemi nedeniyle davacının zarara uğratılmasının mümkün olmadığını, perdenin aralanması teorisine dayanılarak ortaklara gidilemeyeceğini, iki ayrı şirketin ortakları arasında akrabalık ilişkisi olmasının organik bağı varlığı için yeterli olmadığını, organik bağ teorisinin tüzel kişilik perdesinin aralanması teorisinden farklı bir kuram olduğunu, alacaklının şirket ortağına gidebilmesine izin vermeyeceğini bildirerek davanın reddini istemiştir.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

Mahkemece, tüzel kişilik perdesinin kaldırılması için hileye başvurma, dürüstlük kuralına aykırı davranma, hakkın açıkça kötüye kullanıldığı somut olarak ispatı gerekmekte olup, olayda "... markasının davalı ... A.Ş. tarafından davalı ... A.Ş.'ye satış ve devrinin söz konusu olmadığı, davalı ... A.Ş.'de tescilinin devam ettiği, marka üzerinde sınırlı bir süre kullanım hakkı verildiği, bu hususun davalı ... A.Ş.'nin mal varlığında bir azalmaya yol açıp, davalı ... A.Ş.'nin mal varlığında artışa sebep olduğunun kanıtlanmadığı, davacıdan mal kaçırılması durumunun ispatlanmadığı, ticari kayıtlar

itibariyle de marka devri yoluyla davalı ... şirketinin devamı niteliğinde davalı ... şirketinin işler yaptığının tespit edilemediği, tüzel kişilik perdesinin aralanarak borçtan borçlu şirket dışında davalı ... şirketinin ve ortakların sorumlu tutulmasına ilişkin kanaat oluşmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

İSTİNAF SEBEPLERİ

Davacı vekili istinaf dilekçesinde özetle; davalı ... A.Ş.'nin kurucu ortaklarından ... ve ...'ın kardeş olduklarını, davalı ... A.Ş.'nin ise ...'ın tek ortaklığıyla davalı ... A.Ş.'nin faaliyet alanlarında çalışmak üzere kurulduğunu, şirket ortağının ...'ın kızı olduğunu, davalı ... A.Ş.'nin kuruluşundan kısa bir süre sonra ...'ın hisselerini ve şirketi temsil yetkisini amcası ...'a devrettiğini, akrabalık ilişkileri dikkate alındığında davalı şirketler arasında organik bağın açıkça görüleceğini, organik bağın temelini tüzel kişilik perdesinin aralanmasında olduğu gibi, hakkın kötüye kullanılması yasağı ve dürüstlük kuralı ilkesi olduğunu, davalı şirketler arasında organik bağ bulunduğundan şirket yöneticisi ve ortakları arasındaki akrabalık ilişkileriyle açıkça ortaya konulduğunu, şirketler arasındaki tüzel kişilik perdesinin de bu nedenle aralanarak yakın akrabaların birlikte kurduğu iki şirket adı altında ticari faaliyetlerinin sürdürdüğü açık olduğundan dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı gereği yönetim kurulu üyelerinin şirketin borçlarından da sorumlu olduklarının kabul edilmesi gerektiğini, eksik inceleme ile hüküm kurulduğunu, gerekçede kanıtlanmadığı belirtilen hususların uzman bilirkişi tarafından incelenmesi gerektiğini, davanın marka devrinin ortaya çıkardığı zararın tazmini davası olmayıp, marka devride göz önünde bulundurularak taraflarınca ve bilirkişi tarafından tespit edilen diğer faktörler bir arada değerlendirilip, tüzel kişilik perdesinin aralanması, ortakların bu perde ardında ticari faaliyetlerini sürdürmesi sebebiyle tüzel kişi üzerinden girdikleri borçlarını ödemesi, borçtan sorumlu olduğunun kabulü davası olduğunu, inşaat piyasasında yıllardır davalı ... A.Ş. tarafından kullanılan ve tanınan "... markasının davalı ... A.Ş. adındaki başka bir firma tarafından kullanılması için muvafakat verilmesinin başlı başına alacaklılar için zarar doğuran bir işlem olduğunu, bu işlemin neden olduğu başka bir zararın tespitine gerek bulunmadığını belirterek ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına, davanın kabulüne karar verilmesini istemiştir.

HUKUKİ NİTELENDİRME, DELİLLERİN VE İSTİNAF SEBEPLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dava; genel kredi sözleşmesinden kaynaklanan alacağın tüzel kişilik perdesi aralanarak tahsili istemine ilişkindir.

6100 Sayılı HMK'nın 355.maddesi gereğince, istinaf incelemesinin istinafa gelen tarafın sıfatı ile istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak kamu düzenine aykırılık bulunup bulunmadığı hususu gözetilerek ilk derece mahkemesinin taraflar arasındaki ihtilafta görevli mahkeme oluşu ve eldeki davada kesin yetki kuralına da aykırılık bulunmadığı anlaşılmalıdır işin esasına girilerek yapılan incelemede;

Yargılama aşamasında hukukçu iki kişilik bilirkişi heyetinden alınan 28/09/2020 tarihli bilirkişi heyeti raporu, Ankara 9. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2016/908 Esas 2018/459 Karar sayılı karar sureti, Ankara 16. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2018/295 Esas sayılı dosyasının Uypap'tan gelen sureti, davalı ... A.Ş. Ve ... A.Ş.'nin ticaret sicil kayıtları, marke tescil belgesi, genel kredi sözleşmesi suretleri, hesap kat ihtarnamesi dosya içerisinde yer almaktadır.

Davacı ile davalı ... A.Ş. arasında 10/07/2012 tarihli 10.000.000,00 TL limitli, 15/09/2015 tarihli 17.000.000,00 Usd limitli genel kredi sözleşmeleri imzalandığı, sözleşmelerde diğer davalıların herhangi bir sıfatıyla imzalarının yer almadığı, dava dışı ... A.Ş.'nin müteselsil kefil sıfatıyla imzasının bulunduğu dosya içeriğiyle sabittir.

Davacı, davalı ... A.Ş. ve dava dışı kefil ... A.Ş.'ye 15/07/2016 tarihli hesap kat ihtarnamesini göndererek toplam 31.892.985,19 TL alacağın 5 gün içinde ödenmesini talep etmiştir.

Marka tescil belgesiyle davalı ... A.Ş. Adına 03/02/2017 tarihinden itibaren 10 yıl süreyle "... markasının 13/11/2017 tarihinde tescil edildiği anlaşılmıştır.

Davalı ... A.Ş.'nin ticaret sicil kaydından şirketin tek ortağının davalı ... olduğu, davalı ... A.Ş.'nin ticaret sicil kaydından şirketin tek ortağının davalı ... olduğu görülmüştür.

Ankara 16. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2018/295 Esas sayılı dosyası ile davacı banka tarafından davalılar ... A.Ş. ve ... A.Ş. aleyhine "... markasının devrine ilişkin tasarrufun iptali talebiyle 20/06/2018 tarihinde dava açıldığı, davanın halen derdest bulunduğu anlaşılmıştır.

Ankara 9. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2016/908 Esas 2018/459 Karar sayılı kararıyla, davacı banka tarafından davalı ... A.Ş. ve dava dışı ... A.Ş. aleyhine genel kredi sözleşmelerinden kaynaklanan alacağın tahsili için başlatılan icra takibine itirazın iptaliyle açılan davanın kısmen kabulüne karar verildiği, kararın henüz kesinleşmediği dosya içeriğiyle sabittir.

Davacı vekili cevaba cevap dilekçesinde, işbu davanın tüzel kişilik perdesinin aralanması teorisi esas alınarak tahsilde tekerrür etmemek kaydıyla açılmış bir alacak davası olduğunu, aynı alacağa ilişkin Ankara 9. Asliye Ticaret Mahkemesinde açılan itirazın iptali davası ile işbu davada farklı hukuki sebeplere dayanıldığını bildirmiştir.

Yargılama aşamasında alınan bilirkişi heyeti raporunda davalı ... A.Ş.'nin şirket ortağının tüm hisselerini ...'dan devraldığı, davalı ... A.Ş. Şirket ortağının tüm hisselerini ...'dan devraldığı, davalı şirket ünvanları ve faaliyet alanlarının benzediği, aynı markayı kullandıkları, davalı ... A.Ş.'nin bedel olmadan diğer davalının aynı markayı kullanmasına muvafakat ettiği, tarafların ticari kayıtlarının incelendiği, davalı ... A.Ş.'nin ticari faaliyetlerinin 2016 yılına kıyasla 2017 yılında ciddi şekilde düşüş yaptığı, şirketin öz kaynaklarının (-) düştüğü, 2018 yılında da aynı şekilde olduğu, 2019 yılında çok düşük seviyede bulunduğu, davalı ... A.Ş.'nin ise mali yapısının (-) olduğu, davalı ... A.Ş.'nin devamı niteliğinde işler yaptığından bahsetmenin mümkün olmadığı, buna dair bir bulguya rastlanmadığı yönünde kanaat bildirilmiştir.

Davacı yan davalı ... A.Ş. ile akdedilen genel kredi sözleşmelerinden kaynaklanan alacağı bulunduğunu, davalı ... A.Ş. ile davalı ... A.Ş.'nin ortakları arasında akrabalık ilişkisi bulunduğunu, şirketler arasında organik bağ bulunduğunu, davalı şirketlerin aynı markayı kullandıklarını, davalı ... A.Ş.'nin bankaya olan kredi borcundan davalı ... A.Ş. ile davalı şirket ortaklarının asıl borçlu olan davalı ... A.Ş. ile birlikte sorumlu olduklarını iddia etmiştir. Davalı yan ise, davalı şirketler arasında organik bağ bulunmadığını, borçtan sorumlu olmadıklarını savunmuştur. Mahkemece yapılan yargılama sonunda, davanın iddiasını ispatlayamadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Taraflar arasında davacı ile davalı ... A.Ş. arasında genel kredi sözleşmeleri imzalandığı, kredi borcunun ödenmemesi üzerine davacı tarafından kredi hesabının kat edildiği, diğer davalıların kredi sözleşmelerinde herhangi bir sıfatla imzalarının olmadığı, davalı ...'ın davalı ... A.Ş.'nin diğer davalı ...'in ise davalı ... A.Ş.'nin tek ortağı olduğu hususlarında herhangi bir ihtilaf bulunmamaktadır.

Uyuşmazlık, davalı şirketler arasında organik bağ bulunup bulunmadığı, tüzel kişilik perdesinin aralanması ilkesinin uygulanıp uygulanamayacağı, davacının davalı ...

A.Ş.'den olan ve genel kredi sözleşmelerinden kaynaklanan alacağını davalılardan talep edip edemeyeceği, talep edebilecek ise miktarı hususlarından kaynaklanmaktadır.

Davacı vekilinin istinaf itirazları incelendiğinde; davacı yan aşamalarda davalı şirket ortakları arasında akrabalık ilişkisi bulunduğunu, davalı ... A.Ş.'nin markasını diğer davalı şirkete bedelsiz olarak kullandığını, şirketler arasında organik bağ bulunduğunu iddia etmiştir. İddianın ileri sürülüş şekli karşısında ispat külfeti davacı üzerinde olup, davacı hile, dürüstlük kuralına aykırı davranılıp hakkın açıkça kötüye kullanıldığını, tüzel kişilik perdesinin kaldırılması gerektiği iddiasını usulüne uygun delillerle ispatlamakla yükümlüdür.

Davacı tarafından ... markasının davalı ... A.Ş. tarafından davalı ... A.Ş.'ye kullanımının süreyle sınırlı olmak üzere devrine ilişkin açılan tasarrufun iptali davası derdesttir. Davacı yan, işbu davada tüzel kişilik perdesinin aralanması ilkesine dayanmıştır.

Yargılama aşamasında alınan bilirkişi raporu ile davalı şirketlerin yıllar içerisinde öz kaynaklarının (-) düştüğü, davalı ... A.Ş.'nin davalı ... A.Ş.'nin devamı niteliğinde işler yaptığından bahsetmenin mümkün olmadığı, buna dair bir bulguya rastlanmadığı tespit edilmiştir.

Dosyada toplanan deliller karşısında, ticari kayıtlar itibarıyla da markanın kullanım hakkının devri yoluyla davalı ... A.Ş.'nin davalı ... A.Ş.'nin devamı niteliğinde işler yaptığı ispatlanamamıştır.

Davalı ... A.Ş.'nin tek ortağı olan davalı ... şirket hisselerinin tamamını dava dışı ...'dan devralmıştır. Davalı ... A.Ş.'nin tek ortağı olan davalı ... ise şirket hisselerinin tamamını dava dışı ...'dan devralmıştır. Davalı ... ile diğer davalı gerçek kişiye hisselerini devreden dava dışı ... kardeş, dava dışı ... ise dava dışı ...'ın kızıdır. Şirketlerin eski ve bir kısım yeni ortakları arasında akrabalık ilişkisi bulunmaktadır. Salt akrabalık ilişkisi bulunması davalı şirketler arasında, şirket işleyişleri konusunda organik bağ bulunduğu sonucunu doğurmayacaktır.

Hal böyle olunca, mahkeme davacının tüzel kişilik perdesinin kaldırılması için hileye başvurma, dürüstlük kuralına aykırı davranma, hakkın açıkça kötüye kullanıldığını somut olarak ispatlayamadığı, davacıdan mal kaçırıldığına ilişkin bilgi ve belge sunulmadığı, ticari kayıtlar itibarıyla da davacının iddiasını ispatlayamadığı gözetilerek yazılı şekilde hüküm kurulmasında bir isabetsizlik görülmemiştir.

Tüm bu nedenlerle ilk derece mahkemesinin davanın reddi yönündeki kararında herhangi bir isabetsizlik görülmediğinden davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermek gerekmiş ve takdiren aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1-Davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nın 353/(1)-b.1 maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE,

2-Davacı bankadan alınması gereken 80,70 TL harçtan peşin yatırılan 54,40 TL harcın mahsubu ile bakiye 26,30 TL harcın davacıdan tahsil edilerek hazineye irat kaydına,

3-Davacı tarafından istinaf aşamasında yapılan yargılama giderlerinin üzerinde bırakılmasına,

4-İstinaf incelemesi sırasında duruşma açılmadığından davalılar yararına vekalet ücreti taktirine yer olmadığına,

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda HMK'nın 361. maddesi uyarınca gerekçeli kararın tebliğinden itibaren iki haftalık süre içerisinde Yargıtay'da temyiz kanun yolu açık olmak üzere oy birliği ile karar verildi. 02/11/2022

Ankara BAM 21. HD 02.11.2022 T. E: 2021/92, K: 1356

Borçlar Kanunu'nun 19. maddesinde düzenlenen dava konusu işlemin danişıklı (muvazaalı) yapıldığı iddiasına dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkin olduğu, BK'nın 19. maddesine dayalı olarak açılan muvazaa davasında, asıl amaç borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tespit ettirmek ve bu suretle borçludan olan alacağın tahsilini sağlamak olduğu- İİK. 277. maddesinde sözü edilen iptal davalarının borçlu tarafından geçerli olarak yapılmış bazı tasarrufların hükümsüz kılınması için açılacağı, oysa muvazaa davasının borçlunun yaptığı tasarrufi işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tespit ettirmeyi amaçladığı- Kural olarak muvazaa nedeniyle hakları ihlal olunan ve zarar gören üçüncü kişilerin tek taraflı veya çok taraflı hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebileceği- Muvazaaya dayalı iptal davasında, davacının muvazaalı işlemle kendisinin zararlandığını ileri sürebileceği- Davacının iddiasını kanıtlaması halinde davacının tasarruf üzerinde haciz ve satışını isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerekeceği-

Yukarıda bilgileri yazılı mahkemece verilen karara ilişkin istinaf talebi üzerine mahkemece dosya istinaf incelemesi yapılmak üzere dairemize gönderildiğinden yapılan ön inceleme ve incelemeyle heyete tevdi olunan dosyanın gereği görüşülüp aşağıdaki karar verilmiştir.

TARAFLARIN İDDİA VE SAVUNMALARININ ÖZETİ:

Davacı vekili vermiş olduğu 13/06/2011 havale tarihli dava dilekçesinde özetle; Müvekkilinin dava dışı ...'den alacağının tahsili için ...'nin hissedarı olduğu babası olan ...'nin davalı kooperatifte bulunan hissesine Konya ... İcra Müdürlüğünün ... esas sayılı dosyasından haciz işlemi başlatıldığını, davalı ...'nin de borçlu ...'nin kardeşi olduğunu, diğer davalıların kooperatifin yönetim kurulu üyeleri olduğunu, 26/10/2007 tarihinde icra dosyasından kooperatif hissesinin 1/10'una haciz işlemi yapıldığını, yönetim kurulu üyeleri olan davalılarda kooperatif defterine bu haciz işlemini işlediklerini, davalıların ...'nin ölümünden sonra kooperatifte bulunan 10 dairelik hissesinin mirasçıları tarafından sahiplenmemeleri nedeniyle düşüğünden bahislen icra dosyasından konulan haciz işlemine itiraz ettiklerini, yapılan itiraz dilekçesinin tek kişi imzalı olup yasal olarak geçerli olmadığını, davalıların kötü niyetli olduklarını, muris ...'nin kooperatifteki hisselerinin davalı ... devrederek müvekkilinin alacağını semeresiz bırakmaya çalıştıklarını, davalı kooperatif üyelerinin usulsüz bir şekilde haciz şerhi hissenin devrini yaptıklarını, kooperatif hisselerinin düşürülmüş olduğunu düşünülse bile murisin ölümüne kadar düzenli olarak yatırılan hisse bedellerine yatırılan 600.000TL'nin üzerinden şerh işlemi yapılması gerekirken bu işlemde yapılmadığını, bu işlemi yapan davalıların tüm bunlardan sorumlu olduklarını beyanla fazlaya ilişkin haklarının saklı kalması kaydıyla şimdilik 10.000TL alacağın davalılardan tahsiline, yargılama giderleri ve vekalet ücretinin davalılardan tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davacı vermiş olduğu 22/02/2022 havale tarihli beyan dilekçesinde özetle; dava devam ederken vefat eden davalı ...'in mirasçılarını davaya dahil ettiğini, davalı ...'in mirasçıların gösterir vaset ilamını sunduğunu, mirasçıların davaya dahil edilerek kendilerine tebligat yapılmasını talep etmiştir.

Davalı ... vekili vermiş olduğu 22/07/2011 havale tarihli cevap dilekçesinde özetle; düşmüş bir kooperatif hissesine istinaden açılan davanın olamayacağını, icra dosyasından konulan haciz işleminin de yenilenmediğinden düştüğünü, ortada haciz kalmadığını, kooperatif hissesinin devrinin yapılmasından bu yana 4 yıl geçtiğini zaman aşımı defii söz konusu olduğunu, iş bu davanın da süresinde açılmadığından reddine karar verilmesini, kooperatif hissesine konulan haciz işleminin Yargıtay içtihatları doğrultusunda caiz olmadığını bu nedenle de açılan davanın hukuki yararının bulunmadığını, davacının mal

kaçırmak için hisse devri iddiasına yönelikte ispat yükünün davacı tarafta olduğunu, takip borçlusu ile müvekkilinin kardeş olduklarını ancak aralarında husumet bulunduğunu bu nedenle takip borçlusunu kurtarmaya yönelik bir işlem yapılmasının söz konusu olmadığını beyanla açılan davanın reddine, yargılama gideri ve vekalet ücretinin davacı üzerinde bırakılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı ... Kooperatifi vekili vermiş olduğu 28/06/2011 havale tarihli cevap dilekçesinde özetle; öncelikle usul yönünden dava dilekçesindeki eksikliklerin giderilmesini, davacının iddiasının kooperatif hususu yönünden bir değerinin olmadığını, muris ...'nin müvekkil kooperatifte 10 adet daire hissesinin bulunduğunu, vefat edinceye kadar toplamda 7.000,00TL para yatırdığını, murisin ölümünden sonra mirasçılara usulünce tebligat yapıldığını ancak herhangi bir cevap alamadıklarını bunun üzerine kooperatif ana sözleşmesine göre yönetim kurulu kararı ile hisselerin düşürülerek yeni üyeler alındığını, murisin ölümünden önce üye olduğunu, vefat ettiği tarih itibariyle de müvekkil kooperatifte harfiyat çalışmaları olduğu dikkate değer bir işlem yapılmadığını, davacının hisselerin muhafaza edilmesi ya da alacaklılarına ödeme yapılması iddiasının mümkün olmadığını beyanla açılan davanın reddine, yargılama gideri ve vekalet ücretinin davacı üzerinde bırakılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

Davalılar ... ve (muris) ...'in birlikte vermiş olduğu 28/06/2011 havale tarihli cevap dilekçesinde; davalı ... Kooperatifi vekili cevap dilekçesini aynen tekrarlar açılan davanın reddine, yargılama gideri ve vekalet ücretinin davacı üzerinde bırakılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

Dahili davalılar vekili vermiş olduğu 08/03/2022 havale tarihli beyan dilekçesinde; müvekkillerinin muris davalı ...'in mirasçıları olduğunu, dosyanın gelinen aşamada ve alınan raporlarla davacının davasını ispat edemediğinin açık olduğunu, müvekkilleri adına açılan davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ:

İlk derece mahkemesinin kararı ile; "Açıklanan olgular, değinilen mevzuat hükümleri ve Yargıtay içtihatları ile tarafların ileri sürdükleri iddia ve savunmalar bir bütün halinde değerlendirildiğinde; dava dışı müteveffa Halil Kahveci'nin davalı kooperatifte on adet normal üyeliğinin bulunduğu, bu üyeliği sebebiyle davalı kooperatife toplam 7.000 TL aidat ödemesi yaptığı, davacının başlattığı icra takibinde 26/10/2007 tarihli haciz işlemi ile bu üyeliklerden beş adedine haciz konulduğu, ancak kooperatif tarafından daha sonra tashih yapılarak hacizlerin on adet üyeliğe teşmil edildiği, Kooperatifler Kanunu'nun 19. maddesinin amir hükmü ve yukarıda belirtilen Yargıtay 'nin yerleşik içtihatları gereği, kooperatif üyeliğinin haczinin mümkün olmadığı, haczin ancak kooperatif dağıldıktan sonra veya ferdileşme işlemi yapıldıktan sonra mümkün olduğu, haciz tarihi itibariyle davalı kooperatif tasfiye edilmediğinden veya ferdileştirme işlemleri yapılmadığından davacının üyelik üzerine koydurmuş olduğu hacizlerin bir hükmünün olmadığı, bir an için hacizler geçerli olsa bile; yukarıda belirtilen kooperatif ana sözleşmesinin 15. ve 16. maddeleri ile bu maddelere uygun olarak alınan kooperatif yönetim kurulunun 05.07.2007 Tarih ve 54 Sayılı kararı uyarınca'nin mirasçılara çıkarılan ihtarlı tebligata rağmen mirasçılardan hiçbirisinin üyeliği devam ettirme yönünde bir talebinin olmaması sebebiyle üyeliklerin düştüğü, üyeliğin düşmesi sebebiyle 7.000 TL aidat tutarından icra borçlusuna düşecek olan payın Konya ... Sulh Hukuk Mahkemesinin ... E. ... K . veraset ilamı uyarınca 3/36 oranında 583,33 TL olduğu, sözü edilen bu paraya icra müdürlüğünce 28/07/2008 tarihli haczin konulduğu, bu tarih itibariyle yürürlükte olan İİK'nun 106. maddesine göre taşınır için satış isteme süresinin 1 yıl olduğu, hacizden itibaren sözü edilen 1 yıllık süre zarfında davacının paraların icra dosyasına gönderilmesine ilişkin bir talebinin olmaması nedeniyle iadesi gereken üyelik aidatına

konulan haczin de düştüğü, davacı tarafından hacizlerin uygulanmadığı ya da haczedilen paraların tahsilinin yapılmadığı yönünde icra mahkemelerine açılmış herhangi bir şikayet davasının olmadığı, bu itibarla davacının alacağıının semeresiz bırakıldığı iddiasının kabule değer olmadığı, kaldı ki üyeliklerin davalı ...'ye muvazaalı olarak devredildiğine ilişkin iddianın da kesin ve inandırıcı delillere ispat edilemediği kanaatine varılmakla, davanın reddine dair aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir. " şeklinde davanın reddine dair hükmün kurulduğu anlaşılmıştır.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davacı asıl sunduğu istinaf başvuru dilekçesinde özetle; Yerel Mahkemece davalı kooperatifin kök kayıtlarının incelenmeden ve sadece 2006-2007 yılları arasındaki kısa ve dar bir dönemin incelenerek adil ve doğru bir sonuca ulaşamayacağını, Yerel Mahkemece ticaret sicilinden gelen ve dosya içinde mevcut olan kooperatif genel kurul evrakları ve hazirun cetvellerinin dahi incelenmediğini, dosyadaki bilirkişi raporlarına göre davalı kooperatifin ne zaman kurulduğu hususunun belirlenmediğini, normal üyelerin ödemeleri gereken aidat tutarlarının belirlenmediğini, tüm davalıların birlikte hareket ederek alacağıının tahsiline haksız eylemleriyle engel olduklarını beyan ederek Yerel Mahkemece verilen kararın ortadan kaldırılması ile davanın kabulüne, yargılama giderleri ve vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ ve GEREKÇE:

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 341 ve devamı maddeleri uyarınca ve özellikle istinaf incelemesinin kapsamının öngörüldüğü 355. maddeye göre re'sen gözetilecek kamu düzenine aykırılık halleri dışında istinaf incelemesi istinaf dilekçesinde belirtilen sebeplerle sınırlı olarak yapılır.

04.06.1958 gün ve 15/6 sayılı İBK'da da belirlendiği gibi, HMK'nın 24/1, 25, 26, 30 ve 33. (HUMK'nın 74, 75 ve 76.) maddeleri gereğince hakim, tarafların ileri sürdükleri maddi vakıalar, bunlara bağlı netice-i taleplerle bağlı ve fakat hukuki tavsiflerle bağlı olmayıp, kanunları re'sen uygulamakla ve neticeye vardırarakla yükümlüdür. Bu nedenle davanın dava tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan 6098 sayılı TBK'nın 19.maddesinde düzenlenmiş muvazaa iddiasına dayalı iptal istemine ilişkin olduğu kabul edilerek inceleme ve değerlendirmeler bu çerçevede yapılmıştır.

Bu itibarla Bir davada olayları belirtmek ve açıklamak taraflara, hukuki nitelendirme Hakime aittir. Bu nedenle tarafların hukuki nitelendirmeyi doğru yapmak zorunluluğu yoktur. Başka bir ifade ile Hakim, bildirilen hukuki sebeplerle bağlı olmayıp, hukuki sebebi kendiliğinden bulup uygulamakla sorumludur.

Talep dava dilekçesi içeriği ve açıklamalardan TBK'nun 19. Maddesi dayalı olarak davalılar arasında yapılan muvazaalı kooperatif işleminin tasarrufun iptali isteminden ibarettir.

Yüzeysel bakıldığında tasarrufun iptali davaları ile muvazaa davaları arasında bir benzerlik görülmekte ise de bu benzerlik her iki davanın güttüğü amaçtan öte gitmemektedir. İİK'nın 277. maddesinde sözü edilen iptal davaları borçlu tarafından geçerli olarak yapılmış bazı tasarrufların hükümsüz kılınması için açılır. Oysa muvazaa davası borçlunun yaptığı tasarrufların gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tespit ettirmeyi amaçlar. Kural olarak muvazaa nedeniyle hakları ihlal olunan ve zarar gören 3.kişiler tek taraflı veya çok taraflı hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilirler.

3. kişinin danışıklı işlem ile hakkının zarar gördüğünün benimsenebilmesi için onun danışıklı işlemde bulunandan bir alacağıının var olması ve bu alacağın ödenmesinin önlemek amacıyla danışıklı bir işlem yapılması gerekir. Davacının bu davadaki amacı

alacağını tahsil edebilmek için muvazaa nedeniyle temelde geçersiz olan işlemin hükümsüzlüğünü sağlamaktır.

Muvazaaya dayalı davalarda davacının icra takibine geçmesi ve aciz belgesi almasına gerek yoktur. Çünkü yukarıda açıklandığı gibi İİK'nun 277. ve izleyen maddelerinde iptal davasına konu tasarruflar özünde geçerli olmasına rağmen kanunun icra hukuku yönünden iptaline imkan verdiği tasarruflardır. Muvazaaya dayalı iptal davasında ise davacı muvazaalı işlemle kendisinin zararlandırıldığını ileri sürmektedir.

Davacının iddiasını kanıtlaması halinde iddianın alacağın tahsiline yönelik bulunduğu da gözetilerek İİK'nun 283/1,2. maddesi kıyasen uygulanarak yapılan kesintilerinin davacının alacak ve ferilerini geçmeyecek biçimde öncelikli ödenmesi gerekir.

Bilindiği üzere, muvazaa, kısaca irade ve beyan arasında bilerek yaratılan uyumsuzluk şeklinde tanımlanabilir. Muvazaada taraflar üçüncü kişileri aldatmak amacıyla gerçek iradelerine uymayan, aralarında hüküm ve sonuç doğurmayan bir görünüş yaratmak için anlaşarak bazan aslında bir sözleşme yapma iradesi taşımadıkları halde görünüşte bir sözleşme yapmaktadırlar (mutlak muvazaa). Veya gerçek iradelerine uygun olarak yaptıkları sözleşmeyi iradelerine uymayan görünüşteki bir sözleşme ile gizlemektedirler (nisbi muvazaa). Yanlar, ister salt bir görünüş yaratmak için, ister başka bir sözleşmeyi gizlemek amacıyla, sözleşme yapsınlar görünüşteki sözleşme gerçek iradelerine uymadığından, tabandaki sözleşmede tapulu taşınmazlarda şekil koşullarını taşımadığından geçersizdir. Her ne kadar, muvazaayı düzenleyen Türk Borçlar Kanununun 19.maddesinde ve öteki kanun hükümlerinde muvazaalı sözleşmelerin hüküm ve sonuçları hakkında bir açıklık bulunmamakta ise de; taraflar arasında alacak ve borç ilişkisi doğurmayacağı, muvazaanın varlığının hiçbir süreye bağlı olmaksızın her zaman ileri sürülebileceği, mahkemece kendiliğinden (resen) göz önünde bulundurulması gerektiği, belirli bir sürenin geçmesi, sebebin ortadan kalkması veya ilgililerin olur (icazet) vermesi ile geçerli hale gelmeyeceği, uygulamada ve bilimsel görüşlerde ortaklaşa kabul edilmektedir.

Öte yandan, muvazaanın varlığını iddia eden taraf Medeni Kanunun 6. maddesi gereğince bu iddiasını isbat etmek zorundadır. BK'nun 19.maddesine dayalı davalarda işlemin iptali için sadece üçüncü kişinin değil aynı zamanda dördüncü kişi var ise ona yapılan işleminde muvazaalı olduğunun ispatlanması gerekmektedir.

Yine Tasarrufun iptali davalarında 3. kişinin borçludan satın aldığı malı elinden çıkarması ve satın alan dördüncü kişinin davaya dahil edilmemesi ya da davaya dahil edilmekle birlikte iyi niyetli olduğunun anlaşılması halinde İİK'nın 283/2 maddesi uyarınca bedele dönüşen davada üçüncü kişinin dava konusu malı elinden çıkardığı tarihteki gerçek değeri oranında bedelle sorumlu tutulması gerekir.

Borçlar Kanunu'nun 19. maddesinde düzenlenen dava konusu işlemin danışıklı (muvazaalı) yapıldığı iddiasına dayalı tasarrufun iptali istemine ilişkindir. BK'nın 19. maddesine dayalı olarak açılan muvazaa davasında, asıl amaç borçlunun yaptığı tasarruflı işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tesbit ettirmek ve bu suretle borçludan olan alacağın tahsilini sağlamaktır.

İİK 277. maddesinde sözü edilen iptal davaları borçlu tarafından geçerli olarak yapılmış bazı tasarrufların hükümsüz kılınması için açılır. Oysa muvazaa davası borçlunun yaptığı tasarruflı işlemlerin gerçekte hiç yapılmamış olduğunu tespit ettirmeyi amaçlar. Kural olarak muvazaa nedeniyle hakları ihlal olunan ve zarar gören 3. kişiler tek taraflı veya çok taraflı hukuki işlemlerin geçersizliğini ileri sürebilirler. Muvazaaya dayalı iptal davasında, davacı muvazaalı işlemle kendisinin zararlandırıldığını ileri sürmektedir. İİK 277 ve izleyen maddelerinde düzenlenen iptal davası açma hakkı davacının genel

hükümlere, muvazaaya dayanarak dava açmasına engel değildir. Davacının iddiasını kanıtlaması halinde davacının tasarruf üzerinde haciz ve satışını isteyebilmesi yönünden hüküm kurulması gerekecektir. (Yargıtay nin 2016/20390 E, 2017/7012 K016/11791 E, 2017/7010 K ve benzer yöndeki içtihatları gibi)

Dava konusu devir dava koşulları yönünden incelendiğinde, davacının alacağıın 25/05/2005 tarihli toplam takip miktarı 182.000 tl lik bonodan kaynaklandığı, iptal konusu tasarrufun borcun doğum tarihinden sonra yapıldığı anlaşılmıştır. Borçlu hakkındaki yapılan takiplerin kesinleştiği ve ilgili haciz dosyalarından yapılan haczi kabil malı olmadığına dair hacizlere ilişkin haciz tutanaklarının geçici aciz vesikası hükmünde olduğu, kaldı ki davacının aynı zamanda TBK 19. a dayanması nedeniyle esasen aciz vesikası alınmasının da gerekmediği, iptali istenen tasarrufların takip konusu borçlardan sonra yapıldığı, davanın süresinde açıldığı anlaşıldığından dava ön koşulları gerçekleştiği kanaatine ulaşılmıştır.

Esasa yönelik incelemede

Davaya konu Konya ... İcra Müdürlüğünün ... esas sayılı takip dosyasında, davacı alacaklı ... tarafından dava dışı borçlu ... aleyhinde icra takibi başlatıldığı, Söz konusu takip dosyasında davacının talebi üzerine, icra müdürlüğünün 26/10/2007 tarihli haciz işlemi ile dava dışı icra borçlusunun vefat eden babası/murisi ...'nin davalı kooperatifteki beş adet hissesine fiili haciz işlemi uygulandığı, bilahare davalı kooperatifin icra müdürlüğüne yazmış olduğu 06/12/2007 tarihli yazı ile; kooperatif üyelerinden ...'nin vefatı sebebiyle kooperatif yönetim kurulunun 05/07/2007 tarih ve 54 sayılı kararı uyarınca mirasçılara üyeliği devam ettirmek isteyip istemediklerinin sorulduğu, ancak mirasçılardan hiçbirisi üyeliğin devamı yönünde bir talepte bulunmadığından üyeliğin düşürülmesi yönünde karar alındığı, ...'nin yatırmış olduğu 7.000 YTL aidattan haciz alacaklısının payına düşecek miktarın müracaat edildiği takdirde icra dosyasına ödeneceğinin bildirildiği anlaşılmıştır.

Davacının icra dosyasındaki vekili tarafından 28/12/2007 tarihli dilekçe ile yeniden haciz talebinde bulunulduğu, icra müdürlüğünün kooperatife hitaben yazdığı 25/12/2007 tarihli haciz yazısı ile, borçlunun ölü babasından intikal edecek hisseler/paralara haciz konulduğu, daha sonra icra müdürlüğünün 28/07/2008 tarihli yazısı ile borçlunun babasından düşen kooperatif hisseleri ile ilgili ödeme yapılıp yapılmadığının sorulduğu, bundan sonra ise takip alacaklısının borçlunun hissesine düşecek paraların icra dosyasına gönderilmesi yönünde herhangi bir talebinin olmadığı, icra müdürlüğünün de bu yönde kooperatife yazmış olduğu bir yazının olmadığı anlaşılmıştır.

Kooperatifler Kanununun 19.maddesinin son fırcası: "Bir ortağın şahsi alacaklıları, ancak ortağa ait faiz ve gelir-gider farklarından hissesine düşen miktarı ve kooperatifin dağılmasında ona ödenecek payı haczettirebilirler.

" hükmünü içermektedir.

Yargıtay nin 31/05/2020 tarih, 2020/439 E, 2020/13287 K. sayılı, 09/03/2017 tarih, 2016/11547 E. 2017/3550 K. Sayılı kararlarında Kooperatifler Kanunu'nun 19. maddesi gereğince, ferdi münasebete geçilmedikçe ve kooperatif herhangi bir şekilde dağılmadıkça kooperatif üyesinin kooperatif payının haczinin mümkün olmadığı vurgulanmıştır.

Dosya kapsamında aldırılmış olan 11/11/2013 tarihli bilirkişi heyeti raporu ile 26/10/2021 tarihli bilirkişi raporunda tespit edildiği üzere, icra borçlusu ...'nin murisi olan ...'nin, davalı kooperatifte birinci etap beş üyelik ve ikinci etap beş üyelik olmak üzere toplam on adet üyeliğinin bulunduğu, bu üyeliklerin tercihli/peşin ödemeli üyelik olduğuna ilişkin dosya kapsamında ve incelenen kooperatife ait dokümanlarda herhangi

bir bilgi ve belge bulunmaması sebebiyle üyeliklerin normal kooperatif üyeliği niteliğinde olduğu, bu üyelikler uyarınca ...'nin 7.000 TL aidat ödemesi yaptığı, normalde ödemesi gereken aidat tutarının ise 52.000 TL olduğu, bu noktada söz konusu üyeliklerin 45.000 TL borcunun olduğu anlaşılmıştır.

Her ne kadar davacı tarafından kooperatif üyesi ...'nin üyeliklerinin peşin ödemeli üyelik olduğu ve ... tarafından 600.000 TL kooperatife ödeme yapıldığı ileri sürülmüş ise de, yukarıda belirtilen tespitler nazarında Halil Kahveci'nin bu tutarda bir parayı kooperatife yatırdığına veya üyeliklerinin peşin ödemeli üyelik olduğuna ilişkin dosya kapsamında bir delilin bulunmadığı anlaşılmıştır.

Davalı Kooperatifin Ana Sözleşmesinin 16. maddesinde, ölen ortağın kanuni mirasçılarının 3 ay içinde temsilci tayin ederek kooperatife bildirmeleri halinde, ortaklık hak ve yükümlülüklerinin kanuni mirasçılara lehine devam edeceği, mirasçılarının temsilci tayin etmemeleri veya ortaklığa devam etmek istememeleri halinde, ölen ortağın alacak ve borçlarının 15. Madde hükümlerine göre tasfiye edileceği belirtilmektedir.

Davalı Kooperatifin Ana Sözleşmesinin 15. maddesinde ise, Devir dışında bir nedenle ortaklığı sona erenlerin sermaye ve diğer alacakları o yılın bilançosuna göre hesaplanarak, bilanço tarihinden itibaren bir ay içinde geri verilir. Ancak ortaklığı sona erenlerin yerine yeni ortak alınması halinde eski ortağın 21. Madde uyarınca ödediği gider taksitleri derhal geri verilir, denilmektedir.

Somut uyuşmazlıkta, Kooperatif Yönetim Kurulu 05.07.2007 Tarih ve 54 Sayılı Kararı ile mirasçılardan, üyeliği devam edip etmeyeceklerini bildirmeleri veya 3 ay içerisinde biriken tüm aidat borçlarını yatırmaları, aksi takdirde ana sözleşmenin 15. Maddesi uyarınca üyeliğin tasfiyesine, mirasçılarının veraset ilamıyla müracaatları halinde veraset ilamındaki hisselerine göre ödeme yapılmasına, mirasçı ...'nin borcu için İcra Müdürlüğüne bilgi verilmesine karar verilmiştir. Bu karar doğrultusunda, Kooperatif Yönetim Kurulunun 05.07.2007 Gün ve 54 Nolu Kararının Teslim Formunda yer aldığı üzere, mirasçılara tebligat yapıldığı anlaşılmaktadır.

İİK'nun 106. Maddesi; " Alacaklı, haczolunan mal taşınır ise hacizden itibaren altı ay, taşınmaz ise hacizden itibaren bir yıl içinde satılmasını isteyebilir. Borçlunun üçüncü şahıslardaki alacağı taşınır hükmündedir." hükmünü içermektedir.

İİK'nun 110. maddesi ise; " Bir malın satılması kanuni müddet içinde istenmez veya icra müdürü tarafından verilecek karar gereği gerekli gider onbeş gün içinde depo edilmezse veya talep geri alınıp da kanuni müddet içinde yenilenmezse o mal üzerindeki haciz kalkar. Hacizli malın satılması yönündeki talep bir defa geri alınabilir. Haczedilen resmi sicile kayıtlı malların, icra dairesiyle yapılacak yazışmalar sonucunda haczinin kalktığına tespit edilmesi hâlinde, sicili tutan idare tarafından haciz şerhi terkin edilir ve işlem ilgili icra dairesine bildirilir. Birinci fıkraya gereğince haczin kalkmasına sebebiyet veren alacaklı o mala yönelik olarak, haczin konulması ve muhafazası gibi tüm giderlerden sorumlu olur." hükmünü içermektedir.

Yukarıda yer verilen İİK'nun 106 maddesinde belirtilmiş olan sürelerin 6352 sayılı kanunun 22. maddesi ile değiştirilmeden önceki hali taşınır için 1 yıl, taşınmazlar için 2 yıldır. Dava konusu icra dosyasında en son haciz yazısı 28/07/2008 tarihinde yazıldığından dava konusu uyuşmazlıkta 1 yıl ve 2 yıllık sürelerin dikkate alınması gerekmektedir. 28/07/2008 tarihli hacizden sonra alacaklı vekilinin haczedilen paraların icra dosyasına gönderilmesi yönünde bir talebi bulunmadığından hacizlerin dava tarihi itibarıyla düşmüş olduğu anlaşılmaktadır.

Bu halde dava dışı müteveffa ...'nin davalı kooperatifte on adet normal üyeliğinin bulunduğu, bu üyeliği sebebiyle davalı kooperatife toplam 7.000 TL aidat ödemesi yaptığı, davacının başlattığı icra takibinde 26/10/2007 tarihli haciz işlemi ile bu üyeliklerden

beş adedine haciz konulduğu, ancak kooperatif tarafından daha sonra tashihi yapılarak hacizlerin on adet üyeliğe teşmil edildiği, Kooperatifler Kanunu'nun 19. maddesinin amir hükmü ve yukarıda belirtilen Yargıtay 'nin yerleşik içtihatları gereği, kooperatif üyeliğinin haczinin mümkün olmadığı, haczin ancak kooperatif dağıldıktan sonra veya ferdileşme işlemi yapıldıktan sonra mümkün olduğu, haciz tarihi itibarıyla davalı kooperatif tasfiye edilmediğinden veya ferdileştirme işlemleri yapılmadığından davacının üyelik üzerine koydurmuş olduğu hacizlerin bir hükmünün olmadığı, bir an için hacizler geçerli olsa bile; yukarıda belirtilen kooperatif ana sözleşmesinin 15. ve 16. maddeleri ile bu maddelere uygun olarak alınan kooperatif yönetim kurulunun 05.07.2007 Tarih ve 54 Sayılı kararı uyarınca ...nin mirasçılara çıkarılan ihtarlı tebligata rağmen mirasçılardan hiçbirisinin üyeliği devam ettirme yönünde bir talebinin olmaması sebebiyle üyeliklerin düştüğü, üyeliğin düşmesi sebebiyle 7.000 TL aйдat tutarından icra borçlusuna düşecek olan payın Konya ... Sulh Hukuk Mahkemesinin ... E. ... K. . veraset ilamı uyarınca 3/36 oranında 583,33 TL olduğu, sözü edilen bu paraya icra müdürlüğüne 28/07/2008 tarihli haczin konulduğu, bu tarih itibarıyla yürürlükte olan İİK'nun 106. maddesine göre taşınır için satış isteme süresinin 1 yıl olduğu, hacizden itibaren sözü edilen 1 yıllık süre zarfında davacının paraların icra dosyasına gönderilmesine ilişkin bir talebinin olmaması nedeniyle iadesi gereken üyelik aidatına konulan haczin de düştüğü, davacı tarafından hacizlerin uygulanmadığı ya da haczedilen paraların tahsilinin yapılmadığı yönünde icra mahkemelerine açılmış herhangi bir şikayet davasının olmadığı, bu itibarla davacının alacağıın semeresiz bırakıldığı iddiasının kabule değer olmadığından verilen ret kararı doğrudur

Bu halde, Dosya içeriğine, toplanan delillere, kararın dayandığı delillerle yasaya uygun gerektirici nedenle, özellikle delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, vakia mahkemesi hakiminin objektif, dosyadaki verilerle çelişmeyen tespitlerine ve uyumsuzluğa uygulanması gereken hukuk kurallarına ve hükmün Dairemizce de benimsenmiş bulunan yasal ve hukuksal gerekçeleriyle dayanağı maddi delillere göre, HMK'nın 355. maddesi uyarınca istinaf sebepleriyle sınırlı olarak ve resen kamu düzeni yönünden yapılan inceleme sonucu, ilk derece mahkemesinin vakia ve hukuki değerlendirmesinde usul ve esas yönünden yasaya aykırılık bulunmadığı kanaatine varılarak,

Davacının istinaf başvurusunun HMK'nın 353/1-b-1 maddesi gereği esas yönünden reddine dair aşağıdaki hükmün kurulmasına karar vermek gerekmektedir.

H Ü K Ü M: Gereğesi yukarıda açıklandığı üzere;

İlk Derece Mahkemesinin vakia ve hukuki değerlendirmesinde usul ve esas yönünden yasaya aykırılık bulunmadığından davacının istinaf başvurusunun HMK'nun 353/1-b-1 maddesi gereği ESASTAN REDDİNE,

1-Davacı tarafça alınan harç yeterli olduğundan yeniden harç alınmasına yer olmadığına,

2-Davacı tarafça yapılan yargılama giderlerinin üzerinde bırakılmasına,

3-İstinaf incelemesi sırasında duruşma açılmadığından vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

Dosya üzerinden yapılan inceleme sonunda HMK'nun 361 maddesi gereğince kararın taraflara tebliğ tarihinden itibaren İKİ HAFTA içinde temyiz yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verildi.31/10/2022

Konya BAM 3. HD 27.10.2022 T. E: 2091, K: 2241

Taşınmazın usulüne uygun olarak haczedildiğinin kabulü için, icra müdürlüğüne 'haciz kararı' verilmesi yeterli olup, haczin geçerliliği ve tamamlanmış sayılması için ayrıca tapu siciline şerh verilmesinin zorunlu olmadığı- Konuya ilişkin tasarruf yetkisi kısıtlamalarının tapu kütüğüne şerh verilebileceğini hükme bağlayan TMK'nun 1010. maddesi emredici nitelikte olmayıp, aynı maddenin son fıkrası uyarınca haciz şerhi verilmekle, taşınmaz üzerinde sonradan kazanılan hakların sahiplerine karşı ileri sürülebileceği- Tapuya işlenmesi, haczin kurucu unsuru olmayıp, bildirici nitelik taşıdığı; ne var ki 3. kişilere karşı ileri sürülebilmesi için haczin tapu siciline işlenmesi gerektiği- İİK'nun 106-110.maddeleri uyarınca haczin düşmüş olup olmadığı belirlenirken, sürenin başlama tarihi olarak icra müdürlüğüne haciz kararının verilme tarihinin esas alınması gerektiği- Süresinde satış istenmemesi durumunda, taşınmaz, tahmini bedelin üstünde satılsa da ihalenin feshini isteminin kabulü gerektiği-

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizden tetkiki davacı/borçlu tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi D. Dilek tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Sair temyiz itirazları yerinde değil ise de;

Alacaklı tarafından bonoya dayalı olarak kambyo senetlerine mahsus haciz yolu ile başlatılan takipte, borçlunun icra mahkemesine başvurusunda, sair fesih nedenleri ile beraber,haciz tarihinden itibaren süresinde satış istenmemesi nedeniyle ihaleye konu taşınmaz üzerindeki haczin İİK'nun 106-110. maddeleri uyarınca düşmesine rağmen 24.11.2021 tarihinde yapılan ihalenin usulsüz olduğunu ileri sürerek ihalenin feshini istediği mahkemece, ihaleye konu taşınmazın muhammen bedel üzerinde satıldığı, dolayısıyla zarar unsurunun gerçekleşmediği gerekçesi ile istemin hukuki yarar yokluğundan reddine karar verildiği, borçlu tarafından ilk derece mahkemesi kararına karşı istinaf yoluna başvurulması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince; istinaf isteminin esastan reddine, karar verildiği anlaşılmaktadır.

İİK.nun 106.maddesinde; "Alacaklı, haczolunan mal taşınır ise hacizden itibaren altı ay, taşınmaz ise hacizden itibaren bir yıl içinde satılmasını isteyebilir" hükmüne yer verilmiştir. Aynı Kanun'un 110. maddesinde ise; "Bir malın satılması kanuni müddet içinde istenmez veya talep geri alınıp da, bu müddet içinde yenilenmezse o mal üzerindeki haciz kalkar" hükmü yer almaktadır.

Satış talebinin, yukarıdaki maddede öngörülen süreler içinde olup olmadığını icra müdürü re'sen gözetmelidir. Satış talebi, bu sürelerden sonra ise, reddetmelidir. Satış isteme süresinin geçmesi nedeniyle haczin kalkmış olmasına rağmen yapılan ihalenin feshi gerekir (B. Kuru, İcra El Kitabı, s.520).

Öte yandan, taşınmazın usulüne uygun olarak haczedildiğinin kabulü için icra müdürlüğüne haciz kararı verilmesi yeterli olup, haczin geçerliliği ve tamamlanmış sayılması için ayrıca tapu siciline şerh verilmesi zorunlu değildir. Konuya ilişkin tasarruf yetkisi kısıtlamalarının tapu kütüğüne şerh verilebileceğini hükme bağlayan TMK'nun 1010. maddesi emredici nitelikte olmayıp, aynı maddenin son fıkrası uyarınca haciz şerhi verilmekle, taşınmaz üzerinde sonradan kazanılan hakların sahiplerine karşı ileri sürülebilir. Tapuya işlenmesi, haczin kurucu unsuru olmayıp bildirici nitelik taşıyır. Ne var ki 3. kişilere karşı ileri sürülebilmesi için haczin tapu siciline işlenmesi gerekmektedir. (Dairemizin 10/12/2015 tarih ve 2015/28857 E.-31140 K. sayılı kararı) Bu açıklamalar ışığında, İİK.nın 106-110.maddeleri uyarınca haczin düşmüş olup olmadığı belirlenirken

sürenin başlama tarihi olarak icra müdürlüğünce haciz kararının verilme tarihi esas alınmalıdır.

Somut olayda, icra dosyasının incelenmesinde; alacaklı vekilinin talebi üzerine icra müdürlüğünce 11/04/2018 tarihinde haciz talebinin kabul edilmesiyle haciz konulduğu, haciz şerhinin ise 17/08/2018 tarihinde işlendiği, haczin konulduğu tarih (11/04/2018 tarihi) itibariyle İİK'nun 106. maddesinin yürürlükte olan hükmü uyarınca satış isteme süresinin 1 yıl olduğu, ancak alacaklı vekili tarafından Kanunda öngörülen bir yıllık yasal süre geçtikten sonra 07/08/2019 tarihinde satış talebinde bulunulduğu ve satış avansının yatırıldığı, böylece haciz tarihi ile satış talep ve avans yatırılma tarihi arasında satış isteme süresinin geçtiği görülmüştür.

İİK.nun 106-110. maddeleri gereğince süresinde satış istenmediği için haciz düşmüş olup, artık düşen bir hacze dayalı olarak ihale yapılamayacağından ihalenin feshi gerekir.

Satış isteme sürelerinin geçmesine rağmen, icra müdürünün satış talebini kabul etmesi, İİK.'nin emredici nitelikteki anılan maddelerine aykırı bir durum yaratır. Taşınmazın tahmini değerinden fazla bir bedelle satılmış olması, mutlaka ve tek başına zarar unsurunun gerçekleşmediği anlamına gelmez. Bir başka deyişle, böyle bir durumda, taşınmaz, tahmini bedelin üstünde dahi satılsa, borçlunun ihalenin feshini istemekte hukuki yararının olduğunun kabulü gerekir.

O halde, İlk Derece Mahkemesince, İİK.nun 106-110. maddeleri gereğince süresinde satış istenmediği gerekçesi ile ihalenin feshine karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile hüküm tesisi ve Bölge Adliye Mahkemesince de istinaf başvurusunun esastan reddi isabetsiz olup Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılması ve İlk Derece Mahkemesi kararının bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Davacı-borçlunun temyiz itirazlarının kısmen kabulü ile yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesinin göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 373/1. maddesi uyarınca, Kayseri Bölge Adliye Mahkemesi 5.Hukuk Dairesi'nin 18.04.2022 tarih ve 2022/773 E. - 2022/743 K. sayılı istinaf talebinin esastan reddine ilişkin kararının KALDIRILMASINA ve Kayseri 1. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 10.03.2022 tarih 2021/615 E. - 2022/160 K. sayılı kararının BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 26/09/2022 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 26.09.2022 T. E: 10151, K: 9319

Borçlu şirkete ait banka hesap hareketlerinin istenebileceği, üçüncü kişi bankanın, müşteri sırrı iddiasıyla icra müdürlüğünün bu yöndeki kararının iptalini talep edemeyeceği-

Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizden tetkiki alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hâkimi B. Dölek tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Şikayetçi 3. kişi bankanın, borçlu şirkete ait hesap hareketlerinin istenmesinin Bankacılık Kanunu'nun 73. maddesi kapsamında müşteri sırrı niteliğinde olduğu iddiasıyla icra müdürlüğünün bu yöndeki kararının iptalini talep ettiği, Mahkemece, talebin İİK 367. maddesinde belirtilen, borçlunun mevcuduna ait bilgileri aşar nitelikte olup, bankacılık sırrına giren hususların bildirilmesi niteliğinde olduğu gerekçesiyle şikayetin kabulü ile icra müdürlüğü işleminin iptaline hükmedildiği, kararın alacaklı tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesi'nce; istinaf talebinin esastan reddine karar verildiği, kararın alacaklı tarafından temyiz edildiği anlaşılmıştır.

İİK' nun 367. maddesi uyarınca İcra veya İflas dairelerinin borçlunun mevcuduna dair isteyeceği bütün malûmatı hakiki ve hükmi her şahıs derhal vermeğe ve talep halinde mevcudu bu dairelere teslim mecburdur.

Bankacılık Kanunu'nun 73. maddesi uyarınca; “Kurul başkan ve üyeleri ile Kurum personeli, Fon Kurulu başkan ve üyeleri ile Fon personeli görevleri sırasında öğrendikleri bankalara ve bunların bağlı ortaklık, iştirak, birlikte kontrol edilen ortaklıkları ve müşterilerine ait sırları bu Kanuna ve özel kanunlarına göre yetkili olanlardan başkasına açıklayamaz ve kendilerinin veya başkalarının yararlarına kullanamazlar. Kurumun dışarıdan destek hizmeti aldığı kişi ve kuruluşlar ile bunların çalışanları da bu hükme tâbidir. Bu yükümlülük görevden ayrıldıktan sonra da devam eder.”

Kanundaki bu kısıtlamalar bankaların mensupları ve diğer görevlilerin sıfatları nedeniyle öğrendikleri bankalara ve müşterilerine ait sırları ihtiyari ve keyfi olarak açıklamalarına engel nitelikte olup, cebri icrayı etkiler bir kısıtlama anılan maddede yer almadığından cebri icrayı kapsamaz.

O halde, mahkemece şikayetçi bankanın isteminin reddine karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile kabulüne karar verilmesi isabetsizdir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz isteminin kabulü ile, yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2.maddesi göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 373/1. maddesi uyarınca Bursa Bölge Adliye Mahkemesi 6. Hukuk Dairesinin 04.11.2020 tarih ve 2020/1054 E. -2020/1927 K. sayılı istinaf talebinin reddine ilişkin kararının KALDIRILMASINA ve Bursa 6. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 30.12.2019 tarih ve 2019/782 E.-2019/848 K. sayılı kararının (BOZULMASINA), peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, dosyanın ilk derece mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 17/05/2021 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

12. HD. 17.05.2021 T. E: 497, K: 4842

"Senedin tanziminden 12 yıl sonrasına vade tarihi yazılmasının hayatın olağan akışına uygun düşmediğini" iddia ederek bedelsizlik ve sahtelik sebeplerine dayalı açılan menfi tespit davasının reddi gerekeceği-

Taraflar arasında görülen davada İstanbul 8. Asliye Ticaret Mahkemesi'nce verilen 13.04.2017 gün ve 2016/993 E. - 2017/280 K. sayılı kararı onayan Daire'nin 13.03.2018 gün ve 2017/4261 E. - 2018/1180 K. sayılı kararı aleyhinde davacılar ... (müteveffa) mirasçıları ..., ... ve ... vekili ile davacı ... vekili tarafından karar düzeltilmesi isteğinde bulunulmuş ve karar düzeltme dilekçesinin süresi içinde verildiği de anlaşılmış olmakla, bazı noksanlıkların ikmalî için mahalline gönderilen dosyanın eksikliklerin giderilmesinden sonra gönderildiği anlaşılmakla, dosya için düzenlenen rapor dinlenildikten ve yine dosya içerisindeki dilekçe, layihalar, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup, incelendikten sonra gereği konuşulup düşünüldü:

Davacılar vekili, davacılar aleyhine İstanbul 2. İcra Müdürlüğü'nün 2002/20875 esas sayılı dosyası ile icra takibine geçildiğini, takibin dayanağı olan 23.08.1990 tanzim tarihli, 16.12.2002 vade tarihli bonodaki keşideci imzasının davacı ... ile diğer davacıların murisi olan ...'a ait olmadığını, ayrıca bu bononun düzenlenmesini gerektirecek bir borcun da bulunmadığını, keza senedin tanziminden 12 yıl sonrasına vade tarihi yazılmasının hayatın olağan akışına uygun düşmediğini iddia ederek bedelsizlik ve sahtelik sebeplerine dayalı olarak senet nedeniyle borçlu olmadıklarının tespitine ve takibin iptali ile % 40 oranında kötü niyet tazminatına karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı ... vekili, dava konusu bonoya ciro yolu ile iyi niyetli hamil olduğunu, ödenmemesi üzerine icra takibine konulduğunu, icra takibindeki alacağın diğer davalı ...'a temlik edildiğini savunarak davanın reddini istemiştir.

Davalı ... vekili, temlik alacaklısı olduklarını, iyi niyetli bulunmaları nedeniyle kendilerine husumet yöneltilmeyeceğini savunarak davanın reddini istemiştir.

Mahkemece bozmaya uyularak yapılan yargılama sonunda davanın reddine dair verilen kararın davacılar vekillerince temyiz edilmesi üzerine Yargıtay (kapatılan) 19. Hukuk Dairesince onanmasına karar verilmiştir.

Bu kez davacılar vekilleri tarafından karar düzeltme isteminde bulunmuştur.

Dosyadaki yazılara, mahkeme kararında belirtilip Yargıtay ilamında benimsenen gerekçeleri sebeplere göre, davacılar vekillerinin HUMK 440. maddesinde sayılan hallerden hiçbirisini ihtiva etmeyen karar düzeltme isteğinin reddi gerekir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı, davacılar ... (müteveffa) mirasçıları ..., ... ve ... vekili ile davacı ... vekilinin karar düzeltme isteğinin HUMK 442. maddesi gereğince REDDİNE, aşağıda yazılı bakiye 48,80 TL karar düzeltme harcının ve 3506 sayılı Yasa ile değiştirilen HUMK 442/3. maddesi hükmü uyarınca takdiren 520,95 TL para cezasının karar düzeltilmesini isteyen davacılar ... (müteveffa) mirasçıları ..., ... ve ... vekili ile davacı ...'dan ayrı ayrı alınarak Hazine'ye gelir kaydedilmesine, 18.03.2021 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

11. HD. 18.03.2021 T. E: 2020/5112, K: 2591

Borçlunun, aleyhinde başlatılan genel haciz yolu ile ilamsız takibin dayanağı faturalara dayalı olarak daha önce icra takibi yürütüldüğünü ve halen derdest olduğunu ileri sürerek icra mahkemesinden mükerrer takibin iptalini talep etmiş olup, mükerrerlik iddiası borca itiraz niteliğinde olduğundan, bu itirazın genel haciz yolu ile ilamsız icra takibinde İİK.nun 62/1.maddesi uyarınca, ödeme emrinin tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde icra müdürlüğüne yapılması gerektiği- İcra müdürlüğü yerine icra mahkemesine yapılan itiraz fuzuli olup bir hukuki sonuç doğurmayacağı-

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizden tetkiki alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Alacaklı tarafından borçlu aleyhine ilamsız icra takibi başlatıldığı, borçlunun icra mahkemesine başvurusunda; takibin mükerrer olduğunu, aynı alacağa ilişkin olarak alacaklının daha önce ilamsız takip yaptığını ve itirazları üzerine takibin durduğunu, alacaklının söz konusu ilamsız takip dosyasından icra takibine devam etmesi gerektiğini ileri sürerek takibin iptalini talep ettiği, ilk derece mahkemesince itirazın reddine karar verildiği, borçlunun istinaf yoluna başvurusu üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun kabulü ile mahkeme kararının kaldırılmasına, şikayetin kabulü ile takibin iptaline karar verildiği, kararın alacaklı tarafından temyiz edildiği anlaşılmaktadır.

Mükerrerlik iddiası borca itiraz niteliğinde olup, bu itirazın genel haciz yolu ile ilamsız icra takibinde İİK.nun 62/1.maddesi uyarınca, ödeme emrinin tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde icra müdürlüğüne yapılması gerekir. İcra müdürlüğü yerine icra mahkemesine yapılan itiraz fuzuli olup bir hukuki sonuç doğurmaz.

Somut olayda borçlu, aleyhinde başlatılan genel haciz yolu ile ilamsız takibin dayanağı faturalara dayalı olarak daha önce ... 8.İcra Müdürlüğü'nün 2016/10978 Esas ile icra takibi yürütüldüğünü ve halen derdest olduğunu ileri sürerek icra mahkemesinden mükerrer takibin iptalini talep etmiştir.

Buna göre yukarıda belirtilen ilkeler uyarınca bölge adliye mahkemesince istinaf başvurusunun esastan reddi gerekirken, borçlunun istinaf başvurusunun ve şikayetin kabulü ile takibin iptali yönünde hüküm tesisi isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile ... Bölge Adliye Mahkemesi 20. Hukuk Dairesi'nin 10.03.2020 tarih ve 2019/1977 E. - 2020/629 K. sayılı kararının yukarıda yazılı nedenlerle, 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nun 364/2. maddesi göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nun 373/2. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 01/02/2021 gününde oy birliğiyle karar verildi.

12. HD. 01.02.2021 T. E: 2020/5295, K: 845

Açılmış olan tasarrufun iptali davası sırasında mahkemece alacaklının talebi üzerine davalının araçları hakkında verilmiş olan ihtiyati haciz kararının, 'araç kayıtları üzerine yakalama şerhi işlenerek" uygulanmasının mümkün olmayacağı-

İSTEM: Davacı dava dilekçesi ile; Samsun İcra Müdürlüğünün 2016/176616 esas sayılı dosyasında 07/08/2020 tarihli dilekçeleri ile İstanbul 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2019/230 esas sayılı tasarrufun iptali davasında davalı A. Madencilik Ltd. Şti. adına kayıtlı, belirttikleri araçlara ilişkin 22/11/2019 tarihli ihtiyati haciz kararı gereği araçların kaydına ihtiyati haciz şerhi işlendiğini, ihtiyati haciz şerhi işlenen araçların kayıtlarına yakalama şerhi konulmasını ve güncel takyidatlarının yapılarak uyapa kaydedilmesini talep ettiklerini, icra müdürlüğünün 07/08/2020 tarihli kararı ile yakalama konulmasına dair taleplerinin reddine karar verildiğini, şikayete konu kararda bahsedilen daha önce yakalama için yapılan talebin müdürlükçe kabulüne ilişkin kararın şikayet yolu ile Samsun 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 2019/696 esas 2019/660 karar sayılı kararı ile kaldırılmasına ilişkin kararda belirtilen şartların değiştiğini, tasarrufun iptali davalarındaki haklılıklarının istinaf kararıyla kanıtlandığını, dolayısıyla şikayete konu kararı veren icra memurunun söz konusu değişen şartları göz önüne alarak karar vermesi gerekirken taleplerinin reddine karar verilmesinin hatalı bulunduğunu beyan ederek kararın kaldırılmasını talep ve dava etmiştir.

SAVUNMA: Davanın reddine karar verilmesi talep olunmuştur.

DELİLLER: Samsun İcra Müdürlüğünün 2016/176616 Esas sayılı dosyası.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARAR ÖZETİ: Mahkemece yapılan yargılama sonucunda; Daha önce şikayete konu icra müdürlüğü kararında bahsedilen aynı konuda açılan dava sonucunda verilen 2019/696 esas, 2019/660 karar sayılı ilamında da belirtildiği üzere, İstanbul 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2019/230 esas sayılı dosyasından verilen 22/11/2019 tarihli ihtiyati haciz kararının 2. No'lu bendinde ihtiyati hacze konu araçlarla ilgili olarak uyap üzerinden işlem yapılmasına karar verildiği, bu ifadeden ihtiyati hacze konu araçlar üzerine uyap üzerinden kayden haciz işlemi tesisine karar verildiğinin anlaşıldığı, bu durumda icra müdürlüğünce alacaklı vekilinin talebi doğrultusunda ihtiyati hacze ilişkin verilen mahkeme kararının genişletilerek söz konusu araçlar üzerine yakalama şerhi eklenmesinin mümkün olmadığı beirtilerek şikayetin reddine karar verilmiştir.

İSTİNAFA BAŞVURAN TARAF VE İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davacı vekili tarafından dava dilekçesindeki nedenler tekrar edilerek istinaf yasa yoluna başvurulduğu görülmüştür.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

Dava; İİK'nun 16 v.d. maddeleri uyarınca açılmış şikayet davasıdır.

Samsun İcra Müdürlüğünün 2016/176616 Esas sayılı dosyasını uyap üzerinden yapılan incelemesinde; şikayetçi alacaklı .. Varlık Yönetim A.Ş. vekilinin 07/08/2020 tarihli dilekçesi ile İstanbul 12. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2019/230 Esas sayılı dosyasından verilen 22/11/2019 tarihli ihtiyati haciz kararına istinaden kayıtlarına ihtiyati haciz şerhi işlenen A. Madencilik İnşaat Nakliye Tekstil Orman Ürünleri Gıda Tarım ve Hayvancılık Tic. San. Ltd. Şti. adına kayıtlı araçların kayıtları üzerine yakalama şerhi konulmasını talep ettiği, icra müdürlüğünce 07/08/2020 tarihinde;

"Müdürlüğümüzce alacaklı vekilinin iş bu yöndeki talebi hakkında kabul kararı verilmiş olup, müdürlüğümüzce verilen bu karar Samsun 1. İCRA HUKUK MAHKEMESİ'nin 2019/696 esas 2019/660 karar sayılı dosyası ile şikayete konu edilmiş olup,

mahkemenin 07/11/2019 tarihli; "şikayetin kabulü ile icra müdürlüğünce 26/11/2019 tarihinde "3. Şahıs A. Madencilik vekilinin yakalama şerhlerinin kaldırılması talebinin REDDİNE" demek suretiyle müdürlükçe verilen yakalama kararının kaldırıldığı gerekçe gösterilerek alacaklı vekilinin yakalama konulması taleplerinin REDDİNE karar verildiği" görülmüştür.

Somut olayda davacı tarafından; İstanbul 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2019/230 esas sayılı dosyasından verilen 22/11/2019 tarihli ihtiyati haciz kararına konu araçlar üzerine ayrıca yakalama şerhi konmasını talep ettiği, icra müdürlüğünün yukarıda açıklanan kararı ile daha önce verdikleri yakalama kararının Samsun 1.İcra Hukuk Mahkemesinin 2019/696 esas 660 karar sayılı kararıyla iptal edildiği gerekçesiyle talebin reddine karar verdiği, bu kez davacı tarafın mahkemesince müdürlük kararının iptali istemiyle icra mahkemesine başvurduğu, mahkemenin şikayetin reddi kararına karşı aynı taraflar arasında devam eden Samsun 1.Asliye Hukuk M2019/358 esas sayılı dosyasında mahkemenin red kararı vermesi üzerine Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 1.H.D.2020/579 esas 907 karar sayılı kararıyla davalı şirketler arasında organik bağ bulunduğu gerekçesiyle kararın kaldırılmasına karar verilerek dosyanın ilk derece mahkemesine gönderildiği ve bu sebeple değişen duruma göre yakalama taleplerinin kabulü gerektiği gerekçesiyle istinafa başvurduğu anlaşılmıştır.

Davacının gerek dava gerekse istinaf başvuru dilekçesindeki beyanlarından bu şikayetin konusunu oluşturan İstanbul 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2019/230 esas sayılı dosyasının halen derdest olduğu anlaşılmaktadır.

Davacının talebine konu ihtiyati haciz kararı biraz önce bildirilen İİK 277 ve devamı maddeleri gereğince açılmış tasarrufun iptali istemine ilişkin dava sırasında verilmiştir.

Aynı Yasanın 281.maddesinde "Mahkeme, iptal davalarını basit yargılama usulü ile görülüp hükme bağlar ve bu davalara mütaallik itilafları hal ve şartları göz önünde tutarak serbestçe takdir ve halledir. Hakim, iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebilir. Teminatın lüzum ve miktarı mahkemece takdir ve tayin olunur. Şu kadar ki davalının elden çıkarılmış mallar yerine kaim olan kıymete taalluku halinde teminat göstermeksizin ihtiyati haciz kararı verilmez." hükmünü içermektedir.

Yine Yargıtay 12.ve 23.H.D.nin istikrar kazanmış uygulamalarına göre tasarrufun iptali davası sırasında verilen ihtiyati haciz kararları ancak tasarrufun iptali davasında davacı lehine kabul kararı verilmesiyle icrai hacze dönüşür. Bir başka deyişle tasarrufun iptali davasına bakan Mahkemece İİK 281/2 madde gereğince verilen ihtiyati haciz kararı davanın kabulü halinde davacının dava konusu şey üzerinden alacağını tahsil etmesine imkan sağlayan ve dava konusu şeyin devrini engelleyen veya dava konusu şeyin devri halinde devralan 4.kişinin iyiniyet iddiasını bertaraf eden tedbir niteliğinde bir karardır. İİK Yasanın 264/3 maddesi ise ihtiyati haciz kararının, davanın mahkemece görüldüğü sırada konulması halinde esas hakkında verilecek hükmün mahkemece tebliğinden itibaren bir ay içinde alacaklının takip talebinde bulunmaya mecbur olduğu hükmünü içermektedir. Mahkemece verilen ihtiyati haciz kararı davanın kabulü üzerine yeni bir takibe konu yapılmayıp dava konusu alacağa ilişkin takip dosyası üzerinden bir ay içinde infaz edilebilecek bir karardır. Bu durumda İİK.nun 281.maddesi dayanak alarak verilen ihtiyati haciz kararının davanın niteliği gereği verilen ihtiyati tedbir niteliğinde bir karar olduğu ve henüz bu talebe konu ihtiyati haciz kararını veren mahkemece tasarrufun iptali davası derdest olup ihtiyati haczin icrai hacze dönüşmediği, dolayısıyla icrai hacze dönüşmeden talebe konu araçlar ile ilgili satış talebinde bulunulmasının da mümkün bulunmadığı değerlendirildiğinde bu aşamada araçlar üzerine yakalama şerhi

işlenmesi yazılı yargılama usulüne göre genel mahkemelerde görülen tasarrufun iptali davasının uzun zaman derdest kalabileceği de gözetildiğinde araç malikinin mülkiyet hakkının sınırlandıracağı ve yargılama süresince otoparkta bekletilmesi gereği de dikkate alındığında usul ekonomisine aykırı olacağı tartışmasızdır. (Yargıtay 17.H.D.nin 25.03.2014 tarih 2014/2077 esas 2014/4299 karar sayılı kararı) Bu durumda ihtiyati haciz kararını veren mahkemece ayrıca araç kayıtları üzerine yakalama şerhi işlenmesi yönünde bir karar verilmediğine göre mahkemesince tüm bu hususlar gözetilerek şikayetin reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Dava ve takip dosyası içeriğine, dosyadaki yazılara göre ilk derece mahkemesi kararında usule ve esasa ilişkin herhangi bir aykırılığın bulunmadığı, davanın esasıyla ilgili hükme etki edecek tüm delillerin dava ve takip dosyası içinde bulunduğu, kanunun olaya uygulanmasında ve gerekçede hata edilmediği, bu nedenle inceleme konusu kararın usul ve esas yönünden hukuka uygun olduğu anlaşıldığından istinaf isteminin esastan reddi gerektiği kanaatine varılarak aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Davacı vekilinin istinaf başvurusunun 6100 sayılı HMK.nun 353/1-b-1 maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE,

2-Alınması gereken 59,30- TL karar harcından peşin alınan 54,40 TL harcın mahsubu ile eksik 4,90 TL harcın davacıdan alınarak hazineye gelir kaydına,

3-Dosyanın İstinaf Mahkemesine gönderilmesi amacıyla yapılan harç, posta masrafı ve tebligat giderlerinin istinaf kanun yoluna başvuran taraf üzerinde bırakılmasına,

4-İnceleme duruşmasız yapıldığından vekalet ücretine hükmedilmesine yer olmadığına,

5-Kararın taraflara tebliğine,

Dair, HMK'nın 353/1-b-1 maddesi uyarınca dosya üzerinden yapılan inceleme sonunda, HMK'nın 361. maddesi uyarınca kararın tebliğinden itibaren 2 hafta içerisinde Yargıtay temyiz yolu açık olmak üzere oy birliğiyle karar verildi.

Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 4. HD. 14.01.2021 T. E: 2020/2362, K: 34

İİK. 281/II uyarınca açılan tasarrufun iptali davası sırasında verilen ihtiyati haciz kararının, taşınmazın tapu kaydı üzerine işleneceği, bunun dışında İİK.'nun 92. maddesinin de uygulanarak, taşınmazda bulunan kiracıya 'kira paralarını icra dosyasına yatırmamasına' dair haciz ihbarnamesi gönderilemeyeceği-

Yukarıda tarih ve numarası yazılı mahkeme kararının yasal süresi içerisinde istinaf yolu ile incelenmesi talep edilmiş olup, dosya yerel mahkemece Dairemize gönderilmiş olmakla, üye hakim tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosyadaki tüm belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp, düşünüldü.

İDDİA VE SAVUNMANIN ÖZETİ:

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle, davalı alacaklı tarafından dava dışı Ö. San.. Ve Tic. A.Ş aleyhine İstanbul .. İcra müdürlüğünün 2018/.. Esas sayılı dosyası ile ilamsız icra takibi başlatıldığını, icra dosyası kesinleşmeden alacaklı tarafından tasarrufun iptali davası açıldığını, tasarrufun iptali davasında verilen 28/12/2018 tarihli ihtiyati haciz kararının müvekkili şirketin 3. Kişilerdeki hak ve alacakları yönünden icraya devam etme yetkisi içermediğini, ancak İstanbul .. İcra müdürlüğü mahkeme kararı ile tapuya kayden haciz yönündeki sınırlı infaz yetkisine rağmen müvekkili şirkete ait taşınmazdan elde edilen kira alacaklarının da ihtiyati haciz yoluyla icra dosyasına yatırılması yönünde karar vererek icra takibine devam etme yönünde işlemler tesis etmeye başladığını, tasarrufun iptali davasında verilen kararın alacaklının ve/veya müvekkili şirketin 3. Kişilerdeki hak ve alacaklarını, kira alacağını kapsamadığını, icra müdürlüğünün mahkeme kararı ile belirtilen kayden haciz işlemi dışında hiçbir yetkisi ve takdir hakkı bulunmadığını ileri sürerek, müvekkili şirketin 3. Kişilerdeki hak ve alacakları ile kira alacaklarının icra dosyasına ödenmesi yönündeki icra müdürlüğü kararı ile 3. Kişilere çıkartılan muhtıraların iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı vekili cevap dilekçesinde özetle müvekkili şirketin alacaklısı bulunduğu İstanbul .. İcra Müdürlüğü 2018/40814 Esas sayılı dosyasından borçlu olan Ö. D. San. Ve Tic. A.Ş nin adına kayıtlı taşınmazı davacı 3. Kişiyeye devrederek alacaklılardan kaçırması üzerine tasarrufun iptali davası ikame ettiklerini, tasarrufun iptali davasında taşınmaz kaydına ihtiyati haciz konulmasına karar verildiğini, kararın infazı için icra müdürlüğünden talep de bulduklarını kiracılara İİK 92 uyarınca muhtıra çıkartıldığını, yapılan bir haciz işlemi olmadığını, taşınmaz haczinin kapsamı ile ilgili bir devam işlemi olduğunu savunarak davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ:

İlk derece mahkemesi tarafından, şikayet konusu uyuşmazlığın, icra takip dosyasından takibin borçlusu olmayan 3. Kişinin taşınmazına tasarrufun iptali davasında verilen ihtiyati hacze ilişkin ara karar dolayısıyla şikayetçi 3. Kişinin anılan taşınmazda halen yer alan kiracısından olan kira alacağının İİK 92. Maddesi uyarınca haciz edilip edilemeyeceği ile müdürlükçe yapılan muhtıranın iptalinin gerekip gerekmediği noktasında toplandığı, İİK.nun 277 ve devamı maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davasının, borçlunun alacaklılarına zarar veren bazı tasarrufları davacı alacaklı bakımından, onun alacağı ölçüsünde hükümsüz hale getirmeye yarayan bir dava olduğu, iptal davası aynı bir dava olmadığından iptal isteminin kabul edilmesi halinde, takip konusu alacak miktarı ile sınırlı olarak, takip konusu alacak ve faiz, masraf gibi eklentilerine yetecek oranda tasarrufun iptaline karar verildiği ve alacaklıya dava konusu taşınmaz üzerinde haciz ve satış istemi yetkisi tanındığı tasarrufun iptali davasına bakan hakim iptal edilmesi istenen tasarruf konusu mallar hakkında davacının istemi üzerine İİK.nun 281/2 maddesi uyarınca ihtiyati haciz kararı verebileceği, anılan hüküm doğrultusunda genel hükümlerden (İİK.nun 259.maddesi ve devamı maddeleri) farklı olarak, burada ihtiyati haciz kararı

alabilmek için güvence göstermenin zorunlu olmadığı, güvence gösterilmesine gerek olup olmadığını ve miktarını hakimın takdir edeceği, ancak davanın konusu İİK.nun 283/2.maddesi gereğince, üçüncü kişinin elinden çıkardığı malların değerine ilişkin ise, güvence gösterilmesinin zorunlu olduğu, İİK.nun 281/2.maddesinde düzenlenmiş olan ihtiyati haczin, İİK.nun 257 ve devamı maddelerinde düzenlenen ihtiyati hacizden farklı olduğundan, davayı kazanan davacı alacaklının, İİK.nun 281/2.maddesi kapsamındaki ihtiyati haczin dayanağı olan ilamı bir aylık süre içinde, icra dairesine ibraz etmesinin zorunluluğu bulunmadığı, İİK.nun 264/3. maddesi hükmünün burada uygulanmayacağından, tasarrufun iptali davası sırasında verilen ihtiyati hacizin, tasarrufun iptali kararı ile kesin hacze dönüşeceği alacaklının tasarrufun iptali ilamını asıl icra dosyasına ibraz ederek cebri icraya devam edebileceği, İİK.nun 281/2.maddesine dayalı olarak konulan ihtiyati haciz kararlarının 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 389 ve devamı maddelerinde düzenlenen ihtiyati tedbir niteliğinde olmadığı, iptale tabi tasarruf konusu malın üçüncü kişinin elinden çıkmış olması halinde ise, onun yerine kaim olan miktar kadar üçüncü kişinin mal varlığına ihtiyati haciz konulabileceği, tasarrufun iptali davası sonucunda verilen ihtiyati haciz kararlarının, dava süresince devam ettiği, davanın kabulü ile de kesin hacze dönüştüğü, bu nedenle İİK.nun 281/2.maddesi uyarınca verilen ihtiyati haciz kararının, asıl icra dosyasından infazının istenebileceği, şikayetçi 3. Kişi adına kayıtlı olan (ve kirada bulunan) taşınmaz borçlu ile 3. Kişi arasındaki tasarrufun iptali amacıyla takip alacaklısı tarafından ikame edilen davada İİK 281/2 maddesi uyarınca taşınmazın kaydına ihtiyati haciz konulduğu, verilen haciz ihtiyati tedbir niteliğinde ihtiyati haciz kararı olup, anılan kararda söz konusu taşınmazın semeresine, diğer bir deyişle söz konusu taşınmazdan doğan hak ve alacaklara yönelik bir ihtiyati haciz kararı da verilmemiş durumda olduğu, bu hal ve şartlar altında İİK'nun 92. Maddesinin somut olayda (İİK. 281/2 uyarınca verilen ihtiyati haciz kararında) uygulama yeri bulunmadığı, tasarrufun iptali davası sonrasında verilecek müspet karar sonrası taşınmazın kaydına konulan ihtiyati hacizin kesin hacze dönüşeceği ve takip alacaklısına bu taşınmaz üzerinde satış yetkisi verileceğini, bu nedenle de müdürlüğün kararında isabet görülmediği gerekçesi ile şikayetin kabulü ile müdürlüğün 31/05/2019 tarihli kararının kaldırılmasına, şikayetçi 3. Kişi şirketin izmir ili .. İlçesi, .. Mahallesi ... parsel numarasında kayıtlı olan taşınmazdan doğan hak ve alacaklarına (kira alacağına) için yazılan haciz muhtırasının iptaline karar verilmiştir.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davalı vekili istinaf dilekçesinde özetle, ihtiyaten haczedilen taşınmazda Öz. Asansör San.ve Tic. A.Ş.nin kiracı olarak bulunduğu, İİK.md.92/2 uyarınca taşınmazda bulunan kiracıların taşınmazdaki hacizden haberdar edilmesi, yine İİK.md.92/3 uyarınca kiracıların işleyecek kiralari icra dairesine ödemesinin emredilmesinin, talep edildiğini, 27.5.2019 tarihinde İcra Müdürlüğüne taleplerinin kabul edilerek kiracılara İİK.md.92 hükmü uyarınca muhtıra çıkartıldığını, yapılan bir haciz olmadığını, taşınmaz haczinin kapsamı ile ilgili bir devam işlemi olduğunu, Yerel Mahkemenin ihtiyati haciz kararının hem tedbir niteliğinde olduğunu, hem de tedbir kararı niteliğinde olmadığını iddia ettiğini, kararın bu yönü ile çelişkili olduğunu, kararın tedbir kararı niteliğine dair Asliye Hukuk Mahkemesi kararında bir ibare olmadığını, Asliye Hukuk Mahkemesince verilen kararda kararın tedbir niteliğinde olduğuna yahut kararın İİK.md.281 hükmüne dayandığına dair ne gerekçe ne de hüküm fıkrasında bir ibare bulunmadığını bu haliyle sınırlı yetkili İcra Mahkemesi hakiminin Asliye Hukuk Mahkemesinin kararını inceleyerek kararı veren hakimnin niyetini okuması, kararın İİK.md.281 hükmüne dayandığında karar kılması, bu kararın tedbir niteliğinde olduğunu düşünerek karar vermesinin mümkün olmadığını, kaldı ki icra mahkemesince, mevcut ihtiyati haciz kararının, tedbir mahiyetinde olduğunu kabul edildiği an, kararı infaz eden icra memurunun artık icra memuru değil infaz

memuru sıfatı ile görev yaptığı gözetilerek davanın reddine karar verilmesi gerektiğini, ihtiyati haciz kararını veren Mahkeme, bu kararın nasıl infaz edileceğini açıklamayacağı, kararı alan İcra Müdürü, bu kararı İcra ve İflas Kanununda yer alan hükümlere göre uygulayacağı, bir taşınmazın ihtiyaten haczine karar veriliyor ise, bu ihtiyati haciz kararının İİK.md.261/2 yollaması ile İİK.md.79 ila 99 hükümleri dikkate alınarak uygulanacağı, ihtiyati haciz kararı veren Mahkemenin bu hususu kararında belirtmesine gerek olmadığını, İİK.md.257 vd. hükümleri ile İİK.md.281 hükmü arasında özel hüküm-genel hüküm ilişkisi bulunduğu, İİK.md.281 özel bir ihtiyati haciz hükmü, İİK.md.257 ise genel ihtiyati haciz hükmü olduğu, bir konuda hem genel hüküm, hem de özel hüküm varsa, o takdirde özel hükümlere üstünlük verilerek uygulama yapılmasının hukukun temel prensiplerinden olduğunu, tasarrufun iptali davalarında verilen ihtiyati haciz kararlarının infazı hususunda öncelikle özel hüküm olan İİK.md.281 hükmüne üstünlük verilecek, burada hüküm bulunmayan yahut yargı kararları ile şekillendirilmemiş olan alanlarda İİK.md.257 vd. hükümlerinin uygulama alanı bulacağı, kararın 281'e dayandığının varsayıldığında dahi ihtiyati haciz kararının infazının ne şekilde yapılacağı noktasında genel hükümlere bakıldığında "İhtiyati Haciz Kararının İcrası" başlıklı İİK.md.261/2 "İhtiyati haciz kararları, 79'dan 99'uncuya kadar olan maddelerdeki haczin ne suretle yapılacağına dair hükümlere göre icra edilir." hükmünü amir olduğu, bu haliyle anılan hükümler arasında yer alan İİK.md.92 hükmünün somut olay bakımından uygulanmamasının hiç bir gerekçesi bulunmadığını, İİK.md.92 hükmü gereği taşınmazın haczinin onun semerelerine de şamil olacağı, kiracının hacizden haberdar olması ile birlikte kira bedellerini icra dosyasına yatırması gerekeceğinin açık olduğunu kira haczi için gönderilen bir haciz muhtırası bulunmadığını ileri sürerek istinaf talebinde bulunmuştur.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE:

İncelenen tüm dosya kapsamına göre, davalı tarafından dava dışı borçlu hakkında başlatılan icra takibinde alacaklı vekili tarafından açılan tasarrufun iptali davasında İstanbul 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2018/.. esas sayılı dosyası ile taşınmaz üzerine ihtiyati haciz konulmasına karar verildiği, borçlu A. Ö. ve F. A. hakkında tasarrufun iptali davası açıldığı, bu davada F. A.'ın menkul, gayrimenkul ve 3.kişilerdeki hak ve alacakları üzerine İİK 281/2. maddesi uyarınca ihtiyati haciz uygulanmasına karar verildiği, alacaklı vekilinin talebi üzerine taşınmazın kira bedellerinin icra dosyasına yatırılması için muhtıra gönderilmesine karar verildiği, davacı tarafından icra müdürlüğü işlemine ilişkin şikayette bulunulduğu, ilk derece mahkemesi tarafından şikayetin kabulüne karar verildiği davalı vekili tarafından istinaf talebinde bulunulduğu anlaşılmıştır.

İİK.nun 92.maddesi "Bir taşınmazın haczi hasılat ve menfaatlerine de şamildir. Haciz taşınmaz kendilerine rehnedilmiş olan alacaklıların haklarına hanel getirmmez." hükmünü içerir.

İlk derece mahkemesi kararında da açıklandığı gibi İİK.nun 277 ve devamı maddelerinde düzenlenen tasarrufun iptali davası, borçlunun alacaklılarına zarar veren bazı tasarrufları davacı alacaklı bakımından, onun alacağı ölçüsünde hükümsüz hale getirmeye yarayan bir dava olup, takip konusu alacak miktarı ile sınırlı olarak, takip konusu alacak ve faiz, masraf gibi eklentilerine yetecek oranda tasarrufun iptaline karar verildiği ve alacaklıya dava konusu taşınmaz üzerinde haciz ve satış istemi yetkisi tanınmaktadır.

Bu nedenle şikayetçi 3. Kişi adına kayıtlı olan taşınmaza, borçlu ile 3. Kişi arasındaki tasarrufun iptali amacıyla takip alacaklısı tarafından ikame edilen davada, İİK 281/2 maddesi uyarınca ihtiyati haciz konulduğu, tasarrufun iptali davasına konu edilen şeyin mülkiyeti borçluya dönmeyip üçüncü kişide kaldığından ve üçüncü kişinin de takiple ilgisi olmadığından, şikayetçinin takip borçlusu gibi gösterilip onun kiracısına haciz ihbarnamesi gönderilmesi mümkün olmadığından mahkeme kararı usul ve yasaya uygun

olmakla yerinde bulunmayan istinaf talebinin reddine karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1-İstinaf başvurusunun Hukuk Muhakemeleri Kanununun 353/1-b.1 maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE,

2-a-)Peşin alınan harcın mahsubu ile bakiye 10,00-TL harcın davalıdan tahsili ile Hazine adına gelir kaydına,

b-) İstinaf yargılama giderlerinin başvuran üzerinde bırakılmasına; Gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 7035 Sayılı Kanunla değişik 6100 Sayılı HMK'nun 361/1.md.gereğince 2 (iki) hafta içerisinde Dairemize veya Dairemize gönderilmek üzere başka yer Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Dairesine veya İlk Derece Mahkemesine dilekçe verilmek suretiyle Yargıtayın ilgili Hukuk Dairesince incelenmek üzere temyiz yasa yoluna başvurma hakkı bulunduğu oy birliği ile karar verildi.29/12/2020

İstanbul BAM. 21. HD. 29.12.2020 T. E: 1878, K: 3090

14.10.1999 tarihli ve 23846 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik’te muayenehanelerde bulundurulması zorunlu tıbbi cihaz, araç ve gereçler ile ilgili düzenlemelerin de dikkate alınması ve Yönetmelikte sayılmayan ancak günümüz koşullarında diş hekimi mesleğinin icrası için gerekli görülen eşyaların haczedilen eşyalar arasında olup olmadığının tespitinin gerektiği- Alınacak bilirkişi raporunda haczedilen menkullerin mesleki faaliyetin sürdürülebilmesi için gerekli olduğu tespit edildiği takdirde ise İİK’nın 82. maddesinin 3. fıkrası uyarınca hâline münasip alabileceği alet ve edevatın değeri belirlenip, haczedilen mahcuzların değerinin bundan fazla olması durumunda, bedelinden hâline münasip bir kısmı ihtiyacını karşılayabilmesi amacıyla borçluya bırakılmak üzere haczedilerek satılmasına karar verilmesinin zorunlu olduğu-

1. Taraflar arasındaki “haczedilmezlik şikâyeti” isteminden dolayı yapılan inceleme sonunda, Antalya 2. İcra (Hukuk) Mahkemesince verilen şikâyetin reddine ilişkin karar borçlu vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 12. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Mahkemece Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

2. Direnme kararı borçlu vekili tarafından temyiz edilmiştir.

3. Hukuk Genel Kurulunca dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

I. İNCELEME SÜRECİ

Borçlu İstemi:

4. Borçlu vekili şikâyet dilekçesinde; alacaklı tarafından müvekkili aleyhine başlatılan icra takibinin kesinleşmesi üzerine müvekkilinin diş hekimliği mesleğini icra ettiği muayenehanesinde haciz işlemi yapıldığını, müvekkilin meslek ve sanatının icrası için gerekli olan ekipmanların haczedildiğini, haczedilen menkullerden sadece dişçi koltuğu ve aparatlarının muhafaza altına alınmadığını, oysa ki müvekkilinin mesleki faaliyetinin geniş kapsamlı olduğunu, işyerinin bir muayenehaneden ziyade poliklinik olduğunu, müvekkilin diş tedavisi için zaruri olan sterilizasyon cihazı (otoklav), ışınli diş beyazlatma cihazı, diş beyazlatma için hareketli hasta koltuğu ve parlatma ünitesi, malzeme firmı, hastaların beklerken oturduğu koltuklar, hasta kayıtlarını tuttuğu bilgisayar, Antalya ili için vazgeçilmez olan ve kliniğin havalandırılması için gerekli tek klima ile klinikteki tek televizyon ve yazıcının da muhafaza altına alındığını, muhafaza altına alınmayan bir adet dişçi koltuğu ile müvekkilinin mesleğini icra edemeyeceğini, muhafaza altına alınan eşyaların diş hekimliği mesleğinin faaliyetini sürdürebilmesi için gerekli, zaruri demirbaş eşyalar olduğunu, bu nedenle haczedilemeyeceklerini ileri sürerek 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu (İİK)’nin 82 ve diğer ilgili maddeleri gereğince haczin kaldırılmasına ve muhafaza altına alınan malların müvekkiline teslimine karar verilmesini talep etmiştir.

Alacaklı Cevabı:

5. Alacaklı vekili cevap dilekçesinde; borçlunun mesleki faaliyetini devam ettirebilmesi için kendisi ve faaliyeti için en önemli olan dişçi koltuğu ve aparatlarının muhafaza altına alınmadığını, mesleki faaliyetine muhafaza altına alınmayan dişçi koltuğunu kullanarak devam edebileceğini, işyerinde koltuk (misafir koltuğu), sandalye, televizyon, klima, bilgisayar, yazıcı gibi malların haczedilerek muhafaza altına alındığını, bu malların diş hekimliği hizmetinin ifasında kullanılmasının mecburi olmadığını, diş hekimliği faaliyetinin yapılabilmesi için bir dişçi koltuğunun ve aparatlarının bulunmasının

yeterli olduğunu, haczedilmezlik şikâyetinde bulunulabilmesi için işyerinde sermaye unsurunun değil emek unsurunun ön planda olması gerektiğini, ancak haciz işleminin yapıldığı işyerinde emek unsurunun değil sermaye unsurunun ön planda olduğunu, sermaye unsuru emek unsuruna göre daha fazla olan ve bir teşebbüs olan diş hekimliği polikliniğindeki malların diş hekimliği faaliyetinin yürütülebilmesi için zorunlu alet ve edevattan kabul edilemeyeceğini, takip hukukunun amacının alacaklının alacağına kavuşmasını sağlamak olduğunu savunarak şikâyetin reddine karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme Kararı:

6. Antalya 2. İcra (Hukuk) Mahkemesinin 19.11.2014 tarihli ve 2014/950 E., 2014/1194 K. sayılı kararı ile; mahkemece alınan bilirkişi raporunda haczedilen menkullerin borçlunun mesleğini icra edebilmesi için zorunlu menkuller olmadığını bildirildiği, İİK'nın 82. maddesinin 4. fıkrası gereğince borçlunun sanat ve mesleği için lüzumlu olan alet, edevat ve kitaplarının haczedilemeyeceği, ancak bunun için borçlunun haciz sırasında bir meslek veya sanatla uğraşıyor olması, kendisi ile ailesinin geçimini anılan bu meslek ve sanat ile sağlamanın gerektiği, somut olayda borçlunun diş hekimi olduğu ve geçimini bu işle sağladığının tartışmasız olduğu, haczedilen menkullerin borçlunun mesleğini icra edebilmesi için zorunlu olmadığı, zorunlu olan dışçı koltuğunun haczedilmediği, borçlunun işini yapabilmesi için haczedilen menkullerin değerinin emeğine göre çok düşük değerde olması gerekirken, haczedilen menkullerin değerinin yüksek olmasının yapılan işi mesleğin dışında bir teşebbüs konumuna getirdiği yani sermayenin değerinin emeğin değerinden daha fazla olduğu gerekçesi ile şikâyetin reddine karar verilmiştir.

Özel Daire Bozma Kararı:

7. Antalya 2. İcra (Hukuk) Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde borçlu vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

8. Yargıtay 12. Hukuk Dairesince 15.09.2015 tarihli ve 2015/9205 E., 2015/21112 K. sayılı kararı ile; "...Şikâyetçi borçlunun icra mahkemesine süresinde yaptığı başvuruda; diş hekimi olduğunu, mesleğini icra ettiği muayenehanesinde mesleki faaliyetini etkileyecek şekilde haciz yapıldığını ileri sürerek haczedilmezlik şikâyetinde bulunduğu, mahkemece şikâyetin reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

İİK'nun 82/4. maddesi gereğince, borçlunun sanat ve mesleği için lüzumlu olan alet ve edevatı haczedilemez. Borçlunun mesleğini icra etme kabiliyetinin korunmaya değer olduğu, bu koruma kapsamında, aile bireylerinin meslek icra etme kabiliyetlerinin de himaye edilmesi gerektiği benimsenmektedir. Bununla birlikte en çok duraksama meydana getiren husus da, mesleki eşya ve araçlardan ne anlaşılması gerektiğidir. Bunun için haciz sırasında borçlunun o meslek ve sanatını icra etmesi ve kendisinin ve ailesinin geçimini, icra ettiği bu meslek ve sanatından temin etmesi gereklidir.

Haczedilemeyecek malların kapsamını tayin edebilmek için "sanat" sözcüğü ile eş anlamda kullanılmış olan "meslek" kavramını teşebbüsten ayıracak kıstasların açıklanması gerekir. Çünkü borçlu bir meslek sahibi sayıldığı takdirde, bu mesleği ile ilgili alet, edevat ve kitapları haczedilemeyecek, aksine bir teşebbüs sahibi sayıldığı zaman, bu teşebbüsün malları sermaye ağırlıklı olup haczedilebilecektir. Bu bağlamda meslek ve sanattan kasıt, borçlunun kişisel yeteneğine, kendi iş gücüne ve kendi bilgi dağarcığına dayanarak yürüttüğü bir faaliyettir. Bu durum, üzerinde kolaylıkla birleşilemeyen ve sürekli gelişme süreci gösteren bir konudur.

Şikâyet konusu incelenirken borçlunun yaptığı işte sermaye ile emeğin karşılıklı oranları tespiti çalışılır ve emeğin değerinin, sermayenin değerinden daha fazla olduğu görülürse "bir mesleğin" varlığına, aksi takdirde "bir teşebbüsün söz konusu olduğuna"

hükmedilir. Bu kıstasa ekonomik kıstas denir (HGK'nun 02.12.1972 tarih, 1972/572-974 sayılı kararı). Buna göre, borçlunun yaptığı işte onun kişisel çalışması ve faaliyeti ön planda, sermayesi ve yararlandığı yabancı iş gücü ikinci planda gelmekte ise, borçlu bir meslek sahibi sayılır ve bu meslek için gerekli aletler haczedilemez.

Somut olayda borçlunun yaptığı iş kişisel çalışmasını ve faaliyetini ön plana çıkartmış olup, borçluyu bir meslek sahibi olarak kabul etmek gerekir.

Öte yandan mahkemece aldırılan bilirkişi raporunda özetle, haczedilen malların bulundurulmalarının önemli olduğu, ancak mesleki faaliyetin olmazsa olmazı denilebilecek gerekli malzemeler olmadığı belirtilmiş olup, raporun bu hâli ile denetime ve hükme elverişli olmadığı görülmüştür.

O hâlde mahkemece, yeniden bilirkişi raporu aldırılarak; haczedilen menkullerin borçlunun mesleği için zorunlu olan alet ve edevat olup olmadığı tespit edilerek, zorunlu olduğu tespit edildiği takdirde hâline münasip alabileceği alet ve edevatın değeri belirlenip, haczedilen mahcuzların değerinin bundan fazla olması durumunda, bedelinden hâline münasip bir kısmı ihtiyacını karşılayabilmesi amacıyla borçluya bırakılmak üzere haczedilerek satılmasına ve satış bedelinden kalanının alacaklıya ödenmesine karar verilmesi gerekirken, borçlunun yaptığı işin sermaye ağırlıklı olduğu kabul edilerek, denetime elverişli olmayan rapora dayalı hüküm tesisi isabetsizdir...” gerekçesi ile karar bozulmuştur.

Direnme Kararı:

9. Antalya 2. İcra (Hukuk) Mahkemesinin 02.03.2016 tarihli ve 2015/1233 E., 2016/185 K. sayılı kararı ile; önceki gerekçelerle direnme kararı verilmiştir.

Direnme Kararının Temyizi:

10. Direnme kararı süresi içinde borçlu vekili tarafından temyiz edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIK

11. Direnme yolu ile Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyumsuzluk; somut olayda dış hekimi olan borçlunun özel ağız ve diş sağlığı muayenehanesinde yürüttüğü faaliyeti bir meslek mi yoksa sermaye ağırlıklı bir teşebbüs mü olduğu, burada varılacak sonuca göre yeniden bilirkişi raporu aldırılarak haczedilen menkullerin borçlunun mesleği için zorunlu olan alet ve edevat olup olmadığı tespit edilerek, zorunlu olduğu tespit edildiği takdirde hâline münasip alabileceği alet ve edevatın değerinin belirlenmesinin gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

III. GEREKÇE

12. Kural olarak, borçlunun malvarlığını teşkil eden mal, alacak ve hakları, alacaklılarına karşı bir tür teminat teşkil eder ve bu nedenle borçlunun alacaklıları tarafından borç için haczettirilebilir.

13. İİK'nın 82. maddesinde haczedilemeyecek mallar ve haklar düzenlenmiştir. Maddi hukuka göre başkasına devri yasak olan mal, alacak ve haklar (mesela münhasıran şahsa bağlı haklar, TMK m. 23 gibi) haczedilemez. Ayrıca özel kanunlarında haczedilemeyeceği yazılı olan mal, alacak ve haklar da haczedilemez.

14. İİK'nın haczi caiz olmayan mallar ve haklar başlıklı 82. maddesinin 1. fıkrasının 4 numaralı bendine göre “Borçlu çiftçi ise kendisinin ve ailesinin geçimi için zaruri olan arazi ve çift hayvanları ve nakil vasıtaları ve diğer eklenti ve ziraat aletleri; değilse, sanat ve mesleki için lüzumlu olan alat ve edevat ve kitapları ve arabacı, kayıkçı, hamal

gibi küçük nakliye erbabının geçimlerini temin eden nakil vasıtaları” haczedilemez. Aynı maddenin 02.07.2012 tarihli ve 6352 sayılı Kanun ile değişik 3. fıkrasında ise “Birinci fıkranın (2), (4), (7) ve (12) numaralı bentlerinde sayılan malların kıymetinin fazla olması durumunda, bedelinden haline münasip bir kısmı, ihtiyacını karşılayabilmesi amacıyla borçluya bırakılmak üzere haczedilerek satılır.” düzenlemesi yer almaktadır.

15. Borçlu bir sanat ve meslek sahibi ise meslek ve sanatı için gerekli olan aletleri haczedilemez. Borçlunun meslek ve sanatı için gerekli olan aletlerin haczedilemez sayılması için, borçlunun haciz anında bu mesleği fiilen icra etmekte ve kendisi ve ailesinin geçimi için gerekli olan parayı bu mesleğin icrası suretiyle sağlamakta olması gerekir.

16. Sanat ve meslek eş anlamda kullanılmıştır; bu nedenle, yalnız meslek terimi kullanılabilir. Meslek terimini, teşebbüs (unternehmung) teriminden ayıracak ölçü hakkında görüş birliğine varılmış değildir. Fakat, genellikle kabul edildiğine göre, bir kişinin (bedeni ve fikrî) kişisel çalışma ve faaliyetinin, gelir sağlayan diğer unsurlara (yabancı iş gücüne ve sermayeye) oranla üstün durumda (ön planda) olması hâlinde bir meslek, aksi hâlde ticarî veya sınaî bir teşebbüs söz konusudur. İİK'nın 82. maddesinin 1. fıkrasının 2 numaralı bendinde de, "ekonomik faaliyeti sermayesinden ziyade bedeni çalışmasına dayanan borçlunun mesleği" açıklamasına yer verilmiştir (Kuru, B.: İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, Ankara 2013, s. 509).

17. Haczedilemeyecek malların kapsamını tayin edebilmek için "sanat" sözcüğü ile eş anlamda kullanılmış olan "meslek" kavramını teşebbüsten ayıracak kıstasların açıklanması gerekir. Çünkü borçlu bir meslek sahibi sayıldığı takdirde, bu mesleği ile ilgili alet, edevat ve kitapları haczedilemeyecek, aksine bir teşebbüs sahibi sayıldığı zaman, bu teşebbüsün malları sermaye ağırlıklı olup haczedilebilecektir. Meslek ve sanattan kasıt, borçlunun kişisel yeteneğine, kendi iş gücüne ve kendi bilgi dağarcığına dayanarak yürüttüğü faaliyetidir.

18. Şikâyet konusu incelenirken borçlunun yaptığı işte sermaye ile emeğin karşılıklı oranları tespiti çalışılır ve emeğin değerinin, sermayenin değerinden daha fazla olduğu görülürse “bir mesleğin” varlığına, aksi takdirde “bir teşebbüsün söz konusu olduğuna” hükmedilir. Bu kıstasa ekonomik kıstas denir. Buna göre, borçlunun yaptığı işte onun kişisel çalışması ve faaliyeti ön planda, sermayesi ve yararlandığı yabancı iş gücü ikinci planda gelmekte ise, borçlu bir meslek sahibi sayılır ve bu meslek için gerekli aletler haczedilemez.

19. Burada hâkim olan düşünce, borçlunun sadece malvarlığı ile sorumlu olduğu, fakat gelecek için saklı kalması (korunması) gereken iş gücü ile sorumlu olmadığıdır. Ancak zamanımızda alet yardımı olmaksızın icra edilebilecek bir meslek hemen hemen kalmamıştır. Bu nedenle borçlunun çalışabilmesini mümkün kılarak kendisi ve ailesinin geçimini sağlayacak aletlerin (bunların mameleki bir değeri olmasına rağmen) haczedilemeyeceği hükme bağlanmış bulunmaktadır (Kuru, B.: İcra ve İflas Hukuku, C I, İstanbul 1983, s. 798; Arslan, R./ Yılmaz, E./ Ayvaz, S. T./ Hanağası, E.: İcra ve İflas Hukuku, Ankara 2020, s. 284).

20. Diğer taraftan haczedilen malın borçlunun sanat ve mesleği için lüzumlu olan alet ve edevat olup olmadığının tespiti, lüzumlu olduğunun tespiti hâlinde ise bu alet ve edevatın borçlunun hâline münasip olup olmadığının tespiti hâkimin sahip olmadığı özel ve teknik bir bilgiyi gerektirdiğinden 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK)'nun 266 ve devamı maddeleri gereğince bilirkişinin oy ve görüşünün alınması gerekir.

21. Yukarıda belirtilen ilke ve kurallara göre öncelikle borçlunun faaliyetinin bir meslek olup olmadığı tespit edilmelidir. Bunun için borçlunun o işin eğitimini belli bir

biçimde almış olması gerekli değildir. Borçlunun yaptığı işteki kişisel çalışması ve faaliyeti, sermayesi ve yararlandığı yabancı iş gücüne göre ön planda ise borçlunun faaliyeti meslek olarak nitelendirilir. Haczedilen mallardan borçlunun mesleği için hangi araçların gerekli olduğunun tespiti gerekir. İİK'nın 82. maddesinin 02.07.2012 tarihli 6352 sayılı Kanun ile değişik 3. fıkrası, aynı maddenin 1. fıkrasının 4. bendine göndermede bulunmaktadır. Anılan hükme göre mesleki faaliyet için gerekli olup, haczedilemez olan eşya ve araçların değeri borçlunun hâline münasip olan eşya ve araçlardan fazla ise haczedilir ve satılır. Satış bedelinden hâline münasip bir kısmı ihtiyacını karşılamak amacı ile borçluya bırakılır.

22. Bu açıklamalar ışığında somut olay incelendiğinde; diş hekimi olan borçlunun özel ağız ve diş sağlığı muayenehanesinde 19.08.2014 tarihinde haciz işlemi yapıldığı, diğer menkullerle birlikte dişçi koltuğu ve aparatlarının da haczedildiği ancak bu malların muhafaza altına alınmadığı, borçlunun haczedilemezlik şikâyeti ile icra mahkemesine başvurduğu, icra mahkemesince alınan diş hekimi tarafından düzenlenen 16.09.2014 tarihli bilirkişi raporunda; “Diş hekiminin mesleki faaliyetini sürdürebilmesi için gereken aletler; diş hekimi hasta koltuğu, ünit ve ünit üzerindeki aparatlardır. Rapora konu olan; otoklav: (birçok diş hekiminde halen bulunmuyor. Sterilizasyon farklı fırınla da mümkün), ışınli diş beyazlatma cihazı, diş beyazlatmada kullanılan hareketli koltuk, parlatma ünitesi (bu üçü olsa da olur, olmasa da), malzeme fırını: malzeme dolabı yada sterilizasyon fırını mı kastediliyor?, (sterilizasyon fırını ise gerekli olabilir) hasta bekleme koltukları: (muayenehanelerde olan tüm malzemeler hekimin üzerine olması gerekirken eşine ait olarak gösterilmiş), bilgisayar (hasta bilgilerinin bilgisayara yüklenmesi zorunlu değil.), yazıcı, TV, klima mesleki ihtiyaçlar değildir, tüm bu sayılan malzemeler bulundurulmaları önemli, ama mesleki faaliyetin olmazsa olmaz denebilecek gerekli malzemeleri değildir” şeklinde görüş bildirdiği anlaşılmaktadır.

23. Diş hekimi olan borçlunun kişisel çalışma ve faaliyeti sermaye unsuruna oranla üstün durumdadır. Borçlunun yaptığı iş kişisel çalışmasını ve faaliyetini ön plana çıkartmış olduğundan, borçlunun meslek sahibi olduğunun kabulü gerekir.

24. Öte yandan 14.10.1999 tarihli ve 23846 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik’te muayenehanelerde bulundurulması zorunlu tıbbi cihaz, araç ve gereçler ile tıbbi eşyalar gösterilmiştir.

25. Ancak ne var ki mahkemece alınan 16.09.2014 tarihli bilirkişi raporunda, anılan yönetmelik hükümleri de göz önünde bulundurularak İİK'nın 82. maddenin 1. fıkrasının 4. bendinde belirtilen borçlunun diş hekimliği mesleğini yapması için gerekli olan alet ve eşyaların haczedilen mallar arasında olup olmadığı konusunda denetime ve hüküm vermeye elverişli bir tespit yapılmamış olup, rapor kendi içinde çelişkilidir.

26. O hâlde mahkemece yeniden bilirkişi raporu aldırılarak; 14.10.1999 tarihli ve 23846 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik’te muayenehanelerde bulundurulması zorunlu tıbbi cihaz, araç ve gereçler ile ilgili düzenlemelerin de dikkate alınması ve Yönetmelikte sayılmayan ancak günümüz koşullarında diş hekimi mesleğinin icrası için gerekli görülen eşyaların haczedilen eşyalar arasında olup olmadığının tespiti gerekir. Alınacak bilirkişi raporunda haczedilen menkullerin mesleki faaliyetin sürdürülebilmesi için gerekli olduğu tespit edildiği takdirde ise İİK'nın 82. maddesinin 3. fıkrası uyarınca hâline münasip alabileceği alet ve edevatın değeri belirlenip, haczedilen mahcuzların değerinin bundan fazla olması durumunda, bedelinden hâline münasip bir kısmı ihtiyacını karşılayabilmesi amacıyla borçluya bırakılmak üzere haczedilerek satılmasına karar verilmesi zorunludur.

27. Hâl böyle olunca direnme kararı Özel Daire bozma kararı yanında, yukarıda belirtilen ilave nedenlerle bozulmalıdır.

IV. SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle;

Borçlu vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen ve yukarıda açıklanan ilave nedenlerle BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'na 5311 sayılı Kanun'un 29. maddesi ile eklenen geçici 7. maddesinin göndermesi ile uygulanması gereken İİK'nın 366/III. maddesi uyarınca kararın tebliğden itibaren on gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere 17.11.2020 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

HGK 17.11.2020 T. E: 2017/12-335, K: 897

Dava İİK'nın 72. maddesi kapsamında genel hükümlere göre açılmış menfi tespit talebine dayandırılmış ise de, davanın hukuki nitelendirmesi hâkime ait olup; davanın İİK'nın 89. maddesi kapsamında açıldığı anlaşılmakla, İİK'nın 72. maddesinde düzenlenen menfi tespit davası, takip borçlusunun takip alacaklısına karşı açacağı bir dava türü olup, somut olayda davacı takip borçlusu olmadığından, belirtilen kanun hükmünün uygulanmasının mümkün olmadığı, takip kapsamında davacı tarafça yapılmış herhangi bir ödeme bulunmadığından davaya istirdat davası olarak da devam edilemeyeceğine göre, davanın tümünden reddine karar verilmesi gerekirken, hukuki nitelendirmede yanlıya düşülerek genel hükümlere göre açılan menfi tespit davası kapsamında yapılan değerlendirme sonucu davanın kabulüne karar verilmesinin doğru olmadığı-

Davacı ... vekili Avukat ... tarafından, davalı ... aleyhine 12/03/2018 gününde verilen dilekçe ile menfi tespit istenmesi üzerine mahkemece yapılan yargılama sonunda; davanın kabulüne dair verilen 12/12/2018 günlü karara karşı davalı tarafın istinaf başvurusu üzerine yapılan incelemede; ... 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 12/12/2018 tarih ve 2018/255-2018/1256 sayılı kararının HMK'nın 353/1-b-3. maddesi gereğince kaldırılmasına, yeniden esas hakkında hüküm kurularak davanın kabulüne dair verilen 25/03/2019 günlü kararın Yargıtayca incelenmesi davalı vekili tarafından süresi içinde istenilmekle temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra tetkik hakimi tarafından hazırlanan rapor ile dosya içerisindeki kağıtlar incelenerek gereği görüldü.

Dava; menfi tespit istemine ilişkindir. Mahkemece, davanın kabulüne karar verilmiş; hükme karşı davalı vekili istinaf talebinde bulunmuştur. Bölge Adliye Mahkemesince; ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına, yeniden esas hakkında hüküm kurularak davanın kabulüne karar verilmiş; hüküm, davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Davacı vekili; müvekkilinin, ... 4. İcra Müdürlüğü'nün 2015/11515 esas sayılı takip dosyasında davalı tarafından gönderilen haciz ihbarnamelerine süresi içinde itiraz edememesi üzerine borçlu konumuna düştüğünü, takip borçlularıyla müvekkili arasında bir alacak ilişkisinin bulunmadığını, İİK 89. maddesi kapsamında icra takip dosyasından gönderilen haciz ihbarnameleri nedeniyle müvekkilinin borçlu olmadığını genel hükümlere göre tespiti isteminde bulunmuştur.

Davalı vekili; davanın İcra İflas Kanunu'nun 89/3. maddesindeki 15 günlük yasal süre içerisinde açılmadığını, esasa girmeden öncelikle hak düşürücü süre yönünden aksi durumda da esastan davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

Mahkemece; davacının haciz ihbarnamelerine süresi içerisinde itiraz etmediği, icra dosyasına ödeme yapmadığı, ancak menfi tespit davasının Borçlar Kanununun genel hükümleri çerçevesinde açılmış olduğu gerekçesiyle uyuşmazlığın esası incelenerek, davanın kabulü ile davacının ... 4. İcra Müdürlüğü'nün 2015/11515 esas sayılı icra dosyasında kendisine gönderilen haciz ihbarnamesine konu miktar yönünden borçlu olmadığına tespitine karar verilmiştir.

Hükme karşı davalı vekili istinaf talebinde bulunmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesi ilgili dairesince; davanın, davacının kambiyo senedinden dolayı borçlu olmadığına tespiti istemine ilişkin olduğu kabul edilmiş, davalı tarafa yemin deliline dayanıp dayanmadığı hususu ihtarlı tebligat ile sorulmuş, davalı vekilinin sunduğu 18/03/2019 tarihli dilekçe ile yemin deliline dayanmadığı anlaşılmış, ispat yükü kendisinde olan davalının borç ilişkisini usulüne uygun delillerle kanıtlamadığı anlaşılmakla, ilk derece mahkemesinin vakia ve hukuki değerlendirmesinde usul ve esas yönünden yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, yerel mahkeme kararının HMK'nın 353/1-b-3 maddesi gereğince kaldırılarak, yeniden esas hakkında karar verilmesi ile

davanın kabulüne, davacının ... 4. İcra Müdürlüğü'nün 2015/11515 esas sayılı icra dosyasında kendisine gönderilen haciz ihbarnamesine konu miktar yönünden borçlu olmadığına tespitine karar verilmiştir. Hüküm, davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

04/06/1958 gün ve 15/6 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme kararında da vurgulandığı gibi; bir davada maddi vakıaları açıklamak taraflara, hukuki nitelendirmeyi yapmak ve uygulanacak kanun maddelerini belirlemek hâkime aittir. Başka bir deyişle mahkeme, olayların davacı tarafından yapılan hukuki tavsifi ile bağlı olmayıp, olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi tayin eder (6100 sayılı HMK m.33).

Her ne kadar dava dilekçesinde; dava İİK'nın 72. maddesi kapsamında genel hükümlere göre açılmış menfi tespit talebine dayandırılmış ise de, davanın hukuki nitelendirilmesi hâkime ait olup davanın İİK'nın 89. maddesi kapsamında açıldığı anlaşılmaktadır. İİK'nın 72. maddesinde düzenlenen menfi tespit davası, takip borçlusunun takip alacaklısına karşı açacağı bir dava türü olup, somut olayda davacı takip borçlusunu takip olmadığından, belirtilen kanun hükmünün uygulanması mümkün değildir. Takip kapsamında davacı tarafca yapılmış herhangi bir ödeme bulunmadığından davaya istirdat davası olarak devam edilemeyeceğine göre, davanın tümüden reddine karar verilmesi gerekirken, hukuki nitelendirmede yanılıya düşülerek genel hükümlere göre açılan menfi tespit davası kapsamında yapılan değerlendirme sonucu davanın kabulüne karar verilmesi doğru olmamış, kararın bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle; temyiz edilen Bölge Adliye Mahkemesi kararının HMK 371. maddesi gereğince BOZULMASINA, dosyanın Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine ve peşin alınan harcın istek halinde geri verilmesine 24/09/2020 gününde oy birliğiyle karar verildi.

4. HD. 24.09.2020 T. E: 2019/1501, K: 2984

İİK'nun 286,287 maddeleri gereğince üç aylık konkordato mülhleti verilmesine ve alacaklılar bakımından; İİK'nun 289. maddesi gereğince mülhlet içinde borçlu aleyhine 6183 Sayılı Kanuna göre yapılan takiplerde dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamayacağı ve evvelce başlamış takiplerin duracağı, ihtiyati haciz kararlarının uygulanmayacağı, bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetlerin işlemeyeceği, mülhlet sırasında taşınır veya taşınmaz rehni ile temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehlin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabileceği veya başlamış olan takiplere devam edilebileceği ancak bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınmayacağı ve rehinli malın satışının gerçekleştirilemeyeceği- Mülhlet içerisinde tahliye takibi yapılamayacağı- Mülhlet içinde tahliye takibi yapılamayacağı-

Taraflar arasında görülen İtirazın iptali davası sonucu ilk derece mahkemesince verilen hükme yönelik davacı vekili tarafından süresi içerisinde istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine dosya incelendi,

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

TARAFLARIN İDDİA VE SAVUNMALARININ ÖZETİ:

Davacı şirketin ... Otoyolu 227 Km. A1 Mevkiinde bulunan karayolu tesisini 29 yıllık

sözleşme ile " ..." adıyla işlettiğini, Alışveriş merkezinin zemin kat ZD 1 nolu işyerinin 01/06/2011 başlangıç tarihli 5 yıl süreli sözleşmeyle davalı borçluya kiraya verildiğini, davalı borçlunun sözleşme hükümleri göre kendisine fatura edilen 2017 yılı K. ayına ait elektrik, su ve LNG yansıtma bedellerine ilişkin 4 adet faturanın ödenmediğini, borçlu aleyhine Bolu 3. İcra Müdürlüğü'nün 2018/1558 Esas sayılı dosyası ile icra takibi başlatıldığını, davalının borca itiraz ettiğini ve 30 günlük yasal sürede de borcu ödemediğini belirterek davalı borçlunun 15.981,52 TL üzerinden borca itirazının iptaline, davalı borçlunun haksız itirazı nedeniyle % 20 den aşağı olmamak üzere tazminata mahkum edilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı vekili cevap dilekçesinde özetle; Zamanaşımı itirazında bulduklarını, davalı şirketin yaşadığı sıkıntı nedeniyle 27/10/2017 günü ... 13. İcra Hukuk Mahkemesinin 2017/803 esas sayılı dosyası ile konkordato mülhleti talep ettiğini, mahkemenin talep ile birlikte 27/10/2017 tarihi itibarıyla İİK'nın 289. Maddesi gereğince davalı şirket aleyhine 6183 sayılı kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiç bir takip yapılamayacağına ve evvelce başlamış takiplerin durmasına ihtiyati haciz kararlarının uygulanmamasına karar verildiğini, akabinde 20/11/2017 tarihinde İİK gereği mülhlet kararı verildiğini, 20/04/2018 tarihinde de ... 14. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2018/187 esas sayılı dosyası ile konkordatonun tasdik ve İİK 289 kapsamındaki tedbirlerin tasdik kararı kesinleşene kadar devamına karar verildiğini, bu bağlamda davacının, davalı şirket aleyhine takip yapabilmemesinin mümkün olmadığını, belirterek davanın reddini savunmuştur.

İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININ ÖZETİ:

İlk derece mahkemesince yapılan yargılama sonucunda; ... 13. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2017/803 Esas sayılı dosyasında 20/11/2017 tarihinde ... Market A.Ş. lehine mülhlet içinde borçlu aleyhine 6183 Sayılı Kanuna göre yapılan takiplerde dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamayacağına ve evvelce başlamış takiplerin durmasına, ihtiyati haciz kararlarının uygulanmamasına, bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetlerin işlemeyeceğine, mülhlet sırasında taşınır veya taşınmaz rehni ile temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehlin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabileceğine veya başlamış olan takiplere devam edilebileceğine ancak bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınmayacağına ve rehinli malın satışının

gerçekleştirilemeyeceğine ve 206 ncı maddenin birinci sırasında yazılı alacaklar için haciz yoluyla takip yapılabileceğine, borçlu davacı şirket aleyhine 6183 sayılı kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere mevcut ve ileride yapılacak tüm takiplerin durdurulmasına karar verildiği ve davacı tarafından, davalı hakkında verilen tedbir karardan sonra 20/02/2018 tarihinde icra takibi başlattığı anlaşıldığından iflasın ertelenmesi ile konkordato kurumunun sonuçları yönünden ekonomik anlamda tarafların menfaatlerini gözetmek hususunda benzer amaç taşıdıkları esas alınarak iflasın ertelenmesi kurumunun açılan davalara etkisine dair yukarıda da açıklanan hususlar ile Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun benimsediği kararlar dikkate alınmış olup geçici konkordato mühletinin, mühlet kararının verildiği tarihten itibaren başlayacağı ve karar tarihinden itibaren artık icra takibinde bulunulamayacağı, yapılan usulsüz takibe dayalı olarak itirazın iptali istenemeyeceği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

İLERİ SÜRÜLEN İSTİNAF SEBEPLERİ:

Davacı vekili istinaf dilekçesinde özetle; i stinaf konusu kararda “davalı şirket yönünden ... 13.İcra Hukuk Mahkemesinin 2017/803 Esasındaki kayıtlı dava ile konkordato mühlet kararı verildiği, dolayısıyla konkordato mühlet kararının verildiği 20.11.2017 tarihinden 20.04.2018 tarihine kadar mühletin devam etmesi nedeniyle İİK'nun 294.maddesi gereğince hiçbir takip yapılamayacağı gibi, konkordatonun tasdiki nedeniyle, tasdik kararının kesinleşmesine kadar da takip yapılamayacağı" yönündeki gerekçeye dayanılmış ise de; davacı şirketin alacağının kira ilişkisinden kaynaklanması nedeniyle somut davada bu yöndeki gerekçenin hiçbir dayanağı olmadığını, Bu bağlamda TBK'nunda taşınmaz kirasında “kiralayana hapis hakkı" adı altında kanuni bir hakkı düzenlenmiş olup, gerçekten de TBK'nun 336-338. Maddeleri incelendiğinde görüleceği üzere kiralayan lehine getirilen hapis hakkının, kira alacağının teminatı olarak kiralanda bulunan "haczi kabil taşınır eşya üzerinde " kullanılabilceğini (İİK. M.270-271), kiralayanın hapis hakkı. MK'nun 395 ve devamı maddelerinde düzenlenen genel hapis hakkının bir türü olup, dolayısıyla kanundan doğan bir rehin hakkı olduğunu ve kira akdinin kurulduğu anda kiralayana soyut olarak aynı bir hak sağladığını, bu bağlamda kiralayanın kiralana getirilen menkul mallar üzerindeki rehin hakkı, İİK'nun 23. maddesinde düzenlenen menkul rehininin de kapsamına girmekte ve dolayısıyla rehinli alacağın güvence altına alındığı kira ilişkisinden kaynaklanan alacakların rüçhanlı alacak haline dönüştürdüğünü, davalı borçlu hakkında konkordato mühleti verilmesinin hukuki neticeleri ise İİK'nun 294/1. Maddesinde düzenlenmiş ve aynı maddenin diğer fıkralarında ise genel kuralın istisnalarının da gösterildiğini, bu bağlamda konkordato mühletinin iki önemli sonucu olup, bunlardan ilki genel kural olarak borçlu hakkında hiçbir takip yapılamayacağı. İkincisi ise borçlunun tasarruf yetkisinin tahdide uğraması olduğunu, dolayısıyla kaide olarak konkordato mehili kararının verildiği tarihten itibaren rehinli alacaklar hariç, borçlu aleyhine hiçbir takip yapılamamakta ve evvelce başlamış takipler durmakta ise de; kira ilişkisinden kaynaklanan alacaklarının kanunu rehin hakkıyla (İİK. 206 ve 294/2,3 maddeleri) korunması nedeniyle, kira ilişkisinden kaynaklanan alacaklar için takip yapılabileceğini, ayrıca somut davada sadece itirazın iptali davası açılmamış, ayrıca temerrüt nedeniyle tahlive davası da açılmış olup, dolayısıyla konkordato için kendisine mehil verilen davalı kiracı şirketin kira borcunu ödemedede temerrüde düştüğü dikkate alındığında, tahliyesine karar verilmemesinin doğru olmadığını belirterek yasa ve usule aykırı olan Bolu 2. Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 06.12.2019 tarih ve 2018/238 E- 2019/1265 K sayılı kararının kaldırılmasına karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı vekili istinafa cevap dilekçesinde özetle; davacı taraf icra takibini "adı kiraya ve hasılat kiralalarına ait takip" olarak başlattığını ve örnek 7 ödeme emri gönderildiğini, dolayısıyla hapis hakkını kullanma talebiyle bir takip açmadığından bu

iddialarının da dinlenmemesi gerektiğinden davacının istinaf başvurusunun reddine, karar verilmesini talep etmiştir.

DELİLLER:

Sakarya BAM, 6. HD., E. 2020/291 K. 2020/711 T. 17.9.2020 Kira sözleşmesi, 4 adet fatura örneği, ... 3862863. İcra Müdürlüğü'nün 2018/1558 Esas sayılı takip dosyası, bilirkişi incelemesi, diğer tüm hukuki deliller.

DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GEREKÇE;

İlk derece mahkemesince toplanan deliller ile tüm dosya kapsamına göre, ileri sürülen istinaf nedenleri ve HMK 355/1 maddesi uyarınca kamu düzenine ilişkin yapılan inceleme sonucunda; Dava, kira ve ortak alan bedellerinin tahsili için başlatılan icra takibine vaki itirazın iptali istemine ilişkin olup mahkemece davanın reddine karar verilmiş, karar davacı vekili tarafından istinaf edilmiştir.

Davaya ve takibe dayanak yapılıp, hükme esas alınan 22/03/2011 başlangıç tarihli ve beş yıl süreli kira sözleşmesi hususunda bir uyuşmazlık bulunmamaktadır. Davacı vekili, bu sözleşmeye dayanarak başlattıkları icra takibi ile 2017 yılı K. ayına ait elektrik, su ve LNG yansıtma bedellerine ilişkin 4 adet fatura bedelini 15.981,52 TL nin tahsilini istemiş, davalı yasal süresinde yaptıkları itiraz nedeniyle takibin durması üzerine davacı vekili, dava dilekçesinde icra takibine vaki itirazın iptali davası açtığı, ancak, ... 13.İcra Mahkemesinin 20/11/2017 tarih ve 2017/803-2017/992 sayılı kararı ile davalı ... Market AŞ.'nin talebinin kabulü ile, İİK'nun 286,287 maddeleri gereğince üç aylık konkordato mühleti verilmesine ve alacaklılar bakımından; İİK'nun 289. maddesi gereğince mühlet içinde borçlu aleyhine 6183 Sayılı Kanuna göre yapılan takiplerde dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamayacağına ve evvelce başlamış takiplerin durmasına, ihtiyati haciz kararlarının uygulanmamasına, bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetlerin işlemeyeceğine, mühlet sırasında taşınır veya taşınmaz rehni ile temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabileceğine veya başlamış olan takiplere devam edilebileceğine ancak bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınamayacağına ve rehinli malın satışının gerçekleştirilemeyeceğine ilişkin tedbir kararı verildiği anlaşılmakla takip yapılmaması yönünde verilen tedbir kararından sonra yapılan takip nedeniyle davanın reddine karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmadığından davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermek gerekmiş aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

Davacı vekilinin istinaf başvurusunun, HMK'nın 353/1-b-1 maddesi gereğince ESASTAN REDDİNE,

İstinaf yasa yolu için alınması gereken harç yeterli olmakla başkaca harç alınmasına yer olmadığına,

Davacı tarafça yapılan istinaf yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, bakiye gider avansının karar kesinleştiğinde yatıran davacıya iadesine,

İstinaf incelemesi duruşmasız yapıldığından aleyhine istinafa başvuru taraf lehine vekalet ücreti takdirine yer olmadığına,

Kararın 6100 sayılı HMK'nun 359/3.maddesi uyarınca Dairemizce taraflara tebliğine,

6100 sayılı HMK'nın 353/1-b.1,361/1, ve 365/1. maddesi gereğince dosya üzerinde yapılan inceleme neticesinde kararın tebliğinden itibaren iki hafta içinde Dairemize veya

hükmü veren İlk Derece Mahkemesi'ne veya temyiz edenin bulunduğu yer Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Dairesine veya İlk Derece Mahkemesi'ne verilebilecek bir dilekçe ile Yargıtay nezdinde temyiz kanun yolu açık olmak üzere oy birliğiyle karar verildi.
17/09/2020

Sakarya BAM, 6. HD. 17.09.2020 T. E: 291, K:711

İstihkak davasının asıl icra takibinin yapıldığı yer mahkemesi ile davalının yerleşim yeri mahkemesinde (davalının birden fazla olması halinde bunlardan birinin yerleşim yeri mahkemesinde) açılabileceği-

Taraflar arasında görülen ve yukarıda açıklanan davada yapılan yargılama sonunda Mahkemece, yetkisizliğine karar verilmiş olup hükmün davacı üçüncü kişi vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine, Dairece dosya incelendi, gereği düşünüldü.

KARAR

Davacı üçüncü kişi vekili, borç ve takip ile ilgisi olmayan vekil edenine ait menkullere haciz konulduğunu, borçlu ve vekil edeninin adresinin aynı görünmesine rağmen farklı alanları kullandıklarını, mahcuzlara ait fatura ve belgelerin mevcut olduğunu, bir sermaye şirketine ait borç nedeniyle gerçek kişinin mallarının haczedilemeyeceğini belirterek, davanın kabulünü talep etmiştir.

Davalı alacaklı davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, davalının yasal süresinde yetki itirazında bulunduğu, üçüncü kişinin açtığı istihkak davasında takip alacaklısının yasal hasım olduğu, borçlunun istihkak iddiasına karşı tutumu belli ise ve duruşmalara dahil edilmesi işin esasına etki etmeyecekse davada taraf olarak gösterilmesinin gerekli olmadığı, somut olayda davacı üçüncü kişinin borçlu şirketin en büyük pay sahibi kurucu ortaklarından olduğu, ödeme emri tebliğinin üçüncü kişi tarafından borçlu şirket yetkilisi olarak alındığı, bu durumda üçüncü kişinin istihkak iddiasının borçlu tarafından kabul edildiği, davada asıl uyuşmazlığın davacı üçüncü kişi ile davalı alacaklı arasında olduğu, eldeki dava, 6100 sayılı HMK yürürlüğe girdikten sonra açıldığı, bu Kanun'da 1086 sayılı HUMK'un 512. maddesine paralel bir düzenleme getirilmediği, bu durumda İİK'nin yetkiye ilişkin 4, 50. maddeleri ve 6100 sayılı HMK'nin 5, 6. maddeleri uyarınca genel yetki kuralının uygulanması gerektiği, buna göre istihkak davalarının asıl icra takibinin yapıldığı yer mahkemesi ile davalının yerleşim yeri mahkemelerinde açılmasının mümkün olduğu, davalı alacaklı tarafın cevap dilekçesinde süresi içerisinde usulüne uygun olarak yetki ilk itirazında bulunduğu, davalı alacaklının yerleşim yeri Konya sınırları içinde kaldığı gibi asıl icra takibinin yapıldığı yerin de Konya olduğu gerekçeleri ile mahkemenin yetkisizliğine karar verilmiş, karar davacı üçüncü kişi vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, 6100 sayılı HMK yürürlüğe girdikten sonra açılmış olup; bu Kanun'da 1086 sayılı HUMK'un 512. maddesine paralel bir düzenleme getirilmemiştir. Bu durumda İİK'nin yetkiye ilişkin 4, 50. maddeleri ve 6100 sayılı HMK'nin 5, 6. maddeleri uyarınca genel yetki kuralının uygulanması gerekir. Buna göre istihkak davasının asıl icra takibinin yapıldığı yer mahkemesi ile davalının yerleşim yeri mahkemesinde açılması mümkündür. 6100 sayılı HMK'nin 7/1. maddesi gereğince davalının birden fazla olması halinde davanın, bunlardan birinin yerleşim yeri mahkemesinde açılması mümkündür.

Somut olayda, borçlu şirket davada taraf olarak gösterilmiş olup, mahkemece yetki itirazının mevcut taraf durumuna göre değerlendirilmesi gerekir. Davalı borçlu şirketin adresi Merkez ... olduğuna göre yukarıda açıklanan "... davalının birden fazla olması halinde davanın, bunlardan birinin yerleşim yeri mahkemesinde açılması mümkündür." yasal düzenlemesi karşısında mahkemece yetki itirazının reddine karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile yetkisizlik kararı verilmesi yerinde görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle temyiz itirazlarının kabulüyle hükmün İİK'nin 366. ve 6100 sayılı HMK'nin Geçici 3. maddesinin yollamasıyla 1086 sayılı

HUMK'un 428. maddesi uyarınca BOZULMASINA, taraflarca İİK'nin 366/3. maddesi gereğince Yargıtay Daire ilamının tebliğinden itibaren ilama karşı 10 gün içinde karar düzeltme isteğinde bulunulabileceğine, peşin harcın istek halinde temyiz edene iadesine, 27.11.2019 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

8. HD. 27.11.2019 T. E: 2016/14591, K: 10604

Kambiyo hukuku ilkeleri ve hayatın olağan akışı kavramı bir bütün olarak değerlendirildiğinde; davaya konu kambiyo senedinin alacaklı ve borçlu dışında bir şahıs tarafından düzenlendiği, senedin rakam ve yazı ile yazılan bedelleri ile alacaklı ve borçlu isimlerinin tek bir seferde bu şahıs tarafından yazıldığı, senette herhangi bir tahrifat bulunmadığı, davalının, bankadan kredi çekmek suretiyle kendisinden toplam 67.000,00TL bedel ile daire satın alan davacıya 900.000,00TL gibi davacının mali durumu ile izah edilemeyecek yüksek meblağı herhangi bir teminat olmaksızın elden verdiği iddiasının hayatın olağan akışına aykırı olduğu, hayatın olağan akışına dayanan kişinin, artık iddiasını ispatla yükümlü olmadığı, senedin tanzim edildiği 2009 tarihi itibarıyla 900.000,00TL miktarında bir paranın genellikle banka aracılığıyla el değiştirdiği, 5083 s. Kanun uyarınca 01.01.2009 tarihinden itibaren YTL kullanımından vazgeçilerek yeniden TL ibaresine geçildiği, bu nedenle senetteki bedelin tanzimi sırasında kavram karışıklığı nedeniyle senetteki yazı ile gösterilen bedelin, rakamla gösterilen bedelden bin kat fazla olduğu dikkate alındığında mahkemece menfi tespit davasının kabulüne yönelik kararda direnilmesinin yerinde olduğu-

Taraflar arasındaki “menfi tespit” davasından dolayı yapılan yargılama sonunda Ankara (Kapatılan) 18. Asliye Ticaret Mahkemesince davacının borçlu olmadığına tespitine, kötü niyet tazminatı talebinin reddine dair verilen 22.01.2013 tarihli ve 2011/307 E., 2013/10 K. sayılı karar, davacı vekili ve davalı vekili tarafından temyiz edilmekle Yargıtay 19. Hukuk Dairesinin 10.03.2014 tarihli ve 2013/6714 E., 2014/4567 K. sayılı kararı ile;

“...Dava, davalıya olan 900 TL'lik borç için verilen ve ödenen bononun, açık olan yazı ile yazılan kısmına "dokuz yüz bin lira" yazılarak davalı tarafından takibe konulduğu, davalıya 900.000 TL borcunun bulunmadığı iddiasıyla borçlu olunmadığının tespiti istemine ilişkindir.

Davalı vekili, davacının borcunun 900.000TL olduğunu, bedel kısmının sonradan doldurulduğuna ilişkin iddianın yazılı delille ispatlanmasının gerektiğini bildirerek davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, toplanan deliller ve bilirkişi raporuna göre; taraflar arasındaki tek ilişkinin polis memuru olan davacının müteahhitlik yapan davalıdan daire satın alınmasına ilişkin olduğu, bunun dışında aralarında başkaca ilişki bulunduğunun davalı tarafın defterlerinde de kayıtlı olmadığı, TTK'nun 588. maddesi gereğince her ne kadar senette rakam ve yazı ile yazılan bedeller arasında fark bulunması halinde yazıya itibar edilebileceği hükme bağlanmış ise de, Yargıtay İçtihatlarında belirtildiği üzere bu kuralın senetteki yazı hanesinin borçlu tarafından doldurulmuş olması haline munhasır olduğu, yazı hanesinin borçlu tarafından doldurulmadığı ve rakam hanesinde de tahrifat yapıldığı halde bu kuralın uygulanamayacağı, dava konusu senetteki rakam ve yazı ile yazılan bedelleri ile alacaklı ve borçlu isimlerinin tek bir seferde dava dışı E. K. adlı şahıs tarafından yazıldığı ve senette bir tahrifat olmadığı hususlarında taraflar arasında uyumsuzluk bulunmadığı, senedin gerçek bedeli olan 900 TL'nin davacı tarafından ödendiği, borçlu tarafından doldurulmayan ve yazı ile yazılmış kısmındaki bedelin borç verilmesinin tarafların ekonomik durumlarına, hayatın olağan akışına aykırı olması, senetteki rakamla yazılan bedelin dosyadaki diğer delillerle desteklenmesi, senet üzerindeki rakamla yazılı bedelin kenarlarının sıkıca kapatılmış olması nedeniyle TTK 588. maddesindeki kuralın dava konusu olayda uygulanmasının hakkaniyet duygusunu zedeleyeceği ayrıca Medeni Kanununun 2. maddesi de gözönüne alınarak davacının takipte talep edilen miktarda borcu olmadığı hususunda kanaat oluştuğu, davalının senedi takibe koymada kötüniyetli olduğunun ispat edilemediği gerekçeleriyle davanın kabulü ile takip konusu senet

nedeniyle davacının borçlu olmadığına tespitine, davacının kötüniyet tazminatı talebinin reddine karar verilmiş, hüküm taraf vekillerince temyiz edilmiştir.

Dava konusu bononun keşidecisi davacı M. A., lehdarı davalı M. O. olup, 28.11.2009 tanzim tarihli olduğu, vade tarihinin yazılı olmadığı, verilmiş nedeninin "nakden" olduğu, rakamla bedel hanesinde "900 TL", yazıyla bedel hanesinde ise "dokuz yüz bin lira" yazılı olduğu dosya içerisinde bulunan bono fotokopisinden anlaşılmaktadır.

Bonoda vade tarihi ihtiyari unsurdur; vadenin yazılmamış olması 6762 sayılı TTK. 689/2. maddesi hükmü gereğince görüldüğünde ödeneceği anlamına gelir. Söz konusu bononun rakamla bedel hanesinde "900 TL" yazılı iken, yazı ile bedel hanesinde "dokuz yüz bin lira" yazması sonucu rakamla yazılı bedel hanesi ile yazı ile yazılı bedel hanesi arasında farklılık oluşmuştur. Bu durumda yazı ile yazılan bölümün bononun bedeli olarak kabulü anılan yasanın 588. maddesi hükmü gereğidir.

Hal böyle olunca mahkemece yukarıda açıklanan hususlar ve yasa maddesi gözetilerek bir karar verilmesi gerekir iken, davacı iddialarına dayanılarak yasa hükümleri gözardı edilmek suretiyle hayatın olağan akışı gerekçesiyle yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırıdır..."

gerekçesi ile oy çokluğu ile bozularak dosya yerine geri çevrilmekle yeniden yapılan yargılama sonunda mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

TEMYİZ EDEN: Davalı vekili

HUKUK GENEL KURULU KARARI

Hukuk Genel Kurulunca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki belgeler okunduktan sonra gereği görüldü:

Dava; kambiyo senedinden dolayı borçlu olunmadığının tespiti istemine ilişkindir.

Davacı vekili; müvekkilinin polis memuru olduğunu, geçimini maaşı ile sağladığını, davalıdan Ankara ili Pursaklar ilçesi 308 ada 12 parselde bulunan binadaki 20 nolu bağımsız bölümü 67.000,00TL bedelle, 8.000,00TL'si peşin, kalan 59.000,00TL'si de kredi yoluyla ödenmek üzere satın aldığı, davalı tarafın evi 2009 yılı Haziran ayında teslim edeceğini taahhüt ettiğini, ancak taahhüt ettiği tarihte teslim edemediğini, davacı ile davalı arasında ev satın alınması dışında hiç bir ticari ilişki bulunmadığını, davacının 17.09.2009 tarihinde evin tam olarak bitmemiş olmasına rağmen taşınmak zorunda kaldığını, kendisinin dışında 21 nolu daireye de komşusu M. O.'un aynı şekilde taşındığını, taşındıkları tarihte evin iskanının henüz alınmamış olduğunu, bu nedenle elektrik ve suyunun bağlanmadığını, davacı ve komşusu M. O.'un şantiye elektrik ve suyunu kullanmak zorunda kaldıklarını, ancak 19.01.2010 tarihinde elektrik borcu nedeniyle şantiye elektriğinin BEDAŞ tarafından kesildiğini, kış ortasında davacı ile komşusunun elektriksiz kalması üzerine davacı ile komşusu M. O. ve diğer komşuları E. K., A. Ş.'in hep birlikte ödenmeyen elektrik borçlarının hesabını yaptıklarını ve problemin çözülmesi için elektriğe abone olunması amacıyla davalının talebi üzerine 900,00TL ödemeyi kabul etmek zorunda kaldıklarını, davalının bu bedeli hemen talep ettiğini, ancak davacı ile M. O.'un parayı peşin ödeyemeyeceklerini söylediklerini, bunun üzerine davalının da kendisine senet verilmesini istediğini, M. O.'un 900,00TL bedeli 3 taksitte ödeyeceğini söylemesi üzerine onun için 3 ayrı senet düzenlendiğini, davacının da 900,00TL'nin tümünü 3 ay sonra ödeyeceğini beyan etmesi üzerine 900,00TL bedelli senedin komşuları E. K. tarafından düzenlenerek davacı tarafından imzalandıktan sonra davalıya verildiğini, dava dışı M. O.'un 3 adet senedi emlakçı aracılığıyla ödediğine dair tutanak düzenlendiğini, davacının ise davalı ve kardeşleri ile aralarında mevcut savcılık şikâyetleri nedeniyle davalıya borçlu kalmamak amacıyla bu bedeli Nisan ayında ödemek istediğini, ancak

davalının parayı almaktan imtina ettiğini, PTT aracılığıyla parayı havale ettiğini, ancak davalının yine almadığını, bunun üzerine Ankara 4. Sulh Hukuk Mahkemesinin 2010/375 D. İş sayılı dosyası üzerinden tevdi mahalli tayini ile parayı yatırmış olduğunu, ancak düzenlenen senette bonoyu düzenleyen E. K.'nın TL ve YTL'yi karıştırarak rakam kısmına 900,00TL yazmasına rağmen yazı ile yazılan kısma "dokuz yüz bin lira" yazdığını, davalının da senedi haksız ve kötü niyetli olarak 900.000,00TL üzerinden icra takibine konu ettiğini, davacının davalıya 900.000,00TL borcu bulunmadığını, taraflar arasında ev alım satımı dışında hiçbir ticari ilişki olmadığını, davalının davacıya nakden para vermesinin de söz konusu olmadığını, bunun hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, hiç kimsenin kendisinden ev satın alan şahsa 900.000,00TL gibi bir parayı nakit olarak vermesinin mümkün olmadığını, her iki tarafın banka kayıtları ile davalının defter kayıtları da incelendiğinde böyle bir paranın alınıp verilmesinin söz konusu olmadığını anlaşılacağı ileri sürerek davacının Ankara 31. İcra Dairesinin 2010/9906 sayılı dosyasından borçlu olmadığını tespitine, davalının kötü niyetli olması nedeniyle tazminata mahkûm edilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı vekili; davacının iddialarının gerçeği yansıtmadığını, TTK'nın hükümleri ve Yargıtay içtihatlarında belirtildiği şekilde senet bedeli hem yazı hem de rakamla yazıldığında ikisi arasında fark bulunması hâlinde yazı ile yazılan bedele itibar edileceği kuralının geçerli olduğunu, bu nedenle davacının borcunun 900.000,00TL olduğunu, bedel kısmının sonradan doldurulduğuna ilişkin bir iddia var ise bunun da yazılı delille ispatlanmasının gerektiğini belirterek davanın reddine karar verilmesini savunmuştur.

Yerel Mahkemece; toplanan deliller ve bilirkişi raporuna göre; taraflar arasındaki tek ilişkinin polis memuru olan davacının müteahhitlik yapan davalıdan daire satın alınmasına ilişkin olduğu, bunun dışında aralarında başkaca ilişki bulunduğunun davalı tarafın defterlerinde de kayıtlı olmadığı, TTK'nın 588. maddesi gereğince her ne kadar senette rakam ve yazı ile yazılan bedeller arasında fark bulunması hâlinde yazıya itibar edilebileceği hükme bağlanmış ise de, Yargıtay içtihatlarında belirtildiği üzere bu kuralın senetteki yazı hanesinin borçlu tarafından doldurulmuş olması hâline münhasır olduğu, yazı hanesinin borçlu tarafından doldurulmadığı ve rakam hanesinde de tahrifat yapıldığı hâllerde bu kuralın uygulanamayacağı, dava konusu senetteki rakam ve yazı ile yazılan bedeller ile alacaklı ve borçlu isimlerinin tek bir seferde dava dışı tek bir seferde dava dışı E. K. adlı şahıs tarafından yazıldığı ve senette bir tahrifat olmadığı hususlarında taraflar arasında uyumsuzluk bulunmadığı, senedin gerçek bedeli olan 900,00TL'nin davacı tarafından ödendiği, borçlu tarafından doldurulmayan ve yazı ile yazılmış kısmındaki bedelin borç verilmesinin tarafların ekonomik durumlarına, hayatın olağan akışına aykırı olması, senetteki rakamla yazılan bedelin dosyadaki diğer delillerle desteklenmesi, senet üzerindeki rakamla yazılı bedelin kenarlarının sıkıca kapatılmış olması nedeniyle TTK'nın 588. maddesindeki kuralın dava konusu olayda uygulanmasının hakkaniyet duygusunu zedeleyeceği, ayrıca Türk Medeni Kanununun 2. maddesi de gözönüne alınarak davacının takipte talep edilen miktarda borcu olmadığını hususunda kanaat oluştuğu, davalının senedi takibe koymakta kötü niyetli olduğunu ispat edilemediği gerekçeleriyle davanın kabulü ile takip konusu senet nedeniyle davacının borçlu olmadığı tespitine, davacının kötü niyet tazminatı talebinin reddine karar verilmiştir.

Davacı vekili ve davalı vekilinin ayrı ayrı temyizi üzerine karar, Özel Dairece yukarıda başlık kısmında açıklanan gerekçelerle oy çokluğu ile bozulmuştur.

Yerel Mahkemece önceki gerekçelere ek olarak; davacının davalıya bonoyu 900,00TL için verdiği ancak yazı ile yazılan kısmının sehven 900.000 lira YTL olarak yazıldığı, bu durumun tümü ile 2005 yılında liradan altı sıfır atılmasının, devamında 2009 yılında YTL'den TL'ye geçmekten kaynaklanan kafa karışıklığı ve yanlışlık eseri

olduğu, senetteki bu yanlışlığa dayanarak davalının, sırf senetteki yanlış yazımdan kaynaklanan durumdan yarar sağlamasının kabulünün aşırı şekilcilik olacağı ve ağır hak kaybına sebep olacağı, nitekim Yargıtay'ın geçmişte benzer nitelikteki dosyalarda bu ilkeye dayanarak kararlar verdiği, yaşamın olağan akışına aykırı iddiada bulunan davalı müteahhidin ise iddialarını ispatlayamadığı gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

Direnme kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; somut olay yönünden *senette rakam ve yazı ile yazılan bedeller arasındaki farkın hayatın olağan akışına aykırı olup olmadığı, burada varılacak sonuca göre direnme kararının yerinde olup olmadığı* noktasında toplanmaktadır.

Taraflar arasındaki uyuşmazlığın çözümü için gerekli ve uygulanması gereken hukuki kurum ve kuralların ne olduğunun tespitinde yarar vardır.

Karine, sözlük anlamı bakımından karışık bir iş veya sorunun anlaşılmasına ve çözümlenmesine yarayan durum, ipucu, belirtidir. En genel anlamıyla karine, bilinen bir olgudan bilinmeyen bir olgunun çıkarımıdır. Dolayısıyla karine, bilinen bir olaydan, bilinmeyen diğer bir olayın veya hukuki durumun varlığı veya yokluğu sonucunun çıkarılmasına olanak vermektedir. Genel olarak karineler, fiili ve kanuni olmak üzere iki grupta toplanmaktadır. Bu bağlamda, fiili karineler, bir hukuk kuralı ile bağlı olmaksızın, hâkimin insanlar ve yaşam konusunda ortaya çıkan tecrübe kurallarından yararlanarak belli olmayan olaylar hakkında sonuç çıkarmasına yaramaktadır. Bu yönüyle fiili karineler, hâkimin kanaat edinmesine yardımcı olmaktadır. Görüldüğü üzere, fiili karinelerin temelinde tecrübe kuralları (yaşam deneyi kuralları) yatmaktadır (Umar, B./Y., E.: İsbat Yükü, İstanbul 1980, s.165 vd.; Başözen, A.: Medeni Usul Hukukunda İlk Görünüş İspatı, Ankara 2010, s.63 vd.; Topuz, G.: Medeni Usul Hukukunda Karinelerle İspat, Ankara 2012, s.50, 56, 121 vd.; Alongoya, Y.: Senede Karşı Senetle İspat Kuralı ve “Hayatın Olağan Akışı” Kavramı, Prof. Dr. N. Kocayusufpaşaoğlu İçin A., Ankara 2004, s.528; Kuru, B.: Hukuk Muhakemeleri Usulü, Cilt: II, Ankara 2001, s.2006 vd.).

Fiili karinenin her şeyden önce usul hukukuna özellikle de ispat hukukuna ait olduğu kabul edilmektedir. Fiili karineler somut ihtilaflarda gereklidir, iddia edilen bir olayın gerçekten o tarz ve şekilde olup olmadığını anlamak için somut olaylarda ispat zorluklarında hâkime yardım eder. Fiili karineler mahkeme pratiğinde tipik görünümelerini genel yaşam tecrübelerinde bulurlar. Doğrulukları somut olayda hâkim tarafından değerlendirilir (Taşpınar, S.: Fiili Karinelerin İspat Yükünün Dağılımındaki Rolü, AÜHF D C.XLV, S.1-4, s.537).

Nitekim Yargıtay da kararlarında tecrübe (yaşam deneyi) kurallarına dayanmakta ve bu konuda genellikle “hayatın olağan akışı” kavramını kullanmaktadır (Hukuk Genel Kurulunun 21.04.1982 tarihli ve 1979/4-1528 E., 1982/412 K.; 17.12.2003 tarihli ve 2003/13-787 E., 2003/774 K.; 06.06.2007 tarihli ve 2007/2-331 E., 2007/332 K.; 08.12.2010 tarihli ve 2010/19-590 E., 2010/640 K.; 12.09.2012 tarihli ve 2012/8-365 E., 2012/561 K.; 28.03.2014 tarihli ve 2013/21-2219 E., 2014/411 K. sayılı kararları).

Delillerin gösterilmesi ve bunun hâkim tarafından ispat vasıtası olarak kabulünden sonraki aşamada delillerin değerlendirilmesi gündeme gelmektedir. Kural olarak (kaynakta gösterilen istisnalar dışında), hâkim delilleri serbestçe değerlendirecektir.

Bu kapsamda delillerin takdiri, hâkimin vicdani kanaatinin esas olduğu bir aşamayı ifade etmektedir (K., H.: Medeni Usul Hukukunda İspat Kurallarının Zorlanan Sınırları, Ankara 1999, s.46 vd.).

Öte yandan hem 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (eTTK), hem de 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) kambiyo senetlerine ilişkin hükümleri, poliçe esası üzerine kurulmuştur. Kanun, kambiyo senetlerinin ortak olan hükümlerine poliçe başlığı altında yer vermiş; bono ve çek hakkında ise, ortak hükümlere yollama yapmakla yetinmiştir (eTTK. m.690, 730, TTK m.778,818).

TTK.nun 690. maddesi yollaması ile bonolarda da uygulanması gereken aynı Kanununun 588. maddesi;

“Poliçe bedeli hem yazı ve hem de rakamla gösterilip de iki bedel arasında fark bulunursa yazı ile gösterilen bedele itibar olunur.

Poliçe bedeli yalnız yazı ile veya yalnız rakamla mütaaddit defalar gösterilmiş olup da bedeller arasında fark bulunursa en az olan bedel muteber sayılır.”

hükmünü içermektedir.

Görüldüğü üzere, bono bedeli senede sadece rakamla veya sadece yazı ile yazılmış olabileceği gibi, hem yazı ile ve hem de rakamla yazılmış olabilir. Rakam ve yazı ile gösterilmiş olan miktarlar birbirine tevafuk etmeyip değişik iseler yazı ile gösterilen miktar üzerinden bono keşide edilmiş sayılır (D.ay, İ.: Türk Ticaret Kanunu Şerhi, II. Cilt, İstanbul 2004, s.1791,1792).

Yukarıda yapılan açıklamalar, dosya kapsamı itibariyle taraflar arasındaki maddi ve hukuki olguların gerçekleşme biçimi, kambiyo hukuku ilkeleri ve hayatın olağan akışı kavramı bir bütün olarak değerlendirildiğinde; davaya konu kambiyo senedinin alacaklı ve borçlu dışında E. K. adlı bir şahıs tarafından düzenlendiği, senedin rakam ve yazı ile yazılan bedelleri ile alacaklı ve borçlu isimlerinin tek bir seferde bu şahıs tarafından yazıldığı, senette herhangi bir tahrifat bulunmadığı hususu taraflar arasında uyuşmazlık konusu değildir. Ancak davalının, bankadan kredi çekmek suretiyle kendisinden toplam 67.000,00TL bedel ile daire satın alan davacıya 900.000,00TL gibi davacının mali durumu ile izah edilemeyecek yüksek meblağı herhangi bir teminat olmaksızın elden verdiği iddiasının hayatın olağan akışına (genel hayat tecrübelerine) aykırı olduğu, hayatın olağan akışına dayanan kişinin, artık iddiasını ispatla yükümlü olmadığı, senedin tanzim edildiği 2009 tarihi itibariyle 900.000,00TL miktarında bir paranın genellikle banka aracılığıyla el değiştirdiği, 5083 sayılı Türkiye C.i Devletinin Para Birimi Hakkında Kanun ve bu kapsamda çıkarılan Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca 01.01.2009 tarihinden itibaren YTL kulanımından vazgeçilerek yeniden TL ibaresine geçildiği, bu nedenle senetteki bedelin tanzimi sırasında kavram karışıklığı nedeniyle senetteki yazı ile gösterilen bedelin, rakamla gösterilen bedelden bin kat fazla olduğu dikkate alındığında mahkemece eldeki menfi tespit davasının kabulüne yönelik önceki kararda direnilmesi yerindedir.

Açıklanan nedenlerle yerel mahkeme kararı usul ve yasaya uygun olup direnme kararının onanması gerekir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davalı vekilinin temyiz itirazlarının reddi ile direnme kararının ONANMASINA, aşağıda dökümü yazılı (46.104,00TL) harcin temyiz edenden alınmasına, aynı Kanun'un 440. maddesi uyarınca kararın tebliğinden itibaren on beş gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere 18.06.2019 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

HGK. 18.06.2019 T. E: 2017/19-827, K: 689

İcra ve İflas Kanunu'nda –İİK.m. 134 dışında- “icra dairelerine/mahkemelere yatırılan paraların nem’alandırılıp nem’alandırılmayacağına” dair açık bir düzenleme mevcut değilse de, “icra dosyasına tehiri icra (İİK.36) talebiyle yatırılan paranın nem’alandırılması hem alacaklının ve hem de borçlunun menfaatine olduğundan, icra mahkemesince ‘borçlunun şikayetinin reddine’ karar verilmiş olmasının isabetli olmadığı-

DAVA: Davacı vekili 03/04/2018 tarihli dava dilekçesinde özetle ; İstanbul Anadolu 23.İcra Müdürlüğünün 2018/3056 Esas sayılı dosyasında borçlu olduklarını ve dosya borcunu yatırır mehil vesikası aldıklarını, yatırdıkları paranın nemalandırılmasını müdürlükten istenildiğini ancak taleplerinin red edildiğini belirterek kararın kaldırılmasını talep etmiştir.

Mahkemece şikayetin reddine karar verilmiştir.

Davacı vekili süresinde verdiği istinaf dilekçesinde ; mahkemenin ihalenin feshi davasındaki uygulamayı M.K 2-3 ve 4. Maddedeki yetkisini kullanarak uygulaması gerektiğini, paranın nemalandırılmasını yasaklayıcı bir norm bulunmadığını, davayı kazandıkları takdirde müvekkilinin maddi zarara uğrayacağını belirterek kararın kaldırılmasını talep etmiştir.

Alacaklı tarafından borçlu aleyhine İstanbul Anadolu 23 İcra Müdürlüğünün 2018/3056 esas sayılı dosyasından; mahkeme kararına istinaden ilamlı icra takibi başlatılmıştır.

Borçlu vekili tarafından icra müdürlüğünden dayanak ilamın tehiri icra yoluyla temyiz edildiği, tehiri icra talebiyle dosyaya yatırılan 18.534,19 TL'nin kazanma ihtimalleri çok yüksek olduğundan müvekkilinin zarara uğramaması adına, en yüksek faiz oranından nemalandırılması talep edilmiş olup, icra müdürlüğünce mehil vesikası için yatırılan dosya borcu kadar teminatın nemalandırılmasına dair yasal düzenleme bulunmadığından, borçlu vekilinin talebinin reddine karar verilmiştir.

İİK 134.maddesine göre, ihale bedelinin nemaları ile birlikte hak sahiplerine ödeneceği belirtilmiştir.

İİK’ da yatırılan diğer paraların nemalandırılıp nemalandırılmayacağına dair açıkça yasal bir düzenleme mevcut değildir. Ancak nemalandırılmamasını gerektirir yasal bir engel de mevcut değildir.

İcra dosyasına tehiri icra talebiyle yatırılan paranın nemalandırılması hem alacaklının hem de borçlunun menfaatinedir.

Tüm bu nedenlerle; mahkemece şikayetin reddine karar verilmesi yerinde olmadığından, davacının istinaf talebinin HMK 353/1/b/3 madde gereğince kabulüne mahkeme kararının ortadan kaldırılmasına, şikayetin kabulüne, 30/03/2018 tarihli müdürlük kararının iptali ile mehil vesikası alınmak için dosyaya ibraz edilen teminatın nemalandırılmasına dairemizce oy çokluğu ile karar verilerek aşağıdaki hüküm tesis edilmiştir.

KARAR VE SONUÇ: Gereğesi yukarıda açıklandığı üzere,

1-)İstinaf talebinin HMK 353/1/b/3 maddesi gereğince kabulüyle İstanbul Anadolu 1. İcra Hukuk Mahkemesi'nin 2018/303 Esas 2018/436 Karar ilamının ORTADAN KALDIRILMASINA,

2-)Davacının şikayetinin kabulüyle 30/03/2018 tarihli müdürlük kararının iptali ile mehil vesikası alınmak için dosyaya ibraz edilen TEMİNATIN NEMALANDIRILMASINA

3-)İstinaf harçları peşin alındığından yeniden harç alınmasına yer olmadığına,

4-)Yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına,

Dair tarafların yokluğunda dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda HMK 362/1-a fıkrası gereğince kesin olmak üzere oy çokluğu ile karar verildi.23/10/2018

2018/1749 Esas Sayılı Hükme Yönelik Karşı Oy Metnidir.

İİK'nun 9. Maddesi gereğince; İcra ve iflas dairelerine yapılacak her türlü nakdî ödeme, Adalet Bakanlığı tarafından uygun görülecek bankalarda icra ve iflas dairesi adına açılan hesaba yapılır. Haciz sırasında, borçlu veya üçüncü kişiler tarafından yapılan ödeme nedeniyle tahsil edilen paralar, en geç tahsilatın yapıldığı günü takip eden ilk iş günü çalışma saati sonuna kadar banka hesabına yatırılmak üzere icra veya mahkeme kasalarında muhafaza edilir.

İcra ve iflas dairelerince yapılması gereken her türlü nakdî ödeme, ilgisinin gösterdiği banka hesabına aktarılmak üzere, icra müdürü tarafından resen bankaya verilecek talimat gereği yapılır. Talimat, paranın icra ve iflas dairesi hesabına yatırılmasını takip eden en geç üç iş günü sonuna kadar verilir.

İcra ve iflas daireleri aldıkları kıymetli evrak ve değerli şeyleri kasalarında, zorunlu hâllerde ise kiralanacak banka kasalarında muhafaza ederler.”

İİK'nun yönetmeliğinin 92. Maddesi gereğince; İcra ve iflâs dairelerine yapılacak her türlü nakdî ödeme, Adalet Bakanlığı tarafından uygun görülecek bankalarda icra ve iflâs dairesi adına açılan hesaba yapılır.

Haciz sırasında, borçlu veya üçüncü kişiler tarafından yapılan ödeme nedeniyle tahsil edilen paralar, en geç tahsilatın yapıldığı günü takip eden ilk iş günü çalışma saati sonuna kadar banka hesabına yatırılmak üzere icra veya mahkeme kasalarında muhafaza edilir.

İcra ve iflâs dairelerince yapılması gereken her türlü nakdî ödeme, ilgisinin gösterdiği banka hesabına aktarılmak üzere, icra müdürü tarafından resen bankaya verilecek talimat gereği yapılır. Talimat, paranın icra ve iflâs dairesi hesabına yatırılmasını takip eden en geç üç iş günü sonuna kadar verilir.”

İİK'nun 36. maddesi hacizlerden ve diğer takip işlerinden tamamen bağımsız, salt icranın geri bırakılma etkisinin yaratacağı maddi kayıpları karşılamayı hedefler. Yukarıdaki düzenlemeler dikkatle incelendiğinde; yasa yapıcı, arzu etse idi 36. madde gereği alınan teminatın nemalandırma sonucunu doğuracak bir düzenleme yapıbilirdi. Böyle bir düzenleme bulunmadığına ve dolayısıyla da icra müdürlüğüne yönelik bir direktif olmadığına göre İİK'nun 36. madde gereği yatırılan teminatın nemalandırılması yasal olmayacaktır.

HMK 367. madde gereği derhal infazı gereken bir hükmün infaz etkisinin geçici olarak geciktirilmesi İİK 36. madde ile mümkün olup, borçlunun yapacağı takdir edilen teminatı yatırmaktır. Bu teminatın salt işlevi, sadece hükmün infazının ertelenmesi ile sınırlı olup, bu işlevin anlam ve kapsamını genişletmek mümkün değildir. İİK'nun 85. madde de taraflar arasında dengenin sağlanması hususu düzenlenmiş olup, amaç alacaklı tatmin edilirken borçlunun yoksulluğa ve fakirliğe sevk edilmesini önlemeye matuftur.

İİK'nun 85. maddenin kapsamı içine İİK'nun 36. maddeyi alacak şekilde genişletmek aşkın bir yorumdur. Zira, İİK'nun 85. maddenin amacı, sadece borçlunun fakirleşmesini önlemek ise de; zenginleşmesini sağlamak değildir. Hedef sadece,

alacaklının alacağını teminat altına almaktır. HMK 367 dolayısıyla 36. maddenin bariz sonucu budur.

Diğer yandan icra müdürlüğüne görevi olmayan bir rol biçmek yasa koyucunun istediği bir amaçta değildir. Zira, İİK'nun da icra müdürünün görevleri ve yetkileri sayılarak sınırlandırılmıştır. İcra müdürünün yetkilerini borçlu ya da alacaklı ile ittifak kurup, azaltıp ya da çoğaltmak HMK 26. madde de düzenlenen ve taraflara tanınan tasarruf ilkesinin egemenlik sahasına girmez. İcra müdürlüğünün görevi usul ve yasaya uymaktır.

Sonuç olarak; İİK'nun da hüküm altına alınmayan bir hususta, müdürlükçe M.K'nun 2,3 ve 4. maddesinde ki objektif iyi niyet kuralları baz alınarak karar verilmesi mümkün değildir. İİK'nun 134. maddesinde bir istisna olarak özel olarak düzenlenmiş bir madde gözetilerek İİK'nun ana kuralı olan nemalandırma yasağının hükümden düşürülmesi mümkün olmadığından, İİK'nun 36. maddenin aşkın bir yorum ile genişletilip, içine İİK'nun 85. maddenin katılarak borçlunun yatırdığı teminatın nemalandırılması gerekeceği yönünde ki çoğunluk görüşüne yukarıdaki gerekçeler nedeniyle katılmıyorum.

İstanbul BAM. 22. Hukuk Dairesi, 23.10.2018 T. E: 1749, K: 2240 (www.e-uyar.com)

Not: İstanbul BAM. 22. Hukuk Dairesi'nin yukarıda sunulan kararı çok isabetlidir.

Anayasa Mahkemesi geçtiğimiz günlerde, 04.05.2023 T. E: 48, K: 72 sayılı (www.e-uyar.com) yine "*oybirliğiyle*" almış olduğu kararı ile "*Paraların Bankalara ve Mal Sandıklarına Yatırılması*" başlıklı "Harçlar Kanunu'nun 36. maddesinin bir ve ikinci fıkralarını Anayasa'nın 13 ve 35. maddelerine aykırı bulup iptal etmiş, mahkemelere, hakimlere, C. savcılara ve icra ve iflas dairelerine herhangi bir sebeple teslim edilen özel hukuk kişilerine ait paraların nemalarının (faiz, ikramiye vesair menfaatlerinin) Devlet'e ait olamayacağını, bu paraların hak sahibi olan alacaklılara neması ile birlikte ödenmesi gerekeceğini" belirtmiştir....

Ayrıca, Anayasa Mahkemesi 16.02.2017 T. BB.2014/6577 sayılı kararında (www.e-uyar.com); "*Alacağın tahsili amacıyla borçlu aleyhine başlatılan icra takibi sırasında borçluya ait taşınmazların satışından elde edilen bedelin, yaklaşık dokuz yıl süren sıra cetvelinin kesinleşmesi sürecinde nemalandırılmamış olması nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği*"

doğrultusunda karar vermiştir.

Alacağın tahsili amacıyla borçlu aleyhine başlatılan icra takibi sırasında borçluya ait taşınmazların satışından elde edilen bedelin, yaklaşık dokuz yıl süren sıra cetvelinin kesinleşmesi sürecinde nemalandırılmamış olması nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği-

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, alacağın tahsili amacıyla borçlu aleyhine başlatılan icra takibi sırasında borçluya ait taşınmazların satışından elde edilen bedelin, yaklaşık dokuz yıl süren sıra cetvelinin kesinleşmesi sürecinde nemalandırılmamış olması nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 13/5/2014 tarihinde yapılmıştır.

3. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

4. Bölüm Başkanı tarafından, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

5. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, bu aşamada başvuru hakkında bir görüş bildirilmeyeceğini ifade etmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

6. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

7. Başvurucu F.Y 1938 doğumlu olup Edirne'de ikamet etmektedir.

8. Başvurucu 13/12/2002 tarihinde borçlu A.S. aleyhine Edirne 1. İcra Müdürlüğünde icra takibi başlatmıştır.

9. Edirne 1. İcra Müdürlüğünce borçluya ait iki adet taşınmazın haczine karar verilmiştir.

10. Söz konusu taşınmazlara başka kişilere ait alacaklar nedeniyle de haciz uygulanmıştır.

11. Her iki taşınmaz da dosyadan anlaşılmayan bir tarihte yapılan ihale sonucu satılmış ve (9) nolu taşınmaz için ise 45.904,12 TL, (20) nolu taşınmaz için 30.000 TL satış bedeli tahsil edilmiştir.

12. Tahsil edilen bedelin tüm alacaklıların alacaklarını karşılamaması nedeniyle Kadıköy (Anadolu) 5. İcra Müdürlüğünce sıra cetvelleri düzenlenmiştir.

13. Başvurucu tarafından, 5/1/2005 ve 15/7/2005 tarihlerinde Kadıköy 2. Asliye Ticaret Mahkemesinde her iki taşınmazın satışından tahsil edilen bedele ilişkin olarak sıra cetvellerine itiraz davası açılmıştır. Mahkemece her iki dosya birleştirilerek yargılama tek dosya üzerinden yürütülmüştür.

14. Mahkemece 16/11/2009 tarihinde verilen kararla, (9) numaralı taşınmaza ilişkin olarak 15.904,12 TL, (20) numaralı taşınmaza ilişkin olarak 10.000 TL yönünden davanın kabulüne ve bu tutarların, cetvelin en son sırasından başlamak üzere eksiltilerek Edirne 1. İcra Müdürlüğünde bulunan dosyaya davacı alacağı olarak ödenmesine karar verilmiştir.

15. İlk Derece Mahkemesinin kararının temyizi üzerine, Yargıtay 19. Hukuk Dairesinin 16/3/2011 tarihli kararıyla, davalılardan K. A. S. Anonim Ş.'ye, (20) numaralı bağımsız bölümün bedeline ilişkin olarak düzenlenen sıra cetvelinde; M. T.'ye ise her iki sıra cetvelinde de pay ayrılmamış olması nedeniyle bu davalılar aleyhine dava açılmasında hukuki yarar bulunup bulunmadığının değerlendirilmediği gerekçesiyle kararın buna ilişkin hüküm fıkrası bozulmuş; diğer hüküm fıkraları ise onanmıştır.

16. Mahkemece yeniden yapılan yargılama sonucu 18/12/2012 tarihinde verilen kararla Dairenin bozma kararına uygun bir şekilde davalılardan M. T.'ye ilişkin olarak her iki cetvel yönünden, K. A. S. Anonim Ş.'ye ilişkin olarak ise (20) numaralı bağımsız bölümle ilgili sıra cetveli yönünden davanın reddine karar verilmiş ise de esasa ilişkin olarak bir önceki karardaki gibi hüküm kurulmuştur. Kararın temyizi üzerine, Yargıtay 23. Hukuk Dairesinin 21/11/2013 tarihli ilamıyla İlk Derece Mahkemesi kararı onanmıştır.

17. Edirne 1. İcra Müdürlüğüne, 12/5/2014 tarihinde hesaben başvurucuya toplam 25.800,35 TL ödeme yapılmıştır.

18. Başvurucu 13/5/2014 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

19. 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun "Sıra cetveli" başlıklı 140. maddesi şöyledir:

“Satış tutarı bütün alacaklıların alacağını tamamen ödemiye yetmezse icra dairesi alacaklıların bir sıra cetvelini yapar.

Alacaklılar 206 ncı madde mucibince iflas halinde hangi sıraya girmeleri lazım geliyorlarsa o sıraya kabul olunurlar.

Bununla beraber ilk üç sıraya kayıt için muteber olan tarih haciz talebi tarihidir.”

20. 2004 sayılı Kanun'un "Sorumluluk" başlıklı 5. maddesi şöyledir:

“İcra ve İflas Dairesi görevlilerinin kusurlarından doğan tazminat davaları, ancak idare aleyhine açılabilir. Devletin, zararın meydana gelmesinde kusuru bulunan görevlilere rücu hakkı saklıdır. Bu davalara adliye mahkemelerinde bakılır.”

B. Uluslararası Hukuk

21. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 35. maddesinin 1. fıkrasında, Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrasının son cümlesine benzer bir şekilde bir kabul edilebilirlik ölçütü olarak (iç hukukta öngörülen) "başvuru yollarının tüketilmesi" kuralına yer verilmiştir. Buna göre Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) ancak uluslararası hukukun genel kabul gören ilkeleri uyarınca bütün iç hukuk yolları tüketildikten sonra başvurulabilir.

22. AİHM, iç hukuk yollarının tüketilmesi kuralının amacını, ihlal iddialarına ilişkin olarak AİHM'e başvurulmadan önce Sözleşmeciler devletlere, aleyhlerine ileri sürülen ihlalleri önleme ve sonuçlarını giderme fırsatı tanımak biçiminde açıklamaktadır (Sejdovic/İtalya, [BD], B. No: 56581/00, 1/3/2006, § 43; V/Birleşik Krallık, [BD], B. No: 24888/94, 16/12/1999, § 57). AİHM'e göre bu kural, Sözleşme'nin 13. maddesinin gereği olarak iddia edilen ihlale ilişkin iç hukukta etkili ve ulaşılabilir bir başvuru yolunun bulunduğu varsayımına dayanmaktadır. Bu kural, Sözleşme'yle kurulan koruma mekanizmasının ulusal insan hakları koruma sistemine nazaran ikincil bir nitelik taşıdığı

ilkesinin önemli bir yönünü teşkil etmektedir (Sejdovic/İtalya, § 43; V/Birleşik Krallık, § 57; Kozacıoğlu/Türkiye, [BD], B. No: 2334/03, 19/2/2009, § 39).

23. AİHM, insan haklarının korunması mekanizması bağlamında, iç hukuk yollarının tüketilmesi kuralının belli ölçüde esneklikle ve aşırı şekilcilikten kaçınılarak uygulanması gerektiğini vurgulamaktadır (Sejdovic/İtalya, § 44; Kozacıoğlu/Türkiye, § 40). AİHM'e göre bu, aynı zamanda kural olarak sonradan uluslararası düzeyde yapılması düşünülen şikâyetlerin, en azından öz olarak ve iç hukukta düzenlenen şekli gereklikler ile sürelere uyularak öncelikle ulusal yargı mercilerinde öne sürülmesini gerektirir (Sejdovic/İtalya, § 44).

24. AİHM'e göre bu yükümlülük, başvuru yolunun ulaşılabilir, etkili ve yeterli nitelikteki hukuki yollara başvurma imkânına sahip olmasını gerektirmektedir (Sejdovic/İtalya, § 45; Kozacıoğlu/Türkiye, § 40). Özellikle, sadece iddia edilen ihlale ilişkin olan ve aynı zamanda ulaşılabilir ve tatmin edici nitelik taşıyan başvuru yolları, tüketilmesi gerekli özellik arz etmektedir. Bu tür bir başvuru yolunun varlığı, zorunlu olan erişilebilirlik ve etkililik koşullarını sağlamak suretiyle sadece teoride değil, pratikte de tatmin edici bir şekilde kesinlik taşımaktadır. Ayrıca "uluslararası hukukun genel kabul gören ilkeleri"ne göre başvuru yolunun kullanımına açık olan (at their disposal) iç hukuk yollarını tüketme yükümlülüğünden kurtaran özel bazı koşullar olabilir. Ancak açıkça beyhude olmayan belli bir başvuru yolunun sadece başarı ihtimaline ilişkin şüphelerin var olması, iç hukuk yollarının tüketilmesinden azade tutulmak için geçerli bir neden değildir (Sejdovic/İtalya, § 45).

25. AİHM, bir başvuru yolunun olay tarihinde teoride ve pratikte etkili ve ulaşılabilir olduğu hususunda AİHM'i ikna etmenin, iç hukuk yollarının tüketilmediğini iddia eden devletin yükümlülüğü olduğunu altını çizmektedir. AİHM'e göre bu yükümlülük, ilgili yolun erişilebilir olduğunu, başvuru yolunun şikâyetine ilişkin telafi imkânı sunmaya elverişli bulunduğunu ve makul başarı şansı sunduğunu ortaya koymayı kapsamaktadır (Sejdovic/İtalya, § 46; V/Birleşik Krallık, § 57; Kozacıoğlu/Türkiye, § 39).

26. AİHM'e göre iç hukuk yollarını tüketme kuralı, mutlak olmadığı gibi otomatik olarak uygulanabilir bir niteliği de haiz değildir. Bu kuralın uygulanmasında, görülen davanın somut koşullarının gözetilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu, sadece ilgili Sözleşme Tarafın hukuk sisteminde şekli başvuru yollarının varlığının değil aynı zamanda başvuru yolunun kişisel koşullarının etkilendiği bağlamın da gerçekçi bir biçimde hesaba katılması gerektiği anlamına gelmektedir. Sonra, davanın bütün koşulları gözetilerek başvuru yolunun iç hukuk yollarını tüketmek için kendisinden makul olarak beklenebilen her şeyi yapıp yapmadığı incelenmelidir (Kozacıoğlu/Türkiye, § 40).

27. AİHM, Sözleşme'ye ek (1) Numaralı Protokol'ün 1. maddesinde güvenceye bağlanan mülkiyet hakkının pozitif yükümlülükleri de içerdiğini kabul etmektedir (Bkz. Kotov/Rusya, [BD] B. No: 54522/00, 3/4/2012, § 109-115; Öneriyıldız/Türkiye, [BD], B. No: 48939/99, 30/11/2004, § 134; Broniowski/Polonya, [BD], B. No: 31443/96, 22/6/2004, § 143; Dzugayeva/Rusya, B. No: 44971/04, 12/2/2013, § 26). AİHM, bu hükümle koruma altına alınan mülkiyet hakkının gerçek ve etkili kullanımının, sadece devletin müdahale etmeme ödevine bağlı olmadığını, fakat aynı zamanda, özellikle başvuru yolunun kamu otoritelerinden meşru olarak alınmasını beklediği önlemler ile mülkünden etkin bir biçimde yararlanması arasında doğrudan bir bağlantının bulunduğu durumlarda koruyucu pozitif önlemler alınmasını da gerektirdiğini ifade etmektedir. Öte yandan, AİHM'e göre yatay ilişkilerde bile devlete pozitif yükümlülük yükleyen kamusal menfaatler söz konusu olabilir (Kotov/Rusya kararı §109).

28. AİHM, bu bağlamda, mülkiyetten barışçıl yararlanma hakkına kamu otoriteleri dışındaki kişilerce müdahale edilmesi durumunda, devletin pozitif yükümlülüğünün, koruyucu/önleyici ve düzeltici ödevler biçiminde ikiye ayrılacağını ifade etmektedir. AİHM'e göre bu durumda Sözleşme'ye taraf devletler, iç hukuk sisteminde mülkiyet hakkının yasalar tarafından tatmin edici bir şekilde korunmasının güvence altına alınması ve hakkına müdahale edilen kişinin, gerekmesi durumunda meydana gelen zararının giderilmesine yönelik talepler dahil olmak üzere hakkını arayabileceği düzeltici mekanizmaların temin edilmesi yükümlülüğü altındadırlar (Blumberga/Letonya, B. No: 70930/01, 14/10/2008, § 67).

29. AİHM, devletin pozitif yükümlülüklerinin mahiyeti ve kapsamının, olayın somut koşullarına göre farklılaşabileceğini düşünmektedir (Kotov/Rusya, § 111). AİHM'e göre devletin olayın somut koşullarına göre sağlama yükümlülüğü altına girdiği düzeltici önlemler, zarar gören tarafın hakkını savunabilmesi imkânı tanıyan uygun yasal mekanizmaların oluşturulmasını içermektedir. (1) Numaralı Protokol'ün 1. maddesi açık bir biçimde usule ilişkin yükümlülükler içermemekte ise de bu hüküm, gerek kamu otoritelerinin müdahil olduğu uyuşmazlıklarda gerekse özel kişiler arasındaki uyuşmazlıklarda devlete usule ilişkin yükümlülükler yüklemektedir. Özel kişiler arasındaki müdahalelerde devlet, zorunlu usule ilişkin garantiler içeren yargısal başvuru yolları kurma yükümlülüğü altındadır. Bu bağlamda görevlendirilecek mahkemelerin veya yargısal yetkiyi haiz diğer kurul veya kamusal otoritelerin özel kişiler arasındaki uyuşmazlığı etkili ve adil bir şekilde çözecek yargısal güçle donatılmaları gerekmektedir (Kotov/Rusya, § 114).

V.İNCELEME VE GEREKÇE

30.Mahkemenin 16/2/2017 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A.Başvurucunun İddiaları

31. Başvurucu, alacağının tahsili amacıyla borçlu aleyhine başlattığı icra takibi sırasında borçluya ait taşınmazların satışından elde edilen bedelin, yaklaşık dokuz yıl süren sıra cetvelinin kesinleşmesi sürecinde nemalandırılmamış olması nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiğini iddia etmektedir.

32. Başvurucu, 5/1/2005 ve 15/7/2005 tarihlerinde açtığı sıra cetveline itiraz davalarında verilen kararın kesinleşmesinden sonra 14/4/2014 tarihinde ödeme yapıldığını belirtmiş ve davanın açıldığı tarih ile ödemenin yapıldığı tarih arasında geçen yaklaşık dokuz yıllık süre zarfında ihale bedelinin nemalandırılmasını öngören bir yasal hükmün bulunmamasının, paranın alım gücünün zayıflamasına ve dolayısıyla alacaklıların mülkiyet haklarının ihlaline yol açan ciddi bir eksiklik olduğunu savunmuştur.

33. Başvurucu, somut alacağın bir kamu alacağı olmamasının mülkiyet hakkı kapsamında incelenmesine engel teşkil etmeyeceğini ve devletin, özel alacakların zarara uğramasını engellemek biçiminde pozitif yükümlülük altında bulunduğunu ifade etmiş, somut olayda bu zararın engellenmesinin faiz kurumuyla sağlanabileceğine işaret etmiştir. Başvurucu, sıra cetveline itiraz davasının açıldığı durumlarda ihale bedelinin icra müdürlüğünce nemalandırılması gereğini düzenleyen bir yasal hükmün bulunmamasının, pozitif yükümlülüğün ihlali sonucunu doğurduğunu dile getirmiştir.

34. Başvurucu ayrıca, şikâyetin temelinde, sıra cetvelinin kesinleşmesi sürecinde ihale bedelinin nemalandırılmasını öngören bir yasal düzenlemenin bulunmamasının yer aldığını ve bu hususta başvurulabilecek bir iç hukuk yolunun var olmadığını belirtmiştir.

B.Değerlendirme

35.Anayasa'nın "Mülkiyet hakkı" kenar başlıklı 35. maddesi şöyledir:

"Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."

1.Kabul Edilebilirlik Yönünden

36. Başvurucu, şikâyetin temelinde, sıra cetvelinin kesinleşmesi sürecinde ihale beldelinin nemalandırılmasını öngören bir yasal düzenlemenin bulunmamasının yer aldığını ve bu hususta başvurulabilecek bir iç hukuk yolunun var olmadığını belirterek ödeme tarihini öğrenme tarihi olarak kabul etmek suretiyle bireysel başvuruda bulunmuştur.

37.Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 45. maddesinin (2) numaralı fıkrasında bireysel başvuruda bulunulmadan önce ihlal iddiasının dayanağı olan işlem, eylem ya da ihmal için kanunda öngörülmüş olan idari ve yargısal başvuru yollarının tamamının tüketilmiş olması gerektiği belirtilmiştir. Temel hak ihlallerini öncelikle derece mahkemelerinin gidermekle yükümlü olması, kanun yollarının tüketilmesi koşulunu zorunlu kılar (N. Gündüz ve R. Gündüz, B. No: 2012/1027, 12/2/2013, §§ 19, 20; G. E. ve diğerleri, B. No: 2012/13, 2/7/2013, § 26).

38. Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru, ikincil nitelikte bir hukuk yoludur. Temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği iddialarının öncelikle derece mahkemelerinde, olağan kanun yolları ile çözüme kavuşturulması esastır. Bireysel başvuru yoluna, iddia edilen hak ihlallerinin bu olağan denetim mekanizması çerçevesinde giderilememesi durumunda başvurulabilir (B. Gök, B. No: 2012/946, 26/3/2013, §§ 16-20).

39.Başvuru yollarının tüketilmesi gereğinden söz edilebilmesi için öncelikle hukuk sisteminde, hakkının ihlal edildiğini iddia eden kişinin başvurabileceği idari veya yargısal bir hukuki yolun öngörülmüş olması gerekmektedir. Ayrıca bu hukuki yolun, iddia edilen ihlalin sonuçlarını giderici, etkili ve başvurucu açısından makul bir çabayla ulaşılabılır nitelikte olması ve sadece kağıt üzerinde kalmayıp fiilen de işlerliğe sahip bulunması gerekmektedir. Olmayan bir hukuki yolun tüketilmesi başvurucudan beklenemeyeceği gibi hukuken veya fiilen etkili bulunmayan, ihlalin sonuçlarını düzeltici bir vasıf taşımayan veya ölçülü olmayan bir takım şekli koşulların öngörülmesi nedeniyle fiilen erişilebilir ve kullanılabilir olmaktan uzaklaşan başvuru yollarının tüketilmesi zorunluluğu bulunmamaktadır.

40. Somut olayda başvurucu, alacağının tahsili amacıyla borçlu aleyhine başlattığı icra takibi sırasında borçluya ait taşınmazların satışından elde edilen bedelin, yaklaşık dokuz yıl süren sıra cetvelinin kesinleşmesi sürecinde nemalandırılmamış olmasından şikâyet etmektedir. Bu durumda, başvurunun bu şikâyetinin incelenebileceği etkili ve objektif olarak sonuç alıcı bir başvuru yolunun bulunup bulunmadığının tespiti gerekmektedir.

41. 2004 sayılı Kanun'un 5. maddesiyle, İcra ve İflas Dairesi görevlilerinin kusurlarından doğan zararlar nedeniyle kusuru bulunan görevlilere rücu edilmek kaydıyla adliye mahkemelerinde tazminat davası açılabilmesi imkânı getirilmiştir.

42. Başvurucunun alacağının tahsili amacıyla borçlu aleyhine başlatılan icra takibi sırasında borçluya ait taşınmazların satışından elde edilen bedelin icra müdürlüğüne nemalandırılmamış olması nedeniyle doğmuş olduğu iddia edilen zararın tazmini

istemiyle Devlet aleyhine tazminat davası açılmasının teorik olarak mümkün olduğu söylenebilir. Ancak sıra cetvelinin kesinleşmesi sürecinde ihale bedelinin nemalandırılmasını öngören bir hukuki düzenleme bulunmadığından 2004 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca açılacak tazminat davasının başarılı olacağını gösteren somut bir veri tespit edilememiştir. Bu nedenle, başvuruya konu iddiaya ilişkin olarak 2004 sayılı Kanun'un 5. maddesinde öngörülen tazminat davası açma yolunun tüketilmesi zorunluluğundan söz edilemez. Öte yandan, başvurunun sözü edilen ihlal iddiasını öne sürebileceği başkaca bir başvuru yolu da tespit edilmediğinden başvuru yolunun tüketilmesi koşulunun sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

43. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Mülkün Varlığı

44. Anayasa'nın 35. maddesinin birinci fıkrasında Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. denilmek suretiyle mülkiyet hakkı güvenceye bağlanmıştır. Anayasa'nın anılan maddesiyle güvenceye bağlanan mülkiyet hakkı, ekonomik değer ifade eden ve parayla değerlendirilebilen her türlü mal varlığı hakkını kapsamaktadır (AYM, E.2015/39, K.2015/62, 1/7/2015, § 20). Bu bağlamda, mülk olarak değerlendirilmesi gerektiğinde kuşku bulunmayan menkul ve gayrimenkul mallar ile bunların üzerinde tesis edilen sınırlı ayni haklar ve fikri hakların yanı sıra, icrası kabil olan her türlü alacak da mülkiyet hakkının kapsamına dahildir (M. Duran ve diğerleri, B. No: 2014/11441, 1/2/2017, § 60).

45. Somut olayda başvurunun A.S. ile özel hukuk ilişkisinden doğan alacağı için borçlu A. S. aleyhine başlattığı icra takibinde haciz safhasına geçilmiştir. Haciz safhasına geçilmiş olması, borca itiraza ilişkin süreçlerin aşıldığı ve borcun kesinleştiği anlamına gelmektedir. Kesinleşmiş alacaklar icra edilebilir nitelik kazandığından Anayasa'nın 35. maddesi bağlamında mülk teşkil etmektedir.

b. Genel İlkeler

46. Anayasa'nın 35. maddesinde düzenlenen mülkiyet güvencesi, mülkiyet hakkına yönelik kamu gücü tarafından gerçekleştirilen müdahalelerin yanı sıra kimi durumlarda özel hukuk kişilerince yapılan müdahalelere karşı da anayasal koruma sağlamaktadır. Dolayısıyla mülkiyet hakkı devlete, müdahalede bulunmama biçimindeki negatif yükümlülüğün yanında üçüncü kişilerden gelebilecek müdahalelere karşı malike koruma sağlama şeklindeki birtakım pozitif yükümlülükler de yüklemektedir (O. oğulları İnşaat Eğitim Gıda Temizlik Hizmetleri A. Ş., B. No: 2014/8649, 15/2/2017, § 42).

47. Mülkiyet güvencesinin devlete birtakım pozitif yükümlülükler yüklediği hususu Anayasa'nın 35. maddesinin lafzında açık bir biçimde düzenlenmemiş ise de bu güvencenin sadece devlete atfedilebilen müdahalelere yönelik sınırlamalar getirdiği, bireyi, üçüncü kişilerin müdahalelerine karşı korumasız bıraktığı düşünülemez. Pozitif yükümlülüklerin ortaya çıkmasının nedeni "gerçek anlamda koruma" sağlanmasıdır. Temel hak ve özgürlüklerin sadece devletin negatif müdahaleleri yönünden korunması, kişileri üçüncü kişilerin eylemleri yönünden korumasız bırakacaktır. Yine devletin öngörülebilir veya öngörülmesi gereken tehlikeler yönünden bireyleri koruma yükümlülüğünün olması durumunda da kişilerin hakları gerçekten güvence altına alınmış olmaz. Gerçek anlamda koruma sağlanması için devletin negatif yükümlülükleri dışında pozitif yükümlülüklerinin de olması gerekir. Aksi hâlde Anayasa'nın ilgili maddelerinde sağlanan

güvenceler etkisiz hâle gelir (O.oğulları İnşaat Eğitim Gıda Temizlik Hizmetleri A. Ş., § 43).

48. Anayasa'nın bir bütün olarak yorumlanması durumunda mülkiyet güvencesinin özel kişilerin müdahalelerine karşı devletten korunma talep etmeyi de kapsadığı sonucuna ulaşılması kaçınılmazdır. Anayasa'nın 5. maddesinde, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya çalışmak, devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır. Kişilerin refah, huzur ve mutluluğunu sağlama ve onların hak ve özgürlüklerini sınırlayan kısıtlamaları kaldırmaya çalışma ödevi, devletin, özel kişiler arasındaki müdahaleleri önlemek hususunda tedbirler almasını zorunlu kılmaktadır (O.oğulları İnşaat Eğitim Gıda Temizlik Hizmetleri A. Ş., § 44).

49. Kaldı ki modern demokratik toplumlarda zor kullanmak devletin tekelindedir. Kişiler zor ve şiddet kullanarak, hak ve özgürlüklerinin başkaları tarafından ihlal edilmesini önleme; ihlal edilen haklarının düzeltilmesini temin etme yetkisini kural olarak haiz değildir. Bu yetki onlar adına devlet tarafından kullanılır. Modern demokratik devletin varlık amaçlarından biri de zor ve şiddet kullanması kural olarak yasaklanan bireyin hak ve özgürlüklerini diğer bireylerin müdahalelerine karşı korumak ve bu suretle kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamaktır. Dolayısıyla kişilerin, kamu otoritelerinin dışındaki üçüncü kişilerce mülklerine yapılan müdahalelere karşı devletten koruma talep etmesi, Anayasa'nın 35. maddesinde güvenceye bağlanan mülkiyet hakkının bir gereğidir (O.oğulları İnşaat Eğitim Gıda Temizlik Hizmetleri A. Ş., § 45).

50. Mülkiyet hakkının devlete tahmil ettiği pozitif yükümlülükler, devletin koruyucu ve düzeltici önlemler almasını gerektirebilmektedir. Koruyucu önlemler mülkiyete müdahale edilmesini önleyici; düzeltici önlemler ise müdahalenin etkilerini giderici, diğer bir ifadeyle telafi edici yasal, idari ve fiili tedbirleri kapsamaktadır. Pozitif yükümlülükler mutlak olmayıp, bunların ne tür koruyucu ve düzeltici edimleri kapsadığı ve bu edimlerin derecesi, her somut olayın kendi koşulları içinde belirlenebilir (O.oğulları İnşaat Eğitim Gıda Temizlik Hizmetleri A. Ş., § 47).

51. Koruma yükümlülüğünün kapsamı somut olayın öznel ve nesnel koşulları çerçevesinde belirlenmesi gerekmele birlikte bunun devlete, idare aygıtının insan ve mali kaynaklarıyla karşılaşmasına imkân bulunmayan birtakım ödevler yüklediği biçiminde anlaşılması mümkün değildir. Bu bağlamda koruma yükümlülüğü, kamunun insan ve mali kaynaklarından soyut bir biçimde her türlü müdahalenin önlenmesi gerektiği şeklinde yorumlanamaz. Koruma tedbiri almakla ödevli idarenin olağan işleyişi çerçevesinde alabileceği tedbirleri almak suretiyle üçüncü kişiler tarafından gerçekleştirilen müdahalenin önlenmesinin mümkün olduğu istisnai durumlarda koruma yükümlülüğünün ihlalinden söz edilebilir. Bunun dışında, yetkili makamlardan olağanın ötesinde bir tedbir alınması beklenmemelidir. Bu itibarla, özellikle ani ve öngörülemeyen müdahalelerde olduğu gibi somut olayın koşullarının, devletin özel bir önlem almasını gerektirmediği durumlarda, soyut olarak devletin koruma yükümlülüğünün varlığından bahisle pozitif yükümlülüğün ihlal edildiği sonucuna ulaşılamaz (O.oğulları İnşaat Eğitim Gıda Temizlik Hizmetleri A. Ş., § 48).

52. Mülkiyet hakkına üçüncü kişiler tarafından müdahalede bulunulması durumunda, bu müdahalenin malik üzerinde doğurduğu olumsuz sonuçların mümkünse eski hâle döndürülmesini, mümkün değilse malikin zarar ve kayıplarının telafi edilmesini sağlayan idari veya yargısal bir takım hukuki mekanizmaların oluşturulması devletin pozitif yükümlülüklerinin bir gereğidir. Bu bağlamda, hak ihlalinin sonuçlarının giderilmesi bakımından ne tür hukuki mekanizmaların öngörüleceği hususu devletin

takdirindedir. Bu husus kural olarak Anayasa Mahkemesinin ilgi alanı dışındadır. Bununla birlikte Anayasa Mahkemesinin, tercih edilen idari veya yargısal mekanizmanın malik üzerinde doğurduğu olumsuz etkilerin düzeltilmesi bakımından yeterli ve elverişli olup olmadığı hususundaki denetim yetkisi saklıdır. Bu bağlamda düzeltici bir mekanizmanın hiç oluşturulmaması veya oluşturulan mekanizmanın müdahaleden önceki durumu tesis edici veya oluşan kayıpları giderici bir nitelik arz etmemesi durumunda mülkiyet hakkının devlete yüklediği pozitif yükümlülükler ihlal edilmiş olur (O.ğulları İnce Eğitim Gıda Temizlik Hizmetleri A. Ş., § 49).

c.İlkelerin Olaya Uygulanması

53. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü ve 6216 sayılı Kanun'un 45. maddesinin (1) numaralı fıkraları uyarınca Anayasa'da güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Sözleşme ve buna ek Türkiye'nin taraf olduğu protokoller kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından ihlal edildiğini düşünen, medeni haklara sahip gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru ehliyeti tanınmıştır. Buna göre bireysel başvuruya konu edilebilmesi için ihlal iddiasının kamu gücü tarafından gerçekleştirilmiş olması gerekmektedir. Kamu gücüne atfedilebilir nitelikte bulunmayan ihlal iddialarının bireysel başvuru kapsamında incelenmesi mümkün değildir. İhlalin kamu gücüne atfedilebilirliği, Anayasa'nın ilgili özel maddesinde güvenceye bağlanan hak veya özgürlüğün devlete yüklediği pozitif ve negatif yükümlülüklerle saptanabilir. Bu bağlamda, devlete yüklenen pozitif veya negatif yükümlülüklerle bağlantı kurulabilen ihlal iddialarının devlete atfedilebilirliğinden söz edilebilir. Buna karşılık, özel kişiler tarafından gerçekleştirilen ve devlete yüklenen negatif ve pozitif yükümlülüklerle hiçbir şekilde ilişkilendirilemeyen fiil ve işlemlerden kaynaklanan ihlal iddialarının bireysel başvuruya konu edilmesi olanaksızdır.

54. Somut olayda başvuru tarafından 13/12/2002 tarihinde borçlu A.S. aleyhine Edirne 1. İcra Müdürlüğünde başlatılan icra takibi sonucu borçluya ait iki adet taşınmaz haczedilmiştir. Her iki taşınmaz da yapılan ihale sonucu satılmış ve satış bedeli tahsil edilmiştir. Söz konusu taşınmazlara başka kişilere ait alacaklar nedeniyle de haciz uygulanmış olması vetahsil edilen bedelin tüm alacaklıların alacaklarını karşılamaması nedeniyle Kadıköy (Anadolu) 5. İcra Müdürlüğünce sıra cetvelleri düzenlenmiştir. Başvuru tarafından, 5/1/2005 ve 15/7/2005 tarihlerinde Kadıköy 2. Asliye Ticaret Mahkemesinde her iki taşınmazın satışından tahsil edilen bedele ilişkin olarak sıra cetveline itiraz davası açılmıştır. Mahkemece yapılan yargılama sonucunda 18/12/2012 tarihinde verilen nihai kararlar, (9) numaralı taşınmaza ilişkin olarak 15.904,12 TL, (20) numaralı taşınmaza ilişkin olarak 10.000 TL yönünden davanın kabulüne ve bu tutarların, cetvelin en son sırasından başlamak üzere eksiltiyle Edirne 1. İcra Müdürlüğünde bulunan dosyaya davacı alacağı olarak ödenmesine karar verilmiştir. Edirne 1. İcra Müdürlüğünce, 12/5/2014 tarihinde hesaben başvurucuya toplam 25.800,35 TL ödeme yapılmıştır.

55. Başvuru konu olayın temelinde başvuru ile borçlu A.S. arasındaki özel borç ilişkisi yatmakta ise de başvurunun yakındığı husus, borç ilişkisinin taraflara yüklediği edimlerin ifasına ilişkin olmayıp icra müdürlüğünce borçluya ait taşınmazların satışından elde edilen bedelin, yaklaşık dokuz yıl süren sıra cetvelinin kesinleşmesi sürecinde nemalandırılmamasıdır. İcra müdürlükleri, mülkiyet hakkının devlete yüklediği pozitif yükümlülükler gereğince oluşturulan ve özel kişilerin ödenmeyen alacaklarını kanunda öngörülen usullere uygun olarak gerektiğinde zor kullanmak suretiyle tahsil ederek alacaklılara ödeyen kamu kuruluşlarıdır. İcra müdürlüklerinin bu görevlerinin ifasında tesis ettiği işlem ve eylemler kamu gücü işlem ve eylemleri niteliğinde olup bu işlem ve eylemler veya eylemsizlikler nedeniyle hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği iddialarının, icra takibinin temelindeki borç ilişkisinden bağımsız olarak değerlendirilmesi

gerekmektedir. Bu durumda, borçlunun taşınmazlarının satışı sonucu tahsil edilen ihale bedelinin nemalandırılması veya nemalandırılmaması icra müdürlüklerinin bu görevlerinin ifası kapsamında kaldığından somut olayda nemalandırmama şeklinde tezahür eden uygulamanın devlete yüklenen pozitif yükümlülüklerle ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

56. Bununla birlikte pozitif yükümlülükler kapsamında inceleme yapılabilmesi için öncelikle, somut olayın koşulları da dikkate alınmak suretiyle, Devletin (icra müdürlüğünün) tahsil ettiği ihale bedelini nemalandırmak şeklinde pozitif bir yükümlülüğünün bulunup bulunmadığının tespiti gerekmektedir.

57. Yukarıda değinildiği gibi mülkiyet hakkı, Devlete, özel kişiler tarafından yapılacak müdahalelere karşı malike koruma sağlama biçiminde pozitif bir ödev yüklemektedir. Özel borç ilişkileri bağlamında mülkiyetin korunması ödevi, somutlaşmış ve icra edilebilir hâle gelen ancak borçlu tarafından rızaen ödenmeyen alacakların Devlet tarafından kamu gücü kullanılmak suretiyle borçludan tahsil edilebilmesini gerektirmektedir. Cebri icranın, devlete yüklenen bu ödevin ifası kapsamında kurulan hukuksal bir mekanizma olduğu anlaşılmaktadır.

58. Öte yandan, rızaen ödenmeyen alacakların tahsili amacıyla oluşturulan ve bu çerçevede kamu gücü yetkileriyle donatılan cebri icra organlarının, bu görevini yerine getirirken, mülkün (somutlaşmış alacağın) korunmasına yönelik bir takım tedbirler alması gerekebilir. Alınması gereken tedbirlerin neler olduğu, her somut olayın kendi koşulları içinde değişebilmektedir. Ancak bu çerçevede, cebri icra organlarından olağanın ötesinde bir tedbir alınması beklenmemelidir.

59. Bu bağlamda, Devletin, cebri icra sürecini makul bir sürede sonuçlandırma yükümlülüğü altında bulunduğu gözetildiğinde cebri icranın uzaması hâlinde, gerek borçlunun gerekse alacaklının hak ve menfaatlerinin korunması amacıyla somut olayın gerektirdiği her türlü tedbirin alınmasının Devletin sorumluluğunda bulunduğu söylenebilir. Özellikle, icra sürecinde Devletin hakimiyeti ve kontrolü altında bulunan borçlu veya alacaklıya ait mal ve hakların ekonomik değerini koruyucu ve idareye, normal idari işleyişin dışında bir külfet yüklemeyecek tedbirlerin alınmaması somut olayın koşulları çerçevesinde koruma yükümünün ihlali olarak yorumlanabilir.

60. Olayda icra müdürlüğünce sıra cetvelinin düzenlendiği tarih ile başvurucuya fiilen ödeme yapıldığı tarih arasında yaklaşık dokuz yıllık süre geçmiştir. Cebri icranın bir parçası olan sıra cetvelinin kesinleşmesi sürecinde geçen dokuz yıllık makul olmayan sürede borçlu ve alacaklının hak ve menfaatlerini koruyucu ve durumun gerektirdiği olağan tedbirlerin idare tarafından alınması beklenmektedir.

61. Borçluya ait taşınmazların satışından tahsil edilen bedelin alacaklılara ödendiği ana kadar alacaklının para üzerinde tasarrufla bulunma, parayı kullanma veya paranın değerinin enflasyon karşısında aşınmasını önleyici tedbirler alma imkanı bulunmamaktadır. Tahsil edilen bedel bu süreçte henüz icra müdürlüğünün yedi ve kontrolü altındadır. Dolayısıyla bu paranın enflasyon karşısında kıymet yitirmesini önleyebilecek olan da para üzerinde tasarrufla bulunma kudretini elinde bulunduran icra müdürlüğüdür. Tahsil edilen ihale bedelinin alım gücünü kaybetmesini engellemenin yolu bunun nemalandırılmasıdır. Ayrıca bu paranın nemalandırılması, icra müdürlüğüne olağan idari işleyişin ötesinde bir külfet de yüklemektedir. İcra müdürlüğünün yapması gereken tek şey, ihale bedelinin vadesiz mevduat hesabında bekletilmesi yerine vadeli bir hesapta tutulmasıdır. Bu nedenle olayın somut koşulları gözetildiğinde mülkiyet hakkının korunması ödevinin gerektirdiği pozitif yükümlülüklerin, ihale bedelinin nemalandırılması tedbirinin alınmasını da içerdiği sonucuna ulaşılmaktadır.

62. Bu itibarla icra müdürlüğünün, ihale bedelinin vadeli bir mevduat hesabına yatırılması biçiminde alacağı basit bir tedbirle icra sürecinin hızlı işlememesinin başvuru üzerinde oluşturduğu olumsuz etkileri asgari seviyeye indirememiş olması, mülkiyet hakkının devlete yüklediği koruma pozitif yükümlülüğün ihlali sonucunu doğurmaktadır.

63. Açıklanan nedenlerle başvurunun Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

C.6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

64.6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, başvurunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir. ...

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvuru lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

65. Başvurucu, alacağına nemalandırılmamış olarak kavuştuğu gerekçesiyle 86.565.086,49 TL maddi tazminat ve 5.000 TL de manevi tazminat talep etmektedir. Başvurucu, maddi tazminat miktarını, kendisine ödenen toplam 25.800,35 TL'ye, ilk davanın açıldığı 5/1/2005 tarihinden itibaren Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Mevduat Ağırlıklı Ortalama Faiz Oranlarını yıllık bazda bileşik olarak uygulamak suretiyle belirlemiştir.

66. İnceleme sonucunda icra müdürlüğünce tahsil edilen ihale bedelinin sıra cetvelinin kesinleşmesi sürecinde nemalandırılmaması nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır (Bkz. § 53-63).

67. Mülkiyet hakkının ihlali nedeniyle yalnızca ihlal tespitiyle giderilemeyecek olan manevi zararları karşılığında, talebi de dikkate alınmak suretiyle başvurucuya net 5.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir.

68. Anayasa Mahkemesinin maddi tazminata hükmedebilmesi için başvurunun uğradığını iddia ettiği maddi zarar ile tespit edilen ihlal arasında illiyet bağı bulunmalıdır. Başvurunun bu konuda herhangi bir belge sunmamış olması nedeniyle maddi tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

69. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 206,10 TL harç ve 1.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.006,10 TL yargılama giderinin başvurucaya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI.HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A.Mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B.Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C.Başvurucuya net 5.000 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE, başvuruçunun diğ er tazminat taleplerinin REDDİNE,

D.206,10 TL harç ve 1.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.006,10 TL yar gılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

E.Ödemelerin, kararın tebliğini takiben başvuruçunun Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sü renin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULAN MASINA,

F.Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE OYBİRLİ ĞİYLE 16/2/2017 tarihinde karar verildi.

AYM 16.02.2017 T. BB. 2014/6577 (www.e-uyar.com)

NOT: Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda sunulan kararı çok isabetlidir. Bu "*oybir liğiyle*" alınmış olan kararla, uğranılmış olan büyük bir haksızlık telafi edilmiştir...

Yüksek mahkeme, geçtiğimiz günlerde 04.05.2023 T. E: 48, K: 72 sayılı (www.e-uyar.com) yine "*oybirliğiyle*" almış olduğu kararı ile "*Paraların Bankalara ve Mal San dıklarına Yatırılması*" başlıklı "Harçlar Kanunu'nun 36. maddesinin bir ve ikinci fıkr larını Anayasa'nın 13 ve 35. maddelerine aykırı bulup iptal etmiş, mahkemelere, hakim lere, C. savcılara ve icra ve iflas dairelerine herhangi bir sebeple teslim edilen özel hukuk kişilerine ait paraların nemalarının (faiz, ikramiye vesair menfaatlerinin) Devlet'e ait olamayacağını, bu paraların hak sahibi olan alacaklılara neması ile birlikte ödenmesi gerekeceğini" belirtmiştir....

Ayrıca, BAM. 22. Hukuk Dairesi de 23.10.2018 T. ve E: 1749, K: 2240 sayılı ka rarında;

"İcra ve İflas Kanunu'nda –İİK.m. 134 dışında- "icra dairelerine/mahkemelere ya tırılan paraların nem'alandırılıp nem'alandırılmayacağına" dair açık bir düzenleme mevcut değilse de, "icra dosyasına tehiri icra (İİK.36) talebiyle yatırılan paranın nem'alandırılması hem alacaklının ve hem de borçlunun menfaatine olduğundan, icra mahkemesince 'borçlunun şikayetinin reddine' karar verilmiş olmasının isabetli olma dığı" (www.e-uyar.com)

doğrultusunda karar vermişti.

"İcra (ve iflas) dairelerindeki bir paranın nemalandırılması gerektiğine" ilişkin ilk yasal düzenleme 17.07.2003 tarihli ve 4949 sayılı Kanun ile İcra ve İflas Kanu nu'muza girmiştir. Bu değişiklik ile İcra ve İflas Kanunu'nun 134. maddesine 5. fıkr a eklenerek icra müdürünün, ihalenin feshine yönelik şikayet sonucunda verilecek karar kesinleşinceye kadar ihale bedeli olarak yatırılan parayı bankalarda nemalandıracağı hü küm altına alınmıştır. (KODAKOĞLU,M. agm. s: 564)

Ayrıca belirtelim ki, karşılaştırmalı hukukta kaynak İsviçre İcra ve İflas Kanunu ve Alman Medeni usul Kanunu ile Alman Cebri Artırma Kanunu'nda 'ihale bedelinin nem'alandırılması gerektiğine' ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmamasının esas se bebi, bu ülkelerde enflasyon karşısında paranın değer kaybının, ülkemize nazaran çok daha az olmasıdır. (KODAKOĞLU,M. agm. s: 565)

İİK. mad. 94. maddesi uyarınca, alacaklının, borçlunun iktisap eyleyip de, henüz tapu siciline tescil ettirilmeyen mülkiyet veya diğer aynı hakları borçlu namına tescilini isteyebileceği- Dava konusu bağımsız bölümün tapu kaydında bir kısım haciz şerhleri bulunduğu anlaşılmış olup, anılan taşınmazın, bu haciz yükleri ile birlikte davacıların alacaklarını karşılayıp karşılamayacağı ya da ne kadarını karşılayacağı üzerinde durulmamış olduğundan, bilirkişiden, açıklanan bu hususla ilgili olarak ek rapor alınarak, karara en yakın tarih itibariyle, icra dosyalarında davacıların alacaklarının ulaştığı miktarlar da göz önünde bulundurularak, mevcut hacizler nedeniyle bu taşınmazın muhtemel satış bedelinden davacıların alacaklarını tahsil edip edemeyecekleri, duruma göre diğer bağımsız bölümlerin de yüklenici adına tescilinin gerekip gerekmediği ya da bu bağımsız bölüm dışında başka bağımsız bölümlerin tesciline karar verilip verilemeyeceğinin değerlendirilmesi gerektiği- İİK'nın 94. maddesine dayalı olarak açılan davanın amacı, taşınmazların borçlu adına tescili yoluyla, davacıların alacaklarını tahsil etme imkanına kavuşmalarını sağlamak olup, tapu iptal ve tescil talebi reddedilen bağımsız bölümlerin değerleri üzerinden davacılar aleyhine yargılama giderleri ve vekalet ücretine hükmedilmesinin isabetsiz olduğu, davacıların icra dosyalarındaki alacaklarının ulaştığı miktarlar dikkate alınarak, gerekirse eksik harcın tamamlattırılması ve sonuç olarak dava konusu edilen miktar üzerinden yargılama giderleri ve vekalet ücretinin belirlenmesi gerektiği-

Taraflar arasındaki tapu iptali ve tescil davasının yapılan yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı asıl ve birleşen davaların kısmen kabulüne yönelik olarak verilen hükmün süresi içinde asıl ve birleşen davalarda davacılar ile davalı S. vekillerince temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

Asıl ve birleşen davalarda davacılar vekili, müvekkillerinin çeşitli mahkeme kararlarına dayalı olarak davalı S. hakkında ilamlı icra takipleri başlattıklarını, icra dosyalarında İİK'nın 94. maddesine dayalı olarak, adı geçen davalının, diğer davalılar ile imzaladığı arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi uyarınca, hak ettiği bağımsız bölümlerin adına tescili için dava açmak üzere yetki aldıklarını, bu kapsamda davalı arsa sahipleri adına kayıtlı bulunan 2, 3, 4, 5, 10, 11, 12, 15, 19, 20, 31 ve 34 no'lu bağımsız bölümlerin tapu kayıtlarının iptali ile davalı S. adına tescilini talep ve dava etmiştir.

Asıl ve birleşen davalarda davalı arsa sahipleri, davanın açılmasına sebebiyet vermediklerini, yüklenicinin inşaatı tam olarak bitirmesi halinde tapuları devretmeye hazır olduklarını ancak, inşaatın henüz tamamlanmadığını savunarak, davaların reddini istemişlerdir.

Asıl ve birleşen davalarda davalı S. vekili, 2, 3, 19, 31 ve 34 no'lu bağımsız bölümleri, davalı arsa sahiplerinden S.'a ait bir kısım bağımsız bölümler ile takas ettiklerini, icra dosyalarında yapılan diğer hacizlerin alacağı karşılamaya yeterli olduğunu savunarak, davaların reddini istemiştir.

Mahkemece, iddia, savunma, benimsenen bilirkişi raporu ve dosya kapsamına göre, davalı S.'un diğer davalılar ile yaptığı arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi uyarınca yapımını üstlendiği binanın %95'ini tamamladığı, eksik kalan işlerin giderilmesi için 2 no'lu bağımsız bölümün yeterli olacağı, bunun dışında yüklenici S.'a verilmesi kararlaştırılan 11 adet bağımsız bölümün halen diğer davalı arsa sahipleri adına kayıtlı bulunduğu, bu bağımsız bölümlerin toplam değerinin 1.700.000,00 TL, davacıların icra dosyalarındaki toplam alacağının ise 414.726,52 TL olduğu, davacıların ancak alacaklarını karşılayacak sayıdaki bağımsız bölümün yüklenici adına tescilini isteyebilecekleri, bu

kapsamda 5, 19 ve 34 no'lu bağımsız bölümlerin davacıların alacaklarını karşılamaya yeterli olduğu gerekçesiyle, davanın kısmen kabulü ile 5, 19 ve 34 no'lu bağımsız bölümlerin tapu kayıtlarının iptali ile davalı yüklenici S. adına tesciline karar verilmiştir.

Kararı, asıl ve birleşen davalarda davacılar ile davalı S. vekilleri temyiz etmiştir.

1) Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, asıl ve birleşen davalarda davalı S. vekilinin temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2) Asıl ve birleşen davalarda davacılar vekilinin temyiz itirazlarına gelince;

Asıl ve birleşen davalar, İİK'nın 94. maddesine dayalı olarak açılan tapu iptali ve tescil istemine ilişkindir.

İİK'nın 94. maddesi uyarınca, alacaklı, borçlunun iktisap eyleyip de, henüz tapu siciline tescil ettirilmeyen mülkiyet veya diğer aynı hakları borçlu namına tescilini isteyebilir. Eldeki davada, borçlunun yüklenici sıfatıyla arsa sahipleri ile yaptığı 09.04.2007 günlü sözleşme gereğince hakettiği, ancak, adına tescil ettirilmediği ileri sürülen 2, 3, 4, 5, 10, 11, 12, 15, 19, 20, 31 ve 34 no'lu bağımsız bölümlerin tescili talep edilmiş, mahkemece, davacının icra takip dosyalarındaki tüm alacaklarını karşılayacağı öngörülen 5, 19 ve 34 no'lu bağımsız bölümlere ilişkin davanın kabulüne, diğer bağımsız bölümler yönünden reddine karar verilmiştir.

Dava konusu 34 no'lu bağımsız bölümün tapu kaydında bir kısım haciz şerhleri bulunduğu anlaşılmış olup, anılan taşınmazın, bu haciz yükleri ile birlikte davacıların alacaklarını karşılayıp karşılamayacağı ya da ne kadarını karşılayacağı üzerinde durulmamıştır. Bu itibarla, bilirkişiden, açıklanan bu hususla ilgili olarak ek rapor alınarak, karara en yakın tarih itibarıyla, icra dosyalarında davacıların alacaklarının ulaştığı miktarlar da göz önünde bulundurularak, mevcut hacizler nedeniyle 34 no'lu bağımsız bölümün muhtemel satış bedelinden davacıların alacaklarını tahsil edip edemeyecekleri, duruma göre diğer bağımsız bölümlerin de yüklenici adına tescilinin gerekip gerekmediği ya da bu bağımsız bölüm dışında başka bağımsız bölümlerin tesciline karar verilip verilemeyeceği değerlendirilerek, sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, eksik incelemeye dayalı olarak yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmamıştır.

Öte yandan, mahkemece, tescil talebi reddedilen bağımsız bölümlerin değerleri üzerinden davacılar aleyhine yargılama giderleri ve vekalet ücretine hükmedilmiş ise de, asıl ve birleşen davalar, tapu iptal ve tescili talep edilen tüm bağımsız bölümlerin değeri üzerinden değil, davacıların icra takip dosyalarındaki alacaklarının dava tarihleri itibarıyla ulaştığı yaklaşık miktarlar üzerinden harçları yatırılarak açılmıştır. Gerçekten de İİK'nın 94. maddesine dayalı olarak açılan işbu davanın amacı, taşınmazların borçlu adına tescili yoluyla, davacıların alacaklarını tahsil etme imkanına kavuşmalarını sağlamak olup, tapu iptal ve tescil talebi reddedilen bağımsız bölümlerin değerleri üzerinden davacılar aleyhine yargılama giderleri ve vekalet ücretine hükmedilmesi isabetsiz olmuştur. Bu itibarla, yukarıdaki açıklamalar uyarınca yapılacak araştırma sonucunda, davacıların icra dosyalarındaki alacaklarının ulaştığı miktarlar dikkate alınarak, gerekirse eksik harcın tamamlatırılması ve sonuç olarak dava konusu edilen miktar üzerinden yargılama giderleri ve vekalet ücretinin belirlenmesi gerekirken, bu hususun göz ardı edilmesi de bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle, asıl ve birleşen davalarda davalı S. vekilinin temyiz itirazlarının reddine, (2) numaralı bentte açıklanan

nedenlerle, asıl ve birleşen davalarda davacılar vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün, asıl ve birleşen davalarda davacılar yararına BOZULMASINA, aşağıda yazılı onama harcının temyiz eden asıl ve birleşen davalarda davalı S.'dan alınmasına, asıl ve birleşen davalarda davacılarından peşin alınan harcın istek halinde iadesine, kararın tebliğinden itibaren 15 gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 16.02.2017 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

23. HD. 16.02.2017 T. E: 2016/717, K: 444

Bononun miktara ilişkin yazı ile yazılan kısmında tahrifat yapıldığı bilirkişi tarafından tespit edilmiş ve takip dayanağı bonoda tahrifat yapıldığının saptanması halinde senedin tahrifattan önceki miktar için geçerli sayılması gerekli olsa da, bononun düzenlenme tarihindeki Türk lirasının değeri göz önüne alındığında, 275.00 TL için bono düzenlenmesi hayatın olağan akışına aykırı olduğundan, bononun miktarının yazı ile bono metnine yazılırken "bin" kelimesinin maddi hataya dayalı olarak yazılmadığının kabulü gerektiği; mahkemece; "ikiyüzyetmişbeş" ibaresinin arkasına (bin) yazısının sonradan eklendiğini tespit edildiğinden, icra takibinin 274.725,00 TL'lik kısmının durdurulmasına karar verilmesinin kabulünün aşırı şekilcilik olup, ağır hak kaybına neden olacağı-

Mahkeme kararının müddeti içinde temyizden tetkiki alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Alacaklı tarafından bonoya dayalı olarak kambyo senetlerine özgü haciz yolu ile başlatılan takipte, borçluların icra mahkemesine başvurusunda; takibe dayanak bononun miktara ilişkin yazı ile yazılan kısmında "ikiyüzyetmişbeş" ibaresinin arkasına (bin) yazısının sonradan eklendiğini, paraflanmadığını, borç miktarında yazı ile rakam kısmında ihtilaf olduğunu ileri sürerek takibin kısmen iptalini talep ettiği, mahkemece; bilirkişi raporu ile (bin) yazısının sonradan eklendiğinin tespit edildiği, senetteki eklentilerin borç altına giren tarafından ayrıca imzalanmadıkça borçluyu bağlamayacağı, senedin yazıyla belirtilen miktarında tahrifat (değişiklik) yapılmış olması halinde rakam ile gösterilen miktara itibar edilemeyeceği gerekçeleri ile icra takibinin 274.725,00 TL'lik kısmının durdurulmasına, karar verildiği görülmektedir.

Mahkemece yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucu bilirkişi tarafından düzenlenen 30.12.2015 tarihli raporda, takip dayanağı senedin yazıyla gösterilen bedel kısmındaki "bin" ibaresinin sonradan farklı kalemle eklendiği, ancak borçlu N..'nin eli ürünü olup olmadığının tespit edilemediği, "275.000" ibaresine ilave yapıldığına dair bulgu elde edilemediği belirtilmiştir.

6102 Sayılı TTK'nun 778/2-c maddesi göndermesiyle bonolar hakkında da uygulanması gereken aynı Kanunun 676/1. maddesi hükmüne göre, poliçe bedeli hem yazı hem de rakamla gösterilip de, iki bedel arasında fark bulunursa, yazı ile gösterilen bedel üstün tutulur. Ancak bu kural, senette tahrifat olmaması koşulu ile uygulanacaktır. Bu nedenle somut olayda anılan hükmün uygulama yeri yoktur.

Her ne kadar, bononun miktara ilişkin yazı ile yazılan kısmında tahrifat yapıldığı bilirkişi tarafından tespit edilmiş ve takip dayanağı bonoda tahrifat yapıldığının saptanması halinde senedin tahrifattan önceki miktar için geçerli sayılması gerekli olsa da (HGK'nun 14.05.2003 tarih ve 2003/12-347 E., 2003/345 K.) bononun düzenlenme tarihindeki Türk lirasının değeri gözönüne alındığında 275.00 TL için bono düzenlenmesi hayatın olağan akışına aykırıdır. Bu nedenle bononun miktarının yazı ile bono metnine yazılırken "bin" kelimesinin maddi hataya dayalı olarak yazılmadığının kabulü gerekir. Aksi yöndeki kabul aşırı şekilcilik olup, ağır hak kaybına neden olacaktır. O halde mahkemece, borçluların itirazının reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile istemin kabulü yönünde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366 ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), peşin alınan harcın istek halinde iadesine, ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 15.02.2017 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Senet bedeli hem yazı hem de rakamla gösterilir ve iki bedel arasında fark bulunursa yazı ile gösterilen bedele itibar olunacağı kabul edilmişse de, senedin düzenlenme tarihindeki Türk Lirasının değeri göz önüne alındığında hiçbir alım gücü olmayan 35 TL üzerinden bono düzenlenmesi hayatın olağan akışına uygun düşmediği ve bu yöndeki kabulün, aşırı şekilcilik olup, ağır hak kaybına neden olacağı; mahkemece rakam kısmında "35.000", yazı kısmında ise "otuzbeş" olarak senet bedelinin, "otuzbeş TL" olarak kabulü ile istemin kısmen kabulüne karar verilmesi yerine borçlu itirazının reddine karar verilmesi gerektiği-

Mahkeme kararının müddeti içinde temyizden tetkiki alacaklı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Alacaklı tarafından borçlular aleyhine kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile icra takibine geçildiği, borçlulardan A.'ın, icra mahkemesine başvurusunda; borcunun olmadığını, senet üzerindeki borç miktarında yazı ve rakam arasında fark olduğunu, yazıyla belirtilen miktara itibar olunması gerektiğini ileri sürerek takibin iptalini talep ettiği, mahkemece, senedin yazı kısmında "otuzbeş TL" yazdığından bahisle istemin kısmen kabulüne karar verildiği görülmektedir.

6102 sayılı TTK'nun 778. maddesi göndermesi ile bonolar hakkında da uygulanması gereken aynı Kanun'un 676/1. maddesine göre; senet bedeli hem yazı hem de rakamla gösterilir ve iki bedel arasında fark bulunursa yazı ile gösterilen bedele itibar olunur.

Dayanak bononun incelenmesinde; senet bedelinin, rakam kısmında "35.000", yazı kısmında ise "otuzbeş" olarak belirtildiği görülmektedir. *Her ne kadar TTK'nun 676/1. maddesi uyarınca, yazı ile gösterilen miktarın dikkate alınacağı hükme bağlanmışsa da, senedin düzenlenme tarihindeki Türk Lirasının değeri gözönüne alındığında hiçbir alım gücü olmayan 35 TL üzerinden bono düzenlenmesi hayatın olağan akışına uygun düşmediği gibi, bu yöndeki kabul, aşırı şekilcilik olup, ağır hak kaybına neden olacaktır.*

O halde, mahkemece borçlunun itirazının reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçeyle istemin kısmen kabulü yönünde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366. ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), peşin alınan harcın istek halinde iadesine, ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 23/01/2017 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 23.01.2017 T. E: 2016/27940, K: 826

İcra emrinin iptali talebiyle yapılan şikâyet başvurusunda icra hukuk mahkemesince şikâyet dilekçesi karşı tarafa tebliğ edilmeden dosya üzerinden karar verilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiği-

BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, icra emrinin iptali talebiyle yapılan şikâyet başvurusunda İcra Hukuk Mahkemesince şikâyet dilekçesi karşı tarafa tebliğ edilmeden dosya üzerinden karar verilmesi nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiası ilişkindir.

BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 14/6/2013 tarihinde Anayasa Mahkemesine doğrudan yapılmıştır. Başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesi neticesinde başvurunun Komisyonuna sunulmasına engel teşkil edecek bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. 2013/4074 numaralı bireysel başvuru dosyasının konu yönünden hukuki irtibatı nedeniyle 2013/4073 numaralı bireysel başvuru dosyası ile birleştirilmesine, incelemenin bu dosya üzerinden yürütülmesine karar verilmiştir.

4. İkinci Bölüm Üçüncü Komisyonunca 17/2/2014 tarihinde, başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Bölüm Başkanı tarafından 11/7/2014 tarihinde, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü 7/8/2014 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunmuştur.

7. Bakanlık tarafından Anayasa Mahkemesine sunulan görüş, birinci başvurucuya 14/8/2014 tarihinde, ikinci başvurucuya 9/5/2014 tarihinde bildirilmiştir. Başvurucular, Bakanlık görüşüne karşı beyanlarını sırasıyla 18/8/2014 ve 21/5/2014 tarihlerinde ibraz etmişlerdir.

OLAY VE OLGULAR

Olaylar

7. Başvuru formu ve ekleri ile başvuruya konu yargılama dosyası içeriğinden tespit edilen ilgili olaylar özetle şöyledir:

8. Başvurucular tarafından davalı Isparta İl Özel İdaresi aleyhine Isparta İş Mahkemesinde açılan fazla çalışma ücreti alacağının tahsili istemli davada Mahkemece 28/12/2011 tarihli ve E.2010/273, K.2011/518 sayılı karar ile başvurucu M. A. Bedir lehine 400 TL vekâlet ücreti ile 49,05 TL yargılama giderine, 28/12/2011 tarihli ve E.2010/248, K.2011/507 sayılı karar ile başvurucu T. G. lehine 400 TL vekâlet ücreti ile 47,05 TL yargılama giderine hükmedilmiştir.

9. Başvurucular, anılan kararlarda hükmedilen vekâlet alacağı ile yargılama giderinin tahsili için Ankara 14. İcra Müdürlüğünün E.2013/2380 sayılı ve E.2013/2396 sayılı dosyalarında ilamlı icra takipleri başlatmışlardır.

10. İcra Müdürlüğü, takip borçlusu Isparta İl Özel İdaresine icra emirleri göndermiş; borçlu idare vekili ise takip dayanağı Isparta İş Mahkemesinin E.2010/273 sayılı ve E.2010/248 sayılı dosyalarında, yargılamanın başından sonuna kadar davalı vekili olarak yer almasına ve vekille takip edilen işlerde tebligatın vekile yapılmasının zorunlu olmasına rağmen vekil sıfatıyla kendisi yerine doğrudan borçlu idareye icra emri

gönderilmesinin kanuna aykırı olduğunu belirterek Ankara 5. İcra Hukuk Mahkemesi nezdinde şikâyet başvurularında bulunmuş ve icra emirlerinin iptalini talep etmiştir.

11. Ankara 5. İcra Hukuk Mahkemesi, dosya üzerinden yaptığı inceleme sonucunda 2/5/2013 tarihli ve E.2013/286, K.2013/604 sayılı ve 3/5/2013 tarihli ve E.2013/283, K.2013/613 sayılı kararlar ile şikâyetlerin kabulüne ve icra emirlerinin iptaline kesin olarak karar vermiştir. Mahkeme, şikâyet dilekçelerini başvurucaılara tebliğ etmemiş ancak gerekçeli kararında başvurucaıları davalı olarak gösterip bu dosyalar nedeniyle vekâlet ücreti ile yargılama gideri ödemeye mahkûm etmiştir. Kararların gerekçelerinin ilgili ortak kısımları şöyledir:

“İİK.nun 18/3 ve HMK 320/1 maddelerine göre, şikâyet konusu işlemi yapan icra dairesinin açıklama yapmasına ve duruşma yapılmasına gerek olmadığı takdir edilerek evrak üzerinde inceleme yapılmıştır.

...

7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nun 11, Avukatlık Kanunu'nun 41,171 ve HMK.73.maddeleri gereğince vekil ile takip edilen işlerde tebligatın vekile yapılması zorunludur.

Somut olayda; takip dayanağı ilam kapsamında davacı/borçlu idarenin kendisini vekille temsil ettirdiği belirgindir. Takip dosyasında icra emrinin vekil yerine asile tebliğ olunması anılan yasa hükümlerine aykırı olduğundan şikâyetin kabulüne, borçlu idare adına gönderilen icra emrinin iptaline karar vermek gerekmiş, aşağıdaki hüküm kurulmuştur.”

12. Kesin nitelikli bu kararlar 15/5/2013 tarihinde başvurucaılara tebliğ edilmiş, başvurucaılar 14/6/2013 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuşlardır.

İlgili Hukuk

13. 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu'nun 16. maddesi şöyledir:

“Kanunun hallini mahkemeye bıraktığı hususlar müstesna olmak üzere İcra ve İflas dairelerinin yaptığı muameleler hakkında kanuna muhalif olmasından veya hadiseye uygun bulunmamasından dolayı icra mahkemesine şikâyet olunabilir. Şikâyet bu muamelelerin öğrenildiği tarihten yedi gün içinde yapılır.

Bir hakkın yerine getirilmemesinden veya sebepsiz sürüncemede bırakılmasından dolayı her zaman şikâyet olunabilir.”

7. 2004 sayılı Kanun'un 17. maddesi şöyledir:

“Şikâyet icra mahkemesince, kabul edilirse şikâyet olunan muamele ya bozular, yahut düzeltilir.

Memurun sebepsiz yapmadığı veya geciktirdiği işlerin icrası emrolunur.”

8. 2004 sayılı Kanun'un 18. maddesi şöyledir:

“İcra mahkemesine arz edilen hususlar ivedi işlerden sayılır ve bu işlerde basit yargılama usulü uygulanır.

Şu kadar ki, talep ve cevaplar dilekçe ile olabileceği gibi icra mahkemesine ifade zaptettirmek suretiyle de olur.

Aksine hüküm bulunmayan hâllerde icra mahkemesi, şikâyet konusu işlemi yapan icra dairesinin açıklama yapmasına ve duruşma yapılmasına gerek olup olmadığını

takdir eder; duruşma yapılmasını uygun gördüğü takdirde ilgilileri en kısa zamanda duruşmaya çağırır ve gelmeseler bile gereken kararı verir. Duruşma yapılmayan işlerde icra mahkemesi, işin kendisine geldiği tarihten itibaren en geç on gün içinde kararını verir. Duruşmalar, ancak zorunluluk hâlinde ve otuz günü geçmemek üzere ertelenebilir.”

9. 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 27. maddesi şöyledir:

“(1) Davanın tarafları, müdahiller ve yargılamanın diğer ilgilileri, kendi hakları ile bağlantılı olarak hukuki dinlenilme hakkına sahiptirler.

(2) Bu hak;

a) Yargılama ile ilgili olarak bilgi sahibi olunmasını,

b) Açıklama ve ispat hakkını,

c) Mahkemenin, açıklamaları dikkate alarak değerlendirmesini ve kararların somut ve açık olarak gerekçelendirilmesini,

içerir.”

10. 6100 sayılı Kanun'un 317. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

“Dava açılması ve davaya cevap verilmesi dilekçe ile olur.”

İNCELEME VE GEREKÇE

11. Mahkemenin 21/1/2016 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

12. Başvurucular, Isparta İş Mahkemesince lehlerine hükmedilen vekâlet ücreti ile yargılama giderinin tahsili için başlattıkları ilamlı icra takiplerine karşı borçlu tarafından yapılan şikâyet başvuruları üzerine İcra Hukuk Mahkemesince şikâyet dilekçeleri kendilerine tebliğ edilmeden ve duruşma açılmaksızın dosya üzerinden inceleme yapılarak aleyhlerine karar verildiğini, söz konusu yargılamalardan gerekçeli kararların tebliğiyle birlikte haberdar olduklarından savunma haklarını kullanamadıklarını belirterek adil yargılanma haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştü; ihlalin tespiti ve tazminat talebinde bulunmuşlardır.

B. Değerlendirme

13. Başvuru dilekçesi ve ekleri incelendiğinde başvurucuların temel iddialarının, tarafı oldukları yargılamada iddia (şikâyet) hakkında bilgi sahibi olma ve karşı tez ile delillerini sunma hakkından yoksun bırakılmalarına ilişkin olması nedeniyle başvuru; adil yargılanma hakkı kapsamında silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkesi yönünden incelenmiştir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

14. Başvurucuların, adil yargılanma haklarının ihlal edildiği iddiasına dayanan şikâyetleri açıkça dayanaktan yoksun değildir. Ayrıca başka bir kabul edilemezlik nedeni de bulunmadığı için başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden İnceleme

15. Başvurucular, Mahkeme tarafından lehlerine hükmedilen vekâlet ücreti ile yargılama giderinin tahsili için başlattıkları ilamlı icra takiplerine karşı borçlu tarafından

yapılan şikâyet başvuruları üzerine İcra Hukuk Mahkemesince şikâyet dilekçeleri kendilerine tebliğ edilmeden ve dosya üzerinden yapılan incelemeyle aleyhlerine karar verildiğini belirterek adil yargılanma haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

16. Bakanlığın görüş yazısında, adil yargılama hakkı kapsamında yer alan güven-celerden birinin silahların eşitliği ilkesi olduğu, bu ilke gereği davanın taraflarından birinin diğeri karşısında zayıf duruma düşürülmemesi gerektiği, adil yargılanma hakkının bir diğeri olan çelişmeli yargılanma hakkı gereğince de davanın taraflarına, ileri sürülen deliller ve sunulan görüşlerle ilgili bilgi sahibi olma ve mahkemenin kararını etkilemek amacıyla bunlarla ilgili görüş bildirme imkânı verilmesi gerektiği ifade edile-rek başvuruçuların şikâyetleri incelenirken bu hususların gözönünde bulundurulması ge-rektiği yönünde beyanda bulunulmuştur. Başvuruçular, Bakanlık görüşüne katıldıklarını bildirmişlerdir.

17. Anayasa'nın "*Hak arama hürriyeti*" kenar başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

18. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) "*A. yargılanma hakkı*" kenar başlıklı 6. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Herkes medeni hak ve yükümlülükleri ile ilgili uyumsuzluklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, kanunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini isteme hakkına sahiptir."

19. Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 36. maddesi uyarınca inceleme yaptığı bir-çok kararında ilgili hükmü, Sözleşme'nin 6. maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahke-mesi (AİHM) içtihadı ışığında yorumlamak suretiyle Sözleşme'nin lafzi içeriğinde yer alan ve AİHM içtihadıyla adil yargılanma hakkının kapsamına dâhil edilen silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkesi gibi ilke ve haklara, Anayasa'nın 36. maddesi kap-samında yer vermektedir (*G. E. ve diğerleri*, B. No: 2012/13, 2/7/2013, § 38).

20. "*Hakkaniyete uygun yargılanma*"nın temel unsuru, yargılamanın "*çelişmeli*" olması ve taraflar arasında "*silahların eşitliği*"nin sağlanmasıdır (Benzer yöndeki AİHM kararı için bkz. *Rowe ve Davis/Birleşik Krallık* [BD], B. No: 28901/95, 16/2/2000, § 60). A. yargılanma hakkının unsurlarından olan çelişmeli yargılama ilkesi taraflara dava malzemesi hakkında bilgi sahibi olma ve yorum yapma hakkının tanınma-sını ve bu nedenle tarafların yargılamanın bütününe aktif olarak katılmasını gerektirmek-tedir. Bu anlamda mahkemece tarafların dinlenilmemesi, taraflara delillere karşı çıkma imkânı verilmemesi, yargılama faaliyetinin hakkaniyete aykırı hâle gelmesine neden ola-bilecektir (Benzer yöndeki AİHM kararı için bkz. *Ruiz-Mateos/İspanya*, B. No: 12952/87, 23/06/1993, § 63; *Feldbrugge/Hollanda*, B. No: 8562/79, 29/05/1986, § 44).

21. A. yargılanma hakkının unsurlarından biri de silahların eşitliği ilkesidir. Silah-ların eşitliği ilkesi davanın taraflarının usule ilişkin haklar bakımından aynı koşullara tabi tutulması ve taraflardan birinin diğerine göre daha zayıf bir duruma düşürülmeksizin iddia ve savunmalarını makul bir şekilde mahkeme önünde dile getirme fırsatına sahip olması anlamına gelmektedir (*Yaşasın A.*, B. No: 2013/1134, 16/5/2013, § 32).

22. Silahların eşitliği ilkesinin tamamlayıcısı olan çelişmeli yargılama ilkesi, kural olarak bir hukuk ya da ceza davasında tüm taraflara, gösterilen kanıtlar ve sunulan gö-rüşler hakkında bilgi sahibi olma ve bunlarla ilgili görüş bildirebilme imkânı vermektedir

(Benzer yöndeki AİHM kararları için bkz. *J.J./Hollanda*, B. No: 9/1997/793/994, 27/3/1998, § 43; *Vermeulen/Belçika*, B. No: 19075/91, 20/2/1996, § 33).

23. Genel anlamda hakkaniyete uygun bir yargılamanın yürütülebilmesi için silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkeleri ışığında taraflara tanık delili de dâhil olmak üzere delillerini sunma ve inceletme noktasında da uygun imkânların tanınması gerekir. Bu anlamda delillere ilişkin dengesizlik veya hakkaniyetsizlik iddiaları da yargılamanın bütünü ışığında değerlendirilecektir (*Y. Hançer*, B. No: 2013/2116, 23/1/2014, § 19).

24. AİHM, silahların eşitliği ilkesine uyulup uyulmadığını denetlerken somut olayda şikâyet konusu eşitsizliğin yargılamayı fiilen ve gerçekten adaletsiz kılıp kılma-đına bakmaktadır (*Kremzov/Avusturya* B. No: 12350/86, 21/9/1993, § 75).

25. Bu bakımdan daha önce ulaşılamayan bilgi ve belgelere üst yargılama aşamasında ulaşılmış ve bunlara karşı iddia ve itirazlar dile getirilmiş ise silahların eşitliği ilkesi ihlal edilmiş sayılmayabilir. Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru kapsamındaki görevi, somut olayın usul kurallarına uygunluğunu denetlemek değil, adil yargılanma hakkı kapsamındaki güvencelerin somut olayda ihlal edilip edilmediğini denetlemektir (*Durmaz Oto. Petrol Ürünleri İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. (4)*, B. No:2013/251, 10/6/2015, § 22).

26. Somut olayda başvurucular tarafından başlatılan ilamlı icra takiplerine karşı takip borçlusunun icra emirlerinin iptali talebiyle yaptığı şikâyet başvuruları üzerine Mahkemenin, şikâyet dilekçelerini başvuruculara tebliğ etmeden dosya üzerinden yaptığı inceleme sonucunda şikâyetleri kabul ederek icra emirlerinin iptaline kesin olarak karar verdiği anlaşılmıştır.

27. Başvurucular, başlattıkları icra takipleri hakkında borçlu tarafından İcra Hukuk Mahkemesine yapılan başvurulara ilişkin şikâyet dilekçelerinin kendilerine tebliğ edilmediğini, bu sebeple tarafı oldukları yargılamalarda savunma yapma ve delil bildirme imkânından mahrum bırakıldıklarını belirterek Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakları ile hukuki dinlenilme haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

28. 6100 sayılı Kanun'un 27. maddesinde düzenlenen hukuki dinlenilme hakkı; davalının davadan haberdar edilme, davaya ilişkin açıklama yapma ve delil bildirme hakkını güvence altına almaktadır. Bu hak bir anlamda silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama hakkı ile de ilgilidir. Buna göre mahkeme davalıya savunma hakkını kullanma imkânı vermeden davanın esasıyla ilgili değerlendirme yapamayacaktır. Bu hakkın kullanılabilmesinin usul hukuku açısından en önemli sonucu; dava veya şikâyet dilekçesinin, içeriğindeki iddialara muhatap olan süjeye yani davalı veya karşı tarafa tebliğinin zorunlu olduğu olgusudur.

29. 2004 sayılı Kanun'un 16. Maddesinde icra ve iflâs dairelerinin, kanuna aykırı olan veya hadiseye uygun bulunmayan işlemlerinin iptali veya düzeltilmesi için icra mahkemesine şikâyette bulunulabileceği, aynı Kanun'un 18. maddesinde ise şikâyet davasında basit yargılama usulünün uygulanacağı; talep ve cevapların, dilekçe ile veya mahkemece tutanağa bağlanmak suretiyle sözlü olarak bildirilebileceği düzenlenmiştir.

30. Şikâyet müessesesi, icra dairesinin somut işlemine karşı bir denetim işlevi yerine getirir ve şikâyet olunan aslen icra dairesidir. Ancak inceleme sonunda şikâyet konusu işlemin iptali veya düzeltilmesi kararı verilmesi hâlinde bu işlem lehine olan kim- senin hukuksal durumu doğrudan etkileneceğinden bu kişilerin de zorunlu olarak davalı konumunda bulunması gerekmektedir. Nitekim yerleşik yargısal uygulamalarda olduğu gibi başvuru konusu davalarda da takip alacaklısı sıfatıyla başvurucular, Mahkeme kararlarında davalı olarak gösterilmiştir.

31. Başvuru konusu davalara ilişkin olarak icra emirlerinin iptali istemiyle Ankara 5. İcra Hukuk Mahkemesine yapılan şikâyet başvurularında Mahkeme, şikâyet dilekçelerini takip alacaklıları olan başvuruculara tebliğ etmeden dosya üzerinden değerlendirme yapmak suretiyle icra emirlerinin iptaline kesin olarak karar vermiştir. Başvurucular ancak gerekçeli kararların tebliği ile birlikte şikâyet başvurularından haberdar olduklarından, şikâyetler hakkında bilgi sahibi olamamış ve buna karşı savunma ve delillerini Mahkeme önünde dile getirme hakkından mahrum kalmışlardır. Öte yandan başvuru konusu kararlar miktar itibarıyla kesin nitelikte olduğundan başvurucular, savunma ve delillerini bir üst mahkemede ileri sürme imkânı da bulamamışlardır.

32. Mahkeme, icra dosyalarını inceleyerek şikâyet başvurularında bulunan tarafın talebi doğrultusunda karar vermiş; başvurucuların, dilekçe içerikleri ve toplanan deliller hakkında bilgi edinmelerine, bunlara karşı çıkmalarına ve delil sunmalarına imkân tanımayarak diğer tarafı yargılamalarda üstün bir konuma getirmiştir. Bu açıdan söz konusu eşitsizliğin yargılamaları adil olmaktan yoksun kıldığı ve başvurucular açısından silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

33. Başvuru dilekçelerinde, başvuru konusu yargılamalarda dosya üzerinden karar verilerek duruşmalı yargılanma hakkının da ihlal edildiği ileri sürülmüş ise de yargılama sırasında “silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama” ilkesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşıldığından adil yargılanma hakkı kapsamındaki anılan şikâyet yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

34. Açıklanan gerekçelerle başvurucuların Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma haklarının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

35. Başvurucular, anayasal haklarının ihlal edildiğinin tespiti ve yeniden icra takibi yapmalarından kaynaklanan masraf olan 540,88'er TL'yi tazminat olarak talep etmişlerdir.

36. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un “Kararlar” kenar başlıklı 50. maddesi şöyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, başvurucunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir. Ancak yerindeki denetimi yapılamaz, idari eylem ve işlem niteliğinde karar verilemez.

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.

...”

37. Başvuru konusu olaylarda, ihlale neden olan kararlar sonrasında başvurucular yeni icra takipleri başlatmışlardır. Bu sebeple yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmadığından bilgi edinilmesi için kararın ilgili Mahkemeye gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

38. Tespit edilen ihlal; yargılama sonucunda verilen kararların değil, yargılama süreçlerinin adil olmadığına yöneliktir. Başvurucuların tazminat talepleri ise Mahkeme kararı nedeniyle başlattıkları yeni icra takipleri için yaptıkları masraflara ilişkin

olduğundan ileri sürülen zarar ile tespit edilen ihlal arasında illiyet bağı bulunmaması nedeniyle başvurucuların tazminat taleplerinin reddine karar verilmesi gerekir.

39. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 396,70 TL harç ve 1.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.196,70 TL yargılama giderinin başvuruculara müşterek olarak ödenmesine karar verilmesi gerekir.

HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın **KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,**

Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının **İHLAL EDİLDİĞİNE,**

Başvurucuların tazminat taleplerinin **REDDİNE,**

396,70 TL harç ve 1.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.196,70 TL yargılama giderinin **BAŞVURUCULARA MÜŞTEREKEN ÖDENMESİNE,**

Ödemelerin, kararın tebliğini takiben başvurucuların Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal **FAİZ UYGULANMASINA,**

Kararın bir örneğinin Ankara 5. İcra Hukuk Mahkemesine **GÖNDERİLMESİNE,**

Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına **GÖNDERİLMESİNE**

21/1/2016 tarihinde **OYBİRLİĞİYLE** karar verildi.

Anayasa Mahkemesi, 21.06.2016 T. BAŞVURU NO: 2013/4073

İİK'nın 94. maddesine dayalı olarak açılan tapu iptali ve tescil istemine ilişkin davada, icra müdürlüğünce, davacıya İİK. mad. 94 uyarınca, borçlunun iktisap ettiği ve henüz tescil ettirmediği mülkiyet veya diğer hakların borçlu namına tescili veya bu nedenle doğan alacağın tahsili için dava açmak üzere yetki verilmesi, davacı tarafından da bu yetkiye dayanarak, davanın açılması gerektiği- Mahkemece, dava açmak üzere icra müdürlüğünden yetki alması için HMK. mad. 52, 53, 54 ve 77/1 hükümleri uyarınca, uygun bir kesin süre verilmesi, noksan olan bu usuli işlemler yerine getirildikten sonra esasa girilmesi; verilen süre içinde bahsi geçen yetkinin alınmaması durumunda ise, davanın HMK. mad. 54/son ve 77/1 uyarınca açılmamış sayılmasına karar verilmesi gerektiği-

Taraflar arasındaki alacak davasının yapılan yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine yönelik olarak verilen hükmün süresi içinde davacı vekilince temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

Davacı vekili, müvekkilinin davalı P. Y.'dan alacağını tahsili amacıyla E.zığ 2. İcra Müdürlüğü'nün 2013/4278 Esas sayılı dosyası ile icra takibi başlattığını, davalı P.'nin bir çok kimseye borcu olması nedeniyle konulan hacizden dolayı müvekkilinin alacağını tahsil etmesinin mümkün olmadığını, davalı P. ile davalılar arasında E.zığ 2. Noterliği'nin 20.09.2011 tarih ve 21372 yevmiye nolu düzenleme şeklinde gayrimenkul satış vaadi ve arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi düzenlendiğini, bu sözleşme ile davalı P.'ye yedi adet dairenin bırakıldığını ileri sürerek, davalılar arasında yapılan düzenleme şeklinde gayrimenkul satış vaadi ve arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesinin feshi durumunda davalı P. Y.'a isabet edecek olan inşaat imalat bedelinden şimdilik 125.000,00. TL'nin E.zığ 2. İcra Müdürlüğü'nün 2012/4278 sayılı dosyasındaki faizi ve ferileri ile birlikte müvekkiline ödenmesini, taraflar arasında sözleşme şartlarının yerine getirildiğinde davalı P. Y.'a düşecek olan dairelerin P. Y. adına tapuya tescilini talep ve dava etmiştir.

Davalı A. P., yüklenici P. Y.'ın kendisini de mağdur ettiğini savunarak, davanın kabulünü istemiştir.

Davalı N. P., 20.09.2011 tarihli gayrimenkul satış vaadi ve arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesinin feshedildiğini, inşaatı başka bir yükleniciye verdiklerini ve halen devam ettiğini savunarak, takdirin mahkemeye ait olduğunu beyan etmiştir.

Diğer davalılar, davaya cevap vermemişlerdir.

Mahkemece, iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre, davacının alacağının tahsili amacıyla davalı P. Y. aleyhine icra takibi başlattığı, icra takibine karşı davalı borçlu P. Y.'ın itiraz etmemesi sebebiyle takibin kesinleştiği ve davalı P. Y. adına kayıtlı menkul ve gayrimenkuller üzerine haciz konulduğu, alacağın tahsilinin icra yoluyla mümkün olduğu, davalılar arasında yapılan sözleşmeden dolayı davalı borçlu P. Y.'ın alacaklarının icra takip dosyasına aktarılması işleminin icra yoluyla mümkün olduğu, ortada belirsiz bir alacağın bulunmadığı gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmiştir. Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir.

Dava, İİK'nın 94. maddesine dayalı olarak açılan tapu iptali ve tescil istemine ilişkindir.

İİK'nın 94/2. maddesi, "Borçlunun reddetmediği miras veya başka bir sebeple iktisap eyleyip henüz tapuya veya gemi siciline tescil ettirmediği mülkiyet veya diğer aynı hakların borçlu namına tescili alacaklı tarafından istenebilir. Bu talep üzerine icra dairesi alacaklının bu muameleyi takip edebileceğini tapu veya gemi sicili dairesine ve icabında mahkemeye bildirir." hükmünü içermektedir.

İcra Müdürlüğü'nce, davacıya İİK'nın 94. maddesi uyarınca borçlunun iktisap ettiği ve henüz tescil ettirmediği mülkiyet veya diğer hakların borçlu namına tescili veya bu nedenle doğan alacağın tahsili için dava açmak üzere yetki verilmesi, davacı tarafından da bu yetkiye dayanarak, işbu davanın açılması gerekmektedir.

Bu durumda mahkemece, davanın açılması ile davanın açılması işleminin tamamlanmış olduğu ve derhal uygulama ilkesinin söz konusu olmadığı ve YHGK'nın 18.03.2015 tarih ve 23-1619 E., 2015/1058 K. sayılı ilamında da açıklandığı üzere dava tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan 6762 sayılı TTK'nın 341. madde hükmünün uygulanması gerektiği gözetilerek, davacıya İİK'nın 94. maddesi uyarınca borçlunun iktisap ettiği ve henüz tescil ettirmediği mülkiyet veya diğer hakların borçlu namına tescili veya bu nedenle doğan alacağın tahsili için dava açmak üzere İcra Müdürlüğü'nden yetki alması için HMK'nın 52, 53, 54 ve 77/1. madde hükümleri uyarınca uygun bir kesin süre verilmesi, noksan olan bu usuli işlemler yerine getirildikten sonra esasa girilip, taraf delilleri toplanıp değerlendirilerek, sonucuna göre bir karar verilmesi, verilen süre içinde bahsi geçen yetkinin alınamaması durumunda ise davanın HMK'nın 54/son ve 77/1. madde hükmü uyarınca açılmamış sayılmasına karar verilmesi gerekirken, bu usuli eksiklik üzerinde durulmadan, uyuşmazlığın esasının incelenmesine geçilmesi doğru olmamıştır.

2-Bozma nedenine göre, davacı vekilinin temyiz itirazlarının incelenmesine gerek görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle, hükmün re'sen BÖZÜLMESİNE, (2) numaralı bentte açıklanan nedenlerle, davacı vekilinin temyiz itirazlarının incelenmesine yer olmadığına, peşin alınan harcın istek halinde iadesine, kararın tebliğinden itibaren 15 gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 20.04.2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

23. HD. 20.04.2016 T. E: 2015/4167, K: 2535

Yüklenici kendi edimini yerine getirmediğçe, karşı taraftan edimini ifa etmesini talep edemeyeceğinden, İİK. mad. 94/2 uyarınca, alacaklının, borçlu adına tescil isteyebilmesi için, yüklenicinin dava konusu bağımsız bölümleri hakedmiş olması gerektiği- Mahkemece, dava konusu bağımsız bölümlerin davalı yüklenici tarafından sözleşmelere göre hakedilip edilmediğinin, bu hususta davalı arsa sahibince dosya kapsamına sunulan tüm delillerin incelenip, gerekirse konusunda uzman bilirkişilerden rapor alınmak suretiyle, tespit edilerek sonucuna uygun bir hüküm kurulması gerektiği-

Taraflar arasındaki tapu iptali ve tescil davasının yapılan yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı davanın kısmen kabulüne yönelik olarak verilen hükmün davalı H. C. vekilince duruşmalı olarak temyiz edilmesi üzerine ilgililere çağrı kağıdı gönderilmişti. Belli günde davalılardan H. C. vekili avukat H. E. ile davacı vekili avukat S... gelmiş olup, başka gelen olmadığından onların yokluğunda duruşmaya başlanarak hazır bulunan avukatların sözlü açıklamaları dinlenildikten ve temyiz dilekçesinin süresinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

Davacı vekili, davalı şirket hakkında icra takibi başlatıldığını, takibin kesinleştiğini, davalılar arasında arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi imzalandığını, davalı yüklenicinin inşaatı tamamladığı halde, hakedtiği bağımsız bölümleri devralmadığını ileri sürerek, İİK'nun 94/2. maddesi gereğince yükleniciye isabet eden üç adet bağımsız bölümün tapu kayıtlarının iptali ile davalı yüklenici şirket adına tescilini talep ve dava etmiştir.

Davalı H. C. vekilli, davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, alman bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamına göre, dava konusu iki adet bağımsız bölümün sözleşme gereğince davalı yükleniciye isabet ettiği, diğer bölümün arsa sahibine ait olduğu gerekçesiyle, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Karar, davalı H. C. vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Taraflar arasında imzalanan 01.03.2007 günlü arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi ve 25.11.2008 günlü tadil sözleşmesinde, davalı yükleniciye isabet eden bağımsız bölümlerin hangi aşamalarda ferağının verileceği düzenlenmiştir. Davalı arsa sahibi, dava konusu edilen bağımsız bölümlerin, yapı kullanma izninin alınıp, inşaatın eksiksiz olarak teslimi için teminat olarak tutulduğunu bildirerek, dosya kapsamına inşaat için yaptığı masraflara ilişkin muhtelif belgeler sunmuştur. Mahkemece alınan ek bilirkişi raporunda ise, davalının iddia ettiği alacaklarına ilişkin taleplerinin başka bir alacak verecek ilişkisi olabileceğinden bahisle inceleme konusu yapılmamıştır. Oysa, BK'nun 81. (TBK. md. 97) maddesi gereğince, yüklenici kendi edimini yerine getirmediğçe, karşı taraftan edimini ifa etmesini talep edemez. İİK'nun 94/2. maddesine göre de, borçlu adına tescil istenebilmesi için, yüklenicinin dava konusu bağımsız bölümleri hakedmiş olması gereklidir.

Bu durumda, mahkemece, dava konusu bağımsız bölümlerin davalı yüklenici tarafından sözleşmelere göre hakedilip edilmediğinin, bu hususta davalı arsa sahibince dosya kapsamına sunulan tüm delillerin incelenip, gerekirse konusunda uzman bilirkişilerden rapor alınmak suretiyle, tespit edilerek sonucuna uygun bir hüküm kurulması gerekirken, hatalı yorum ve eksik incelemeye dayalı bilirkişi raporuna göre yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmamıştır. İzah edilen sebeplerle kararın bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davalı H. C. vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının BOZULMASINA, 1.350,00 TL duruşma vekalet ücretinin davacıdan alınarak, Yargıtay duruşmasında vekille temsil olunan davalı H. C.'e verilmesine, peşin alınan harcın istek halinde iadesine, kararın tebliğinden itibaren 15 gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 23.02.2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

23. HD. 23.02.2016 T. E: 2015/2289, K: 1032

Taşınmazın usulüne uygun olarak haczedildiğinin kabullü için icra müdürlüğüne "haciz kararı" verilmesi yeterli olup, haczin geçerliliği ve tamamlanmış sayılması için ayrıca tapu siciline şerh verilmesinin zorunlu olmadığı, tapuya haciz hususunun işlenmesinin "haczin kurucu unsuru" olmayıp, "bildirici" nitelik taşıdığı; bu nedenle süresinde satış istenip istenmediği dolayısıyla satış tarihinde geçerli bir haciz bulunup bulunmadığı hususunun "haczin tapuya şerh verildiği tarih"e göre değil "haciz kararının verildiği tarih"e göre saptanması gerekeceği-

Mahkeme kararının onanmasını mutazammın 02/04/2015 tarih, 2014/33581 Esas - 2015/8169 Karar sayılı daire ilamının müddeti içinde tashihen tetkiki borçlular tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Sair karar düzeltme nedenleri yerinde değil ise de;

Borçlunun diğer fesih nedenleri ile birlikte yasal süresi içinde satış istenmediğinden Konya 3. İcra Müdürlüğü'nün 2009/6791 Esas ve 2009/6789 Esas sayılı icra takip dosyalarında 02.10.2014 günü yapılan taşınmaz ihalelerinin feshi istemiyle icra mahkemesine başvurduğu; mahkemece davanın ispat edilmediği gerekçesiyle istemin reddine karar verildiği anlaşılmaktadır.

Takep tarihi itibariyle uygulanması gereken İİK'nun 106. maddesi hükmü uyarınca; "Alacaklı, haczolunan mal taşınır ise hacizden nihayet bir sene ve taşınmaz ise nihayet iki sene içinde satılmasını isteyebilir." Aynı Kanun'un 110. maddesine göre ise; "Bir malın satılması kanuni müddet içinde istenmez veya talep geri alınıp da bu müddet içinde yenilenmezse o mal üzerindeki haciz kalkar." Hemen belirtmek gerekir ki, yukarıda değinilen maddelerde yer alan satış isteme süreleri hak düşürücü nitelikte olup; icra müdürü satış talebinin öngörülen süreler içinde yapılıp yapılmadığını re'sen gözetmelidir. Satış isteme sürelerinin geçmesine rağmen, icra müdürünün satış talebini kabul etmesi, İİK'nun emredici nitelikteki anılan maddelerine aykırı bir durum yaratır.

Öte yandan, taşınmazın usulüne uygun olarak haczedildiğinin kabulü için icra müdürlüğüne haciz kararı verilmesi yeterli olup, haczin geçerliliği ve tamamlanmış sayılması için ayrıca tapu siciline şerh verilmesi zorunlu değildir. Konuya ilişkin tasarruf yetkisi kısıtlamalarının tapu kütüğüne şerh verilebileceğini hükme bağlayan TMK'nun 1010. maddesi emredici nitelikte olmayıp, aynı maddenin son fıkrası uyarınca haciz şerhi verilmekle, taşınmaz üzerinde sonradan kazanılan hakların sahiplerine karşı ileri sürülebilir. Tapuya işlenmesi, haczin kurucu unsuru olmayıp bildirici nitelik taşır. Ne var ki 3. kişilere karşı ileri sürülebilmesi için haczin tapu siciline işlenmesi gerekmektedir.

Somut olayda, ihale konusu taşınmazların her iki icra takip dosyasından 09.07.2009 tarihinde hazine karar verildiği ve aynı tarihte haciz müzekkeresi yazıldığı, Tapu Sicil Müdürlüğü tarafından 12297 ve 12298 yevmiye ile 20.07.2009 tarihinde haciz şerhinin verildiği 11.07.2011 tarihinde satış talebinde bulunduğu ve satış masrafının 15.07.2011 tarihli makbuzla yatırıldığı görülmektedir. Bu durumda, 09.07.2009 olan haciz tarihinden itibaren 2 yıl olan satış isteme süresi geçmiş olduğundan ihale konusu taşınmazlar üzerindeki haciz düşmüş bulunmaktadır.

O halde, mahkemece, İİK'nun 110. maddesi gereğince, 2009/ 6791 ve 2009/6789 Esas sayılı takip dosyalarında 02.10.2014 günü ihaleleri yapılan mahcuz taşınmazlar üzerindeki haczin yasal sürede satış istenmediğinden kalktığı hususu dikkate alınarak, geçerli bir haciz olmaksızın satış kararı verilmek sureti ile yapılan ihalelerin feshine karar verilmesi gerekirken haciz kararının verildiği tarih yerine haczin tapuya şerh verildiği tarihin haciz tarihi olarak kabulü ile satış isteminin yasal süresinde yapıldığından bahisle

ihalenin feshi isteminin reddi yönünde hüküm tesisi isabetsiz olup mahkeme kararının bu nedenlerle bozulması gerekirken Dairemizce onandığı anlaşılmalı borçluların karar düzeltme isteminin kabulüne karar verilmesi gerekmiştir.

SONUÇ: Borçluların karar düzeltme isteminin kabulü ile Dairemizin 02.04.2015 tarih ve 2014/33581 E. ve 2015/8169 K. sayılı onama ilâmının kaldırılmasına, mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366. ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), 10/12/2015 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12.HD.10.12.2015 T. E: 28857, K: 31140

Haciz tarihi itibari ile yürürlükte bulunan İİK'nun 106. maddesine göre taşınırlarda satış isteme süresi altı ay olup, kıymet takdirine itiraz ile 3. kişinin açtığı istihkak davası satış isteme süresini durdurmayacağından, haciz tarihi ile alacaklı tarafından satış talep tarihi olan 11.04.2014 tarihi arasında yasal altı aylık sürenin geçtiği bu itibarla İİK'nun 110. maddesi gereği haciz kalkmış olduğundan yapılan iş bu ihalenin feshine karar verilmesi gerektiği-

Mahkeme kararının onanmasını mutazammın 08/06/2015 tarih, 2015/9945-15677 sayılı daire ilamının müddeti içinde tashihen tetkiki borçlu tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakim E. Akbay E. tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

26.05.2014 tarihli ihaleye ilişkin sair karar düzeltme nedenleri yerinde değil ise de;

Şikayetçi borçlunun 10.06.2014 ve 11.06.2014 tarihli ihalelere yönelik fesih istemine ilişkin karar düzeltme nedenlerinin incelenmesinde;

Şikayetçi borçlu icra mahkemesine 17.06.2014 tarihinde yaptığı başvuruda; 29.08.2013 tarihinde haczedilen mallar ile ilgili yasada belirlenen 6 aylık sürede satış istenmediğini, haczin düştüğünü, kıymet takdirine itiraz üzerine Büyükçekmece 2. İHM'nin 2013/797 esas sayılı dosyasında usulünce değerlendirme yapılmadığını ileri sürerek ihalenin feshini istediği, mahkemece 26.05.2014 tarihinde yapılan ihale yönünden ihalenin feshi davasının 7 günlük sürede açılmadığından süreden reddine, 10.06.2014 ve 11.06.2014 tarihinde gerçekleştirilen ihaleler ile ilgili ise haczin düşmediği, kıymet takdirine itirazın usulünce değerlendirilmiş olduğu, şikayet nedenlerinin yerinde olmadığı gerekçesiyle istemin esastan reddine karar verildiği görülmektedir.

29.08.2013 haciz tarihi itibari ile uygulanması gereken İİK.nun 106. maddesinde; "Alacaklı, haczolunan mal taşınır ise hacizden itibaren altı ay, taşınmaz ise hacizden itibaren bir yıl içinde satılmasını isteyebilir" hükmüne yer verilmiştir. Aynı Kanun'un 110. maddesinde ise; "Bir malın satılması kanuni müddet içinde istenmez veya talep geri alınıp da, bu müddet içinde yenilenmezse o mal üzerindeki haciz kalkar" düzenlenmesine yer verilmiştir.

Satış talebinin, yukarıdaki maddede öngörülen süreler içinde olup olmadığı hususu icra müdürü tarafından re'sen gözetmeli; satış talebi, bu sürelerden sonra ise, reddedilmelidir. Bu nedenle satış isteme süresinin geçmesi nedeniyle haczin kalkmış olmasına rağmen ihale yapılmış ise yapılan bu ihalenin feshine karar verilmesi gerekir (B. Kuru, İcra El Kitabı,s.520).

Somut olayda, satışa konu taşınırların fiilen 29.08.2013 tarihinde haczedildiği ve bir kısım menkullerin 10.06.2014 ve 11.06.2014 tarihlerinde gerçekleştirilen ihale ile satıldıkları görülmektedir. Haciz tarihi itibari ile yürürlükte bulunan İİK'nun 106. maddesine göre taşınırlarda satış isteme süresi altı ay olup, kıymet takdirine itiraz ile 3. kişinin açtığı istihkak davası satış isteme süresini durdurmayacağından, haciz tarihi ile alacaklı tarafından satış talep tarihi olan 11.04.2014 tarihi arasında yasal altı aylık süre geçmiştir. Bu itibarla İİK'nun 110. maddesi gereği haciz kalkmış olduğundan yapılan iş bu ihalenin feshine karar verilmesi gerekir.

Açıklanan nedenlerle haciz tarihi itibariyle yürürlükte olan İİK.nun 106. maddesi gözetilerek 10.06.2014 ve 11.06.2014 tarihlerinde ihalesi yapılan menkuller ile ilgili ihalenin feshine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz olup, kararın bu nedenle bozulması gerekirken, Dairemizce onandığı anlaşıldığından borçlunun karar düzeltme isteminin kabulü gerekmiştir.

SONUÇ: Borçlunun karar düzeltme isteminin kısmen kabulü ile Dairemizin 08.06.2015 tarih ve 2015/9945 E.-2015/15677 K. sayılı onama ilamının kaldırılmasına, mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366 ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), 24.11.2015 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 24.11.2015 T. E: 25265, K: 29260

İcra müdürlüğünün haczin kaldırılması talebinin reddine ilişkin ilk kararına karşı borçluların şikayeti, öğrenme tarihinden itibaren 7 günlük sürede olduğu gibi, bu talep İİK'nun 16/2 maddesi uyarınca süreye tabi de olmadığı- Aynı kanunun 17. maddesine göre; icra mahkemesince şikayetin kabulü halinde, şikayet olunan işlem ya bozulacağı veya düzeltileceği ya da memurun sebepsiz yapmadığı veya geciktirdiği işlerin icrasının emrolunacağı- Haciz, satılarak paraya çevrilmesi zorunlu mala değil bankalardaki hak ve alacaklar üzerine konulmuş olup İİK'nun 106. maddesinin 2. fıkrası hükmüne göre borçlunun üçüncü kişi bankadaki alacağı menkul hükmünde ise de mahcuz para alacağı için satış söz konusu olmadığından, paranın icra dosyasına celbi talebi satış talebi gibi değerlendirilip buna göre inceleme yapılarak hüküm kurulması gerektiği-

Mahkeme kararının müddeti içinde temyizden tetkiki borçlular tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi E. Ö. tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Alacaklı tarafından başlatılan genel haciz yoluyla takibin kesinleşmesi üzerine, 3. kişilere 89/1 haciz ihbarnamesi gönderildiği, borçlular vekilinin 24/06/2014 tarihinde İİK'nun 106. ve 110. maddeleri gereğince haczin kaldırılması talebinin icra müdürlüğüne reddedildiği, borçlular vekilinin para alacaklarında da İİK'nun 106. ve 110. maddesindeki sürelerin uygulanması gerektiği iddiasıyla yeniden bankalarda bulunan hak ve alacaklar üzerindeki hacizlerin kaldırılmasını talep ettiği, icra müdürlüğüne talep hakkında daha önce karar verildiğinden yeniden karar verilmesine yer olmadığına karar verildiği, borçluların bu kararlara karşı mahkemeye şikayet yoluna başvurduğu, mahkemece ilk müdürlük kararına karşı şikayet süresinin geçirildiği, sonraki talebe ilişkin olarak, müdürlükçe talep hakkında inceleme yapılarak karar verilmesi gerektiği belirtilerek 15/07/2014 tarihli müdürlük kararının kaldırılmasına karar verildiği anlaşılmıştır.

İİK'nun 16. maddesine göre; "Kanunun hallini mahkemeye bıraktığı hususlar müstesna olmak üzere, icra ve iflâs dairelerinin yaptığı muameleler hakkında kanuna muhalif olmasından veya hadiseye uygun bulunmamasından dolayı icra mahkemesine şikayet olunabilir. Şikayet bu muamelelerin öğrenildiği tarihten yedi gün içinde yapılır. Bir hakkın yerine getirilmemesinden veya sebepsiz sürüncemede bırakılmasından dolayı her zaman şikayet olunabilir."

Somut olayda icra müdürlüğünün haczin kaldırılması talebinin reddine ilişkin ilk kararına karşı borçluların şikayeti, öğrenme tarihinden itibaren 7 günlük sürede olduğu gibi, bu talep İİK'nun 16/2 maddesi uyarınca süreye tabi de değildir.

Bununla birlikte borçluların icra mahkemesine başvurusu, para alacaklarında da İİK'nun 106. ve 110. maddelerinde öngörülen sürelerin uygulanması gerektiğine yönelik şikayet niteliğinde olup, yasal dayanağı İİK.nun 16. maddesidir. Aynı kanunun 17. maddesine göre; icra mahkemesince şikayetin kabulü halinde, şikayet olunan işlem ya bozulur veya düzeltilir ya da memurun sebepsiz yapmadığı veya geciktirdiği işlerin icrası emrolunur.

İİK'nun "paraya çevirme" başlığını taşıyan 106. ve devamı maddelerinde taşınır ve taşınmaz malların satış usulü düzenlenmiştir. Borçlunun üçüncü kişilerdeki alacağı taşınır hükmündedir. Aynı Kanun'un 110. maddesinde ise; "Bir malın satılması kanuni müddet içinde istenmez veya talep geri alınıp da, bu müddet içinde yenilenmezse o mal üzerindeki haciz kalkar" hükmü yer almaktadır.

Somut olayda; haciz, satılarak paraya çevrilmesi zorunlu mala değil bankalardaki hak ve alacaklar üzerine konulmuş olup İİK'nun 106. maddesinin 2. fıkrası hükmüne

göre borçlunun üçüncü kişi bankadaki alacağı menkul hükmünde ise de mahcuz para alacağı için satış söz konusu olmadığından, paranın icra dosyasına celbi talebi satış talebi gibi değerlendirilip buna göre inceleme yapılarak hüküm kurulmalıdır.

O halde mahkemece İİK'nun 17. maddesi gereğince yukarıdaki ilkeler de nazara alınarak şikayet konusu incelenerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, uyuşmazlığa çözüm getirmeyecek biçimde yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Borçluların temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366 ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), peşin alınan harcın istek halinde iadesine, ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 10.11.2015 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 10.11.2015 T. E: 26749, K: 27420

"Menfi tespit davasının kabulü"ne ilişkin kararın Yargıtayca bozulması halinde takibin durmaya devam edeceği- (yani bu durumda alacaklının, yerel mahkemece verilen "olumsuz tespit davasının kabulüne" ilişkin kararla durmuş olan icra takibine, bu karar Yargıtayca bozulsa dahi devam edemeyeceği)

Yukarıda tarih ve numarası yazılı mahkeme kararının onanmasını mutazammın 11/05/2015 tarih, 2015/2332 Esas - 2015/13051 Karar sayılı daire ilamının müddeti içinde tashihen tetkiki borçlu tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Alacaklı tarafından borçlu aleyhine genel haciz yoluyla ilamsız takip başlatıldığı, borçlunun şikayet yoluyla icra mahkemesine başvurarak, alacaklıya karşı açılan menfi tespit davasının 24.12.2009 tarihinde kabul edildiğini ileri sürerek, İİK'nun 72/5. maddesi uyarınca menfi tespit davasının kabulü kararı ile takibin durması gerektiğinden 24.12.2009 tarihinden sonra yapılan işlemlerin iptalini istediği, mahkemece, menfi tespit davasının kabulüne dair ilamın

Yargıtayın ilgili dairesince bozulmuş olduğu gerekçesi ile şikayetin reddine karar verildiği anlaşılmaktadır.

İcra ve İflas Kanunu'nun 72/5. maddesinde "Dava borçlu lehine hükmü bağlanırsa derhal takip durur. İlamın kesinleşmesi üzerine münderecatına göre ve ayrıca hükme hacet kalmadan icra kısmen veya tamamen eski hale iade edilir..." hükmü yer almaktadır.

Somut olayda, alacaklı tarafından borçlu aleyhine 16.08.2006 tarihinde genel haciz yoluyla ilamsız takip başlatıldığı, 19.03.2007 tarihinde ise borçlu tarafından alacaklı aleyhine, mevcut takip dosyasına ilişkin menfi tespit davası açıldığı, menfi tespit davasının Kartal 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 24.12.2009 gün ve 2007/169 Esas-2009/582 Karar sayılı ilamı ile kabul edildiği, menfi tespit davasının kabulüne dair bu kararın, Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin 15.09.2011 gün ve 2010/17197 Esas-2011/12692 Karar sayılı ilamı ile bozulduğu anlaşılmaktadır.

İcra ve İflas Kanunu'nun 72/5. maddesinde yer alan ve yukarıda belirtilen yasal düzenleme uyarınca, menfi tespit davasının kabul tarihi olan 24.12.2009 tarihi itibarıyla takip derhal durur. Takibin durması, menfi tespit davasının kabulüne ilişkin kararın yasal ve zorunlu sonucudur. D. bir takibe ilişkin olarak da durma tarihinden sonra işlem yapılamaz. Menfi tespit davasının kabulüne dair ilamın bozulmuş olması da, takibin, davanın kabul tarihi itibarıyla durduğu sonucunu ortadan kaldırmaz. Mahkemece şikayetin kabulüne karar verilmesi yerine istemin reddi isabetsiz olup, Dairemizce mahkeme kararının belirtilen bu gerekçe ile bozulması gerekirken onandığı anlaşılmakla borçlunun karar düzeltme isteminin kabulü gerekmiştir.

SONUÇ: Borçlunun karar düzeltme isteminin kabulü ile Dairemizin 11.05.2015 gün ve 2015/2332 Esas - 2015/13051 Karar sayılı onama ilamının kaldırılmasına, mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366. ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), 02/11/2015 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 02.11.2015 T. E: 21552, K: 26300

Yargılama gideri olarak hükmolunan avukatlık ücretinin taraf lehine hükmedileceği, ödenmeyen avukatlık ücretinin ancak asil adına takibe konulabileceği, icra takibinin vekil vasıtasıyla yapılması nedeniyle, İİK. mad. 138 maddesi uyarınca, avukatlık ücreti hesaplanacağından, icra takibinde icra vekalet ücreti istenmesinde yasaya aykırılık bulunmadığı, vekalet ücretinin tahsili için vekil vasıtasıyla yapılan icra takibinde icra vekalet ücreti verilmeyeceğine ilişkin yasal bir düzenleme de bulunmadığı-

Mahkeme kararının müddeti içinde temyizden tetkiki davacı tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya mahallinden Daire'ye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü:

Alacaklı vekili İcra Mahkemesi'ne başvurusunda; borçlu aleyhine müvekkili şirket tarafından vekalet ücreti alacağına dayalı olarak takip başlatıldığını, icra emrinin usulüne uygun olarak borçluya tebliğ edildiğini, takipte kesinleşen miktarın 59.597,94 TL olduğunu, borçlu İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün harçtan muaf olduklarını belirterek 53.583,36 TL ödeme yaptığını, bakiye borcun İçişleri Bakanlığı tarafından ödenmesi için kapak hesabı yapılması ve muhtıra tebliği edilmesi için icra dosyasında talep açtıklarını, kapak hesabına vekalet ücretinin eklenmediğini ve gönderilen muhtıradan vekalet ücretinin bulunmadığını, İcra Müdürlüğü'nün bu işleminin kanuna aykırı olduğunu, vekalet ücreti verilemeyeceğine dair yasal bir düzenlemenin de bulunmadığını, anlatılan nedenlerden dolayı 17.09.2013 tarihli memurluk kararının kaldırılarak istemleri gibi karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Mahkemece icra takibinin ilamdaki vekalet ücreti alacağına ilişkin olduğu, takibe konu edilen vekalet ücreti alacağına ayrıca icra vekalet ücreti istenmeyeceği gerekçeyle şikayetin reddine karar verilmiş, hüküm alacaklı vekilince temyiz edilmiştir.

HMK'nun 323/1-ğ maddesinde, avukatlık ücretinin yargılama giderleri arasında sayıldığı, aynı Yasa'nın 330. maddesinde de yargılama gideri olarak hükmolunan avukatlık ücretinin taraf lehine hükmedileceğinin belirtildiği, ayrıca 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 164/son maddesinde, dava sonunda kararlar tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekalet ücretinin avukata ait olduğu hükmüne yer verildiği, bu hükmün vekil ile müvekkil arasında çıkacak ve iç ilişkiden kaynaklanan uyuşmazlıkları düzenlemek amacıyla öngörüldüğü ödenmeyen avukatlık ücretinin ancak asil adına takibe konulabileceği, icra takibinin vekil vasıtasıyla yapılması nedeniyle, İİK'nun 138 maddesi uyarınca, avukatlık ücreti hesaplanacağından, icra takibinde icra vekalet ücreti istenmesinde yasaya aykırılık bulunmadığı, vekalet ücretinin tahsili için vekil vasıtasıyla yapılan icra takibinde icra vekalet ücreti verilmeyeceğine ilişkin yasal bir düzenleme de bulunmadığından Mahkemece, şikayetin kabulüne karar vermek gerekirken reddine karar verilmesi doğru değildir.

SONUÇ: Alacaklı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366 ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca BOZULMASINA, taraflarca HUMK'nun 388/4. (HMK m. 297/ç) ve İİK'nun 366/3. maddeleri gereğince Yargıtay Daire ilamının tebliğinden itibaren ilama karşı 10 gün içinde karar düzeltme isteğinde bulunulabileceğine ve 25,20 TL peşin harcın istek halinde temyiz edene iadesine 12.10.2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

8. HD. 12.10.2015 T. E: 2014/15660, K: 18127

İcra ve İflas Kanununda ihtiyati tedbirin ihtiyati hacze iştirak edeceğine dair bir hüküm bulunmadığı, ihtiyati tedbir mahiyetindeki ihtiyati haczin sıra cetvelinde yer alamayacağı-

Taraflar arasındaki sıra cetveline şikayetin yapılan yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı şikayetin reddine yönelik olarak verilen hükmün süresi içinde şikayetçi vekilince temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

-K A R A R-

Şikayetçi vekili, şikayet dışı borçlunun Vakıfbank nezdindeki hesabında mevcut paranın şikayet olunan bankaya ödenmesine, müvekkiline ödeme yapılmamasına dair sıra cetveli düzenlendiğini, müvekkili lehine T.lu Aile Mahkemesi'nce borçlu aleyhine verilen ihtiyati tedbirin, ihtiyati haciz niteliğinde olduğunu, ihtiyati haciz alacaklısı olan müvekkilinin, kesin haczi olan banka ile iştirak kuralları gereği parayı paylaşması gerektiğini ileri sürerek, sıra cetvelinin iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Şikayet olunan vekili, sıra cetvelinin, hacizlerin kesinleşme tarihleri dikkate alınarak yapıldığını, şikayetçi tarafından konulan ihtiyati haczin henüz kesinleşmemiş olduğunu, müvekkilinin haczinin ise kesin olduğunu, borçlunun hesabında bulunan bakiye tutar üzerinde şikayetçi ihtiyati haczinin devam ettiğini savunarak, şikayetin reddini istemiştir.

Mahkemece, iddia, savunma ve dosya kapsamına göre; şikayet olunan alacaklı bankanın kredi borçlusu olan şikayet dışı F.K.T.'ye ait Türkiye V. Bankası A.ğa Şubesi nezdindeki mevduatına şikayet olunan banka tarafından kesin haciz konulduğu, şikayetçi lehine ise 20.08.2010 tarihli ihtiyati tedbir mahiyetinde ihtiyati haciz konulduğu, Aile Mahkemesi'nce verilen bu ihtiyati tedbir mahiyetindeki ihtiyati haczin kesinleşmediği, ayrıca *İİK kapsamında ihtiyati tedbirin ihtiyati hacze iştirak edeceğine dair bir hüküm de bulunmadığı gerekçesiyle, şikayetin reddine karar verilmiştir.*

Karar, şikayetçi vekili tarafından temyiz edilmiştir.

11.11.2013 olan şikayet tarihinin, gerekçeli karar başlığında 18.11.2013 olarak yazılmış olması, HMK'nın 304. maddesi uyarınca, tarafların başvurusu üzerine veya re'sen düzeltilmesi mümkün maddi hata olarak kabul edilmiştir.

Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, şikayetçi vekilinin temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle, şikayetçi vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan İcra Mahkemesi kararının İİK'nun 366. maddesi uyarınca ONANMASINA, aşağıda yazılı onama harcının temyiz edenden alınmasına, kararın tebliğinden itibaren 10 gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 15.01.2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

23. HD. 15.01.2015 T. E:2014/3581, K:181

Satışı yapılan ihale konusu aracın plakası, aracın ayrılmaz parçası olduğundan aracın cebri icra yoluyla satışının, plakayı da kapsayacağı, aracın mülkiyetinin üzerindeki plaka ile birlikte ihale alıcısına geçeceği-

İhale alıcısının 06.01.2014 tarihinde icra mahkemesine başvurusunda, 08.11.2013 tarihinde ihalesi yapılan "S" plakalı aracı, plakası ile birlikte satıldığını düşünerek ihalede satın aldığını, ihalenin kesinleşmesi üzerine tescil işlemi için trafik tescil şube müdürlüğüne gittiğinde, plakanın değil aracın devrini alabileceğini öğrendiğini, bu şekilde ihale konusu aracın esaslı vasıflarında hataya düşürüldüğünü belirterek, ihalenin feshini talep ettiği mahkemece, şikayetin kabulü ile ihalenin feshine karar verildiği anlaşılmıştır.

Satışı yapılan ihale konusu aracın plakası, onun ayrılmaz bir parçası olup, cebri icra yoluyla aracın satılmış olması halinde, aracın satışının plakayı da kapsayacağı muhakkaktır.

Somut olayda satış ilanında 35 S 00545 plakalı aracın satılacağı ilan edildiği görülmektedir. Bu durumda ihalede satışı yapılan 35 S 00545 plakalı araç olup, aracın mülkiyeti üzerindeki plaka ile birlikte ihale alıcısına geçecektir.

O halde; mahkemece, şikayetçi ihale alıcısının ihalenin feshi isteminin yasal dayanağı bulunmadığından, reddine karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile ihalenin feshi yönünde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK366 ve HÜMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), peşin alman harcın istek halinde iadesine, ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 04.11.2014 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 04.11.2014 T. E:24392, K:26142

Mahkemece verilen karar gereği trafik kaydına "ihtiyati haciz nevinden ihtiyati tedbir" konulmuş olması halinde, bu kararın ihtiyati haciz olarak değerlendirilemeyeceği ve bunun sonucu olarak sıra cetvelinde bu alacaklıya pay ayırlamayacağı-

Taraflar arasındaki sıra cetveline şikayetin yapılan yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı şikayetin reddine yönelik olarak verilen hükmün süresi içinde şikayetçi vekilince temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

Şikayetçi vekili, "müvekkilinin içinde yolcu olarak bulunduğu araca borçlu B. D.'ye ait 42 YP 969 plakalı aracın çarpması sonucu borçlu aleyhine Konya Ereğli 1. Asliye Hukuk Mahkemesinde tazminat davası açıldığını, mahkemece kazaya karışan aracın trafik kaydına ihtiyati haciz nevinden ihtiyati tedbir konulduğunu, davanın derdest olduğunu, buna rağmen borçluya ait aracın satılması sonrası düzenlenen sıra cetvelinde, müvekkilinin ihtiyati haczinin kesinleşmemesi ve alacak miktarının bildirilmemesi nedeniyle pay ayrılmadığını, derece kararının yasaya aykırı olduğunu, müvekkilinin alacağı kadar pay ayrılması gerektiğini" ileri sürerek, "sıra cetvelinin iptali ile müvekkilinin alacağının yazılmasına karar verilmesini" talep ve şikayet etmiştir.

Şikayet olunan A. A. vekili, davanın reddini istemiştir.

Diğer şikayet olunan, davaya cevap vermemiştir.

İcra mahkemesince, "*Ereğli 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2010/447 Esas sayılı dosyasında borçlu B. D.'ye ait 42 YP 969 plakalı araca ilişkin verilen ihtiyati tedbir kararının ihtiyati haciz olarak değerlendirilemeyeceği*" gerekçesiyle "şikayetin reddine" karar verilmiştir.

Kararı, şikayetçi vekili temyiz etmiştir.

Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, şikayetçi vekilinin temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle, şikayetçi vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan İcra Mahkemesi kararının İİK'nın 366. maddesi uyarınca ONANMASINA, aşağıda yazılı onama harcının temyiz edenden alınmasına, karar düzeltme yolu kapalı olmak üzere, 03.11.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

23. HD. 03.11.2014 T. E:8405, K:6892

Alacaklının "itirazın iptali davası" açmasından sonra, borçlu "menfi tespit davası" açabilir mi? Bu davayı açmakta "hukuki yararı" var mıdır? Yapılan bir icra takibine itiraz üzerine, alacaklı tarafından "itirazın iptali" davası açılması durumunda, menfi tespit davasında ileri sürülebilecek iddialar, "itirazın iptali" davasında savunma sebebi olarak ileri sürülebileceğinden, bu durumda borçlunun ayrı bir menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmadığı-

Davacı vekili tarafından verilen dava dilekçesinde özetle; müvekkili ile davalının arkadaş olduklarını, davacının Türkçe bilmediğinden davalının davacıya Türkçe konusunda yardım ettiğini, gerekli çevirileri yaptığını, bunun dışında hiçbir ticari faaliyeti olmadığını, iş ortaklığının da bulunmadığını, davalının davacının Türkçe bilmemesinden yararlanarak 25/07/2008 tarihinde Anlaşma başlıklı bir metin imzalattığını, davalının kötü niyetli davranarak kendisine haksız yere çıkar sağlamak için davacıya böyle bir metin imzalattığını, davalı, Anlaşma başlıklı metnin imzalatırıldığı tarih üzerinden neredeyse 3 sene geçtikten sonra, Antalya 10. Noterliğinin 13.12.2011 tarihli 41185 yevmiye numaralı ihtarnameyi davacıya gönderdiğini, ancak davacının gönderilen ihtarnameden çok sonradan haberdar olduğunu, bu nedenle cevap bile veremediğini, davalının göndermiş olduğu ihtarnamede iş ortaklığından bahsetmekte ve 110.000 Euro alacaklı olduğundan, davalının annesi tarafından davacıya 50.000 Euro verildiğinden bahsedildiğini, sözü edilen hususların sadece bir iddiadan ibaret olup, gerçek dışı olduğunu, davacı ve davalı arasında hiçbir zaman iş ortaklığı olmadığını, davacıya imzalatırılan Anlaşma başlıklı metnin noterde imzalanırsa idi Türkçeye çevirisinin yapılması gerekeceğini, bu sözleşmenin resmi bir sözleşme olarak kabul edilemeyeceğini, davalının davacı müvekkili aleyhine Antalya 5.İcra Müdürlüğünün 2012/4135 Esas sayılı icra takibini başlattığını, icra takibine borçlu olmadıklarından dolayı itiraz edildiğini, icra takibinin durdurulduğunu belirterek, davacının davalıya borçlu olmadığını tespitine, 5.İcra Müdürlüğünün 2012/4135 esas sayılı takip dosyasından davacının davalıya borçlu olmadığını tespitine, davalının kötü niyetli olmasından dolayı icra takip dosyasındaki toplam alacak tutarının %40 oranından aşağı olmamak üzere kötü niyet tazminatına mahkum edilmesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili 28/08/2012 tarihli cevap dilekçesi ile, davacı ile davalının eski arkadaş olmakla birlikte 2008 yılında iş ortaklığına girdiklerini, bu iş ortaklığını kendi aralarında (3 ortak) sözleşmeye dökerek imza altına aldıklarını, davalı müvekkilinin söz konusu ortaklık bedeli olarak Antalya 10. Noterliğinin 13/12/2011 tarih ve 41185 yevmiye numaralı ihtarnamede belirtilen bedelleri ödediğini, iş ortaklığı olmadığı iddiasının gerçek dışı olduğunu, davacı adına kayıtlı olan 07 DU 094 plakalı aracın Antalya 13. Noterliğinin 16/09/2010 tarih ve 27323 yevmiye numaralı araç satım sözleşmesi ile M.T.B. Spor Malz. Turz. Tic. Ltd. Şti. Ye satıldığını, söz konusu şirketin şirket ortaklarından M. A. E. davacı T. F. M....in şirket ortağı olduğu K. Tur. Gıda Paz. Ltd. Şti.nin eski ortağı olup daha sonra şirket hisselerinin tamamını davacıya devrettiğini ve bu hususun 3 Ağustos 2012 tarihli 8126 sayılı Ticaret Sicil Gazetesinde yayımlandığını, davacının ülkemizde ticari işletmeler işletmekte, ticaret yapmakta olan basiretli bir tacir olduğunu, bilmediği bir ortaklık sözleşmesini imzalamasının ticari hayatın olağan akışına uygun olmadığını, kaldığı davacının sözleşmeye 3 yıl önce suçduyurusunda ve itirazda da bulunmadığını, dolayısıyla sözleşmenin gerçek olduğunu, davacının yükümlülüklerini yerine getirmekle mükellef olduğunu, sözleşmede miktar yazılmamasının sebebinin söz konusu sözleşmede bulunan malzemelerin miktarlı olmasından dolayı olduğunu bildirip, davalının reddine, 5.İcra Müdürlüğünün 2012/4135 sayılı dosyasından takibin devamına, davacının kötü niyetli olması sebebiyle %40 oranından aşağı olmamak üzere kötü niyet tazminatına hükmedilmesini talep etmiştir.

Mahkemece "... söz konusu icra dosyasındaki takip, usule uygun itirazla durmuş, davacı aleyhine yürüyen herhangi bir icra takibi kalmamıştır. Eğer alacaklı olduğunu iddia eden davalı taraf alacaklı olduğunu düşünür ve takibe devam etmek isterse, ya mevcut icra dosyasında itirazın kaldırılması/iptali talebinde bulunacak, yada yeni bir icra takibine girişecektir. Mevcut durumda davacı aleyhine yürüyen, borçlu olduğu iddia olunan herhangi bir takip söz konusu olmadığından, davacının mevcut davayı açmakta mahkememizce hiçbir hukuki yararı görülmemiş, dolayısıyla davanın esasına girilmeksizin usulden red kararı vermek gerekmiştir...." gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiş, hüküm davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir .

Somut olayda, davacı aleyhine 27/06/2012 tarihinde ilamsız icra takibi başlatıldığı, ödeme emrinin 07/07/2012 tarihinde tebliğ edildiği, 10/07/2012 tarihinde borca ve faize itiraz edildiği, menfi tespit davasının ise 18/07/2012 tarihinde açıldığı anlaşılmaktadır.

01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı HMK.'nun 114. maddesinde hukuki yarar dava şartı olarak kabul edilmiştir.

Hakkı ihlal edilen bir kişi davacı olarak mahkemeye başvurup hukuki korunma talep edebilir.

Ancak, davacının hukuki korunma talep edebilmesi için korunmaya değer bir yararının bulunması gerekir.

Davacının dava hakkına sahip bulunması mahkemeden hukuki koruma isteyebilmesi için yeterli değildir. Dava açan kişinin ayrıca dava açmakta hukuki bir yararı bulunmalıdır.

Kural olarak inşai davalarda ve eda davalarında hukuki yararın bulunduğu varsayılır. Davacı bu tür davalarda hukuki yararının bulunduğunu bildirmek ve ispat etmekle yükümlü değildir. Ancak şüphe halinde hukuki yararın mevcut olup olmadığı inceleme konusu yapılır.

Tespit davalarında bu arada menfi tespit davasında davacının davanın açılmasında hukuki yararı bulunmalıdır. Davacı menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunduğunu bildirmeli, açıklamalı ve gerekirse ispat etmelidir. (Kuru B.: Hukuk Muhakemeleri Usulü, 2001, c.II.s.1368; Hanağası E.; Davada Menfaat, Ankara, 2009,s.314)

Davacı menfi tespit davası açmakta hukuki yararının bulunduğunu ispat edemezse dava dava şartı olan hukuki yararın bulunmadığı gerekçesiyle reddedilmelidir.

Somut olayda davacının, henüz davalı alacaklı tarafından "itirazın iptali" davası açılmasını beklemeden menfi tespit istemiyle eldeki bu davayı açtığı anlaşılmaktadır. *Yapılan bir icra takibine itiraz üzerine, alacaklı tarafından "itirazın iptali" davası açılması durumunda, menfi tespit davasında ileri sürülebilecek iddialar, itirazın iptali davasında savunma sebebi olarak ileri sürülebileceğinden, bu durumda borçlunun ayrı bir menfi tespit davası açmakta hukuki yararı yoksa da, henüz alacaklı tarafından itirazın iptali davasının açılmamış olduğu durumda ise böyle bir imkan söz konusu olmadığından borçlunun, itirazın iptali davasının açılmasını beklemeden menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunduğu kabulü gerekir.* Nitekim söz konusu bu halde, yapılan itiraz üzerine takip durmuşsa da, "takibe itiraz" sadece takip hukuku ile ilgili bir sonuç olup, kesin hükmün sonuçlarını doğurmaz. Bu itibarla borçlu, "itirazın iptali" davası için alacaklıya tanınan bir yıl gibi uzun bir süreyi beklemeden maddi hukuk anlamında, borcun bir an önce ve kesin olarak ortadan kaldırılmasını istemek hakkına sahip olup, böyle bir durumda dava açılmasında hukuki yarar bulunmadığını kabul etmek mümkün değildir. Yapılmış bir icra takibi olmadan da borç tehdidi altında olan kişinin menfi tespit davası açabileceği, İcra iflas Kanununun 72/1. ve2. maddesinde açıkça

düzenlenmiştir. O halde dava konusu olayda, hakkında başlatılan takibe itiraz eden borçlu davacının, kendisine karşı bir itirazın iptali davası açılmasını beklemeden bu menfi tespit davasını açmakta hukuki yararı bulunduğu kabulü ile işin esasının incelenmesi gerekirken, aksine düşüncelerle hukuki yarara ilişkin “dava şartı” yokluğundan bahisle davanın reddine karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.

Nitekim aynı ilkeler HGK. 2010/19 E. - 123 E. - 154 K., 2011/13 -576 E. - 747 K., 2011/19-622 E. - 2012/9 K. sayılı kararlarında da benimsenilmiştir.

Bu itibarla yukarıda açıklanan esaslar gözönünde tutulmaksızın yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz, temyiz itirazları bu nedenlerle yerinde olduğundan kabulü ile hükmün HUMK.nun 428. maddesi gereğince BOZULMASINA ve peşin alınan temyiz harcının istek halinde temyiz edene iadesine, 09.09.2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

3. HD. 09.09.2013 T. E: 9628, K: 11929

Borçlunun İİK'nun 72/3. madde koşullarında menfi tespit davası açması halinde alacağın %15'inden aşağı olmamak üzere teminat karşılığında mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmemesi istenebileceği- Borçlunun, Mahkemece tayin edilen teminattan ayrı olarak icra müdürlüğüne talep anına kadar icra dosyasında ferileri ile birlikte hesaplanan dosya borcunun tamamını karşılar ve her an paraya çevrilebilir muteber kesin banka teminat mektubu vermesi halinde alacaklı tarafından takibe devam edilemeyeceği-

Alacaklı tarafından 28.04.2010 tarihinde kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla toplam 40.270,03 TL alacağın tahsili için icra takibi yapıldığı, borçlu tarafından Tekirdağ 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2011/374 esas sayılı dosyası ile İİK. nun 72/3. maddesi koşullarında açılan menfi tespit davasında %15 teminat karşılığında takip dosyasına yatacak paranın alacaklıya ödenmemesi konusunda ihtiyati tedbir kararı verildiği, borçlu tarafından 57.321,35 TL yatırıldığı anlaşılmıştır.

Kural olarak, borçlu İİK'nun 72/3. madde koşullarında menfi tespit davası açması halinde alacağın %15'inden aşağı olmamak üzere teminat karşılığında mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmemesi istenebilir. Borçlu, Mahkemece tayin edilen teminattan ayrı olarak icra müdürlüğüne talep anına kadar icra dosyasında ferileri ile birlikte hesaplanan dosya borcunun tamamını karşılar ve her an paraya çevrilebilir muteber kesin banka teminat mektubu vermesi halinde alacaklı tarafından takibe devam edilemez.

Somut olayda borçlu tarafından mahkemece belirlenen teminat yatırıldıktan sonra, 19/12/2012 tarihinde icra müdürlüğüne müracaat edilerek dosya borcunun ödendiği ve hacizlerin kaldırılmasının talep edildiği, talebin icra müdürlüğüne reddedildiği görülmüştür.

Bu durumda mahkemece, borçlunun hacizlerin kaldırılmasını talep ettiği 19/12/2012 tarihi itibari ile tüm dosya alacağının gerektiğinde bilirkişi incelemesi yaptırılmak suretiyle hesaplanarak borçlunun yatırdığı miktarın dosya alacağının tamamını karşılayıp karşılamadığı belirlendikten sonra oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken, şikayet tarihinden sonra 06.03.2013 tarihi esas alınmak suretiyle hesaplama yapılarak yazılı şekilde hüküm kurulması isabetsizdir.

SONUÇ: Borçlunun temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK 366 ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 25.06.2013 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 25.06.2013 T. E:16340, K:23834

Borçlunun alacaklılarına zarar vermek kastıyla, üçüncü kişilerle yaptığı muvazaalı işlemlerin, iyiniyetli alacaklıların haklarını ihlal etmeyeceği (onlara karşı hüküm ifade etmeyeceği)-

Taraflar arasındaki istihkak davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine dair verilen hükmün süresi içinde asıl ve birleştirilen davacı 3.kişiler vekilleri tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

-K A R A R-

Davacı 3.kişi vekili, Kartal 3.İcra Müdürlüğü'nün 2009/4084 sayılı takip dosyasından müvekkilinin dava dışı Göcek Tüneli İnş. Taah. A.Ş'ndeki hisselerinin haczedildiğini, borçlunun da adı geçen şirketin eski hissedarlarından olup borçlunun hisselerini 15.4.2009 tarihinde müvekkiline devrettiğini ileri sürerek hisseler üzerindeki haczin kaldırılmasını talep etmiştir. Bu dava ile birleştirilen diğer davada da haczin kaldırılmasını istemiştir.

Davalı alacaklı vekili davaların reddini istemiştir.

Mahkemece davaların kabulü ile haczin kaldırılmasına karar verilmiş; hüküm, Dairemizin 28.11.2011 gün ve 2011/8699-11286 sayılı ilamıyla borçlu ile davacı arasında borcun doğumundan sonra alacaklıdan mal kaçırma amacına yönelik danışıklı hisse devir işlemleri yapıldığı, yapılan bu işlemlerin alacaklının haklarını etkilemeyeceği, davanın reddi gerektiğinden bahisle bozulmuştur.

Mahkemece bozmaya uyularak davanın reddine karar verilmiş; hüküm, asıl ve birleştirilen davacı 3.kişiler vekillerince temyiz edilmiştir.

Dosyadaki yazılara, mahkemece uyulan bozma kararı gereğince hüküm verilmiş olmasına göre, davacı 3.kişiler vekillerinin yerinde görülmeyen bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA...

17. HD. 21.3.2013 T. E:1195, K:3873

Kural olarak, borçlu tarafından İİK' nun 72/3. madde koşullarında menfi tespit davası açılması halinde, alacağın %15'inden aşağı olmamak üzere teminat karşılığında mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmemesinin istenebileceği; borçlunun, mahkemece tayin edilen teminattan ayrı olarak, icra müdürlüğüne talep anına kadar fer'ileri ile birlikte hesaplanan dosya borcunun tamamını karşılayan teminat mektubu vermesi halinde, alacaklı tarafından takibe devam edilemeyeceği-

Alacaklı tarafından şikayetçi borçlu aleyhine 07.10.2009 tarihinde kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip başlatılmış; borçlu tarafından açılan ve Antalya 2. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2011/241E. sayılı dosyasında görülen menfi tespit davasında 20.05.2011 tarihli ihtiyati tedbir kararı ile takip konusu alacağın %15 ine karşılık gelen 59.747,02 TL yi karşılar teminatın yatırılması halinde icra kasasına girecek olan paranın alacaklıya ödenmemesi konusunda ihtiyati tedbir konulmasına karar verilmiştir.

İİK 72/3 maddesine göre; "İcra takibinden sonra açılan menfi tespit davasında ihtiyati tedbir yolu ile takibin durdurulmasına karar verilemez. Ancak, borçlu gecikmeden doğan zararları karşılamak ve alacağın yüzde onbeşinden aşağı olmamak üzere göstereceği teminat karşılığında, mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya verilmemesini isteyebilir."

İİK 72/4 maddesinde ise; menfi tespit davasının alacaklı lehine neticelenmesi halinde ihtiyati tedbir kararının kalkacağı, buna dair hükmün kesinleşmesi halinde alacaklının ihtiyati tedbir dolayısıyla alacağını geç almış bulunmaktan doğan zararlarını gösterilen teminattan alacağı ve alacaklının uğradığı zararın aynı davada takdir olunarak karara bağlanacağı hüküm altına alınmıştır.

Kural olarak, borçlu tarafından İİK' nun 72/3. madde koşullarında menfi tespit davası açılması halinde, alacağın %15'inden aşağı olmamak üzere teminat karşılığında mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmemesi istenebilir. Borçlu, mahkemece tayin edilen teminattan ayrı olarak, icra müdürlüğüne talep anına kadar fer'ileri ile birlikte hesaplanan dosya borcunun tamamını karşılayan teminat mektubu vermesi halinde, alacaklı tarafından takibe devam edilemez.

Somut olayda; borçlu Antalya 2. Asliye Ticaret Mahkemesi'nce belirlenen %15 teminatı yatırmış olduğundan, icra kasasına girecek paranın alacaklıya ödenmemesi yönünde tedbir konulmasına karar verilmiştir. Borçlu 01.07.2011 tarihinde 405.000,00 TL teminat mektubunu dosyaya sunduktan sonra, 05.07.2011 tarihinde kalan dosya borcunun tamamını karşılar nitelikte 11.325,00 TL nakit paranın da borçlu tarafından icra dosyasına yatırılmış olması karşısında alacaklı tarafından takibe devam edilemez. Bu durumda, alacağa faiz işlediği ve bu kısmın teminatsız kaldığı gerekçe gösterilerek icra takibine devam edilmesi ve borçlu hakkında haciz kararı verilmesi doğru olmadığından mahkemece borçlunun şikayetinin kabulü yerine yazılı gerekçe ile reddine yönelik hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Borçlunun temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK 366 ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 21/01/2013 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Borçlunun, mallarının haczedilmesini ve satılmasını önlemek için, takip giderleri ve faizleri ile birlikte alacağın tamamını karşılayacak parayı veya teminatı icra müdürlüğüne yatırarak menfi tespit davasına bakan mahkemeden bu paranın alacaklıya verilmemesi için tedbir kararı alabileceği, bu durumda alacağın tamamını karşılayacak ve her an paraya çevrilebilecek muteber ve kesin banka teminat mektubunun ibrazı halinde bunun icra dairesince kabulü gerektiği-

Alacaklı tarafından borçlu aleyhine başlatılan icra takibi nedeniyle borçlu tarafından menfi tespit davası açıldığı, Kadıköy 2. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2012/76 E. sayılı dosyasında 19.01.2012 tarihli ara kararı ile alacağın %15'inden aşağı olmamak üzere gösterilecek teminat karşılığında icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmemesi konusunda ihtiyati tedbir kararı verildiği görülmektedir.

Borçlu tarafından takibin durdurulması için, tedbir kararında belirtilen %15 teminatın dışında, alacağın ve ferilerinin tümünü karşılayacak teminat mektubu teminat olarak İcra Müdürlüğü'ne sunulmuş, İcra Müdürlüğü'nün 23.01.2012 tarihli kararı ile İcra Dairesinin nakit para dışında teminat kabul etme yetkisinin bulunmadığından bahisle talep reddedilmiş ve talebin reddine ilişkin işleme karşı şikayet yoluna başvurulmuştur.

Borçlu, mallarının haczedilmesini ve satılmasını önlemek için, takip giderleri ve faizleri ile birlikte alacağın tamamını karşılayacak parayı veya teminatı icra müdürlüğüne yatırarak menfi tespit davasına bakan mahkemeden bu paranın alacaklıya verilmemesi için tedbir kararı alabilir. Bu durumda alacağın tamamını karşılayacak ve her an paraya çevrilebilecek muteber ve kesin banka teminat mektubunun ibrazı halinde bunun icra dairesince kabulü gerekir. O halde mahkemece şikayetin kabulü gerekirken icra memurunun işleminin yerinde olduğu gerekçesiyle şikayetin reddine karar verilmesi isabetsizdir.

SONUÇ: Borçlunun temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK.366. ve HUMK.428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), ilamın tebliğinden itibaren 10 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 14/01/2013 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 14.01.2013 T. E: 2012/32099, K: 223

Konusu belli bir miktar para olan ilâmlar (ve her türlü davalarda hükmedilen vekalet ücreti ve yargılama giderleri) için, alacaklı vekilinin borçlu idareye yazılı olarak bildireceği banka hesabına ödeme yapılacağı ve öngörülen yazılı bildirim yapılp belli süre beklenilmeden doğrudan genel hükümlere göre idare aleyhine takip yapılmasının usul ve yasaya aykırı olacağı, ancak İYUK. mad 28/2'de (6352 s. Kanun mad. 58 ile) öngörülen bu değişikliğin adli yargı mahkemeleri tarafından verilen ilamların infazında uygulanma olanağı bulunmadığı-

Konya İş Mahkemesi'nin 2011/418 E. 2012/369 K. sayılı alacak ilamı borçlu aleyhine takibe konulmuş olup borçlu vekili icra mahkemesine başvurusunda; "müvekkili İdareye 6352 sayılı Yasanın 58. maddesi ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28/2 maddesindeki değişiklik kapsamında alacağın tahsiline yönelik herhangi bir başvuru yapılmaksızın takip başlatılmasının yasal dayanağının olmadığını, bu nedenle takibin iptalini istediği ayrıca, icra emrinde kıdem tazminatı ve ücret alacağı için işlemiş faizin fahiş olduğunu, ilgili bankalardan faiz oranlarının celbi ile bilirkişi incelemesi yapılmasını ve % 40 inkar tazminatı verilmesini" talep etmiştir.

Mahkemece, "takip tarihinden evvel 05.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6352 sayılı Kanun'un 58. maddesi ile değiştirilen 2577 sayılı Kanun'un 28/2. maddesine göre konusu belli bir miktar para olan ilamlar için alacaklı vekilinin idareye yazılı olarak bildireceği banka hesabına ödeme yapılacağı düzenlenmiş ve adı geçen yasada öngörülen yazılı bildirim yapılmadan ve belli süre beklenilmeden doğrudan genel hükümlere göre takip yapılmasının usul ve yasaya aykırı olduğu" gerekçesiyle "şikayetin kabulü" ile "takibin iptaline" karar verilmiştir.

6352 sayılı Yasa'nın 58. maddesi ile Değişik 2577 sayılı Yasa'nın 28'inci maddesinin (2) fıkrasına göre "... Konusu belli bir miktar paranın ödenmesini gerektiren davalarda hükmedilen miktar ile her türlü davalarda hükmedilen vekalet ücreti ve yargılama giderleri, davacının veya vekilinin davalı idareye yazılı şekilde bildireceği banka hesap numarasına, bu bildirim tarihinden itibaren, birinci fıkrada belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yatırılır. Birinci fıkrada belirtilen süreler içinde ödeme yapılmaması halinde, genel hükümler dairesinde infaz ve icra olunur..." Ancak 2577 sayılı Yasanın 1. maddesi uyarınca; "*Danıştay, Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemeleri'nin görevine giren uyuşmazlıkların çözümü, bu Kanunda gösterilen usullere tabi...*" olup, bu nedenle *İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28/2. maddesindeki bu değişikliğin Adli Yargı Mahkemeleri tarafından verilen ilamların infazında uygulanma olanağı bulunmamaktadır.*

Mahkemece bu yöndeki şikayetin reddine karar verilerek, borçlu tarafın diğer şikayetleri incelenip sonucuna göre hüküm tesis edilmesi gerekirken yazılı gerekçelerle şikayetin kabulü ile takibin iptaline hükümlenmesi isabetsizdir.

Alacaklı vekilinin temyiz itirazlarının kısmen kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366 ve 6100 sayılı HMK'nun Geçici 3. maddesi yollamasıyla 1086 sayılı HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca BOZULMASINA...

8. HD. 14.01.2013 T. E: 2012/12758, K:128

Kira sözleşmesini “garantör” (BK. mad. 110, şimdi; TBK. mad 128) sıfatıyla imzalayan kişinin sorumluluğunun -“kefil” sıfatıyla- imzalayan kişiden farklı olarak- kira sözleşmesi boyunca devam edeceği-

Dava, İİK'nun 269/c maddesine dayalı itirazın kaldırılması ve tahliye istemine ilişkindir. Mahkemece davalı kiracının itirazının kaldırılmasına, taşınmazdan tahliyesine, davalı A. G. D.'e ilişkin davanın reddine karar verilmiş, karar davacı ve davalı tarafından temyiz edilmiştir.

1- Tarafların iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, temyiz olunan kararda yazılı gerekçelere göre davalı vekilinin temyiz itirazları yerinde değildir.

2- Davacı vekilinin temyiz itirazlarına gelince;

Taraflar arasında düzenlenen 01/03/2008 başlangıç tarihli ve 1 yıl süreli kira sözleşmesi hususunda bir uyuşmazlık bulunmamaktadır. Aylık kira bedeli 1750 TL olup her ayın 1 ila 5 i arasında ödeneceği kararlaştırılmıştır. Davacı kiralayan 08/02/2012 tarihinde davalılar hakkında başlattığı haciz ve tahliye istemli icra takibi ile aylık 1.750 TL üzerinden ödenmeyen 2011 Şubat- 2012 Şubat ayları 13 aylık kira bedeli toplamı 22.450.-TL'nin tahsilini istemiş, her iki davalıya da 09/02/2012 tarihinde tebliğ edilen ödeme emrine karşı davalılar vekili “15/02/2012 tarihinde davalıların borcu bulunmadığını, davalı A. D.'in kira sözleşmesini kefil sıfatıyla imzaladığını, ödemelere ilişkin dekontların dosyaya ibraz edildiğini” ileri sürerek itirazda bulunmuştur. Davacı vekili “kira bedellerinin eksik yatırıldığına banka dekontları ile sabit olduğunu, bakiye alacağın mevcut olduğunu” bildirmiştir. Davalı tarafından ibraz edilen belgelerden yapılan ödemelerin hangi ay kirasına ilişkin olduğu belli değildir. Mahkemece 2008 yılından itibaren davalı tarafından yapılan ödemelere ilişkin ekstrelerin ilgili bankadan getirtilip uzman bilirkişi tarafından incelenerek ödenmeyen kira alacağının belirlenmesi ve bu miktar üzerinden itirazın kaldırılmasına karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ile yazılı şekilde itirazın kaldırılmasına karar verilmesi doğru değildir.

Ayrıca kira sözleşmesinin 10. maddesinde davalı A. G. D.'in kiracının kefil ve aynı zamanda Borçlar Kanununun 110. maddesi anlamında garantörü olduğu ve kiracı ile birlikte aynı zamanda kendisi hakkında yasal işlem yapılmasını kabul ettiği kararlaştırılmıştır. Adı geçen davalı kira sözleşmesine garantör olarak imza attığına göre kira sözleşmesi boyunca sorumluluğu devam eder. Bu durumda garantör olan davalının sorumluluğu tespit edilerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken bu davalı hakkındaki davanın reddine karar verilmesi doğru değildir.

Karar bu nedenlerle bozulmalıdır.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davacının temyiz itirazlarının kabulü ile kararın **BOZULMASINA**, istek halinde peşin alınan temyiz harcının temyiz edene iadesine, 17.10.2012 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

6. HD. 17.10.2012 T. E: 11350, K: 13539

Borçlu şirket temsilcisinin imzaladığı senetten dolayı şahsen sorumlu olması için, borçlu şirket kaşesi dışında senet üzerinde açığa atılmış bir imzasının bulunması gerektiği (sadece şirket kaşesi üzerine temsilci tarafından atılan iki imzanın, şirket temsilcisini şahsen sorumlu kılmayacağı)-

Hukuk Genel Kurulu'nun 5.10.2011 tarih ve 2011/12-480 sayılı kararı ile Dairemizin değişen yeni görüşüne göre, *borçlu şirket temsilcisinin imzaladığı senetten dolayı şahsen sorumlu olması için, borçlu şirket kaşesi dışında senet üzerinde açığa atılmış bir imzanın bulunması gereklidir.*

Somut olayda, takibe konu bonoda keşideci şirketin yetkilisi olan E.K'nın her iki imzasını da şirket kaşeleri üzerine attığı görülmektedir. Borçlu E.K.'ün her iki imzayı da şirket temsilcisi sıfatı ile attığını ileri sürdüğü, adı geçen keşideci şirketi temsile yetkili olduğu anlaşılmış olmakla Dairemizin yukarıda zikredilen yeni içtihadı karşısında mahkemece itirazın kabulüne karar verilmesi gerekirken reddi yönünde hüküm tesisi isabet-sizdir. SONUÇ: Borçlunun temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK'nun 366 ve HUMK'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMA-SINA)...

12. HD. 10.07.2012 T. E:6961, K:24070

1- Borçlunun “menfi tespit davası” açmasından sonra, alacaklı “itirazın iptali davası” açabilir mi? Bu davayı açmakta 'hukuki yararı' var mıdır? 2- Alacaklının “itirazın iptali davası” açmasından sonra, borçlu “menfi tespit davası” açabilir mi? Bu davayı açmakta “hukuki yararı” var mıdır?

Borçlunun "menfi tespit davası" açmasından sonra, alacaklı "itirazın iptali davası" açabilir mi? Bu davayı açmakta 'hukuki yararı' var mıdır? Menfi tespit davasında verilen hüküm, davacı-alacaklının ilamsız takibine devamını sağlama-yacağından ve davacı alacaklının itirazın iptali davası açmasında hukuki yararının bulunduğu- Mahkemece davacının icra takip tarihi itibarıyla alacaklı olduğu miktarın belirlenmesi gerektiğinden ve menfi tespit davası karara bağlanmış olduğundan, menfi tespit davası alacak miktarı yönünden HMK. mad. 165 uyarınca bekletici mesele yapılarak menfi tespit davasının kesinleşmesinden sonra varılacak sonuca göre, itirazın iptali davasında karar verilmesi gerekirken, davanın reddine karar verilmesinin isabetsiz olduğu-

Taraflar arasındaki itirazın iptali davasının yapılan yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine yönelik olarak verilen hükmün süresi içinde davacı vekilince temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

Davacı vekili, davalının 22... no'lu elektrik tesisatına ait tanzim edilmiş elektrik faturalarını ödemediği için alacağın tahsili amacıyla icra takibine giriştiklerini ileri sürerek, davalının itirazının iptalini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, “müvekkilinin davacıya borcunun olmadığını, ödeme emrinde talep edilen 26.10.2000 tarihli 24,58 TL’lik faturayı davacının banka hesabına yatırdığını, diğer alacaklar yönünden müvekkilinin İstanbul 6. Tüketici Mahkemesinin 2007/691 Esas sayılı dosyasıyla açtıkları menfi tespit davasının 07.05.2009 tarihinde sonuçlandığını ama kararın kesinleşmediğini, her iki davanın aynı nitelikte bulunması nedeniyle davacının bu davayı açmakta hukuki yararı olmadığını” belirterek “davanın reddini” istemiştir.

Mahkemece, “bu dosya talebi ile İstanbul 6. Tüketici Mahkemesinin 2007/691 Esas sayılı dava dosyasına konu edilen borçla aynı olduğu, aynı borç dönemlerini kapsadığı ve aynı mahiyette olduğu” gerekçesiyle “davanın reddine” karar verilmiş, hüküm davacı vekilince temyiz edilmiştir.

İstanbul 6.Tüketici Mahkemesi’nin 2007/691 Esas sayılı davası, menfi tespit davası olup, menfi tespit davasında verilen hüküm, davacı alacaklının ilamsız icra takibine devamını sağlamaz. Bu nedenle davacı alacaklının itirazın iptali davası açmasında hukuki yararı vardır. Mahkemece davacının icra takip tarihi itibarıyla alacaklı olduğu miktar belirlenmelidir.

Ayrıca İstanbul 6.Tüketici Mahkemesinin 2007/691 Esas sayılı menfi tespit davasının 07.05.2009 tarihinde karara bağlandığı anlaşılmaktadır. Bu durumda menfi tespit davası alacak miktarı yönünden 6100 sayılı HMK 165. maddesine göre bekletici mesele yapılarak menfi tespit davasının kesinleşmesinden sonra varılacak uygun sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile hüküm kurulması doğru görülmemiştir.

19. HD. 05.06.2012 T. E:5824, K:9451 (Kaynak: e-uyar.com)

NOT: Borçlunun açtığı “menfi tespit davası”ndan sonra, alacaklı tarafından “itirazın iptali davası” açılması durumunda, açılan “itirazın iptali davası”nda davacı-alacaklının *hukuki yararı* bulunduğu gerek **uygulamada** ve gerekse **doktrinde** tereddütsüz kabul edilmektedir. Gerçekten; *aleyhine açılan menfi tespit davasının reddedilmesi, alacaklıya, borçlu hakkında başlatıldığı ve borçlunun itirazı ile durmuş olan ilamsız icra takibine devam etmesini sağlamaz.* Bu nedenle, alacaklı ancak borçlu hakkında “itirazın

iptali davası” açarak, alacağı ‘itirazın iptaline’ ilişkin ilamı icra dosyasına koyarak durmuş olan takibin devamını sağlayabilir. Bu bakımdan, her iki dava ‘talep sonucu’ bakımından aynı olmadığı gibi aralarında ‘derdestlik’ de bulunmadığı ve itirazın iptali davasında davacı-alacaklının istediği hukuki korumaya ulaşması açısından bu davayı açmakta hukuki yararı bulunduğu kuşkusuzdur. Menfi tespit davasından sonra ‘karşılık dava’ veya ‘ayrı bir dava’ olarak “itirazın iptali davası” açılması ya da alacaklı tarafından bir ‘alacak davası’ açılması mümkündür. (KURU, B. İcra ve İflas Hukukunda Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, 2003, s.87 vd., 119 – ÖZKAN, Y. İcra ve İflas Hukukunda İtirazın İptali Davası, 2004, s.107 – AKKAN, M. İcra Hukukunda Menfi Tespit ve İtirazın İptali Davası Arasındaki Derdestlik ve Kesin Hüküm İlişkisi “Dokuz Eylül Ün. Huk. Fak. Der., S:2, 2010, s.21)

“Menfi tespit davası” sonucunda verilen hükmün “kesin hüküm” olarak ‘itirazın iptali davasını etkileyeceğinden, iki davanın birleştirilmesi (HMK. mad. 166), bu mümkün olmazsa, menfi tespit davasının, sonra açılan “itirazın iptali davası”nda ‘bekletici sorun’ yapılması (HMK. mad. 165) usul ekonomisine uygun düşer (KURU, B. age. s.88). Çünkü, “menfi tespit davası”nda da, “itirazın iptali davası”nda da genel hükümlere göre aynı hukuki ilişkinin varlığı incelenir. Bu şekilde mahkemelerin iş yükü artmadan tek bir mahkemenin yaptığı inceleme ile yetinilir. (AKKAN, M. agm. s.21) Yüksek mahkemenin içtihatları da bu doğrultudadır. (Bknz. 13. HD. 08.12.2005 T. 12228/18202; 19. HD. 27.11.1995 T. 7875/10257; 19. HD. 08.07.2008 T. 11107/7581; 13. HD. 19.10.2009 T. 5267/11668 “Kaynak: e-uyar.com“)

2- Alacaklının “itirazın iptali davası” açmasından sonra, borçlu “menfi tespit davası” açabilir mi? Bu davayı açmakta “hukuki yararı” var mıdır?

Yapılan bir icra takibine itiraz üzerine, alacaklı tarafından “itirazın iptali” davası açılması durumunda, menfi tespit davasında ileri sürülebilecek iddialar, “itirazın iptali” davasında savunma sebebi olarak ileri sürülebileceğinden, bu durumda borçlunun ayrı bir menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmadığı-

Davacı vekili tarafından verilen dava dilekçesinde özetle; müvekkili ile davalının arkadaş olduklarını, davacının Türkçe bilmediğinden davalının davacıya Türkçe konusunda yardım ettiğini, gerekli çevirileri yaptığını, bunun dışında hiçbir ticari faaliyeti olmadığını, iş ortaklığının da bulunmadığını, davalının davacının Türkçe bilmemesinden yararlanarak 25/07/2008 tarihinde Anlaşma başlıklı bir metin imzalattığını, davalının kötü niyetli davranarak kendisine haksız yere çıkar sağlamak için davacıya böyle bir metin imzalattığını, davalı, Anlaşma başlıklı metnin imzalatırıldığı tarih üzerinden neredeyse 3 sene geçtikten sonra, Antalya 10.Noterliğinin 13.12.2011 tarihli 41185 yevmiye numaralı ihtarnameyi davacıya gönderdiğini, ancak davacının gönderilen ihtarnameden çok sonradan haberdar olduğunu, bu nedenle cevap bile veremediğini, davalının göndermiş olduğu ihtarnamede iş ortaklığından bahsetmekte ve 110.000 Euro alacaklı olduğundan, davalının annesi tarafından davacıya 50.000 Euro verildiğinden bahsedildiğini, sözü edilen hususların sadece bir iddiadan ibaret olup, gerçek dışı olduğunu, davacı ve davalı arasında hiçbir zaman iş ortaklığı olmadığını, davacıya imzalatırılan Anlaşma başlıklı metnin noterde imzalanırsa idi Türkçeye çevirisinin yapılması gerekeceğini, bu sözleşmenin resmi bir sözleşme olarak kabul edilemeyeceğini, davalının davacı müvekkili aleyhine Antalya 5.İcra Müdürlüğünün 2012/4135 Esas sayılı icra takibini başlattığını, icra takibine borçlu olmadıklarından dolayı itiraz edildiğini, icra takibinin durdurulduğunu belirterek, davacının davalıya borçlu olmadığını tespitine, 5.İcra Müdürlüğünün 2012/4135 esas sayılı takip dosyasından davacının davalıya borçlu olmadığını tespitine, davalının kötü niyetli olmasından dolayı icra takip dosyasındaki toplam alacak

tutarının %40 oranından aşağı olmamak üzere kötü niyet tazminatına mahkum edilmesine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili 28/08/2012 tarihli cevap dilekçesi ile, davacı ile davalının eski arkadaş olmakla birlikte 2008 yılında iş ortaklığına girdiklerini, bu iş ortaklığını kendi aralarında (3 ortak) sözleşmeye dökerek imza altına aldıklarını, davalı müvekkilinin söz konusu ortaklık bedeli olarak Antalya 10.Noterliğinin 13/12/2011 tarih ve 41185 yevmiye numaralı ihtarnamede belirtilen bedelleri ödediğini, iş ortaklığı olmadığı iddiasının gerçek dışı olduğunu, davacı adına kayıtlı olan 07 DU 094 plakalı aracın Antalya 13.Noterliğinin 16/09/2010 tarih ve 27323 yevmiye numaralı Araç satım sözleşmesi ile M.T.B. Spor Malz. Turz. Tic. Ltd. Şti. Ye satıldığını, söz konusu şirketin şirket ortaklarından M. A. E. davacı T. F. M....in şirket ortağı olduğu K. Tur. Gıda Paz. Ltd. Şti.nin eski ortağı olup daha sonra şirket hisselerinin tamamını davacıya devrettiğini ve bu hususun 3 Ağustos 2012 tarihli 8126 sayılı Ticaret Sicil Gazetesinde yayınlandığını, davacının ülkemizde ticari işletmeler işletmekte, ticaret yapmakta olan basiretli bir tacir olduğunu, bilmediği bir ortaklık sözleşmesini imzalamasının ticari hayatın olağan akışına uygun olmadığını, kaldı ki davacının sözleşmeye 3 yıl önce suç duyurusunda ve itirazda da bulunmadığını, dolayısıyla sözleşmenin gerçek olduğunu, davacının yükümlülüklerini yerine getirmekle mükellef olduğunu, sözleşmede miktar yazılmamasının sebebinin söz konusu sözleşmede bulunan malzemelerin miktarlı olmasından dolayı olduğunu bildirip, davanın reddine, 5.İcra Müdürlüğünün 2012/4135 sayılı dosyasından takibin devamına, davacının kötü niyetli olması sebebiyle %40 oranından aşağı olmamak üzere kötü niyet tazminatına hükmedilmesini talep etmiştir.

Mahkemece "...söz konusu icra dosyasındaki takip, usule uygun itirazla durmuş, davacı aleyhine yürüyen herhangi bir icra takibi kalmamıştır. Eğer alacaklı olduğunu iddia eden davalı taraf alacaklı olduğunu düşünür ve takibe devam etmek isterse, ya mevcut icra dosyasında itirazın kaldırılması/iptali talebinde bulunacak, ya da yeni bir icra takibine girişecektir. Mevcut durumda davacı aleyhine yürüyen, borçlu olduğu iddia olunan herhangi bir takip söz konusu olmadığından, davacının mevcut davayı açmakta mahkememizce hiçbir hukuki yararı görülmemiş, dolayısıyla davanın esasına girilmeksizin usulden red kararı vermek gerekmiştir..." gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiş, hüküm davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir .

Somut olayda, davacı aleyhine 27/06/2012 tarihinde ilamsız icra takibi başlatıldığı, ödeme emrinin 07/07/2012 tarihinde tebliğ edildiği, 10/07/2012 tarihinde borca ve faize itiraz edildiği, menfi tespit davasının ise 18/07/2012 tarihinde açıldığı anlaşılmaktadır.

01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı HMK.'nun 114. maddesinde hukuki yarar dava şartı olarak kabul edilmiştir.

Hakkı ihlal edilen bir kişi davacı olarak mahkemeye başvurup hukuki korunma talep edebilir.

Ancak, davacının hukuki korunma talep edebilmesi için korunmaya değer bir yararının bulunması gerekir.

Davacının dava hakkına sahip bulunması mahkemeden hukuki koruma isteyebilmesi için yeterli değildir. Dava açan kişinin ayrıca dava açmakta hukuki bir yararı bulunmalıdır.

Kural olarak inşai davalarda ve eda davalarında hukuki yararın bulunduğu varsayılır. Davacı bu tür davalarda hukuki yararının bulunduğunu bildirmek ve ispat etmekle yükümlü değildir. Ancak şüphe halinde hukuki yararın mevcut olup olmadığı inceleme konusu yapılır.

Tespit davalarında bu arada menfi tespit davasında davacının davanın açılmasında hukuki yararı bulunmalıdır. Davacı menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunduğunu bildirmeli, açıklamalı ve gerekirse ispat etmelidir. (Kuru Baki: Hukuk Muhakemeleri Usulü, 2001, c.II.s.1368; Hanağası Emel; Davada Menfaat, Ankara, 2009,s.314)

Davacı menfi tespit davası açmakta hukuki yararının bulunduğunu ispat edemezse dava dava şartı olan hukuki yararın bulunmadığı gerekçesiyle reddedilmelidir.

Somut olayda davacının, henüz davalı alacaklı tarafından “itirazın iptali” davası açılmasını beklemeden menfi tespit istemiyle eldeki bu davayı açtığı anlaşılmaktadır. *Yapılan bir icra takibine itiraz üzerine, alacaklı tarafından “itirazın iptali” davası açılması durumunda, menfi tespit davasında ileri sürülebilecek iddialar, itirazın iptali davasında savunma sebebi olarak ileri sürülebileceğinden, bu durumda borçlunun ayrı bir menfi tespit davası açmakta hukuki yararı yoksa da, henüz alacaklı tarafından itirazın iptali davasının açılmamış olduğu durumda ise böyle bir imkan söz konusu olmadığından borçlunun, itirazın iptali davasının açılmasını beklemeden menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunduğu kabulü gerekir.* Nitekim söz konusu bu halde, yapılan itiraz üzerine takip durmuşsa da, “takibe itiraz” sadece takip hukuku ile ilgili bir sonuç olup, kesin hükmün sonuçlarını doğurmaz. Bu itibarla borçlu, “itirazın iptali” davası için alacaklıya tanınan bir yıl gibi uzun bir süreyi beklemeden maddi hukuk anlamında, borcun bir an önce ve kesin olarak ortadan kaldırılmasını istemek hakkına sahip olup, böyle bir durumda dava açılmasında hukuki yarar bulunmadığını kabul etmek mümkün değildir. Yapılmış bir icra takibi olmadan da borç tehdidi altında olan kişinin menfi tespit davası açabileceği, İcra iflas Kanununun 72/1. ve2. maddesinde açıkça düzenlenmiştir. O halde dava konusu olayda, hakkında başlatılan takibe itiraz eden borçlu davacının, kendisine karşı bir itirazın iptali davası açılmasını beklemeden bu menfi tespit davasını açmakta hukuki yararı bulunduğu kabulü ile işin esasının incelenmesi gerekirken, aksine düşüncelerle hukuki yarara ilişkin “dava şartı” yokluğundan bahisle davanın reddine karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirir.

Nitekim aynı ilkeler HGK. 2010/19 E. - 123 E. - 154 K., 2011/13 -576 E. - 747 K., 2011/19-622 E. - 2012/9 K. sayılı kararlarında da benimsenilmiştir.

Bu itibarla yukarıda açıklanan esaslar gözönünde tutulmaksızın yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz, temyiz itirazları bu nedenlerle yerinde olduğundan kabulü ile hükmün HUMK.nun 428. maddesi gereğince BOZULMASINA..

3. HD. 09.09.2013 T. E: 9628, K: 11929 (Kaynak: e-uyar.com)

NOT: Alacaklının “itirazın iptali davası” açmasından sonra, borçlu tarafından “menfi tespit davası” açılmayacağı, çünkü bu davacı açmakta hukuki yararının bulunmadığı gerek **doktrinde** ve gerekse **uygulamada** tereddütsüz kabul edilmektedir.

Doktrinde “itirazın iptali davasının” hukuki niteliği de dikkate alınarak, itirazın iptali davası devam ederken, menfi tespit davası açılmışsa, ‘derdestlik itirazı’ ile karşılaşılacağı çünkü itirazın iptali davasında alacağın varlığı veya yokluğuna ilişkin bir tespit de yer aldığı, ayrıca borçlunun itirazın iptali davasında genel hükümlere göre savunma sebeplerini ileri sürebileceği, savunma olarak ileri sürülebilecek olan hususların ayrı bir tespit davasına konu olamayacağı” belirtilmiştir.(**KURU,B.** İcra ve İflas Hukukunda Menfi Tespit Davası ve İstirdat Davası, 2003, s.49 vd. - **ÖZKAN, Y.** İcra ve İflas Hukukunda İtirazın İptali Davası, 2004, s.109 – **TANRIVER, S.** Medeni Usul Hukukunda Derdestlik İtirazı, 2007, s.88, Dipnot:148 – **PEKCANITEZ, H. / ATALAY,O./SUNGURTEKİN,Ö.M. /ÖZEKES,M.** İcra ve İflas Hukuku, 2011, s.209 - **AKKAN, M.** İcra Hukukunda Menfi Tespit ve İtirazın İptali Davası Arasındaki Derdestlik ve Kesin Hüküm İlişkisi “Dokuz Eylül Ün. Huk. Fak. Der., S:2, 2010, s.12 vd.)

Uygulamada; Yargıtay'ın farklı daireleri çeşitli kararlarında “*hukuki yararın dava şartı olduğunu, itirazın iptali davası devam ederken borçlu tarafından açılmış olan menfi tespit davasının hukuki yarar yokluğu nedeniyle reddi gerektiğini*” aşağıdaki şekilde belirtmişlerdir:

- “Yüklenici/alacaklı şirket, borçlu/iş sahibi hakkında İzmir ... İcra Müdürlüğü'nün 2012/... Esas sayılı icra dosyasıyla giriştiği icra takibinde 2.300,00 TL asıl alacağın tahsilini istemiş, takip borçlusu tarafından icra dosyasına sunulan 30.01.2012 tarihli dilekçeyle borcun tamamına itiraz edilmiş, takip durmuştur. Davacı yüklenici tarafından davalı borçlu iş sahibi aleyhine 29.08.2012 tarihinde itirazın iptali davası açılmıştır. Takip nedeniyle davalının davacıya borçlu olup olmadığı bu davada belirlenecek ve sonucuna göre takibin akıbetiyle ilgili karar verilecektir. İtirazın iptali davası devam ederken takip borçlusunun karşı dava açarak menfi tespit talebinde bulunmasında hukuki yararı bulunmamaktadır. 6100 sayılı HMK'nın 114/1-h maddesi uyarınca hukuki yarar dava şartı olduğundan itirazın iptali davasından sonra açılmış olan menfi tespit davasının hukuki yarar yokluğu nedeniyle usulden reddi gerekirken, esası incelenip kabulü yönünde karar verilmesi doğru olmamıştır. Kararın bu nedenle bozulması uygun bulunmuştur.” (15. HD. 03.12.2015 T. 4176/6156) “Kaynak: e-uyar.com”

- “Hukuki yarar, 6100 sy. HMK'nın 114/1-h maddesinde de düzenlendiği üzere dava şartı olup aynı Yasa'nın 115/1. maddesi gereği re'sen gözetilmelidir. *Menfi tespit davasının davacısı Sabiha açılacak itirazın iptali davasında, menfi tespit davasında iddia ettiği hususları savunma olarak ileri sürme imkanına sahiptir.*

Açıklanan bu nedenlerle asıl davanın açılmasında davacının hukuki yararı bulunmadığı, bu sebeple dava şartı olan *hukuki yarar yokluğundan reddi* gerekirken...” “**Karşı Oy Yazısı**” (19. HD. 16.04.2014 T. 4433/7554) “Kaynak: e-uyar.com”

- “*İtirazın iptali davası açılıp görülmekte olduğu sırada aynı konu ile ilgili olarak menfi tespit davası açılmasında hukuki yarar bulunmamaktadır.* Hukuki yarar bir dava şartı olmakla, temyiz incelemesinde resen görülmesi gereken bir husus olup, aleyhe bozma yasağı kapsamı dışındadır. Yerel mahkeme hükmünün birleşen dava yönünden de bu gerekçeyle bozulması gerekirken, sadece yukarıda yazılı ilamımızda yazılı gerekçe ile bozulmuş olduğundan davalı- birleşen dosya davacısı vekilinin karar düzeltme isteminin kabulü gerekmiştir.” (19. HD. 24.02.2014 T. 1583/3552) “Kaynak: e-uyar.com”

- “İtirazın iptali davası açıldıktan sonra menfi tespit davası açılmasında hukuki yarar yoksa da, itirazın iptali davası açılmadan önce borçlunun aleyhine girişilen icra takibi nedeniyle İİK'nun 72. maddesine dayanarak menfi tespit davası açılmasında hukuki yarar bulunmaktadır.” (19. HD. 06.01.2014 T. 17311/621) “Kaynak: e-uyar.com”

- “İtirazın iptali davası açıldıktan sonra aynı hukuki sebebe dayanarak menfi tespit davası açılmasında hukuki yararı bulunmadığı gözetilerek mahkemece davanın, dava şartı yokluğundan reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir.” (19. HD. 16.12.2013 T. 14780/19903) “Kaynak: e-uyar.com”

- “Davacı şirketin davalı aleyhine başlattığı ilamsız icra takibine itiraz üzerine itirazın iptali davası açıldıktan sonra davalı yanca aynı ticari ilişkiye ve delillere dayanarak borçlu olmadığını ileri sürerek karşı dava yoluyla menfi tespit davası açmıştır. Hukuki yarar, dava şartı olup, mahkemece resen nazara alınması gerekir. *Menfi tespit davasında ileri sürülen iddialar itirazın iptali davasında savunma sebebi olarak ileri sürülebileceğinden borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmadığından* mahkemece bu yön gözetilerek bir karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm kurulması isabetsiz olup, bozmayı gerektirmiştir.” 19. HD. 04.12.2013 T. 14644/19360) “Kaynak: e-uyar.com”

-“Bir davada hukuki yararın bulunması dava şartıdır. Somut olayda, daha önce açılıp görülen kesinleşmemiş olsa da itirazın iptali davasında davalı olarak borçlu olmadıklarını savunma imkanına sahip olan dosyadaki davacıların, itirazın iptali davasının açılması ve karara çıkmasından sonra işbu menfi tespit davasını açmakta hukuki yararları bulunmamaktadır. Mahkemece, açıklanan bu yön gözetilerek bir karar verilmesi gerekirken, işin esasına girilerek yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir.” (19. HD. 04.11.2013 T. 12628/17117) “Kaynak: e-uyar.com”

-“Davalı A.Ş.nin davacı C... A.Ş. aleyhine başlattığı ilamsız icra takibine itiraz üzerine itirazın iptali davası açıldıktan sonra davacı C.... 'nın aynı ticari ilişkiye ve delillere dayanarak borçlu olmadığını ileri sürerek menfi tespit davası açmıştır. Hukuki yarar, dava şartı olup, mahkemece resen nazara alınması gerekir. Menfi tespit davasında ileri sürülen iddialar itirazın iptali davasında savunma sebebi olarak ileri sürülebileceğinden borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmadığından mahkemece bu yön gözetilerek bir karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm kurulması doğru olmadığı gibi, somut olayda eda davası açılacak hallerde tespit davası açılmasında da hukuki yarar bulunmadığının gözetilmemesi de isabetsizdir.” (19. HD. 24.02.2011 T. 13689/2409) “Kaynak: e-uyar.com”

-“Davalı banka tarafından davacı aleyhine başlatılan ilamsız takibe itiraz üzerine itirazın iptali davası açılmıştır. Davacı daha sonra davalı bankaya kredi ilişkisinden dolayı borçlu olmadığını ileri sürerek menfi tespit davası açmıştır. *Menfi tespit davasında ileri sürülen iddialar, itirazın iptali davasında savunma sebebi olarak ileri sürülebileceğinden, borçlunun menfi tespit davası açmakta hukuki yararı bulunmadığından,* mahkemece bu yön gözetilerek yazılı şekilde hüküm kurulmasında bir isabetsizlik bulunmamaktadır.” (19. HD. 26.06.2003 T. 10019/6865) “Kaynak: e-uyar.com”

Borçlu İİK'nun 72/3. madde koşullarında menfi tespit davası açması halinde alacağın %15'inden aşağı olmamak üzere teminat karşılığında mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmemesi istenebileceği-Borçlu, mahkemece tayin edilen % 15 teminattan ayrı olarak icra müdürlüğüne talep anına kadar icra dosyasında ferileri ile birlikte hesaplanan dosya borcunun tamamını karşılar ve her an paraya çevrilebilir muteber kesin banka teminat mektubu vermesi halinde alacaklı tarafından takibe devam edilemeyeceği-

Alacaklı vekili, 01.12.2008 tarihinde genel haciz yoluyla toplam 74.728,86 TL. alacağın tahsili için takip yapmıştır. Borçlunun, Alanya 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin 2010/528 esas numaralı dosyası ile İİK'nun 72/3. maddesi koşullarında açmış olduğu menfi tespit davasında mahkemesince %15 teminat karşılığında icra dosyasına yatırılan paranın alacaklıya ödenmemesi için ihtiyati tedbire karar verildiği ve 14.09.2010 tarihinde teminatın yatırıldığını ve tedbir kararı doğrultusunda işlem yapılmasının icra müdürlüğünden istendiği görülmüştür.

Kural olarak, borçlu İİK'nun 72/3. madde koşullarında menfi tespit davası açması halinde alacağın %15'inden aşağı olmamak üzere teminat karşılığında mahkemeden ihtiyati tedbir yoluyla icra veznesindeki paranın alacaklıya ödenmemesi istenebilir. Borçlu, Mahkemece tayin edilen % 15 teminattan ayrı olarak icra müdürlüğüne talep anına kadar icra dosyasında ferileri ile birlikte hesaplanan dosya borcunun tamamını karşılar ve her an paraya çevrilebilir muteber kesin banka teminat mektubu vermesi halinde alacaklı tarafından takibe devam edilemez.

Somut olayda borçlu tarafından mahkemece belirlenen % 15 teminat yatırdıktan sonra, 14.09.2010 tarihinde icra müdürlüğüne 119.016.26 TL ödeme yapılarak hacizlerin kaldırılmasının talep edildiği, talebin icra müdürlüğüne reddedildiği görülmektedir.

Bu durumda mahkemece, borçlunun talep tarihi olan 07.09.2011 tarihi itibari ile tüm dosya alacağının gerektiğinde bilirkişi incelemesi yaptırılmak suretiyle hesaplanarak borçlunun yatırdığı miktarın dosya alacağının tamamını karşılayıp karşılamadığı belirlendikten sonra oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile istemin reddi isabetsizdir.

SONUÇ: Borçlunun temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK.'nun 366. ve HUMK.'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), 09/05/2012 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12.HD. 09.05.2012 T. E:2011/31404,K:16099

İcra takibi de vekil vasıtasıyla yapıldığına göre alacaklı yararına İİK. nun 138. maddesi uyarınca avukatlık ücreti hesaplanacağından, icra takibinde, icra vekalet ücreti istenmesinde yasaya aykırılık olmadığı; vekalet ücretinin tahsili için vekil vasıtasıyla yapılan icra takibinde icra vekalet ücreti verilmeyeceğine ilişkin yasal bir düzenlemenin de bulunmadığı-

HUMK. nun 423/6. maddesinde avukatlık ücreti, yargılama giderleri arasında sayılmıştır. Aynı yasanın 424. maddesinde de yargılama gideri olarak hükmolunan avukatlık ücretinin ancak “yargılamanın tarafları” arasında geçerli olacağı belirtilmiştir. Ayrıca, 1136 sayılı Avukatlık Yasası’nın 164/son maddesinde; “dava sonunda, kararla tarife dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekalet ücreti avukata aittir” hükmüne yer verilmiştir. Bu hüküm vekil ile müvekkil arasında çıkacak ve iç ilişkiden kaynaklanan uyumsuzlukları düzenlemek amacıyla öngörülmüştür (HGK. 07.04.2004 tarih ve 2004/12–213 esas, 2004/215 karar).

Somut olayda, ilamın davalısı lehine hükmedilen ücreti vekaletin avukata ait olduğu tartışmasız ise de yukarıda açıklanan gerekçelerle ödenmeyen avukatlık ücretinin tahsili ancak asil adına takibe konabilir. *İcra takibi de vekil vasıtasıyla yapıldığına göre alacaklı yararına İİK. nun 138. maddesi uyarınca avukatlık ücreti hesaplanacağından, icra takibinde, icra vekalet ücreti istenmesinde yasaya aykırılık yoktur. Öte yandan, vekalet ücretinin tahsili için vekil vasıtasıyla yapılan icra takibinde icra vekalet ücreti verilmeyeceğine ilişkin yasal bir düzenleme de bulunmamaktadır.*

Yapılan bu açıklamalar ve yasal düzenlemeler karşısında mahkemece icra vekalet ücreti talebine yönelik şikayetin reddi yerine yazılı gerekçe ile kabulü isabetsizdir.

SONUÇ: Alacaklının temyiz itirazlarının kısmen kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İİK 366 ve HUMK’nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA), 25/04/2012 gününde oybirliğiyle karar verildi.

12. HD. 25.04.2012 T. E:2011/29357, K:13800

Davaya konu icra takibinin saat 14:39'da başlatıldığı, davacının takip konusu borcu saat 15:41'de banka aracılığıyla davalının hesabına ödediği, davacının ödemesinin icra takibinden sonra olması sebebiyle, davalının masrafı ve takip vekalet ücretine hak kazanacağı-

Davacı vekili, davalının, müvekkilinden 23.796.-TL'lik senet nedeniyle alacağı bulunduğundan bahisle icra takibi başlattığını, oysa senet bedelinin yapılan görüşmeler neticesinde, takip tarihi olan 14.08.2008 tarihinde davalının banka hesabına yatırıldığını, buna rağmen davalının kötüniyetli olarak takip başlatıp, müvekkilinin 23.796.-TL'yi haricen ödediğini 19.08.2008 tarihinde icra dosyasına beyan ettiğini, takibin işlemiş faiz, icra giderleri, vekalet ücreti ve protesto masrafları üzerinden devam ettiğini bildirerek, ödenen miktar dışındaki takip bakiyesinden borçlu olmadığını tespitine, %40 kötüniyet tazminatının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, takibin davacı tarafça yapılan ödeme öncesinde başlatıldığından haklı olup, vekalet ücreti ve masrafların tahsil edilmesi gerektiğini bildirerek davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, toplanan delillere göre, davacının borcunu takip tarihinde ödediği, davalı tarafından işlemiş faiz, vekalet ücreti, protesto masraflarından oluşan 3.900.-TL talep edilmiş ise de, bilirkişi raporunda belirtildiği üzere davacının takip tarihi itibarıyla davalıya 123.22.-TL işlemiş faiz 65.-TL protesto gideri olmak üzere toplam 188.22.-TL borcunun bulunduğu gerekçesiyle davanın kısmen kabulü ile davacının davalı tarafından başlatılan takipte 3.711.78.-TL borçlu olmadığını tespitine karar verilmiş, hüküm davalı vekilince temyiz edilmiştir.

Davaya konu icra takibinin saat 14.39'da başlatıldığı, davacının takip konusu borcu saat 15.41'de banka aracılığıyla davalının hesabına ödediği hususunda uyuşmazlık bulunmamaktadır. Böylelikle, davacının ödemesinin icra takibinden sonra olduğu, bu nedenle davalının icra takibinde haklı bulunduğu ve ödemediği önce takibe girilmiş olması nedeniyle takip masrafları ve takip vekalet ücretine de hak kazandığı gözetilmeden, mahkemece yazılı şekilde hüküm tesisi doğru görülmüştür.)

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle kararın **BOZULMASINA...**

19. HD. 07.06.2010 T. E:2009/11994, K:2010/7026

Kişinin ad ve soyadını kitap harfleri ile yazmakla yetinmiş olmasının imza yerine geçmeyeceği-

Taraflar arasındaki “tasarrufun iptali” davasının yapılan yargılaması sonunda; “kararda yazılı nedenlerden dolayı, davalı Sera Yapı End. Ve Tic. A.Ş.’nin hak ve alacak ile emvalinin “ihtiyaten haczine” karar verilmiş, bu karara “Sera Yapı End. Ve Ticaret A.Ş.’nin vaki itirazının reddine” dair verilen hükmün, süresi içinde davalı Sera Yapı Endüstrisi ve Ticaret A.Ş. vekilince temyiz edilmesi üzerine, dosya incelendi, gereği düşünüldü:

Davacı vekili, “davalı şirketler S. Turizm San. Tic. Ltd. Şti. ve S.Ş. İnş. San. Tic. A.Ş. vekiline icra takibi yaptıklarını, borcu karşılayacak malları bulunmadığını, bu nedenle borçlunun alacaklarını diğer davalı Şirket Sera Yapı Endüstrisi ve Ticaret A.Ş.’ye temlikine ilişkin tasarrufların iptalini ve taşınmazlar üzerinde ihtiyati haciz uygulanmasını” talep ve dava etmiştir.

Davalılar “davanın reddini” savunmuştur.

Mahkemece, “sunulan delillere göre, davalı Sera Yapı Ehd. Ve Ticaret A.Ş.’nin hak ve alacak ile emvalinin ihtiyaten haczine” karar verilmiş; bu karara, Sera Yapı End. ve Ticaret A.Ş.’nin vaki itirazının reddi üzerine verilen karar, aynı davalı Sera Yapı End. ve Ticaret A.Ş. vekili tarafından temyiz edilmiştir. Dosya içeriğine, kararın dayandığı delillerle yasaya uygun gerektirici nedenlere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına, davalılar aleyhine açılan ve aciz halinin varlığı kabul edilen Dairenin 2008/1919 esas, 2008/2695 karar sayılı ilamı içeriğine, İİK’nın 281/II fıkrasında iptale tabi tasarrufların konusu olan mallar hakkında alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz kararı verebileceğinin ve teminatın lüzum ve miktarının mahkemece takdir ve tayin olunacağına belirtilmesine ve kararda yazılı diğer gerekçelere göre, davalı Sera Yapı End. ve Ticaret A.Ş.’nin temyiz itirazlarının reddi ile usul ve yasaya uygun bulunan kararın ONANMASINA...

17. HD.02.02.2009 T. E:195, K:328

İİK.128/a uyarınca borçlunun yatırması gereken bilirkişi ve keşif masrafları için, mahkemece yatırılması gereken miktarın kendisine bildirilmesi gerekeceği; mahkemece böyle bir bildirim (tebligat) yapılmadan 7 günlük sürenin işlemeye başlamayacağı-

Borçlu İda Triko Tekstil San, ve Tic. AŞ. Vekili tarafından kıymet takdirine itiraz edilmesinden sonra Tekkeköy İcra Mahkemesi'nin 2006/4 esasına kaydedilen şikayetin; daha önce alacaklı vekili tarafından aynı nedenle yapılan başvuru üzerine mahkemenin 2006/3 esas numarasındaki dosya ile birleştirildiği ve alacaklının takdir edilen kıymetin indirilmesi istemini içeren bu dosya üzerinden yargılamanın sürdürülmesine karar verildiği anlaşılmıştır.

19.01.2006 havale tarihli dilekçede hakim tarafından keşif için gerekli masraf ve ücretin mahkeme veznesine yatırılması yönünde bir belirlemenin mevcut olmadığı görülmektedir. D.çe üzerindeki (İİK.' 128a göre işlem yapılması)na yönelik talimat maddede öngörülen açıklığı içermediği için sonuca etkili değildir.

Tensipten sonra 20.02.2006 tarihli duruşma sırasında ara kararı ile mahallinde keşif yapılması kararlaştırılmış, fen bilirkişisi için 80.00YTL inşaat ve makine mühendisleri için ayrı ayrı 120,00'şer YTL ücret takdir edilerek mahkeme heyetinin yasal yolluğu, ile birlikte alacaklı vekili tarafından yatırılması hüküm altına alınmıştır.

Karar gereğinin aynı gün yerine getirildiği görülmektedir.

İİK'nun 128a/l maddesinde (şikayet tarihinden itibaren 7 gün içinde gerekli masraf ve ücretin mahkeme veznesine yatırılması halinde yeniden bilirkişi incelemesi yapılabilir; aksi halde başka bir işleme gerek olmaksızın şikayet kesin olarak reddedilir.) düzenlemesine yer verilmiştir.

İİK.'nun 128a/1 maddesinde yazılı olan (gerekli) masrafin yatırılabilmesi ve bu maddede öngörülen kuralın uygulanabilmesi için, öncelikle, bu masrafin hakim tarafından şikayet tarihinde belirlenmesi zorunludur. Şikayetçi yasada yazılı olan ve (gerekli masraf) olarak ifade edilen miktar saptanmadan bu masrafı kendiliğinden belirleyip yatıramaz. Zira, hakim emri olmadan vezneye paranın yatırılması mümkün değildir. Mahkeme heyetinin yasal yolluğunun belli olduğu düşünülse bile, kalan keşif gideri için ne miktar avans yatıracağı şikayetçi bilemez.

İİK'nun 128a/l maddesinde yazılı olan 7 günlük sürenin, masrafin hakim tarafından tayin edilmesinden sonra başlayacağı kabul edilmelidir Aksi halde, şikayetçinin miktarını bilmediği gerekli avansı yatırmadığından söz edilerek istemin inceleme yapılmadan reddi söz konusu olamaz. Nitekim, mahkemenin 20.02.2006 tarihli ara kararında miktarın açıklamasından sonra süresinde karar gereği yerine getirildiğine göre, yasada öngörülen koşul tamamlanmış olup aksine düşünce ile ihalenin feshi isabetsiz bulunmuştur.

Ayrıca, mahkemenin fesih sebebi* olarak kabul ettiği nedenlerden satış öncesi hazırlık işlemleri ile ilgili olanlar için. satış ilanının tebliğ tarihi olan 19.10.2006'dan itibaren süresinde şikayette bulunulmadığı ve borçlunun 01.11.2006 tarihli başvurusunun süresinden sonra olması nedeni ile kesinleştiği, satış şartnamesinde yazılı menkullerin ayrıca tellal tarafından okunmamasının ise fesih sebebi olarak kabul edilemeyeceği düşünülmelidir.

O halde, açıklanan nedenlerle istemin reddi yerine kabulü yasaya aykırı olup hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Alıcı-Alacaklı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile mahkeme kararının yukarıda yazılı nedenlerle İ.İ.K. 366 ve H.UM.K.'nun 428. maddeleri uyarınca (BOZULMASINA)...

12. HD. 14.11.2007 T. E:20959, K:23812

Kıymet takdirine ilişkin talep edilen kıymete itirazın, İİK'nun 106. maddedeki süreleri kesmeyeceği-

Davacı vekili, «borçluya ait taşınmazların satışından sonra düzenlenen sıra cetvelinde satış bedelinin davalıya ödenmesine karar verildiğini, süresinde satış istememesi nedeniyle haczi düşen davalıya ödeme yapılamayacağını» ileri sürerek «sıra cetvelinin iptaline karar verilmesini» talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, «müvekkilinin satışa konu taşınmazları 4.8.1997 tarihinde haczedtiğini, iki yıllık süre dolmadan 4.5.1999 tarihinde satış istediğini, davacı bankanın kıymet takdirine itiraz etmesi nedeniyle sürelerin işlemeyeceğini» belirterek «şikayetin reddi gerektiğini» savunmuştur.

Merci Hakimliğince, «kıymet takdirine itiraz sonuçlanmadan satış istenemeyeceğinden itirazın incelenmesi devam ederken sürelerin işlemeyeceği» gerekçesiyle «şikayetin reddine» karar verilmiş, karar davacı vekilince temyiz edilmiştir.

Bedeli paylaşma konu taşınmaz davalı alacaklı tarafından 4.8.1997 tarihinde haczedilmiştir. İİK'nun 106 ve 110. maddeleri uyarınca haczedien taşınmazın iki yıl içinde satışının istenmemesi halinde haciz düşer. *K. takdirine ilişkin talep ve takdir edilen kıymete itiraz, İİK'nun 106. maddesindeki süreleri kesmez.* Zira kıymet takdirine itiraz satışın istenmesine engel değildir. Ancak satış itiraz karara bağlandıktan sonra yapılmalıdır. Davalı alacaklının 21.9.1999 tarihli satış talebi iki yıllık süreden sonra yapıldığından, haciz düşmüştür. Merce Hakimliğince bu yönler gözetilerek «şikayetin kabulü» gerekirken, yazılı gerekçeyle reddinde isabet görülmemiştir.

19. HD. 17.1.2003 T. E: 2002/5442, K: 272

Kitap harfleri ile senedin altına «isim ve soyadı»ndan ibaret olarak yazılan yazının borçlu tarafından yazıldığı kanıtlanırsa dahi «imza» olarak kabul edilemeyeceği ve bu nedenle düzenlenen senedin ne «bono» ve ne de «adi senet» olarak geçerli olmayacağı-

Dava konusu olan 30.8.1987 tanzim, 30.8.1989 vade tarihli 60.000.000 TL'lık senette «ödeyecek hanesinde davacının ismi olan M. Y. G. yazılı bulunduğu, davacının isminin sağ alt yan tarafına gelecek şekilde de o tarihteki kocası ve davalı lehtarın ağabeyi olan F. E. isminin kitap harfleriyle biri açığa, diğeri pul üzerine gelecek şekilde ve açıkça okunur halde yazılı olduğu» görülmektedir. *Davacının «öteden beri belli bir kompozisyonu olan imza kullandığı, hiçbir yerde F. E. yazısından ibaret bir imza kullanmadığı» dosya içeriği ile sabit olup, esasen F. E. davacının o tarihte kocası ve davalı lehtarın ağabeyidir ve mevhum bir şahıs değildir.*

Mahkemece alınan 8.1.1991 tarihli bilirkişi raporuyla «davalı tarafça davacının imzası olarak tavsif edilen F. E. yazısının, davacının imzası olmadığı» kesin olarak saptanmış bulunmaktadır.

Bu durumda; *bonoda yer alan ve kitap harfleriyle yazılan F. E. yazısının biri açığa, diğeri pul üzerine gelecek şekilde iki kere yazılmış olsa dahi imza olarak kabulü mümkün değildir.* Bu nedenle de icra tetkik merciince Adli Tıp Kurumundan alınan ve bu dosyada da konulan 18.12.1991 tarihli bilirkişi raporunda F. E. yazısının davacının eli mahsulü olduğunun belirtilmesi neticeye müessir görülemez. Zira bir senedin bono olarak kabul edilebilmesi için TTK'nun 688. maddesinde gösterilen yasal unsurları taşımakta olması gerekir ki, anılan yasa hükmünün f.7'de keşidecinin imzasını ihtiva etmesi aranmıştır. Oysa BK'nun 13. maddesine göre senette davacının imzası bulunmamakta, kocası F. E.'ün ismi yer almaktadır. Bu itibarla söz konusu belgenin bir borç senedi ve bono olarak kabulü mümkün olmadığından davalının bu belgeye dayanarak, davacıdan bir hak talep etmesi düşünülemez.

Davacı, her ne kadar iddiasında senetteki imzanın (F. E. yazısının) müvekkilesine ait olmadığını belirterek sahtelik iddiasına dayanmış ise de, 4.6.1958 gün ve 15/6 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararında da kabul edildiği gibi HUMK'nun 74, 75 ve 76. maddelerine göre hâkim bir davada sadece tarafların ileri sürdükleri maddi olgular ve sonuçtaki istemleri ile bağlı olup, dayanılan yasal hükümler ya da olguların hukuki yönden nitelendirilmesi (hukuki tavsif) ile bağlı değildir. *Davacının hukuki tanımlamadaki yanlışlığı hâkimi bağlamaz. Hâkim HUMK'nun 76. maddesi uyarınca uygulanacak yasa hükmünün kendisi belirleyip, uygulamak yükümlülüğündedir. Davacı dava dilekçesinde «seneteki imzanın (F. E. yazısının) sahte ve senedin bedelsiz olduğunu» öne sürerken, «bu yazının kendisini bağlamayacağını» da anlatmak istemektedir.* Esasen icra takibi de senede dayanılıp kambiyo senetlerine mahsus yol ile yapıldığından, mahkemenin açılan işbu menfi tesbit davasında senedin bono vasfında olup olmadığını araştırması HUMK'nun 76. maddesi hükmü gereğidir.

Bu itibarla mahkemece yukarıda açıklanan hususlar dikkate alınıp, F. E. yazısının davacı tarafından yazılmış olması ile yetinilmeyip, «bu yazının davacının imzası olarak kabul edilemeyeceği ve dolayısı ile belgenin bono vasfında olmadığı ve aynı nedenle adi senet olarak dahi değerlendirilemeyeceği» düşünülmeden, davacının bu belge ile sorumlu görülmesi ve esasen fotokopileri üzerinde inceleme yapılması nedeniyle yetersiz olan 18.12.1991 tarihli Adli Tıp Kurumu Başkanlığından alınan bilirkişi raporuyla davacının davalıya yazdığı ve borcun kabulü olarak değerlendirilen iki mektup altındaki imzanın davacıya ait olduğunun anlaşılmasında bulunduğundan bahisle bu mektupların borç belgesi olmayan dava konusu belgeye geçerlilik tanınmasına dayanak yapılarak, yazılı olduğu şekilde hüküm tesisi isabetsiz görülmüş, bozmayı gerektirmiştir.

Av. TALİH UYAR'IN ESERLERİ

- 1) **Uygulamalı İcra ve İflâs Hukuku** (1. Bası; VIII + 1076 sayfa, Ocak/1986 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; 1571 sayfa, 2 cilt, Kasım/1993 yılında yayımlanmıştır.)
- 2) **İcra Hukukunda Olumsuz Tespit ve Geri Alma Davaları** (1. Bası; 208 sayfa, Temmuz/1981 yılında yayımlanmıştır. 3. Bası; XVI + 2340 sayfa, 2 cilt, Ocak/1993 yılında yayımlanmıştır. 4. Bası; XVI + 1072 sayfa, Ocak/2015 yılında yayımlanmıştır.)
- 3) **İcra Hukukunda İstihkak Davaları** (1. Bası: 240 sayfa, Ağustos/1981 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; X + 611 sayfa, Temmuz/1985 yılında yayımlanmıştır. 3. Bası; 1248 sayfa, Mart/1994 yılında yayımlanmıştır.)
- 4) **İcra Hukukunda Tahliye** (1. Bası; 432 sayfa, Ekim/1981 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; X + 941 sayfa, Mart/1987 yılında yayımlanmıştır.)
- 5) **İcra ve İflâs Hukukunda Suç Sayılan Fiiller (İcra-İflâs Suçları)** (VIII + 836 sayfa, Ekim/1987 yılında yayımlanmıştır.)
- 6) **İcra Hukukunda İhale ve İhalenin Bozulması** (1. Bası; 469 sayfa, Mart/1982 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; XVI + 1232 sayfa, Mayıs/1988 yılında, 3. Bası; 2 cilt, XVI + 2798 sayfa, Ocak/2002 yılında yayımlanmıştır.)
- 7) **İcra Hukukunda Kambiyo Senetleri** (1. Bası; VIII + 693 sayfa, Haziran/1982 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; XII + 1587 sayfa Nisan/1989 yılında yayımlanmıştır; 3. bası; XVI + 2664 sayfa, Nisan/2001 yılında yayımlanmıştır; 4. Bası; XVI + 1068 sayfa, Mayıs/2013 yılında yayımlanmıştır, 5. Bası “Tıpkı Bası” 2021; 6. Bası “Tıpkı Bası”, 2022; 7. Bası “Tıpkı Bası”, 2024)
- 8) **İcra Hukukunda Haciz** (1. Bası; VIII + 695 sayfa. Şubat/1983 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; XVI + 998 sayfa, Nisan/1990 yılında 3. Bası; XVIII + 1390 sayfa, Şubat/2016 yılında yayımlanmıştır.)
- 9) **İcra Hukukunda İtiraz** (1. Bası; VIII + 388 sayfa, Nisan/1983 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; VIII + 1103 sayfa, Ekim/1990 yılında yayımlanmıştır; 4. Bası “Tıpkı Bası” 2021)
- 10) **İcra Hukukunda Şikayet** (1. Bası; VIII + 160 sayfa, Nisan/1983 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; VIII + 815 sayfa, Ocak/1991 yılında yayımlanmıştır.)
- 11) **İcra Hukukunda İlamlı Takipler** (1. Bası; VIII + 355 sayfa. Haziran/1983 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; VIII + 664 sayfa, Nisan/1991 yılında yayımlanmıştır.)
- 12) **İcra Hukukunda Yetki - Görev ve Yargılama Usulü** (1. Bası; VII + 400 sayfa, Eylül/1983 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; VIII + 1056 sayfa, Eylül/1991 yılında yayımlanmıştır.)
- 13) **İcra ve İflâs Hukukunda Tasarrufun İptali Davaları** (1. Bası; VIII + 192 sayfa, Mart/1984 yılında yayımlanmıştır, 2. Bası; VIII + 400 sayfa, Ocak/1992 yılında yayımlanmıştır, 3. Bası; 1383 sayfa, Mayıs/2008 yılında yayımlanmıştır. 4. Bası; 2 cilt, 2492 sayfa, 2011 yılında yayımlanmıştır, 5. Bası; XVI + 1168 sayfa, Ocak/2018 yılında yayımlanmıştır; 6. Bası; “Tıpkı Bası” + 1738 sayfa, Nisan/2019 yılında yayımlanmıştır, 7. Bası; XVII + 1738 sayfa, Nisan/2021 yılında yayımlanmıştır, 7. Bası; “Tıpkı Bası” Nisan/2023 yılında yayımlanmıştır)

- 14) **İcra Hukukunda Rehnin Paraya Çevrilmesi** (1. Bası; VIII + 346 sayfa, Mart/1984 yılında yayımlanmıştır, 2. bası; VIII + 688 sayfa, Şubat/1992 yılında yayımlanmıştır.)
- 15) **Gerekçeli - Notlu, İcra ve İflâs Kanunu** (7 Cilt, 10.249 sayfa, 1. Basısı 1996/1997, 2. Basısı 1998/1999 yıllarında yayımlanmıştır.)
- 16) **Gerekçeli - İcra ve İflâs Kanunu Şerhi** (1. Bası; 3 cilt, 3126 sayfa, 1973/1975 yıllarında yayımlanmıştır; (sekiz misli genişletilmiş) 2. Bası, 13 cilt “1. cildi; Haziran/2004, 2. cildi; Eylül/2004, 3. cildi; Mayıs/2005, 4. cildi; Ekim/2005, 5. cildi; Haziran/2006, 6. cildi; Eylül/2006, 7. cildi; Ocak/2007, 8. cildi; Temmuz/2007, 9. cildi; Ocak/2008, 10. cildi; Ocak/2009, 11. cildi; Mayıs/2009, 12. cildi; Ekim/2009 ve 13. cildi; Mayıs/2010 yıllarında yayımlanmıştır.”
- 17) **İcra ve İflâs Kanunu Şerhi “El Kitabı”** (1. nci Bası; 2 cilt; 3634 sayfa, Eylül/2010 yılında yayımlanmıştır; 2. Bası, 2 Cilt, LXXII + 3678 sayfa, Ekim/2012 yılında yayımlanmıştır; 3. Bası, 3 Cilt, CLXVIII + 5376 sayfa, Temmuz/2014 yılında yayımlanmıştır.)
- 18) **(Yeni) Gerekçeli-İcra ve İflâs Türk Medeni Kanunu** (18 Cilt, 16 Cildi 2002/2003 yıllarında 17. Cilt ve 18. Ciltleri ise; Mayıs/2006 yılında yayımlanmıştır.):
1. “Genel Gerekçeler” ve “Başlangıç Hükümleri” (MK. 1-7), Cilt: I (992 sayfa)
 2. “Genel Gerekçeler” ve “Başlangıç Hükümleri” (MK. 1-7) Cilt: II (996 sayfa)
 3. “Kişiler Hukuku” (MK. 8-117), Cilt: I (1132 sayfa)
 4. “Kişiler Hukuku” (MK. 8-117), Cilt: II (1024 sayfa)
 5. “Aile Hukuku” (MK. 118-494), Cilt: I (1120 sayfa)
 6. “Aile Hukuku” (MK. 118-494), Cilt: II (1104 sayfa)
 7. “Aile Hukuku” (MK. 118-494), Cilt: III (1134 sayfa)
 8. “Aile Hukuku” (MK. 118-494), Cilt IV (1104 sayfa)
 9. “Miras Hukuku” (MK. 495-682), Cilt: I (1120 sayfa)
 10. “Miras Hukuku” (MK. 495-682), Cilt: II (1120 sayfa)
 11. “Miras Hukuku” (MK. 495-682), Cilt: III (1102 sayfa)
 12. “Eşya Hukuku” (MK. 683-1030), Cilt: I (1216 sayfa)
 13. “Eşya Hukuku” (MK. 683-1030), Cilt: II (1200 sayfa)
 14. “Eşya Hukuku” (MK. 683-1030), Cilt: III (1200 sayfa)
 15. “Eşya Hukuku” (MK. 683-1030), Cilt: IV (1200 sayfa)
 16. “Eşya Hukuku” (MK. 683-1030), Cilt: V (1248 sayfa)
 17. Gerekçeli - İcra ve İflâs Türk Medeni Kanunu (MK. 1-517), Cilt: I (1632 sayfa)
 18. Gerekçeli - İcra ve İflâs Türk Medeni Kanunu (MK. 518-1030), Cilt: II (1656 sayfa)

- 19) **«İcra ve İflâs Kanunu Şerhi»** (3. Baskı, 3 cilt, CLXVIII + 5376 sayfa, Eylül/2014 yılında yayımlanmıştır).
- 20) **“İcra ve İflâs Hukukuna İlişkin Hukukî Mütalâalar** (1. Baskı; VIII + 1136 sayfa, Ocak/2014 yılında yayımlanmıştır.) (2. Baskı; L + 1758 sayfa, Eylül/2017 yılında yayımlanmıştır.) (3. Baskı; XLII + 1670 sayfa, Temmuz/2020 yılında yayımlanmıştır.)
- 21) **Türk Medeni Kanunu «Başlangıç Hükümleri»** (X + 910 sayfa, 1 Cilt, Mart/2016 yılında yayımlanmıştır.)
- 22) **Türk Medeni Kanunu «Kişiler Hukuku»** (X + 1310 sayfa, 1 Cilt, Mart/2016 yılında yayımlanmıştır.)
- 23) **Türk Medeni Kanunu «Aile Hukuku»** (XII + 6388 sayfa, 4 Cilt, Eylül/2016 yılında yayımlanmıştır.)
- 24) **Türk Medeni Kanunu «Miras Hukuku»** (X + 4574 sayfa, 3 Cilt, Mayıs/2017 yılında yayımlanmıştır.)
- 25) **Türk Medeni Kanunu «Eşya Hukuku»** (XII + 9820 sayfa, 6 Cilt, Mayıs/2019 yılında yayımlanmıştır.)
- 26) **Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri** (1. Baskı; X + 382 sayfa, 2018 – 2. Baskı, XII + 420 sayfa, 2019)
- 27) **İtirazın İptali ve Tahsil (Eda) Davası** (1. Baskı; s: 144, 2017 yılında yayımlanmıştır; 2. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2019 yılında yayımlanmıştır; 3. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2020 yılında yayımlanmıştır; 4. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2021 yılında yayımlanmıştır; 5. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2022 yılında yayımlanmıştır.)
- 28) **Menfi Tespit ve İstirdat Davası** (1. Baskı; s: 336, 2017 yılında yayımlanmıştır; 2. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2019 yılında yayımlanmıştır; 3. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2020 yılında yayımlanmıştır; 4. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2021 yılında yayımlanmıştır; 5. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2022 yılında yayımlanmıştır; 6. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2023 yılında yayımlanmıştır.)
- 29) **Tasarrufun İptali Davaları** (1. Baskı; s: 236, 2017 yılında yayımlanmıştır; 2. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2019 yılında yayımlanmıştır; 3. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2020 yılında yayımlanmıştır; 4. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2021 yılında yayımlanmıştır; 5. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2022 yılında yayımlanmıştır; 6. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2023 yılında yayımlanmıştır.)
- 30) **“UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.”- İhtiyati Haciz** (1. Baskı; s: 320, 2018 yılında yayımlanmıştır; 2. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2019 yılında yayımlanmıştır; 3. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2020 yılında yayımlanmıştır; 4. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2021 yılında yayımlanmıştır; 5. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2023 yılında yayımlanmıştır.)
- 31) **“UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.”- İstihkak Davaları** (1. Baskı; s: 384, 2018 yılında yayımlanmıştır; 2. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2019 yılında yayımlanmıştır; 3. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2020 yılında yayımlanmıştır; 4. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2021 yılında yayımlanmıştır; 5. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2022 yılında yayımlanmıştır; 6. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2023 yılında yayımlanmıştır.)
- 32) **“UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.”- İcra Hukukunda Şikayet** (1. Baskı; s: 549, 2018 yılında yayımlanmıştır; 2. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2019 yılında yayımlanmıştır; 3. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2020 yılında yayımlanmıştır; 4. Baskı; “Tıpkı Bası”, 2021 yılında yayımlanmıştır.)

- 33) **“UYAR, T. / UYAR, A. / UYAR, C.”- Kamu Alacaklarına İlişkin Tasarrufun İptali Davaları** (1. Baskı; VIII + 382 sayfa, 2021 yılında yayımlanmıştır.)
- 34) **İcra ve İflâs Hukukuna İlişkin Uygulamaya Yönelik “Makale ve İnceleme Yazıları” ile “Hukuki Mütalâalar” ve Yüksek Mahkemenin Önemli İçtihatları** (XLII + 4625 sayfa, 3 Cilt, Ocak/2024 yılında yayımlanmıştır; 4., 5., 6. ve 7.Cilt Temmuz/2024 yılında yayımlanacaktır.)
- 35) **“Prof. Dr. Serdar KALE / Av. Talih UYAR”- İhale ve İhalenin Feshi “İİK.m.106-134” + İhalede Satılan Taşınmazların Tahliyesi “İİK.m.135” + Sıra Cetveli “İİK.m.140-142”** (Basılmaktadır.)

**Av. TALİH UYAR'IN TÜM MAKALE
VE
İNCELEME YAZILARI**

- 1) Disiplin Mahkemelerinin Tutuklama (Tevkif) Yetkisi Var Mıdır? (As. Ad. D. 1970/54,55, 56; Ad. D. 1970/8, s:547-552)
- 2) Mahkemelerce «Karşı Tarafa Yüklenecek Avukatlık Ücreti»nin Uygulamada Yarattığı Tereddüt ve Problemler (ABD. 1970/2, s:270/273)
- 3) Paylı Gayrimenkule Bir Paydaş Tarafından Yapılan Faydalı Giderlerin Uygulamada Yarattığı İhtilaflar (ABD. 1970/4, s:544-550)
- 4) Uygulamada İhmal Edilen Bir Hüküm: Trafik Kanunu mad. 50 ve Düşündürdükleri (Ad. D. 1970/5, s:304-311)
- 5) Trafik Sicilinin Aksayan Yönleri (İBD. 1970/5-6, s:355-362)
- 6) Yargıtay İcra ve İflas Dairesinin İki Kararının Düşündürdükleri (Ad. D. 1970/7, s:469-477)
- 7) Avukatlık Ücreti (Hukuk Adamları Kulübünün (Ankara) 29.9.1970 tarihli Seminer Çalışması; H.A.K. yayınları N:3)
- 8) Emre Muharrer Senetlerde İhtiyari Kayıtlar (ABD. 1971/1, s:29-39)
- 9) Tebligat Kanunu'nun Uygulamada Tereddüt Konusu Olan Bir Hükümü "7201 s. Tebligat K. mad. 35" (Ad. D. 1971/2, s:110-116)
- 10) Müruruzamana Uğrayan Kambiyo Senetlerinin Akıbeti (İBD. 1971/1-2, s:12-30)
- 11) Temerrüt Faizinin İcra Hukukunda Yarattığı İhtilaflar (ABD. 1971/2, s:222-229)
- 12) Uygulamada Tereddüt ve İhtilaf Konusu Olan Üç Müessese; Mirasta Tenkis, İptal ve İade (ABD. 1971/3, s:406-419)
- 13) 1136 sayılı Avukatlık Kanunu Karşısında Avukatlık Ücreti (İBD. 1971/5-6, s:411-439)
- 14) 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 10. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (ABD. 1971/6, s:837-844; Ad. D. 1972/2, s:145-155)
- 15) İcra ve İflas Hukukumuzun Tarihçesi (Ad. D. 1972/1, s:72/78)
- 16) İcra ve İflas Hukukunda Şikâyet (İİK. mad. 16) (ABD. 1972/1, s:29-36)
- 17) Takip Hukukunda İcranın Geri Bırakılması (İİK. mad. 33) (ABD. 1972/2, s:242-248)
- 18) İcra Hukukunda Takibe İtiraz (İİK. mad. 62) (ABD. 1972/4, s:578-587)
- 19) İlamsız Takiplerde Yetkili İcra Dairesi (İİK. mad. 50) (İBD. 1972/5-6; s:429-438)
- 20) İcra Memur ve Müstahdemlerinin Hukuki Sorumluluğu (İİK. mad. 5) (Ad. D. 1972/10, s:710- 716)
- 21) İcra ve İflas Kanununun 69. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme "Borçtan Kurtulma Davası" (İBD. 1973/3-4, s:348-356)
- 22) Hacze Adi İştirak "İİK. mad. 100" (ABD. 1973/4, s:691-700)
- 23) Hacze İmtiyazlı İştirak (Takipsiz Katılma) "İİK. mad. 101" (Ad. D. 1973/8, s:640-645)
- 24) Haczi Caiz Olmayan Mallar ve Haklar (Dr. A.Recai Seçkin'e Armağan, 1974, s:551- 586)

- 25) İcra Hukukunda İtirazın Muvakkaten Kaldırılması “İİK. mad. 68/a” (ABD 1974/4, s:689-693)
- 26) İcra Hukukunda Menfi Tespit ve İstirdat Davası “İİK. mad. 72” (ABD 1974/5, s:901-909)
- 27) Tetkik Mercisinin Hukuk Kararlarına Karşı Yargıtay Yolu “İİK. mad. 363” (ABD. 1974/6, s:1115-1119)
- 28) Adi ve Rehinli Alacakların Sırası “İİK. mad. 206” (İBD. 1974/1-2, s:24-30)
- 29) İcra Suçlarında Şikayet, Dava ve Ceza Zamanaşımı Süresi “İİK. mad. 347” (ABD, 1975/4, s:494-499)
- 30) İcra Hukukunda İhalenin Neticesi ve Feshi “İİK. mad. 134” (ABD. 1975/6, s:797-867)
- 31) İcra Hukukunda İstihkak İddiaları “İİK. mad. 96” (ABD. 1976/1, s:40-48)
- 32) Taksiratlı ve Hileli İflas Suçu (Ad. D. 1976/1-2, s:146-153)
- 33) Takip Hukukunda Ödeme Şartını İhlal Suçu “İİK. mad. 340” (ABD. 1976/3, s:384-390)
- 34) İhale Bedelinin Ödenmemesi Sebebiyle İhalenin Feshi “İİK. mad. 133” (İBD. 1976/1-4, s:156-162)
- 35) Borçlunun, Üçüncü Şahıslarda Bulunan Alacakları ve Menkul Malların Haczi “İİK. mad. 89” (ABD. 1976/6, s:1003-1020; İBD. 1977/10-11-23, s:37-50)
- 36) İcra Hukukunda Mal Beyanında Bulunmama Suçu “İİK. mad. 337” (ABD. 1977/4, s:649-652)
- 37) İcra ve İflâs Dairelerinin Teftişi “İİK. mad. 13” (Prof. Osman Berki'ye Armağan, 1977, s:907- 912)
- 38) İcra ve İflas Kanununun 94. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Prof. Osman Berki'ye Armağan, 1977, s:913-919)
- 39) Paraların Paylaştırılması Zamanı, Masraflar ve Vekalet Ücreti “İİK. mad. 138” (Yasa D. 1978/2, s:257-260)
- 40) Paraya Çevrilmesi Özel Bir Usulü Gerektiren Mal ve Haklar “İİK. mad. 121” (ABD. 1978/3, s:431-435)
- 41) İcra ve İflas Kanununun 8. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Adana Bar. D. 1978/3, s:117- 120)
- 42) Ticaret Şirketleri ile Kooperatiflerde ve Adi Şirketlerde, Şirketten ve Ortaktan Alacaklı Olan Üçüncü Şahısların, Şirket ve Ortağı Takip Hakkının Kapsamı (ABD. 1978/5, s: 774-800)
- 43) Haciz Tutanağı “İİK. mad. 102” (Bursa Bar. D. 1978/6, s:4-6)
- 44) İcra ve İflas Hukukunda Harçlar (Bursa Bar. D. 1979/7, s:4-6)
- 45) Kollektif ve Komandit Şirketlerde, Şirketten ve Ortaktan Alacaklı Olan Üçüncü Şahısların, Şirket ve Ortağı Takip Hakkının Kapsamı (İBD. 1979/1-2-3, s:74-93)
- 46) Anonim ve Limited Şirketlerde, Şirketten ve Ortaktan Alacaklı Olan Üçüncü Şahısların, Şirket ve Ortağı Takip Hakkının Kapsamı (Yasa D. 1979/3, s:358-363)
- 47) Takip Hukukunda, İhale Bedelini Ödememek Suretiyle İhalenin Feshine Sebep Olan Alıcının Hukuki Sorumluluğu (ABD. 1979/4, s:15-42)
- 48) İcra ve İflas Yasası Değişikliği Hakkında Düşünceler (İBD. 1979/4-5-6, s:272-313; Yasa D. 1979/7, s:979-1012)

- 49) İcra Tetkik Merciiinin Görev Alanı “İİK. mad. 4” (ABD. 1979/5, s:36-45)
- 50) İcra Tetkik Merciiinin Görev Alanı “İçtihat Derlemesi”,(İKİD S:1979/225, s:7141-7150)
- 51) İcra Takibinin İptali ve Taliki “İİK. mad. 71”,(Bursa Bar. D. 1979/9, s:12-14)
- 52) İcra ve İflas Yasasının 118. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Yasa D. 1980/2, s:194-199)
- 53) Tetkik Merciiinde Yargılama Usulü “İİK. mad. 18” (Yar. D. 1980/3, s:339-359)
- 54) Takip Hukukunda Tebligat (ABD. 1980/4, s:438-452)
- 55) Para ve Teminat Verilmesine İlişkin İlamların İcrası “İİK. mad. 32” (Yasa D. 1980/4 s:496- 507)
- 56) Takip Hukukunda Alacaklının «Banka İskonto Haddi»ne Göre Faiz İsteme Hakkı (ABD. 1980/5, s:571-582)
- 57) İhtiyati Haczi Tamamlayan Merasim (Bursa Bar. D. 1980/10, s:6-8)
- 58) Gecikmiş İtiraz “İİK. mad. 65 Üzerine Bir İnceleme” (Bursa Bar. D. 1980/11, s:6/7)
- 59) Kooperatiflerde ve Adi Şirketlerde, Alacaklı Üçüncü Şahısların, Kooperatif, Adi Şirket ve Ortağı Takip Hakkının Kapsamı (Yasa D. 1980/8, s:1085-1091)
- 60) İcra Tutanakları (TNB. D. 1980, S:27, s:30-33)
- 61) İcra Hukukunda İtirazın Geçici Olarak Kaldırılması (İBD. 1981/3, s:139-150)
- 62) Yargıtay Bozmasından Sonra İcra Takibinin Durumu (Bursa Bar. D. 1981/12, s:6-7)
- 63) İcra Takip İşleminde Bulunma Yasağı “İİK. mad. 51” (TNB. Huk. D. 1981, S:29, s:18-20)
- 64) Takip Hukukunda «Para ve Teminat Verilmesi Hakkındaki İlamlara İlişkin İcranın Geri Bırakılması» “İİK. mad. 33” (İBD. 1981/4, s:204-215)
- 65) Takip Konusu İlamın Yargıtayca Bozulması Üzerine İcra Dairesince Yapılacak İşlem “İcranın Durdurulması-İcranın İadesi” (ABD. 1981/1. s:33-40)
- 66) Kısmen Haczedilebilen Şeyler “İİK. mad. 83” (TNB. Huk. D. 1981, S:30, s:36-38)
- 67) Takip Hukukunda Olumsuz Tespit ve Geri Alma Davaları “İİK. mad. 72” (Yarg. D. 1981/3, s:359-385)
- 68) İcra ve İflas Dairelerinin Faaliyetlerinden Doğan Hukuki Sorumluluk “İİK. mad. 5, 6, 7” (TNB. Huk. D. 1981, S:31, s:13-24)
- 69) Menkul Teslimine İlişkin İlamların Uygulanması “İİK. mad. 24” (Balıkesir Bar. D. 1981/7, s:35-38)
- 70) Takip Hukukunda Süreler (ABD. 1981/3, s:367-373)
- 71) İlamsız Takiplerde Yetkili İcra Dairesini Belirleyen Kurallar “İİK. mad. 50” (ABD. 1981/4, s:672-684)
- 72) Hacze Takipsiz (Ayrıcalıklı) Katılma “İİK. mad. 101” (Manisa Bar. D. 1981; S:1, s:3-10)
- 73) Taşınmazla İlgili İhalenin Sonuçları ve İhalenin Bozulması “İİK. mad. 134” (Yasa D. 1981/12, s:1549-1563)

- 74) Çocuk Teslimine ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlamların İcrası “İİK. mad. 25, 25/a” (Manisa Bar. D. 1982, S:2, s:7-9; TNB. Huk. D. 1982, S:34, s:20-22)
- 75) Takip Hukukunda Şikayet “İİK. mad. 16” (Yarg. D. 1982/3, s:440-465)
- 76) Takip Hukukunda İtirazın Geçici Olarak Kaldırılması (TNB. Huk. D. 1982, S:36, s:12-19)
- 77) İflâs Hukukunda Konkordato (Bursa Bar. D. 1982, S:15, s:17-19)
- 78) İhalenin Bozulmasında Usul Kuralları (Bursa Bar. D. 1982, S:16, s:6-7)
- 79) Kambiyo Senetlerine İlişkin Suçlar “Ceza Hukukunda Kambiyo Senetleri” (ABD. 1982/4, s:108-133)
- 80) Karşılıksız Çek (Manisa Bar. D. 1982, S.4, s:12-21)
- 81) İcra Hukukunda Takip Talebinin İçeriği (ABD. 1982/6, s:64-112)
- 82) Takip Hukukunda İtirazın Kesin Olarak Kaldırılması “İİK. mad. 68” (ABD. 1982/5, s:9-30; Yarg. D. 1983/1-2, s:137-159)
- 83) Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Kıymetli Evraka Bağlanmamış Olan Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi “İİK. mad. 89” (Dokuz Eylül Üniv. Huk. Fak. D. Yıl:2, S:2, s:205-227 «Prof. M. Alam Armağanı», 1983)
- 84) Kambiyo Senedinde Sahtekarlık Yapılması - Açığa Atılan İmzanın Kötüye Kullanılması (Manisa Bar. D. 1983, S:5, s:15-20)
- 85) Kambiyo Senetlerine Mahsus Takiplerde Borca İtiraz (Bursa Bar. D. 1983, S.17, s:8-13)
- 86) Taşınmazların Boşaltılması ve Teslimine İlişkin İlamların Uygulanması “İİK. mad. 26-27” (İzmir Bar. D. 1983/3, s:12-20)
- 87) İlamlı Takiplerin, Yargıtay’dan Alınacak «Yürütmenin Durdurulması» (Tehiri İcra Kararı) ile Durdurulması “İİK. mad. 36” (ABD. 1983-3/4, s:60-69)
- 88) Telefon ve Telekslerin İntifa Haklarının Haczinde, Konuşmaya ve Yazışmaya Kapatma ile İlgili İki Yargıtay Kararı ve Karar Tahlili (İBD. 1983/7-8-9, s:379-382)
- 89) İpoteğin İlamsız Takip Yolu ile Paraya Çevrilmesi “İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yolu ile İlamsız Takip” (İBD. 1984/1-2-3, s:43-68)
- 90) İcra Takiplerinde «Banka İskonto Haddine Göre» Faiz İstenebilir Mi? (Manisa Bar. D. 1984, S:9, s:13-17)
- 91) İcra Hukukunda Yasa Yararına Temyiz ve Yargılamanın Yenilenmesi (Manisa Bar. D. 1984, S.10, s:2-4)
- 92) Rehinli Alacaklının «Rehinin Paraya Çevrilmesi» Yoluyla Takip Yapma Zorunluluğu “İİK. mad. 45” (Balıkesir Bar. D. 1984, S:18, s:16-20)
- 93) Kambiyo Senetlerine İlişkin Suçların İcra Takibine Etkisi (Manisa Bar. D. 1984, S:11, s:2-7)
- 94) İcra ve İflas Yasasında Düzenlenen İptal Davalarının Hukuki Niteliği ve Konusu (İBD. 1984/9-10-11, s:754-788)
- 95) Kambiyo Senetlerinde İmza İnkarı (Mali Sorunlara Çözüm D. 1985/Ocak, s:66-71)
- 96) Taşınır Rehinin İlamlı Takip Yolu ile Paraya Çevrilmesi (Yasa D. 1985/2, s:173-177)
- 97) Karşılıksız Çek (Çözüm D. 1985/Şubat, s:84-88)
- 98) Kollektif Şirketlerde Şirket Hisselinin Haczi (Çözüm D. 1985/Mayıs, s:74-82)

- 99) Komandit Şirketlerde Şirket Hisselinin Haczi (Çözüm D. 1985/Haziran, s:81-84)
- 100) HUMK'na Göre İspat İçin «Yazılı Belge Gereken Durumlarda» Tanık İfadesine Dayanılarak Ceza Mahkemesince Mahkumiyet Kararı Verilebilir Mi? (Bursa Bar. D. 1985/Haziran, s: 9- 14)
- 101) Takip Hukukunda İtirazın İptali Davası “İİK. mad. 68” (Yarg. D. 1985/3, s:265-281)
- 102) Hacizden Doğan İstihkak İddiaları (İBD. 1985-7-8-9, s:560-594)
- 103) İcra Hukukunda Geri Alma (İstirdat) Davaları “İİK. mad. 72/VII” (Yasa D. 1985/7, s:942-948)
- 104) Anonim Şirketlerde Şirket Hisselinin Haczi (Çözüm D. 1985/Temmuz, s:54-56)
- 105) Limited Şirketlerde Şirket Hisselinin Haczi (Çözüm D. 1985/Ağustos, s:76-77)
- 106) Kooperatiflerde Hisselerin Haczi (Çözüm D. 1985/Eylül, s:76-79)
- 107) Adi Şirketlerde Hisselerin Haczi (Çözüm D. 1985/Ekim, s:48-49)
- 108) Ödenmiş Senedin Kullanılması, Senet Gasbı, Korkutarak Faydalanma (Manisa Bar. D. 1985, S:7, s:3-5)
- 109) İcra ve İflas Hukukunda İptal Davalarında Yargılama (Yarg. D. 1986/1-2, s:130-147)

- 110) İcra İnkâr Tazminatı (Bursa Bar. D. 1986/Şubat, s:2-4)
- 111) Kira Süresinin Sona Ermesi Nedeniyle Tahliye Takibine Konu Olabilecek Taşınmazlar (Manisa Bar. D. 1986/19, s:2-7)
- 112) Taşınır Mallara İlişkin İhale Bedelinin Ödenmesi (Çözüm D. 1986/Nisan, s:58-61)
- 113) Taşınır Rehninin İlamsız Takip Yolu ile Paraya Çevrilmesi (Çözüm D. 1986/Mayıs, s:45-53) (Tür. Not. Bir. Hukuk Dergisi, 1988, S:59, s:15-21)
- 114) Takip Hukukunda Temerrüt Faizi (Bursa Bar. D. 1986/Temmuz, s:7-11)
- 115) Taşınmazların İlamsız İcra Yolu ile Tahliyesinde «Kira Borcunun Ödenmesi» (İBD. 1986/7- 8-9, s:444-457)
- 116) İcra ve İflâs Kanunu Değişikliği Hakkında Düşünceler (İBD. 1986/10-11, 12, s:793-818)
- 117) İhale ile Satılan Taşınmazların Tahliyesi (İBD 1986/10-11-12, s:667-678)
- 118) Hacizden Doğan İstihkak Davalarında Yargılama (Prof. Dr. E. Hirsch'in Hatırasına Armağan, 1986, s:813-844)
- 119) Olumsuz Tespit Davalarında İspat Yükü (Yarg. D. 1987/1-2, s:104-113)
- 120) Üçüncü Kişinin Elindeyken Hacedilen Mallara İlişkin İstihkak Davası (İBD. 1987/1-2-3, s:49-58)
- 121) Olumsuz Tespit Davalarının Niteliği-Çeşitleri-Sonuçları (Yasa D. 1987/7, s:941-954; Zonguldak Bar. D. 1987/3, s:23-41)
- 122) Kira Parasının Ödenmemesi Nedeniyle Yapılan İlamsız Takiplerinde “Takip Talebinin İçeriği” (Yarg. D. 1987/4, s:519-531)
- 123) İhale Bedelinin Ödenmesi (Sıra Cetvelinin Düzenlenmeden Paraların Paylaştırılması) (İzmir Bar. D. 1987/4, s:31-39)
- 124) Takip Hukukunda «Kendi Eylemi ile Aczine Neden Olma ve Durumunu Bilerek Ağırlaştırma Suçu» (Trabzon Bar. D. 1987/Nisan-Temmuz, s:6-7)

- 125) Takip Hukukunda «Gerçeğe Aykırı Beyanda Bulunma Suçu» “İİK. mad. 338” (Mersin Bar. D. 1987/4, s:12- 15)
- 126) Takip Hukukunda «Alacaklısını Zarara Sokmak Kastıyla Varlığını Eksiltme Suçu» “İİK. mad. 331” (Bursa Bar. D. 1987/Haziran, s:17-22)
- 127) Karşılıksız Çek Çekmek (Keşide Etmek) Suçu (ABD. 1987/5-6, s:671-683)
- 128) İcra Suçlarında Yargılama Yöntemi “İİK. mad. 349” (İBD. 1987/7-8-9, s:534-557)
- 129) Yediminlik Görevini Kötüye Kullanma (Balıkesir Bar. D. 1987/Ekim, s:21-22)
- 130) İcra Hukukunda «Taahhüdü İhlâl» Suçu “İİK. mad. 340” (Bursa Bar. D. 1987/Kasım,s:24-30)
- 131) Sıra Cetveli Düzenlenerek Paraların Paylaştırılması (İzmir Bar. D. 1988/1, s:48-55)
- 132) Haczedilen Malların Paraya Çevrilmesini İsteme Hakkı (Yasa D. 1988/1, s:13-20)
- 133) Hacizli Malların Paraya Çevrilmesini İsteme Süresi (Bursa Bar. D. 1988/Şubat, s:13-22)
- 134) Hacizden Doğan İstihkak Davalarının Sonuçları (Prof. Dr. Kudret Ayiter Armağanı, 1988, s:683-700)
- 135) Taşınır Mallara İlişkin İhale Bedelinin Ödenmemesi “İİK. mad. 118” (İBD. 1988-1-2-3, s:4-35)
- 136) İhale Bedelinin Ödenmesinin Sonuçları (Türkiye Barolar Birliği D. 1988/2, s:248-257)
- 137) Taşınmaz Mallara İlişkin İhalenin Yapılması (ABD. 1988/3, s:340-357)
- 138) «Kira Süresinin Bitmesi Nedeniyle» Yapılan İlamsız Tahliye Takiplerinde, İtirazın Tetkik Merciiinde İncelenmesi (Yarg. D. 1988/3, s:340-357)
- 139) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde İmza İtirazı “İİK. mad. 168/I-4; 170” (Prof. Dr. Yaşar Karayalçın'a 65'inci Yaş Armağanı 1988, s:619-639)
- 140) İcra Hukukunda «İİY. mad. 30 ve 31 Hükümlerine Karşı Koyma» Suçu “İİK. mad. 343” (Manisa Bar. D. 1988/Ekim, s:45-51)
- 141) Kambiyo Senetlerine İlişkin Haciz Yolu ile Takiplerde Borca İtiraz “İİK. mad. 168/I-4;169; 169/a” (Bursa Bar. D. 1988/Ekim, s:45-51)
- 142) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Yedi Gün Süreli Şikayet (Balıkesir Bar. D. 1988/Kasım, s:34-36)
- 143) Kambiyo Senetlerine İlişkin Takiplerde Takip Talebinin İçeriği (ABD. 1989/2, s:323-347)
- 144) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Beş Gün Süreli Şikayet “İİK. mad. 170/a” (İBD. 1989/7-8-9, s:412-431)
- 145) Taşınır Mallara İlişkin İhalenin Yapılması (Bursa Bar. D. 1989/Şubat, s:23-36)
- 146) Kambiyo Senetlerine İlişkin Takiplerde Ödeme Emri (Mersin Bar. D. 1989/3, s:23-31)
- 147) İcra Hukukunda «Hükmen Teslim Edilen Taşınmaza Tecavüz» (Men Edilen Yere Tecavüz) Suçu (Denizli Bar. D. 1989/3, s:7-13; Yarg. D. 1990/4, s:560-566)

- 148) İhtiyati Haciz İsteminin Koşulları “İİK. mad. 257” (Bursa Bar. D. 1989, S.36-37, s:21-30)
- 149) Kambiyo Senetlerine İlişkin Özel Takip Yoluna Konu Olabilecek Senetler (Yarg. D. 1990/1- 2, s:126-152)
- 150) Haczin Yapılış Şekli ve Haczi Yapan Memurun Yetkisi (İBD, 1990/1-2, s:93-114)
- 151) İhtiyati Haczi Tamamlayıcı Merasim “İhtiyati Haczin Kesinleşmesi” (İzmir Bar. D. 1990/2, s:50-64)
- 152) İhtiyati Haciz Kararına İtiraz (Bursa Bar. D. 1990/Ocak-Mart, s:12-20)
- 153) Taşınır Malların Haczi (Denizli Bar. D. 1990/4, s:14-20)
- 154) İhtiyati Haciz Kararlarının Uygulanması (Hatay Bar. D. 1990/4-5, s:44-49)
- 155) Haciz İsteme Hak ve Süresi (ABD. 1990/4, s:547-560)
- 156) İcra Hukukunda İtirazın Hükümsüz Hale Getirilmesi (İzmir Bar. D. 1990/Temmuz, s:72-79)
- 157) İtirazın İptali Davası “İİK. mad 67” (İBD. 1990/4-5-6, s:295-321)
- 158) Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde İtiraz Süresi (Türkiye Bar. Bir. D. 1990/2, s:229- 238)
- 159) Taşınmaz Malların Haczi (Türkiye Bar. Bir. D. 1990/3, s:361-370)
- 160) Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde İtirazın Sonuçları (Manisa Bar. D. 1990/34, s:28- 30)
- 161) İhtiyati Haczin Hukuki Niteliği (Manisa Bar. D. 1990, S:35, s:13-18)
- 162) İcra Takibinin Kesinleşmesinden Sonraki Dönemde Doğmuş Olan «İptal» ve «Erteleme» Nedenlerine Dayanılarak Takibin İptali “İİY. mad. 71” (Denizli Bar. D. 1990/6, s:33-40)
- 163) «Kira Borcunun Ödenmemesi Nedeni İle» Yapılan İlamsız Tahliye Takiplerinde, İtirazın Tetkik Mercinde İncelenmesi (Prof. Dr. İlhan Postacıoğlu'na Armağan, 1990, s:341-364)
- 164) İcra Hukukunda Borçtan Kurtulma Davası “İİK. mad. 69/V” (Türkiye Bar. Bir. D. 1990/4, s:584-600)
- 165) İcra Hukukunda Şikayetin Konusu (ABD. 1990/6, s:905-917)
- 166) İcra Hukukunda İtirazın Kesin Olarak Kaldırılması “İİK. mad. 68” (İBD. 1990/7-8-9, s:677-738)
- 167) Tetkik Mercinde «İhalenin Feshi İsteğinin Reddi» ve «Para Cezası», «İçti-hat Notu» (İBD. 1990/7-8-9, s:739-743)
- 168) Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde Ödeme Emrine İtiraz Şekli (Yasa D. 1990/8, s:1085- 1100)
- 169) İcra Hukukunda Şikayet Sebepleri (İBD. 1990/10-11-12, s:858- 933)
- 170) İhtiyati Haciz Nedeniyle Tazminat Davası “İİK. mad. 259/IV” (Konya Bar. D. 1991/Ocak Şubat, s:10-12)
- 171) Hükmün Temyiz Edilmiş Olması Nedeni ile Yargıtay'dan Alınacak «Yürütmenin Durdurulması» (Tehiri İcra) Kararı ile Takibin Durdurulması (Çözüm D. 1986/Ekim-Kasım, s:87-92) (Antalya Bar. D. 1991/8, s:33-38)
- 172) Kambiyo Senetlerine İlişkin Haciz Yoluyla Takiplerde Borca İtirazın İncelenmesi “İİK. mad. 169/a” (Yarg. D. 1991/1-2, s:123-162)
- 173) İcra Hukukunda Şikayetin Tarafları (Yeni Adalet D. 1991/Şubat, s:34-37)
- 174) İcra Hukukunda İlamlı Takiplere Konu Teşkil Edebilecek «İlam»lar (Tür. Bar. Bir. D. 1991/1 s:77-100)

- 175) Hükümün Yargıtayca Bozulmuş Olması Nedeni ile İlamlı Takiplerin Durması “İİK. mad. 40” (Denizli Bar. D. 1991/Ocak-Şubat, s:14-21)
- 176) Borca İtiraz Yolu ile (Tetkik Mercii'nin Kararı ile) İlamlı Takiplerin Durdurulması (İBD. 1991/1-2-3, s:128-147)
- 177) Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde İtiraz Sebepleri (Bursa Bar. D. 1991, S:39, s:4-9) (Denizli Bar. D. 1992/11-12, s:25-28)
- 178) İcra Hukukunda İtirazın Geçici Olarak Kaldırılması “İİK. mad. 68/a” (Kırkkale Bar. D. 1991/2, s:20-45)
- 179) İhtiyati Hacizde Yetkili ve Görevli Mahkeme (Yeni Adalet D. 1991/Nisan-Mayıs, s:23-25)
- 180) İcra Hukukunda Şikayet Süresi (Antalya Bar. D. 1991/7, s:41-48)
- 181) İlamlı Takiplerin Başlaması (Manisa Bar. D. 1991/Ekim, S.39, s:4-16)
- 182) İcra Hukukunda İlamlı Takiplere Konu Teşkil Eden «İlam Niteliğindeki Belge»ler (Samsun Bar. D. 1991/3, s:32-42)
- 183) İcra Tetkik Mercilerinin Görev Alanı (Bursa Bar. D. 1991, S:41, s:15-32; Kırkkale Bar. D. 1992/1-2, s:39-56)
- 184) İcra Tetkik Mercininin Yetkisini Belirleyen Kurallar “Yetkili Tetkik Mercii” (Bursa Bar. D. 1992, S:40, s:31-38)
- 185) Tetkik Merciiinde Yargılama Usulü “İİK. mad. 18” (İBD. 1992/1-2-3, s:159-206)
- 186) İcra ve İflas Hukukunda İptal Davasının Tarafları “İİY. mad. 277” (Şanlıurfa Bar. D. 1992/2, s:5-17)
- 187) Rehnin Paraya Çevrilmesi Yolu ile Takipte Şikayet (Samsun Bar. D. 1992/4, s:54-64)
- 188) İpoteğin İlamsız Takip Yolu ile Paraya Çevrilmesinde «Takibin Kesinleşmesi» (Manisa Bar. D. 1992/Temmuz, S.42, s:4-19)
- 189) İcra ve İflas Hukukunda «Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan Hileli Tasarruflardan Dolayı İptal» “İİY. mad. 280” (Manisa Bar. D. 1992/Nisan, S:41, s:14-23)
- 190) Olumsuz Tespit Davalarında Kanıtlar (İBD. 1992/7-8-9, s:646-674)
- 191) İcra Hukukunda Geri Alma (İstirdat) Davalarının Koşulları “İİK. mad. 72/VII” (Şanlıurfa Bar. D. 1992/Aralık, s:15-29; Samsun Bar. D. 1994/6, s:7-20; Kırkkale Bar. D. 2994/3, s:27-39)
- 192) İcra Hukukunda Şikayet Usulü ve Şikayetin İncelenmesi (Uşak Bar. D. 1993, S.2, s:42-29)
- 193) İlamlı Takiplerde Yetkili İcra Dairesi (Konya Bar. D. 1993/10, s:43-45)
- 194) İcra ve İflâs Hukukunda «Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı İptal» “İİK. mad. 279” (Samsun Barosu D. 1993/5, s:10-18; Bursa Barosu D. 2011/91, 69/76)
- 195) İcra Hukukunda «İtiraz» ve «Şikayet» Arasındaki Farklar (Manisa Bar. D. 1993/ Temmuz, S:46, s:20-23)
- 196) Yabancı Para Alacaklarının Tahsilinde Ortaya Çıkan Sorunlar (İBD. 1993/7-8-9, s:572-583)
- 197) İcra Hukukunda İstihkak İddiasına İtiraz Edilmesi (Kırkkale Bar. D. 1994/1-2, s:8-13)
- 198) İstihkak Davasının Sonuçları (Tür. Bar. Bir. Da. 1994/3, s:346-374)
- 199) İstihkak Davasında İspat Yükü ve Kanıtlar (İBD-1994/1-2-3, s:102-130)

- 200) Ticari Defterler, Kambiyo Senetleri, Ticari Faize İlişkin Kararlar «İçtihat Notu» (İzmir Bar. D. 1994/3, s:22-27)
- 201) Olumsuz Tespit Davalarında İspat Yükü (Bursa Bar. D. 1995/Nisan, s:22-43; ABD. 1994/3, s:445-466)
- 202) İstihkak Davasında Yargılama Usulü (Bursa Bar. D. 1994/Mart, s:55-64; Prof. Dr. Reha Poroy'a Armağan, 1995, s:436-449)
- 203) Tetkik Mercii Kararlarının Temyizi (Prof. Dr. Hayri Domaniç'e Armağan, 1995, s:365-389)
- 204) İcra Hukukunda İstihkak Davasının Açılma Süresi (Kayseri Bar. D. 1995/Ocak, s:11-18)
- 205) İhale Konusunda Üç Yargıtay Kararı «İçtihat Notu» (Balıkesir Bar. D. 1995/Mart, S:50, s:31- 41)
- 206) İcra Hukukunda İstihkak İddiasının İleri Sürülmesi (Bursa Bar. D. 1995/Aralık, S:50, s:31- 41)
- 207) İcra Takibinde Haksız Olarak İtirazda Bulunup Alacağın Tahsilini Geciktiren Borçlu Aleyhine Alacaklı Tarafından Açılacak «Munzam Zarar» “BK. 105” Davasında Hükmedilecek Tazminat Miktarının Belirlenmesinde Esas Alınacak Kıstaslar (Ölçütler) «İçtihat Notu» (İBD. 1997/2, s:115-117)
- 208) «Katma Değer Vergisi» ile «İhale (Damga) Pulları»nın Ne Zaman Yatırılması Gerekir? Bunların Ödenmemesi İhalenin Feshini Gerekendirir Mi? (İBD. 1998/Mart, s:84-92)
- 209) İİK'na Göre İhtiyaten Haczedilen Mallar, Kesin Hacze Dönüşmeden, Kamu Alacağından Dolayı, 6183 sayılı Kanuna Göre Haczedilmesi Halinde, İhtiyati Haciz Sahibi Alacaklı, Kamu Alacağından Dolayı Konulan Hacze İştirak Edebilir Mi? (İBD. 1998/Eylül, s:831-877)
- 210) İçtihatlar-Düşünceler (Türk. Bar. Bir. D. 1998/1, s:79-84)
- 211) İçtihatlar-Düşünceler (Tür. Bar. Bir. D. 1998/3, s:1099-1102)
- 212) İçtihatlar-Düşünceler (Tür. Bar. Bir. D. 1999/2, s:449-458)
- 213) Yargıtay Kararlarında İspat Yükü “MK. 6” (Av. Dr. Faruk Erem Armağanı, 1999, s:831-877)
- 214) Yargıtay Kararlarında Veraset İlamı “Mirasçılık Belgesi” (Manisa Bar. D. 1999/Nisan- Haziran, s:7-16)
- 215) Yargıtay Kararlarında «Terk» Nedeniyle Boşanma “MK. 132” (Manisa Bar. D. 1999/Ekim, S:71, s:56-70; Yasa D. 1999/2, s:175-190)
- 216) Yargıtay Kararlarında «Tenkise Tabi Tasarruf (Teberru)lar» (İzmir Bar. D. 1999/Nisan, s:8- 17)
- 217) Yargıtay Kararlarında «Muris Muvazaası» (İBD. 1999/Haziran, s:387-396)
- 218) Yargıtay Kararlarında «Ortak Hayatın Tatili ve Sonuçları» “MK. 162” (Manisa Bar. D. 2000/Ocak, s:55-66)
- 219) Karar İncelemesi (Yargı Dünyası, 2000/Ocak, s:11-15)
- 220) Yargıtay Kararlarında «Elatmanın Önlenmesi» (Men'i Müdahale) ve «İstihkak» Davaları “MK. 618” (Tür. Bar. Bir. Der. 2000/1, s:97-150)
- 221) Yargıtay Kararlarında «Evlilik Birliğinin Sarsılması veya Müşterek Hayatın Yeniden Kurulamaması Nedeniyle Boşanma» “MK. 134” (Prof. Dr. M. Kemal Oğuzman'ın Anısına Armağan, 2000, s:1229-1281) (Yargı Dünyası D. Aralık/2000, s:9-47)
- 222) Anonim Şirketlerin Vadesinde Ödenmeyen Gelir (Stopaj) Vergileri ile Gecikme Zammından Oluşan Borçlarından -6183 sayılı Kanunun Mükerrer 35.

- Maddesi Uyarınca- Şirketin Tüm Yönetim Kurulu Üyelerinin Değil, İmzası ile Şirketi Münferiden veya Müştereken Temsile Yetkili Kişilerin Sorumlu Olduğu “Karar İncelemesi” (Yargı Dünyası, 2000/Şubat, s:9-18)
- 223) İctihatlar-Düşünceler (Tür. Bar. Bir. D. 2000/1, s:97-150)
- 224) İctihatlar-Düşünceler (Tür. Bar. Bir. D. 2000/2, s:593-6005)
- 225) İctihatlar-Düşünceler (Tür. Bar. Bir. D. 2000/3, s:885-900)
- 226) İİK. m. 72/V'deki Tazminat, Ayrı Bir Davaya Konu Olabilir Mi? - İhalenin Feshi Talebinin Reddi Durumunda Para Ceza Uygulanması (Antalya Bar. D. 2000/Temmuz, s:70-77)
- 227) Yargıtay Kararlarında «Dürüstlük (Objektif İyiniyet) Kuralı» “MK. 2/I” ve «Hakkın Kötüye Kullanılması Yasası» “MK. 2/II” (Prof. Dr. Seyfullah Edis'e Armağan, 2000, s:439-465)
- 228) Yargılamanın Gecikmesi ve Hızlanmasında Özellikle İcra Hukuku Açısından Hakim, Taraf ve Avukatların Rolü (Yargı Reformu - 2000 “İzmir Barosu”; s:152-169)
- 229) Türk Hukukunda Yedieminlik ve Sorunları (Hukuk Kurultayı-2000 “Ankara Barosu” C:3, s:125-144)
- 230) Boşanma ve Ayrılık Hallerinde Eşler ile Çocuklar Arasındaki Kişisel (ve Parasal) İlişkilerin Düzenlenmesi “MK. 148” (Antalya Bar. D. Tem/2000, s:18-31; Yargı Dünyası D. Kasım /2000, s:9-23)
- 231) «Çek»in Geçerlik Koşulları (Yargı Dünyası D. Mayıs/2000, s:19-32; Manisa Barosu Dergisi, 2000/4, s:71-86)
- 232) Kambiyo Senetlerinde Def'iler (Manisa Barosu Dergisi 2000/3, s:37-45)
- 233) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Borçlunun «Borçlu Olmadığı» İtirazı “İİK. mad. 169; 169/a” (ABD. 2000/4, s:181-227)
- 234) Kambiyo Senetlerine İlişkin Haciz Yolu ile Takiplerde Takip Talebinin İçeriği (İzmir Bar. D. Ekim/2000, s:8-35)
- 235) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Süresiz Şikayet (Manisa Bar. D. 2000/4, s:87-100)
- 236) «Bono»nun Geçerlik Koşulları (Prof. Dr. Mahmut Tefvik Birsnel'e Armağan, 2001, s:377- 403)
- 237) Takip Talebinde Bulunma Şekli (Türkiye Barolar Birliği Dergisi 2001/1, s:111-176)
- 238) Kambiyo Senetlerine İlişkin Haciz Yolu ile Takiplerde Borca İtiraz Nedenleri (Prof. Dr. T. Tufan Yüce'ye Armağan, 2001, s:205-268)
- 239) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Yetki İtirazı (Yargı Dünyası, Ocak/2001, s:13-16)
- 240) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Borca İtiraz Şekli (Yargı Dünyası, Şubat/2001, s:9-13)
- 241) İhalenin Bozulmasının Bağlı Olduğu Süre “İİY. mad. 134/II, c:1; IV” (Yargı Düny. Ağustos /2001, s:9-12)
- 242) Takip Talebinin Genel İçeriği “İİY. mad. 58” (Prof. Dr. İrfan Baştuğ Armağanı, 2001, s:163- 208)
- 243) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Yedi Gün Süreli Şikayet (Antalya Bar. D. Ocak/2001, s:48-51)
- 244) Kambiyo Senetlerine İlişkin Haciz Yoluyla Takiplerde Borca İtiraz Sebeplerinin İncelenmesi (Yargıtay D. 2001/1-2, s:173-224)

- 245) Paraya Çevirme (Satış) İsteminde Bulunma Süresi (Manisa Bar. D. 2001/2, s:43-52)
- 246) “Artırmaya Hazırlık Aşamasındaki Hatalı İşlemlerle İlgili” İhalenin Bozulması Nedenleri (İBD. 2001/2, s:459-482)
- 247) “İhalenin Yapılması Sırasındaki Hatalı İşlemlerle İlgili” İhalenin Bozulması Nedenleri (ABD. 2001/3 s:65-92)
- 248) İhalenin Feshi Davalarında Yargılama Yöntemi “İİY. mad. 134/II, c.1, V” (İzmir Barosu Dergisi, S:2001/4, s:87-100)
- 249) İhalenin ve İhalenin Bozulmasının Sonuçları “İİY. mad. 134/I, III, VI ve İİY. mad. 135/I” (Bursa Bar. Der. Temmuz/2001, s:48-54; Prof. Dr. Turgut Kalpsüz’e Armağan, 2003, s:955- 966)
- 250) Kambiyo Senetlerine İlişkin Haciz Yoluyla Takiplerde İmza İtirazında Bulunma Şekli (Kayseri Bar. D. Eylül/2001, s:3-8; Balıkesir Bar. D. Nisan/2003, s:16-19)
- 251) Taşınmaz Mallara İlişkin İhale Bedelinin Ödenmemesi “İİY. mad. 133” (Prof. Dr. Hayri Domaniç’e 80 Yaş Günü Armağanı,2001, C.I, s:755-766)
- 252) İhale Bedelinin Ödenmesinin Sonuçları “İİY. mad. 143, 144” (Yargı Düny. Eylül/2001, s:9- 18) (Manisa Bar. D. 2001/3, s:31-42)
- 253) Sıra Cetveli Düzenlenerek Paraların Paylaştırılması “İİY. mad. 140, 141, 142” (İBD. Eylül/2001, s:707-744)
- 254) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Beş Gün Süreli Şikayet (Yasa D. 2002/1, s:13-30; Manisa Bar. D. 2002/1, s:73-98)
- 255) Paraya Çevrilmesi (Satılması) Özel Bir Usulü Gerektiren Mal ve Haklar “İİY. mad. 121” (Manisa Bar. D. 2002/3, s:59-64)
- 256) Kambiyo Senetlerine İlişkin Haciz Yoluyla Takiplerde İmza İtirazının (İnkârının) İncelenmesi “İİY. mad. 170/II, III, IV” (Prof. Dr. Ömer Teoman’a 55. Yaş Günü Armağanı, 2002, C:II, s:1283-1302)
- 257) Yargıtay Kararlarında «Boşanma ve Ayrılık Davalarında Yargılama Usulü» “MK. mad. 150” (Bursa Bar. D. 2002/Nisan, s:3-19)
- 258) Sıra Cetveli Düzenlenmeden Paraların Paylaştırılması “İİY. mad. 138” (Prof. Dr. Ergun Önen’e Armağan, 2003, s:431-446)
- 259) İhalenin Bozulmasını Kimler İsteyebilir? “İİY. mad. 134/II, V” (Manisa Barosu Dergisi, 2003/2, s:71-80)
- 260) 4949 sayılı ve 17.7.2003 tarihli “İcra ve İflâs Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un Getirdiği Yenilikler (Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Kasım/Aralık-2003, s:159- 221)
- 261) İcra Hukukunda Şikayetin Tarafları “İİK. 16” (Legal Hukuk Dergisi, Aralık/2003, S:12, s: 3021-3037)
- 262) İcra Hukukunda Şikayet Süresi “İİK. 16” (ABD. 2003/4, s:47-84)
- 263) İcra Tetkik Mercisinde Yargılama Usulü “İİK. m. 18” (75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı, 2004, S:707-763)
- 264) İcra ve İflâs Hukukunda Şikayet Sebepleri “İİK. m. 16” (Türkiye Bar. Bir. D. Ocak/Şubat- 2004, s:97-120; Mart/Nisan, 2004, s:163-194; Mayıs/Haziran, 2004, s:185-230)
- 265) İcra Hukukunda Tebligat “İİK. mad. 21, 57” (İBD. 2004/2, s:602-639)
- 266) İcra Tetkik Mercisinin Görev Alanı “İİK. mad. 4” (ABD. 2004/1, s:87-146)
- 267) İcra Tutanakları ve İşlevleri “İİK. mad. 8” (İzmir Bar. D. Nisan/2004, s:131-141)

- 268) İcra ve İflâs Hukukunda Harçlar ve Giderler (Legal Hukuk Dergisi, Mart 2004, S: 15, s:689- 696)
- 269) İcra ve İflâs Dairelerinin İşlem ve Eylemlerinden Devletin Hukuki Sorumluluğu “İİK. mad. 5, 6, 7” (Bursa Bar. D. Nisan/2004, s:36-43)
- 270) İcra Hukukunda Şikayetin Hukuki Niteliği ve Konusu “İİK. madde 16” (Yargı Dünyası Der. Ocak 2004, S:97, s:9-17) (Balıkesir Barosu Dergisi, Eylül/2004, S:67, s:7-10)
- 271) “Çocuk Teslimine” “İİK. mad. 25” ve “Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına” “İİK. mad. 25/a” İlişkin İlamlı Takipler (Yargı Dünyası, Nisan/2004, s:9-13; Manisa Bar. D. Nisan/2005, s: 87-92)
- 272) Taşınır Teslimine İlişkin İlamlı Takipler “İİK. mad. 24” (İzmir Bar. D. Temmuz/2004, s:80- 88)
- 273) Zamanaşımı Nedeniyle İcranın Geri Bırakılması “İİK. mad. 33/1, 2; 33/a, 39” (Yargı Düny. Mayıs/2004, s:9-13)
- 274) Para ve Teminat Verilmesine İlişkin Takipler “İİK. mad. 32” (Legal Huk. D. Haziran/2004, s:1547-1572)
- 275) Takip Hukukunda İcranın Durdurulması - İcranın İadesi “İİK. mad. 40” (İBD. 2004/3, s:1020- 1031)
- 276) 5092 sayılı ve 12.02.2004 Tarihli “İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un Getirdiği Yenilikler (Türkiye Bar. Bir. D. Temmuz/Ağustos-2004, s:255-265)
- 277) İcra Hukukunda Şikayetin Hüküm ve Sonuçları “İİK. mad. 17, 22” (Manisa Bar. D. 2004/3, s:69/74)
- 278) İcra Hukukunda Süreler (Tür. Bar. Bir. D. Kasım/Aralık, 2004, S:55, s:239-260)
- 279) İlam Niteliğindeki Belgeler “İİK. mad. 38” (ABD 2004/3, s:69-82)
- 280) İlamlı Takiplerde Yetkili İcra Dairesi “İİK. mad. 34” (Yargı Düny. Eylül/2004, S:105, s:23- 25; Yargı Düny. Özel Sayısı, Eylül-Ekim/2004, s:47, 49)
- 281) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Zamanaşımı İtirazı “İİK. mad. 168 /II-5” (Yargı Düny. Kasım/2004, S:107, s:9-20; Yargı Düny. Özel Sayısı, Kasım-Aralık /2004, s:15-26)
- 282) Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde Yetkili İcra Dairesi “İİK. mad. 50” (Tür. Bar. Bir. D. Ocak-Şubat/2004, S:56, s:328-340)
- 283) Takip Talebinin İçeriği ve İşlevleri “İİK. mad. 58” (Legal Huk. D. Eylül/2004, s:2555-2601)
- 284) İcra Hukukunda Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde İtiraz Sebepleri “İİK. mad. 63” (Kazancı Huk. Is. ve Mal. Bil. D. Aralık/2004, S:4, s:73-78)
- 285) “İtfa” ve “İmhal” Nedeniyle Borca İtiraz Edilerek, İlamlı Takiplerin Durdurulması “İİK. mad. 33” (Ankara Bar. D. 2004/4, s:35-6)
- 286) Bir Şeyin Yapılmasına İlişkin İlamlı Takipler “İİK. mad. 30” (Manisa Bar. D. Ocak/2005, s:27-34; Türkiye Noterler Bir. Huk. D. Şubat/2005, s:103-107)
- 287) İcra Hukukunda Yürütmenin Durdurulması (Tehiri İcra) “İİK. mad. 36” (Maltepe Ün. Huk. Fak. Der. 2005/1, s:277-293)
- 288) İcra Hukukunda İtirazın Geçici Olarak Kaldırılması “İİK. mad. 68/a” (İzmir Bar. D. Ocak /2005, s:11-30)

- 289) İcra Hukukunda İtirazın Kesin Olarak Kaldırılması “İİK. mad. 68” (Legal Huk. D. Ocak/2005, S:25, s:61-88; Legal Huk. D. Şubat/2005, S:26, s:577-597; Legal Huk. D. Mart/2005, S:27, s:905-921)
- 290) İcra Hukukunda Borçtan Kurtulma Davası “İİK. mad. 69/II, III, IV, V” (Tür. Bar. Bir. D. Mayıs/Haziran/2005, S:58, s:323-339)
- 291) Borçlu Da İcra Müdürlüğünden Aciz Vesikası Düzenlenmesini Talep Edebilir (Manisa Bar. D. Nisan/2005, s:49-53)
- 292) İhaleye Girerek Alacağına Mahsuben Taşınmazı Satın Alan Alacaklı, İhale Bedelini Yatırmayarak İhalenin Feshine Sebep Olduktan Sonra, Taşınmaz Üzerindeki Haczini Kaldırıp, Satışın Durdurulmasını Sağlayabilir Mi? (Manisa Bar. D. Nisan/2005, s:53-56)
- 293) Tahsil (Eda) Davası (Bursa Bar. Der. Temmuz-Ağustos/2005, S:78-79, s:39-41)
- 294) Olumsuz Tespit Davasının Çeşitleri (İzmir Bar. D. Nisan/2005, s:64-80)
- 295) Olumsuz Tespit Davasının Konusu (Legal Huk. D. Nisan/2005, S:28, s:1317-1342; Mayıs/2005, S:29, s:1705-1739)
- 296) Olumsuz Tespit Davalarında Kanıtlar (ABD. 2005/1, s:15-48)
- 297) Olumsuz Tespit Davasında Yargılama Usulü (Yargıtay D. Temmuz/2005, s:367-392)
- 298) İcra Hukukunda Gecikmiş İtiraz “İİK. mad. 65” (Yargı. Düny. Ocak/2005, S:109, s:13-18; Kazancı Huk. D. Temmuz-Ağustos/2005, S:11-12, s:112-117)
- 299) Genel Haciz Yolu ve Kambiyo Senetlerine Dayalı Takibe İlişkin Değişiklikler (Yeditepe Üniv. Huk. Fak. Der. 2005, C:1, S:2, s:387-410)
- 300) İtirazın İptali Davası “İİK. mad. 67” (İBD. C:79, S:2005/I, s:14-95)
- 301) Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde “İtiraz Şekli”, “İtiraz Yeri” ve “İtiraz Süresi” “İİK. mad. 62” (Yargı Düny. Mayıs/2005, S:113, s:11-26)
- 302) 5358 sayılı ve 31.05.2005 Tarihli “İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”ın Getirdiği Yenilikler (Türkiye Bar. Bir. D. Temmuz/Ağustos 2005, S:59, s:314- 326)
- 303) Genel Haciz Yolu ile İlamsız Takiplerde “Ödeme Emrine İtirazın Sonuçları” ve “İtiraz ve Şikayet Arasındaki Farklar” (Yargı Düny. Haziran/2005, S:114, s:19-25)
- 304) Olumsuz Tespit Davalarının Niteliği (Tür. Not. Bir. Hukuk Dergisi, Mayıs/2005, S:126, s: 142-144)
- 305) Taşınır ve Taşınmaz Malların Haczi “İİK. mad. 85” (İzmir Bar. D. Temmuz/2005, s:54-65)
- 306) Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki -Kıymetli Evraka Bağlı Olmayan- Hak ve Alacaklarının Haczi “İİK. mad. 89” (Legal Huk. D. Kasım/2005 S:35, s:3999-4022; Legal Huk. D. Aralık/2005 S:36, s:4251-4271)
- 307) Taşınmaz Rehni Kapsamındaki Teferruatın Haczi “İİK. mad. 83/c” (Yargı Düny. Aralık/2005, S:120, s:11-13)
- 308) İcra Hukukunda “İstihkak İddiası” Kavramı (İBD. 2005/6, C:79, s:2044-2071)
- 309) Olumsuz Tespit Davalarında “Görev”, “Yetki” ve “Süre” “İİK. mad. 72” (Manisa Bar. D. Ekim/2005, S:95, s:25-36)
- 310) İİK'nun 94. maddesi Hakkında Bir İnceleme (Bursa Bar. D. Temmuz-Aralık 2005, S:78-79, s:180-184)

- 311) İcra Hukukunda İstihkak Davasının Sonuçları “İİK. mad. 97/VII, VIX, XV” (Ankara Bar. D. 2005/4, s:11-42)
- 312) İstihkak Davalarında Yargılama Usulü (Tür. Bar. Bir. D.S:63, Mart/Nisan 2006, s:321-339)
- 313) Olumsuz Tespit Davasının Sonuçları “İİK. mad. 72” (Manisa Bar. D. Ocak/2006, s:9-20)
- 314) Haczedilmezlik Şikayetinin Süresi (Yargı Düny. Ocak/2006, S:121, s:9-13)
- 315) Olumsuz Tesbit Davasının Tarafları (Manisa Bar. D. Ocak/2006, S:96, s:9-13)
- 316) İstihkak Davasında Kanıtlar (Karineler) “İİK. mad. 97/a” (İBD. 2006/2, C:80, s:491-518)
- 317) Taşınmaz Haczinin Kapsamı (Tür. Not. Bir. D. Şubat/2006, S:129, s:59-60)
- 318) Taşınmaz Mallarda Haczin Neticeleri “İİK. mad. 91” (Mersin Bar. D. S:19, Nisan, 2006, s:213-218)
- 319) Olumsuz Tespit Davasının Sonuçları (Yargı Düny. Nisan/2006, S:136, s:98-28)
- 320) Taşınır Mallarda Haczin Neticeleri “İİK. mad. 86” (Anadolu Hukuk Derneği “Ahuder”, S:1, s:12-13)
- 321) İcra Takiplerinde Zamanaşımı “İİK. mad. 39” (Manisa Bar. D. Temmuz/2006, S:97, s:45-48)
- 322) Taşınmaz İhalelerinde İhale Bedelinin Ödenmesi “İİK. mad. 130” (Manisa Bar. D. Temmuz/2006, S:98, s:21-30)
- 323) Hacze Adi (Takipli) Katılma “İİK. mad. 100” (Tür. Bar. Bir. D. S:66, Eylül/Ekim 2006, s:352- 376)
- 324) İhalenin Feshi Davalarında (Şikayetlerinde) Yargılama Yöntemi (Bursa Bar. D. Eylül/2006, S:81, s:97-105)
- 325) İhalenin ve İhalenin Bozulmasının Sonuçları (Kazancı Huk. D. Eylül-Ekim/2006, S:25-26, s:72-80)
- 326) İhalenin Bozulması İsteminin Bağlı Olduğu Süre “İİK. mad. 134/II, c:1; 134/VI” (Manisa Bar. D. Ekim/2006, S:99, s:73-78)
- 327) Taşınır Mallara İlişkin İhalelerde, İhale Bedelinin Ödenmemesi ve İhale Farkının Tahsili “İİK. mad. 118” (İzmir Bar. D. Ekim/2006, s:36-54)
- 328) Taşınmaz Mallara İlişkin İhalenin Yapılması (İBD. 2006/5, s:1905-1927)
- 329) İhalenin Yapılması Sırasındaki Hatalı İşlemlerle İlgili Bozma Nedenleri (İBD. Kasım-Aralık- 2006/6, s:2421-2453)
- 330) Alacaklının, Haczedilmiş Malların Paraya Çevrilmesini İsteme Hakkı “İİK. mad. 106” (Tür. Bar. Bir. D. Ağustos 2006, S:131, s: 93-100)
- 331) İhalenin Bozulması Davasının (Şikayetinin) Tarafları “İİK. mad. 134” (Terazi Huk. D. Kasım/2006, S: 3, s: 177-30)
- 332) Taşınır Mallara İlişkin İhalenin Yapılması “İİK. mad. 115, 116” (Legal Huk. D. Kasım/2006, S:47, s:3377-3393)
- 333) Haczedilebilmesi Kısmen Caiz Olan Şeyler “İİK. mad. 83” (İzmir Bar. D. 2006/Ocak, s:41- 48)
- 334) İcra Takibinin Kesinleşmesinden Sonraki Dönemde Doğmuş Olan “İptal” ve “Ertelenme” Nedenlerine Dayanılarak Takibin İptali ve Ertelenmesi “İİK. mad. 71” (Legal Huk. D. Eylül /2006, S:45, s:2721-2734)

- 335) Kredi Kurumlarının (Bankaların) Düzenledikleri Belgelere Dayanılarak İtirazın Kaldırılması “İİK. mad. 68/b” (Kazancı Huk. D. Temmuz-Ağustos/2007, S:35-36, s: 99-105)
- 336) Satış Bedelinin Alacaklılar Arasında Paylaştırılması ve İcra Vekalet Ücreti “İİK. mad. 138” (İzmir Bar. D. 2007/Ocak, s:46-63)
- 337) İhale ile Satılan Taşınmazların Tescil ve Tahliyesi “İİK. mad. 135” (Legal Huk. D. 2007/Mart, S:51, s:785-799)
- 338) Geri Alma (İstirdat) Davasının Koşulları “İİK. mad. 72/VI, VII, VIII” (Terazi Huk. D. Nisan/2007, S:8, s:39-54)
- 339) Haczedilen Malın Üçüncü Kişi Elinde Bulunması Halinde Açılacak İstihkak Davası “İİK. mad. 99” (Ankara Bar. D. Kasım/2007/1, s:62-77)
- 340) Takip Hukukunda Borç Ödemeden Aciz Vesikası “İİK. mad. 143” (TBBD. Mayıs- Haziran/2007, s:345-358)
- 341) İflas Takip ve Davalarında Yetki “İİK.mad. 154” (Legal Huk. D. Ağustos/2007, S:56, s:2535- 2550)
- 342) “Taşınır Rehni” Kavramı ve Taşınır Rehninin İlamsız Takip Yoluyla Paraya Çevrilmesinde “Takip Talebi” (Eskişehir Bar. D. Şubat/Haziran/2007, S:12-13, s:87-104)
- 343) Haczedilen Taşınır Mallar Hakkında Alınacak Muhafaza Tedbirleri “İİK. mad. 88” (İzmir Bar. D. Nisan/2007, S:2007/2, s:35-43)
- 344) “İhalenin Feshi” İstemini İçeren Dilekçede Yurt İçinde Bir Adres Gösterme Zorunluluğu “İİK. mad. 134/II, c:1” (İBD. Temmuz/Ağustos/2007, S:2007/4, s:1564-1568)
- 345) İcra Hukukunda “Taşınmaz Rehni” Kavramı (Manisa Bar. D. Nisan/2007, S:101, s:9-32 - İstanbul Bar. D. 2007/2 Mart-Nisan, s:509-528)
- 346) İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yolu ile Takiplerde Takip Talebi (Legal Huk. D. Mayıs/2007, S:53, s:1501-1514)
- 347) İflâs Davalarında Yargılama Usulü ve Depo Kararı “İİK. mad. 158” (ABD. 2007/2, s:201- 210)
- 348) Takip Hukukunda Borç Ödemeden Aciz Vesikası “İİK. mad. 143” (Tür. Bar. Bir. D. Mayıs- Haziran/2007, S:70, s:345-358)
- 349) Alacaklının İhalede Borçlusuna Ait Bir Malı “Alacağına Mahsuben” Satın Almasının Uygu- lamada Yarattığı Sorunlar (İzmir Bar. D. Temmuz/2007, S:2007/3, s:226-238)
- 350) İhalenin Bozulma Nedenleri (Terazi Huk. D. Ocak/2007, S: 5, s: 83-96)
- 351) İcra Hukukunda Çekin Geçerlilik Koşulları (Legal Huk. D. Kasım/2007, S:59, s:3519-3535)
- 352) “Artırmaya Hazırlık Aşamasındaki” Hatalı İşlemlerle İlgili Bozma Nedenleri (ABD. 2007/3, s:138-160)
- 353) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Borçluya Ödeme Emri Gönderilme Koşulları (İİK. mad. 168/I) (Yargı Düny. Kasım/2007, S:143, s:11-26) - (Manisa Bar. D. Ocak/2008, S:104, s:9-24)
- 354) İcra Hukukunda Bononun (Emre Muharrer Senedin) Geçerlilik Koşulları (Tür. Bar. Bir. D. Ocak-Şubat/2008, s:297-330)
- 355) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Borca İtirazın İncelenmesi “İİK. mad. 169/a” (Legal Huk. D. Ocak/2008, S:61, s:65-76) + (Legal Huk. D. Şubat/2008, S:62, s:391-408) + (Legal Huk. D. Mart/2008, S:63, s:811-846)

- 356) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde “Borca İtiraz Şekli” ve “Borca İtirazın Sonuçları” “İİK. mad. 169; 168/I-5” (Terazi Huk. D. Ocak/2008, s.75-82)
- 357) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Ödeme Emrinin İçeriği “İİK. mad. 168/I-1-6” (İzmir Bar. D. 2008/Ocak, s:45-66)
- 358) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde “Beş Gün Süreli Şikayet” “İİK. mad. 170/a” (Prof. Dr. Bilge Öztan’a Armağan, 2008, s: 935-976)
- 359) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Borca İtiraz Nedenleri “İİK. mad. 168/I-5” (İBD. 2008/2, s:599-672)
- 360) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Takip Talebinin İçeriği “İİK. mad. 167” (ABD. 2008/1, s:180-218)
- 361) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde “İmza İtirazı” “İİK. mad. 170, 170b” (Bursa Barosu Dergisi, Eylül/2008, s:65-82)
- 362) İcra Davaları Yargılaması (TBB. Yargı Reformu Sempozyumu, Haziran/2008, s:255-260)
- 363) Tasarrufun İptali Davalarının Hukuki Niteliği ve Amacı (Manisa Bar. D. Temmuz/2008, S:106, s:79-86)
- 364) Tasarrufun İptali Davalarının Konusu “İİK. mad. 278, 279, 280” (TBBD. Eylül-Ekim/2008, S:78, s:287-313)
- 365) İvazsız Tasarruflardan Dolayı İptâl “İİK. mad. 278” (Terazi Huk. D. Ağustos/2008, S:24, s:93-109)
- 366) Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı İptal “İİK. mad. 279” (İzmir Bar. D. Ekim/2008, s: 45-54)
- 367) Alacaklılara Zarar Vermek Kasdı ile Yapılan (Hileli) Tasarruflardan Dolayı İptâl “İİK. mad. 280” (İBD. 2008/6, Kasım-Aralık, s:2901-2929)
- 368) Tasarrufun İptali Davalarında «Yetki», «Görev», «Süre», «Harç», «Vekalet Ücreti» (Yargı Dünyası. Ağustos/2008, s:13-22)
- 369) Tasarrufun İptali Davalarında Yargılama Usulü “İİK. mad. 281” (Legal Huk. D. Eylül/2008, S:69, s:3003-3020)
- 370) Tasarrufun İptali Davasının Sonuçları “İİK. mad. 283” (İzmir Bar. D. Temmuz/2008, s:133- 145)
- 371) İflâsın Kaldırılması “İİK. mad. 182” (Manisa Bar. D. Ekim 2008, s:9-18)
- 372) İhtiyati Haciz Kararının İcrası (Prof. Dr. Saim Üstündağ’a Armağan, 2009, s: 491-499; Bursa Barosu Der. S:85, s:41-47)
- 373) İhtiyati Haczi Tamamlayan Merasim (İhtiyati Haczin Kesin Hacze Dönüştürülmesi) “İİK. mad. 264” (Legal Huk. D. Şubat 2009, S:74, s:471-490)
- 374) Doğrudan Doğruya İflas Halleri “İİK. mad. 177” (Terazi Huk. D. Mart 2009, s:71-78)
- 375) Yazılı Kira Sözleşmesi ile Kiralanmış veya Kiracısı Tarafından Tahliye Taahhüdünde Bulunulmuş Olan Taşınmazların Tahliyesi “İİK. mad. 272” (Legal Hukuk D. Haziran/2009, S:78, s:1749-1762)
- 376) İflâsın Ertelenmesi “İİK. mad. 179, 179/a, 179/b” (İBD. 2009/3, Mayıs-Haziran, s:1215-1241)
- 377) İhtiyati Hacizlerin Daha Sonraki İhtiyati ve Kesin Hacze İştiraki “İİK. mad. 268” (İzmir Bar. D. 2009/Ocak, s:78-96)

- 378) Kiralanan Taşınmazın “Kira Borcunun Ödenmemesi (Temerrüt)” Nedeniyle İlamsız İcra Yo- luyla Tahliyesi “İİK. mad. 269/c” (ABD. 2009, S:1, s:75-106)
- 379) Tahliye Sırasında Kiralanan Karşılaşılacak Üçüncü Kişi Hakkında Yapılacak İşlem “İİK. mad. 276” (Terazi Huk. D. 2009/Temmuz, s:67-73)
- 380) İcra Hukukunda Kiralayanın Hapis Hakkının Korunması İçin Defter Tutulması “İİK. mad. 270” (Yargı Düny. Mayıs/2009, s:11-15) (Kazancı Huk. D. Mayıs-Haziran/2009, s:121-125)
- 381) Tahliye Takiplerinde İhtarlı Ödeme Emrine İtiraz Edilmemesinin Sonuçları “İİK. mad. 269/a” (Yargı Düny. Mayıs/2009, s:17-22; Kazancı Huk. D. Mayıs-Haziran/2009, s:109-114) (Ada- na Barosu D. Ağustos / 2009, s:9-13)
- 382) Teminat Karşılığında Mahkeme Kararı ile İhtiyati Haczin Kaldırılması “İİK. mad. 266” (Yargı Düny. Mayıs/2009, s:23-28; Kazancı Huk. D. Mayıs-Haziran/2009, s:115-120)
- 383) Borçlunun Müracaatıyla İflasa Karar Verilmesi “İİK. mad. 178” (Manisa Bar. D. Ocak/2009, s:50-54)
- 384) Tahliye Takiplerinde İhtarlı Ödeme Emrine İtiraz Edilmesi ve İtirazın İcra Mahkemesince İncelenmesi “İİK. mad. 269/b” (TBBD. Eylül-Ekim/2009, s:386-400)
- 385) Kiralanan Taşınmazların İlamsız İcra Yolu ile Tahliyelerinde “Takip Talebi”, “İhtarlı Ödeme Emri” ve “Ödeme Emrine İtiraz Şekli ve Süresi” “İİK. mad. 269” (İBD. 2009/4, Temmuz /Ağustos, s:1805-1826)
- 386) İcra Hukukuyla İlgili Güncel Sorunlar “Ankara Barosu Staj Kurulu İcra Hukuku Sunumu” (Legal Huk. D. Temmuz/2009, s:2051-2073)
- 387) Konkordatoda “Ekseriyet” Koşulu “İİK. mad. 297” (Bahçeşehir Üniv. Huk. Fak. - Kazancı Huk. D. Eylül-Ekim/2009, S:61-62, s:126-130)
- 388) İİK.’nin 258. Maddesi Üzerine Bir İnceleme (Manisa Bar. D. Nisan/2009, s:72-82)
- 389) Konkordato Mühletinin Alacaklılar Bakımından Sonuçları “İİK. mad. 289” (Terazi Huk. D. Aralık/2009, S:40, s:39-47; Ankara Barosu Der. 2019/2, S:77, s:151-175)
- 390) İİK.’nin 259. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (İzmir Bar. D. Temmuz/2009, s:46-60; Terazi Huk. D. Ocak/2015 S:101)
- 391) Konkordatonun Hükümleri “İİK. mad. 303” (Legal Huk. D. Aralık/2009, S:84, s:3793-3797)
- 392) Konkordatonun Kısmen Feshi “İİK. mad. 307” (Yargı Dünyası Ekim/2009, s:21-28)
- 393) Konkordato Talebi “İİK. mad. 285” (Manisa Bar. D. Ekim 2009, S:111, s:125-133)
- 394) Taksirathı (Taksirli) ve Hileli İflâs (Bilge Umar’a Armağan, 2009, C:2, s:941-972)
- 395) Tasarrufun İptali Davasının Tarafları “İİK. mad. 277; 282” (Prof. Dr. Fırat Öztan’a Armağan, 2010, C:2, s:2243-2274)
- 396) Konkordatonun Tasdiki “İİK. mad. 298” (Ali Güneren’e Armağan, 2010, s:121-129)
- 397) İcra Hukuku ile İlgili Güncel Sorunlar (Hukuk Merceği “Konferanslar ve Paneller” “ABD yayını”, 2010, s:389-414)

- 398) Takip Hukukunda “Alacaklısını Zarara Sokmak Kasdıyla Malvarlığını Ek-siltme Suçu” “İİK. mad. 331” (ABD. 2010/1, s:175-186)
- 399) Takip Hukukunda ‘Taahhüdü İhlal Suçu’ “İİK. mad. 340” (İzmir Bar. D. Ocak/2010, s:46- 63)
- 400) İcra Dairesince Teslim Edilen Taşınmaza veya Gemiye Tekrar Girme Suçu “İİK. mad. 342” (Manisa Bar. Der. S:111, Ocak/2010, s:25-38), (Yargı Dün, S:201,Eylül/2012, s:27-39)
- 401) İcra ve İflâs Kanunu’nun 360. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Legal Huk. D. Eylül/2010 S:93, s:3157-3164)
- 402) İcra Mahkemelerinin Temyizi Kabil Olan Kararları “İİK. mad. 363” (İBD. 2010/3, C:84, s:1443-1456)
- 403) İcra Mahkemesi Kararlarının Temyizi “İİK. mad. 364” (Terazi Huk. D. Ha-ziran/2010, s:113- 120)
- 404) Takip Hukukunda ‘Gerçeğe Aykırı Beyanda Bulunma Suçu’ “İİK. mad. 338” (Yargı Dünyası D. S:172, Nisan/2010, s:11-22)
- 405) İİK’nun 337/a Maddesi Üzerinde Bir İnceleme “Ticareti Terk Edenlerin Ce-zası” (Bursa Bar. D. Temmuz-Ağustos-Eylül/2010, S:89, s:5-8)
- 406) İflastan Sonra Konkordato “İİK. mad. 309” (Kazancı Huk. D. 2010/Mayıs-Haziran, S:69-70, s:242-247)
- 407) Takip Hukukunda ‘Nafaka Borcunu Ödememe Suçu’ “İİK. mad. 344” (Tür. Bar. Bir. D. S:90, Eylül-Ekim/2010, s:420-429)
- 408) “İhalenin Feshi” Talebinin Reddedilmesinden Sonra, Genel Mahkemede “Tapu İptali ve Tescil Davası” Açılabilir Mi? (İBD. Ocak-Şubat/2011, S:2011/1, s:165-171)
- 409) Takip Hukuku Bakımından ‘Ticari İşletmelerde Yöneticilerin Sorumluluğu’ “İİK. mad. 333/a” (Tür. Not. Bir. Huk. D. S: 147, Ağustos/2010, s: 23-27; Aksaray Bar. D. 2011/2)
- 410) İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Tarafları (İBD. Mart-Nisan/2011 s:33- 67)
- 411) İcra ve İflas Hukukunda Tasarrufun İptali Davasının Konusu (ABD. 2011/1 s:211-231)
- 412) İcra ve İflâs Hukukunda “Alacaklılara Zarar Verme Kasdı ile Yapılan (Hi-leli) Tasarruflardan Dolayı” İptal “İİK. mad. 280” (Legal Huk. D. Ağus-tos/2011 s:3017-3058)
- 413) İcra ve İflâs Hukukunda “İvazsız Tasarruflardan Dolayı” İptal “İİK. mad. 278” (İzmir Bar. D. Nisan/2011 s:103-124)
- 414) İcra ve İflâs Hukukunda “Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı” İptal “İİK. mad. 279” (Bursa Bar. D. Nisan-Mayıs-Haziran/2011 s:69-73)
- 415) Kendisine Satış İlanı Tebliğ Edilmemiş Olan İlgilinin, Bu Nedenle İhalenin Feshini İsteyebil- mesinin Dürüstlük Kuralı (MK. mad.2) ile Bağdaşmadığı Bir Durum (İBD. Mayıs- Haziran /2011 S:75-85) (Yazan: Av. Alper Uyar)
- 416) Alacaklının “Alacağına Mahsuben Satışa Konu Taşınır/Taşınmazı Satın Al-ması”nın Engel-lenmesinin Hukuki Sonuçları “İİK. mad. 118/1, 130, 133” (İBD. Temmuz- Ağustos/2011, s:80-85)
- 417) İtirazın İptali Davasını Açma Süresinin Başlangıcı «İİK mad-67/İ» (İzmir Bar. D. Temmuz /2011, s:49-55) (Yazan: Av. Alper Uyar)
- 418) İlama Dayalı Olarak “İlamsız Takip” Yapılabilir Mi? “İİK mad. 36” (İBD. Ocak-Şubat/2012, s:131-136)

- 419) Organize Sanayi Bölgesinde Bulunan Taşınmazların Yapılan Cebri İcra Yolu ile Satışlarına, Kredi Alacaklısı Kurulardan Alacağı Temlik Almış Olan Varlık Yönetim Şirketi de Katılarak “Alacağına Mahsuben” Taşınmazı Satın Alabilir Mi? (İBD. Mayıs-Haziran/2012, s:152-155)
- 420) “Takip Konusu Senedin Sahte Olarak Düzenlenmiş Olduğu” İleri Sürülerek, İcra Takibinin Durdurulması Nasıl Sağlanabilir? (İBD. Mart-Nisan/2012, s:199-207; Manisa Barosu Der. Mart-2013, S:120-121-122-123-124, s:10-22)
- 421) 6352 sayılı 02.07.2012 tarihli Kanun ve 6103 sayılı 14.01.2011 tarihli Kanun ile İcra ve İflâs Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler ve Getirilen Yenilikler (Av. Cüneyt Uyar ile birlikte) (İBD. Eylül-Ekim/2012, s:33-74)
- 422) “Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesi” Hakkında Açılan Tasarrufun İptali Davasının Sonuçları (İBD. Kasım-Aralık/2012, s:137-233)
- 423) “Takip Dayanağı Senedin Sahte Olduğu” İleri Sürülerek, İcra Takibinin - Teminatsız- Durdurulması (İBD. Mart-Nisan/2013, s:488-516; Mersin Barosu Dergisi, S:36, s:82-92)
- 424) “Kambiyo Senetlerindeki Mücerretlik İlkesi”, “Kambiyo Senedinin Hayatın Olağan Akışına Aykırı Olduğu” İddiasına Dayalı ‘Menfi Tespit Davası’nın Açılmasını Engeller Mi? (İBD. Mayıs-Haziran/2013, s: 243- 257)
- 425) İflasın Erteleenmesi Talebi Üzerine (veya İflasın Erteleenmesi Kararı İle Birlikte) Verilen “Takip Yasağı”na İlişkin İhtiyati Tedbir Kararı, “İflasın Erteleenmesi Kararı”nın Yargıtayca Bozulması Halinde Kalkar Mı? [İİK. mad. 179b/1, c:1; HMK. mad. 397/(2)] (ABD. 2013/3, s:437-448)
- 426) Mütessesil Kefile Başvurulabilme Koşulu Olan TBK. mad. 586/1’deki “İhtarın Sonuçsuz Kalması” Sözcüklerinin Anlamı (İBD., 2013/4,s:165-168)
- 427) Deniz İcra Hukukunda Kanuni Rehin Hakkına Sahip Alacaklıların Kanuni Rehin Hakkından Feragatı (TTK.m.1379) (Prof. Dr. Aydın Zevkliler’e Armağan, 2013,C:III,s:2907-2914)
- 428) Borçlunun İcra Takibinde İstenen “İşlemiş Faiz” Miktarı İle “İşleyecek Faiz” Oranına Süresi İçinde İtiraz Etmemesinin Sonuçları (ABD., 2013/2,s:347-355)
- 429) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Beş Gün Süreli Şikayet “İİK. 170/a” (İBD. Eylül-Ekim/2013, s:98-247)
- 430) Bononun (Emre Muharrer Senedin) Geçerlilik (Şekil) Koşulları (Legal Huk. D. Ekim/2013, S:130, s:159-198)
- 431) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Ödeme Emrinin İçeriği (Tür. Bar. Bir. D. Eylül/Ekim-2013, S:108, s:363-376)
- 432) İcra Dairesi Görevlilerinin Hukuki Sorumluluğu (Legal Huk. Der. Kasım/2013, S: 131, C: 11, s: 111-122)
- 433) İcra Tebliğleri (Ankara Bar. Der. S:2013/4, s:156-240)
- 434) Kefalet Süresi (10+1=11 Yıl) Olan Kefilin Sorumluluğunun Sona Ermesi (Legal Huk. Der. Eylül-2013, S:129, s:87-90)
- 435) İİK.’nin 83/a Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Terazi Der. Aralık/2013, C:8,S:88, s:49-52)
- 436) Borçlunun Üçüncü Kişilerdeki Hak ve Alacaklarının Haczi (İzmir Barosu Der. Eylül/2013, Y:78, s:198-270)
- 437) İlamlı Takiplerde Yetkili İcra Dairesi (Yargı Dünyası Der. Aralık/2013, S:216, s:11-15)

- 438) İlamın Zamaşımına Uğradığı İtirazı (Yargı Dünyası Der. Kasım/2013, S:215, s:19-24)
- 439) İİK. mad. 89/IV'a Göre Açılan Tazminat Davası Sonucunda Verilen Karar Hakkında "Tehiri İcra Kararı" Verilmesi İstenebilir Mi? (İzmir Barosu Der. Eylül/2013, Y:78, s:271-272)
- 440) Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (Manisa Barosu Der. Haziran/2013, S:125, s:8-41)
- 441) Tasarrufun İptali Davasının Tarafları (Manisa Barosu Der. Ocak/2014, S:126-127, s:8-60)
- 442) İcra Tutanakları (İİK.8) (Legal Huk. Der. Şubat/2014, S:134, C:12, s:73-86)
- 443) İcra ve İflâs Kanununun 79'uncu Maddesi Üzerine Bir İnceleme (Terazi Huk. D. Şubat/2014, S:90)
- 444) Haciz İsteme Hakkı (İİK.78) (Legal Huk.Der. Mayıs/2014, S:137, s:107-127)
- 445) İcra ve İflâs Kanununun 79'uncu Maddesi Üzerine Bir İnceleme (Terazi Huk. D. Şubat/2014, S: 90)
- 446) İhtiyati Haciz Kararı Verilebilmesinin Bağlı Olduğu Koşullar (Terazi Huk. D. Aralık/2014, S: 100)
- 447) İcra ve İflâs Hukukunda "Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı" İptal (İBD.Mart- Nisan/2014, S:2014/2, s:429-439)
- 448) Tasarrufun İptali Davasının Uygulamada Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der.S:138, Haziran- 2014, s:169-176)
- 449) "Muvazaalı İcra Taakipleri" (Borç İkrarları) ile "Borçlunun Süresi İçinde Zamaşımı İti-razında Bulunmamasının Tasarrufun İptali Davasına Konu Edilmesi" (TBK.mad.19; İİK.mad.280) (İBD. Mayıs-Haziran/2014, C:88, S:2014/3, s:282-295)
- 450) "Kira Sözleşmesi"nde ya da "Tahliye Taahhüdü"nde Belirtilen Taşınmazdan Başka (Farklı) Bir Taşınmaz Hakkında Yapılan Tahliye Takibinde, "Maddi Hata" Yapıldığı Savunması Geçerli Olur Mu? (İzmir Bar. Der. Y:79, S:2014/Ocak, s:128-135)
- 451) Muvazaa (TBK.19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davalarının (İİK. 280/I) Açılma Koşulları ve Sonuçları (Legal Huk. Der.S:139, Temmuz/2014, s:175-187)
- 452) Simsarlık (Tellallık) Sözleşmesinden Doğan Ücret Alacağı Hakkında Yapılan İlamsız İcra Takibine İtiraz Edilmesi Üzerine, İcra Mahkemesinden "İtirazın Kaldırılmasına Karar Veril-mesi" İstenebilir Mi? (Legal Hukuk Der. Eylül/2014, S:141, s:197-204)
- 453) İİK.'nun 280. Maddesi Uyarınca İptale Tabi Kimi Tasarruflar (Ankara Barosu Der. S:2014/3, s:415-448)
- 454) İstihkak Davalarında Yargılama "İİK. m. 97" (Legal Huk. Der. Kasım-Aralık/2014, S:143, s:179-202)
- 455) İhtiyati Haciz Kararı Verilebilmesinin Bağlı Olduğu Koşullar "İİK. m. 257" (Terazi Huk. Der. 100. Özel Sayı, Aralık/2014, s:407-430)
- 456) İstihkak Davalarında Kanıtlar (Karineler) "İİK. m. 97/a" (Legal Huk. Der. Ekim/2014, s:225-265)
- 457) Alacaklının İcra Dairesinde Satılmakta Olan Taşınır/Taşınmazı Alacağına Mahsuben Satın Alması (Leges Hukuk Der. Temmuz/2014, S:55, s:11-15)

- 458) İhtiyati Haciz Kararı Verilebilmesinin Bağlı Olduğu Koşullar (Terazi Huk. D. Aralık/2014, S:100)
- 459) Rehinli Alacaklının “Rehnin Paraya Çevrilmesi” Yoluyla Takip Yapma Zorunluluğu (İİK. mad.45) (İzmir Bar.Der. S:3, Eylül/2014, s:232-256)
- 460) Ticari İşletme Devirlerinin Muvazaa Nedeniyle İptali “İİK. m.280/III” (Ankara Bar. Der. S: 2014/4, s:623-656)
- 461) Kambiyo Senetlerine Mahsus Haciz Yolu ile Takiplerde Borca İtiraz Nedenleri (İİK. 168/5) (İBD. Eylül-Ekim/2014, S:2014/5, s:172-332)
- 462) İİK.’nun 88.Maddesi Üzerinde Bir İnceleme “İİK. m. 88” (Leges Huk. Der. Aralık/2014, S: 60, s:17-30)
- 463) İİK.’nun 68/b Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Bursa Barosu Der. Ocak-Şubat-Mart/2014, S:94, s:41-43)
- 464) İİK.’nun 79.Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Terazi Der. S:90, Şubat/2014, s:52-57)
- 465) İtirazın İptali Davası-Tahsil Davası “İİK.’nun 67.Maddesi Üzerinde Bir İnceleme” (Türkiye Barolar Birliği Der. S:114, Eylül-Ekim/2014, s:381-495)
- 466) İcra Hukukunda Şikâyet Sebepleri (İstanbul Barosu Der. Kasım-Aralık/2014, s:369-537)
- 467) Taşınmaz Rehni Kapsamındaki Eklentinin Haczi (İBD. Ocak/Şubat-2014, S:2014/1, s:163- 222)
- 468) Şirketlerin Ödenmeyen Vergi Borçlarından Şahsi Malvarlıkları ile Sınırsız Olarak Sorumlu Olan “Kanuni Temsilciler” Hakkında Açılan Tasarrufun İptali Davasının Kapsam ve Koşulları (İBD. Temmuz/Ağustos-2014, S:2014/4, s:354-365)
- 469) İlama Aykırı Yapılan İcra Takiplerinin İptali (ABD. S:2014/2, s:477-488)
- 470) İcra Hukukunda Tehiri İcra “Yürütmenin Durdurulması” (Çanakkale Bar. Der. Ocak- Mart/2014, S:11, s:62-70)
- 471) İflasın Ertelenmesi Kararının Etkileri (Leges Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Der. Ocak- Nisan/2014, Y:1, s:1-18)
- 472) İhtiyati Hacze İtiraz ve Kanun Yolları (İzmir Barosu Der. Ocak/2015, S:1, s:278-310)
- 473) Borçlu Hakkında Üçüncü Kişi Tarafından Takip Konusu Yapılan Senedin (ve İcra Takibinin) “Muvazaalı Olduğu” İleri Sürülerek, Borçlunun Alacaklıları Tarafından “Senedin (ve İcra Takibinin) Kendileri Bakımından Geçersiz Sayılması İçin Tasarrufun İptali Davası” Açılabilir Mi? (Ankara Barosu Der. S:2015/1, s:369-398)
- 474) Avukatlık Ücret Sözleşmesinde “Maktu” Vekalet Ücreti Öngörülen Bir İş İçin Düzenlenmiş Olan (“600.000 USD + KDV + STOPAJ” Ödeneceğini Belirten) Yazılı Avukatlık Ücret Sözleşmesinin Geçersizliği –TBK.’nun 27/I ve TMK’nun 2.maddesine Dayanılarak- İleri Sürülebilir Mi? (ABD. 2015/3, s:473-480)
- 475) Alacaklılarına Zarar Vermek Kasdıyla Mevcudunu Eksiltme Suçu “İİK. m. 331” (Prof. Dr. Ramazan Arslan’a Armağan, 2015, C:2, s:1699-1742; İBD. Mayıs, Haziran/2023, C:97, s:192-199)
- 476) Genel Haciz Yolu ile Takiplerde Yetkili İcra Dairesi “İİK. m. 50” (Terazi Huk. Der. Haziran/2015, S:106, s:145-158)
- 477) İİK.’nun 179. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Prof. Dr. Ejder Yılmaz Armağan, 2015, C:2, s:1973- 1995)

- 478) Tasarrufun İptali Davasının Tarafları (Prof. Dr. Hakan Pekcantez Armağanı, 2015, C:1, s: 3005-3070)
- 479) Tasarrufun İptali Davasına Konu Olan Taşınmazın Satışını İsteme Süresi (TBB. Kasım-Aralık/2015, S:121, s:435-440)
- 480) «Hayatın Olağan Akışına Aykırı Olduğu» Gereğiyle «Bir Senedin İptaline» Karar Verilebilir Mi? (Legal Huk. Der. Temmuz/2015, S:151, s:195-201)
- 481) Çocuk Teslimine Muhalefet Suçu “İİK. m. 341” (Leges Huk. Der. Temmuz/2015, S:67, s:13- 25)
- 482) Taşınmaz Rehni Kapsamındaki Eklentinin Haczi “İİK. m. 83/c” (Terazi Huk. Der. Ağustos/2015, S:108, s:93-98)
- 483) İİK.’nun 94.Maddesi Üzerinde Bir İnceleme “İİK. m. 94” (Leges Huk. Der. Ocak/2015, S:61, s:11-23)
- 484) İİK.’nun 259. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme “İhtiyati Hacizde Teminat-Haksız İhtiyati Haciz Nedeniyle Tazminat Davası” (Terazi Huk. Der.Ocak/2015, S:101, s:133-140)
- 485) İhtiyati Haciz Kararının İcrası “İİK.’nun 261. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme” (Yargı Dünyası Der. Mart/2015, S:231, s:13-32)
- 486) Tasarrufun İptali Davalarında “Davacının, Borçluda Gerçek Bir Alacağı Bulunması” Koşulunun Uygulamada Yaratdığı Sorunlar (İBD. Mart-Nisan/2015, S:2015/2, s:352-363)
- 487) Üçüncü Kişinin Elindeyken Haczedilen Mallar Hakkında Açılan İstihkak Davalarında İspat Yükü ve Kanıtlar (İBD. Mayıs-Haziran/2015, S:2015/3, s:63-97)
- 488) Avukat, Müvekkili Lehine Sonuçlandırdığı Davada Verilen Karar Kesinleşmeden, Vekalet Ücreti Alacağından Dolayı Müvekkili Hakkında Takip Yapılabilir Mi? (Legal Huk. Der. Şubat/2015, S:146, s:141-148)
- 489) Yabancı Ülkelerdeki Türk Vatandaşlarına Tebligat (Legal Huk. Der. Nisan/2015, S:148, s: 135-141)
- 490) İflâs Takibine Konu Edilmemiş Olan Alacak İddiası ‘İtirazın Kaldırılması ve İflâs Talebini İçeren Dava’da İleri Sürülebilir Mi? (Legal Huk. Der. Haziran/2015, S:150, s:133-139)
- 491) İcra Mahkemelerince Borçlunun Konkordato Talebi Üzerine “Tensip Kararı” İle, Duruşma Yapılmadan, Borçlu Hakkında “Takip Yasağı”na İlişkin Bir “İhtiyati Tedbir Kararı” Verilebilir Mi? (Leges Huk. Der. Şubat/2015, S:11, s:11-22)
- 492) İİK.’nun 354. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme “İcra Suçlarında Dava ve Cezanın Düşürülmesi - Tazyik Hapsi ve Disiplin Hapsine İlişkin Kararların Yerine Getirilme Süresi” (Erzincan Baro Der. Mayıs/2015, S:1, s:6-8)
- 493) İcra ve İflas Dairelerinin İşlem ve Eylemlerinden Dolayı Devletin Hukuki Sorumluluğu “İİK. m. 5” (ABD. S:2015/2, s:255-269)
- 494) Açılış/Kapanış Tasdiki Bulunmayan Ticari Defterlerin ‘Delil’ Niteliği (Legal Hukuk Der. Ağustos/2015, S:152, s:187-194)
- 495) İcra Takibi (Alacağı) Kesinleşmemiş Olan Alacaklıya Sıra Cetvelinde Yer Verilebilir Mi? (Terazi Huk. Der. Temmuz/2015, S:107, s:106-110)
- 496) Olumsuz Tespit Davasında “Hukuki Yarar” Olumsuz Tespit Davasının “Bekletici Mesele” Yapılması, Faturaların Delil Niteliği (İzmir Barosu Der. Eylül/2015 S:3, Yıl:80, s:153-176)

- 497) Devlet Mallarının Haczedilmezliği (Sakarya Baro Der. Ağustos-Eylül/2015, s:68-73)
- 498) Nitelikleri Gereği (Tamamı) Haczedilemeyen Şeylerden 'Banka Teminat Mektupları'nın ve 'Bütünleyici (Tamamlayıcı) Parçalar'ın Haczedilmezliği (Sakarya Baro Der. Nisan-Mayıs/- Haziran/2015, s:66-69)
- 499) Banka Teminat Mektupları ve Bütünleyici (Tamamlayıcı) Parçaların Haczedilmezliği (Sakarya Baro Dergisi, Haziran/2015, C:2, s:66)
- 500) İcra ve İflas Dairesi Görevlilerinin Takibin Tarafına ve Üçüncü Kişilere Vermiş Oldukları Zarardan Dolayı Devletin Hukuki Sorumluluğu "İİK. m. 5" (Noterler Birliği Huk. Der. S: 2015/1, s: 123-142)
- 501) Nafaka Borcunu Ödememe Suçu "İİK. mad. 344" (Giresun Baro Der. S:10, Mayıs/2015, s:40-45; Mersin Barosu Dergisi S:39, s:86-89)
- 502) Taşkın (Aşkın) Haciz "İİK. m. 85/I" (Terazi Huk.Der. Kasım/2015, S:111, s:108-113)
- 503) Anonim ve Limited Şirketlerde; "Şirket"ten ve/veya "Şirket Ortağı"ndan Alacaklı Olan Üçüncü Kişilerin "Şirket"i ve/veya "Şirket Ortağı"ni Takip Hakkının Kapsamı (İBD. Kasım-Aralık/2015, S:2015/6, s:66-83)
- 504) "İstihkak Davasının Reddi" Kararını Temyiz Eden Davacı Üçüncü Kişiden, İİK. mad. 36/I Uyarınca İstenebilecek Teminatın Cins ve Miktarı (Legal Hukuk Dergisi, Aralık/2015, S:156, s:107-115)
- 505) Tasarrufun İptali Davasını Açma Hakkı Kötüye Kullanılabilir Mi? Tasarrufun İptali Davasını Açma Hakkının Kötüye Kullanılmış Olmasının Yaptırımı Nedir? (Legal Hukuk Der. Ekim/2015, S:154, s:195-215)
- 506) Nafaka Borcunu Ödememe Suçu "İİK mad. 344" (Çanakkale Bar. Der. Y:2, S:12, s:49-53)
- 507) İcra ve İflas Hukukunda "Taahhüdü İhlal" Suçu "İİK. mad. 340" (Bursa Barosu Dergisi, Mart/2016, S:96, s.161-175)
- 508) Bedelsiz Kalmış Çek Hakkında Açılan Menfi Tespit Davasında "Kanıtlar"- "İspat Yüğü"- "Yetkili Mahkeme" "İİK. m. 72" (Bursa Barosu Der., Aralık/2016, S: 98, s: 129-134)
- 509) Hükmen Teslim Olunan Yere Müdahale Suçu "İİK. m. 342" (Kahramanmaraş Barosu İnternet Sitesinde yayımlandı)
- 510) İİK.'nun 88. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (İzmir Barosu Der. 2016/1,s:173-205)
- 511) Mahkemelerce Faturaya Dayalı Olarak İhtiyati Haciz Kararı Verilebilir Mi? (Tür. Bar. Bir. Der. Ocak-Şubat/2016, S:122, s:459-472)
- 512) Tasarrufun İptali Davası ve "Muvazaa", "Nam-ı Müstear", "İşletmenin Devri", "Kanuna Karşı Hile" ve "Perdeyi Kaldırma Teorisi" (ABD. 2016/2, s: 343-403)
- 513) Kooperatif Şirketler ile Adi Şirketlerde; "Şirket" ten ve/veya "Şirket Ortağı"ndan Alacaklı Olan Üçüncü Kişilerin "Şirket"i ve/veya "Şirket Ortağı"ni Takip Hakkının Kapsamı (ABD. Sayı: 2016/1, s:525-535)
- 514) Haksız İhtiyati Tedbir Kararından Dolayı Açılacak Tazminat Davasında Bir Yıllık Zamanaşımı Süresinin Başlangıcı "HMK m.399/(3)" (Yargı Dünyası Der. 2016/2, S:242, s:13-17)
- 515) «103 Davet Varakası» "İİK. m. 103" (Çanakkale Barosu Dergisi, S:15, 2016, s:101-104)

- 516) İcra Hukukunda Şikayetin Hukuki Niteliği (Bursa Barosu Der. Mart/2016, S:96, s.183-184)
- 517) Şikayetin Konusu (Bursa Barosu Der. Mart/2016, S:96, s.185-189)
- 518) Belediye Mallarının Haczedilmezliği (Yargı Dünyası Der. Mart 2016, S:243, s:19-52)
- 519) “İhale ve İhalenin Feshi” Konusunda Uygulamada Karşılaşılan Problemler (Terazi Huk. Der. Ocak 2016, Sayı: 113, Cilt: 11, sayfa: 135-140; Türkiye Barolar Birliği Dergisi Mart- Nisan/2016, Sayı: 123 s: 489-496)
- 520) “İhale ve İhalenin Feshi” Konusunda Ortaya Çıkan Sorunlar (Av. Teoman Ergül Armağanı, Ocak/2017, s: 585-648, Türkiye Barolar Birliği Dergisi Mart-Nisan/2016 Sayı:123 s:489-496)
- 521) Kollektif ve Komandit Şirketlerde; “Şirket”ten ve/veya “Şirket Ortağı”ndan Alacaklı Olan Üçüncü Kişilerin “Şirket”i ve/veya “Şirket Ortağı”nı Takip Hakkının Kapsamı (İBD. Mart- Nisan/2016, Sayı: 2016/2, Cilt: 90, s: 95-115)
- 522) Para ve Teminat Verilmesi Hakkındaki İlamların İcrası “İİK m.32-33 a” (Türk Medeni Usul ve İcra - İflas Hukukçuları Birliği'nin “MİHBİR”, 14. Abant Toplantısı “İlamlı İcra” Sayısı, “15-16 Nisan/2016”, s:163-242)
- 523) Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin “Borçlunun Taşınır/Taşınmaz Malları Üzerine Haciz Koyan Alacaklının -Bu Haczi Düşmeden veya Feragat Nedeni ile Düşürülmeden- Üzerindeki Haciz Devam Ederken, Aynı Taşınır/Taşınmazı Tekrar Haczettirebileceği” Konusundaki Yeni İçtihatları (İzmir Barosu Der. Mayıs/2016, s: 255-258)
- 524) Borçlunun Adres Kayıt Sistemindeki (Mernis) Adresine Tebligat (Teb. K. m. 10/II) (İzmir Bar. Der. Mayıs/2016, S: 81, s: 151-158)
- 525) Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin (ve Hukuk Genel Kurulu'nun) “Şirket Ortaklarının, Şirkete Karşı Üçüncü Kişi Sayılamayacakları ve Kendilerine Şirketin Borçlarından Dolayı Haciz İhbarnamesi (İİK. m. 89) Gönderilebileceği” Konusundaki Yeni Görüşü Doğrultusundaki İçtihatları (İzmir Bar. Der. Mayıs/2016, s: 259-264)
- 526) Taşınmaz Malların Haczi (Osmaniye Barosu Dergisi, 2016/Mayıs, S: 2, s: 52-60)
- 527) Borçlunun “Bir İrade Beyanında Bulunmasına” Mahkûm Edildiği İlam “Yalnız Borçlu Tarafından Yapılabilecek Bir İş (Şey)” Sayılarak, Bu İş (Şeyi) Yerine Getirmekten Kaçınan Borçlunun Fiili, İİK. mad.343'e Göre Suç Teşkil Eder Mi? (Legal Hukuk Dergisi, C:14,- Mayıs/2016, S:161, s:2543-2552).
- 528) İhtiyati Hacizde Yetkili Mahkeme “İİK m.50; m.258”, (Yargı Dünyası Dergisi Mayıs/2016, S: 245, s: 13-28)
- 529) Bir Eşin, Diğer Eşin Onayı Olmadan “Aile Konutunu Başkasına Devredemeyeceği”ne ya da “Aile Konutu Üzerinde İpotek Kuramayacağı”na Dair TMK. m.194/I'deki Kısıtlama (Yasak), Cebri İcra Yolu ile (İİK. m. 148 vd.) Yapılan İhaleleri (İİK. m. 134) de Kapsar Mı? “TMK. m. 194/I” (Legal Hukuk Der. S: 162, C: 14, Haziran/2016, s: 3089-3097)
- 530) ‘İhtiyati Haciz Kararı’nın “İİK. m. 260” ve ‘İhtiyati Haciz Tutanağı’nın İçeriği “İİK. m. 262” (Yargı Dünyası Dergisi Temmuz/2016, S:247, s:13-23)
- 531) Takibe Konu Edilmiş Senedin “Hayatın Olağan Akışına Aykırılık” ve “Tefecilik Suçuna Konu Olması” Nedenleriyle İptali (Legal Huk. Der. Temmuz/2016, S: 16, C: 14, s: 3657-3672)

- 532) “Kıymeti Süratle Düşen” veya “Muhafazası Masraflı Olan” Malların Pazarlıkla Satışı “İİK. mad. 113/II;119/4” (Yargı Dünyası Der. Eylül/2016, S:249, s:23-28)
- 533) Kısmen Haczedilen Haklar (İBD, Eylül-Ekim/2016, S:2016/5, s:61-94)
- 534) Yetişmemiş Mahsullerin Haczi (Yargı Dünyası Der. Kasım-Aralık/2016 S:23-26)
- 535) İcra ve İflâs Kanununun 338. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme (Bursa Barosu Der. Aralık/2016, S:98, s: 135- 151; Kahramanmaraş Barosu'nun İnternet Sitesinde yayımlandı.)
- 536) Borçlunun Üçüncü Kişilerde Bulunan Mal, Hak ve Alacaklarının Haczi “İİK m.89” (I - Legal Hukuk Dergisi, Kasım/2016, S: 167, s: 6121-6206, II - Legal Hukuk Dergisi, Aralık/2016, S: 167, s: 6721-6810)
- 537) Yargıtay 17. Hukuk Dairesi'nin “Kıdem Tazminatı”, “İhbar Tazminatı” ve “Diğer Sosyal Haklar”a Dayalı Olarak Açılan ‘Tasarrufun İptali Davaları’nda, Bu Alacakların Doğum Tarihinin ‘İş Akdinin Feshedildiği Tarih’ Değil ‘İşe Giriş Tarihi’ Olduğuna Dair Yeni İçti- hatlarının (Görüşünün) Düşündürdükleri (İzmir Barosu Der. Mayıs/2016, s:264-270; İstanbul Barosu Der. Ocak-Şubat/2017, C: 91, S: 2017/1, s: 42-46; Denizli Barosu Dergisi, 2017, s: 30-43)
- 538) Kambiyo Senetlerine Dayalı Takiplerde “Borca İtiraz”, “İmzaya İtiraz” ve “İleri Tarihli Çek” Kavramlarının İçeriği (Legal Hukuk Dergisi, Ekim, 2016, S:166, C:14, s:5603-5620)
- 539) Hâsılat Kirasında (TBK m.357 vd.) Temerrüt Nedeniyle Kiracının Tahliyesinin Düşündürdükleri (Yargı Dünyası Nisan/2016, S:244, s:25-30)
- 540) İhale Bedelini Yatırmayarak İhalenin Feshine Neden Olan Alıcının (Hissedarın), Teklif Ettiği (Ödemediği) İhale Bedeli ile Son İhale Bedeli Arasındaki Farktan Sorumluluğunun Kapsamı “İİK. m. 133/II” (İzmir Barosu Der. Eylül/2016, S:3, s: 151- 172)
- 541) Türk Hukukunda “Devlet Mallarının Haczedilemezliği” Kuralı “İİK.m.82/I-1” (Yargı Dünyası Dergisi, Haziran/2016, S:246, s:19-36)
- 542) Çeşitli Konularda Güncel Yargıtay Kararları ile İlgili İncelemeler (Bursa Bar. D. Ağustos 2016/97 s.61/87)
- 543) İhtiyati Haciz Kararının İçeriği “İİK. m. 260” (Yargı Dünyası Dergisi Temmuz/2016 S:247 s:13-23)
- 544) Avukatın “Özen Yükümlülüğü” (Av. K. m. 34; TBK. m. 506/III) ve “Görevi Kötüye Kullanma Suçu” (TCK. m. 257/2) (Türkiye Barolar Birliği D. Temmuz-Ağustos/2017 S:131 s:373-404)
- 545) Tasarrufun İptali Davalarının Konusu (İstanbul Barosu Dergisi, Temmuz-Ağustos 2017, S:2017/4, s:74-132)
- 546) Ticari Defter Kayıtlarına Göre “Alacaklı” Gözüken Ancak Borçlusu Hakında Takip Konusu Yaptığı Çekleri Ticari Defterlerine İşlememiş Olan Alacaklı Yaptığı ‘İcra Takibi’ne Dayanarak, “Borçlusu” ve “Lehine Tasarrufta Bulunulan Üçüncü Kişi” Hakkında ‘Tasarrufun İptali Davası’ Açabilir Mi? (Terazi Huk. Der. Kasım/2017, S: 135, s: 90-101)
- 547) Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek Bazı Tasarruflar (Legal Hukuk Dergisi, Eylül 2017, S:177, s:4449-4513.)
- 548) İhtiyati Haciz İsteminin Koşulları (Prof. Dr. Şeref ERTAŞ’a Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C: III, 2017, s:2585-2631)

- 549) İtiraz ve İade Edilen Faturaya Dayanılarak İhtiyati Haciz Kararı Verilebilir Mi? (Terazi Huk. Der. Ekim/2017, S: 134)
- 550) İhtiyati Haciz Kararının Uygulanması "İİK m. 261" (Çanakkale Barosu Dergisi, 2017, S:16, s:75-81)
- 551) 6728 sayılı Kanunla Yapılan Değişiklikten Sonra "İflasın Erteleme" (ABD. 2017/1, s:251- 321)
- 552) Hacze Ayrıcalıklı (Takipsiz) Katılma (Adana Barosu Dergisi, 2017/Ocak, s:25-35)
- 553) "Elektronik Posta Verileri"nin "Yazılı Delil" ya da "Delil Başlangıcı" Olarak Senedin "Teminat Senedi" Olup Olmadığının İspatındaki Rolü (Terazi Hukuk Der. Ocak/2017, S: 125, s: 90-92)
- 554) Tasarrufun İptali Davası "İİK. m. 277 vd." ve İtirazın İptali Davası "İİK. m. 67" Sırasında Konulan "İhtiyati Haciz" Ne Zaman ve Nasıl Kesin Hacze Dönüşür? (Legal Huk. Der. Şubat/2017, S:170, s:751-755;)
- 555) İhale Bedelini Yatırmayarak İhalenin Feshine Sebep Olan Önceki Alıcı, Yapılacak Tamamlayıcı İhaleye "İİK. m. 133" Teminat Yatırmadan "İİK. m. 124/III" Katılabilir Mi? (Terazi Hukuk Der. Şubat/2017, S:126, s: 126-133)
- 556) İstihkak Davalarında "Haciz Yapılan Üçüncü Kişiye Ait Yerde, Borçluya Ait Belge, Evrak ve Eşya Bulunması"nın Kanıt Olarak Değeri "İİK. m. 97/a" (Yargı Dünyası Hukuk Der. Şubat/2017 S:13-29)
- 557) "İhtiyati Tedbir (HMK. m. 396) ve İhtiyati Haciz Kararının Teminatsız Değiştirilmesi / Kaldırılması" Kurumunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Terazi Hukuk Der. Mart/2017, S: 127, s: 104-112)
- 558) "Haczin Geçerliliği ve Tamamlanmış Sayılması" (Bursa Bar.Der. Mart/2017, s:65-67)
- 559) Senet Lehtarını Tarafından, Zamanaşımına Uğramış Bir Bono Hakkında, Keşideciye Karşı "Temel Borç İlişkisi"ne Dayanılarak "İtirazın İptali Davası" Açılabilir mi? (Legal Hukuk Der. Nisan/2017, C:15, S:172, s:1801-1822)
- 560) Borçlunun Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilecek "Alacağın Temliki" Tasarrufları ("Borçlunun Yaptığı Tüm Alacağın Temliki İşlemleri" İçin Mi Yoksa Sadece "Borçlunun Muvazaalı Olarak Yaptığı (Bedelsiz, Karşılıksız Olan) Alacağın Temliki İşlemleri" İçin Mi Tasarrufun İptali Davası Açılabilir? (Legal Hukuk Der. Mayıs/2017, S:173, s:2411-2437)
- 561) Tasarrufun İptali Davasına Konu Olan Bazı Tasarrufların Düşündürdükleri (Legal Hukuk Dergisi, Haziran/2017, S:174, s:2941-2986)
- 562) Üzerinde, Üçüncü Kişi Lehine İpotek Bulunan Bir Taşınmazın, İcra Dairesince Yapılan Birinci/İkinci Artırmasında En Yüksek Pey Süren Alıcıya İhalenin Yapılabilmesi İçin, İleri Sürülen Peyin 'Taşınmazın Kıymetinin Yüzde Ellisini' + 'İpotek Bedelini' + 'Satış ve Paylaşım Masraflarının Tümü' Mü Karşılıması Gerekir? (Legal Hukuk Dergisi, Haziran/2017, S:174, s:2987-3010)
- 563) Uygulamada Tasarrufun İptali Davasının Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. Temmuz/2017, s:497-543)
- 564) "Alacaklılara Zarar Vermek Kastı ile Yapılan (Hileli) Tasarruflardan Dolayı" İptal "İİK. md. 280" (ABD, 2017/4, s:307-364)
- 565) Alacak Miktarı -Yazı ile- "Yabancı Para" Olarak Yazılmış/İfade Edilmiş Olan Bir Kambyo Senedinin, Alacak Miktarını Matbu Olarak Belirten Ön Yüzündeki "TL", "...Türk Lirası" Kelimelerinin Sadece Çizilmiş Olması Yeterli Midir Yoksa Ayrıca Bu Çizilmenin Keşideci Tarafından İmza

- (Paraf) Edilmiş Olması Da (HMK.m.207) Zorunlu Mudur? (İzmir Barosu Dergisi, Eylül 2017, S:3, s:223-235)
- 566) Önemli İçtihatlar ve Notlar (Bursa Bar. D. Haziran 2017/100 s.48/62, Bursa Bar. D. Eylül 2017 /101 s.65/68)
- 567) Satışa Konu Taşınmazın İhaleden Önce “Kentsel Dönüşüm”den Yararlanırl Duruma Gelmesi Halinde, İhaleden Önce Bu Taşınmaza Yeniden Kıymet Takdiri Yapılması “İİK. m. 128a/III” Gerekir Mi? Takip Konusu İpotekle Temin Edilmiş Kredi Borcunun, Borçlu Dışında (Yerine) Başka Bir Kişi Tarafından Ödenmesi Halinde, Alacaklının Alacağı Sona Ermiş “TBK. m. 83” Olur Mu? (Balıkesir Barosu Dergisi Eylül/2017, S:2017/3, s:15-29)
- 568) İhtiyati Hacizde Görevli Mahkeme (Yargı Dünyası Hukuk Dergisi, Eylül/2017, s:13-22)
- 569) “Açık Artırma ile Yapılan Satışlarda Mülkiyetin Alıcıya Geçme Anı” ve “Satış İlanında Satılan Taşınmazın Bulunduğu Sokak Numarasının Yanlış Belirtilmiş Olmasının İhalenin Feshine Neden Olup Olmayacağı” (TBB Dergisi, Eylül-Ekim/2017, Yıl:30, Sayı:132, s:411- 416)
- 570) İtiraz ve İade Edilen Faturaya Dayanılarak İhtiyati Haciz Kararı Verilebilir mi? (Terazi Huk. D. Ekim/2017, S: 134, s:78-83)
- 571) Tapuda Gerçekleştirilen Satıştan On Yıl Geçtikten Sonra, Satıcı Tarafından “Ödenmediği İddia Edilen Satış Bedeli İçin” ‘İtirazın İptali Davası’ Açılabilir mi? (Legal Hukuk Dergisi, Kasım/2017, S:179, s:5485-5499)
- 572) 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkındaki Kanun’a Göre Açılan Tasarrufun İptali Davaları’nın Sonuçları “6183 s. K. m. 31” (Bursa Bar. D. Aralık 2017/102 s.66-72)
- 573) Tasarrufun İptali Davalarında “Alacağın Gerçekliği” (Muvazaalı Olmaması) Koşulunun Düşündürdükleri (Legal Huk. Der. Aralık/2017, S:180, s:5915-5942)
- 574) Ödeme Emrine İtiraz Dilekçesinin Yanlış İcra Dairesine, Yanlış Dosya Numarası Bildirilerek Yapılmasının Sonuçları (Çanakkale Barosu Dergisi, 2018, S:17, s:78-80)
- 575) Kamu Alacaklarından Dolayı Açılan Tasarrufun İptali Davalarında “Alacaklılara Zarar Verme Kasdı ile Yapılan (Hileli) Tasarruflardan Dolayı” İptal “6183 sayılı K. m. 30” (Konya Barosu, 2018, Sayı :1, s.13-21)
- 576) İleri Sürülen ‘İstihkak İddiası’ Üzerine, ‘İstihkak Davası’nın Kim Tarafından Açılması Gerektiğinin Neye Göre Belirleneceği? (Legal Hukuk Dergisi, Ocak/2018, S:181, s:163-186)
- 577) “Aciz Halinde İken Yapılan Tasarruflardan Dolayı” İptal “İİK. m. 279” (İBD. Ocak-Şubat /2018, s:111-134)
- 578) Kamu Alacağından Dolayı Açılan Tasarrufun İptali Davalarının Sonuçları “6183 s. K. m. 31” (Terazi Huk. D. Şubat/2018, S: 138, s: 118-125; Legal Hukuk Dergisi, Şubat/2018, S: 182, s: 719-766)
- 579) Kamu Alacağından Dolayı Açılan Tasarruf İptali Davalarında “İvazsız Tasarruflardan Dolayı” ve “Aciz Halinde İken” Yapılan Tasarruflardan Dolayı İptal “6183 sayılı K. m. 27, 28, 29” (Bursa Bar. D. Mart 2018/103 s.58/64)
- 580) Tasarrufun İptali Davalarında “Tasarrufun İptaline Karar Verilmesi” Konusunda Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar (TBBD. Mart-Nisan/2018, S:135, s:517-576)
- 581) Tasarrufun İptali Davasına Konu Olan ve Üzerinde İpotek Bulunan Bir Taşınmazı, Davalı Üçüncü Kişiden Satın Alan Dördüncü Kişinin, İyiniyetli

- Olup Olmamasının Doğurduğu Sonuçlar “İİK. m. 282, 283/II” (Legal Hukuk Dergisi, Nisan/2018, S:184, s:1721-1738)
- 582) Birden Fazla Kredi Sözleşmesinden Kaynaklanan Borç İçin Açılan Tasarrufun İptali Davalarında, Borcun Doğum Tarihi Nasıl Belirlenir? Tasarrufun İptali Davasının “Bedele Dönüşmesi” “İİK. 283/II” Halinde, Tazminata Esas “Gerçek Değer”in Hesaplanma Yöntemi (Legal Hukuk Dergisi, Nisan/2018, S:184, s:1739-1758)
- 583) İcra Takibinden Önce/Sonra Açılan Menfi Tespit Davalarında “İcra Takibinin Durdurulması” “İİK m.72/II, III” (Yargı Dünyası Der. Ekim/2016 S:13-34 - Manisa Barosu Dergisi, Mayıs 2018, S:132-133, s:5-25)
- 584) “Tasarrufun İptali Davaları Kimlere Karşı Açılabilir?” “İİK. m.282” (İBD. Mayıs-Haziran /2018, S:2018/3, s:35-75)
- 585) Tasarrufun İptali Davasının Bedele Dönüşmesi Halinde – “İİK. m. 283/II” Faize De Hükmedilmesi Gerekir mi? “Karar Derlemeleri” (İBD. Mayıs-Haziran/2018, S:2018/3 s:401; İBD. Mayıs-Haziran/2018, S:2018/3, s:403-435)
- 586) Aynı Zamanda ‘Hemşerisi’ Olan İki Kardeşten Birisine, Sahip Olduğu Taşınmazlardan (2) Tanesini ‘Değerinin Çok Altında Bir Bedelle’ Devrettikten (Tapuda ‘Satış’ Şeklinde Gösterdikten) Sonra, Aynı Gün Öteki Kardeşe De - ‘Değerinin Çok Altında/Üstünde Bir Bedelle’ - (4) Taşınmazını Devreden (Tapuda ‘Satış’ Şeklinde Gösteren) Borçlu Hakkında Tasarrufun İptali Davası “İİK. m. 278/III-2; 280/I” Açılabilir mi? (Yargı Dünyası Hukuk Dergisi, Ocak-Şubat-Mart/2018, S:73-75, s:17-36; Manisa Barosu Dergisi, Mayıs/2018, s:132-133, s:61-78)
- 587) Menfi Tespit Davalarında “Takibin Durdurulması” İçin Borçlu Tarafından Yatırılan Teminatın İşlevi (Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Mayıs-Haziran/2018, S: 136, s: 395-410)
- 588) Takibin Kabulü Şartları (Bursa Bar. D. Haziran 2018/104, s.55/57)
- 589) Alacaklının Gönderdiği Haciz İhbarnamelerine İtiraz Etmeyen Üçüncü Kişi Hakkında Hangi Koşullarda Tasarrufun İptali Davası Açılabilir? (Yargıtay Dergisi, Temmuz/2018, S:3, s: 1375-1404)
- 590) İhalenin Feshini Gerektirmeyen Durumlar (Legal Hukuk Dergisi, Temmuz/2018, S:187, s: 3313-3330)
- 591) Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri (İstanbul Barosu Dergisi, Temmuz- Ağustos /2018, S:4, s:15-102)
- 592) Tasarrufun İptalini Gerektiren Kimi Usulsüzlükler (Legal Hukuk Dergisi, Ağustos/2018, S: 188, s:3795-3827)
- 593) Alacaklı Tarafından, Borçluya Ait Eşya Üzerinde Hapis Hakkı “TMK. m. 950 vd.” Kullanılması Sırasında Uygulamada Ortaya Çıkan Sorunlar (Legal Hukuk Dergisi, Ağustos/2018, S:188, s:3785-3793)
- 594) Borçlunun, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilen Tasarrufları (Legal Hukuk Dergisi, Ekim/2018, S:190, s:4729-4801)
- 595) Haciz İsteme Hak ve Süresi (Leges Hukuk Der. Kasım-2018, S: 107, s:13-68)
- 596) “Konkordato” Nasıl Talep Edilir? Nasıl İncelenir? Nasıl Sonuçlandırılır? (Konkordato Süreci) (İstanbul Barosu Dergisi, Kasım-Aralık/2018, S:2018/6, s:9 -15)
- 597) Paranın İcra Dosyasına -Altı Ay İçinde- Getirilmesi Talebi (Bursa Bar. D. Aralık/2018, s.93- 97)

- 598) Haczin Yapılış Şekli ve Haczi Yapan Memurun Yetkisi (Leges Huk. Der. Ocak/2019, S:109, s:13-18)
- 599) “Borçlunun, Teminat Göstermeyi Evvelce Taahhüt Etmiş Olduğu Haller Müstesna Olmak Üzere, Borçlu Tarafından Mevcut Bir Borcu Temin İçin Kurulan Rehinler”in “İİK. m. 279/I-I” Hangi Koşullarda İptali Mümkün Olur? (Legal Hukuk Dergisi. Ocak/2019, S:193, s:235- 261)
- 600) “Taşınır Rehninin (Aracın) İlamsız Takip Yolu ile Paraya Çevrilmesi”ne İlişkin Takipte Alacaklı, ‘On Beş Günlük Ödeme Süresi’ Geçmeden ‘Rehinli Taşınırın (Aracın) Satılmasını’ İsteyebilir mi? (Legal Hukuk Der. Şubat/2019, S: 194, s:791-796)
- 601) İflasın Ertelenmesi Talebi Ticaret Mahkemesince Reddedilmiş Olan Borçlu Şirket Temsilcisi Hakkında, Bu Durumda İİK. m. 333/a’ya Göre Mahkûmiyet Kararı Verilebilir Mi? (Legal Hukuk Der. Şubat/2019, S: 194, s:797-813)
- 602) Borçlusunun, Üçüncü Kişilerdeki ‘Hak ve Alacakları’nı / ‘İpotek Hakkı’nı Haczedene Alacaklı, Hangi Durumlarda İcra Müdürlüğünden İİK. m.120/II Uyarınca “Üzerine Haciz Koyduğu ‘Hak ve Alacağın’ / ‘İpotek Hakkı’nın Tahsil Yetkisinin Kendisine Verilmesini” İstemek Zorundadır? (Leges Huk. Der. Mart/2019, S:111, s:13-19)
- 603) Yasal Süresi İçindeYapılan Satış Talebinin, Bu Süre İçinde Geri Alınması Halinde, Yeniden Satış İsteyebilme Süresinin Geri Alınan (Yani Satışın Düşürüldüğü) Tarihten İtibaren 6 Ay/1Yıl Olduğu... (Bursa Bar. D. Mart/2019, S:107, s.76-79; Denizli Barosu Dergisi, 2017, s: 26-28)
- 604) Gecikmiş İtiraz “İİK. m. 65” (Leges Hukuk Dergisi, Nisan/2019, S: 112, s: 11-24)
- 605) Genel Haciz Yoluyla Takiplerde İtiraz Sebepleri “İİK. m. 63” (Leges Hukuk Dergisi, Mayıs/2019, S: 113, s: 11-20)
- 606) Tasarrufun İptali Davasının Reddine Karar Verilmesini Gerektiren Bir Durum (Legal Hukuk Dergisi, Mayıs/2019, S: 197, s: 2139-2164)
- 607) Genel Haciz Yolu ile Takiplerde İtiraz Sebepleri “İİK. m. 63” (Leges Hukuk Der. Mayıs/2019, S: 113, s: 11-21)
- 608) Tasarrufun İptali Davalarında ‘Yetki İtirazı’nda Bulunma Şekli (Av. Cüneyt Uyar ile birlikte) (İBD. Mayıs-Haziran/2019,S:2019/3, s:50-70)
- 609) İİK’nun 128/a Maddesine Göre ‘2 Yıl Geçmedikçe Yeniden Kıymet Taktiri İstenemez’ İse de, Hacizli Taşınmaz Üzerine Sonradan Konulan Haczin “Yeni Bir Haciz” Olup, Bu Yeni Haciz Nedeniyle, İİK’nun 128/II Maddesi Uyarınca Satışa Esas Olmak Üzere Yeniden Kıymet Taktiri Yapılması Gerekeceği (Bursa Bar. D. Haziran 2019/108, s.73/77)
- 610) Hacze İmtiyazlı (Takipsiz) Katılma “İİK. m. 101” (Leges Hukuk Dergisi, Haziran/2019, S: 114, s: 11-22)
- 611) Talimat İcra Dairesi, Asıl İcra Dairesinin Gönderdiği Talimat Dışında İşlem Yapabilir mi? (Legal Hukuk Dergisi. Temmuz/2019, S: 199, s: 3027-3030)
- 612) İhalenin Feshine Neden Olabilecek/Olamayacak Hatalı İşlemler (Leges Hukuk Der. Ekim/2018, S:106, s:13-31; Kayseri Barosu Dergisi, Temmuz/2019, S: 3, s:44-46)
- 613) Artırmaya Hazırlık Aşamasındaki “Hatalı İşlem”ler ile İlgili Bozma Nedenleri (Kayseri Barosu Dergisi Temmuz/2019/83 s.48-53)

- 614) Tasarrufun İptali Davalarını Kimler Açabilir? “Tasarrufun İptali Davalarında ‘Davacı’ Sıfatı” (Legal Hukuk Dergisi, Haziran/2019, S: 198, s:2589-2629; Temmuz/2019, S: 199, s: 2989- 3000)
- 615) Kefile Karşı veya Kefil Tarafından Açılan “Tasarrufun İptali Davaları”nda, ‘Borcun Doğum Tarihi’ Hangi Tarihtir? “Av. Cüneyt Uyar ile birlikte” (İBD. Temmuz-Ağustos/2019, s:15- 37)
- 616) İhtiyati Hacizde Güvence (Teminat) “İİK m.259/I-III” (Leges Hukuk Dergisi, Temmuz/2019, S: 115, s:11-22)
- 617) «Haksız İhtiyati Haciz» Nedeniyle Tazminat Davası (Leges Hukuk Dergisi, Ağustos/2019, S: 116, s: 11-24)
- 618) Borçlu, Kaydına İhtiyati Haciz Konulmuş Olan Bir Taşınmazın Üzerinde, Başka Bir Alacaklısı Lehine İpotek Tesis Ederse, Taşınmazın Satış Bedeli, Bu İki Alacaklı Arasında Nasıl Paylaştırılır? (Bursa Barosu Dergisi, Temmuz-Ağustos-Eylül/2019, s:61-67)
- 619) İcra Dairesince Gerçekleştirilen ‘İhale’ Hakkında ‘İhalenin Feshi Davası’ Açılması Nedeniyle, İcra Müdürlüğünce İhale Bedeli Bankada Nem’alandırılırsa “İİK. m. 334/V, c: 2, 3”, Bu Nem’a Bedeli İhale Bedeli ile Beraber Hak Sahiplerine Nasıl Dağıtılır? (Legal Huk. Der. S:201, Eylül/2019, s.3967,3983; Çanakkale Barosu Dergisi, Eylül/2019, S:18, s:107-109)
- 620) Şikayet Süresi “İİK. m. 16” (Leges Hukuk Der. Eylül/2019, S: 117, s:11-47)
- 621) İhalenin Feshine Neden Olabilecek Usulsüzlükler (Leges Hukuk Der. Ekim-2019, S:118, s:11-28)
- 622) Tasarrufun İptali Davasının Açılabilme Süresi “İİK.m.284” (Leges Hukuk Dergisi, Aralık/2019, S:120, s:11-28)
- 623) Tasarrufun İptali Davalarında Süreler (Legal Hukuk Der. Aralık/2019, S: 204, s:5214-5230)
- 624) Süresinden Sonra Açtığı “İhalenin Feshi Davası” Reddedilen Borçlu “Yolsuz Tescil Nedeniyle Tapu İptali ve Tescil Davası” Açabilir Mi? (Legal-Banka ve Finans Hukuku Dergisi “Prof. Dr. Ali Necip ORTAN Armağan”ı, S:32, C:2, 2019, s:2563-2575)
- 625) Tasarrufun İptali Davalarında “Ticari İşletmenin Devri” (İİK m. 280/III) “İptale Tabi Tasarrufların Kapsamı” (İİK m. 278, 279, 280) ve “Mahkemeye Aciz Vesikası Sunulması” (İİK m. 277) Konularına İlişkin Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar [Çankaya Hukuk Fakültesi Dergisi (Arş. Gör. Ceren Damar Şenel Armağanı, C:3, 2020, s: 3941-3978)]
- 626) Tasarrufun İptali Davalarında “Alacağın Gerçek Olması” ve “Hayatın Olağan Akışına Uygunluk” Koşullarının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Legal Hukuk Der. Ocak 2020, S: 205, s:267-309)
- 627) İstinaf Yargılama Usulü Kararları (Bursa Barosu Dergisi, Ocak-Şubat-Mart/2020, s:111-119)
- 628) Tasarrufun İptali Davasının ‘Bedel’e Dönüşmesinin Uygulamada Yarattığı Sorunlar “İİK. m.283/II” (İBD. Mart-Nisan/2020 S: 2020/2, s: 87-122) (Av. Cüneyt Uyar ile birlikte)
- 629) Borçlunun, Borçlanma Tarihinden Önce Yapmış Olduğu Mal Kaçırma Amacına Yönelik Tasarrufları Hakkında, Alacaklıları Tarafından “Genel Muvazaa Davası” (TBK. m. 19) Açılabilir Mi? (İBD. Temmuz-Ağustos/2020 s:43-61)

- 630) Kamu Alacağından Dolayı Açılan “Tasarrufun İptali Davaları”nın Tarafları (6183 s.K.m. 25) (Legal Hukuk Dergisi, Ağustos/2020, S: 212, s: 3661-3702)
- 631) Tasarrufun İptali Davalarında “Tapuda Gösterilen Satış Bedeli ile Taşınmazın Rayiç Değeri Arasında Fahiş Fark Bulunması” Koşulu ile “Mesken Niteliğindeki (Haciz Kabil Olmayan) Taşınmazlar Hakkında Tasarrufun İptali Davasının Açılmayacağı” Koşulunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Terazi Huk. Der. Eylül/2020, S:169, s:1887-1897)
- 632) “Tasarrufun İptali Davalarında Tasarrufun İptali Sebepleri”ne Genel Bir Bakış (Legal Huk. Der. Ekim/2020, S:214, s:4649-4743)
- 633) “Belli Bir Yerde Devamlı Olarak Meslek veya Sanat İcra Edenlere” Mahsus Tebligat Usulünü Düzenleyen Teb. K.’nın 17. Maddesinin Düşündükleri (Legal Hukuk Der. Kasım/2019, S:203, s:4856-4866; İBD. 2020/1, s:87-97)
- 634) Alacaklıya “Dava Konusu” Arsa Üzerinde Tanınan Cebri İcra Yetkisi, Davalı-Üçüncü Kişi Tarafından Yapılmış Olan ‘Bina’yı da Kapsar Mı? (Legal Hukuk Dergisi, C:18, S:206, Şubat/2020, s726-740:)
- 635) Çek Hamili Hakkında, Keşideci Tarafından “Dava Konusu Çekin ‘Teminat Çeki’ Olduğu İddiasıyla” Açılan Menfi Tespit Davasının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (İBD Kasım- Aralık/2020, S: 2020/6, s:15-29)
- 636) Üçüncü Kişi Tarafından Borçlunun Hakedişlerinin, Haciz İhbarnamesi Göndermemiş Olan Vergi Dairesine Ödenmesinin Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Legal Mali Hukuk Dergisi, 2020/190, C: 16, S: 190, s: 2793-2806)
- 637) ‘Taahhüdü İhlal Suçu’nun (İİK m. 340) Uygulamada Tartışılan Yönleri (Bursa Bar. Der. Ekim, Kasım, Aralık/2020 s:69-74)
- 638) İstinaf İncelemesinin, İstinaf Dilekçesinde Belirtilen Sebeplerle Sınırlı Olarak Yapılacağı, Bölge Adliye Mahkemesinin Kamu Düzenine Aykırılık Gördüğü Takdirde Bunu Re’sen Gözeteceği (Bursa Bar. Der. Ekim, Kasım, Aralık/2020 s:74-76)
- 639) ‘Haciz İhbarnamesine Gerçeğe Aykırı Beyanda Bulunma Suçu’nun (İİK m. 338/I; 89/IV) Uygulamada Tartışılan Yönleri (Legal Huk. Der. C: 18, S:215, Kasım/2020, s: 5221-5228)
- 640) “Yukarıya Doğru Aşırı Oransızlık” (İİK m.280) ve “Ticari İşletmenin Devrine Yönelik İptal” (İİK m.280/III) Sebepleriyle Açılan Tasarrufun İptali Davasının Düşündürdükleri (Legal Hukuk Dergisinde yayımlanacak)
- 641) Cebri İcra Satışlarına Yönelik Tasarrufun İptali Davalarının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Prof. Dr. Necmettin M. Berkin Armağanı,2021, s:1247-1276)
- 642) İcra Dairesince Satılan Taşınmazların/Taşınırların, Alacaklı Tarafından “Alacağa Mahsuben” Satın Alınmasının Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Yargı Dünyası Dergisi, Ağustos/2022, S:310, s:11 vd.)
- 643) Tasarrufun İptali Davalarında “Son İki Yıl İçinde Yapılan Tasarruflar” (İİK. m. 278/I,II) ve “Taşınmazın ‘Tapuda Gösterilen Satış Bedeli’ ile ‘Rayiç Bedeli’ Arasında Bir Mislini Aşan Fark Bulunması” (İİK. m. 278/III-2) Koşulu ile “Davacının Davalı-Borçludaki Alacağının ‘Gerçek Bir Alacak Olması’ Koşulunun, Uygulamada Yarattığı Sorunlar”... (Prof. Dr. Necmettin M. Berkin Armağanı,2021, s:1277-1349)
- 644) İcra Mahkemelerinde Yargılama Usulü (Türk Medeni Usul ve İcra İflas Hukukçuları Birliği (MİHBİR)’in 04.10.2019 tarihindeki 17. Toplantısında tebliğ olarak sunuldu.)

- 645) Dosya Borcunun Tamamını Alacaklıya Ödeyerek Alacağı Temlik Alan “Müteselsil Kefil”, Dosyanın Diğer Müteselsil Kefillerine Nasıl Rücu Edebilir? (Leges Hukuk Dergisi Ekim /Kasım 2020, S: 130-131, s:11-17)
- 646) Tasarrufun İptali Davasının “Usul”den ve “Esas”tan Reddine Neden Olan Sebepler (Leges Hukuk Dergisi, S.128, s:13-32)
- 647) İstihkak İddiasının Reddine Neden Olan Fiili Durumlar “İİK.m. 96 vd” (Legal Huk. Dergisi, 2020/206, s:741vd.)
- 648) Üzerinde İpotek Bulunan Bir Taşınmazın ‘Bütünleyici Parça’ ve ‘Eklentileri’ Tek Başına Haczedilebilir ve Satılabilir Mi? (Bursa Barosu Dergisi, 2022/Kasım, C:47, S:122, s:81-89)
- 649) Tasarrufun İptali Davalarının Uygulamada Tartışılan Yönleri (“AYTAD” Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği’nin internet sitesinde(<https://aytad.org.tr/yayinlar/>) yayımlandı.
- 650) Tasarrufun İptali Davalarının ‘özel dava şartları nelerdir?’
-İİK. 278/II-2 ve 280/I Uyarınca Hangi Koşullarla İptal Kararı Verilebilir?
-Tasarrufun İptali Davalarında ‘Alıcının Satın Alma (Mali) Gücü’ Araştırılabilir mi?
-Tasarrufun İptali Davasının ‘Bedele Dönüşmesi’nin (İİK. 283/II) Sonuçları Nelerdir? (16.11.2020 tarihinde (“AYTAD” Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği’nin internet sitesinde yayımlandı. (<https://aytad.org.tr/yayinlar/>) (Tekirdağ Barosu Bülteni, S: 34, Ekim/2022, s. 64-77)
- 651) Üzerinde İpotek Bulunan Bir Taşınmazın ‘Ayrılmaz Parçaları’ ve ‘Eklentileri’ Hakkında - İpotekli Alacaklı ve Ticari İşletme Rehni Sahibi Tarafından-İstihkak Davası Açılabilir Mi? (Legal Huk. Der. C: 18, S: 216, Aralık/2020, s: 5675-5696)
- 652) “Muvazaa (TBK. m. 19) Nedenine Dayalı Tasarrufun İptali Davaları” İle “İİK.m. 277 vd. Dayalı Tasarrufun İptali Davaları’nın Karşılıklı Özellikleri Ve Sonuçları Hakkında ‘Bilgi Notu’ (“AYTAD” Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği’nin internet sitesinde (<https://aytad.org.tr/yayinlar/>) yayımlandı - Ankara Barosu Der. 2020/4 s:217-224- İstanbul Barosu Der. Mart-Nisan, 2021/2, s: 90-96)
- 653) Tasarrufun İptali Davalarının Uygulamada Tartışılan Yönleri (İİK. m. 277-284) (Legal Huk. Der. Ocak/2021, S: 217, s: 157-277)
- 654) Tasarrufun İptali Davaları Hakkında Mütalâa (“AYTAD” Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği’nin internet sitesinde (<https://aytad.org.tr/yayinlar/>) yayımlandı)
- 655) Tasarrufun İptali Davasının “Özel Dava Şartları” ve Hem İİK. 277 vd. Hem de TBK. 19’a Dayanılarak Tasarrufun İptali Davası Açılabilir mi? (Leges Hukuk Dergisi Aralık/2020, S:132, s:11-86) (“AYTAD” Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği’nin internet sitesinde (<https://aytad.org.tr/yayinlar/>) yayımlandı)
- 656) Bütün Yönleriyle Tasarrufun İptali Davaları ve Uygulamada Yarattığı Sorunlar (Leges Hukuk Dergisinde Yayımlanacak)
- 657) Ciranta Sıfatıyla Takip Edilen Borçlu “Takip Dayanağı Bononun Protesto Edilmemiş Olması Nedeniyle” ‘Takip Konusu Bonodan Dolayı Borçlu Olmadığının Tespiti İçin’ Menfi Tespit Davası “İİK. m. 72” Açılabilir Mi? (Leges Huk. Der. Ocak-Şubat-Mart- 2021, S:133-134- 135, s:23-39’da yayımlandı) (“AYTAD” Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği’nin internet sitesinde (<https://aytad.org.tr/yayinlar/>) yayımlandı.)

- 658)** İcra Hukuk Mahkemesince, Hangi Durumlarda “Uyuşmazlığın Çözümünün Yargılama Yapılmasına Bağlı Olduğu” Gerekçesiyle Alacaklının “İtirazın Kaldırılması Talebinin Reddine” Karar Verilebilir? (Leges Huk. Der. Ocak-Şubat-Mart- 2021, S:133-134-135, s:30-75) (“AYTAD” Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde (<https://aytad.org.tr/yayinlar/>) yayımlandı.)
- 659)** “Örnek No:7 Ödeme Emri”ne Karşı “Borcun Tamamına” ya da “Borcun Bir Kısımına” (Kısmi İtiraz) İtiraz Şekli (İİK. m. 62/4) (Legal Huk. Der. Mayıs/2021, S:221, s: 2279-2292) (Leges Hukuk Dergisi S:133-134-135, s:11-22’ de yayımlandı) (“AYTAD” Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde (<https://aytad.org.tr/yayinlar/>) yayımlandı.)
- 660)** İcra Hukuk Mahkemesinde Açtığı ‘İhalenin Feshi Davası’ Reddedilen Borçlu, Bu Kararın Kesinleşip Dava Konusu Taşınmazın ‘Alıcı’ Adına Tapuda Tescil Edilmesinden Sonra, Alıcı Aleyhine ‘Yolsuz Tescil Nedeniyle Tapu İptali ve Tescil Davası’ Açabilir Mi? (Prof. Dr. Selçuk Öztekin Armağanı, C: 4, 2022, s: 2341-2360)
- 661)** Avukatın Özen Yükümlülüğü “Av. K. M. 34; TBK. m. 506/III” ve Bu Yükümlülüğün Doğru Hukuki Sorumluluğunun Kapsamı (ABD. 2021/2, s: 346-376)
- 662)** Aylık Geliri Beş Bin Lira Olan, Esnaflık Yapan, Çeşitli Ağır Ceza Mahkemelerinde ‘Sahte Çek/Senet Düzenlemek’ ve ‘Resmi Evrakta Sahtekârlık Yapmak’ Suçlarından Yargılanan, Hakkında Pek Çok İcra Dairesinde “Borçlu” Sıfatıyla İcra Takibi Bulunan Bir Kişinin, Çok Varlıklı Bir Şirkete Yönelik –‘Nakden’ Kaydını Taşıyan- Muhtelif Bonolara Dayanarak, Farklı Tarihlerde Toplam Tutarı Yirmi Beş Milyon Lira’yı Aşan Miktarda İcra Takiplerinde Bulunması “Hayatın Olağan Akışına” Uygun Mudur? (Prof. Dr. Selçuk Öztekin Armağanı, C:4, 2022, s:2361-2414)
- 663)** Alacaklı ile Arasındaki Borç Doğuran Hukuki İlişkiyi (Müteahhitlik Sözleşmesi) Kabul Edip ‘Takas-Mahsup İtirazı’nda Bulunarak Hakkındaki Takibi Durduran Borçlunun ‘İtirazın Kaldırılması’nı “İİK. 68”, Alacaklı, ‘Kesin Hakediş Belgesi’ne Dayanarak, İcra Hukuk Mahkemesi’nden Talep Edebilir Mi? (Legal Huk. Der. C:19, S: 223, 2021/Temmuz-Ağustos, s: 3119-3136) (“AYTAD” Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde (<https://aytad.org.tr/yayinlar/>) yayımlandı; Leges Hukuk Dergisi S:142-143-144 s:11-25)
- 664)** Haciz’den İflas’tan ve Aciz’den Geriye Doğru İki Yıldan “İİK. m. 278/II” Daha Önce Yapılmış Olan Tasarrufların İptali Nasıl Mümkün Olur? (Leges Huk. Der. S: 36-137-138/ Nisan- Mayıs-Haziran/2021, s: 11-82)
- 665)** İhalenin Feshinde Hukuki Yarar Koşulu (Bursa Bar. Der. Temmuz-Ağustos-Eylül, s:63-68) (“AYTAD” Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde (<https://aytad.org.tr/yayinlar/>) yayımlandı)
- 666)** “Kambyo Senedine Dayalı Takiplerde “İİK. m. 167 vd.” Takip Dayanağı Senet Aslının İcra Dairesine, Takip Talebi ile Birlikte Teslim Etme Zorunluluğu”nun “İİK. 167/II” Sonuçları (Legal Huk. Der. Eylül/2021, s: 4287-4296; “AYTAD” Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde (<https://aytad.org.tr/yayinlar/>) yayımlandı; İBD. Temmuz-Ağustos/2021, s: 15-21, yayımlandı) (Bursa Bar. Der. Ekim-Kasım-Aralık 2021, S:118, s:90-95)
- 667)** “İcra Emri”, “Kıymet Takdiri Raporu” ve “Satış İlamı” Kendisine Usulsüz Tebliğ Edilen Borçlu, İhalenin Feshini Talep Edebilir mi? Nasıl? (Yargı Dünyası Dergisi, Ekim/2022, S:312, s:29 vd.)

- 668) Taşınmazı ihalede satın almış olan kişi adına 'tescil işlemi' yapıldıktan sonra "İİK.m. 134/son", ihalenin kesinleştiği farz edilerek, taşınmazda bulunan kişiye 'tahliye emri' gönderilmesi üzerine, ihaleden bu suretle haberdar olan borçlu tarafından -ihaleden itibaren bir yıl geçmeden- "İİK.m. 134/VII" 'ihalenin feshi davası' (şikayeti) açılırsa, daha önce gönderilmiş olan 'tahliye emri'nin iptali gerekir mi? (Leges Huk. Der Yıl: 2023 S:166-167-168, s:11 vd.)
- 669) "İntifa Hakkının Haczi ve Paraya Çevrilmesi"nin (İİK. m. 121) Uygulamada Yarattığı Sorunlar ("AYTAD" Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde <https://aytad.org.tr/yayinlar/>) yayımlandı (Terazi Huk. Der. S:182, Ekim/2021, s:2026-2033)
- 670) Mali Durumu Dokuz Milyon Lira Borç Para Vermeye Müsait Olmayan Bir Kişinin, Borçlu Olarak Gösterdiği Kişi Hakkında Dokuz Milyon Liralık İcra Takibinde Bulunması, Hayatın Olağan Akışına Aykırı Sayılmaz mı? (ABD. S: Temmuz/2022, C:2 s:401-498)
- 671) Pay Oranları %50 Olan İki Kişilik Bir Anonim Ortaklıkta, Borçlu-Paydaşın Şirketteki %50 Payını Diğer Alacaklı-Paydaşa 'Borcuna Karşılık' Devretmesi, Tasarrufun İptali Davasına Konu Olabilir Mi? (Leges Hukuk Dergisi S:139-140-141, s:11-77; "AYTAD" Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde (<https://aytad.org.tr/yayinlar/>) yayımlandı.)
- 672) Üçüncü Kişinin, Mallarının Muhafaza Altına Alınmasını Engel Olmak Amacıyla Haciz Sırasında İcra Takibine Konu Borcu Ödemesi İstihkak Davasında Nasıl Değerlendirilir? Üçüncü Kişinin Ticaret Sicilinde Kayıtlı Olan Adreste Gerçekleştirilen Hacizde Hazır Bulunan Üçüncü Kişi Ortağının (Yetkilisinin) Borçlu Şirketin Eski Ortağı (Yöneticisi Olması) ve Haciz Sırasında Borçluya Ait 'Güncel Olmayan' Evraklar Bulunması Durumunda, İstihkak İddiasına İlişkin Uyuşmazlık Nasıl Çözülür? ("AYTAD" Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde (<https://aytad.org.tr/yayinlar/>) yayımlandı.)
- 673) İcra Takibine Konu Bononun Zorunlu Koşulları Taşımaması Durumu, Takip Borçlusunun Yapmış Olduğu Şikâyet ve Açtığı Menfi Tespit Davasında Nasıl Değerlendirilir? ("AYTAD" Adaletin Yapı Taşı Avukatlar Derneği'nin internet sitesinde (<https://aytad.org.tr/yayinlar/>) yayımlandı.)
- 674) "İcra Takibinin Kesinleşmesinden Sonra, Borcun Zamanaşımına Uğradığı" İddiasıyla Borçlu Tarafından "İcranın Geri Bırakılması" İstemiyle Açılan Davada "İİK. m. 71", Alacaklının, "Kaydına Haciz Koymak Üzere Borçlunun UYAP'tan Taşınmazlarının Sorgulanmasını" İcra Dairesinden Talep Etmesi, Zamanaşımını Kesen Bir "Tarafta Takip İşlemi" Midir? İcra Dairesinde, Takip Konusu Alacak 'Sadece' "İcra Takip İşlemleri" ile Mi Kesilir? (İBD'de 2021 Eylül-Ekim, S:2021/5, s15-30)
- 675) İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yolu ile Yapılan Takiplerde "Zorunlu Takip Arkadaşlığı" (Terazi Huk. Der. Mayıs 2022, S: 189, s:126-131)
- 676) "Ticari İşletmenin Devri"ne İlişkin Tasarrufun İptali için Açılan Tasarrufun İptali Davalarında Karşılaşılan Sorunlar (Terazi Huk. Der. Kasım 2021, S:183, s:2232-2245)
- 677) İcra Dairesinde, Takip Konusu Alacak İçin Zamanaşımı 'Sadece' "İcra Takip İşlemleri" ile Mi Kesilir? (İBD Eylül-Ekim/2021,S:2021/5, s:15-30)
- 678) Dava Konusu Taşınmazın Beşinci Alıcısı Hakkında "İİK. m. 278/III-1" ve "İİK. m. 280/III" Uyarınca 'Tasarrufun İptali Davası' Açılabilir Mi? (TBB. Dergisi Mayıs- Haziran 2022, S: 160 s: 299-350)

- 679) “Alacaklısını Zarara Sokmak Kastıyla Varlığını Eksiltme Suçu”ndan “İİK.331” Dolayı, Beraat Kararı Verilmesinin Gerektiren Üç Durum (Bursa Barosu Dergisi Ocak-Şubat- Mart 2022, S:119, s:111-119)
- 680) İhalenin Feshine Neden Olan Usulsüzlükler [“Basit Yargılama Usulü Kurallarına (HMK. 320/(2)) Uyulmaması”, “Birden Fazla Borçlunun Aynı Vekille Temsil Edilmesi Halinde, Satış İlanının Her İki Borçlu Adına Bu Vekile Aynı Ayrı Tebliğ Edilmemesi”, “Kıymet Takdirine İlişkin Usulsüzlüklerin Daha Sonra İhalenin Feshi Nedeni Olarak İleri Sürülmesi”] “İİK.134” (Leges Hukuk Dergisi, Yıl:2019, S:118, s:11-27)
- 681) Borçlunun, Üçüncü Kişilerde Bulunan Müstakbel Hak ve Alacaklarının Haczi (Legal Huk.Der. Ekim/2021, S:226,s: 4675-4702)
- 682) İcra Müdürü Tarafından İİK. m. 99 Uyarınca, Üçüncü Kişiye Karşı “İstihkak Davası” (Daha Doğrusu; “İstihkak İddiasının Reddi Davası”) Açmak Üzere –Yedi Gün- Süre Verilen Alacaklı, İcra Müdürünün Bu Kararını – Sadece ‘Maktu Harç’ Yatırarak- Ş İ K A Y E T Konusu Yaparken Ayrıca – Herhangi Bir Harç Yatırmadan- Aynı Dilekçe ile Üçüncü Kişi Hakkında İstihkak Davası Açabilir Mi? (Leges Hukuk Dergisi S:145-146-147, S:11-25)
- 683) Kesinleşen Bir “İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yolu ile Takipte” Takip Borçlusu, İİK.m. 111/a Uyarınca, İcra Dairesinden ‘Kendisine Satış Yetkisi Verilmesi’ni Talep Edebilir Mi? (İstanbul Barosu Dergisi, Mart-Nisan 2022, S:2022/2, s:15-21)
- 684) İcra Mahkemesince “Şikâyetçi Vekilinin Mazeretinin Kabulüne” Karar Verilen Duruşmada “Şikâyetçi Vekiline Eksik Avansı Tamamlaması Konusunda İhtarlatılması” Mümkün Müdür? (Leges Hukuk Dergisi S:148-149-150, s:11-21)
- 685) Tasarrufun İptali Davalarında, Mahkemece, Dava Konusu Taşınmazı Borçludan Devralmış Olan Üçüncü Kişinin, Taşınmaz Üzerinde Yaptığı Bina, Yetiştirdiği Bağ/Bahçe İçin De Alacaklıya Cebri İcra Yetkisi Tanınabilir Mi? (Legal Hukuk Dergisi, Mart/2024, S: 255, s: 987-1008)
- 686) “Takibin Kesinleşmesinden Sonraki Dönemde” Zamanaşımı Nedeniyle Alacağın Geri Bırakılmasına Karar Verilmesi Hangi Koşullarda Mümkün Olur? “İİK. m. 71;33/a” (Bursa Barosu Dergisi, Nisan-Mayıs—Haziran/2022, S:120, s:45-56)
- 687) İpotek Alacaklısının Adresinin Meçhul Olması veya Borcu Almaktan ve İpoteği Çözmekten Kaçınması Sebebiyle, İcra Mahkemesi Kararıyla İpoteğin Terkini “İİK. m. 153” (Legal Huk. Der. Haziran/2022, S: 234 s: 2235-2244)
- 688) Tasarrufun İptali Davalarında “Takip Konusu Alacağın Gerçek Bir Alacak Olması” Koşulu ile “Davacı-Alacaklının, Davalı-Borçluya Takip Konusu Miktardaki Parayı Verebilecek (Ödeyebilecek) Parasal (Mali) Gücü Bulunması Gerektiği” Koşulunun Uygulamada Yarattığı Sorunlar (TBB Dergisi Mayıs-Haziran 2022, S:160, s:351-411)
- 689) İpotek Alacaklısının Adresinin Meçhul Olması veya Borcu Almaktan ve İpoteği Çözmekten Kaçınması Sebebiyle, İcra Mahkemesi Kararıyla İpoteğin Terkini “İİK. m.153” (Legal Huk. Der., S: 234, Haziran/2022, s: 2237-2244)
- 690) “(20 Soruda) 24.11.2021 Tarihli ve 7343 Sayılı “İcra ve İflas Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”un Getirdiği Yenilikler” (Legal Hukuk Dergisi, S: 235, Temmuz/2022, s: 2791-2802)

- 691) İhalenin Feshinde 'Hukuki Yarar Koşulu' ile 'İcra Dairesine Teminat Mektubu Sunma' Koşulunun Düşündürdükleri (Bursa Barosu Dergisi, S:121, Temmuz-Ağustos-Eylül 2022, s: 85-90)
- 692) Kambiyo Senetlerine İlişkin "Mücerretlik İlkesi" ile "Hayatın Olağan Akışına Aykırılık Kıstası"nın Menfi Tespit Davasına Etkisi (IBD. 2022/Kasım-Aralık, s:46-139)
- 693) "Yukarı Doğru Aşırı Oransızlık" (İİK. m.280) ve "Ticari İşletmenin Devrine Yönelik İptal" (İİK. m.280/III) Sebepleriyle Açılan Tasarrufun İptali Davasının Düşündürdükleri (Leges Huk Der., 2024/169, 170, 171, s: 11 vd.)
- 694) "Tasarrufun İptali Davasının "Özel Dava Koşulu" Olan "Dava Konusu Alacağın Gerçek Bir Alacak Olması" Koşulunun Anlam ve İçeriği, Bu Koşulun Uygulamada Yarattığı Uyuşmazlıklar (IBD. Eylül-Ekim/2022, 20 soruda S:2022/5, s: 78-119)
- 695) Son İşlem Tarihinden İtibaren 10 Yıllık Zamanaşımı Süresine Tabi Olan İlamlı Takibin "İİK. m. 39/I; TBK. m. 156/2", Alacaklının Borçludaki Alacağını Defi Yoluyla Mahkemeye Bildirmiş Olması Halinde "TBK. m. 154/2", Zamanaşımı Kesilir Mi? (Legal Huk. Der., Ocak/2024, S: 253, s: 163-173)
- 696) Borcuna Mahsuben Alacaklıya Ödemede Bulunmuş Olan Borçlu, Alacaklıya Karşı "Menfi Tespit Davası" Açabilir Mi? (Legal Huk. Der., 2023/Ağustos, s: 3009-3042)
- 697) İcra Mahkemesince "Şikayetçi Vekilinin Mazeretinin Kabulüne" Karar Verilen Duruşmada, "Şikayetçi Vekiline Eksik Avansın Tamamlanması Hususunda İhtar Yapılması" Mümkün Müdür? (Tekirdağ Barosu Bülteni, S: 34, Ekim/2022, s. 55-59)
- 698) İcra Müdürü, İcra Dosyasında Verdiği Herhangi Bir Kararından Dönebilir Mi? (Leges Hukuk Dergisi, Yıl:2023 S:163-164-165, s:7-10; Legal Huk. Der. Kasım/2023, s: 4355-4358)
- 699) "Alacaklısını Zarara Sokmak Kastıyla Varlığını Eksiltme Suçu"ndan "İİK. m.331/I" Dolaylı Mahkûmiyet Kararı Verilebilmesi İçin İcra Takibinin Ne Zaman Kesinleşmiş Olması Gerekir? (Legal Huk. Der. 2023/Haziran, s:2181-2188)
- 700) Senedin (Bononun) Sağ Alt Kısmında Bulunan -ve Senet Metnindeki Hiçbir Yazı ve İmzaya Denk Gelmeyen, 2 Cm. Uzunluğundaki- Yırtık (Kesik), Senedin Ödendiğini İfade Eder Mi? Böyle Bir Kesik (Yırtık), Senedin Kambiyo Senedi Niteliğini Kaybetmesine Neden Olur Mu? (Legal Huk. Der., Şubat/2024, S: 254, s: 579-581)
- 701) "Ödeme Emri"nin, "Takip Talebi"ne Uygun Düzenlenmemiş Olmasının Doğurduğu Sonuçlar "İİK. m. 58/II-4; 60/II-1; İİK. Yön. m. 20/III" (Legal Huk. Der., Şubat/2024, S: 254, s: 573-578)
- 702) "İtirazın İptali Davasının Kabulüne" İlişkin Verilen Kararın Yargıtayca Bzulması Sonrasında Verilen Direnme Kararı ve Hukuk Genel Kurulu'nun Kararı Üzerine Geline Aşamada, İcra Takibine Devam Edilmesi Mümkün Müdür? (Legal Hukuk Dergisi, Aralık/2023, s: 4705-4709)
- 703) Tasarrufun İptali Davalarının "Özel Dava Şartları" Nelerdir? Tasarrufun İptali Davaları "Kimler Tarafından ve Hangi Koşullarda Açılabilir? (Legal Hukuk Dergisi, S: 241, Ocak /2023, s:239-283)
- 704) "Tüketim Ödücü Sözleşmesi" (TBK.m.392) Uyarınca Birisine 'Borç Para Veren' Kişi, Dilediği Zaman Verdiği Paranın Kendisine Geri Verilmesini İsteyebilir Mi? (Legal Hukuk Dergisi Mart/2023, C:21, S:243, s:990-995)

- 705) Üzerinde İpotek Bulunan Bir Taşınmazın 'Bütünleyici Parça' ve 'Eklentileri' Tek Başına Haczedilebilir ve Satılabilir Mi? (Bursa Barosu Dergisi, Ekim-Kasım-Aralık/2022, s:81- 89)
- 706) İstihkak Davalarında Üçüncü Kişi Tarafından Dosya Borcunun Ödenmesi Üçüncü Kişinin Adresinde Gerçekleştirilen Haciz Sırasında Hazır Bulunan Şirket Yetkilisinin, Borçlu Şirketin Eski Yöneticisi Olması Haciz Sırasında Borçluya Ait 'Güncel Olmayan' Evrakların Bulunmaması (Legal Hukuk Dergisi, Şubat 2023, C:21, S:242, s: 545-578)
- 707) Üçüncü Kişi Şirketin Ticaret Sicilinde Kayıtlı Adresinde Haciz Sırasında Bulunan Belge ve Evraklar Nasıl Değerlendirilmelidir? Üçüncü Kişi Şirketin Açmış Olduğu İstihkak Davasında İcra Mahkemesince Araştırılacak Hususlar Nelerdir? (Legal Huk. Der., Kasım/2023, s: 4327-4354)
- 708) İhale ile Satılmış Olan Taşınmazda Bulunan 'Borçlu' veya 'Üçüncü Kişi'nin Taşınmazdan Tahliyesi (İİK. m.135/II) (Prof. Dr. Baki Kuru Armağan'ında Yayınlanacak)
- 709) Muvazaalı Borç Senetleri (Bonolar) ve Bunlara Dayalı Olarak Yapılmış Olan İcra Takipleri Hakkında "Muvazaa Nedeniyle (TBK. m. 19) Tasarrufun İptali Davası" Açılabilir mi? Nasıl? (Prof. Dr. Baki Kuru Armağan'ında Yayınlanacak)
- 710) İcra Hukuk Mahkemesince "İstihkak İddiasının Kabulüne" ve/veya "İstihkak İddiasının Reddine" Karar Verilmesini Gerektiren Nedenler (Ankara Barosu Dergisi, Yıl: 2023, S: 2, s:281-323) (Av. Cüneyt UYAR ile birlikte yazıldı)
- 711) İpoteğin Borçlu Tarafından Kaldırılması "İİK. m. 153" (Legal Huk. Der., Nisan/2023, C: 21, S: 244, s: 1383-1404)
- 712) Uygulamada "Mücerretlik İlkesi" ve "Hayatın Olağan Akışı" Kavramlarının Düşündürdükleri (Bursa Barosu Dergisi Nisan-Mayıs-Haziran/2023, Yıl:48, S:124, s:40- 42)
- 713) Rehin Hukukundaki "Alacağa Bağlılık İlkesi'nin Sonuçları "TMK. m. 881/I" (Legal Huk. Der., Ocak/2024, S: 253, s: 151-161)
- 714) Düzenlenmiş Olan Bononun "Tehdit Nedeniyle Geçersiz Olduğunun Tespit ve İptali" İstemiyle Açılmış Olan Menfi Tespit Davasının Düşündürdükleri... (Prof. Dr. Baki Kuru Armağan'ında Yayınlanacak)
- 715) Bankanın İİK. m. 150/I Uyarınca, İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla İlamlı İcra Takibi Başlatmadan Önce, Alacağını 'Banka' ya da 'Finans (Kredi) Kurumu' Niteliğinde Olmayan Bir Şirkete Temlik Etmesi Halinde, Temlik Alacaklısı Bu Şirket de İİK. m. 150/I Uyarınca İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla İlamlı İcra Takibi Yapma Hakkına Sahip Midir? (İstanbul Barosu Dergisi'nde yayımlanacak.)
- 716) Noterde yapılmış "Düzenleme Şeklinde Gayrimenkul Satış Vaadi Sözleşmesi" uyarınca sahip olduğu (10) adet gayrimenkulü 15.000.000,00 ABD Doları karşılığında satmayı vadetmiş olan bir kişi, satış bedeli banka hesabına yatırılmış ve taşınmazların devredileceği tarih geçmiş olmasına rağmen, gayrimenkullerin tapusunu devretmeden iflas etmiş ve iflas kararı kesinleştiğinden iflas masası oluşmuş, iflas idaresi de bu konuyu yapılacak ikinci alacaklılar toplantısına (İİK.m.237 vd.) götürmeye karar vermişse; bu toplantıda alacaklıların, "gayrimenkul satış vaadine konu gayrimenkullerin tapusunun 'alıcı'ya 'devredilmesine' mi yoksa 'devredilmemesine' karar vermesi" mi iflas masası yararına verilmiş bir karar sayılır? (Av. Cüneyt Uyar ile birlikte yazıldı.) (Legal Hukuk Dergisinde yayımlanacak)

- 717) İhtiyati Haciz Kararının ve Yabancı Para Alacağına Dayalı Takiplerde Takip Talebinin İçeriği (Legal Hukuk Dergisi, 2023/Temmuz, s:2631-2635)
- 718) ("Paraların Bankalara ve Mal Sandıklarına Yatırılması" Başlıklı Harçlar Kanunu'nun 36/I, II Maddesini İptal Eden) Anayasa Mahkemesi'nin 04.05.2023 T. ve E: 48, K: 72 Sayılı Kararının Düşündürdükleri... (İstanbul Barosu Dergisi, 2023/Eylül-Ekim, 2023/5, s: 389-404)
- 719) Takip Dayanağı Senet Aslının, İcra Takibinden Sonra Kaybedilmesi Halinde, Takibin Akıbeti Ne Olacaktır? Alacaklı Bu Takibe Devam Edebilecek Midir? Nasıl? Yoksa, Artık Bu Takibe Devam Etme İmkânı Ortadan Kalacak Mıdır? Alacaklı, Senette Var Olduğunu İddia Ettiği Alacağını Borçludan Talep Etme İmkânını Kaybetmişse, Bu Alacağını Kimden ve Nasıl Talep Edecektir? (İstanbul Barosu Dergisi'nde yayımlanacak.)
- 720) Bütün 'Şekil Koşulları'nı (Unsurlarını) İçerdiği İçin Geçerli Olan Bir Bononun, Vade Tarihinden Üç Yıl Geçtikten Sonra Genel Haciz Yolu İle Takip Konusu Yapılıp, Borçluya /Borçlulara 'Örnek: 7' Ödeme Emri Gönderilmesi Üzerine, Borçlunun/Borçluların Senetteki İmzalarını İnkâr Etmeksizin 'Senedin Zamanaşımına Uğradığını' İleri Sürerek borca itirazda Bulunmaları Halinde, Alacaklı İcra Hukuk Mahkemesine Başvurarak "İtirazın Kesin Olarak Kaldırılmasına "İİK. m. 68" Karar Verilmesini" İsteyebilir Mi? (Bursa Bar. Der. 2023/Ekim-Kasım-Aralık, s: 53-63; Tekirdağ Barosu Dergisinde yayımlanacak)
- 721) İcra Hukuk Mahkemesince Verilen "İhalenin Feshi Talebinin Reddine" İlişkin Kararın Kesinleşmesinden Sonra, Yapılan İhalede Alacağına Mahsuben Dava Konusu Taşınmazı (Meskeni) Alacağına Mahsuben Satın Almış (ve Tapuda Adına Tescil Ettirmiş) Olan Alacaklı Bankaya Karşı, Taşınmaz Maliki-Borçlu "Kesinleşmiş Olan İhalenin Yolsuz Olduğu" gerekçesiyle 'Tapu İptali ve Tescil Davası' (TMK. m. 1024) Açabilir Mi? Nasıl? (Legal Huk. Der.'de yayımlanacak.)
- 722) Kambiyo Senedine Dayalı Menfi Tespit Davalarında, Senet Lehtarını, "Senedin Düzenlenme Nedeni" Hakkında, Mahkemece İsticvap Edilebilir Mi? (Legal Huk. Der., Ekim/2023, s: 3933-3946)
- 723) Süreli İpoteklerde Alacaklı "Bu Süre Dolduktan Sonra Mı" Yoksa "Süre Dolmadan Mı" İcra Takibi Yapabilir? (İBD., Kasım-Aralık/2023, s: 395-406)
- 724) İcra Müdürlüğü'nce Taşınmaza Takdir Edilen Satışa Esas Kıymete Alacaklı/Borçlu Tarafından Süresi İçinde İcra Hukuk Mahkemesine Başvurularak İtiraz Edilmesi Halinde, Mahkemece Oluşturulacak Bilirkişi Heyetince Taşınmazın Hangi Tarihteki Değerinin Belirlenmesi Gerekeceği? "Av. Talih Uyar ve Av. Cüneyt UYAR tarafından yazılmıştır." (Legal Huk. Der.'de yayımlanacak.)
- 725) Üçüncü Kişi, "Takip Alacaklısı ile Borçlusunun Aralarında Anlaşarak Gerçekte Olmayan Bir Alacak Nedeniyle Kendi Adresinde Haciz Yaptırdığını, Aralarındaki İlişkinin Muvazaalı Olduğunu Hangi Yollarla ve Nasıl İleri Sürülebilir? "Av. Talih Uyar ve Av. Cüneyt UYAR tarafından yazılmıştır." (Legal Huk. Der.'de yayımlanacak.)
- 726) İpotekli Alacaklının Alacağı Karşılanmadan Satış Yapılabilen Durumlar ile İpotekli Alacaklıya "Alacağı Karşılanmasa Dahı İpotek Alacağının Altında Satış Yapılmasına Muvafakat Edip Etmediği" Konusunda İcra Dairesine Bildirimde Bulunmasına Gerek Kalmadan Satış Yapılabilecek Durumlar